

BIBLE

NAAWUNI KUNDI KASI

Dagbani Language

Dagbani - All Bible

Old Testament		New Testament	
Piligu	3	Nahum	1.490
Yibu	98	Habakuk	1.494
Levinima	179	Zefania	1.498
Kalinlinima	236	Hagai	1.502
Zaligu	316	Zakaria	1.505
Jɔshua	382	Malaki	1.521
Zuγulaannima	428		
Rut	472	Matiu	1.526
1 Samuel	478	Maak	1.595
2 Samuel	536	Luk	1.639
1 Nanimia	585	Jɔn	1.711
2 Nanimia	643	Tuma	1.764
1 Yεlikura	698	Rom	1.830
2 Yεlikura	758	1 Kɔrintinima	1.859
Ezra	823	2 Kɔrintinima	1.887
Nehimia	843	Galeshianima	1.905
ɛsta	871	Efesusnima	1.915
Ayuba	885	Filipainima	1.925
Yila	937	Kolɔsinima	1.932
Daha	1.066	1 Tεsalɔnikanima	1.939
Waazuyihira	1.112	2 Tεsalɔnikanima	1.945
Sulemaana Yila	1.126	1 Timoti	1.949
Aizaia	1.134	2 Timoti	1.958
Jerimia	1.221	Taitus	1.964
Fabilanima	1.317	Failimɔn	1.968
ɛzekiεl	1.326	Hiburunima	1.970
Daniel	1.417	Jeemsi	1.992
Hozia	1.445	1 Pita	2.000
Joεl	1.459	2 Pita	2.008
Amos	1.465	1 Jɔn	2.013
Obadia	1.476	2 Jɔn	2.021
Jona	1.478	3 Jɔn	2.022
Maika	1.482	Jud	2.024
		Kahigibu	2.026

Dagbani - All Bible

Piligu

Piligu 1

Naawuni ni daa nam binshεyukam shεm

- ¹Piligu ni, Naawuni daa namla zuγusaa mini dunia.
- ²Dunia ḥo daa ka tayinamsi, di daa kul bela vau, ka zibisim limsi bɔy' zilinli, ka Naawuni shia daa be kom zuγusaa ginda.
- ³ Ka Naawuni daa yεli, "Neesim, neema!" Ka neesim dii neei.
- ⁴Ka Naawuni daa nya ka neesim maa viela, ka o woligi neesim maa ka chε zibisim.
- ⁵Ka Naawuni daa boli neesim maa wuntan' ni, ka boli zibisim maa mi yuŋ. Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din dan tooni.
- ⁶Ka Naawuni daa yεli, "Folinga, niŋmi kom ḥo sunsuuni m-pirigi kom maa buyi."
- ⁷Ka Naawuni daa chε ka folinga maa pirigi kom din be di tiŋli mini di zuγusaa maa buyi. Ka di daa shiri niŋ lala.
- ⁸ Ka Naawuni daa boli folinga maa "Zuγusaa." Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din pah' ayi.
- ⁹Ka Naawuni daa lan yεli, "Kom din be folinga tiŋli ḥo layimmi dɔni luy' yini, ka chε ka tiŋban' kuŋ yi n-dɔni." Ka di daa shiri niŋ lala.
- ¹⁰Ka Naawuni daa boli tiŋban' kuŋ maa "Tiŋbani," ka boli kom din layim do luy' yini maa mi "Teeku." Ka Naawuni daa nya li ka di viela.
- ¹¹Ka Naawuni daa lan yεli, "Binyera din bindi tiŋban' ni ka mali biɛlim mini tihi din wala mali kpila balibu kam zaa, bilimiya." Ka di daa shiri niŋ lala.
- ¹²Ka binyera din bindi tiŋban' ni ka mali biɛlim mini tihi din wala mali kpila balibu kam zaa shiri bili. Ka Naawuni daa nya li ka di viela.
- ¹³Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din pah' ata.
- ¹⁴Ka Naawuni daa lan yεli, "Neesim shεnja neemiya zuγusaa sagbana ni n-woligi wuntan' ni ka chε yuŋ," ka neesim maa wuhiri shihira ni saha ni dabisa ni yuma;
- ¹⁵ka lan nyε zuγusaa neesim din ne dunia ni. Ka di daa shiri niŋ lala.
- ¹⁶Ka Naawuni daa lan nam neesim kara ayi n-chε ka din galisi pam la ne wuntan' ni, ka chε ka din pa di zuγu mi ne yuŋ; ka daa nam sanmarisi gba.
- ¹⁷Ka Naawuni daa zaŋ ba niŋ folinga maa zuγusaa ni bε ne dunia ḥo ni,

¹⁸ka su wuntan' ni mini yuŋ, ka woligi neesim ka chε zibisim. Ka Naawuni daa nya li ka di viela.

¹⁹Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din pah' anahi.

²⁰Ka Naawuni daa lan yεli, "Chε ka binnema pam be kom ni, ka chε ka noonsi be zuγusaa sagbana tiŋli yiγiri gindi dunia ni."

²¹Ka Naawuni daa lan nam binnema zay' kara niŋ teeku ni, ka nam binnema balibu kam bεn be kom ni chana ni noonsi balibu kam. Ka Naawuni daa nya ba ka bε viela.

²²Ka o daa niŋ alibarika niŋ bε ni ka yεli ba, "Doyimiya ka wɔyi n-nab' pali teeku mini dunia."

²³Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din pah' anu.

²⁴Ka Naawuni daa lan yεli, "Binnema balibu kam, bεnya tiŋgbani zuγu; niyi mini binnema bεn gbamdi tiŋa ni mɔyu ni biŋkobiri balibu kam." Ka di shiri niŋ lala.

²⁵Ka Naawuni daa nam mɔyu ni biŋkobiri balibu kam zaa, ka nam niyi balibu kam zaa, ka nam binnema bεn gbamdi tiŋa balibu kam zaa. Ka Naawuni daa nya ba ka bε viela.

²⁶Di saha ka Naawuni daa lan yεli, "Cheliya ka ti nam ninsala η-ηmahindi timaŋa, ka o be kaman ti ni be shεm ηɔ, ka chε ka bε su zahim mini noonsi ni niyi ni dunia ηɔ zaa ni binnema balibu kam bεn gbamdi dunia ηɔ ni fukumsi."

²⁷Naawuni daa nam ninsala η-ηmahindila omaŋa, ka o be kaman Naawuni ni be shεm. O daa nam ba la doo mini paŋa.

²⁸Ka Naawuni daa niŋ alibarika niŋ bε ni ka yεli ba, "Doyimiya n-nab' pali dunia ηɔ n-su di fukumsi; ka su teeku puuni zahim mini noonsi ni binnema balibu kam bεn be dunia ηɔ ni."

²⁹Ka Naawuni daa lan yεli ba, "Nyama, n zaŋ binyera din bindi tiŋban' ni zaa ka mali biɛlim mini tia kam din wala mali kpila n-tin ya ni yi dira;

³⁰ka zaŋ bimbilli kam din maha n-ti mɔyu ni biŋkobiri balibu kam mini binnema balibu kam bεn mali nyevili zaŋ tabili noonsi balibu kam ni binnema balibu kam bεn gbamdi tiŋban' ni ni bε dira." Ka di daa shiri niŋ lala.

³¹Ka Naawuni daa nya o ni nam binshεyukam maa zaa, ka di viεl' pam. Ka di daa niŋ zaawuni, di nyaanja ka biεyū neei; ka di niŋ dabisili din pah' ayɔbu.

Piligu 2

¹Lala ka Naawuni daa nam zuγusaa mini dunia ηɔ ni di binshεyukam zaa naai.

² Zaŋ chan dabisili din pahir' ayopɔin dali daa ti yen paai, ka Naawuni pun naai o ni daa nam binshεyukam zaa maa tuma; ka vuhi o ni daa tum tuun' shεŋa maa zaa vuhim daba ayopɔin maa dali.

³ Ka Naawuni daa niŋ alibarika niŋ dabisili din pahir' ayopɔin maa ni, ka zaŋ li leei dabisili din be kasi, dama dindali maa ka Naawuni daa vuh' o ni daa tum shεlikam zaa binshεyukam nambu ni maa jεlinsi.

⁴Naawuni ni daa nam zuyusaa mini dunia ḥo binshεyukam zaa shεm m-bala.

Idεn puu

Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo ni daa nam dunia ḥo mini zuyusaa dahin' sheli,

⁵tutuyu daa na kani, ka binsheli mi daa na bi bili yi tingban' ni na, dama Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa bi chε ka saa mira, ka so mi daa kani kora;

⁶amaa kom daa puhiri yirila tin' na m-mahigiri tingbani zaa.

⁷ Di saha ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa zaŋ tingban' ni tankpayu n-nam ninsala, ka vuhi nyεvili vuhim niŋ o nyee ni; ka ninsal' leei ḥun mali nyεvili.

⁸Ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa nam puu niŋ Idεn din be wulimpuhili polo n-zaŋ o ni nam ninsal' so maa niŋ nimaani.

⁹ Ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa chε ka tia kam din lihibu viela ka simdi dibu bili yi tingban' ni na. Ka nyεvili tia mini tia din cheri ka nir' bandi zay' suŋ ni zay' bieyu gba daa be puu maa sunsuuni.

¹⁰Ka moyili kom daa zɔri yiri Idεn na n-teeni puu maa; ka di daa woligi n-niŋ moy' anahi nimaani.

¹¹Moy' sheli din daŋ tooni yuli m-booni Pishon. Dina n-zɔri gindi Havila tingbɔŋ zaa, ka salima be nimaani.

¹²Ka di tingbɔŋ maa salima viel' pam; ka tulaale tihi mini kuy' viel' gba be nimaani.

¹³Ka moy' sheli din pah' ayi yuli booni Gihon. Dina n-nyε din zɔri gindi Itiopia tingbɔŋ.

¹⁴Ka moy' sheli din pah' ata yuli booni Tigiris. Dina n-zɔri kpari Asiria wulimpuhili polo. Ka moy' sheli din pah' anahi mi yuli booni Yufretiiz.

¹⁵Ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa zaŋ ninsal' maa niŋ Idεn puu maa ni ni o kɔr' li, ka yuuni li.

¹⁶Ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa yeli ninsal' maa, "Dim' tihi din be puu ḥo ni wala;

¹⁷amaa ti' sheli din cheri ka nir' bandi zay' suŋ mini zay' bieyu la, miri ka a di li, dama a yi ti di li dahin' sheli, a ni kpi."

¹⁸Dimboño nyaanja ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa yeli, “Di bi simdi ni doo be o ko, n ni nam sɔ̄nda ḥun simd’ o ti o.”

¹⁹Tiŋban’ ni ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa yihi biŋkɔbiri balibu kam mini noonsi balibu kam n-zaŋ ba na ti ti ninsal’ ni o nya o ni yεn boli ba yu’ shεŋa; ka ninsal’ ni daa boli binneɔŋ kam zaa yu’ shεli, o yuli n-kul bala.

²⁰Ka ninsal’ daa boli niyi zaa mini noonsi zaa ni mɔ̄yu ni biŋkɔbiri zaa yuya; amaa ka ninsal’ ḥun’ daa lee ka sɔ̄nda ḥun nyε o kpee.

²¹Dinzuŷu ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa che ka gom gbaai doo maa pam, o ni daa gbihiri saha shεli maa, ka o daa yih’ o sapir’ kɔb’ yini ka daai nimaani nimdi ḥari;

²²ka zaŋ o ni daa yihi sapir’ kɔb’ shεli maa nam paya n-zaŋ o ti doo maa.

²³Di saha ka doo maa daa yeli, “Mmaŋmaŋ’ kɔbili mini mmaŋmaŋ’ niŋbuŋ mboño. O yuli m-booni paya, dama doo niŋbuŋ ni ka o yina.”

²⁴ Dinzuŷu ka doo ḥmaligir’ o ba min’ o ma sani n-zaŋd’ omaŋ’ tabind’ o paya, ka bε niriba ayi maa be kaman ninvuy’ yino la.

²⁵Doo maa min’ o pay’ maa daa bela bε zayim, amaa ka di bi mali ba vi.

Piligu 3

Ninsal’ zayısi Naawuni noli

¹ Wahu daa nyela yεmbimbierilana n-gari Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo ni daa nam mɔ̄yu ni biŋkɔb’ shεb’ zaa. Ka wahu daa ti bɔhi pay’ maa, “Naawuni yeliya ni yi miri ka yi di puu ḥo ni ti’ shεli wala?”

²Ka pay’ maa yeli wahu maa, “Ti ni tooi di ti’ shεŋa din be puu ḥo ni wala;

³ amaa Naawuni yεl’ ti, ‘Miriya ka yi di ti’ shεli din be puu ḥo sunsuuni ḥo wala bee n-shihi li gba, yi yi niŋ lala, yi ni kpi.’ ”

⁴Amaa ka wahu maa yeli pay’ maa, “Yi ku kpi.

⁵Dama Naawuni mi ni yi yi di li, yi nini ni neei, ka yi be kaman ḥun’ Naawuni, ka mi zay’ suŋ ni zay’ bieŋyū.”

⁶Dinzuŷu pay’ maa ni daa nya ka tia maa wala lihibu mali kɔre, ka viel’ ni dibu, ka lan nyε ti’ shεli din ni ti nir’ baŋsim maa, ka o poħigi li di, ka zaŋ di shεli ti ti o yidana, ka o gba di.

⁷Di saha maa ka bε niriba ayi maa zaa nini daa shiri neei, ka bε nya ka bε bela bε zayim, ka bε daa ḥahi fiig tia vari she n-zaŋ so.

⁸Ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo daa ti be puu maa ni zaawun’ mahili saha n-chani ginda, ka doo maa min’ o pay’ maa wum o damli, ka zo nti sɔ̄yi puu maa ni tihi ni ni Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo di nya ba.

⁹Amaa ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ daa boli doo maa m-boh' o, "Ya polo ka a lee be?"

¹⁰Ka o garigi yεli, "N wumla a damli puu ɳɔ ni ka dabiɛm gbaai ma, dama m bela n zayim, dina n-chε ka n sɔyι maa."

¹¹Ka Naawuni boh' o, "Duni n-lee yεl' a ni a bela a zayim? A dila ti' shεli n ni yεl' a ni a miri ka a di la?"

¹²Ka doo maa yεli, "A ni zaŋ pay' so ti ma ni o be n san' la, ɳuna n-zaŋ tia maa walli maa ti ma ka n di."

¹³ Ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ bohi pay' maa, "Bo n-niŋ ka a niŋ lala?" Ka pay' maa yεli, "Wahu n-yɔhim ma ka n di li."

Naawuni darigi alahichinim' tibili

¹⁴Ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ daa yεli wahu, "A ni niŋ shεm ɳɔ zuyu, n ni yεli noli ti a n-gari yiŋ' biŋkɔbiri mini moyu ni biŋkɔbiri zaa; a ni nyεritila a puli zuyu, ka diri taŋkpayu hal ni a nyεvil' tariga.

¹⁵Ka n ni zaŋ dimdi niŋ a mini pay' sunsuuni ni a zuliya min' o zuliya sunsuuni, ka pay' zuliya maa ni ti ɳme m-boř' a zuyu, ka a mi zuliya ti dim o zuliya napɔŋkpaa."

¹⁶Ka Naawuni daa yεli pay' maa, "N ni chε ka a nya biεrim pam bihi dɔyibu ni; a shiri ni nya biεrim bihi dɔyibu ni; amaa di zaa yoli, a kore kul ni be a yidan' ni, ka o ni su a."

¹⁷Ka Naawuni daa ɳmaligi yεli Adam mi, "A ni deeg' a pay' noli, ka di ti' shεli n ni yεl' a ni a miri ka a di la zuyu, n yεli noli niŋ tingban' ni a zuyu; a yεn tumdila tuun' kpεma di ni n-nyari bindirigu diri hal ni a nyεvil' tariga.

¹⁸Ka gɔhi mini tutu' shεŋa din mali gɔhi ni bili tingban' ni a zuyu; ka a ni diri tingban' ni tihi wala.

¹⁹A ni tum tuun' kpεma ka woligu yiri a ni ka a nyari bindirigu diri hal ti lab' tingbani maa ni, dama di ni ka a daa yina. Taŋkpayu n-nyε a, ka a ni ti lan lab' taŋkpayu maa ni yaha."

²⁰Adam daa bol' o pay' maa yul' la Awa, dama ɳuna n-daa nyε ninsalinim' zaa ma.

²¹Ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ daa zaŋ biŋkɔbiri gbana n-she n-ti Adam min' o pay' maa ka be so.

Naawuni yihi Adam mini Awa Idɛn puu ni

²² Ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ daa yεli, "Nyama, pumpɔŋɔ ninsal' bemi kaman ti ni be shεm, ka mi zay' suŋ ni zay' biεyε, ka di pa shεli ka o ti pɔhigi nyεvili tia la walli di m-be hal ni saha din ka bahigu."

²³Dinzuju ka Yawε ɻun nyε Naawuni ɣo daa kar' o yihi Idεn puu maa ni ni o ti kɔr' o ni daa yi tingban' sheli ni na maa.

²⁴O ni daa kari ninsal' yihi Idεn puu maa ni maa, o daa zaŋla cherubinim' mini takɔbi din nyε buyim niem ka ɣmaligiri luyilikam zali Idεn puu maa wulimpuhili polo ni bε gu so' sheli din chani ti' sheli din tiri nyevil' maa gbini.

Piligu 4

Keen mini Ebεl

¹Ka doo maa min' o paya Awa daa laylim ka o niŋ pua n-dɔyi Keen ka yεli, "N nya ninsala Yawε sɔnsim zuyu."

²Ka o daa ti lan dɔy' o tizo Ebεl gba. Ebεl daa nyεla piεgula, ka Keen mi nyε pukpara.

³Dahin sheli ka Keen daa ti zaŋ o puu ni bindira na nti mali sara Yawε sani,

⁴ ka Ebεl mi daa zaŋ o buzɔŋ ni piεbil' tuuli ni o kpam na nti mali sara, ka Yawε Naawuni nini daa tiyi Ebεl min' o sara maa,

⁵amaa ka o nini daa bi tiyi Keen ɻun' min' o sara maa. Dinzuju ka Keen suhu daa yiysi pam, ka o zuŋ o ninni.

⁶Ka Yawε daa bɔhi Keen, "Bɔ n-niŋ ka a che ka a suhu yiysi, ka a zuŋ a ninni?

⁷A yi di niŋ din simdi, n naan ku deei li? Ka a yi bi niŋ din simdi, alahichi do a dunol' ni m-bɔri ni di nyaŋ a, amaa di niŋ kamaata ni a nyaŋ li."

⁸ Dahin sheli ka Keen daa ti yεl' o tizo Ebεl, "Ti cham' mɔyu ni." Be ni daa ti be mɔyu maa ni saha sheli, ka Keen yiysi lu o tizo Ebεl maa zuyu n-ku o.

⁹Ka Yawε daa bɔhi Keen, "A tizo Ebεl be ya?" Ka Keen garigi yεli, "M bi mi; mani n-nyε n tizo maa gula?"

¹⁰ Ka Yawε bɔh' o, "Tuun' bɔ ka a lee tum maa? A tizo maa ɣim kukoli kuhigu n-yi tingban' ni ka n sanna.

¹¹Ka pumpɔŋ, noli yεlibu ni yi tingban' sheli din yaai di noli n-deeg' a tizo maa ɣim a nuu ni maa na di a.

¹²Ka a yi lan ko puu tingbani maa ni, di bindira ku lan niŋ vienyelinga. A ni leei ɻun ka kpεhili shee, ka leei ɻun dari gindi dunia ɣo ni."

¹³Ka Keen yεli Yawε, "N tibidarigibo maa galisiya gari ma.

¹⁴Nyama, a kari ma tingbani ɣo ni, ka kari ma a sani; ka n leei ɻun ka kpεhili shee, ka leei ɻun dari gindi dunia ɣo ni, ka ɣunkam ti nya ma ni ku ma."

¹⁵Ka Yawε daa yεl' o, "Di ku niŋ lala. So yi ku nyin' Keen, bεn' kum' niriba ayopɔin yo a kubu maa samli." Ka Yawε daa dalim Keen ni di che ka so ti nya o, ka ku ku o.

¹⁶Ka Keen daa yi Yawε sani n-chaq ti be tingban' sheli din be Idεn puu la wulimpuhili polo, ka di yuli booni Nod la.

Keen zuliya

¹⁷Ka Keen min' o pay' daa layim ka o niq pua n-dɔyi Inok. Ka Keen daa me o tiq n-zaq o bia Inok maa yuli m-bol' li Inok.

¹⁸Ka Inok daa dɔyi Irad; ka Irad daa nyε Mεhujael ba, ka Mεhujael nyε Mεtushael ba, ka Mεtushael mi nyε Lamek ba.

¹⁹Ka Lamek daa kpuyi payiba ayi, ka yino yuli booni Ada, ka yino mi yuli booni Zilla.

²⁰Ka Ada daa dɔyi Jabal. Duna n-daa nyε ninvuy' shεb' bεn be tanti suya ni ka guli niy' la yaba.

²¹O tizo yuli n-daa booni Jubal. Dun' mi n-daa nyε ninvuy' shεb' bεn ηmeri mɔyilɔnim' mini yupiebiriba yaba.

²²Ka Zilla mi daa dɔyi Tubalikeen ηun daa nyε ηun zaq daanya mini kuriti mmali tuma nema balibu kam zaa la. Ka Tubalikeen tizɔpay' daa nyε Naama.

²³Ka Lamek daa yεl' o payiba, "Ada mini Zilla, wummiya: Yinim' Lamek payiba, wummiya n ni yεn yεli shεm ηɔ: N kula do' so ηun ti ma daqa. N kula nachimbil' so ηun ηme ma.

²⁴Bε yi daa yεn ku niriba ayopɔin n-yo Keen kubu samli, so yi ku mani, yεlimaŋli, ninvuy' pisopɔinnaayopɔin ka bε yεn ku n-yo man' kubu samli."

Sεt mini Σnɔsh

²⁵Ka Adam min' o pay' daa lan layim ka o dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Sεt, dama O daa yεlimi, "Naawuni zaqla bidib' so ti ma ka o zani Θbel zaani, Keen ni daa ku Θbel la zuyu."

²⁶Ka Sεt daa ti dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Σnɔsh. Di saha maa ka ninsalinim' daa piligi jεmdi Yawε.

Piligu 5

Adam zuliya

(1 Yεlikura 1.1-4)

¹ Adam zuliya yuya n-sab' kpe ηɔ. Naawuni ni daa nam ninsala, o daa nam' o η-ηmahindila omaŋa.

²O daa nam ba la doo mini paŋa. Ka niq alibarika niq bε ni ka boli ba ninsalinima saha shεl' o ni daa nam ba maa.

³Adam ni daa ti paai yuun' kɔbiga ni pihita saha sheli ka o daa dɔyi bidibiga ηun ηman' o m-bol' o yuli Sεt.

- ⁴Adam ni daa dɔyi Set maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ⁵Adam daa ninla yuun' kɔbisiwei ni pihita, ka naanyi yi dunia yili.
- ⁶Set ni daa ti paai yuun' kɔbiga ni anu saha sheli ka o daa dɔyi Enoš.
- ⁷Set ni daa dɔyi Enoš maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii ni ayopɔin. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ⁸Set daa ninla yuun' kɔbisiwei ni pinaayi, ka naanyi yi dunia yili.
- ⁹Enoš ni daa ti paai yuun' pihiwɛi saha sheli ka o daa dɔyi Kənan.
- ¹⁰Enoš ni daa dɔyi Kənan maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii ni pinaanu. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ¹¹Enoš daa ninla yuun' kɔbisiwei ni anu, ka naanyi yi dunia yili.
- ¹²Kənan ni daa ti paai yuun' pisopɔin saha sheli ka o daa dɔyi Mahalalel.
- ¹³Kənan ni daa dɔyi Mahalalel maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii ni pihinahi. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ¹⁴Kənan daa ninla yuun' kɔbisiwei ni pia ka naanyi yi dunia yili.
- ¹⁵Mahalalel ni daa ti paai yuun' pihiyobunaanu saha sheli ka o daa dɔyi Jared.
- ¹⁶Mahalalel ni daa dɔyi Jared maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii ni pihita. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ¹⁷Mahalalel daa ninla yuun' kɔbisinii ni pihiwɛinaanu, ka naanyi yi dunia yili.
- ¹⁸Jared ni daa ti paai yuun' kɔbiga ni pihiyobunaayi saha sheli ka o daa dɔyi Inok.
- ¹⁹Jared ni daa dɔyi Inok maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinii. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ²⁰Jared daa ninla yuun' kɔbisiwei ni pihiyobunaayi, ka naanyi yi dunia yili.
- ²¹Inok ni daa ti paai yuun' pihiyobunaanu saha sheli ka o daa dɔyi Mətusela.
- ²²Inok ni daa dɔyi Mətusela maa nyaanja, o daa jemdi Naawuni vienyelinga hal ti paai yuun' kɔbisita. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.
- ²³Inok daa ninla yuun' kɔbisita ni pihiyobunaanu.
- ²⁴Inok daa jemdi Naawuni vienyelinga, ka so daa ti bi lan nya o, dama Naawuni n-daa kpuγ' o.
- ²⁵Mətusela ni daa paai yuun' kɔbiga ni pihiniinaayopɔin saha sheli ka o daa dɔyi Lamek.

26Metusela ni daa dɔyi Lamek maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisiyopoɔin ni pihiniinaayi. O daa lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

27Metusela daa ninla yuun' kɔbisiwɛi ni pisopoɔinyinika, ka naanyi yi dunia yili.

28Lamek ni daa ti paai yuun' kɔbiga ni pihiniinaayi saha shɛli ka o daa dɔyi bidibiga

29m-bol' o yuli Nuhu ka yeli, "Bia ŋɔ ni sɔŋ ti ti tuun' kpɛma tumbu ni, Yawɛ ni yeli noli niŋ tingban' shɛli ŋɔ ni."

30Lamek ni daa dɔyi Nuhu maa nyaanja, o daa ninla yuun' kɔbisinu ni pihiwɛinaanu, ka lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

31Lamek daa ninla yuun' kɔbisiyopoɔin ni pisopoɔinnaayopoɔin ka naanyi yi dunia yili.

32Nuhu gba ni daa ti paai yuun' kɔbisinu saha shɛli ka o daa dɔyi Shɛm mini Ham ni Jafet.

Piligu 6

Ninsalinim' ninvuy' biɛtali yɛla

1Ninsalinim' ni daa ti piligi nabbu dunia ŋɔ ni saha shɛli, ka bɛ daa dɔyi bipuyinsi,

2ka zuγusaa niriba daa nya ba ka bɛ viel' pam, ka bɛ daa pii bɛ ni bɔri bɛ ni shɛba n-leei bɛ paγiba.

3Ka Yawɛ daa yeli, "N shia kul ku kpalim be ninsal' ni sahakam, o nyɛla ŋun ni kpi, ka o yuma ni nyɛla yuun' kɔbiga ni pisi."

4Zuγusaa niriba maa ni daa kpuyi ninsalinim' bipuyinsi dɔyi bihi saha shɛli mini di saha maa nyaanja ka tiyaawumyanim' daa piligi be dunia ŋɔ ni. Bɛna n-daa nyɛ bɛn mali kpiɔŋ kurimbuni maa ha ni bɛn mali yuya.

5Ka Yawɛ daa ti nya ka ninsalinim' ninvuy' biɛtali galisi pam dunia ŋɔ ni, ka bɛ suhuri ni tɛha zaa kul nyɛla din bie sahakam.

6Ka di daa niŋ Yawɛ yoli, o ni daa nam ninsala n-niŋ dunia ŋɔ ni maa zuγu; ka o suhu daa sayim pam di zuγu.

7Dinzuγu ka Yawɛ daa yeli, "N ni kpihim ninsal' shɛba n ni daa nam niŋ dunia ŋɔ ni zaŋ tabili biŋkɔbiri mini biŋgbamda ni noonsi birili, dama di niŋ ma yoli pam n ni daa nam ba maa zuγu."

8Amaa Nuhu kɔŋko ka Yawɛ nini daa nay' kul tiy়ি.

Nuhu mali ŋariŋ

9Nuhu zuliya m-bɔŋɔ: Nuhu daa nyɛla wuntizɔra ŋun jɛmdi Naawuni, ka ka galimi o ʒiemān' ni.

10Nuhu daa malila bidibis' ata, bɛ yuya n-daa booni Shɛm mini Ham ni Jafet.

¹¹Ka ninsalinim' daa ti tumdi tuumbieri zaŋ chan Naawuni sani, ka duŋ taabo daa kul be dunia ḥo ni luyilikam zaa.

¹²Ka Naawuni daa nya ka tuumbieri n-kul be dunia ḥo ni, dama sokam zaa daa kul dolila tuumbieri soli.

¹³Ka Naawuni daa yeli Nuhu, "N lo nia ni n kpihim ninsalinim' zaa birili, dama bəna n-chə ka tuumbieri pali dunia ḥo ni. Nyama, n ni kpihim bə birili dunia ḥo ni zaa.

¹⁴Bom' sipires dari din mali kpiŋ mal i ɣariŋ, ka niŋ duri niŋ di ni, ka bo diyiri n-tabilitabili di puuni mini di nyaanja.

¹⁵A ni yen mal' li shəm m-bəŋjə: Chə ka di wɔyilim nyə mita kəbiga ni pihitanaata; ka chə ka di yeliŋ nyə mita pisinaayi, ka chə ka di dubu mi nyə mita pinaata.

¹⁶Bom' binshəli n-zaŋ pili ɣariŋ maa, ka chə ka di zuγusaa dubu polo nyə səntimita pihinahinaanahi; ka chibi di dunoli di luyili ni, ka kpahi li tambu buta tam taba.

¹⁷Dama nyama, n ni chə ka kokreŋu kpe dunia ḥo ni n-di vuhirigu kam zaa ḥun mali nyevili be dunia ḥo ni, ka binshəyukam zaa din be dunia ḥo ni kpi.

¹⁸Amaa nyini ka n nay' ni lo alikauli. Zaŋm' a pay' min' a bidibisi ni bə payiba n-kpe ɣariŋ maa ni.

¹⁹Ka lan zaŋ binnema balibu kam zay' lɔyu ni zay' nyəŋ niŋ a sani ɣariŋ maa ni, ka lala niŋbu chə ka bə tiligi.

²⁰Piimi noonsi balibu kam zaa, ka pii biŋkəbiri balibu kam zaa, ka pii biŋgbamda balibu kam zaa. Bə zaa bəba ayiyi ni kpe a sanna din ni chə ka bə ku kpi.

²¹Zaŋm' bindira balibu kam gba n-niŋ ɣariŋ maa ni, ka di ti nyə a mini ba bindirigu."

²²Ka Nuhu daa niŋ Naawuni ni yel' o ni o niŋ shəm maa zaa.

Piligu 7

Kokreŋu din di dunia

¹Di saha maa ka Yawə daa yeli Nuhu, "A min' a malibu zaa kpəm' ɣariŋ maa ni, dama n nyaya ka nyini n-nyə wontizora n sani ɣiemani ḥo ni.

²Zaŋm' biŋkəb' shəb' bən be kasi la zay' lɔri ayopɔin mini zay' nyama ayopɔin, ka zaŋ biŋkəb' shəb' bən bi be kasi la zay' lɔyu mini zay' nyəŋ,

³ka zaŋ noonsi gba zay' lɔri ayopɔin mini zay' nyama ayopɔin niŋ ɣariŋ maa ni n-gbib' ba ka bə birili ku kpihim dunia ḥo ni.

⁴Dama zaŋ chan daba ayopɔin dali, n ni chə ka saa lu dunia ni na m-mi wuntan' ni mini yuŋ zaa biɛy' pihinahi n-ku n ni nam binshəyukam niŋ tingban' ni ḥo zaa."

⁵Ka Nuhu daa niŋ Yawε ni yεl' o ni o niŋ shεm maa zaa.

⁶Nuhu yuma daa nyela yuun' kεbisiyεbu saha shεli kom ni daa di dunia maa.

⁷ Ka Nuhu min' o paya ni o bidibisi ni bε payiba daa kpe ηariŋ maa ni ni bε yi kom maa dibu ni.

⁸Ka biŋkob' shεb' bεn be kasi mini biŋkob' shεb' bεn bi be kasi ni noonsi ni binnεma bεn gbamdi tiŋ' zaa bεba ayiyi, zay' lɔyu mini zay' nyaŋ

⁹daa kpe ηariŋ maa ni m-pahi Nuhu zuyu kaman Naawuni ni daa pun yεli Nuhu shεm.

¹⁰Daba ayopoin nyaŋa ka kokreŋu daa kpe m-pali dunia ḥo.

¹¹ Nuhu yuun' kεbisiyεbu puuni gol' so ḥun pah' ayi bieŋ' pinaayopoin dali, ka tiŋgban' ni kεbil' nin' kara zaa daa puhigi, ka zuysaa sagbana kεsoya gba yooi.

¹²Ka saa daa luna m-mi wuntəŋ' ni mini yuŋ bieŋ' pihinahi.

¹³Dindali maa ka Nuhu min' o paya ni o bidibisi bεn yuya daa booni Shεm mini Ham ni Jafεt ni o bidibisi maa payiba ata la daa kpe ηariŋ maa ni.

¹⁴Bε mini mɔyu ni biŋkobiri balibu kam ni yiŋ' biŋkobiri balibu kam ni biŋgbamda balibu kam ni noonsi balibu kam ni binyiyira zaa n-daa kpe di ni.

¹⁵Ka binnεma balibu kam zaa bεba ayiyi bεn mali nyεvili daa kpe ηariŋ maa ni m-pahi Nuhu zuyu.

¹⁶Ka binnεma balibu kam zaa zay' lɔyu mini zay' nyaŋ daa kpe ηariŋ maa ni kaman Yawε ni daa pun yεli Nuhu shεm; ka Naawuni daa yo Nuhu niŋ ηariŋ maa ni.

¹⁷Ka kokreŋu din galisi pam maa daa kul kperι pahiri hal ti paai bieŋu pihinahi, ka kom maa kul zoori pahira, ka kpuyi ηariŋ maa zuysaa, ka di du ka chε tiŋgbani.

¹⁸Ka kom maa daa kpe m-pali dunia, ka ηariŋ maa du m-pa di zuyu.

¹⁹Ka kom maa daa kpe pam pali dunia hal ka zoya din du pam zaa ti lim.

²⁰Ka kom maa daa zooi lim zoya maa, ka di ziliŋ daa nyε mita ayopoin zoya maa zuyu.

²¹Ka binnεŋ balibu kam bεn be dunia ḥo ni, noonsi mini yiŋ' biŋkobiri ni mɔyu ni biŋkobiri ni binnεma balibu kam zaa bεn be dunia ni zaŋ tabili ninsalinim' zaa

²²ni binshεyukam din mali nyεvili be dunia ḥo ni zaa daa kpi.

²³O daa kpihim binnεma balibu kam bεn be dunia ḥo ni birili; ninsalinim' zaŋ tabili biŋkobiri ni biŋgbamda ni noonsi zaa bεn be dunia ḥo ni. Kulla Nuhu mini ninvuy' shεb' bεn daa be o sani ηariŋ maa ni kɔŋko n-daa nay' tiligi.

²⁴Ka kom maa daa kul be lala dunia ḥo ni hal ti paai bieŋ' kεbiga ni pihinu.

Piligu 8

Kokreγu nyuuya

¹Amaa Naawuni daa bi tam Nuhu mini mɔyu ni biŋkɔbiri ni yin' biŋkɔbiri bɛn zaa daa be o sani ɣariŋ maa ni la yɛla. Ka Naawuni daa chɛ ka pɔhim ɣieŋa, ka kom maa daa gbaai nyuubu.

²Ka tiŋban' ni kɔbil' nina mini sagbana ni kɔsoya daa ɣari; ka saa chɛ mibu,

³ka kom maa daa gbaai nyuubu bielabiela. Zaŋ chaŋ biey' kɔbiga ni pihinu dali, ka kom maa daa filim.

⁴Gol' so ɣun pahir' ayopɔin biey' pinaayopɔin dali, ka ɣariŋ maa daa kana ti tam Ararat Zoli zuyu.

⁵Ka kom maa daa kul gbaai nyuubu zaŋ hal ti paai gol' so ɣun pahiri pia dahin yini dali, ka zoya zuyusaa daa nyili.

⁶Zaŋ chaŋ biey' pihinahi dali, ka Nuhu daa yooi ɣariŋ maa takɔr' sheli o ni daa chib' la,

⁷ka chɛ ka kahin̄kɔyu doli nimaani yi. Kahin̄kɔyu maa ni daa yiŋi yi, o daa kul yiŋirimi gindi hal ka kom maa ti nyuui.

⁸Di nyaanja ka o daa ti chɛ ka ɣmani yiŋi yi ni o nyaa kom maa nyuuya,

⁹amaa ka ɣmani maa daa yiŋi chaŋ ti bi nya o ni yɛn tam binsheli zuyu, dama kom maa daa na kul tɛlila tiŋbani luyilikam zaa. Ka o daa lab' o sani ɣariŋ maa ni, ka o ti zaŋ o nuu tiri takɔro maa ni n-gbaag' o kρɛh' o sani ɣariŋ maa ni.

¹⁰Ka Nuhu daa guhi daba ayopɔin, ka lan chɛ ka ɣmani maa yi ɣariŋ maa ni chaŋ.

¹¹Zaŋ chaŋ zaawuni ha ka ɣmani maa daa ɣmaai olivi tia vamahili n-gbab' o noli lab' o sanna ɣariŋ maa ni; ka Nuhu daa baŋ ni kom maa yipa nyuuya tiŋban' ni.

¹²Ka o daa lan guhi daba ayopɔin pahi, ka lan chɛ ka ɣmani maa yi n-chaŋ yaha, dindina, ka ɣmani maa daa bi lan labina.

¹³Yuun' sheli din daa pahiri Nuhu yuun' kɔbisiyɔbu ni yini puuni gol' so ɣun dan tooni dahin yini dali ka kom maa daa nyuui tiŋban' ni, ka Nuhu daa piligi binsheli din pili ɣariŋ maa, ka lihi nya ka tiŋbani ɣme pɔhim.

¹⁴Zaŋ chaŋ gol' so ɣun pahir' ayi biey' pisinaayopɔin dali, ka tiŋbani daa kuui zaa.

¹⁵Ka Naawuni daa yeli Nuhu,

¹⁶"A min' a paya ni a bidibisi la ni bɛ payiba yim' ɣariŋ maa ni na.

¹⁷Zaŋmiya binnema balibu kam bɛn nyɛ noonsi mini biŋkɔbiri ni binnema bɛn zaa gbamdi tiŋa n-yina, ka bɛ ti dɔyi pam nab' pali dunia ḥo."

¹⁸Ka Nuhu min' o paya ni o bidibisi ni bɛ payiba maa daa yi ḥariŋ maa ni na.

¹⁹Ka biŋkɔbiri balibu kam zaa mini binnema balibu kam bɛn zaa gbamdi tiŋa ni noonsi balibu kam ni binshɛyukam zaa bɛn chani gindi dunia ni balibu kam zaa daa dol' taba yi ḥariŋ maa ni na.

Nuhu mali sara

²⁰Ka Nuhu daa me sara maligu bimbini zali Yawɛ, ka zaŋ biŋkɔb' shɛb' bɛn be kasi balibu kam mini noon' shɛb' bɛn be kasi balibu kam mali sara sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim la sara maligu bimbini maa zuyu.

²¹Ka Yawɛ daa wum di ʒieyu, ka di tiy' o nini ka o yel' o suhu ni, "N ku lan yeli noli niŋ tingban' ni ninsal' zuyu, dama ninsal' suhu ni tɛha pun nyɛla tɛhi' bieri o bilim ni; ka m mi ku lan ku binnema zaa kaman n ni niŋ shɛm ḥo.

²²Dunia ḥo ni na be ḥo, biribu saha mini chɛbu saha ni maasim saha ni tulim saha ni shɛyu saha ni kikaa saha ni wuntan' ni mini yuŋ kul ni beni."

Piligu 9

Yawɛ lo Nuhu alikauli

¹ Ka Naawuni daa niŋ alibarika niŋ Nuhu min' o bidibisi la ni ka yeli ba, "Dɔyimiya n-nab' pali dunia ḥo.

²Biŋkɔbiri balibu kam bɛn be dunia ḥo ni mini noonsi ni binnema bɛn gbamdi tiŋa ni zahim bɛn be teeku ni zaa ni zɔri ya. N zaŋ be zaa niŋ yi nuu ni.

³Dimiya binnɛɔŋ kam. N ni zaŋ ʒievari tin ya shɛm lala ka n zaŋ binshɛyukam zaa tin ya.

⁴ Lee miriya ka yi ḥubi nimdi din ʒim bi yi di ni vienyelinga.

⁵N ku chɛ yimaŋmaŋ' nyevi ya yihibu bieri bɔhibu. Ka biŋkɔbigu yi ku ninsala, bɛn' kum o yo. Ka so yi ku o mabia, bɛn' kum' o yo.

⁶ Naawuni daa nam ninsala ŋ-ŋmahindila omaŋa, dinzuyu ḥunkam ku ninsala, bɛn' kum' o yo.

⁷ "Yi mi dɔyimiya bihi pam, ka bɛ nabi pali dunia ḥo."

⁸Di nyaanja ka Naawuni daa yeli Nuhu min' o bidibisi maa,

⁹"Nyamiya, n yɛn lola yi mini yi zuliya

¹⁰ni binnema zaa bɛn be yi sani, bɛn nyɛ noonsi mini niyi ni moŋu ni biŋkɔbiri balibu kam bɛn be yi sani, ka doli ya yi ḥariŋ maa ni na alikauli.

¹¹N lɔn ya alikauli ni n ku lan chɛ ka kom di binnema zaa, ka m mi ku lan chɛ ka kom di dunia ḥo yaha."

¹²Yawε daa lan yεli Nuhu, “N ni lo yi mini binnεma zaa bεn be yi sani ni ζie man’ shεnja din kanna nim’ alikauli shεli maa shihirili m-bɔŋɔ:

¹³N zaŋla sagani ŋɔ niŋ sagbana ni ni di nyε n ni lo dunia ŋɔ alikauli shεli maa shihirili.

¹⁴N yi ti che ka sagbana zibigi ka sagani booi sagbana maa ni,

¹⁵n ni teei n ni lo yi mini binnεma zaa alikauli shεli maa yεla; ka kom mi ku lan niŋ kokpεyū n-di binshεyukam zaa.

¹⁶Saha shεlikam n yi ti nya sagani sagbana ni, n ni teei alikauli shεli din be man’ Yawε mini dunia ŋɔ binnεma zaa sunsuuni, ka nyε din ku yiŋisi la yεla.”

¹⁷Yawε daa lan yεli Nuhu, “Alikauli shεli din be m mini dunia ŋɔ binnεma zaa sunsuuni la shihirili m-bala.”

Nuhu min’ o bidibisi

¹⁸Nuhu bidibisi bεn daa yi ŋariŋ maa ni na n-daa nyε: Shεm mini Ham ni Jafet. Ham daa nyεla Keenan ba.

¹⁹Nuhu bidibis’ ata maa zuliya m-pali dunia ŋɔ zaa ŋɔ.

²⁰Nuhu daa nyεla pukpara, ŋuna n-daa nyε ŋun tuui biri wain tihi. O daa birila wain tihi.

²¹Ka o daa ti nyu tihi maa wain kuli n-do o zayim o suyili ni.

²²Ka Ham ŋun daa nyε Keenan ba la daa nya o ba ni do o zayim maa, ka yi samban’ ni nti yεl’ o mabih’ ayi la.

²³Ka Shεm mini Jafet daa kpuyi kparibu m-pa bε bɔyusapima zuyu n-tirisi bε nyaanja kpe nti zaŋ li pa bε ba zuyu, ka bi nya bε ba zayim.

²⁴Nuhu nini ni daa ti neei, ka bε yεl’ o o bidibiga ŋun nyε biasani maa ni niŋ o shεm.

²⁵Ka o yεli, “N yεli noli ti Keenan. O ni nyεla o biεyanim’ dabili.”

²⁶O daa lan yεli, “Yawε ŋun nyε n Naawuni ŋɔ niŋm’ alibarika niŋ Shεm ni; ka che ka Keenan nyε o dabili.

²⁷Naawuni che ka Jafet tɔŋ! Naawuni che ka o zuliya mini Shεm zuliya layim be; ka che ka Keenan nyε o dabili.”

²⁸Kom ni daa di dunia maa nyaanja, Nuhu daa niŋla yuun’ kɔbisita ni pihinu pahi.

²⁹Nuhu daa niŋla yuun’ kɔbisewi ni pihinu, ka naanyi yi dunia yili.

Piligu 10

Nuhu bidibisi zuliya

(1 Yεlikura 1.5-23)

¹Nuhu bidibisi, bən yuya daa booni Shəm mini Ham ni Jafet la zuliya m-bəŋçə. Kom ni daa di dunia maa nyaanja, ka bə daa dəyi bidibisi.

²Jafet bidibisi n-daa nyə: Goma mini Magog ni Madai ni Javan ni Tubal ni Meshək ni Tiras.

³Ka Goma bidibisi daa nyə: Ashikənaz mini Rifat ni Təgarima.

⁴Ka Javan bidibisi daa nyə: Elisha mini Tarishish ni Kitim ni Dədanim.

⁵Bəmbəŋçə zuliya n-daa nyə ninvuy' shəb' bən ʒini bayili teeku. Bəna n-nyə Jafet zuliya bən daa be bəmaŋman' tinsi ni, ka mali bəmaŋman' zuliyazuliya yətçy' kəŋkəba bə tiŋban' ni.

⁶Ham bidibisi n-daa nyə: Kush mini Ijipti ni Put ni Keenan.

⁷Ka Kush bidibisi daa nyə: Siiba mini Havila ni Sabita ni Raama ni Sabitəka. Ka Raama bidibisi nyə: Shiiba mini Dədan.

⁸Kush daa mali bidib' so ka o yuli booni Nimrəd. Ədən n-daa nyə tuuli ninvuy' so ənun mali yaa pam dunia əjə ni.

⁹Yawə sani, o daa nyəla təha ənun mali yaa pam; dinzuyu ka niriba daa yi yəra, "Yawə chə ka a nyə təha so ənun mali yaa kaman Nimrəd."

¹⁰Tuuli, o nam sulinsi tinsi n-daa nyə Babel mini Ərek ni Akad, ka di zaa daa bela Shiina tiŋbəŋ ni.

¹¹Ka o daa yi di tiŋbəŋ maa ni chanj Asiria nti me Ninive mini Rehəbətir ni Kala ni

¹²Reşən din be Ninive mini Kala din nyə tin' tital' la sunsuuni.

¹³Ijipti bihi n-daa nyə: Ludinim' mini Anamnima ni Ləhabinima ni Nafitunima ni

¹⁴Patirusinima ni Kasilunima ni Kafitərinima Filistianim' ni yi shəb' zuliya ni na la.

¹⁵Keenan bihi n-daa nyə: Sidən ənun daa nyə o bituuli la mini Hət

¹⁶ni Jəbusinim' ni Amərinim' ni Gerigashinim'

¹⁷ni Hivinim' ni Arikinim' ni Sinnim'

¹⁸ni Arividnim' ni Zəmarinim' ni Hamatinima. Dimbəŋçə nyaanja ka Keenannim' daa ti yəligi chanj katiŋa.

¹⁹Ka Keenannim' tintariga daa yi Sidən Gəra polo n-zəŋ hal ti paai Gaza zaŋ lab' Sədom mini Goməra ni Adima ni Zəbəiim zaŋ hal ti paai Lasha.

²⁰Ham bidibisi mini bə malibu ni bə tinsi ni bə zuliyazuliya yətçy' kəŋkəba ni daa nyə shəm m-bala.

²¹Shem ḥun daa nyε Jafet bielikpεma ka nyε Ebanim' zaa yab' la gba daa dɔyi bihi.

²²Shem bidibisi n-daa nyε: Elam mini Ashur ni Aripakishad ni Lud ni Aram.

²³Aram bidibisi n-daa nyε: Uzi mini Hul ni Geta ni Mashi.

²⁴Ka Aripakishad daa nyε Shela ba, ka Shela mi nyε Eba ba.

²⁵Ka Eba daa dɔyi bidibis' ayi. Yino yuli n-daa booni Peleg, dama o saha ka tingbani daa pirigi la; ka o tizo mi yuli daa booni Jokitan.

²⁶Jokitan daŋ niriba n-daa nyε: Alimədad mini Shlef ni Hazarimavet ni Jera ni

²⁷Hadoram ni Uzal ni Dikila ni

²⁸Obal ni Abimeel ni Shiiba ni

²⁹Ofiri ni Havila ni Jøbab. Bembønø zaa n-daa layim nyε Jokitan daŋ niriba.

³⁰Ka bε ni daa be tingbøn sheli ni tintariga daa zaŋla Mesha hal ti paai Sefar din be wulimpuhili polo zoya ni la.

³¹Shem zuliya mini bε malibu ni bε yεtɔyε ni bε tingbana ni bε zulyazuliya ni daa nyε shem m-bala.

³²Nuhu bidibisi maa zuliya mini bε dɔyirikpamba yεla m-bala. Bε ni ka zulya kam yina n-nab' pali dunia ḥo zaa, kom ni daa di dunia maa nyaana.

Piligu 11

Babel du' wɔyinli mεbu

¹Piligu ni, zulya yεtɔyε yini n-daa be dunia ḥo zaa ni, ka bε yεtɔyε daa nyε yεtɔyε yinsi.

²Ka niriba daa ti yiçisi wulimpuhili polo n-chanchan ti paai Shiina tingbøn ni bɔpieligu ni n-kpalim ʒini nimaani.

³Ka niriba maa daa ti yεl' taba, "Kamiyana ka ti ḥma bilichiisi n-nyo li buyim vienyelinga." Ka bε daa ḥma bilichiisi maa ka di be kaman kuya la, ka zaŋ kootaali mi n-leei tandi.

⁴Ka bε daa yεl' taba, "Kamiyana ka ti me timaŋman' tiŋa, ka me pii tam di zuyu ka di du hal ka di zuyusaa ti tɔri sagbana n-zali yuli, dama di yi pa lala, ti ni ti wurim gili dunia ḥo zaa."

⁵Ka Yawε daa kana ni o ti nya ninsalinim' ni me tin' sheli ka me pii tam di zuyu maa.

⁶Ka Yawε daa yεli, "Nyama, bε ni nyε zulya yini ka mali zulya yεtɔyε yini maa zuyu ka bε tumdi lala maa, ka bε ni lo ni bε niŋ shem piligu n-na bɔŋɔ; ka binsheli kani ka bε ni bɔri ni bε niŋ li ka di ku nani.

⁷Chəliya ka ti chaŋ bę sani nti che ka bę yętɔya woli taba, ka di che ka bę ku lan tooi wum tab' yętɔya."

⁸Dinzuyü ka Yawę daa wurim ba nimaani n-kpəhi dunia ḥo luy' shəlikam zaa, ka bę daa che tiŋ' maa məbu.

⁹Ka bę daa boli nimaani yuli Babəl, dama nimaani ka Yawę daa che ka bę yętɔya woligiwoligi; nimaani ka o daa lan wurim ba kpəhi dunia ḥo luy' shəlikam zaa.

Shəm daŋ niriba

(1 Yəlikura 1.24-27)

¹⁰Shəm daŋ niriba yəla m-bəŋjə. Shəm ni daa ti paai yuun' kəbiga saha shəli ka o daa dəyi Aripakishad, yuma ayi din daa doli dunia ḥo kom dibu nyaanja la.

¹¹Shəm ni daa dəyi Aripakishad maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisinu. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

¹²Aripakishad ni daa ti paai yuun' pihitanaanu saha shəli ka o daa dəyi Shəla.

¹³Aripakishad ni daa dəyi Shəla maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisinahinaata. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

¹⁴Shəla ni daa ti paai yuun' pihita saha shəli ka o daa dəyi Əba.

¹⁵Shəla ni daa dəyi Əba maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisinahinaata. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

¹⁶Əba ni daa ti paai yuun' pihitanaanahi saha shəli ka o daa dəyi Peleg.

¹⁷Əba ni daa dəyi Peleg maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisiyinahini ni pihita. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

¹⁸Peleg ni daa ti paai yuun' pihita saha shəli ka o daa dəyi Riu.

¹⁹Peleg ni daa dəyi Riu maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisiyinaawəi. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

²⁰Riu ni daa ti paai yuun' pihitanaayi saha shəli ka o daa dəyi Serug.

²¹Riu ni daa dəyi Serug maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisiyinaayopɔin. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

²²Serug ni daa ti paai yuun' pihita saha shəli ka o daa dəyi Nahər.

²³Serug ni daa dəyi Nahər maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbisiyi. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

²⁴Nahər ni daa ti paai yuun' pihitayinika saha shəli ka o daa dəyi Təra.

²⁵Nahər ni daa dəyi Təra maa nyaanja, o daa niŋla yuun' kəbiga ni pisiyinika. O daa lan dəyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

²⁶Təra ni daa ti paai yuun' pisopɔin saha shəli ka o daa dəyi Ibram mini Nahər so ni Haran.

Tera daŋ niriba

²⁷Tera daŋ niriba yela m-boŋ. Tera daa nyela Ibram mini Nahor ni Haran ba; ka Haran mi daa nyɛ Lot ba.

²⁸Ka Haran daa ti kani ka chɛ o ba, o dɔyiritiŋ' din daa nyɛ Ur ka be Kalidianim' tingbɔŋ ni la.

²⁹Ka Ibram mini Nahor daa kpuyi payiba. Ibram pay' yuli n-daa booni Zarai, ka Nahor mi pay' yuli booni Milika. Milika mini Isika ba n-daa nyɛ Haran.

³⁰Amaa ka Zarai daa lee nyɛ payiŋoo; o daa ka bia.

³¹Ka Tera daa zaŋ o bia Ibram min' o yaanja Lot ni Ibram paya Zarai m-pah' omaŋ' zuyu, ka bɛ yi Ur din be Kalidianim' tingbɔŋ ni n-kuni Keenan tingbɔŋ ni. Ka bɛ daa mali ti paai Haran n-kpalim ʒini nimaani.

³²Ka Tera daa ti ninj ɲun kani Haran tingbɔŋ maa ni. Tera daa ninjla yuun' kɔbisiyinaanu, ka naanyi yi dunia yili.

Piligu 12

Naawuni boli Ibram

¹Ka Yawɛ daa ti yeli Ibram, "Yim' a ya ɲo min' a ba yiŋa ni a dɔyiriba ɲɔ sani n-chaŋ tingbɔn shɛl' ni n ni yɛn wuh' a.

²N ni chɛ ka a zuliya galisi pam. N ni ninj alibarika ninj a ni, ka chɛ ka a yuli du pam, ka chɛ ka ninvuy' shɛb' gba ti nya alibarika a zuyu.

³Ninvuy' shɛb' bɛn ninj alibarika ninj a ni, n gba ni ninj alibarika ninj bɛ ni. Ka ninvuy' shɛb' bɛn yeli noli ti a, n gba ni yeli noli ti ba. Ka dunia ɲɔ zuliya kam zaa ni ti nya alibarika a zuyu."

⁴Ka Ibram daa yiŋisi chaŋ kaman Yawɛ ni daa yel' o ni o ninj shɛm maa. Ka Lot daa dol' o chaŋ. Ibram daa nyela yuun' pisopoinnaanu nira saha shɛl' o ni daa yiŋisi Haran maa.

⁵Ibram daa zaŋla o pay' Zarai min' o tizo Haran bia Lot, ka bɛ daa layim bɛ ni mali binshɛlikam zaa zaŋ tabili bɛ ni mali ninvuy' shɛb' Haran tingbɔŋ maa ni n-iyisi kuli Keenan tingbɔŋ ni. Bɛ ni daa paai Keenan tingbɔŋ maa ni,

⁶ka Ibram daa yi nimaani n-chaŋ Shekɛm ti ʒini Mɔre oki tia gbini. Keenannima n-daa be di tingbɔŋ maa ni di saha maa.

⁷Ka Yawɛ daa ka Ibram sanna ti yel' o, "N ni zaŋ tingbɔŋ ɲɔ ti a zuliya." Di saha ka Ibram daa me sara maligu bimbini nimaani zali Yawɛ ɲun daa ka o sani maa na.

⁸Ka Ibram daa yiŋisi nimaani n-chaŋ ti ti o suyili Betel wulimpuhili polo zoli zuyu ʒini; ka chɛ Betel bahi wulinluhili polo, ka chɛ Ai mi bahi wulimpuhili polo. Ka o daa me sara maligu bimbini zali Yawɛ nimaani gba n-jɛmd' o di gbini.

⁹Ka Ibram daa lan gbaai chandi zaŋ kpa Nεgεb polo.

Ibram chan̄ Ijipti

¹⁰Ka kum daa ti lu bε tiŋgbɔŋ maa ni. Ka Ibram daa yiysi chan̄ Ijipti ni o ti ʒini nimaani n-niŋ daba ayi, dama kum maa daa miiya pam bε tiŋgbɔŋ maa ni.

¹¹O ni daa ti yεn kpe Ijipti saha sheli ka o yεl' o pay' Zarai, "M mi ni a nyεla pay' vielli, ka a lihibu mali kore.

¹²Ka Ijiptinim' yi ti nya a, bε ni yεli, 'O paya m-bala', ka ku ma ka chε a.

¹³Yεlim' ba ni a nyεla n tizɔpaya, ka bε niŋ ma nirilim a zuyu, ka tiligi n nyεvili a zuyu."

¹⁴Ka Ibram ni daa ti kpe Ijipti, Ijiptinim' daa shiri nyaya ka pay' maa nyεla pay' vielli.

¹⁵Firawuna kpambaliba ni daa nya o, bε daa pay' o pam Firawuna sani. Ka bε daa zaŋ o tahi Firawuna yiŋa.

¹⁶Ka Firawuna daa niŋ Ibram nirilim viεnyelinga Zarai zuyu. O daa ti Ibram pieri mini buhi ni niyi ni bundibisi ni bunnyama ni daba bεn nyε dōbba mini payiba ni laakumnima.

¹⁷Amaa ka Yawε daa chε ka alabo dōriti gbaai Firawuna min' o yiŋnima, Ibram pay' Zarai maa zuyu.

¹⁸Ka Firawuna daa boli Ibram na nti bōh' o, "Bō n-niŋ ka a niŋ ma lala? Bō n-niŋ ka a bi yεli ma ni o nyεla a paya?

¹⁹Bō n-niŋ ka a yεli ni o nyεla a tizɔpaya, ka n zaŋ o niŋ m-payā? Dinzuyu n-nyε a paya! Zaŋm' o chan̄."

²⁰Ka Firawuna daa bah' o niriba noli, ka bε zaŋ Ibram min' o paya ni o ni mali binshεlikam zaa yihi soli.

Piligu 13

Ibram mini Löt woligya

¹Ka Ibram min' o paya daa zaŋ bε ni su binshεlikam zaa n-yi Ijipti chan̄ Nεgεb, ka Löt daa dol' o chan̄.

²Ibram daa mali buni pam. O daa mali biŋkɔbiri mini anzinfa ni salima.

³Ka o daa yi Nεgεb n-chan̄ hal ti paai Bεtεl luy' shεli o ni daa tuui kpa o tanti suyili zali piligu ni, ka di be Bεtεl mini Ai sunsuuni la.

⁴O ni daa tuui me sara maligu bimbini zali luy' shεl' la; nimaani ka Ibram daa jεm Yawε.

⁵Ka Löt ḥun daa doli Ibram maa gba daa mali biŋkɔbbaligu mini niyi ni tantinima,

⁶ka di zuyu daa che ka palo pori ni be zaa tooi layim be nimaani; dama be ni daa su binshenja daa galisiya pam, lala zuyu ka be daa naan ku tooi layim be luy' yini.

⁷Ka naqbankpeeni daa ti kpe Ibram biqkobiguliba mini Lot biqkobiguliba sunsuuni. Di saha maa Keenannim' mini Perizinima n-daa be tingbani maa ni.

⁸Ka Ibram daa yeli Lot, "Di che ka naqbankpeeni kpe m min' a sunsuuni; a mi di che ka naqbankpeeni kpe a biqkobiguliba mini m biqkobiguliba sunsuuni, dama ti nyela doyim."

⁹Pa palo n-kul do a tooni njo? Woligim' ka che ma. A yi zaq kpa nuzaa polo, n ni zaq kpa nudirigu polo; ka a yi zaq kpala nudirigu polo, m mi ni zaq kpa nuzaa polo."

¹⁰ Ka Lot daa kpu'y' o zuyu lihi Jooden Moyili polo n-nya ka kom kul teli di vinvamli ni luy' shelikam zaa, ka di be kaman Yawee tihi puu la bee m-be kaman Ijipti tingbony ni luy' sheli din be Zoa polo la. Dimbony nyaanja ka Yawee daa naanyi ti sayim Sodom mini Gomora la.

¹¹Ka Lot daa pii Jooden Moyili vinvamli polo maa n-daa zaq kpa wulimpuhili polo. Be ni daa woligi shem m-bala.

¹²Ka Ibram daa be Keenan tingbony ni, ka Lot mi be vinvamli maa ni fontinsi ni, ka daa ti yiysisi n-zaq o tanti suyili chaq ti kpa Sodom.

¹³Di saha Sodomnim' daa nyela ninvuy' bieri ni ben tumd' alahichi pam Yawee sani.

Ibram kuli Hiburon

¹⁴Ibram mini Lot ni daa woligi maa nyaanja, ka Yawee daa yeli Ibram, "Kpuym' a zuyu lihi a ni ze luy' sheli njo nuzaa polo mini nudirigu polo ni wulimpuhili polo ni wulinluhili polo.

¹⁵A ni nya tingbony sheli maa zaa, n ni zaq li ti a zulya ka be su li sahakam.

¹⁶N ni che ka a zulya ti bemi kaman bihigu la, ka nir' yi ni tooi kali bihigu, o ni ti tooi kal' a zulya gba.

¹⁷Yiyisim' doli tingbony maa woyilim mini di yeli nya, n ni zaq li ti a."

¹⁸Dinzuwu ka Ibram daa vuy' o tanti suyili n-chaq ti kpa Mamri oki ti' shenja din be Hiburon la gbini; ka daa me sara maligu bimbini zali nimaani jem Yawee.

Piligu 14

Ibram fa Lot bahi

¹Shiina Naa Amirafel mini Elasa Naa Ariok ni Elam Naa Chedolaoma ni Goiim Naa Tidal

²daa ti lo tɔbu bε ʒiemān' ni n-chan ni bε ti tuhi Sɔdom Naa Bera mini Gomora Naa Birisha ni Adima Naa Shinab ni Zεbɔiim Naa Shemeba ni Bεla bee Zɔa naa.

³Nanim' ŋɔ zaa daa naala noli n-layim bε tɔbbihi ti do Siddim vinvamli ni luy' sheli bε ni booni Teeku Kpiŋ pumpɔŋɔ ŋɔ.

⁴Bε daa jɛm Chedolaoma la yuun' pinaayi, amaa yuun' sheli din daa pahiri yuun' pinaata la ni ka bε daa zayisi ni bε ku lan jɛm o.

⁵Yuun' sheli din daa ti pahiri yuun' pinaanahi ni, ka Chedolaoma mini na' shεb' bεn daa sɔŋd' o daa chan ti tuhi nyəŋ Refaim din be Ashiterotikarinaim tingbɔŋ ni mini Zuzim din be Ham tingbɔŋ ni ni Emim din be Shavekiriataim tingbɔŋ ni

⁶ni Hɔrinim' bεn be Edom zoya ni la n-doli ba hal ni Eliparan din be mɔyu ni tintariga la shee.

⁷Ka bε daa ŋmaligi lab' Enmisipat bε ni booni luy' sheli Kadeshi la. Ka bε daa tuhi nyəŋ Amalek tingbɔŋ ni nim' mini Amorinim' bεn daa be Hazazɔntarima la zaa.

⁸Di saha maa ka Sɔdom naa mini Gomora naa ni Adima naa ni Zεbɔiim naa ni Bεla naa bε ni booni luy' sheli Zɔa la daa layim bε tɔbbihi chan Siddim vinvamli ni,

⁹ka bε mini Elam Naa Chedolaoma ni Goiim Naa Tidal ni Shiina Naa Amirafel ni Elasa Naa Ariok ti gbaai tab' tuhibu. Nanimana anahi mini nanima anu n-daa lu tab' zuyu maa.

¹⁰Kootaali tandɔri n-daa kul yεrigi Siddim vinvamli maa ni; ka Sɔdom mini Gomora nanim' la daa ŋmaligi guuri ka bε ni shεb' faai lu kootaali tandɔri maa ni, ka bεn kpalim mi zo nti du zoli.

¹¹Ka bε dimnim' maa daa kana ti kpuyi bεn' Sɔdomnim' mini Gomoranim' maa nεma mini bε binshεyukam zaa chan.

¹²Hal bε daa gbaai Lot ŋun daa nyε Ibram tizo bia la gba, ka zaŋ o nεma pahi chan.

¹³Di saha ka bε ni yino ŋun daa zo n-tiligi daa kana ti yεli Ibram ŋun daa nyε Hiburu nira ka be Mamri ŋun daa nyε Amori nir' la oki tihi gbini. Mamri min' o mabihi bεn daa nyε Eshikol mini Aner la daa nyεla Ibram zɔníma.

¹⁴Ibram ni daa wum ni bε tuhi gbaag' o dɔyim maa chan maa, ka o daa zaŋ o tɔbbi' shεb' bε ni daa dɔy' o yin' puuni, ka bε nyε tɔbutuhiri' biinsi la ninvuy' kɔbisita nipisaayika n-kari bε naba hal ti paai Dan.

¹⁵Ka Ibram daa pirigipirig' o tɔbbihi maa n-chan ti liri ba yuŋ ŋ-ŋme n-kari ba hal ti paai Hɔba din be Damaskus nuzaa polo la.

¹⁶Ka o daa va bε nεma zaa, ka zaŋ o dɔyim Lot min' o nεma gba ni ninvuy' shεba ni payiba m-pahi labina.

Məlikizedek niŋ alibarika niŋ Ibram ni.

¹⁷Ibram ni daa nyən Chədolaoma mini na' shəb' bən be o sani ka labirina saha shəli, ka Sədom naa daa chanj ti tuh' o soli Shave vinvamli ni bə ni daa booni luy' shəli Naa Vinvamli la.

¹⁸Ka Salem Naa Məlikizedek əjun daa lan nyə Zallakudura Naa maligumaana la daa zaŋ bərəbərə mini wain na nti ti Ibram;

¹⁹ka suhi alibarika niŋ o ni ka yəli, "Zallakudura Naa əjun nam zuysaa mini dunia əjo niŋm' alibarika niŋ Ibram ni!

²⁰Ti payiri Zallakudura Naa əjun chə ka a nyən a dimnim' əjo!" Ka Ibram daa zaŋ binshəyukam zaa pia puuni zay' yiniyini yihı Məlikizedek zaka.

²¹Ka Sədom naa maa daa yəli Ibram, "Zəjm' niriba əjo ti ma, amaa ka mali nəma əjo zaa."

²²Amaa ka Ibram daa yəli, "M pun po Yawə əjun nyə Zallakudura Naa əjun nam zuysaa mini dunia əjo

²³ni n ku zaŋ a gali bee a namdili mia bee a ni su binshəlikam, ka a ti yəli, 'Mani n-chə ka Ibram leei bundana.'

²⁴N ku zaŋ binshəli nəyila n nachimba əjo mini ninvuy' shəb' bən doli ma chanj la ni pun di shəl' la; amaa nəy' chə ka Aner mini Eshikol ni Mamri n-yihi bə tarili ni nyə shəli di ni."

Piligu 15

Naawuni lo Ibram alikauli

¹Dimbəŋənim' nyaanja ka Yawə daa yəli Ibram ʒii nyabu puuni, "Ibram, di chə ka dabiəm mal' a, n ni gbib' a ka chə ka a laara ti galisi pam."

²Ka Ibram daa bəhi, "Yawə əjun nyə n Duuma əjo, bə ka a yən ti ma? Nyama, n na ka bia, ka dayila Elieza əjun nyə Damaskus nir' la nti yən di n fali?"

³Ibram daa lan yəli, "Nyama, a ni bi ti ma bia maa zuyu, bə ni dəyi dab' so n yin' puuni la nti yən di n fali."

⁴Amaa ka Yawə daa yel' o, "Pa əjuna nti yən di a fali; amanjan' bia nti yən di a fali."

⁵ Ka Yawə daa zaŋ o yi samban' ni ti yel' o, "Kpuylim' a zuyu lihi zuysaa n-kali saŋmarisi, a yi ni tooi kali ba." Di saha ka o daa yel' o, "Lala ka a zuliya ti yən be."

⁶ Ka Ibram daa niŋ Yawə yəda, ka Yawə daa lih' o niŋsim maa ka di nyəla wuntia.

⁷Di saha ka o daa lan yəli Ibram, "Mani n-nyə Yawə əjun daa yih' a Ur din be Kalidianim' tingbəŋ ni na ni n ti zaŋ tingbəŋ əjo ti a ka a su li."

⁸Amaa ka Ibram bɔhi, “Yawε ɳun nyε n Duuma ɳɔ, wula ka n lee yεn niŋ baŋ ni n ni ti su li?”

⁹Ka o yεl' o, “Bom' yuma ata nayilaa mini yuma ata bunyaŋ ni yuma ata pielaan ni ɳmanʒee ni yiŋ' ɳmani ti ma.”

¹⁰Ka Ibram daa bo biŋkɔbiri maa mini ɳmana maa zaa na nti kɔri ba m-pirigipirigi ba buyiyi n-zan̄ ba sɔŋ tuhi taba. Amaa o daa bi pirigi ɳmana la bɛn' buyiyi.

¹¹Ka juri daa ti kana ni bε ti di ba, ka Ibram kari ba.

¹² Wuntan̄ ni daa ti miri lubu saha sheli, ka gom daa gbaai Ibram pam ka o dɔni gbibi, ka zibisim titali din mali dabiem pam daa zibig' o sani.

¹³ Ka Yawε daa yεli Ibram, “M bɔri ni a baŋ ka biɛhiŋ kani, ni a zuliya ni ti chan̄ ti be tiŋgbɔŋ sheli din pa bεmaŋman̄ tiŋgbɔŋ ni n-nyε daba nimaani, ka bε ni ti nahim ba yuun' kɔbisinahi.

¹⁴ Amaa n ni ti darigi zuliya shεb' bɛn zaŋ ba leei bε daba maa tibili, ka di nyaanja, bε ni ti ʒi azichi pam yi nimaani na.

¹⁵Ka aman̄man̄ mi ni be hal ti kurigi n-kpi ni suhudoo, ka bε sɔy' a.

¹⁶Zaŋ chan̄ ʒiemana din pahir' anahi ni ka bε ni ti lab' kpe na, dama Amɔrinim' tuumbieri na bi galisi yayi.”

¹⁷Wuntan̄ ni daa ti lu ka di zibiri saha sheli, ka buyim nyokpilli mini buyim mokpalli daa kana ti kpe nimdi din ɳmahiŋmahi doya maa sunsuuni gari.

¹⁸Dindali maa ka Yawε daa lo Ibram alikauli yεli, “N ni zaŋ tiŋgbɔŋ ɳɔ ti a zuliya. Zaŋ Ijipti mɔyili noli hal ti paai Yufretiiz Mɔy' tital' la noli

¹⁹zaŋ tabili Kɛnnim' mini Kɛnizinin' ni Kadimɔninim'

²⁰ni Hitinin' ni Pεrizinin' ni Rεfaimnim'

²¹ni Amɔrinim' ni Keenannim' ni Gerigashinin' ni Jεbusinim' tiŋgbana la zaa.”

Piligu 16

Haga mini Ishimail

¹Ibram paya Zarai daa bi dɔyi bihi. Zarai daa mali Ijipti dab' bipuyiŋga ka o yuli booni Haga.

²Ka Zarai daa ti yεli Ibram, “Nyama, Yawε bi chε ka n dɔyi bihi, dinzuyu zaŋmi n dab' bipuyiŋga ɳɔ dɔni, di pa sheli o ni dɔyi bihi ti ma.” Ka Ibram daa sayi Zarai ni yεli shεm maa.

³Ibram ni daa chaŋ ti ʒini Keenan tiŋgbɔŋ ni la yuun' pia nyaanja, ka Ibram pay' Zarai daa zaŋ o dabili Haga ɳun daa nyε Ijipti bipuyiŋga la n-ti o yidana Ibram ka o niŋ o paya.

⁴Ka Ibram mini Haga daa dɔni, ka o niŋ pua. Haga ni daa nya ka o mali puu maa, ka o lihi ʒiem Zarai ɳun daa su o maa.

⁵Di saha ka Zarai daa yeli Ibram, “N ʒiembu ɳo taali ʒi a zuyu. Mani n-zan̄ n dab’ bipuyiŋga ɳo ti a, ka o ti nya ka o mali pua, ka lihi ʒiem ma. Yawε ni woligi ti m min’ a.”

⁶Amaa ka Ibram daa yeli Zarai “Nyama, o nyela a dibili, ka a su o fukumsi; niŋm’ o a ni yu shem.” Ka Zarai daa yihi Haga halibieyū ka o zo.

⁷Ka Yawε malaika daa yi o zuyu mɔyu ni kulibɔn sheli din daa be Shur soli polo

⁸m-boh’ o, “Zarai dibili Haga, ya ka a lee yina bee ya ka a lee chana?” Ka o yeli, “N yila n lan’ Zarai sani zora.”

⁹Ka Yawε malaika maa yel’ o, “Labim’ a lan’ maa sani nti zaŋ aman̄’ ti o.”

¹⁰Ka Yawε malaika maa daa lan yeli Haga, “N ni che ka a zuliya nab’ pam hal ka so ti ku tooi kali ba.”

¹¹Yawε malaika maa daa lan yeli Haga yaha, “Nyama, a mali pua, a mi ti yen dɔyila bidibiga, ka bol’ o yuli Ishimail, dama Yawε wum a nandahima kuhigu maa.

¹²A bia maa ni ti bemi kaman mɔyu ni bun’ la. O ti ku bɔri so yela, ka so gba ti ku bɔr’ o yela; ka o min’ o dɔyiriba zaa ti ku tooi layim be.”

¹³Ka Haga daa boli Yawε ɳun tɔyis’ o yetɔya maa yuli, “Naawuni ɳun nyara;” dama o daa yelimi, “Ka dayila n shiri nyala Naawuni ka na be n nyevil’ ni n ni nya o maa nyaanja?”

¹⁴Dinzuyü ka bε daa boli kɔbiliga maa yuli Berilahairoi; ka di do Kadεshi mini Berεd sunsuuni.

¹⁵ Ka Haga daa ti dɔyi Ibram bidibiga, ka Ibram daa boli bi’ so Haga ni dɔyi maa yuli Ishimail.

¹⁶Ibram yuma daa nyela yuun’ pihiniinaayɔbu saha sheli Haga ni daa dɔyi Ishimail ti o maa.

Piligu 17

Gunibu din nyε alikauli lɔbu shihirili

¹Ibram ni daa ti paai yuun’ kɔbigayinika saha sheli, ka Yawε daa ka o sanna ti yel’ o, “Mani n-nyε Naawuni Kpiɔŋlan’ Naa; doli ma, ka tummi din tuhi.

²N ni che ka m min’ a lo tab’ alikauli, ka n che ka a zuliya nab’ pam.”

³Ka Ibram daa teei dɔni n-zan̄ o nina kpa tinja, ka Naawuni yel’ o,

⁴“N lo a alikauli, a ni niŋ zuliya pam yaba.

⁵ A mi yuli ku lan booni Ibram, amaa a yuli ni boonila Ibrahimma; dama n zaŋ a leela zuliya pam yaba.

⁶ N ni chε ka a nam zuliya pam, ka chε ka a zuliya yεlgi, ka nanim' ti yi a zuliya ni na.

⁷ "Ka n ni chε ka m min' a ni a zuliya mali alikauli din ni ʒieya sahakam bε ʒiemana ni. Ka n ni nyε a min' a zuliya maa Naawuni.

⁸ Ka n ni zaŋ Keenan tingbɔŋ zaa din nyε yi ni be tingban' sheli puuni n-nyε saamba ŋo n-ti a min' a zuliya maa, ka yi su li sahakam, ka n nyε bε Naawuni."

⁹ Ka Naawuni daa lan yeli Ibrahimma, "Di simdi ni a min' a zuliya maa gbibi n daalikauli maa bε ʒiemana zaa ni.

¹⁰ A min' a zuliya maa ni yεn doli n daalikauli sheli maa m-bɔŋɔ: Di simdi ni yi puuni doo kam guni.

¹¹ Gunimiya, ka di nyε m mini ya daalikauli maa shihirili.

¹² Gunimiya bidibiga kam o dɔyibu nyaanja daba anii dali yi ʒiemana zaa ni; di yi nyεla yi yinja ka yi dɔy' o bee yi yi zaŋla yi liyiri n-da o tinzun nir' sanna, ka o pala yimaŋmaŋ' zuliya.

¹³ Di simdi ni a guni bε ni dɔyi dab' so a yinja min' a ni zaŋ a liyiri da so na zaa. Dina n-ni chε ka n daalikauli maa be yi niŋgbuna ni n-nyε alikauli din ni be sahakam.

¹⁴ Ka doo kam ŋun bi guni, bεn' yihim' o o daŋ' ni, o ni bi gbibi n daalikauli maa zuyu."

¹⁵ Ka Naawuni daa yeli Ibrahimma, "Zaŋ chaŋ a pay' Zarai mi polo, di lan bol' o Zarai, amaa pumpɔŋɔ zaŋ chana bolim' o la Zara.

¹⁶ N ni niŋ alibarika niŋ o ni; ka din pahi nyεla, n ni chε ka o dɔyi bidibiga ti a. N shiri ni niŋ alibarika niŋ o ni, ka chε ka o leei zuliya pam yabipaya; ka nanim' ni ti yi o zuliya ni na."

¹⁷ Ka Ibrahimma daa teei dɔni n-zaŋ o nina kpa tiŋa ka la ka yεl' o suhu ni, "Wula ka ninvuŋ' so ŋun paai yuun' kɔbiga ni tooi lan dɔyi bia? Ka Zara ŋun paai yuun' pihwei ŋo ni tooi lan dɔyi bia?"

¹⁸ Ka Ibrahimma daa yeli Naawuni, "N suhir' a, dolimi Ishimail nyεvili"

¹⁹ Amaa ka Naawuni daa yεl' o, "Aai, a pay' Zara ni dɔyi bidibiga ti a, ka a bol' o yuli Yisahaku. Ka n ni lo a min' o zuliya alikauli sheli din ni be sahakam.

²⁰ N wum a ni suhi ma suhigu sheli zaŋ chaŋ Ishimail gba polo maa. N ni niŋ alibarika niŋ o ni, ka chε ka o zuliya nab' pam. O ni ti nyεla nanim' pinaayi yaba, ka n chε ka o zuliya ti galisi pam.

²¹Amaa n ni zaŋ n daalikauli n-lola Yisahaku so Zara ni yen dɔyi ti a yuuni na ŋ-ŋɔ tasaha la.”

²²Naawuni ni daa tɔyisi Ibrahimma yetɔya ŋɔ naai ka o daa chanj ka chε o.

²³Di nyaanja ka Ibrahimma daa gun' o bia Ishimail mini bε ni daa dɔyi dab' bidib' shεb' o yiŋ bee o ni daa zaŋ o liyiri da shεba. Doo kam ŋun daa be Ibrahimma yiŋ, o daa guni ba dindali maa kaman Naawuni ni daa yεl' o shεm.

²⁴Ibrahimma yuma daa nyεla yuun' kɔbigayinika saha shεl' o ni daa guni;

²⁵ka o bia Ishimail mi daa nyε yuun' pinaata bia saha shεl' o ni daa guni.

²⁶Dindali maa ka Ibrahimma min' o bia Ishimail daa guni.

²⁷Ka dɔbba bεn zaa daa be o yiŋ' puuni, ka nyε bε ni dɔyi bidib' shεb' mini bε ni daa zaŋ bε liyiri da shεb' tinzunnim' sani zaa gba daa guni.

Piligu 18

Naawuni lo Ibrahimma bidibiga dɔyibu alikauli.

¹Ka Yawε daa ti zaŋ omaŋ' wuhi Ibrahimma Mamri oki tihi la gbini, o ni daa ʒi o tanti suyili dunol' ni wuntaŋ' zuγusaa saha la.

² Ka Ibrahimma daa lihi nya ka dɔbba ata ʒieya mir' o. O ni daa nya ba maa, ka o yiγis' o tanti suyili dunoli maa ni n-zo n-chanj bε sani nti damdi ba tiŋa

³ka yeli, “N dana, a nini yi tiyi ma, yin' zanim' mani yi dabili ŋɔ sani.

⁴Cheliya ka bε niŋ kom biɛla tin ya na ka yi payi yi naba, ka ʒini tia ŋɔ gbini vuhi,

⁵ka n chε ka bε niŋ bindirigu tin ya na, yi ni ka mani yi dabili ŋɔ sani ŋɔ na zuγu, di nyaanja ka yi naanyi gari.” Ka bε yεl' o, “Niŋm' a ni yeli shεm maa.”

⁶Ka Ibrahimma daa niŋ yomyom kpe o tanti suyili ni Zara sani nti yεl' o, “Toom' a zim vielli la lita pisinaayi ŋ-ŋɔri li mali maha yomyom.”

⁷Ka Ibrahimma daa zo n-chanj o biŋkobiri sani nti gbaai nayilabil' polli ŋun viɛla n-ti o tumtumda, ka o kɔrig' o mal' o yomyom.

⁸Di saha ka Ibrahimma daa zaŋ waagasi mini bihim ni nayilabil' kpabili so bε ni daa kɔrigi duyi maa nimdi na nti zali bε tooni, ka ʒe bε sani tia maa gbini ka bε dira.

⁹Di saha ka bε daa bɔh' o, “Ka a pay' Zara be ya?” Ka o yeli ba, “O be tanti suyili ŋɔ ni.”

¹⁰ Di saha ka bε ni yino yεl' o, “Biɛhiŋ kani, zaŋ chanj yuuni na ŋ-ŋɔ tasaha, n ni lab' a sanna, ka a pay' Zara ni ti dɔyi bidibiga.” Ka Zara daa be o nyaanja tanti suyili dunol' ni n-wumda.

¹¹Di saha maa Ibrahimma mini Zara zaa daa kurigiya pam hal ka Zara bi lan nyari sɔrilih gba

¹² Ka Zara daa la o suhu ni ka yeli, “N kurigiya, ka n yidan’ gba kurigi, ka n kore ni lan be doo ni?”

¹³ Ka Yawε bohi Ibrahimma, “Bɔzuyu ka Zara la ka yeli, ‘N ni kurigi shem ŋɔ, n ni tooi lan dɔyi bia?’

¹⁴ Sheli bi to Yawε sani. N shiri ni ti labina yuuni na ŋ-ŋɔ tasaha, ka Zara ni ti dɔyi bidibiga.”

¹⁵ Amaa ka Zara daa chihi yeli, “M bi la,” dama dabiɛm n-daa gbaag’ o. Ka o yeli, “Aai, a laya.”

Ibrahimma suhi ni o fa Sodom bahi

¹⁶ Di saha ka niriba maa daa yiysi nimaani n-chani ka lihiri Sodom polo; ka Ibrahimma daa chani doli ba ni o zali ba soli.

¹⁷ Ka Yawε daa yel’ o suhu ni, “Di simdi ni n zaŋ n ni lo ni n niŋ sheli soyi Ibrahimma?

¹⁸ Dama o zuliya ni ti galisi ka mali kpɔŋ, ka dunia ŋɔ niriba zaa ni ti nya alibarika la o zuyu.

¹⁹ Dama mani m-piig’ o ni o wuh’ o bihi min’ o yiŋnim’ zaa ka bε doli man’ Yawε soli, ka tumdi wontia tuma ni din tuhi; ka di zuyu che ka man’ Yawε zaŋ n ni lo Ibrahimma binsheli alikauli la ti o.”

²⁰ Di saha ka Yawε daa yeli, “Bε ni yeri Sodomnim’ mini Gomoranim’ daalahichi yela shem galisiya.

²¹ N ni chaŋ nimaani ti nya bε shiri tumdi bε ni yeri ni bε tumdi shem maa zaa bee bε bi tumdi li.”

²² Ka niriba maa daa ŋmaligi chani kpari Sodom polo, amaa ka Ibrahimma na kul ʒe Yawε tooni.

²³ Ka Ibrahimma daa chaŋ o sani ti bɔh’ o, “A shiri yen layingla wontizɔriba mini ninvuy’ bieri ku?

²⁴ Wuntizɔriba pihinu yi be tin’ maa ni, a ni sayim tin’ maa ka ku tiligi li wontizɔriba pihinu bεn be di ni maa zuyu?

²⁵ Bɔzuyu ka a yen niŋ lala? Bɔzuyu ka a yen layinglum wontizɔriba mini ninvuy’ bieri ku, ka wontizɔriba maa pahi ninvuy’ bieri maa zuyu nya tibidarigibo. Di niŋ lala! Nyin’ ŋun nyε dunianim’ zaa sariakarita ŋɔ ku niŋ din tuhi?”

²⁶ Ka Yawε yel’ o, “N yi nya wontizɔriba pihinu Sodom puuni, n ni che bε taali maa bε zuyu.”

²⁷ Ka Ibrahimma daa lan yeli, “Mani ŋun nyε taŋkpayu ni tampiligm ŋɔ niŋ suhukpeeni tɔyisiri n Duuma yεtɔya.

²⁸Ka wuntizɔriba maa yi nyɛla pihinahinaanu, a ni sayim tiŋ' maa niriba anu maa ni pooi maa zuyu?" Ka o yeli, "N yi nya wuntizɔriba pihinahinaanu tiŋ' maa ni, n ku sayim li."

²⁹Ka Ibrahimma lan yeli, "Ka a yi ti nyala wuntizɔriba pihinahi nimaani?" Ka o garigi yeli, "Wuntizɔriba pihinahi maa zuyu, n ku sayim tiŋ' maa."

³⁰Di saha ka Ibrahimma daa lan yeli, "N Duuma, n suhir' a, di je suli niŋ ma n ni lan yen yeli shem ŋɔ zuyu. Ka a yi ti nyala wuntizɔriba pihita nimaani?" Ka o garigi yeli, "N yi ti nya wuntizɔriba pihita nimaani, n ku sayim tiŋ' maa."

³¹Ka Ibrahimma lan yeli, "N na kul bɔri ni n yeli n Duuma sheli pahi. Ka a yi ti nyala wuntizɔriba pisi nimaani?" Ka o garigi yeli, "Wuntizɔriba pisi maa zuyu, n ku sayim tiŋ' maa."

³²Ka Ibrahimma lan yeli, "N Duuma, n suhir' a, di je suli niŋ ma n ni lan yen yeli shem pahi ŋɔ zuyu. Ka a yi ti nyala wuntizɔriba pia nimaani?" Ka o garigi yeli, "Wuntizɔriba pia maa zuyu, n ku sayim tiŋ' maa."

³³Ka Yawɛ daa tɔyisi Ibrahimma yetɔya maa naai ka ŋmaligi, ka Ibrahimma gba daa ŋmaligi kuli.

Piligu 19

Sodomnim' tum alahichi

¹Ka malaikanima ayi maa daa mali ti paai Sodom zaawuni, ka Lot daa ʒi Sodom tiŋ' puuni dunol' ni. Lot ni daa nya ba, ka o yiŋi chanj ti tuhi ba soli n-damdi zaŋ o zuyu silim tiŋa ka yeli,

²"N duumanima, ŋmaligimiya kpe mani yi dabili ŋɔ yiŋ' na nti payi yi naba, ka gbe kpe n-sa danj yibu chanj yi chandi shee." Ka be yel' o, "Aai, ti ni gbe solɔyu zuyu."

³Amaa ka Lot daa balim ba pam; ka be daa ŋmaligi dol' o kpe o yiŋa; ka o daa che ka be mali bɔrɔbɔro din ka dabindi, ka o zaŋ li niŋ ba saani ka be di.

⁴Ka be daa na bi kpe gom, ka Sodom tiŋ' puuni dɔbba ben nyɛ ninkura mini bipola zaa daa layimna nti teei gili yili maa,

⁵ka boli Lot m-bɔh' o, "Saamba ben kpe a yil' ŋɔ yuŋ ŋɔ la lee be ya? Zaŋm' ba na ka ti goli ba."

⁶Ka Lot daa vooi dunoli yo ka yi be sani nti yeli ba,

⁷"M mabihi, n suhiri ya, di tumiya tuumbieyu ŋɔ.

⁸ Nyamiya, m mali bipuyins' ayi ben na ʒi dɔbba, cheliya ka n zaŋ ba tin ya na ka yi niŋ ba yi ni bɔri shem; ka di niŋ ya niriba ŋɔ sheli, be ni kpe n yili ŋɔ zuyu."

⁹Amaa ka Sodomnim' maa yel' o, "Miligim' ka ti ti palo. A nyela sana kpe, ka bori ni a wuhi ti ti ni yen niŋ shem? A yi bi banj ti ni niŋ a din bie n-gari ti ni yen niŋ ba shem." Ka be daa kul dihiri Lot na hal ti paai dunoli m-bori ni be ŋme n-kab' li.

¹⁰Amaa ka niriba maa daa teei be nuhi tirina n-vooi Lot kpəhi duu be sani, ka yo dunoli.

¹¹Di saha ka be daa che ka niriba ben ʒe dunol' ni n-nye ninkura mini bipola maa zaa zom, ka chani bɔbindi bori dunoli shee.

Lot yi Sodom

¹²Ka niriba maa daa bɔhi Lot, "A mali ninvuy' shəb' yanç pahi? A bidibisi min' a bipuyinsi ni a deennim' bee a dɔyiriba shəb' yi be yanç, nyin' cham' ti zaŋ ba yi yanç,

¹³dama ti yen sayimla yanç. Be ni yeri di niriba tuumbieri yela shem galisiya pam Yawε sani; dinzuyu ka o tim ti na ni ti ti sayim li."

¹⁴Ka Lot daa yi n-chaj ti yel' o deennim' ben daa yen kpuγ' o bipuyinsi la, "Yiyisimiya n-zo n-yi yanç, dama Yawε yen sayim li mi." Amaa ka o deennim' maa daa zaŋ o ni yeli shem maa niŋ asahi.

¹⁵Ka bieyu daa ti neerina ka malaikanim' maa kpam Lot jaande yera, "Yiyisim' zaŋ a pay' min' a bipuyins' ayi ben be a sani ŋo n-zo n-yi yanç, di yi pa lala, yançnim' ni yen nya tibidarigibo sheli maa ni tabili ya."

¹⁶Amaa ka Lot daa bi lebira, ka Yawε daa zo ba nambɔyu n-che ka malaikanim' maa gbah' o min' o pay' ni o bipuyins' ayi maa nuhi ni n-vo ba yihitjin' maa tariga ti zali.

¹⁷Be ni daa zaŋ ba na ti zali maa nyaanja, ka be daa yeli ba, "Zomiya tiligi! Yi mi miriya ka yi ŋmaligi lihi yi nyaanja bee n-zani vinvamli ŋo ni luy' sheli. Kul zomiya ti du zoya ŋo ha, di yi pa lala, buyim ni din ya."

¹⁸Amaa ka Lot daa yeli ba, "Aai, n duumanima, n suhiri ya,

¹⁹m mali zuyusunyi sani, ka yi niŋ ma nirlim pam tiligi n nyevili, amaa n ku tooi zo nti du zoya ŋo, dama di pa sheli ka yelibie' sheli ti paai ma nimaani ka n kpi.

²⁰Nyama, timbil' din ʒieya ŋo nyela din mirina ka nir' ni zo nti kpe di ni. Cheliya ka n zo nti kpe di ni tiligi. Yi nya di ni nyε timbil' shem, ka m mi ni tooi zo nti kpe di ni tiligi."

²¹Ka be yel' o, "Ti ni niŋ a ni yeli shem maa gba, ti ku sayim tin' sheli a ni yeri maa.

²²Niŋm' yomyom zo nti kpe di ni, dama ka pa ni a paala nimaani, ti ku tooi niŋ sheli." Dinzuyu ka be daa boli tin' maa yuli Zoa.

Sodom mini Gomora Sayimbu

²³Lot daa ti yen paai Zoa, ka wuntan' pun puhimi.

²⁴Di saha ka Yawε daa che ka chilibi buyim yi o sani alizanda ni n-lu Sōdom mini Gomora zuyu na

²⁵n-sayim di tinsi maa mini di vinvamli zaa ni tinsi maa niriba zaa ni tingban' ni bimbilli kam zaa.

²⁶Amaa ka Löt pay' ḥun daa be o nyaanja daa ti ḥmaligi lih' o nyaanja, ka leei yalim kuyili.

²⁷Ka Ibrahimma daa ti daŋ yibu asiba n-chaŋ o ni daa ʒe Yawε tooni luy' shel' la

²⁸nti lihi Sōdom mini Gomora ni vinvamli la zaa polo n-nya ka nyohi din ḥmani moju din galisi pam buyim nyohi la kpuyi du zuysaa.

²⁹Naawuni ni daa sayindi vinvamli ni tinsi maa saha sheli maa, ka o daa teei Ibrahimma yela, ka yahi Löt o ni daa sayindi tin' shenja din nyε Löt ni daa ʒi luy' shel' la n-tilig' o.

Məabnim' mini Ammənnim' Piligu

³⁰Ka Löt min' o bipuyins' ayi la daa ti yiysi Zoa n-chaŋ ti du zoya zuyu n-kpe m-be vokabili ni, dama o daa zərila dabiem ni o be Zoa.

³¹Ka bipuyin' kpem' daa ti yeli biasani, "Ti ba kurigiya, ka dobba mi ka tingboŋ ḥo zaa ni n-ni kpuyi ti kaman be ni niŋdi shem dunia ḥo zaa ni la.

³²Chε ka ti niŋ wain n-ti ti ba maa ka o nyu, ka ti chε ka o zaŋ ti dəni, ka di chε ka ti nam zuliya o sani zali."

³³Ka be daa shiri niŋ wain maa ti be ba ka o nyu dindali maa yuŋ, ka bipuyin' kpem' maa daa kpe ka o min' o ba ti dəni, ka o ba bi mi o ni dəni o sani saha sheli ni o ni yiysi saha sheli.

³⁴Ka bieyu daa neei, ka bipuyin' kpem' maa yeli biasan' la, "Nyama, Mam' mini m ba sa dəniya yuŋ la, dinzuyu che ka ti lan niŋ wain maa ti o yuŋ ḥo, ka a gba kpe o sani ka a min' o ti dəni, ka di chε ka ti nam zuliya o sani zali."

³⁵Ka be daa lan niŋ wain maa ti be ba ka o nyu dindali maa yuŋ; ka biasani maa gba daa kpe ka o min' o ba ti dəni, ka o ba bi mi o ni dəni o sani saha sheli ni o ni yiysi saha sheli.

³⁶Lala ninbu ni ka Löt bipuyins' ayi maa zaa daa zaŋ puhı be ba sani.

³⁷Ka bipuyin' kpem' maa daa ti dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Məab. O yaansi n-nyε Məabnim' ben na kul beni hal ni zuŋo dabisili ḥo.

³⁸Ka biasan' la gba daa ti dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Benammi. O yaansi n-nyε Ammənnim' ben na kul beni hal ni zuŋo dabisili ḥo.

Piligu 20

Ibrahimma mini Abimilek

¹Ka Ibrahimma daa ti yiysi nimaani n-zan kpa Negeb tintariga polo nti ɔini Kadéshi mini Shur sunsuuni; ka daa ti lan yiysi chaŋ ti be Gera.

² Ka Ibrahimma daa ti yeli ni o pay' Zara nyela o tizopaya. Ka Gera Naa Abimilek daa tim ti zaŋ Zara na.

³Amaa ka Naawuni daa ka Abimilek sanna zahindi puuni yuŋ ti yel' o, "Nyama, a nyela kpima, a ni kpuyi pay' so la na zuyu; dama o nyela do' so paya."

⁴Amaa Abimilek daa na bi zaŋ Zara dɔni, dinzuyu ka o daa bɔhi, "N Duuma, a ni ku ninvuy' shεb' bɛn ka taali?

⁵Pa omaŋmaŋa n-yeli ma ni o nyela o tizopaya? Ka pay' maa maŋmaŋ' gba yeli ma ni o nyela o tizodoo. M bi tum taali n tɛha ni, ka mi bi zaŋ n nuhi tum taal' sheli."

⁶Ka Naawuni daa yel' o zahindi maa ni, "lin, m mi ni a bi tɛhi a suhu ni ni a tum taali, amaa mani n-chɛ ka a bi tum alahichi n sani maa; di zuyu ka m bi chɛ ka a shih' o maa.

⁷Dinzuyu pumpɔŋɔ, labisim' doo maa paya ti o; dama o nyela anabi, ka o suhi Naawuni ti a ka a be. Amaa a yi bi labis' o ti o, nyin' baŋmi ni biehiŋ kani a min' a ni su ninvuy' shεb' zaa ni kpi."

⁸Ka Abimilek daa daŋ yibu asibaasi m-bol' o kpambaliba na nti zaŋ yela maa zaa yeli ba, ka dabiɛm daa gbaai ba pam.

⁹Di saha ka Abimilek daa boli Ibrahimma na nti bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a niŋ ti lala? Taal' bɔ ka n lee tum' a ka a ti chɛ ka m mini n nam ŋɔ tum alahichi titali ŋɔ? A niŋ ma di ni bi simdi ni nir' niŋ o kpee shɛm."

¹⁰Ka Abimilek daa lan bɔhi Ibrahimma, "Wula ka a daa lee tɛhi hal ti niŋ lala maa?"

¹¹Ka Ibrahimma garigi yeli, "N daa tɛhimi ni so ka kpe n-zɔri Naawuni, ka tɛhi ni bɛ ni ku ma m pay' maa zuyu, dina n-chɛ ka n niŋ lala maa.

¹²Ka din pahi nyela, o shiri nyela n tizopaya. O nyela m ba bipuŋinga, amaa ka lee pa m ma puuni bia, ka n zaŋ o leei m paya.

¹³Ka Naawuni ni chɛ ka n yi m ba yiŋa n-chani gindi ŋɔ puuni, ka n yel' o, 'A ni yɛn niŋ ma nirlim sheli m-bɔŋɔ: Ti yi ti paai luy' shɛlikam, nyin' yɛlimi ni n nyela a tizodoo.'

¹⁴Di saha ka Abimilek daa zaŋ pieri mini nayilahi ni dabidobba ni payiba ti Ibrahimma, ka zaŋ o pay' Zara gba labisi ti o.

¹⁵Ka Abimilek daa lan yel' o, "N tiŋgbani n-kul do a tooni maa, ɔinimi a ni bɔri ni a ɔini di ni luy' shɛlikam zaa."

¹⁶Ka Abimilek daa yeli Zara mi, "Nyama, n zaŋ anzinfə layibaligu tuhili ti a tizodoo maa ni di wuhi bɛnkam zaa be a sani mini sokam zaa ni a bi tum taali."

¹⁷Ka Ibrahimma daa suhi Naawuni ka Naawuni tibi Abimilek min' o paya ni o dabipayiba, ka di che ka be ni tooi dɔyi bihi.

¹⁸Dama Ibrahimma pay' Zara zuyu, Yawε daa ɳarila Abimilek yin' payiba maa bidɔyibo soya.

Piligu 21

Bε dɔyi Yisahaku

¹Ka Yawε daa ka Zara sanna nti niŋ o kaman o ni daa pun lo o alikauli yeli ni o ni niŋ o shem la.

² Ka Zara daa niŋ pua n-dɔyi bidibiga ti Ibrahimma o ninkurilim ni, saha sheli Naawuni ni daa pun yel' o la.

³Ka Ibrahimma daa bol' o bi' so Zara ni dɔyi ti o maa yuli Yisahaku.

⁴ O bia Yisahaku maa daba anii dali ka ɳun' Ibrahimma daa gun' o kaman Naawuni ni daa zal' o shem.

⁵Ibrahimma yuma daa nyela yuun' kɔbiga saha sheli be ni daa dɔy' o bia Yisahaku maa.

⁶Ka Zara daa yeli, "Naawuni bo lari ti ma, ka ɳunkam zaa wum di yela ni la n-son̄ ma."

⁷Zara daa lan yeli, "Ouni n-daa naan yeli Ibrahimma ni bihi ni ti moyi man' Zara biha. Amaa m bahi dɔyi bia ti o, o ninkurilim ɳɔ ni."

⁸Ka bia maa daa ti zooi, ka be ɳmaag' o bihili, ka Ibrahimma daa puhi chuyu dahin' sheli Yisahaku ni daa ɳmaai bihili maa.

Bε kari Haga mini Ishmail

⁹Amaa ka Zara daa ti nya ka Haga ɳun daa nyε ljipti pay' la ni daa dɔyi bi' so ti Ibrahimma la min' o bia Yisahaku diemda.

¹⁰ Ka Zara daa yeli Ibrahimma, "Karim' dab' pay' ɳɔ min' o bia ɳɔ, dama dab' pay' maa bia maa mini m bia Yisahaku ku layim di fali."

¹¹Ka di daa bi niŋ Ibrahimma nyayisim, dama o gba daa nyela o bia.

¹² Amaa ka Naawuni daa yeli Ibrahimma, "Di che ka a bia maa min' a dab' pay' maa yela muyis' a. Zara ni kul yel' a ni a niŋm' shelikam zaa, nyin' niŋm' o ni yel' a shem maa, dama Yisahaku zuyu ka a zuliya yen yeligi."

¹³Ka n ni che ka dab' pay' bia maa gba nam zuliya, dama o gba nyela a zuliya.

¹⁴Ka Ibrahimma daa ti daŋ yibu asibaasi m-bo bindirigu, ka niŋ kom niŋ kom koligu ni n-zan̄ li nyayili Haga, ka zan̄ bia maa pah' o n-che ka o chan̄. Ka Haga daa chan̄ ti be Berishiiba yɔyu ni dari ginda.

¹⁵Kom koligu maa ni kom ni daa ti naai, ka o zan̄ bia maa ti son̄ tutuyu gbini,

¹⁶ka kay' yi kpaŋ' ha kaman nir' ni ni tooi to piem ka di chan̄ ti lu luy' sheli tariga ti ʒini, ka yeli, "N je ni n nini nya bia ɳɔ bahibu." O ni daa kay' yi kpaŋa nti ʒiya ka che o maa, ka duh' o yee kuhi.

¹⁷Ka Naawuni daa wum bia maa kuhigu maa; ka Naawuni malaika daa be alizanda ni ka boli Haga m-bɔh' o, "Haga, bɔ n-lee muyis' a? Di che ka dabiem mal' a, dama Naawuni wum bia maa kuhigu o ni be luy' sheli maa.

¹⁸Yiyisim' kpuyi bia maa n-gbib' o a nuu ni vienyelinga, dama n ni che ka o zulya ti galisi pam."

¹⁹Di saha maa ka Naawuni daa che ka o nina neei, ka o nya ka kɔbiliga doya, ka o daa chan̄ di ni nti tooi kom pal' o kom koligu maa na nti booi li ti bia maa ka o nyu.

²⁰Ka Naawuni daa be bia maa sani hal ka o mali ti zooi. O daa bela mɔyu ni n-daa ti leei tɔha ɳun mi piem tɔbu vienyelinga.

²¹O daa bela Paran mɔyu ni, ka o ma daa ti bo Ijipti pay' ti o.

Ibrahimma mini Abimilek lo tab' alikauli

²²Di saha maa ka Abimilek min' o sapashin' kpem' Fikol daa yeli Ibrahimma, "Naawuni be a sani a ni niŋdi shelikam ni.

²³Dinzuŷu pumpɔŋɔ, pom' Naawuni kpe ni a ku yohim m mini m bihi ni n zulya; amaa n ni ʒe a yim shɛm, a gba zanimi m mini tingbɔn shel' ni a ni kana ti beni ɳɔ yim."

²⁴Ka Ibrahimma yel' o, "N ni po pɔri maa."

²⁵Di saha ka Ibrahimma daa yeli Abimilek o tumtumdiba ni daa fa ɳun' Ibrahimma kɔbil' shel' la yela.

²⁶Ka Abimilek yel' o, "M bi mi ɳun daa niŋ lala maa, ka a mi daa bi yeli ma, ka n gba mi na bi wum di yela shee zuŋɔ ka n ti wum li maa."

²⁷Ka Ibrahimma daa zaŋ pieri mini niyi ti Abimilek, ka bε niriba ayi maa daa lo tab' alikauli.

²⁸Ka Ibrahimma daa wolig' o piəsah' ayopɔin zali bε ko.

²⁹Ka Abimilek bɔhi Ibrahimma, "A ni woligi piəsah' ayopɔin shεb' zali bε ko maa mi gbinni lee nyela wula?"

³⁰Ka Ibrahimma yel' o, "Deem' piəsah' ayopɔin ɳɔ n nuu ni, ka di wuhi ni a di ma shεhira ni mani n-daa gbi kɔbiliga ɳɔ."

³¹Dinzuŷu ka bε daa boli nimaani yuli Berishiiba; dama nimaani ka bε niriba ayi maa zaa daa layim po pɔri.

³²Lala ka bε daa lo tab' alikauli Berishiiba. Di nyaanja ka Abimilek min' o sapashin' kpem' Fikol daa lab' kuli Filistia tingbɔn ni.

³³Di saha ka Ibrahimma daa biri ti' sheli be ni booni tamarisik tia la Berishiiba, ka jem Yawε nūn nyε saha din ka bahigu Naawuni nō nimaani.

³⁴Ka Ibrahimma daa ȝini Filistianim' tiȝgbən maa ni n-nyε sana n-yuui pam.

Piligu 22

Naawuni yeli Ibrahimma ni o zañm' Yisahaku mali sara

¹Dimbənōn nyaanja ka Naawuni daa ti yen zahim Ibrahimma ka bol' o, "Ibrahimma!" Ka Ibrahimma garigi yeli, "N-nyε ma."

² Ka Naawuni yel' o, "Zañm' a bigan' Yisahaku so a ni yuri pam la n-chañ Mōria tiȝgbən ni nti zañ o mali sara sheli be ni zañdi nyori buyim la nimaani n ni ti yen wuh' a zo' sheli zuyu."

³Ka Ibrahimma daa ti dañ yiȝisibu asibaasi m-pa o buñ' nyaampara, ka zañ o nachimba ayi min' o bia Yisahaku pah' omañ' zuyu, ka bo dari pahi ni o ti mali sara sheli be ni zañdi nyori buyim la n-daa yi n-chañ katiña Naawuni ni daa wuh' o luy' sheli maa.

⁴Di daba ata dali ka Ibrahimma daa ti lihi nya o ni chani luy' sheli maa ka di be katiñ' ha.

⁵Di saha ka Ibrahimma daa yel' o nachimba maa, "ȝienya buñ' nō sani, ka m mini bia nō chañ kpe ha ti jem Naawuni ka labina."

⁶Ka Ibrahimma daa deei da' shenja o ni daa bo ni o ti mali be ni zañdi sara sheli nyori buyim la n-ȝil' o bia Yisahaku; ka omañmaj' mi kpuyi buyim mini sua n-gbib' o nuu ni; ka be niriba ayi maa daa doli tab' chana.

⁷Ka Yisahaku daa ti bol' o ba Ibrahimma, "M ba!" Ka o garigi yeli, "M bia, n-nyε ma" Ka o bøh' o, "Buyim mini dari m-bənōn, ka piε' so ti ni ti yen zañ mali sara maa lee be ya?"

⁸Ka Ibrahimma yel' o, "M bia, Naawuni mañmaj' ni ti ti piε' so ti ni yen zañ mali sara sheli be ni zañdi nyori buyim maa." Ka be niriba ayi maa daa kul dol' tab' chana.

⁹ Be ni daa mali ti paai luy' sheli Naawuni ni daa wuh' o maa, ka Ibrahimma me sara maligu bimbini zali nimaani, ka zañ dari maa pa di zuyu vienyeliñga. Di saha ka o daa lo o bia Yisahaku maa mihi n-zañ o pa bimbini maa zuyu dari maa zuyu.

¹⁰Di nyaanja ka Ibrahimma daa teeg' o nuu kpuyi sua ni o kɔrig' o bia maa.

¹¹Amaa ka Yawε malaika daa be alizanda ni ka bol' o, "Ibrahimma, Ibrahimma!" Ka o sayi yeli, "N-nyε ma."

¹²Ka malaika maa yel' o, "Miri ka a zañ a nuu shihi bia maa bee n-niñ o sheli; dama pumpɔnōn m bañya ni a shiri zɔri Naawuni hal ka bi mɔñ o a bigan' nō."

¹³ Ka Ibrahimma daa kpu' o zuyu ɳimaligi lihi n-nya piela ka o ɿieya, ka o yila shəbi tiwula ni. Ka Ibrahimma daa chaŋ ti gbaai piela maa na nti zaŋ o mali sara shəli bə ni zaŋdi nyɔri buyim la, ka che o bia maa.

¹⁴ Ka Ibrahimma daa boli nimaani yuli, "Yawə ni tahi na." Ka niriba na kul booni li lala hal ni zuŋo. "Yawə zol' la zuyu, ɳun' Yawə ni tahi na."

¹⁵ Ka Yawə malaika daa be alizanda ni ka boli Ibrahimma pahi buyi

¹⁶ n-yəli, "Man' Yawə yəliya ni a ni bi məŋ ma a bigaŋ' ɳo zuyu, n ni ɳimaligi po mmaŋa

¹⁷ ni n ni niŋ alibarika niŋ a ni, ka che ka a zuliya nabi m-be kaman saŋmarisi mini teeku noli bihigu la. Ka a zuliya maa ni ti deei bə dimnim' tinsi su;

¹⁸ ka dunia ɳo zuliya kam ni ti nya alibarika la bə zuyu; a ni deei n noli maa zuyu."

¹⁹ Ka Ibrahimma daa lab' o nachimba maa sani ka o mini ba ti lab' kuli Berishiiba, ka Ibrahimma ti kpaliim be nimaani.

Nahər zuliya

²⁰ Dimboŋo nyaaŋa ka bə daa ti yəli Ibrahimma, "Milika gba dɔyi bihi ti a mabia Nahər.

²¹ Uzi n-daa nyε o bi' kρεma, ka o mabihi nyε Buz mini Kεmuel ɳun daa nyε Aram ba la

²² ni Chесed ni Hazo ni Pilidash ni Jidilaf ni Betuel."

²³ Ka Betuel mi daa dɔyi Ribeka. Bih' anii ɳo ka Milika daa dɔyi ti Nahər ɳun daa nyε Ibrahimma mabia maa.

²⁴ Ka Nahər mam ɳun yuli daa booni Riuma la mi daa dɔyi Teba mini Gaham ni Tahash ni Maaka.

Piligu 23

Zara kpiya ka Ibrahimma da palo sɔy' o

¹ Zara daa niŋla yuun' kəbiga ni pisinaayopɔin. Zara yuma ni daa nyε shəm m-bala.

² Ka Zara daa ti kpi Kiriatariba (Hiburɔn m-bala) Keenan tingbəŋ ni; ka Ibrahimma daa kpe nti kum o kuli.

³ Ka Ibrahimma daa ti yiŋis' o kpim' maa sani n-chaŋ ti yəli Hitinima,

⁴ "N nyεla sana m-be yi sani, timiya ma luy' shəli ka n zaŋ li leei n kpiimba sɔyibu shee n-zaŋ n kpim' ɳo ti sɔy i nimaani."

⁵ Ka Hitinim' maa yel' o,

⁶“Ti dana, wummi ti ni yen yel’ a shem nɔ, A nyela zuyulaan’ titali ti sani. Ti ni so ku mɔŋ’ a o siliga bee n-yel’ a ni a di soy’ a kpima. Dinzuu piim’ a ni bɔri ti silisi nɔ ni sheli n-zan̄ a kpim’ maa soyi di ni.”

⁷Ka Ibrahimma daa yiysi n-damdi Hitinim’ bɛn daa su tingbɔŋ maa tiŋa

⁸ka yeli ba, “Yi yi ni soyi ka n soyi n kpim’ maa kpe, yin’ wummiya n ni yen yeli ya shem nɔ. Balimmiya Zɔhar bia Efuron,

⁹ka o zaŋ Makipela siliga din be o palo la tariga la ti ma yi ninni; ka n yo o di liyiri ka di leegi n dini, ka m mali n kpiimba soyiri nimaani.”

¹⁰Efuron maŋmaŋ’ daa ʒila o tab’ Hitinim’ maa sani; ka ŋun’ Efuron daa yeli Ibrahimma o tab’ Hitinim’ bɛn zaa daa ʒi tiŋ’ maa dunoli shee maa sani,

¹¹“N dana, wummi n ni yen yel’ a shem nɔ, n zaŋ palo maa mini siliga din be di ni maa zaa ti a n niriba nɔ ninni ni a soy’ a kpim’ maa nimaani.”

¹²Ka Ibrahimma daa lan damdi tingbɔŋ maa nim’ tiŋa,

¹³ka yeli Efuron niriba maa zaa ninni, “Amaa a yi di soyi n naan yo a palo maa liyiri. Sayimi dee’ li, ka n zaŋ n kpim’ maa ti soyi nimaani.”

¹⁴Ka Efuron daa yeli Ibrahimma,

¹⁵“N dana, palo maa liyiri kul nyela anzinfra layibaligu kɔbisinahi kɔŋko, ka dimbɔŋɔ lee nyɛ bɔ m min’ a sunsuuni? Zaŋm’ a kpim’ maa ti soyi nimaani.”

¹⁶Ka Ibrahimma daa soyi, ka zahim Efuron ni daa yeli anzinfra layibaligu kɔbisinahi sheli Hitinim’ maa ninni maa ti Efuron; ka di nyɛ kaman kɔhigɔriba ni daa zahindi li shem.

¹⁷Di ni daa niŋ shem ka Efuron ti zaŋ o tingbani din daa be Makipela din be Mamri wulimpuhili polo la ti Ibrahimma m-bala. O daa zaŋ siliga mini tihī din zaa daa be tingbani maa ni ti

¹⁸Ibrahimma ka di leei Ibrahimma dini Hitinim’ bɛn daa ʒi tiŋ’ maa dunoli shee maa zaa ninni.

¹⁹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Ibrahimma daa zaŋ o pay’ Zara nti soyi sil’ sheli din daa be Makipela palo din be Mamri (Hiburɔn m-bala) wulimpuhili polo la ni Keenan tingbɔŋ ni.

²⁰Ka Hitinim’ maa daa zaŋ palo maa mini siliga din daa be di ni maa ti Ibrahimma, ka di leeg’ o dini, ka o zaŋ li leeg’ o kpiimba soyibu shee.

Piligu 24

Yisahaku kpuyi paya

¹Ibrahimma daa kurigiya pam, ka Yawɛ daa niŋ alibarika niŋ o binsheyukam zaa ni.

²Ka Ibrahimma daa ti yel' o yiŋ' nachin' kpem' ŋun su o binsheyukam zaa fukumsi, "Zajm' a nuu niŋ n gbalipina lɔŋni,

³ka n chε ka a po Yawε ŋun nyε Naawuni ŋun nam zuγusaa mini tingbani ŋo ni a ku kpuyi n ni kana ti be Keenannim' shεb' ni ŋo bipuyinga n-ti m bia Yisahaku ka o niŋ o paya.

⁴Amaa ni a ni chanla n ya n dɔyiriba sani ti bo pay' na ti ti m bia Yisahaku ka o niŋ o paya."

⁵Ka o nachin' kpem' maa daa bɔh' o, "Ka pay' maa yi ti bi sayi ni o doli ma kuli tingbɔn shεl' ni a ni be ŋo na, man' zajm' a bia maa kulis' a ya maa?"

⁶Ka Ibrahimma yel' o, "Miri ka a zaŋ m bia maa kulisi nimaani.

⁷Yawε ŋun nyε Naawuni ŋun be alizanda ni ŋo n-daa yihi ma m ba yiŋa ni n dɔyiri' tiŋ' ni na, ka po n-yeli ma, 'N ni ti zaŋ tingbɔn ŋo ti a zuliya.' O ni tim o malaika ka o daŋ a tooni, ka a chan nimaani ti kpuyi pay' na nti ti m bia maa ka o niŋ o paya.

⁸Amaa pay' maa yi ti bi sayi ni o dol' a na, dindina a yi m pɔri ŋo taali ni; ka lee miri ka a zaŋ m bia maa kulisi nimaani."

⁹Ka Ibrahimma nachin' kpem' maa daa zaŋ o nuu niŋ Ibrahimma gbalipina lɔŋni, ka po pɔri zaŋ chan o ni yeli shεm maa polo.

¹⁰Di saha ka nachin' kpem' maa daa zaŋ o dan' Ibrahimma laakumnim' pia, ka deeipin' suma balibu kam o sani n-yiyisi chan Nahɔr ya din be Mεsopoteemia tingbɔn ni la.

¹¹Saha shεli payiba ni siyiri kuliga zaawuni ka o daa chε ka laakumnim' maa gbani tiŋ' tariga kɔbiliga gbini.

¹²Ka o daa yeli, "Yawε ŋun nyε n dan' Ibrahimma Naawuni ŋo, n suhir' a, tim ma nasara zuŋɔ dabisili ŋo, ka niŋ n dan' Ibrahimma nirlim manjli.

¹³N ni ʒe kɔbiliga ŋo gbini, ka yanɔ payisara ti kana ni be ti ŋɔŋ kom.

¹⁴N yi ti yeli be ni payisar' so, 'N suhir' a, suum' a koyuli ŋo zali ka n nyu,' ka o sayi ka yeli, 'Nyuma, ka chε ka n tooi shεl' na ti ti a laakumnim' ŋo gba ka be nyu;' nyin' chε ka ŋuna n-nyε a ni bɔri ni so niŋ a dabili Yisahaku pay' maa. Dina n-ni chε ka m baŋ ni a niŋ n dan' maa nirlim manjli."

¹⁵O noli daa na bi lu tiŋa, ka Ribεka ŋun daa nyε Bεtuel bipuyinga la paana, ka koyuli tam o bɔyusapiŋ zuγu. Bεtuel mi daa nyεla Ibrahimma tizo Nahɔr min' o pay' Milika bidibiga.

¹⁶Payisarili maa daa viel' pam, ka lan nyε payipiɛlīga ŋun mini doo na bi dɔni. Ka o daa chan kɔbiliga maa ni nti ŋɔŋ kom du na.

¹⁷Di saha ka nachin' kpem' maa daa guui ti tuh' o soli yel' o, "N suhir' a, tim ma a koyuli ŋo ni kom biela ka n nyu."

¹⁸Ka Ribeka daa suug' o koyuli maa na yomyom gbibi ka yel' o, "N dana, nyuma."

¹⁹O ni daa chε ka o nyu n-naai nyaanja, ka o daa lan yel' o, "N ni ḥoṇ kom ti a laakumnim' ḥo ka bε gba nyu hal ti tiyi."

²⁰Ka o daa kpaai kom maa n-niŋ laakumnim' maa konyuribin' ni yomyom, ka lan guui lab' kobiliga maa ni ni o ti ḥoṇ na yaha n-daa ḥoṇ kom ti o laakumnim' maa zaa.

²¹Ka nachin' kpem' maa daa kul maag' o ni n-lihir' o ni o nya Yawε chε ka o dila nasara o chandi maa ni maa bee.

²²Laakumnim' maa ni daa nyu kom maa naai, ka nachin' kpem' maa zaŋ nyee ni baŋa din nyε salima ka di tibisim nyε binzahindigu pirigili mini bans' ayi din nyε salima ka di tibisim nyε binzahindigu bupia ti o ni o pir' o nuhi ni,

²³ka yel' o, "Wuhim' ma a ba ni nyε so. Duri be a ba yiŋa ka ti ni gbe nimaani?"

²⁴Ka Ribeka daa yel' o, "N nyela Betuel bipuyiŋga. Betuel mi daa nyela Nahor mini Milika bidibiga."

²⁵O daa lan yeli, "Ti mali tayitayi mini mɔri, ka palo beni ka yi ni gbe."

²⁶Ka nachin' kpem' maa daa zaŋ o zuyu silim tiŋa n-jem Yawε

²⁷ka yeli, "M payiri Yawε ḥun nyε n dan' Ibrahimma Naawuni ḥun yu n dan' maa yurilim maŋli din ka kpee, ka ɣe o yim ḥo. Ka zaŋ chanj m mi polo, Yawε kul zaŋ ma mi na ti kpεhi n dan' maa dɔyiriba yiŋa."

²⁸Ka payisarili maa daa guui chanj ti zaŋ yelli ḥo yel' o ma yiŋnima.

²⁹Ribeka daa mali tizɔdoo ka o yuli booni Leeban. Ka Leeban daa guui yi n-chanj nachin' kpem' maa sani kobiliga maa gbini.

³⁰Leeban ni daa nya nintua la mini bansi la, ka wum o tizɔpaya Ribeka ni yeli ni doo maa yel' o shɛm zuyu, ka o daa guui chanj doo maa sani nti nya ka o ɣie laakumnim' maa sani kobiliga maa gbini.

³¹Ka o daa yeli nachin' kpem' maa, "Nyin' ḥun nyε Yawε daalibarika nir' ḥo, bɔ n-niŋ ka a kpalim ɣe sambani ḥo ni? Kpemina, dama m pun mali duu zal' a, ka mali laakumnim' ḥo gba biɛhigu shee zali."

³²Ka nachin' kpem' maa daa chanj ti kpe yili maa ni, ka Leeban daa paai laakumnim' maa ɣiya, ka niŋ tayitayi mini mɔri ti o ni o ti laakumnim' maa. Di nyaanja ka Leeban daa tooi kom na ti ti o mini bɛn daa be o sani ni bε paŋi bε naba.

³³Ka bε daa ti zaŋ bindirigu na ti zali nachin' kpem' maa ni o di, ka o yeli, "Di yi pa ni n yelila daliri din tahi ma na, n ku di bindirigu maa." Ka Leeban yel' o, "Yelima."

³⁴Ka o yeli, “N nyela Ibrahimma nachin’ kpema.

³⁵Ka Yawε niŋ alibarika niŋ n dan’ maa ni pam ka o leei bundana. O ti o pieri mini buhi ni niyi ni anzinfia mini salima ni daba bεn nyε dεbba mini payiba ni laakumnim’ ni bunti.

³⁶Ka n dan’ maa pay’ Zara dɔyi bidibiga ti o, o ninkurilim ηɔ ni; ka n dan’ maa zaŋ o binshεyukam zaa ti o bia maa.

³⁷Ka o daa chε ka m po pɔri ka o yeli ma, ‘Miri ka a kpuyi n ni kana ti be Keenannim’ shεb’ tingbɔŋ ni ηɔ bipuyiŋga ti m bia maa ka o niŋ o paya;

³⁸amaa chamila n ya n dɔyiriba sani ti bo pay’ na ti ti m bia maa ka o niŋ o paya.’

³⁹Ka n daa bɔhi n dan’ maa, ‘Ka pay’ yi ti bi sayi n-doli ma na?’

⁴⁰Amaa ka o daa yeli ma, ‘Yawε so n ni doli ηɔ ni chε ka a min’ o malaika doli chaŋ, ka ti a nasara ka a kpuyi paya n yaannim’ ya ni n dɔyiriba sanna ti ti m bia maa.

⁴¹Amaa a ni yεn niŋ shεm yi pɔri ηɔ taali ni nyela a yi chaŋ n dɔyiriba maa sani, ka bε ti zayisi ni bε ku ti a pay’ na, dindina a yi m pɔri maa taali ni.

⁴²“Ka n ni di paai kɔbiliga maa gbinna zuŋɔ, ka n yeli, ‘Yawε ηun nyε n dan’ Ibrahimma Naawuni ηɔ, a yi ni ti ma nasara n chandi ηɔ ni,

⁴³n ni ʒe kɔbiliga ηɔ gbini, ka payisar’ so yi ti kana ni o ti ηɔŋ kom, ka n yεl’ o, “N suhir’ a, niŋm’ a koyuli ηɔ ni kom biɛla ti ma ka n nyu,”

⁴⁴ka o yeli ma, “Nyuma, ka chε ka n ηɔŋ ti a laakumnim’ ηɔ gba ka bε nyu,” nyin’ chε ka ηuna n-nyε nyin’ Yawε ni bɔri ni so leei n-dan’ bia paya maa.’

⁴⁵Yεtɔya maa di na kul bela n suhu ni, ka Ribεka paana, ka o koyuli tam o bɔyusapiŋ zuyu, ka o gari siyi kɔbiliga maa ni ti ηɔŋ kom na. Ka n yεl’ o, ‘N suhir’ a, tim ma kom ka n nyu.’

⁴⁶Ka o dii suug’ o koyuli maa o bɔyusapiŋ zuyu na ti ma ka yeli, ‘Nyuma, ka chε ka n ηɔŋ shεli ti a laakumnim’ ηɔ gba ka bε nyu.’ Ka n di nyu ka chε ka o ηɔŋ na ti ti n laakumnim’ maa gba ka bε nyu.

⁴⁷Di saha ka m bɔh’ o, ‘Dun’ bia n-lee nyε a?’ Ka o yeli ma, ‘N nyela Bεtuel bipuyiŋga. Bεtuel mi daa nyela Nahɔr mini Milika bidibiga.’ Ka n zaŋ nintua m-pir’ o, ka zaŋ bansi pir’ o.

⁴⁸Di saha ka n di zaŋ n zuyu silim tiŋa n-jεm Yawε, ka payi ηun’ Yawε ηun nyε n dan’ Ibrahimma Naawuni ηun wuhi yεlimanli so’ shεli n ni yεn doli kpuyi ηuna n dan’ maa dɔyim bipuyiŋga nti ti o bia maa.

⁴⁹Dinzuŷu yi yi ni niŋ n dan’ maa din tuhi ni din nyε yεlimanli, yin’ yεlim’ ma, ka yi yi ku niŋ o, yin’ lan yεlim’ ma. Ka n zaŋ kpa n nudirigu polo bee n nuzaa polo.”

⁵⁰Ka Leeban mini Betuel daa yel' o, "Yelli ḥo ni yila Yawε sani ḥo na, dindina ti ku tooi yel' a din bie bee din viel' zaŋ chaŋ di polo.

⁵¹Nyama, n-nye Ribεka, zaŋm' o kuli nti che ka o leeg' a dan' bia maa paya kaman Yawε ni yeli shem maa."

⁵²Ibrahimma nachin' kpem' maa ni daa wum be yεtɔya maa, ka o zaŋ o zuyu silim tiŋa n-jem Yawε.

⁵³Di saha ka nachin' kpem' maa daa yihi anzinfα mini salima binyara ni chinchina ti Ribεka; ka ti o tizɔdoo maa min' o ma gba nachiinsi binshεŋa din liyiri galisi pam.

⁵⁴Di nyaanja ka o mini ninvuy' shεb' bεn daa dol' o la daa naanyi di ka nyu, ka gbe nimaani. Ka bieyu daa neei ka o yiysi ka yeli ba, "N suhiri soli ni n labi n dan' sani."

⁵⁵Ka Ribεka tizɔdoo maa min' o ma daa yeli, "Che ka payisarili maa na kpalim be ti sani daba ayi kaman bieyu pia pahi ka naanyi chaŋ."

⁵⁶Amaa ka nachin' kpem' maa yeli ba, "Yawε ni ti ma nasara shem ḥo zuyu, di bi simdi ni yi che ka n lan kpalim be kpe, timiya ma soli ka n labi n dan' sani."

⁵⁷Ka be yel' o, "Che ka ti boli payisarili maa na nti bɔh' o nya."

⁵⁸Ka be daa boli Ribεka na nti bɔh' o, "A ni doli doo ḥo chaŋ?" Ka o garigi yeli, "N ni dol' o chaŋ."

⁵⁹Ka be daa che ka be tizɔpay' Ribεka min' o yiŋ' dab' paya doli Ibrahimma nachin' kpem' maa mini ninvuy' shεb' bεn daa dol' o maa.

⁶⁰Ka be daa suhi alibarika suhigu ti Ribεka n-yeli: "Ti tizɔpayα, Naawuni che ka a leei niriba tusatusa ni tuhi' piapia ma! Naawuni che ka a zuliya ti nyaŋ be dimnima."

⁶¹Ka Ribεka min' o dab' bipuyinsi daa yiysi m-ba laakumnima n-doli nachin' kpem' maa ka o zaŋ o lu yiŋ' soli.

⁶²Di saha Yisahaku daa yila Berilahairoi na nti be Negεb.

⁶³Ka ḥun' Yisahaku daa ti yi nti be samban' ni zaawuni n-tεhir' o suhu ni, ka daa ti kpuy' o zuyu lihi nya ka laakumnim' kanna.

⁶⁴Ka Ribεka daa kpuy' o zuyu lihi nya Yisahaku, ka sheei laakum zuyu zani,

⁶⁵ka bɔhi Ibrahimma nachin' kpem' maa, "Ka ḥuni n-lee be kpe ha palo ni n-chani tuhiri ti soli ḥo na?" Ka nachin' kpem' maa yel' o, "N dana m-bala." Ka Ribεka daa zaŋ sariga pa n-lims' o ninni.

⁶⁶Ka Ibrahimma nachin' kpem' maa daa yeli Yisahaku o ni niŋ shεlikam zaa.

⁶⁷Di saha ka Yisahaku daa zaŋ Ribeka ti kpəh' o tanti suyili ni. Ka Yisahaku daa zaŋ Ribeka n-leeg' o paya, ka yur' o pam, ka di daa chə ka o nya suhukpaŋsibo o ma kum la nyaanja.

Piligu 25

Ibrahimma zuliya shəb' bən pahi (1 Yəlikura 1.32-33)

¹Ibrahimma daa lan kpuyi pay' so. O yuli n-daa booni Ketuura.

²Ka o daa dɔyi Zimiran mini Jokishan ni Mədan ni Midian ni Ishibak ni Shua.

³Ka Jokishan daa nyε Shiiba mini Dədan ba. Ka Dədan bihi daa nyε Ashurim mini Lətushim ni Liummim.

⁴Ka Midian mi bihi daa nyε Əfa mini Əfer ni Hanok ni Abida ni Eldaa. Bəmbəŋz azaa daa nyela Ketuura bihi min' o yaansi.

⁵Ka Ibrahimma daa zaŋ o ni su binshəlikam zaa ti Yisahaku.

⁶Amaa o pay' shəb' bən kpalim la bihi bəna, pina ka o daa ti ba, o ni daa na be o nyevil' ni saha shəli. Ka o daa chə ka o bihi bən kpalim maa chaŋ ti be tıngbəŋ maa ni wulimpuhili polo ka chə Yisahaku.

Ibrahimma kum ni o sɔyibü yəla

⁷Ibrahimma yuma daa nyela yuun' kəbiga ni pisopɔinnaanu.

⁸O daa kurigimi zaa ka naanyi kpi m-pah' o yaannim' zuyu.

⁹Ka Yisahaku mini Ishimail bən daa nyε o bidibisi la daa zaŋ o ti sɔyi Makipela siliga din daa be Zəhar ɳun daa nyε Hiti nir' la bia Əfurən palo din be Mamri wulimpuhili polo la ni.

¹⁰Ibrahimma n-daa da palo maa Hitinim' sani. Nimaani ka bə daa sɔyi Ibrahimma min' o pay' Zara.

¹¹Ibrahimma kum nyaanja, Naawuni daa niŋ alibarika niŋ o bia Yisahaku ni. Yisahaku daa bela Berilahairoi.

Ishimail zuliya.

(1 Yəlikura 1.28-31)

¹²Ibrahimma bia Ishimail ɳun nyε Haga, Zara dab' paya ɳun daa nyε ljipti pay' ni daa dɔy' so la zuliya m-bəŋjə.

¹³Ishimail bidibisi yuya kaman bə ni daa dɔy' ba pa tab' shəm m-bəŋjə: Nebaiot ɳun daa nyε o bituuli la mini Kədar ni Adibiil ni Mibisam

¹⁴ni Mishima ni Duma ni Masa

¹⁵ni Hadad ni Təma ni Jəturi ni Nafish ni Kədəma.

¹⁶Beña n-daa nyε Ishimail bidibisi, ka bε daa zañ bε yuya m-boli bε tiñkpansi mini bε ni daa be luy' shεña. Be daa nyεla toondaannim' pinaayi bε zuliyanim' ni.

¹⁷Ishimail daa niñla yuun' kɔbiga ni pihitanaayopɔin, ka naanyi kpi m-pah' o yaannim' zuyu.

¹⁸O zuliya daa bela Havila mini Shur luy' sheli din daa tuhi Ijipti dede zañ labi Asiria polo la. Nimaani ka bε daa chañ ti be ka che Ibrahimma zuliya bεn zaa kpalm la.

Iso mini Yaakubu dɔyibū

¹⁹Ibrahimma bia Yisahaku zuliya ni nyε shεm m-bɔjɔ: Ibrahimma n-daa nyε Yisahaku ba.

²⁰Yisahaku daa nyεla yuun' pihinahi nira saha shεl' o ni daa kpuyi Ribεka ñun daa nyε Betuel Aram nir' ñun daa yi Mesopoteemia la na bipuyiñga la. Ribεka daa nyεla Leeban ñun nyε Aram nir' la tizɔpaya.

²¹Ka Yisahaku daa suhi Yawε ti o pay' maa, dama o daa nyεla payiñoo; ka Yawε daa deeg' o suhigu maa, ka che ka o pay' Ribεka niñ pua.

²²Ka bihi daa ti var' o pul' ni ka o yεli, "Di yi yεn nyε ñ-ñɔ n ni be?" Ka o daa chañ ni o ti bɔhi Yawε nya.

²³Ka Yawε daa yεl' o, "Zuliya ayi m-be a pul' maa ni. Niriba ayi ka a ti yεn dɔyi, ka bε ni ti woligi. Yino ni ti mali kpiɔñ gari yino; ka kpem' ni ti ñmaligi jεm biasani."

²⁴Ka Ribεka dɔyibū dali daa ti paai, ka jahi m-be o pul' ni.

²⁵Ka ñun dañ tooni daa yina m-mɔha, ka o niñgbuñ zaa mali kɔbiri m-be kaman biñkɔbigu kɔbiri siturili la; ka bε daa bol' o yuli Iso.

²⁶Ka o tizo daa gbib' o napɔñkpaa n-dol' o yina; ka bε daa bol' o mi yuli Yaakubu. Yisahaku daa nyεla yuun' pihiyɔbu nira saha sheli Ribεka ni daa dɔyi jahi maa.

Iso zañ o kpamdi tayi bindirigu

²⁷Bihi maa ni daa ti zoot, Iso daa niñla tɔha biñja ñun daa kul be mɔyu ni; ka Yaakubu mi be baalim m-be yiñ.

²⁸Yisahaku daa yurila Iso, dama o daa yuri mɔyu ni nimdi pam, ka Ribεka mi daa yuri Yaakubu.

²⁹Dahin sheli ka Yaakubu daa ti duyi ɔierí, ka Iso yi mɔyu ni na ka kum wum o pam,

³⁰ka o daa yεli Yaakubu, "Niñm' a ɔierí din mɔhi ñɔ ti ma ka m piebi, dama kum wum ma pam." Dinzuñu ka bε daa bol' o Edom.

³¹Ka Yaakubu daa yεl' o, "Zañm' a kpamdi ti ma poi."

³²Ka Iso yel' o, "M mini kum kul che tab' la kpe ni kpe, ka buchi bɔ ka kpamdi lan yen ku ma?"

³³ Ka Yaakubu yel' o, "Faashee ka a po." Ka Iso daa shiri po, ka zaŋ o kpamdi maa ti Yaakubu.

³⁴Ka Yaakubu daa zaŋ bɔrɔbɔro mini tuya ʒieri maa ti Iso ka o di ka nyu, ka yiysi chanj o chandi shee. Lala ka Iso daa niŋ ʒiem o kpamdi maa.

Piligu 26

Yisahaku be Gera

¹Kum daa ti lan lu tingbɔŋ maa ni. Di daa nyela kum din pahi din daa pun lu Ibrahimma ʒiemman' ni la zuyu. Ka Yisahaku daa chanj Filistianim' Naa Abimilek sani Gera.

²Ka Yawε daa ka Yisahaku sanna ti yel' o, "Di chanj Ijipti, kpalim be tingban' sheli ni n ni yen wuh' a.

³Kul be tingbani ŋɔ ni, ka m be a sani, ka niŋ alibarika niŋ a ni, ka zaŋ tingbana ŋɔ zaa ti a min' a zuliya, ka che ka n ni daa lo a ba Ibrahimma alikauli shɛl' la pali.

⁴ N ni che ka a zuliya nabi m-be kaman saŋmarisi la. N ni zaŋ tingbana ŋɔ zaa ti a zuliya maa, ka dunia ŋɔ zuliya kam zaa ni ti nya alibarika la a zuliya maa zuyu,

⁵Ibrahimma ni daa deei n noli ka doli n zalikpana mini n zaligu shɛŋa din pahi la zuyu."

⁶Dinzuŷu ka Yisahaku daa kpalim be Gera. Ka nimaani nim' ni daa ti bɔh' o bɔhigu zaŋ chanj o pay' polo,

⁷ o daa yelimi, "O nyela n tizɔpaya," dama o daa zɔrila dabiɛm ni o yeli ni o paya m-bala. O daa tɛhimi ni o yi yel' lala, di pa sheli ka nimaani nim' maa ti ku o Ribeka zuyu, dama o daa nyela pay' vielli.

⁸Yisahaku ni daa be nimaani ka di niŋ daba ayi ha, ka Filistianim' Naa Abimilek daa ti lihi takɔoro ni nya ka Yisahaku diɛmd' o pay' Ribeka.

⁹Ka Abimilek daa tim ti boli Yisahaku na ti bɔh' o, "O nyela a paya; ka bɔ n-niŋ ka a yeli ni o nyela a tizɔpaya?" Ka Yisahaku garigi yel' o, "N tɛhimi ni n yi yeli ni m paya m-bala, bɛ ni ku ma o zuyu."

¹⁰Ka Abimilek daa bɔh' o, "Tuun' bɔ ka a lee tum ti maa? Di pa sheli ka yanɔnim' ni so di zaŋ a pay' maa dɔni. A naan che ka di taali ʒin' ti zuyu."

¹¹Dinzuŷu ka Abimilek daa kpah' o niriba zuyu ni yeli, "Dunkam niŋ doo ŋɔ bee o pay' ŋɔ sheli, bɛn' kum' o."

¹²Ka Yisahaku daa ko bε tñgbani maa ni biri n-daa ti kpuyi di daatam ka di gari o ni daa zañ shem biri maa ȝii bukobiga zuyu. Ka Yawε daa niñ alibarika niñ o ni.

¹³Ka o nyamma daa yeligi ka o leei bundana.

¹⁴O daa mali pieri mini niñ pam ni tumtumdiba gba pam, ka Filistianim' daa ti zabir' o nyuli di zuyu.

¹⁵Filistianim' maa daa ñari kobil' shεnja o ba Ibrahimma ni daa na be o nyevili ni ka o tumtumdiba gbi la.

¹⁶Di saha ka Abimilek daa yeli Yisahaku, "Yiyisim' ti sani, dama a mali kpion gari ti."

¹⁷Dinzuþu ka Yisahaku daa yiþisi chañ ti ȝini Gera vinvamli ni.

¹⁸Ka Yisahaku daa lan lab' gbi kobil' shεnja bε ni daa pun gbi o ba Ibrahimma ȝiem'an' ni la, dama Filistianim' n-daa ñar' li Ibrahimma kum nyaanja. Ka Yisahaku daa zañ o ba ni daa zañ yu' shεnja bol' kobilisi maa la n-lan bol' li.

¹⁹Amaa ka Yisahaku biñkobiluliba daa gbi kobiliga vinvamli maa ni n-nya kom.

²⁰Ka Gera biñkobiluliba daa kana ti niñ Yisahaku biñkobiluliba maa naþbankpeeni yeli, "Ti kom m-bala." Dinzuþu ka Yisahaku daa boli kobiliga maa yuli Esek, bε ni daa niñ o naþbankpeeni maa zuyu.

²¹Di nyaanja ka Yisahaku biñkobiluliba maa daa lan gbi kobil' sheli, ka bε daa lan niñ ba naþbankpeeni di zuyu; dinzuþu ka Yisahaku daa boli kobiliga maa yuli dimdi kobiliga.

²²Ka o daa yiþisi tirisi tooni nti lan gbi kobil' sheli, ka so daa bi lan niñ o naþbankpeeni di zuyu yaha; dinzuþu ka o daa boli di mi yuli Rehobot ka yera, "Yawε yipa ti ti luþ' sheli din mali palo pumpɔñɔ, ka ti ni tøn tñgbani ño ni."

²³Ka Yisahaku daa ti yiþisi nimaani chañ Berishiiba.

²⁴Ka Yawε daa ka o sanna dindali maa yun ti yel' o, "Mani n-nyε a ba Ibrahimma Naawuni, di zori dabiem, n ni be a sani, ka niñ alibarika niñ a ni, ka che ka a zuliya nab' pam n dabili Ibrahimma zuyu."

²⁵Ka Yisahaku daa me sara maligu bimbini zali nimaani jem Yawε, ka zañ o tanti suyili kpa nimaani. Ka o tumtumdiba daa lan gbi kobil' sheli nimaani yaha.

Yisahaku mini Abimilek lo tab' alikauli

²⁶ Di saha ka Abimilek min' o saawaralana Ahuzat ni o sapashin' kpem' Fikol daa yi Gera chañ Yisahaku sani.

²⁷Ka Yisahaku daa bohi ba, "Bozuyu ka yi ka n sanna, yi daa bi je ma mi ka kari ma yi ya?"

²⁸Ka bε garigi yεl' o, "Ti mi ka biεhiŋ kani ni Yawε be a sani, dinzuγu che ka ti min' a layim lo tab' alikauli

²⁹ni a ku niŋ ti zay' biεyū kaman ti gba ni daa bi shih' a bee n-niŋ a shεli, amaa ka nay' niŋ a la zay' vielli hal ti che ka a yi n-chaŋ ni alaafee la. Pumpɔŋɔ Yawε niŋ alibarika niŋ a ni."

³⁰Ka Yisahaku daa niŋ ba saani ka bε di ka nyu.

³¹Ka biεy' daa neei ka bε daŋ yiγisibu lo tab' alikauli, ka Yisahaku daa chebisi ba ka bε kuli ni suhudoo.

³²Ka Yisahaku tumtumdiba daa ka o sanna dindali maa ti yεl' o bε ni gbi kɔbil' shεli yεla, ka yεli, "Ti nya kom."

³³Ka o daa boli kɔbiliga maa yuli Shiiba. Dinzuγu ka bε booni tiŋ' maa yuli Bεrishiiba hal ni zuŋɔ.

Iso kpuyi tinzun payiba

³⁴Iso ni daa ti paai yuun' pihinahi saha shεli ka o daa kpuyi Judit ŋun daa nyε Hiti nir' ŋun yuli daa booni Bεri la bipuyiŋga mini Basεmat ŋun gba nyε Hiti nir' ŋun yuli daa booni Elɔn la bipuyiŋga.

³⁵Ka bε daa ti Yisahaku mini Ribεka suhusayiŋgu pam.

Piligu 27

Yisahaku niŋ alibarika niŋ Yaakubu ni

¹Yisahaku ni daa ti kurigi ka o nina niŋ liti, ka o bi lan tooi nyari viεnyelinga saha shεli, ka o daa bol' o bituuli Iso na ti yεl' o, "M bia." Ka o sayi yεli, "N nyε ma."

²Ka Yisahaku yεl' o, "Nyama, n kurigiya, m mi ku tooi baŋ n kum dali.

³Dinzuγu pumpɔŋɔ zaŋm' a mɔgɔr' nεma min' a tɔbu ni a lɔyu chaŋ mɔyu ni ti ku mɔyu ni valiga na

⁴nti duyi n ni yuri bindir' nyayisili shεli n-zaŋ na ti ti ma ka n di, ka niŋ alibarika niŋ a ni poi ka naanyi kpi."

⁵Yisahaku ni daa yεr' o bia Iso maa, ka Ribεka beni wumda. Dinzuγu saha shεli Iso ni daa yi n-chaŋ mɔyu ni ni o ti ku nimdi maa na, ka Ribεka daa yεl' o bia Yaakubu,

⁶"N wum ka a ba yεr' a biεli Iso,

⁷'Bom' mɔyu ni nimdi na ti duyi n ni yuri bindir' shεli, ka n di ka niŋ alibarika niŋ a ni Yawε tooni poi ka naanyi kpi.'

⁸Dinzuγu pumpɔŋɔ m bia, wummi n noli n ni yεn wuh' a shεm ŋɔ ni.

⁹Cham' biŋkɔbiri la sani ti gbahi bubihu pol' ayi ti ma na ka n zaŋ ba duyi bindir' nyayisili shεli a ba ni yuri pam;

¹⁰ka a zaŋ li ti ti a ba ka o di, ka niŋ alibarika niŋ a ni poi ka naanyi kpi.”

¹¹Amaa ka Yaakubu yel' o ma Ribeka, “Nyama, m bieli Iso niŋgbuna mali kobiri pam, ka m mi niŋgbuna be polipoli.

¹²Di pa sheli ka m ba ti shihi ma, ka di yi niŋ lala, di ni wuhi ni n mal' o la ansarisi maa; ka di ni che ka o yel' noli ti ma ka pa ni o niŋ alibarika niŋ n ni.”

¹³Ka o ma yel' o, “M bia, che ka be ni yen yel' a no' sheli maa doli ma, nyin' dee doli n ni wuh' a shem maa, ka chan ti gbahi bubihu pola maa ti ma na.”

¹⁴Ka o daa chan ti gbahi ba na ti ti o ma; ka o ma daa zaŋ ba duyi bindir' nyayisili sheli o ba ni yuri pam.

¹⁵Di saha ka Ribeka daa zaŋ o bituuli Iso binyer' suma din be o sani yiŋa n-yel' o bia Yaakubu ŋun nyε biasani maa;

¹⁶ka zaŋ bubihu pola maa gbandi pɔb' o nuchehi min' o nyiŋgoli;

¹⁷ka daa zaŋ bindir' nyayisili maa min' o ni mali boroboro sheli ti o bia Yaakubu.

¹⁸Di saha ka Yaakubu daa chan o ba sani ti bol' o, “M ba!” Ka o sayi ka boh' o, “Ka m bi' ŋuni n-lee bala?”

¹⁹Ka Yaakubu daa yel' o ba, “Mani a bituuli Iso. M pun niŋ a ni yeli ma shem maa. Yiyisim' ʒini di m mɔyu ni nimdi maa, ka niŋ alibarika niŋ n ni.”

²⁰Amaa ka Yisahaku boh' o bia maa, “M bia, ka wula ka a lee niŋ nya li yomyom lala?” Ka o garigi yel' o, “Yawε ŋun nyε a Naawuni ŋo n-ti ma di nasara maa.”

²¹Ka Yisahaku yeli Yaakubu, “M bia, sayisim' mirina ka n shih' a nya a shiri nyela m bia Iso bee a pa o.”

²²Ka Yaakubu daa sayisi mir' o ba Yisahaku, ka o shih' o ka yeli, Kukoli ŋo nyela Yaakubu kukoli, amaa nuhi ŋo nyela Iso nuhi.

²³Ka o daa bi tooi ban o, dama o nuhi daa malila kobiri ŋ-ŋman' o bieli Iso nuhi. Ka o daa yen niŋ alibarika niŋ o ni

²⁴ka lan boh' o, “A shiri nyela m bia Iso?” Ka o garigi yeli, “Mani m-bala.”

²⁵Di saha ka o daa yel' o, “Zajm' li ti ma na, ka n ŋubi m bia mɔyu ni nimdi, ka niŋ alibarika niŋ a ni.” Ka Yaakubu daa zaŋ li ti o ka o di, ka o zaŋ wain pah' o ka o nyu.

²⁶Di saha ka o ba Yisahaku daa yel' o, “M bia, mirim' na ti mɔyisi n kparinj.”

²⁷Ka o daa mir' o ti mɔyis' o kparinj; ka Yisahaku wum o binyera ʒieyu ka niŋ alibarika niŋ o ni ka yeli, “Wummi m bia ʒieyu, di ŋmanila Yawε ni niŋ alibarika niŋ mɔ' shel' ni ʒieyu.

²⁸Naawuni tim' a sakom din mal' alibarika, ka che ka a tingbani vuhire. Naawuni tim' a kawana mini wain pam.

²⁹ Naawuni che ka niriba balibu kam jem a, ka che ka zuliya kam damd' a tija. Naawuni che ka a su a doyiriba, ka che ka a mabihi damd' a tija. Ninvuy' sheb' ben tu a, Naawuni jun' tum' ba, ka ninvuy' sheb' ben niij alibarika niij a ni, Naawuni jun' niijm' alibarika niij be ni."

Iso suh' o ba Yisahaku alibarika

³⁰ Yisahaku ni daa niij alibarika niij Yaakubu ni naai, ka Yaakubu njmalig' o ba Yisahaku sani yi, di daa bi yuui ka o bieli Iso yi o moyu gobu maa paa' na.

³¹ Ka o gba daa duyi o ni yuri bindir' nyayisili sheli n-zan na ti ti o ba. O daa yelila o ba, "M ba, yiysisim' njub' a bia moyu ni nimdi ka niij alibarika niij n ni."

³² Ka o ba Yisahaku boh' o, "Duni n-lee bala?" Ka o yel' o, "Mani a bituuli Iso."

³³ Di saha ka Yisahaku ni daa dii sohiri ka o bohi, "Ka junii n-lee pun go moyu ku nimdi n-zan na ti ti ma ka n njub' di zaa, ka pun niij alibarika niij o ni poi ka a naanyi kana nj? O mi shiri nya alibarika."

³⁴ Iso ni daa wum o ba ni yel' o shem maa, ka o kum suhusayingu kumsi pam ka yel' o ba, "M ba, niijm' alibarika niij n gba ni."

³⁵ Amaa ka o yel' o, "A tizo pun kana ti yohim ma deeg' a daalibarika."

³⁶ Ka Iso yeli, "Buyi ka o nari ma maa. O yuli Yaakubu maa shiri njman' o. O daa fa n kpamdi, ka lan fa n daalibarika." Di saha ka o daa boh' o ba, "Ka dayila a bi che alibarika sheli zali ma?"

³⁷ Ka Yisahaku daa garigi yeli Iso, "M pun zaq o leeg' a dana, ka zaq o mabihi zaa leeg' o daba; ka zaq kawana mini wain ti o. M bia, ka bo ka n ni tooi lan niij ti a mi?"

³⁸ Ka Iso boh' o ba, "M ba, ka dayila alibarika zay' yini kojko ka a kul mali? M ba, niijm' alibarika niij n gba ni." Ka Iso daa duh' o yee kum pam.

³⁹ Di saha ka o ba Yisahaku daa yel' o, "A tingbani ku vuhire, ka maligim mi ku lur' a tingban' ni."

⁴⁰ A takob' zuyu ka a yen dira, ka jemd' a tizo maa. Amaa a yi zayis' aman' zuyu, a ni yi o sulinsi ni."

⁴¹ Ka Iso daa je Yaakubu yelli, o ba ni daa niij alibarika sheli niij o ni la zuyu. Ka Iso daa yeli, "Di ku lan yuui ka ti ba kpi, di saha n ni ku n tizo Yaakubu."

⁴² Amaa ka so daa zaq Ribeka bituuli Iso ni yeli shem maa ti yeli Ribeka, ka o daa tim ti bol' o bia Yaakubu jun nyey biasani maa na ti yel' o, "A bieli Iso ni zaq sheli maag' omaq' suhu nyela, o lorila nia ni o ku a."

⁴³ Dinzuju, m bia, wummi n ni yen wuh' a shem nj, yiysisim' zo n-kuli n tizodoo Leeban sani Haran

⁴⁴ nti be nimaani hal ka a bieli suhuyiyisili maa ti che,

⁴⁵ka o suhu ti maai ka o tam a ni niŋ o shem maa yela. Di nyaanja ka n naan yi tim na ka be ti zaŋ a na. Bozuu ka n yen kɔŋ m bidibis' ayi zaa dahin yini?"

Yisahaku tim Yaakubu Leeban sani

⁴⁶Di saha ka Ribeka daa yeli Yisahaku, "Hiti payiba ḥo zuyu che ka n suhu bi doya. Yaakubu yi kpuyi Hiti paya ka o be kaman bembɔŋɔ, bebu bukaata lan yen nyɛ bo n sani?"

Piligu 28

¹Di saha ka Yisahaku daa boli Yaakubu na ti niŋ alibarika niŋ o ni ka yel' o, "Miri ka a kpuyi Keenan paya.

²Yiyisim' chaŋ Mɛsopoteemia a ma ba Bɛtuel yiŋa nti kpuyi a ma tizɔdoo Leeban bipuyinsi ni yino niŋ a paya.

³Naawuni Kpiŋlan' Naa niŋm' alibarika niŋ a ni ka ti a nama, ka che ka a zuliya nabi; ka a leei zuliya pam yaba.

⁴ O zaŋm' o ni daa niŋ alibarika sheli niŋ Ibrahimma ni la niŋ a min' a zuliya bɛn be a san' ni, ka yi deei tingbɔn sheli Naawuni ni daa zaŋ ti Ibrahimma, ka yi be di ni ḥo su!"

⁵Ka Yisahaku daa che ka Yaakubu kuli Mɛsopoteemia Leeban ḥun daa nyɛ Bɛtuel Aram nir' bia, ka nyɛ Yaakubu mini Iso ma Ribeka tizɔdoo la sani.

Iso lan kpuyi pay' so

⁶Iso ni daa nya ka Yisahaku niŋ alibarika niŋ Yaakubu ni ka che ka o kuli Mɛsopoteemia ni o ti kpuyi pay' nimaani maa, ka lan baŋ ni o ni daa niŋ alibarika niŋ o ni maa o daa yel' o mi, "Miri ka a kpuyi Keenan paya."

⁷Ka o daa lan nya ka Yaakubu deeg' o ba min' o ma noli ka shiri kuli Mɛsopoteemia.

⁸Dinzuyu Iso ni daa nya ka o ba Yisahaku nini bi tiyi Keenan payiba maa,

⁹ka o daa chaŋ Ishimail zuliya ni ti kpuyi Ibrahimma bia Ishimail bipuyiŋga ḥun yuli daa booni Mahalat ka o tizɔdoo nyɛ Nebaiot la na ti pah' o ni daa pun mali pay' sheb' maa zuyu.

Yaakubu zahim zahindi Bɛtɛl

¹⁰Ka Yaakubu daa yi Bɛrishiiba n-zaŋ kpa Haran polo.

¹¹Ka o daa ti paai luy' sheli ka wuntaj' lu ka o kpaliim gbe nimaani dindali maa yuŋ. O daa piila kuy' yini nimaani soŋ n-dɔni zaŋ o zuyu kuy' li gbihi.

¹²Ka o daa ti zahim zahindi nya ka darigu ʒe tiŋa ka di zuyusaa chaŋ ti tori alizanda, ka o nya ka Naawuni malaikanim' dol' li duri ka siyirina.

¹³Ka Yawɛ daa zani bayil' o ka yeli, "Mani n-nyɛ Yawɛ ḥun nyɛ a yab' Ibrahimma mini Yisahaku Naawuni, n ni zaŋ a ni do tingban' sheli ni ḥo ti a min' a zuliya;

¹⁴ka a zuliya ni ti bemi kaman bihigu la, ka yi ni yeligi kpa wulinluhili polo mini wulimpuhili polo ni nuzaa polo ni nudirigu polo, ka dunia ḥo zuliya zaa ni ti nya alibarika la a min' a zuliya maa zuyu.

¹⁵M bɔri ni a banj ni n ni be a sani, ka gbib' a luy' shelikam a ni yen chanj, ka ni ti zaŋ a labisi tiŋgbani ḥo ni na. Dama n kul ku che a hal ti niŋ n ni lo a alikauli ni n ni ninj a shem maa."

¹⁶Di saha ka Yaakubu daa neei gom ni ka yeli, "Yelmanjli, Yawε bela kpe ka m bi mi!"

¹⁷Ka dabiem daa kpe o ka o yeli, "Kpe nyela dabiem zəbu shee! Kpe nyela Naawuni yinj. Alizanda dunoli m-boŋo."

¹⁸Ka Yaakubu daa daŋ yiysisibу asibaasi n-kpuyi kuy' sheli o ni daa zaŋ kuy' o zuyu la sa nimaani, ka booi kpam bahi di zuyu.

¹⁹O daa boli nimaani yul' la Betel. Amaa nimaani yuli daa pun boonila Luz.

²⁰Di saha ka Yaakubu daa po pɔri yeli, "Naawuni yi ni be n sani, ka gbib' ma n ni chani luy' sheli ḥo, ka ti ma bindirigu ka n di, ka ti ma situra ka n ye,

²¹ka n ti lan labi m ba yin' yaha ni suhudoo, dindina Yawε n-ni nyε n Naawuni.

²²Ka n ni zaŋ kuyili ḥo sa luy' sheli ḥo ni leei nyin' Naawuni yinj, ka a yi ti ma binshelikam zaa, biɛhiŋ kani, n ni yihi di bini pia kam ni zay' yini ti a."

Piligu 29

Yaakubu paai Leeban yinj

¹Di saha ka Yaakubu daa yiysi lu soli gbaai chandi m-mali hal ti paai wulimpuhili polonim' tiŋgbɔŋ ni.

²Ka o daa ti lihi nya kɔbiliga ka di do moyu ni, ka pieri tiysi do ʒii buta gil' li, dama kɔbiliga maa ni kom ka bε daa ḥɔndi nyuhiri ba, ka kuy' yelinli daa pa di noli zuyu.

³Ka pieri maa zaa daa yi ti layim nimaani na, pięguliba maa paarila kuyili maa kɔbiliga maa noli zuyu sɔŋ ka ḥɔŋ kom ti pieri maa, ka lan labisi kuyili maa pa kɔbiliga maa noli zuyu.

⁴Ka Yaakubu daa bɔhi pięguliba maa, "M mabihi, ka tiŋkani ka yi lee yina?" Ka bε yel' o, "Ti yila Haran na."

⁵Ka o bɔhi ba, "Yi mi Leeban Nahɔr bia la?" Ka bε yel' o, "Ti mi o."

⁶Ka o bɔhi ba, "O be wula?" Ka bε yel' o, "O mal' alaafee;" ka lan yeli, "O bipuyinga Reechel n-tayiri pieri kanna ḥo."

⁷Ka Yaakubu yeli, "Nyama, wuntan' ni n-na bɔŋo, biŋkɔbiri maa tay' kuli yinj saha na bi paai, dinzuyu ḥɔŋmiya kom ti pieri maa ka bε nyu, ka yi zaŋ ba chanj ka bε ti ḥub' mɔri."

⁸Amaa ka bε yεl' o, "Ti ku tooi niŋ lala ka pa ni pieri maa zaa layimmina poi ka bε naanyi paai kuyili maa kobiliga maa noli, ka ti ḥoŋ kom maa ti ba."

⁹Yaakubu mini ba ni daa na kul tɔyisiri saha sheli maa, ka Reechel tay' o ba pieri paa' na; dama ḥuna n-daa guli ba.

¹⁰Saha sheli Yaakubu ni daa nya o ḥahiba Leeban bipuyingga Reechel mini ḥun' Leeban pieri maa, o daa chaŋmi ti paai kuyili maa kobiliga maa noli ka ḥoŋ kom ti o ḥahiba Leeban pieri maa ka bε nyu.

¹¹Di nyaanja ka Yaakubu daa gbaai Reechel kpariŋ moyisi ka kum suhupielli kuhigu pam.

¹²Ka Yaakubu daa yeli Reechel ni o nyela o ba dɔyim, ka nyε Ribεka bia, Ka Reechel daa guui kuli ti yεl' o ba.

¹³Leeban ni daa wum o tizɔpay' bia Yaakubu yεla maa, ka o guui ka o sanna nti bɔb' gbaag' o m-moyis' o kpariŋ, ka zaŋ o kul' o yiŋa. Ka Yaakubu daa yeli Leeban binshelikam zaa.

¹⁴Ka Leeban yεl' o, "Yεlimanjli, a shiri nyela n ʒim." Ka Yaakubu daa be o sani goli yini.

Yaakubu tum tuma ti Leeban Reechel mini Liya zuyu

¹⁵Di saha ka Leeban daa bɔhi Yaakubu, "A ni nyε n dɔyira maa zuyu, a yen tumla tuma ti ma yoli? Yεlim' ma a ni bɔri ni n yo a shεm?"

¹⁶Leeban daa malila bipuyins' ayi; ḥun daa nyε kpεm' yuli n-daa booni Liya, ka biasani mi yuli daa booni Reechel.

¹⁷Liya nina daa dii ka alaafee, amaa ka Reechel ḥun daa vieli pam ka o ninni kul nyelisira.

¹⁸Ka Yaakubu suhu daa yu Reechel ka o yεli, "N ni tum tuma yuma ayopɔin ti a, Reechel ḥun nyε a bipuyingga biasani ḥo zuyu."

¹⁹Ka Leeban yεl' o, "N yi zaŋ o ti a, di so ni n zaŋ o ti do' so, kpalimmi n sani."

²⁰Dinzuyu ka Yaakubu daa tum tuma yuma ayopɔin Reechel zuyu, amaa ka di daa ḥmanila dabisa biɛla o sani, o ni daa yuri Reechel maa zuyu.

²¹Di saha ka Yaakubu daa yεli Leeban, "N tum tuma maa paai di tariga, zaŋmi m paya maa ti ma ka n zaŋ o niŋ m paya."

²²Ka Leeban daa layim nimaaninim' zaa na ka bε ti puhi chuyu.

²³Amaa ka yuŋ daa ti paai ka o zaŋla o bipuyingga Liya nti ti Yaakubu ka o zaŋ o niŋ o paya.

²⁴Leeban daa zaŋla o dab' bipuyingga Zilipa ti Liya ni o soŋd' o.

²⁵Ka bieyu daa neei, ka di nyela Liya. Ka Yaakubu daa bohi Leeban, “Bo n-niŋ ka a niŋ ma lala? Reechel zuyu ka n tum tuma ti a, ka bo n-niŋ ka a yohim ma?”

²⁶Ka Leeban yel' o, “Di pala ti tiŋgbəŋ ŋɔ ni kali ni bipuyiŋga ŋun nye biasani daŋ o bieli doo kulibu.

²⁷Chε ka ŋumbəŋɔ amiliya dakulo ŋɔ naai poi, ka ti zaŋ ŋuni maa gba ti a, ka a tum tuma o zuyu ti ma yuma ayopɔin pahi.”

²⁸Ka Yaakubu daa sayi, ka chε ka amiliya niŋbu dakulo maa naai, ka Leeban daa lan zaŋ o bipuyiŋga Reechel ti o ka o niŋ o paya.

²⁹Ka Leeban daa zaŋ o dab' bipuyiŋga Biliha ti Reechel gba ni o sɔŋd' o.

³⁰Ka Yaakubu daa zaŋ Reechel niŋ o paya, ka yur' o gari Liya; ka daa lan tum tuma yuma ayopɔin ti Leeban.

Yaakubu ni dɔyi bi' shεba

³¹Yawε ni daa nya ka Yaakubu je Liya maa, ka o ti Liya nama, ka chε ka Reechel nye payiŋoo.

³²Ka Liya daa niŋ pua n-dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Rubin. Dama o daa yeliya, Yawε nya m muysiigu ni nye shεli; “Yelmanjli, n yidan' ni yu ma pumpɔŋɔ.”

³³Ka o daa lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga ka yeli, “Yawε ni baŋ ni be je ma zuyu ka o ti ma bidibiga ŋɔ gba;” ka daa bol' o yuli Simiɔn.

³⁴Ka o daa lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga ka yeli, “Pumpɔŋɔ n yidan' yipa ni zaŋ omaŋ' tabili ma, dama n dɔyi bidibis' ata ti o;” dinzuwu ka o daa bol' o yuli Levi.

³⁵Ka o daa lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Juda ka yeli, “Pumpɔŋɔ dina n ni payi Yawε.” Di nyaanja ka o daa chε dɔyibu.

Piligu 30

¹Reechel ni daa nya ka o bi dɔyi bihi ti Yaakubu maa zuyu ka o daa zabir' o bieli nyuli, ka yeli Yaakubu, “Tim' ma bihi, di yi pa lala, n ni kpi.”

²Ka Yaakubu daa yiysis' o suhu bahi Reechel zuyu pam, ka boh' o, “Mani n-nye Naawuni ŋun ŋar' a dɔyim soli?”

³Di saha ka Reechel daa yeli Yaakubu, “N dab' bipuyiŋga Biliha m-bɔŋɔ; zaŋm' o dɔni ka o dɔyi bihi ti ma, ka n zaŋ ba ɔili n naba zuyu.”

⁴Ka o daa shiri zaŋ o dab' bipuyiŋga Biliha maa ti Yaakubu ni o zaŋ o leeg' o paya, ka Yaakubu daa zaŋ o niŋ o paya.

⁵Ka Biliha daa niŋ pua n-dɔyi bidibiga ti Yaakubu.

⁶Di saha ka Reechel daa yeli, “Naawuni zahimmi n yela nya, ka deei n suhigu ka ti ma bidibiga”; dinzuwu ka o daa bol' o yuli Dan.

⁷Ka Reechel dab' bipuyingga Biliha daa ti lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga ŋun pah' ayi ti Yaakubu.

⁸Di saha ka Reechel daa yeli, "N ni va m bieli val' sheli din kpem' pam la zuyu ka n di nasara ŋɔ"; ka daa boli bia maa yuli Naftali.

⁹Liya ni daa nya ka o bi lan dɔyiri maa, ka o daa zaŋ o dab' bipuyingga Zilipa ti Yaakubu ka o niŋ o paya.

¹⁰Ka Liya dab' bipuyingga Zilipa maa daa dɔyi bidibiga ti Yaakubu.

¹¹Ka Liya daa yeli, "Zuγusurŋ"; ka daa boli bia maa yuli Gaad.

¹²Ka Zilipa daa lan dɔyi bidibiga ti Yaakubu pahi.

¹³Ka Liya daa yeli, "N suhu paligiya! Dama payiba ni boli ma suhupielli"; ka daa boli bia maa yuli Asha.

¹⁴Ka Rubin daa ti chaŋ mɔyu ni alikama chebu saha ti bo ŋmaankpihiga na ti ti o ma Liya. Ka Reechel daa yeli Liya, "N suhir' a, niŋm' a bia ŋmaankpihiga maa sheli ti ma."

¹⁵Ka Liya bɔh' o, "A ni fa n yidan' maa nyela yeli bila? Ka a lan bɔri ni a fa n ŋmaankpihiga gba pahi?" Ka Reechel yel' o, "Kpem' o sani zuŋɔ yuŋ ŋɔ a bia ŋmaankpihiga maa zuŋu."

¹⁶Ka Yaakubu daa ti yi mɔyu ni na zaawuni, ka Liya yi nti tuh' o soli yel' o, "N yɛn kpela a sanna zuŋɔ, dama n zaŋla m bia ŋmaankpihiga yo a zuyu." Ka Yaakubu min' o daa dɔni dindali maa yuŋ.

¹⁷Ka Naawuni daa deeii Liya suhigu ka o niŋ pua n-dɔyi bidibiga ŋun pah' anu ti Yaakubu.

¹⁸Ka Liya daa yeli, "N ni zaŋ n dab' bipuyingga ti n yidan' la zuyu, Naawuni deeii n suhigu;" ka boli bia maa yuli Isaka.

¹⁹Ka Liya daa ti lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga ŋun pah' ayɔbu ti Yaakubu.

²⁰Di saha ka Liya daa yeli, "Naawuni ti ma pin' suŋ, pumpɔŋɔ n yidan' ni ti ma jilima, dama n dɔyi bidibis' ayɔbu ti o"; ka daa boli bia maa yuli Zebulon.

²¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa ti dɔyi bipuyingga m-bol' o yuli Daina.

²²Di saha ka Naawuni daa teeii Reechel yela n wum o fabila ka yoog' o dɔyim soli ti o.

²³Ka Reechel daa nin pua n-dɔyi bidibiga ka yeli, "Naawuni yihi ma vi ni;"

²⁴ka daa boli bia maa yuli Yisifu ka yeli, "Yawε tim ma bidib' so pahi."

Yaakubu mini Leeban yela

²⁵Reechel ni daa dɔyi Yisifu nyaanja ka Yaakubu daa yeli Leeban, "Bahim' ma ka n kuli n ya ni n yinj."

²⁶Zan̄mi m payiba mini m bi' sh̄eb' zuyu n ni j̄em a nj̄o ti ma ka n kuli, dama a mi n ni tum tuun' sh̄eli ti a."

²⁷Amaa ka Leeban yel' o, "Ch̄e ka n yel' a, n vihiya nya ka di nyela a zuyu ka Yawē niŋ alibarika niŋ n ni;

²⁸wuhim' ma a samli ka n yo a."

²⁹Ka Yaakubu yel' o, "Amaŋmaŋ' mi n ni tum sh̄em ti a, ka lan mi n zuyu ni ch̄e ka a niyi yeligi sh̄em.

³⁰N ni daa kana saha sh̄el' la, b̄e daa nyela biela; ka pumpɔŋɔ b̄e yipa nabimi pam, ka n yi kul ŋmaligi kpa luy' sh̄elikam polo, Yawē niŋdila alibarika niŋ a ni. Amaa ka pumpɔŋɔ, bo saha ka man' lee yen zan̄ wolim gbaai ti n yiŋnim' gba?"

³¹Ka o bɔh' o, "Ka ala ka n lee yen yo a?" Ka Yaakubu yel' o, "A yi ni niŋ n ni yen yeli sh̄em nj̄o, di bi kpa talahi ni a yo ma sh̄eli. N na kul ni gul' a biŋkobiri maa.

³²Ch̄e ka n kpe a biŋkobiri maa ni zuŋɔ ti gahim pie' sh̄eb' b̄en liyisiliyisi mini b̄en mali sabilimsabilim ni piebihi sabila ni bu' sh̄eb' b̄en mali sabilimsabilim mini b̄en liyisiliyisi ni bubibi sabila; ka b̄e leei n yɔri.

³³Ka m b̄erimanṭali tuma ni ti yi palo a yi ti kana ni a ti nya n yɔri maa dahin' sh̄eli. Ka bu' sh̄eb' mini piebihi sh̄eb' b̄en bi liyisiliyisi ka mali sabilimsabilim ni b̄en nyɛ zay' sabila yi ti be m biŋkobiri ni, di wuhiya ni n zu ba mi maa."

³⁴Ka Leeban daa yeli, "Lala viela. Ti ni niŋ a ni yeli sh̄em maa."

³⁵Amaa ka Leeban daa gahim bula' sh̄eb' b̄en mali bomaboma ni sabilimsabilim mini bonyama b̄en zaa liyisiliyisi ni b̄en mali sabilimsabilim ni b̄en zaa mali piełimpiełim ni piebihi sh̄eb' b̄en zaa nyɛ zay' sabila n-zan̄ ba ti o bihi ni b̄e guli ba,

³⁶ka daa chaŋ luy' sh̄eli katiŋa din nyɛ daba ata soli chandi ka ch̄e Yaakubu, ka Yaakubu daa gbib' ŋun' Leeban biŋkob' sh̄eb' b̄en kpalim la.

³⁷Di saha ka Yaakubu daa chaŋ ti ŋmahi tihi balibu diba ata wula n-kɔrisikɔrisi di payiri ka ch̄e ka di mali piełimpiełim, ka ch̄e ka di piełimpiełim maa be palo ni ka di piełipiela.

³⁸Ka o daa zan̄ o ni kɔrisikɔrisi da' sh̄eŋa maa soŋ biŋkobiri maa tooni kɔnyuri bɔyili gbini luy' sh̄eli biŋkobiri maa ni kanna ti nyuri kom. Ka biŋkobiri maa daa yi ti kana ni b̄e ti nyu kom ka duri taba,

³⁹b̄e kul durila tab' dari maa gbini, ka biŋkobiri maa daa ti dɔyi bi' sh̄eb' b̄en mali bomaboma mini b̄en liyisiliyisi ni b̄en mali sabilimsabilim.

⁴⁰Ka Yaakubu daa woligi piebihi b̄e ko, ka ŋmaligi biŋkobiri maa nina kpa Leeban biŋkobiri b̄en mali bomaboma mini zay' sabila zaa la polo; ka wolig' o biŋkobiri zali b̄e kɔŋko ka bi ch̄e ka b̄e layim Leeban biŋkobiri maa ni.

41Ka biŋkōb' shēb' bēn mali yaa daa yi ti duri taba, Yaakubu zaŋdila dari maa sōŋ bē tooni kōbōyili maa gbini ni bē be dari maa gbini duri taba.

42Amaa o daa bi zaŋdi dari maa sōŋdi biŋkōb' shēb' bēn ka yaa la bēn' sani, ka di zuyu daa che ka Leeban biŋkōbiri nyε zay' gbarima, ka Yaakubu dina nyε bēn mali yaa,

43Ka lala zuyu daa che ka Yaakubu leei bundana ka mali biŋkōbiri pam, ka mali daba bēn nyε dōbba mini payiba ni laakumnim' ni bensi.

Piligu 31

Yaakubu zo Leeban sani

1Di saha ka Yaakubu daa wum ni Leeban bidibisi yērimi, "Yaakubu n-fa ti ba binshēyukam zaa, ka binshelikam din nyε ti ba dini, dina ka o zaŋ nya buni."

2Ka Yaakubu daa nya ka Leeban bi lan bōr' o yēla kaman o ni daa pun bōr' o yēla shēm la.

3Di saha ka Yawε daa yēli Yaakubu, "Labim' a ba min' a dōyiriba tingban' ni. N ni be a sani."

4Dinzuyu ka Yaakubu daa tim ti boli Reechel mini Liya ni bē ka o sanna o ni daa mal' o biŋkōbiri be mōyu ni luy' shēli la.

5Ka o daa ti yēli ba, "N nyaya ka yi ba bi lan bōri n yēla kaman o ni daa yi bōri n yēla shēm la. Amaa m ba Naawuni la kul be n sani.

6Yi mi ni n tum tuma ni n yaa zaa ti yi ba.

7Amaa ka o ḥari ma. O tāyi n yōri la siyimsiyim bupia, amaa Naawuni bi sayı ka o niŋ ma shēli.

8O yi yēli, 'Bu' shēb' bēn liyisiliyisi ka n yēn zaŋ yo a,' buhi maa zaa ti dōyirila bubihī shēb' bēn liyisiliyisi; ka o yi lan yēli, 'Bu' shēb' bēn mali bomaboma ka n yēn zaŋ yo a,' buhi maa zaa ti dōyirila bubihī shēb' bēn mali bomaboma.

9Lala ka Naawuni niŋ zaŋ yi ba biŋkōbiri ti ma.

10"Biŋkōbiri maa tab' dubu saha ka n daa ti zahim zahindi nya ka bulahi bēn duri buhi maa nyēla zay' bomaboma mini bēn liyisiliyisi ni bēn nyε zay' bōribōri.

11Di saha ka Naawuni malaika daa yēli ma zahindi maa ni, 'Yaakubu,' ka n sayı yēli, 'N-nyε ma!'

12Ka o yēli ma, 'Kpuylim' a zuyu lihi nya bula shēb' zaa bēn duri buhi ḥō, bē nyēla zay' bomaboma mini bēn liyisiliyisi ni bēn nyε zay' bōribōri, dama n nya Leeban ni niŋd' a shēm.

13Mani n-nyε Bētēl Naawuni, luy' shēl' a ni daa booi kpam bahi bimbini zuyu ka po pōri n san' la. Yiyisim' tingbōn ḥō ni lab' bē ni daa dōy' a tingbōn shēl' ni pumprōnōjō' "

¹⁴Di saha ka Reechel mini Liya daa yel' o, "Binsheli ka ti ba yiña ka ti yen di li fali.

¹⁵O lihi ti la tinzunnima. O zañ ti mi kohi, ka mali be ni zañ lay' sheli yo ti zuyu maa dira.

¹⁶Naawuni ni deei binshelikam zaa ti ba sani maa nyela ti mini ti bihi dini; dinzuu Naawuni ni yel' a ni a niñm' shelikam zaa, nyin' niñm' li."

¹⁷Di saha ka Yaakubu daa zañ o payiba min' o bihi balisi laakumnima,

¹⁸ka tay' o niyi min' o biñkobbaligu sheb' zaa ben daa nyε o nyori m-pah' o ni daa zali nay' sheb' Mesopoteemia la zuyu n-lu soli kuni Keenan tingboñ ni o ba Yisahaku sani.

¹⁹Leeban daa chañla o pieri kóbiri chébu, ka Reechel daa zu n-kpuγ' o ba wuna.

²⁰Yaakubu daa yohim Leeban ñun daa nyε Aram nir' maa, o ni daa bi yel' o ñun' Yaakubu ni daa lo ni o yiñsi nimaani la zuyu.

²¹O daa zañla o ni mali binshεyukam zaa yiñsi zo n-chañ ti gbaai Yufretiiz Moyili du n-zañ o zuyu kpa zoya ni tin' sheli din yuli booni Giliad la polo.

Leeban kari Yaakubu naba

²²Di daba ata dali ka be daa ti yeli Leeban ni Yaakubu yiñsiya zo.

²³Ka Leeban daa zañ o døyiriba pa oman' zuyu n-kari Yaakubu naba daba ayopoin hal ti mir' o zoya ni tin' sheli din yuli daa booni Giliad maa.

²⁴Amaa ka Naawuni daa ka Leeban ñun nyε Aram nir' maa sanna yuñ zahindi ni ti yel' o, "Miri ka a yeli Yaakubu yetoy' vielli bee yetoy' biεyu."

²⁵Ka Leeban daa kana ti paai Yaakubu. Yaakubu daa tila o suya zali zoya ni, ka Leeban mi min' o døyiriba maa daa ti be suya zali zoya ni tin' sheli din yuli booni Giliad la.

²⁶Ka Leeban daa bohi Yaakubu, "Bozuyu ka a ñari ma zañ m bipuyinsi zo kaman töbu ka a tuhi gbahi ba maa? Tuun' bo ka a lee tum ma maa?

²⁷Bo n-niñ ka a ñari ma ka soyi zo, ka bi yeli ma. N naan chebis' a ni suhupielli, ka ñme goonjenim' ka chayisi sayeya ka yili yila niñ a.

²⁸Bo n-niñ ka a bi che ka m moyisi n yaansi maa mini m bipuyinsi maa kparima n-chebisi ba? A tum gala.

²⁹M mali yiko ni n di niñ a zay' biεyu, amaa a ba Yisahaku Naawuni la sa yeli ma yuñ la, 'Miri ka a yeli Yaakubu yetoy' vielli bee zay' biεyu.'

³⁰A ni bør' a ba yiñ' la zuyu ka a yiñsi zori maa, ka bo n-niñ ka a zu n-kpuγi n wuna?"

³¹Ka Yaakubu daa garigi yeli Leeban, “N daa zɔr’ a mi, dama n daa tɛhimi ni di pa shɛli ka a ti zaŋ kiŋkansi fa a bipuyinsi maa n sani.

³²Amaa a yi nya a wuna maa so sani, bɛn’ kum’ o. Lihimi n nɛma ɲo ni nya, a bini yi be di ni, nyin’ yihim’ li ti dɔyiriba ɲo zaa ninni.” Yaakubu daa bi mi ni Reechɛl n-zu n-kpuyi wuna maa.

³³Ka Leeban daa kpe Yaakubu suyili ni n-yi nimaani kpe Liya suyili ni, ka yi nimaani kpe dabipayiba ayi la sua ni, amaa ka bi nya shɛli di ni. Ka o daa yi Liya suyili ni chanj ti kpe Reechɛl suyili ni.

³⁴Di saha ka Reechɛl daa kpuyi wuna maa n-zaŋ niŋ laakum gal’ ni n-du n-ʒi di zuyu. Ka Leeban daa vihi suyili maa ni zaa bo li ka bi nya li.

³⁵Ka Reechɛl daa yel’ o ba, “N dana, di je suli niŋ ma n ni ku tooi yiŋisi zani a tooni maa zuyu, dama payitali biɛhigu ni ka m be.” Ka Leeban daa vihi bo wuni maa ka bi nya li.

³⁶Di saha ka Yaakubu suhu daa yiŋisi bahi Leeban zuyu ka o bɔhi Leeban, “Taal’ bɔ ka n lee tum’ a? Ka alahichi dini ka n lee tum ka a kariti n naba na?

³⁷A ni vihi m binshɛyukam zaa ni maa, a yiŋ’ bimbo ka a nya di ni? Zaŋm’ li zali n dɔyiriba min’ a dɔyiriba ɲo ninni, ka bɛ banj ti ni ɲun mali yelmanli.

³⁸N ni be a sani yuun’ pisi shɛŋa ni ɲo zaa, a piɛri min’ a buhi ni zay’ yino gba na ʒi m-mali bayili nti zaŋ li bahi, ka m mi na ʒi n-gbaag’ a piɛlaa kɔrigi ɲubi.

³⁹Mɔyú ni biŋkɔbiri daa yi gbaag’ a piɛyu, m bi zaŋd’ o na ti wuhir’ a, amaa n daa yi gbaarila mmaŋmaŋ’ piɛyu zal’ o zaani. Be daa yi zu binshɛli wuntan’ ni bee yuŋ, a chɛrimi ka n yo a li.

⁴⁰Wuntan’ daa kul wɔbiri ma mi dabisili kam, ka wari mi kperei ma yuŋ, ka n gaani gom.

⁴¹Yuun’ pisi zaa ka m be a yiŋa. N tum tuma ti a la yuun’ pinaanahi a bipuyins’ ayi ɲo zuyu; ka gul’ a biŋkɔbiri mi yuma ayɔbu; ka a tayi n yɔri siyimsiyim bupia.

⁴²Ka n yaannim’ Naawuni ɲun nyɛ Ibrahimma Naawuni ka nyɛ Yisahaku ni jɛmdi so ɲo yi di ka n sani, biɛhiŋ kani, a naan chɛ ka n chanj ni nuzaŋa. Naawuni nya n wahala mini n ni tum tuun’ shɛŋa, ka sa kpah’ a zuyu ni yuŋ maa.”

Yaakubu mini Leeban lo tab’ alikauli

⁴³Ka Leeban daa yeli Yaakubu, “Bipuyinsi ɲo nyɛla m bipuyinsi, ka bihi ɲo nyɛ m bihi, ka biŋkɔbiri ɲo nyɛ m biŋkɔbiri; ka a ni nya binshɛyukam zaa kpe ɲo nyɛla n dini. Amaa zuŋɔ dabisili ɲo wula ka n yɛn niŋ m bipuyinsi ɲo mini bɛ ni dɔyi bi’ shɛb’ ɲɔ?

⁴⁴Pumpɔŋɔ chɛ ka m min’ a lo tab’ alikauli, ka chɛ ka di leei shɛhira m min’ a sunsuuni.”

⁴⁵Di saha ka Yaakubu daa pii kuyili sa nimaani ni di nyɛ din teeri ba.

⁴⁶Ka Yaakubu daa yel' o dɔyiriba, "Pihimiya kuya na," ka bε daa pihi kuya maa na nti kahi li duhi, ka daa ʒini kuy' duli maa gbini di bindirigu.

⁴⁷Ka Leeban daa boli di yuli Jégarisahaduta; ka Yaakubu mi boli di yuli Galiid.

⁴⁸Ka Leeban daa yeli Yaakubu, "Kuy' duli ɳo nyela shəhira m min' a sunsuuni zuɳo dabisili ɳo." Dinzuyu ka bε daa boli di yuli Galiid.

⁴⁹Ka Leeban daa yeli, "Ti ni yen woligi tab' ɳo, n suhiri Yawε ni o gul' ti." Dinzuyu ka bε daa lan boli nimaani yuli Mizipa.

⁵⁰Leeban daa lan yeli, "A yi nahim m bipuyinsi ɳo bee a yi kpuyi payiba pahi bε zuyu, ka n ɿi di yela, nyin' teemi ni Naawuni n nyε m min' a shəhiralana.

⁵¹N-nyε kuy' duli shəli n ni pihi sɔɳ m min' a sunsuuni.

⁵²Kuy' duli ɳo mini kuy' shəli din yen teeri ti ɳo nyela shəhira din wuhiri ni n ku yay' kuy' duli maa zuyu ka a sanna ti niŋ a zay' bieyu, ka a gba ku yay' kuy' duli maa zuyu ka n sanna ti niŋ ma zay' bieyu.

⁵³Ibrahimma Naawuni mini Nahɔr Naawuni ni bε yaannim' Naawuni ɳo ni woligi yəlimanlı ti ti." Ka Yaakubu daa po o ba Yisahaku ni jemdi Naawuni so maa.

⁵⁴Ka o daa mali sara zoli zuyu n-layim' o dɔyiriba ni bε kana ka bε min' o ti layim di bindirigu, ka bε daa kana ka bε min' o ti layim di bindirigu maa ka kpalm be zoli maa zuyu yuŋ hal ka bieyu ti neei.

⁵⁵Ka Leeban daa ti dan yiyisibu asibaasi m-mɔyis' o yaansi min' o bipuyinsi maa kparima, ka niŋ alibarika niŋ bε ni ka lab' kuli.

Piligu 32

Yaakubu mali shili ni o kuli Iso sani

¹Ka Yaakubu daa yiysi chani ka Naawuni malaikanim' chirig' o sol' ni;

²ka o daa nya ba ka yeli, "Naawuni sansani m-bɔŋɔ!" Dinzuyu ka o daa boli nimaani yuli Mahanaim.

³Ka Yaakubu daa tim tuumba o bieli Iso sani Sier Edom tiŋgbɔŋ ni, ka bε dan o tooni.

⁴O daa wuhi ba: "Yi ni ti yen yeli n dan' Iso shem m-bɔŋɔ: 'A dabili Yaakubu ni yeli shem m-bɔŋɔ: "N daa chaŋ ti bela Leeban sani hal ti paai pumpɔŋ.

⁵M mali niyi mini bensi ni biŋkɔbbaligu ni daba bɛn nyε dɔbba mini payiba; ka tim na ni n ti yeli nyini n dana din ni chε ka a suhu maai ni mani.' "

⁶Ka tuumba maa daa ti labina ti yeli Yaakubu, "Ti chaŋ a bieli Iso sani, ka o zaŋ ninvuy' kɔbisinahi pa oman' zuyu n-kanna ni o ti tuh' a soli."

⁷Ka dabiɛm daa gbaai Yaakubu pam ka o suhu zɔhira. Ka o daa pirig' o niriba bɛn be o sani min' o biŋkɔbbaligu ni o niyi ni o laakumnim' ɿii buyi,

⁸ka yel' o suhu ni, "Iso yi kana ti ku ninvuy' sheb' ben be tooni η, ben doli nyaanja la ni zo n-tiligi."

⁹Di saha ka Yaakubu daa yeli, "N yab' Ibrahimma mini m ba Yisahaku Naawuni η, Nyin' Yawε, a daa yeli ma, 'Labim' a ya min' a dɔyiriba sani ka n ninj a zay' vielli.'

¹⁰M bi simd' a yurilim manjli min' a ȝieyimtali shel' a ni ȝe man' ηun nyε a dabilu η bielifu gba, dama n jaangbee kɔŋko ka n daa zaŋ na ti gbaai Jɔɔden Mɔyili η du; amaa pumpɔŋɔ m malila buni balibu buyi.

¹¹N suhir' a, fam' ma m bieli Iso nuu ni bahi. N zor' o, dama di pa sheli ka o ti kana ti ku m mini m bihi ni be manim' η zaa.

¹²Amaa ka a mi daa pun yeli ma, 'N ni ninj a zay' vielli, ka che ka a zuliya ti be kaman mɔy' bihigu la, ka so ku tooi kali ba.'

¹³Ka Yaakubu daa gbe nimaani dindali maa yuŋ, ka daa piig' o biŋkɔbiri maa ni sheb' ni o ti o bieli Iso.

¹⁴O daa piila bunyama kɔbisiyi mini bulahi pisi ni pienyama kɔbisiyi mini piɛlahi pisi

¹⁵ni laakumnim' ben mali bihim pihita mini be bihi ni naqinyama pihinahi mini naqilahi pia ni bunnyama pisi mini bundibisi pia.

¹⁶Ka o daa pirigi ba gbilligbilli n-zaŋ ba ninj o tumtumdiba nuu ni, ka be tayiri ba gbilligbilli dol' taba ka o yeli ba, "Garimiya n tooni chani ka che ka larigim be yi sunsuuni."

¹⁷O daa yel' o tumtumdiba kpεma, "M bieli Iso yi ti tuhi ya soli bohi ya, 'Duni n-lee sun ya? Ka ya polo ka yi lee chana? Ka ηuni n-lee su biŋkɔb' sheb' ben be yi tooni η?'

¹⁸Di saha yin' yelimi y o, 'A dabilu Yaakubu n-su ba, ka zaŋ ba ti ti ni ti zaŋ ba na ti ti nyini n-dan' Iso pini, ka din pahi nyεla, omaŋmaŋ' doli ti nyaanja na.'

¹⁹Lala ka o daa yel' o tumtumda so ηun pah' ayi mini ηun pah' ata ni ben zaa daa tayiri biŋkɔbiri maa; "Yi yi ti tuhi Iso soli, yin' yelimi y o yetɔy' yini maa,

²⁰ka lan yel' o, 'Ka din pahi nyεla, a dabilu Yaakubu doli ti nyaanja na.' " Dama Yaakubu daa yelila o suhu ni, "N yi che ka be zaŋ pini η daŋ n tooni ti ti o, n ni maag' o suhu, ka di nyaanja m min' o nini yi ti nyaanja, di pa sheli o ni deei ma."

²¹Ka be daa zaŋ pini maa daŋ o tooni, ka ηun' maŋmar' daa kpalm gbe suya maa shee dindali maa yuŋ.

Yaakubu mini ninvuy' so vaya Penuel

²²Dindali maa yuŋ ka Yaakubu daa yiysi zaŋ o payiba ayi la min' o dabipayiba ayi ni o bihi piniyini la chan ti gbaai Jabok Mɔyili du.

²³O daa zaŋla bε min' o binshεyukam zaa duhi mɔyili maa duli;

²⁴ka ɻun' Yaakubu kɔŋko daa kpalim be nyaanja. Di saha ka do' so daa kana ka o min' o ti kpe val' ni n-va hal ka biεy' ti neerina.

²⁵Doo maa ni daa nya ka o bi tooi nyaŋ Yaakubu maa, ka o daa shih' o sakpuyu, ka o sakpuyu maa ɻmirigi bε ni daa vari saha sheli maa.

²⁶Ka doo maa daa yεl' o, "Biεyū neera, che ka n chanj." Ka Yaakubu yεl' o, "N ku che ka a chanj, faashee ka a niŋ alibarika niŋ n ni."

²⁷Ka doo maa bɔh' o, "A yuli?" Ka o yεl' o, "N yuli Yaakubu."

²⁸Di saha ka doo maa daa yεl' o, "A yuli ku lan booni Yaakubu, amaa a yuli ni boonila Izrael, dama a mini Naawuni ni ninsalinim' vaya ka a di nasara."

²⁹Di saha ka Yaakubu daa yεl' o, "N suhir' a, wuhim' ma a yuli." Amaa ka doo maa bɔh' o, "Bɔzuyu ka a bɔri ni a baŋ n yuli?" Di nyaanja ka doo maa daa niŋ alibarika niŋ Yaakubu ni nimaani.

³⁰Ka Yaakubu daa yεli, "N nini nya Naawuni ka bi kpi." Dinzuŋu ka o daa boli nimaani yuli Pεniel.

³¹Wuntan' puhibu na saha ka Yaakubu daa yi Pεnuel chana ka luri wɔbiliwɔbili, o sakpuyu maa zuyu.

³²Dinzuŋu dindali zaŋ na hal ni zuŋɔ, Izraelnim' bi sayiri ɻubiri binsakpuyu zuyu nimdi, doo maa ni daa shihi Yaakubu sakpuyu maa zuyu.

Piligu 33

Yaakubu mini Iso nya taba

¹Ka Yaakubu daa ti kpuy' o zuyu lihi nya Iso ka o mini ninvuy' kɔbisinahi kanna. Ka o daa pirigi bihi ti Liya mini Reechel ni dabipayiba ayi la.

²O daa zaŋla dabipayiba ayi maa mini bε bihi bahi tooni, ka che ka Liya min' o bihi paya, ka che ka Reechel mini Yisifu be nyaanja.

³Ka ɻun' Yaakubu maŋmanj' daa daŋ bε tooni n-chanj ti damdi tiŋ' napɔŋ buyopɔŋ hal ti mir' o biɛli maa tooni.

⁴Amaa ka Iso daa guuina ti tuh' o soli m-bɔb' gbaag' o n-zaŋ o zuyu ti pa o nyingol' zuyu m-mɔyis' o kpariŋ, ka bε zaa dii kuhira.

⁵Ka Iso daa nya payiba mini bihi maa ka bɔhi Yaakubu, "Ka banima n-lee be a sani ɻɔ?" Ka Yaakubu yεl' o, "Naawuni ni niŋ mani a dabili ɻɔ nirlim ti ma bi' shεba m-bala."

⁶Di saha ka dabipayiba maa mini bε bihi daa kana ti gban' o tiŋa,

⁷Ka Liya min' o bihi kana ti gban' o tiŋa, ka Yisifu mini Reechel gba doli nyaanja na ti gban' o tiŋa.

⁸Ka Iso daa bohi Yaakubu, “Ka n ni nya binshenja ḥo zaa daliri lee nyela dini?” Ka Yaakubu yel’ o, “N zaŋ ba mi na ni n ti ti a m-maai nyini n dan’ suhu.”

⁹Amaa ka Iso yel’ o, “M mabia, mal’ a bini; n gba bi kɔŋ.”

¹⁰Ka Yaakubu daa yel’ o, “Aai, n suhir’ a, a suhu yi shiri maai ni mani, nyin’ deemi m pini maa, dama n ni nya a ka a dee ma ni suhumahili maa, di ḥmanila n nini nyala Naawuni.

¹¹N suhir’ a, deemi n ni zaŋ pin’ shel’ na ti ti a maa, dama Naawuni n-niŋ ma nirlim ti ma n ni mali shélikam maa, ka m mi mali pam.” Lala ka Yaakubu daa balim o hal ka o ti dee’ li.

¹²Ka Iso daa yel’ o, “Malim’ shili ka m min’ a doli kuli.”

¹³Amaa ka Yaakubu yel’ o, “N dana, a mi ni bihi ḥo ka yaa, ka biŋkob’ bihi bən moyiri be biŋkobiri maa ni, ka di simdi ni n che ka n zaya be bə ni vienyelinga. Ti yi tayi ba chanj pam dahin yini, bə zaa ni kpi.

¹⁴N dana, danmi man’ ḥun nyε a dabili ḥo tooni, ka m mali biŋkobiri maa mini bihi maa chani bielabiela na hal ti paag’ a Edom tingbəŋ ni.”

¹⁵Ka Iso yel’ o, “Ka che ka n niriba ḥo shεb’ kpalim pah’ a zuyu.” Amaa ka Yaakubu yel’ o, “N dana, lala bi kpa, n kul bɔri ni a che ka a suhu m-maai ni mani.”

¹⁶Ka Iso daa ḥmaligi kuli Edom dindali maa.

¹⁷Amaa ka Yaakubu daa kuli Sukot nti me o yili ka ti o biŋkobiri suya zali. Dinzuyu ka bε daa boli nimaani yuli Sukot.

¹⁸Ka Yaakubu daa yi Mesopoteemia m-mali hal ti paai Shekem din be Keenan tingbəŋ ni la ni alaafee nti ti suya doni tin’ maa tooni polo.

¹⁹Ka Yaakubu daa da tingbani Hamor ḥun daa nyε Shekem ba la bihi sani anzinfa layibaligu kɔbiga n-ti o suya zali nimaani.

²⁰Nimaani ka o daa me sara maligu bimbini zali, ka boli di yuli *EI Elɔhi Izrael*.

Piligu 34

Do’ so zaŋ Daina sayim

¹Dahin sheli ka Daina ḥun daa nyε Yaakubu mini Liya bipuyinga la daa ti chanj ni o ti puhi tin’ maa ni payiba;

²ka Hamor ḥun daa nyε Hivi nira, ka lan nyε tin’ maa ni naa la bia Shekem daa nya o gbaag’ o ti zaŋ o sayim dih’ o vi.

³Ka o suhu daa gbaai Daina Yaakubu bipuyinga maa pam, ka o daa tɔyis’ o yurilim mini suhumahili yεtɔya.

⁴Ka Shekem daa yel’ o ba Hamor, “Bom’ payisarili ḥo ti ma ka n niŋ m paya.”

⁵Ka Yaakubu daa wum ni Shekem sayim' o bipuyingga Daina, amaa ka o daa di suyilo shini hal ka o bidibisi ben daa mali niyi be moyu ni la ti kuna.

⁶Ka Shekem ba Hamor daa kana ni o ti toyisi Yaakubu di yetoya.

⁷Ka Yaakubu bidibisi maa daa yi moyu ni na ti wum li ka be suhu yiysi ka be je suli; Shekem ni daa tum jerilim Izrael tingboj ni n-zan Yaakubu bipuyingga sayim maa zuyu. Dama di daa bi simdi ni lala nin.

⁸Ka Hamor daa yel' o, "M bia Shekem bor' a bipuyingga, n suhir' a, zanj' o ti o ka o ninj o paya.

⁹Ché ka ti mini ya kpuyiri tab' bihi niendi ti payiba. Zanjmiya yi bipuyinsi tiri ti, ka kpuyimi ti gba bipuyinsi niendi yi payiba.

¹⁰Kpalimmiya be ti sani. Yi ni tooi be yi suhuri ni bori ni yi be luy' shélikam tingbani njo ni, ka góri kóhigu yi yubu, ka su tingbani maa luy' shéja polo."

¹¹Di saha ka Shekem gba daa yeli Daina ba min' o tizodobba maa, "Yi yi sayi ti ma, n ni tin ya yi ni kul yeli ni yi bori shélikam.

¹²Wuhimiya ma yi pay' bobo puhigu liyiri ni nyé shém, ka yi yi ni sayi ka n kpuy' o, n ni tin ya yi ni kul yeli ni n tin ya shém zaa."

¹³Shekem ni daa dihi Yaakubu bidibisi maa tizopay' Daina vi maa zuyu, ka be daa garigi Shekem min' o ba Hamor yóhiñgu garigibu.

¹⁴Be daa yeli ba mi, "Ti ku tooi zanji ti tizopay' ti ninvuy' so njun bi guni, dama lala nyela vi ti sani.

¹⁵Amaa yel' yini n nay' beni ka ti ni bori ni yi niñ li poi ka ti naanyi sayi, dina n-nyé: yi ché ka yi dobba zaa guni m-be kaman tinima.

¹⁶Di nyaanja ka ti ni sayi zañdi ti bipuyinsi tiri ya, ka ti gba kpuyiri yi bipuyinsi, ka kpalim be yi tingbani njo ni ka ti mini ya leei ninvuy' yinsi.

¹⁷Amaa yi yi ku sayi guni kaman ti ni yeli shém maa, dindina ti ni zanji ti bipuyingga maa yiysi chanj."

¹⁸Ka be ni daa yeli shém maa daa niñ Hamor min' o bia Shekem nyayisim pam.

¹⁹Ka nachimbil' maa daa guni yomyom, dama o suhu daa yu' Yaakubu bipuyingga maa hal ti yayi. O daa nyela yulilana o dañ ni.

²⁰Di saha ka Hamor min' o bia Shekem daa chanj tin' maa dunol' ni nti yeli tin' maa ni dobba,

²¹"Niriba njo nyaj ninvuy' maña pam, cheliya ka ti ché ba ka be be tingbani njo ni n-góri kóhigu be yubu, dama tingbani njo galisiya pam; ka ché ka ti kpuyiri be bipuyinsi; ka ti gba zañdi ti bipuyinsi tiri ba.

²²Amaa ti yi bori ni be be ti sani ka ti mini ba nyé ninvuy' yinsi, faashee ka ti dobba zaa guni m-be kaman be ni be shém.

²³Ti yi sayı ka bε be ti sani, bε niyi mini bε binsheyukam ni bε biŋkobiri zaa ku leei ti dini?”

²⁴Ka benkam zaa daa yi n-chaj tij’ maa dunol’ ni maa daa sayı Hamor min’ o bia Shekem ni yeli shem maa; ka dobba ben zaa daa yi n-chaj bε tij’ maa dunol’ ni maa daa guni.

²⁵Di daba ata dali, niriba maa gunibu maa yuma ni daa na bieri saha sheli maa, ka Yaakubu bidibis’ ayi, Simion mini Levi ben daa nyε Daina tizodobba la daa zaŋ takobiri chaj ti liri tij’ maa nima n-libigi ba ku bε dobba zaa.

²⁶Bε daa ku Hamor min’ o bia Shekem gba, ka zaŋ Daina Shekem yiŋa n-chaj bε chandi.

²⁷Ka Yaakubu bidib’ sheb’ ben kpalim daa chaj ti kpe tij’ maa puuni n-di nema bε tizopay’ maa zuyu.

²⁸Bε daa gbahi bε biŋkobbaligu mini niyi ni bensi, ka zaŋ binshelikam zaa din be tij’ maa puuni mini din be moyu ni

²⁹ni bε daazichi zaa ni bε payiba mini bε bihi ni binsheyukam din daa be bε yinsi zaa chaj.

³⁰Di saha ka Yaakubu daa yeli Simion mini Levi, “Yi bo yela ti ma, di ni che ka jɛlinsi kpe m mini tingboŋ ŋɔ ni nim’ ben nyε Keenannim’ mini Perizinim’ ŋɔ sunsuuni, ka m mi niriba bi zooi. Bε yi layim kana ti liri ma, bε ni ku m mini n nyaanya zaa.”

³¹Amaa ka bε yel’ o, “Bɔzuyu ka bε niŋ ti tizopay’ maa kaman pagorili n-nyε o maa?”

Piligu 35

Naawuni niŋ alibarika niŋ Yaakubu ni Betel

¹ Ka Naawuni daa yeli Yaakubu, “Yiyisim’ chaj ti 3ini Betel, ka me sara maligu bimbini zali man’ Naawuni ŋun daa yi a zuyu saha sheli a ni daa yi a bieli Iso sani zori la.”

²Di saha ka Yaakubu daa yel’ o yiŋnim’ mini benkam zaa daa be o sani, “Yihimiya tinzun tij’ wuna din be yi sani bahi, ka mali yimaŋa, ka tayı binyera ye,

³ka ti yiysi chaj Betel. M bɔri ni m mela bimbini nimaani zali Naawuni so ŋun daa deei n suhigu n nandahima nyabu dali, ka be n sani n ni chaj luy’ shelikam la.”

⁴Ka bε daa zaŋ tinzun tij’ wuna din be bε sani zaa mini bε ni daa kpa tibikpar’ sheŋa ti Yaakubu, ka Yaakubu daa zaŋ li sɔyi ti’ sheli din nyε oki tia din miri Shekem la gbini.

⁵Be ni daa yiysi chana, ka dabiem gbaai tin' shεnja din daa gili ba nim' pam, ka be daa bi kari doli Yaakubu bihi maa.

⁶Ka Yaakubu mini bεnkam zaa daa be o sani la daa ka Luz (pumpɔŋɔ be boonila nimaani Bεtεl) din be Keenan tiŋgbɔŋ ni la na.

⁷Ka o daa me sara maligu bimbini zali nimaani, ka boli di yuli Elbεtεl, Naawuni ni daa kahig' omaŋ' wuh' o saha shεl' o ni daa yi o bieli sani zɔri la zuyu.

⁸Ka Dεbora ḥun daa nyε Ribεka yin' dabipay' la daa kpi, ka be sɔy' o oki ti' shεli din daa be Bεtεl tiŋli la gbini. Ka be daa boli di yuli "Kumsi tia."

⁹Yaakubu ni daa yi Mεsopoteemia na maa nyaanja, ka Naawuni daa lan ka o sanna ti ninj alibarika niŋ o ni.

¹⁰Naawuni daa yεl' o, "A yuli Yaakubu, amaa a yuli ku lan boli Yaakubu; a yuli yεn boonila Izrael." Dinzuyu ka o yuli booni Izrael maa.

¹¹Ka Naawuni daa lan yεl' o, "Mani n-nyε Naawuni Kpiɔŋlan' Naa, dɔyim' bihi ka yi nabi; ka zulya pam yi a ni na; ka nanim' pam gba ti yi a zulya ni na.

¹²N ni daa zaŋ tiŋgbɔŋ shεli ti Ibrahimma mini Yisahaku la, n ni zaŋ li ti a, ka ni lan zaŋ li ti a zulya a kalinsi nyaanja."

¹³Di saha ka Naawuni daa ḥmalig' o sani o ni daa tɔyis' o yεtɔya luy' shεli maa n-lab' alizanda ni.

¹⁴Ka Yaakubu daa pihi kuŋa m-me bimbini zali Naawuni ni daa tɔyis' o yεtɔya luy' shεli maa, ka booi wain mini kpam bahi di zuyu ti Naawuni.

¹⁵Dinzuyu ka Yaakubu daa boli Naawuni ni tɔyis' o yεtɔya luy' shεli maa yuli Bεtεl.

Reechel kum yεla

¹⁶Di nyaanja ka be daa yi Bεtεl chani ti miri Efirat ka Reeche piligi wolisibu ka o wolisibu maa daa kpεm' pam.

¹⁷Ka di ni daa ti miig' o pam saha shεli ka payidɔyisɔtɔyinda yεl' o, "Di che ka a suhu zohira, bidibiga n-lan bala."

¹⁸Amaa ka o daa lee kpalm dɔyibу maa ni. O ni daa ti yεn bahi saha shεli ka o daa boli bia maa yuli Benoni, amaa ka o ba mi daa bol' o yuli Benjamin.

¹⁹Reeche ni daa kpi maa, be daa sɔy' o la so' shεli din daa kuni Efirat la sokpanja, nimaani ka be booni Bεtilihεm pumpɔŋɔ ḥɔ.

²⁰Ka Yaakubu daa pihi kuŋa layim sɔŋ o gballi maa zuyu, ka di nyε Reeche gballi maa kuyiduli, ka di na kul do nimaani hal ni zuŋɔ.

²¹Ka Izrael daa lan gbaai chandi n-kana ti ti o suya zali Eda pii tooni.

Yaakubu bidibisi

(1 Yεlikura 2.1-2)

²² Izrael ni daa be tingbɔŋ maa ni saha sheli maa ka Rubin daa zaŋ ɲun' o ba dabipaya Biliha dɔni, ka ɲun' Izrael wum li. Yaakubu bidibisi daa nyɛla pinaayi.

²³ Liya bihi daa nyɛla Rubin ɲun daa nyɛ Yaakubu bituuli la mini Simion ni Levi ni Juda ni Isaka ni Zebulon.

²⁴ Ka Reechel bidibisi daa nyɛ Yisifu mini Benjamin.

²⁵ Ka Biliha ɲun daa nyɛ Reechel dabipay' la bidibisi daa nyɛ Dan mini Naftali.

²⁶ Ka Zilipa ɲun daa nyɛ Liya dabipay' la mi bidibisi daa nyɛ Gaad mini Asha. Yaakubu ni daa dɔyi bidib' shɛb' Mesopoteemia m-bala.

Yisahaku kum yɛla

²⁷ Ka Yaakubu daa kul' o ba Yisahaku sani Mamri bee Kiriatariba luy' sheli bɛ ni daa booni Hiburon ka di nyɛ Ibrahimma mini Yisahaku ni daa be shɛl' la.

²⁸ Yisahaku daa niŋla yuun' kɔbiga ni pihinii dunia yili.

²⁹ O daa kurigimi zaa, ka daa ti kpi, ka o bidibisi, Iso mini Yaakubu sɔy' o.

Piligu 36

Iso zuliya

(1 Yelikura 1.34-37)

¹ Iso ɲun nyɛ bɛ ni daa lan booni so Edom la zuliya ni nyɛ shɛm m-bɔŋɔ:

² Iso daa kpuyila Keenan payiba. Bɛ yuya n-nyɛ: Ada ɲun daa nyɛ Elɔn ɲun nyɛ Hiti nir' bipuyinga la mini Oholibama ɲun daa nyɛ Zibion ɲun nyɛ Hivi nir' bia Ana bipuyinga la

³ ni Basemat ɲun daa nyɛ Ishimail bipuyinga ka nyɛ Nebaiot tizɔpay' la.

⁴ Ka Ada daa dɔyi Elifaz ti Iso; ka Basemat dɔyi Riuel ti o;

⁵ ka Oholibama mi dɔyi Jeushi mini Jalam ni Kora. Iso ni daa dɔyi bidib' shɛb' Keenan tingbɔŋ ni m-bala.

⁶ Di saha ka Iso daa zaŋ o payiba min' o bidibisi ni o bipuyinsi ni o yiŋ' niriba zaa ni o niyi min' o birkɔb' shɛb' bɛn pahi zaa ni o ni daa bo n-nya binsheyukam zaa Keenan tingbɔŋ maa ni n-yiyisi chanj ti ʒini tingban' shɛl' ni ha ka che o tizo Yaakubu.

⁷ Dama bɛ ni daa mali binsheŋa daa galisiya pam, ka di zuyu che ka bɛ ku tooi layim be luy' yini. Bɛ niyi zuyu n-daa che ka bɛ ni be luy' sheli maa bi sayi ba.

⁸ Dinzuwu ka Iso daa chanj ti ʒini Edom zoya tiŋ' ni. Iso ka bɛ lan booni Edom la.

⁹ Iso ɲun daa nyɛ Edomnim' bɛn daa be Siɛr zoya tiŋ' maa ni yab' la zuliya ni daa nyɛ shɛm m-bɔŋɔ.

¹⁰ Iso bidibisi yuya m-bɔŋɔ: Elifaz ɲun daa nyɛ Iso pay' Ada bidibiga la mini Riuel ɲun daa nyɛ Iso pay' Basemat bidibiga la.

¹¹Elifaz bidibisi n-daa nyε: Tεman mini Omari ni Zεfo ni Gatam ni Kεnaz.

¹²Timna daa nyεla Iso bia Elifaz mam. Duna n-daa dɔyi Elifaz bia Amalek. Iso pay' Ada bihi n-daa bala.

¹³Riuel bidibisi n-daa nyε: Nahat mini Zεra ni Shamma ni Miza. Iso pay' Basεmat bihi n-daa bala.

¹⁴Iso pay' Oholibama ɳun daa nyε Zibion bia Ana bipuyinga la bidibisi n-daa nyε: Jeushi mini Jalam ni Kora.

¹⁵Iso zuliya bεn daa nyε nanima m-bɔŋɔ. Be daa nyεla Iso bituuli Elifaz bidibisi. Ben daa nyε nanim' maa n-nyε: Tεman mini Omari ni Zεfo ni Kεnaz

¹⁶ni Kora ni Gatam ni Amalek. Bεna n-daa nyε Elifaz bidibisi bεn nyε nanima Edom tiŋgbɔŋ ni. Be daa nyεla Ada yaansi.

¹⁷Iso bia Riuel bidibisi bεn daa nyε nanima n-daa nyε: Nahat mini Zεra ni Shamma ni Miza. Bεna n-daa nyε Riuel bidibisi bεn nyε nanima Edom tiŋgbɔŋ ni. Be daa nyεla Iso pay' Basεmat yaansi.

¹⁸Iso pay' Oholibama bidibisi bεn daa nyε nanima n-daa nyε: Jeushi mini Jalam ni Kora. Iso pay' Oholibama Ana bipuyinga la ni daa dɔyi na' shεba m-bala.

¹⁹Bεmbɔŋɔ daa nyεla Iso bidibisi (Edomnim' m-bala), bεna n-daa nyε be nanima.

Sier daŋ niriba

(1 Yεlikura 1.38-42)

²⁰Sier ɳun daa nyε Hɔri nir' la bidibisi bεn daa nyε tiŋgbɔŋ maa tiŋbihi la n-daa nyε: Lɔtan mini Shɔbal ni Zibion

²¹ni Ana ni Dishɔn ni Ezεr ni Dishan. Bεna n-daa nyε Hɔri nanima, ka nyε Sier bidibisi Edom tiŋgbɔŋ ni.

²²Lɔtan bidibisi n-daa nyε: Hɔri mini Hεman. Lɔtan tizɔpaya n-daa nyε Timna.

²³Shɔbal bidibisi n-daa nyε: Alivan mini Manahat ni Ebαl ni Shefo ni Onam.

²⁴Zibion bidibisi n-daa nyε: Aiya mini Ana ɳun daa gul' o ba Zibion bensi ka ti nya kɔbilisirim mɔyu ni la.

²⁵Ana bihi n-daa nyε: Dishɔn mini Oholibama ɳun daa nyε Ana maa bipuyinga la.

²⁶Dishɔn bidibisi n-daa nyε: Hεmdan mini Ishiban ni Itiran ni Kεran.

²⁷Ezεr bidibisi n-daa nyε: Bilihan mini Zaavan ni Akan.

²⁸Dishan bidibisi n-daa nyε: Uzi mini Aran.

²⁹Hɔrinim' nanima n-daa nyε: Lɔtan mini Shɔbal ni Zibion ni Ana

³⁰ni Dishɔn ni Ezεr ni Dishan. Bεmbɔŋɔ n-daa nyε Hɔrinim' nanima kaman be daŋ ni daa nyε shεm Edom tiŋgbɔŋ ni.

Edom nanima
(1 Yəlikura 1.43-54)

31 Bəmbərə n-nye bən daa pun diri nam Edom tiŋgbər ni hal ka Izraəlnim' ti naanyi mali naa.

32 Bela ɳun daa nyə Beər bidibiga ka nyə Dinhaba nir' la daa di nam Edom.

33 Ka Bela daa ti kpi, ka Zəra ɳun daa nyə Bəzira nir' la bidibiga Jəbab di nam zan' o zaani.

34 Ka Jəbab daa ti kpi, ka Husham ɳun daa nyə Təmannim' tiŋgbər ni nir' la daa di nam zan' o zaani.

35 Ka Husham daa ti kpi, ka Bədad ɳun daa nyan Midianim' Məab tiŋgbər ni la bidibiga Hadad daa di nam zan' o zaani. O ya yuli n-daa booni Avit.

36 Ka Hadad daa ti kpi, ka Samla ɳun daa nyə Masirəka nir' la daa di nam zan' o zaani.

37 Ka Samla daa ti kpi, ka Shaul ɳun daa nyə Rəhəbət din daa be Yufretiiz Məyili ni nir' la daa di nam zan' o zaani.

38 Ka Shaul daa ti kpi, ka Baalihanən Akibər bidibiga la daa di nam zan' o zaani.

39 Ka Baalihanən Akibər bia maa daa ti kpi, ka Hada daa di nam zan' o zaani. O ya yuli n-daa booni Pau, ka o pay' yuli daa booni Məhetabel. O daa nyəla Mətired bipuyiŋga, ka nyə Mezahab yaanja.

40 Iso zuliya ni nanim' yuya m-bərə. Di nyəla kaman bə malibu mini bə biəhigu shee ni daa nyə shəm doli bə yuya. Nanim' maa n-daa nyə: Timna mini Aliva ni Jətət

41 ni Oholibama ni Ela ni Pinən ni

42 Kənaz ni Təman ni Mibizar

43 ni Magidiəl ni Iram. Bəmbərə n-nye Edom nanima; di gbinni nyəla Iso ɳun nyə Edomnim' yab' la kaman bə biəhigu shee ni daa nyə luy' shənə bə ni daa su tiŋgbər sheli maa ni.

Piligu 37

Yisifu min' o bięyanima

1 Yaakubu daa kul bela Keenan tiŋgbər ni din nyə o ba ni daa be luy' shel' la.

2 Yaakubu min' o malibu yətəya m-bərə. Yisifu ɳun yuma daa nyə yuun' pinaayopɔin la min' o bięyanim' bən daa nyə o ba payiba Biliha mini Zilipa bihi la n-daa guli bə ba biŋkəbiri. Ka Yisifu daa zaŋdi bə tuumbieri yətəya na ti yeri bə ba.

³Izrael daa yuri Yisifu pam gar' o bihi bən kpalim maa zaa, o ni daa nyε o ni dɔyi bi so o kuriginsim saha la zuyu. O daa shəla binyer' wɔyinli din bayiri wɔya n-ti o.

⁴Amaa o bihi bən kpalim maa ni daa nya ka bε ba yuri Yisifu pam gari bən nyε o biεyanim' maa zaa maa, ka bε daa je Yisifu di zuyu, ka bi tɔyisir' o yεtɔya ni suhumahili.

⁵Dahin shəli ka Yisifu daa ti zahim zahindi ka zaŋ li yεl' o biεyanim' maa, ka di chε ka bε jεlinsi zaŋ chan o sani maan pahi.

⁶O daa yεli ba mi, "Wummiya n ni sa zahim zahindi shəli ηɔ:

⁷Ti sa bela puu ni lɔri kabɔba, yim ka n ti nya ka n kabobili yiγisi zani, ka yi kabɔba layimna ti gili n kabobili maa n-damdi li tiŋa."

⁸Ka o biεyanim' maa bɔh' o, "A shiri nyεla ηun ti yεn nyε ti naa? Bee a shiri nyεla ηun ti yεn su ti fukumsi?" Dinzuyu ka bε jεlinsi zaŋ chan o sani daa maan pahi, o ni daa zahim zahin' shεŋa maa min' o yεtɔya maa zuyu.

⁹Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa ti lan zahim zahindi shəli, ka zaŋ li yεl' o biεyanim' maa yaha. O daa yεli ba mi: "Nyamiya, n lan zahimla zahindi shəli. N sa nyami ka wuntan' mini goli ni sanmarisi piniyini damdi ma tiŋa."

¹⁰Amaa o ni daa zaŋ li yεl' o ba min' o biεyanim' maa, o ba daa tahila o zuyu ka bɔh' o, "Zahim bɔ ka a lee zahim maa? M min' a ma ni a biεyanim' ηɔ shiri ti yεn damdila a tooni?"

¹¹Ka o biεyanim' maa daa zabir' o nyuli di zuyu, amaa ka o ba daa zaŋ o ni yεli shεm maa niŋ o suhu ni.

Bε gbaai Yisifu kɔhi, ka bε zaŋ o kuli ljipti

¹²Dahin shəli ka Yisifu biεyanim' maa daa zaŋ bε ba biŋkɔbiri chan luy' shəli din miri Shekem ni bε ti ηub' mɔri.

¹³Ka Izrael daa ti yεli Yisifu, "A biεyanim' zaŋ biŋkɔbiri chan Shekem ni bε ti ηub' mɔri. Kamina ka n tim a bε sani." Ka o yεli, "To."

¹⁴Ka o daa yεl' o, "Pumpɔŋɔ, cham' ti nya a biεyanim' maa mini biŋkɔbiri maa mal' alaafee, ka labina ti yεli ma." Di saha ka o daa tim o ka o yi Hiburɔn vinvamlı ni chan Shekem.

¹⁵Ka do' so daa ti nya o ka o be mɔyu ni chani ginda, ka o bɔh' o, "Bɔ ka a lee bɔra?"

¹⁶Ka Yisifu yεl' o, "N lihiri bɔrila m biεyanima," ka yεli, "N suhir' a, wuhim' ma bε ni zaŋ biŋkɔbiri maa be luy' shəli polo ka bε ηubiri mɔri maa."

¹⁷Ka doo maa yεl' o, "Bε zaŋ kpa luy' shəli polo, dama n wumya ka bε yεli, 'Cheliya ka ti chan Dɔtan.' " Di saha ka Yisifu daa biɛh' o biεyanim' maa naba nti nya ba Dɔtan maa.

¹⁸Be ni daa ti nya Yisifu ka o be katin' ha kanna, o daa ti yen paai be sani, ka be pun lo nia wuhi ni be kum' o.

¹⁹Be daa yelila taba, "Zahin' zahinda la n-kanna jo.

²⁰Kamiyana pumpojo ka ti ku o n-zan o ti bahi boyo jo zay' yin' ni, ka yeli ni moyu ni biykofigu n-gbaag' o yubi, ka ti nya o ni zahim zahin' sheja maa ni yen bahindi shem."

²¹Amaa Rubin ni daa wum li, ka o fa o be nuu ni ka yeli, "Di cheliya ka ti di o nyevili."

²²Rubin daa yeli ba, "Di yihya o 3im, zañmiy' o niñ boyili jo ni moyu jo ni, ka di niñy' o sheli." O daa yelila lala ni o fa o be nuu ni bahi n-zan o kulisi ti ti be ba.

²³Dinzuju Yisifu ni daa mali ti paag' o bieyanim' maa sani, be daa darigimi fuy' o binyer' sheli o ni daa ye ka di nyet zay' woyinli ka mali boy' woyila la;

²⁴ka zañ o ti niñ boyili ni. Kom daa ka boyili maa ni, di daa nyela zay' kuñ.

²⁵Dimbojo nyaanya ka be daa 3ini ni be di bindirigu ka lihi nya Ishimail zuliya sochandiba, ka be yi Giliad n-tayiri be laakumnim' ben 3iri taansuri mini kpam ni meer, be ni zañdi sheja maani tima kuni Ijipti.

²⁶Di saha ka Juda daa boh' o mabihi maa, "Ti yi ku ti tizo jo ka wuhi ni pa tinima n-ku o, nyet bo ka ti lee yen nya di ni?

²⁷Cheliya ka ti zañ o kohi Ishimail zuliya jo zuju, ka di cheliya ka ti niñ o sheli, dama o nyela ti tizo ni timajman' niñgbuñ." Ka o mabihi maa daa wum o ni yeli shem maa.

²⁸Ka Midian kohigoriba daa garita, ka be yihi Yisifu boyili maa ni na n-zañ o kohi Ishimail zuliya maa zuju anzinfalayibaligu pisi, ka be daa zañ Yisifu kuli Ijipti.

²⁹Rubin ni daa ti lab' boyili maa gbinna nti bi nya Yisifu di ni, o daa darigimi toog' o binyera,

³⁰ka lab' o mabihi maa sani ti yeli ba, "Bia maa kani, ka ya ka n lee yen kpe?"

³¹Di saha ka be daa gbaai bua n-korigi zañ Yisifu binyerigu tim bua maa 3im ni

³²n-zañ o binyer' woyinli din boyiri woy' maa nti ti be ba ka yel' o, "Ti pihi li mi, lihim' li nya, a bia binyerigu m-bala bee pa dina."

³³Ka o daa ban li ka yeli, "M bia maa binyerigu m-bala; moyu ni biykofigu n-gbaag' o maa. Biñin kani, jo o kul dari tóhitóhila Yisifu zaa."

³⁴Di saha ka Yaakubu daa darigi toog' o binyerigu, ka zañ buyu so o shee ni n-kum o bia maa kuli dabisi' gbaliñ.

³⁵Ka o bidibisi min' o bipuyinsi zaa daa kana ni be ti maag' o suhu, amaa ka o daa zayisi ka yeli, "N ni kum m bia maa zuju hal ti paag' o kpiimba biñigoo shee." Lala ka o ba daa kum o zuju.

³⁶Ka Midannim' maa daa zaŋ Yisifu chaŋ Ijipti nti kohi Pötifa ḥun daa nyɛ tɔbbi' shɛb' bɛn guli Firawuna la sapashin' kpem' zuyu.

Piligu 38

Juda mini Tama

¹Di saha ka Juda daa yi o mabihi maa sani chaŋ Adulam nti be do' so ḥun yuli daa booni Hira la sani.

²Ka Juda daa ti nya Keenan do' so ḥun yuli daa booni Shua la bipuyinga n-kpuy' o; ka daa zaŋ o niŋ o paya,

³ka o niŋ pua n-dɔyi bidibiga, ka o bol' o yuli Er.

⁴Ka o pay' maa daa lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Onan.

⁵Ka pay' maa daa ti lan dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Shela. Chezib ka o daa be ka dɔy' o.

⁶Ka Juda daa bo pay' ti o bituuli Er. Pay' maa yuli n-daa booni Tama.

⁷Amaa ka Juda bituuli Er maa daa nyɛ ninvuy' biɛy়u Yawɛ sani, ka Yawɛ daa ku o.

⁸Di nyaanja ka Juda daa yeli Onan, "Zaŋm' a biɛli pakoli maa dɔni, ka niŋ di ni simdi ni a niŋ shɛm wuhi ni o yidan' tizo n-nyɛ a, ka zaŋ o dɔyi bihi ti a biɛli maa."

⁹Amaa ka Onan daa mi ni o bi yɛn su bihi maa. Dinzuu o min' o biɛli pakoli maa daa yi ti dɔni, o daa yihirila o kom bahi tiŋa ni di che ka o ku dɔyi bihi ti o biɛli maa.

¹⁰Ka o ni daa niŋ shɛm maa bi niŋ Yawɛ nyayisim, ka o daa ku o gba.

¹¹Di saha ka Juda daa yel' o bia pakoli Tama, "Kulim' a ba yin' ti ɔini pakolim hal ka m bia Shela ti zooli." O daa zɔrimi ni Shela gba ti kpi kaman o biɛyanim' maa ni daa kpi shɛm maa. Dinzuu ka Tama daa kul' o ba yin' ti ɔiya.

¹²Dimbɔŋɔ nyaanja ka Juda pay' ḥun daa nyɛ Shua bipuyinga la daa kpi. O ni daa mal' o kuli naai nyaanja ka o min' o zo Hira ḥun daa nyɛ Adulam nir' la chaŋ Timna ninvuy' shɛb' bɛn daa cher' o piɛri kɔbiri la sani.

¹³Ka bɛ daa yeli Tama, "A yidan' ba chanila Timna ni o ti che o piɛri kɔbiri."

¹⁴Di saha ka o daa pirig' o pakɔ' chinchina sɔŋ ka zaŋ sariga pa m-mulis' omaŋ' chaŋ ti ɔini Enaim dunoli din daa be Timna soli zuyu la shee; dama o daa nyaya ka Shela bi doo, ka bɛ bi che ka o kpuy' o.

¹⁵Juda ni daa nya o, o daa tɛhiya ni o nyɛla pagɔrili, dama o daa zaŋla sariga m-pil' lims' o ninni.

¹⁶Ka o daa chaŋ o sani palli naɔgbanyee ti yel' o, "Kamina ti che ka m min' a dɔni." Dama o daa bi mi ni o bia pakoli maa m-bala. Ka o bɔh' o, "Bɔ ka a yen ti ma ka che ka m min' a dɔni?"

¹⁷Ka o daa garigi yel' o, "N ni gbaai m buzɔŋ ni bubil' polli ti a." Ka pay' maa bɔh' o, "Ka bimbɔ ka a yen zaŋ ti ma ka di nyɛ alikauli lɔbu shɛhira hal ka a ti zaŋ bua maa ti ma na?"

¹⁸Ka Juda bɔh' o, "Bɔ ka a lee bɔri ni n zaŋ ti a ka di nyɛ alikauli lɔbu shɛhira?" Ka pay' maa garigi yel' o, "Zaŋm' a nintua din mali dalinli ɲɔ mini zoligo ɲɔ ni a jaangbee din be a nuu ni ɲɔ ti ma." Di saha ka o daa zaŋ li ti o, ka zaŋ o dɔni, ka o daa niŋ pua.

¹⁹Di nyaanja ka pay' maa daa yiysi kuli nti paai sariga maa sɔŋ, ka lan zaŋ o pako' chinchina maa so.

²⁰Ka Juda daa zaŋ bubil' polli maa ti o zo ɲun daa nyɛ Adulam nir' la ni o ti ti pay' maa ka deeg' o neen' shɛŋa din daa nyɛ alikauli lɔbu shɛhira la na, amaa ka o daa bi nya pay' maa.

²¹Ka o daa bohi tiŋ' maa ni dɔbba, "Ka jɛmbu duu pagɔr' so ɲun yi ʒiini Inaim palli naɔgbanyee ɲɔ la lee be ya?" Ka bɛ yel' o, "Pagɔr' so na ʒi n-ka kpe na."

²²Ka o daa lab' ti yeli Juda, "M bi nya pay' maa; ka tiŋ' maa nim' yeli ma ni pagɔr' so na ʒi n-ka kpe na."

²³Ka Juda daa yel' o, "Che ka o zaŋ nɛma maa leeg' o dini, di yi pa lala, niriba ni la ti; nyama, n-che ka a zaŋ bubil' polli maa ni a ti ti o, ka a bi tooi bo n-nya o."

²⁴Zaŋ chaŋ chira ata saha ka so daa ti yeli Juda, "Tama ɲun nyɛ a bia pakol' la gɔrila pagɔrisigu, ka din pahi di zuyu nyɛla, o niŋla pua o pagɔrisigu maa gɔbu ni." Ka Juda daa yeli, "Zaŋmiy' o na ti niŋ buyim nyo o."

²⁵Bɛ ni daa zaŋ pay' maa yina, ka o tim ti yel' o yidan' ba Juda, "Do' so ɲun su nɛma ɲɔ n-ti ma pua maa. N suhir' a, lihim' li nya ɲuni n-lee su li. Nɛma maa n-nyɛ: nintua din mali dalinli ɲɔ mini zoligo ɲɔ ni jaangbee ɲɔ."

²⁶Di saha ka Juda daa baŋ nɛma maa ka yeli, "Pay' maa nyɛla wuntizɔra n-gari ma, n ni bi zaŋ o ti m bia Shela la zuyu." Ka o daa bi sayi ka o mini pay' maa lan dɔni yaha.

²⁷Ka pay' maa dɔyibу saha daa ti paai ka jahi m-be o puli ni.

²⁸O ni daa wolisira, ka bi' yino zaŋ o nuu tirina, ka payidɔyisɔtɔyında daa zaŋ gali ʒee lo o nuu maa ka yeli, "Dumbɔŋɔ ka bɛ daŋ dɔyibу."

²⁹Amaa ka o daa foh' o nuu maa kpɛhi, ka o mabia maa daŋ o yibuna; ka payidɔyisɔtɔyında maa yeli, "A niŋla kpayikpayi nya soli yina maa!" Dinzuyu ka bɛ daa bol' o yuli Perez.

³⁰Dimboño nyaanja ka o mabia maa gba daa yina ka gali 3ee maa lo o nuu, ka bε daa bol' o mi yuli Zera.

Piligu 39

Yisifu mini Pɔtifa pay' yεla

¹To, ka bε daa zaŋ Yisifu kuli Ijipti, ka tɔbbi' shεb' bεn daa guli Firawuna la sapashin' kpem' ɻun daa nyε Ijipti nir' ka o yuli booni Pɔtifa la daa da o Ishimail zuliya bεn daa ɻi o kuli nimaani maa sani.

² Ka Yawε daa be Yisifu sani ka chε ka o diri nasara o tuma ni. O daa bela o dana ɻun nyε Ijipti nir' maa yiŋa.

³Ka o dan' maa daa nya ka Yawε be Yisifu sani, ka chε ka o ni niŋdi shεlikam zaa tɔŋda.

⁴Dinzuŷu ka Pɔtifa suhu daa yu Yisifu pam, ka Yisifu daa tumd' o tuma, ka o zaŋ o leeg' o yiŋ' tumtumdiba zuŷulana, ka zaŋ o binsheŷukam zaa niŋ o nuu ni.

⁵O ni daa zaŋ o leeg' o yiŋ' tumtumdiba zuŷulana, ka zaŋ o binsheŷukam zaa niŋ o nuu ni saha shεli maa, Yawε daa niŋ alibarika niŋ ɻun' Ijipti nir' maa yiŋ' ni Yisifu zuŷu. Yawε daa niŋ alibarika niŋ o yiŋ' binshεlikam zaa ni, ka niŋ alibarika niŋ o puu gba ni.

⁶Dinzuŷu ka Pɔtifa daa zaŋ o ni mali shεlikam zaa niŋ Yisifu nuu ni. Yisifu ni daa be o sani maa zuŷu, o bayá daa lan ka shεl' ni n-nay' pahila bindir' shεl' o ni daa diri ni. Yisifu daa yi nachimbil' vielli pam, ka o lihibu viela.

⁷Ka di daa niŋ daba ayi ka Yisifu dan' maa pay' ti lihir' o kore lihigu, ka yεl' o, "Chε ka m min' a dɔni."

⁸Amaa ka Yisifu daa zayısi ka yεl' o dan' pay' maa, "Nyama, n ni be n dan' sani ɻo, o bayá lan ka shεl' ni yil' ɻo. O zaŋ o ni mali shεlikam niŋla n nuu ni.

⁹O bi galisi gari ma yili ɻo puuni, o mi bi mɔŋ ma shεli nayıla nyini, dama a nyεla o paya; ka wula ka n ni tooi tum ninvuy' bietali tuun' titali ɻo n-tum alahichi zaŋ chan Naawuni sani?"

¹⁰Hal o ni daa kul yεri Yisifu lala dabisili kam maa zaa yoli, Yisifu daa bi sayi ni o min' o dɔni.

¹¹Amaa ka Yisifu daa ti kpe yili maa ni dahin' shεli ni o ti tum o tuma, ka ninvuy' shεb' bεn daa be yili maa ni kani.

¹²Ka pay' maa daa gbaai Yisifu binyεrigu gbib' ka yεl' o, "Chε ka m min' a dɔni." Amaa ka Yisifu daa fuy' o binyεrigu maa niŋ pay' maa nuu ni, ka guui yi yili maa ni.

¹³Pay' maa ni daa nya ka Yisifu chε o binyεrigu maa niŋ o nuu ni ka guui yi yili maa ni maa,

¹⁴ka o daa boli ninvuy' shεb' bεn daa be o yin' maa na nti yeli ba, "Nyamiya, o ni zaŋ Hiburu nir' maa na ka o ti lihi ʒiem ti shεm, o kpεmina ni o ti zaŋ ma dɔni, ka n kuhi pam.

¹⁵O ni wum ka n duhi n yee kuhi pam maa, ka o chε o binyεrigu bahi ma ka guui yi yili ɳɔ."

¹⁶Di saha ka o daa zaŋ Yisifu binyεrigu maa sɔŋ bayil' omaŋ' hal ka Yisifu dan' maa ti kuna.

¹⁷Ka o daa zaŋ yεtɔy' yini maa tɔyis' o yεra, "A ni zaŋ Hiburu dab' so na ti gari ti ni la kpεmina ni o ti lihi ʒiem ma;

¹⁸amaa n ni di kul duhi n yee kuhi pam saha shεli, ka o chε o binyεrigu ɳɔ bahi ma ka guui yi yili ɳɔ."

¹⁹Yisifu dan' maa ni daa wum yεtɔy' shεŋa o pay' ni zaŋ yεl' o ka lan yeli, "Lala ka a dabilo maa niŋ ma," ka o suhu daa yiyisi pam.

²⁰Ka Yisifu dan' maa daa gbaag' o n-zaŋ o ti niŋ sarika ni din nyε luy' shεli bε ni daa zaŋ naa sarikanim' niŋ, ka o daa be sarika maa ni.

²¹Amaa ka Naawuni daa be Yisifu sani ka niŋ o nirlim, ka chε ka dansarika gul' maa suhu yu o.

²²Ka dansarika gul' maa daa zaŋ sarikanim' bεn zaa be sarika maa ni niŋ Yisifu nuu ni, ka Yisifu daa nyε ɳun niŋdi binshεyukam zaa nimaani.

²³Ka dansarika gul' maa daa bi lan lihir' o ni zaŋ binshεlikam niŋ Yisifu nuu ni maa, dama Yawε daa be Yisifu sani, ka o daa yi niŋ shεlikam, Yawε cherimi ka di tɔŋ.

Piligu 40

Yisifu wuhi sarikanim' zahindi gbinni.

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka ljipti Naa wain boora min' o bɔrɔbɔro shεra daa ti tum birigi bε dan' ljipti naa maa.

²Ka Firawuna suhu daa yiyisi bah' o tumtumdiba ayi bεn daa nyε o wain boora min' o bɔrɔbɔro shεriba kpεm' zuyu,

³ka o daa zaŋ ba ti kpεhi duu o tɔbbihi bεn daa gul' o la sapashin' kpεm' yin' luy' shεli bε ni daa zaŋ Yisifu ti niŋ maa.

⁴Ka tɔbbihi sapashin' kpεm' maa daa zaŋ ba niŋ Yisifu nuu ni ka o sɔŋdi ba. Ka bε daa be duu maa ni n-niŋ daba ayi.

⁵Ka bε niriba ayi bεn nyε ljipti Naa wain boora min' o bɔrɔbɔro shεriba kpεm' bεn daa be duu maa daa ti zahim zahima dahin' shεli yuŋ. Sokam zahindi daa bela di ko, ka mali di gbinni.

⁶Ka Yisifu daa ti kpe bε sani asiba n-nya ka bε malila suhugarigu.

⁷Ka o daa bɔhi Firawuna tumtumdib' shɛb' bɛn min' o daa be duu o dan' yin' maa, "Bɔ n-niŋ ka yi mali suhugarigu lihigu zuŋɔ"

⁸Ka bɛ yɛl' o, "Ti sa zahimla zahima ka bi nya ɲun ni wuhi ti di gbinni." Ka Yisifu bɔhi ba, "Pa Naawuni n-wuhiri zahindi gbinni? N suhiri ya, yɛlimiya ma yi zahima maa."

⁹Ka wain booriba kpɛm' la daa yɛli Yisifu o zahindi ni nyɛ shɛm. O daa yɛl' o mi, "Zahindi maa ni n sa nyami ka wain tia ʒe n tooni,

¹⁰ka tiwula ata be di zuyu, ka di ni sa kul piligi puhiri vari ka dii daai pum n-wali wala ka di mooi.

¹¹Ka Firawuna pipia daa be n nuu ni, ka m pɔhi wain tiwala maa kahim di kom niŋ Firawuna pipia maa ni n-zaŋ li ti ti ɲun' Firawuna."

¹²Di saha ka Yisifu daa yɛl' o, "Di gbinni m-bɔŋɔ: Tiwula ata maa nyɛla daba ata.

¹³Zaŋ chaŋ daba ata dali, Firawuna ni chɛ ka bɛ kana ti yih' a nti lan zaŋ a labis' a tuma ni; ka a ni lan zaŋdi Firawuna pipia maa ni binnyura maa ti tir' o kaman a ni daa pun nyɛ o wain tɔyira shɛm la.

¹⁴Amaa di yi ti niŋ a vienyɛla, n suhir' a, nyin' teemi n yɛla, ka niŋ ma nirilim n-zaŋ n yɛtɔya tɔyisi Firawuna; ka lala chɛ ka n yi sarika ɲɔ ni.

¹⁵Dama yɛlimanjli, bɛ daa zu ma la Hiburu tingbɔŋ ni na; ka kpe gba, m bi tum taal' shɛli ka di simdi ni bɛ zaŋ ma kpɛhi sarika."

¹⁶Bɔrɔbɔro shɛriba kpɛm' la ni daa wum di gbinni ka di viɛl' maa, ka o daa yɛli Yisifu, "N gba sa zahimla zahindi. Bɔrɔbɔro pier' ata n-sa tam n zuyu ni,

¹⁷ka bindira balibu kam din nyɛ bɛ ni daa she shɛli ti Firawuna be piɛ' shɛli din tam zuyusaa ni, amaa ka noombihi lee kana ti diri li n zuyu ni pieri maa ni."

¹⁸Ka Yisifu daa garigi yɛl' o, "Di gbinni m-bɔŋɔ: Pier' ata maa nyɛla daba ata.

¹⁹Zaŋ chaŋ daba ata dali, Firawuna ni chɛ ka bɛ kana ti yih' a ti ɲma a zuyu, ka zaŋ a yili tia ka noonsi di a nimdi."

²⁰Zaŋ chaŋ daba ata maa dali, di daa lula Firawuna dɔyibу dabisili dali, ka o daa layim o tumtumdiba zaa na ni bɛ ti puhi di chuyu; ka daa chɛ ka bɛ chaŋ ti yih' o wain booriba kpɛm' la min' o bɔrɔbɔro shɛriba kpɛm' maa na ti zal' o tumtumdiba kpamba maa tooni.

²¹Ka o daa zaŋ o wain booriba kpɛm' la labis' o tuma ni, ka o lan zandi ɲun' Firawuna binnyura pipia maa ni binnyura maa ti tir' o,

²²amaa ka daa chɛ ka bɛ zaŋ o bɔrɔbɔro shɛriba kpɛm' maa ti yil' tia kaman Yisifu ni daa yɛli ba shɛm maa.

²³Amaa di zaa yoli, wain booriba kpɛm' la daa tam Yisifu yɛla ka bi teeg' o yɛla.

Piligu 41

Yisifu wuhi naa o zahindi gbinni

¹Yuma ayi nyaanja ka Firawuna daa ti zahim zahindi n-nya ka o ȝie�a Nail Mɔyili duli.

²Ka nay' kara ayopɔin bɛn niŋgbuna kul nyelisiri daa yi Nail Mɔyili maa ni na ti njubiri mɔri.

³Ka nay' kɔri bɛn kul gañsigañsi bɛba ayopɔin daa doli bɛ nyaanja yi Nail Mɔyili maa ni na nti zani nay' bembala maa sani Nail Mɔyili maa duli.

⁴Ka nay' kɔri bɛn daa gañsigañsi maa daa zañ nay' kara ayopɔin bɛn niŋgbuna daa kul nyelisiri la ȝubi. Ka Firawuna daa yirigi neei.

⁵Ka o daa lan gbihi n-zahim zahindi din pah' ayi. Kawaan' kara ayopɔin din viela n-daa nyayı kawaan' kay' yini zuyu.

⁶Ka kawaan' kɔr' ayopɔin din nyε biisim polo pɔhim ni ȝme sheli ka di zayı daa to n-yina pahi kawaan' kara maa zuyu.

⁷Ka kawaan' kɔri maa daa zañ kawaan' kara ayopɔin maa vali. Ka Firawuna daa yirigi neei n-nya ka di nyela zahindi.

⁸ Ka di daa muȝis' o pam asibaasi, ka o tim ti boli Ijipti timanim' mini bañdiba zaa na, ka ȝun' Firawuna daa yeli ba o zahima maa, amaa ka so daa kani n-nyε ȝun ni tooi wuhi Firawuna o zahima maa gbinni.

⁹Di saha ka wain booriba kpem' la daa yeli Firawuna, "N teegi n galimi ni nyε sheli zuȝo.

¹⁰Nyin' Firawuna suhu ni daa ti yiȝisi bah' a tumtumdiba zuyu, ka a zañ m min' a bɔrɔbɔrɔ shəriba kpem' ti kpəhi duu a tɔbbihi bɛn gul' a sapashin' kpem' yin' la,

¹¹ti daa ti zahimla zahindi yuȝ dahin yini, ka ti zaa yino kam zahindi daa mali di gbinni.

¹²Ka Hiburu nachimbil' so ȝun nyε a tɔbbihi bɛn gul' a la sapashin' kpem' dabili daa be ti sani, ka ti yel' o, ka o daa wuhi ti ti zaa yinoyino zahindi gbinni ni nyε shem.

¹³O ni daa kul wuhi ti di gbinni shem, di daa ti shiri niȝla pali; a daa labisi ma n tuma ni, ka che ka be zañ a bɔrɔbɔrɔ shəriba kpem' la mi ti yili tia."

¹⁴Di saha ka Firawuna daa tim ka be chan̄ ti boli Yisifu n-zañ o sarika maa ni na yomyom; ka o daa pini o ninni ka tayı binyera ye n-kpe Firawuna sani.

¹⁵Ka Firawuna daa ti yeli Yisifu, "N zahimla zahindi ka bi nya so ȝun ni wuhi ma di gbinni; ka n wum ka be yeli ma ni be yi yel' a zahindi ni nyε shem, a ni tooi wuhi di gbinni."

¹⁶Ka Yisifu daa garigi yeli Firawuna, “Pa mani n-wuhiri di gbinni maa, amaa Naawuni ni wuhi nyin’ Firawuna di gbinni ka di niŋ a nyayisim.”

¹⁷Di saha ka Firawuna daa yeli Yisifu, “N zahindi maa puuni, n daa ɿeela Nail Mɔyili duli;

¹⁸ka naŋ’ kara ayopɔin bɛn niŋgbuna kul nyelisiri daa yi Nail Mɔyili maa ni na ti ɣubiri mɔri,

¹⁹ka naŋ’ kɔri bɛba ayopɔin shɛb’ bɛn kul gaŋsigaŋsi daa yina n-ka bɛ sanna, ka n nini daa na ɿi n-nya bɛ tatabo lɔipti tiŋgbɔŋ ɳɔ ni.

²⁰Ka naŋ’ kɔri bɛn daa gaŋsigaŋsi maa daa zaŋ tuuli naŋ’ kara ayopɔin la ɣubi,

²¹amaa bɛ ni daa zaŋ ba ɣub’ maa, so daa naan ku tooi baŋ ni bɛ zaŋ ba ɣubi, dama bɛ daa na kul gaŋsigaŋsimi, ka be kaman bɛ ni daa pun be shɛm. Di nyaanja ka n daa yirigi neei.

²²N zahindi maa puuni, n daa lan nya ka kawana ayopɔin nyayı tam kawaan’ kay’ yini zuyu n-kul ɣmɛlim baribara;

²³ka kawaan’ kɔr’ ayopɔin din nyɛ biisim ni kpe sheli ka di kul zayizayimi to n-yina pahi di zuyu,

²⁴ka kawaan’ kɔr’ ayopɔin maa daa zaŋ kawaan’ kar’ ayopɔin maa vali. Ka n zaŋ li yeli timanima, amaa ka bɛ ni so bi tooi wuhi ma di gbinni.”

²⁵Di saha ka Yisifu daa yeli Firawuna, “A zahima maa nyela zay’ yini, Naawuni n-kahig’ o ni yɛn niŋ sheli wuhi nyin’ Firawuna maa.

²⁶Nay’ kara bɛba ayopɔin la gbinni nyela yuma ayopɔin, ka kawaan’ kar’ ayopɔin la gba gbinni nyela yuma ayopɔin; zahindi maa kul nyela zay’ yini.

²⁷Nay’ kɔri bɛba ayopɔin bɛn daa yina n-kul gaŋsigaŋsi la gbinni nyela yuma ayopɔin, ka kawaan’ kɔr’ ayopɔin din daa nyɛ biisim ni kpe shɛl’ la gba gbinni nyela kum lubu yuma ayopɔin.

²⁸Di nyela kaman n ni pun yeli nyin’ Firawuna shɛm la, Naawuni n-kahig’ o ni yɛn niŋ sheli wuh’ a.

²⁹Yuma ayopɔin din kanna puuni, bindira ni niŋ pam lɔipti tiŋgbɔŋ ɳɔ zaa ni.

³⁰Amaa di nyaanja, yuma ayopɔin din yɛn dolina puuni, kum ni ti lu, ka so ti ku mi ni bindira daa niŋya pam lɔipti tiŋgbɔŋ ɳɔ ni, kum maa ni ti dam tiŋgbɔŋ ɳɔ nim’ pam.

³¹Ka so ti ku mi ni bindira daa niŋya pam kum sheli din yɛn doli di nyaanja na maa zuyu, dama kum maa ni ti mii pam.

³²Ka nyin’ Firawuna ni nya zahindi maa buyi la wuhiya ni Naawuni n-zal’ li, ka ni chɛ ka di ku yuui, ka di niŋ.

³³“Dinzuγu pumpɔŋɔ, piim’ ninvuy’ so ɻun mali dahin’ sheli tɛha ni yem n-zan ljipti tiŋgbɔŋ ɻo yela niŋ o nuu ni.

³⁴Di lan simdi ni a pii kpambal’ shɛb’ ka bɛ su tiŋgbɔŋ ɻo tuma fukumsi, ka bɛ ti layim bindira pirigibu bunu puuni yim zuyu zali bindira ni ti yɛn niŋ pam yuma ayopɔin shɛŋa puuni la.

³⁵Ka a che ka bɛ layim yuma ayopɔin shɛŋa din kanna ɻo ni bindira din yɛn niŋ pam maa zaa zali, ka di nyɛ a ni zaŋ bindir’ sheli niŋ fukumsi fɔntinsi ni ka bɛ gbib’ li.

³⁶Ka lala bindira maa ni nyɛ a tiŋgbɔŋ ɻo ni bindira n-ʒieya gu yuma ayopɔin shɛŋa ni kum ni ti yɛn lu ljipti tiŋgbɔŋ ɻo ni maa, ka di che ka kum ti ku ku tiŋgbɔŋ ɻo nima.”

Bɛ zaŋ Yisifu leei ljipti gomna

³⁷Ka Firawuna min’ o kpambaliba nini daa tiy’ o ni yeli shem maa.

³⁸Ka Firawuna daa bɔh’ o kpambaliba maa, “Ti ni tooi nya ninvuy’ so ka o be kaman Naawuni Shia ni be do’ so ni ɻo?”

³⁹Di saha ka Firawuna daa yeli Yisifu, “Naawuni ni wuh’ a dimbɔŋɔ zaa maa zuyu, so kani m-mali tɛhi’ wɔyila ni yem kaman nyini.

⁴⁰Nyini n-yɛn su n yili ɻo fukumsi, ka a yi kul yeli shɛlikam, n niriba zaa ni niŋ li; kulla n nam ʒiishee ɻo ka n yɛn zaŋ gar’ a.”

⁴¹Firawuna daa lan yeli Yisifu, “Nyama, n zaŋ ljipti tiŋgbɔŋ ɻo zaa fukumsi niŋ a nuu ni.”

⁴²Ka ɻun’ Firawuna daa pirig’ o nuu ni nintu’ sheli o ni mali dalindi binyara n-zaŋ li piri Yisifu, ka zaŋ bimpiel’ vielli kparibu yel’ o, ka zaŋ salima dolibi yel’ o;

⁴³ka che ka o kpe n-ʒin’ o chechɛbuŋ’ din pah’ ayi puuni, ka che ka bɛn be o tooni kuhiri yera, “Damdimiy’ o tiŋa!” Lala ka o daa niŋ zaŋ Yisifu leei ljipti tiŋgbɔŋ maa zaa zuγulana.

⁴⁴Ka din pahi nyela, Firawuna daa lan yeli Yisifu, “Mani n-nyɛ Firawuna, so ku tooi kpuy’ o nuu zuγusaa bee n-vuug’ o napɔŋ ljipti tiŋgbɔŋ ɻo zaa ni, ka pa ni nyini m-bah’ o noli.”

⁴⁵Ka Firawuna daa boli Yisifu yuli Zafenatipania, ka zaŋ Potifera ɻun daa nyɛ Heliopolis tindan’ la bipuyiŋga Asenat n-ti Yisifu ni o niŋ o paŋa. Ka Yisifu daa yiri chani gindi ljipti tiŋgbɔŋ maa.

⁴⁶Yisifu daa nyela yuun’ piita nira saha shɛl’ o ni daa kpe ljipti Firawuna tuma ni maa. Ka Yisifu daa yiri Naa Firawuna sani n-chani gindi ljipti tiŋgbɔŋ zaa.

⁴⁷Ka yuma ayopɔin shɛŋa puuni bindira ni daa yɛn niŋ la saha daa ti paai, ka bindira maa daa shiri niŋ pam.

⁴⁸Ka Yisifu daa layim yuma ayopɔin maa bindira zaa din daa niŋ pam Ijipti tingbɔŋ ni maa n-son fɔntinsi ni, ka layim fɔntiŋ' kam ni puri ni bindira n-son lala tinsi maa ni.

⁴⁹Yisifu daa layim bindira maa son ka di galisim ti ŋmanila teeku ni bihigu hal ka o ti bi lan ninди di laasabu, dama nir' daa naan ku tooi lan niŋ di laasabu.

⁵⁰Kum yuma maa daa ti yen kana, ka Yisifu pun zarj Asenat ŋun daa nyɛ Pɔtifera ŋun nyɛ Heliopolis tindan' bipuyingga la dɔyila bidibis' ayi.

⁵¹Yisifu daa bol' o bidib' kpem' yul' la Manaasa dama o daa yelimi, "Naawuni che ka n tam n wahala la zaa mini n dɔyiriba yela."

⁵²Ka o daa boli bidib' so ŋun pah' ayi mi yuli Ifriim, ka yeli, "Naawuni ti ma nama n ni di wahala tingbɔn shɛl' ni ŋo."

⁵³Ka yuma ayopɔin sheŋa puuni bindira ni daa niŋ pam Ijipti tingbɔŋ ni maa daa ti gari,

⁵⁴ka yuma ayopɔin sheŋa puuni kum ni daa yen lu la piligi kaman Yisifu ni daa pun yeli shɛm la. Kum maa daa lula luyilikam zaa tingbɔna ni; amaa ka bindira daa be Ijipti tingbɔŋ din' zaa ni.

⁵⁵Kum maa ni daa ti mii Ijipti tingbɔŋ ni zaa saha sheli, ka niriba daa kuhiri ninди Firawuna ni o tim' ba bindira. Ka Firawuna daa yeli Ijiptinim' zaa, "Chamiya Yisifu sani, o yi ti yeli ya ni yi niŋm' sheli, yin' niŋmiya li."

⁵⁶Dinzuŷu kum maa ni daa ti lu n-gili be tingbɔŋ maa zaa puuni saha sheli, ka Yisifu daa che ka be yooi bindira duri maa zaa n-kohiri bindira maa Ijiptinim' zaa zuŷu, dama kum maa daa miya pam Ijipti tingbɔŋ maa ni.

⁵⁷Ka din pahi nyela dunia zaa daa kala Ijipti na Yisifu sani ni be ti da kawana, dama kum maa daa miila dunia ŋo luyilikam zaa.

Piligu 42

Yisifu bieyanim' chanj Ijipti ni be ti da bindirigu

¹Yaakubu ni daa ti wum ni kawana be Ijipti, ka o boh' o bihi, "Bozuyu ka yi lihiri taba?"

²O daa yeli ba, "N wumya ni kawana be Ijipti, chamiya nimaani nti da li ti ti na, ka ti tiligi ka ku kpi."

³Di saha ka Yisifu bieyanim' ninvuy' pia la daa chanj Ijipti ni be ti da kawana.

⁴Amaa Yaakubu daa bi che ka Benjamin ŋun nyɛ Yisifu tizo la dol' o bieyanim' maa chanj, dama o daa zɔrimi ni binsheli ti niŋ o.

⁵Dinzuŷu ka Yaakubu bihi mini ninvuy' sheb' daa kana ni be ti da bindira maa, dama kum maa daa lula Keenan tingbɔŋ ni gba.

⁶Yisifu ni daa nyε Ijipti tiŋgbøŋ maa gomna la zuγu, ηuna n-daa nyε ηun kohiri bindira maa tiŋgbøŋ maa nim' zaa zuγu. Ka Yisifu biεyanim' maa daa kana ti damd' o tooni n-zaq bε zuγuri silim tiŋa.

⁷Yisifu ni daa nya o biεyanim' maa, o daa baŋ ba, amaa ka niŋ ba kaman saamba n-nyε ba la, ka daa bi tɔyisi ba suhumahili yεtɔya. O daa bøhi ba mi, "Ya ka yi lee yina?" Ka bε yεli, "Ti yila Keenan tiŋgbøŋ ni na ni ti da bindirigu."

⁸Yisifu daa baŋ o biεyanim' maa, amaa ka bεn' lee bi baŋ o.

⁹ Ka Yisifu daa teei o ni daa zahim zahin' shεŋa zaq chan' bε polo la, ka yεli ba, "Yi nyεla puγisiriba, yi kamina ni yi ti nya ti tiŋgbøŋ ηø gbariginsim ni nyε shεm."

¹⁰Ka bε yεl' o, "Aai, ti dana, a daba kala bindira dabu na.

¹¹Tinim' a daba ηø zaa nyεla do' yino bihi, ti nyεla ninvuγ' maŋa, ti pala puγisiriba."

¹²Ka Yisifu yεli ba, "Aai, yi kana ni yi ti nyala ti tiŋgbøŋ ηø gbariginsim ni nyε shεm."

¹³Ka bε yεl' o, "Tinim' a daba ηø nyεla do' yino ηun be Keenan tiŋgbøŋ ni bihi pinaayi, ηun nyε ti zaa ha biasani be ti ba maa sani ka yino ηun' kani."

¹⁴Amaa ka Yisifu lan yεli ba, "Di kul nyεla kaman n ni pun yεli ya shεm la, yi shiri nyεla puγisiriba."

¹⁵Ti ni yεn niŋ shεm buγisi ya m-bøŋo: m po Firawuna ni yi ku kuli ka pa ni yi tizo ηun nyε yi zaa biasani maa gba kala kpe na.

¹⁶Chεliya ka yi ni yino kuli ti zaq yi tizo maa na, ka yinim' bεn kpalim be sarika ni, ka ti buγisi yi ni yεli shεm maa nya yεlimanqli ka yi yεli maa, di yi pa lala, m po Firawuna ni yi shiri nyεla puγisiriba.

¹⁷Ka o daa shiri zaq bε zaa niŋ sarika ni daba ata.

¹⁸Daba ata maa dali, ka Yisifu daa yεli ba, "Niŋmiya dimboŋo ka tiligi, dama n zøri Naawuni.

¹⁹Yi yi shiri nyεla yεlimanyεribi, yin' chεliya ka yi mabi' yino kpalim be sarika ηø ni, ka chε ka yi bεn kpalim ʒi bindira kuli ti ti kum ni mali yi yinim' shεb' maa,

²⁰ka zaq yi tizo maa na ka n ti nya o, ka di wuhi ni yi yεligu maa nyεla yεlimanqli, ka yi tiligi." Ka bε daa shiri niŋ lala.

²¹Di saha ka bε daa yεri taba, "Yεlimanqli, ti ni daa niŋ ti mabia la shεm la samli n-yøri ti ηø, o ni daa balim ti ka ti daa nya o suhusayiŋgu ni nyε shεm, amaa ka zayisi wumbu la; dinzuγu ka suhusayiŋgu ηø ti paai ti gba maa."

²² Ka Rubin daa bøhi ba, "N daa bi yεli ya ni yi di niŋ bia maa shεli? Amaa ka yi daa zayisi wumbu. Dinzuγu pumpøŋo, o kubu maa bεri m-bøhiri ti maa."

²³Be daa bi mi ni Yisifu wum be ni yeri shem maa, dama so n-daa deeri yetoya maa lebigiri tiri ba.

²⁴Di saha ka Yisifu daa njmaligi be sani n-chaj ti kum; ka lan lab' be sanna nti toyisi ba yetoya. Ka o daa gbaai Simion n-che ka be lo o mihi be zaa ninni.

Yisifu bieyanim' lab' Keenan

²⁵Ka Yisifu daa bahi noli ni be nijem' kawana pali be kpalansi ka labisi be zaa yinoyino liyiri ninj be kpalansi maa ni, ka bo be sol' ni bindirigu ti ba. Ka be daa shiri ninj lala ti ba.

²⁶Di saha ka be daa zaaj be kawana 3ili be bensi lu soli.

²⁷Be ni daa ti paai luy' sheli be ni yen gbe, ka be ni yino lorig' o kpalaaja ni o ninj bindirigu ti o buja ka nya ka liyiri be o kpalaaj' maa nol' ni;

²⁸ka o yel' o mabihi maa, "Be zaajla n liyiri labisi ninj ma, dina m-be n kpalar' ni nj." Ka be suhuri daa fun di zuyu, ka be ni sohiri ka be bohiri taba, "Ka tuun' bo ka Naawuni lee tum ti nj?"

²⁹Be ni daa ti paai be ba Yaakubu sani Keenan tingboej ni, be daa yel' o la dinkam zaa ninj ba, ka lan yel' o,

³⁰"Do' so njun nyet ingboej maa gomna maa bi toyisi ti suhumahili yetoya, ka yeli ni ti nyela puyisiriba ben kana ni ti ti puyisi o tingboej maa.

³¹Amaa ka ti daa yel' o, 'Ti pala puyisiriba, ti nyela yelimanjeriba.

³²Ti nyela do' yino bidibisi pinaayi; ka ti ni yino daa kani, ka njun nyet ti zaa biasani be ti ba maa sani Keenan tingboej ni.'

³³Di saha ka do' so njun nyet tingboej maa gomna maa yel' ti, 'Yi ni yen ni j shem che ka m ban ni yi nyela yelimanjeriba m-bojo: cheliya yi ni yino n sani, ka zaaj kawana kuli ti ti yi yinjim' sheb' kum ni muysisi maa;

³⁴ka zaaj yi tizobil' maa ti ma na, dina n-ni che ka m ban ni yi pala puyisiriba, amaa ka nyela yelimanjeriba, ka n naanyi zaaj yi mabia maa tin ya ka yi gori kohigu tingboej nj ni.' "

³⁵Be ni daa kpaai be kawana, be zaa liyiri daa lonlomi be be kpalansi ni, be mini be ba ni daa nya liyiri maa, ka di gari ba.

³⁶Ka be ba Yaakubu yeli ba, "Yi che ka n koj m bihi. Yisifu lan kani, ka Simion gba kani, ka yi yen zaaj Benjamin mi chaaj pumpojo, n zuyu ka yela nj zaa 3ini."

³⁷Di saha ka Rubin daa yel' o ba, "N yi bi 3i Benjamin kuna, nyin' kum' m bidibis' ayi nj, chel' o ni j n nuu ni, n ni 3i o kuna ti ti a."

³⁸Amaa ka o yeli, "M bia maa ku doli ya chaaj, dama o bieli kpiya, ka o kojko n-kpalim. Sheli yi ni j o yi ni yen chaaj chandi sheli nj ni, yi ni che ka n doni kabiri puuni ni n kob' piela nj ni suhugarigu."

Piligu 43

Yisifu biεyanim' zaŋ Benjamin lab' Ijipti

- ¹Kum maa daa miiya pam tingbɔŋ maa ni.
- ²Bε ni daa ti di bε ni daa ʒi kawaan' sheli Ijipti na maa naai saha sheli ka bε ba yeli ba, "Labimiya ti da bindirigu biɛla na nti ti ti yaha."
- ³Amaa ka Juda daa yεl' o, "Doo maa daa kpahi ti zuyu ni yεli, 'Yi yi ti bi ʒi yi tizo maa na, yin' di chε ka n ninni nyan ya.'
- ⁴A yi ni chε ka ti tizo maa dol' ti chaŋ, ti ni chaŋ ti da bindira maa na ti a;
- ⁵amaa a yi ku chε ka o dol' ti chaŋ, ti ku chaŋ, dama doo maa daa yεl' ti, 'Yi yi ti bi ʒi yi tizo maa na, yi ti ku nya n ninni.' "
- ⁶Ka Izrael daa bɔhi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi daa yεli doo maa ni yi mali tizo m-bo suhusayiŋgu ɳɔ ti ma?"
- ⁷Ka bε garigi yεl' o, "Doo maa n-daa bɔhi ti ti mini ti dɔyiriba yεla pam hal ti bɔhi ti, 'Yi ba na be o nyevil' ni? Yi mali tizo?' Ka ti mi daa garig' o bɔhigunim' maa; ti daa lee yεn niŋ wula baŋ ni o ni yεl' ti, 'Zaŋmiya yi tizo maa na'?"
- ⁸Ka Juda daa yεl' o ba Izrael, "Chε ka bia maa doli ma ka ti yiysi chan, ka di chε ka ti mini ya ni ti bihi ɳɔ ku kpi.
- ⁹N ni zaŋ mman' pa talima o zuyu, ka a ti bɔh' o yεla n sani. N yi ti bi ʒi o labina ti ti a, nyin' chε ka di taali kul ʒi n zuyu sahakam.
- ¹⁰Dama ti yi di bi kpalim ʒiya, ɳ-ɳɔ ti di pun chaŋ pahi buyi ka labina."
- ¹¹Di saha ka bε ba Izrael daa yεli ba, "Di yi nyε lala, yin' niŋmiya ɳ-ɳɔ: zaŋmiya tingbɔŋ ɳɔ ni tiwal' viela n-niŋ yi kpalansi ni n-ʒi m-mali chaŋ ti ti doo maa pini; ka ʒi tisum sheli bε ni zaŋdi maani tim la mini shiri biɛla ni tulaale ni suri ni kpakpa ni dɔbino.
- ¹²ʒimiya liyiri pahi bε ni daa zaŋ lay' sheli labisi niŋ yi kpalansi noya ni la zuyu mali chaŋ, di pa sheli bε daa chirimmi maa.
- ¹³Zaŋmiya yi tizo maa n-yiysi lab' doo maa sani yaha.
- ¹⁴Naawuni ɳun nyε Kpionlan' Naa ɳɔ ni chε ka doo maa ti zɔn ya nambɔyu, ka zaŋ yi mabi' ɳun' la mini Benjamin n-tin ya ka yi labina. Ka n yi ni kɔŋ m bihi maa, n kul ni kɔŋ ba mi."
- ¹⁵Di saha ka nachimba maa daa zaŋ pini maa mini liyiri ʒiibuyi zuyu ni Benjamin n-yiysi chaŋ Ijipti Yisifu sani.
- ¹⁶Yisifu ni daa nya bε mini Benjamin, o daa yεlila o yiŋ' tumtumda, "Zaŋm' niriba maa kuli yiŋa, ka gbaai biŋkɔbigu kɔrigi m-mal' o duyi bindirigu, dama m mini niriba maa n-yεn layim di wuntaŋ' ɳɔ ni."

¹⁷Ka doo maa daa zaŋ niriba maa kuli Yisifu yiŋa kaman o ni daa wuh' o shɛm maa.

¹⁸Ka dabiɛm daa gbaai ba, bɛ ni daa zaŋ ba tahi Yisifu yiŋ' maa zuyu, ka bɛ yeli, "Ti ni daa tuui kana ka bɛ labisi lay' shɛli niŋ ti kpalansi ni la zuyu ka bɛ zaŋ ti tahi kpe na maa ni di che ka o tooi nya binshɛli din ni che ka o zaŋ ti taali, ka gbahi ti leeg' o daba, ka fa ti bunti njo."

¹⁹Dinzuyu ka bɛ daa chaŋ Yisifu yiŋ' tumtumda maa sani yili maa dunol' ni

²⁰nti yel' o, "N dana, ti daa pun kala kpe na ti da bindira.

²¹Ka ti daa ti paai ti gbɛbu shee n-yooi ti kpalansi nya ka ti zaa yinoyino liyiri noli bela ti kpalansi maa noya ni, dinzuyu ka ti ʒi li mali na,

²²ka lan ʒi lay' shɛl' na ni ti ti lan da bindira maa. Ti mi bi mi ŋun daa zaŋ ti liyiri maa labisi niŋ ti kpalansi maa ni."

²³Ka o yeli ba, "Cheliya ka yi suhuri doya, ka di cheliya ka dabiɛm mali ya; n daa dee yi liyiri maa. Di pa shɛli, yi Naawuni ŋun nyɛ yi yaannim' Naawuni la n-daa zaŋ liyiri maa niŋ yi kpalansi maa ni maa." Di saha ka o daa zaŋ Simion n-yihi bɛ sanna.

²⁴Doo maa ni daa zaŋ ba ti kpɛhi Yisifu yiŋa, ka ti ba kom ka bɛ payi bɛ naba, ka bo mɔri ti bɛ bunti naai,

²⁵bɛ daa malila pin' shɛli bɛ ni yɛn zaŋ ti Yisifu la zali gu o kundina saha wuntan' maa ni, dama bɛ daa wumya ni bɛ min' o n-yɛn layim di.

²⁶Yisifu ni daa ti kuna, ka bɛ zaŋ pin' shɛli din be bɛ sani maa kpɛhi ti damd' o tooni n-zaŋ li ti o.

²⁷Ka o daa bɔhi bɛ daalaafee yɛla; ka lan bɔhi ba, "Yi ba do' kur' so yɛla yi ni daa yeli ma la na be o nyevil' ni? O mal' alaafee?"

²⁸Ka bɛ daa garigi yel' o, "Ti ba ŋun nyɛ a dabil maa na kul be o nyevil' ni ka mal' alaafee." Ka bɛ daa zaŋ be zu�uri silim tiŋa n-lu o siziura.

²⁹Ka Yisifu daa kpuŋ' o zuyu nya o tizo Benjamin ŋun nyɛ o ma puuni bia la, ka bɔhi ba, "Yi ni daa yeli ma yi tizɔbil' so yɛla la m-bɔŋɔ?" Di saha ka o daa yeli, "M bia, Naawuni niŋm' alibarika niŋ a ni!" "

³⁰Di nyaanja ka Yisifu daa niŋ yomyom bo luy' shɛli o ni yɛn zani kum, dama o suhu n-daa palig' o tizo maa zuyu ti yayi. O daa kpɛla o duu puuni ti kum.

³¹Di nyaanja ka o daa pay' o ninni ka yina nti maag' o ni ka yeli, "Zanmiya bindirigu ti ti na."

³²Bɛ daa zaŋla o bindirigu na ti zal' o ko, ka zaŋ o biɛyanim' maa bindirigu na ti zali ba bɛ ko, ka zaŋ Ijiptinim' bɛn min' o daa yɛn dila mi bindirigu na ti zali ba bɛ ko. Dama Ijiptinim' mini Hiburunim' daa bi layindi dira. Di daa nyɛla din chihiri Ijiptinim' sani.

³³Ka Yisifu biεyanim' maa daa ʒini tuhi Yisifu. Dun nyε bε kpεma n-daa dan ʒinibu, ka bεn paya ʒini tuyi hal ti paai bε biasani, ka di daa gari niriba maa, ka bε ɳimaligi lihi taba.

³⁴Ka bε daa zaŋ Yisifu sani bindir' shεŋa nti ti ba. Amaa Benjamin dini daa gar' o tab' maa dini ʒiibunu zuyu. Ka bε daa nyu binnyura, ka bε min' o zaa suhuri paligi.

Piligu 44

Pipi' sheli din yiŋi ka firi

¹Di saha ka Yisifu daa yεl' o yiŋ' tumtumdiba kpεma, "Niŋm' bindira su niriba maa kpalansi ni ka di sayi bε ʒibu tariga, ka zaŋ bε zaa yinoyino liyiri niŋ bε kpalansi noya ni;

²ka zaŋ n daanzinfa pipia la niŋ ɳun nyε bε zaa biasan' la kpalaŋ' nol' ni m-pah' o kawana liyiri zuyu." Ka o daa niŋ kaman Yisifu ni yεl' o shεm maa.

³Ka biεyu daa neei ka bε bahi ba ka bε zaŋ bε bunsi lu soli.

⁴Bε ni daa kul yi tiŋ' maa ni n-chaq biela ha saha sheli, ka Yisifu daa yεl' o tumtumdiba kpεma, "Yiyisim' kari niriba maa naba, a yi ti paai ba, nyin' bɔhim' ba, 'Bɔ n-niŋ ka yi zaŋ zay' biεyu yo zay' vielli samli? Bɔ n-niŋ ka yi zu n daanzinfa pipia?

⁵Dina ka n dan' mali nyuri kom, ka lan mal' li nyar' ashilɔni yεla. Yi ni niŋ shεm maa, yi tum taali.' "

⁶O ni daa mali ti paai ba, yεtɔya maa ka o daa shiri zaŋ yεli ba.

⁷Ka bε daa bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka ti dan' ti yεl' o ni yεli yεtɔy' shεŋa ɳɔ? Naawuni di wuhi gba, ka tinim' bεn nyε a daba ɳɔ ti tum tuuni ɳɔ tatabo!

⁸Nyama, ti ni daa nya lay' sheli ti kpalansi noya ni la, ti daa ʒi li yi Keenan tingbɔŋ ni labina ti ti a, ka bɔzuyu ka ti ni ti zu anzinfa bee salima a dan' yiŋa?

⁹A yi nya li tinim' bεn nyε a daba ɳɔ ni so sani, yin' kum' o, ka tinim' bεn kpalmi zaa mi leei ti dan' daba."

¹⁰Ka o yεli, "Cheliya ka di shiri niŋ kaman yi ni yεli shεm maa. Ti yi nya li so sani, dilan' ni leei n dabili, ka yinim' bεn kpalmi ku mali taali."

¹¹Di saha ka bε zaa daa paai bε kpalansi yomyom sɔŋ tiŋa, ka lɔrigilɔrigi di noya.

¹²Ka o daa vihi li. O daa danla bε kpεm' dini vihibu m-mali lala hal ti paai bε biasani dini; ka daa nya pipia maa Benjamin kpalaŋa ni.

¹³Di saha ka bε daa darigi cheeicheei bε binyεra, ka kpuyi bε ʒiya pa bε bunsi zuyu ɳ-ɳimaligi lab' tiŋ' maa ni.

¹⁴Juda min' o mabihi maa ni daa paai Yisifu yiŋa, o daa na be yiŋa, ka bε daa damd' o tooni.

¹⁵Ka Yisifu daa bɔhi ba, “Tuun’ bɔ ka yi lee tum maa? Yi bi mi ni nir’ kaman n ni be shɛm ŋɔ tooi nyari ashilɔni yɛla?”

¹⁶Ka Juda daa bɔh’ o, “N dana, wula ka ti lee lan yɛn yɛl’ a? Ti ka ti ni yɛn yɛli shɛm. Bee wula ka ti yɛn tooi niŋ tɔyisi yi? Naawuni nya tinim’ bɛn nyɛ a daba ŋɔ taali ni nyɛ shɛli; ti mini bɛ ni nya pipia ŋɔ so sani maa zaa leela nyini n dan’ daba.”

¹⁷Ka Yisifu yɛli, “Naawuni di sayi ka n niŋ lala! Kulla n ni nya pipia maa so sani maa kɔŋko n-ni leei n dabili; amaa yinim’ bɛn kpalm ŋɔ, kulimiya yi ba sani ni alaafee.”

Juda balim Yisifu Benjamin zuyu

¹⁸Di saha ka Juda daa chanj Yisifu sani ti yɛl’ o, “N dana, n suhir’ a, che ka mani a dabili ŋɔ tɔyisi yɛtɔy’ shɛli niŋ a tibili ni, a mi di che ka a suhu yiyisi bahi mani a dabili ŋɔ zuyu, dama a ŋmanila Firawuna manjmana.

¹⁹N dana, a daa bɔhila tinim’ a daba ŋɔ, ‘Yi mali ba bee tizo?’

²⁰N dana, ka ti daa yɛl’ a, ti mali ba ka o nyɛla ninkurili, ka mali tizo ŋun nyɛ ti ba maa ni daa dɔy’ so o ninkurilim ŋɔ ni. O biɛli daa kpimi ka che ka o kɔŋko n-kul kpalm o mabihi ni; ka o ba maa yur’ o pam.

²¹Ka a daa yɛli tinim’ a daba ŋɔ, ‘Ʒimiy’ o ka n sanna ka n ti nya o.’

²²N dana, ka ti daa yɛl’ a, ‘Bia maa ku tooi wolig’ o ba, o yi wolig’ o, o ba maa ni kpi.’

²³Di saha ka a daa yɛli tinim’ a daba ŋɔ, ‘Faashee ka yi ti ʒi yi tizo maa mali na, di yi pa lala, yin’ di ti che ka n nini nyan ya.’

²⁴“Ti ni daa paai yiŋa, ti daa zaŋ nyini n dan’ ni daa yɛli shɛm maa yɛli ti ba ŋun nyɛ a dabili maa.

²⁵Ka ti ba maa daa ti lan yɛli ti, ‘Labimiya ti da bindira biɛla ti ti na.’

²⁶Ka ti daa yɛl’ o, ‘Ti ku tooi labi. Ti tizo ŋɔ yi ku dol’ ti chanj, dindina ti ku chanj; dama ti tizo maa yi ka ti sani, doo maa nini ku nya ti.’

²⁷Di saha ka m ba ŋun nyɛ a dabili maa daa yɛl’ ti, ‘Yi mi ni m pay’ daa dɔy’ ba la bidibis’ ayi ti ma,’

²⁸ka bɛ ni yino daa kani ka che ma, ka n daa yɛli, ‘Biɛhinj kani, ŋ-ŋɔ bini n-dari cherasicheras’ o; ka m bi lan nya o hal ni zuŋɔ.

²⁹Ka yi yi zaŋ ŋumbɔŋɔ gba chanj, ka binshɛli ti niŋ o, yi ni che ka n kpi ni n zab’ piɛla ŋɔ ni suhugarigu.’

³⁰“Dinzuyu pumpɔŋɔ, n yi lab’ m ba ŋun nyɛ a dabili maa sani, ka bia maa bi dol’ ti labi, dindina o nyevili ni tab’ bia maa nyevil’ la zuyu,

³¹o yi ti nya ka bia maa bi dol' ti labina, o ni kpi; ka tinim' bən nyε a daba ḥo ni che ka ti ba ḥun nyε a dabili maa kpi ni zab' piela ni suhugarigu.

³²Dama mani a dabili ḥo daa zaŋla n nyεvili pa talima bia maa zuyu m ba sani ka yeli, 'N yi ti bi ʒi bia maa kuna, di taali din' ʒinimi n zuyu hal ni n nyεvili tariga.'

³³Dinzuyu pumpoŋɔ, n suhir' a, che ka mani a dabili ḥo kpalim leegi n dan' dabili ka che bia maa, ka a che ka o dol' o biεyanim' maa kuli.

³⁴Dama bia maa yi bi doli ma kuli, wula ka n lee yεn niŋ n-tooi labi m ba sani? N zɔri ni n nini nya zay' biε' shεli din yεn paai m ba maa."

Piligu 45

Yisifu wuh' o biεyanim' o ni nyε so

¹ Di saha ka Yisifu daa kɔŋ omaŋ' gbaabu ninvuŋ' shεb' bən daa ʒe o sani maa zaa tooni, ka kuhi yeli, "Sokam yiŋsim' n sani yi." Dinzuyu so daa ka Yisifu sani saha shεl' o ni daa yεl' o biεyanim' maa o ni nyε so.

²Ka o daa kuhi pam ka ljiptinim' ti wum o kuhigu maa, hal ka Firawuna yiŋnim' gba ti wum o kuhigu maa.

³Ka Yisifu daa yεl' o biεyanim' maa, "Man' Yisifu m-bala. M ba na be o nyεvili ni?" Amaa ka di daa gar' o biεyanim' maa pam, ka be kɔŋ o garigibu.

⁴Di saha ka Yisifu daa yεl' o biεyanim' maa, "Sayisimiya miri ma na." Ka be daa sayisi mir' o. Ka o yeli ba, "Mani yi tizo Yisifu so yi ni daa zaŋ kɔhi ljipti ḥo la m-bala.

⁵Ka pumpoŋɔ di cheliya ka yi suhuri sayim bee n-je suli niŋ taba, yi ni daa zaŋ ma kɔhi kpe ḥo maa zuyu, dama Naawuni n-daa che ka n daŋ yi tooni na ni n ti fa niriba nyεviya bahi.

⁶Yuma ayi ka kum ḥo na niŋ tiŋgbɔŋ ḥo ni maa, ka di na kpalim yuma anu, ka so ku ko bee n-kpuyi puu atam.

⁷Naawuni n-daa che ka n daŋ yi tooni na ni n ti fa yi bən na kpalim, ka tiligi yi niriba pam nyεviya tin ya.

⁸Dinzuyu pa yinima n-daa tahi ma kpe na, amaa Naawuni n-daa tahi ma na ntí zaŋ ma leei Firawuna ba ni ḥun su o yiŋnim' zaa fukumsi, ka lan zaŋ ma leei ljipti tiŋgbɔŋ ḥo zaa zuylana.

⁹"Niŋmiya yomyom kuli m ba sani ti yεl' o, "A bia Yisifu ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Naawuni zaŋ ma leei ljipti tiŋgbɔŋ zaa zuylana, dinzuyu niŋmi yomyom yiŋsi kuli n sanna

¹⁰nti ʒini Goshen tiŋban' ni miri ma. Zaŋm' a bihi min' a yaansi ni a biŋkɔbbaligu ni a niyi ni a ni mali binshεyukam zaa na;

¹¹ka n ti tir' a bindira nimaani, dama kum maa yuma na kpalim yuma anu, di yi pa lala kum maa ni ti miig' a min' a yinim' ni a ni mali binsheyukam zaa.

¹²“Ka pumpɔŋɔ yimanɔmaŋ’ mini n tizo Benjamin zaa nini nyaya ni mmaŋmaŋa n-yaagi n noli yeli ya yetɔya ḥo.

¹³Yelimiya m ba n ni nya jilima sheli zaa Ijipti ḥo mini yimanɔmaŋ’ nini ni nya shelikam zaa. Niŋmiya yomyom chanj ti zaŋ m ba kuli kpe na.”

¹⁴Di saha ka Yisifu daa bɔb' gbaag' o tizo Benjamin n-zaŋ o zuyu pa o nyiŋgoli zuyu kum pam; ka Benjamin gba daa zaŋ o zuyu pa o nyiŋgoli zuyu kum pam.

¹⁵Ka Yisifu daa mɔyis' o bięyanim' maa zaa kparima ka kum pam, di nyaanja ka o bięyanim' maa daa naanyi tɔyis' o yetɔya.

¹⁶Lahibali ni daa ti nti to Firawuna yiŋa ni Yisifu bięyanima n-kana, di daa niŋ Firawuna min' o kpambaliba nyayisim pam.

¹⁷Ka Firawuna daa yeli Yisifu, “Yelim’ a bięyanim’ maa ni be ʒilim’ be bensi ʒiya n-lab’ Keenan tingbɔŋ ni

¹⁸nti zaŋ yi ba mini yi malibu kuli n sanna ka n ti tin ya tingban’ viɛlli Ijipti tingbɔŋ ḥo ni, ka yi ti diri tingbɔŋ ḥo ni bindira yi yubu.

¹⁹‘Yelim’ ba yaha ni be zaŋm’ tɔrokɔnim’ Ijipti tingbɔŋ ḥo ni m-mali kuli ti zaŋ be payiba mini be bibihi ni yi ba n-kuli kpe na.

²⁰Be di chɛ ka be suhuri zohiri zaŋ chanj be ni mali shelikam ʒibu na polo, dama Ijipti tingbɔŋ ḥo iuy’ viɛlli shee ka be yen ʒini.’ ”

²¹Ka Yaakubu bihi maa daa niŋ lala, ka Yisifu daa zaŋ tɔrokɔnim’ maa ti ba kaman Firawuna ni daa zali shem, ka bo be sol’ ni bindira ti ba.

²²Ka Yisifu daa ti be zaa yinoyino chuyu puhiby binyera, amaa ka daa bo anzinfayibaligu pihitia mini chuyu puhiby binyera ata ti Benjamin.

²³Ka o daa bo Ijipti bin suma n-ʒili bensi pia ni be zaŋ ti o ba, ka lan chɛ ka be su kawana mini bɔrɔbɔro ni di ti nyɛ o ba sol’ ni bindira n-ʒili bunnyama pia pahi.

²⁴Di saha ka o daa chɛbis’ o bięyanim’ maa. Be ni daa yiysi ni be chanj, ka Yisifu yeli ba, “Miriya ka yi ŋme tab’ naŋbankpeeni sol’ ni.”

²⁵Di saha ka be daa yi Ijipti tingbɔŋ maa ni n-kuli Keenan tingbɔŋ ni be ba Yaakubu sani

²⁶nti yel’ o, “Yisifu na be o nyevil’ ni, ka nyela Ijipti tingbɔŋ zaa zuylana.” Ka Yaakubu yema daa ŋma, dama o daa bi niŋ ba yeda.

²⁷Amaa be ni daa zaŋ yetɔy’ shɛŋa zaa Yisifu ni tɔyisi ba n-yel’ o, ka o nya tɔroko’ shɛŋa Yisifu ni daa zaŋ ti na ni be ti kpuŋ’ o na la, ka o suhu daa kpaŋ;

²⁸ka Izrael daa yeli, “Di sayiya! M bia Yisifu na shiri be o nyevil’ ni. N ni chanj ti nya o poi ka naanyi kpi.”

Piligu 46

Yaakubu min' o malibu kuli Ijipti

- ¹Dinzuŷu ka Yaakubu daa zaŋ o ni mali binsheŷukam zaa n-yiyisi chan Bərishiiba nti mali sara o ba Yisahaku Naawuni ḥo sani.
- ²Ka Naawuni daa tɔyisi Yaakubu yɛtɔya ʒii puuni yuŋ. O daa bol' o mi, "Yaakubu, Yaakubu." Ka o sayi ka yeli, "N nyɛ ma."
- ³Di saha ka o daa yel' o, "Mani n-nyɛ Naawuni ḥun nyɛ a ba Naawuni. Di zori dabiem ni a kuli Ijipti, dama n ni che ka a daŋ niriba ti leei zuliya bən galisi pam.
- ⁴M min' a ni chaŋ Ijipti, ka n ti lan zaŋ a labisi kpe na yaha; ka Yisifu maŋman' nuu ni ti daag' a nina pɔbi."
- ⁵Di saha ka Yaakubu daa yiŷisi Bərishiiba n-lu soli. Ka Yaakubu bihi daa zaŋ bɛ ba Yaakubu mini bɛ payiba ni bɛ bihi n-niŋ tɔroko' shɛŋa Firawuna ni daa zaŋ ti ba ni bɛ zaŋ o niŋ n-ʒi o na la ni.
- ⁶Bɛ daa lan zaŋ bɛ niyi mini bɛ neen' shɛŋa bɛ ni daa nya Keenan tingbɔŋ ni la n-kuli Ijipti. Yaakubu daa zaŋla o daŋ zaa bən nyɛ
- ⁷o bidibisi min' o bipuyinsi ni o yaansi bən nyɛ bidibisi mini bipuyinsi zaa kuli Ijipti.
- ⁸Yaakubu zuliya bən daa dol' o kuli Ijipti yuya m-bɔŋo. Yaakubu min' o bidibisi. Rubin ḥun daa nyɛ Yaakubu bituuli la,
- ⁹ka Rubin bidibisi daa nyɛ: Hanok mini Pallu ni Həzirɔn ni Karimi.
- ¹⁰Ka Simiɔn bidibisi daa nyɛ: Jəmuel mini Jamin ni Ohad ni Jachin ni Zəhar ni Shaul ḥun daa nyɛ Keenan pay' bia la.
- ¹¹Ka Levi bidibisi daa nyɛ: Gərishɔn mini Kəhat ni Mərari.
- ¹²Ka Juda bidibisi daa nyɛ: Er mini Onan ni Shəla ni Pərez ni Zəra, amaa ka Er mini Onan daa kpi Keenan tingbɔŋ ni; ka Pərez bidibisi daa nyɛ: Həzirɔn mini Hamul.
- ¹³Ka Isaka bidibisi daa nyɛ: Tola mini Puva ni Jashub ni Shimrɔn.
- ¹⁴Ka Zəbulɔn bidibisi daa nyɛ: Səred mini Elɔn ni Jaaliil.
- ¹⁵Liya ni daa dɔyi bidib' shəb' min' o bipuyingga Daina ti Yaakubu Mesopoteemia la m-bala. O mini Liya zuliya bən nyɛ bidibisi mini bipuyinsi zaa kalinli daa nyɛla ninvuy' pihitanaata.
- ¹⁶Ka Gaad bidibisi daa nyɛ: Zifɔn mini Hagi ni Shuni ni Ezibɔn ni Er ni Arɔd ni Areli.
- ¹⁷Ka Asha bidibisi daa nyɛ: Imna mini Ishiva ni Ishivi ni Bəraya ni bɛ tizɔpay' Sera. Ka Bəraya bidibisi daa nyɛ: Heber mini Malikiɛl,

¹⁸bëna n-nye Zilipa so Leeban ni daa zañ ti o bipuyinga Liya la bidib' shëb' o ni daa døyi ti Yaakubu, ka bë zaa kalinli daa nyé ninvuy' pinaayɔbu.

¹⁹Ka Yaakubu pay' Reechel bidibisi daa nyé: Yisifu mini Benjamin.

²⁰Ka Yisifu daa døyi Manaasa mini Ifriim Ijipti tingbɔŋ ni. Pötifera ḥun daa nyé Heliopolis tindan' bipuyinga Asenat la ni daa døyi shëb' ti o m-bala.

²¹Ka Benjamin bidibisi daa nyé: Bela mini Becha ni Ashibel ni Gera ni Naaman ni Ehi ni Rɔshi ni Mupim ni Hupim ni Arid.

²²Bembɔŋɔ nyela Yaakubu mini Reechel zuliya. Be zaa kalinli daa nyela ninvuy' pinaanahi.

²³Ka Dan bidibiga daa nyé Hushim.

²⁴Ka Naftali bidibisi daa nyé: Jaziil mini Guni ni Jeza ni Shilem.

²⁵Biliha ḥun daa nyé Leeban ni daa zañ so ti o bipuyinga Reechel la ni daa døyi bidib' shëb' ti Yaakubu m-bala; ka bë zaa kalinli daa nyela niriba ayopɔin.

²⁶Izrael bihi min' o yaansi bën daa dol' o kuli Ijipti tingbɔŋ ni kalinli daa nyela ninvuy' pihiyɔbunaayɔbu. O bidibisi payiba daa ka bë kalinli maa ni.

²⁷Yisifu ni daa døyi bi' shëb' Ijipti daa nyela bidibis' ayi. Yaakubu yiñnim' zaa bën daa kuli Ijipti kalinli daa nyela ninvuy' pisopɔin.

Yaakubu min' o malibu be Ijipti

²⁸Ka Yaakubu daa tim Juda ni o dañmi tooni ti yeli Yisifu ka o wuhi ba soli din kuni Goshen; ka bë daa mali hal ti paai Goshen tingbɔŋ ni.

²⁹Di saha ka Yisifu daa mali shili n-kpe o chechëbuŋ' ni chanj Goshen ni o ti nya o ba Izrael. Be ni daa ti nya taba, ka Yisifu chanj o sani nti zañ o nuhi m-bɔb' gbaag' o ba n-zañ o zuyu pa o nyiñgoli zuyu n-kum yuui.

³⁰Ka Izrael daa yeli Yisifu, "N yi kpi pumpɔŋɔ, m payiya, n ni nya a ni n nini ka bañ ni a na be a nyevil' ni maa zuyu"

³¹Di saha ka Yisifu daa yel' o bięyanim' maa min' o ba malibu maa zaa, "N ni chanj ti yeli Firawuna, 'M ba min' o malibu ni m bięyanim' bën be Keenan tingbɔŋ ni la kuli n sanna.

³²Be nyela bën guli pieri mini niyi, ka ɔi be pieri mini be niyi maa ni be ni mali shëlikam zaa na.'

³³Firawuna yi boli ya ti bohi ya, 'Tuun' bo ka yi lee tumda?'

³⁴yin' yelimiy' o, 'Tinim' a daba ḥo yaannim' nyela biŋkɔbiguliba, ka ti gba nyé bën guli biŋkɔbiri ti bilim ni hal ni wayo,' din ni che ka o che ka yi ɔini Goshen tingban' ni, dama Ijiptinim' je pieguliba yelli."

Piligu 47

¹Di saha ka Yisifu daa chan̄ Firawuna sani ti yel' o, "M ba mini m bięyanim' zaŋ be pieri mini be niyi ni be ni su sh̄elikam yi Keenan tingbɔ̄ŋ ni na, be be Goshen tingban' ni pumpɔ̄ŋo."

²Yisifu daa piila o bięyanim' maa ni niriba anu n-zaŋ ba chan̄ ti wuhi Firawuna.

³Ka Firawuna daa bohi Yisifu bięyanim' maa, "Tuun' bɔ̄ n-lee nyę yi tuma?" Ka be yel' o, "Tinim' a daba ḥo mini ti yaannim' nyela pięguliba."

⁴Ka be daa lan yeli Firawuna, "Tinim' a daba ḥo kamina ni ti ti ɔ̄ni tingbɔ̄ŋ ḥo ni, dama kum maa miiya pam Keenan tingbɔ̄ŋ ni, ka ti biękɔ̄biri bi nyari mɔ̄ri ḥubira; ka pumpɔ̄ŋo ti suhir' a mi ni a che ka ti ɔ̄ni Goshen tingban' ni"

⁵Di saha ka Firawuna daa yeli Yisifu, "A ba min' a bięyanim' kul' a sanna.

⁶Nyini n-su Ijipti tingbɔ̄ŋ ḥo fukumsi, zaŋm' a ba min' a bięyanim' maa ɔ̄ili luy' vielli shee; che ka be ɔ̄ni Goshen tingban' ni. Ka a yi mi be ni bɛn mi biękɔ̄biri gbibbu, nyin' che ka be guli n niyi."

⁷Di nyaanja ka Yisifu daa zaŋ o ba Yaakubu chan̄ Firawuna sani, ka Yaakubu daa suhi alibarika niŋ Firawuna ni.

⁸Ka Firawuna daa bohi Yaakubu, "A yuma ala?"

⁹Ka Yaakubu yeli Firawuna, "N ni góri gindi ḥo, n yuma nyela yuun' kɔ̄biga ni pihi. N yuma maa mini di dabisa bi galisi, amaa ka yel' bieri lee be di puuni. Di bi be kaman yuma mini dabisa sh̄enja n yaannim' ni daa zaŋ góri gindi la."

¹⁰Ka Yaakubu daa suhi alibarika niŋ Firawuna ni ka yięisi kuli.

¹¹Di saha ka Yisifu daa zaŋ o ba min' o bięyanim' maa ɔ̄ili Ijipti tingbɔ̄ŋ maa ni, ka ḥmaai tingban' vielli Ramesis tingban' ni ti ba kaman Firawuna ni daa yel' o sh̄em.

¹²Ka Yisifu daa tir' o ba min' o yięnim' zaa ni o bięyanim' maa bindira n-sayısiri be ni daa su ninvuy' sh̄eb' kalinli tariga.

Kum Iubu

¹³Kum maa ni daa mii pam maa zuyu daa che ka bindira ka tingbɔ̄ŋ maa luy' sh̄elikam, ka di zuyu daa che ka Ijipti tingbɔ̄ŋ ni nim' mini Keenan tingbɔ̄ŋ ni nim' gbarigi zaa.

¹⁴Ka Yisifu daa layisi be ni daa kohi kawana lay' sh̄eli Ijipti tingbɔ̄ŋ ni mini Keenan tingbɔ̄ŋ ni zaa n-zaŋ li tahi Firawuna yięa nti ti o.

¹⁵Ka Ijipti tingbɔ̄ŋ ni nim' mini Keenan tingbɔ̄ŋ ni nim' ni daa ti di be liyiri zaa naai saha sh̄eli, ka Ijiptinim' zaa daa ka Yisifu sanna ti yel' o, "Tim' ti bindirigu, bɔ̄zuyu ka a yen lihiri ti ka ti kpi? Dama ti liyiri zaa naaya."

¹⁶Ka Yisifu daa garigi yeli ba, "Yi liyiri yi naai, yin' zaŋmiya yi biękɔ̄biri na ti tayı bindirigu."

¹⁷Ka bε daa zaŋ bε niyi maa na ti ti Yisifu, ka Yisifu daa zaŋ bindirigu tayı bε yuri mini pieri ni buhi ni bunti. Ka o daa zaŋ bindirigu tayı bε niyi zaa di yuuni maa puuni.

¹⁸Yuuni maa ni daa ti gari, ka bε daa lan lab' o sanna yuuni din paya ni ti yεl' o, "N dana, ti ku sɔy' a, ti di ti liyiri zaa; ka ti niyi zaa nyela nyin' n dan' dini; ti lan ka binshεyu nyin' n dan' tooni m-pahila ti ningbuna ḥo mini ti puri.

¹⁹Ka bɔzuŋu ka a ni lihiri ti ka ti mini ti puri maa zaa kpi? Zaŋm' bindirigu tayı ti mini ti puri maa, ka ti mini ti puri maa zaa leei Firawuna daba; ka ti ti bimbira din ni che ka ti gali ka ku kpi, ka ti puri maa gba ku kpalim doya yoli."

²⁰Ka Yisifu daa da Ijipti tingboŋ maa puri zaa n-ti Firawuna; dama Ijiptinim' zaa daa zaŋla bε puri kɔhi, kum maa ni daa mii ba pam maa zuyu. Ka puri maa daa leei Firawuna dini.

²¹Ka Yisifu daa che ka Ijipti tingboŋ zaa niriba leei daba.

²²Maligumaaniba kɔŋko puri ka Yisifu daa bi da. Dama Firawuna daa tirila maligumaaniba maa laŋidira, dina ka bε daa mali dira, dinzuyu ka bɛn' daa bi kɔhi bε puri maa.

²³Di saha ka Yisifu daa yeli niriba maa, "Nyamiya, n da yi mini yi puri n-ti Firawuna zuŋɔ dabisili ḥo. Pumpɔŋɔ deemiya bimbira ḥo zali nti biri.

²⁴Ka yi yi ti kpuyi puri maa atam, yin' pum' li sɔŋ ʒiibunu n-vaai di yim zuyu ti Firawuna, ka yi mi zaŋ di ʒiibunahi la ka yi mini yi yiŋnim' ni yi bihi di, ka che di sheli zali nti biri."

²⁵Ka bε daa yεl' o, "N dana, a tiligi ti nyeviya; ka di yi niŋ a nyayisim, ti ni leei Firawuna daba."

²⁶Dinzuyu ka Yisifu daa zali zaligu zaŋ chaŋ Ijipti tingboŋ puri polo ni bε yi ti kpuyi puri atam, bɛn' zaŋm' di pirigibu ʒiibunu puuni yim zuyu ti Firawuna. Ka lala n-na kul nyε li hal ni zuŋɔ. Kulla maligumaaniba kɔŋko puri n-daa bi leei Firawuna ni su sheli.

Yaakubu ni bɔri binsheli ka di nyε din bahindi nyaanja.

²⁷Ka Izraelnim' daa be Ijipti Goshen tingban' ni. Be daa nya azichi pam nimaani, ka daa dɔyi bihi ka bε zuliya maa nab' pam.

²⁸Yaakubu daa niŋla yuun' pinaayopɔin Ijipti tingboŋ maa ni; ka o yuma kalinli daa yiŋisi yuun' kɔbiga ni pihinahi ni ayopɔin.

²⁹Izrael ni daa ti miri kum, o daa bolila o bia Yisifu ti yεl' o, "A yi ni niŋ n ni bɔri shem ḥo, nyin' zaŋm' a nuu tim n gbalipini ɿŋni ka lo alikauli ni a ni tum ma ʒieyimtali tuma ni yelimanjli. Di sɔyi ma Ijipti ḥo,

³⁰amaa zaŋm' ma ti sɔŋla m banim' dooshee. Ʒimiya ma yi Ijipti ḥo kuli nti sɔyi ma bε sɔyibu shee." Ka Yisifu yεl' o, "N ni niŋ a ni yεli shem maa."

³¹Ka o daa yel' o, "Pom' n nini ḥo ni;" ka Yisifu daa shiri po. Di saha ka Izrael daa zaŋ o zuyu silim tiŋa o bindoo zuγusaa polo.

Piligu 48

Yaakubu niŋ alibarika niŋ Ifriim mini Manaasa ni

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka bε daa ti yeli Yisifu, "A ba ka alaafee"; ka o daa zaŋ o bidibis' ayi la, Manaasa mini Ifriim chaŋ o sani.

²Ka bε daa yeli Yaakubu, "A bia Yisifu kana"; ka o daa kpaŋ oman' yiγisi ʒin' o bindoo zuyu.

³Ka Yaakubu daa yeli Yisifu, "Naawuni ḥun nyε Kpiɔŋlan' Naa ḥo daa yi n zuyu Luz Keenan tingbɔŋ ni n-niŋ alibarika niŋ n ni

⁴ ka yeli ma, 'N ni chε ka a dɔyi bihi, ka chε ka a zuliya nab' pam. Ka n ti chε ka zuliya gbalin' yi a zuliya maa ni na, ka n ti zaŋ tingbɔŋ ḥo ti a zuliya ka bε su li sahakam.' "

⁵Ka a bih' ayi shεb' a ni pun dɔyi Ijipti tingbɔŋ ḥo ni poi ka n naanyi kul' a sanna Ijipti tingbɔŋ ḥo ni na la nyεla m bihi. Ifriim mini Manaasa nyεla m bihi kaman Rubin mini Simion ni nyε m bihi shεm la.

⁶Ka bi' shεb' a ni yεn dɔyi ka bε doli bε nyaanja n-yεn nyε a bihi. Bε bεyanim' maa yuya ka bε ti yεn zaŋ nya bε tarili.

⁷ Dama n ni daa yi Mesopoteemia labirina saha shεli, ka Reechel daa kpi sol' ni Keenan tingbɔŋ ni, ka nimaani mini Efirat daa na wɔya. Ka n daa sɔy' o Efirat soli maa ni (Betilihem m-bala); ka di daa ti ma suhugarigu pam.

⁸Izrael ni daa nya Yisifu bihi maa, o daa bɔhimi, "Ka banima n-lee bɔŋɔ?"

⁹Ka o yel' o ba, "M bihi m-bala, Naawuni ni ti ma bi' shεb' ya ḥo m-bala." Ka' o daa yel' o, "Niŋm' ania, zaŋm' ba ti ma na ka n niŋ alibarika niŋ bε ni."

¹⁰Izrael ni daa kurigi maa zuyu daa chε ka o nina bi lan ne viεnyelinga, ka o ni tooi nya. Ka Yisifu daa zaŋ bihi maa mir' o, ka o daa zaŋ o nuhi bɔb' gbaai ba n-vooi ba tabil' omaŋa, ka moyisi bε kparima.

¹¹Ka Izrael daa lan yeli Yisifu, "N daa bi tεhi ni n ni lan nya a ni n nini, amaa ka Naawuni mi ti chε ka n nya a bihi gba."

¹²Di saha ka Yisifu daa kpuyi bihi maa o naba zuyu, ka damdi n-zaŋ o zuyu silim tiŋa.

¹³Ka Yisifu daa zaŋ o nudirigu gbaai Ifriim n-zaŋ o zali tuhi Izrael nuzaa, ka zaŋ o nuzaa gbaai Manaasa n-zaŋ o mi zali tuhi Izrael nudirigu n-zaŋ ba na ti chε ka bε damd' o tooni.

¹⁴Amaa ka Izrael daa zaŋ o nuhi puli pa tab' zuyu n-zaŋ o nudirigu pa Ifriim ɻun daa nyɛ biasan' la zuyu ni, ka zaŋ o nuzaa mi pa Manaasa ɻun daa nyɛ bituuli maa zuyu ni.

¹⁵Ka o daa niŋ alibarika niŋ Yisifu ni ka yeli: "Naawuni ɻun nyɛ n yab' Ibrahimma mini m ba Yisahaku ni daa jem so ɻo, niŋm' alibarika niŋ bihi ɻo ni! Naawuni ɻun gbib' ma hal ti paai zuŋo dabisili ɻo, niŋm' alibarika niŋ be ni!"

¹⁶Malaika so ɻun daa yihi ma yel' bieri ni la, niŋm' alibarika niŋ be ni! Naawuni che ka bihi ɻo zuyu ti che ka m mini n yab' Ibrahimma ni m ba Yisahaku yuya ku kpi! Naawuni tim' ba bihi pam, ka che ka be zuliya nabi!"

¹⁷Yisifu ni daa nya ka o ba zaŋ o nudirigu pa Ifriim zuyu ni maa, di daa bi niŋ o nyayisim, ka o daa gbaag' o ba nuu ni o paai li Ifriim zuyu ni n-zaŋ li pa Manaasa zuyu ni;

¹⁸ka yel' o, "M ba, pa lala; dama ɻumbɔŋɔ n-nyɛ kpɛma. Zaŋm' a nudirigu maa pala o zuyu ni."

¹⁹Amaa ka o ba daa zayisi ka yeli, "M bia, m mi ni Manaasa gba zuliya ni ti galisi; amaa o tizo ɻo ni ti gar' o, ka o zuliya ni ti galisi pam."

²⁰Di saha ka o daa niŋ alibarika niŋ be ni dindali maa ka yeli, "Izraelnim' yi ti yɛn suhi alibarika, be ni zaŋla yi yuya suhi li. Be ni ti yeli, 'Naawuni che ka yi be kaman Ifriim mini Manaasa.' " Lala ka o daa niŋ n-zaŋ Ifriim leei toondana ka che Manaasa.

²¹Di saha ka Izrael daa yeli Yisifu, "Di ku lan yuui ka n kpi, amaa Naawuni ni be yi sani, ka ti zaŋ ya labisi yi yaannim' tingboŋ la ni yaha.

²²Ka din pahi nyɛla, n zaŋ n ni daa zaŋ n takob' mini n tɔbu tuhi Amorinim' ka fa be tingban' sheli din nyɛ Shekɛm la ti a, ka a mabihī la nuu ka di ni."

Piligu 49

Yaakubu yɛtɔya din bahindi nyaanja

¹Di saha ka Yaakubu daa bol' o bihi na nti yeli ba, "Layimmiya na ka n ti yeli ya din ti yɛn niŋ ya dahin' sheli ha yɛla."

²"Yaakubu bidibisi, Layimmiya na ti wum. Wummiya yi ba Izrael ni yɛn yeli ya shɛm.

³"Rubin, nyini n-nyɛ m bituuli, nyini n-nyɛ n kpiɔŋ; ka lan nyɛ n dɔtali tuuli bia. A nyɛla toondana ka mali kpiɔŋ pam.

⁴A ɻumanila kom din bi do baalim, a mi ku gari sokam, dama a daa zaŋ a ba pay' dɔni o bindoo zuyu n-ta li dayiri. A daa dɔni m bindoo zuyu.

⁵"Simiɔn mini Levi nyɛla nir' ni o mabia. Be malila be bidibbina tumdi barina.

⁶N ku zaŋ n nuu kpəhi bε yεla ni. M mi ku be bε layingu ni; dama bε suhuyiyisili puuni, bε kuri niriba, ka chεri chihiri nayilahi jila ni di ti ba suhupielli.

⁷Mbusim be bε suhuyiyisili maa zuyu, dama di kpεm' pam. Mbusim be bε sujee zuyu, dama ninkuunsi be di ni. N ni woligi ba Yaakubu daŋ ni, ka wurim ba kpəhi Izrael tingbɔŋ luyilikam ni.

⁸“Juda, a mabihi ni ti pay' a. A ni ti zaŋ a nuu gbaag' a dimnim' nyiŋgoya ni. A ba bidibisi ni ti damd' a tooni.

⁹ Juda ɣmanila gbuγimbila. M bia, a ku a dima, ka ɣmaligi kpe a yiŋa. A teeg' aman' dɔni kaman gbuγinli la. A ɣmanila gbuγin' nyaŋ. ɍuni n-lee ni tooi dam' a?

¹⁰Nam jaŋbee ti ku yi Juda nuu ni. Nam jaŋbee mi ti ku yi o zuliya nuu ni hal ka ɣun su li ti kana. Ka niriba ni ti deer' o noli.

¹¹O zaŋd' o bumbil' lɔri wain tia, ka zaŋd' o bunsaa bia lɔri wain ti' viɛlli. O zaŋdi wain payir' o situra, ka zaŋdi wain wala kom payir' o binyer' titali.

¹²O ni ti nyu wain ka o nina mɔhi; ka nyu bihim ka o nyina paligi.

¹³“Zεbulon ni ti ɣini n-tabila teeku noli. O kulinoli ni ti nyɛla ɣarin' kara zaashee. O tintariga ti yɛn zaŋmi hal ni Sidɔn.

¹⁴“Isaka ɣmanila bun' so ɣun mali kpioŋ pieri sunsuuni.

¹⁵O nyaya ka nimaani vuhim shee viɛla, ka di tingbani biehigu mali kore. Dinzuγu ka o deeī talahi n-tumdi tuma kaman dabili la.

¹⁶“Dan ni ti nyɛla o niriba naa kaman Izrael zulianim' ni yino.

¹⁷Dan ni ti ɣmanila sokpaŋ' tinvurigu. O nyɛla sokpaŋ' garin̄ga ɣun dimdi wɔhu napɔŋkpaa, ka ɣun bar' o lεbiri lur' o kpali zuγu.

¹⁸“Yawε, n guhirila saha sheli a ni yɛn tiligi ma.

¹⁹“Dmenditɔya ni ti liri Gaad, amaa o ni ti kari doli ba ti fa bε nema.

²⁰“Asha tingban' ni ni ti mali bindir' suma. O ni ti mali bindir' shεŋa di ni simdi ni naa di.

²¹“Naftali ɣmanila walinyaŋ so ɣun gɔr' o yubu, ka dɔyɪ bi' viɛla.

²²“Yisifu ɣmanila ti' sheli din wandi wala, ka nyε din ɣe n-tab' kulibɔŋ, ka di wula zooi yayi kuligbirin̄ zuγu.

²³Peentɔriba ni ti lir' o, ka di bi viɛla. Bε ni ti to o piɛma, ka nahim o pam.

²⁴Amaa o tɔbu ku kabi, ka ti yaannim' Naawuni ɣun nyε kpioŋlan' ɣɔ ni che ka o nuhi mali kpioŋ ɣuna ɣun nyε Izraelnim' gula, ka yihiri ba barina ni ɣɔ yuli zuγu.

²⁵A ba Naawuni ni sɔŋ a. Naawuni ɣun nyε Kpioŋlan' Naa ɣɔ ni che ka saa mi a. O ni che ka kom yi tingbani puuni na a zuγu. O ni ti a bihi mini niyi pam.

26A ba daalibarika mali kpiɔŋ gari zoya din doya sahakam ŋɔ mini kunkuna din kul beni sahakam ŋɔ daalibarika. Naawuni chε ka o daalibarika ŋɔ zaa be Yisifu ɲun min' o mabihi daa woligi ŋɔ zuyu ni, ka be o gbεyú zuyu.

27Bεnjamin ŋmanila kundun bieyú. O gbahiri binyara asiba ni zaawuni ŋubira."

28Bεmbɔŋɔ zaa n-nyε Izrael zuliya pinaayi la. O ni daa yεli ba shεm ka niŋ alibarika shεŋja din simdi bε zaa yinoyino niŋ be ni shεm m-bala.

Yaakubu kpiya ka bε sɔy' o.

29Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa yεl' o bihi maa, "N yεn chaŋ ti pahila n yaannim' ni pumpɔŋɔ. Zaŋmiya ma ti sɔyi siliga din be Efurɔn ɲun nyε Hiti nir' la puu la ni m-pahi n yaannim' zuyu.

30Siliga maa bela Makipεla pu' shεli din be Mamri wulimpuhili polo Keenan tiŋgbɔŋ ni la. Ibrahimma n-daa da siliga maa Efurɔn ɲun nyε Hiti nir' la sani n-leeg' o dini ni di nyε o ni yεn sɔyir' o kpiimba luy' shεli.

31Nimaani ka bε daa sɔyi Ibrahimma min' o pay' Zara ni Yisahaku min' o pay' Ribεka; ka n gba daa sɔyi Liya nimaani.

32Ti daa da puu maa mini siliga din be di ni maa la Hitinim' sani."

33Yaakubu ni daa tɔyis' o bihi maa yεtɔya ŋɔ naai, o daa vuui la o naba pa o bindoo zuyu dɔni n-leei Naawuni dini pah' o yaannim' zuyu.

Piligu 50

1Di saha ka Yisifu daa va nti bɔb' gbaag' o ba n-kumdi ka mɔyisir' o kpariŋ.

2Di nyaanja ka Yisifu daa yεl' o tumtumdiba bεn nyε tima baŋdiba ni bε niŋm' tim ʒe o ba niŋgbuŋ ka di ku pool. Ka tima baŋdiba maa daa niŋ tim ʒe Izrael niŋgbuŋ.

3Bieyú pihinahi ka bε daa zaŋ niŋ tim maa ʒe o niŋgbuŋ maa, dama bε ni daa yi zaŋdi dabisi' shεŋja n-tumdi di tuma m-bala. Ka Ijiptinim' daa zaŋ biey' pisopɔin kum o kuli.

4Bε ni daa zaŋ dabisi' shεŋja kum o kuli maa ni daa ti gari, ka Yisifu daa yεli Firawuna yiŋnima, "N suhiri ya, yi nini yi tiyi ma, yin' yεlimiya Firawuna

5ni m ba daa yεli ma, 'N sayi kpibu; ka n yi ti kani, nyin' zaŋm' ma ti sɔyi n ni daa gbi sil' shεli Keenan tiŋgbɔŋ ni ni bε ti zaŋ ma sɔyi di ni la puuni; ka daa chε ka m-po di pɔri.' Dinzuyu pumpɔŋɔ, n-suhir' o ni o chε ka n chaŋ ti sɔyi m ba ka labina."

6Ka Firawuna daa yεl' o, "Cham' ti sɔy' a ba kaman o ni daa chε ka a po ni a ni niŋ shεm maa."

7Ka Yisifu daa chaŋ ni o ti sɔy' o ba. Ka Firawuna kpambaliba zaa min' o yin' kpamba ni Ijipti ninvuy' zu�uri zaa

⁸m-pahi Yisifu yiñnim' zaa min' o bięyanim' ni o ba yiñnim' zaa daa pahi Yisifu zuyu ka bę chanj. Kulla bę bihi mini pięri ni buhi ni niyi kɔŋko n-daa kpalm be Goshen tingbani maa ni.

⁹Ka chechebun' duhiriba mini wɔribariba daa pahi dol' o chanj. Niriba maa daa galisiya pam.

¹⁰Bę ni daa ti paai Atad kaboyili din be Joođen Moyili dul' la shee, ka bę daa duhi bę yee n-kum nandahima kumsi nimaani; ka Yisifu daa che ka bę zaŋ daba ayopɔin kum o ba kuli nimaani.

¹¹Keenannim' bęn daa nyę tingboŋ maa nim' ni daa nya ka bę kumdi Atad kaboyili maa shee maa, ka bę yeli, "Nandahima titali kumsi ka Ijiptinim' ḥo kumdi ḥo!" Dinzuwu ka bę daa boli nimaani yuli Ebé Mizraim; ka di be Joođen Moyili duli.

¹²Ka o bihi maa daa niŋ kaman bę ba ni daa zali ba shem.

¹³Bę daa ɿi o kuli Keenan tingboŋ ni nti soy' o siliga din daa be Makipela pu' sheli din be Mamri wulimpuhili polo la ni. Ibrahimma n-daa da siliga maa mini puu maa Efuron ḥun daa nyę Hiti nir' la sani n-leeg' o dini ni di nyę o ni yen soyir' o kpiimba iuy' sheli.

¹⁴Yisifu ni daa soy' o ba maa nyaanja, ka o min' o bięyanim' ni ninvuy' sheb' bęn zaa daa dol' o chanj soyibu maa shee maa daa lan lab' Ijipti.

Yisifu lan lo o bięyanim' alikauli

¹⁵Yisifu bięyanim' ni daa nya ka bę ba kpi maa ka bę yeli, "Di pa sheli ka Yisifu zayısi ti ka bɔhi ti bieri ti ni daa niŋ o zayı' bie' shel' la zuyu."

¹⁶Dinzuwu ka bę daa tim tuumba Yisifu sani ti yel' o, "Zaligu ḥo ka a ba daa zali ti poi ka naanyi kpi.

¹⁷Yelimiya Yisifu, 'Jaande chel' a bięyanim' ḥo ni daa tum' a taal' shel' la.' Pumpɔŋ, tinim' bęn nyę a yaannim' Naawuni daba ḥo suhir' a mi, chel' ti ni daa tum' a taal' sheli maa ti ti." Bę ni daa zaŋ yetɔya ḥo yeli Yisifu, o daa kummi.

¹⁸Ka o bięyanim' maa gba daa kana ti damd' o tooni ka yeli, "Ti nyela a daba."

¹⁹Amaa ka Yisifu daa yeli ba, "Di cheliya ka dabiem mali ya, n ku tooi zaŋ mmaŋ' zali Naawuni zaani.

²⁰Yi daa lo ma la zayı' bięyu, amaa ka Naawuni daa zaŋ li leei zayı' sun ni di che ka niriba pam ti tiligi kaman di ni nyę shem zuŋɔ dabisili ḥo.

²¹Dinzuwu di cheliya ka dabiem mali ya, n ni gbib' yi mini yi bihi." Lala ka o daa lan lo ba alikauli ka kpaŋsi bę suhuri.

Yisifu kum yela

²²Ka Yisifu min' o ba yiñnim' daa kul be Ijipti. Yisifu daa niŋla yuun' kɔbiga ni pia dunia yili ḥo.

²³Yisifu daa beni hal ti nya Ifriim bihi ni o yaantibichahi. O daa lan beni hal ti nya Manaasa bihi ni Makiri gba bihi n-zan̄ ba ȝil' o naba zuyu.

²⁴Ka Yisifu daa ti yεl' o zuliya maa, "N sayi kpibu; amaa Naawuni ni ti ka yi sanna nti yihi ya tiŋgbɔŋ ȝo ni n-zan̄ ya kulisi o ni daa po pɔri n-zan̄ tiŋgbɔŋ sheli ti Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu la ni."

²⁵Di saha ka Yisifu daa yεli Izraelnim' maa, "Naawuni yi ti yihi ya tiŋgbɔŋ ȝo ni, yin' ȝimiya n kɔba mali kuli;" ka daa chε ka bε po di pɔri.

²⁶Ka Yisifu daa ti kpi, ka bε niŋ tim ȝe o niŋgbuŋ n-zan̄ o niŋ kum adaka ni Ijipti. O daa niŋ dunia yil' la yuun' kɔbiga ni pia.

Yibu

Yibu 1

Bε niŋ Izraelnim' putɔyū Ijipti

1 Yaakubu bidibisi bən mini bε malibu daa kuli Ijipti yuya m-bɔŋɔ:

2 Rubin mini Simiɔn ni Levi ni Juda

3 ni Isaka ni Zebulon ni Benjamin

4 ni Dan ni Naftali ni Gaad ni Asha.

5 Yaakubu zuliya kalinli daa nyɛla ninvuy' pisopɔin: Yisifu ŋun' daa pun bela Ijipti.

6 Di nyaanja ka Yisifu min' o mabihi maa ni bε ʒiemān' ni niriba zaa daa ti kpi.

7 Amaa ka Izraelnim' maa daa dɔyi bihi n-nabi ka yεlgi pam, ka mali yaa m-pali Ijipti tingbɔŋ maa ni zaa.

8 Ka na' palo daa ti di Ijipti, ŋun' daa bi mi Yisifu.

9 Ka ŋun' daa yεl' o niriba, "Nyamiya, Izraelnim' ŋɔ zooya, ka lan mali yaa gari ti.

10 Cheliya ka ti bo so' sheli din ni che ka bε ku lan nabi. Di yi pa lala ti mini ti dimnim' yi ti yεn tuhi, bε ni pahi ti dimnim' maa zuyu tuhi ti ka nya soli zo n-yi ti tingbɔŋ ŋɔ ni."

11 Dinzuyu ka bε daa bo tuma zuyulaannim' ti ba ni bε che ka bε tum tuun' kpεma hal ka bε shia ti yi bεmaŋ' ni, ka daa che ka bε me Firawuna nεma zaashee fontinsi ti o Pitom mini Ramēsis.

12 Amaa bε ni daa kul niŋdi ba fitiina shεm, lala ka bε zuliya maa daa kul nabiri ka yεligiri pahira. Ka jelinsi mini dabiem daa kpe Ijiptinim' maa suhuri ni zan chan bε polo.

13 Ka Ijiptinim' daa muysisiri ba ka bε tumdi tuun' kpεma.

14 Bε daa che ka Izraelnim' maa nɔrila tandi, ka ŋmari bilichiisi, ka tumdi bε puri ni tuma zaa, ka lan muysisiri ba ka bε tumdi tuun' kpεma ni di che ka biεhigu niŋ ba tom.

15 Ka Ijipti naa maa daa ti lan yεli Hiburunim' maa payidɔyisɔtɔyindiba bən yuya daa booni Shifira mini Pua,

16 "Hiburu pay' yi lan yεn dɔyi ka yi chan ni yi ti deei bia, ka nya ka bia maa nyɛla bidibiga, yin' kumiy' o, amaa di yi nyε bipuŋinga, yin' chεliy' o."

17 Amaa ka payidɔyisɔtɔyindiba maa daa zɔri Naawuni ka bi niŋdi Ijipti naa ni daa yεli ni bε niŋm' shεm maa, bε daa bi kuri bidibbihi maa.

18 Ka Ijipti naa maa daa ti boli payidɔyisɔtɔyindiba maa na ti bɔhi ba, "Wula ka yi bi kuri bidibbihi maa ka che ba?"

¹⁹Ka payidɔyisɔtɔyindiba maa daa yeli Firawuna, “Hiburu payiba bɛn’ bi be kaman Ijipti payiba ni be shɛm, bɛ mali yaa pam. Payidɔyisɔtɔyinda ti yɛn paai ka bɛ pun dɔyi.”

²⁰Ka Naawuni daa zaŋ o nuu pa payidɔyisɔtɔyindiba maa zuyu, ka niriba maa daa lan nab’ pahi ka niŋ yaa.

²¹Payidɔyisɔtɔyindiba maa ni daa zɔri Naawuni maa zuyu ka Naawuni daa ti ba bɛ dahalali bihi.

²²Di saha ka Firawuna daa wuh’ o niriba maa zaa, “Hiburunim’ maa yi lan dɔyi bidibiga, yin’ zaŋm’ o ti lɔhi Nail Mɔyili ni, amaa cheliya bipuyinsi bɛna.”

Yibu 2

Anab’ Musa dɔyibu yɛla

¹Lɛvi do’ so daa ti kpuyi Lɛvi zuliya ni paŋa.

² Ka pay’ maa daa ti niŋ pua n-dɔyi bidibiga, ka pay’ maa daa nya ka o bia maa vieli pam, ka o daa zaŋ o sɔyiri hal ni chira ata.

³O ni daa ti nya ka o ku lan tooi sɔy’ o yaha, ka o daa kpuyi bɛ ni zaŋ kulikaya wuyi piɛ’ shɛli n-zaŋ kootaali tanta li din ni chɛ ka kom ku tooi kpe di ni. Ka o daa zaŋ o bia maa niŋ di ni n-zaŋ li chaŋ ti zali kayili ni mɔyili duli.

⁴Ka bia maa tizɔpaya daa ʒe kpaŋa ni o nya din yɛn nin’ o.

⁵Ka Firawuna bipuyinga daa ti ka mɔyili maa ni na ni o ti su kom. Ka o min’ o payisara daa bayisiri mɔyili maa chana, ka o daa ti nya piɛyu maa ni su kayili ni, ka o tim o payisara maa ni yino ni o chaŋ ti zaŋ li na.

⁶O ni daa zaŋ li na ka o piligi li n-nya bia maa, ka bia maa dii gbaai kuhigu. Ka di daa niŋ o yoli, ka o yɛli, “Hiburunim’ bihi la ni yino m-bala.”

⁷Di saha ka bia maa tizɔpay’ maa daa bohi Firawuna bipuyinga maa, “N cham’ ti boli Hiburu pay’ so ŋun mali bihim na ka o ti mɔyis’ a bia maa bihim ti a?”

⁸Ka Firawuna bipuyinga maa daa yel’ o, “Chama.” Di saha ka bipuyinga maa daa zo n-kuli ti boli bia maa ma na.

⁹Ka Firawuna bipuyinga maa daa yel’ o, “Zaŋmi bia ŋɔ kuli ti wubis’ o ti ma ka n yo a.” Di saha ka pay’ maa daa zaŋ bia maa kuli ti wubis’ o.

¹⁰Ka bia maa daa ti kpaŋ ka o zaŋ o tahi ti ti nabipuyinga maa, ka o zaŋ o leeg’ o bia, ka bol’ o yuli Musa, dama o daa yɛlimi, “Kom ni ka n yih’ o na.”

Musa zo n-kuli Midian

¹¹ Musa ni daa ti bi doo, ka o daa ti yi n-chaŋ o niriba sani nti nya bɛ ni tumdi tuun’ kpeen’ shɛŋa, ka daa ti nya Ijipti do’ so ni buri o niriba Hiburunim’ maa ni yino.

¹²Ka o daa yul' o luya ni ka bi nya so, ka daa ḥme n-ku Ijipti doo maa n-zan o pi bihigu ni.

¹³N-daa yi bieyu ka o lan yi n-chani ti nya Hiburunim' maa niriba ayi ni zabira, ka o daa yeli be ni ḥun ka yelimanlı "Bɔ n-niŋ ka a ḥmer' a mabia maa?"

¹⁴ Ka dilan' maa daa bɔh' o, "Duni n-lee zaŋ a leei ti zuyulana ni ti sariakarita? A lomi ni a ku ma kaman a ni sa ku Ijipti doo la shem la?" Di saha ka dabiem daa gbaai Musa, ka o t̄ehi ni o ni sa niŋ sheli maa yi palo.

¹⁵ Ka Firawuna daa wum di yela, ka bɔri ni o ku Musa. Amaa ka Musa daa zo Firawuna sani n-kuli Midian tiŋgbɔŋ ni. Dahin sheli ka o daa ti ʒi kɔbiliga gbini

¹⁶ka bipuyins' ayopɔin bɛn daa nyɛ Midian maligumaana so bihi daa ti kana ti toori kom niŋdi bɔyili ni ni be nyuhi be ba biŋkɔbiri.

¹⁷Ka pięguliba shɛb' daa kana ti kari ba, amaa ka Musa daa yiysi zab' be zuyu ka niŋ kom ti be pieri maa ka be nyu.

¹⁸Bɛ ni daa ti kuli yin̄a, ka be ba Riuel bɔhi ba, "Ka wula ka yi ti daŋ kundina lala?"

¹⁹Ka be daa yel' o, "Ijipti do' so n-fa ti pięguliba maa nuu ni bahi hal ka ḥɔŋ kom ti ti ka ti nyuhi ti biŋkɔbiri maa."

²⁰Ka o daa bɔh' o bipuyinsi maa, "Ka o be ya? Wula ka yi chɛ o zali samban' ni? Bolimiy' o na ka o ti di bindirigu."

²¹Ka Musa daa sayi m-be be sani, ka o daa zaŋ o bipuyinga Zipora ti Musa.

²²Ka o daa zaŋ o dɔyi bidibiga ka yeli, "Sana n-nyɛ ma tiŋgbɔŋ ḥɔ ni." Dinzuu ka o daa boli bia maa yuli Gerishom.

²³Ka di daa mali ti niŋ yuun' shɛŋa, ka Ijipti naa maa daa kpi. Ka Izraelnim' maa daa na kul be be dabitim maa ni fabinda, ka kuhiri bɔri sɔŋsim. Ka be dabitim ni kuhigu maa daa paai Naawuni.

²⁴Ka Naawuni daa wum be fabila maa, ka teeg' o ni daa lo Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu alikauli shɛl' la yela.

²⁵Ka Naawuni daa lihi Izraelnim' maa, ka baŋ ni be be muysigu ni.

Yibu 3

Naawuni boli Musa

¹Musa daa gulila o deemba Jetro ḥun daa nyɛ Midian maligumaana la biŋkɔbbaligu maa. Ka o daa ti zaŋ ba ti kpe tiŋban' neli ni n-gari chaŋ Naawuni zoli din yuli booni Sinai la gbini.

²Ka Yawɛ malaika daa ti puhi yi o zuyu buyim niem puuni tutuyu ni, ka Musa daa lihi nya ka buyim diri tutuyu ni, amaa ka lee bi diri tutuyu maa.

³Di saha ka Musa daa yeli, “N ni birigi chan ti nya lahizibu din che ka buyim maa bi diri tutuyu maa.”

⁴Yawε ni daa nya ka Musa birigi kanna ni o ti nya li maa, ka Naawuni daa bol’ o tutuyu maa ni, “Musa! Musa!” Ka o garigi yeli, “N-nyε ma.”

⁵Di saha ka Naawuni daa yel’ o, “Di miri kpe na, pirigim a namda maa, dama a ni ȝe luȝ’ sheli ȝo nyela luȝ’ kasi shee.”

⁶O daa lan yel’ o, “Mani n-nyε a yaannim’ Naawuni. Mani n-nyε Ibrahimma Naawuni; mani n-nyε Yisahaku Naawuni; mani n-nyε Yaakubu Naawuni.” Di saha ka Musa daa pɔb’ o nina, dama o daa zɔrila dabiem ni o yuuni Naawuni.

⁷Di saha ka Yawε daa yeli Musa, “N nya n niriba bεn be Ijipti la muysiigu, ka wum bε fabila zaŋ chan bε tuma zuyulaannim’ ni niŋdi ba fitiina shεŋa la polo. M mi bε wahalanim’ maa zaa.

⁸Dinzuyu ka n kana ni n ti yihi ba Ijiptinim’ maa nuu ni, ka yihi ba tiŋgbɔŋ maa ni n-zaŋ ba tahi tiŋban’ vielli din galisi ni; tiŋban’ sheli din mali bihim mini shiri pam, ka nyε Keenannim’ mini Hitinim’ ni Amorinim’ ni Perizinim’ ni Hivinim’ ni Jebusinim’ ni su tiŋgbɔŋ sheli.

⁹Pumpɔŋ, nyama, n niriba Izraelnim’ maa fabila maa paai ma, ka n nya Ijiptinim’ maa ni tiri ba wahala shεŋa maa zaa.

¹⁰Dinzuyu kamina ka n ti tim a Firawuna sani ka a chan ti yihi n niriba Izraelnim’ maa Ijipti tiŋgbɔŋ maa ni.”

¹¹Amaa ka Musa yeli Naawuni, “M mi lee nyε ȝuni n-chani Firawuna sani ntí yihiri Izraelnim’ Ijipti tiŋgbɔŋ ni?”

¹²Ka o daa yeli, “N ni be a sani. Dimbɔŋ mi n-yεn nyε shihirili din wuhiri ni mani n-tim a, a yi ti yihi niriba maa Ijipti tiŋgbɔŋ maa ni na, yi ni ti jemdi man’ Naawuni zoli ȝo zuyu.”

¹³Di saha ka Musa yeli Naawuni, “Ka n yi chan ti yeli Izraelnim’ maa, ‘Yi yaannim’ Naawuni n-tim ma yi sanna.’ Ka bε bɔhi ma, ‘O yuli lee booni bɔ?’ Man’ yεlim’ ba wula?”

¹⁴Ka Naawuni yeli Musa, “Mani n-nyε Mani.” Ka lan yeli yaha, “Yεlim’ Izraelnim’ maa, ‘Mani n-tim ma yi sanna.’”

¹⁵Ka Naawuni daa lan yeli Musa, “Yεlim’ Izraelnim’ maa ȝ-ȝo, ‘Yawε ȝun nyε yi yaannim’ Naawuni, Ibrahimma Naawuni ni Yisahaku Naawuni ni Yaakubu Naawuni la n-tim ma yi sanna. N yuli m-bala sahakam. ȝiemani kam nim’ ni yεn booni ma shεm m-bala.

¹⁶Cham’ ti layim Izrael kpamba n-yeli ba, ‘Yawε ȝun nyε yi yaannim’ Naawuni, Ibrahimma Naawuni ni Yisahaku Naawuni ni Yaakubu Naawuni n-yi n zuyu ka yeli ma, N nini nyan ya, ka nya yi ni diri wahala shεŋa zaa Ijipti tiŋgbɔŋ ni.

¹⁷Ka n lo alikauli ni n ni yihi ya Ijipti tingbɔŋ maa ni wahala maa ni n-zan ya tahi Keenannim' mini Hitinim' ni Amɔrinim' ni Perizinim' ni Hivinim' ni Jebusinim' tingbɔŋ ni. Di nyɛla tingban' sheli din mali bihim mini shiri pam.'

¹⁸“Di saha bε ni wum a yεligu maa, ka a mini Izrael kpamba maa chanj Ijipti naa maa sani ti yεl' o, ‘Yawε ɳun nyε Hiburunim' Naawuni la n-ka ti sanna, ti suhir' a mi, pumpɔŋɔ che ka ti chanj tingban' nelni ni daba ata chandi nti mali sara ti Yawε ɳun nyε ti Naawuni maa.’

¹⁹M mi ni Ijipti naa maa ku che ka yi chanj, nayila n zaŋla kiŋkansi niŋ o.

²⁰N ni teegi n nuu n-tum alahiziba tuma n-darigi Ijiptinim' maa tibili, di nyaanja ka o ni che ka yi chanj.

²¹“N ni che ka Ijiptinim' niŋ ya nirlim din ni che ka yi ku yi nimaani chanj ni nu' zaŋa.

²²Izrael pay' kam ni ti chanj o ɿiŋgiinikpee sani bee o mini saan' so ɳun layim be sani nti suh' o anzinfia mini salima nema ni situra, ka yi zaŋ li niŋ yi bidibisi mini yi bipuyinsi zaa din ni che ka yi zaŋ Ijiptinim' maa daazichi pam chanj.”

Yibu 4

Naawuni ti Musa alahiziba tumtumsa yiko.

¹Di saha ka Musa daa garigi yεli, “Ka bε yi ti bi niŋ ma yεda, ka zayisi n yεligu maa wumbu, ka yεli ni a bi yi n zuyu?”

²Ka Yawε bɔh' o, “Bɔ n-lee be a nuu ni ɳɔ?” Ka o yεli, “Jaŋgbee.”

³Ka o yεl' o, “Zaŋmi li bahi tiŋa.” Ka o zaŋ li bahi tiŋa ka di leei wahu, ka Musa tirisi lab' nyaanja ka che li.

⁴Di saha ka Yawε daa yεli Musa, “Zaŋm' a nuu gbaag' o zuli,” ka o daa zaŋ o nuu gbaag' o zuli maa, ka di lan leei jaŋgbee o nuu ni.

⁵“Dina n-ni che ka bε niŋ yεda ni man' Yawε ɳun nyε bε yaannim' Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni la shiri yi a zuyu.”

⁶Ka Yawε daa lan yεl' o yaha, “Zaŋm' a nuu niŋ a binyerigu ni.” Ka o zaŋ o nuu niŋ o binyerigu maa ni, o ni daa ti yihi li na, ka niŋgbuŋ dɔr' bieyu gbaai li, ka di paligi zaa paratete kaman gumborigu la.

⁷Di saha ka Naawuni daa yεl' o yaha, “Zaŋm' a nuu maa labisi niŋ a binyerigu maa ni.” Ka o daa lan zaŋ o nuu maa labisi niŋ o binyerigu maa ni, o ni daa ti yihi li na ka di min' o niŋgbuŋ zaa lan nyɛla yim.

⁸“Bε yi ti bi niŋ a yεda bee n-zayisi ni bε dihi a ni tuui niŋ sheli ɳɔ tabili; di pa sheli bε ni niŋ din pahi ayi ɳɔ yεda.

⁹Ka bε yi ti kul zayisi alahiziba tuma ayi ηο dihi tabili bee n-zayisi ni bε ku wum a yeligu, nyin' toomi Nail Moyili la kom kpaai bahi tiŋkuŋ zuyu ka di leei Ʒim tiŋkuŋ maa zuyu."

¹⁰Amaa ka Musa daa yεli Yawε, "N Duuma, m pala zilinvalingalana, hal dahin' sheli ha bee a ni tɔyisiri mani ɳun nyε a dabil ɳo yεtɔya pumpɔŋ ɳo. M bi tooi tɔyisiri yεtɔya yomyom, ka n zilinli bi tooi lεbigira."

¹¹Di saha ka Yawε bøh' o, "Duni n-lee chε ka ninsalinim' tɔyisiri yεtɔya? Duni n-lee chε ka bε nyε biriti bee tikpiranima bee n-nyara bee n-nyε zoomba? Pa man' Yawε?

¹²Dinzuŷu chama, n ni be a nol' ni n-wuh' a a ni ti yεn yεli shεm."

¹³Amaa ka o yεl' o, "N Duuma, n suhir' a, tayimi tim so."

¹⁴Ka Yawε suhu daa yiyisi bahi Musa zuyu ka o yεl' o, "Pa a mabia n-nyε Aduna ɳun nyε Levi nir' la? M mi ni o nyεla ɳun ni tooi tɔyisi yεtɔya vienyelinga. Nyama, o nyεla ɳun yεn yina ti tuh' a soli, ka o yi ti nya a, o suhu ni paligi pam.

¹⁵Ka a zaŋ yεtɔya maa ti o, n ni ti be a min' o zaa noya ni, ka wuhi ya yi ni yεn niŋ shεm.

¹⁶O ni ti zan' a zaani n-tɔyisi niriba maa yεtɔya ti a, ka a mi ti zani Naawuni zaani o sani.

¹⁷Zaŋmi jaŋgbee ɳo niŋ a nuu ni mali chan, dina ka a ti yεn mali tumdi alahiziba tumtumsa maa."

Musa labi Ijipti

¹⁸Di saha ka Musa daa labi kuli ti yεl' o deemba Jetro, "N suhir' a mi, chε ka n labi Ijipti tiŋgbøŋ ni n niriba sani ntì nya bε na be bε nyεviya ni." Ka Jetro daa yεli Musa, "Cham' ni suhudoo."

¹⁹Ka Yawε daa yεli Musa Midian tiŋgbøŋ maa ni, "Labimi Ijipti tiŋgbøŋ ni, dama ninvuy' shεb' ben daa lo ni bε ku a maa zaa kpiya."

²⁰Di saha ka Musa daa zaŋ o pay' min' o bidibisi balisi buŋa n-labi Ijipti, ka daa zaŋ Naawuni jaŋgbee la gbib' o nuu ni.

²¹Ka Yawε daa lan yεli Musa, "Nyama, a yi ti paai Ijipti tiŋgbøŋ ni, nyin' tummi alahiziba tuun' shεŋa zaa n ni niŋ a yiko ni a tum maa Firawuna tooni, amaa n ni ti chε ka o suhu kpaŋ pam, ka o ku chε ka niriba maa chan."

²²Ka a ti chan ti yεli Firawuna, Yawε ni yεli shεm m-bøŋ: 'Izrael nyεla m bidib' kpεma.'

²³M pun yεl' a, 'Chε ka m bia maa chan ti jεm ma,' ka a zayisi ni a ku chε ka o chan, dinzuŷu n ni ku a bidib' kpεma."

²⁴Ka Musa daa chani nti paai luy' sheli gbe nimaani, ka Yawε daa kana ti bɔri ni o ku o.

²⁵Ka o pay' Zipɔra daa bo kuyili din dira n-gun' o bidibiga, ka zaŋ di ʒim ʒe Musa naba ka yeli, "Pumpɔŋɔ, a nyɛla n yidana ni yelimanɔl ʒim yihibu puuni."

²⁶Ka Yawε daa che o. Di saha ka pay' maa daa yeli, "Gunibu ŋɔ zuyu a shiri nyɛla n yidana ni yelimanɔl ʒim yihibu puuni."

²⁷Ka Yawε daa yeli Aduna, "Cham' tingban' neli ni ti tuhi Musa soli." Ka o daa chaŋ ti tuh' o soli Naawuni zol' la gbini m-mɔyis' o kparin.

²⁸Di saha ka Musa daa zaŋ Yawε ni tim o ni o ti yeli Aduna shɛm yel' o, ka wuh' o o ni yel' o ni o tum alahiziba tuun' shɛnja zaa.

²⁹Di saha ka Musa mini Aduna daa chaŋ ti layim Izrael kpamba zaa.

³⁰Ka Aduna daa yeli ba Yawε ni daa yeli Musa yɛtɔy' shɛnja maa zaa, ka daa tum alahiziba tumtumsa maa niriba maa ninni.

³¹Ka niriba maa daa ninj yɛda. Be ni daa wum ni Yawε bayá be Izraelnim' ni ka nya be wahala maa, ka be daa silim be zu�uri tiŋa n-jɛm Naawuni.

Yibu 5

Musa mini Aduna chaŋ Firawuna sani

¹Dimbɔŋɔ nyaanɔ ka Musa mini Aduna daa chaŋ Firawuna sani ti yel' o, "Yawε ŋun nyɛ Izraelnim' Naawuni la ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: 'Che ka n niriba ŋɔ chaŋ tingban' neli ni ti puhi chuyu ti ma.'"

²Amaa ka Firawuna yeli, "Duni n-lee nyɛ Yawε, ka n ni wum o yeligu ka che ka Izraelnim' maa chaŋ? M bi mi Yawε maa, dinzu�u n ku che ka Izraelnim' maa chaŋ."

³Ka be daa yel' o, "Hiburunim' Naawuni n-daa ka ti sanna, dinzu�u ti suhir' a mi, che ka ti chaŋ tingban' neli ni daba ata chandi ti mali sara jɛm Yawε ŋun nyɛ ti Naawuni ŋɔ, di yi pa lala o ni che ka alabo lu ti zu�u bee n-che ka be zaŋ takɔbi ku ti."

⁴Amaa ka Ijipti naa maa daa yeli ba, "Musa mini Aduna, bɔzu�u ka yi che ka Izraelnim' maa bi tumdi be tuma? Chamiya ti tum yi tuma."

⁵Firawuna daa lan yeli, "Pumpɔŋɔ be galisiya pam, ka yi bɔri ni be che tuma bebo?"

⁶Dindali maa ka Firawuna daa zali be tuma zu�ulaannim' mini bɛn daa yuuni ba ka be tumdi tuma maa zaligu yeli,

⁷"Di lan chanja ti che mɔri na ti ti ba ka be ŋma bilichiisi maa. Cheleya ka be maŋmaŋ' chani ti cheri mɔri maa na.

⁸Amaa bε ni yi kul ηmari bilichiisi shem maa, lala ka bε na kul yεn ηmari li, di filimya li; bε nyεla vinnyayinima, dina n-che ka bε yεli, ‘Che ka ti chanj ti mali sara jem ti Naawuni.’

⁹Timiya ba tuun’ kpεma pam ka bε tumda din ni che ka bε ku lan gbilisi tibili wum yohingu yεtɔyα.”

¹⁰Ka tuma zuyulaannim’ mini bεn daa yuuni ba ka bε tumdi tuma maa daa chanj ti yεli ba, “Firawuna yεliya, ‘N ku lan tin ya mōri.

¹¹Yimanjanj’ chamiya ti bom’ mōri yi n-ni nya li luy’ sheli na, amaa yi tuma bi yεn filim hal biεla gba.’”

¹²Di saha ka Izraεlnim’ maa daa chani gindi Ijipti tingbɔn maa ni ni bε bo mōri na.

¹³Ka tuma zuyulaannim’ maa daa kul muysiri ba ka yεra, “Tummiya yi tuma naari dabisili kam kaman bε ni yi tiri ya mōri ka yi tumdi li shem maa.”

¹⁴Ka Firawuna tuma zuyulaannim’ maa daa buri bε mi ni daa pii Izraεl ninvuy’ shεb’ ni bε lihiri bε tab’ maa ka bε tumdi tuma maa ka yεra, “Bɔzuyu ka yi bi ηma bilichiisi sɔhila mini zuŋɔ kaman yi ni yi pun ηmari li shem dabisili kam la?”

¹⁵Di saha ka Izraεl tuma kpamba maa daa chanj Firawuna sani nti fabili niŋ o ka yεl’ o, “Wula ka a niŋdi tinim’ bεn nyε a tumtumdiba ηɔ lala?

¹⁶Bε bi lan tiri ti mōri, amaa ka na kul yεra, ‘Omamiya bilichiisi maa!’ Nyam’ bε ni buri a tumtumdiba shem, amanjanj’ niriba maa tum din bi tuhi.”

¹⁷Ka o yεl’ ba, “Yi nyεla vinnyayinima, dina n-che ka yi yεli, ‘Che ka ti chanj ti mali sara jem Yawε.’

¹⁸Chamiya ti tum tuma maa, dama bε bi lan yεn tin ya mōri, amaa yi mi kul yεn ηmarila bilichiisi maa kaman yi ni yi pun ηmari li shem tariga la.”

¹⁹Di saha ka Izraεl tuma kpamba maa daa banj ni yεlli ka bε nya maa, bε ni daa yεli ba ni bε kul ηmam’ bilichiisi maa kaman bε ni yi pun ηmari li shem tariga dabisili kam la zuŋu.

²⁰Bε ni daa yi Firawuna sani labira, ka bε nya Musa mini Aduna ka bε ʒieya guhiri ba.

²¹Ka bε daa yεli ba, “Yawε nyan ya ka ni darigi yi tibili. Yi che ka Firawuna min’ o kpamba nyee nyɔni ti nyooni biεyu, ka zaŋ takɔbi niŋ bε nuu ni ni bε ku ti.”

Musa fabili niŋ Naawuni

²²Di saha ka Musa daa suhi Yawε yεli, “Yaa n Duuma, bɔ n-niŋ ka a niŋ niriba ηɔ zay’ biεyu lala? Bɔzuyu ka a tim ma na?

²³Dama saha sheli n ni daa zaŋ a yuli kana ti tɔyisi Firawuna yɛtɔya la, di saha maa zaŋ kana zuŋɔ, o kul niŋdila a niriba maa putɔyu, ka a bi niŋ sheli ni a fa a niriba maa bahi.”

Yibu 6

¹Di saha ka Yawε daa yeli Musa, “Pumpɔŋɔ a ni nya n ni yɛn niŋ Firawuna shɛm: N yi niŋ o firimiinsi o ni chɛ ka bɛ yi, yɛlimaŋli, n ni niŋ o firimiinsi, ka o kari ba yih’ o tingbɔŋ maa ni.”

Naawuni pii Musa

²Ka Naawuni daa yeli Musa yaha, “Mani n-nyɛ Yawε.

³ N daa yi Ibrahimma zuyu, ka yi Yisahaku zuyu, ka lan yi Yaakubu gba zuyu n-wuhi ba ni mani n-nyɛ Naawuni ŋun nyɛ Kpiɔŋlan’ Naa, amaa n daa bi kahigi n yuli Yawε wuhi ba.

⁴N daa lan lo ba alikauli ni n ni zaŋ Keenan tingbɔŋ ti ba, bɛ ni daa nyɛ saamba be tingbɔŋ shel’ ni la.

⁵Dinzuŷu n wum Izraɛlnim’ maa fabila zaŋ chaŋ Ijiptinim’ ni zaŋ ba leei daba maa polo, ka teei n ni daa lo alikauli sheli maa yɛla.

⁶Dinzuŷu yɛlim’ Izraɛlnim’ maa ni mani n-nyɛ Yawε, ka n ni yihi ya Ijiptinim’ dabitim maa ni. N ni teei n nuu tum tuun’ kara n-darigi bɛ tibili ka tiligi ya.

⁷N ni zaŋ ya leei n niriba, ka leei yi Naawuni, ka yi ti baŋ ni man’ Yawε ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ n-yihi ya Ijiptinim’ ʒi’ tibisa ʒibu ni.

⁸N ni ti zaŋ ya tahi n ni daa po pɔri ni n zaŋ tingbɔŋ sheli ti Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu la ni. N ni ti zaŋ li tin ya ka di leei yi ni su sheli. Dama mani n-nyɛ Yawε.”

⁹Ka Musa daa chaŋ ti yeli Izraɛlnim’ maa lala. Amaa ka bɛ daa zayisi li wumbu, bɛ suhugarigu mini bɛ ni daa be putɔyu dabitim bandi sheli ni maa zuyu.

¹⁰Di saha ka Yawε daa yeli Musa,

¹¹“Cham’ ti yeli Firawuna ŋun nyɛ Ijipti naa maa ni o chɛ ka Izraɛlnim’ maa yi o tingbɔŋ maa ni.”

¹²Amaa ka Musa daa garigi yeli, “Izraɛlnim’ maa zayisiya ni bɛ ku wum n yɛligu, ka wula ka Firawuna ŋun’ lee ni wum mani ŋun bi tooi tɔyisiri yɛtɔya ŋɔ yɛligu?”

¹³Ka Yawε daa lan tɔyisi Musa mini Aduna yɛtɔya ka zali ba zaligu zaŋ chaŋ Izraɛlnim’ mini Firawuna ŋun nyɛ Ijipti naa maa polo n-yɛli ba ni bɛ yihim’ Izraɛlnim’ Ijipti tingbɔŋ maa ni.

Musa mini Aduna zuliya ni niriba

¹⁴Be dɔyirikpamba yuya m-bɔŋɔ: Izrael bituuli ɔn yuli daa booni Rubin la daa dɔyi bidibis' anahi; Hanok mini Pallu ni Hεzirɔn ni Karimi, bɛna n-daa nyε Rubin zuliya ni kpamba.

¹⁵Simiɔn bidibisi n-daa nyε: Jεmuel mini Jamin ni Ohad ni Jachin ni Zɔhar ni Shaul ɔn daa nyε Keenan pay' bia la. Bεmbɔŋɔnima n-daa nyε Simiɔn zuliya ni kpamba.

¹⁶Lεvi bidibisi yuya m-bɔŋɔ kaman be dɔyirikpamba ni nyε shεm: Gεrishɔn mini Kɔhat ni Mεrari. Lεvi daa ninla yuun' kɔbiga ni pihitanaayopɔin dunia yili.

¹⁷Gεrishɔn bidibisi n-daa nyε: Libini mini Shimεi ni be malibu.

¹⁸Kɔhat bidibisi n-daa nyε: Amiram mini Izar ni Hiburɔn ni Uziel. Kɔhat daa ninla yuun' kɔbiga ni pihitanaata dunia yili.

¹⁹Mεrari bidibisi n-daa nyε Mahili mini Mushi. Bεmbɔŋɔnima n-daa nyε Lεvi zuliya ni niriba kaman be dɔyirikpamba ni daa nyε shεm.

²⁰Ka Amiram daa kpuγ' o piriba Jokebed n-zan o dɔyi Aduna mini Musa. Amiram daa ninla yuun' kɔbiga ni pihitanaayopɔin dunia yili.

²¹Izar bidibisi n-daa nyε Kɔra mini Nεfεg ni Zikiri.

²²Ka Uziel bidibisi mi nyε Mishεl mini Elizafan ni Sitiri.

²³Ka Aduna daa kpuγi Aminadab bipuyinga ɔn daa nyε Nashɔn tizɔpaya ka o yuli booni Elishεba la, ka o daa dɔyi Nadab mini Abihu ni Elieza ni Itama.

²⁴Kɔra bidibisi n-daa nyε: Asir mini Elikanā ni Abiasaf. Bεmbɔŋɔnima n-daa nyε Kɔra dan niriba.

²⁵Ka Aduna bidibiga Elieza daa kpuγi Putiel bipuyinsi ni yino n-daa zan o dɔyi Finεhas. Bεmbɔŋɔnima n-daa nyε Lεvi zuliya maa ni kpamba kaman be yaannim' dunoya ni daa nyε shεm.

²⁶Aduna ɔj mini Musa ɔj ka Yawε daa yεli, "Yihimiya Izraelnim' ɔj zaa Ijipti tiŋgbɔŋ ni gbilligbilli la."

²⁷Musa mini Aduna maa n-daa nyε bεn yεli Firawuna ɔn nyε Ijipti naa la ni o chε ka Izraelnim' yi Ijipti tiŋgbɔŋ ni la.

Naawuni zali Musa mini Aduna zaligu

²⁸Dahin' sheli Yawε ni daa tɔyisi Musa yεtɔya Ijipti tiŋgbɔŋ ni la,

²⁹Yawε daa yεl' o mi, "Mani n-nyε Yawε. Yεlim' Firawuna ɔn nyε Ijipti naa maa n ni yεl' a shεlikam zaa."

³⁰Ka Musa daa garigi yεli Yawε, "M bi tooi tɔyisiri yεtɔya, Firawuna ku bɔri ni o wum n yεtɔya."

Yibu 7

1Ka Yawε daa yεli Musa, “Nyama n yεn chεmi ka a be kaman Naawuni la Firawuna sani, ka chε ka a mabia Aduna mi nyε a daanabi.

2A ni ti yεli n ni zal’ a ni a yεlim’ shεlikam zaa, ka a mabia Aduna mi ti yεli Firawuna ni o chε ka Izraεlnim’ maa yi o tingbɔŋ maa ni.

3Amaa n ni ti chε ka Firawuna niŋ tipawumli n-zayisi yi yεligu maa wumbu, hal n ni ti yεn tum alahiziba shεŋja Ijipti tingbɔŋ ni maa zaa yoli.

4Firawuna yi ti zayisi ni o ku wum yi yεligu maa, di saha ka n ni ti darigi Ijiptinim’ maa tibili, ka tum tuun’ kara pam yihi n niriba Izraεlnim’ maa zaa Ijipti tingbɔŋ maa ni gbilligbilli.

5N yi ti teei n nuu darigi Ijiptinim’ maa tibili ka yihi Izraεlnim’ maa Ijipti tingbɔŋ maa ni, di saha ka Ijiptinim’ ni baŋ ni mani n-nyε Yawε.”

6Ka Musa mini Aduna daa niŋ lala; bε daa niŋ Yawε ni zali ba ni bε niŋ shεm maa.

7Musa yuma daa nyεla yuun’ pihinii, ka Aduna mi yuma nyε yuun’ pihiniinaata saha shεli bε ni daa chaŋ ti tɔyisi Firawuna yεtɔya maa.

Aduna Jaŋgbεe

8Di saha ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna,

9“Firawuna yi ti yεli ya ni yi tummi alahiziba tuuni din wuhiri ni mani n-shiri tim ya na, nyin’ yεlim’ Aduna ni o zaŋm’ o jaŋgbεe bahi tiŋa Firawuna tooni ka di leei wahu.”

10Di saha ka Musa mini Aduna daa chaŋ Firawuna sani nti niŋ kaman Yawε ni daa zali ba ni bε niŋ shεm maa, ka Aduna daa zaŋ o jaŋgbεe maa bahi Firawuna min’ o kpamba tooni, ka di leei wahu.

11Di saha ka Firawuna daa boli Ijipti baŋdiba mini bukpahinim’ bεn nyε timanim’ na, ka bε gba daa ti tum bε tabibi tuma niŋ lala.

12Bε gba daa zaŋla bε jaŋgbεhi bahi tiŋa, ka di leei wayiri. Amaa ka Aduna jaŋgbεe maa daa zaŋ bε jaŋgbεhi maa vali.

13Di zaa yoli ka Firawuna daa na kul niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku wum bε yεligu maa kaman Yawε ni daa yεli shεm la.

Alɔbo lu Ijiptinim’ zuyu

14Di saha ka Yawε daa yεli Musa, “Firawuna suhu kpεm’ pam; o zayisiya ni o ku chε ka niriba maa chaŋ.

15Dinzuγu biεy’ asiba, o yi sa chani moyili ni, nyin’ sa zaŋm’ a jaŋgbε’ shεli din daa leei wahu la niŋ a nuu ni chan ti zani moyili maa duli gul’ o.

¹⁶Yelim' o, 'Yawε ɳun nyε Hiburunim' Naawuni la n-tim ma a sanna ni n ti yεl' a ni a che ka o niriba maa chaŋ tingban' neli ni ti jεm o. Amaa ka a na kul bi sayi hal ni pɔjɔ.'

¹⁷Dinzuyu Yawε yeliya, 'Nyama, n yεn zaŋla n jaŋgbee din be n nuu ni ɳɔ fiεbi ko' sheli din be Nail Mɔyili ɳɔ ni ɳɔ ka di leei ɿim, ka a baŋ ni mani n-nyε Yawε,

¹⁸ka di puuni zahim zaa kpi n-niŋ di kom maa ni ka di nyɔni, ka Ijiptinim' kɔŋ li nyubu.' "

¹⁹Ka Yawε daa lan yeli Musa, "Yelim' Aduna ni o zaŋm' o jaŋgbee maa niŋ o nuu ni n-teeg' o nuu tiri Ijiptinim' koma zaa bε kulibɔna mini bε kɔsoya ni bian kam ni bε ko' purima zaa ka di leei ɿim. Ka ɿim ni be Ijipti tingbɔŋ ni zaa hal zaŋtabili bε ko' niŋdi binyara din nyε bε ni zaŋ dari mali shεŋa mini bε ni zaŋ kuya me shεŋa la zaa puuni."

²⁰Di saha ka Musa mini Aduna daa niŋ kaman Yawε ni zali ba shεm maa Firawuna min' o kpamba ninni, O daa yaag' o jaŋgbee maa n-fiεbi kom din daa be Nail Mɔyili maa ni, ka di zaa daa shiri leei ɿim.

²¹Ka Nail Mɔyili maa puuni zahim zaa daa kpi n-niŋ kom maa ni, ka di nyɔni, ka Ijiptinim' daa kɔŋ Nail Mɔyili maa ni kom maa nyubu; ka ɿim daa be Ijipti tingbɔŋ maa ni zaa.

²²Amaa ka Ijipti timanim' gba daa tum bε tabibi tuma n-gba daa niŋ lala. Ka di daa kpansi Firawuna suhu, ka o daa bi wum bε yεligu maa kaman Yawε ni daa pun yεli shεm la.

²³Di saha ka Firawuna daa ɳmaligi kul' o yiŋa, ka zaŋ li niŋ o bayaka.

²⁴Ka Ijiptinim' zaa daa naanyi gbi la kɔbilisi gili Nail Mɔyili maa ni bε nya kɔnyurim, dama bε daa naan ku tooi lan nyu Nail Mɔyili kom maa yaha.

²⁵Ka daba ayopɔin daa mali ti gari, Yawε ni daa fiεbi Nail Mɔyili maa nyaanja.

Yibu 8

Poloya yiya

¹Di saha ka Yawε daa lan yεli Musa, "Cham' Firawuna sani ti yεl' o, Yawε yeliya, 'Che ka n niriba maa chaŋ ti jεm ma.

²Amaa a yi zayisi ni a ku che ka bε chaŋ, n ni che ka poloya yina yεrigi a tingbɔŋ ɳɔ ni zaa.

³Poloya maa ni pali Nail Mɔyili maa ni luyilikam hal ka palo ti lan kani, ka bε ni ti yi mɔyili maa ni kpe a yiŋa ni a dudoonigu puuni ni a bindoo zuyu zaa, ka kpe a niriba min' a kpamba zaa yinsi ni a yiŋ' daansi ni min' a yiŋ' sayiduyuri ni ɿeduyuri ni zaa.

⁴Poloya maa ni ti lir' a min' a kpamba ni a niriba zaa.' "

⁵Ka Yawε daa lan yeli Musa yaha, “Yεlim’ Aduna ni o zaŋm’ o jaangbee niŋ o nuu ni n-teei li tiri kulibɔna mini ko’ soya ni kopurim ni be luy’ shεlikam zaa n-chε ka poloya yi Ijipti n-yεrigi tiŋgbɔŋ maa ni luyilikam.”

⁶Di saha ka Aduna daa teeg’ o nuu tiri Ijipti koma zaa, ka poloya daa yina n-yεrigi Ijipti tiŋgbɔŋ maa ni zaa.

⁷Amaa ka timanim’ gba daa niŋ tabibi n-chε ka poloya yi Ijipti tiŋgbɔŋ ni.

⁸Di saha ka Firawuna daa boli Musa mini Aduna ntí yεli ba, “Suhimiya Yawε ka o yihi poloya maa ka chε m mini n niriba ḥɔ, ka n chε ka yi niriba maa chan̄ ti mali sara ti Yawε.”

⁹Ka Musa daa yεli Firawuna, “Zalim’ ma saha shεli a ni bɔri ni n suhi Naawuni ti a min’ a niriba ni a kpamba zaa, ka poloya maa kpi yi yinsi, ka chεla bεn be Nail Mɔyili ni la kɔŋko.”

¹⁰Ka o yεli, “Bieγuni.” Ka Musa daa yεli, “Di ni niŋ kaman a ni yεli shεm maa, ka yi baŋ ni Naawuni so lan kani ḥ-ŋmani Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥɔ.

¹¹Dinzuγu, poloya ḥɔ zaa ni yi a min’ a yiŋnim’ zaa yinsi, ka lan yi a kpamba min’ a niriba zaa yinsi. Be ni bela Nail Mɔyili la ni kɔŋko.”

¹²Ka Musa mini Aduna daa yi Firawuna sani chan̄, ka Musa daa ti fabili niŋ Yawε zaŋ chan̄ poloya maa polo kaman o mini Firawuna ni daa sayi shεm maa.

¹³Ka Yawε daa niŋ kaman Musa ni suh’ o shεm maa, ka poloya bεn daa be bε yinsi dundɔna ni mini bε puri ni zaa daa kpi.

¹⁴Ka bε daa va ba duhiduhi, ka bε nyɔni tiŋgbɔŋ maa ni zaa.

¹⁵Amaa Firawuna ni daa nya ka poloya maa lan kani, ka o suhu daa lan kpaŋ yaha, ka o zayisi bε ni yεli shεm maa niŋbu kaman Yawε ni daa pun yεli ni o ni zayisi bε ni yεli shεm la.

Pɔri yεla

¹⁶Di saha ka Yawε daa yεli Musa, “Yεlim’ Aduna ni o kpuγim’ o jaangbee zuyusaa fiεbi taŋkpayu, ka taŋkpayu maa leei pɔri n-yεrigi Ijipti tiŋgbɔŋ ni zaa.”

¹⁷Ka bε daa niŋ lala, ka Aduna kpuγ’ o jaangbee fiεb’ taŋkpayu, ka pɔri daa yi n-lu daadamnim’ mini biŋkɔbiri zuyu, taŋkpayu maa zaa daa leela pɔri n-yεrigi Ijipti tiŋgbɔŋ maa ni zaa.

¹⁸Ka timanim’ gba daa niŋ bε tabibi ni bε chε ka pɔri yina, ka wolim je. Ka pɔri maa daa kul dimdi ninsalinim’ mini biŋkɔbiri.

¹⁹Ka timanim’ maa daa yεli Firawuna, “Dimbɔŋɔ din’ nyεla Naawuni yiko tuma.” Amaa ka Firawuna daa niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku wum kaman Yawε ni daa pun yεli shεm la.

Zɔhi yεla

²⁰Ka Yawε daa yεli Musa, “Sa dañmi yibu bieγ’ asiba n-chan ti chirigi Firawuna saha shεl’ o ni chani mɔyili ni la n-yεl’ o ni Yawε yεliya, ‘Che ka n niriba maa chan ti jem ma.

²¹Di yi pa lala, n ni che ka zohi pam yi n-yεrigi a tingbɔŋη ḥo puuni n-lir’ a min’ a kpambaliba ni a niriba zaa. A yin’ mini Ijipti yili kam ni ti palila zohi; ka be ni be luy’ shεnja zaa gba ni ti palila zohi.

²²Amaa dindali maa, n ni woligi Goshen, n niriba ni be luy’ shεli polo la, ka zohi maa ti ku be nimaani dina din ni che ka a ban ni man’ Yawε be tingbɔŋη ḥo ni.

²³N ni woligi n niriba ka che a niriba. Biεyuni ka alahiziba tuuni ḥo sa yεn tum.’ ”

²⁴Ka Yawε daa shiri niñ lala n-che ka zohi pam yi n-yεrigi Firawuna min’ o kpambaliba yinsi ni Ijipti tingbɔŋη ni zaa. Ka zohi maa daa che ka tingbɔŋη maa sayim.

²⁵Ka Firawuna daa boli Musa mini Aduna na ti yεli ba, “Chamiya ti mali yi sara maa ti yi Naawuni maa yañɔ tingbɔŋη ḥo ni.”

²⁶Amaa ka Musa daa yεli, “Di bi simdi ni ti niñ lala, dama ti ni yεn mali sara shεli ti Yawε ḥun nyε ti Naawuni maa nyela din chihiri Ijiptinim’ sani. Ka ti yi mali sara shεli din chihiri be sani be ninni, be ni lab’ ti kuya ku ti.

²⁷Di kul simdi ni ti chanla tingban’ neli ni daba ata chandi nti mali sara maa ti Yawε ḥun nyε ti Naawuni maa kaman o ni zali ti shεm maa.”

²⁸Ka Firawuna daa yεli, “N ni che ka yi chan tingban’ neli ni ti mali sara ti Yawε ḥun nyε yi Naawuni maa, amaa di chanja katiñ’ ti yayi. Suhimiya Naawuni ti ma.”

²⁹Ka Musa daa yεli, “N yi kul yi a sani chan, n ni suhi Yawε ni o che ka zohi pam ḥo zo nyin’ Firawuna min’ a kpambaliba ni a niriba zaa sani biεyuni ḥo. Amaa lee di lan yohim n-che ka niriba maa bi chan ti mali sara ti Yawε.”

³⁰Di saha ka Musa daa yi Firawuna yinjā n-chan ti suhi Yawε.

³¹Ka Yawε daa niñ kaman Musa ni suh’ o shεm maa; ka daa yihi zohi pam maa zaa Firawuna min’ o kpambaliba ni o niriba sani, ka zay’ yino gba daa bi kpalim.

³²Amaa ka Firawuna daa lan niñ tipawumli n-zayisi ni o ku che ka be chan.

Yibu 9

Biñkɔbiri kum yεla

¹Di saha ka Yawε daa yεli Musa, “Cham’ Firawuna sani ti yεl’ o, Yawε ḥun nyε Hiburunim’ Naawuni ḥo yεliya, ‘Che ka n niriba Izraelnim’ maa chan ti jem ma.

²A yi zayisi ni a ku che ka be chan, ka na kul gbib’ ba,

³man’ Yawε ni darig’ a tibili n-che ka alabo titali lu a biñkɔbiri ben be mɔyu ni min’ a yuri ni a bensi ni laakuma ni a niyi ni a biñkɔbbaligu zaa zuyu.

⁴Amaa n ni ti woligi Izraelnim' bən' biŋkəbiri ka che Ijiptinim' biŋkəbiri, ka Izraelnim' maa bən' so biŋkəbigu ti ku kpi.' ”

⁵Ka Yawə daa zali saha shəl' o ni yən niŋ li maa ka yəli, “Bieyuni ka man' Yawə sa yən niŋ dimbəŋə tıŋgbəŋə ḥo ni.”

⁶Ka bieyə daa neei ka Yawə daa shiri niŋ lala. Ka Ijiptinim' maa biŋkəbiri zaa daa kpi, amaa ka Izraelnim' bən' so biŋkəbigu daa bi kpi.

⁷Ka Firawuna daa tim Izraelnim' maa sani ka bə chaŋ ti nya ka bən' biŋkəbigu zay' yino gba bi kpi. Amaa ka Firawuna daa lan niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku che ka bə chaŋ.

Bintəra yəla

⁸Ka Yawə daa yəli Musa mini Aduna, “Toomiya daaŋa ni tampiligm nukurigu palipali ka Musa zaŋ li bahi zuyusaa Firawuna ninni,

⁹ka di be kaman taŋkpa' balli Ijipti tıŋgbəŋə maa zaa ni n-che ka bintəra din puhigiri niŋdi yuma təri ninsalinim' mini biŋkəbiri zaa Ijipti tıŋgbəŋə maa ni luyilikam zaa.”

¹⁰Di saha ka bə daa tooi daaŋa ni tampiligm chaŋ ti zani Firawuna tooni, ka Musa daa zaŋ li bahi zuyusaa, ka di leei bintəra din puhigiri niŋdi yuma, ka di daa təri ninsalinim' mini biŋkəbiri.

¹¹Ka timanim' maa daa naan ku lan tooi zani Musa tooni yaha bintəra maa zuyu, dama bintəra maa daa tola timanim' maa mini Ijiptinim' zaa.

¹²Amaa ka Yawə daa lan che ka Firawuna niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku wum bə yeligu maa kaman Yawə ni daa pun yəli Musa shəm la.

Sakuya yəla

¹³Di saha ka Yawə daa lan yəli Musa, “Sa daŋmi yiŋisib⁹ biey⁹ asiba n-chaŋ ti zani Firawuna tooni yel' o, Yawə ḥun nyɛ Hiburunim' Naawuni ḥo yeliya, ‘Che ka n niriba maa chaŋ ti jem ma.

¹⁴Dama pumpəŋə n ni che ka n daalobonim' lu amajmaŋ' min' a kpamba ni a niriba zaa zuyu din ni che ka a baŋ ni n kpee ka dunia yili zaa.

¹⁵Dama pumpəŋə ḥo n ni teei n nuu che ka alobo lu a min' a niriba zaa zuyu n-naai yi balibu zaa dunia ḥo ni.

¹⁶Amaa daliri sheli zuyu n ni che a maa nyela m bərimi ni n wuh' a n yiko ni nyɛ shəm din ni che ka n yuli moli gili dunia ni zaa.

¹⁷Amaa a na kul duhirila amajmaŋ' n niriba sani, ka zayisi ni a ku che ka bə chaŋ.

¹⁸Bieyuni ḥo tasaha n sa ni che ka sakuy⁹ kara luna, ka sakuya lala na ʒi n-lu Ijipti tıŋgbəŋə ni di piligu ni hal ni zuŋo.

¹⁹Dinzuğu pumpojo tayımiya yi biŋkobiri, ka zaŋ yi binsheyukam zaa din be mɔyu ni kulisi yiŋa, dama daadam bee biŋkobigu ɣun be mɔyu ni ka bi kuli yiŋa, sakuya maa ni lu n-ku ba.’ ”

²⁰Ka Yawε yeligu maa daa gbaai Firawuna kpamba maa shεb’ dabiem, ka bε daa che ka bε daba mini bε biŋkobiri zo n-kuli yiŋ’ yomyom.

²¹Amaa bεn bayə daa ka Yawε yeligu maa ni bεn’ daa chεla bε daba mini bε biŋkobiri niŋ mɔyu ni.

²²Ka Yawε daa yεli Musa, “Zaŋm’ a nuu tiri zuγusaa ka sakuya lu Ijipti tiŋgbəŋ ni zaa, di ni lu daadamnim’ mini biŋkobiri ni bimbilima din be puri ni Ijipti tiŋgbəŋ ni zuγu.”

²³Di saha ka Musa daa zaŋ o jaŋbee tiri zuγusaa, ka Yawε daa che ka satahiŋga mini sakuya ni buγim lu tiŋban’ ni na. Ka Yawε daa che ka sakuya lu Ijipti tiŋgbəŋ maa ni.

²⁴Ka saa daa miri sakuy’ kara ka nyayisira, ka lala tatabo daa na ɿi n-niŋ Ijipti tiŋgbəŋ ni saha sheli di ni daa leei di dahalali tiŋa.

²⁵Ka sakuya maa daa ɻme binsheyukam din daa be palo ni luhi tiŋa Ijipti tiŋgbəŋ maa ni zaa, daadamnim’ mini biŋkobiri zaa. Ka daa lu n-fieri puri ni bimbilima zaa, ka da’ tihi luhi.

²⁶Gbaai yihila Goshen, Izraelnim’ ni daa be yay’ sheli polo maa, ka sakuya maa daa bi lu.

²⁷Di saha ka Firawuna daa boli Musa mini Aduna ti yεli ba, “Pumpojo n tum taali; Yawε mali yelimanlı, m mini n niriba ɻo galimya.

²⁸Suhimiya Yawε ti ti, dama sakuya ɻo mini satahinsi ɻo sayiya lala. N ni che ka yi chanj, n ku lan che ka yi be kpe yaha.”

²⁹Ka Musa daa yεl’ o, “Man’ deei yi kul yi tiŋ’ puuni tariga, n yen zaŋla n nuhi duhi zuγusaa n-suhi Yawε, ka satahinsi ɻo mini sakuya ɻo zaa che. Sakuya ku lan beni, ka yi baŋ ni Yawε n-su dunia ɻo.

³⁰Amaa nyin’ min’ a niriba ɻo na bi zaŋ Yawε ɣun nye Naawuni ɻo zəbu kρεhi yi kɔbili ni.”

³¹(Ka sakuya maa daa sayim bε mihi mini bε chi zaa, dama bε chi maa daa bimi ka mihi maa pum puma.

³²Amaa bε daalikama mini bε ni daa yi booni alikama sheli sipelet la, din’ daa bi sayim, dama di daa bi danđi niŋbu.)

³³Di saha ka Musa daa yiysi Firawuna sani yi tiŋ’ maa tariga nti duh’ o nuhi zuγusaa suhi Yawε, ka satahinsi maa mini sakuya maa daa che, ka saa maa baai.

³⁴Amaa Firawuna ni daa nya ka saa maa mini sakuya ni satahinsi maa zaa naai maa, ka o daa lan gbaai taali tumbu yaha, o min' o kpamba maa daa lan niŋ tipawumli.

³⁵Firawuna daa lan niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku che ka Izraelnim' maa chanj kaman Yawε ni daa pun che ka Musa yeli shem la.

Yibu 10

Toli yεla

¹Ka Yawε daa yeli Musa, "Cham' Firawuna sani, dama mani n-che ka o min' o kpambaliba zaa suhuri kpema ni di che ka n tum alahiziba tuma ηο be sani,

²ka yi ti zaŋ li yeli yi bihi mini yi yaansi n ni daa che ka Ijiptinim' maa tum jerilim shem, ka n tum alahiziba tuun' shεŋa ni di che ka yi baŋ ni mani n-nyε Yawε."

³Di saha ka Musa mini Aduna daa chanj Firawuna sani ti yεl' o, "Yawε ηun nyε Hiburunim' Naawuni la yeliya, 'Bo saha ka a yen sayi siyis' amanja n tooni? Che ka n niriba maa chanj ti jem ma.

⁴Dama a yi zayisi ni a ku che ka n niriba maa chanj, bieγuni n sa ni tahi toli a tiŋgbøŋ ηο ni na,

⁵ka be ti yεrigi tiŋgbøŋ ηο ni zaa hal ka so ti ku lan nya tiŋgbani gba. Ka be ti bahi ηubi sakuya la ni daa che bindir' shεŋa zali ya la mini yi tihi din be mɔyu ni.

⁶Be ni ti pali a min' a niriba ni Ijiptinim' zaa yinsi. Ka yi banim' bee yi yaannim' daa na ʒi n-nya lala tatabo be ni daa dɔyi ba saha sheli zaŋ kana zuŋo.' " Di nyaanja ka Musa daa ηmaligi Firawuna sani yi.

⁷Ka Firawuna kpamba daa yεl' o "Bo saha ka doo ηο yen che ti zana baribu? Che ka niriba maa chanj ti jem Yawε ηun nyε be Naawuni maa, a na kul bi baŋ ni Ijipti bahi yoli zaa?"

⁸Di saha ka be daa boli Musa mini Aduna labisi Firawuna sanna, ka o ti yeli ba, "Chamiya ti jem Yawε ηun nyε yi Naawuni maa; amaa ka banima n-lee yen chanj maa?"

⁹Ka Musa yeli, "Ti ninkura mini ti bipola zaa ni ti bidibisi mini ti bipuyinsi zaa zaŋ tabili ti biŋkɔbbaligu mini ti niyi zaa. Dama ti yen chanjmi ti puhi Yawε chuyu."

¹⁰Ka o daa yeli ba, "N yi che ka yi mini yi bihi zaa chanj, dina n-ni che ka Yawε be yi sani? Zay' bieγu ka yi lo maa.

¹¹Aai, lala ku niŋ. Yi dɔbba kɔŋko cham' ti jem Yawε, dama yi ni bɔri shem mbala." Ka be daa kari ba Firawuna tooni yihi.

¹²Di saha ka Yawε daa yeli Musa, "Teem' a nuu tiri Ijipti tingbani ηο, ka toli yina ntι ηubi bimbil' shεŋa zaa sakuya la ni daa bi sayim tiŋgbøŋ maa ni."

¹³Ka Musa daa teeg' o jaangbee maa tiri Ijipti tingbani maa ka Yawε daa che ka pohim yi wulimpuhili polo na n-ze dindali maa wuntan' ni mini yun zaa, zaŋ chan biɛyū ti yɛn neei ka pohim maa ʒi toli na.

¹⁴Ka toli maa daa ka Ijipti tingbɔŋ ni na n-yerigi Ijipti tingbɔŋ maa ni zaa. Ka be galisim maa kpee daa na ʒi n-niŋ, ka di kpee mi ku lan niŋ.

¹⁵Dama be daa kul palila tingbɔŋ maa ni zaa hal ka tingbani ti ku n-sabigi. Ka be daa ɻubi sakuya la ni daa bi sayim bimbil' sheŋa la mini tiwala zaa, ka va' mahali bee tihi vari bee puri ni bimbilima daa lan ka Ijipti tingbɔŋ maa zaa ni.

¹⁶Di saha ka Firawuna daa boli Musa mini Aduna na yomyom ti yeli ba, "N tum taali Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni maa sani ni yi gba sani.

¹⁷Dinzuŷu pumpɔŋɔ cheliya n taali yim ɻɔ yaha, ka suhi Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni maa ti ma ka o yihi ma kum ɻɔ ni n tingbɔŋ ɻɔ ni."

¹⁸Di saha ka Musa daa yi Firawuna sani n-chan ti suhi Yawε.

¹⁹Ka Yawε daa che ka pohim kpiɔŋ yi wulinluhili polo na nti ʒe toli maa ti niŋ Teeku Ʒieyū ni, ka zay' yino gba daa bi lan kpalm Ijipti tingbɔŋ maa ni.

²⁰Amaa ka Yawε daa lan che ka Firawuna niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku lan che ka Izraelnim' maa chan.

Zibisim yɛla

²¹Ka Yawε daa yeli Musa, "Zaŋm' a nuu tiri zuŋusaa ka zibisim titali zibigi Ijipti tingbɔŋ maa ni zaa, ka sokam ti kpalm bobinda."

²²Ka Musa daa teeg' o nuu tiri zuŋusaa, ka zibisim titali daa zibi Ijipti tingbɔŋ maa zaa ni daba ata,

²³ka be daa bi nyari taba bee so ti yi n-chan sheli polo daba ata maa ni zaa. Amaa Izraelnim' maa bɛn' yayili polo zaa daa malila neesim.

²⁴Ka Firawuna daa boli Musa ti yel' o, "Yi mini yi bihi chamiya ti jem Yawε, amaa cheliya yi biŋkɔbbaligu mini yi niyi bɛna."

²⁵Ka Musa daa yel' o, "Di simdi ka a ti ti sara maligu biŋkɔbiri mini ti ni yɛn zaŋ binshɛŋa ti nyo buyim ti Yawε ɻun nyɛ ti Naawuni maa.

²⁶Di simdi ni ti zaŋ ti niyi zaa chan, hal nay' takarifeeni ku kpalm. Di simdi ni ti zaŋ be zaa chan ti jem Yawε ɻun nyɛ ti Naawuni maa, dama ti bi mi ti ni ti yɛn zaŋ sheli mali sara ti Yawε nayila ti paala nimaani."

²⁷Amaa ka Yawε daa lan che ka Firawuna niŋ tipawumli ka bi che ka be chan.

²⁸Di saha ka Firawuna daa yeli Musa, "Yim' n sani, Miri ka a lan che ka n nya a yaha. N nini yi ti lan nya a, n ni ku a."

²⁹Ka Musa daa yeli, "A ni yeli shɛm maa n wumya. A nini shiri ku lan nya ma."

Yibu 11

Musa yeli bikpamba kum yela

¹Ka Yawε daa yeli Musa, “Aløbo zay’ yini n-kpalim ka n yεn che ka di lu Firawuna mini Ijiptinim’ zuyu, di nyaanja o ni che ka yi chan, o ni kari ya o tingbɔŋ maa ni zaa.

²Yεlim’ Izraεlnim’ maa zaa ni bε doo kam mini pay’ kam suhim’ o ƷiƷiinikpee anzinfa mini salima nεma.”

³Ka Yawε daa che ka Ijiptinim’ maa niŋ ba nirlim. Musa daa nyεla ninvuy’ titali Ijipti tingbɔŋ ni ni Firawuna min’ o kpamba ni o niriba sani.

⁴Ka Musa daa yeli, “Yawε yεliya, ‘Zaŋ chan yuntisuyu saha, n ni kpe Ijipti tiŋ puuni.

⁵Ka Ijipti tingbɔŋ ni bidib’ kpεm’ kam ti kpi. Firawuna bikpεm’ ɳun ti yεn di nam o kalinsi nyaanja gba ni kpi hal zaŋ tabili dab’ pay’ ɳun gba’ nεli zuyu niεmdi bikpεm’ ni kpi ni bε ni tuui dɔyi naŋlabihi shεb’ zaa.

⁶Ka kuhigu pam ni ti be Ijipti tingbɔŋ ni zaa, ka di kpee na Ʒi n-niŋ, ka di kpee mi ku lan niŋ yaha.

⁷Amaa n niriba Izraεlnim’ bεna, baa bi yεn ɳuhi bε biŋkɔbigu gba bee daadam din ni che ka yi baŋ ni Yawε woligi Izraεlnim’ ka che Ijiptinima.’

⁸Ka a kpamba ɳo ni ti kana ti gbani n tooni yeli ma, ‘A min’ a niriba zaa bεn dol’ a yimiya chan. Di nyaanja ka n ni chan.’ Ka o daa ɳmaligi Firawuna sani n-yi ni suhuyiyisili pam.

⁹Ka Yawε daa yeli Musa, “Firawuna ku wum a yεligu maa, ka di che ka n daalahiziba tuma maa galisi pam Ijipti tingbɔŋ ɳo ni.”

¹⁰Musa mini Aduna daa tum alahiziba tuma ɳo zaa la Firawuna ninni, amaa ka Yawε daa che ka Firawuna niŋ tipawumli n-zayisi ni o ku che ka Izraεlnim’ maa yi o tingbɔŋ maa ni.

Yibu 12

Yaŋgari yela

¹Ka Yawε daa yeli Musa mini Aduna Ijipti tingbɔŋ maa ni,

²“Goli ɳo n-yεn nyε goya piligu goli yi sani, dina n-yεn nyε gol’ tuuli yi sani yuuni puuni.

³Dinzuŷu yεlimiya Izraεlnim’ zaa ni goli ɳo bieŷu pia dali yiliyidan’ kam ɳun bom’ piεbila o min’ o malibu zuyu, ka yili kam ti mali piεbila.

⁴Ka yili shεli din pɔri ka ku tooi ɳubi piεbila muni naai, bεn’ che ka bε mini bε ƷiƷiinitaba bεn bayi ba layim bo piεbil’ yino, di simdi ka bε pirigi piεbil’ maa sayisi ninvuy’ shεb’ bεn yεn ɳub’ o kalinli.

⁵Di simdi ka yi piεbil' nyεla ɳun ka daŋa, ka nyε yuun' yini piεbila. Yi ni tooi zaŋ bulaa ɳun be lala gba.

⁶Di simdi ka yi lo biŋkɔbigu maa zali hal ni goli maa biεy' pinaanahi dali, dindali zaawuni ka Izraεlnim' zaa ni ti kɔri be biŋkɔbiri maa.

⁷Di simdi ka be ti zaŋ be ɿim maa vie be dunɔpayira mini be dunoya zuyusahi luy' shεŋa zaa be ni yεn ɳubi nimdi maa.

⁸Di simdi ka be ti she di nimdi maa dindali yuŋ maa ɳ-ɳubi di mini bɔrɔbɔro din ka dabindi ni vari din to.

⁹Di ti ɳubiya niŋkaha bee n-duy' li, amaa ti shεmiya binzuyuri ni biεhi zaa n-tabili puuni nεma zaa.

¹⁰Ka di bi simdi ka yi che di shεli zali hal ni asiba. Ka shεli yi guui zani hal ni biεy' asiba, yin' zaŋmiya li nyo buyim.

¹¹Yi ni yεn ɳub' li shεm m-bɔŋɔ: Somiya yi kpalansi, ka piri yi namda, ka kpuŋiya yi jaŋgbεhi gbibi, ka ɳub' li yomyom, dama di nyεla Yawε yayigari.

¹²"Dama dindali yuŋ maa n ni tim Ijipti tiŋgbɔŋ ni gari, ka ku Ijipti tiŋgbɔŋ maa ni bikpamba zaa, ninsalinim' mini biŋkɔbiri zaa, ka darigi Ijipti buŋa zaa tibili. Dama mani n-nyε Yawε.

¹³ɿim la ni ti nyεla shihirili din wuhiri yi ni be yi yiya shεŋa ni. Ka n yi ti kuri Ijiptinim' na ti paai ya ka nya ɿim maa, n ni kpahi yay' ya gari, ka yinim' yi alɔbo maa ni.

¹⁴Dabisili ɳo nyεla yin' ni teeri dabisi' shεli yεla, ka di simdi ni yi puhiri di chuyu n-tiri Yawε jilima. Zaŋmiya li leei zaligu yi ɿiemani kam ni ka gbib' li."

Bɔrɔbɔro din ka dabindi chuyu

¹⁵"Di simdi ka yi ti ɳubi bɔrɔbɔro din ka dabindi daba ayopɔin; di dabisi' tuuli dali maa, di simdi ka yi yihi dabindi kam yi yinsi. Ka so yi ti di dabindi daba ayopɔin ɳo puuni, dilan' ni yi Izraεl zuliya ni.

¹⁶Di piligu dali, di simdi ka yi laŋim laŋingu kasi, daba ayopɔin maa dali gba, di simdi ka yi lan laŋim laŋingu kasi, ka di bi simdi ka yi tumuma di dabisa maa ni, amaa yi ni tooi duyi yi bindira dina.

¹⁷Di simdi ni yi puhiri bɔrɔbɔro din ka dabindi maa chuyu, dama dindali maa ka n daa yihi yi zuliya maa gbilligbilli Ijipti tiŋgbɔŋ ni. Dinzuŋu di simdi ka yi gbibi dabisili maa yi ɿiemani kam ni ka di nyε zaligu sahakam.

¹⁸Gol' tuuli maa biεy' pinaanahi dali zaawuni, di simdi ka yi ɳubiri bɔrɔbɔro din ka dabindi hal ni goli maa biεy' pisiniyini dali zaawuni.

¹⁹Di bi simdi ka dabindi be yi yinsi daba ayopɔin maa ni. Ka ɳunkam di binsheli din mali dabindi, dilan' ni yi Izraεlnim' laŋingu ni, dilan' yi nyεla sana bee tiŋbia.

²⁰ Di bi simdi ka yi di binsheli din mali dabindi, Di simdi ni yi ηubirila bɔrɔbɔro din ka dabindi luy' shelikam zaa yi ni be."

Tuuli Yayigari chuyu puhibu

²¹Di saha ka Musa daa boli Izrael kpamba zaa na nti yeli ba, "Sokam bom' binjkob' bila kaman o malibu ni nyε shem nti kɔrigi puhi Yayigari chuyu.

²²Ka zanya taanjkorø tim ʒi' sheli yi ni tayi niŋ taha ni zali la ni n-zan vie yi dunoya zuysahи mini dunɔpayira, ka di cheleya ka so doli dunoli maa yi hal ni asiba.

²³Dama Yawε yεn kpela tiŋ' ηo ni na nti ku Ijiptinima, ka o yi ti nya ʒim maa yili sheli dunoli zuysaa mini dunɔpayira ni, o ni yayi lala yili maa gari, ka ku che ka kum maa kpe yi yinsi ti kun ya.

²⁴Di simdi ka yi zaŋ dimbɔŋɔ leei zaligu yi sani, ka yi mini yi bihi doli li sahakam.

²⁵Ka yi yi ti paai Yawε ni daa lo alikauli ni o ni zaŋ tingbɔŋ sheli tin ya la ni, yin' puhimiya di chuyu maa.

²⁶Ka yi bihi yi ti bɔhi ya, 'Yi ni niŋdi sheli ηo gbinni lee nyela dini?'

²⁷Yin' yεlimiya ba ni di nyela Yawε Yayigari chuyu sara maligu. Dama o ni daa kuri Ijiptinima, o daa yayila tinim' yiya gari, ka bi ku ti." Di saha ka Izraelnim' maa daa silim bε zuysuri tiŋ' jem Naawuni,

²⁸ka bε daa chaŋ ti niŋ Yawε ni yeli Musa mini Aduna ni bε yeli ba ka bε niŋ shem maa.

Bikpamba kubu yεla

²⁹Dindali maa yuntisuyu, ka Yawε daa kana ti ku Ijipti bikpamba zaa. Firawuna jun daa ʒi o nam ni la bidib' kpem' daa kpiya, hal dansarika so jun daa be vol' ni sarika ni bidibituuli gba daa kpiya zaŋ tabili bε ni daa tuui dɔyi binjkob' dib' shεb' zaa.

³⁰Ka Firawuna min' o kpamba ni Ijiptinim' zaa daa yiysi yuŋ maa ka kuŋ moni Ijipti fɔŋ ni zaa, dama yili sheli daa kani ka kum bi ku nimaani.

³¹Ka o daa boli Musa mini Aduna na yuŋ maa ti yeli ba, "Yi mini Izraelnim' zaa yiysi miya n tingbɔŋ ηo ni ka che n niriba ηo; chamiya ti jem Yawε kaman yi ni yeli shem maa.

³²Zaŋmiya yi binjkobbaligu mini yi niyi zaa chaŋ kaman yi ni yeli shem maa, ka suhiya Naawuni daalibarika niŋ n ni."

³³Ka Ijiptinim' daa kul kpansiri Izraelnim' maa ni bε yim' bε tingbɔŋ maa ni yomyom, dama bε daa yεlimi, "Di yi pa lala tinim' gba kul kpimi maa."

³⁴Di saha ka Izraelnim' maa daa zaŋ bε ni ηɔri bɔrɔbɔro zim sheli ka na bi niŋ dabindi niŋ di ni n-niŋ bε bɔrɔbɔro shεr' lahi ni n-guri adiikunim' ni n-zan pa bε bɔyusapima zuyu.

³⁵Ka Izraelnim' maa daa lan niŋ kaman Musa ni daa yeli ba ni bε niŋ shem la; bε daa suhi Ijiptinim' maa anzinfa mini salima yeri ni situra.

³⁶Ka Naawuni daa che ka Ijiptinim' maa niŋ ba nirlim ti ba bε ni kul suhi shelikam zaa. Ka bε daa zaŋ Ijiptinim' maa daazichi pam pahi chaŋ.

Izraelnim' ni yi Ijipti shem

³⁷Ka Izraelnim' maa daa yiysi Ramesis n-chaŋ Sukot, dɔbba kɔŋko kalinli daa nyela tuhi' kɔbisiyɔbu m-pahi payiba mini bihi.

³⁸Ka zuliya sheb' gba niriba pam daa zaŋ bε biŋkɔbiri pam bεn nyε pieri ni buhi ni niyi n-doli ba chaŋ.

³⁹Ka Izraelnim' maa daa zaŋ bε ni ɔjɔri bɔrɔbɔro zim sheli Ijipti tingbɔŋ ni la maani maha, dama dabindi daa ka di ni, bε mi daa bi ɔjɔ bindir' sheli mali chaŋ, bε ni daa kari ba yihI Ijipti yomyom shem maa zuyu.

⁴⁰Izraelnim' daa ɔini Ijipti tingbɔŋ ni la yuun' kɔbisinahi ni pihita.

⁴¹Yuun' kɔbisinahi ni pihita maa naabu dali, ka Yawε niriba gbilligbilli maa zaa daa yi Ijipti tingbɔŋ maa ni.

⁴²Dindali maa yuŋ ka Yawε daa guli ni o yihI Izraelnim' Ijipti tingbɔŋ maa ni. Di yuŋ maa nyela Izraelnim' zaa ni gbibi sheli, ka di nyε Yawε guhibu yuŋ bε ɔjεmani kam ni.

Yayigari chuyu puhibu zaligu

⁴³Ka Yawε daa yeli Musa mini Aduna, "Yayigari chuyu puhibu zaligu m-bɔŋɔ, Di bi simdi ka tinzuŋ' nira di Yayigari chuyu bindirigu maa.

⁴⁴Amaa yi ni da dab' so ka gun' o, o ni tooi di bindirigu maa o gunibu nyaanɔ.

⁴⁵Ka ɔun nyε sana bee yi ni bu so paa bi simdi ni o di li.

⁴⁶Di simdi ka yi ti di li la yili yin' ni ka di bi simdi ni yi zaŋ di nimdi yi samban' ni bee ɔ-ŋma di kɔbili.

⁴⁷Di simdi ka Izraelnim' zaa dol' li.

⁴⁸Ka sana yi be yi sani ka bɔri ni o puhiri Yayigari chuyu ɔɔ tiri Yawε jilima, yin' cheliya ka o gun' o yin' bidibisi zaa, di saha o ni leei Izraεl tingbia, ka ni tooi puhiri Yayigari chuyu maa. Amaa di bi simdi ka ɔun bi guni di li.

⁴⁹Di simdi ka yi mini saamba bεn be yi sani zaa zaligu nyela zay' yini."

⁵⁰Ka Izraelnim' zaa daa niŋ kaman Yawε ni daa zali Musa mini Aduna ni bε che ka bε niŋ shem maa.

⁵¹Dindali maa ka Yawε daa yihI Izraelnim' zaa Ijipti tingbɔŋ maa ni gbilligbilli.

Yibu 13

Bε ni zaŋ bikpamba ti Naawuni shem

1Ka Yawε daa yεli Musa,

2 “Zaŋmiya bidib’ tuuli kam ti ma. Be ni kul tuui dɔyi binshεyukam ka o nyε zay’ lɔyu, ninsal’ bee biŋkɔbigu Izraelnim’ sunsuuni nyεla n dini.”

Bɔrɔbɔrɔ Din ka Dabindi Chuyu Puhibu

3Ka Musa daa yεli niriba maa, “Di simdi ka yi teeri dabisili ŋɔ yεla, di nyεla yi ni daa yi Ijipti tingbɔŋ ni dahin’ shεli ka yi dabitim bandi ni la, dama Yawε yiko nuu n-daa yihi ya nimaani maa. Di bi simdi ka yi ŋubi bɔrɔbɔrɔ din mali dabindi.

4Zuŋɔ dabisili ŋɔ, Abib goli ŋɔ ni ka yi yεn yi.

5Ka Yawε yi ti zaŋ ya tahi Keenannim’ mini Hitinim’ ni Amɔrinim’ ni Hivinim’ ni Jebusinim’ tingban’ shεli o ni daa lo yi yaannim’ alikauli ni o ni zaŋ tin ya, ka di nyε tingban’ shεli din mali bihim mini shiri pam la, yin’ puhimiya di chuyu maa goli maa ni.

6Di simdi ka yi ŋubiri bɔrɔbɔrɔ din ka dabindi hal ni daba ayopɔin dali. Daba ayopɔin maa dali, di simdi ka yi puhiri Yawε chuyu maa.

7Yi ni ŋubi bɔrɔbɔrɔ din ka dabindi daba ayopɔin di dabisa maa ni. Di bi simdi ka yi che ka so nya dabindi bɔrɔbɔrɔ yi sani yi biɛhigu shee zaa.

8Dindali maa, yεlimiya yi bihi Yawε ni daa ninj shεlikam zaa tin ya shεm saha shεli yi ni daa yi Ijipti na la, di zuŋu ka yi puhiri di chuyu maa.

9Ka di ti leei shihirili shεli din yεn lo yi nuu ni, ka be yi gberi zuŋu n-che ka yi teeri di yεla din ni che ka Yawε zaligu maa yεla kul be yi noya ni, dama Yawε yiko nuu ka o daa zaŋ yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni.

10Di simdi ni yi puhiri di chuyu maa di puhibu saha yuuni kam.”

Bikpamba yεla

11“Ka Yawε yi ti zaŋ ya tahi Keenannim’ tingbɔŋ maa ni nti zaŋ li tin ya kaman o ni daa lo yi mini yi yaannim’ alikauli shεm la,

12yin’ ti zaŋmiya be ni tuui dɔyi bi’ shεba zaa ti Yawε. Yi biŋkɔbiri ni tuui dɔyi zayılo’ shεb’ zaa nyεla Yawε dini.

13Amaa buŋdibbil’ tuuli kam, yin’ zaŋmiya piεyū zal’ o zaani, ka yi yi bi ninj lala, dindina yin’ ŋmεlimiya kab’ o nyiŋgoli. Di simdi ni yi zaŋ binshεli tayı yi tuuli bidibisi n-tiligi ba.

14Ka a bia yi ti bɔh’ a daliri shεli din che ka a doli zaligu maa, nyin’ yεlim’ o, ‘Ti ni daa nyε daba be Ijipti tingbɔŋ ni la, Yawε n-daa zaŋ o nuu din mali kpɔɔŋ n-yihi ti dabitim ni, lala zuŋu ka ti doli zaligu maa.

15Dama Firawuna ni daa ninj tipawumli ka zayısi ni o ku che ka ti yi o tingbɔŋ ni chaŋ la, ka Yawε daa ku binshεyukam ni tuui dɔyi bi’ shεb’ zaa, ninsalinim’ zaŋ tabili biŋkɔbiri zaa, o daa ku be ni tuui dɔyi bi’ shεba, dinzuŋu ka n zaŋdi

binshεyukam ni tuui dɔyi bi' shεb' zaa m-maani sara tir' o maa. Amaa m bihi bεna, n zaŋla binshεli zali bε zaani.

¹⁶Di simdi ka di ti leei shihirili be yi nuhi ni mini yi gbεri zuyu, dama Yawε daa zaŋla o yiko nuu yihi ti ljipti tingbɔŋ ni na.' "

Sagbani daantaliga mini buyim daantaliga

¹⁷Firawuna ni daa che ka Izraεlnim' maa yi o tingbɔŋ maa ni, Naawuni daa bi zaŋ ba doli Filistianim' tingbɔŋ polo, nimaani polo ni daa nyε so' jia maa zaa yoli, dama Naawuni daa yεlimi, "Tɔbu yi ŋme niriba maa, bε tεha ni tayi ka bε zo n-labi ljipti."

¹⁸Dinzuyu ka o daa zaŋ ba golimgolim tingban' neli ni kpa Teeku Ʒieyu polo. Izraεlnim' daa lola tɔbu n-yi ljipti tingbɔŋ maa ni.

¹⁹ Ka Musa daa zaŋ Yisifu kɔba m-mali chaŋ kaman ŋun' Yisifu ni daa che ka Izraεlnim' po pɔri ni bε ni niŋ shεm la. Dama Yisifu daa yεli ba, "Naawuni yi ti ka yaŋɔ tingbɔŋ ŋɔ ni na ti tiligi ya, ka yi yεn chaŋ, yin' zaŋmiya n kɔba mali chaŋ."

²⁰Ka bε daa yiyisi Sukɔt n-chaŋ ti dɔni Itam tingban' nεl' naŋbaŋbirin.

²¹Bieyu daa yi neei, Yawε chεrimi ka sagban' daantaliga be bε tooni n-wuhiri ba soli, yuŋ mi daa yi ti zibi, o chεrimi ka buyim daantaliga be bε tooni n-ne ba din ni che ka bε chani yuŋ ni wuntaŋ' ni zaa.

²²Ka sagban' daantaliga din daa be niriba maa tooni wuntaŋ' ni la mini buyim daantaliga din daa be bε tooni yuŋ la daa na Ʒi n-zo bε sani.

Yibu 14

Bε baai du Teeku Ʒieyu

¹Ka Yawε daa yεli Musa,

²"Yεlim' Izraεlnim' ni bε ŋmaligi labi bε nyaanja nti dɔni Pihahirɔt tooni polo, Migidol mini teeku sunsuuni luy' shεli din miri Baalizefɔn la; dɔnimiya miri teeku maa noli.

³Firawuna ni yεli Izraεlnim' yεla, 'Bε bela tingbɔŋ ŋɔ ni dari ginda, ka Ʒi bε ni kpari shεli polo, ka tingban' neli tayi ba zali.'

⁴N ni che ka Firawuna niŋ tipawumli n-kari doli ya na din ni che ka n nya jilima Firawuna min' o tɔbbi' gbalin maa zuyu, ka ljiptinim' maa banj ni mani n-nyε Yawε." Ka bε daa shiri niŋ lala.

⁵Ljipti naa ni daa wum ni Izraεlnim' maa zoya maa, ka o min' o kpamba zaa suhuri daa lan tayi zaŋ chaŋ bε polo ka bε yεli, "Bɔzuyu ka ti daa niŋ lala? Bɔzuyu ka ti che ka Izraεlnim' maa chaŋ ka che ti tuma?"

⁶Di saha ka o daa mali chechεbunsi shili, ka zaŋ o tɔbbihi pa omaŋ' zuyu.

⁷O daa zaŋla chechebun' gahinda kɔbisiyɔbu ni Ijipti chechebunsi zaa, ka tɔbbihi daa be di zaa ni.

⁸Ka Yawε daa chε ka Firawuna niŋ tipawumli n-kari doli Izraεlnim' maa saha sheli bε ni daa yi Ijipti tingbɔŋ ni ni nasara la.

⁹Ka Ijiptinim' maa mini Firawuna yuri ni chechebunsi ni wɔribariba zaa ni o tɔbbihi zaa daa doli Izraεlnim' maa ti paai ba, ka bε dola teeku noli luy' sheli din yuli booni Pihahirɔt din daa be Baalizɛfɔn tooni polo la.

¹⁰Firawuna ni daa mirina, ka Izraεlnim' maa daa lihi bε nyaanɔ n-nya ka Ijiptinim' maa kani bε sanna, ka dabiɛm daa gbahi ba pam, ka bε kuhi pam niŋ Yawε,

¹¹ka bɔhi Musa, "Gbala n-daa lee ka Ijipti tingbɔŋ ni bee bɔzuyu ka a zaŋ ti na ni ti ti kpi tingban' neli ŋɔ ni? Bɔzuyu ka a niŋ ti lala? Bɔzuyu ka a zaŋ ti yi Ijipti na?

¹²Ti daa pun bi yεl' a Ijipti ni a chεl' ti baalim ka ti jεmdi Ijiptinima? Dama ti yi di daa jεmdi Ijiptinim' maa, di di so ti ni yεn kpi tingban' neli ŋɔ ni ŋɔ."

¹³Ka Musa daa yεli ba, "Di zɔriya dabiɛm, zanimiya baalim nya Yawε ni yεn tum tiliginsim tuun' sheli tin ya zuŋɔ; dama yi ni nya Ijipti ninvuy' shεb' zuŋɔ ŋɔ, yi nini ku lan nya ba yaha.

¹⁴Yawε ni tuhi ba tin ya, kul ʒienya baalim."

¹⁵Di saha ka Yawε daa yεli Musa, "Bɔ n-niŋ ka a kuhiri niŋdi ma? Yεlim' Izraεlnim' maa ni bε cham' tooni.

¹⁶Amaa nyin' kpuylim' a jaangbee zuyusaa n-teeg' a nuu tiri teeku maa m-pirigi li buyi ka chε ka Izraεlnim' maa doli tingban' kuŋ zuyu du.

¹⁷Ka n chε ka Ijiptinim' maa niŋ tipawumli siyi doli ba na, ka di chε ka n nya jilima Firawuna min' o tɔbbihi zaa ni o chechebunsi ni o chechebunduhiriba zuyu.

¹⁸N yi nya jilima Firawuna min' o chechebunsi ni o chechebunduhiriba ŋɔ zuyu, di saha ka Ijiptinim' maa ni baŋ ni mani n-nyε Yawε."

¹⁹Ka Naawuni malaika ŋun daa be Izraεlnim' maa tooni la daa gari ti zani bε nyaanɔ polo, ka sagban' daantaliga la gba daa gari ti zani bε nyaanɔ polo.

²⁰Di daa ʒielo Ijipti tɔbbihi mini Izrael tɔbbihi sunsuuni. Sagbani maa daa nyεla zibisim Ijiptinim' polo, ka nyε neesim Izraεlnim' polo yuŋ zaa ka bε so daa bi tooi mir' o kpee yuŋ maa zaa.

²¹Ka Musa daa teeg' o nuu tiri teeku maa, ka Yawε daa chε ka pohim kpiɔŋ yi wulimpuhili polo na nti ʒe teeku maa kom labisi nyaanɔ yuŋ maa zaa m-pirigi li buyi ka chε tiŋ' kuŋ.

²²Ka Izraεlnim' daa siyi teeku maa ni n-doli tiŋ' kuŋ maa chana, ka koma maa be kaman goma la n-ʒe bε nudirigu mini bε nuzaa polo.

²³Ka Ijiptinim' maa daa doli ba na ti siyi teeku maa sunsuuni, Firawuna yuri zaa min' o chechebunsi ni o chechebunduhiriba la zaa.

²⁴Bieγ' asiba ka Yawε daa be sagban' buyim daantaliga maa ni, ka lihi tiŋ' na n-nya Ijipti tøbbihi maa, ka o che ka bε lu abirma.

²⁵Ka bε chechebunsi daa firi bayayiti ni n-kɔŋ chandi. Di saha ka Ijiptinim' maa daa yeli, "Cheliya ka ti zo ka che Izraelnim' maa, dama Yawε tuhirila Ijiptinim' pahiri bε zuyu."

²⁶Di saha ka Yawε daa yeli Musa, "Teem' a nuu tiri teeku maa n-che ka kom maa nahi tab' yaha n-lim Ijiptinim' maa n-tabili bε chechebunsi mini bε chechebunduhiriba maa zaa."

²⁷Ka Musa daa teeg' o nuu tiri teeku maa. Zaŋ chanj bieγu daa ti yεn neei ka teeku maa kom maa lan nahi taba, ka Ijiptinim' maa daa yεn zo n-yi dini, ka Yawε daai ba niŋ teeku maa bulli ni

²⁸ka koma maa daa labina ti lim Firawuna chechebunsi min' o chechebunduhiriba ni o tøbbihi ben daa doli Izraelnim' maa siyi teeku maa ni zaa, ka bε ninvuγ' yino gba daa bi kpalim.

²⁹Amaa ka Izraelnim' maa ben' daa siyi tingban' kun ni du, ka kom maa daa kul pirigi 3ieya kaman goma la bε nudirigu mini bε nuzaa polo.

³⁰Yawε ni daa tiligi Izraelnim' Ijiptinim' nuu ni dindali maa shεm m-bala. Ka Izraelnim' daa nya Ijiptinim' ni kpi n-do teeku duli shεm.

³¹Ka Izraelnim' maa daa nya Yawε ni tum tuun' kar' shεŋa jεndi Ijiptinim' maa, ka Yawε yεla daa gbahi ba dabiεm, ka bε niŋ Yawε min' o dabili Musa yεda.

Yibu 15

Musa yilli

¹ Di saha ka Musa mini Izraelnim' maa daa yili yilli ŋɔ m-payiri Yawε yεra: "N ni yili yila payi Yawε, dama o di nasara din mali jilima; o daai wɔribara min' o wɔhu niŋ teeku ni.

² Yawε n-nyε n kpiŋ ŋuna n-lan nyε n yaa. Ɗuna n-nyε ŋun ti ma tiliginsim. Ɗuna n-nyε n Naawuni, ka n ni payir' o. O nyεla n yab' Naawuni, ka n ni duh' o pam.

³ Yawε nyεla ŋun tuhiri tøbu. O yuli n-shiri nyε Yawε.

⁴"Firawuna chechebunsi min' o tøbbihi zaa ka o zaŋ nin teeku ni, ka o sapashin' kρεma zaa shim Teeku 3ieγu ni.

⁵Teeku bulli vali ba, ka bε siyi kɔtiŋ' kaman kuyili la.

⁶"Yawε, a nudirigu mali yiko ni jilima. Yawε, a nudirigu ka a zaŋ dari tøh' a dim' bahi.

⁷A nam dariza din galisi pam ḥo puuni ka a ḥme m-paag' a dimnima. Nyini n-daa che ka a suhuyiyisili di ba zaa kaman mo' kuma ka be che n-sɔŋ ka buyim di li la.

⁸A nyevoya ni pohim daa kahi kom duhi, ka kɔgbana daa yiyisi zani zuyusaa, ka teeku bulli maa sunsuuni daa kpaŋ diyinli.

⁹Ka dim' maa daa yeli, 'N ni kari gbahi ba; n ni di be nema, ka zaŋ n ni bori sh̄elikam. N ni zaŋ n nuu ḥooi takobi n-ku ba.'

¹⁰Amaa ka a daa lan pobisi a pohim, ka teeku kom lim ba, ka be shim ko' tina kaman kurigu n-lu kopurim ni la.

¹¹"Yawε, wun' ḥuni n-lee lan ḥman' a? Dun nam dariza min' o kasitali n-lee ḥman' a, ka o yela mali dabiem ni jilima, ka o tumd' alahiziba tuma?

¹²Nyini n-daa teeg' a nudirigu tiri, ka tiŋgbani vali ba.

¹³A yurilim din ka bahigu puuni ka a daa zaŋ a ni tiligi ninvuy' sh̄eb' maa chanj. A yiko ka a daa zaŋ wuhi ba soli ka be chanj ti ʒini tiŋgbɔŋ kasi la ni.

¹⁴Ka niriba daa wum di yela ka be niŋgbuna sohira. Ka dabiem daa gbahi Filistianima.

¹⁵Ka di daa gari Edom nanima; ka Moab zuγulaannim' niŋgbuna sohira ka Keenannim' zaa kɔba ni chɔyisi.

¹⁶Dabiem' mini suhuchihibo n-daa lu be zuyu. A nuu din galisi ḥo zuyu, be kul fomi doya chichi kaman kuyili la hal ka nyin' Yawε niriba ti gari; hal ka a ni daa tiligi ninvuy' sh̄eb' la ti gari.

¹⁷Nyini n-daa zaŋ ba na ti ʒil' amanmaj' zoli zuyu, nyini Yawε ni pii luy' sh̄eli n-leeg' a biɛhigu shee la. Nyin' Yawε ni zaŋ amanmaj' nuhi me a jembu du' sh̄el' la ni.

¹⁸Nyin' Yawε kul ni su nam hal ni saha din ka bahigu."

Miriam yilli

¹⁹Firawuna yuri min' o chechebunsi ni o chechebunduhiriba la ni daa siyi teeku maa puuni, ka Yawε daa che ka teeku maa kom' lan nahi taba n-lim ba, amaa Izraelnim' maa ben' daa dolila teeku tiŋ' kuŋ zuyu ti du.

²⁰Ka Miriam ḥun daa nyε anabi ka nyε Aduna tizɔpay' la daa zaŋ gungombil' din mali chayisa, ka payiba zaa daa zaŋ gungombihi din mali chayisa n-yi ntí pah' o zuyu wari waa.

²¹Ka Miriam daa yiini yila yera: "Yilimiya yila payi Yawε, dama o di nasara din mali jilima, ka daai wɔribara min' o wɔhu zaa niŋ teeku ni."

Kɔtɔyu

²²Di saha ka Musa daa zan̄ Izraēlnim' maa Teeku Ʒieyu duli n-chaj ti kpe Shur tingban' neli ni, ka bε daa chaj dabisi muna ata chandi ka bi nya kom.

²³Ka bε daa ti paai Mara nti kɔŋ di kom nyubu, dama di daa tomi, di zuyu ka bε daa boli nimaani yuli Mara.

²⁴Ka niriba maa daa ɳumdi bε kparima ni niŋdi Musa ka bɔhir' o, "Bɔ ka ti yen nyu?"

²⁵Ka o daa suhi Yawε, ka Yawε wuh' o ti' sheli wulli ka o daa zan̄ li na ti lɔhi kom maa ni, ka di niŋ nyayisim. Nimaani ka Yawε daa zali ba zaligu, ka zahim ba,

²⁶ka yeli ba, "Yi yi tayı deei man' Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yεligu, ka gbib' li vienyelinga, ka tumdi din tuhi, ka doli n zaligunim' mini zaligu shεnja dim pahi zaa, dindina n ku che ka albo sheli din daa lu Ijiptinim' zuyu la lu yi zuyu, dama mani n-nyε Yawε ɳun tibiri ya."

²⁷Ka bε daa yi nimaani chaj Ɛlim, ka kɔbilisi pinaayi mini abie tihi pisopɔin daa be nimaani, ka bε daa dɔni nimaani m-miri kom maa.

Yibu 16

Manna mini kɔrinsi

¹Ka Izraēlnim' maa zaa daa yiysi Ɛlim n-chaj ti kpe Sin tingban' neli din daa be Ɛlim mini Sinai sunsuuni la ni gol' so ɳun daa pahir' ayi bε Ijipti yibu maa nyaarja biey' pinaanu dali.

²Ka Izraēlnim' maa zaa daa ɳumdi bε kparima ni niŋdi Musa mini Aduna tingban' neli maa ni

³yεra, "Yawε yi di daa che ka ti kpi Ijipti tingbɔŋ ni di daa naan so, dama ti daa nyari nimdi ɳubira, ka diri bindira ti yubu, amaa yi zan̄ ti mi na ti bahi tingban' neli ɳɔ ni ni yi che ka kum ku ti ninvuŋ' gbalij ɳɔ zaa."

⁴ Di saha ka Yawε daa yeli Musa, "N ni che ka bindirigu yi zuysaa luna, ka sokam chani ti pihir' o dahin' yini dibu tariga dabisili kam, ka n kpahim ba nya bε ni tooi doli n zaligu bee bε ku tooi dol' li.

⁵Ka daba ayɔbu dali bε ni tooi pihī daba ayi dibu tariga na ti duyi."

⁶Ka Musa mini Aduna daa yeli Izraēlnim' maa zaa, "Zaawuni ɳɔ, yi ni baŋ ni Yawε n-daa shiri yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na.

⁷Bieyuni asiba, yi sa ni nya Yawε jilima, dama o wum yi ni ɳumdi yi kparima ni niŋdi ɳun' Yawε shem maa. Dama ti mi lee nyela banima, ka yi ɳumdi yi kparima ni niŋdi ti?

⁸Yawε yi tiri ya nimdi ka yi ɳubiri tiyiri zaawuni, ka tiri ya bindirigu ka yi diri tiyiri asiba, di nyela o ni wum yi kparima ni ɳumbu maa zuyu, dama ti mi lee nyela banima? Pa tinim' ka yi ɳumdi yi kparima ni niŋdi maa, amaa Yawε ka yi ɳumdi yi kparima ni niŋdi maa."

⁹Ka Musa daa yeli Aduna, “Yəlim’ Izraəlnim’ maa zaa, “Vumiya miri Yawε, dama o wum yi ni ŋumdi yi kparima ni niŋd’ o shem maa.’ ”

¹⁰Aduna ni daa chan ti tɔyisiri Izraəlnim’ yetɔya maa, ka bε daa ŋmaligi lihi tingban’ neli polo n-nya ka Yawε jilima yi zahira sagban’ ni.

¹¹Ka Yawε daa yeli Musa,

¹²“N wum Izraəlnim’ ni ŋumdi bε kparima ni shem maa. Yəlim’ ba ni yi yɛn ŋubirila nimdi yuŋ, ka diri bindirigu mi tiyiri asiba, ka baŋ ni man’ Yawε n-nye yi Naawuni.”

¹³Ka di daa ti niŋ zaawuni, ka kɔrinsi kana ti lu bε suya maa gbini luy’ shelikam zaa. N-daa yi bieyu asiba ka maligim lu suya maa shee.

¹⁴Maligim maa ni daa ti vuui, ka Izraəlnim’ maa nya ka binkpil’ bihi piela yεrigi tingban’ ni zaa.

¹⁵Izraəlnim’ maa ni daa nya li, ka bε bɔhiri taba, “Bɔ n-lee bala?” Dama bε daa bi mi di ni nyε sheli. Ka Musa daa yeli ba, “Yawε ni zaŋ bindir’ sheli tin ya ni yi di m-bala.

¹⁶Dina ka Yawε zali ya ni sokam pihim’ o dimma tarig’ la. Di simdi ka sokam baŋ o malibu ni nyε shem tariga, ka pihilta ayi ninvuy’ yino kam zuyu.”

¹⁷Ka Izraəlnim’ maa daa niŋ lala. Shεb’ daa pihilta pampam, ka shεb’ mi pihilta bielabiel.

¹⁸Amaa bε ni daa ti zahim li, ŋun daa pihilta pam dini sheli daa bi guui, ka ŋun mi daa pihilta dini sheli daa bi poog’ o. Sokam daa kul pihilta o dibu tariga.

¹⁹Ka Musa daa yeli ba, “So di zaŋ li zali hal ni asiba.”

²⁰Amaa shεb’ daa bi sayi Musa yεligu maa, ka zaŋ sheli zali hal ni asiba, ka di daa nyɔni wɔyi zunzuya. Ka Musa suhu daa yiŋisi bahi bε zuyu.

²¹Ka bε daa chani ti pihiri li asiba kam sokam dibu tariga, amaa wuntan’ daa yi ti bii, di nyεligirimi.

²²Daba ayɔbu dali bε daa yi pihirila ʒii buyi zuyu. Bε daa pihirila lita anahi ninvuy’ yino kam zuyu, ka Izraεl kpamba zaa daa kana ti yeli Musa di yela.

²³Ka Musa daa yeli ba, “Yawε ni zali shem m-bala, bieyuni ni sa nyε vuhim dabisi’ tibisili ka nyε Yawε vuhim dabisi’ kasi la zuyu. Shεmiya yin’ ni tooi she sheli zuŋɔ, ka duŋiya yin’ ni tooi duŋi sheli zuŋɔ, ka din guui yin’ zaŋmiya li zali hal ni asiba.”

²⁴Ka bε daa guui li zali hal ni asiba kaman Musa ni daa yeli ba shem maa, ka di daa bi sayim bee n-wɔyi zunzuya.

²⁵Ka Musa daa yeli ba, “Dimiya li zuŋɔ, dama zuŋɔ nyεla Yawε Vuhim Dabisili, yi ku nya li tingban’ ni zuŋɔ.

²⁶Yi ni tooi pihi li hal ni daba ayɔbu dali, amaa daba ayopɔin dali din nyɛ Vuhim Dabisili dali maa, di sheli ku beni.”

²⁷Amaa ka shɛb' daa ti chaŋ daba ayopɔin maa dali ni bɛ ti pihi li ka bi nya sheli.

²⁸Ka Yawɛ daa bɔhi Musa, “Bɔ saha ka yi lee yɛn dee n noli, ka doli n zaligunima?”

²⁹Nyama, man' Yawɛ n-zan Vuhim Dabisili maa tin ya, lala zuyu ka n tiri ya daba ayi bindirigu daba ayɔbu dali maa din ni chɛ ka sokam be o yiŋa, ka ku yi n-chaŋ luy' sheli polo daba ayopɔin maa dali.”

³⁰Ka sokam daa vuhi Vuhim Dabisili dali maa.

³¹ Ka Izraelnim' daa boli bindirigu maa Manna, di daa ɣmanila bimbielim din nyɛ zay' piela, ka nyayisi kaman bɛ ni zaŋ shiri mali karikaasi sheŋa.

³²Ka Musa daa yɛli, “Yawɛ zaliya ni yi zaŋ bindirigu maa lita ayi zuyu zali yi bihi ɣiemani kam ni, ka bɛ ti nya n ni daa zaŋ bindir' sheli dihiri ya tingban' neli ni saha sheli n ni daa yihi ya ljipti tingbɔŋ ni na la.”

³³Ka Musa daa yɛli Aduna, “Zaŋmi duyu n-zahim manna maa lita ayi n-kpaai niŋ di ni n-zan li ti zali Yawɛ tooni, ka di be nimaani yi ɣiemani kam ni.”

³⁴Ka Aduna daa niŋ kaman Yawɛ ni daa zali Musa shem maa n-zan li ti zali bayili Alikauli Adaka la.

³⁵ Ka Izraelnim' daa di manna maa yuun' pihinahi hal ti paai bɛ ni daa yɛn ɣini tingbɔŋ shel' ni maa. Bɛ daa kul dirila manna maa hal ti paai Keenan tingbɔŋ ni.

³⁶(Dman' sheli bɛ ni daa mali zahindi binyara maa buyisibu daa nyɛla lita pisi).

Yibu 17

Tampiŋ ni kom (Kalinlinima 20.1-13)

¹Ka Izraelnim' maa zaa daa yiŋisi Sin tingban' neli ni m-piri taba gbilligbilli n-chani kaman Yawɛ ni daa zali ba shem. Ka bɛ daa chaŋ ti paai Refidim n-ti suya nimaani, amaa ka kom daa lee ka nimaani ka bɛ ni nyu.

²Lala zuyu ka bɛ daa zaŋ Musa taali, ka yɛra, “Tim' ti kom ka ti nyu.” Ka Musa daa yɛli, “Wula ka yi zaŋ ma taali? Bɔ n-niŋ ka yi zahindi Yawɛ?”

³Amaa ka kɔnyuri daa wum ba pam nimaani, ka bɛ ɣumdi bɛ kparima ni niŋdi Musa yɛra, “Bɔzuwu ka a yihi ti ljipti na ni kɔnyuri ti ku ti mini ti bihi ni ti biŋkɔbiri?”

⁴Di saha ka Musa daa kuhi niŋ Yawɛ yɛli, “Wula ka n yɛn niŋ niriba ɣɔ? Dama di chɛ biɛla ka bɛ lab' ma kuya.”

⁵Ka Yawɛ daa yɛli Musa, “Kpuylim a jaangbe' sheli a ni daa zaŋ fiɛbi Nail la n-niŋ a nuu ni, ka zaŋ Izraɛl kpamba pah' aman̄ zuyu, ka yi gari niriba maa tooni chan̄.

⁶N ni ti zani a tooni Sinai Zoli tampin zuyu, ka a ti zaŋ a jaangbee maa fiɛbi tampin maa, ka kom yi di ni na ka niriba maa nyu.” Ka Musa daa niŋ lala Izrael kpamba maa ninni.

⁷ Ka Musa daa boli nimaani yuli Masa ni Məriba, dama nimaani ka Izraəlnim’ daa zaŋ o taali, ka daa lan zahim Yawə yera, “Amii Yawə be ti sani bee o kani?”

Bε tuhi Amaləknima

⁸Ka Amaləknim’ daa lo tɔbu na ni bε ti tuhi Izraəlnim’ Rəfidim maa.

⁹Ka Musa daa yeli Jəshua, “Piimi dəbba n-sa chaŋ ti tuhi Amaləknim’ maa. Bięyuni n sa ni zaŋ Naawuni jaangbee ḥo niŋ n nuu ni n-chaŋ ti du n-tam daboli zuyu.”

¹⁰Ka Jəshua daa niŋ kaman Musa ni daa yel’ o shəm maa n-chaŋ ni o ti tuhi Amaləknim’ maa. Ka Musa mini Aduna ni Hur daa chaŋ ti du n-tam daboli maa zuyu.

¹¹Musa daa yi zaŋ o nuu duhi zuyusaa, Izraəlnim’ nyarila yaa n-tuhiri nyandi Amaləknim’ maa, o mi daa yi ti zaŋ o nuu siyisi tiŋa, Amaləknim’ maa nyarila yaa n-tuhir nyəndi Izraəlnim’ maa.

¹²Ka Musa boyu daa ti ja, ka bε bo kuyili na ti soŋ ka o ʒini di zuyu, ka Aduna mini Hur daa gub’ gbaag’ o nuhi maa mali. Yino daa ʒieła o nudirigu polo, ka ḥun’ la mi ʒe o nuzaa polo, ka o nuhi maa daa kul ʒe tibi hal ka wuntan’ ti lu.

¹³Ka lala zuyu daa che ka Jəshua zaŋ takəbi tuhi nyaŋ Amaləknim’ maa zaa.

¹⁴Ka Yawə daa yeli Musa, “Sabimi dimboŋo niŋ litaafi ni ka yi teeri di yela, ka yeli Jəshua ka di kpe o tibili ni ni n ni kpihim Amaləknim’ maa birili dunia yili.”

¹⁵Ka Musa daa me sara maligu bimbini nimaani, ka boli di yuli, “Yawə n-nye n nasara tuuta.”

¹⁶O daa lan yeli, “Duhimiya Yawə tuuta maa zuyusaa, Yawə kul ni tuhiri Amaləknim’ maa ʒiemani kam ni.”

Yibu 18

Jetro kaai Musa

(Zaligu 1.9-18)

¹Ka Jetro ḥun daa nye Midian maligumaana ka lan nye Musa deemba la daa wum Naawuni ni daa tum tuun’ shəlikam zaa ti Musa mini Izraəlnima ni Yawə ni daa yihi Izraəlnim’ Ijipti shəm la yela.

²Musa daa zaŋla o paya Zipora labisi ka o deemba Jetro daa deeg’

³ o min’ o bidibis’ ayi la ʒili. Be ni yino yuli n-daa booni Gerishom, dama o daa yəlimi, “N nyəla sana m-be saan tiŋa.”

⁴Đum paya mi yuli n-daa booni Elięza, dama o daa yelimi, “M banim’ Naawuni n-daa nyę n soṇda ka tiligi ma Firawuna takobi ni.”

⁵Ka Musa deemba Jetro daa zaŋ Musa pay’ min’ o bidibis’ ayi maa n-ka o sanna tingban’ neli maa ni bę ni daa ti bę suya be Naawuni zoli maa gbini luy’ sheli maa.

⁶Ka bę daa yeli Musa, “A deemba Jetro min’ a paya ni a bidibis’ ayi la kanna.”

⁷Ka Musa daa yi n-chaŋ ti tuh’ o deemba maa soli lu o sizzura, ka moyis’ o kparin. Ka bę daa puhi tab’ bɔhi tab’ daalaafee yela; ka bę daa chaŋ ti kpe Musa suyili ni.

⁸Ka Musa daa yel’ o deemba maa Yawę ni daa nin Firawuna mini Ijiptinim’ shem zaa n-ti bən’ Izraelnima. Ka lan yel’ o muysisigu shenja zaa din paai ba soli maa ni yela ni Yawę ni yihi ba muysisigu maa ni shem.

⁹Ka Jetro daa wum Yawę ni niŋ zay’ viel’ sheli ti Izraelnim’ maa min’ o ni daa yihi ba Ijipti tingboŋ ni shem maa, ka o suhu daa paligi pam.

¹⁰Ka o daa yeli, “Payimiya Yawę ḡun daa yihi ya Ijiptinim’ mini Firawuna nuu ni maa.

¹¹Pumpoŋo m banja ni Yawę galisiya gari wuna zaa, o ni daa tiligi niriba maa Ijiptinim’ nuu ni saha sheli bę ni daa niŋdi ba fitiina la zuyu.”

¹²Ka Musa deemba Jetro daa mali bę ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la ti Naawuni. Ka Aduna mini Izrael kpamba zaa daa kana, ka bę mini Musa deemba maa ti layim di bindirigu Naawuni tooni.

Sariakaritiba piibu (Zaligu 1.9-18)

¹³N-daa yi bięyu ka Musa daa ȝini ni o mali niriba yela, ka niriba maa daa ȝe n-gili Musa asiba hal ni zaawuni.

¹⁴Ka Musa deemba maa daa nya lala ka bɔh’ o, “Bɔ ka a lee niŋdi tiri niriba maa? Bɔ n-niŋ ka a kɔŋko ȝiya ka niriba maa zaa ȝe n-gil’ a asiba hal ni zaawuni?”

¹⁵Ka Musa daa garigi yel’ o deemba maa, “Niriba maa kanimina ni bę ti bɔhi ban Naawuni yela.

¹⁶Ka sheb’ yi mali naŋbankpeeni, bę kanimina ka n ti woligiri li tiri ba, ka wuhiri ba Naawuni zaligunim’ min’ o wuhibu ni nyę shem.”

¹⁷Ka Musa deemba maa daa yel’ o, “A ni niŋdi shem maa bi tuhi.

¹⁸A mini niriba maa kul yen gbarigimi zaa. Tuma maa yay’ a kɔŋko tuma, a kɔŋko ku tooi tumdi li.

¹⁹Pumpoŋɔ wummi n ni yɛn yɛl' a shɛm ŋɔ. N ni zaŋ n ninkurilim yɛtɔya ti a, ka Naawuni ni be a sani! Di simdi ka a zani niriba maa zaani Naawuni sani, ka zaŋdi bɛ naŋbankpeeni yɛtɔya n-sɔŋd' o tooni.

²⁰Di simdi ka a wuhi ba Naawuni zaligunim' min' o wuhibu ni nyɛ shɛm ni bɛ ni yɛn be shɛm mini bɛ ni yɛn niŋdi shɛm zaa.

²¹Di simdi ni a lan pii asanza niriba bɛn mali alaafee ka zɔri Naawuni, ka nyɛ niriba ni niŋ sheb' yɛda, ka bɛ je zalinsi dibu n-chɛ ka bɛ su niriba tuhilituhili, ka sheb' su niriba kɔbigakɔbiga, ka sheb' su niriba pihinunu, ka sheb' mi su niriba piapia fukumsi.

²²Chɛ ka bɛ maani niriba maa yɛla saha shɛlikam. Di simdi ni bɛ zaŋ yɛtɔy' kpeeni kam ka a sanna, amaa yɛtɔy' bihi dina, di simdi ka bɛmaŋmaŋ' baŋ bɛ ni yɛn mal' li shɛm din' ni chɛ ka tuma maa niŋ valimbo a sani, ka a mini ba zaa layim ɔrì ɔrì maa.

²³A yi niŋ Naawuni ni zal' a ni a niŋ shɛli ŋɔ, dindina a wumsim maa ni baligi. Ka niriba ŋɔ zaa ni lab' bɛ biɛhigu shee ni suhudoo."

²⁴Ka Musa daa wum o deemba yɛligu maa, ka niŋ o ni daa yɛl' o shɛm maa zaa.

²⁵Ka Musa daa pii asanza niriba Izraɛlnim' maa puuni n-zaŋ ba leei niriba maa zuyulaannima, ka bɛ sheb' su niriba tuhilituhili, ka sheb' su niriba kɔbigakɔbiga, ka sheb' su niriba pihinunu ka sheb' mi su niriba piapia fukumsi.

²⁶Ka bɛ daa maani niriba maa yɛla sahakam. Ka bɛ daa zaŋdi yɛtɔy' kρɛma n-kani Musa sanna, amaa yɛtɔy' bihi dina, bɛmaŋmaŋa n-daa maani li.

²⁷Di nyaanja ka Musa daa chɛbis' o deemba maa, ka o lab' o ya.

Yibu 19

Izraɛlnim' be Sinai Zoli gbini

¹Izraɛlnim' ni daa yi ljipti tingbɔŋ ni maa nyaanja gol' so ŋun pahir' ata dahin yini dali ka bɛ daa paai Sinai tingban' neli ni.

²Izraɛlnim' ni daa yi yisi Rɛfidim chanj ti paai Sinai tingban' neli maa ni. Bɛ daa ti bɛ suya dɔnila tingban' neli maa ni. Bɛ daa ti bɛ suya maa la Sinai Zoli gbini.

³Ka Musa daa du zoli maa zuyu Naawuni sani. Ka Yawɛ ti bol' o zoli maa zuyu yɛl' o, "A ni ti yɛn yɛli Yaakubu zuliya bɛn nyɛ Izraɛlnim' maa shɛm m-bɔŋɔ:

⁴"Yi daa nya n ni daa niŋ ljiptinim' shɛm la mini n ni daa zaŋ ya tam tɔra kpiŋkpama zuyu n-zaŋ ya tahi mmaŋmaŋ' sanna la.

⁵Dinzuyü yi yi ni deei n noli ka gbibi n daalikauli, n ni zaŋ ya leei n dahalali niriba zuliya kam sunsuuni, dama mani n-su dunia zaa.

⁶ Ka n ti chɛ ka yi leei maligumaaniba ni zuliya kasi.' A ni yɛn yɛli Izraɛlnim' maa yɛtɔy' shɛŋa m-bala."

⁷Ka Musa daa siyina, ka boli Izrael kpamba na nti yeli ba Yawε ni yel' o ni o yeli ba yetɔy' shεŋa maa zaa.

⁸Ka niriba maa zaa daa layim garigi yeli, "Ti ni niŋ Yawε ni yeli ni ti niŋ shεlikam zaa." Ka Musa daa zaŋ niriba maa ni yeli shεm maa yeli Yawε.

⁹Ka Yawε daa yeli Musa, "N ni ka a sanna sagban' tibisili puuni, dina n-ni chε ka niriba maa wum n ni tɔyisir' a yetɔyα shεm, ka lan chε ka bε niŋ a yεda sahakam." Musa ni daa zaŋ niriba maa ni yeli shεm zaa yeli Yawε,

¹⁰ka Yawε daa yeli Musa, "Cham' ti yeli niriba maa ka bε mali bεmaŋa m-be kasi zuŋɔ ni biɛyuni, ka chε ka bε payi bε situra zaa.

¹¹Zaŋ chanj dali ka bε mali shili, dama dali man' Yawε ni yi Sinai Zoli maa zuyu siyina niriba maa zaa ninni.

¹²Di simdi ka a daa bee i cheriga gili zoli maa, ka di chε ka so baai yay' li, ka yeli ba ni so di miri zoli maa gbini bee so ti du li. Ka ŋunkam ti shihi zoli maa, bεn' kum' o.

¹³So di ti zaŋ o nuu shih' o, amaa bε ti labim' o kuya ku o bee n-to o piεma ku o. Biŋkɔbigu bee ninsala yi ti shihi li, bεn' kum' o. Ka kikaa yi ti kum pam, di saha bεn' dum' zoli maa zuyu na."

¹⁴Di saha ka Musa daa siyi zoli maa zuyu na nti chε ka niriba maa payi bε situra, ka o mali ba ka bε be kasi.

¹⁵Ka o daa yeli ba, "Malimiya shili zaŋ chanj dali, so di chε ka o mini paya dɔni."

¹⁶Daba ata maa dali asiba, ka saa daa gbaai tahibu, ka nyayisira, ka sagban' tibisili daa be zoli maa zuyu, ka kika' titali din yo vuri pam kum, ka niriba bεn daa be sansani maa ni zaa ningbuna sɔhira.

¹⁷Di saha ka Musa daa zaŋ niriba maa zaa yi sansani maa ni na ni bε ti zani Naawuni tooni, ka bε daa kana ti zani zoli maa gbini.

¹⁸Ka nyɔhi daa mɔni Sinai Zoli maa zuyu zaa, dama Yawε n-daa siyi di zuyu na ni buyim, ka di nyɔhi maa daa kpuyi du kaman tampuli zuyu nyɔhi la, ka zoli maa zaa daa dam pam.

¹⁹Ka kikaa maa kumsi vuri daa maan pahi, ka Musa daa tɔyisi yetɔyα, ka Naawuni garig' o satahinga puuni.

²⁰Ka Yawε daa siyina Sinai Zoli maa kpaakpaanyom ni nti boli Musa du zoli maa kpaakpaanyom maa ni, ka Musa daa du zoli maa zuyu.

²¹Ka Yawε daa ti yeli Musa, "Siyimi ti sayisi niriba maa, di yi pa lala bε ni kab' kana ni bε ti nya man' Yawε, ka bε pam ni kpi.

²²Chε ka maligumaaniba bεn miri ma na ŋɔ gba mali bεmaŋa m-be kasi, di yi pa lala, man' Yawε suhu ni yiŋisi bahi bε zuyu."

²³Ka Musa daa yeli Yawε, “Niriba maa ku tooi du Sinai Zoli ŋɔ na, dama nyin’ maŋmaŋ’ daa yeli ti ni m beemi cheriga gil’ li, ka mal’ li ka di be kasi.”

²⁴Ka Yawε daa yel’ o, “Siyimi ti zaŋ Aduna pah’ aman’ zuyu duna, amaa di che ka maligumaaniba mini niriba maa kab’ ka man’ Yawε sanna, ka n suhu ti yiysi bahi bε zuyu.”

²⁵Di saha ka Musa daa siyi niriba maa sani nti zaŋ li yeli ba.

Yibu 20

Naawuni zaligu pia yela (Zaligu 5.1-21)

¹Ka Naawuni daa tɔyisi yetɔya ŋɔ zaa yeli,

²“Man’ Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ n-daa yihi ya ljipti tingbɔŋ ni na, ka yihi ya dabitim bandi ni.

³“Miriya ka yi jem wun’ shεŋja pahi n zuyu.

⁴“Miriya ka yi mali binnani zali bee m-mali binsheli ŋ-ŋmahindi binsheli din be zuyusaa bee tingbani puuni bee binsheli din be kom puuni.

⁵ Miriya ka yi damdi binyera maa tooni bee n-jem binyera maa, dama man’ Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ nyεla ŋun zabiri nyuli, ka darigiri bihi tibili bε banim’ mini bε manim’ bεn je ma taali zuyu hal zaŋ tabili bε yaantibichehi gba.

⁶ Amaa n wuhiri n yurilim ni galisi shεm niriba tusatusa bεn yuri ma ka doli n zaligunim’ sani.

⁷ “Miriya ka yi booni man’ Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ yuli yoliyoli, dama ŋunkam booni man’ Yawε yuli yoliyoli mali taali man’ Yawε sani.

⁸ Teemiya Vuhim Dabisili yela, ka che ka di nyε dabisili kasi.

⁹Zaŋmiya daba ayɔbu n-tum yi tuma,

¹⁰ amaa dabisi’ sheli din pahir’ ayopɔin nyεla Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ Vuhim Dabisili. Dindali maa di bi simdi ka yi tum tuma, yi bidibisi mini yi bipuyinsi ni yi tumtumdi’ dɔbba ni payiba zaa zaŋ tabili yi biŋkɔbiri hal saan’ so ŋun be yi yin’ gba di tum tuma dindali maa.

¹¹ Dama daba ayɔbu ka man’ Yawε daa zaŋ nam zuyusaa mini dunia ni teeku ni binshεyukam zaa din be di ni, ka daa vuhi daba ayopɔin dali. Lala zuyu man’ Yawε niŋla alibarika niŋ di ni, ka zaŋ li leei dabisili kasi.

¹² Timiya yi banim’ mini yi manim’ jilima din ni che ka yi mali nyεvili wɔyinli m-be Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ ni zaŋ tingbɔŋ sheli tin ya ŋɔ ni.

¹³ “Miriya ka yi ku ninsala.

¹⁴ “Miriya ka yi niŋ zina.

¹⁵ “Miriya ka yi zu.

¹⁶ “Miriya ka yi di ȝiri sh̄ehira n-jendi yi kpee.

¹⁷ “Miriya ka yi ch̄e ka yi kore kpe yi kpee yili ni. Miriya ka yi mi ch̄e ka yi kore kpe yi kpee paȣa ni bee o tumtumdi' dōbba bee o tumtumdi' paȣiba ni bee o nayilalantabili ni bee o buŋ' ni bee n-ch̄e ka yi kore kpe yi kpee binsheli ni.”

Dabiem gbahi niriba maa

(Zaligu 5.22-33)

¹⁸ Niriba maa ni daa wum saa tahibu mini kikaa maa kumsi, ka nya saa nyayisibu mini nyɔhi ni mɔni zoli maa zuyu sh̄em maa, ka dabiem gbahi ba ka bε niŋgbuna sɔhira, ka bε daa kayi ȝe kpaŋ' ha

¹⁹ ka yeli Musa, “Amaŋmaŋ’ tɔyisim ti yetɔya ka ti wumda, amaa di lan ch̄e ka Naawuni tɔyisi ti yetɔya, di yi nyε lala ti ni kpi.”

²⁰ Ka Musa daa yeli niriba maa, “Di zɔriya dabiem, dama Naawuni kamina ni o ti zahim ya, dina n-nyε ni o ch̄e ka dabiem be yi suhuri ni ka yi ku tum alahichi.”

²¹ Ka niriba maa daa na kul kayi ȝe kpaŋ' maa, ka Musa daa chanj miri Naawuni ni daa be sagban' sabili sh̄eli ni maa.

Sara maligu bimbina zaligunima

²² Ka Yawε daa yeli Musa, “A ni yεn yeli Izraelnim’ maa sh̄em m-bɔŋɔ, ‘Yi nya n ni tɔyisi ya yetɔya alizanda ni na sh̄em.

²³ Di bi simdi ka yi ti zaŋ anzinfā mali wuni pahi n zuyu bee n-zaŋ salima mali wuni zali yi sani.

²⁴ Zaŋmiya tanjkpayu me sara maligu bimbini ti ma, ka maani yi ni yεn zaŋ sara sh̄eli nyo buyim mini yi suhudoo sara di zuyu, dina n-nyε yi biŋkɔbbaligu mini yi niyi; ka n ni ch̄e ka n yuli yela teebu be luy' sh̄elikam zaa, n ni ka nimaani na ti niŋ alibarika niŋ yi ni.

²⁵ Ka yi yi yεn zaŋ kuȣa me sara maligu bimbini ti ma, yin' di zaŋya kuȣ' kpεra me li, dama yi yi zaŋ chiriga shihi kuȣ' sh̄eli, di ni leei kuȣ' sh̄eli din mali dayiri.

²⁶ Miriya ka yi me napɔna dubu shee n-zali n sara maligu bimbini gbini n-dur' li din ni ch̄e ka so nya yi zayım.’ ”

Yibu 21

Bε ni yεn niŋdi daba sh̄em

(Zaligu 15.12-18)

¹ Pumpɔŋɔ a ni yεn zaŋ zaligu shεŋja ti Izraelnima m-bɔŋɔ,

² “Yi yi da Yεhudia nira ka o leei dabili, o ni tum yi tuma yuma ayɔbu, ka yuun' sh̄eli din pahir' ayopɔin ni, di simdi ka yi ch̄e ka o chanj yoli, ka ku yo sh̄eli.

³O yi daa kala o zay' zaŋli na, di simdi ka o lan chan o zay' zaŋli. Ka di yi nyɛla o min' o paya n-daa kana, dindina di simdi ka o min' o paya maa zaa lan chan.

⁴Ka ŋun su o maa yi daa bo pay' ti o, ka pay' maa dɔyi bihi, di saha pay' maa min' o bihi maa bɛn' ni kpaliim o dana maa sani, ka chɛ ka o kɔŋko chan.

⁵Amaa dabili maa yi zani yim yɛli, 'N yuri n dana maa mini m paya ni m bihi, dinzuyu n ku chan,'

⁶dindina o dana maa ŋun zaŋm' o chan Naawuni sani nti zaŋ o zali bayili dunoli bee duno' payirili, ka zaŋ peenkpa chib' o tibili voli, ka o leeg' o dabili hal ni o nyevili tariga.

⁷"Ka so yi zaŋ o bipuŋŋa kɔhi ka o leei dabili, di bi simdi ka o ti chan kaman dɔbba ni chani shɛm.

⁸So yi da o ni o zaŋ o leeg' o paya, ka o nini ti bi lan tiy' o, di saha o ni tooi chɛ ka pay' maa yiŋnim' yo o zuyu ka deeg' o. Di bi simdi ka o zaŋ o tom kɔhi tinzunnim' zuyu, dama o pun niŋ o din bi tuhi.

⁹Ka o yi zaŋ o ti o bidibiga ni o niŋ o paya, di simdi ka o gbib' o kaman o bipuŋŋa la.

¹⁰Ka o yi ti kpuyi pay' so pah' o zuyu, di bi simdi ka o filim' o bindirigu bee situra bee n-zayis' o min' o dɔnibu.

¹¹O yi bi niŋ bini ata ŋɔ ti o, dindina pay' maa ŋun' yim' chan yoli, ka di yo shɛli."

Duŋ taabu zaligu.

¹² "Dunkam ŋme n-ku nira, bɛn' kum o gba.

¹³Amaa di yi pala o pun lomi ni o ku o, ka di nyɛla Naawuni n-chɛ ka di niŋ, dindina n ni wuhi ya luy' shɛli zali ka ŋun ku nir' maa zo n-kuli nimaani.

¹⁴Amaa nir' yi yuri ka ku o kpee, yin' zaŋmiya dilana sara maligu bimbini gbini n-yi kpaŋ' ti ku o.

¹⁵"Dunkam ŋme o ba bee o ma, bɛn' kum' o.

¹⁶ "Dunkam zu ninsal' ti kɔhi bee n-na gbib' o ka bɛ gbaag' o, bɛn' kum' o.

¹⁷ "Dunkam tu o ba bee o ma, bɛn' kum' o.

¹⁸"Niriba yi zabira, ka yino ti zaŋ kuyili lab' o kpee bee n-kpilim o nuu ŋme o kpee, ka o nya daŋa ka bi kpi, amaa ka lee dɔni,

¹⁹o yi ti nya alaafee n-yiŋisi kpuyi jaŋgbee chana, di saha ŋun daa ŋme o maa lan ka taali, amaa di lee simdi ka ŋun daa ŋme o maa yo o ni sayim o saha shɛli maa samli, ka lih' o hal ka o ti kpaŋ zaa.

²⁰"Ka so yi zaŋ jaŋgbee ŋme o dabipay' bee dabidoo ka o kpi o nuu ni, bɛn' darigim' o tibili.

²¹Amaa bięyu yi neei bee di yi niŋ daba ayi ka dabili maa kpaŋ, di bi simdi ni bε darig' o tibili dama ḥuna n-su dabili maa.

²²“Døbba yi zabira nti zaŋ ḥme pay' puulana, ka pay' puulan' maa zaŋ bahi, amaa ka mali alaafee, di simdi ka bε zali ḥun ḥme o maa samli kaman pay' maa yidan' ni bɔr' shem, ka o yo li kaman sariakaritiba ni wuhi shem.

²³Amaa pay' maa yi nyala daŋa, dindina yin' doliya zaligu sheli din wuhiri ni nyevili la nyevili,

²⁴nini la nini, nyini la nyini, nuu la nuu, gbali la gbali,

²⁵buγim dibu la buγim dibu, dan' la daŋa, fieb' bɔba la fieb' bɔba la n-darigi dilan' tibili.

²⁶Nir' yi ḥme o dabipay' bee o dabidoo nimbila ka di sayim, ḥun' che ka dabili maa chan yoli, o nimbil' maa zuyu.

²⁷O mi yi ḥme n-vuγ' o dabipay' bee o dabidoo nyini, ḥun che ka dabili maa chan yoli, o nyini maa zuyu.”

Ben mali biŋkɔbiri talahi tuma.

²⁸Nahu yi ʒe n-ku doo bee paya, ben' labimi nahu maa kuya ku o, ka di bi simdi ka so ḥubi nahu maa nimdi, ka nahu maa lana ku mali taali.

²⁹Amaa nahu maa yi pun ʒieri niriba ka bε ye'l' o lana ka o bi niŋ o fukumsi, ka che ka o ti ʒe n-ku doo bee paya, di simdi ka bε labi nahu maa kuya ku o, ka ku nahu maa lan' gba.

³⁰Ka bε yi wuh' o la samli, di simdi ka o yo bε ni wuh' o sam' sheli maa zaa o nyevili tiligibu zuyu.

³¹Nahu yi ʒe n-ku so bidibiga bee o bipuyinga yin' doliya zaligu ḥo.

³²Nahu yi ʒe n-ku so dabidoo bee dabipaya, di simdi ka nahu maa lan' yo dabili maa lana anzinfa layibaligu pihita, ka che ka bε labi nahu maa kuya ku o.

³³“So yi che bɔyili yali bee so yi gbi bɔyili ka bi ḥari li, ka nahu bee buŋ' lu di puuni kpi,

³⁴bɔyili maa lan' ni yo samli. Di simdi ka o yo biŋkɔbigu maa lana, ka zaŋ biŋkɔb' kpiŋ maa.

³⁵So nahu yi ʒe n-ti o kpee nahu daŋa ka o kpi, ben' kohimi nay' neɔŋ maa m-pirigi liyiri maa ti taba, ka lan pirigi nay' kpiŋ maa gba ti taba.

³⁶Ka niriba yi mi ni nahu maa pun ʒierila o taba ka o lan' maa bi lɔr' o zaana, dindina o ni bo nahu yo nahu maa zuyu, ka zaŋ nay' kpiŋ maa.”

Yibu 22

Samli yɔbu zaligu

1“Nir’ yi zu nahu bee pięyu nti kohi bee nti kɔrigi, di simdi ka o yo niy’ anu nay’ yino maa zuyu, ka yo pier’ anahi pię’ yino maa zuyu. Di simdi ka o yo di samli maa, ka o yi ka binsheli din ni yo samli maa, dindina bən’ kɔhim’ o n-yo o zubu maa samli.

2-4Ka o ni zu biŋkɔb’ so maa yi na ne m-be o sani, di yi nyɛla nahu bee buŋa bee pięyu, dindina di simdi ka o yo biŋkɔbir’ ayi zay’ yino kam zuyu. “Ka tayiy’ yi kabiri so yin’ dunoli yuŋ ni o kpe, ka bɛ nya o n-ŋme n-ku o, dindina o ʒim yihibu ka taali, amaa di yi nyɛla wuntaŋ’ puhibu nyaanja, dindina o ʒim yihibu mali taali.

5“So yi che ka o biŋkɔbiri ŋub’ so puu ni binyera bee o wain tihi puu bee n-che o biŋkɔbigu bahi ka o chan so puu ni nti ŋub’ o bindira, di simdi ka dilan’ zaŋ o puu ni bindira din niŋ vienyelinga bee o wain tihi din wali vienyelinga yo di samli.

6“So yi mali buyim ka di looi mɔyu n-chan ti di bɛ ni che bindir’ sheŋa sɔŋ bee bɛ ni na bi che bindir’ sheŋa bee n-di so puu zaa, di simdi ni ŋun mali buyim maa yo di zuyu zaa.

7“So yi zaŋ liyiri bee binsheli nti puh’ o kpee sɔŋbu, ka bɛ zu bini maa dilan’ yinjɑ, ka bɛ gbaai tayiy’ maa, di simdi ka tayiy’ maa yo bini maa zuyu ʒii buyi.

8Ka bɛ yi bi gbaai tayiy’ maa, dindina di simdi ka yili maa lana chan Naawuni sani nti wuhi kaman o nuu tim o kpee maa daazichi maa ni bee di bi tim.

9“Dama naŋgbankpeeni kam zaa puuni, di yi nyɛla nahu bee buŋa bee pięyu bee situra bee binsheli din bɔrigi yɛla, ka yino yɛli, ‘Di nyɛla n dini.’ Di dihi tabili nyɛla, bɛ niriba ayi maa bən’ zaŋmi bɛ yɛtɔya maa chan Naawuni sani, Naawuni yi ti yɛli ni so ka yelimanli, dilan’ ni yo o kpee maa bini maa ʒii buyi zuyu.

10“So yi zaŋ o buŋa bee o nahu bee o pięyu bee o biŋkɔb’ so ti o kpee ni o zali, ka biŋkɔbigu maa ti kpi bee n-nya daŋa bee bɛ tay’ o pah’ o tab’ ni chan ka so bi nya o,

11dindina di simdi ka bɛ niriba ayi maa chan Yawɛ sani, ka o ti po pori wuhi ni o nuu bi tim o kpee maa azichi maa ni, ka di simdi ni biŋkɔbigu maa lan’ sayi pori maa, ka samli yɔbu lan kani.

12Amaa di yi nyɛla bɛ zula biŋkɔbigu maa dilan’ sani, dindina di simdi ni o yo o zuyu.

13Ka mɔyu ni biŋkɔbiri yi gbaai biŋkɔbigu maa, di simdi ka o zaŋ o chera na ti wuhi shɛhira, ka di bi simdi ni o yo mɔyu ni biŋkɔbiri ni gbaai biŋkɔb’ so maa zuyu.

14“Ka so yi paŋ biŋkɔbigu o kpee sani, ka biŋkɔbigu maa ti kpi bee n-nya daŋa, ka bindana maa kani, di simdi ka ŋun paŋ o maa yo o samli zaa;

15ka bindana maa yi beni, dindina samli yɔbu kani; ka di yi nyɛla o haayila biŋkɔbigu maa, dindina haayibu liyiri maa ni zani biŋkɔbigu maa zaani.”

Ninsalitali biehigu mini Adiini zalgunima

- 16** “Do’ so yi niŋ marisamarisa n-zan̄ payipiel’ so bε ni bi zaŋ ti doo dɔni, di simdi ka o yo pay’ maa payibɔr’ liyiri zaa, ka kpuŋ’ o niŋ o paya.
- 17** Amaa pay’ maa ba yi zayisi zaa ni o ku zaŋ o bia maa ti doo maa, di simdi ka doo maa yo payipieliga bɔbu liyiri ti pay’ maa ba.
- 18** “Pay’ kam ŋun nyɛ sɔnya, yin’ kum’ o.
- 19** “Dunkam che ka o mini biŋkɔbigu dɔni, yin’ kum’ o.
- 20** “Dunkam mali maligu ti buyili ka pa ni Yawε kɔŋko, yin’ kum dilana.
- 21** “Miriya ka yi niŋ sana zay’ bieyu bee n-niŋ o fitiina, dama yi gba daa nyɛla saamba be Ijipti tiŋgbɔŋ ni.
- 22** Di niŋdiya pakoli kam bee kpibiga alaka.
- 23** Dama yi yi niŋdi ba alaka ka bε fabili niŋ ma, biɛhiŋ kani, n ni gbilisi tibili wum bε fabila maa,
- 24** ka che ka n suhu yiŋisi bahi yi zuŋu, ka n che ka bε zaŋ takɔbi kun ya, ka yi payiba kpalim pakoya, ka yi bihi gba leei kpibisi.
- 25** “Yi yi zaŋ liyiri paŋ n niriba bɛn be yi ni ŋɔ nandaan’ so, yin’ di zaŋ yiman’ leeg’ o sandihiriba, yi mi miriya ka yi che ka o niŋ ya nyɔri di zuŋu.
- 26** Ka yi yi dee so chinchini sɔŋ poi ka naanyi zaŋ o ni bɔr’ sheli paŋ o, yin’ labisim li ti o poi ka wuntaŋ’ naanyi lu,
- 27** dama di kɔŋko n-nyɛ o ni mali sheli pinda, ka bɔ ka o ti yɛn zaŋ pili gbihi? O yi fabili niŋ ma, n ni wum o fabila maa, dama n nyɛla nambozɔra.
- 28** “Miriya ka yi yeli Naawuni yɛtɔy’ yoya bee n-tu yi niriba toondana.
- 29** “Zaŋmiya yi puu ni bindir’ tuuli mini yi puu ni tiwala kom na ti ti ma di tibu saha, ka di niŋya zinchili. “Zaŋmiya yi bidib’ tuuli kam ti ma.
- 30** Lala ka di lan simdi ni yi zaŋ yi naŋlabil’ tuuli bee yi biŋkɔbbaligu bi’ tuuli kam ti ma. O ni be o ma sani daba ayopɔin, ka dabisi’ sheli din pahir’ anii dali, di simdi ka yi zaŋ o ti ma.
- 31** “Yi nyɛla ninvuy’ gahinda, ninvuy’ shεb’ bɛn be kasi n sani. Miriya ka yi ŋubi mɔŋu ni biŋkɔbiri ni ku binsheli, di simdi ni yi zaŋ li tila bahi.”

Yibu 23

Nimmaŋtali mini bierisuntali

- 1** “Miriya ka yi zaŋ ʒiri yɛtɔy’ moli gili. Miriya ka yi zaŋ yi noli naai ninvuy’ bieyu m-pah’ o zuŋu di shɛhira kpɛma.

²Miriya ka yi pahi ninvuy' bɔbigu zuyu tum tuumbieyu bee m-pahi bε zuyu bε ɔiri shɛhira dibu ni

³ bee n-zo nandan' nambɔyu o saria karibu ni o ni nyε nandan' zuyu.

⁴"Yi dim' nahu bee o buŋ' yi chihi chani ka yi nya o, yin' tayim' o labisi ti ti o.

⁵ Yi yi nya ka ɔili marigi yi dim' buŋ' sɔŋ tiŋa, yin' di che o mini ɔili maa sɔŋ, amaa yin' sɔŋm' o yiysi buŋ' maa zali.

⁶"Miriya ka yi moŋ nandaamba yelimanlı bε saria karibu ni.

⁷Zomiya yi ɔiri ɔmabu ni, yi mi miriya ka yi ku ninvuy' so ɔun mali yelimanlı ka nyε ɔun ka taali, dama m pala ɔun ni che ninvuy' so ɔun tum taali.

⁸ Miriya ka yi deeri birapu, dama birapu deebu zomdila niriba nina ka bε ɔariti bεn mali yelimanlı.

⁹ "Miriya ka yi muysi sana, dama yi mi sana suhu ni be shem, dama yi gba daa nyela saamba Ijipti tingboŋ ni.

Yuun' sheli din pahir' ayopɔin mini dabisi' sheli din pahir' ayopɔin

¹⁰"Di simdi ni yi ko yi gbansɔri yuma ayɔbu n-kpuyi di daatam,

¹¹ amaa yuun' sheli din pahir' ayopɔin ni, di simdi ni yi che li ka di dɔni vuhi, ka yi ni ninvuy' sheb' bεn nyε nandaamba la mi nya bindirigu di ni di, ka bε yi che sheli bahi moyu ni binjkobiri mi ni di li. Di simdi ni yi nin yi wain tihi puri mini olivi tihi puri gba lala.

¹² "Tummiya tuma daba ayɔbu, amaa dabisi' sheli din pahir' ayopɔin la dali, yin' vuhamiya, ka che ka yi niyi mini yi bensi ni bε ni dɔyi dab' sheb' yi yinsi ni saamba bεn be yi sani zaa vuhi dindali maa.

¹³"Wummiya n ni yer' ya shem ɔɔ zaa vienyelinga. Miriya ka yi ti boli buyili yuli n-jem li bee n-che ka so wum lala yetɔya yi noya ni."

Chu' kara ata puhibu

(Yibu 34.18-26; Zaligu 16.1-17)

¹⁴"Puhimiya n churi siyimsiyim buta yuuni puuni.

¹⁵ Di simdi ni yi puhiri Bɔrɔbɔro Din ka Dabindi Chuwu kaman n ni daa zali ya shem la. Dubimiya bɔrɔbɔro din ka dabindi daba ayopɔin Abib goli puuni, dama goli maa ni ka yi daa yi Ijipti na. Di bi simdi ni so ka n sanna ni nu' zaŋa.

¹⁶ "Puhimiya yi ni biri bindir' shεŋa din daŋ niŋbu kpuyibu chuŋu. "Yuuni yi ti giligi ka yi kpuyi yi puri atam zaa naai, yin' puhimiya yi puri atam kpuyibu chuŋu.

¹⁷Di simdi ka yi dɔbba zaa layindi Yawε ɔun nyε yi Duuma ɔɔ tooni buta yuuni puuni.

¹⁸“Di bi simdi ka yi zaŋ bɔrɔbɔro din mali dabindi pahi biŋkɔbigu ʒim zuŋu m-mali sara ti ma bee n-che ka yi ni zaŋ biŋkɔb’ so mali sara biŋkpam zani hal ka bieŋyu ti neei.

¹⁹ “Zaŋmiya yi puri ni bindir’ daŋda din viɛla n-ka Yawε ɲun nyε yi Naawuni ɲɔ jɛmbu duu na. “Miriya ka yi zaŋ bubil’ bee piɛbil’ ma bihim duy’ o.”

Alikaulinim’ mini Wuhibu

²⁰“N ni tim malaika na ka o ti be yi tooni n-guli ya yi chandi maa ni hal ti zaŋ ya paai n ni mali luy’ sheli zali ya la ni.

²¹Gbilisimiya tibili n-wumm’ o yeligu ka di zaŋsiy’ o noli, dama yi yi birigi, o ku che yi taali, dama n yuli be o ni.

²²Amaa yi yi gbilisi tibili viɛnyelinga n-wum o yeligu ka niŋ n ni yeli ya ni yi niŋ shelikam zaa, dindina n ni zaŋ yi dimnim’ leei n dimnima, ka tuhi bɛn tuhiri ya.

²³M malaika maa yi ti gari tooni n-zaŋ ya tahi Amɔrinim’ mini Hitinim’ ni Perizininim’ ni Keenannim’ ni Hivinim’ ni Jɛbusinim’ tingbɔŋ ni, ka n ti ku ba ka che ka yi ʒini nimaani,

²⁴yin’ miriya ka yi ti gbani bɛ buya la tooni bee n-jɛm ba bee n-tum kaman bɛ ni tumdi shɛm, amaa ti daamiya bɛ buya maa zaa luhi, ka wurim bɛ ni me buya maa binwɔyil’ shɛŋa zaa zali.

²⁵Yi yi jɛmdi man’ Yawε ɲun nyε yi Naawuni ɲɔ, n ni niŋ alibarika niŋ yi bindira mini yi kom ni, ka yihi dɔrɔti balibu kam yi kɔbili ni.

²⁶Payipuulan’ ti ku zaŋ bahi, ka payiŋoo mi ti ku be yi tingbɔŋ ni. N ni tin ya nyevili wɔyila.

²⁷“N ni che ka dabiem gbaai yi mini ninvuy’ shɛb’ bɛnkam yɛn tuhi, ka bɛ birim, ka che ka yi dimnim’ ɲmaligi guui ka chɛn ya.

²⁸N ni che ka tabilakpihi daŋ yi tooni nti dim kari Hivinim’ mini Keenannim’ ni Hitinima ka che soli tin ya.

²⁹M bi yɛn kari ba yuun’ yini puuni, ka tingbani maa doya yoli, ka mɔyú ni biŋkɔbiri yeligi nti muysi ya.

³⁰N kul yɛn kariti ba la bielabiela hal ka yi daadam biɛligu ti nabi n-su tingbɔŋ maa zaa.

³¹Ka n ni zali yi tingbɔŋ tariga la Teeku Ʒieŋyu noli zaŋ hal ni Filistianim’ Teeku noli, ka lan zaŋ tingban’ nɛli ni hal ni Yufretiiz Moyili noli tariga. Dama n ni ti zaŋ di niriba maa niŋ yi nuu ni, ka yi kari ba.

³²Miriya ka yi ti che ka yi mini ba lo alikauli bee n-lo bɛ buya la alikauli.

³³Di bi simdi ka bɛ ti be yi tingbɔŋ ni, di yi pa lala, bɛ ni che ka yi tum alahichi zaŋ chaŋ n sani, dama yi yi ti jɛm bɛ buya maa, di ni leei tɔna gbahi ya.”

Yibu 24

Alikauli dalinli dihi tabili

¹Ka Yawε daa yεli Musa, “A mini Aduna ni Nadab ni Abihu ni Izrael kpamba pisopɔin dumiya zoli ŋɔ n-ka n sanna nti zani kpaŋ’ jem ma.

²Nyin’ Musa kɔŋko n-ni miri man’ Yawε; bε ni so di ti mirina; niriba maa di pah’ a zuyu du na.”

³Ka Musa daa kana ti yεli niriba maa Yawε ni yεli shεm min’ o ni zali shεm zaa, ka niriba maa zaa daa laŋim garigi yεli, “Yawε ni yεli ni ti niŋmi shεlikam zaa, ti ni niŋ li.”

⁴Ka Musa daa sabi Yawε yεligu maa zaa sɔŋ, ka daa ti daŋ yiŋisibυ asiba me sara maligu bimbini zali zoli maa gbini, ka sa bin’ wɔyila pinaayi ka di zani Izrael zuliya pinaayi la zaani.

⁵Ka o daa tim Izrael nachimba ka bε chanj ti mali bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la, ka daa kɔri nayilahi mali suhudoo sara maligu ti Yawε.

⁶Ka Musa daa tayı ʒim maa pirigili niŋ taha ni zali, ka zaŋ di pirigili din kpalim maa kpaai vie sara maligu bimbini maa.

⁷Di nyaanja ka o daa zaŋ alikauli zaligu kundi la na ti karim li ka niriba maa wum ka yεli, “Yawε ni yεli ni ti niŋmi shεlikam zaa, ti ni niŋ li, ka deeg’ o noli.”

⁸Ka Musa daa zaŋ ʒim maa mihi niriba maa ka yεli, “Nyamiya, Yawε ni lɔn ya alikauli shεl’ la ʒim, di nyela din doli o ni yεli ya yεtɔy’ shεŋa maa zaa.”

⁹Di nyaanja ka Musa mini Aduna ni Nadab ni Abihu ni Izrael kpamba pisopɔin maa daa du zoli maa zuyu

¹⁰nti nya Izraelnim’ Naawuni maa, ka o naba tinli daa ŋmanila bε zarla bε ni booni kuy’ shεŋa safaya la mal’ li. Di daa kul nεmi kaman sagbana ni yi kani ka zuyusaa ne shεm la.

¹¹Naawuni daa bi ku Izrael ninvuy’ zuyuri maa, ka bε daa nya o, ka di ka nyu.

Musa be Sinai Zoli zuyu

¹²Ka Yawε daa yεli Musa, “Dum’ zoli maa ka n sanna nti guhiri nimaani, ka n zaŋ n ni sabi n zaligunim’ niŋ kuy’ parilan’ shεŋa ni niriba maa wuhibυ zuyu la ti a.”

¹³Di saha ka Musa min’ o sɔŋda Jɔshua daa lu soli, ka Musa daa du Naawuni zoli maa zuyu.

¹⁴Ka Musa daa yεli kpamba maa, “Yinim’ kpalimmiya be kpe n-guhi ti hal ka ti ti lab’ yi sanna. Aduna mini Hur be yi sani, ka ŋunkam mali yεl’ shεli, ŋun’ cham’ bε sani.”

¹⁵Di saha ka Musa daa du Zoli maa zuyu, ka sagbani limsi li.

¹⁶Ka Yawε jilima daa siyi Sinai Zoli maa zuyu na, ka sagbani maa daa limsi li hal ni daba ayɔbu; dabisi' sheli din pahir' ayopɔin dali, ka o daa boli Musa sagbani maa ni.

¹⁷Yawε jilima maa daa ŋmanila buyim diri zoli maa zuyu Izraelnim' sani.

¹⁸Ka Musa daa kpe sagbani maa ni n-du zoli maa zuyu. Musa daa be zoli maa zuyu la wuntan' ni mini yuŋ biɛyū pihinahi.

Yibu 25

Yawε biɛhigu shee suyili pina yεla

(Yibu 35.4-9)

¹Yawε daa yeli Musa,

²"Yεlim' Izraelnim' ni bε zaŋm' pina ti ma. Dunkam suhu yu ni o ti pini, nyin' deem' li ti ma.

³A ni yεn deei pin' shεŋa bε sani m-bɔŋɔ: Salima mini anzinfia ni daanya

⁴ni gali sabilifaa ni gali ʒiekpreein ni gali ʒiekpain ni tan' piel' vielli ni buhi kɔbiri

⁵ni piɛlahi gbana din niŋ moonsi ni teeku ni biŋkɔb' bal' shεb' gbana ni gɔpiɛlīga dari

⁶ni firila kpam ni tulaale sheli bε ni zaŋdi maani kpa' sheli din boori bahiri niriba zuyu mini tulaale zim din nyom viela

⁷ni oniyisi kuya ni kuy' shεŋa din ni niŋ pa binyeribil' din yeri pari zuyusaa la zuyu mini nyolɔrigu la zuyu.

⁸Chε ka bε me luŋ' kasi shee ti ma din ni chε ka m be bε sani.

⁹Malimiya m biɛhigu shee mini di puuni nɛma ka di be kaman n ni yεn wuh' a ka yi mal' li shɛm."

Alikauli Adaka malibu

(Yibu 37.1-9)

¹⁰"Zaŋmiya gɔpiɛlīga dari mali adaka, ka di wɔyilim nyε sɛntimita kɔbiga ni pia, ka di yεliŋ nyε sɛntimita pihiyɔbunaayɔbu, ka di dubu gba nyε sɛntimita pihiyɔbunaayɔbu.

¹¹Ka yi niŋ salima alali niŋ di puuni mini di nyaanja zaa, ka niŋ salima kɔyili li gili.

¹²Malimiya salima bansi anahi n-zaŋ niŋ di naba anahi ni, yay' yini bans' ayi yay' din' la mi bansi ayi,

¹³Zaŋmiya gɔpiɛlīga dari mali dapuhi, ka salima pa di zuyu.

¹⁴Ka yi ti zaŋ dapuhi maa tu bansi din be adaka maa luya ni la ni n-kpuyiri li.

¹⁵Di simdi ka dari maa ti kpalm be adaka maa bansi maa ni, di ti yihiya li.

16Ka a ti zaŋ n ni yɛn zaŋ alikauli sheli ti a nɔ niŋ adaka maa puuni.

17 “Di saha ka a zaŋ salima alali m-mali di yɔrigu, ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita kɔbiga ni pia, ka di yɛliŋ mi nyɛ sɛntimita pihiyɔbunaayɔbu.

18Ka a ti che ka bɛ zaŋ matarika n-kuri ch̄erubinim’ ayi n-zaŋ ba tam di yɔrigu maa tarisi yay’ ayi zuyu.

19Chɛ ka ch̄erubi yino be di yɔrigu maa tariga yay’ yini polo, ka yino la mi be di tariga yay’ din’ la polo. Ch̄erubinim’ mini yɔrigu maa ni ti nyɛla bin’ yini di yaya maa zaa.

20Ka ch̄erubinim’ maa kpiŋkpama ti yirigi zuysaa, ka di mahim luri yɔrigu maa zuyu, ka bɛ nina kpa taba. Yɔrigu maa polo ka bɛ nina ti yɛn kpa.

21Ka a ti zaŋ n ni yɛn sabi alikauli sheli ti a la niŋ adaka maa puuni, ka zaŋ di yɔrigu maa yo di noli.

22Ka n ti ka a sanna nimaani, ch̄erubinim’ ayi bɛn be Alikauli Adaka yɔrigu maa zuyu la sunsuuni nti tɔyis’ a n ni yɛn zaŋ zaligu shɛŋa zaa ti a ka a ti Izraelnim’ maa yetɔya.”

Bɔrɔbɔro sheli bɛ ni zaŋdi maani sara tiri Naawuni teebuli

(Yibu 37.10-16)

23“Zaŋmi gɔpiɛlga dari mali teebuli ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita pihinii ni anii, ka di yɛliŋ nyɛ sɛntimita pihinahinaanahi, ka di dubu mi nyɛ sɛntimita pihiyɔbunaayɔbu.

24Ka a niŋ salima alali pa di zuyu, ka niŋ salima kɔyili li gili,

25ka mali naŋbaŋkuyila ka di yɛliŋ nyɛ milimita pisopɔinnaanu niŋ li, ka niŋ salima kɔyili li gili.

26Zaŋmi salima mali bansi anahi n-zaŋ niŋ di yaya anahi maa gbaya anahi la.

27Di simdi ka bansi maa miri naŋbaŋkuyila din ti yɛn gbibi dапu’ shɛŋa yi ni ti yɛn zaŋ buŋiri teebuli maa la.

28Di simdi ka yi ti zaŋ gɔpiɛlga dari mali dapuhi maa, ka niŋ salima pa di zuyu m-mal’ li kpuŋiri teebuli maa.

29Di simdi ka yi ti mali di lahi mini di parante shɛŋa bɛ ni yɛn mali tuyindi tulaale zim, ka mali duyuri ni kuruwa shɛŋa bɛ ni yɛn mali boori sara maligu wain. Di simdi ka yi ti zaŋ salima alali mal’ li.

30Ka yi ti zaŋdi bɔrɔbɔro din be kasi tamdi teebuli maa zuyu n-zaani n tooni sahakam.”

Firilatamdigu

(Yibu 37.17-24)

³¹“Zaŋmi salima alali mali firilatamdigu, ka zaŋ matarika kuri firilatamdigu maa ni yen tamdi binsheli zuyu mini di mundili, ka di mini di lahi ni bintira kɔtomsi mini tipum kɔtomsi zaa din be di ni ti nyɛ zay’ yini.

³²Di simdi ka firilatamdigu maa ti mali jaba ayɔbu di luya zuyu; jaba ata yay’ yini polo, jaba ata yay’ din’ la mi polo.

³³Ka yi ti mali pipih’ ata, ka di ŋmani alimɔnd pum, ka di zay’ yini kam mali bintira kɔtomsi mini tipum kɔtomsi n-tam firilatamdigu maa jab’ yini zuyu, ka pipih’ ata din ŋmani alimɔnd pum ka di zay’ yini kam mali bintira kɔtomsi mini tipum’ kɔtomsi tam jab’ din’ la mi zuyu, niŋmiya firilatamdigu maa jab’ ayɔbu maa zaa lala.

³⁴Malimiya pipih’ anahi din ŋmani alimɔnd pum ka mali bintira kɔtomsi mini tipum kɔtomsi tam firilatamdigu maa maŋmaŋ’ zuyu.

³⁵Malimiya bintirili kɔtomsi niŋ tuuli jaba ayi la lɔŋni, ka di min’ li nyɛ zay’ yini. Ka lan mali bintirili kɔtomsi niŋ jaba ayi din paya la lɔŋni, ka di min’ li nyɛ zay’ yini, ka lan mali bintirili kɔtomsi niŋ jaba ayi din bahindi nyaanja la gba lɔŋni, ka di min’ li nyɛ zay’ yini. Niŋmiya jaba ayɔbu din be firilatamdigu maa ni zaa lala.

³⁶Ka di bintira kɔtomsi maa mini di jaba maa ni firilatamdigu maa ti nyɛ zay’ yini, ka nyɛ bε ni zaŋ matarika kuri salin’ sheli din nyɛ alali.

³⁷Malimiya firilanim’ ayopɔin tam di zuyu, ka di ne di tooni.

³⁸Zaŋmiya salima alali mali di buyim saligbabirisi mini di buyim moorisi.

³⁹Zaŋmiya salima alali din tibisim nyɛ kilogiram pihitanaanu mali firilatamdigu maa mini di binsheŋukam zaa.

⁴⁰Di simdi ka yi mal’ li ka di be kaman n ni daa wuh’ a shem zoli zuyu la.”

Yibu 26

Yawɛ biɛhigu shee suyili

(Yibu 36.8-38)

¹“Zaŋmiya tampiel’ vielli din ŋmeliŋmeli tan’ tolima pia m-mali m biɛhigu shee, ka zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekppeein ni gali ʒiekpain, n-che ka tuumbaŋda zaŋ li wuyi cherubinim’ pa di zuyu.

²Di simdi ka tan’ tolinli kam wɔyilim ti nyɛ mita pinaayi, ka di yelin mi nyɛ mita ayi, di simdi ka tan’ tolima maa zaa buyisibu nyɛ yim.

³Di simdi ka yi ti zaŋ tan’ tolima anu she n-tuyi taba, ka lan zaŋ diba anu din’ la gba she n-tuyi taba.

⁴Zaŋmiya gali sabilifaa n-she bingolinsi niŋ tuuli pateesa la naɔgbambili, ka lan niŋ pateesa sheli din pah’ ayi naɔgbambili gba lala.

⁵Di simdi ka yi niŋ bingolinsi pihinu niŋ pateesa tuuli la naɔgbambili, ka lan niŋ bingolinsi pihinu niŋ pateesa sheli din pah' ayi la gba naɔgbambili, ka di zaa doya tuhi taba.

⁶Zaŋmiya salima mali bansi pihinu n-zan gɔhi pateesanim' maa tuy' taba din ni che ka m biɛhigu shee maa ti nyɛ zay' muni yini.

⁷"Di simdi ka yi ti zaŋ bukɔbiri wuŋi tani n-zan pili m biɛhigu shee maa. Wuŋimiya li tan' tolima piniyini.

⁸Di simdi ni tan' tolinli kam wɔyilim ti nyɛ mita pinaata, ka di yεliŋ mi nyɛ mita ayi. Di simdi ka tan' tolima maa zaa buyisibu ti nyɛ yim.

⁹Ka yi ti zaŋ tana anu she n-tuyi taba di ko, ka she tana ayɔbu la gba tuyi taba ka kpabi tan' sheli din pah' ayɔbu la ka di niŋ diba ayi, ka yi zaŋ li pa m biɛhigu shee maa tooni polo.

¹⁰Zaŋmiya bingolinsi pihinu niŋ pateesa yini naɔgbambili, ka lan zaŋ bingolinsi pihinu niŋ pateesa sheli din pahi ayi la gba naɔgbambili.

¹¹Di simdi ka yi ti zaŋ daanya mali bansi pihinu n-zan gɔhigɔhi bingolinsi maa tabili taba, ka di niŋ tanti yini.

¹²Ka yi ti zaŋ tan' sheli din guui, ka nyɛ tani maa pirigili la n-yili m biɛhigu shee maa nyaanja polo.

¹³Ka tani maa buyisibu sɛntimita pihinu ti yili m biɛhigu shee maa yay' yini polo, ka di buyisibu sɛntimita pihinu ti yili yay' din' la polo, ka tani maa wɔyilim sheli din kpalim la mi ti yili m biɛhigu shee maa zuysaa luya zuyu, luyili ḡɔ zuyu ni luy' dini ḡɔ mi zuyu.

¹⁴Zaŋmiya piɛlahi gbana din niŋ moonsi mini teeku ni biŋkɔb' bal' shɛb' gbana pili pa di zuyu.

¹⁵"Zaŋmiya gɔpiɛliga dari m-mali dapaya niŋ m biɛhigu shee maa.

¹⁶Di simdi ni dapay' yini kam wɔyilim nyɛla mita anahi, ka di yεliŋ mi nyɛ sɛntimita pihiyɔbunaayɔbu.

¹⁷Di simdi ni yi che ka dapayili kam mali dashɛbira ayi din ni che ka yi zaŋ dapaya maa tuyi taba. Niŋmiya m biɛhigu shee dapaya maa zaa lala.

¹⁸Malimiya dapaya niŋ m biɛhigu shee maa nudirigu polo dapaya pisi,

¹⁹ka zaŋ anzinfia mali di ni yen tamdi binshɛŋa zuyu pihinahi. Ka dapay' yini ni ti mali di ni yen tamdi binshɛŋa zuyu diba ayi, ka dapayili kam ti mali diba ayi, ka di dashɛbir' ayi shɛb' di ni.

²⁰Ka m biɛhigu shee maa yay' sheli din pahir' ayi m-be nuzaa polo la gba simdi ka di mali dapaya pisi

²¹mini di ni yen tamdi anzinfia binshɛŋa zuyu pihinahi, dapayili kam diba ayi.

²²M biɛhigu shee suyili maa nyaanja zaŋ lab' wulinluhili polo, di simdi ka yi mali dapaya ayɔbu niŋ li,

²³ka mali dapaya ayi niŋ di nyaanja lɔrisi la ni.

²⁴Di simdi ka yi zaŋ ban' yini gɔhi li tabili taba zuysaa polo, amaa ka che ka di zaŋ siyi tiŋ' na woligi taba; lala ka yi ni ti niŋ diba ayi maa zaa, ka di niŋ lɔrisi ayi maa.

²⁵Di zaa ni ti nyɛla dapaya anii mini di ni yɛn tamdi anzinfə binshɛŋa zuyu pinaayɔbu; ka dapayili kam tam diba ayi zuyu.

²⁶"Ka yi ti zaŋ gɔpiɛlīga dari mali dapuhi n-zaŋ dapuh' anu niŋ m biɛhigu shee maa luy' yini polo dapaya,

²⁷ka zaŋ diba anu n-niŋ luy' din' la mi polo dapaya, ka zaŋ diba anu niŋ m biɛhigu shee maa nyaanja wulinluhili polo dapaya.

²⁸Ka sunsuuni dapua din be dapaya maa pirigili zuysaa polo la ni zaŋ yay' yini tariga hal ti paai yay' din' la tariga.

²⁹Di simdi ka yi ti dooi salima pa dapaya maa zuyu, ka mali salima bansi niŋ li ka di ti gbibi dapuhi maa, ka niŋ salima pa dapaya maa zuyu, ka mali salima bansi niŋ li, ka di ti gbibi dapuhi maa, ka niŋ salima pa dapuhi maa zuyu.

³⁰Ka yi ti zaŋ m biɛhigu shee maa zali kaman n ni daa pun wuh' a shɛm zoli zuyu la.

³¹"Di simdi ka yi ti zaŋ tan' piɛl' vielli din ŋmeliŋmeli n-she pateesa, ka bo gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-che ka tuumbanda zaŋ li wuyi cherubinim' pa di zuyu.

³²Ka a zaŋ li yili gɔpiɛlīga daantalis' anahi shɛŋa zuyu yi ni niŋ salima pa, ka di mali salima bansi ka tam anzinfə bintamdisi zuyu la.

³³Ka yi ti zaŋ pateesa maa yili bansi maa, ka zaŋ Alikauli Adaka la na ti zali di puuni, ka pateesa maa woligi luy' kasi shee ka che luy' kasi zaa luy' kasi shee la.

³⁴Ka yi ti zaŋ Alikauli Adaka maa yɔrigu yo n-zaŋ li zali luy' kasi zaa luy' kasi shee maa.

³⁵Ka yi ti zaŋ teebul' la zali pateesa maa nyaanja, ka zaŋ firilatamdigu la zali tuhi teebuli maa zaŋ labi nudirigu polo, ka zaŋ teebuli maa zali nuzaa polo.

³⁶"Di simdi ka yi ti zaŋ tan' piɛl' vielli din ŋmeliŋmeli n-she pateesa, ka bo gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-che ka bɛ zaŋ shɛriga wuyi binyɛra pa di zuyu, ka yi zaŋ li yili suyili maa dunoli.

³⁷Omahimiya gɔpiɛlīga daantalis' anu n-niŋ salima pa di zuyu, ka mali salima bansi n-gɔhigɔhi pateesa maa n-zaŋ li yili daantalisi maa, ka zaŋ daanya mali daantalisi maa ni yɛn tamdi binshɛŋa zuyu diba anu."

Yibu 27

Sara maligu bimbini (Yibu 38.1-7)

1“Zaŋmiya gopiɛlga dari mali sara maligu bimbini, ka di wɔyilim nyɛ mita ayi ni biɛla, ka di yεliŋ nyɛ mita ayi ni biɛla, ka di dubu nyɛ mita yini ni biɛla. Malimiya li zay' mɔy,

2ka mali binyila tam di tarisi bunahi zuyu, ka di mini di binyila maa zaa nyɛ zay' yini, ka yi ti ninj daanya pa di zuyu.

3Mεmiya duyuri n-zaŋdi tampiligm niŋdi di puuni, ka mali soobuya mini taha ni dirijaba ni lahi din ni niŋdi buyim. Di simdi ka yi ti zaŋ daanya mali di lahi mini duyuri zaa.

4Zaŋmiya daanya mali kurupooti, ka zaŋ daanya mali bans' anahi ninj di tarisi bunahi zuyu.

5Ka yi ti zaŋ li zali sara maligu bimbini naŋbaŋkuŋila la lɔŋni, ka di du m-paai sara maligu bimbini maa pirigili tariga zaŋ siyi tin' polo.

6Ka yi mali gopiɛlga dapuhi, ka niŋ daanya pa di zuyu,

7ka zaŋ li tu bansi maa ni din ni che ka dapuhi maa be sara maligu bimbini maa yay' ayi polo saha sheli yi yi ti ʒiri li chana.

8Zaŋmiya dari mali sara maligu bimbini maa, ka di puuni nyɛ zay' yɔy. Malimiya li kaman n ni daa wuh' a shem zoli zuyu la.”

Binsheli din yen gili Yawε biehigu shee suyili (Yibu 38.9-20)

9“Di simdi ka yi mali m biehigu shee dundɔŋ ka zaŋ tan' piel' vielli din ŋmeliŋmeli n-she pateesanim' din wɔyilim nyɛ mita pihinahinaanahi n-yil' li zaŋ labi nudirigu polo.

10Di simdi ka di mali daanya daantalisi pisi mini di ni yen tam binshεŋa zuyu pisi, amaa ban' shεŋa din yen yili daantalisi maa mini di dapuhi dina, zaŋmiya anzinfā mal' li.

11Ka di nuzaa polo gba ni ti mali pateesanim' din wɔyilim nyɛ mita pihinahinaanahi ka di daantalisi pisi mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu pisi la ti nyɛ daanya, amaa ban' shεŋa din yen yili daantalisi maa mini yi ni yen zaŋ binshεŋa lɔri li la dina, zaŋmiya anzinfā mal' li.

12Dundɔŋ maa yεliŋ zaŋ labi wulinluhili polo, di simdi ka di ti mali pateesanim' din wɔyilim nyɛ mita pisinaayi yil' li, ka di mali daantalisi pia mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu.

13Dundɔŋ maa yεliŋ zaŋ labi wulimpuhili polo gba, di simdi ka di nyɛla mita pisinaayi.

¹⁴Ka pateesa' shεŋa din yεn yili dunɔdali yay' yini polo wɔyilim ti pooi mita ayopɔin biɛla, ka di ti mali daantalis' ata mini di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu diba ata.

¹⁵Ka yay' din' la gba mali pateesa' shεŋa din wɔyilim nyε mita ayɔbu ni pirigili, ka mali daantalis' ata mini di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu diba ata.

¹⁶Di simdi ka dundɔŋ maa dunɔdali ti mali pateesa' shεli din nyε tan' piel' vielli din ŋmeliŋmeli ka di wɔyilim nyε mita awεi, ka yi zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekppeein ni gali ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ŋmeliŋmeli n-zaŋ shεriga wuŋi binyera pa di zuyu ka di ti mali daantalis' anahi mini di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu diba anahi.

¹⁷Di simdi ka yi ni yεn zaŋ binshεŋa lo daantalisi din gili dundɔŋ maa zaa ti nyεla anzinfa ka di bansi ti nyε anzinfa, ka di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu ti nyε daanya.

¹⁸Dundɔŋ maa wɔyilim ni ti nyεla mita pihinahinaanahi, ka di yεliŋ nyε mita pisinaayi, ka di dubu mi nyε mita ayi ni biɛla, ka yi ti zaŋ tan' piel' vielli din ŋmeliŋmeli pateesa yil' li, ka di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu ti nyε daanya.

¹⁹Ka m biehigu shee maa duyuri mini di lahi zaa zaŋ tabili di kpahi mini dundɔŋ maa kpahi zaa ti nyε daanya binyera."

Bεn su firila lihibu

(Levinima 24.1-4)

²⁰"Zalim' Izraelnim' ka bε bɔri olivi kpa' vielli na nti niŋdi firila ni din ni che ka firila maa kul ne n-ʒieya sahakam.

²¹Aduna min' o bidibisi nti yεn nyɔri firila maa zaani Yawε tooni Yawε chirigibu shee suyili maa puuni pateesa din be Alikauli Adaka tooni polo la kpanja zaawuni hal ni asiba. Di ni ti nyεla zaligu shεli din kul ni beni sahakam, ka di simdi ni Izraelnim' ti dol' li ʒiemani kam ni."

Yibu 28

Maligumaaniba binyera

(Yibu 39.1-7)

¹"Piim' a mabia Aduna min' o bidibisi Izraelnim' ni, n-che ka bε yi n ka a sanna ti leei m maligumaaniba, n-tumdi n tuma; Aduna min' o bidibisi bεn yuya booni Nadab mini Abihu ni Elieza ni Itama.

²Ka a ti she binyer' shεŋa din be kasi ti a mabia Aduna din ni nyε o jilima min' o nachiinsi binyera.

³Ka a boli tuumbaŋdiba bεn nyε ninvuy' shεb' n ni zaŋ baŋsim ti na nti che ka bε she binyera ti Aduna ka o leei m maligumaana.

⁴Bε ni yεn she binyer' shεŋa maa n-nyε: Nyolɔrigu mini binyeribil' din yεri pari zu Yusaa ni alichebba ni bε ni wuŋi zabba shεli ni bantabiga ni shεlɔrigu. Di simdi

ka bε she binyera din be kasinim' ηɔ n-ti a mabia Aduna min' o bidibisi ka bε leei maligumaaniba n-tumdi n tuma.

⁵Di simdi ka yi ti ti bañdiba maa salima mini gali sabilifaa ni gali Ʒiekpeein ni gali Ʒiekpain ni tan' piel' vielli.

⁶"Ka bε ti zaŋ salima gali mini gali sabilifaa ni gali Ʒiekpeein ni gali Ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli n-she binyeribil' din yeri pari zuysaa.

⁷Di simdi ka di ti mali bɔyusapima zuyu tan' tolima ayi din ni che ka di mini binyeribila maa nyε zaŋ' yini, ka o ti mal' li gar' o bɔyusapima zuyu.

⁸Ka yi ti zaŋ neen' yinsi din nyε salima kətomsi gali mini gali sabilifaa ni gali Ʒiekpeein ni gali Ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli n-wuyi shelrigu ka di mini binyeribil' din yeri pari zuysaa la nyε zaŋ' yini.

⁹Ka a ti zaŋ oniyisi kuy' ayi n-sabi Izrael bidibisi la yuya pa di zuyu.

¹⁰Bε niriba ayobu yuya ni pa kuy' yini zuyu, ka niriba ayobu la mi yuya pa kuy' din' la zuyu, ka a ti che ka di ti doli bε kpamli ni nyε shem.

¹¹Kaman kuyikpera ni zaŋdi chiriga n-chirigiri binyera pari kuja zuyu shem, lala ka a ti yen zaŋ chiriga n-chirigi Izrael bidibisi la yuya, ka zaŋ li tayili di salima bintayindisi ni.

¹²Ka a ti zaŋ kuja maa niŋ binyeribil' din yeri pari zuysaa maa bɔyusapima zuyu tan' tolima la ni, ka di leei kuy' shεŋa yi ni yen mali teeri Izrael bidibisi maa yεla. Ka bε yuya maa ti pa Aduna bɔyusapima ayi zuyu saha shel' o yi ti be Yawε tooni, ka di nyε bε yεla teebu shihirili.

¹³Zaŋm' salima mali kuja maa ni yen tayili binshεŋa ni,

¹⁴ka zaŋ salima alali m-mali zoligɔnim' ayi n-ŋmel' li kaman gabisi la n-zaŋ li ga kuja maa ni yen tayili binshεŋa ni maa."

Nyolrigu

(Yibu 39.8-21)

¹⁵"Di simdi ka a ti mali sariakaribo nyolrigu vienyeliŋga kaman yi ni yen she binyeribil' din yeri pari zuysaa la shem, di simdi ka a ti zaŋ salima gali mini gali sabilifaa ni gali Ʒiekpeein ni gali Ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli mal' li.

¹⁶Di ni ti nyela zaŋ' moyu ka kpabi yim zuyu, ka di wɔyilim ti nyε sentimita pisinaayi, ka di yeliŋ gba nyε sentimita pisinaayi.

¹⁷Ka yi ti zaŋ kuy' viela pie taba kulis' anahi zuyu. Yi ni ti zaŋ kuy' viel' shεŋa bε ni booni kanelian mini kirisolait ni emerald m-pie taba kul' sheli din daŋ tooni,

¹⁸ka zaŋ tekɔisi mini safaya ni daimɔnd m-pie taba kul' sheli din pahir' ayi,

¹⁹ka zaŋ jesint mini agεt ni ametisit m-pie taba kul' sheli din pahir' ata,

²⁰ka lan zaŋ bəril mini oniyisi ni jasipa m-pie taba kul' shəli din pahir' anahi la. Di simdi ka a ti zaŋ li niŋ salima bintabindisi la ni.

²¹Di ni ti nyəla kuy pinaayi, ka a ti zaŋ chiriga chirigi Izrael bidibisi la yinoyino yuli pa kuyili kam zyu. Niŋmi li kaman bə ni niŋdi dalinli shəli bə ni mali dihiri binyəra zyu shəm la din ni che ka zuliya pinaayi maa yuya be di ni.

²²Ka yi ti zaŋ salima alali mali zoligonima ŋ-ŋməl' li kaman gabisi la n-zaŋ li niŋ nyolərigu maa;

²³ka mali salima bans' ayi n-zaŋ gəhi nyolərigu maa naŋgbambiya.

²⁴Ka yi ti zaŋ salima din ŋməli kaman gabisi maa n-gəhi bansi diba ayi din be nyolərigu maa naŋgbambiya maa.

²⁵Ka a ti zaŋ salima gabis' ayi maa noya gəhi salima bintayindisi la, ka di be o binyəribil' din yəri pari zuysaa la boyusapima zyu tan' tolima la tooni.

²⁶Ka a ti lan mali salima bans' ayi n-zaŋ li gəhi nyolərigu maa puuni naŋgbambiya, ka di miri binyəribil' din yəri pari zuysaa maa.

²⁷Ka yi mali salima bans' ayi n-zaŋ li gəhi binyəribil' din yəri pari zuysaa maa boyusapima zyu tan' tolima ayi la tiŋli di tooni polo miri di tuyibu shee binyəribil' din yəri pari zuysaa maa shələrigu la zuysaa polo.

²⁸Ka bə ti zaŋ mi' sabilifaa lo nyolərigu maa bansi la mini binyəribil' din yəri pari zuysaa maa bansi la gəhi taba din ni che ka di pa bə ni wuyi binyəribil' din yəri pari zuysaa maa shələriti la zyu din ni che ka nyolərigu maa ku be di ko ka che binyəribil' din yəri pari zuysaa maa.

²⁹"Ka Aduna ti zaŋ Izrael bidibisi maa yuya din sabi pa sariakaribo nyolərigu zyu la n-ye m-pa o nyɔyu zyu saha shəl' o yi ti kpe luy' kasi shee la, ka di nyə bə yəla teebu shihirili Yawə sani sahakam.

³⁰Ka a ti zaŋ Urim mini Tumim niŋ sariakaribo nyolərigu maa ni, ka di ti pa Aduna nyɔyu zyu saha shəl' o yi ti ka Yawə tooni na. Dina n-ni che ka Izraəlnim' saria karibu yəla kul be Aduna suhu ni Yawə tooni."

Sara maligumaana binyər' shənja din pahi

(Yibu 39.22-31)

³¹"Ka a ti zaŋ tan' sabilifaa n-she alichəbba shəli zyu o ni yən yəri binyəribila la para.

³²Di simdi ka a chibi di nyiŋgoli ka o zyu ni tooi kpe di ni, ka a ti niŋ tani koyili di nyiŋgoli maa zaa gili kaman bə ni niŋdi kur' tolinli niŋdi gbayino nyiŋgoli shəm la ni kaman teela ni niŋdi shəm la din ni che ka di ku cheei.

³³Ka a ti zaŋ gali sabilifaa ni gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain mali pumporinchihī kɔtomsi niŋ di tiŋli ti tuui ka mali salima buyilimbuyilimbihi n-zaŋ li yiliyili di sunsuuni gili.

³⁴A yi zaŋ salima buyilimbuylimbila yili, ka a zaŋ pumpɔrinchihī kɔtomsi yili pa di zuyu; ka zaŋ salima kɔtomsi ni pumpɔrinchiyā m-mali lala hal ti gili alichɛbba maa tinli zaa.

³⁵Ka Aduna ti zaŋ li yeri saha shɛl' o yi ti yen tum tuma, ka o yi ti kperei luy' kasi shee Yawɛ tooni bee o yi ti yirina, di ni chayisiri ka be wumdi di vuri din ni che ka o ku kpi.

³⁶"Zaŋmi salima alali mali bimparilani, ka zaŋ chiriga chirigi pa di zuyu yeli, 'O nyela njen be kasi Yawɛ sani.' Che ka di be kaman be ni chirigiri nintu' sheli be ni mali dihiri binyera zuyu la.

³⁷Ka a ti zaŋ mi' sabilifaa n-lo li tabili bantabiga la, ka di ti be bantabiga maa tooni polo.

³⁸Ka di ti pa Aduna gbeyu zuyu, ka di che ka Aduna ti deei taali sheli din ni be Izraelnim' ni zaŋ be pin' kasi sheŋa zaa na ni be ti mali sara kasi maa ni ɔji. Di simdi ka di kul pa o gbeyu zuyu sahakam din ni che ka Yawɛ ninj ba nirlim.

³⁹"Ka a ti zaŋ tan' piɛl' vielli n-she zabba ka nin bimbomaboma nin di ni, ka zaŋ tan' piɛl' vielli n-she bantabiga ka she shɛlɔrigu n-zaŋ shɛriga wuyi binyera pa di zuyu.

⁴⁰"Ka a ti she zabbanim' mini shɛlɔriti ni zuyupila n-ti Aduna bidibisi. Di simdi ka a mal' li ka di nyela be jilima mini be nachiinsi situra.

⁴¹Ka a ti zaŋ li yel' a mabia Aduna min' o bidibisi maa, ka booi kpam bahi be zuyuri ni n-zaŋ ba leei maligumaaniba, ka che ka be be kasi din ni che ka be leei maligumaaniba n-tumdi n tuma.

⁴²Ka a ti she jinjɛŋŋmahī ti ba ka di limsi be zayim, ka di wɔyilim ti zaŋ be shɛhi ni hal ti paai be gbalipina ni.

⁴³Ka Aduna min' o bidibisi ti sɔr' li kperei Yawɛ chirigibu shee suyili ni saha shɛlikam bee be yi ti ka sara maligu bimbini gbinna ni be ti tum tuma luy' kasi shee la din ni che ka be ku kpe taali ni ka kpi. Dimbɔŋɔ ni ti nyela zaligu Aduna min' o zulya ben ti yen zan' o zaani o kalinsi nyaanja ɔiemani kam ni la sani."

Yibu 29

Bε zaŋ Aduna min' o bidibisi leei maligumaaniba (Levinima 8.1-36)

¹"A ni yen niŋ shɛm mali Aduna min' o bidibisi ka be tooi tum maligumaaniba tuma ti ma m-bɔŋɔ: Zaŋmi nayila' polli mini piɛlah' ayi ben ka galimi

²ni bɔrobɔro din ka dabindi ni be ni zaŋ kpam ɔjori maha sheŋa din ka dabindi ni karikaasi din ka dabindi, ka be niŋ kpam pa di zuyu. Zaŋmi alikama zim vielli mali di zaa.

³Ka a ti zaŋ di zaa niŋ piε' yin' ni n-zaŋ di mini nayilaa maa mini piεlah' ayi maa na.

⁴"Di nyaanja ka a zaŋ Aduna min' o bidibisi maa n-ka Naawuni min' o niriba layingŋu suyili shee dunol' ni na nti che ka be su kom.

⁵Ka a zaŋ binyεra yeli Aduna. Dina n-nyε: zabbanim' mini alichebbba ni binyεribil' din yεri pari zuγusaa ni nyolɔrigu; ka zaŋ binyεribil' din yεri pari zuγusaa la shεlɔrigu lo o.

⁶Ka a zaŋ bantabiga vil' o, ka zaŋ zuγupil' sheli din be kasi pil' o pa bantabiga maa zuγu.

⁷Di nyaanja ka a zaŋ be ni boori kpa' sheli bahiri niriba zuγuri ni la m-booi bah' o zuγu ni,

⁸ka zaŋ o bidibisi maa na nti zaŋ zabbanim' yeli ba;

⁹ka zaŋ shεlɔriti lo be shεhi ni, ka zaŋ zuγupila pili ba; ka maligumaanitali maa leei be dini sahakam. A ni ti yεn zaŋ Aduna min' o bidibisi maa leei maligumaaniba shεm m-bala.

¹⁰"Dimbɔŋɔ nyaanja, ka a zaŋ nayilaa maa ka Yawε chirigibu shee suyili maa samban' ni na nti che ka Aduna min' o bidibisi maa zaŋ be nuhi pa nayilaa maa zuγu ni,

¹¹ka a naanyi kɔrig' o Yawε tooni Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni,

¹²ka zaŋ a nubil' suyi nayilaa maa ɔim n-zaŋ niŋ sara maligu bimbini binyila la; ka kpaai ɔi' sheli din kpalm sɔŋ sara maligu bimbini ni tam binshεŋa zuγu la lɔŋni.

¹³Ka a ti yihi kpa' sheli din zaa be nayilaa maa binnyɔri ni mini binsaba ni yaannina mini kpam din be di ni n-zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini maa zuγu.

¹⁴Amaa nayilaa maa nimdi min' o gbaŋ ni o nyɔri dina, zaŋm' li yi yi sansani maa kpaŋa nti nyo li buyim, dama din' nyεla alahichi sara maligu.

¹⁵"Di nyaanja ka a zaŋ piεla' yino n-che ka Aduna min' o bidibisi maa zaŋ be nuhi pa o zuγu ni,

¹⁶ka a kɔrig' o n-zaŋ o ɔim kpaai vie sara maligu bimbini maa luyilikam zaa.

¹⁷Ka ɣmahи piεlaa maa, ka pay' o nyɔri min' o biεhi n-zaŋ li pahi nimdi maa mini binzuγu la zuγu

¹⁸n-nyo di zaa buyim sara maligu bimbini maa zuγu, dama di nyεla sara sheli be ni zaŋdi nyɔri buyim tiri Yawε ka di nyom nyε din tiyir' o nini.

¹⁹"Dimbɔŋɔ nyaanja ka a lan zaŋ piεla' ɣun' la na nti che ka Aduna min' o bidibisi maa zaŋ be nuhi pa o zuγu ni,

²⁰ka a kɔrigi piɛlaa maa, ka zaŋ o ʒim sheli n-layi Aduna min' o bidibisi maa nudiriti tib' nyaya mini bɛ nudiriti nubihilɔri ni bɛ nudiriti napombihilɔri, ka kpaa! ʒi' sheli din kpaliṁ vie sara maligu bimbini maa luyilikam zaa.

²¹Ka a zaŋ ʒim din be sara maligu bimbini maa zuyu maa mini kpa' sheli bɛ ni boori bahiri niriba zuyuri ni la m-mihi Aduna min' o binyera ni o bidibisi maa mini bɛ binyera din ni che ka o min' o binyera maa be kasi, ka o bidibisi maa mini bɛ binyera gba be kasi.

²²"Di simdi ka a ti zaŋ piɛlaa maa kpam min' o zuli ni kpam ni o nyɔri kpam ni o saba ni o yaannina ayi ni di kpam ni o nudirigu gbalipuyili, dama o nyela maligumaaniba leebu piɛlaa.

²³Ka a yihi bɔrɔbɔro din ka dabindi din be piɛyu puuni n-ʒe Yawε tooni la zay' kpil' yini mini maha din mali kpam zay' yini ni karikaasi zay' yini,

²⁴n-zaŋ di zaa niŋ Aduna min' o bidibisi maa nuhi ni, ka zaŋ bɛ nuhi maa gahigahi zuγusaa, ka di leei nuhi gahibu sara Yawε sani.

²⁵Di nyaanja ka a yihi li bɛ nuhi maa ni n-zaŋ li pahi sara sheli din yen nyo buyim maa zuyu n-zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu, ka di leei sara sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim ka di nyom tiγiri Yawε nini.

²⁶"Ka a zaŋ Aduna maligumaana leebu piɛlaa nyɔyu polo n-gahi zuγusaa, ka di leei sara sheli bɛ ni zaŋ gahi zuγusaa Yawε tooni, ka di leeg' a tarili.

²⁷"Ka a ti zaŋ binnyɔγ' sheli a ni zaŋ gahi zuγusaa maa mini maligumaaniba leebu piɛlaa maa gbalipuy' sheli a ni zaŋ gahi zuγusaa maa ti Aduna min' o bidibisi maa.

²⁸Di yen nyela Aduna min' o bidibisi maa dihili ʒiemani kam ni. Ka Izraεlnim' yi mali suhudoo sara maligu ti Yawε, di simdi ni bɛ yihi li ti ba.

²⁹"Ka Aduna yi ti kani, yin' zaŋmiy' o binyer' shεnja din be kasi maa ti o bidibisi maa ka bɛ ye, ka yi booi kpam bahi bɛ zuyuri ni, ka bɛ leei maligumaaniba.

³⁰Ka o bi' so yi ti leei maligumaana n-zan' o ba zaani, o yi ti yen ka Yawε chirigibu shee suyili ŋɔ ni na nti tum o tuma luy' kasi ŋɔ shee, ŋun' yem' binyera maa daba ayopɔin.

³¹"Ka a ti zaŋ maligumaaniba leebu piɛlaa maa nimdi duyi luy' kasi shee maa.

³²Ka a che ka Aduna min' o bidibisi maa ŋubi nimdi maa mini bɔrɔbɔro sheli din be piɛyu puuni la Naawuni min' o niriba layingu suyili ŋɔ dunol' ni.

³³Di simdi ni bɛ kɔŋko nti di bindir' sheli bɛ ni zaŋ mali alahichi sanyoo sara bɛ maligumaaniba leebu saha maa. Amaa di bi simdi ka ŋun pa maligumaana ti di li, dama di nyela din be kasi.

³⁴Ka maligumaana leebu nimdi maa bee bɔrɔbɔro maa yi ti guui n-zani hal ka bieyu ti neei, dindina yin' di lan ɳub' li, yin' zaŋmiya li nyo buyim, dama di nyela din be kasi.

³⁵“Di simdi ka a zaŋ daba ayopɔin tum Aduna min’ o bidibisi maligumaaniba leebu tuma kaman n ni zal’ a shem maa.

³⁶Di simdi ni a ti kɔrigiri nayilaa dabisili kam m-maani alahichi sanyoo sara. Di lan simdi ka a maani alahichi kpihimbu sara maligu bimbini maa kasitali zuyu; ka booi kpam bahi di zuyu m-mal’ li ka di niŋ kasi.

³⁷Zaŋm’ daba ayopɔin mali alahichi sanyoo sara, sara maligu bimbini maa zuyu, ka sara maligu bimbini maa leei din be kasi zaa. Ka binsheukam yi ti shihi sara maligu bimbini maa, di ni leei din be kasi.”

Dabisili kam sara maligu

(Kalinlinima 28.1-8)

³⁸“Yi ni yen zaŋdi binsheŋa maani sara bimbini maa zuyu n-nye: piɛbihi ayi bɛn paai yuuni dabisili kam, ka kul niŋdi lala sahakam.

³⁹Zaŋmiya piɛbil’ yino mali sara asiba, ka ti zaŋ piɛbil’ ɳun’ la mi mali zaawuni.

⁴⁰Ka yi yi ti yen zaŋ tuuli piɛbil’ maa mali sara maa, yin’ zaŋmiya zim vielli kilɔgiram yini mini kpa’ vielli lita yini gari taba n-zaŋ wain sheli yi ni yen zaŋ booibahi sara maligu bimbini maa zuyu lita yini m-pahi mali sara maa.

⁴¹Ka yi ti lan zaŋ lala binyera maa m-pahi piɛbil’ ɳun la zuyu m-mali sara zaawuni kaman yi ni pun mali shem asiba la. Ka di leei sara sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim, ka di nyom tiyiri Yawɛ nini.

⁴²Di ni nyela sara sheli bɛ ni yen zaŋdi nyɔri buyim Yawɛ tooni Naawuni min’ o niriba layingu suyili dunol’ ɳo ni sahakam yi ɣiemana zaa ni. Di nyela luy’ sheli m mini ya ni yen layingim ka n tɔyisi ya yɛtɔya nimaani.

⁴³Nimaani ka n yen kahigi mmaŋ’ wuhi Izraelnima, ka n jilima ni ti che ka nimaani mali be kasi.

⁴⁴N ni ti mali Yawɛ chirigibu shee suyili ɳo mini sara maligu bimbini ɳo ka di be kasi, ka lan mali Aduna min’ o bidibisi la gba ka bɛ be kasi, ka tumdi maligumaaniba tuma tiri ma.

⁴⁵N ni ti be Izraelnim’ sani n-nye bɛ Naawuni.

⁴⁶Ka bɛ ti ban ni man’ Yawɛ n-nye bɛ Naawuni ɳun daa yihi ba Ijipti tingbɔŋ ni na ni n ti be bɛ sani. Man’ Yawɛ n-nye bɛ Naawuni.”

Yibu 30

Bɛ ni yen tuyindi tulaale zim bimbin’ sheli zuyu

(Yibu 37.25-28)

¹“Zaŋm’ gɔpiɛlɪga dari mali yi ni yen tuyindi tulaale zim sara maligu bimbi’ sheli zuyu.

²Di simdi ni di ti nyɛla zay’ mɔyu, ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita pihinahinaanu, ka di yeliŋ gba nyɛ sɛntimita pihinahinaanu, ka di dubu nyɛ sɛntimita pihiwei, ka di mini di binyila zaa ti nyɛ zay’ mundili yini.

³Ka a ti niŋ salima alali pa di zuyu, ka niŋ li pa di zuyusaa mini di luŋa ni ni di binyila maa zaa zuyu, ka mali salima kɔyili li gili.

⁴Ka a ti zaŋ salima mali bans’ ayi n-zaŋ li goli sara maligu bimbini maa yay’ yini naŋbaŋkuyila salima din kɔyili li maa lɔŋni, ka lan mali bans’ ayi niŋ yay’ din’ la gba, ka be ti zaŋ dapuhi turi di ni kpuŋiri sara maligu bimbini maa.

⁵Di simdi ka a ti zaŋ gɔpiɛlɪga dari mali dapuhi maa, ka niŋ salima pa di zuyu.

⁶Ka a ti zaŋ sara maligu bimbini maa zali pateesa sheli din yili Alikauli Adaka tooni la mi tooni. Alikauli Adaka maa ni be luy’ sheli maa n-nyɛ luy’ sheli n ni yen kahigi mmaŋ’ wuh’ a.

⁷Ka Aduna yi ti kana ni o ti malimali firilanim’ maa asiba kam, ŋun’ tuyilim’ tulaale zim din nyom viɛl’ sara maligu bimbini maa zuyu.

⁸Ka o yi ti lan kana zaawuni ni o ti nyo firilanim’ maa, di simdi ka o lan tuyili tulaale zim maa, ka di nyɛ tulaale zim sheli be ni yen tuyindi sahakam Yawɛ tooni yi ʒiemani kam ni.

⁹Miriya ka yi ti tuyili tulaale zim din bi be kasi sara maligu bimbini maa zuyu. Yi mi di zaŋya biŋkɔbigu nyo buŋim bee n-zaŋ bindir’ kuma mali sara di zuyu bee m-booi wain bahi di zuyu.

¹⁰Di simdi ka Aduna zaŋ alahichi sanyoo sara maligu biŋkɔbigu ʒim niŋ di binyila maa zuyu yim yuuni puuni yi ʒiemani kam ni. Di simdi ka o niŋdi lala yuuni kam din ni che ka di yi dayiri ni, dama di nyɛla din be kasi zaa man’ Yawɛ sani.”

Be ni yen yɔri farigu Yawɛ biɛhigu shee suyili zuyu shɛm.

¹¹Ka Yawɛ daa yeli Musa,

¹²“A yi ti yen kali Izraɛlnim’ maa, nyin’ che ka sokam yo sheli ti man’ Yawɛ be nyɛviya zuyu, ka di che ka alɔbo ku lu be zuyu saha sheli a yi ti kaani ba.

¹³Ka a yi kali ninvuy’ so, di simdi ka dilan’ yo anzinfra layifu pirigili kaman luy’ kasi shee sania zahimbu ni nyɛ shɛm, ka o zaŋ li mali sara ti Yawɛ. (Anzinfra layifu maa nyɛla be ni booni sheli gera la bini pisi).

¹⁴Yi yi kali ninvuy’ so ka o yuma paai yuun’ pisi zaŋ chana, di simdi ka o yo man’ Yawɛ ni zali farigu sheli maa.

¹⁵Bundaannim’ di yo n-gari lala, faranim’ mi di yo ka di pooli layifu pirigili maa saha sheli yi yi ti yen yo li yi nyɛviya zuyu kaman sara maligu la Yawɛ sani.

¹⁶Ka a ti dee nyeviya tiliginsim liyiri maa Izraelnim' sani n-chε ka bε zaŋ li tuma Yawε chirigibu shee suyili ni, ka di leei yi nyeviya tiligibu sara maligu, ka lala chε ka Izraelnim' kul teeri di yεla Yawε sani."

Daanya tahili

¹⁷Ka Yawε daa lan yεli Musa,

¹⁸"Di simdi ka a zaŋ daanya mali payibυ tahili, ka mali di ni yen tamdi binsheli zuyu n-zaŋ li zali Yawε chirigibu shee suyili maa mini sara maligu bimbini maa sunsuuni n-niŋ kom niŋ di ni.

¹⁹Ka Aduna min' o bidibisi maa ti mal' li payiri bε nuhi mini bε naba.

²⁰Bε yi ti yen kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni bee bε yi ti yen chaŋ miri sara maligu bimbini maa ti tum tuma bee m-mali bε ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la ti Yawε, di simdi ka bε niŋ kom payi bεmaŋa din ni che ka bε ku kpi.

²¹Di simdi ka bε payiri bε nuhi mini bε naba din ni che ka bε ku kpi. Di simdi ka di nyε zaligu sahakam bε mini bε zuliya sani bε ʒiemani kam ni."

Bε ni yen boori kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni

²²Yawε daa yεli Musa,

²³"Bom' tulaale viela, mεer kom din tibisim nyε kilogiram ayobu mini tulaale sheli din nyom viela ka bε booni li sinnamɔn la kilogiram ata ni kaya tulaale sheli din nyom viela kilogiram ata

²⁴ni tulaale sheli bε ni booni kasia la kilogiram ayobu, ka yi ti zaŋ luy' kasi shee sania la zahim di zaa. Ka a bo olivi kpam lita anahi pahi di zuyu.

²⁵Ka yi ti zaŋ li gari taba kaman tulaale duyira ni niŋdi shem la, ka di leei din be kasi, ka nyε kpa' sheli bε ni yen mali boori bahiri niriba zuyuri ni.

²⁶Ka yi ti boori li mihari Yawε chirigibu shee suyili la puuni mini Alikauli Adaka la zuyu

²⁷ni teebul' la mini di zuyu lahi la zaa ni firilatamdigu la mini di zuyu tuma nema zaa ni tulaale zim tuyilibu bimbini la

²⁸ni bε ni nyori sara buyim bimbin' sheli zuyu la mini di nema zaa ni tahili la mini di ni yen tamdi binsheli zuyu la.

²⁹Di simdi ka a ti mal' li ka di be kasi zaa, ka binshelikam din ti shihi li ni niŋ kasi.

³⁰Ka a ti booi li bahi Aduna min' o bidibisi zuyu ni m-mali ba ka bε be kasi, ka leei maligumaaniba n-tumdi n tuma.

³¹Ka a yεli Izraelnima, 'N kpa' kasi sheli n ni yen boori bahiri niriba zuyuri ni yi ʒiemani kam ni m-bala.'

³²Di bi simdi ka a ti zaŋ li leei niŋgbina kpaʒierim, di mi bi simdi ka a lan niŋ di tatabo yaha. Di nyela din be kasi, ka kul ni be kasi a sani.

³³Ka ɻunkam ti mali di tatabo bee m-booi li bahi ninvuy' yiriŋ zuyu ni, bən' yihi mi dilan' o niriba layingu ni.' ”

Tulaale zim

³⁴Ka Yawε daa yeli Musa, “Bom’ tulaale shεŋa din nyom viɛla, ka nyε bε ni booni shεŋa stakiti mini onika ni galibnom ni tulaale zim shεli bε ni booni firanki tulaale la alali din nyom viɛla (dεde ni dεde)

³⁵n-zan li gari taba m-mali tulaale zim kaman tulaale duyira ni niŋdi shεm la, ka niŋ yalim niŋ di ni din ni che ka di be kasi ka ku mali dayiri.

³⁶Ka a ti bayisi di shεli ka di niŋ zim balli, ka a zaŋ di shεli ti zali Alikauli Adaka shεli din be Yawε chirigibu shee suyili puuni luy' shεli n ni yen kahigiri mmaŋ' wuhir' a la gbini. Di simdi ka di ti nyεla din be kasi zaa a sani.

³⁷Ka a ni yen mali tulaale zim maa shεm maa, miri ka a ti mali di tatabo n-leeg' amanŋmaŋ' dini. Zaŋm' li leei din be kasi, ka nyε Yawε dini.

³⁸Ka ɻunkam ti mali di tatabo ni o zaŋ niŋ o tulaale, bən' yihi mi dilan' o niriba layingu ni.”

Yibu 31

Naawuni biɛhigu shee suyili nuhi tuumbaŋdiba

(Yibu 35.30—36.1)

¹Yawε daa yeli Musa,

²“Nyama, m bolila Uri bia Bezalel ɻun nyε Hur yaaŋa ka nyε Juda zuliya ni nir' la.

³N zaŋ n shia niŋ o ni, ka ti o yiko mini fahim ni baŋsim ni nuhi tuumbaŋsim tuma zaa.

⁴O mi o ni yen niŋ shεm zaŋ salima mini anzinfra ni daanya mali binyεra.

⁵O mi o ni yen ɻmahи kuy' viɛla shεm kpεhi binyara ni, ka lan mi dari zaŋ kpe m-mali binyεra mini nuhi tuumbaŋsim kam.

⁶Nyama, m piila Ahisamak bia Oholiab ɻun nyε Dan zuliya ni nir' la pah' o zuyu, ka lan ti tuumbaŋdiba zaa yiko ni bε mali binshεyukam zaa n ni zal' a ni a mali, dina n-nyε:

⁷Yawε chirigibu shee suyili la mini Alikauli Adaka la mini di yɔrigu ni suyili maa puuni nema zaa.

⁸Teebul' la mini di zuyu lahi ni salima alali firila tamdigu mini di tuma nema ni yi ni yen tuyindi tulaale zim bimbin' shεli zuyu

⁹ni yi ni yen nyɔri sara buyim bimbin' shεli zuyu mini di lahi zaa ni tahili ni di ni yen tamdi binshεli zuyu

¹⁰ni binyer' shεŋa din she n-viela, din nyε Aduna ɳun nyε maligumaani la binyer' kasi la min' o bidibisi la binyer' shεŋa bε ni yen yεri tumdi maligumaaniba tuma la

¹¹ni kpa' shεli din yen boori bahiri niriba zuyuri ni ni yi ni yen zaŋdi tulaale zim shεli din nyom viel' tuyindi luy' kasi shee la. Di simdi ka bε tum n ni zal' a ni a tum shεlikam zaa."

Jεmbu dabisili nyεla Vuhim Dabisili dali

¹²Yawε daa yεli Musa,

¹³"Yεlim' Izraεlnima, 'Gbibiya n jεmbu dabisili la, dama dina n-yεn nyε shihirili m mini ya sunsuuni yi ʒiemanī kam ni din ni che ka yi ban ni man' Yawε m-mali ya ka yi be kasi.

¹⁴Di simdi ni yi gbibi jεmbu dabisili maa, dama di nyεla dabisili din be kasi yi sani, ka ninvuy' so yi bi gbib' li, bεn' kum' o. Dunkam tum tuma dindali maa, bεn' yihim' dilan' o niriba layinju ni.

¹⁵Zaŋmiya daba ayɔbu n-tum tuma, amaa dabisī' shεli din pahir' ayopɔin la nyεla Vuhim Dabisili ni yεlimanji, ka lan nyε Yawε dabisili din be kasi. Ka ninvuy' so ɳun tum tuma dindali maa, bεn' kum' o.

¹⁶Dinzuyu di simdi ka Izraεlnim' gbibi jεmbu dabisili maa bε ʒiemanā zaa ni, ka di leei alikauli din kul ni beni sahakam shihirili.

¹⁷Di nyεla shihirili shεli din kul ni be m mini Izraεlnim' sunsuuni. Man' Yawε daa zaŋla daba ayɔbu n-nam zuγusaa mini dunia, ka vuhi daba ayopɔin dali, ka n ni maai.' "

¹⁸Naawuni ni daa tɔyisi Musa yεtɔya Sinai Zoli maa zuγu naai, ka o daa zaŋ alikauli kuy' parilana ayi ti o. Naawuni daa zaŋla o nubila n-sabi sabbu pa di zuγu.

Yibu 32

Salima Nayilabila

(Zaligu 9.6-29)

¹ Niriba maa ni daa nya ka Musa yuui zoli maa zuγu ka na bi siyina maa, ka bε daa layim ka Aduna sanna ti yεl' o, "Yiyisim' mali buγili ti ti ka o gari tooni n-zaŋ ti chaŋ, dama Musa ɳun daa zaŋ ti yi Ijipti tingbɔŋ ni na maa ɳuna, ti bi mi din niŋ o."

²Ka Aduna daa yεli ba, "Yihimiya salima tibikpara din be yi paγiba tiba ni mini yi bipuyinsi tiba ni ni din be yi bidibisi sani n-zaŋ na ti ti ma."

³Ka niriba maa zaa daa yihi saliŋ shεŋa din be bε tiba ni n-zaŋ na ti ti Aduna.

⁴ Ka o daa deei salima maa n-zaŋ li nyεligi mali salima nayilabila. Ka niriba maa daa yεli, "Izraεlnima, yi buγili ɳun daa yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na la m-bɔŋo."

⁵Aduna ni daa nya li ka o me maligu bimbini zali di gbini, ka moli molo yeli, “Bieyuni ti sa yen puhila Yawε chuyu.”

⁶ Ka bε daa daŋ yiŋisib⁹ asiba m-mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la, ka daa zaŋ suhudoo sara maligu pina na; ka niriba maa daa 3ini tiŋa ni bε di ka nyu, ka yiŋisi diemdi kɔr’ bieri mini vi diem⁹.

⁷Ka Yawε daa yeli Musa, “Siyim’ yomyom, dama a ni daa zaŋ a ninvuy’ shεb’ yi Ijipti tiŋgbɔŋ ni na maa sayim bεmaŋa.

⁸Bε pun che n ni daa zali ba ni bε doli so’ shεl’ la, ka malila nayibila n-jεmdi li, ka maani maligu tiri li, ka yeli, ‘Izraεlnima, yi buyili ŋun daa yihi ya Ijipti tiŋgbɔŋ ni na la m-bɔŋɔ.’”

⁹Ka Yawε daa yeli Musa, “N nya niriba maa ka bε nyela tipawumlinima.

¹⁰Dinzuyu pumpɔŋɔ cheli ma, ka n yiŋisi n suhu bahi bε zuyu n-ku bε zaa. Amaa nyin’ ŋuna, n ni che ka a zuliya yεlgi n-niŋ zuliya titali.”

¹¹Amaa ka Musa daa suhi Yawε ŋun nyε o Naawuni maa yeli, “Yawε, bɔ n-niŋ ka a che ka a suhu yiŋisi bahi a ni daa zaŋ’ a nuu din mali kpiŋ mini yiko n-yih’ a ninvuy’ shεb’ Ijipti tiŋgbɔŋ ni na maa zuyu?

¹²Bɔ n-niŋ ka a yen che ka Ijiptinim’ maa yeli ni a daa lola a niriba maa zaŋ’ biey⁹ zuyu ka a zaŋ ba chan⁹ zoya ni ni a ti ku ba kpihim bε birili dunia yili? Yihim’ a suhuyiŋsili titali ŋɔ a suhu ni, ka che a niriba ŋɔ zaŋ’ biey⁹ maa niŋbu.

¹³Teem’ a daba Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakub⁹ yela. Amaŋmaŋa n-daa po pɔri yeli ba, ‘N ni che ka yi zuliya galisi kaman saŋmarisi bɛn be zuyusaa ŋɔ, ka n ti zaŋ tiŋgbɔŋ sheli zaa n ni zaŋ lɔn ya alikauli ŋɔ ti ba, ka bε di li fali hal ni saha din ka bahigu.’”

¹⁴Ka Yawε daa che o ni lo ni o niŋ o niriba maa zaŋ’ bie’ sheli maa niŋbu.

¹⁵Di saha ka Musa daa yi zoli maa zuyu siyina, ka gbibi alikauli bimparilana ayi ka sabbu be di yaŋa ayi. Di daa sab’ niŋla di tooni mini di nyaanja zaa.

¹⁶Naawuni n-daa mali bimparilana maa, ka sabbu maa nyε Naawuni sabbu, ka o daa chirigi li pa bimparilana maa zuyu.

¹⁷Jɔshua ni daa ti wum niriba ni yɔri vuri, ka o yeli Musa, “Niriba yɔrla tɔb’ tuhibu vuri sansani maa ni.”

¹⁸Amaa ka Musa yεl’ o, “Vuri maa pala niriba ni di nasara ka yɔri vu’ sheli, di mi pala niriba ni kɔŋ nasara ka yɔri vu’ sheli, amaa n wumla yila yilibu vuri.”

¹⁹Musa ni daa ti kul kana ti miri suya maa gbini n-nya nayibila maa, ka nya bε ni wari waa maa, ka o suhu yiŋisi pam, ka o daa zaŋ bimparilana din daa be o nuu ni maa bahi zoli maa gbini ka di ŋma.

²⁰Ka o daa zaŋ bε ni daa mali nayibil’ so maa nyo buyim m-bayisi li ka di niŋ zim, ka o zaŋ li niŋ kom ni n-che ka Izraεlnim’ maa nyu li.

²¹Ka Musa daa bɔhi Aduna, “Wula ka niriba maa lee niŋ a, ka a ti che ka bε tum tuumbie’ titali ḥo?”

²²Ka Aduna garigi yεl’ o, “N dana, di che ka a suhu yiysi pam bahi n zuyu, a mi ni niriba maa suhuri zaa kul yεla zay’ biεyū tumbu zuyu.

²³Bε daa yεli ma mi, ‘Malim’ buyili ḥun yεn be ti tooni ti ti, dama Musa ḥun daa yihi ti ljipti tingbɔŋ ni na maa ḥuna, ti bi mi din niŋ o.’ ”

²⁴Ka n daa yεli ba, “Cheliya ka ninvuy’ so ḥunkam mali salima yihi li na. Ka bε daa yihi li na ti ti ma, ka n zaŋ li bahi buyim ni, ka nayibil’ ḥo yina.”

²⁵Musa ni daa nya ka niriba maa kul be yiriŋ maa, (dama Aduna daa kul che ka bε bela yiriŋ n-tumdi vi tuma bε dimnim’ ninni.)

²⁶Di saha ka Musa daa kana ti zani sansani maa dunɔdali ni ka yεli, “Dunkam be Yawε polo, ḥun’ kam’ n sanna.” Ka Levi bidibisi zaa daa layimna ti zani gil’ o.

²⁷Ka o daa yεli ba “Yawε ḥun nyε Izraelnim’ Naawuni ḥo yεliya, ‘Sokam zaŋm’ o takɔbi nyay’ o luyili zuyu n-chaŋ gili sansani ḥo ni zaa n-kpe suyili kam puuni, ka sokam ti ku o mabia ni o mini ḥun doli ni o Ʒiʒiinikpee.’ ”

²⁸Ka Levi bidibisi maa daa niŋ kaman Musa ni yεli ba shεm, ka bε ni daa ku ninvuy’ shεb’ dindali maa kalinli daa nyεla kaman dɔbba tusaata.

²⁹Ka Musa daa yεli Levi bidibisi maa, “Zuŋɔ dabisili ḥo, yi mali yimaŋa m-be kasi ni yi tumdi Yawε tuma, yi zaa yinoyino bidibisi mini yi mabihi kubu ḥo zuyu che ka yi nya alibarika zuŋɔ dabisili ḥo.”

³⁰Ka biεyū daa neei, ka Musa yεli niriba maa, “Yi tum alahichi titali. Dinzuŋu pumpɔŋɔ, n ni chaŋ Yawε sani nti suh’ o, di pa sheli o ni che yi daalahichi maa.”

³¹Ka Musa daa labi Yawε sani ti yεl’ o, “Yelimanjli, niriba ma tum alahichi titali, dama bε zaŋla salima mali buyili.

³²Pumpɔŋɔ n suhir’ a mi ni a cheli bε taali, ka a yi ku che bε taali maa, dindina nyin’ kpihimmi n yuli a ni sab’ li niŋ litaafi shεl’ ni la.”

³³Amaa ka Yawε daa yεli Musa, “Dunkam tum alahichi n sani, dilan’ yuli ka n ni kpihim litaafi maa ni.

³⁴Amaa pumpɔŋɔ, cham’ ti zaŋ n niriba maa chaŋ n ni daa wuh’ a luy’ sheli maa. Nyama, m malaika ni be a tooni. Amaa bε tibidarigibo biεyū yi ti neei, n ni darigi bε tibili bε daalahichi maa zuyu.”

³⁵Ka Yawε daa che ka alobø lu niriba maa zuyu bε ni daa che ka Aduna mali nayibil’ so la zuyu.

Yibu 33

Naawuni yεli Izraelnim’ ni bε yiysiim’ Sinai Zoli gbini

¹ Ka Yawε daa yεli Musa, “A min’ a ni daa zaŋ ninvuy’ shεb’ zaa yi Ijipti tingbɔŋ ni na la, yiŋisimiya chaŋ tingbɔŋ shεli n ni daa po pɔri Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu sani yεli, ‘N ni zaŋ li ti yi zuliya la ni.’”

²N ni chε ka malaika kana ti wuhi ya soli, ka n kari Keenannim’ mini Amɔrinim’ ni Hitinim’ ni Pεrizinim’ ni Hivinim’ ni Jεbusinima.

³Chamiya ti ʒini tingbɔŋ shεli din mali anfaani mini atam maa ni, amaa n ku doli ya chaŋ nimaani. Di yi pa lala n ni ti kun ya sol’ ni, dama yi nyεla tipawumlinima.”

⁴Bε ni daa wum yεtɔy’ biεyū ŋɔ, bε daa kuhirim, ka bε ni so daa bi lan zaŋ salima nεma niŋ omaŋa.

⁵Dama Yawε daa yεlila Musa, “Yεlim’ Izraεlnim’ maa, ‘Yi nyεla tipawumlinima, n yi lan doli ya biεla pahi n ni ti kun ya. Dinzuŷu yihimiya salima nεma din be yi ni, ka m baŋ n ni yεn niŋ ya shεm.’”

⁶Ka Izraεlnim’ maa daa yihi salima nεma din be bε ni zaa Sinai Zoli gbini, ka bi lan zaŋ li niŋ bεmaŋa.

Yawε biɛhigu shee suyili yεla

⁷Musa daa yi zaŋdila suyili maa ntí tiri zaani kpaŋ’ katiŋ’ ha ka chε sansani maa. O daa booni li la Yawε chirigibu shee, ka ŋunkam daa yi bɔri ni o bɔhi Yawε baŋ shεli, o chanila Yawε chirigibu shee suyili maa gbini sansani maa kpaŋ’ maa ha.

⁸Ka Musa daa yi ti kul chani suyili maa ni niriba zaa yiŋisrimi, ka sokam ʒe o suyili dunol’ ni lihir’ o hal ka o ti kpe suyili maa puuni.

⁹Musa daa yi ti kpe suyili maa puuni, sagban’ daantaliga sirigirimina ti zani suyili maa dunol’ ni, ka Yawε tɔyisiri Musa yεtɔyā.

¹⁰Niriba maa daa yi ti nya ka sagbani maa ʒe suyili maa dunol’ ni, sokam yiŋisrimi zan’ o suyili dunol’ ni n-zaŋ o zuŷu silim tiŋa n jεmdi Naawuni.

¹¹Lala ka Yawε daa yi zaani Musa tooni n-tɔyisir’ o yεtɔyā kaman nir’ ni tɔyisir’ o zo yεtɔyā shεm la. Musa daa yi ti yi suyili maa ni n-labi sansani maa ni, o sɔŋda Jɔshua ŋun daa nyε Nan bia, ka nyε nachimbil’ la n-daa yi kpalindi be suyili maa ni.

Naawuni lo alikauli ni o ni be o niriba sani

¹²Ka Musa daa yεli Yawε, “Nyama, nyini n-daa yεli ma, ‘Zaŋmi n niriba ŋɔ na,’ a mi daa bi chε ka m baŋ a ni yεn tim so na ka m min’ o ti chaŋ, amaa di zaa yoli ka a yεli ma, ‘M mi a viɛnyεlinga, ka n nini lan tiy’ a.’”

¹³Dinzuŷu pumpɔŋɔ n suhir’ a mi, a nini yi shiri tiyi ma, nyin’ wuhim’ ma a soya din ni chε ka m baŋ a, ka a nini maan tiyi ma pahi. Lan teema ni niriba maa nyεla a niriba.”

¹⁴Ka o daa yεli Musa, “Mmaŋmaŋ’ n yεn dol’ a chaŋ, ka ti a vuhim.”

¹⁵Ka Musa yel' o, "A yi ku doli ti chaŋ, nyin' di che ka ti yiyisi kpe.

¹⁶Dama a yi bi dol' ti chaŋ, wula ka be ni ti baŋ ni a nini tiyi m min' a niriba ḡo? Ka bɔ n-leei yen woligi m min' a niriba ḡo biɛhigu ka che dunia ḡo niriba zaa biɛhigu?"

¹⁷Ka Yawε daa yeli Musa, "N ni niŋ a ni yeli ma ni n niŋ shem maa, dama m mi a, ka n nini tiy' a."

¹⁸Ka Musa yeli, "N suhir' a mi, che ka n nya a jilima."

¹⁹ Ka o yeli, "N ni che ka n jilima zaa gar' a tooni, ka m boli n yuli a tooni, 'Yawε'. N ni bɔri ni n niŋ ninvuy' so nirlim, n ni niŋ o nirlim. N ni lan bɔri ni n zo ninvuy' so namboyu, n ni zo o namboyu."

²⁰O daa lan yeli, "A ku tooi nya n ninni, dama ninsal' ku tooi nya n ninni ka lan be."

²¹Yawε daa lan yeli, "Nyama, luy' sheli be n sani kpe ka a ni tam tampiŋ zuyu.

²²Ka n jilima yi ti garita, n ni zaŋ a niŋ tampiŋ maa lɔŋni, ka zaŋ n nuu pɔb' a hal ti gari naai.

²³Di saha n ni ti yihi n nuu maa ka che ka a nya n nyaanja polo. Amaa n ninni din' bi nyara."

Yibu 34

Kuy' parilana ayi din pahiri buyi

(Zaligu 10.1-5)

¹Yawε daa yeli Musa, "Kpɛm' kuy' parilana ayi kaman tuuli dina la, ka n sabi yɛtɔy' shɛŋa din daa be tuuli kuy' parilan' shɛŋa a ni daa ḡma la ni m-pa di zuyu.

²Sa malimi shili biɛyuni asiba n-du Sinai Zoli zuyu na nti zaŋ aman' ti ma zoli maa zuyu.

³Ninvuy' so sa di dol' a duna, miri ka a che ka ninvuy' so sa be zoli maa zuyu luy' shelikam zaa. Miri ka a sa che ka biŋkɔbbaligu bee niyi ḡub' mɔri zoli maa gbini."

⁴Ka Musa daa kpe kuy' parilana ayi kaman tuuli dina la n-dan̄ yiyisibу asibaasi n-zaŋ kuy' parilana ayi maa gbib' o nuu ni n-du Sinai Zoli maa zuyu kaman Yawε ni daa yel' o shem maa.

⁵Ka Yawε daa be sagban' ni n-siyina ti zan' o sani nimaani ka yeli, "N yuli m-booni Yawε."

⁶Ka Yawε daa kana ti gari ka bol' omaŋman' yuli, "Yawε, Yawε. N nyela Naawuni ḡun' zɔri nambɔyu ka niŋdi nirlim. N suhu bi yiyisiri yomyom, ka yurilik din bi naara mini ɣieyimtali galisi n sani.

⁷ N zaŋla yurilim din bi naari gbibi niriba tuhilituhili ka cheri bε tuumbieri mini bε biriginsim ni bε daalahichi taali, amaa ka darigiri ninvuy' bieri bihi tibili mini bε yaansi tibili zaŋ hal ti paai ʒiemana din pahir' ata mini anahi ni."

⁸Ka Musa daa silim o zuyu tiŋ' yomyom n-jem Naawuni

⁹ka yeli, "Yaa n Duuma, n suhir' a, a nini yi tiyi ma, nyin' be ti sani ti chandi maa ni, hal ti ni kul nyε tipawumlinim' maa zaa yoli, chεl' ti tuumbieri mini ti daalahichi maa taali, ka zaŋ ti leeg' a niriba."

Bε lan neei bε daalikauli

(Yibu 23.14-19; Zaligu 7.1-5; 16.1-17)

¹⁰Ka Yawε daa yeli, "N lori ya la alikauli. N ni tum alahiziba tuun' kara a niriba ɣo zaa ninni, ka di tatabo na ɣi n-tum dunia ɣo ni luy' sheli bee zuliya sheb' sani. Ka yi ni ti yεn be ninvuy' sheb' sani zaa ni ti nya man' Yawε huma. Dama n yεn tumla tuun' sheŋa din mali dabiεm yi sani.

¹¹Doliya n ni zaŋ zaligu sheŋa tiri ya zuŋɔ dabisili ɣo. Nyama, n ni kari Amɔrinim' mini Keenannim' ni Hitinim' ni Perizinim' ni Hivinim' ni Jebusinima, ka che palo tin ya.

¹²Miriya ka yi ti che ka yi mini yi ni chani ninvuy' sheb' tingbɔŋ ni maa lo tab' alikauli. Yi yi niŋ lala, di ni leei tɔŋ yi sani.

¹³Amaa lee ti wurimmiya bε maligu bimbina, ka kabisi bε binwoyila, ka wurim bε buyili Ashera la.

¹⁴"Di bi simdi ka yi jem wuna, dama man' Yawε ɣun yuli booni Nyuli ɣo nyela Naawuni ɣun zabiri nyuli.

¹⁵Dama yi mini tingbɔŋ maa ni niriba yi lo tab' alikauli, ka bε ti jem bε buya maa, ka mal' li, bε ni boli ya ka yi ti di di maligu bindira,

¹⁶ka yi ti bo bε bipuyinsi ti yi bidibisi, ka bε bipuyinsi maa ni ti jemdi bε buya maa, ka yi bidibisi maa gba ti jem bε buya maa.

¹⁷ "Miriya ka yi ti me buyili zali yimaŋa.

¹⁸ "Gbibiya Borɔbɔro Din ka Dabindi Chuŋu la. Yi ni ti ɣubi borɔbɔro din ka dabindi daba ayopɔin kaman n ni daa zali ya shem ka di doli bε ni zal' li saha sheli Abib gol' ni, dama Abib goli maa ni ka yi daa yi Ijipti na.

¹⁹ "Binshεyukam ni tuui dɔyi bi' so nyela n dini, bε ni tuui dɔyi yi bidib' sheb' zaa mini yi niyi ni yi pieri ni tuui dɔyi nayila' sheb' ni piebla' sheb' zaa nyela n dini.

²⁰Amaa bumbil' tuuli kam, yin' zaŋmiya pieyu zal' o zaani, ka yi yi bi niŋ lala, dindina yin' ɣmɛlimiya kab' o nyiŋgoli. Di simdi ka yi ti zaŋ binsheli tayı yi bidib' tuuli kam, ka so miri ka o ti ka n sanna ni nu' zaŋa.

²¹ “Zan̄miya daba ayɔbu tum tuma, amaa dabisi’ sheli din pahir’ ayopɔin dali, yin’ vuhamiya. Hal di yi nyela kɔbu saha mini puri atam kpuyib⁹ saha, yin’ vuhamiya.

²² “Puhimiya dakulɔdakulo churi mini ka’ dañda chεbu chuyu ni wuuni atam kpuyib⁹ chuyu.

²³ “Di simdi ni yi dɔbba zaa kani Yawε ɳun nyε Naawuni ka nyε Izrael Naawuni ɳɔ sanna buta yuuni puuni.

²⁴ Dama n ni kari zuliy⁹ shεb⁹ bɛn be yi tooni, ka yεlgi yi tiŋgbani, ka chε ka so ti ku nin⁹ yi tiŋgbani maa kɔre.

²⁵ “Miriya ka yi ti zañ dabindi nin⁹ n sara maligu ʒim ni, yi mi di chε ka Yayigari chuyu sara nimdi zani kaai biεy⁹.

²⁶ “Zan̄miya yi puri ni bindir’ dañda din viela n-tahi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ duu na. Miriya ka yi ti zañ biŋkɔbbaligu bihim duyi bε bihi.

²⁷ “Ka Yawε daa yεli Musa “Sabimi yεtɔya ɳɔ sɔŋ, dama yεtɔya maa ka n zañ lo a mini Izraelnim’ alikauli.”

²⁸ Ka Musa daa kpali⁹ be Yawε sani wuntaj⁹ ni mini yuŋ biεy⁹ pihinahi, o daa bi di bindirigu bee n-nyu kom. Ka o daa sabi alikauli maa yεtɔya din nyε fukumsi zaligunim’ pia la pa bimparilana ayi maa zuyu.

Musa yi Sinai Zoli zuyu siyina

²⁹ Ka Musa daa yi Sinai Zoli maa zuyu n-gbibi alikauli bimparilana ayi la o nuu ni siyina. Musa daa bi mi ni o ninni nyayisira, o mini Naawuni ni daa tɔyisi yεtɔya maa zuyu.

³⁰ Aduna mini Izraelnim’ zaa ni daa nya Musa ka o ninni nyayisira maa ka bε zɔri ni bε mir’ o.

³¹ Amaa ka Musa daa boli ba, ka Aduna mini bε laŋŋu zuŋulaannim’ zaa daa ka o sanna, ka o ti tɔyisi ba yεtɔya.

³² Di nyaanja ka Izraelnim’ maa zaa daa layim Musa sanna ka o ti zañ Yawε ni daa yεl’ o zaligu shεnja yεla Sinai Zoli zuyu maa ti ba.

³³ Musa ni daa tɔyisi ba yεtɔya naai, o daa zañla sariga pili lir’ o ninni.

³⁴ Amaa Musa daa yi chan̄ Yawε sani ni o min’ o ti tɔyisi yεtɔya, o piligirila sariga maa o ninni, nayila o ti yina. Ka o daa yi yina ti yεli Izraelnim’ Naawuni ni yεl’ o shεm,

³⁵ Izraelnim’ maa nyarila o ninni ni nyayisira, ka o zañ sariga pili lir’ li, nayila o ti lan chan̄ ni o mini Yawε ti tɔyisi yεtɔya yaha.

Yib⁹ 35

Jεmbu dabisili dali zaligunima

¹Musa daa layim Izraelnim' zaa n-yeli ba, "Yawε ni zali ya ni yi niŋ binshεŋa m-bɔŋɔ:

²Zan̄miya daba ayɔbu tum tuma, amaa dabisi' shεli din pahir' ayopɔin nyela Vuhim Dabisili yi sani, ka lan nyε Yawε dabisili din be kasi, ka ŋunkam ti tum tuma dindali, bɛn' kum' o.

³Di ti maliya buyim yi biɛhigu shee zaa Vuhim Dabisili maa dali."

Bε ni yεn zaŋ pin' shεŋa mali Yawε biɛhigu shee suyili
(Yibu 25.1-9; 39.32-43)

⁴Musa daa lan yeli Izraelnim' maa zaa, "Yawε ni zali ya shεm m-bɔŋɔ:

⁵Zan̄miya yi pina na ti ti Yawε. Dunkam mali yurilim o suhu ni, ŋun' zan̄mi Yawε pina din nyε: salima mini anzinfia ni daanya

⁶ni ago sabilifaa ni ago ʒiekppeein ni ago ʒiekpain ni ago piɛl' vielli ni buhi kɔbiri

⁷ni bε ni niŋ moonsi mɔhi piɛlahi gban' shεŋa ni teeku ni biŋkɔb' bal' shεb' gbana ni gɔpiɛliga dari

⁸ni firila kpam ni tulaale din ni mali kpa' shεli bε ni boori bahiri niriba zuyu ni la ni tulaale zim din nyom viela

⁹ni oniyisi kuya ni kuy' shεŋa bε ni yεn zaŋ pie taba binyεribil' din yεri pari zuyusaa la mini nyolɔrigu la zuyu."

¹⁰"Chεliya ka yi ni bɛn nyε tuumbaŋdiba kana ti mali Yawε ni zali ni bε mali neen' shεŋa zaa;

¹¹o biɛhigu shee mini di suyili ni din yεn pil' li ni di bansi ni di dapaya ni di dapuhi ni di daantalisi ni di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu

¹²ni Alikauli Adaka la mini di dapuhi ni di yɔrigu ni di pateesa la

¹³ni teebul' la mini di dapuhi ni di lahi zaa ni bɔrɔbɔrɔ din be kasi.

¹⁴Firilatamdigu mini di tuma nεma ni firilanima ni firila kpam.

¹⁵Tulaale zim tuyilibu bimbini mini di dapuhi ni kpa' shεli bε ni boori bahiri niriba zuyuri ni ni tulaale zim din nyom viela ni pateesa shεli din yεn yiini Yawε biɛhigu shee suyili dunol' la.

¹⁶Bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' shεli zuyu mini di daanya kurupooti la ni di dapuhi ni di lahi zaa ni di tahili mini di ni yεn tamdi binshεli zuyu

¹⁷ni pateesa shεŋa din yεn yiini ni mini di daantalisi ni di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu ni pateesa shεli din yεn yiini dundɔŋ maa dunoli

¹⁸ni Yawε biɛhigu shee suyili kpahi mini dundɔŋ maa kpahi ni di mihi

¹⁹ni binyer' viel' shεnja bε ni yεn yεri tumdi tuma luy' kasi shee mini Aduna njun nyε maligumaana binyera din be kasi ni o bidibisi ni yεn yεri binyer' shεnja tumdi maligumaaniba tuma."

Niriba zaŋ be pina ka Yawε biɛhigu shee suyili ni na

²⁰Ka Izraelnim' maa zaa daa yi Musa sani kuli.

²¹Ka sokam daa chanj ti zaŋ o suhu ni kul yu ni o zaŋ shεli na ti ti Yawε, ka be zaŋ tum Yawε chirigbu shee suyili maa tuma mini neen' shεnja zaa bε ni yεn zaŋ tumdi tuma di puuni ni bε ni yεn zaŋ binshεnja she binyer' kasi la.

²²Ka dɔbba mini payiba bεn zaa suhuri daa yu lala zaŋ nachiinsi nema din nyε tibikpara mini nintuhi ni bansi ni salima nema zaa na. Sokam daa zaŋla salima na nti mali sara ti Yawε.

²³Ka njunkam daa mali gali sabilifaa bee gali ʒiekpeein bee gali ʒiekpain bee tan' pie'l vielli bee buhi kɔbiri bee bε ni njɔ moonsi mɔhi piε' gban' shεnja bee teeku ni bɪŋkɔb' bal' shεb' gbana daa zaŋ li na.

²⁴Ka njunkam daa malila anzinfα bee daanya daa zaŋ li na ti ti Yawε. Ka doo kam njun daa mali gɔpiɛlīga dari din ni tooi tum tuma daa zaŋ li na.

²⁵Ka pay' shεb' bεn zaa daa mi gumdi mibu daa mi gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni gali pie'l vielli.

²⁶Ka pay' shεb' bεn zaa suhuri daa yu daa zaŋ be baŋsim n-zaŋ buhi kɔbiri mi gali.

²⁷Ka zuγulaannim' mi daa bo oniyisi kuγa mini kuy' shεnja bε ni yεn zaŋ pie tab' binyeribil' din yεri pari zuγusaa la nyolɔrigu la zuγu na

²⁸ni firila kpam ni tulaale shεnja mini kpa' shεli bε ni yεn zaŋ mali kpa' shεli bε ni mali boori bahiri niriba zuγuri ni ni tulaale shεnja bε ni yεn zaŋ mali tulaale zim shεli din nyom viela.

²⁹Ka Izraelnim' maa dɔbba mini payiba zaa bεn suhuri daa yεli ba ni bε zaŋmi binshεli kana ka be ti zaŋ li tum Yawε ni daa zali Musa ni o tum tuun' shεli maa zaa din nyε bε suhuyubu pina, bε daa zaŋdi li mi na ti tiri Yawε.

Tumtumdiba bεn yεn mali Yawε biɛhigu shee suyili (Yibu 31.1-11)

³⁰Ka Musa daa yεli Izraelnim' maa, "Nyamiya, Yawε bolila Uri bia Bezalel njun nyε Hur yaanja ka nyε Juda zuliya ni nir' la

³¹n-zaŋ Naawunitali shia njɔ o ni, ka ti o yiko mini fahim ni baŋsim ni nuhi tuumbansim tuma zaa

³²ka o mi o ni yεn njɔ shεm zaŋ salima mini anzinfα ni daanya mali binyera.

³³O mi o ni yεn njɔ mahi kuy' viela shεm kpεhi binyera ni ka ni tooi zaŋ dari kpe m-mali nuhi tuumbansim tuuni kam.

³⁴O niŋ o mini Ahisamak bia Oholiab ḥun nyε Dan zuliya ni nir' la yiko ni bε wuhi niriba.

³⁵O niŋ ba yiko ni bε tum nuhi tuumbaŋsim tuuni kam bεn yεn nyε binyεra balibu kam ḥmahibū baŋdiba ni bεn ni tooi zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni gali pieli vielli wuyi situra balibu kam. Bε nyεla kpaluhi ka bε zaa nyε tuumbaŋsim balibu kam baŋdi' kara."

Yibu 36

¹"Bezael mini Oholiab ni Naawuni ni daa zaŋ yiko mini fahim niŋ ninvuy' shεb' zaa ni ni bε baŋ bε ni yεn tumdi tuma shεm luy' kasi shee la malibu ni ti tum bε tuma kaman Yawε ni zali ba shεm."

Niriba zaŋ pina pam na

²Ka Musa daa boli Bezael mini Oholiab ni Yawε ni daa zaŋ yiko niŋ ninvuy' shεb' ni ni ninvuy' shεb' bεn suhuri daa yεli ba ni bε kana ti tum tuma maa zaa na

³nti zaŋ Izraεlnim' ni daa zaŋ bε suhuyubu pin' shεŋa na ni bε ti zaŋ tum luy' kasi shee tuma maa ti ba. Ka niriba maa daa na kul zaŋdi pina na ni bε suhuyubu asiba kam nti tir' o.

⁴Ka tuumbaŋdiba bεn zaa daa tumdi tuma luy' kasi shee maa daa ti yi bε tuma shee na

⁵nti yεli Musa, "Niriba maa zaŋ nεma maa na pam n-gari ti ni bori shεm tariga ni ti zaŋ tum Yawε ni zali ti ni ti tum tuun' shεli maa."

⁶Ka Musa daa chε ka bε moli molo gili bε sansani maa ni zaa yεli, "Doo bee paya miri ka o lan niŋ shεli zaŋ chan' bε suhuyubu pin' shεŋa bε ni zaŋdi na ni bε ti zaŋ tum luy' kasi shee tuma la polo." Ka bε daa gooi niriba maa ka bε bi lan zaŋdi pina maa na.

⁷Dama bε ni daa pun zaŋ neen' shεŋa na maa daa nyεla din ni tooi zaŋ tum tuma maa zaa ka guui.

Yawε biεhigu shee suyili malibu (Yibu 26.1-37)

⁸Ka ninvuy' shεb' bεn daa nyε tumtumdi bia maa ni tuumbaŋdiba zaa daa zaŋ tan' piεl' vielli din ḥmeliŋmeli tan' tolima pia mali Naawuni biεhigu shee maa; ka zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-chε ka tuumbaŋda zaŋ li wuyi.

⁹Tan' tolli kam wɔyilim daa nyεla mita pinaata, ka di yεlin mi nyε mita ayi. Tan' tolima maa zaa buyisibu daa nyεla yim.

¹⁰Bε daa zaŋla tan' tolima anu she n-tuyi taba, ka lan zaŋ tan' tolima anu din' la gba she n-tuyi taba.

¹¹Be daa zaŋla gali sabilifaa n-she biŋgolinsi niŋ tuuli pateesa la naŋgbambili, ka lan niŋ pateesa sheli din pah' ayi gba lala.

¹²Be daa shela biŋgolinsi pihinu niŋ pateesa yin' ni ka lan she biŋgolinsi pihinu niŋ pateesa din' la gba ni. Biŋgolinsi maa daa domi tuhi taba.

¹³Be daa malila salima bansi pihinu n-zaŋ gɔhigɔhi pateesanim' maa tuyi taba, ka di daa che ka Naawuni biɛhigu shee maa niŋ zay' mun' yini.

¹⁴Be daa lan zaŋ buhi kɔbiri wuyi tana pinyini n-zaŋ li pili Naawuni biɛhigu shee maa.

¹⁵Tan' yini kam wɔyilim daa nyɛla mita pinaata, ka di yɛliŋ mi nyɛ mita ayi. Tan' tolima pinyini maa zaa buyisibu daa nyɛla yim.

¹⁶Be daa zaŋla tana anu she n-tuyi taba di ko, ka lan zaŋ tana ayɔbu la she n-tuyi taba di ko.

¹⁷Be daa lan mali biŋgolinsi pihinu niŋ pateesa sheli din be tooni naŋgbambili, ka lan mali biŋgolinsi pihinu niŋ pateesa sheli din bahindi nyaanja gba naŋgbambili.

¹⁸Be daa lan zaŋ daanya mali bansi pihinu n-zaŋ gɔhigɔhi suyili maa tabili taba, ka di niŋ zay' yini.

¹⁹Be daa lan zaŋ piɛlahi gbana din niŋ moonsi pili suyili maa, ka zaŋ teeku ni biŋkɔbbal' shɛb' gbana pili pa di zuyu.

²⁰Di nyaanja ka be daa lan zaŋ gɔpiɛliga dari mali dapaya niŋ Naawuni biɛhigu shee suyili maa.

²¹Dapayili kam wɔyilim daa nyɛla mita anahi, ka di yɛliŋ mi nyɛ sentimita pihiyɔbunaayɔbu.

²²Dapayili kam daa malila dashɛbira ayi din ni che ka be zaŋ li tuyi taba. Be daa niŋla Naawuni biɛhigu shee suyili dapaya maa zaa lala.

²³Be daa malila dapaya pisi niŋ Naawuni biɛhigu shee suyili maa nudirigu polo.

²⁴Be daa zaŋla anzinfa mali dapaya pisi maa ni yen tamdi binshɛŋa zuyu bini pihinahi. Dapayili kam daa malila di ni yen tamdi binshɛŋa zuyu diba ayi, ka di dashɛbira ayi shɛb' di ni.

²⁵Naawuni biɛhigu shee nuzaa polo din daa pahiri buyi la, be daa malila dapaya pisi

²⁶mini di ni yen tamdi anzinfa binshɛŋa zuyu bini pihinahi. Dapay' yini daa malila di ni yen tamdi binshɛŋa zuyu diba ayi, ka dapay' yini gba mali di ni yen tamdi binshɛŋa zuyu diba ayi.

²⁷Be daa zaŋla dapaya ayɔbu mali Naawuni biɛhigu shee maa nyaanja zaŋ lab' wulinluhili polo.

²⁸Bε daa malila dapaya ayi niŋ Naawuni biehigu shee maa nyaanja loris' ayi la ni.

²⁹Ka bε daa zaŋ ban' yini ga di zuyusaa polo tabili taba, amaa ka di zaŋ siyi tiŋ' na lee woligi taba. Lala ka bε daa mali diba ayi maa niŋ loris' ayi maa ni.

³⁰Di zaa daa nyela dapaya anii mini di ni yen tamdi anzinfə binshenja zuyu pinaayɔbu. Dapayili kam daa tamla diba ayi zuyu.

³¹Bε daa lan zaŋ gɔpiɛlɪga dari mali dapuh n-zaŋ dapuh' anu niŋ Naawuni biehigu shee maa yay' yini polo dapaya,

³²ka zaŋ diba anu niŋ yay' din' la mi polo dapaya, ka zaŋ diba anu niŋ di nyaanja wulinluhili polo dapaya.

³³Bε daa lan mali sunsuuni dapua din be dapaya maa pirigili zuyusaa polo la, ka di zaŋ yay' yini hal ti paai yay' din' la tariga.

³⁴Ka bε daa niŋ salima niŋ dapaya maa, ka mali salima bansi niŋ li ka di gbibi dapuh maa, ka niŋ salima niŋ dapuh maa.

³⁵Bε daa lan zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni tan' piɛl' vielli din ŋmeliŋmeli she pateesa, ka che ka tuumbaŋda wuyi cherubinim' pa di zuyu.

³⁶Bε daa zaŋla gɔpiɛlɪga dari mali di daantalis' anahi, ka niŋ salima niŋ li, ka zaŋ salima mali di bansi. Bε daa lan zaŋ anzinfə mali daantalisi maa ni yen tamdi binshenja zuyu ni bε zaŋ pateesa maa yili li.

³⁷Bε daa zaŋla tan' piɛl' vielli din ŋmeliŋmeli n-she pateesa, ka zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-che ka tuumbaŋda zaŋ sheriiga wuyi binyera pa di zuyu ka bε zaŋ li yili suyili maa dunoli.

³⁸Bε daa lan mali di daantalis' anu mini di bansi, ka niŋ salima pa daantalisi maa zuyuri ni mini di mihi zuyu, amaa di ni yen tamdi bina anu shenja zuyu la dina, daanya ka bε daa zaŋ mal' li.

Yibu 37

Alikauli Adaka malibu
(Yibu 25.10-22)

¹Ka Bezalel daa zaŋ gɔpiɛlɪga dari mali Alikauli Adaka la. Di woylim daa nyela sentimita kɔbiga ni pia, ka di yelin nyɛ sentimita pihiybunaayɔbu, ka di dubu gba nyɛ sentimita pihiybunaayɔbu.

²Ka o daa niŋ salima alali niŋ di puuni mini di nyaanja zaa, ka niŋ salima kɔyili li gili.

³Ka o daa mali salima bans' anahi n-niŋ di naŋbaŋkuyila anahi. Bans' ayi yay' yini, bans' ayi yay' din' la gba.

⁴O daa lan zaŋ gɔpiɛlɪga dari mali dapuh, ka niŋ salima niŋ li,

⁵ka zaŋ dapuhi maa tu bansi din be Alikauli Adaka maa luya ni la ni be mal' li kpuŋiri Alikauli Adaka maa.

⁶Ka o daa zaŋ salima alali mali Alikauli Adaka maa yorigu, ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita kɔbiga ni pia, ka di yeliŋ nyɛ sɛntimita pihiybunaayɔbu.

⁷Ka o daa zaŋ matarika n-kuri salima cherubinim' ayi tam di yorigu maa tarisi yay' ayi zuyu.

⁸Yino daa bela adaka yorigu maa tariga yay' yini polo, ka yino la mi be yay' din' la polo. O daa kuri ba tabili la adaka yorigu maa, ka be mini li nyɛ zay' yini.

⁹Cherubinim' maa daa yirigila be kpiŋkpama zuyusaa, ka be kpiŋkpama maa mahim luri adaka yorigu maa zuyu, ka be nina kpa taba. Adaka yorigu maa dede ka cherubinim' maa nina daa kpa.

Bɔrɔbɔro shɛli be ni zaŋ ti Naawuni teebuli malibu
(Yibu 25.23-30)

¹⁰O daa lan zaŋ gɔpiɛliga dari mali teebuli, ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita pihiweiayika ka di yelim nyɛ sɛntimita pihinahinaanahi, ka di dubu nyɛ sɛntimita pihiybunaayɔbu.

¹¹Ka o daa niŋ salima pa di zuyu, ka niŋ salima kɔyili li gili.

¹²O daa mali naŋbaŋkuyila ka di yeliŋ nyɛ milimita pisopɔinnaanu niŋ li, ka niŋ salima kɔyili li gili.

¹³O daa mali salima bans' anahi n-zaŋ li ga teebuli maa luy' anahi zuyu naba la.

¹⁴Bansi maa daa bayila di naŋbaŋkuyila din daa yen gbibi dapu' shɛŋa be ni yen mali kpuŋiri teebuli maa.

¹⁵Ka o daa zaŋ gɔpiɛliga dari mali dapuhi, ka niŋ salima pa di zuyu ni be mal' li kpuŋiri teebuli maa.

¹⁶O daa zaŋ salima alali mali teebuli maa zuyu duyuri mini di parantɛnima ni di lahi din ni tuyindi tulaale zim ni pipi' shɛŋa be ni yen mali boori sara maligu wain.

Firila tamdigu malibu
(Yibu 25.31-40)

¹⁷O daa lan zaŋ salima alali mali firilatamdigu. O daa zaŋla matarika n-kuri firilatamdigu maa ni yen tamdi binsheli zuyu mini di mundili. Ka di mini di pipihi ni di bintira kɔtomsi la ni di tipuma kɔtomsi la zaa daa nyɛ zay' yini.

¹⁸Firilatamdigu maa daa malila jaba ayɔbu: jaba ata daa bela yay' yini polo, ka jaba ata be yay' din' la mi polo.

¹⁹O daa lan mali pipi' ata ka di ŋmani alimɔnd pum, ka di zay yini kam mali bintirili kɔtomsi mini tipum kɔtomsi, ka o zaŋ li tam jab' yini zuyu, ka lan mali pipi' ata ka di ŋmani alimɔnd pum, ka di zay' yini kam mali bintirili kɔtomsi ni

tipum kɔtomsi, ka o daa zaŋ li tam jab' din' la mi zuyu, lala ka o daa zaŋ li tamtam firilatamdigu maa jaba ayɔbu maa zaa zuyu.

20O daa lan mali pipih' anahi ka di ɣmani alimɔnd pum mini di bintira kɔtomsi ni tipuma kɔtomsi n-zaŋ li tam firilatamdigu maa maŋmaŋ' zuyu.

21O daa lan mali bintirili kɔtomsi niŋ tuuli jaba ayi la ɣɔŋni, ka di min' li nyɛ zay' yini, ka lan mali bintirili kɔtomsi niŋ jaba ayi din paya la ɣɔŋni, ka di min' li nyɛ zay' yini, ka lan mali bintirili kɔtomsi niŋ jaba ayi din bahindi nyaŋa la gba ɣɔŋni, ka di min' li nyɛ zay' yini,

22ka di bintira kɔtomsi maa mini di jaba maa ni firilatamdigu maa zaa nyɛ zay' yini, ka nyɛ salima alali, ka o zaŋ matarika kuri li.

23Ka o daa lan zaŋ salima alali mali di firilanim' ayopɔin mini di buyim kpihiri bina ni di buyim moori bina.

24O daa zaŋla salima alali din tibisim nyɛ kilɔgiram pihitanaanu mali firilatamdigu maa mini di nɛma zaa.

Bɛ ni yen tuyindi tulaale zim bimbin' sheli zuyu malibu

(Yibu 30.1-5)

25O daa lan zaŋ gɔpiɛlga dari mali bɛ ni yen tuyindi tulaale zim bimbin' sheli zuyu. Di daa nyɛla zay' mɔyu, ka di wɔyilim nyɛ sɛntimita pihinahinaanu, ka di yeliŋ nyɛ sɛntimita pihinahinaanu, ka di dubu nyɛ sɛntimita pihwei, ka di mini di binyila la daa nyɛ zay' mun' yini.

Musa suhi Naawuni ti Izraelnima

26Ka o daa niŋ salima alali niŋ di zuyusaa mini di luya ni ni di luyilikam zaa ni di binyila la, ka niŋ salima kɔyili li gili.

27Ka o daa zaŋ salima mali bans' ayi niŋ di yay' ayi zuyu salima din kɔyili li gili la ɣɔŋni, ka lan mali bans' ayi niŋ yay' din' la gba ni bɛ zaŋdi dapuhi la turi di ni n-kpuyiri bimbini maa.

28Ka o daa zaŋ gɔpiɛlga dari mali dapuhi, ka niŋ salima niŋ li.

Bɛ ni boori kpa' sheli bahiri niriba zuyu ni mini tulaale zim malibu

(Yibu 30.22-38)

29 O daa lan mali kpa' sheli din be kasi sheli bɛ ni yen mali boori bahiri niriba zuyuri ni, ka lan mali tulaale zim alali din nyom viɛla kaman tulaale duyira ni niŋdi shɛm.

Yibu 38

Bɛ ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zuyu malibu

(Yibu 27.1-8)

1Ka o daa lan zaŋ gɔpiɛlga dari mali bɛ ni yen nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zuyu. Di wɔyilim daa nyɛla mita ayi ni biɛla, ka di yeliŋ nyɛ mita ayi ni biɛla. Di daa nyɛla zay' mɔyu, ka di dubu nyɛ mita yini ni biɛla.

²Ka o daa mali binyila tam di naqgbani tarisi bunahi zuyu, ka di mini di binyila maa zaa nyε zay' yini, ka o daa niŋ daanya niŋ li.

³O daa lan mali sara maligu bimbini maa zuyu binyara zaa. Di duyuri mini di soobuya ni di taha ni di dirijaba ni lahi din ni moori buyim. Daanya ka o daa zaŋ mali di zaa.

⁴O daa zaŋla daanya mali sara maligu bimbini maa kurupooti n-zaŋ li zali di naqbanquyila lɔŋni, ka di du m-paai di pirigili tariga zaŋ siyi tiŋ' polo.

⁵Ka o daa lan mali bans' anahi tam daanya kurupooti maa naqgbani tarisi bunahi zuyu din yen gbibi di dapuhi.

⁶Akasia dari ka o daa zaŋ mali dapuhi maa, ka nin daanya niŋ li.

⁷Ka o daa zaŋ dapuhi maa n-tuntu ban' shεŋa din daa be sara maligu bimbini maa luya zuyu la ni, ka bε mal' li kpuyiri sara maligu bimbini maa. O daa zaŋla taabo dari mal' li, ka di puuni nyε zay' yɔγu.

Daanya tahili malibu

(Yibu 30.18)

⁸Ka o daa zaŋ pay' shεb' ben daa tumdi tuma Yawε min' o niriba layingu suyili dunol' ni la daanya diyisi mali tahili mini di ni yen tamdi binsheli zuyu.

Yawε biɛhigu shee suyili dundɔŋ malibu

(Yibu 27.9-19)

⁹Ka o daa mali dundɔŋ, ka zaŋ tan' piɛl' viɛlli din ŋmeliŋmeli n-she pateesa din wɔyilim nyε mita pihinahinaanahi n-yili di nudirigu polo.

¹⁰Di daantalisi pisi mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu pisi la daa nyɛla daanya. Amaa ban' shεŋa din daa yili daantalisi maa mini di mihi la din' daa nyɛla anzinfa.

¹¹Di nuzaa polo gba daa mali pateesanim' din wɔyilim nyε mita pihinahinaanahi, ka di daantalisi pisi mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu pisi la daa nyɛ daanya, amaa bin' shεŋa din daa yili daantalisi maa mini di mihi la din' daa nyɛla anzinfa.

¹²Ka di wulinluhili polo daa mali pateesanim' din wɔyilim nyε mita pisinaayi, ka mali daantalisi pia ni di ni yen tamdi binshεŋa zuyu pia, ka daantalisi maa bansi mini di mihi la daa nyɛ anzinfa.

¹³Ka di tooni zaŋ labi wulimpuhili polo pateesanim' wɔyilim daa nyε mita pisinaayi.

¹⁴Ka pateesa' shεŋa din daa yili dunoli maa yay' yini wɔyilim daa pooi mita ayopɔin biɛla, ka di mali daantalis' ata mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu diba ata.

¹⁵Ka yay' din' la gba daa mali lala; lɔndo maa dunoli nudirigu mini nuzaa polo zaa daa malila pateesanim' din wɔyilim daa pooi mita ayopɔin biɛla, ka di mali daantalis' ata mini di ni yen tamdi binshεŋa zuyu.

¹⁶Pateesa' sheṇa din zaa daa yili gili lōndo maa daa nyēla tan' piēl' vielli din ḥmeliṁmeli.

¹⁷Daantalisi maa ni daa yen tamdi binshēṇa zuyu daa nyēla daanya, amaa daantalisi maa bansi mini di mihi la din' daa nyēla anzinfā, ka bē daa niṁ anzinfā pa daantalisi maa zuyuri ni, ka lōndo maa daantalisi mihi zaa daa nyē anzinfā.

¹⁸O daa zaṇla tan' piēl' vielli din ḥmeliṁmeli she lōndo maa dunḍali pateesa, ka zaṇ gali sabilifaa mini gali ȝiekpeein ni gali ȝiekpain n-zaṇ shēriga wuyi binyēra pa di zuyu. Di woyilim daa nyēla mita awei, ka di dunoli dubu din mini pateesa maa yēlinj daa sayisi la daa nyē mita ayi, ka di mini pateesa' sheṇa din daa yili lōndo maa ni sayisi taba.

¹⁹Ka di daantalisi anahi mini di ni yen tamdi binshēṇa anahi zuyu daa nyē daanya, ka di bansi daa nyē anzinfā, ka o daa niṁ anzinfā pa daantalisi maa zuyuri ni, ka di mihi gba daa nyē anzinfā.

²⁰Yawē biēhigu shee suyili maa kpahi zaa mini lōndo din daa gili Yawē biēhigu shee suyili maa kpahi zaa daa nyēla daanya.

Bē ni zaṇ kur' sheṇa tum Yawē biēhigu shee suyili ni tuma

²¹Bē ni daa zaṇ neen' sheṇa mali Yawē biēhigu shee suyili, luy' shēli alikauli shēhira ni daa bela m-bōṇo. Levinima n-daa niṁ nēma maa zaa laasabu ka sabi li sōṇ kaman Musa ni daa zali ba shēm. Itama ḥun daa nyē maligumaana Aduna bia la n-daa wuhi ba ka bē sabi li.

²²Uri bia Bezalēl ḥun daa nyē Hur yaanja, ka nyē Juda zuliya ni nir' la n-daa mali binshēyukam zaa Yawē ni daa zali Musa ni o mali maa.

²³Ḏun daa pah' o zuyu n-daa nyē Ahisamak bia Oholiab ḥun daa nyē Dan zuliya ni nir' la. O daa nyēla nuhi tuumbaṇḍa, ka lan nyē ḥun zaṇd' omaṇmaj' tēha maani binyēra, ka lan nyē kpalua ḥun ni tooi zaṇ gali sabilifaa mini gali ȝiekpeein wuyi binyēra pa tan' piēl' vieli zuyu.

²⁴Bē ni daa zaṇ salim' shēli zaa na ti mali sara ka bē zaṇ li tum tuma luy' kasi shee la tibisim daa nyēla kilogiram tuhili kaman luy' kasi shee sania zahimbu ni nyē shēm.

²⁵Ka bē ni daa kali ninvuy' shēb' la ni daa zaṇ anzinfā shēli na tibisim daa nyē kilogiram tusaata ni kōbisinahi ni pihita kaman luy' kasi shee sania zahimbu ni nyē shēm.

²⁶Sokam daa yola bēkabēka (din nyē anzinfā layifu pirigili la kaman luy' kasi shee sania zahimbu ni nyē shēm). Bē ni daa kali ninvuy' shēb' bēn yuma nyē yuun' pisi zaṇ chani maa, bē kalinli daa nyēla dōbba tuhi' kōbisiyōbunaata ni kōbisinu ni pihinu.

²⁷O daa zaṇla anzinfā din tibisim nyē kilogiram tusaata ni kōbisinahi mali luy' kasi shee maa dapaya ni yen tamdi binshēṇa zuyu mini pateesa daantalisi ni

yen tamdi binshēna zuyu. O daa zaŋla anzinfā mali bintamdisi kōbiga. Bintamdigū zay' yini kam daa dila anzinfā din tibisim nyē kilogiram pihitanaanahi.

²⁸O daa zaŋla anzinfā din kpālim ka di tibisim nyē kilogiram pihitā m-mali bansi din yen yili daantalisi la mini di mihi ka niŋ anzinfā pa daantalisi maa zuyuri ni.

²⁹Bε ni daa tōhi daanya shēli tibisim daa nyēla kilogiram tusaayi ni kōbisinahi ni pisinaanu.

³⁰Ka o daa zaŋ li mali Yawē chirigibū shee suyili maa dunoli daantalisi ni yen tamdi binshēna zuyu mini daanya sara maligu bimbini ni di daanya kurupooti la ni sara maligu bimbini maa zuyu nēma

³¹mini dundōŋ din gil' li maa daantalisi ni yen tamdi binshēna zuyu ni dundōŋ maa dunōdali daantalisi ni yen tamdi binshēna zuyu ni Yawē biéhigu shee suyili kpahi zaa ni dundōŋ din daa gil' li maa kpahi zaa.

Yibu 39

Maligumaaniba binyēra malibu

(Yibu 28.1-14)

¹Dimbōrō nyaanja ka bε daa zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-she binyer' shēna bε ni yeri tumdi tuma luy' kasi shee la vienyelinga, ka daa lan she binyer' shēna din be kasi ti Aduna kaman Yawē ni daa zali ba shēm.

Binyēribil' din yeri pari zuysaa shēbu

(Yibu 25.10-22)

²Bε daa zaŋla salima gali mini gali sabilifaa ni gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli she binyēribil' din yeri pari zuysaa la.

³Ka bε daa zaŋ matarika kuri salima ɳ-ɳmahī li kaman gal' la n-zaŋ li garisi gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-wuyi binyēra pa tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli zuyu.

⁴Ka bε daa she bɔyusapima zuyu tan' tolima niŋ binyēribila maa naŋgbambiya.

⁵Bε daa zaŋla neen' yinsi din nyē salima gali mini gali sabilifaa ni gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli tum tuun' yinsi maa n wuyi shelrigu niŋ di ni kaman Yawē ni daa zali Musa shēm.

⁶Ka bε daa lan mali oniyisi kuya n-zaŋ li tam salima bintayindisi ni, ka zaŋ chiriga chirigi Izrael bidibisi la yuya pa di zuyu kaman bε ni chirigiri nintu' shēli bε ni mali dihiri binyēra zuyu shēm la.

⁷Ka o daa zaŋ li niŋ binyēribil' din yeri pari zuysaa maa bɔyusapima zuyu tan' tolima la ni ka di nyē kuγ' shēna bε ni yen mali teeri Izrael bidibisi maa yela kaman Yawē ni daa zali shēm.

Nyolorigu malibu

(Yibu 28.15-30)

⁸O daa mali nyolɔrigu ka di be kaman bε ni daa she binyeribil' din yeri pari zuγusaa la shem la. Be daa zaŋla salima gali mini gali sabilifaa ni gali ʒiekpeen ni gali ʒiekpain ni tan' piel' vielli din ɳmeliŋmeli mal' li.

⁹Di daa nyela zay' mɔyu, ka kpabi yim zuyu ka di wɔyilim nyε sentimita pisinaayi, ka di yelin gba nyε sentimita pisinaayi.

¹⁰Ka bε daa zaŋ kuy' viel' sheŋa pie taba kulis' anahi. Be daa zaŋla bε ni booni kuy' sheŋa kanelian mini kirisolait ni emerald m-pie taba kul' sheli din dan tooni;

¹¹ka zaŋ tekɔisi mini safaya ni daimɔnd pie kul' sheli din pahir' ayi,

¹²ka lan zaŋ jesint mini agεt ni ametisit la m-pie taba kul' sheli din pahir' ata,

¹³ka bε daa zaŋ beril mini oniyisi ni jasipa m-pie taba kul' sheli din pahir' anahi. Ka bε daa zaŋ li niŋ salima bintayindisi la ni.

¹⁴Di daa nyela kuja pinaayi, ka bε daa zaŋ chiriga n-chirigi Izrael bidibisi la yinoyino yuli pa kuyili kam zuyu, di daa ɳmanila nintu' sheŋa bε ni mali dihiri binyera zuyu la, ka zulya pinaayi la zulya yini kam yuli pa kuyili kam zuyu.

¹⁵Ka bε daa zaŋ salima alali mali zoligɔnima ɳ-ɳmɛl' li kaman gabisi la n-zaŋ li niŋ nyolɔrigu maa.

¹⁶Ka bε daa lan mali salima bintayindisi ayi mini salima bans' ayi, ka zaŋ salima bans' ayi maa goli gɔhi nyolɔrigu maa naɔgbambiya,

¹⁷ka daa zaŋ salima gabisi ayi la gɔhi bans' ayi din daa goligoli nyolɔrigu maa naɔgbambiya la.

¹⁸Ka bε daa zaŋ zoligɔnim' ayi la noya gɔhi bintayindisi la. Lala ka bε daa niŋ zaŋ li gɔhi binyeribil' din yeri pari zuγusaa la bɔyusapima zuyu tan' tolima la tooni.

¹⁹Di nyaanja ka bε daa mali salima bans' ayi n-zaŋ li gɔhi nyolɔrigu maa puuni naɔbanbiya, ka di miri binyeribil' din yeri pari zuγusaa maa.

²⁰Ka bε daa mali salima bans' ayi n-zaŋ li gɔhi binyeribil' din yeri pari zuγusaa la bɔyusapima zuyu tan' tolima ayi la tiŋli di tooni polo miri di tuyibu shee binyeribila maa shɛlɔrigu la zuγusaa polo.

²¹Ka bε daa zaŋ mi' sabilifaa lo nyolɔrigu maa bansi la mini binyeribil' din yeri pari zuγusaa la bansi gɔhi taba din ni che ka di pa bε ni wuyi binyeribil' din yeri pari zuγusaa maa shɛlɔr' shɛl' la zuyu din ni che ka nyolɔrigu maa ku be di ko, ka che binyeribila din yeri zuγusaa maa kaman Yawε ni daa zali Musa shem.

Maligumaana binyer' sheŋa din pahi malibu

(Yibu 28.31-43)

²²Ka bε daa lan zaŋ gali sabilifaa wuyi alichɛbba sheli maligumaana ni yen yeri pahi binyeribil' din yeri pari zuγusaa maa zuyu. Alichɛbba maa daa nyela zay' sabilifaa zaa.

²³Alichebba maa nyiŋgoli daa ŋmanila kurugu gbayino nyiŋgoli, ka bε niŋ tani kɔyili di nyiŋgoli maa zaa gili din' ni che ka di ku cheei.

²⁴Ka bε daa zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain ni gali piɛl' viɛlli din ŋmeliŋmeli mali pumpɔrinchihī kɔtomsi niŋ alichebba maa tiŋli ti tuui.

²⁵Bε daa lan zaŋ salima alali mali buyilimbuyilimbihī n-zaŋ li yiliyili pumpɔrinchihī kɔtomsi din daa be alichebba maa tiŋli la sunsuuni ti tuui ka di daa be pumpɔrinchihī kɔtomsi maa sunsuuni.

²⁶Bε daa yil' la buyilimbuyilimbila ni pumpɔrinchihī kɔtomsi ka lan yili buyilimbuyilimbila ni pumpɔrinchihī kɔtomsi m-mali lala hal ti tuui alichebba sheli bε ni yen yeri tumdi tuma maa tiŋli kaman Yawε ni daa zali Musa shem.

²⁷Bε daa lan zaŋ kpalua ni wuyi tan' piɛl' viɛl' sheli n-she zabbanim' ti Aduna min' o bidibisi maa,

²⁸ka zaŋ tan' piɛl' viɛlli she bantabiga mini zuŋupila, ka lan zaŋ tan' piɛli viɛlli din ŋmeliŋmeli she jɛŋjɛŋŋmahī

²⁹ni shɛlɔr' sheli bε ni daa zaŋ tan' piɛl' viɛlli din ŋmeliŋmeli she ka zaŋ gali sabilifaa mini gali ʒiekpeein ni gali ʒiekpain n-zaŋ shɛriga wuyi binyara pa di zuyu kaman Yawε ni daa zali Musa shem.

³⁰Bε daa lan zaŋ bimparilan' sheli din pari gbɛyū zuyu ka di nyε din be kasi, ka sabi sabbu pa di zuyu kaman bε ni mali nintu' sheli dalinli dihiri tabindi binyara zuyu la. Sabbu maa n-daa nyε: "O nyɛla ŋun be kasi Yawε sanī."

³¹Ka bε daa zaŋ mi' sabilifaa niŋ li ni bε zaŋ li lori pari bantabiga maa zuyu kaman Yawε ni daa zali Musa shem.

Tuma naabu yɛla

(Yibu 35.10-19)

³²Lala ka bε daa niŋ tum Naawuni biɛhigu shee maa mini Naawuni min' o niriba layingu suyili maa tuma zaa naai. Ka Izraelnim' maa daa shiri niŋ kaman Yawε ni daa zali Musa shem maa zaa.

³³Ka bε daa zaŋ Naawuni biɛhigu shee maa na ti ti Musa, ka daa lan zaŋ suyili maa mini di nɛma zaa ni di bansi ni di dapaya ni di dapuhi ni di daantalisi mini di ni yen tamdi binsheŋa zuyu

³⁴ni di pindigu din daa nyε bε ni nani piɛlahi gban' shɛŋa n-niŋ moonsi mɔhi li la mini di pindigu sheli din nyε teeku ni biŋkɔb' bal' shɛb' gbana la ni pateesa la

³⁵ni Alikauli Adaka mini di dapuhi ni di yɔrigu

³⁶ni teebul' la mini di zuyu lahi zaa ni bɔrɔbɔrɔ din be kasi la

³⁷ni salima alali firilatamdigu la mini di zuyu firilanim' din pie tab' la ni di nɛma zaa ni firila kpam

³⁸ni salima sara maligu bimbin' ni bε ni yεn boori kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni ni tulaale zim din nyom viela ni pateesa sheli din yεn yiini suyili maa dunoli

³⁹ni daanya sara maligu bimbini la mini di daanya kurupooti ni di dapuhi ni di zuyu nεma zaa ni tahili la ni di ni yεn tamdi binsheli zuyu

⁴⁰ni pateesa' shεnja din yεn yiini dundɔŋ la ni mini di daantalisi ni di ni yεn tamdi binshεnja zuyu ni pateesa sheli din yεn yili dundɔŋ maa dunoli ni ni di mihi ni di kpahi ni neen' shεnja zaa bε ni yεn zaŋ tumdi tuma Naawuni biɛhigu shee din nyε Naawuni min' o niriba layingu suyili maa ni

⁴¹ni bε ni daa she binyer' viεl' shεnja ni bε yεri tumdi tuma luy' kasi shee la mini binyer' kasi shεnja bε ni daa she n-ti Aduna ɻun nyε maligumaana la min' o bidibisi ni bε tumdi maligumaaniba tuma la.

⁴²Yawε ni daa zali Musa shεm, lala ka Izraεlnim' daa niŋ tum tuma maa zaa.

⁴³Musa ni daa nya ka bε tum tuma maa zaa kaman Yawε ni daa zali ba ni bε tum li shεm maa, ka o daa suhi alibarika niŋ bε ni.

Yibu 40

Yawε biɛhigu shee suyili sabu mini di zaŋ ti Naawuni
(Kalinlinima 9.15-23)

¹Yawε daa yεli Musa,

²"Samiya Naawuni biɛhigu shee din nyε Naawuni min' o niriba layingu suyili maa gol' tuuli dahin' yini dali.

³Zaŋmiya Alikauli Adaka la zali di puuni, ka zaŋ pateesa yili limsi li.

⁴Yi ni ti zaŋ teebul' la na ti mal' li zali di zaashee di puuni; ka zaŋ firilatamdigu la na ntí zaŋ di firilaním' la tam di zuyu.

⁵Ka yi ti zaŋ salima sara maligu bimbin' sheli zuyu yi ni yεn tuyindi tulaale zim la zali Alikauli Adaka maa tooni, ka zaŋ pateesa yili Naawuni biɛhigu shee maa dunoli.

⁶Ka yi ti zaŋ sara maligu bimbin' sheli zuyu bε ni nyɔri sara maligu buyim la zali Naawuni biɛhigu shee din nyε Naawuni chirigibu min' o niriba layingu suyili maa dunol' la tooni,

⁷ka zaŋ tahili la zali Naawuni min' o niriba layingu suyili maa mini sara maligu bimbin' la sunsuuni n-niŋ kom niŋ di ni.

⁸Ka yi ti niŋ dundɔŋ gili di zaa, ka zaŋ pateesa yili di dunɔdali.

⁹"Yi ni ti booi kpa' sheli bε ni boori bahiri niriba zuyuri ni la m-bahi Naawuni biɛhigu shee maa mini di puuni nεma zaa zuyu, ka malimali di mini di puuni binyera zaa, ka di leei din be kasi.

¹⁰Di lan simdi ka yi booi kpam maa bahi bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zuyu la gba mini di nema la zaa zuyu, ka malimali sara maligu bimbini maa ka di leei din be kasi zaa.

¹¹Di lan simdi ka yi ti booi kpam maa bahi tahili la mini di ni yεn tamdi binsheli zuyu, ka di leei din be kasi.

¹²"Dimboŋɔ nyaanja ka a ti zaŋ Aduna min' o bidibisi maa ka Naawuni min' o niriba layingu suyili maa dunol' ni na nti che ka bε niŋ kom payi bε ni,

¹³ka a zaŋ binyera din be kasi yεli Aduna ka booi kpam bah' o zuyu ni m-mal' o, ka o leei maligumaana n-tumdi n tuma.

¹⁴A ni zaŋ o bidibisi maa gba na ti zaŋ zabbanim' yεli ba,

¹⁵ka booi kpam bahi bε zuyuri ni kaman a ni niŋ bε ba shem maa, ka bε leei maligumaaniba n-tumdi n tuma, ka kpam booi bahi bε zuyuri ni maa ni ti ba soli ka bε kul nyε maligumaaniba sahakam bε ʒiemān' ni."

¹⁶Ka Musa daa niŋ binsheyukam kaman Yawε ni daa wuh' o ni o niŋ maa.

¹⁷Dinzuyu gol' so ŋun daa daŋ tooni yuun' sheli din pahir' ayi maa ni dahin yini dali, ka o daa sa Naawuni biɛhigu shee suyili maa.

¹⁸Ka Musa daa sa Naawuni biɛhigu shee maa, ka zaŋ di ni yεn tamdi binshεŋa zuyu zalizali, ka zaŋ di dapaya la tamtam di zuyu, ka zaŋ di dapuhi la niŋ li, ka zaŋ di daantalisi la sa;

¹⁹ka zaŋ tani n-yirigi pili Naawuni biɛhigu shee maa, ka kpuyi binsheli din yεn pili suyili maa pil' li kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

²⁰Ka o daa zaŋ alikauli la niŋ adaka maa puuni, ka zaŋ dapuhi la niŋ adaka maa, ka zaŋ adaka maa yɔrigu yo li

²¹n-zaŋ li ti zali Naawuni biɛhigu shee maa, ka zaŋ pateesa yili liri Alikauli Adaka maa kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

²²Ka o daa zaŋ teebul' la kpεhi Naawuni min' o niriba layingu suyili maa puuni nti zaŋ li zali Naawuni biɛhigu shee maa nuzaa polo pateesa la nyaanja,

²³ka zaŋ bɔrɔbɔro na ti tam di zuyu vienyelinga Yawε tooni kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

²⁴Ka o daa lan zaŋ firilatamdigu la kpεhi Naawuni min' o niriba layingu suyili maa puuni nti zaŋ li zali tuhi teebuli maa Naawuni biɛhigu shee maa nudirigu polo,

²⁵ka zaŋ firilanim' la tamtam di zuyu Yawε tooni kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

²⁶Ka o daa zaŋ salima sara maligu bimbini la kpεhi Naawuni chirigibu shee suyili maa puuni nti zaŋ li zali pateesa la tooni,

²⁷ka zaŋ tulaale zim din nyom viɛla n-tuyili di zuyu kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

²⁸Ka o daa zaŋ pateesa yili Naawuni biɛhigu shee maa dunoli.

²⁹Ka o daa lan zaŋ bɛ ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zuyu la ti zali Naawuni biɛhigu shee din nyε Naawuni min' o niriba layingu suyili la dunol' ni, ka mali bɛ ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini kawana ni chi sara di zuyu kaman Yawε ni daa wuh' o shem.

³⁰Ka o daa zaŋ tahili la zali Naawuni min' o niriba layingu suyili maa mini sara maligu bimbini maa sunsuuni, ka niŋ kɔpayirim niŋ di ni.

³¹Ka Musa mini Aduna ni Aduna bidibisi maa daa mal' li payiri bɛ nuhi mini bɛ naba.

³²Bɛ daa yi yɛn kpe Naawuni min' o niriba layingu suyili maa ni bee n-chaŋ sara maligu bimbin' la gbini, bɛ payirila bɛ nuhi mini bɛ naba kaman Yawε ni daa zali Musa shem la.

³³Ka o daa niŋ dundɔŋ gili Naawuni biɛhigu shee maa mini sara maligu bimbini maa, ka zaŋ pateesa yili di dunoli. Lala ka Musa daa niŋ naai tuma maa.

Sagbani din pili Naawuni biɛhigu shee suyili (Kalinlinima 9.15-23)

³⁴ Ka sagbani daa sirigina ti pili Naawuni min' o niriba layingu suyili maa, ka Yawε jilima daa pal' o biɛhigu shee maa.

³⁵Ka Musa daa kɔŋ Naawuni min' o niriba layingu suyili maa ni kpεbu sagbani maa ni daa sirigina ti pil' li maa mini Yawε jilima ni daa pal' o biɛhigu shee maa zuyu.

³⁶Izraεlnim' chandi maa zaa puuni, sagbani maa daa yi ti vuui ka chε Naawuni biɛhigu shee maa, bɛ yiγisirimi charŋ,

³⁷amaa sagbani maa daa yi bi vuui, bɛ bi chani sheli nayila di yi ti vuui chana ka bɛ chana.

³⁸Dama Yawε sagbani maa daa kul bela o biɛhigu shee maa zuyusaa wuntan' ni, yuŋ mi ka buyim be sagbani maa puuni Izraεlnim' zaa ninni bɛ chandi maa zaa ni.

Ləvinima

Ləvinima 1

Sara maligu buyim nyəbu

1Ka Yawε daa boli Musa Yawε chirigibu shee suyili la ni n-yεl' o:

2Yəlim' Izraəlnima ni bε so yi zaŋ biŋkəbigu na ni o ti ti Yawε, di simdi ka di nyəla dilan' nayikpahi ni nahu bee o biŋkəbbaligu ni pięyu bee bua.

3Di yi nyəla dilan' zaŋla nahu na ni o ti mali bε ni zaŋdi sara shəli nyɔri buyim la, ɻun zaŋmi nayilaa ɻun ka daŋa m-mali Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni din ni chε ka Yawε deeg' o.

4O ti zaŋm' o nuu pa sara maligu biŋkəbigu maa zuyu ni din ni chε ka Naawuni deeii li ka di leeg' o daalahichi sanyoo sara maligu.

5Di nyaanja ka o kɔrigi nahu maa, ka Aduna bidibisi bən nyε maligumaaniba la zaŋ binzim maa ti ti Yawε, ka zaŋ li mihi gili Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni.

6Ka o shi sara maligu biŋkəbigu maa ɳ-ɳmahinmah' o,

7ka Aduna bihi bən nyε maligumaaniba maa mali buyim, ka malimali dari vienyela niŋ buyim maa ni.

8Ka Aduna bidibisi bən nyε maligumaaniba la zaŋ o ni ɳmahinmahni nim' shəŋa maa mini binzuyu ni biŋkpam nti pa da' shəŋa din be buyim maa ni la zuyu sariasaria sara maligu bimbini maa zuyu.

9Amaa di simdi ka o ti zaŋ kom payi namanama mini bimbiɛhi dina. Ka maligumaana zaŋ di zaa nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu, ka di leei bε ni zaŋdi sara shəli nyɔri buyim ka di nyom viel' Yawε sani.

10Ka o sara maligu maa yi nyəla pięyu bee bua, di simdi ka di nyəla pielaan bee bulaa ɻun ka daŋa,

11ka o ti kɔrig' o sara maligu bimbini la nuzaa polo Yawε tooni, ka Aduna bidibisi bən nyε maligumaaniba maa ti zaŋ ɻim kpaai vie sara maligu bimbini maa luyilikam.

12Ka o ti ɳmahinmahni biŋkəbigu maa n-tabil' o zuyu min' o biŋkpam, ka maligumaana zaŋ li pa da' shəŋa din be buyim maa ni la zuyu sariasaria sara maligu bimbini maa zuyu.

13Amaa di simdi ka o ti zaŋ kom payi namanama mini bimbiɛhi dina, ka chε ka maligumaana zaŋ di zaa nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu n-ti Yawε, ka di leei bε ni zaŋdi sara shəli nyɔri buyim ka di nyom viel' Yawε sani la.

14Ka so yi yεn zaŋ noombihi nyo buyim mali sara ti Yawε, ɻun' zaŋmila ɳmanʒiɛhi bee yiŋ' ɳmambibi.

¹⁵Chε ka maligumaana zaŋ o ka sara maligu bimbini gbinna nti ŋmeli ŋmaag' o zuyu, ka tɔyi o ɔim bahi sara maligu bimbini luyili zuyu, ka zaŋ o nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu.

¹⁶Ka o ti yih' o fiɛyū min' o kɔbiri bahi sara maligu bimbini maa wulimpuhili polo luy' sheli bε ni kpaari tampiligm bahiri la.

¹⁷O ti gbaam' o kpiŋkpama n-darigi toog' o, amaa o di darigi pirig' o buyi zuyu. Ka chε ka maligumaana zaŋ di zaa pa da' shεŋa din be buyim ni la zuyu sara maligu bimbini maa zuyu n-nyo li buyim, ka di leei bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim, ka di nyom viel' Yawε sani la.

Levinima 2

Kawana mini chi sara maligu

¹So yi yɛn zaŋ chi bee kawana na ti mali sara, ŋun' zaŋm' li niem zim, ka bo kpam mini firanki tulaale zim pahi di zuyu

²n-zaŋ li ka Aduna bidibisi bɛn nyɛ maligumaaniba la sanna. Ka maligumaana ŋun yɛn mali sara maa tooi zim vielli maa mini kpam ni firanki tulaale zim maa zaa nukurigu pali n-zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu, ka di nyɛ bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim, ka di nyom viel' Yawε sani.

³Ka zim sheli din kpalim ni leei Aduna min' o bidibisi dini, dama di nyɛla din be kasi bε ni zaŋ li nyo buyim m-mali sara ti Yawε maa zuyu.

⁴Ka so yi zaŋ chi bee kawana mali maha na ti mali sara, di simdi ka di nyɛla bε ni zaŋ kpam gari zim viel' sheli ni m-mal' li, ka dabindi ka di ni bee karikaasi sheli din ka dabindi ka nyɛ bε ni niŋ kpam niŋ sheli ni.

⁵Ka sara maligu maa yi nyɛla bε ni zaŋ tahilaa chim sheli, di simdi ka di nyɛla bε ni zaŋ kpam gari zim viel' sheli ni, ka dabindi ka di ni.

⁶Ka yi ti ŋmahinmahli li ka booi kpam niŋ di ni, dama di nyɛla biŋkuma sara maligu.

⁷Ka yi sara maligu maa yi nyɛla bε ni duyi bindir' sheli tahilaa puuni, di simdi ka di nyɛla zim vielli, ka kpam be di ni,

⁸ka yi zaŋ li na ti ti Yawε. Yi yi zaŋ li ti ti maligumaana, o mi ni zaŋ li chaŋ sara maligu bimbini gbini.

⁹Ka maligumaana maa ni niŋ di sheli nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu, ka di leei bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim ka di nyom viel' Yawε sani la shihiřili.

¹⁰Ka din kpalim leei Aduna min' o bidibisi dini, dama di nyɛla din be kasi bε ni zaŋ binshεŋa nyo buyim mali sara ti Yawε maa puuni.

¹¹Miriya ka yi zaŋ dabindi gari chi bee kawana sara ti Yawε, dama di bi simdi ni yi zaŋ dabindi bee shiri nyo buyim mali sara ti Yawε.

¹²Yi bindir' dañda dina, yi ni tooi zañ li na ti ti Yawε, amaa di bi simdi ka yi nyo li buyim sara maligu bimbini zuyu ni di leei din nyom viela.

¹³Di simdi ka yi niñ yalom gari biñkuma sara kam zaa ni, ka miriya ka yi ti chε ka yi mini Naawuni yalom alikauli la ti pool yi sara maligu maa ni, dinzuyu yi sara maligu kam ni di simdi ka yi chε ka yalom be di ni.

¹⁴Yi yi zañ kawaan' dañda bee ka' dañda na ni yi ti mali sara ti Yawε, yin' zañmiya zay' maha n-chim li niem zim.

¹⁵Ka niñya kpam mini firanki tulaale zim pa di zuyu, di nyela biñkuma sara maligu.

¹⁶Ka maligumaana maa ti niñ binchimda zim maa sheli mini kpam ni di firanki tulaale zim maa zaa nyo buyim n-yihi di chihili. Di nyela be ni zañ sara sheli nyo buyim ti Yawε.

Levinima 3

Suhudoo sara maligu

¹Ka so yi yen gbaag' omañmañ' nayikpahi ni nayinyañ bee nayilaa m-mali suhudoo sara maligu, di simdi ka o zañla nay' so ñun ka dañja m-mali sara maa ti Yawε.

²Di simdi ka dilan' zañ o nuhi pa nahu maa zuyu ni ka kɔrig' o Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni, ka Aduna bidibisi beñ nyε maligumaaniba la zañ o ɔim kpaai vie sara maligu bimbini.

³Ka di simdi ka o ti zañ suhudoo maligu birkɔbigu maa biñkpam din pili namanama zuyu la mini kpam din be namanama maa ni zaa

⁴ni yaannina ayi mini kpam din be di ni zaa ni binsabili yay' sheli din viel' pahi n-nyo buyim kaman be ni zañdi sara sheli nyɔri buyim tiri Yawε la.

⁵Ka Aduna bidibisi maa zañ li nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu m-pahi be ni zañdi sara sheli nyɔri buyim, ka di pa dari zuyu m-be sara maligu bimbini zuyu la, ka di leei be ni zañdi sara sheli nyɔri buyim ka di nyom viel' Yawε sani la.

⁶Ka so yi zañla o biñkɔbbaligu ni piεyū bee bua ni o mali suhudoo sara maligu ti Yawε, ka di nyela biñkɔb' lɔyū bee zay' nyan, di simdi ka o zañla ñun ka dañja m-mali sara maa.

⁷Ka so yi zañla piε' polli ni o mali sara maa, dindina ñun' malimi li Yawε tooni,

⁸ka zañ o nuu pa o biñkɔbigu maa zuyu ni, ka kɔrig' o Yawε chirigibu shee suyili maa tooni, ka Aduna bidibisi maa zañ o ɔim maa kpaai vie sara maligu bimbini maa kaman be ni zañdi sara sheli nyɔri buyim tiri Naawuni la.

⁹Di simdi ka o zaŋ suhudoo sara maligu maa biŋkpam, ka ŋmaai zugbini miri yaan' kɔbili n-zaŋ di mini di kpam maa zaa mali sara ni biŋkpam din pili namanama zuyu la ni biŋkpam din be namanama maa ni zaa

¹⁰ni binyaannina ayi la mini di biŋkpam din be binshee ni, ka yihi binsabili yay' sheli din viel' pahi o ni yen yihi yaannin' sheŋa maa zuyu n-zaŋ li mali sara.

¹¹Ka maligumaana ti zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu, ka di leei bε ni zaŋdi bindir' sheli nyɔri buyim tiri Yawε.

¹²Ka o sara maligu maa yi nyela bua, ŋun malimi li Yawε tooni,

¹³ka zaŋ o nuu pa bua maa zuyu ni, ka kɔrig' o Yawε chirigibu shee suyili maa tooni, ka Aduna bidibisi zaŋ o ʒim kpaai vie sara maligu bimbini maa luyilikam.

¹⁴Di nyaanja ka o yihi biŋkpam din pili namanama zuyu la mini biŋkpam din be namanama maa ni zaa

¹⁵ni binyaannina ayi la mini kpam din be binshee ni, ka yihi binsabili yay' sheli din viel' pahi binyaannin' sheŋa o ni yihi maa zuyu, ka di leei o ni zaŋ sara sheli nyo buyim ti Yawε.

¹⁶Ka maligumaana ti zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini maa zuyu, ka di leei bε ni zaŋ bindir' sheli nyo buyim mali sara din nyom viel' ti Yawε. Biŋkpam zaa nyela Yawε dini.

¹⁷Di bi simdi ka yi ti ŋubi biŋkpam bee binʒim yi ni be luy' shelikam zaa, dimbɔŋɔ nyela zaligu din ni be yi ʒiemani kam ni.

Levinima 4

Bε ni bi yuri ka tum alahichi sheŋa sara maligunima

¹Yawε daa yeli Musa:

²Yelim' Izraelnima ni bε so yi bi yuri ka tum birigi n ni zali ya ni yi di tum shεl' la n-tum alahichi,

³di yi nyela bε ni booi kpam bahi maligumaana so zuyu ni n-tum alahichi maa, ka di taali mee i niriba maa, di saha ŋun' zaŋmi nayilabil' polli ŋun ka dalinli mmali alahichi sanyoo sara ti Yawε.

⁴Di simdi ka o ti zaŋ nayilaa maa ka Yawε chirigibu shee suyili la dunol' ni na Yawε tooni nti zaŋ o nuu pa nayilaa maa zuyu ni, ka kɔrigi nayilaa maa Yawε tooni.

⁵Ka bε ni booi kpam bahi maligumaana so zuyu ni maa zaŋ nayilaa maa ʒim sheli n-kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni,

⁶ka ŋun' maligumaana maa ti zaŋ o nubil' tim ʒim maa ni n-zaŋ li mihi Yawε tooni buyopɔin tantolinli din yili luy' kasi shee la tooni.

⁷Di saha ka maligumaana maa booi ȝim maa sheli bahi binyila din be tulaale din nyom viel' sara maligu bimbini zyu la ni Yawε tooni Yawε chirigibu shee suyili la puuni, ka kpaai nayilaa maa ȝi' sheli din kpalim bahi bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zyu ka di be Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni la naba zaashee.

⁸Ka di simdi ka o ti yihi alahichi sanyoo nayilaa maa kpam zaa, kpam din pili namanama la mini namanama maa ni kpam zaa

⁹ni binyaannina ayi mini di kpam din zaa be binshee ni, ka yihi binsabili yay' sheli din viel' pahi binyaannin' shεŋja o ni yihi maa zyu

¹⁰(kaman bε ni kul yihiri suhudoo sara maligu nahu ni shem la) di simdi ka maligumaana maa ti zaŋ di zaa nyo buyim bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zyu la.

¹¹Amaa nayilaa maa gbaŋ min' o nimdi zaa ni o zyu ni o biɛhi ni o namanama ni o bindi,

¹²di simdi ka o zaŋ nayila' muni maa zaa yi kpaŋa bε biɛhigu maa shee n-chan luy' sheli din be kasi shee, bε ni kpaari tampiligm bahiri sheli polo nti zaŋ li pa dari zyu n-nyo li buyim, di simdi ka o nyo li buyim maa bε ni kpaari tampiligm bahiri luy' sheli maa.

¹³Ka Izraelnim' zaa yi bi yuri ka tum birigi Yawε ni zali ni bε di tum binshεŋja la n-tum alahichi, ka di taali maa ȝi bε zaa zyu ka bε bi baŋ di yela,

¹⁴bε yi ti baŋ bε ni tum alahichi sheli maa saha sheli, bε layingu maa bεn' zaŋmi nayila' polli mali alahichi sanyoo sara maligu. Di simdi ka bε zaŋ o ka Yawε chirigibu shee suyili maa gbini na.

¹⁵Ka layingu maa ni kpamba ti zaŋ bε nuhi pa nayilaa maa zyu ni Yawε tooni, ka bε kɔrig' o Yawε tooni maa.

¹⁶Ka bε ni booi kpam bahi maligumaana so zyu ni ti zaŋ nayilaa maa ȝim kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni

¹⁷nti zaŋ o nubil' tim ȝim maa ni n-zaŋ li mihi Yawε tooni buyopɔin tantolinli din yiliya la tooni.

¹⁸Ka o ti zaŋ ȝim maa sheli niŋ sara maligu bimbin' sheli din be Yawε tooni la zyu binyila Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni la, ka kpaai ȝi' sheli din kpalim bahi bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' sheli zyu ka di be Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni la gbini.

¹⁹Ka yihi di biŋkpam zaa nyo buyim sara maligu bimbini maa zyu.

²⁰Di ni simdi ni o niŋ nayilaa maa shem m-bala, kaman o ni yεn niŋ alahichi sanyoo nayilaa la shem, di simdi ka o niŋ nayilaa Ƞɔ gba lala, ka maligumaana maa ti zaŋ li yo bε daalahichi maa samli, ka bε daalahichi maa kpihim.

²¹Ka o zaŋ nayilaa maa yi kpaŋa bε biɛhigu maa shee nti nyo buyim kaman o ni di nyo o tuuli nayilaa la shɛm la, di nyɛla zama alahichi sanyoo sara maligu.

²²Ka naa yi bi yura ka tum birigi Yawε ɻun nyε o Naawuni ni zali ni bε di niŋ binshɛŋa la n-tum alahichi kpe taali ni,

²³o yi ti baŋ o ni tum alahichi shɛli maa, ɻun' bom' bulaa ɻun ka dalinli na ti mali sara.

²⁴O ti zaŋm' o nuu pa bua maa zuyu ni, ka kɔrig' o luy' shɛli bε ni kɔriti biŋkɔb' shɛb' bε ni zaŋdi nyɔri buyim Yawε san' la, ka di leei alahichi sanyoo sara maligu.

²⁵Ka maligumaana ni zaŋ o nubil' suyi ɻim maa n-zaŋ vie binyila din be bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' shɛli zuyu la, ka kpaai ɻi' shɛli din kpalm bahi bε ni zaŋdi sara maligu nyɔri buyim sara maligu bimbin' shɛli zuyu la gbini.

²⁶Ka di simdi ka o ti nyo di biŋkpam zaa buyim sara maligu bimbini maa zuyu kaman suhudoo sara maligu la din ni che ka maligumaana zaŋ li yo alahichi maa samli ka o daalahichi maa kpihim.

²⁷Ka di yi nyɛla tarimba ni yino bi yuri ka tum birigi Yawε ni zali ni bε di niŋ binshɛŋa la n-kpe taali ni,

²⁸o yi baŋ o ni tum alahichi shɛl' maa, ɻun' bom' bunyan ɻun ka dalinli m-mali sara o ni tum alahichi shɛli maa zuyu.

²⁹Ka o ti zaŋ o nuu pa alahichi sanyoo sara maligu biŋkɔbigu maa zuyu ni, ka kɔrigi alahichi sanyoo sara biŋkɔbigu maa luy' shɛli bε ni kɔriti biŋkɔb' shɛb' bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

³⁰Ka maligumaana zaŋ o nubil' suyi ɻim maa n-zaŋ li vie binyila din be bε ni nyɔri sara maligu buyim bimbin' shɛli zuyu la, ka kpaai ɻi' shɛli din kpalm bahi bε ni zaŋdi sara maligu nyɔri buyim sara maligu bimbin' shɛli zuyu la naba zaashee.

³¹Ka o ti yihi di biŋkpam zaa kaman bε ni yihiri suhudoo sara maligu biŋkpam shɛm la, ka maligumaana maa ti zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu, ka di leei din nyom viɛl' Yawε sani, ka maligumaana maa zaŋ li yo o daalahichi maa samli, ka o daalahichi maa kpihim.

³²Ka o yi yen zaŋla piɛyu na ti mali sara, ɻun' zaŋmi piɛnyaŋ ɻun ka dalinli na

³³nti zaŋ o nuu pa alahichi sanyoo piɛyu maa zuyu ni, ka kɔrig' o mali alahichi sanyoo sara luy' shɛli bε ni kɔriti biŋkɔb' shɛb' bε ni zaŋdi nyɔri buyim maani sara la.

³⁴Di saha ka maligumaana ti zaŋ o nubil' tim alahichi sanyoo maligu ɻim maa ni n-zaŋ li ti vie binyila din be bε ni nyɔri sara maligu buyim sara maligu bimbin' shɛli zuyu la, ka kpaai ɻi' shɛli din kpalm bahi sara maligu bimbini maa naba zaashee.

³⁵Ka o ti yihī biŋkpam zaa kaman bē ni yihiri suhudoo sara maligu pięyu biŋkpam shem la; ka maligumaana ti zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu m-pahi bē ni zaŋdi sara sheli nyori buyim tiri Yawē la zuyu, ka maligumaana maa ti zaŋ li yo o ni tum alahichi sheli maa samli, ka o daalahichi maa kpihim.

Ləvinima 5

Yetɔy' shəŋa din simdi alahichi sanyoo sara maligunima

¹Ka bē yi boli so na ni o ti di o nini ni nya sheli bee o ni mi sheli yela shəhira, amaa ka o zayisi ka bi yeli sheli, o tum alahichi, ka o taali maa ni ʒi' o zuyu.

²Ka so yi shihi binsheli din bi be kasi, di yi nyela o shihila mɔ̄yu ni biŋkɔ̄b' so ɻun bi be kasi zay' kpiŋ bee yir' biŋkɔ̄b' so ɻun bi be kasi zay' kpiŋ bee binnema ben gbamdi tingban' ni bən bi be kasi ka bi baŋ, ka di zuyu che ka o kpe dayiri ni, dilan' mali taali.

³Bee o yi shihi daadam dayiri, din' dee yi kul nyε day' shəlikam din che ka ninsal' bi be kasi ka bi baŋ li, o yi ti baŋ li o mali taali.

⁴Bee nir' yi yaag' o noli po yiriŋ ni o ni niŋ zay' bięyu bee zay' vielli, nir' yi po pɔri kam yiriŋ ka bi baŋ, o yi ti baŋ, o mali taali di puuni.

⁵Ka so yi tum taali zaŋ chan dimbɔ̄ŋɔnim' sheli polo, di simdi ni o zani yim zaŋ chan o ni tum taal' sheli maa polo,

⁶ka bo o biŋkɔbbaligu ni pięnyaŋ bee bunyaŋ na nti ti Yawē o ni tum alahichi sheli maa zuyu, ka di leeg' o daalahichi maa sanyoo sara maligu, ka maligumaana zaŋ li yo o daalahichi maa samli.

⁷Amaa dilan' yi ku tooi nyāŋ pięyu, dindina ɻun' bom' ɻmanʒieh' ayi bee yiŋ ɻmambih' ayi na ti ti Yawē o ni tum taal' sheli maa zuyu. Ka yino ti nyε alahichi sanyoo sara maligu, ka ɻun' la mi nyε bε ni yεn zaŋ so nyo buyim mali sara.

⁸O ti zaŋm' ba na ti ti maligumaana, ka o ti daŋ alahichi sanyoo sara maa malibu. O ti ɻməlimi kabi ɻmani maa nyiŋgoli, amaa o di ti ɻməli ɻmaag' o zuyu,

⁹ka zaŋ alahichi sanyoo sara maligu ɻmani maa ʒim sheli mihi sara maligu bimbini luyili zuyu, ka che ka ʒi' sheli din kpalim yi m-bahi sara maligu bimbini maa gbini, di nyela alahichi sanyoo sara maligu.

¹⁰Di nyaanja ka o naanyi zaŋ ɻun pah' ayi maa mi mali bē ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la kaman zaligu ni wuhi shem, ka maligumaana zaŋ li yo o daalahichi maa samli ka o daalahichi maa kpihim.

¹¹Ka dilan' yi ku tooi nyāŋ ɻmanʒieh' ayi bee yiŋ ɻmambih ayi maa, ɻun' bom' zim vielli kilɔ̄giram yini na ti mali sara o ni tum alahichi sheli maa zuyu. O di ti niŋ kpam bee firanki tulaale zim pa di zuyu, dama di nyela alahichi sanyoo sara maligu.

¹²Ka o ti zaŋ li ka maligumaana sanna, ka maligumaana maa ti too' li nukurigu pali n-yihi di chihili maa n-zaŋ li nyō buŋim sara maligu bimbini zuŋu m-pahi bε ni zaŋdi sara sheli nyori buŋim tiri Yawε la zuŋu; di nyela alahichi sanyoo sara maligu.

¹³Lala ka maligumaana maa yen niŋ m-mali alahichi sanyoo sara o zuŋu zaŋ chan o ni tum alahichi shεŋa maa zay' yini kam polo, ka o nya alahichi che m-paŋ. Ka din kpalim nyε maligumaaniba dini kaman chi bee kawana sara yεla ni nyε shεm.

Samli yεbu sara maligunima

¹⁴Ka Yawε daa yεli Musa,

¹⁵"So yi bi pal' o ni lo alikauli shεŋa zaŋ chan Yawε binyara din be kasi la polo, ka tum alahichi, ka di nyela o bi yurimi, ḥun bom' o biŋkɔbbaligu ni pielaan ḥun ka dalinli na ti mali sara ti Yawε, ka a ti zaŋ jεmbu duu sania la zahim o nya o liyiri ni nyε shεm. Di nyela taali sanyoo sara maligu.

¹⁶Ka di simdi ka o yo o ni tum shεm maa zuŋu, ka yo pirigibu ʒiibunu zuŋu vaabu yim pahi di zuŋu n-zaŋ li ti maligumaana, ka maligumaana maa ni zaŋ pielaan maa mali taali sanyoo sara maligu n-yo o daalahichi maa samli, ka o daalahichi maa kpihim.

¹⁷"Ka so yi tum Yawε ni zali ni bε di tum binshεŋa la ni sheli n-tum alahichi, hal o yi kul bi mi gba, o mali taali, ka di taali maa ʒi o zuŋu.

¹⁸Ka di simdi ka o bo o biŋkɔbbaligu ni pielaan ḥun ka dalinli na, ka a ti zahim o baŋ o liyiri ni nyε shεm zaŋ chan alahichi sanyoo polo, ka maligumaana ti zaŋ o yo o ni bi yuri ka tum taal' sheli maa zuŋu, ka o daalahichi maa kpihim.

¹⁹O nyela ḥun mali taali Yawε sani; ka di niŋ o daalahichi maa sanyoo sara maligu."

Levinima 6

¹Yawε daa yεli Musa,

²"So yi bi pali alikauli ka tum alahichi zaŋ chan Yawε sani, ka di nyela o kpee n-zaŋ binsheli puh' o zalibu bee n-yel' o ni o gul' li, ka o ti yohim' o bee o fala o kpee bee di yi nyela o zumi

³bee so binsheli yi bɔrigi ka o pihi li ka ḥma ʒiri zaŋ chan di polo bee m-pɔri ʒiri pɔri zaŋ chan niriba ni tumdi binshεŋa zaa ka di nyε alahichi polo

⁴bee so yi tum alahichi ka baŋ ni o tum taali, di simdi ka o labis' o ni zu sheli bee o ni fa sheli bee bε ni zaŋ binsheli puh' o zalibu maa bee o ni pihi binsheli.

⁵O yi po pɔri yoli zaŋ chan binsheli polo; di simdi ka o niŋ di zaa, ka niŋ di pirigibu ʒiibunu zuŋu yim pahi ti ḥun su li, o yi ti baŋ ni o tum taali.

⁶Ka o ti bo o biŋkɔbbaligu ni piɛlaa ɲun ka dalinli na ti ti maligumaana din nyɛ o taali sanyoo Yawɛ sani, ka a zahim o daa ni nyɛ shɛm zaŋ chan̄ taali sanyoo polo.

⁷ Ka maligumaana maa ti zaŋ li yo o daalahichi maa samli Yawɛ sani, ka o ni niŋ binshɛŋa ka di zuyu che ka o kpe taali ni maa kpihim.”

Bε ni nyɔri sara maligu sheli zaa buyim

⁸Ka Yawɛ daa yeli Musa,

⁹Zalim' Aduna min' o bidibisi zaligu yeli: Yi ni yɛn zaŋdi sara sheli nyɔri buyim zaligu m-bɔŋɔ. Yi ni zaŋ sara sheli nyo buyim simdi ni di be daaŋa ni sara maligu bimbini maa zuyu yun zaa hal ni biey' asiba, ka yi che ka sara maligu bimbini zuyu buyim la kul dira.

¹⁰Ka maligumaana ti zaŋ o binyer' pielli ye, ka so jinjɛŋŋma' pielli n-va buyim mini di sara maligu maa ka che tampiligm sheli sara maligu bimbini maa zuyu n-zaŋ li sɔŋ sara maligu bimbini maa luyili zuyu.

¹¹Di nyaanja ka o yeeg' o binyera maa ka tayi binyer' shɛŋa ye n-zaŋ tampiligm maa yi be biehigu maa shee kpaŋa nti sɔŋ luy' sheli din be kasi.

¹²Di simdi ka sara maligu bimbini maa zuyu buyim la kul dira; di bi simdi ni di kpi. Di simdi ka maligumaana niŋdi dari pahiri buyim maa ni asiba kam, ka maani bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la sariasaria pari di zuyu, ka zaŋ di suhudoo sara maligu la biŋkpam pari di zuyu nyɔri buyim.

¹³Di simdi ka yi che ka buyim kul be sara maligu bimbini maa zuyu dira sahakam, di bi simdi ni di kpi.

Kawana mini chi sara maligu

¹⁴Kawana bee chi sara maligu zaligu m-bɔŋɔ: Aduna bidibisi maa ni ti zaŋ li mali sara Yawɛ sani sara maligu bimbini maa tooni.

¹⁵Ka bε ni yino ti tooi biŋkuma sara maligu maa zim viɛlli nukurigu pali mini di kpam ni di firanki tulaale zim din be biŋkuma sara maligu maa ni nti nyo buyim sara maligu bimbini zuyu n-yihi di chihili maa, ka di leei din nyom viɛl' Yawɛ sani.

¹⁶Ka Aduna min' o bidibisi maa di din kpalim maa; bε ti dim' li luy' kasi shee, ka di niŋ dabindi niŋ di ni, Yawɛ chirigibu shee suyili la dundɔŋ ni ka bε ni ti ɲub' li.

¹⁷Bε ti zaŋm' li mali bɔrɔbɔro din ka dabindi. Mani n-zaŋ li ti ba ka di nyɛ bε tarili bε ni zaŋ sheli nyo buyim mali sara ti ma maa ni, di nyɛla binsheli din be kasi zaa kaman alahichi sanyoo bee taali sanyoo sara la.

¹⁸Ka Aduna zuliya ni bidibiga kam ni tooi di li kaman di ni zali shɛm yi ɣiemani kam ni, ka binshɛyukam din shihi li ni niŋ kasi Yawɛ sani.

¹⁹Ka Yawɛ daa yeli Musa,

²⁰“Aduna min’ o bidibisi ni ti yen mali sara maligu sheli ti Yawε dahin’ sheli be yi ti zaŋ be ni so leei maligumaana m-boŋɔ: Zim vielli kilogiram yini kaman be ni kul maani biŋkuma sara maligu shem la, ka o ti zaŋ di pirigili mali asiba, ka zaŋ pirigili mali zaawuni.

²¹Ka o ti zaŋ kpam chim li mahilaa ni zay’ bihi, ka a gar’ li vienyelinga n-zaŋ li mali sara sheli din nyom viel’ Yawε sani.

²²Ka Aduna bidibisi maa ni ŋun leei maligumaana ni o zan’ o zaani la ni mali sara maa ti Yawε kaman zaligu din nyε din ka bahigu, ka be ti zaŋ di zaa nyo buyim.

²³Maligumaana yi zaŋ kawana bee chi na ti mali sara, di simdi ni be zaŋ di zaa nyo buyim, di bi simdi ni be di li.”

²⁴Ka Yawε daa yeli Musa,

²⁵“Yεlim’ Aduna min’ o bidibisi la, alahichi sanyoo sara maligu zaligu m-boŋɔ: Be ni kɔriti biŋkɔb’ shεba be ni zaŋdi nyɔri buyim maani sara Yawε tooni luy’ shεl’ la, nimaani ka be yen kɔriti alahichi sanyoo sara maligu biŋkɔbiri. Di nyela din be kasi zaa.

²⁶Ka maligumaana so ŋun ti zaŋ li mali alahichi sanyoo sara maligu maa ni ti njub’ li. O ti njubim’ li luy’ kasi shee Yawε chirigibu shee suyili maa dundɔŋ ni.

²⁷Binshεyukam yi shihi di nimdi maa di gba ni leei din be kasi. Ka di ɔim yi tɔy’ vie binyerigu, di simdi ka yi payi di ni tɔy’ vie binyer’ sheli maa luy’ kasi shee.

²⁸Ka yi ni duy’ li yayiri duy’ shεl’ ni maa, di simdi ka yi ŋma li. Ka di yi nyε kurigu duy, di simdi ka yi nan’ li, ka niŋ kom suui li.

²⁹Ka maligumaaniba bidibiga kam ni tooi njub’ li, di nyela din be kasi zaa.

³⁰Amaa be ni zaŋ alahichi sanyoo sara maligu biŋkɔb’ so ɔim kpe Yawε chirigibu shee suyili puuni nti yo alahichi samli luy’ kasi shee, di bi simdi ka so ŋubi di nimdi maa. Di simdi ni yi nyo li la buyim.”

Lεvinima 7

Taali sanyoo sara maligu

¹Taali sanyoo sara maligu zaligu m-boŋɔ. Di nyela din be kasi zaa.

²Luy’ sheli be ni kɔriti be ni zaŋdi sara maligu sheli nyɔri buyim biŋkɔbiri la, nimaani ka be yen kɔriti taali sanyoo biŋkɔbiri, ka zaŋ be ɔim kpaai vie sara maligu bimbini luyilikam.

³Be zaŋm’ di biŋkpam zaa mali sara, di zuli ni kpam mini kpam din pili namanama

⁴ni yaannina ayi mini di kpam din be binshee ni, ka yihi binsabili yay’ sheli din viel’ pahi binyaannin’ shεŋa o ni yihi maa zuyu.

⁵Ka maligumaana zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu m-mali sara ti Yawε. Di nyεla taali sanyoo sara maligu.

⁶Maligumaana bidibbil' kam ni tooi ɳub' li. Di simdi ka bε ti ɳub' li la luy' kasi shee, di nyεla din be kasi zaa.

⁷Taali sanyoo sara maligu maa mini alahichi sanyoo sara maligu ɳmanila taba. Di zaa zaligu nyεla zay' yini. Maligumaana ɳun mali di sara maa n-su li.

⁸Ka maligumaana yi mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ti so, ɳun' maligumaana maa n-su o ni mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim maa biŋkɔbigu gbaŋ.

⁹Ka bε ni zaŋ kawana bee chi zim mali binsheli bɔrɔbɔro duu puuni mini bε ni chim sheli zaa tahilaa bee mahilaa puuni, maligumaana ɳun mali di sara maa n-su li.

¹⁰Bε ni zaŋ kawana bee chi m-mali sara maligu shεlikam, kpam yi be di ni bee kpam yi ka di ni, di nyεla Aduna bidibisi la zaa dini, di ni kul nyε yino dini shεm, lala ka di nyε ɳun' la gba dini.

Suhudoo sara maligu

¹¹Ka so yi yen mali suhudoo sara ti Yawε, di zaligu m-bɔŋɔ:

¹²O yi yen malila wumpayibo sara maligu, ɳun zaŋm' bε ni zaŋ kpam gari zim ni mali mah' shεnja, ka dabindi ka di ni mini karikaasi sheli bε ni nin kpam niŋ ni bε ni zaŋ kpam gari zim viɛl' shεl' ni mali mah' shεnja m-mali wumpayibo sara maligu maa.

¹³Ka o ti zaŋ o suhudoo pina din nyε bɔrɔbɔro kpila din mali dabindi m-pahi o wumpayibo sara maligu maa zuyu na.

¹⁴Ka o ti yihi bɔrɔbɔro kpil' yini sara maligu kam puuni n-zaŋ li ti Yawε, ka di leei maligumaana ɳun zaŋ suhudoo sara maligu maa ʒim kpaai vie maa dini.

¹⁵Ka di simdi ka bε ti ɳubi o ni mali suhudoo sara maligu sheli, ka di nyε o wumpayibo sara maligu maa nimdi zaa o ni mal' li dahin' sheli maa. O di ti che di sheli zali hal ni biɛy' asiba.

¹⁶Ka o sara maligu maa yi nyεla alikauli palibu sara maligu bee o suhuyubu sara maligu, bε ni tooi ɳubi di nimdi maa o ni mali sara maa dahin' sheli maa, ka sheli yi guui zani neei biɛyu bε ni tooi ɳub' li;

¹⁷amaa sara maligu maa nimdi yi zani hal ni daba ata, bεn' zaŋm' li nyo buyim.

¹⁸Ka bε yi ɳub' o suhudoo sara maligu maa nimdi daba ata maa dali, dilan' sara maligu maa ku lan gbaai, ka bε ku kal' li kpεhi sara maligu ni, di ni ti nyεla din bi be kasi, ka ɳun ti ɳub' li ni ti ʒi di zambu.

¹⁹Nimdi din shihi binsheli din bi be kasi bi simdi ni bε ɳub' li. Di simdi ni bε zaŋ li ɳyo buyim. Ninvuy' shεb' bεn zaa be kasi ni tooi ɳubi Yawε suhudoo sara maligu nimdi,

²⁰amaa ninvuy' so ɳun bi be kasi ka ɳubi Yawε sara maligu nimdi ni dayiri, bεn yihim' dilan' o daŋ ni.

²¹Ka so yi shihi binsheli din bi be kasi, di yi nyεla ninsal' dayiri bee biŋkob' so ɳun bi be kasi bee binsheli dinkam bi be kasi ka ɳubi Yawε suhudoo sara maligu nimdi, bεn yihim' dilan' o daŋ ni.

²²Ka Yawε daa yεli Musa,

²³"Yεlim' Izraεlnima, 'Di ɳubiya biŋkpam, nahu kpam bee piεyū kpam bee bua kpam.

²⁴Yi ni tooi zaŋ biŋkob' so ɳun kpi o zuyu biŋkpam bee mɔyu ni biŋkobiri ni gbaai biŋkob' so biŋkpam tum tuun' sheli, amaa miriya ka yi ɳub' li.

²⁵Dama ɳunkam ɳubi bε ni zaŋ biŋkob' so ɳyo buyim mali sara ti Yawε biŋkpam, bεn' yihim' dilan' o daŋ ni.

²⁶Din pahi nyεla, miriya ka yi di binʒim kam yi ni be luy' sheli zaa, noonsi ʒim bee biŋkobiri ʒim.

²⁷Dunkam ti di binʒim kam, bεn' yihiim' dilan' o daŋ ni.' "

²⁸Yawε daa yεli Musa:

²⁹Yεlim' Izraεlnima, ɳunkam yen mali suhudoo sara maligu ti man' Yawε, ɳun' zaŋm' li ka man' Yawε sanna. O suhudoo sara maligu maa ni

³⁰ka o ni yihi bε ni zaŋdi binsheli nyɔri buyim maani sara tiri Yawε la n-gbib' li omaŋmaŋ' nuu ni na. O ti zaŋm' biŋkpam mini bimbihili na, ka bε ti zaŋ bimbihili maa gahigahi ka di leei gahibu sara maligu Yawε tooni.

³¹Maligumaana ni ti zaŋ biŋkpam maa ɳyo buyim sara maligu bimbini zuyu, amaa bimbihili maa din' ni ti nyεla Aduna min' o bidibisi la dini.

³²Ka a ti zaŋ nudirigu gbali ti maligumaana, ka di leeg' o tarili a suhudoo sara maligu maa ni.

³³Aduna bidibisi maa ni ɳun zaŋ suhudoo sara maa binʒim mini biŋkpam mali sara maa ni ti su nudirigu gbali, ka di leeg' o tarili.

³⁴Dama mani n-yihi bε ni zaŋ bimbihili sheli gahigahi la mini bε ni zaŋ nudirigu gbali sheli mali Izraεlnim' suhudoo sara la Izraεlnim' sani n-zaŋ li ti Aduna min' o bidibisi maa, ka di leei bε ni su sheli ʒiemman kam ni.

³⁵Dimboŋɔ n-nyε Aduna min' o bidibisi tarili bε ni zaŋ binsheli ɳyo buyim mali sara ti Yawε maa puuni, dahin' sheli bε ni daa zaŋ ba zali ni bε leei man' Yawε maligumaaniba la, ka n daa zaŋ li ti ba.

³⁶Man' Yawε n-daa zali ni Izraelnim' zaŋm' li tiri ba dahin' sheli bε ni daa booi kpam bahi bε zuyuri ni la. Di nyεla zaligu din kul yεn beni bε ʒiemani kam ni.

³⁷Bε ni zaŋdi binshεŋa nyɔri buyim maani sara mini kawana ni chi sara maligu ni alahichi sanyoo sara maligu ni taali sanyoo sara maligu ni maligumaana leebu sara maligu ni suhudoo sara maligu zaligu m-bɔŋɔ.

³⁸Dina ka Yawε daa zali Musa Sinai Zoli zuyu saha shεl' o ni daa zali Izraelnim' ni bε zaŋm' bε sara maligunim' na ti ti ŋun' Yawε Sinai moyu ni la.

Lεvinima 8

Aduna min' o bidibisi leei maligumaaniba

(Yibu 29.1-37)

¹Yawε daa yεli Musa,

²"Zaŋmi Aduna min' o bidibisi ni binyεra la ni bε ni boori kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni la ni alahichi sanyoo naŋila ni piεlah' ayi ni bɔrɔbɔro din ka dabindi piεgu,

³ka boli layingu maa niriba zaa ka bε ka Naawuni chirigibu shee suyili maa dunol' ni na."

⁴Ka Musa daa niŋ kaman Yawε ni zal' o shεm maa, ka layingm niriba maa zaa Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' maa ni.

⁵Ka Musa daa yεli niriba maa, "Yawε ni zali ni ti niŋ shεm m-bala."

⁶Ka Musa daa zaŋ Aduna min' o bidibisi maa na nti che ka bε niŋ kom payi bε ni.

⁷Ka o daa zaŋ binyεribil' din yεri gbinni yεl' o, ka zaŋ shεlɔrigu lo o, ka zaŋ zabba yεl' o, ka zaŋ binyεribil' din yεri pari zuyusaa yεl' o, ka zaŋ balati lo o.

⁸O daa lan zaŋ nyolɔrigu lo o pahi, ka zaŋ Urim mini Tumim niŋ di ni;

⁹ka daa lan zaŋ bantabiga vil' o, ka zaŋ salima bimparilan' din be kasi niŋ di tooni kaman Yawε ni daa zali ŋun' Musa shεm.

¹⁰Di nyaanja ka Musa daa zaŋ bε ni boori kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni la m-booi li bahi Yawε biɛhigu shee suyili la mini binshεyukam zaa din be di ni la zuyu m-mali di zaa.

¹¹Ka zaŋ di sheli mihi sara maligu bimbini zuyu ʒiibuyopɔin, ka booi kpam maa bahi sara maligu bimbini maa mini di zuyu lahi ni di kɔniŋdi bini ni di naba zaashee zuyu m-mali di zaa kasi.

¹²Ka o daa booi kpam maa bahi Aduna zuyu ni m-mal' o ka o niŋ kasi.

¹³Ka Musa daa zaŋ Aduna bidibisi la na nti zaŋ zabbanim' yεli ba, ka zaŋ shεlɔriti lo bε shεhi ni, ka zaŋ zuyupila pil' ba kaman Yawε ni daa zali ŋun' Musa shεm.

¹⁴Di nyaanja ka o daa zaŋ alahichi sanyoo sara maligu nayilaa na, ka Aduna min' o bidibisi ti zaŋ bε nuhi pa alahichi sanyoo sara maligu nayilaa maa zuyu ni.

¹⁵Ka Musa daa kɔrig' o n-tay' o ʒim zaŋ o nubil' suyi li n-zaŋ li ti niŋ sara maligu bimbini zuyu binyila la ni zaa gili m-mal' li ka di niŋ kasi, ka kpaai ʒim maa bahi sara maligu bimbini maa naba zaashee m-mal' li ka di niŋ kasi, ka leei bε ni ni tooi mali alahichi sanyoo sara luy' sheli.

¹⁶Ka Musa daa yihi biŋkpam din daa be namanama ni zaa mini binsabili yay' sheli din viela ni yaannina mini di biŋkpam n-zaŋ li nyo buyim sara maligu bimbini zuyu.

¹⁷Amaa nayilaa maa min' o gbaŋ ni o nimdi ni o bindi dina, o daa zaŋ li yila bε biɛhigu maa shee kpaŋa nti nyo li buyim kaman Yawε ni daa zali ŋun' Musa shem.

¹⁸Di nyaanja ka o daa zaŋ pielaan na ni bε ti mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la, ka Aduna min' o bidibisi maa daa zaŋ bε nuhi pa pielaan maa zuyu ni.

¹⁹Ka Musa daa kɔrig' o n-zaŋ o ʒim maa kpaai vie sara maligu bimbini maa.

²⁰Ka bε daa ŋahi pielaan maa, ka Musa zaŋ binzuyu mini nim' ŋmahira maa ni biŋkpam nyo buyim.

²¹Ka bε daa zaŋ kom payi namanama mini bimbiɛhi, ka Musa daa zaŋ pielaan maa zaa nyo buyim, ka di leei bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim ka di nyom viela, ka nyε bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim tiri Yawε kaman Yawε ni daa zali Musa shem.

²²Di nyaanja ka o daa zaŋ pielaan ŋun pahi ayi ka nyε maligumaana leebu pielaan la na. Ka Aduna min' o bidibisi maa ti zaŋ bε nuhi pa pielaan maa zuyu ni.

²³Ka Musa daa kɔrig' o n-zaŋ o ʒim maa sheli niŋ Aduna nudirigu polo tibinyayili min' o nudirigu nubiliɔyu ni o nudirigu napombiliɔyu.

²⁴Ka bε daa zaŋ Aduna bidibisi maa na ka Musa ti niŋ binʒim maa niŋ bε nudiriti tibinyaya ni mini bε nudiriti polo nubihilɔri ni bε nudiriti polo napombihilɔri. Ka Musa daa kpaai ʒim maa vie sara maligu bimbini maa.

²⁵Di nyaanja ka o daa zaŋ biŋkpam mini zugbini kpam ni biŋkpam din zaa be namanama ni ni binsabili yay' sheli din viela ni yaannina ayi mini di biŋkpam ni nudirigu biŋgbalipuyili,

²⁶ka pii mah' shεŋa din ka dabindi la zay' yini mini bɔrɔbɔro din mali kpam zay' yini ni karikaasi zay' yini piε' sheli din ʒe Yawε tooni la puuni n-zaŋ li pa biŋkpam la mini nudirigu biŋgbalipuyili la zuyu.

²⁷Ka o daa zaŋ dimboŋɔ zaa niŋ Aduna min' o bidibisi maa nuhi ni, ka zaŋ li gahigahi, ka di leei gahibu sara maligu Yawε sani.

²⁸Di nyaanja ka Musa daa yihi li bε nuhi ni n-zan li pahi bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la zuyu n-nyo li buyim sara maligu bimbini zuyu, ka di leei Maligumaana leebu sara maligu din nyom viɛla, ka nyɛ sara sheli bε ni zaŋ nyo buyim ti Yawε.

²⁹Ka Musa daa zaŋ bimbihili gahigahi ka di leei gahibu sara maligu Yawε tooni. Dina n-daa nyɛ Musa tarili maligumaana leebu piɛlaa maa ni kaman Yawε ni daa zali ŋun' Musa shem.

³⁰Di nyaanja ka Musa daa zaŋ bε ni boori kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni la mini binzim din daa be sara maligu bimbini zuyu la m-mihi Aduna ni o binyera, ka lan zaŋ li mih' o bidibisi la ni bε binyera. Lala ka o daa niŋ m-mali Aduna min' o binyera ni o bidibisi maa mini bε binyera kasi.

³¹Ka Musa daa yeli Aduna min' o bidibisi maa, "Duγimiya nimdi maa Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni ŋ-ŋubi di mini bɔrɔbɔro din nyɛ maligumaana leebu pina, ka be piɛyu puuni la kaman n ni daa zali zaligu yeli, 'Aduna min' o bidibisi n-nyɛ bɛn ni ti ŋub' li la.'

³²Ka nimdi maa mini bɔrɔbɔro maa sheli yi guui, yin' zaŋmiya li nyo buyim.

³³Ka di bi simdi ni yi yi Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' maa ni hal ni daba ayopɔin, dama daba ayopɔin ka ti yɛn zaŋ leei ya maligumaaniba.

³⁴Yawε n-zali ni ti niŋ ti ni niŋ shem zuŋɔ dabisili ŋɔ ni di che ka ti yo yi daalahichi samli.

³⁵Yi kul ni kpalim bela Yawε chirigibu shee suyili dunol' maa ni wuntan' ni mini yun tumdi Yawε ni zali ya shem hal ni daba ayopɔin, di yi pa lala yi ni kpi, dama Yawε n-zali ma lala."

³⁶Ka Aduna min' o bidibisi maa daa niŋ Yawε ni daa che ka Musa zali ba ni bε niŋ shelikam zaa maa.

Levinima 9

Aduna mali sara maligunima

¹Daba anii dali ka Musa daa boli Aduna min' o bidibisi maa ni Izrael kpamba na

²nti yeli Aduna, "Zaŋm' nayila' polli mali alahichi sanyoo sara, ka zaŋ piɛlaa mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la. Di simdi ni bε zaa nyɛla bɛn ka dalima, ka a zaŋ ba mali sara ti Yawε."

³Ka yeli Izraelnima, "Zaŋmiya bulaa mali alahichi sanyoo sara, ka zaŋ nayibil' ŋun paai yuuni mini piɛbil' ŋun paai yuuni m-mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la;

⁴ka zaŋ nayilaa mini piɛlaa ni zim sheli bε ni niŋ kpam ŋmiri m-mali suhudoo sara Yawε tooni, dama zuŋɔ Yawε ni yi zahira yi sani."

⁵Ka bε daa zaŋ Musa ni zali ni bε zaŋ binshεŋa maa zaa na nti soŋ Yawε chirigibu shee suyili maa tooni, ka niriba maa zaa daa vu m-miri ti zani Yawε tooni.

⁶Ka Musa daa yεli, “Dimbɔŋɔ ka Yawε zali ya ni yi niŋ, ka ŋun’ Yawε jilima yi zahira yi sani.”

⁷ Dimbɔŋɔ nyaŋa ka Musa daa yεli Aduna, “Mirimi sara maligu bimbini gbinna nti mal’ a daalahichi sanyoo sara min’ a ni yen zaŋ sara shεli nyo buŋim yo omaŋmaŋ’ daalahichi mini niriba maa daalahichi samli, ka zaŋ niriba maa sara na nti yo bε daalahichi samli kaman Naawuni ni zali shεm.”

⁸Ka Aduna daa miri sara maligu bimbini maa nti kɔrigi omaŋmaŋ’ daalahichi sanyoo nayila’ polli maa,

⁹ka o bidibisi daa tayı binʒim ti o, ka o zaŋ o nubil’ tim ʒim maa ni n-zaŋ li ʒe sara maligu bimbini zuyu binyila la, ka kpaai binʒim maa bahi sara maligu bimbini maa naba zaashee.

¹⁰Amaa alahichi sanyoo sara maligu maa biŋkɔbigu kpam min’ o binyaannina ni binsabili yay’ shεli din viɛla, o daa zaŋ li nyola buŋim sara maligu bimbini maa zuyu kaman Naawuni ni daa zali Musa shεm.

¹¹Nimdi mini gbaŋ dina, o daa zaŋ li yila bε biɛhigu maa shee kpaŋa ti nyo li buŋim.

¹²Ka o daa kɔrigi bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buŋim la biŋkɔbigu, ka Aduna bidibisi daa tayı binʒim n-zaŋ ti o, ka o kpaai li vie sara maligu bimbini maa luyilikam.

¹³Ka bε daa zaŋ bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buŋim maa nim’ kpillikpilli mini zuyu ti o, ka o nyo di zaa buŋim sara maligu bimbini maa zuyu.

¹⁴Ka o daa payi bimbiɛhi mini namanama n-zaŋ li pahi bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buŋim maa zuyu n-nyo li buŋim sara maligu bimbini maa zuyu.

¹⁵Di nyaŋa ka o daa zaŋ niriba maa sara maligu maa na nti yihi niriba alahichi sanyoo sara shεli din daa nyε bua la n-kɔrig’ o zaŋ mali alahichi sanyoo sara kaman tuuli alahichi sanyoo sara maligu la.

¹⁶Ka o daa zaŋ bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buŋim la na nti zaŋ li mali kaman zaligu ni wuhi shεm.

¹⁷Ka o daa zaŋ zim sara maligu nti tooi li pal’ o nuu n-zaŋ li nyo buŋim sara maligu bimbini maa zuyu pahi bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buŋim asiba la zuyu.

¹⁸Ka Aduna daa lan kɔri nayilaa mini piɛlaa bɛn daa nyε niriba maa suhudoo sara maligu biŋkɔbiri la, ka o bidibisi maa daa tayı binʒim zaŋ ti o, ka o kpaai li vie sara maligu bimbini maa luyilikam.

¹⁹Ka o daa zaŋ nayilaa maa mini piɛlaa maa biŋkpam ni zugbini kpam ni kpam din pili namanama ni binyaannina ni binsabili yay' sheli din viela.

²⁰Ka bε daa zaŋ biŋkpam maa pa bimbiha zyu, ka o daa zaŋ biŋkpam maa nyo buyim sara maligu bimbini maa zyu.

²¹Amaa biha maa mini nudirigu gbalipuya dina Aduna daa zaŋ li mi gahigahi Yawε tooni ka di leei sara sheli bε ni zaŋ gahi kaman Musa ni daa zali shem.

²² Dimbɔŋɔ nyaanja ka Aduna daa duh' o bɔyiri zuyusaa kpa niriba maa polo n-suhi alibarika niŋ bε ni, ka daa yi alahichi sanyoo sara maligu mini bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ni suhudoo sara malibu shee maa siyina.

²³Ka Musa mini Aduna daa chan̄ ti kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni. Bε ni daa ti yi suyili maa ni na, bε daa suhila alibarika niŋ niriba maa ni; ka Yawε jilima daa yi zahira niriba maa zaa sani.

²⁴Ka buyim daa dii yi Yawε sanna ti di bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini biŋkpam la zaa sara maligu bimbini maa zyu; niriba maa zaa ni daa nya li, ka bε tahi ka lu n-zaŋ bε nina kpa tiŋa.

Ləvinima 10

Nadab mini Abihu daalahichi

¹Di saha ka Nadab mini Abihu bεn daa nye Aduna bidibisi la daa zaŋ bε tulaale zim tuyindi bina m-mooi buyim niŋ di ni, ka niŋ tulaale zim pa di zyu n-zaŋ buyim din bi be kasi mali sara ti Yawε, ka di pa o ni wuhi ba shem.

²Ka buyim daa dii yi Yawε biɛhigu shee na ti di ba ka bε kpi Yawε tooni.

³Ka Musa daa yεli Aduna, "Yawε ni yεli shem m-bɔŋɔ: N ni wuhi ni n nyεla ḥun be kasi ninvuy' shεb' bεn miri ma sani, ka che ka sokam nya n jilima." Ka Aduna daa kul shini.

⁴Ka Musa daa boli Mishel mini Elizafan bεn daa nye Aduna bapira Uziel bidibisi la na n ti yεli ba, "Mirimiya na ti kpuyi yi mabihi maa luy' kasi shee ḥɔ yi ti biɛhigu shee ḥɔ kpaŋa."

⁵Di saha ka bε daa chan̄ ti kpuyi ba ni bε zabbanim' yi bε biɛhigu maa shee Kpaŋa kaman Musa ni daa yεli ba shem maa.

⁶Ka Musa daa yεli Aduna min' o bidibisi Eliɛza mini Itama, "Miriya ka yi che ka yi zabiri yirimyirim bee n-dari chahi yi binyεra, yi yi niŋ lala yi ni kpi, ka Yawε suhu ni yi yisi bahi salo ḥɔ zaa zyu. Amaa yi mabihi Izraεlnim' zaa ni tooi kum Yawε ni che ka buyim di n-ku shεb' maa kuli.

⁷Miriya ka yi yi Yawε chirigibu shee suyili dunol' ḥɔ ni, di yi pa lala yi ni kpi, dama bε ni boori Yawε kpa' sheli bahiri niriba zuyuri ni la be yi ni." Ka bε daa niŋ kaman Musa ni yεli ba shem maa.

Maligumaaniba zaligu

⁸Ka Yawε daa yεli Aduna,

⁹“A min’ a bidibisi yi yεn kpe Yawε chirigibu shee suyili ηɔ ni, yin’ di nyu wain bee binnyɔr’ kpɔɔŋ, yi yi niŋ lala yi ni kpi; di nyεla zaligu din kul ni be yi ɔjεmani kam ni sahakam.

¹⁰Nyini n-yεn wuhiri binsheŋa din be kasi mini binsheŋa din bi be kasi ni binsheŋa din nyε dayiri mini binsheŋa din pa dayiri.

¹¹Ka a ni wuhি Izraεlnim’ zaa Yawε ni daa zaŋ zaligu shεŋa ti Musa ka o mi zaŋ ti ba la.”

¹²Ka Musa daa yεli Aduna min’ o bidibisi Elieza mini Itama bεn daa kpalim la, “Zanmiya zim sara din guui ka nyε bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim tiri Yawε la na nti di li sara maligu bimbini ηɔ luyili ni, di ninja dabindi ninj di ni, dama di nyεla din be kasi zaa.

¹³Dimiya li luy’ kasi shee, dama di nyεla a min’ a bidibisi maa dihili bε ni zaŋ shεli nyɔbu yim mali sara ti Yawε maa puuni, dama lala ka o zali ma.

¹⁴Amaa bε ni zaŋ bimbibi’ shεli mini biŋbalipuŋ’ shεli gahigahi la, a bidibisi min’ a bipuyinsi bεn be a sani ni tooi ηub’ li luy’ shεlikam din viεla, dama Izraεlnim’ suhudoo sara maligu puuni ka bε yihi li ti a min’ a bidibisi ka di leei yi dihili maa.

¹⁵Bε ni zaŋ biŋbalipuŋ’ shεli maa mini bε ni zaŋ bimbibi’ shεli gahigahi maa, bε ti zaŋm’ li pahi bε ni yεn zaŋ biŋkpa’ shεli nyɔbu yim mali sara la zuyu na ka bε ti zaŋ li gahi, ka di leei gahibu sara Yawε tooni, ka di leeg’ a min’ a bidibisi bεn be a sani ni su shεli, ka niŋ yi dihili sahakam kaman Yawε ni zali shεm.”

¹⁶Ka Musa daa ti bɔhi alahichi sanyoo sara maligu bua la yεla, ka nya ka bε pun zaŋ o nyɔbu yim, ka o suhu yiŋisi bahi Elieza mini Itama bεn nyε Aduna bidibisi bεn daa kpalim maa zuyu ka o bɔhi ba,

¹⁷“Bɔ n-niŋ ka yi bi ηubi alahichi sanyoo sara biŋkɔbigu maa luy’ kasi shee ηɔ, dama di nyεla din nyε kasi zaa. Naawuni zaŋ li mi tin ya ni yi yihi niriba maa taali ni ka mali bε taali ni yibu maa sanyoo sara Yawε sani.

¹⁸Nyamiya, bε bi zaŋ o ɔjim kpe luy’ kasi shee na, di di kul simdi ni yi ηub’ li luy’ kasi ηɔ shee kaman n ni daa zali shεm la.”

¹⁹Ka Aduna daa yεli Musa, “Nyama, zuŋɔ ka bε mali bε daalahichi sanyoo sara mini bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la, amaa di zaa yoli ka yεla η-ηɔ ti paai ma! N yi di di alahichi sanyoo sara maligu ηɔ zuŋɔ Yawε naan sayi lala?”

²⁰Ka Musa daa wum lala ka sayi ti li.

Lεvinima 11

Biŋkɔb’ shεb’ bεn simdi ηubbu
(Zaligu 14.3-21)

¹Ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna:

²Yəlimiya Izraēlnima: Binneen' sheba yi ni yən diri biŋkəbiri bən zaa be dunia ni n-nye:

³Biŋkəb' so ŋun mali takarifiema, ka o takarifiema maa wərigi, ka o gbuγiri ŋubira, yin' ŋubimiya lala biŋkəbigu maa.

⁴Amaa biŋkəb' shəb' bən gbuγiri ŋubira maa ni bən ka takarifiema din wərigi, yin' di ŋubiya ba, di ŋubiya laakum, dama o gbuγiri ŋubira, amaa o ka takarifiema din wərigi, o nyəla dayiri bini yi sani.

⁵Di ŋubiya sibiga, dama o gbuγiri ŋubira, amaa o ka takarifiema din wərigi, o nyəla dayiri bini yi sani.

⁶Di ŋubiya soonja, dama o gbuγiri ŋubira, amaa o ka takarifiema din wərigi, o nyəla ŋun nyə dayiri bini yi sani.

⁷Di ŋubiya kuruchu dama o mali takarifiema din wərigi, amaa o bi gbuγiri ŋubira. O nyəla dayiri bini yi sani.

⁸Di ŋubiya bə nimdi, yi mi di shihiya bə zay' kpima. Bə nyəla dayiri bina yi sani.

⁹Kom ni binneen' sheba yi ni yən diri n-nye: Binsheyukam din be kom ni ka mali gəhi mini payiri teekunim' puuni bee kulibəna ni, yin' ŋubimiya ba.

¹⁰Amaa binsheyukam din be teekunim' puuni bee kulibəna ni ka ka gəhi mini payiri, binneen' shəb' bən duγiri kom mini kom ni binnəma zaa, bə nyəla yi ni chihiri binshəba.

¹¹Di simdi ka bə kul nyəla yi ni chihiri binshəba, di ŋubiya bə nimdi, ka bə zay' kpima nyəla yi ni chihiri shəli.

¹²Binsheyukam bən be kom ni ka ka gəhi mini payiri nyəla yi ni chihiri shəb' dibu.

¹³Noombihi shəb' yi ni yən chihiri dibu m-bəŋjə: Di bi simdi ni yi di ba; bə nyəla yi ni chihiri shəb' dibu. Bəna n-nye: tərili mini juyu ni zinyaarigu

¹⁴ni suligu ni banjooja min' o balibu zaa

¹⁵ni kahinjkəyū kam min' o balibu zaa

¹⁶ni taataa ni gbarizam ni layipiəlīga ni wubiga min' o balibu zaa

¹⁷ni viyu ni kulijuyü ni kpiliŋkpí

¹⁸ni kulinoo ni moyinoonja ni jukangba

¹⁹ni shinshingooro ni woyivaanigu min' o balibu zaa ni napakoli ni zəŋ.

²⁰Binneembibihi kam zaa bən mali payiri ka mali bə naba anahi zaa chana nyəla yi ni chihiri shəb' dibu

²¹Amaa binneembibihi bən mali payiri ka mali naba anahi chana, ka lan tom mali gbaya pahi m-mal' li təri tiŋ' yiŋira,

²²yin' tooi ɳub' bəna, sakənooŋa min' o balibu zaa ni sakənooŋa ɳun ka payiri min' o balibu zaa ni paaŋa min' o balibu zaa ni sakɔyu min' o balibu zaa.

²³Amaa binneembibi zaa bən mali payiri, ka mali nab' anahi nyəla yi ni chihiri shəb' dibu.

²⁴Ka biŋkɔb' shəb' bən ni chə ka yi kpe dayiri ni m-bɔŋɔ, ka ɳunkam shihi bə zay' kpiŋ yay' shəlikam ni be dayiri ni hal ni zaawuni,

²⁵ka ɳunkam kpuyi bə zay' kpiŋ yay' shəlikam, ɳun' payim' o situra, ka nyə ɳun be dayiri ni hal ni zaawuni.

²⁶Biŋkɔbiri bənkam mali takarifiemə ka di wərigi ka pa zay' muna bee ka bi gbuyiri ɳubira nyəla ɳun nyə dayiri bini, ka ɳunkam shihi ba ni be dayiri ni.

²⁷Ka biŋkɔb' shəb' bən mali naba anahi ka chani bə nyinyari zuyu nyəla bən nyə dayiri bini yi sani, ka ɳunkam shihi bə zay' kpiŋ ni be dayiri ni hal ni zaawuni,

²⁸ka ɳunkam kpuyi bə zay' kpima, ɳun payim' o situra ka kul be dayiri ni hal ni zaawuni, bə nyəla bən nyə dayiri bina yi sani.

²⁹Ka binneen' shəb' bən be tingban' ni ka nyə bən nyə dayiri n-nyə: nantariga mini jəŋbariga ni wua min' o balibu zaa

³⁰ni sabisigu ni yuŋu ni baandɔyu ni bankalansilli ni gumachuyu.

³¹Bəmbəŋɔnim' zaa nyəla bən nyə dayiri bina yi sani binnema bən gbamdi tingbani ni maa puuni, ka ɳunkam shihi bə zay' kpiŋ ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

³²Ka bə zay' kpiŋ yi lu binshəli zuyu, bini maa gba ni leei dayiri, di yi nyəla dɔyu binshəli bee situra bee biŋkɔbigu gbaŋ bee bɔto bee duy' shəŋa bə ni kul mali tumdi tuma, di simdi ka yi zaŋ li tim kom ni, ka di kul be dayiri ni hal ni zaawuni, di nyaanə ka di ni yi dayiri ni.

³³Ka bə ni zay' yino yi lu yayiri duyu ni, binshəyukam din be di puuni leela dayiri, ka di simdi ka yi ɳma li.

³⁴Ka bindirigu kam din be di puuni ka nyə kom ni kpaai bahi shəli zuyu nyəla din ni leei dayiri, ka binnyurigu kam din yi duyu maa puuni na ni leei dayiri.

³⁵Ka binyera maa zay' kpiŋ yay' shəli yi lu binshəli zuyu di ni leei zay' dayiri, di yi nyəla bɔrɔbɔro duu bee daaŋa yin' wurimmiya li, di leei dayiri, ka kul ni nyəla dayiri bini yi sani.

³⁶Amaa kulibɔŋ bee kɔbil' shəli din mali kom, din' nyəla din ka dayiri. Amaa binshəyukam din shihi binkpiŋ ni leei din nyə dayiri.

³⁷Ka bə zay' kpiŋ yay' shəli yi lu bimbir' shəŋa yi ni yən biri zuyu, bimbira maa ni viɛla.

³⁸Amaa kom yi be bimbira maa ni ka bε zay' kpiñ yay' shεli lu di zuγu, bimbira maa leei dayiri bini yi sani.

³⁹Ka yi ni diri biŋkɔb' so kam yi kpi, ɻunkam shihi zay' kpiñ maa ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁴⁰Ka ɻunkam ɻub' o zay' kpiñ maa ɻun' payim' o situra, ka nyε ɻun be dayiri ni hal ni zaawuni, ka ɻunkam gba kpuyi zay' kpiñ maa, ɻun' payim' o situra ka nyε ɻun be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁴¹Biŋbamda zaa bεn be tiŋban' ni gbamda nyεla bεn dibu chihira, di bi simdi ka yi di ba.

⁴²Binshεyukam bεn vuri bε puya zuγu bee bεn mali nab' anahi zaa chana bee binshεyukam bεn mali napɔn' bɔbili, biŋbamda zaa bεn gbamdi tiŋban' ni, di dinya ba, dama bε nyεla bεn dibu chihira.

⁴³Miriya ka yi ti di biŋbamda bεn gbamdi tiŋban' ni ɻo n-filim yimaŋa, ka miriya ka yi ti che ka bε sayim ya, di yi pa lala yi ni leei bεn be dayiri ni.

⁴⁴Dama mani n-nyε Yawε ɻun nyε yi Naawuni, dinzuγu malimiya yimaŋa m-be kasi, dama n nyεla ɻun be kasi. Miriya ka yi zaŋ biŋbamda bεn gbamdi tiŋban' ni ɻo sayim yimaŋa.

⁴⁵Dama man' Yawε n-nyε ɻun daa yihi ya Ijipti tiŋbɔŋ ni na ni n ti nyε yi Naawuni, dinzuγu di simdi ni yi be kasi, dama n nyεla ɻun be kasi.

⁴⁶Dimbɔŋɔ n-nyε n ni zali zaligu shεli zaŋ chaŋ biŋkɔbiri mini noombihi ni binnamda kam bεn mali nyεvili be kom ni ni binnamda kam bεn mali nyεvili gbamdi tiŋban' ni

⁴⁷din ni che ka yi woligi bεn nyε dayiri ni bεn viεla, ka lan baŋ yin' ni di binnamdi' so ɻun mali nyεvili ni yin' ku di binnamdi' so ɻun mali nyεvili.

Levinima 12

Payidɔyisɔtali dayiri ni yibu

¹Ka Naawuni daa yεli Musa,

²"Yεlim' Izraelnima: Pay' yi niŋ pua n-dɔyi bidibiga, o ni be dayiri ni hal ni daba ayopɔin kaman o ni yi nya sorilim ka be dayiri ni shεm la.

³ Daba anii dali bε ni guni bia maa.

⁴Ka pay' maa payidɔyisɔtali dayiri ni yibu dabisa yεn nyεla bieŋu pihitanaata. Di bi simdi ni o shihi binshεli din be kasi bee n-kpe luy' kasi shee hal ka o dayiri ni yibu dabisa maa ti naai.

⁵"Pay' maa yi dɔyila bipuŋinga, o ni be dayiri ni bieŋu pinaanahi kaman o ni yi nya sorilim ka be dayiri ni shεm la. Di nyaanja o payidɔyisɔtali dayiri ni yibu dabisa yεn nyεla bieŋu pihiyɔbunaayɔbu.

6“Ka o dayiri ni yibu dabisa maa yi ti naai, di yi nyε bidibiga ka o dɔyi bee bipuyinga, ɻun’ bom’ piεbil’ ɻun paai yuuni nti ti maligumaana Yawε chirigibu shee suyili dunol’ ni, ka o mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buylim la, ka lan bo ɻmambila bee ɻmanʒee m-mali alahichi sanyoo sara.

7Ka maligumaana maa ti zaŋ li mali sara maa Yawε tooni n-yo paya maa daalahichi samli, di nyaanja ka paya maa ni yi o payidɔyisotali dayiri maa ni. Zaligu ɻɔ gbibila pay’ so ɻunkam dɔyi bia di yi nyɛla bidibiga bee bipuyinga.

8 “Ka paya maa yi ku tooi nyaŋ piεbila, dindina ɻun bom’ ɻmanʒieh’ ayi bee yin’ ɻmambih’ ayi ka bε ti zaŋ yino mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buylim la, ka zaŋ yino la mi mali alahichi sanyoo sara. Ka maligumaana maa ti zaŋ li yo paya maa daalahichi samli, ka o yi dayiri ni.”

Levinima 13

Zaligu din gbibi niŋgbuŋ dɔriti

1Ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna:

2Do so niŋgbuŋ gbaŋ yi mali bimmɔriŋ bee yum bee dalinli, ka di ti leei niŋgbuŋ dɔro o niŋgbuŋ gbaŋ zuyu, dindina bεn zaŋm’ o tahi Aduna ɻun nyε maligumaana la sani bee o bidibisi bεn nyε maligumaaniba la ni yino sani.

3Ka maligumaana maa ti lihi dalinli maa ni be o niŋgbuŋ gbaŋ zuyu luy’ sheli maa, ka dɔro maa ni be o niŋgbuŋ gbaŋ zuyu luy’ sheli maa kɔbiri yi paligi, ka dɔro maa kpe o niŋgbuŋ puuni, dindina di nyɛla niŋgbuŋ dɔro. Ka maligumaana yi lih’ o naai, ɻun’ yεlim’ ni o nyɛla ɻun be dayiri ni.

4Amaa dalinli maa yi piεl’ o niŋgbuŋ gbaŋ maa zuyu, ka bi kpe o niŋgbuŋ puuni, ka kɔbiri din be dalinli maa ni bi paligi, maligumaana maa ɻun’ zaŋmi dɔro maa lana niŋ duu daba ayopɔin

5ka maligumaana maa lan lih’ o daba ayopɔin maa dali. O yi lihi nya ka dɔro maa bi yεlig’ o niŋgbuŋ gbaŋ maa zuyu, dindina ɻun lan zaŋm’ o niŋ duu daba ayopɔin yaha.

6Ka maligumaana maa lan lih’ o daba ayopɔin maa dali yaha, ka dɔro maa ni be luy’ sheli maa yi sabigi, ka dɔro maa bi yεlig’ o niŋgbuŋ ni, dindina maligumaana maa ɻun’ yεlim’ ni o nyɛla ɻun ka dayiri ni, di kul nyɛla yum, ka o ni pay’ o situra ka nyε ɻun ka dayiri ni.

7Amaa o yi zaŋ omar’ wuhi maligumaana, ka di wuhi ni o ka dayiri ni, di nyaanja ka dɔro maa yεlig’ o niŋgbuŋ ni, ɻun’ lan cham’ maligumaana maa sani yaha,

8ka maligumaana maa ti lan lih’ o, ka yum maa yi yεlig’ o niŋgbuŋ ni, dindina maligumaana maa ɻun yεlim’ ni o nyɛla ɻun be dayiri ni, di nyɛla niŋgbuŋ dɔr’ biεyu.

9Ka so yi mali niŋgbuŋ dɔr’ biεyu maa, bεn’ zaŋm’ o ka maligumaana sanna,

¹⁰ka maligumaana maa ti lih' o, bimmorij pielli yi be o ningbuŋ gbaŋ zuyu din che ka nimaani kɔbiri leei zay' piela ka mari na be bimmorij maa ni,

¹¹di nyela ningbuŋ dɔr' biɛ' kurili, ka di simdi ka maligumaana maa yeli ni o nyela ɣun be dayiri ni. O di lan zaŋ o niŋ duu yaha, o nyela ɣun be dayiri ni.

¹²Ka ningbuŋ dɔr' biɛyū maa yi yelɪg' o ningbuŋ ni, ka dɔro maa niŋ dilan' ningbuŋ zaa, o zuyu ni hal ni o naba ni, ka maligumaana maa nya li,

¹³dindina maligumaana maa ɣun' lihim' o, ka ningbuŋ dɔr' biɛyū maa yi niŋ dilan' ningbuŋ zaa, ɣun' yelɪm' ni o nyela ɣun ka o dɔro maa dayiri ni, o ningbuŋ zaa ni leei zay' pielli maa zuyu, o lan pala ɣun be dayiri ni.

¹⁴Amaa yum yi na be o ningbuŋ ni, o nyela ɣun be dayiri ni.

¹⁵Ka maligumaana maa ni lihi yum maa ka yeli ni o nyela ɣun be dayiri ni, yum nyela dayiri, dama di nyela ningbuŋ dɔr' biɛyū.

¹⁶Amaa yum maa yi ti lan tayı m-paligi, di saha ɣun' kam' maligumaana sanna,

¹⁷ka maligumaana maa ti lih' o, yum maa yi paligi, dindina maligumaana maa ɣun' yelɪm' ni o nyela ɣun ka dayiri ni, o shiri nyela ɣun ka dayiri ni.

¹⁸Ka bintɔrili yi to so nti naai,

¹⁹di nyaanja bimpielli bee din mooi ka piela yi ti be wuliɛyū maa ni, dindina ben zaŋm' li wuhi maligumaana.

²⁰Maligumaana maa yi lihi li ka di nyela din kpe o ningbuŋ puuni, ka di kɔbiri paligi, dindina maligumaana maa ɣun yelɪm' ni o nyela ɣun be dayiri ni, di nyela ningbuŋ dɔr' biɛyū n-zaŋ kpe bintɔrili maa ni maa.

²¹Amaa maligumaana maa yi lihi li ka di zuyu kɔbiri maa bi paligi, ka di mi bi kpe o ningbuŋ puuni, amaa ka nyela din sabigi, dindina maligumaana maa ɣun zaŋm' o niŋ duu daba ayopɔin.

²²Ka di yi yeligi o ningbuŋ gbaŋ zuyu, dindina maligumaana maa ɣun' yelɪm' ni o nyela ɣun be dayiri ni, di nyela dɔr' biɛyū.

²³Amaa saŋkpambil' maa yi kul kpalim bela luy' yini, ka bi yeligi, di nyela bintɔrili maa wuliɛyū m-bala, ka di simdi ka maligumaana maa yeli ni o nyela ɣun ka dayiri ni.

²⁴Bee di yi nyela buyim nyooi so ka buyim yum maa ti liyisi zay' pielli din mooi bee zay' pielli.

²⁵Di simdi ka maligumaana lihi li, ka liyisibu maa ni kɔbiri yi nyɛ zay' piela ka liyisibu maa kpe o ningbuŋ puuni, dindina ningbuŋ dɔr' biɛyū n-dolisi kpe buyim yum maa ni maa. Di simdi ni maligumaana yeli ni o nyela ɣun be dayiri ni, di nyela ningbuŋ dɔr' biɛyū.

²⁶Amaa maligumaana maa yi lihi li ka di ni kɔbiri bi piɛla, ka di mi bi kpe puuni, amaa ka sabigi, maligumaana maa ɣun kparim' o niŋ duu daba ayopɔin,

²⁷Ka maligumaana maa yi lih' o daba ayopɔin maa dali, ka di nyɛla din yɛligir' o niŋbuŋ ni, dindina maligumaana maa ɣun' yɛlim' ni o nyɛla ɣun be dayiri ni, di nyɛla niŋbuŋ dɔr' bieŋu.

²⁸Amaa di liyisibu maa yi kul kpalim be luy' yini, ka bi yɛligi gil' o niŋbuŋ gbaŋ zuyu, amaa ka sabigi, di nyɛla bimmɔriŋ din yi buyim yum maa ni na, ka di simdi ni maligumaana maa yeli ni o nyɛla ɣun ka dayiri ni, dama di nyɛla buyim wuliɛŋu.

²⁹Doo bee pay' yi mali yum o zuyu ni bee o teeŋa ni,

³⁰di simdi ni maligumaana lihi yum maa, di yi kpe o niŋbuŋ puuni, ka di ni kɔbiri niŋ zay' dɔzim ka balisibalisi, dindina maligumaana maa ɣun' yɛlim' ni o nyɛla ɣun be dayiri ni; di nyɛla dɔr' sheli din loora, ka nyɛ zuyu ni bee teeŋa ni dɔr' bieŋu.

³¹Ka maligumaana maa yi lihi niŋbuŋ gbaŋ dɔr' sheli din zayisir' maa, ka di bi kpe o niŋbuŋ puuni, ka kɔb' sabilia ka di ni, dindina maligumaana maa ɣun' zaŋmi ninvuŋ' so ɣun mali niŋbuŋ gbaŋ dɔr' sheli din zayisir' maa niŋ duu hal ni daba ayopɔin,

³²Ka daba ayopɔin maa dali di simdi ni maligumaana maa lihi dɔro maa yaha; ka dɔr' sheli din zayisir' maa yi bi yɛligi, ka kɔb' sheli din nyɛ dɔzim mi ka di ni, ka niŋbuŋ gbaŋ dɔr' sheli din zayisir' maa bi kpe o niŋbuŋ puuni,

³³dindina di simdi ka dilan' pini. Amaa o di pini dɔr' sheli din zayisir' maa ni be luy' sheli maa, ka maligumaana maa lan zaŋ ninvuŋ' so ɣun mali dɔr' sheli din zayisir' maa niŋ duu daba ayopɔin yaha.

³⁴Daba ayopɔin maa dali, di simdi ka maligumaana maa lan lihi dɔr' sheli din zayisir' maa, ka niŋbuŋ gbaŋ dɔr' sheli din zayisir' maa yi bi yɛlig' o niŋbuŋ gbaŋ maa zuyu ka mi bi kpe o niŋbuŋ puuni, dindina maligumaana maa ɣun' yɛlim' ni o nyɛla ɣun ka dayiri ni, ka o pay' o situra ka yi dayiri ni.

³⁵Amaa dɔr' sheli din zayisir' maa yi lan yɛlig' o niŋbuŋ maa ni o dayiri ni yibu maa nyaanja,

³⁶dindina maligumaana maa ni lih' o, ka dɔr' sheli din zayisir' maa yi yɛlig' o niŋbuŋ gbaŋ zuyu, di bi lan simdi ni maligumaana yuli ni o nya kɔb' sheli din nyɛ dɔzim maa, dilan' nyɛla ɣun be dayiri ni.

³⁷Amaa maligumaana maa yi lihi n-nya ka dɔr' sheli din zayisiri ka loori maa naai, ka kɔbiri bili di ni, o pala ɣun be dayiri ni, di simdi ni maligumaana maa yeli ni o nyɛla ɣun ka dayiri ni.

³⁸Doo bee paya yi mali dalima o niŋbuŋ ni ka di nyɛ zay' piɛla,

³⁹di simdi ni maligumaana lihi li, ka dalima din be o ningbuŋ ni maa yi nyɛla zay' piel' tim, dindina di kul nyɛla saŋkpambihi n-niŋ o ningbuŋ gbaŋ zuyu maa, o nyɛla ŋun ka dayiri ni.

⁴⁰Doo zabiri yi guhi, o nyɛla ŋun mali zuŋupalo, amaa o pala ŋun be dayiri ni.

⁴¹Ka doo gbɛy়u zabiri min' o tapayisi kɔbiri yi guhi, o malila gbe' palo, amaa o pala ŋun be dayiri ni.

⁴²Amaa o zuyu palo maa ni bee gbe' palo maa ni yi mali dɔr' biey়u bimmɔriŋ zay' pielli din mooi, di nyɛla ningbuŋ dɔr' biey়u m-piligr' o zuyu palo maa ni bee o gbe' palo maa ni maa.

⁴³Di saha di simdi ni maligumaana lih' o. Ka dɔro din mɔr' o zuyu palo maa ni bee o gbe' palo maa ni yi nyɛla zay' pielli din mooi, ka ŋmani ningbuŋ dɔr' biey়u din be ningbuŋ ni,

⁴⁴o nyɛla do' so ŋun mali ningbuŋ dɔr' biey়u, ka nyɛ ŋun be dayiri ni, ka di simdi ka maligumaana yeli ni o nyɛla ŋun be dayiri ni, o nyɛla ŋun mali dɔro o zuyu ni.

⁴⁵Ka dɔr' biey়u yi mali ninvuy' so, dilan' ŋun' yem' binchera, ka che ka o zabiri yirimyirim, ka o pɔb' o zuŋusaa naŋgbampibili ka kuhiri yera, "Dayiri! Dayiri!"

⁴⁶O kul ni nyɛla ŋun be dayiri ni saha sheli zaa dɔro ŋɔ ni na be o ni, o nyɛla ŋun be dayiri ni, ka di simdi ni o yi kpaŋ' ti be o ko.

Zaligu din gbibi ningbuŋ dɔro

⁴⁷Ka ningbuŋ dɔr' biey়u yi be situra ni, di yi nyɛla ago ni bee bimpielli ni

⁴⁸bee kpalua ni bahi mi' sheŋa ni bee be ni wuŋi tan' piel' sheli ni bee be ni wuŋi ago sheli ni bee biŋkɔbigu gbaŋ ni bee be ni zaŋ biŋkɔbigu gbaŋ mali binshɛlikam ni,

⁴⁹dɔro maa yi niŋ zay' baŋkom bee din mooi m-bela situra ni bee kpalua ni bahi mi' sheŋa ni bee be ni wuŋi tan' sheŋa ni bee biŋkɔbigu gbaŋ ni bee be ni zaŋ biŋkɔbigu gbaŋ mali binshɛlikam ni, di nyɛla ningbuŋ dɔr' biey়u, ka di simdi ni yi zaŋ li wuhi maligumaana.

⁵⁰Ka maligumaana maa lihi dɔro maa, ka zaŋ dɔro ni be binshɛl' ni maa niŋ duu daba ayopɔin.

⁵¹Di nyaanja ka maligumaana maa lihi dɔro maa daba ayopɔin maa dali, dɔro maa yi yeligi situra maa ni bee kpalua ni bahi mi' sheŋa maa ni bee be ni wuŋi tan' sheŋa maa ni bee biŋkɔbigu gbaŋ maa ni bee be ni zaŋ biŋkɔbigu gbaŋ mali binshɛlikam maa ni, di nyɛla ningbuŋ dɔr' biey়u din yeligira; bini maa nyɛla din be dayiri ni,

⁵²Ka di simdi ni o nyo situra maa buŋim. Ka dɔro maa ni be shel' ni maa yi nyɛla kpalua ni bahi mi' sheŋa ni bee be ni wuŋi tan' sheŋa bee ago ni bee tampielli ni

bee biŋkɔbigu gbaŋ ni bee binsheli ni di simdi ka bε nyo li buyim, dama di nyela niŋgbuŋ dɔr' bieyu din yεligira.

⁵³Ka maligumaana maa yi lihi ka dɔro maa bi yεlegi situra maa ni bee kpalua ni bahi mi' shεŋa maa ni bee bε ni wuyi tan' shεŋa maa ni bee bε ni zaŋ biŋkɔbigu gbaŋ mali sheli maa ni,

⁵⁴dindina maligumaana maa ŋun' chε ka bε payi dɔro ni be binshel' ni maa, ka o lan kpari li niŋ duu daba ayopɔin yaha.

⁵⁵Ka maligumaana maa ti lan lihi dɔro ni be binsheli ni maa di payibu maa nyaanja. Ka dɔro maa ni be luy' sheli maa biehigu yi bi tayi, hal dɔro maa ni kul bi yεlegi maa zaa yoli, di nyela din be dayiri ni; ka di simdi ni yi nyo li buyim, di yi nyela dɔro maa bela di nyaanja bee di tooni.

⁵⁶Amaa maligumaana maa yi lihi li ka di sabigi di payibu maa nyaanja, ŋun' cheem' di ni be situra maa ni luy' sheli maa bee gbaŋ maa luy' sheli maa bee bε ni bahi mi' shεŋa maa luy' sheli maa bee bε ni wuyi tan' shεŋa maa luy' sheli maa bahi,

⁵⁷ka di yi ti lan puhi situra maa ni bee bε ni bahi mi' shεŋa maa ni bee bε ni wuyi tan' shεŋa maa ni bee bε ni zaŋ gbaŋ mali binsheli maa ni yaha, di yεlegirimi maa, yin' zaŋmiya dɔro maa ni be binsheli ni maa nyo buyim.

⁵⁸Amaa dɔro yi be situr' sheli ni bee bε ni bahi mi' shεŋa ni bee bε ni wuyi tan' shεŋa ni bee bε ni zaŋ gbaŋ mali binsheli ni, ka yi payi li ka di yi, di simdi ka yi payi li pahi buyi, ka di yi dayiri ni.

⁵⁹Zaligu sheli din wuhiri niŋgbuŋ dɔr' bieyu din be ago binyerigu ni bee binyer' piɛlli ni m-bala, di yi nyela bε ni bahi mi' shεŋa ni bee bε ni wuyi tan' shεŋa ni bee bε ni zaŋ gbaŋ mali binsheli ni, dina ka yi yεn zaŋ woligi din ka dayiri bee din mali dayiri.

Lεvinima 14

Niŋgbuŋ dɔr' bieyu gbaabu nyaanja dayiri ni yibu

¹Ka Yawε daa yεli Musa:

²Zaligu sheli din gbibi niŋgbuŋ dɔr' bieyu ni mali ninvuŋ' so dayiri ni yibu saha zaligu m-bɔŋɔ: Di simdi ka bε zaŋ o ka maligumaana sanna,

³ka maligumaana maa ti zaŋ o yi bε biehigu shee maa kpaŋa nti lih' o, ka niŋgbuŋ dɔr' bieyu maa yi naai dilan' ni,

⁴maligumaana maa ŋun chε ka bε bo noombihi nεma ayi bεn ka dayiri mini sida dari ni mi' ʒee ni taŋkɔro na.

⁵Ka maligumaana maa ti chε ka bε kɔrigi noombil' yino niŋ yayiri duyu ni kɔzɔrim kom ni,

⁶ka zaŋ noombil' nəɔŋ la mini sida dari la ni mi' ɣee la ni taŋkoro la ni noombil' nəɔŋ maa zaa tim bε ni kɔrigi noombil' so kɔzɔrim kom ni la ɣim ni.

⁷Ka o zaŋ li mihi ninvuy' so ɣun daa mali ningbuŋ dɔr' biɛyu maa buyopɔin, di nyaanja ka o yεli ni o nyεla ɣun ka dayiri ni, ka zaŋ noombil' nəɔŋ maa bahi ka o yiŋi.

⁸Ka ɣun yεn yi dayiri ni maa pay' o nεma, ka pin' o zabiri zaa, ka su kom yi dayiri ni. Di nyaanja ka o naanyi labi yi biɛhigu shee maa na, amaa o ni ti bela o suyili samban' ni daba ayopɔin.

⁹Daba ayopɔin maa dali, di simdi ni o pin' o zuyu min' o teeŋkɔbiri ni o ninkari ni o ningbuŋ ni kɔbiri zaa. Di nyaanja ka o pay' o situra ka su kom n-leei ɣun yi dayiri ni.

¹⁰Daba anii dali, di simdi ni o bo piɛlah' ayi bεn ka dansi mini piɛsaa ɣun paai yuuni ka ka daŋa ni bε ni zaŋ kpam gari zim viɛl' shεl' ni kilogiram ata ni kpam lita pirigibu ɣiibuta yim zuyu.

¹¹Ka maligumaana ɣun yεn yih' o dayiri ni maa ni zaŋ dilan' mini binyεra maa ti zali Yawε tooni Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni.

¹²Ka maligumaana maa ti zaŋ piɛla' yino m-pahi kpam lita pirigibu ɣiibuta yim la zuyu m-mali alahichi sanyoo sara, ka zaŋ li gahigahi, ka di leei bε ni zaŋ sara shεli gahigahi Yawε tooni.

¹³Ka o ti kɔrigi piɛbila maa luy' shεli bε ni kɔriti alahichi sanyoo sara biŋkɔbiri mini bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la biŋkɔbiri luy' shεl' la, luy' kasi shee, dama taali sanyoo sara mini alahichi sanyoo sara nyεla maligumaana ni su shεli, ka di simdi ni di be kasi.

¹⁴Maligumaana maa ni zaŋ ɣim maa shεli n-ɣe ninvuy' so ɣun yεn yi dayiri ni maa nudirigu tibinyayili min' o nudirigu nubililɔyu zuyu ni o nudirigu napombililɔyu zuyu.

¹⁵Ka maligumaana maa booi kpam maa shεli niŋ ɣun' maŋmaŋ' nuzaa ni

¹⁶n-zaŋ o nudirigu nubil' tim kpa' shεli din be o nuzaa ni maa n-zaŋ o nubil' ni kpam maa mihi Yawε tooni ɣiibuyopɔin.

¹⁷Ka maligumaana maa zaŋ kpa' shεli din kpalim be o nuu ni la n-ɣe ninvuy' so ɣun yεn yi dayiri ni maa nudirigu polo tibinyayili min' o nudirigu nubililɔyu ni o nudirigu napombililɔyu ni taali sanyoo sara ɣim la zuyu.

¹⁸Ka kpa' shεli din na kpalim be maligumaana maa nuu ni maa, o zaŋm' li ɣe ɣun yεn yi dayiri ni maa zuyu ni. Dimbɔŋɔ nyaanja ka maligumaana maa naanyi mali sanyoo sara ti dilana Yawε tooni.

¹⁹Ka maligumaana maa mali alahichi sanyoo sara maa n-yo ɣun yεn yi dayiri ni maa daalahichi samli. Di nyaanja ka o naanyi kɔrigi bε ni zaŋdi sara biŋkɔb' so nyɔri buyim la,

²⁰ka Maligumaana maa mali bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la mini chi bee kawana sara la sara maligu bimbini la zuyu. Lala ka maligumaana maa yεn niŋ mali taali ni yibu sanyoo sara ti ninvuy' so ɣun yi dayiri ni maa, ka o yi dayiri ni.

²¹Amaa dilan' yi nyεla faralana ka ku tooi nyαŋ di zaa, dindina ɣun' bom' piεlaa ɣun ni mali taali sanyoo sara, ka bε ti zaŋ li gahigahi n-yo o taali ni yibu samli, ka lan bo zim vielli kilogiram yini n-niŋ kpam gari di ni ni kpam lita pirigibu ɣiibuta yim zuyu na nti mali zim sara maligu.

²²Di lan simdi ka o bo ɣmanʒiehi ayi bee yin' ɣmambibi ayi, o ni ni tooi nyαŋ shεli, ka bε ti zaŋ yino mali alahichi sanyoo sara maligu, ka zaŋ ɣun' la mi mali bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la.

²³Ka o ti zaŋ ba ka Yawε sanna Yawε chirigibu shee suyili dunol' la ni nti ti maligumaana, ka o yih' o dayiri ni dabisi' shεli din pahiri daba anii dali.

²⁴Ka maligumaana maa ti zaŋ alahichi sanyoo sara piεbila maa mini kpam lita pirigibu ɣiibuta yim zuyu maa gahigahi, ka di leei sara shεli bε ni zaŋ gahigahi Yawε tooni.

²⁵Ka o ti kɔrigi taali sanyoo sara piεbila maa, ka maligumaana maa zaŋ taali sanyoo sara maa ɣim shεli ɣe ɣun yεn yi dayiri ni maa nudirigu tib' nyayili min' o nudirigu nubililɔyu ni o nudirigu napombililɔyu.

²⁶Ka maligumaani maa ti booi kpam maa shεli niŋ o nuzaa nutal' ni;

²⁷ka zaŋ o nudirigu nubila n-tim kpa' shεli din be o nuzaa ni maa n-zaŋ mihi Yawε tooni buyopɔin.

²⁸Ka maligumaana maa lan zaŋ kpa' shεli din be o nuu ni maa shεli ɣe ɣun yεn yi dayiri ni maa nudirigu tibinyayili min' o nudirigu nubililɔyu ni o nudirigu napombililɔyu luy' shεŋa bε ni pun niŋ alahichi sanyoo sara binɣim ɣe la.

²⁹Ka maligumaana maa zaŋ kpa' shεli din kpalim be o nuu ni maa ɣe ɣun yεn yi dayiri ni maa zuyu ni n-yo o daalahichi maa samli Yawε sani.

³⁰Ka o lan zaŋ ɣmanʒiehi ayi bee yin' ɣmambibi ayi, o ni kul ni tooi nyαŋ shεli na ti mali sara.

³¹Yino ni ti nyεla alahichi sanyoo sara, ka ɣun' la mi nyε bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la m-pahi chi sara zuyu, ka maligumaana maa ti zaŋ li yo ɣun yi dayiri ni maa daalahichi samli Yawε sani.

³²Niŋbuŋ dɔr' bieyu ni mali ninvuy' so ka o ku tooi nyαŋ o dayiri ni yibu sara maligu zaligu m-bala.

Yili ni dukpina Maligibu

³³Ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna,

³⁴"Yi yi ti paai Keenan tingbɔn shεli n ni zaŋ tin ya ni yi su maa ni, ka n ti zaŋ dɔr' bieyu niŋ so yil' ni yi ni su tingbɔn shεli maa ni,

³⁵di saha yili maa lana ɳun' cham' ti yeli maligumaana, 'Di ɳmanila dɔr' sheli n-lu n yinj.'

³⁶Di saha ka maligumaana maa che ka be kahi yili maa ni nema zaa yi poi ka o naanyi chan ti nya yili maa, di yi pa lala be ni ti yeli ni binsheyukam din be yili maa ni nyela din be dayiri ni. Nema maa yihibu nyaanja, ka maligumaana maa naanyi chan ti nya yili maa.

³⁷Ka di simdi ka o lihi doro maa, ka doro maa yi be yili maa dukpina zuyu, ka zay' bankom garisi di ni bee bin' ɿiehi gari di ni, ka di kpe dukpini maa puuni,

³⁸dindina maligumaana maa ɳun' doli yili maa dunoli yi, ka yo yili maa zali hal ni daba ayopoin.

³⁹Daba ayopoin maa dali, di simdi ka maligumaana maa lan kana ti nya, doro maa yi yeligi yili maa dukpina maa zuyu,

⁴⁰dindina maligumaana maa ɳun che ka be yihi doro maa ni be kuy' sheŋa ni maa n-yihi tiŋ' maa kpaŋa nti bahi tampuli zuyu.

⁴¹Ka o che ka be kayisi yili maa puuni dukpina zaa, ka va be ni kayisi taŋkpa' sheli maa ti bahi tiŋ' maa tariga tampuli zuyu.

⁴²Di nyaanja ka be bo kuy' sheŋa zali be ni daa yihi kuy' sheŋa la zaani, ka lan bo tari na ti ta yili maa.

⁴³"Ka be yi yihi kuya maa, ka kayisi tari maa ka lan ta li, di nyaanja ka doro maa lan puhi yili maa ni yaha,

⁴⁴dindina maligumaana maa ɳun' cham' ti nya, ka doro maa yi yeligi yili maa ni, di nyela dɔr' biɛyū n-lu yili maa ni maa, yili maa nyela din be dayiri ni.

⁴⁵Di simdi ka o wurim yili maa ka va di kuya mini di yoŋira ni di tari zaa ti bahi tiŋ' maa tariga tampuli zuyu.

⁴⁶Din pahi nyela, ɳunkam daa kpe yili maa ni saha sheli be ni daa kpar' li zali la nyela ɳun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁴⁷Ka ɳunkam dɔni tiŋa yili maa ni, ɳun' payim' o situra, ka ɳunkam di bindirigu yili maa ni, ɳun' payim' o situra.

⁴⁸"Amaa maligumaana maa yi kana ti lihi yili maa, ka doro maa bi lan yeligi pahi yili maa ni be ni lab' ta li maa nyaanja, dindina maligumaana maa ɳun wuhimi ni yili maa nyela din ka dayiri ni, dama doro maa naaya.

⁴⁹Ka be yi yen yihi yili maa dayiri ni, ɳun' zaŋmi noombihi tintiins' ayi mini sida dari ni mi' ɿee ni taŋkoro,

⁵⁰ka kɔrigi noombil' yino niŋ ko' vielli din be yayiri duyu ni,

⁵¹ka zaŋ sida dari maa mini taan̄koro ni mi' ɣee la m-pahi noombil' neɔŋ la zuyu tim be ni kɔrigi noombil' so maa ɣim mini ko' vielli maa ni n-zaŋ li mihi yili maa buyopɔin.

⁵²O ni ti yɛn niŋ shɛm zaŋ noombil' maa ɣim mini kom maa ni noombil' neɔŋ maa ni sida dari ni taan̄koro ni mi' ɣee maa n-yihi yili maa dayiri ni m-bala,

⁵³ka che ka noombil' neɔŋ maa yi yi tiŋ' maa ni chan̄ mɔyu ni, ka maligumaana maa yo yili maa alahichi samli, ka di yi dayiri ni."

⁵⁴Zaligu ŋɔ nyɛla ningbuŋ dɔr' bieri din nyɛ: saŋkpana

⁵⁵mini dɔr' biɛyū din be situra ni bee yil' ni

⁵⁶ni bimmɔriŋ bee yuma zaligu.

⁵⁷Zaligu ŋɔ nyɛla ningbuŋ dɔr' biɛyū zaligu din wuhiri ni di nyɛla dayiri bee di pala dayiri.

Levinima 15

Binsheli din yiri ningbuŋ ni na ka nyɛ dayiri

¹Ka Yawɛ daa yeli Musa mini Aduna:

²Yelimiya Izraelnima: Binsheli yi yi doo tooni na, din yi o tooni na maa nyɛla dayiri.

³Zaligu ŋɔ nyɛla binsheli din yi o tooni na ka nyɛ dayiri maa zaligu. O tooni yi yiysi bee di yi bi yiysi, di nyɛla dayiri o sani.

⁴Ka di ni yi ninvuy' so tooni na maa yi dɔni bindoo kam zuyu di ni nyɛla din be dayiri ni, ka o ni ɣini binshelikam zuyu ni nyɛla din be dayiri ni.

⁵Ka ɣunkam shihi dilan' bindoo maa, ɣun' payim' o situra ka su kom, ka nyɛ ɣun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁶Ka ɣunkam ti ɣini di ni yi ninvuy' so tooni na maa ni ɣini binsheli zuyu, dilan' ɣun' payim' o situra ka su kom, ka nyɛ ɣun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁷Ka ɣunkam shihi di ni yi ninvuy' so tooni na maa, dilan' ɣun' payim' o situra ka su kom, ka nyɛ ɣun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁸Ka di ni yiri so tooni na maa yi tuhi nintɔri ka di shihi ninvuy' so ɣun ka dayiri, dilan' ɣun' payim' o situra ka su kom, ka nyɛ ɣun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

⁹Ka di ni yiri ninvuy' so tooni na maa yi ba binshelikam n-ɣini di gali zuyu, gali maa ni leei din be dayiri ni.

¹⁰Ka ɣunkam shihi dilan' ni ɣini binshelikam zuyu ni be dayiri ni hal ni zaawuni, ka ɣunkam ɣi bini maa, ɣun' payim' o situra ka su kom, ka nyɛ ɣun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

¹¹Ka di ni yiri ninvuy' so tooni na maa yi bi pay' o nuhi ka shihi ninvuy' so, dilan' ḥun' pay' o situra ka su kom, ka nyε ḥun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

¹²Ka di ni yiri so tooni na maa yi shihi yayiri laa kam, bεn' ḥmam' li, ka di yi nyε dari bini, bεn' payimi li kom.

¹³Ka di ni yiri ninvuy' so tooni na maa yi ti nya omaŋa, ḥun' zaŋmi daba ayopɔin niŋ o dayiri ni yibu dabisa, ka pay' o situra, ka su ko' vielli n-yi dayiri ni.

¹⁴Ka dabisi' sheli din pahir' anii dali, ḥun' bom' ḥmanʒieh' ayi bee yiŋ' ḥmambih' ayi n-ka Yawε tooni na Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni nti zaŋ ba ti maligumaana,

¹⁵ka maligumaana maa zaŋ ba mali sara; yino ni nyεla alahichi sanyoo sara, ka ḥun' la mi nyε bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la. Ka maligumaana maa yo din yi o tooni na maa samli Yawε sani.

¹⁶Doo yi che ka o dɔbilim yina, ḥun' sum' o niŋbuŋ zaa kom, ka nyε ḥun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

¹⁷Ka o dɔbilim maa yi shihi situra kam mini biŋkɔbigu gbaŋ kam, bεn' payimi li, ka di ni nyε din be dayiri ni hal ni zaawuni.

¹⁸Doo mini pay' yi dɔni, bε niriba ayi maa bεn' sum' kom, ka nyε bεn ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

¹⁹Pay' yi nya sɔrilim din nyε o ni pun nyari sheli sahakam, o ni be dayiri ni hal ni daba ayopɔin, ka ḥunkam shih' o ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

²⁰Ka o sɔrilim maa yi na bi naai ka o dɔni binshɛlikam zuyu ni nyεla din be dayiri ni, o yi lan ɔini binshɛlikam zuyu, di gba ni nyεla din be dayiri ni.

²¹Ka ḥunkam shih' o bindoo, dilan' ḥun' payim' o situra ka su kom, ka nyε ḥun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

²²Ka ḥunkam shihi pay' maa ni ɔini binshɛlikam zuyu, dilan' ḥun' payim' o situra ka su kom, ka nyε ḥun ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

²³Ka Pay' maa yi ɔinila bindoo zuyu bee binshɛlikam zuyu, ka dilan' shihi li, o ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

²⁴Ka o mini do' so yi dɔni, ka o dayiri maa tabil' o, doo maa ni be dayiri ni daba ayopɔin, ka bindo' shɛlikam zuyu doo maa ni dɔni ni nyεla din be dayiri ni.

²⁵Ka ɔim yi yi pay' tooni dabisi' gbaliŋ, ka di pala o sɔrilim nyabu saha bee o yi nya sɔrilim ka di yi hal ti yayi di saha, o nyεla ḥun be dayiri ni saha sheli zaa di ni na yiri maa, o ni yi nya sɔrilim ka be dayiri ni shɛm la, lala ka o ni be dayiri ni.

²⁶Ka o ɔim maa yi na yir' o, ka o dɔni bindo' shɛlikam zuyu, di ni bemi kaman o ni yi pun nyari sɔrilim ka dooni bindo' sheli zuyu ka di nyε shɛm la. Ka o ni ɔini binshɛlikam zuyu ni nyεla din be dayiri ni kaman o ni yi nya sɔrilim la.

²⁷Ka ɻunkam shihi binyera maa ni be dayiri ni, ka di simdi ni dilan' pay' o situra ka su kom, ka ni be dayiri ni hal ni zaawuni.

²⁸Amaa pay' maa yi ti nya omaŋa, ɻun kalimi daba ayopɔin, di nyaanja o ni yi dayiri ni.

²⁹Ka dabisi' sheli din pahiri daba anii dali, ɻun' bom' ɻmanʒieh' ayi bee yin' ɻmambih' ayi n-chaj Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni ti ti maligumaana.

³⁰Ka maligumaana maa ti zaŋ zaŋ' yino mali alahichi sanyoo sara, ka zaŋ ɻun' la mi mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la; ka maligumaana maa mali sanyoo sara yo day' sheli din daa yi o ni maa samli Yawε sani ti o.

³¹A ni yen niŋ shem n-che ka Izraelnim' maa yi dayiri ni m-bala, di yi pa lala be ni sayim m biɛhigu shee din be be sunsuuni ɻo ka kpi ni be dayiri.

³²Do' so ɻun dɔbilim yina ka di zuyu che ka o kpe dayiri ni zaligu m-bala,

³³di lan nyela pay' so ɻun nya sɔrilim zaligu ni binsheli ni yiri do' so bee pay' so tooni na zaa zaligu, ka lan nyε do' so ɻun mini pay' so ɻun na be dayiri ni dɔni gba zaligu.

Levinima 16

Alahichi samli yɔbu dali

¹Aduna bidibis' ayi la ni daa chaj miri Yawε ka kpi la nyaanja, ka Yawε daa tɔyisi Musa yεtɔya.

² Yawε daa yeli Musa: Yεlim' a mabia Aduna ni o di kanna luy' kasi shee din be pateesa ɻo puuni ɻo waawaayili nti zaani Alikauli Adaka pindigu la gbini, di yi pa lala o ni kpi, dama n yirila zahira sagban' ni di pindigu maa zuyu.

³ Amaa Aduna ni yen niŋ shem ka naanyi kpe luy' kasi maa puuni m-bɔŋɔ: O bom' nayila' polli ɻun ni mali alahichi sanyoo sara mini piɛlaa ɻun ni mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la na.

⁴O zaŋm' binyeribil' piɛl' kasi ye, ka so jinjεŋŋma' piɛlli, ka zaŋ shεlɔr' piɛlli lo o shee ni ka vili bantabiga. Di nyela situr' sheli din be kasi. O sum' kom poi ka naanyi zaŋ li niŋ omaŋa.

⁵Ka o ti che ka Izraelnim' bo bulah' ayi ti o ka o mali alahichi sanyoo sara, ka zaŋ piɛla' yino mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la.

⁶Ka Aduna ti zaŋ nayilaa maa mali ɻun' maŋmaŋ' daalahichi sanyoo sara n-yo o min' o yinŋnim' daalahichi samli.

⁷Di nyaanja ka o naanyi zaŋ bulah' ayi maa ti zali Naawuni tooni Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni,

⁸ka pihi kuya sɔŋ n-lihi nya bulah' ayi maa sunsuuni, kuy' yini ni ti nyela Yawε dini, ka kuy' yini ti nyε Azazel dini.

⁹Ka Aduna ti zaŋ Yawε kuyili ni gbaai buł' so la m-mali sara.

¹⁰Amaa Azazel kuyili ni gbaai buł' so la ḥuna o ni ti zaŋ o la zay' neɔŋ ti Yawε n-yo bε daalahichi samli, ka che ka bε zaŋ o tahi mɔyū ni nti ti Azazel.

¹¹Ka Aduna ti zaŋ omaŋman' nayilaa la na nti mal' o min' o yiŋnim' daalahichi sanyoo sara, ka o ti kɔrigi nayilaa maa mali ḥun' maŋman' daalahichi sanyoo sara.

¹²Ka o ti zaŋ tulaale zim tuyindi laa m-mooi buylim sara maligu bimbini maa zuyu Yawε tooni m-pal' li, ka niŋ tulaale zim din nyom viela nukurigu pali buyi ḥ-ŋmiri li bielabiela n-zaŋ li kpe pateesa maa puuni

¹³nti zaŋ tulaale zim maa niŋ buylim maa ni Yawε tooni, ka che ka di nyohi tuyi kpe bimpindigu din pili Alikauli Adaka la, di yi pa lala o ni kpi.

¹⁴Ka o ti zaŋ o nubila n-niŋ nayilaa maa ʒim m-mihi bimpindigu maa tooni, ka lan zaŋ o nubil' suyi ʒim maa m-mihi bimpindigu maa tooni buyopɔin.

¹⁵ Di nyaanja, ka o kɔrigi niriba maa daalahichi sanyoo sara bulaa la, ka zaŋ o ʒim maa kpe pateesa maa puuni na nti niŋ kaman o ni niŋ nayilaa maa ʒim shem maa, ka zaŋ li mihi adaka pindigu la zuysaa mini adaka maa tooni,

¹⁶din ni che ka o yihi luy' kasi shee maa dayiri ni ni Izraelnim' dayiri mini bε biriginsim ni bε daalahichi la zaa zuyu; ka di simdi ka o niŋ Yawε chirigibu shee suyili din be be sani bε dayiri tuma ni maa lala.

¹⁷Ka o yi ti kpe luy' kasi shee maa ni ni o ti yo alahichi samli, di bi simdi ka so kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni hal ka o ti yo omaŋman' min' o yiŋnim' daalahichi samli ni Izraelnim' zaa daalahichi samli, ka naanyi yina.

¹⁸Di nyaanja ka o naanyi yi n-chaŋ sara maligu bimbini din be Yawε tooni la gbini nti mal' li ka di be kasi, ka zaŋ nayilaa maa mini bulaa maa ʒim sheli n-niŋ binyila din be sara maligu bimbini la ni ti gili.

¹⁹Ka o ti zaŋ o nubil' suyi ʒim maa m-mihi li buyopɔin n-yihi li Izraelnim' dayiri maa ni.

Bua ḥun ʒi alahichi kpe yɔyu

²⁰Ka o yi mali luy' kasi shee maa mini Yawε chirigibu shee suyili maa ni sara maligu bimbini maa ka di be kasi naai, ḥun' zaŋm' bu' neɔŋ la na,

²¹ka ḥun' Aduna ti zaŋ o nuh' ayi pa bu' neɔŋ maa zuyu ni, ka kaŋka Izraelnim' tuumbieri zaa mini bε biriginsim zaa ni bε daalahichi zaa n-zaŋ li ʒili bua maa, ka bε ni pun pii ninvuy' so zali vo bua maa chaŋ mɔyū ni.

²²Ka bua maa ni deei bε tuumbieri zaa ʒi n-chaŋ tingban' neli ni, ka o ti zaŋ bua maa bahi mɔyū maa ni.

²³ Dimboŋɔ nyaanja ka Aduna naanyi kpe Yawε chirigibu shee suyili maa puuni nti yeeg' o ni ye neempiel' sheŋa kpe luy' kasi shee maa sɔŋ nimaani,

²⁴ka su kom luy' kasi shee maa, ka zaŋ omaŋmaŋ' binyera ye n-yina ti mal' o sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la mini niriba sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la n-yo omaŋmaŋ' daalahichi mini niriba maa daalahichi samli.

²⁵Ka zaŋ alahichi sanyoo sara maligu biŋkpam la nyo buyim sara maligu bimbini zuyu.

²⁶Ka ḥun vo bua la tahi Azazel sani la, di simdi ka o pay' o nema ka su kom, di nyaanja ka o naanyi kpe be sansani maa ni.

²⁷Ka be zaŋ alahichi sanyoo sara nayilaa la mini alahichi sanyoo sara bua la, be ni zaŋ sheb' ʒim kpe luy' kasi shee la n-yi be sansani maa ni kpaŋa nti nyo be gbana mini be nimdi ni be bina buyim.

²⁸Ka di simdi ni ḥun nyo li maa pay' o situra ka su kom, di nyaanja ka o naanyi kpe be sansani maa ni na.

Alahichi samli yɔbu dabisili gbibbu

²⁹Dimbɔŋɔ nyela zaligu yi sani sahakam. Gol' so ḥun pahir' ayopɔin biɛyū pia dali, di simdi ka yi lo noli ka di tumiya tuma dindali, yinim' ben nyɛ tinjbihi bee tinzungnim' ben be yi sani,

³⁰dama dindali maa ka be ni yo yi daalahichi samli tin ya, ka yihi ya dayiri ni; yi ni ti yi yi daalahichi zaa dayiri ni Yawε tooni.

³¹Dindali maa ni ti nyela Vuhim Dabisili yi sani, ka di simdi ka yi ti lo noli; di yen nyela zaligu sahakam.

³²Be ni booi kpam bahi maligumaana so zuyu ni ka o leei maligumaana zan' o ba zaani n-ni ti ye binyer' piɛl' kasi m-mali alahichi sanyoo sara maa.

³³O ni ti mali luy' kasi shee maa, ka mali Yawε chirigibu shee suyili maa mini sara maligu bimbini maa, ka yo maligumaaniba mini niriba maa zaa daalahichi samli.

³⁴Ka di simdi ni dimbɔŋɔ nyela zaligu yi sani sahakam ni be yori Izraelnim' daalahichi zaa samli tiri ba yim yuuni puuni. Ka Musa daa niŋ Yawε ni zal' o shem maa.

Ləvinima 17

ʒim kasitali yɛla

¹Ka Yawε daa yeli Musa:

²Yelim' Aduna min' o bidibisi ni Izraelnim' zaa ni man' Yawε ni zali shem m-bɔŋɔ:

³Izrael ninvuy' so yi kɔrigi nahu bee piɛyū bee bua yi sansani ḥɔ ni bee kpaŋa,

⁴ka bi zaŋ o ka Yawε chirigibu shee suyili ḥɔ dunol' ni na nti mali sara ti Yawε o biɛhigu shee ḥɔ, dilan' nyela ḥun mali taali nyevili dibu ni, ka di simdi ni be yihi dilan' o niriba ni.

⁵Dimboño ni ché ka Izraénim' zaŋ bë ni kóriti binneen' shéb' maani sara móyu ni la ka Yawé sanna Yawé chirigibu shee suyili dunol' ḥo ni nti ti maligumaana, ka o zaŋ ba mali suhudoo sara maligu.

⁶Ka maligumaana maa ti zaŋ binžim maa kpaai vie Yawé sara maligu bimbini din be Yawé chirigibu shee suyili dunol' ni la, ka zaŋ biŋkpam nyo buyim ka di nyé din nyom viel' Yawé sani.

⁷Ka di zuyu ché ka bë ku lan kóri binyéra mali alizinnim' bén ḥmani buhi la, bë ni daa sayim bëmaña shéb' sani la. Dimboño yen nyela zaligu bë ȝiemani kam ni.

⁸Ka a ti lan yeli ba yaha ni Izraél ninvuy' so bee saan' shéb' bén be bë sani ninvuy' so yi yen mali bë ni zaŋdi sara shéli nyori buyim la bee sara maligu,

⁹ka bi zaŋ li ka Yawé chirigibu shee suyili dunol' ḥo ni na ti mal' li ti Yawé, bén' yihim' dilan' Yawé niriba ni.

¹⁰Izraél ninvuy' so bee saan' shéb' bén be bë sani ninvuy' so yi ti ḥubi bin' so ḥun kpi nyingo' muni, n suhu ni yiyisi bahi dilan' zuyu, ka yih' o n niriba ni.

¹¹Dama niŋgbuŋ nyevili bela ȝim puuni, ka n ché ka bë zaŋ li pa sara maligu bimbini zuyu tin ya ni di yo yi nyeviya tiliginsim samli. Dama ȝim n-nyé din yori alahichi samli, di ni nyé nyevili la zuyu.

¹²Dinzuyu ka n yeli Izraénima, "Yinim' Izraénim' bee tinzunnim' bén be yi sani, miriya ka yi ḥubi bin' so ḥun kpi nyingo' muni."

¹³Ka Izraél ninvuy' so bee saan' shéb' bén be yi sani ninvuy' so yi go pieli gbaai biŋkɔbigu bee nooŋa ḥun ḥubbu bi chihira, dilan' ḥun' kɔrigim' bini maa ȝim bahi tiŋa, ka niŋ taŋkpayu pa di zuyu.

¹⁴Dama binneŋ kam nyevili nyela o ȝim maa. Dinzuyu ka n yeli Izraénima, "Miriya ka yi ḥubi binneŋ kam ȝim, dama binneŋ kam nyevili nyela o ȝim, ka ḥunkam ḥub' li, bén' yihim' o o niriba ni."

¹⁵Ka ḥunkam ti ḥubi bin' so ḥun kpi nyingo' muni bee biŋkɔbiri ni dar' tɔhi binsheli, dilan' yi nyela tiŋbia bee sana, ḥun' payim' o situra, ka su kom, ka nyé ḥun ni be dayiri ni hal ni zaawuni, di nyaanja ka o naanyi leei ḥun ka dayiri ni.

¹⁶Amaa o yi bi pay' o situra bee n-su kom, o taali maa kul ni ȝi o zuyu.

Lévinima 18

Doo mini pay' tab' bɔbu din chihira

¹Ka Yawé daa yeli Musa:

²Yelim' Izraénima: Man' Yawé n-nyé yi Naawuni.

³Miriya ka yi niŋdi kaman yi ni daa be Ijipti tiŋbɔŋ ni ka bë niŋdi shem la. Ka miriya ka yi ti niŋdi kaman n ni yen zaŋ ya kulisi Keenan tiŋbɔŋ shéli ni ḥo nim' ni niŋdi shem la. Miriya ka yi ti niŋ bë ni niŋdi shem.

⁴Man' Yawε n-nyε yi Naawuni, di simdi ni yi niŋ n ni zali ya shεm n-gbibi n zaligunim' ka dol' li.

⁵ Mani n-nyε Yawε, dinzuyu gbibiya n zaligunim' mini n ni yεli ya shεm, ka tummiya tuun' shεli din ni chε ka daadam be.

⁶Mani n-nyε Yawε. Yi ni so miri ka o ti chε ka o min' o dɔyira dɔni.

⁷So miri ka o ti zaŋ o ma dɔni, dama o nyεla o ba paya ka nyε o ma, di bi simdi ni o zaŋ o dɔni.

⁸ So miri ka o zaŋ o ba pay' dɔni, dama o nyεla o ba paya.

⁹ So miri ka o zaŋ o tizɔpaya dɔni, o yi nyεla o ba bipuyin̄ga bee o ma bipuyin̄ga, bε yi dɔy' o la yiŋa bee luy' shεli polo.

¹⁰So miri ka o zaŋ o bidibiga bipuyin̄ga bee o bipuyin̄ga mi bipuyin̄ga dɔni, dama di nyεla vi tuuni.

¹¹So miri ka o zaŋ o ma nyintaa bipuyin̄ga ɻun nyε o ba dapala dɔni, dama o nyεla o tizɔpaya.

¹²So miri ka o zaŋ o ba tizɔpay' dɔni, dama o nyεla o ba dɔyira ni yεliman̄li.

¹³So miri ka o zaŋ o mapira dɔni, dama o nyεla a ma dɔyira ni yεliman̄li.

¹⁴ So miri ka o zaŋ o ba mabia ɻun nyε doo paya dɔni, dama o nyεla o ma.

¹⁵ So miri ka o zaŋ o bia paya dɔni, dama o nyεla o bia paya, di bi simdi ka o zaŋ o dɔni.

¹⁶ So miri ka o zaŋ o mabia pay' dɔni, dama o nyεla o mabia maa paya.

¹⁷ So miri ka o layim pay' min' o bipuyin̄ga dɔni, ka miri ka o bo o bidibiga bipuyin̄ga bee o bipuyin̄ga mi bipuyin̄ga, bε nyεla pay' shεb' bεn nyε o dɔyiriba ni yεliman̄li. Lala nyεla zay' bieγu.

¹⁸ So miri ka o kpuγ' o pay' mabia pah' o zuyu saha shεl' o pay' maa ni na be o nyεvili ni maa.

¹⁹ Pay' yi nya sɔriliŋ ka di na bi naai, nyin' di mir' o ni a bo o.

²⁰ Miri ka a bo a kpee paya n-kpεh' aman̄' dayiri ni o sani.

²¹ Miriya ka yi ti zaŋ yi bi' so ti ni bε nyo buγim mali buγili Molεk ka di zuyu chε ka yi sayim yi Naawuni yuli. Mani n-nyε Yawε.

²² Di bi simdi ka doo bo o dokpee kaman pay' la, di nyεla din chihira.

²³ Di bi simdi ka doo mini biŋkɔbigu dɔni bee ka pay' zaŋ omaŋ' ti biŋkɔbigu ka o min' o dɔni; di nyεla biriginsim.

²⁴Miriya ka yi ti niŋ dimbɔŋɔnima n-sayim yimaŋa, dama n ni kariti ninvuy' shεb' ka chεri palo tiri ya ɻo zaŋla dimbɔŋɔnim' sayim bεmaŋa.

²⁵Lala ka bε daa niŋ sayim bε tingbɔŋ maa, ka lala zuyu che ka n-daa darigi di tibili, ka di gbuysi di niriba maa bahi maa.

²⁶Amaa yinim' gbibi n ni zali zaligu shεŋa, ka miriya ka yi ni tiŋbia bee saan' so ŋun be yi sani tum din chihiri maa.

²⁷(Dama din chihiri maa ka ninvuy' shεb' bεn daa daŋ yi tooni be tingbɔŋ ŋo ni daa yi tumda, ka di che ka tingbɔŋ maa sayim).

²⁸Di yi pa lala, yi yi sayim tingbɔŋ maa, di ni gbuysi ya bahi kaman di ni daa gbuysi zuliya shεb' bεn daa be yi tooni la bahi shεm la.

²⁹Dama bεnkam ti tum din chihiri maa, bεn' yihim' ba bε daŋ ni.

³⁰Dinzuyu doliya n zaligunima, ka miriya ka yi ti doli ninvuy' shεb' bεn daa pun daŋ be tingbɔŋ maa ni kaya din chihiri la, ka miriya ka yi ti zaŋ li sayim yimanja: Man' Yawε n-nye yi Naawuni.

Levinima 19

Ninvuy' suntali mini viɛnyɛla biɛhigu zaligu

¹Ka Yawε daa yεli Musa:

² Yεlim' Izraεlnim' maa zaa: Bεnya kasi, dama man' Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo bela kasi.

³ Yi ni sokam lum' o ma min' o ba sikuura, ka gbibiya n vuhim dabisa la. Man' Yawε n-nye yi Naawuni.

⁴ Miriya ka yi jεm wuna bee ka yimanjan' ti zaŋ binsheli dooi mali binnana. Man' Yawε n-nye yi Naawuni.

⁵ Yi yi yεn mali suhudoo sara ti Yawε, yin' malimiya li ka di nyε din ni che ka o deei yi sara maa.

⁶Ka yi yi mali sara, di simdi ka yi ŋub' li dindali maa bee dindali cheei biɛy, ka di shεli yi guui zani hal ni daba ata dali, yin' zaŋmiya li nyo buyim.

⁷Yi yi ŋub' li daba ata maa dali, di nyεla din chihira, ka n ku deei li.

⁸Ka ŋunkam ti ŋub' li ni nya tibidarigibo. Dama o sayim Yawε binsheli din be kasi, ka di simdi ka bε yihi lala nir' maa o niriba ni.

⁹Ka yi yi yεn kpuyi yi puri atam, yin' di kpuyiya yi putarisi zaa daatam bee ka yi ti lan labi ti yihi binyiha yi daatam kpuyibu maa nyaanja.

¹⁰Miriya ka yi pɔhi yi puri ni tiwala zaa bee n-gahim yi wain wal' shεŋa din lu tiŋa. Cheliya li ti nandaamba mini saamba. Man' Yawε n-nye yi Naawuni.

¹¹ Miriya ka yi zura bee n-niŋdi tab' bilikɔnsi bee ŋ-ŋmar' tab' ʒiri.

¹² Di ŋmariya ʒiri ka mali n yuli pɔri pɔri, ka di zuyu che ka yi dihi yi Naawuni yuli vi. Mani n-nye Yawε.

¹³ Miri ka a niŋ a kpee fitiina bee n-fa o. A yi bu so paa ka o tum a tuma, nyin' di che ka o liyiri gbe a sani.

¹⁴ Miri ka a yeli noli ti tikpiralana bee n-zan̄ kuyili soŋ zom tooni ni o tuui li, amaa zom' a Naawuni. Mani n-nye Yawε.

¹⁵ Di niŋdiya din bi tuhi yi saria karibu ni, di niŋya faralan' nirlim bee n-che yi ni di yen niŋ shem bundan' zuyu, amaa doliya wuntia soli n-kariti saria.

¹⁶ Di yi kpe n-gari kpe m-be kaman munaafichilana a niriba sunsuuni, ka miri ka a yi n-zani a kpee nyevili yihibu zuyu. Mani n-nye Yawε.

¹⁷ Miri ka a mali jelinsi a suhu ni ni a kpee, amaa che ka a min' a kpee maa ṭoyisi mali yi yetoŋa, di yi pa lala a ni ti tum alahichi o zuyu.

¹⁸ Miri ka a bōh' a kpee biéri bee n-je suli niŋ o, amaa yum' a kpee kaman aman' la. Mani n-nye Yawε.

¹⁹ Gbibiya n zaligunima. Di cheliya ka nay' bal' sheb' zuliya du yi nayinyama. Di biriya bimbira balibu buyi pu' yin' ni, yi mi di yenza taŋgari binyerigu.

²⁰ Doo yi zaŋ o dab' paya ti do' so, ka be na bi yo o zuyu bee ka dab' paya maa na bi yi dabitim ni, ka o dan' maa lan zaŋ o dɔni, di simdi ka be vihi yelli maa. Di bi simdi ka be ku ba, dama paya maa na bi yi dabitim ni.

²¹ Amaa di simdi ka doo maa bo piela ka Yawε sanna Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni nti mali taali sanyoo sara.

²² Ka maligumaana ti zaŋ taali sanyoo sara piela maa mali sara Yawε tooni o ni tum alahichi sheli maa zuyu, ka o nya alahichi che m-par̄.

²³ Yi yi ti paai tiŋgbɔŋ maa ni n-sa tihi balibu kam, di wala ni ti nyela din dibu chihiri yi sani. Di ni ti nyela din chihiri dibu yi sani hal ni yuma ata, ka di bi simdi ni yi di li.

²⁴ Ka yuun' sheli din pahir' anahi ni, di wala zaa ni nyela wal' suma ka ni nyela wumpayibo sara pina Yawε sani.

²⁵ Amaa yuun' sheli din pahiri yuma anu ni, yi ni tooi di di wala, ka lala che ka di woli wala pam tin ya: Man' Yawε n-nye yi Naawuni.

²⁶ Miriya ka yi ŋub' nimdi ka ʒim na be di ni. Di ti bōhimya bayitali bee sotali.

²⁷ Di ti piniya yi tapayisi kobiri bee n-kɔrisi tayı yi teeŋkobiri.

²⁸ Miriya ka yi ti zaŋ bini ŋmahinmahи yimaŋa kpiimba zuyu bee n-chihi yiman' chiha. Mani n-nye Yawε.

²⁹ So miri ka o ti che ka o bipuŋinga leei pagɔrili n-dih' o vi, di yi pa lala, tiŋgbɔŋ maa ni ti leei pagora tiŋgbɔŋ, ka di zuyu che ka ninvuŋ' biɛtali pali di ni.

³⁰ Gbibiya n vuhim dabisa la, ka timiya m biɛhigu shee jilima. Mani n-nye Yawε.

³¹ Miriya ka yi ti leei bukpahinima. Di ti bɔnya bɛ shee din ni che ka bɛ kpɛhi ya dayiri ni. Man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni.

³² Lumiya bɛn zuyuri paligi sizuura, ka timiya ninkura jilima, ka zomiya yi Naawuni; Mani n-nyɛ Yawɛ.

³³ Sana yi be yi tingban' ni, yin' di niŋy' o zay' biɛyú.

³⁴ Sana yi be yi sani, yin' zaŋmiy' o leei tingbia yi sani, ka yur' o kaman yimaŋmaŋ' la. Dama yi gba daa nyɛla saamba ljipti tingbɔŋ ni. Man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni.

³⁵ Miriya ka yi niŋ din bi tu kamaata yi saria karibu ni bee binyɛra wɔyilim buyisibu ni bee di tibisim zahimbu ni bee di galisim zahimbu ni.

³⁶ Di simdi ka yi mali sania maŋa ni zahimbu maŋa ni tahi' maŋa ni kuruwa maŋa: Man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni ḥun daa yihī ya ljipti tingbɔŋ ni na.

³⁷ Ka di simdi ka yi gbibi n ni zali ya zaligu shɛŋa zaa, ka tummiya di tuma. Mani n-nyɛ Yawɛ.

Ləvinima 20

Noli zayisibu tibidarigibo

¹ Ka Yawɛ daa yeli Musa:

² Yɛlim' Izraelnima: Izrael do' so bee saamba bɛn be Izrael do' so yi ti zaŋ o bia ti Molék, bɛn' kum' o; tiŋ' maa nim' bɛn' labim' o kuya.

³ Man' maŋmaŋ' ni ti pa nina lihiri dilana, ka yih' o n niriba ni, o ni zaŋ o bia ti Molék n-ta m biɛhigu shee dayiri, ka dihi n yuli din be kasi ḥo vi zuyu.

⁴ Ka so yi zaŋ o bia ti Molék, ka tiŋ' maa nim' nya ka sɔy' li ka bi ku o,

⁵ dindina n ni pa n nina lihiri doo maa min' o yiŋnima, ka ku o mini ninvuy' shɛb' bɛn zaa dol' o jɛmdi Molék maa.

⁶ Ninvuy' so yi ḥimaligi chaŋ jinwariba sani bee bukpahinim' sani nti doli ba, n ni pa nina lihiri dilana, ka yih' o n niriba ni.

⁷ Dinzuyu malimiya yimaŋa m-be kasi, dama man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni.

⁸ Gbibiya n zaligunima ka tummiya di tuma; Mani n-nyɛ Yawɛ ḥun maani ya ka yi be kasi.

⁹ Dunkam tu o ba bee o ma, bɛn' kum' o, o ni tu o ba bee o ma maa zuyu, o ʒim yihibu maa taali ʒila o zuyu.

¹⁰ Doo yi tum zina ni o kpee paya, bɛn' kum' o mini pay' maa zaa.

¹¹ Doo yi zaŋ o ba pay' dɔni, dilan' nyɛla ḥun nya o ba zayim, ka di simdi ka bɛ ku bɛ niriba ayi maa, ka bɛ ʒim yihibu taali ʒi bɛ zuyu.

¹² Doo yi zaŋ o bia pay' dɔni, bɛn' kum bɛ niriba ayi maa, bɛ tumla taali bɛ ni nyɛ dɔyiri yini zuyu, bɛ ʒim yihibu taali ʒila bɛ zuyu.

¹³ Doo yi dɔni o do' kpee kaman pay' la, bɛ niriba ayi maa tum din chihira, ka di simdi ka bɛ ku bɛ niriba ayi maa, ka bɛ ʒim yihibu taali ʒi bɛ zuyu.

¹⁴ Doo yi kpuyi pay' min' o bia leeg' o payiba di nyɛla ninvuy' biɛtali, ka di simdi ka bɛ nyo doo maa min' o payiba maa buyim din ni che ka ninvuy' biɛtali maa ku lan be bɛ sunsuuni.

¹⁵ Doo yi goli biŋkɔbigu, bɛn' kum' o, ka ku biŋkɔbigu maa gba.

¹⁶ Pay' yi zaŋ omaŋ' ti biŋkɔbigu kam ka o gol' o, bɛn' kum' paya maa mini biŋkɔbigu maa, kumiya ba, ka bɛ ʒim yihibu taali ʒi bɛ zuyu.

¹⁷ Doo yi zaŋ o tizɔpaya ɲun nyɛ o ba bipuyinga bee o ma bipuyinga dɔni n-nya o zayim, ka paya maa gba nya o zayim, di nyɛla vi tuuni, ka di simdi ka bɛ yihiba bɛ niriba ni. O ni zaŋ o tizɔpay' dɔni maa zuyu, di simdi ni bɛ darig' o tibili.

¹⁸ Doo yi zaŋ pay' so ɲun sɔriliṁ na bi naai dɔni m-pirig' o zayim, o yihila pay' maa ʒi' soya zahira, ka pay' maa gba yih' omaŋmaŋ' ʒi' soya zahira, di simdi ka bɛ yihiba bɛ niriba ayi maa zaa bɛ daŋ ni.

¹⁹ Miri ka a bo a piriba bee a mapira, dama nir' yi niŋ lala o dɔyira ka o bo maa, di simdi ni bɛ darigi bɛ tibili.

²⁰ Doo yi zaŋ o ɳahiba pay' dɔni, o ɳahiba maa zayim ka o nya maa, di simdi ni bɛ darigi bɛ tibili; bɛ ku dɔyi bia hal ti kpi.

²¹ Doo yi kpuy' o mabia paya, o tum zay' biɛyu, ka nya o mabia zayim, bɛ ku dɔyi bia.

²² Dinzuju gbibiya n ni zali ya zaligu shɛŋa zaa, ka tummiya di tuma, dina n-ni che ka n ni zaŋdi ya kuni tiŋgbɔn sheli ni maa ti ku gbuŋi ya bahi.

²³ Ka miriya ka yi ti doli n ni kariti zuliya shɛb' ka chéri ya ɳɔ kaya, dama bɛ daa tumdila dimbɔŋɔnim' zaa, dinzuju ka n zayisi ba.

²⁴ Amaa n yɛlila yinima: N ni zaŋ bɛ tiŋgbɔn maa tin ya, ka yi di li fali n-su li. Di nyɛla tiŋgban' sheli din mali bihim mini shiri pam. Man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni ɲun woligi ya ka che zuliya shɛba.

²⁵ Dinzuju di simdi ka yi woligi biŋkɔb' shɛb' bɛn pa dayiri ka che bɛn nyɛ dayiri ni noombihi shɛb' bɛn pa dayiri ka che bɛn nyɛ dayiri. Miriya ka yi ti zaŋ biŋkɔbigu bee noombil' bee binsheli n ni wuhi ni di nyɛla dayiri la kpɛhi yimaŋ' dayiri ni.

²⁶ Di simdi ka yi be kasi n sani; dama man' Yawɛ nyɛla ɲun be kasi, ka woligi ya zulianim' ni ni yi nyɛ n dahalali.

²⁷ Pay' bee doo yi leei jinwara bee bukpaha bɛn' kum' o. Bɛn' labimi ba kuŋa. Be ʒim yihibu taali ni ʒi bɛmaŋmaŋ' zuyu.

Levinima 21

Maligumaaniba biersuntali yela

- ¹Ka Yawε daa yeli Musa. Yεlim' maligumaaniba bεn nyε Aduna bidibisi la ni bε so miri ka o chaŋ o dɔyiri so kuyili nti kpe dayiri ni,
- ²nayila o talahi nira, kaman o ba bee o ma bee o bidibiga bee o bipuyiŋga bee o mabidoo
- ³bee o tizɔpay' ɳun na ʒi doo, (o ni be o sani ka na ka yidan' maa zuyu o ni tooi kpεh' omaŋ' dayiri ni o zuyu).
- ⁴Amaa di bi simdi ka o zaŋ omaŋ' leei kaman o yidan' la o niriba sunsuuni, ka di zuyu che ka o sayim omaŋa.
- ⁵Di bi simdi ka bε pini bε zuyuri sunsuuni bee n-kɔrisi tayı bε teensi bee n-chihi chiha bε niŋgbuna ni.
- ⁶Di simdi ni bε be kasi bε Naawuni sani ka miri ka bε dihi bε Naawuni yuli vi; dama bεna n-nyε bεn zaŋdi bε Naawuni bindira n-nyɔri buyim maani sara tiri Yawε, dinzuyu di simdi ni bε be kasi.
- ⁷Bε miri ka bε ti kpuyi pagɔrili bee bε ni pun sayim pay' so bee pay' so ɳun yi o yidan' yili, dama bε nyεla bεn be kasi bε Naawuni sani.
- ⁸Lihimiya ba kaman bεn be kasi, dama bεna n-zaŋdi yi Naawuni bindira maani sara. Bε nyεla bεn be kasi, dama man' Yawε ɳun mali ya ka yi be kasi maa nyεla ɳun be kasi.
- ⁹Ka maligumaana so bipuyiŋga yi ti gɔri pagɔrisigu n-dih' omaŋ' vi, o ba ka o dihi vi maa, bεn' nyom' o buyim.
- ¹⁰Maligumaana so ɳun leei kpεma o tab' sunsuuni, ka nyε bε ni daa booi kpam bahi so zuyu ni mal' o kasi n-wolig' o zali ni o yεri maligumaana binyera miri ka o che ka o zabiri yirimyirim bee n-dari cheh' o binyera.
- ¹¹O miri ka o ti chaŋ nir' ni kpi n-do luy' shεli. O miri ka o sayim omaŋa, hal di yi nyεla o ba bee o ma.
- ¹²O miri ka o ti yi luy' kasi shee la n-sayim o Naawuni luy' kasi shee maa, dama o Naawuni kpa' shεli din be kasi ka bε boori li bahiri niriba zuyu ni la nyεla din be o zuyu ni. Mani n-nyε Yawε.
- ¹³Di simdi ka o kpuyla pay' so ɳun na ʒi doo.
- ¹⁴O di kpuyi pakoli bee pay' so ɳun yi o yidan' yili bee bε ni pun sayim pay' so bee pagɔrili, amaa o kpuyim' o zuliya ni pay' so ɳun na ʒi doo,
- ¹⁵din ni che ka o ku dih' o bihi vi o niriba sunsuuni. Dama mani n-nyε Yawε ɳun mal' o ka o be kasi.
- ¹⁶Ka Yawε daa lan yeli Musa,

¹⁷“Yelim’ Aduna, ‘A bihi bən be a զiemān’ ni zaa ɳun mali dalinli, ɳun miri ka o mirina ni o ti zaŋ o Naawuni bindirigu mali sara.

¹⁸Dunkam ti mali dalinli ɳun di mirina, do’ so ɳun nyε zoma bee wobiga bee ɳun ninni mali dansi bee ɳun bɔyū yini gari zay’ yini

¹⁹bee do’ so ɳun napɔŋ bee o nuu mali daŋa

²⁰bee gurugulana bee diyili bee do’ so ɳun nina bi ne vienyela bee ɳun mali dɔr’ sheli din zayisiri niŋbuŋ ni bee ɳun mali yu’ kayima bee bε ni yihi do’ so lana.’

²¹Di bi tu ka maligumaana Aduna bidibisi maa ni ɳun mali dalinli ti mirina ni o ti zaŋ Yawε pina maa nyo buyim mali sara; o ni mali dalinli zuyu, di bi simdi ni o mirina ti zaŋ o Naawuni bindirigu mali sara.

²²O ni tooi di o Naawuni bindir’ sheli din nyε zay’ kasi zaa la mini din nyε zay’ kasi la.

²³Amaa o di ti miri sariga la gbinna bee n-ka sara maligu bimbini la gbinna, dama o nyεla ɳun mali dalinli, ka lala che ka o ku dihi n luy’ kasi shee ɳɔ vi; dama mani n-nyε Yawε ɳun mali ba ka bε be kasi.”

²⁴Ka Musa daa yeli Aduna min’ o bidibisi maa ni Izraelnim’ zaa lala.

Ləvinima 22

Sara maligu kasitali

¹Ka Yawε daa yeli Musa.

²Yelim’ Aduna min’ o bidibisi maa ni bε gbaam’ bεmaŋ’ ka che Izraelnim’ ni zaŋ bin’ kasi sheŋa na ti ti ma la din ni che ka bε ku dihi n yuli din be kasi ɳɔ vi; Mani n-nyε Yawε.

³Yelim’ ba, “Yi bihi zaa bən be yi զiemani kam ni so yi ti mali dayiri ka miri binyer’ kasi sheŋa Izraelnim’ ni zaŋ ti man’ Yawε la, n ni yihi dilana n sani. Mani n-nyε Yawε.”

⁴Aduna bihi ni ɳun mali niŋbuŋ dɔr’ bieŋu bee ʒim ni yiri so ni mir’ ka o di bin’ yεr’ kasinim’ la, faashee o ti yi dayiri ni. Dunkam ti shihi bin’ sheli din nyε dayiri ka di nyεla kpima ka o shihi bee do’ so ɳun dɔbilim yi o tooni na,

⁵ka ɳunkam ti shihi biŋbamdigu din ni che ka o kpe dayiri ni bee di yi nyεla ninsal’ sani ka o nya dayiri maa, o dayiri maa yi kul nyε shεlikam;

⁶ninvuy’ so ɳun shihi lala bini maa ni nyεla ɳun be dayiri ni hal ni zaawuni, ka ku di binyer’ kasinim’ la, faashee o su kom.

⁷Wuntaŋ’ yi ti lu saha sheli ka o ni yi dayiri ni, di nyaanja ka o ni tooi di bin’ kasinim’ la, dama o bindirigu m-bala.

⁸O miri ka o di biŋkɔb’ so ɳun kpi nyiŋgo’ muni bee biŋkɔbiri ni dari tɔhi biŋkɔb’ so, ka di kpεh’ o dayiri ni. Mani n-nyε Yawε.

⁹Dinzuyu di simdi ka bε gbibi n zaligunima, di yi pa lala bε yi birigi li, bε ni kpe alahichi ni di zuyu ka kpi. Mani n-nyε Yawε ɻun mali ba ka bε be kasi.

¹⁰Iun pa maligumaana zuliya miri ka o di sara maligu kasi la. Sana yi be maligumaana yiŋ bee maligumaana yi bu so paa, o bi simdi ni o di sara maligu kasi maa.

¹¹Amaa maligumaana yi zaŋ o liyiri da dabili ka o leeg' o ni su so, dabili maa ni tooi di li; ka bε ni dɔyi dab' shεb' o yiŋ' gba ni tooi di o bindirigu maa.

¹²Maligumaana bipuyiŋga yi kuli do' so ɻun pa maligumaana, ɻun miri ka o lan di sara maligu kasinim' maa.

¹³Amaa maligumaana bipuyiŋga yi na bi dɔyi bia ka niŋ pakoli bee n-yi o yidan' yiŋ n-lab' o ba yiŋ' na ti ɣiya kaman o ni daa nyε bia shεm la, o ni tooi di o ba bindirigu maa, amaa ninvuy' so ɻun pa maligumaana yiŋ' nira, ɻun' miri ka o di li.

¹⁴Ka do' so yi bi yuri ka di bin' kasi maa, ɻun' bom' di pirigibu ɣiibunu yim pahi di zuyu n-zaŋ bin' kasi maa ti ti maligumaana.

¹⁵So miri ka o ti ta Izraelnim' ni zaŋ pin' kasi shεŋa na ti mali sara ti Yawε la dayiri,

¹⁶ka che ka bε di bε pin' kasinim' maa, ka di kpεhi ba alahichi ni. Dama mani n-nyε Yawε ɻun mali ba ka bε be kasi."

¹⁷Ka Yawε daa yεli Musa,

¹⁸"Yεlim' Aduna min' o bidibisi la ni Izraelnim' zaa, 'Izrael ninvuy' so bee saan' shεb' bεn be Izrael tingbɔŋ ni yi zaŋ o sara na, ka di nyεla pɔri sanyoo sara bee omaŋmaŋ' suhu yubu sara ni o ti nyo buyim ti Naawuni,

¹⁹yi ni yεn mali sara shεli ka n deei li nyεla yi bo binlɔyu ɻun ka daŋa m-mali sara maa, nayilaa bee piεlaa bee bulaa.

²⁰Miriya ka yi zaŋ binshεli din mali daŋa m-mali sara, dama n ku deei li yi sani.

²¹So yi mali suhudoo sara ti Yawε, ka di nyεla o yεn yola o ni po pɔr' shεli samli bee o kul yεn malila o suhu yubu sara, ka di nyεla o piila o niyi ni bee o pieri ni na, n yi ni deei li, di simdi ka o nyεla ɻun viel' zaa. Di bi simdi ka o mali daŋa.

²²Miriya ka yi ti zaŋ biŋkɔb' so ɻun zom bee biŋkɔb' so ɻun kpahira bee bε ni ti biŋkɔb' so daŋa bee ɣim ni yiri biŋkɔb' so ni bee biŋkɔb' gbani bee biŋkɔb' so ɻun mali yukayima m-mali sara ti Yawε bee n-zaŋ ba nyo buyim sara maligu bimbini zuyu m-mali sara ti Yawε.

²³Nayilaa bee piεlaa ɻun gbali bee o bɔyu zay' yini wɔy' gari di tab' maa bee n-nyε zay' jia n-gari di tab' maa, yi ni tooi zaŋ o na ti mali yi suhu yubu sara, amaa yi yi zaŋ o mali sara ni yi yo yi ni po pɔr' shεli samli, n ku deei li.

²⁴Di zaŋya bε ni ja biŋkob' so lana bee bε ni ŋmahim biŋkob' so lana bee bε ni chahi biŋkob' so lana bee bε ni ŋmaai biŋkob' so lana m-mali sara ti Yawε bee m-mali sara yi tingbɔŋ ni.

²⁵Yi mi di deeya biŋkobigu tinzun nir' sani n-zaŋ o mali sara sheli din nyε yi Naawuni bindirigu sara la. Dama bε nyεla bεn mali dansi; bε ni mali ba tumdi din bi tu kamaata zuyu, n ku deei ba yi sani."

²⁶Ka Yawε daa yεli Musa,

²⁷"Bε yi dɔŋi nayibila bee piebila bee bubila, di simdi ka o be o ma sani n-niŋ daba ayopɔin, ka daba anii zaŋ chana, yi yi zaŋ o nyo buyim mali sara ti man' Yawε, n ni deei li.

²⁸Di yi nyεla nahu bee pieyu, yin' di kɔrigiy' o min' o bia maa zaa dahin yini.

²⁹Ka yi yi yεn mali wumpayibo sara ti man' Yawε, yin' malimiya li din ni che ka n deei li yi sani.

³⁰Ka di simdi ka yi di di zaa din dali maa, di bi simdi ka yi guui sheli zali hal ni biey' asiba. Mani n-nyε Yawε.

³¹"Dinzuŋu di simdi ni yi gbibi n zaligunima ka dol' li: Mani n-nyε Yawε.

³²Miriya ka yi dihi n yuli din be kasi ŋɔ vi, amaa duhimiya n yuli Izraelnim' sani. Mani n-nyε Yawε ŋun maani ya ka yi be kasi,

³³ŋun daa yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na ni n ti leei yi Naawuni. Mani n-nyε Yawε."

Levinima 23

Adiini Churi

¹Ka Yawε daa yεli Musa,

²"Yεlim' Izraelnima, yi ni yεn puhiri chu' shεŋa ka di nyε layingu kasinim' yi sani, ka nyε man' Yawε ni zali chu' shεŋa m-bɔŋɔ:

³ Daba ayɔbu ka yi ni zaŋ tum tuma, amaa dabisi' sheli din pahiri daba ayopɔin nyεla Vuhim Dabisili titali, ka nyε layingu kasi dali. Di bi simdi ni yi tum tuma dindali, di nyεla Yawε Vuhim Dabisili yi ni be luy' shεlikam zaa.

⁴Yawε ni zali chu' shεŋa ka di nyε layingu kasinima, ka nyε yi ni yεn puhiri shεŋa o ni zal' li saha sheli m-bala."

Yayigari mini Bɔrɔbɔro din ka Dabindi

(Kalinlinima 28.16-25)

⁵ Gol' tuuli biey' pinaanahi dali zaawuni nyεla yi ni yεn zaŋdi Yayigari chuyu pina tiri Yawε saha sheli.

⁶Ka goli maa biey' pinaanu dali mi nyεla Bɔrɔbɔro din ka Dabindi Chuyu Yawε sani. Ka yi ni ti ŋubi bɔrɔbɔro din ka dabindi daba ayopɔin.

⁷Di dabisi' tuuli dali, di simdi ka yi layim layingu kasi, ka miriya ka yi tum tuma.

⁸ Amaa malimiya bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la tiri Yawε hal ni daba ayopɔin, dabisi' sheli din pahir' ayopɔin n-nye layingu kasi dali, Miriya ka yi tum tuma dindali.

⁹Ka Yawε daa yeli Musa,

¹⁰"Yεlim' Izraelnima, Yi yi ti paai tin' sheli n ni zaŋ tin ya maa ni nti kpuyi di tingbani maa daatam, yin' zaŋmiya yi ni kpuyi atam sheli maa bindir' tuuli kam bobili na ti ti maligumaana;

¹¹ka maligumaana maa ti zaŋ li gahigahi Yawε tooni din ni che ka o dee i ya. Di simdi ka maligumaana maa zaŋ li gahila Vuhim Dabisili di n-kaai bieyu.

¹²Ka yi ni gahi yi bimbɔba dahin' sheli maa, zaŋmiya pielaan jun paai yuuni ka ka danja m-mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ti Yawε dindali.

¹³Ka yi zaŋ kpam gari zim vielli din tibisim nyε kilogiram ayi n-nyo buyim mali chi sara din nyom viεl' ti Yawε. Ka binnyurigu sara din yen pahi di zuyu n-nyε wain lita yini.

¹⁴Ka di bi simdi ni yi junbi boroboro bee kawaan' chimda bee zay' maha hal ni dindali maa, nayila yi ti zaŋ Naawuni sara maligu maa na poi. Di nyela zaligu sahakam yi ʒiemani kam ni iuy' shelikam zaa yi ni be."

Puri atam kpuyibu chuyu

(Kalinlinima 28.26-31)

¹⁵Ka yi ni zaŋ yi bimbɔba maa na ti mali gahibu sara vuhim dabisi' sheli dali maa neei bieyu, yin' kalimiya dabisa hal ti paai bakɔi ayopɔin dede,

¹⁶ka yi zani Vuhim Dabisili dali neei bieyu maa n-kali hal ni biey' pihinu, di nyaanja ka yi naanyi zaŋ chi mini kawaan' pala na ti mali chi mini kawana sara ti Yawε.

¹⁷Di simdi ka yi zaŋ yi biɛhigu shee boroboro kpil' ayi sheli bε ni zaŋ zim kuruwa ayi malina, ka bε ti zaŋ gahi. Di simdi ka di ti nyela zim vielli, ka yi ti niŋ dabindi niŋ di ni, ka di leei bindir' tuuli sheli yi ni zaŋ ti Yawε.

¹⁸Ka yi ti zaŋ yuun' yini piɛbihu ayopɔin bεn ka dansi mini nayilaa ni pielaah ayi m-pahi boroboro maa zuyu na, ka di ti niŋ bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim tiri Yawε la m-pahi di kawana mini chi sara maligu zuyu, ka yi zaŋ li nyo buyim ka di leei din nyom viεl' Yawε sani.

¹⁹Ka yi zaŋ bulaa mali alahichi sanyoo sara maligu, ka zaŋ piɛlabihu ayi bεn paai yuun' yini m-mali suhudoo sara.

²⁰Ka maligumaana ti zaŋ di mini bindir' pala boroboro ni piɛbihu ayi n-gahigahi, ka di leei gahibu sara Yawε sani. Di ni ti nyela din be kasi Yawε sani, ka bε zaŋ ti maligumaana maa.

21 Dindali maa di simdi ka yi moli molo, ka layim layingu kasi, ka di tumiya tuma, di nyela zaligu ȝiemani kam ni yi bihigu shee zaa.

22 Ka yi yi yen kpuyi yi puri atam, yin' di kpuyiya putariga bindira, yi mi di ti labiya ti yihii binyiha di ni yaha. Cheliya li ti nandaamba mini saamba. Mani Yawε n-nyε yi Naawuni.

Yuuñ' palli chuyu
(Kalinlinima 29.1-6)

23 Ka Yawε daa yeli Musa,

24 "Yεlim' Izraelnima, Gol' so ȝun pahir' ayopɔin dahin yini dali, di simdi ka yi zañ li leei vuhim dabisili, ka piëbi kikahi n-layim jem Naawuni.

25 Di ti tumiya tuma, amaa lee ti malimiyla bε ni zañdi sara sheli nyori buyim la ti Yawε."

Sanyoo dabisili
(Kalinlinima 29.7-11)

26 Ka Yawε daa yeli Musa,

27 "Gol' so ȝun pahir' ayopɔin ȝo bieyu pia dali ni nyela sanyoo dali, ka di ni ti nyela yi layingu kasi saha, ka di simdi ni yi ti lo noli, ka mali bε ni zañdi sara sheli nyori buyim la ti Yawε.

28 Miriya ka yi ti tum tuun' sheli dindali, dama di nyela sanyoo dali, ka bε ni yo yi daalahichi samli tin ya Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo sani.

29 Dinzuyu ninvuy' so ȝun ti bi lo noli dindali maa, bεn' yihim' o n niriba ni.

30 Ka ninvuy' so ȝun ti tum tuma dindali maa, n ni yihii dilan' maa niriba sunsuuni.

31 Di ti tumiya tuma, di nyela zaligu yi ȝiemani kam ni sahakam yi ni be luy' shelikam zaa.

32 Di ni ti nyela Vuhim Dabisili yi sani, ka yi ni ti lo noli goli maa daba awεi dali zaawuni. Yi ni ti gbibila yi Vuhim Dabisili maa zaawuni hal ti lan paai zaawuni."

Suya chuyu
(Kalinlinima 29.12-40)

33 Ka Yawε daa lan yeli Musa,

34 "Yεlim' Izraelnim' zaa: Gol' so ȝun pahir' ayopɔin maa biey' pinaanu dali, zañmiya daba ayopɔin m-puhi Naawuni chuyu din nyε suañ tibu chuyu la.

35 Di piligu dali ti nyela layingu kasi dali. Di ti tumiya yi dabisili kam tuma dindali maa.

36 Zañmiya daba ayopɔin m-mali sara sheli bε ni zañdi nyori buyim la ti Yawε. Dabisili sheli din pahir' anii dali, di simdi ka yi laying layingu kasi, ka mali bε ni zañdi sara sheli nyori buyim la ti Yawε, di nyela layingu tibisili; di ti tumiya tuma dindali maa.

³⁷“Yawε ni zali chu’ shεŋa ka di nyε yi ni yεn mooni shεŋa, ka di nyε layingu kasi dabisa m-bala, ka yi zaŋdi yi pina nyɔri buyim maani sara, ka maani bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini chi sara ni sara maligunima ni binnyura sara maligunima n-tiri Yawε dabisi’ sheli din simdi ni yi mal’ li,

³⁸m-pahi Yawε vuhim dabisa la mini yi pina ni yi ni po pɔri shεŋa sara ni yi suhuyubu sara shεŋa yi ni maani tiri Yawε la zaa zuyu.

³⁹“Gol’ so ɔnun pahir’ ayopɔin maa biεy’ pinaata dali, yi yi ti kpuyi tingbani maa puri atam, yin’ zaŋmiya daba ayopɔin m-puh Yawε chuyu maa. Di piligu gba ni ti nyεla vuhim dabisi’ tibisili dali, ka di daba anii dali gba ni ti nyεla vuhim dabisi’ tibisili dali.

⁴⁰Ti zaŋmiya ti’ viela wala mini abie tihi vari ni ti’ shεŋa din mali vari wulikpana ni kul’ tihi na di piligu dali maa nti wuhi yi suhupielli Yawε tooni hal ni daba ayopɔin.

⁴¹Zaŋmiya daba ayopɔin puhi li ka di leei Naawuni chuyu yuuni puuni. Di nyεla zaligu sahakam yi ɔiemani kam ni, ka di simdi ka yi gbib’ li la gol’ so ɔnun pahir’ ayopɔin maa ni.

⁴²Yi ni ti be suya ni hal ni daba ayopɔin. Izrael tingbihi zaa ni ti bela suya ni.

⁴³Ka yi ɔiemannim’ ti baŋ ni n ni daa yihi Izraεlnim’ Ijipti tingbɔŋ ni na la, n daa che ka bε bela suya ni. Man’ Yawε n-nyε yi Naawuni.”

⁴⁴Di saha ka Musa daa zaŋ Yawε ni zali chu’ shεŋa puhibu maa n-wuhi Izraεlnima.

Levinima 24

Firilanim’ lihibu (Yibu 27.20-21)

¹Yawε daa lan yεli Musa:

²Zalim’ Izraεlnim’ ni bε bom’ bε ni dooi olivi kpa’ sheli din nyε alali na nti niŋdi firilanim’ maa puuni din ni che ka firilanim’ maa diri saha shεlikam.

³Ka Aduna ti nyɔr’ li zaani Alikauli Adaka la gbini Yawε tooni pateesa la nyaanja jεmbu suyili maa puuni zaawuni hal ni asiba sahakam. Di ni ti nyεla zaligu sahakam yi ɔiemani kam ni.

⁴Di simdi ka o ti zaŋ firilanim’ maa tamtam salima firilatamdigu maa zuyu ka di doli soli Yawε tooni sahakam.

Bε ni zaŋ bɔrɔbɔro sheli mali sara ti Naawuni

⁵Ka a ti zaŋ zim vielli mali bɔrɔbɔro kpil’ pinaayi. Zaŋm’ zim kilogiram yini m-mali bɔrɔbɔro kpilli kam.

⁶ Ka a zaŋ li sɔŋ pie taba kulis’ ayi salima teebuli la zuyu. Kul’ yini kam zuyu zay’ kpil’ ayɔbu.

⁷Ka a zaŋ firanki tulaale zim alali pahi kul yini kam zuyu, ka yi ti zaŋ li pahi bɔrɔbɔrɔ maa zuyu nyo buyim mali sara ti Yawε, ka di leei shɛhira.

⁸Vuhim Dabisili dali kam, Aduna ni zaŋdi li zaani ka di doli soli Yawε tooni kaman Izraelnim' ʒieyimtali, ka di leei alikauli sahakam.

⁹ Ka di ni ti nyɛla Aduna min' o bidibisi la ni su sheli, ka bɛ ni ti di li luy' kasi shee la, dama di nyɛla o tarili din be kasi zaa, bɛ ni zaŋ binshɛŋa nyo buyim mali sara ti Yawε puuni; ka di nyɛla o ni su sheli sahakam.

Tibidarigibo din tuhi ka dayiri ka di ni

¹⁰Izrael pay' bia ŋun ba daa nyɛ Ijipti do' so daa doli Izraelnim' maa chana, ka Izrael pay' bia maa mini Izrael doo daa ti zabi bɛ sansani maa ni.

¹¹Ka Izrael pay' bia maa daa tu Naawuni, ka bɛ zaŋ o tahi Musa sani. O ma yuli n-daa booni Shɛlomit, o daa nyɛla Dibiri bipuyinga, ka nyɛ Dan zulyi ni nira.

¹²Ka bɛ daa zaŋ o kpɛhi duu, ka guhiri ni Yawε ti yɛli ba o yubu ni nyɛ shɛm.

¹³Ka Naawuni daa yɛli Musa,

¹⁴"Zaŋm' ninvuy' so ŋun tu ma maa yihi sansani maa kpaŋa nti che ka bɛn zaa wum o ni tu ma shɛm maa zaŋ bɛ nuhi pa o zuyu ni, ka che ka Izraelnim' maa zaa lab' o kuya.

¹⁵Ka a yɛli Izraelnima, 'Dunkam tu Naawuni, dilan' daalahichi ni ʒin' o zuyu.

¹⁶Dunkam ti mo Yawε, o yi nyɛla Izrael tiŋbia bee sana, bɛn kum o, Izraelnim' maa zaa bɛn' labim' o kuya.'

¹⁷ "Dunkam ku ninsala, bɛn' kum' o.

¹⁸Dunkam ku biŋkɔbigu, ŋun' bom' biŋkɔb' so yo o samli; nyɛvili la nyɛvili.

¹⁹"So yi ti o kpee dalinli, bɛn' niŋm' o gba o ni niŋ shɛm maa labisi.

²⁰ So yi kabi o kpee kɔbili, bɛn kabim' o dini labisi, ka ŋun fɔy' o kpee nini bɛn' fɔyimi o dini labisi, ka ŋun ŋme n-kabi o kpee nyini bɛn' ŋmɛm' kab' o dini labisi. O ni ti o kpee maa dalinli shɛm, di simdi ka bɛ niŋ o gba lala.

²¹Dunkam ku biŋkɔbigu, ŋun bom' so yo o zuyu, ka ŋunkam ku ninsala, bɛn' kum' o.

²²Tiŋbihi mini saamba zaa zaligu yɛn nyɛla zay' yini; dama man' Yawε n-nyɛ yi Naawuni."

²³Ka Musa daa yɛli Izraelnim' maa lala, ka bɛ daa zaŋ ninvuy' so ŋun daa tu Naawuni maa yi bɛ sansani maa kpaŋa nti lab' o kuya. Izraelnim' maa daa tum Yawε ni zali Musa shɛm maa.

Levinima 25

Yuuni din pahir' ayopɔin

(Zaligu 15.1-11)

¹Ka Yawε daa yεli Musa Sinai Zoli zuγu,

²“Yεlim’ Izraεlnima: Yi yi ti paai n ni zaŋ tiŋgbɔŋ shεli tin ya la ni na, tiŋgbɔŋ maa yεn malila di vuhim yuuni Yawε sani.

³Yi ni ti biri yi bimbira yuma ayɔbu, ka wahi yi wain tih wula nyoya ni bahi, ka pɔhi di wala hal ni yuma ayɔbu.

⁴Amaa yuun’ shεli din pahir’ ayopɔin ni nyεla tiŋgbɔŋ maa vuhim yuuni, di nyεla Yawε vuhim yuuni; di ti biriya yi puri bee n-wahi yi wain tih wula nyoya ni bahi.

⁵Ka bindir’ shεŋa din bili di toli yi puri ni, yin’ di ti kpuçiya di daatam, ka yi ni bi wahi yi wain ti’ shεŋa wula nyoya ni ka di wali wala, yin’ di pɔhiya li, di ni ti nyεla tiŋgbɔŋ maa vuhim yuuni.

⁶Tiŋgbani maa vuhim yuuni maa ni ti niŋ bindira tin ya, yi mini yi daba bεn nyε payiba mini dɔbba ni yi ni bu shεb’ paa ni san’ kam ɔn be yi sani

⁷ ni yi niyi mini biŋkɔb’ shεb’ bεn be tiŋgbɔŋ maa ni, binshεyukam din ti yεn bili yi tiŋgbɔŋ maa ni na ni ti nyεla bindirigu.”

Nεma labisi ti yuuni

⁸“Kalimiya yuma ayopɔin Ʒiibuyopɔin. Di yuma maa ni ti nyεla yuun’ pihinuyinika.

⁹Ka goli so ɔn pahir’ ayopɔin bieγu pia dali, yin’ chε ka bε piεb’ kikahi pampam. Ka dabisi’ shεli din nyε samli yɔbu dali maa, yin’ chεliya ka bε piεbi kikahi gili yi tiŋgbɔŋ maa ni zaa.

¹⁰Ka yi ti zaŋ yuun’ shεli din pahiri pihinu la leei yuun’ kasi, ka moli yolisim nyabu molo ti bεnkam be yi tiŋgbɔŋ maa ni zaa. Di ni ti nyεla nεma labisi ti yuuni yi sani, ka sokam ni ti labi ti su o ni di pun su shεlikam, ka lab’ o malibu sani.

¹¹Yuun’ shεli din pahiri pihinu maa ni ti nyεla nεma labisi ti yuuni yi sani. Di yuuni maa ni, di ti biriya bee n-kpuyi bindir’ shεŋa din bili di toli bee m-pɔhiya yi ni bi wahi yi wain ti shεŋa wula nyoya ni wala.

¹²Dama di nyεla nεma labisi ti yuuni yi sani; di ni ti nyεla yuuni din be kasi; yi ni ti dila binshεŋa din bili mɔγu ni di yuuni maa.

¹³“Yuun’ shεli din nyε nεma labisi ti yuuni maa puuni, sokam ni ti labi ti su o ni di pun su binshεyukam.

¹⁴Ka a yi kɔhi binshεli ti a kpee bee a yi da binshεli a kpee sani, yin’ di ɔnariya taba.

¹⁵A ni da binshεli a kpee sani ka di dolila chuyu maa puhibu nyaanja yuma kalinli yaakaza tariga. Ka o mi kɔhi li ti a ka di dol’ a ni yεn kpuyi atam yuma shεm tariga.

¹⁶Yuma maa yi galisi, nyin' pahimi liyiri, ka yuma maa yi bi galisi, nyin' filimmi liyiri maa, dama a ni yen kpuyi atam shem ka o kohiri tir' a maa.

¹⁷Miriya ka yi jariti taba, amaa zomiya yi Naawuni, dama man' Yawε n-nyε yi Naawuni."

Muyisigu din be yuun' sheli din pahir' ayopɔin maa ni

¹⁸"Dinzuγu gbibiya n ni zali ya zaligu shεŋa, ka tummiya di tuma din ni chε ka yi ti be tingboŋ maa ni ka barina sheli kani.

¹⁹Tingboŋ maa ni ti niŋ bindira ka yi di n-tiyi, ka be ni ka barina sheli kani.

²⁰"Ka yi yi bɔhi 'Ti yi bi biri bee ti yi bi kpuyi puri atam yuun' sheli din pahir' ayopɔin maa ni, bɔ ka ti ti yen dira?'

²¹N ni niŋ n daalibarika niŋ tingboŋ maa ni yuun' sheli din pahir' ayɔbu maa ni din ni chε ka di niŋ yuma ata bindira.

²²Ka yi yi ti yen biri yuun' sheli din pahir' anii ni, yi ni ti dirila bindir' kura, ka yi ti kul ni dirila bindir' kura maa hal ni yuun' sheli din pahir' awei, ka bindir' pala ti naanyi niŋ."

Tingbani labisi ti ŋun su li yεla

²³Miriya ka yi zaŋ tingbani kɔhi ti so ka o su li sahakam, dama tingbani maa nyεla n dini, yi nyεla tinzunnim' mini saamba n sani.

²⁴Ka yi ni su tingboŋ maa luy' shεlikam zaa, zalimiya nir' ni yen kɔh' o tingbani ka ti lan yo di zuyu ka deei li saha sheli.

²⁵Fara yi gbaag' a mabia ka o kɔh' o tingban' sheli ti a, o daŋ ni ninvuy' so ŋun pa o zuyu n-ni kana ti yo o mabia maa ni kɔhi sheli maa zuyu ka deei li.

²⁶Ka so yi ka ninvuy' so ŋun ni yo ka deei li, dindina omaŋmaŋ' yi nya liyiri ka ni tooi yo di zuyu ka deei li,

²⁷yin' chεliya ka o mal' o ni daa kɔhi li yuun' sheli maa zaŋ kana di saha maa laasabu, ka yo lay' sheli din pahi ti o ni daa kɔhi li ti so maa, ka bε labis' o tingbani ti o.

²⁸Amaa o yi ka yiko din ni tooi yo di zuyu ka deei li, dindina o ni kɔhi sheli maa kul ni kpalim be ŋun da li maa nuu ni hal ni nεma labisi ti yuuni la ni. Di yuuni maa ni, di simdi ka bε deei li n-labisi ti o.

²⁹So yi kɔhi yili bε ni me goondaa gili tin' sheli ni, o ni tooi yo di zuyu ka deei li yuun' muni nyaanja, dama di yi paai yuun' muni o mali soli ni o yo di zuyu ka deei li.

³⁰Ka o yi bi yo di zuyu ka deei li yuuni maa puuni, dindina yili din be bε ni me goondaa gili tin' sheli ni maa ni leela ŋun da li maa dini sahakam o ʒieman' ni, ka di bi simdi ka bε ti deei li nεma labisi ti yuuni la ni.

³¹Amaa yiya din be tingpan' shεŋa bε ni bi me goma gili ni, din' mini puri din be mɔγu ni ni ti nyεla yim, bε ni tooi yo di zuyu ka deei li, ka ni ti tooi lan deei li nεma labisi ti yuuni maa ni.

³²Di zaa yoli Levinim' bεn tinsi dina, yiya shεŋa din be bε ni su fɔntin' shεŋa ni, bεn' Levinim' maa ni tooi yo di zuyu ka deei li saha shεlikam.

³³Ka Levi so yi bi yo di zuyu kaman o ni mali soli ni o niŋ shεm maa, dindina o ni kɔhi yili sheli bε ni su fɔn' tin' sheli ni maa, bεn' ti deemi yili maa ti o nεma labisi ti yuuni la ni, dama yiya shεŋa din be Levinim' fɔntinsi ni nyεla bε ni su sheli Izraεlnim' sani.

³⁴Amaa pu' shεŋa din be bε fɔntinsi maa tingban' ni, di bi simdi ka bε kɔhi dina, dama di nyεla bε ni su sheli saha shεlikam.

Faranim' sama dihibu

³⁵ Ka fara yi gbaag' a mabia ka o ku lan tooi gbib' omaŋa, nyin' gbib' o ka chε ka o be a sani kaman sana bee tinzun nir' la.

³⁶Miri ka a chε ka o niŋ a nyɔri bee m-pah' a binsheli, amaa zom' a Naawuni, ka chε ka a mabia maa kul be a sani.

³⁷Miri ka a zaŋ a liyiri paŋ o ka bɔri ni a niŋ nyɔri bee n-kɔhi bindirigu ti o ka niŋ nyɔri.

³⁸Man' Yawε n-nyε yi Naawuni ŋun daa yihi ya ljipti tingbɔŋ ni na ni n ti zaŋ Keenan tingbɔŋ ŋɔ tin ya; ka nyε yi Naawuni.

Daba chε m-bahi

³⁹Ka fara yi gbaag' a mabia ŋun ʒi m-bay' a, ka o zaŋ omaŋ' pa talima a sani, nyin' di chε ka o tumdi tuma kaman dabili la,

⁴⁰o ni bela a sani kaman padira bee tumtumda n-tumd' a tuma hal ni nεma labisi ti yuuni la ni.

⁴¹Di saha o min' o bihi ni yi a sani n-lab' o dɔyiriba sani ti ʒin' o yaannim' tingban' ni.

⁴²Dama bε nyεla n tumtumdiba, n ni daa yihi shεb' ljipti tingbɔŋ ni na; di bi simdi ka yi kɔhi ba kaman daba la.

⁴³Amaa zom' a Naawuni, ka di zaŋ ninkuunsi gbib' o.

⁴⁴Di yi nyεla yi bɔrla dabidɔbba mini dabipayiba, yi ni tooi da dabidɔbba mini dabipayiba zuliya shεb' bεn gili ya sani.

⁴⁵Yi ni tooi lan da saan' shεb' mini tinzunnim' bεn be yi sani mini bε malibu ni dɔyi bi' shεb' yi tingbɔŋ maa ni bε sani, ka bε leei yi sulinsi.

⁴⁶ Yi ni tooi zaŋ ba ti yi bidibisi, ka bε di ba fali yi kalinsi nyaanja, ka bε leei bε ni su shεba sahakam. Yi ni tooi zaŋ bεna n-leei yi daba, amaa yi mabihi bεn nyε Izraεlnim' bεna, di zaŋya ninkuunsi su taba.

⁴⁷ Sana bee tinzun nir' yi be yi sani ka ti leei bundana, ka yi mabia mi leei faralana, ka zaŋ omaŋ pa talima san' maa bee tinzun' nir' maa bee san' maa yiŋ' ninvuy' so sani,

⁴⁸ dindina bε ni tooi yo o zuyu ka deeg' o o ni zaŋ omaŋ' pa talima maa nyaanja, o mabihi ni yino ni tooi yo o zuyu ka deeg' o

⁴⁹ bee o bapir' bee o bapir' bia ni tooi yo o zuyu ka deeg' o bee o daŋ ni ninvuy' so ḥun nyε o talahi nir' ni tooi yo o zuyu ka deeg' o yi ti nya buni o ni tooi yo ka deeg' omaŋ.

⁵⁰ O min' o ni daa zaŋ omaŋ' pa talima ninvuy' so sani maa ni mali laasabu o ni daa zaŋ omaŋ' pa talima yuun' shεl' ni maa hal ti paai nεma labisi ti yuuni la, ka o ni yεn yo lay' shεli ka deeg' omaŋ' ni dolila di yuma. O ni daa be o talima lan' maa yiŋ' saha shεli maa, di simdi ka bε mali di liyiri laasabu kaman padir' yori ni nyε shεm.

⁵¹ Ka yuma din kpalim maa yi na galisi, ḥun' yom' o ni daa dee i lay' shεli yuma maa zuyu, ka di nyε o ni yo lay' shεli ni o deeg' omaŋ.

⁵² Amaa yuma maa yi kpalim biɛla ni nεma labisi ti yuuni maa, dindina ḥun' chε ka o mini dilan' mali yuun' shεŋa din kpalim ni o tum tuma maa laasabu, ka o labisi di liyiri ti o ka deeg' omaŋ.

⁵³ Ka di simdi ni o be o sani yuuni kam kaman padir' la. Di bi simdi ka o zaŋ ninkuunsi gbib' o yi ninni.

⁵⁴ Ka o yi bi tooi deeg' omaŋ' soya ḥo zaa puuni, dindina bεn' bahim' o min' o bihi nεma labisi ti yuuni maa ni.

⁵⁵ Dama n tumtumdiba n-nyε Izraεlnima. Be nyεla n tumtumdi' shεba n ni daa yihi Ijipti tingbɔŋ ni na. Man' Yawε n-nyε yi Naawuni.

Lεvinima 26

Alibarika din be noli deebu ni
(Zaligu 7.12-24; 28.1-14)

¹ Miriya ka yi mali binnana bee n-zaŋ dari kpe biŋŋmahima bee n-sa daantalisi bee n-zaŋ kuŋa biŋŋmahima sa yi tingbɔŋ ḥo ni n-jεmdi li, dama man' Yawε n-nyε yi Naawuni.

² Gbibiya n vuhim dabisa la, ka timiya m biɛhigu shee jilima. Mani n-nyε Yawε.

³ Yi yi doli n noli, ka gbibi n zaligunima ka tumdi di tuma,

⁴ dindina n ni tin ya sakom saa mibu saha, ka chε ka tingbani maa bindira niŋ pam, ka yi puri ni tihī wali wala.

⁵ Ka yi ti bu chi hal ni wain tihi wala pohibu saha, ka pohi wain tihi wala hal ni biribu saha. Yi ni ti di n-tiyi, ka be tingboñ maa ni ka yel' sheli kani.

⁶ Ka n tin ya suhudoo yi tingboñ maa ni, ka yi ti dɔni tiŋa, ka so ku varisi ya. N ni ti yihì biŋkɔb' bieri tingboñ maa ni, ka so ti ku lo tɔbu n-kpe yi tingboñ ni.

⁷ Ka yi ti kari doli yi dimnima n-zan̄ takɔbi ku ba.

⁸ Yi niriba anu ni ti kar' doli niriba kɔbiga, ka yi niriba kɔbiga ni ti kar' doli niriba tuhi' pia n-zan̄ takɔbi ku yi dimnim' maa.

⁹ N ni ti niŋ alibarika niŋ yi ni, ka chɛ ka yi dɔyi bihi n-nabi pahi, ka n kul gbibi n ni daa lɔn ya alikauli shel' la.

¹⁰ Ka yi ti di bindir' kura hal ni saha sheli, ka yi ni ti kɔrigila bindir' kura ka su zay' pala.

¹¹ Ka n ni ti be yi sani, ka ku lan zayısi ya.

¹² N kul ni be yi sani chana, ka nyɛ yi Naawuni, ka yi nyɛ n niriba.

¹³ Man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni ḥun daa yihì ya Ijipti tingboñ ni na ni di chɛ ka yi ku lan nyɛ bɛ daba, n kabi yi nyiŋgoya ni dapuhi la, ka chɛ ka yi tooi chana ka yi zuŷuri ʒe tibi.

Nol' zayisibu tibidarigibo

(Zaligu 28.15-68)

¹⁴ Amaa yi yi ku wum n yeligu, ka ku tum zaligunim' ḥo zaa tuma,

¹⁵ ka ʒiem n zaligunim' ka zayısi li yi suhu ni, ka bi niŋ n zaligunim' maa zaa ni yeli ni yi niŋ shem, amaa ka sayim n daalikauli,

¹⁶ dimboñɔ ka n yen niŋ ya, n ni chɛ ka dabiem gbahi ya, ka chɛ ka dɔr' sheli din bahiri nir' yoli lu yi zuŷu, dɔr' sheli din sayindi nina ka nyɛ din diri nyevili. Ka yi ti biri yi bimbira yoli, dama yi dimnima n-ni ti di li.

¹⁷ N suhu ni ti yiysi bahi yi zuŷu, ka yi dimnim' ti nyaŋ ya, ka sun ya. Ka yi ti guura ka so bi kariti ya.

¹⁸ Ka dimboñɔnim' yi ti niŋ ka yi bi deei n noli, di saha n ni darigi yi tibili ʒiibuyopɔin yi daalahichi zuŷu.

¹⁹ N ni ti sayim yi ni mali karimbaan' sheli nyuri bara maa, ka chɛ ka yi sagbana mi be kaman kurigu la,

²⁰ ka yi tingbani mi ti be kaman tahizieyu. Yi ni ti yihì yi yaa tum tuma yoli, ka yi tingbani ku niŋ bindirigu, ka di tihi gba ti ku wali wala.

²¹ Di saha yi yi ti na kul zayısi n noli ka ku doli ma, n ni chɛ ka alobo lu yi zuŷu ʒiibuyopɔin kaman yi daalahichi ni galisi shem tariga.

²² N ni ti chɛ ka moyu ni biŋkɔbiri lu yi zuŷu, ka bɛ be yi sani n-gbahi yi bihi mini yi niyi n-chɛ ka yi kalinli filim, ka yi soya bili mɔri.

²³N yi darigi yi tibili η-ηɔ ka yi bi labi n sanna ka na kul kperila yɔyu,

²⁴dindina n gba ni chen ya, ka mmaŋmaŋ' ni ti ŋmen' ya buyopɔin yi daalahichi zyu.

²⁵N ni ti zaŋ takɔbi lu yi zuyu n-kun ya bɔhi bieri alikauli la zuyu. Ka yi yi ti zo n-kuli yi fɔntinsi ni, n ni chε ka alobɔ lu yi zuyu, ka zaŋ ya niŋ yi dimnim' nuu ni.

²⁶N ni ti filim yi bɔrɔbɔro zaya, ka payiba pia ni ti mali yi bɔrɔbɔro dubil' yini puuni, ka ti filim yi bɔrɔbɔro maa tibisim, ka yi ti ŋub' li ka bi tiyi.

²⁷Amaa dimbɔŋɔ yi niŋ, ka yi na kul zayisi ni yi ku wum n yeligu, ka kul kperi yɔyu ka cheri ma,

²⁸dindina n ni zo ni suhuyiyisili ka chen ya, ka mmaŋmaŋ' darigi yi tibili buyopɔin yi daalahichinim' maa zyu.

²⁹Yi ni ti ŋubi yi bidibisi mini yi bipuyinsi.

³⁰Ka n ni ti sayim yi jɛmbu shɛhi zaa, ka wurim yi tulaale zim sara maligu bimbina, ka ti zaŋ ya zay' kpima pa yi buy' kpima zyu, ka zayisi ya ni n suhu zaa.

³¹Ka n ti bahi yi fɔntinsi yoli, ka chε ka yi jɛmbu shɛhi leei dabari, ka m bayɑ ku lan be yi binyera din nyom viɛl' ni.

³²N ni sayim tingbɔŋ maa, ka di ti gari yi dimnim' bɛn ti yen kana ti be di ni.

³³N ni ti ŋooi takɔb' lu yi zuyu wurim ya kpɛhi zuliya shɛb' ni, ka yi tingbɔŋ leei dabari, ka chε ka yi fɔntinsi ti bahi yoli.

³⁴Di saha ka tingbɔŋ maa ni ti di di vuhim dabisa nyayisim, saha sheli zaa yi ni ti yen be yi dimnim' tingbɔŋ ni ka di leei dabari maa, di saha maa di ni vuhi, ka di di vuhim dabisa nyayisim.

³⁵Di ni ti yen kpalim dabari saha sheli maa ni zaa di ni ti vuhi vuhim sheli yi ni daa be nimaani ka di bi nyari yi vuhim dabisa dal' la.

³⁶Ka yi ninvuy' shɛb' bɛn ti kpalim, n ni zaŋ dabiɛm pam niŋ bɛ suhuri ni bɛ dimnim' tingbɔŋ maa ni; ka pɔhim yi ti ʒiɛri vayu ka bɛ wum di damli bɛ ni guui, bɛ ni ti guui kaman nir' ni guui ni o tiligi takɔbi kum ni shɛm la. Bɛ ni ti lu ka so bi kari doli ba.

³⁷Bɛ ni ti tuuri taba kaman bɛ yen zomi yi takɔbi kum ni la, ka so bi kari doli ba, ka yi ti ku mali yiko din ni tuhi yi dimnima.

³⁸Ka yi ti kpi tinzunnim' maa sunsuuni, ka yi dimnim' maa tingbani ti vali ya.

³⁹Ka yi ni bɛn ti kpalim ni ti bahi yoli yi dimnim' tingbɔna ni bɛ mini bɛ yaannim' daalahichi zyu, bɛ ni ti bahi yoli kaman bɛ yaannim' maa.

⁴⁰Amaa bɛ yi ti tiligi sayi bɛ daalahichi shɛŋa bɛ ni daa tum ma bɛ yɔhiŋ puuni la mini bɛ ni zayisi ma dolibu,

⁴¹ka di zuyu chε ka n gba zayisi ba ka zaŋ ba tahi bε dimnim' tiŋgbɔŋ ni la, di saha bε yi ti siyisi bεmaŋ' bε suhuri din mali dayiri maa ni ka niŋ tuuba bε daalahichi maa zuyu,

⁴²dindina n ni teei n ni daa lo Yaakubu mini Yisahaku ni Ibrahimma alikauli shεŋa la yεla, ka lan teei tiŋgbɔŋ nɔ yεla.

⁴³Amaa tiŋgbɔŋ maa ni ti chε ba ka leei dabari dɔni n-di vuhim dabisa nyayisim saha shεli bε ni ti lan ka di ni maa, dama bε ʒiem n zaligunima ka zayisi n zaligunim' maa bε suhuri ni.

⁴⁴Amaa dimbɔŋɔnim' zaa yoli, bε yi ti be bε dimnim' tiŋgbɔŋ maa ni, n ti ku ʒiem ba bee n zayisi ba din ni chε ka n ku bε zaa ka sayim n ni daa lo ba alikauli shεl la, dama man' Yawε n-nyε bε Naawuni.

⁴⁵Amaa bε zuyu n ni teei n ni daa lo bε yaannim' alikauli shεl' la yεla, n ni daa yihi shεb' ljipti tiŋgbɔŋ ni na zulya pam ninni nti nyε bε Naawuni la. Mani n-nyε Yawε.

⁴⁶Yawε ni daa zaŋ zaligu shεŋa mini kaya shεŋa ti Musa Sinai Zoli zuyu ni o zaŋ ti Izraelnima m-bala.

Ləvinima 27

Zaligu shεŋa din gbibi bε ni zaŋ pin' shεŋa ti Naawuni

¹Yawε daa yeli Musa,

²"Yεlim' Izraelnima, so yi po pɔri n-zaŋ daadam ti Yawε kaman yi ni zal o da' shεli,

³di saha doo ŋun paai yuun' pisi zaŋ hal ni yuun' pihiyɔbu, o daa yεn nyεla anzinfa layibaligu bini pihinu kaman jεmbu duu liyiri zahimbu ni nyε shεm.

⁴Ka di yi nyεla paya, o daa yεn nyεla anzinfa layibaligu bini pihiita.

⁵Ka dilan' yi nyεla ŋun paai yuma anu zaŋ hal ni yuun' pisi, doo daa yεn nyεla bini pisi, ka pay' mi nyε bini pia.

⁶Ka dilan' yi nyεla ŋun paai goli zaŋ hal ni yuma anu, di yi nyεla doo, o daa yεn nyεla anzinfa layibaligu bini diba anu, ka di yi nyεla paya, o daa yεn nyεla anzinfa layibaligu bini diba ata.

⁷Ka dilan' yi nyεla doo ŋun paai yuun' pihinu zaŋ chana, o daa yεn nyεla anzinfa layibaligu bini pinaanu, ka pay' mi nyε bini pia.

⁸Ka do' so yi nyεla faralana ka ku tooi yo yi ni zali da' shεli maa, dindina yin' zaŋmi dilan' chaŋ maligumaana sani, ka o ti zal' o daa, maligumaana ni zal' o daa maa ka di dolila ŋun po pɔri maa dahima ni nyε shεm.

⁹"Ka di yi nyεla biŋkɔb' so bε ni zaŋdi maani sara tiri Yawε, ninsal' yi zaŋ biŋkɔbigu ti Yawε, o nyεla ŋun be kasi.

¹⁰O ku lan tooi zaŋ binsheli zal' o zaani bee n-zaŋ binsheli tay' o n-zaŋ zay' sun tayi zay' bieyu bee n-zaŋ zay' bieyu tayi zay' sun. Ka o yi zaŋla biŋkɔbigu ni o tayi biŋkɔbigu, dindina o ni zaŋ so na ni o ti tay' o maa min' o zaa ni leei bɛn be kasi.

¹¹Ka di yi nyɛla biŋkɔb' so ɣun bi be kasi, ka nyɛ bɛ ni ku zaŋ biŋkɔb' so mali sara ti Yawɛ, dindina doo maa ɣun' zaŋm' biŋkɔbigu maa chan maligumaana sani,

¹²ka maligumaana maa ti zal' o daa ka di dol' o ni viɛl' shɛm bee o ni bi viɛl' shɛm. Kaman ɣun' maligumaana ni zal' o daa shɛm, lala n-yɛn nyɛ li.

¹³Amaa dilan' yi bɔr' ni o yo o zuyu ka deeg' o, ɣun' yom' daa maa pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi bɛ ni zali da' sheli maa zuyu.

¹⁴"So yi zaŋ o yili ti Yawɛ ka di leei zay' kasi, maligumaana n-ni zali di daa ni nyɛ shɛm, maligumaana maa ni zali di daa ka di doli di ni viɛl' shɛm bee di ni bi viɛl' shɛm, ka maligumaana maa ni zali di daa shɛm, lala n-yɛn nyɛ li.

¹⁵Ka ɣun zaŋ li ti Yawɛ maa yi bɔr' ni o yo di zuyu ka dee' li, o ni yo di daa maa pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi di daa maa zuyu, ka di leeg' o dini.

¹⁶"So yi zaŋ o ni di tingban' sheli fali yay' sheli ti Yawɛ, dindina di daa yɛn dolila di ni yɛn tooi deei bimbira shɛm. Pal' sheli din ni biri siŋkaafa tah' ayi daa ni nyɛla anzinfa layibaligu pihinu.

¹⁷Ka o yi zaŋ o puu ti Yawɛ yi nɛma labisi ti yuuni puuni yi ni zal' li da' sheli, di daa n-kul yɛn bala.

¹⁸Amaa so yi zaŋ o puu ti Yawɛ yi chuyu maa puhibu nyaanja, dindina maligumaana ni zali di liyiri ni nyɛ shɛm, ka di doli yuun' shɛna din na kpalim ni bɛ nɛma labisi ti yuuni maa, ka yi ni tooi yihì sheli yi daa maa ni.

¹⁹Ka ɣun zaŋ li ti Yawɛ maa yi bɔr' ni o yo di zuyu ka dee' li, dindina ɣun yom' di daa maa pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi ka di leeg' o dini.

²⁰Amaa ka o yi bi bɔr' ni o yo puu maa zuyu ka dee' li bee o yi pun zaŋla puu maa kɔhi so zuyu, o ku lan tooi yo di zuyu ka dee' li yaha.

²¹Amaa bɛ yi ti deei puu maa chuyu puhibu la saha, di ni nyɛla din be kasi Yawɛ sani, ka nyɛ bɛ ni zaŋ pu' sheli ti Yawɛ. Maligumaana n-ni ti su li.

²²"Ka so yi zaŋ o ni da pu' sheli ti Yawɛ, ka di pala o ni di tingban' sheli fali yay' sheli palo,

²³dindina maligumaana ni zali di daa ni yɛn nyɛ shɛm hal ti paai nɛma labisi ti yuuni maa ni, ka dilan' ni yo di liyiri dindali maa ka di leei din be kasi Yawɛ sani.

²⁴Nɛma labisi ti yuuni maa ni, di simdi ka yi labisi puu maa ti bɛ ni daa da li ninvuy' so sani maa, ɣun daa su li, ka di nyɛla o di li la fali maa.

25“Yi daa kam ni dolila jembu duu sania. Gera bini pisi n-ni nyε anzinfa layibaligu zaγ' yini.

26“Amaa biŋkɔbigu ni tuui dɔyi bi' so nyεla Yawε ni su so, di bi simdi ka so ti lan zaŋ o ti Yawε. Di yi nyεla nahu bee piεyū, o nyεla Yawε dini.

27Ka di yi nyεla biŋkɔb' so ŋun bi be kasi, dindina o ni tooi yo yi ni zal' o da' sheli, ka yo o daa maa pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi bee o yi bi yo ka deeg' o, dindina yin' kɔhimiy' o yi ni zal' o da' sheli.

28 “Amaa so yi zaŋ o ni su sheli ti Yawε zaa, di yi nyεla daadam bee biŋkɔbigu bee o ni di tingban' sheli fali, di bi simdi ni bε kɔhi li bee n-yo di zuyu ka dee' li, bε ni zaŋ binsheličikam ti Yawε nyεla din be kasi zaa.

29Bε ni zaŋ so ti Yawε, ka o nyε bε ni yεn ku so, so ku lan tooi yo o zuyu ka deeg' o, bε kul ni ku o mi.

30“Tingbani maa atam bupia kam puuni yim zuyu, di yi nyεla tingban' ni bindira bee tihi wala, di nyεla Yawε dini, ka nyε din be kasi Yawε sani.

31So yi bɔr' ni o yo pia kam puuni yim maa zuyu ka dee' li, o ni yo di daa pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi.

32Ka nahu kam mini piεyū kam ŋun pahiri pia ka nyε biŋkɔbigul' ni guli so nyεla ŋun be kasi Yawε sani.

33Ka so di ti bɔhi ni o nyεla ŋun viεl' bee ŋun bi viεla, ka so mi di ti zaŋ binsheli tay' o, ka so yi ti zaŋ binsheli tay' o, dindina o min' o ni zaŋ binsheli tay' o maa zaa ni leei din be kasi, ka so ku lan tooi yo o zuyu ka deeg' o.”

34Fukumsi zaligu shεŋa Naawuni ni daa zaŋ ti Musa Sinai Zoli zuyu ni o zaŋ ti Izraelnima m-bala.

Kalinlinima

Kalinlinima 1

Bε ni tuui kali niriba ka sabi bε yuya shem Izrael tiqbɔη ni

¹Izraelnim' ni daa yi Ijipti chana, di yuma ayi nyaanja gol' so ɳun pahir' ayi dahin yini dali ka Yawε daa yeli Musa Yawε chirigibυ shee suyili la ni Sinai mɔyu ni.

²"Kalim' Izraelnim' kaman sokam min' o malibu ni o daŋ ni nyε shem. Sabimiya doo kam yuli,

³dɔbba bεn zaa be Izrael tiqbɔη ɳɔ ni, ka paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chan tɔbu ni. A mini Aduna sabimi bε yuya kaman bε daŋ kam ni nyε shem.

⁴Di simdi ka daŋ kam ni dɔyirikpεm' be yi sani.

⁵Ninvuy' shεb' bεn yεn sɔŋ ya n-nyε:

Rubin zuliya ni,	Shediu bia Elizu n-yεn sɔŋ ya;
⁶ Simion zuliya ni,	Zurishadai bia Shεlumiεl n-yεn sɔŋ ya;
⁷ Juda zuliya ni,	Aminadab bia Nashon n-yεn sɔŋ ya;
⁸ Isaka zuliya ni,	Zua bia Netanel n-yεn sɔŋ ya;
⁹ Zεbulon zuliya ni,	Hełon bia Eliab n-yεn sɔŋ ya;
¹⁰ Yisifu bihi puuni, Ifriim zuliya ni, ka Manaasa gba zuliya ni,	Ammihud bia Elishama n-yεn sɔŋ ya; Pedazu bia Gamaliel n-yεn sɔŋ ya;
¹¹ Benjamin zuliya ni,	Gidiøni bia Abidan n-yεn sɔŋ ya;
¹² Dan zuliya ni,	Ammishadai bia Ahieza n-yεn sɔŋ ya;
¹³ Asha zuliya ni,	Okiran bia Pagiεl n-yεn sɔŋ ya;
¹⁴ Gaad zuliya ni,	Diuel bia Eliasaf n-yεn sɔŋ ya;
¹⁵ Naftali zuliya ni,	Enan bia Ahira n-yεn sɔŋ ya.

¹⁶Bεmbɔŋɔ n-nyε bε ni daa pii ninvuy' shεb' niriba maa ni ka bε nyε bε daŋ ni toondaannima ni Izrael zuliya kam ni zuyulaannima.

¹⁷Ka Musa mini Aduna daa zaŋ bε ni boli ninvuy' shεb' yuya ɳɔ

¹⁸n-chę ka bę layim niriba maa zaa na gol' so ḥun pahir' ayi dahin yini dali, ka bę mini bę zuliya ti sab' bę yuya yinoyino kaman bę yaannim' dunoya ni nyę shem ni bę ninvuy' sheb' bęn paai yuun' pisi bee n-gari lala

¹⁹kaman Yawę ni daa zali Musa shem. Dinzuyü ka Musa daa sab' bę yuya maa Sinai mɔyu ni.

²⁰Ka bę daa sabi Rubin ḥun daa nyę Yaakubu bituuli la niriba yuya yinoyino kaman bę zuliya ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem ni bę yuya kalinli ni nyę shem ni bę zuyluaannima ni doo kam ḥun paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyę ḥunkam ni tooi chanj tɔbu ni.

²¹Ka Rubin zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinahinaayɔbu ni kɔbisinu.

²²Ka bę daa sabi Simiɔn zuliya yuya yinoyino kaman bę daŋ ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem, doo kam ḥun paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyę ḥunkam ni tooi chanj tɔbu ni.

²³Ka Simiɔn zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihiyɔbuyinika ni kɔbisita.

²⁴Ka bę daa sabi Gaad zuliya yuya yinoyino kaman bę daŋ ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem, bęn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyę bęn zaa ni tooi chanj tɔbu ni.

²⁵Ka Gaad zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinahinaanu ni kɔbisiyɔbu ni pihinu.

²⁶Ka bę daa sabi Juda zuliya yuya yinoyino kaman bę daŋ ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem, bęn paai yuun' pisi bee n-gari lala, ka nyę bęn ni tooi chanj tɔbu ni.

²⁷Ka Juda zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pisopɔinnaanahi ni kɔbisiyɔbu.

²⁸Ka bę daa sabi Isaka zuliya yuya kaman bę daŋ ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem, bęn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyę bęn ni tooi chanj tɔbu ni.

²⁹Ka Isaka zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinunaanahi ni kɔbisinahi.

³⁰Ka bę daa sabi Zebulon zuliya yuya kaman bę daŋ ni bę malibu ni bę yaannim' dunoya ni nyę shem, bęn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyę bęn ni tooi chanj tɔbu ni.

³¹Ka Zebulon zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinunaayɔpɔin ni kɔbisinahi.

³²Ka bε daa sabi Yisifu niriba bεn nyε bε ni booni shεb' Ifriim zuliya la yuya kaman bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

³³Ka Ifriim zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinahi ni kɔbisinu.

³⁴Ka bε daa sabi Manaasa zuliya yuya ni bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

³⁵Ka Manaasa zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihitanaayi ni kɔbisiyi.

³⁶Ka bε daa sabi Benjamin zuliya yuya ni bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

³⁷Ka Benjamin zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihitanaanu ni kɔbisinahi.

³⁸Ka bε daa sabi Dan zuliya yuya kaman bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

³⁹Ka Dan zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihiyɔbunaayi ni kɔbisiyopɔin.

⁴⁰Ka bε daa sabi Asha zuliya yuya kaman bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

⁴¹Ka Asha zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinahi ni yini ni kɔbisinu.

⁴²Ka bε daa sabi Naftali zuliya yuya kaman bε danj ni bε malibu ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni.

⁴³Ka Naftali zuliya maa niriba kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihinunaata ni kɔbisinahi.

⁴⁴Bεmbɔηɔ n-nyε Musa mini Aduna ni daa chε ka Izrael kpamba pinaayi bεn 3ε bε danj niriba zaashee sɔη ba ka bε kali ba la.

⁴⁵Dinzuγu Izraεlnim' maa zaa ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm, bεn paai yuun' pisi bee n-gar' lala, ka nyε bεn ni tooi chanj tεbu ni Izrael tingbɔη ni

⁴⁶zaa kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' kɔbisiyɔbunaata ni kɔbisinu ni pihinu.

⁴⁷Amaa bε daa bi kali Levinim' ni bε danj niriba pahi bε ni.

⁴⁸Dama Yawε daa pun yeli Musa,

⁴⁹“Ləvinim’ zuliya kɔŋko ka a ku kali, a mi di sab’ bε yuya pahi Izraelnim’ ni.

⁵⁰Amaa chε ka Ləvinim’ su n daalikauli suyili la mini di nema zaa ni binshεyukam din be di ni fukumsi. Bεna n-yεn ʒiri suyili maa mini di nema zaa, ka ti bε suya gil’ li.

⁵¹Yi yi ti yεn sibigi suyili maa chan, Ləvinim’ n-yεn sibigi li; ka yi yi ti yεn sa li, Ləvinim’ maa n-yεn zaŋ li sa. Ka ninvuy’ zino yi miri suyili maa na, yin’ kum’ o.

⁵²Chε ka Izraelnim’ bεn kpalim ti bε suya gbilligbilli zalizali.

⁵³Amaa Ləvinim’ maa bεn’ tim’ bε suya gili alikauli suyili maa n-gul’ li, ka Naawuni suhu ti ku yiŋisi bahi Izraelnim’ zuyu.”

⁵⁴Lala ka Izraelnim’ daa niŋ. Bε daa niŋmi kaman Yawε ni daa zali Musa shεm.

Kalinlinima 2

Bε wuhi zuliya kam bε suya tibu shee

¹Ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna:

²Chεliya ka Izraelnim’ ti bε suya gbilligbilli zali di ni simdi ni bε ʒi luy’ shεŋa mini bε yaannim’ dunoya tuutanim’ ni sa luy’ shεŋa. Bε chε ka bε suya maa noya kpa layingu suyili maa luyilikam polo.

³Ninvuy’ shεb’ bεn ti yεn bε suya wulimpuhili polo kaman di ni simdi ni bε ʒiishee nyε luy’ shεli n-nyε: Juda zuliya. Juda niriba maa toondana n-yεn nyε Aminadab bia Nashɔn.

⁴O niriba kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ pisopɔinnaanahi ni kɔbisiyɔbu.

⁵Ka bεn ti yεn bε suya pa bε zuyu nyεla Isaka zuliya. Isaka niriba maa toondana n-yεn nyε Zua bia Netanel.

⁶O niriba kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ pihinunaanahi ni kɔbisinahi.

⁷Di nyaanja ka Zεbulɔn zuliya paya. Zεbulɔn niriba maa toondana n-yεn nyε Hεlɔn bia Eliab.

⁸O niriba kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ pihinunaayɔpɔni ni kɔbisinahi.

⁹Juda zuliya bεn daa be nimaani gbilligbilli kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ kɔbiga ni tuhi’ pihiniinaayɔbu ni kɔbisinahi. Bεna nti yεn be tooni chana.

¹⁰Rubin zuliya nti yεn ti bε suya gbilligbilli be nudirigu polo. Rubin niriba maa toondana n-yεn nyε Shεdiu bia Elizu.

¹¹O niriba kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ pihinahinaayɔbu ni kɔbisinu.

¹²Ka bεn yεn ti bε suya pa bε zuyu n-nyε Simiɔn zuliya. Simiɔn niriba maa toondana n-yεn nyε Zurishadai bia Shεlumiɛl.

¹³O niriba kalinli daa yiŋisila ninvuy’ tuhi’ pihiyɔbuyinika ni kɔbisita.

¹⁴Di nyaanja ka Gaad zuliya paya. Gaad niriba maa toondan' n-yen nyε Riuεl bia Elíasaf.

¹⁵O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihinahinaanu ni kɔbisiyɔbu ni pihinu.

¹⁶Rubin zuliya bεn daa 3iya gbilligbilli zaa kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' kɔbiga ni pihinu ni yini ni kɔbisinahi ni pihinu. Bεna nti yen nyε bεn yen doli pahi buyi.

¹⁷Di nyaanja ka Levinim' zaŋ layingu suyili la be suya maa sunsuuni doli kaman bε ni daa ti bε suya maa zali shεm, ka sokam 3e o zaashee o tuuta gbini.

¹⁸Ka Ifriim zuliya ti ti bε suya zali gbilligbilli wulinluhili polo. Ifriim niriba maa toondana n-yen nyε Ammihud bia Elishama.

¹⁹O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihinahai ni kɔbisinu.

²⁰Bεn yen pa bε zuyu n-nyε Manaasa zuliya. Manaasa niriba maa toondana n-yen nyε Pεdazu bia Gamaliel.

²¹O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihitanaayi ni kɔbisiyi.

²²Di nyaanja ka Bεnjamin zuliya paya. Bεnjamin niriba maa toondana n-yen nyε Gidiɔni bia Abidan.

²³O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihitanaanu ni kɔbisinahi.

²⁴Ifriim zuliya bεn daa be suya ni gbilligbilli zaa kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tusaanii ni kɔbiga. Bεna n-daa nyε bεn yen yiysi doli chani pahi buta.

²⁵Ka Dan zuliya ti ti bε suya zali gbilligbilli nuzaa polo. Dan zuliya niriba maa toondana n-yen nyε Ammishadai bia Ahieza.

²⁶O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihiyɔbunaayi ni kɔbisiyopɔin.

²⁷Ka ninvuy' shεb' bεn yen ti bε suya pa bε zuyu n-nyε Asha zuliya. Asha niriba maa toondana n-yen nyε Okiran bia Pagiel.

²⁸O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihinahai ni yini ni kɔbisinu.

²⁹Di nyaanja ka Naftali zuliya paya. Naftali niriba maa toondana n-yen nyε Enan bia Ahira.

³⁰O niriba kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' pihinunaata ni kɔbisinahi.

³¹Dan zuliya bεn daa be nimaani zaa kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinunaayopɔin ni kɔbisiyɔbu. Bεna n-nyε bεn yen kpalim nyaanja doli gbilligbilli ni bε tuuta.

³²Bε ni daa kali Izraεlnim' kaman bε yaannim' dunoya ni nyε shεm m-bala. Niriba bεn daa be nimaani gbilligbilli zaa kalinli daa yiysisila ninvuy' tuhi' kɔbisiyɔbunaata ni kɔbisinu ni pihinu.

³³Amaa bε daa bi kali Levinim' pahi Izraεlnim' kalinli ni kaman Yawε ni daa pun zali Musa shεm la.

³⁴Izraelnim' daa kul niŋmi kaman Yawε ni daa zali Musa shem. Be ni daa tiri be suya ʒiini be tuutanim' gbini shem, lala ka sokam min' o malibu daa doli chani kaman be yaannim' dunoya ni nyε shem.

Kalinlinima 3

Aduna bidibisi

¹Aduna mini Musa zuliya ni daa nyε shεba saha sheli Yawε ni daa tɔyisi Musa yεtɔya Sinai Zoli zuyu la m-bɔŋɔ.

² Aduna bidibisi yuya m-bɔŋɔ: O bituuli Nadab mini Abihu ni Eliεza ni Itama.

³Aduna bidib' shεb' be ni daa pii ka booi kpam bahi be zuyu ni ni be leei maligumaaniba n-tumdi tuma maligumaana tuma duu yuya m-bala.

⁴ Amaa Nadab mini Abihu bεn daa kpila Yawε tooni, be ni daa zaŋ buyim sheli din bi simdi n-nyo sara maligu Sinai Zoli gbini mɔyu ni la zuyu. Be daa ka bihi, dinzuyu Eliεza mini Itama n-daa tumdi maligumaana tuma n-sɔŋdi be ba Aduna o ʒiemān' ni.

Be pii Levinim' ni be sɔŋ maligumaaniba

⁵Ka Yawε daa yeli Musa,

⁶"Zaŋm' Levi zuliya na nti zali Aduna ḥun nyε maligumaana la tooni, ka be sɔŋd' o.

⁷Bεna nti yεn be layinggu suyili maa tooni n-tumdi tuma tir' o mini niriba maa zaa ka tumdi Yawε biɛhigu shee suyili la gba tuma.

⁸Bεna n-yεn su layinggu suyili maa puuni nεma fukumsi, ka tumdi tuma Yawε biɛhigu shee suyili ni, ka lan tumdi tuma tiri Izraelnima.

⁹Ka a pii Levinim' maa Izraelnim' ni n-zaŋ ba ti Aduna min' o bidibisi, ka be nyε o ni su shεb' fukumsi zaa.

¹⁰Amaa sabimi Aduna min' o bidibisi maa yuya n-chε ka be tumdi maligumaanitali tuma, ka ninvuy' zino yi ka be sanna, yin' kum' o."

¹¹Ka Yawε daa lan yeli Musa,

¹²"M piila Levinim' Izraelnim' puuni n-zaŋ ba zali Izraelnim' bikpamba zaani. Levinim' maa nyεla n ni su shεba,

¹³dama bikpamba zaa nyεla n ni su shεba; n ni daa ku bikpamba Ijipti tiŋgbɔŋ ni la, ka n daa zaŋ Izrael tiŋgbɔŋ ni bikpamba bεn nyε ninsalinim' zaŋ tabili biŋkɔbirī bikpamba zaa leei n ni su shεba. Be nyεla n ni su shεba. Mani n-nyε Yawε."

Be kali Levinima

¹⁴Ka Yawε daa yeli Musa Sinai mɔyu ni,

¹⁵“Kalim’ Levinima kaman bε yaannim’ dunoya mini bε daŋ ni nyε shεm døbba bεn nyε kaman gol’ yini zaŋ chana.”

¹⁶Ka Musa daa kali ba kaman Yawε ni daa yεl’ o ni o niŋ shεm.

¹⁷Levinim’ maa yuya m-bøŋɔ: Gerishɔn mini Køhat ni Mεrari.

¹⁸Gerishɔn bidibisi yuya ni bε daŋ ni nyε shεm m-bøŋɔ: Libini mini Shimeι.

¹⁹Køhat bidibisi mini bε daŋ ni nyε shεm m-bøŋɔ: Amiram mini Izar ni Hiburon ni Uziel.

²⁰Mεrari bidibisi mini bε daŋ ni nyε shεm m-bøŋɔ: Mahili mini Mushi. Bεmbøŋɔ n-nyε Levinim’ zuliya kaman bε yaannim’ dunoya ni nyε shεm.

²¹Gerishɔn zuliya n-daa nyε Libini daŋ mini Shimeι daŋ; Gerishɔn zuliya n-daa bala.

²²Bε døbba bεn daa nyε gol’ yini zaŋ chani zaa kalinli daa yiŋsila tusaayopɔin ni kɔbisinu.

²³Gerishɔn zuliya maa daa tirila bε suya Yawε biɛhigu shee suyili la nyaanja zaŋ lab’ wulinluhili polo.

²⁴Lael bia Eliasaf n-daa nyε Gerishɔn zuliya maa dɔyirikpεma.

²⁵Gerishɔn zuliya maa n-daa su Yawε chirigibu shee suyili maa puuni mini di nyaanja binshεŋa bε ni mali pindi li tuma fukumsi. Bεna n-daa lan su Pateesa sheli din yili di dunol’ ni

²⁶mini Pateesa shεŋa din yili dundɔŋ ni zaŋ tabili pateesa sheli din daa yili dundɔŋ ni dunol’ ni n-liri Yawε biɛhigu shee suyili mini sara maligu bimbin’ la ni di mihi zaŋ tabili di tuuni kam fukumsi.

²⁷Køhat daŋ niriba n-daa nyε Amiram yiŋnima mini Izar yiŋnima ni Hiburon yiŋnima ni Uziel yiŋnima; Køhat daŋ niriba n-daa bala.

²⁸Bε døbba bεn daa nyε gol’ yini zaŋ chani kalinli daa yiŋsila tusaanii ni kɔbisiyɔbu, ka bε daa tumdi tuma Yawε biɛhigu shee suyili ni.

²⁹Køhat daŋ niriba maa daa ti bε suya zalila Yawε chirigibu shee suyili maa nudirigu polo,

³⁰ka Uziel bia Elizafan daa nyε Køhat daŋ niriba maa dɔyirikpεma.

³¹Bεna n-daa su Alikauli Adaka la mini teebuli ni firilatamdigu ni sara maligu bimbina ni la’ shεŋa maligumaaniba ni daa zaŋdi tumdi tuma la zaŋ tabili Pateesa la ni di tuuni kam fukumsi.

³²Aduna ɳun daa nyε maligumaana la bia Elieza n-daa nyε Levinim’ kpamba maa zuγulana; ɳuna n-daa lihiri ninvuy’ sheb’ bεn su luγ’ kasi shee la.

³³Merari zuliya n-daa nyε Mahilinim' danj mini Mushinim' danj. Benia n-daa nyε Merari zuliya.

³⁴Bε dobba ben daa nyε gol' yini zaŋ chani kalinli daa yiysila tusaayɔbu ni kɔbisiyi.

³⁵Merari zuliya maa dɔyirikpema n-daa nyε Abiheel bia Zuriel. Be daa ti be suya zalila layingu suyili maa nuzaa polo.

³⁶Merari zuliya maa n-daa su Yawε chirigibu shee suyili maa pundi dari mini kur' wɔyila ni dasara ni daantalisi ni di binzahi ni di neen' kparisi zaa zaŋ tabili di tuuni kam fukumsi.

³⁷Benia n-daa lan su daantal' shεnja din daa gili di dundɔŋ la zaa mini di binzahi ni di kpahi din kpara ni di mihi fukumsi.

³⁸Ben mi daa yεn ti be suya zali Naawuni jεmbu shee tooni wulimpuhili polo zaŋ labi layingu suyili maa tooni wulimpuhili polo n-daa nyε Musa mini Aduna ni o bidibisi. Benia n-daa su tuun' shεnja zaa be ni tumdi Naawuni jεmbu duu tiri Izraεlnim' la fukumsi; ka ninvuy' zino daa yi miri nimaani na, be kur' o mi.

³⁹Be ni daa kali Levinim' shεb' zaa ben nyε Yawε ni daa zali Musa mini Aduna ni be kali ba kaman sokam ni o dan ni nyε shεm la, be dobba zaa ben daa nyε gol' yini zaŋ chani kalinli daa yiysila tuhi' pisinaayi.

Levinim' zani bidibikpamba zaani

⁴⁰Di saha ka Yawε daa yeli Musa, "Sabimi Izraεlnim' bidibikpamba zaa ben nyε gol' yini zaŋ chani yuya, ka kali ba.

⁴¹Mani n-nyε Yawε, Zaŋmi Levinim' zaa ti ma ka che Izraεlnim' bidibikpamba zaa, ka zaŋ Levinim' niyi ti ma ka che Izraεlnim' niyi ni tuui dɔyi nayibihi shεb' zaa."

⁴²Dinzuyu ka Musa daa kali Izraεlnim' bidibikpamba zaa kaman Yawε ni daa zal' o shεm.

⁴³Ka be daa sabi bidibikpamba ben nyε gol' yini zaŋ chani yuya, ka be kalinli daa yiysi tuhi' pisinaayi ni kɔbisiyi ni pisopɔinnaata.

⁴⁴Ka Yawε daa yeli Musa,

⁴⁵"Mani n-nyε Yawε. Zaŋm' Levinim' zali Izraεlnim' bidibikpamba zaa zaani, ka zaŋ Levinim' niyi zali Izraεlnim' niyi zaani, ka Levinim' maa nyε n ni su shεba.

⁴⁶Izraεlnim' bidibikpamba kalinli ni zooi gari Levinim' kalinli kaman ninvuy' kɔbisiyi ni pisopɔinnaata la zuyu,

⁴⁷di simdi ni yi bo anzinfə layingaligu diba anu din nyε Naawuni jεmbu duu zaligu ni wuhi anzinfə layingaligu shεm tariga

⁴⁸n-yo bidibikpamba ben kalinli pani maa zuyu Aduna min' o bidibisi sani."

49Ka Musa daa dee i tiliginsim liyiri maa ninvuy' shəb' bən kalinli daa pani, ka nyə Levinim' ni yen tiligi shəb' maa sani.

50O daa dee i liyiri maa Izraəlnim' bidibikpamba sani anzinfə layibaligu tuhili ni kəbisita ni pihiybunaanu, ka di nyə Naawuni jəmbu duu zaligu ni wuhi anzinfə layibaligu shəm tariga la.

51Ka Musa daa zaŋ tiliginsim liyiri maa ti Aduna min' o bidibisi kaman Yawə ni daa yəl' o ka zal' o shəm.

Kalinlinima 4

Ləvinim' bən nyə Kəhat daŋ niriba tuma ni nyə shəli

1Ka Yawə daa yəli Musa mini Aduna:

2"Kalimiya Kəhat daŋ niriba bən be Ləvinim' puuni bə ko kaman bə daŋ ni bə yaannim' dunoya ni nyə shəm,

3ka bə nyə yuun' pihita zaŋ ti paai yuun' pihinu, ka bə zaa nyə bən ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili la puuni.

4Kəhat daŋ niriba maa tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa puuni daa nyəla bə lihiri binshənə din be kasi pam la.

5"Saha shəli yi yi ti yen yiysi chaŋ, Aduna min' o bidibisi bən' kpəm' suyili maa ni nti yiligi pateesa shəli din yiliya la n-zaŋ li pili Alikauli Adaka la.

6Di nyaanja ka bə zaŋ biŋkəbigu gbaŋ yərigi pil' li, ka zaŋ chinchin' sabilitim yirigi pil' li, ka zaŋ di dapuhi tu li.

7"Bə lan zaŋm' chinchin' sabilitim pili Yawə biɛhigu shee suyili bɔrɔbɔrɔ teebul' la, ka zaŋ lahi mini tulaale zim lahi ni la' shənə ni binnyur' shəli bə ni zaŋdi maani sara la tam di zuyu; ka zaŋ bɔrɔbɔrɔ shəli din simdi ni di kul be nimaani sahakam la gba pa di zuyu.

8Di nyaanja ka bə zaŋ chinchin' ʒee pil' li, ka zaŋ biŋkəbigu gbaŋ yərigi pil' li, ka zaŋ di dapuhi tu li.

9Bə lan zaŋm' chinchin' sabilitim pili firilatamdigu la mini di firilanım' ni di firiladuhirisi ni firilakpihindisi ni di tahipɔna ni di kpam ni be kpaŋman' shənə ni;

10ka zaŋ di mini di nəma zaa pɔbi biŋkəbigu gbaŋ ni, ka zaŋ li tam aman̄ka dapuhi zuyu.

11"Bə lan zaŋm' chinchin' sabilitim pili salima sara maligu bimbin' la, ka yərigi biŋkəbigu gbaŋ pil' li, ka zaŋ di dapuhi tu li.

12Bə lan zaŋm' la' shənə zaa bə ni mali tumdi tuma Luŋ' kasi shee la n-guri chinchin' sabilitim ni, ka zaŋ biŋkəbigu gbaŋ pil' li n-zaŋ li niŋ aman̄ka maa ni.

13Bə vaam' tampiligim sara maligu bimbini zuyu, ka zaŋ chinchin' bɔribɔri pil' li;

¹⁴ka zaŋ sara maligu bimbini maa zuyu neen' shεŋa din nyε buyim moori binyara mini gbabɔnima ni soobuya ni taha ni sara maligu bimbini maa zuyu nεma zaa pa di zuyu, ka yεrigi biŋkɔbigu gbaŋ pil' li, ka zaŋ di dapuhi tu li.

¹⁵Bε yi ti yεn yiŋisi chaŋ, ka Aduna min' o bidibisi la zaŋ binyara pili Luy' kasi shee la mini di nεma zaa naai, di nyaanja Kɔhat daŋ niriba bεn' kpuylim nεma maa ʒi, amaa bε miri ka bε shihi neen' shεŋa din nyε kasi la, bε yi niŋ lala, bε ni kpi." Kɔhat daŋ niriba maa ni yεn ʒi Naawuni chirigibu shee suyili maa neen' shεŋa m-bala.

¹⁶"Maligumaana Aduna bia Elieza n-yεn su firila kpam mini tulaale zim ni sahakam sara maligu chi ni bε ni mali kpa' shεli boori bahiri niriba zuyu ni la ni binshεyukam zaa din nyε Naawuni chirigibu shee suyili maa dini zaŋ tabili binshεyukam zaa din be di puuni ni Luy' kasi shee la mini di lahi fukumsi."

¹⁷Di saha ka Yawε daa yεli Musa mini Aduna,

¹⁸"Di chεliya ka Kɔhat daŋ niriba la ti kpi Levinim' ni.

¹⁹Yi ni yεn niŋ shεm ka Kɔhat daŋ niriba la ti miri binshεŋa din nyε kasi la, ka ku kpi m-bɔŋɔ: Aduna min' o bidibisi la kpεm' ti wuhi bε zaa yinoyino o tuma bee o ʒili ni nyε shεli,

²⁰amaa ka di che ka Kɔhat daŋ niriba maa ti kpe nti lihi binshεŋa din nyε kasi maa hal biɛla gba, di yi niŋ lala, bε ni kpi."

Maligumaana Gerishɔn zuliya tuma ni nyε shεli

²¹Ka Yawε daa yεli Musa:

²²Kalim' Gerishɔn gba zuliya kaman bε daŋ ni bε yaannim' dunoya ni nyε shεm.

²³Kalim' bεn zaa nyε yuun' pihitzaŋ ti paai yuun' pihinu ka bε zaa nyε bεn ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili la puuni.

²⁴Gerishɔn zuliya maa tuma nyεla jεmbu tuma mini ʒiʒibo.

²⁵Bεna n-yεn ʒiri Naawuni jεmbu shee pateesanim' mini Yawε chirigibu shee suyili maa ni di bimpindigu ni biŋkɔbigu gbaŋ din yεn pa di zuyusaa la ni Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni pateesa la.

²⁶Bεna n-lan yεn su dundɔŋ ni pateesanim' mini pateesa shεli din daa yili dundɔŋ din gili Naawuni jεmbu shee dunoli ni sara maligu bimbin' la ni di mihi ni neen' shεŋa zaa bε ni mali tumdi di tuma. Bε niŋm' binyara maa zaa kaman di ni simdi ni bε niŋ li shεm zaa.

²⁷Gerishɔn zuliya maa tuma zaa yεn nyεla Aduna min' o bidibisi la ni zali shεm zaŋ chaŋ bε ni yεn ʒi shεlikam mini bε ni yεn niŋ shεlikam polo; ka a wuhi ba bε ni yεn su binshεlikam zaa ʒibu fukumsi.

²⁸Gerishɔn zuliya maa tuma ni nyε shεli Naawuni chirigibu shee suyili maa ni m-bala. Maligumaana Aduna bia Itama n-yεn gbib' ba ka bε tumdi tuma.

Mérari daŋ niriba bən nyə Levinim' tuma ni nyə shəli

²⁹Mérari zuliya la mi, kalim' ba kaman bə daŋ mini bə yaannim' dunoya ni nyə shəm.

³⁰Kalim' bən nyə yuun' pihita zaŋ ti paai yuun' pihinu, ka nyə bənkam zaa ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni.

³¹Bə tuma zaa ni yən nyə shəli Naawuni chirigibu shee suyili maa ni nyəla bə ʒiri Naawuni jəmbu shee dasara mini di kuruwoyila ni daantalisi ni di binzahi

³²ni dundəŋ din gil' la pilanim' mini di binzahi ni kpahi ni mihi ni di nəma zaa ni di neen' kparisi zaa; ka a boli sokam zaa yuli n-wuhi ba bə ni yən ʒi neen' shəŋa.

³³Mérari zuliya maa tuma zaa ni yən nyə shəli m-bala. Maligumaana Aduna bia Itama n-yən gbib' ba ka bə tumdi tuma.

³⁴Dinzuju ka Musa mini Aduna ni salo maa kpamba daa kali Kəhatinima kaman bə daŋ niriba mini bə yaannim' dunoya ni nyə shəm,

³⁵bən nyə yuun' pihita zaŋ ti paai yuun' pihinu, ka nyə bən zaa ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni.

³⁶Ka bə daŋ niriba ni daa nyə shəm kalinli daa yiysi ninvuy' tusaayi ni kəbisiyopɔin ni pihinu.

³⁷Musa mini Aduna ni daa kali Kəhat daŋ niriba bən zaa daa tumdi tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni kaman Yawə ni daa zali Musa shəm kalinli n-daa bala.

³⁸Ka bə daa kali Gərishən zuliya kaman bə daŋ mini bə yaannim' dunoya ni daa nyə shəm,

³⁹bən nyə yuun' pihita zaŋ ti paai yuun' pihinu, ka nyə bən zaa ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni.

⁴⁰Bə ni daa kali ba kaman bə daŋ mini bə yaannim' dunoya ni daa nyə shəm, bə kalinli daa yiysi ninvuy' tusaayi ni kəbisiyɔbu ni pihita.

⁴¹Musa mini Aduna ni daa kali Gərishən daŋ niriba ka bə nyə bən zaa daa tumdi tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni kaman Yawə ni daa zali ba shəm kalinli n-daa bala.

⁴²Bə ni daa kali Mérari zuliya kaman bə daŋ mini bə yaannim' dunoya ni daa nyə shəm,

⁴³bən nyə yuun' pihita zaŋ ti paai yuun' pihinu, ka nyə bən zaa ni tooi tum tuma Naawuni chirigibu shee suyili maa ni,

⁴⁴bə daŋ niriba maa kalinli daa yiysi ninvuy' tusaata ni kəbisiyi.

⁴⁵Bəmbəŋə n-nyə Mérari daŋ niriba shəb' Musa mini Aduna ni daa kali kaman Yawə ni daa zali Musa shəm.

46 Be ni daa kali Levinim' shəb' zaa bən nyə Musa mini Aduna ni Izrael kpamba ni daa kali kaman bə daŋ mini bə yaannim' dunoya ni daa nyə shəm,

47 bən nyə yuun' pihitata zaŋ ti paai yuun' pihinunu, ka nyə bən zaa ni tooi tum tuma ka ʒi Naawuni chirigibu shee suyili maa ni ʒiya.

48 Be ni daa kali bə ninvuy' shəb' maa kalinli daa yiysisila tusaanii ni kobisinu ni pihinii.

49 Yawə ni daa zali Musa shəm zuyu ka o daa zali sokam o ni yən tum tuun' shəli bee o ni yən ʒi ʒi' shəli. Lala ka o daa kali ba kaman Yawə ni daa zali ɳun' Musa shəm.

Kalinlinima 5

Ninvuy' shəb' bən bi be nyam

1 Ka Yawə daa yəli Musa,

2 “Yəlim' Izraəlnim' ni bə yihim' niŋgbuŋ gbaŋ dər' biɛgu ni mali ninvuy' shəb' mini mari ni yiri shəb' niŋgbuna ni ni ninvuy' shəb' bən shihi kpima, ka lala che ka bə leei bən bi be nyam bə sunsuuni.

3 Yihim' bən nyə dəbbə mini payiba zaa yi biɛhigu shee, ka bə ku ta bə biɛhigu shee din nyə n ni be bə sani luy' shəli maa dayiri.”

4 Ka Izraəlnim' daa shiri niŋ lala n-yihi ba bə biɛhigu maa shee. Yawə ni daa zali Musa shəm maa, lala ka Izraəlnim' daa shiri niŋ.

Taali tumbu samli yəbu

5 Ka Yawə daa yəli Musa,

6 “Yəlim' Izraəlnima, doo bee pay' yi bi ʒe Yawə yim ka tum o kpee taali, dilan' maa leei ɳun tum alahichi.

7 Di simdi ni dilan' kahig' o ni tum alahichi shəli maa wuhi, ka yo o ni tum taal' shəli maa samli zaa, ka lan yo di pirigibu ʒiibunu yim zuyu pahi n-zaŋ li ti o ni tum so taali maa.

8 Ka o ni tum so taali maa dɔyiri so yi kani ka o ni zaŋ taali tumbu samli maa yo o, ɳun' zaŋm' li ti Yawə, ka bə zaŋ li ti maligumaana m-pahi piela' so bə ni yən zaŋ mali sara ɳun tum taali maa zuyu la.

9 Izraəlnim' pin' shəŋa zaa din be kasi puuni bə ni zaŋ pin' shəlikam ti maligumaana, di nyəla o dini.

10 Sokam zaa pin' shəŋa din be kasi nyəla o ni su shəli, ka so yi zaŋ binshəli na ti ti maligumaana, di nyəla ɳun' maligumaana maa dini.”

Yidaampay' shəb' bən yidaannim' zilisi ba

11 Yawə daa yəli Musa,

- ¹²“Yelim’ Izraelnima, Do’ so pay’ yi birigi, ka bi ȝe yim zaŋ chan̄ o yidan’ sani,
- ¹³ka do’ so zaŋ o dɔni, ka pay’ maa niŋ zina, amaa ka o yidan’ bi baŋ, ka so mi bi di li shəhira, bε ni bi gbaai pay’ maa di niŋbu ni maa zuyu,
- ¹⁴nyuli yi kpe o yidan’ maa suhu ni ka o zab’ nyuli o pay’ maa ni tum dayiri tuuni maa zuyu bee o yi zab’ nyuli n-zilisi ni o pay’ maa tum dayiri tuuni maa ka o mi bi tum li;
- ¹⁵dindina doo maa ȝun’ zaŋm’ o pay’ maa tahi maligumaana sani. Di simdi ni o bo di sara maligu na pay’ maa zuyu, dina n-nyε: chi zim kilögiram yini na. O di booi kpam niŋ di ni, o mi di niŋ tulaale zim niŋ di ni, dama di nyela zilisigu chi sara maligu, chi sara maligu shəli din ni che ka bε teei taali tumbu yεla.
- ¹⁶“Di nyaanja ka maligumaana maa zaŋ pay’ maa mirina ti zali Yawε tooni;
- ¹⁷ka booi kom din be kasi niŋ laa ni, ka tooi tanjkpayu din do Naawuni jεmbu shee tingban’ ni n-zaŋ li niŋ kom maa ni.
- ¹⁸Ka maligumaana maa zaŋ pay’ maa zali Yawε tooni ka lɔrigi pay’ maa zabiri, ka zaŋ nyuli zabbu chi sara din yεn che ka bε teei taali tumbu yεla maa gbibili pay’ maa nuhi ni. Ka maligumaana maa mi kpuyi kɔtɔyu din tahiri tibidarigibo na la.
- ¹⁹Di saha ka maligumaana maa che ka pay’ maa po pɔri, ka maligumaana maa yεli, “Do’ so yi bi zaŋ a dɔni, ka a mi bi tum dayiri tuun’ shəli a ni be a yidan’ fukumsi ni saha shəli ȱ, kɔtɔyu ȱ ni yεn tahi tibidarigibo shεl’ na din’ di niŋ a shəli.
- ²⁰Amaa a yi birigi n-che ka do’ so zaŋ a dɔni, ka a ta aman’ dayiri a ni be a yidan’ fukumsi ni saha shəli ȱ,
- ²¹di saha (maligumaana maa ȝun che ka pay’ maa po tibidarigibo pɔri, ka o yεli pay’ maa), Yawε che ka a daŋ niriba yεli noli ti a ka zayis’ a; ka che ka a dɔyibу soli ȱari, ka a leei payiŋoo.
- ²²Pumpɔŋɔ kom din tahiri tibidarigibo ȱ na ni kpe a pul’ nyori ni n-che ka a dɔyibу soli ȱari, ka a leei payiŋoo.” Ka pay’ maa ni garigi yεli, “Ami Ami.”
- ²³Di nyaanja ka maligumaana maa sabi tibidarigibo maa yεla niŋ litaafi ni m-pay’ li niŋ kɔtɔyu maa ni
- ²⁴n-che ka pay’ maa nyu kɔtɔyu din tahiri tibidarigibo maa na. Ka ko’ shəli din tahiri tibidarigibo maa na ni kpe pay’ maa ni n-ti o bierim pam.
- ²⁵Ka maligumaana maa dee nyuli zabbu sara chi zim maa pay’ maa nuu ni n-zaŋ li gahi zuyusaa Yawε tooni, ka zaŋ li pa sara maligu bimbini zuyu;
- ²⁶ka tooi chi zim maa nukurigu pali kaman di ni wuhi shεm n-zaŋ li niŋ buyim ni sara maligu bimbini maa zuyu, di nyaanja ka o che ka pay’ maa zaŋ kom maa nyu.

²⁷O yi che ka pay' maa nyu kom maa, di saha o yi nyela jun ni zina n-ta oman' dayiri zañ chanj o yidan' maa sani, ko' sheli din tahiri tibidarigibo maa na ni kpe pay' maa ni n-ti o bierim pam, ka o døyibu soli ñari, ka o leei payinoo, ka lan leei o danj niriba noli ni di so.

²⁸Amaa pay' maa yi bi tum dayiri tuma, ka nyela jun ka taali, dindina di ku niñ o sheli, o ni tooi døyi bihi.

²⁹Pay' yi birigi n-tum dayiri tuma saha shel' o ni be o yidan' sulinsi ni, ka o yidan' maa zilis' o

³⁰bee zilisigu yi kpe doo suhu ni zañ chanj o pay' polo zaligu m-boñø: o ni zañ pay' maa ti zali Yawø tooni, ka maligumaana karim zaligu maa yela zaa bahi pay' maa zuyu.

³¹Ka doo maa yi taali ni, amaa ka pay' maa jun' taali ȝi o zuyu.

Kalinlinima 6

Nazarinim' zaligunima

¹Ka Yawø daa yeli Musa, "Yelim' Izraelnima,

²Doo bee pay' yi ti po pori din nyø Nazari pori ni o wolig' oman' ti Yawø,

³jun' woligim' oman' ka che wain mini binnyuri kpema, ka di nyu be ni zañ wain tihi komihigu mali sheli bee binnyuri kpeen' sheli, o mi di nyu wain tiwala kom bee n-di di zay' maha bee di zay' kuma.

⁴O ni yen wolig' oman' dabisa sheña maa zaa puuni, o miri ka o di wain tia binshelikam, hal o miri ka o di di bielim bee di payiri.

⁵"O ni yen nyø Nazari nir' dabisa sheña jo zaa puuni, o miri ka o pini o zuyu hal ka o ni wolig' oman' ti Yawø saha sheli maa ti gari. Di simdi ka o be kasi, ka che ka o zabiri zooi wɔγawɔya.

⁶O ni wolig' oman' ti Yawø dabisa sheña maa zaa puuni, o di miri kpima.

⁷Hal o ba bee o ma bee o bieli bee o tizɔpa ya yi kpi gba, jun' di sayim omañ; dama o ni wolig' oman' ti Naawuni maa yela bela o zuyu ni.

⁸Dabisa sheña puuni zaa o ni wolig' oman' maa, o nyela jun be kasi Yawø sani.

⁹"Ka so yi do m-bay' o ka ti kpi n-libig' o, ka di che ka o zuyu din nyø o ni zañ sheli ti Naawuni maa bi lan be kasi, dindina jun' pinim' o zuyu maa o ni ti yen yi dayiri ni dahin' sheli. O pinim' li daba ayoppin dali.

¹⁰O bom' ñman' ȝieh' ayi bee yiñ' ñman' bih' ayi na nti ti maligumaana Naawuni chirigibu shee suyili dunol' ni daba anii dali,

¹¹ka maligumaana maa ti zañ ñman' yino mali sara alahichi zuyu, ka zañ jun' la mi mali sara sheli be ni zañdi nyɔri buyim la, o ni shihi kpima n-tum alahichi shel' la zuyu. Ka o lan mal' o zuyu maa ka di be kasi dindali maa,

¹²ka wolig' omaŋ' ti Yawε o ni yεn nyε Nazari nir' dabisa shεŋa puuni maa zaa, ka bo yuun' yini piεlaa na ti mali sara taali tumbu zuyu; o ni daa pun niŋ shεl' la din kpalim la yoli, dama dayiri ta o ni daa pun mal' o zuyu shεli ka di be kasi la.

¹³"Nazari nir' zaligu m-bɔŋɔ: saha shεl' o ni zaŋ wolig' omaŋ' maa tariga yi ti paai, bεn' zaŋm' o na ti zali Naawuni chirigibu shee suyili dunol' ni,

¹⁴ka o zaŋ o pini ti Yawε. O bom' yuun' yini piεlaa ḥun ka galimi, ka bε zaŋ o mali sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la, ka bo yuun' yini piεnyaŋ ḥun ka galimi, ka bε zaŋ o mali sara alahichi zuyu, ka o lan bo piεlaa ḥun ka galimi, ka bε zaŋ o mali suhudoo sara.

¹⁵O lan bom' bɔrɔbɔro din ka dabindi piεyu pali mini bε ni zaŋ kpam ḥmiri zim viɛlli shεli maha ni karikaasi din ka dabindi, ka nyε bε ni niŋ kpam pa shεli zuyu ni chi sara, ni binnyura sara.

¹⁶"Ka maligumaana zaŋ li ti Yawε, ka mali Nazari nir' maa daalahichi sara mini bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la.

¹⁷Ka zaŋ piεlaa la mini bɔrɔbɔro din ka dabindi piεyu pal' la m-mali biɛrisuŋ sara Yawε sani; ka maligumaana maa lan mali chi sara mini binnyura sara din pahi la.

¹⁸Di nyaanja ka Nazari nir' maa pini o zuyu din nyε o ni zaŋ shεli ti Naawuni maa Naawuni chirigibu shee suyili dunol' ni, ka zaŋ o zuyu din nyε o ni zaŋ shεli ti Naawuni maa zabiri maa niŋ biɛrisuŋ sara maligu la buyim ni.

¹⁹"Bε yi duyi nimdi maa, Maligumaana ḥun' yihim' piε' bɔyu, ka pii maha din ka dabindi la zay' yini piεyu ni, ka pii karikaasi din ka dabindi la zay' yini n-zaŋ li niŋ Nazari nir' maa nuhi ni o ni zaŋ o zuyu shεli ti Naawuni maa zabiri pinibu nyaanja.

²⁰Di saha ka maligumaana maa zaŋ li gahi zuyusaa, di nyεla sara maligu shεli bε ni mali gahiri zuyusaa Yawε tooni. Lala bina maa nyεla din be kasi ka nyε maligumaana dihili m-pahi piε' nyɔyu shεli bε ni zaŋ gahi zuyusaa la mini gbalipay' shεli bε ni zaŋ mali maligu la. Di nyaanja Nazari nir' maa ni tooi nyu wain.

²¹ "Nazari nir' ḥun po pɔri zaligu m-bɔŋɔ. Nazari nir' ni yεn zaŋ sara shεli ti Yawε simdi ka di dolila o pɔri ni nyε shεm, ka di be di ko ka che o ni ni tooi nyaŋ shεli ka di dol' o ni wolig' omaŋ' ti Naawuni la zaligu ni wuhi shεm."

Maligumaaniba niŋ alibarika niŋ niriba ni

²²Ka Yawε daa yεli Musa,

²³"Yεlim' Aduna min' o bidibisi, ḥ-ŋɔ ka yi yεn suhiri alibarika niŋdi Izraelnim' ni: yεlimiya ba,

²⁴"Yawε niŋm' alibarika niŋ yi ni ka gbib' ya;

²⁵Yawε zaŋm' o nina lihi ya, ka niŋ ya nirlim.

²⁶Yawε neem' o nina lihi ya ka tin ya suhudoo.'

²⁷"Lala ka bε ni zaŋ n yuli suhi alibarika niŋ Izraelnim' ni, ka n niŋ alibarika niŋ bε ni."

Kalinlinima 7

Izrael zuyulaannim' mali sara

¹Musa ni daa ti Yawε jεmbu suyili la naai dahin' sheli, o daa boola kpam bahi di zuyu m-mali di mini binshεyukam din be di ni zaa ka di be kasi, ka lan booi kpam bahi sara maligu bimbini mini di nema zaa zuyu m-mali di gba ka di be kasi.

²Ka Izrael zuyulaannim' ben nyε bε yaannim' dunoya ni dɔyirikpamba mini bε ni daa kali zulya shεb' la zuyulaannim' daa mali sara.

³Bε daa zaŋla Tɔrokɔnima ayɔbu mini nayilahi pinaayi din daa nyε bε sara na nti sɔŋ Yawε tooni. Zuyulaannim' ayi kam daa layim sula tɔroko' yini, ka bε ninvuy' yino kam su nayila' yino. Ka bε daa zaŋ ba mali sara Yawε jεmbu suyili tooni.

⁴Di saha ka Yawε daa yeli Musa,

⁵"Deem' pina maa bε sani n-zaŋ ba ti Levinima kaman sokam tuma ni nyε shεm, ka bε zaŋ ba tum suyili maa ni tuma."

⁶Dinzuyu ka Musa daa dee i tɔrokɔnim' maa mini nayilahi maa n-zaŋ ba ti Levinim' maa.

⁷O daa zaŋla tɔrokɔnim' ayi mini nayilah' anahi ti Gεrishɔn bihi kaman bε tuma ni nyε shεm;

⁸ka daa zaŋ tɔrokɔnim' anahi mini nayilah' anii ti Mεrari bihi kaman bε tuma ni nyε shεm, ka maligumaana Aduna bia Itama nyε bε tuma zuyulana.

⁹Amaa bε daa bi ti Kohat bihi la sheli, dama bεna n-daa su ni bε zaŋ neen' shεŋa din be kasi la buyi bε bɔyusapima zuyu.

¹⁰Ka zuyulaannim' maa daa lan zaŋ bε pina ka sara maligu bimbini gbinna bε ni daa zaŋ sara maligu bimbini maa ti Naawuni ka booi kpam bahi di zuyu saha shεl' la.

¹¹Ka Yawε daa yeli Musa, "Zuyulaan' yino kam zaŋm' o pina na ti malimi sara dahin yini kam, sara maligu bimbini maa zaŋ ti Naawuni la zuyu."

¹²Aminadab ḥun daa nyε Juda zulya ni nir' la bia Nashɔn n-daa zaŋ o sara na ti mali dabisili din danj tooni dali.

¹³O sara daa nyεla anzinfə parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni pirigili mini anzinfə tahili zay' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jεmbu

duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Ka bε daa zaŋ kpam ɳmiri zim viɛlli m-pali bina ayi maa ni bε zaŋ mali chi sara.

¹⁴O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

¹⁵O daa lan bo nayilabil' yino mini piɛla' yino ni yuun' yini piɛlabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

¹⁶O daa lan bo bula' yino so bε ni daa zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

¹⁷ni nayilah' ayi mini piɛlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini piɛlabih' anu shεb' bε ni daa zaŋdi maani bierisun̄ sara la. Aminadab bia Nashɔn sara n-daa bala.

¹⁸Dabisili din pah' ayi dali, Zua bia Netanel ɻun daa nyε Isaka zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

¹⁹O ni daa zaŋ sheli mal' o sara maa daa nyɛla anzinfra parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biɛla mini anzinfra tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii, kaman Naawuni jɛmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa niŋ kpam ɳmiri zim viɛl' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

²⁰O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

²¹O daa lan bo nayilabil' yino mini piɛla' yino ni yuun' yini piɛlabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

²²O daa lan bo bula' yino so bε ni daa zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

²³ni nayilah' ayi mini piɛlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini piɛlabih' anu m-mali bierisun̄ sara. Zua bia Netanel sara n-daa bala.

²⁴Dabisili din pah' ata dali, Hεlɔn bia Eliab ɻun daa nyε Zεbulon zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

²⁵O sara daa nyɛla anzinfra parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biɛla mini anzinfra tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jɛmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa niŋ kpam ɳmiri zim viɛl' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

²⁶O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

²⁷O daa lan bo nayilabil' yino mini piɛla' yino ni yuun' yini piɛlabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

²⁸O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

²⁹ni nayilah' ayi mini piɛlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini piɛlabih' anu m-mali suhudoo sara. Hεlɔn bia Eliab sara n-daa bala.

³⁰Dabisili din pah' anahi dali, Shèdiu bia Èlizu ḥun daa nye Rubin zuliya zuṣulan' la n-daa mali sara.

³¹O sara daa nyèla anzinfà parante yini din tibisim nye kilogiram yini ni bièla ni anzinfà tahi yini din tibisim nye giram kòbisinii kaman Naawuni jèmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nye shèm. Be ni daa ninj kpam ḥmìri zim vièl' shèli ni be zañ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

³²O daa lan bo salima laa din tibisim nye giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

³³O daa lan bo naṣilabil' yino mini pièla' yino ni yuun' yini pièlabil' yino mali sara shèli be ni zañdi nyɔri buyim la.

³⁴O daa lan bo bula' yino so be ni zañdi maani alahichi sanyoo sara la

³⁵ni naṣilah' ayi mini pièlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pièlabih' anu shèb' be ni zañdi maani bièrisuŋ sara la. Shèdiu bia Èlizu sara n-daa bala.

³⁶Dabisili din pah' anu dali, Zurishadai bia Shèlumièl ḥun daa nye Simiòn zuliya zuṣulan' la n-daa mali sara.

³⁷O sara daa nyèla anzinfà parante yini din tibisim nye kilogiram yini ni bièla ni anzinfà tahi' yini din tibisim nye giram kòbisinii kaman Naawuni jèmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nye shèm. Be ni daa ninj kpam ḥmìri zim vièl' shèli ni be zañ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

³⁸O daa lan bo salima laa din tibisim nye giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

³⁹O daa lan bo naṣilabil' yino mini pièla' yino ni yuun' yini pièlabil' yino mali sara shèli be ni zañdi nyɔri buyim la.

⁴⁰O daa lan bo bula' yino so be ni zañdi maani alahichi sanyoo sara la

⁴¹ni naṣilah' ayi mini pièlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pièlabih' anu shèb' be ni zañdi maani bièrisuŋ sara la. Zurishadai bia Shèlumièl sara n-daa bala.

⁴²Dabisili din pah' ayɔbu dali, Diuel bia Eliasaf ḥun daa nye Gaad zuliya zuṣulan' la n-daa mali sara.

⁴³O sara daa nyèla anzinfà parante yini din tibisim nye kilogiram yini ni bièla ni anzinfà tahi' yini din tibisim nye giram kòbisinii kaman Naawuni jèmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nye shèm. Be ni daa ninj kpam ḥmìri zim vièl' shèli ni be zañ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁴⁴O daa lan bo salima laa din tibisim nye giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁴⁵O daa lan bo naṣilabil' yino mini pièla' yino ni yuun' yini pièlabil' yino mali sara shèli be ni zañdi nyɔri buyim la.

⁴⁶O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁴⁷ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara. Diuel bia Elishama ɻun daa nyε Ifriim zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

⁴⁸Dabisili din pah' ayopɔin dali, Ammihud bia Elishama ɻun daa nyε Ifriim zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

⁴⁹O sara daa nyεla anzinfɑ parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biɛla ni anzinfɑ tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa nin kpam ɻmiri zim viel' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁵⁰O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁵¹O daa lan bo nayilabil' yino mini piela' yino ni yuun' yini pielabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

⁵²O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁵³ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara la. Ammihud bia Elishama sara n-daa bala.

⁵⁴Dabisili din pah' anii dali Pεdazu bia Gamaliel ɻun daa nyε Manaasa zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

⁵⁵O sara daa nyεla anzinfɑ parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biɛla ni anzinfɑ tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa nin kpam ɻmiri zim viel' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁵⁶O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁵⁷O daa lan bo nayilabil' yino mini piela' yino ni yuun' yini pielabil' yino mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la.

⁵⁸O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁵⁹ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara la. Pεdazu bia Gamaliel sara n-daa bala.

⁶⁰Dabisili din pah' awεi dali, Gidion bia Abidan ɻun daa nyε Benjamin zuliya zuγulan' la n-daa mali sara.

⁶¹O sara daa nyεla anzinfɑ parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biɛla ni anzinfɑ tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa nin kpam ɻmiri zim viel' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁶²O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁶³O daa lan bo nayilabil' yino mini piela' yino ni yuun' yini pielabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

⁶⁴O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁶⁵ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara la. Gidionti bia Abidan sara n-daa bala.

⁶⁶Dabisili din pahi pia dali, Ammishadai bia Ahieza ŋun daa nyε Dan zulya zuyulan' la n-daa mali sara.

⁶⁷O sara daa nyεla anzinfā parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biela ni anzinfā tahi' yini din tibisim nyε giram kobisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa niŋ kpam ŋmiri zim viεl' sheli ni bε zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁶⁸O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁶⁹O daa lan bo nayilabil' yino mini piela' yino ni yuun' yini pielabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

⁷⁰O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁷¹ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara la. Ammishadai bia Ahieza sara n-daa bala.

⁷²Dabisili din pahi piniyini dali, Okiran bia Pagiel ŋun daa nyε Asha zulya zuyulan' la n-daa mali sara.

⁷³O sara daa nyεla anzinfā parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biela ni anzinfā tahi' yini din tibisim nyε giram kobisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa niŋ kpam ŋmiri zim viεl' sheli ni bε mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁷⁴O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kobiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁷⁵O daa lan bo nayilabil' yino mini piela' yino ni yuun' yini pielabil' yino mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.

⁷⁶O daa lan bo bula' yino so bε ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁷⁷ni nayilah' ayi mini pielah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini pielabih' anu shεb' bε ni zaŋdi maani biεrisuŋ sara la. Okiran bia Pagiel sara n-daa bala.

⁷⁸Dabisili din pahi pinaayi dali, Inan bia Ahira ŋun daa nyε Naftali zulya zuyulan' la n-daa mali sara.

⁷⁹O sara daa nyela anzinfra parante yini din tibisim nyε kilogiram yini ni biela ni anzinfra tahi' yini din tibisim nyε giram kɔbisinii kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Be ni daa niŋ kpam ɳmiri zim viεl' sheli ni be zaŋ mali chi sara daa palila bina ayi maa.

⁸⁰O daa lan bo salima laa din tibisim nyε giram kɔbiga ni pia, ka tulaale zim pal' li.

⁸¹O daa lan bo nayilabil' yino mini piɛla' yino ni yuun' yini piɛlabil' yino mali sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la.

⁸²O daa lan bo bula' yino so be ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la

⁸³ni nayilah' ayi mini piɛlah' anu ni bulah' anu ni yuun' yini piɛlabih' anu shεb' be ni zaŋdi maani bierisuŋ sara la. Inan bia Ahira sara n-daa bala.

⁸⁴Be ni daa booi kpam bahi sara maligu bimbini maa zuyu ka zaŋ li ti Naawuni saha sheli, ka Izrael zuyulaannim' zaŋ binsheŋa mali sara maa n-daa nyε; anzinfra parantεnim' pinaayi mini anzinfra taha pinaayi ni salima lahi pinaayi.

⁸⁵Anzinfra parante yini kam tibisim daa nyela kilogiram yini ni biela, ka tahi' yini kam tibisim daa nyε giram kɔbisinii. Ka anzinfra binyara maa zaa tibisim daa nyela kilogiram pisinaayopɔin ni biela kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm.

⁸⁶Ka tulaale zim ni daa pali salima lahi pinaayi shεŋa la zaŋ' yini kam tibisim nyε giram kɔbiga ni pia kaman Naawuni jεmbu duu liyiri tibisim zahimbu ni nyε shεm. Ka salima lahi maa zaa tibisim nyε kaman kilogiram yini ni giram pihitanaayi.

⁸⁷Biŋkɔb' shεb' zaa be ni daa zaŋ mali sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la daa nyela nayilahi pinaayi mini piɛlahi pinaayi ni yuun' yini piɛlabih pinaayi m-pahi be chi sara zuyu ni bulahi pinaayi shεb' be ni daa zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la.

⁸⁸Biŋkɔb' shεb' zaa be ni daa zaŋ mali suhudoo sara la daa nyela nayilahi pisinaanahi mini piɛlahi pihiyɔbu ni bulahi pihiyɔbu ni yuun' yini piɛlabih pihiyɔbu. Be ni daa booi kpam bahi sara maligu bimbini maa zuyu ka zaŋ li ti Naawuni maa nyaanja, ka be daa maan di sara sheli m-bala.

⁸⁹Saha sheli Musa ni daa kpe Yawε chirigibu shee suyili maa ni ni o mini Yawε ti tɔyisi yεtɔya la, ka o daa wum kukol' sheli Alikauli Adaka yɔrigu la zuγusaa cherubinim' ayi la sunsuuni ka di tɔyisir' o yεtɔya.

Kalinlinima 8

Firilanim' zalibu

¹Ka Yawε daa yεli Musa,

²“Yelim’ Aduna, ‘A yi ti zaŋ firilanim’ ayopɔin la zali, nyin’ che ka di ne firilatamdigu la tooni.’ ”

³Ka Aduna daa niŋ lala. O daa zaŋ firilanim’ maa zali ni di ne firilatamdigu maa tooni kaman Yawε ni daa zali Musa shem maa.

⁴ Be ni daa mali firilatamdigu maa shem m-boŋo. Be daa zaŋla matarika ŋmenŋme salima n-zaŋ mal’ li; di gbinni zaŋ ti paai di zuŋusaa tipuma kɔtomsi la, matarika ka be daa zaŋ ŋmenŋme m-mal’ li. Yawε ni daa wuhi Musa ni o mali firilatamdigu maa shem, lala ka o daa mal’ li.

Be mali Levinim’ kasi ka zaŋ ba ti Naawuni

⁵Ka Yawε daa lan yeſi Musa,

⁶“Piim’ Levinim’ Izraelnim’ puuni m-mali ba kasi.

⁷A ni yen niŋ ba shem mali ba kasi m-boŋo: Niŋm’ ko’ sheli din yihiri nir’ dayiri ni la mihi ba, ka che ka be zaŋ pilŋ pini be ningbuna ni kɔbiri zaa, ka payi be situra m-mali beman’ kasi.

⁸Di nyaanja, ka a che ka be bo nayilabila mini sara maligu zim vielli sheli be ni niŋ kpam ŋmiri, ka a mi bo nayilabil’ so be ni zaŋdi maani alahichi sanyoo sara la.

⁹Ka a zaŋ Levinim’ maa na ti zali layin̄gu suyili la tooni, ka layim Izraelnim’ zaa na.

¹⁰A yi zaŋ Levinim’ maa na ti zali Yawε tooni, Izraelnim’ ben’ zaŋm’ be nuhi pa Levinim’ maa zuŋu.

¹¹Ka Aduna zaŋ Levinim’ maa zali Yawε tooni kaman Izraelnim’ ni zaŋ sara sheli gahi zuŋusaa, ka di che ka be tooi tum Yawε tuma.

¹²Ka Levinim’ maa zaŋ be nuhi pa nayilahi maa zuŋuri ni, ka yi zaŋ zay’ yino mali sara alahichi zuŋu, ka zaŋ ŋun’ la mi mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buŋim la ti Yawε Levinim’ maa daalahichi zuŋu.

¹³“Di saha ka a che ka Levinim’ maa zani Aduna min’ o bidibisi la tooni, ka a zaŋ ba ti Yawε kaman sara sheli be ni zaŋ gahi zuŋusaa la.

¹⁴Lala ka a yen niŋ woligi Levinim’ maa Izraelnim’ ni, ka Levinim’ maa nyε n ni su sheba.

¹⁵A yi mali Levinim’ maa kasi, ka zaŋ ba kaman sara sheli be ni zaŋ gahi zuŋusaa la, di nyaanja be ni tooi kpe layin̄gu suyili maa ni ti tum tuma.

¹⁶Dama be yihi ba la Izraelnim’ puuni n-zaŋ ba ti ma zaa ka n deei ba leei n ni su sheba, ka che Izraelnim’ bidibikpamba.

¹⁷ Dama Izraelnim' ni tuui dɔyi bi' shɛb' zaa zaŋ tabili biŋkɔbiri tuuli bihi nyɛla n ni su shɛba. N ni daa ku bikpamba zaa Ijipti tiŋgbɔŋ ni dahin shel' la, ka n daa mali ba kasi ti mmaŋa.

¹⁸ Amaa n zaŋla Levinim' maa ka che Izraelnim' bikpamba zaa.

¹⁹ Din pahi nyɛla n zaŋ Levinim' maa mi kaman pin' shel'i din yi Izraelnim' sanna n-ti Aduna min' o bidibisi la ni bɛ tumdi tuma Yawɛ chirigibu shee suyili maa ni tiri Izraelnima, ka maani sara tiri ba, ka lala che ka Izraelnim' maa yi ti kana ti miri Yawɛ biehigu shee suyili la, ka alɔbo shel'i ku lu bɛ zuyu."

²⁰ Ka Musa mini Aduna ni Izraelnim' zaa daa niŋ Levinim' maa kaman di ni wuhi shɛm. Izraelnim' maa daa niŋ Levinim' maa mi kaman Yawɛ ni daa zali Musa ni o niŋ shelikam zaa zaŋ chan Levinim' maa polo la.

²¹ Ka Levinim' maa daa mali bɛmaŋ' yi alahichi ni, ka payi bɛ binyera, ka Aduna daa zaŋ ba kaman sara shel'i bɛ ni zaŋdi gahiri zuysaa la zali Yawɛ tooni, ka mali sara ti ba bɛ daalahichi zuyu m-mali ba kasi.

²² Dimbɔŋɔ nyaanja ka Levinim' maa daa kpe Yawɛ chirigibu shee suyili maa ni ntì sɔŋ Aduna min' o bidibisi maa n-tum tuma. Yawɛ ni daa zali Musa shɛm zaŋ chan Levinim' maa polo, lala ka bɛ daa shiri niŋ ba.

²³ Ka Yawɛ daa lan yeli Musa,

²⁴ "Levinim' tuma soli ni nyɛ shɛm m-bɔŋɔ: Ben nyɛ yuun' pisinaanu zaŋ chana ni tooi piligi layingŋu suyili maa ni tuma tumbu.

²⁵ Ka bɛ yi ti paai yuun' pihinu, ben' cheli di tuma maa tumbu.

²⁶ Be sɔŋmi bɛ mabihi Yawɛ chirigibu shee suyili maa puuni ka bɛ tumdi bɛ tuma, amaa ka lee di lan zaŋ bɛ nyɔŋu yo di tuun' shel'i. Lala ka a yɛn niŋ Levinim' maa n-wuhi ba bɛ tuma."

Kalinlinima 9

Yayigari chuŋu din pahi buyi puhibu

¹ Ka Yawɛ daa tɔyisi Musa yɛtɔya Sinai mɔŋu ni bɛ ni daa yi Ijipti tiŋgbɔŋ ni na la nyaanja yuma ayi puuni gol' so ŋun daŋ tooni la ni n-yeli,

² "Che ka Izraelnim' puhi Yayigari chuŋu di puhibu saha.

³ Gol' ŋɔ biey' pinaanahi dali zaawuni doliya di kaya ni di zaligunim' zaa soli m-puhi li di puhibu saha."

⁴ Di saha ka Musa daa yeli Izraelnim' ni bɛ puhim' Yayigari chuŋu maa.

⁵ Ka bɛ daa puhi Yayigari chuŋu maa gol' so ŋun daŋ tooni biey' pinaanahi dali zaawuni Sinai mɔŋu maa ni. Yawɛ ni daa kul zali Musa shelikam zaa, lala ka Izraelnim' daa shiri niŋ.

⁶Amaa bε ni shεb' daa shihila kpima, ka leei bεn bi be kasi, ka di zuyu che ka bε ku tooi puhi Yayigari chuyu maa dindali maa. Ben a n-daa ka Musa mini Aduna sanna dindali maa

⁷nti yεli Musa, "Ti shihila kpima ka leei bεn bi be kasi, ka bεzuγu ka tinim' ku tooi pahi Izraεlnim' zuγu n-zan Yawε pini na ti ti o di tibu saha?"

⁸Ka Musa daa yεli ba, "Guhimiya ka m-bοhi Yawε wum o ni yεn yεli shεm zan chan yi polo."

⁹Ka Yawε lan yεli Musa,

¹⁰"Yεlim' Izraεlnima ni bε ni so bee bε dοyiriba yi shihi kpima ka leei bεn bi be kasi bee bε yi gomi chan katiŋa, bε ni tooi puhi Yawε Yayigari chuyu maa.

¹¹Bε puhim' chuyu maa ka di di bindirigu mini bεrεbεro din ka dabindi ni vari din to gol' so ηun pah' ayi biey' pinaanahi dali.

¹²Bε di che ka di sheli kpalm ka bieyū neei paai li bee η-ηma di kεbili. Be doli Yayigari chuyu maa zaligu puhi li.

¹³Amaa ninvuy' so ηun be kasi, ka bi go ka mi bi puhi Yayigari chuyu maa, bεn' yihim' dilan' n niriba ni, o ni bi mali Yawε sara maa di saha la zuγu, ka o daalahichi kpalm' o zuγu.

¹⁴Ka sana yi be yi ni, ka bεri ni o puhi Yawε Yayigari chuyu maa, ηun' doli Yayigari chuyu maa kaya mini di zaligu soli puhi li. Yinim' tiŋbihi mini saamba bεn be yi ni zaa doliya zaligu yini."

Sagbani din be kaman buyim

(Yibu 40.34-38)

¹⁵Bε ni daa sa Yawε jεmbu shee suyili maa dahin' shεli, ka sagbani daa sirigina ti pili Yawε biεhigu shee suyili din nyε alikauli suyili maa. Sagbani maa daa bela Yawε jεmbu shee maa zuγusaa m-be kaman buyim la yuŋ zaŋ hal ni asiba.

¹⁶Lala ka di daa kul be, sagbani maa daa kul pil' li mi wuntan' ni, ka be kaman buyim la yuŋ.

¹⁷Sagbani maa daa yi ti vuui suyili maa zuγusaa, di nyaanja Izraεlnim' yiγisirimi gbaai chandi; ka sagbani maa daa yi ti kpalm zani luy' shεli, nimaani ka Izraεlnim' maa tiri bε suya doona.

¹⁸Yawε zaligu ka Izraεlnim' maa daa doli yiγisira, ka lan doli Yawε zaligu n-tiri bε suya doona. Sagbani maa daa yi kul kpalm ʒe Yawε biεhigu shee suyili maa zuγusaa, bε mi kpalindimi doya.

¹⁹Hal sagbani maa daa yi kpalm ʒe Yawε biεhigu shee suyili maa zuγusaa dabisi' gbalŋ gba, Izraεlnim' maa kul dolila Yawε zaligu maa ka ku yiγisi chan.

²⁰Shəlini, sagbani maa daa yi zaani Yawε jεmbu shee maa zuγusaa la dabisa biela, ka bε daa doli Yawε zaligu ni wuhi shεm kpalim doya, di nyaanja ka bε ti lan doli Yawε zaligu maa ni wuhi shεm yiγisi chanj.

²¹Shəlini, sagbani maa daa mi n-kpalim zani zaawuni hal ni asiba, ka sagbani maa daa yi ti vuui asiba saha shəli, bε gba yiγisirimi gbaai chandi bee di daa yi kpalim ʒieya wuntan' yini bee yun yini, di yi ti kul vuui, bε gba yiγisirimi gbaai chandi.

²²Sagbani maa daa yi kpalim ʒieya daba ayi bee goli bee di daa yi kpalim ʒe Naawuni biehigu shee maa zuγusaa yuui, Izraεlnim' maa kul kpalindimi doya ka bi chana; amaa di daa yi ti vuui saha shəli, bε gba yiγisirimi gbaai chandi.

²³Yawε zaligu ka bε daa doli ka tiri bε suya doona, ka lan doli Yawε zaligu yiγisiri chana. Be daa dolila Yawε ni che ka Musa zali ba zaligu shəli n-tumdi Yawε ni wuhi ba shεm.

Kalinlinima 10

Anzinfə kikahi

¹Ka Yawε daa yeli Musa, "Zaŋm' anzinfə mali kikah' ayi.

²Chε ka bε zaŋ matarika ɳ-ɳmenŋme li mal' li; ka yi mal' li piεbiri layindi niriba, ka mal' li piεbiri ka bε yiγisira chana.

³Bε yi ti piεbi kikah' ayi maa saha shəli, niriba maa zaa bεn' layimm' a sanna Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni.

⁴Amaa bε yi ti piεbi zay' yini kɔŋko, di saha zuγulaannim' bεn nyε Izraεlnim' dɔγirikpamba la bεn' layimm' a sanna.

⁵A yi ti che ka bε piεbi kika' bieyu, bεn suya be wulimpuhili polo la bεn' yiγisim' gbaai chandi.

⁶Ka a yi ti lan che ka bε piεbi kika' bieyu pahi buyi, bεn suya be nudirigu polo la bεn' yiγisim' gbaai chandi. Be yi ti yεn yiγisi chanj saha shεlikam, bεn' piεbimi kika' bieyu maa.

⁷Amaa saha shəli niriba maa yi ti yεn layimmi, yin' piεbimi kikaa maa, amaa ka di piεb' li kika' bieyu piεbbu.

⁸Maligumaana Aduna bidibisi mi n-yεn piεbiri kikahi maa. "Kikahi maa n-yεn nyε yi kali soli bini yi ʒiemani kam ni.

⁹Saha shəli yi yi ti lo tɔbu yi tingbɔŋ ɳɔ ni ni yi tuhi yi dimnim' bεn muγisiri ya, di saha yin' piεbimiya kika' bieyu, ka lala che ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ teei yi yεla, ka tiligi ya yi dimnim' maa nuu ni.

¹⁰Yi suhupielli dabisa dali mini yi churi puhibu ni ni yi goya piligu ni, piεbimiya kikahi maa bahi yi sara shεŋa yi ni zaŋdi nyɔri buγim la mini yi bierisuŋ sara

zuyu; dina n-yen che ka Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo teei yi yεla. Man' Yawε n-nyε yi Naawuni."

Izraelnim' yiysiya

¹¹Yuu'n' sheli din daa pahir' ayi puuni gol' so ḥun pahir' ayi biey' pisi dali ka sagbani maa daa vuui alikauli biεhigu shee maa zuγusaa.

¹²Ka Izraelnim' maa daa yiysi Sinai moyu ni n-doli tab' gbilligbilli chana; ka sagbani maa daa chaŋ ti kpalm zani Paran moyu ni.

¹³Ka be daa yiysi gbaai be tuuli chandi kaman Yawε ni daa che ka Musa zali ba shem.

¹⁴Juda zuliya n-daa zaŋ be tuuta daŋ yiysi doli tab' gbilligbilli gbaai chandi. Aminadab bia Nashon n-daa nyε be zaa zuγulana.

¹⁵Ka Zua bia Netanel nyε Isaka zuliya zuγulana;

¹⁶ka Hebron bia Eliab nyε Zebulon zuliya zuγulana.

¹⁷Di nyaanja ka be daa wurim Yawε jembu shee suyili maa nema sɔŋ, ka Gerishon mini Merari zuliya ben ʒiri Yawε jembu shee suyili maa nema la daa yiysi gbaai chandi.

¹⁸Ka Rubin zuliya daa yiysi zaŋ be tuuta doli tab' gbilligbilli pa be zuγu. Shedu bia Elizu n-daa nyε be zaa zuγulana.

¹⁹Ka Zurishadai bia Shelumiel daa nyε Simion zuliya zuγulana;

²⁰ka Diuel bia Eliasaf nyε Gaad zuliya zuγulana.

²¹Di saha ka Kohat daŋ niriba daa kpuyi neen' shεŋa din be kasi la ʒi n-gbaai chandi. Ka be daa zaŋ Yawε jembu shee suyili maa ti sa poi ka be naanyi paai ni.

²²Ka Ifriim zuliya daa zaŋ be tuuta yiysi doli tab' gbilligbilli paya. Ammihud bia Elishama n-daa nyε be zaa zuγulana;

²³ka Pedazu bia Gamaliel daa nyε Manaasa zuliya zuγulana;

²⁴ka Gidiomi bia Abidan daa nyε Benjamin zuliya zuγulana.

²⁵Di saha ka Dan zuliya ben daa be nyaanja ka nyε niriba maa zaa guliba la daa yiysi paya. Ammishadai bia Ahieza n-daa nyε be zaa zuγulana;

²⁶ka Okiran bia Pagiεl daa nyε Asha zuliya zuγulana;

²⁷ka Inan bia Ahira mi nyε Naftali zuliya zuγulana.

²⁸Izraelnim' daa yi yen yiysi chaŋ ka doli tab' gbilligbilli chani shem m-bala.

²⁹Ka Musa daa yεl' o pay' tizədoo Həbab ḥun daa nyε o deembə Rieu'l Midian nir' bia la, "Ti yiysisiri kunila luy' sheli Yawε ni daa yεl' ti, 'N ni zaŋ li tin ya la ni'.

Dol' ti, ka ti ti niŋ a zay' vielli; dama Yawε pun lo Izraεlnim' zay' vielli niŋbu alikauli."

³⁰Amaa ka o yεl' o, "N ku chanj; n ni labi n dɔyiriba sani ni n tingboŋ ni."

³¹Ka o daa yeli, "N suhir' a, di chε ti, dama nyini m-mi ti ni yεn dooni luy' shεli mɔyu ŋɔ ni, leemi ti sowuhira.

³²Ka din pahi nyεla a yi dol' ti chanj, Yawε yi ti niŋ ti zay' viel' shεlikam, lala ka ti gba ni niŋ a."

Izraεlnim' yiŋsiya chana

³³Di saha ka bε daa yiŋsi Yawε zoli maa gbini n-lu soli chanj daba ata chandi; ka bε daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka la n-daj tooni chanj daba ata chandi ni di ti bo dooshee ti ba.

³⁴Bε ni daa yiŋsi bε dooshee maa chana, Yawε sagban' la daa kul ʒiela bε zuγusaa dεde wuntanj' ni.

³⁵Saha shεlikam bε daa yi ti kpuyi Alikauli Adaka maa chana, Musa yεrimi, "Yawε, yiŋsim' chε ka a dimnim' wurim, ka chε ka ninvuy' shεb' bεn je a ŋmalig' a tooni guui."

³⁶Ka bε daa yi ti suui li zali, o yεrimi, "Yawε labimi Izraεlnim' tuhituhi zuγa ŋɔ sanna."

Kalinlinima 11

Bε boli nimaani yuli Tabεra

¹Ka niriba maa daa ti ŋumdi bε kparima ni niŋdi Yawε bε yεlimuyisira zuγu, ka Yawε daa wum li, ka o suhu yiŋsi pam. Di saha ka Yawε daa chε ka buγim taai bε sani n-di bε suya maa gulinyaansi luy' shεŋa.

²Amaa ka niriba maa daa kuhi niŋ Musa; ka Musa daa suhi Yawε ka buγim maa kpi.

³Ka bε daa boli nimaani yuli Tabεra, Yawε buγim ni daa di bε sani maa zuγu.

Musa pii zuγulaannim' pisopɔin

⁴Ninvuy' yoya bεn daa be bε ni daa kpiri kore pam; ka Izraεlnim' gba daa lan kum ka yεli, "Ti bi zayisi ka ti di nya nimdi ŋubi.

⁵Ti teei ti ni daa yi ŋubiri zahim shεli yoli Ijipti la mini kukombanim' ni watamilo ni gabu ni alibarisa ni tafarinom la yεla;

⁶amaa pumpɔŋɔ ti gbarigimi, ka binshεli kani n-nay' pahila manna shεli ti ni kul lihiri ŋɔ."

⁷Manna maa daa ŋmanila tiwal' shεli din biɛlim poripora, ka di kɔtomsi nyε zay' piɛlifaa kaman dɔzim la.

⁸ Ka niriba maa daa chani gindi pihiri li na nti niemdi li neya zuyu bee n-zan li niendi toya ni tɔra, ka zaŋdi li niendi duyuri ni duyira, ka mal' li maani maha; ka di nyayisim ḥmanila bε ni zaŋ kpam mali mahi' shεŋa.

⁹ Maligim daa yi ti luri bε biɛhigu maa shee yuŋ saha shεli, ka manna maa gba dol' li luri na.

¹⁰Ka niriba maa mini bε malibu zaa daa yina ti ʒe bε suya dunoya ni kumda, ka Musa daa wum bε kumsi maa; ka Yawε suhi daa yiŋsi pam, ka di daa bi niŋ Musa nyayisim.

¹¹Ka Musa daa bɔhi Yawε, "Bɔ n-niŋ ka a niŋ mani ḥun nyε a dabilii ḥo lala? Bɔ n-niŋ ka a zaŋ niriba ḥo zaa ʒi' tibisili ʒili ma ka bi sɔŋ ma?

¹²Mani n-daa tiyi niriba ḥo zaa pua bee mani n-daa dɔyi ba, ka a ni yεli ma, 'Kpuŋim' ba buŋi kaman biyol' ni buŋiri bimoyiriga shεm la tahi a ni daa lo alikauli ni a ni zaŋ tingbɔn shεli ti bε yaannim' la ni?

¹³Ya ka n lee yεn nya nimdi ti niriba ḥo zaa? Dama bε kumdimi niendi ma ka yεra, 'Tim' ti nimdi ka ti ḥubi'.

¹⁴N kɔŋko ku tooi gbibi niriba ḥo zaa, dama bε galisi nyŋ ma.

¹⁵A yi yεn niŋ ma la lala, nyin' niŋm' ma nirlim n-dii ku ma, ka lala che ka n ku nya n nandahima biɛhigu."

¹⁶Ka Yawε daa yεli Musa, "Layimmi Izrael kpamba ninvuy' pisopɔin shεb' a ni mi ka bε nyε niriba maa kpamba ni zuyulaannim' bεn su ba n-zan ba ka Yawε chirigibu shee suyili maa gbinna, ka bε ti zani nimaani pah' a zuyu.

¹⁷N ni siŋina ti tɔyisi ya yεtɔya nimaani; ka zaŋ shi' so ḥun be a zuyu maa yiko shεli niŋ bε ni, ka bε ʒi' niriba maa ʒili maa sɔŋ a, ka a kɔŋko ku lan ʒi li.

¹⁸Yεlim' niriba maa, 'Malimiya yiman' kasi gu biɛyuni. Yi sa ni ḥubi nimdi', dama yi kum niŋ Yawε yεra, 'Ti bi zayisi ka ti di nya nimdi ḥubi. Ti ni daa be Ijipti la daa so'. Dinzuu Yawε ni tin ya nimdi ka yi ḥubi.

¹⁹Pa dahin yini ka yi yεn ḥub' li bee daba ayi bee daba anu bee biɛyu pia bee biɛy' pisi,

²⁰amaa gol' muni zaa hal ka di ti yiri yi nyεhi ni, ka nyɔni yi nyee, dama yi zayisi Yawε ḥun be yi sani ḥo ka kumdi niŋd' o yεra, 'Bozuyu ka ti daa lee yi Ijipti na?"

²¹Amaa ka Musa daa yεli, "M mini ninvuy' shεb' bεn chani ḥo kalinli nyεla ninvuy' tuhi' kɔbisiyɔbu, ka a yεli, 'N ni ti ba nimdi ka bε ḥubi gol' muni zaa'?

²²Ti ni nya pieri mini niyi n-ku n-ti ba ka di sayi ba? Bee ti yi gbahi teeku zahim zaa ti ba, di ni sayi ba?"

²³Ka Yawε daa bɔhi Musa, "Yawε yiko malila tariga? To, a ni nya n yεligu maa ni niŋ yεlimanjli yi sani bee di ku niŋ."

²⁴Dinzuju ka Musa daa chan ti zaŋ Yawε yetɔya maa yeli niriba maa; ka daa layim Izraelnim' kpamba ninvuy' pisopɔin na nti che ka be zani gili suyili maa.

²⁵Di saha ka Yawε daa be sagban' ni n-siyina ti tɔyis' o yetɔya, ka zaŋ shi' so ɲun daa be Musa ni la yiko sheli niŋ kpamba pisopɔin maa ni; shia maa ni daa kul siyi be zuyu na saha sheli, ka be daa tɔyis' anabitali yetɔya. Amaa be daa bi lan niŋ lala yaha.

²⁶Niriba ayi daa kpalim bela yiŋa, yino yuli n-daa booni Eldad, ka ɲun' la mi yuli booni Medad, ka shia maa daa siyi be zuyu na; be gba daa be be ni sab' shɛb' yuya maa ni, amaa ka be daa lee bi chan suyili maa gbini, ka be gba daa tɔyis' anabitali yetɔya yiŋa.

²⁷Ka nachimbil' so daa guui chan ti yeli Musa, "Eldad mini Medad be yiŋa n-tɔyisir' anabitali yetɔya."

²⁸Ka Nan bia Jɔshua ɲun daa nyε Musa sɔŋda ni o ninvuy' gahinda ni yino la daa yeli, "N dan' Musa, karim' ba."

²⁹Amaa ka Musa daa bɔh' o, "N zuyu ka a zabiri nyuli maa? N di bi zayisi ka Yawε niriba zaa nyela anabinima, ka Yawε di zaŋ o shia niŋ be ni."

³⁰Ka Musa mini Izrael kpamba maa daa lab' yiŋa.

³¹Di saha ka pohim daa yi Yawε sani n-ʒe kɔrinsi teeku ni na ti luhi gili suya maa shee luyilikam m-paai kilomita bɔbili wɔyilim tariga, ka be ni do tiŋ' shɛm dubu nyε kaman mita yini laasabu.

³²Ka niriba maa daa yiysi dindali maa wuntaŋ' ni mini yuŋ ni dabisi' sheli din paya dali zaa n-gbahi kɔrinsi maa; ɲun daa bi gbahi ba pam ni daa gbahi shɛb' tibisim daa bi pooli kilogiram ayi ni biɛla, ka be daa zaŋ ba sɔŋ yɛrigi gili suya maa shee zaa.

³³Amaa be nyina ni daa na gbab' nimdi maa ka di na bi lu be puuni saha sheli, ka Yawε suhu daa yiysi bahi niriba maa zuyu, ka o che ka alɔbo titali lu be zuyu.

³⁴Dinzuju ka be daa boli nimaani yuli Kiburotihataava, be ni daa sɔyi ninvuy' shɛb' ben kpiri kɔre pam nimaani la zuyu.

³⁵Ka niriba maa daa yi Kiburotihataava maa n-chan Hazeret.

Kalinlinima 12

Miriam nya tibidarigibo

¹Be ni daa be Hazeret saha sheli maa ka Miriam mini Aduna daa galim Musa o ni daa kpuyi Itiopia pay' so la zuyu, dama o daa kpuyla Itiopia zuliya ni paya.

²Be daa yelimi, "Pa Musa kɔŋko ka Yawε daa zaŋ o yetɔya tɔyisi. O daa zaŋ o yetɔya tɔyisi tinim' gba." Ka Yawε daa wum li.

³Musa daa nyela tarima n-gari ninvuy' shɛb' ben zaa daa be dunia ɲo ni.

⁴Di daa bi yuui ka Yawε yeli Musa mini Aduna ni Miriam, “Yi niriba ata maa kam’ Yawε chirigibu shee suyili la gbin’ na.” Ka bε niriba ata maa daa kana.

⁵Ka Yawε daa be sagban’ ni n-siyina ti zani suyili maa dunol’ ni, ka boli Aduna mini Miriam, ka bε niriba ayi maa kana ti zani.

⁶Ka o yeli ba, “Wummiya n yεtɔya ɳɔ: Anabinim’ yi be yi ni, man’ Yawε ni kahigi mmaŋ’ wuhi ba ɿii puuni, ka tɔyis’ ba yεtɔya zahindi ni.

⁷ Pa lala n-nyε li n dabili Musa sani, n zaŋla n niriba zaa fukumsi niŋ o nuu ni.

⁸M min’ o gbεri kparila taba, ka n tɔyisir’ o yεtɔya ka di do palɔni, ka pa ni ɳaha puuni; ka o nyari man’ Yawε kɔtomsi. Ka bɔzuyu ka yi bi zo dabiɛm ni yi galim’ n dabili Musa maa?”

⁹Ka Yawε daa yiŋis’ o suhu bahi bε zuyu pam ka ɳmaligi chaŋ.

¹⁰Sagbani maa ni daa kul vuui suyili maa zuysaa saha shεli, nyama, ka niŋgbuŋ dɔr’ bieŋu dii gbaai Miriam, ka o niŋgbuŋ paligi zaa kaman gumbɔrigu la. Ka Aduna daa ɳmaligi lihi Miriam polo n-nya ka niŋgbuŋ dɔr’ bieŋu n-gbaag’ o.

¹¹Di saha ka Aduna daa yeli Musa, “N dana, di darigi ti tibili, ti ni tum jεrilim ka tum alahichi shεli maa zuyu.

¹²Di chε ka o be kaman bε ni yi dɔyi bikpiin’ so bahina ka o yay’ yini sayim la.”

¹³Ka Musa daa suhi Yawε yeli, “Yaa n Naawuni, n suhir’ a, chε ka o nya alaafee.”

¹⁴ Amaa ka Yawε daa bɔhi Musa, “O ba yi di tuhi nintɔri vie o ninni, vi naan ku gbaag’ o paai daba ayopɔin? Chε ka bε yih’ o kpaŋ’ daba ayopɔin, di nyaanja ka yi naanyi zaŋ o labina.”

¹⁵Dinzuŋu ka bε daa zaŋ Miriam yihi kpaŋ’ daba ayopɔin, ka niriba maa daa bi yiŋisi chaŋ hal ka bε daa ti lan zaŋ Miriam labina.

¹⁶Di nyaanja ka niriba maa daa yi Hazeret n-chaŋ ti dɔni Paran mɔyū ni.

Kalinlinima 13

Ninvuŋ’ shεb’ bεn chaŋ ni bε ti puyisi nya Keenan tingbɔŋ
(Zaligu 1.19-33)

¹Ka Yawε daa yeli Musa, “Timmi niriba ka bε chanj ti puyisi nya Keenan tingbɔŋ

²shεli n ni zaŋ ti Izraεlnim’ maa. Timmi bε zuliya kam puuni ninvuŋ’ yino ɳun nyε bε zuylana.”

³Ka Musa daa tim ba kaman Yawε ni daa zal’ o shεm maa, ka bε daa yi Paran mɔyū ni chaŋ. Bε zaa daa nyεla Izraεlnim’ zuylaannima.

⁴Bε yuya m-bɔŋɔ: Zakur bia Shammua, o daa yila Rubin zuliya ni na;

⁵ka Hɔri bia Shafat daa yi Simiɔn zuliya ni na;

- ⁶ka Jefune bia Kalēb daa yi Juda zuliya ni na;
- ⁷ka Josef bia Igäl daa yi Isaka zuliya ni na;
- ⁸ka Nan bia Höshia daa yi Ifriim zuliya ni na;
- ⁹ka Rafu bia Paliti daa yi Benjamin zuliya ni na;
- ¹⁰ka Södi bia Gaddiel daa yi Zebulon zuliya ni na;
- ¹¹ka Susi bia Gaddi daa yi Josef zuliya ni na, (Manaasa zuliya ni n-daa bala);
- ¹²ka Gemalli bia Ammiel daa yi Dan zuliya ni na;
- ¹³ka Maikil bia Setur daa yi Asha zuliya ni na;
- ¹⁴ka Vofisi bia Nabi daa yi Naftali zuliya ni na;
- ¹⁵ka Machi bia Geuel daa yi Gaad zuliya ni na.
- ¹⁶Musa ni daa tim ninvuy' shëb' ni bë chanj ti puyisi nya tingbɔŋ maa yuya m-bala. Ka Musa daa tayi Nan bia Höshia yuli Jöshua.
- ¹⁷Ka Musa daa tim ba ni bë cham' ti puyisi nya Keenan tingbɔŋ maa, ka yëli ba, "Chamiya Nëgëb tooni ha n-gari chanj zoya ni tinsi ni
- ¹⁸nti nya tingbɔŋ maa ni be shëm, ka nya ninvuy' shëb' bën be di ni lee nyëla bën mali kpiɔŋ bee bë nyëla ninvuy' gbarima ka nya bë nyëla bën galisi bee bën pɔra.
- ¹⁹Lihimiya nya bë ni be tingbɔŋ shel' ni maa nyëla din viel' bee din bie, ka nya bë ni be fɔntin' shëŋa ni lee nyëla tin' yari bee di nyëla bë ni me goma gili shëŋa.
- ²⁰Ka lan lihi nya tingbani maa vuhibee di nyëla tingban' kpiŋ, ka nya tihi be di ni bee di kani. Niŋmiya suhukpeeni n-zi tingbɔŋ maa ni tiwal' shëŋa na." Wain tihi wal' danja moobu saha n-daa bala.
- ²¹Ka bë daa chanj ti puyisi nya tingbɔŋ maa Zin möyu ni zaŋ hal ti paai Rehob din daa miri Lëbohamat la.
- ²²Bë daa chanj Nëgëb n-zaŋ ti paai Hiburon, ka Ahiman mini Shešhai ni Talimai bën daa nyë Anaki zuliya niriba la daa be nimaani. (Bë daa me Hiburon zali ka di niŋla yuma ayopɔin pɔi ka bë daa naanyi ti me Zɔan din be Ijipti la).
- ²³Ka bë daa mali ti paai Eshikol vinvamli ni ŋ-ŋmaai nimaani wain tia wala yilli, ka niriba ayi zaŋ li pa dapua zuyu buyira; ka bë daa lan ʒi pumpɔrinchihi mini fiig tia wala gba na.
- ²⁴Ka bë daa boli nimaani yuli Eshikol vinvamli, Izraëlnim' ni daa ŋmaai tiwala yilli nimaani maa zuyu.
- ²⁵Bięy' pihinahi ka bë daa zaŋ chanj ti puyisi nya tingbɔŋ maa ka labina.

²⁶Ka bε daa ka Musa mini Aduna ni Izraelnim' zaa sanna Kadesshi Paran mɔyu ni. Bε daa zaŋ bε chandi yεtɔya n-yεli bε mini niriba maa zaa, ka zaŋ tingbɔŋ maa ni tiwala wuhi ba.

²⁷Ka bε daa yεli Musa, "Ti chanj a ni daa tim ti tingbɔŋ sheli maa ni, ka di tingbani maa vuhera, di tiwala mi m-bɔŋɔ.

²⁸Amaa ninvuy' shεb' bεn be tingbɔŋ maa ni mali kpiɔŋ, ka bε fɔntinsi nyε tñj' kara, ka bε me goma gil' li, ka din pahi nyεla, ti nya Anaki zuliya nimaani.

²⁹Amaleknima m-be Nεgεb tingbɔŋ ni; ka Hitinim' mini Jεbusinim' ni Amɔrinim' be zoya ni tinsi ni; ka Keenannim' mi ʒi m-bayi teeku mini Jɔɔdεn Mɔyili."

³⁰Amaa ka Kalεb daa chε ka niriba maa zaa fo baalim Musa tooni, ka o yεli, "Chεliya ka ti chanj yomyom ti deei tingbɔŋ maa ʒini; dama ti ni tooi nyaj ba."

³¹Di saha ka ninvuy' shεb' bεn min' o daa chanj maa yεli, "Ti ku tooi tuhi niriba maa, dama bε mali kpiɔŋ gari ti."

³²Lala ka bε daa ʒi lahiba' biεyū na ti yεli Izraelnima zaŋ chanj bε ni daa chanj ti puyisi nya tingbɔŋ sheli maa polo n-yεra, "Tingbɔŋ sheli ti ni chanj ti puyisi nya maa nyεla tingbɔŋ sheli din diri di niriba; ka ti ni nya ninvuy' shεb' zaa nimaani nyεla wɔyiri jεmpɔna.

³³Ka ti daa lan nya Nεfilimnima (bεn nyε Anaki zuliya bεn daa yi Nεfilim na la); ka tinim' ɣmanila sakɔri bε sani. Lala n-shiri nyε ti bε sani."

Kalinlinima 14

Izraelnim' ɳum bε kparima ni

¹Di saha ka niriba maa zaa daa duhi bε yee kuhi pam; bε daa kumiya pam dindali yunj maa.

²Ka Izraelnim' zaa daa ɳumdi bε kparima ni niŋdi Musa mini Aduna. Niriba maa zaa daa yεlimi, "Ti yi di daa kpi ljipti, di di so! Bee ti yi di kpi mɔyu ɳɔ ni, di di so!

³Bɔzuyü ka Yawε zaŋ ti na ti bahi tingbɔŋ ɳɔ ni ni bε zaŋ takɔbi ku ti? Bε ni gbahi ti payiba mini ti bihi chanj; ti yi di lab' ljipti, di di bi so?"

⁴Ka bε daa yεl' taba, "Chεliya ka ti pii so leei ti zuγulana n-lab' ljipti."

⁵Di saha ka Musa mini Aduna daa lu n-zaŋ bε nina kpa tñj' Izraelnim' maa zaa tooni.

⁶Ka Nan bia Jɔɔshua mini Jεfune bia Kalεb bεn daa pahi chanj ti puyisi nya tingbɔŋ maa la daa dari tɔhi bε binyεra,

⁷ka yεli Izraelnim' maa zaa, "Ti ni chanj ti kpe tingbɔŋ shεl' ni m-puyisi nya li maa tingbani viεli pam.

⁸Yawε nini yi tiyi ti, o ni zaŋ ti tahi tingban' sheli din vuheri maa ni nti zaŋ li ti ti.

⁹ Lee di taaya duŋ niŋ Yawε, ka di zɔriya tingbɔŋ maa niriba dabiɛm, ti ni nyan ba. Binsheli din guli ba vuuya ka chε ba; ka Yawε mi be ti sani, di zɔriya dabiɛm.”

¹⁰Amaa ka niriba maa zaa daa niŋ nia ni be lab' ba kuya. Di saha ka Yawε jilima daa yi polo Yawε chirigibu shee suyili la zuγusaa, Izraεlnim' zaa ninni.

Musa suhi Naawuni ti Izraεlnima

¹¹Ka Yawε daa bɔhi Musa, “Bɔ saha ka niriba ḥo lee yen chε ma ʒiembu? Hal n ni wuhi ba shihira shεŋa la zaa yoli, be kul zayisiya ni be ku niŋ ma yeda.

¹²N ni chε ka alɔbo lu be zuγu, ka chε ka be kɔŋ n ni ti ba binsheli, ka chε ka a nam zuliya sheli bɛn galisi ka mali kpiɔŋ gari ba.”

¹³Amaa ka Musa daa yeli Yawε, “Di saha Ijiptinim' ni wum li, dama be sani ka a daa zaŋ a kpiɔŋ yihi ba na,

¹⁴ka be mi ni zaŋ li yeli tingbɔŋ ḥo nima. Yawε, be pun wum ni a be niriba ḥo sani. Yawε, be nini nya a, ka a sagbani ʒe be zuγusaa, ka a be sagban' ni m-be be tooni wuntan' ni, ka be sagbani maa ni n-nye neesim yuŋ.

¹⁵Pumpɔŋɔ, a yi ku niriba ḥo zaa yim, di saha zuliya shεb' bɛn pun wum a yuli dubu la ni yeli,

¹⁶“Yawε ni bi tooi zaŋ niriba ḥo kulisi o ni daa po ni o ni zaŋ tingbɔŋ sheli ti ba la ni zuγu, ka o ku ba mɔγu maa ni maa.”

¹⁷Dinzuγu pumpɔŋɔ, chε ka nyin' Yawε yiko shiri galisi kaman a ni daa pun lo alikauli yeli,

¹⁸“Yawε bi jεri suli yomyom, ka o yurilim galisi, ka o cher' alahichi mini tuumbieri taali, amaa o ni bahi darigi bɛn tum taali tibili, o zaŋdi banim' ni tum alahichi sheli tibidarigibo n-darigiri be yaansi bɛn be ʒiemana din pahir' ata mini din pahir' anahi ni tibili’.

¹⁹Chεl' niriba ḥo taali a yurilim din galisi la min' a ni daa pun chε be taali Ijipti zaŋ na hal ni pumpɔŋɔ la zuγu.”

²⁰Di saha ka Yawε yeli, “A ni suhi ma ḥo zuγu, n chε be taali maa.

²¹Amaa n ni be, ka chε ka man' Yawε jilima pali dunia ḥo zaa la zuγu,

²²ninvuy' shεb' bɛn pun nya n jilima mini n ni pun tum alahiziba tumtumsa shεŋa Ijipti mini mɔγu ḥo ni, ka zahim ma paai siyimsiyim pia, ka zayisi n noli ḥo,

²³be so nini ku nya tingbɔŋ sheli n ni daa po ni n ni zaŋ ti be yaannim' la. Bɛn ʒiem ma la so nini ku nya li.

²⁴Amaa n dabili Kaleb ni mali tεhi' shεl' la min' o ni doli ma ni o suhu zaa la zuγu, n ni zaŋ o kulis' o ni daa chan̄ tingbɔŋ sheli maa ni, ka o zuliya ti su li.

²⁵To, Amaleknim' mini Keenannim' ni be vinvama ni la zuγu, biεyuni, sa ʃmaligimiya kpe mɔγu n-doli Teeku ʒieyu polo.”

Naawuni darigi bən ənumdi bə kparima ni tibili

26Ka Yawε daa yəli Musa mini Aduna,

27“Bə saha ka ninvuy’ bier iŋo lee yən che bə kparima ni ənum niŋ ma? N wum ənumaŋuma shəli Izraεlnim’ maa ni ənumdi niŋdi ma maa.

28Yəlim’ ba, ‘Man’ Yawε yəliya: N ni be əŋo zuyu, yi ni yəli shəm ka n wum maa, n ni niŋ ya lala.

29Yi ni kpi n-do mɔgu əŋo ni; ka yinim’ bən yuma nyε yuun’ pisi zaŋ chani zaa, ka nyε bə ni daa sab’ shəb’ yuya, ka yi nyε bən ənum yi kparima ni niŋ ma la

30zaŋ’ yino ku paai n ni daa po ni n ni che ka yi be tingbən shəl’ ni la nayila Jεfune bia Kaleb mini Nan bia Jəshua kɔŋko.

31Amaa yi bi’ shəb’ yi ni yəli ni bə ni gbahi ba chanj la, n ni zaŋ ba kulisi nimaani ka bə ti banj tingbən shəli yi ni ʒiem maa.

32Amaa yinim’ ni kpi n-kpalim mɔgu əŋo ni.

33Ka yi bihi əŋo mi ni leei piεguliba mɔgu əŋo ni yuun’ pihinahi. Bə ni di wahala yi ni bi ʒe yim la zuyu hal ka yi ni ninvuy’ so ənum bahindi nyaanja ti kpi n-kpalim mɔgu əŋo ni.

34Yi ni daa zaŋ dabisi’ shəŋa chanj ti puysi nya tingbən maa daa nyəla biey’ pihinahi. Dinzuyu dabisi’ yini kam yən leela yuun’ muni. Yi ni ʒi yi daalahichi ʒili yuun’ pihinahi, ka banj ni yi ni niŋ shəm bi tiyi n nini.’ ”

35Man’ Yawε n-yəli maa, yəlimaŋli, n ni niŋ ninvuy’ biey’ shəb’ bən layim lo nia bieyū zaŋ chanj n sani maa lala. Bə biehigu ni zan’ tariga, ka bə kpi mɔgu əŋo ni.

36Musa ni daa tim ninvuy’ shəb’ ka bə chanj ti puysi nya tingbən maa, bə puuni ninvuy’ shəb’ bən daa ʒi lahiba’ bieyū na nti yəli zaŋ chanj tingbən maa polo n-che ka niriba maa zaa ənum bə kparima ni niŋ Yawε la,

37Yawε daa che ka aləbo lu bən daa ʒi lahiba’ bieyū zaŋ chanj tingbən maa polo maa na zuyu ka bə kpi.

38Amaa Nan bia Jəshua mini Jεfune bia Kaleb bən daa pahi chanj ti puysi nya tingbən maa la n-daa nyε bən nayi bi kpi.

Bə ni daa tuui niŋ nia ni bə liri tingbən maa nima
(Zaligu 1.41-46)

39Ka Musa daa zaŋ yətɔŋa əŋo zaa yəli niriba maa, ka bə daa kum pam.

40Ka bə daa daŋ yiŋisibu asiba n-chani zoya din du pam zuyu tinsi ni ka yəra, “Tinima m-be kpe əŋo, ti ni kuli Yawε ni lo ti alikauli ni ti kuli tin’ shəl’ maa ni, ti tum alahichi.”

41Amaa ka Musa daa yəli ba, “Bə n-niŋ ka yi kul birigiri Yawε zaligu? Dama lala ku nani.

⁴²Di chanja; di cheliya ka yi dimnim' maa ti kun ya, dama Yawε ka yi sani.

⁴³Amalεknim' mini Keenannim' ni gunya soli n-zan̄ takobiri kun ya; yi ni che Yawε dolibu maa zyu, Yawε ku be yi sani."

⁴⁴Amaa ka bε daa bahi chan̄ zoya din du pam zyu tinsi maa ni, hal Musa mini Yawε Alikauli Adaka la ni daa kul kpalim be bε sansani maa ni la zaa yoli.

⁴⁵Di saha ka Amalεknim' mini Keenannim' bεn daa be zoya zyu tinsi maa ni daa yina ti lu bε zyu nyaŋ ba n-kari ba hal ni Hɔrima.

Kalinlinima 15

Sara maligu zaligunima

¹Yawε daa yeli Musa:

²Yεlim' Izraεlnima: Yi yi ti paai n ni zaŋ tingbɔn sheli tin ya ni yi be di ni maa ni,

³ka yi yen zaŋ nahu bee biŋkɔbbila mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la bee alikauli palibу sara bee suhuyubу sara bee yi churi puhibу sara shεŋa yi ni yen mali ka di ʒieŋu niŋ Yawε nyayisim la,

⁴di saha ɻun ti zaŋ sara maa na ni o ti ti Yawε, ɻun bom' zim vielli kilɔgiram yini n-zaŋ kpam lita yini ɻmiri li.

⁵Din pahi nyεla, o lan bom' wain din nyε binnyura sara la lita yini pahi bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la zyu bee piεbil' kam sara zyu.

⁶Di yi nyεla piεlaa sara, yin' bom' zim vielli kilɔgiram ayi n-zaŋ kpam lita yini ni pirigili ɻmir' li;

⁷ka bo wain lita yini ni pirigili din nyε binnyura sara sheli din ʒieŋu niŋdi Yawε nyayisim la mali sara.

⁸Saha sheli yi yi ti zaŋ nayilaa ni yi mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la bee alikauli palibу sara bee suhudoo bierisun sara ti Yawε,

⁹di saha yin' bom' zim vielli lita ata n-zaŋ kpam lita ayi ɻmir' li;

¹⁰ka bo wain lita ayi din nyε binnyura sara la ni sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim ka di ʒieŋu niŋdi Yawε nyayisim la mali sara.

¹¹Lala ka yi yen niŋ nayilaa bee piεlaa bee piεlabil' kam bee bubil' kam sara maligu ni.

¹²Yi ni bo biŋkɔb' shεb' mali sara kalinli ni nyε shεm, yin' bomiya binyεra maa pahi biŋkɔbigu kam zyu.

¹³Di simdi ni Izraεl tiŋbia kam ɻun yen mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim ka di ʒieŋu niŋdi Yawε nyayisim la niŋ dimbɔŋɔnima.

¹⁴Ka tinzung nir' ḥun yen be yi sani niq daba ayi bee ḥun yen be yi sani sahakam o yi bori ni o mali be ni zaŋdi sara sheli nyori buyim ka di ɿeŋyu niŋdi Yawε nyayisim la, ḥun' niŋmi kaman yi ni niŋdi shem.

¹⁵Yi mini tinzungnim' bən be yi sani zaligu yen nyela zay' yini, di nyela zaligu sheli din kul yen be yi ɿiemana zaa ni. Yi mini tinzungnim' zaa yen nyela yim Yawε sani.

¹⁶Yi mini tinzungnim' bən be yi sani zalikpana mini zaligu shenja din pahi yen nyela yim.

¹⁷Ka Yawε daa lan yeli Musa:

¹⁸Yelim' Izraelnim' ni yi yi ti paai tingbən shel' ni n

¹⁹ni zaŋdi ya tahiri maa, ka yi ti di tingbəŋ maa ni bindirigu, yin' zaŋmiya di sheli ti Yawε.

²⁰Yi yi ti tuui ḥori yi bɔrɔbɔro zim sheli yin' zaŋmiya di bɔrɔbɔro kpil' yini ti pini kaman yi ni zaŋdi kabɔyili ni chi tiri pini shem la.

²¹Di simdi ni yi zaŋdi yi ni tuui ḥori bɔrɔbɔro zim sheli bɔrɔbɔro kpil' yini tiri Yawε yi ɿiemani kam ni.

²²Amaa yi yi bi yuri ka kɔŋ zaligu shenja zaa Yawε ni daa zaŋ ti Musa la dolibu,

²³din nyε zaligu shenja zaa Yawε ni daa che ka Musa zali ya dahin' sheli Yawε ni daa zali zaligunim' maa zaŋ chan yi ɿiemani kam ni polo la,

²⁴dindina yi yi bi yu di niŋbu, ka niriba maa ɿi di yela, niriba zaa bən bom' nayilabil' yino mali sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim ka di ɿeŋyu niŋdi Yawε nyayisim la m-pahi di chi mini binnyura sara ni bula' yino ḥun nyε alahichi sanyoo sara la zuyu kaman zaligu ni wuhi shem mali sara.

²⁵Bε ni bi yuri ka kɔŋ zaligunim' maa dolibu maa zuyu, bε bom' bε ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la mini be daalahichi sanyoo sara tahi Yawε tooni na ka maligumaana ti zaŋ li mali sara Izraelnim' zaa zuyu, ka Yawε che be taali maa.

²⁶Ka Izraelnim' zaa mini tinzungnim' bən be bε san' la nya taali che m-paŋ, niriba maa zaa nuu ni be chirimbu maa ni la zuyu.

²⁷So yi bi yuri ka tum alahichi, ḥun' bom' yuun' yini bunyan mali alahichi tumbu sara.

²⁸Ka maligumaana ni mali sara ti ninvuy' so ḥun chirim maa, o yi bi yuri ka tum alahichi, o ni mali sara ti o Yawε sani, ka o nya taali che m-paŋ.

²⁹Dunkam nyε Izrael tingbia mini ninvuy' so ḥun nyε tinzung nira m-be bε sani zaa, zaligu yini maa ka a yen zali be ni ḥun chirim.

³⁰Amaa ninvuy' so ḥun yuri ka tum alahichi, o yi nyela tingbia bee tinzung' nira, o mola Yawε maa, di simdi ni bε ku dilana.

³¹Dama o ȝiem Yawε yeligu ka tum birig' o zaligu, ka di simdi ni bε shiri ku dilana, ka o daalahichi ȝi o zuyu.

³²Izraelnim' ni daa be mɔyu ni saha sheli maa, ka bε daa ti nya do' so ka o kabiri dari Vuhim Dabisili dali.

³³Ka ninvuy' shεb' bεn daa nya o ka o kabiri dari maa daa zaŋ o tahi Musa mini Aduna ni niriba maa zaa sani.

³⁴Ka bε daa zaŋ o niŋ duu kpari, dama bε daa na bi mi bε ni yεn niŋ o shεm.

³⁵Ka Yawε daa yεli Musa, "Kumiya doo maa. Zaŋmiy' o yi tiŋ' tariga, ka niriba maa zaa ti pihi kuya lab' o."

³⁶Ka niriba maa zaa daa zaŋ doo maa yi tiŋ' maa tariga nti pihi kuya lab' ku o kaman Yawε ni daa zali Musa shεm.

Binzusa zaligunima

³⁷Ka Yawε daa yεli Musa, "Yεlim' Izraelnima,

³⁸ni bε niŋm' binzusa niŋ bε binyεra luya ni bε ȝiemana zaa ni, ka niŋ mi sabilitim niŋ binzusa kam din be bε luya ni maa.

³⁹Binzusa maa yi be yi sani, yi ni lihiri li ka teeri Yawε zaligunim' yεla ka dol' li, ka ku doli yi suhuyubu ni yi nini ni tiyi sheli.

⁴⁰Dinzuju teemiya ka doli n zaligunim' maa zaa, ka be kasi yi Naawuni sani.

⁴¹Man' Yawε n-nyε yi Naawuni ȝun daa yihi ya Ijipti tiŋgbɔŋ ni na ni n ti nyε yi Naawuni. Man' Yawε n-nyε yi Naawuni."

Kalinlinima 16

Kora mini Datan ni Abiram taai duŋ

¹Ka Kora ȝun daa nyε Izar bia ka nyε Kɔhat ȝun daa nyε Levi zuliya nir' yaanja la mini Eliab bihi Datan mini Abiram ni Pelet bia On

²bεn daa yi Rubin zuliya ni na la daa ti zaŋ niriba mini Izrael ninvuy' zuγuri kɔbisiyi ni pihinu m-pa bεman' zuyu chan' ti va n-zani Musa tooni. Niriba maa daa nyela bε ni pii shεba, ka bε nyε niriba ni mi shεb' yεla vienyelinga.

³Ka bε daa layim taai duŋ niŋ Musa mini Aduna. Be daa yεli ba mi, "Yi va n-ȝi pam. Dama niriba ȝo zaa yinoyino nyela bεn be kasi, ka Yawε be bε sani. Ka bɔzuju ka yi ti duhi yiman' Yawε niriba sani lala?"

⁴Musa ni daa wum li, o daa teemi dɔni n-zaŋ o nina kpa tiŋa,

⁵ka yεli Kora min' o nyaandoliba maa, "Bιεyuni asiba Yawε sa ni wuh' o ni pii so ni ȝun be kasi ni o ni yεn che ka so ka o sanna. O ni pii so, o ni che ka dilan' ka o sanna.

⁶Kora, a min' a nyaandoliba maa zaa ni yεn niŋ shεm m-bɔŋɔ:

⁷Sa zaŋm' labihi m-mooi buyim niŋ di ni, ka niŋ tulaale zim pa di zuyu n-zani Yawε tooni biɛyuni, ka Yawε yi sa pii ninvuy' so, ḥuna n-nye ḥun be kasi. Yinim' Levi zuliya ḥo, yi va n-ʒi pam!"

⁸Ka Musa daa lan yeli Kora, "Yinim' Levi zuliya ḥo, wummiya!"

⁹Yi ʒiemla Izrael Naawuni ni pii ya ka woligi ya Izraelnim' ni n-zaŋ ya mir' omaŋa ni yi tumdi tuma ḥun' Yawε chirigibu shee suyili la ni, ka zaani niriba maa tooni n-tumdi tuma sɔŋdi ba la?

¹⁰Duna n-zaŋ a min' a mabihi bɛn zaa nyε Levinim' la mir' omaŋa. Di zaa yoli ka yi lan bɔri maligumaanitali tuma gba?

¹¹Dinzuyu Yawε ka a min' a nyaandoliba maa zaa taai duŋ niŋ maa. Duni n-lee nyε Aduna ka yi ḥumdi yi kparima ni niŋd' o?"

¹²Di saha ka Musa daa tim ti boli Eliab bihi, Datuŋ mini Abiram. Ka bɛ daa yeli, "Ti ku kana.

¹³A ni zaŋ ti yi tingban' sheli din mali bihim mini shiri pam ni na ni a ti ku ti yɔyu ḥo ni la nyela yelibila, ka a ti lan bɔri ni a zaŋ aman' leei naa su ti?

¹⁴Din pahi nyela, a bi zaŋ tingban' sheli din mali bihim mini shiri pam ti ti bee n-zaŋ puri mini tihi puri ti ti ka di leei ti dini. Pumpɔŋɔ a bɔrimi ni a yohim ti. Ti ku kana!"

¹⁵Ka Musa suhu daa yiysi pam, ka o yeli Yawε, "Di deei bɛ sara maligu. N na ʒi n-deei bɛ so buŋa, m mi na ʒi n-niŋ bɛ ni so zay' biɛ' sheli."

¹⁶Ka Musa daa yeli Kora, "A min' a nyaandoliba maa zaa ni Aduna sa kam' Yawε tooni na biɛyuni.

¹⁷Yi zaa yinoyino kpuym' o labila, ka di kalinli yiysi kobisiyi ni pihinu ka yi niŋ tulaale zim niŋ di ni n-zaŋ li ka Yawε tooni na. Ka a gba mini Aduna gbibi yi tulaale lahi."

¹⁸Ka sokam daa kpuym' o laa m-mooi buyim niŋ di ni, ka niŋ tulaale zim pa di zuyu. Ka bɛ mini Musa ni Aduna daa zani Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni.

¹⁹Di saha ka Kora daa layim ninvuy' shεb' bɛn daa taai duŋ maa zaa Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni. Ka Yawε jilima neesim daa neei niriba maa zaa sani.

²⁰Di saha ka Yawε daa yeli Musa mini Aduna,

²¹"Woligimiya yiman' ka chε niriba ḥo ka n ku ba pumpɔŋɔ."

²²Ka bɛ daa silim zaŋ bɛ nina kpa tiŋa ka yeli, "Yaa Naawuni, nyin' ḥun su vuhibigu kam zaa nyevili ḥo, wula ka ninvuy' yino tum alahichi, ka a suhu yiysi bahi niriba ḥo zaa zuyu?"

²³Ka Yawε daa yεli Musa,

²⁴“Yεlim’ niriba maa, miligimiya Kora mini Datan ni Abiram biεhigu shee.”

²⁵Di saha ka Musa daa yiγisi ka Izrael kpamba daa dol’ o ka bε chanj Datan mini Abiram sani.

²⁶Ka o daa yεli niriba maa, “Miligimiya ninvuy’ bieri η suya shee, ka di shihiya bε binshεyū, di yi pa lala bε daalahichi maa zaa ni ʒin ya chanj.”

²⁷Dinzuγu ka bε daa miligi Kora mini Datan ni Abiram biεhigu shee maa. Datan mini Abiram ni bε paγiba ni bε bisarinsi ni bε bibihi daa yimina ti ʒe bε suya dunoya ni.

²⁸Ka Musa daa yεli, “Dimbəŋo n-yεn che ka yi baŋ ni Yawε n-shiri tim ma na ni n ti tum tuma η zaa, ka di pala mmaŋmaŋ’ yubu ka n tumda.

²⁹Niriba η yi kpi kaman sokam zaa ni kpiri shεm bee yεl’ shεli din paari sokam zaa yi paai ba, dindina, pa Yawε n-shiri tim ma na.

³⁰Amaa Yawε yi che ka so ni na ʒi n-nya yεl’ shεli niŋ ba, ka tingbani yaai di noli vali ba tabili bε ni su binshεyukam zaa, ka bε kpe kpiimba biεhigu shee zay’ nεma, dina n-ni che ka yi baŋ ni bε ʒiem Yawε.”

³¹O ni daa yεri maa, o noli daa na bi lu tiŋa, ka tingbani bɔyi bε naba ni.

³²Tingbani maa daa yaai di noli n-vali bε mini bε yiŋnima ni Kora ni daa su ninvuy’ shεb’ zaa zaŋ tabili bε binshεyukam zaa.

³³Ka bε mini bε binshεyukam zaa daa kpe kpiimba biεhigu shee zay’ nεma, ka tingbani mum ba niŋ, ka bε daa bahi yoli niriba maa ni.

³⁴Ka Izraεlnim’ zaa bεn daa miri ba daa wum bε kuhigu ka guui; dama bε daa yεlimi, “Tingbani ni vali ti gba!”

³⁵Di saha ka buyim daa yi Yawε sanna ti di ninvuy’ kɔbisivi ni pihinu bεn daa tuyili tulaale zim maa.

Buyim moori bina

³⁶Di nyaanja ka Yawε daa yεli Musa,

³⁷“Yεlim’ maligumaana Aduna bia Elieza ni o yihim’ tulaale tuyindi labihi maa buyim niem maa ni n-kpaai di buyim bahi katiŋa, dama di nyεla din be kasi.

³⁸Dama alahichinin’ maa tulaale tuyindi labihi maa leela din be kasi bε nyεviya kɔŋbu maa zuyu. Dinzuγu zaŋmi li kuri gbingbarinlinsi n-zaŋ li pa sara maligu bimbini zuyu, dama bε daa zaŋ li mi ti Yawε; di nyεla din be kasi. Di yi niŋ lala, di ni leei shihirili Izraεlnim’ sani.”

³⁹Ka maligumaana Elieza daa zaŋ buyim ni daa di ninvuy’ shεb’ maa ni daa zaŋ daanya tulaale tuyindi labihi shεŋa ti Naawuni maa n-kuri gbingbarinlinsi pa sara maligu bimbini zuyu.

⁴⁰Ka di teeri Izraelnima ni ninvuy' so ḥun pa maligumaana, ka mi pa ḥun yi Aduna zuliya ni na ku lan kana ni o ti tuyili tulaale zim Yawε tooni, ka din niŋ Kora min' o nyaandoliba maa ti niŋ o kaman Yawε ni daa ka che Musa yel' o shem maa.

Aduna fa niriba bahi

⁴¹Ka bieyu daa neei ka Izraelnim' zaa daa taai duŋ niŋ Musa mini Aduna yera, "Yinima n-ku Yawε niriba maa."

⁴²Niriba maa ni daa layim lu Musa mini Aduna zuyu saha sheli maa, ka be daa njmaligi lihi Yawε chirigibu shee suyili maa polo nya ka sagbani pun sirigina ti pani di zuyu, ka Yawε jilima neesim neei.

⁴³Ka Musa mini Aduna daa ka Yawε chirigibu shee suyili maa tooni na.

⁴⁴Ka Yawε daa yeli Musa,

⁴⁵"Miligim' ka che niriba ḥo, ka n ku ba pumpoŋo!" Ka be daa lu n-zan be nina kpa tiŋa.

⁴⁶Ka Musa daa yeli Aduna. "Zanm' a tulaale tuyindi labila m-mooi buyim bimbini zuyu niŋ tulaale zim pa di zuyu n-zan li chan niriba maa sani yomyom ti mali sara ti ba, dama Yawε suhu yiysi bahi be zuyu, ka alobo pun piligi."

⁴⁷Ka Aduna daa zan li guui ti kpe niriba maa sunsuuni kaman Musa ni daa yel' o shem maa, ka alobo maa daa pun lu niriba maa zuyu, ka o daa niŋ tulaale zim maa pa buyim maa zuyu m-mali sara ti niriba maa.

⁴⁸Ka o daa zani kpiimba mini ninvuy' nema sunsuuni, ka alobo maa che.

⁴⁹Alabo maa ni daa ku ninvuy' shεb' kalinli daa yiysiila ninvuy' tuhi' pinaanahi ni kɔbisiyopɔin ka naanyi che ninvuy' shεb' ben daa kpi Kora duŋ taabu ni la.

⁵⁰Alabo maa ni daa che, ka Aduna labi Musa sani Yawε min' o niriba chirigibu shee suyili maa dunol' ni.

Kalinlinima 17

Aduna jaangbee

¹Ka Yawε daa yeli Musa, "Yelim' Izraelnima

²ni dan kam ni kpem' bom' jaangbe' yini ka jaangbehi maa kalinli yiysi pinaayi kaman be dunoya ni nyε shem ti a. Ka a sabi sokam yuli pa o jaangbee zuyu.

³Ka sabi Aduna yuli pa Levi jaangbee zuyu. Di simdi ni dunoli kam kpem' malila jaangbe' yini.

⁴Ka a zan li ti soŋ Yawε min' o niriba chirigibu shee suyili maa ni Alikauli Adaka la tooni, n ni kani a sanna luy' shel' la.

⁵Ka n ni pii ninvuy' so jaangbee ni puh vari. Lala ka n yen niŋ ka Izraelnim' che bε kparima ni ŋumbu sheli be ni ŋumdi niŋdi ya sahakam maa."

⁶Ka Musa daa yeli Izraelnima, ka bε kpamba zaa daa bo jaangbehi na ti ti o. Kpem' kam jaangbe' yiniyini, ka di kalinli daa yiysi jaangbehi pinaayi kaman bε dunoya ni daa nyε shεm. Ka Aduna jaangbee daa be bε jaangbehi maa ni.

⁷Ka Musa daa zaŋ jaangbehi maa sɔŋ Yawε tooni alikauli suyili maa ni.

⁸Ka biɛyu daa neei, ka Musa kpe suyili maa ni nti nya ka Aduna jaangbee din daa nyε Levinim' din' la puhila vari, ka daai pum n-wali alimond wal' moma.

⁹Di saha ka Musa daa zaŋ jaangbehi maa Yawε tooni yi Izraelnim' zaa sani ka bε ti nya. Ka sokam daa yih' o jaangbee.

¹⁰Ka Yawε daa yeli Musa, "Zaŋm' Aduna jaangbee maa labisi ti sɔŋ Alikauli Adaka maa tooni, ka di nyε shihirili dun taariba maa sani, ka a che ka bε che bε kparima ni ŋumdi niŋdi ma, di yi pa lala, bε ni kpi."

¹¹Ka Musa daa niŋ kaman Yawε ni zal' o ni o niŋ shεm maa.

¹²Di saha ka Izraelnim' daa yeli Musa, "Ti kpe yoŋu, ti zaa ni kpi.

¹³Dunkam miri Yawε o biɛhigu shee ŋɔ yi ni kpi, dindina ti zaa kul kpimi maa."

Kalinlinima 18

¹Ka Yawε daa yeli Aduna, "Sara maligu shee alahichi yen ʒila a min' a bidibisi ni a yaannim' zuliya bεn be a sani zuyu; ka maligumaanitali alahichi ʒi a min' a bidibisi maa koŋko zuyu.

²Dinzuyu zaŋm' a mabihi bεn nyε Levi zuliya ka nyε a daŋ niriba la na ka bε ti pah' a zuyu n-sɔŋd' a min' a bidibisi maa saha sheli yi yi ti be alikauli suyili maa gbini tumdi tuma.

³Di simdi ni bε tumdi tuma sɔŋdi ya, ka tumdi bε tuma ni nyε sheli zaa Yawε chirigibu shee suyili maa ni; amaa bε di miri sara maligu shee lahi la bee sara maligu bimbini maa, bε yi niŋ lala, yi mini ba ni kpi.

⁴Bε pahimi yi zuyu ka yi tummi Yawε chirigibu shee suyili maa puuni tuma mini bε tuun' shεŋa din be Yawε chirigibu shee suyili maa ni zaa; ka ninvuy' zino miri ka o zaŋ omaŋ' bali yi ni.

⁵Yimanŋmaŋ' tummi sara maligu shee mini sara maligu bimbini maa gbini tuma, ka di che ka n suhu ku lan yiysi bahi Izraelnim' zuyu.

⁶Mani m-piig' a dɔyiriba Levinima Izraelnim' ni; bε nyεla Yawε ni su shεba; ka o zaŋ ba ti a ni bε tumdi Yawε chirigibu shee suyili maa puuni tuma.

⁷Amaa a min' a bidibisi n-yen su maligumaanitali tuma ni sara maligu bimbini zuyu tuma zaa ni chinchin' tibisili la puuni tuma n-tumda. N zaŋ yi

maligumaanitali maa tin ya pini, ka ninvuy' so ɻun bi kpin' li yi zaŋ omaŋ' bali yi ni, bɛn kum' o."

Maligumaaniba tarili

8Ka Yawε daa yεli Aduna: "N zaŋ bε ni zaŋ sara maligu binshεŋa ti ma, ka di nyε Izraεlnim' sara binshεŋa din be kasi zaa ti a min' a bidibisi ni di nyε yi maligumaaniba tarili sahakam.

9Yi tarili ni yεn nyε shεli sara maligu binshεŋa din be kasi ka bε bi zaŋ li nyο buyim m-boŋɔ: Bε sara maligu kam din be kasi ka bε zaŋ li ti ma, din nyε chi sara bee alahichi sara bee taali tumbu sara kam di nyεla a min' a bidibisi dini.

10Dimiya li, di nyεla din be kasi. Døbba kɔŋko n-ni tooi di li. Di nyεla din be kasi yi sani.

11Din lan nyε yi dini m-boŋɔ: Bε ni yihi shεlikam pin' shεŋa zaa Izraεlnim' ni zaŋdi maani sara shεli bε ni zaŋdi gahiri zuγusaa la puuni, n zaŋ li ti a min' a bidibisi ni a bipuyinsi ni di nyε yi tarili, ka ɻunkam be a yinjα, ka be nyam ni tooi di li.

12"Bε ni zaŋ kpa' viεl' shεli mini wain viεla zaa ni chi ni bindiri danđa shεŋa zaa ti man' Yawε, n zaŋ li tin ya.

13Bε tingban' ni tiwal' shεŋa din dan moobu zaa, ka bε zaŋ li na ti ti man' Yawε, di nyεla yi dini; ka ɻunkam be a yinjα ka be nyam ni tooi di li.

14Bε ni zaŋ binshεlikam ti Naawuni Izraεl tingboŋ ni nyεla yi dini.

15"Bε yi dɔyi bi' tuuli kam zaa, di yi nyεla ninsal' bee biŋkɔbigu, ka bε zaŋ ba ti man' Yawε, bε nyεla yi dini. Amaa di simdi ni yi deei binshεli bε ni zaŋ zali daadam bi' tuuli zaashee; ka lan deei binshεli bε ni zaŋ zali biŋkɔb' so ɻun bi be nyam bi' tuuli zaashee.

16Bε yi ti paai goli yini, nyin' zalist' ba ka bε yo anzinfα layibaligu diba anu, ka bε daa zali ba kaman Naawuni jεmbu duu liyiri zahimbu ni daa nyε shεm.

17Amaa niyi mini pieri ni buhi bεna, di deeya binshεli zali bε ni tuui dɔyi bi' shεb' zaashee n-tiligi ba, bε nyεla bεn be kasi. Niŋmiya bε ɣim mihi sara maligu bimbini, ka zaŋ bε kpam nyο buyim mali sara; di ɣieŋyū niŋdi Yawε nyayisim.

18Amaa bε nimdi nyεla yi dini kaman bε ni zaŋ biŋkɔbigu nyɔŋu polo mali bε ni zaŋdi sara shεli gahiri zuγusaa mini nudirigu gbalipaya ni nyε yi dini shεm la.

19"Izraεlnim' ni zaŋ pin' shεŋa din be kasi ti ma zaa, n zaŋ li ti a min' a bidibisi ni a bipuyinsi zaa ni di nyε yi dini sahakam. Di nyεla yalim alikauli shεli din yi man' Yawε sanna ka n lo a min' a zuliya maa sahakam."

20Di nyaanja ka Yawε daa yεli Aduna, "A bi yεn mali tingbani bε tingboŋ maa ni bee m-mali tarili bε sani. Mani n-nyε a tarili ni a ni su shεli Izraεlnim' sani."

Levinim' tarili

²¹ “N zaŋ Izraelnim’ zaka din nyɛ bini pia kam puuni zay’ yini la ti Levinima ni di nyɛ bɛ ni tumdi tuun’ shɛŋa Yawɛ chirigibu shee suyili ni la yɔri.

²² Ka pumpɔŋɔ zaŋ chana, Izraelnim’ miri ka bɛ kana ti miri Yawɛ chirigibu shee suyili maa, bɛ yi niŋ lala bɛ ni tum alahichi ka kpi.

²³ Amaa Levinima n-yɛn tumdi Yawɛ chirigibu shee suyili maa ni tuma ka bɛmaŋmaŋ’ daalahichi ʒi bɛ zuyu. Lala n-yɛn nyɛ li yi ʒiemani kam ni. Levinim’ mi ku pahi Izraelnim’ zuyu su tingbani palo.

²⁴ Dama Izraelnim’ zaka din nyɛ bini pia kam puuni zay’ yini shɛli bɛ ni zaŋdi tiri man’ Yawɛ la, n zaŋ li ti Levinim’ ni di nyɛ bɛ tarili. Dinzuyu ka m pun yɛli ni bɛ ku malí tingbani Izraelnim’ sani.”

Levinim’ zaka yihibu

²⁵ Ka Yawɛ daa yɛli Musa,

²⁶ “Yɛlim’ Levinima, ‘Yi yi ti deei zaka bini pia kam puuni zay’ yini Izraelnim’ sani, din nyɛ n ni deei shɛli bɛ sani tin ya ka di nyɛ yi tarili la, yin’ yihimiya di bini pia kam puuni zay’ yini ti man’ Yawɛ, ka di nyɛ zaka binyera puuni mi zaka.

²⁷ Dina n-yɛn nyɛ yi gba zaka, ka di be kaman kaboyili ni chi bee wain tɔyiri boyili ni wain zaka la.

²⁸ Di simdi ni yi gba yihidi ni deei zaka binshɛŋa zaa Izraelnim’ sani maa mi zaka ti Yawɛ, ka zaŋ din nyɛ Yawɛ dini maa ti maligumaana Aduna.

²⁹ Bɛ ni zaŋ pin’ shɛŋa zaa tin ya, yihimiya Yawɛ dini ni nyɛ shɛli zaa di puuni. Din nyɛ din vieli gari di zaa ka yi yɛn zaŋ ti o.’

³⁰ Yɛlim’ ba yaha, ‘Yi yi ti yihi zay’ viɛla maa zaka di ni, yinim’ Levinim’ yin’ zaŋmiya din kpalm kaman kaboyili ni chi bee wain tɔyiri boyili ni wain zaka la.

³¹ Ka yi mini yi yiŋnim’ zaa ni tooi di li luy’ shɛlikam zaa; dama yi ni tumdi tuun’ shɛŋa Yawɛ chirigibu shee suyili ni la yɔri m-bala.

³² Yi yi yihi di ni zay’ viɛla zaka ka di li, yi bi tum taali. Amaa miriya ka yi ta Izraelnim’ pin’ shɛŋa din be kasi dayiri; yi yi niŋ lala, yi ni kpi.’ ”

Kalinlinima 19

Nay’ 3ee tampiligm

¹ Ka Yawɛ daa yɛli Musa mini Aduna:

² Yawɛ ni zali zaligu shɛŋa m-bɔŋɔ. Yɛlim’ Izraelnima ni bɛ bom’ nayisa’ 3ee ŋun ka dalinli ni galimi, ka nyɛ bɛ ni na bi zaŋ nayikɔra dapua n-niŋ so na.

³ Ka a zaŋ o ti maligumaana Eliɛza, ka o che ka bɛ zaŋ o yi tintariga ti kɔrig’ o o ninni.

⁴Ka ɻun' maligumaana Elieza zaŋ o nubil' tim o ɣim ni n-zaŋ li mihi Yawε chirigibu shee suyili la tooni polo siyimsiyim buyopɔin.

⁵Di nyaanja ka o chε ka bε niŋ buyim nyo nay' muni maa zaa o ninni, dina n-nyε o gbaŋ min' o nimdi ni o ɣim ni o puuni binshεyukam zaa.

⁶Di saha ka maligumaana maa zaŋ sida dari mini taankɔro wulli ni mi' ɣee bahi buyim din diri nahu maa ni.

⁷Dimbɔŋɔ nyaanja ka maligumaana maa pay' o binyera ka su kom, ka naanyi kpe bε biɛhigu shee; amaa ka maligumaana maa ni leei ɻun bi be nyam hal ni zaawuni.

⁸Ka ninvuy' so ɻun nyo nayisaa maa buyim maa, o payim' o binyera ka su kom; o gba ni leei ɻun bi be nyam hal ni zaawuni.

⁹ Di nyaanja ka ninvuy' so ɻun be nyam va nayisaa maa tampiligim n-zaŋ li ti zali tiŋ' tariga luy' sheli din be nyam, ka di nyε Izraelnim' dini; ka bε mal' li niŋdi kom din yihiri nir' dayiri ni la ni. Di nyεla dayiri yihibu sara.

¹⁰Ka ninvuy' so ɻun va nayisaa maa tampiligim maa, o payim o binyera ka leei ɻun bi be nyam hal ni zaawuni. Ka dimbɔŋɔ kul ni nyε Izraelnim' mini tinzunnim' bεn be bε sani zaligu sahakam.

Kpim' shihibu

¹¹Ninvuy' shεb' bεn shihi ninsal' ɻun kpi, bε ni leei bεn bi be nyam daba ayopɔin.

¹²Di simdi ni bε niŋ dayiri yihibu kom niŋ bεmaŋa daba ata dali mini dabisi' sheli din pahir' ayopɔin dali, ka leei bεn be nyam. Amaa bε yi bi niŋ lala daba ata mini dabisi' sheli din pahir' ayopɔin maa dali, bε ku leei bεn be nyam.

¹³Ninvuy' shεb' bεn zaa shihi ninsal' ɻun kpi ka bi yihi bεmaŋ' dayiri ni, bε ta Yawε chirigibu shee suyili dayiri, di simdi ni yi yihi ba Izraelnim' ni. Bε ni bi niŋ ko' sheli din yihiri nir' dayiri ni mihi ba la zuyu; bε na kul nyεla bεn bi be nyam, ka bε na kul ni be lala biɛhigu maa ni.

¹⁴So yi kpi Yawε chirigibu shee suyili la puuni, di mi zaligu m-bɔŋɔ: Ɗunkam be suyili maa ni mini ɻunkam kpe di ni na ni leei ɻun bi be nyam hal ni daba ayopɔin.

¹⁵Ka duyuri mini lahi din zaa ɣe zayıvari ka binsheli bi pil' li, di gba ni leei din bi be nyam.

¹⁶Ka ninvuy' so ɻun be samban' ni yi shihi bε ni zaŋ takɔbi ku so bee n-shihi ninvuy' so ɻun kpi o dahalali kum bee n-shihi ninsal' kɔbili bee gballi, dilana ni leei ɻun bi be nyam daba ayopɔin.

¹⁷Ninvuy' shεb' bεn bi be nyam maa, bε zaŋm' dayiri ni yibu sara sheli bε ni zaŋ nyo buyim tampiligim niŋ tahili ni, ka booi kɔzɔrim kom niŋ di ni;

¹⁸ka ninvuy' so ḥun be nyam zaŋ taŋkoro vari tim kom maa ni n-zaŋ li mihi Yawε chirigibu shee suyili maa mini di nema zaa ni niriba bɛn be di ni ni ninvuy' so ḥun shihi ninsal' kɔbili bee bɛ ni ku so bee kpima bee gballi.

¹⁹Iunkam be nyam niŋm' li mihi ninvuy' shɛb' bɛn bi be nyam daba ata dali ni daba ayopɔin dali. O niŋm' lala yihi ba dayiri ni daba ayopɔin dali, di nyaanja ka bɛ payi bɛ binyera ka su kom, zaŋ chaŋ zaawuni ka bɛ leei bɛn be nyam.

²⁰Amaa ninvuy' shɛb' bɛn bi be nyam yi bi mali bɛmanj' niŋ nyam ta Yawε sara maligu shee dayiri, bɛ ni bi niŋ ko' shɛli din yihiri nir' dayiri ni mihi ba la zuŋu, bɛ nyela bɛn bi be nyam, ka di simdi ni bɛ yihi ba Naawuni niriba ni.

²¹Dina n-yen nyɛ bɛ zaligu sahakam. Ka ninvuy' so ḥun niŋ ko' shɛli din yihiri nir' dayiri ni maa mihi so, ḥun' payim' o binyera; ka ḥun mi shihi kom maa ni leei ḥun bi be nyam hal ni zaawuni.

²²Ka ḥun bi be nyam maa yi shihi binshɛlikam, di ni leei din bi be nyam, ka ḥunkam mi shihi li ni leei ḥun bi be nyam hal ni zaawuni.

Kalinlinima 20

Yel' shɛŋa din niŋ Kadəshi (Yibu 17.1-7)

¹Ka Izraεlnim' zaa daa kana ti paai Zin yɔyu ni gol' so ḥun danj tooni puuni n-ʒini Kadəshi. Ka Miriam daa kpi nimaani, ka bɛ sɔy' o nimaani.

²Kom daa ka nimaani ka niriba maa ni nyu, ka bɛ daa layim taai duŋ niŋ Musa mini Aduna.

³Ka niriba maa daa taai bahi Musa zuŋu, ka yel' o, "Ti yi di daa pahi ti mabihi la zuŋu kpi Yawε tooni, di naan so.

⁴Bɔzuyu ka a zaŋ tinim' Yawε niriba ŋɔ ka yɔyu ŋɔ ni na ni ti mini ti biŋkɔbiri ti kpi kpe?

⁵Ka bɔzuyu ka a daa yihi ti ljipti n-zaŋ ti na ti niŋ luy' shɛli din bi vieli ŋɔ? Luy' shɛŋa nir' ni yɛn biri chi bee n-sa fiig tihi bee n-sa wain tihi bee n-sa pumporinchih ihi kani, ka kom gba kani ka ti ni nyu."

⁶Di saha ka Musa mini Aduna daa yi niriba maa sani n-chaŋ Yawε chirigibu shee suyili maa dunol' ni ti gbani n-zaŋ bɛ nina kpa tiŋa. Ka Yawε jilima neesim daa neei bɛ sani.

⁷Ka Yawε daa yeli Musa,

⁸"Kpuylim' jaŋgbee, ka a min' a bieli Aduna layim niriba maa na, ka a ti yeli tampiŋ ŋɔ ni di che ka kom yi di ni na bɛ zaa ninni. Lala ka a yɛn niŋ yihi kom tampiŋ maa ni na ti ba; ka bɛ mini bɛ biŋkɔbiri nyu."

⁹Ka Musa daa shiri kpuyi jaŋgbee maa Yawε tooni kaman o ni daa zal' o shɛm maa.

¹⁰Ka Musa mini Aduna daa lajim niriba maa tampiŋ maa gbini ka Musa ti yeli ba, “Yinim’ duntaariba ḥo, wummiya pumpoŋo, ti che ka kom yi kuyili ḥo ni na ntin ya?”

¹¹Di saha ka Musa daa kpuŋ’ o jaangbee maa zuysaa ḥ-ŋme tampiŋ maa buyi, ka kom pam daa yi di ni na, ka niriba maa mini be biŋkobiri maa daa nyu.

¹²Amaa ka Yawε daa yeli Musa mini Aduna, “Yi bi niŋ ma yeda, ka bi wuhi n ni be kasi shem Izraelnim’ sani, dinzuyu yi ku zaŋ ba kuli tingbɔn sheli n ni zaŋ ti ba maa ni.”

¹³ Dimbɔŋo nyela Mεribia kom, luy’ sheli Izraelnim’ mini Yawε ni daa yel’ tab’ finafina ni luy’ sheli o ni daa wuhi ni o nyela ḥun be kasi.

Edom naa zayisiya ni o ku che ka Izraelnim’ gari

¹⁴Musa daa ti tim tuumba Edom naa sani, ka be yi Kadεshi chaŋ ti yel’ o, “A mabihi Izraelnim’ ni yeli shem m-bɔŋo: A mi wahala sheli ti ni pun nya zaa yela.

¹⁵A mi ti yaannim’ ni daa kuli Ijipti, ka ti be nimaani yuui pam, ka Ijiptinim’ maa daa nahim ti mini ti yaannim’ maa pam shem la yela.

¹⁶Ka ti daa kuhu niŋ Yawε, ka o wum ti kuhigu maa ka daa tim o malaika na ka o ti yihi ti Ijipti maa na, ka ti kana ti be Kadεshi tin’ sheli din miri a tintariga la.

¹⁷Chε ka ti kpe a tingbɔŋ ḥo ni gari. Ti ku tim yi puri ni bee yi wain tihni gari bee n-nyu yi kobilisi kom. Ti yen dolila solɔyu gari. Ti ku ŋmaligi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo hal ti yi a tingbɔŋ maa ni.”

¹⁸Amaa ka Edomnim’ daa yel’ o, “Yi ku kpe ti tingbɔŋ maa ni gari, yi yi niŋ lala, ti ni ŋmen ya tɔbu.”

¹⁹Ka Izraelnim’ daa yel’ o, “Ti ni doli solɔyu maa gari; ka ti mini ti biŋkobiri yi nyu yi kom, ti ni yo di zuyu; ti ni kul bɔri sheli nyela yi che ka ti kana ti gari.”

²⁰Amaa ka o daa lan yeli, “Yi ku gari.” Ka Edom naa maa daa zaŋ tɔbbihi pam bɛn gbib’ bidibbina pam kana ti gu ba soli.

²¹Edom naa ni daa zayisi ni Izraelnim’ di tim be tingbɔŋ maa ni gari maa, ka Izraelnim’ maa daa tayı doli sheli polo gari.

Aduna kum

²²Ka Izraelnim’ zaa daa yi Kadεshi m-mali ti paai Hɔr Zoli gbini.

²³Di saha ka Yawε daa yeli Musa mini Aduna Hɔr Zoli din daa be Edom tintariga maa gbini,

²⁴“Aduna ku paai n ni zaŋ tingbɔŋ sheli ti Izraelnim’ maa ni, o ni kpi, yi ni daa zayisi n zaligu Mεribia kom la yela ni la zuyu.

²⁵Zaŋm’ Aduna min’ o bia Elieza du Hɔr Zoli zuyu na;

²⁶ka a ti yeei Aduna kpariti n-zan li yel' o bia Eliëza; ka Aduna kpi nimaani n-chan o yaannim' sani."

²⁷Ka Musa daa niq kaman Yawé ni zal' o shem maa. Ka be daa chan ti du Hör Zoli maa niriba maa zaa ninni.

²⁸Ka Musa daa yeei Aduna kpariti maa n-zan li yeli o bia Eliëza; ka Aduna daa shiri kpi zoli maa zuyu. Ka Musa mini Eliëza daa yi zoli maa zuyu siyina.

²⁹Izraelnim' zaa ni daa ban ni Aduna kpiya, ka be zaa daa zan biy' pihita n-kum o kuli.

Kalinlinima 21

Izraelnim' nyaŋ Keenannima

¹ Keenan nir' ḥun daa nyε Arad naa m-be Negεb ni daa wum ni Izraelnim' dolila Atarim polo kanna, ka o daa chan ti ḥme ba tɔbu, ka gbahi be sheba ti leei daba.

²Di saha ka Izraelnim' daa po pɔri Yawé sani yeli, "Yelimanli, a yi ni zan niriba ḥo niq ti nuu ni, ti ni sayim be fontinsi zaa."

³Ka Yawé daa wum Izraelnim' ni yeli shem maa, ka shiri zan Keenannim' maa niq be nuu ni; ka be daa ku ba ka sayim be fontinsi maa zaa. Dinzuwu ka be daa boli nimaani yuli Hörima

Be zan daanya mali wahu

⁴ Ka be daa yiysi Hör Zoli maa gbini n-zan doli Teeku Ʒieyu polo ni be ḥoyi Edom tingbɔŋ maa gari. Ka niriba maa suhuri daa ti yiysi pam soli maa ni.

⁵Ka niriba maa daa yeri Naawuni mini Musa finafina, "Bɔzuyu ka yi yihi ti Ijipti na ni ti kpi mɔyu ḥo ni? Dama bindirigu mini kom ka kpe, ka ti nyee nyoni bindir' choyima ḥo."

⁶ Ka Yawé daa che ka wɔy' shεb' ben mal' ḥoyu pam yina ti dimdi Izraelnima ka be pam daa kpi.

⁷Ka niriba maa daa ka Musa sanna ti yel' o, "Ti tum alahichi, dama ti yel' a mini Yawé finafina; suhim' Yawé ti ti ka o vuui tinvura maa ka che ti." Ka Musa daa suhi Naawuni ti niriba maa.

⁸Ka Yawé daa yeli Musa, "Malimi wahu ḥun mali ḥoyu n-zan tabili da' wɔyinli; ka wahu yi dim sokam ka o lihi li, o ni tiligi."

⁹ Ka Musa daa zan daanya mali wahu maa n-zan li tabili da' wɔyinli zuysaa; ka wahu daa yi dim so, ka o lihi li, o tiligirimi.

Be yi Hör Zoli gbini chan Mɔabnim' vinvamlı ni

¹⁰Ka Izraelnim' daa yiysi chan ti dɔni Obɔt.

¹¹Ka be daa ti yiysi Obɔt maa n-chan ti dɔni Abarim yɔyu din daa miri Mɔabnim' tintariga zan lab' wulimpuhili polo la ni.

¹²Ka bε daa ti lan yiysi nimaani chaŋ ti dɔni Zεred vinvamli ni.

¹³Ka bε daa ti lan yiysi nimaani chaŋ ti dɔni Arinɔn Mɔyili yayili yɔ' sheli din zaŋ hal ni Amɔrinim' tintariga la ni; dama Arinɔn Mɔyili n-nye Mɔabnim' tintariga m-be Mɔabnim' mini Amɔrinim' sunsuuni.

¹⁴Dinzuyu ka di yεli Yawε tɔbu tuhibu Litaafi ni, "Wahεb fɔntinj' din be Sufa bɔbili mini vinvama ni Arinɔn Mɔyili

¹⁵ni nayilima ni vinvama din zaŋ hal ni Ar zaŋ lab' Mɔabnim' tintariga polo la."

¹⁶Ka bε daa lan yiysi nimaani chaŋ ti paai kɔbili' shεŋa bε ni booni Bεr la. Nimaani ka Yawε daa yεli Musa, "Layimmi niriba maa na ka n ti ti ba kom."

¹⁷Di saha ka Izraεlnim' daa yili yilli ŋɔ: "Yilimiya yila yεli di yεla; Kɔbiliga, chε ka kom yi a ni na;

¹⁸Kɔbil' sheli nabihι ni daa gbi. Kolibil' sheli niriba toondaannim' ni daa gbi. Nam jaangbehi ka bε daa zaŋ gbi li. Be jaangbehi ka bε daa zaŋ gbi li." Ka bε daa yiysi yɔyu maa ni chaŋ Matana,

¹⁹ka daa ti yi Matana maa chaŋ Nahaliel n-daa ti lan yiysi Nahaliel maa chaŋ Bamɔt,

²⁰ka daa ti lan yi Bamɔt mi chaŋ vinvamli sheli din daa do Mɔab tintariga Pisiga zolɔŋni zaŋ lab' tingban' nεli polo la.

Bε nyar Naa Sihɔn mini Naa Ogi

(Zaligu 2.26—3.11)

²¹Di saha ka Izraεlnim' daa tim tuumba Amɔrinim' Naa Sihɔn sani nti yεl' o,

²²"Cheli ka ti kpe a tingbɔŋ ŋɔ ni gari. Ti ku birigi kpe moyu ni bee n-tim yi wain tihι puri ni; ti mi ku nyu yi kɔbilisi kom. Ti kul yεn dolila solɔyu hal ti gari yi tintariga."

²³Amaa ka Sihɔn daa zayısi ni Izraεlnim' di kpe o tingbɔŋ maa ni gari. O daa layimla o tɔbbihi zaa n-chaŋ Jahaz din daa be yɔyu maa ni la nti tuhi Izraεlnima.

²⁴Ka Izraεlnim' daa zaŋ takɔbi ku o, ka deeg' o tingbɔŋ maa Arinɔn zaŋ ti paai Jabok n-lan zaŋ hal ni Ammɔnnim' tintariga, dama Ammɔnnim' daa gula bε tintariga vienyeliŋga.

²⁵Ka Izraεlnim' daa fa Amɔrinim' maa fɔntinsi zaa n-ʒini Hεshibɔn zaŋ tabili di tiŋkpansi zaa.

²⁶Dama Hεshibɔn daa nyεla Amɔrinim' Naa Sihɔn tiŋa. Duna n-daa tuhi Mɔab na' kuro ka fa o tingbɔŋ zaa zaŋ hal ni Arinɔn.

²⁷Dinzuyu ka baansi yiini yila yεra, "Kamiya Hεshibɔn na, mεmiya li. Cheliya ka Sihɔn tiŋ' maa zani.

²⁸Dama buyim daa yi Heshibon na, ka buyim niem daa yi Sihon fɔŋ ni na. Di daa di Ar din be Moab la, ka di Arinon zoya zuyu.

²⁹ Moabnima, mbusim be yi zuyu! Ynim' Chemoshinima, Chemoshi niriba ŋɔ ni bahi yoli zaa. O che ka o bidibisi leei ben zo n-kpe yɔyu, ka o bipuyinsi mi leei Amorinim' Naa Sihon daba.

³⁰Dinzuyu be zuliya bahila yoli zaŋ Heshibon hal ni Dibon, ka ti ŋmani sayiri doya hal ka buyim ti di m-paai Medeba."

³¹Dina n-daa che ka Izraelnim' ɔini Amorinim' tingbɔŋ ni.

³²Ka Musa daa tim ni be ti puysi nya Jaza. Ka be daa tuhi fa di tingkpansi, ka kari Amorinim' ben daa be nimaani maa.

³³Di nyaanja ka be daa ŋmaligi doli Bashan polo; ka Bashan Naa Ogi min' o tɔbbihi zaa daa kana ti lu be zuyu Edirei n-tuhi ba.

³⁴Amaa ka Yawε daa yeli Musa, "Di zɔr' o; dama n zaŋ o min' o niriba ni o tingbɔŋ zaa niŋ a nuu ni, niŋm' o kaman a ni daa niŋ Amorinim' Naa Sihon ŋun daa be Heshibon la shem la."

³⁵Ka be daa ku o min' o bihi ni o niriba zaa hal ka o ninvuy' yino gba bi tiligi; ka daa deeg' o tingbɔŋ maa su.

Kalinlinima 22

Moab naa tim ti zaŋ Balaam na

¹Di saha ka Izraelnim' daa yiyisi chaŋ ti dɔni Moab bɔpieligu ni Jooden Moyili duli zaŋ lab' Jeriko polo.

²Ka Zipor bia Balak daa nya Izraelnim' ni niŋ Amorinim' shelikam zaa.

³Ka Moabnim' daa zɔri Izraelnim' pam, dama Izraelnim' maa daa galisiya pam. Dabiem daa kpe Moabnim' pam Izraelnim' maa zuyu.

⁴Ka Moabnim' daa yeli Midian kpamba, "Salo ni gbalinj ŋɔ ni naai binshelikam din gili ti zaa kaman nayilaa ni ŋubiri mɔri moyu ni shem la." Zipor bia Balak n-daa nye Moab naa di saha maa.

⁵ Ka o daa tim tuumba Beor bia Balaam sani Petor din daa be Yufretiiz Moyili duli Amawu tingbɔŋ ni la nti bol' o, ka yel' o, "Ninvuy' sheba n-yi liipti na, be kul yεrigila luy' shelikam zaa, ka ɔini miri ma.

⁶Kamina ti yeli yetɔy' bieyu bahi be zuyu ti ma. Be ni mali kpiɔŋ gari ma ŋɔ, di pa sheli ka n tooi tuhi nyaŋ ba n kari ba n tingbɔŋ ŋɔ ni, dama m mi ni a yi niŋ alibarika niŋ so ni, o shiri ni nya alibarika; ka a mi yi yeli yetɔy' bieyu bahi so zuyu, di ni di o."

⁷Ka Moab kpamba mini Midian kpamba maa daa zaŋ bayibuyiri liyiri chan Balaam sani ti yel' o Balak ni yeli shem.

⁸Ka o yeli ba, “Gbemiyə kpe, ka n sa zaŋ Yawə ni yeli ma shəm yeli ya.” Ka Mɔab kpamba maa daa gbe Balaam sani.

⁹Ka Naawuni daa ka Balaam sanna ti bɔh' o, “Banimə n-lee be a sani ḥo?”

¹⁰Ka Balaam daa yeli Naawuni, “Zipɔr bia Balak ḥun nyɛ Mɔab naa la n-tim ba na ti yeli ma,

¹¹‘Ninvuy’ shəba n-yi Ijipti na, bɛ kul yərigila luy’ shəlikam; kamina ti yeli yətɔy’ biɛyu bahi bɛ zuyu ti ma; di pa shəli ka n tooi tuhi nyaŋ ba ka kari ba.’ ”

¹²Ka Naawuni daa yeli Balaam, “Di doli ba chan̄, a mi miri ka a yeli yətɔy’ biɛyu bahi niriba maa zuyu, dama bɛ nyɛla alibarika ni be shəb’ ni.”

¹³Ka Balaam daa yīisi asiba n-yeli Balak kpamba maa, “Labimiya kuli yi ya, dama Yawə zayisiya ni n di doli ya chan̄.”

¹⁴Ka Mɔab kpamba maa daa yīisi labi Balak sani ti yel' o, “Balaam zayisiya ni o ku dol’ ti kana.”

¹⁵Ka Balak daa lan tim kpamba bɛn mali jilima pam, ka zooi gar’ o ni daa tuui tim shəb’ maa.

¹⁶Ka bɛ daa ka Balaam sanna ti yel' o, “Zipɔr bia Balak ni yeli shəm m-bɔjɔ: ‘Di chɛ ka binshəli gu a soli ka a bi ka n sanna,

¹⁷dama n ni ti a jilima pam. Ka a yi yeli ni n niŋm’ shəlikam zaa, n ni niŋ li; kul kamina ti yeli yətɔy’ biɛyu bahi niriba maa zuyu ti ma.’ ”

¹⁸Amaa ka Balaam daa garigi yeli Balak kpamba maa, “Hal Balak yi zaŋ o yin’ anzinfa mini salima zaa ti ma gba, n ku tooi niŋ Yawə ḥun nyɛ n Naawuni ḥo ni zali ma ni n di niŋ shəli; n ku tooi niŋ ka di pool bee n-niŋ ka di yayi.

¹⁹Yi gba kpalimmiya gbe kpe kaman yi tab’ la ni daa niŋ shəm la, ka n nya Yawə ni yen yeli ma di yela shəm pahi.”

²⁰Ka Naawuni daa ka Balaam sanna dindali maa yuŋ ti yel' o, “Niriba maa yi kamina ni bɛ ti bol’ a, nyin’ yīisim’ doli ba chan̄; amaa kul niŋmila n ni yel’ a ni a niŋ shəm.”

²¹Ka Balaam daa yīisi asiba m-pa o buŋ’ nyaampara doli Mɔab kpamba maa chan̄.

Balaam min’ o buŋ’

²²Ka Naawuni suhu daa yīisi pam Balaam ni daa chani maa zuyu. Ka Yawə malaika daa chan̄ ti zani sol’ ni n-gu o soli. Balaam daa barila buŋ’, ka o tumtumdiba ayi be o sani.

²³Ka buŋ’ maa daa nya Yawə malaika maa ka o ḥooi takɔbi gbib’ o nuu ni ʒe sol’ ni; ka buŋ’ maa daa birigi kpe mɔyū, ka Balaam fiɛb’ o ni o ḥmalig’ o lu soli.

²⁴Di saha ka Yawε malaika maa daa chan̄ ti zani wain tihi puri sunsuuni luy' sheli din bi yεlim' shee ka goma be di yaya ayi zaa.

²⁵Buŋ' maa ni daa nya Yawε malaika maa, ka o chan̄ ti tabili gooni n-zan̄ Balaam napɔnvaŋu sooi gooni maa; ka o daa lan fiεbi buŋ' maa.

²⁶Di nyaanja ka Yawε malaika maa daa lan tirisi tooni ha ti zani luy' muγilinga shee ka palo lan kani ka nir' ni tooi birigi nudirigu polo bee nuzaa polo.

²⁷Buŋ' maa ni daa nya Yawε malaika maa, ka o teei dɔni Balaam jɔyu ni, ka Balaam suhu daa yiγisi pam, ka o zaŋ o jaangbe' bil' fiεbi buŋ' maa.

²⁸Di saha ka Yawε daa ti buŋ' maa noli ka o bɔhi Balaam, "Bɔ ka n lee niŋ a ka a fiεb' ma buta ḥo zaa?"

²⁹Ka Balaam daa yεli buŋ' maa, "A ni dihi ma vi zuγu. N yi di gbibi takɔbi n nuu ni, n naan ku a pumpɔŋɔ."

³⁰Ka buŋ' maa daa lan bɔhi Balaam, "Pa a bun' so a ni bari sahakam zaŋ na hal ni zuŋɔ dabisili ḥo n-nyε ma? Ka n na mi n-niŋ a lala?" Ka o garigi yεli, "Aai"

³¹Di saha ka Yawε daa neei Balaam nina ka o nya Yawε malaika maa ni ʒe soli ni ḥ-ŋooi takɔbi gbib' o nuu ni shɛm maa, ka o silim' o zuγu n-zan̄ o nina kpa tiŋa.

³²Ka Yawε malaika maa daa bɔhi Balaam, "Bɔzuγu ka a fiεbi buŋ' maa buta ḥo zaa? N kamina ni n ti gu a soli, dama m bi yu a ni chani chandi sheli maa.

³³Ka buŋ' maa nya ma, ka birigi siγimsiγim buta ḥo zaa. O yi di bi birigi, yεlimanɔli, ḥ-ŋɔ n di pun ku a, ka chε o."

³⁴Di saha ka Balaam daa yεli Yawε malaika maa, "N tum alahichi, dama m bi mi ni a ʒieła sol' ni gu ma soli. Dinzuγu pumpɔŋɔ, di yi bi luhi a sani, n ni ŋmaligi labi kuli."

³⁵Ka Yawε malaika maa daa yεli Balaam, "Doli ba chan̄, amaa kul yεlimila n ni yεl' a ni a yεli yεtɔy' sheli." Ka Balaam daa doli Balak kpamba maa chan̄.

Balak tuhi Balaam soli

³⁶Balak ni daa wum ni Balaam kanna, o daa yimi chan̄ ti tuh' o soli Ar fɔntin' sheli din ʒi m-bayı Arinɔn Mɔyili Mɔab tintariga polo la.

³⁷Ka Balak daa bɔhi Balaam, "Bɔ n-niŋ ka n daa tim na ti bol' a ka a bi kana? A bi tεhi ni n ni tooi ti a pin' titali?"

³⁸Ka Balaam daa yεli Balak, "To, n kana! Ka m malila yiko din ni tooi yεli sheli? Naawuni ni zaŋ yεtɔy' sheli niŋ n nol' ni, dina ka n yεn tɔyisi."

³⁹Di saha ka Balaam mini Balak daa doli chan̄ ti paai tin' sheli bε ni daa booni Huzɔt la.

40Ka Balak daa kɔri nayilahi mini piéri duyi tahi ti ti Balaam mini kpamba bɛn daa be o sani.

41Ka bieyu daa neei, ka Balak zaŋ Balaam du Bamotibaal din nyɛ luy' sheli din miri ka o ni tooi lihi nya Izraelnim' maa vienyelinga la.

Kalinlinima 23

Balaam anabitali yɛtɔya din dan tooni

1Ka Balaam daa yeli Balak, "Mɛm' sara maligu bimbina ayopɔin zali ma kpe, ka bo nayilah' ayopɔin mini pielah' ayopɔin ti ma kpe na."

2Ka Balak daa niŋ Balaam ni yel' o ni o niŋm' shem maa. Ka ɲun' Balak mini Balaam daa kɔrigi nayila' yino mini piela' yino m-mali sara pa bimbin' yini kam zuyu.

3Di saha ka Balaam daa yeli Balak, "Zanim' a sara maligu sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim ɲɔ gbini, ka n yi kpaŋ ha; di pa sheli ka Yawɛ ka n sanna. Ka o yi wuhi ma shelikam, n ni zaŋ li yel' a." Ka o daa chaŋ ti du n-tam kunjunkun' neli zuyu.

4Ka Naawuni daa ka Balaam sanna, ka Balaam daa yel' o, "M me sara maligu bimbina ayopɔin zali, ka zaŋ nayila' yinoyino mini piela' yinoyino m-mali sara pa di zaa zuyu."

5Ka Yawɛ daa yeli Balaam, "Labimi ti zaŋ n ni yel' a shem yeli Balak."

6Ka o daa lab' o sanna nti nya ka o mini Moab kpamba zaa ʒila o sara maligu sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim maa gbini.

7Ka Balaam daa zaŋ o daanabitali yɛtɔya ni nyɛ sheli yeli, "Balak ɲun nyɛ Moab Naa la n-zaŋ ma Siria wulimpuhili polo zoya ni tiŋ' la ni na nti yeli ma: 'Kamina ti yeli yɛtɔy' bieyu bahi Yaakubu zuliya ɲɔ zuyu ti ma. Wuhim' ni Izraelnim' simdi tibidarigibo!'

8Ka wula ka n lee ni tooi yeli yɛtɔy' bieyu bahi Naawuni ni bi yeli yɛtɔy' bieyu bahi ninvuy' shɛb' zuyu? Bee wula ka n lee ni tooi yeli ni Naawuni ni wuhi ni ninvuy' shɛb' bi simdi tibidarigibo simdi ni bɛ nya tibidarigibo?

9Dama n nyari ba zoya zuyu, ka nyari ba daboya zuyu. Be nyela ninvuy' shɛb' bɛn be bɛ ko; ka bi tɛhi ni bɛ mini zuliya sheli nyela yim. Be wuhiya ni bɛ be bɛ ko ka che zuliya kam.

10Iuni n-lee ni tooi kali Yaakubu zuliya? Bee ɲuni n-lee ni tooi kali Izrael zuliya maa pirigibu bunahi puuni yim? Che ka n kpila wuntizora kum, ka che ka m bahigu ti be kaman o bahigu!"

11Di saha ka Balak daa bɔhi Balaam, "Tuun' bɔ ka a lee tum ma ɲɔ? N zaŋ a mi na ni a ti yeli yɛtɔy' bieyu bahi n dimnim' zuyu, nyama, ka a ti bi niŋ ba sheli, ka nay' niŋla alibarika niŋ bɛ ni?"

12Ka Balaam garigi yel' o, "N di yeli Yawɛ ni zaŋ yɛtɔy' sheli niŋ n nol' ni.?"

Balaam anabitali yεtɔya din pah' ayi

¹³Ka Balak yεl' o, "Kamina ka ti chaŋ luy' sheli polo a ni yεn nya ba; a ku tooi nya bε zaa, a kul ni nyala bε ni shεb' kɔŋko; ka a yεli yεtɔy' bieŋu bahi bε zuyu ti ma."

¹⁴Ka o daa zaŋ o chaŋ Zɔfim mɔyu ni Pisiga Zoli zuyu nti me sara maligu bimbina ayopoin zali, ka kɔrigi nayila' yinoyino mini piela' yinoyino m-mali sara pa di zay' yini kam zuyu.

¹⁵Ka Balaam daa yεli Balak, "Je a sara maligu sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim nɔ gbini; ka n chaŋ Yawε sani kpe ha."

¹⁶Ka Yawε daa ka Balaam sanna ti yεl' o, "Labimi Balak sani nti zaŋ n ni yεli shεm yεl' o."

¹⁷Ka o daa lab' o sani ti nya ka o mini Mɔab kpamba ʒiela o sara maligu sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim maa gbini. Ka Balak daa bɔh' o, "Wula ka Yawε lee yεli?"

¹⁸Di saha ka Balaam daa zaŋ o daanabitali yεtɔya yεli: "Zipɔr bia Balak, yiŋisima. Luŋim' a tiba wum n ni yεn yεli shεm.

¹⁹Naawuni pala ninsala ɔun ni ɔma ʒiri. O mi pala daadam ɔun tayir' o tεha. O yi lo alikauli, o paani li mi. O mi yi yεli sheli, o niŋdi li mi.

²⁰Nyama, bε zali ma la zaligu ni n niŋ alibarika niŋ bε ni. O pun niŋ alibarika niŋ bε ni, ka n ku tooi vuui li.

²¹O bi nya ka zuŋubiɛyū be Yaakubu zuliya ni; bee n-nya ka muysigu sheli be Izraεlnim' sani. Yawε ɔun nyε bε Naawuni maa be bε sani. Ka bε yεri ni ɔuna n-nyε bε naa m-be bε sani.

²²Naawuni ɔun daa yihi ba ljipti na maa ɔmanila yɔnay' yilli bε sani.

²³Dama sɔtim ku tooi gbaai Yaakubu zuliya, ka so mi ku tooi wa Izraεlnim' bukpahigu. Niriba ni ti tɔyisi Yaakubu mini Izraεlnim' yεla ka yεli, 'Nyamiya Naawuni ni tum shεm!'

²⁴Nyama, niriba maa yiŋisirimi kaman gbuŋin' nyaŋ la, ka bε ni nyamdi kaman gbuŋindaa la. O bi doona ka pa ni o ɔubila o ni gbaai binshεyū, ka nyu o ni ku binshεyū maa ʒim."

²⁵Di saha ka Balak daa yεli Balaam, "A yi ku yεli yεtɔy' bieŋu bahi bε zuyu hal baabiɛla, nyin' di niŋ alibarika gba niŋ bε ni hal baabiɛla."

²⁶Amaa ka Balaam daa yεli Balak, "M pun bi yεl' a ni Yawε ni yεli ma shεm ka n yεn niŋ?"

Balaam anabitali yεtɔya din pah' ata

²⁷Ka Balak daa yεli Balaam, "Kamina pumpɔŋɔ, ka n zaŋ a chaŋ luy' sheli polo, di pa sheli ka Naawuni ti che ka a yεli yεtɔy' bieŋu bahi bε zuyu nimaani ti ma."

²⁸Ka Balak daa zaŋ Balaam ti du n-tam Peor Zoli zuyu luy' sheli nir' ni ni tooi zani ka lihi nya bɔpiɛligu maa ni vienyelinga.

²⁹Ka Balaam daa yeli Balak, "Mɛm' sara maligu bimbina ayopɔin zali ma kpe, ka bo nayilah' ayopɔin mini pielah' ayopɔin ti ma."

³⁰Ka Balak daa niŋ Balaam ni yel' o shɛm maa n-zaŋ nayila' yinoyino mini piela' yinoyino mali sara pa bimbini kam zuyu.

Kalinlinima 24

¹Balaam ni daa nya ka Yawε lo ni o niŋla alibarika niŋ Izraεlnim' ni maa zuyu, o daa bi lan lihi o ni daa yi lihiri binshɛŋa ni baŋdi din yɛn niŋ kaman o ni daa yi pun niŋdi shɛm la, amaa ka zaŋ o zuyu ʒila moyu polo.

²Ka Balaam daa kpuγ' o zuyu lihi nya Izraεlnim' daŋ kam niriba ni ti be suya doya gbilligbilli. Di saha ka Naawuni Shia daa siy' o zuyu na,

³ka o tɔyis' o daanabitali yɛtɔya yeli, "Beor bia Balaam anabitali yɛtɔya m-bɔŋɔ, Ninvuy' so ḥun nyari vienyelinga anabitali yɛtɔya m-bɔŋɔ.

⁴Ninvuy' so ḥun wumdi Naawuni yeligu, o daanabitali yɛtɔya m-bɔŋɔ. Ḫun nyari Kpiɔŋlan' Naa ʒii, o luya, amaa ka o nina bi pɔbi.

⁵Yaakubu zuliya, yi suya vieli pam. Izraεlnima, yi doo vieli pam!

⁶Yi ḥmanila abie tih din vuyisi waya. Yi ḥmanila pu' shɛŋa din do m-bay' moyili. Yi ḥmanila aloosi ti' shɛŋa Yawε ni sa. Yi ḥmanila sida ti' shɛŋa din ʒe m-bayi kom.

⁷Kom ni ti zɔri yir' o ḥmana ni na, ka o bimbira tiyi kom pam. O naa ni ti gari Agag. O nam ni ti du pam.

⁸Naawuni ḥun yihi ya Ijipti na ḥmanila yɔnay' yila yi sani. Yi nyandi zuliya shɛb' bɛn nyɛ yi dimnima. Yi kabiri be kɔba. O ni to ba o piema.

⁹O kurimmi, ka dɔni kaman gbuyindaa la. O ḥmanila gbuyin' nyaŋ. Ka ḥuni n-lee ni tooi yiŋis' o? Ḫunkam niŋ alibarika niŋ yi ni, o ni nya alibarika; ka ḥunkam yeli yɛtɔy' bieŋu bahi yi zuyu, yɛtɔy' bieŋu maa din' dim' o."

¹⁰Di saha ka Balak suhu daa yiŋisi pam bahi Balaam zuyu, ka o zaŋ o nuhi kpahi taba ka yeli Balaam, "N zaŋ a mi na ni a ti yeli yɛtɔy' bieŋi bahi n dimnim' ŋɔ zuyu, amaa ka a ti niŋla alibarika niŋ be ni siyimsiyim buta ŋɔ zaa.

¹¹Dinzuyu kulim' a ya pumpɔŋɔ. N daa yeliya ni n ni ti a pin' titali, amaa Yawε chɛ ka a kɔŋ pini maa."

¹²Ka Balaam daa yeli Balak, "N daa pun yel' a ni daa tim a tuun' shɛb' n sanna la,

¹³‘Hal Balak yi zaŋ o yin’ anzinfə mini salima zaa ti ma gba, n ku tooi niŋ Yawε ni zali ma ni n di niŋ shəli; n ku tooi niŋ zay’ viɛlli bee zay’ bieŋu mmaŋmaŋ’ yubu ni. Yawε ni yəli shəli, dina ka n gba yera.’ ”

Balaam anabitali yetɔya din bahindi nyaanja

¹⁴Dinzuŋu, pumpɔŋɔ n ni kuli n ya, amaa kamina ka n wuh’ a niriba ŋɔ ni ti yɛn niŋ a niriba shɛm dahin’ shəli ha.

¹⁵Di saha ka o tɔyis’ o daanabitali yetɔya yəli, “Bəɔr bia Balaam daanabitali yetɔya m-bɔŋɔ, Ninvuŋ’ so ŋun nyari viɛnyelinga daanabitali yetɔya m-bɔŋɔ.

¹⁶O nyela ninvuŋ’ so ŋun wumdi Naawuni yetɔya, ka mali baŋsim shəli din yiri Zallakudura Naa sanna. O nyela ŋun nyari Kriɔŋlan’ Naa ɔii. O luya, amaa ka bi pɔb’ o nina.

¹⁷N nya o, amaa pa pumpɔŋɔ. N nya o, amaa ka o shee na waya. Saŋmariga ni ti puhi yi Yaakubu zuliya ni na. Naa ni ti yi Izraεl zuliya ni na; O ni ti ku Mɔab zuγulaannima, ka ku Set zuliya zaa.

¹⁸Bε ni ti deei ɔdomnim’ tingbɔŋ su. Siɛrinim’ dimnim’ ni ti deei bε tingbɔŋ su.

¹⁹Yaakubu zuliya ninvuŋ’ so ni ti di nam, ka ku ninvuŋ’ shɛb’ bɛn kpalim be Iri!”

²⁰Di saha ka Balaam daa lihi Amaleknima, ka tɔyis’ o daanabitali yetɔya yəli, “Amaleknima n-daa be zuliya kam tooni, Amaa bε bahigu ni ti nyela bahi yoli zaa.”

²¹Di nyaanja ka o daa lihi Kɛnnim’ gba, ka tɔyis’ o daanabitali yəli, “Yi biɛhigu shee nyela barina ni ka luy’ shəli. Yi biɛhigu shee maa ŋmanila tieŋu din pa kuyili zuŋu.

²²Amaa Ashurinim’ ni ti gbahi yinim’ Kɛnnim’ ti leei daba, ka kun ya.”

²³Ka o daa lan tɔyis’ o daanabitali yetɔya yəli, “Mbaye, Naawuni yi ti niŋ dimbɔŋɔ, ŋuni n-lee ni be?

²⁴Saipurusinim’ ni ti kpe ŋarima kana ti liri ya. Bε ni ti nyaŋ Ashurinim’ mini ɔbanima. Amaa bε gba ni ti bahi yoli zaa.”

²⁵Dimbɔŋɔ nyaanja ka Balaam daa yiŋisi kul’ o ya, ka Balak gba ŋmaligi chanj o chandi.

Kalinlinima 25

Izraεlnim’ be Peɔr

¹Izraεlnim’ ni daa be Akasia saha shəli ka bε daa piligi bɔri Mɔab payiba.

²Ka payiba maa daa booni Izraεlnim’ maa chani bε buŋa maligunim’ ni, ka bε ti jɛmdi buŋa maa ka diri di maligu bindira.

³Lala ka Izraelnim' daa niŋ kpe Peor buyili Baal jembu ni. Ka Yawε suhu daa yiysi bahi Izraelnim' zuyu

⁴ka o yeli Musa, "Gbahim' niriba maa toondaannima n-zaŋ kpana kuhi ba tabili bini zali wuntaŋa man' Yawε tooni, ka n vuui n suhuyiyisili titali maa ka che Izraelnima."

⁵Ka Musa daa yeli Izrael zuyulaannima, "Yi zaa yinoyino kum' yi ninvuy' shεb' bεn kpe Peor Baal jembu ni maa."

⁶Musa mini Izraelnim' ni daa be Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni n-kumdi saha sheli maa, ka Izrael do' so daa zaŋ Midian pay' na ti kpe o suyili ni bε zaa ninni.

⁷Ka Elieza bia Finεhas ḥun daa nyε maligumaana Aduna yaanja la daa nya lala ka yiysi niriba maa ni kpuyi kpani

⁸n-doli Izrael doo maa ti kpe o duu puuni n-zaŋ kpani maa kuhi Izrael doo maa mini pay' maa zaa puya ni ku ba. Ka alabo din daa lu Izraelnim' zuyu maa daa zani tariga.

⁹Amaa alabo maa ni daa pun ku ninvuy' shεb' kalinli daa nyela ninvuy' tuhi' pisinaanahi.

¹⁰Ka Yawε daa yeli Musa,

¹¹"Elieza bia Finεhas ḥun nyε maligumaana Aduna yaanja ḥo niŋ suhukpeeni Izraelnim' ni n-zani n zaani mahi n suhu, ka m bi che ka n suhuyiyisili di Izraelnima.

¹²Dinzuyu yelim' o, 'N zaŋ sandaani timbu tuma ti o;

¹³ka di nyε o min' o zuliya maligumaanitali alikauli ȝiemani kam ni, dama o zab' nyuli ti o Naawuni ka che ka Izraelnim' nya alahichi che m-paŋ.' "

¹⁴Bε ni daa ku Izrael do' so mini Midian pay' maa yuli n-daa booni Zimiri. O daa nyela Salu bia, ka lan nyε Simiɔn zuliya niriba dɔyirikpεma.

¹⁵Ka bε ni daa ku Midian pay' so maa mi yuli daa boonila Kɔzibi. O daa nyela Zur bipuyinga, ka Zur daa nyε o dan ni niriba dɔyirikpεma Midian.

¹⁶Ka Yawε daa yeli Musa,

¹⁷"Nahimmiya Midiannima, ka ku ba,

¹⁸bε ni daa nahim ya, ka yohim ya Peor yela ni la mini Kɔzibi yela ni la zuyu. Kɔzibi daa nyela Midian toondaan' so bipuyinga, ka nyε bε tizɔpay' so bε ni daa ku Peor alabo la dal' la."

Kalinlinima 26

Niriba kalibu din pahi buyi

¹Alabo maa lubu nyaanja ka Yawε daa yeli Musa mini maligumaana Aduna bia Elieza,

²“Kalimiya Izraelnim’ zaa ninvuy’ shεb’ bεn yuma nyε yuun’ pisi zaŋ chana kaman bε dan ni nyε shεm, ka bε zaa nyε bεn be Izrael tingboŋ ni ka ni tooi chan ti tuhi tɔbu.”

³Ka Musa mini maligumaana Elieza daa yeli niriba maa Moab bɔpieligu din daa miri Jɔoden Moyili, ka be Jeriko tooni polo la,

⁴“Kalimiya Izraelnim’ ninvuy’ shεb’ bεn nyε yuun’ pisi zaŋ chana kaman Yawε ni zali Musa shεm.” Izraelnim’ bεn daa yi ljipti na n-nyε:

⁵⁻⁶Rubin ḥun daa nyε Yaakubu bituuli la zuliya n-daa nyε: Hanok mini Pallu ni Hεzirɔn ni Karimi. Hanok daŋ niriba n-daa nyε Hanoknima; ka Pallu daŋ niriba daa nyε Pallunima; ka Hεzirɔn daŋ niriba daa nyε Hεzirɔnnima, ka Karimi mi daŋ niriba daa nyε Kariminima.

⁷Rubin zuliya m-bala; bε ni daa sab’ shεb’ yuya kalinli daa nyela ninvuy’ tuhi’ pihinahinaata ni kɔbisiyopɔin ni pihitā.

⁸Pallu zuliya n-daa nyε Eliab.

⁹Ka Eliab mi zuliya daa nyε Nεmuel mini Datan ni Abiram. Datan mini Abiram daa nyela niriba ni daa pii shεba. Bεna n-daa pahi Kora min’ o nyaanja zuyu n-taai duŋ niŋ Yawε, ka yeli Musa mini Aduna finafina,

¹⁰ka tingbani daa bɔyi, ka bε mini Kora zaa lu di ni ka buyim di bε ninvuy’ kɔbisiyi ni pihinu ka bε kpi, ka tingbani maa mum ba niŋ; ka di leei sayisigu yelli ʒieya la.

¹¹Amaa Kora zuliya bεn daa bi kpi.

¹²Simiɔn bidibisi ni bε zuliya niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Nεmuel daŋ niriba n-daa nyε Nεmuɛlnima; ka Jamin daŋ niriba nyε Jaminnima; ka Jachin daŋ niriba mi nyε Jachinnima.

¹³Zεra daŋ niriba n-daa nyε Zεranima; ka Shaul mi daŋ niriba nyε Shaulnima.

¹⁴Simiɔn zuliya niriba maa kalinli daa nyela ninvuy’ tuhi’ pisinaayi ni kɔbisiyi.

¹⁵Gaad zuliya mini bε zuliya niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Zεfɔn daŋ niriba n-daa nyε Zεfɔnnima; ka Hagi daŋ niriba nyε Haginima; ka Shuni daŋ niriba nyε Shuninima.

¹⁶Ka Ozini daŋ niriba nyε Ozininima; ka Eri daŋ niriba nyε Erinima;

¹⁷ka Arɔd daŋ niriba nyε Arɔdnima; ka Areli mi daŋ niriba nyε Arelinima.

¹⁸Gaad zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab’ bε ninvuy’ shεb’ yuya kalinli daa nyela ninvuy’ tuhi’ pihinahi ni kɔbisinu.

¹⁹Juda bidibisi daa nyela Er mini Onan, bε zaa daa kpila Keenan tingboŋ ni.

²⁰Juda zuliya maa mini bε dañ niriba ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Shεla dañ niriba n-daa nyε Shεlanima; ka Pεrεz dañ niriba nyε Pεrεzinima; ka Zεra mi dañ niriba nyε Zεranima.

²¹Pεrεz zuliya mini bε dañ niriba ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Hεzirɔn dañ niriba n-daa nyε Hεzirønnima; ka Hamul dañ niriba nyε Hamulnima.

²²Juda zuliya niriba maa kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pisopɔinnaayɔbu ni kɔbisinu.

²³Isaka zuliya mini bε dañ niriba ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Tola dañ niriba n-daa nyε Tolania; ka Puva dañ niriba nyε Puvanima.

²⁴Jashub dañ niriba n-daa nyε Jashubnima; ka Shimrɔn dañ niriba nyε Shimirønnima.

²⁵Isaka zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihiyɔbunaanahi ni kɔbisita.

²⁶Zεbulɔn zuliya mini bε dañ niriba ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Sεred dañ niriba n-daa nyε Sεrednima; ka Elɔn dañ niriba nyε Elønnima; ka Jaaliil dañ niriba nyε Jaaliilnima.

²⁷Zεbulɔn zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihiyɔbu ni kɔbisinu.

²⁸Yisifu bidibisi mini bε dañ niriba n-daa nyε: Manaasa mini Ifriim.

²⁹Manaasa zuliya ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Makiri dañ niriba n-daa nyε Makirinima. Makiri bia n-daa nyε Giliad; ka Giliad dañ niriba nyε Giliadnima.

³⁰Giliad zuliya ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Iiza dañ niriba n-daa nyε Iizanima, ka Hεleki dañ niriba nyε Hεlekinima,

³¹ka Asiriεl dañ niriba nyε Asiriεlnima, ka Shεkεm dañ niriba nyε Shεkεmnima,

³²ka Shεmidə dañ niriba nyε Shεmidanima, ka Hεfa dañ niriba nyε Hεfanima.

³³Amaa Hεfa bia Zεlfεhad ɔjun' daa bi dɔyi bidibisi. Bipuyinsi kɔŋko ka o daa dɔyi. Bipuyinsi maa yuya n-daa booni, Mahila ni Nøa ni Høgila ni Milika ni Tiriza.

³⁴Manaasa zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihinunaayi ni kɔbisiyɔɔcɔn.

³⁵Ifriim zuliya mini bε dañ niriba ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Shutεla dañ niriba n-daa nyε Shutεlanima; ka Bεcha dañ niriba nyε Bεchanima; ka Tahan mi dañ niriba nyε Tahannima.

³⁶Shutεla zuliya ni daa nyε shεm m-bøŋɔ: Eran dañ niriba n-daa nyε Erannima.

³⁷Ifriim zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihitanaayi ni kɔbisinu. Yisifu zuliya mini bε dañ niriba m-bala.

³⁸Benjamin zuliya mini bε daŋ niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Bela daŋ niriba n-daa nyε Belanima; ka Ashibel daŋ niriba nyε Ashibelnima; ka Ahiram daŋ niriba nyε Ahiramnima;

³⁹ka Shεfufam daŋ niriba nyε Shufamnima; ka Hufam daŋ niriba nyε Hufamnima.

⁴⁰Bela bidibisi n-daa nyε Arid mini Naaman, ka Arid daŋ niriba nyε Aridnima; ka Naaman daŋ niriba nyε Naamannima.

⁴¹Benjamin zuliya mini bε daŋ niriba m-bala. Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihinahinaanu ni kɔbisiyɔbu.

⁴²Dan zuliya mini bε daŋ niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Shuham daŋ niriba n-daa nyε Shuhamnima. Dan zuliya niriba m-bala.

⁴³Bε ni daa sab' Shuham zuliya niriba maa ninvuy' shεb' zaa yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihiyɔbunaanahi ni kɔbisinahi.

⁴⁴Asha zuliya mini bε daŋ niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Imna daŋ niriba n-daa nyε Imnanima; ka Ishivi daŋ niriba nyε Ishivinima; ka Beraya daŋ niriba nyε Berayanimma.

⁴⁵Beraya mi zuliya ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Heber daŋ niriba n-daa nyε Hebernima; ka Malikiel daŋ niriba nyε Malikielnima.

⁴⁶Asha bipuyingga yuli n-daa booni Sera.

⁴⁷Asha zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihinunaata ni kɔbisinahi.

⁴⁸Naftali zuliya mini bε daŋ niriba ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Jaziil daŋ niriba n-daa nyε Jaziilnima; ka Guni daŋ niriba nyε Guninima;

⁴⁹ka Jeza daŋ niriba nyε Jezanima; ka Shilem daŋ niriba nyε Shilemnima.

⁵⁰Naftali zuliya niriba m-bala: Bε ni daa sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihinahinaanu ni kɔbisinahi.

⁵¹ Bε ni daa sab' Izraelnim' maa ninvuy' shεb' yuya kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' kɔbisiyɔbu ni yini ni kɔbisiyɔpɔni ni pihita.

⁵²Ka Yawε daa yεli Musa,

⁵³"Pirigim' tingbɔŋ ŋɔ tari niriba maa kaman bε yuya kalinli ni nyε shεm.

⁵⁴Ben daŋ niriba galisi, nyin' pirigim' pal' titali ti ba, ka ben mi daŋ niriba pɔra, nyin' pirigim' palo din pɔri ti ba. Tim' daŋ kam niriba bε tarili ni nyε sheli kaman bε ni sab' bε ninvuy' shεb' yuya kalinli ni nyε shεm.

⁵⁵Amaa pihimiyalu kuya sɔŋ lihi nya, ka pirigi tingbɔŋ maa ti ba kaman bε daŋ dɔyirikpamba yuya ni nyε shεm.

56 Be pihim' kuja soj lihi nya, ka pirigi tingboj maa ti ninvuy' sheb' ben dan niriba galisi mini ben dan niriba pora."

57 Be ni daa sab' Levinim' mini be dan ninvuy' sheb' yuya m-bojo: Gerishon dan niriba n-daa nyε Gerishonnima; ka Kohat dan niriba nyε Kohatinima; ka Merari dan niriba nyε Merarinima.

58 Levi zuliya niriba m-bojo: Libini dan niriba mini Hiburon dan niriba ni Mahili dan niriba ni Mushi dan niriba ni Kora dan niriba. Amiram ba n-daa nyε Kohat.

59 Amiram pay' yuli n-daa booni Jokebed ḥun daa nyε Levi ni daa dɔyi bipuyin' so Ijipti la. Ka Jokebed daa dɔyi Aduna mini Musa ni be tizopay' Miriam Amiram yiŋa.

60 Aduna bihi n-daa nyε Nadab mini Abihu ni Elieza ni Itama.

61 Amaa ka Nadab mini Abihu daa ti zaŋ buyim din bi viela n-nyo sara maligu ti Yawε ka kpi.

62 Ka be daa kali be bidibisi ben nyε goli yini bihi zaŋ tabili ninkura, ka be kalinli nyε ninvuy' tuhi' pisinaata; dama be daa bi zaŋ Levinim' pahi Izraelnim' kalinli ni, be ni daa bi pirigi tingboj maa pal' sheli ti ba la zuyu.

63 Musa mini maligumaana Elieza ni daa sab' ninvuy' sheb' yuya saha sheli be ni daa kali Izraelnim' Moab bɔpieligu ni Jooden Moyili yayili Jeriko tooni polo la mbala.

64 Amaa Musa mini maligumaana Aduna ni daa pun sab' Izraelnim' sheb' yuya Sinai moyu ni la so daa ka be ni daa sab' sheb' yuya ḥo kalinli maa ni.

65 Dama Yawε daa pun yeli ni be ni kpi moyu maa ni. Be ni so daa bi kpalim, nayila Jefune bia Caleb mini Nan bia Joshua koŋko.

Kalinlinima 27

Zelofehad bipuyinsi

1 Di saha ka Zelofehad bipuyinsi daa kana. Zelofehad daa nyela Hefa bia, ka Hefa nyε Giliad bia, ka Giliad nyε Makiri bia, ka Makiri nyε Manaasa bia, ka Manaasa nyε Yisifu bia. O daa nyela Manaasa zuliya ni nira. O bipuyinsi maa n-daa nyε: Mahila mini Noa ni Hogila ni Milika ni Tiriza.

2 Ben a n-daa kana ti zani Musa mini maligumaana Elieza ni kpamba ni salo zaa tooni Yawε chirigibu shee suyili dunol' ni yeli,

3 "Ti ba daa kpila moyu la ni. O daa ka ninvuy' sheb' ben daa layim pahi Kora zuyu taai duŋ niŋ Yawε la kalinli ni, amaa omaŋmaŋ' daalahichi zuyu ka o daa kpi; ka mi ka bidibisi.

4 Ti ba maa ni ka bidibisi maa zuyu ka o yuli yεn kpi o daŋ ni maa? Timiya ti ti tarili ni nyε sheli ti ba maa mabihi sani."

⁵Ka Musa daa zaŋ bɛ yɛtɔya maa ka Yawε tooni na.

⁶Ka Yawε daa yɛli Musa:

⁷ Zɛlɔfɛhad bipuyinsi maa ni yɛli shɛm maa tuhiya. Timiya ba bɛ tarili bɛ ba mabihi maa sani, ka bɛ ba tarili leei bɛ dini.

⁸Ka a yɛli Izraelnima, “Doo yi kpi ka ka bidibiga, yin’ zaŋmiya o fali ti o bipuyingga.

⁹Ka o yi ka bipuyingga, yin’ zaŋmiy’ o fali ti o mabihi bɛn nyɛ dɔbba.

¹⁰Ka o yi ka mabihi bɛn nyɛ dɔbba, yin’ zaŋmiy’ o fali maa ti o ba mabihi bɛn nyɛ dɔbba.

¹¹Ka o ba maa yi ka mabihi bɛn nyɛ dɔbba, yin’ zaŋmiya o fali maa ti o doγir’ so ɻun nyɛ o talahi nira o daŋ ni, ka o su li. Dimbɔŋɔ nyɛla zaligu Izraelnim’ sani kaman Yawε ni zali Musa shɛm.”

Bɛ pii Jɔshua zali Musa zaani

(Zaligu 31.1-8)

¹²Ka Yawε daa yɛli Musa, “Dum’ Abarim zoya din pie tab’ ɻɔ zuyu ti nya tingbɔn sheli n ni zaŋ ti Izraelnim’ maa.

¹³Ka a yi nya li, a gba ni chan̄ ti pah’ a yaannim’ zuyu kaman a bisli Aduna ni pahi bɛ zuyu shɛm la.

¹⁴ Dama Izraelnim’ ni daa taai duŋ niŋ ma Zin mɔyu ni la, a daa zayisi n yeligu, ka chɛ ka niriba maa bi nya n kasitali kom la shee.” (Mɛriba kom din be Kadɛshi Zin mɔyu ni la m-bala).

¹⁵Ka Musa daa yɛli Yawε,

¹⁶“Nyin’ Yawε ɻun nyɛ binnamda zaa Naawuni ɻɔ, piim’ ninvuy’ so leei niriba maa toondana,

¹⁷ ka o zaŋdi ba chani tɔbu ni ka zaŋdi ba labirina; ka di chɛ ka nyin’ Yawε niriba ku be kaman pieri bɛn ka gula.”

¹⁸ Ka Yawε daa yɛli Musa, “Piim’ Nan bia Jɔshua ɻun mali bierisun̄ la n-zaŋ a nuu pa o zuyu;

¹⁹ ka zaŋ o zali maligumaana Elieza mini niriba maa zaa tooni n-zaŋ o leei bɛ toondana bɛ zaa ninni.

²⁰Zaŋm’ a yiko ɻɔ sheli ti o, ka di chɛ ka Izraelnim’ zaa deer’ o noli.

²¹Amaa o cham’ maligumaana Elieza sani ka o lihi Urim puuni Yawε sani m-baŋ o ni yɛli shɛm ti o. O mini Izraelnim’ zaa doli Elieza ni yɛli ba shɛm, o yi yɛli ni bɛ yima, bɛn’ yima, ka o yi yɛli ni bɛ labimina, bɛn’ labimina.”

²²Ka Musa daa zaŋ Jɔshua ti zali maligumaana Elieza mini salo maa zaa tooni kaman Yawε ni daa zal’ o shɛm maa.

²³ Ka 儱' Musa daa zaŋ o nuhi pa Joshua zuyu n-zaŋ o leei toondana kaman Yawe ni daa zal' o ni o niŋ shem.

Kalinlinima 28

Dabisili kam pina yεla

(Yibu 29.38-46)

¹Ka Yawe daa yεli Musa:

²Zalim' Izraelnim' zaligu n-yεli ba, "M pina din nyε bindir' shεŋja yi ni zaŋdi nyori buyim' tiri ma ka di nyom niŋdi ma nyayisim la, zaŋmiya li tim' ma di tibu saha."

³Ka a lan yεli ba: Yi ni ti yεn zaŋdi pin' shεŋja nyori buyim dabisili kam tiri Yawe ka di nyε yi sahakam sara n-nyε yuun' yini piεlabih' ayi bεn ka dansi.

⁴Zaŋmiya piεlabil' yino mali sara asiba, ka zaŋ piεlabil' so 儱' pah' ayi maa mi mali sara zaawuni.

⁵Bεe zaŋm' zim viell*i* kilogiram yini, ka zaŋ Olivi tihi kpam din viell*i* lita yini 儱'-njmiri li mali chi sara.

⁶Dimbεŋo nyela sara maligu shεli bεe ni zaŋdi nyori buyim sahakam. Sinai Zoli gbini ka bεe daa zali di niŋbu, ka di nyε bεe ni zaŋdi sara shεli nyori buyim ka di nyom viel' Yawe sani.

⁷Zaŋmiya di binnyura lita yini sara m-pahi piεlabil' yino kam zuyu, ka booi binnyuri kεpεŋ bahi luy' kasi shee m-mali binnyura sara ti Yawe.

⁸Di nyaanja ka bεe bo chi sara mini binnyura sara pahi piεlabil' 儱' la zuyu mali sara zaawuni kaman asiba din' la n-zaŋ li nyo buyim. Di nyela din nyom viel' Yawe sani.

Vuhim Dabisili dali sara

⁹Vuhim Dabisili dali, bomiya yuma ayi piεlabih' ayi bεn ka dansi, ka bo zim viell*i* kilogiram ayi n-zaŋ kpam njmiri li m-pahi binnyura sara zuyu.

¹⁰Dimbεŋo nyela Vuhim Dabisili dali kam sara shεli bεe ni zaŋdi nyori buyim la m-pahi dabisili kam sara shεli bεe ni zaŋdi nyori buyim la mini di binnyura sara.

¹¹Yi goli kam piligu ni, bomiya naŋilabih' ayi mini piεla' yino ni yuun' yini piεlabih' ayopεin bεn ka dansi m-mali sara zaŋ nyo buyim ti Yawe.

¹²Lan bomiya zim viell*i* din tibisim nyε kilogiram ata n-niŋ kpam njmiri li ka di leei chi sara m-pahi naŋilaa kam zuyu; ka lan zaŋ zim viell*i* din tibisim nyε kilogiram ayi n-niŋ kpam njmiri li ka di leei chi sara m-pahi piεla' yino zuyu;

¹³ka bo zim viell*i* din tibisim nyε kilogiram yini n-niŋ kpam njmiri li ka di leei chi sara m-pahi piεlabil' yino kam zuyu mali sara zaŋ nyo buyim ti Yawe. Di nyela bεe ni zaŋdi sara shεli nyori buyim ka di nyom viela.

¹⁴Di simdi ni di binnyura sara nyela wain lita ayi, ka be zañ li pahi nayila' yino zuyu, ka zañ wain lita yini ni pirigili pahi piela' yino zuyu, ka zañ wain lita yini pahi pielabil' yino kam zuyu; dimboñjo nyela sara sheli be ni yen maani zañdi nyori buyim goli kam ni yuuni puuni.

¹⁵Lan zañm' bula' yino m-mali alahichi sanyoo sara Yawε sani m-pahi be ni zañdi sara sheli nyori buyim dabisili kam mini di binnyura sara zuyu.

Boroboro Din ka Dabindi Chuju puhibu saha sara (Levinima 23.5-14)

¹⁶ Goli so ñun dañ tooni bięy' pinaanahi dali nyela Yawε Yaigari chuju sara malibu dabisili.

¹⁷ Goli maa bięy' pinaanu dali nyela chuju, yi yen ñubirila boroboro din ka dabindi hal ni daba ayopoin.

¹⁸Dabisili din dañ tooni dali yin' layimmiya jem Naawuni, ka di tumiya tuun' sheli.

¹⁹Zañmiya nayilabih' ayi mini piela' yino ni yuun' yini pielabih' ayopoin ben ka dansi m-mali sara zañ nyo buyim ti Yawε.

²⁰Be chi sara yen nyela be ni zañ kpam ñmiri chi zim viel' sheli; ka yi zañ di kilogiram ata pahi nayila' yino kam zuyu, ka zañ di kilogiram ayi m-pahi piela' yino zuyu,

²¹ka zañ di kilogiram yiniyini pahi pielabih' ayopoin la zay' yino kam zuyu.

²²Zañmiya bula' yino m-mali alahichi sanyoo sara yi daalahichi zuyu.

²³Nijmiya dimboñjo pahi asiba sara sheli yi ni zañdi nyori buyim ka di nyε yi ni zañdi sara sheli nyori buyim sahakam la zuyu.

²⁴Ka lan zañ bindira nyo buyim mali sara daba ayopoin. Di nyela din nyom viel' Yawε sani. Nijmiya li pahi yi ni zañdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di binnyura zuyu.

²⁵Ka di yi ti paai daba ayopoin dali, yin' layimmiya jem Naawuni, ka di tumiya tuun' sheli.

Puri atam kpuvibū chuju puhibu sara (Levinima 23.15-22)

²⁶Yi bindiri pala din dañ nijbu dabisili din nyε yi ni zañdi kapala tiri Yawε yi dakulodakulo churi puhibu ni la dali, yin' layimmiya jem Naawuni, ka di tumiya yi tuun' sheli.

²⁷Malimiya sara sheli yi ni zañdi nyori buyim ka di nyom viel' Yawε san' la. Dina n-nyε: nayilabih' ayi mini piela' yino ni yuun' yini pielabih' ayopoin.

²⁸Be chi sara yen nyela be ni zañ kpam ñmiri zim viel' sheli, ka zañ di kilogiram ayi m-pahi piela' yino zuyu;

²⁹ka zañ di kilogiram yiniyini pahi pielabih' ayopoin la zay' yino kam zuyu.

³⁰Ζαημιya бula' yino mali yi daalahichi sanyoo sara.

³¹ Niηmiya lala pahi yi ni zaηdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara zuyu n-zaη di mini di binnyura sara mali sara. Di bi simdi ni be mali dansi.

Kalinlinima 29

Yuun' palli chuyu puhibu dali sara

(Levinima 23.23-25)

¹Gol' so ηun pah' ayopoin dabisi' sheli din daη tooni dali, yin' layimmiya jem Naawuni, ka di tumiya tuun' sheli. Dindali maa, piebimiya kikahi,

²ka malimiya sara sheli yi ni zaηdi nyori buyim ka di nyom viel' Yawε san' la. Dina n-nye: naηilabil' yino mini piebla' yino ni yuun' yini pielabih' ayopoin ben ka dansi.

³Be chi sara yen nyela be ni zaη kpam ηmiri zim viel' sheli, ka yi zaη di kilogiram ata pahi naηilabil' yino maa zuyu, ka zaη di kilogiram ayi m-pahi piebla' yino maa zuyu;

⁴ka zaη kilogiram yiniyini pahi piebih' ayopoin maa zay' yini kam zuyu;

⁵ka zaη bula' yino mal' alahichi sanyoo sara, ka di kpihim yi daalahichi.

⁶Dimboηɔnim' nyela din pahi yi ni zaηdi sara sheli nyori buyim gol' palli ni la mini di chi sara zuyu ni yi ni lan zaηdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara zuyu kaman di zaligu ni nyε shem. Di nyela sara sheli yi ni zaηdi nyori buyim ka di nyom viel' Yawε sani.

Alahichi Sara maligu dali sara

(Levinima 23.26-32)

⁷Gol' so ηun pah' ayopoin maa biεyū pia dali, yin' lomiya noli ka layim jem Naawuni, ka di tumiya tuun' sheli.

⁸Malimiya sara sheli yi ni zaηdi nyori buyim tiri Yawε, ka di nyom viela. Dina n-nye: naηilabil' yino mini piebla' yino ni yuun' yini pielabih' ayopoin ben ka dansi.

⁹Be chi sara yen nyela be ni zaη kpam ηmiri zim viel' sheli, ka yi zaη di kilogiram ata pahi naηilaa maa zuyu; ka zaη di kilogiram ayi pahi piebla' yino maa zuyu;

¹⁰ka zaη di kilogiram yiniyini pahi pielabih' ayopoin la zay' yino kam zuyu.

¹¹Zaηmiya bula' yino mal' alahichi sanyoo sara pahi sara sheli din kpihindi alahichi la mini yi ni zaηdi sara sheli nyori buyim sahakam la ni di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

Suya tibu chuyu puhibu sara

(Levinima 23.33-44)

¹²Gol' so ηun pah' ayopoin maa biεy' pinaanu dali, yin' layimmiya jem Naawuni, ka di tumiya tuun' sheli, ka zaηya daba ayopoin puhi Yawε chuyu.

¹³Malimiya yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim ka di nyom viel' Yawε san' la. Dina n-nyε: nayilabihi pinaata mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi.

¹⁴Bε chi sara yεn nyela bε ni zaŋ kpam ŋmiri zim viel' sheli, ka yi zaŋ di kilogiram ata pahi nayilahi pinaata maa zay' yino kam zuyu, ka zaŋ di kilogiram ayi pahi pielah' ayi maa zay' yino kam zuyu;

¹⁵ka zaŋ di kilogiram yini pahi pielahibi pinaanahi maa zay' yino kam zuyu.

¹⁶Zaŋmiya bula' yino mali alahichi sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

¹⁷Dabisili din pah' ayi dali zaŋmiya nayilabihi pinaayi mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi mali sara;

¹⁸ka zaŋ chi sara mini wain sara pahi nayilabihi maa mini pielahibi ni piεbihi pola maa zuyu kaman bε kalinli ni nyε shεm

¹⁹ni alahichi sanyoo sara bula' yino m-pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim sahakam la ni di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

²⁰Dabisili din pah' ata dali, zaŋmiya nayilahi piniyini mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi mali sara;

²¹ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilahi maa mini pielahibi maa ni pielahibi maa zuyu kaman bε kalinli ni nyε shεm.

²²Ka yi lan zaŋ bula' yino mal' alahichi sanyoo sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

²³Dabisili din pah' anahi dali, zaŋmiya nayilahi pia mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi mali sara;

²⁴ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilahi maa mini pielahibi maa ni piεbihi maa zuyu kaman bε kalinli ni nyε shεm.

²⁵Ka yi lan zaŋ bula' yino mal' alahichi sanyoo sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

²⁶Dabisili din pah' anu dali, zaŋmiya nayilah' awei mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi mali sara;

²⁷ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilahi maa mini pielahibi maa ni piεbihi maa zuyu kaman bε kalinli ni nyε shεm.

²⁸Ka yi lan zaŋ bula' yino mal' alahichi sanyoo sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyori buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

²⁹Dabisili din pah' ayobu dali, zaŋmiya nayilah' anii mini pielah' ayi ni yuun' yini pielahibi pinaanahi bεn ka dansi mali sara;

³⁰ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilahi maa mini piɛlahi maa ni piɛlabihi maa zuyu kaman bɛ kalinli ni nyɛ shɛm.

³¹Ka yi lan zaŋ bula' yino mali alahichi sanyoo sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

³²Dabisili din pah' ayopɔin dali, zaŋmiya nayilah' ayopɔin mini piɛlah' ayi ni yuun' yini piɛlabihi pinaanahi bɛn ka dansi mali sara;

³³ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilahi maa mini piɛlahi maa ni piɛlabihi maa zuyu kaman bɛ kalinli ni nyɛ shɛm.

³⁴Ka yi lan zaŋ bula' yino mali alahichi sanyoo sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

³⁵Dabisili din pah' anii dali, yin' layimmiya jɛm Naawuni ka di tumiya tuun' sheli.

³⁶Malimiya yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim ka di nyom viɛl' Yawɛ san' la. Dina n-nyɛ: nayila' yino mini piɛla' yino ni yuun' yini piɛlabih' ayopɔin bɛn ka dansi;

³⁷ka zaŋ chi sara mini binnyura sara pahi nayilaa maa mini piɛlaa maa ni piɛbihi la zuyu kaman bɛ kalinli ni nyɛ shɛm.

³⁸Ka yi lan zaŋ bula yino mali alahichi sara pahi yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim sahakam la mini di chi sara ni di binnyura sara la zuyu.

³⁹Zaŋmiya dimbɔŋɔnim' maani sara tiri Yawɛ yi churi puhibu ni m-pahi yi pori pɔbu sara mini yi suhuyubu sara kaman yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ni yi chi sara ni yi binnyura sara ni yi biɛrisuŋ sara la zuyu.

⁴⁰Ka Musa daa yɛli Izraɛlnim' Yawɛ ni zal' o ni o yɛli ba shɛlikam maa zaa.

Kalinlinima 30

Pɔri zaligunima

¹Di saha ka Musa daa yɛli Izraɛl zuliya kam kpamba: Yawɛ ni zali zaligu sheli m-bɔŋɔ:

² Doo yi po pori Yawɛ sani bee m-po pori lo alikauli ni o niŋ sheli, ɳun' miri ka o yi o yeligu maa nyaanja; amaa o niŋm' o ni yaag' o noli yɛli shɛlikam maa zaa.

³Ka paya yi po pori Yawɛ sani ka lo alikauli ni o niŋ sheli o payisarilim ni saha shɛl' o ni be o ba yiŋa,

⁴ka o ba wum o ni po pori sheli bee o ni lo alikauli sheli maa ka bi yɛl' o sheli, dindina o pori maa zaa ni zani, ka o ni lo alikauli ni o niŋ shɛlikam maa ni zani.

⁵Amaa o ba yi bi say' o ni lo ni o niŋ shɛm maa o ni wum li saha sheli maa, o ni po pɔ' shɛŋa min' o ni lo alikauli ni o niŋ sheli maa zaa sheli ku zani; ka Yawɛ ni che o taali o ba ni bi sayi maa zuyu.

⁶Ka o ni po pɔ' shɛŋa bee o noli ni faag' o ka o yɛli ni o niŋ sheli, o yi ti kuli doo,

⁷ka o yidana maa wum li, ka bi yel' o sheli o ni wum li saha sheli maa, dindina o pori maa min' o ni lo alikauli ni o niŋ sheli maa zaa ni zani.

⁸Amaa o yidan' maa yi bi sayi li o ni wum li saha sheli maa, dindina o ni ku o pori maa min' o noli ni daa faag' o ka o yeli yetoy' sheŋa ni o niŋ shel' la; ka Yawε ni che o taali.

⁹Amaa pakoli bee pay' so ŋun yi dooyili yi po pori ni o niŋ sheli, fashee ka di zani.

¹⁰Ka pay' yi po pori ka lo alikauli ni o niŋ sheli o yidan' yinj,

¹¹ka o yidan' maa wum li ka bi yel' o sheli, ka mi bi galim li, dindina o pori maa min' o ni lo alikauli sheŋa zaa ni o niŋ sheli maa ni zani.

¹²Amaa o yidan' maa yi zayisi li o ni wum di yela saha sheli maa, dindina yetoy' shelikam din yi o nol' ni na zan chan o pori maa min' o ni lo alikauli sheŋa ni o niŋ sheli maa zaa ku zani; o yidan' ni zayisi li maa zuyu, ka Yawε ni che o taali.

¹³Ka o yi po pori shelikam ni o niŋ sheli, o yidana mali soli ni o sayi li bee n-zayisi li.

¹⁴Amaa o yidana yi wum pori maa yela ka bi yel' o sheli dabisili din paya dali, dindina di wuhiya ni o say' o ni po po' sheŋa min' o ni lo alikauli sheŋa zaa ni o niŋ sheli maa, o ni daa wum di yela saha sheli ka bi yel' o sheli maa zuyu.

¹⁵Amaa o yi wum di yela ka di niŋ daba yi ha, di nyaanja ka o ti yen zayisi li, dindina pay' maa taali ni ʒi doo maa zuyu.

¹⁶Yawε ni daa zali Musa zaligu sheŋa zan chan doo min' o paya polo ni zan chan doo min' o bipuyinga ŋun na be o ba yinj ka nyε payisarili polo m-bala.

Kalinlinima 31

Izraelnim' tuhi Midiannima

¹Ka Yawε daa yeli Musa,

²“Bohimini Midiannim' bieri ti Izraelnima. Di nyaanja n ni deeg' a nyevili.”

³Dinzuyu ka Musa daa yeli Izraelnima, “Cheleya ka yi ni sheb' lo kpara n-chan ti tuhi Midiannima m-bohi ba bieri ti Yawε.

⁴Piimiya ninvuy' tuhilituhili Izrael zuliya kam ni n-che ka be chan tob' maa ni.”

⁵Ka be daa pii ninvuy' tuhilituhili Izrael zuliya kam ni, ka be kalinli yiysi tobbihi tuhi pinaayi n-lo kpara ni be chan tob' maa ni.

⁶Ka Musa daa che ka be ninvuy' tuhilituhili ben yi Izrael zuliya kam ni na maa mini maligumaana Elieza bia Finεhas ŋun daa gbibi Naawuni jεmbu shee lahi mini kikahi din ni piebi boli niriba o nuu ni la chan tob' maa ni.

⁷Ka bε daa tuhi Midiannim' maa kaman Yawε ni daa zali Musa shεm n-ku dεbba zaa.

⁸Bε daa ku Evi mini Rεkεm ni Zur ni Hur ni Rεba bεn daa nyε Midian nanim' la m-pahi bε ni daa ku bε ninvuy' shεb' zaa zuyu. Bε daa zaŋ takɔbi ku Beɔr bia Balaam gba.

⁹Ka Izraεlnim' daa gbahi Midian payiba mini bε bihi, ka gbahi bε niyi mini bε biŋkɔbbaligu zaa, ka di bε nεma zaa chaŋ.

¹⁰Bε daa nyo bε fɔntin' shεŋa ni bε ni daa be mini bε sansana zaa buyim.

¹¹Amaa bε daa zaŋ bε ni di neen' shεŋa zaa m-pahi ninsalinim' mini biŋkɔbiri.

¹²Di saha ka bε daa zaŋ niriba maa mini bε ni daa di neen' shεŋa na maa nti ti Musa mini maligumaana Elieza ni Izraεlnima sansani din daa be Moab bɔpiεligu din daa miri Jɔɔdεn Mɔyili duli Jεriko polo la.

¹³Ka Musa mini maligumaana Elieza ni Izraεl kpamba zaa daa yi bε sansani maa ni na chaŋ ti tuhi ba soli.

¹⁴Ka Musa suhu daa yiyisi bahi sapashin' kpamba bεn daa yi tɔb' maa ni na ka nyε bεn su tɔbbihi tuhilituhili mini bεn su tɔbbihi kɔbigakɔbiga fukumsi la zuyu.

¹⁵Musa daa bɔhi ba mi, "Yi chεla payiba ḥɔ zaa ka bi ku ba?

¹⁶Nyamiya, Balaam ni daa wuhi yikombiεlim so' shεl' la ni, bεmbɔŋɔ n-daa chε ka Izraεlnim' tum din bie zaŋ chaŋ Yawε sani Peɔr yεla la ni, ka alɔbo daa lu Yawε niriba zuyu la.

¹⁷Dinzuyu pumpɔŋɔ kumiya bidibbihi mini pay' shεb' bεn pun baŋ dεbba la zaa.

¹⁸Amaa payisar' shεb' bεn na bi baŋ dεbba la, chεliya bεna n-zaŋ ba niŋ yi payiba.

¹⁹Iunkam ku nira mini ḥunkam shihι kpima, benya sambani ḥɔ ni daba ayopɔin. Yi mini yi ni gbahi ninvuy' shεb' na maa zaa malimiya yimaŋa n-niŋ kasi daba ata dali mini daba ayopɔin dali.

²⁰Malimiya yi binyera zaa mini yi binshεŋa din nyε biŋkɔbiri gbana ni buhi kɔbiri binyara zaa ni dari binyara zaa ka di niŋ kasi."

²¹Ka maligumaana Elieza daa yεli tɔbbihi bεn yi tɔb' maa na, "Yawε ni zaŋ zaligu shεŋa ti Musa m-bɔŋɔ:

²²Zaŋmiya salima mini anzinfα ni daanya ni kuriti ni dalima ni kurizim,

²³buylim ni ku di binshεyukam zaa niŋ buylim ni m-mal' li ka di niŋ kasi. Amaa faashee ka yi bahi zaŋ kom din maani binyara ka di be kasi payi li. Ka binshεŋa din mi ku tooi kpe buylim ni, yin' zaŋmiya kom payi li.

²⁴Payimiya yi situra daba ayopɔin dali din ni chε ka yi be kasi. Di nyaanja ka yi naanyi kpe sansani ḥɔ ni na."

²⁵Ka Yawε daa yεli Musa,

²⁶“A mini maligumaana Elieza ni Izrael daŋ kam dunoli dɔyirikpamba niŋmi bε ni di neen’ shεŋa din nyε ninsalinim’ mini biŋkɔbiri maa na laasabu.

²⁷Pirigimiya bε ni di neen shεŋa na maa ʒiibuyi n-zaŋ yim ti tɔbbihi bεn chan tɔbu ni maa, ka zaŋ yim la mi ti Izraεlnim’ zaa.

²⁸Yihimiya tɔbbihi maa tarili ni bin’ yini bini kɔbisinu kam puuni ti Yawε zaka. Di yi nyε ninsalinim’ bee niyi bee bunsi bee pεri bee buhi.

²⁹Yihimiya li bε tarili maa ni n-zaŋ ti maligumaana Elieza ka o zaŋ mali sara ti Yawε.

³⁰Amaa Izraεlnim’ tarili la ni, yihimiya bin’ yini bini pihinu kam puuni, di yi nyεla ninsalinim’ bee niyi bee bunsi bee pεri bee buhi bee biŋkɔbiri balibu kam bεn pahi n-zaŋ ba ti Levinim’ bεn su Yawε biɛhigu shee tuma fukumsi la.”

³¹Ka Musa mini maligumaana Elieza daa niŋ kaman Yawε ni daa zali Musa shεm maa.

³²Bε ni daa di neen’ shεŋa na maa puuni binshεŋa din daa kpalmi ka tɔbbihi maa zaŋ li kalinli daa nyεla pεri tuhi’ kɔbisiyɔbu ni tuhi’ pisopɔinnaanu

³³mini niyi tuhi’ pisopɔinnaayi

³⁴ni bunsi tuhi’ pihiyɔbu ni yini

³⁵ni ninvuy’ tuhi’ pihitanaayi bεn daa nyε pay’ shεb’ bεn na bi banj dɔbba la.

³⁶Ka pirigili sheli din daa nyε tɔbbihi bεn chan tɔb’ maa ni tarili la pεri mini buhi kalinli daa nyεla tuhi’ kɔbisita ni tuhi’ pihitanaayopɔin ni kɔbisinu.

³⁷Ka Yawε zaka pεri mini buhi kalinli daa nyεla kɔbisiyɔbu ni pisopɔinnaanu.

³⁸Niyi daa nyεla nay’ tuhi’ pihitanaayɔbu. Ka Yawε zaka niyi kalinli daa nyε nay’ pisopɔinnaayi.

³⁹Ka bunsi daa nyε tuhi’ pihita ni kɔbisinu. Ka Yawε zaka bunsi kalinli daa nyε bunsi pihiyɔbu.

⁴⁰Ka ninsalinim’ daa nyε tuhi’ pinaayɔbu. Ka Yawε zaka niriba kalinli daa nyε ninvuy’ pihitanaayi.

⁴¹Ka Musa daa zaŋ Yawε zaka ni nyε sheli maa ti maligumaana Elieza kaman Yawε ni daa zali ŋun Musa shεm.

⁴²Musa daa woligi pirigili sheli din nyε Izraεlnim’ tarili ka chε tɔbbihi la dini.

⁴³Pirigili din daa nyε Izraεlnim’ tarili maa pεri mini buhi kalinli daa nyεla tuhi’ kɔbisita ni tuhi’ pihitanaayopɔin ni kɔbisinu

⁴⁴mini nay’ tuhi’ pihitanaayɔbu

⁴⁵ni bunti tuhi' pihita ni kɔbisinu

⁴⁶ni ninsalinim' tuhi' pinaayɔbu.

⁴⁷Pirigili din daa nyε Izraεlnim' tarili maa ni, Musa daa yihila ninsalinim' ninvuy' yino ninvuy' pihinu kam puuni, ka yihi biŋkɔbiri pihinu kam puuni biŋkɔb' yino n-zan̄ ba ti Lεvinim' bεn daa su Yawε biɛhigu shee tuma la kaman Yawε ni daa zali Musa shεm.

⁴⁸Di nyaanɔ ka sapashin' kpamba mini sapashim' bihi bεn daa su tɔbbihi tuhilituhili ni tɔbbihi kɔbigakɔbiga fukumsi daa ka Musa sanna

⁴⁹nti yεl' o, "Tinim' bεn nyε a daba ɔɔ kali ti ni su tɔbbi' shεb' fukumsi n-nya ka ti zaa beni.

⁵⁰Ka ti zaŋ ti zaa yinoyino ni nya salima binshεŋa din nyε nuhi ni bansi ni zoligɔnim' ni nintuhi din dihiri gbana zuyu ni tibikpara ni yεri na ni ti ti mali sara ti daalahichi zuyu Yawε sani."

⁵¹Ka Musa mini maligumaana Eliεza daa deei bε ni daa zaŋ salima mali binshεŋa maa zaa.

⁵²Bε ni daa deei salima binshεŋa sapashin' kpamba mini sapashin' bihi shεb' bεn su tɔbbihi tuhilituhili mini tɔbbihi kɔbigakɔbiga sani maa tibisim daa miri kilɔgiram kɔbisiyi.

⁵³(Tɔbbihi maa zaa daa zaŋla bε ni di neen' shεŋa maa.)

⁵⁴Ka Musa mini maligumaana Eliεza daa deei salima maa sapashin' kpamba bεn daa su tɔbbihi tuhilituhili mini tɔbbihi kɔbigakɔbiga fukumsi la sani n-zan̄ li tahi ti niŋ Naawuni min' o niriba layingu suyili la puuni ni di nyε din ni che ka Yawε teeri Izraεlnim' yεla.

Kalinlinima 32

Zuliya shεb' bεn be Jɔɔdεn Mɔyili wulimpuhili polo
(Zaligu 3.12-22)

¹Rubin mini Gaad zuliya niriba daa mali niyi pam. Bε ni daa nya ka Jaza mini Giliad tingbana simdi niyi biɛhigu shee,

²ka bε daa ka Musa mini maligumaana Eliεza ni kpamba sanna ti yεli ba,

³"Atarot mini Dibɔn ni Jaza ni Nimira ni Hεshibɔn ni Eliale ni Sibam ni Nεbo ni Bεɔn

⁴din nyε Yawε ni daa nyaŋ tin' shεŋa nim' ti Izraεlnim' la nyεla di ni simdi ni niyi be tingban' shεŋa ni; ka tinim' bεn nyε yi daba ɔɔ mi mali niyi."

⁵Bε daa lan yεli, "Ka yi nini yi tiyi tinim' bεn nyε yi daba ɔɔ, yin' zaŋmiya tingbani maa ti ti ka di leei ti dini, ka di zaŋya ti du Jɔɔdεn Mɔyili ɔɔ."

⁶Amaa ka Musa daa bɔhi Gaad mini Rubin zuliya maa, “Yi mabihī maa cham’ ti tuhi tɔbu ka yinim’ kpalim be kpe?

⁷Bɔzuyu ka Izraēlnim’ yen chaŋ ti deei Yawε ni zaŋ tingbɔn sheli ti ba maa su, ka yi bɔri ni yi gbarigi ba?

⁸Lala ka yi yaannim’ daa niŋ n ni daa tim ba ka be yi Kadεshibarinia chaŋ ni be ti nya tingbɔŋ maa la.

⁹Be ni daa chaŋ ti paai Eshikol vinvamli ni n-nya tingbɔŋ maa, be daa gbarigila Izraēlnima ni be di chaŋ ti deei Yawε ni zaŋ tingbɔn sheli ti ba maa.

¹⁰Ka Yawε suhu daa yiysi pam dindali maa, ka o po n-yeli,

¹¹‘Yεlimaŋli, ninvuŋ’ sheb’ bɛn yi lipti na ka nyε bɛn paai yuun’ pisi zaŋ chana be so nini ku nya n ni daa lo alikauli ni n ni zaŋ tingbɔn sheli ti Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu la; dama be bi doli ma vienyelinga.

¹²Be ni so nini ku nya li, nayila Jεfune ḥun nyε Kεnizi nir’ la bia Kalεb mini Nan bia Jɔshua, dama bɛn’ doli man’ Yawε vienyelinga.’

¹³Ka Yawε suhu daa yiysi bahi Izraēlnim’ zuyu, ka o che ka be be mɔyu ni n-dari ginda m-mali ti paai yuun’ pihinahi hal ka ʒiemani maa ni ninvuŋ’ sheb’ bɛn daa tum din bie Yawε sani maa zaa ti kpi.

¹⁴Ka pumpɔŋɔ yinim’ alahichinim’ ḥɔ yiysi zani yi yaannim’ zaashee ni yi che ka Yawε suhu yiysi bahi Izraēlnim’ zuyu!

¹⁵Yi yi che o dolibu, o ni lan che niriba ḥɔ bahi mɔyu ḥɔ ni, ka yinima n-nyε bɛn yen ku ninvuŋ’ gbalinj ḥɔ zaa.”

¹⁶Di nyaanja ka be daa ka Musa sanna ti yεl’ o, “Ti ni me fɔntinsi kpe n-zaŋ ti bihi niŋ di ni, ka me buzɔna n-zaŋ ti pieri mini ti buhi niŋ di ni.

¹⁷Amaa tinim’ ni lo kpara gari Izraēlnim’ tooni chaŋ ti nya ʒiishee ti ba, ka ti bihi be be ni me goma gili tin’ sheŋa ni tingbɔŋ maa nim’ zuyu la ni.

¹⁸Ti ku lab’ ti yinsi faashee ka Izraēlnim’ zaa ti nya bεmaŋmaŋ’ tingbana.

¹⁹Dama pa ti mini ba n-yen deei Jɔɔdɛn Mɔyili duli mini di tooni ha tingbana maa su, tinim’ ni yen deei tingban’ sheŋa su bela Jɔɔdɛn Mɔyili duli wulimpuhili polo ḥɔ na.”

²⁰Di saha ka Musa daa yεli ba, “Yi yi ni niŋ lala, dindina yin’ lomiya kpara Yawε nini ḥɔ ni n-chaŋ tɔb’ maa ni.

²¹Yi tɔbbia kam yi gbaai Jɔɔdɛn Mɔyili ḥɔ du Yawε ninni chaŋ ti lu o dimnim’ maa zuyu hal ka o ti kari ba,

²²ka deei tingbɔŋ maa, di nyaanja yi ni tooi labina, ka ku mali talahi yεl’ sheli Yawε mini Izraēlnim’ sani; ka tingbani ḥɔ leei yi ni su sheli Yawε sani.

²³Amaa yi yi ku niŋ lala, dindina yi tum alahichi Yawε sani, ka biehiŋ kani, yi daalahichi maa ku chen ya.

²⁴Mεmiya tinsi ti yi bihi ka me pieri buzɔna ti yi pieri mini yi buhi, ka niŋ kaman yi ni lo alikauli ni yi ni niŋ shem maa.”

²⁵Ka Gaad zuliya mini Rubin zuliya maa daa yεli Musa, “Tinim’ bεn nyε a daba ηο ni niŋ nyini ti dan’ ni zali ti ni ti niŋ shem maa.

²⁶Ti payiba mini ti bihi ni ti pieri ni buhi ni ti niyi zaa ni kpalim be Giliad tinsi maa ni.

²⁷Amaa tinim’ bεn nyε a daba bεn lo kpara ηο zaa ni du n-chanj ti tuhi tεbu maa ti Yawε kaman nyin’ ti dan’ ni yεli shem maa.”

²⁸Dinzuyu ka Musa daa zali maligumaana Eliεza mini Nan bia Jøshua ni Izraεlnim’ zuliya dunoli kam døyirkpamba zaligu zaŋ chanj bε polo.

²⁹Musa daa yεli ba, “Gaad zuliya mini Rubin zuliya bεn zaa lo kpara ni bε chanj tεbu ni Yawε ninni ηο, yi doli ya gbaai Jøoden Møyili ηο du, ka yi ti tuhi deeit tingbøŋ maa, dindina yin’ zaŋmiya Giliad tingbøŋ ti ba ka bε su li.

³⁰Amaa bε yi ku lo kpara pahi yi zuyu du, yi mini ba zaa tarili ni bela Keenan tingbøŋ ni.”

³¹Ka Gaad zuliya mini Rubin zuliya maa daa yεli, “Ti ni niŋ kaman Yawε ni zali tinim’ bεn nyε a daba ηο ni ti niŋ shem maa.

³²Ti ni lo kpara du Yawε ninni n-chanj Keenan tingbøŋ ni, ka ti tarili ni nyε sheli ka ti yen su li maa kpalim be Jøoden Møyili duli ηο na.”

³³Ka Musa daa zaŋ Amørinim’ Naa Sihøn mini Bashan Naa Ogi tingbana mini di fontinsi ni di tintarisi ni di tingbana maa puuni fontinsi zaa ti Gaad zuliya mini Rubin zuliya ni Yisifu bia Manaasa zuliya pirigili la.

³⁴Ka Gaad zuliya daa lab’ mali me tin’ shεŋa din yuya booni Dibøn mini Atarøt ni Aroa

³⁵ni Atirøtishøfan ni Jaza ni Jøgbøha

³⁶ni Bεtinimira ni Bεtiharan, ka me buzɔna zali bε pieri mini buhi, ka me goondahi gil’ li.

³⁷Ka Rubin zuliya daa lab’ mali me Hεshibøn mini Eliale ni Kiriataim

³⁸ni Nebo ni Baalimøn (Di yuya maa shεŋa tayiya) ni Sibima; ka bε daa ti bε ni me tin’ shεŋa maa yu’ pala.

³⁹Ka Makiri zuliya ni ninvuy’ so ηun daa nyε Manaasa bia daa chanj ti liri Giliadnima η-ηme n-deei li ka kari Amørinim’ bεn daa be nimaani la.

⁴⁰Ka Musa daa zaŋ Giliad maa ti Manaasa bia Makiri ka o ʒini nimaani.

⁴¹Ka Manaasa bia Jair daa chan ti ɳme n-deei tiŋkpan' shəŋa, ka bol' li Havotijairi.

⁴²Ka Nəba daa chaŋ ti ɳme n-deei Kənat mini di tiŋkpansi, ka zaŋ omaŋman' yuli Nəba boli tinsi maa.

Kalinlinima 33

Izraəlnim' ni daa yi Ijipti chaŋ ti paai Məab tiŋgbəŋ ni shəm

¹Musa mini Aduna ni daa gari tooni zaŋ Izraəlnima ka bə yi Ijipti tiŋgbəŋ ni chani kaman təbbihi la shəm m-bəŋo.

²Musa daa sabi bə ni daa piligiri chandi luy' shəŋa maa yiniyini yuya səŋ kaman Yawə ni daa zal' o shəm. Bə ni daa piligiri chandi luy' shəŋa maa yiniyini ni daa nyə shəm m-bəŋo:

³Gol' so ɳun daŋ tooni biɛγ' pinaanu dali din daa nyə Yayigari chuyu puhi kaai biɛγu dal' la, ka Izraəlnim' daa yi Raməsis n-chani nasara dibu chandi Ijiptinim' zaa ninni.

⁴Di saha Ijiptinim' daa sɔyirila bə bikpamba shəb' zaa Yawə ni daa ku la. Yawə daa bi che bə buya gba.

⁵Ka Izraəlnim' daa ti yi Raməsis maa n-chaŋ ti dəni Sukət.

⁶Ka bə daa ti yi Sukət maa n-chaŋ ti dəni Itam din miri tingban' nel' la.

⁷Ka bə daa ti yi Itam maa ɳ-ɳmaligi labi Pihahirot din be Baalizefən wulimpuhili polo la nti dəni miri Migidol.

⁸Ka bə daa ti yi Pihahirot n-chaŋ ti tim teeku sunsuuni gari kpe tingban' nel' la ni n-daa chaŋ daba ata chandi Itam tingban' nel' ni n-chaŋ ti dəni Mara.

⁹Ka bə daa ti yi Mara n-chaŋ Elim. Kəbilisi pinaayi mini abie tihi pisopɔin n-daa be Elim maa, ka bə daa dəni nimaani.

¹⁰Ka bə daa ti yi Elim maa n-chaŋ ti dəni miri Teeku ɿeγu.

¹¹Bə ni daa ti yi Teeku ɿeγu maa shee, bə daa chaŋ ti dənila Sin tingban' nel' ni.

¹²Ka bə daa ti yi Sin tingban' nel' maa ni n-chaŋ ti dəni Dofika.

¹³Ka bə daa ti yi Dofika maa n-chaŋ ti dəni Alushi.

¹⁴Ka bə daa ti yi Alushi maa n-chaŋ ti dəni Rəfidim, ka kom daa ka nimaani ka niriba maa ni nyu.

¹⁵Bə ni daa ti yi Rəfidim maa, bə daa chaŋ ti dənila Sinai tingban' nel' ni.

¹⁶Ka bə daa ti yi Sinai tingban' nel' maa ni n-chaŋ ti dəni Kiburotihataava.

¹⁷Bə ni daa ti yi Kiburotihataava maa, bə daa chaŋ ti dənila Hazəröt.

- ¹⁸Ka bε daa ti yi Hazeröt maa chanj ti dɔni Ritima.
- ¹⁹Bε ni daa ti yi Ritima maa, bε daa chanj ti dɔnila Rimɔnperez.
- ²⁰Ka bε daa ti yi Rimɔnperez maa n-chanj ti dɔni Libina.
- ²¹Bε ni daa ti yi Libina maa, bε daa chanj ti dɔnila Risa.
- ²²Bε ni daa ti yi Risa maa, bε daa chanj ti dɔnila Kehelata.
- ²³Bε ni daa ti yi Kehelata maa, bε daa chanj ti dɔnila Shefa Zoli gbini.
- ²⁴Bε ni daa ti yi Shefa Zoli maa gbini, bε daa chanj ti dɔnila Harada.
- ²⁵Bε ni daa ti yi Harada maa, bε daa chanj ti dɔnila Makihilöt.
- ²⁶Bε ni daa ti yi Makihilöt maa bε daa chanj ti dɔnila Tahat.
- ²⁷Bε ni daa ti yi Tahat maa, bε daa chanj ti dɔnila Tera.
- ²⁸Bε ni daa ti yi Tera maa, bε daa chanj ti dɔnila Mitika.
- ²⁹Bε ni daa ti yi Mitika maa, bε daa chanj ti dɔnila Hashimona.
- ³⁰Bε ni daa ti yi Hashimona maa, bε daa chanj ti dɔnila Mɔseröt.
- ³¹Bε ni daa ti yi Mɔseröt maa, bε daa chanj ti dɔnila Benijaakan.
- ³²Bε ni daa ti yi Benijaakan maa, bε daa chanj ti dɔnila Hɔrihagidigad.
- ³³Bε ni daa ti yi Hɔrihagidigad maa, bε daa chanj ti dɔnila Jɔtibata.
- ³⁴Bε ni daa ti yi Jɔtibata maa, bε daa chanj ti dɔnila Abirɔna.
- ³⁵Bε ni daa ti yi Abirɔna maa, bε daa chanj ti dɔnila Eziongɔba.
- ³⁶Bε ni daa ti yi Eziongɔba maa, bε daa chanj ti dɔnila Zin mɔyu ni (Kadeshi mbala).
- ³⁷Bε ni daa ti yi Kadeshi maa, bε daa chanj ti dɔnila Hɔr Zoli gbini din miri Edom tiŋgbɔŋ tintariga la shee.
- ³⁸Ka maligumaana Aduna daa du Hɔr Zoli maa zuyu nti kpi nimaani kaman Yawε ni daa zal' o shem. Izraelnim' ni daa yi Ijipti na nyaanja zaŋ chanj yuun' pihinahi puuni gol' so ɔnun pahir' anu dahin yini dali n-daa bala.
- ³⁹Aduna yuma daa nyɛla yuun' kɔbiga ni pisinaata saha shel' o ni daa kpi Hɔr Zoli zuyu maa.
- ⁴⁰Ka Keenannim' Naa Arad ɔnun daa be Negεb din be Keenan tiŋgbɔŋ ni la daa wum Izraelnim' kandina damli.
- ⁴¹Ka bε daa ti yi Hɔr Zoli maa zuyu n-chanj ti dɔni Zalimona.
- ⁴²Bε ni daa ti yi Zalimona maa, bε daa chanj ti dɔnila Punon.

⁴³Ka bε daa ti yi Punɔn maa n-chanj ti dɔni Obɔt.

⁴⁴Bε ni daa ti yi Obɔt maa, bε daa chanj ti dɔnila Abarim din daa be Moab tintariga la.

⁴⁵Ka bε daa ti yi lyim n-chanj ti dɔni Dibɔngaad.

⁴⁶Bε ni daa ti yi Dibɔngaad maa, bε daa chanj ti dɔnila Alimɔndibilataim.

⁴⁷Ka bε daa ti yi Alimɔndibilataim maa n-chanj ti dɔni Abarim zoya ni miri Nebo.

⁴⁸Bε ni daa ti yi Abarim zoya maa ni, bε daa chanj ti dɔnila Moab bɔpieligu ni miri Jɔoden Moyili Jeriko polo la.

⁴⁹Bε daa dɔni mirila Jɔoden Moyili, Bεtijeshimot zan hal ni Ebelsishitim din be Moab bɔpieligu ni la.

Naawuni ni daa yeli Izraelnim' shem poi ka bε naanyi du Jɔoden Moyili

⁵⁰Ka Yawε daa yeli Musa Moab bɔpieligu din daa miri Jɔoden Moyili Jeriko maa:

⁵¹Yεlim' Izraelnima, "Yi yi gbaai Jɔoden Moyili nɔ du m-paai Keenan tingbɔŋ maa ni,

⁵²yin' karimiya ninvuy' shεb' bεn be tingbɔŋ maa ni zaa, ka sayim bε ni zan ku ya mini kuriti mali wun' shεna zaa, ka wurim bε ni jemdi buya luy' shεna zaa.

⁵³Deemiya tingbɔŋ maa n-ʒin' di ni, dama mani n-zaj li tin ya ni yi su li.

⁵⁴Pihimiya ku ya sɔŋ lihi nya, ka piri tingbɔŋ maa ti taba kaman yi dan kam ni nyε shem. Timiya dan sheli din niriba zooi tingbani din galisi, ka ti dan sheli bεn bi zooi mi tingbani din bi galisi. So kuyili yi gbaai tingban' sheli, o tarili n-yεn bala. Pirimiya li ti taba kaman yi yaannim' dan kam ni nyε shem.

⁵⁵Amaa yi yi bi kari ninvuy' shεb' bεn be tingbɔŋ maa ni zaa, bε ni shεb' bεn yεn kpalmi beni ni bemi kaman dachohira la yi nina ni, ka be kaman gohi n-kuhiri yi luya ni, ka ni muyisi ya pam yi ni yεn be tingbɔŋ sheli ni maa.

⁵⁶Ka n ni niŋ ya kaman n ni lo ni n niŋ ba shem."

Kalinlinima 34

Tingbɔŋ maa tintarisi

¹Ka Yawε daa yeli Musa:

²Zalim' Izraelnim' zaligu. Yεlim' ba, yi yi ti paai Keenan tingbɔŋ maa ni, Keenan tingbɔŋ sheli n ni yεn zan tin ya maa tintarisi n-yεn bɔŋc,

³Nudirigu polo tintariga yεn zanla Zin moyu ni m-bayisi Edom tintariga chanj, ka yi tintariga piligu shee yεn nyela Teeku Kpiŋ wulimpuhili polo.

⁴Ka yi tintariga maa ni ɻmaligi nudirigu polo n-zan̄ ti paai Akirabim kunkuni n-zan̄ ti gari Zin, ka di tariga ni nyela Kadəshibarinia nudirigu polo; ka zan̄ nimaani hal ni Hazarada n-gari hal ni Azimɔn.

⁵Ka di tintariga maa lan ɻmaligi Azimɔn maa n-zan̄ hal ni Ijipti kulibɔŋ ni m-mali lala hal ni teeku ni.

⁶Wulinluhili polo tintariga yen nyela Məditireniɛn Teeku duli. Yi wulinluhili polo tintariga n-yen bala.

⁷Yi nuzaa polo tintariga vulo yen zan̄la Məditireniɛn Teeku duli hal ni Hɔr Zoli gbini.

⁸Ka yi lan zan̄ di vulo maa yi Hɔr Zoli maa gbini hal ni Ləbohamat samban' ni, ka di tintariga naabu shee yen nyela Zedad.

⁹Di nyaanja di tintariga maa ni lan zan̄ hal ti paai Zifurɔn, ka di tariga ni nyela Hazarenan; yi nuzaa polo tintariga n-yen bala.

¹⁰Yi wulimpuhili polo tintariga vulo yen zan̄la Hazarenan hal ni Shəfam.

¹¹Ka tintariga maa ni yi Shəfam maa n-zan̄ hal ni Ribila din be Ain wulimpuhili polo la, ka tintariga maa ni lan zan̄ chaj hal ti paai Kineret Teeku din be wulimpuhili polo la nayiliŋga ni.

¹²Ka tintariga maa ni lan kpuyi ni n-zan̄ hal ni Jɔɔdɛn Moyili ni, di tariga yen nyela Teeku Kpiŋ ni. Yi tingbɔŋ maa mini di tintarisi din gil' li m-bala.

¹³ Ka Musa daa yeli Izraɛlnima, "Tingbɔŋ sheli yi ni yen pidi kuya sɔŋ lihi nya ka piri ti tab' maa m-bɔŋɔ. Dina ka Yawɛ daa yeli ni o ni zan̄ li ti zulya awɛi ni pirigili la.

¹⁴Dama Rubin zulya mini Gaad zulya ni Manaasa zulya pirigili la niriba daa pun deei bɛ tarili.

¹⁵Zulya ayi ni pirigili maa daa pun deei bɛ tarili ka di be Jɔɔdɛn Moyili duli zan̄ lab' Jəriko wulimpuhili polo."

Toondaannim' shəb' bɛn yen pidi tingbɔŋ maa tari

¹⁶Ka Yawɛ daa yeli Musa,

¹⁷"Ninvuy' shəb' bɛn yen pidi tingbɔŋ ɿɔ tin ya ka yi su li yuya m-bɔŋɔ: Maligumaana Eliɛza mini Nan bia Jɔshua.

¹⁸Piimiya zulya kam ni toondaan' yino ka bɛ pahi pidi tingbɔŋ maa ti ba ka bɛ su li.

¹⁹Niriba maa yuya m-bɔŋɔ: Juda zulya ni toondana n-nyɛ Jɛfune bia Kalɛb.

²⁰Simiɔn zulya ni toondana n-nyɛ Ammihul bia Shəmuɛl.

²¹Benjamin zulya ni toondana n-nyɛ Chisilɔn bia Elidad.

- ²²Dan zuliya ni toondana n-nye Jøgili bia Buki.
- ²³Yisifu zuliya ni, Manaasa zuliya ni toondana n-nye Efod bia Hanniel.
- ²⁴Ifriim zuliya ni toondana n-nye Shifitan bia Kemucl.
- ²⁵Zebulon zuliya ni toondana n-nye Parinak bia Elizafan.
- ²⁶Isaka zuliya ni toondana n-nye Azan bia Palitiel.
- ²⁷Asha zuliya ni toondana n-nye Shalomi bia Ahihud.
- ²⁸Naftali zuliya ni toondana n-nye Ammihud bia Pedahel.”
- ²⁹Niriba ḥo ka Yawε daa zali Keenan tingbøn ni ni be piri tingbana maa tari Izraelnima ka be su li.

Kalinlinima 35

Bε ti Levinim' tinsi

- ¹Ka Yawε daa yeli Musa Moab bɔpieligu ni Jøoden Moyili duli zaŋ lab' Jøriko polo:
- ²Yelim' Izraelnima ni be piim' tinsi be ni deei tingban' shεŋa la ni n-ti Levinim' ka be be di ni, ka ti ba biŋkɔbiri mɔri ɻubbu shee tingbana ka di do n-gili tinsi maa.
- ³Bεna n-yen be tinsi maa ni ka su li, ka be biŋkɔbiri mɔri ɻubbu shee la nyε be niyi mini be biŋkɔbiri zaa dini.
- ⁴Tinsi maa biŋkɔbiri mɔri ɻubbu shee din nyε yi ni yen zaŋ luy' shεŋa ti Levinim' maa yen zaŋla tinsi maa goma gbini n-chaŋ ti paai mita kɔbisinahi ni pihinu tariga n-gili tinsi maa.
- ⁵Buyisimiya tinsi maa sambana polo n-zaŋ kpa wulimpuhili polo nti zali mita kɔbisiwei tariga, ka buyisi kpa nudirigu polo nti zali mita kɔbisiwei tariga, ka buyisi kpa wulinluhili polo nti zali mita kɔbisiwei tariga, ka buyisi kpa nuzaa polo nti zali mita kɔbisinahi ni pihinu tariga, ka tinsi maa ɣe sunsuuni, ka di nyε be tinsi maa biŋkɔbiri mɔri ɻubbu shee.
- ⁶Yi ni yen ti Levinim' tin' shεŋa maa puuni, timiya ba tins' ayøbu din yen nyε nir' ni yen ku ninsala ka zo n-kuli di ni tiligi, ka ti ba tinsi pihinahinaayi pahi.
- ⁷Yi ni yen ti Levinim' tin' shεŋa zaa kalinli nyela tinsi pihinuayika ni be biŋkɔbiri mɔri ɻubbu shee.
- ⁸Yi ni yen yihi tinsi Izraelnim' ni su tin' shεŋa maa ni ti ba shem m-boŋo: Yihimiya tinsi pam zuliya shεb' bεn galisi sani, ka yihi tinsi biela zuliya shεb' bεn bi galisi mi sani. Zuliya kam ni deei tingban' shεŋa galisim ni nyε shem ka yi yen doli pii tinsi maa ti Levinim' maa.

Tiliginsim tinsi

(Zaligu 19.1-13; Joshua 20.1-9)

⁹Ka Yawε daa yεli Musa:

¹⁰Yεlim' Izraεlnima, "Yi yi gbaai Joođen Mɔyili du m-paai Keenan tiŋgbɔŋ ni,

¹¹yin piimiyə tin' shεŋja ka di nyε tiliginsim tinsi zali. Ka nir' yi ku ninsal' sarati kubu, o ni tooi zo n-kuli nimaani.

¹²Tinsi maa yεn nyεla nir' ni yεn zo n-kuli shεli n-yi ɻun yεn bɔhi bieri nuu ni, ka lala che ka ninvuy' so ɻun ku ninsala ku kpi hal ti zani salo ni ka bε kar' o saria.

¹³Tins' ayɔbu ka yi yεn yihi zali ka di nyε yi tiliginsim tinsi maa.

¹⁴Yihimiya tins' ata zali Joođen Mɔyili duli, ka yihi tins' ata zali Keenan tiŋgbɔŋ ni, ka di nyε tiliginsim tinsi.

¹⁵Tins' ayɔbu maa yεn nyεla Izraεlnim' mini saamba bεn ɿi bε sanı ni saan' shεb' bεn gariti tiliginsim tinsi, ka ɻunkam ku ninsala sarati kubu ni tooi zo n-kuli nimaani.

¹⁶"Amaa nir' yi zaŋ kurigu ɻme so ka o kpi, o nyεla ninvuy' kura, bεn' kum' o.

¹⁷Ka nir' yi zaŋ kuyili din be o nuu ni ka nyε din ni ku nir' lab' so ka o kpi, o nyεla ninvuy' kura, bεn' kum' o.

¹⁸Ka nir' yi zaŋ kpaa din be o nuu ni ka nyε din ni ku nir' ɻme so ka o kpi, o nyεla ninvuy' kura; bεn' kum' o.

¹⁹Ka ninvuy' so ɻun yεn bɔhi ninvuy' kura maa bieri yi ti nya o, ɻun' kum' o.

²⁰"Ka so yi je o kpee ka daag' o luhi bee n-zaŋ bini lab' o bee n-sɔyi dɔni gu o ku o

²¹bee n-zaŋ o nuu ɻme o dim' ku' o, dindina ɻun ɻme o maa nyεla ninvuy' kura, ka ɻun yεn bɔhi bieri maa yi nya ninvuy' kura maa, ɻun' kum' o.

²²"Amaa nir' yi daag' o kpee luhi, ka di pala o dima n-nyε o bee n-zaŋ binsheli lab' o kpee ka di pala o dɔnimi gu o

²³bee so yi gbib' kuyili din ni tooi ku nira, ka di faai lu o kpee zuyu ku o, ka di mi pala o dima n-nyε o, ka o mi di bi pun lo ni o ti o daŋa,

²⁴dindina niriba bεn' zaŋm' zaligunim' ni wuhi shεm kpe ninvuy' kura maa mini ɻun yεn bɔhi ninvuy' kubo bieri maa sunsuuni m-mal li.

²⁵Ka niriba maa ni fa ninvuy' kura maa ɻun yεn bɔhi bieri maa nuu ni bahi, ka zaŋ o labisi o ni daa pun be tiliginsim tin' shεli' ni maa, ka o ti be nimaani hal ka bε ni daa booi kpam din be kasi bahi maligumaaniba zuyulaan' so zuyu ni ti kpi.

²⁶Amaa ninvuy' kura maa yi ti chan̄ yayi o ni zo n-kuli tiliginsim tin' shεli ni maa tiŋgbani tariga,

²⁷ka ninvuy' so ɻun yεn bɔhi ninvuy' kura maa bieri maa ku o, ɻun bɔh' o bieri maa ku mali ninvuy' kubo taali.

²⁸ Dama di simdi ni ninvuy' kura maa kul kpalim be tiliginsim tin' maa ni hal ka maligumaaniba zuyulan' maa ti kpi, amaa maligumaaniba zuyulan' maa kum nyaanja, ninvuy' kura maa ni tooi lab' omañmanj' ya.

²⁹ Dimboñjónima n-yen nyε yi zaligunima yi ni yen be luy' shεlikam yi ȝiemani kam ni.

³⁰ "Nir' yi ku ninsala, ka ninvuy' bɔbili di li shεhira, bεn' kum ninvuy' kura maa, amaa di bi tuhi ni bε ku so ninvuy' yino shεhira dibu zuyu.

³¹ Amaa miriya ka yi deei binsheli zali ninvuy' kura ȝun simdi kubu zaani. Ninvuy' kura simdi kubu.

³² Yi mi miriya ka yi deei binsheli ka chε ka ninvuy' so ȝun zo nti be tiliginsim tin' ni lab' ti be o ya ka maligumaaniba zuyulan' na bi kpi.

³³ Miriya ka yi sayim yi ni be tingbɔn shεl' ni maa, dama ninvuy' kubo nyela din sayindi tingbani. Binsheli kani ka yi ni tooi zañ mali tingbani maa nayila ninvuy' so ȝun ku nir' maa ȝim.

³⁴ Miriya ka yi ta yi ni be tingbɔn shεl' ni maa dayiri. N gba bela di ni, dama man' Yawε bela Izraelnim' sunsuuni."

Kalinlinima 36

Pay' shεb' bεn kuli dɔbba tarili yεla

¹ Ka Makiri bia Giliad ȝun daa nyε Yisifu bia Manaasa yaanja la dañ puuni dunoya dɔyirkpamba daa ka Musa mini Izraelnim' dunoya dɔyirkpamba sanna

² nti yeli ba, "Yawε daa yeli nyini n dan' Musa ni a pihim' kuya sɔñ lihi nya ka piri tingbɔñ ȝo tari Izraelnima. Yawε daa lan yeli nyini n dana ni a zañm' ti mabia Zelofehad tarili ti o bipuyinsi.

³ Amaa bε yi kuli Izrael zuliya dañ shεli puuni niriba, dindina ti yaannim' tarili ni ka bε tarili ni yina, ka bε zañ li pahi bε ni kuli dañ shεli puuni dɔbba maa tarili ni; di saha ka di yi ti tarili ni.

⁴ Ka yuun' shεli Izraelnim' ni labisiri nema tiri tab' la saha yi ti paai, bεn' zañm' bε tarili maa pahi bε ni kuli dañ shεli puuni dɔbba maa tarili ni, ka bε tarili maa ku lan be ti yaannim' tarili ni."

⁵ Dinzuu ka Musa daa zañ zaligu din yi Yawε sanna zali Izraelnima. O daa yeli ba, "Yisifu zuliya niriba maa ni yeli shεm maa nyela yelmanjli.

⁶ Yawε ni yeli shεm zañ chanj Zelofehad bipuyinsi maa polo n-nyε ni bε kulim' bε suhuri ni yu' dɔbba shεba, amaa ni bε lee kulimila bεmañmanj' dañ puuni dɔbba.

⁷ Di bi simdi ni di zañ Izrael zuliya shεli fali tarili ni nyε shεli n-tom ti Izrael zuliya dañ shεli nima; dama di simdi ni Izraelnim' zaa kul gbibila bε yaannim' dañ fali tarili ni nyε shεli.

⁸Ka bipuyingga kam njun mali tarili Izraelnim' daŋ sheli puuni, di simdi ni o kulila o yaannim' daŋ ni doo, ka lala che ka Izrael nir' kam kul su o yaannim' fali tarili ni nyɛ sheli.

⁹Miriya ka yi zaŋ daŋ sheli niriba fali tarili n-tom ti daŋ sheli niriba; dama di simdi ni Izraelnim' daŋ kam niriba vili gbibila bemaŋmanj' fali tarili."

¹⁰Ka Zelofehad bipuyinsi maa daa shiri niŋ kaman Yawε ni daa zali Musa shem maa.

¹¹Mahila mini Tiriza ni Hogila ni Milika ni Noa bɛn daa nyɛ Zelofehad bipuyinsi maa daa kulila bɛ ba tizəbihi bidibisi.

¹²Bɛ daa kulila Yisifu bia Manaasa zuliya daŋ ni dɔbba, ka bɛ fali tarili daa kpalim bɛ yaannim' daŋ puuni.

¹³Zaligunim' ŋɔ ka Yawε daa che ka Musa zali Izraelnima Moab bɔpiɛligu ni Joođen Moyili duli zaŋ labi Jəriko polo la.

Zaligu

Zaligu 1

¹Musa ni daa tɔyisi Izraelnim' zaa yetɔy' shεnja Joođen mɔyili duli tingban' neli ni bɔpieligu din daa be Suf tooni, ka be Paran mini Tofel ni Leeban ni Hazerot ni Dizahab sunsuuni la m-bɔjɔ.

²Zaq Sinai Zoli n-doli yi Sier Zoli polo hal ti paai Kadeshibarinia nyela biey' pinyini chandi.

³Yuun' sheli din daa pahiri yuun' pihinahi gol' so ɻun pahiri pinyini dahin yini dali ka Musa daa yeli Izraelnim' kaman Yawε ni daa zal' o ni o yeli ba shem.

⁴Dimbojɔ daa niŋla o ni daa nyaŋ Amorinim' naa Sihon ɻun daa be Heshibon la mini Bashan naa Ogi ɻun daa diri ɣi Ashitarot din be Edirei la nyaanja.

⁵Joođen Mɔyili duli Moabnim' tingbɔŋ ni ka Musa daa piligi kahigiri zaligunim' ɻo wuhiri ba yera:

⁶Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo daa yeli ti Sinai, "Yi be zoli ɻo zuyu ka di yuui sayi lala.

⁷Yiyisimiya n-lan gbaai chandi ti kpe Amorinim' zoya ni mini tingbɔŋ shεnja din bayi ba ka nyε Araba zoya ni tinsi ni ni Shefela ni Negeb ni teeku noli ni Keenannim' tingbɔŋ ni ni Lebanon n-zaq hal ti paai mɔy' titali din nyε Yufretiiz Mɔyili la ni.

⁸Nyamiya, tingbɔŋ maa ka n zaq sɔŋ yi tooni maa, kpemiyɑ di ni ti deei n ni daa po pɔri zaq tingbɔŋ sheli ti yi yaannim' Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu ni be zuliya la."

Musa zali sariakaritiba

(Yibu 18.13-27)

⁹Di saha maa n daa yeliya, "N kɔŋko ku tooi gbib' ya.

¹⁰Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo che ka yi nabi, ka di zuyu che ka yi galisim ɻmanila sanjmarisi zuŋɔ dabisili ɻo.

¹¹Yawε ɻun nyε yi yaannim' Naawuni ɻo ni che ka yi galisim maa pahi ɣii tuhili zuyu, ka o niŋ alibarika niŋ yi ni kaman o ni daa lɔn ya alikauli shem la.

¹²Amaa wula ka n kɔŋko lee ni tooi maani yi yelimuyisira ɻo, ka maani yi zabili yetɔyā?

¹³Daŋ kam piimi be daŋ ni ninvuy' shεb' ben mali yem mini banjsim ka mali yu' suŋ ka be leei yi zuyulaannima."

¹⁴Ka yi daa garigi yeli ma, "A ni lo shem maa viela."

¹⁵Dinzuyu ka n daa pii yi daŋ kam ni zuyulaannima ben mali yem, ka mali yu' suma n-zaq ba leei yi zuyulaannima. Ka be su niriba tuhilituhili mini niriba

kɔbigakɔbiga ni niriba pihinunu ni niriba piapia fukumsi, ka nyε yi dan kam ni kpamba.

¹⁶Di saha maa ka n daa yeli yi sariakaritiba maa, “Wummiya yi niriba yεtɔya vienyeliŋga, ka karimiya yεtɔya din be nir’ min’ o kpee sunsuuni zaŋ tabili saamba bɛn be yi sani saria ka di tuhi.

¹⁷Miriya ka yi ti be yay’ yini polo kɔŋko yi saria karibu ni. Wummiya tarimba mini wɔyira yεtɔya. Di zɔnya so dabiɛm, dama saria karibu maa nyɛla Naawuni dini. Ka yεl’ sheli saria karibu yi ti kpɛm nyaŋ ya, yin’ zaŋmiya li ka n sanna ka n ti di di saria maa.”

¹⁸Dinzuŋu ka n daa zali ya yi ni yɛn niŋ shɛm zaa di saha maa.

Bε tim puysiriba ka bε yi Kadεshibarinia chaŋ

(Kalinlinima 13.1-33)

¹⁹Di nyaanja ka ti daa yiŋisi Sinai n-chaŋ ti tim yi ni daa nya tiŋgbən’ nɛli sheli din galisi ka mali dabiɛm la ni zaa gari. Ka ti daa be soli chani Amɔrinim’ zoya ni tiŋgbəŋ la ni hal ti paai Kadεshibarinia kaman Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo ni daa zali ti shɛm la.

²⁰Ka n daa yeli ya, “Yi paai Amɔrinim’ zoya ni tiŋgbəŋ sheli Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo ni zaŋ ti ti la ni.

²¹Nyamiya, Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo zaŋ tiŋgbəŋ maa tin ya. Chamiya ti deeilis su kaman Yawε ɻun nyε yi yaannim’ Naawuni ɻo ni daa lɔn ya alikauli shɛm la. Di zɔriya dabiɛm bee n-chɛ ka yi suhuri zɔhira.”

²²Ka yi zaa daa ka n sanna ti yeli, “Chɛ ka ti tim niriba ka bε dan ti tooni chaŋ ti puysi kaai tiŋgbəŋ maa ti ti, ka ɣi lahibali labina ti yeli ti ti ni yɛn doli so’ sheli chaŋ fɔntiŋ’ shɛŋa ni ti ni yɛn chaŋ.”

²³Ka yi ni daa wuhi shɛm maa daa viɛli n sani, ka n daa pii yi dan kam ni ninvuy’ yinoyino, ka bε kalinli yiŋisi ninvuy’ pinaayi.

²⁴Ka bε daa ɻmaligi chaŋ zoya ni tiŋgbəŋ maa ni nti paai Eshikol Vinvamli ni m-puysi chaŋ ti kaai li.

²⁵Ka bε daa zaŋ tiŋgbəŋ maa ni tiwal’ shɛŋa na nti ti ti. Be daa lan ɣi lahibali na ti yeli, “Tiŋgbəŋ viɛlli ka Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo zaŋ ti ti maa.”

²⁶Amaa ka yi daa zaŋi Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo zaligu ka bi chaŋ,

²⁷ka be yi tanti suya ni ɻumdi yi kparima ni yεra, “Yawε ni je ti maa zuyu ka o daa yihi ti ljipti tiŋgbəŋ ni na ni o ti zaŋ ti niŋ Amɔrinim’ ɻo nuu ni ka be ku ti.

²⁸Ya polo ka ti lee chana? Ti mabibi maa ni labina ti yeli shɛm maa chɛ ka ti suhuri fun. Be yεliya, ‘Niriba maa mali yaa ka lan wɔyiwɔy’ gari ti, ka be fɔntinsi maa galisi, ka bε me goma gil’ li hal ti tayi sagbana. Hal ti nyala Anakinim’ nimaani.’ ”

²⁹N daa yeli ya, “Di cheliya ka yi suhuri zohira bee n-zori ba dabiem.

³⁰Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥun be yi tooni ḥo mañmañ’ ni tuhi tɔbu maa tin ya kaman o ni daa kul niŋ shem Ijipti tingbɔŋ ni yi ninni la.

³¹Yi daa lan nya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni gbibi ya shem tingban’ nel’ la ni kaman nira ni buyiri bia shem la, ka yi chaŋ na hal ti paai kpe.

³²Amaa dimbɔŋɔ zaa yoli, yi daa bi niŋ Yawε ḥun nyε yi Naawuni

³³ḥun daa be yi tooni mali ya be soli chana ni o ti bo palo tin ya ka yi ti yi suya dɔni la yeda. O daa bela buyim ni yuŋ, ka be sagban’ ni wuntan’ ni ni o wuhi ya yi ni yen doli so’ sheli.”

Naawuni darigi Izraelnim’ tibili

(Kalinlinima 14.20-45)

³⁴Yawε ni daa wum yi yeligu maa ka o suhu yiçisi ka o po pɔri yeli,

³⁵“Ziemman’ bieŋu ḥo nim’ ninvuy’ yino gba nini ku nya n ni daa po pɔri ni n zaŋ tingbɔŋ viel’ sheli ti yi yaannim’ maa.

³⁶Nayila Jefune bia Kalεb kɔŋko n-ni nya li, ka n ni ti zaŋ o napɔna ni no tingban’ sheli zuyu ti o min’ o bihi, o ni ɣe Yawε yim ni o suhu zaa zuyu.”

³⁷Hal yi zuyu ka Yawε je suli niŋ ma yeli, “A gba ku kpe tingbɔŋ maa ni.

³⁸Nan bia Jɔshua ḥun nyε a sɔŋda ḥo n-nayi ni ti kpe di ni. Kpaŋsim’ o, dama ḥuna n-yen che ka Izraelnim’ deeii li su.

³⁹“Ka di yi nyela yi bibihi shεb’ yi ni yeli ni bε ni ḥme ḥ-gbahi ba la, yi bi’ shεb’ bεn bi mi din viela ni din bie zuŋɔ dabisili ḥo n-ni ti kpe di ni, bεna ka n ni ti zaŋ li ti ka bε deeii li su.

⁴⁰Amaa yinim’ ḥmaligimiya labi yi nyaanja kpe tingban’ nel’ ni zaŋ labi Teeku Ziemman’ polo.”

⁴¹“Ka yi daa garigi yeli ma, ‘Ti tum alahichi Yawε sani. Ti ni chaŋ ti tuhi tɔbu maa kaman Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo ni zali ti shem maa.’ Ka yi ni doo kam daa zaŋ o tɔbutuhiri’ nema niŋ omaŋa, ka daa tεhi ni zoya ni tiŋ’ maa ni chandi yεn nyela asama.

⁴²“Ka Yawε daa yeli ma, ‘Yεlim’ ba, Di chaŋya ti tuhi ba, dama n ku be yi sani, di yi pa lala yi dimnim’ maa ni nyaŋ ya.’ ”

⁴³Hal n ni daa yeli ya lala maa, yi daa zayisi wumbu ka zayisi Yawε zaligu, ka ḥme nyɔyu chaŋ zoya ni tiŋ’ maa ni.

⁴⁴Di saha ka Amɔrinim’ bεn daa be zoya ni tiŋ’ maa ni daa ti kar’ doli ya kaman shihi la nti ḥmeri ya luhira Edom hal ti paai Hɔrima.

⁴⁵Yi ni daa labina ti kum niŋ Yawε, Yawε daa bi wum yi kuhigu maa bee n-che ka o bayá be yi ni.

Mɔyu ni biehigu yuma

46“Yi ni daa kpalim be Kadeshi n-ninj dabisi gbalinj la nyaanja,

Zaligu 2

1 ka ti daa labi ti nyaanja n-kpe tingban’ neli maa ni zaŋ labi Teeku Ʒieŋu polo kaman Yawε ni daa yeli ma shem, ka ti daa bayisi Ədom Zoli chana n-ninj dabisi’ gbalinj.”

2Di saha ka Yawε daa yeli ma,

3“Yi chaŋ gili zoya ni tingbani ɳɔ ni ka di yuui, kpamiya yi nuzaa polo.

4 Ka a yeli niriba maa, ‘Yi yɛn kpɛla yi dɔyiriba bɛn nyɛ Iso zuliya ka be Ədom la tingban’ ni gari, bɛ ni zɔri ya dabiɛm. Dinzuŋu gbibiya yimaŋa,

5ka di cheliya ka yi mini ba tuhi, n ti ku zaŋ bɛ tingbani maa hal napɔŋ ɳmɛbu yim gba tin ya, dama n daa pun zaŋ Ədom Zoli maa tila Iso ni o su li.

6Yi ni ti zaŋ liyiri da bindira bɛ sani di, ka lan zaŋ liyiri da kom bɛ sani nyu.’

7“Yelimanli, Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ pun niŋ alibarika niŋ yi ni yi tuma zaa puuni. O mi yi ni be tingban’ neli din galisi ɳɔ ni chani ɳɔ yɛla. Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ kul bela yi sani yuun’ pihinahi ɳɔ zaa, ka binsheli bi pool ya.

8“Di saha ka ti daa gari ka che ti mabihi bɛn nyɛ Iso zuliya m-be Ədom maa, ka daa che Araba soli bahi nyaanja, ka lan che Elat mini Əzizongeba bahi nyaanja. Ti ni daa ɳmaligi n-zaŋ kpa Mɔab yɔyu polo,

9 ka Yawε daa yeli ma, ‘Miri ka a muyisi Mɔabnima bee n-tuhi ba tɔbu, dama n ku zaŋ bɛ tingban’ sheli tin ya ka yi su li, n ni pun zaŋ Ar ti Löt zuliya la zuŋu.’ ”

10(Emim zuliya bɛn daa nyɛ wɔyira ka wɔyawɔya kaman Anaki zuliya, ka nyɛ bɛn galisi pam la n-daa pun be nimaani.

11Bɛ daa ɳmanila Anakinima, ka niriba booni ba Rəfaimnima, amaa Mɔabnim’ daa booni ba la Emimnima.

12Hɔrinim’ mi n-daa pun be Ədom, amaa ka Iso zuliya daa ti ɳme n-deei li, ka ku ba ka Ʒini nimaani n-zani bɛ zaani kaman Izraelnim’ ni daa niŋ shem Yawε ni daa zaŋ tingbɔn sheli ti ba ni bɛ su li la ni la.)

13“Pumpɔŋɔ chamiya ti du Zerɛd kulibɔŋ. Di saha ka ti daa chaŋ ti du Zerɛd kulibɔŋ maa.

14Saha sheli ti ni daa zaŋ yi Kadeshibarinia hal ti du Zerɛd kulibɔŋ maa daa nyɛla yuun’ pihinahaayika hal ka di Ʒiemani’ maa ni bɛn daa nyɛ tɔbutuhiriba zaa daa ti kpi sansani maa ni kaman Yawε ni daa shiri po pɔri yeli ba shem la.

15Yelimanli, Yawε suhu daa yiŋisi bahi bɛ zuŋu ni o yihi ba sansani maa ni hal ka bɛ zaa daa ti shiri kpi.

- ¹⁶“Tɔbutuhiriba bɛn daa be niriba maa ni zaa ni daa ti kpi n-naai saha shɛli,
¹⁷ka Yawɛ daa yɛli ma,
¹⁸Zuŋɔ dabisili ŋɔ yi yɛn dolila Ar polo ti gari Mɔabnim’ tintariga.
¹⁹Ka yi yi ti paai Ammɔnnim’ tintariga, yin’ di muysiya ba bee n-tuhi ba tɔbu, dama n ku zaŋ Ammɔnnim’ tingbɔŋ maa tin ya ni yi su li, dama n daa pun zaŋ li tila Lɔt zuliya ni bɛ su li.’ ”
²⁰(Niriba daa mi tingbɔŋ maa gba la Rɛfaim, dama Rɛfaimnima n-daa pun be nimaani, amaa Ammɔnnim’ daa yi booni ba la Zamzumimnima.
²¹Bɛ daa nyɛla ninvuy’ shɛb’ bɛn mali yaa, ka zooi pam ka wɔγawɔya kaman Anakinim’ la. Amaa ka Yawɛ daa ku ba ka chɛ ka Ammɔnnim’ maa dee i bɛ tingbɔŋ maa ɔini n-zani bɛ zaani.
²²Lala ka o daa niŋ ti Iso zuliya bɛn be Edom la, o daa kula Hɔrinima ka chɛ ka bɛ dee i bɛ tingbɔŋ maa ɔini n-zani bɛ zaani hal ni zuŋɔ dabisili ŋɔ.
²³Ka di yi nyɛla Avimnim’ bɛn daa be tiŋkpansi zaŋ hal ni Gaza la, Kafitɔrimnim’ bɛn daa yi Kafitɔr na la daa ku ba ka ɔini bɛ ɔishee maa.)
²⁴“Yiyisimiya gbaai soli chanj ti siyi Arinɔn vinvamli ni du. Nyamiya, n zaŋ Sihɔn Amɔri nir’ ŋun nyɛ Heshibɔŋ naa ŋɔ min’ o tingbɔŋ niŋ yi nuu ni, ŋmɛmiy’ o tɔbu m-piligi li deebu.
²⁵Zuŋɔ dabisili ŋɔ n ni pili n-chɛ ka dunia ŋɔ luyilikam niriba zɔn ya dabiem, bɛ yi wum yi yɛla dabiem ni gbahi ba, ka bɛ ni sohira ka biɛrim pam mali ba.”

Izraɛlnim’ nyɛ Naa Sihɔn

(Kalinlinima 21.21-30)

- ²⁶“Dinzuyu ka n daa tim tuumba ka bɛ yi Kedemot tingban’ neli ni n-chanj Heshibɔŋ naa Sihɔn sani nti zaŋ suhudoo yɛtɔya ŋɔ yɛl’ o,
²⁷A yi sayi ni n tim a tingbɔŋ ŋɔ ni gari, n kul yɛn dolila solɔyu gari, m bi yɛn birigi nudirigu bee nuzaa polo.
²⁸N ni ti zaŋ liyiri da bindirigu a sani di, ka zaŋ liyiri da kom a sani nyu. N kul bɔri ni a chɛ ka n chanjla n naba zuŋu na ti gari
²⁹kaman Iso zuliya bɛn be Edom la mini Mɔabnim’ bɛn be Ar la ni daa niŋ ma shɛm hal ka n ti gbaai Jɔɔdɛn Mɔyili du n-chanj Yawɛ ŋun nyɛ ti Naawuni ŋɔ ni zaŋ tingbɔŋ shɛli ti ti la ni.’
³⁰“Amaa ka Heshibɔŋ naa Sihɔn daa bi sayi ni ti gari, dama Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ n-daa chɛ ka o suhu kpaŋ ka o niŋ tipawumli maa ni di chɛ ka o zaŋ o niŋ yi nuu ni kaman o ni niŋ shɛm pumpɔŋɔ ŋɔ.
³¹“Ka Yawɛ daa yɛli ma, ‘Nyama, M pun piligi zaŋdi Sihɔn min’ o tingbɔŋ maa tiri ya, piligimiya o tingbɔŋ maa deebu pumpɔŋɔ.’

³²Dinzuyu Sihon min' o niriba zaa ni daa yina ti liri ti n-tuhi ti Jahaz,

³³Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo daa zaŋ o ti ti, ka ti ku o min' o bihi ni o niriba zaa.

³⁴Ka ti daa ɳme n-deeg' o fɔntinsi zaa di saha maa, ka ku døbba mini payiba ni bihi fɔntinj' kam ni. Be ninvuy' yino gba daa bi tiligi.

³⁵Nayila biŋkobiri ka ti daa zaŋ leei ti ni ɳme tøb' di sheli m-pahi ti ni daa ɳme n-fa neen' shεnja fɔntin' shεnja ti ni daa dee' la ni.

³⁶Zaŋ Aroa din be Arinɔn vinvamli tariga ni la hal ni fɔntin' sheli din be vinvamli maa ni la m-mali hal ni Giliad, tiŋ' daa kani din goma du n-nyan ti. Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo daa zaŋ binsheyukam zaa ti ti.

³⁷Amaa ti daa bi chanj miri Amɔrɔnim' tiŋgbøŋ la ni zaŋ tabili Jabok kulibøŋ dul' la mini fɔntin' sheli din daa be zoya tiŋgbøŋ ni la kaman Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ni daa zali shem la."

Zaligu 3

Izraɛlnim' nyan Naa Ogi (Kalinlinima 21.31-35)

¹Ti ni daa lu soli chani Bashan saha sheli ka Bashan Naa Ogi min' o niriba zaa daa yina ti liri ti ni be tuhi ti tøbu ɛdirei.

²Ka Yawε daa yeli ma, "Di zør' o dabiem, dama n zaŋ o min' o niriba maa zaa ni o tiŋgbøŋ maa niŋ a nuu ni. Niŋm' o kaman a ni daa niŋ Amɔrɔnim' Naa Sihon ɳun daa be Heshibøn shem la."

³Di saha ka Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo daa lan zaŋ Bashan Naa Ogi min' o niriba zaa niŋ ti nuu ni, ka ti daa ku ba hal ka o ninvuy' yino gba daa bi kpalm.

⁴Ka ti daa ɳme n-deeg' o fɔntinsi zaa di saha maa, ka be ni me goma gili tin' sheli daa kani ka ti bi dee' li be sani. Di daa nyela fɔntinsi pihiyøbu, Arigøb yayili zaa mini Bashan din daa nyε Naa Ogi nam ɿishee la.

⁵Fɔntinsi ɳo zaa daa nyela be ni me goon' wɔyila gili tin' shεnja, ka di mali dunoyɔriti din mali kpiøŋ ni dunokparitisi m-pahi tiŋkpansi pam zuyu.

⁶Ka ti daa ku be zaa, ka ku tiŋ' kam nima døbba mini payiba ni bihi zaa kaman ti ni daa niŋ Heshibøn Naa Sihon shem la.

⁷Amaa fɔntinsi maa ni biŋkobiri mini di nema zaa, ti daa zaŋ li ka di leei ti ni tuhi tøbu di neen' shεnja.

⁸Di saha ka ti daa deei tiŋgbøŋ sheli din be Jøoden Mɔyili dul' la Amɔrɔnim' nanim' maa nuu ni, zaŋ Arinɔn kulibøŋ ni hal ti paai Hεrimɔn Zoli gbini.

⁹(Sidɔnnim' booni Hεrimɔn la Siriɔn, ka Amɔrɔnim' mi booni li Sεnir).

¹⁰Fontinsi zaa din daa be tintan' ni mini Giliad zaa ni Bashan zaa zaŋ hal ni Saleka ni Ḫdirei, fɔn' shɛŋa din daa be Bashan Naa Ogi nam sulinsi ni la.

¹¹(Dama Bashan Naa Ogi maa kɔŋko n-daa nyɛ ŋun kpaliim Rɛfaimnim' zuliya maa ni, o garo daa nyɛla kurigu garo, di na kul be Raba din nyɛ Ammɔnnim' tin' la ni. Di wɔyilim daa nyɛla mita anahi, ka di yeliŋ mi che biɛla ni di niŋ mita ayi kaman sokam ni buyisiri binyara shɛm).

Zuliya shɛb' bɛn daa ʒini Jœoden Mɔyili wulimpuhili polo yɛla
(Kalinlinima 32.1-42)

¹²Ti ni daa deei tingbɔŋ maa saha sheli maa, ka n daa zaŋ Aroa nuzaa polo yayili din be Arinɔn kulibɔŋ nol' la mini Giliad tingbɔŋ ni zoya ni tinsi la pirigili mini di fontinsi ti Rubin mini Gaad zuliya niriba.

¹³Ka n daa lan zaŋ Giliad tingbani din kpaliim maa mini Bashan din daa nyɛ Naa Ogi ni daa su shɛl' la zaa mi ti Manaasa zuliya niriba pirigili, dimbɔŋ wuhiya ni n daa zaŋ Arigɔb yayili zaa ti Manaasa zuliya niriba pirigili maa. (Arigɔb yayili zaa din daa be Bashan zaa la bɛ daa booni li la Rɛfaimnim' tingbani).

¹⁴Jair ŋun daa nyɛ Manaasa zuliya ni nir' la n-daa deei Arigɔb yayili din daa be Bashan maa zaŋ hal ti paai Geshurinim' mini Maakatinim' tintariga, ka daa zaŋ omaŋmaŋ' yuli boli Bashan, dina n-nyɛ Havotijairi kaman di ni nyɛ shɛm zuŋɔ dabisili ŋɔ).

¹⁵Ka n daa zaŋ Giliad ti Makiri.

¹⁶Ka daa lan zaŋ Giliad hal ni Arinɔn kulibɔŋ ni n-ti Rubin zuliya niriba mini Gaad zuliya niriba, ka kulibɔŋ maa sunsuuni nyɛ bɛ tintariga vulo zaŋ ti du Jabok, kulibɔŋ maa ni n-daa nyɛ Ammɔnnim' tintariga.

¹⁷Ka n daa lan zaŋ Araba gba mini Jœoden Mɔyili mini di duli zaŋ Kineret ni Araba Teeku din nyɛ Teeku Kpiŋ la ni Pisiga zo' lɔŋ din be wulimpuhili polo la ti ba.

¹⁸Di saha ka n daa zali ya zaligu yeli, "Hal Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ ni zaŋ tingbɔŋ ŋɔ tin ya ni yi su ŋɔ zaa yoli, lomiya kpara gari yi mabihi Izraelnim' ŋɔ tooni chaŋ ti du Jœoden Mɔyili.

¹⁹Yi payiba mini yi bihi ni yi biŋkɔbiri bɛn' ni kpaliim be n ni zaŋ fɔntin' shɛŋa tin ya maa ni, (m mi ni yi mali biŋkɔbiri pam.)

²⁰Yawɛ yi ti ti yi mabihi maa vuhim kaman o ni tin ya vuhim shɛm ŋɔ, ka bɛ gba ti nya tingbani ʒini Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ ni zaŋ tingbɔŋ sheli ti ba Jœoden Mɔyili dul' la ni; di nyaana ja ka yi ni yino kam naanyi labina ti ʒini tingbɔŋ sheli n ni zaŋ tin ya ni yi su li ŋɔ ni."

²¹Di saha ka n daa yeli Joshua, "Amaŋmaŋ' nini nya Yawɛ ŋun nyɛ a Naawuni ŋɔ ni niŋ nanim' ayi ŋɔ shɛm zaa, lala ka Yawɛ yɛn niŋ yi ni yɛn garina' shɛb' tinsi ni ŋɔ zaa.

²²Di zɔri ba dabiem, dama Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ n-tuhiri tɔb' tiri ya."

Musa bi nya soli kpe Keenan

²³Ka n daa suhi Yawε di saha maa gba yεli,

²⁴“Yaa n Duuma Yawε, a kul yoli piligimi n-wuhir’ a dabili a galisim min’ a yiko tuma ni nyε shεm, wuni ɳuni n-lee be zuγusaa bee tingbani zuγu n-ni tooi tum yiko tuma mini tuun’ kar’ shεŋa a ni tum ɳɔ?

²⁵Chε ka n gbaai Jɔɔdɛn Mɔyili du n-chaŋ ti nya zoya ni tingban’ viɛlli din be duli maa mini Lεbanɔn.”

²⁶Amaa ka Yawε daa je suli niŋ ma yi zuγu, ka bi sayi ka naγ’ yεli ma mi, “Di sayiya, di lan yεli ma yεlli ɳɔ yaha.

²⁷Dum’ Pisiga Zoli zuγu nti kpuy’ a zuγu lihi bahi wulinluhili polo mini nuzaa polo ni nudirigu polo ni wulimpuhili polo, lihim li vienyeliŋga, dama a ku du Jɔɔdɛn Mɔyili ɳɔ.

²⁸Amaa wuhim’ Jɔɔshua ka kpaŋs’ o suhu, dama ɳuna n-yεn leei niriba ɳɔ zuγulana n-zan̄ ba du nti deei a ni yεn nya tingbɔn shεli maa ti ba.

²⁹“Dinzuγu ka ti daa kpalim be vinvamli maa ni Bεtipeɔr tooni polo la.”

Zaligu 4

Musa kpaŋsi Izraεlnim’ ni bε deeg’ o noli

¹Dinzuγu pumpɔŋɔ Izraεlnima, wummiya n ni wuhiri ya zalikpan’ shεŋa mini zaligu shεŋa din pahi ɳɔ zaa, ka dol’ li din ni chε ka yi be, ka chan̄ ti ɣini tingbɔn shεli Yawε ɳun nyε yi yaannim’ Naawuni ɳɔ ni zaŋ tiri ya maa ni.

² Miriya ka yi pahi yεtɔγ’ shεli n ni zali ya zaligu shεli ɳɔ ni bee n-yihi shεli di ni. Amaa doliya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ fukumsi zaligu shεŋa n ni zaŋ tiri ya ɳɔ.

³ Yimanŋmaŋ’ daa nya Yawε ni niŋ shεm zaŋ chan̄ Pεɔr Baal polo la, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ daa ku yi ni ninvuy’ shεb’ bεn daa doli Pεɔr Baal maa.

⁴Amaa yinim’ bεn daa kul ɣe Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yim la zaa n-na be yi nyεviya ni zuŋɔ dabisili ɳɔ.

⁵“Nyamiya, pumpɔŋɔ n zaŋ zalikpana mini zaligu shεŋa din pahi wuhi ya ni yi ti dol’ li yi ni chani ni yi ti ɣini tingbɔn shεli ni maa kaman Yawε ɳun nyε n Naawuni ɳɔ ni zali ma shεm.

⁶Doliya li vienyeliŋga, dina n-ni wuhi yi yεm mini yi baŋsim ni nyε shεm niriba sani; bε yi ti wum zaligunim’ ɳɔ zaa yεla bε ni yεli, ‘Yεlimaŋli, zuliya titali ɳɔ niriba yεla bεn mali yεm mini baŋsim.’

⁷“Dama zuliya tital’ dini n-lee beni m-mali wuni ka di wuni maa miri ba kaman Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ ni miri ti shεm saha shεli ti yi ti suh’ o ɳɔ?

⁸Ka zuliya tital' dini n-lee beni m-mali zalikpana mini zaligunim' din pahi ka wuntizobo be di ni kaman n ni zaŋ zaligu shεŋa zaa zali ya zuŋc dabisili ḥo?

⁹Amaa yirigimiya yiman' zuyu, ka gbibiya yi maŋ' vienyelinga din ni che ka yi ku tam yi nina ni daa nya binshεŋa la bee n-che ka di yi yi suhuri ni saha sheli zaa yi ni be yi nyeviya ni ḥo; zaŋmiya li wuhi yi bihi mini yi yaansi.

¹⁰Yi ni daa ti zani Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo tooni Sinai Zoli gbini ka Yawε yεli ma, 'Layimmi niriba maa na ka n ti che ka be wum n yeligu din ni che ka be luri ma sizzura saha sheli zaa be ni be dunia ḥo ni, ka wuhi be bihi lala.'

¹¹"Ka yi daa vu m-mirina ti zani zoli maa gbini, ka zoli maa daa taai buyim n-kpuyi du sagbana ni, ka sagbana daa zibigi lim li.

¹²Di saha ka Yawε daa tɔyisi ya yεtɔya buyim maa sunsuuni; ka yi daa wum yεtɔya maa vuri, amaa ka lee bi nya kɔtomsi sheli, kukoli kɔŋko n-daa kul beni.

¹³Ka o daa wuhi ya o daalikauli sheli o ni zali ya ni yi doli, dina n-nyε o fukumsi zaligunim' pia la. Ka o daa sabi li pa kuyiparilana ayi zuyu.

¹⁴Di saha ka Yawε daa zali ma ni n wuhim' ya zalikpana mini zaligu shεŋa din pahi maa, ka yi ti gbib' li yi ni chani ni yi ti deei tingbɔn sheli ʒini maa ni.

Zuyu ni kpahibu zaŋ chanj buya jεmbu polo

¹⁵"Yawε ni daa tɔyisiri ya yεtɔya buyim sunsuuni Sinai Zoli gbin' la, yi daa bi nya kɔtomsi sheli, dinzuyu gbaamiya yiman' vienyelinga

¹⁶din ni che ka yi ku mali wuni ḥmahindi binsheli n-tum alahichi. Di maliya li ḥmahindi bin' lɔyu bee bin' nyaŋ.

¹⁷Yi mi di maliya li ḥmahindi biŋkɔbigu ḥun be dunia ḥo ni bee ḥ-ḥmahindi nooja ḥun mali kpiŋkpama yiŋiri zuyusaa

¹⁸bee ḥ-ḥmahindi binneen' so ḥun gbamdi tingbani zuyu bee ḥ-ḥmahindi zahim bɛn be kom ni tingbani puuni ḥo.

¹⁹Ka yi yi lihi zuyusaa nya wuntaŋa mini goli ni saŋmarisi ni zuyusaa binyara zaa, yin' miriya ka yi damdi tiŋa n-jɛm li ka di che ka yi birigi. Di nyɛla binshεŋa Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ ti ninvuy' shεb' bɛn be dunia ḥo ni zaa.

²⁰Amaa Yawε n-yihi ya kuriti nyeligibu daaŋa ni na Ijipti ni yi ti leei omaŋmaŋ' ni su ninvuy' shεba kaman yi ni nyε shem pumpɔrɔ ḥo.

²¹Ka din pahi nyɛla, Yawε je suli niŋ ma yi zuyu, ka po pɔri yεli ma ni n ku du Jɔɔdɛn mɔyili ḥo, ni n ku kpe tingbɔn viɛl' sheli ḥun' Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tin ya ni yi su la ni.

²²Dama n ni kpi tingbɔŋ ḥo ni; n ku du Jɔɔdɛn mɔyili, amaa yinim' ni du li chanj ti deei tingbɔn viɛlli maa su.

²³Dinzuju miriya ka yi ti tam Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa lən ya alikauli shel' la yεla, ka mali wuni ɳmahindi binshεŋa Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zali ya ni di nyεla din chihiri la.

²⁴Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo nyεla buyim din dira, o nyεla Naawuni ɳun zabiri nyuli.

²⁵"Yi yi ti dɔyi bihi, ka yi bihi maa mi dɔyi bihi, ka yi nini ti tiyi yiman' tiŋgbəŋ maa ni, yi yi ti mali wuni ɳmahindi binshelikam n-tum alahichi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo sani n-che ka o suhu yiγisi,

²⁶m bori ni zuγusaa mini tiŋgbani dinya shεhira zuŋo dabisili ɳo ni di ku yuui ka yi kpi zaa yi ni yεn du Joođen moyili chaŋ ti ɿini tiŋgbəŋ sheli ni maa; yi ti ku yuui di ni, amaa yi ni ti kpi zaa.

²⁷Yawε ni ti wurim ya kpεhi zuliya shεb' ni, ka yi kalinli ti ku lan galisi Yawε ni yεn kari ya bahi zuliya shεb' ni maa.

²⁸Nimaani ka yi ni ti jεmdi wuna din nyε kuya mini dari, ka nyε ninsalinim' ni zaŋ bε nuhi mali binshεŋa, ka di ku tooi nya bee n-wum bee n-di bee n-wum nyom ɳo.

²⁹Nimaani ka yi ni ti lihi bo Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo; ka yi yi ti bo o ni yi suhu zaa ni yi shia zaa, yi ni nya o.

³⁰Dimboŋjɔnim' zaa yi ti paai ya saha sheli yi nandahima maa ni, yi ni ɳmaligi labi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo sani nti deeg' o yεligu.

³¹Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo nyεla Naawuni ɳun zɔri nambɔyu, o ku chεn ya bahi bee n-kun ya; o mi ku tam o ni daa po pɔri lo yi yaannim' alikauli shel' la yεla.

³²"Dinzuju pumpɔŋɔ bɔhimiya ɿiemana din gari la yεla, ɿiemana' sheli din daŋ yi dini ɳo tooni ka di yuui la, Naawuni ni daa nam daadamnim' dunia ɳo ni dahin shel' la, bɔhimiya gili dunia ɳo ni luy' shelikam zaa; tuun' kara ɳo tatabo na mi n-tum bee so na mi n-wum di tatabo yεla?

³³Ninvuγ' shεb' daa na mi n-wum wuni kukoli ni tɔyisiri ba yεtɔya buyim ni kaman yi ni daa wum shεm maa, ka be?

³⁴Bee wun' so na mi m-buyisi ni o chaŋ ti pii niriba zuliya sheli sunsuuni n-zaŋ ba leeg' o dahalali niriba, ka zaŋ zahimbunim' mini shihira ni alahiziba tuma ni tɔbu, ka teeg' o nuu din mali kpiɔŋ n-wuhi yiko din mali dabiem pam kaman Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa niŋ shεm tin ya yi nimbansi ni lɔipti la?

³⁵O daa niŋ li wuhi ya ni di chε ka yi baŋ ni Yawε n-nyε Naawuni, ka so lan kani pah' o zuγu.

³⁶O daa chε ka o kukoli yi zuγusaa na ka yi wum li ni di chε ka o wuhi ya. O daa wuhi ya o buyim titali dunia ɳo ni, ka yi daa wum o kukoli buyim sunsuuni.

³⁷O ni daa yuri yi yaannim' la zuyu ka o daa pii bε bihi bε kalinsi nyaanja, ka daa be yi sani n-yihi ya ljipti na. O daa zaŋ o yiko

³⁸n-kari zuliya shεb' bεn daa galisi ka mali kpiŋ gari ya, ka zaŋ ya na ti zaŋ bε tiŋgbəŋ tin ya, ka yi su li kaman di ni nyε shεm zuŋɔ dabisili ḥo.

³⁹Dinzuyu baŋmiya zuŋɔ dabisili ḥo, ka zaŋ li niŋ yi suhuri ni ni Yawε n-nyε zuγusaa mini dunia ḥo Naawuni, ka so lan kani pah' o zuyu.

⁴⁰Gbibiy' o zalikpana min' o zaligu shεŋa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ḥo yi mini yi bihi bierisuŋ zuyu, ka lala zuyu che ka yi yuui Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiŋgbən sheli tiri ya sahakam ḥo ni."

Tiligginsim fɔntinsi din be Joođen moyili wulimpuhili polo

⁴¹Dimbəŋɔ nyaanja ka Musa daa yihi fɔntinsi ata Joođen moyili duli wulimpuhili polo,

⁴²ka di nyε nir' ni yen ku daadam ka zo n-kuli luy' sheli. Dun bi yuri ka ku o kpee ka di pala dimdi m-pun be bε sunsuuni, ḥun ku nira maa ni tooi zo n-kuli fɔntinsi maa zaŋ' yin' ni tilig' o nyevili.

⁴³O daa piila Beza din be tiŋban' nel' ni tintani ni la n-ti Rubin zuliya niriba, ka pii Ramot din be Giliad la n-ti Gaad zuliya niriba, ka pii Golan din be Bashan la mi ti Manaasa zuliya niriba.

Naawuni fukumsi zaligunim' tibu kahigibu

⁴⁴Musa ni daa zaŋ fukumsi zaligu shεŋa ti Izraelnim' m-bəŋɔ;

⁴⁵zalikpana ḥo mini zaligu shεŋa din pahi ḥo ka Musa daa zaŋ ti Izraelnima bε ni daa yi ljipti na m-be

⁴⁶Joođen moyili duli Betipeor tooni vinvamlı din daa be Amorinim' naa Sihon ḥun daa be Heshibon la tiŋgbəŋ ni la. Duna ka Musa mini Izraelnim' daa tuhi nyaj saha sheli bε ni daa yi ljipti na la.

⁴⁷Ka bε daa deeg' o mini Bashan naa Ogi bεn daa nyε Amorinim' nanim' ayi bεn daa be Joođen moyili duli wulimpuhili polo maa tiŋgbəna 3ini,

⁴⁸zaŋ Aroa din daa be Arinon vinvamlı naŋbaŋbiriŋ la hal ti paai Sirion Zoli (din nyε Herimon la),

⁴⁹zaŋ tabili Araba din daa be Joođen moyili duli wulimpuhili polo la zaa hal ti tayi Araba Teeku Pisiga zoləŋ la ni.

Zaligu 5

Fukumsi zaligunim' pia (Yibu 20.1-17)

¹Ka Musa daa boli Izraelnim' zaa na ti yeli ba, "Yinim' Izraelnima, wummiya zalikpan' shëja mini zaligu shëja n ni wuhiri ya zuñç dabisili ño. Bëhimmiya li ka dol' li vienyelinga.

²Yawë ñun nyë ti Naawuni ño daa lo ti alikauli Sinai zoli gbini.

³Pa ti yaannim' kõjko ka Yawë daa lo alikauli ño, amaa tinim' bën zaa na be ti nyeviya ni zuñç dabisili ño.

⁴Yi ninni ka Yawë daa tçyisi ya yëtçya buçim puuni zoli gbini la.

⁵Di saha maa n daa ȝielä yi mini Yawë sunsuuni ni n zañ Yawë yëtçya maa tçyisi ya, dama yi daa zorila dabiëm buçim maa zuçu, ka daa bi du zoli maa zuçu. Ka o daa yeli,

⁶'Man' Yawë ñun nyë yi Naawuni ño n-daa yihi ya Ijipti tiñgbon ni dabitim ni na.'
"

⁷Miriya ka yi mali wun' shëja pahi n zuçu.

⁸Miriya ka yi ti mali wuni ñ-ñmahindi binshëli din be zuçusaa bee binshëli din be tiñgbani puuni bee binshëli din be kom ni tiñgbani puuni.

⁹ Miriya ka yi ti damdi li tiña bee n-jem li; dama man' Yawë ñun nyë yi Naawuni ño nyela Naawuni ñun zabiri nyuli, n darigiri ninvuy' shëb' bën zayisi ma bihi tiba bë banima taali zuçu hal ti paai ȝiemani din pahir' ata mini din pahir' anahi ni.

¹⁰ Amaa ninvuy' tusa bën yuri ma, ka doli n fukumsi zalguna, n wuhiri n yurilim mañli bë sani.

¹¹ "Miriya ka yi booni Yawë ñun nyë yi Naawuni ño yuli yirinyiriñ, dama Yawë ku chë ñunkam boon' o yuli yirinyiriñ taali.

¹² "Gbibiya Vuhim Dabisili ka chë ka di be kasi kaman Yawë ñun nyë yi Naawuni ño ni zali ya shëm.

¹³Zañmiya daba ayobu tum yi tuma zaa,

¹⁴ amaa dabisi' shëli din pahir' ayopoin maa nyela Yawë ñun nyë yi Naawuni ño Vuhim Dabisili; di tumiya tuuni kam yi mañmaña bee yi bidibisi bee yi bipuyinsi bee yi daba bën nyë dëbba bee yi payiba bee yi naçila bee yi buñja bee yi biñkëb' so bee saan' so ñun be yi tinsi ni din ni chë ka yi daba bën nyë dëbba mini payiba gba ni vuhi kaman yi ni yén vuhi shëm.

¹⁵Di simdi ni yi bañ ni yi gba daa nyela daba Ijipti tiñgbon ni, ka Yawë ñun nyë yi Naawuni ño daa teeg' o yiko nuu yihi ya nimaani na. Dinzuñu ka Yawë ñun nyë yi Naawuni ño zali ya ni yi gbibi Vuhim Dabisili maa.

¹⁶ "Tim' a ba mini a ma jilima kaman Yawë ñun nyë a Naawuni ño ni zal' a shëm din ni chë ka a mali nyevili wøyinli ka binsheyukam niñ vienyela a sani Yawë ñun nyë a Naawuni ño ni zañ tiñgbon shëli tiri ya ño ni.

¹⁷ “Miri ka a ku ninsala.

¹⁸ “Bee miri ka a tum zina.

¹⁹ “Bee miri ka a zu.

²⁰ “ Bee miri ka a di ȝiri sh̄ehira j̄endi a kpee.

²¹ “ Bee miri ka a bo a kpee paȝa, ka miri ka a ch̄e ka a suhu ye a kpee yili zuyu bee o puu zuyu bee o dabili ȝun nyε doo bee paȝa bee o nayilaa bee o buŋa bee a kpee ni su binsh̄elikam zuyu.

²²“Yεtɔya ȝo ka Yawε daa duh’ o yee yεli yi salo maa zaa zoli maa gbini buyim mini sagbani ni zibisim titali sunsuuni la; ka o daa bi lan pahi yεtɔy’ sh̄eli. O daa sab’ li pala kuy’ parilana ayi zuyu n-zaŋ li ti ma.”

Dabiɛm gbahi niriba maa

(Yibu 20.18-21)

²³“Ka yi ni daa wum kukoli maa zibisim maa sunsuuni ka buyim dir’ zoli maa, yi zuliya zuyulaannim’ mini yi kpamba daa vumi miri ma na

²⁴ti yεli ‘Nyama, Yawε ȝun nyε ti Naawuni ȝo wuhi ti o jilima min’ o galisim ni nyε sh̄em, ka ti wum o kukoli buyim sunsuuni; zuȝo dabisili ȝo ti nyaya ni Naawuni ni tooi tɔyisi ninsal’ yεtɔya, ka ninsal’ maa na be o nyevili ni.

²⁵Dinzuyu pumpɔnɔ bɔzuyu ka ti lan yεn bo kum ti timaŋa? Dama buyim titali ȝo ni ti di ti. Ti yi lan wum Yawε ȝun nyε ti Naawuni ȝo kukoli pahi, ti ni kpi.

²⁶Dama bεn mali ningbuŋ zaa ȝuni n-na mi n-wum Naawuni ȝun be ȝo kukoli ni tɔyisiri yεtɔya buyim sunsuuni kaman ti ni wum sh̄em ȝo, ka na be o nyevili ni?

²⁷Amaŋmaŋ’ cham’ miri ha ti wum Yawε ȝun nyε ti Naawuni ȝo ni yεn yεli sh̄em. Di nyaanja ka a yεli ti Yawε ȝun nyε ti Naawuni ȝo ni yεl’ a sh̄em zaa, ka ti wum ka niŋ li.’

²⁸“Ka Yawε daa wum yi ni yεli ma yεtɔy’ shεŋa maa, ka yεli ma, ‘N wum niriba maa ni yεl’ a yεtɔy’ shεŋa maa, bε mali yεlimaŋli bε ni tɔyisi yεtɔya shεŋa maa zaa puuni.

²⁹Bε yi daa pun mali tεha ȝo tatabo ni bε zɔri ma, ka doli n fukumsi zaligunima zaa sahakam, dindina binshεyukam naan niŋ vienyeliŋga bε mini bε bihi sani.

³⁰Cham’ ti yεli ba ka bε labi bε suya ni.

³¹Amaa nyini zanim’ bayili ma kpe, ka n yεl’ a fukumsi zalikpana mini zaligu shεŋa din pahi, ka a zaŋ wuhi ba ka bε ti dol’ li n ni zaŋ tingbɔn sh̄eli ti ba ni bε su maa ni.’

³²“Dinzuyu gbaamiya yimaŋa, ka tummiya Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni zali ni yi tum sh̄em maa, ka miriya ka yi birigi kpa yi nudirigu polo bee yi nuzaa polo.

³³Doliya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zali ya so' shεŋa la zaa din ni chε ka yi be, ka binsheγukam niŋ viεnyeliŋga yi sani, ka yi ti mali nyεvili wɔγila tŋgbɔn shεli yi ni ti yεn su maa ni."

Zaligu 6

Naawuni zalikpana

¹"Pumpɔŋɔ fukumsi zalikpana ɳo mini zaligu shεŋa din pahi ɳo ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo zali ma ni n zaŋ wuhi ya ka yi ti doli li yi ni chani ni yi ti ɿni tŋgbɔn shεli maa ni

²din ni chε ka yi mini yi bihi ni yi yaansi ti jεmdi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yi nyεvili ni zaa, ka dol' o fukumsi zaligunim' min' o zaligu shεŋa zaa n ni zaŋ wuhiri ya ɳo din ni chε ka yi mali nyεvili wɔγila.

³Dinzuyu yinim' Izraelnima, wummiya, ka dol' li viεnyeliŋga din ni chε ka binsheγukam niŋ viεnyeliŋga yi sani, ka yi nab' pam pahi tŋgbɔn shεli din mali bihim mini shiri pam ɳo ni kaman Yawε ɳun nyε yi yaannim' Naawuni ɳo ni daa lɔn ya alikauli shεm la.

⁴ "Izraelnima, wummiya: Yawε n-nyε ti Naawuni, kulla Yawε kɔŋko.

⁵ Di simdi ni yi yu Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni yi suhuri zaa ni yi shia zaa ni yi yaa zaa.

⁶Zaŋmiya n ni zaani ya yεtɔy' shεŋa zuŋɔ dabisili ɳo niŋ yi suhuri ni.

⁷Zaŋmiya li wuhi yi bihi, ka tɔyisim' di yεla yi yi be yiŋa ni yi yi ti be luy' shεli polo ni yi yi ti doya ni yi yi ti yiysi.

⁸Zaŋmiya li lo yi nuhi ni ka di leei shihirili, ka zaŋ li lo m-pa yi gbεri zuγu kaman saba la.

⁹ Ka sabi li pa yi yiŋ' dunɔpayirisi zuγu mini yi dunɔdaya zuγu."

Sayisigu zaŋ chan̄ zaligu zayisibu polo

¹⁰ "Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yi ti zaŋ ya ti niŋ o ni daa lo yi yaannim' bεn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu alikauli ni o ni zaŋ tŋgbɔn shεli tin ya la ni, tŋgbɔn shεli din mali fɔntin' kara din viεla, ka pa yi ni me shεŋa

¹¹mini nεma balibу kam ni pali yiya shεŋa, ka di pala yinima n-zaŋ li niŋ di ni ni kɔbil' shεŋa din gbi n-doya, ka di pala yinima n-gbi li ni wain tihi mini olivi tihi puri, ka di pala yinima n-sa li, ka yi yi ti di n-tiyi,

¹²yin' miriya ka yi tam Yawε ɳun daa yihi ya lɔipti tŋgbɔŋ ni dabitim ni na la yεla.

¹³ Di simdi ka yi ti zɔri Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ka jεmd' o, ka zaŋm' o yuli kɔŋko pom' pɔri.

¹⁴Miriya ka yi jεm ninvuy' sheb' bεn gili ya ɳo zaa wuna.

¹⁵Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni be yi sani ɳo nyela Naawuni ɳun zabiri nyuli. Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo suhu ni yiγisi bahi yi zuγu, ka o kpihim' yi birili dunia ɳo ni.

¹⁶ “Miriya ka yi zahim Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo kaman yi ni daa zahim o shem Masa la.

¹⁷Di simdi ka yi gbibi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zali ya fukumsi zalikpan' shεŋa min' o zaligu shεŋa din pahi la vienyeliŋga.

¹⁸Di simdi ni yi tumdi din tuhi mini din vieli Yawε sani, ka binsheγukam niŋ vienyeliŋga yi sani, ka yi ti chaŋ ti ɣini tingbɔn viel' sheli ɳun' Yawε ni daa po yi yaannim' sani ni o ni zaŋ tin ya la ni,

¹⁹ka yi ti kari yi dimnim' bɛn zaa be di ni kaman Yawε ni lɔn ya alikauli shem.

²⁰“Ka yi bihi yi ti bɔhi ya saha sheli, ‘Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ni daa zali ya fukumsi zalikpan' shεŋa mini zaligu shεŋa din pahi ɳo gbinni lee nyela wula?’

²¹Di saha yin' ti yelimiya yi bihi maa, ‘Ti daa nyela Firawuna daba be Ijipti, amaa ka Yawε daa zaŋ o nuu din mali yaa yihi ti Ijipti maa na.

²²Yawε daa wuhi ti shihira ka tum alahiziba tuun' kara din mali dabiem pam jendi Ijipti mini Firawuna ni o yiŋnim' zaa ti ninni.

²³Ka o daa yihi ti nimaani na nti zaŋ o ni daa po pɔri ni o ni zaŋ tingbɔn sheli ti ti yaannim' la ti ti.

²⁴Di saha ka Yawε daa zali ti ni ti doli zaligunim' ɳo zaa; ka zom' ɳun' Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ti zay' vielli nyabu zuγu sahakam din ni chε ka ti be kaman di ni nyε shem pumpɔŋ ɳo.

²⁵Ka ti yi doli fukumsi zaligunim' ɳo zaa vienyeliŋga kaman Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ni zali ti shem, dindina ti niŋ din tuhi.’ ”

Zaligu 7

Naawuni dahalali niriba

(Yibu 34.11-16)

¹ “Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yi ti zaŋ ya tahi yi ni yεn kpe tingbɔn sheli ni ti ɣini maa ni, ka kari zuliya pam bahi ka chεn ya, bɛn nyε Hitinim' mini Gerigashinima ni Amorinima ni Keenannima ni Perizinima ni Hivinima ni Jebusinima bɛn nyε zuliya ayopɔin shεb' bɛn galisi ka mali yaa gari ya ɳo,

² Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yi ti zaŋ ba niŋ yi nuu ni, ka yi nyaŋ ba, di saha yin' kumiya bε zaa. Di ti lɔnya ba alikauli, yi mi di ti zo ba namboγu.

³Miriya ka yi mini ba ti kpuγiri taba, di zaŋya yi bipuyinsi ti bε bidibisi bee n-kpuγi bε bipuyinsi ti yi bidibisi.

⁴Dama lala ni che ka yi bihi maa che ma dolibu ka jemdi binnana, di saha Yawε suhu ni ti yiyisi bahi yi zuγu, ka o kun ya yomyom.

⁵Amaa yi ni ti yen niŋ ba shem m-boŋo: Ti daamiya be maligu bimbina luhi, ka wurim be binwoyila la, ka che ŋ-ŋmaai be Asherim la luhi tiŋa, ka nyo be wuna buyim.

⁶Dama yi nyela ninvuy' sheb' ben be kasi Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo sani, Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo m-pii ya dunia ŋo niriba zaa sunsuuni n-zan̄ ya leeg' o niriba ben nyε o ninvuy' gahinda.

⁷“Di pala yi kalinli n-daa zooi gari zuliya sheb' zuyu n-daa che ka Yawε suhu gbaai ya ka o pii ya maa, dama yinima n-daa pɔri gari zuliya kam zaa.

⁸Di daa nyela Yawε ni yuri ya, ka gbib' o ni daa po yi yaannim' pɔri sheł' la zuyu ka ŋun' Yawε daa zaŋ o nuu din mali kpiɔŋ n yihi ya dabitim ni, ka fan ya Ijipti naa Firawuna nuu ni bahi maa.

⁹Dinzuγu baŋmiya ni Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo n-nyε Naawuni, o nyela Naawuni ŋun ʒe yim, ka gbib' alikauli ni yelimanlı zaŋ chaŋ ninvuy' sheb' ben yur' o ka dol' o fukumiŋ zaligunim' sani zaŋ ti paai ʒiemani tuhili niriba.

¹⁰O darigiri ninvuy' sheb' ben zayis' o tibili. Yawε ku niŋ zinchili zaŋ chaŋ ninvuy' sheb' ben zayis' o tibili darigibu polo.

¹¹Dinzuγu doliya n ni zaŋdi fukumiŋ zalikpan' sheŋa mini zaligu sheŋa din pahi n-tiri ya zuŋo dabisili ŋo vienyelinga.”

Noli deebu alibarika

(Zaligu 28.1-14)

¹²“Yi yi wum zaligunim' ŋo ka dol' li vienyelinga, Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo ni gbib' o ni daa po pɔri lo yi yaannim' alikauli sheli zaŋ chaŋ yi sani la.

¹³O ni yuri ya ka niŋ alibarika niŋ yi ni, ka che ka yi zuliya nabi. O ni lan niŋ alibarika niŋ yi bihi mini yi puri atam ni ni yi chi ni yi wain tihni ni ni yi olivi kpam ni, ka che ka yi niyi nabi, ka yi biŋkɔbbaligu nabi o ni daa po pɔri yi yaannim' sani ni o ni zaŋ tiŋbɔn sheli tin ya maa ni.

¹⁴Yi ni ti mali alibarika gari zuliya kam. Ka dɔyibу kalinsi ti ku be yi ni bee yi biŋkɔbiri ni.

¹⁵Yawε ni ti yihi dɔriti balibu kam yi ni, ka Ijipti dɔr' bie' sheŋa zaa din daa gbahiri ya la, o ku lan che ka di gbahi ya. Amaa o ni che ka di gbahi ninvuy' sheb' ben zaa jen ya.

¹⁶Ka yi ti ku Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋo ni zaŋ ninvuy' sheb' niŋ yi nuu ni la zaa, ka ku zo ba namboγu. Miriya ka yi ti jem be wuna, dama di ni ti lee zana yi sani.

¹⁷“Ka yi yi yeli yi suhu ni, ‘Zuliyanim’ ŋo galisiya gari ti, wula ka ti lee yen tooi niŋ kari ba?”

¹⁸Di zoriya ba dabiem, kul teemiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa niŋ Firawuna mini Ijiptinim' zaa shem la yela,

¹⁹yi nina ni daa nya zahimbu kar' shεnja mini shihiri shεnja ni alahiziba tuun' shεnja Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa teeg' o nuu din mali yaa yihi ya na shem la, lala ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yεn niŋ yi ni zori ninvuy' shεb' dabiem maa zaa.

²⁰Din pahi, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni che ka alobo lu bε zuyu hal ka bε ni ninvuy' shεb' ben daa kpalim mini ben daa zo n-tiligi ti kpi.

²¹Miriya ka yi zori ba, dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ka be yi sani ɳo nyela Naawuni ɳun galisi ka o yela mali dabiem.

²²Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni kari zuliya shεb' ben be yi tooni maa zaa bielabiela; yi ku tooi kari ba naai yomyom, di yi niŋ lala mɔyū ni biŋkɔb' bieri ni ti galisi nyaŋ ya.

²³Amaa Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni ti zaŋ ba niŋ yi nuu ni ka che ka bε suhuri fuŋ hal ka yi ti ku ba naai.

²⁴O ni ti zaŋ bε nanim' niŋ yi nuu ni, ka yi ti kpihim bε yuya dunia ɳo ni. So ti ku tooi zaŋ o nyɔyū yɔn ya hal ka yi ti ku bε zaa.

²⁵Ka yi ti nyo bε ni zaŋ dari mali bε wuna binnan' shεnja la buyim, miriya ka yi che ka yi kore ti kpe bε ni zaŋ anzinfra bee salima shεnja yeli ba ni, ka yi ti yihi li n-zaŋ li ye, di yi niŋ lala di ni leei zana gbahi ya, dama di nyela din chihiri Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo sani.

²⁶Di bi simdi ka yi zaŋ binsheli din chihiri niŋ yi yinsi puuni, di yi pa lala bε ni woligi ya kun ya kaman di ni simdi ni bε sayim li shem maa. Di simdi ka yi ti siŋ li ka zayisi li, dama di nyela di ni simdi ni yi sayim binsheli."

Zaligu 8

Bε ni yεn dee i tiŋgbɔŋ viɛl' sheli su

¹"N ni zaŋ zalikpan' shεnja zaa tiri ya zuŋo dabisili ɳo, doliya li vienyelinga, dina n-ni che ka yi be ka nabi, ka chanj ti ɣini Yawε ni daa po pɔri lo alikauli n-zaŋ tiŋgbɔŋ sheli ti yi yaannim' la ni.

²Teemiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa zaŋ ya doli tingban' nel'i ni so' wɔyinli yuun' pihinahi ni o che ka yi leei tarimba, ka o zahim ya nya yi ni dol' o fukumsi zalikpana la bee yi ku dol' li la yela.

³ O daa che ka kum gbahi ya, ka yi siyisi yimaŋa ka o zaŋ manna dihi ya, din daa nyε yi mini yi yaannim' ni ɣi sheli ni di che ka yi baŋ ni pa bindirigu kɔŋko n-che ka daadam be, amaa yetɔyili kam din yiri Yawε nol' ni na n-che ka daadam be.

⁴Yuun' pihinahi ḥo zaa puuni, yi ningbuna ni situra daa bi chahi, ka yi naba mi daa bi mɔri.

⁵Baŋmiya yi suhuri ni ni nir' ni sayisir' o bidibiga shem, lala ka Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo gba sayisiri ya.

⁶Dinzuŷu doliya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo fukumsi zalikpana maa ka dol' o soya ka zɔr' o.

⁷Dama Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo zaŋ ya mi tahiri tingbɔn viɛlli ni, tingbɔn sheli din mali kulibɔna din kom zɔri mini kɔbil' nina ni tingbani puuni kom din puhiri yiri vinvama ni mini daboya ni na;

⁸di nyɛla tingbɔn sheli din mali alikama mini chi ni wain tihī ni fiig tihī ni pumporinchihī tihī. Di lan nyɛla tingbɔn sheli din mali olivi tihī mini shikpam.

⁹Di nyɛla tingbɔn sheli ni yi ni ti yɛn di bindirigu tiyi, ka binsheli ku pooi ya. Tingbɔn sheli din kuya nyε kuriti, ka yi ni ti gbiri tahižieyu di daboya zuyu.

¹⁰Yi ni ti di n-tiyi ka payi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo, o ni zaŋ tingban' viɛli sheli tin ya maa zuyu."

Bε kpahi niriba zuyuri ni ni bε di tam Naawuni yɛla

¹¹"Gbibiya yimaŋa ka di ti tamya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo yɛla, ka di zuyu chε ka yi kɔŋ n ni zaŋ o fukumsi zalikpana mini zaligu shɛŋa din pahi tiri ya zuŋɔ dabisili ḥo gbibbu.

¹²Yi yi ti di n-tiyi, ka me yiya viɛla be di ni,

¹³ka yi niyi mini yi biŋkɔbbaligu nabi, ka yi daazinfa mini yi salima nabi, ka yi binshɛyukam nabi,

¹⁴di saha yin' miriya ka yi ti tam Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥun daa yihi ya ljipti tingbɔn ni dabitim ni na la yɛla.

¹⁵Ijuna n-daa zaŋ ya tim tingban' neli din galisi ka mali dabiɛm, ka nyε tingban' kuŋ puuni gari wɔy' bieri mini nɔnsi ni be tingban' sheli ni. O daa chε ka kom yi cherebo kuya ni na ka yi nyu,

¹⁶ka zaŋ manna sheli yi yaannim' ni daa ʒi n-dihi ya tingban' neli maa ni ni o chε ka yi siyisi yimaŋa ka o zahim ya, ka niŋ ya din viɛla di bahigu ni.

¹⁷Miriya ka yi ti yɛli yi suhuri ni, "Timanjan' yiko mini ti nuhi kpiɔŋ ka ti zaŋ nya azichi ḥo."

¹⁸Amaa teemiya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo yɛla, dama ḥuna n-niŋdi ya yiko ka yi nyari buni maa ni di chε ka o pal' o ni daa po pɔri lo yi yaannim' alikauli shel' la kaman o ni niŋdi shem zuŋɔ dabisili ḥo.

¹⁹Ka yi yi tam Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yεla, ka doli wun' shεnja n-tumdi bε ni bɔri shεm ka jεmdi li, nimmo ka n yεri ya zuɳɔ dabisili ɳɔ, biɛhiŋ kani, yi ni kpi.

²⁰Kaman Yawε ni daa kul chε ka zuliya shεb' bεn be yi tooni kpiri shεm la, lala ka yi gba yεn kpi, yi ni zayisi ni yi ku wum Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yεligu maa zuγu.

Zaligu 9

Niriba zayisi Naawuni noli

¹"Yinim' Izraelnima, wummiya, zuɳɔ dabisili ɳɔ ka yi yεn gbaai Joođen Mɔyili ɳɔ du n-chanj ti deei zuliya shεb' bεn galisi ka mali yaa gari ya fɔntin' shεnja bε ni me goma gili hal ka di ti tɔri sagbana.

²Bε nyεla ninvuy' shεb' bεn mali yaa ka wɔγawɔγa, ka nyε Anaki zuliya bεn nyε yi ni pun mi shεb' la. Yi pun wum ka niriba yεri bε yεla, 'Duni n-leei ni tooi zani Anakinim' tooni?'

³Dinzuγu baŋmiya zuɳɔ dabisili ɳɔ ni Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ n-nyε ɳun yεn danj yi tooni du kaman buyim din dira. O ni nyaŋ ba ka gbarigi ba tin ya din ni chε ka yi kari ba yihi, ka ku ba yomyom kaman Yawε ni daa lɔn ya alikauli shεm.

⁴"Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yi ti kari ba yihi tin ya, yin' di yεliya yi suhuri ni, 'Ti wontitali zuγu ka Yawε zaŋ ti na ni ti ti ɣini tiŋgbɔŋ ɳɔ ni.' Di nyεla niriba maa ninvuy' biɛtali zuγu ka Yawε kari ba tin ya maa.

⁵Di pala yi wontitali bee yi ɣieyimtali yi suhuri ni zuγu ka yi yεn chanj ti ɣini bε tiŋgbɔŋ maa ni maa, amaa di nyεla niriba maa ninvuy' biɛtali zuγu ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ kariti ba ka chεri ya maa ni di chε ka Yawε ni daa po pɔri n-lo yi yaannim' bεn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu alikauli shεl' la niŋ pali.

⁶Dinzuγu pumpɔŋɔ baŋmiya ni Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ bi zaŋdi tiŋgbɔŋ vielli ɳɔ tiri ya la yi wontitali zuγu, dama yi nyεla tipawumlinima.

⁷"Di tamiya, teemiya yi ni daa chε ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ suhu yiγisi shεm tiŋban' nεl' ni la yεla. Dahin shεli yi ni daa yi ljipti tiŋgbɔŋ ni mali hal ti paai kpe na ɳɔ yi kul nyεla bεn zayisiri Yawε.

⁸Hal yi daa chε ka Yawε suhu yiγisi pam, Sinai Zoli gbini, ka o daa je suli n- yεn kun ya.

⁹ Ka n ni daa du zoli zuγu ni n ti deei kuy' parilana ayi din nyε Yawε ni daa lɔn ya alikauli shεli kuy' parilana la, n daa kpalm be zoli maa zuγu la wuntaŋ' ni mini yuŋ biɛγ' pihinahi. N daa bi di bindirigu bee n-nyu kom.

¹⁰Ka Yawε daa zaŋ o ni daa zaŋ o nubil sabi sabbu sheli pa kuy' parilana ayi sheŋa zuyu la ti ma, ka Yawε ni daa yεli ya yetɔy' sheŋa zaa buyim sunsuuni zoli la gbini layingŋu dal' la sabi pa di zuyu.

¹¹Ka wuntan̄' ni mini yuŋ biey' pihinahi maa naabu dali daa ti paai ka Yawε zaŋ kuy' parilana ayi din daa nye alikauli kuy' parilana maa ti ma.

¹²"Di saha ka Yawε daa yεli ma, 'Yiyisima, yim' kpe siyi tiŋ' yomyom, dama a ni daa zaŋ a ninvuŋ' sheb' yi Ijipti na la tum tuumbieyū, bε ŋmaligiya yomyom ka che n ni daa zali ba ni bε doli so' sheli maa; ka doola binnani zali bεmaŋa.'

¹³"Yawε daa lan yεli ma yaha, 'N nyaya ka niriba maa nyεla tipawumlinim' ni yεliman̄li.

¹⁴Cheli ma ka n ku ba n-kpihim bε yuli dunia ni, ka che ka a nam zuliya sheb' bεn mali yaa, ka galisi gari ba.'

¹⁵Lala zuyu ka n daa ŋmaligi zoli maa zuyu siyina, ka buyim daa diri zoli maa, ka alikauli kuy' parilana ayi la daa be n nuh' ayi ni.

¹⁶Ka n daa nya ka yi tum alahichi ni yεliman̄li Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ sani. Yi daa ŋmaligiya yomyom ka che Yawε ni zali ya ni yi doli so' sheli maa, ka doola nayibil' kɔtomsi zali yimaŋa.

¹⁷Dinzuyu ka n daa zaŋ kuy' parilana ayi maa bahi, ka di yi n nuh' ayi maa ni lu tiŋ' ŋ-ŋma yi ninni.

¹⁸Di nyaanja ka n daa teei dɔni m puli zuyu Yawε tooni wuntan̄' ni mini yuŋ biey' pihinahi kaman n ni daa pun niŋ shem la, n daa bi di bindirigu bee n-nyu kom yi ni daa tum alahichi sheŋa zaa n-che ka Yawε suhu yiysi yi tuumbieri maa zuyu la.

¹⁹Dama n suhu daa zohirim i ni Yawε suhu ni yiysi pam bahi yi zuyu shem maa, o ni kun ya. Amaa ka Yawε daa lan wum n suhigu di saha maa gba.

²⁰Yawε suhu daa yiysi bahi Aduna zuyu hal ka o ti bɔr' ni o ku o, amaa ka n daa lan suhi Naawuni Aduna gba zuyu di saha maa.

²¹Di nyaanja ka n daa zaŋ yi ni mali nayibil' so ka di nye alahichi bini maa nyo buyim wurim li, ka bayisi li zaa hal ka di ti be kaman zim la, ka n daa zaŋ di zim maa bahi kulibɔn sheli din kom zɔri yiri zoli zuyu sirigirina la ni.

²² "Ti ni daa be Tabera mini Masa ni Kiburotihataava la gba, yi daa lan che ka Yawε suhu yiysisimi.

²³ Ka yi ni daa be Kadəshibarinia, ka Yawε tim ya ka yεli ya, 'Chamiya ti deei n ni zaŋ tiŋgbɔn sheli tin ya maa, ka yi daa zayisi Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ zaligu maa, ka bi niŋ o yeda bee n-deeg' o yεligu.

²⁴N ni ban̄ ya saha sheli zaŋ kana zuŋɔ, yi nyεla bεn kul zayisiri Yawε.

²⁵Yawε ni daa lo ni o ni kun ya la, n daa teemi dɔni m puli zuyu Yawε tooni wuntanɔ' ni mini yuŋ biey' pihinahi

²⁶n-suhi Yawε yeli, 'N Duuma Yawε, di ku a niriba bɛn nyε a dahalali ninvuy' shεb' a ni daa fa m-bahi a yiko ni, ka zaŋ a nuu din mali kpiɔŋ yihi ba ljipti maa na.

²⁷Teem' a daba bɛn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu yela, ka di doli niriba ŋɔ tipawumli bee bɛ ninvuy' biɛtali bee bɛ daalahichi ŋɔ,

²⁸di yi pa lala a ni daa yihi ti tingbɔn sheli ni na maa nim' ni yeli, 'Yawε ni kɔŋ ba zaŋ tahi o ni daa lo ba alikauli ni o ni zaŋ ba tahi tingbɔn sheli ni la zuyu min' o ni je ba zuyu ka o yihi ba tahi tingban' nɛl' ni ni o ti che ka bɛ kpi.

²⁹Dama bɛ nyela a dahalali niriba, ka nyε a ni daa teeg' a bɔγu ni yiko din galisi yihi shεb' na.' "

Zaligu 10

Musa lan dee fukumsi zalikpana yaha

(Yibu 34.1-10)

¹"Di saha ka Yawε daa yeli ma, 'Kpɛm' kuy' parilana ayi kaman tuuli dina la, ka zaŋ dari mali adaka n-zaŋ li du zoli ŋɔ zuyu ka n sanna,

²ka n ti sabi yɛtɔy' shεŋa din daa be tuuli kuy' parilan' shεŋa a ni daa wurim la zuyu m-pa kuy' parilana ayi maa zuyu, ka a zaŋ li niŋ adaka maa puuni.'

³"Dinzuyu ka n daa zaŋ gɔpiɛliga dari mali adaka ka kpe kuy' parilana ayi kaman tuuli dina la n-zaŋ kuy' parilana ayi maa gbibi n nuu ni du zoli maa zuyu.

⁴Ka o daa sabi yɛtɔy' yinsi shεŋa o ni daa tuui sab' la pa kuy' parilana maa zuyu. Yɛtɔya maa n-nyε fukumsi zalikpana pia sheli Yawε ni daa zaŋ yeli ya buyim sunsuuni yi layingŋu dal' la, ka Yawε daa zaŋ li ti ma.

⁵Di nyaanja ka n daa ŋmaligi zoli maa zuyu siyina ti zaŋ kuy' parilana maa niŋ n ni daa mali adaka sheli maa puuni, ka di be di ni kaman Yawε ni daa zali ma shɛm maa."

⁶ (Ka Izraelnim' maa daa yiysi Berɔtibenejaakan n-charŋ Mɔsera. Nimaani ka Aduna daa kpi, ka bɛ daa soy' o nimaani, ka o bidibiga Eliεza daa leei maligumaana zan' o zaani.

⁷Ka bɛ daa yi nimaani charŋ Gujɔda n-daa ti yi nimaani charŋ Jɔtibata tingbɔn sheli din kulibɔna mali kom la.

⁸ Di saha ka Yawε daa pii Levi zuliya niriba zali ni bɛ ɔiri Yawε Daalikauli Adaka maa, ka zaan' o tooni tumd' o tuma, ka zaŋd' o yuli niŋdi alibarika niŋdi niriba ni hal ni zuŋɔ dabisili ŋɔ.

⁹Dinzuyu ka Levinim' ka tarili bee fali bɛ mabihi maa sani. Yawε n-nyε bɛ fali kaman ŋun' Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ ni daa lo o alikauli shɛm maa.)

10 “N daa be zoli maa zuyu la wuntan’ ni mini yun biey’ pihinahi kaman n ni daa pun nin shem tuuli la. Ka Yawε daa lan deei n suhigu, ka daa bi lan lo ni o kun ya.

11 Ka Yawε daa yeli ma, ‘Yiyisima, garim’ niriba maa tooni leei be zuylana ka yi lan gbaai soli, ka be chaŋ ti ɣini n ni daa po pɔri be yaannim’ sani ni n ni zaŋ tiŋgbɔn sheli ti ba la ni.’

12 “Dinzuyü Pumpɔŋɔ Izraelnima, bo ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ lee bɔri yi sani? Lumiyala ɳun’ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ siziura, ka dol’ o soya zaa ka yur’ o ka jemdi ɳun’ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni yi suhuri zaa ni yi shihi zaa,

13 ka doli ɳun’ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ fukumsi zalikpana min’ o zaligu shεŋa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ɳɔ yimaŋmaŋ’ bierisuŋ zuyu.

14 Hal Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ n-su zuysaa ni zuysaa mi zuysaa mini dunia ni binsheŋukam din be di ni zaa;

15 amaa Yawε suhu daa yuri yi yaannim’ ka pii yinim’ bɛn nyε be zuliya ɳɔ zuliya kam sunsuuni kaman di ni nyε shem zuŋɔ dabisili ɳɔ.

16 Dinzuyü tayimiya biɛhigu yi suhuri ni, ka di lan nyenya tipawumlinima.

17 Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ n-nyε wuna zaa Naawuni mini duumanim’ zaa Duuma. Duna n-nyε Naawuni ɳun galisi ka mali kpiɔŋ ka o yela mali dabiɛm, ɳun’ bi gaŋdi so bee n-dirí birapu.

18 O doli zaligu soli n-zabiri kpibisi mini pakoya zuyu, ka yuri saamba, ka tiri ba bindirigu mini situra.

19 Yi gba yumiya saamba, dama yi daa nyɛla saamba Ijipti tiŋgbɔŋ ni.

20 Lumiyala Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ siziura, ka jemiy’ o kɔŋko, ka zaŋya yimaŋ’ ti o, ka zaŋd’ o yuli pɔri pɔri.

21 Payimiy’ o; ɳuna n-nyε yi Naawuni ɳun tum tuun’ kara din mali dabiɛm ka yi nina nya maa.

22 Yi yaannim’ bɛn daa chaŋ ti ɣini Ijipti la daa nyɛla ninvuy’ pisopoɔin, ka pumpɔŋɔ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ che ka yi galisi kaman saŋmarisi bɛn be zuysaa ɳɔ.”

Zaligu 11

Naawuni galisim ni nyε shem

1 “Dinzuyü yumiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ, ka dol’ o ni yeli shem min’ o fukumsi zalikpana ni o zaligu shεŋa din pahi sahakam.

²Teemiya zuŋo dabisili ḥo ni pa yi bihi bən bi mi, ka bə nina mi bi nya Yawə ḥun nyə yi Naawuni ḥo ni daa tum tuun' shəŋa la. Amaa yinima n-nyə bən ni wuh' o galisim min' o nuu din mali kpičə ni o ni daa teeg' o bɔyū shəm

³ ni o ni daa tum Firawuna ḥun daa nyə ljipti naa la min' o tingbəŋ zaa alahiziba tuun' shəŋa ljipti la;

⁴ o ni daa ninj ljipti təbbihi mini bə yuri ni bə chechəbunsi shəm la ni o ni daa che ka Teeku ɿieŋu di ba shəm saha shəli bə ni daa kariti doli ya la. Yawə ni daa ku ba shəm hal ni zuŋo dabisili ḥo

⁵ni o ni daa tum tuun' shəli tin ya tingban' nəl' ni hal ka yi ti paai kpe ḥo na.

⁶ O ni daa ninj Rubin bia Eliab bidibisi Datan mini Abiram shəm la, tingbani ni daa bɔyi n-vali bə mini bə malibu ni bə suya ni binneɔŋ kam ḥun daa be bə sani Izraəlnim' zaa sunsuuni la.

⁷Dama yimanjmaŋ' nina daa nya Yawə ni tum tuun' kar' shəlikam maa zaa."

Alibarika shəŋa din be alikauli tingbəŋ ni

⁸"Dinzuŋu gbibiya fukumsi zaligu shəŋa zaa n ni zaani ya zuŋo dabisili ḥo, dina n-ni che ka yi nya yaa n-chaj ti ɿini tingbəŋ shəli yi ni yən du n-chaj ti ɿini maa ni.

⁹Ka yi ni ti be Yawə ni daa po pɔri yi yaannim' sani ni o ni zaŋ tingbəŋ shəli ti bə mini bə zuliya la ni yuui, di nyəla tingban' shəli din mali bihim mini shiri pam.

¹⁰Dama yi ni kperı tingbəŋ shel' ni ni yi ti deei li su maa bi be kaman yi ni daa yi ljipti tingbəŋ shəli ni na la, nimaani yi daa yi biri yi bimbira, yi chanila yi naba zuŋu ti ḥoŋ kom na ti yɔyi li kaman ɿievari puu la.

¹¹Amaa yi ni chani ni yi ti deei tingbəŋ shəli ɿini maa nyəla zoya mini vinvama tingbəŋ, ka saa miri nimaani.

¹²Di nyəla Yawə ḥun nyə yi Naawuni ḥo zaŋsim ni be tingbəŋ shel' ni. Yawə ḥun nyə yi Naawuni ḥo kul lihirila tingbəŋ maa vienyelinga yuuni piligu ni hal ni di naabu ni.

¹³"Yi yi ni dol' o fukumsi zalikpan' shəlikam n ni zaani ya zuŋo dabisili ḥo, ka yuri Yawə ḥun nyə yi Naawuni ḥo, ka jemd' o ni yi suhuri zaa ni yi shihi zaa,

¹⁴dindina o ni tin ya saa yi tingbəŋ ni saha dəde, saa ḥun dan tooni mini saa ḥun bahindi nyaanja, ka yi puri atam niŋ pam, ka yi nya wain mini kpam.

¹⁵Ka o ti che ka mɔri niŋ mɔyu ni ka yi biŋkɔbiri ḥubira, ka yi di n-tiyi.

¹⁶Miriya ka yi ti che ka bə yɔhim ya ka yi ɣmaligi doli wuna jemdli, dama di saha

¹⁷Yawə suhu ni ti yiysi bahi yi zuŋu, ka o che ka saa ku lan min ya, ka yi bindira ku niŋ, ka di zuŋu che ka yi kpi yomyom Yawə ni zaŋ tingbəŋ viel' shəli tiri ya maa ni.

18“Dinzuju zaŋmiya n yeligu ḥo niŋ yi suhuri ni mini yi biɛhigu ni, zaŋmiya li lo yi nuhi ni ka di leei shihirili, ka zaŋ li lo m-pa yi gbéri zuju kaman saba la.

19Zaŋmiya li wuhi yi bihi. Yi yi ʒi yi yinsi puuni, yin' tɔyisimiya di yela, ka yi yi ti be luy' sheli polo bee yi yi ti dɔni bee yi yi ti yiŋisi, yin' tɔyisimiya di yela.

20Ka yi ti sab' li pa yi yinsi dunɔpayirisi zuju mini yi dunɔdaya zuju.

21Ka lala zuju che ka yi mini yi bihi dabisa ti nabi tingbon sheli Yawε ni daa po pɔri ni o ni zaŋ ti yi yaannim' la ni n-yuui nimaani kaman sagbana ni be tingbani zuγusaa shem ḥo.

22Yi yi ni doli n ni zaŋ fukumsi zalikpan' shεŋa zaa zaani ya ḥo vienyelinga, ka yuri Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo, ka dol' o soya zaa, ka zaŋ yiman' ti o,

23dindina Yawε ni kari zuliya shεb' zaa bεn be yi tooni ḥo bahi, ka yi ti deei zuliya shεb' bεn galisi ka mali kpɔŋ gari ya tinsi su.

24Yi napɔna yi ti kul no di luy' shεlikam di ni leei yi dini. Yi tintariga ni ti zanila Lebanɔn tingban' nel' ni n-zaŋ Yufretiiz Mɔyili ni hal ti paai Wulinluhili polo teeku la ni.

25So ti ku tooi zaŋ o nyɔŋu yɔn ya. Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni ti che ka yi yela gbahi yi ni yεn chaŋ tingbon sheli ni maa nim' zaa dabiεm kaman o ni daa lɔn ya alikauli shem la.

26“Nyamiya, n zaŋla alibarika mini noli dibu zali ya zuŋɔ dabisili ḥo:

27Yi yi doli Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo fukumsi zalikpan' shεŋa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ḥo, dina n-nyε alibarika maa,

28ka yi yi zaŋisi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo fukumsi zalikpana maa, ka ŋmaligi ka che n ni zaani ya ni yi doli so' sheli zuŋɔ dabisili ḥo, ka chaŋ ti jεmdi wun' shεŋa yi ni bi mi, din' mi n-nyε noli dibu maa.

29Ka Yawε yi ti zaŋ ya tahi yi ni kpεri tingbon sheli ni ni yi ti ʒini maa, yin' zaŋmiya alibarika ḥo ti tam Gεrizim Zoli zuju, ka zaŋya noli dibu ḥo mi ti tam Əbal Zoli zuju.

30Yi mi ni di bela Jɔoden Mɔyili duli zaŋ labi wulinluhili polo Keenannim' bεn be Araba la tingban' ni. Tingbani din be Giligal tooni polo m-bayı More oki tia la.

31Yi yi ti du Jɔoden Mɔyili chaŋ ti ʒi tingbon sheli Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiri ya maa ni, yi yi ti ʒini di ni ka be di ni,

32yin' doliya n ni zaŋ zaligu shεŋa zaa zaani ya zuŋɔ dabisili ḥo vienyelinga.”

Zaligu 12

Luy' yini din nyε Naawuni jεmbu shee

¹“Zaligu shëŋa yi ni yen doli vienyelinga Yawë ŋun nyé yi yaannim’ Naawuni ŋo ni zaŋ tingenbón shëli tin ya ni yi ɔini di ni saha shëli zaa yi ni yen be dunia yili mboŋɔ:

²Sayimmiya yi ni yen kari ninvuy’ shëb’ ka deei be tingenbón maa buya jembu shee zaa, din be zoya zuyu mini daboya zuyu ni ti’ maha gbina ni zaa.

³Daamiya maligu bimbina la luhi, ka wurim be buya bin’ wɔyila la, ka nyo be wuni Ashera binnana la buyim, ka lala che ka yi kpihim be yuli nimaani.

⁴Miriya ka yi ti doli soya ŋo n-jem Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo.

⁵Amaa bomiya nya Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo ni pii luy’ shëli yi zulianim’ maa zaa sani n-leeg’ o biehigu shee ni be jemd’ o nimaani la.

⁶Nimaani ka yi ni ti mali yi ni zaŋdi sara shëli nyori buyim la mini yi sara maligunima ni bina pirigibu bupia puuni vaabu yim ni yi pina ni yi ni po pori ni yi mali sara shëŋa ni yi suhuyubu sara maligunima ni yi niyi mini yi biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi bi’ shëba maligunima.

⁷Nimaani ka yi mini yi yinsinim’ ni ti di li Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo tooni, ka mali suhupielli. Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo ni niŋ alibarika niŋ yi ni yi tuuni kam zaa ni zuyu.

⁸Yi ti bi yen niŋdi kaman ti ni niŋdi shëm kpe zuŋɔ dabisili ŋo. Ti zaa kul niŋdila ti suhuri ni yu shëm,

⁹dama yi na bi paai vuhim shee mini Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo ni zaŋ luy’ shëli tiri ya maa ni.

¹⁰Yi yi ti du Jɔɔden Mɔyili n-chaq ti be Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo ni zaŋ tingenbón shëli tiri ya maa ni, ka o ti tin ya vuhim yi dimnim’ ben gili ya la zaa sani, ka che ka yi be ni alaafee,

¹¹di saha Yawë ŋun nyé yi Naawuni ŋo ni pii luy’ shëli din nyé o jembu shee, ka yi ti zaŋdi n ni zali ya binsheŋa ŋo zaa na. Yi ni ti zaŋdi sara shëli be ni zaŋdi nyori buyim la mini yi sara maligunima ni yi binyera pirigibu bupia kam yim zuyu ni yi pina ni yi ni po pori ni yi ni zaŋ pin’ shëŋa zaa ti Yawë na la.

¹²Ka yi mini yi bidibisi ni yi bipuyinsi ni yi daba ben nyé dɔbba mini payiba ni Levinim’ ben be yi tinsi ni ti mali suhupielli, dama Levinim’ maa ka tarili bee fali yi sani.

¹³Miriya ka yi ti mali yi ni zaŋdi sara shëli nyori buyim la yi ni kul paai luy’ shëlikam zaa.

¹⁴Amaa luy’ shëli Yawë ni pii yi zuliyi yini sani, nimaani kɔŋko ka yi ni ti maani be ni zaŋdi sara shëli nyori buyim maa, ka niŋmiya n ni zali ya ni yi niŋ shëlikam maa zaa nimaani.

¹⁵“Amaa saha sh̄elikam yi yi ti b̄ora, yi ni tooi k̄ori yi biŋkɔbiri ɻubi yi tin’ sh̄eŋa ni yi ni be kaman Yawε ni niŋ alibarika niŋ yi ni sh̄em; b̄en be kasi mini b̄en bi be kasi zaa ni tooi ɻub’ li kaman yi ni ɻubiri kparibuhi bee wolisi sh̄em la.

¹⁶ Amaa lee miriya ka yi ti ɻubi binʒim, ch̄eliya ka di yi m-bahi tingban’ ni kaman kom la.

¹⁷ Miriya ka yi ti di yi kawana pirigibu bupia kam ni yim zuyu bee yi wain bee yi kpam bee yi niyi ni tuui dɔyi nayibihi sh̄eba bee yi biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi bi’ sh̄eba bee yi ni po pɔri ni yi zaŋ pin’ sh̄eŋa ti bee yi suhuyubu pina bee yi pin’ sh̄eŋa din pahi ti tinsi maa ni.

¹⁸ Amaa yi mini yi bidibisi ni yi bipuyinsi ni yi daba b̄en nyε dɔbba mini payiba ni Levinim’ b̄en be yi tinsi maa ni ni ti ɻub’ li ni suhupielli Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo tooni yi tuma zaa zuyu.

¹⁹ Miriya ka yi ti niŋ Levinim’ yi bayaka saha sh̄eli zaa yi ni yεn be yi tingbɔŋ maa ni.

²⁰ “Ka Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo yi ti che ka yi tingbɔŋ maa yeligi kaman o ni lɔn ya alikauli sh̄em la, ka yi ti b̄ori ni yi ɻubi nimdi, dama nimdi kore ni ti mali ya, yi ni tooi ɻubi yi ni b̄ori li saha sh̄eli.

²¹ Ka Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo ni yεn pii luy’ sh̄eli leeg’ o jεmbu shee maa mini yi ya yi waya pam, ka yi kɔrigi yi niyi bee yi biŋkɔbbaligu sh̄eb’ Yawε ni tin ya maa kaman n ni zali ya sh̄em, dindina yi ni tooi ɻub’ li saha sh̄eli yi ni b̄ora.

²² Yi ni kul ɻubiri kparibuhi mini wolisi sh̄em, lala ka yi ni ti ɻub’ ba, b̄en ka kasi mini b̄en be kasi zaa ni tooi ɻub’ li.

²³ Nay’ kul miriya ka yi ti ɻubila binʒim, dama ʒim nyεla nyεvili, ka di bi simdi ni yi ti ɻubi nimdi mini di nyεvili.

²⁴ Miriya ka yi ti ɻub’ li, ti kpaamiya li bahi tiŋa kaman kom la.

²⁵ Di ɻubiya li, ka binshεyukam ti niŋ vienyelinga yi sani ni yi bihi sani yi kalinsi nyaanja, yi ni tum din tuhi Yawε sani zuyu.

²⁶ Amaa pin’ kasi sh̄eŋa din yi yi sanna mini yi ni po pɔri ni yi zaŋ pin’ sh̄eŋa ti dina, zaŋmiya li chanj Yawε ni yεn pii luy’ sh̄eli maa.

²⁷ Zaŋmiya yi ni zaŋdi sara sh̄eŋa nyɔri buyim la nimdi mini di binʒim mali sara Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sara maligu bimbini la zuyu. Kpaamiya yi sara maligu sh̄eŋa din kpalim binʒim bahi Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sara maligu bimbini luyili zuyu, amaa yi ni tooi ɻubi di nimdi maa dina.

²⁸ Doliya n ni zaŋ yεtɔy’ sh̄eŋa zaa zaani ya zuŋɔ dabisili ɻo vienyelinga din ni che ka binshεyukam niŋ vienyelinga yi sani ni yi bihi sani yi kalinsi nyaanja sahakam, dama yi yεn niŋdila din viɛl’ mini din tuhi Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sani.”

Sayısigu zaŋ chaŋ buya jembu polo

²⁹“Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo yi ti ku yi ni chani ni yi ti deei zuliya shεb’ tingbɔŋ maa, ka che ka yi deei tingbɔŋ maa, yi yi ti deei li ɿini bε tingbɔŋ maa ni,

³⁰yin’ miriya ka yi ti doli bε tuma, ka zana gbahi ya. Di ti bɔhiya bε wuna yεla n-yεra, “Wula ka niriba ḥo daa lee jemdi bε wuna ḥo? Ti gba bɔri ni ti jem li.”

³¹Miriya ka yi ti niŋ Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo lala, dama binshεŋa din chihira ka nyε Yawε ni je shεŋa zaa, bε niŋdi li tiri bε wuna maa, dama hal bε daa mi n-zaŋ bε bidibisi mini bε bipuyinsi nyo buyim mali bε wuna maa.

³² Niŋmiya n ni zali ya ni yi niŋ shεlikam maa zaa viεnyεlinga. Di pahiya shεli di ni bee n-yihi shεli di ni.

Zaligu 13

¹Anabinim’ bee ninvuy’ shεb’ bεn baŋdi zahima gbinni yi ka yi sanna ti wuhi ya shihirili bee alahiziba tuun’ shεli,

²ka di shiri niŋ pali, ka bε yεli ya, “Chεliya ka ti doli wun’ shεŋa (yi ni bi mi wun’ shεŋa) ka jemdi li,”

³yin’ di wumya anabinim’ maa bee bεn bandi zahima gbinni maa yεtɔya, dama Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo n-zahindi ya maa ni o nya yi shiri yuri ḥun’ Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni yi suhu zaa mini yi shihi zaa.

⁴Di simdi ka yi doli Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo, ka lumiy’ o kɔŋko sizuura, ka dol’ o zaligunima, ka deeg’ o noli, ka jemiy’ o, ka ɣe o yim.

⁵Amaa anabinim’ maa bee bεn baŋdi zahima gbinni maa, di simdi ni yi ku ba, dama bε wuhi ya ni yi zayisi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥun daa yihi ya lɔipti tingbɔŋ ni, ka tiligi ya dabitim ni la, ka lan bɔri ni bε che ka yi zaŋ Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni daa zali ya ni yi doli so’ shεl’ la bahi, dinzuyu ti yihimiya zay’ bieŋu maa yi sunsuuni.

⁶So yi kρεh’ a kɔre ashilɔni yεl’ a, “Ti jemmi wuna,” yi mini yi yaannim’ ni bi mi wun’ shεŋa, hal o yi nyεla a mabia ḥun nyε doo ka nyε a ba bia bee a ma bia bee a amanɔmar’ bidibiga bee bipuyinga bee a pay’ yura bee a zo simo,

⁷ka di nyε niriba bεn gili ya wuna, bεn be yoma bee katiŋ’ ni yinima, ka nyε bεn be dunia yay’ yini zaŋ ti kpa yay’ din’ la;

⁸yin’ miriya ka yi ti wum lala niriba maa yεligu. Di ɔonya ba nambɔŋu bee n-fa ba bahi.

⁹Amaa kumiya ba. Yinima n-nyε ninvuy’ shεb’ bεn ni be tooni bε kubu maa ni, ka sokam zaa naanyi kana ti pahi.

¹⁰Labimiya ba kuya ku, dama bε bɔrimi ni bε birigi ya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥun daa yihi ya lɔipti tingbɔŋ ni, ka yihi ya dabitim ni na la sani.

¹¹Di saha Izraelnim' zaa yi ti wum li, dabiem ni gbahi ba, ka be ku lan tum zay' biegu lala tatabo yaha.

¹²Ka yi yi ti wum ka be yeli ni Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zaŋ fɔntiŋ' shεŋa tin ya ni yi be di ni la tin' yin' ni

¹³ninvuŋ' yoya shεb' yila yi ni n-chan̄ ti chε ka tiŋ' maa nim' birigi ka yεra, 'Chεliya ka ti chan̄ ti jem wun' shεŋa yi ni bi mi,'

¹⁴di saha yin' bɔhimiya ka vihi di zuyu viεnyεliŋga; di yi shiri nyεla yεlimaŋli ni be tum din chihiri ɳo yi sunsuuni,

¹⁵yin' zaŋmiya takɔbi ku tiŋ' maa nima ka sayim tiŋ' maa zaa mini binshεyukam din be di ni hal ka zaŋ takɔb' ku be biŋkɔbirī.

¹⁶Yi ni ti layim tiŋ' maa nema zaa na ti sɔŋ palɔni n-niŋ buyim ɳyo tiŋ' maa tabili di nema maa zaa, ka di leei be ni zaŋ binsheli ɳyo buyim zaa mali sara ti Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo, ka di simdi ka yi chε ka di kul nyε dabari doya sahakam, ka so ku lan lab' me li yaha.

¹⁷Miriya ka yi ti chε ka di ni simdi ni be sayim binshεŋa la shεli ti kpalim be yi nuu ni, ka lala zuyu chε ka Yawε chε o suhuyiyisili maa, ka zɔn ya nambɔyū, ka chε ka yi zuliya nabi o nambɔzɔbo maa puuni kaman o ni daa po pɔri yi yaannim' sani shεm la.

¹⁸Deemiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo yεligu, ka doli n ni zaŋ o fukumsi zalikpan' shεŋa zaa zaani ya zuŋɔ dabisili ɳo, ka tumdi din tuhi Yawε ɳun nyε yi Naawuni maa sani.

Zaligu 14

Binshεŋa din chihiri niŋbu kuyili (Levinima 11.1-47)

¹ Yi nyεla Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo niriba, miriya ka yi ti zaŋ bini ɳmaai yimaŋa bee m-pini yi gbεri yi kpiimba zuyu.

² Dama yi nyεla Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo niriba bεn be kasi. Yawε n-daa pii ya dunia ɳo zuliya pam sunsuuni n-leeg' omaŋmaŋ' niriba.

³ Miriya ka yi di binshεŋa din chihiri dibu.

⁴ Yin' ni di biŋkɔb' shεba n-nyε niyi mini pieri ni buhi

⁵ ni muli ni wolisi ni kparibuhi ni bambuhi.

⁶ Biŋkɔbigu kam ɳun mali takarifiema din wɔrigi, ka nyε ɳun gbuγiri ɳubira, yin' ɳubimiy' o.

⁷ Amaa biŋkɔb' shεb' bεn gbuγiri ɳubira, ka be takarifiema bi wɔrigi, yin' di ɳubiya ba. Bεna n-nyε laakuma mini soonsi ni ɳɔŋa, dama be nyεla bεn gbuγiri ɳubira, amaa be ka takarifiema din wɔrigi, be nyεla bεn bi be nyam yi sani.

⁸Di ɳubiya kuruchunima, dama bɛ nyɛla bɛn mali takarifiema din wɔrigi, amaa bɛ bi gbuγiri ɳubira, dinzuyu bɛ nyɛla bɛn bi be nyam yi sani. Miriya ka yi ti ɳubi bɛ nimdi, yi mi di ti shihi bɛ zay' kpima.

⁹Yin' ni tooi di binsheŋa zaa bɛn be kom ni n-nyɛ: binsheγukam bɛn mali gɔhi mini payiri.

¹⁰Amaa binsheγukam bɛn ka gɔhi mini payiri, yin' di ɳubiya ba. Be nyɛla bɛn bi be nyam yi sani.

¹¹Yi ni tooi ɳubi noombil' kam ɳun be nyam.

¹²Amaa bɛmboŋɔ n-nyɛ di ni bi simdi ni yi ɳubi shɛba: tɔrili mini juγu ni zinyaarigu

¹³ni suligu ni banjtooŋa balibu kam zaa

¹⁴ni kahinjkɔyū balibu kam zaa

¹⁵ni taataa ni yuŋ nooŋa ni teeku ni layipieliga ni wubiga balibu kam

¹⁶ni vikpiluyu mini viyu zay' titali ni kulinoo

¹⁷ni tingban' nel' ni viyu ni jukangba ni kulijuγu

¹⁸ni shinshingooro ni wɔγivaana balibu kam ni napakoli ni zɔŋ.

¹⁹Binneembihī zaa bɛn mali kpiŋkpama nyɛla bɛn nyɛ dayiri bini yi sani, ka di bi simdi ni yi ɳub' ba.

²⁰Ka binsheb' bɛn mali kpiŋkpama ka be nyam, yin' ɳubimiya ba.

²¹Binsheγukam ɳun kpi nyiŋgo' muni, yin' di ɳubiy' o, yi ni tooi zaŋ o ti tinzunnim' bɛn be yi tinsi ni ka bɛ ɳubi bee yi ni tooi zaŋ o kɔhi tinzun nira zuγu, dama yinima nyɛla Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ niriba bɛn be kasi. Miriya ka yi zaŋ bubil' ma bihim duγ' o.

Pirigibu bupia zuγu yim zaligu

²²Di simdi ni yi yihi yi ni kpuyi atam sheli yi puri ni pirigibu bupia puuni yim zuγu zali yuuni kam.

²³Di simdi ni yi ti di li la Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ tooni o ni pii luy' sheli ni bɛ jemd' o la. Yi ni tooi di yi puri atam pirigibu bupia zuγu yim mini yi wain ni yi kpam ni yi niyi mini yi biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi bi' shɛb' zaa din ni che ka yi bɔhim Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ sizuura lubu sahakam.

²⁴Amaa Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ yi niŋ alibarika niŋ yi ni, ka yi biɛhigu shee wɔγa, ka yi ku tooi zaŋ li chan nimaani, ka di nyɛla Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ ni pii tin' sheli ni bɛ jemd' o nimaani wɔγilim maa zuγu,

²⁵dindina yin' zaŋmiya li kɔhi deei liyiri n-zaŋ liyiri maa mali chan Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ ni pii luy' sheli ni bɛ jemd' o maa

²⁶nti zaŋ li da yi suhu ni bɔri sheli; yi ni tooi da niyi bee pieri bee wain bee dam din mali kpion bee yi suhu ni kul bɔri sheli, ka yi mini yi yinsinim' ti di li nimaani Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ tooni, ka layim mali suhupielli.

²⁷Miriya ka yi ti tam Levinim' bɛn be yi tinsi maa ni la yεla, dama bε ka tarili bee fali yi sani.

²⁸Yuma ata kam puuni, zaŋmiya yi puri atam pirigibu bupia zuyu yim sɔŋ yi tinsi ni,

²⁹ka Levinim' bɛn ka tarili bee fali yi sani la mini tinzunnim' bɛn be yi sani ni kpibisi ni pakoya bɛn be yi tinsi ni gba di n-tiyi, ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ niŋ alibarika niŋ yi tuma zaa ni.

Zaligu 15

Yuun' sheli din pahir' ayopɔin

(Levinima 25.1-7)

¹Yuma ayopɔin kam ni di simdi ni yi ku sama.

²Yi ni yεn niŋ shem ku li m-bɔŋɔ: Dunkam samli dol' o ʒiʒiinikpee, ɳun' kum' li, ka di lan yεli ni o ʒiʒiinikpee maa yom' li, dama bε moli Yawε ni zali ni bε kum' sama saha sheli molo.

³Tinzun' nira yi di a samli, a ni tooi bɔh' o dee' li, amaa a mabia ɳun be yi ʒilel' ni ɳuna, di simdi ni a ku san' sheli din be a min' o sunsuuni.

⁴Binsheli ti ku pooi yi ni so, dama Yawε shiri niŋ alibarika niŋ yi ni ɳun' Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni zaŋ tingbɔn sheli tin ya ni yi ʒini maa ni.

⁵Yi yi ni deei Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ noli, ka dol' o fukumsi zaligu shεŋa zaa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ɳɔ vienyεliŋga,

⁶Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ yi ti niŋ alibarika niŋ yi ni kaman o ni lɔn ya alikauli shem la, yi ni ti dihi zulianim' pam samli; amaa yinim' ti ku paŋ sheli. Yi ni ti su zulianim' pam, amaa bɛn' ti ku sun ya.

⁷So yi be yi ni n-nyε ɳun ka, ka nyε yi ʒilel' ni nira m-be yi tin' shel' ni Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni zaŋ tingbɔn sheli tin ya maa ni, yin' di kuuya yi nini niŋ' o bee n-kpibi yi nuu zaŋ chaŋ yi ʒiʒiinikpee ɳun ka maa polo.

⁸Amaa yin' teemiya yi nuu n-zaŋ o ni bɔri sheli maa paŋ o ni yi suhu zaa ka di say' o, hal di yi kul nyε shelikam.

⁹Miriya ka yi ti zaŋ biɛm tɛha kpεhi yi suhu ni, ka yεli ni yuun' sheli din pahir' ayopɔin ka nyε samli kubu yuuni la bi lan waya, ka di zuyu chε ka yi kuui yi nini niŋ yi ʒiʒiinikpee ɳun ka maa, ka bi ti o sheli. Yi ʒiʒiinikpee maa yi fabili niŋ Yawε, yi ni kpe taali ni.

¹⁰Timiya ni yi suhu zaa, ka yi yi yen niŋ li yin' di ŋumdiya yi kparima ni, dama dimbɔŋɔ n-ni chɛ ka Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋo niŋ alibarika niŋ yi tuma mini yi ni niŋdi shɛlikam ni.

¹¹Nandaamba kul ku kɔŋ dunia ŋo ni, dinzuyu ka n zali ya, "Teemiya yi nuu n-tim' faranim' mini yi ʒiʒiinitab' bɛn nyɛ nandaamba bɛn be yi tiŋgbɔŋ ni pina."

Bɛ ni yen niŋdi daba shɛm

(Yibu 21.1-11)

¹²Bɛ yi kɔhi a ʒilel' ni Yehudia doo bee paŋa a zuŋu, ka o tum tuma ti a yuma ayɔbu, yuun' sheli din pahira ayopɔin ni, nyin' bahimi dilana ka o chaŋ.

¹³Ka a yi bahi a dabili ni o chaŋ, nyin' di chɛ ka o chaŋ ni nu' zaŋa.

¹⁴Di simdi ka a ti o Yawɛ ŋun nyɛ a Naawuni ŋo ni ti a binshɛŋa zaa la ni sheli. A ni tooi piig' a biŋkɔbbaligu ti o bee a puu atam bee a wain tɔyiri bɔyili ni wain ti o ni a suhu zaa.

¹⁵Teemiya ni yi daa nyɛla daba ljipti tiŋgbɔŋ ni, ka Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋo daa fan ya bahi, dinzuyu ka n zaani ya zaligu ŋo zuŋɔ dabisili ŋo.

¹⁶Amaa a dabili maa yi yel' a, 'N ku chaŋ ka chɛ a, ka di nyɛla o ni yur' a mini a yinjima yi ni gbib' o vienyelinga zuŋu,

¹⁷dindina nyin' bom' peenkpaa n-zaŋ o tibili tabili dunoli naŋgbanyee n-chib' li voli, ka o nyɛ a dabili sahakam. Zaŋ chaŋ a dabili ŋun nyɛ paŋ' gba polo, di simdi ni a niŋ o lala.

¹⁸Ka a yi yen bah' o ka o chaŋ, nyin' di chɛ ka di muys' a, dama o tum tuma yuma ayɔbu ti a, ka di gar' a ni di yen zaŋ lay' sheli bu padiriba paa ʒii buyi, ka Yawɛ ŋun nyɛ a Naawuni ŋo niŋ alibarika niŋ a tuuni kam ni.

Nayibihi tuuli mini piɛbihi tuuli

¹⁹Yi niyi ni tuui dɔyi nayilabihi shɛb' mini yi biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi zay' la' shɛb' zaa, yin' zaŋmiya ba ti Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋo. Di zaŋya yi nayilabihi tuulinim' tum tuma, yi mi di chɛnya yi biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi bi' shɛb' kɔbiri.

²⁰Di simdi ni yi mini yi yinsinim' ti zaŋdi ba chani Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋo ni pii luy' sheli ni bɛ jɛmd' o maa nti kɔriti ba ŋubiri Yawɛ tooni yuuni kam.

²¹Amaa o yi mali daŋa, ka di nyɛ dan' titali, kaman o yi nyɛ napombara bee o yi nyɛ zoma, yin' di zaŋy' o mali sara ti Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋo.

²²Yi ni tooi ŋub' ba yi tinsi ni, bɛn be nyam mini bɛn bi be nyam zaa yi ni tooi ŋub' ba kaman yi ni kul ŋubiri kparibuhi mini wolisi shɛm la.

²³Amaa miriya ka yi ti ŋubi bɛ ʒim; yi ni ti kpaai li mi bahi tiŋban' ni kaman kom la.

Zaligu 16

Yayigari
(Yibu 12.1-20)

1Puhimiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo Yayigari chuyu Abib goli ni, dama Abib goli maa ni yun ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo daa yihī ya ljipti tingbōn ni.

2Di simdi ni yi ti zaŋ biŋkɔbbihi bee niyi mali Yayigari chuyu sara ti Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo luy' sheli ɳun' Yawε ni pii ni be jemd' o la.

3Miriya ka yi ti ɳubi di mini dabindi ni be binshelikam ni. Yi ni ti ɳubila di mini bɔrɔbɔro din ka dabindi daba ayopɔin, ka di nyε nahiŋgu bɔrɔbɔro, dama yi daa kul niŋla yomyom yi ljipti tingbōn ni din ni che ka yi teeri yi ni daa yi ljipti dahin' sheli maa yela yi nyevili ni zaa.

4Di ti cheleya ka so nya dabindi yi sani daba ayopɔin ɳo puuni, yi ni be luy' shelikam zaa bee n-che ka yi ni kɔrigi biŋkɔb' so dabisi tuuli dali maa nimdi zani yuŋ hal ti neei bieŋy.

5Miriya ka yi ti mali Yayigari chuyu sara maa Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zaŋ tin' shεŋa tin ya maa tin' sheli ni.

6Amaa ti malimiya li la luy' sheli Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni pii ni yi jemd' o nimaani kɔŋko, ka yi ni ti mali Yayigari chuyu sara maa zaawuni wuntan' luhili saha, yi ni daa yi ljipti tingbōn ni dahin shεl' la saha.

7Ka yi yi ti duyi li ɳubi luy' sheli Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni yεn pii maa n-yi bieŋy asiba, yin' labimiya yi suya ni.

8Yi ni ti ɳubiri la bɔrɔbɔro din ka dabindi la hal ni daba ayɔbu, ka dabisi' sheli din pahir' ayopɔin dali, di simdi ni yi ti layim jem Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo, ka di ti tumiya tuun' sheli dindali maa.

Puri atam kpuyibu chuyu
(Yibu 34.22; Levinima 23.15-21)

9Yi yi ti piligi kachεyū dahin' sheli, yin' piligimiya kali dindali maa hal ni bakɔi ayopɔin,

10di saha ka yi ti puhi dakulɔdakulo chuyu, ka zaŋ yi suhuyubu pina kaman Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni niŋ alibarika nin yi ni, ka yi nya shelikam na.

11Ka yi mini yi bidibisi ni yi bipuyinsi ni yi daba bɛn nyε dɔbba ni yi dabipayiba ni Levinim' bɛn be yi tinsi ni ni saamba ni kpibisi ni pakoya bɛn be yi sani ti mali suhupielli Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo tooni, luy' sheli ɳun' Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni yεn pii leeg' o jembu shee maa.

12Teemiya ni yi daa nyela daba ljipti tingbōn ni, ka doliya zaligunim' ɳo vienyεliŋga.

Suya tibu chuyu
(Levinima 23.33-43)

¹³Yi yi ti kpuyi yi puri atam, ka kahim yi wain naai, yin' zaŋmiya daba ayopɔin puhi suya tibu chuyu.

¹⁴Ka yi mini yi bidibisi ni yi bipuyinsi ni yi daba bɛn nyɛ dɔbba ni yi daba bɛn nyɛ payiba ni Levinima ni kpibisi ni pakoya bɛn be yi tinsi ni ti puhi chuyu maa ni suhupielli.

¹⁵Zaŋmiya daba ayopɔin puhi chuyu maa Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni yɛn pii luy' sheli maa, dama Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni niŋ alibarika niŋ yi puri atam mini yi ni tum tuun' shelikam zaa ni. Ka di simdi ni yi shiri puhi chuyu maa.

¹⁶Yi zuliya ni dɔbba zaa ni layim Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo sani o ni yɛn pii luy' sheli maa buta yuuni puuni. Bɔrɔbɔro din ka dabindi chuyu puhibu ni mini dakulɔdakulo chuyu puhibu ni ni suya tibu chuyu puhibu ni. Di bi simdi ni bɛ ti ka Yawɛ sanna ni nu' zaŋ.

¹⁷Di simdi ni sokam ti ti o yaa tariga kaman Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni niŋ alibarika niŋ o ni shɛm.

Yelimanlı saria karibu soli

¹⁸Piimiya sariakaritiba mini tuma kpamba Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni zaŋ fɔntin' shɛŋa tin ya maa zaa ni kaman yi daŋdaŋ ni nyɛ shɛm, ka bɛ ti doli zaligu soli maani niriba yɛla.

¹⁹Miriya ka yi ti ti nimmira yelimanlı, yi mi di ti zaŋ gaŋbu bee birapu dibu kρehi yi bebu ni, dama birapu dibu nyɛla din che ka baŋda nina bi ne, ka che ka bɛn mali yelimanlı kɔŋdi yelimanlı.

²⁰Kul doliya zaligu ni wuhi shɛm kɔŋko din' ni che ka yi be, ka ti ɣini Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni zaŋ tiŋgbɔn sheli tiri ya maa ni.

²¹Miriya ka yi ti sa Ashera tia bayili yi ni ti yɛn me Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo sara maligu bimbin' shel' la.

²²Yi mi miriya ka yi ti zaŋ kuya me binwɔyinli zali, dimboŋɔnim' nyɛla Naawuni ni je shɛŋa.

Zaligu 17

¹Miriya ka yi ti zaŋ nahu bee piɛgu ɻun mali daŋ' mini binsheγukam din bi niŋ kamaata mali sara ti ɻun' Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo, dama di nyɛla din chihiri ɻun' Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo sani.

²Yi yi ti nya ka doo bee paya ɻun be yi ni tum tuumbiɛgu ɻun' Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo sani, ɻun' Yawɛ ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni zaŋ tin' shɛŋa tin ya ɻo tin' shel' ni m-birig' o daalikauli la,

³ka di nyɛla o chaŋmi ti jɛm wuna, di yi nyɛla wuntaŋa bee goli bee saŋmarisi din nyɛ din chihiri n san' la,

⁴bε yi yeli ya di yela bee yi yi wum di yela, ka yi vihi li vienyelinga, ka di nyela yelimanli ni din chihiri maa shiri tumiya Izrael tingbɔŋ ni,

⁵dindina yin' zaŋmiya do' so bee pay' so ɻun tum tuumbieyu maa ti zali tŋ' maa dunɔdali gbini n-labi doo maa bee paya maa kuya ku o.

⁶ Niriba ayi bee niriba ata yi di shɛhira yin' kumi'y' o. Miriya ka yi ku nira ninvuy' yino kɔŋkɔ shɛhira dibu zuyu.

⁷ Di simdi ni shɛhiranim' maa n-nye ninvuy' shɛb' bɛn ni daŋ zaŋ be nuhi niŋ be ni yɛn ku ninvuy' so maa kubu ni, di nyaanja ka sokam naanyi zaŋ be nuhi kpɛhi di ni. Lala ka yi yɛn niŋ yihī zay' biɛyu maa yi sunsuuni.

⁸Ninvuy' kubo yɛtɔy' shɛli yi ti beni, ka di ɻmaabu to yi sani bee zaŋ chan nir' ni su binshɛli polo bee yɛtɔy' shɛli zaŋ chan nir' lir' o kpee polo bee naɔgbankpeeni yɛtɔy' shɛli din be yi tinsi maa ni, di saha yin' zaŋmiya li yomyom tahi Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni yɛn pii tin' shɛli ni

⁹nti mali Levi nir' ɻun nyɛ maligumaana mini sariakarita ɻun be tuma ni di dabisa maa ni saawara, ka bɛ ti wuhi ya yi ni yɛn ɻmaai yɛtɔya maa shɛm.

¹⁰Kul niŋmiya bɛ ni wuhi ya ni yi ɻmaai yɛtɔya maa shɛm Yawε ni pii tin' shɛl' maa ni, ka doliya bɛ ni wuhi ya ni yi niŋ shɛlikam zaa vienyelinga.

¹¹Di simdi ni yi doli bɛ ni kahigi zaligu maa wuhi shɛm bee bɛ ni ɻmaai yɛtɔya maa shɛm. Di ti ɻmaligiya kpa yi nudirigu polo bee yi nuzaa polo ka che bɛ ni ɻmaai yɛtɔya maa shɛm tin ya.

¹²Ninvuy' so yi ti yi n-zani ni o zayisi Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni pii maligumaana so bee sariakarita so zali nimaani yeligu maa, bɛn' kum dilana. Lala ka yi yɛn niŋ yihī zay' biɛyu maa Izrael tingbɔŋ ni.

¹³Ka niriba zaa wum di yela, ka dabiɛm gbahi ba, ka bɛ ku lan niŋ tipawumli yaha.

Wuhibu zaŋ chan Naa polo

¹⁴ Yi yi ti paai Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni zaŋ tingbɔŋ shɛli tin ya maa ni ti dee' li su n-ʒini di ni ka yeli, "Ti ni bo naa ka o su ti kaman zuliya kam bɛn gil' ti ɻo ni mali nanim' shɛm,"

¹⁵yelimanli, yi ni tooi zaŋ Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ɻo ni pii ninvuy' so n-leei yi naa ka o sun ya. Yi ni tooi zaŋ yi zuliya ni nira n-leei yi naa. Miriya ka yi ti zaŋ tinzun nira ɻun pa yi mabia n-leei yi naa.

¹⁶Hal di yi niŋ lala ɻun' di layim yuri pam lo bee n-che ka niriba maa labi ljipti ni bɛ ti layim yuri pam na ti pahi; dama Yawε daa yeliya, "Di lan labiya nimaani yaha."

¹⁷Di mi bi simdi ni o ti kpuyi payiba pam niŋ o payiba, di yi niŋ lala o suhu ni lɛbigi. O mi di ti va anzinfa bee salima pam mali.

¹⁸Ka o yi ti ȝin' o nam ȝiishee, ȝun che ka be yaai zaligu ȝo niŋ litaafi ni Levinim' ben nyε maligumaaniba la ninni ti o,

¹⁹ka di be o sani, ka o karindi li dabisili kam o biεhigu ni din ni che ka o bɔhim Yawε ȝun nyε o Naawuni ȝo sizuura lubu, ka doli yetɔy' shεŋa din be zaligu ȝo ni mini zaligu shεŋa din pahi viεnyεliŋga.

²⁰Ka lala che ka o ku duh' omaŋ' yay' o mabihi maa sani, ka mi ku birigi fukumsi zaligu maa n-kpa nudirigu polo bee nuzaa polo din ni che ka o min' o zuliya ti di nam yuui Izrael tiŋbɔŋ maa ni.

Zaligu 18

Maligumaaniba tarili

¹Levinim' ben nyε maligumaaniba la, Levi zuliya niriba maa zaa ti ku mali tarili bee fali Izrael tiŋbɔŋ ni, be ni ti dirila sara binshεŋa din nyε Yawε dini.

²Amaa be ku mali fali be mabihi sani, Yawε n-nyε be fali kaman o ni daa lo ba alikauli shεm la.

³Maligumaaniba ni su sheli niriba maa sani n-nyε: Ȑunkam yεn mali sara, ka di nyεla nahu bee piεyu, di simdi ka o yihi bimbɔyigbini mini yεno ni bimpuli ti maligumaana.

⁴Zaŋmiya yi kawaan' danja mini yi wain danja ni yi kpa' danja ni yi ni tuui che biŋkɔbiri kɔb' shεŋa ti o.

⁵Dama Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo m-pii Levi yi zuliya zaa ni ni o min' o bihi zani zaŋ ȝun' Yawε yuli tumdi tuma sahakam.

⁶Levi zuliya ni nira yi yi tin' shεl' ni o ni pun be Izrael tiŋbɔŋ ni n-ka Yawε ni yεn pii luy' sheli na (ka o mi ni tooi kana o ni bɔri saha sheli),

⁷dindina o ni tooi zaŋ Yawε ȝun nyε o Naawuni ȝo yuli tum tuma kaman o Levi tab' zaa ni zaani Yawε tooni tumdi tuma nimaani shεm.

⁸Ka be zaa dihili ni ti nyεla dεde hal be ni mali tarili be dɔyiriba ni kɔhiri be dan ni neen' shεŋa ni la zaa yoli.

Sayisigu zaŋ chaŋ chεfiritali tuma polo

⁹Yi yi ti paai Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni zaŋ tiŋbɔŋ sheli tiri ya maa ni, yin' miriya ka yi ti tumdi zuliya shεb' ben be nimaani tuun' shεŋa din tumbu chihiri la.

¹⁰Yi ni so miri ka o ti zaŋ o bidibiga bee o bipuyiŋga nyo buyim mali sara bee n-ŋmeri bihigu bee m-buyiri bayá bee n-nyε bɔha bee bukpaha

¹¹bee n-niŋdi shiriku bee n-nyε dɔdihira bee kpilikparisilana.

¹²Dama Ȑunkam niŋdi dimbɔŋɔnima nyεla Yawε ni bi bɔri so, binyεra din chihiri ȝo ninbu zuyu ka Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo dan kariti ba maa.

¹³ Di simdi ni yi kul ȝe Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo yim.

Naawuni lo alikauli ni o ni tim anabi na

¹⁴Dama yi ni yεn kari zuliya shεb' maa nyεla bεn doli bayisi mini bihiñmeriba yεligu, amaa yinim' bεna, Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo bi sayi ni yi niñ lala.

¹⁵ Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni ti che ka anabi yi yimañmañ' niriba ni na kaman n ni be shεm ȝo, ti wummiya anabi maa yεligu.

¹⁶Yi ni daa suhi Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo dahin' shεli yi ni daa layim Sinai Zoli gbini la yεli shεm m-bɔñɔ, "Ti yi lan wum Yawε ȝun nyε ti Naawuni ȝo kukoli pahi bee n-nya buyim titali ȝo yaha, ti ni kpi."

¹⁷Di saha ka Yawε daa garigi yεli ma, "Bε ni yεli shεm maa tuhiya.

¹⁸N ni che ka anabi ȝun be kaman nyini ȝo yi bεmañmañ' niriba maa ni na m-be bε sani, ka n zañ n zilinli niñ anab' maa nol' ni, ka o ti yεri ba n ni zal' o ni o yεli ba shεlikam zaa.

¹⁹Ka ȝunkam ti zayisi anab' maa ni yεn zañ n yuli tɔyisi yεtɔy' shεŋja maa wumbu, mmañmañ' ni ti kari dilan' saria.

²⁰Amaa anabi so ȝun ti zañ wuna yuya tɔyisiri yεtɔy' bee anab' so ȝun zañ n yuli tɔyisiri yεtɔy' shεŋja n ni bi zal' o ni o tɔyisi, di daanab' maa ni kpi.

²¹Yi ni tooi bɔhi yimañja, 'Wula ka ti lee yεn niñ bañ yεtɔy' shεli Yawε ni bi yεli?'

²²Anabi yi zañ Yawε yuli tɔyisi yεtɔy' shεli ka di bi niñ bee ka shεli bi wuhi ni di nyεla yεlimañli, di pala Yawε ni yεli yεtɔy' shεli: Anabi maa n-kul ȝme nyɔyu n-tɔyisi yεtɔy' maa; yin' di che ka dabiem mali ya.'

Zaligu 19

Tin' shεŋja nir' ni yεn zo n-kuli tiligi

(Kalinlinima 35.9-28; Jɔshua 20.1-9)

¹Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo yi ti kari ȝun' Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni zañ zuliya shεb' tiñgbɔñ tiri ya maa, ka yi yihi ba, ka ȝini bε fɔntinsi ni n-kpe m-be bε yiya ni,

²yin' piimiya fɔntins' ata Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni zañ tiñgbɔñ shεli tiri ya ni yi su maa ni.

³Yi ni ti ȝma solɔri pirigi Yawε ȝun nyε yi Naawuni ȝo ni zañ tiñgbɔñ shεli tiri ya ni yi su maa yaya ata zuyu, ka ȝunkam ti ku ninsala ni tooi zo n-kuli di zay' yin' ni.

⁴Dimbɔñɔ ni ti nyεla ninvuy' so ȝun ku ninsala ni yεn zo n-kuli luy' shεli tiligi. So yi bi yuri ka ku o kpee ka di mi pala dimdi pun bela bε niriba ayi maa sunsuuni.

⁵Di yi nyela nir' min' o kpee chanla mɔyu ni ni bε ti ɔma dari, ka o ti yaai kpaŋ ni o ɔmaai tia luhi, ka kpan zuyu ɔo n-ɔme o kpee maa ka o kpi, ɔun ku o maa ni tooi zo n-kuli fɔntinsi ɔo tin' yin' ni tiligi.

⁶Amaa tiŋ' maa shee yi waya, ɔun yεn bɔhi bieri maa ni ti zo m-paag' o ni suhuyiyisili pam n-ku ɔun ku nir' maa, hal bε ni bi kari saria n-wuhi ni o simdila kubu maa, dama dimdi pun bi be bε niriba ayi maa sunsuuni.

⁷Dinzuyu ka n zali ya ni yi piim' fɔntins' ata maa.

⁸Yawε ɔun nyε yi Naawuni ɔo yi ti chε ka yi tiŋgbɔŋ yεlegi kaman o ni daa lo yi yaannim' alikauli shεm la,

⁹ka yi yi ti doli n ni zaani ya zaligu shεŋa zaa zuŋɔ dabisili ɔo vienyelinga, ka yuri Yawε ɔun nyε yi Naawuni ɔo ka dol' o soya sahakam, dindina yi ni tooi pii fɔntins' ata pahi tins' ata maa zuyu,

¹⁰ka lala chε ka yi ku ku ninvuy' shεb' bεn ka taali Yawε ɔun nyε yi Naawuni ɔo ni zaŋ tiŋgbɔŋ shεli tiri ya ni yi su maa ni, ka di zuyu chε ka ɔim yihibu taali ɔi yi zuyu.

¹¹Amaa dimdi yi be so min' o kpee sunsuuni, ka o do' n-gu o nti chan ti lir' o ku dilana ka zo n-kuli fɔntinsi ɔo tin' yin' ni,

¹²dindina ɔun ku nir' maa ya kpamba bεn' timmi tiŋ' maa ni ti zaŋ o na ti ti ɔun yεn bɔh' o bieri, ka bε ku o.

¹³Miriya ka yi ti zo o namboyu. Amaa yihimiya ninvuy' so ɔun ka taali maa ɔim yihibu taali Izrael tiŋgbɔŋ ni din ni chε ka binshεyukam niŋ vienyelinga yi sani.

Kurimbuni tiŋban' tarisi

¹⁴Ka yi yi ti be Yawε ɔun nyε yi Naawuni ɔo ni zaŋ tiŋgbɔŋ shεli tiri ya ni yi su maa ni, yin' ti miriya ka yi vuyi yi kpee tiŋgbani tariga kpaa din nyε kurimbuni ha niriba ni daa kpa shεli, ka di be bε ni yεn piri tiŋban' shεŋa tin ya la ni.

Zaŋ chan shεhira dibu polo

¹⁵Ninvuy' yino shεhira dibu bi sayi ni bε wuhi ni nir' mali taali bee galimi zaŋ chan taali shεlikam tumbu polo nayila niriba ayi bee niriba ata shεhira dibu ka yi ni doli n-wuhi ni nir' mali taali.

¹⁶Shεhira dira ɔun nyε nia biεyulana yi kana ti wuhi ni so tum tuumbieyu,

¹⁷dindina bε niriba ayi bεn mali yεtɔya maa bεn' cham' Yawε tooni maligumaaniba mini sariakaritiba bεn be tuma ni di saha maa sani.

¹⁸Ka sariakaritiba maa ti vihi li vienyelinga, shεhira maa yi nyela ɔiri shεhira zaŋ chan o kpee maa polo,

¹⁹dindina yin' niŋmiya ɔiri shεhiralan' maa kaman o ni di lo ni o niŋ o kpee maa shεm maa, ka di zuyu chε ka yi yihi zay' biεyu maa yi sunsuuni.

²⁰Ka bən kpalim wum li, ka dabiəm gbahi ba, ka tuumbieyu lala tatabo ku lan tum yi sunsuuni yaha.

²¹Miriya ka yi zo nambɔ̄yu, di ni ti nyela nyevil' la nyevil, nin' la nini, nyin' la nyini, nuu la nuu, napɔ̄ŋ la napɔ̄ŋ.

Zaligu 20

Zaŋ chan̄ tɔ̄bu tuhibu polo

¹Yi yi ti lo tɔ̄b' chan̄ ni yi ti tuhi yi dimnima, ka nya bε yuri mini bε chechεbunsi ni bε tɔ̄bbihi bən galisi pam gari yi tɔ̄bbihi, yin' di che ka dabiəm mali ya. Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳun daa yihi ya Ijipti tingbɔ̄ŋ ni na la be yi sani.

²Ka yi yi ti yεn kpe tɔ̄b' maa tuhibu ni, yin' chεliya ka maligumaaniba kana ti zani tooni n-tɔ̄yisi tɔ̄bbihi maa

³yεtɔ̄ya yεli ba, "Izraεlnima wummiya, yi vu m-miri ni yi ti tuhi yi dimnim' zuŋɔ̄ dabisili ɳɔ̄. Di chεliya ka yi suhuri zohira bee n-zɔ̄riya dabiəm bee n-che ka yi ni zohira bee n-zɔ̄ri ba dabiəm.

⁴Dama yi mini Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ̄ n-yεn chan̄ ti tuhi yi dimnim' maa, ka o che ka yi di nasara."

⁵Di nyaanja ka sapashin' kpamba mi tɔ̄yisi tɔ̄bbihi maa yεtɔ̄ya yεli, "So beni m-me yili palli ka na bi suhi Naawuni ka kpe di ni? O labimi kul' o yili maa ni, di pa sheli ka o ti lu tɔ̄b' maa ni ka so ti suhi Naawuni ka kpe o yili maa ni.

⁶Ka yi ni ɳuni n-lee ko o wain tihi puu ka na bi di di wala? Dilan' labimi kul' o yin̄a, di pa sheli ka o ti lu tɔ̄b' maa ni ka so di di nyayisim maa.

⁷Ka yi ni ɳuni n-lee bo paya ka bε na bi kulis' o na? Dilan' labimi kuli yin̄a, di pa sheli ka o ti lu tɔ̄b' maa ni ka so kpuγ' o pay' maa."

⁸Sapashin' kpamba maa ni lan yεli tɔ̄bbihi maa yaha, "Dabiəm yi gbaai so bee so suhu yi fuŋ, dilana ɳun' labimi kul' o yin̄a, di yi pa lala o ni che ka o tab' suhuri fuŋ kaman o suhu ni fuŋ shεm maa."

⁹Ka sapashin' kpamba maa yi tɔ̄yisi tɔ̄bbihi maa yεtɔ̄ya maa naai, sapashinnim' bεn' leemi bεn su tɔ̄bbihi maa fukumsi.

¹⁰Yi yi ti chan̄ ni yi ti tuhi tinsheenima, yin' tɔ̄yisimiya ba suhumahili yεtɔ̄ya.

¹¹Ka bε yi sayi suhumahili yεtɔ̄ya maa, ka zaŋ bεmaŋ' tin ya, dindina ninvuy' shεb' bεn be nimaani zaa ni tum dabitim tuma tin ya.

¹²Amaa tiŋ' maa nim' yi bi zaŋ bεmaŋ' tin ya ni suhumahili, ka lo tɔ̄bu ni bε tuhi ya, dindina yin' teemiya gili tiŋ' maa,

¹³ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ̄ yi ti zaŋ tiŋ' maa niŋ yi nuu ni, yin' zaŋmiya takɔ̄bi ku dɔ̄bba zaa.

¹⁴Ka yi ni tooi zaŋ payiba mini biliéri ni niyi ni binshεyukam din be tiŋ' maa ni zaa leei yi ni tuhi tɔbu di neen' shεŋa. Yi ni tooi di Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni zaŋ yi dimnim' neen' shεŋa tin ya maa.

¹⁵Lala ka yi ni ti niŋ yi mini tiŋ' shεŋa din wɔya ni taba, ka pa zuliya shεb' bɛn be kpe ɳɔ tinsi la nima.

¹⁶Amaa di yi nyε Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni zaŋ' ninvuy' shεb' tinsi tiri ya ni yi su maa ni, yin' di ti chεnya binvuhirigu kam;

¹⁷kumiya bε zaa, Hitinim' mini Amorinim' ni Keenannim' ni Perizinim' ni Hivinim' ni Jεbusinima kaman Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni zali ya shεm.

¹⁸Dina n-ni chε ka bε ku wuhi ya ka yi tum bε ni tumdi tuun' shεŋa zaa tiri bε buŋa ka di nyε din chihiri la, ka di zuŋu chε ka yi ti tum alahichi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ sani.

¹⁹Yi yi ti teei gili tin' shεli ni yi tuhi deei li ka di ti yuui, yin' di ɳmahи di tiwala tihи bahi. Yi ni tooi di di wala, amaa miriya ka yi ti ɳmahи li luhi. Tihi din be puri ni maa nyεla ninsalinima ka yi kana ti teei gil' li?

²⁰Yi ni tooi ɳma ti' shεŋa yi ni mi ka di bi wandi wala. Yi ni tooi ɳma li n-zaŋ li mali bindura tabili tiŋ' maa gooni din ni chε ka yi tooi kpe di ni ti nyan ba.

Zaligu 21

Zaŋ chaŋ ninvuy' kubo din yεla bi luhi polo

¹Yi yi nya ka ninsal' kpi n-do mɔyu ni ka yi bi mi ɳun ku o, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni yen zaŋ tingbɔn shεli tin ya ka yi su li maa ni,

²dindina yi kpamba mini sariakaritiba bɛn cham' ti buyisi o ni do luy' shεli maa zaŋ chaŋ fɔntin' shεŋa din miri nimaani wɔyilim,

³ka fɔntin' shεli din ti miri kpim' maa ni do luy' shεli maa kpamba ni bo nayisa' so bε ni na ɿi n-zaŋ tum tuma bee n-zaŋ dapua pa o nyiŋgoli zuŋu.

⁴Ka fɔntiŋ' maa kpamba zaŋ nayisaa maa chaŋ vinvamlı ni kulibɔŋ shεli din kom zɔr' ni, ka so na ɿi n-ko nimaani bee m-biri binshεli nimaani nti kabi nayisaa maa nyiŋgoli vinvamlı maa ni.

⁵Di saha ka maligumaaniba bɛn nyε Levi bidibisi la ni kana, dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ m-pii ba ni bε tumd' o tuma, ka zaŋdi ɳun' Yawε yuli suhirı alibarika niŋdi niriba ni, ka bε ni yεli shεm n-nyε din ɳmaari naŋgbankpeeni mini tab' liribu yεtɔya zaa.

⁶Ka tin' shεli din miri kpim' maa ni do luy' shεli maa kpamba zaa ni payi bε nuhi bahi bε ni kabi nayisa' so nyiŋgoli vinvamlı maa ni la zuŋu

⁷ka yεli, "Ti nuhi ka doo ɳɔ ɿim yihibu ni bee n-di di shεhira.

⁸Yawε, di zaŋ a niriba Izraelnim' bɛn nyε a ni tiligi shεb' nɔ̄ taali; ka di chε ka ɲun ka taali nɔ̄ ʒim yihibu taali be a niriba Izraelnim' sunsuuni." Di saha ka bε ni yi ʒim yihibu taali ni.

⁹Lala ka yi ni ti niŋ n-yihi ɲun ka taali maa ʒim yihibu taali yi sunsuuni. Dama di simdi ni yi niŋ din tuhi Yawε sani.

Zaŋ chaŋ bε ni tuhi tɔ̄bu gbahi pay' shεb' polo

¹⁰Yi yi ti lo tɔ̄bu chaŋ ni yi ti tuhi yi dimnima, ka Yawε ɲun nyε yi Naawuni nɔ̄ zaŋ ba niŋ yi nuu ni, ka yi gbahi ba daba,

¹¹di yi niŋ ka a nya pay' vielli yi ni gbahi shεb' daba maa ni, ka bɔ̄ri ni a zaŋ o leeg' a paya,

¹²ka zaŋ o kuli a yiŋa, di simdi ka o pini o zuyu, ka ɳmah' o nyinyεhi,

¹³ka yeeg' o dabitim binyεrigu, ka o niŋ a yiŋa goli muni n-kum o banim' min' o manim' kuli. Dimboŋo nyaanja a ni tooi zaŋ o niŋ a paya, ka a leeg' o yidana ka o mi leeg' a paya.

¹⁴Amaa a nini yi ti bi tiy' o, nyin' bahim' o ka o chaŋ, ka di zaŋ o kɔ̄hi. Di bi simdi ni a niŋ o kaman dabili la, a ni zaŋ o dɔ̄ni m-baŋ o daashil' la zuyu.

Zaŋ chaŋ bikpem' sani fali polo

¹⁵Doo yi mali payiba ayi ka yuri yino ka bi yuri ɲun' la, ka o ni yuri pay' so maa min' o ni bi yuri pay' so maa zaa dɔ̄y' o bidibisi, ka o ni bi yuri pay' so maa bidibiga n-nyε o bituuli,

¹⁶ka o yi ti zal' o ni yen pirig' o ni su shεli ti ba dahin' shεli, o ka soli ni o niŋ o ni yuri pay' so maa bidibiga kaman o bikpem' sani, ka chε o ni bi yuri o pay' so maa bia ɲun nyε kpem' maa.

¹⁷Amaa di simdi ni o baŋ ni o bidib' tuuli nyεla o ni bi yur' pay' so la bidibiga maa, ka pirig' o ni su shεli maa ʒiibuyi zuyu ti o, dama ɳuna n-nyε o kpion saha bia, ka bituuli tarili nyεla o dini.

Zaŋ chaŋ bi' so ɲun zayis' o ba noli polo

¹⁸Ka do' so yi mali bidibiga ɲun nyε tipawumlilana ɲun bi deer' o ba min' o ma noli, ka bε yi darig' o tibili o ni bi deeri bε yeligu zuyu,

¹⁹dindina o ba min' o ma maa bɛn' gbaam' o n-zaŋ o tahi bε ya kpamba sani nti zaŋ o zali tiŋ' maa dunɔ̄dali ni,

²⁰ka yεli tiŋ' maa kpamba maa, "Ti bia nɔ̄ nyεla tipawumlilana ni nɔ̄zayisira; o bi deeri ti noli; o nyεla pulaandana ni danyura."

²¹Di saha tiŋ' maa dɔ̄bba zaa bɛn' labim' o kuya ku o. Lala ka yi ni niŋ n-yihi zay' bieŋu maa yi sunsuuni, ka Izraelnim' zaa wum di yεla ka dabiem gbahi ba.

Zaligu shεŋa din pahi

²²So yi tum taali din simdi ni bε ku o, ka bε zaŋ o yili tia ku o,

²³yin' di chε ka o gbe tia maa zuyu, amaa yin' sɔyimiy' o dindali maa, dama bε ni yili ninvuy' so mia nyela Naawuni noli ni di so, di bi simdi ni yi ta Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni zaŋ tiŋgbɔn sheli tiri ya ni yi su maa dayiri.

Zaligu 22

¹Di bi simdi ka a nya a mabia nahu bee o piεyu ni chaŋ yirigi ka a bayá ka o ni; di simdi ka a tay' o labisi ti ti o lana.

²Ka o lan' maa yi be katiŋa bee a yi bi mi o lana, dindina nyin' tayim' o kul' a yiŋa, ka o ti be a sani hal ka o lan' maa ti bɔh' o yεla, ka a zaŋ o ti o.

³Di simdi ni a niŋ a ɿiŋiinikpee buŋ lala, di simdi ni a niŋ a ɿiŋiinikpee situra lala. A ɿiŋiinikpee binsheγukam yi bɔrigi, ka a nya li, di simdi ni a niŋ lala, di bi simdi ka a zayıs' o sɔŋbu.

⁴ Di bi simdi ka a nya a ɿiŋiinikpee buŋa bee o nahu ni lu n-do sol' ni ka a bayá kani, di simdi ni a sɔŋ yiyis' o zali.

⁵Pay' bi simdi ni o ye doo situra, ka doo gba bi simdi ka o ye pay' situra, dama ɳunkam niŋ dimbɔŋɔnima, di nyela din chihiri Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo sani.

⁶A yi nya noombil' tieyu tia kam zuyu bee tiŋa, ka o bihi bee o gala be di ni, ka o ɳuni noombihi maa zuyu bee gala maa zuyu, nyin' di gbaai nooŋa maa min' o bihi maa.

⁷Chε ka bε ma maa ɳun' chaŋ, ka a gbahi zayıs' bihi maa kɔŋko din ni chε ka binsheγukam niŋ vienyelinga yi sani ka yi mali nyevili wɔyinli.

⁸Yi yi me yil' palli, yin' niŋm' bini kɔyili yi mɔpilli ti tuui, di yi pa lala so yi yi di zuyu luna kpi o ɿim yihibu taali ni ɿi yi yili maa zuyu.

⁹Miriya ka yi ti biri bimbir' sheli gari yi wain tihí puu ni, yi yi niŋ lala, yi ni kɔŋ yi ni biri binsheli maa mini wain tihí maa wala zaa.

¹⁰Miriya ka yi ti zaŋ nahu mini buŋa n-tabili taba ni bε ko.

¹¹ Miriya ka yi ti ye bε ni zaŋ piεkɔbiri mini gali pielli gari tab' wuyi situr' shεŋa.

¹² Niŋmiya bin' zusanim' niŋ yi ni yeri situr' shεŋa naŋgbambiya anahi.

Zaligu zaŋ chaŋ pay' mini doo tab' laŋimbu kasitali polo

¹³Doo yi kpuyi payisaribila n-zaŋ o niŋ o paya, di nyaanja ka o lan je o,

¹⁴ka ɳma ɿiri ni o sayim' o yuli yera, "N daa kpuyla pay' ɳo, amaa ka m min' o ti dɔni, ka m bi nya o payipalitali shihira."

¹⁵Di saha payisarili maa ba min' o ma bεn' zaŋmi pay' maa payipalitali shihira na ti wuhi tiŋ' maa kpamba dunɔdali gbini.

¹⁶Ka pay' maa ba maa yeli kpamba maa, "N daa zaŋla m bipuyingga ḥo ti doo ḥo ka o niŋ o paya, amaa ka o ti bi lan bɔr' o,

¹⁷ka ḥma ʒiri pa o pumpɔŋɔ yera, 'N daa bi nya payipalitali shihirili yi bia maa sani.' Amaa n-nye m bipuyingga maa payipalitali shihira." Di saha ka bɛ zaŋ tani yərigi sɔŋ tiŋ' maa kpamba maa tooni.

¹⁸Ka tiŋ' maa kpamba maa zaŋ doo maa ti darig' o tibili,

¹⁹ka chɛ ka o yo payisarili maa ba anzinfə layibaligu kɔbiga, o ni sayim Izrael paya ḥun nyɛ payipali yuli maa zuyu. O na kul ni nyɛla o paya, ka di bi simdi ni o zayis' o saha shɛl' o ni be o nyevili ni.

²⁰Amaa o ni yeli shɛm maa yi nyɛla yelimanli, ka shɛhira shɛli kani din wuhiri ni payisarili maa daa nyɛla ḥun pali,

²¹dindina bɛn' yihim' payisarili maa na ti zal' o ba yin' dunɔdali gbini, ka tiŋ' maa ni dɔbba lab' o kuya ku o, dama o tum vi tuuni din nyɛ pagɔrisigu gɔbu o ba yin' Izrael tiŋgbɔŋ ni, ka lala zuyu chɛ ka yi yihī zay' bieyū maa yi sunsuuni.

²²Ka yi yi gbaai do' so ka o zaŋ o kpee pay' doya, yin' kumiya bɛ niriba ayi maa; doo maa min' o ni zaŋ pay' so doya maa, ka lala zuyu chɛ ka yi yihī zay' bieyū maa Izrael tiŋgbɔŋ ni.

²³Bɛ yi zaŋ payisaribil' ti doo, ka na bi kulis' o, ka do' so ti chirig' o tiŋ' puuni n-zaŋ' o dɔni,

²⁴yin' zaŋmiya bɛ niriba ayi maa zaa yi n-ti zali tiŋ' maa dunɔdali gbini n-labi ba kuuya ku ba. Yi ni ku payisarili maa, dama o daa bi kuhi ni bɛ zo o kuŋa tiŋ' puuni maa, ka ku doo maa mi, dama o sayim o kpee paya, ka lala zuyu chɛ ka yi yihī zay' bieyū maa yi sunsuuni.

²⁵Amaa doo yi chirigi pay' so bɛ ni zaŋ ti doo mɔyu ni n-gbaag' o goli, dindina do' so ḥun gol' o maa kɔŋko ka bɛ ni ku.

²⁶Miriya ka yi niŋ payisarili maa shɛli. Payisarili maa bi tum tuun' shɛli din simdi kubu; dama yelli ḥo ŋmanila doo ni yi chan' ti lir' o kpee n-ku o la.

²⁷Dama mɔyu ni ka o daa nya o, ka bɛ ni zaŋ pay' so ti doo maa daa naan tooi kuhi ni bɛ sɔŋ o, amaa so daa kani ḥun ni fa o bahi.

²⁸Doo yi chirigi bɛ ni bi zaŋ payisaribil' so ti doo n-zaŋ o dɔni ka bɛ gbahi ba,

²⁹do' so ḥun zaŋ o dɔni maa ḥun bom' anzinfə layibaligu pihinu ti payisarili maa ba, ka payisarili maa leeg' o paya, o ni daa zaŋ kiŋkansi dɔni o maa zuyu, o ka soli ni o yih' o hal ni o nyevili tariga.

³⁰ Doo miri ka o kpuŋ' o ba paya n-filim' o ka di zuyu chɛ ka o nya o ba zayim.

Zaligu 23

Dun bi simdi ni o be Naawuni niriba ni

¹Be ni ɿmahim do' so lana bee be ni ɿmaai do' so yoli, o bi simdi ni be deeg' o niŋ Yawε niriba layingu ni.

²Pagor' bia bi simdi ni o be Yawε niriba ni, hal kul zaŋ ti paai ɿiemani din pahiri bupia ni, di bi simdi ni be che ka o bia kpe Yawε niriba layingu ni.

³Di bi simdi ni be dee Ammɔn nira bee Moab nira niŋ Yawε niriba layingu ni hal kul zaŋ ti paai ɿiemani din pahiri bupia ni, soli kani ni be dee be zuliya niŋ Yawε niriba layingu ni,

⁴be ni daa bi zaŋ bɔrɔbɔrɔ mini kom na ti tuhi ya soli saha sheli yi ni daa yi Ijipti na la zuyu mini be ni daa lan da Balaam ɣun daa nyε Beor ɣun yi Petor din be Mesopoteemia na bia la ni o ti yeli noli tin ya la zuyu.

⁵Amaa ka Yawε ɣun nyε yi Naawuni ɣo daa zayisi Balaam ni bɔri ni o niŋ shem maa; ka Yawε ɣun nyε yi Naawuni ɣo daa nayı zaŋla o noli yelibu maa leei alibarika tin ya, Yawε ɣun nyε yi Naawuni ɣo ni daa yuri ya zuyu.

⁶Miriya ka yi ti bɔri be bierisun bee m-bɔri be tɔŋbu saha sheli zaa yi ni yen be yi nyevili ni.

⁷Miriya ka yi siŋ Edomnim' ni so, dama be nyela yi mabihi, miriya ka yi siŋ Ijiptinima, dama yi daa nyela saamba m-be be tingbɔŋ ni.

⁸Zaŋ hal ni ɿiemani din pahiri buta ni, yi ni tooi dee be ni dɔyi bi' shεba niŋ Yawε niriba layingu ni.

Tɔbbih sansani kasi biɛhigu

⁹Yi yi ti chan ti dɔni ni yi tuhi yi dimnima, yin' gbaamiya yimaŋa ni zay' biɛyu kam zaa.

¹⁰Ka do' so yi ti zahim zahindi yun' mahig' omaŋa, dindina ɣun yim' sansani maa ni, ka di lan kpe sansani maa ni na.

¹¹Amaa zaawuni yi ti paai, ɣun' sum' kom, ka wuntan' yi ti lu, o ni tooi lan labi sansani maa ni na.

¹²Di simdi ka yi mali luy' sheli yi sansani maa kpaŋa n-chani nimaani ti damdiri yɔyuni.

¹³Di simdi ni yi bo kulagaa niŋ yi nema ni, ka yi yi ti yi kpaŋa ni yi ti damdi yɔyuni, ka yi zaŋ li gbi bɔyili pi yi bindi maa.

¹⁴Dama Yawε ɣun nyε yi Naawuni ɣo be yi sani yi sansani maa ni chana ni o tiligi ya, ka zaŋ yi dimnim' niŋ yi nuu ni. Dinzuyu di simdi ni yi che ka yi sansani maa ni be kasi din ni che ka o ku nya binsheli din nyε dayiri bini yi sani ka zo ka chen ya.

Zaligu' shεŋa din pahi

¹⁵Daba bɛn yi n-zo be laamba sani n-ka yi sanna, yin' di lan zaŋ ba labisi ti be laamba maa.

¹⁶Be ni be yi sani yi sunsuuni tin' sheli be ni pii yi tinsi maa ni ka di nyε din viεl' be sani. Miriya ka yi ti muγisi ba.

¹⁷ Di bi simdi ka Izrael bipuyinsi ni so ti ninj jεmbu duu pagorili bee ka bidibisi ni so ti ninj jεmbu duu dagorili.

¹⁸Miriya ka yi ti zaŋ pagor' liyiri bee be tuma liyiri ka Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo jεmbu duu na ti yo yi ni po pɔri sheli samli, dama bina ayi ɻo zaa nyela din chihiri Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sani.

¹⁹Yi yi zaŋ binsheli paŋ yi kpee ɻun nyε Izrael nira, yin' miriya ka yi che ka o ninj ya nyɔri, di yi nyε liyiri nyɔri bee bindira nyɔri bee yi ni kul zaŋ binshelikam paŋ o nyɔri.

²⁰Di yi nyela tinzun nira, yi ni tooi paŋ o binsheli ka ninj o nyɔri, amaa yi Izrael kpee ɻuna, miriya ka yi paŋ o binsheli ka ninj o nyɔri din ni che ka Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo ninj alibarika ninj yi tuuni kam ni yi ni kperei tiŋgbɔn sheli ni ni yi ti deeilis su maa ni.

²¹Yi yi po pɔri ni yi ninj sheli ti Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo, yin' di pihigi di palibu, dama biehiŋ kani, Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo ni bɔhi di niŋbu yεla yi sani ka di che ka yi ku tum taali.

²²Amaa yi yi bi po pɔri, yi ku kpe taali ni.

²³Yi noli yi kuli yaa yeli sheli, yin' palimiya li viεnyεlinga kaman yi ni kul yaai yi noli po pɔri Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sani shem maa.

²⁴A yi tim a ɣiɣiinikpee wain tihi puu ni chana, a ni tooi pɔhi di wala maa a suhu ni bɔri shem tariga di, amaa miri ka a pɔhi sheli ninj a nema ni.

²⁵A yi tim a ɣiɣiinikpee chi ni chana, a ni tooi zaŋ a nuu ɻmεm kazuyuri maa ɻubi, amaa miri ka a zaŋ sua ɻ-ɻmah' a kpee chi.

Zaligu 24

Pay' yihibu yεla

¹ Di yi ninj ka doo kpuyi paya, amaa ka o nini ti bi lan tiy' o, ka di nyela binsheli ka o nya ka di bi viεl' o sani, ka dinzuyu che ka o sabi pay' yihibu gbaŋ ti o, ka yih' o o yiŋa ka o chaŋ

²ti kuli do' so,

³ka doo maa gba ti lan je o ka sabi amiliya larigibu gbaŋ ti o, ka yih' o o yiŋa bee do' so ɻun kpuy' o maa yi kpi,

⁴dindina o yidaan' kuro ɻun daa tuui yih' o la ka soli ni o lan kpuy' o ninj' o paya o sayimbu maa nyaanja, dama lala maa chihiri Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sani, ka di bi simdi ni yi bo taali ninj Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo ni zaŋ tiŋgbɔn sheli tin ya ni yi su maa ni.

Zaligu shεŋa din pahi

⁵Doo yi na yoli niŋ amiliya, di bi simdi ni yi chε ka o doli tøbbihi zaŋ tøb' ni bee n-chε ka o tum tuma lala tatabo, amaa di simdi ni bε chε o ka o be yiŋ' yuun' yini, ka o min' o ni kpuyi pay' so maa laŋim mali suhupielli.

⁶Doo yi yεn zaŋ binsheli paŋ o kpee, ḥun di deeg' o neli bee o nεkaŋ' sɔŋ poi ka naanyi paŋ o li, dama o yi niŋ lala, nyεvili ka o deeŋ sɔŋ talima pabu ni maa.

⁷ So yi sɔyi gbaai o Izrael kpee n-zaŋ o leei dabili bee n-zaŋ o kohi, dindina ḥun gbaag' o maa simdi kubu, ka lala chε ka yi yihi zay' biεyū maa yi sunsuuni.

⁸ Gumiya yimaj' viεnyelinga ka chε niŋbuŋ dør' biεyū, ka di ku lu yi zuyu. Doliya Levi maligumaaniba la ni wuhiri ya shεlikam la viεnyelinga kaman n ni zali ba shεm.

⁹ Teemiya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni daa niŋ Miriam shεm saha shεli yi ni daa yi Ijipti m-be soli chanila yεla.

¹⁰A yi yεn deeŋ nir' binsheli sɔŋ poi ka naanyi paŋ' o binshεlikam, nyin' di dol' o kpe o yiŋ' puuni ti deeŋ' li.

¹¹Nyin' ɿe samban' ni, ka a ni yεn paŋ so bini maa zaŋ a ni yεn deeŋ binsheli ti sɔŋ maa yina ti ti a.

¹²Ka dilan' yi nyεla faralana, nyin' di chε ka o chinchin' shεli a ni deeŋ sɔŋ maa gbe a sani.

¹³ Wuntan' yi ti lura, nyin' zaŋmi li labisi ti ti o, ka o zaŋ o chinchini maa pili gbihi ka pay' a, ka di ti a laara Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo sani.

¹⁴Miri ka a vili tumtumdiba bεn nyε nandaamba mini faranim' yøri gbibi. Be yi nyεla a Izrael taba bee bε yi nyεla saamba bεn be yi tiŋgbøŋ ni yi tinsi maa tin' shεl' ni,

¹⁵ di simdi ni a yo ba bε dabisili kam tuma yøri, ka wuntan' naanyi lu, (dama bε nyεla faranima, ka bε dabisili kam bindirigu nyεla dina); di yi pa lala bε ni fabili niŋ Yawε, ka a kpe taali ni.

¹⁶Di bi tu ni bε ku bihi laamba bε bihi zuyu bee n-ku bihi bε laamba zuyu; kulila sokam maŋmaŋ' tuumbieri zuyu ka bε ni ku o.

¹⁷Miriya ka yi mɔŋ sana bee kpibiga o yεlimanli ni nyε shεli, ka miriya ka yi deeŋ pakoli chinchini sɔŋ poi ka naanyi zaŋ binsheli paŋ o.

¹⁸Teemiya ni yi daa nyεla daba Ijipti tiŋgbøŋ ni, ka Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo daa tiligi ya nimaani; dinzuyu ka n zali ya ni yi niŋmi dimbøŋ maa.

¹⁹Yi yi chε yi chi ka tam kabøbili sɔŋ yi puuni, yin' di lan labiya ti zaŋ li; di ni leela sana bee kpibiga bee pakoli dini, ka lala chε ka Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo niŋ alibarika niŋ yi tuma zaa ni.

²⁰Ka yi yi ti wɔbi yi olivi tiwala, yin' di lan labi ti yihi din kpalim; di nyɛla sana mini kpibiga ni pakoli dini.

²¹Ka yi yi pɔhi yi wain tih wala, di nyaanya yin' di lan chan̄ ti yihi di zay' yaha; di nyɛla sana mini kpibiga ni pakoli dini.

²²Teemiya ni yi daa nyɛla daba Ijipti tiŋgbɔŋ ni, dinzuyu ka n zali ya ni yi niŋdi dimbɔŋɔ.

Zaligu 25

¹Di yi niŋ ka naŋgbankpeeni lu niriba ayi sunsuuni ka bε tahi li ʒiishee, ka sariakaritiba ti ɳmaai bε yetɔya maa, ka wuhi ɳun mali yelimanli ni ɳun ka yelimanli,

²di yi simdi ni bε bu ɳun mali taali maa, dindina sariakarita maa ɳun' chε ka bε gbaag' o sɔŋ n fiɛb' o o ninni, ka o fiɛbbu kalinli yɛn dolila o taali ni nyɛ shɛm.

³ Bε ni tooi fiɛb' o bupihinahi, amaa di bi simdi ni di gari lala. Bε yi fiɛb' o gari lala dindina yi ʒiʒiinikpee maa ni nya filiŋ yi ninni.

⁴ A yi chε ka nahu buri a chi, nyin' miri ka a zaŋ bini pɔb' o noli.

A ni yɛn tum tuun' sheli ti a mabia ɳun kpi

⁵Doo min' o mabia yi layim be, ka bε ni yino ti bi dɔyi bidibiga ka kpi ka chε o paŋa, pakoli maa ɳun di yi bε dan̄ maa ni chan̄ ti kuli ninvuy' zino. O yidan' mabia maa ɳun' zaŋm' o n-leeg' o paŋa, ka tum di ni simdi ni o yidan' mabia tum tuun' sheli ti o.

⁶ Ka paŋa maa yi ti tuui dɔyi bidibiga, bɛn' zaŋm' o mabi' so ɳun kpi maa yuli boli bia maa din ni chε ka o yuli maa ku kpihim Izrael tiŋgbɔŋ ni.

⁷Amaa doo maa yi bi bɔri ni o kpuŋ' o mabia pakoli maa, dindina o mabia maa pakoli maa ɳun' cham' dunɔdali shee kpamba sani nti yeli ba, 'N yidan' mabia maa zaŋisiya ni o ku chε ka o mabia maa yuli na be Izrael tiŋgbɔŋ ni; ni o ku tum n yidan' mabia tuma n sani.

⁸Di saha doo maa ya kpamba maa ni boli doo maa na ti tɔyis' o yetɔya, ka o yi na kul vili ʒiɛla lala ka yeli, 'N je ni n kpuŋ' o,

⁹dindina o mabia maa paŋa maa ɳun' cham' o sani kpamba maa ninni nti pirigi doo maa namdili o napɔŋ ni, ka tuhi nintɔri vie o ninni ka yeli, 'Lala ka bε niŋdi ninvuy' so ɳun je ni o me o mabia yili.'

¹⁰Izrael tiŋgbɔŋ ni zaa, bε ni ti mi o niriba la, 'Bε ni pirigi so namdili yinjima.'

Zaligu shɛŋa

¹¹Dobba yi zabira, ka do' yino paŋa kana ni o ti fa o yidana ɳun bur' o maa nuu ni bahi, ka zaŋ o nuu gbaag' o tooni,

¹²dindina yin' ɳmaam' paŋa maa nuu, di zɔny' o nambɔŋu.

¹³Miriya ka yi mali sania balibu buyi din nyε zay' karili mini zay' bila yi kola ni.

¹⁴Miriya ka yi mali kuruwa balibu buyi din nyε zay' karili mini zay' bila yi yinsi puuni.

¹⁵Kul zahimmiya binyεra sania zuyu ka di paara ni yεlimanlı, ka zaŋmiya kuruwa maŋlı zahindi yi binyεra ka di paana din ni che ka yi yuui Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tingbɔn sheli tiri ya maa ni.

¹⁶Dama benkam zaa tumdi dimbɔŋɔnim' mini benkam zaa bi gbibi yεlimanlı nyεla Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni bi bɔri shεba.

Zaligu din wuhi ni bε kum Amaleknima

¹⁷Teemiya Amaleknim' ni daa niŋ ya shεm yi ni daa yi Ijipti na m-be soli chanila yεla.

¹⁸Saha sheli di ni daa wum ya ka gbarigi ya, ka bε liri ya n-ku yi ninvuy' shεb' bεn zaa daa be nyaanja la. Be daa bi zo Naawuni.

¹⁹Dinzuyu Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo yi tin ya vuhim yi dimnim' bεn gili ya ḥo sani tingbɔn sheli ḥun' Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiri ya ni yi su li maa ni, yin' kpihimmiya Amaleknim' maa birili dunia ḥo ni, Miriya ka yi ti tam.

Zaligu 26

Puu atam zaka yihibu

¹Yi yi ti paai Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tingbɔn sheli tiri ya ni di leei yi fali sheli yi ni yεn su la ni, ka yi deei li su n-ʒini di ni,

²yin' ti piimiya yi ni yεn tuui kpuyi puu atam sheli Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tingbɔn sheli tiri ya maa ni zaa niŋ pieri puuni n-zaŋ li chaŋ ḥun' Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni yεn pii luy' sheli ni o yuli be nimaani la.

³Ka yi ti chaŋ maligumaana ḥun tumdi tuma di saha maa sani ti yεl' o, "Zuŋo dabisili ḥo n wuhi Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo ni m paai ḥun' Yawε ni daa po pɔri yεl' ti yaannim' ni o ni zaŋ tingbɔn sheli ti ti la ni."

⁴Maligumaana maa yi ti deei pieru maa yi nuu ni n-zaŋ li zali Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo sara maligu bimbini gbini,

⁵yin' yεlimiya: 'Ti yab' daa nyεla Aram nira ḥun chani ginda, ka o daa ti chaŋ ti ʒini Ijipti n-nyε sana, bε kalinli daa bi yayi lala. Nimaani ka o zuliya daa ti nabi n-galisi ka mali yaa pam.

⁶Ka Ijiptinim' maa daa ti niŋdi ti putɔyu, ka muysiiri ti n-che ka ti tumdi tuun' kpεma.

⁷Ka ti daa kuhi niŋ Yawε ḥun nyε ti yaannim' Naawuni ḥo, ka Yawε daa wum ti kuhigu maa, ka nya ti wahala mini ti tuun' kpεma tumbu ni ti muysiigu maa.

⁸Ka ɳun' Yawε daa zaŋ o nuu din mali yaa ka teeg' o bɔyu n-tum yiko tuma din mali dabiem, ka tum alahiziba tuma ka wuhi shihira n-yihi ti ljipti maa

⁹n-zaŋ ti tahi kpe na nti zaŋ tiŋgbɔŋ ɳɔ ti ti, di nyɛla tiŋgbɔŋ sheli din mali bihim mini shiri pam.

¹⁰Dinzuγu pumpɔŋɔ n zaŋla nyin' Yawε ni ti ma tiŋgbani ɳɔ ni atam din daŋ niŋbu na ti ti a.' "Ka a zaŋ li zali tiŋa Yawε ɳun nyɛ a Naawuni ɳɔ tooni, ka kurim tiŋa Yawε ɳun nyɛ a Naawuni ɳɔ tooni.

¹¹Di saha a mini Levinim' ni saan' shɛb' bɛn be yi sani zaa ni puhi chuyu Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ ni ti a min' a yiŋnim' binshɛŋa zaa o nirlim puuni maa zuγu.

¹² "Ka yi yi ti yo yi puri atam pirigibu bupia kam zuγu yim naai yuuni din pahir' ata, ka nyɛ yuun' sheli puuni yi ni yɔri pirigibu bupia kam zuγu yim tiri Levinim' mini saamba ni kpibisi ni pakoya ni bɛ gba di n-tyi yi tinsi ni la,

¹³di saha ka yi ni ti yeli Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ tooni, 'Ti yihi a tarili din nyɛ kasi maa ti yinsi, ka zaŋ li ti Levinim' mini saamba bɛn be ti sani ni kpibisi ni pakoya kaman a zaligu shɛŋa zaa a ni zali ti la ni wuhi shɛm. Ti bi birigi a zaligu sheli bee n-tam di yɛla.

¹⁴Saha sheli n ni daa kumdila, n daa bi di li; saha sheli n ni daa be dayiri ni la, n daa bi pii di sheli. Ka m mi daa bi zaŋ li mali kpiimba. Ti deei nyin' Yawε ɳun nyɛ ti Naawuni ɳɔ noli. Ti tum a ni zali ti ni ti tum shɛm zaa.

¹⁵Be a biɛhigu shee din be kasi alizanda ni ka lihi tiŋ' na n-niŋ alibarika niŋ a nirliba Izraɛlnim' min' a ni zaŋ tiŋgbɔŋ sheli ti ti ɳɔ ni kaman a ni daa po pori yeli ti yaannima ni di nyɛla tiŋgbɔŋ sheli din mali bihim mini shiri pam la.'

Naawuni omaŋmaŋ' niriba

¹⁶"Zuŋɔ dabisili ɳɔ ka Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ zali ya ni yi dol' zaligunim' ɳɔ mini zaligu shɛŋa din pahi, dinzuγu doliya li vienyelinga ni yi suhuri zaa ni yi shihi zaa.

¹⁷Zuŋɔ dabisili ɳɔ yi deei Yawε daalikauli ni o nyɛ yi Naawuni ka yi ni dol' o soli ka gbib' o fukumsi zaligunim' mini zaligu shɛŋa din pahi ka deeg' o noli.

¹⁸Ka Yawε mi deei yi daalikauli zuŋɔ dabisili ɳɔ ni yi nyɛla omaŋmaŋ' niriba kaman o ni daa lɔn ya alikauli ni di simdi ni yi dol' o zaligunim' la

¹⁹din ni che ka o duhi ya, ka yi nyari paŋibu mini yudua ni jilima n-gari o ni nam zuliya shɛb' zaa, ka che ka yi ti niŋ zuliya kasi ɳun' Yawε ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ sani kaman o ni daa lɔn ya alikauli shɛm la."

Zaligu 27

Naawuni zaligu sheli din sabi pa kuya zuγu

¹Di saha ka Musa mini Izrael kpamba daa yeli niriba maa zaa. “Doliya n ni zaŋ zaligu shɛŋa zaa tin ya zuŋɔ dabisili ḥo.

²Ka yi yi ti yɛn baai du Jœdœn moyili dahin’ shɛli chaŋ Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiŋgbɔn shɛli tin ya maa ni, yin’ bomiya kuy’ kara n-niŋ tari ta li.

³Ka a ti sabi zaligu ḥo yɛtɔya zaa pa di zuyu, saha shɛli yi yi ti baai du Jœdœn moyili n-chani ni yi ti kpe tiŋgbɔn shɛli Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiri ya, ka di nyɛ bihim mini shiri ni be tiŋgbɔn shɛli ni pam kaman Yawε ɻun nyɛ yi yaannim’ Naawuni ḥo ni daa lɔn ya alikauli shem la.

⁴Dinzuŷu yi yi ti baai du Jœdœn moyili maa, yin’ zaŋmiya n ni zaani ya zaligu shɛŋa zuŋɔ dabisili ḥo ni be kuyu shɛŋa ni ḥo ti sa Ǝbal zoli zuyu, ka niŋ tari ta li,

⁵ka mɛnya kuya sara maligu bimbini nimaani n-ti Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo; di ti yɛn nyɛla kuya sara maligu bimbini, ka pa yi ni zaŋ kurugu bini shihi kuy’ shɛŋa.

⁶ Di simdi ni yi ti zaŋla kuy’ shɛŋa bɛ ni bi kpe m-me sara maligu bimbini maa ti Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo, ka mali bɛ ni zaŋdi sara shɛli nyɔri buyim la di zuyu ti Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo.

⁷Ka yi ti mali suhudoo sara maligu ti Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo, ka di li nimaani, ka mali suhupielli Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo tooni.

⁸ Ka yi ti sabi zaligu ḥo yɛtɔya zaa vienyelinga m-pa kuya maa zuyu.”

⁹Ka Musa mini Levinim’ bɛn nyɛ maligumaaniba la daa tɔyisi Izraelnim’ zaa yɛtɔya yeli, “Izraelnima, cheliya vuri ka wum, zuŋɔ dabisili ḥo ka yi leei Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo niriba.

¹⁰Dinzuŷu deemiya Yawε ɻun nyɛ yi Naawuni ḥo noli, ka dol’ o fukumsi zaligunim’ min’ o zaligu shɛŋa zaa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ḥo.”

Noli dibu din be noli zayisibu ni

¹¹Musa daa lan zali niriba maa zaligu dindali maa yeli:

¹²Yi yi baai du Jœdœn moyili, bɛmbɔŋɔnima n-nyɛ bɛn ni ti zani Gerizim Zoli zuyu n-suhi alibarika niŋ niriba maa ni, bɛna n-nyɛ: Simiɔn zuliya niriba mini Levi zuliya niriba ni Juda zuliya niriba ni Isaka zuliya niriba ni Yisifu zuliya niriba ni Benjamin zuliya niriba.

¹³Bɛmbɔŋɔnim’ mi n-ni ti zani Ǝbal zoli zuyu n-yeli noli dibu yɛtɔya maa. Bɛna n-nyɛ: Rubin zuliya niriba mini Gaad zuliya niriba ni Asha zuliya niriba ni Zebulon zuliya niriba ni Dan zuliya niriba ni Naftali zuliya niriba.

¹⁴Di saha Levinim’ ni ti duhi bɛ yee yeli Izraelnim’ zaa:

¹⁵ “Ninvuy’ so ɳun me wuni bee m-mali binnani bee binshelikam din chihiri Yawε sani, ka nyε tuumbəndiba tuma n-zaq li zali ashilɔni, noli din’ dim’ o.” Ka sokam garigi yεli, “Ami!”

¹⁶ “Ninvuy’ so ɳun bi tir’ o ba min’ o ma jilima, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

¹⁷ “Dunkam vuyi o kpee palo tariga kpaa, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

¹⁸ “Dunkam wuhi zom’ soli kpεhi yɔyu, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

¹⁹ “Dunkam mɔŋ sana bee kpibiga bee pakoli o yεlimanlı ni nyε shεli, noli din’ dim o!” Ka sokam yεli, “Ami.”

²⁰ “Dunkam gol’ o ba paya, noli din’ dim’ o, o ni ta o ba bindoo dayiri zuyu.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²¹ “Dunkam goli biŋkɔbigu kam, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²² “Dunkam gol’ o tizɔpayɑ, o yi nyεla o ba bipuyiŋga bee o ma bipuyiŋga, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²³ “Dunkam gol’ o diempayɑ, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²⁴ “Dunkam soyi ku o kpee, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²⁵ “Dunkam deei liyiri ka ku ɳun ka taali, noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

²⁶ “Dunkam bi doli zaligu ɳɔ puuni yεtɔya ɳɔ viεnyeliŋga noli din’ dim’ o.” Ka sokam yεli, “Ami!”

Zaligu 28

Alibarika din be Naawuni noli deebu ni

(Levinima 26.3-13; Zaligu 7.12-24)

¹Ka yi yi sayi deei Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ noli ka doli n ni zaq o fukumsi zaligu shεŋja tiri ya zuŋɔ dabisili ɳɔ viεnyeliŋga, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni duhi ya gari dunia ɳɔ ni zuliya kam zaa.

²Yi yi deei Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ noli, o ni niŋ alibarikanim’ ɳɔ zaa niŋ yi ni.

³Alibarika ni ti be yi tinsi ni mini yi puri ni.

⁴Alibarika ni ti be yi bihi ni. Alibarika ni ti be yi puri atam ni, alibarika ni ti be yi biŋkɔbiri bihi ni. Yi niyi mini yi biŋkɔbbaligu bihi ni ti nabi.

⁵Alibarika ni ti be yi pieri mini yi ziŋjɔriti ɳmana ni.

⁶Alibarika ni ti be yi ni saha shεli yi yi ti yi, ka alibarika ti lan be yi ni saha shεli yi yi ti lab’ kpεna.

⁷Yawε ni ti chε ka yi nyaŋ yi dimnim' bεn yiysi ni bε tuhi ya. Bε ni ti doli so' yini kana ni be ti tuhi ya, ka ni ti ɳmaligi guui doli soya ayopɔin zo ka chεn ya.

⁸Yawε ni ti niŋ alibarika niŋ yi kambɔna mini yi tuma zaa ni; o ni niŋ alibarika niŋ yi ni ɳun' Yawε ni zaŋ tiŋgbɔn sheli tiri ya maa ni.

⁹Yi yi gbibi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ fukumsi zaligunima, ka dol' o soli, ɳun' Yawε ni zaŋ ya leeg' o niriba bεn be kasi kaman o ni daa po pɔri yeli ya shεm la.

¹⁰Dunianim' zaa ni ti nya ka bε zaŋla Yawε yuli booni ya, ka bε ti zɔri ya.

¹¹Yawε ni chε ka yi tɔŋ pam yi bihi dɔyibυ ni mini yi biŋkɔbiri dɔyibυ ni ni yi puri atam ni tiŋgbɔn sheli ɳun' Yawε ni daa po pɔri yi yaannim' sani ni o ni zaŋ tin ya la ni.

¹²Yawε ni ti yoog' o daazichi duu din nyε zuγusaa ɳɔ tin ya saa yi tiŋgbɔŋ maa ni saa mibu saha, ka niŋ alibarika niŋ yi tuma zaa ni; ka yi ti dihi zulyia pam samli, amaa yinim' ti ku di so samli.

¹³Yawε ni ti zaŋ ya leei zuγu, ka pa ni zuli, ka chε ka yi kul chani tooni ka ku lab' nyaanja, yi yi doli Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ fukumsi zaligu shεnja n ni zaŋ tiri ya zuŋɔ dabisili ɳɔ, ka tumdi di ni wuhi shεm vienyeliŋga,

¹⁴yi yi bi birigi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo n-doli jemdi wuna ka chε n ni zaŋ yεtɔŋ' shεnja tiri ya zuŋɔ dabisili ɳɔ.

Yεl' shεnja din doli noli zayisibu nyaanja

(Levinima 26.14-46)

¹⁵Amaa yi yi ku deei Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ noli bee n-doli n ni zaŋ o fukumsi zaligunim' ɳɔ min' o zaligu shεnja n ni zaŋ tiri ya zuŋɔ dabisili ɳɔ vienyeliŋga, dindina noli dibu ɳɔ zaa ni lu yi zuγu din ya.

¹⁶Noli ni ti din ya yi fɔntinsi ni, ka din ya yi puri ni.

¹⁷Noli ni ti di yi pieri mini yi ziŋŋɔritiŋmana.

¹⁸Noli ni ti di yi bihi mini yi puu atam ni yi niyi bεn yεligi ni yi biŋkɔbbaligu bihi.

¹⁹Yi yi ti kuli yiŋ' na, noli ni din ya, ka yi yi ti yi samban' ni, noli ni din ya.

²⁰Yawε ni chε ka alɔbo mini suhusayıŋgu ni birimbu lu yi zuγu yi ni bɔri ni yi niŋ shεlikam puuni hal ka yi ti kpi yomyom naai zaa yi tuumbieri maa zuγu, dama yi zayisi ma.

²¹Yawε ni chε ka alɔbo ɳɔ kul ku miligi ka chεn ya hal ka di ti naai yi balibu zaa yi ni kperι tiŋgbɔn shεl' ni ni yi ti deei li su maa.

²²Yawε ni chε ka dɔr' sheli din kuri niriba mini fiɛyufiɛyu ni bimmɔrima ni biisim titali ni sanzali ni yi ni bi mi dɔr' shεnja ni maligu lu yi zuγu m-mali ya hal ka yi ti kpi.

²³Ka sagbana din be yi zuysaa ḥo ni ti leei daanya, ka tingbani din be yi tinqli ḥo ti leei kurugu.

²⁴Yawε ni ti chε ka yi tingbɔŋ ni sakom leei taŋkpa' zim ka duyiduyi kɔŋko yiri sagbana ni luri yi zuyu na hal ti kun ya.

²⁵Yawε ni ti chε ka yi dimnim' nyan ya. Yi ni ti doli so' yini chan ni yi ti tuhi ba, amaa ka ni ti ŋmaligi bε sani n-zo n-doli soya ayopɔin. Yi ni ti leei dunia nanim' zaa ni je shεba.

²⁶Yi ningbuna ni ti leei noombil' kam mini dunia ḥo ni biŋkɔbiri bindirigu, ka so ti ku beni ḥun ni kari ba.

²⁷Yawε ni ti chε ka Ijipti tingbɔŋ ni bimmɔrima mini yuma ni nyinvɔyu ni saŋkpana la lu yi zuyu, ka yi ku kpaŋ.

²⁸Yawε ni ti chε ka yinyari mini zoontali ni suhufuŋbo be yi suhuri ni;

²⁹ka yi ti bɔbindi gindi wuntan' ni kaman zoma ni bɔbindi gindi zibisim ni shɛm la, amaa ka ku nya soli ka bε nay' ti kul filindi ya mi, ka fari yi nema waawaayili, ka so ku beni ḥun ni sɔŋ ya.

³⁰Bε ni ti zaŋ paya n-tin ya, amaa ka do' so zaŋ o dɔni, yi ni ti me yi yili ka bi kpe di ni. Yi ni ti sa yi wain tihi, ka ku di di wala.

³¹Bε ni ti ku yi nahu sɔŋ yi ninni, amaa ka yi ku ŋub' o nimdi, ka bε ti fa yi buŋa yi ninni chan, ka ku lan zaŋ o labisina ti tin ya. Bε ni ti zaŋ yi piɛri ti yi dimnima, ka so kani ḥun ni sɔŋ ya.

³²Bε ni ti zaŋ yi bidibisi mini yi bipuyinsi ti ninvuy' shεba yi ninni, ka yi yuli ba soli ka yi nina ti fulim dindali maa zaa, ka yi ti ku mali yiko din ni tooi niŋ sheli.

³³Ka yi ni bi mi ninvuy' shεba ni ti di yi puri ni bindira ni yi tuma zaa daanfaani. Yi ti kul ni bela turi mini nahiŋgu ni sahakam,

³⁴ka yi nina ni ti yen nya sheli ni ti kpɛhi ya yinyari.

³⁵Yawε ni ti chε ka bimmɔrim' biɛri mɔri yi duna mini yi biɛhi, ka yi ku tooi tibi li. Di ni ti zaŋ yi napɔnvari ni hal ni yi zuγutalisi ni.

³⁶Yawε ni ti zaŋ yi mini yi ni pii yi na' so ka o sun ya maa n-tahi yi mini yi yaannim' ni daa bi mi zuliya shεb' sani, ka yi ti jɛmdi buŋa din nyɛ dari mini kuya.

³⁷Ka yi ti leei bε ni je ninvuy' shεb' mini bε ni turi ninvuy' shεba ni bε ni maani ninvuy' shεba ansarisi Yawε ni yen zaŋ ya tahи zuliya shεb' zaa sani maa.

³⁸Yi ni ti zaŋ bimbira pam chan yi puri ni, amaa ka ti kpuyila atam biɛla, dama toli ni ti ŋub' di zaa.

³⁹Yi ni ti sa wain tihi ka mali di ni, amaa yi ti ku pohi di wala bee n-nyu di wain, dama zunzuya ni ti ŋubi di zaa.

⁴⁰Yi ni ti mali olivi tihi yi tingbɔŋ ni zaa, amaa yi ti ku ʒe di kpam, dama di wala zaa ni ti wɔbi lu.

⁴¹Yi ni ti dɔyi bidibisi mini bipuyinsi, amaa yi ti ku su ba, dama bɛ ni ti gbahi ba leei daba chan.

⁴²Yi tihi mini yi puri atam zaa ni ti leei toli bindirigu.

⁴³Saamba bɛn be yi sani biɛhigu ni ti du pam gari ya, amaa ka yinim' biɛhigu ti labi nyaanja pam.

⁴⁴Bɛ ni ti zaŋdi binyera paŋdi ya, amaa yinim' ti ku zaŋ sheli paŋ ba. Bɛna nti yɛn nyɛ zuyu, ka yi nyɛ zuli.

⁴⁵Noli ḥo zaa ni ti doli ya n-din ya hal ti kun ya, yi ni zayisi ni yi ku doli Yawɛ ḥun nyɛ yi Naawuni ḥo ni zali ya fukumsi zaligu shɛŋa min' o zaligu shɛŋa din pahi la zuyu.

⁴⁶Di ni ti nyɛla shihirili ni alahiziba yɛlli yi mini yi zuliya sani sahakam.

⁴⁷Yi ni daa bi jɛm Yawɛ ḥun nyɛ yi Naawuni ḥo ni suhupiɛlli yi ni mali binshɛyukam pam la zuyu.

⁴⁸Dinzuju Yawɛ ni che ka yi dimnim' kana ka yi ti jɛmdi ba, ka kum mini kɔnyuri mali ya, ka gbinfini gba mali ya, ka yi kɔŋ binshɛlikam. O ni ti zaŋ naŋkɔra dapua din nyɛ kurugu pa yi nyiŋgoya zuyu hal ti kun ya.

⁴⁹Yawɛ ni ti che ka zuliya sheli niriba yi katiŋa dunia ḥo tariga n-kabina ti lu yi zuyu kaman tɔrili la, bɛ ni ti nyɛla yi ni bi wumdi zuliya shɛb' yɛtɔya.

⁵⁰Bɛ ni ti nyɛla zuliya shɛb' bɛn mali ninkuunsi ka ku tiri ninkura jilima bee n-niŋ bipola nirlim.

⁵¹Bɛ ni ti ḥubi yi naŋbihi, ka di yi puri atam zaa hal ntì naai yi balibu, bɛ mi ti ku guui yi chi bee yi wain mini yi kpam ni yi naŋbihi ni biŋkɔbbaligu bihi hal ti kpihim yi birili.

⁵²Bɛ ni ti kana ti teei gili yi fɔntinsi zaa hal ka yi goon' wɔyila shɛŋa din gili ya, ka yi niŋ li naani ḥo ti lu yi tingbɔŋ ni zaa. Bɛ ni ti teei gili ya yi fɔntinsi zaa ni Yawɛ ḥun nyɛ Naawuni ḥo ni zaŋ tingbɔŋ sheli tin ya maa ni.

⁵³Yi ni ti ḥubirila yimaŋmaŋ' bidɔyirisi, yi ni ti ḥubi yi bidibisi mini yi bipuyin' shɛb' Yawɛ ḥun nyɛ yi Naawuni ḥo ni tin ya la nimdi yi dimnim' maa ni ti yɛn teei gili ya n-niŋdi ya alaka sheli maa zuyu.

⁵⁴Hal yi ni ninvuy' zuyu ḥun nyɛ bilichina ni ti mɔŋ o mabia bindirigu, o ni ti mɔŋ o payiyurigu hal zaŋ tabili o bi' shɛb' bɛn kpalm puuni ḥun nyɛ bia.

⁵⁵O ti ku zaŋ o ni ḥubiri o bi' shɛb' maa nim' sheli ti bɛ ni so, dama o ti ku lan mali binshɛli yaha yi dimnim' maa ni teei gili ya, ka niŋdi ya alaka sheli yi fɔntinsi zaa ni maa zuyu.

56 Ka pay' so ḥun nyε wɔyirili yi ni, ka nyε ḥun diri vienyela, hal ka ku sayi zaŋ o napoŋ no tiŋa, o gba ni ti mɔŋ o ni yur' o yidaan' so min' o bidibiga ni o bipuyinŋa bindirigu.

57 O ni ti ḥub' o ni dɔyi biliɛ' shεba n-tabili bε zoya: dama o ni ti sɔyimi ḥub' ba, yi dimnim' ni ti yεn teei gili ya ka niŋdi ya alaka sheli yi fɔntinsi ni la zuyu.

58 Ka yi yi bi doli zaligu ḥo yεtɔy' shεna din sabi be kundi ḥo ni ḥo n-luri Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo yuli din mali jilima mini dabiɛm ḥo sizuura,

59 dindina Yawε ni chε ka dɔr' bieri ni alahiziba dɔriti din ku naai lu yi mini yi bihi zuyu.

60 O ni ti lan chε ka yi ni daa zɔri ljipti dɔr' shεna la zaa labina ti gbahi ya n-kul be yi ni.

61 Yawε ni lan chε ka dɔro balibu kam mini alaka balibu kam din yεla bi sabi zaligu kundi ḥo ni lu yi zuyu hal ti naai yi balibu.

62 Ka yi ni daa galisi kaman saŋmarisi bεn be zuyusaa ḥo la, yi kalinli ni ti kpaliimla biɛla yi ni bi deei Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo nol' la zuyu.

63 Di ni daa niŋ Yawε nyayisim ka o bɔri ni yi nabi ka tɔŋ la, lala ka di ni lan niŋ Yawε nyayisim ka o chε ka yi lu m-bahi yoli zaa, ka bε ti yihī ya yi ni kpεri tiŋgbɔn sheli ni ni yi ti deei li su maa ni.

64 Yawε ni ti wurim ya kpεhi zuliya kam ni dunia ḥo ni luyilikam, ka yi ti jεmdi buya din nyε dari mini kuya nimaani, yi mini yi yaannim' ni daa pun bi mi buy' shεna.

65 Ka biɛhigu ti ku niŋ asama tin ya zuliyanim' maa sani, ka yi ti ku nya luy' sheli yi ni yεn zaŋ yi napoŋ zali vuhi. Yawε ni ti chε ka yi suhuri zohira nimaani, ka ninsabiga mali ya, ka nandahima ti mali ya yi suhuri ni.

66 Yi biɛhigu ni ti nyεla biɛhiŋ wuntaj' ni mini yuŋ zaa, ka dabiɛm mali ya ka yi nyεviya be barina ni.

67 Di yi ti nyε asiba, yi ni yeli, 'Ti di bi zayısi ka di nyεla zaawuni.' Ka zaawuni yi ti paai, yi ni yeli, 'Ti di bi zayısi ka di nyεla asiba.' Dabiɛm din ti yεn be yi suhuri ni mini yi nina ni ti yεn nya binshεna zuyu.

68 Yawε ni ti zaŋ ya niŋ ḥarima ni n-labisi ljipti; n ni daa lɔn ya alikauli ni yi nini ku lan nya luy' shεl' la. Ka yi ti zaŋ yimanj' ni yi kohi yi dimnim' maa zuyu nimaani n-leei bε dabidɔbba mini bε dabipayiba, amaa ka ḥun ni dan ya ku beni.

Zaligu 29

Naawuni lo Izraelnim' alikauli Mɔabnim' tiŋgbɔŋ ni

1 Yawε ni daa chε ka Musa zaŋ alikauli yεtɔy' shεna lo Izraelnim' alikauli Mɔabnim' tiŋgbɔŋ ni m-pah' o ni daa lo ba alikauli sheli Sinai Zoli gbin' la m-bɔŋɔ.

²Ka Musa daa boli Izraelnim' zaa na nti yeli ba, "Yi daa nya Yawε ni tum tuun' shεnja zaa yi ninni Ijipti tingboŋ ni, o ni daa niŋ Firawuna min' o sapashinnim' ni o tingboŋ maa zaa shεm,

³ka yi nini daa nya zahimbu kara mini shihir' kara ni alahiziba tuun' kara la.

⁴Amaa hal ni zuŋɔ Yawε na bi tin ya tεha din ni ban bee nina din ni nya bee tiba din ni wum.

⁵N daa zaŋ ya bela tingban' nεl' ni yuun' pihinahi, yi ningbuna ni situra daa bi chahi, ka yi naba ni namda gba daa bi chahi.

⁶Yi daa bi ɻubi bɔrɔbɔro bee n-nyu wain bee binnyur' kpiɔŋ ni di che ka yi ban ni man' Yawε n-nye yi Naawuni.

⁷ Yi ni daa paai kpe na, Hεshibɔn Naa Sihɔn mini Bashan Naa Ogi daa kana ti liri ti n-tuhi ti, amaa ka ti daa nyɑŋ ba.

⁸ Ti daa fa be tingboŋ n-zaŋ li ti Rubin zuliya niriba mini Gaad zuliya niriba ni Manaasa zuliya niriba pirigili.

⁹Dinzuŷu doliya alikauli ɻɔ puuni yεtɔya ɻɔ vienyelinga din ni che ka yi di nasara yi tuuni kam ni.

¹⁰Yi zaa layim ɣiela Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻɔ tooni zuŋɔ dabisili ɻɔ. Yi dan ni kpamba mini yi zuŷulaannim' ni yi sapashin' kpamba ni Izrael dɔbba zaa

¹¹ni yi payiba ni yi bihi ni saamba bεn be yi sani, ka nyε bεn wɔriti yi dari bee bεn ɻɔndi kom tiri ya

¹²ni yi kpe Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻɔ ni po pɔri lɔn ya alikauli sheli zuŋɔ dabisili ɻɔ ni;

¹³ka lala che ka o zaŋ ya leeg' o niriba zuŋɔ dabisili ɻɔ, ka leei yi Naawuni kaman o ni daa lɔn ya alikauli ni kaman o ni daa po pɔri yεli yi yaannim' bεn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu shεm la.

¹⁴Di pala yinim' bεn ɢe ti sani Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻɔ tooni ɻɔ kɔŋko ka m po pɔri lɔri alikauli zuŋɔ dabisili ɻɔ,

¹⁵amaa zaŋ tabili ninvuy' shεb' bεn ka ti sani kpe zuŋɔ dabisili ɻɔ gba.

¹⁶Yi mi ti ni daa be Ijipti tingboŋ ni shεm mini ti ni daa tim zuliya gbalin ni garina shεm.

¹⁷Yi daa lan nya be binyoya din nyε buya din mali dayiri ka nyε dari mini kuya ni anzinfa ni salima din daa be be san' la.

¹⁸Di pa sheli ka yi ni doo bee paŋa bee yili sheli niriba bee zuliya muni niriba be yi ni ka be suhuri yi Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻɔ jεmbu ni, ka ɻɔmaligi ni be jεm zulianim' maa buya maa. Di pa sheli ka ninvuy' shεb' ti be yi ni ka barina mini putɔyū ba nyaya be ni.

¹⁹Ka bənkam wum pɔri ɳɔ puuni yətɔya ɳɔ ka təhi ni bə mali alibarika ka yəri bə suhuri ni, “Ti tiligiya, hal ti ni kul doli ti tipawumli soya ɳɔ zaa yoli,” ka lala zuyu che ka ashaara lu ninvuy’ bieri mini ninvuy’ suma zuyu.

²⁰Yawə ku sayi che bə taali, dama Yawə suhuyiyisili nyɔhi ni lu bə zuyu. Noli yəlibu zaa din sabi be kundi ɳɔ ni ɳɔ ni di ba, ka Yawə kpihim’ bə yuli dunia ɳɔ ni.

²¹Yawə ni ti woligi ba bə ko Izrael zulianim’ zaa ni n-che ka zay’ biegyu paai ba kaman noli yəlibu zaa din be alikauli puuni, ka sabi be zaligu kundi ɳɔ puuni la.

²²Ka ɿiemān’ sheli din dolina puuni, yi bihi yi ti yiçisina yi kalinsi nyaanja bee saan’ so yi ti yi tinshee katiŋ’ na n-nya Yawə ni che ka zay’ bie’ sheli mini nahiŋgu sheli paai tingbani maa,

²³ka tingbani maa zaa leei chilibi mini yalim, ka binsheli ku biri nimaani ka binsheli mi ku bili nimaani, luy’ sheli mɔri ni ku bili. Di ni ti sayim kaman Sədom mini Gomɔra ni Adima mini Zəbɔiim, Yawə ni daa sayim sheli o suhuyiyisili puuni la.

²⁴Yelimanlı, bə mini zuliya kam ni ti bɔhi, ‘Bɔzuyu ka Yawə lee niŋ tingbani ɳɔ shem ɳɔ? Bɔ n-daa lee che ka o suhu yiçisi pam lala?’

²⁵Di saha niriba ni ti yeli, ‘Bə ni daa zayisi Yawə ɳun nyə bə yaannim’ Naawuni ɳɔ ni daa lo ba alikauli sheli saha shəl’ o ni daa yihi ba Ijipti tingbɔŋ ni na la zuyu.

²⁶Bə daa ɳmaligi dolila buya n-jemdi li. Di nyela buy’ shəŋja bə ni daa pun bi mi ni o ni daa bi zaŋ buy’ shəŋja ti ba.

²⁷Dinzuyu ka Yawə suhu yiçisi bahi tingbani maa zuyu, ka o che ka noli din yəla zaa sab’ be kundi ɳɔ ni di li maa.

²⁸Ka Yawə suhu daa yiçisi pam bahi bə zuyu, ka o yihi ba bə tingbɔŋ ɳɔ ni ni suhuyiyisili tahi tingbɔŋ shəl’ ni kaman di ni nyə shem zuŋɔ dabisili ɳɔ.

²⁹Binshəŋja din be ashilɔni nyela Yawə ɳun nyə ti Naawuni ɳɔ dini, amaa binshəŋja din yi zahira nyela ti mini ti bihi dini sahakam ni di che ka ti doli yətɔy’ shəŋja zaa din be zaligu ɳɔ puuni.

Zaligu 30

Bə ni yən niŋ shem ka Naawuni zaŋ ba labis’ o sani, ka niŋ alibarika niŋ bə ni

¹N ni zaŋ alibarika sheli mini noli yəlibu sheli zali yi tooni ɳɔ yi ti niŋdi ya, ka yi teeri di yəla Yawə ɳun nyə yi Naawuni ɳɔ ni yən kari ya tahi zuliya shəba zaa ni ɳɔ sani,

²ka yi ɳmaligi labi Yawə ɳun nyə yi Naawuni ɳɔ sani ka yi mini yi bihi ti deeg’ o noli ni yi suhuri zaa mini yi shihi zaa kaman n ni zaani ya shem zuŋɔ dabisili ɳɔ,

³dindina Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni labisi yi daazichi tin ya ka zɔn ya namboyu, ka layim ya yihι Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni daa wurim ya kpεhi zuliya shεb' zaa ni la na.

⁴Hal bε yi kari ya tahi dunia ɳo ni luyilikam, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni layim ya nimaani n-zaŋ ya nimaani labisina.

⁵Ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni ti zaŋ ya ti ɿili yi yaannim' ni daa su tiŋgbɔn shεli la ni, ka yi ti su li, ka o che ka yi tɔŋ, ka yi kalinli galisi gari yi yaannim' maa kalinli.

⁶Din pahi nyεla, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni tayi yi mini yi bihi suhuri din ni che ka yi yuri ɳun' Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ni yi suhuri zaa mini yi shihi zaa, ka lala ti che ka yi be.

⁷Ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ti che ka noli yεlibu yεla ɳo zaa di yi dimnim' bεn daa nahim ya la.

⁸Di saha ka yi ti lan dee Yawε noli, ka doli o fukumsi zaligu shεŋa zaa n ni zaani ya zuŋɔ dabisili ɳo.

⁹Ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo ti che ka yi tɔŋ yi tuma zaa ni, ka yi bihi nabi, ka yi biŋkɔbiri nabi, ka yi puri atam gba nabi. Dama Yawε ni lan che ka o zaya be yi ni, ka yi tɔŋ kaman o zaya ni daa be yi yaannim' ni ka bε tɔŋ shεm la.

¹⁰Yinim' dee yi ti dee Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo noli, ka dol' o fukumsi zaligunim' mini zaligu shεŋa din sab' zaligu kundi ɳo puuni ɳo, ka ɳmaligi labi ɳun' Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo sani ni yi suhuri zaa mini yi shihi zaa.

¹¹Yεlimaŋli, n ni zaani ya zaligu shεŋa zuŋɔ dabisili ɳo pala din kpεm' pam yi sani bee din be katiŋ' ha.

¹²Di pala din be zuŋusaa ka yi ni yεli, 'Duni n-lee ni du zuŋusaa nti zaŋ li ti ti na ka ti wum li ka dol' li?'

¹³Di mi pala din be teeku duli ka yi ni yεli, 'Duni n-lee ni du teeku duli ti zaŋ li ti ti na ka ti wum li ka dol' li?'

¹⁴Aai, yεligu maa kul bela yi sani, di bela yi noya ni mini yi suhuri ni ni yi dol' li.

¹⁵Nyamiya, n zaŋla nyεvili mini tɔŋsim ni kum mini ashaara n-zali yi tooni zuŋɔ dabisili ɳo.

¹⁶Yi yi doli n ni zaŋ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo fukumsi zaligu shεŋa zaani ya zuŋɔ dabisili ɳo, ka yuri Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo, ka dol' o soli min' o fukumsi zaligunim' ni zaligu shεŋa din pahi, dindina yi ni be, ka yi kalinli nabi, ka Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo niŋ alibarika niŋ yi ni, yi ni kpεri tiŋgbɔn shεl' ni ni yi ti dee li su maa ni.

¹⁷Amaa yi yi tayi yi suhuri ka zayisi wumbu ka birigi n-jεmdi wuna,

18n yéri ya la zuṇč dabisili ḥo ni yi zaa ni ti kpi, yi ti ku yuui yi ni yen du Jōoden mɔyili ti kpe tingbōn sheli ni nti dee' li su maa ni.

19M bɔri ni zuysaa mini tingbani din ya shəhira zuṇč dabisili ḥo ni n zaŋla nyevili mini kum ni alibarika mini noli dibu zali ya zuṇč dabisili ḥo. Dinzuγu piimiya nyevili, dina n-ni che ka yi mini yi zuliya be.

20Yi yi yuri Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo, ka dol' o noli, ka zaŋ yiman' tabil' o, dina n-ni che ka yi be tingbōn sheli Yawε ni daa po pɔri n-zaŋ ti yi yaannim' bεn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu la ni.

Zaligu 31

Joshua zani Musa zaani

1Musa ni daa zaŋ yetɔya ḥo zaa yeli Izraelnim' zaa naai saha sheli ka o daa yeli ba,

2"N yuun' kɔbiga ni pisi m-bɔŋɔ pumpɔŋɔ. N lan ka yaa din ni chan sheli. Ka Yawε pun yeli ma, 'A ku du Jōoden mɔyili ḥo.'

3Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo manjan' ni gari yi tooni n-zaŋ ya du li. O ni ku zuliya shεb' bεn be yi tooni ḥo, ka yi deei be tingbōŋ su. Joshua gba ni gari yi tooni n-zaŋ ya du kaman Yawε ni daa lɔn ya alikauli shem maa.

4Yawε ni niŋ ba kaman o ni daa ku Ogi mini Sihɔn bεn daa nyε Amɔrinim' nanima ka niŋ be tingbōŋ shem la.

5Yawε ni ti zaŋ ba tin ya, ka yi niŋ ba kaman n ni zaŋ zaligu shεŋa zaa tin ya ḥo ni wuhi shem.

6Maliya kpiɔŋ mini suhukpeeni pam, di zɔriya dabiem bee n-che ka yi suhuri zohiri be zuyu, dama Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni be yi sani; o ku che ka yi kɔŋ nasara bee n-chɛn ya bahi."

7Di saha ka Musa daa boli Joshua na ti yel' o Izraelnim' zaa ninni, "Mali kpiɔŋ mini suhukpeeni, dama nyini n-yen zaŋ niriba ḥo chan ti kpe Yawε ni daa po pɔri be yaannim' sani ni o ni zaŋ tingbōn sheli ti ba la ni nti che ka be dee' li su.

8Yawε n-nyε ḥun yεn be a tooni, o ni be a sani, o ku che ka a kɔŋ nasara bee n-che a bahi. Di zɔri dabiem bee n-che ka a suhu zohira.

Di simdi ni yi karindi zaligu maa yuma ayopɔin kam puuni

9Di nyaanja ka Musa daa sabi zaligu ḥo ti Levi bidibisi bεn nyε maligumaaniba, ka nyε bεn daa ɔiri Yawε Alikauli Adaka la mini Izrael kpamba zaa.

10Musa daa zali ba, "Yuma ayopɔin kam ni, saha sheli din nyε yi ni kuri sama tiri taba, ka nyε suya tibu chuyu puhibу saha la,

11Izraelnim' zaa yi ti layim Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo tooni luy' shεl' o ni pii ni be jεmd' o la, yin' karimmi zaligu ḥo ka Izraelnim' zaa wum.

¹²Yi ni ti layim niriba maa, dōbba mini payiba ni bibihi zañ tabili saamba bēn be yi fōntinsi ni, ka bē ti wum li, ka bōhim Yawē ḥun nyē yi Naawuni ḥo sizuura lubu, ka gbaai bēmaña n-doli yetōy' shēna zaa din be zaligu ḥo puuni vienyelinga.

¹³Ka bē bihi bēn na bi mi li ni wum li, ka bōhim Yawē ḥun nyē yi Naawuni ḥo sizuura lubu saha shēli zaa yi ni yēn be tingbōn shēli yi ni yēn gbaai Jōoden moyili du nti deei li su la ni."

Naawuni wuhi Musa wuhibu din bahindi nyaanja

¹⁴Ka Yawē daa yeli Musa, "Nyama, a kum dabisa miriya, bolimi Jōshua ka yi ka man' Yawē chirigibu shee suyili ni na ka n ti zañ tuma maa ti o." Ka Musa mini Jōshua daa chañ Yawē chirigibu shee suyili maa ni.

¹⁵Ka Yawē daa ka bē sanna sagban' wōyinli puuni. Sagban' wōyinli maa daa zanila Yawē chirigibu shee suyili maa dunol' ni.

¹⁶Ka Yawē daa yeli Musa, "Di ku lan yuui ka a dōni pah' a yaannim' zuyu, di nyaanja niriba ḥo ni ti sayim bēmaña n-jēmdi tinzung buya din be bē sani, ka nyē bē ni chani tingbōn shēli maa ni buya. Bē ni ti zayisi ma ka sayim n ni daa lo ba alikauli shēl' la.

¹⁷N suhu ni ti iyīsi pam bahi bē zuyu dindali maa, ka n ti chē ba bahi, ka ḥmaligi n nini labi kpaña ka chē ba, ka bē leei bēn gbahibu ku to. Yēlibieri pam ni ti paai ba. Dindali maa bē ni ti bōhi, "Pa ti Naawuni maa ni lan ka ti sani zuyu n-chē ka yēlibieri ḥo paai ti maa?"

¹⁸Dindali maa n shiri ni ti ḥmaligi n nini lab' kpaña ka chē ba, bē ni tum zay' bie' shēna zaa din nyē bē ni jēmdi wuna la zuyu.

¹⁹Dinzuyu pumpōjō, sabimi yilli ḥo n-zañ li wuhi Izraēlnima, zañm' li niñ bē noya ni din ni chē ka yilli ḥo leei shēhira n sani n-jēndi Izraēlnima.

²⁰Dama n yi ti zañ ba tahi tingbōn shēli din mali bihim mini shiri pam maa ni, n ni daa po pōri bē yaannim' sani ni n zañ tingbōn shēli ti ba la ni, ka bē ti di n-tiyi ḥmēlim, bē ni yuli ȝiem ma, ka sayim m-mini ba daalikauli maa, ka chañ ti jēm wuna.

²¹Ka yēlibieri pam yi ti paai ba, yilli ḥo nyēla din ni be bē sani n-nyē shēhira, dama di kul ti yēn bela bē bihi noya ni ka bē yiini li, dama m pun mi bē ni lo ni bē niñ shēm poi ka n naanyi zañ ba tahi tingbōn shēli n ni daa po pōri lo ba alikauli ni n ni zañ ti ba maa ni.

²²Di saha ka Musa daa sabi yilli ḥo dindali maa n-zañ li wuhi Izraēlnim' maa.

²³Di saha ka Yawē daa zañ Nan bia Jōshua zali ka yēl' o, "Mali kpōjō mini suhukpeeni, dama nyini n-yēn zañ Izraēlnim' ḥo tahi n ni daa po pōri ni n zañ tingbōn shēli ti ba la ni, n ni be a sani."

²⁴Musa ni daa sabi zaligu ḥo yetōyā niñ kundi ni naai zaa,

- ²⁵Musa daa zalila Levinim' bən daa ɔiri Yawə Daalikauli Adaka la zaligu yəli,
²⁶"Zaŋmiya zaligu kundi ŋo ti sɔŋ bayili Yawə ŋun nyə yi Naawuni ŋo daalikauli
 Adaka la, ka di be nimaani nyə shəhira jəndi ya.
²⁷Dama m mi yi tipawumli mini yi noli zayisibu yəla. Yi yi pun nyəla bən zayisiri
 Yawə noli saha shəli n ni na be n nyəvili ni m-be yi sani ŋo, wula nti yən nyə li n
 kum nyaanja?

- ²⁸Layimmiya yi zuliya ni kpamba mini yi sapashin' kpamba zaa n sanna, ka n ti
 yəli ba yətɔya ŋo ka bə wum, ka n chə ka zuyusaa mini tingbani di shəhira jəndi
 ba.
²⁹Dama biɛhin kani, m mi ni n kum nyaanja, yi ni tum tuumbieri, ka ŋmaligi ka
 chə n ni zali ya ni yi doli so' shəli ŋo, di nyaanja zay' bieyu ni ti lu yi zuyu, dama
 yi ni ti tum zay' bieyu Yawə ninni, ka chə ka o suhu yiŋisi pam yi nuhi tuma zuyu."

Musa yilli

³⁰Di saha ka Musa daa zaŋ yilli ŋo puuni yətɔya n-yəli hal ti paai di tariga, ka
 Izrael layinggu maa zaa wum li.

Zaligu 32

- ¹"Zuyusaa, gbilisim tibili wum ka n tɔyisi yətɔya. Chə ka tingbani wum n nol' ni
 yətɔya.
²Chə ka n wuhibu ŋo lu kaman saa la, ka n yətɔya tɔyi lu kaman maligim la bee
 kaman saa ni yi luna baalim bahi mɔri zuyu shəm la; ka lan be kaman sa'
 yuyiyuŋi din yuyisiri bahiri bimbilima zuyu la.
³Dama n ni moli Yawə yuli. Yəlimiya ti Naawuni ŋo galisim yəla!
⁴O nyəla tampiŋ ŋun ka ŋmali. O tuma nyəla din viel' zaa, ka o soya zaa nyə din
 tuhi. O nyəla Naawuni ŋun ʒe yim ka ka galimi. O nyəla ŋun bebu tuhi ka be tibi.
⁵Amaa o bihi bən filim bəmaŋ' la lan pala o bihi. Be bela ɔiri biehigu o sani. Be
 nyəla ɔiemman' golimanim' bən biehigu bi tuhi.
⁶Yinima ninvuy' shəb' bən nyə jəra ka ka yem ŋo, yi ni yo Yawə sam' shəli m-
 bala? Pa ŋuna n-nyə yi ba ŋun nam ya? Pa ŋuna n-nam ya, ka zali ya?
⁷Teemiya kurimbuni ha yəla. Təhimiya yuuŋ' gbalin din gari la yəla. Bohimiya yi
 ba, o ni wuhi ya, ka bohi yi dɔyirikpamba, be ni yəli ya.
⁸Zallakudura Naa ni daa ti zulianim' be tingbana saha shəl' o ni daa woligi
 daadamnima, o daa zali zuliya kam tintarisi kaman Izraelnim' kalinli ni nyə shəm.
⁹Yawə maŋmaŋ' tarili nyəla o niriba. Yaakubu n-nyə o tarili.
¹⁰O daa nya o la tingban' neli ni, ka lan nya o tingban' neli din ka buchi ni. O leei
 bintayirigu tay' o. O gul' o mi kaman o nimbil' bielim la.

¹¹Kaman tɔrili ni damd' o tieyu ka yiyiri gind' o bihi, ka teer' o kpienkama kpuviri ba, ka zaŋ o kpienkpan' yiŋira gbib' ba zuyusaa shem la, lala ka Yawε daa gbibi Izrael ka o bi lu.

¹²Yawε kɔŋko n-daa wuh' o soli, ka tinzun' buyili daa ka o sani.

¹³O daa zaŋ o zali tingbani luy' sheŋa din du zuyu; ka daa zaŋ puri ni bindira dihir' o. O daa zaŋ tampima voya ni shiri mini cheribo kuŋa voya ni kpam dih' o.

¹⁴O daa lan ti o niyi mini biŋkɔbbaligu ni bihim ni waagasi ni pieri mini piɛlahi kpam ni Bashan nayilahi mini buhi ni alikama vielli. Yi daa nyu wain tiwala wain vielli.

¹⁵Yaakubu daa di n-tiyi. Jeshurun daa njemelima ka tiri gbini. A njemelima piri mmuyi lɔŋ. O daa zayisi Naawuni ḥun nam o, ka maani o tiliginsim tampiŋ ansarisi.

¹⁶Bε daa che ka o zabi nyuli tinzun' wuna zuyu, ka daa lan niŋ binshεŋa din chihira n-che ka o suhu yiŋisi.

¹⁷Bε daa mali sara tila alizinnima, pa Naawuni, ka mali malin ti wun' shεb' bε ni pun bi mi. Bε daa lan mali wun' pal' shεb' bεn na yoli yina ka nyε yi yaannim' ni daa bi lu shεb' sizuura.

¹⁸Yi daa tam tampiŋ din dɔyi ya yεla, ka daa tam Naawuni ḥun dɔyi ya yεla.

¹⁹Ka Yawε daa nya lala ka o suhu yiŋisi, ka o tabig' o bidibisi min' o bipuyinsi bahi.

²⁰O daa yeliya, "N ni lεbi n nyaanja biri ba. N ni nya bε bahigu ni yen nyε shem, dama bε nyεla ʒiemana' golimanima. Bε nyεla bi' shεb' bεn bi ʒe yim."

²¹Bε zaŋ bε wuna din pa Naawuni n-che ka n suhu yiŋisi, ka zaŋ bε buya n-che ka n suhu yiŋisi. Lala ka n yen che ka bεn pa niriba niŋ ba ka bε suhuri yiŋisi, ka che ka zulya shεb' bεn nyε jera niŋ ba ka bε suhuri yiŋisi.

²²Dama n suhuyiŋisili maa dirimi kaman buyim la, ka ni di hal ni kpiimba biɛhigu shee. Di sayindi dunia mini di binshεŋukam, ka niŋdi buyim nyori zoya tanzahi.

²³N ni che ka zay' biɛyu lu bε zuyu, ka che ka m piɛma nyɔyi ba:

²⁴N ni che ka kum din bahiri niriba yoli mini buyim din dira ni alabo din ni che ka moŋu ni biŋkɔbiri zaŋ bε nyina liri ba lu bε zuyu, ka zaŋ tinvura lɔyu lu bε zuyu.

²⁵Bε ni ti zaŋ takobiri kuri ba solɔri zuyu, ka dabiɛm pam ti be duri puuni. Di ni paai nachimbibi mini payipielisi ni bimoyirisi ni ninkura bεn zuyuri paligi.

²⁶N daa tɛhiya ni n ni wurim ba bahi katiŋa, ka che ka so ku lan teei bε yεla;

²⁷amaa n zɔrila bε dimnim' ni yen kuri ma sul' shεli, dama bε dimnim' maa ku baŋ di ni nyε shem ka ni yεli, "Ti nuhi n-ti ti nasara, pa Yawε n-daa niŋ dimbɔŋɔnim' zaa maa.

²⁸Be nyela zuliya shēb' bēn ka yēm; bañsim ka bē sani.

²⁹Be yi di mali yēm, bē naan bañ dimbōjō. Be naan bañ di bahigu ni ti yēn nyē shēm.

³⁰Wula ka ninvuy' yino ni tooi kari doli ninvuy' tuhili ka niriba ayi mi tuhi nyān ninvuy' tuhi' pia, ka pa ni bē Tampiñ n-kōhi ba? Ka pa ni Yawē n-zaj ba niñ bē nuu ni?

³¹Yēlimañli bē tampiñ bi be kaman ti Tampiñ ḥo. Hal ti dimnim' maa gba mi lala.

³²Be wain tihi yila Sōdom wain tihi ni na, ka yi Gomōra wain tihi puri ni na. Be wain tiwala nyela wala din mali ḥyu. Di zay' yila nyela din to.

³³Be wain nyela tinvura ḥyu. Di nyela sapayu ḥyu din bie pam.

³⁴Dimbōjō bi bela n sani ka n zaj bini dihi tabili li sōñ?

³⁵ Biéri bōhibu mini sanyoo nyela n dini, saha shēli bē napōna yi ti sarigi; dama bē zay' bieyū nyabu dabisili saha miriya, ka bē bahi yoli saha kanna yomyom.

³⁶ Dama Yawē ni tilig' o niriba, ka zo o daba nambōyu, o yi ti nya ka bē lan ka yiko, ka bē ni lo so bee bē ni bi lo so ti ku lan kpalim.

³⁷Di saha o ni ti bōhi, "Be wuna la lee be ya? Be ni daa sōyī tampiñ shēli ni la lee be ya?

³⁸Bēn daa ḥubi bē sara maligu biñkōbiri kpam ka nyu bē sara maligu wain la lee be ya? Chē ka bē yiñisi zani sōñ ya, chē ka bē gulī ya.

³⁹Pumpōjō nyamiya ma, mani m-bala. Wuni so lan kani m-pahi n zuyu. Mani n-kura, ka lan neera. Mani n-tir' dansi; mani n-lan tibira, ka so ku tooi fa shēli n nuu ni.

⁴⁰Dama n zaj n nuu tiri zuyusaa, ka po pōri ni mani ḥun be sahakam ḥo zuyu,

⁴¹n yi ti sahi n takōb' shēli din nyayisiri ḥo, ka zaj saria karibu niñ n nuu ni, n ni bōhi n dimnim' bier, ka darigi bēn je ma la tibili.

⁴²N ni chē ka m piema varim ȝim. N ni chē ka n takōbi ḥmahī n ni ku shēba mini n ni gbahi ninvuy shēb' nimdi mini ȝim din yi n dimnim' bēn nyē zab' woyilanīm' la ni na.

⁴³ Yinim' zuliya shēb' bēn pa Yehudianima, pahimiya o niriba zuyu pay' o. Dama o ni bōhi bier o daba ȝim yihibu zuyu, ka bōhi o dimnim' bier, ka darigi bēn je o tibili ka mali tingbōñ maa ka di viel' ti o niriba.

⁴⁴Ka Musa mini Nan bia Jōshua daa kana ti zaj yilli ḥo puuni yētōya ḥo zaa yeli niriba maa ka bē wum li.

Musa wuhibu shēja din bahindi nyaanja

⁴⁵Musa ni daa yeli Izraēlnim' zaa yētōya ḥo zaa naai,

⁴⁶ka o daa lan yeli ba, “Zaŋmiya n ni zaŋ yetɔy’ shɛŋa zaa tiri ya ka di nyɛ shɛhira jɛndi ya zuŋɔ dabisili ŋɔ niŋ yi suhuri ni. Zaŋmiya li leei zaligu ti yi bihi din ni che ka be doli yetɔy’ shɛŋa zaa din be zaligu ŋɔ puuni viɛnyeelinga.

⁴⁷Dimbɔŋɔ pala binsheli din ka buchi yi sani, amaa di nyɛla yimaŋmaŋ’ nyɛvili. Di puuni ka yi ni ti mali nyɛvili wɔyinli m-be yi ni yɛn du Jɔɔdɛn mɔyili chaŋ ti deei tingbɔn sheli su maa ni.

⁴⁸Ka Yawɛ daa zaŋ yetɔya ŋɔ yeli Musa dindali maa,

⁴⁹“Dum’ Abarim zoli din nyɛ Nebo zoli ka be Moabnim’ tingbɔŋ ni zaŋ labi Jeriko tooni polo la nti lihi Keenan tingbɔn sheli n ni zaŋ ti Izraelmim’ ni be su maa.

⁵⁰A ni kpi zo’ sheli a ni yɛn du maa zuyu, ka be sɔy’ a pah’ a yaannim’ zuyu kaman a mabia Aduna ni daa kpi Hɔr Zoli zuyu ka be sɔy’ o pah’ o yaannim’ zuyu shem la,

⁵¹dama yi niriba ayi maa daa bi ʒe ma yim Izraelmim’ sunsuuni Mɛribatikadɛshi kom la gbini Zin tingban’ nel’ la ni, yi ni daa bi gbibi m biɛrikasitali Izraelmim’ sunsuuni la zuyu.

⁵²Hal a ni kul yɛn nya tingbɔŋ maa ka di do katin’ maa zaa yoli, a ku kpe n ni zaŋ tingbɔn sheli tiri Izraelmim’ maa ni.

Zaligu 33

Musa suhi alibarika niŋ Izrael zuliyanim’ ni

¹Musa ŋun nyɛ Naawuni nir’ la ni daa zaŋ yetɔy’ shɛŋa suhi alibarika niŋ Izraelmim’ ni ka naanyi kpi m-bɔŋɔ:

²O daa yeliya: Yawɛ daa yila Sinai Zoli zuyu na, ka yi Sier ka ti sanna; o daa yi Paran Zoli zuyu n-niŋ neesim bahi ti na, ka ninvuy’ shɛb’ bɛn be kasi tuhi’ pia be o sani; ka omaŋmaŋ’ dini din galisi be o nudirigu polo.

³Yelimanli, nyini ŋun yuri niriba ŋɔ, ninvuy’ shɛb’ bɛn be kasi zaa daa bela a nuu ni, be daa dolila a naba, ka deer’ a noli.

⁴Musa daa zali ti zaligu, ka di nyɛ Yaakubu zuliyam’ ni su sheli.

⁵Ka naa daa yiŋsi Jeshurun, saha sheli niriba zuŋulaannim’ ni daa layim, din nyɛ Izrael zuliyam’ yini layingu la.

⁶“Naawuni che ka Rubin zuliyam’ kul beni, ka ku kpihim, hal o zuliyam’ kalinli ni kul pɔri maa zaa yoli.

⁷D-ŋɔ ka o daa yeli zaŋ kpa Juda zuliyam’ polo, “Yawɛ, deemi Juda zuliyam’ suhigu, ka zaŋ ba layim be niriba ni, ka ti ba kpiɔŋ, ka sɔŋ ba ka be nyar be dimnima.

⁸ O ni daa yeli shem zaŋ chaŋ Levi zuliyam’ polo m-bɔŋɔ; “Zaŋm’ a Tumim ti Levi zuliyam’ ka zaŋ a Urim ti ŋun ʒe a yim a ni daa zahim so Masa la, a mini ŋun daa mo Mɛriba kom ni la.

⁹Đun daa yeli zaŋ chan' o banim' min' o manim' polo, "M bi lihi nya ba." O daa zayısi o mabihi, ka zayısi o bihi. Dama bę nyela bęn dol' a yęligu, ka gbib' a daalikauli.

¹⁰Bę zaŋ a zaligunim' wuhiri Yaakubu zuliya, ka zaŋ a zalistpana wuhiri Izraēlnima. Bę ni ti tuyili tulaale zim a tooni, ka maani bę ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la a sara maligu bimbini zuyu, ka di di buyim zaa.

¹¹Yawę, niŋmi alibarika niŋ o ni mali sheli ni, ka chę ka a nini tiyi o nuhi tuma. Kum o dimnim' bęn je ba la zuliya, ka bę ku lan neei yaha.

¹²O daa yeli Benjamin zuliya, 'Yawę ni yuri so, barina ku tooi paag' o. Naawuni ḥun galisi ḥo nyela ḥun be o luyilikam dabisi' muni puuni zaa. O ni yuri so ɿila o bɔyusapima sunsuuni.

¹³O daa yeli Yisifu zuliya: Yawę daalibarika ni be o tingban' ni m-pahi zuysaa mini tingbani puuni pin' gahinda

¹⁴ni wuntaŋ' ni kperı tiwal' viel' shęja, ka di wandi pam di goya ni

¹⁵ni bindir' viela din niŋdi kurimbuni ha zoya zuyu ni bindira din niŋdi pam dabo' kura zuyu

¹⁶ni tingban' ni pin' suma mini di binsheyukam ni ḥun daa be tutuŋ din diri buyim ḥo yurilim. Chę ka dimboŋčonim' siyi Yisifu zuyu na, ka chę ka di siyi ḥun' nyę nabia o mabihi sunsuuni ḥo ningbayu kɔbiri zuyu na.

¹⁷Nayilabil' tuuli jilima nyela o dini. O yila nyela yonahu yila. Dina ka o ti yen zaŋ ɿe niriba n-kari ba ti bahi dunia tarisi. Bęna n-nyę Ifriim zuliya niriba tuhi' pia; bęna n-nyę Manaasa zuliya niriba tusa shem la.

¹⁸Ka o daa yeli Zebulon zuliya: Yinim' Zebulon zuliya, "Maliya suhupielli yi yibu ni. Yinim' Isaka zuliya, bęnya yi suya puuni.

¹⁹Bę boonila niriba duri zoya zuyu; nimaani ka bę maani sara din tuhi. Dama teeku puuni ka bę nyari bę daazichi, ka nyari azichi soyira bihigu ni."

²⁰O daa yeli Gaad zuliya: "Ninvuy' so ḥun yęlegi Gaad tingbani ḥo mali alibarika. Gaad zuliya niriba ḥmanila gbuynli. O darigiri tħigiri bɔyu, ka darigiri fuyiri zuygħana.

²¹O daa piila tingbɔn maa yay' sheli din viela n-leeg' o dini; dama nimaani ka bę daa zaŋ zali sapashin' kperma. O daa ka niriba maa zuyləannim' sanna. O daa zaŋ Yawę fukumsi zaligunim' min' o ni daa zaŋ zaligu shęja ti Izraēlnim' pahi la tum tuma."

²²O daa yeli Dan zuliya: "Dan zuliya ḥmanila gbuyn' polli ḥun yi yi Bashan na."

²³O daa yeli Naftali zuliya: "Yinim' Naftalinima, yi nya yurilim tiyi, ka Yawę daalibarika pali yi ni. Yinima n-su wulinluhili mini nudirigu polo."

²⁴O daa yeli Asha zuliya mi: “Asha bidibisi mali alibarika pam. Chε ka bε mabihi zaa yuri ba, ka chε ka bε naba siyi kpam ni.

²⁵Yi ni mali binshεŋa kpariti yi dunoya nyεla kuriti mini daanya. Yi dabisa ni yεn be shεm, lala ka yi yaa yεn be.”

²⁶Yinim’ Jεshurunnima, so kani η-ηmani yi Naawuni ηun yi zuγusaa na ni o ti sɔŋ ya ka nyε ηun’ yi sagbana ni na ni jilima ηɔ. Naawuni so ηun ka bahigu ηɔ n-nyε yi sɔyisili shee.

²⁷疽na n-filim kurimbuni ha wuna la, ka o nuhi din ka bahigu ηɔ gbibi ya. O ni kari yi dimnim’ bεn be yi tooni la bahi ka yεli, “Kumiya ba.”

²⁸Dinzuγu ka Izraεlnim’ daa beni ka barina shεli kani. Yaakubu zuliya kɔŋko n-daa be tingbɔŋ shεli din mali bindira mini wain; ni luy’ shεli maligim ni yiri zuγusaa luri tŋ’ na.

²⁹Yinim’ Izraεlnima, yi mali suhupielli. 疽uni n-lee ηmani ya, yinim’ ninvuy’ shεb’ Yawε ni daa tiligi ηɔ! 疽uni n-nyε yi nyɔtayirigu n-sɔŋ ya, ka nyε yi takɔbi din tin ya nasara! Yi dimnim’ ni ti kani yi sanna ka bε ni sohira; ka yi ti wurim bε buya jεmbu shee zaa.

Zaligu 34

Musa kum yεla

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Musa daa yi Mɔab bɔpiεligu maa ni n-du Nebo Zoli nti paai Pisiga Zo’ shεli din be Jεriko tooni polo la zuγu. Ka Yawε daa wuh’ o tingbɔŋ maa zaa, zaŋ Giliad hal ni Dan.

²Naftali tingbani zaa mini Ifriim tingbani ni Manaasa tingbani ni Juda tingbani zaa zaŋ hal ni wulinluhili polo teeku noli,

³zaŋ Negeb mini bɔpiεligu din nyε Jεriko vinvamli, ka nyε tin’ shεli din mali dɔbino tihi la hal ni Zoa.

⁴ Ka Yawε daa yεl’ o, “Tingbɔŋ ηɔ ka n daa po pɔri yεli Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu, ‘N zaŋ li ti yi Zuliya.’ N chε ka a nini nya li, amaa a ku paai nimaani.”

⁵Di saha ka Musa ηun daa nyε Yawε dabilu maa daa kpi nimaani Mɔabnim’ tingbɔŋ ni kaman Yawε ni daa zali shεm maa.

⁶Ka bε daa sɔy’ o Mɔabnim’ tingbɔŋ maa vinvamli din be Bεtipεɔr tooni polo la. Amaa so bi mi bε ni daa sɔy’ o luy’ shεli maa hal ni zuŋɔ.

⁷Musa ni daa kpi saha shεli maa, o yuma daa nyεla yuun’ kɔbiga ni pisi. O nina daa na kul nεmi vienyεliŋga, ka o niŋgbuŋ ni yaa daa bi filim.

⁸Ka Izraεlnim’ daa kum Musa kuli Mɔabnim’ bɔpiεligu maa ni hal ni bisyu pihita, di nyaanja ka Musa kuli maa kumbu daa naai.

⁹Ka yεm shia daa pali Nan bia Jøshua, dama Musa daa zaŋla o nuhi pa Jøshua zuγu, dinzuγu ka Izraelnim' maa daa deeg' o noli, ka niŋ kaman Yawε ni daa zali Musa shεm.

¹⁰ Anab' so daa bi lan yiγisi Izraεl tiŋgbɔŋ ni η-ηmani Musa, ka Yawε min' o nini daa nya taba.

¹¹Ka so daa bi tooi wuhi shihira, ka tum alahiziba tuma kaman Yawε ni daa tim o ka o ti tum tuun' sheŋa Ijipti tiŋgbɔŋ ni n-jεndi Firawuna min' o kpambaliba ni o tiŋgbɔŋ maa nim' zaa la

¹²ni o ni daa chε ka Musa tum tuun' kar' sheŋa zaa ni o ni daa wuhi yiko din mali dabiεm Izraelnim' zaa ninni shεm la.

Jøshua

Jøshua 1

Naawuni zali Jøshua ni o tuhi nyan Keenannima

1 Yawε dabili Musa kum nyaanja, ka Yawε daa yεli Nan bia Jøshua, ḥun daa nyε Musa sɔ̄nda la,

2 “N dabili Musa kpiya, dinzuγu a mini niriba ḥo zaa yiγsim’ pumpɔ̄nɔ̄ n-chaj ti gbaai Jøoden Mɔ̄yili ḥo du n-kuli n ni zaŋ tingbɔ̄n sheli ti yinim’ Izraelnim’ ḥo ni.

3 Yi napɔ̄na yi ti kul tam luy’ shelikam tingbani zuγu, n ni zaŋ li tin ya kaman n ni daa pun lo Musa alikauli yεli shεm la.

4 Yi tintarisi ti yεn nyεla nudirigu polo tingban’ nεli tingbɔ̄n la zaŋ hal ti paai Lebanon nuzaa polo zoya la shee mini Yufretiiz Mɔ̄y’ titali din be wulimpuhili polo la noli zaŋ tabili Hitinim’ tingbɔ̄n la zaa m-mali hal ti paai wulinluhili polo Mεditireniεn Teeku tital’ la noli.

5 Ka so ku tooi zaŋ o nyɔ̄yu yo a hal ni a nyεvili tariga. N ni be a sani kaman n ni daa be Musa sani shεm la. N ku chε ka a ti bɔ̄ri ma ka bi nya ma, m mi ku chε a.

6 Mali yaa mini suhukpeeni pam; dama a ni chε ka niriba ḥo chanj ti di tingbɔ̄n sheli n ni daa lo bε yaannima alikauli ni n ni zaŋ li ti ba la fali.

7 Nay’ kul malila yaa mini suhukpeeni pam; ka doli zaligu shεnja zaa n dabili Musa ni daa zali ya la viεnyεlinga; ka miri ka a ḥmaligi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo ka chε li, ka di chε ka a tooi diri nasara luy’ shelikam a ni yεn chanj.

8 Chε ka zaligu litaafi ḥo yεtɔ̄ya kul be a nol’ ni sahakam, kul bɔ̄himmi li wuntaj’ ni ni yun din ni chε ka a tooi doli din sab’ di ni maa viεnyεlinga; ka di chε ka a tɔ̄n a sol’ ni, ka lan chε ka a di nasara viεnyεlinga.

9 Mani n-zal’ a ni a kul mali yaa mini suhukpeeni pam. Di zɔ̄ri dabiεm bee n-chε ka a suhu zɔ̄hira, dama man’ Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo kul be a sani luy’ shelikam a ni chana.”

Jøshua wuh’ o niriba bε ni yεn niŋ shεm

10 Di saha ka Jøshua daa yεli Izrael kpamba,

11 “Yiγsimiya chanj gili yεli niriba maa ni bε bom’ bindira m-mali shili gu, dama ni di kpalim daba ata ni bε gbaai Jøoden Mɔ̄yili ḥo du n-kuli ti ɔ̄ni tingbɔ̄n sheli Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni daa zaŋ tin ya la ni.”

12 Ka Jøshua daa yεli Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili la,

13 “Teemiya Yawε dabili Musa ni daa yεli ya shεm la, dina n-nyε ni Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo zaŋla tingbɔ̄n ḥo tin ya ni di leei yi vuhim shee.

¹⁴Dinzuju yi payiba mini yi bihi ni yi biŋkobiri ni kpalim be tiŋgbɔn shɛl' ni Musa ni daa zaŋ tin ya Jœoden Mɔyili yayili ḥo na. Amaa ka yi ni tɔbbihi bɛn lo kpara zaa pahi yi mabihi maa zuju n-chan ti sɔŋ ba

¹⁵hal ka Yawε ti chε ka bε gba deei ḥun' Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni zaŋ tiŋgbɔn sheli ti ba maa, ka yi naanyi labi Yawε dabili Musa ni daa zaŋ tiŋgbɔn sheli din be Jœoden Mɔyili duli wulimpuhili polo ḥo n-tin ya ḥo ni na ti ʒini."

¹⁶Ka bε daa yeli Jœshua, "Ti ni niŋ a ni yεl' ti shεlikam maa zaa, ka ni chan a ni kul yεl' ti ni ti cham' luy' shεlikam.

¹⁷Ti ni daa deei Musa noli shεlikam ni shεm, lala ka ti yεn deeg' a noli, amaa ti lee suhirimi ni Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo be a sani kaman o ni daa be Musa sani shεm la!

¹⁸Ka ḥunkam zayıs' a zaligu dolibu bee n-zayıs' a yεligu wumbu, a ni zali ni o niŋ shεlikam ni, bɛn' kum' o. Kul malila yaa mini suhukpeeni pam."

Jœshua 2

Jœshua ni tim tuumba ni bε ti puyisi nya Jεriko

¹Di saha ka Nan bia Jœshua daa tim tuumba ayi ashilɔni n-yεli ba, "Chamiya ti puyisi nya tiŋgbɔŋ maa ni be shεm, di bamdi Jεriko." Ka bε daa yi Akasia chan ti kpe pagɔr' so ḥun yuli daa booni Reehab la yiŋa.

²Ka bε daa yeli Jεriko naa, "Nyama, Izraelnim' shεb' ka kpe na yuŋ ḥo ni be ti puyisi nya ti tiŋgbɔŋ ḥo ni be shεm."

³Di saha ka Jεriko naa maa daa tim ti yeli Reehab, "Chε ka ninvuy' shεb' bɛn kpe a yili ḥo na la yina; dama bε kamina ni be ti puyisi ban ti tiŋgbɔŋ ḥo zaa daashili!"

⁴Amaa ka pay' maa daa zaŋ tuumba ayi maa sɔyi ka yεli, "Yεlimaŋli, do' shεb' di kpe n yili ḥo na, amaa m bi mi be ni yi shεl' na.

⁵Ka di ni di zibiri ka bε yεn yo dunoli saha sheli ka bε di yi, ka m mi bi mi be ni kpa sheli polo; biɛhimiya bε naba yomyom; di pa sheli yi ni paai ba."

⁶Pay' maa daa zaŋ ba duhila o yiŋ' maa dufahirili zuyusaa ti sɔyi n-va kay' shεŋja o ni daa pun malimali sɔŋ nimaani pa be zuju.

⁷Ka niriba maa daa yi n-gbaai bε naba biɛhibu hal ti paai luy' sheli be ni dol' duri Jœoden Mɔyili. Ben daa biɛhiri bε naba maa ni daa kul yi n-naai, ka bε lan yo dunoli maa yaha.

⁸Tuumba ayi maa ni daa ti yεn dɔni gbihi saha sheli, ka Reehab du bε sani dufahirili maa zuyusaa

⁹nti yεli ba, "M mi ni Yawε zaŋ ti tiŋgbɔŋ ḥo tin ya; ka dabiɛm pun gbahi ti pam yi zuju; ka bɛnkam zaa be ti tiŋgbɔŋ ḥo ni suhuri fuŋmi.

¹⁰Dama ti pun wum yi ni daa yi ljipti na, ka Yawε ti che ka Teeku Ʒieyu kom pirigi buyi m-mali soli tin ya la yεla; ka lan wum yi ni daa niŋ Amɔri nanim' ayi bεn yuya booni Sihɔn mini Ogi la gba shεm ku ba Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo la yεla.

¹¹Ti ni daa kul wum li; ti suhuri zaa daa dii fuŋmi, ka suhukpeeni lan ka ti ni so suhu ni yi zuyu; dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni maa n-nyε zuyusaa mini tiŋgbani Naawuni.

¹²Dinzuŷu n ni niŋya nirlim sheli ɳo zuŷu, pomiya ni yi gba ni ti niŋ m mini m ba yiŋnim' nirlim lala, ka wuhi ma di shihirili

¹³ni yi ni ti tiligi m ba mini m ma ni m mabihi ni bε ni su sheb' zaa, ka fa ti nyeviya kum ni bahi."

¹⁴Ka bε daa yεli Reehab, "Ti yεn zaŋla ti nyeviya n-tay' a dini. A yi bi zaŋ ti ni lo ni ti niŋ shεm ɳo yεla yεli so, ka Yawε ti zaŋ tiŋgbɔŋ ɳo ti ti, ti ni niŋ a nirlim."

¹⁵Di saha ka Reehab daa zaŋ mii tir' o yiŋ' maa takɔro ni n-che ka tuumba maa dol' li yi tiŋ' maa ni, dama o yiŋ' maa daa me n-tabilila tiŋ' maa gooni.

¹⁶Ka Reehab yεli ba, "Kpamiya zoya ɳo polo, ka bεn biɛhiri yi naba maa ku chirigi ya; kul sɔyimiya be nimaani daba ata hal ka bεn biɛhiri yi naba maa ti labina pɔi ka yi naanyi yiŋisi kuli."

¹⁷Ka tuumba ayi maa yεli Reehab, "Biɛhiŋ kani, ti ni niŋ a ni che ka ti po ni ti niŋ sheli maa.

¹⁸Nyama, a ni yεn niŋ shεm m-bɔŋɔ: Ti yi ti kpe yi tiŋgbɔŋ ɳo ni na, nyin' zaŋm' mi' Ʒie' shεl' a ni zaŋ tiri takɔro ni ka ti dol' li yina ɳo n-lo a yiŋ' maa takɔro maa, ka layim' a ba min' a ma ni a mabihi ni a ba yiŋnim' zaa na nti niŋ a yiŋ' maa ni.

¹⁹Ka so yi ti yi a yiŋ' maa ni na m-be soli zuŷu chana, dilan' kum taali ni ti ɳmaligi Ʒila omaŋman' zuŷu, ka ti nuu kani. Amaa so yi ti ku bεn be a sani a yiŋ' maa puuni, dilan' kum taali ni ti Ʒila ti zuŷu.

²⁰Amaa a yi zaŋ ti ni lo ni ti niŋ shεm ɳo yεla n-yεli so, dindina ti yi ti bi niŋ a ni che ka ti po ni ti niŋ sheli maa, ti ku mali taali zaŋ chaŋ di polo."

²¹Ka Reehab yεli ba, "Cheliya ka yi ni yεli shεm maa niŋ lala." Di saha ka o daa che ka bε chaŋ. Be ni daa chaŋ maa nyaanja ka o zaŋ mi' Ʒee maa lo n-tabil' o takɔro maa.

²²Ka Jɔshua tuumba maa daa kpa zoya maa polo nti be nimaani daba ata hal ka bεn daa biɛhi be naba la ti lab' kuli; dama bε daa vihimi m-bo ba sol' ni zaa ka bi nya ba.

²³Di saha ka Jɔshua tuumba ayi maa daa yi zoya maa polo labina chaŋ ti du mɔyili n-labi Nan bia Jɔshua sani n-daa ti yεl' o dinkam zaa niŋ ba.

²⁴Be daa lan yeli Jōshua, “Yelimanli, Yawε zaŋ tingboŋ maa ti ti. Ka din pahi nyela tingboŋ maa nim’ zaa suhuri fuŋmi ti zuγu.”

Jōshua 3

Izraelnim’ gbaai Jōoden Mɔyili du

¹Ka Jōshua mini Izraelnim’ zaa daa ti yiysi asibaasi n-yi Akasia chan Jōoden Mɔyili ni nti dɔn’ nimaani ni be gbaai li du.

²Di daba ata dali ka Izrael kpambaliba daa yiysi kpe be sansani maa ni chani gindi

³n-yeri niriba maa, “Yi yi ti kul nya ka maligumaaniba kpuyi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo daalikauli Adaka la ʒi n-chana, yin’ yiysi miya yi dooshee ḥo doli ba;

⁴ka di che ka yi baŋ yi ni yen doli so’ sheli, dama yi na ʒi n-doli soli maa. Amaa lee miriya ka yi miri Alikauli Adaka maa. Doliya di nyaanja m-be li larigim kaman Kilomita yini laasabu.”

⁵Ka Jōshua daa yeli Izraelnim’ maa, “Malimiya yimaŋa, dama bieγuni Yawε sa ni tum alahiziba tuma yi sani.”

⁶Di saha ka Jōshua daa yeli maligumaaniba, “Kpuymiya Alikauli Adaka maa m-be niriba maa tooni chana.” Ka be daa kpuyi Alikauli Adaka maa m-be niriba maa tooni chana.

⁷Ka Yawε daa yeli Jōshua, “N ni duh’ a Izraelnim’ zaa ninni zuŋɔ dabisili ḥo; ka be baŋ ni n ni be a sani kaman n ni daa be Musa sani shem la.

⁸Yelim’ maligumaaniba ben ʒiri Alikauli Adaka maa ni be yi ti paai Jōoden Mɔyili ni, ben’ kpalimmi zani di kom maa ni baalim.”

⁹Di saha ka Jōshua daa yeli Izraelnima, “Kamiya kpe na nti wum Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo ni yen yeli ya shem.”

¹⁰Ka Jōshua daa lan yeli, “Dimboŋɔ puuni ka yi ni baŋ ni Naawuni ḥun kul be ḥo be yi sani, ka ni kari Keenannim’ mini Hitinim’ ni Hivinim’ ni Perizinim’ ni Gerigashinim’ ni Amorinim’ ni Jebusinima.

¹¹Nyamiya, maligumaaniba ni ʒi dunia zaa Duuma Daalikauli Adaka maa n-gari yi tooni chan ti gbaai Jōoden Mɔyili du.

¹²Dinzuγu piimiyi dobba pinaayi ben nyε Izrael zuliya pinaayi la ni niriba.

¹³Ka maligumaaniba ben ʒiri Yawε ḥun nyε dunia zaa Duuma Daalikauli Adaka maa naba yi ti kul shihi Jōoden Mɔyili kom, di kom maa ni che zɔbu, ka di kom din zɔri yiri moyili maa zuγusaa polo n-sirigirina la mi fo n-zani n-tiyisi dɔni luy’ yini.”

¹⁴Saha sheli niriba maa ni daa yi be tantinim' ni na chani ni be ti gbaai Jōoden Mōyili du, ka maligumaaniba ben daa ɔiri Alikauli Adaka maa daa gari be tooni chana.

¹⁵Ka maligumaaniba ben daa ɔiri Alikauli Adaka maa ni daa mali ti paa Jōoden Mōyili maa ni n-zan̄ be naba siyi di kom ni saha sheli, (dama Jōoden Mōyili daa yi kul kpērimi paani puri atam kpuyib⁹ saha zaa),

¹⁶ka ko' sheli din daa zōri yiri mōyili maa zuysaa polo na la dii kpalim zani nt̄yisi dōni mali lala hal ti paa Adam din nye fōntin' sheli din daa bayi Zaretan la, ka ko' sheli din mi daa zōri kpari Araba Teeku din nye Yalim Teeku polo la gba daa che zōbu, ka niriba maa daa gbaai mōyili maa du zan̄ lab' Jēriko tooni polo.

¹⁷Niriba maa ni daa duri maa, maligumaaniba ben daa ɔiri Yawē Daalikauli Adaka la daa kul kpalim ɔielā mōyili maa sunsuuni tñkuñ zuyu hal ka niriba maa zaa ti du Jōoden Mōyili maa naai.

Jōshua 4

Izraēlnim' pihi kuya sɔŋ ni di teeri ba Naawuni daalahiziba tuma yela

¹Izraēlnim' zaa ni daa gbaai Jōoden Mōyili du n-naai saha sheli, ka Yawē daa yeli Jōshua,

²"Piim' dōbba pinaayi ben nye Izraēl zuliya pinaayi la ni niriba

³n-yeli ba, 'Siyimiya Jōoden Mōyili maa sunsuuni ti pii kuya pinaayi maligumaaniba la ni ɔe luy' shel' la n-ɔi li ti sɔŋ yi ni ti yen gbe luy' sheli yuñ ḥo.'

⁴Di saha ka Jōshua daa boli dōbba pinaayi ben nye Izraēl zuliya pinaayi maa ni niriba, ka nye o ni daa pun pii shēb' zuliya yini kam ni la na

⁵nti yeli ba, "Chamiya Yawē ḥun nye yi Naawuni ḥo Daalikauli Adaka maa gbini Jōoden Mōyili ḥo sunsuuni, ka yi zaa yinoyino ti pii kuγ' yiniyini m-pa yi boγusapima zuyu, ka di kalinli sayisi yi Izraēlnim' zuliya pinaayi ḥo kalinli,

⁶ka di ti nye shihirili yi sani. Ka yi bihi yi ti bohi ya dahin' sheli ha, 'Ka kuγ' bōnima n-lee boγo?'

⁷Di saha yin' ti yelimiya ba ni be daa ɔila Yawē Daalikauli Adaka la gbaai Jōoden Mōyili du, ka di kom pirigi buyi dōni. Dinzuγu kuya ḥo nyela din yen che ka Izraēlnim' kul teeri yelli ḥo yela sahakam."

⁸Ka Izraēlnim' daa shiri niγ Jōshua ni wuhi shem maa, ka daa pii kuya pinaayi Jōoden Mōyili maa sunsuuni, ka di sayisi Izraēlnim' zuliya kalinli kaman Yawē ni daa yeli Jōshua shem. Ka be daa ɔi kuya maa mali chan̄ be ni daa yen gbe luy' sheli nti zan̄ li sɔŋ nimaani.

⁹Ka Jōshua daa lan chē ka bē pii kuy' pinaayi n-sɔŋ Jōoden Mɔyili maa sunsuuni luy' shēli maligumaaniba bēn daa ɔiri Alikauli Adaka maa ni daa ɔieya la. Ka kuya maa na kul do nimaani hal ni zuŋo.

¹⁰Dama maligumaaniba bēn daa ɔiri Alikauli Adaka maa daa kul kpalim ɔiebla Jōoden Mɔyili maa sunsuuni m-mali hal ka Yawē ni daa yeli Jōshua ni o yeli niriba maa shēlikam la ti niŋ naai. Di daa niŋmi kaman Musa ni daa pun yeli Jōshua shēm la zaa. Ka Izraēlnim' maa daa niŋ yomyom du duli.

¹¹Niriba maa zaa ni daa du duli naai saha shēli ka maligumaaniba bēn daa ɔiri Yawē Alikauli Adaka maa mi naanyi du duli na n-gari niriba maa tooni.

¹²Ka Rubin mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili bēn daa lo kpara la daa gari niriba maa tooni kaman Musa ni daa pun yeli ba ni bē niŋ shēm la.

¹³Ninvuy' shēb' bēn daa lo kpara m-mali shili zani Yawē tooni ni bē chanj ti tuhi tōbu maa kalinli daa nyēla kaman tuhi' pihinahi laasabu n-chanj Jēriko bōpiēligu ni.

¹⁴Dindali maa ka Yawē daa duhi Jōshua Izraēlnim' zaa ninni, ka bē daa lu Jōshua sizuura kaman bē ni daa yi luri Musa sizuura shēm la hal ni Jōshua nyevili tariga.

¹⁵Ka Yawē daa yeli Jōshua,

¹⁶"Yēlim' maligumaaniba bēn ɔiri Alikauli Adaka maa ni bē yim' Jōoden Mɔyili maa ni na."

¹⁷Ka Jōshua daa yeli maligumaaniba maa, "Yimiya Jōoden Mɔyili maa ni na."

¹⁸Ka maligumaaniba bēn daa ɔiri Yawē Daalikauli Adaka maa daa yi Jōoden Mɔyili maa sunsuuni na. Maligumaaniba maa naba ni daa kul mali ti tam tanjkpa' kuŋ zuyu saha shēli ka Jōoden Mɔyili kom maa gba daa dii piligi n-lan zōri chani kaman di ni daa pun chani shēm n-lan kpe m-pali yaha.

¹⁹Goli so ḥun danj tooni bięyu pia dali ka Izraēlnim' daa du Jōoden Mɔyili duli n-chanj ti dōni Giligal din daa be Jēriko wulimpuhili polo la.

²⁰Ka Jōshua daa zaŋ bē ni daa pii kuy' pinaayi shēja Jōoden Mɔyili ni la na n-sɔŋ Giligal maa.

²¹Ka Jōshua daa yeli Izraēlnima, "Yi bihi yi ti bōhi bē banim' dahin' shēli ha, 'Ka kuy' bōnima n-lee bōŋo?'

²²Di saha yin' yēlimiya ba Izraēlnim' ni daa chanj tanjkpa' kuŋ zuyu Jōoden Mɔyili ḥo ni n-du li shēm yela.

²³Dama Yawē ḥun nyę yi Naawuni ḥo n-daa chē ka Jōoden Mɔyili kom vuui ka chē soli tin ya hal ka yi ti gbaai li du. Di daa niŋmi kaman Yawē ḥun nyę yi Naawuni ḥo ni daa chē ka Teeku ɔieyu kom vuui ka chē soli ti ti hal ka ti ti gbaai li du shēm la.

²⁴Dimboño daa niŋmi ni di che ka dunia ḥo ni ninsalinim' zaa ban Yawε yiko ni galisi shem. Ka di che ka yi lu Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo sizuura sahakam."

Joshua 5

¹Ka Amori nanim' zaa ben daa be Jooden Moyili duli wulinluhili polo mini Keenan nanim' zaa ben ʒi m-bayi teeku daa wum ni Yawε che ka Jooden Moyili kom vuui ka che soli ti Izraelnima ka be gbaai li du. Ka be suhuri daa fun, ka be ni so lan ka suhukpeeni Izraelnim' maa zuyu.

Joshua guni Izraelnima

²Di saha ka Yawε daa yeli Joshua, "Zan̄m' cheribo kuya mali pilima n-guni Izraelnima, ka di niŋ din pahi napɔŋ buyi."

³Ka Joshua daa shiri zaŋ cheribo kuya mali pilima n-guni Izraelnim' luy' sheli be ni booni Gibiatihhaaralot la.

⁴Daliri din che ka Joshua daa che ka be guni ba maa nyela: Izrael dobba ben zaa daa yi Ijipti na la puuni ben zaa daa nyε tɔbutuhiriba daa kpila sol' ni yɔyu maa ni, be ni daa yi Ijipti maa na nyaanja.

⁵Ninvuy' sheb' ben zaa daa yi Ijipti maa na ben' daa pun guni, amaa be ni daa yi Ijipti maa na nyaanja ka dɔyi bidib' sheb' zaa sol' ni yɔyu maa ni la ben' daa na bi guni.

⁶ Dama yuun' pihinahi ka Izraelnim' daa zaŋ be yɔyu maa ni n-kul chani hal ka be dobba ben zaa daa nyε tɔbutuhiriba n-yi Ijipti maa na ti kpi, be ni daa bi deei Yawε noli zuyu. Benka Yawε daa po n-yeli ni o ku che ka be nini nya tingbɔŋ sheli o ni daa lo be yaannima alikauli ni o ni zaŋ ti ba, ka di nyε tingbɔŋ sheli din mali bihim mini shiri pam la.

⁷Be bihi ka o daa zaŋ zali be zaashee n-che ka Joshua guni ba maa. Be ni daa bi guni ba sol' ni la zuyu n-che ka be daa nyε ben na bi guni maa.

⁸Be ni daa guni ba naai, Izraelnim' zaa daa kpalim dola luy' yini hal ka ben guni maa yuma ti naai zaa.

⁹Ka Yawε daa yeli Joshua, "Zuŋo dabisili ḥo n yihi Ijipti vi sheli yi ni diri la ka chen ya." Ka be daa boli nimaani yuli Giligal, ka di yuli n-na kul bala hal ni zuŋo.

¹⁰ Saha sheli Izraelnim' ni daa do Giligal bɔpieligu ni Jεriko maa, ka be daa puhi Yayigari chuyu di goli maa biey' pinaanahi dali zaawuni.

¹¹Be ni daa puhi Yayigari chuyu maa neei bieyu, ka be daa tuui di tingbɔŋ maa ni bindirigu din nyε kawaan' shera mini bɔrɔbɔro din ka dabindi.

¹² Be ni daa di tingbɔŋ maa ni bindira maa neei bieyu, ka manna la daa che lubuna. Ka Izraelnim' daa bi lan nya li di yaha, amaa ka daa kpalim dirila Keenan tingbɔŋ maa ni bindira di yuuni maa ni.

Joshua mini do' so ḥun gbibi takɔbi

¹³Jøshua ni daa be luy' sheli din miri Jøriko maa, ka o daa ti kpu'y' o zuyu n-lihi nya do' so ka o ñooi takøbi gbib' o nuu ni ȝe o tooni. Ka Jøshua daa chanj o sani ti bøh' o, "A lee bela ti polo bee a bela ti dimnim' polo?"

¹⁴Ka o garigi yel' o, "Aai, n nyela Yawø többihi sapashin' kpem'a, dina n-chø ka n kana maa." Ka Jøshua daa lu n-gbani zañ o nina kpa tija n-lu o sikuura ka bøh' o, "N dana, ka bo ka a lee børi ni man' ñun nyø a dabili ñø niñ?"

¹⁵Ka Yawø többihi sapashin' kpem' maa daa yel' o, "Pirigim' a namda ñø, dama a ni ȝe luy' sheli ñø nyela luy' kasi shee." Ka Jøshua daa niñ lala.

Jøshua 6

Jøriko goondaa luya

¹Jørikønim' daa kparila Jøriko goondaa dunoya Izraelnim' zuyu; ka so ku tooi gari yi bee n-gari kpe di ni.

²Ka Yawø daa yeli Jøshua, "Nyama, n zañ Jøriko mini di naa ni di többi' biinsi niñ yi nuu ni.

³A mini Izrael többihi zaa cham' gilimi Jøriko goondaa maa napøñ yim dahin yini kam n-niñ lala hal ti paai daba ayøbu.

⁴Chø ka maligumaaniba ayopøin gbib' piela' yila kikah' ayopøin m-be Alikauli Adaka la tooni. Ka dabisi' sheli din ti pahir' ayopøin dali, nyin' chø ka maligumaaniba maa zañ kikahi m-piebira, ka yi chanj gili Jøriko maa napøñ buyopøin.

⁵Ka yi yi ti wum ka be piebiri piela' yila kikahi maa ka di kumdi yuui, yinim' ben nyø többihi maa zaa yin' duhimi yi yee n-kul tahiri pampam, di saha tin' maa goondaa maa ni kab' lu, ka yi zaa kab' ti kpe di ni."

⁶Ka Nan bia Jøshua maa daa boli maligumaaniba na nti yeli ba, "Kpuçimiya Alikauli Adaka la, ka chø ka maligumaaniba ayopøin gbibi piela' yila kikah' ayopøin be Alikauli Adaka maa tooni."

⁷O daa lan yeli niriba maa, "Cheliya ka ben gbib' bidibbina be Yawø Daalikauli Adaka maa tooni ka yi chanj gili tin' maa."

⁸Jøshua ni daa pun wuhi niriba maa shem la zuyu, maligumaaniba ayopøin ben gbibi piela' yila kikah' ayopøin n-ȝe Yawø tooni la n-daa gari tooni chani ka piebiri kikahi maa, ka ben ȝiri Yawø Alikauli Adaka maa doli ba.

⁹Ka többihi ben gbibi bidibbina be maligumaaniba ben daa piebiri kikahi maa tooni, ka többi' shøb' ben lan gbibi bidibbina doli be nyaanja, ka be kul piebiri kikahi maa.

¹⁰Amaa ka Jøshua daa lan yeli niriba maa, "Miriya ka yi tahi bee n-chø ka so wum yi kukoya vuri bee n-chø ka yetøy' sheli yi yi nol' ni na; nayila dahin' sheli n yi ti bahi ya noli ni yi tahima."

¹¹Dinzuju ka o daa chε ka bε zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa n-chan gili tiŋ' maa napɔŋ yim, ka zaŋ li lab' bε sansani maa ni ti gbe.

¹²⁻¹³Ka Jøshua daa daŋ yiysisibu asiba ni o mini maligumaaniba ni tøbbih chan gili tiŋ' maa m-pahi napɔŋ buyi dindali maa kaman bε ni daa pun niŋ shem la. Ka tøbbih ben gbibi bidibbina daa be tooni, ka maligumaaniba ayopɔin ben gbibi piela' yila kikah' ayopɔin m-pie tab' pa bε zuyu; ka maligumaaniba ben ʒiri Yawε Daalikauli Adaka la paya, ka tøbbi' shεb' ben lan gbibi bidibbina doli bε nyaanja. Ka bε kul piεbiri kikahi maa.

¹⁴Dabisi' sheli din daa pahiri daba ayi maa dali, bε daa chan gili tiŋ' maa la napɔŋ yim ko, ka lan lab' bε sansani maa ni yaha. Be daa niŋ lala la daba ayɔbu.

¹⁵Ka dabisi' sheli din pahir' ayopɔin dali biɛyu daa ti neerina ka bε daŋ yibu ti chan gili tiŋ' maa kaman bε ni daa yi pun gindi li shem la napɔŋ buyopɔin. Kulla dindali maa kɔŋko ka bε daa gil' li napɔŋ buyopɔin maa.

¹⁶Be ni daa gindi napɔŋ din pahir' ayopɔin maa ka maligumaaniba piεbiri kikahi saha sheli, ka Jøshua daa yeli niriba maa, "Tahimiya! Dama Yawε zaŋ tiŋ' maa niŋ yi nuu ni.

¹⁷Tiŋ' maa mini binshεyukam zaa din be di ni leela yi ni yen sayim sheli ti Yawε. Kulla Reehab ɻun nyε pagɔrili la mini ninvuy' shεb' ben be o yiŋ' kɔŋko ka di simdi ni yi tiligi, o ni daa zaŋ ti tuumba la sɔyi la zuyu.

¹⁸Amaa miriya ka yi kpuyi di ni wuhi ni yi sayimmi binshεyukam maa ni binsheli, dama yi yi niŋ lala, yi ni bo yεla ti Izraelnima, ka di bahi ba yoli bε sansan' ni.

¹⁹Amaa bε ni zaŋ anzinfə mini salima m-mali binshεŋa ni daanya lahi ni kuriti binyara din' nyεla binshεŋa din be kasi Yawε sani. Ti ni zaŋ dina nti niŋ Yawε jεmbu duu."

²⁰ Ka bε daa piεbi kikahi; ka niriba maa tahira. Niriba maa ni daa kul wum kikahi maa kumsi; bε daa duhila bε yee tahiri pampam, ka tiŋ' maa goondaa maa dii kabi ti lu tiŋa; ka niriba maa dii zɔri tuhi bε tooni dεde n-kab' kpe tiŋ' maa ni ti ɻme n-deei li.

²¹Ka bε daa zaŋ takɔbi n-ku døbba mini payiba ni bipola ni ninkura ni niyi ni pieri ni bunsi; ka sayim binshεyukam din be tiŋ' maa ni zaa.

²²Ka Jøshua daa yeli niriba ayi shεba o ni daa tim ka bε chan ti puyisi kaai Jøriko la, "Chamiya pagɔrili la yiŋa nti yih' o mini ninvuy' shεb' ben be o yiŋ' na kaman yi ni daa pun po ni yi ni niŋ shem la."

²³Ka nachimba maa daa chan nti yih Reehab min' o ba ni o ma ni o tizødøbba ni o dɔyiriba zaa n-zaŋ ba ti ʒili kpaŋ' ha miri Izraelnim' sansani.

²⁴Ka bε daa niŋ buyim dabi tiŋ' maa, ka di di tiŋ' maa mini binshεyukam din be di ni, nayila anzinfə mini salima ni daanya kuriti la kɔŋko ka bε daa zaŋ ti niŋ Yawε jεmbu duu nema biɛhigu shee.

²⁵ Amaa Jōshua daa tiligi Reehab ḥun daa nyε pagorili la min' o dɔyiriba zaa; o ni daa zaŋ tuumba shεb' Jōshua ni daa tim ni bε ti puyisi kaai Jεriko n-sɔy' la zuyu. Ka Reehab zuliya na kul be Izraεl tingbɔŋ ni hal ni zuŋɔ.

²⁶ Ka Jōshua daa po pɔri di saha maa ha yεli, "Dunkam ti yiyisi ni o lab' me Jεriko zali, Yawε ḥun' yεlim' noli ti o ka di di o." Dunkam ti zali di tanzaa, o bidib' kpem' ni kpi; Dunkam mi ti mali di duno' yɔriti, o bidibiga ḥun nyε biasani ni kpi.

²⁷ Ka Yawε daa be Jōshua sani; ka o yuli daa du pam bε tingbɔŋ maa zaa ni.

Jōshua 7

Ekān tum alahichi

¹ Amaa Izraεlnim' daa birigiya zaŋ chaŋ binshεŋa bε ni daa woligi ti Yawε la polo, dama Karimi bia Ekān ḥun daa nyε Zabidi yaanja, ka nyε Zεra yaantibichee, ka yi Juda zuliya ni na la ni daa kpuyi binshεŋa bε ni daa woligi ti Yawε maa; ka Yawε suhu daa yiyisi pam bahi Izraεlnim' zuyu.

² Ka Jōshua daa tim tuumba ka bε yi Jεriko chaŋ Ai din daa miri Bεtavεn, ka be Bεtεl wulimpuhili polo la. O daa yεli ba mi, "Chamiya ti puyisi kaai tin' maa." Ka tuumba maa daa chaŋ ti kaai Ai;

³ ka labina ti yεli Jōshua, "Ainim' bi yay' lala. Lala zuyu di chε ka tɔbbihi maa zaa chaŋ, amaa chε ka tɔbbihi tusaayi bee tusaata laasabu chaŋ."

⁴ Dinzuyu ka o daa chε ka tɔbbihi tusaata laasabu n-yi bε ni chaŋ; ka bεn daa chaŋ maa ti ȳmaligi guui ka chε Ainim' maa.

⁵ Ka Ainim' daa kari ba bε tin' maa dunol' ni hal ti paai Shεbarim n-daa ku bε ninvuy' pihitanaayɔbu laasabu sɔŋ zolɔŋni. Ka Izraεlnim' bayiri ni daa cheei kom, ka dabiem gbahi ba.

⁶ Ka Jōshua mini Izraεl kpamba daa darigi chεhi bε binyεra, ka teei dɔni n-zaŋ bε nina kpa tiŋa Yawε Daalikauli Adaka maa tooni, ka kɔri tanjkpayu puyi bε zuγuri n-doya ni suhugarigu hal ni zaawuni.

⁷ Ka Jōshua daa yεli; "Mbaye! Yaa n Duuma NAAWUNI, bɔzuγu ka a daa zaŋ ti du Jɔoden Moyili ḥo na? A zaŋ ti mi na ni a ti ti Amɔrinim' ka bε ku ti? Ti yi di daa chε ka ti nini tiyi Jɔoden yaγili wulimpuhili polo la ka kpalim nimaani di di so.

⁸ Yaa n Duuma, Izraεlnim' yi ȳmaligi guui ka chε ka ti dimnim' nya ti kpaya, wula ka n lee lan yεn yεli?

⁹ Dama Keenannim' mini bεnkam be tingbɔŋ ḥo ni yi wum li, bε ni kana ti teei gil' ti, ka kpihim ti birili dunia ḥo ni; ka di yi niŋ lala, wula ka a lee yεn niŋ a yuli din galisi ḥo?"

¹⁰ Ka Yawε daa bɔhi Jōshua, "Bɔ n-niŋ ka a teei doya zaŋ a nina kpa tiŋa? Yiyisima!

¹¹Izraelnima n-tum alahichi; bε zayisila n ni zali ba zaligu shεl' la dolibu; ka kpuyi binshεnja bε ni daa woligi ti Man' Yawε la. Bε zu n-kpuy' li pahi bε nema ni, ka ηma ʒiri.

¹²Dinzuγu ka Izraelnim' bi tooi zaŋ bε nyori yo bε dimnim' maa. Din chε ka bε ηmaligi guui ka chε bε dimnim' maa nyεla, bεmaŋmaŋ' ni leei bε ni yεm bahi shεb' yol' la zuγu. Ka yi yi bi yihi binsheli yi ni kpuyi maa yi kɔbili ni n-sayim li, n ku lan be yi sani.

¹³Yiyisima m-mali niriba maa ka bε be kasi. Yεlim' ba, Malimiya yimaŋa m-be kasi gu bieγu ni. Dama Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo yεliya, 'Izraelnima, yi kpuyi binshεnja bε ni woligi ti man' Yawε ɳun nyε Naawuni ɳo la ka di be yi sani. Ka yi mi ku tooi zaŋ yi nyori yo yi dimnima, ka pa ni yi yihila lala bina maa yi kɔbili ni.'

¹⁴Dinzuγu bieγuni asiba, sa chε ka daŋ kam niriba yina ti zani tooni, ka Yawε ni ti yεn pii dan' shεli niriba maa puuni sokam ni o malibu ni yirina ti zaana, ka Yawε ni ti yεn yaai yili shεlinim' mi puuni doo kam ni yirina yinoyino ti zaani tooni.

¹⁵Ka ninvuγ' so ɳun kpuyi binshεnja din nyε man' Yawε dini maa, bε nyom' o min' o ni su binshεyukam zaa buyim, o ni sayim Yawε zaligu min' o ni tum tuun' shεli n-dih i Izraelnim' vi la zuγu."

¹⁶Ka Jøshua daa daŋ yiyisibu asiba n-zaŋ Izraelnim' daŋ kam niriba na ti zaani tooni, ka Yawε daa yaala Juda zuliya.

¹⁷Ka o daa zaŋ Juda zuliya maa daŋ kam na ti zali, ka Yawε daa yaala Zεra daŋ; ka o daa zaŋ Zεra daŋ maa ni sokam ni o malibu zali, ka Yawε daa yaala Zabidi yijnjima.

¹⁸Ka o daa zaŋ o yijnjim' dɔbba yinoyino zali, ka Yawε daa yaala Karimi bia Ȣkan ɳun daa nyε Zabidi mini Zεra yaaŋa ka yi Juda zuliya ni na la.

¹⁹Di saha ka Jøshua daa yeli Ȣkan, "M bia, payimi Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo, ka ti o jilima, ka yeli ma a ni tum tuun' shεli, ka di sɔy i ma shεli."

²⁰Ka Ȣkan daa yeli Jøshua, "Yεlimaŋli, n tum alahichi Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo sani; N ni tum alahichi shεli maa m-bɔŋɔ:

²¹N daa nyala Shiina binyer' suŋ mini anzinf a kpila, ka di tibisim nyε kilogiram pirigili ni salin' kpilli din mi tibisim nyε kilogiram pirigili ka n kore kpe di ni, ka n kpuy' li n-zaŋ li ti pi tiŋa n suyili ni ka anzinf a maa be di gbinni."

²²Ka Jøshua daa tim tuumba ka bε zo n-chaŋ o suyili maa ni nti shiri nya ka di pi tiŋa ka anzinf a maa be di gbinni.

²³Ka bε daa yihi li suyili maa ni n-zaŋ li na ti ti Jøshua mini Izraelnim' zaa, ka bε daa zaŋ li sɔŋ Yawε tooni.

²⁴Ka Jōshua mini Izraēlnim' zaa daa zaŋ Zēra yaanja Ekan maa mini anzinfia ni binyerigu maa ni salin' kpilli maa ni o bidibisi min' o bipuyinsi ni o niyi ni o bunti ni o pieri ni o suyili ni o ni su binshayukam zaa n-chaj Akor Vinvamli ni.

²⁵Ka Jōshua daa bɔhi Ekan, "Bɔzuyu ka a bo wahala ti ti? Yawε ni ti a wahala zuŋo dabisili ḥo." Ka Izraēlnim' zaa daa lab' o kuya, ka lab' o malibu gba kuya, ka niŋ buyim nyo ba.

²⁶Ka bε daa kahi kuya m-pa Akan zuyu hal ti duhi li sɔŋ, ka di na kul do nimaani hal ni zuŋo. Dinzuyu ka bε daa boli nimaani yuli Akor Vinvamli hal ni zuŋo. Ka Yawε suhuyiyisili maa daa naanyi maai.

Jōshua 8

Izraēlnim' ȣme n-deei Ai ka sayim li

¹Ka Yawε daa yeli Jōshua, "Di chε ka dabiɛm mal' a bee n-chε ka a suhu zohira. Zaŋm' tɔbbihi zaa yiysi chaj Ai; nyama, n zaŋ Ai naa min' o niriba ni o tiŋ' maa ni o tiŋbɔŋ maa niŋ yi nuu ni;

²ka yi ni niŋ di mini di naa kaman yi ni daa niŋ Jēriko mini di naa shem la. Amaa dimbɔŋ ni dina, dimiya tiŋ' maa nema zaŋ tabili di binjɔbiri. Chamiya ti sɔyi dɔni tiŋ' maa gulinyaanja polo."

³Ka Jōshua mini tɔbbihi maa zaa daa yiysi ni bε chaj Ai, ka Jōshua daa pii tɔbutuhiri' biinsi tuhi' pihita n-chε ka bε chaj Ai yuŋ.

⁴O daa yeli ba, "Nyamiya, yi yi chaj yin' chamiya ti sɔyi dɔni tiŋ' maa gulinyaanja; di kayiya ti do katiŋa ka chε tiŋ' maa, ka maliya shili vienyeliŋga gu;

⁵ka m mini tɔbbi' shεb' bεn be n sani ni chaj ti liri ba. Ka bε yi ti yina ni ti mini ba zaŋ nya taba, ti ni ȣmaligi guui kaman ti ni daa pun niŋ shem la.

⁶Bε ni yi bε tiŋ' maa ni na n-kari dol' ti hal ka ti ti zaŋ ba yi kpaŋ' ha ka chε bε tiŋ' maa; dama bε ni yeli, 'Bε yaai ȣmaligi guuri kaman bε ni daa pun niŋ shem la.' Ka ti yi ti ȣmaligi guui ka bε kariti dol' ti, di saha maa yin' yiysi miya yi sɔyibu maa shee

⁷n-kpe bε tiŋ' maa ni ti ȣme n-deei li; dama yi Duuma NAAWUNI ni zaŋ li niŋ yi nuu ni.

⁸Ka yi yi ȣme n-deei tiŋ' maa, yin' nyomiya li buyim kaman Naawuni ni zali ya shem. N ni wuhi ya ni yi niŋ shem m-bala."

⁹Ka Jōshua daa bahi ba noli ni bε chama, ka bε daa chaj ti dɔni bε sɔyibu shee din daa be Bεtεl mini Ai sunsuuni zaŋ kpa Ai wulinluhili polo la; amaa ka Jōshua ȣun' daa kpalm gbe niriba maa sani.

¹⁰Ka Jōshua daa ti dan yiysi buyim asibaasi n-layim tɔbbihi pahi Izraēlnim' kpamba zuyu ka bε chaj Ai.

¹¹Ka tøbbihi bøn zaa daa be o sani chanj ti døni Ai nuzaa polo m-miri li, ka vinvamli do bø mini Ai sunsuuni.

¹²Ka o daa che ka tøbbihi tusaanu laasabu chanj ti døni Ai wulinluhili polo luy' sheli din be Betel mini Ai sunsuuni.

¹³Lala ka bø daa piri tøbbihi maa soj n-gu tøbu maa. Bø daa che ka tøbbihi bøn galisi pam dola tiø' maa nuzaa polo, ka che ka bøn kpalim mi do tiø' maa wulinluhili polo. Amaa ka' Jøshua daa gbe vinvamli maa ni.

¹⁴Ka Ai naa ni daa nya Izrael tøbbihi maa, o min' o tiø' maa ni niriba zaa daa niøla yomyom n-daq yibu asibaasi n-kab' sirigi Araba zoløjní ni bø mini Izraëlnim' ti tuhi. Amaa bø daa bi mi ni tøbbihi soj' do bø tiø' maa gulinyaanja.

¹⁵Ka Jøshua mini tøbbi' shøb' bøn daa be o sani zaa ømaligi guui n-niø kaman Aanim' nyaø ba mi la n-zo n-kpa møyu polo.

¹⁶Dinzuju ka bø daa che ka niriba bøn zaa be bø tiø' maa ni layim yi n-kari doli Jøshua min' o tøbbihi maa. Bø ni daa kariti doli Jøshua min' o tøbbihi maa, ka bø daa zaø Aanim' maa n-yi kpaø' ka che bø tin' maa.

¹⁷Doo daa bi lan kpalim Ai bee Betel. Bø daa yimi kari doli Izraëlnima, ka che bø tiø' maa dunoli yali.

¹⁸Di saha ka Yawø daa yøli Jøshua, "Zaømi kpani din be a nuu ni øø tiri Ai; n ni zaø li niø a nuu ni." Ka Jøshua daa zaø kpani din be o nuu ni maa tiri.

¹⁹O ni daa kul kpuø' o nuu maa tiri saha sheli maa, ka Izrael tøbbihi bøn daa soj' doya la dii vaai yiyisi bø dooshee ti kpe tiø' maa ni n-deei li ka niø buyim nyo li yomyom bahi.

²⁰Aanim' ni daa ømaligi lihi bø nyaanja nya ka buyim diri ka di nyøhi kpuøi du zuøusaa bø tiø' maa ni, bø daa bi lan mi bø ni yen zo n-kpa sheli polo tiligi; dama tøbbihi bøn daa guuri kpéri møyu ka bø doli ba la daa ømaligima lu bøna bøn daa kariti doli ba maa zuøu.

²¹Jøshua mini Izraëlnim' zaa ni daa nya ka bø tøbbi' shøb' bøn daa soj' doya la deeí tiø' maa, ka di nyøhi kpuøi du zuøusaa maa, ka bø daa ømaligina n-lu Aanim' maa zuøu n-dii ømeri kuri ba.

²²Ka Izrael tøbbi' shøb' bøn daa be Ai tiø' puuni la daa kana ti pahi bø tab' maa zuøu ka bø gili Aanim' maa niø sunsuuni, ka shøb' be yay' yini polo, ka bøn kpalim mi be yay' din' la polo. Ka Izraëlnim' daa ku Aanim' maa hal ka bø ni yino gba ti bi kpalim bee n-zo n-tiligi.

²³Amaa bø daa gbaala Ai naa zay' neøø n-zaø o ti ti Jøshua.

²⁴Izraëlnim' ni daa zaø takøbiri ku Aanim' maa zaa naai bø ni daa kari ba ti zali møyu ni luy' shøl' la, bø zaa daa labila Ai tiø' puuni nti zaø takøbiri ku ninvuy' shøb' bøn be di ni zaa.

²⁵Ka bε daa ku Ainim' bεn nyε døbba mini payiba zaa dindali maa, ka bε kalinli daa yiysi tuhi' pinaayi.

²⁶Jøshua ni daa kul zaŋ kpan' la tiri Ai, o daa bi zaŋ o nuu siyisi tiŋ' hal ka bε ti ku Ainim' maa zaa.

²⁷Ka Izraelnim' daa di tiŋ' maa ni nema, ka gbahi niyi pahi kaman Yawε ni daa pun yεli Jøshua shεm.

²⁸Ka Jøshua daa che ka bε nyo Ai buyim, ka di di n-kab' lu n-duhiduhi doya; ka na kul doya lala hal ni zuŋo.

²⁹Ka Jøshua daa che ka bε zaŋ Ai naa yili tia n-che o yili tia maa zuyu hal ni zaawuni. Ka wuntar' daa ti yen lu ka o che ka bε yilig' o tia maa zuyu na n-zaŋ o ti bahi bε tiŋ' maa dunoli shee n-kahi kuja pa o zuyu hal nti duhi li zay' du' titali sɔŋ, ka di na kul do nimaani lala hal ni zuŋo.

Jøshua karim Naawuni Zaligu kundi wuhi Izraelnima Ebal Zoli gbini

³⁰Ka Jøshua daa che ka bε me bimbini tam Ebal Zol' zuyu ti Yawε ḥun nyε Izraelnim' Naawuni ḥo.

³¹O daa che ka bε me li mi kaman Yawε dabili Musa ni daa wuhi Izraelnim' ni bε mem' li kaman di ni sab' Musa zaligu litaafi ni wuhi shεm la. Dina n-nyε: Zaŋmiya kuy' shεŋa bε ni bi kpe ka di nyε so ni na bi zaŋ kur' bini shihi shεli m-me bimbini. Ka bε daa mali sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la bimbini maa zuyu ti Yawε ka daa mali suhudoo sara maligunim' gba.

³²Ka Jøshua daa sabi zaligu shεli Musa ni daa pun sab' zal' la pa kuya maa zuyu Izraelnim' ninni.

³³Ka Izraelnim' zaa mini tinzunnim' ni bε ni dɔyi shεb' nimaani ni bε kpamba ni bε tuma zuylaannima ni bε sariakaritiba daa zani Alikauli Adaka la yaya ayi, ka bε nina kpa Levinim' bεn daa nyε maligumaaniba bεn ʒiri Yawε Alikauli Adaka maa la. Be pirigili daa ʒieла Gerizim Zoli tooni, ka bε pirigili bεn kpalim mi ʒe Ebal Zoli tooni kaman Yawε dabili Musa ni daa pun yεli ba ni bε niŋm' shεm bε yi ti yen niŋ alibarika niŋ Izraelnim' ni la.

³⁴Di nyaanja ka Jøshua daa karim yεtɔy' shεlikam din daa be zaligu kundi la ni. O daa karim alibarika mini noli yεlibu yεla kaman di zaa ni daa sabi zaligu kundi maa ni shεm.

³⁵Jøshua daa karim Musa ni daa zali zaligu shεŋa maa zaa wuhi Izraelnim' layingŋu maa zaa zaŋ tabili payiba ni bihi ni tinzunnim' bεn daa be bε ni.

Jøshua 9

Gibiɔnnim' yɔhim Jøshua

¹Nanim' bεn zaa daa be Jøoden Moyili wulinluhili polo zoya zuyu tinsi ni mini zolɔna ni tinsi din zaa daa ʒi n-tabi Meditirenen Teeku zaŋ labi Lebanon polo la

daa wum Izraelnim' nasara dibu maa yela. Nanim' maa n-daa nyε: Hitinim' naa mini Amɔrinim' naa ni Keenanim' naa ni Pεrizinim' naa ni Hivinim' naa ni Jεbusinim' naa.

²Bεna n-daa layim naai noli ni bε tuhi Jøshua mini Izraelnima.

³Amaa Gibiɔnnim' ni daa wum Jøshua ni niŋ Jεriko mini Ai shεm la zuyu.

⁴Ka bε daa woligi n-kpuyi yεŋkiŋkabina soli. Bε daa bola bindira niŋ boto kura din chahi ka bε liyiliyi li ni n-zan pa bensi zuyu; ka zaŋ wain kol' kura din chahi ka bε liyiliyi li pahi;

⁵ka zaŋ namda kura din chahi ka bε shenshe li piri; ka zaŋ binyer' chera ye, ka bε bindira zaa kul kuui mili ka kpe yue.

⁶Ka bε daa chan Jøshua sani Giligal sansani la ni nti yεl' o mini Izraelnima. "Ti yila tingbɔn sheli din be katiŋ' na ni ti mini ya ti lo tab' alikauli."

⁷ Amaa ka Izraelnim' daa bøhi Hivinim' maa, "Wula ka ti mini ya ni tooi lo tab' alikauli? Dama di pa sheli ka yi kul bela yomayoma kpe."

⁸Ka bε yeli Jøshua, "Ti nyεla a daba." Ka Jøshua bøhi ba, "Bانيا n-lee nyεn ya? Ka ya ka yi lee yina?"

⁹Ka bε yεl' o, "Ti yila tingbɔn sheli din be katiŋ' na. Yawε ŋun nyε yi Naawuni la yuli duya pam. Ti pun wum o yεla; ka wum o ni daa tum shelikam zaa ljipti la yεla;

¹⁰ ka lan wum o ni daa niŋ Amɔrinim' nanima ayi la shelikam zaa Jøɔden Moyili duli wulimpuhili polo la. Nanima ayi maa n-nyε Heshibɔn naa Sihɔn mini Bashan naa Ogi ŋun daa be Ashitarɔt la.

¹¹Ti kpamba mini ti tingbɔn maa nim' zaa daa yεlimi, "Bomiya bindira niŋ yi nuu ni n-gbaai soli chan ti nya ba yεli ba, 'Ti nyεla yi daba, ka che m-børi ni ti mini ya lo tab' alikauli.'

¹²Nyam' ti børobøro, di daa na kul tulimi ka ti zaŋ li yi yiŋ' na ti ni daa yiyisina dahin' sheli ni ti ti diri sol' ni, amaa nyam' di ni kuui ka kpe yue shεm pumpɔŋ.

¹³Wain kola ŋɔ daa nyεla zay' pala ka ti yi yiŋ' na, ka nyam' di ni chahi shεm. Ka ti binyera ŋɔ mini ti namda ŋɔ gba chahila so' wɔyinli maa chandi ni."

¹⁴Ka Izraelnim' daa dee i bε bindira maa sheli di, ka bi suhi Yawε n-niŋ o saawara di zuyu.

¹⁵Ka Jøshua daa che ka o mini ba naai noli, ka o lo ba alikauli ni bε ku ku ba. Ka Izrael kpamba gba daa lo ba alikauli ni bε ni ʒe alikauli maa nyaanja.

¹⁶Izraelnim' ni daa lo Gibiɔnnim' alikauli maa nyaanja daba ata dali ka bε ti wum ni Gibiɔnnim' maa nyεla bε ʒiʒiinitaba, ka bε mini ba kul bela luy' yini.

¹⁷Ka Izraēlnim' daa yiysi n-gbaai chandi, zaŋ chaŋ daba ata dali ka bε paai Gibiɔnnim' ni daa be tin' shεŋa maa ni. Be tinsi maa n-nyε Gibiɔn mini Chefira ni Bεröt ni Kiriatiijiarim.

¹⁸Amaa ka Izraēlnim' daa bi ku ba Izraël kpamba ni daa pun po Yawε ɲun nyε Izraēlnim' Naawuni, ka lo ba alikauli shεl' la zuyu. Di saha ka Izraēlnim' maa daa ɲumdi bε kparima ni n-niŋdi bε kpamba maa.

¹⁹Amaa ka Izraël kpamba maa zaa daa yεli Izraēlnim' maa zaa, "Ti pun pola Yawε ɲun nyε Izraēlnim' Naawuni ɲo ka lo ba alikauli maa, dinzuŷu ti ku tooi niŋ ba shεli pumpɔŋo."

²⁰Di kpala talahi ni ti che ba ti ni lo ba alikauli shεli maa zuyu; di yi pa lala, ti ni nya tibidarigibo."

²¹Ka kpamba maa daa lan yεli ba, "Cheliya ba, amaa ka bε lee kabiri dari ka ɲoŋdi kom tiri Izraēlnim' zaa." Kpamba maa ni daa yεli shεm m-bala.

²²Ka Jøshua daa che ka bε boli Gibiɔnnim' maa na ka o ti bøhi ba. "Bø n-niŋ ka yi yøhim ti yεli, 'Ti mini ya shee wøy' pam.', ka kul bela ti sani kpe ɲo?

²³Dinzuŷu Naawuni noli ni din ya; ka yi ni shεb' kul ni nyεla daba sahakam; ka kabiri dari, ka ɲoŋdi kom nindji n Naawuni jømbu duu."

²⁴Ka bε garigi yεli Jøshua, "Din che ka tinim' bεn nyε a daba ɲo niŋ lala maa nyεla, ti pun wum ka biehiŋ kani ni Yawε ɲun nyε yi Naawuni ɲo daa yεli Musa ni o zaŋ tingbøŋ ɲo zaa tin ya; ka ni ku ninvuy' shεb' bεn zaa be di ni; ka ti ni zøri dabiem ti nyεviya zuyu zaŋ chaŋ yi sani la zuyu ka ti niŋ lala maa.

²⁵Ka pumpɔŋo ti bela yi nuu ni; niŋmiya ti yi ni nya ka di simdi ni yi niŋ ti shεm."

²⁶Lala ka Jøshua daa niŋ tiligi Gibiɔnnim' maa Izraēlnim' nuu ni, ka bε bi ku ba.

²⁷Amaa ka Jøshua daa lee che ka bε leei dakabiriba ni køŋjøndiba dindali maa. Ka bε kabiri dari ka ɲoŋdi kom tiri Izraēlnima, ka niŋdi lala tahiri Yawε sara maligu bimbini gba gbini. Ka bε na kul niŋdi lala luy' shεlikam Yawε ni pii leeg' o jømbu shee hal ni zuŋo.

Jøshua 10

Izraēlnim' nyaŋ Amɔrinima

¹Dimbøŋo nyaanja ka Jørusaløm naa Adønizedek daa wum Jøshua ni ɲme n-deei Ai ka ɲme n-sayim li zaa, ka ku di naa kaman o ni daa niŋ Jøriko mini di naa shεm la. O daa lan wum Gibiɔnnim' ni daa chaŋ ti niŋ sandaani niŋ Izraēlnima, ka che ka bε mini ba bela yεla.

²Ka dabiem daa kpe o pam; dama Gibiɔn daa nyεla tin' titali kaman tin' titali kam din mali naa. Di daa galisi gari Ai, ka di døbba mali kpiŋ.

³Dinzuŷu ka Jørusaløm Naa Adønizedek daa tim ti yεli Hiburøn Naa Høham mini Jarimut naa Piram ni Lakishi Naa Jafia ni Egiløn Naa Døbir,

⁴“Kamiyana nti sɔŋ ma ka ti chanj ti liri Gibionnima n-ku ba, bε ni chanj ti niŋ sandaani niŋ Jøshua mini Izraelnim’ la zuyu.”

⁵Di saha ka Amɔri nanima anu bɛn daa nyε: Jεrusalem naa mini Hiburon naa ni Jarimut naa ni Lakishi naa ni Egilɔn naa daa layim bε tɔbbihi chanj ti liri Gibionnima n-teei gili ba.

⁶Ka Gibionnim’ daa tim Giligal sansan’ la ni ti yeli Jøshua, “Di che tinim’ bɛn nyε a daba nɔ̄ bahi. Kamina yomyom ti sɔŋ ti tiligi ti; dama Amɔri nanim’ zaa bɛn be zoya polo tinsi la ni layim bε tɔbbihi kana ti teei gili Gibion n-doya ni bε tuhi ti.”

⁷Ka Jøshua mini Izrael tɔbbihi zaa zaŋ tabili tɔbutuhiri’ biinsi zaa daa yiŋisi Giligal chanj.

⁸Ka Yawε daa yeli Jøshua, “Di zɔri ba, dama m pun zaŋ ba niŋ yi nuu ni. Ka bε ni so ku tooi zani yi tooni.”

⁹Ka Jøshua min’ o tɔbbihi daa yiŋisi Giligal lu soli n-gbaai chandi yuŋ hal ti kab’ ti liri ba libigi ba.

¹⁰Ka Yawε daa che ka bε suhuri fuŋ bε ni daa nya Izrael tɔbbihi maa zuyu, ka Izrael tɔbbihi maa daa ku ba pam Gibion, ka kari doli bɛn kpalim hal ni Bεtihɔrɔn zolɔŋni n-kul kuri ba hal ti paai Azeka mini Makeda.

¹¹Amɔrinim’ maa ni daa nɔ̄maligi Izraelnim’ tooni guuri kpari Bεtihɔrɔn zolɔŋ polo saha sheli maa, ka Yawε daa che ka sakuy’ kara yi zuyusaa lu bε zuyu na hal ni Azeka ka bε kpi. Ka sakuya maa ni daa luna n-ku bε ninvuy’ sheb’ daa gari Izrael tɔbbihi ni daa zaŋ takɔbiri ku sheba.

¹²Yawε ni daa che ka Izraelnim’ nyaŋ Amɔrinim’ dahin’ sheli maa, ka Jøshua daa tɔyisi Yawε yεtɔya, ka nɔ̄maligi yeli Izraelnim’ ninni: “Wuntaŋ, kpalimmi zani luy’ yini Gibion dede, ka nyin’ Goli gba, kpalim zani Aijalon vinvamlı dede.”

¹³ Ka wuntaŋ’ daa shiri kpalim zani luy’ yini, ka goli gba kpalim zani hal ka Izraelnim’ ti bɔhi bε dimnim’ maa bieri naai. Dimbɔŋɔ yεla sab’ be Jashar Litaafi ni. Wuntaŋ’ daa kpalim zani zuyusaa dede ka bi bɔri yomyom ni o lu hal ti paai dabisi muni.

¹⁴Dabisili nɔ̄ kpee daa na ɔ̄ni n-niŋ, ka mi bi lan niŋ di saha maa zaŋ kana pumpɔŋɔ. Dindali maa ka Yawε daa wum ninsal’ ni yeli shεm, dama Yawε daa tuhi ti Izraelnima.

¹⁵Dimbɔŋɔ nyaŋa ka Jøshua mini Izrael tɔbbihi maa zaa daa labi Giligal sansani maa ni.

Jøshua gbahi Amɔri nanima anu

¹⁶Amɔri nanima anu la daa zo nti sɔyi bela vol’ ni Makeda.

¹⁷Ka bε daa yeli Jøshua, “Bε nya nanima anu la ka bε sɔyi bela vol’ ni Makeda.”

¹⁸Ka Jōshua daa yeli, “Bilimmiya kuy’ kara ti ḥari voli maa noli, ka bo niriba zali di gbini ka bε gul’ li,

¹⁹yimaŋmaŋ’ di ɿienya nimaani, amaa yinim’ karimiya doli yi dimnim’ maa nyaanja nti liri ba, ka di cheliya ka bε zo m-paai bε ya, dama Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo n-zaŋ ba niŋ yi nuu ni.”

²⁰Ka Jōshua mini Izrael tɔbbihi maa daa ku bε dimnim’ maa pam hal ti naai, ka bi lan nyari so, dama bε ni shεb’ daa zomi ti kpe bε tin’ shεŋa bε ni me goma gil’ ni.

²¹Ka bε zaa daa ḥmaligi lab’ Jōshua sani Makeda sansan’ la ni ni alaafee. Ka so daa bi tooi yaar’ o noli yeri sheli zaŋ chan̄ Izraelnim’ maa polo.

²²Di saha ka Jōshua daa yel’ o niriba maa, “Yoomiya vol’ maa yihi nanima anu la ti ma na.”

²³Ka bε daa niŋ lala yihi nanima anu maa vol’ maa ni na ti ti o. Nanim’ maa n-daa nyε: Jérusalém naa mini Hiburon naa ni Jarimut naa ni Lakishi naa ni Egilón naa.

²⁴Bε ni daa zaŋ nanima anu maa ka Jōshua sanna, Jōshua daa bolila Izraelnim’ zaa na ti yeli tɔbbihi sapashinnim’ shεb’ bεn min’ o daa chan̄ tɔb’ maa ni maa, “Kamiyana ti zaŋ yi naba tam nanim’ maa nyingoya zuyu.” Ka bε daa chan̄ ti zaŋ bε naba tam bε nyingoya maa zuyu.

²⁵Ka Jōshua yeli ba, “Di zoriya dabiɛm bee n-chε ka yi suhuri zohira. Maliya yaa ni suhukpeeni pam, dama lala ka Yawε yen niŋ yi ni yen tuhi yi dimnim’ shεb’ zaa.”

²⁶Dimboŋɔ nyaanja ka Jōshua daa ḥme n-ku nanim’ maa n-zaŋ ba yili tih’ anu zuyu. Ka bε daa yili tih’ maa zuyu hal ti paai zaawuni.

²⁷Ka wuntan̄’ daa ti yen lu, ka Jōshua bahi noli ka bε siyisi ba tih’ maa zuyu na n-zaŋ ba bahi vo’ shεl’ ni bε ni daa zo nti sɔy’ la ni, ka bilim kuy’ kara ti ḥari di noli, ka di na kul be nimaani hal ni zuŋɔ.

Jōshua ḥme n-deei Amɔrinim’ tingbɔna pahi

²⁸Ka Jōshua daa ḥme n-deei Makeda dindali maa, ka zaŋ takɔbi ku di naa min’ o niriba. O daa ku sokam zaa, ka bi chε hal ninvuy’ yino gba; ka daa niŋ Makeda naa kaman o ni daa niŋ Jériko naa shεm la.

²⁹Ka Jōshua mini Izraelnim’ zaa daa yi Makeda n-gari chan̄ Libina ti liri Libinania.

³⁰Ka Yawε daa zaŋ di gba mini di naa niŋ bε nuu ni, ka bε daa zaŋ takɔbiri ku niriba bεn zaa be di ni, ka so daa bi kpalim; ka daa niŋ di naa kaman o ni daa niŋ Jériko naa shεm la.

³¹Ka Jōshua mini Izraēlnim' zaa daa lan yi Libina n-gari chan Lakishi ti teei gil' li n-liri ba.

³²Ka Yawē daa zaŋ Lakishinim' niŋ bε nuu ni, ka bε daa ŋme n-deei li dabisi' sheli din pah' ayi dali, ka zaŋ takobiri ku binshεyukam mini ninsalinim' zaa bεn be di ni kaman bε ni daa niŋ Libinanim' shem la.

³³Ka Geza naa Horam daa kana ti sɔŋ Lakishinim' maa, amaa ka Jōshua daa ŋme n-ku o min' o többihi zaa hal ka bε ni so bi tiligi.

³⁴Ka Jōshua mini Izrael többihi zaa daa lan yi Lakishi gari chan Egilōn ti teei gil' li n-liri ba

³⁵ŋ-ŋme n-deei li dindali maa. Ka bε daa zaŋ takobiri ku binshεyukam mini ninsalinim' zaa bεn be di ni dindali maa kaman bε ni daa niŋ Lakishinim' shem la.

³⁶Ka Jōshua mini Izrael többihi zaa daa lan yi Egilōn gari chan Hiburon ti liri ba

³⁷ŋ-ŋme n-deei li; ka daa zaŋ takobiri ku binshεyukam mini ninsalinim' zaa ni di naa ni di fɔndi ni niriba zaa. Bε daa bi che ka ninvuy' yino gba kpalm. Bε ni daa niŋ Egilōnnim' shem la, lala ka bε daa sayim Hiburon, ka ku ninvuy' sheb' bεn zaa be di ni.

³⁸Dimbɔŋɔ nyaanja ka Jōshua mini Izrael többihi zaa daa ŋmaligi lab' Dεbir ti liri ba

³⁹ŋ-ŋme n-deei li tabili di fɔndi zaa, ka gbahi di niriba zaa mini di naa n-zaŋ takobiri ku ba. Bε daa ku ninvuy' sheb' bεn zaa be di ni, ka ninvuy' yino gba bi kpalm. Bε ni daa niŋ Hiburonnim' mini Libinanim' ni bε naa shem la, lala ka bε daa niŋ Dεbirinim' gba mini bε naa.

⁴⁰Lala ka Jōshua daa nyaŋ tiŋgbɔŋ maa zaa nima. O daa nyaŋ zoya zuyu tinsi mini Negeb polo tinsi ni tintan' ni tinsi ni nayilima ni tinsinim' ni di nanim' zaa. Bε daa bi che be ni so; bε daa ku be zaa kaman Yawē ŋun nye Izraēlnim' Naawuni ŋɔ ni daa zali ba ni bε niŋ shem.

⁴¹Ka Jōshua daa nyaŋ ba lala hal ni Kadeshibarinia zaŋ ti paai Gaza zaŋ tabili Goshen tiŋgbɔŋ zaa m-mali lala hal ti paai Gibon.

⁴²Ka Jōshua daa nyaŋ nanim' maa zaa, ka deei bε tiŋgbona maa yim, dama ŋun nye Izraēlnim' Naawuni ŋɔ n-daa tuhi ti bεn' Izraēlnim' maa.

⁴³Dimbɔŋɔ nyaanja ka Jōshua mini Izrael többihi maa zaa daa lab' Giligal sansani maa ni.

Jōshua 11

Jōshua nyaŋ naa Jabin min' o nyaanzaaniba

¹Yelli ŋɔ lahibali ni daa ti nti to Hazor Naa Jabin saha sheli, ka o daa tim ti yeli Madon Naa Jbab mini Shimron naa ni Akishaf naa

²ni nanim' shēb' bēn daa be nuzaa polo zoya zuyu tinsi ni la ni Araba din daa be Kinerōt nudirigu polo la ni tintan' ni tinsi la nima ni Nafōtido din daa be wulinluhili polo la nima

³ni Keenannim' bēn daa be wulimpuhili mini wulinluhili polo la nim' zañ tabili Amōrinim' mini Hitinim' ni Pērizinim' ni Jebusinim' bēn daa be zoya zuyu tinsi ni la nima ni Hivinim' bēn daa be Hērimōn zolōnji Mizipa tingbōn ni la.

⁴Ka bē mini bē tōbbihi zaa daa layimna. Be tōbbihi maa daa galisiya pam hal ka bē galisim maa daa ti ñmanila moy' bihigu; ka bē yuri mini bē chechēbunsi gba daa galisi pam.

⁵Ka nanim' maa zaa mini bē tōbbihi daa layim kana ti dōni Mērom kulibōn ni ni bē tuhi Izraēlnima.

⁶Ka Yawē daa yeli Jōshua, "Di zōri ba, dama biøyuni ñ-ñō tasaha, n sa ni ku bē zaa ti Izraēlnima; ka yi sa che n-chihi bē yuri napōn' jila, ka nyo bē chechēbunsi buyim."

⁷Ka Jōshua min' o tōbbihi daa chanj ti liri ba Mērom kulibōn maa ni libigi ba.

⁸Ka Yawē daa zañ ba niñ Izraēlnim' nuu ni, ka Izraēl tōbbihi maa daa kari doli ba ñ-ñméri kuri ba hal ti paai Sidōn Titali mini Misirefotimaim n-zañ kpa wulimpuhili polo mali lala hal ti paai Mizipa Vinvamli ni. Ka bē daa ñme n-ku ba hal ka bi che bē ni yino gba.

⁹Ka Jōshua daa niñ kaman Yawē ni daa yel' o shēm, ka che ka bē che n-chihi bē yuri jila, ka nyo bē chechēbunsi mi buyim.

¹⁰Ka Jōshua daa labina di saha maa ti ñme n-deei Hazōr, ka zañ takōb' ku di naa, dama Hazōr n-daa nyē nama maa zaa tin' zuyu.

¹¹Ka bē daa ku ninvuy' shēb' bēn be di ni zaa hal ka bi che bē ni yino gba; ka daa nyo tin' maa buyim.

¹²Ka Jōshua daa ñme n-deei nanim' maa tinsi maa zaa, ka gbahi bē nanim' gba zaa; ka daa zañ takōb' ku sokam zaa kaman Yawē dabili Musa ni daa pun yel' o shēm.

¹³Amaa Izraēlnim' daa bi nyo tin' shēja din daa me n-tam zoya zuyu la buyim, gbaai yihila Hazōr kōnko ka Jōshua daa che ka bē nyo m-bahi.

¹⁴Ka Izraēlnim' daa di tinsi maa ni nēma zaa tabili di niyi. Amaa bē daa zañ takōb' ku ninvuy' shēb' bēn be tinsi maa ni zaa; ka bi che bē ni yino gba.

¹⁵Yawē ni daa zal' o dabili Musa shēm, lala ka Musa gba daa zali Jōshua; ka Jōshua mi daa niñ kaman o ni zal' o shēm. O daa niñ Yawē ni daa zali Musa ni o niñ shēlikam zaa, ka bi che di shēli bahi.

¹⁶Ka Jōshua daa ḥme n-deei ṭingbōj maa zaa. O daa deei zoya zuyu tinsi mini Negeb polo tinsi zaa ni Goshen ṭingbani zaa ni tintan' ni tinsi ni Araba ni Izrael ṭingbōj ni zoya zuyu tinsi la

¹⁷ni di tintan' ni tinsi din be Halak Zoli gbin' la zaq ti paai Edom n-zaq hal ti paai Baaligad din be Lebanon vinvamli ni H̄erimōn Zolōjni la. Ka o daa gbahi b̄e nanima ḥ-ḥme n-ku ba.

¹⁸Jōshua daa ḥme nanim' maa zaa ṭobu yuui pam.

¹⁹Tin' sheli nim' daa bi tim sandaani n-niq Izraēlnima, nayila Hivinim' b̄en daa be Gibion la kōjko. Amaa ka b̄e daa ḥme n-ku b̄en zaa kpalim la ṭob' ni.

²⁰Yawē n-daa che ka b̄e niq tipawumli, ka lo ṭobu kana ni b̄e ti tuhi Izraēlnima ni di che ka Izraēlnim' ku b̄e zaa n-kpihim b̄e birili, ka ku zo ba namboju kaman Yawē ni daa zali Musa sh̄em la.

²¹Ka Jōshua daa kana di saha maa ti ku Anakinim' zaa b̄en daa be zoya tinsi ni la. Be daa bela Hiburon mini Dēbir ni Anab ni zoya zuyu tinsi din zaa daa be Juda mini Izrael ṭingbōna ni la. Jōshua daa ku niriba maa zaa, ka sayim b̄e tinsi.

²²Ka Anakinim' maa ni so daa lan ka Izrael ṭingbōj maa ni, nayila Gaza mini Gaat ni Ashidōd ka b̄e ni sh̄eb' daa be.

²³Ka Jōshua daa deei ṭingbōj maa zaa kaman Yawē ni daa pun yeli Musa sh̄em la zaa m-pirigi li tinti Izraēlnima kaman b̄e zuliya ni daa nyē sh̄em ni di nyē b̄e fali. Ka ṭob' tuhibu daa che b̄e ṭingbōj maa ni, ka b̄e nya nyee vuhi.

Jōshua 12

Musa ni daa tuhi nyāj na' sh̄eba

¹Izraēlnim' daa pun nyāj na' sh̄eba ka deei b̄e ṭingbana din be Jōoden M̄oyili duli wulimpuhili polo la. Be ni daa deei luy' sh̄enja maa n-nyē Arinon Vinvamli zaq hal ti paai H̄erimōn Zoli zaq tabili Araba ṭingbana din zaa daa be wulimpuhili polo maa.

²Nanim' maa ni yino n-nyē Amōrinim' naa Sihōn ḥun daa be H̄eshibon, ka su Aroa din daa bayi Arinon Vinvamli la mini vinvamli maa sunsuuni zaq hal ti paai Jabok M̄oyili din nyē Ammōnnim' tintariga ka nyē Giliad pirigili la

³ni Araba zaq hal ti paai Kineret Teeku din daa be wulimpuhili polo la ni Betijeshimōt polo zaq kpa Araba Teeku din nyē Yalim Teeku n-do n-lab' nudirigu polo Pisiga tintan' ni la.

⁴Na' so ḥun pahi n-nyē Bashan Naa Ogi ḥun daa nyē R̄efaimnim' ni yino ḥun kpalim ka be Ashitarot mini Edirei;

⁵ka su H̄erimōn Zoli mini Saleka ni Bashan zaa zaq hal ti paai Geshurinim' mini Maakatinim' tintariga ni Giliad pirigili zaq hal ti paai H̄eshibon Naa Sihōn tintariga la.

⁶ Yawε dabili Musa mini Izraεlnima n-daa tuhi nyaŋ nanim' maa, ka ɻun' Yawε dabili Musa daa zaŋ bε tiŋgbana n-ti Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili ni bε su li.

Jøshua ni daa tuhi nyaŋ na' shεba

⁷ Jøshua mini Izraεlnim' daa tuhi nyaŋ na' shεb' bεn be Jøɔden Mɔyili duli wulinluhili polo la. Bε daa piligila Baaligad din be Lebanon vinvamli ni la zaŋ hal ti paai Halak Zoli din be Edom polo la. Ka Jøshua daa piripiri tiŋgbøŋ maa ti Izraεlnima kaman bε zuliya maa kalinli ni daa nyε shεm ni bε su li.

⁸ Bε shεb' daa ɻinila zoya ni be luy' shεŋa, ka shεb' ɻini tintana ni, ka shεb' ɻini Araba, ka shεb' ɻini zoløna ni, ka shεb' ɻini mɔyu ni, ka shεb' mi ɻini Nεgεb. Tiŋgbøŋ maa daa nyεla Hitinim' mini Amɔrinim' ni Keenannim' ni Pεrizinim' ni Hivinim' ni Jøbusinim' tiŋgbøŋ.

⁹ Bε ni daa tuhi nyaŋ na' shεb' maa n-nyε: Jøriko naa mini Ai (din miri Bεtεl la)

¹⁰ ni Jørusalem naa ni Hiburon naa

¹¹ ni Jarimut naa ni Lakishi naa

¹² ni Egiløn naa ni Geza naa

¹³ ni Dεbir naa ni Gεda naa

¹⁴ ni Hørima naa ni Arad naa

¹⁵ ni Libina naa ni Adulam naa

¹⁶ ni Makeda naa ni Bεtεl naa

¹⁷ ni Tapua naa ni Hεfa naa

¹⁸ ni Afεk naa ni Laasharon naa

¹⁹ ni Madøn naa ni Hazør naa

²⁰ ni Shimironmerøn naa ni Akishaf naa

²¹ ni Taanak naa ni Megido naa

²² ni Kedøshi naa ni Jokiniam (din be Kamεl la) naa

²³ ni Døri (din be Nafatido la) naa ni Goiim (din be Galili la) naa

²⁴ ni Tiriza naa, ka bε zaa kalinli yiŋisi nanim' pihitø na yini.

Jøshua 13

Izraεlnim' ni daa na yεn deei Keenan tiŋgbøŋ yay' shεli polo shεm

¹ Jøshua ni daa ti kurigi saha shεli, ka Yawε yεl' o, "A kurigya pam pumpøŋø, amaa ka tiŋgbøŋ shεli yi ni na yεn deei mi na galisi pam."

²Tingbōn sheli din na kpalim ka yi yen deei maa n-nye: Filistianim' tingbani zaa mini Geshurinim' tingbani.

³(Zaŋ tabili tingban' sheli din daa do Shihor kulibōn shee zaŋ kpa Ijipti wulimpuhili polo ni zaŋ lab' nuzaa polo zaŋ hal ti paai Ekuرون tintariga din daa nyε Keenannim' ni su luy' shel' la. Filistianim' nanima anu daa beni. Yino daa bela Gaza, ka yino be Ashidod, ka yino be Ashkelon, ka yino be Gaat ka yino mi be Ekuرون), m-pahi tin' shεŋa din daa be Avim zaŋ lab' nudirigu polo

⁴ka nyε Keenannim' ni daa su tingban' shel' la zaa mini Miara din nyε Sidɔnnim' ni daa su luy' shel' la zaŋ ti paai Afek ni zaŋ hal ti paai Amɔrinim' tintariga la

⁵mini Gεbalnim' tingban' la ni Lebanon tingban' la zaa zaŋ kpa wulimpuhili polo ni Baaligad din be Herimɔn zolɔŋni la ni zaŋ ti paai Lebohamat kpεbu shee la

⁶ ni bεnkam zaa daa be zoya zuyu tinsi ni Lebanon hal ti paai Misirefɔtimaim hal ni Sidɔnnim' zaa. Man' maŋmaŋa n-yen be Izraεlnim' tooni n-kari ba bahi, nyin' dini nyela a piri tingbōn maa ti Izraεlnim' ka bε su li kaman n ni pun yεl' a shεm la.

⁷Dinzuŷu pirigim' tingbōn maa ti zuliya awεi la mini Manaasa zuliya pirigili la, ka di leei bε dini."

Bε ni pirigi Jɔɔden Mɔyili duli wulimpuhili polo tingbōn shεm

⁸ Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili bεn' la bεn daa pun deei bε tarili. Yawε dabili Musa n-daa pun pirigi tingbōn sheli din be Jɔɔden Mɔyili duli wulimpuhili polo la ti ba.

⁹Bε tingbani maa piligu shee n-daa nyε Aroa din daa ʒi Arinɔn Mɔyili Vinvamli dul' la mini tin' kar' sheli din daa ʒi vinvamli maa sunsuuni la ni Medεba tintan' zaŋ hal ti paai Dibɔn

¹⁰ni Amɔrinim' naa Sihɔn ŋun daa diri ʒi Hεshibōn la tin' kara zaa zaŋ hal ti paai Ammɔnim' tintariga

¹¹ni Giliad ni Geshurinim' mini Maakatinim' tingban' la ni Herimɔn Zoli gbini zaa ni Bashan zaa zaŋ ti paai Saleka.

¹²M-pahi Ogi (ŋun daa nyε ŋun kɔŋko kpalm Refaimnim' ni) ka diri Ashitarot mini Edirei nam ni daa su luy' sheli zaa Bashan la. Bεna ka Musa daa tuhi nyang ka kari ba bahi la.

¹³Amaa Izraεlnim' daa bi kari Geshurinim' mini Maakatinima, lala zuyu Geshurinim' mini Maakatinim' maa na kul be Izraεlnim' ni hal ni zuŋɔ.

¹⁴ Musa daa bi pirigi tingbani maa sheli ti Levinim' bεna ni bε su li. Pina sara shεŋa bε ni daa yi mali nyɔri buyim tiri Yawε ŋun nyε Izraεlnim' Naawuni la n-daa nyε bε tarili kaman o ni daa pun yεl' o shεm.

Musa ni zaŋ tingban' sheli ti Rubin zuliya

¹⁵Musa daa pirigi tingbani sheli ti Rubin zuliya ni be su li.

¹⁶Be tingbani maa piligu shee n-daa nyε: Aroa din daa ʒi Arinɔn Mɔyili Vinvamli dul' la mini tin' kar' sheli din daa ʒi vinvamli maa sunsuuni la ni tintani din zaa daa bayi Mɛdɛba la.

¹⁷M-pahi Heshibɔn mini di tin' kara din daa be tintan' ni la zaa ni Dibɔn ni Bamɔtibaal ni Bɛtibaalimion

¹⁸ni Jahaz ni Kedemot ni Mɛfaat

¹⁹ni Kiriataim ni Sibima ni Zεrεtishaha din daa be vinvamli ni zol' zuyu la

²⁰ni Bɛtipεɔr ni Pisiga zolɔŋni ni Bɛtijɛshimot

²¹m-pahi tin' kar' shεŋa din zaa daa be tintan' ni la mini Amɔrinim' Naa Sihɔn ɲun daa diri ʒi Heshibɔn la ni daa su luy' shεlikam zaa la. Musa n-daa tuhi nyɑŋ o mini Midian nanima. Midian nanim' maa yuya m-bɔŋɔ: Evi mini Rɛkɛm ni Zur ni Hur ni Rεba bɛn daa nyε Sihɔn nabibi bɛn be tingbɔŋ maa ni la.

²²M-pahi Beɔr bia Balaam ɲun daa nyε baya, ka Izraεlnim' daa zaŋ takɔb' ku o pahi be ni daa pun ku shεb' zuyu la.

²³Jɔɔdɛn Mɔyili noli n-daa nyε Rubin zuliya maa tingbani tariga. Fɔntin' kara mini tingkpansi ŋɔ ka Musa daa zaŋ ti Rubin zuliya maa ni be su li.

Musa ni daa zaŋ tingban' sheli ti Gaad zuliya

²⁴Musa daa lan zaŋ tingbani maa sheli ti Gaad zuliya kaman be danj niriba ni nyε shɛm ni be su li.

²⁵Be tingbani tariga daa nyεla Jaza zaŋ tabili Giliad tin' kara zaa ni Amɔrinim' tingbani pirigili zaŋ hal ti paai Aroa din be Raba wulimpuhili polo la

²⁶ni Heshibɔn zaŋ hal ti paai Ramatimizipa mini Bɛtɔnim' ni zaŋ hal ti paai Mahanaim zaŋ chanj Dεbir tintariga

²⁷ni Bɛtiharam vinvamli ni Bɛtinimira ni Sukɔt ni Zafɔn ni Heshibɔn Naa Sihɔn ni daa su luy' shεlikam zaa, ka Jɔɔdɛn Mɔyili noli daa nyε di tingbani tariga zaŋ chanj ti paai Kinεret Teeku tariga ha sirigili zaŋ lab' Jɔɔdɛn Mɔyili duli wulimpuhili polo la.

²⁸Fɔntin' kara mini tingkpansi ŋɔ ka Musa daa zaŋ ti Gaad zuliya kaman be danj niriba ni nyε shɛm ni be su li.

Musa ni zaŋ tingban' sheli ti Manaasa zuliya bɛn be wulimpuhili polo

²⁹Ka Musa daa lan zaŋ tingbani maa sheli ti Manaasa zuliya pirigili la kaman be danj niriba ni nyε shɛm ni be su li.

³⁰Be tingbani palo daa zaŋla Mahanaim hal ti paai Bashan tingbani zaa din daa nyε Bashan Naa Ogi ni daa su luy' shεlikam zaa la ni Jair fɔntinsi zaa din be Bashan ka di kalinli nyε pihiyɔbu

³¹m-pahi Giliad pirigili ni Ashitarot ni Edirei din daa nyé fointin' kar' shëna Bashan Naa Ogi ni daa su la. Musa daa zañ dimboñonim' tila Manaasa bia Makiri ni di nyé Makiri maa zuliya pirigili dini kaman be dañ niriba ni nyé shëm.

³²Musa ni daa piri tingbani maa tari Moab bopiëligu la ni Jocden Moyili duli mini Jeriko wulimpuhili polo la shëm m-bala.

³³Amaa Musa daa bi pirigi tingbani maa shëli ti Levinim' bëna; Yawë ñun nyé Izraëlnim' Naawuni ño n-daa nyé bëen' tarili kaman o ni daa pun yeli ba shëm.

Joshua 14

Joshua pirigi Jocden Moyili duli wulinluhili polo tingbën tarì Izraëlnima

¹Bë ni daa pirigi Jocden Moyili duli wulinluhili polo Keenan tingbën tingbana ti Izraëlnim' shëm m-bëñç. Eliëza ñun daa nyé maligumaana la mini Nan bia Joshua ni Izrael zuliyanim' kpamba n-daa pirigi tingbën maa tari ba.

²Bë daa pihila kuña sɔñ ni be lihi nya zuliya awëi ni pirigili la ni yen su tingbën maa yay' shëja polo kaman Yawë ni daa pun zali Musa shëm.

³Dama Musa daa pun piri Jocden Moyili duli wulimpuhili polo tingbën la tari zuliya ayi ni pirigili la. Amaa o daa bi pirigi tingban' shëli ti Levinim' bëen daa be bë ni.

⁴Dama (Yisifu zuliya daa pirigila buyi. Bëna n-nyé: Manaasa mini Ifriim.) Be daa bi pirigi tingban' shëli ti Levinima, nayila tinsi ka be daa ti ba ni be beni m-pahi luy' shëja be niyi ni yen ñubiri mòri mini luy' shëja be ni yen zañ be binyara zali.

⁵Izraëlnim' daa piri tingbën maa ti tab' mi kaman Yawë ni daa pun yeli Musa shëm la.

Joshua zañ Hiburon ti Caleb

⁶Di saha ka Juda zuliya ninvuy' shëb' daa ka Joshua sanna Giligal; ka Jefune ñun daa nyé Kenizi nir' la bia Caleb ñun daa nyé be ni yino la ti yeli Joshua, "A mi Yawë ni daa pun yeli Musa ñun nyé Naawuni nir' la m min' a yela shëm Kadëshibarinia la.

⁷N daa nyëla yuun' pihinahi nira saha shëli Yawë dabili Musa ni daa tim ma ka n yi Kadëshibarinia n-kana ti puyisi nya tingbën ño; ka daa ȝi di lahiba' manjli ti yel' o.

⁸M mini ninvuy' shëb' bëen daa chanj chandi maa bëen' daa che ka dabiem kpëla Izraëlnima, amaa ka man' daa kul ȝe Yawë ñun nyé n Naawuni ño yim.

⁹Ka Musa daa lo alikauli dindali maa yeli, 'Yëlimanjli a ni ȝe Yawë ñun nyé n Naawuni ño yim maa zuyu, a napona ni no tingban' shëli zuyu ño ni ti leeg' a min' a bihi ni yen su shëli sahakam.'

¹⁰Izraëlnim' ni daa be møyu ni n-dari gindi saha shël' la ka Yawë daa yeli Musa lala maa. Amaa nyama, di saha maa zañ kana pumpɔñç nyëla yuun'

pihinahinaanu, ka o na kul che ka m be. Ka nyama, n nyela yuun' pihiniinaanu pumpɔŋɔ.

¹¹M mi na kul malila yaa zuŋɔ dabisili ŋɔ kaman n ni daa mali yaa shem saha sheli Musa ni daa tim ma maa. Ka n na kul mali yaa din ni tooi chanj ti tuhi tɔbu.

¹²Dinzuŷu zaŋm' zoya tingbani din nyɛ Yawɛ ni daa yeli sheli yela dindali maa ti ma. Dama amanjmanj' daa wumya dindali maa ni Anakinima m-be nimaani birini tin' kara ni. Di pa sheli Yawɛ ni be n sani n-che ka n kari ba yihi ni kaman o ni daa pun yeli shem maa."

¹³Ka Jɔshua daa suhi alibarika niŋ Kalɛb ni; ka zaŋ Hiburɔn ti ŋun' Kalɛb ŋun daa nyɛ Jefune bia la ni o su li.

¹⁴Ka Hiburɔn daa leei Jefune ŋun daa nyɛ Kɛnizi nir' la bia Kalɛb ni su sheli hal ni zuŋɔ, o ni daa ʒe Yawɛ ŋun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni yim la zuŷu.

¹⁵Hiburɔn yuli piligu ni ha daa nyela Kiriatariba; Ariba ŋɔ n-daa nyɛ Anakinim' ni wɔyirili. Ka tɔbu daa che tuhibu be tingbɔŋ maa ni.

Jɔshua 15

Jɔshua ni zaŋ tingban' sheli ti Juda zuliya

¹Bε ni daa zaŋ tingban' sheli ti Juda zuliya piligu shee daa zaŋ kpala nudirigu polo m-mali hal ti paai Zin moyu ni n-zaŋ lala hal ti paai Edom tintariga.

²Nudirigu polo tintariga maa daa kpuyla Teeku Kpiŋ la tariga mini di kulinol' ni n-zaŋ kpa nudirigu polo.

³Di daa zaŋ kpala nudirigu polo maa hal ti paai Akirabim n-zaŋ nimaani hal ti paai Zin n-kul zaŋ kpa nudirigu polo maa hal ni Kadɛshibarinia n-zaŋ ti gari Hɛzirɔn m-mali ti paai Adda ŋ-ŋmaligi chanj Karika

⁴n-gari chanj hal ni Azimɔn n-zaŋ lala hal ti paai Ijipti kulibɔŋ m-mali hal ti paai di tariga teeku ni. Yi nudirigu polo tingbani tariga n-yen bala.

⁵Ka wulimpuhili polo tingbani tariga yen kpuyla Teeku Kpiŋ shee zaŋ hal ni Jɔɔdɛn Moyili noli. Ka nuzaa polo tingbani tariga mi piligi Yalim Teeku maa ni Jɔɔdɛn Moyili noli shee

⁶n-zaŋ hal ni Bɛtihɔgila n-yi nimaani zaŋ gari hal ti paai Bɛtaraba nuzaa polo. Ka di tariga maa zaŋ lala hal ni Rubin bia Bohan kuyili la gbini;

⁷ka di tariga maa lan yi Akɔr Vinvamli ni n-zaŋ hal ti paai Dɛbir n-zaŋ kpa nuzaa polo nti ŋmaligi kpa Giligal polo yay' sheli polo din tuhi Adumim din daa be vinvamli maa nudirigu polo la. Ka daa lan kpuyi nimaani n-zaŋ hal ni ɛnshɛmɛsh kulibɔna ni m-mali hal ti paai ɛnrɔgɛl.

⁸Ka yi nimaani hal ti gari Hinnom Bidibisi Vinvamli ni zaŋ lab' Jɛbusi nudirigu polo, Jerusalem m-bala n-lan kpuyi nimaani hal ti du zo' sheli din do Hinnom Vinvamli wulinluhili polo la zaŋ lab' Refaim Vinvamli tariga nuzaa polo.

⁹Ka tintariga maa daa lan kpuyi zoli maa zuyu n-zaq hal ti paai Nefitəa kulibəna n-yi nimaani zaq hal ti paai tinq' kar' shəja din ʒi Efuron Zoli zuyu la. Ka di daa lan yi nimaani n-chaq ti ɳmaligi n-zaq hal ti paai Baala bee Kiriatiijiarim.

¹⁰Ka di daa zaq chaq ha nti lan gili Baala wulinluhili polo n-zaq hal ti paai Edom zoya ni n-zaq chaq hal ti bayisi Jiarim Zoli nuzaa polo gari bee din nyə Chəsalən la, ka di lan zaq nimaani hal ti paai Bətishəməshi n-gari chaq ti bayisi Timna gari.

¹¹Ka lan zaq nimaani chaq hal ti du Əkurən nuzaa polo kuŋkuni. Ka di tariga maa daa ɳmaligi chaq hal ni Shikərən n-zaq nimaani hal ti bayisi Baala Zoli gari, ka lan zaq nimaani hal ti paai Jabiniil; ka di daa naanyi kana ti paai di tariga teeku ni.

¹²Wulinluhili polo tingbani maa tariga daa nyəla Məditirəniən Teeku la. Tintariga bəbili maa n-daa gili Juda zuliya maa niŋ sunsuuni.

Kaləb ɳme n-deei Hiburən mini Dəbir

(Zuŋulaannima 1.11-15)

¹³Naawuni ni daa zali Jəshua shəm zuyu daa che ka o ɳmaai Juda zuliya la tingbani yay' shəli polo bə ni booni Hiburən la ti Jəfune bia Kaləb. Kiriatariba, di gbinni nyəla Hiburən. (Ariba n-daa nyə Anakinim' yaba)

¹⁴Ka Kaləb daa ɳme n-kari Anaki bidibis' ata bən daa nyə: Shəshai mini Ahiman ni Talimai bən daa nyə ɳun' Anaki zuliya la bahi.

¹⁵Ka Kaləb daa lan yi nimaani chaq ti lu Dəbirinim' zuyu. Dəbir tuuli yuli n-daa nyə Kiriatisəfa.

¹⁶Ka Kaləb daa yəli, "Ninvuy' so ɳun ɳme n-nyaŋ Kiriatisəfanim' ka deei bə tinq' maa, n ni zaq m bipuyiŋga Akisa ti o payipini."

¹⁷Ka Otiniel ɳun daa nyə Kaləb tizo Kənaz bidibiga la daa chaq ti tuhi deei tinq' maa; ka Kaləb daa shiri zaq o bipuyiŋga Akisa maa ti o ka o niŋ o paya.

¹⁸Bə ni daa ti kulisi Akisa na dahin' shəli, ka Otiniel daa kpam' o jaande ni o suhim' o ba tingbani palo. Ka Akisa daa ti sheeg' o buŋ' zuyu na; ka Kaləb bəh' o, "Bə ka a bora?"

¹⁹Ka o garigi yəl' o, "Tim ma pini. A ni zaq Nəgəb tingbani n-ti ma la zuyu, tim ma kulibəna din kom zəri gba pahi." Ka Kaləb daa zaq zuyusaa polo mini nayiliŋga ni kulibəna ti o pahi.

Juda zuliya tinsi ni nyə shəm

²⁰Juda zuliya ni daa deei tingban' shəli ni bə su li m-bəŋə.

²¹Juda zuliya ni daa su fəntinq' kar' shəja daa bela nudirigu polo ha zaq kpa Edom tintariga polo. Tinsi maa n-nyə Kabiziil mini Əda ni Jagur

²²ni Kina ni Dimona ni Adada

- ²³ni Kedeshi ni Hazor ni Itinan
- ²⁴ni Zif ni Telém ni Biilot
- ²⁵ni Hazorihadata ni Kiriotihézirón (bee Hazor)
- ²⁶ni Amam ni Shema ni Molada
- ²⁷ni Hazarigada ni Heshimon ni Betipelét
- ²⁸ni Hazarishual ni Berishiiba ni Biziota
- ²⁹ni Baala ni Iim ni Ezem
- ³⁰ni Elitolad ni Chésil ni Horima
- ³¹ni Ziklag ni Madimanna ni Sansanna
- ³²ni Lebaot ni Shilihim ni Ain ni Rimon: ka di zaa kalinli yiysi fointin' kara pihitayinika m-pahi di tiékpansi zuyu.
- ³³Fointin' kar' sheja din daa be zolona ni n-nye: Eshitaol mini Zora ni Ashina
- ³⁴ni Zanøa ni Enganim ni Tapua ni Enam
- ³⁵ni Jarimut ni Adulam ni Soko ni Azeka
- ³⁶ni Shaaraim ni Aditaim ni Gedera ni Gederotaim: ka di zaa kalinli yiysi fointin' kara pinaanahi m-pahi di tiékpansi zuyu.
- ³⁷Tin' sheja din yuya dolina ño gba daa beni. Dina n-nye: Zenan mini Hadasha ni Migidaligad
- ³⁸ni Dilian ni Mizipa ni Jokitiel
- ³⁹ni Lakishi ni Bozikat ni Egilon
- ⁴⁰ni Kabon ni Lamam ni Chitilishi
- ⁴¹ni Gederot ni Betidagøn ni Naama ni Makeda: ka di zaa kalinli yiysi fointin' kara pinaayøbu m-pahi di tiékpansi zuyu.
- ⁴²Tin' sheja din yuya dolina ño gba daa beni. Dina n-nye: Libina mini Eta ni Ashan
- ⁴³ni Ifita ni Ashina ni Nezib
- ⁴⁴ni Keila ni Akizib ni Marësha ka di zaa kalinli yiysi fointin' kara awëi m-pahi di tiékpansi zuyu.
- ⁴⁵Ekuron mini di fondi ni di tiékpansi gba daa beni Ekuron zañ hal ti paai Meditirenien Teeku noli daa nyela
- ⁴⁶fointin' kara mini fondi zaa din bayi Ashidod la m-pahi di tiékpansi zuyu.

⁴⁷Ashidod mini di fɔndi ni di tiŋkpansi ni Gaza mini di fɔndi ni di tiŋkpansi daa zaŋmi hal ti paai Ijipti kulibɔŋ mini Mɛditireniɛn Teeku noli tintariga la.

⁴⁸Zoya zuyu tinsi mi n-daa nyɛ: Shamir mini Jatir ni Soko

⁴⁹ni Danna ni Kiriatisɛfa (dina n-nyɛ Dɛbir)

⁵⁰ni Anab ni Eshitɛmo ni Anim

⁵¹ni Goshen ni Holon ni Gilo: ka di zaa kalinli yiŋisi fɔntiŋ' kara piniyini m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁵²Tin' shɛŋa din pahi n-daa nyɛ Arab mini Duma ni Eshan

⁵³ni Janim ni Bɛtitapua ni Afɛka

⁵⁴ni Humta ni Kiriatariba (Hiburɔn m-bala) ni Ziɔr: ka di zaa kalinli yiŋisi fɔntiŋ' kara awɛi m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁵⁵Ka tin' shɛŋa din pahi n-daa lan nyɛ: Maɔn mini Kamel ni Zif ni Juta

⁵⁶ni Jeziril ni Jokidiyam ni Zanoa

⁵⁷ni Kain ni Gibia ni Timna: ka di zaa kalinli yiŋisi fɔntiŋ' kara pia m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁵⁸Ka tin' shɛŋa din gba lan pahi n-daa nyɛ: Halihul mini Bɛtizur ni Gedɔr

⁵⁹ni Maarat ni Bɛtanɔt ni Elitɛkɔn: ka di zaa kalinli yiŋisi fɔntiŋ' kara ayɔbu m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁶⁰Kiriatibaal (Kiriatiyarim m-bala) mini Raba gba daa beni: di daa nyɛla fɔntiŋ' kara ayi m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁶¹Tin' shɛŋa din gba daa be yɔŋu ni la n-daa nyɛ: Bɛtaraba mini Midin ni Sekaka

⁶²ni Nibishan ni Yalim Tiŋ' la ni Engedi: ka di zaa kalinli yiŋisi fɔntiŋ' kara ayɔbu m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

⁶³Amaa ka Judanim' daa bi tooi kari Jɛbusinim' bɛn daa pun be Jɛrusalem la bahi. Dina n-chɛ ka Jɛbusinim' mini Judanim' na kul layim be Jɛrusalem hal ni zuŋɔ.

Jɔshua 16

Ifriim zuliya mini Manaasa zuliya bɛn be wulinluhili polo tiŋgbana

¹Yisifu zuliya tiŋbani daa kpuŋila Jɔɔden Moyili ni chan ti bayisi Jɛriko n-zan hal ti paai Jɛriko wulimpuhili polo kulibɔna n-yi nimaani mali hal ti paai tiŋban' nɛl' la. Ka di daa zaŋ Jɛriko maa hal ti paai zoya ni tinsi la n-zan lala hal ti paai Bɛtel.

²Ka di daa zaŋ Bɛtel maa hal ni Luz n-gari chan hal ti paai Atarɔt din nyɛ Arikinim' tiŋban' la.

³Ka daa lan zaŋ nimaani hal ti paai Jafiletinim' tingban' ni n-zaŋ lala hal ti paai Betiħorōnnim' tingbani din daa be zołqni la m-mali lala hal ni Geza n-yi nimaani chaŋ ti naai Mreditirenien Teeku ni.

⁴Yisifu zuliya bən nyε Ifriim mini Manaasa niriba bən be Wulinluhili polo daa dee tingbani ḥo ka di leei bə dini.

Ifriim min' o dan̄ niriba

⁵Bə ni daa zaŋ tingban' sheli ti Ifriim zuliya kaman bə dan̄ niriba ni nyε shem m-bənqo: bə tingbani maa piligu shee daa kpuylia Atarotada wulimpuhili polo n-zaŋ hal ni Betihorōn Duli polo

⁶n-yi nimaani n-zaŋ hal ti paai Mreditirenien Teeku ni. Ka Mikimetat daa be bə nuzaa polo; ka bə tintariga bəbili daa zaŋ chaŋ wulimpuhili polo ha nti ɻmaligi kpa Taanatishilo polo n-chaŋ ti gari di zuyu wulimpuhili polo n-zaŋ hal ti paai Janoa.

⁷Ka daa yi Janoa maa m-mali hal ti paai Atarot mini Naara n-zaŋ hal ni Jəriko n-kul mali lala hal ti paai di tariga Jooden Moyili ni.

⁸Ka bə tingbani maa zaŋ kpa wulinluhili polo mi daa kpuyi Tapua m-mali hal ti paai Kana kulibən n-zaŋ lala hal ti paai di tariga Mreditirenien Teeku ni. Dina n-nyε bə ni daa zaŋ tingban' sheli ti Ifriim min' o dan̄ niriba ni bə su la

⁹m-pahi fən sheŋa mini tħirkpan' sheŋa din daa be Manaasa min' o zuliya niriba tingban' ni, ka bə daa lee zaŋ li n-ti Ifriim min' o zuliya niriba maa la.

¹⁰Amaa ka Ifriim zuliya niriba maa daa lee bi kari Keenannim' bən daa be Geza, dina n-che ka Keenannim' mini Ifriim zuliya niriba maa na kul layim' be hal ni zuŋo; amaa ka bə lee che ka Keenannim' maa tumdi dabitim tuma tiri ba.

Joshua 17

Manaasa zuliya pirigili bən be Jooden Moyili Wulinluhili polo

¹Bə daa ɻmaai tingban' sheli ti Yisifu bituuli Manaasa zuliya niriba sheba. Makiri daa nyela Manaasa bidib' kpema; ka Makiri mi bidib' kpem' yuli n-daa booni Giliad; Makiri daa nyela tħbutuhiri' biija dinzuyu ka bə daa zaŋ Giliad mini Bashan ti o.

²Ka bə daa ɻmahi tingbani maa ti Manaasa zuliya bən kpalim la kaman bə dan̄ niriba ni nyε shem. Bə ni daa ɻmahi li ti sheba n-nyε: Abieza mini Hələki ni Asiriel ni Shékem ni Həfa ni Shemida. Yisifu bia Manaasa zuliya niriba bən daa nyε dəbba ka nyε bə dan̄ maa ni dəyirikpamba m-bala.

³Manaasa daa mali bidibiga ka o yuli booni Makiri, ka o gba daa mali bidibiga ka o yuli booni Giliad, ka o gba daa mali bidibiga ka o yuli booni Həfa; ka Həfa gba mali bidibiga ka o yuli booni Zelofəhad; ka Zelofəhad ḥun' daa bi dəyi bidibisi; amaa ka lee mali bipuγins' anu. Bə yuya n-nyε: Mahila mini Nəa ni Həgila ni Milika ni Tiriza.

⁴ Ka payiba ḥo daa ti ka maligumaana Elieza mini Nan bia Jōshua ni Izrael kpamba sanna ti yeli ba, “Yawε daa yeli Musa ni o tim’ ti ti gba tingbani m-pahi ti tizōdōbba la dini zuyu.” Dinzuŷ Yawε ni daa yeli shem maa zuyu, ka bε daa ti ba tingbani m-pahi bε tizōdōbba maa dini zuyu.

⁵ Dina n-chε ka Manaasa zuliya niriba maa daa deei tingbana taribu maa bupia m-pahi Giliad mini Bashan din daa be Jōoden Moyili duli din’ la polo la zuyu;

⁶dama Manaasa bipuyinsi daa deei tingbana pah’ o bidibisi zuyu. Ka bε daa zaŋ Giliad ti Manaasa zuliya niriba bεn kpalim la.

⁷ Manaasa zuliya niriba tingbani maa daa zaŋmi hal ti paai Asha mini Mikimetat din be Shékem wulimpuhili polo la. Ka di tintariga bɔbili daa zaŋ kpa nudirigu polo m-mali hal ti paai Entapuanima.

⁸ Manaasa zuliya niriba n-daa su Tapua tingbani maa, amaa Tapua fɔn din daa ʒi Manaasa zuliya niriba tintariga la dina, Ifriim zuliya niriba n-daa su li.

⁹ Ka Manaasa zuliya niriba tintariga bɔbili maa daa zaŋ nimaani n-gari chanj hal ti paai Kana kulibɔŋ. Ka fɔn kara din daa be nimaani zaŋ lab’ kulibɔŋ maa nudirigu polo daa bela Manaasa zuliya niriba tingban’ ni, amaa ka Ifriim zuliya niriba lee su li. Ka Manaasa zuliya niriba tintariga bɔbili maa daa zaŋ kpa kulibɔŋ maa nuzaa polo m-mali lala hal ti paai di tariga Mreditirenién Teeku ni.

¹⁰ Ifriim zuliya niriba daa sula nudirigu polo, ka Manaasa zuliya niriba mi su nuzaa polo ka Teeku do bε sunsuuni n-nyε bε tintarisi bolo. Asha daa bela nuzaa polo ka Isaka mi be wulimpuhili polo.

¹¹ Isaka mini Asha tingbana maa ni Manaasa zuliya niriba n-daa su fɔn shεŋa mini tiŋkpan’ shεŋa din be nimaani. Tinsi maa n-nyε: Bεtishεan mini di tiŋkpansi ni Ibiliam mini di tiŋkpansi ni Dɔrinim’ mini di tiŋkpansi ni Endɔnim’ mini di tiŋkpansi ni Taanaknim’ mini di tiŋkpansi ni Megidɔnim’ mini di tiŋkpansi; ka din pah’ ata n-nyε, Nafat.

¹² Amaa ka Manaasa zuliya niriba maa daa bi tooi kari tinsi maa nima; ka Keenannim’ maa daa kul kpalim be tinsi maa ni.

¹³ Ka hal Izraelnim’ ni daa ti niŋ kpiɔŋ, bε daa bi kari Keenannim’ maa zaa, amaa ka daa nay’ lee muysisiri ba mi ka bε tumdi tuma tiri ba.

Ifriim zuliya mini Manaasa zuliya niriba suhiya ni bε ŋmaai tingbani pahi ba

¹⁴ Ka Yisifu zuliya la daa ti bɔhi Jōshua, “Bɔ n-niŋ ka a zaŋ tingbani maa yay’ yini polo din nyε din bi galisi ti ti? Yawε ni niŋ alibarika niŋ ti ni zuyu, ti galisiya pam.”

¹⁵ Ka Jōshua garigi yeli ba, “Yi yi galisi pam, ka Ifriim zuliya niriba zoya tingban’ la pɔri ka bi sayi ya, yin’ chamiya Perizinim’ mini Refaimnim’ tingban’ ni yɔyu la ni nti ŋma nyɔŋ ʒini.”

¹⁶Ka bε yεl' o, "Zoya tingbani maa ku say' ti, ka Keenannim' mi ʒi tintan' ni, ka mali kuriti chechebunsi. Be ni shεb' bεn be Betishεan mini di tingkpansi ni bεn be Jεziriil Vinvamli ni la zaa mal' li mi."

¹⁷Ka Jøshua yεli Yisifu zuliya bεn nyε Ifriim mini Manaasa niriba maa, "Yi shiri galisiya pam, ka mali kpiɔŋ; ka di simdi ni yi mali tingbani yay' bɔbili.

¹⁸Ka zoya tingban' la ni kul nyε nyɔŋ la zaa yoli, yi ni tooi ɳma n-nee i ka di leei yi dini di piligu shee zaŋ ti kpa di tariga. Ka Keenannim' maa ni kul mali kuriti chechebunsi ka mali kpiɔŋ la zaa yoli, yi ni tooi kari ba."

Jøshua 18

Jøshua ni piri Keenan tingbɔŋ din kpalim tari shεm

¹Ka Izraεlnim' zaa daa ti layim Shilo n-zaŋ Naawuni jεmbu tanti suyili la kpa nimaani; ka bε ni daa tuhi deei tingbɔŋ shεli maa kul doya ka bε lihiri li.

²Ka bε zuliya ayopɔin daa kpalim ka na bi deei bε tingbana tarili.

³Ka Jøshua daa bɔhi Izraεlnima, "Bɔ n-niŋ ka yi zaŋ Yawε ɳun nyε yi yaannim' Naawuni ɳɔ ni zaŋ tingbɔŋ shεli tin ya la deebu niŋ yi bayaka hal ni wayo?

⁴Piimiya zuliya shεb' bεn kpalim maa zuliya kam puuni niriba atata ti ma, ka n tim ba ka bε chanj ti chanjchanj gili tingbɔŋ maa m-buyisi li nya, ka sab' wuhi di yεla ni nyε shεm zaa zaŋ chanj bε ni bɔri ni bε su yay' shεŋa yεla zaa na ti ti ma.

⁵Bε pirigim' tingbɔŋ maa ʒii buyopɔin. Juda zuliya niriba la kul ni be o tingbani din be nudirigu polo la ni, ka Yisifu zuliya niriba mi kul be o tingbani din be nuzaa polo la ni.

⁶Bε pirigim' tingbɔŋ maa ʒii buyopɔin ka sab' wuhi di ni nyε shεm na ti ti ma, ka m bo kuya sɔŋ Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ tooni n-lihi nya.

⁷Lεvinim' bεn' ku mali tingbana maa tarili. Bε maligumaanitali tuma maa n-nyε bε tarili. Ka Gaad mini Rubin zuliya niriba ni Manaasa zuliya niriba pirigili bεn be Jøɔdɛn Mɔyili duli wulimpuhili polo la gba pun mali bε tingbana tarili din nyε Yawε dabili Musa ni daa pun zaŋ shεli n-ti ba la."

⁸Ka Jøshua daa yεli niriba bεn yεn chanj ti sab' tingbɔŋ maa yεla ni nyε shεm na maa, "Chamiya ti chanjchanj gili tingbɔŋ maa, ka sab' tingbɔŋ maa yεla ni nyε shεm ka labina; ka m bo kuya sɔŋ Yawε tooni Shilo kpe n-lihi nya n-tin ya." Ka bε daa yiçisi gbaai soli.

⁹Ka tuumba maa daa chanj ti kpe tingbɔŋ maa ni chanjchanj gil' li, ka sab' di yεla ni nyε shεm niŋ litaafi ni, ka lan pirigi di fɔndi ʒii buyopɔin zuyu n-zaŋ labi ti ti Jøshua Shilo sansani maa ni.

¹⁰Ka Jøshua daa bo kuya sɔŋ Yawε tooni Shilo n-lihi nya, ka daa piri tingbɔŋ maa ti Izraεlnim' kaman di ni daa simdi ni bε zuliya kam deei shεm.

¹¹Benjamin zuliya ka bε daa dan tingbani tibu kaman bε daŋ niriba ni nyε shεm. Be tingbani maa daa dola Juda mini Yisifu zuliya niriba tingbana sunsuuni.

¹²Zaŋ lab' nuzaa polo, bε tingbani maa daa piligila Joođen Mɔyili ni n-zaŋ hal ti du Jεriko nuzaa polo kuŋkuni n-zaŋ kpa wulinluhili polo ti du zoya zuyu m-mali hal ti paai di tariga Bεtarabεn yɔyu ni.

¹³Ka bε tintariga bɔbili maa daa yi nimaani n-zaŋ hal ti sirigi Luz nudirigu polo (bε ni lan booni sheli Bεtel la) n-zaŋ hal ti paai Atarɔtada Zoli din daa be Bεtihɔrɔn din be nayilinga ni nudirigu polo la.

¹⁴Ka di tintariga bɔbili maa daa lan zaŋ nimaani n-kpa sheli polo yaha ntì ɔmaligi wulinluhili polo zoli gbini n-zaŋ kpa nudirigu polo hal ti paai Kiriatibaal (bε ni lan booni sheli Kiriatiijiarim la).

¹⁵Ka nudirigu polo tintariga mi kpuyi Kiriatiijiarim tintariga n-zaŋ hal ti paai Efurɔn m-mali hal ti paai Nεfitɔa kulibɔŋ ni,

¹⁶ka lan zaŋ nimaani hal ti paai zo' sheli din doya miri Hinnom Bidibisi Vinvamli din do Refaim Vinvamli nuzaa polo ni, ka lan zaŋ nimaani hal ni Hinnom Vinvamli din be Jεbusi nudirigu polo kuŋkuni zuyu la m-mali lala hal ti sirigi Enrɔgel polo ha.

¹⁷Di daa lan ɔmaligi kpala nuzaa polo n-chaj hal ti paai Enshɛmɛsh n-yi nimaani zaŋ hal ni Gεlilɔt din be Adumim bimbini tooni la. Ka daa lan zaŋ nimaani hal ni Rubin bia Bohan kuyili la gbini

¹⁸n-lan yi nimaani zaŋ kpa nuzaa polo ti du Bεtaraba Zoli m-mali lala hal ti siyi Araba.

¹⁹Ka di tintariga maa lan zaŋ nimaani kpa nuzaa polo m-mali ti du Bεtihɔgila kuŋkuni, ka di tintariga maa daa zaŋ hal ti paai di tariga Yalim Teeku duli nuzaa polo zaŋ lab' Joođen Mɔyili nudirigu polo. Di nudirigu polo tintariga n-daa bala.

²⁰Joođen Mɔyili ni ka di wulimpuhili polo tintariga daa kpuyi chaŋ. Benjamin zuliya niriba ni daa deei tingban' sheli ka di leei bε dini maa, ka tintarisi ɔ za daa gili niŋ sunsuuni.

²¹Fɔŋ kara din daa nyε Benjamin daŋ niriba tinsi n-nyε: Jεriko mini Bεtihɔgila ni Emekεziiz

²²ni Bεtaraba ni Zεmaraim ni Bεtel

²³ni Avim ni Para ni Ofira

²⁴ni Chefaramɔni ni Ofini ni Gεba: ka di zaa kalinli yiysi fɔŋ kara pinaayi m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

²⁵Ka fɔŋ kar' shεŋa din yuya dolina ɔ gba daa beni. Dina n-nyε: Gibɔn mini Rama ni Bεrot

²⁶ni Mizipa ni Chefira ni Moza

²⁷ni Rekem ni Iripil ni Tarala

²⁸ni Zela ni Hailf ni Jebusi; (bee Jerusalém) ni Gibia ni Kiriatiijiarim: ka di zaa kalinli yiysi fɔŋ kara pinaanahi m-pahi di tingpansi zuyu. Benjamin zuliya niriba ni daa deeitingga' sheli ka di leei be dini m-bala.

Joshua 19

Bε ni zaŋ tingban' sheli ti Simion zuliya niriba

¹Simion zuliya n-daa pah' ayi n-nye be ni ti sheb' tingbani kaman be dan niriba ni nyε shεm. Be tingbani maa daa bela Juda zuliya tingban' ni.

²Be tingbani maa ni fɔŋ kara n-daa nyε: Berishiiba mini Shiiba ni Molada

³ni Hazarishual ni Bala ni Ezem

⁴ni Elitolad ni Betul ni Horima

⁵ni Ziklag ni Betimaakabot ni Hazarisusa

⁶ni Betilebaut ni Sharuhεn: ka di zaa kalinli yiysi fɔŋ kara pinaata m-pahi di tingpansi zuyu.

⁷Fɔŋ kar' sheŋa gba daa lan beni yaha. Dina n-nyε: Ain mini Rimon ni Eta ni Ashan: ka di zaa kalinli yiysi fɔŋ kara anahi m-pahi di tingpansi zuyu

⁸zaŋ tabili tingpan' sheŋa zaa din gil' li zaŋ hal ti paai Baalatibeer (bee Rama din be Negeb la). Simion zuliya niriba ni daa deeitingga' sheli ka di leei be dini m-bala.

⁹Juda zuliya niriba tingbani palo ni daa galisi pam zuyu, ka be daa ŋmaai di sheli polo ti Simion zuliya niriba; ka Simion zuliya niriba tingbani maa daa be Juda zuliya niriba tingbani maa puuni.

Bε ni zaŋ tingban' sheli ti Zebulon zuliya niriba

¹⁰Zebulon zuliya n-daa pah' ata n-nye be ni ti sheb' tingbani kaman be dan niriba ni nyε shεm. Be tingbani maa daa zaŋmi hal ti paai Sarid

¹¹n-yi nimaani n-zaŋ kpa wulinluhili polo m-mali hal ti paai Mariel n-zaŋ ti to Dabeshet n-gari chan hal ti paai Jokiniam wulimpuhili polo kulibɔŋ la.

¹²Ka di tintariga maa daa lan kpuyi Sarid n-zaŋ kpa di wulimpuhili polo hal ti paai Chisiltabo n-zaŋ gari hal ni Daberat n-chan hal ti paai Jafia.

¹³Ka yi nimaani n-zaŋ kpa wulimpuhili polo hal ni Gatihefa m-mali hal ni Etikazin nti ŋmaligi kpa Niya polo n-zaŋ hal ti paai Rimon.

¹⁴Zaŋ lab' nuzaa polo mi di daa chanmi ti ŋmaligi kpa Hannaton polo n-zaŋ hal ti paai di tariga Efitahεl Vinvamli ni.

¹⁵Fɔŋ kar' sheŋa din pahi n-nyε: Katat mini Nahalal ni Shimron ni Idala ni Betilihεm: ka di zaa kalinli yiysi fɔŋ kara pinaayi m-pahi di tingpansi zuyu.

¹⁶Fondi ḥo mini tiŋkpansi ḥo zaa daa bela Zebulon zuliya ni daa deeī tingban' sheli ka di leei be dini kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem la puuni.

Bε ni zaŋ tingban' sheli ti Isaka zuliya niriba

¹⁷Isaka zuliya n-daa pah' anahi n-nyɛ be ni ti shεb' tingbani kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem.

¹⁸Bε tingbani maa ni ka Jeziriil mini Chesulot ni Shunem

¹⁹ni Hafaraim ni Shi'on ni Anaharat

²⁰ni Rabit ni Kishi'on ni Ebæz

²¹ni Remet ni Enganim ni Enhada ni Betipazez daa be.

²²Ka be tintariga daa zaŋ chan hal ti paai Tabo mini Shahazuma ni Betishemeshi n-zaŋ ti paai di tariga Jooden Moyili ni: ka di zaa kalinli yiysi fɔntin' kara pinaayøbu m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

²³Fondi ḥo mini di tiŋkpansi maa zaa daa bela Isaka zuliya ni daa deeī tingban' sheli, ka di leei be dini kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem maa ni.

Bε ni zaŋ tingban' sheli ti Asha zuliya niriba

²⁴Asha zuliya n-daa pah' anu n-nyɛ be ni ti shεb' tingbani kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem.

²⁵Bε tingbani maa ni tinsi n-nyɛ: Helikat mini Hali ni Betin ni Akishaf

²⁶ni Alammelék ni Amad ni Mishal. Zaŋ kpa wulinluhili polo, di daa zaŋmi hal ni Kamel mini Shihorilibinat.

²⁷Ka di tintariga daa ȳmaligi kpa wulimpuhili polo n-zaŋ hal ni Betidagøn m-mali hal ti paai Zebulon mini Ifitahel Vinvamli din be Betimék mini Neyel soli nuzaa polo la, ka kul zaŋ kpa nuzaa polo maa hal ti paai Kabul

²⁸mini Eburon ni Rehob ni Hamon ni Kana m-mali hal ti paai Sidon din nyɛ tin' tital' la.

²⁹Ka di tintariga maa lan ȳmaligi chan Rama m-mali lala hal ti paai Taai fɔŋ din nyɛ be ni me birini gili shel' la. Ka lan ȳmaligi nimaani chan hal ni Hosa m-mali lala hal ti paai di tariga Meditirenien Teeku ni. Ka Mahalab mini Akizib

³⁰ni Umma ni Afek ni Rehob gba daa pahi: ka di zaa kalinli yiysi fɔntin' kara pisinaayi m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

³¹Fondi ḥo mini di tiŋkpansi maa zaa daa bela Asha zuliya ni daa deeī tingban' sheli ka di leei be dini kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem maa ni.

Bε ni zaŋ tingban' sheli ti Naftali zuliya niriba

³²Naftali zuliya n-daa pah' ayøbu n-nyɛ be ni ti shεb' tingbani kaman be daŋ niriba ni nyɛ shem.

³³Be tintariga daa kpuylila Hελεf zaŋ hal ti paai oki tia din be Zaananim la n-gari chaŋ hal ni Adaminækəb mini Jabiniil m-mali lala hal ti paai Lakkum n-zaŋ hal ti paai di tariga Jœoden Mɔyili ni.

³⁴Ka di tintariga daa ŋmaligi nimaani n-zaŋ kpa wulinluhili polo chaŋ hal ni Azinɔtitabo zaŋ ti paai Hukok n-zaŋ ti to Zebulon tingbani nudirigu polo, ka zaŋ ti to Asha tingbani mi wulinluhili polo, ka lan zaŋ ti to Juda gba tingbani wulimpuhili polo Jœoden Mɔyili ni.

³⁵Be ni daa me birini gili fɔŋ kar' shεŋa n-nye: Zidim mini Zer ni Hammat ni Rakat ni Kinεrεt

³⁶ni Adama ni Rama ni Hazɔr

³⁷ni Kedeshi ni Edirei ni Enhazɔr

³⁸ni Yirɔn ni Migidalel ni Hɔrem ni Betanat ni Betishemeshi: ka di zaa kalinli yiysi fɔntiŋ' kara pisiyinika m-pahi di tiŋkpansi zuyu.

³⁹Fɔndi ŋɔ mini di tiŋkpansi maa zaa daa bela Naftali zuliya ni daa deei tingban' sheli ka di leei be dini kaman be dan niriba ni nyε shem maa ni.

Be ni zaŋ tingban' sheli ti Dan zuliya niriba

⁴⁰Dan zuliya n-daa pah' ayopɔin n-nye be ni ti shεb' tingbani kaman be dan niriba ni nyε shem.

⁴¹Fɔntiŋ' kar' shεŋa din daa be be tingbani maa ni n-nye: Zora mini Eshitaol ni Irishemesh

⁴²ni Shaalabin ni Ajalon ni Itila

⁴³ni Elɔn ni Timna ni Ekurɔn

⁴⁴ni Elitεke ni Gibetɔn ni Baala

⁴⁵ni Jεhud ni Benεberak ni Gatirimɔn

⁴⁶ni Mejariikɔn ni Rakɔn ka be tintariga bɔbili chaŋ ti gili Jɔpa.

⁴⁷Be ni daa ŋme n-fa Dan zuliya niriba tingban' sheli be ni daa pun su la nyaanja, ka be gba daa chaŋ ti liri Leshemnima ŋ-ŋme n-fa li ɔini ka zaŋ be yab' Dan yuli boli tiŋ' maa.

⁴⁸Fɔndi ŋɔ mini di tiŋkpansi zaa daa bela Dan zuliya ni daa deei tingban' sheli ka di leei be dini kaman be dan niriba ni nyε shem maa ni.

Tingban' sheli din bahindi nyaanja taribu

⁴⁹Be ni daa piri tingbɔŋ maa ti Izrael zuliya maa ka di leei be dini naai, ka Izraεlnim' daa zaŋ tingbɔŋ maa ni tin' sheli ti Nan bia Jɔshua ka di leeg' o dini.

⁵⁰Yawε ni daa pun zali shem zuyu, be daa zaŋla Jɔshua maŋmaŋ' ni daa pun yeli ni o bɔri tin' sheli la ti o. Be ni daa zaŋ tin' sheli ti o maa yuli n-nye Timnatisera.

Tin' maa daa bela Ifriim zuliya niriba tingban' ni zoya zuyu. Ka Jōshua daa mali me tin' maa ȝini.

⁵Maligumaana Eliëza mini Nan bia Jōshua ni Izrael kpamba n-daa pih kuya soñ Yawε tooni Shilo, tanti suyili la dunol' ni lihi nya, ka piri tingbɔŋ maa yayili kam tari. Lala ka bε daa niŋ tari li naai.

Jōshua 20

Ninvuy' so ȝun ku nir' tiliginsim tinsi

¹Di saha ka Yawε daa yeli Jōshua.

²"Yεlim' Izraelnim' ni bε piim' tiliginsim tinsi kaman n ni daa pun yeli Musa shem la.

³Ka nir' yi ti ku o kpee sarati kubu, o ni tooi zo n-kuli lala tinsi maa zay' yin' ni tiligi ȝun dol' o ni o ku o yo samli nuu ni.

⁴O ni tooi zo n-kuli tinsi maa zay' yin' ni chanj ti zani tin' maa dunɔdali gbini n-kahig' o yela ni nyε shem zaa yeli tir' maa kpamba; ka bε zaŋ o kpe tin' maa ni ti ti o biehigu shee, ka o kpalim be bε sani.

⁵Ka so yi dolina ni o ti ku o yo samli, bεn' di zaŋ o ti o, o ni ku o kpee maa ka di nyεla sarati zuyu, ka pa ni o min' o pun malila taali la zuyu.

⁶Ka o ni tooi be tin' maa ni hal ka bε ti kar' o saria palɔni, ka o na kul ni be nimaani hal ni maligumaaniba zuyulaan so ȝun beni ka o tum tuuni maa kum nyaanja, di saha ka o naanyi tooi lab' o ya din nyε o ni daa zo luy' sheli maa ti beni."

⁷Dinzuyu ka bε daa pii Kedeshi din be Galili Naftali zuliya niriba tingban' ni zoli zuyu la mini Shekem din daa be Ifriim zuliya niriba tingban' ni zoli zuyu la ni Kiriatariba (bε ni lan booni sheli Hiburon) din be Juda zuliya niriba tingban' ni zoli zuyu la.

⁸Jooðen Moyili duli zaŋ lab' Jériko wulimpuhili polo, bε daa piila Beza din be Rubin zuliya niriba tingban' ni la mini Ramot din be Giliad Gaad zuliya niriba tingban' ni la ni Golan din be Bashan Manaasa zuliya niriba tingban' ni la.

⁹Tinsi ȝo ka bε daa pii ti Izraelnim' zaa zaŋ tabili tinzunnim' bεn daa be bε ni. Bε daa niŋla lala ni di yi ti niŋ daliri ka so ku o kpee sarati kubu, ȝun' zom' kuli di ni tiligi ninvuy' so ȝun dol' o ni o ku o yo samli nuu ni hal ti paai saha sheli bε ni yεn kar' o saria.

Jōshua 21

Bε tari Levinim' tinsi

¹⁻² Izraelnim' ni daa be Shilo Keenan tingbɔŋ ni saha sheli, ka Levinim' kpamba daa ka Maligumaana Eliëza mini Nan bia Jōshua ni Izrael zuliya kpamba sanna

ti yeli ba, "Yawε daa yeli Musa ni o tim ti tin' shεŋa din mali biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ka ti ʒini, ka ti biŋkobiri ŋubiri mɔri nimaani."

³Dinzuyu ka Izraelnim' daa pii fɔntinsi ŋɔ mini di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee bεmaŋmaŋ' tingbana ni ti Levinima kaman Yawε ni daa zali ba shεm.

⁴Kɔhat daŋ niriba n-daa nyε bε ni daŋ shεb' tinsi tibu. Bε daa piila fɔntinsi pinaata Juda mini Simiɔn ni Benjamin zuliya niriba tingbana ni ti Aduna ŋun daa nyε Maligumaana la daŋ niriba.

⁵Ka bε daa lan pii fɔntinsi pia Ifriim mini Dan ni Manaasa zuliya niriba pirigili la tingbana ni ti Kɔhat daŋ niriba bεn kpalim la.

⁶Ka bε daa pii fɔntinsi pinaata Isaka mini Asha ni Naftali ni Manaasa zuliya niriba pirigili bεn be Bashan la tingbana ni ti Gεrishɔn daŋ niriba.

⁷Ka bε daa pii fɔntinsi pinaayi Rubin mini Gaad ni Zεbulɔn zuliya niriba tingbana ni ti Merari daŋ niriba.

⁸Ka Izraelnim' daa pihi kuya sɔŋ lihi nya, ka zaŋ fɔntinsi ŋɔ mini di tiŋkpansi m-pahi di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ti Levinim' kaman Yawε ni daa pun yeli Musa shεm la.

⁹Ka bε daa pii tiŋ' shεŋa din yuya dolina ŋɔ Juda mini Simiɔn zuliya niriba tingbana ni ti

¹⁰Aduna daŋ niriba, di ni daa wuhi ni bε tarili n-dan tooni la zuyu. Aduna daa nyεla Kɔhat daŋ nira, ka Kɔhat mi nyε Levi zuliya nira.

¹¹Bε daa zaŋla Kiriatariba mini di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ti ba pahi. (Ariba daa nyεla Anaki ba). Bε booni li la Hiburɔn pumpɔŋɔ, ka di be Juda zuliya niriba tiŋgban' ni zoya ni.

¹²Amaa bε daa pun zaŋ fɔntinsi maa kɔbu paliti mini di tiŋkpansi tila Jεfune bia Kalεb ka di leeg' o dini.

¹³Ka bε daa zaŋ Hiburɔn din nyε nir' ni daa yi ku o kpee ka zo n-kuli tin' shεli n-tiligiri la mini di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ti Aduna ŋun daa nyε maligumaana la daŋ niriba. Ka bε daa lan zaŋ Libina

¹⁴mini Jatir ni Eshitemɔa,

¹⁵ni Holɔn ni Dεbir

¹⁶ni Ain ni Juta ni Bεtishemeshi ni di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ti ba. Fɔntiŋ' kara awεi ka bε daa yihi Juda mini Simiɔn zuliya niriba tiŋgbani maa ni.

¹⁷Benjamin zuliya niriba tiŋgbɔŋɔ ni, fɔntins' anahi m-pahi di biŋkobiri mɔri ŋubbu shee zuyu ka bε daa zaŋ ti ba. Dina n-nyε: Gibiɔn mini Gεba

¹⁸ni Anatɔt ni Alimɔn.

¹⁹Fontin' kara pinaata ni di biŋkobiri mɔri ɳubbu shee ka bε daa zaŋ ti maligumaaniba bɛn nyɛ Aduna zuliya niriba.

²⁰Ka bε daa lan pii fɔntin' shɛŋa Ifriim zuliya niriba tingban' ni ti Kɔhat daŋ niriba bɛn nyɛ Lεvi zuliya niriba la.

²¹Fɔŋ kara anahi ka bε daa zaŋ ti ba. Dina n-nyɛ: Shɛkɛm din nyɛ ninvuy' so ɳun ku o kpee ni zɔri kuni tin sheli tiligiri la mini di biŋkobiri mɔri ɳubbu shee din be Ifriim zuliya niriba tingban' ni zoya zuyu la ni Geza

²²ni Kibizaim ni Bεtiḥorɔn mini di biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

²³Ka bε daa lan pii fɔntins' anahi Dan zuliya niriba tingban' ni. Dina n-nyɛ: Elitɛke mini Gibetɔn

²⁴ni Aijalɔn ni Gatirimɔn ni di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

²⁵Ka bε daa lan yihi fɔntins' ayi Manaasa zuliya niriba pirigili la tingban' ni. Dina n-nyɛ: Taanak mini Gatirimɔn ni di zaa ha biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

²⁶Kɔhat daŋ niriba maa ni daa deei fɔntin' shɛŋa zaa kalinli daa yiysisila tinsi pia ni di zaa ha biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

²⁷Ka bε daa pii fɔntins' ayi Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo Manaasa zuliya niriba pirigili bɛn' la tingban' ni ti Levinim' shɛb' bɛn nyɛ Gεrishɔn zuliya la. Tinsi maa n-nyɛ: Golan din be Bashan, ka nyɛ ninvuy' so ɳun ku o kpee ni zɔri kuni tin' sheli tiligiri la mini Biishitera ni di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

²⁸Ka bε daa lan pii fɔntins' anahi Isaka zuliya niriba tingban' ni ti ba. Tinsi maa n-nyɛ: Kishiɔn mini Deberat

²⁹ni Jarimut ni Enganim ni di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

³⁰Ka bε daa lan pii fɔntins' anahi Asha zuliya niriba tingban' ni ti ba. Tinsi maa n-nyɛ: Mishal mini Abidɔn

³¹ni Hεlikat ni Rehɔb ni di zaa ha biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

³²Ka bε daa lan pii fɔntins' ata Naftali zuliya niriba tingban' ni ti ba. Tinsi maa n-nyɛ: Kedeshi din be Galili, ka nyɛ ninvuy' so ɳun ku o kpee ni zɔri kuni tiligiri la mini Hamɔtidɔr ni Karitan m-pahi di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee zuyu.

³³Gεrishɔn daŋ niriba ni daa deei fɔntin' shɛŋa zaa kalinli daa yiysisila tinsi pinaata m-pahi di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee zuyu.

³⁴Levinim' shɛb' bɛn kpalm puuni, bε daa pii fɔntins' anahi Zεbulɔn zuliya niriba tingban' ni ti Merari daŋ niriba. Tinsi maa n-nyɛ: Jokiniam mini Karita

³⁵ni Dimna ni Nahalal ni di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

³⁶Ka bε daa lan pii fɔntins' anahi Rubin zuliya niriba tingban' ni ti ba. Tinsi maa n-nyɛ: Beza mini Jahaz

³⁷ni Kedemot ni Mefaat ni di zaa ha biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

³⁸Ka bε daa lan pii fɔntins' anahi Gaad zuliya niriba tingban' ni ti ba. Tinsi maa n-nyε: Ramot din be Giliad, ka nyε ninvuy' so ɳun ku o kpee ni zɔri kuni tin' sheli tiligiri la mini Mahanaim

³⁹ni Heshibon ni Jaza ni di zaa biŋkobiri mɔri ɳubbu shee.

⁴⁰Dinzuγu Merari dan̄ niriba bεn nyε Levinim' bεn daa kpalim la ni daa deeī fɔntin' shεŋa zaa kalinli daa yiysisila tinsi pinaayi.

⁴¹Bε daa zaŋla tingbana pihiuayika din be Izrael tingbɔŋ ni mini di biŋkobiri mɔri ɳubbu shee ti Levinima.

⁴²Tiŋ' kam daa malila di biŋkobiri mɔri ɳubbu shee ka di gil' li. Lala n-daa nyε di tinsi maa zaa.

Izraelnim' deeī Keenan tingbɔŋ zaa su

⁴³Lala ka Yawε daa zaŋ tingbɔŋ maa ti Izraelnima kaman o ni daa pun lo bε yaannim' alikauli shεm la. Bε ni daa deeī li naai, bε daa ʒinila di ni.

⁴⁴Ka Yawε daa ti ba vuhim bε tingbɔŋ maa zaa ni kaman o ni daa pun lo bε yaannim' alikauli shεm la. Ka bε dimnim' zaa puuni ninvuy' yino gba daa bi tooi zani bε tooni, dama Yawε n-daa chε ka bε nyaŋ bε dimnim' maa zaa.

⁴⁵Yawε daa chε ka o ni lo Izraelnim' alikauli sun' shεŋa la zaa zay' yini gba bi yiysi. O daa chε ka di zaa niŋ pali.

Joshua 22

Izraelnim' bεn be Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo lab' kuli

¹Dimbɔŋo nyaanja ka Jɔshua daa boli Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili la dan̄ niriba na

² nti yεli ba, "Yi niŋ Yawε dabili Musa ni daa zali ya ni yi niŋ shεlikam la zaa. Yi lan niŋ n gba ni zali ya ni yi niŋ shεlikam zaa.

³Yi mi bi chε yi mabihi ɳɔ bahi di saha maa hal ni zuŋɔ, amaa ka kul doli Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ zaligunima.

⁴Ka pumpɔŋɔ, Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ti yi mabihi maa vuhim kaman o ni daa pun lo ba alikauli shεm la, dinzuγu labimiya kuli yi biɛhigu shee din be Jɔɔdɛn Mɔyili duli polo, ka nyε Yawε dabili Musa ni daa pun zaŋ luy' shεli tin ya la.

⁵Kpaŋmiya yimaŋ' doli Yawε zaligu shεŋa o ni daa chε ka o dabili Musa zali ya la. Dina n-nyε: Yumiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ka tumm' o yubu, ka dol' o zaligunima, ka zaŋ yimaŋ' tabil' o, ka kul jɛmm' o ni yi suhuri zaa ni yi shia zaa."

⁶Ka Jɔshua daa suhi alibarika niŋ bε ni ka chε ka bε kuli.

⁷Musa daa pun tila Manaasa zuliya pirigili daŋ niriba la tingbani Bashan, ka Jøshua mi daa ti bε mabihi bεn kpalim la tingbani Jøoden Moyili wulinluhili polo la. Jøshua ni daa suhi alibarika niŋ bε ni ka bahi ba ni bε kuli maa, ka o daa lan yεli ba,

⁸“Zaŋmiya yi ni tuhi yi dimnim’ ka di azichi nema pam din nyε niyi mini anzinfā ni salima ni daanya ni kuriti ni situra pam nɔ kuli yi tingban’ ni nti pii ti yi mabihi.”

⁹Di saha ka Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili maa daa che Izraelnim’ shεb’ bεn be Shilo din be Keenan tingbɔŋ ni la, ka kuli Giliad tingbɔŋ ni din nyε Yawε ni daa che ka Musa zaŋ tingban’ shεli ti ba, ka di leei bε din’ la ni.

Bimbin’ shεli bε ni me n-zali Jøoden Moyili duli

¹⁰Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili maa ni daa mali ti paai Jøoden Moyili duli din bε Keenan tingbɔŋ ni la, bε daa mela sara maligu bimbin’ titali zali nimaani.

¹¹Ka so daa yeli bε tab’ Izraelnim’ la, “Nyamiya, Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili la mela sara maligu bimbini zali Gelilot Jøoden Moyili polo na din nyε Izraelnim’ ni su luy’ shεl’ la.”

¹²Izraelnim’ maa ni daa wum yelli maa, ka bε zaa daa layim Shilo na ni bε ti lo tɔbu chaŋ ti tuhi ba.

¹³⁻¹⁴Di saha ka Izraelnim’ maa daa pii maligumaana Elieza bia Finehas m-pahi bε daŋ kam ni dɔyirikpamba pia zuyu n-tim ba Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili maa sani Giliad tingbɔŋ ni.

¹⁵Ka bε daa chaŋ Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili maa sani Giliad tingbɔŋ maa ni

¹⁶nti yeli ba, “Yawε niriba Izraelnim’ zaa ni bohiri ya bohigu shεli m-bɔŋɔ. ‘Tuumbie’ bɔ ka yi lee tum zaŋ chaŋ Izrael Naawuni polo, din nyε yi ni me yimanjan’ sara maligu bimbini zali, ka ɔmaligi ka che Yawε dolibu zuŋɔ dabisili nɔ la? Yi yila Yawε nyaanja maa.

¹⁷Ti ni daa tum alahichi shεli Peor ka alɔbo lu ti zuyu, ka ti na kul diri di wahala la bi galisi nyaŋ ti?

¹⁸Ka yi mi ti lan ɔmaligi ka che Yawε jεmbu zuŋɔ dabisili nɔ? Ka yi yi yi Yawε nyaanja zuŋɔ dabisili nɔ, o suhu sa ni yiysi bahi tinim’ Izraelnim’ zaa zuyu bieyuni.

¹⁹Ka yi tingbɔŋ maa yi bi bela nyam yin’ yiysi miya nimaani du tingbɔŋ shεli din nyε Yawε tingbɔŋ ka o jεmbu duu ɔe di ni nɔ na nti pii tingbana ti sani ɔini. Amaa lee miriya ka yi yi Yawε nyaanja yi ni me yimanjan’ sara maligu bimbini, ka che Yawε ɔnun nyε ti Naawuni nɔ sara maligu bimbin’ la zuyu, ka zaŋ ti gba leeg’ o nyaanyiriba.

²⁰ Zera yaanja Ekan ni daa zayisi Naawuni noli ka kpuyi binshenga be ni daa zaŋti Naawuni la, yi bi teei Naawuni suhu ni daa yiysi bahi Izraelnim' zaa zuyu shem la yela? Ka di pala Ekan koŋko n-daa kpi o daalahichi maa tumbu zuyu.' "

²¹ Di saha ka Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili la daŋ niriba maa daa garigi yeli Izraelnim' daŋ kam ni dɔyirikpamba maa,

²² "Yawε nyela ŋun gari wuna zaa, Yawε nyela Naawuni ŋun gari wuna zaa! O mi daliri din che ka ti me sara maligu bimbini maa, ka ti bɔri ni ti che ka yinim' Izraelnim' gba baŋ di daliri maa. Ti yi nyela nyaanyiriba ka me sara maligu bimbini ŋɔ bee ti yi lomi ni ti zayisi Yawε dolibu, yin' di lan che ka ti beni zuŋɔ dabisili ŋɔ.

²³ Ka ti yi zayisila Yawε ka me sara maligu bimbini ŋɔ ni ti zaŋdi biŋkɔbiriri maani sara pari di zuyu nyɔri buyim bee n-zaŋdi bindira sara bee suhudoo sara pari di zuyu, ŋun' Yawε manjmanj' ŋun' darigim' ti tibili.

²⁴ Din che ka ti niŋ lala maa nyela, ti jɛmi ni yi yaansi ti bɔhi ti yaansi dahin' sheli ha, 'Yi mi nuu lee yi wula ti be Yawε ŋun nyε Izraεl Naawuni ŋɔ yela ni?

²⁵ Dama Yawε m-pun zaŋ Jɔɔden Moyili n-sɔŋ ti mini yinim' Rubin mini Gaad zuliya niriba ŋɔ sunsuuni wuhi ti tintarisi ni nyε shem, dinzuu yi ka tarili Yawε sani.' Di saha, di pa sheli ka yi yaansi ti che ka ti yaansi che Yawε jɛmbu.

²⁶ Dinzuu ka ti yeli, 'Cheleya ka ti me sara maligu bimbini zali, ka di pala ti yɛn zaŋdila biŋkɔbiriri m-maani sara pari di zuyu nyɔri buyim bee m-maani sara sheli di zuyu.

²⁷ Amaa ti bɔrimi ni di nyε shɛhira bini ti mini ya ni yi yaansi ni ti gba yaansi sunsuuni n-wuhi ni ti gba nyela bɛn be Yawε tooni jɛmd' o, ka zaŋdi biŋkɔbiriri maani sara m-mali ba nyɔri buyim, ka mali bindira maani sara m-pahi suhudoo sara zuyu. Di yi pa lala, yi yaansi ni ti yeli ti yaansi dahin' sheli ha ni be ka tarili Yawε sani.' "

²⁸ Ka ti tɛha nyela ni yi yi ni yeli ti lala bee yi yaansi yi ni ti yeli ti gba yaansi lala dahin' sheli ha, be ni ti tooi yeli, 'Nyamiya, ti yaannim' gba daa me sara maligu bimbin' sheli zali, ka di be kaman Yawε sara maligu bimbini ŋɔ, amaa ka di pala be zaŋdila biŋkɔbiriri m-maani sara pari di zuyu nyɔri buyim bee n-zaŋdi sar' shɛŋa din pahi na nti maani di zuyu, amaa di yɛn nyela shɛhira bini ti mini ya sunsuuni.'

²⁹ Di ka ti tɛha puuni ni ti yi Yawε nyaanja ŋ-ŋmaligi ka che o dolibu zuŋɔ dabisili ŋɔ, ka me sara maligu bimbini ni ti zaŋdi biŋkɔbiriri maani sara pari di zuyu nyɔri buyim, ka mali bindira maani sara di zuyu ni sar' shɛŋa din pahi, ka pa ni Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ sara maligu bimbini din ʒe o jɛmbu duu tooni la!"

³⁰ Ka maligumaana Finehas mini Izraelnim' daŋ kam ni dɔyirikpamba bɛn daa pah' o zuyu maa ni daa wum Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili maa ni yeli shem maa, ka di niŋ ba nyayisim pam.

³¹Ka maligumaana Elieza bia Finəhas daa yeli Rubin mini Gaad ni Manaasa zuliya pirigili daŋ niriba maa, “Zuŋɔ ti banja ni Yawε be ti sani, dama yi bi tum tuumbieyu zaŋ chanj Yawε sani. Yi fa Izraelnim’ Yawε nuu ni bahi.”

³²Di saha ka maligumaana Elieza bia Finəhas mini Izraelnim’ daŋ kam ni døyirikpamba maa daa yi Rubin mini Gaad zuliya niriba maa sani Giliad tingbɔŋ ni n-zaŋ be zilinkom lab’ Izraelnim’ maa sani Keenan tingbɔŋ ni ti yeli ba.

³³Ka be ni daa lab’ ti yeli shɛm maa tiyi Izraelnim’ maa nini, ka be payi Naawuni, ka bi lan yeli tɔbu lo n-chanj ti tuhi ba, ka sayim Rubin mini Gaad zuliya niriba ni daa ʒi tingbɔŋ shɛl’ ni maa yela.

³⁴Ka Rubin mini Gaad zuliya niriba maa daa yeli, “Sara maligu bimbini ŋɔ nyela shɛhira bini ti mini ya sunsuuni ni Yawε n-nye Naawuni.” Ka be daa boli sara maligu bimbini maa yuli, “Shɛhira.”

Jɔshua 23

Jɔshua ni zaŋ yɛtɔy’ shɛŋa chɛbisi Izraelnima

¹Yawε ni daa ti Izraelnim’ vuhim ka be dimnim’ ben gili ba niŋ sunsuuni bi tooi niŋ ba sheli ka di yuui pam la nyaanja, Jɔshua gba daa kurigiya pam di saha maa.

²Dinzuŷu ka o daa boli Izraelnim’ zaa mini be kpamba ni be zuyulaannim’ ni be sariakaritiba ni be tuma kpamba na nti yeli ba, “N kurigiya pam pumpɔŋɔ.

³Ka yi mi nini nya Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ ni niŋ zuliya shɛba shɛlikam zaa yi zuŷu la; dama Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ n-nye ŋun daa tuhi ba tin ya.

⁴Nyamiya, n zaŋ zuliya shɛb’ ben na kpalmi la tingbana tin ya ni di leei yi dini m-pahi n ni pun nyanzuliya shɛba Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo zaŋ hal ti paai Meditirenién Teeku wulinluhili polo la.

⁵Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ ni chε ka be ŋmaligi yi tooni guui, ka kari ba ka be zo ka chen ya. Ka yi dee i be tingbana maa su kaman Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ ni daa pun lɔn ya alikauli shɛm la.

⁶Dinzuŷu lomiya ania n-doli dinkam sabi Musa zaligu ni la, ka miriya ka yi ŋmaligi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo ka chε li.

⁷Yi mi di zaŋya yiman’ tabili zuliya shɛb’ ben na kpalmi be yi ni la bee m-boli be buya la yuya bee m-po ba bee n-jɛm ba bee n-damdi di tooni.

⁸Amaa kul ʒienya Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋɔ yim kaman yi ni pun niŋdi shɛm hal ni zuŋɔ la.

⁹Dama Yawε pun kari zuliya shɛb’ ben galisi ka mali kpiɔŋ pam bahi ka chen ya, ka so na bi tooi zani yi tooni hal ni zuŋɔ.

¹⁰ Ka yi ninvuy' yino kam karitimi doli ninvuy' tuhili ka bε ηmaligiri guura, Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ni tuhiri ba tiri ya kaman o ni daa pun lοn ya alikauli shεm la zuyu.

¹¹ Dinzuyu lomiya ania n-yuri Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο.

¹² Dama yi yi zayisi ka zaŋ yimaŋa n-tabili zuliya shεb' bεn na kpalim be yi ni ηο, ka kpuyiri bε bipuyinsi n-niŋdi yi payiba ka bε gba kpuyiri yi bipuyinsi n-niŋdi bε payiba,

¹³ dindina yin' baŋmiya ni yi yi lan kariti doli zuliya shεb' bεn na kpalim be yi ni maa, Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ku lan kari ba bahi tin ya. Amaa ka bε ni be kaman zana bee tɔna la n-gbahi ya; ka be kaman fiεb' shεli din fiεb' yi puluya ni bee go' shεŋa din kuhiri yi ninni hal ka yi ti bahi yoli zaa tingbɔn viεl' shεli Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ni zaŋ tin ya ηο ni.

¹⁴ "Pumpɔŋɔ, di kpalim biɛla ka n doli so shεli sokam zaa ni dol' la, ka yi zaa mi yi suhuri ni mini yi shihi ni ni Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ni lοn ya bin sun' shεŋa zaa alikauli la zay' yini gba bi kɔŋ palibу. O che ka di zaa niŋ pali hal ka di zay' yini gba bi kɔŋ palibу.

¹⁵ Amaa o ni che ka o ni lοn ya bin' sun' shεlikam zaa alikauli la niŋ pali zaŋ chan yi sani shεm la, yi yi zayis' o noli, lala ka o ni lan che ka yεl' bieri balibу kam zaa lu yi zuyu hal ka o ti bahi ya yoli zaa tingbɔn sun shεli ηun' Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ni zaŋ tin ya ηο ni.

¹⁶ Ka yi mi yi bi gbibi Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο daalikauli shεli o ni lοn ya maa, ka damdi buya tooni jεm li, dindina Yawε suhu ni yiŋisi pam bahi yi zuyu, ka yi bahi yoli yomyom tingbɔn sun shεli o ni zaŋ tin ya ηο ni."

Joshua 24

Joshua tɔyisi Izraεlnim' yetɔya Shεkεm

¹ Dimbɔŋɔ nyaanja ka Jøshua daa lan layim Izraεl zuliya maa zaa Shεkεm na nti boli bε kpamba mini sariakaritiba ni zuyulaannima ni Izraεl tuma zuyulaannima, ka bε daa ka Naawuni tooni na.

² Ka Jøshua daa yεlι niriba maa zaa, "Yawε ηun nyε Izraεl Naawuni ηο yεliya, 'Yi yaannim' Tera min' o bihi Ibrahimma mini Nahɔr daa bela Yufretiiz Mɔyili duli kurimbuni ha n-jεmdi buya.

³ Ka n daa zaŋ yi yab' Ibrahimma Mɔyili duli maa polo na nti che ka o chaŋ gili Keenan tingbɔŋ ηο zaa. Ka n daa ti o bihi pam. N daa che ka o dɔyi Yisahaku;

⁴ ka daa che ka Yisahaku mi dɔyi Yaakubu mini Iso. Ka n daa zaŋ Edom zoya zuyu tingbani ti Iso ni di nyε o dini, amaa ka Yaakubu ηun' min' o bihi daa yiŋisi kuli Ijipti.

⁵ Ka n daa ti tim Musa mini Aduna Ijipti maa; ka che ka alobø lu Ijiptinim' zuyu m-muyisi ba pam, di nyaanja ka n daa yihi ya nimaani na.

⁶N ni daa yihi yi yaannim' maa Ijipti, ka bε kana ti paai teeku ni, di saha ka Ijiptinim' daa yiysi zaŋ chechebunsi mini wɔribariba n-kari bε naba na hal ni Teeku Ʒieyu ni.

⁷Ka bε daa kuhi niŋ ma, ka n daa zaŋ zibisim niŋ bε mini Ijiptinim' maa sunsuuni, ka che ka teeku kom mum ba niŋ n-di ba, ka yi nini daa nya n ni niŋ Ijiptinim' maa shem. "Ka yi daa be moyu ni yuui pam.

⁸Di nyaanja ka n daa zaŋ ya na ti paai Amɔrinim' bεn be Jœoden Mɔyili duli wulimpuhili polo la tingbɔŋ ni. Ka bε daa tuhi ya, amaa ka n daa che ka yi nyaj ba; ka n ku ba ka che ka yi deei bε tingbɔŋ maa su.

⁹Ka Zipɔr bia Balak ɳun daa nyε Mɔab naa la daa ti yiysi lo tɔbu ni o tuhi Izraelnima, ka daa tim ti boli Beɔr bia Balaam ni o ti yεl' noli tin ya.

¹⁰Amaa ka n daa bi sayi ti Balaam, ka o daa nay' niŋla alibarika niŋ yi ni; ka n daa tiligi ya Balak nuu ni.

¹¹Ka yi daa gbaai Jœoden Mɔyili du n-ka Jεriko na, ka bε lo tɔbu tuhi ya, ka n daa che ka yi nyaj ba. Ka Amɔrinim' mini Periznim' ni Keenanim' ni Hitinim' ni Gerigashinim' ni Hivinim' ni Jεbusinim' gba daa ti lo tɔbu tuhi ya, amaa ka n daa che ka yi nyaj bε gba.

¹²Ka n daa che ka tabilakpihi lu bε zuyu n-dim kari Amɔrinim' nanima ayi la bahi; ka di daa pala yi takɔbiri bee yi tɔbiri zuyu.

¹³Ka n daa zaŋ tingbɔŋ sheli yi ni bi tum di tuun' sheli mini fɔntin' shεŋa yi ni bi me n-tin ya, ka yi be di ni diri ti' shεŋa yi ni bi sa mini olivi ti' shεŋa yi ni bi sa wala."

¹⁴"Dinzuwu pumpɔŋɔ lumiya Yawε sizuura, ka jεm' o ni yεlimanɔl, ka Ʒe o yim. Zaŋmiya wun' shεŋa yi yaannim' ni daa jεmdi Mɔyili duli mini Ijipti la bahi ka jεm Yawε.

¹⁵Ka yi yi ku sayi jεm Yawε, yim' piimiya yin' ni jεm so, yi yi ni jεmla wun' shεŋa yi yaannim' ni daa jεmdi Mɔyili dul' la bee yi yi ni jεmla Amɔrinim' shεb' tingbɔŋ ni yi ni be ɳɔ wuna la, yin' piimiya, amaa man' mini n yiŋnim' ni jεmla Yawε."

¹⁶Ka niriba maa garigi yεli, "Din' kariya ka ti che Yawε jεmbu ka ɳmaligi jεm wuna.

¹⁷Dama ɳun' Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ n-daa yihi ti mini ti yaannima Ijipti luy' sheli din nyε dabitim ni la na, ka daa tum alahiziba tuun' kara ti ninni, ka tiligi ti ti ni daa doli so' shεŋa zaa ni mini ti ni daa kpe zuliya shεb' ni garina nuu ni.

¹⁸Dun' Yawε n-daa lan kari Amɔrinim' zaa bεn daa be tingbɔŋ ɳɔ ni, dinzuwu tinim' gba ni jεmla Yawε, dama ɳuna n-nyε ti Naawuni."

¹⁹Amaa ka Joshua yεli ba, "Yi ku tooi jεm Yawε dama o nyεla Naawuni ɳun be kasi; ka nyε ɳun zabiri nyuli; ka ku che yi tuumbieri bee yi daalahichi.

²⁰Yi yi zayısi Yawε, ka ɳmaligi jem wuna, o ni ɳmaligi niŋ ya zay' bieyu m-bahi ya yoli zaa; o ni pun niŋ ya din viel' la nyaanja."

²¹Ka niriba maa daa lan yeli Jøshua, "Aai, ti ni jem Yawε."

²²Ka Jøshua yeli ba, "Yinima n-di yiman' shehira ni yinim' pii ni yi ni jemla Yawε ɳo." Ka be yeli, "Tinima n-di timan' shehira maa."

²³Ka Jøshua yeli ba, "Dindina zaŋmiya wuna la bahi, ka zaŋya yi suhuri niŋ Yawε ɳun nyε Izrael Naawuni ɳo ni."

²⁴Ka niriba maa daa yeli Jøshua, "Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ka ti kul ni jem, ka deeg' o noli."

²⁵Ka Jøshua mini niriba maa daa lo alikauli dindali maa; ka o daa zali ba zaligu shεŋa be ni yεn doli Shεkεm.

²⁶Ka Jøshua daa sab' yεtɔyα ɳo niŋ Naawuni zaligu litaafi ni; ka bo kuy' titali sɔŋ oki tia gbini nimaani Yawε jembu duu.

²⁷Ka Jøshua daa yeli niriba maa zaa, "Nyamiya, kuyili ɳo n-yεn di ti shehira. Dama di wum yεtɔy' shεŋa zaa Yawε ni tɔyisi ti maa, dinzuŋ yi yi bi ɣe yi Naawuni maa yim, dina n-yεn din ya shehira."

²⁸Ka Jøshua daa bahi niriba maa, ka be zaa lab' kuli be ni su tingban' shεŋa ni.

Jøshua mini Eliεza kum yεla

²⁹Dimbɔŋo nyaanja ka Yawε dabili Jøshua Nan bia maa daa kpi. O daa niŋ dunia yil' la yuun' kɔbiga ni pia.

³⁰Ka be daa sɔy' o omaŋmaŋ' tingban' ni Timnatisera din be Ifriim tingban' ni zoya tingban' ni zaŋ labi Gaash Zoli nuzaa polo la.

³¹Izraεlnim' daa jem Yawε Jøshua ni daa be o nyevil' ni saha shεl' la zaa zaŋ tabili zuŋulaannim' shεb' ben daa be Jøshua kum nyaanja, ka daa mi Yawε ni daa tum tuun' shεŋa zaa ti Izraεlnim' la yεla.

³²Ka Izraεlnim' daa zaŋ be ni daa ɣi Yisifu kɔb' shεŋa yi Ijipti na la n-sɔyi Shεkεm pal' shεli Yaakubu ni daa da Hamɔr ɳun daa nyε Shεkεm ba la bihi san' la ni. O daa da li la anzinfra laŋibaligu kɔbiga. Ka tingbani maa daa leei Yisifu zuliya niriba fali bini.

³³Ka Aduna bia Eliεza gba daa kpi, ka be sɔy' o Gibia fɔntin' shεli din be Ifriim zoya tingban' ni, ka o daa zaŋ li ti o bia Finεhas la.

Zuyulaannima

Zuyulaannima 1

Juda mini Simiōn zuliya niriba tuhi gbaai Adōnibēzēk

¹Jōshua kum nyaanja, ka Izraēlnim' daa bōhi Naawuni, "Ka ḥun' daq niriba n-lee yēn daq tooni chanj ti tuhi Keenannim' ḥo ti ti?"

²Ka Yawē daa yēli ba, "Juda zuliya niriba n-yēn daq chandi, m pun zaq tingbani maa niq bē nuu ni."

³Ka Juda zuliya niriba maa daa yēli bē mabihi Simiōn daq niriba maa, "Pahimiya ti zuju ka ti chanj bē ni zaq tingban' shēli ti la ni ti tuhi Keenannim' maa. Ka ti gba pahi yi zuju ka ti chanj bē ni zaq tingban' shēli tin ya la ni." Ka Simiōn zuliya niriba maa daa pahi bē zuju ka bē chanj.

⁴Ka Juda zuliya niriba maa daa chanj ti liri Keenannim' mini Pērizinima ka Yawē daa zaq ba niq bē nuu ni, ka bē tuhi ku bē ninvuy' tuhi' pia Bēzēk.

⁵Ka bē daa nya Adōnibēzēk Bēzēk maa n-chē ka bē min' o zaq nya taba, ka bē daa nya Keenannim' mini Pērizinim' maa.

⁶Ka Adōnibēzēk daa guui, ka bē kari dol' o ti gbaag' o ḥ-ḥmah' o nubihilori min' o napombihilori bahi.

⁷Ka Adōnibēzēk daa yēli, "Nanim' pisopoin bēn nubihilori mini bē napombihilori ḥmahijmahī n-yi gahindi bindir' burisa din luri tija n tooni, n ni niq shēm ka Naawuni niq ma labisi maa." Ka bē daa zaq o tahi Jērusalēm ka o ti kpi nimaani.

Juda zuliya niriba tuhi nyaŋ Jērusalēmnim' mini Hiburōnnima

⁸Ka Juda zuliya niriba maa daa tuhi deei Jērusalēm, ka zaq takobi ku di niriba, ka nyo li buyim bahi.

⁹Dimbōjō nyaanja ka Juda zuliya niriba maa daa lan chanj ti tuhi Keenannim' shēb' bēn be zoya tinsi ni mini bēn be Negeb ni bēn be Zolōna ni tinsi ni la.

¹⁰Ka bē daa lan chanj ti lu Keenannim' bēn be Hiburōn (bē ni daa tuui booni tin' shēli Kiriatariba) la nim' zuju n-tuhi nyaŋ Sheshai mini Ahiman ni Talimai.

Otiniel tuhi nyaŋ Dēbirinima

(Jōshua 15.13-19)

¹¹Ka Juda zuliya niriba maa daa lan yi nimaani chanj ti liri Dēbirinima. Bē daa tuui booni li la Kiriatisēfa.

¹²Ka Kalēb daa yēli, "Dun ni tooi chanj ti liri Kiriatisēfānima n-tuhi nyaŋ ba ka deei bē tij' maa, n ni zaq m bipuyiŋga Akisa ti o pay' pini."

¹³Ka Otiniel ḥun daa nyē Kalēb tizo Kēnaz bidibiga la daa chanj ti tuhi deei tij' maa, ka Kalēb daa shiri zaq o bipuyiŋga Akisa maa ti o ka o niq o paya.

¹⁴Be ni daa ti kulisi Akisa na dahin' sheli, ka o daa kpam Otiniel jaande ni o suhim' o ba tingbani palo. Ka Akisa daa ti sheeg' o buŋ' zuyu na, ka Kaləb boh' o, "Bo ka a bora?"

¹⁵Ka o garigi yel' o, "Tim' ma pini. A ni zaŋ Negəb ti ma la zuyu, tim' ma kulibona din kom zɔri gba pahi." Ka Kaləb daa zaŋ zuyusaa polo mini nayiliŋga ni kulibona ti o.

Juda mini Bənjamin zuliya niriba di nasara

¹⁶Ka Musa deemba ḥun daa nye Kən nir' la dan̄ niriba daa yiysi abie tihī tin' la ni n-dol' Juda zuliya niriba maa ti ʒini Juda tingban' ni din lab' Negəb polo m-miri Arad la. Be daa ʒini pahila nimaani nim' zuyu.

¹⁷Ka Juda zuliya niriba mini be mabia Simiən zuliya niriba daa chan̄ ti tuhi nyang Keenannim' ben be Zəfat la n-ku ba zaa. Dinzuu ka be daa boli tin' maa yuli Hərima.

¹⁸Ka Juda zuliya niriba daa lan tuhi deei Gaza ni di tintarisi mini Ashikələn ni di tintarisi ni Ekurən ni di gba tintarisi.

¹⁹Ka Yawə daa sɔŋ Judanima ka be tuhi deei zoya ni tinsi la, amaa ka lee bi tooi kari ben daa be bɔpieligu ni la, be ni daa mali kuriti chechəbunsi la zuyu.

²⁰Ka be daa zaŋ Hiburən ti Kaləb kaman Musa ni daa pun yeli shəm la; ka o daa kari Anaki bidibis' ata la nimaani.

²¹Amaa ka Bənjamin zuliya niriba daa bi kari Jəbusinim' ben daa be Jérusaləm la, dina n-chə ka Jəbusinim' mini Bənjamin zuliya niriba maa na kul laying be Jérusaləm hal ni zuŋɔ.

Yisifu zuliya niriba nyang Bətəlnima

²²Ka Yisifu zuliya niriba gba daa chan̄ ni be ti tuhi Bətəlnima, ka Yawə daa sɔŋ ba.

²³Ka Yisifu zuliya niriba maa daa tim ni be chan̄ ti puyisi kaai Bətel nya di ni be shəm. (Bətel yuli daa tuui boonila Luz).

²⁴Ka ninvuy' shəb' ben daa chan̄ ni be ti puyisi kaai tin' maa daa ti chirigi do' so ka o yi tin' maa ni na, ka be yel' o, "Ti suhir' a, wuhim' ti so' sheli din kuni tin' ḥɔ ni, ka ti niŋ a nirlim."

²⁵Ka doo maa daa wuhi ba so' sheli din kuni tin' maa ni, ka Yisifu zuliya niriba maa daa kpe tin' maa ni ti zaŋ takəbi ku tin' maa nima. Amaa ka daa che do' so ḥun wuhi ba tin' maa soli maa min' o malibu ka be chan̄.

²⁶Ka doo maa daa zo n-kuli Hitinim' tingban' ni n-daa ti me omaŋmar' tiŋa mboli di yuli Luz; ka di yuli n-na kul bala hal ni zuŋɔ.

Izraəlnim' ni daa bi kari ninvuy' shəb' yəla

²⁷ Manaasa zuliya niriba daa bi kari Bətishəannim' mini bə tinqpannim' bee n-kari Taanaknim' mini bə tinqpannim' bee n-kari Dərinim' mini bə tinqpannim' bahi. Bə mi daa bi kari Ibiliamnim' mini bə tinqpannim' bee n-kari Məgidənim' mini bə tinqpannima. Dinzuju ka Keenannim' maa daa kul kpaliim be bə tingbani maa ni.

²⁸ Ka Izraelnim' daa ti nya kpionj, ka muyisi Keenannim' maa ka bə tumdi tuma tiri ba, amaa ka lee bi kari ba.

²⁹ Ka Ifriim zuliya niriba daa bi kari Keenannim' bən be Geza, ka Keenannim' maa daa kpaliim be nimaani pahi bə zuyu.

³⁰ Ka Zəbulon zuliya niriba daa bi kari ninvuy' shəb' bən be Kitiron bee ninvuy' shəb' bən be Nahalol, ka Keenannim' maa daa kpaliim be nimaani pahi bə zuyu; amaa ka bə daa lee muyisiri ba ka bə tumdi tuma tiri ba.

³¹ Ka Asha zuliya niriba daa bi kari ninvuy' shəb' bən be Ako bee bən be Sidon bee bən be Ahilab bee bən be Akizib bee bən be Həliba bee bən be Afik bee bən be Rəhəb.

³² Ka Asha zuliya niriba maa mini Keenannim' bən daa pun be tingbani maa ni la kul layim be, bə ni daa bi kari ba maa zuyu.

³³ Ka Naftali zuliya niriba daa bi kari ninvuy' shəb' bən be Bətishəməshi bee bən be Bətanat, ka daa nay' chə ka bə mini Keenannim' bən daa pun be tingbani maa ni la layim be, amaa ka bə lee muyisiri Bətishəməshinim' mini Bətanatinim' maa ka bə tumdi tuma tiri ba.

³⁴ Ka Amərinim' daa muyisi Dan zuliya niriba n-kari ba labisi zoya ni tinsi la ni, ka daa bi sayı ni bə siyi tintan' ni na.

³⁵ Ka Amərinim' maa daa kul kpaliim be Harihəres mini Ajalon ni Shaalibim, amaa ka Yisifu zuliya niriba daa muyisi ba hal ka bə ti tumdi tuma tiri ba.

³⁶ Ka Amərinim' maa tintariga daa kpuyi Akirabim hal ni Sela n-yi nimaani zañ du ha.

Zuŷulaannima 2

Naawuni malaika chaŋ Bokim

¹ Ka Yawə malaika daa yi Giligal chaŋ Bokim ti yeli Izraelnima, "Naawuni yəliya, mani n-daa yihi ya ljipti n-zañ ya na ti niŋ tingbən shəli n ni daa lo yi yaannima alikauli ni n ni zañ li ti ba la ni. N daa yəliya ni n ku lərigi alikauli shəli n ni lən ya maa.

² Ka di bi simdi ni yi lo ninvuy' shəb' bən be tingbən ḥə ni alikauli, nay' wurimmiyala bə buya bimbina la. Amaa ka yi zayısi n ni zali ya shəm maa niŋbu. Tuun' bə ka yi lee tum maa?

³Dinzuyu pumpoŋɔ n yeri ya mi, n ku lan kari niriba maa tin ya. Be ni leei yi dimnima; ka be wuna leei zana gbahi ya.”

⁴Yawε malaika maa ni daa toyisi Izraelnim’ zaa yεtɔya ɳɔ naai, be daa duhila be yee kum.

⁵Dina n-chε ka be daa boli nimaani yuli Bokim. Ka be daa mali sara ti Yawε nimaani.

Joshua kum

⁶Ka Jøshua daa chεbisi Izraelnima, ka sokam daa lab’ kuli ni be ti deei be ni zaŋ tingban’ shεŋja ti ba maa.

⁷Ka niriba maa daa jem Naawuni Jøshua ɿiemān’ ni mini zuyulaan’ shεb’ ben daa doli Jøshua nyaanja, ka daa nya Yawε ni tum tuun’ kar’ shεŋja ti Izraelnim’ la.

⁸Ka Yawε dabili Jøshua Nan bia maa daa ti kpi. O daa niŋ dunia yil’ la yuun’ kɔbiga ni pia.

⁹ Ka be daa sɔy’ o omaŋmaŋ’ tingban’ ni Timnatisera din be Ifriim tingban’ ni zoya tingban’ ni zaŋ labi Gaash Zoli nuzaa polo la.

¹⁰Ka di ɿiemani maa niriba zaa gba daa ti kpi. Ka ɿiemān’ shεli din paya niriba daa yiysi. Ben’ daa bi mi Yawε bee m-mi o ni daa tum tuun’ shεŋja ti Izraelnim’ la ysla.

Izraelnim’ chε Naawuni jembu

¹¹Izraelnim’ daa tum alahichi Yawε sani. Be daa kpela Baalnim’ jembu ni.

¹²Be daa zayisi Yawε ɳun nyε be yaannim’ Naawuni ɳun daa yihi ba ljipti tingboŋ ni na la jembu, ka ɳmaligi jemdila ninvuy’ shεb’ ben daa gil’ ba la wuna. Ka be ni daa niŋ shεm maa chε ka Yawε suhi yiysi.

¹³Be daa zayisi Yawε, ka ɳmaligi jemdila Baal mini Ashitarot.

¹⁴Ka Yawε suhu daa yiysi pam bahi Izraelnim’ zuyu ka o zaŋ ba niŋ ɳmenditoya nuu ni, ka be ɳme ba ka di be nema; ka lan chε ka be dimnim’ ben gil’ ba nyaj ba, ka Izraelnim’ daa kɔŋ bεmaŋ’ zabbu.

¹⁵Ka Izraelnim’ daa yi lo tɔbu ni be chan’ ti tuhi be dimnim’ saha shεlikam, Yawε paarila o nuu be zuyu be daalahichi tumbu zuyu kaman o ni daa pun kpahi be zuyu ni ka po n-yeli ba shεm la. Ka nandahima daa mali ba pam.

¹⁶Di saha ka Yawε daa pii zuyulaannim’ ti ba; ka zuyulaannim’ maa daa tiligi ba ɳmenditoya maa nuu ni.

¹⁷Amaa ka Izraelnim’ daa ti zayisi zuyulaannim’ maa noli; ka kul jemdila wuna. Di daa bi yuui ka be ɳmaligi ka chε be yaannim’ ben daa doli Yawε zaligunim’ ni daa doli so’ shεl’ la, ka shiri bi dol’ li.

18Ka Yawε daa yi pii zuyulaannim' ti Izraεlnim' saha shεlikam, o bela o ni pii zuyulan' so kam sani, ka tiligiri ba bε dimnim' nuu ni zuyulan' maa ȝiemān' ni. Yawε daa zɔri ba nambɔyu, bε dimnim' maa ni daa nahindi ba ka muysisiri ba, ka bε ȝuhiri shem la zuyu.

19Amaa zuyulan' maa daa yi ti kpi, bε lan ȝmaligirim i tumdi tuumbie' shεŋa din bie n-gari bε yaannim' dini. Bε daa kul jemdila wuna ka damdir' li tiŋa. Bε daa bi sayi che bε tuumbieri maa sheli bee n-che bε tipawumli soya la dolibu.

20Dinzuyu ka Yawε suhu daa yi yisi pam bahi Izraεlnim' zuyu ka o yεli, "Niriba ȝo ni sayim alikauli sheli n ni daa lo bε yaannima, ka zayisi n nol' la zuyu,

21n ku lan kari zuliya shεb' Jøshua ni daa bi kari ka kpi la ti ba.

22N ni che ba n-zan̄ ba buyisi Izraεlnim' nya bε ni doli man' Yawε soli kaman bε yaannim ni daa niŋ shem."

23Dinzuyu ka Yawε daa bi kari zuliya shεb' bεn kpalim maa yomyom, ka mi daa bi che ka Jøshua kari ba.

Zuyulaannima 3

Zuliya shεb' bεn kpalim be tiŋgbɔŋ maa ni

1Zuliya shεb' Yawε ni daa che ni o zaŋ ba buyisi Izraεlnim' shεb' bεn zaa nini daa bi nya tɔb' shεŋa din tuhi Keenan tiŋgbɔŋ maa ni la m-bɔŋɔ.

2O daa niŋ lala ni o wuhila Izraεl ȝiemani kam niriba tɔbu tuhibu yεla, di bahi bamdi bε ni shεb' bεn nini daa na ȝi n-nya tɔbu tuhibu la.

3Zuliya shεb' bεn daa kpalim maa n-nyε: Filistia nanima anu mini Keenannim' zaa ni Sidɔnnim' ni Hivinim' bεn be Lebanon Zoli zuyu n-zan̄ Baalihεrimɔn Zoli zuyu hal ti paai Lebohamat dunoli shee la.

4Bε daa nyεla Yawε ni zaŋ shεb' ni o buyisi Izraεlnim' nya bε ni dol' o zaligu shεŋa o ni daa zaŋ ti Musa ka o ti bε yaannim' la bee bε ku dol' li.

5Dinzuyu ka Izraεlnim' maa daa kul be Keenannim' mini Hitinim' ni Amorinim' ni Perizinim' ni Hivinim' ni Jebusinim' maa ni.

6Bε daa kpuyi bε bipuyinsi niŋ bε payiba, ka zaŋ bεmaŋmaŋ' bipuyinsi ti bε bidibisi; ka jemdil bε wuna.

Otiniel yεla

7Izraεlnim' daa tum alahichi Yawε sani. Bε daa tam Yawε ȝun nyε bε Naawuni maa yεla, ka ȝmaligi jemdila Baalnim' mini Asheranima.

8Dinzuyu ka Yawε suhu daa yi yisi bahi Izraεlnim' zuyu ka o zaŋ ba niŋ Mesopoteemia naa Kushanrishataim nuu ni ka Izraεlnim' daa jem o yuma anii.

⁹Amaa ka Izraelnim' daa ti kum niŋ Yawε, ka Yawε ti ba ninvuy' so ɳun ni fa ba bahi, ka o daa fa ba bahi. Dilana n-nyε Otiniel ɳun daa nyε Kalεb tizo Kεnaz bia la.

¹⁰Ka Yawε Shia daa ka o sanna, ka o leei Izraelnim' zuyulana. Ka Otiniel daa ti lo tøbu chaŋ ti tuhi Mεsopoteemia naa Kushanrishataim, ka Yawε daa che ka Otiniel nyan o. Ka Izraelnim' daa nya vuhim be tingboŋ maa ni yuun' pihinahi.

¹¹Di nyaanja ka Otiniel Kεnaz bia maa daa kpi.

Əhud yεla

¹²Ka Izraelnim' daa lan tum alahichi zaŋ chaŋ Yawε sani yaha. Ka Yawε daa ti Møab Naa Egiløn kpiŋ ka o lu Izraelnim' zuyu, be ni daa tum alahichi sheli zaŋ chaŋ ɳun' Yawε sani maa zuyu.

¹³Ka Naa Egiløn daa layim Ammønnim' mini Amaleknima m-pah' o min' o niriba zuyu chaŋ ti tuhi nyan Izraelnima, ka fa døbino tihi tiŋ' la be sani.

¹⁴Ka Izraelnim' daa jem Møab Naa Egiløn maa yuun' pisaayika.

¹⁵Amaa ka Izraelnim' daa ti kum niŋ Yawε, ka Yawε ti ba ninvuy' so ɳun ni fa ba bahi. Dilana n-nyε Gεra bia Əhud ɳun daa yi Benjamin zuliya ni na, ka nyε gøbigalan' la. Duna ka Izraelnim' daa timdi ka o zaŋdi be farigu ti yøri Møab Naa Egiløn.

¹⁶Ka Əhud daa kuri su' sheli din mali nangbana ayi, ka di wøyilim nyε kaman səntimita pihinu ka o zaŋ li lo n-tabil' o nudirigu gbalipini n-ye o binyerigu limsi li.

¹⁷Ka o daa ti zaŋ be farigu tahi ti yo Møab Naa Egiløn. Naa Egiløn daa nyεla ninvuy' karili.

¹⁸Əhud ni daa zaŋ be farigu binyara maa yo n-naai, o daa chεmi ka ninvuy' shεb' bøn ʒi li tahi na kuli.

¹⁹Amaa ka ɳun' Əhud maŋmanj' daa zani kuyikpera shee din miri Giligal la ɳ-ɳimaligi labi ti yεli, "Naa, m malila ashili yεtɔy' sheli ni n yεl' a." Ka naa maa daa yεl' o naazɔnim' ni be yima. Ka be zaa daa yiŋis' o sani yi.

²⁰Ka naa maa daa ʒi o dufahirili zuγusaa zɔntu' mahili ni, ka Əhud ka o sanna ti yεl' o, "M malila yεtɔy' sheli din yi Naawuni sanna ni n-yεl' a." Ka naa maa vaai yiŋis' o ʒiishee zani.

²¹Ka Əhud daa zaŋ o gøbiga tim o nudirigu gbalipini maa polo darigi ɳoog' o sua maa n-zaŋ kuhi naa maa puli;

²²ka sua maa mini di sukpalí zaa kpe nti lim. Ka o puli maa kpam mum li niŋ, dama o daa bi darigi ɳooi sua maa o puli maa ni, ka o puuni dayiri daa zɔri yirina.

²³Di nyaanja ka Eħud daa yi zontua maa ni na ka vooi di dunoya yo n-kpari li pa o zuju.

²⁴Eħud ni daa yina kuli naai, ka naazōnim' daa kpe nti nya ka dufahirili zuyusaa zontua maa dunoya yomi kpari, ka bę tħei ni naa maa kpela zontua maa ni du' bil' ni ni o ti wċyis' omaņa.

²⁵Ka bę daa guhi ka di yuui ha, amaa ka o kul bi yoori zontua maa dunoya maa; ka bę daa zaq saafebia yooi li nya ka bę naa maa kpimi do tiġa.

²⁶Bę ni daa kpaliġ guhiri saha sheli maa, ka Eħud daa chan hal ti gari kuyikpera shee la n-zo n-kuli Siera tiligi.

²⁷O ni daa paai yinja Ifriim zoya ni tinsi maa ni, o daa pieb' la kikka; ka Izraēlnim' daa yi zoya tinsi maa ni layim' o sanna, ka o leei bę zuγulana.

²⁸Ka Eħud daa yeli ba, "Doli ya ma, dama Yawę zaq yi dimnim' Mɔabnim' niżi yi nuu ni." Ka bę daa dol' o chan ti gu so' sheli Mɔabnim' ni yen doli gbaai Jooden Mɔyili du, ka daa bi sayi ka so doli nimaani du.

²⁹Ka bę daa ku Mɔabnim' maa ninvuy' tuhi' pia, ka bę zaa nyela bən mali kpiċċi ni tħobutuhiri' biinsi, ka bę ni so daa bi tiligi.

³⁰Ka Izraēlnim' daa nyaq Mɔabnim' dindali maa, ka nya vuhim bę tingbɔn maa ni yuun' pihinii.

Shamga yċla

³¹Iun daa pa Eħud zuju n-daa nyę Anat bia Shamga ḥun daa zaq nayikpar' kpaa ku Filistianim' ninvuy' kɔbisiy়াbu la. Iun' gba daa fa Izraēlnim' bahi.

Zuyulaannima 4

Debora mini Barak

¹Eħud kum nyaanja, Izraēlnim' daa lan tum alahichi zaq chan Yawę sani yaha.

²Ka Yawę daa zaq ba niżi Keenan Naa Jabin ḥun daa diri ȝi Hazor, ka o sapashin' kpem' nyę Sisera ḥun daa be Haroshetihagħim la nuu ni.

³Di saha ka Izraēlnim' daa kum niżi Yawę ni o soej ba; dama Jabin daa malila kuriti chechebunsi kɔbisiwesi; ka daa zaq ninkuunsi n-nahim Izraēlnim' pam yuun' pisi.

⁴Di saha maa Debora ḥun daa nyę anabi, ka nyę Lapidot pay' la n-daa nyę Izraēlnim' zuγulana.

⁵O daa yi ȝiinila Debora dobino tia din be Rama mini Bətəl sunsuuni Ifriim tingban' ni zoya zuju tiġi la ni gbini, ka Izraēlnim' chan' o sani ka o ti kariti bę yela saria tiri ba.

⁶Dahin sheli ka o daa ti tim Kedeshi din be Naftali tingban' ni la ti boli Barak Abinoam bia na ti yel' o, "Yawę ḥun nyę Izrael Naawuni ḥo yeli nyin' Barak,

‘Cham’ ti layim a niriba Tabo Zoli zuyu m-pii ninvuy’ tuhi’ pia Naftali mini Zebulon zuliya niriba ni.

⁷Ka n che ka Jabin sapashin’ kpem’ Sisera zaŋ o chechebunsi min’ o többihi kana ti chirigi ya Kishon Mɔyili ni; ka n zaŋ o niŋ a nuu ni.”

⁸Ka Barak yeli Debora, “A yi ni doli ma chan, n ni chan; amaa a yi ku doli ma chan, dindina n gba ku chan.”

⁹Ka Debora yeli, “N ni dol’ a chan, amaa pa nyini nti yen nya a chandi maa nasara dibu jilima, dama Yawε ni ti che ka paya n-nyan Sisera.” Ka Debora daa yiŋisi doli Barak chan Kedeshi.

¹⁰Ka Barak daa layim Zebulon mini Naftali zuliya niriba maa Kedeshi, ka ninvuy’ tuhi’ pia daa dol’ o mini Debora chan.

¹¹Di saha maa Hebrew ḥun daa nye Ken nir’ la daa woligimi ka che Kennim’ bɛn daa nye H̄bab, Musa deemba dan niriba la, ka zaŋ o tanti yi kpan’ ha ti kpa Zaananim’ oki tia la gbini miri Kedeshi.

¹²Bε ni daa yeli Sisera ni Barak Abinoam bia la be Tabo Zoli zuyu,

¹³ka o che ka be layim o többihi min’ o kuriti chechebunsi kɔbisiwei la zaa na, ka be daa yi Haroshetihagɔim n-chan Kishon Mɔyili ni.

¹⁴Ka Debora daa yeli Barak, “Yiyisima! Yawε m-be a tooni mal’ a chana. Zuŋɔ dabisili ḥo, Yawε zaŋ Sisera niŋ a nuu ni.” Di saha ka Barak daa yiŋisi ka többihi tuhi’ pia dol’ o ka be yi Tabo Zoli zuyu siyi.

¹⁵Ka Yawε daa che ka Sisera min’ o chechebunsi ni o többihi zaa birim Barak tooni, ka Barak daa zaŋ takobi ku ba. Ka Sisera daa sheeg’ o chechebun’ zuyu na guui.

¹⁶Ka Barak daa kari doli chechebunsi maa mini többihi maa hal ni Haroshetihagɔim nti ku Sisera többihi maa zaa hal ka be ni yino gba bi tiligi.

¹⁷Amaa ka Sisera daa guui hal ti paai Hebrew Ken nir’ la pay’ Jael tanti gbini; dama zabili daa lan ka Hazor Naa Jabin mini Hebrew Ken nir’ maa yiŋnim’ sunsuuni.

¹⁸Ka Jael daa yina tuhi Sisera soli yel’ o, “N dana, ḥmaligim’ kpe kpe na, ka di che ka a suhu zohira.” Ka o daa ḥmaligi kpe o sani tanti maa ni; ka pay’ maa ti zaŋ chinchini pil’ o.

¹⁹Ka Sisera yel’ o, “Kɔnyuri m-mali ma. N suhir’ a, tim ma kom biela ka n nyu.” Ka pay’ maa daa yooi bihim koligu m-booi bihim ti o ka o nyu, ka o lan zaŋ chinchini pil’ o.

²⁰Ka Sisera yel’ o, “Je dunoli maa ni. So yi ti kana ti bɔh’ a ni so be kpe, nyin’ yelim’ o ni so kani.”

²¹Ka Sisera daa dɔni gbihi di ni daa wum' o pam zuyu. Ka Jaël Hebrew pay' maa daa kpuyi tanti kpaa mini zali m-puyisi chaŋ ti zaŋ li ba Sisera tapaya n-kpahi li ti ba tin' ka o kpi.

²²Nyama, ka Barak daa ti biɛhiri Sisera naba na, ka Jaël yi nti tuh' o soli ka yel' o, "Kamina, ka n ti wuh' a a ni bɔri ninvuy' so maa." Ka Barak daa kpe o tanti maa ni nti nya ka tanti kpaa n-kpahi Sisera tapaya ti ba tin' ka o kpi n-doya.

²³Dinzuyu dindali maa ka Naawuni daa che ka Izraelnim' nyən Keenan Naa Jabin.

²⁴Ka Izraelnim' daa niŋ ḥun' Keenan Naa Jabin maa muysigu hal ti ku o.

Zuyulaannima 5

Debora mini Barak wumpayibo yilli

¹Dindali maa ka Debora mini Barak Abinɔam bia la daa yili yilli ḥo:

²Payimiya Yawε! Izrael toondaannima n-daa gari tooni chaŋ ti tuhi tɔb' maa, ka niriba maa daa zaŋ be nyeviya pa talima ni be suhu yubu.

³Nanima, wummiya! Zuyulaannima, wummiya! N ni yili yila niyim n kukoli payi Yawε ḥun nyε Izrael Naawuni ḥo.

⁴Yawε, a ni daa yiysi Seir zoya zuyu, a ni daa yi Edom tingban' ni chana, tingbani daa dammi, ka saa luna. lin, ka sagbana daa che ka saa luna.

⁵ Ka zoya daa sɔhigi nyin' Yawε tooni, nyin' ḥun daa yi zahira Sinai Zoli zuyu ḥo, nyin' Yawε ḥun nyε Izraelnim' Naawuni tooni ka di daa sɔhigi maa.

⁶Shamga Anat bia saha la mini Jaël saha la, sochandiba bɛn daari doli taba daa bi lan chana, ka bɛn gɔri mi kpalim bayisirila sokpansi.

⁷Di saha maa kpariba daa che la be tuma Izrael tingbɔŋ ni hal ka nyin' Debora ti yiysi. O daa yiysiya m-bemi kaman Izraelnim' ma la.

⁸Izraelnim' ni daa pii wun' pala la, di saha ka tɔbu daa be be tingbɔŋ maa ni. Ninvuy' tuhi' pihinahi bɛn be Izrael tingbɔŋ ni ḥuni n-daa lee mali nyɔtayirigu bee kpani?

⁹N suhu zaa kul bela Izrael sapashinnim' bɛn zaŋ be nyeviya pa talima ni be suhu yubu la ni. Payimiya Yawε!

¹⁰Yinim' bɛn bari bun' piela ka ʒi bunnyaampar' gahinda zuyu mini yinim' bɛn doli soya, yelimiya di yela.

¹¹Wummiya! Baansi bɛn be kɔbilisi gbini yeri Yawε nasara dibu yela nimaani, nasara din nyε Izrael kpariba nasara! Di nyaanja ka Yawε niriba daa chaŋ dari dibu chandi yi be tinsi ni na.

¹²Debora, yiysiima, yiysiima. Yiysiima, yiysiima, Yilimi yilli! Barak Abinɔam bia, yiysisim' zaŋ a ni gbahi ninvuy' shɛb' daba la kuli!

¹³Di saha ka nabihi bən daa kpalim yina, ka Yawə niriba daa yina ni bə ti tuhi wɔyira ti o.

¹⁴Bə daa yila Ifriim tingban' ni, ka vinvamli ni na, n-doli nyin' Benjamin min' a daŋ niriba. Ka sapashin' kpamba daa yi Makiri na, ka sapashim' bihi mi daa yi Zebulon na.

¹⁵Ka Isaka zuliya ni toondaannim' daa doli Dəbəra; Isaka zuliya niriba maa daa ʒe Barak yim, ka dol' o du o napɔŋkpahi siyi vinvamli maa ni. Amaa Rubin zuliya niriba bən' noya daa wolimi.

¹⁶Bə n-chə ka bə daa kpalim bə piəri sani ni bə wumdi piəguliba ni piəbiri yuhi booni piəri shəm? Ilin, Rubin zuliya niriba bən' noya daa wolimi.

¹⁷Ka Giliadnim' daa kpalim be Joođen Moyili duli. Ka bə n-chə ka Dan zuliya niriba la mi daa kpalim be bə ɳarima gbini? Asha zuliya niriba gba daa kpalim be teeku duli. Bə daa kpalim ʒinila teeku duli maa.

¹⁸Amaa ka Zebulon mini Naftali zuliya niriba bən' daa zaŋ bə nyəviya pa talima təb' ni zoya zuyu.

¹⁹Ka nanim' daa kana Taanak Megido kulibəŋ la ni ti tuhi təbu. Ka Keenan nanim' daa tuhi, amaa ka bi di nəma din nyə anzinfa.

²⁰Ka saŋmarisi daa yi zuγusaa na ti tuhi təbu; bə daa yila bə biɛhigu shee na ti tuhi Sisera.

²¹Ka Kishən Moyili kokreŋu daa ʒi ba chanj. Kishən kom din zəri n-daa ʒi ba chanj. N ni chanj dari dibu chandi. N ni chanj dari dibu chandi ni kpičŋ!

²²Ka yuri daa balisira, ka bə takarifiema təri tiŋ' yori vuri.

²³Ka Yawə malaika daa yəli, "Yəlimiya noli ti Mərəz," "yəlimiya no' biɛŋu ti di niriba, bə ni bi kana ti səŋ Yawə n-tuhi bən mali kpičŋ səŋ o la zuyu."

²⁴Həbər ɻun nyə Kən nir' la paya Jael mal' alibarika pam payiba ni. Pay' shəb' bən be tanti suya puuni, ɻuna m-mal' alibarika.

²⁵Sisera daa suh' o la kom, amaa ka o ti o la bihim; o daa zaŋ bihim maa niŋla pipi' vieli ni na ti ti o.

²⁶Ka Jael daa kpuyi tanti kpaa niŋ o nu' yin' ni, ka kpuyi zali niŋ o nudirigu ni n-zaŋ tanti kpaa maa ba Sisera tapaya n-kpahi li ti ba tiŋa.

²⁷Ka o daa vaai yiŋisi n-ɻeb' lu tiŋa n-fo n-do pay' maa naba ni. Pay' maa naba maa ni ka o daa yiŋ' ɻeb' lu. O ni daa yiŋ' ɻeb' lu luy' shəli maa, nimaani ka o daa dii kpi.

²⁸Ka Sisera ma daa vəbisiri lihiri takəro ni. O daa kul vəbisiri lihirila takəro maa voya ni ka bəhira, "Bə n-lee chə ka o chəchəbuŋ' maa ti yuui kundina lala? Bee bə n-lee chə ka di yuui ka ti kul bi wumd' o yuri napɔŋ' chinchiba damli?"

²⁹Ka o pay' tab' bən mali yəm daa garig' o yəli, Aai. Ka o garigi yəl' omaŋa,

³⁰“Di pa shəli bə ŋme n-dila nəma, ka bəri ni bə pir' li tari taba; ka təbbia kam nya payisar' yino bee bəba ayi, ka Sisera nya chinchin' suŋ, ka man' gba nya nəma maa ni yəri zay' suma ayi ye.”

³¹Yawə, chə ka a dimnim' zaa kpi lala, amaa ka chə ka a zənim' mi ne kaman wuntan' ni puhirina ni yaa n-ne shəm la. Ka Izraəlnim' daa nya vuhim bə tiŋgbəŋ maa ni yuun' pihiñahi.

Zuyulaannima 6

Gidiɔn yəla

¹Ka Izraəlnim' daa ti tum alahichi Yawə sani, ka Yawə daa zaŋ ba niŋ Midianim' nuu ni yuma ayopɔin.

²Ka Midianim' daa nyaŋ Izraəlnima; ka Izraəlnim' maa zo nti sɔyi bɔya din daa be zoya zuyu puuni mini tampima voya ni ni luy' shəŋa bə n-ni tooi sɔyi zani tuhi təbu.

³Ka Izraəlnim' daa yi ti kul biri bimbirili kam, Midianim' maa mini Amaleknim' ni wulimpuhili polo nim' kanimina ti lu bə zuyu.

⁴Bə daa yi kamina nti kpa tanti suya do Izraəlnim' tiŋgbəŋ maa ni n-sayindi bə bindira zaŋ hal ti paai Gaza, hal ka binshəli zaŋ tabili pieri mini niyi ni bensi gba bi kpali.

⁵Dama bə daa yi zaŋdila bə tantinim' mini bə niyi ni bə laakumnim' kanna ti luri bə zuyu, ka bə galisim ŋmanila toli. Ka bə mini laakumnim' maa daa ka kalini. Dinzuju bə daa yi ti kana bə sayindila bə tiŋgbəŋ maa ni binsheyukam.

⁶Ka Izraəlnim' daa nya filiŋ pam Midianim' maa zuyu, ka daa nay' ti kummi niŋ Yawə ni o sɔŋ ba.

⁷Izraəlnim' ni daa kum niŋ Yawə Midianim' zuyu maa,

⁸ka Yawə daa tim anab' so Izraəlnim' sanna ka o ti yəli ba, Yawə ŋun nyə Izrael Naawuni ŋɔ ni yəli shəm m-bɔŋɔ: “Mani n-daa yihi ya Ijipti na, ka yihi ya dabitim ni.

⁹N daa tiligi ya Ijiptinim' mini bənkam zaa daa nahindi ya nuu ni, ka kari ba ka zaŋ bə tiŋgbəŋ ŋɔ tin ya.

¹⁰N daa yəli ya, ‘Man’ Yawə n-nyə yi Naawuni, dinzuju miriya ka yi jəm Amorinim' shəb' tiŋgbəŋ ni yi ni be ŋɔ wuna la.’ Amaa ka yi zayısi n noli.”

¹¹Ka Yawə malaika daa ti kana ti ʒi oki tia din daa be Ofira ka nyə Jəash ŋun daa nyə Abieza zuliya ni nir' ni su shəl' la gbini. Ka o bia Gidiɔn daa sɔyi be nimaani wain tɔyiri bɔyili ni buri alikama ka bi bəri ni Midianim' nya o.

¹²Ka Yawε malaika maa daa ka o sanna ti yεl' o, "Nyin' ḥun nyε suhukpeendana ni kpiɔŋlan' ḥo, Yawε be a sani."

¹³Ka Gidiɔn yεl' o, "Ndana, n suhir' a, Yawε yi be ti sani, di chaŋ wula ka yεla ḥo zaa paai ti? Ti yaannim' ni yεl' ti ni Yawε daa tum alahiziba tuun' shεŋa la zaa lee bela ya? Be daa kul bɔhira, 'Pa Yawε n-daa yihi ti Ijipti na la?' Amaa pumpɔŋɔ o che ti mi bahi, ka zaŋ ti niŋ Midianim' nuu ni."

¹⁴Ka Yawε ḥmaligi yεl' o, "Mani n-tim a, zaŋm' a kpiɔŋ ḥo chaŋ ti fa Izraεlnim' Midianim' nuu ni bahi."

¹⁵Ka Gidiɔn garigi yεl' o, "Ndana, wula ka n lee yεn niŋ n-tooi fa Izraεlnim' bahi? Nyama, n danj niriba nyεla bεn ka yaa Manaasa zuliya ni, ka m mi nyε ḥun pɔri n yiŋnim' ni."

¹⁶Ka Yawε yεl' o, "N ni be a sani, ka che ka a ḥme n-ku Midianim' kaman ninvuy' yino n-nyε ba la."

¹⁷Ka Gidiɔn daa yεli, "A nini yi tiyi ma, nyin' wuhim' ma shihirili din wuhiri ni nyin' Yawε n-tɔyisiri ma yεtɔya ḥo.

¹⁸N suhir' a, ni a di chaŋ, ka m bo pin' na ti ti a." Ka o yεl' o, "N ni guh' a hal ka a ti labina."

¹⁹Ka Gidiɔn daa kuli ti gbaai bubil' kɔrigi, ka tooi zim kilɔgiram pia m-mali bɔrɔbɔro din ka dabindi. Ka daa zaŋ nimdi maa n-niŋ piεyū ni, ka zaŋ ɔiɛri mi niŋ ɔeduŋu ni n-zaŋ li ka oki tia maa gbinna ti ti o.

²⁰Ka Yawε malaika maa daa yεl' o, "Zaŋm' nimdi maa mini bɔrɔbɔro din ka dabindi maa pa tampiŋ ḥo zuyu, ka kpaai ɔiɛri maa pol' li." Ka Gidiɔn daa niŋ lala.

²¹Ka Yawε malaika maa daa zaŋ o ni gbib' jaangbe' shεli o nuu ni nyol' ni shihi nimdi maa mini bɔrɔbɔro maa. Ka buyim daa yi tampiŋ maa ni na taai nimdi maa mini bɔrɔbɔro din ka dabindi maa n-di li zaa. Ka Yawε malaika maa daa ḥmaligi chaŋ, ka Gidiɔn bi lan nya o.

²²Di saha maa ka Gidiɔn daa banj ni Yawε malaika m-bala; ka kuhi yεli, "Mbaye! Yaa n Duuma NAAWUNI, dama n nini nya Yawε malaika!"

²³Amaa ka Yawε yεl' o, "Di che ka dabiem mal' a. Che ka a suhu doya, a ku kpi."

²⁴Ka Gidiɔn daa me sara maligu bimbini ti Yawε nimaani, ka bol' li, "Yawε nyεla suhudoo." Ka di na kul ɔe Ofira Abiezanim' ni su luŋ' shεl' la hal ni zuŋɔ.

²⁵Ka Yawε daa yεli Gidiɔn dindali maa yuŋ, Gbaam' a ba nayilaa, ka bo nayila' so ḥun pah' ayi ka nyε yuma ayopɔin ka daag' a ba ni me Baal bimbin' shεl' la luhi, ka ḥmaai Ashera ḥmahinli binwɔyinli din ɔe m-bay' li la luhi;

²⁶ka me bimbini n-chε ka di kuya do m-pa tab' zuyu vienyelinga tam zoli ηɔ zuyu n-ti Yawε ηun nyε yi Naawuni ηɔ; ka zaŋ nayila' so ηun pah' ayi la mali sara zaŋ o pa Ashera ηmahinli binwɔyinli sheli a ni daai luhi la dari zuyu n-nyo li buyim.

²⁷Ka Gidion daa zaŋ o tumtumdiba ninvuy' pia pa omaŋ' zuyu chanj ti niŋ Yawε ni yεl' o ni o niŋ shem maa. O daa zɔrila o yiŋnim' min' o yanim' ni o niŋ li wuntanj' ni, dinzuyu ka o daa niŋ li la yuŋ.

²⁸Ka bieyu daa neei ka tij' maa nim' yina ti nya ka be wurimla Baal bimbini maa, ka daai Ashera ηmahinli binwɔyinli din ʒe m-bay' li la luhi, ka me bimbin' sheli zali di zaashee maa, ka zaŋ nayila' so ηun pah' ayi mali sara pa di zuyu n-nyo o buyim.

²⁹Ka be bɔhiri taba, "Ka ηuni n-lee tum tuuni ηɔ?" Ka be daa vihi di zuyu hal ka so ti yeli ba ni Gidion Jɔash bia la n-tum tuuni maa.

³⁰Di saha ka tij' maa nim' daa yeli Jɔash, "Yihim' a bia maa na ka ti ku o. O ni wurim Baal bimbini, ka ηmaai Ashera ηmahinli binwɔyinli din ʒe m-bay' li la luhi la zuyu."

³¹Amaa ka Jɔash daa bɔhi ben zaa kana ti lir' o maa, "Yi zanila Baal zaani? Yi zabirila o zuyu? Dunkam zabir' o zuyu, zaŋ chanj biey' asiba be ni ku dilana. O yi nyεla wuni, yin' chεliy' o ka o zab' omaŋ' zuyu, dama o bimbini ka be wurim maa."

³²Dindali maa zaŋ chana, be daa booni Gidion la Jεrubaal, Di gbinni nyεla, "Chεliya ka buyili Baal min' o va; dama o bimbini ka o wurim maa."

³³Di saha maa ka Midiannim' mini Amaleknim' ni wulimpuhili polo nim' zaa daa layim kana ti gbaai Jɔoden Mɔyili du n-zaŋ be tantinim' ti kpa Jεziriil Vinvamli ni.

³⁴Amaa ka Yawε Shia daa siyi Gidion zuyu na, ka o zaŋ kikaa piεb' boli Abieza danj niriba ni be kana ti dol' o.

³⁵Ka o daa tim tuumba Manaasa zuliya niriba zaa sani nti boli ba ka be kana ti dol' o. Ka o daa lan tim ti boli Asha mini Zεbulon ni Naftali zuliya niriba, ka be gba daa kana ti pahi be zuyu.

³⁶Di saha ka Gidion daa yeli Yawε. "A yεliya ni a ni zaŋ ma tuhi fa Izraelnim' bahi.

³⁷Nyama, n yεn zaŋla piε' gbaŋ sɔŋ kaboyili ni, maligim yi lula piε' gbaŋ maa kɔŋko zuyu, ka bi lu m-mahigi tingbani gil' li, dindina m banja ni a shiri ni che ka n fa Izraelnim' bahi kaman a ni yeli shem."

³⁸Ka di daa shiri niŋ lala. Biεyu ni daa neei, ka Gidion yiŋisi asiba, o daa kahim piε' gbaŋ maa zuyu maligim palila pipia.

³⁹Ka Gidion daa lan yeli Naawuni, "N suhir' a, di che ka a suhu yiŋisi bahi n zuyu, m bɔrimi ni n lan zaŋ piε' gbaŋ maa sɔŋ buyisi bin' yini pahi. N suhir' a, che ka

maligim lu m-mahigi tingbani gili piε' gbaŋ maa, amaa ka che ka piε' gbaŋ maa zuyu kuma."

⁴⁰Ka Naawuni daa shiri niŋ lala dindali maa yuŋ. O daa che ka piε' gbaŋ maa zuyu kummi, amaa ka che ka maligim lu m-mahigi tingbani din gil' li zaa.

Zuyulaannima 7

Gidiɔn nyaŋ Midiannima

¹Di saha ka Jεrubaal (Gidiɔn m-bala) mini ninvuy' sheb' bεn be o sani zaa daa daŋ yibu chanj ti dɔni bayili Harɔd kulibɔŋ. Ka Midiannim' mi daa do vinvamli ni zaŋ lab' nuzaa polo miri Mɔre daboli.

²Ka Yawε daa yεli Gidiɔn, "A niriba maa galisiya pam ni n zaŋ Midiannim' niŋ bε nuu ni. Di yi niŋ lala Izraεlnim' ni nyu bara niŋ ma ka yεli, 'Tinima n-tuhi fa timanya.'

³ Dinzuŷu yεlim' niriba maa ni ŋunkam zɔri dabiɛm ka o ni sohira, ŋun' lab' kuli." Ka Gidiɔn daa buyisi ba lala, ka ninvuy' tuhi' pisinaayi daa lab' kuli; ka che ninvuy' tuhi' pia kɔŋko.

⁴Ka Yawε daa yεli Gidiɔn, "niriba maa na kul galisiya. Zaŋm' ba chanj kuliga ni ka n ti buyisi ba nimaani ti a; ka n yi yεl' a ni so ni dol' a chanj, dilana n-ni dol' a chanj; ka m mi yi ti yεl' a ni so ku dol' a chanj, dilan' shiri ku dol' a chanj"

⁵Ka Gidiɔn daa zaŋ niriba maa chanj kuliga ni, ka Yawε ti yεli Gidiɔn, "Dunkam mal' o zilinli nyuri kom kaman baa la, nyin' woligim' o zal' o ko; ka ŋunkam mi ti gban' tiŋ' nyura, nyin' woligim' o gba zal' o ko."

⁶Ka ninvuy' sheb' bεn daa zaŋ bε nuhi tooi kom maa m-mali bε zilima nyur' li kalinli daa yiysi kɔbisita, amaa ka bεn kpalim la bεn' zaa daa gbanila tiŋ' nyura.

⁷Ka Yawε daa yεli Gidiɔn, "Ninvuy' kɔbisita sheb' bεn mali bε zilima nyuri kom ɔ ka n ni zaŋ fan ya bahi, ka zaŋ Midiannim' maa niŋ yi nuu ni. Dinzuŷu che ka ninvuy' sheb' bεn kpalim maa zaa lab' kuli."

⁸Ka Gidiɔn daa diɛhi duyubihi mini kikahi Izraεlnim' sheb' bεn kpalim la sani, ka che ka bε zaa lab' kuli ka chela ninvuy' kɔbisita maa. Ka Midiannim' daa zaŋ bε tantinim' kpa n-do bε ni daa be zo' sheli zuyu maa vinvamli ni.

⁹Dindali maa yuŋ ka Yawε daa yεli Gidiɔn, "Yiyisim' chanj ti liri Midiannim' maa, dama n zaŋ ba niŋ a nuu ni.

¹⁰Amaa a yi zɔri dabiɛm ni a chanj, nyin' zaŋm' a tumtumda Pura pah' aman' zuyu chanj.

¹¹A ni ti wum bε ni yεn yεli shεm. Ka di nyaanja a ni nya kpiɔŋ chanj ti liri ba." Ka o min' o tumtumda Pura daa chanj ti zani miri bε dimnim' maa tɔbbi' sheb' bεn lo kpara do sansan' maa tariga.

¹²Ka Midianim' mini Amaleknim' ni Wulimpuhili polo nim' la zaa daa layim do vinvamli maa ni, ka bε galisim ηmanila toli. Be laakumnim' daa ka kalinli; bε galisim daa ηmanila teeku noli bihigu.

¹³Gidion ni daa mali ti paai nimaani saha sheli, ka o wum ka Midianim' maa ni so yεr' o kpee o ni zahim zahindi shem. O daa yεlimi, "Nyama, n zahimla zahindi nya ka bɔrɔbɔro kpilli bilim na ti kpe Midianim' sunsuuni n-kana ti kpe tanti shεl' ni η-ηme li, ka di lu n-lεb' pil' tiŋa n-doni talisi tiŋ' zaa."

¹⁴Ka o kpee maa garigi yεl' o, "Dimbɔŋɔ nyεla Jɔash bia Gidion ηun nyε Izrael nir' la takɔbi. Naawuni pun zaŋ Midianim' mini be tɔbbihi ηɔ zaa niŋ o nuu ni."

¹⁵Gidion ni daa wum doo maa zahindi maa mini di gbinni ni wuhi shem maa, ka o daa payi Naawuni pam, ka ηmaligi lab' Izraεlnim' sani ti yεli ba, "Yiyisimiya ka ti chaŋ, Yawε zaŋ Midianim' maa zaa niŋ yi nuu ni."

¹⁶Ka o daa pirigi ninvuy' kɔbisita maa ʒii buta, ka zaŋ kikahi mini firilanim' ni be duyubibi shεŋa ni ti bε zaa

¹⁷ka yεli ba, "N yi ti paai sansani maa shee, yin' lihimiya ma ka niŋ n ni ninjdi shem.

¹⁸M mini bεn be n sani yi ti kul piεb' ti kikahi; yi gba yin' piεbimiya yi kikahi bε sansani maa luyilikam zaa ka kuhi yεli, "Tuhimiya ti Yawε mini Gidion."

¹⁹Ka Gidion mini ninvuy' kɔbiga bεn daa be o sani maa daa mali ti paai sansani maa shee yuntisuyu saha tinguliba ni deeri tab' tuma saha sheli n-dii piεb' bε kikahi ka ηme η-ηma bε ni gbib' duyubibi shεŋa maa.

²⁰Ka bε ninvuy' kɔbisita maa zaa daa niŋ lala, ka che bε firilanim' gbib' bε nuzahi ni, ka gbib' kikahi mi bε nudiriti ni m-piεbiri ka kuhiri yεra, "Yawε mini Gidion takɔbi!"

²¹Ka Gidion min' o tɔbbihi maa zaa daa kul ba n-ʒe bε zaashεhi ni gili Midianim' sansani maa, ka Midianim' maa daa kuhi ka yiysi guui.

²²Gidion min' o tɔbbihi maa ni daa kul piεb' bε kikahi kɔbisita maa saha sheli, ka Yawε daa che ka bε dimnim' maa zaŋ bε takɔbiri ηmaligi lu tab' zuyu n-kari tab' kpa Zεrεra polo m-mali hal ti paai Bεtishita n-zaŋ hal ni εbεlimεhola tintariga din bayi Tabat la.

²³Ka bε daa ηme kun' boli Izraεlnim' zaa bεn nyε Naftali mini Asha ni Manaasa zuliya niriba zaa, ka bε kana ti doli Midianim' maa.

²⁴Ka Gidion daa lan tim Ifriim tingban' ni zoya zuyu tinsi ni ti boli niriba n-yεli ba, "Kamiyana ti tuhi Midianima. Chamiya ti gu ba kulibɔna ni hal ti paai Bεtibara zaŋ hal ni Jɔɔdεn Moyili ni." Ka Ifriim zuliya niriba zaa daa yina n-chaŋ ti gu kulibɔna maa ni hal ti paai Bεtibara n-zaŋ hal ni Jɔɔdεn Moyili ni.

²⁵Ka bε daa gbahi Midian nabih' ayi. Be yuya m-booni Oreb mini Ziib. Ka bε daa ku Oreb bε ni daa booni tampin' sheli Oreb la gbini; ka daa ku Ziib mi Ziib wain

tɔyibo shee. Be ni daa kariti doli Midianim' maa, ka be daa ti zaŋ Oreb mini Ziib zuyu na ti ti Gidion Jɔoden Moyili duli.

Zuŋulaannima 8

Gidion nyaŋ Midianim' zaa kahikahi

¹Di nyaŋa ka Ifriim zuliya niriba daa kana ti bɔhi Gidion, “Bɔ n-niŋ ka a daa yen chaŋ ti tuhi Midianim' ka bi bol' ti? Bɔzuŋu ka a niŋ ti lala?” Ka be daa galim' o pam di zuyu.

²Ka o daa yeli ba, “N ku tooi zaŋ n ni tum shem buyisi yi ni tum shem. Hal yinim' Ifriim zuliya niriba ni tum biela sheli maa gari tinim' Abieza dan niriba ni tum shem zaa.

³Naawuni daa zaŋ Midianim' nanim' niŋ yi nuu ni. Benia n-nye: Oreb mini Ziib. Ka n ni tum sheli lee nyela dini, ka n-ni tooi zaŋ li buyisi yi dini?” Ka o ni daa yeli shem ḥo zuyu che ka be suhuyiŋsili zaŋ chaŋ o sani maa kpi.

⁴Ka Gidion mini ninvuŋ' kɔbisita ben daa be o sani maa daa kana ti gbaai Jɔoden Moyili du m-biehiri be dimnim' maa naba, ka di daa wum ba pam.

⁵ Dinzuŋu ka o daa yeli Sukotinima, “N suhiri ya, niŋmiya bɔrɔbɔro ti n niriba ben doli ma ḥo; dama di wum ba pam, ka m mi na kariti dolila Midian nanim' Zeba mini Zalimuna.”

⁶Amaa ka Sukot kpamba daa bɔh' o, “A na bi gbahi Zeba mini Zalimuna, ka bɔzuŋu ka ti lee yen ti a bindirigu?”

⁷Ka Gidion yeli ba, “To, di pa taali! Amaa Yawε yi zaŋ Zeba mini Zalimuna niŋ n nuu ni, n ni zaŋ ya pa moyu ni gɔhi zuyu n du n-tam yi zuyu nɔn ya.”

⁸Ka Gidion daa yi nimaani chaŋ Penuel nti lan suhi be gba bindirigu. Ka Penuelueŋim' daa garigi ye' o kaman Sukotinim' ni daa ye' o shem maa.

⁹Ka o daa yeli Penuelueŋim' maa, “N yi ti labina ni alaafee, n ni daai yi pii ḥo luhi.”

¹⁰Di saha Zeba mini Zalimuna ni be tɔbbihi daa bela Karikɔr. Wulimpuhili polo ntim' maa tɔbbihi ben daa kpalim kalinli daa nyela kaman tuhi' pinaanu, dama be daa pun ku be ni ninvuŋ' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pisi ben daa gbib' takɔbirila.

¹¹Ka Gidion daa bayisi moyu maa tariga zaŋ kpa Nɔba mini Jɔgbɛha wulimpuhili polo nti lu be tɔbbihi maa zuyu, dama tɔbbihi maa daa bi mali shili gu.

¹²Ka Midian nanim ayi ben nye: Zeba mini Zalimuna daa guui, ka Gidion kari doli ti gbahi ba, ka che ka be tɔbbihi zaa suhuri chihi.

¹³Ka Jɔash bia Gidion maa daa yi tɔb' maa ni kuni ka zaŋ doli yi Hεres kunkuni polo.

¹⁴Ka o daa gbaai Suköt nachimbil' so m-boh' o bohigu. Ka nachimbil' maa daa kali Suköt kpamba pisopɔinnaayopɔin wuhi Gidiɔn.

¹⁵Ka Gidiɔn daa chanj Suköt ti yeli ba, "N-nye Zeba mini Zalimuna. Yi daa mɔŋ m mini n tɔbbi' shɛb' di ni daa wum pam la bindirigu, ka maani ma ansarisi yera, 'A na bi gbahi Zeba mini Zalimuna n-kpɛh' a nuu ni, ka bɔzuγu ka ti lee yɛn ti a bindirigu?'"

¹⁶Ka o daa gbahi Suköt kpamba n-zan̄ ba pa mɔyu ni gɔhi zuyu n-du n-tam bε zuyu n-no ba. O daa nin̄la lala ni o wuhi Sukötinim' maa yɛm.

¹⁷Ka o daa lan daai Penueluelnim' pii la luhi, ka ku tiŋ' maa ni dobba.

¹⁸Dimbɔŋɔ nyaanja ka Gidiɔn daa bohi Zeba mini Zalimuna, "Ninvuy' banim' ka yi daa lee ku Tabo la?" Ka bε garigi yel' o, "Bε zaa daa bela a ni be shɛm ŋɔ, bε daa ŋmanila nabihī."

¹⁹Ka Gidiɔn yeli ba, "M mabihi n-daa bala. M mini ba zaa nyela ma pu' yin' ni bihi. Yawε zuyu, yi yi di daa che ba, n naan ku kun ya."

²⁰Di saha ka o daa ŋmaligi yel' o bidib' tuuli Jɛta, "Yiyisim' ku ba." Amaa ka bia maa daa bi sayi ŋ-ŋoog' o takɔbi. O daa zɔrila dabiɛm, o ni daa na nyɛ bipolli la zuyu.

²¹Ka Zeba mini Zalimuna daa yeli Gidiɔn, Amaŋmaŋ' yiyisim' ku ti. Dama doo ni be shɛm lala n-nye o kpiɔŋ gba!." Ka Gidiɔn daa yiyisi ku Zeba mini Zalimuna, ka yihī bε laakumnim' nyiŋgoya ni nachiinsi binyara.

²²Dimbɔŋɔ nyaanja ka Izraelnim' daa yeli Gidiɔn, "Leemi ti naa su ti; ka a bidibiga min' a nyaanja gba ti nyɛ ti nanim' su ti, a ni fa ti Midianim' nuu ni bahi ŋɔ zuyu."

²³Ka Gidiɔn yeli ba, "N ku leei yi naa; ka m bidibiga gba ku leei yi naa sun ya; Yawε n-nye yi naa ŋun sun ya."

²⁴Amaa ka o daa lee yeli ba, "Bin' shɛli ka n nay' bɔri ni n suhi ya, Yi zaa piim' tibikpara yi ni ŋme n-di neen' shɛŋa la ni ti ma." (Dama bε ni daa ŋme ninvuy' shɛb' ka di nɛma maa daa nyela Ishimail zuliya bɛn daa kpari salima tibikpara).

²⁵Ka niriba maa garigi yeli Gidiɔn, "Ti ni zaŋ li ti a ni ti suhuri zaa." Ka bε daa teei binyerigu sɔŋ, ka sokam zaa zaŋd' o ni ŋme n-di tibikpar' shɛŋa na ti pari di zuyu.

²⁶Gidiɔn ni daa deei salima tibikpar' shɛŋa maa tibisim daa nyela kaman Kilɔgiram pisi. Dimbɔŋɔ daa bela di ko ka naanyi che nachiinsi binyara mini nyiŋgokɔriti ni kpar' ʒe' shɛŋa Midian nanim' ni daa yera ni nyiŋgokɔ' shɛŋa din daa be bε laakumnim' nyiŋgoya ni la.

²⁷Ka Gidiɔn daa zaŋ salima maa dooi mali binnan' shɛli n-zaŋ li zal' o ya Ofira, ka Izraelnim' zaa daa chani ti jɛmdi li. Ka di daa leei zana Gidiɔn min' o malibu sani.

²⁸Ka Izraēlnim' daa nyaŋ Midianima, ka bε ku lan tooi niŋ ba sheli yaha. Ka Izraēlnim' daa nya vuhim bε tiŋbɔŋ maa ni yuun' pihinahi Gidion ʒiemān' ni.

Gidion kum

²⁹Ka Jεrubaal Jɔash bia maa daa kul' omaŋmaŋ' yiŋ' ti ʒini.

³⁰Gidion maŋmaŋ' bidibisi daa nyela pisopɔin, dama o daa malila pay' bɔbili.

³¹Ka o mam ḥun daa be Shekem gba daa dɔy' o bidib' yino, ka o bol' o yuli Abimilek.

³²Ka Jɔash bia Gidion maa daa mali hal ti kurigi ka naanyi kpi, ka bε daa zaŋ o sɔy' o ba Jɔash siliga ni Abieza dan̄ niriba ya Ofira.

³³Gidion kum nyaanja, di daa bi yuui ka Izraēlnim' lan ŋmaligi jemdila Baalnima. Bε daa zaŋla alikauli lɔbu Baal n-leei bε wuni.

³⁴Izraēlnim' daa tam Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥun daa tiligi ba bε dimnim' bεn gili bε luŋlikam zaa nuu ni la yεla.

³⁵Ka bε daa bi lan ʒe Jεrubaal (Gidion) malibu yim, o ni daa tum tuun' sun' sheli ti Izraēlnim' la gba zuyu.

Zuyulaannima 9

Abimilek yεla

¹Ka Gidion bia Abimilek la daa ti chan̄ Shekem o ŋahinim' min' o ma daŋ niriba zaa sani ti yεli ba,

²"Bɔhimiya Shekemnim' zaa, yi lee yuya ni Gidion bidibisi pisopɔin la zaa n-sun ya bee yi paŋya ni o bidib' yino n-sun ya? Teemiya ni n nyela yimanmaŋ' ningbuŋ ni yi ʒim."

³Ka o mayilnim' maa daa zan' o zaani n-zaŋ o yetɔya tɔyisi Shekemnim' zaa ti o, ka Shekemnim' maa daa wuhi ni bε ni doli Abimilek, dama ni o nyela bε mabia.

⁴Ka bε daa pii bε buŋili Baalibεriti duu anzinfra layibaligu pisopɔin ti o. Ka Abimilek daa zaŋ liyiri maa ti da ninvuŋ' galima mini ninkuunsinima n-zaŋ ba pa omaŋ' zuyu.

⁵Ka o daa chan̄ o ba yiŋ' Ofira nti ku o ba bihi ninvuŋ' pisopɔin bεn nyε Gidion bidibisi la tampin' yini zuyu. Amaa ka Jɔtam ḥun daa nyε Gidion kaluy' la ḥun' daa sɔyi, ka bε bi nya o ku o.

⁶Ka Shekemnim' mini Betimilɔnim' zaa daa layim chan̄ Shekem oki tia din nyε bε tiŋban' la gbini nti leei Abimilek nam.

⁷Jɔtam ni daa wum li, ka o chan̄ ti du n-tam Gerizim Zoli zuyu n-kuhi yεli ba, "Yinim' Shekemnima, wummiya n ni yεn yεli ya shεm ŋɔ, ka Naawuni wum yi gba ni yεn yεli shεm!"

⁸Dahin sheli ka tihi daa layim ni be bo nju yen nyε be naa. Ka be daa yeli Olivi tia, ‘Ti bori ni nyini n-leei ti naa.’

⁹Amaa ka Olivi tia bohi ba, ‘N cheli be ni mali ma doori kpa’ sheli ka di tiri wuna mini ninsalinim’ jilima la tuma ka leei tihi naa?’

¹⁰Ka tihi maa daa che ka yeli fiig tia, ‘Ti bori ni nyini n-leei ti naa.’

¹¹Ka fiig tia bohi ba, ‘N cheli n wal’ viela din nyayisi la wolibu, ka leei tihi naa?’

¹²Ka tihi maa daa che ka ηmaligi yeli wain tia, ‘Ti bori ni nyini n-leei ti naa.’

¹³Amaa ka wain tia maa bohi ba, ‘N cheli n wain sheli din tiri wuna mini ninsalinim’ suhupielli la tøyib, ka leei tihi naa?’

¹⁴Di saha ka tihi maa zaa daa chan ti yeli tanyibiga, ‘Ti bori ni nyini n-leei ti naa.’

¹⁵Ka tanyibiga yeli ba, ‘Yi yi shiri bori ni n leei yi naa ni yelmanlı, yin’ kamyana ti ȝini m mahim, ka yi yi ku niŋ lala, dindina, n ni che ka buyim yi n ni na ti di Lebanon sida tihi’.

¹⁶“Dinzuju pumpoŋ yi ni zaŋ Abimilek n-leei yi naa la, yelmanlı soli ka yi doli maa? Yi teei Gidion yela, ka niŋ o malibu vienyela kaman o tuma ni simdi shem?

¹⁷Dama m ba daa zaŋ o nyevili pa talima n-tuhi fan ya Midianim’ nuu ni bahi.

¹⁸Amaa ka yi ti yiysi zuŋo dabisili ŋo n-lu m ba malibu zuju n-zaŋ o bidibisi pisopɔin pa tampin yini zuju ku ba; ka zaŋ Abimilek nju nyε o dab’ pay’ bia la leei yi naa ni o su Shekemnima o ni nyε yi dɔyira la zuju.

¹⁹Dinzuju yi ni niŋ shem zuŋo dabisili ŋo yi nyela din tuhi ni jilima ka yi ti Gidion min’ o malibu maa, yin’ maliya suhupielli zaŋ chan Abimilek sani, ka o gba mali suhupielli zaŋ chan yi sani.

²⁰Amaa di yi pa lala, buyim din yim’ Abimilek ni na ti di yinim’ Shekemnima’ mini Bətimilənima; ka che ka buyim yi yinim’ Shekemnima’ mini Bətimilənim’ gba ni na ti di Abimilek.”

²¹Ka Jötam daa zo n-kuli Bər nti be nimaani, dama o daa zorila o bieli Abimilek.

²²Ka Abimilek daa di nam maa su Izraəlnim’ yuma ata.

²³Ka Naawuni daa ti che ka dimdi kpe Abimilek mini Shekemnima’ sunsuuni, ka be daa yi o nyaanja

²⁴ni di che ka Abimilek mini Shekemnima’ ben daa kpaŋs’ o suhu ka o ku Gidion bidibisi pisopɔin ben daa nyε o ba bihi la layim deei be ȝim yihibu maa tibidarigibo.

²⁵Ka Shekemnima’ daa bo niriba n-che ka be chan ti sɔyi do zoya zuju gu Abimilek, ka daa kul fari bənkam zaa doli nimaani gariti nema. Ka be daa yeli Abimilek di yela.

²⁶Ka Ebəd bia Gaal min' o mabihi daa ti ka Shækem na, Ka Shækemnim' daa niŋ o naani.

²⁷Ka bə zaa daa chanj bə wain puri ni ti pihi wain wala na nti kahim di kom niŋ wain n-zanj li chanj bə wuni jəmbu duu ti puhi chuyu nimaani, ka diri ka nyura, ka turi Abimilek.

²⁸Ka Ebəd bia Gaal maa daa yəli, "Duni n-lee nyə Abimilek, ka tinim' Shækemnim' ti jəmd' o? Gidiən bia mini Zəbul ɻun nyə o sapashin' kpəm' la daa bi jəmdila Hamor ɻun daa nyə Shækemnim' yab' la niriba? Ka bɔzuyu ka ti yən jəm' o?

²⁹Mani n-yi di nyə niriba ɻo toondana, n naan kpimsi Abimilek birili zaa. N naan yəl' o, 'Bom' tɔbbihi pam pahi kana.' "

³⁰Ka Zəbul ɻun daa nyə tiŋ' maa naa ni daa wum Ebəd bia Gaal maa ni yəli shəm maa, ka o suhu yiŋisi pam.

³¹Ka o daa tim Abimilek sani Aruma nti yəl' o, "Nyama, Ebəd bia Gaal la min' o dɔyiriba kala Shækem na nti wuhiri Shækemnim' yikombielim soya zaŋ kpa a polo.

³²Dinzuŷu pumpɔŋɔ zaŋm' a niriba yi yuŋ chanj mɔyu ni nti sɔy' dəni gu ba.

³³Ka bieyuni asiba, wuntanj' yi sa kul puhi na, yin' kamyana ti liri ba tiŋ' maa ni. Gaal min' o niriba maa yi sa yina ni yi mini ba zaŋ nya taba, yin' niŋmiya ba yi ni bɔri shəm."

³⁴Di saha ka Abimilek min' o niriba daa yiŋisi yuŋ chanj ti piri tab' ɣii bunahi zuyu n-dəni gili Shækem.

³⁵Ka Ebəd bia Gaal maa daa ti yina ti zani tiŋ' maa gooni dunol' ni, ka Abimilek min' o niriba maa yiŋisi bə sɔyib⁹ shee maa yina.

³⁶Gaal ni daa nya niriba maa, ka o ɻmaligi yəli Zəbul, "Nyama, niriba n-yiri zoya ɻo zuŷu sigirina!" Ka Zəbul garigi yəl' o, "Pa niriba m-bala. Zoya maa shilinshihi ka a nya ka di ɻmani ninsalinim' maa."

³⁷Ka Gaal lan yəl' o yaha, "Nyama, niriba n-yi zoya maa sunsuuni siyirina ɻo, ka shəb' mi yi bayisi oki tia la polo kanna."

³⁸Di saha ka Zəbul bɔh' o, "Ka a noli buyibuŷi la lee be ya pumpɔŋɔ? Pa nyini n-daa yəli ni Abimilek mi lee nyə ɻuni ka ti jəmd' o la? Pa bəna ka a daa ɣiem la? To, pumpɔŋɔ cham' ka a mini ba ti tuhi."

³⁹Ka Gaal daa gari tooni zaŋ Shækemnim' chanj, ka bə mini Abimilek ti tuhi.

⁴⁰Ka Gaal daa ti ɻmaligi guui, ka Abimilek kari dol' o. Ka niriba pam daa nya dansi zaŋ lala hal ti paai tiŋ' maa gooni dunoli shee.

⁴¹Abimilek daa bela Aruma, ka Zəbul daa kari Gaal min' o dɔyiriba maa ti bahi ka bə ku tooi lan be Shækem.

⁴²N-yi bieyu ka Shækemnim' daa lo töbu chanj ti do mɔyu ni, ka bε daa yeli Abimilek di yela.

⁴³Ka o daa pir' o többihi ʒii buta zuyu n-zan̄ ba chanj mɔyu maa ni ti sɔyi do n-gu ba. Ka Abimilek daa ti lihi nya ba ka bε yi tiŋ' maa ni kanna, ka o yiysi lu bε zuyu ku ba.

⁴⁴Abimilek min' o többihi pirigili yim bɛn daa be o sani daa kab' chanj ti zanila tiŋ' maa gooni dunol' ni, ka bε pirigili ʒii buyi mi kab' ti lu bɛn be mɔyu ni maa zuyu n-ku bε zaa.

⁴⁵Ka Abimilek daa tuhi bɛn be tiŋ' maa puuni hal ti luhi wuntaŋa n-daa ŋme n-deei tiŋ' maa, ka ku niriba bɛn be di ni, ka niŋ yalim bahi tiŋ' maa tingbani zaa zuyu.

⁴⁶Ka Shækem zuyulaannim' zaa bɛn daa be pii la ni wum lala, ka zo nti kpe Eliberit jembu duu ti sɔyi.

⁴⁷Ka bε daa yeli Abimilek ni ninvuy' shεb' bɛn su Shækem pii la zaa layim bela nimaani.

⁴⁸Ka Abimilek min' o többihi zaa daa chanj ti du Zalimɔn Zoli zuyu, ka Abimilek ti zaŋ lehu ŋ-ŋma dabobili n-zan̄ li buyi; ka yeli bɛn be o sani, "Yi ni nya ka n niŋ shem maa, yi gba niŋmiya lala yomyom."

⁴⁹Di saha ka sokam daa ŋmah' o dabobili n-zan̄ li doli Abimilek ti sɔŋ bayili bε sɔyisili shee maa n-niŋ buyim nyo li pa bε zuyu, ka ninvuy' shεb' bɛn zaa daa be di ni kpi. Be kalinli daa nyela kaman dɔbba mini payiba tuhili.

⁵⁰Ka Abimilek daa chanj Tεbiz ti teei gil' li ŋ-ŋme n-deei li.

⁵¹Amaa ka pii din mali kpiɔŋ daa be tiŋ' maa ni, ka dɔbba mini payiba zaa ni tiŋ' maa ni nanim' zaa daa zo nti kpe di ni, ka yo di dunoli n-kpari bεmaŋ' niŋ di ni. Ka du pii maa kpaakpaanyom ni ha ti beni.

⁵²Ka Abimilek daa ka pii maa gbinna ni o ti tuhi ba, ka chanj ti miri di dunol' ni ni o niŋ buyim nyo li.

⁵³Amaa ka pay' so daa kpuŋ' nεkaŋa n-daai li bah' o zuyu ni na, ka di ŋma o zuŋuŋmaŋ.

⁵⁴Ka o daa kuhi boli nachimbil' so ŋun nyε o gbayino ʒira yomyom yεl' o, "Doom' a takɔbi kuhi ku ma, di yi pa lala, niriba ni yeli ni paya n-ku ma." Ka o nachimbil' maa daa shiri zaŋ o takɔbi kuh' o, ka o kpi.

⁵⁵Izraelnim' ni daa nya ka Abimilek kpi maa, ka bε zaa ŋmaligi kuli bε yinsi.

⁵⁶Lala ka Naawuni daa niŋ darigi Abimilek tibili o ni daa tum o ba tuumbie' sheli din nyε o ni daa ku omaŋmaŋ' ba bidibisi pisopɔin la zuyu.

⁵⁷Ka Naawuni daa lan chε ka Shækemnim' gba nya bε ninvuy' biɛtali tibidarigibo kaman Gidion bia Jɔtan la ni daa pun yeli noli ti ba wuhi ni di ni niŋ ba shem la.

Zuyulaannima 10

Tola yεla

¹Abimilek kum nyaanja ka ninvuy' so ḥun daa yen fa Izraelnim' bahi yi palo. Lala nir' maa n-daa nyε Pua bia Tola ḥun daa nyε Dodo yaanja la. O daa yila Isaka zuliya ni na, ka be Shamir din be Ifriim tingban' ni zoya zuyu la.

²O daa niŋ Izraelnim' zuyulana la yuun' pisinaata. Ka o daa ti kpi, ka bε sɔy' o Shamir.

Jair yεla

³Tola kum nyaanja, ka Jair ḥun daa nyε Giliad nir' la gba daa leei Izraelnim' sariakarita yuun' pisinaayi.

⁴Jair daa malila bidibisi pihita, ka bε nyε bεn bari bensi pihita. Ka o bihi maa daa mali tinsi pihita Giliad tingban' ni; ka bε na kul booni li Havotijairi hal ni zuŋo.

⁵Ka Jair daa ti kpi ka bε sɔy' o Kamon.

Jεfita yεla

⁶Dimbɔŋɔ nyaanja ka Izraelnim' daa lan tum alahichi Yawε sani. Bε daa lan ḥmaligi jemdila Baal mini Ashitarot din nyε Sirianim' mini Sidɔnnim' ni Mɔabnim' ni Ammɔnnim' ni Filistianim' buya la, ka zayısi Yawε, ka chε o jembu.

⁷Ka Yawε suhu daa yiyisi pam bahi bε zuyu, ka o chε ka Filistianim' mini Ammɔnnim' kana ti tuhi nyaŋ ba.

⁸Ka bε daa nahim Izraelnim' ka niŋ ba alaka pam di yuuni maa ni. Yuun' pisaayika ka bε daa nahim Izraelnim' zaa bεn daa be Jɔoden Moyili duli Amɔrinim' tingban' sheli din be Giliad tingbɔŋ ni la.

⁹Ka Ammɔnnim' daa ti gbaai Jɔoden Moyili du ni bε ti tuhi Juda zuliya niriba mini Benjamin zuliya niriba ni Ifriim zuliya niriba, ka di zuyu chε ka nandahima daa mal' Izraelnim' pam.

¹⁰Ka Izraelnim' daa kum niŋ Yawε yeli, "Ti tum alahichi a sani, dama ti chε nyini ḥun nyε ti Naawuni ḥo jembu, ka jemdila buya Baalnima."

¹¹Ka Yawε daa bɔhi Izraelnim' maa, "Ijiptinim' mini Amɔrinim' ni Ammɔnnim' ni Filistianim'

¹²ni Sidɔnnim' ni Amaleknim' ni Maɔnim' ni daa nahindi ya, ka yi kum niŋ ma la, n daa bi fan ya bε nuu ni bahi?

¹³Dimbɔŋɔ zaa yoli, ka yi zayısi ma ka jemdila buya, dinzuwu n ku lan fan ya bahi yaha.

¹⁴Chamiya ti kum niŋ yi ni pii buy' shεŋa jemdil maa, ka bε fan ya bahi yi muysisigu ḥo saha."

¹⁵Ka Izraelnim' daa yeli Naawuni, "Ti tum alahichi, amaa ti suhir' a zuŋɔ dabisili ḥɔ, fam' ti bahi; ka niŋ ti a ni bɔri ni a niŋ ti shem."

¹⁶Di saha ka bɛ daa yihi tinzun buya maa bɛ kɔbili ni, ka ɳimaligi jemdi Yawɛ, ka Izraelnim' nandahima yelli maa daa muys' o pam.

¹⁷Di saha ka Ammɔnnim' tɔbbihi daa lo tɔbu kana ti do Giliad. Ka Izraelnim' gba daa layim ti do Mizipa.

¹⁸Ka Giliad sapashinnim' daa bɔhi taba, "Ka ɳuni n-lee nyɛ ɳun ni chanj ti piligi Ammɔnnim' ḥɔ tuhibu? Dilan' ni leei Giliadnim' zaa zuylana."

Zuyulaannima 11

¹Jefita ɳun daa nyɛ Giliad nir' la daa nyela tɔbutuhiri' biiŋa, amaa ka lee nyɛ pagɔrili bia. Jefita ba n-daa nyɛ Giliad.

²Amaa Giliad min' o pay' gba daa dɔyi bidib' shɛba. Ka o pay' bidibisi maa ni daa ti zooi, bɛ daa karila Jefita ka yel' o, "Ti min' a ku layim di ti ba fali, dama a nyela pay' so bia."

³Ka Jefita daa yi o ba bihi maa sani chanj ti be Tɔb tingban' ni. Ka nimaani bibiehi daa layim Jefita sanna ti dol' o chani ɳ-ɳmeri fari dira.

⁴Dimbɔŋɔ nyaanja ka di daa yuui ha, ka Ammɔnnim' daa ti lo tɔbu kana ni bɛ ti tuhi Izraelnima.

⁵Ammɔnnim' ni daa lo tɔb' na ni bɛ ti tuhi Izraelnim' saha sheli maa, ka Giliad kpamba daa chanj Tɔb tingban' ni ni bɛ ti zaŋ Jefita na.

⁶Bɛ daa yelila Jefita, "Kamina ti leei ti zuylana n-zaŋ ti chanj ka ti ti tuhi Ammɔnnima."

⁷Ka Jefita daa bɔhi Giliad kpamba maa, "Pa yinima n-daa je ma hal ka kari ma m ba yiŋ' la? Ka di chanj wula ka yi ti kani n sanna yi wahala nyabu saha?"

⁸Ka Giliad kpamba maa yeli Jefita, "Di zuyu n-che ka ti ka a sanna pumpɔŋɔ maa. Ti bɔrimi ni a kana ti pahi ti zuyu ka ti chanj ti tuhi Ammɔnnima, ka a leei Giliadnim' zaa zuylana."

⁹Ka Jefita lan bɔhi Giliad kpamba maa, "Yi yi zaŋ ma kuli ka ti ti tuhi Ammɔnnima, ka Yawɛ che ka n nyaj ba, yi ni sayi ka n leei yi zuylana?"

¹⁰Ka Giliad kpamba maa garigi yeli Jefita, "Yelimanji, ti ni niŋ kaman a ni yeli shem maa, hal Yawɛ n-nyɛ ti min' a zaa shéhiralana."

¹¹Ka Jefita daa yiysi doli Giliad kpamba maa kuli, ka Giliadnim' ti zaŋ o leei bɛ zuylana ni bɛ sapashin' kpɛma. Ka Jefita daa tɔyis' o yɛtɔya ni nyɛ shem zaa Yawɛ sani Mizipa.

¹²Di nyaanja ka Jefita daa tim tuumba Ammɔnnim' naa sani ti bɔh' o, "Taal' bɔ n-lee be m min' a sunsuuni, ka a ti kana ni a ti tuhi ma n tingbani zuyu?"

¹³Ka Ammon naa daa garigi yeli Jefita tuumba maa, “Izraelnim’ ni daa yi Ijipti na saha shel’ la ka be daa fa n tingbani, Arinon Moyili noli zañ ti kpa Jabok Moyili noli m-mali lala hal ti paai Joceden Moyili noli, dinzuu pumpoñø labisimiya ti tingbani maa ti ti ka di maha.”

¹⁴Ka Jefita daa lan tim tuumba Ammon naa maa sani, ka be chanj ti yel’ o,

¹⁵“Jefita ni yeli shem m-boñø: Izraelnim’ daa bi fa Moabnim’ tingbani bee Ammonnim’ tingbani.

¹⁶Amaa Izraelnim’ ni daa yi Ijipti maa na, be daa kpela yeyu ni chanj na hal ti paai Teeku Zieyu n-gbaai li du n-ka Kadeshi na.

¹⁷Di saha maa ka Izraelnim’ daa tim tuumba Edom naa sani ti yel’ o, ‘Ti suhir’ a, che ka ti kpe a tingbani ño ni gari;’ amaa ka Edom naa maa daa zayisi. Ka be daa lan tim ti yeli Moab naa lala, ka o gba zayisi. Dinzuu ka Izraelnim’ daa kpalm be Kadeshi.

¹⁸Ka be daa ti yiyisi tim yeyu maa ni chani gindi Edomnim’ mini Moabnim’ tingbana ni n-daa mali hal ti paai Moabnim’ tingbani wulimpuhili polo n-zañ be tantinim’ kpa Arinon Moyili noli, amaa be daa bi sayi kpe Moabnim’ tingban’ ni, dama Arinon Moyili vulo maa n-daa nyé Moabnim’ tingbani tariga.

¹⁹Ka Izraelnim’ daa lan tim tuumba Amorinim’ Naa Sihon ñun daa nyé Heshibon naa la sani ti yel’ o, ‘Ti suhir’ a, che ka ti kpe a tingbani ño ni gari kuli ti ya.’

²⁰Amaa ka Naa Sihon daa bi sayi ni Izraelnim’ kpe o tingbani maa ni gari, ka daa layim o többihi na ti döni Jahaz n-tuhi Izraelnima.

²¹Ka Yawé ñun nyé Izrael Naawuni ño daa zañ Naa Sihon min’ o többihi maa zaa niñ Izraelnim’ nuu ni, ka be nyañ ba. Dina n-che ka Izraelnim’ daa dee Amorinim’ ni daa be tingban’ shel’ ni maa zaa su.

²²Ka be daa zini Amorinim’ tingbani maa ni hal ni di tintariga Arinon Moyili noli shee la zañ hal ti paai Jabok n-yi di yeyu maa ni m-mali hal ti paai Joceden Moyili ni.

²³Dinzuu pumpoñø Yawé ñun nyé Izraelnim’ Naawuni ño n-daa fa Amorinim’ tingbani maa ti Izraelnima, ka a ti bori ni a fa li?

²⁴A ku che ka sula a wuni Chemoshi ni zañ tingban’ shel’ ti a ni a su la? Ka Yawé ñun nyé ti Naawuni ño ni zañ tingban’ shenja zaa ti ti la, ka ti mi su li.

²⁵Ka bee a tèhiya ni a gari la Moab Naa Balak Zipor bia la? O daa ñme Izraelnim’ naengbankpeeni bee n-lo töbu ni o tuhi ba?

²⁶Ka Izraelnim’ ni be Heshibon mini Aroa ni di tingkpansi zañ tabili fôntin’ shenja din zaa zi m-bayı Arinon Moyili la zañ kana pumpoñø ño yuun’ kôbisita m-boñø, ka bo n-niñ ka a daa pun bi dee li di saha maa zaa?

²⁷Dinzuyu m bi tum a taal' sheli, amaa nyini n-lee tum ma taali a ni lo tɔbu na ni a ti tuhi ma maa zuyu. Ka Yawε ɳun nye sariakarita ɳɔ ni woligi yelimanɔli ti Izraelnim' mini Ammɔnnim' zuɳɔ dabisili ɳɔ."

²⁸Amaa ka Ammɔn naa maa daa zayisi ni o ku wum Jefita ni tim na ti yεl' o shem maa.

²⁹Di saha ka Yawε Shia daa siyi Jefita zuyu na. Ka o daa yiysi chaŋ ti tim Giliad mini Manaasa tingbana ni n-gari chaŋ Mizipa din be Giliad tingban' ni la n-daa yi Mizipa din be Giliad tingban' ni maa gari chaŋ Ammɔnnim' tingban' ni.

³⁰Ka Jefita daa po pɔri n-lo Yawε alikauli yεli, "A yi ni zaŋ Ammɔnnim' maa niŋ n nuu ni,

³¹ka n ti labiri kuni yin' na, ka ninvuy' so ɳun ti kul yi n yin̄a n-dan̄ ma soli tuhibu na, dilana ni leei nyin' Yawε dini, ka n zaŋ o mali sara n-nyo o buyim ti a."

³²Ka Jefita daa gbaai moyili du ni o ti tuhi Ammɔnnima, ka Yawε daa shiri zaŋ ba niŋ o nuu ni.

³³Aroa ka o daa piligi ba ɳmεbu m-mali hal ti paai luy' sheli din daa bayi Minnit la n-daa nyaŋ nimaani tinsi pisi zaa; ka daa lan zaŋ ba nimaani n-doli ba hal ni Ȱbelikeramim n-daa ku ba kuri biseyu. Ka Izraelnim' daa nyaŋ Ammɔnnim' maa.

Jefita bipuyinga

³⁴Jefita ni daa ti labiri kuni yin' na Mizipa, o bipuyinga n-daa dan̄ o soli tuhibu na n-gbib' chayisa chayisiri ka wari waa. O kɔŋko mi n-daa kul nyε o bia. O daa lan ka bidibiga bee bipuyinga pah' o zuyu.

³⁵Ka Jefita nin' ni daa kul nya o bia maa, o dii darigimi cheeg' omaŋman̄' binyerigu ka kuhi yεli, "Mbaye, m bia! A che ka n suhu sayim. A leei ɳun ti ma nandahima; dama m pun yaai n noli lo Yawε alikauli, ka ku tooi lan yi di nyaanja."

³⁶Ka bipuyinga maa yεl' o, "M ba, a yi pun yaag' a noli lo Yawε alikauli, nyin' niŋm' ma kaman a ni pun yεli shem maa, Yawε ɳun' dee ni bɔh' a dimnim' Ammɔnnim' bieri ti a ɳɔ."

³⁷Ka bipuyinga maa lan yεl' o ba, "Bin' yini ka n nay' bɔri ni n suh' a. Dina n-nyε: chεl' ma ka n niŋ chira ayi pahi, ka n chε ka m mini n tab' du zoya zuyu n-fabili n ni yεn kpi ni m payipielital' ɳɔ zuyu."

³⁸Ka o yεl' o, "Chama," ka daa chε ka o chaŋ ni o ti niŋ chira ayi. Ka o daa ɳmaligi ka o min' o dol' tab' chaŋ ti du zoya zuyu n-fabil' o ni yεn kpi ni o payipielital' maa zuyu.

³⁹Ka chira ayi maa daa ti naai ka o lab' o ba sanna, ka o ti zaŋ o niŋ kaman o ni daa pun lo alikauli ni o zaŋ o niŋ shem maa. O daa nyεla payipieliga. Ka di daa leei kali Izrael tingbɔŋ ni.

⁴⁰Ka Izrael payisara chani yuuni kam ti zaŋdi daba anahi fabindi Jefita Giliad nir' la bipuyingga maa zuyu.

Zuyulaannima 12

Jefita mini Ifriim zuliya niriba yela

¹Ka Ifriim zuliya niriba daa ti lo tɔbu chan ti gbaai Jɔoden Moyili du n-chan Zafɔn ti bɔhi Jefita, "Bɔ n-niŋ ka a daa yɛn chan ti tuhi Ammɔnnima, ka bi yɛl' ti ka ti kana ti pahi yi zuyu ka ti chan? Ti ni niŋ buyim nyo a yiŋa ka di di n-kab' lu a zuyu."

²Ka Jefita yeli ba, "M mini n niriba ni Ammɔnnima n-daa mali naɔbankpeen' titali, ka n daa nme kun' boli ya, ka yi bi kana ti fa ma be nuu ni bahi.

³Ka n ni daa nya ka yi bi kanna maa, ka n daa zaŋ n nyevili pa talima chan be tingboŋ ni ti tuhi ba; ka Yawε daa zaŋ ba niŋ n nuu ni. Ka di chan wula ka yi ti kana zuŋo dabisili ḥo ni yi ti tuhi ma?"

⁴Di saha ka Jefita daa layim Giliadnima n-chan ti tuhi Ifriim zuliya niriba maa n-nyaŋ ba. Dama Ifriim zuliya niriba maa daa yelimi, "Yinim' Giliadnim' ben be Ifriim zuliya niriba mini Manaasa zuliya niriba sunsuuni ḥo nyela ben daa yi Ifriim zuliya niriba ni zo.

⁵Ka Giliadnim' daa chan ti gu Ifriim zuliya niriba maa soli so' sheŋa niriba ni daa yi doli duri Jɔoden Moyili la zuyu. Ka Ifriim zuliya niriba ben daa zɔri ni be tiligi la ni so daa yi ti kana ti yeli ba, "Cheliya ka n gari." Giliadnim' maa bɔhir' o mi, "A nyela Ifriim zuliya ni nira?" O yi yeli, "Aai,"

⁶be yɛl' o mi, "Dindina yelim' 'Shibolɛt.' " Ka o yeli, "Sibolɛt", ka dilan' ni ku tooi yɛl' li vienyelinga maa zuyu, be gbaar' o mi ku o Jɔoden Moyili dubu shee maa. Ka be daa ku Ifriim zuliya niriba maa ninvuy' tuhi' pihinahinaayi di saha maa.

⁷Jefita daa niŋ Izraεlnim' zuyulan' la yuma ayɔbu. Ka ḥun' Jefita ḥun daa nyε Giliad nir' maa daa ti kpi, ka be sɔy' o o ya Giliad maa.

Ibizan mini Elɔn ni Abidɔn yela

⁸Jefita kalinsi nyaanja, Ibizan ḥun daa nyε Bεtilihɛm nir' la n-daa leei Izraεlnim' zuyulana.

⁹O daa dɔyila bidibisi pihita mini bipuyinsi pihita. Ka o daa zaŋ o bipuyinsi pihita maa ti dɔbba kpaŋa ben pa o daŋ puuni niriba; ka daa bo payiba pihita kpaŋ' na ti ti o bidibisi maa mi. O daa niŋ Izraεlnim' zuyulan' la yuma ayɔɔin.

¹⁰Ka Ibizan daa ti kpi ka be sɔy' o Bεtilihɛm.

¹¹Ibizan kalinsi nyaanja, Elɔn ḥun daa nyε Zεbulɔn zuliya ni nir' la n-daa leei Izraεlnim' zuyulana. O daa niŋ be zuyulan' la yuun' pia.

¹²Ka Elɔn ḥun daa nyε Zεbulɔn zuliya ni nir' maa daa ti kpi ka be sɔy' o Aijalɔn Zεbulɔn tingban' ni.

¹³Elən mi kalinsi yaanja, Hilliel ḥun daa nyε Piratən nir' la bia Abidən n-daa leei Izraəlnim' zuγulana.

¹⁴O daa dɔyila bidibisi pihinahi, ka mali yaansi bən nyε bidibisi pihita, ka bε daa bari bensi pisopɔin. Abidən daa niŋ Izraəlnim' zuγulan' la yuma anii.

¹⁵Ka Hilliel ḥun daa nyε Piratən nir' la bia Abidən maa daa ti kpi, ka bε sɔy' o Piratən Ifriim tiŋban' shəli din daa nyε Amaləknim' zoya ni tiŋ' la ni.

Zuyulaannima 13

Samsin dɔyibu yεla

¹Ka Izraəlnim' daa lan tum alahichi Yawε sani, ka o daa zaŋ ba niŋ Filistianim' nuu ni ka bε su ba yuun' pihinahi.

²Di saha maa, do' so daa beni n-nyε ḥun yi Zəra na, ka o yuli booni Manəa. O daa nyεla Dan zuliya ni nira, ka o pay' nyε payiŋoo, ka ka bihi.

³Ka Yawε malaika daa ti yi pay' maa zuγu yεl' o, "Nyama, a nyεla payiŋoo, ka ka bihi, amaa a ni niŋ pua n-dɔyi bidibiga.

⁴Dinzuγu miri ka a nyu wain bee binnyuri kpioŋ; a mi miri ka a di binshəli din chihiri dibu;

⁵dama nyama, a shiri ni niŋ pua n-dɔyi bidibiga. Miri ka a ti che ka bε zaŋ pilij shih' o zuγu ni, dama bia maa ti yεn nyεla Nazari nir' Naawuni sani o dɔyibu ni zaŋ chana. Ka o ni ti piligi n-fari Izraəlnim' Filistianim' nuu ni bahira."

⁶Ka pay' maa daa chaŋ ti yεl' o yidana, "Naawuni nira n-ka n sanna, o biɛhigu ɲmanila Naawuni malaika, ka o ninni lihibu mali dabiɛm pam. M bi bɔh' o o ni yi luy' shəl' na, ka o mi bi wuhi ma o yuli.

⁷Amaa ka o lee yεli ma, 'Nyama, a ni niŋ pua n-dɔyi bidibiga. Dinzuγu miri ka a nyu wain bee binnyuri kpioŋ; a mi miri ka a di binshəli din chihiri dibu; dama bia maa ti yεn nyεla Nazari nir' Naawuni sani o dɔyibu dali zaŋ hal ti paag' o kum dali.'

⁸Di saha ka Manəa daa balim Yawε yεli, "Yawε, n suhir' a, che ka a ni daa tim do' so na la lan lab' ti sanna nti wuhi ti ti ni ti yεn niŋ bi' so ti ni yεn dɔyi maa shəm."

⁹Ka Naawuni daa deei Manəa suhigu maa, ka che ka Naawuni malaika maa lan lab' pay' maa sanna saha shəl' o ni daa yi mɔy' kpaŋ' ti ȝiya. Amaa o yidan' Manəa daa ka o sani.

¹⁰Ka pay' maa daa guui yomyom chaŋ ti yεl' o yidana, "Nyama, do' so ḥun daa ka n sanna la lan yi n zuγu."

¹¹Ka Manəa daa yiγisi dol' o pay' maa chaŋ doo maa sani ti bɔh' o, "Nyini n-nyε ḥun daa tɔyisi pay' ḥɔ yεtɔya la?" Ka o yεli, "mani."

¹²Ka Manoa bōh' o, "A yēligu maa yi ti niŋ pali, bia maa biɛhigu ti yēn nyela wula, ka tuun' bō ka o lee ti yēn tum?"

¹³Ka Yawē malaika maa daa yēli Manoa, "N ni daa yēli pay' maa shēlikam zaa la, di simdi ni o dol' li viɛnyēlinga.

¹⁴O miri ka o di binshēlikam din yi wain tia zuyu na bee n-nyu wain bee n-nyu binnyuri kpiɔŋ bee n-di binshēli din chihiri dibu. Ché ka o doli n ni zal' o shēlikam maa zaa."

¹⁵Ka Manoa daa yēli Yawē malaika maa, "N suhir' a, na di kuli, ka ti gbaai bubil' polli kɔrigi niŋ bindirigu ti a."

¹⁶Ka Yawē malaika maa yēli Manoa, "A yi goo ma ʒili, n ku di yi bindirigu maa; amaa yi yi niŋ shili ni yi zaŋ li mali sara nyo buyim, yin' zaŋmiya li na ti ti Yawē." (Dama Manoa daa bi mi ni Yawē malaika m-balā)

¹⁷Di saha ka Manoa daa yēli Yawē malaika maa, "Wuhim' ti a yuli, ka a yēligu maa ti niŋ pali ka ti ti a jilima."

¹⁸Amaa ka Yawē malaika maa bōh' o, "Bō n-niŋ ka a bōri ni n wuh' a n yuli? Dama n yuli maa nyela alahiziba yuli."

¹⁹Ka Manoa daa gbaai bubil' polli kɔrigi m-bo chi pahi di zuyu n-zaŋ li ti pa sara maligu tampiŋ bimbini zuyu n-nyo li buyim mali sara ti Yawē ḥun tumd' alahiziba tuma ɲo.

²⁰Ka buyim maa buyim niem daa kpuyi bimbini maa zuyu du zuyusaa, ka Yawē malaika maa yiyi kpe di ni n-dol' li du zuyusaa, ka Manoa min' o pay' daa nya lala ka teei dōni n-zaŋ bε nina kpa tiŋa.

²¹Yawē malaika maa ni daa chaŋ ka ché Manoa min' o pay' saha shēli maa, ka bε daa baŋ ni Yawē malaika m-balā.

²²Ka Manoa daa yel' o paya, "Ti nini nya Naawuni, dinzuyu biɛhiŋ kani, ti ni kpi."

²³Amaa ka o pay' yel' o, "Naawuni yi di bōri ti kubu, o naan ku deei ti ni zaŋ binshēja nyo buyim mali sara ti o ɲo ti nuu ni bee n-yel' ti o ni yel' ti yel' shēja ɲo bee n-wuhi ti o ni wuhi ti binshēja ɲo zaa."

²⁴Ka pay' maa daa ti dɔyi bidibiga m-bol' o yuli Samsin; ka bia maa daa mali ti zooi, ka Yawē niŋ alibarika niŋ o ni.

²⁵Ka Yawē Shia daa piligi tir' o kpiɔŋ saha shēl' o ni daa be Mahanēdan din be Zora mini Eshitaol sunsuuni la.

Zuyulaannima 14

Samsin mini Timna payisarili yela

¹Dahin shēli ka Samsin daa ti chaŋ Timna ti nya Filistia do' so bipuyinga;

²ka o daa kuli ti yel' o ba min' o ma, "N nyala Filistia do' so bipuyingga Timna, dinzuyu bomiy' o ti ma ka n niŋ m paya."

³Amaa ka o ba min' o ma bɔh' o, "Paya n-ka a dɔyiriba bipuyinsi ni bee ti zuliya ŋɔ zaa ni ka a ni bɔ, ka ti chanj ti bɔrila Filistianim' bɛn bi gundi ŋɔ bipuyingga ni a niŋ a paya?" Amaa ka Samsin yel' o ba, "Bom' o ti ma, dama n suhu yu' o pam."

⁴Samsin ba min' o ma daa bi mi ni Yawε n-wuhi Samsin lala, dama Yawε daa bɔrila so' sheli o ni yen doli tuhi Filistianima. Di saha maa, Filistianima n-daa su Izraεlnima.

⁵Ka Samsin min' o ba ni o ma daa yiysi chani Timna, ka Samsin daa ti kpe bɛ wain tihi puu ni; ka gbuγim' polli nya o ŋumda.

⁶Ka Yawε Shia daa siyi Samsin zuyu na pam, ka o zaŋ o nuzaŋa gbaai gbuγinli maa n-darigi pirig' o kaman nir' ni darigiri pirigiri bubil' shem la. Amaa o daa bi sayi yel' o ba bee o ma o ni niŋ shem maa.

⁷Ka Samsin daa chanj ka o mini payisarili maa ti nya taba, ka Samsin suhu daa yu' o pam.

⁸Ka di daa nin daba ayi ha ka Samsin ti labiri ni o ti niŋ payisarili maa amiliya, ka o daa ti ŋmaligi birigi ni o lihi nya o ni daa ku gbuγin' so sɔŋ la, ka nya ka shihi n-kpe m-pal' o zay' woliŋ ni niŋ kpam.

⁹Ka o daa tim ŋmaai shikpam maa niŋ o nuu ni diri chana; ka daa zaŋ di sheli ntì ti o ba min' o ma, ka bɛ di. Amaa ka Samsin daa bi yeli ba ni gbuγin' kpiɔŋ ni ka o yihì shiri maa na.

¹⁰Ka Samsin ba daa chanj payisarili maa yin̄a, ka Samsin ti che ka bɛ puhı chuγu nimaani; dama lala ka nachimba daa yi niŋda.

¹¹Ka niriba daa nya o, ka bo nachimba pihit̄a n-che ka bɛ kana ti be o sani.

¹²Ka Samsin daa ti yeli ba, "M bɔri ni n ŋahili ya la ŋahili, ka yi yi ni tooi wuhi ma di gbinni zaŋ chanj amiliya chuγu daba ayopɔin ŋɔ dali, n ni tin ya silinchi kpar' suma pihit̄a mini binyer' sun' shen̄a din nye chuγu dali binyera.

¹³Amaa yi yi ku tooi wuhi ma di gbinni, dindina yi mi ni ti ma silinchi kpar' suma pihit̄a mini binyer' sun' shen̄a din nye chuγu dali binyera" Ka bɛ yel' o, "yelim' ti a ŋahili maa ka ti wum."

¹⁴Ka o yeli ba, "Dun diri ni ka bɛ ni diri sheli yina; Dum mali kpiɔŋ ni ka din nyayisi yina." Ka di daa mali ti paai daba ata, ka bɛ na bi tooi banj ŋahili maa gbinni.

¹⁵Di daba anahi dali ka bɛ daa ti yeli Samsin paya, "Doli yεŋkiŋkabina soli n-che ka a yidana wuhi ti o ŋahili maa, di yi pa lala, ti ni nyo a ba yin̄' buyim ka di di li tabili aman̄maŋa. Yi bol' ti mi na ni yi ti ti samli?"

¹⁶Ka Samsin pay' maa daa chanj Samsin sani ti kumdi ninj' o yera, "A bi yuri ma. A ɣahi n niriba ɣahili, ka bi wuhi ma ɣahili maa gbinni." Ka Samsin yel' o, "Nyama, hal m bi wuhi m ba bee m ma di gbinni, ka ti wuhiri nyini?"

¹⁷Ka o pay' maa daa kum niŋ o be daamiliya chuyu daba ayopɔin maa ni zaa. Ka pay' maa daa muyisi Samsin hal ka o ti bahi wuh' o ɣahili maa gbinni di daba ayopɔin maa dali. Ka pay' maa daa zaŋ li chanj ti yel' o niriba maa.

¹⁸Ka tin' maa ni niriba maa daa ka Samsin sanna daba ayopɔin maa dali, saha sheli wuntan' ni daa na bi lu nti yel' o, "Bo n-lee beni n-nyayisi gari shiri? Ka bo n-lee beni m-mali kpiɔŋ gari gbuγinli?" Ka Samsin yeli ba, "Yi yi di bi mali n nay' kɔro kɔra, yi naan ku tooi banj n ɣahili maa gbinni.

¹⁹Ka Yawε Shia daa siyi Samsin zuyu na pam, ka o yiγisi chanj Ashikelɔn ti ku ninvuy' pihita, ka di be nema na nti zaŋ be chuyu dali binyera ti ninvuy' shεb' beŋ daa banj ɣahili maa gbinni maa; ka daa je suli pam ɳ-ɳmaligi kul' o ba yiŋa.

²⁰Ka be daa zaŋ Samsin pay' maa ti do' so ɳun daa nyε Samsin ango zo.

Zuγulaannima 15

¹Ka di daa niŋ daba ayi ha, ka Samsin chanj ni o ti puh' o pay' maa alikama chεbu saha, ka ɣi bubil' polli mali ni o ti ti o pay' maa. Ka Samsin daa ti yel' o pay' maa ba, "N ni kpe m pay' sani." Amaa ka o pay' ba maa bi sayi;

²ka yeli Samsin, "Man' daa t̄ehiya ni a lan je o mi, ka zaŋ o ti a daango zo la. O tizɔbil' ɳo vieli gar' o, dinzuγu jaande, zaŋm' o tizɔbil' maa ka che o."

³Di saha ka Samsin daa yeli, "Pumpɔŋɔ dina, n yi lan niŋ Filistianim' zay' bieγu, di pala n taali."

⁴Di saha ka Samsin daa chanj ti gbahi ɳori kɔbisita n-zaŋ be zuya gbin' taba ka zaŋ buyim mokpala shεbisishεbisi di gbina maa ni.

⁵Di nyaanja ka o daa niŋ buyim dab' li; ka zaŋ ba bahi ka be zo nti kpe Filistianim' kawana ni. Ka buyim maa taai be kawaan' puri maa n-di be ni pun ɣahi luy' shεŋa mini be ni na bi ɣahi shεŋa n-tabili be olivi t̄ih puri.

⁶Ka Filistianim' maa daa bɔhi, "To, ninvuy' ɳuni n-lee tum tuuni ɳo?" Ka ninvuy' shεb' yeli ba, "Samsin ɳun deemba nyε Timna nir' la n-tum lala maa. O ni deeg' o paya n-zaŋ o ti o daaŋgo zo la zuyu." Ka Filistianim' maa daa chanj ti niŋ buyim nyo pay' maa min' o ba.

⁷Ka Samsin bɔhi ba, "Yi ni niŋ shεm ɳo zuyu, M paya ni n ku chεn ya, faashee ka m bɔhi ya bieri labisi ka naanyi che."

⁸Ka o daa lu be zuyu ɳ-ɳmeri kabiri be sakpuri mini be gbalipina n-daa niŋ lala ku ba pam. Di nyaanja ka o daa chanj Etam ti kpe m-be tampiŋ lɔŋni.

Samsin ni tuhi nyaŋ Filistianim' shεm

⁹Di saha ka Filistianim' daa kana ti dɔni Juda tiŋgbɔŋ ni n-chanj ti liri Lehinima.

¹⁰Ka Judanim' daa bɔhi ba, "Bɔzuyü ka yi kana ti liri ti?" Ka bε yeli, "Ti kamina ni ti ti lo Samsin mihi n-zaq o chanq ti niq o o ni niq ti shem labisi."

¹¹Ka Judanim' maa ninvuy' tusaata daa chanq Etam tampiq lɔŋ maa ni ti bɔhi Samsin, "A bi mi ni Filistianima n-su ti? Ka tuun' bɔ ka a lee tum ti ŋɔ?" Ka Samsin garigi yeli ba, "N niq ba la bε ni niq ma shem labisi."

¹²Ka bε yeli Samsin, "Ti kamina ni ti ti lo a mihi n-zaq a ti ti Filistianim' maa." Ka Samsin yeli ba, "Pomiya ni yimanjanq' ku ku ma."

¹³Ka bε yεl' o, "Aai, ti ku ku a, ti kul yεn zaq a mi ti ti ba." Ka bε daa zaq mi' pala ayi lo o n-zaq o tampiq lɔŋ maa ni na ti ti ba.

¹⁴Bε ni daa zaq o ti paai Lεhi, ka Filistianim' kul zori kani o sanna, ka tahira. Ka Yawε Shia daa siy' o zuyu na pam, ka mi' shεnja din daa lo o maa zaa dii chihichihi; ka di be kaman buyim ni di gali shem la.

¹⁵Di saha maa ka Samsin daa nya buŋ yεno kɔbili kpuŋ' li n-zaq li ku ninvuy' tuhili.

¹⁶Ka Samsin daa yeli, "Buŋ' yεno kɔbili ka n zaq ku ninvuy' tuhili. Buŋ' yεno kɔbili ka n zaq ku ba n-layim ba sɔŋ gbilligbilli."

¹⁷O yεtɔya ŋɔ nyaanja ka o daa zaq buŋ' yεno kɔbili maa bahi. Ka bε daa bol' o ni zaq li bahi luy' shεli maa yuli Ramatilεhi.

¹⁸Ka kɔnyuri daa gbaai Samsin pam, ka o suhi Yawε yeli, "Nyini n-chε ka mani ŋun nyε a dabilo ŋɔ di nasara ŋɔ, ka kɔnyuri ti yεn ku ma, ka n lu ninvuy' shεb' bεn bi gundi ŋɔ nuu ni?"

¹⁹Ka Naawuni daa chε ka Lεhi tingban' ni vinvamlı tahi bɔyi, ka kom yi di ni na, ka Samsin nyu ka o ni maai, ka o kpiɔŋ lan labina yaha. Dinzuyü ka bε daa boli kɔbili' nini maa yuli Enhakɔr. Ka di na kul be Lεhi hal ni zuŋɔ.

²⁰Samsin daa niq Izraelnim' zuγulana la yuun' pisi shεnja puuni Filistianim' ni daa su bε tingbɔŋ maa la.

Zuyulaannima 16

Samsin chanq Gaza

¹Dahin shεli ka Samsin daa ti chanq Gaza ti nya pagɔr' so nimaani ka o kɔre kpe o ni, ka o zaq o dɔni.

²Ka bε daa yeli Gazanim' ni Samsin be nimaani, ka bε layimna ti teei gil' o ni be shεli maa, ka chanq ti gu o tin' maa gooni dunol' ni yuŋ zaa. Bε daa kul fomi chichi dindali maa yuŋ maa, ka yεra "Ti ni do n-gul' o hal ka bieyu ti neei ka ti ku o."

³Amaa ka Samsin daa shini ka doya hal ka di ti surigi. Ka o daa yiγisi yuntisuyu saha n-chanq ti darigi sibigi tin' maa gooni dunoli mini di dunɔpayiri dar' ayi mini

di dunokparita zaa n-zaq̄ buy' o bɔyusapima zuyu chan̄ ti soj̄ zo' sheli din do Hiburon tooni zuyu.

Samsin mini Dilaila

⁴Dimbɔŋɔ nyaanja ka Samsin daa ti bɔri pay' so ḥun be Sɔrek Vinvamli ni ka o yuli booni Dilaila.

⁵Di saha ka Filistianim' nanim' daa ka Dilaila sanna ti yel' o, "Lom' ania doli yeq̄kiŋkabina soli n-chɛ ka o wuh' a din chɛ ka o mali kpiɔŋ pam maa, ka wuh' a ti ni yen niŋ shem nyān o, ka di chɛ ka ti tooi gbaag' o n-lo o mihi nyān o. Ka ti zaa yinoyino ni ti a anzinfa layibaligu tuhili ni kɔbigakɔbiga."

⁶Ka Dilaila daa ti yeli Samsin, "Niŋm' ania wuhi ma din chɛ ka a mali kpiɔŋ pam maa, ka wuhi ma nir' ni yen niŋ shem lo a mihi nyān a."

⁷Ka Samsin yel' o, "Bε yi zaq̄ tɔbimi' pala zay' maha diba ayopɔin lo ma, di ni chɛ ka n gbarigi, ka be kaman sokam ni be shem."

⁸Ka Filistianim' nanim' maa daa bo tɔbimi' pala zay' maha diba ayopɔin ti Dilaila na, ka o zaq̄ li lo Samsin.

⁹Di saha maa o daa chɛ ka ninvuy' shɛb' soj̄ bela yil' maa ni du' sheli ni. Ka o daa kuhi yel' o, "Samsin, Filistianim' kana ni bε ti lir' a." Ka Samsin daa darigi chihi tɔbimi' maha maa kaman gali ni yi shihi buyim di n-chihi shem la. Dinzuu bε daa na bi jendi bar̄ o kpiɔŋ maa daashili.

¹⁰Ka Dilaila yel' o, "A boli ma la j̄erigu, ka ḥma ma ʒiri. Niŋm' ania, yεlim' ma nir' ni yen niŋ shem lo a mihi."

¹¹Ka Samsin yel' o, "Bε yi zaq̄ mi' pal' shɛnja bε ni na bi zaq̄ lo binsheli lo ma, n ni gbarigi, ka be kaman sokam ni be shem."

¹²Ka Dilaila daa bo mi' pala lo o, ka kuhi yel' o, "Samsin Filistianim' kana ni bε ti lir' a." Ka ninvuy' shɛb' ben daa soj̄ do n-gu' o maa be yil' maa ni du' shεl' ni. Ka Samsin daa darigi chihi mihi maa kaman gal' la.

¹³Ka Dilaila daa lan yeli Samsin, "A na kul boli ma la j̄erigu, ka ḥmari ma ʒiri hal ni pɔŋɔ. Wuhim' ma nir' ni yen niŋ shem lo a mihi." Ka o yel' o, "Nir' yi zaq̄ n zab' kpil' ayopɔin ḥo niŋ kpalu' dari ni n-wuyi li, ka bo kpaa shɛbisi di ni vooi li ka di kpaq̄, dindina n ni gbarigi, ka be kaman sokam ni be shem."

¹⁴Ka o daa ti gbihiri ka Dilaila gbaag' o zab' kpil' ayopɔin maa niŋ kpalu' dari ni n-wuyi li, ka bo kpaa shɛbisi di ni vooi li ka di kpaq̄, ka kuhi yel' o, "Samsin, Filistianim' kana ni bε ti lir' a." Ka Samsin daa neei gom ni n-darigi vuyi kpalu' dari maa mini kpaa maa ni di wuyibu maa zaa.

¹⁵Di saha ka Dilaila daa bɔhi Samsin, "Wula ka a yeri ni a yuri ma ka a suhu ka n ni? Siyimsiyim buta zaa ka a boli ma j̄erigu, ka bi sayi yeli ma a kpiɔŋ din galisi pam maa ni be a luy' sheli."

¹⁶Ka Dilaila daa kul zañ di yela kayili Samsin bięyukam, ka kul mal' li dol' o hal ka o nyee ti nyoni pam di zuyu.

¹⁷Ka o daa kahig' o daashili zaa wuh' o ka yel' o, "N nyela Nazari nir' Naawuni sani hal n ni daa na be m ma pul' ni saha sheli, ka pilin na ȝi n-shihi n zuyu ni. Ka n yi pini, n kpiɔŋ maa ni yi n ni ka n gbarigi, ka be kaman sokam ni be shem."

¹⁸Dilaila ni daa banj ni Samsin yipa yel' o yelimanlı zaa maa, ka o tim ti yeli Filistianim' nanim' la, "O yipa yel' ma yelimanlı zaa, dinzuyu kamiyana pumpoŋɔ." Ka Filistianim' nanim' maa daa bɔ liyiri ka o sanna.

¹⁹Ka Dilaila daa che ka Samsin zañ o zuyu pa o naba zuyu gbihi, ka o bol' do' so na ti che ka o pini Samsin zuyu ni zab' kpila ayopɔin maa. Ka o daa piligi damdi Samsin, ka o kpiɔŋ maa daa shiri yi o ni.

²⁰Ka o kuhi yel' o, "Samsin, Filistianim' kana ni bε ti lir' a!" Ka o yirigi neei ka yeli, "N yaai ni yi n-chaj kaman n ni yi pun chani shem la, ka dam mmaŋa ka sheli ku gu ma soli." O daa bi banj ni Yawε lan ka o sani.

²¹Ka Filistianim' maa daa gbaag' o n-kpay' o nina, ka zañ o tahi Gaza ti zañ daanya bandi banj o, ka che ka o niemdi chi sarika ni.

²²Amaa ka Samsin zabiri maa daa ti lan bilina gbaai zoobu o pinibu maa nyaanja.

Samsin kum yela

²³Ka Filistianim' nanim' daa ti layim ni bε mali bε buyili Dagɔn; ka diem suhupielli diema; dama bε daa yelimi, "Ti buyili n-zañ ti dim' Samsin niŋ ti nuu ni maa."

²⁴Filistianim' maa ni daa ti nya Samsin, bε daa dii gbaala bε buyili maa payib, ka yera, "Ti buyili maa n-zañ ti dim' ɻun bahi ti tingboŋ ɻɔ yoli, ka ku ti niriba la niŋ ti nuu ni maa."

²⁵Ka bε suhuri daa ti paligi pam ka bε yeli, "Bolimiya Samsin na ka o ti diem wuhi ti." Ka bε daa chanj sarika ni ti zañ Samsin na, ka o daa kana ti diem wuhi ba. Bε daa che ka o ȝieła daantalisi sunsuuni.

²⁶Ka Samsin daa ti yeli ninvug' so ɻun gbib' o nuu vɔr' o, "Che ka m bɔbili gbaai duu ɻɔ ni tam daantal' shenja zuyu n-zañ mmaŋ' dalim li."

²⁷Dobba mini payiba n-daa kul pali duu maa ni, ka Filistianim' nanim' zaa gba be nimaani. Ka dobba mini payiba bɛn kalinli daa nyɛ kaman tusaata daa be duu maa dufahirili zuyusaa lihiri Samsin ni diemdi maa.

²⁸Di saha maa ka Samsin daa suhi Yawε yeli, "Yaa n Duuma Naawuni, n suhir' a, teemi n yela, ka lan ti ma kpiɔŋ yim kɔŋko pahi, yaa n Duuma Naawuni, ka m bɔhi Filistianim' ɻɔ bieri labisi n nina ayi ɻɔ zuyu."

²⁹Ka Samsin daa zañ o nudirigu min' o nuzaa n-gbaai sunsuuni daantalis' ayi shenja zuyu duu maa ni tamya maa;

³⁰ka yeli, “N Duuma, che ka m mini Filistianim’ ḥo layim kpi;” ka daai daantalisi maa ni o kpiong zaa; ka duu maa kab’ lu o mini nanim’ maa ni ninvuy’ shεb’ ben zaa daa be di ni zuyu. Dinzuu Samsin ni daa ku ninvuy’ shεba o kum dali daa gar’ o ni daa be o nyεvil’ ni ka ku ninvuy’ shεba.

³¹Di nyaanja ka Samsin mabihi min’ o dɔyiriba zaa daa chanj ti kpu’ o ti sɔy’ o ba Manɔa siliga shεli din daa be Zɔra mini Eshitaol sunsuuni la ni. O daa niŋ Izraεlnim’ zuγulan’ la yuun’ pisi.

Zuyulaannima 17

Maika wuna

¹Do’ so daa be Ifriim tingban’ ni zoya zuyu tinshee ka o yuli booni Maika.

²Ka Maika maa daa ti yel’ o ma, “A daanzinfa kpila tuhili ni kɔbiga shεli be ni daa zu ka a yeli noli ti njun zu li, ka yeli ma di yela la, nyama, di be n sani, mani ndaa kpu’ li.” Ka o ma yeli, “Yawε niŋm’ alibarika niŋ m bia ḥo ni.”

³Ka Maika daa labisi anzinfa kpila tuhili ni kɔbiga maa ti o ma. Ka o ma yeli, “N zaŋ anzinfa maa ti Yawε ni n zaŋ li ti m bia ḥo ka o zaŋ li mali anzinfa binnani. Dinzuu pumpɔŋ n ni labisi li ti a.”

⁴O ni daa zaŋ liyiri maa labisi ti o ma; ka o ma daa yihi di ni anzinfa kpila kɔbisiyi ti anzinfa doora, ka o daa zaŋ li mali anzinfa binnani. Ka be daa zaŋ li zali Maika yiŋa.

⁵Maika daa malila binnana jɛmbu duu; ka daa she mukuru laasabu din nyε be ni daa lihiri shεli ni buyiri baya niŋ di ni, ka daa zaŋ o bidib’ yino leeg’ o maligumaana.

⁶ Di saha maa Izraεlnim’ daa ka naa, dinzuu sokam daa kul tumdila o suhu ni yu shεm.

⁷Di saha ka nachimbil’ so daa yi Betilihem din be Juda tingbɔŋ ni la na. O daa nyela Levi zuliya nira m-be nimaani.

⁸O daa yila Betilihem din be Juda tingbɔŋ ni maa n-chani bɔri luy’ shεli ni o ʒini. Ka o daa chanjchan ti kana ti kpela Maika njun daa be Ifriim tingban’ ni zoya zuyu maa yiŋa.

⁹Ka Maika daa bɔh’ o, “Tiŋkani ka a yina?” Ka o garigi yel’ o, “N nyela Levi zuliya nira, ka yi Betilihem Juda tingbɔŋ ni na. N chani bɔrila luy’ shεli ni n ʒini.”

¹⁰Ka Maika yel’ o, “Kpalimmi n sani leei m ba ni m maligumaana. N ni tir’ a anzinfa kpila pia yuuni kam, ka tir’ a situra mini bindirigu pahi.”

¹¹Ka Levi zuliya nachimbil’ maa daa sayi ni o ni be Maika sani m-be kaman o bidibisi ni yino.

¹²Ka Maika daa zaŋ Levi zuliya nachimbil’ maa leeg’ o maligumaana, ka o daa kpalim be njun’ Maika yiŋa.

¹³Di saha ka Maika daa yeli, “Pumpoŋɔ m baŋya ni Yawε ni chε ka n tɔŋ, n ni zaŋ Levi zuliya nira leei m maligumaana ḥɔ zuyu.”

Zuyulaannima 18

Maika mini Dan zuliya niriba yεla

¹Di ʒiemani maa ni naa daa ka Izrael tingbɔŋ ni. Di saha maa ka Dan zuliya niriba daa lihiri bɔri luy' sheli ni be ʒini, dama Izraεlnim' ni daa pirigi tingbɔŋ maa ti tab' la, be daa na bi ti ba be tingbani.

²Ka Dan zuliya niriba maa daa pii be ni niriba anu ben mali suhukpeeni n-tim ba ka be yi Zɔra mini Eshitaol chaŋ ni be ti sɔy' kaai tingbɔŋ maa n-zahim li nya. Be daa yeli ba mi, “Chamiya ti sɔy' kaai tingbɔŋ maa nya.” Ka be daa ka Ifriim zuliya niriba zoya zuyu tŋ' maa ni na ti kpe Maika yiŋa.

³Be ni daa be Maika yiŋ' maa, ka be nya nachimbil' ḥun nyε Levi zuliya nir' maa m-baŋ o o yεtɔŋa puuni, ka bɔh' o, “Duni n-lee tah' a kpe na? Ka bɔ ka a lee niŋdi kpe? Bee tuun' bɔ ka a lee tumdi kpe?”

⁴Ka o yeli ba, “Maika ni chε ka n niŋdi shem m-bɔŋɔ: O bu ma la paa ka n nyε o maligumaana.”

⁵Ka be yεl' o, “Ti suhir' a, bɔhim' Naawuni nya ti ni di nasara ti chandi ḥɔ ni.”

⁶Ka maligumaana maa daa yeli ba, “Chamiya ni suhudoo. Yawε nuu pa yi zuyu yi chandi maa ni.”

⁷Ka niriba anu maa daa ŋmaligi chaŋ Laishi ti nya ka nimaani niriba bela alaafee biɛhigu. Be daa bemi kaman Sidɔnnima. Be daa nyela ninvuy' sheb' ben be baalim ka ka zilisigu. Be daa mali buni, ka dunia ḥɔ ni binsheli bi pooi ba. Be mini Sidɔnnim' shee daa wɔya, ka be mini so daa ka jina.

⁸Niriba anu maa ni daa lab' Zɔra mini Eshitaol be mabihi maa sani, be daa bɔhi ba mi, “Ka lahibal' bɔ ka yi lee ʒina?”

⁹Ka be garigi yeli ba, “Yiyisimiya ka ti chaŋ ti liri ba. Ti nya be tingbani maa ka di vuhibi pam. Di ʒin ya kpe yoli. Niŋmiya yomyom chaŋ ti deei be tingbani maa.

¹⁰Yi yi chaŋ, yi ni nya ka niriba maa nyela ben ka zilisigu. Di nyela tingban' titali, ka nir' ni bɔri binshelikam dunia ḥɔ ni be di ni; yelimanji, Naawuni mi zaŋ li tin ya.”

¹¹Ka Dan zuliya niriba maa ninvuy' kɔbisiyɔbu daa lo tɔbu yi Zɔra mini Eshitaol

¹²n-chaŋ ti dɔni sansani Kiriatijiarim Juda tingbɔŋ ni. Ka di zuyu daa chε ka be boli nimaani yuli, Mahanεdan hal ni zuŋɔ. Di mi bela Kiriatijiarim wulinluhili polo.

¹³Ka be daa yi nimaani chaŋ Ifriim tingban' ni zoya zuyu tŋ' maa ni ti kpe Maika yiŋa.

¹⁴Di saha ka niriba anu shεb' bεn daa pun chaŋ ti sɔy' kaai Laishi tingbani maa la daa yεli bε tab' maa, "Yi mi ni duri ɔni tan' shεli din ɔmani mukuru mini binnan' bihi ni anzinfra binnani ni dari binnan' shεli beni? Dinzuyu pumpɔɔjɔ, banjmiya yi ni yεn niŋ shεm."

¹⁵Ka bε daa ɔmaligi nimaani ka Lεvi zuliya nachimbil' ɔnun daa be Maika yin' maa sanna nti bɔh' o o daalaafee yεla.

¹⁶Di saha maa Dan zuliya niriba maa ninvuy' kɔbisiyɔbu la daa gbibila bε tɔbutuhiri' bidibbina ɔe dunol' ni.

¹⁷Ka niriba anu bεn daa daŋ chaŋ ti sɔy' kaai tingbani maa la daa chaŋ ti kpe nkpuyi dari binnani mini tan' shεli din ɔmani mukuru ni binnan' bihi ni anzinfra binnani ni wuna la, ka maligumaana maa daa kpalm ɔe ninvuy' kɔbisiyɔbu bεn daa gbib' tɔbutuhiri' bidibbina ɔe dunol' ni maa sani.

¹⁸Niriba maa ni daa kpe Maika yin' ti kpuyi dari binnani mini tan' shεli din ɔmani mukuru ni binnan' bihi ni anzinfra binnani maa, ka maligumaana maa bɔhi ba, "Tuun' bɔ ka yi lee tumdi maa?"

¹⁹Ka bε yεl' o, "Kul shini a noli. Zaŋm' a nuu pɔb' a noli, ka dol' ti ti leei ti ba ni ti maligumaana. A yi nyε ninvuy' yino maligumaana ni a yi nyε Izrael daŋ yini maligumaana, dini n-lee so?"

²⁰Ka di daa niŋ maligumaana maa suhupielli, ka o kpuyi tan' shεli din ɔmani mukuru maa mini binnan' bihi ni dari binnani maa n-kpe m-be niriba maa sunsuuni ka bε chana.

²¹Ka bε daa che ka bε bihi mini bε niyi ni bεn ɔiri bε nema be tooni, ka bε ɔmaligi doli.

²²Bε ni daa yi Maika yin' maa chan ha, ka Maika daa kuhi bol' o ɔiɔjiinitaba n-che ka bε pah' o zuyu ka bε kari Dan zuliya niriba maa naba.

²³Ka bε daa kuhi boli Dan zuliya niriba maa, ka bε ɔmaligina bɔhi Maika, "Bɔ n-che ka a zaŋ salo ɔni tatabo pa aman' zuyu na?"

²⁴Ka Maika bɔhi ba, "Bɔzuju ka yi bɔhi ma ni bɔ n-che ka n zaŋ niriba ɔni pa mmaŋ' zuyu na? Yi kpuyla n wuna, ka zaŋ m maligumaana pahi, ka bɔ ka yi lee che n-ti mani?"

²⁵Ka Dan zuliya niriba maa yεl' o, "Miri ka a che ka ti niriba ɔni wum a damli, ka bε puuni suhuyiyisilinim' lu a zuyu n-ku a min' a yinjima."

²⁶Ka Dan zuliya niriba maa daa ɔmaligi chan. Maika ni daa nya ka bε mali kpiɔŋ gar' o maa, ka o ɔmaligi lab' kuli.

²⁷Ka Dan zuliya niriba maa daa zaŋ Maika ni daa mali binsheŋa maa min' o maligumaana la ti liri Laishinim' bεn daa be baalim, ka ka zilisigu la n-zaŋ takobiri ku ba, ka nyo bε tiŋ' maa buyim.

²⁸Ka so daa kani n-ni fa ba bahi, dama bε ya maa mini Sidɔn daa wɔy' pam. Ka bε mi mini so daa ka jina ni taba. Bε tiŋ' maa daa bela Betirehob vinvamli ni. Ka Dan zuliya niriba maa daa lab' mali tiŋ' maa me n-ʒini.

²⁹Ka bε daa zaŋ bε yabidoo Dan ŋun daa nyε Izrael bia la yuli m-boli tiŋ' maa. Amaa tiŋ' maa yuli daa tuui boonila Laishi.

³⁰Ka Dan zuliya niriba maa daa zaŋ dari binnani zali ni bε jεmdi li. Ka Jɔnatan ŋun daa nyε Gerishom bia ni Musa yaanja la min' o bidibisi daa nyε bε maligumaaniba di saha maa zaŋ hal ti paai dahin' sheli bε ni daa kana ti gbahi ba chanj ti leei daba la.

³¹Ka bε daa zaŋ Maika ni daa mali dari binnan' shel' la n-leei bε dini zali nimaani, ka Naawuni jεmbu duu la mi daa kul ʒe Shilo di saha maa zaa.

Zuyulaannima 19

Lεvi zuliya do' so min' o mam yεla

¹Saha sheli naa ni daa ka Izrael tiŋgbɔŋ ni la, ka Lεvi zuliya do' so daa zaŋ o mam ŋun yi Betilihɛm Juda tiŋgbɔŋ ni n-kuli Ifriim tiŋban' ni zoya zuyu tinshee din be katiŋa.

²Ka pay' maa daa ti je suli niŋ o, ka zo n-kul' o ba yiŋ' Betilihɛm Juda tiŋgbɔŋ ni ti niŋ chira anahi nimaani.

³Ka doo maa daa ti yiŋisi ni o kar' o naba ti balim o zaŋ o lab' o yiŋa. Lεvi zuliya doo maa daa zaŋla o tumtumda pah' omar' zuyu ka bε zaŋ buns' ayi chanj. Ka o daa mali ti paari pay' maa ba yiŋa, ka pay' maa ba maa nya o ka chanj ti tuh' o soli ni suhupielli.

⁴Ka o deemba ŋun daa nyε pay' maa ba yεli Lεvi zuliya doo maa ni o kpalimmi gbe, ka o daa kpalim gbe daba ata. Ka bε daa layindi diri ka nyura, ka o gberi nimaani.

⁵Di daba anahi dali ka bε daa danj yibu asibaasi m-mali shili ni bε kuli, amaa ka pay' maa ba maa yεl' o deemba maa, "ʒinimi suug' a noli n-nya kpiŋ ka naanyi chanj."

⁶Di saha ka bε niriba ayi maa daa layim ʒini di ka nyu. Ka pay' maa ba maa daa yεli doo maa, "Niŋm' ania kpalim gbe m-pahi, ka che ka a suhu piela."

⁷Ka doo maa daa ti lan yiŋisi ni o kuli, ka o deemba maa lan balim o hal ka o ti lan gbe yaha.

⁸Di daba anu dali ka o daa ti danj yiŋisbu asibaasi ni o kuli, ka pay' maa ba maa lan yεl' o, "Niŋm' suyilo suug' a noli, ka che ka di bii na poi ka a naanyi chanj." Ka bε niriba ayi maa daa layim ʒini di.

⁹Ka doo maa min' o mam maa ni o tumtumda la daa ti yiŋisi ni bε kuli, ka o deemba ŋun nyε pay' maa ba maa yεl' o, "Nyama wuntan' dalimya pam, ka di

ku lan yuui ka yuŋ zibi, n suhir' a, kpaliimmi gbe, ka che ka a suhu piela. Bięyuni ka yi sa daŋ yięisibu asibaasi kuli."

10-11Amaa ka doo maa daa bi lan bɔri ni o gbe nimaani, ka daa yięisi chaŋ luy' sheli din be Jębusi tooni la (Jerusalem). Ka bun' sheb' be ni daa pa gaya min' o mam la daa be o sani. Be ni daa ti miri Jębusi ka yuŋ yen zibi, ka o tumtumda la daa yel' o dan' maa, "Che ka ti ęmaligi chaŋ Jębusinim' tiŋ' ęj ni ti gbe nimaani."

12-13Ka o dan' maa yel' o, "Ti ku zani tinzunnim' ben pa Izraęlnim' ęj tiŋ' ęj ni, amaa ti ni gari paala Gibia." Ka o daa lan yel' o tumtumda maa, "Che ka ti tirisi chaŋ luy' shenja dimboŋɔ ha nti gbe Gibia bee Rama."

14Ka be daa gari nimaani n-lan gbaai chandi, zaŋ chaŋ wuntar' ti yen lu ka be paai Gibia din daa be Benjamin zuliya niriba tiŋban' ni la.

15Ka be daa ęmaligi nimaani n-nya luy' sheli 3ini ni be gbe Gibia, dama so daa bi zaŋ ba ti kpeh' o yięa ni be gbe.

16Be ni daa be nimaani maa ka ninkur' so ti yi o puuni na zaawuni. Doo maa daa yila Ifriim zuliya niriba tiŋban' ni zoya ni tiŋ' ni na ti be Gibia maa. Amaa nimaaninim' daa nyela Benjamin zuliya niriba.

17Ka o daa ti kpuŋ' o zuyu lihi nya sochanda ka o 3i tiŋ' maa sokpaŋa; ka ninkurigu maa bɔh' o, "Ya ka a yina? Bee ya ka a lee chana?"

18Ka Levi zuliya doo maa yel' o, "Ti yila Bętilihem din be Juda tiŋbɔŋ ni n-gariti kuni Ifriim zuliya niriba tiŋban' ni zoya ni tiŋ' din be katiŋa ka nyę n ni yi luy' shel' na la. N daa chaŋla Bętilihem Juda tiŋbɔŋ ni, ka labiri kuna, ka so mi bi zaŋ ma ti kpeh' o yięa.

19Ti mali mɔri mini difu din ni ti ti bensi ęj, ka mali m min' a bipuŋinga ęj ni nachimbil' so ęn be tinim' a daba ęj sani ęj bindirigu mini wain. Ti mali ti ni bɔri binshelikam."

20Ka ninkurigu maa daa yel' o, "Naawuni che ka yi suhuri doya. N ni tin ya yi ni bɔri shelikam, amaa lee di gbənya palo ęj ni."

21Ka o daa zaŋ ba kul o yięa nti che ka be payi be naba, ka di ka nyu. Ka o daa bo difu ti be bensi la gba.

22Be ni daa ti diri bindirigu saha sheli, be nini nyabu yim ka tiŋ' maa ni ninvuy' galima sheb' daa ti kana ti teei gili yili maa kpahiri di dunoli ka yeri ninkurigu ęn yil' maa lan' maa, "Zaŋm' do' so ęn kpe a yili ęj na la ti ka ti gol' o!"

23Ka yil' maa lana daa yi be sani ti yeli ba, "M mabihi, doo maa nyela n sana, dinzuyu di tumiya tuun' bięyū ęj bee n-tum vi tuuni ęj.

24Nyamiya, m bipuŋinga ęn na 3i doo mini doo maa mam m-bɔŋɔ; cheleya ka n zaŋ ba tin ya na pumpɔŋɔ; ka yi niŋ ba yi ni bɔri shem, amaa di tumiya doo ęn vi tuun' sheli."

²⁵Amaa ka niriba maa zayisi ni bε ku wum o ni yeli shem maa. Ka Levi zuliya doo maa daa zaŋ o mam maa yihi ti ti ba; ka bε daa zaŋ o goli yuŋ maa zaa hal ti neei biεyu. Ka biεyu daa ti neerina ka bε zaŋ o bahi ka o chan.

²⁶Ka pay' maa daa kana ti lu n-dɔni ninkurigu maa yiŋ' dunol' ni Levi zuliya doo maa ni daa kpe shεl' la biεkaali saha n-do nimaani hal ka di ti neei.

²⁷Ka doo maa daa ti yiγisi asibaasi n-yooi dunoli ni o yina chan, ka nya ka o mam maa dola yil' maa samban' dunol' ni, ka o nuhi teei tiri dunoli polo.

²⁸Ka o yeli pay' maa, "yiγisim' ka ti chan." Amaa ka o bi garigi. Ka o daa kpuyi pay' maa pa o buŋ' zuyu n-zaŋ o kul' o ya.

²⁹Ka o daa mal' ti paai yiŋa m-bo sua pa o mam maa zuyu η-ηmah' o ninkpil' pinaayi n-zaŋ o niŋkpil' yini kam tim ti ti Izrael tingbɔŋ maa yaγili kam nim' zaa.

³⁰Ka ηunkam daa nya li yeli, "yelli ηo tatabo na ʒi n-niŋ bee ti nini na ʒi n-nya lala Izraelnim' ni daa yi Ijipti na dahin shεl' la hal ni zuŋo. Ti tεhimi di yεla. Ti gbaamiya saawara baŋ ti ni yεn yeli di yεla shem."

Zuyulaannima 20

Izraelnim' ni lo tɔbu shem

¹Di saha ka Izraelnim' zaa daa yina naŋban' yini. Dan zuliya niriba tingban' ni zaŋ hal ni Bεrishiiba zaŋ tabili Giliad. Ka salo maa daa layim naŋban' yini Yawε tooni Mizipa.

²Ka Izrael zuliya maa zaa dɔyirikpamba zaa daa layimna ti pahi Naawuni niriba layingu maa ni, ka bε dɔbba bεn daa nyε tinchandiba ka gbibi takobiri kalinli daa yiγisi ninvuy' tuhi' kɔbisinahi.

³Ka Benjamin zuliya niriba maa daa wum ni Izraelnim' layim chan Mizipa. Di saha ka Izraelnim' maa daa yeli Levi zuliya doo maa, "Yεlim' ti bε ni daa tum tuumbieyu maa shem"

⁴Ka Levi zuliya doo ηun nyε bε ni daa ku so mam maa yeli ba, "M mini m mam n-daa chan Gibia din nyε Benjamin zuliya niriba tŋ' la ni ni ti ti gbe.

⁵Ka Gibianim' daa ti kana ti liri ma yuŋ n-teei gili n yilikperili. Be daa lo ma la kubu; ka daa gbaai m mam maa chan ti goli ku o.

⁶Ka n daa ηmahiŋmah i m mam maa jilajila n-zaŋ tari Izraelnim' ni su luy' shεlikam zaa, dama bεna n-tum din chihiri ηo mini biŋkɔb' tuuni ηo Izrael tingbɔŋ ηo ni maa.

⁷Nyama, yinim' Izraelnim' zaa bεn be kpe ηo, zahimmiya yelli maa nya ka wuh ti ni yεn gbaai li shem."

⁸Ka niriba maa zaa daa yiγisi zani naŋban' yini yeli, "Ti ni so ku lab' kul' o tanti ni bee o yiŋa.

⁹Ti ni yen niŋ Gibianim' shem m-boŋɔ: Ti ni pihi kuya sɔŋ lihi nya, ka chanj ti liri ba.

¹⁰Ka Izrael daŋ niriba zaa puuni, ti ni yihi ninvuy' pii ninvuy' kɔbiga kam puuni, ka yihi ninvuy' kɔbiga ninvuy' tuhili kam puuni, ka yihi ninvuy' tuhili ninvuy' tuhi' pia kam puuni n-chɛ ka bɛ ʒiri bindira ti tiri tɔbbihi; ka bɛ chanj ti liri Gibianim' bɛn nyɛ Benjamin zuliya niriba la bɛ ni tum tuumbie' shɛna zaa Izrael tingbɔŋ nɔ ni maa zuyu"

¹¹Dinzuyu ka Izraelnim' zaa daa layim nangban' yini ni bɛ chanj ti liri Gibianima.

¹²Ka Izraelnim' daa tim tuumba Benjamin zuliya niriba maa zaa sani ntì bɔhi ba, "Tuumbie' bɔ ka yi lee tum la?

¹³Dinzuyu pumpɔŋɔ yihimiya Gibia ninvuy' galima bɛn tum lala maa na ka ti ku ba, ka lala tuuni maa vuui ka chɛ Izraelnima." Amaa ka Benjamin zuliya niriba maa daa zayısi ni bɛ ku wum bɛ mabihi Izraelnim' maa ni yeli shem maa.

¹⁴Di saha ka Benjamin zuliya niriba maa daa yi bɛ tinsi ni n-layim Gibia na ni bɛ ti lo tɔbu chanj ti tuhi Izraelnima.

¹⁵Ka Benjamin zuliya niriba maa daa layim tɔbbihi tuhi' pisinaayɔbu bɛ tinsi maa ni na ntì pahi Gibianim' zuyu.

¹⁶Niriba maa zaa ni, ninvuy' kɔbisiyopɔin bɛn daa nyɛ tɔbutuhiri' biinsi ka nyɛ gɔbisinima daa be bɛ ni. Bɛ ni ninvuy' yino kam daa nyɛla ɔnun ni tooi zaŋ kuyili niŋ kuyilɔŋ ni n-lab' ninsal' zabigu gba ka ku nyahigi li.

¹⁷Ka Izraelnim' bɛn daa pa Benjamin zuliya niriba la daa layim tɔbbihi tuhi' kɔbisinahi bɛn nyɛ tɔbutuhiri' biinsi.

Izraelnim' lo tɔbu ni bɛ tuhi Benjamin zuliya niriba

¹⁸Ka Izraelnim' daa chanj Betel ti bɔhi Naawuni, "Ti ni daŋ dini niriba n-simdi ni bɛ daŋ chanj ti tuhi Benjamin zuliya niriba maa?" Ka Yawɛ garigi yeli ba, "Juda zuliya niriba n-ni daŋ chanj ti tuhi ba."

¹⁹Ka Izraelnim' daa yiŋisi asibaasi n-chanj ti dɔni sansani miri Gibia.

²⁰Ka Izraelnim' daa zaŋ bɛ tɔbbihi chanj ti zani Gibia ni bɛ liri Benjamin zuliya niriba maa.

²¹Ka Benjamin zuliya niriba maa daa yi Gibia na ti tuhi ku Izraelnim' tɔbbihi tuhi' pisinaayi dindali maa.

²²⁻²³Ka Izraelnim' daa chanj ti kum niŋ Yawɛ hal ni zaawuni; ka bɔh' o, "Ti cham' ti tuhi ti mabihi Benjamin zuliya niriba maa bee ti di chanj?" Ka Yawɛ garigi yeli ba, Chamiya ti tuhi ba. Ka Izraelnim' daa niŋ suhukpeeni n-lan zaŋ bɛ tɔbbihi ti zali bɛ ni daa pun zali ba luy' shɛl' la.

²⁴Ka Izraelnim' daa chanj ti liri Benjamin zuliya niriba maa dabisili din pah' ayi dali.

²⁵Ka Benjamin zuliya niriba maa daa yina dabisili din pah' ayi maa dali ti lu Izraelnim' maa zuyu n-ku bε ninvuy' tuhi' pisaayika; ka bε zaa nyela takobicheriba.

²⁶Di saha ka Izrael többihi zaa daa chanj Bεtel ti teei ȝini Yawε tooni n-kum niŋ o, ka lo noli hal ni zaawuni; ka mali sara sheli bε ni zaŋdi nyori buyim la mini suhudoo sara Yawε sani.

²⁷⁻²⁸Di saha maa, Naawuni Daalikauli Adaka la daa bela nimaani, ka Elieza bia Finεhas ȝun daa nyε Aduna yaanja la daa su di tuma fukumsi, ka niriba maa daa bohi Yawε, "Ti cham' ti lan tuhi ti mabihi bεn nyε Benjamin zuliya niriba la bee ti di chanj?" Ka Yawε garigi yeli ba, "Chamiya; dama bieyuni n sa ni che ka yi nyaj ba."

²⁹Ka Izraelnim' daa che ka bε többihi chanj ti soy' dɔni gili Gibia.

³⁰Ka Izraelnim' daa chanj ti liri Benjamin zuliya niriba maa n-che ka bε többihi zani Gibia kaman bε ni daa pun niŋdi shem la.

³¹Ka Benjamin zuliya niriba maa daa yina ti lu Izraelnim' maa zuyu, ka bε ȝmaligi n-zaŋdi ba yiri kpaŋa, ka bε yaa doli Izraelnim' maa n-kuri bε ni sheb' soŋdi palɔni Bεtel mini Gibia solɔri zuyu. Ka Izrael többihi pihita daa kpi di ni.

³²Ka Benjamin zuliya niriba maa daa yeli, "Ti yaa nyaj ba kaman ti ni pun nyandi ba shem la." Amaa ka Izraelnim' maa daa lo nia yeli, "Cheleya ka ti ȝmaligi zɔri ka bε dol' ti, ka ti zaŋ ba yi kpaŋa solɔri zuyu ha."

³³Ka Izraelnim' maa zaa daa ti bari zani bε zaashεhi Balitama n-zaŋ bε nyori yo ba; ka Izraelnim' sheb' bεn daa soy' doya la yi bε soyibυ shee din be Gεba wulinluhili polo na.

³⁴Ka Izraelnim' ni töbutuhiri' biinsi tuhi' pia daa lu Gibianim' zuyu, ka töb' maa daa kpεm' pam. Amaa Benjamin zuliya niriba maa daa bi banj ni yel' bieyū n-yεn paai ba maa.

³⁵Ka Yawε daa nyaj Benjamin zuliya niriba maa ti Izraelnima. Ka Izraelnim' daa ku Benjamin zuliya niriba maa ninvuy' tuhi' pisinaanu ni kɔbiga dindali maa; ka bε zaa daa nyela takobicheriba.

³⁶Di saha ka Benjamin zuliya niriba maa daa banj ni bε kɔŋ nasara.

Izraelnim' di nasara

Izraelnim' maa ni daa niŋ bε többi' sheb' bεn soy' do n-gu Gibia la naani zuyu ka bε daa ȝmaligi Benjamin zuliya niriba maa sani zo.

³⁷Ka ninvuy' sheb' bεn daa soy' doya maa yiysi yomyom kab' ti kpe Gibia puuni n-zaŋ takɔbi ku ninvuy' sheb' bεn zaa be tiŋ' maa ni.

³⁸Izrael többihi maa mini bε tab' bεn daa soy' doya la ni daa wuhi tab' shihirili sheli nyela ni bε yi ti nya ka nyohi yiysi mɔni tiŋ' maa puuni,

³⁹ben' Izraelnim' maa ben ηmaligim' zani ka be mini ba tuhi. Benjamin zuliya niriba maa daa pun dañ kula Izraelnim' ninvuy' pihita ka yera, "Ti yaa nyaŋ ba kaman ti ni daa pun nyaŋ ba shem piligu ni la."

⁴⁰Nyɔhi maa ni daa ti yiysi mɔni tiŋ' maa puuni saha sheli, ka Benjamin zuliya niriba maa daa ηmaligi lihi be nyaanja nya ka tiŋ' maa zaa taala buyim diri ka di nyɔhi yiysi mɔni.

⁴¹Di saha ka Izraelnim' daa ηmaligina, ka di gari Benjamin zuliya niriba maa, dama be daa banja ni ye' bięyu paai ba mi maa.

⁴²Dinzuğu ka be daa ηmaligi Izraelnim' maa tooni guui kpa moyu polo, amaa be daa bi tooi zo n-tiligi. Ben daa yi tiŋ' maa puuni na la daa tayı ba niŋ sunsuuni n-ku be zaa.

⁴³Ka Izraelnim' daa gili Benjamin zuliya niriba maa niŋ sunsuuni n-kari doli ba kuri ba n-zan Nɔha hal ti paai Gibia wulimpuhili polo.

⁴⁴Ka be daa ku Benjamin zuliya niriba maa ninvuy' tuhi' pisaayika, ka be zaa daa nyela tɔbutuhiri' biinsi.

⁴⁵Ka be ni ben kpalim daa guui tiligi zaŋ kpa moyu polo n-zo hal ni Rimɔn kuyili la gbini. Ka be daa njme n-ku be ninvuy' tusaanu sol' ni. Ka Izraelnim' maa daa na kul kariti doli ba hal ni Gidom ti lan ku be ninvuy' tusaayi.

⁴⁶Dinzuğu Benjamin zuliya niriba ben daa kpi dindali maa kalinli daa yiysiila tuhi' pisinaanu. Ka be zaa daa nyela takobicheriba ni tɔbutuhiri' biinsi.

⁴⁷Amaa ka be ni ninvuy' kɔbisiyɔbu daa guui kpa moyu polo n-zo hal ni Rimɔn tampiŋ la gbini nti kpalim be nimaani chira anahi.

⁴⁸Ka Izraelnim' daa ηmaligi lu Benjamin zuliya niriba ben kpalim zuyu n-zan takobi ku ninsalinim' mini binjkɔbiri ni be ni daa nya binneen' sheb' zaa; ka daa niŋ buyim nyo fɔntin' sheŋa din daa kpalim zaa.

Zuγulaannima 21

Benjamin zuliya niriba payiba kpuγibу yεla

¹Ka Izraelnim' daa ti layim Mizipa m-po pɔri yeli, "Ti ni so ku zaŋ o bipuγinga ti Benjamin zuliya niriba ni doo."

²Di saha ka Izraelnim' maa daa chanj Betel ti teei ɔini Naawuni tooni nimaani n-duhi be yee kum pam ka fabili yeli,

³"Yawε ḥun nyε Izrael Naawuni ḥo, Bo n-lee che ka yelli ḥo tatabo ti niŋ Izraelnim' ni? Di chanj wula ka dañ yini niriba ti ka Izraelnim' kalinli ni?"

⁴Ka bięyu daa neei ka niriba maa dan yiysiibу me bimbini zali nimaani, ka mali sara sheli be ni zaŋdi nyɔri buyim la mini suhudoo sara.

⁵Ka Izraelnim' maa daa bohi, "Daŋ sheli beni ka di niriba bi ka Mizipa na Yawε sani layingu ḥo ni?" Dama bε daa pun pola pɔri yeli ni ninvuy' so ḥun bi ka Mizipa na Yawε sani layingu maa ni, bɛn' kum' o.

⁶Ka nandahima daa gbaai Izraelnima bε mabihi Benjamin zuliya niriba maa zuyu, ka bε yeli, "Daŋ yini niriba ka Izraelnim' kalinli ni zuŋɔ dabisili ḥo.

⁷Ka wula ka ti lee yεn niŋ nya payiba ti bε ni sheb' bɛn kpalim la? Dama ti pun po Yawε sani ni ti ni so di zaŋ o bipuyinga ti ba."

⁸Ka bε bohi, "Ka Izrael daŋ niriba ni banima n-lee bi ka Mizipa na Naawuni san' la?" Ka bε yeli, "Jabeshi din be Giliad la nima m-bi ka layingu maa ni na maa."

⁹Dama niriba maa ni daa laying maa, Jabeshigiliad ninvuy' so daa ka nimaani.

¹⁰Dinzuyu ka salo maa zaa daa pii bε ni ninvuy' tuhi' pinaayi bɛn mali suhukpeeni n-tim ba ka yeli ba, "Zaŋmiya takɔbiri chan ti ku Jabeshigiliadnima, hal kumiya payiba mini bihi gba.

¹¹Yi ni yεn niŋ shɛm m-bɔŋɔ: Kumiya dɔbba zaa mini pay' sheb' bɛn pun ban dɔbba la zaa."

¹²Ka bε daa nya payisar' sheb' bɛn nyε payipielisi kɔbisinahi Jabeshigiliadnim' maa ni n-zaŋ ba kuli Shilo sansani din be Keenan tingbɔŋ ni la na.

¹³Di saha ka salo maa zaa daa tim tuumba Benjamin zuliya niriba bɛn daa be Rimɔn tampiŋ gbin' la sani nti yeli ba ni bε ku bε mini ba zabili la.

¹⁴Ka Benjamin zuliya niriba maa daa labina, di saha maa ka bε daa zaŋ Jabeshigiliad pay' sheb' bε ni daa bi kula ti ba. Amaa ka bε daa lee bi sayi ba.

¹⁵Ka nandahima daa gbaai Izraelnim' zaŋ chan Benjamin zuliya niriba maa polo, Yawε ni daa chε ka Izraelnim' noya woligi la zuyu.

¹⁶Ka salo maa kpamba daa yeli, "Ti mi pun ku Benjamin zuliya niriba payiba zaa. Ka wula ka ti lee yεn niŋ nya payiba ti bε ni bɛn kpalim ḥo?"

¹⁷Ka niriba maa garigi yeli, "Di nyεla talahi ni Benjamin zuliya niriba bɛn kpalim maa mali tarili, ka di chε ka Izrael zuliya daŋ yini niriba ku kpihim.

¹⁸Amaa ti mi ku tooi zaŋ ti bipuyinsi ti ba. Dama tinim' Izraelnim' pun po n-yeli ni ti ni so yi zaŋ o bipuyinga n-ti Benjamin zuliya niriba maa, noli din dim' o."

¹⁹Dinzuyu ka bε daa yeli, "Nyama, Yawε chu' sheli bε ni puhiri yuuni kam la beni, ka bε ni puhi li Shilo din be Bεtel nuzaa polo zaŋ lab' wulimpuhili polo solɔyu din yi Bεtel kuni Shekem, ka be Lebona nudirigu polo la."

²⁰Ka bε yeli Benjamin zuliya niriba maa, "Chamiya ti sɔyi do wain tihi pur' la ni gu.

²¹Ka Shilōnim' bipuyinsi yi ti yina ni bε ti wa wahi, yin' yimiya wain tih puri maa ni na, ka yi zaa yinoyino ti gbaag' o pay' ni yεn nyε so Shilōnim' bipuyinsi maa ni n-zan̄ ba kuli Benjamin zuliya niriba tingban' ni.

²²Ka bε banim' bee bε tizədɔbba yi ti kana ti yεl' ti di yεla, ti ni yεli ba, 'Pahimiya suyilo ka chε ba ti ba, dama ti bi tuhila tɔbu gbahi ba n-ti bε zaa yinoyino ni bε niŋ bε payiba maa, ka di mi pala yinima n-zan̄ ba ti ba, ka ni mali taali di zuyu.'

²³Ka Benjamin zuliya niriba maa daa shiri niŋ lala n-kpuyi payiba wawariba maa ni sayisi bε kalinli tariga n-ʒi ba lab' kuli bεmaŋmaŋ' tingban' ni nti lab' me bε tinsi ʒini di ni yaha.

²⁴Di saha ka Izraelnim' daa wurim nimaani, ka sokam lab' omaŋmaŋ' daŋ niriba min' o malibu sani, ka bε daa yi nimaani lab' bε ni su tingban' shεŋa ni.

²⁵ Di saha maa, naa daa ka Izrael tingbɔŋ ni. Dinzuŷu sokam zaa daa kul tumdila o suhu ni yu shεm.

Rut

Rut 1

Elimelék min' o malibu yiysi ti ȝini Mɔab tingbɔŋ ni

¹⁻²Izraelnim' ni daa na ka naa ka sariakaritiba n-gbib' ba saha shel' la, ka kum daa ti lu be tingbɔŋ maa ni. Ka do' so ȝun daa yi Efirat zuliya ni na, ka be Bətilihem Juda tingbɔŋ ni ka o yuli booni Elimelék la min' o pay' Naomi ni o bidibis' ayi Malɔn mini Kiliɔn daa yiysi chan̄ ti ȝini Mɔab tingbɔŋ ni. Be ni daa be nimaani saha sheli maa,

³ka Elimelék daa ti kpi ka che Naomi min' o bidibis' ayi maa kɔŋko.

⁴Ka o bidibis' ayi maa daa kpuyi Mɔab payiba. Payiba maa yuya n-daa booni: Opa ni Rut.

⁵Be daa bela nimaani kaman yuun' pia, ka Malɔn mini Kiliɔn gba daa ti kpi ka che Naomi ka o kpali'm' o kɔŋko ka lan ka yidana bee bihi.

Naomi mini Rut kuli Bətilihem

⁶Ka Naomi daa ti wum ni Naawuni niŋ alibarika niŋ ȝun' Naawuni niriba ni, ka che ka be puri atam niŋ pam, ka o daa mali shili ni o min' o bihi payiba la yiysi Mɔab tingbɔŋ maa ni kul' o ya.

⁷Ka be daa yiysi n-layim gbaai soli kuni Juda tingbɔŋ ni. Amaa ka be daa ti yi soli ha,

⁸ka Naomi yeli ba, "Labimiya kuli yi manim' sani. Yawε ȝo niŋmi ya nirlim kaman yi ni niŋ m mini yi yidaannim' bɛn kpi la nirlim shem la.

⁹Yawε che ka yi zaa yinoyino nya biɛhigu shee yi yidaannim' yinsi." Ka Naomi daa chebisi ba ka ȝmaligi. Ka payiba ayi maa zaa dii kuhiri

¹⁰ka yel' o, "Aai! Ti ni dol' a kul' a niriba sani."

¹¹Amaa ka Naomi yeli ba, "M bihi, labimiya kuli." Ka bɔhi ba, "Bɔzuŋu ka yi bɔri ni yi doli ma kuli? Yi təhiya ni n ni lan tooi dɔyi bidibisi yaha ka yi kuli ba?

¹²Labimiya kuli, dama n kurigya pam ni doo kulibu. Ka hal n yi təhi ni tahima na ni beni, ka kul' doo yuŋ ȝo gba n-dɔyi bidibisi,

¹³yi ni guhi hal ni be ti zooi bi dɔbba? Ka dimbɔŋ zuyu ni che ka yi ku kuli dɔb' shəba? Aai, m bihi, yi mi ni dimbɔŋ ku tooi nani. Yawε ni niŋ ma shem maa bieri ma pam yi zuyu."

¹⁴Di saha ka payiba maa daa lan kum pam. Ka Opa ȝun' daa chebisi Naomi ka ȝmaligi kuli, amaa ka Rut ȝun' zayisi ka kul doli Naomi.

¹⁵Ka Naomi daa yel' o, "Rut, nyama, a kpee maa lab' o niriba min' o wuna sani, dinzuyu a gba dol' o labi."

¹⁶Amaa ka Rut daa yeli Naomi, “Di yeri ma ni n labimi ka che a, dama a ni kuni sheli, nimaani ka n kuna, ka a ni kpéri sheli, nimaani ka n gba yen kpe. A niriba ni leei n niriba, ka a Naawuni leei n Naawuni.

¹⁷A ni yen kpi sheli, nimaani ka n gba yen kpi ka be soyi ma. N yi che ka binsheli woligi m min’ a ka pa ni kum, Yawé ḥun’ darigim’ n tibili!”

¹⁸Naomi ni daa nya ka Rut shiri bori ni o dol’ o kuli ni o suhu zaa maa zuyu, ka o daa shini ka bi lan yeli sheli.

¹⁹Ka be niriba ayi maa daa gbaai chandi hal ti paaì Bétilihem. Be ni daa paaì maa, di daa garila tin’ maa nim’ zaa ka be damna, ka payiba ti böhira, “Naomi m-bala?”

²⁰Ka o yeli ba, “Di lan booni ya ma Naomi, amaa bolimiya ma la Mara, dama Kpiɔŋlan’ Naa che ka n nya naɔgbantom.

²¹N daa ɔila niriba pam yi kpe chaŋ, amaa ka Yawé ti che ka n labimina ni nuzaŋa. Dun’ Yawé n-che ka yela ḥo zaa paaì ma, ka wula ka yi lan booni ma Naomi?”

²²Naomi min’ o bia pay’ Rut ḥun daa nyɛ Moab pay’ la ni daa yi Moab tiŋbɔŋ ni n-kuli Bétilihem na shem m-bala. Chi mi chebu piligibu saha ka be daa paaì Bétilihem maa.

Rut 2

Rut chaŋ Bøaz puu ni kayiha yihibu

¹Naomi yidan’ Elimelék dɔyir’ so daa beni ka o yuli booni Bøaz, o daa nyela bundana ni yulilana.

² Dahir sheli ka Rut daa ti yeli Naomi, “Che ka n chaŋ ti doli kachereiba yihiri kayiha. M mali tahima ni n ni ti nya so ka o sayi ka n yihiri kayiha o puu ni.” Ka Naomi yel’ o, “M bia, to chama.”

³Ka Rut daa chaŋ ti doli kachereiba nyaŋa yihiri be ni daa cheri ka guuri sheŋa bahiri la zay’ yiha. Ka di daa ti niŋ daliri ka o chaŋ Bøaz ḥun daa nyɛ Elimelék dɔyim la puu ni.

⁴Ka di daa tooi biela ha, ka Bøaz maŋmaŋ’ gba yi Bétilihem paana nti puhi kachereiba maa n-yeli, “Yawé kul kpalimmi be yi sani!” Ka be garigi yeli, “Yawé niŋm’ alibarika niŋ a ni!”

⁵Ka Bøaz daa bø’ o tumtumdib’ kpɛma, “Ka payisar’ ḥuni n-lee bøŋɔ?”

⁶Ka o tumtumdib’ kpɛm’ maa garigi yel’ o, “Tinzun payisar’ so ḥun daa doli Naomi yi Moab tiŋbɔŋ ni na la m-bala.

⁷O suhi ma mi ni n che ka o doli kachereiba maa nyaŋa yihiri kayiha. Ka o kul bela o tuma ni asibaasi la zaa zaŋ kana poŋɔ, o na kul bi ɔini vuhi biela gba.”

⁸Di saha ka Boaz daa yeli Rut, “M bia, chε ka n nyih’ a, di lan chan so puu ni nti yihī kayiha ka pa ni m puu ḥo ni. Kul be payiba ḥo sani kpe n-tumm’ a tuma.

⁹Lihimi puu maa ni n-nyari bε ni be luy’ shelikam polo chεra, ka kul doli ba. M pun yeli n kachεribā bεn nyε dobba maa ni bε miri ka bε niŋ a sheli. Ka konyuri yi ti mal’ a, nyin’ cham’ ti tooi bε ni ḥoŋ kom pali kɔduy’ shεna zal’ la ni nyu.”

¹⁰Ka Rut daa gbani n-zan o nina kpa tija ka bohi Boaz, “Bo n-lee chε ka a ti niŋdi ma nirlim lala? Ka bee bo n-lee chε ka a ti lihi nya man’ ḥun nyε tinzun nir’ ḥo lala?”

¹¹Ka Boaz garigi yεl’ o, “M pun wum a ni niŋ shelikam ti a yidan’ ma a yidan’ maa kum nyaanja zaŋ kana zuŋo yela. N lan mi a ni chε a ba min’ a ma ni a maŋmaŋ’ tingbɔŋ, ka kana ni a ti be a ni ʒi ninvuy’ shεb’ sani shem yela.

¹²Yawε tim’ a a ni tum shem maa laara. Yawε ḥun nyε Izrael Naawuni so bayiri ni a ni kana ni a ti sɔy’ ḥo ni ti a laara din galisi.”

¹³Ka Rut daa yεl’ o, “N dana, a niŋ ma nirlim pam. Hal m biɛhigu ni kul bi paag’ a payisara bεn tumd’ a tuma ḥo ni yino gba biɛhigu maa zaa yoli, a kpansi ma a ni tɔyisi ma yεtɔya ḥo shem maa puuni.”

¹⁴Ka bε daa ti ʒini ni bε di bindirigu, ka Boaz yeli Rut, “Kamina ti deei bɔrɔbɔro suyi kpam.” Ka o daa kana ti ʒini kachεribā maa sani, ka Boaz zaŋ chi bɔrɔbɔro ti o. Ka o daa ḥub’ li tiyi ka guui sheli.

¹⁵⁻¹⁶Rut ni daa yiŋisi chan ni o ti lan yih’ o kayiha maa, di saha ka Boaz daa yεl’ o kachεribā maa, “Cheliya ka o yihir’ o kayiha maa yi ni lo kabɔba sɔŋ luy’ shel’ la ka di ninja din ni chε ka o zo nimaani. Ka din pahi nyela, ḥohimiya kasana di bɔba maa ni sɔŋ ka o gahim di gba pahi.”

¹⁷Ka Rut daa kul be o kayiha maa ni hal ka zaawuni ti paai, ka o daa zaŋ o ni nya shem tariga m-bu li yeli ka di niŋ kilogiram pia.

¹⁸Ka o daa zaŋ kabiɛlim maa ʒi n-kuli ti wuh’ o yidan’ ma o ni nya shem tariga. Ka daa lan zaŋ o ni ḥub’ ka guui bɔrɔbɔro shel’ la gba ti o.

¹⁹Ka Naomi daa bɔh’ o, “Ya ka a lee nya di zaa lala? Dun’ puu ni ka a chan ti yih’ a kayiha maa? Naawuni niŋm’ alibarika niŋ ninvuy’ so ḥun lihi nya a maa ni!” Di saha ka Rut daa yeli Naomi ni do’ so ḥun yuli booni Boaz la puu ni ka a chan ti yihī kayiha maa.

²⁰Ka Naomi yeli, “Yawε ḥun paani o daalikauli bεn ne mini kpiimba sani ḥo niŋm’ alibarika niŋ Boaz ni! Hal doo maa nyela ti dɔyira ni Yεlimaŋli.”

²¹Ka Rut lan yeli Naomi, “Ka din gari dimbɔŋo nyela, o yeli ma ni n kul dol’ o kachεribā yihimi kayiha maa hal ka bε ti chε n-naai.”

²²Ka Naomi daa yeli Rut, “M bia, a yi shiri chani Boaz puu maa ni nti yihiri kayiha maa, di so. Di pa sheli ka a chan so puu ni ka puu maa lan’ ti yih’ a halibieyu.”

²³Ka Rut daa shiri doli Boaz kachəriba maa n-yihiri kayiha maa hal ka bε ti chε chi maa zaa naai. Ka Rut daa kul kpalm be o yidan' ma maa sani.

Rut 3

Rut kul' doo

¹Dahin sheli ka Rut yidan' ma Naomi daa ti yel' o, "Di simdi ni m bo soli n-sɔŋ a ka a nya doo kuli, ka di chε ka a gba mal' a dintoli biɛhigu shee.

²Teemi ni a ni daa doli Boaz so payisara yihiri kayiha la nyela ti dɔyira. Wumma, yuŋ ŋɔ o ni be kabɔyili ni m-buri chi.

³Dinzuŷu sum' kom n-niŋ tulaale niŋ a ni, ka zaŋ a situr' suma so n-chaj o ni be luy' sheli yeeni o chi maa. Amaa di chε ka o banj ni a be nimaani hal ka o ti di ka nyu n-naai.

⁴O yi ti dɔni, nyin' kpahimmi banj o ni dɔni luy' sheli maa, ka o ti ʒeei gom bahi ka a chanj o naba polo ti viig' o chinchini baalim ka dɔni o naba tiŋli. O ni ti wuh' a a ni yen niŋ shem."

⁵Ka Rut yeli, "N ni niŋ a ni yel' shelikam maa zaa."

⁶Ka Rut daa chanj kabɔyili maa ni nti shiri niŋ kaman o yidan' ma maa ni daa wuh' o ni o niŋ shem maa.

⁷Ka Boaz daa ti di ka nyu n-naai, ka o suhu dɔni luy' yini, ka o chanj kaʒee gbini ti dɔni ni o gbihi. Ka di daa tooi biɛla ha, ka Rut ti puysi chanj o naba polo ti viig' o chinchini baalim ka dɔni o naba tiŋli.

⁸Ka Boaz daa ti neei kaman yuntisuyu saha n-lebig' omaŋ' tuug' o ka di gar' o, o ni nya ka pay' do o naba tiŋli maa zuyu.

⁹Ka o bɔhi, "Duni n-lee bala?" Ka o garigi yeli, "N dana, man' Rut m-bala. Kpuym' ma leeg' a paya, dama a nyela n dɔyira ŋun ni tooi gbib' ma."

¹⁰Ka Boaz yel' o, "Yawε niŋm' alibarika niŋ a ni. Hal a ni niŋ nirlim sheli pumpɔŋɔ ŋɔ gar' a ni pun niŋ a yidan' ma nirlim shel' la. A naan tooi chanj ti bo nachimbil' so ŋun nyɛ bundana bee faralana, amaa a bi niŋ lala.

¹¹M bia, di chε ka a suhu zohira. N ni niŋ a ni yeli shelikam maa zaa, dama ŋunkam be ya ŋɔ mi ni a nyela pay' so ŋun mali bierisuŋ.

¹²Di nyela yelimanjli ni n nyela a dɔyim puuni ninvuŋ' so ŋun su a gbibbu fukumsi, amaa ninvuŋ' so ŋun nyɛ dɔyim maa puuni nira ka miri dɔyim maa gari ma gba beni.

¹³Gbɛm' kpe yuŋ ŋɔ, ka di sa neei ka ti nya dilan' ni sayi tum di tuma bee o ku sayi. O yi sayi ni o ni niŋ li, di viɛla, ka o yi bi sayi, dindina m-po Yawε ŋun be ŋɔ ni n ni tum di tuma maa. Dinzuŷu dɔnimi ka biɛy' neei."

¹⁴Ka o daa dɔni o naba tinli maa, amaa ka daa ti dan yiysisibu asibaasi ḥaraṇara saha sheli so ni ku tooi nya o banj o, dama Boaz daa bi bori ni so banj ni o ka nimaani na.

¹⁵Ka Boaz daa yeli Rut, “Pirigim’ a ni ye binyer’ sheli pa zuγusaa ḥo n-teei li sɔŋ.” Ka o daa pirigi li na, ka o tooi chi ka di ni paai kaman kilogiram pisi n-kpaai niŋ o di ni, ka kpuyi li sɔŋ o ka o ʒi li kuli.

¹⁶O ni daa mali ti paai yiŋa, ka o yidan’ ma bɔh’ o, “M bia, ka di nyε wula zaŋ chanj a polo?” Ka Rut daa yel’ o Boaz ni yel’ o shelikam zaa.

¹⁷Ka lan yeli, “O yeli ma ni di bi simdi ni n lab’ kuna ni nuzaŋa, ka zaŋ chi ḥo zaa ti ma.”

¹⁸Ka Naomi yeli Rut, “M bia, guhimi nya yela maa zaa ni yεn bahindi shem. Doo maa ku vuhi ka pa ni o nyala yela maa kpaa shee zuŋo.”

Rut 4

¹Ka Boaz daa chanj ti ʒini tiŋ’ maa dunodali gbini niriba layingu shee. Di saha ka Elimelék dɔyim puuni ninvuy’ so ḥun daa mir’ o la kana ni o ti gari nimaani, ka Boaz bol’ o, “Zɔri, kamina kpe ti ʒini.” Ka o daa kana ti ʒini.

²Ka Boaz daa lan nya tiŋ’ maa ni kpamba pia m-boli ba ni bε gba kamina ti ʒin’ nimaani. Bε ni daa ʒini,

³ka o yel’ o dɔyira maa, “Naomi ḥun yi Moab tiŋgbɔŋ ni na la mali tiŋgbani din nyε ti dɔyira Elimelék dini m-bori ni o kɔhi li,

⁴ka n tεhi ni di simdi ni n yel’ a di yela. To, a yi bori li, nyin’ dam’ li salo bεn ʒi kpe ḥo mini n tiŋ’ kpamba ḥo ninni. Ka a yi bi bori li, nyin’ yelima, dama nyini n-nyε ḥun daŋ tooni n-simdi ni a da li, ka m paya.” Ka doo maa yel’ o, “N ni da li.”

⁵Ka Boaz yeli, “Di viɛla, amaa a yi da tiŋgbani maa Naomi sani, shee ka a zaŋ Rut ḥun nyε pakoli ka lan nyε Moab nir’ la gba pahi, ka lala zuyu che ka ḥun kpi la zuliya na kul su tiŋgbani maa.”

⁶Ka doo maa yeli, “Di yi nyela lala, hal n ni mali soli ni n da tiŋgbani maa la zaa yoli, n ni che di dabu, dama di wuhiya ni mmaŋmaj’ bihi ti ku di li fali. Nyin’ dam’ li, man’ ku da li.”

⁷ Di saha maa ha Izrael tiŋgbɔŋ ni binyara zaŋ kɔhi tab’ zuyu bee n-zaŋ tayi tab’ yela ḥmaabu kali daa yi nyela ḥun kɔhiri pirig’ o namdili ti ḥun dara, lala ka Izraelnim’ daa yi niŋdi ḥmaari yela.

⁸Dinzuŷu doo maa ni daa yeli Boaz ni o dam’ li maa, o daa pirigila o namdili ti Boaz.

⁹Di saha ka Boaz daa yeli tiŋ’ maa kpamba mini bεn zaa daa be nimaani maa, “Yi zaa di ma shehira zuŋo dabisili ḥo ni n da Elimelék min’ o bidibis’ ayi Kiliɔn ni Malɔn ni su binsheyukam zaa Naomi sani.

¹⁰ Ka din pahi nyela, Malon pakoli Rut ḥun nyε Moab nir' la gba ni leegi m paya. Ka lala zuyu che ka ḥun kpi la zuliya na kul su tingbani maa, ka o yuli ni be o niriba ni min' o ya. Ka yinim' mi n-di di sheshira zuŋo dabisili ḥo."

¹¹ Ka tiŋ' maa kpamba mini bən pahi daa yeli, "lin, ti nyela di sheshiranim." Ka lan yeli, "Yawε che ka a pay' maa be kaman Reechel mini Liya bən daa dɔyi bihi pam ti Izrael la. Naawuni che ka a tɔŋ Efirat zuliya ni, ka che ka a yuli du Betilihem ḥo.

¹² Yawε che ka o ni yen ti a bi' sheba, ka payisarili ḥo dɔyi ba ti a ni nyela bən ni ti che ka a zuliya bemi kaman Perez, Tama ni dɔy' so ti Juda la."

Bəaz zuliya

¹³ Ka Bəaz daa kpuyi Rut kul' o yinjə nti zaŋ' o niŋ o paya. Ka Yawε daa niŋ alibarika niŋ Rut ni ka o zali pua n-dɔyi bidibiga.

¹⁴ Ka payiba daa yeli Naomi, "Payimi Yawε! O ti a yaaŋa ḥun nyε bidibiga zuŋo dabisili ḥo ni o ti gbib' a. Yawε che ka bia maa yuli ti du pam Izrael tiŋgbəŋ ḥo ni!

¹⁵ A bia pay' maa yur' a, ka tum din gari bidibis' ayopɔin tuma ti a. O dɔyi yaaŋa ḥun nyε bidibiga ti a, ka o ni ti nyela ḥun ni kpansir' a ni ḥun ni ti gbib' a a kuriginsim saha."

¹⁶ Ka Naomi daa kpuyi bia maa ʒil' o naba zuyu m-mal' o.

¹⁷ Ka tiŋ' maa ni payiba daa boli bia maa yuli Obəd ka yeli, "Be dɔyi bidibiga ti Naomi!" Ka Obəd daa ti dɔyi Jəsi, ka Jəsi mi dɔyi Naa Dauda.

Dauda Yaannima

¹⁸ Perez zuliya ni daa nyε shəm m-bəŋo: Perez n-daa dɔyi Həzirən, ka Həzirən dɔyi Ram,

¹⁹ ka Ram dɔyi Aminadab,

²⁰ ka Aminadab dɔyi Nashən, ka Nashən dɔyi Salimən,

²¹ ka Salimən dɔyi Bəaz, ka Bəaz dɔyi Obəd,

²² ka Obəd, dɔyi Jəsi, ka Jəsi mi dɔyi Naa Dauda.

1 Samuel

1 Samuel 1

Elikana min' o yiŋnim' chaŋ Shilo

¹Ifriim zuliya ni do' so daa beni ka o yuli booni Elikana, ka o daa be zoya ni tin' sheli din yuli booni Rama, ka di be Ifriim tingban' ni la. O daa nyɛla Jɛrɔham bia, ka Jɛrɔham daa nyɛ Elihu bia, ka Elihu daa nyɛ Tɔhu bia, ka Tɔhu mi nyɛ Zuf ɲun daa nyɛ Ifriim zuliya ni nir' la bia.

²Elikana daa malila payiba ayi, yino yuli daa boonila Hanna, ka ɲun' la mi yuli booni Pɛnina. Pɛnina n-daa nyɛ ɲun dɔyi bihi, amaa ka Hanna ɲun' daa bi dɔyi bia.

³Yuuni kam Elikana daa yi yirila o ya n-chani Shilo ti jɛmdi Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲɔ, ka maani sara nimaani. Eli bihi ayi bɛn yuya daa booni Hofini ni Finɛhas la n-daa nyɛ Yawɛ maligumaaniba nimaani.

⁴Elikana daa yi kɔrigi binsheli m-mali sara dahin' sheli o ɲmahirila nimdi tar' o pay' Pɛnina min' o bidibisi ni o bipuyinsi zaa.

⁵Hal o ni daa kul yur' o pay' Hanna maa zaa yoli, o daa kul ɲmaarila ninvuy' yino kɔŋko tarili tir' o, dama Yawɛ daa na bi ti o bia.

⁶Ka o nyintaa daa yi kur' o suli pam n-chɛ ka o suhu yiŋisira, Yawɛ ni daa bi ti o bia maa zuyu.

⁷O daa kul ninj' o la lala yuuni kam. Bɛn dee daa yi kul chaŋ Yawɛ jɛmbu duu maa ni, o ni bahi miligi Hanna suhu ka o kum hal ti bi di bindirigu.

⁸Ka o yidan' Elikana daa bɔh' o "Hanna, bɔ n-niŋ ka a mali suhugarigu, ka kumdi hal ti zayisi bindirigu? M bi gari bihi pia a sani?"

Hanna mini Eli

⁹⁻¹⁰Bɛ ni daa di bindirigu ka nyu n-haai Shilo maa nyaanja, ka Hanna suhu daa sayim pam ka o yiŋisi chaŋ Yawɛ tooni ti suh' o, ka kum pam. Di saha Eli ɲun daa nyɛ maligumaana la daa ʒila kuŋ' zuyu Yawɛ jɛmbu duu maa ni tab' dunoli.

¹¹Ka Hanna daa po pɔri yɛli, "Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲɔ, a yi nya mani ɲun nyɛ a dab' pay' ɲɔ muysigu ɲɔ ka teei n yɛla, ka bi tam mani ɲun nyɛ a dab' pay' ɲɔ yɛla, amaa ka ti ma bidibiga, n ni zaŋ o n-labisi ti a hal ni o nyɛvili tariga, ka n ku chɛ ka piliŋ shih' o zuyu ni."

¹²O ni daa kul suhiri Yawɛ maa, ka Eli lihir' o noli.

¹³Hanna daa suhiri Naawuni la o suhu ni, amaa ka o naŋgbampiba lee damda, ka so daa bi wumd' o kukoli. Dinzuwu ka Eli daa tɛhi ni o nyula dam kuli,

¹⁴ka bɔh' o, "Bɔ saha ka dam ɲɔ yɛn yi a ninni?" Ka yɛl' o, "Chɛli wain nyubu."

¹⁵Amaa ka Hanna yel' o, "N dana, Aai, n nyela pay' so jun be muysisigu ni pam. M bi nyu wain bee binnyur' kriɔŋ, amaa n zaŋdila n suhu ni yelimuyisira zaa wuhiri Yawε.

¹⁶Dinzuγu di zaŋ mani jun nyε a dabilo ŋɔ ŋmahindi pay' yoli, dama n ni kul be kpe saha sheli maa zaa, n yelimuyisira mini n suhugarigu yela ka n yeri maa."

¹⁷Di saha ka Eli garigi yel' o, "Cham' ni suhudoo. Izrael Naawuni ŋɔ ni deeg' a suhigu maa, ka ti a a ni suh' o sheli maa."

¹⁸Ka Hanna daa yeli "Che ka mani jun nyε a dabipay' ŋɔ nya zuγusun a sani." Di saha ka Hanna daa kuli ti di ka nyu, ka daa bi lan mali suhugarigu.

Bε dɔyi Samuel ka zaŋ o ti Naawuni

¹⁹Ka Elikana min' o yiŋnim' maa daa daŋ yiysisibu asiba n-jem Yawε ka lab kuli bε ya Rama. Ka Elikana min' o pay' Hanna daa ti dɔni, ka Yawε teei Hanna yela.

²⁰Ka o daa niŋ pua n-dɔyi bidibiga bol' o yuli Samuel, dama Hanna daa yelimi, "N suh' o la Yawε sani."

²¹Ka Elikana min' o yiŋnim' zaa daa ti chaŋ Naawuni sani ni bε yaa ti mali yuuniyuuni sara la Yawε sani, ka pal' o ni daa lo alikauli shεl' la.

²²Amaa Hanna jun' daa bi chaŋ, dama o daa yelila o yidana, "Faashee bia maa ti ŋmaai bihili ka n zaŋ o tahi Yawε sani ka o ti kpalm be nimaani hal ni o nyevili tariga."

²³Ka o yidan' Elikana daa yel' o, "Niŋm' a ni tεhi ni sheli viel' a sani, kul guhim' hal ka bia maa ti ŋmaai bihili. Yawε che ka o yeligu niŋ pali." Ka Hanna daa kpalm yiŋa m-mal' o bia maa hal ka o ti ŋmaai bihili.

²⁴Bia maa ni daa ti ŋmaai bihili, ka o bo yuma ata nayilaa mini zim din tibisim nyε kilogiram pia ni wain gayili pali m-pahi bia maa zuγu chaŋ Shilo Yawε jembu duu, ka bia maa daa na nyela jun pɔra.

²⁵Ka bε daa korigi nayilaa maa, ka zaŋ bia maa mi chaŋ ti ti Eli.

²⁶Ka Hanna daa yeli, "N dana, Naawuni dolim' a nyevili." Ka lan yeli, "N dana, mani n-nyε pay' so jun daa ʒe a tooni kpe n-suhiri Yawε la.

²⁷Bia ŋɔ ka n daa suhi maa, ka Yawε daa deei n suhigu ka shiri ti ma n ni daa suh' o bɔri sheli maa.

²⁸Dinzuγu n zaŋ o ti Yawε. O nyela Yawε ni yεn su so hal ni o nyevili tariga." Ka o daa che o ti Yawε nimaani.

1 Samuel 2

Hanna suhi Naawuni

¹Ka Hanna daa suhi Naawuni yeli, “Naawuni ti ma suhupielli, ka chε ka n nya kpiɔŋ ɻun’ Yawε sani. N larila n dimnima, dama m mali suhupielli n nasara dibu puuni.

²“So kani m-be kasi kaman nyin’ Yawε, so lan kani m-pah’ a zuyu. Tampin’ shεli mi kani m-be kaman nyin’ Yawε.

³Chεl’ barinyubo yεtɔya tɔyisibu, ka di lan chε ka karimbaan’ yεtɔya yi a nol’ ni na yaha. Dama Yawε ɻun nyε Naawuni ɻo mi binshεyukam, ka mi daadam ni niŋdi shεlikam.

⁴Ben mali kpiɔŋ tɔbiri kabisiya, ka ninvuy’ gbarima nya yaa.

⁵Ninvuy’ shεb’ ben daa diri tiyiri zaŋ beman’ pa talima pumpɔŋɔ ni be nya bindirigu di, amaa kum bi lan mali di ni daa mali shεb’ la yaha. Payinjoo dɔyi bih’ ayopɔin, ka ɻun daa dɔyi bihi pam la kɔŋ bihi.

⁶Yawε n-nyε ɻun kura, ka lan nyε ɻun tiri nyevili. Ɗuna n-tahiri niriba kpiimba biehigu shee, ka lan neeri ba.

⁷Yawε n-chε ka ninvuy’ shεb’ nyε nandaamba, ka chε ka shεb’ mi nyε bundaannima. Ɗuna n-filindi nira, ɻuna n-lan duhiri nira.

⁸Ɗuna n-yiyisiri tarimba tankpaŋu ni, ka kpuyiri nandaamba tampuli zuyu ni o chε ka be mini nabihi layim ɻini n-di kuy’ din mali jilima fali. Dama Yawε n-su dunia ɻo daantalisi, ka zaŋ dunia ɻo n-tam di zuyu.

⁹“O ni gul’ o ninvuy’ shεb’ ben ɻe o yim, amaa o ni zaŋ ninvuy’ bieri bεna m-bahi zibisim ni; dama ninsal’ ku tooi di nasara omaŋmaŋ’ yiko ni.

¹⁰ Yawε dimnim’ ni chεrisicherisi. Zallakudura Naa ni be alizanda ni ka tahi be zuyu na. Yawε ni kari dunia ɻo nim’ zaa saria. O ni ti o naa yaa, ka ti o ninvuy’ gahindili yiko.”

¹¹Dimboŋɔ nyaanja ka Elikanā daa lab’ kul’ o ya Rama, ka bia maa daa be Eli ɻun daa nyε maligumaana maa sani n-tumdi Yawε tuma.

Eli bidibisi

¹²Eli bidibisi daa nyela ninvuy’ yoya; be bayā daa ka Yawε ni.

¹³Be mi bayā daa ka maligumaaniba tuma ni nyε shεm zaŋ chaŋ niriba maa sani. So daa yi kɔrigi biŋkɔbigu mali sara n-zaŋ di nimdi maa duyira, maligumaana yinjbia zaŋdila dirigu din mali jeba ata kana

¹⁴nti tim nimdi maa ni be ɻeduy’ shεli ni maa n-kuhi nimdi maa, ka nim’ shεli din doli dirigu maa yina, maligumaana maa n-su li. Lala ka be daa niŋdi Izraelnim’ zaa ben daa yi chani Shilo nti maani sara.

¹⁵Din pahi nyela, so daa yi mali sara, ka na bi yihi biŋkpam nyo buyim, maligumaana yinjbia kanimina ti yel’ o, “Dmaam’ nim’ kahili ti ma ka n ti ti maligumaana ka o she, dama o ku deei nin’ duyirili a sani, nayila nim’ kahili.”

16Ka dilan' yi yel' o, "Che ka ti zaŋ biŋkpam nyo buyim poi, ka a naanyi ŋmaag' a ni bori shem tariga." O yerimi, "Aai, ŋmaam' ti ma pumpoŋɔ, di yi pa lala n ni zaŋ kiŋkansi ŋmaai li."

17Ka o bihi maa daalahichi daa ti galisi pam Yawε sani, dama be daa bi tiri Yawε sara maligu pina maa jilima.

Samuel be Shilo

18Ka Samuel daa kul beni n-tumdi Yawε tuma, ka mali tampielli din be kaman mukur' la lor' o shee ni.

19Yuuni kam o ma daa yi sherila binyer' bila m-mali chani ti tir' o saha shel' o min' o yidana daa yi ti chaŋ ni be ti mali yuuniyuuni sara maa.

20Ka Eli daa yi suhiri alibarika niŋdi Elikana min' o pay' maa ni ka yeri Elikana, "Yawε ni che ka a pay' ŋɔ dɔyi bihi ti a ka be zan' o ni zaŋ bi so ti ŋun' Yawε ŋɔ zaani." Di nyaanja ka be lan lab' kuli be ya.

21Ka Yawε daa niŋ alibarika niŋ Hanna ni, ka o lan dɔyi bidibis' ata mini bipuyins' ayi. Ka Samuel daa kul be Yawε tooni hal ti zooli.

Eli min' o bihi

22Di saha Eli daa kurigiya pam ka wumd' o bihi maa ni niŋdi Izraelnim' shem maa zaa, hal ka mali pay' sheb' ben daa tumdi tuma Naawuni jembu duu dunol' ni la doona.

23Ka Eli daa bohi ba, "Bo n-niŋ ka yi niŋdi lala? Dama sokam kul yeri ma la yi ni tumdi tuumbie' sheŋa maa yela."

24Ka yeli ba, "Aai, m bihi, n ni wum ka Yawε niriba maa yeri yi yela shem luy' shelikam maa bi viela.

25Ninsal' yi tum o ninsal' kpee taali, Yawε ni tim di sandaani." Amaa ninsal' yi tum Yawε taali, ŋuni n-lee ni tooi tim di sandaani? Amaa ka be daa zayisi be ba yeligu maa wumbu, dama Yawε daa pun lo ni o ni ku ba.

26 Ka Samuel daa kul zoori ka mali zuyu Yawε mini salinim' sani.

Anabitali yetɔya zaŋ chaŋ Eli min' o yinŋim' polo

27Ka Naawuni nir' daa ti ka Eli sanna ti yel' o, "Yawε yeliya, 'Mani n-daa kahigi mmar' wuh' a yab' yinŋim' be ni daa nyɛ Ijipti naa daba m-be Ijipti tingboŋ ni saha shel' la.

28 Mani n-daa piig' o Izrael zuliya bobili ni n-zaŋ o leei m maligumaana ni o zaŋdi binyeribil' din yeri pari zu Yusaa n-lor' o shee ni chani n sara maligu bimbini gbini ti tuyindi tulaale zim n tooni. Ka Izraelnim' ni daa zaŋ binsheŋa n-nyo buyim mali sara ti ma zaa, n daa zaŋ li ti a yab' yinŋima.

29Ka di chaŋ wula ka a ti zaŋ pulaani kpɛh' a kɔbili ni m-bɔr' ni a fa n ni zali ni be mali sara maligu sheŋa, ka zaŋ sara maligu pin' sheŋa zaa na la? Bo n-niŋ

ka a ti a bihi jilima gari ma, ka che ka be piiri be suhu ni bori shelikam n niriba Izraelnim' sara maligu mini wumpayibo pina maa ni n-di η-ηməlim lala?

³⁰Dinzuju man' Yawε ηun nyε Izraelnim' Naawuni ηo yeliya: N lo alikauli yeli ni a min' a zuliya kul ni nyε m maligumaaniba ȝiemani kam ni, amaa pumpɔɔjɔ, mani n-yeli ni m bi lan zali lala. Dama ben tiri ma jilima, bəna ka n gba tiri jilima, ka ben ȝiem ma mi ni nya filij.

³¹Nyama, dabisi' shεnja kanna ka n ni ti moŋ a min' a yab' yiŋnim' zaa yaa, ka ninkurigu ti ku be yi daŋ maa ni yaha.

³²A ni ti nya n ni yεn niŋ alibarika sheli niŋ Izraelnim' ni, ka di bier' a ka a zabiri ba nyuli; amaa nyin' daŋ ni so ku lan nya kɔb' pielli o zuju ni hal abada.

³³N ni ti yεn che a yiŋ' ηo ni do' so ka o be n sara maligu bimbini ηo gbini nyela ηun ti yεn nya bierim o suhu ni, ka kum hal ka o nina ti fulim, ka niriba ti zaŋ takobi ku a yiŋnim' zaa.

³⁴Ka binshεyū din ti yεn niŋ a bidibis' ayi ben nyε Hofini mini Finehas ti yεn nyela shihirili a sani. Be niriba ayi maa zaa ti yεn kpila dahin yini.

³⁵Ka n ti pii maligumaana so ηun ni ȝe ma yim ka tumdi n suhu mini n tεha ni bori shelikam zaa; biɛhiŋ kani, n ni ti me o yili ti o, ka o ti be n ninvuy' gahindili sani n-tumdi tuma sahakam.

³⁶Ka ηunkam ti kpalim a yili ηo ni ti chan o sani ti maani bara n-suhir' o liyiri bee bɔrɔbɔro kpilli, ka ni ti yeli, "N suhir' a, zaŋm' ma zali maligumaana so zaani din ni che ka n nyari bindirigu dira."

1 Samuel 3

Naawuni yi Samuel zuju

¹Saha sheli Samuel ni daa be Eli sani n-tumdi Yawε tuma maa, Yawε daa bi lan tɔysiri yεtɔya waawaayili, ka niriba daa bi lan nyari ȝiinim' waawaayili.

²Di saha Eli nina daa bi lan ne vienyelinga, ka o bi tooi nyara; dahin' sheli yuŋ ka o daa ti do o dooshee;

³ka Samuel mi daa do Yawε jembu duu maa ni luy' sheli Naawuni Daalikauli Adaka ni daa be la, ka be daa na bi kpihi Naawuni firila.

⁴Di saha ka Yawε daa boli, "Samuel! Samuel!" Ka Samuel sayi, "N-nyε ma."

⁵Ka yiysi guui chan Eli sani ti yεl' o, "A ni boli ma la, n-nyε ma." Amaa ka Eli garigi yεl' o, "M bi bol' a, labimi ti dɔni." Ka o daa labi ti dɔni.

⁶Ka Yawε daa lan bol' o yaha, "Samuel!" Ka Samuel daa lan yiysi chan Eli sani ti yεl' o, "A ni boli ma la, n-nyε ma." Amaa ka o yεl' o, "M bia, m bi bol' a, labimi ti dɔni."

⁷Di saha Samuel daa na bi mi Yawε ka Yawε mi daa na ʒi n-kahig' o yeligu wuh' o

⁸Ka Yawε daa lan boli Samuel yaha m-pahi buta, ka o lan yiysi chan̄ Eli sani ti yel' o, "A ni boli ma la, n-nye ma." Di saha ka Eli daa ban̄ ni Yawε m-booni bia maa,

⁹Dinzuŷu ka Eli daa yeli Samuel, "Cham' ti d̄oni, o yi ti lan bol' a, nyin' yelima, 'Yawε, yelima, a dabili wumda.' " Di saha ka Samuel daa lan lab' ti d̄oni o dooshee maa.

¹⁰Ka Yawε daa lan kana ti zani nimaani m-boon' o kaman o ni di pun boon' o sh̄em la, "Samuel! Samuel!" Ka Samuel daa garigi yeli, "Yelima, a dabili wumda."

¹¹Di saha ka Yawε daa yeli Samuel, "Nyama, n yen tumla tuun' sh̄eli Izrael tiŋgb̄oŋ ni, ka ɻunkam ti wum li tiba puuni ni chahira.

¹²Dindali maa n ni daa yeli yetɔy' sh̄eli zaŋ chan̄ Eli min' o yiŋnim' polo la ni ti niŋ pali, di piligu ni hal ni di bahigu ni.

¹³M pun yel' o ni n ni darig' o yiŋnim' tibili hal ni saha din ka bahigu, tuumbie' sh̄eli yela o ni pun mila zuŷu, dama o bihi m̄ori man' Naawuni ka o bi yihi ba di ni.

¹⁴Dinzuŷu m po p̄ori yeli Eli min' o yiŋnima ni sara maligu bee wumpayibo pini lan kani din ni tooi nyahi be tuumbierei maa hal abada."

¹⁵Ka Samuel daa doya hal ka bieyu ti neei, ka o yiysi yooi Yawε j̄embu duu maa dunoya, ka zor' dabiem ni o yeli Eli o ni nya ʒii sh̄eli maa yela.

¹⁶Amaa ka Eli daa bol' o, "M bia Samuel." Ka Samuel säyi, "N-nye ma."

¹⁷Ka Eli bōh' o, "Wula ka o sa lee yel' a? Di sɔy' ma sh̄eli, a yi sɔy' ma yetɔy' sh̄eli o ni yel' a sh̄elikam maa zaa puuni, Naawuni ɻun' zaŋm' o ni di yen niŋ ma sh̄em maa niŋ a, hal ɻun' niŋm' a gari lala gba."

¹⁸Ka Samuel daa yel' o binsh̄eyukam, ka bi sɔy' o sh̄eli. Ka Eli garigi yeli, "Duna n-nye Yawε, o niŋm' o ni nya ka sh̄eli viel' o sani."

¹⁹Ka Samuel daa mali hal ti zooi, ka Yawε be o sani, ka che ka o yetɔya zaa nyε yeliman̄li.

²⁰Ka Izrael tiŋgb̄oŋ maa ni luyilikam, Dan zaŋ ti kpa Berishiiba polo nim' zaa daa ban̄ ni Samuel nyela Yawε daanabi man̄li.

²¹Ka Yawε daa ti lan yi Samuel zuŷu Shilo, dama Yawε daa kahig' omaŋa wuhi Samuel Shilo ɻun' Yawε yeligu ni. Ka Izraelnim' zaa daa gbilisiri tibili wumdi Samuel yeligu.

1 Samuel 4

Naawuni Daalikauli Adaka fabu yela

¹Izraelnim' daa ti lo tøbu chanj ni be ti tuhi Filistianima, ka ti suya n-do luy' sheli din yuli booni Ebeneza la, ka Filistianim' maa mi daa ti be suya do Afek.

²Ka Filistianim' maa daa kana ti liri Izraelnima; tøb' maa ni daa ti mii, ka Filistianim' daa tuhi nyaŋ Izraelnima, ka ku be tøbbihi tusa anahi tøb' maa ni.

³Ka tøbbihi ben kpalim daa zo m-paai be suya maa ni, ka Izrael kpamba daa yeli, "Bozuyu ka Yawε che ka Filistianim' ḥo nyaŋ ti zuŋo dina? Cheliya ka ti chanj Shilo nti zaŋ Yawε Daalikauli Adaka la ka kpe na din ni che ka o be ti sani n-fati ti dimnim' nuu ni bahi."

⁴Di saha ka be daa tim Shilo nti zaŋ Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo daalikauli Adaka maa na. O nam ʒiishee daa bela cherubinim' sunsuuni. Ka Eli bihi ayi Hofini mini Finεhas daa doli Yawε Daalikauli Adaka maa na.

⁵Be ni daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa paai be sansani maa ni, Izraelnim' zaa daa yola vuri hal ka tingbani ti damda.

⁶Ka Filistianim' daa wum be vuri maa ka bøhi "Bo vuri ka Hiburunim' ḥo lee ti yɔri be sansani maa ni lala?" Filistianim' maa ni daa ti banj ni Yawε Daalikauli Adaka la ka be zaŋ ka be sansani maa ni na maa,

⁷ka dabiem gbahi ba, dama be daa yelimi, "Buyili ka be zaŋ ka be sansani maa ni na," ka lan yeli; "Mbusim be ti zuyu, dama lala na ʒi n-niŋ.

⁸Mbusim be ti zuyu! Duni n-lee ni tooi fa ti buy' sheb' ben' mali kpiŋ ḥo nuu ni bahi? Buy' sheŋa din daa zaŋ alabo balibu kam luhi Ijiptinim' zuyu n-ku ba moyu ni la m-bala.

⁹Dinzuyu Filistianima, bamiya zani kaman dobba la, di yi pa lala, yi ni leei Hiburunim' maa daba kaman be ni yi nyε yi daba shem la; bamiya zani kaman dobba la n-tuhi ba."

¹⁰Ka Filistianim' daa tuhi nyaŋ Izraelnim' maa, ka be ŋmaligi guui, ka sokam daa zo n-kul' o yinja. Be daa ku niriba pam, dama Izraelnim' tøbbi' tinchandib' tuhi' pihita ka be daa ku.

¹¹Be daa ku Eli bidibis' ayi ben daa nyε Hofini mini Finεhas, ka fa Naawuni Daalikauli Adaka maa.

Eli kum

¹²Ka Benjamin zulya ni do' so daa yi tøb' maa ni n-zo hal ni Shilo dindali maa, o daa dari tøhi la o situra, ka kori tankpayu puŋ' o zuyu.

¹³O ni daa paai nimaani, Eli daa ʒila o kuy' zuyu sɔnanɔgbanyee lihira, dama o suhu daa bi doya Naawuni Daalikauli Adaka maa zuyu. Doo maa ni daa kpe tin' puuni nti moli lahibali maa, tin' maa nim' zaa daa duhila kuŋa.

¹⁴Eli ni daa wum kuhigu maa, ka o bøhi, "Ka bo vuri n-lee bala?" Ka doo maa daa zɔna yomyom ti yeli Eli di ni nyε shem.

¹⁵Di saha maa Eli daa nyela yuun' pihiwεinaanii nira, ka o nina daa fulim ka o bi lan nyara.

¹⁶Ka doo maa daa yeli Eli, "Mani n-nyε ḥun yi tōb' maa tuhibu shee n-zo m-paai kpe na zuñɔ dabisili ḥɔ." Ka Eli bɔh' o, "M bia, tōb' maa be wula?"

¹⁷Ka ḥun daa ʒi lahibali maa na garigi yel' o, "Izraεlnim' vaami guui ka chε Filistianima; bε ku niriba pam, hal bε ku a bih' ayi la Hofini mini Finεhas, ka fa Naawuni Daalikauli Adaka la chan̄."

¹⁸O ni daa kul boli Naawuni Daalikauli Adaka maa yuli maa, ka Eli dii yi o kuy' maa zuyu n-leb' lu o kpali zuyu ha dunɔdali maa gbini, ka o nyingoli kabi ka o kpi, dama o daa kurigiya pam, ka lan nyε niŋgbuŋ titalilana. O daa niŋ Izraεlnim' zuylan' la yuun' pihinahi.

Finεhas pakoli kpiya

¹⁹Di saha o bia Finεhas pay' puli daa kurigimi ka o sayi dɔyibу. O gba ni daa wum ni bε fa Naawuni Daalikauli Adaka maa, ka o yidan' min' o yidan' ba zaa lan kpi maa, ka dɔyim biεrim dii pilig' o, ka o gbani dɔyi bidibiga. Ka tarigi n-yεn kpi.

²⁰Ka payidɔyisɔtɔyindiba daa yel' o, "Chε ka a suhu kpεma, bidibiga ka a dɔyi maa." Ka o bi garigi shεli.

²¹Ka o daa boli bia maa yuli lkabɔd ka yeli, "Naawuni jilima yi Izraεl tiŋgbɔŋ ni!" Bε ni daa fa Naawuni Daalikauli Adaka la min' o yidan' ba ni o yidan' ni daa kpi zuyu.

²²Ka o daa lan yeli, "Naawuni jilima yi Izraεl tiŋgbɔŋ ni, dama bε fa Naawuni Daalikauli Adaka la."

1 Samuel 5

Naawuni Daalikauli Adaka kpalm Filistianim' sani

¹Filistianim' ni daa fa Naawuni Daalikauli Adaka maa, bε daa zañ li yi Ebeneza n-tahila Ashidɔd

²nti zañ li kpεhi bε buyili Dagɔn duu ti zali bayili buyili Dagɔn.

³N-daa yi biεy' asibaasi ka Ashidɔdnim' dan̄ yiŋisibu n-nya ka buyili Dagɔn lu m-pilila o puli zuyu Yawε Daalikauli Adaka maa tooni. Ka bε daa kpuyi buyili Dagɔn n-lan zal' o zaashee.

⁴N-daa lan yi biεy' asiba, ka bε nya ka Dagɔn lan lumi n-do o puli zuyu Yawε Daalikauli Adaka maa tooni, ka o zuyu min' o nuhi ḥmahи do dunɔbia zuyu, ka o zay' mundili kɔŋko n-kpalim.

⁵Lala zuyu ka Dagɔn tindaannim' mini Ashidɔdnim' bεn zaa yen kpe Dagɔn duu maa ni bi lan tamdi di dunɔbia zuyu kpεri hal ni zuñɔ.

⁶Ka Yawε daa darigi Ashidōdnim' tibili pam n-chε ka alōbo lu bε tiŋ' maa ni zaŋ tabili di tiŋkpansi din gil' li zaa.

⁷Ashidōdnim' ni daa nya di ni be shεm maa ka bε yeli, "Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka ηɔ ku lan be ti sani, dama o darigi ti tibili n-tabili ti buyili Dagɔn."

⁸Di saha ka bε daa tim boli Filistia nanim' zaa na nti bɔhi ba, "Wula ka ti lee yεn niŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka ηɔ?" Ka bε garigi yeli, "Chεliya ka ti zaŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka maa tahi Gaat." Di saha ka bε daa zaŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka maa tahi nimaani.

⁹Amaa bε ni daa zaŋ li tahi nimaani, ka Yawε daa lan darigi di tiŋ' maa nim' gba tibili n-chε ka sokam suhu sayim. O daa chε ka bintɔra tɔri bihi mini ninkura zaa.

¹⁰Ka bε daa zaŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka maa tahi Ɛkurɔn. Amaa Naawuni Daalikauli Adaka maa ni daa paai Ɛkurɔn na, ka Ɛkurɔnnim' daa kuhi yeli, "Bε zaŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka la tahi ti ya ηɔ na ni di ti ku ti mini ti niriba."

¹¹Dinzuju ka bε daa tim boli Filistia nanim' zaa na ti yeli ba, "Zaŋmiya Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka maa labisi di biɛhigu shee, ka di chεliya ka di ku ti mini ti niriba." Tiŋ' maa nim' zaa suhu daa sayimmi, dama Naawuni daa darigi bε tibili n-chε ka alōbo lu bε zuyu ku ba pam.

¹²Ka bintɔra daa tɔri ninvuy' shεb' bεn bi kpi mi, ka tiŋ' maa nim' daa kum pam.

1 Samuel 6

Naawuni Daalikauli Adaka labisibu

¹Yawε Daalikauli Adaka maa daa be Filistianim' tiŋgbɔŋ ni la chira ayopoɔin.

²Ka Filistianim' daa ti tim boli tindaannim' mini laasabuniŋdiba na ti bɔhi ba, "Wula ka ti lee yεn niŋ Izraεlnim' Yawε Daalikauli Adaka ηɔ? Ka ti yi yεn zaŋ li labisi di biɛhigu shee, bɔ ka ti lee yεn zaŋ pahi di zuyu labisi?"

³Ka bε daa yeli ba, "Yi yi yεn zaŋ Izraεlnim' Naawuni Daalikauli Adaka maa labisi, yin' di zaŋya di kɔŋko labisi, amaa yin' zaŋmiya alahichi sanyoo pini mpahidi zuyu din ni chε ka yi nya faako ka ban o ni darigiri yi tibili daliri shεli zuyu maa."

⁴Ka bε daa bɔhi, "Bɔ n-lee nyε alahichi sanyoo pini ka ti yεn zaŋ pahi ti ti o?" Ka bε daa yeli ba, "Salima alōbo diba anu mini salima jεŋbaris' anu kaman yi tiŋgbɔŋ ηɔ ni nanim' kalinli ni nyε shεm. Dama alōbo yini maa n-daa lu yi mini yi nanim' maa zaa zuyu."

⁵Di simdi ka yi niŋ alōbo shεŋa mini jεŋbar' shεb' bεn bahi yi tiŋgbani ηɔ yoli maa kɔtomsi, ka di lan simdi ni yi ti Izraεlnim' Naawuni maa jilima, di pa shεli o ku lan darigi yi mini yi buya ni yi tiŋgbɔŋ ηɔ tibili yaha.

⁶Bozuyu ka yi yen niŋ tipawumli kaman Ijiptinim' mini Firawuna ni daa niŋ tipawumli shem la? O ni daa che ka be tum jerilim la nyaanja, pa bemanja n-daa ti che ka niriba maa chanj?

⁷Dinzuju pumpoŋo malimiya tɔroko palli, ka bo niy' ayi ben bihi na moyira, ka nyε be ni ʒi n-zan̄ dapuhi ga sheba nti zaŋ tɔroko maa ga ba, amaa ka tayiya be bihi kuli yin' ka che ba.

⁸Ka zaŋya Yawε Daalikauli Adaka maa niŋ tɔroko maa ni, ka zaŋ salima binyara din nyε yi daalahichi sanyoo pini la zali bayili di luylili ni n-daai li bahi n-che ka di chanj di ni bɔri sheli polo.

⁹Ka yi yuuni li n-nya di ni yen kpa sheli polo. Di yi kpala dimaŋmaŋ' ya Bεtishemeshi polo, yin' baŋmiya ni ɻuna n-tum ti barina titanja ɻo zaa, amaa di yi bi kpa ni polo, ti lan baŋ ni o nuu ka ti daalɔbo maa ni, amaa di kul nyela din lu ti zuyu dimaŋmaŋa."

¹⁰Ka niriba maa daa niŋ lala, ka daa bo niy' ayi ben bihi na moyiri na nti zaŋ tɔroko maa ga ba, ka zaŋ nayibihī maa niŋ duu n-yo ba niŋ di ni.

¹¹Ka be daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa niŋ di puuni, ka zaŋ salima jεŋbaris' adaka mini alɔbo kɔtomsi la niŋ di ni.

¹²Ka niyi maa daa dii zaŋ li lu solɔyu n-kpa Bεtishemeshi polo, be daa bi birigi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo, be daa kul chanimi ka kuhira. Ka Filistia nanim' daa dol' ba hal ni Bεtishemeshi tintariga.

¹³Di saha Bεtishemeshinim' daa bela vinvamli ni n-cheri alikama, be ni daa ti kpuyi be zuyuri lihi nya Naawuni Daalikauli Adaka maa ka di niŋ ba suhupielli.

¹⁴Ka tɔroko maa daa chanj ti kpalim zani Bεtishemeshi maa do' so ɻun yuli daa booni Jɔshua la puu ni. Kuy' titali daa do nimaani, ka be daa wɔri tɔroko maa dari n-kɔri niyi maa pa di zuyu n-yo buyim m-mali sara ti Yawε.

¹⁵Ka Levinim' daa kpuyi Yawε Daalikauli Adaka maa mini adaka shele din daa pahi di zuyu ka salima binyara be di ni la n-zan̄ li ti tam kuy' titali maa zuyu, ka Bεtishemeshinim' zaŋ binyara nyο buyim m-mali sara. Ka daa lan mali sara maligu sheŋa ti Yawε dindali maa.

¹⁶Ka Filistia nanim' anu maa ni daa nya lala maa, ka be lab' kul Ɛkurɔn dindali maa.

¹⁷Filistianim' ni daa zaŋ bintɔra kɔtomsi salima din nyε alahichi sanyoo pini mpahи ti ti Yawε la zay' yini daa nyela Ashidɔdnim' dini, ka yini nyε Gazanim' dini, ka yini nyε Ashikelɔnnim' dini, ka yini nyε Gaatinim' dini, ka yini mi nyε Ɛkurɔn nim' dini.

¹⁸Lala n-daa nyε salima jεŋbarisi la gba kaman Filistia nanim' maa ni daa su fɔntiŋ' kar' sheŋa be ni daa me goondahi gili kalinli ni daa nyε shem zaŋ tabili tiŋkpansi din daa ka goma. Be ni daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa tam kuy'

tital' sheli zuyu maa na kul beni hal ni zuŋɔ n-nye din daa niŋ Betishemeshi Jɔshua puu ni la shəhira.

¹⁹Ka Betishemeshi ninvuy' sheba daa lihi Yawε Daalikauli Adaka maa puuni, ka o daa ku bε ninvuy' pisopoin zaa. Ka niriba daa kum bε zuyu, Yawε ni daa ku ba pam shem maa zuyu.

Alikauli Adaka be Kiriatiijiarim

²⁰Di saha ka Betishemeshinim' maa daa yeli, "Duni n-lee ni tooi zani Yawε ŋun ny Naawuni ŋun be kasi ŋɔ tooni? Ka o yi yi ti sani, banim' sani ka o lee yen chaŋ?"

²¹Dinzuŋu ka bε daa tim tuumba Kiriatiijiarimnim' sani ti yeli ba, "Filistianim' labisi Yawε Daalikauli Adaka la na, kamiyana ti kpuyi li."

1 Samuel 7

¹ Ka Kiriatiijiarimnim' maa daa kana ti kpuyi Yawε Daalikauli Adaka maa n-kuli ti zaŋ li tahi do' so ŋun yuli daa booni Abinadab ka o yili be daboli zuyu la yiŋa. Ka bε daa piig' o bia Elieza ni o yuuni Yawε Daalikauli Adaka maa.

Samuel ni su Izraelnim' shem

²Ka Naawuni Daalikauli Adaka maa daa be Kiriatiijiarim maa yuui pam. Di daa niŋ la yuun' pisi nimaani, ka Izraelnim' zaa suhuri daa kul ye Yawε zuyu.

³Di saha ka Samuel daa yeli Izraelnim' zaa, "Yi yi ni ŋmaligi labi Yawε sani ni yi suhuri zaa, dindina yin' yihimiya tinzun buya la zaa n-tabili buy' sheli din yuli booni Ashitarot la yi kɔbili ni, ka zaŋ yiman' zaa ti Yawε n-jεmd' o kɔŋko, ka o fan ya Filistianim' nuu ni bahi."

⁴Ka Izraelnim' daa zaŋ buy' shεŋa din daa be bε sani ka bε booni li Baalnim' la mini buyili Ashitarot labi, ka jεmdila Yawε kɔŋko.

⁵Ka Samuel daa yeli ba, "Layimmiya Izraelnim' zaa Mizipa ka n ti suhi Yawε tin ya."

⁶Ka bε daa layim Mizipa n-tooi kom booi bahi Yawε tooni nimaani ka lo noli dindali maa ka yeli, "Ti tum alahichi Yawε sani." Ka Samuel daa nyε Izraelnim' zuŋulana Mizipa maa.

⁷Filistianim' ni daa wum ni Izraelnim' layimla Mizipa, ka bε nanim' daa lo tɔbu n-chaŋ ni bε ti tuhi ba. Ka Izraelnim' daa wum li ka dabiɛm gbahi ba.

⁸Ka Izraelnim' maa daa yeli Samuel, "Kul suhimi Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ tim' ti, ka o fa ti Filistianim' ŋɔ nuu ni bahi."

⁹Ka Samuel daa gbaai piεbil' ŋun na moyiri kɔrigi n-zaŋ o zay' muni nyo buyim mali sara ti Yawε. Ka o daa suhi Yawε ti Izraelnima, ka Yawε daa deei Samuel suhigu maa.

¹⁰Samuel ni daa na maani sara maa ka Filistianim' maa vu m-mirina ni bε ti liri Izraelnima; amaa ka Yawε kukoli daa tahi pam dindali maa m-birim Filistianim' maa ka bε ηmaligi guui ka che Izraelnima.

¹¹Ka Izraelnim' maa daa dii yi Mizipa na n-kar' doli Filistianim' maa n-kuri ba hal ti miri Bεtikar.

¹²Di saha ka Samuel daa bo kuyili sa Mizipa mini Jeshana sunsuuni, ka bol' li Ebeneza, dama o daa yεlimi, "Kpe ka Yawε sɔŋ ti."

¹³Ka Izraelnim' daa nyaŋ Filistianim' maa, ka bε daa bi lan buyisi ni bε liri ba bε tingbani maa ni yaha, ka Yawε daa kul darigiri Filistianim' maa tibili Samuel ʒiemani maa ni zaa.

¹⁴Ka Izraelnim' daa lan deei Filistianim' ni daa tuhi fa tŋ' shεŋa bε sani zaa. Ekurom zaŋ hal ti kpa Gaat, bε daa fa bε tingbana zaa Filistianim' sani. Ka suhudoo daa lan niŋ bεn' Izraelnim' maa mini Amɔrinim' sunsuuni.

¹⁵Ka Samuel daa niŋ Izrael zuŋulana hal ni o nyevili tariga.

¹⁶O daa gindila Bεtel mini Giligal ni Mizipa yuuni kam nti maani Izraelnim' yεla nimaani zaa.

¹⁷Di nyaanja ka o lab' kuli o ya Rama. Duna n-daa lan maani Izraelnim' yεla nimaani gba. O daa lan me sara maligu bimbini nimaani ti Yawε.

1 Samuel 8

Izraelnim' ni bɔri naa shεm

¹Samuel ni daa ti kurigi, o daa zaŋla o bidibisi n-leei Izraelnim' zuŋulaannima.

²O bidib' kpεm' sani yuli daa boonila Joεl, ka ηun paya mi yuli booni Abija; Bε daa nyela Berishiiba zuŋulaannima.

³Amaa o bihi maa bεn daa bi dol' o naba, ka zaŋ be zaŋsim niŋla bun' ni, ka deeri birapu niriba sani, ka bi doli yεlimanlı soli maani be yεla.

⁴Di saha ka Izrael kpamba zaa daa laŋim taba n-chaŋ Samuel sani Rama

⁵nti yεl' o, "Nyama, pumpɔŋo a kurigiya, ka a bihi ηo mi bi dol' a naba, dinzuŋu bom' naa ti ka o su ti kaman zulya kam ni mali nanim' shεm ηo."

⁶Amaa bε ni daa yεli Samuel, "Tim' ti naa ka o su ti maa," di daa bi palig' o suhu; ka o daa suhi Yawε.

⁷Ka Yawε yεl' o, "Wummi niriba maa ni yεl' a shεlikam maa zaa, dama pa nyini ka bε zayisi, amaa mani ka bε zayisi ni n di lan nyε be naa maa.

⁸Saha sheli n ni daa yihi ba Ijipti tingbɔŋ ni na hal ni zuŋo, be tuma zaa kul wuhirila lala, be zayisi ma ka jεmdila buŋa, lala ka bε niŋd' a gba maa.

⁹Dinzuju pumpɔŋɔ wummi bɛ ni yeli shɛm maa, amaa lee kpahimi bɛ zuju ni, ka wuhi ba na' so ɔnun ti yɛn su ba biɛhigu ni ti yɛn nyɛ shɛm bɛ sani."

¹⁰Ka Samuel daa yeli ninvuy' shɛb' bɛn zaa daa yɛl' o ni o bom' naa ti ba maa Yawɛ ni yeli shɛm zaa.

¹¹O daa yeli ba, "Na' so ɔnun ti yɛn sun ya biɛhigu ni ti yɛn nyɛ shɛm yi sani m-ɔnɔŋɔ, o ni ti zaŋ yi bidibisi niŋ chechɛbumbariba mini wɔribariba, ka bɛ be o chechɛbuŋ' tooni.

¹²O ni ti zaŋ shɛb' leeg' o tɔbbi' kpamba n-che ka bɛ su tɔbbihi tuhilituhili, ka shɛb' mi su pihinunu; ka zaŋ shɛb' leeg' o pukpariba, ka bɛ kɔr' o puu ka kpuyir' o puu atam, ka shɛb' mi maani o chechɛbunsi min' o tɔbutuhiri' nɛma.

¹³O ni ti zaŋ yi bipuyinsi leeg o tulaalɛmaaniba min' o bindir' duyiriba ni o bɔrɔbɔro shɛriba.

¹⁴O ni ti fa yi puri mini yi wain tihi ni yi Olivi tihi puri zaa din mali vuhim n-zaŋ ti o tumtumdiba.

¹⁵O ni ti dee yi bindira mini yi wain tihi wala pirigibu bupia kam puuni vaabu yim ti o kpambaliba min' o tumtumdiba.

¹⁶O ni ti fa yi tumtumdi' dɔbba mini paŋiba, ka dee yi naŋ' viɛla mini yi bun' viɛla zaa ka bɛ tumd' o tuma.

¹⁷O ni ti yihì biŋkɔb' yino yi biŋkɔbiri pia kam puuni ka yi ti leeg' o daba.

¹⁸Di saha maa, yi ni ti fabili pam yi ni pii na' so maa zuju, amaa ka Yawɛ ti ku garigi ya dindali maa."

¹⁹Ka niriba maa daa zayisi Samuel yeligu maa wumbu ka yeli, "Aai! Ti bɔri ni ti mali naa ka o su ti.

²⁰Ka ti gba biɛhigu ɔnmani zuliya shɛb' biɛhigu, ti naa maa ni su ti, ka ni yina n-gari tooni zaŋ ti tuhi tɔb' kam."

²¹Samuel ni daa wum niriba maa yeligu maa, ka o gba daa lan zaŋ li yeli Yawɛ.

²²Ka Yawɛ yeli Samuel, "Wummi bɛ ni yeli shɛm maa, ka bo naa ti ba." Di saha ka Samuel daa yeli Izraɛlnim' maa, "Sokam labimi kul' o ya."

1 Samuel 9

Sool mini Samuel nya taba

¹Benjamin zuliya ni do' so daa beni ka o yuli booni Kish, o daa nyɛla Abiel bia, ka Abiel mi nyɛ Zɛro bia, ka Zɛro nyɛ Bekɔrat bia, ka Bekɔrat mi daa nyɛ Afia ɔnun daa nyɛ Benjamin zuliya ni nir' la bia, o daa mali buni pam.

²O daa mali bidibiga ka o yuli booni Sool, O daa nyɛla nachimbil' vielli. Do' so daa ka Izrael n-viɛl' gar' o; ka o daa lan wɔy' gari sokam.

³Ka Sool ba Kish bunti daa ti bɔrigi dahin' sheli ka o yel' o bia Sool, "Zanmi tumtumdiba ŋɔ ni yino pah' aman' zuyu ka yi chanj ti bo bunti maa shee."

⁴Ka be daa yiysi chanj hal ti paai zoya ni tin' sheli din yuli booni Ifriim n-zan gari Shalisha tingboŋ ni nti bi nya ba, ka zaŋ gari Shaalim ka be ti ka nimaani. Di saha ka be daa lan zaŋ gari Benjamin tingban' ni nti bi nya ba.

⁵Be ni daa ti paai Zuf, ka Sool daa yel' o tumtumda so ŋun daa be o sani maa, "Kamina ka ti lab' kuli, di yi pa lala m ba ni che bunti ŋɔ yela tehibu ka kpalim tehirila ti yela."

⁶Amaa ka o tumtumda maa daa yel' o, "Nyama, Naawuni ninvuŋ' gahindili be tiŋ' ŋɔ ni ka be tir' o jilima pam. O yeligu bi yiysiira. Che ka ti chanj o sani, di pa sheli o ni tooi wuhi ti ti chandi ŋɔ ni yen nyɛ shɛm."

⁷Ka Sool daa bɔh' o tumtumda maa, "Ti yi chanj bɔ ka ti lee yen ti o? Dama ti lan ka bindirigu ti koligu ŋɔ ni bee bɔ ka ti lee mali? Ti ka pin' sheli din ni ti Naawuni nir' maa."

⁸Ka tumtumda maa garigi yeli Sool, "M mali anzinfu layifu kpe, n ni zaŋ li ti Naawuni nir' maa ka o wuhi ti ti ni yen doli so' sheli."

⁹(Kurimbuni maa ha so daa yi bɔri ni o bɔhi banj sheli Naawuni sani, o yerimi, "Ti cham' nyara sani." Be daa yi booni anabi la nyara.)

¹⁰Ka Sool daa yeli, "Mbo, di viɛla, garim' ka ti chanj." Ka be daa chanj Naawuni nir' maa ni daa be tiŋ' maa ni luy' sheli maa.

¹¹Be ni daa duri daboli n-kperì tiŋ' maa ni, ka be daa tuhi' payisara soli ka be chani kuliga, ka be bɔhi ba, "Dun nyari niriba yela la beni?"

¹²Ka be daa yeli, "O beni," ka lan yeli, "Nyamiya, ŋuna kul be yi tooni chani maa ha; kpaŋ chamiya, pumpɔŋka o na yoli paana, dama be yen malila sara daboli zuyu zuŋɔ.

¹³Yi yi kul kpe tiŋ' maa puuni, yi ni nya o poi ka o naanyi chanj chuyu maa ni daboli maa zuyu, dama o yi bi chanj niriba maa ku di bindirigu; ŋuna n-yen suhi alibarika niŋ sara maligu maa ni, di nyaanja ka bɛnkam beni naanyi di. Dinzuŋ chamiya pumpɔŋka, yi ni nya o yomyom."

¹⁴Ka be daa du n-kpe tiŋ' maa ni. Be ni daa kperì tiŋ' maa ni, ka be nya Samuel ka o yiri ni o chanj sara maligu daboli maa zuyu.

¹⁵Sool chandi maa dazɔhigu dali, Yawɛ daa pun danj kahigi wuhi Samuel yeli,

¹⁶"Bieyuni ŋ-ŋɔ tasaha, n sa ni yihi nachimbil' Benjamin tingban' ni n-tim o a sanna, ka a ti booi nam kpam bah' o zuyu ni ka o leei n niriba Izraelnim' naa. O ni ti tiligi n niriba Filistianim' nuu ni, dama n nya n niriba maa ni diri wahala sheli, ka wum be fabila."

¹⁷Samuel ni daa nya Sool' maa, ka Yawε yεl' o, "N ni sa yεl' a ninvuy' so yεla la m-bala, Duna n-yεn su n niriba maa."

¹⁸Di saha ka Sool daa chanj Samuel sani tiŋ' maa gooni dunol' ni nti yεl' o, "Wuhim ma ɻun nyari niriba yεla la yiŋa."

¹⁹Ka Samuel yεl' o, "Mani n-nyε nyar' maa, daŋmi n tooni chanj daboli ɻo zuyu, dama zuŋo m min' a ni layim di bindirigu, ka n sa yεl' a din be a zuyu ni bieyuni asiba ka che ka a kuli.

²⁰Di yi nyεla yi bun' shεb' bεn bεrigi zuŋo daba ata la bεna, di lan che ka bε yεla muyis' a, dama bε nya ba. Ka ɻuni ka Izraelnim' zaa lee yuuni bεra? Pa a min' a zuliya zaa?"

²¹Ka Sool yεl' o, "Pa Bεnjamin zuliya din pεri gari Izraεl zuliyanim' zaa la ni nira n-nyε ma? Pa n yiŋnim' m-pεri gari sokam Bεnjamin zuliya maa ni? Ka wula ka a ti tɔyisiri ma yεtɔya ɻo?"

²²Ka Samuel daa zaŋ Sool min' o tumtumda maa kpεhi du' tital' ni nti ti ba ɻiishe' gahinda bε ni daa boli ninvuy' shεb' na maa sani, niriba maa kalinli daa nyεla kaman ninvuy' pihita laasabu.

²³Ka Samuel daa yεli ɻun duyi bindirigu maa, "Zaŋmi n ni di zaŋ nim' shεli ti a ka yεl' a ni a zaŋ li zali di ko la na."

²⁴Di saha ka ɻun daa duyi bindirigu maa daa zaŋ biŋbalipay' nimpuyili ni din pahi di zuyu na nti zali Sool tooni. Ka Samuel yεl' o, "Nyama, ti ni di zaŋ shεli zali maa n-ze a tooni maa. Dubimi li, dama nyini ka ti di zaŋ li zali gu hal ni pumpɔŋo ɻo ni di che ka a mini saamba ɻo layim di." Ka Sool mini Samuel daa layim di dindali maa.

²⁵Bε ni daa yi daboli maa zuyu kuli yiŋa, ka bε daa zaŋ bindoo n-du pii zuyu ti yεrige sɔŋ Sool, ka o daa dɔni nimaani gbihi.

Samuel booi nam leebu kpam bahi Sool zuyu ni ka o leei naa

²⁶Nolɔyu kukoli saha ka Samuel daa ti boli Sool pii maa zuyu yεl' o, "Yiyisim' ka m biel' a zali soli." Ka Sool yiyisi ka o mini Samuel daa lu soli.

²⁷Bε ni daa ti yiri tiŋ' maa tariga, ka Samuel yεli Sool, "Yεlim' a tumtumda maa ni o cham' ti tooni, o yi chanj naai nyin' zanim' kpe biela, ka n yεl' a Naawuni ni yεli shεm."

1 Samuel 10

¹Di saha ka Samuel daa zaŋ kpam labil' ni na nti kpaai vie Sool zuyu ni ka moyis' o kpariŋ ka yεl' o, "Yawε n-zaŋ kpam ɻo booi bah' a zuyu ni ni a leeg' o niriba Izraelnim' naa. A ni ti di nam su Yawε niriba, ka tiligi ba bε dimnim' bεn gili ba ɻo zaa nuu ni. Dimbɔŋo n-yεn nyε di shihirili n-wuhi ni Yawε n-shiri zal' a ni a su o niriba maa.

²A yi yi n sani zuŋɔ kuna, a ni tuhi niriba ayi soli Reechel gballi din be Zeliza, Benjamin tingban' ni la gbini ka bε yεl' a, 'Yi ni daa yi n-chaŋ ni yi ti bo bun' shεb' shee la, ti nya ba. Ka pumpɔŋɔ bε yεla bi lan muyis' a ba, a yεla n-kpalim muyis' o. Ka o kul yεra, "Ka wula ka n yεn niŋ zaŋ chaŋ m bia nɔ polo?" '

³Di saha, a yi yi nimaani n-chaŋ ti paai Tabo oki tia la gbini, a ni tuhi niriba ata soli ka bε chani Betel Naawuni sani ni bε ti mali sara. Bε ni yino ni ti vɔri bubih' ata, ka yino gbibi bɔrɔbɔro kpil' ata, ka nɔn' la mi nyayiri wain koligu pali.

⁴Bε ni ti puh' a ka ti a bɔrɔbɔro kpil' ayi, ka a deei li bε nuu ni.

⁵Di nyaanja ka a yi nimaani nti paai Naawuni zoli din be Gibia Filistia tɔbbihi ni be shεl' la. A yi yi nimaani nti yεn kpe tiŋ' puuni, a ni tuhi anab' bɔbili soli ka bε yi zoli zuyu n-siyirina ka nɔméri mɔyilɔnim' ka chayisiri chayisa, ka nɔméri goonjɛnima, ka pεbiri yuhi, ka tɔyisir' anabitali yεtɔya.

⁶Di saha Yawε shia ni siyi a zuyu na pam, ka a pahi bε zuyu n-tɔyisir' anabitali yεtɔya ka a biɛhigu tayı.

⁷Ka shihira nɔ zaa yi ti ninj a nyin' ninj'm' a nuu ni ni tooi ninj shεlikam, dama Naawuni be a sani.

⁸Ka a ti danj n tooni chaŋ Giligal, nyama, n ni ka nimaani na ti mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligunima. Di simdi ka a ti guhi ma nimaani daba ayopɔin hal ka n ti kana ti wuh' a a ni yεn niŋ shεm."

⁹Sool ni daa nɔmaligi Samuel sani ni o chaŋ, ka Naawuni tayı' o suhu. Ka shihira nɔ zaa daa ninj pali dindali maa.

¹⁰Bε ni daa ti paai Gibia ka anab' bɔbili shiri tuh' o soli ka Naawuni shia daa siy' o zuyu na pam, ka o pahi bε zuyu n-tɔyisiri anabitali yεtɔya.

¹¹Ka bɛnkam pun mi o ni daa ti nya ka o tɔyisiri anabitali yεtɔya maa, ka bε yεli taba, "Ka bɔ n-lee siyi Kish bia nɔ zuyu na? Sool gba nyεla anabi?"

¹²Ka do' so daa be nimaani n-garigi bɔhi ba, "Ka anabinim' maa ba lee nyε nɔuni?" Dinzuwu lala yεtɔyili maa daa leei yεtɔy' nahili ka bε mal' li yεra, "Sool gba nyεla anabi?"

¹³O ni daa tɔyisi anabitali yεtɔya maa naai, o daa chaŋ ti dula daboli zuyu.

¹⁴Ka o bapir' daa ti bɔh' o min' o tumtumda maa, "Ya ka yi lee chaŋ?" Ka Sool garigi yεl' o, "Ti daa chaŋla bensi la bɔbu; ka daa ti bo ba je ka chaŋ Samuel sani."

¹⁵Ka o bapir' maa daa yεl' o, "N suhir' a mi, yεlim' ma Samuel ni yεl' a shεm."

¹⁶Ka Sool daa yεl' o bapir' maa, "O kahigimi wuhi ti ni yi nya bensi maa." Amaa Samuel ni daa yεl' o nam yεtɔya la dina, o daa bi sayi yεl' o di sheli yεla.

Bε zaŋ Sool leei naa

¹⁷Dahin sheli ka Samuel daa ti boli niriba ni be layim Yawε sanna Mizipa.

¹⁸Ka be daa layimna, ka o yeli Izraelnim' maa, "Yawε ɻun nyε Izraelnim' Naawuni ɻo ni yeli shem m-bɔŋɔ, 'Mani n-daa yihi yinim' Izraelnim' Ijipti tingbɔŋ ni, ka fan ya Ijiptinim' mini na' shεb' bεn daa niŋdi ya fitiina la zaa nuu ni bahi.'

¹⁹Amaa zuŋɔ yi zaŋisi yi Naawuni ɻun daa yihi ya azaaba mini muyisigu ni maa. Ka yeli, 'Aai! Bom' naa ti ti.' Dinzuŋu pumpɔŋɔ yi zuliya kam layimmi tab' gbilligbilli ka Yawε sanna."

²⁰Ka Samuel daa zaŋ zulyanim' maa zaa zali ka be vihi nya, ka piila Benjamin zuliya.

²¹Ka o daa chε ka Benjamin zuliya maa ni dan kam niriba layim gbilligbilli, ka be vihi nya, ka piila Matiri dan. Di nyaanja ka o daa zaŋ Matiri dan maa ni dɔbba zaa zali, ka be vihi nya, ka piila Kish bia Sool. Amaa be ni daa ti bɔr' o be daa bi nya o.

²²Ka daa lan bohi Yawε, "Doo maa ka kpe na?" Ka Yawε daa yεl' ba, "Nyamiya, o soy' be kpalansi ɻo nyaanja."

²³Di saha ka be daa zo n-chaj ti zaŋ o na, ka o ni daa kana nti zani niriba maa sani, o daa wɔy' gari sokam.

²⁴Ka Samuel daa yεl' niriba maa zaa, "Yi nya Yawε ni pii so maa? Niriba ɻo zaa ni so bi be kaman ɻuna." Ka niriba maa zaa daa kuhi yeli, "Naawuni dolim' naa maa nyεvili."

²⁵Ka Samuel daa yεl' niriba maa naa ni mali so' shεŋa min' o talahi tuma ni nyε shem. Ka daa sab' li niŋ litaafi ni n-zaŋ li ti soy Yawε tooni. Di saha ka Samuel daa bahi niriba maa zaa ka be wurim, ka sokam kul' o ya.

²⁶Ka Sool gba daa kul' o ya Gibia, ka dɔbba bεn mali suhukpeeni, ka Naawuni yεligu maa kpe be suhuri ni daa pahi dol' o kuli.

²⁷Amaa ka ninvuy' yo' shεb' daa yera, "Wula ka doo ɻo yen tooi niŋ tiligi ti?" Ka be daa ɣiem o, ka zaŋis' o pina tibu. Amaa ka o daa kul shini.

1 Samuel 11

Sool tuhi nyaŋ Ammɔnnima

¹Dahin sheli ka Ammɔnnim' na' so ɻun yuli daa booni Nahash la daa ti lo tɔb' na nti teei gili Jabeshi din be Giliad tintariga la nima. Ka Jabeshi dɔbba zaa daa yeli naa Nahash, "Che ka ti min' a tɔyisi ka a zali ti zaligu ka ti jemd' a."

²Amaa ka Ammɔnnim' naa Nahash daa yεl' ba, "Yi yi ni sayi ka n fɔyi yi nudiriti polo nimbibi zaa din ni chε ka Izraelnim' zaa nya filiŋ, n ni chε ka m mini ya tɔyisi."

³Ka Jabeshi kpamba daa yεl' o, "Tim ti daba ayopɔin ka ti tim Izrael tingbɔŋ ni zaa ti yεl' ba, ka so yi kani ɻun ni fa ti bahi, di saha ti ni zaŋ timan' ti a."

⁴Tuumba maa ni daa ti paai Gibia din nyε Sool ya la nti yeli yelli maa ka di lu niriba tiba ni, bε daa dii duhila kuŋa n-kuhiri pampam.

⁵Di saha ka Sool daa dol' o nayikora yi puuni kunna ti wum kuhigu maa ka bɔhi, "Ka bɔ n-niŋ niriba maa ka bε zaa ti kuhiri lala?" Ka bε daa yεl' o Jabeshinim' ni ʒi lahiba' sheli maa na.

⁶Sool ni daa wum yεtɔya maa, ka Naawuni shia siy' o zuyu na ni kpiɔŋ pam, ka o suhu daa yiŋisi pam,

⁷Ka o gbah' o nayikora ayi n-ku ɳ-ŋmahijmahи ba n-che ka tuumba zaŋ li gili Izrael tiŋgbɔŋ maa ni zaa n-tari niriba ka yera, "Dunkam bi yina n-dol' Sool mini Samuel chan tɔb' ni, lala n-yεn niŋ dilan' nayikora." Ka Yawε yεla dabiɛm daa gbahi niriba maa, ka bε zaa daa yina naŋbanyini.

⁸Ka Sool daa layim ba luy' sheli din yuli booni Bezek la. Izraelnim' kalinli daa nyεla tuhi' kɔbisita. Ka Judanim' mi kalinli nyε tuhi' pihitā.

⁹Ka bε daa yεl' tuun' shεb' bεn kana maa, "Yi yi kuli yin' yεlimiya Jabeshi din be Giliad tintariga maa nima, 'Bieyuni zaŋ chan wuntan' sa ti yεn bii, yi ni nya faako.'" Tuumba maa ni daa lab' kuli ti yεli Jabeshinim' lala, ka bε suhuri paligi.

¹⁰Ka Jabeshinim' maa daa yεli Naa Nahash, "Bieyuni ti sa ni zaŋ timan' ti a, ka a niŋ ti a ni bɔri shεm."

¹¹Ka bieyū daa ti neerina nolɔyu kukoli saha, ka Sool daa piri tɔbbihi maa ʒii buta, ka bε daa kana ti kpe Ammɔnnim' suya sunsuuni n-daa ɳma bε zuγuri hal ka wuntan' ti bii, ka bε ni daa bi ku shεb' la wurim kpe yɔγu, ka sokam kpa o kpabu polo, hal ka bε niriba ayi gba bi lan doli taba.

¹²Di saha ka Izraelnim' maa daa bɔhi Samuel, "Bانيا n-daa lee yεli ni Sool ku tooi nin ti naa la? Che ka bε gbahi ba na ka ti ku ba."

¹³Amaa ka Sool daa yεli, "Aai, di bi simdi ni ti ku so zuŋɔ, dama zuŋɔ ka Yawε ti Izraelnim' faako."

¹⁴Di saha ka Samuel daa yεli Izraelnim' maa, "Kamiyana ka ti chan Giligal nti lan leei ti nam maa."

¹⁵Ka bε zaa daa chan Giligal, ka bε ti zaŋ Sool n-leei naa Yawε tooni Giligal ka mali suhudoo sara Yawε tooni nimaani. Ka Sool mini Izraelnim' zaa suhuri daa paligi pam.

1 Samuel 12

Samuel ni yεli shεm chεbisi niriba

¹Ka Samuel daa yεli Izraelnim' zaa, "Nyamiya, n sayi yi ni daa yεli ma shεlikam zaa la, ka pii naa tin ya.

²Ka pumpɔŋɔ nyamiya, ɳuna n-nyε yi naa, ka m mi kurigi ka n zuγu paligi zaa, ka m bidibisi be yi sani. N nachimbilim ni mi ka n kul be yi sani hal ni zuŋɔ.

³Mani m-bojɔ, wuhimiya ma n galimi ni nyɛ sheli Yawɛ min' o ni pii na' so ŋɔ tooni. Iun' nayilaa ka n na mi n-fa? Bee ŋun buŋa ka n na mi n-fa? Bee n na mi n-di so bini zalinsi? Ka ɻuni ka n na mi n-nahim? Bee n na mi n-deei birapu so sani, ka di chɛ ka m bi lan doli yelimanli soli? N yi niŋ so lala, yin' yelimiya ma, ka n labisi li ti dilana."

⁴Ka bɛ daa yel' o, "A na ɻi n-di ti ni so bini zalinsi bee n-nahim ti bee n-fa ti ni so bini."

⁵Ka Samuel daa yel' ba, "Yawɛ di ma shəhira, ka o ni pii na' so ŋɔ gba di ma shəhira zuŋɔ dabisili ŋɔ ni yi bi nya galimi sheli m biehigu ni." Ka bɛ daa sayi, "lin, o di shəhira."

⁶ Ka Samuel daa lan yeli ba, "Yawɛ ŋun daa pii Musa mini Aduna ka bɛ yihi yi yaannim' Ijipti tingbɔŋ ni la na lan di ma shəhira.

⁷Dinzuŷu pumpɔŋɔ zanimiya baalim ka m mini ya layim suhi Yawɛ o ni tum tiliginsim tuun' shəŋa ti yi mini yi yaannim' zaa la zuŷu.

⁸ Saha sheli Yaakubu ni daa chan ti ɻini Ijipti ka Ijiptinim' maa daa ti muyisiri ba ka bɛ fabili niŋ Yawɛ la, ka o daa tim Musa mini Aduna ka bɛ ti yihi yi yaannim' maa Ijipti tingbɔŋ maa ni n-zaŋ ba na ti ɻili kpe ŋɔ.

⁹ Amaa ka bɛ daa ti tam Yawɛ ŋun nyɛ bɛ Naawuni maa yela; ka o daa zaŋ ba niŋ Sisera ŋun daa nyɛ Hazorinim' naa Jabin sapashin' kpem' la nuu ni. Ka lan zaŋ ba niŋ Filistianim' mini Moabnim' nanim' nuu ni, ka bɛ daa ŋme ba tɔbu.

¹⁰ Ka bɛ daa fabili niŋ Yawɛ yeli, 'Ti tum alahichi, dama ti zayısi nyin' Yawɛ ka jemdila Baalnim' mini Ashitarot. Amaa pumpɔŋɔ fam' ti ti dimnim' ŋɔ nuu ni bahi, ka ti jemd' a.'

¹¹ Ka Yawɛ daa tim Jerubaal mini Barak ni Jafta ni Samsin ka bɛ kana ti fan ya yi dimnim' maa nuu ni bahi luy' shəlikam zaa, ka chɛ ka yi beni ka barina sheli lan kani.

¹² Ka yi daa ti nya ka Nahash Ammonnim' naa la daa lo tɔb' kana ni o ti tuhi ya, ka yi yeli ma, 'Aai, ti bɔri ni naa n-su ti.' Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ mi n-daa nyɛ yi naa di saha maa.

¹³"Ka pumpɔŋɔ, n-nyɛ yi ni pii na' so maa, dama yi ni yeli ni yi bɔri so maa ka Yawɛ zaŋ leei naa n-tin ya maa.

¹⁴Ka yi yi ni zɔr' Yawɛ ka jemd' o, ka deer' o noli ka ku zayısi ŋun' Yawɛ zaligunim' dolibu, ka yi mini yi na' so ŋun sun ya maa zaa doli Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni maa, dindina shəlikam ni niŋ vienyɛla yi sani.

¹⁵Amaa yi yi ku wum Yawɛ yeligu, ka zayıs' o zaligu dolibu, dindina ŋun' Yawɛ ni darigi yi tibili.

¹⁶Dinzuŷu zanimiya baalim pumpɔŋɔ n-nya Yawɛ ni yen tum tuun' kar' sheli yi nini ŋɔ ni.

¹⁷Pa wuuni m-bɔŋɔ? N yen suhila Yawε ka o chε ka saa kum ka mi, ka yi nya ka banj ni yi tum taali din galisi Yawε sani, yi ni yeli ni yi bɔr' naa maa zuyu."

¹⁸Di saha ka Samuel daa suhi Yawε, ka Yawε chε ka saa kum ka mi dindali maa. Ka Yawε mini Samuel yεla daa gbahi niriba maa zaa dabiεm pam.

¹⁹Ka niriba maa zaa daa yεli Samuel, ‘Suhimi Yawε ɲun nyε a Naawuni maa ti tinim’ bɛn nyε a daba ɲɔ ka ti ku kpi; dama ti bo naa ti timaŋa n-lan tum alahichi pahi ti ni pun tum alahichi sheŋa la zuyu.’

²⁰Ka Samuel daa yεl’ ba, “Di zɔriya dabiεm, yinima n-tum tuumbieri ɲɔ zaa, amaa di zaa yoli, di ɲmaligiya ka chε Yawε dolibu, amaa kul jemmiy’ o ni yi suhuri zaa.

²¹Ka miriya ka yi ɲmaligi n-jɛm binyoya din ka buchi, ka ku tooi tiligi ya ɲɔ, dama di ka buchi.

²²Yawε ku sayi zaŋ o niriba bah’ o yuli din galisi ɲɔ zuyu, dama ɲuna n-daa yu ka pii ya leeg’ o dahalali niriba.

²³Ka zaŋ chanj m mi sani, din’ kariya, ka n chε Yawε suhi tin ya, ka di zuyu chε ka n tum alahichi Yawε sani. N ni wuhi ya so’ sheli din vieli ka tuhi.

²⁴Yinim’ dee kul zomiyala Yawε, ka jemmiy’ o ni yi suhuri zaa, dama zahimmiya o ni tum tuun’ kar’ sheŋa zaa tin ya la.

²⁵Amaa yi yi na kul tumdi tuumbieri, dindina o ni kpihim yi mini yi naa maa zaa birili.”

1 Samuel 13

Izraεlnim’ mini Filistianim’ tuhi taba

¹Sool yuma daa nyεla kaman yuun’ ... ka o naanyi di nam. O daa di nam maa n-su Izraεlnim’ la kaman yuun’ ... ni ayi.

²Ka Sool daa pii Izrael dɔbba tusaata; bε ninvuy’ tusaayi daa bela ɲun’ Sool sani tin’ sheli din yuli booni Mikimash ka di be Bεtεl tiŋban’ ni la, ka tuhili mi be Jɔnatan sani Gibia Benjamin tiŋban’ ni, ka o daa chε ka niriba bɛn kpalim zaa kul bε yinsi, ka sokam ti be o suyili ni.

³Ka Jɔnatan daa ti tuhi nyaj Filistianim’ tɔbbi’ shεb’ bɛn daa be Gεba la; ka Filistianim’ maa daa wum di yεla. Ka Sool daa chε ka bε piεb’ kikaa gili bε tiŋgbɔŋ maa ni zaa m-mooni molo yεra, “Hiburunima, wummiya!”

⁴Ka di daa moli gili Izrael tiŋgbɔŋ ni zaa ni Naa Sool nyajla Filistianim’ tɔbbi’ shεba ka di zuyu chε ka Izraεlnim’ leei Filistianim’ dimnima. Ka bε daa boli niriba maa ni bε yina nti pahi Sool zuyu Giligal.

⁵Ka Filistianim’ daa lo tɔb’ na ni bε ti tuhi Izraεlnima. Bε daa malila chechεbunsi tuhi’ pihita, ka mali wɔribariba tusaayɔbu, ka bε tɔbbihi daa kul teli ʒiizaa kaman

mɔyibihigu la. Ka bε daa kana nti ti bε suya dɔni Mikimash Bεtavεn wulimpuhili polo.

⁶Izraεlnim' ni daa nya ba lala maa ka kab' laγim taba; (dama bε daa dihi ba ti tabili dukpini kirikiri) ka bε ni shεb' daa zo nti sɔyi vokaba ni, ka shεb' sɔyi voya ni, ka shεb' sɔyi tampima lɔna ni, ka shεb' sɔyi silisi ni, ka shεb' sɔyi kɔbilisi ni.

⁷Ka bε shεb' mi daa baai du Jɔɔdεn Mɔyili duli n-zo nti kpe Gaad mini Giliad tiŋgbana ni. Di saha Naa Sool ɳun' daa na bela Giligal, ka ninvuy' shεb' bεn daa be o sani maa zaa ningbuna ti sɔhira.

⁸Ka Naa Sool daa guhi hal ni daba ayopoin kaman Samuel ni daa zal' o shεm, amaa ka Samuel daa na bi ka Giligal na, ka ninvuy' shεb' bεn daa be Sool sani maa ti zɔri ka cher' o.

⁹Di saha ka Naa Sool daa yεli, "Zaŋmiya sara maligu shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim mini suhudoo sara maligu pina la ti ma na."

¹⁰Naa Sool ni daa kul mali sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim maa naai, di daa bi yuui ka Samuel paai na. Ka Naa Sool daa yi n-chaŋ ti tuh' o soli puh' o.

¹¹Ka Samuel daa bɔh' o, "Tuun' bɔ ka a lee tum maa?" Ka Naa Sool garigi yεl' o, "A ni daa zali dabisi' shεli maa ni paai ka n nya ka a bi kanna, ka Filistianim' mi lo tɔbu n-do Mikimash ka ninvuy' shεb' bεn daa be n sani maa wurindi ka cheri ma.

¹²Ka n yεli, "Pumpɔŋɔ Filistianim' ɳɔ ni kana ti liri ma Giligal, ka n na bi suhi Yawε sɔnsim; lala zuyu ka m muysi mmaŋa m-mali sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim maa."

¹³Ka Samuel daa yεli Naa Sool, "A tum jεrilim tuma. Dama a bi doli Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳɔ ni zal' a zaligu shεli. Pumpɔŋɔ ɳun' Yawε naan che ka a min' a zuliya diri nam n-su Izraεlnim' hal ni saha din ka bahigu.

¹⁴Amaa pumpɔŋɔ a nam maa ku lan chaŋ tooni, dama Yawε pun piig' o suhu ni yu ninvuy' so n-zaŋ o leeg' o niriba naa, dama a bi doli Yawε ni zal' a shεm."

¹⁵Ka Samuel daa yiysi Giligal chaŋ Gibia din be Benjamin tiŋban' ni la. Ka Sool daa kali ninvuy' shεb' bεn be o sani maa kaman ninvuy' kɔbisiyɔbu laasabu.

¹⁶Ka Sool min' o bia Jɔnatān ni ninvuy' shεb' bεn daa be bε sani maa daa kpalm be Geba din be Benjamin tiŋban' ni la. Amaa ka Filistianim' maa mi daa ti bε suya do Mikimash.

¹⁷Ka Filistianim' maa ɳmenditoya shεb' daa ti yi bε suya maa ni m-piri tab' ʒii buta zuyu; ka yim zuyu daa ɳmaligi kpa tin' shεli din yuli booni Ofira ka di be Shual tiŋban' ni la polo.

¹⁸Ka yim zuyu daa ɳmaligi kpa Bεtihɔrɔn polo, ka yim zuyu la mi daa zaŋ kpa tintariga luy' shεli nir' ni ni zani lihi bahi tin' shεli din yuli booni Zεbɔiim la zolɔŋ din be mɔyu ni la polo.

¹⁹Di saha maa macheli daa ka Izrael tingboŋ ni zaa, dama Filistianim' maa daa yelimi ni di yi pa lala Izraelnim' ni ti kuri takobiri bee kpana zali.

²⁰Amaa ka Izraelnim' zaa daa lee chani Filistianim' maa sani nti təhiri bε nayikora kubiəlima mini bε lebiəlima ni kpanbiəlima ni gɔriti zaa.

²¹Ka so daa yi yen təh' o nayikora kubiəlim bee o lebiəlim, bε deer' o la anzinfə layibaligu giram ayopɔin ni pirigili. Ka so mi daa yi yen təh' o kpanbiəlim bee n-kpεhi nayikora peenkpaa, bε deer' o la anzinfə layibaligu giram anahi.

²²Dinzuyu təb' maa tuhibu dali, ninvuy' shεb' bən daa be Naa Sool mini Jənatan sani maa zaa so daa ka takobi bee kpani; amaa Naa Sool min' o bia Jənatan n-daa nayi mali.

²³Ka Filistia təbbi' shεba daa chanj ti gu Mikimash solɔyu zuyu.

1 Samuel 14

Jənatan suhukpeeni tuma

¹Dahin sheli ka Jənatan daa ti yeli nachimbil' so ɻun ɿir' o təbutuhiri' nəma, "Kamina ka ti chanj Filistia təbbi' shεb' bən be yayili ɻo polo ha nim' sani." Amaa o daa bi sayi yel' o ba.

²Sool daa bela Gibia tintariga pumpɔrinchihī tia din be Migiron la gbini; ka ninvuy' shεb' bən daa be o sani daa nyela kaman dəbba kəbisiyɔbu laasabu.

³Ka maligumaana Ahija ɻun daa nyε lkabod bieli Ahitub bia la daa mali tan' sheli din ɻmani mukuru la lər' o shee ni. Ahitub daa nyela Finehas bia ka nyε Eli ɻun daa nyε Yawε maligumaana Shilo la yaanja. Ka niriba maa so daa bi banj ni Jənatan chanja.

⁴Jənatan ni daa yen doli so' sheli chanj Filistia təbbihi maa sani maa zuyu təmpin kara ayi n-daa doya; yini daa dola yayili ka yini mi do yay' din' la. Təmpin yini yuli daa boonila Bəzəz ka yini mi yuli booni Sene.

⁵Təmpin yini daa dola nuzaa polo zaŋ labi Mikimash tooni poli, ka yini mi do nudirigu poli zaŋ labi Gεba tooni polo.

⁶Ka Jənatan daa yeli nachimbil' so ɻun ɿir' o təbutuhiri' nəma maa, "Chε ka ti baai du n-chanj Filistianim' bən bi gundi ɻo təbbihi ɻo suya ɻo ni, di pa sheli Yawε ni tum tuma ti ti, dama binsheli kani din ni chε ka Yawε ku zaŋ niriba pam bee niriba biɛla tum tiliginsim tuma."

⁷Ka nachimbil' ɻun daa ɿir' o təbutuhiri' nəma maa yel' o, "Niŋm' a suhu ni yel' a ni a niŋmi shəlikam zaa, dama m be a sani, ka a suhu ni kul be shəm, lala ka n gba suhu be."

⁸Di saha ka Jənatan daa yel' o, "Nyama, ti ni baai du n-chanj bε sani ti zaŋ timan' wuhi ba.

⁹Ka bε yi ti yεl' ti, 'Guhimiya hal ka ti ti ka yi sanna,' di saha ti ni kpalim 3ε nimaani ka ku lan chanj bε sani.

¹⁰Amaa bε yi yεli, 'Dumiya ka ti sanna,' di saha ti ni du n-chanj, dama Yawε zaŋ ba niŋ ti nuu ni. Dina nti yεn nyε shihirili ti sani."

¹¹Ka bε niriba ayi maa daa zaŋ bεmaŋ' wuhi Filistia tøbbihi maa, ka Filistianim' maa daa yεli, "Nyamiya, Hiburunim' la yiri bε ni soyi bεmaŋ' vo' shεŋa la ni na."

¹²Ka tøbbihi maa daa kuhi bahi Jønatan min' o tøbutuhiri' neenʒira maa zuyu n-yεli, "Dumiya ka ti sanna ka ti wuhi ya binsheli." Ka Jønatan daa yεl' o tøbutuhiri' neenʒira maa, "Doli n nyaanja na, dama Yawε zaŋ ba niŋ Izraεlnim' nuu ni."

¹³Di saha ka Jønatan daa zaŋ o nuhi ni o naba n-gbam du, ka o tøbutuhiri' neenʒira maa dol' o nyaanja. Ka Jønatan daa ti ŋmeri ba luhiri ka o tøbutuhiri' neenʒira maa mi dol' o nyaanja kuri ba.

¹⁴Jønatan min' o tøbutuhiri' neenʒira maa ni daa tuui ku ninvuy' shεb' maa kalinli daa nyεla ninvuy' pisi, kaman nakpaa pirigili palo puuni.

¹⁵Ka bεn daa be sansani maa ni mini bεn daa be møyu ni ni niriba maa zaa suhuri dii fuŋ, ka tøbbihi zaŋ tabili ŋmenditoya zaa niŋgbuna sɔhira ka tingbani daa dam, ka bε yεma ŋma pam.

Filistianim' nyaŋbu

¹⁶Ka ninvuy' shεb' bεn daa guli Naa Sool Gibia din be Benjamin tingban' ni la daa lihi nya ka Filistianim' maa pam yiŋisi zɔri yiriŋ.

¹⁷Di saha ka Sool daa yεli ninvuy' shεb' bεn' be o sani maa, "Kalimiya niriba maa n-nya ninvuy' banima n-lee yi ti ni chanj." Ka bε daa kali ba n-nya ka Jønatan min' o tøbutuhiri' neenʒira maa n-kani

¹⁸Ka Sool daa yεli Ahija, "Zaŋmi Naawuni Daalikauli Adaka la na." Dama din dali maa Izraεlnim' daa zaŋla Naawuni Daalikauli Adaka maa mali chanj.

¹⁹Sool ni daa kul yεri maligumaana maa lala saha shεli maa, ka Filistianim' maa zɔbu yiriŋ mini bε vuri maa daa kul maan pahira; ka Sool daa yεli maligumaana maa, "Chεl' li."

²⁰Di saha ka Sool mini ninvuy' shεb' bεn zaa daa be o sani maa dii lu tøb' tuhibu soli. Ka niriba maa zaa daa gbaai tab' tuhibu, dama bε daa birimya pam.

²¹Ka Hiburunim' bεn daa pun be Filistianim' sani hal ti paai tøb' maa tuhibu saha maa mini bεn daa pahi doli ba chanj bε sansani maa ni zaa daa dii ŋmaligi pahi Izraεlnim' bεn daa be Sool mini Jønatan sani maa zuyu.

²²Ka Izraεlnim' døbba shεb' bεn daa zo nti soyi Ifriim tingban' ni zoya tinsi ni la gba ni daa wum ni Filistianim' maa ŋmaligi guui n-zɔri ni bε tiligi maa, ka bε gba daa dii lo kpara zo n-doli tuhiri ba.

²³Ka bε daa tuhi ba lala hal ti yayi Bεtavεn. Ka Yawε daa fa Izraεlnim' bahi dindali maa.

Binshεŋa din doli tɔb' tuhibu nyaanja

²⁴Ka di daa gbarigi Izraεlnim' maa pam dindali maa; dama Sool daa pola pɔri yεli, "Dunkam di bindirigu ka wuntan' na bi lu n ni bοhiri n dimnim' bieri dahin' sheli ηɔ, noli din' dim' o." Lala zuyu niriba maa ni so noli daa bi to bindirigu.

²⁵Ka niriba maa zaa daa kana ti nya shigbaŋ, ka shikpam do tiŋa.

²⁶Niriba maa ni daa kana ti nya shigbaŋ maa, shikpam daa kul tɔyirimi, amaa so daa bi niŋ li kpar' o nol' ni; dama niriba maa daa zɔrila pɔri la.

²⁷Amaa Jɔnatan ηun' daa bi wum o ba ni po pɔri yεli niriba maa shεm maa, dinzuyu ka o daa zaŋ jaŋbee din be o nuu ni tu shigbaŋ maa n-zaŋ o nuu nyεhi li ti kpar' o nol' ni, ka o nini neei zaa.

²⁸Di saha ka niriba maa ni yino daa yεli, "A ba pola pɔri yεli niriba, 'Dunkam di bindirigu zuŋɔ dabisili ηɔ, noli din' dim' o.' " Niriba maa daa kul gbarigimi zaa.

²⁹Di saha ka Jɔnatan daa yεli, "M ba zaŋ muysiigu zali tiŋgbɔŋ ηɔ nima, nyamiya n ni di shiri biɛla ηɔ ka nya yaa shεm."

³⁰Niriba ηɔ yi di nya soli n-tuhi fa bindir' shεŋa bε dimnim' ηɔ sani di naan so, dama bε dii bi ku Filistianim' maa pam zuŋɔ."

³¹Dindali maa Izraεlnim' daa zanila Mikimash n-ku Filistianim' maa lala hal ti paai Aijalɔn. Ka di daa gbarigi Izraεlnim' maa pam.

³²Ka bε daa kab' chaŋ bε ni daa tuhi fa neen' shεŋa maa gbini nti kɔri pieri mini nayilahi ni nayinyama sɔŋ, ka niriba maa daa ηub' ba, bε mi daa bi kɔri ba viεnyelinga.

³³Ka bε daa yεli Sool, "Nyama, niriba maa ni ηubiri nimdi maa shεm maa, bε tumdila alahichi Yawε sani maa, dama bε bi kɔri ba viεnyelinga." Ka o yεli ba, "Yi nyela nyaanyiriba, bilimmiya kuy' titali sɔŋ ma kpe na."

³⁴Ka Sool daa lan yεli ba, "Wurimmiya chaŋ niriba maa sani ti yεli ba, 'Sokam zaŋm' o nayilaa bee o piεyu na nti kɔrigi kpe ηubi, ka di ηubiriya nim' sheli bε ni bi kɔrigi viεnyelinga ka di zuyu che ka yi tum alahichi Yawε sani.' " Di saha ka sokam daa zaŋ o nayilaa bee o piεyu na dindali maa yuŋ nti kɔrigi nimaani.

³⁵Ka Sool daa me sara maligu bimbini zali Yawε; dina n-daa nyε o ni tuui me sara maligu bimbin' sheli zali Yawε.

³⁶Di saha ka Sool daa yεli ba, "Chεliya ka ti doli Filistianim' maa yuŋ ηɔ n-tuhi ba, ka di nεma hal ka biεyu ti neei, ti di che ka bε ninvuy' yino gba kpalm." Ka niriba maa daa yεli, "A ni nya ka sheli viεl' a sani nyin' niŋmi li." Amaa ka maligumaana la daa yεli ba, "Chεliya ka ti bοhi Naawuni kpe nya."

³⁷Ka Sool daa bɔhi Naawuni, “N na doli Filistianim’ maa? A ni zaŋ ba niŋ Izraelnim’ nuu ni?” Amaa ka o bi garig’ o dindali maa.

³⁸Ka Sool daa yeli, “Yinim’ bɛn zaa nyɛ niriba zuyulaannim’ ḥo, kamiya kpe na nti nya ka banj alahichi sheli din tum zuŋo dabisili ḥo.”

³⁹O daa lan yeli, “Yawɛ ḥun be ka tiligi Izraelnim’ ḥo zuyu, biehiŋ kani, n ni ku m bia Jōnatan, hal Naawuni ni kul che ka ti nya tiliginsim ḥun Jōnatan kɔbili ni maa zaa yoli.” Amaa ka niriba maa zaa so daa bi garig’ o.

⁴⁰Ka o daa lan yeli Izraelnim’ zaa, “Labimiya yay’ yini polo, ka m mini m bia Jōnatan mi labi yay’ yini polo.” Ka niriba maa daa yeli Sool, “A ni nya ka sheli viel’ a sani, nyin’ niŋmi li.”

⁴¹Dinzuŋu ka Sool daa yeli, “Yawɛ ḥun nyɛ Izraelnim’ Naawuni ḥo, bɔ n-niŋ ka a bi garigi mani ḥun nyɛ a dabilo ḥo zuŋo dabisili ḥo? Taali ḥo yi nyela m mini m bia Jōnatan taali, nyin’ tim’ ti Urim, ka di mi yi nyela a niriba ḥo taali, nyin’ tim’ ti Tumim.” Ka di daa gbaala Jōnatan mini Sool, ka niriba maa nuu daa yi.

⁴²Di saha ka Sool lan yeli ba, “Vihimiya m mini m bia Jōnatan sunsuuni nya.”! Ka di daa gbaala Jōnatan.

⁴³Di saha ka Sool daa yeli Jōnatan, “Yelim’ ma a ni niŋ sheli.” Ka Jōnatan yel’ o, “N di zaŋla jaangbee din be n nuu ni n-suyi shiri di, dinzuŋu n-nyɛ ma, m mali shili ni n kpi.”

⁴⁴Ka Sool daa yeli, “Jōnatan, biehiŋ kani a ni kpi. Ka n yi bi niŋ a lala, Naawuni ḥun’ niŋm’ ma gari n ni di yen niŋ a shem gba.”

⁴⁵Ka niriba maa daa yeli Sool, “A yen kula Jōnatan ḥun tuhi di nasara titali n-ti Izraël tingboŋ ḥo? Din’ kariya! Hal ka Yawɛ ḥun be ḥo zuyu, Jōnatan zabigu zay’ yini gba ku yi o zuyu ni lu tiŋa; dama Naawuni m-be o sani n-che ka o tum tuun’ sheli o ni tum zuŋo ḥo.” Ka niriba maa daa fa Jōnatan bahi, ka o bi ku o.

⁴⁶Di saha ka Sool daa che Filistianim’ kari doli; ka Filistianim’ maa daa labi bɛ biehigu shee.

Sool nam dibu min’ o malibu

⁴⁷Sool ni daa ʒini Izraël nam ʒiishee, o daa tuh’ o dimnim’ bɛn be bɔba ni yaya ni zaa. O daa tuhi Moabnim’ mini Ammonnima ni Edomnima ni Zəba nanima ni Filistianima; o ni daa tuhi shɛb’ zaa, o daa dila nasara.

⁴⁸Ka o daa lan niŋ bidibilim n-tuhi nyaq Amaleknima, ka daa fa Izraelnim’ ninvuy’ shɛb’ bɛn daa yi liriti ba fari bɛ nɛma la nuu ni bahi.

⁴⁹Sool bidibisi daa nyela Jōnatan mini Ishivi ni Malikishua; ka o bipuyins’ ayi mi yuya daa booni Mərab, ḥuna n-daa nyɛ o bipuyin’ kpɛma, ka biasani mi yuli booni Mikal.

50Sool pay' mi yuli n-daa booni Ahinɔam. O daa nyɛla Ahimaaz bipuyinga. Ka o tɔbbi' kpem' mi yuli daa booni Abiner, o daa nyɛla Sool bapir' Ner bia.

51Sool ba n-daa nyɛ Kish, ka Abiner ba Ner mi daa nyɛ Abiel bia.

52Sool ʒiemān' ni zaa, o mini Filistianim' daa kul tuhirimi ni nimmoo, dinzuyu o daa yi kul nya do' so ɻun mali kpiɔŋ bee suhukpeeni o zaŋd' o mi leeg' o tɔbbia.

1 Samuel 15

Izraelnim' mini Amaleknim' tab' tuhibu

1Ka Samuel daa yeli Sool, "Yawε n-daa tim ma na ka n ti booi kpam bah' a zuyu ni ka a leeg' o niriba naa; dinzuyu wummi ɻun' Yawε ni yeli shem pumpɔŋɔ.

2Yawε ɻun nyɛ Tɔbbihi Naa ŋɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ, 'N ni darigi Amaleknim' ŋɔ tibili bε ni daa niŋ Izraelnim' shem saha sheli bε ni daa yi Ijipti m-be soli chanila zuyu.

3Pumpɔŋɔ cham' ti ku Amaleknim' maa, ka sayim bε binshεyukam zaa, di chε ka bε ni so kpalm, amaa kum' dɔbba mini payiba ni bilieri ni bimoyirisi n-tabili nayilahi mini pieri ni laakumnim' ni bensi zaa.'

4Di saha ka Sool daa layim o tɔbbihi zaa Telaim na nti kali ba, ka bε tinchandiba kalinli nyɛ ninvuy' tuhi' kɔbisiyi, ka Judanim' mi kalinli nyɛ ninvuy' tuhi' pia.

5Ka Sool daa chan Amaleknim' maa ya nti sɔyi dɔni vinvamlı ni.

6Ka Sool daa yeli Kennima, "Yimiya chan ka chε Amaleknim' ŋɔ, di so ni n ti ku ba tabili ya; dama yi daa niŋ Izraelnim' zaa nirlim pam saha sheli bε ni daa yi Ijipti tingbɔŋ ni na la." Di saha ka Kennim' maa daa yi ka chε Amaleknim' maa.

7Ka Sool daa tuhi nyaŋ Amaleknim' maa, Havila zaŋ hal ti kpa Shur tin' sheli din be Ijipti wulimpuhili polo la.

8Ka o daa gbaai Amaleknim' Naa Agag zay' nɛɔŋ, ka zaŋ takɔbi ku niriba maa zaa.

9Amaa Sool min' o niriba maa daa bi ku Agag mini pie' viɛla ni nay' viɛla ni nayibihι viɛla ni piebihι viɛla. Binshεyukam din daa viɛla, bε daa bi sayim li, amaa binshεyukam din daa bi viɛla, bε daa sayim di zaa.

Naawuni zayısiya ni Sool lan pala Naa

10Ka Yawε daa yeli Samuel,

11"Di niŋ ma yoli n ni daa zaŋ Sool lee naa maa zuyu, dama o chε ma dolibu ka bi lan doli n zaligunima." Ka Samuel suhu daa yiysi, ka o kuhi niŋ Yawε dindali maa yuŋ zaa.

12Ka Samuel daa ti daŋ yiysi bu asibaasi n-chan ni o ti nya Sool, ka bε yeli Samuel, "Sool daa kala Kamel na nti me bε ni yɛn mali binsheli teer' o yɛla zali, ka gari chan Giligal."

¹³Ka Samuel daa chan Sool sani, ka Sool ti yel' o, "Yawε niŋmi alibarika niŋ a ni, n niŋ Yawε ni zali ma ni n niŋ shelikam zaa la."

¹⁴Ka Samuel daa bɔhi, "Ka di chan wula ka n wumdi pieri kumsi mini niyi njumbu?"

¹⁵Ka Sool yel' o, "Amaleknim' maa sani ka bε ʒi ba na, niriba maa n-daa che pie' viela mini nay' viela maa n-zan̄ ba na ni bε ti mali sara ti Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳɔ; amaa ti daa sayim dinkam kpalm zaa."

¹⁶Ka Samuel daa yeli Sool "Zanimi ka n yel' a Yawε ni sa yeli ma shem yuŋ la." Ka o yel' o, "Yelima."

¹⁷Ka Samuel daa yel' o, "Hal a kul lihiya ni a pori maa zaa yoli, pa nyini n-nyε Izrael zuliya zaa zuylana? Yawε n-daa booi kpam bah' a zuyu ni ka a leei Izraelnim' zaa naa.

¹⁸Ka Yawε daa tim a ka yel' a, 'Cham' ti ku Amaleknim' bεn nyε alahichinim' ɳɔ, ka tuhi kpihim bε birili zaa.'

¹⁹Ka bɔ n-niŋ ka a bi doli Yawε yeligu maa? Bɔ n-niŋ ka a zo yomyom chan ti di nema, ka tum din bi tiyi Yawε nini?"

²⁰Ka Naa Sool daa yeli Samuel, "N doli Yawε yeligu maa, n chan Yawε timsim maa, n gbaai Amaleknim' Naa Agag na ka ku Amaleknim' maa zaa.

²¹Amaa niriba maa n-daa va ti ni tuhi di binshεŋa maa zaa na, pieri mini nayilahi ni di ni daa simdi ni bε sayim bin' viel' shεŋa zaa, bε daa zaŋ li mi na ni bε ti mali sara Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳɔ sani Gilgal."

²²Ka Samuel daa bɔh' o, "Ka dayila Yawε suhu yula bε ni zaŋ binshεŋa nyo buyim mali sara ti ɳun' Yawε mini sara pina n-gar' o noli deebu? Nyama, noli deebu gari sara maligu, ka o yeligu wumbu mi gari piela' kara.

²³Dama noli zayisibu mini bayibuyibo zaa alahichi nyεla yim. Ka tipawumli mini buyijembo mi nyε alahichi yini. Ka a ni zayisi Yawε yeligu wumbu ɳɔ zuyu, o gba zayisiya ni a ku lan nyε naa."

²⁴Ka Sool daa yeli Samuel, "N tum alahichi; dama m birigi Yawε zaligu, ka lan zayis' a noli. N daa zorila niriba maa dabiem ka sayi bε noli.

²⁵Dinzuyu pumpɔŋɔ n suhir' a mi, cheli n taali, ka che ka m min' a labi, ka n ti jem Yawε."

²⁶Ka Samuel daa yel' o, "M min' a ku labi, dama a zayisi Yawε yeligu, ka Yawε gba zayisi ni a ku lan nyε Izraelnim' naa."

²⁷Ka Samuel daa ɳmaligi ni o chan, ka Sool va n-goh' o binyerigu tinli, ka di cheei.

²⁸Ka Samuel yel' o, "Yawε darigi cheei Izrael nam kparibu a sani zuŋɔ dabisili ɳɔ n-zaŋ li yel' a kpe' so ɳun so a.

²⁹Ka Izrael Naawuni ḥun nyɛ jilimalan' ḥo ku ḥma ɔiri bee n-tay' o ni pun yeli shem, dama o pala ninsala ka ni yeli sheli ka lan tayı."

³⁰Di saha ka o daa yeli, "N tum taali, amaa di zaa yoli, tim' ma jilima n kpamba ḥo mini Izraelnim' zaa tooni, ka che ka m min' a labi ka n ti jem Yawε ḥun nyɛ a Duuma Naawuni maa."

³¹Ka Samuel daa che ka o mini Sool labi, ka Sool ti jem Yawε.

³²Di saha ka Samuel daa yeli, "Zajmiya Amaleknim' naa Agag maa n-ti ma na. Ka Agag daa yi o sanna ni suhupielli ti yeli, 'Biehiŋ kani, kum bierim vuuya.'

³³Ka Samuel yeli, "A takobi ni daa kul che ka payiba kɔŋ bihi shem la, lala ka a ma gba yen kɔŋ bia payiba ni." Di saha ka Samuel daa che ɔ-nɔmahinj mahi Agag soŋ Yawε tooni Gilgal.

³⁴Di nyaanja ka Samuel daa kuli Rama, ka Sool gba kul' o ya Gibia.

³⁵Ka Samuel nini daa bi lan nya Sool hal ti kpi. Amaa ka o suhu daa lee sayim pam Sool zuyu. Ka di daa niŋ Yawε yoli o ni daa pii Sool n-leei Izraelnim' naa maa zuyu.

1 Samuel 16

Bε booi kpam bahi Dauda zuyu ni ka o leei naa

¹Ka Yawε daa bɔhi Samuel, "Bɔ saha ka a suhusayingu ḥo yen naai zaŋ chan Sool polo? Dama a nya ka n zayis' o ni o lan pala Izraelnim' naa. Niŋmi kpam pali a yiligu ka n tim a ka a chan Jesi ḥun nyɛ Bεtilihεm nir' la sani, dama m piig' o bidibisi ni yino ni n leei naa."

²Ka Samuel daa bɔh' o, "Wula ka n lee yen tooi niŋ chan? Dama Sool yi wum di yela o ni ku ma." Ka Yawε yel' o, "Bom' nayisaa chan ti yeli, 'N kamina ni n ti mali sara ti Yawε.'

³Ka a boli Jesi ka o ka sara maligu maa shee na, ka n ti wuh' a a ni yen niŋ shem. Ka a ti booi kpam maa bahi n ni yen wuh' a ninvuŋ' so maa zuyu ni ti ma."

⁴Ka Samuel daa niŋ Yawε ni zal' o ni o niŋ shem maa, ka chan Bεtilihεm. Ka tiŋ' maa ni kpamba daa kana ti tuh' o soli ka bε niŋgbuna sohira, ka bε bɔh' o, "Alaafee ka a kana?"

⁵Ka o yeli, "lin, Alaafee; N kamina ni n ti mali sara ti Yawε, malimiya yimaŋa n-kana ti pahi n zuyu sara maligu maa shee." Ka o daa che ka Jesi min' o bidibisi gba mali bemaŋa, ka o boli ba ni bε ka sara maligu maa shee na.

⁶Bε ni daa kana ka o ti nya Eliab ka yel' o suhu ni, "Biehiŋ kani, Yawε ni pii so maa n-že o tooni ḥo."

⁷Amaa ka Yawε yeli Samuel, "Di lihir' o niŋgbuŋ biɛhigu bee o wɔyilim, man' pun zayis' o, dama Yawε ḥun bi lihiri kaman ninsal' ni lihiri shem, ninsal' ḥun' lihirila niŋgbuŋ biɛhigu, amaa Yawε ḥun' lihirila suhu ni."

⁸Di saha ka J̄esi daa bol' o bidibiga Abinadab na nti ch̄e ka o gari Samuel tooni. Ka Samuel yeli, "Yawē bi pii ḥumboṇjō gba."

⁹Ka J̄esi lan ch̄e ka Shamma kana ti gari, ka o lan yeli, "Yawē bi pii ḥumboṇjō gba."

¹⁰Ka J̄esi daa ch̄e ka o bidibis' ayopɔin maa kana ti gari Samuel tooni, ka Samuel daa yeli J̄esi, "Yawē bi pii b̄emboṇjō ni so."

¹¹Ka Samuel daa bohi J̄esi, "A bidibisi maa zaa m-be kpe ḥo?" Ka o yeli, "Di kpaliimla biasani, amaa ḥun' gulila pieri." Ka Samuel yeli J̄esi, "Timmi ti zaṇ o na, dama ti ku ᬁini ka pa ni o paala kpe na."

¹²Ka o daa tim ka b̄e ti zaṇ o na. O daa nyela ḥun mal' alaafee, ka o nimbihi kul viela, ka o lan nyɛ nachimbil' vielli. Ka Yawē daa yeli Samuel, "Yiyisim' booi kpam bah' o zuṣu ni; ḥuna m-bala."

¹³Di saha ka Samuel daa zaṇ kpam din be yiligu ni maa m-booi bah' o zuṣu ni, o bieyanim' maa zaa tooni. Dindali maa zaṇ chana, ka Yawē shia daa siyi Dauda zuṣu na pam. Dimboṇjō nyaanja ka Samuel daa yiyisi labi Rama.

Dauda be Sool yiṇa

¹⁴Di saha ka Yawē shia daa zo ka ch̄e Sool, ka Yawē daa ch̄e ka alizin' bieyu ᬁini' Sool zuṣu m-muyis' o pam.

¹⁵Ka Sool tumtumdiba daa yel' o, "Nyama, pumpoṇjō Naawuni n-ch̄e ka alizin' bieyu ḥo kana ti muyisir' a maa.

¹⁶Dinzuṣu n dana, yelim' a tumtumdib' zaa b̄en be a sani ḥo ni b̄e lihim' nya ninvuṣ' so ḥun mi moyilo ḥm̄ebu vienyelinga ti a, ka Naawuni ni ch̄e ka alizin' bie' so kana ti muyisir' a maa yi ti lan siy' a zuṣu na, ka dilan' ḥme moyilo maa, a ni nya amaṇa."

¹⁷Di saha ka Sool daa yel' o tumtumdiba, "Yulimiya bo n-nya ḥun tooi ḥmeri moyilo vienyelinga ti ma na."

¹⁸Ka nachimbihi maa ni yino garigi yeli, "Nyama, n daa nya J̄esi ḥun nyɛ Betilihem nir' la dapala, ka o mi moyilo ḥm̄ebu pam, ka nyɛ do' so ḥun mali suhukpeeni, ka ni tooi tuhi t̄obu; o t̄oyisiri yetɔya vienyelinga, ka lan nyɛ ḥun viela, ka Yawē be o sani."

¹⁹Dinzuṣu ka Sool daa tim tuumba J̄esi sani ti yel' o, "Zaṇm' a dapala Dauda ḥun guli pieri la ti ma na."

²⁰Ka J̄esi daa bo b̄oroboro mini wain koligu pali ni busaa n-zaṇ pa bun' zuṣu ti o bia Dauda ni o zaṇ mali chaṇ Sool sani.

²¹Ka Dauda daa ka Sool sanna nti pilig' o tuma tumbu, ka Sool daa yu o pam, ka o zaṇ o leeg' o t̄obutuhiri' neenᬁira.

²²Ka Sool daa ti tim ti yeli Jësi, “Che ka Dauda kpalim n yili njɔ n-tumdi n tuma; dama n suhu yu o pam.”

²³Naawuni ni daa che ka alizin' biɛ' so ʒi Sool zuyu maa daa yi ti kul lan siyina saha shelikam, Dauda zañdila moyilo maa njemera, ka alizin' biɛyu maa zo ka che Sool, ka o ni maai, ka o nya omaña.

1 Samuel 17

Goliat mɔri Izraelnima

¹Ka Filistianim' daa ti layim be többihi n-lo töbu; be daa layimla Soko din be Juda tingban' ni la, ka ti be suya Soko maa mini Azeka tiŋ' sheli din be Efesidammim' tingban' ni la sunsuuni.

²Ka Sool mini Izraelnim' mi daa layim lo töbu chaŋ ti ti be suya Ela Vinvamli ni n-doya ni be tuhi Filistianim' maa.

³Filistianim' maa daa du n-tamla zoli zuyu yay' sheli polo ka Izraelnim' mi tam zoli zuyu yay' sheli polo, ka vinvamli be be sunsuuni.

⁴Ka Tiyaawumya daa yi Filistianim' maa sanna, o yuli n-daa booni Goliat ka o yi tiŋ' sheli din yuli booni Gaat na. O wɔyilim daa nyela kaman mita ata laasabu.

⁵O daa pilila daanya zuyupiligu ka ye kurigu gbayino din tibisim nyɛ kilogiram pihinu ni ayopɔin.

⁶Ka o daa lan piri daanya muyiri ka zaŋ daanya kpani pa o bɔyusapima zuyu.

⁷O kpani maa daa njemila kpalu' dapua, ka o kpani maa zuyu tibisim nyɛ kilogiram ayopɔin. Ka njun ʒir' o nyɔtayirigu be o tooni.

⁸Ka o daa kana ti zani, ka kuhi bahi Izrael többihi na, “Bo n-niŋ ka yi lo töbu na ni yi ti tuhi ti? Pa Filistia nira n-nyɛ ma? Ka yi mi pala Sool többihi? Dinzuu piimiya yi ni ninvuŋ' yino n-chɛ ka o siyi n sanna.

⁹O yi nyaŋ ma ku ma, dindina ti ni leei yi daba, amaa ka m mi yi nyaŋ o ku o, yi gba ni leei ti daba tumdi ti tuma.”

¹⁰Ka Filistia doo maa daa lan yeli, “Yinim' Izrael sapashin' kpamba ka n ta dayiri njɔ. Bomiya do' so na ka m min' o ti tuhi.”

¹¹Sool mini Izraelnim' zaa ni daa wum Filistia doo maa yetɔya maa, di daa gari ba mi ka dabiem gbaai ba pam.

Dauda be Sool sansan' ni

¹²Dauda daa nyela Jësi bia, ka Jësi mi nyɛ Efirat dan ni nira, ka be Bëtilihem din be Juda tingban' ni la. O daa malila bidibis' anii. Sool ʒiemani maa ni Jësi daa kurigiya pam.

¹³Jesi bidib' kpamba ata daa dolila Sool chanj tɔb' maa ni; o bidibis' ata bɛn daa doli chanj tɔb' maa ni yuya n-daa booni Eliab, ɻun daa nyɛ o bidib' kpɛm' la, ka ɻun daa pa o zuyu yuli booni Abinadab, ka ɻun pah' ata mi yuli booni Shamma.

¹⁴Dauda n-daa nyɛ biasani, ka bidib' kpamba ata maa daa doli Sool chanj.

¹⁵Amaa Dauda daa yi kul yirila Sool sani n-kun' o ba sani Bɛtilihɛm ti gul' o pieri saha saha ka labira.

¹⁶Filistia doo maa daa yi kul yirimina ti zaana asiba ni zaawuni n-kul niŋdi lala hal ti paai biɛy' pihinahi.

¹⁷Dahin sheli ka Jesi daa ti yel' o bia Dauda, "Zanji kawaan' chimda kpalaŋ' ɻo mini bɔrɔbɔrɔ kpil' pia ɻo chanj sansan' maa ni yomyom ti ti a biɛyanima.

¹⁸Ka zaŋ waagasi kpil' pia ɻo mi ti ti bɛ yayili maa sapashin' kpɛma, ka nya a biɛyanim' maa daalaafee ni nyɛ shɛm, ka ɣi shɛhirili bini bɛ sani mali kuna."

¹⁹Di saha bɛ mini Sool ni Izraɛl dɔbbba zaa daa bela Ela Vinvamli ni n-tuhiri Filistianima.

²⁰Ka Dauda daa danj yiyisibu biɛy' asiba n-chɛ ka so guli pieri maa, ka o zaŋ bindira maa chanj kaman o ba Jesi ni daa wuh' o shɛm maa. O daa paai sansani maa shee la saha sheli bɛ ni daa maani shili ni bɛ chanj tɔb' gɔy' ni, ka buri zambu.

²¹Ka Filistianim' maa mini Izraɛlnim' maa zaa daa yi n-chanj ti teei zani ni bɛ zaŋ nya taba.

²²Ka Dauda daa zaŋ bindira maa zali ɻun daa guli bɛ nɛma sani, ka guui ti kpe tɔb' gɔy' maa ni chanj ti puh' o biɛyanim' maa.

²³O min' o biɛyanim' maa ni daa na mali alizama saha sheli maa, ka Filistianim' tiyaawumya ɻun yuli booni Goliat ka o nyɛ Gaat nir' la daa yi Filistianim' maa sanna nti lan yɛr' o ni daa pun yɛri yɛtɔy' shɛŋa la. Ka Dauda daa wum o ni yɛli shɛm maa.

²⁴Izraɛlnim' zaa daa yi nya doo maa, dabiɛm gbaari ba mi pam ka bɛ ɻŋmaligi guui.

²⁵Ka Izraɛlnim' maa daa yɛri taba, "Yi nya do' so ɻun yina ɻo? O yaa yimina ni o ti mo Izraɛlnima, ka ninvuy' so yi ku o, naa ni ti dilan' buni pam, ka zaŋ o bipuyinga ti o pahi, ka lan chɛ ka dilan' danj zaa niŋdi bɛ yubu Izraɛl tingbɔŋ ɻo zaa ni."

²⁶Ka Dauda daa bɔhi ninvuy' shɛb' bɛn daa ɣe o sani maa, "Ninvuy' so yi ku doo ɻo ka yihi filiŋ ɻo Izraɛl tingbɔŋ ni, bɔ ka bɛ yɛn niŋ ti dilana? Dama Filistia nir' ɻun bi guni ɻo mi leei nyɛ ɻuni hal ti kana ni o ti ta Naawuni ɻun be ɻo tɔbbihi dayiri?"

²⁷Ka bε gba daa yεl' o yεtɔy' yinsi maa ka yεli, "Lala ka bε shiri yεn niŋ ti ninvuy' so ŋun ku doo ŋɔ."

²⁸Ka Dauda bieli Eliab daa wum o ni yεri niriba maa shεm maa, ka o suhu yiyisi bah' o zuyu ka o bɔh' o, "Bɔ ka a lee ka kpe na ni a ti niŋ? Ka ŋuni ka a lee chε pieri biela maa ti mɔyu maa ni? M mi a ni lo shεli, ka lan mi zay' biεyū din be a suhu ni; a kamina ni a ti tɔb' tuhibu."

²⁹Ka Dauda daa bɔh' o, "Bɔ ka n niŋ? Pa bɔhigu yini kɔŋko ka m bɔhi?"

³⁰Ka Dauda daa ŋmalig' o sani n-chaj sheb' sani nti lan yεli lala yaha; ka niriba maa gba garigi yεl' o kaman bεn' la ni pun yεl' o shεm maa.

³¹Niriba maa ni daa wum Dauda yεtɔyā maa ka bε chanj ti yεli Sool, ka o daa tim ti bol' o na.

³²Ka Dauda daa yεli Sool, "Miri ka a chε ka so suhu sayim doo ŋɔ zuyu, mani a dabili ŋɔ ni chanj ti tuhi Filistia doo maa."

³³Ka Sool yεli Dauda, "A ku tooi chanj ti tuhi Filistia doo maa, dama a na nyela bia, ka o mi nyε doo ŋun pun tuhiri tɔbu o bilim ni hal ni zuŋɔ."

³⁴Amaa ka Dauda daa yεli Sool, "Mani ŋun nyε a dabili ŋɔ gulila m ba pieri, ka gbuγinli bee kunduŋ daa yi ti kana ti gbaai piεbila guui;

³⁵n karitimi dol' o hal ti ŋme n-fa piεbila maa o nol' ni; ka o yi lεbige doli ma na, n gbaarila o nyiŋgol' ni ŋme n-ku o.

³⁶Mani ŋun nyε a dabili ŋɔ pun ku gbuγima mini kunduna, ka Filistia do' so ŋun bi guni ŋɔ gba ni lee bε ni yino, dama o ta Naawuni ŋun be ŋɔ tɔbbihi dayiri."

³⁷Ka Dauda daa lan yεli, "Yawε ŋun daa fa ma gbuγinli nyinyεhi ni bahi ka lan fa ma kunduŋ nyinyεhi ni bahi ŋɔ ni lan fa ma Filistia doo ŋɔ gba nuu ni bahi." Ka Sool daa yεli Dauda, "Chama, Yawε be a sani."

³⁸Di saha ka Sool daa zaŋ omaŋmaŋ' tɔbutuhiri' nεma min' o kurigu gbayino yεli Dauda, ka zaŋ kurigu zuγupiligu pil' o.

³⁹Ka Dauda daa zaŋ Sool takɔbi nyayi pa gbayino maa zuyu, ka yεn chanj ka di nyaŋ o, dama o daa na ʒi n-zaŋ li niŋ omaŋa. Di saha ka Dauda daa yεli Sool, "N ku tooi zaŋ nεma ŋɔ niŋ mmaŋ' chanj; dama m bi mil' li." Ka daa yihi di zaa sɔŋ.

⁴⁰Di saha ka Dauda daa zaŋ o jaangbee niŋ o nuu ni ka gahim kuy' polipoli diba anu n-niŋ o piεgul' koligu ni, ka o kuyilɔŋ be o nuu ni ka o vu m-miri Filistia doo maa ha.

Dauda nyaŋ Goliat

⁴¹Ka Filistia doo maa daa vu m-miri Dauda, ka o nyɔtayiriŋira be o tooni.

⁴²Ka Filistia doo maa daa nya Dauda ka ȝiem' o, dama o daa kul nyela bisaringa ka mal' alaafee, ka vieli pam.

⁴³Ka Filistia doo maa daa bɔhi Dauda, "Baa n-nye ma ka a zaŋ kpahi kani n sanna?" Ka o daa kar' o buya bahiri Dauda zuyu.

⁴⁴Ka Filistia doo maa daa yeli Dauda, "Kamina ka n ti zaŋ a ningbuŋ ti juri mini mɔ̄yu ni biŋkɔbiri."

⁴⁵Di saha ka Dauda mi daa yeli Filistia doo maa, "Nyin' kanila n sanna ni takɔbi mini kpan' titali ni kpam' bila, amaa man' zaŋla Yawɛ ɻun nyɛ Tɔbbihi Naa, ka nyɛ Izrael tɔbbihi Naawuni so a ni ta dayiri ɻo yuli kan' a sanna.

⁴⁶Zuŋo dabisili ɻo Yawɛ ni zaŋ a niŋ n nuu ni, ka n ɻyme a luhi, ka ɻmaag' a zuyu, ka zaŋ Filistia tɔbbi' kpima pam ningbuna ti juri mini mɔ̄yu ni biŋkɔbiri. Ka dunia zaa banj ni Naawuni be Izrael tingbɔŋ ni;

⁴⁷ka salo ɻo zaa banj ni Yawɛ ɻun bi zaŋdila takɔbi bee kpani n-tiligir' o niriba, dama tɔb' ɻo nyela ɻun' Yawɛ tɔbu, ka o mi ni zaŋ ya niŋ ti nuu ni."

⁴⁸Filistia doo maa ni daa yiŋisi vu m-miri Dauda ni o ti tuh' o saha sheli, ka Dauda gba daa dii guui yi tɔb' gɔ̄yu maa ni ni o ti tuhi Filistia doo maa.

⁴⁹Ka Dauda daa zaŋ o nuu tim o koligu ni yihi kuyili niŋ o kuyilɔŋ ni n-zaŋ labi Filistia doo maa gbeyu, ka kuyili maa chanj ti firi o gbeyu maa ni, ka o lu m-pil' o puli zuyu, ka o nini kpa tiŋa.

⁵⁰Lala ka Dauda daa zaŋ kuyilɔŋ ni kuyili labi Filistia doo maa ku o, ka takɔbi daa ka Dauda nuu ni.

⁵¹Di saha ka Dauda daa dii guui chanj ti du n-tam Filistia doo maa zuyu, ka darigi ɻooi ɻun' Filistia doo maa maŋman' takɔbi di tɔyu ni n-zaŋ li ku o, ka ɻma o zuyu. Filistianim' maa ni daa nya ka bɛ tiyaawumya maa kpi maa, ka bɛ ɻmaligi guui.

⁵²Ka Izraelnim' mini Judanim' daa dii yiŋisi kuhi bahi Filistianim' maa zuyu, n-kari dol' ba hal ti paai Gaat mini Ȣkurɔn dunoya ni, ka di zuyu daa chɛ ka Filistia tɔbbi' shɛb' bɛn nya dansi kul luri soli ni, zaŋ Shaaraim hal ti paai Gaat mini Ȣkurɔn.

⁵³Ka Izraelnim' maa daa kari Filistianim' maa ti bahi, ka lab' bɛ suya ni ti di nɛma.

⁵⁴Ka Dauda daa kpuyi Filistia doo maa zuyu maa n-kuli Jérusalém, amaa ka daa lee zaŋ o tɔbutuhiri' nɛma ti nin ɻun' Dauda maŋman' suyili ni.

Bɛ zaŋ Dauda wuhi Naa Sool

⁵⁵Sool ni daa nya ka Dauda chani ni o ti tuhi Filistia doo maa, ka o bɔhi Abiner ɻun daa nyɛ sapashin' kpem' la, "Dun' bia n-lee nyɛ nachimbil maa?" Ka Abiner garigi yeli, "Naa, nyini ɻun be ɻo zuyu, m bi mi."

⁵⁶Ka naa daa yel' o, "Bɔhimi nya ɻun' bia bala."

⁵⁷Dauda ni daa ku Filistia doo maa naai ka labina, ka Abiner daa zañ o chan Sool sani, ka o na kul gbibi Filistia doo maa zuyu la o nuu ni.

⁵⁸Ka Sool daa bøh' o, "Nachimbila, ḥun' dapala n-lee nyε a?" Ka Dauda daa garigi yεl' o, "A dabili Jεsi ḥun nyε Bεtilihεm nir' la dapala n-nyε ma."

1 Samuel 18

¹Dauda ni daa kul yeli Sool lala naai, ka Jønatan suhu dii gbaai Dauda, ka o daa yur' o kaman o ni yur' omañ' shem.

²Ka Sool daa zañ Dauda ti niñ o yiñ' dindali maa, ka bi sayi ni o lan kul' o ba yiña.

³Di saha ka Jønatan daa lo Dauda alikauli, dama o daa yur' o mi kaman o ni yur' omañ' shem la.

⁴Ka Jønatan daa yeeg' omañmañ' kparibu sheli o ni ye n-ti Dauda, ka zañ o gbayino ti o, hal ka zañ o takøbi min' o tøbu ni o gban' sheli o ni mali lør' o shee ni ti o pahi.

⁵Ka Sool daa yi kul tim Dauda luy' shelikam zaa, o ti nyarila nasara, lala zuyu ka Sool daa zañ Dauda leei tøbbihi zuçulana, ka lala daa tiyi niriba zaa nini, ka lan tiyi Sool tumtumdiba zaa nini.

Sool leei ḥun zabiri Dauda nyuli

⁶Dauda ni daa ku Filistia doo maa ka labina ka be kuni yiña, ka payiba daa yi Izrael tinsi zaa ni na n-yiini suhupielli yila, ka ḥmeri biñkumda ka chayisiri chayisanim' wari waa kanna ni be ti tuhi Naa Sool soli.

⁷Ka payiba maa suhuri daa paligi ka be yiini yila yeri taba, "Sool kula tuhilituhili, ka Dauda mi ku tuhi' piapia."

⁸Ka Sool suhu daa yiysi pam, dama yetøya maa daa bi niñ o nyayisim ka o yeli, "Be zañ tuhi' piapia ti Dauda, ka zañla tuhilituhili ti m mi, ka bo n-lee lan kpalim ka pa ni n nam ḥo ka o yεn deei?"

⁹Dindali maa zañ chana, ka Sool daa piligi m-børi Dauda soya.

¹⁰N-daa yi bieyu ka Naawuni che ka alizin' bieyu siyi Naa sol zuyu na, ka o be o yiñ' tahira, ka Dauda daa yaa ḥmeri moyilo niñd' o kaman o ni daa yi pun niñdi shem dabisili kam la, ka Sool daa gbib' o kpani o nuu ni;

¹¹ka teh' o suhu ni ni o dii zañ kpani maa to Dauda tabili dukpini, amaa ka Dauda daa fohi li buyi zaa.

¹²Ka dabiem daa gbaai Sool zañ chan Dauda polo, dama Yawε daa che ḥun' Sool, ka bela Dauda sani.

¹³Lala zuyu ka Sool daa yihi Dauda o sani n-zañ o leei tøbbihi tuhili zuçulana, ka o daa zañdi ba chani tøbu ka labirina.

¹⁴Ka Dauda daa yi kul chanj luy' shelikam o dirila nasara; dama Yawε daa be o sani.

¹⁵Ka Sool daa nya Dauda ni diri nasara shem maa ka dabiem maan gbaag' o pam pahi.

¹⁶Amaa ka Izraelnim' mini Judanim' zaa daa yuri Dauda, dama ηuna n-daa yi zañdi ba chani tɔb' ni ka zañdi ba labirina.

Dauda kpuyi Sool bipuyinga

¹⁷Ka Sool daa ti yeli Dauda. "Nyama, m bipuyin' krem' Merab m-bɔŋɔ, a yi ni mali suhukpeeni m-be n sani tuhiri Yawε tɔbu ŋɔ, n ni zañ o ti a ka a niŋ a paña." Dama Naa Sool daa təhimi ni di bi simdi ni omañman' ku Dauda, amaa ni o lee ni che ka Filistianim' ku o.

¹⁸Ka Dauda daa yeli Sool, "M mi lee nyε ηuni, ka n dañ niriba lee nyε banima bee m ba zuliya mi lee nyε banim' Izrael tiŋgbɔŋ ni ka n ti yεn leei naa deemba?"

¹⁹Amaa saha sheli be ni daa ti yεn zañ Merab ti Dauda, be daa ηmalig' o mi ti do' so ηun yuli booni Adiriεl ka o nyε Mεholat nir' la, ka o niŋ' o paña.

²⁰Di saha ka Sool bipuyinga ηun pah' ayi ka o yuli daa booni Mikal la suhu daa yu Dauda pam, ka be daa yeli Sool di yεla, ka di daa niŋ o nyayisim pam.

²¹Ka Sool daa təh' o suhu ni, "N ni zañ o ti Dauda ka o leei tɔŋ gbaag' o, ka Filistianim' ku o." Dinzuŷu ka Sool daa lan yeli Dauda pahi buyi, "Pumpɔŋɔ a yi pa ni leei n deemba."

²²Ka Sool daa yεl' o tumtumdiba, "Chamiya ti nya Dauda ashilɔni yεl' o, 'Nyama, naa suhu yur' a pam, ka o tumtumdib' zaa nini tiy' a, dinzuŷu pumpɔŋɔ leemi naa deemba!'"

²³Ka Sool tumtumdiba maa daa yeli Dauda yεtɔya maa. Ka Dauda bɔhi ba, "Yi təhiya ni di nyela asama ni n leei naa deemba? Dama yi nya ka n nyela faralana, ka pa yulilana."

²⁴Ka tumtumdiba maa daa chanj ti yeli Sool Dauda ni yeli shem.

²⁵Di saha ka Sool daa yeli ba, "Yεlimiya Dauda, 'Naa bi bɔri payibɔr' liyiri a sani n-nayi pahila Filistianim' yokol' gbana kɔbiga din ni che ka ηun' naa bɔh' o dimnim' maa bieri.' " Sool daa təhiya ni lala ni che ka Filistianim' maa ku Dauda.

²⁶Be ni daa yeli Dauda yεtɔya maa, ka di niŋ o nyayisim pam o ni yεn leei naa deemba maa zuŷu. Ka be ni zali saha sheli maa daa ti yεn paai,

²⁷ka Dauda yiysi zañ o tɔbbihi pa omañ' zuŷu chanj ti ku Filistianim' kɔbisiyi, ka ηmahi be yokol' gbana n-zañ di zaa ti ti naa din ni che ka o leei naa deemba. Ka Sool daa zañ o bipuyinga Mikal ti o ka o niŋ o paña.

²⁸Amaa Sool ni daa nya ka Yawε be Dauda sani, ka o bipuyinga Mikal gba yur' o maa,

²⁹ka dabiem lan gbaag' o pahi zaŋ chan Dauda polo. Dinzuŋu ka Dauda daa kul nyɛ Sool dima di saha maa zaŋ chana.

³⁰Ka Filistia tɔbbihi daa kul lɔri tɔbu na ti tuhiri ba, amaa bɛ daa yi kul lo tɔb' na, Dauda n-tuhiri diri nasara gariti Sool sapashinnim' maa zaa, ka di zuŋu daa che ka Dauda yuli du pam.

1 Samuel 19

Naa Sool niŋ Dauda alaka

¹Ka Sool daa yel' o bia Jɔnatan min' o tumtumdiba zaa ni bɛ kum Dauda. Amaa o bia Jɔnatan daa yuri Dauda yela pam.

²Ka Jɔnatan daa yeli Dauda, "M ba Sool bɔrimi ni o ku a, dinzuŋu biɛyuni asiba sa miri ka a yi palo; sa sɔyimi luy' sheli polo.

³N sa ni doli m ba kana nti zani bayil' o a ni sɔyi luy' sheli maa ka yel' o a yela, ka o yi sa yeli shelikam, n ni yel' a."

⁴Ka Jɔnatan daa zaŋ Dauda din viel' zaa yela yel' o ba Sool, ka lan yel' o, "Naa, di bi simdi ni a tum taali zaŋ chan a dibili Dauda polo, dama o na ʒi n-tum' a taali, ka o tuma zaa lan nyɛ din sɔŋd' a.

⁵Dama o daa zaŋ o nyevili pa talima ku Filistia doo la, ka Yawɛ daa tum nasara dibu tuun' kara ti Izraelnim' zaa. A daa nya dimboŋɔ ka di' niŋ a nyayisim, ka bɔ n-niŋ ka a bɔri ni a ku Dauda ka di ka daliri, ka di zuŋu che ka a tum alahichi ɲun ka taali ʒim yihibu ni?"

⁶Ka Sool daa wum Jɔnatan ni yel' o shɛm maa zaa, ka po pɔri yeli, "Hal ka Yawɛ ɲun be ɣɔ zuŋu, n ku lan ku o."

⁷Ka Jɔnatan daa boli Dauda na ti yel' o dimboŋɔ zaa, ka zaŋ o tahi Sool sani, ka Dauda ti lan be o sani kaman o ni daa yi pun be o sani shɛm la.

⁸Dahin sheli ka tɔbu daa ti lan lu bɛ mini Filistianim' sunsuuni, ka Dauda daa chan ti liri ba n-tuhi nyar ba, ka bɛ ɣmaligi guui.

⁹Dahin sheli ka Sool daa ʒi o yiŋa n-gbibi kpani o nuu ni, ka Yawɛ daa che ka alizin' biɛyu yaa siy' o zuŋu na, ka Dauda ɣméri moyilo niŋd' o.

¹⁰Ka Sool daa ti zaŋ kpani maa m-bɔr' ni o to Dauda tabili dukpini, amaa ka Dauda daa fɔhi Sool, ka o zaŋ kpani maa to n-nyɔyila dukpini. Ka Dauda daa guui n-zo n-tiligi yuŋ maa.

¹¹ Dindali maa ka Sool daa tim ninvuy' sheba ni bɛ chan ti gu Dauda o yiŋa, o daa lomi ni o ku o asiba. Amaa ka Dauda paya Mikal daa yel' o, "A yi bi tilig' a nyevili yuŋ ɣɔ, biɛyuni bɛ sa ni ku a."

¹²Ka Mikal daa sɔŋ Dauda ka o doli takɔro ni yi n-zo n-tiligi.

¹³Ka Mikal daa zaŋ biŋŋmahindili na ti sɔŋ garo zuyu n-zaŋ bukobiri difiełi sɔŋ zaŋ di zuyu kuy' li, ka zaŋ chinchini pil' li.

¹⁴Ka Sool daa tim tuumba ni bε ti zaŋ Dauda na, ka pay' maa yeli ba, "O bierimi."

¹⁵Ka Sool daa tim tuumba ni bε chanj ti nya Dauda, ka lan yeli ba "Jimiy' o min' o garo maa zaa na ka n ti ku o."

¹⁶Ka tuumba maa daa kana ti kpe duu maa ni n-nya ka biŋŋmahindili maa do garo zuyu, ka di zuyu kuyi bukobiri difiełi.

¹⁷Ka Sool daa bɔhi Mikal, "Bɔ n-niŋ ka a yohim ma lala n-chε ka n dim' maa zo n-tiligi?" Ka Mikal garigi yel' o, "O yeli ma mi, 'Chε ka n chanj; a yi bi chε ka n chanj n ni ku a.'

¹⁸Ka Dauda daa zo n-chanj Samuel sani Rama ti yel' o Sool ni niŋ o shelikam maa zaa. Ka o mini Samuel daa chanj ti be Naiot.

¹⁹Ka bε daa yeli Sool, "Nyama, Dauda be Naiot Rama tingban' ni."

²⁰Di saha ka Sool daa tim tuumba ni bε chanj ti gbaai Dauda na. Ka bε daa paai ti nya anab' bɔbili, ka bε tɔyisir' anabitali yetɔya, ka Samuel nyε bε zuγulana, ka Naawuni Shia daa siyi Sool tuumba maa zuyu na ka bε gba tɔyis' anabitali yetɔya.

²¹Ka bε daa yeli Sool di yela ka o lan tim tuun' sheba, ka bε gba ti tɔyisi anabitali yetɔya. Ka Sool daa lan tim tuun' sheb' yaha m-pahi buta, ka bε gba daa tɔyisi anabitali yetɔya.

²²Di saha ka omaŋman' daa yiysi chanj Rama nti chanj kɔbil' titali din be Seku la gbini ti bɔhi, "Ya ka Samuel mini Dauda lee be la?" Ka so yel' o, "Nyama bε be Naiot Rama tingban' ni."

²³Di saha ka Sool daa lu soli chani Naiot Rama tingban' ni, ka Naawuni Shia daa siy' o zuyu na, ka o gba dii gbaai anabitali yetɔya tɔyisibu m-mali lala hal ti paai Naiot Rama tingbani maa ni.

²⁴Ka o gba daa fuy' o situra zaa ka tɔyisi anabitali yetɔya Samuel tooni, ka daa do o zayım dindali maa wuntan' ni mini yun zaa. Dindali maa ka bɔhigu nɔ daa piligi, "Sool gba nyela anabi?"

1 Samuel 20

Jɔnatan sɔŋ Dauda

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Dauda daa yi Naiot din be Rama tingban' ni maa n-chanj Jɔnatan sani ti bɔh' o, "Bɔ ka n lee niŋ? N taali nyε dini? Ka tuumbie' bɔ ka n lee dii tum a ba, ka o bɔri ni o ku ma?"

²Ka Jɔnatan yel' o, "Din' kariya! A ku kpi. Nyama, m ba na ɔi n-niŋ sheli ka di nyela bin' titali bee bimbila ka bi yeli ma. Ka bɔ zuyu ka m ba ni sɔyi ma dimbɔŋɔ dina? Pa lala n-nyε li."

³Ka Dauda daa garigi yel' o, "A ba mi ni a yuri ma, ka təhi ni di bi simdi ni a ban di yela, dama a yi ban di yela, di ni sayim' a suhu pam. Amaa yelimanjli, hal ka Yawə ɻun be ɻo zuyu ni nyin' ɻumboɻo gba zuyu, m mini kum kul chela tab' kpe ni kpe."

⁴Di saha ka Jənatan daa yeli Dauda, "A ni bəri ni n niŋ shəlikam zaa, n ni niŋ li ti a."

⁵ Ka Dauda daa yeli Jənatan, "Nyama, bieyuni sa nyela goli palli dabisili, ka di simdi ni m mini naa sa layim ɻini di bindirigu; amaa chə ka n chaŋ ti soyi mɔyu ni hal ti paai daba ata dali zaawuni.

⁶Ka a ba yi ti bəri ma ka bi nya ma, nyin' yelim' o, 'Dauda suhi ma la soli ni o chaŋ o ya Bətilihəm, dama o yilnim' zaa yən malila yuuniyuuni sara.'

⁷O yi yeli, 'Di viela,' binshəli ku lan niŋ mani ɻun nyε a dabil ɻo; o mi suhu yi yiʃisi, dindina nyin' baŋmi ni o lo zay' biey.

⁸Dinzuyu niŋmi mani ɻun nyε a dabil ɻo nirlim ɻo, dama a chə ka m min' a lo tab' alikauli suŋ. Amaa n yi mali taali, amanmaj' nyin' kum' ma, dama bo zuyu ka a lan yən zaŋ ma chaŋ a ba sani yaha?"

⁹Ka Jənatan daa yel' o, "Din' kariya, n yi di mi ni m ba lo a zay' biey n naan ku yel' a?"

¹⁰Di saha ka Dauda daa lan yeli Jənatan, "Ka a ba suhu yi ti yiʃisi bah' a zuyu, ɻuni n-lee yən yeli ma?"

¹¹Ka Jənatan yeli Dauda, "Kamina ka ti chaŋ mɔyu ni." Ka bə niriba ayi maa daa yi n-chaŋ mɔyu ni.

¹²Ka Jənatan daa ti yeli Dauda, "Yawə ɻun nyε Izraəlnim' Naawuni ɻo di ti shəhira, bieyuni ɻ-ɻo tasaha bee dali, n yi daa bəhi m ba ka o bi lan lo ni o niŋ nyin' Dauda zay' biey, n ku tim na ti yel' a?

¹³Amaa o suhu yi na kul yumi ni o niŋ a zay' biey, ka m bi kana ti yel' a ka a zo n-tiligi ni alaafee, Yawə ɻun niŋmi mani Jənatan zay' biey n-gari m ba ni yən niŋ' a shəm maa, Yawə ni be a sani kaman o ni be m ba sani shəm la.

¹⁴Ka n yi ti na be n nyevili ni, nyin' kul gbibi Yawə yurilim ɻo ni mani, ka ɻe ma yim din ni chə ka n ku kpi.

¹⁵ Di yih' a ɻi eyimtali maa n dan ni. Ka Yawə yi ti kpihim nyin' Dauda dimnim' zaa birili dunia ɻo ni,

¹⁶ ɻun' di kpihim man' Jənatan yuli nyin' Dauda dan ni. Yawə bəhimi nyin' Dauda dimnim' bier ti a."

¹⁷Ka Jənatan daa chə ka Dauda lan lo o yurilim alikauli yaha, dama o daa yur' o mi kaman omaŋmaj' la.

¹⁸Di saha ka Jōnatan daa yel' o, "Bieyuni sa nyela gol' palli dabisili, ka bε sa ni bɔ a kɔŋ, dama a sa ku ɔi a ɔishee.

¹⁹Dali gba bε daa ni bɔ a pam kɔŋ, dinzuyu cham' yela ŋɔ ni daa yiysisina ka a sɔyi luy' shεl' la nti ŋuni kuya din duhiya la lɔŋni.

²⁰Ka n ni ti ka nimaani na nti to piεma ata kaman n zahimla binsheli ka tɔr' la.

²¹Nyama, n ni ti tim bi' so ka yel' o, 'Cham' ti bo piεma maa shee.' N yi ti yel' o, 'Nyama, piεma maa be a luyili ŋɔ polo, kpuyimi li na,' di saha nyin' yim' na, dama hal ka Yawε ŋun be ŋɔ zuyu binsheli ku lan niŋ a, ka barina sheli mi lan kani.

²²Amaa n yi ti yeli bia maa, 'Nyama, piεma maa be a tooni ha;' dindina nyin' zoma, dama Yawε n-wuh' a ni a zom' maa.

²³Ka di yi nyela m min' a ni daa tɔyisi yεtɔy' shεl' la dina, Yawε ni be m min' a sunsuuni sahakam."

²⁴Ka Dauda daa sɔyi mɔyu maa ni. Ka gol' palli dali maa daa ti paai, ka naa ɔini ni o di bindirigu.

²⁵Naa daa ɔinila o ɔishee din tab' dukpini kaman o ni daa yi pun niŋdi shεm, ka Jōnatan ɔieya, ka Abiner mi ɔini bayili Sool, amaa ka Dauda ŋun' ɔishee daa nyε zay' kuŋ.

²⁶Sool daa bi yeli sheli dindali maa, dama o daa tεhimi, "Binsheli n-niŋ o ka o bi be kasi, biεhiŋ kani, o shiri bi bela kasi."

²⁷N-daa lan yi bieyū dabisi' sheli din pahir' ayi goli palli dabisili maa nyaanja, ka Dauda ɔishee maa na kul nyela zay' kuŋ. Di saha ka Sool daa bɔh' o dapala Jōnatan, "Bɔ n-niŋ ka Jεsi dapala ŋɔ bi kana bindirigu dibu shee ŋɔ sɔhila bee zuŋɔ?"

²⁸Ka Jōnatan yeli Sool, "Dauda suhi ma la soli ni o chan̄ Bεtilihεm.

²⁹O yeli ma mi, 'Che ka n chan̄ Bεtilihεm, dama n yiŋnim' yεn malila sara ti ya, ka m biεli yeli ni n kana. Dinzuju pumpɔŋɔ a yi baŋ ni a nini tiyi ma, nyin' che ka n chan̄ ti nya m biεyanim' maa.' Lala zuyu ka o bi ka nyin' naa bindirigu ŋɔ dibu shee na maa."

³⁰Di saha ka Sool suhu daa yiysisi pam bahi Jōnatan zuyu, ka o yel' o, "Nyin' ŋun nyε pay' yoli ŋun bi zani tuhi bia ŋɔ. A tεhi' ni m bi mi ni a zaŋ Jεsi dapala maa kpεh' a kɔbili ni ni a dihila aman̄ vi, ka lan dih' a ma gba vi?

³¹Jεsi dapala maa ŋun dee yi be o nyεvili ni, nyini bee a nam kul ku nya zaashee zani. Dinzuju timmi ka bε ti zaŋ' o na, dama di kpala talahi ni o kpi."

³²Di saha ka Jōnatan daa bɔh' o ba Sool, "Bɔ zuyu ka a yεn ku o? Bɔ ka o lee niŋ?"

³³Amaa ka Sool daa zaŋ kpani to o ni o ku o; di saha ka Jōnatan daa banj ni o ba shiri loya ni o ku Dauda.

³⁴Ka Jōnatan daa vaai yiysi bindirigu maa dibu shee ni suhuyiyisili pam, ka daa bi di bindirigu goli palli daba ayi dali maa, dama Dauda yela daa muyis' o pam ni o ba ni daa dih' o vi shem maa zuyu.

³⁵N-daa yi biey' asiba ka Jōnatan zaŋ bia pa oman' zuyu chaŋ mɔyū ni kaman o mini Dauda ni daa pun tɔyisi shem la.

³⁶Ka o daa ti yel' o bia maa, "Zom' chaŋ ti pihi n ni yen to peen' shεŋja ḥo na." Bia maa ni daa zɔri chani maa, ka o to piem bah' o tooni ha.

³⁷Bia maa ni daa ti paai Jōnatan ni to piem maa bahi luy' sheli maa, ka Jōnatan bol' o n-yel' o, "Pa piem maa m-be a tooni maa ha?"

³⁸O daa lan yeli bia maa yaha, "Kpaŋmina, niŋmi yomyom, di lan ʒieya." Di saha ka Jōnatan bia maa daa pih' o piema maa n-zaŋ ka o sanna.

³⁹Amaa bia maa ḥun daa bi mi di ni nyε shem, kulla Jōnatan mini Dauda n-daa mi di ni nyε shem.

⁴⁰Di saha ka Jōnatan daa zaŋ o bidibbina maa ti o bia maa ka yel' o, "Zaŋmi li kuli yiŋa."

⁴¹Bia maa ni daa kul ḥmaligi naai, di daa bi yuui ka Dauda yi kuya maa ḥɔŋni na nti lu n-gbani n-zaŋ o nini kpa tiŋa, ka silim o zuyu buta; ka bε va m-bibigi taba, ka kum niŋ taba. Dauda n-daa kum pam gari Jōnatan.

⁴²Di saha ka Jōnatan daa yeli Dauda, "Cham' ni suhudoo, man' dee min' a ni daa pun lo tab' alikauli Yawε yuli ni, ka yeli ni Yawε be ti sani, ka ni ti lan be ti bihi gba sani sahakam ḥo sayiya." Ka Dauda daa yiysi chaŋ, ka Jōnatan mi lab' kuli.

1 Samuel 21

Dauda zoya ka che naa Sool

¹Di saha ka Dauda daa zo n-chaŋ Nɔb nti chaŋ Ahimεlek ḥun daa nyε maligumaana la sani. Ka Ahimεlek daa kana ti tuhi Dauda soli ka o niŋ' sɔhira; ka o bɔhi Dauda, "Bɔ n-niŋ ka a kɔŋko ka kpe na, ka so bi dol' a na?"

²Ka Dauda daa yeli Ahimεlek ḥun daa nyε maligumaana maa, "Naa n-tim ma ni n ti niŋ sheli ka yeli ma, 'Di che ka so banj timsim maa yela bee n ni tim a ni a ti niŋ sheli maa.' Amaa m mini nachimba bɛn chani maa, n wuhi ba bε ni yen paai ma luy' sheli;"

³ka bɔh' o, "Ka bindir' bɔ ka a lee mali? Tim' ma bɔrɔbɔro kpila anu bee a ni kul mali bindir' sheli kpe."

⁴Ka maligumaana maa daa garigi yeli Dauda, “N ka bɔrɔbɔro zin’ kpe, bɔrɔbɔro kasi n-nay’ beni; nachimba maa ben’ dee mini payiba yi bi dɔni, bε ni tooi ηub’ li.”

⁵Ka Dauda daa yeli maligumaana maa, “Yelimanli, hal’ ti yi kul yεn chan chandi sheli din bi tibisi gba, ti mini payiba bi lan miriti taba din ni che ka bε be kasi, bε di ti yeri ti ni chani chandi gahindili sheli zuŋɔ ηɔ, dinzuŋu bε niŋgbuna zaa bela kasi.”

⁶ Di saha ka maligumaana maa daa zaŋ bɔrɔbɔro kasi maa ti Dauda, dama bɔrɔbɔro sheli daa ka nimaani n-nay’ pahila bɔrɔbɔro sheli bε ni daa zaŋ zali Yawε tooni la. Ka bε daa kpuŋ’ li ni bε ti bo bɔrɔbɔro tula na ti zali di zaashee bε ni kpuŋ’ li dahin’ sheli maa.

⁷Dindali maa Sool tumtumdib’ ni do’ so daa bela nimaani ni o mali maligu sheli Yawε tooni, o daa nyela Edom nira ka o yuli booni Doeg, ηuna n-daa nyε Sool piεgul’ kρεma.

⁸Ka Dauda daa bɔhi Ahimεlek, “A ka takɔbi bee kpani kpe n-zaŋ ti ma? Dama naa tuma maa ni bɔri yomyom shem zuŋu che ka m bi tooi zaŋ n takɔbi bee m bidibbin’ sheli.”

⁹ Ka maligumaana maa yεl’ o, “A ni daa ku Filistia do’ so ηun yuli booni Goliat Ela Vinvamli ni la takɔbi la n-nay’ beni. Nyama, ti zaŋla tani vil’ li, di be tan’ sheli din ηmani mukuru ηɔ nyaanja; a yi ni zaŋ li, nyin’ zaŋm’ li. Dama sheli lan kani m-pahi di zuŋu.” Ka Dauda daa yeli, “Din viεl’ gari li yi kani m-pahi di zuŋu, nyin’ zaŋm’ li ti ma.”

¹⁰Ka Dauda daa yiŋisi dindali maa n-zo Sool sani kuli Gaat Naa Akishi sani.

¹¹ Ka Naa Akishi kpambaliba daa bɔh’ o, “Pa Dauda ηɔ n-nyε o ya naa la? Pa o yεla ka bε daa wari waa ka yiini yila yεra, ‘Naa Sool kula niriba tuhilituhili, ka Dauda mi ku tuhi’ piapia la?’ ”

¹²Ka yεtɔya maa daa kpe Dauda suhu ni pam, ka dabiεm gbaag’ o zaŋ chan Gaat Naa Akishi maa polo.

¹³Dinzuŋu ka Dauda daa tay’ o biɛhigu bε sani n-niŋdi kaman o nyela yinyaa la, ka bo bini n-chihiri dunɔdali punu chiha, ka che ka o nintɔri zɔri dolisir’ o teenkɔbiri.

¹⁴Di saha ka Naa Akishi daa bɔh’ o kpambaliba maa, “Nyamiya, yi nya ka doo ηɔ nyela yinyaa, ka yi zaŋ o kani n sanna?

¹⁵N yεli ya ni yinyahi m-pooi ma, ka yi ti zaŋ doo ηɔ na ni o ti tumd’ o yinyahili tuma ηɔ n tooni? Doo ηɔ ni tooi be n yili ηɔ?”

1 Samuel 22

Bε ku maligumaaniba

¹Ka Dauda daa yi nimaani zo n-chaj Adulam vokabili ni, ka o bięyanim' min' o ba yięnim' zaa daa ti wum o yęla nimaani ka kahi chaj o sani.

²Ka ninvuy' shęb' bęn zaa daa be muyisigu ni mini sama ni daa doli shęba ni bęnkam nini daa bi lan tiyi bę bięhigu zaa daa zo n-chaj o sani ka o ti leei bę zuylana. Ka bęn daa be o sani maa zaa kalinli daa nyęla ninvuy' kębisinahi.

³Ka Dauda daa lan yi nimaani n-chaj Mizipa din be Męab tingbɔŋ ni la ti yęli Męab naa, "N suhir' a ni a chę ka m ba mini m ma ɔini a sani hal ka n ti ban Naawuni ni yęn tum tuun' shęli ti ma."

⁴Ka o daa chę ba ka bę be Męab naa maa sani saha shęli zaa ḥun Dauda ni daa be vokabili maa ni maa.

⁵Ka anab' Gaad daa ti yęli Dauda, "Di kpalim be vokabili ḥo ni, yięsim' kpe kuli Juda tingban' ni." Ka Dauda daa yi nimaani chaj Hęret yęyu ni.

⁶Ka Sool daa ti wum ni bę nya Dauda mini ninvuy' shęb' bęn be o san' la. Di saha maa ḥun' Sool daa ɔila ti' shęli din yuli booni tamaristik la gbini Gibia Zoli zuyu, ka o kpani be o nuu ni ka o sapashin' kpamba zaa ɔe n-gil' o.

⁷Di saha ka Sool daa bɔh' o sapashin' kpamba bęn daa ɔe n-gil' o maa, "Yinim' Benjamin zuliya ḥo wummiya, yi tchiya ni Jesi bia ḥo ni tooi tila yi zaa yinoyino puri mini wain tihi puri bee o ni tooi chę ka yi leei zuylannima n-su niriba tuhilituhili bee kębigakębiga fukumsi.

⁸Dinzuyu n-chę ka yi zaa yi n nyaanja bebo? Saha shęli m bia maa mini Jesi bia maa ni daa zaŋ bę noya naai taba maa, yi ni so daa bi yęli ma. Yi ni so puu daa bi bieri n zuyu bee so ti ɔoyi yęli ma ni m bia maa pięlila n dabili bahi n zuyu ni o ɔoyi do n-gu ma kaman di ni nyę shęm zuŋɔ dabisili ḥo."

⁹Di saha maa ka Doeg ḥun daa nyę Edom nira ka ɔe Sool sapashin' kpamba maa san' la daa garigi yęli Sool, "N daa nya Jesi bia maa ka o ka Nɔb na ntı chaj Ahimelek ḥun nyę Ahitub bia la sani.

¹⁰Ka o daa ti bɔhi Yawę n-nya o yęla ti o, ka ti o bindirigu, ka lan zaŋ Goliat Filistia doo la takɔb' la ti o."

¹¹Di saha ka naa daa tim ti boli Ahimelek ḥun daa nyę Ahitub bia, ka nyę maligumaana la min' o daŋ zaa bęn daa nyę maligumaaniba m-be Nɔb maa na. Ka bę zaa daa ka naa sanna.

¹²Ka Sool daa yęli, "Nyin' Ahitub bia ḥo wumma." Ka o garigi yęli, "N dana, n wumda."

¹³Ka Sool daa bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a mini Jesi bia ḥo gbiri ma zamba bɔya? Bɔzuyu ka a daa ti o bindirigu ka ti o takɔbi ka lan bɔhi Naawuni n-nya o yęla ti o ka di zuyu chę ka o yięsi lu n zuyu n-ɔoyi do n-gu ma kaman di ni nyę shęm zuŋɔ dabisili ḥo?"

¹⁴Di saha ka Ahimelek daa garigi yeli, “Naa, a sapashin’ kpamba ḥo ni ḥuni n-lee ጀe a yim kaman Dauda ḥun nyε nyin’ naa deemba, ka lan nyε a tɔbbi’ shεb’ bεn gul’ a sapashin’ kpεma ni ḥun mali jilima a yili ḥo n-gari sokam la?

¹⁵A tεhiya ni zuŋj ka m piligi bɔhiri Naawuni n-nyar’ o yεla tir’ o? Naa, di zaŋ mani ḥun nyε a dabili ḥo mini n daŋ zaa so taali, dama mani ḥun nyε a dabili ḥo bi mi dimbɔŋj zaa yεla hal baabiela gba.”

¹⁶Ka naa yεl’ o, “Biεhiŋ kani, n ni ku nyini Ahimelek min’ a daŋ zaa.”

¹⁷Di saha ka naa daa yeli bεn nyε bεn gul’ o ka ጀe o sani maa, “Kumiya Yawε maligumaaniba maa, dama bε gba nuu be Dauda yεla maa ni, bε ni daa mi ni o zɔrimi ka bi yεli ma la zuyu.” Amaa ka naa sapashin’ kpamba maa ni so daa bi sayi teeg’ o nuu ni o shihi Yawε maligumaaniba maa.

¹⁸Di saha ka naa daa yeli Doeg, “Nyin’ lum maligumaaniba maa zuyu n-ku ba.” Ka Doeg ḥun daa nyε Edom nir’ maa daa lu maligumaaniba maa zuyu. Dindali maa o daa kula bε ninvuy’ shεb’ bεn so tan’ piela din be kaman mukuriti la ninvuy’ pihiniinaanu.

¹⁹Ka o daa lan zaŋ takɔbi chaŋ ti lu Nɔb din daa nyε maligumaaniba tiŋ’ la nim’ zuyu n-ku dɔbba mini paŋiba ni bidibisi mini bipuyinsi ni bilieri ni naŋlahi ni bensi ni pieri. O daa zaŋla takɔbi ku bε zaa.

²⁰Amaa ka Ahimelek ḥun daa nyε Ahitub bia maa bidib’ so ḥun yuli booni Abiata la ḥun’ daa zo n-tiligi chaŋ Dauda sani.

²¹Ka Abiata maa daa yeli Dauda ni Sool ku Yawε maligumaaniba la.

²²Ka Dauda daa yeli Abiata, “N ni daa kul nya Doeg Edom nir’ la dindali maa, n daa pun baŋ ni o ni yεli Sool di yεla. Mani n-nyε ḥun bo kum ti a ba daŋ ḥo zaa maa.

²³Kpalimmi be n sani, ka di chε ka dabiɛm mal’ a, dama ninvuy’ so ḥun bɔri ni o ku ma m-bɔri ni o ku a gba maa; a yi be n sani shεli ku niŋ a.”

1 Samuel 23

Dauda tiligi Keila fɔŋ

¹Dahin shεli ka bε daa ti yεli Dauda, “Nyama, Filistianim’ tuhirila Keilanima, ka fari bε bindira bε puri ni.”

²Di saha ka Dauda daa bɔhi Yawε, “N cham’ ti liri Filistianim’ maa?” Ka Yawε daa yεli Dauda, “Cham’ ti liri ba n-tiligi Keilanim’ maa.”

³Amaa ka Dauda niriba maa daa bɔh’ o, “Nyama, ti na be Juda tiŋgbani ḥo ni ḥo ka dabiɛm mali ti mi, ka ti yi ti chaŋ Keila ni ti ti tuhi Filistia tɔbbihi ḥo, wula ka di lee yεn be?”

⁴Ka Dauda daa lan bɔhi Yawε yaha. Ka Yawε daa garigi yεl’ o, “Yiyisima, cham’ Keila, dama n zaŋ Filistianim’ maa niŋ a nuu ni.”

⁵Ka Dauda min' o niriba maa daa chan Keila nti tuhi Filistianim' maa n-ku ba pam, ka fa bε niyi. Lala ka Dauda daa niŋ fa Keilanim' maa bahi.

⁶Abiata ḥun nyε Ahimelék bia la ni daa yεn zo n-chaŋ Dauda sani Keila maa, o daa zaŋla tan' sheli din ḥmani mukuru la mali chaŋ.

⁷Ka bε daa ti yεli Sool ni Dauda be Keila, ka Sool yεli, "Naawuni zaŋ o niŋ n nuu ni, dama o kpari omaŋa n-niŋ tin' sheli din dunoya mali pundi mini kur' wɔyila din kpariti dunoya."

⁸Di saha ka Sool daa layim o niriba zaa na nti lo tɔbu ni bε chan Keila ti teei gili Dauda min' o niriba maa niŋ di ni.

⁹Ka Dauda daa ban ni Sool lo o la zay' biεyu ninbu, ka daa yεli Abiata ḥun nyε maligumaana maa, "Zaŋmi tan' la na."

¹⁰Di saha ka Dauda daa yεli, "Yawε ḥun nyε Izraelnim' Naawuni ḥo, man' ḥun nyε a dabili ḥo wumya ni Sool ni ka Keila ḥo na nti wurim li n zuyu."

¹¹O yi kana, Keilanim' ni gbaai ma ti o? O shiri nyela ḥun ni kana kaman mani ḥun nyε a dabili ḥo ni wum shem maa? Yawε ḥun nyε Izraelnim' Naawuni ḥo, n suhir' a, yεlim' mani ḥun nyε a dabili ḥo." Ka Yawε garigi yεl' o, "O ni kana."

¹²Ka Dauda daa lan yεli, "Ka dayila Keilanim' ḥo ni zaŋ m mini n niriba ḥo niŋ ḥun Sool nuu ni?" Ka Yawε daa yεli, "Bε shiri ni zaŋ ya niŋ o nuu ni."

¹³Di saha ka Dauda min' o niriba ben daa nyε ninvuy' kɔbisiyɔbu laasabu daa yi Keila maa zo n-chaŋ luy' sheli bε ni daa naan tooi chan. Ka Sool daa wum ni Dauda yi Keila maa zo, ka o che o naba karibu.

Dauda be zoya tiŋgbɔŋ ni

¹⁴Ka Dauda daa chan ti kpalim be moyu ni sɔyisili shee din be Zif moyu ni zoya tiŋgbɔŋ la ni. Ka Sool daa kul lihari bɔr' o dabisili kam, amaa ka Naawuni daa bi zaŋ o niŋ o nuu ni.

¹⁵Dauda daa bela Zif moyu ni Hɔreshi maa. Di saha ka o daa wum ni Sool kana ni o ti ku o.

¹⁶Ka Sool bia Jɔnatan daa yiŋisi chan Dauda sani Hɔreshi maa nti zaŋ Naawuni yuli kpaŋs' o suhu.

¹⁷O daa lan yεl' o, "Di zɔri dabiɛm, m ba Sool nuu ku shih' a. Nyini nti yεn nyε Izraelnim' zaa naa, ka m mi nyε wulana. M ba Sool gba mi lala."

¹⁸Ka bε niriba ayi maa daa lan lo tab' alikauli Yawε tooni, ka Jɔnatan daa kuli, ka Dauda mi kpalim be Hɔreshi.

¹⁹Di saha ka Zifinim' daa chan Sool sani Gibia ti yεl' o, "Dauda sɔyi bela ti ya Hɔreshi sɔyisili shee din be Hachila zo' sheli din labiri Jeshimɔn nudirigu polo la zuyu.

²⁰Dinzuyü naa, kamina pumpɔŋɔ kaman a suhu ni yu dahin' sheli, di nyela ti talahi tuma ni ti gbaag' o ti a."

²¹Ka Sool daa yeli ba, "Yawε niŋmi alibarika niŋ yi ni; dama yi puu bieri n zuyü.

²²Chamiya ti maan lihi vienyeleŋga n-nya o shiri beni, ka banj o ni be luy' sheli maa, ka lan banj ninvuy' so ŋun nya o nimaani maa, dama be yeli ma ni o neeya pam.

²³Dinzuyü bomiya nya o ni sɔyiri luy' shεŋzaa ka labina ti yeli ma yelimanji, ka m mini ya chanj; ŋun dee yi be tingbani maa ni, n ni bo o shee Judanim' zaa niriba tusatusa puuni."

²⁴Ka niriba maa daa yiŋisi dan Sool tooni chan Zif. Di saha Dauda min' o niriba daa bela Maɔn yɔyu ni luy' sheli din yuli booni Araba, ka di be Jeshimɔn nudirigu polo la.

²⁵Ka Sool min' o niriba daa chanj ni be ti bo Dauda shee. Ka be daa yeli Dauda, ka o zo n-chanj tampima zo' sheli din daa be Maɔn yɔyu ni la zuyü. Ka Sool daa wum lala ka kari Dauda naba Maɔn yɔyu maa ni.

²⁶Sool daa bela zoli maa yayi yini polo, ka Dauda min' o niriba mi be yayi din' la polo, ka Dauda daa kpanzɔri yomyom ni o yi Sool nuu ni saha sheli Sool ni daa ti che ŋun' Dauda min' o niriba maa kpe ni kpe ni o gbahi ba la.

²⁷Di saha ka tumo daa kana ti yeli Sool, "Kulimina yomyom, dama Filistianim' kana ti liri ti."

²⁸Ka Sool daa che Dauda kari doli ka lab' kuli ni o ti tuhi Filistianim' maa. Dinzuyü ka be daa boli nimaani zo n-tiligi tampiŋ.

²⁹Di nyaanja ka Dauda daa yi nimaani n-chanj ti be Engedi sɔyisili shee.

1 Samuel 24

Dauda tiligi Naa Sool nyevili

¹Sool ni daa kuli ti tuhi Filistianim' maa ka labina ka be yel' o, "Nyama Dauda be Engedi."

²Di saha ka Sool daa bo Izrael tingbɔŋ ni ninvuy' tusaata ben nye tɔbutuhiri' biinsi n-chanj ni o ti bo Dauda min' o niriba maa shee Yɔbuhi Tampima tooni polo.

³Ka o daa kana ti paai pieri biehigu shee ka tampiŋ voli daa be nimaani so' naɔgbanyee; ka Sool daa kpe di puuni ni o ti damdi yɔyu ni ka Dauda min' o niriba gba daa be voli maa puuni ha.

⁴Ka Dauda niriba maa daa yel' o, "Zuŋɔ n-nye dabisi' sheli Yawε ni daa yel' a, 'Nyama, n zaŋ a dim' niŋ a nuu ni, niŋm' o a ni bɔri shem la.' " Di saha ka Dauda daa puyisi chanj ti sɔyi ŋmaai Naa Sool kparibu naɔgbambili.

⁵Di nyaanja ka di daa muyisi Dauda pam, o ni daa ɣmaai Sool binyerigu maa zuyu.

⁶ Ka o daa yel' o niriba maa, "Yawε di sayi ka n niŋ n dan' ɣun nyε Yawε ni booi kpam bahi so zuyu ɣo lala. O di sayi ka n zaŋ n nuu shih' o, dama o nyela Yawε ni booi kpam bihi so zuyu ni."

⁷Yetɔya ɣo ka Dauda daa zaŋ yel' o niriba maa, ka daa bi sayi ni bε chanj ti liri Sool Ka Sool daa ti yiŋisi voli maa ni yina chanj o chandi.

⁸Di nyaanja ka Dauda gba daa yiŋisi voli maa ni yina nti kuhi boli Naa Sool, "N dan' naa!" Ka Sool daa ɣmaligi lih' o nyaanja, ka Dauda damdi zaŋ o zuyu silim tiŋa n-lu o sizzura,

⁹ka bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a wumdi ninvuy' shεb' bεn yεr' a, 'Nyama, Dauda lo a zaŋ' bieŋu la yetɔya?'

¹⁰Nyama, a nya Yawε ni zaŋ a niŋ n nuu ni shεm vol' la ni zuŋɔ dabisili ɣo, ka n niriba shεb' di yeli ni n kum' a, amaa ka man' lee tilig' a. N di yεlimi, 'Man' ku zaŋ n nuu shihi n dana, dama o nyela Yawε ni booi kpam bahi so zuyu ni.'

¹¹M ba, nyam' a binyerigu naŋgbambili n nuu ni. Yεlimanji, n ni ɣmaag' a binyerigu naŋgbambili ka bi ku a ɣo, di simdi ni a banj ni taali bee zay' bieŋ' shεli ka n sani ni nyini. M bi tum a taal' shεli, hal a ni kul kariti dol' ma ni a ku ma maa zaa yoli.

¹²Yawε ni woligi ti m min' a, Yawε ni bɔh' a bieri ti ma, amaa man' ku zaŋ n nuu shih' a.

¹³Kaman kurimbuni ha yetɔy' ɣahili ni yeli shεm la, 'Ninvuy' bieŋu kobili ni ka ninvuy' biɛtali yirina.' Amaa man' ku zaŋ n nuu shih' a.

¹⁴Iuni ka Izrael naa lee yina kariti dolı ɣo? Iuni ka a lee kariti dolı ni a ku ɣo? A kariti dolila ba' kpiŋ! A kariti dolila buduli zay' bila.

¹⁵Dinzuyu Yawε ni leei ti sariakarita, o ni woligi ti m min' a. O ni lihi ti yetɔya ɣo zuyu, ka zani n nyaanja n-fa ma a nuu ni bahi."

¹⁶Dauda ni daa yeli Sool lala naai, ka Sool bɔhi, "M bia Dauda, a kukoli m-bala?" Ka Sool daa duh' o yee kum pam,

¹⁷ka yeli Dauda, "A nyela wuntizora pam gari ma, dama a tum ma din viɛla, ka man' zaŋla zay' bieŋu yo a samli.

¹⁸Ka zuŋɔ dabisili ɣo, a kahigi wuhi ma a ni niŋ ma zay' viɛlli shεm, ka bi ku ma saha shεli Yawε ni di zaŋ ma niŋ a nuu ni la.

¹⁹Dama nir' yi nya o dindana ɣ-ɣo, o ni che o ni alaafee? Dinzuyu a ni niŋ ma shεm zuŋɔ ɣo, Yawε ni yo a sam' viɛlli.

²⁰Pumpɔŋɔ nyama, biehiŋ kani, m mi ni a ni leei naa, ka Izrael nam ti nya zaashee zani a kobili ni.

²¹Dinzuju pom' Yawε ni a ti ku ku n zuliya n kalinsi nyaanja bee n-kpihim n dan birili."

²²Ka Dauda daa po lala pɔri maa Sool sani. Di saha ka Sool daa kuli, ka Dauda min' o niriba maa mi labi bε sɔyisili maa shee.

1 Samuel 25

Samuel kpiya

¹Samuel ni daa ti kpi, ka Izraεlnim' zaa daa layimna ti kum o kuli, ka sɔy' o omaŋmanj' yiŋa Rama.

Dauda mini Abigeel

Di nyaanja ka Dauda daa yiysi chanj Paran mɔyu ni.

²Ka do' so daa be Maɔn ka o tuma shee nyε Kamεl. Doo maa daa mali buni pam. O daa malila pieri tusaata, ka mali buhi tuhili. Ka o daa ti cher' o pieri maa kɔbiri Kamεl maa.

³Doo maa yuli n-daa booni Nabal, ka o paya mi yuli booni Abigeel. Pay' maa daa viɛl' pam, ka mali yɛm. Amaa ka doo maa ŋun' daa nyε jerigu ka mali biɛm pam. O daa nyɛla Kalεb danj ni nira.

⁴Ka Dauda daa be mɔyu maa ni ka wum ni Nabal cherila o pieri kɔbiri.

⁵Ka o daa tim nachimbi' pola pia ka yεli ba, "Chamiya Kamεl nti chanj Nabal sani ti zaŋ n yuli puh' o.

⁶Yi ni ti yɛn puh' o shɛm m-bɔŋɔ: Naawuni tim a suhudoo, ka ti a malibu suhudoo, ka chε ka suhudoo be a ni su shɛlikam zaa ni.

⁷Yεlimiy' o ni n wumya ni o cherila o pieri kɔbiri ni o piɛguliba maa mi yi kul bela ti sani, ka ti bi niŋ ba zay' biɛ' shɛli, bε mi binshɛli daa bi bɔrigi bε ni daa be ti sani Kamεl saha shɛli maa.

⁸Ni o bɔhim' o nachimba maa, bε ni yεl' o. Dinzuju n suhir' o mi ni o niŋmi n nachimba ŋɔ nirlim, dama chuŋu dali ka ti kana maa. N suhir' o mi, din kul be o nuu ni, ŋun' zaŋ ti yinim' bɛn nyε o tumtumdiba ŋɔ ka yi zaŋ na ti ti o bia Dauda."

⁹Ka Dauda nachimba maa daa chanj ti zaŋ Dauda yuli yεli Nabal yεtɔya maa zaa, ka kpalim ʒiεya guhira.

¹⁰Ka Nabal daa garigi bɔhi Dauda tuumba maa, "Duni n-lee nyε Dauda? Ka ŋuni mi n-lee nyε Jesi bia? Pumpɔŋɔ daba pam kul zɔrimi ka cheri be laamba.

¹¹N zaŋmi m bɔrɔbɔro mini ko' shɛli ni nim' shɛli n ni ku n-zali bɛn cheri m pieri kɔbiri maa ti ninvuy' shɛba n ni bi mi bε ni yi shɛl' na?"

¹²Di saha ka Dauda nachimba maa ŋmaligi labi ti yεl' o dimbɔŋɔ zaa.

¹³Ka Dauda daa yel' o niriba maa, "Sokam nyayim' o takobi!" Ka Dauda gba daa nyay' o takobi; ka niriba kɔbisinahi daa pah' o zuyu ka bε chanj, ka che niriba kɔbisiyi ka bε mi kpalim guli bε nema.

¹⁴Amaa ka Nabal nachimba maa ni yino daa chanj ti yeli Nabal pay' Abigeel, "Nyama, Dauda timla tuumba ka bε yi o sani moyu maa ni na ni bε ti puhi ti kpem' maa, ka o tu ba.

¹⁵Niriba maa mi daa niŋ ti vienyelinga pam, bε daa bi niŋ ti zay' bieyu, ti mi binsheli daa ʒi m-borigi saha sheli ti ni daa be bε sani moyu maa ni maa.

¹⁶Ti ni daa be bε sani n-guli ti pieri ɳo saha sheli maa zaa, bεna n-daa nyε gooni gili ti yuŋ ni wuntauŋ' ni zaa.

¹⁷Dinzuŷu pumpɔŋɔ zahimmi yelli maa ka banj a ni yεn niŋ shεm; dama dimbɔŋɔ ni tooi tahi zay' bieyu ti kpem' maa sanna n-tabil' o yiŋnim' zaa, ka o mi yεla kpem' pam ka nir' ku tooi tɔyis' o yεtɔya."

¹⁸Di saha ka Abigeel daa yiysi yomyom chanj ti bo bɔrɔbɔro kpil' kɔbisiyi mini wain kol' ayi pali ni piε' ɳora anu ni kawaan' chimda din tibisim nyε kilɔgiram pinaayopoɔin ni wain wal' kuma yila kɔbiga ni bε ni zaŋ fiig tihi wala m-pahi mali mahi' sheŋa bin' kɔbisiyi n-zaŋ di zaa pa bunsi zuyu;

¹⁹ka yeli nachimba maa, "Chamiya n tooni ka n doli yi nyaanja na." Amaa o daa bi sayi yel' o yidan' Nabal.

²⁰Ka o daa ba buŋa chanj ti ɳmaligi zołɔŋni n-tuhi Dauda min' o niriba maa soli ka bε kanna.

²¹Dauda daa yelimi, "Yεlimaŋli, yoli ka n daa kul guli doo ɳo binyara ɳo moyu ɳo ni ka bi che ka o binsheli borigi ɳo, ka ɳun' ti zaŋla zay' bieyu yo ma samli.

²²Zaŋ chanj bieyu sa ti yεn neei ka n yi che ninvuy' sheb' bεn be o sani maa, hal do' yino gba, Naawuni ɳun niŋm' ma n ni yεn niŋ' o shεm maa, hal ɳun' niŋm' ma gari lala gba."

²³Abigeel ni daa ti kul nya Dauda, o dii sheela o buŋ' maa zuyu na yom lu n-gbani Dauda tooni, ka zaŋ o zuyu silim tiŋa.

²⁴O daa kul lu n-gbala o tooni ka yeli, "N dana, che ka taali ɳo ʒi n kɔŋko zuyu. N suhir' a mi, gbilisim tibili wum mani ɳun nyε a dabipay' ɳo ni yεn yel' a yεtɔy' sheŋa ɳo.

²⁵N dana, di che ka Nabal ɳun nyε jεrigu maa ni yel' a shεm maa milig' a suhu. O yuli ni kul booni shεm maa, lala n-shiri nyε o. O yuli Nabal, ka jεrilim mi shiri be o kɔbili ni. Amaa n dana, mani ɳun nyε a dabipay' ɳo di bi nya a ni tim' a nachin' sheb' na maa.

²⁶Dinzuŷu n dana, a nyaya, Yawε je ni so ʒim yihibu taali ʒi a zuyu, ka lan je ni a zaŋ a nuu bɔhi bieri. Dinzuŷu n dana, Yawε ɳun be ɳo mini nyin' gba maŋman'

shia din be ɳɔ zuyu ni che ka a dimnim' mini bənkam lo a zay' biɛyu ti be kaman Nabal ni be shem ɳɔ.

²⁷Dinzuu n dana, che ka be zaŋ n ni ʒi pin' sheli na ɳɔ n-ti nachimba bən be a sani ɳɔ.

²⁸N suhir' a mi, chelei mani ɳun nyɛ a dabipay' ɳɔ taali. Dama biɛhiŋ kani, Yawɛ ni me a yili a ni tuhiri ɳun' Yawɛ tɔb' sheli ɳɔ zuyu; ka a ku tum zay' biɛyu hal ni a nyevili tariga.

²⁹N dana, ka so yi ti dol' a ni o ku a, Yawɛ ɳun nyɛ a Naawuni ɳɔ ɳun' zaŋm' a nyevili ɳɔ pahi nyeviya pam zuyu n-gul' li, amaa o ni ti zaŋ a dimnim' nyeviya labi kaman kuyilɔŋ kuyili ka be labi la.

³⁰Ka Yawɛ yi ti niŋ nyini n dana zay' viɛl' shelikam zaa o ni yeli ni o ni niŋ a la, ka che ka a leei Izrael naa,

³¹a ti ku mali suhugarigu a ni daa ku so ka di ka daliri zuyu bee amanmaj' ni daa bɔhi bieri zuyu. N dana, ka Yawɛ yi ti che ka binshɛyukam niŋ vienyelinga a sani, nyin' di ti tam mani ɳun nyɛ a dabipay' ɳɔ yela."

³²Ka Dauda daa yeli Abigeel, "Yawɛ ɳun nyɛ Izrael Naawuni ɳun tim a na ka a ti tuhi ma soli ɳɔ mali alibarika!

³³Ka a ni təhi təhi viɛl' shəŋa ka tay' ma zuŋɔ dabisili ɳɔ ka m bi tum taali so ʒim yihibu puuni bee n-zaŋ mmaŋmaj' nuhi ɳɔ bɔhi bieri ɳɔ zuyu, a mali alibarika.

³⁴Dama hal ka Yawɛ ɳun nyɛ Izraelm' Naawuni ɳun be ka nyɛ ɳun tay' ma ka m bi niŋ ya zay' biɛyu ɳɔ zuyu, a yi di bi kana yomyom ti nya ma, biɛyuni asiba doo zay' yino gba sa naan ku lan guui Nabal yiŋa."

³⁵Di saha ka Dauda daa dee pay' maa ni ʒi pin' shəŋa na maa ka yel' o, "Kulim' a yiŋ' ni suhudoo, nyama, n wum a yeligu maa, ka ni niŋ a ni fabili niŋ ma ni n niŋ shem maa."

³⁶Ka Abigeel daa kuli Nabal sani nti nya ka o puhirila chuyu o yiŋa, ka di ɳmanila naa m-puhiri chuyu. Ka ɳun' Nabal daa kul mali suhupielli, dama o daa nyula dam buyi. Ka o pay' maa daa bi yel' o sheli dindali maa hal ka biɛyu ti neei.

³⁷Biɛyu ni daa neeg' asiba ka dam maa yi o ninni, ka o pay' maa yel' o binshɛyukam zaa, ka o suhu kabi, ka o be kaman kuyili la.

³⁸Zaŋ chaŋ kaman biɛyu pia dali, ka Yawɛ daa ku Nabal.

³⁹Dauda ni daa wum ni Nabal kpiya ka o yeli, "Yawɛ ɳun bɔhi Nabal bieri o ni daa tu ma tu' sheli la zuyu, ka yihi mani ɳun nyɛ o dabili ɳɔ zay' biɛyu ni ɳɔ mali alibarika. Yawɛ ɳmaligi Nabal zay' biɛyu maa ʒil' o." Di saha ka Dauda daa tim' ni be ti kpuyi Abigeel ti o na ka o niŋ o paya.

⁴⁰Ka Dauda tuumba maa daa chaŋ Abigeel sani Kamel nti yel' o, "Dauda n-tim' ti ni ti kana ti kpuy' a na ti ti o ka o niŋ o paya."

⁴¹Ka Abigeel daa yiysi gbani n-zan o zuyu silim tiŋa ka yeli, “Nyamiya, man’ ḥun nyɛ yi dabipay’ ḥo nyela ḥun ni payi n dan’ tumtumdiba naba.”

⁴²Ka Abigeel daa yiysi niŋ yomyom m-ba buŋa, ka o payisara anu bɛn daa be o sani n-tumd’ o tuma pah’ o zuyu ka bɛ doli Dauda tuumba maa chanj, ka o ti leeı Dauda paya.

⁴³Ka Dauda daa lan kpuyi Ahinɔam ḥun nyɛ Jɛziriil nir’ la pahi, ka bɛ niriba ayi maa daa leeg’ o payiba.

⁴⁴Di saha Sool daa pun zaŋla o bipuyinga Mikal ḥun daa nyɛ Dauda pay’ la n-ti do’ so ḥun yuli booni Paliti ka o nyɛ Laishi Gallim nir’ bia la.

1 Samuel 26

Dauda lan tiligi Naa Sool nyevili yaha

¹Ka Zifinim’ daa ti ka Sool sanna Gibia nti yel’ o, “Dauda soyi bela Hachila Zoli din mini Jeshimɔn nin’ tuhi tab’ la zuyu.”

²Dinzuyu ka Sool daa yiysi bo tɔbutuhiri’ biinsi niriba tusaata Izrael tingbɔŋ ni m-pa omaŋ’ zuyu chanj Zif mɔyu ni ni bɛ ti bɔ Dauda shee Zif mɔyu maa ni.

³Ka Sool min’ o niriba maa daa ti paai Hachila zolɔŋni zaŋ labi Jeshimɔn wulimpuhili polo nti ti bɛ suya do nimaani palli noli. Amaa Dauda daa na bela mɔyu maa ni. O ni daa ti wum ni Sool kar’ o naba na mɔyu maa ni,

⁴ka o tim puysiriba ka bɛ chanj ti nya ka Sool shiri be ni.

⁵Di saha ka Dauda daa yiysi chanj Sool ni be luy’ sheli maa ti nya o ni do luy’ sheli polo, ka Ner bia Abiner ḥun daa nyɛ o tɔbbihi zuyulan’ la do o sani. Sool daa dola suya maa sunsuuni, ka tɔbbihi maa do n-gil’ o.

⁶Di saha ka Dauda bɔhi Ahimelek ḥun daa nyɛ Hiti nir’ la mini Zeruya bia Abishai ḥun daa nyɛ Jɔab mabia la, “Duni n-lee ni doli ma chanj Sool sansan’ ni?” Ka Abishai daa yeli, “Man’ ni dol’ a chanj.”

⁷Ka Dauda mini Abishai daa chanj tɔbbihi maa sani yuŋ, ka Sool ti dola sansani maa sunsuuni gbihiri ka o kpani sa o zuysaa, ka Abiner mini tɔbbihi maa do n-gil’ o.

⁸Ka Abishai daa yeli Dauda, “Naawuni zaŋ a dim’ maa niŋ a nuu ni zuŋɔ; dinzuyu pumpɔŋɔ chɛ ka n kul zaŋ kpani ḥo kuh’ o yim tabili tiŋa, m bi yɛn kuh’ o buyi.”

⁹Ka Dauda daa yeli Abishai, “Di ku o, dama ḥuni n-lee ni tooi zaŋ o nuu shihi Yawɛ ni booi kpam bahi ninvuy’ so zuyu ni, ka ku mali taali?”

¹⁰Ka Dauda daa lan yeli, “Hal ka Yawɛ ḥun be ḥo zuyu, ḥun’ Yawɛ ni ku o bee o kum dali yi paai, o ni kpi bee ḥun chanj tɔb’ ni ka bɛ ti ku o.

¹¹Yawε di sayi ka n zaŋ n nuu shihi ɳun' Yawε ni booi kpam bahi ninvuy' so zuyu ni maa, amaa lee saami kpan' sheli din sa o zu Yusaa ɳo ka kpu'y' o ko' gayili ɳo ka ti chaŋ."

¹²Di saha ka Dauda daa saai kpani maa ka kpuyi ko' gayili maa Sool zu Yusaa ka bε chaŋ. So daa bi nya ba bee m-baŋ di yela bee so ti neei, bε zaa daa gbihirimi, dama Yawε n-daa chε ka go' titali gbahi ba.

¹³Ka Dauda daa zo n-chaŋ yay' sheli polo katiŋa nti du n-tam zoli zuyu ka o mini ba daa danigi tab' pam.

¹⁴Ka Dauda daa duh' o yee bɔhi tɔbbihi maa mini Nεr bia Abiner la, "Abiner, a ku garigi ma?" Ka Abiner garigi bɔhi, "Nyin' ɳuni n-lee booni naa maa?"

¹⁵Ka Dauda daa bɔh' o, "Pa doo n-nya a? A kpee be Izrael tingbɔŋ ni? Ka bɔ n-niŋ ka a bi ɿieya gul' a dan' naa? Dama ninvuy' so kana ni o ti ku a dan' naa maa.

¹⁶A ni niŋ shem maa bi viela. Hal ka Yawε ɳun be ɳo zuyu, yi simdila kubu, dama yi bi gul' yi dan' naa ɳun nyε Yawε ni booi kpam bahi ninvuy' so zuyu ni maa. Ka pumpɔŋɔ nyam' naa kpan' la min' o ko' gayili din ɿe o zu Yusaa la ni be luy' sheli."

¹⁷Ka Sool daa baŋ Dauda kukoli maa ka bɔh' o, "M bia Dauda, a kukoli m-bala?" Ka Dauda garigi yεli, "N dan' naa, n kukoli m-bala."

¹⁸Ka Dauda mi bɔh' o, "Ka bɔ n-niŋ ka n dan' ti kariti doli man' ɳun nyε a dabili ɳo lala? Bɔ ka n lee niŋ? Taal' bɔ ka n lee tum?

¹⁹Dinzuyu n dan' naa, pumpɔŋɔ wummi man' ɳun nyε a dabili ɳo ni mali yεtɔy' sheli ni n yεl' a. Di yi nyεla Yawε m-piel' a bahi n zuyu ɳo, nyin' malimi sara ti o, o ni dee li, amaa di yi nyεla ninsalinima, Yawε ɳun bahim' ba yoli, dama bε kari ma bahi zuŋɔ dabisili ɳo ni n di dee i n tarili Yawε tingbani ɳo ni ka yεli ma, 'Cham' ti jεm wun' shεba.'

²⁰Dinzuyu pumpɔŋɔ di chε ka n ɿim yi n-lu tiŋa tingban' sheli din mini Yawε shee wɔya ni taba ɳo ni, dama Izrael naa kana ti kariti doli ma kaman nir' ni kariti doli kɔriŋga zoya zuyu shem la."

²¹Di saha ka Sool daa yεli, "N tum taali, m bia Dauda, labimina, n ku lan niŋ a zaŋ' biεyε yaha, dama a lihi n nyεvili ka di nyε binsuŋ a sani zuŋɔ dabisili ɳo; nyama, n tum jerilim ka birigi pam."

²²Ka Dauda daa garigi yεl' o, "N dan' naa, a kpani maa m-bɔŋɔ, chε ka nachimba maa ni yino kana ti zaŋ li."

²³Dauda daa lan yεli, "Yawε tim ninsal' kam laara o wontitali min' o ɿieyimtali zuyu; dama Yawε zaŋ a niŋ n nuu ni zuŋɔ dabisili ɳo, ka man' lee bi sayi teegi n nuu shihi ɳun' Yawε ni booi kpam bahi nyin' ninvuy' so zuyu ni ɳo.

²⁴Nyama, n ni lihi a nyevili ka di nyε binsuŋ shεm zuŋɔ dabisili ɳɔ, lala ka Naawuni gba ni lihi n nyevili ka di nyε binsuŋ, ka o ni tiligi ma nahin̄gu kam zaa ni.”

²⁵Di saha ka Sool daa yεli Dauda, “M bia Dauda, Naawuni niŋm’ alibarika niŋ a ni. A ni ti tum’ tuma pam, ka di nasara di tumbu ni.” Ka Dauda daa chan̄ o chandi, ka Sool mi ɳimaligi kuli.

1 Samuel 27

Dauda be Filistianim’ sani

¹Ka Dauda daa yεl’ o suhu ni, “Pumpɔŋɔ Sool ni ti bahi ku ma dahin’ shεli. N lan ka n ni yεn niŋ shεm pahila n zo n-kuli Filistianim’ tingbɔŋ ni din ni che ka Sool yihi n shee bɔbu tahima Izrael tingbɔŋ ɳɔ ni, ka n yi o nuu ni”

²Di saha ka Dauda mini ninvuy’ kɔbisiyɔbu bεn daa be o sani maa daa yiysi zo n-kuli Gaat Naa Akishi ɳun daa nyε Maok bia la sani.

³Ka Dauda min’ o niriba maa ni bε yinsinim’ zaŋ tabili ɳun’ Dauda payiba ayi la, Ahinɔam ɳun daa nyε Jεziriil nir’ la mini Nabal pakoli Abigeel ɳun daa nyε Kamel nir’ la zaa daa be Gaat Akishi sani.

⁴Ka bε daa yεli Sool ni Dauda zo n-kuli Gaat, ka o daa che o shee bɔbu.

⁵Ka Dauda daa ti yεli Akishi, “A suhu yi yu ma, nyin’ tim ma a tingbɔŋ ɳɔ ni tinsi ɳɔ ni luy’ shεli ka n ɔini, dama wula ka man’ ɳun nyε a dabili ɳɔ min’ a lee yεn layim ɔi na’ tin’ ɳɔ ni?”

⁶Ka Akishi daa zaŋ Zikilag ti o dindali maa, dinzuyu ka Juda nanim’ na kul su Zikilag hal ni zuŋɔ.

⁷Ka Dauda daa be Filistianim’ maa sani yuuni ni chira anahi.

⁸Ka Dauda min’ o niriba maa daa yiri chani ti liriti Geshurinim’ mini Gerizinim’ ni Amaleknima n-tuhiri ba ka fari bε nεma; dama bεna n-daa nyε tin’ maa tinbihi kurimbuni ha. Dauda min’ o niriba maa daa yi chanimi hal ti paai Shur n-zaŋ hal ni Ijipti tingbɔŋ ni.

⁹Ka Dauda daa ku tinsi maa niriba zaa, ka bi che ka paya bee doo kpalim; ka daa gbahi bε pieri mini niyi, ni bensi ni laakumnima, ka va bε situra pahi n-lab’ Akishi sanna.

¹⁰Ka Akishi daa yi bɔh’ o, “Banim’ ka a lee liri zuŋɔ?” Dauda yεr’ o mi, “Nεgεb’ din be Juda tingban’ ni la nim’ ka n liri.” Bee ɳun yεli, “Nεgεb din be Jεramiil polo la nim’ ka n liri bee Nεgεb din be Kεn tingban’ ni la nim’ ka n liri.”

¹¹Dauda daa na ɔi n-che doo bee paya, bε ti chan̄ Gaat ti yεli ba zuyu. O daa tεhimi, “Di yi pa lala, bε ni chan̄ Gaat ti yεli ti yεla.” ka yεli, “Dauda n-tum shεm maa.” Lala ka Dauda min’ o niriba maa daa kul niŋdi saha shεli zaa bε ni daa be Filistianim’ sani maa.

¹²Ka Akishi daa niŋ Dauda naani pam ka yeli, “O che ka o niriba Izraelnim’ bi lan bør’ o yelli zaa, dinzuŋu o kul ni nyé n tumtumda sahakam.”

1 Samuel 28

¹Dimboŋo nyaanja ka Filistianim’ daa ti lo tøbu ni be tuhi Izraelnima. Ka Akishi daa yeli Dauda, “Bajmi ni di simdi ka a min’ a niriba ḥo pahi n tøbbih i ḥo zuŋu doli ma chaŋ.”

²Ka Dauda daa yeli Akishi, “Di viela, a ni ti nya man’ ḥun nyé a dabili ḥo ni yen niŋ shem.” Ka Akishi daa yeli Dauda, “Mbo, n ni zaŋ a leei ḥun ni be n sani n-guli ma hal ni a nyevili tariga.”

Naa Sool chaŋ jinwara sani

³Ka Samuel daa ti kani, ka Izraelnim’ zaa layimna nti kum o kuli ka soy’ o omaŋmanj’ ya Rama. Sool daa pun karila bukpahinim’ mini jinwariba Izrael tiŋgbøŋ ni zaa.

⁴Ka Filistianim’ maa daa layim ka Shunem na nti ti be suya do nimaani; ka Sool gba daa layim Izraelnim’ zaa ka be mi ti be suya do Giliboa.

⁵Sool ni daa nya Filistia tøbbih i maa, ka dabiem gbaag’ o ka o suhu fuŋ pam.

⁶Sool ni daa bøhi Yawε ni o baŋ yelli maa ni nyé shem, Yawε daa bi garig’ o zahindi puuni bee Urim puuni bee n-che ka anab’ so yel’ o sheli.

⁷Di saha ka Sool daa yel’ o tumtumdiba, “Chamiya ti bo n-nya pay’ so ḥun nyé jinwara ni be luy’ sheli, ka n chaŋ o sani ti kari saria.” Ka o tumtumdiba maa daa yel’ o, “Nyama, jinwara be Endo.”

⁸Di saha ka Sool daa tay’ omaŋ’ biɛhigu, ka tayi binyer’ sheŋa ye n-zaŋ niriba ayi pa omaŋ’ zuŋu ka be chan pay’ maa sani yun, ka o ti yel’ o, “Vihim’ nya n-ti ma, ka che ka n ni yen boli ninvuy’ so yuli ḥo shia yina.”

⁹Ka pay’ maa daa yel’ o, “Yelimanji, a mi Sool ni niŋ shem, o kari bukpahinim’ mini jinwariba tiŋgbøŋ ḥo ni, ka wula ka a ti kana ti bari n nyevili tøŋ ni a che ka n kpi?”

¹⁰Ka Sool daa po Yawε yeli, “Hal ka Naawuni ḥun be ḥo zuŋu, a ku nya tibidarigibo sheli dimboŋo zuŋu.”

¹¹Ka pay’ maa daa bøh’ o, “Duni ka a lee børi ni n che ka o yina?” Ka o yel’ o, “M børi ni a che ka Samuel n-yina.”

¹²Pay’ maa nini ni daa ti nya Samuel, o daa ḥmela kuŋ’ pam ka bøhi Sool, “Bo n-niŋ ka a yohim ma? Nyini n-nyé Sool”

¹³Ka naa daa yel’ o, “Di zøri dabiem, bo ka a lee nya?” Ka pay’ maa yel’ o, “N nyala so shia ka di yiri tiŋban’ ni na.”

¹⁴Ka o bɔh' o, "O biɛhigu lee nyɛla wula?" Ka o yɛl' o, "Do' kurili n-zan kparibu pɔb' omaŋa n-yirina." Di saha ka Sool daa ban̄ ni Samuel m-bala, ka damdi zaŋ o nina kpa tiŋa n-lu o sikuura.

¹⁵Ka Samuel daa bɔhi Sool, "Bɔ n-niŋ ka a nahim ma n-chɛ ka n yina.?" Ka Sool garigi yɛl' o, "Muysisigu titali m-paa' ma, dama Filistianima n-yɛn tuhi ma, ka Naawuni chɛ ma, ka bi lan garigiri ma. O bi lan chɛ ka anabinim' garigiri ma bee n-chɛ ka n nyari sheli zahindi ni. Dinzuyu ka m bol' a na ni a ti wuhi ma n ni yɛn niŋ shɛm."

¹⁶Ka Samuel yɛl' o, "Yawɛ zayısi' a ka leeg' a dima, ka wula a lan bɔhiri ma?

¹⁷Yawɛ ni daa yeli ma ni n yɛl' a ni o ni niŋ a shɛm la ka o niŋ a maa, dama o darigi deei nam maa a nuu ni n-zan ti Dauda ḥun nyɛ a kpee la.

¹⁸A ni daa zayısi Yawɛ noli ka bi ku Amaleknim' zaa, ka sayim bɛ ni mali shɛlikam zaa la zuyu ka Yawɛ niŋ a o ni niŋ a shɛm zuŋɔ dabisili ḥo.

¹⁹Din pahi nyɛla, Yawɛ ni zaŋ a mini Izraelnim' niŋ Filistianim' nuu ni, dinzuyu bieyuni a min' a bidibisi sa ni be n sani, dama Yawɛ ni zaŋ Izrael tɔbbihi niŋ Filistianim' nuu ni."

²⁰Di saha ka dabiɛm daa gbaai Sool ka o lu n-teei dɔni tiŋa, Samuel ni daa yɛl' o yɛtɔy' shɛŋa maa zuyu. O daa lan ka yaa, dama o daa bi di binsheli dindali maa wuntan̄' ni mini yuŋ zaa.

²¹Ka pay' maa daa chaŋ Sool sani nti nya ka dabiɛm gbaai Sool pam ka o yɛl' o, "Nyama, mani ḥun nyɛ a dabipay' ḥo niŋ a ni yeli ma ni n niŋ sheli maa, m mi zaŋla n nyevili pa talima, ka niŋ a ni yeli ma ni n niŋ shɛm maa.

²²Dinzuyu pumpɔŋɔ di simdi ka a gba niŋ mani ḥun nyɛ a dabipay' ḥo ni yɛn yɛl' a ni a niŋ shɛm ḥo. Chɛ ka n niŋ bindirigu ti a ka a di ka nya yaa lab' yiŋa."

²³Ka o daa zayısi ka yeli, "N ku di." Amaa ka o tumtumdiba la mini pay' maa daa kpaŋ bɛmaŋa m-balim o hal ka o ti sayi, ka daa yiŋisi tiŋa n-ʒini garo zuyu.

²⁴Pay' maa mi daa mali naŋipol' kpabili o yiŋa, ka o daa dii yiŋisi yomyom chɛ ka bɛ kɔrigi naŋipolli maa, ka o niŋ zim ḥɔri mali bɔrɔbɔro din ka dabindi

²⁵n-zan̄ li na ti zali Sool min' o tumtumdiba maa tooni ka bɛ di, ka daa yiŋisi kuli yuŋ maa.

1 Samuel 29

Filistianim' zayısi Dauda

¹Ka Filistianim' maa daa layim bɛ tɔbbihi luy' sheli din yuli booni Afek la, ka Izraelnim' mi layim biliga din be Jeziriil tiŋban' ni la gbini.

²Filistia nanim' mini bɛ niriba kɔbigakɔbiga, shɛb' mi tuhilituhili ni daa ti garita, ka Dauda min' o niriba pahi Akishi n-doli nyaŋa na,

³ka Filistia sapashinnim' daa bɔhi, "Bɔ ka Hiburunim' ŋɔ mi lee bɔri kpe?" Ka Akishi daa garigi yeli Filistia sapashinnim' maa, "Dauda ŋun nyɛ Izrael Naa Sool sapashin' la m-bala, o be n sani paai yuma shɛm. O mi ni daa zo n-kuli n sanna saha sheli hal ni zuŋɔ, n na bi nya o galimi."

⁴Amaa ka Filistia sapashinnim' maa daa je suli niŋ Akishi ka yel' o, "Chɛ ka o lab' kuli ti be a ni zaŋ tiŋ' sheli ti o la ni, o ku dol' ti chanj tɔb' ni, di pa sheli ka o ti leei ti dima nimaani. Dama wula ka o yɛn niŋ ka o naa maa lan deeg' o, ka di pala o ŋmala ti niriba ŋɔ zu�uri ti o.

⁵Pa Dauda so yɛla bɛ ni wari waa ka yiini yila yera, 'Sool kula niriba tuhilituhili, ka Dauda mi ku niriba tuhi' piapia la m-bala?'

⁶Di saha ka Akishi daa boli Dauda ti yel' o, "Hal ka Yawɛ ŋun be ŋɔ zu�u, a nyɛla ŋun ʒe ma yim, ka man' sani, di simdi ni a pahi dol' ti chanj tɔb' maa ni, dama dahin' sheli a ni kuli n sanna hal ni zuŋɔ, n na bi nya a galimi. Amaa di zaa yoli, nanim' maa bi sayi ni a dol' ti chanj.

⁷Dinzu�u pumpɔŋɔ labimi kuli ni suhudoo, ka miri ka a chɛ ka Filistia nanim' suhuri ti miligi a zu�u."

⁸Amaa ka Dauda daa bɔh' o, "Taal' bɔ ka n lee tum? Dahin sheli man' ŋun nyɛ a dabili ŋɔ ni kana ti kpe a tuma ni hal ni zuŋɔ, tuun' bɔ ka n lee tum ka di bi tiy' a nini, ka di zu�u chɛ ka n ku tooi doli chanj ti tuhi n-dan' naa dimnima?"

⁹Ka Akishi daa garigi yeli Dauda, "M mi ni a ka galimi sheli kaman Naawuni malaika ni ka galimi shɛm la, amaa di zaa yoli, Filistia sapashinnim' maa yɛliya ni a di dol' ti chanj tɔb' maa ni.

¹⁰Dinzu�u bieyuni asiba di yi sa kul neerina, a min' a niriba bɛn doli ma kana maa yin' daŋmiya yiysisibu n-labi yin' yomyom."

¹¹Ka Dauda min' o niriba maa daa daŋ yibu asiba n-labi Filistianim' tiŋgbɔŋ maa ni, ka Filistianim' maa daa chanj Jeziriil.

1 Samuel 30

Dauda tuhi Amaleknima

¹Ka Dauda min' o niriba maa daa ti paai Zikilag daba ata dali n-nya ka Amaleknim' kamina ti liri Negebinim' mini Zikilagnima n-nyaŋ Zikilagnim' maa, ka nyo tiŋ' maa buyim.

²Bɛ daa gbahi payiba mini bɛnkam daa be nimaani n-nyɛ bihi ni ninkura zaa. Bɛ daa bi ku so, amaa bɛ daa kul gbahi ba mi n-zaŋ ba chanj bɛ chandi.

³Ka Dauda min' o niriba maa daa ti paai tiŋ' maa ni n-nya ka bɛ nyo li la buyim, ka gbahi bɛ payiba mini bɛ bidibisi ni bipuyinsi zaa chanj.

⁴Di saha ka Dauda mini ninvuy' shɛb' bɛn daa be o sani maa duhi bɛ yehi n-kum hal ti lan ka yaa din ni kum.

⁵ Be daa gbahi Dauda payiba ayi la gba chan; Ahinɔam ɔnun daa yi Jeziriil na la mini Abigeel Nabal pakoli ɔnun daa yi Kamel na la.

⁶ Ka Dauda suhu daa sayim pam, dama o niriba maa suhuri daa yi yisimi, ka be yeli ni be ni lab' o kuya. Dama sokam daa kul fabindila o bidibisi min' o bipuyinsi zuyu. Amaa ka Yawε ɔnun nyε Dauda Naawuni ɔjɔ daa kpaŋs' o suhu.

⁷ Ka Dauda daa yeli Ahimεlek bia Abiata ɔnun daa nyε maligumaana la, "Zanɔmi tan' sheli din ɔmmani mukuru la ti ma na." Ka Abiata daa zaŋ tan' sheli din ɔmmani mukuru maa na ti ti Dauda.

⁸ Ka Dauda daa bɔhi Yawε, "M biɛhimi ɔmwenditoya ɔjɔ naba? N ni paai ba?" Ka o garigi yεl' o, "Biɛhimi be naba, a ni paa' ba n-fa a niriba maa."

⁹ Di saha ka Dauda mini ninvuy' kɔbisiyɔbu bɛn daa be o sani maa daa yi yisi n-chaŋ ti paai Beso kulibɔŋ ni, ka bɛn daa be nyaanja la kpalm nimaani.

¹⁰ Amaa ka Dauda mini niriba kɔbisinahi daa kul be niriba maa naba biɛhibu ni. Ka niriba kɔbisiyi la bɛn' daa gbarigi pam, ka kɔŋ Beso kulibɔŋ maa dubu.

¹¹ Ka Dauda niriba maa daa ti nya Ijipti nachimbil' so moŋu maa ni n-zaŋ o ka Dauda sanna nti ti o bɔrɔbɔrɔ ka o ɔnubi, ka ti o kom ka o nyu.

¹² Ka be daa lan ti o be ni zaŋ fiig tihi wala m-pahi mali mahi' shεŋa mini wain wal' kuma yila ayi. O ni daa di n-naai ka o nini neei, dama o daa bi di sheli bee n-nyu kom wuntaŋ' ni mini yuŋ dabisi' muna ata.

¹³ Ka Dauda daa bɔh' o, "Tin' kani ka a lee yina? ɔnuni n-lee su a?" Ka o garigi yeli, "N nyεla Ijipti nachimbila, ka nyε ɔnun tumdi Amalek do' so tuma. N daa kala alaafee, ka ɔnun su ma maa che ma bahi ka chan, di zuŋɔ daba ata m-bɔŋɔ.

¹⁴ Ti daa chanmi ti ɔmme Negεb din nyε Chεretinim' tin' ka be Juda tingban' ni la, ka di be nema. Ka ti daa lan chan ti ɔmme Negεb sheli din nyε Kalεb dan' niriba tin' la gba ka di be nema; ka nyo Zikilag yiya zaa buyim."

¹⁵ Ka Dauda daa bɔh' o, "A ni sayi tahi ma ɔmwenditoya maa sani?" Ka o garigi yeli Dauda, "Pom' Naawuni ni a ku ku ma bee n-zaŋ ma niŋ n dan' maa nuu ni poi, ka n naanyi zaŋ a tahi be sani."

¹⁶ O ni daa zaŋ o tahi be sani, ɔmwenditoya maa daa woliwolila taba ɔziya diri ka nyura, ka wari wahi, be ni ɔmme n-di neen' shεŋa Filistia mini Juda tingbana ni maa zuyu.

¹⁷ Ka Dauda daa dan' yibu asibaasi n-liri ba n-tuhi ba hal ni zaawuni, ka do' so daa bi zo n-tiligi nayila nachimba kɔbisinahi n-daa ba laakumnim' zo n-tiligi.

¹⁸ Ka Dauda daa lan fa Amaleknim' maa ni daa ɔmme n-di binshεŋa maa zaa, ka lan fa o payiba ayi la gba.

¹⁹Dauda daa bi che ka binsheli kpalim nimaani. Neem' bihi bee neen' kara bee bidibisi bee bipuyinsi ni be ni daa tuhi di neen' sheŋa la mini Amaleknim' maa ni daa kpuyi be neen' sheŋa zaa, Dauda daa zaŋ di zaa lab' kuli.

²⁰Dauda daa lan tuhi fa pieri mini niyi, ka o niriba maa daa tayiri niyi maa be tooni ka yera, "Dauda ni tuhi fa neen' sheŋa m-bɔŋɔ."

²¹Ka Dauda daa labina ti paai ninvuy' kɔbisiyi sheb' ben daa gbarigi ka kɔŋ o doli chaŋ, ka o daa che ba bahi Beso kulibɔŋ ni la sani, ka be daa yina ni be ti tuhi Dauda min' o niriba ben daa be o sani maa soli; ka Dauda daa kana ti miri niriba maa m-puhi ba.

²²Amaa ka putɔyulaannim' mini ninvuy' yoya ben daa pahi doli Dauda chaŋ maa yeli, "Ti bi yen ti ba ti ni tuhi fa neen' sheŋa ŋɔ sheli, nayila be payiba mini be bihi ka ti ni zaŋ ti ba ka be chaŋ, dama be daa bi dol' ti chaŋ."

²³Amaa ka Dauda daa yeli, "M mabihi, di bi simdi ni yi niŋ Yawε ni ti ti binshɛŋa maa lala, dama ŋuna n-daa gul' ti ka zaŋ ŋmenditoya ben daa kana ti liri ti maa niŋ ti nuu ni."

²⁴Iuni n-lee ni sayi yi ni yeli shɛm maa yelli ŋɔ puuni? Iun chaŋ tɔb' maa tuhibu shee tarili ni nyɛ shɛm, ŋun ɔ̄ya guli nɛma gba tarili yen nyɛla lala. Be zaa tarili yen nyɛla yim."

²⁵Ka Dauda daa zaŋ li lee kali ni zaligu Izraεlnim' zaa sani, ka be dol' li hal ni zuŋɔ.

²⁶Dauda ni daa labi Zikilag, o daa piila o ni tuhi di neen' sheŋa maa sheli nti ti o zɔnim' ben daa nyɛ Juda kpamba la ka yeli ba, "N ni tuhi Yawε dimnim' ka di neen' sheŋa ka m pii tin ya na maa."

²⁷O daa tila Betεlnim' mini Ramɔt din be Negεb Jatir tingban' ni la nima

²⁸ni ben be Aroa mini ben be Sifimɔt ni ben be Eshitɛmɔa

²⁹ni Rakalnima ni Jeramiilnim' tinsi ni Kennim' tinsi

³⁰ni Hɔrimanim' ni Bɔrashannima ni Ataknima

³¹ni Hiburɔnnima ni ŋun Dauda min' o niriba maa ni daa góri chani tñ' sheŋa zaa la nima.

1 Samuel 31

Naa Sool min' o bidibisi kpiya

(1 Yεlikura 10.1-12)

¹Filistianim' mini Izraεlnim' daa ti tuhiri tɔbu, ka Izraεlnim' daa ŋmaligi guui ka che Filistianim' maa; ka Filistianim' maa daa dol' ba ti ku ba Gilibɔa Zoli zuyu.

²Ka Filistianim' maa daa kari ti paai Sool min' o bidibisi n-ku o bidibisi ben daa nyɛ Jɔnatan mini Abinadab ni Malikishua.

³Ka tɔb' maa daa kpayı mii Sool, ka peentɔriba daa nya o n-to o piem ti o dan pam.

⁴Di saha ka Sool daa yel' o gbayinɔzira, "Doom' a takɔbi n-kuhi ku ma, di so ka bɛn bi gundi ŋɔ ti kana ti zaŋ bɛ takɔbiri kuhi ku ma, ka zaŋ ma diem." Amaa ka dabiem daa gbaag' o gbayinɔzira maa pam ka o bi sayi ku o. Dinzuu ka Sool daa zaŋ omaŋman' takɔbi zali n-lu di zuyu.

⁵Sool gbayinɔziri maa ni daa nya ka Sool kpi maa, ka o gba lu o takɔbi zuyu kpi m-pah' o zuyu.

⁶Dinzuu Sool min' o bidibis' ata ni o gbayinɔzira ni o niriba zaa ni daa layim kpi dahin yini shem m-bala.

⁷Ka Izraelnim' bɛn daa be vinvamli maa yay' din' la mini bɛn daa be Jɔɔdɛn Mɔyili dul' la daa nya ka Izraelnim' ŋmaligi guui, ka Sool min' o bidibisi kpi, ka bɛ daa yi n-zo ka che bɛ tinsi, ka Filistianim' maa daa kana ti be di ni.

⁸N-daa yi biɛyu ka Filistianim' maa chanj ni bɛ ti yeei bɛ ni ku sheb' maa nɛma, ka daa nya ka Sool min' o bidibis' ata maa lu n-dola Giliboa Zoli zuyu.

⁹Ka bɛ daa ŋma Sool zuyu ka yeeg' o gbayino, ka tim bihi ni bɛ gili Filistia tingbɔŋ zaa ni n-zaŋ lahiba' sun maa yeli bɛ buya mini bɛ niriba zaa.

¹⁰Ka bɛ daa zaŋ o gbayino maa ti niŋ bɛ buyili Ashitarɔt jɛmbu duu, ka zaŋ o chanj Bɛtishan nti lo o tabili gooni.

¹¹Amaa ka Jabɛshigiliadnim' daa wum Filistianim' ni niŋ Sool shem maa,

¹²ka bɛ dɔbba bɛn zaa mali suhukpeeni daa yi n-chanj yun ti yihi Sool min' o bidibisi maa Bɛtishan gooni maa zuyu n-zaŋ ba chanj Jabɛshi ti nyo ba buyim nimaani.

¹³Ka bɛ daa va bɛ kɔba ti sɔyi Jabɛshi tiŋ' puuni tamarisik tia gbini, ka lo noli daba ayopɔin.

2 Samuel

2 Samuel 1

Bε kumsi Dauda Naa Sool kuli

¹Dauda ni daa tuhi Amaleknim' maa ka labina Naa Sool kum maa nyaanja, o daa kpaliimla Zikilag daba ayi.

²Nyama di daba ata dali ka do' so daa ti yi Sool sansan' ni n-zo m-paana ka o binyera chahi, ka tanjkpayu puy' o zuyu. O ni daa ti paai Dauda sani, o daa lumi gbani Dauda tooni lu o sizzura.

³Ka Dauda daa bɔh' o, "Ya ka a yina?" Ka o garigi yel' o, "Izraelnim' sansan' ni ka n yi n-zo na maa."

⁴Ka Dauda yel' o, "Yelim' ma din niŋ." Ka o yel' o, "Tøbbihi maa ŋmaligimi guui, ka bε pam lu tøb' maa ni, ka Sool min' o bia Jønatan gba lu tøb' maa ni."

⁵Di saha ka Dauda daa bɔhi nachimbil' so ŋun yel' o li maa, "Wula ka a lee niŋ banj ni Sool min' o bia Jønatan lu tøb' maa ni?"

⁶Ka nachimbil' so ŋun daa yel' o li maa yeli, "Di daa niŋla daliri ka n chan Giliboa Zoli zuyu nti chirigi Sool ka o zaŋ oman' dalim' o kpani, ka chechebunsi mini wɔribariba daa kabiri kani o sanna.

⁷Ka o daa ŋmaligi lih' o nyaanja nya ma ka boli ma, ka n garigi yel' o, 'N-nyε ma.'

⁸Ka o bɔhi n ni nyε ninvuy' so, ka n yel' o, 'N nyεla Amalek nira.'

⁹Ka o yeli ma, 'Kamina ti zani bayili ma n-ku ma, dama n nya daŋ pam, ka m mi shia na bi siyi.'

¹⁰Di saha ka n daa chan ti zani bayil' o n-ku o, ka pilig' o zu�upiligu din be o zuyu ni, ka lan pirigi banj' din be o nuu ni na, dama n daa banja ni o ni lu n-doya shem maa, o ku lan gali. Dinzuyu ka n zaŋ o nema maa na ni n ti ti nyini n dana."

¹¹Di saha ka Dauda daa gbaag' omaŋman' binyera n-dar' chahi li, ka bεnkam daa be o sani gba daa niŋ lala.

¹²Ka bε daa kum ka fabili pam, ka lo noli Sool min' o bia Jønatan ni Yawε niriba Izraelnim' zuyu dindali hal ni zaawuni, bε ni daa zaŋ takobiri ku ba maa zuyu.

¹³Ka Dauda daa bɔhi nachimbil' so ŋun daa yel' o li maa, "Tiŋ' kani ka a lee yina?" Ka o garigi yel' o, "N nyεla Amalek saan' so ŋun be a tingbani ŋɔ ni bia."

¹⁴Ka Dauda bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a daa yεn ku Yawε ni pii ninvuy' so maa ka dabiεm bi mal' a?"

¹⁵Di saha ka Dauda daa boli nachimba maa ni yino na nti yel' o, "Cham' ti ku o." Ka o daa ŋme n-ku o.

¹⁶Ka Dauda yel' o, "A ȝim yihibu taali ȝi a zuyu, dama amanman' noli n-di a shəhira yeli, 'Mani n-ku Yawε ni pii ninvuy' so maa.' "

Dauda fabili Naa Sool mini Jənatan zuyu

¹⁷Ka Dauda daa fabili fabila ȝo Sool min' o bia Jənatan zuyu,

¹⁸ka yeli ni di simdi ka bε wuhi Judanima ni di sabi Jashar litaafi puuni yeli,

¹⁹Bε ku Izraεl jilima zoya din du pam zuyu, ka wɔyira lu.

²⁰Di moliya di yela gili Gaat fɔŋ ni; yi mi di moliya di yela doli Ashikεlɔn solɔri, ka di zuyu che ka Filistia bipuyinsi yiyi jam, bee n-che ka bεn bi gundi ȝo bipuyinsi suhuri paligi.

²¹"Yinim' Giliboa zoya, maligim bee saa ku lan lu yi zuyu na bee bimbilima ti lan bili yi zolɔna ni. Dama nimaani ka kpiɔŋlaannim' bidibbina nya filiŋ. Ka Sool nyɔtayirigu bi lan nya kpam ȝe.

²²Jənatan tɔbu daa ȝi n-lab' kuli ka pa ni o ni ku ninvuy' shεb' ȝim mini kpiɔŋlaannim' kpam n-varim li. Ka Sool mi takɔbi na ȝi n-che n-zin.

²³Sool mini Jənatan, n yurinima bεn veeni yurilim. Bε daa bi woligi taba bε nyεviya ni mini bε kum ni. Bε daa valim gari tɔrili. Bε daa mali kpiɔŋ gari gbuγima.

²⁴Yinim' Izraεl bipuyinsi, kummiya Sool zuyu. Ȑuna n-zaŋ mulifu vielli soli ya. Ȑuna n-zaŋ salima yeri yeli ya.

²⁵Nyam' kpiɔŋlaannim' ni lu tɔb' sunsuuni shεm! Bε ku Jənatan sɔŋ zoya zuyu!

²⁶M mabia Jənatan, n suhu sayimya pam a zuyu. M min' a biehigu daa lu n-tayili tab' pam. A yurilim zaŋ chan n sani daa mali alahiziba, ka galisi pam gari pay' ni mali yurilim shεm.

²⁷Nyam' kpiɔŋlaannim' ni lu tɔb' sunsuuni shεm, ka bε bidibbina bahi yoli!

2 Samuel 2

Bε zaŋ Dauda leei Juda naa

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Dauda daa bɔhi Yawε, "N cham' Juda tin' shεl' ni ti ȝini?" Ka Yawε yel' o, "Chama." Ka Dauda lan bɔhi, "N cham' tin' kani?" Ka o yel' o, "Cham' Hiburon."

² Di saha ka Dauda daa zaŋ o payiba ayi la Ahinɔam ȝun daa yi Jεziriil na la mini Abigeel Nabal pakoli ȝun mi daa yi Kamel na la chan Hiburon.

³Ka Dauda daa zaŋ ninvuy' shεb' bεn zaa be o sani mini bε malibu na ka bε ti ȝini Hiburon fɔndi ni.

⁴ Ka Judanim' daa kana ti booi kpam bahi Dauda zuyu ni nimaani n-zaŋ o leei Judanim' naa. Ka bε daa yeli Dauda ni Jabεshigiliadnima n-daa sɔyi Sool.

⁵Ka Dauda daa tim tuumba Jabeshigiliadnim' maa sani ti yeli ba, "Yawε niŋmi alibarika niŋ yi ni yi ni daa wuhi yi ʒiεyimtali ni nyε shem zaŋ chan yi dan' Naa Sool sani, ka sɔy' o la zuyu.

⁶Pumpɔŋɔ Yawε ni wuhi ya o yurilim min' o ʒiεyimtali ni nyε shem zaŋ chan yi sani; ka man' gba ni niŋ ya zay' vielli yi ni daa tum tuun' sheli maa zuyu.

⁷Dinzuŷu pumpɔŋɔ kpaŋsimiya yimaŋa ka mali suhukpeeni, dama yi dan' Sool kpiya ka Judanim' mi zaŋ ma leei bε naa."

Bε zaŋ Ishiboshet leei Izraelnim' naa

⁸Ka Sool tɔbbihi sapashin' kpɛm' Abiner ŋun daa nyε Ner bia la daa zaŋ Sool bia Ishiboshet n-zo chan Mahanaim

⁹nti zaŋ o leei naa ni o su Giliad mini Ashur ni Jεziril ni Ifriim ni Benjamin tiŋgbana ni Izrael tiŋgbɔŋ zaa.

¹⁰Sool bia Ishiboshet yuma daa nyεla yuun' pihinahi saha shɛl' o ni daa di nam n-su Izraelnim' maa, o daa dila nam maa yuma ayi. Amaa Judanim' bɛn daa dolila Dauda.

¹¹Saha sheli Dauda ni daa di nam ʒi Hiburon n-su Judanim' maa yuma daa nyεla yuma ayopɔin ni chira ayɔbu.

Tɔb' lu Judanim' mini Izraelnim' sunsuuni

¹²Ka Abiner ŋun daa nyε Ner bia la mini Sool bia Ishiboshet la tɔbbihi daa yi Mahanaim chan Gibion.

¹³Ka Jɔab ŋun daa nyε Zeruya bia la mini Dauda tɔbbihi mi daa yi n-chan ti paai ba Gibion bian ni n-chan ti ʒini bian maa yay' yini polo ka bɛn' la mi chan ti ʒini bian maa yay' din' la polo.

¹⁴Ka Abiner daa yeli Jɔab, "Chε ka nachimba maa yiŋisi diɛm ka ti nya," Ka Jɔab yeli, "Chε ka bε yiŋisi."

¹⁵Di saha ka bε daa yiŋisi kaman bε kalinli ni nyε shem, ka ninvuy' pinaayi daa yi Benjamin mini Ishiboshet Sool bia maa polo na, ka ninvuy' pinaayi mi yi Dauda tɔbbihi maa polo na.

¹⁶Ka bε zaa ti gbahi tab' zuyuri, ka zaŋ takobiri kuhi tab' puluya ni, ka bε zaa layim lu n-kpi. Dinzuŷu ka bε daa boli nimaani Helikatihazurim, ka di be Gibion.

¹⁷Ka nimmoo tɔb' daa bili dindali maa, ka Naa Dauda tɔbbihi maa daa tuhi nyŋ Abiner mini Izraelnim' maa.

¹⁸Ka Zeruya bidibis' ata daa be nimaani, bɛna n-nyε Jɔab mini Abishai ni Asahel. Asahel daa guurimi kaman molifu la.

¹⁹Ka o daa kari doli Abiner, o ni daa kariti dol' o maa, o daa kul sula o gbini ka bi ŋmaligi kpa o nudirigu polo bee nuzaa polo.

²⁰Ka Abinér daa ti ɳimaligi lih' o nyaanja nya o ka bōh' o, "Asahel, nyini m-bala?" Ka o yeli, "Mani m-bala."

²¹Ka Abinér yel' o, "Dmaligim' a nudirigu bee a nuzaa polo n-gbaai nachimba ɳo ni yino n-fa o ni mali sheli." Amaa ka Asahel bi ɳimaligi ka che o dolibu.

²²Ka Abinér ti lan yel' o, "Dmaligim' ka che ma dolibu; bō n-niŋ ka a yen che ka n ku a? N yi ku a wula ka n lee yen niŋ lih' a bieli Jōab ninni?"

²³Amaa ka o daa zayisi ni o ku ɳimaligi; dinzuu ka Abinér daa zaŋ o kpani zuu polo to o pul' ni ka di pili yi o yaanja zuu, ka o daa lu nimaani kpi. Ka ben zaa daa paai Asahel ni lu luy' sheli kpi maa kpalim zani baalim.

²⁴Amaa ka Jōab mini Abishai ben' daa kari doli Abinér, zaŋ chanj wuntan' luhili saha ka be daa paai Amma Zoli din be Gia polo Gibion moyu ni soli zuu la gbini.

²⁵Ka Benjamin zuliya niriba daa ti layim zaŋ be noya naai Abinér ka be min' o leei zay' yini n-du zoli maa zuu ti zani.

²⁶Ka Abinér daa ti kuhi bahi Jōab ha bōh' o, "Ti kul yen zaŋla takobiri ɳo n-kuri tab' hal ni saha din ka bahigu? A bi mi ni di bahigu ti yen nyela dimdi din ku naai? Bō saha ka a yen yel' a niriba maa ka be che be mabihi ɳo kari doli?"

²⁷Ka Jōab daa yeli, "Hal ka Naawuni ɳun be ɳo zuu, a yi di bi yeli sheli, biehiŋ kani, n niriba ɳo naan kari doli be mabihi maa hal ni bieyuni asiba."

²⁸Di saha ka Jōab daa piebi kikaa, ka niriba maa kpalim zani ka bi lan kariti doli Izraelnim' maa bee n-lan tuhiri ba.

²⁹Ka Abinér min' o niriba maa daa chanj yuŋ maa zaa n-gari Araba ti gbaai Jōoden Moyili du, zaŋ chanj wuntan' daa ti yen zani zuu ni ka be paai Mahanaim.

³⁰Ka Jōab daa yi Abinér karibu maa yɔyu labina nti layim Dauda tøbbihi maa zali ka be ni ninvuy' pisiyinika daa kani m-pahi Asahel zuu.

³¹Amaa Dauda tøbbihi maa ben' daa kula Benjamin zuliya niriba ben daa nyε Abinér tøbbihi maa ninvuy' kɔbisita ni pihiyɔbu.

³²Ka be daa zaŋ Asahel chanj Bétilihem ti sɔy' o o ba siliga din daa be nimaani la puuni. Ka Jōab min' o niriba maa daa ɳimaligi doli tab' yuŋ labi, zaŋ chanj bieyu daa ti yen neei, ka be paai Hiburon.

2 Samuel 3

¹Zibili daa be Sool niriba mini Dauda niriba sunsuuni yuui pam, ka Dauda yaa daa kul pahira, ka Naa Sool niriba maa mi yaa daa kul gbarigiri pahira.

Naa Dauda bidibisi

²Ka Dauda payiba daa dɔyi bidibisi ti o Hiburon; o bidib' kpem' sani n-daa nyε Amnɔn, o ma n-daa nyε Ahinɔam ɳun daa yi Jeziril na la.

³Ka ɻun pah' ayi nyε Chiliab. O ma n-daa nyε Abigeel ɻun nyε Nabal pakoli ɻun daa yi Kamel na la. Ka ɻun pah' ata nyε Absalom. O ma n-daa nyε Maaka ɻun daa nyε Geshur Naa Talimai bipuyinga la.

⁴Ka ɻun pah' anahi nyε Adonija. O ma n-daa nyε Haggit; ka ɻun pah' anu nyε Shefatia, o ma n-daa nyε Abital.

⁵Ka ɻun pah' ayɔbu mi nyε Itiriam, o ma n-daa nyε Egila ɻun daa nyε Dauda pay' la, Hiburon ka bε daa dɔyi bε zaa.

Abiner zaŋ o nol' naai Naa Dauda

⁶Tɔb' daa yi ti lu Naa Sool niriba mini Dauda niriba sunsuuni saha shelikam, di saha Abiner nyarila yaa Sool niriba maa sani.

⁷Sool mam daa beni ka o yuli booni Rizipa. O daa nyεla Aiya bipuyinga, ka Ishiboshet daa ti bɔhi Abiner, "Bɔ n-niŋ ka a zaŋ m ba mam maa dɔni?"

⁸Di saha ka Abiner suhu daa yiysi pam Ishiboshet yetɔya maa zuyu, ka o daa bɔh' o, "Judanim' baa n-nyε ma? N kul ɣiela a ba Sool min' o mabihi ni o zɔnim' zaa yim hal ni zuŋɔ, ka bi sayi zaŋ a niŋ Dauda nuu ni, di zaa yoli ka a ti zaŋ ma taali pay' zuyu!"

⁹O daa lan yeli, "N yi bi chε ka Naawuni ni daa lo Dauda alikauli yeli

¹⁰ni o ni yihi Sool nam ni ka zaŋ ɻun' Dauda ɣili nam gbandi maa zuyu, ka o su Judanim' mini Izraelnim' zaa, zaŋ Dan hal ti kpa Berishiiba la nin pali, Naawuni ɻun darigim n tibili, hal ɻun darigim n tibili pam gba."

¹¹Ka Ishiboshet daa kɔŋ o ni yεn yeli Abiner shεm, dama o daa zɔr' o mi.

¹²Ka Abiner daa tim tuumba Dauda sani Hiburon ni bε ti yεl' o, "Duni n-lee lan su tingbɔŋ ɳɔ? Chε ka m min' a lo tab' alikauli, ka n sɔŋ a n-zaŋ Izraelnim' zaa na ti ti a."

¹³Ka Dauda daa yeli, "Di viɛla, n ni lo a alikauli; amaa bin' yini ka n nay' bɔri ni a niŋ, dina n-nyε: a yi ti yεn kana ti nya ma nyin' zaŋm' Mikal Sool bipuyinga la mali na, di yi pa lala a yi ti kana a ku nya n ninni."

¹⁴Di saha ka Dauda daa lan tim tuumba Sool bia Ishiboshet sani ti yεl' o, "Zaŋmi m pay' Mikal ɻun nyε n ni daa zaŋ Filistianim' yokol' gbana kɔbiga yo so zuyu la ti ma na."

¹⁵Ka Ishiboshet daa tim ti deeg' o o yidan' Palitiel ɻun daa nyε Laishi bia la sanna.

¹⁶Amaa ka o yidan' maa daa dol' o kuhiri hal ni Bahurim. Ka Abiner daa ti yεl' o, "Dmaligi lab' kuli," ka o daa lab' kuli.

¹⁷Ka Abiner daa layim Izrael kpamba na ti yeli ba, "Saha shεli din gari la puuni, yi daa kul bɔri ni Naa Dauda n-leei yi naa.

¹⁸Dinzuyü pumpoŋɔ, cheliya ka lala niŋ; dama Yawε daa lo Naa Dauda alikauli yeli, ‘N dabili Dauda nuu ka n ti yεn zaŋ fa n niriba Izraεlnim’ Filistianim’ mini bε dimnim’ zaa nuu ni bahi.’ ”

¹⁹Ka Abiner daa lan yeli Benjamin zuliya niriba gba di yεla, di nyaanja ka o daa chaŋ Dauda sani Hiburon ni o ti yεl’ o Izraεlnim’ mini Benjamin zuliya niriba ni lo ni bε niŋ zay’ viεl’ sheli zaa yεla.

²⁰Abiner mini ninvuy’ pisi bεn daa dol’ o la ni daa ti paai Naa Dauda sani Hiburon, Dauda daa che ka bε duyila bindira ti Abiner mini ninvuy’ shεb’ bεn daa be o sani maa ka bε layim tab’ di ka nyu.

²¹Ka Abiner daa yeli Dauda, “N ni yiysi chaŋ ti layim Izraεlnim’ zaa n-ka n dan’ naa sanna ka bε ti lo a alikauli, ka di che ka a su a suhu ni bori shεb’ zaa.” Di saha ka Dauda daa chebisi Abiner ka o kuli ni suhudoo.

Bε ku Abiner

²²Di nyaanja ka Dauda tøbbihi mini Jøab daa yi ŋmenditoli yøyu paana ni nema pam. Amaa di saha maa Abiner daa lan ka Dauda sani Hiburon. Dauda daa pun chebis’ o mi ka o chaŋ ni suhudoo.

²³Jøab mini tøbbi’ shεb’ bεn zaa daa be o sani maa ni daa kuna ka bε daa yεl’ o, “Nεr bia Abiner la kala naa sanna ka o bah’ o ka o chaŋ ni suhudoo.”

²⁴Di saha ka Jøab daa chaŋ naa sani ti bøh’ o, “Bo n-niŋ ka a niŋ lala? Nyama, Abiner kala a sanna, ka bø niŋ ka a bah’ o ka o chaŋ?

²⁵A mi ni Nεr bia Abiner maa kamina ni o ti yøhim’ a banj a ni doli so’ sheli yiri min’ a ni doli so’ sheli kpøra; ka lan banj a ni niŋdi shelikam zaa.”

²⁶Ka Jøab daa ŋmaligi Dauda sani yi ntí tim ni bε cham’ ti gøŋ Abiner labisina. Ka bε daa chaŋ ti paag’ o Sira købiliga gbini n-gøŋ o labisina, amaa Dauda daa bi mi di yεla.

²⁷Ka Abiner ni daa ti paai Hiburon na, Jøab daa zaŋ o la niriba sunsuuni yi kpanja n-chaŋ tiŋ’ maa dunødali gbini ni o ti tøyis’ o ashili yεtøya, ka daa ti zaŋ sua n-kuh’ o pul’ ni ka o kpi nimaani. O daa ku o mi n-yo o mabia Asahel kibu la samli.

²⁸Di nyaanja Naa Dauda ni daa wum di yεla o daa yεlimi, “M mini n nam ŋø ka taali sheli Yawε sani zaŋ chaŋ Nεr bia Abiner ŋø ʒim yihibu ŋø polo hal baabiεla gba.

²⁹Che ka di zambu ʒi Jøab min’ o ba daŋ zuyu. Che ka Jøab daŋ ni kul ku køŋ ʒim ni yiri ninvuy’ so ni bee ningbun gbaŋ dø’ bieyu ni mali so bee do’ so ŋun miri gumdi bee bε ni zaŋ takøbi ku so bee ninvuy’ so ŋun kpøri kum.”

³⁰Jøab min’ o mabia Abishai ni daa ku Abiner shεm m-bala. O ni daa ku bε mabia Asahel Gibion tøb’ la ni zuyu.

Bε sɔyi Abiner

³¹Di saha ka Dauda daa yeli Jocab mini ninvuy' sheb' ben daa be o sani maa zaa, "Darimiya chahi yi situra, ka zañ buri so n-kum Abiner kuli." Ka Naa Dauda daa doli kum adaka maa nyaanja.

³²Bε daa sɔyila Abiner Hiburon, ka naa daa yaag' o noli kum pam Abiner gballi maa gbini, ka niriba maa zaa gba daa kum pam.

³³Ka naa daa fabili Abiner zuyu yeli, "Bɔ n-niñ ka Abiner ti kpi kaman jerigu la?

³⁴So daa bi lo a nuhi, so mi daa bi ba a naba bandi. A lumi kaman nir' ni lu putɔyulan' tooni shem la." Ka niriba maa zaa daa lan kum o zuyu yaha.

³⁵Di nyaanja ka niriba maa zaa daa kana ti balim Dauda ni o dim' bindirigu wuntan' maa ni, amaa ka Dauda daa po pori yeli, "N yi nubi boroboro bee n-di bindir' sheli ka wuntan' na bi lu, Naawuni ḥun' che ka din niñ Abiner maa niñ ma, hal n-niñ ma gari lala gba."

³⁶Ka niriba maa daa nya lala ka di niñ ba nyayisim pam, dama naa daa yi kul niñ sheli, di niqdila niriba nyayisim.

³⁷Ka di zuyu daa che ka niriba maa mini Izraelnim' zaa banj dindali maa ni Ner bia Abiner kubu maa pala naa suhu ni yu sheli.

³⁸Ka naa daa bɔh' o kpamba, "Yi bi mi ni ḥun nyε sapashin' kpeeni ka lan nyε ninvuy' titali ka Izraelnim' kɔn zuñɔ dabisili ḥɔ?

³⁹Hal n ni kul nyε Yawε ni pii so n-leei naa maa zaa yoli, n kɔba ni choyisimi zuñɔ dabisili ḥɔ, Zeruya bihi maa nyela ninvuy' yarisi. Yawε ni yo tuumbierilana san' sheli din simd' o putɔyū tuma."

2 Samuel 4

Bε ku Ishiboshet

¹Sool bia Ishiboshet ni daa wum ni bε ku Ner bia Abiner la Hiburon, o kɔba ni daa choyisimi, ka Izraelnim' zaa suhuri zohira.

²Sool bia maa daa malila niriba ayi ben nyε o ḥmenditoya zuyulaannima. Bε ni yino yuli n-daa booni Baana, ka ḥun' la mi yuli booni Rækab. Bε daa nyela Rimɔn ḥun daa nyε Benjamin zuliya nira, ka yi Berot la na bihi. (Dama bε daa sayiya ni Berot gba nyela Benjamin zuliya niriba tiŋban' ni tiŋa.)

³Berotnim' maa daa zo n-chajla Giteem ntì ɔini nimaani hal ni zuñɔ dabisili ḥɔ.)

⁴ Sool bia Jɔnatan daa mali bidibiga ka o nyε wɔbiga. Bia maa yuma anu saha ka lahibali daa yi Jeziril na ni Sool mini Jɔnatan kpiya. Di saha ka pay' so ḥun daa nyε bia maa biyola daa zañ o zɔra; pay' maa ni daa zañ o zɔri yomyom maa ka o faai lu, ka o naba nya dansi ka o niñ wɔbiga. Bia maa yuli n-daa booni Mefiboshet.

⁵Di saha ka Rimōn ḥun daa nyē Berōt nir' la bihi bēn daa nyē Rekab mini Baana daa yiysi lu soli n-daa ti paai Ishiboshet yin' wuntan' zuysaa saha din nyē saha shēl' o ni daa dōni ni o vuhi wuntan' ni.

⁶Nyama, ka pay' so ḥun daa nyē dunogula ȝiya maani alikama, ka gom ti gbaag' o ka o gbihi, di saha ka Rekab min' o mabia Baana daa sɔy' kpe.

⁷Bē ni daa kpe yili maa ni, o daa dola o bindoo zuyu o dugberili ni gbihira, ka bē zaŋ sua n-kuhi ku o, ka ȝmaag' o zuyu. Ka bē daa zaŋ o zuyu maa doli Araba polo yuŋ

⁸chaŋ Hiburon ti zaŋ li ti Naa Dauda ka yel' o, "Naa, a dim' Sool ḥun daa kul dol' a ni o ku a la bia Ishiboshet zuyu m-boŋo. Yawē m-bohi Sool min' o bihi bieri n-ti n dan' naa zuŋo dabisili ḥo maa."

⁹Amaa ka Dauda daa garigi yeli Rekab min' o mabia Baana bēn daa nyē Rimōn Berōt nir' la bihi maa, "Hal ka Yawē ḥun be ka nyē ḥun tiligi ma n dimnim' zaa nuu ni ḥo zuyu,

¹⁰ninvuy' so ḥun daa kana ti yeli ma, 'Nyama, Sool kpiya,' ka daa t̄ehi ni o ȝila lahiba' suŋ na ti ti ma la, n daa gbaag' o mi n-ku o Zikilag, ka di leeg' o yori o ni ti ma lahiba' shēlī maa zuyu.

¹¹Di ti ku be kaman yinim' putøyunim' ti chaŋ ti liri ḥun ka taali o yiŋa n-ku o o gom shee pa o bindoo zuyu, ka n ku bohi ya o ȝim yihibu maa bieri ka kun ya dunia ḥo ni?"

¹²Ka Dauda daa yel' o nachimba ka bē ku ba, ka ȝmahī bē boŷiri mini bē naba n-zaŋ li ti lo n-yili bayili Hiburon bian. Amaa ka bē daa zaŋ Ishiboshet zuyu maa ti sɔyī Abiner siliga din be Hiburon la ni.

2 Samuel 5

Dauda leei Izraelnim' mini Judanim' zaa naa

(1 Yelikura 11.1-9; 14.1-7)

¹Ka Izrael zuliya zaa daa layim ka Dauda sanna Hiburon ti yel' o, "Nyama, ti nyela a ningbuŋ ni a ȝim.

²Sool ni daa su ti saha shēl' la, nyini n-daa gari tooni chaŋ ti tuhi fa Izraelnima, ka Yawē daa yel' a, 'Nyini n-nyē ḥun ni ti guli n niriba Izraelnim' ḥo, ka ti nyē ḥun ni su Izrael.'

³Ka Izrael kpamba zaa daa ka naa sanna Hiburon, ka Naa Dauda ti lo ba alikauli Yawē tooni Hiburon maa, ka bē daa booi kpam bahi Dauda zuyu ni ka o leei Izrael naa.

⁴Dauda yuma daa nyela yuun' pihita ka o naanyi di nam, o daa dila nam maa yuun' pihinahi.

⁵ O daa di nam be Hiburon n-su Judanim' la yuma ayopoin ni chira ayobu. Ka o daa lan ɔini Jerusalem n-su Izraelnim' mini Judanim' zaa yuun' pihitanaata.

⁶ Ka naa min' o niriba daa lo tɔb' chaŋ Jerusalem ni bε ti tuhi Jεbusinim' bεn daa nyε tiŋ' maa tiŋbihi ka yεli Dauda, "A kul ku kpεna, hal zoomba mini gbariti ni gu a soli kar' a labisi." Be daa tεhiya ni Dauda ku tooi kpe nimaani na.

⁷ Di zaa yoli, ka Naa Dauda daa ti tuhi fa Ziɔn birini la, dina ka bε booni Naa Dauda tiŋ' la.

⁸ Dindali maa ka Dauda daa yεli, "Dunkam bɔr' ni o ku Jεbusinim' ɔjɔ ɔjun' yim' na nti doli ko' bɔbili ɔjɔ chaŋ ti ku zoomba mini gbariti ɔjɔ, dama man' Dauda suhu je bε yelli zaa." Dinzuyu ka bε daa yεli ni zoomba mini gbariti ku tooi kpe Naawuni jεmbu duu la.

⁹ Ka Dauda daa be birini maa ni, ka daa bol' li Dauda tiŋa. Ka Naa Dauda daa piligi me yiya Millo polo na ti gil' li.

¹⁰ Ka o yaa daa kul pahiri biεyukam, dama Yawε ɔjun nyε Tɔbbihi Naawuni ɔjɔ daa be o sani.

¹¹ Ka Hiram ɔjun daa nyε Taai naa la daa tim tuumba ka bε ɔji sida tihi dari na ti ti Dauda, ka daa lan tim kapintanim' mini tammeriba na ni bε ti me Naa Dauda yili ti o.

¹² Di saha ka Dauda daa ban ni Yawε n-zan̄ o leei Izraelnim' naa, ka duh' o nam maa ɔjun' Naawuni niriba Izraelnim' zuyu.

¹³ Dauda ni daa yi Hiburon na nyaanja o daa kpuyi payiba Jerusalem pahi, ka bo mamanim' pahi, ka bε daa dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pah' o.

¹⁴ Be ni daa dɔyi bi' shεb' Jerusalem ti o maa yuya m-bɔjɔ: Shammua mini Shɔbab ni Neetan ni Sulemaana ni

¹⁵ Ibihar ni Elishua ni Nεfεg ni Jafia ni

¹⁶ Elishama ni Eliada ni Elifelεt.

Naa Dauda tuhi nyā Filistianima

(1 Yεlikura 14.8-17)

¹⁷ Filistianim' ni daa ti wum ni Dauda ka bε zaŋ leei Izraelnim' naa, ka bε zaa daa yi n-gbaai Dauda shee bɔbu, amaa ka Dauda daa wum di yεla ka chan̄ ti be birini la ni.

¹⁸ Ka Filistianim' maa daa kana ti do Rεfaim vinvamlı ni.

¹⁹ Ka Dauda daa bɔhi Yawε, "N cham' ti liri Filistianim' maa? A ni zaŋ ba niŋ n nuu ni?" Ka Yawε daa yεli Dauda, "Cham' ti liri ba, biεhiŋ kani, n ni zaŋ ba niŋ a nuu ni."

²⁰Di saha ka Dauda daa yiysi chan Baalipərazim nti tuhi nyaŋ Filistianim' maa nimaani ka yeli, "Yawε kpe n dimnim' maa sunsuuni kaman kokpεyū la." Dinzuŷu ka bε daa boli nimaani yuli Baal Pərazim maa.

²¹Ka Filistianim' maa daa zo ka che bε buya bahi nimaani, ka Dauda min' o niriba maa daa kahi di zaa chanj.

²²Ka Filistianim' maa daa ti lan layim ka Rəfaim vinvamlı maa ni na ti doya yaha.

²³Ka Dauda daa lan bɔhi Yawε, ka o daa yεl' o, "Di yi kpe chanj ti liri ba, amaa gilim' bε nyaarja chanj ti liri ba tulaale tihi la tooni polo.

²⁴Ka a yi ti wum niriba naba vuri tulaale tihi maa zuŷu, nyin' lirim' ba, dama di saha maa man' Yawε danla a tooni ni n ti tuhi Filistia többihi maa ti a maa."

²⁵Ka Dauda daa niŋ kaman Yawε ni zal' o shεm maa, ka daa ku Filistianim' maa Gεba hal ti paai Geza.

2 Samuel 6

Bε zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka chanj Jεrusalεm

(1 Yεlikura 13.1-14; 15.25—16.6; 16.43)

¹Ka Dauda daa lan layim Izraεl töbutuhiri' biinsi ninvuy' tuhi' pihita.

² Ka o mini ba zaa daa chanj Baalejuda ni bε ti zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka la na. Bε daa zaŋla Yawε ḥun nyε Többihi Naa, ka o nam kuy' tam cherubinim' zuŷu la yuli boli Alikauli Adaka maa.

³ Ka bε daa zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa Abinadab yin' din daa be zoli zuŷu la na nti tam nay' töroko palli zuŷu; ka Yuza mini Ahio bεn daa nyε Abinadab bidibisi la daa be tooni vɔri töroko palli maa;

⁴ka Naawuni Daalikauli Adaka maa daa tam di zuŷu; ka Ahio daa be Alikauli Adaka maa tooni.

⁵Ka Dauda mini Izraεlnim' zaa daa doli yiini yila ka ḥmεri mɔyilɔnim' mini goonjεnim' ni chayisanima ni feensi ni dawulεnim' n-wari wahi ni bε yaa zaa ni suhupielli Yawε tooni.

⁶Ka bε daa ti paai Nakɔn kabɔyili ni, ka nayila' shεb' bεn daa vɔri töroko maa tuui, di saha ka Yuza daa teeg' o nuu gbaai Naawuni Daalikauli Adaka maa mali.

⁷Ka Yawε suhu daa yiysi bahi Yuza zuŷu, ka o ku o nimaani sɔŋ Alikauli Adaka maa luyili ni o ni daa zaŋ o nuu gbaai Alikauli Adaka maa zuŷu.

⁸Ka Dauda daa je suli Yawε ni daa yiysis' o suhu bahi Yuza zuŷu shεm maa zuŷu; ka bε daa boli nimaani yuli Pεrezuza hal ni zuŋɔ dabisili ḥɔ.

⁹Ka Yawε yεla daa gbaai Dauda dabiɛm pam dindali maa ka o yeli, "Ka wula ka n lee yεn niŋ zaŋ Alikauli Adaka ḥɔ kuli n yiŋa?"

¹⁰Di zuyu ka Dauda daa bi lan bɔri ni o zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa kuli ɻun' Dauda tin' la ni, amaa ka daa zaŋ li ɻmaligi tahi la Obɛdɛdom ɻun daa nyε Gaat nir' la yin̄a.

¹¹Ka Yawε Daalikauli Adaka maa daa kpalm be Obɛdɛdom Gaat nir' maa yin̄' chira ata, ka Yawε daa niŋ alibarika niŋ Obɛdɛdom min' o yiŋnim' zaa ni.

¹²Ka bε daa yeli Naa Dauda ni Yawε niŋla alibarika niŋ Obɛdɛdom min' o malibu zaa ni, Naawuni Daalikauli Adaka maa zuyu. Di saha ka Dauda daa chan̄ ti kpuyi Naawuni Daalikauli Adaka maa Obɛdɛdom yiŋa n-zaŋ li kuli ɻun' Dauda tin' la ni ni suhupielli.

¹³Ka bεn daa ɺiri Yawε Daalikauli Adaka maa daa yi kul chan̄ napɔŋ yaabu buyɔbu zuyu, o cherimi ka bε zani ka o kɔrigi nayilaa mini nayilalantabili mali sara.

¹⁴Ka Dauda daa zaŋ tampielli din ɻmani mukuru la lo o shee ni n-wa waa ni o yaa zaa Yawε tooni.

¹⁵Ka Dauda mini Izraelnim' zaa daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa kuli ni vuri yɔbu mini bana piɛbbu.

¹⁶Bε ni daa ti zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa paai Dauda tin' maa ni, ka Sool bipuyinga Mikal la daa lihi takɔro ni na n-nya ka Naa Dauda kul wari waa, ka yiŋiri jamdi Yawε tooni, ka o lihi ɻiem Dauda o suhu ni.

¹⁷Ka bε daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa na ti zali di zaashee Dauda ni daa pun che ka bε ti suy' sheli zal' li la puuni. Ka Dauda daa mali sara sheli bε ni zandi nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligu Yawε tooni.

¹⁸Dauda ni daa ti mali bε ni zandi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligu maa naai, ka o zaŋ Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa ɻɔ yuli n-suhi alibarika niŋ niriba maa ni;

¹⁹ka daa zaŋ maha tari Izrael salo bεn nyε dɔbba mini payiba maa zaa, ka sokam daa deei mahi' yiniyini mini nim' kpillikpilli ni bε ni zaŋ wain tihi wala mpahи mali mahi' shεŋa zay' yiniyini pahi. Di nyaanja ka sokam daa wurim kuli bε yinsi.

²⁰Ka Dauda daa lab' yiŋa ni o ti suhi alibarika niŋ o yin̄' nim' ni. Amaa ka Sool bipuyinga Mikal la daa yina ti tuhi Dauda soli yεl' o, "Izrael naa ti omaŋ' jilima zuŋɔ dabisili ɻɔ, dama o pirigiya ka che o zayim o kpamba dabipayiba tooni kaman jεrigu ɻun bi zɔri vi ni pirigiri ka cher' o zayim shεm la."

²¹Ka Dauda daa garigi yeli Mikal, "Yawε ɻun daa pii ma ka duhi ma gar' a ba min' o yiŋnim' zaa, ka zaŋ ma leei nabia ni n su Izraelnim' bεn nyε ɻun' Yawε niriba ɻɔ tooni ka n di wari waa maa, ka di simdi ni m mali suhupielli Yawε tooni.

²²Hal n ni filim mmaŋa n-gari ɻ-ɻɔ gba, ka lihi ɻiem mmaŋa, amaa dabipayiba shεb' yela a ni yeli ɻɔ bεn' ni ti ma jilima."

²³Ka Sool bipuyingga Mikal maa daa bi dɔyi bia hal ni o nyevili tariga.

2 Samuel 7

Neetan ni zaŋ lahiba' sheli ti Naa Dauda

(1 Yεlikura 17.1-15)

¹Naa Dauda ni daa ʒin' o yinja ka Yawε ti o vuhim o dimnim' bɛn daa gil' o zaa sani,

²di saha ka naa daa yεli anab' Neetan, "Nyama, m bela sida dari yil' ni, amaa ka Naawuni Daalikauli Adaka ŋɔ dim be suyili ni."

³Ka Neetan daa yεli naa, "Cham' ti niŋ a ni lo a suhu ni ni a niŋ shem, Yawε ʒe a nyaanja."

⁴Amaa dindali maa yuŋ ka Yawε daa yεli Neetan,

⁵"Cham' ti yεli n dabili Dauda ni man' Yawε bɔhir' o, 'A yεn mela duu ti ma ka m be di ni?'

⁶Saha sheli n ni daa yihi Izraelnim' ljipti tingbɔŋ ni na la hal ni zuŋo n na ʒi m be duu, amaa suyili ni ka n kul be ka yi mali ma ginda.

⁷Luy' shelikam zaa m mini n niriba Izraelnim' maa ni daa chaŋ, n daa na mi mbɔhi sariakaritib' shεb' n ni daa pii zali ni bε su n niriba Izraelnim' la, 'Bɔ n-niŋ ka yi bi zaŋ sida dari me duu ti ma? "

⁸Dinzuŷu pumpɔŋo yεlimi n dabili Dauda ni man' Yawε ŋun nyε tɔbbihi zaa naa ŋɔ yεliya, "Mani n-daa yih' a mɔyu ni piεgulibo ni na ni a ti leegi n niriba Izraelnim' toondana n-su ba.

⁹Ka a daa yi kul chani luy' shelikam, m bela a sani, ka nyaŋ a dimnim' zaa ti a, ka duh' a yuli kaman dunia ŋɔ ninvuy' kara yuya ni du shem.

¹⁰N ni bo biεhigu shee ti n niriba Izraelnima, ka zaŋ ba ʒili nimaani ka bε be bε dahalali tingbɔŋ ni ka so ku lan dam ba yaha; ka ninvuy' galima ku lan nahim ba kaman bε ni daa yi niŋdi ba shem

¹¹saha sheli n ni daa pii zuyulaannim' zali ka bε su n niriba Izraelnim' maa la. N ni chε ka a nya nyee vuhi a dimnim' zaa sani. M-pahi, man' Yawε lan yεl' a ni n ni me yili ti a,

¹²ka a dabisa yi ti pali ka a dɔni a yaannim' tooni, n ni piig' a bihi ni yino ŋun nyε a dahalali bia n-chε ka o nam nya zaashee zani.

¹³Duna n-ni ti me yili ti n yuli jilima, ka n ti chε ka o nam zani hal ni saha din ka bahigu.

¹⁴Mani n-ni ti nyε o ba ka o mi nyε m bia, ka o yi ti tum taali, n ni zaŋ fiεbiga fiεb' o n-sayıs' o kaman ninsalinim' ni sayisiri bε bihi shem.

¹⁵Amaa n ti ku yihi n suhu o ni kaman n ni daa yihi n suhu Sool ḥun daq a tooni la ni shem la,

¹⁶Biehiŋ kani, a daq min' a nam n-kul ni ɿεya, n sani ka a nam kul ni ɿεya sahakam.' "

¹⁷Ka Neetan daa yeli Dauda yεtɔya ḥo zaa mini ɿii ḥo yela zaa kaman di ni nyε shem.

Naa Dauda wumpayibo suhigu

(1 Yεlikura 17.16-27)

¹⁸Di saha ka Naa Dauda daa kpe nti ɿini Yawε tooni ka yeli, "Yaa n Duuma NAAWUNI, m mi lee nyε ḥuni, ka n daq lee nyε dini, ka a ti zaq ma zali zaashee ḥo tatabo ni?

¹⁹Amaa Yaa n Duuma NAAWUNI, di zaa yoli, a nini na kul bi tiyi li, Yaa n Duuma NAAWUNI, a lan yeli man' a dabili ḥo n yili ni ti yεn be shem dahin' sheli ha yela, ka wuhi ma n zuliya ni ti yεn be shem dahin' sheli ha.

²⁰Yaa n Duuma NAAWUNI, bo yela ka man' Dauda lee lan yεn yel' a yaha? Dama a mi man' a dabili Dauda.

²¹A daalikauli min' a suhu yubu zuyu, ka a tum tuun' kara ḥo zaa ni a che ka man' ḥun nyε a dabili ḥo ban li.

²²Dinzuγu, Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo, nyini n-nyε ḥun galisi, dama so kani m-be ka nyini, ka Naawuni so mi lan kani m-pah' a zuyu kaman ti ni wum shem ti tiba ni.

²³Zuliya sheli lan be dunia ḥo ni ḥ-ḥman' a niriba Izraεlnima? Bee nyin' Naawuni na mi n-tiligi zuliya shεba n-zaq ba leeg' a dahalali niriba, ka tum tuun' kara din mali dabiεm bε sani? Bee n-kari zuliya shεb' mini bε buya zaa kpεhi yεyū ka che a niriba maa ni di che ka a yuli du?

²⁴Yawε, nyini n-daa zaq a niriba Izraεlnim' leeg' a dahalali niriba ɿεmani kam ni, ka leei bε Naawuni.

²⁵"Ka pumpoŋo, Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo, che ka a ni daa yeli yεtɔy' shεŋa zaq chaq a dabili min' o daq polo la niŋ pali ɿεmani kam ni, ka niŋ kaman a ni yeli shem maa

²⁶din ni che ka bε tibig' a yuli ɿεmani kam ni ka yεra, 'Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo n-nyε Izraεlnim' Naawuni,' ka a che ka mani a dabili Dauda zuliya nya zaashee zani a tooni.

²⁷Dama nyini Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo n-kahigi dimboŋo wuhi mani a dabili ḥo ka yeli, 'N ni me a yili ti a,' dinzuγu ka mani ḥun nyε a dabili ḥo mali suhukpeeni n-suhir' a suhigu ḥo.

²⁸"Ka pumpoŋo, yaa n Duuma NAAWUNI, nyini n-nyε Naawuni, ka a yεligu nyε yεlimanli, ka a lo a dabili bin' suŋ ḥo.

²⁹Dinzuγu pumpɔŋɔ n suhir' a ni a niŋ alibarika niŋ man' a dabili ḥo dan ni din ni chε ka n dan kul ʒieya ʒiemani kam ni nyin' Naawuni sani; dama nyini Yawε n-daa yeli lala, ka a daalibarika kul ni be man' a dabili ḥo dan ni ʒiemani kam ni."

2 Samuel 8

Naa Dauda tɔbbihi di nasara

(1 Yelikura 18.1-17)

¹Dimbɔŋɔ nyaanja, ka Dauda daa chan ti tuhi nyā Filistianima, ka bε nini baligi ka o dee Mεtεgama bε nuu ni.

²Ka o daa lan chan ti tuhi nyā Mɔabnima, ka chε ka bε dɔni tiŋa m-pie taba ʒii buta zuyu, ka o chε ka bε ku ʒii buyi zuyu niriba zaa ka chε yim zuyu niriba. Ka Mɔabnim' maa daa leei Dauda daba, ka yɔri farigu o sani.

³Ka Dauda daa lan chan ti tuhi nyā Hadadεza ḥun daa nyε Rehɔb bia ka nyε Zɔba naa la, saha sheli ḥun Hadadεza ni daa chan ni o ti tuhi dee Yufretiiz Mɔyili polo la.

⁴Ka Dauda daa gbahi wɔribariba tuhili ni kɔbisiyopoɔin mini tɔbbihi bεn chani tiŋa tuhi' pisi; ka daa yihi chechεbunsi kɔbiga yuri zali ka chε n-chihi wɔr' shεb' bεn kpalim zaa jila.

⁵Ka Sirianim' bεn daa yi Damaskus na ni bε ti sɔŋ Hadadεza ḥun daa nyε Zɔba naa maa, ka Dauda daa lu bε zuyu n-ku bε ninvuy' tuhi' pisinaayi.

⁶Di saha ka Dauda daa tahi tɔbbihi ti ʒili Damaskus ka Sirianim' maa daa leei Dauda ni su shεba, ka bε yɔri farigu o sani. Ka Yawε daa chε ka Dauda kul diri nasara o ni chan luy' shεlikam.

⁷Ka Dauda daa fa Hadadεza sapashin' kpamba ni daa mali salima nyɔtayiri' shεŋa n-zaŋ li kuli Jεrusalem.

⁸Ka Naa Dauda daa lan kpuyi daanya pam Bεta mini Bεrotai din daa nyε Hadadεza ni su fɔntin' shεŋa la ni.

⁹Ka Tɔi ḥun daa nyε Hamat naa daa wum ni Dauda tuhi nyā Hadadεza min' o tɔbbihi zaa;

¹⁰ka o daa tim o bia Jɔram ni o cham' ti puhi Naa Dauda ni o zuγusuŋ, o ni daa tuhi nyā Hadadεza ka di nasara maa zuyu. Dama ḥun' Tɔi mini Hadadεza daa kul tuhirila tab' waawaayili. Ka Jɔram daa zaŋ pina din nyε salima mini anzinfia ni daanya n-chaŋ ti ti Naa Dauda.

¹¹Ka Naa Dauda daa zaŋ o ni daa tuhi nyā zuliya shεb' zaa ka va anzinfia mini salim' shεŋa la pahi di zuyu ti Yawε.

¹²O daa fa li la Edomnim' mini Moabnim' ni Ammonnim' ni Filistianim' ni Amaleknim' sani, ni o ni daa tuhi nyaŋ Hadadeza Rehob bia ḥun daa nyé Zōba naa la ka di neen' sheŋa la zaa.

¹³Ka Dauda daa chanj ti ku Edomnim' ninvuy' tuhi' pisaayika Yalim vinvamli ni ka labina, ka o yuli daa maan du pam.

¹⁴Ka o daa tahi többihi ti ɿili Edom; o daa ɿili többihi Edom tingboŋ ni luyilikam. Ka Edomnim' maa zaa daa leei ḥun' Dauda ni su shëba. Ka Yawé daa kul tiri Dauda nasara luy' shëlikam zaa o ni chanj.

¹⁵Dauda ni daa su Izraelnim' zaa shëm m-bala. O daa zaŋla yelimanlı mini fukumsi zaligu dolibu gbib' o niriba zaa.

¹⁶Ka Zeruya bia Jocab la daa su többihi fukumsi ka Jehoshafat Ahilud bia la nyé gbansabira wulana.

¹⁷Ka Ahitub bia Zadok mini Abiata bia Ahimelek nyé maligumaaniba, ka Seraya nyé gbansabira.

¹⁸Ka Jehoiada bia Benaaya su többi' shëb' bë ni daa booni Cheretinim' mini Peletinim' la fukumsi. Ka Dauda bidibisi gba daa nyé maligumaaniba.

2 Samuel 9

Naa Dauda mini Mefiboshët

¹ Dahir sheli ka Dauda daa ti bɔhi, "Sool daŋ ni ninvuy' so na beni ka n ni niŋ o nirlim Jōnatan zuyu?"

²Ka ninvuy' so ḥun daa nyé Sool tumtumda ka o yuli booni Ziba la daa be nimaani, ka bë daa bol' o ti Naa Dauda ka o ti bɔh' o, "Nyini n-nyé Ziba?" Ka o garigi yëli, "Naa, mani."

³ Ka naa daa bɔh' o "So na be Sool daŋ ni ka n ni niŋ o nirlim kaman Naawuni ni bɔri shëm?" Ka Ziba daa yëli naa, "Jōnatan bidibiga na beni, o mi nyela gbarigu."

⁴Ka naa bɔh' o, "O be ya?" Ka Ziba daa yëli naa, "O be Ammiel bia Makiri la yinj Lōdëba."

⁵Di saha ka Naa Dauda daa chë ka bë chanj Lōdëba Ammiel bia Makiri maa yinj' ti zaŋ o na.

⁶Ka Sool yaŋa Mefiboshët ḥun daa nyé Jōnatan bia maa daa ka Naa Dauda sanna nti lu n-gbani Dauda tooni lu o sikuura. Ka Dauda bol' o, "Mefiboshët." Ka o garigi yëli, "N-nyé mani ḥun nyé a dabili maa."

⁷Ka Dauda daa yel' o, "Di zɔri dabiem, dama n ni nin a nirlim a ba Jōnatan zuyu, ka zaŋ a yab' Sool ni daa su tingban' sheli zaa ti a, ka lan chë ka m min' a layindi ɿiini diri sahakam."

⁸Ka o daa lan lu Dauda szuura ka yeli, “Ka mani ḥun nyε a dabili ḥo mi lee nyε ḥuni, ka a ti lihi nya mani ḥun nyε ba’ kpij ḥo lala”

⁹Di saha ka naa daa boli Ziba ḥun daa nyε Sool tumtumda la na ti yεl’ o, “Sool min’ o dan’ zaa ni daa su shεlikam zaa n ni zaŋ li ti a dan’ yaanja ḥo.

¹⁰Ka a min’ a bihi ni a tumtumdiba zaa yεn kɔrila o yaanja ḥo puri din ni che ka a dan’ yaanja maa nyari bindirigu dira. Amaa m min’ a dan’ yaanja Mεfibɔshet n-yεn layindi diri sahakam.” Ziba daa malila bidibisi pinaanu ni tumtumdiba pisi.

¹¹Di saha ka Ziba daa yeli naa, “N dana, mani ḥun nyε a dabili ḥo ni niŋ a ni yeli ni n niŋ shεlikam maa zaa.” Ka Mεfibɔshet mini Dauda daa kul layindi timdi diri kaman naa maŋmaŋ’ bidibisi ni yino n-nyε o la.

¹²Mεfibɔshet dapala daa nyεla bidibbil’ sariŋga ka o yuli booni Maika, ka ninvuy’ shεb’ bεn zaa daa be Ziba yiŋa daa leei Mεfibɔshet tumtumdiba.

¹³Ka Mεfibɔshet daa kul be Jεrusalem, ka o mini naa daa kul layindi ʒiini diri sahakam. O daa nyεla gbarigu.

2 Samuel 10

Dauda tuhi nyaŋ Ammɔnnim’ mini Sirianima (1 Yεlikura 19.1-19)

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Ammɔnnim’ naa daa ti kpi ka o bia Hanun daa di nam zan’ o ba zaani.

²Ka Dauda daa yeli, “N ni be Hanun Nahash bia ḥo yεlimaŋli biɛhigu kaman o ba ni daa be ma yεlimaŋli biɛhigu shεm la.” Dinzuŋu ka o daa tim tuumba ni bε chaŋ ti sɔyi Nahash kuli maa ti o. Ka Dauda tuumba maa daa ti paai Ammɔnnim’ maa tŋgbɔŋ ni,

³Amaa ka Ammɔn nabih daa yeli bε dan’ Hanun, “A tεhiya ni Dauda ni tim tuumba na ka bε ti sɔyi kuli maa wuhiri ni yεlimaŋli biɛhigu ka o be a maa? Dauda timla niriba ḥo na ni bε ti vihi baŋ yanɔ daashili zaa ka tuhi nyan ti.”

⁴Dinzuŋu ka Hanun daa che ka bε gbahi Dauda tuumba maa m-pini bε zaa teensi pirigilipirigili bahi ka che pirigilipirigili, ka daa lan ḥmah bε binyεra bε sakpuŋ zuyu bahi ka che ka bε chaŋ.

⁵Ka bε daa yeli Dauda, ka o tim ni bε ti tuhi ba soli, dama vi daa mali tuumba maa pam. Ka naa daa yeli ba, “Kpalimmiya be Jεriko hal ka yi teensi maa ti bili, ka yi naanyi kuna.”

⁶Ammɔnnim’ ni daa baŋ ni bε leei Dauda dimnim’ maa, ka bε daa chaŋ Sirianim’ tinsi ni Bεtirehɔb mini Zɔba nti da Sirianim’ tɔbbi’ shεb’ bεn’ nyε tinchandiba tuhi’ pisi, ka Maaka naa daa yina ni tɔbbihi tuhili, ka Tɔbinim’ gba daa yina ni tɔbbihi tuhi’ pinaayi.

⁷Ka Dauda daa wum lala ka che ka Jɔab zaŋ o tɔbbi’ kpεma zaa chaŋ bε tuhibu.

⁸Ka Ammōnnim' maa daa yina nti teei zani tin' maa dunol' ni, ka Siria tōbbihi bēn daa yi Zōba mini Reħob ni Tōb ni Maaka na la mi layim ȝe mōyu ni mōyu ni.

⁹Jōab ni daa nya ka tōb' maa be n-gil' o tooni ni o nyaanja zaa maa, ka o pii Izrael tōbutuhiri' biinsi ni bē chanj ti tuhi Sirianim' maa.

¹⁰Ka o daa zaŋ tōbbi' shēb' bēn kpalim maa niŋ o mabia Abishai nuu ni ni bē chanj ti tuhi Ammōnnim' maa.

¹¹Ka o daa yēli ba, "Yi yi ti nya ka Sirianim' maa yēn nyāŋ ma, yin' zomiya n kuŋa, ka m mi yi ti nya ka Ammōnnim' maa yēn nyāŋ ya, n ni zo yi kuŋa."

¹²Maliya suhukpeeni ka ti zabi ti niriba mini ti Naawuni tinsi ȝo zuŷu, ka chē ka ȝun' Yawē niŋ o ni nya ka shēli viel' o sani."

¹³Di saha ka Jōab mini ninvuy' shēb' bēn daa be o sani daa vu m-miri ni bē ti tuhi Sirianim' maa, ka bē daa ȝmaligi guui.

¹⁴Ammōnnim' ni daa nya ka Sirianim' maa ȝmaligi guui maa, ka bē gba daa ȝmaligi Abishai tooni guui ti kpe bē tiŋ' maa puuni. Di saha ka Jōab daa yi Ammōnnim' maa tuhibu yōyu n-lab' Jērusalem.

¹⁵Amaa Sirianim' maa ni daa nya ka Izraēlnim' tuhi nyāŋ ba maa, ka bē layim taba.

¹⁶Ka Hadadēza daa tim ti zaŋ Sirianim' bēn be Yufretiiz Mōyili dul' la n-ka Hēlam na, ka Shōbak ȝun daa nyē Hadadēza kamōna' kpem' la leei bē zuŷulana.

¹⁷Ka bē daa yēli Dauda di yēla, ka o layim Izraēlnim' zaa ka bē chanj ti gbaai Jōoden Mōyili du n-ka Hēlam na. Ka Sirianim' maa daa niŋ shili yina ti liri Dauda ka bē min' o zaŋ nya taba.

¹⁸Ka Dauda daa ku ba hal ka bē ti ȝmaligi guui. Dauda daa kula Siria chechēbumbariba kōbisiyopɔin, ka ku wōribariba mi tuhi' pihinahi, ka daa ti Shōbak ȝun daa nyē kamōna' kpem' maa daŋa, ka o kpi nimaani.

¹⁹Ka na' shēb' zaa bēn daa be Hadadēza sulinsi ni nya Izraēlnim' ni tuhi nyāŋ ba maa, ka bē daa kana ti tim sandaani niŋ Izraēlnim' maa ka zaŋ bēmaŋ' ti ba. Di saha zaŋ chana ka Sirianim' maa daa zōri dabiem ni bē lan sōŋ Ammōnnim' yaha.

2 Samuel 11

Dauda mini Batishiiba

¹ Ka siyili saha din nyē nanim' ni daa yi tuhiri tōbu saha shēli la daa ti paai, ka Dauda daa tim Jōab mini sapashin' kpamba ni Izrael tōbbihi zaa ka bē chanj ti tuhi nyāŋ Ammōnnima, ka chanj ti teei gili Raba. Amaa ka Dauda ȝun' daa kpalim be Jērusalem.

²Dahin sheli ka Dauda daa ti yiysis' o garo zuyu wuntaŋ' ḥmalli saha n-du n-tam nayili dufahirili zuyusaa chana nti lihi nya pay' so ni suri kom, pay' maa daa vieli pam.

³Ka Dauda daa tim ni bε ti bɔhi baŋ pay' so ḥun bala: Ka so yεl' o, "Iliam bia Batishiiba ḥun nyε Yuria Hiti nir' la paya m-bala."

⁴Ka Dauda daa tim tuumba ka bε chanj ti zaŋ o ti o na ka o zaŋ' o dɔni, (di saha maa pay' maa mi daa nyala puuni ka di naai ka o na maani omaŋ' ni o yi dayiri ni.) Di nyaanja ka o daa yiysi kul' o yiŋa.

⁵Ka pay' maa daa niŋ pua, ka tim na ti yεli Dauda ni o malila pua.

⁶Di saha ka Dauda daa tim ti yεli Jɔab, "Chε ka Yuria ḥun nyε Hiti nir' la kuna." Ka Jɔab daa chε ka Yuria kuli Dauda sani.

⁷Yuria ni daa ka Dauda sanna, ka o ti puh' o bɔhi Jɔab mini tɔbbihi maa zaa yεla ni tɔb' maa ni chani shεm.

⁸Di nyaanja ka Dauda yεli Yuria, "Kulimi yiŋ' ti pay' a naba." Ka Yuria daa yiysi nayili maa yi, ka naa daa chε ka bε zaŋ pini dol' o nyaanja ni bε ti ti o.

⁹Amaa Yuria daa bi kul' o yiŋa, ka daa yi nti dɔnila nayili samban' dunol' ni tɔbbi' shεb' bεn daa guli nayili maa sani.

¹⁰Bε ni daa yεli Dauda, "Yuria bi kul' o yiŋa." Ka Dauda daa bɔhi Yuria, "Pa gɔrim yɔyu ka a yina maa? Ka bɔ n-niŋ ka a bi kuli yiŋa?"

¹¹Ka Yuria daa garigi yεli Dauda, "Alikauli Adaka la mini Izraelnim' ni Judanim' zaa bela tɔb' tuhibu yɔyu, ka n dan' Jɔab mini n dan' naa sapashinnim' zaa do mɔyu ni, ka man' ti yεn kuli yiŋa nti di ka nyu ka m mini m pay' doya? Hal ka nyin' naa ḥun be ḥo min' a shia din be ḥo zuyu, n kul ku niŋ lala."

¹²Di saha ka Dauda daa yεl' o, "Kpalimmi kpe zuŋɔ yaha, ka n sa bah' a ka a lab' biεyuni." Ka Yuria daa kpalm Jεrusalem dindali maa neei biεy.

¹³Ka Dauda daa bol' o na ka o min' o ti di ka nyu, ka Dauda daa chε ka o nyu dam kuli, ka di daa ti niŋ yuŋ ka o yi samban' ni nayili guliba maa sani nti dɔni o bindoo zuyu, ka daa bi kul' o yiŋa.

¹⁴Ka biεy' daa neei asiba ka Dauda sabi gbaŋ ti o ni o zaŋ mali chanj ti ti Jɔab.

¹⁵O daa sabila gbaŋ maa yεli Jɔab, "Zaŋmi Yuria zali tooni tɔb' maa ni mali kpiɔŋ luy' sheli polo, ka miligi ka chε o ka bε ku o."

¹⁶Jɔab ni daa chε ka bε teei gili tin' maa, ka o zaŋ Yuria zali o ni mi ni tɔbutuhiri' biinsi be sheli polo,

¹⁷Ka tin' maa nim' daa yina ka bε mini Jɔab ti zaŋ nya taba, ka Dauda tɔbbihi maa shεb' daa lu nimaani, ka bε daa ku Yuria ḥun nyε Hiti nir' la gba nimaani.

¹⁸Di nyaanja ka Jɔab daa tim ni bε kuli ti yεli Dauda tɔb' maa lahibali ni nyε shεm.

- ¹⁹O daa wuhila tumo maa, “A yi kuli ti yeli naa tōb’ maa lahibali naai,
- ²⁰ka o suhu yiysi ka o bōh’ a, ‘Bō n-niŋ ka yi chanj miri tin’ maa ni yi ti tuhi ba? Yi bi mi ni bē ni tōn ya piema goma zuyu na?
- ²¹Duni n-daa lee ku Abimilek Jērubēshēt bia la? Pa nekaŋ’ ka pay’ daa zani gooni zuyu ka zaŋ bah’ o zuyu na ka o kpi tin’ shēli din yuli booni Tēbiz la? Ka bō n-niŋ ka yi chanj miri bē gooni maa gbini?’ Di saha nyin’ yēlim’ o, ‘A dabilī Yuria ḥun nyē Hiti nir’ la gba kpiya.’ ”
- ²²Ka tumo maa daa chanj ti yeli Dauda Jōab ni daa yel’ o ni o ti yeli shēm zaa.
- ²³Tumo maa daa yēlila Dauda, “Ti dimnim’ maa daa gari ti la yaa ka yina ni bē ti tuhi ti polo ni, amaa ka ti daa lan daai ba labisi bē tin’ maa dunodal’ ni.”
- ²⁴Di saha ka peentōriba daa tam gooni zuyu ka tōri ti piema na. Bē daa ku naa tōbbihi maa shēba, hal naa tōbbia Yuria ḥun nyē Hiti nir’ la gba kpiya.
- ²⁵Ka Dauda daa yeli tumo maa, “A ni yen chanj ti yeli Jōab shēm m-bōŋo kpaŋs’ o suhu, ‘Di chē ka yelli ḥo muys’ a, dama takōb’ bi chihiri so kubu, mali suhukpeeni ka liri tin’ maa nim’ ni nimmoo n-nyan ba.’ ”

²⁶Yuria paya Batishiiba ni daa wum ni o yidan’ kpiya, o daa kum o zuyu.

²⁷O ni daa kum o yidan’ kuli maa naai, ka Dauda daa tim ka bē ti zaŋ o kul’ o yiŋ’ na ka o ti zaŋ o leeg’ o paya, ka o daa ti dōyi bidibiga. Amaa ka Dauda ni daa niŋ shēm maa daa bi niŋ Yawē nyayisim.

2 Samuel 12

Neetan zilinkom mini Naa Dauda tuuba niŋbu yela

- ¹Ka Yawē daa tim Neetan Dauda sani, ka o daa chanj ti yel’ o, “Niriba ayi n-daa be tin’ shēli, yino daa nyēla bundana, ka ḥun’ la mi nyē faralana.
- ²Bundan’ maa daa mali pieri mini niyi pam,
- ³amaa faralan’ maa ḥun’ daa ka shēli n-nay’ pahila piɛsabil’ kōŋko. O daa dala piɛsaa maa n-wubis’ o ka o zoog’ o min’ o bihi sani; o ni daa diri shēli, dina ka piɛsaa maa gba daa dira, o kōnyuri ḥman’ ni ka piɛsaa maa daa nyuri kom, ka o daa zaŋdi piɛsaa maa sɔŋd’ o tooni. O mini piɛsabil’ maa biehigu daa ḥmanila omaŋmaŋ’ ni dōyi bipuyimbil’ so.
- ⁴Ka sana daa ti paai bundana maa, ka o je ni o piig’ o pieri maa ni bee o niyi maa yino n-niŋ o saani, amaa ka daa chanj ti gbaala faralan’ maa piɛsaa la na nti niŋ o san’ maa saani.”
- ⁵Di saha ka Dauda suhu daa yiysi pam bahi ninvuy’ so ḥun niŋ lala maa zuyu, ka o yeli Neetan, “Hal ka Yawē ḥun be ḥo zuyu, ninvuy’ so ḥun niŋ lala maa simdila kubu.

⁶Ka di simdi ka o yo faralan' maa pier' anahi, o ni tum shem maa min' o ni bi zori namboyu la zuyu."

⁷Ka Neetan daa yeli Dauda, "Nyini n-nye lala nir' maa. Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo ni yeli shem m-boηo: 'Mani n-daa piig' a leei Izraelnim' naa, ka daa fa a Sool nuu ni bahi,

⁸ka daa zaŋ a dan' maa yili ti a, ka zaŋ o payiba ti a, ka zaŋ Izrael mini Juda ti a pahi. Ka dimboηo yi di pora, n naan ti a din gari lala pahi.

⁹Ka bo n-niŋ ka a lihi ɿiem man' Yawε yeligu ka tum zay' bieyu ɳo man' Yawε ninni? Nyini n-ku Yuria ɳun nyε Hiti nir' la. Nyini n-daa che ka Ammonnim' zaŋ takobi ku o, ka a kpuγ' o paya n-leeg' a paya.

¹⁰Dinzuγu pumpoηo a ni lihi ɿiem ma ka kpuγi Yuria ɳun nyε Hiti nir' la paya maa zuyu, ninvuγ' kubo kul ku milig' a yili ɳo.'

¹¹Yawε yeliya, 'Nyama, n ni che ka zay' bieyu yi a yin' dundəŋ ni na n-lu a zuyu; ka n ti zaŋ a payiba ti a ɿiγiinikpee ka o zaŋ ba dəni palo ni wuntan' ni a ninni.

¹²Dama nyin' daa niŋ li la ashiloni, amaa man' yen niŋ li la paloni wuntan' ni Izraelnim' zaa ninni.' "

¹³Ka Dauda daa yeli Neetan, "N tum alahichi Yawε sani." Ka Neetan garigi yel' o, "Yawε che a taali maa, a ku lan kpi.

¹⁴Amaa di zaa yoli, a ni bi lihi nya Yawε ka tum tuun' sheli ɳo zuyu, pay' maa ni yen dɔyi bi' so ti a maa ni kpi."

¹⁵Di nyaanja ka Neetan daa yiγisi kul' o yinja.

Naa Dauda bidibiga kpiya

Ka Yawε daa che ka doro gbaai Yuria pay' ni dɔyi bidib' so ti Dauda maa.

¹⁶Ka Dauda daa lo noli, ka kpe duu nti teei dəni tingban' ni suhiri Naawuni bia maa zuyu din dali maa yuŋ zaa.

¹⁷Ka kpambaliba bən daa be o yiŋa kana ti zan' o sani ni bε kpuγ' o yiγisi, amaa ka o bi sayi bee n-che ka o mini ba laying ɿini di bindirigu.

¹⁸Di daba ayopoin dali ka bia maa daa kpi. Ka kpambaliba maa daa zəri ni bε garigi Dauda o bia maa kuli; dama bε daa yelimi, "Nyama, bia ɳo daa na nemi ka ti tɔyis' o yεtɔya ka o zayisi wumbu la, ka wula ka ti lee yen tooi yel' o ni bia maa kpiya? Di pa sheli ka o ti tum omaŋ' barina."

¹⁹Amaa Dauda ni daa nya ka o kpambaliba maa soyiri yeri tab' maa ka o baŋ ni bia maa kpiya; ka bɔh' o kpamba maa, "Bia maa kpiya?" Ka bε yel' o, "O kpiya."

²⁰Di saha ka Dauda daa yiγisi tingban' ni n-chaj ti su kom ka ɿe kpam, ka tayı binyera ye n-chaj ti kpe Yawε jembu duu jem o. Di nyaanja ka o daa yi n-kuli yiŋa nti bɔhi bindirigu yela, ka bε daa zaŋ bindirigu na ti ti o ka o di.

²¹Di saha ka o kpamba maa daa bōh' o, "Wula ka a lee niŋ shēm maa? Bia maa ni daa na ne, a daa lola noli ka kum o zuyu pam, amaa ka o ti lee kpi ka a yiysi di bindirigu?"

²²Ka Dauda daa garigi yeli ba, "O ni daa na ne ka n lo noli ka kumd' o zuyu maa, n daa yelimi, 'Di pa sheli Yawē ni zo ma nambōyu ka che ka o ku kpi.

²³Amaa pumpōjo o kpiya, ka bō zuyu ka n lee lan yen lo noli yaha? N ni tooi lan che ka o labina? Mani n-nayi ni ti chanj o sani, amaa ḥun' ku lan labi n sanna.' "

Bε dɔyi Sulemaana

²⁴Di nyaanja ka Dauda daa maag' o paya Batishiiba suhu, ka o min' o daa lan dōni ka o dɔyi bidibiga, ka o bol' o yuli Sulemaana. Ka Yawē daa yur' o pam,

²⁵ka daa zaŋ o zilinli ti anab' Neetan ka o kana m-mi ti boli bia maa yuli Jēdidia; di gbinni nyela Yawē ni yuri so.

Naa Dauda tuhi deei Raba

(1 Yēlikura 20.1-3)

²⁶Di saha maa Jōab daa na kul tuhirila Ammōnnim' bε tin' zuyu din nyε Raba la ni.

²⁷Ka o daa ti tim ti yeli Dauda, "N tuhi nyān Rabanim' maa hal ka fa bε tin' sheli din mali kom la gba.

²⁸Dinzuyu pumpōjo layimmi ninvuy' sheb' bεn kpalim la na nti tuhi deei tin' maa aman̄maŋa, di yi pa lala n yi tuhi deei tin' maa, bε ni zaŋ n yuli bol' li."

²⁹Di saha ka Dauda daa layim niriba maa zaa chanj Raba ti tuhi deei li.

³⁰Ka Dauda daa piligi bε naa salima zuyupiligu o zuyu ni, ka di tibisim nyε kilogiram pihitanaanu, ka kuy' vielli daa be di ni, ka bε daa zaŋ li pili Dauda zuyu ni, ka o daa va bε ni tuhi di neen' sheŋa tin' maa ni pam.

³¹Ka o daa che ka tin' maa niriba zaŋ suhi din mali nyina mini kuriti kuya ni kuriti leri n-tumd' o tuma, ka ḥmar' o bilichiisi; lala ka o daa nin Ammōnnim' tinsi maa zaa. Di nyaanja ka Dauda min' o niriba maa zaa daa lab' Jērusalem.

2 Samuel 13

Amnōn mini Tama

¹Dauda bia Absalom daa mali tizōpay' vielli ka o yuli booni Tama. Dahn sheli ka Dauda bia Amnōn kōre daa ti kpe o ni.

²Ka Amnōn daa zaŋ di yela muys' omaŋ' hal ti gbaai dōro o tizōpay' Tama maa zuyu. Dama Tama daa na ʒi doo, ka di zuyu daa che ka Amnōn kōŋ o ni yen niŋ o shēm.

³Amaa Amnōn daa mal' o zo so ka o yuli booni Jōnadab, o daa nyela Dauda mabia Shamma dapala, ka daa mali yem pam.

⁴Ka Jōnadab daa bohi Amnōn, “Nabia, bo n-niŋ ka a kpalim mali suhugarigu bieyukam lala? Yēlim’ ma din muyis’ a. Ka Amnōn daa yel’ o, “N kōre n-kpe m mabia Absalom tizōpay’ Tama ni.”

⁵Ka Jōnadab daa yeli Amnōn, “Dōnim’ a garo zuyu n-niŋ kaman a biərimi la, ka a ba yi ti kana ni o ti kaag’ a, nyin’ yēlim’ o, ‘Chε ka n tizōpay’ Tama kana ti mali bōrōbōrō ti ma ka n ɻubi, ka yuu’ o ka o duyi bindirigu kpe n-zan̄ li na ti gbib’ o nuu ni ka n di.’”

⁶Di saha ka Amnōn daa dōni n-shiri niŋ kaman o biərimi la. Ka naa daa ti kana ni o ti kaag’ o, ka Amnōn yel’ o, “Naa, chε ka Tama kana ti mali maha ti ma n ninni, ka zaŋ li na ti gbib’ o nuu ni ka n ɻubi.”

⁷Di saha ka Dauda daa tim ti yeli Tama, “Cham’ a tizōdoo Amnōn yiŋa nti niŋ bindirigu ti o.”

⁸Ka Tama daa chaŋ o tizōdoo Amnōn yiŋa ka o ti domi. Ka o daa niŋ zim ɻɔri mahibieli m-mali maha o nini maa ni

⁹n-yaai li mahilaa ni ti zal’ o tooni, ka o zayisi li ɻubbu, ka yel’ o, “Karimi sokam ka bε yi ka chε ma,” ka bε zaa daa yi.

¹⁰Di saha ka Amnōn daa yeli Tama, “Zaŋmi bindirigu maa kpεhi n dugbεrili puuni nti gbib’ li a nuu ni ka n di.” Ka Tama daa zaŋ o ni mali mahi’ shεŋa maa kpεh’ o tizōdoo Amnōn dugbεrili maa ni.

¹¹Amaa o ni daa ti zaŋ li mir’ o na ni o di ka o dii gōh’ o nuu ni ka yel’ o, “N tizōpaya, chε ka m min’ a dōni.”

¹²Ka o daa garigi yel’ o, “Aai, m bieli, di zaŋ kiŋkansi doli ma, dama tuuni ɻɔ na ɻi n-tum Izraεl tiŋgbɔŋ ɻɔ ni, di tum jεrilm tuuni ɻɔ.

¹³Ka ya polo ka n lee yen zaŋ vi ɻɔ kpe? Ka sokam ni bol’ a jεrigu Izraεl tiŋgbɔŋ ni, dinzuŋ jaande, yēlim’ naa, o ni zaŋ ma ti a.”

¹⁴Amaa ka o daa zayisi wumbu. Ka o ni daa mali yaa gari Tama maa zuyu, ka o zaŋ kpeengarigu dōn’ o.

¹⁵Di nyaanja ka Amnōn daa kul lan je Tama yelli zaa, hal ka o ni daa je o shεm maa gar’ o ni daa yur’ o shεm la gba. Di saha ka Amnōn daa yel’ o, “Yiyisim’ yi.”

¹⁶Amaa ka o daa garigi yel’ o, “Aai, m bieli, a ni kariti ma shεm ɻɔ n-lee bie n-gari a ni niŋ ma shεm maa gba.” Amaa ka Amnōn daa zayis’ o yεligu maa wumbu;

¹⁷ka daa boli nachimbil’ so ɻun daa tumd’ o tuma na ti yel’ o, “Zaŋm’ pay’ ɻɔ yihi ka kpari dunoli.”

¹⁸Di saha o daa yela saalo’ bɔyiwɔyila, dama di saha maa nabipuyinsi bεn daa na ɻi dɔbba ni daa yi yεri saalo’ shεŋa m-bala. Ka o tumtumda maa daa daag’ o yihi ka kpari dunoli.

¹⁹Ka Tama daa niŋ tampiligm buy' o zuyu ka darigi cheeg' o ni daa ye saalo' sheli maa, ka kah' o nuhi pa o zuyu ni n-kuhiri pampam chana.

²⁰Ka o tizədoo Absalom daa nya o ka bōh' o, "A tizədoo Amnōn zaŋ a mi dōni yɔyu?" Ka daa yel' o, "N tizəpaya niŋmi suyilo, a tizədoo m-bala, di che ka di muys' a." Di saha ka Tama daa leei bε ni ku lan bo pay' so, ka o kpalm ʒi o tizədoo Absalom yiŋa.

²¹Naa Dauda ni daa wum yela ŋɔ zaa o suhu daa yiŋisiya pam.

²²Amaa Absalom daa bi yeli Amnōn zay' biɛyu bee zay' vielli, dama o daa lan je Amnōn yelli o ni daa zaŋ kin̄kansi niŋ o tizəpay' Tama shem maa zuyu.

Absalom bōhi Amnōn bierri

²³Di yuma ayi nyaanja ka Absalom daa ti yen che o pieri kōbiri Baalihazor din mini Ifriim bi wɔy' ni tab' la, ka daa boli nabihu zaa ni bε kana.

²⁴Ka Absalom daa chanj naa sani ti yel' o, "Naa nyama, a dabili yen chela o pieri kōbiri, ka bōri ni naa min' o kpamba zaa kana."

²⁵Amaa ka naa daa yeli Absalom, "Aai, m bia, di che ka ti zaa kana, di yi nyε lala, ti yela ni ti muys' a pam." Ka Absalom daa kpaŋ omaŋ ni o che ka o chanj, amaa ka o daa zayisi, ka nay' suhila alibarika niŋ o ni.

²⁶Di saha ka Absalom daa yeli naa, " N suhir' a mi, a yi ku chanj, nyin' lee che ka ti mini m mabia Amnōn chanj." Ka naa daa bōh' o, "Bozuyu ka a lee bori ni yi min' o chanj?"

²⁷Amaa ka Absalom daa kpaŋ oman' hal ka o ti sayi ka Amnōn mini nabihu maa zaa daa dol' o chanj.

²⁸Di saha ka Absalom daa yel' o tumtumdiba, "Lihimiya, yi yi ti nya ka Amnōn nyu wain kuli ka n yeli ya, 'Kumiya Amnōn,' yin' kumiy' o. Di zōriya dabiem, mani m-puhi ya. Maliya suhukpeeni ka tum bidibilim tuma."

²⁹Ka Absalom tumtumdiba maa daa shiri niŋ Amnōn kaman Absalom ni wuhi ba ni bε niŋ o shem maa. Di saha ka nabihu maa zaa daa dii yiysi ba bε buntaansi zo.

³⁰Bε ni daa na be soli kuna ka lahibali ti nti to Dauda, "Absalom ku nabihu la zaa, hal bε yino bi lan kpalm."

³¹Di saha ka naa daa yiŋisi dari chah' o binyera, ka teei dōni tingban' ni ka kpambaliba bεn daa be o sani gba dari chahi bε binyera.

³²Amaa ka Dauda mabia Shamma dapala Jōnadab daa yeli, "N dana, di tēhi ni bε ku nabihu maa zaa, Amnōn kōŋko n-kpi. Absalom n-che ka bε ku o, ka dimbōŋɔ maa nyela o ni pun lo sheli dahin' sheli o ni daa zaŋ kin̄kansi dōn' o tizəpaya Tama la zuyu.

³³Dinzuju pumpoŋɔ n dan' naa, di che ka di muys' a kaman a bihi maa zaa n-shiri kpi la, dama Amnon koŋko n-kpi."

³⁴Amaa ka Absalom daa zo. Ka nachimbil' so ŋun daa guli nayili maa daa ti kpuŋ' o zuju lihi nya niriba pam ni doli H̄orɔnaim soli m-baysiiri zoli kanna.

³⁵Ka J̄onadab daa yeli naa, "Nyama, nabihī maa kunna kaman mani ŋun nyε a dabili ŋɔ ni pun yel' a shem la."

³⁶Nyama, o ni daa kul yeri maa o noli daa na bi lu tiŋa, ka nabihī maa dii kpεna nti duhi bε yee kumda, ka naa min' o kpamba zaa gba daa kum pam.

³⁷ Amaa ka Absalom daa zo n-chaj Geshur Naa Ammihud bia Talimai sani. Ka Naa Dauda daa kul kumd' o bia Amnon zuju dabisili kam.

³⁸Ka Absalom daa zo nti be Geshur maa yuma ata.

³⁹Ka naa suhu daa ti giri zaŋ chaj Amnon kum maa polo, o ni daa nya ka o lan kani maa zuju, ka o suhu lan yu ni o kari Absalom naba.

2 Samuel 14

J̄aab bo soli ni Absalom labina

¹Ka Zeruya bia J̄aab ni daa ti baŋ ni Naa Dauda suhu lu Absalom ni,

²ka o daa tim Tekoa nti zaŋ pay' so ŋun mali yεm na ti yel' o, "Niŋmi kaman a nira n-kpi ka a kumd' o zuju la. Zaŋmi kuyili situra niŋ amanja ka di ʒe kpam, amaa kul niŋmi kaman pay' so ŋun nir' kpi ka o kumd' o zuju dabisi' gbaliŋ la

³n-chaj naa sani ti yel' o n ni yεn yel' a shem ŋɔ," Ka J̄aab daa yeli pay' maa o ni ti yεn yeli shem.

⁴Tekoa pay' maa ni daa ti paai naa tooni, o daa lumi gbani zaŋ o nini kpa tiŋa n-lu naa sizzura ka yeli, "Naa, fam ma bahi."

⁵Ka naa daa bɔh' o, "Bɔ n-lee muys' a?" Ka o garigi yeli, "Mbaye, n yidan' kpimi ka n kpalim pakoli.

⁶Mani ŋun nyε a dabipay' ŋɔ daa malila bidibis' ayi, ka bε daa ti chaŋ puu ni ti zabi, ka so kani ŋun ni goo' ba, ka yino daa ŋme n-ku ŋun' la.

⁷Ka pumpoŋɔ bε dɔyiriba zaa suhuri yiŋsimi bahi mani ŋun nyε a dabipay' ŋɔ zuju ka yeli, "Zaŋm' ŋun ku o mabia maa ti ti ka ti ku o, o ni ku o mabia maa zuju din ni che ka bε ku falidir' maa gba. Lala n-ni che ka bε kpihi buyimsal' sheli din kpalim maa din ni che ka bε kpihim n yidan' maa zulya min' o yuli dunia yili."

⁸Di saha ka naa daa yeli pay' maa, "Lab' kuli, ka n lihi a yelli maa zuju."

⁹Ka Tekoa pay' maa daa yeli, "N dana, che ka a ni yεn nin shelikam zambu ʒi m mini n dan' zaa zuju, ka a min' a nam ʒiishee ŋɔ ku mali taali di puuni."

¹⁰Ka naa daa yel' o, "So yi lan yel' a sheli, nyin' tahim' o n sanna, ka o ku lan tooi niŋ a sheli yaha."

¹¹Ka pay' maa daa yeli, "Naa, n suhir' a mi, pom' Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳo ni a ku chε ka ɳun yεn bɔhi ɿim yihibu bieri maa ku o din ni chε ka bε ku ku m bia maa." Ka naa daa yel' o, "Hal ka Yawε ɳun be ɳo zuyu, a bia maa zabigu zay' yini gba ku yi o zuyu ni lu tiŋa."

¹²Ka paya maa daa lan yeli, "N dan' naa, n suhir' a, chε ka n yel' a yεtɔyili ɳo." Ka o yel' o, "Yelima."

¹³Ka pay' maa daa yel' o, "Ka bɔ n-niŋ ka a lo ni a niŋ Naawuni niriba zay' bieŋu? Dama naa yi bi chε ka o bia ɳun be yɔyu la labina yaha, dindina naa yεtɔya ɳo nyela din gbaag' omaŋmaŋa.

¹⁴Di kpala talahi ni ti zaa kpi; ti ɳmanila kom din kpaai bahi tiŋa ka nir' ku lan tooi va li la. Amaa Naawuni ni tiligi ninvuy' so ɳun bi yih' o bia ɳun zo n-kpe yɔyu o daŋ ni.

¹⁵Pumpɔŋɔ n kamina ni n ti yeli nyini n dan' naa dimbɔŋɔ, dama niriba maa chεmi ka dabiem gbaai ma pam ka n tεhi ni n yi yeli nyin' naa, di pa sheli a ni niŋ man' ɳun nyε o dabipay' ɳo ni bɔr' shem maa.

¹⁶Dama naa ni wum n fabila maa ka fa m mini m bia ɳun nyε a dibili maa ninvuy' so ɳun bɔr' ni o ku ti n-kpihim ti birili Naawuni ni zaŋ tiŋgbɔn sheli ti ti ɳo ni la nuu ni bahi.

¹⁷Man' ɳun nyε a dibili ɳo daa lan tεhimi ni nyin' naa yεligu nyela din ni ti ma vuhim, dama nyini n dan' naa ɳmanila Naawuni malaika ɳun mi zay' sun ni zay' bieŋu. Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳo ni be a sani."

¹⁸Di saha ka naa daa garigi yeli pay' maa, "N yi bɔh' a bɔhigu nyin' di sɔyi ma sheli." Ka pay' maa yel' o, N dan' naa, bɔhim' ma.

¹⁹Ka naa daa bɔh' o, "Jɔab nuu be a ni yeli sheli ɳo zaa ni bebɔ?" Ka pay' maa garigi yel' o, "Biehiŋ kani, hal ka nyini n dan' naa ɳun be ɳo zuyu, so ku tooi ɳmalig' o nudirigu polo bee o nuzaa polo n-yi nyini n dan' naa ni yeli shem ɳo ni. A dibili Jɔab n-chε ka n niŋ dimbɔŋɔ maa, ɳuna n-zaŋ yεtɔya ɳo zaa niŋ man' ɳun nyε a dibili ɳo nol' ni.

²⁰A dibili Jɔab bɔrimi ni o mali yεla zali dεde, dina n-chε ka o niŋ lala maa. Amaa n dan' mali yεm kaman Naawuni malaika ni mali yεm shem la din ni tooi baŋ binshεyukam din be dunia ɳo ni."

²¹Di saha ka naa daa yeli Jɔab, "Nyama, pumpɔŋɔ n say' a ni bɔri shem maa, cham' ti zaŋ Absalom na."

²²Ka Jɔab daa gbani zaŋ o zuyu silim tiŋa n-lu naa sizuura ka suhi alibarika niŋ naa ni ka yeli, "Zuŋɔ mani ɳun nyε a dibili ɳo baŋya ni nyini n dan' naa bayə be n ni, a ni sayi man' ɳun nyε a dibili ɳo ni bɔri shem maa zuyu."

²³Di saha ka Jocab daa yiysi chaŋ Geshur nti zaŋ Absalom kuli Jerusalem na.

²⁴Ka naa daa yel' o, "Che ka o be omaŋmaŋ' yiŋa, o di che ka n nini nya o. Dinzuŋu ka Absalom daa be omaŋmaŋ' yiŋa, ka bi chani naa sani."

Absalom mini Naa Dauda tɔyisiya

²⁵So daa ka Izrael tiŋgbɔŋ zaa ni n-vieili paai Absalom. O daa ka dalinli o napɔnvari ni zaŋ hal ni o zuŋu ni.

²⁶O daa yi che o zabiri o zaŋdila nayili sania zahim li ka di tibisim nye kaman kilɔgiram ayi. (Dama o daa yi cher' li la yim yuuni puuni; di daa yi ti zibigi ka tibisa, o cher' li mi)

²⁷Absalom daa dɔyila bidibis' ata ni bipuyin' yino ŋun yuli daa booni Tama, o daa nyela payisar' vielli.

²⁸Absalom daa nin yuma ayi Jerusalem ka o nini bi nya naa.

²⁹Di nyaanja ka Absalom daa tim ti boli Jocab ni o kana ka o tim o naa sani, amaa ka Jocab daa zayisi kandina. Ka o lan tim pahi buyi, amaa ka Jocab kul bahi zayisi kandina.

³⁰Di nyaanja ka Absalom daa yel' o tumtumdiba, "Nyamiya, Jocab puu m-bayı m puu ka siŋkaafa be di ni la, chamiya ti niŋ buŋim nyo li. Ka Absalom tumtumdiba maa daa shiri chaŋ ti niŋ buŋim nyo puu maa."

³¹Di saha ka Jocab daa yiysi chaŋ Absalom yiŋa nti böh' o, "Bö zuŋu ka a che ka a tumtumdiba nyo m puu buŋim?"

³²Ka Absalom daa garigi yeli Jocab, "Nyama, n daa tim na ti bol' a ni a kana ka n tim a naa sani ka a ti böh' o "Bözuŋu ka n lee yi Geshur n-kul' kpəna? N yi di na kpəlim be nimaani di di so. Dinzuŋu, pumpɔŋɔ zaŋm' ma chaŋ naa sani, n yi mali taali, ŋun' kum' ma."

³³Di saha ka Jocab daa chaŋ naa sani ti yel' o, ka naa daa che ka bę boli Absalom, ka o kana ti damdi naa tooni, ka naa daa mɔyis' o kpariŋ.

2 Samuel 15

Absalom lo nia ni o zayisi naa

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Absalom daa bo chechəbuŋ' mini yuri ka zaŋ ninvuy' pihinu bah' o tooni.

²Absalom daa yi danđi la yibu n-chani ti zaani tiŋ' maa dunoli sokpaŋa, ka so daa yi ti mali yelli chani naa sani ni o ti mal' li, o boon' o mi na ti böh' o, "Tiŋ' kani ka a lee yina?" Ka dilan' yi yeli, "Mani ŋun nye a dabili ŋɔ nyela Izrael zuliya yaakaza nira."

³Absalom dii yərla dilana, "Nyama, a yətɔya viela ka tuhi, amaa naa bi bo so zal' o zaani ni o wum a ni mali shəli."

⁴Absalom daa lan yeli; “Mani n-yi di nyε sariakarita Izrael tingbɔŋη ḥo ni, ḥunkam yi di zaŋ o kpee tahi n sanna bee n-zaŋ yεtɔy’ shεlikam na, n naan kari saria maa dεde n-ti o nasara.”

⁵Ka ḥunkam daa yi mir’ o ni o damd’ o tiŋa n-lu o sikuura, o teerila o nuu gbaai dilana m-mɔyis’ o kpariŋ.

⁶Lala ka Absalom daa yi niŋdi Izraεlnim’ bεn zaa kani naa sanna ni o ti kari bε yεtɔya saria ti ba, ka di zuyu daa che ka Izraεlnim’ suhuri lebigi ḥun’ Absalom polo.

⁷Di yuma anahi nyaanja ka Absalom daa chaŋ ti yeli naa, “Naa, n suhir’ a mi, che ka n chaŋ Hiburon nti pali n ni daa lo Yawε alikauli shεli nimaani.

⁸Dama mani ḥun nyε a dabili ḥo ni daa be Geshur Aram tingbɔŋη ni la, ka n daa lo alikauli yeli, ‘Yawε yi ti che ka n labi Jεrusalεm, n ni jεm o Hiburon.’ ”

⁹Ka naa daa yel’ o, “Cham’ ni suhudoo.” Ka o daa yiŋisi chaŋ Hiburon.

¹⁰Amaa ka Absalom daa ti tim tuumba ashilɔni nti yeli Izrael zuliya zaa, “Yi yi ti kul wum kikaa kumsi yin’ yεlimiya, ‘Absalom leei naa Hiburon.’ ”

¹¹Absalom ni daa boli ninvuy’ shεb’ ka bε yi Jεrusalεm dol’ o chaŋ daa nyεla ninvuy’ kɔbisiyi, bεn daa kul chaŋla bε tarin chandi, ka bi mi o ni lo nia shεli maa yεla.

¹²Absalom ni daa ti maani sara maa saha shεli, ka o tim boli Ahitɔfel Gilo nir’ ḥun daa nyε Dauda saawarimaana la o ya Gilo na. Ka Absalom ni daa lo nia bε’ shεli maa kul nyari yaa, ka o kul nyari niriba pahira.

Naa Dauda yi Jεrusalεm zo

¹³Ka so daa kana ti yeli Dauda, “Izraεlnim’ suhuri lebigila Absalom polo.”

¹⁴Di saha ka Dauda daa yel’ o kpamba bεn be o sani zaa, “Yiŋisimiya ka ti zo, di yi pa lala ti ti ku tooi lan zo n-yi Absalom nuu ni. Ti zomiya yomyom, di yi pa lala o ni gbahi ti pumpɔŋɔ n-niŋ ti zay’ bieŋu, ka zaŋ takɔbi ku ya ḥo nima.”

¹⁵Ka naa kpamba maa daa yel’ o, “Nyama, tinim’ bεn nyε a kpamba ḥo mali shili ni ti niŋ nyini n dan’ naa ni lo shεli.”

¹⁶Di saha ka naa daa yiŋisi zo, ka o yiŋ’ nim’ zaa daa yiŋisi dol’ o. Naa daa nay’ chεla o mamanim’ pia nin nayili maa puuni ni bε maani li.

¹⁷Naa min’ o niriba maa zaa ni daa yiri tiŋ’ maa ni, bε daa zanila yili shεli din’ bahindi nyaanja.

¹⁸Ka o kpamba maa zaa daa kana ti gar’ o zuyu, ka Chεretinim’ mini Peletinim’ ni Gaatinim’ ninvuy’ kɔbisiyɔbu bεn daa doli naa yi Gaat la na zaa daa gar’ o tooni.

¹⁹Di saha ka naa daa yeli Itai ḥun daa nyε Gaat nir' la, "Bɔzuyu ka yi mi dol' ti chana? Labimiya ka yi mini naa maa ti be, dama yinim' nyεla tinzunnima, ka lan nyε yi yanim' ni kari shεb' bahi na.

²⁰Kulla sɔhila ka yi paai kpe na; ka n che ka yi doli ma chani gindi ka m bi mi n ni kuni luy' sheli polo gba? Zaŋm' a mabihi maa ka yi labi. Yawε ni wuhi ya o yurilim din bi naari min' o ʒieyimtali."

²¹Amaa ka Itai daa garigi yeli naa, "Hal ka Yawε ḥun be ɲo mini nyini n dan' naa ḥun be ɲo zuyu, nyini n dan' ni yεn kpe luy' shelikam zaa, di yi nyεla kum shee bee nyevili shee, nimaani ka man' ḥun nyε a dabili ɲo yεn kpe."

²²Ka Dauda daa yeli Itai, "Dindina garim' ka ti chaŋ." Di saha ka Itai ḥun daa nyε Gaat nir' maa min' o niriba zaa ni bibihi bεn daa be o sani zaa gari tooni.

²³Naa min' o niriba maa ni daa yiri maa, tiŋ' maa nim' zaa daa duhila kuŋa n-kum pam. Ka Naa daa chaŋ ti gbaai Kidirɔn kulibɔŋ du, ka o min' o niriba maa zaa daa zaŋ kpa mɔyu polo.

²⁴Ka Abiata daa yina, nyama, ka Zadok gba mini Lεvinim' zaa daa kpuyi Naawuni Daalikauli Adaka la na ti zaŋ li zali hal ka niriba maa zaa ti yi tiŋ' maa ni na.

²⁵Di saha ka naa daa yeli Zadok, "Zaŋmi Naawuni Daalikauli Adaka maa labisi tiŋ' maa puuni ti zali, Yawε nini yi tiyi ma, o ni lan zaŋ ma labisina ka n nini ti nya di min' o biɛhigu shee.

²⁶Amaa o yi yeli ma, 'N nini bi lan tiy' a.' Nyama, mani m-bɔŋɔ, O niŋmi ma kaman o ni nya ka sheli viɛl' o sani."

²⁷Ka naa daa lan yeli Zadok ḥun daa nyε maligumaana maa, "Nyama, a mini Abiata zaŋmiya yi bidibis' ayi bεn nyε a bia Ahimaaz mini Abiata bia Jɔnatan n-labi tiŋ' maa puuni ni suhudoo.

²⁸Nyamiya, n ni gbaai kulibɔŋ ɲo du nti guhiri mɔyu ni hal ka yi ti tim na ti yeli ma lahibali din beni."

²⁹Dinzuŷu ka Zadok mini Abiata daa zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa labisi Jεrusalem, ka daa kpalm be nimaani.

³⁰Amaa ka Dauda daa chaŋ ti du Olivi tihi Zoli n-chani ka kumda. O daa zaŋla bini pil' o zuyu, ka chani napɔn' zaŋa. Ka ninvuy' shεb' bεn zaa daa be o sani gba zaŋ bina pil' bε suyuri n-kumdi dol' o chana.

³¹Ka bε daa yeli Dauda ni Ahitɔfel gba pahila Absalom zuyu. Ka Dauda yeli, "Yawε, n suhir' a mi, che ka Ahitɔfel ni yεn wuhi yikombielim yetɔy' shεŋa zaa leei jεrilim."

³²Dauda ni daa ti paai zoli maa zuyu luy' sheli bε ni daa yi jεmdi Naawuni la, nyama, ka Hushai ḥun nyε Ariki nir' la daa cheh' omaŋmaŋ' binyεrigu ka kɔri taŋkpayu puy' o zuyu n-ka Naa Dauda sanna.

³³Ka Dauda daa yel' o, "A yi doli ma, a yela ni ti muysi ma.

³⁴Amaa a yi labi tiŋ' maa puuni nti yeli Absalom, 'N dan' naa, n ni leeg' a kpambala. Kaman n ni yi kul nyε a ba kpambala shεm, lala ka n yεn nyε a gba kpambala, dina n-ni chε ka a nyaŋ Ahitofel yikombielim maa ti ma.

³⁵Zadok mini Abiata bεn nyε maligumaaniba la be nimaani. Dinzuyu a yi ti kul wum shεlikam nayili maa, nyin' yεlim' Zadok mini Abiata bεn nyε maligumaaniba maa.

³⁶Nyama, bihi ayi bεn nyε Zadok bia Ahimaaz mini Abiata bia Jønatan be bε sani nimaani, a ni tooi tim ba ka bε kana ti yeli ma a ni wum shεlikam zaa.' "

³⁷Ka Dauda zøsimo Hushai daa labi tiŋ' puuni ti sayisi saha shεli Absalom ni kperι Jørusalem na.

2 Samuel 16

Naa Dauda mini Ziba

¹Dauda ni daa yiysi zoli maa zuyu n-tirisi tooni biela ha, ka Ziba ḥun daa nyε Mεfiboshet tumtumda la daa tayı bε ni pa bun' shεb' gaya kana ti tuhi ba soli. Bunsi maa daa ʒirila børøbøro kpil' kɔbiga mini wain tiwala din kuui zaza yila kɔbiga ni tiwal' moma bini kɔbiga ni wain koligu pali.

²Ka naa daa bøhi Ziba, "Bøzuyu ka a ʒi dimbøŋɔnim' zaa na?" Ka Ziba garigi yel' o, "Bunsi ḥo nyela naa min' o malibu ni yεn ba shεba, ka børøbøro ḥo mini tiwal' moma ḥo nyε nachimba bindirigu. Ka wain ḥo mi nyε bε ni shεb' bεn ti tarigi yøyu ḥo ni ni yεn nyu shεli."

³Ka naa daa bøhi Ziba, "Ka a dan' bia la lee be ya polo?" Ka Ziba garigi yeli naa, "Nyama, o kpalm Jørusalem, dama o yεlimi, 'Pumpøŋɔ Izraεlnim' ni zaŋ n yab' nam ḥo ti ma.' "

⁴Di saha ka naa daa yeli Ziba, "Nyama, Mεfiboshet ni daa su shεlikam zaa leeg' a dini pumpøŋɔ." Ka Ziba garigi yeli, "N nyela ḥun luri n dan' sikuura. Chε ka nyini n dan' naa nini kul tiyiri ma sahakam."

Naa Dauda mini Shimeι

⁵Naa Dauda ni daa ti paai Bahurim, ka Sool daŋ ni do' so ḥun daa nyε Gεra bia ka o yuli booni Shimeι la daa yina ti turi ba.

⁶Hal Naa Dauda kpambaliba zaa mini ninvuy' shεb' bεn mali kpiŋ ni daa be o nudirigu min' o nuzaa polo maa zaa yoli, doo maa daa pihila kuya labiri Dauda mini ba zaa.

⁷Ka Shimeι daa kul turi ba ka yεra, "Wara, wara, nyin' ninvuy' kur' ḥo, nyin' ninvuy' yoli ḥo.

⁸A ni daa ku Sool so min' o yiñnim' sheba, ka di nam zan' o zaani la bieri ka Yawε bohir' a, ka fa a nam maa ti a bia Absalom maa. Nyama a bahila yoli maa, dama a nyela ninvuy' kura."

⁹Di saha ka Abishai ñun daa nyε Zeruya bia la daa yeli naa "Bø n-niñ ka ba' kpiñ ñɔ doli yeri n dan' naa zilima lala? Chε ka n chanj ti ñma o zuyu."

¹⁰Amaa ka naa daa yeli, "Yinim' Zeruya bihi ñɔ, wula ka n yεn niñ ya? Di yi nyela Yawε n-yεl' o, 'Tum' Dauda,' ñuni n-lee ni tooi boh' o, "Bø n-niñ ka a niñdi lala?"

¹¹Ka Dauda daa yeli Abishai min' o kpamba maa, "Nyamiya, mmañman' bia mbɔri ni o ku ma la, di ni ti be ka Benjamin zuliya ni nir' ñɔ? Chεliy' o ka o tu ma, dama Yawε n-zal' o lala.

¹²Di pa sheli o turi ñɔ zuyu ni chε ka Yawε lihi n wahala ñɔ ka niñ ma din vieli zuñɔ.

¹³Di saha ka Dauda min' o niriba maa daa lu solɔyu chana, ka Shimei daa be zołɔjní m-bayisir' o luyili polo dol' o chani tur' o, ka labir' o kuya, ka toori tañkpayu cher' o.

¹⁴Ka naa mini ninvuy' shεb' bεn zaa daa be o sani maa daa mali ti paai Jøððen Mɔyili ni ka di wum ba pam, ka o zani nimaani vuhi.

¹⁵Ka Absalom min' o niriba zaa ni Izraεlnim' daa chanj ti kpe Jerusalεm, ka Ahitøfel gba daa be o sani.

¹⁶Ka Hushai ñun daa nyε Ariki nir' ka nyε Dauda zɔsimø la daa chanj Absalom sani ti yεl' o, "Naawuni dolimi naa nyεvili! Naawuni dolimi naa nyεvili!"

¹⁷Ka Absalom daa bohi Hushai, "A ȝieyimtali zañ chanj a zo maa sani ni bahindi shem m-bala? Bø n-niñ ka a bi dol' a zo maa chanj?"

¹⁸Ka Hushai daa garigi yeli Absalom, "Aai Yawε min' o niriba ñɔ ni Izraεlnim' ni pii ninvuy' so, o sani ka n yεn be ka o su ma.

¹⁹M-pahi, ñuni ka n lan yεn jεm ka pa ni n dan' Dauda bia? N ni daa kul jεmd' a ba shem, lala ka n yεn jεm a gba."

²⁰Di saha ka Absalom daa bohi Ahitøfel, "Wuhim' ti ti ni yεn niñ shem."

²¹Ka Ahitøfel daa yεl' o, "Cham' ti zañ a ba mamanim' shεb' o ni chε n-niñ nayili ni be maani li la dɔni, ka di chε ka Izraεlnim' zaa bañ ni a leeg' a ba dataa, ka bεnkam zaa be a polo ni kpañsi bεmaña."

²²Dinzuyu ka bε daa du nayili dufahirili zuyusaa nti ti suyili zali Absalom, ka Absalom daa mal' o ba mamanim' maa dooni nimaani Izraεlnim' zaa ninni.

²³Di ȝieمان' maa ni Ahitøfel daa yi kul yeli yεtɔy' sheli, di ñmanila Naawuni mañman' yεligu n-nyε li. Ka Dauda min' o bia Absalom zaa daa yi bi zañd' o yεligu niñd' asahi.

2 Samuel 17

Hushai kpehi Absalom yɔγu

¹Ka Ahitofel daa ti lan yeli Absalom yaha, “Che ka m pii niriba tuhi’ pinaayi n-zan ba biehi Dauda naba yuŋ ḥo.

²Di yi ti wum o ka o suhu zohira saha sheli, ka n dii lir’ o n-kpeh’ o dabiem ka ninvuy’ sheb’ ben be o sani maa zaa zo ka che o, ka n ku ḥun’ naa maa koŋko,

³ka zan̄ niriba maa zaa labina ti ti a kaman amiliya n-kul’ o yidan’ yili la. Ninvuy’ yino koŋko ka a bɔr’ ni a ku ka che benkam kpalim zaa ka be suhu doya.”

⁴Ka o yεtɔya maa daa paligi Absalom mini Izrael kpamba zaa suhuri.

⁵Di saha ka Absalom daa yeli “Bolimiya Hushai ḥun nyε Ariki nir’ la gba na ka ti ti wum o mi ni mali sheli ni o yeli.”

⁶Ka Hushai daa kana, ka Absalom ti yεl’ o, “Ahitofel ni yεl’ ni ti niŋ shem m-bɔŋɔ, ti niŋm’ o ni yeli shem maa? Di yi pa lala, nyin’ yεlim’ ti.”

⁷Di saha ka Hushai daa yeli Absalom, “Ahitofel ni yeli shem pumpɔŋɔ ḥo din bi viɛla;”

⁸Ka Hushai lan yeli yaha, “A mi ni a ba min’ o niriba maa nyela tɔbutuhiri’ biinsi, ka pumpɔŋɔ be kul taami kaman be ni yi gbaai jaŋgbimbil’ ka che o ma mɔyū ni ka o taai shem la, ka din pahi nyela, a ba mi tɔb’ tuhibu looloochi pam, o ku sayi dɔni niriba maa sani yuŋ.

⁹Nyama pumpɔŋɔ ḥo o sɔyi vol’ shεl’ ni bee luy’ sheli polo. Ka niriba maa shεb’ yi chan̄ ti lir’ o tuuli liribu ḥo ka o ku ba, ḥunkam wum di yela ni yeli ni be ku Absalom niriba pam.

¹⁰Di saha hal ninvuy’ sheb’ ben mali suhukpeeni kaman gbuynli la suhuri ni fun dabiem zuyu, dama Izraelnim’ zaa mi ni a ba mali kpiɔŋ. Ka ninvuy’ sheb’ ben zaa be o sani maa nyela ben mali suhukpeeni.

¹¹Amaa man’ ni mali sheli nyela, a che ka Izraelnim’ zaa ben be Dan zan̄ hal ni Berishiiba zaa layim a sanna kaman teeku noli bihigu la, ka a maŋman’ yina n-gari tooni zan̄ ba chan̄.

¹²Ka lala ni che ka ti lir’ o o ni be luy’ sheli maa n-lu o zuyu kaman maligim ni luri tingbani zuyu shem la, ka o mini ninvuy’ sheb’ ben be o sani maa zaa so ku tiligi.

¹³Ka di yi nyela o yila nimaani n-kpe fɔntin’ sheli ni, di saha Izraelnim’ zaa ni bo gabisi yina nti vo tiŋ’ maa ti bahi zolɔŋni hal ka nir’ ti ku lan nya di kuyibil’ nimaani gba.”

¹⁴Ka Absalom mini Izraelnim’ zaa daa yeli, “Hushai ḥun nyε Ariki nir’ ḥo ni yeli shem ḥo ne nini gari Ahitofel ni yeli shem la.” Dama Yawε daa zaliya ni Ahitofel

ni yeli shem maa di nya nasara, ka di che ka jun' Yawε che ka zay' bieyu paai Absalom.

Bε nyihi Naa Dauda ka o zo

¹⁵Di saha ka Hushai daa yeli Zadok mini Abiata ben daa nyε maligumaaniba la, "Ahitofel ni yeli Absalom mini Izrael kpamba shem m-boηo, ka m mi yeli ba shem m-boηo.

¹⁶Dinzuγu pumpoηo timmiya yomyom ka be ti yeli Dauda ni o di gbe kulibοη duli maa yuη ηo, amaa ni o che ka o min' o niriba maa tirisi tooni, di yi pa lala be ni kpimsi jun' naa mini niriba ben be o sani maa birili zaa."

¹⁷Di saha maa Abiata bia Jønatan mini Zadok bia Ahimaaz daa soyila Enrogel, ka bipuyimbil' so chani ti yeri ba dinkam beni, ka be mi zaηdi li chani ti yeri Naa Dauda, dama be daa bi bør' ni be kpe tij' puuni ka so nya ba.

¹⁸Amaa ka bidibbil' so daa ti nya ba ka chanj ti yeli Absalom, ka be niriba ayi maa zaa daa zo yomyom ti kpe Bahurim do' so yiηa, doo maa daa malila kobiliga o yiηa ka be siyi di puuni.

¹⁹Ka yili maa ni paya daa zaη bini pa kobiliga maa noli n-yerigi chi dieli di zuyu, ka so daa bi barj ni sheli be nimaani.

²⁰Ka Absalom sapashinnim' daa kana yili maa ni nti bohi pay' maa, "Ahimaaz mini Jønatan be ya?" Ka pay' maa garigi yeli ba, "Be du kulibοη ηo ha." Ka be lihilihi ka bi nya ba, ka labi Jerusalem.

²¹Be ni daa ηmaligi chanj naai ka niriba maa yi kobiliga maa ni na n-chanj ti yeli Naa Dauda, be daa yel' o mi, "Yiyisim yomyom gbaai kulibοη ηo du, dama n-nyε Ahitofel ni wuhi yikombielim shem zaη chanj a polo."

²²Di saha ka Dauda mini ninvuy' sheb' ben zaa daa be o sani maa yiysi, zaη chanj bieyu ti yen neei la ka be zaa gbaai Jøoden Moyili du, ka be yino bi kpalim ka bi du.

²³Ahitofel ni daa nya ka be bi deeg' o yikombielim soli maa, ka o dii pa o bun' gali n-kul' o ya nti malimal' o yiη' binsheyukam zali dede ka yil' omaη' mia kpi, ka be daa zaη o soy' o yaannim' siliga ni.

²⁴Di saha ka Dauda daa paai Mahanaim. Ka Absalom mini Izraεlnim' zaa mi gbaai Jøoden Moyili du.

²⁵Absalom daa zaηla Amasa leeg' o többihi sapashin' kpema n-zali Jøab zaani. Amasa daa nyela do' so jun yuli booni Itira, ka o nyε Ishmail zulya ni nir' la dapala. Itira maa daa kpuηila Jøab ma Zeruya tizo Abigeel Nahash bipuyinga.

²⁶Ka Absalom mini Izraεlnim' daa døni sansani Giliad tingban' ni.

²⁷Dauda min' o niriba maa ni daa mali ti paai Mahanaim, ka Nahash bia Shøbi jun daa yi Raba din be Ammon tingban' ni la na mini Makiri Amiel bia jun daa yi Lødeba na la ni Barizillai jun daa nyε Giliad nira ka yi Røgelim na la

²⁸daa zaŋ bindɔhi mini taha ni yayiri duyuri ni alikama ni chi ni zim ni kawaan' chimda ni tuya balibu kam,

²⁹m-pahi shiri mini bihikpam ni pieri ni waagasi zuyu na nti ti Dauda mini ninvuy' shɛb' bɛn daa be o sani maa ni bɛ di, dama bɛ daa yɛlimi, "D-ŋɔ kum mini kɔnyuri wum niriba maa ka bɛ tarigi yɔyu maa ni."

2 Samuel 18

Bɛ nyaŋ Absalom ka ku o

¹Di saha ka Dauda daa lajim bɛn daa be o sani maa na nti piripiri ba, ka niriba tuhili kam bee niriba kɔbiga kam mali di sapashin' kpɛma.

²Ka Dauda daa piri többihi maa ʒii buta zuyu, ka chɛ ka Jɔab su yim zuyu, ka Abishai Zeruya bia ɲun daa nyɛ Jɔab tizo la su yim zuyu, ka Itai Gaat nir' la mi daa su bɛn kpɔlim la. Ka naa daa yɛli niriba maa, "Mmanjan' gba ni yina pahi yi zuyu ka ti chaŋ."

³Amaa ka niriba maa daa yɛl' o, "Di bi simdi ni a dol' ti chaŋ. Dama tinim' yi ɲmaligi guui bɛ bayá ku be ti ni, ka ti pirigili yi kpi, bɛ bayá ku be ti ni, a kɔŋko sayı ti niriba tuhi' pia, dinzuyu di simdi ka a kpɔlim yiŋ' ŋɔ, ka lee tir' ti sɔnsim na."

⁴Ka naa daa yɛli ba, "Yi yi kul nya ka sheli vieli yi sani, dina ka n ni niŋ." Ka naa daa kana ti ʒe tiŋ' maa dunoli naɔgbanyee ka többihi maa zaa daa doli tab' yirina kɔbigakɔbiga ni tuhilituhili.

⁵Ka Naa Dauda daa zali Jɔab mini Abishai ni Itai zaligu n-yɛli "N zuyu, miriya ka yi niŋ nachimbil' Absalom sheli." Ka niriba maa zaa daa wum naa ni zali sapashin' kpamba maa zaligu sheli zaŋ chaŋ Absalom polo maa.

⁶Di saha ka többihi maa daa yi n-kpe yɔyu ni bɛ ti tuhi Izraɛlnima. Bɛ daa tuhi tab' la Ifriim tiŋgban' ni yɔyu sunsuuni.

⁷Ka Dauda többihi maa daa tuhi nyaŋ Izraɛlnima n-ku ba pam; dindali maa ninvuy' tuhi' pisi ka bɛ daa ku.

⁸Ka bɛn kpɔlim daa wurim kpe yɔyu ʒiizaa, ka bɛ doli ba, ka bɛn daa kpi yɔyu maa ni daa gari bɛ ni zaŋ takɔbiri ku shɛba.

⁹Ka Dauda többihi maa daa chirigi Absalom ka o ba o buntaanja ɔra, ka buntaanja maa daa ti yɛn zaŋ o gari oki ti' titali gbini, ka o zuyu kpe n-shɛbisi oki tia maa wula ni ka o yili zuyusaa, ka buntaanja maa zo ka chɛ o ka o kpɔlim yiliya.

¹⁰Ka do' so daa nya o ka yɛli Jɔab, "Nyama, n nyala Absalom ka o yili oki tia zuyu."

¹¹Ka Jøab daa bøhi ninvuy' so ḥun daa yel' o maa, "A shiri nya o? Ka bø n-niŋ ka a di bi che o sua luhi tiŋ' na nimaani? N suhu naan paligi ka n ti a anzinfra layibaligu pia mini gbaŋ din lør' sheeni."

¹²Amaa ka doo maa daa garigi yeli Jøab, "Hal anzinfra layibaligu tuhili yi kpe n nuu ni gba, n ku zaŋ n nuu shihi nabia maa, dama ti di wum naa ni yel' a mini Abishai ni Itai, 'N zuyu miriya ka yi niŋ nachimbil' Absalom maa sheli.'

¹³Ka di yi di nyela n niŋ o la zay' bięyu ka binsheli mi bi soyiri naa sani, di saha a ku zani n nyaanja."

¹⁴Ka Jøab daa yel' o, "Man' bi lan yen ku saha a sani yaha," ka daa dii zaŋ kpana ata chaŋ ti kuhi Absalom suhu dede saha shel' o ni daa na ne n-yili oki tia maa zuyu maa.

¹⁵Ka nachimba pia bən daa nyę Jøab gbayino ڇiriba daa layim gili Absalom m-bahi jeh' o.

¹⁶Di saha ka Jøab daa piebi kikaa n-gooi többihi maa ka be daa che Izraelnim' maa kari doli ka labina.

¹⁷Ka be daa zaŋ Absalom ti bahi boy' zilinli ni moyu maa ni, ka kahi kuya na ti pa o zuyu, ka di du pam. Ka Izraelnim' maa zaa yinoyino daa zo n-kul' o yinjä.

¹⁸Absalom ni daa na be o nyevili ni, o daa mela binwoyinli zali nayili vinvamli ni ni be ti mal' li teer' o yela, dama o daa yelimi, "N ka bidibiga ḥun ni ti che ka n yuli ku kpi," Ka o daa zaŋ o yuli boli bini maa. Ka hal ni zuŋ be na kul boonila binwoyinli maa Absalom binwoyinli.

Bε garigi Naa Dauda Absalom kuli

¹⁹Di saha ka Zadok bia Ahimaaz daa yeli, "Che ka man' guui kuli nti ti naa lahibali ni Yawε fa o o dimnim' nuu ni bahi."

²⁰Ka Jøab daa yel' o, "Pa nyini n-yen ڇi lahibali maa kuli zuŋ, dahin' sheli ka a ni ti ڇi lahibali maa kuli, amaa zuŋ dina a ku ڇi lahibali maa kuli, dama nabia maa kpiya."

²¹Di saha ka Jøab daa yeli Kushi nir' ḥun daa be o san' la, "Cham' ti yeli naa a nini ni nya shem." Ka Kush nir' maa daa zaŋ o zuyu silim tiŋ' Jøab tooni lu o siuuura ka ḥmaligi guui.

²²Ka Zadok bia Ahimaaz daa lan yeli, "Di yi kul nyę shelikam, nyin' che ka n gba zo n-doli Kush nir' maa nyaanja," Ka Jøab yel' o, "M bia, bɔzuγu ka a lee bɔr' ni a zo n-kuli nti ti lahibal' maa, dama a mi ni a bi yen nya sheli di zuyu?"

²³Ka Ahimaaz daa lan yeli, "Di yi kul nyę shelikam, man' ni zo n-kuli." Ka Jøab daa yel' o, "Zom' kuli." Di saha ka Ahimaaz daa ḥmaligi guui n-zo n-doli bɔpieligu polo nti gari Kush nir' maa zuyu.

²⁴Di saha maa Dauda daa ȝila tiŋ' maa dunoya ayi sunsuuni, ka tingula daa ti du n-tam dunɔdali dufahirili zuγusaa n-lihi ha nya do' so ni zɔrina o kɔŋko.

²⁵Ka tingul' maa daa boli naa n-yel' o. Ka naa daa yeli, "Di yi nyε o kɔŋko n-zɔrina maa dindina o ȝirila lahibali na." Ka o daa ti zo m-mirina.

²⁶Ka tingul' maa daa lan nya ka do' so zɔrina ka o boli dunɔgula n-yel' o, "Nyama, do' so lan zɔrina o kɔŋko." Ka naa yeli, o gba ȝirila lahibali na.

²⁷Ka tingul' maa daa yeli, "Dun be tooni zɔrina maa ȝmanila Zadok bia Ahimaaz." Ka naa daa yeli, "O nyela ninvuy' suŋ, dinzuγu lahibali suŋ ka o ȝirina maa."

²⁸Ka Ahimaaz daa ti paana yeli naa, "Bε zaa mal' alaafee," Ka silim o zuγu n-zaŋ o nini kpa tiŋa ka yeli, "Naa, Yawε ȝun nyε a Naawuni ȝun zaŋ ninvuy' shεb' bεn je nyini n dan' naa niŋ ti nuu ni ȝo simdi payibū."

²⁹Ka naa daa bɔhi, "Nachimbil' Absalom mal' alaafee?" Ka Ahimaaz daa garigi yel' o, "Jɔab ni di tim ma saha sheli na maa, n di nya zama ni layim yo vuri, amaa n di bi baŋ di ni nyε sheli."

³⁰Ka naa yel' o, "Dmaligim' zani kpaŋ' kpe." Ka o daa ȝmaligi zani kpaŋa.

³¹Nyama, ka Kush nir' la gba daa ti paana nti yeli, "Lahibal' suŋ ka n ȝina ni n ti ti nyini n dan' naa, dama zuŋɔ dabisili ȝo Yawε fa a ninvuy' shεb' bεn zaa yiγisi wuyil' a zuγu la nuu ni bahi."

³²Ka naa daa bɔh' o, "Ka dayila nachimbil' Absalom mal' alaafee?" Ka Kush nir' maa daa garigi yel' o, "Naawuni che ka din niŋ nachimbil' maa niŋ nyini n dan' naa dimnim' mini ninvuy' shεb' bεn zaa yiγisi wuyil' a zuγu ni bε niŋ a zay' bieγu la."

³³Ka naa suhu daa sayim pam, ka o yiγisi kpεri dunoli maa zuγusaa duu puuni ka kumda. O ni daa chani ni o ti kpe maa o daa yεrimi, "Mbaye, m bia Absalom, m bia, m bia Absalom! Mani n-yi di kpi ka che a ȝo, di di so. Mbaye, Absalom. M bia, m bia!"

2 Samuel 19

Jɔab kpahi Naa Dauda zuγu ni

¹Ka bε daa yeli Jɔab, "Nyama, naa kumdimi ka fabindi Absalom zuγu."

²Ka dindali maa nasara dibu suhupielli maa daa leela suhugarigu dabisili Naa Dauda tɔbbihi maa sani; dama bε daa wumya ni naa kumdila o bia maa kuli.

³Ka tɔbbihi maa daa chaŋ na sɔasɔa ti kpe tiŋ' maa puuni dindali maa kaman tɔbbi' shεb' bεn ȝmaligi guui tɔbu ni n-kuli ti kpεri bε ya ni vi la.

⁴Ka naa daa zaŋ bini pɔb' o ninni ka kuhiri pampam yεra, Mbaye m bia Absalom, mbaye Absalom, m bia, m bia!

⁵Di saha ka Jōab daa kpe nayili maa nti yeli naa, “Zuṇo dabisili ḥo, a dihi a tōbbihi bēn zaa tilig’ a nyevili ka tilig’ a bidibisi min’ a bipuyinsi ni a payiba ni a mananim’ zaa nyeviya ḥo vi,

⁶dama a yurila ninvuy’ shēb’ bēn je a, ka je ninvuy’ shēb’ bēn yur’ a. Zuṇo a kahigi wuhi ni sapashin’ kpamba mini tōbbihi pa shēli a sani. Zuṇo dabisili ḥo m banja ni Absalom yi di ne ka tinim’ zaa kpi, a naam pay’ lala.

⁷Dinzuṇu pumpōṇjō yiysisima n-chaj ti tōyisi tōbbihi maa suhumahili yētōya; dama m po Yawē, a yi bi chaj, so ku kpālim’ a sani yuṇ ḥo, ka dimbōṇjō maa ni bie n-gari zay’ bie’ shēṇa din pun niṇ a a nachimbilim ni zaṇ na hal ni pōṇjō!”

⁸Di saha ka naa daa yiysisi chaj ti ʒin’ o ʒiishee dunodal’ la gbini. Ka bē daa yeli niriba maa, “Nyamiya, naa ʒin’ o ʒiishee dunodal’ la gbini. Ka bē zaa daa ka naa tooni na.

Naa Dauda lab’ Jērusalem

Di saha maa Izraēlnim’ zaa yinoyino daa pun zomi kuli bē yinsi.

⁹Ka Izraēl zuliya maa zaa daa ti lan ḥmaligi ḥmeri naŋbankpeeni ka yeri taba, “Dauda daa tiligi ti ti dimnim’ nuu ni, ka lan tiligi ti Filistianim’ nuu ni; ka o ti yiysisi kpe pumpōṇjō n-zo Absalom zuṇu.

¹⁰Amaa ti ni daa zaṇ Absalom so leei ti naa maa kpi tōb’ ni. Ka pumpōṇjō bō n-niṇ ka yi bi yeli shēli zaṇ chaj naa maa zaṇbuna polo?”

¹¹Ka Naa Dauda daa tim ti yeli Zadok mini Abiata bēn daa nyē maligumaaniba la, “Bōhimiya Juda kpamba, ‘Bōzuṇu ka yinim’ nyē bēn ti yēn bahindi nyaanja naa zaṇ kulis’ o yiṇa, hal ka Izraēlnim’ zaa yētōya ti paai man’ naa?

¹²Yinima n-nyē n dōyiriba, yi nyēla n niŋgbuṇ mini n ʒim, ka bō n-niṇ ka yinim’ ti yēn bahindi nyaanja n-zaṇ man’ naa labisi?”

¹³Yelimiya Amasa, ‘A nyēla n niŋgbuṇ mini n ʒim, zuṇo zaṇ chana, n yi bi zaṇ a leei n tōbbihi sapashin’ kpēma n-zali Jōab zaani, Naawuni ḥun niŋmi ma zay’ bieŋu, hal ḥun niŋmi ma zay’ bieŋu pam gba.’ ”

¹⁴Ka Amasa daa zaṇ Judanim’ maa zaa suhuri layim taba ka bē be kaman ninvuy’ yino la, ka daa tim ti yeli Naa “A min’ a kpamba zaa labimina.”

¹⁵Di saha ka naa daa labi Jōoden Mōyili ni na. Ka Judanim’ maa daa ka Giligal na ni bē ti tuh’ o soli n-zaṇ o du Jōoden Mōyili maa.

¹⁶Ka Gera bia Shimeī ḥun daa nyē Benjamin zuliya ni nir’ la daa yi Bahurim kana yomyom ti pahi Judanim’ maa zuṇu ni bē tuhi Naa Dauda soli.

¹⁷O daa zaṇla Benjamin zuliya maa ni niriba tuhili pa omaṇ’ zuṇu na. Ka Ziba ḥun daa nyē Sool dan niriba tumtumda la daa zaṇ o bidibisi pinaanu min’ o tumtumdiba pisi n-zo n-dan naa tooni chaj Jōoden Mōyili ni.

¹⁸Ka bē daa du mōyili maa ni bē ti zaṇ naa malibu duhi na, ka niṇ o ni bōri shēm.

Naa Dauda niŋ Shim ei nirilim

Naa ni daa ti yen du moyili maa saha sheli, ka Shim ei Gera bia maa daa kana ti damdi naa tooni,

¹⁹ka yel' o, "N dana, di zaŋ man' ŋun nyε a dibili ŋo taali bee n-lan teei n ni daa tum gala shem dahin' sheli nyini n dan' ni daa yi Jerusalem n-zorila yela. Naa, di zaŋ li niŋ a suhu ni.

²⁰Dama nyama, mani ŋun nyε a dibili ŋo mi ni n daa tum taali, dinzuŋu ka mani n-nyε ŋun dan' yi Yisifu zuliya ni kana ni n ti tuhi nyini n dan' naa soli maa."

²¹Ka Abishai Zeruya bia la daa yel', "Di simdi ni ti ku Shim ei o ni daa tu Yawε ninvuy' gahindili ŋo zuŋu."

²²Amaa ka Dauda daa yel', "Wula ka n yen niŋ yinim' Zeruya bihi ben be kaman yi leela n dimnim' zuŋo dabisili ŋo? Di simdi ni ti ku nira Izrael tingban' ni zuŋo dabisili ŋo? Pa mani n-nyε Izraelnim' naa zuŋo dabisili ŋo?

²³Ka naa daa po pɔri yel' Shim ei, A ku kpi."

Naa Dauda niŋ Mefiboshet nirilim

²⁴ Ka Mefiboshet ŋun daa nyε Sool yaanja la daa yina ni o ti tuhi naa soli. Naa ni daa kul yi Jerusalem dahin' sheli maa Mefiboshet daa bi lan pay' o naba bee m-mal' o teeŋa bee m-pay' o situra hal ka o ti labina ni alaafee maa.

²⁵O ni daa yi Jerusalem kana ni o ti tuhi Naa Dauda soli maa, ka naa boh' o, "Mefiboshet, bozuŋu ka a daa bi doli ma chaŋ?"

²⁶Ka o garigi yel', "N dan' naa, n tumtumda n-daa yohim' ma, man' ŋun nyε a dibili ŋo daa yel' o mi, 'Pam' m buŋ' ŋo gali ti ma ka m ba n-doli naa chaŋ,' dama a mi ni mani ŋun nyε a dibili ŋo nyela wobiga.

²⁷Ka o daa yi n nyaanja n-kana ti ŋma ʒiri pa ma nyini n dan' naa sani. Amaa nyini n dan' naa ŋmanila Naawuni malaika, dinzuŋu niŋm' a ni nya ka sheli viel' a sani.

²⁸Dama di daa simdi ni nyini n dan' naa ku m ba daŋ niriba zaa, amaa ka a daa zaŋ mani ŋun nyε a dibili ŋo m-pah' a mini ninvuy' sheb' ben layindi diri zuyu. N lan malila n ni yen niŋ shem n-nay' pahila n kum niŋ nyin' naa?"

²⁹Ka naa daa yel' o, "Di lan yel' sheli zaŋ chaŋ amanjman' polo yaha. M pun zali ni a mini Ziba pirigim' tingbani maa ti taba."

³⁰Ka Mefiboshet daa yel' naa, "Nyini n dan' naa ni kul lab' yin' na ni alaafee ŋo, che ka o zaŋ di zaa."

Naa Dauda niŋ Barizillai nirilim

³¹ Ka Barizillai ŋun daa nyε Giliad nir' la daa yi Rogelim n-chaŋ naa sani Jooden Moyili maa ni ni o ti doli naa du Jooden Moyili maa.

³²Barizillai daa nyela yuun' pihinii nira, ḥuna n-daa ti bo bindira n-zan̄ ti Naa Dauda saha sh̄el' o ni daa be Mahanaim la, dama o daa nyela bundana.

³³Ka Naa Dauda daa yel' o, "Doli ma kuli J̄erusal̄em ka n ti gbib' a."

³⁴Amaa ka Barizillai daa yeli, "Yuma ala ka n lee lan yen niŋ dunia yili ḥo, ka lan doli nyin' naa kuni J̄erusal̄em?

³⁵N zuŋo yuun' pihinii m-bɔŋo, n ni tooi lan baŋ din nyayisa ni din bi nyayisa? Mani a dabili ḥo ni lan tooi baŋ n ni diri bindir' sh̄eli nyayisim bee n ni nyuri binnyur' sh̄eli nyayisim? N ni tooi lan gbilisi tibili wum baan' dōbba mini baan' payiba yila? Ka bɔzuyu ka man' ḥun nyε a dabili ḥo yen doli nyin' n dan' naa kuli nt̄i lan pah' a ʒili?

³⁶Man' a dabili ḥo kul ni dolila nyini naa du J̄oɔdɛn Mɔyili ḥo n-chan̄ biela ha. Bɔzuyu ka nyini naa ti yen yo ma san' titali ḥo?

³⁷Jaande che ka n labi n ya ti kpi ka bε sɔyi ma bayili m ba mini m ma gbala. Amaa a dabili Chimham m-bɔŋo, che ka o doli nyini n dan' naa kuli ka a ti niŋ o a ni nya ka sh̄eli viel' a sani."

³⁸Ka naa daa yeli, "Chimham ni doli ma kuli ka n ti niŋ o a ni nya ka sh̄eli viel' a sani, ka a suhu ni kul yu ni n niŋ sh̄elikam zaa, n ni niŋ li ti a."

³⁹Di saha ka naa daa moyisi Barizillai kpariŋ, ka suhi alibarika niŋ o ni, ka Barizillai daa labi kul' o yin̄a, ka naa mini niriba maa zaa daa gbaai J̄oɔdɛn Mɔyili maa du.

Judanim' mini Izraelnim' ḥome tab' naɔgbankpeeni zaŋ chan̄ naa polo

⁴⁰Ka naa daa chan̄ Giligal, ka Chimham daa dol' o chan̄; ka Judanim' zaa mini Izraelnim' pirigili gba daa zaŋ naa lu soli.

⁴¹Di saha ka Izraelnim' zaa daa kana ti bɔhi naa, "Wula ka ti mabihi Judanim' ḥo lee sɔyi zaŋ a min' a malibu ni a niriba ḥo zaa baai du J̄oɔdɛn Mɔyili na?"

⁴²Ka Judanim' maa zaa daa garigi yeli Izraelnim' maa, "Naa ni nyε ti daŋ ni nir' zuyu. Ka wula ka yi suhuri yiŋisi yelli ḥo zuyu? Yi nya ka ti dila naa binsh̄eli? Bee o ti ti la pini?"

⁴³Ka Izraelnim' maa daa garigi yeli Judanim' maa, "Ti mali soli zaŋ chan̄ naa sani ʒii bupia zuyu gari ya, hal Dauda sani gba, ti mali soli gari ya. Ka wula ka yi yuli ʒiem ti? Pa tinima n-daa daŋ yeli ti naa maa zaŋbuna yela?" Amaa ka Judanim' daa zaŋ suhuyiŋisili tahi nyaŋ Izraelnim' maa.

2 Samuel 20

Shiiba zayısi naa

¹ Di saha maa ka ninvuy' galin̄ so daa beni ka o yuli booni Shiiba, o daa nyela Bikiri bia, ka yi Benjamin zuliya ni na. Duna n-daa zaŋ kikaa piεbi ka yeli, "Ti nuu

ka Dauda nam maa yela ni, ti pala bən diri Jesi bia maa fali, dinzuyu Izraelnima, sokam kulim' o yiŋ."

²Ka Izraelnim' maa zaa daa zo Dauda sani n-chaŋ ti doli Shiiba Bikiri bia maa, amaa ka Judanim' daa doli bə naa maa ni Ʒieyimtali n-yi Joođen Moyili maa ni kuli Jerusalem.

³ Ka Dauda daa ti paag' o yiŋ' Jerusalem n-yih' o mamanim' pia shəb' o ni daa chə n-niŋ nayili maa ni bə maani li la n-zaŋ ba ti niŋ yili shəl' ni, ka chə ka bə guliba, ka o dihiri ba ka sooni ba, amaa o daa bi lan chə ka o mini ba dəni yaha. Dinzuyu bə daa kul bela yili maa ni kaman pakoya la hal ni bə nyeviya tariga.

⁴Ka naa daa yeli Amasa, "Cham' ti boli Judanim' zaa ka bə layim n sanna daba ata sunsuuni, ka a gba beni pahi."

⁵Ka Amasa daa yi n-chaŋ ni o ti boli Judanim' maa na, amaa ka o daa yuui hal ka bə ni daa zal' o dabisi shəli maa ti gari.

⁶Ka Dauda daa yeli Abishai, "Pumpoŋ Shiiba Bikiri bia ɳo ni niŋ ti barina pam n-gari Absalom ni daa ninj ti shəm la, dinzuyu zaŋm' a dan' təbbihi ɳo m-bieh' o naba, di yi pa lala o ni ti kpe tin' shəŋa bə ni me goondahi gili ni, ka muysi ti."

⁷Ka Jooab mini Chereṭinim' ni Peleṭinim' ni wɔyira zaa daa pahi Abishai zuyu ka bə yi Jerusalem chaŋ ni bə ti biehi Bikiri bia Shiiba maa naba.

⁸Bə ni daa ti paai kuy' titali din daa do Gibiŋ la gbini, ka Amasa daa tuhi ba soli nimaani, di saha maa Jooab daa yela təbutuhiri' nema, ka takəbi daa su di tɔyu ni ka o zaŋ li nyayi pa o nema maa zuyu n-gbaai li lo o shee ni. O ni daa gari zani tooni ka takəbi maa ɳooi yina.

⁹Ka Jooab daa bəhi Amasa, "M mabia, a mal' alaafee?" Ka daa zaŋ o nudirigu gbaai Amasa teeŋa n-niŋ kaman o yɛn moyisila o kpariŋ la.

¹⁰Amaa Amasa daa bi nya takəbi maa Jooab nuu ni, di saha ka Jooab zaŋ takəbi maa kuh' o pul' ni, ka o nyori daa yina ka o kpi. O daa bi lan kuh' o pahi buyi. Di saha ka Jooab min' o mabia Abishai daa lan gbaai Bikiri bia Shiiba la naba biehibu.

¹¹Ka Jooab niriba maa ni yino daa chaŋ ti zani Amasa sani ka yeli, "Dunkam bɔr' Jooab ka nyɛ ɳun be Naa Dauda polo, ɳun' doli Jooab."

¹²Ka Amasa daa kpi n-do o Ʒim ni solɔyu maa zuyu. Ka ɳunkam daa yi kana ti nya o, dilan' kpalindimi zani. Ka doo maa ni daa nya ka niriba kanna ti kpalindi zaani maa, ka o daa vuui Amasa solɔyu maa zuyu nti sɔŋ mɔri ni, ka zaŋ binyerigu pa o zuyu.

¹³O ni daa vuui Amasa ningbuŋ solɔyu maa zuyu maa nyaanja ka niriba maa daa naanyi doli Jooab n-lan gbaai Bikiri bia Shiiba la naba biehibu.

¹⁴Ka Shiiba daa chaŋ yaŋ Izrael tinsi zaa zuyu n-chaŋ ti kpe Ebəl fɔŋ din be Betimaaka la ni. Ka Bikiri dan ni niriba zaa daa layim dol' o kpe tin' maa ni.

¹⁵Ka Jøab min' o niriba zaa daa kana ti teei gili Ebel Bëtimaaka n-köri tañkpayu duhiduhi gili tiñ' maa ka di du nti sayisi di gooni zuyusaa, ka gbiri di gbinni ni bë daai li luhi.

¹⁶Di saha ka pay' yendaan' so daa be tiñ' maa ni ka kuhi yel' ba na, "Wummiya! Wummiya! Yëlimiya Jøab ni o kana ka n ti yel' o yëtç' shëli."

¹⁷Ka Jøab daa chanj o sani, ka pay' maa ti böh' o, "Nyini n-nyë Jøab maa?" Ka Jøab sayi, "lin mani." Ka pay' maa yel' o, "Wummi mani ñun nyë a dabipay' ño ni yen yel' a shëm ño," Ka Jøab yel' o, "N wumda."

¹⁸Di saha ka pay' maa daa yel' o, "Kurimbuni ha bë daa yi yërla niriba, 'Chamiya Ebel n-ti bëhi ka bë wuhi ya.' Lala ka bë daa yi niñdi maani yëla.

¹⁹N nyela bëen mali suhudoo ka ȝe yim Izrael tiñgbœñ ño ni yino. Ka yi ti bëri ni yi wurim tin' shëli din nyë Izrael tiñgbœñ ño ni tinsi ma? Bëzuþu ka a bëri ni a sayim Yawë ni su binshëli?"

²⁰Ka Jøab daa garigi yel' o, "Din' kariya, din' kariya ka n sayim bee n-wurim ya ño.

²¹Di pala yëlimañli. Amaa ti bërla do' so ñun yi Ifriim zoya ni tiñ' la ni na ka o yuli booni Bikiri ñun nyë Shiiba bia la, ka nyë ñun daa yi Naa Dauda nyaanja la. Zañmiy' o këñko ti ma ka n zo ka chë yi ya ño." Ka pay' maa daa yeli Jøab, "Nyama, ti ni ñmaag' o zuþu bahi ya gooni na."

²²Di saha ka pay' maa daa zañ o ni niñ yen shëli maa chanj tiñ' maa nim' zaa sani, ka bë daa ñmaai Bikiri bia Shiiba maa zuþu n-zañ li bahi Jøab na. Ka o daa piëbi kikaa ka sokam wurim kul' o yinja, ka Jøab mi daa labi naa sani Jërusalem.

Naa Dauda tumtumdi' kpamba

²³Jøab n-daa nyë Izrael tiñgbœñ ni zaa többih sapashin' kpëma, ka Jëhöiada bia Bënaaya la mi daa su Chëretinim' mini Peletinim' fukumsi.

²⁴Ka Adoram daa nyë ñun su tumtumdiba fukumsi; ka Ahilud bia Jëhöshafat daa nyë ñun su gbana sabbu fukumsi.

²⁵Ka Sheva daa nyë gbañjmara. Ka Zadok mini Abiata daa nyë maligumaaniba,

²⁶ka Ira ñun daa nyë Jair nir' la mi daa nyë Dauda maligumaana.

2 Samuel 21

Bë ku Naa Sool bihi

¹Dauda ȝiem'an' maa ni kum daa ti lu yuma ata doli taba. Ka Dauda daa bëhi Yawë ni o banj din tahi li. Ka Yawë daa yel' o, "Ninsalinim' ȝim yihibu taali n-ȝi Naa Sool min' o dañ zuþu, dama o daa ku Gibionnima."

² Ka naa daa boli Gibionnim' maa na, Gibionnim' daa pala Izraelnima, amaa bε daa nyεla Amorinim' ninvuy' shεb' bεn daa kpalim. Ka Izraelnim' ni daa kul po pɔri ni bε ku ku ba la zaa yoli, Sool daa bahi ku ba o ni daa bɔri ni o niŋ Izraelnim' mini Judanim' yubu la zuyu.

³ Ka Dauda daa bɔhi Gibionnim' maa, "Bɔ ka n lee yεn niŋ tin ya? Bee bɔ ka n lee yεn zaŋ yɔn ya ti ni daa tum ya taal' sheli maa samli, ka yi suhi alibarika niŋ Yawε ni su sheli ŋɔ ni?"

⁴ Ka Gibionnim' maa daa yεli Dauda, Anzinfa bee salima din' pala din ni mali ti mini Sool ni o zuliya maa yellī maa, di mi pala ti bɔrimi ni ti ku Izrael ninvuy' so. Ka Dauda daa bɔhi ba, "Ka bɔ ka yi lee bɔri ni n niŋ tin ya?"

⁵ Ka bε daa yεli naa "Ninvuy' so ŋun daa ku ti ka lo ni o kpihim ti birili Izrael tiŋgbɔŋ ni zaa maa,

⁶ chε ka bε zaŋ o bidibis' ayopɔin ti ti ka ti zaŋ ba chan' Gibion nti ku ba Yawε zol' la zuyu ŋun' Yawε tooni." Ka naa daa yεli, "N ni zaŋ ba tin ya."

⁷ Amaa naa daa bi sayi zaŋ Mεfiboshet ŋun daa nyε Jɔnatan bia ka nyε Sool yaana la ŋun' ti ba, ŋun' Dauda mini Sool bia Jɔnatan ni daa lo tab' alikauli sheli Yawε tooni la zuyu.

⁸ Ka naa daa zaŋ Rizipa ŋun daa nyε Aiya bipuyinga la bidibis' ayi shεb' o ni daa dɔyi Sool yinja ka bε yuya booni Arimoni ni Mεfiboshet la mini Sool bipuyinga Mεrab bidibis' anu shεba o ni daa dɔyi Barizillai ŋun daa nyε Mεholat nir' la bia Adiriεl yinja la

⁹ n-ti Gibionnim' maa, ka bε daa zaŋ ba chan' ti ku ba zoli maa zuyu Yawε tooni, ka bε niriba ayopɔin maa zaa daa layim kpi. Puu atam kpuyibu saha, kachεyū piligu ni ka bε daa ku ba maa.

¹⁰ Ka Aiya bipuyinga Rizipa maa daa zaŋ kuntu chan' ti yεrigi sɔŋ zoli maa zuyu n-do nimaani kariti juri wuntan' ni, ka kariti mɔγu ni biŋkɔbiri mi yuŋ m-mali lala hal ka saa daa ti mi m-bahi bε zuyu.

¹¹ Ka bε daa yεli Dauda Aiya bipuyinga Rizipa ŋun daa nyε Sool mam la ni niŋ shεm maa,

¹² ka ŋun' Dauda daa chan' Jabeshigiliadnim' sani nti yihi Sool min' o bia Jɔnatan kɔba. Bεna n-daa nyε bεn chan' Bεtishan zama layingu palo ni, luy' sheli Filistianim' ni daa zaŋ Sool mini Jɔnatan yili la nti sɔyi yihi ba Filistianim' ni daa ku Sool Gilboa dahin shel' la.

¹³ Ka o daa zaŋ Sool min' o bia Jɔnatan kɔba maa na nti layisi bε ni ku shεb' maa kɔba m-pahi di zuyu.

¹⁴ Ka bε daa zaŋ Sool min' o bia Jɔnatan kɔba maa ti sɔyi Sool ba Kish siliga ni Zεla Benjamin tiŋban' ni, ka daa niŋ naa ni daa zali ni bε niŋm' shεlikam zaa. Di nyaana ka Naawuni daa naanyi deeii bε suhigu bε tiŋgbɔŋ maa ni.

Bε tuhi Filistia wɔyiri' kɔba
(1 Yεlikura 20.4-8)

15 Ka Filistianim' daa ti lan lo tɔbu ni bε tuhi Izraelnima, ka Dauda daa pah' o tɔbbihi zuyu ka bε chanj, ka bε mini Filistianim' maa daa ti tuhi hal ka di ti gbarigi Dauda.

16 Di saha ka Ishibibənob ŋun daa nyε tiyaawumya zuliya, ka o kpani tibisim nyε kilogiram ata ni pirigili, ka takɔb' palli lo o sheeni la daa tεhi ni o ni tooi ku Dauda.

17 Amaa ka Zeruya bia Abishai daa kana ti sɔŋ Dauda n-ku Filistia doo maa. Di saha ka Dauda niriba maa daa po pɔri yεl' o, "A ku lan doli ti chanj tɔb' ni, di yi pa lala a ni ti che ka Izraelnim' firila kpi."

18 Dimbɔŋɔ nyaanja ka bε mini Filistianim' maa daa ti lan tuhiri tɔbu Gob, ka Sibekai ŋun daa nyε Husha nir' la daa ku Saf ŋun daa nyε tiyaawumyanim' zuliya ni nir' la.

19 Ka tɔb' daa ti lan lu Izraelnim' maa mini Filistianim' sunsuuni Gob yaha, ka Jaariɔrigim ŋun daa nyε Bεtilihεm nir' la bia Elhanan gba daa lan ku Goliat ŋun daa nyε Gaat nira ka o kpani dɔyu daa be kaman kpalua dapua la.

20 Ka tɔb' sheli daa ti lan lu bε sunsuuni Gaat, ka wɔyiri tital' so daa beni. O daa malila nubih' ayɔbuyɔbu ni napombih' ayɔbuyɔbu. Ka di zaa kalinli daa yiγisi pisinaanahi. O gba daa yila tiyaawumyanim' maa zuliya ni na.

21 Ka o daa dihiri Izraelnim' vi, ka Dauda mabia Shimεi bia Jɔnatan mi daa ku o.

22 Be niriba anahi ŋɔ daa nyεla bεn yi Gaat tiyaawumyanim' la zuliya ni na. Ka Dauda min' o tɔbbihi maa daa ku bε zaa.

2 Samuel 22

Naa Dauda nasara dibu yilli
(Yila 18)

1 Ka Dauda daa zaŋ yetɔya ŋɔ n-yili yilli payi Yawε dahin' sheli Yawε ni daa fa o dimnim' zaa nuu ni bahi, ka lan fa o Sool gba nuu ni bahi la nyaanja.

2 O daa yεliya, "Yawε n-nyε n tampiŋ ni m birini ni ŋun fari ma bahira.

3 N Naawuni, n tampiŋ, n ni sɔyiri so sani. N nyɔtayirigu mini kpɔŋlana ŋun tiligi ma. M birini mini n sɔyisili shee, nyini n-nyε n tiligira ŋun tiligiri ma barina ni.

4 N daa kuhi boli Yawε ŋun simdi payibυ ŋɔ, ka tiligi n dimnim' nuu ni.

5 Kum kɔgbana daa gili ma ninj sunsuuni, ka bahi yoli kɔgbana liri ma.

6 Kpiimba biɛhigu shee mihi daa vili ma gbibi, ka kum zana daa do n tooni.

7 N daa kuhi boli Yawε n nandahima puuni. N Naawuni ka n daa boli maa. Ka o daa be o jεmbu duu puuni ka wum n kukoli; ka n kuhigu maa daa lu o tiba ni.

⁸Di saha ka tingbani daa sɔhigi ka dam; ka zuyusaa tanzahi daa sɔhigi ka dam o suhuiyisili zuyu.

⁹Ka nyɔhi daa yir' o nyevoya ni na, ka buyimniem din diri binyera yir' o nol' ni na; ka sala buyimniem yir' o sanna.

¹⁰O daa chε ka sagbana bɔyi ka o siyina; ka zibisim titali be o naba tinli.

¹¹O daa ba cherubi yiyi; ka bε daa nya o ka o bela pɔhim ni chana.

¹²O daa zaŋ zibisim din gil' o leeg' o sampaa, ka sagban' tibisa leeg' o kom dooshee.

¹³Ka sala buyimniem yiri neesim sheli din be o sani maa ni na.

¹⁴Yawε daa be alizanda ni ka tahi bahina, ka bε daa wum Zallakudura Naa kukoli.

¹⁵Ka o daa to piema n-wurim ba bahi; ka chε ka saa nyayisi niŋ ba ka bε ŋmaligi guui.

¹⁶Ka niriba nya teeku puuni kɔsoya, ka dunia ni tam tanza' shεŋa zuyu yi zahira Yawε tahigu mini pɔhim sheli din yiri o nyevoya ni na vuri zuyu.

¹⁷Ka o daa teeg' o nuu zuyusaa ha n-tirina gbaai ma n-vooi ma yihi kom pam puuni na.

¹⁸O daa fa ma n dim' ŋun nyε yaalan' nuu ni bahi, ka tiligi ma bεn je ma nuu ni, dama bε daa gari ma yaa.

¹⁹Nandahima ni daa mali ma dahin' sheli, ka bε daa kana ti liri ma; amaa ka Yawε daa nyε ŋun guli ma.

²⁰O daa zaŋ ma zali pal' tital' ni. O daa tiligi ma, dama o nini daa tiyi ma.

²¹Yawε daa ti ma laara n wontitali zuyu; o yo ma samli n ni ka galimi zuyu.

²²Dama n daa doli Yawε zaligunima, ka daa bi tum ninvuy' biɛtali tuma ŋ-ŋmaligi ka chε ŋuna ŋun nyε n Naawuni maa.

²³N daa kul dolila o zaligu shεŋa din pahi zaa, ka bi birig' o zaligunim' maa sheli.

²⁴N daa ka galimi o sani, dama n daa bi tum taal' sheli.

²⁵Dinzuyu ka Yawε ti ma laara n wontitali mini m bierisuntali zaŋ chan o sani zuyu.

²⁶Ninvuy' shεb' bεn ʒe a yim, a gba ʒe ba la yim; ka ninvuy' so ŋun ka galimi, a wuhir' o a gba ni ka galimi shεm.

²⁷Ninvuy' shεb' bεn be kasi, a wuhiri ba ni a gba bela kasi, ka ninvuy' shεb' bεn mi nyε ninvuy' bieri, a wuhiri ba a ninkuunsi ni nyε shεm.

²⁸A tiligiri tarimba, ka pa nina lihiri karimbaannima ni a filim ba.

²⁹Yεlimanlı, Yawε, nyini n-nyε n firila, Yawε tiri ma neesim n zibisim ni.

³⁰Yεlimanlı, a zuyu n ni tooi nyaŋ ninvuy' gbalıŋ. N Naawuni zuyu, n ni tooi kpahi yayı gooni.

³¹Naawuni ḡo soli nyεla din be tibi. Yawε daalikauli niŋdi pali. O nyεla nyɔtayirigu n-tayiri ninvuy' shεb' bεn zaa zօr' kper' o yuli.

³²Dama ḡuni n-lee lan nyε Naawuni ka pa ni nyini Yawε? Ka ḡuni n-lee lan nyε tampiŋ ka pa ni ti Naawuni ḡo?

³³Naawuni ḡo n-nyε n sɔyibu shee din mali kpioŋ; ka che ka barina sheli ka n soli zuyu.

³⁴ O che ka n naba ḡmanila naba anahilan' nyaanja naba, ka che ka m be zoya zuyu chana ka barina sheli kani.

³⁵O wuhi n nuhi təbu tuhibu; ka di che ka n ni tooi zaŋ n nuhi dahim daanya təbu.

³⁶Nyini n-ti ma a tiliginsim nyɔtayirigu; ka a sɔnsim che ka n lee wɔyirili.

³⁷Nyini n-daa ti ma pal' yεlinli ka n yaari n naba chana, ka n naba daa bi sarigi.

³⁸N daa kari doli n dimnima nti ku ba, ka n daa bi ḡmaligi labi n nyaanja hal ka ti naai bε balibu zaa.

³⁹N daa to ba la kpani ka di pili yi, ka bε lu n naba ni ka kɔŋ yiysiibu, ka n ku bε zaa.

⁴⁰Dama nyini n-daa ti ma kpioŋ ni n tuhi təbu. Nyini n-daa che ka n no n dimnim' firi tiŋa.

⁴¹Nyini n-daa che ka n dimnim' ḡmaligi guui ka che ma, ka che ka n ku bε je ma la.

⁴²Bε daa lihiya, amaa ka so daa kani ḡun ni tiligi ba. Bε daa fabili niŋ Yawε, amaa ka o daa bi garigi ba.

⁴³N daa bu n-nuysi ba kaman taŋkpa' zim la. N daa burisi ba ka no n-taai ba kaman soli zuyu batibati la.

⁴⁴Nyini n-daa fa ma m mini ninvuy' shεb' bεn zabiri nuu ni bahi. Nyini n-zaŋ ma leei zuliya bɔbili zuyulana; ka n ni daa bi mi ninvuy' shεb' zaa jemdi ma mi.

⁴⁵Tinzunnim' kanna ti damdiri ma la tiŋa. Bε yi kul wum ka n yeli shεlikam, bε deerila n noli.

⁴⁶Dabiɛm gbahi tinzunnimma, ka bε yiri bε ni me birini gili bε tiŋ' shεŋa ni n-kani n sanna, ka bε ni sɔhira.

⁴⁷Yawε nyεla ḡun be, ḡun nyε n tampiŋ ḡo mali alibarika, Tibigimiya n Naawuni ḡun nyε n tiliginsim tampiŋ ḡo.

⁴⁸Naawuni n-nye ḥun daa bɔhi biéri ti ma, ka zaŋ niriba ti ma ni n su ba.

⁴⁹Nyini n-nye ḥun daa yihi ma n dimnim' nuu ni. Nyini n-daa duhi ma gari n dimnima. Nyini n-daa fa ma ninvuy' shɛb' bɛn taai duŋ nuu ni bahi.

⁵⁰ Yawɛ, n ni pay' a dimbɔŋɔ zuŋu zuliya bɔbili sunsuuni; ka yili yila pay' a yuli.

⁵¹O ti o naa nasara pam, ka wuh' o yurilim ni galisi shɛm zaŋ chan o ninvuy' gahindili Dauda min' o zuliya sani hal ni saha din ka bahigu."

2 Samuel 23

Naa Dauda yɛtɔy' shɛŋa din bahindi nyaanja

¹Dauda yɛtɔy' shɛŋa din bahindi nyaanja m-bɔŋɔ: Jesi bia Dauda daanabitali yɛtɔya m-bɔŋɔ. Be ni duhi ninvuy' so, Yaakubu Naawuni ni pii ninvuy' so ka o ḥma yil' nyayisa Izrael tiŋgbɔŋ ni la daanabitali yɛtɔya m-bɔŋɔ.

²Yawɛ Shia tɔyisiri yɛtɔya n sani, ka o yeligu be n zilinli zuŋu.

³Izraelmim' Naawuni tɔyisi yɛtɔya. Izrael tampiŋ la yeli ma: So yi doli yelimanlı soli n-su o niriba, ka su ba ni Naawuni zɔbo,

⁴o ḥmanila biekkaali neesim bɛ sani, ka be kaman sagbana ni yi kani ka wuntan' puhi na asiba ka o neesim be shɛm la; ka be kaman saa ni yi mi ka mɔri bili tiŋgban' ni yina shɛm la.

⁵Yelimanlı, pa lala ka Naawuni yen niŋ n zuliya? Dama o lo ma alikauli din ka bahigu; o che ka di zani dede binsheyükam zaa ni, ka lan ka tayıbu yaha. Dama o ni che ka n sɔŋsim mini n suhu ni yu sheli nya nasara.

⁶Amaa ninvuy' shɛb' bɛn bayá ka Naawuni ni ḥmanila go' shɛŋa bɛ ni zaŋ labi; dama so ku tooi zaŋ o nuu kpuyi ba.

⁷Amaa ninvuy' so ḥun yen shihi ba, ḥun zaŋmila kur' bini mini kpan' dɔyu n-niŋ lala, ka buyim di ba zaa nimaani.

Naa Dauda tɔbutuhiri' biinsi

(1 Yelikura 11.10-41)

⁸Dauda ni daa mali tɔbutuhiri' biinsi shɛb' yuya m-bɔŋɔ: Jɔshɛbashɛbet Tachɛmɔn nira ḥun daa nyɛ wɔyiri' kɔba ata la naa, ḥun daa zaŋ o kpani lu niriba kɔbisinii zuŋu n-ku bɛ zaa tɔb' tuhibu yim puuni la.

⁹Ka ḥun daa pa o zuŋu wɔyiri' kɔba ata maa ni n-daa nyɛ Eliëza, o daa nyela Dɔdo bia, ka Dɔdo mi nyɛ Aho bia. Duna n-daa be Dauda sani saha sheli bɛ ni daa filim Filistianim' bɛn lo tɔbu n-layim nimaani na, ka Izraelmim' nya ba ka tiri gbin' la.

¹⁰Duna n-daa yiysi lu Filistianim' maa zuŋu n-ku ba hal ka o nuu ti ja ka o kɔŋ o takɔbi o nuu ni yihibu. Ka Yawɛ daa che ka bɛ di nasara pam dindali maa. Ka niriba maa daa labina ti dol' o nyaanja yihir' o ni daa ku shɛb' maa bidibbina.

¹¹Ka ḥun daa pa o mi zuyu nyε Shamma Agee ḥun daa nyε Hara nir' la bia. Filistianim' daa ti layim tab' lo tɔb' Léhi luy' sheli tuya balibu pam ni daa be la, ka Izraelnim' daa ḥmaligi guui ka che Filistianim' maa.

¹²Amaa ka ḥun' daa bari zani puu maa sunsuuni n-zabi di zuyu, ka daa ku Filistianim' maa, ka Yawε daa che ka be di nasara pam.

¹³Ka puu atam kpuyibу saha daa ti miri, ka woyiri' koba pihita la ni niriba ata daa chanj Dauda sani Adulam vo' kabilni. Ka Filistianim' daa lo tɔb' na ti do R̄faim vinvamli ni.

¹⁴Di saha Naa Dauda daa bela zoli zuyu birini puuni, ka Filistia tɔbbihi mi do B̄tilihem.

¹⁵Ka Dauda suhu daa ti lu yin' ni ka o yeli, "N di bi zayisi ka so chanj B̄tilihem ti tooi kobil' sheli din do" di dunol' shee la ni kom na ti ti ma ka n nyu!"

¹⁶Di saha ka woyiri' koba ata maa daa vaai yiyisi tim Filistia tɔbbihi maa sunsuuni gari chanj B̄tilihem kobil' sheli din daa do di dunol' shee maa nti tooi di kom na ti ti Dauda. Amaa ka o zayisi li nyubu, ka kpaai li bahi tin' ti Naawuni,

¹⁷ka yeli, "Yawε, din' kariya ni n niŋ lala. N ni tooi nyu ninvuy' shεb' ben zaŋ be nyeviya pa talima chanj ḥo ʒim?" Dinzuu ka o daa bi nyu kom maa. Woyiri' koba ata maa ni daa tum tuun' shεŋa m-bala.

¹⁸Ka Abishai Zeruya bia ḥun daa nyε J̄ocab mabia la daa nyela ḥun su tɔbbihi pihita fukumsi, ḥuna n-daa zaŋ kpani lu ninvuy' kobisita zuyu n-ku ba ka zali yuli pahi woyiri' koba ata maa zuyu.

¹⁹Īduna n-daa tum tuma ka o yuli du n-gari ninvuy' pihita maa zaa ka o leei be zuylana la, amaa o yuli daa lee bi du m-paai woyiri' koba ata maa yuya.

²⁰Ka B̄enaaya ḥun daa nyε J̄eh̄oiada bia ka nyε Kabiziil nir' la gba daa nyela suhukpeendan' ḥun tum tuun' kara. Īduna n-daa ku M̄abnim' woyiri' koba ayi, ka daa ti lan siyi bɔyili ni ti ku gbuynli payili ni daa kpe dahin shel' la.

²¹O daa ti lan ku Ijipti do' viel' so gba. Ijipti doo maa daa gbivila kpani o nuu ni, amaa ka B̄enaaya daa zaŋ jaangbee chanj ti lir' o n-fa kpani maa o nuu ni n-zaŋ omaŋmaŋ' kpani maa ḥmaligi ku o.

²²B̄enaaya J̄eh̄oiada bia maa mi ni daa tum tuun' shεŋa m-bala, ka o gba yuli daa du m-pahi woyiri' koba ata maa zuyu.

²³O yuli daa duya pam ninvuy' pihita maa ni, amaa di daa bi du m-paai woyiri' koba ata maa yuya. Ka Dauda daa zaŋ o leei o tɔbbihi ben gul' o zuylana.

²⁴Ninvuy' pihita maa yuya m-bɔŋɔ: Asahel ḥun daa nyε J̄ocab mabia la mini Elhanan ḥun ba daa nyε Dodo B̄tilihem nir' la

²⁵ni Shamma mini Elika ben daa yi Harod na la

²⁶ni Helez ḥun daa nyε Paliti nir' la ni Ira Ikesh ḥun daa nyε Tekoa nir' la bia

27 ni Abiezə ḥun daa nyε Anatot nir' la ni Mεbunai ḥun daa nyε Husha nir' la
 28 ni Zalimɔn ḥun daa nyε Aho nir' la ni Maharai ḥun daa nyε Nεtɔfa nir' la
 29 ni Hεlεb ḥun daa nyε Baana Nεtɔfa nir' la bia ni Itai ḥun ba daa nyε Ribai ḥun
 daa nyε Gibia din daa be Benjamin tingban' ni nir' la
 30 ni Bεnaaya ḥun daa nyε Piratɔn nir' la ni Hiddai ḥun daa yi Gaash kulibɔn duli
 na la
 31 ni Abialibɔn ḥun daa nyε Araba nir' la ni Azimavet ḥun daa nyε Bahurim nir' la
 32 ni Eliaba ḥun daa nyε Shaalibɔn nir' la ni Jashεn bihi ni Jɔnatan
 33 ḥun nyε Shamma ḥun daa nyε Harar nir' la bia ni Ahiam ḥun daa nyε Sharar
 Harar nir' la bia
 34 ni Elifεlet ḥun daa nyε Ahasibai Maaka nir' la bia ni Iliam ḥun daa nyε Ahitɔfel
 Gilo nir' la bia
 35 ni Heziro ḥun daa nyε Kamel nir' la ni Paarai ḥun daa nyε Aribi nir' la
 36 ni Igal ḥun daa nyε Neetan Zεba nir' la bia ni Beni ḥun daa nyε Gaad nir' la
 37 ni Zεlek ḥun daa nyε Ammon nir' la ni Naharai ḥun daa nyε Bεrɔt nira ka daa
 nyε ḥun ɔiri Zεruya bia Jɔab tɔbutuhiri' nema la
 38 ni Ira ni Gareb bεn daa nyε Jatir niriba la
 39 ni Yuria ḥun daa nyε Hiti nir' la. Be zaa kalinli daa yiγisila ninvuy'
 pihitanaayopɔin.

2 Samuel 24

Naa Dauda kali niriba.

(1 Yεlikura 21.1-27)

1 Ka Yawε suhu daa ti lan yiγisi bahi Izraelnim' zuyu, ka o pieli Dauda bahi bε
 zuyu ka yεl' o, "Cham' ti kali Izraelnim' mini Judanima."
 2 Di saha ka naa daa yεli Jɔab min' o sapashin' kpamba bεn daa be o sani la,
 "Chamiya gili Izrael zuliyanim' zaa ni, zaŋ Dan hal ti kpa Bεrishiiba n-kali niriba
 maa ka m-baŋ bε kalinli ni nyε shεm."
 3 Amaa ka Jɔab daa yεl' o, "Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo ni che ka niriba maa
 galisi kaman ɔii bukɔbiga zuyu pahi, ka che ka n dan' naa nini nya li, ka bɔzuγu
 ka nyin' n dan' naa lan bɔr' ni a niŋ dimbɔŋɔ yaha?"
 4 Amaa ka naa yεligu maa daa ḥyme n-kpihim Jɔab min' o sapashin' kpamba dini.
 Di saha ka Jɔab mini sapashin' kpamba maa daa yiγisi naa sani yi n-chaŋ ni bε
 ti kali Izraelnim' maa.
 5 Ka bε daa chaŋ ti gbaai Jɔoden Moyili du n-chaŋ ti piligi Aroa mini fɔn' tin' shεli
 din daa be vinvamli sunsuuni zaŋ kpa Gaad din be Jaza polo la.

⁶Di nyaanja ka bε daa chaŋ Giliad mini Kadεshi din be Hitinim' tingbɔŋ ni la nti yi nimaani chaŋ Dan n-yi Dan zaŋ goligi Sidɔn polo

⁷n-chaŋ Taai birini la mini Hivinim' ni Keenannim' tinsi zaa ni. Ka bε daa lan yi nimaani chaŋ Nεgεb din be Juda tingban' ni Bεrishiiba polo la.

⁸Dinzuŷu chira awεi ni biey' pisi ka bε daa zaŋ gili tingbɔŋ maa ni zaa ka labi Jεrusalem.

⁹Ka Jøab daa zaŋ niriba maa kalinli ni nyε shεm ti ti naa. Izrael tingban' ni, døbba bεn daa naan tooi chaŋ tøbu kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' kɔbisinii. Ka Juda tingban' ni mi nyε ninvuy' tuhi' kɔbisinu.

¹⁰Amaa bε ni daa kali niriba maa naai nyaanja ka Dauda suhu daa sayim pam, ka o yeli Yawε, "N tum alahichi n ni niŋ shεm maa zuŷu. Amaa pumpɔŋɔ, Yawε, n suhir' a mi, kpihimi man' ḥun nyε a dabili ḥo daalahichi maa; dama n tum jεrilim pam."

¹¹Ka Dauda daa yiŷisi biey' asiba, ka Yawε daa zaŋ o yεligu ti anab' Gaad ḥun daa nyε Dauda daanab' la n-yel' o,

¹²"Cham' ti yeli Dauda ni man' Yawε yεliya ni bini diba ata ka n zal' o, ni o piimi di ni zay' yini ka n niŋ li ti o."

¹³Ka Gaad daa kana ti yeli Dauda ka bøh' o, "A lee børi ni kum n-lu a zuŷu a tingbɔŋ ḥo ni yuma ata bee a bør' ni a dimnim' kar' a kpεhi yøyu n-dol' a chira ata bee a bør' ni aløbo lu a tingbɔŋ ḥo ni daba ata? Pumpɔŋɔ tεhimi ka yeli ma n ni yεn lab' ti yeli ḥun tim ma na maa shεm."

¹⁴Ka Dauda daa yeli Gaad, Nandahima gbaai ma pam. Che ka ti kpalimla Yawε nuu ni, dama o nambøzøbo galisiya. Amaa di che ka n kpalim ninsalinim' nuu ni.

¹⁵Ka Yawε daa che ka aløbo lu Izrael tingbɔŋ maa ni asiba m-mal' lala hal ti paai saha shel' o ni daa zal' li. Ka ninvuy' sheb' bεn daa kpi Dan zaŋ ti kpa Bεrishiiba kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pisopɔin.

¹⁶Ka malaika maa daa teeg' o nuu kpa Jεrusalem polo ni o bahi li yoli, ka Yawε daa tay' o tεha zaŋ chaŋ tuumbiεyū maa polo, ka yeli malaika so ḥun daa tumdi aløbo tuma maa, "Di sayiya, zaŋm' a nuu siyisi tiŋa." Yawε malaika maa daa bela Aruna ḥun daa nyε Jεbusi nir' la kabøyili ni.

¹⁷Dauda ni daa nya ka malaika maa kuri niriba maa, di saha ka o daa yeli Yawε, "Nyama, n tum taali, Mani n-tum zay' biey' maa, ka bø ka pieri ḥo mi lee niŋ? Dinzuŷu n suhir' a mi, darigim' la m mini n daŋ niriba kɔŋko tibili."

¹⁸Ka Gaad daa ka Dauda sanna dindali maa ti yel' o, "Cham' Aruna Jεbusi nir' la kabøyili la ni ti me sara maligu bimbini ti Yawε nimaani."

¹⁹Ka Dauda daa wum Gaad yεligu maa ka chaŋ kaman Yawε ni daa zal' o shεm maa.

²⁰Ka Aruna daa ti lihi nya Naa Dauda min' o kpamba ni kani o sanna, ka o daa tuhi ba soli ti lu naa sizuura n-damdi zaŋ o zuŋu silim tiŋa

²¹ka yeli, "Ka bɔ n-niŋ ka n dan' naa ti kani man' ɲun nyɛ o dabili ɲɔ sanna?" Ka Dauda yel' o, "N yɛn dala a kabɔyili ɲɔ m-me sara maligu bimbini ti Yawɛ, ka di chɛ ka o vuug' alɔbo ɲɔ ka chɛ niriba maa."

²²Ka Aruna daa yeli Dauda, "N dana, zaŋmi li tum a ni nya ka sheli viɛl' a sani. Nayikɔra m-bɔŋɔ, a ni tooi kɔri ba nyo buŋim mali sara, bɛ nyiŋgoya ni dapuhī mini kaburi dari din ni mali buŋim mi m-bɔŋɔ.

²³Naa, mani Aruna zaŋ dimbɔŋɔ zaa ti a." Ka Aruna daa lan yeli naa, "Yawɛ ɲun nyɛ a Naawuni ɲɔ ni deeg' a suhigu maa."

²⁴Amaa ka naa daa yeli; "Aai, di simdi ni n da li kaman di liyiri ni nyɛ shɛm, dama n ku zaŋ n ni bi da binshɛli n-nyo buŋim mali sara ti Yawɛ ɲun nyɛ n Naawuni ɲɔ." Ka Dauda daa da kabɔyili maa mini nayikɔra maa anzinfra laŋibaligu pihinu.

²⁵Ka Dauda daa me sara maligu bimbini nimaani m-mali suhudoo sara maligu mini bɛ ni zaŋdi sara sheli nyɔri buŋim la ti Yawɛ, ka Yawɛ daa wum bɛ ni suh' o Izrael tiŋbani maa zuŋu shɛm maa, ka vuug' alɔbo maa ka chɛ Izraelnima.

1 Nanimā

1 Nanimā 1

Naa Dauda kuriginsim saha yela

- ¹Di saha maa Naa Dauda daa niŋ yuun' bɔbili ka kurigi pam; ka bɛ daa kul mali chinchin' tibisa m-pind' o, amaa di zaa yoli, di daa bi kur' o wari.
- ²Dinzuu ka o kpamba daa yel' o, "N dan' naa, che ka ti bo payisarili na nti che ka o be a sani gbib' a, ka doon' a sani, ka di che ka nyini n dan' naa ni tula."
- ³Di saha ka bɛ daa gili Izrael tingboŋ ni zaa n-lihiri bɔri payisar' vielli, ka daa ti nya Abishag ŋun daa nyɛ Shunem payisarili n-zan̄ o na ti ti naa.
- ⁴Ka o daa leei ŋun be naa sani gbib' o. Payisarili maa daa vieli pam; amaa naa daa bi ban̄ o ni payitali.

Adonija zaŋ omaŋ' leei naa

- ⁵ Ka Adonija ŋun daa nyɛ Hagit bia la daa ti duh' omaŋa n-yeli, "N ni leei naa;" ka daa bo chechebunsi mini wɔribariba pihinu ni bɛ be o tooni.
- ⁶O ba daa na ʒi m-milig' o suhu dahin' sheli m-boh' o, "Bɔzuu ka a niŋ ŋ-ŋɔ ka niŋ ŋ-ŋɔ?" Adonija gba daa vieli pam, ka nyɛ ŋun pa Absalom zuyu.
- ⁷Ka o daa zaŋ Jøab ŋun daa nyɛ Zeruya bia la mini maligumaana Abiata n-leeg' o saawaranima, ka bɛ dol' o n-sɔŋd' o.
- ⁸Amaa maligumaana Zadok mini Bønaaya Jøhiada bia la ni anabi Neetan ni Shime'i ni Rei ni Dauda ninvuy' kpema la daa ka Adonija polo.
- ⁹Ka Adonija daa ti zaŋ pieri mini nayilalantaba ni nayibihi pol' kpaba n-kɔri ba Wahu Kuyili din daa do m-bayı Ənrögel la, ka boli nabihu bɛn nyɛ o mabihi zaa mini Juda nabihu zaa na,
- ¹⁰amaa ka daa bi boli anabi Neetan mini Bønaaya bee o tizo Sulemaana bee naa ninvuy' kpema la bɛna.

Bɛ zaŋ Sulemaana leei naa

- ¹¹ Di saha ka Neetan daa bɔhi Sulemaana ma Batishiiba, "A bi wum ni Hagit bia Adonija leei naa, ka ti dan' Dauda ʒi di yela?
- ¹²Dinzuu pumpɔŋɔ kamina ka n ti a sayisigu sheli din ni che ka a tooi tilig' amanŋmaŋ' min' a bia Sulemaana nyeviya.
- ¹³Cham' Naa Dauda sani yomyom ti bɔh' o, "N dan' naa, a daa bi po pɔri man' ŋun nyɛ a dab' pay' ŋɔ sani ni a ni che ka m bia Sulemaana ti di nam n-ʒin' a nam ʒiishee? Ka di chaŋ wula ka Adonija nti di nam?"
- ¹⁴Ka a ni ti na kul yen tɔyisiri naa yetɔya ŋɔ saha sheli maa, n gba ni dol' a nyaanja kpema nti di a shəhira.

¹⁵Dinzuyu ka Batishiiba daa chanj naa sani o dudoonigu ni. Di saha maa naa daa kurigiya pam, ka Abishag ḥun daa nyε Shunεm pay' la m-be o sani gbib' o.

¹⁶Ka Batishiiba daa gbani n-lu naa sizuura, ka naa bɔh' o, "Bɔ ka a bɔra?"

¹⁷Ka o garigi yεl' o, "N dana, a daa po Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo man' ḥun nyε a dab' pay' ḥo sani yeli, 'A bia Sulemaana ni ti di nam n kalinsi nyaanja n-ᬁni n nam ᬁishee.'

¹⁸Ka pumpɔŋɔ n dana, nyama, Adɔnija n-nyε naa, hal a ni kul bi mi di yεla maa zaa yoli.

¹⁹O kɔrila nayilahi mini nay' pol' kpaba ni pieri pam mali sara, ka boli nabihi zaa mini maligumaana Abiata ni tɔbbihi sapashin' kpem' Jɔab, amaa ka bi bol' a bia Sulemaana ḥuna.

²⁰N dan' naa, ka pumpɔŋɔ, Izraεlnim' zaa lihirila a ninni ni a wuhi ba ḥun yεn zani a zaani n-di nam a kalinsi nyaanja ᬁin' a nam ᬁishee.

²¹Di yi pa lala, nyini n dan' naa yi ti di sayim say' a tariga, bε ni wuhi ni m mini m bia Sulemaana nyεla bε nyaanyiriba."

²²O ni daa na kul tɔyisiri naa yεtɔya ḥo saha shεli maa, ka anabi Neetan mi kpεna.

²³Ka bε daa yeli naa, Anabi Neetan be kpe. Ka Neetan daa kpe naa sani nti damd' o tooni n-zanj o nini kpa tiŋa;

²⁴ka yeli, "N dan' naa, nyini n-daa yeli, 'Adɔnija ni di nam n kalinsi nyaanja n-ᬁni n nam ᬁishee?'

²⁵Dama zuŋɔ o chanjmi ti kɔri nayilalantaba mini nayibihipol' kpaba ni pieri pam mali sara, ka boli nabihi zaa mini tɔbbihi sapashin' kpem' Jɔab ni maligumaana Abiata. Nyama, bε be o sani n-dirí ka nyuri ka yεra, 'Naawuni dolimi Naa Adɔnija nyεvili.'

²⁶Amaa n dana, o bi boli man' ḥun nyε a dabili ḥo mini maligumaana Zadok ni Jεhɔiada bia Bεnaaya ni a bia Sulemaana.

²⁷Nyini n dan' naa m-bahi noli ka tuuni ḥo tum, ka bi yeli tinim' bεn nyε a daba ḥo ḥun yεn ᬁini a nam ᬁishee ḥo a kalinsi nyaanja?"

²⁸Ka Naa Dauda garigi yeli, "Bolimiya Batishiiba ti ma." Ka o daa kpe naa sanna nti zan' o tooni.

²⁹Ka naa daa po n-yeli, "Yawε ḥun daa fa ma n dimnim' zaa nuu ni bahi ka nyε ḥun be ḥo zuŋu,

³⁰n ni daa po Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo n-yεl' a 'A bia Sulemaana ni ti di nam n kalinsi nyaanja n-zanj n zaani ᬁini n nam ᬁishee la,' n ni niŋ lala zuŋɔ dabisili ḥo."

³¹Di saha ka Batishiiba daa gbani n-zan o nina kpa tiŋa n-lu naa sikuura ka yeli, “Naawuni dolimi n dan’ Naa Dauda nyevili.”

³²Ka Naa Dauda daa yeli, “Bolimiya maligumaana Zadok mini anabi Neetan ni Benaaya Jehoiada bia la ti ma.” Ka be daa ka naa sanna.

³³Ka naa daa ti yeli ba, “Zanmiya yi dan’ kpambaliba m-pahi yiman’ zuyu n-che ka m bia Sulemaana ba mmaŋman’ buntaanja la, ka yi zaŋ o chaŋ Gihon

³⁴nti che ka maligumaana Zadok mini anabi Neetan booi kpam bah’ o zuyu ni nimaani ka o leei Izraelnim’ naa, ka yi piɛb’ kikaa ka yeli, ‘Naawuni dolimi Naa Sulemaana nyevili!’

³⁵Di saha ka yi dol’ o na ka o ti ʒini n nam ʒiishee, dama ŋuna ka m pii ni o zani n zaani n-di nam su Izraelnim’ mini Judanima.”

³⁶Ka Benaaya Jehoiada bia la niŋ naa tɔyino yeli, “Ami!” Ka lan yeli, “Yawε ŋun nyε n dan’ naa Naawuni ŋo che ka di niŋ lala.

³⁷Yawε ni be nyini n dan’ naa sani shem, o kul be Sulemaana gba sani lala ka che ka o nam gari nyini n dan’ Naa Dauda nam.”

³⁸Dinzuyu ka maligumaana Zadok mini anabi Neetan ni Jehoiada bia Benaaya ni Cheretanim’ ni Peletanim’ daa chaŋ ti che ka Sulemaana ba Naa Dauda buntaanja, ka be zaŋ o chaŋ Gihon.

³⁹Ka maligumaana Zadok ti zaŋ kpam yiligu din daa be suyili ni nimaani m-booi kpam maa bahi Sulemaana zuyu ni. Di saha ka be daa piɛb’ kikaa, ka niriba maa zaa dii kuhi yeli, “Naawuni dolimi Naa Sulemaana nyevili!”

⁴⁰Ka sokam zaa daa dii kab’ dol’ o m-piɛbiri yuhi, ka mali suhupielli pam, ka tiŋgbani sohigi be vuri yɔbu zuyu.

⁴¹Adonija mini saamba ben zaa daa be o sani ni daa ti di be bindira naari saha sheli, ka be daa wum vuri maa. Joab ni daa wum kikaa kumsi saha sheli ka o bohi, “Ka vu’ bo ka be lee yɔri tiŋ’ puuni ŋo?”

⁴²O ni daa na kul yeri lala saha sheli maa, ka Jonatan, ŋun daa nyε maligumaana Abiata bia la dii paana. Ka Adonija yel’ o, “Kpemina, dama a nyela ninvuy’ sun, ka ʒiri lahiba’ sun na.”

⁴³Ka Jonatan daa garigi yeli Adonija, “Aai, dama ti dan’ Naa Dauda zaŋ Sulemaana leei naa;

⁴⁴ka che ka maligumaana Zadok mini anabi Neetan ni Jehoiada bia Benaaya ni Cheretanim’ ni Peletanim’ dol’ o chaŋ ti che ka o ba naa buntaanja la,

⁴⁵ka maligumaana Zadok mini anabi Neetan pun booi kpam bah’ o zuyu ni n-leeg’ o nam Gihon; ka be yi nimaani na m-mali suhupielli, dina n-che ka be yuri tiŋ’ puuni maa. Di vuri ka yi wum maa.

⁴⁶Sulemaana ʒini nam ʒiishee.

⁴⁷Ka din pahi nyela naa kpambaliba kana ni bε ti puhi ti dan' Naa Dauda ni o zuysuŋ ka yεra, 'A Naawuni ḥo chε ka Sulemaana yuli du n-gar' a yuli, ka chε ka o nam gar' a nam.' Ka Naa Dauda maŋmaŋ' daa zaŋ o zuyu silim tiŋa o bindoo zuyu;

⁴⁸ka suhi Naawuni yεli, "Payimiya Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥun chε ka m bihi ni yino ʒini n nam ʒishee zuŋo dabisili ḥo, ka mmaŋmaŋ' nini nya li ḥo."

⁴⁹Di saha ka dabiεm daa gbaai Adonija saamba maa zaa, ka bε vaai yiŋisi, ka bε zaa yinoyino zaŋ kpa o kpabu polo.

⁵⁰Ka Adonija daa zɔri Sulemaana, ka yiŋisi chanj ti gbaai sara maligu bimbini binyila gbibi.

⁵¹Ka bε daa yεli Sulemaana, "Nyama, Adonija zɔrila nyin' Naa Sulemaana, dama nyama, o gbaala sara maligu bimbini bin' yila la gbibi ka yεra, 'Faashee Naa Sulemaana daŋ po pɔri yεli ma ni o ku ku man' ḥun nyε o dabilo ḥo.' "

⁵²Ka Sulemaana daa yεli, "O yi nyε ninvuy' suŋ, hal o zabigu zay' yini gba ku lu tiŋa, amaa ninvuy' biɛtali yi be o kɔbili ni, o ni kpi."

⁵³Di saha ka Naa Sulemaana daa tim ka bε chanj ti siyis' o bimbini maa zuyu na. Ka o daa kana nti damdi lu Naa Sulemaana sizuura. Ka Sulemaana daa yεl' o, "Kulim' a yin̄a."

1 Nanimā 2

Naa Dauda zaŋ o sayisigu din bahindi nyaanja sayisi Sulemaana

¹Dauda ni daa ti miri kum saha sheli, ka o daa sayis' o bia Sulemaana yεli,

²"N yεn dolila dunianim' zaa ni doli so' shel' la. Mali yaa,

³ka wuhi ni a nyela doo, ka deei Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo sayisigu ka dol' o soya min' o zaligunim' ni o fukumsi zalikpana la ni o zaligu sheŋa din pahi ni o shehira sheŋa din sabi Musa zaligu ni la, ka di chε ka a tɔŋ a ni niŋdi shelikam ni min' a ni kul ḥimaligi luy' shelikam polo

⁴din ni chε ka Yawε pal' o ni daa lo ma alikauli sheli yεli, 'A bihi yi ni gbib' bεmaŋa, ka doli ma ni ʒieyimtali ni bε suhuri zaa ni bε shia zaa, a kul ku kɔŋ ninvuy' so ḥun ni ʒiini Izraεl nam ʒishee la.'

⁵ "Ka din pahi nyela, a mi Zeruya bia Jɔab la ni daa niŋ ma shem la. O ni daa niŋ Izraεl tɔbbihi sapashin' kpamba ayi bεn yuya nyε Abiner Ner bia mini Amasa Jeta bia la shem la. O daa ku ba la zabili ni kani saha sheli n-yo bε ni daa ku ninvuy' sheb' tɔb' ni la ʒim yihibu samli; ka daa zaŋ ninvuy' sheb' bεn ka taali ʒim vie o shelɔrigu din lo n sheeni min' o namda.

⁶Dinzuyu niŋm' a ni nya ka di simdi shem a yεm tuma puuni, amaa lee di chε ka o zuyu ti paligi ka o kpi ni suhudoo.

7 “Amaa niŋmi Barizillai ŋun nyε Giliad nir’ la bihi nirlim, ka zaŋ ba pah’ a mini ninvuy’ shεb’ ben layindi diri zuyu. Dama bε daa niŋ ma nirlim saha shεli a bieli Absalom ni daa kariti doli ma ka n ɔri la.

8 “Ka Gεra bia Shimeι ŋun nyε Benjamin zuliya ni nira, ka yi Bahurim na la gba beni. O daa tu ma tu’ bieri dahin’ shεli n ni daa chaŋ Mahanaim la, amaa o ni daa kana nti tuhi ma soli Jœden Moyili ni la, n daa po Yawε yεl’ o, ‘N ku zaŋ takob’ ku a.’

9 Dinzuyu pumpoŋɔ, baŋmi ni o nyεla ninvuy’ so ŋun mali taali, dama a nyεla yεndana; a mi a ni yεn niŋ o shεm che ka o zuyu pielli maa kpe gballi ni ni ɔim.”

Naa Dauda kum yεla

10 Di nyaanja ka Dauda daa ti dɔni o yaannim’ tooni, ka bε sɔy’ o ŋun’ Dauda tŋ’ la ni.

11 Dauda daa di nam su Izraelnim’ la yuun’ pihinahi. O daa diya ɔini Hiburon la yuma ayopɔin, ka daa ɔini Jerusalem mi yuun’ pihitanaata.

12 Ka Sulemaana daa di nam ɔin’ o ba Dauda nam ɔishee, ka o nam maa daa ba n-zani viεnyelinga.

Adonija kum yεla

13 Di saha ka napay’ Hagit bia Adonija daa ti ka Sulemaana ma Batishiiba sanna. Ka Batishiiba bɔh’ o, “Alaafee ka a kana maa?” Ka o garigi yεli, “lin, alaafee”

14 Di nyaanja ka o daa yεli, “M malila yεtɔy’ shεli ni n yεl’ a.” Ka Batishiiba yεl’ o, “Yεlima.”

15 Ka o yεli, “A mi ni mani n-daa su nam ɔ, ka Izraelnim’ zaa daa yu ni mani n-di li, amaa ka nam maa ti ɔmaligi leela n tizo dini, dama Yawε n-zaŋ li ti o.

16 Ka pumpoŋɔ bin’ yini ka m bɔri ni n suh’ a; a mi di mɔŋ ma li.”

17 Ka Batishiiba yεl’ o, “Yεlima.” Ka o yεl’ o, “N suhir’ a, yεlim’ Naa Sulemaana ni o zaŋm’ Abishag Shunem payisarili la ti ma ka n niŋ m paya, ka o mi ku zayis’ a ni yεli shεm.”

18 Ka Batishiiba yεli, “Di viεla, n ni yεli naa ti a.”

19 Di saha ka Batishiiba daa yiŋisi chaŋ Naa Sulemaana sani ni o ti tɔyis’ o di yεtɔya ti Adonija. Ka naa daa yiŋisi ti tuh’ o soli n-damd’ o tŋa, ka lab’ ti ɔin’ o nam ɔishee, ka che ka bε zaŋ kuy’ na nti ti naa ma ka o ɔin’ o nudirigu polo.

20 Di saha ka Batishiiba daa yεli naa, “M bɔri ni n suh’ a la bimbil’ yini, a mi di mɔŋ ma li.” Ka naa yεl’ o, “M ma, yεlim’ ma a ni bɔri shεli maa, dama n ku mɔŋ a li.”

21 Ka o yεli, “Zaŋm’ Abishag Shunem payisarili la ti a bieli Adonija ka o n-niŋ o paya.”

22Ka Naa Sulemaana daa yel' o ma, "Ka bɔ n-niŋ ka a suhirila Abishag Shunem payisarili maa n-tiri Adonija? Dindina suhim' ma nam ḥo gba ti o; dama o nyela m bieli, ka maligumaana Abiata mini Zeruya bia Jøab la be o polo."

23Di saha ka Naa Sulemaana daa po Yawε n-yeli, "Adonija yi bi kɔŋ o nyevili yetɔyili ḥo zuyu, Naawuni ḥun' niŋm' ma zay' biεyū gar' lala!"

24Dinzuju pumpɔŋɔ Naawuni ḥun be, ka nyε ḥun zaŋ ma ʒili m ba Dauda nam ʒiishee, ka me yili ti ma kaman o ni daa lo ma alikauli shem la zuyu, n ni che ka bε ku Adonija zuŋɔ dabisili ḥo."

25Di saha maa ka Naa Sulemaana daa tim Jεhɔiada bia Bεnaaya ka o chanj ti ḥme o luhi ka o kpi.

Abiata karibu mini Jøab kum yela

26 Ka naa daa yeli maligumaana Abiata, "Kulim' a ya Anatɔt. Dama a di simdila kubu, amaa n ku che ka bε ku a pumpɔŋɔ, a ni daa ʒiri Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo Alikauli Adaka m-be m ba Dauda tooni la min' a ni daa di m ba wahala balibu kam la zuyu."

27 Dinzuju ka Sulemaana daa kari maligumaana Abiata Yawε maligumaanitali tuma ni, ka di che ka Yawε ni daa yeli shem zaŋ chanj Eli yiŋnim' polo Shilo la niŋ pali.

28Ka di lahibali daa ti nti to Jøab, dama Jøab daa nyela ḥun ʒe Adonija nyaanja hal o ni daa bi ʒe Absalom ḥun' nyaanja la zaa yoli. Ka ḥun' Jøab daa zo n-chanj Yawε Jεmbu Duu nti gbaai sara maligu bimbini binyila gbibi.

29Ka bε daa yeli Naa Sulemaana, "Jøab zo nti bela Yawε jεmbu duu, nyama, o be sara maligu bimbini luyili ni." Ka Sulemaana daa tim Jεhɔiada bia Bεnaaya ka yel' o, "Cham' ti ḥme o luhi."

30Ka Bεnaaya daa chanj Naawuni jεmbu duu maa ni nti yeli Jøab, "Naa yeliya ni a yim' na." Amaa ka Jøab daa yeli, "Aai, n ni kpi kpe." Ka Bεnaaya daa lab' naa sani nti yel' o, "Jøab ni yeli shem, ka garigi shem m-bɔŋɔ."

31Ka naa daa yeli Bεnaaya, "Niŋm' o ni yeli shem maa. Ðmɛm' ku o n-zaŋ o sɔyi. Ka di che ka ḥun' Jøab ni daa ku ninvuy' shεb' ka di ka sol' la ʒim yihibu taali ku lan ʒi m mini m ba yiŋnim' zuyu.

32Yawε ni zaŋ o ni daa yihi ninvuy' shεb' ʒim la taali ʒil' o, dama o daa gbahi niriba ayi bεn nyε wuntizɔriba gar' o n-ku ba ka m ba Dauda ʒi di yela. Bεna n-nyε: Ner bia Abiner ḥun daa nyε Izrael tɔbbihi sapashin' kpɛm' la mini Jεta bia Amasa, ḥun daa nyε Juda tɔbbihi sapashin' kpɛm' la.

33Lala ka bε ʒim yihibu maa taali yen labina ti ʒini ḥun' Jøab min' o nyaanja zuyu hal ni saha din ka bahigu. Amaa Dauda min' o nyaanja ni o yiŋnim' ni o nam ʒiishee ni mali suhudoo din yi Yawε sanna sahakam."

³⁴Di saha ka Jēhōiada bia Bēnaaya maa daa chan̄ ti ḥme o luhi n-ku o, ka bē daa zaŋ o ti soy' omaŋmaŋ' yin' din daa be moŋu ni la.

³⁵Ka naa daa zaŋ Jēhōiada bia Bēnaaya maa n-leei tōbbihi sapashin' kpemta n-zali Jōab zaani, ka zaŋ maligumaana Zadok mi n-zali Abiata zaani.

Shimei kum yēla

³⁶Di saha ka naa daa tim ti boli Shimei na nti yēl' o, "Mēm' a yili Jērusalēm ḥo n-ži kpe, ka miri ka a yi kpe n-chan̄ luy' shēlikam.

³⁷Dama a yi ti yi ya ḥo n-chan̄ ti baai du Kidirōn kulibōŋ dahn' shēli, nyin' baŋmi ni a ni kpi ka biɛhiŋ kani, ka a ʒim yihibu taali kpālim ʒi aman̄maŋ' zuyu."

³⁸Ka Shimei yēli naa, "N dana, a ni yēli shēm maa viēla. Mani ḥun nyē a dabili ḥo ni niŋ kaman a ni yēli shēm maa." Ka o daa kpālim be Jērusalēm ka di yuui pam.

³⁹Amaa zaŋ chan̄ yuma ata naabu saha, ka di daa ti niŋ daliri ka Shimei daba niriba ayi yi o sani n-zo n-chan̄ Maaka bia Akishi ḥun daa nyē Gaat naa la sani. Ka bē daa yēli Shimei, "Nyama, a daba la be Gaat."

⁴⁰Ka Shimei daa yiŋsi n-zaŋ gali pa o buŋa n-chan̄ Gaat naa Akishi sani ni o ti bo o daba maa shee. Ka o daa shiri bo n-nya ba n-zaŋ ba lab' yin' na.

⁴¹Ka bē daa yēli Sulemaana ni Shimei yila Jērusalēm n-chan̄ Gaat ka labina.

⁴²Ka naa daa tim ti boli Shimei na nti bōh' o, "N daa bi chē ka a po Yawē ka n kpah' a zuyu ni yēli ni a yi ti yi kpe chan̄ luy' shēlikam dahn' shēli, nyin' baŋmi ni a ni kpi ka biɛhiŋ kani? Ka a daa yēli ma, 'A ni yēli shēm maa viēla, n ni dol' a noli.'

⁴³Ka di chan̄ wula ka a bi dol' a ni daa po pō' shēli Yawē sani maa mini zaligu shēli n ni daa zal' a maa?"

⁴⁴Ka naa daa lan yēl' o, "A mi aman̄maŋ' suhu ni a ni daa tum m ba Dauda tuumbie' shēŋa la zaa, dinzuyu Yawē ni labis' a tuumbieri maa zaa ʒil' a.

⁴⁵Amaa Yawē ni niŋ alibarika niŋ man' Naa Sulemaana ni, ka chē ka Dauda nam nya zaashee zani ḥun' Yawē sani hal ni saha din ka bahigu."

⁴⁶Di saha maa ka naa daa bahi Jēhōiada bia Bēnaaya noli, ka o chan̄ ti ḥme Shimei luhi ka o kpi. Di saha ka nam maa daa nya zaashee zani Sulemaana nuu ni.

1 Nanim 3

Naa Sulemaana suhi yēm Naawuni sani (2 Yēlikura 1.3-12)

¹Sulemaana daa layi Ijipti naa Firawuna zōri o bipuyiŋga kpuyibu zuyu. Ka Sulemaana daa kpuyi Firawuna bipuyiŋga maa n-zaŋ o na ti niŋ Dauda tiŋ' la

ni hal ka bε ti me omañman' yin' mini Yawε jεmbu duu ni gooni gili Jérusalém naai.

²Bε ni daa na bi me Yawε jεmbu duu la zuyu, niriba daa maani sara la maligu bimbina zuyu.

³Sulemaana daa yuri Yawε, ka dol' o ba Dauda ni daa zal' o shεm, o daa nay' maanila sara maligunim' ka tuyindi tulaale zim sara maligu bimbina zuyu.

⁴Ka naa daa ti chaŋ Gibion ni o ti mali sara shεli nimaani, dama nimaani n-daa nyε sara maligu shee din galisi pam. Sulemaana daa yi zandila bε ni mali sara maligu shεli nyɔri buyim la bin' tuhili m-maani sara bimbini maa zuyu.

⁵Gibion maa ka Yawε daa ti ka Sulemaana sanna zahindi ni yuŋ nti yεl' o, "Suhim' a ni bɔri ni n ti a shεli."

⁶Ka Sulemaana yεli, "A daa yur' a dabili m ba Dauda pam, o ni daa dol' a ni ʒieyimtali mini wuntitali ni bieritibitali o suhu ni la zuyu, ka a daa yu o yurilim maa tatabo, ka ti o bidibiga ni o ʒin' o nam ʒishee zuŋɔ dabisili ɳɔ.

⁷Ka pumpɔŋɔ, Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ, a zaŋ mani ɳun nyε a dabili ɳɔ leei naa n-ʒili m ba Dauda nam maa ʒishee hal n ni na kul nyε bia ɳɔ zaa yoli, ka m mi bi mi n ni yεn su niriba shεm.

⁸Ka mani ɳun nyε a dabili ɳɔ nyεla ɳun be a niriba bεn nyε a ni pii shεba, ka bε galisi pam ka ka kalinli ɳɔ sunsuuni.

⁹Dinzuyu tim' man' ɳun nyε a dabili ɳɔ yεm din ni zaŋ gbib' a niriba maa, ka tooi baŋ zay' suŋ ni zay' bieŋu woligibu; dama ɳuni n-lee ni tooi gbib' a niriba bεn galisi pam ɳɔ?"

¹⁰Ka Naawuni suhu daa paligi Sulemaana ni suhi binsheli maa zuyu.

¹¹Ka Naawuni daa yεl' o, "A ni suhila yεm ka bi suhi nyεvil' wɔyinli bee azichi bee a dimnim' nyaŋbu, amaa ka suhila yεm din ni che ka a baŋ din tuhi la zuyu,

¹²nyama, pumpɔŋɔ n ni niŋ a ni yεli shεm maa. Nyama, n ti a yεm mini baŋsim tεha, ka di che ka ninvuy' shεb' bεn daŋ a tooni puuni so ku ɳman' a, ka so mi ti ku yiyis' a kalinsi nyaŋa ɳ-ɳman' a.

¹³Ka n ni lan ti a a ni bi suhi ma shεli gba pahi. Dina n-nyε: N ni ti a azichi mini jilima, ka di che ka bε ku zaŋ na' so m-buyis' a hal ni a nyεvili tariga.

¹⁴Ka a yi ni doli n soya mini n zaligunima ni n fukumsi zalikpana la kaman a ba Dauda ni daa dol' li shεm la, dindina n ni ti a nyεvili wɔyinli."

¹⁵Ka Sulemaana daa neei, ka nya ka di nyεla zahindi ka o zahim maa. Ka o daa chaŋ Jérusalém nti zani Yawε Daalikauli Adaka la tooni m-mali sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la mini suhudoo sara, ka layim' o kpambaliba zaa na ka bε ti puhi chuyu.

Naa Sulemaana kari yεl' kpeeni saria

¹⁶Dimbɔŋɔ nyaanja ka pagɔra ayi daa ti kana ti gbani naa tooni.

¹⁷Ka pay' yino yeli, "N dana, m mini pay' ḥo n-layim be yil' yini, ka n daa ti dɔyi, ka o kul bela yili maa ni.

¹⁸Ka n ni daa dɔyi maa nyaanja, di daba ata dali, ka pay' ḥo gba daa dɔyi, m min' o kɔŋko n-kul be yili maa ni, ka so ka ti sani n-kul pahila ti niriba ayi maa kɔŋko.

¹⁹Ka pay' ḥo ti dɔni marig' o bia yun ka o kpi.

²⁰Ka o yiysi yuntisuyu n-kpuyi man' a dab' pay' ḥo bia ḥun do m-bayı maa nti sɔŋ o tooni, ka zaŋ o bi' kpiŋ maa na nti sɔŋ n tooni saha sheli n ni daa gbihira.

²¹Ka n daa ti yiysis' asiba ni o moyi, ka nya ka o kpimi. Amaa ka n daa lih' o vienyeliŋga asiba maa n-nya ka o pala m bi' so n ni daa dɔyi maa."

²²Amaa ka pay' ḥuni maa yeli, "Aai! M bia n-nye bi' neɔŋ ḥo, ka a bia nye bi' kriɔŋ ḥo!" Ka pay' so ḥun daŋ tooni maa yeli, "Aai! A bia n-nye bi' kriɔŋ ḥo, ka m bia nye bi' neɔŋ ḥo!" Lala ka bε daa yeri naa maa tooni.

²³Di saha ka naa daa yeli, "Yi ni yino yeliya, 'M bia n-nye bi' neɔŋ ḥo, ka bi' kriɔŋ ḥo nye a bia,' ka ḥun' la mi yeli, 'Aai! M bia n-nye bi' neɔŋ maa, ka bi' kriɔŋ ḥo nye a bia.' "

²⁴Ka naa daa yeli, "Zaŋmiya takɔbi ti ma na." Ka bε daa zaŋ takɔb' na nti ti naa.

²⁵Ka naa yeli, "Pirigimiya bi' neɔŋ maa buyi n-zaŋ o pirigili ti yino, ka zaŋ o pirigili din' la n-ti ḥun' la mi."

²⁶Ka pay' so ḥun daa su bi' neɔŋ maa puu daa bier' o bia maa zuyu, ka o yeli naa, "N dana, zaŋm' bia maa ti o ka di ku o." Amaa ka pay' ḥun' la yeli, "Pirigim' o buyi, ka o lan pa n dini bee o dini."

²⁷Di saha ka naa daa yeli, "Zaŋmiya bi' neɔŋ maa ti pay' so ḥun daŋ tooni ḥo ka di ku o, ḥuna n-nye bia maa ma."

²⁸Ka Izraelnim' zaa daa wum naa ni kari saria maa ḥ-ŋmaai li shem maa, ka bε daa lu naa maa sizuura, dama bε daa banja ni Naawuni yem be o ni, ka o ni kariti saria ka di doli zaligu soli.

1 Nanim 4

Naa Sulemaana tuma zuyulaannima

¹Naa Sulemaana n-daa diri nam n-su Izraelnim' zaa.

²Ninvuŋ' sheb' bɛn daa nye o tuma zuyulaannim' yuya m-bɔŋɔ: Zadok bia Azaria n-daa nye maligumaana.

³Ka Shisha bihi Elihɔref mini Ahija nye gbansabiriba. Ka Ahilud bia Jehɔshafat nye ḥun su gbana gibbu fukumsi.

⁴Ka Jéhōiada bia Bénaaya nyé tøbbih sapashin' kpëma. Ka Zadok mini Abiata nyé maligumaaniba.

⁵Ka Neetan bia Azaria nyé tuma kpamba zuylana. Ka Neetan bia Zabud nyé maligumaana ni naa zɔsimo.

⁶Ka Ahishar nyé ḥun su nayili fukumsi. Ka Abida bia Adoniram mi nyé bén tumdi tuun' kpëma zuylana.

⁷Sulemaana daa piila zuylaañim' pinaayi ni bë su Izrael tingbøn zaa. Bë tuma daa nyela bë bori bindira na nti tiri ḥun' naa min' o yinjima, bë zaa yinoyino daa yi sula bindira maa bøbu goli yiniyini yuuni kam puuni.

⁸Bë yuya m-bønɔ: Bénhur ḥun daa be Ifriim tingban' ni zoya zuyu tinsi ni la

⁹mini Béndeka ḥun daa be Makaz la ni Shaalibim ni Béthéméshi ni Elōnbéthanan

¹⁰ni Bénhesed (ḥun daa be Arubot ka su Soko mini Hëfa) tingbøn zaa la

¹¹ni Benabinadab ḥun daa su Nafatido tingbøn zaa, ka daa kpuyi Sulemaana bipuyinga Tafat la

¹²ni Ahilud bia Baana ḥun daa su Taanak mini Mégido ni bøb' sheli zaa din zañ ti miri Béthéan din bayi Zaretan ka be Jéziriil tooni n-yi Béthéan n-zañ ti paai Ebéliméhola n-zañ nimaani hal ti paai Jokimiam yayili polo la

¹³ni Bengëba ḥun daa be Ramotigiliad la (ḥuna n-daa su Manaasa bia Jair tingkpansi din be Giliad la, ka lan su Arigob yayili din be Bashan, ka mali fontin' kara pihiyøbu, ka bë me goma gil' li, ka nin daanya kur' wøyila nin li la)

¹⁴ni Iddo bia Ahinadab ḥun daa be Mahanaim la

¹⁵ni Ahimaaz ḥun daa be Naftali (ka daa kpuyi Sulemaana bipuyinga Basemat niŋ o pay' la)

¹⁶ni Hushai bia Baana ḥun daa be Asha mini Biilot yayili polo la

¹⁷ni Parua bia Jéhoshafat ḥun daa be Isaka tingban' ni la

¹⁸ni Ela bia Shiméi ḥun daa be Béjamin tingban' ni

¹⁹ni Uri bia Geba ḥun daa be Giliad din nyé Amorinim' naa Sihon mini Bashan naa Ogi tingbøn ni la. Ka zuylaan' yino daa be Juda tingban' ni.

Sulemaana nam nasara dibu

²⁰Judanim' mini Izraëlnim' daa galisimi kaman teeku duli bihigu la, ka bë daa diri ka nyuri ka mali suhupielli.

²¹Sulemaana daa diri n-sula na' shëb' bén zaa daa be Yufretiiz Moyili noli zañ hal ti paai Filistianim' tingbøn ni hal ti kpa Ijiptinim' tingbøn tariga; ka bë daa yori farigu o sani ka jemd' o hal ni o nyevili tariga.

²²Sulemaana yin' dahin yini mɔni daa yi nyɛla bɔrɔbɔro zim vielli lita tusaanu zim maŋli lita tuhi' pia

²³ni nayila kpaba pia mini nay' pisi bɛn nyari mɔri ŋubiri vienyelinga ni pieri kɔbiga m-pahi wolidibisi ni kparibudibisi ni saŋkpalindibisi ni no' kara.

²⁴Dama ŋuna n-daa su tingban' sheli din be Yufretiiz Mɔyili wulinluhili polo la zaa zaŋ tabili Tifisa hal ti paai Gaza. Duna n-daa su nanim' bɛn be Yufretiiz Mɔyili wulinluhili polo maa, ka suhadoo daa kul be o mini tinduyanim' bɛn gil' o luyilikam zaa sunsuuni.

²⁵Ka Judanim' mini Izraelnim' bɛn daa be Dan tingban' ni zaŋ hal ti paai Berishiiba tingban' ni nim' zaa kul be ni alaafee, ka sokam ʒin' omaŋmaŋ' yin' wain tihi mini fiig tihi gbina ni Sulemaana ʒiemani maa ni.

²⁶ Sulemaana daa lan malila chechebunsi yuri duri tuhi' pihinahi; ka mali wɔribariba tuhi' pinaayi.

²⁷Ka zuγulaannim' la daa kul tahiri bindira na ti tiri Naa Sulemaana mini bɛnkam zaa dir' o yin̄a, bɛ zaa yinoyino ni o ni su gol' sheli, bɛ mi daa bi cheri ka binsheli poor' o.

²⁸Ka bɛ daa lan ʒiri chi mini wɔrimɔri na nti tiri yuri mini tɔb' wɔr' shɛb' bɛn zɔri pam nayili maa kaman bɛ ni daa zali bɛ zaa yinoyino ni o niŋm' shɛm.

²⁹Ka Naawuni daa ti Sulemaana yɛm mini baŋsim din ka buyisibu ni tɛhi' wɔyila ka di galisi kaman mɔy' bihigu la

³⁰ni di chɛ ka Sulemaana yɛm maa gari wulimpuhili polɔnim' zaa yɛm zaŋ tabili ljiptinim' zaa yɛm.

³¹O daa nyɛla yɛndana n-gari yɛnnim' zaa. Hal o daa nyɛla yɛndana n-gari Etan jun daa nyɛ Ezra nir' la mini Heman ni Kalikol ni Darida bɛn daa nyɛ Mahol bihi la. Ka o yuli daa du pam zuliya shɛb' bɛn gili ba zaa ni.

³²O daa ŋahila ŋaha tusaata, ka o ni daa yili yil' shɛna mi daa nyɛ tuhilinaanu.

³³O daa tɔyisi tihi yɛla. Sida tihi din be Lebanon zaŋ tabili taŋkɔro tuturi din bili tam goma zuyu yɛla; ka daa lan tɔyisi biŋkɔbiri mini noonsi ni nyɛbisi ni zahim gba yɛla.

³⁴Ka niriba daa yi zuliya balibu kam ni mini dunia ŋɔ nanim' zaa bɛn daa pun wum Sulemaana yɛm maa yɛla sani n-ka o sanna ni bɛ ti wum o yɛm maa yetɔya.

1 Nanima 5

Naa Sulemaana niŋ shili ni o me Naawuni jɛmbu duu
(2 Yɛlikura 2.1-18)

¹Ka Taai Naa Hiram daa ti wum ni bε leei Sulemaana nam n-zal' o ba zaashee, ka o daa tim tuumba Naa Sulemaana sani, dama Naa Hiram daa yuri Dauda pam.

²Ka Sulemaana daa tim ti yεli Hiram,

³"A mi ni m ba Dauda min' o dimnim' bεn gil' o daa kul tuhirila taba hal ka Yawε daa ti chε ka o nyən ba. Lala zuyu n-daa chε ka o bi tooi me Yawε ŋun nyε o Naawuni ŋo jεmbu duu.

⁴Amaa pumpɔŋɔ, Yawε ŋun nyε n Naawuni ŋo ti ma vuhim luyilikam, ka n ka dima bee zuyubiegyu yεl' sheli.

⁵Dinzuyu ka n lo nia ni m me jεmbu duu ti Yawε ŋun nyε n Naawuni ŋo kaman ŋun' Yawε ni daa pun yεli m ba Dauda, 'N ni ti yεn zaŋ a bi' so leei naa zal' a zaashee n-ni ti me jεmbu duu ti ma.'

⁶Dinzuyu pumpɔŋɔ chε ka bε ŋma Lebanon sida dari ti ma, ka n chε ka n tumtumdiba kana ti pah' a tumtumdiba maa zuyu, ka n yo a a ni zali ni n yo a tumtumdiba maa zuyu shεm; dama a mi ni so ka ti ni m-mi dakuyiri ŋmabu kaman Sidɔnnima."

⁷Hiram ni daa wum Sulemaana ni yεli shεm maa, ka di niŋ o nyayisim pam, ka o yεli, "Zuŋɔ dabisili ŋo m payiri Yawε ŋun ti Dauda bi' yεndana ni o su ninvuy' shεb' bεn galisi pam ŋo."

⁸Ka Hiram daa tim ti yεli Sulemaana, "N wum a ni tim na nti yεli ma shεm la, ka m mali shili ni n-niŋ a ni bɔri shεlikam zaa zaŋ chan sida dakuyiri mini sipes dakuyuri ŋmabu polo la.

⁹N tumtumdiba ni zaŋ dakuyiri maa Lebanon n-tahi teeku ni nti lo li tabili taba n-zaŋ li doli teeku n-tah' a ni wuhi luy' shεl' la nti lɔrigi li nimaani ka yi dee li. Ka a mi ti m mini n yiŋnim' bindirigu din nyε n gba ni bɔri shεl' la."

¹⁰Dinzuyu ka Hiram daa ti Sulemaana sida mini Sipes dakuy' shεŋa zaa o ni daa bɔra.

¹¹Ka Sulemaana mi daa bo alikama din tibisim nyε tɔn tusaayi mini kpa' vielli lita tuhi' kɔbisinahi n-ti Hiram min' o yiŋnima. Lala ka Sulemaana daa kul niŋdi tiri Hiram yuuni kam.

¹²Ka Yawε daa shiri ti Naa Sulemaana yεm kaman o ni daa lo o alikauli shεm, ka suhudoo daa be o mini Hiram sunsuuni; ka bε niriba ayi maa daa niŋ naŋban' yini.

¹³Ka Naa Sulemaana daa zali Izraelnim' zaa ni bε bom' tumtumdiba na ka bε ti tum tuma, ka bε ni daa bo tumtumdib' shεb' na kalinli daa yiysi ninvuy' tuhi' pihitā.

¹⁴Ka o daa che ka be ninvuy' tuhi' piapia chani Lebanon nti niendi goli yiniyini ka tiri taba. Be daa niendila goli yiniyini Lebanon, ka niendi chira ayiyi yin' mi. Adoniram n-daa nyε niriba maa zuylana.

¹⁵Sulemaana daa lan mali 3iziriba tuhi' pisopɔin mini kuyikperiba tuhi' pihinii zoya ni tiŋ' la ni

¹⁶m-pahi ŋun' Sulemaana tuma zuylannim' tusaata ni kɔbisita shεb' ben daa lihiri tumtumdiba maa ka be tumdi tuma la.

¹⁷Ka naa daa che ka be kpe kuy' viela zay' kara ni be zaŋ li me duu maa tanzaa m-pahi kuy' sheŋa be ni daa mali ka di viela.

¹⁸Ka naa Sulemaana mini Hiram ni Geba tumtumdiba daa kpe kuya, ka ŋma dakuŋiri m-mal' li ni be zaŋ me duu maa.

1 Nanimā 6

Naa Sulemaana me Naawuni jεmbu duu

¹Izraelnim' ni daa yi Ijipti na la nyaanja zaŋ chan yuun' kɔbisinahi ni pihinii saha Ziv goli ŋun nyε gol' so ŋun pahir' ayi la puuni ka Sulemaana daa piligi Yawε jεmbu duu maa mεbu. Di yuuni maa mi n-daa pahiri Sulemaana ni daa di nam su Izraelnim' la yuma anahi.

²Naa Sulemaana ni daa me Yawε jεmbu du' sheli maa puuni wɔyilim daa nyεla mita pisinaayopɔin; ka di yεliŋ nyε mita awεi ka di dubu mi nyε mita pinaata ni pirigili.

³Ka duu maa dunol' ni kazala puuni ziliŋ daa nyε mita anahi ni pirigili; ka di yεliŋ daa nyε mita awεi; ka di mini jεmbu duu maa maŋmaŋ' yεliŋ nyε yim.

⁴Ka o daa che ka be mali takɔriti niŋ li, ka di sambani polo yεlima, ka di puuni polo nyε zay' muylinda.

⁵Ka o daa lan che ka be me bimbin' sheŋa tabili jεmbu duu maa dukpina mini di puuni dubila zaŋ tabili luy' kasi shee la. Ka lan me dubihi ka di dubu nyε mita ayi ni biela tabili di luya ni ti gili.

⁶Ka dubil' sheli din daa be tiŋli yεliŋ daa nyεla mita ayi ni biela, ka din be sunsuuni yεliŋ nyε mita ayi ni pirigili; ka din pahi ata mi yεliŋ nyε mita ata ni biela; dama o daa mela goma n-zali duu maa kpaŋa ni di che ka dubihi maa dapuhu ku tam jεmbu duu maa maŋmaŋ' dikili zuyu.

⁷Be ni daa yen me Naawuni jεmbu duu maa, be daa zaŋla kuy' sheŋa be ni pun kpe di kpεbu shee m-me li, ka di che ka so daa bi wum matarika bee lehu bee kuribini vuri Naawuni jεmbu duu maa ni be ni daa mεri li maa.

⁸Di tiŋli duu dunoli daa bela Naawuni jεmbu duu maa nudirigu polo, ka nir' ni tooi doli di dunodura ti kpe sunsuuni duu la puuni n-yi ni ti kpe du' sheli din pah' ata ni.

⁹Lala ka o daa niŋ me Naawuni jembu duu maa naai, ka zaŋ sida dapuhi mini di dapaya n-siili li,

¹⁰ka che ka be me dubihi shenja n-tuyi duu maa ti tuui, ka di zaa yiniyini dubu nyε mita ayi ni biela; ka be zaŋ sida dari tuy' tab' ti gohi Naawuni jembu duu maa.

¹¹Di saha ka Yawε daa yeli Sulemaana,

¹²"Zaŋ chaŋ a ni méri du' sheli ḥo polo, a yi ni doli n fukumsi zaligunim' mini zaligu shenja n ni zali pahi la zaa, n ni niŋ a kaman n ni daa lo a ba Dauda alikauli ni n ni niŋ a shem la.

¹³Ka n kul ni be n niriba Izraelnim' sani, ka ku bahi ba."

¹⁴Ka Sulemaana daa ti me Naawuni jembu duu maa naai.

Naawuni jembu duu puuni malibu

(2 Yelikura 3.8-14)

¹⁵O daa che ka be zaŋla sida dapaya n-kpahi tabili duu maa puuni dukpina gbinni zaŋ hal ti gbaai siiliŋ yoγira, ka zaŋ dari mali di puuni; ka zaŋ sipires dapaya mi m-mali di puuni tiŋa.

¹⁶Ka o daa che ka be zaŋ sida dapaya kpahi duu maa nyaanja polo hal ti gbaai yoγira, ka lan che ka be kpahi di puuni gba lala ni di leei di puuni luy' kasi shee, ka niŋ Luy' Kasi Zaa Shee, ka di woyilim nyε mita awεi.

¹⁷Ka du' sheli din daa 3e Luy' Kasi Zaa Shee duu maa tooni woyilim daa nyε mita pisaayika.

¹⁸Be daa kpenkpele sida dari din be duu maa puuni m-malimal' li, ka ḥme yoγa mini tipuma din yirigi kɔtomsi m-pampa di zuyu, sida dapaya maa noli ka be daa zaŋ kpahi pa di puuni zaa hal ka kuy' yini gba ti bi lan nyiya.

¹⁹O ni daa mali Luy' Kasi Zaa Shee sheli Naawuni jembu duu maa puuni la, ka o daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka la zali.

²⁰Du' sheli din daa nyε Luy' Kasi Zaa Shee maa woyilim daa nyela mita awεi, ka di yelin nyε mita awεi; ka di dubu nyε mita awεi; ka o dooi salima din nyε alali pa di luy' shelikam zuyu; ka daa lan zaŋ sida dari m-mali sara maligu bimbini.

²¹Ka Sulemaana daa lan che ka be dooi salima m-mali duu maa puuni zaa, ka mali salima zoligɔnima n-zaŋ lo du' sheli din nyε Luy' Kasi Zaa Shee la tooni, ka dooi salima pa di gba zuyu.

²²Ka o daa che ka be dooi salima m-mali duu maa puuni zaa mini bimbin' sheli din be du' sheli din nyε Luy' Kasi Zaa Shee la zuyu hal ka duu maa malibu tuma ti naai.

²³Ka Sulemaana daa lan che ka be zaŋ Olivi tia dari m-mali cherubinima ayi n-zali du' sheli din nyɛ Luy' Kasi shee maa puuni. Cherubi yino kam wɔyilim daa nyɛla mita anahi ni biɛla.

²⁴Ka cherubi yino kpiŋkpan' yini wɔyilim nyɛ mita ayi ni biɛla. Dimbɔŋɔ wuhiya ni cherubi kpiŋkpan' yini nyol' ni zaŋ ti kpa o kpiŋkpan' din' la nyol' ni wɔyilim nyɛla mita anahi ni biɛla.

²⁵Cherubi ɻun' la gba kpiŋkpama wɔyilim daa nyɛla mita anahi ni biɛla. Cherubinima ayi maa zaa barilim mini be wɔyilim daa nyɛla yim. Cherubinima ayi maa zaa kpiŋkpama wɔyilim daa nyɛla yim.

²⁶Cherubi yino wɔyilim daa nyɛla mita anahi ni biɛla. Ka cherubi ɻun' la gba wɔyilim nyɛ lala.

²⁷Ka o daa che ka be zaŋ cherubinim' maa zali duu maa puuni ha, ka be kpiŋkpama teei, ka di che ka yino kpiŋkpan' yini chaŋ ti shihi dukpini, ka ɻun' la gba kpiŋkpan' yini chaŋ ti shihi dukpin' din' la; ka che ka be kpiŋkpan' dina la mi kana ti shihi taba duu maa sunsuuni.

²⁸Ka o daa che ka be dooi salima m-pa cherubinima ayi maa luyilikam zaa zuyu.

²⁹O daa lan che ka be mali du' sheli din be puuni la mini du' titali maa dukpina ka ɻme cherubinim' kɔtomsi mini abie tihi ni tipuma din yirigi ɻmahima pa di zuyu.

³⁰O daa lan che ka be dooi salima mali duu maa puuni tiŋa n-tabili di puuni duri mini di samban' polo duri tingban' ni.

³¹Ka o daa che ka be zaŋ olivi tia dari m-mali pund' ayi n-zaŋ yo Luy' Kasi shee din be puuni la ha dunoli, ka dapayili din pa dunoli maa zuysaa mini dunɔpayira dasara daa mulisi ka mali yay' anu.

³²Ka o daa lan che ka be ɻme cherubinim' mini abie tihi ni tipuma din yirigi kɔtomsi pa di olivi tihi dari pundi maa zuyu, ka dooi salima pa di zuyu, ka lan dooi sheli pa cherubinim' mini abie tihi la gba zuyu.

³³Ka o daa lan che ka be zaŋ olivi tihi dari m-mali dasara, ka di nyɛ zay' moyiri n-zaŋ sa sunsuuni dunol' ni.

³⁴Ka be daa lan zaŋ siperes tihi dari m-mali dunoyɔriti ayi, ka duno' yini dini nyɛ dunoyɔriti ayi din kpabira; ka duno' din' la gba dini nyɛ dunoyɔriti ayi din kpabira.

³⁵Ka o daa che ka be ɻme cherubinim' kɔtomsi mini abie tihi ni tipuma din yirigi pa di zuyu, ka dooi salima pa be ni ɻme binshenja kɔtomsi maa zuyu n-sayısi taba.

³⁶O daa lan che ka be zaŋ be ni kpe kuy' shenja m-me zoŋ kulis' ata tam taba, ka zaŋ sida dari n-kpahi li kul' yini tam di zuyu.

³⁷Yuun' sheli din pahir' anahi puuni Ziv gol' ni ka bε daa zali Naawuni jεmbu duu maa tanzaa.

³⁸Ka yuun' sheli din pahir' o ni daa di nam maa yuun' piniyini ni, Bul goli ɳun nyε gol' so ɳun pahir' anii la ni ka bε daa me Naawuni jεmbu duu maa, ka mali di binsheyukam kaman bε ni daa wuhi shem naai. Yuma ayopɔin ka o daa zaŋ me li naai.

1 Nanim 7

Naa Sulemaana nam yili

¹Sulemaana daa me omaŋmaŋ' yili. Yuun' pinaata ka o daa zaŋ me li naai.

²O daa me Lεbanon Nyɔŋ ni Yili; ka di wɔyilim daa nyε mita pihinahinaanahi, ka di yεliŋ nyε mita pisinaayi, ka di dubu mi nyε mita pinaata ni pirigili, ka bε daa me li tamla sida dari kulis' ata mini di dapuhi zuyu.

³Ka bε daa zaŋ sida dapaya n-siili li hal ti gari du' shεŋa din daa tam pilanim' pihinahinaanu zuyu la zuysaa. Kuliga kam daa malila pilanim' pinaanu.

⁴Takɔriti kulis' ata daa beni. Takɔriti maa daa tuhila taba, ka tam tab' ʒii buta zuyu.

⁵Di dunoya zaa mini di takɔriti zaa firimnim' daa nyεla zay' moyiri. Takɔriti maa daa tuhila taba, ka tam tab' ʒii buta zuyu.

⁶Ka o daa che ka bε zaŋ daantalisi sa zɔŋ, ka di wɔyilim nyε mita pisinaayi, ka di yεliŋ nyε mita pinaata ni pirigili, ka kazala din mali daantalisi daa be di tooni, ka pateesa yili di tooni.

⁷Ka o daa lan che ka bε me Nam ʒiishee zɔŋ, din nyε o ni yen kariti saria luy' sheli. Zɔŋ maa ni n-daa nyε sariadibo shee. Sida dari ka bε daa zaŋ mali di tin' hal ti gbaai di yɔyira.

⁸ Omanŋmaŋ' yil' shεl' ni o ni daa yen be, ka di ʒe saria karibu zɔŋ nyaanja la, lala ka bε daa me di gba. Ka Sulemaana daa lan che ka bε me yil' shεli ka di be kaman o ni daa che ka bε me zɔŋ shεl' la n-ti o ni daa kpuyi Firawuna bipuyin' so la.

⁹Kuy' shεŋa bε ni daa kpe ka zaŋ su' shεŋa din mali nyina n-so ɳ-ɳmahи di tooni ni di nyaansi ka di mali shaara la ka bε daa zaŋ me yiya maa zaa zaŋ tabili Naawuni jεmbu duu zɔŋ la mini saria karibu zɔŋ tital' la tanzaa piligu ni hal ti paai di koobu shee.

¹⁰Kuy' shεŋa din daa nyε kuy' kara ka mali shaara, ka di shεŋa wɔyilim nyε mita ata ni pirigili, ka shεŋa mi nyε mita anahinahi, ka bε daa zaŋ zali duri maa tanzahi.

¹¹Kuy' shεŋa bε ni daa buyisi n-kpe ka di mali shaara mini sida dari ka bε daa zaŋ me duri maa zuysaa.

12Zən tital' la mini Yawə jəmbu duu zaŋ tabili di kazala la zaa məbu ni, bə daa yi zaŋla kuyikpəra m-me kulis' ata, ka zaŋ sida dari n-kpahi kul' yini tam di zuyu.

Huram tuma

13Ka Naa Sulemaana daa tim Taai nti zaŋ Huram na.

14Huram daa nyəla pako' so ɻun yi Naftali zuliya ni na bia; ka o ba daa nyə Taai ninvuy' so ɻun nyə daanya tuumbaŋda. Huram daa nyəla ɻun mali yəm ni baŋsim ka mi tuumbaŋsim, ka ni tooi zaŋ daanya mali binshəlikam. Ka o daa ka Naa Sulemaana sanna nti tum o tuma zaa ti o.

Daanya daantalisi' ayi

(2 Yəlikura 3.15-17)

15Ka Huram daa mali daanya daantalisi' ayi ɻəŋ. Zay' yini wəyilim daa nyəla mita anii. Ka booi booli pa di naŋgbanyəhi zuyu ka di wəyilim nyə mita anii. Ka di barilim nyə mita anu ni biɛla, ka daantaliga din pah' ayi gba be lala.

16Ka o daa lan zaŋ daanya m-mali binkpila ayi n-zaŋ tam daanya daantalisi' ayi maa zu�usaa, ka binkpila maa zay' yini dubu nyə mita ayi ni biɛla.

17Dimbəŋə nyaanja ka o daa wuŋi lans' ayi din nyə zay' bəribəri ka mali zoligo bansi niŋ li n-zaŋ li pili biŋkpilla din tam daanya daantalisi maa zuyu la. Daantaliga kam daa malila di laŋa.

18Ka o daa lan mali pumpɔrinchihī kətomsi n-zaŋ li pie tab' kulis' ayi n-gili lansi maa zay' yini n-zaŋ li pili biŋkpilli din tam daanya daantalisi la zay' yini zuyu; ka daa lan niŋ din' la gba lala.

19Biŋkpil' shəŋa din daa tam daanya daantalisi maa zuyu ɻəŋ ni la daa nyəla payivieligakushihikom kətomsi, ka di dubu pooli mita ayi biɛla.

20Biŋkpila maa daa tamla daantalisi' ayi la zuyu, ka be duu maa gəŋbu shee zu�usaa lansi luŋili ni, ka pumpɔrinchihī kəbisiyi kulis' ayi gili biŋkpil' yini, ka lan gili biŋkpil' din' la gba lala.

21Ka Huram daa zaŋ daanya daantalisi maa zali Naawuni jəmbu duu ɻəŋ ni. O daa zaŋla daantal' yini zali nudirigu polo, ka boli di yuli Jachin; ka zaŋ daantal' yini zali nuzaa polo, ka boli di mi yuli Bəaz.

22Ka payivieligakushihikom kətomsi tam daantalisi maa zu�usaa. Lala ka o daa niŋ n-naai daantalisi maa tuma.

Daanya duyu yəla

(2 Yəlikura 4.2-5)

23Ka Huram daa lan mali kəniŋdi bini, ka di nyə zay' kpilli ka di naŋgbanyəra yay' yini zaŋ ti kpa di yay' yini yeliŋ nyə mita anahi ni biɛla, ka di dubu nyə mita ayi ni biɛla, ka booli din daa gili di sunsuuni wəyilim mi nyə mita pinaata ni biɛla.

24Ka o daa zaŋ daanya mali gaya kətomsi n-tuyituyi taba n-zaŋ li kaai vili kəniŋdi bini maa nyungol' ni ka di wəyilim nyə mita anu.

²⁵Di daa tamla daanya nayilahi pinaayi zuyu. Di nayilah' ata nina daa kpala nuzaa polo, ka bεba ata nina kpa wulinluhili polo, ka bεba ata nina kpa nudirigu polo, ka bεba ata mi nina kpa wulimpuhili polo. Daanya kɔniñdi bini maa daa tamla nayilahi maa zuyu, ka bε nyaarja polo be puuni ha.

²⁶Kɔniñdi bini maa yayimer' mia barilim daa nyεla sεntimita ayopɔin ni pirigli. Ka di noli daa be kaman pipia nol' la, ka lan be kaman payivieligakushihikom pum la, ka di daa kperila kom litanim' tuhi' pihinahi.

Daanya tɔrokɔnim' yεla

²⁷Huram daa lan zaŋ daanya mali binzahi pia, ka di zay' yini kam wɔyilim pooli mita ayi biɛla, ka di yeliŋ pooli mita ayi biɛla, ka di dubu mi nyε mita yini ni biɛla.

²⁸O ni daa mali tɔrokɔnim' maa shεm m-bɔŋɔ: di daa malila dapaya, ka o zaŋ li kpεhi firimnim' ni,

²⁹ka ŋme gbuγima mini nayilahi ni cherubinim' kɔtomsi pa dapay' shεŋa o ni daa zaŋ kpεhikpεhi firimnim' la ni zuyu. Ka pɔripori daanya niŋ firimnim' maa mini gbuγima ni nayilahi maa zuyusaa ni bε tiŋli.

³⁰Tɔrokɔnim' maa zaa daa malila daanya gbaya mini daanya spindilinima, ka di yaya anahi maa zaa mali taha tambu shee. Ka o daa niŋ biŋgolima niŋ taha maa tambu shee kam polo.

³¹Di noli daa bela ban' din daa be tɔroko maa zuyusaa, ka di dubu nyε sεntimita pihinahinaanu la ni. Di noli maa daa nyεla zay' kpilli, ka be kaman kalima la, ka di ziliŋ nyε sεntimita pisaayika. Ka bε daa ŋme binyara pa di noli maa zuyu, ka di dapaya nyε zay' mɔyiri, ka pa zay' kpila.

³²Gbaya anahi daa bela dapaya maa lɔŋni; ka gbaya maa spindilinim' mi mini binzahi maa nyε zay' mundili yini, ka gbaya maa zay' yini kam dubu nyε sεntimita pihiybunaayɔbu.

³³O daa mali di gbaya maa ka di ŋmanila chεchεbuŋ' gbaya. Di spindilinim' mini di fiilinim' ni di sipuγisinim' ni di duyuri zaa daa nyεla daanya.

³⁴Binzahi maa zay' yini kam daa malila bintayiris' anahi di yaya anahi maa zaa. Bintayirisu maa mini binzahi maa zaa daa nyεla zay' mundili yini.

³⁵Ka ban' daa be binzaa maa zuyusaa, ka di dubu nyε sεntimita pisinaayi. Binzaa maa zuyusaa polo mini di bintayirisu ni di dapaya daa nyεla zay' mundili yini.

³⁶Ka o daa ŋme cherubinim' mini gbuγima ni abie tihi kɔtomsi pa di bintayirisu mini di dapaya zuyu kaman di zay' yini kam ni ni tooi deei palo shεm tariga, ka mali biŋgolima gil' li.

³⁷O ni daa mali binzahi pia maa shεm m-bɔŋɔ: O daa mali di zaa ŋ-ŋmahindila taba n-chε ka di buγisibu nyε yim, ka di biɛhigu gba nyε yim.

38 Huram daa lan mali daanya taha pia, ka di buyisibu nyé mita yini ni sentimita pihinii, ka di zay' yini kam daa deerila kom litanim' kóbisinii.

39 Ka o daa zañ binzahi maa diba anu n-zali Naawuni jémbu duu maa nudirigu polo, ka zañ diba anu zali Naawuni jémbu duu maa nuzaa polo; ka zañ kóniñdi bin' la mi zali nudirigu polo zañ lab' wulimpuhili polo.

Neen' shéja din be Naawuni jémbu duu
(2 Yélikura 4.11—5.1)

40 Huram daa lan me duyuri ka mali soobuya mini taha. Lala ka Huram daa niñ tum Yawé jémbu duu tuma maa zaa ti Naa Sulemaana.

41 O daa mali daantalís' ayi mini biñkpila ayi din tam daantalís' ayi maa zuyu. O daa lan wuyi binyara ayi n-zañ li pili biñkpila ayi din daa tam daantalisi maa zuyu la;

42 ka daa mali pumporinchihí kótomsi kóbisinahi ni o zañ li niñ o ni daa wuyi binyar' shéja la. O daa zañ li mi pie tab' kulis' ayiyi n-gili o ni daa wuyi binyar' shéja maa zay' yini kam ni o zañ pili biñkpila ayi din daa tam daantalisi maa zuyu la.

43 O daa lan mali binzahi pia, ka mali taha pia tamtam di zuyu

44 ni kóniñdi bin' yin' la ni nayilahi pinaayi shéb' zuyu kóniñdi bini maa ni daa tamya la.

45 Daanya viëlli ka Huram daa zañ mali Yawé jémbu duu binyara din nyé duýuri mini soobuya ni taha la zaa ti Naa Sulemaana.

46 Jóodén Møyili bøpiëligu ni yayibøyili din daa be Suköt mini Zarëtan sunsuuni la ka naa daa ché ka bë mali nëma maa zaa.

47 Sulemaana daa bi ché ka bë zahim nëma maa m-bañ di tibisim ni nyé shém; dama di daa zooya pam. Bë daa bi bañ daanya maa tibisim ni nyé shém.

48 Dinzyu Sulemaana n-daa ché ka bë mali binsheyukam zaa din be Yawé jémbu duu maa puuni. Dina n-nyé: Salima sara maligu bimbini mini salima teebuli shéli zuyu bë ni daa zañdi børðbøro m-pari zaani Naawuni tooni la

49 ni salima alali firila tamdisi din diba anu daa ȝe Luy' Kasi shee tooni nudirigu polo, ka diba anu mi ȝe di nuzaa polo la ni tipuma kótomsi ni firilaním' ni salima gbabónima

50 ni pipihi ni firila kpihindisi ni taha ni tulaale zim tuyilibu lahi ni salima alali buýim moori taha ni salima chéulónim' din gbjib' Naawuni jémbu duu puuni Luy' Kasi shee la pununim' mini Naawuni jémbu duu maa sambani polo pununim' la.

51 Lala ka Naa Sulemaana daa tum Yawé jémbu duu maa tuma zaa naai. Ka Sulemaana daa zañ o ba Dauda ni daa pun bo neen' shéja din nyé anzinfa mini salima ni duyuri ni la' shéja ti Naawuni la n-kpëhi Yawé jémbu duu maa puuni nëma duri la ni.

1 Nanim 8

Bε zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka kpəhi Naawuni jɛmbu duu (2 Yεlikura 5.2—6.2)

- ¹Di saha ka Naa Sulemaana daa tim ti boli Izrael kpamba mini dan kam ni toondaannim' zaa ni bε layim o sanna Jεrusalem nti kpuyi Yawε Daalikauli Adaka la Ziɔn, din daa nyε Dauda tiŋ' la ni na.
- ² Ka Izraεlnim' zaa daa layim Naa Sulemaana sanna Etanim gol' ni ŋun nyε goli so ŋun pahir' ayopɔin la puuni chuyu dali.
- ³ Ka Izrael kpamba zaa daa kana, ka maligumaaniba daa kpuyi Yawε Daalikauli Adaka Kasi maa buyi.
- ⁴ Ka maligumaaniba maa mini Levinim' daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa mini Yawε chirigibu shee suyili la ni di puuni la' shεŋa din be kasi la zaa na.
- ⁵ Ka Naa Sulemaana mini Izraεlnim' zaa ben daa layim o sani na maa pah' o zuyu n-layim zani Alikauli Adaka maa tooni n-kɔri piεri mini nayilahi pam ben ka kalinli m-mali sara.
- ⁶ Di nyaanja ka Maligumaaniba maa daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa kpəhi Naawuni jɛmbu duu maa puuni ha Luy' Kasi shee la nti zali di zaashee cherubinim' kpiŋkpama lɔŋni.
- ⁷ Dama cherubinim' maa daa yirigila bε kpiŋkpama n-lim Alikauli Adaka maa ni daa ʒe luy' sheli maa, dinzuyu cherubinim' maa n-daa nyε bimpindigu din pili Adaka maa mini di dapuhi la.
- ⁸ Dapuhi maa daa wɔy' pam hal ka nir' ni tooi ʒe luy' kasi shee din be Luy' Kasi Zaa Shee maa tooni la ka lihi nya di zu�uri mini di nyoya, amaa nir' yi be samban' ni, o ku tooi nya li, ka dapuhi maa na kul be nimaani hal ni zuŋo.
- ⁹ Ka binsheli daa ka Alikauli Adaka maa ni m-pahila kuy' parilana ayi shεŋa Musa ni daa zaŋ niŋ di ni Sinai Zoli gbini luy' sheli Yawε ni daa lo Izraεlnim' alikauli saha sheli bε ni daa yi Ijipti tiŋgbɔŋ ni na la.
- ¹⁰ Maligumaaniba maa ni daa yi Luy' Kasi shee maa na, ka sagbani sirigina nti pali Yawε jɛmbu duu maa,
- ¹¹ ka sagbani maa zuyu chε ka Maligumaaniba maa kɔŋ bε tuma tumbu, dama Yawε jilima n-daa pal' o jɛmbu duu maa.
- ¹² Di saha ka Sulemaana daa yeli: "Yawε, a yeliya ni a ni bela zibisim tital' ni.
- ¹³ Man' mεla du' sheli din mali jilima ti a ni di nyε a ni yεn be luy' sheli sahakam."

Naa Sulemaana ni tɔyisi niriba yetɔya shεŋa (2 Yεlikura 6.3-11)

- ¹⁴ Di saha ka Izraεlnim' zaa daa ʒieya, ka naa ŋmalig' o nini bahi bε polo n-suhi Naawuni daalibarika niŋ be zaa ni.

15 O daa yelimi, “M payiri Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥun zaŋ o nuu tuma m-pal’ o ni daa yaag’ o noli lo m ba Dauda alikauli sheli n-yeli,

16 ‘Dahin sheli n ni daa yihi n niriba Izraεlnim’ Ijipti la na hal ni wayo n daa bi pii Izraεl zuliya ni fɔntin’ sheli ni bε me duu ka n yuli be nimaani amaa ka daa piila Dauda ni o su n niriba Izraεlnima.’

17 Di saha m ba Dauda daa lo o suhu ni ni o me jεmbu duu ti Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo.

18 Amaa ka Yawε daa yeli m ba Dauda, ‘A ni lo a suhu ni ni a me jεmbu duu ti ma maa, a ninj vienyeliŋga a ni lo lala a suhu ni maa zuγu,

19 di zaa yoli, pa nyini n-yεn me n jεmbu duu maa, amaa a ni ti yεn dɔyi bidib’ so nti yεn me n jεmbu duu maa ti ma.’

20 Ka pumpɔŋɔ Yawε pal’ o ni daa lo alikauli sheli maa n-chε ka n yiγisi zani m ba Dauda zaani n-ʒini Izraεl nam ʒiishee kaman Yawε ni daa pun lo alikauli shem la, ka me jεmbu duu ti Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo.

21 Ka m mali biεhigu shee nimaani ni n zaŋ Yawε daalikauli ni be Adaka shεl’ ni la zali. O ni daa yihi ti yaannim’ Ijipti na saha shεl’ la ka o daa lo ba alikauli maa.”

Naa Sulemaana ni suhi Naawuni shem

(2 Yεlikura 6.12-42)

22 Di saha ka Sulemaana daa yiγisi zani Yawε sara maligu bimbini gbini Izraεlnim’ zaa ninni n-kpuγ’ o nuhi zuγusaa,

23 ka yeli, “Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo, wun’ so ka zuγusaa bee tingban’ ni ɳ-ɳman’ a; a dol’ a ni lo alikauli sheli ka mali yurilim din bi naari zaŋ chan a daba zaa sani.

24 A dol’ a ni daa lo a dabili m ba Dauda alikauli shεl’ la. Yεlimanlı, a zaŋ a nuu tuma m-pal’ a ni daa yaag’ a noli yeli shem maa zuŋɔ dabisili ḥo.

25 Dinzuyu, Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ ‘Naawuni ḥo, palim’ a ni daa lo a dabili m ba Dauda alikauli sheli n-yeli, ‘Ninvuγ’ so ḥun ni ʒini Izraεl nam ʒiishee kul ku kɔŋ a zuliya ni, a bihi yi ni lihi bε soya vienyeliŋga ka doli ma kaman a ni daa doli ma shem la.’

26 Dinzuyu, Yaa Izraεl Naawuni, chε ka a ni daa yεl’ a dabili m ba Dauda yεtɔγ’ sheli maa ninj yεlimanlı.

27 “Amaa nyin’ Naawuni shiri ni tooi be dunia ḥo ni? Nyama, zuγusaa mini di galisim ḥo zaa pɔri ni a biεhigu shee, di ni ti be ka n ni me du’ sheli ḥo?

28 Amaa Yawε ḥun nyε n Naawuni ḥo, chε ka a zaŋsim be mani ḥun nyε a dabili ḥo suhigu ḥo ni, ka wum n kuhigu mini n suhigu sheli mani ḥun nyε a dabili ḥo ni suhir’ a zuŋɔ dabisili ḥo.

²⁹ Che ka a nina kpa duu ḥo yuṇ ni wuntan' ni; Iuy' sheli a ni daa yeli, 'N yuli ni be nimaani la.' Ka mani ḥun nyε a dabili ḥo yi ti zaṇ n nina kpa duu ḥo polo na ka suh' a, nyin' deemi n suhigu.

³⁰ Ka mani ḥun nyε a dabili ḥo min' a niriba Izraelnim' yi ti zaṇ ti nina kpa duu ḥo polo na ka suh' a, nyin' deem' ti suhigu. Iin, nyin' be a biɛhigu shee alizanda ni ka deei ti suhigu, ka a yi deei ti suhigu maa, nyin' chel' ti taali.

³¹ "Ka so yi ti tum o kpee taali, ka bε yeli ni o poma, ka o kana ti zani duu ḥo ni a sara maligu bimbini gbini po,

³² nyin' be alizanda ni ka wum, ka niŋ din tuhi, ka kar' a daba saria n-wuhi ḥun tum taali, ka che ka o tuuni maa ʒin' o zuyu. Ka a zani wuntizora maa nyaanja, ka ti o laara o wuntitali maa zuyu.

³³ "Ka a niriba Izraelnim' yi ti tum alahichi a sani, ka bε dimnim' nyaŋ ba tɔbu ni, bε yi ɣmaligi lab' a sanna n-kuhi bol' a yuli ka suh' a duu ḥo ni,

³⁴ nyin' be alizanda ni ka wum a niriba Izraelnim' maa suhigu, ka che bε daalahichi ka lan zaṇ ba labisi tingbɔn sheli a ni daa zaṇ ti bε yaannim' ḥo ni na.

³⁵ "Ka niriba maa yi ti tum alahichi a sani, ka a darigi bε tibili ka che ka saa bi mira, ka bε nin tuuba, ka zaṇ bε nina kpa duu ḥo polo na n-kuhi bol' a yuli ka che bε daalahichi maa ka suh' a,

³⁶ nyin' be alizanda ni ka wum, ka che a daba Izraelnim' ḥo taali ka deei bε suhigu; ka wuhi ba di ni simdi ni bε doli so' viel' sheli; ka che ka saa mi a ni zaṇ tingbɔn sheli ti a niriba maa ka bε di li fali ḥo ni.

³⁷ "Ka kum yi ti lu tingbɔn ḥo ni bee alɔbo yi ti lu bee bindira yi ti kuura bee maligu bee toli yi ti yina bee zunzuya, ka bee bε dimnim' yi ti kana nti teei gili ba bε tinsi ḥo ni zay' yin' ni, ka alɔbo kam bee dɔr' shelikam yi ti lu,

³⁸ ka ninvuy' yino bee a niriba Izraelnim' zaa yinoyino yi ti baŋ din muysis' o o suhu ni, ka teeg' o nuu tiri duu ḥo polo na ka suh' a,

³⁹ di saha nyin' be a biɛhigu shee alizanda ni; ka wum, ka che o taali ka niŋ din tuhi, ka ti sokam din simd' o tuma kaman a ni mi din be o suhu ni shem, dama a kɔŋko m-mi din be daadam kam zaa suhu ni,

⁴⁰ ka lala che ka bε be a ni daa zaṇ tingbɔn sheli ti ti yaannim' ḥo ni ka lur' a sizuura hal ni bε nyeviya tariga.

⁴¹ "Ka tinzun nir' ḥun pa a niriba Izraelnim' ni yino yi ti yi katiŋ' na a yuli zuyu

⁴² (dama bε ni bahi wum a yuli din galisi ḥo min' a nuu din mali kpɔŋ ni a nuu din teei tiri ḥo yela) ka zaṇ o nina kpa duu ḥo polo na ka suh' a,

⁴³ nyin' be a biɛhigu shee alizanda ni ka wum, ka niŋ tinzun nir' maa ni suh' a ni a niŋ shelikam zaa; ka lala che ka daadamnim' bεn be dunia ḥo ni zaa baŋ a

yuli, ka lur' a sikuura kaman a niriba Izraelnim' la, ka lala che ka be ban ni n ni me du' sheli jo nyela a jembu duu.

44"Ka a yi ti che ka a niriba jo doli so' shelikam n-lo tøbu chan ni be ti tuhi be dimnima, ka be zañ be nina kpa tin' sheli a ni pii jo mini n ni me a jembu du' sheli jo polo na ka suh' a,

45nyin' be a alizanda ni; ka deei be suhigu ka niñ be ni bori sheli maa ti ba.

46"Ka a niriba jo yi ti tum alahichi a sani, (dama so kani m-bi tumd' alahichi), ka a suhu yiñisi bahi be zuyu, ka a che ka be dimnim' kana ti tuhi nyan ba ka gbahi ba kuli be ya din be katiñ' bee din be yoma,

47ka be be be ni gbahi ba kuli tingbon shel' ni ti leei daba maa, ka di ti lu be suhuri ni, ka be niñ tuuba ka suh' a be ni be tingbon shel' ni maa yeli, 'Ti tum alahichi, ka tum nyaanyibo mini ninvuy' biñtali tuma.'

48Ka be yi shiri niñ tuuba ni be suhuri zaa ni be teha zaa be dimnim' ben gbahi ba leei daba maa tingbon ni, ka be zañ be nina kpa be tingbon shel' ni daa zañ ti be yaannim' jo min' a ni pii tin' shel' jo ni la mini n ni me a jembu du' shel' jo polo na ka suh' a,

49nyin' be a biñhigu shee alizanda ni, ka deei be suhigu ka niñ be ni bori sheli maa ti ba;

50ka che a niriba ben tum alahichi a sani maa mini biriginsim shel' be ni birig' a sani maa zaa taali, ka zo ba nambøyu ninvuy' shøb' ben gbahi ba leei daba maa sani, ka lala che ka be gba zo ba nambøyu.

51(Dama be nyela a niriba ni a ni su shøba; ka nyø a ni daa yihi shøb' Ijipti na, hal ka di bemi kaman kuriti nyeligibu daanja ni na la).

52"Neem' a nina nya man' jun nyø a dabilo jo min' a niriba Izraelnim' suhigu, ka gibilisi a tibili wum ti suhigu ti yi ti suh' a saha shelikam.

53Dama, Yaa n Duuma NAAWUNI, nyini m-pii ba dunia jo ninsalinim' zaa ni ni a su ba kaman a ni daa che ka a dabilo Musa yø' ba shøm saha shel' a ni daa yihi ti yaannim' maa Ijipti na la."

Naa Sulemaana wunsuhigu din bahindi nyaanja

54Sulemaana ni daa suhi o wunsuhigu jo naai nyaanja, ka o daa yiñisi zan' o ni daa gba iuy' shel' Yawø sara maligu bimbini maa gbini n-kpuø' o nuhi duhi zuysaa.

55O ni daa yiñisi zani maa, ka o duh' o yee suhi Naawuni daalibarika niñ Izraelnim' zaa ni yeli,

56"Payimiya Yawø jun ti o niriba Izraelnim' vuhim kaman o ni daa pun lo alikauli shøm la; ka o yøtøy' yini gba bi køn palibø kaman o ni daa pun che ka o dabilo Musa yeli shøm la.

⁵⁷ Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ ni be ti sani kaman o ni daa be ti yaannim' maa sani shem la. O di che ti bee n-zan ti bahi.

⁵⁸O yoom' ti suhuri zaŋ chan̄ o polo ka ti dol' o soya, ka dol' o zaligunim' mini zaliq shen̄a zaa o ni daa zali ti yaannim' la.

⁵⁹Yawε njun nyε ti Naawuni ηο chε ka n ni zaŋ n yεtɔγ' shεŋa suh' o suhigu sheli mini n ni suhi binshεŋa ηο zaa yεla be o suhu ni wuntaŋ' ni mini yuŋ zaa; ka zo mani njun nyε o dabili ηο min' o niriba Izraelnim' ηο namboyu kaman di ni simdi shem dabisili kam.

⁶⁰Ka lala che ka dunia ḥo nim' zaa baŋ ni Yawε n-nyε Naawuni, ka so lan kani m-pah' o zuyu.

⁶¹Dinzuğu zaŋmiya yimaŋ' zaa ti Yawę ŋun nyę ti Naawuni ŋo, ka dol' o zalikpana la min' o fukumsi zaliqunim' la kaman yi ni niŋ shem zuŋ dabisili ŋo.

Bé zaŋ Naawuni jembu duu nin Naawuni nuu ni

(2 Yelikura 7.4-10)

⁶²Di saha ka naa mini Izraelnim' zaa ben daa be o sani maa mali sara Yaweh sani.

⁶³Sulemaana daa zaŋla nayilahi tuhi' pisinaayi mini pieri tuhi' kɔbiga ni tuhi' pisi m-mali suhudoo sara Yawε sani. Lala ka naa mini Izraelnim' zaa daa ninj n-zaŋ Naawuni jɛmbu duu maa ninj Yawε nuu ni.

⁶⁴Dindali maa ka naa daa lan mali dundɔŋ din be Yawε jεmbu duu maa tooni la sunsuuni ka di be kasi; dama nimaani ka o daa mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la mini kawana ni chi sara ni suhudoo sara biŋkɔbirí kpam, dama daanya sara maligu bimbini din daa do Yawε tooni la daa pɔra, ka bε ku tooi zaŋ sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la mini kawana ni chi sara ni suhudoo sara biŋkɔbirí kpam maa pa di zuyu.

⁶⁵Ka Sulemaana mini Izraelnim' zaa bən daa be o sani n-galisi pam la daa zaŋ daba ayopɔin puhi chuyu di saha maa. Niriba maa daa ɣiełla Yawę ḥun nyę ti Naawuni ḥo tooni Lebohamat dunol' la shee zaŋ hal ti paaı ijipti kulibɔŋ la shee.

⁶⁶Ka o daa bahi niriba maa dabisi' sheli din pahi daba anii dali. Ka be daa payi naa, ka kuli be yinsi ni suhupielli, Yawε ni daa niŋ alibarika sheŋa niŋ o dabil Dauda mini Izraεlnim' zaa ni la zuyu.

1 Nanim 9

Naawuni lan labi Naa Sulemaana sani

(2 Yelikura 7.11-22)

¹Sulemaana ni daa me Yawę jembu duu la min' o nam yil' la, ka me o ni daa bɔri ni o me binshelikam la naai nyaanya,

²ka Yawε daa lan ka o sanna pahi buyi kaman o ni daa pun ka o sanna shem Gibiɔn la

³nti yel' o, "N wum a suhigu sheli a ni suhi ma la. M mali jembu du' sheli a ni me ḥo ka di be kasi ni di nyε be ni yen jemdi ma luy' sheli sahakam. N kul ni gul' li ka che ka n suhu be di ni sahakam.

⁴Ka a yi ni doli ma ni yelmanlı ni ʒieyimtali a suhu ni kaman a ba Dauda ni daa doli ma shem la, ka doli n fukumsi zaligunim' mini n zalikpana la ni n zaligu shenja din pahi la zaa,

⁵dindina n ni che ka a ʒi Izrael nam ʒiishee sahakam kaman n ni daa pun lo a ba Dauda alikauli yeli, 'N kul ku che ka ḥun ni ʒini Izrael nam ʒiishee kɔn o zulya ni.'

⁶Amaa a min' a bihi yi zayisi ma dolibu, ka bi doli fukumsi zaligunim' mini n zalikpan' shenja n ni zali ya la, ka ḥmaligi doli buya jemdi li,

⁷dindina n ni yihı Izraelnim' tingbɔn sheli n ni zaŋ ti ba la ni, ka ḥmaligi n nini bahi kpaŋa ka che n ni mali du' sheli ka di be kasi ni di nyε be ni yen jemdi ma luy' sheli ḥo, ka Izraelnim' leei dunia ḥo salinim' zaa ni lihi ʒiem sheba ka maani ba ansarisi.

⁸Ka duu ḥo ni lu n-dahim, ka bənkam ti gariti nimaani yi nya li, di ni niŋ ba alahiziba, ka be yeli, we, ka böhira, 'Ka bɔ n-niŋ ka Yawε niŋ tingbɔŋ ḥo mini duu ḥo lala?'

⁹Di saha be ni yeli, 'Be ni zayisi Yawε ḥun nyε be Naawuni ḥun daa yihı be yaannim' ljipti tingbɔŋ ni na, ka ḥmaligi doli buya n-jemdi li la zuyu ka Yawε che ka yel' bieri ḥo zaa paai ba maa.'

Naa Sulemaana mini Taai Naa Hiram nol' naabu

(2 Yelikura 8.1-2)

¹⁰Yuun' pisi ka Sulemaana daa zaŋ me Yawε jembu duu maa min' o nam yil' la.

¹¹Taai Naa Hiram n-daa bo sida mini sipires dari ni salim' sheli Naa Sulemaana ni daa bɔri ni o zaŋ tum o tuma maa ti o. Ka Sulemaana mi daa zaŋ Galili tingbɔŋ ni fɔntinsi pisi ti Naa Hiram.

¹²Amaa Hiram ni daa ti yi Taai kana ni o ti nya tin' shenja Sulemaana ni zaŋ ti o maa, o nini daa bi tiyi li.

¹³Dinzuu ka o daa bɔh' o, "M mabia, tin' bɔnim' ka a lee zaŋ ti ma ḥo? Dinzuu ka be daa boli tinsi maa yuli Keebal tingbɔŋ hal ni zuŋo.

¹⁴Naa Hiram daa pun zaŋla salima din tibisim gari kilogiram tusaanahi n-timna ti ti naa.

Naa Sulemaana ni tum tuun' shenja pahi

(2 Yelikura 8.3-18)

¹⁵Naa Sulemaana daa zalila niriba tɔto ka be tɔhi, ka lan che ka be tum tuun' kpεma be nuu ni m-me Yawε jembu duu la min' omaŋmaŋ' nam yili ni Millo ni Jérusalém gooni, ni Hazor ni Megido ni Geza

¹⁶Ijipti naa Firawuna daa pun chan ti tuhi deela Geza ka ku Keenannim' ben daa be tiŋ' maa ni, ka nyo li buyim; ka zaŋ li ti o bipuyin' so Sulemaana ni daa kpuylila ka di leeg' o daamiliya lɔbu pini;

¹⁷ka Sulemaana daa lab' me Geza) mini Betihorɔn din be tiŋli polo la

¹⁸ni Baalat ni Tama din be Juda tiŋban' ni moyu ni la

¹⁹ni Sulemaana nema duri fɔntinsi ni o chechebunsi fontinsi ni o wɔribariba fɔntinsi m-pahi ŋun' Sulemaana ni daa bɔri ni o me mɛr' shɛŋa zaa zali Jerusalɛm ni Lebanon ni tiŋbɔn sheli o ni daa su maa zaa ni.

²⁰Be ni daa che ninvuy' shɛb' ben zaa daa nyɛ Amɔrinim' mini Hitinim' ni Periznim' ni Hivinim' ni Jɛbusinim' ben daa pa Izraɛlnim' la

²¹yaansi ben daa doli bɛ nyaanja m-be tiŋbɔŋ maa ni, ka nyɛ Izraɛlnim' ni daa bi tooi ku shɛb' zaa la, ka Sulemaana daa zaŋ leei daba ka bɛ tum dabitim tuun' kpɛma, ka lala ka bɛ na kul nyɛ daba hal ni zuŋɔ.

²²Amaa Sulemaana daa bi zaŋ Izraɛlnim' leei daba. Bɛna n-daa nyɛ o tɔbbihi min' o kpamba ni o sapashinnim' ni o sapashin' kpamba ni o chechebunsi duhiriba kpamba ni o wɔribariba.

²³Zuyulaannim' ben daa su Sulemaana tuma fukumsi m-bɔŋɔ, bɛ daa nyɛla ninvuy' kɔbisinu ni pihinu ben lihiri ninvuy' shɛb' ben tumd' o tuma.

²⁴Amaa ka Firawuna bipuyingga la daa yi yisi Dauda tiŋ' la ni n-kul' omaŋman' yil' sheli Sulemaana ni daa me n-ti o la ni. Di nyaanja ka o daa me ŋ-ŋari luy' sheli din yuli booni Millo la.

²⁵Sulemaana daa yi maanila sara maligu sheli bɛ ni daa zaŋdi nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligu m-par' o ni daa me sara maligu bimbin' sheli ti Yawɛ la zuyu, ka tuyindi tulaale zim Yawɛ tooni buta yuuni kam puuni. Lala ka o daa niŋ hal ti me Naawuni jɛmbu duu maa naai.

²⁶Naa Sulemaana daa lan kpahi ŋarima din zɔri pam zali Əziɔngɛba din miri Elat, ka be Ədom tiŋbɔŋ ni Teeku Ʒieyu kulinol' ni la.

²⁷Ka Hiram daa che ka o tumtumdiba ben mi teeku kom yɛtɔya mini Sulemaana tumtumdiba daa zaŋ ŋariŋ din zɔri pam

²⁸chan Ofiri nti zaŋ salima din tibisim gari kilogiram tuhi' pinaanahi na nti ti Naa Sulemaana.

1 Nanima 10

Shiiba naa ŋun nyɛ paya ka Naa Sulemaana sanna
(2 Yelikura 9.1-12)

¹Shiiba naa ŋun nyɛ paya daa wum Sulemaana yɛla zaŋ chan Yawɛ jɛmbu polo, ka kana nti bɔh' o bɔhigu shɛŋa din kpɛma ni o buyis' o nya.

²O daa ȝila niriba pam pahi laakumnim' bən ȝiri tulaale zim mini salima pam ni kuy' viela n-ka Jérusalem na. O ni daa paai Sulemaana sani, o daa yel' o din be o suhu ni zaa.

³Ka Sulemaana daa garigi pay' maa ni bɔh' o bɔhigu shəŋa zaa; ka shəli daa kani ka naa kɔŋ li kahigi wuh' o.

⁴Ka Shiiba naa ȝun nyε pay' maa ni daa nya Sulemaana yem tuma maa zaa min' o ni daa me yil' shəl' la

⁵ni o ni daa diri bindir' shəŋa ni o kpambaliba ni ȝiini shəm ni nayili bihi ni jemd' o shəm ni bε situra ni bən kpuyir' o bindirigu min' o binnyura na ti tir' o ni sara maligu shəŋa o ni daa maani n-zaŋdi nyɔri buyim Yawε jembu duu la, ka di gar' o pam ka o liyi ȝiya.

⁶Di nyaanja ka o daa yeli naa, "N ni daa be n ya ka wum a yela ni a yem yela shəm shiri nyεla yεlimanjli,

⁷amaa n daa bi niŋ n ni wum shəm maa yεda hal ti kana ka mmaŋmaj' nini ti dii nya li ȝo. Nyama, hal bε ni daa yeli ma di yela shəm bi paai di pirigili gba. A yem min' a tɔŋbu yela gari n ni wum di yela shəm.

⁸A payiba ni mali suhupielli! Ka a nayili bihi bən kul ȝiini a tooni wumd' a yem yεtɔya ȝo gba mali suhupielli!

⁹Yawε ȝun nyε a Naawuni ȝun nini tiy' a, ka zaŋ a ȝili Izrael nam ȝishee ȝo simdi payibу. Yawε ni kul yuri Izraelm' saha shəlikam la zuyu ka o piig' a leei bε naa ni a doli yεlimanjli mini wuntia soli su ba."

¹⁰Di saha ka o daa zaŋ pin' shəŋa o ni ȝina ka di nyε salima din tibisim gari kilɔgiram tusaanahi mini tulaale pam ni kuy' viela ti naa. Ka so n-daa bi ti Naa Sulemaana tulaale ka di galisi paai Shiiba naa ȝun nyε pay' maa ni daa ti o tulaale shəli maa.

¹¹Ka Naa Hiram ȝarin shəli din daa chaŋ Ofiri nti ȝi salima la na daa lan ȝi alimug dari pam mini kuy' viela gba n-yi Ofiri maa na.

¹²Ka naa daa zaŋ alimug dari maa sa n-tuyi tab' gili Yawε jembu duu min' o yil' la, ka zaŋ shəli m-mali mɔyilɔnim' mini goonjɛnima n-ti baansi; ka so m-bi lan nya alimug dari maa tatabo hal ni zuŋo.

¹³Ka Sulemaana daa ti Shiiba naa ȝun nyε pay' maa o ni daa suh' o shəlikam m-pahi ȝun' Naa Sulemaana ni daa pun niŋ o nirlim ti o pin' shəŋa zuyu. Di nyaanja ka o min' o niriba daa lab' kul o ya Shiiba.

Naa Sulemaana daazichi yela (2 Yεlikura 9.13-29)

¹⁴Sulemaana daa nyarila salima din tibisim nyε kaman kilɔgiram tuhi' pisinaata yuun' yini puuni

¹⁵m-pah' o ni daa deeri salima sheli daabibi mini kohigɔribi ni Areebia tingbɔŋ ni nanim' zaa ni Izrael tingbɔŋ ni gomnanim' san' la zuyu.

¹⁶Ka Naa Sulemaana daa che ka be zaŋ salim' zim mali nyotayirisi zay' yelima kɔbisiyi. Ka be ni daa zaŋ salim' payila mali di zay' yini kam tibisim daa nyɛ kaman kilogiram ayopɔin.

¹⁷Ka o daa ti lan che ka be zaŋ salim' zim mali nyotayirisi kɔbisita. Ka be ni daa zaŋ salim' zim sheli mali di zay' yini kam tibisim daa nyɛ kaman kilogiram ayi. Ka naa daa zaŋ li niŋ Lebanon Nyɔŋ ni Yil' la ni.

¹⁸Ka naa daa lan che ka be zaŋ wɔbinyina m-mali nam ʒiishee zay' titali, ka che ka be dooi salima din nyɛ zay' vielli zaa m-pa di zuyu.

¹⁹⁻²⁰Nam ʒiishee maa daa malila dunɔdura ayɔbu, ka be mali gbuyma pinaayi kɔtomsi n-tamtam dunɔdura maa yay' ayi maa zaa naŋbaŋbirima zuyu; ka mali nayilaa zuyu kɔtomsi tabili nam ʒiishee maa nyaanja polo. Ka di kuy' maa mali nuhi pabu shee, ka be mali gbuyma kɔtomsi tabili nuhi pabu shee maa. Ka nam ʒiishee maa tatabo daa ka nam tin' sheli ni.

²¹Naa Sulemaana kɔnyuri kopunim' min' o binnyura kopunim' zaa daa nyela be ni zaŋ salima mali shɛŋa. Hal Lebanon tingbɔŋ ni Nyɔŋ puuni Yil' la gba puuni kopunim' zaa daa nyela be ni zaŋ salima din nyɛ alali mali shɛŋa. Ka be daa bi zaŋ anzinfra mali di sheli, dama Sulemaana ʒiemani maa ni, be daa bi lihi anzinfra ka di nyɛ sheli.

²²Naa daa malila ŋariŋ shɛŋa din yi Tarishish na m-pahi Hiram ŋarima zuyu ka di be teeku ni, ka nyɛ din zɔri pam. Ka ŋarima din daa yi Tarishish na maa daa yi ʒirila salima mini anzinfra ni wɔbinyina ni kpara ni noon' shɛb' bɛn ŋmani tɔrotɔronim' na.

²³Naa Sulemaana daa nyela bundana ni yendana n-gari dunia ŋɔ ni nanim' zaa.

²⁴Ka dunia ŋɔ salinim' zaa daa bɔri ni be ka Sulemaana sanna nti wum Naawuni ni ti o yɛm sheli maa yɛtɔya.

²⁵Ka ninvuy' shɛb' bɛn daa kanna maa zaa daa yi ʒirila be pina din nyɛ anzinfra mini salima ni kpariti ni mɛer ni tulaale ni yuri ni buntaansi na ti tir' o yuuni kam.

²⁶Sulemaana daa layim chechɛbunsi mini wɔribariba. O daa malila chechɛbunsi tuhili ni kɔbisinahi mini wɔribariba tuhi' pinaayi, ka daa zaŋ chechɛbunsi maa shɛŋa zali tin' shɛŋa ni, ka zaŋ di shɛŋa mi zali Jerusalem ŋun' naa sani.

²⁷Naa daa che ka anzinfra kul yɛrigila Jerusalem kaman kuya la, ka che ka sida dari gba yɛrigi nimaani kaman Shɛfela sinsabisi la.

²⁸Sulemaana daa dari yuri la Ijipti mini Silisia. O kohigɔribi n-daa dari ba Silisia na kaman be daa ni nyɛ shɛm.

²⁹Be daa dari chechebunsi Ijipti la anzinfra layibaligu kɔbisiyɔbu; ka dari yuri mi anzinfra layibaligu kɔbiga ni pihinu. Ka naa kɔhigɔriba maa mi daa mali yuri maa n-tomdi kɔhiri Hitinim' mini Siria nanim' zaa zuyu.

1 Nanim 11

Naa Sulemaana ɳmaligiya ka che Naawuni

¹ Naa Sulemaana daa yuri tinzun payiba pam. O ni daa kpuyi Ijipti Firawuna bipuyingga la nyaanja, o daa lan kpuyi Mɔab payiba mini Ammɔn payiba ni Hiti payiba ni Sidɔn payiba ni Ədom payiba

² bɛn nyɛ zuliya shɛb' Yawɛ ni daa pun yɛli Izraelnima "Miriya ka yi kpuyi bɛ bipuyinsi n-nin yi payiba bee n-che ka bɛ gba kpuyi yi bipuyinsi n-nin bɛ payiba; dama biehiŋ kani, bɛ ni ti ɳmaligi yi suhuri labisi bɛ buya jɛmbu polo." Amaa ka Sulemaana ɳun' daa yu ba pam.

³O daa malila payiba kɔbisiyɔɔin bɛn nyɛ nabipuyinsi, ka mali mamanim' mi kɔbisita; ka o payiba maa daa ti che ka o birigi.

⁴Saha shɛli Sulemaana ni daa ti kurigi, o payiba maa daa shiri ɳmalig' o suhu n-labisi buya jɛmbu polo; ka o daa bi lan doli Yawɛ ɳun nyɛ o Naawuni ɳɔ o suhu ni ni yelimanlı kaman o ba Dauda la.

⁵Dama Sulemaana daa ɳmaligi dolila Sidɔnnim' buyili Asitati din nyɛ pay' la mini Ammɔnnim' buyili Milikom din nyɛ dayiri la.

⁶Sulemaana daa tum din nyɛ alahichi Yawɛ sani, ka daa bi lan doli Yawɛ vienyeliŋga kaman o ba Dauda la.

⁷Ka Sulemaana daa me Mɔabnim' buyili Chɛmɔshi din nyɛ dayiri la jɛmbu shee mini Ammɔnnim' buyili Molék din nyɛ dayiri la jɛmbu shee zali Jérusalém wulimpuhili polo zoli zuyu.

⁸Lala ka o daa me buya jɛmbu shee ti o tinzun payiba la zaa, ka bɛ daa kɔriti biŋkɔbiri m-maani bɛ buya maa, ka tuyindi li tulaale zim.

⁹⁻¹⁰Yawɛ ɳun nyɛ Izraelnim' Naawuni ɳɔ ni daa ka o sanna siyimsiyim buyi ntí yɛl' o ni o miri ka o jɛm buya la zaa yoli; Sulemaana daa zayisi Yawɛ noli ka ɳmaligi ka che o jɛmbu. Ka Yawɛ daa je suli niŋ Sulemaana,

¹¹ka yɛl' o, "Di ni nyɛ a suhuyubu ni ka a zayis' a ni daa lo ma alikauli shɛl' la mini n ni daa zal' a zaligu sheṇa la dolibu zuyu, n ni deeg' a nam maa n-zan̄ li ti a kpambal' so.

¹²Amaa a ba Dauda zuyu, n ku niŋ li a ɿiemani ɳɔ ni, n ni ti darigi deeī nam maa la a bia nuu ni.

¹³Amaa n ti ku darigi deeī nam maa zaa o nuu ni, dama n ni ti zaŋ zuliya yini ti a bia maa n dabili Dauda mini Jérusalém din nyɛ n ni pii shɛli leegi n tiŋ' la zuyu."

Naa Sulemaana dimnim' yɛla

¹⁴Di saha ka Yawε daa chε ka Hadad ɳun daa nyε Edom nabia la leei Sulemaana dima n-yiyisi lu o zuγu.

¹⁵Dama saha sheli Dauda ni daa be Edom la, ka Jøab ɳun daa nyε o sapashin' kpem' la daa chaŋ nimaani ni o ti sɔyi bε ni daa ku ninvuy' shεba,

¹⁶ka o daa ku doo kam ɳun be Edom (dama Jøab mini Izraelnim' zaa daa ninjla chira ayɔbu nimaani, hal ka o ti ku doo kam ɳun be Edom);

¹⁷amaa ka Hadad min' o ba tumtumdiba shεb' bεn daa nyε Edomnim' la shεba daa tiligi n-zo n-kuli Ijipti. (Di saha maa Hadad daa na nyεla bia.)

¹⁸Bε daa yila Midian chaŋ Paran ti zaŋ ninvuy' shεba m-pahi bεmanj' zuγu, ka bε mini ba zo n-kuli Ijipti nti chan Ijipti naa Firawuna sani. Ka naa maa daa ti Hadad yili mini tiŋgbani ni bindirigu.

¹⁹Ka Firawuna suhu daa yu Hadad pam hal ka o ti gbaag' o pay' Tapenit tizo n-ti o pay' pini.

²⁰Ka pay' maa daa dɔyi bidibiga n-ti Hadad, ka bε bol' o yuli Genubat, ka napay' maa daa wums' o nayili maa; ka bia maa mini Firawuna bidibisi daa layim be nayili maa.

²¹Amaa ka Hadad daa be Ijipti maa ka ti wum ni Dauda min' o sapashin' kpem' Jøab zaa kpiya, ka o daa yεli Firawuna, "Tim ma soli ka n lab' kuli n ya."

²²Ka Firawuna daa bøh' o, "Bø m-poog' a n sani ka a børi ni a kul' a ya pumpøŋɔ?" Ka Hadad yεl' o, "Kul chε ka n kuli."

²³Ka Naawuni daa lan chε ka Eliada bia Rezon ɳun daa zo o lan' Zøba Naa Hadadeza san' la leei Sulemaana dima.

²⁴Ka o daa layim ninvuy' yoya pah' omaŋ' zuγu n-leei bε salo maa zuγulana. Dauda ni daa ku o dimnim' Sirianim' la nyaanja ka dimbøŋɔ daa niŋ maa. Ka Rezon min' o niriba maa daa chaŋ ti ɣini Damaskus, ka bε daa zaŋ o leei Damaskus naa.

²⁵Rezon daa nyεla Izraelnim' dima Naa Sulemaana ɣiemman' ni, ka daa tumdi ba din bie kaman Hadad ni daa nindi ba shεm la; ka daa zayısi Izraelnima, ka di nam su Sirianima.

Naawuni lo Jεrøbøam alikauli

²⁶Ka Nebat bia Jεrøbøam ɳun daa nyε Ifriim zuliya ni nir' ɳun yi Zεreda na, ka nyε Sulemaana kpambala, ka o ma nyε pako' so ɳun yuli daa booni Zεrua la gba daa leei naa dima.

²⁷Ka daliri din chε ka o daa leei Naa Sulemaana dim' maa m-bøŋɔ: Sulemaana daa mela Millo gooni ɳari foliŋga din daa be o ba Dauda tiŋ' la ni la.

²⁸Jeroboam daa nyela nachimbil' so ḥun mali kpiɔŋ, ka Sulemaana daa kpahim nya o ni nyɛ tumtumdi' biiŋa maa, ka zaŋ o leei Yisifu zuliya niriba tuun' kpema zaa zuyulana.

²⁹Di saha maa ka Jeroboam daa ti yi Jerusalɛm chana, ka anabi Ahija ḥun daa nyɛ Shilo nir' la chirig' o sol' ni. Anabi Ahija daa yɛla binyer' palli; ka bɛ niriba ayi maa kɔŋko daa be mɔŋu maa ni chana.

³⁰Ka Ahija daa ti gbaag' o ni ye binyer' sheli maa n-dari tɔhi li zay' tolima pinaayi,

³¹ka yɛli Jeroboam, "Piim' di ni zay' tolima pia, dama Yawɛ ḥun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni ḥɔ yeliya, 'Nyama, n dari tɔhila Izraɛl nam Sulemaana nuu ni,

³²ka zaŋ zuliya pia ti a, ka zaŋ zuliya yini n-ti o n dabili Dauda mini Jerusalɛm din nyɛ n ni pii tin' sheli Izraɛl tingbɔŋ zaa ni la zuyu.

³³Ka di nyela o ni zayisi ma ka jɛmdila Sidɔnnim' buyili Asitati din nyɛ pay' la mini Moabnim' buyili Chɛmɔshi ni Ammɔnnim' buyili Milikom, ka bi doli n soya n-tumdi din tuhi n sani ni n zaligunim' mini n kaya kaman o ba Dauda ni daa niŋdi shem la zuyu.

³⁴Dimbɔŋɔ zaa yoli, n ku deei nam maa zaa o nuu ni, n ni che ka o kul nyɛ naa hal ni o nyevili tariga n dabili Dauda ḥun nyɛ n ni daa pii so ka o doli n zalikpana mini n zaligu sheŋa din pahi la zuyu.

³⁵Amaa n ni ti deei nam maa o bia nuu ni n-zaŋ li ti nyin' ḥun su zuliya pia ḥɔ.

³⁶Amaa n ni ti zaŋ zuliya yini n-ti o bia maa, ka di che ka n dabili Dauda zuliya kul diri nam Jerusalɛm din nyɛ n ni pii tin' sheli leei n jɛmbu shee la.

³⁷N ni zaŋ a leei Izraɛl naa, ka che ka a su a suhu ni bɔri tingbani shem tariga zaa.

³⁸Ka a yi ni doli n ni zal' a zaligu sheŋa zaa, ka doli n soya ka niŋdi din tuhi n sani, ka doli n zalikpana mini n zaligu sheŋa din pahi kaman n dabili Dauda ni daa niŋ shem la, n ni be a sani, ka che ka a zuliya yeligi kaman n ni daa che ka Dauda zuliya yeligi shem la, ka n zaŋ Izraɛl ti a.

³⁹Ka n ni darigi Dauda zuliya tibili, amaa m bi yɛn darigi li hal ni saha din ka bahigu.' "

⁴⁰Ka Sulemaana daa ti lo nia ni o ku Jeroboam, amaa ka Jeroboam daa zo n-kuli Ijipti Naa Shishak sani nti be Ijipti maa hal ka Sulemaana ti kpi.

Naa Sulemaana kum yɛla (2 Yelikura 9.29-31)

⁴¹Sulemaana ni daa pun tum tuun' sheŋa zaa min' o ni daa tum tuun' sheŋa din pahi ni o yɛm tuma la yɛla sab' be Sulemaana tuma litaafi ni.

⁴²Sulemaana daa di nam m-be Jerusalɛm n-su Izraɛlnim' zaa la yuun' pihinahi.

⁴³Ka Sulemaana daa ti vuhi ka bε zaŋ o ti soy' o ba Dauda tin' la ni; ka o bia Rehōboam daa di nam zan' o zaashee.

1 Nanim 12

Izraelnim' bεn be nuzaa polɔnim' taai duŋ

(2 Yεlikura 10.1-19)

¹Di saha ka Rehōboam daa chan Shekem, dama nimaani ka Izraelnim' zaa daa layim ni bε leeg' o nam.

²Ka Nebat bia Jεrōboam ḥun daa zo n-kuli Ijipti ni o yi Naa Sulemaana nuu ni ka o ku paag' o ku o la daa wum di yεla, ka yi Ijipti maa kuna.

³Ka Izraelnim' maa daa tim ti boli Jεrōboam na, ka Jεrōboam mini Izraelnim' maa zaa ti chan Rehōboam sani ti yεl' o,

⁴"A ba daa ʒil' ti ʒi' tibisili pam, dinzuyu pumpɔŋɔ, filimm' a ba ni daa che ka ti tumdi tuun' kpeen' sheŋa la, ka lan filim o ni daa ʒil' ti ʒitibisi' shεl' la; ka ti jεm a."

⁵Ka o yεli ba, "Kulimiya ka labina dabisi' shεl' din pahir' ata dali." Ka niriba maa daa kuli.

⁶Di saha ka Naa Rehōboam daa mali ninkur' shεb' bεn daa pun ʒiini o ba Sulemaana tooni o ni daa na be o nyεvil' ni saha shεl' la saawara ka bɔhi ba, "Yi lee tεhiya ni di simdi ni n yεli niriba maa la wula?"

⁷Ka bε yεl' o, "A yi ni jεm niriba maa zuŋɔ, ka zaŋ zilin' balli yεtɔya n-tɔyisi ba, bε ni jεmd' a sahakam."

⁸Amaa ka o daa zayisi ninkura maa yεligu maa wumbu, ka dolila o bipalitab' bεn min' o layim zooi ka bε be o san' la yεligu.

⁹O daa bɔh' o bipalitab' maa mi, "Yi lee tεhiya ni wula ka di simdi ni ti yεli niriba bεn yεli ma, 'Filimmi ʒi' tibisi' shεl' a ba ni daa ʒil' ti la'?"

¹⁰Ka o bipalitab' bεn min' o daa layim zooi maa yεl' o, "Di ni simdi ni a yεli ninvuy' shεb' bεn yεl' a, 'A ba daa ʒil' ti ʒi' tibisa pam, amaa nyin' filimmi li ti ti la' shεm m-bɔŋɔ, yεlim' ba, 'Man' nubil' kpalinga bari gari m ba shee!"

¹¹M ba daa ʒili ya ʒi' tibisili, amaa pumpɔŋɔ man' yεn maan pahi li la tibisim. M ba daa malila barazim fiεbiri ya, amaa man' yεn zarla nɔnsi fiεb' ya!"

¹²Ka dabisi' shεl' din pahir' ata maa dali daa ti paai, ka Jεrōboam mini niriba maa zaa ka Rehōboam sanna kaman o ni daa pun yεli ba ni bε labina dabisi' shεl' din pahir' ata dali shεm la.

¹³Ka naa daa zayisi ninkura la yεligu la, ka zaŋla halibεyε yεtɔya n-tɔyisi niriba maa.

14O daa zaŋla o bipalitab' la ni daa yel' o shem la yeli ba. O daa yeli ba mi, "M ba daa ʒili ya ʒi' tibisili, amaa man' maan yen pahi li la tibisim. M ba daa malila barazim fiɛbiri ya, amaa nɔnsi ka man' yen zaŋ fiɛb' ya."

15Yawε ni daa chε ka Ahija ɳun nyε Shilo nir' la yeli Nεbat bia Jεrøbøam shem la palibu zuyu n-daa chε ka Rεhøbøam bi sayi ti niriba maa.

16 Izraelnim' ni daa nya ka naa zayisi be ni yeli shem maa ka be daa yeli, "Ti malila tarili Dauda yilnim' sani? Ti mi bi diri Jεsi bia fali. Dinzuju Izraelnima, Kulimiya yi yinsi. Dauda yilnim' lihim' bεmaŋ' yela." Ka Izraelnim' daa ɳmaligi kuli.

17Ka Rεhøbøam daa sula Izraelnim' shεb' bεn daa be Juda tinsi ni la kɔŋko.

18Ka Naa Rεhøbøam daa ti tim Adøram ɳun daa su o tuun' kpεma tumbu fukumsi la Izraelnim' sani, ka Izraelnim' zaa daa pihi kuja lab' ku o. Ka Naa Rεhøbøam daa ninj yomyom kpe o chεchεbuŋ' lɔyū ni n-zo kuli Jεrusalem.

19Dinzuju n-chε ka Izraelnim' na kul mali duŋ ni Dauda yilnim' hal ni zuŋo.

20Ka Izraelnim' zaa ni daa ti wum ni Jεrøbøam kuna, ka be daa layim ka tim ti bol' o na nti zaŋ o leei Izraelnim' zaa naa. Dinzuju Juda zuliya niriba la kɔŋko n-daa doli Dauda yilnim' maa, amaa ka bεn kpαlim la zaa daa zayisi ba dolibu.

Shemaya anabitali yεtɔya

(2 Yεlikura 11.1-4)

21Rεhøbøam ni daa paai Jεrusalem, o daa layimla Juda mini Benjamin zuliya niriba tøbbihi tuhi' kɔbiga ni tusaanii ni be chanj ti tuhi Izraelnima n-fa nam maa ti ɳun' Naa Sulemaana bia Rεhøbøam.

22Amaa ka Naawuni daa yeli anabi Shemaya,

23"Yεlim' Naa Rεhøbøam ɳun nyε Sulemaana bia ka nyε Juda naa la mini Juda zuliya niriba ni Benjamin zuliya niriba zaa ni man' Yawε yeliya,

24"Di chanja ti tuhi Izraelnim' bεn nyε yi mabihi maa. Labimiya kuli, n sani ka din niŋ maa yina." Ka be daa wum Yawε ni yeli shem maa ka lab' kuli kaman Yawε ni daa shiri yeli ba shem maa.

Jεrøbøam ɳmaligiya ka chε Naawuni

25Di saha ka Jεrøbøam daa mali Shεkεm din be Ifriim zuliya niriba tingban' ni zoya ni la me m-be nimaani; ka daa ti lan yi nimaani n-chanj ti me Pεnuel.

26Jεrøbøam daa yelila o suhu ni, "N yi bi baŋ, nam ɳɔ ni bahi lab' Dauda dan niriba ɳɔ sani.

27Niriba ɳɔ yi chani Jεrusalem ti maani sara Yawε jεmbu duu, be suhuri ni ti ɳmaligi kpa be dan' Rεhøbøam ɳun nyε Juda naa la polo; ka be ku ma, ka ɳmaligi labi Rεhøbøam ɳun nyε Juda naa maa polo."

²⁸ Ka naa maa daa mali saawara, ka zaŋ salima mali nayilabih' ayi zali; ka yeli niriba maa, "Yi chani Jérusalém ka di saha wɔya. Izraēlнима, nyamiya yi buya bən daa yihi ya ljipti tiŋgbəŋ ni na la."

²⁹ Ka o daa zaŋ salima nayibil' yino zali Bətəl, ka zaŋ yino mi zali Dan.

³⁰ Ka niriba maa daa chani Bətəl ti jemdi salima nayibil' din be nimaani la; ka shəb' mi chani hal Dan nti jemdi salima nayibil' ɳun' la. Ka niriba maa ni daa niŋ shəm maa leeg' alahichi.

³¹ Ka Jérōbəam daa lan me duri zali buya jembu shee, ka pii niriba maa ni shəb' bən pa Levi zuliya n-leei maligumaaniba.

Naawuni galim buyijembo

³² Ka Jérōbəam daa zali chuyu puhibu gol' so ɳun pahir' anii la biey' pinaanu dali, ka di be kaman bə ni daa puhiri chu' shəli Juda tiŋgbəŋ ni la; ka o daa kori biŋkəbiri mali sara, sara maligu bimbini zuyu. O daa lan niŋ lala Bətəl gba n-kori biŋkəbiri mali salima nayilabihi shəba o ni daa mali zal' la. Ka o daa lan bo tindaannim' zali Bətəl luy' shəŋa zaa o ni daa me buya zali.

³³ Ka o daa ti chaŋ bimbin' shəli o ni daa me n-zali Bətəl la gbini gol' so ɳun pahir' anii biey' pinaanu dali din nyɛ omaŋmaŋ' ni daa zali dabisi' shəli la ni o ti tuyili tulaale zim o ni daa zali chu' shəli n-ti Izraēlnim' la puhibu dali.

1 Nanim 13

¹ Jérōbəam ni daa ɣe bimbini maa gbini ni o tuyili tulaale zim maa saha shəli ka anab' so daa yi Juda n-zaŋ Yawə yeligu ka Bətəl na.

² Ka anab' maa daa zaŋ Yawə yeligu n-kuhi galim bimbini maa yeli, "Wəi bimbini, bimbini, Yawə ni yeli shəm m-bəŋɔ, 'Nyama, bə ni ti dɔyi bidibiga Dauda zuliya ni ka o yuli booni Jōsia. O ni ti zaŋ tindaan' shəb' bən tuyindi tulaale zim a zuyu m-mali sara pa a zuyu, ka ti zaŋ ninsalinim' kəba pa a zuyu nyo li buyim.' "

³ Anab' maa daa lan tɔyisi shihirili shəli yela dindali maa yeli, Yawə ni yeli shihirili shəli yela m-bəŋɔ: "Nyama, bimbini ɳɔ, a ni ti wurim, ka tampiligim din pa a zuyu kpaai bahi."

⁴ Naa ni daa wum Naawuni nir' maa ni yeli Bətəl bimbini maa shəm maa, ka o zani bimbini maa gbini ka teeg' o nuu tiri ka yeli, "Gbaamiy' o!" Ka o ni daa teeg' o nu' shəli tir' o ka yel' lala maa dii kpaŋ dilinli ka o kɔŋ li pɔribu.

⁵ Ka bimbini maa gba daa shiri wurim, ka tampiligim maa kpaai bahi kaman Naawuni nir' maa ni daa pun wuhi ni Yawə yeliya ni o ni chɛ ka di niŋ shəm maa.

⁶ Ka naa daa yeli Naawuni nir' maa, "Balimmi Yawə ɳun nyɛ a Naawuni maa, ka suh' o ti ma ka o chɛ ka n nuu ɳɔ lan lab' di bebu ni yaha." Ka Naawuni nir' maa daa suhi Yawə, ka naa maa nuu maa nya alaafee n-lan be kaman di ni daa pun be shəm.

⁷Ka naa daa yeli Naawuni nir' maa, "Ti kulimi n yiña ka n ti niŋ bindirigu ti a ka a di, ka n ti a yɔri."

⁸Ka Naawuni nir' maa daa garigi yeli naa, "Hal a yi zaŋ a yiŋ' pirigili ti ma, n ku dol' a kuli. Ka m mi ku di bindirigu bee n-nyu kom kpe;

⁹dama Yawε yeli ma, 'Miri ka a di bindirigu bee n-nyu kom nimaani bee n doli so' sheli a ni di doli kana labi.' "

¹⁰Ka o daa shiri tayı doli so' sheli, ka bi lan dol' o ni daa pun doli so' sheli ka Betel na maa.

Betel anab' kurili ni niŋ shem

¹¹Anabi ninkur' so daa be Betel di saha maa. Ka o bidibisi daa kuli ti yel' o Naawuni nir' maa ni niŋ shelikam zaa Betel dindali maa yela; ka lan yel' o o ni daa yeli Naa Jεrɔbɔam shelikam zaa la gba yela.

¹²Ka bε ba bɔhi ba, "So' dini ka o lee doli?" Ka o bidibisi maa daa wuh' o anab' so ɣun daa yi Juda na maa ni doli so' sheli. Ka o yel' o bidibisi maa,

¹³"Pamiya bun' nyaampara ti ma." Ka bε daa pa bun' maa nyaampara ti o ka o ba.

¹⁴Ka o daa lu soli n-kariti anab' maa naba nti nya o ka o ɣila oki tia gbini, ka o bɔh' o, "Nyini n-nyε anab' so ɣun yi Juda na la?" Ka o garigi yeli "lin, mani."

¹⁵Ka o yel' o, "Doli ma ka ti kuli n yiña, ka a ti di bindirigu."

¹⁶Ka o yel' o, "N ku dol' a kuli bee n-kpe a yiña bee n-di bindirigu bee n-nyu kom kpe;

¹⁷dama Yawε yeli ma, 'Miri ka a di bindirigu bee n-nyu kom nimaani bee n-dol' a ni doli so' sheli kana.' "

¹⁸Di saha ka anabi ninkurili maa yel' o, "Man' gba nyela anabi kaman a ni nyε anabi shem maa; ka Yawε chε ka malaika yeli ma, 'Cham' ti zaŋ anab' maa n-lab' a yiña ka o ti di bindirigu ka nyu kom.'" (Amaa ɣiri ka o daa ɣma o maa).

¹⁹Di saha ka o daa yiysi dol' o lab' kul' o yiña nti di bindirigu ka nyu kom.

²⁰Bε ni daa ɣiya diri bindirigu maa saha sheli, ka Yawε yεligu daa ka anabi kurili ɣun bol' anab' ɣuni maa labisina maa sanna,

²¹ka o kuhi yel' anab' so ɣun daa yi Juda na maa, "Yawε yεliya ni a ni zayıs' o noli, ka bi doli ɣun' Yawε ɣun nyε a Naawuni ɣo ni zal' a zaligu shεŋa,

²²amaa ka labina nti di bindirigu ka nyu kom luy' sheli o ni yel' a, 'Miri ka a di bindirigu bee n-nyu kom la zuyu, o ku chε ka bε zaŋ a soyi pah' a yaannim' ni.'

²³O ni daa di bindirigu maa ka nyu kom naai nyaanja ka o daa pa bun' nyaampara ti o ni daa bol' a anab' so labisina maa.

²⁴Ka o daa ba buŋ' maa n-yi soli chani ha ka gbuynli chirig' o n-gbaag' o ku o, ka vu o sɔŋ sol' ni; ka buŋ' maa ʒe m-bay' o; ka gbuynli maa gba ʒe m-bay' o.

²⁵Nyama, ka niriba daa gariti nya ka o do sol' ni, ka gbuynli ʒe m-bay' o. Ka bε daa ka anabi kurili maa ni be tin' sheli maa ni na nti yεli bε ni nya shεm.

²⁶Ka anab' so ɻun daa goog' o labisina maa daa wum li, ka yεli, "Anab' so ɻun zayısi Yawε nol' la m-bala. Lala zuyu n-chε ka Yawε zaŋ o niŋ gbuynli maa nuu ni ka o gbaag' o ku kaman ɻun' Naawuni ni daa pun yεl' o shεm."

²⁷Di saha ka o daa yεl' o bidibisi, "Pamiya buŋ' nyaampara ti ma." Ka bε daa niŋ lala.

²⁸Ka o daa chanj ti nya ka anab' maa dola sol' ni, ka bun' la mini gbuynli maa ʒe m-bay' o. Ka gbuynli maa bi ɻub' o bee n-ku buŋ' maa.

²⁹Ka anabi kurili maa daa kpuyi anab' ɻuni maa pa buŋ' zuyu n-zaŋ o kuli yiŋa ni bε ti kum o kuli ka sɔγ' o.

³⁰Ka o daa zaŋ o sɔγ' o omaŋmaŋ' gballi ni. Ka bε daa kum o kuli yεra, "Mbaye, m mabia!"

³¹O ni daa sɔγ' o maa nyaanja ka o daa yεl' o bidibisi, "N yi ti kpi, yin' zaŋmiya ma sɔγi ti ni sɔγi anabi ɻo gbal' sheli ni ɻo n-zaŋ n kɔba sɔŋ bayil' o kɔba.

³²Dama Yawε ni daa chε ka o yεli Betεl bimbin' la mini buŋa jεmbu duri din be Samaria tinsi ni shεm la shiri ni ti niŋ pali.

Jεrɔbɔam alahichi tumbu yεla

³³Dimbɔŋɔ nyaanja, Jεrɔbɔam daa na kul bi ɻimaligi ka chε o daalahichi tumbu soli maa, amaa ka na kul lihirila niriba maa zaa ni m-piiri ninvuy' shεb' bεn ni sayi n-leei buŋa tindaannima.

³⁴Ka dimbɔŋɔ daa leeg' alahichi Jεrɔbɔam daŋ ni; ka di zuyu daa chε ka di simdi ni bε yaag' o daŋ maa n-kpihim di birili dunia ɻo ni.

1 Nanim 14

Naa Jεrɔbɔam bia kpiya

¹Di saha maa ka dɔro daa gbaai naa bia Abija.

²Ka Jεrɔbɔam daa yεl' o paya, "Yiyisima n-tay' a biehigu ka so ku banj ni a nyεla Jεrɔbɔam paya n-chanj Shilo Anabi Ahija ni be luy' shεl' la. Nyama, Anabi Ahija ɻun daa yεli ma ni n ni leei Izraεlnim' naa la be nimaani.

³3im' bɔrɔbɔro kpil' pia mini maha ni shi' luyuluŋu n-chanj o sani, o ni ti yεl' a din yεn niŋ bia maa."

⁴Ka Jεrɔbɔam pay' maa daa shiri niŋ lala n-yiyisi chanj Shilo nti chanj Ahija yiŋa. Di saha maa Ahija ni daa kurigi zuyu daa chε ka o nina ninjla liti ka o bi lan tooi nyari vienyelinga.

⁵Ka Yawε daa yεli Ahija, “Nyama, Naa Jεrøbøam pay’ kanna ni o ti boh’ a nya din yεn niŋ o bia ḥun ka alaafee. A ni ti yεn yεl’ o shεm m-bøŋɔ:” O ni daa ti paai, o daa tayila o biεhigu ni o be kaman pay’ so la.

⁶Amaa o ni daa ti kul kpεri ha m-be dunol’ ni, ka Ahija wum o naba vubu ka yεli, “Jεrøbøam paya, kpεmina; bo n-niŋ ka a tay’ a biεhigu ni a be kaman pay’ so la. M mali yεtɔy’ kpεma ni n yεl’ a.

⁷Cham’ ti yεli Jεrøbøam ni Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yεli shεm m-bøŋɔ: ‘Mani n-daa duh’ a niriba ni, ka piig’ a leei n niriba Izraεlnim’ naa.

⁸N daa darigi deei nam maa la Dauda daŋ ni ti a, amaa ka a ti bi be kaman n dabili Dauda ḥun daa doli n zalikpana, ka doli ma ni o suhu zaa ka tumdi din tuhi n san’ la.

⁹Amaa nyin’ tum alahichi n-gari ninvuy’ shεb’ bεn daŋ a tooni. A daai ma bayil’ a nyaanja ka me buya, ka mali binnana zali n-chε ka n suhu yiγisi.

¹⁰Dinzuγu nyama, n ni chε ka zay’ biεγu niŋ Jεrøbøam daŋ niriba. N ni ku Jεrøbøam daŋ puuni døbba bεn nyε bilichinnim’ mini daba zaa Izrael tingboŋ ni. N ni kpihim Jεrøbøam daŋ birili, ka di be kaman nir’ ni yi niŋ buyim nyo naγibindi ka di li zaa shεm la.

¹¹Ka Jεrøbøam daŋ ni ḥunkam kpi yiŋa, bahi ni ḥub’ o; ka ḥunkam mi kpi moyu ni, juri ni di o.’ Man’ Yawε n-yεli lala maa.”

¹²Dinzuγu yiγisim’ kuli. A napɔŋ yi ti kul zani tiŋ’ puuni, bia maa ni leei Naawuni dini.

¹³Ka Izraεlnim’ zaa ni kum o kuli, ka sɔy’ o, dama o kɔŋko n-nyε Jεrøbøam bi’ so bε ni yεn zaŋ sɔyi gballi ni; dama o kɔŋko ka Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo nini tiyi Jεrøbøam daŋ ni.

¹⁴Ka din pahi nyela, Yawε ni pii so n-leei naa ka o su Izraεlnima; ka lala naa maa kpihim Jεrøbøam daŋ niriba birili zuŋɔ.

¹⁵“Ka pumpɔŋɔ zaŋ chana, Naawuni ni darigi Izraεlnim’ tibili, ka bε ni sɔhiri kaman gbiŋbaŋ din sa kom ni la, ka yihi ba tingban’ sun’ sheli o ni daa zaŋ ti bε yaannim’ ḥo ni; ka wurim ba ka bε chaŋ ti be Yufretiiz Mɔyili duli ha, bε ni ḥmaligi jemdi buyili Asherim n-chε ka o suhu yiγisi la zuyu.

¹⁶Jεrøbøam ni tum alahichi shεŋa min’ o ni chε ka Izraεlnim’ gba tum alahichi shεŋa la zuyu ka o yεn chε Izraεlnim’ bahi.”

¹⁷Di saha ka Jεrøbøam pay’ maa daa yiγisi kuli Tiriza. O ni daa kul mali ti kpεri bε yiŋ’ dunol’ ni, ka bia maa dii leei Naawuni dini.

¹⁸Ka Izraεlnim’ zaa daa kum o kuli, ka zaŋ o ti sɔyi kaman Yawε ni daa chε ka o dabili anabi Ahija yεli shεm la.

Naa Jεrøbøam kum yεla

¹⁹Jeroboam ni daa tum tuun' shεŋa zaa pahi min' o ni daa tuhi tɔbu shem ni o ni daa di nam shem zaa yεla sab' niŋ Izrael nanim' Litaafi ni.

²⁰Jeroboam daa di nam n-niŋ nam maa ni la yuun' pisinaayi, ka naanyi yi dunia yili; ka o bia Nadab daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Rehoboam yεla

(2 Yεlikura 11.5—12.15)

²¹Sulemaana bia Rehoboam daa nyεla yuun' pihinahi ni yini nir' saha shεl' o ni daa di nam su Judanima. O daa di nam maa ʒini Jerusalem la yuun' pinaayopoɔin. Jerusalem daa nyεla Yawε ni pii tin' shεli Izrael tinsi ni n-leeg' o jεmbu shee. O ma ŋun daa nyε Ammon pay' la yuli n-daa booni Naama.

²²Judanim' daa tum din bie Naawuni sani. Be daa tum alahichi gari be yaannim' ni daa tum shem n-che ka Yawε suhu yiyisi pam.

²³Dama be daa lan mεla buya jεmbu shee mini binchunchuna zali, ka me buyili Asherim binnana n-tamtam zoli kam zuyu; ka me shεŋa mi zali timahili kam gbini.

²⁴Ka din pahi nyεla, dɔbba gba daa tumdila dagɔr' tuma be buya maa malibu shee. Judanim' daa tum din chihiri shεlikam ninvuy' shεb' ben daa pun be tingbɔŋ maa ni, ka Yawε ti kari ba ka che ka Izraelnim' maa kana ti ʒini maa ni daa tumdi la.

²⁵Rehoboam ni daa di nam zaŋ ti paai di yuma anu saha, ka Ijipti Naa Shishak daa kana ti tuhi Jerusalεmnima.

²⁶Ka o daa kpuyi neen' shεŋa din be Yawε jεmbu duu mini neen' shεŋa din be nayili zaa chan; ka daa lan kpuyi salima nyɔtayirisi shεŋa Sulemaana ni daa che ka be mali la.

²⁷Ka Naa Rehoboam daa che ka be zaŋ daanya mali nyɔtayirisi zali di zaani, ka o zaŋ li niŋ tɔbbi' shεb' ben daa ʒe n-guli nayili dunol' la kpamba nuu ni.

²⁸Ka naa daa yi ti kul chani Yawε jεmbu duu saha shεlikam, tɔbbi' shεb' ben guli nayili dunoli maa kpuyirila nyɔtayirisi maa dol' o chan, ka ti lan zaŋ li ti niŋ be duu yaha.

²⁹Ka Rehoboam tuma din pahi min' o ni daa pun tum shεlikam zaa, be sab' di yεla niŋ Juda nanim' litaafi ni.

³⁰Rehoboam mini Jeroboam daa kul tuhirila tab' tɔbu waawaayili.

³¹Ka Rehoboam daa ti pay' Naawuni, ka be zaŋ o sɔyi pah' o yaannim' zuyu Dauda tiŋ' la ni. O ma ŋun daa nyε Ammon pay' la yuli n-daa booni Naama. Ka o bia Abijam daa di nam zan' o ba zaani.

1 Nanim 15

Juda Naa Abijam yεla

(2 Yelikura 13.1—14.1)

¹Naa Jeroobam ḥun daa nyε Nebat bia la ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pisaayika saha ka Abijam daa leei Juda naa.

²O daa diya ʒini Jerusalem la yuma ata. O ma daa nyεla Absalom bia, ka o yuli booni Maaka.

³O daa tum alahichi shεŋa zaa o ba ni daa tum la, ka o suhu daa bi ʒe Yawε ḥun nyε o Naawuni la yim kaman o yab' Dauda suhu ni daa ʒieya shεm la.

⁴Amaa Dauda zuyu ka Yawε ḥun nyε o Naawuni daa ti Abijam firila Jerusalem n-che ka o bia di nam zan' o zaani gbib' Jerusalem.

⁵Dauda ni daa tum din tuhi Yawε sani, ka bi zayis' o noli o ni zal' o zaligu shεŋa zaa ni, naŋila Yuria Hiti nir' la yεla la zuyu ka o daa niŋ lala maa.

⁶Abijam mini Jeroobam daa kul tuhirila tab' tɔbu hal ni o nyevili tariga.

⁷Abijam ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o ni daa pun tum shεlikam zaa bε sab' di yεla niŋ Juda nanim' litaafi ni. Abijam mini Jeroobam daa kul tuhirila tab' tɔbu.

⁸Ka Abijam daa ti leei ḥun kani, ka bε zaŋ o soyi Dauda tin' la ni; ka o bia Asa daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Asa yεla

(2 Yelikura 15.16—16.6)

⁹Izrael Naa Jeroobam ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pisi saha ka Asa daa leei Juda naa.

¹⁰O daa dila nam maa yuun' pihinahi ni yini Jerusalem. O yabipaya n-daa nyε Absalom bipuyinga Maaka.

¹¹Ka Asa daa tum din tuhi Yawε sani kaman o yab' Dauda ni daa tum shεm la.

¹²O daa kari døbba dagør' tuma tingbani maa ni, ka wurim buy' shεŋa zaa o yaannim' ni daa me n-zal' la.

¹³O daa lan yih' o yabipay' Maaka napay' nam ni, o ni daa me Ashera binnan' sheli din chihiri zal' la zuyu. Ka Asa daa ḥme n kab' o binnani maa luhi n-zaŋ li ti nyo buyim Kidirøn kulibøn ni.

¹⁴Asa daa bi wurim luy' shεŋa bε ni daa jemdi buya la, amaa di zaa yoli, o daa ʒe Yawε yim o suhu ni hal ni o nyevili tariga.

¹⁵O daa zaŋ o ba ni daa zaŋ pin' shεŋa la min' omaŋman' ni daa zaŋ pin' shεŋa ti Yawε ka di nyε anzinfa mini salima ni lahi la ti zali Naawuni jembu duu.

¹⁶Asa mini Izrael Naa Baasha daa kul tuhirila tab' tɔbu hal ni bε nyeviya tariga.

¹⁷Izrael Naa Baasha daa ti chan̄mi ti liri Judanima, ka me Rama zali ni o che ka so ku lan tooi yi Juda Naa Asa sani chan̄ luy' sheli bee n-yi sheli polo ka o sanna.

¹⁸Di saha ka Asa daa zan̄ anzinfa mini salima din zaa be Yawε jεmbu duu mini nayili n-ti o kpambaliba n-tim ba ni bε zaŋm' li ti ti Siria Naa Benhadad ḥun daa nyε Tabirimmon bia, ka nyε Hezīn yaanja ka be Damaskus la, ka yεl' o,

¹⁹"Chε ka ti lay' tab' zɔri m-be kaman m ba min' a ba ni daa be shεm la. Nyama, n zaŋla anzinfa mini salima ḥo ti a pini. Sayimm' a mini Izraεl Naa Baasha zɔtal' la, ka di zuyu chε ka o zaŋ o tɔbbihi yiysi ka chε ma."

²⁰Ka Benhadad daa wum Naa Asa ni yεl shεm maa, ka tim o sapashin' kpamba mini bε tɔbbihi ka bε chaŋ ti liri Izraεlnim' fɔntinsi n-tuhi nyāl Ijɔn mini Dan ni Ebεlibetimaaka ni Kinerɔt zaa zaŋ tabili Naftali tingbani zaa.

²¹Baasha ni daa wum lala, ka o chε Rama mebu, ka be Tiriza.

²²Ka Naa Asa daa chε ka bε moli molo Juda tingbɔŋ ni zaa, o mi daa bi yihi so nuu. Ka bε daa va Baasha ni daa mali kuy' shεŋa mini da' shεŋa mεri Rama maa na, ka ḥun' Naa Asa daa chε ka bε zaŋ li me Gεba din be Benjamin tingban' ni la mini Mizipa.

²³Asa tuun' shεŋa din pahi min' o kpiɔŋ ni o ni daa tum shεlikam zaa ni o ni daa me tin' shεŋa zaa, bε sab' di yεla niŋ Juda nanim' litaafi ni. Amaa o ni daa ti kurigi, naba polo dɔro n-daa gbaag' o.

²⁴Ka Asa daa ti niŋ ḥun kani, ka bε zaŋ sɔyi pah' o yaannim' zuyu o yab' Dauda tiŋ' la ni. Ka o bia Jεhɔshafat daa di nam zan' o zaani.

Izraεl Naa Nadab yεla

²⁵Naa Asa ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma ayi saha, ka Nadab Jεrɔbɔam bia daa leei Izraεl naa. O daa diya su Izraεlnim' la yuma ayi.

²⁶O daa tum alahichi Yawε sani, ka dol' o ba soli tum alahichi ka chε ka Izraεlnim' gba tum alahichi.

²⁷Ka Baasha ḥun daa nyε Ahija ḥun yi Isaka zuliya ni na bia la daa lo nia n-chaŋ ti liri Nadab n-ku o Gibetɔŋ din be Filistia tingbɔŋ ni la; dama Nadab mini Izraεlnim' zaa daa teeil gilila Gibetɔŋ.

²⁸Juda Naa Asa ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma ata saha ka Baasha daa ku Nadab, ka di nam zan' o zaani.

²⁹Baasha ni daa kul di nam maa, di daa bi yuui ka o ku Jεrɔbɔam yiŋnim' zaa kaman Yawε ni daa chε ka anabi Ahija Shilo nir' la yεl shεm la. O daa bi chε hal bε ni ninvuy' yino gba; o daa kula bε zaa.

³⁰Jεrɔbɔam ni daa tum alahichi shεŋa la min' o ni daa chε ka Izraεlnim' tum alahichi ni o ni daa niŋ shεm n-chε ka Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo suhu yiysi la zuyu ka lala daa niŋ maa.

³¹Nadab ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o ni daa pun tum tuun' shεlikam zaa, bε sab' di yεla niŋ Izraεl nanim' litaafi ni.

³²Asa mini Izrael Naa Baasha daa kul tuhirila tab' tøbu hal ni bø nyøviya tariga.

Izrael Naa Baasha yøla

³³Juda Naa Asa ni daa di nam zaø chanø yuma ata saha, ka Ahija bia Baasha daa leei Izraelnim' zaa naa n-zi Tiriza. O daa niøla nam maa ni yuun' pisinaanahi.

³⁴O daa tum alahichi Yawø sani, ka daa doli Jørøbøam daalahichi tumbu soli min' o ni daa chø ka Izraelnim' tum alahichi shøl' la soli.

1 Nanim 16

¹Ka Yawø daa chø ka o yøligu paai Hanani bia Jøhu zaø chanø Baasha polo yeli,

²"A daa pala shøli ka n duh' a ka piig' a leei n niriba Izraelnim' zuyulana. Ka a mi ti dolila Jørøbøam soli n-chø ka n niriba Izraelnim' maa tum alahichi, ka bø ni tum alahichi shøøja maa zuyu chø ka n suhu yiøisi.

³Nyama, n ni kpihim nyin' Baasha min' a daø niriba zaa birili; ka niø a yøøja kaman n ni daa niø Nebat bia Jørøbøam yøøj' shøm la.

⁴Ka ninvuy' so øjun nyø Baasha daø ni nir' yi kpi yøøja, bahi n-yøøn øub' o; ka øjun mi kpi møyø ni, juri n-yøøn di o."

⁵Ka tuun' shøøja Baasha ni daa tum pahi min' o ni daa pun tum tuun' shøøja ni o kpiøø yøla, bø sab' li niø Izrael nanim' litaafi ni.

⁶Ka Baasha daa ti kani, ka bø søy' o Tiriza; ka o bia Ela daa di nam zaø' o zaani.

⁷Ka din pahi nyøla, Yawø daa zaø o ni bori ni o yøli Baasha min' o daø niriba shøm n-yøølø Hanani bia anabi Jøhu, o ni daa tum alahichi shøøja Yawø san' la zaa min' o nuhi tuun' shøøja o ni daa tum n-chø ka Yawø suhu yiøisi, ka daa doli Jørøbøam biøhigu soli, ka lan nyø øjun daa ku Jørøbøam min' o daø niriba la zuyu.

Izrael naa Ela yøla

⁸Juda Naa Asa ni daa di nam zaø chanø yuun' pisinaayøbu saha, ka Baasha bia Ela daa di Izrael nam zi Tiriza. O daa niøla nam maa ni yuma ayi.

⁹Amaa ka Zimiri øjun daa nyø o sapashin' so øjun su o chechøbunsi pirigili fukumsi la daa lo nia biøø zaø chanø o polo. Dahn shøli ka Naa Ela daa ti chanø Tiriza, do' so øjun yuli booni Ariza ka o su nayili fukumsi la yøøja nti nyu dam kuli,

¹⁰ka Zimiri daa kana nti øjme o luhi ku o; ka daa di nam zaø' o zaani. Juda Naa Asa ni daa di nam zaø chanø yuun' pisinaayøpøin saha ka dimbøøø daa niø maa.

¹¹Zimiri ni daa kul di n-zin' o nam ziishee, di daa bi yuui ka o ku Baasha daø niriba zaa. O daa ku døbba bøn nyø o daø ni niriba min' o zønim' zaa.

¹²Zimiri daa ku Baasha daø niriba maa zaa kaman Yawø ni daa chø ka anabi Jøhu yøli shøm zaø chanø Naa Baasha polo la.

¹³Ka di nyela Baasha min' o bia Ela ni daa tum alahichi shεŋa zaa la mini bε ni daa che ka Izraεlnim' jεm buya n-tum alahichi shεŋa ka di yiysi Yawε ŋun nyε Izraεlnim' Naawuni ŋo suhu la zuyu.

¹⁴Ka Naa Ela ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o ni daa pun tum tuun' shεlikam zaa, bε sab' di yεla niŋ Izraεl nanim' litaafi ni.

Izraεl naa Zimiri yεla

¹⁵Juda Naa Asa ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pisinaayopɔin saha, ka Zimiri daa di nam ʒini Tiriza daba ayopɔin. Di saha maa Izraεl tɔbbihi daa chan̄ ti teei gilila Gibetɔn din be Filistia tiŋgbɔŋ ni la.

¹⁶Tɔbbihi bεn daa doya maa ni daa wum li, bε yεlimi, "Zimiri lo nia bieyu n-ku naa." Dinzuyu ka Izraεlnim' zaa daa zaŋ Omri ŋun daa nyε sapashin' kρεm' la n-leei Izraεl naa sansani maa ni dindali maa.

¹⁷Ka Omri mini Izraεl tɔbbihi zaa daa yi Gibetɔn n-chan̄ ti teei gili Tiriza.

¹⁸Zimiri ni daa baŋ ni bε nyaŋ bε tiŋ' maa nim' maa, ka o daa du nayili birini nti niŋ buyim nyo nayili maa, ka di di n-ku omaŋmaŋa.

¹⁹O ni daa tum alahichi shεŋa din nyε o ni daa tum tuumbiε' shεŋa Yawε san' la zuyu, ka o daa kpi lala maa. O daa dolila Jεrɔbɔam soli min' o daalahichi shεŋa o ni daa tum n-chε ka Izraεlnim' tum alahichi la soli.

²⁰Ka Zimiri ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o ni daa lo nia bie' sheli maa, bε sab' di yεla niŋ Izraεl nanim' litaafi ni.

Izraεl Naa Omri yεla

²¹Dimbɔŋɔ nyaanja Izraεlnim' daa pirigila buyi; bε pirigili daa bɔri ni bε zaŋla Ginat bia Tibini leei naa, ka pirigili mi bɔri ni bε zaŋla Omri leei naa.

²²Amaa ka ninvuy' shεb' bεn daa ʒe Omri nyaanja daa nyaŋ ninvuy' shεb' bεn ʒe Ginat bia Tibini nyaanja, ka Tibini daa kpi; ka Omri leei naa.

²³Juda Naa Asa ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pihi na yini saha, ka Omri daa leei Izraεl naa maa. O daa niŋla o nam maa ni yuun' pinaayi. O daa diya ʒinila Tiriza yuma ayɔbu.

²⁴Di nyaanja ka o daa zaŋ anzinfə laŋbaligu tusaayɔbu n-da Samaria daboli Shεmer sani m-me tiŋ' tam di zuyu, ka boli di yuli Samaria ŋ-ŋmahindi Shεmer ŋun daa su daboli maa yuli.

²⁵Ka Omri daa ti tum alahichi Yawε sani n-gari na' shεb' bεn zaa daa daŋ o tooni la.

²⁶Dama o daa dolila Nεbat bia Jεrɔbɔam soli, ka tumdi alahichi shεŋa o ni daa tum n-chε ka Izraεlnim' jεm buya n-tum alahichi, ka di chε ka Yawε ŋun nyε Izraεlnim' Naawuni ŋo suhu yiysi la.

²⁷Ka Omri ni daa tum tuun' shεnja pahi min' o ni daa wuhi kpiɔŋ shεm, bε sab' di yεla niŋ Izrael nanim' litaafi ni.

²⁸Ka Omri daa ti kani, ka bε sɔy' o Samaria; ka o bia Σhab daa di nam zan' o zaani.

Izrael Naa Σhab yεla

²⁹Juda Naa Asa ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pihinahaayika saha, ka Omri bia Σhab daa leei Izrael naa. O daa diya ʒinila Samaria n-su Izraelnim' la yuun' pisinaayi.

³⁰Ka Σhab ɳun daa nyε Omri bia la daa tum alahichi Yawε sani n-gari na' shεb' bεn zaa daa daŋ o tooni la.

³¹O daa bi nya ka di nyε shεli ni o tum Nebat bia Jεrɔbɔam ni daa tum alahichi shεnja la tatabo. O daa kpuyl̄a Sidɔn Naa Σtibaal bipuyin̄ga Jεzibel n-niŋ o paya, ka daa jεmdi buyili Baal.

³²O daa mεla buyili Baal maligu bimbini zali o ni daa me Baal jεmbu du' shεli zali Samaria la puuni.

³³Σhab daa lan mεla buyili Ashεra gba binnani zali. O daa tum din ni yiysi Yawε ɳun nyε Izraelnim' Duuma Naawuni ɳɔ suhu n-gari Izrael na' shεb' bεn zaa daa daŋ o tooni la.

³⁴O ʒiemān' ni ka Hiel ɳun daa yi Bεtel na daa lab' me Jεriko zali. Amaa o ni daa zali di tanzaa, ka o bidib' kρεm' Abiram kpi; ka o daa ti mali duno' yɔra n-yo li, ka o bidibiga Segub ɳun nyε biasani kpi. Dimbɔŋɔ daa niŋmi kaman Yawε ni daa chε ka Jɔshua Nan bia yεli shεm la.

1 Nanimā 17

Ilaija mini sanzali yεla

¹Di saha ka Ilaija ɳun daa nyε Tishibi nira ka yi Tishibi din be Giliad na la daa yεli Naa Σhab, "Yawε ɳun nyε Izraelnim' Duuma Naawuni ɳun be ka nyε n ni ʒe so tooni ɳɔ zuyu, di ni niŋ yuma shεm ka saa bee maligim ku lan tɔyisi lu tiŋ' na, nayila mani nti yεli ni di niŋm' lala yaha."

²Ka Yawε daa yεli Ilaija,

³"Yim' kpe n-zan̄ kpa wulimpuhili polo n-chan̄ ti sɔyi dɔni miri Chεrit kulibɔŋ din be Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo la.

⁴Kom be kulibɔŋ maa ni ka a ni nyura, ka n zali kahinkɔri ni bε tahiri bindirigu na ti tir' a."

⁵Ka Ilaija daa chan̄ ti dɔni miri Chεrit kulibɔŋ din be Jɔɔdɛn Mɔyili wulimpuhili polo maa kaman Yawε ni daa yεl' o shεm maa.

⁶Ka kahin̄kɔri maa daa shiri tahiri bindirigu mini nimdi na nti tir' o asiba ni zaawuni; ka o daa nyuri kulibɔŋ maa ni kom.

⁷Ka di daa niŋ daba ayi ha, ka kulibɔŋ maa kom maa nyuui, saa ni daa bi lan miri bɛ tiŋgbɔŋ maa ni la zuyu.

⁸Di saha ka Yawε daa yεli llaija,

⁹ “Yiyisim’ chaŋ Zarefat din be Sidɔn tiŋban’ ni la nti be ni. Nyama, n yεli pako’ so ɳun be nimaani ni o tim a bindirigu.”

¹⁰Ka llaija daa yiysi chani Zarεfat nti yεn kpe tiŋ’ maa ni ka nya pako’ so ka o be nimaani pihiri dari, ka o bol’ o yεl’ o, “Kpεm’ ti tooi kom biɛla niŋ pipia ni ti ma na ka n nyu.”

¹¹Pakoli maa ni da kpεri ni o ti tooi kom maa na, ka o lan bol’ o yεli, “Piim’ mahili mali ma na.”

¹²Ka pakoli maa yεl’ o, “Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳun be ɳɔ zuyu, m bi mali maha zali. Zim din ni pali nukurigu kɔŋko m-be duyu ni ni kpam biɛla din be kpaŋman’ ni. Dina ka m pihiri dari biɛla ɳɔ ni n kpe nti mali ka m mini m bidibiga ɳɔ zaŋ ɳub’ ka naanyi kpi.”

¹³Ka llaija yεl’ o, “Di chε ka a suhu zɔhira; cham’ ti niŋ a ni yεli shεm maa, amaa lee dan̄ mali mahili zay’ bila n-ti ma na, ka naanyi chaŋ ti mal’ a min’ a bidibiga maa mi dini.

¹⁴Dama Yawε ɳun nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳɔ yεliya ni zim maa ku naai di duyu ni, ka kpam la gba ku naai di ɳman’ ni hal ti paai dahin’ shεli ɳun’ Yawε ni yεn chε ka saa mi.”

¹⁵Ka pakoli maa daa kpe nti shiri niŋ kaman llaija ni yεli shεm maa, ka o min’ o bidibiga maa ni o yiŋnim’ zaa kul nyari bindirigu diri dabisi’ gbaliŋ.

¹⁶Ka zim maa daa shiri bi naai di duyu maa ni; ka kpam la gba daa bi naai di ɳmani maa ni kaman Yawε ni daa chε ka llaija pun yεli shεm la.

¹⁷Dimbɔŋɔ nyaanja ka pakoli ɳun su yili maa bidibiga maa daa ti biera, ka di muyis’ o hal ka o ti tarigi.

¹⁸Ka pakoli maa daa bɔhi llaija, “Bɔ ka n lee niŋ nyini ɳun nyε Naawuni nir’ ɳɔ? A kamina ni a ti teei ma n daalahichi yεla ka chε ka m bidibiga ɳɔ kpi?”

¹⁹Ka llaija yεl’ o, “Zan̄m’ a bia maa ti ma.” Ka o daa deei bia maa pay’ maa sani n-zaŋ o du jirambisa zuyusaa o ni daa be du’ shεl’ ni nti zaŋ o sɔŋ omaŋman’ garo zuyu;

²⁰ka duh’ o yee suhi Naawuni bɔh’ o, “Yawε ɳun nyε n Naawuni ɳɔ, bɔ n-niŋ ka a chε ka n ni kana ti be pako’ so sani ɳɔ bidibiga ɳɔ kpi n-ti o suhusayiŋgu?”

²¹Di saha ka o daa teeg’ omaŋ’ pa bia maa zuyu napɔŋ buta, ka suhi Yawε, yεli, “Yawε ɳun nyε n Naawuni ɳɔ, chε ka bia ɳɔ nyevili lab’ o ni na yaha.”

²²Ka Yawε daa deei llaija suhigu, ka chε ka bia maa nyεvili lab' o ni na ka o neei.

²³Ka llaija daa zaŋ bia maa yi jirambisa maa zuyu n-siyina kpεhi yili maa ni nti ti o ma maa ka yeli, "Nyama, a bia maa lan leei nyεvililana yaha!"

²⁴Ka pay' maa yeli llaija, "Pumpoŋɔ n yipa banja ni a nyεla Naawuni nira, ka Yawε yεligu sheli a ni mali tɔyisiri nyεla yεlimanɔli."

1 Nanim 18

Ilaija mini Baal tindaannima

¹Ka di daa niŋ daba ayi ha yuun' sheli din pahir' ata ni, ka Yawε daa ti yeli llaija, "Cham' ti zaŋ amanɔ' wuhi Σhab, ka n chε ka saa mi dunia ni."

²Ka llaija daa yiçisi chanj ni o ti zaŋ omaŋ' wuhi Naa Σhab. Kum daa mii Samarianim' pam di saha maa.

³Ka Σhab daa boli Obadia ḥun daa su nayili tuma fukumsi la na. (Obadia daa nyεla ninvuy' so ḥun jεmdi Yawε viεnyelinga;

⁴ka Jεzibεl ni daa ti kuri Yawε daanabinim' la, ḥuna n-daa zaŋ anabinim' kɔbiga m-pirigi ba pihinunu n-sɔyi vokaba ni, ka tiri ba bindirigu mini kom).

⁵Ka Σhab daa yεl' o, "Cham' gili tiŋgbɔŋ ḥo kulibɔna mini vinvama zaa ni nti lihi nya ti ni nya mɔri ti ti yuri mini ti buntaansi ḥo n-tiligi ba din ni chε ka ti ku kɔŋ bε shεba."

⁶Ka bε daa pirigi bε ni yεn kpa tiŋgbani maa yay' shεna polo ti taba. Σhab kɔŋko daa kpala yay' yini polo; ka Obadia mi kɔŋko kpa yay' din' la polo.

⁷Obadia ni daa gbaai chandi, o nini nyabu yim ka o ti nya llaija m-baŋ o, ka teei dɔni n-zaŋ o nina kpa tiŋga ka yeli, "N dan' llaija, nyini m-bala?"

⁸Ka o garigi yεl' o, "Mani m-bala, Cham' ti yεl' a dana 'Nyama, llaija be kpe.' "

⁹Ka Obadia bɔhi llaija, "Tuumbie' bɔ ka n lee tum ka a bɔri ni a chε ka Σhab ku man' ḥun nyε a dabili ḥo?

¹⁰Hal ka Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥun be ḥo zuyu, zuliya shεba bee na' so n-kani ka n dan' naa bi tim nimaani nti bɔ a; ka bε yi yeli ni a kani, faashee ka dilan' chε ka lala zuliya maa nim' po ni bε shiri bi nya a.

¹¹Ka pumpoŋɔ ka a ti yeli ma, 'Cham' ti yeli a dan' naa, "Nyama, llaija be kpe." '

¹²Ka n yi kul yi a sani chanj, Yawε shia ni kana nti kpuy' a kpa sheli polo n ni ʒi, ka n chanj ti yeli Σhab ka o ti bi nya a, o ni ku ma, hal man' ḥun nyε a dabili ḥo ni kul nyε ḥun doli Yawε viεnyelinga m bilim ni ha la zaa yoli.

¹³Bε bi yeli nyini n dana Jεzibεl ni daa ti kuri Yawε daanabinim' la ka n niŋ shεm? N daa zaŋla anabinim' kɔbiga m-pirigi ba pihinunu n-sɔyi vokaba ni, ka niŋdi bindirigu mini kom ti tiri ba.

¹⁴Ka pumpoŋɔ ka a ti yeli ma, ‘Cham’ ti yel’ a dan’ naa, “Nyama, llaija be kpe, ka o ku ma?”

¹⁵Ka llaija garigi yel’ o, “Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳun be, ka nyε n ni ʒe so tooni ɳɔ zuyu, n shiri ni zaŋ mmaŋ’ wuhi Əhab zuŋɔ dabisili ɳɔ.”

¹⁶Ka Obadia daa ɳmaligi chan̄ ti yeli Əhab, ka o daa chan̄ ni o ti nya llaija.

¹⁷Əhab ni daa nya llaija, o daa bɔh’ o mi, “Nyin’ ɳun nahindi Izraelnim’ maa mbala?”

¹⁸Ka llaija garigi yel’ o, “Pa mani n-nyε ɳun nahindi Izraelnima, amaa a min’ a daŋ niriba n-nahindi Izraelnima. Dama yinima n-zayisi Yawε zaligunim’ dolibu, ka jemdila Baal buya.

¹⁹Dinzuyu pumpoŋɔ timmi layim Izraelnim’ zaa mini Baal anabinim’ kɔbisinahi ni pihinu ni Ashera anabinim’ kɔbisinahi bɛn diri Jezibel yin’ la n-zaŋ ba ka n sanna Kamel Zoli zuyu.

²⁰Ka Əhab daa tim ti layim Izraelnim’ zaa mini anabinim’ maa na Kamel Zoli zuyu.

²¹Ka llaija daa kana ti zani miri niriba maa zaa ka bɔhi ba, “Bɔ saha ka yi leei kul yɛn chε yi tɛha buyiyi ɳɔ? Yawε n-yi nyε Naawuni, yin’ doliy’ o, ka Baal n-yi nyε Naawuni, yin’ doliy’ o.” Ka niriba maa daa bi garigi yel’ o sheli.

²²Di saha ka llaija daa lan yeli niriba maa, “N kɔŋko n-kul kpalm nyε Yawε daanabi, amaa ka Baal ɳun’ mali anabinim’ kɔbisinahi ni pihinu.

²³Timiya ti nayilah’ ayi, ka chε ka bε pii nayila’ yino kɔrigi ɳ-ɳmahinmah’ o pa dari zuyu, ka di niŋ buyim niŋ li; ka n gba kɔrigi nayila’ ɳun’ la ɳ-ɳmahinmah’ o pa dari zuyu ka ku niŋ buyim niŋ li.

²⁴Ka yi suhi yi Naawuni maa, ka n gba suhi Yawε, ka Naawuni so ɳun chε ka buyim taai nimdi maa, ɳuna n-nyε Naawuni.” Ka Niriba maa zaa yeli, “A ni yeli shem maa viela.”

²⁵Di saha ka llaija daa yeli Baal anabinim’ maa, “Yi ni galisi maa zuyu, daŋmiya pii yi nayilaa kɔrigi ɳ-ɳmahinmah’ o pa, ka suhi yi buyili maa; amaa ka lee di niŋ buyim niŋ li.

²⁶Ka bε daa zaŋ bε ni zaŋ nayila’ so ti ba kɔrigi ɳ-ɳmahinmah pa, ka gbaai Baal maa suhibu asiba hal ni wuntan̄ zuyusaa saha n-kul yεra, “Baal, garigim’ ti!” Ka bε daa kul yiyrimi jemdī gindi bimbin’ sheli bε ni me n-zali maa, amaa ka bi wum so kukoli, ka so mi bi garigi ba.

²⁷Ka di daa mali ti paai wuntan̄ zuyusaa saha, ka llaija gbaai ba ansarisi malibu yεra, “O nyεla Naawuni, dinzuyu suhimiya pampam, dama di pa sheli o na bɔhirila o suhi bee o na yimi bee o go n-chaŋla tinshee katiŋa bee ɳun’ gbihirimi, ka di simdi ni yi neeg’ o.”

²⁸Ka anabinim' maa daa kul kuhiri pampam, ka mali suhi mini kpana η-ηmari bemaŋa ka chohiri bemaŋa kaman bε taara ni daa nyε shem hal ka ʒim ti puhiri yiri bε niŋgbuna ni na.

²⁹Ka bε daa kul niŋdi lala hal ka wuntan' zuŋusaa saha ti gari, ka bε kul mali lala hal ti paai zaawuni sara malibu saha, ka bi wum so kukoli, ka so mi bi garigi ba.

³⁰Di saha maa ka llaija daa yeli niriba maa zaa, "Mirimiya ma na" ka niriba maa zaa daa vu m-mir' o. Ka o daa mali me Yawε sara maligu bimbin' sheli bε ni daa daai luhi la zali.

³¹O daa piila kuŋa pinaayi n-sayisi Yaakubu so Yawε ni daa yeli, "A yuli n-nyε Izraεl" la bidibisi kalinli

³²n-daa zaŋ kuŋa maa me Yawε jembu sara maligu bimbini maa zali, ka che ka bε gaai bɔyili gil' li; ka bɔyili maa ni tooi deei kom kaman lita pinaanahi laasabu.

³³Ka o daa kab' dari pa bimbin' maa zuŋu, ka ŋmahijmahij nayilaa maa nimdi pa dari maa zuŋu, ka yeli ba, "Niŋmiya kom pali koyuya anahi n-kpaai li teli sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim ŋɔ mini dari maa."

³⁴Ka o lan yeli, "Niŋmiya lala pahi buyi." Ka bε niŋ lala pahi buyi. Ka o lan yeli, "Niŋmiya lala pahi buta." Ka bε niŋ lala pahi buta.

³⁵Ka kom maa daa zo n-gili bimbini maa, ka pali bɔyili la gba.

³⁶Ka sara malibu saha daa ti paai, ka anabi llaija vu m-miri sara maligu bimbini maa ka suhi Naawuni yeli, "Yawε ŋun nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Izraεl Naawuni ŋɔ, zuŋɔ dabisili ŋɔ, che ka niriba ŋɔ baŋ ni nyini n-nyε Naawuni Izraεl tiŋgbɔŋ ŋɔ ni; ka baŋ ni n nyɛla a dabili, ka lan baŋ ni a ni wuhi ma shem ka n niŋ ŋɔ.

³⁷Yawε, Garigim' ma, garigim' ma din ni che ka niriba ŋɔ baŋ ni nyini Yawε n-nyε Naawuni, ka lan nyε ŋun ŋmaligi bε suhuri labis' a sanna."

³⁸Ka Yawε daa che ka buyim kana ti taai di nimdi maa mini dari maa ni kuŋa ni taŋkpayu, ka che ka ko' sheli din daa be bɔyili maa ni farifari nyuui.

³⁹Ka niriba maa zaa ni daa nya lala maa, ka bε teei dɔni n-zaŋ bε nina kpa tina ka yera, "Yawε n-shiri nyε Naawuni, Yawε n-shiri nyε Naawuni"

⁴⁰Ka llaija daa yeli niriba maa, "Gbahimiya Baal daanabinim' maa, ka di cheleya ka bε ni so zo n-tiligi." Ka bε daa gbahi ba, ka llaija zaŋ ba sirigi Kishɔn kulibɔŋ ni nti ku ba nimaani.

Saa mibu yεla

⁴¹Di saha ka llaija daa yeli Əhab, "Cham' ti di ka nyu, dama saa vura."

⁴²Ka Əhab ni daa chaŋ ni o ti di ka nyu saha sheli maa, ka llaija daa du Kamel Zoli zuŋu nti kurim n-zaŋ o nini kpa o duna;

⁴³ka yel' o tumo, "Cham' ti lihi teeku polo." Ka o daa chanj ti lihi ka yeli, "M bi nya sheli." Ka llaija yel' o, "Labimi yaha n-nij lala hal ti paai siyimsiyim buyopoin."

⁴⁴Napɔŋ din pahir' ayopoin maa ni, ka o daa ti yeli, "N nya sagban' bila ka di be kaman ninsal' nuu la n-yi teeku polo na." Ka o yel' o, "Cham' ti yeli Ehab, 'Malim' a chechebuŋ' shili n-yiyisi kuli, di yi pa lala saa ni tay' a sɔŋ.' "

⁴⁵ Di daa bi yuui ka saa ku n-zibigi, ka pohim gbaai ʒiebu, ka sa' kurili dii piligi mibu. Ka Ehab daa kpe o chechebuŋ' ni n-zo nti kpe Jeziriil.

⁴⁶Ka Yawε yiko daa kpe llaija ni, ka o voog' o shelorigu lo n-zo n-daj Ehab tooni ti paai Jeziriil dunɔdali gbini.

1 Nanim 19

Ilaija du Sinai Zoli zuyu

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Ehab daa yel' o pay' Jezibel Ilaija ni niŋ shelikam zaa min' o ni zaŋ takɔbi ku Baal daanabinim' zaa shem yela.

²Ka Jezibel daa tim ti yeli Ilaija, "Bieyuni ŋ-ŋɔ tasaha n yi sa bi ku a kaman a ni ku anabinim' ŋɔ shem maa, n wuna bɛn' kum' ma."

³Ka dabiɛm daa gbaai Ilaija, ka o yiyisi zo ni o tilig' o nyevili. O daa zapla o tumo la n-zo n-kuli Bɛrishiiba din be Juda tingbɔŋ ni la nti che o nimaani.

⁴Amaa ka ŋun' maŋmaŋ' daa kpe mɔyu chanj dabisi' muni chandi nti teei ʒini ti' sheli gbini n-suhiri Naawuni bɔri ni o kpi. O daa yelimi, "Yawε, di sayiya, deemi n nyevili pumpɔŋɔ, dama m bi so n yaannima."

⁵Ka o daa dɔni tia maa gbini gbihi. Ka malaika daa shih' o ka yel' o, "Yiyisim' di bindirigu."

⁶Ka o yiyisi lihi nya ka bɛ ni she mahi' kpil' sheli kuy' tula zuyu mini kɔgayili n-ʒe o zuyu polo. Ka o daa di ka nyu, ka lan lab' dɔni.

⁷Ka Yawε malaika maa daa ti lan labina pahi buyi nti shih' o ka yeli, "Yiyisim' di ka nyu, di yi pa lala a chandi maa ni ti nyaj a."

⁸Ka Ilaija daa yiyisi di ka nyu, ka bindirigu maa daa ti o kpion wuntan' ni mini yuŋ biey' pihinahi, ka o chanj hal ti paai Sinai Zoli din nyε Naawuni zol' la zuyu.

⁹Ka o daa kpe vokabili puuni zoli maa zuyu nti gbe nimaani. Ka Yawε daa bɔh' o, "Ilaija, bɔ ka a lee niŋdi kpe?"

¹⁰Ka Ilaija garigi yeli, "N zabirila nyuli tiri nyin' Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naawuni ŋɔ; dama Izraelnim' yi a mini ba daalikauli la nyaanja; ka daag' a sara maligu bimbina luhi; ka zaŋ takɔbi ku a daanabinima; ka n kɔŋko nti kpalim, ka bɛ bɔri ni bɛ ku man' gba."

¹¹Ka o yel' o, "Cham' ti du n-tam zoli din do man' Yawε tooni ŋɔ zuyu. Dama Yawε yɛn garila nimaani." Ka sanʒie' titali din mali kpion daa yiyisi ʒieri wurindi

zoli maa, ka ḥmari kuya sɔndi Yawε tooni, amaa ka Yawε daa ka di ni. Ka tingbani dambu daa doli sanʒieyu maa nyaanja na, amaa ka Yawε ka tingbani dambu maa ni.

¹²Ka buyim daa doli tingbani dambu maa nyaanja na, amaa ka Yawε daa ka buyim maa gba ni. Ka kukol' balli zay' bilifu daa ti doli buyim maa dibu nyaanja na.

¹³Ilaija ni daa wum li saha sheli, o daa zaŋla o binyerigu pɔb' o nina yi nti ʒe vokabili maa dunol' ni. Nyama, ka kukoli maa daa bɔh' o, "Ilaija, bɔ ka a lee niŋdi kpe?"

¹⁴Ka o garigi yeli, "N zabirila nyuli tiri nyin' ḥun nyε Tøbbihi Naawuni ḥo, dama Izraelnim' yi a mini ba daalikauli la nyaanja, ka daag' a sara maligu bimbina luhi, ka zaŋ takobi ku a daanabinim' zaa, ka n kɔŋko nti kpalm, ka bε bɔri ni bε ku man' gba."

¹⁵Ka Yawε daa yel' o, "Labimi moyu ni luy' sheli din miri Damaskus la. A yi paai nimaani, nyin' boom' kpam bahi Hazaεl zuyu ni ka o leei Siria naa;

¹⁶ka booi kpam bahi Nimshi bia Jεhu zuyu ni ka o leei Izrael naa; ka lan booi kpam bahi Shafat ḥun nyε Ebεlimεhola nir' la bia Ilaisha zuyu ni, ka o mi leeg' anabi zani a zaani.

¹⁷Ka ninvuy' so ḥun ti zo n-yi Hazaεl takobi kubu ni, Jεhu ḥun' kum' o; ka ḥun ti zo n-yi Jεhu takobi kubu ni, Ilaisha mi ḥun' kum' o.

¹⁸Amaa n ni che ninvuy' tusa ayopoin bεn zaa na bi gbani jem Baal bee n-zaŋ bε noya moyis' o kuya la Izrael tingbɔŋ ni.

Ilaisha bolibu

¹⁹Ka Ilaija daa ḥmaligi nimaani chanj ti nya Shafat bia Ilaisha maa ka o malila nayikɔra siyimsiyim bupinaayi zuyu ka bε be o tooni kɔra; omaŋmaŋ' n-daa mali bεn pahiri bupinaayi maa kɔra. Ka Ilaija daa chanj ti gar' o sani ka pirig' o binyerigu pa o zuyu.

²⁰Ka Ilaisha daa che nayikɔra maa, ka guui doli Ilaija nti yel' o, "Che ka n chebisi m ba mini m ma poi ka naanyi dol' a." Ka Ilaija yel' o, "Labima, ka n yel' a la wula?

²¹Ka Ilaisha daa lab' o nayikɔra maa sani nti zaŋ ba kɔrigi, ka zaŋ bε dapuhi m-mali buyim duyi ba n-zaŋ ti niriba ka bε ḥubi. Di nyaanja ka o daa chanj ti doli Ilaija n-sɔnd' o.

1 Nanim 20

Izraelnim' mini Sirianim' zabili

¹Ka Siria Naa Benhadad daa ti layim' o tøbbihi m-pahi nanim' pihitanaayi bεn ʒe o nyaanja ni bε yuri mini bε chechεbunsi n-kana ti liri Samarianima n-teei gili ba ni bε tuhi ba.

²Ka o daa tim tuumba tiŋ' maa puuni Izrael Naa Ehab sani nti yel' o, "Bənhadad ni o bərila a daanzinfa min' a salima ni a pay' viela ni a bihi."

⁴Ka Izrael naa garigi yeli, "Yəlimiya n dan' naa ni o ni yeli shəm maa nyəla pali, mmaŋmaŋ' zaŋ tabili n ni mali shəlikam nyəla o dini."

⁵Ka tuumba maa daa ti lan labina nti yel' o, "Bənhadad ni yeli shəm m-bəŋjə, 'N daa timna ti yel' a ni a zaŋ a daanzinfa min' a salima ni a payiba ni a bihi ti ma na,

⁶amaa bieyuni ŋ-ŋə tasaha n sa ni tim n tuumba na ka bə ti kpe a min' a kpambaliba yinsi nti vihi, ka bə yi kul nya binshəlikam ka di tiyi bə nini, bən' kpuŋim' li.' "

⁷Di saha ka Izrael naa daa layim Izrael kpamba zaa na nti yeli ba, "Pumpəŋjə, nyamiya doo ŋo ni bəri ti vuri shəm. O daa pun timna nti yeli ma ni o bərila m payiba mini m bihi ni n daanzinfa ni n salima, ka m bi moŋ o."

⁸Ka kpamba maa mini niriba maa zaa daa yel' o, "Di garig' o shəli bee n-say' o ni yeli shəm maa."

⁹Dinzuŋu ka o daa yeli Bənhadad tuumba maa, "Yəlimiya n dan' naa, 'A ni daa daŋ bəri ni man' ŋun nyə a dabil ŋə niŋ shəlikam zaa la, n sayiya ni n ni niŋ li, amaa dimbəŋjə dindina, n ku tooi niŋ li.' " Ka tuumba maa daa ŋmaligi kuli nti lan ʒi yətɔŋ' shəli labina yaha.

¹⁰Naa Bənhadad daa timmina nti yel' o, "Samaria taŋkpayu yi ni tooi pali n niriba bən doli ma zaa nukurigu yimyim, m buya bən niŋm' ma zay' biey, hal n niŋ ma zay' biey pam gba."

¹¹Ka Izrael Naa daa garigi yeli, "Yəlimiy' o, 'Təbbi' so ŋun na ləri kpara bi simdi ka o nyuri bara kaman təbbi' so ŋun lərigi kpara ni nyuri bara shəm.' "

¹²Bənhadad min' o natab' bən daa ʒe o nyaŋja la daa bela bə suŋa ni nyuri dam, ka bə zaŋ o ni daa yeli shəm maa na ti yeli Bənhadad. Ka o daa yel' o təbbihi ni bə malim' shili n-chaŋ ti liri Samarianim' maa, ka bə daa teei zani.

¹³Nyama, ka anabi so daa kana ti yeli Izrael Naa Ehab, "Yawə ni yeli shəm m-bəŋjə, 'Yi nya ninvuŋ' gbalıŋ ŋo zaa bebə? Nyama, n ni zaŋ ba niŋ a nuu ni zuŋa dabisili ŋo, ka a baŋ ni mani n-shiri nyə Yawə.' "

¹⁴Ka Ehab bəh' o, "Ka banima n-lee yən gari tooni chaŋ ti liri ba?" Ka anab' maa garigi yeli, "Yawə ni yeli shəm m-bəŋjə, bəba ni yaya ni gomnanim' təbbihi la n-yən gari tooni." Ka Ehab lan bəh' o, "Ka ŋuni nti lee yən piligi təb' maa?" Ka o yel' o, "Nyini."

¹⁵Di saha ka o daa layim bəba ni yaya ni gomnanim' maa təbbihi maa, ka bə kalinli daa yiŋisi kəbisiyi ni pihitanaayi. Di nyaŋja ka o daa layim Izrael təbbihi zaa, ka bə kalinli yiŋisi tusaayopɔin.

¹⁶Ka bε daa chan wuntan' zuyusaa saha nti liri ba, saha sheli Benhadad mini nanim' pihitanaayi bεn daa sɔnd' o la ni daa nyu dam buyi be bε suya ni.

¹⁷Bøba ni yaya ni gomnanim' maa ni daa su tøbbi' shεb' fukumsi la n-daa dan tooni. Ka Benhadad daa tim o naazɔnim' ni bε yina ti nya, ka bε daa yina ti nya ka lab' ti yεl' o, "Niriba n-yi Samaria kanna."

¹⁸Ka o yεli ba, "Bε yi kanimina ni bε ti tuhi ti bee bε yi kanimina ni bε ti niŋ sandaani niŋ ti yin' gbahimiya ba zay' nema."

¹⁹Ka bøba ni yaya ni gomnanim' tøbbihi mini tøbbi' shεb' bεn daa dol' ba daa yi n-chaŋ.

²⁰Ka bε zay' yino kam daa ku o mini ḥjun nyɔyu yo taba. Ka Sirianim' maa daa ḥmaligi guui, ka Izraelnim' kari doli ba, amaa ka Siria Naa Benhadad daa ba wɔhu pahi wɔribariba ni n-zo n-tiligi.

²¹Ka Izraεl naa daa kari doli ba nti fa bε yuri mini bε chεchεbunsi, ka ku Sirianim' maa pam.

²²Di nyaanja ka anabi la daa lan lab' Izraεl naa sanna ti yεl' o, "Lan malimiya shili gu, ka banj yi ni yεn niŋ shεm, dama zaŋ chan shεyuni, Siria naa ni lan labina ti liri ya."

Sirianim' lan liri Izraelnim' pahi buyi

²³Di saha ka Siria naa kpambaliba daa yεl' o, "Izraelnim' Naawuni nyela zoya zuyu Naawuni, dina n-chε ka bε mali kpioŋ gari ti maa, amaa chεliya ka ti tuhi ba la bɔpieligu ni, biεhiŋ kani, ti ni nyaŋ ba.

²⁴Dinzuyu a ni yεn niŋ shεm m-bɔŋɔ, yihim' nanim' pihitanaayi la zaa nam ni, ka zaŋ sapashin' kpamba zali bε zaashεhi maa

²⁵ka bo tøbbihi bεn galisi kaman a ni daa kɔŋ tøbbi' shεb' la zaashee, ka bo yuri zali wɔr' shεb' bεn daa kan' la zali bε zaashee, ka ti mini ba ti zaŋ ti nyɔri yo taba bɔpieligu ni; ka biεhiŋ kani ti ni nyaŋ ba." Ka o daa sayi bε ni yεli shεm maa, ka shiri niŋ lala.

²⁶Ka di daa ti niŋ shεyuni, ka Benhadad layim Siria tøbbihi n-chaŋ Afek ni o ti tuhi Izraelnima.

²⁷Ka bε daa layim Izraεl tøbbihi na nti ti ba bidibbina ni bε yi n-chaŋ ti tuhi ba. Bε daa pirigila buyi dɔni kaman buhi biεla la, amaa ka Siria tøbbihi maa bεn' kul yεrigila luyilikam zaa.

²⁸Ka Naawuni nir' daa ka Izraεl naa sanna ti yεl' o, "Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ, 'Sirianim' ni yεli ni man' Yawε nyela zoya zuyu Naawuni ka pa vinvama ni Naawuni la zuyu, n ni chε ka yi nyaŋ tøbbi' gbalin maa zaa, ka yi ban ni mani n-shiri nyε Yawε.' "

²⁹Ka bε zaa daa do bε sansana ni n-lihiri taba daba ayopɔin. Ka bε daa ti gbaai tab' tuhibu daba ayopɔin maa dali. Ka Izraelnim' daa ku Sirianim' tɔbbihi bε chan' tin' tuhi' kɔbiga dindali maa.

³⁰Ka bεn kpalim daa zo nti kpe Afek, ka tin' maa gooni daa lu bε zuyu n-ku bε ninvuy' tuhi' pisinaayopɔin bεn kpalim. Ka Benhadad gba daa zo nti kpe tin' maa ni sɔyi.

³¹Ka o kpambaliba daa yεl' o, "Nyama, ti wumya ni Izrael nanim' nyεla nambozɔriba, dinzuyu che ka ti zaŋ buri so, ka zaŋ gabisi n-kanja n-vili ti zuyuri chaŋ Izrael Naa maa sani, di pa sheli ka o tilig' a nyεvili."

³²Ka bε daa zaŋ buri maa so, ka zaŋ gabisi maa vili bε zuyuri chaŋ Izrael naa maa sani ti yεl' o, "A dabili Benhadad yeliya ni o suhirila o nyεvili." Ka Naa Ehab daa garigi bohi ba, "O na be o nyεvil' ni? O nyεla m mabia."

³³Di saha maa, niriba maa daa kpahindimi ni bε nya shihirili sheli. Ka bε daa dii deeg' o ni yεli shεm maa, ka yεli, "In, a mabia Benhadad." Ka o yεli ba, "Chamiya ti zaŋ o na." Ka Benhadad daa ka o sanna, ka o ti che ka o kpe chechεbuŋ' ni pah' o zuyu.

³⁴Ka Benhadad daa yεl' o, "M ba ni daa fa tin' shεŋa a ba san' la, n ni labisi li ti a. Ka a ni tooi ka Damaskus na nti me feeranim' zali kaman m ba ni daa niŋ shεm Samaria la." Ka Izrael naa maa daa yεl' o, "A ni yεli shεm ηɔ zuyu, n ni bah' a." Ka daa lo o alikauli, ka che ka o chaŋ.

Anab' so galim Ehab

³⁵Ka Yawε daa yεl' anabinim' yino ni o yεlim' o kpee, "Dmεm' ma." Amaa ka o kpee maa daa zayisi ni o ku ηme o.

³⁶Di saha ka o daa yεl' o, "Nyama, a ni zayisi Yawε noli zuyu, a yi ηmaligi n sani chana, di ku yuui ka gbuyinli gbaag' a ku." Ka o ni daa kul ηmalig' o sani, ka gbuyinli shiri chirig' o gbaag' o ku.

³⁷Ka anab' maa daa lan chaŋ do' so sani ti yεl' o, "Dmεm' ma." Ka doo maa daa ηme o, η-ηme n-ti o daŋa.

³⁸Ka anab' maa daa bo tani n-lo o nini n-tay' o biεhigu η-ηmaligi yi sol' ni ti ʒieya guhiri naa.

³⁹Ka naa maa daa ti garita, ka anab' maa daa kuhi yεli naa maa, "Man' ηun nyε a dabili ηɔ daa ti chaŋ tɔb' ni, ka tɔbbi' so ti zaŋ do' so na nti ti ma ka yεli ma, 'Gbib' doo maa viεnyeliŋga, a yi che ka o faai zo, a ni zaŋla a nyεvili n-yo o o nyεvili samli, ka di yi pa lala, a ni yo anzinfa laγibaligu tusaata.'

⁴⁰Amaa ka a dabili nini daa ti moog' o tuma zuyu, ka doo maa zo n-tiligi." Ka Izrael naa maa yεl' o, "A saria karibu ni nyε shεm m-bala; dama amajman' pun wuhi samli ni nyε shεm."

⁴¹Ka anab' maa daa viligi tan' sheli o ni zaŋ lo o ninni maa, ka Izrael naa maa baŋ ni o nyela anabinim' ni yino.

⁴²Ka anab' maa yel' o, "Yawε yeliya, 'A ni zaŋ n ni yel' a ni a ku do' so la bahila zuyu, a ni zaŋ a nyevili yo o nyevili samli; ka zaŋ a tøbbihi gba nyeviya yo o tøbbihi nyeviya samli.' "

⁴³Ka Izrael naa maa daa kul' o yiŋa Samaria ni sujee ti fo n-ʒiya.

1 Nanima 21

Nabot puu yela

¹Nabot ḥun daa nyε Jεziriil nir' la daa mal' o wain tihi puu Jεziriil, ka di miri Samaria Naa Əhab yiŋa.

²Dahin sheli ka Naa Əhab daa ti yeli Nabot, "Zaŋm' a puu ḥo ti ma ka n zaŋ niŋ n ʒievari puu, dama di miri n yiŋa; ka n ti a pu' sheli din vieli gari dimbɔŋɔ bee a yi bɔra, n ni yo a di liyiri ni nyε shem."

³Amaa ka Nabot yeli Əhab, "Yawε di wuhi gba, ka n zaŋ n yaannim' fali ti a."

⁴Ka Əhab daa kul' o yiŋa ni sujee nti fo n-ʒiya, Nabot Jεziriil nir' maa ni daa yel' o shem maa zuyu. Dama o daa yel' o mi, "N ku zaŋ n yaannim' fali bini ti a." Ka Naa Əhab dɔni o bindoo zuyu ɳ-ɳmalig' o nini bahi dukpini polo, ka zayısi bindirigu dibu.

⁵Ka o pay' Jεzibεl daa kpe o sani nti bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a je suli, ka zayısi bindirigu dibu?"

⁶Ka o garigi yel' o pay' maa, "N yelila Nabot ḥun nyε Jεziriil nir' la, 'Zaŋm' a wain tihi puu ḥo n-kɔhi n zuyu bee a yi bɔra, n ni tay' a wain tihi pu' sheli, ka o yeli ma, 'N ku zaŋ n wain tihi ti a.'

⁷Ka o pay' Jεzibεl bɔh' o, "Pa nyini n-nyε Izrael Naa? Yiyisim' di ni suhupielli. N ni zaŋ Nabot ḥun nyε Jεziriil nir' maa wain tihi puu maa ti a."

⁸Ka o daa zaŋ Əhab yuli sab' gbana, ka zaŋ o dalinli dihi tabili li n-zaŋ li ti ti Jεziriil kpamba mini ninvuy' zuyuri bɛn mini Nabot daa layim be tin' yin' ni la.

⁹Jεzibεl daa sabimi yeli gbana maa ni, "Molimiya molo ni sokam lom' noli, ka che ka bɛ layimna ka yi ti che ka Nabot ʒini jilima ʒiishee,

¹⁰ka zaŋ ninvuy' bier' ayi ʒil' tuh' o; ka che ka bɛ fiyis' o yeli, 'A turi Naawuni mini naa;' di saha ka yi zaŋ o yi nti lab' o kuya ku.

¹¹Ka o ya kpamba maa mini ninvuy' zuyuri bɛn min' o daa layim be tin' yini maa ni daa niŋ kaman Jεzibεl ni daa sab' gbana wuhi ba shem maa.

¹²Ka bɛ daa shiri moli nolobo molo, ka zaŋ Nabot ʒili jilima ʒiishee niriba maa ni.

¹³Ka ninvuy' bier' ayi maa daa kana ti ȝin' tuh' o, ka fiyisi Nabot yeli, "Nabot turila Naawuni mini naa." Ka be daa zaŋ o yi tiŋ' maa tariga nti lab' o kuya ku.

¹⁴Ka be daa tim ti yeli Jezibel, "Ti lab' Nabot kuya ku o."

¹⁵Jezibel ni daa kul wum ni be lab' Nabot kuya ku o, ka o yeli Əhab, "Yiyisim' chanj ti deei Nabot ȝun nyε Jeziriil nir' la wain tih'i pu' sheli o ni daa zayısi ni o ku zaŋ koh' a zuyu la su, dama Nabot lan ka o nyevil' ni, o kpiya."

¹⁶Əhab ni daa kul wum ni Nabot ȝun nyε Jeziriil nir' maa kpiya maa, ka o daa dii yiyyisi chanj ni o ti deeg' o puu maa su.

¹⁷Di saha ka Yawε daa yeli llaija ȝun nyε Tishibi nir' la,

¹⁸"Yiyisim' chanj Izrael Naa Əhab sani Samaria. O be Nabot wain tih'i puu la ni ni o deei li su.

¹⁹Yelim' o, 'Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ, "A kula nira, ka lan deeg' o ni su sheli?" ' Ka lan yel' o, 'Yawε ni lan yeli shem m-bɔŋɔ: "Bahi ni leli Nabot ȝim luy' sheli maa, nimaani ka bahi yen lel' a gba ȝim." ' "

²⁰Ka Əhab daa bɔhi llaija, "Wεi, n dima, a nya ma?" Ka llaija garigi yel' o, "A ni lo a suhu ni ni a tum tuun' biεyū zaŋ chanj Yawε sani maa zuyu n-che ka n nya a maa.

²¹Nyama, n ni che ka yel' biεyū paag' a n-kpims' a zaa. N ni ku a daŋ ni doo kam ȝun nyε bilichina bee dabili Izrael tiŋgbɔŋ ni.

²²N ni niŋ a daŋ niriba kaman n ni daa niŋ Nebat bia Jeroboam daŋ niriba mini Ahija bia Baasha daŋ niriba shem la, a ni che ka Izraelnim' tum alahichi, ka che ka n suhu yiyyisi la zuyu.

²³Ka zaŋ chanj Jezibel mi polo, Naawuni yeliya, 'Bahi ni ȝub' o Jeziriil tiŋ' puuni.'

²⁴Ka Əhab daŋ ni ȝunkam kpi yiŋa, bahi ni ȝub' o; ka ȝunkam mi kpi mɔyū ni, juri ni di o."

²⁵Ninvuy' so daa kani n-lo o suhu ni n-tum zaŋ' biεyū Yawε sani n-lan paai Əhab ȝun pay' Jezibel daa kpaŋs' o ka o tum zaŋ' biεyū la.

²⁶O daa tum din chihira n-chanj ti jemdi buya kaman Amorinim' ben daa pun be tiŋgbɔŋ maa ni ni daa niŋdi shem ka di zuyu che ka Yawε kari ba ka che ka Izraelnim' ȝini di ni la.

²⁷Əhab ni daa wum yεtɔya ȝo, o daa gbaala o binyera n-dari tɔhi, ka zaŋ buyu ye, ka lo noli. O daa kul yerila buyu maa doona, ka chani gindi ni nandahima.

²⁸Ka Yawε daa yeli llaija ȝun nyε Tishibi nir' la,

²⁹"A nya Əhab ni siyis' omaŋ' n sani shem bebo? O ni siyis' omaŋ' n sani shem maa zuyu, n ku lan che ka yel' biεyū maa paag' o o ȝiemani ȝo ni, amaa o bia ȝiemani' ni ka n ni ti che ka di paag' o daŋ niriba."

1 Nanim 22

Anabi Makaya kpahi Naa Ḫhab zuyu ni (2 Yelikura 18.2-27)

- ¹Di daa paai yuma ata ka Izraelnim' mini Sirianim' bi lan tuhi taba.
- ²Amaa yuun' sheli din daa pahiri yuma ata maa ni ka Juda Naa Jeshafat daa chan Izrael naa sani.
- ³Ka Izrael naa daa yel' o kpambaliba, "Yi mi ni Ramotigiliad nyela ti ni su luy' sheli, ka ti kul shini ka bi deei li Siria Naa sani maa."
- ⁴Ka o daa bohi Jeshafat, "A ni sayi pahi n zuyu ka ti chan ti tuhi Ramotigiliadnima?" Ka Jeshafat garigi yeli Izrael naa, "A ni be shem lala n-nye ma. N niriba bemi ka a niriba, ka n yuri be ka a yuri."
- ⁵Ka Jeshafat daa yeli Izrael naa, "Daŋ bohi Yawε m-baŋ o ni yen yeli shem."
- ⁶Di saha ka Izrael naa daa layim anabinim' kaman kobisinahi na nti bohi ba, "N cham' ti tuhi Ramotigiliadnim' bee n di chan?" Ka be garigi yel' o, "Cham' ti tuhi ba, Yawε ni zaŋ ba niŋ nyin' naa nuu ni."
- ⁷Amaa ka Jeshafat daa bohi, "Yawε daanab' so lan ka tingbani ḥo ni ka ti ni boh' o nya?"
- ⁸Ka Izrael naa daa yeli Naa Jeshafat, "Anabi yino na beni ka ti ni boh' o baŋ Yawε ni yeli shem, dilana n-nye Imla bia Mikaya, amaa n je o, dama o bi tɔyisiri anabitali yetɔya n-yeri zaŋ vielli zaŋ chan m polo nayila zaŋ biɛgu." Ka Jeshafat yel' o, "Naa, di bi simdi ni a yel' lala."
- ⁹Di saha ka Izrael naa daa bol' o kpambal' so na ti yel' o, "Cham' ti zaŋ Imla bia Mikaya maa na yomyom."
- ¹⁰Di saha maa Izrael naa mini Juda Naa Jeshafat daa kul bɔbimi ʒi be nam ʒiishéhi m-miri Samaria dunoli kabɔyili shee ka anabinim' maa zaa be be tooni tɔyisiri ba anabitali yetɔya.
- ¹¹Ka Zedekia ḥun daa nyε Chenaana bia la daa zaŋ kuriti kuri binyila kɔtomsi ka yeli, "Yawε ni yeli shem m-boŋo, 'Dimboŋo ka yi yen zaŋ ʒe n-ku Sirianim' maa zaa.' "
- ¹²Ka anabinim' maa zaa daa tɔyisi be daanabitali yetɔya yel' lala. Be daa yel' o mi, "Cham' Ramotigiliad nti tuhi di nasara; Yawε ni zaŋ ba niŋ nyin' naa nuu ni."
- ¹³Ka kpambal' so ḥun daa chan ni o ti boli Mikaya na maa daa yel' o, "Nyama, anabinim' maa zaa ni naai noli yeli shem nyela din doli naa suhu ni yu' shem. A gba kul yelimi la din tiyi naa nini kaman be zaa ni yeli shem maa."
- ¹⁴Amaa ka Mikaya yeli, "Yawε ḥun be ḥo zuyu, ḥun' Yawε ni yeli ma shem, lala ka n yen yeli."

¹⁵O ni daa paai naa sani, ka naa bōh' o, "Mikaya, ti cham' ti tuhi Ramōtigiliadnim' bee ti di chaŋ?" Ka Makaya garigi yel' o, "Chamiya, yi ni di nasara; Yawē ni zaŋ ba niŋ nyin' naa nuu ni."

¹⁶Amaa ka naa maa daa bōh' o, "Siŋimsiyim bula ka n kul yer' a ni a yi yen zaŋ Yawē yuli n-tɔyisi ma yetɔya, nyin' yelim' ma yelimanji?"

¹⁷Ka Mikaya garigi yel' o, "N nya ka Izraelnim' zaa kul yerigila zoya zuyu m-be kaman pię' sheb' ben ka gula. Ka Yawē yeli, 'Niriba ḥo ka zuqulana; chę ka bę zaa yinoyino lab' kuli ni suhudoo.'

¹⁸Ka Izrael naa daa yeli Jehoshafat, "N di pun bi yel' a ni o ku yeli din nyę zay' vielli zaŋ chaŋ m polo nayila zay' bieŋu?"

¹⁹Ka Mikaya lan yel' o, "Dinzuyü wummi Yawē yetɔya. N daa nyala Yawē ka o ʒi o nam ʒiishee alizanda ni, ka malaikanim' zaa ʒe o nudirigu min' o nuzaa polo;

²⁰ka Yawē bōhi, ɻuni n-lee yen yohim ɻhab ka o chaŋ ti lu Ramōtigiliad?" Ka yino yeli ni ḥ-ḥo, ka ḥun' la mi yeli ni ḥ-ḥo.

²¹Ka shi' so daa t̄hi zani Yawē tooni na yeli, 'Man' ni yohim' o.'

²²Ka Yawē bōh' o, "Wula ka a lee yen niŋ yohim' o?" Ka shia maa garigi yeli, "N ni chaŋ ti leei ʒiri shia o daanabinim' zaa noya ni." Ka Yawē yel' o, "Cham' ti niŋ lala n-yohim' o; a ni di nasara."

²³Dinzuyü nyama, pumpoŋo Yawē zaŋla ʒiri shia niŋ a daanabinim' ḥo zaa noya ni. Yawē yelila din nyę zay' bieŋu zaŋ chaŋ a polo!"

²⁴Di saha ka Zedekia Chenaana bia la daa chaŋ ti lab' Mikaya tapaya, ka bōh' o, "Wula ka Yawē shia niŋ yi n ni kana ti tɔyis' a yetɔya ḥo?"

²⁵Ka Mikaya garigi yel' o, "Nyama, dahin' sheli a ni ti yen zo nti soy' a dudoonigu ni, ka a ni banj di ni nyę shem."

²⁶Ka Izrael naa daa yeli, "Gbaamiya Mikaya maa n-tahi ti ti tin' ḥo ni gomna Amōn mini naa bia Jəash,

²⁷ka yeli ba, "Naa ni yeli shem m-bōŋo, 'Zaŋmiya doo ḥo niŋ sarika ni, ka tir' o bɔrɔbɔrɔ bielabiela mini kom hal ka n ti labina ni alaafee.' "

²⁸Ka Mikaya yel' o, "A yi labina ni alaafee, dindina pa Yawē n-wuhi ma n ni yeli shem maa." Ka lan yeli, "Yinim' salo ḥo zaa, wummiya n ni yeli shem maa."

Naa ɻhab kum yela (2 Yelikura 18.28-34)

²⁹Di saha ka Izrael naa mini Juda Naa Jehoshafat daa chaŋ Ramōtigiliad.

³⁰Ka Izrael naa daa yeli Naa Jehoshafat, "Man' ni ye binyar' shenja tayı m biɛhigu chaŋ ti kpe tɔb' maa ni, amaa nyin' yem' a nam binyera." Ka Izrael naa maa daa shiri ye binyara n-tay' o biɛhigu chaŋ ti kpe tɔb' goyū maa ni.

³¹Siria Naa daa pun bahila o sapashinnim' pihitanaayi bən su o chechəbunsi fukumsi noli yeli, "Di ti tuhiya wɔyiri so bee tarim' so, nayila Izrael naa kɔŋko."

³²Sapashinnim' maa ni daa ti nya Jəhɔshafat bə daa yəlimi, "Biəhiŋ kani, Izrael naa maa m-bala." Ka bə daa chaŋ ni bə ti tuh' o; ka Jəhɔshafat daa kuhi pam.

³³Ka sapashinnim' bən daa su chechəbunsi fukumsi maa ni daa nya ka di pala Izrael naa maa ka bə ŋmaligi ka che o.

³⁴Amaa ka do' so daa to piem ka di chaŋ ti nyɔyi Izrael naa kurigu gbayino tuyibu shee, ka ŋun to li maa bi mi; dinzuyu ka o daa yəl' o chechəbun' duhira, "N nya daŋa, ŋmaligim' zaŋ ma yi tɔb' gɔyū ŋɔ ni."

³⁵Ka tɔb' maa daa mii pam dindali maa, ka naa maa daa ʒiya dalim o chechəbuŋ' maa ka o nini kpa Sirianim' maa polo. Ka o dan' maa ʒim daa yi nzo n-tieli chechəbuŋ' lɔyu maa puuni zaa. Ka di daa ti niŋ zaawun' mahili saha, ka o leei Naawuni dini.

³⁶Ka wuntaŋ' daa ti miri lubu ka bə ŋme kuŋ' yəli Izrael tɔbbihi, "Sokam lab' kul' o ya o tiŋbɔŋ ni!"

³⁷Lala ka naa maa daa kpi; ka bə daa zaŋ o kuli Samaria ti sɔyi.

³⁸Ka bə daa pay' o chechəbuŋ' maa sɔŋ miri Samaria biaŋ, ka bahi daa kana ti ləl' o ʒim; ka pagɔra gba kana nti su di kom kaman Yawə ni daa pun yəli shəm la.

³⁹Əhab ni daa tum tuun' shəŋa zaa pahi min' o ni daa pun tum shəlikam zaa ni o ni daa zaŋ wɔb' nyina n-dih' o nam yil' shəli nachiinsi la ni o ni daa me tin' shəŋa zaa la, bə sab' di yəla niŋ Izrael nanim' litaafi ni.

⁴⁰Əhab ni daa kpi maa, o bia Ahazia n-daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Jəhɔshafat yəla (2 Yəlikura 20.31—21.1)

⁴¹Izrael Naa Əhab ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma anahi saha, ka Asa bia Jəhɔshafat daa di Juda nam.

⁴²Jəhɔshafat yuma daa nyəla yuun' pihitanaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa diya n-ʒila Jérusaləm. O daa niŋla o nam maa ni yuun' pisinaanu. O ma daa nyəla Shilihi bipuyiŋga; ka o yuli booni Azuba.

⁴³O daa dolila o ba Asa naba, o daa tum din tuhi Yawə sani, ka bi ŋmaligi ka che li, nayila bə ni daa jəmdi buya luy' shəŋa la ka o daa bi wurim; ka niriba daa na kul chani ti maani li, ka tuyindi tulaale zim nimaani.

⁴⁴Jəhɔshafat daa lan che ka tɔyisigu niŋ o mini Izrael naa sunsuuni.

⁴⁵Jəhɔshafat ni daa tum tuun' shəŋa zaa pahi min' o ni daa wuh' o kpiŋ shəm ni o ni daa tuhi tɔb' shəŋa zaa, bə sab' di yəla niŋ Juda nanim' litaafi shəli bə ni booni Yəlikura litaafi la ni.

⁴⁶O daa ku do' shεb' bεn daa kpalim be o ba Asa ʒiemān' ni, ka nyε bεn layim tumdi dagɔr' tuma la.

⁴⁷Edom daa ka naa; wulana n-daa nyε naa.

⁴⁸Ka Jεhɔshafat daa chε ka Tarishish ɳarima tatabo chaŋ Ofiri ni bε ti ʒi salima na; amaa ka di daa bi paai, dama ɳarima maa daa sayimla Ɛziɔngεba.

⁴⁹Di saha ka Ɛhab bia Ahazia daa yεli Jεhɔshafat, "Chε ka n niriba pah' a niriba zuyu ka bε zaŋ ɳarima maa chaŋ; amaa ka Jεhɔshafat daa bi sayi.

⁵⁰Ka Jεhɔshafat daa ti kani, ka bε sɔγ' o o yab' Dauda tŋ' la ni; ka o bia Jεhɔram daa di nam zan' o zaani.

Izrael Naa Ahazia yεla

⁵¹Juda Naa Jεhɔshafat ni daa di nam zaŋ chaŋ yuun' pinaayopɔin saha ka Ɛhab bia Ahazia daa di Izrael nam ʒi Samaria. O daa diya n-sula Izraelnim' yuma ayi.

⁵²O daa tum alahichi Yawε sani, ka dol' o ba min' o ma ni Nεbat bia Jεrɔbɔam bεn daa chε ka Izraelnim' tum alahichi la naba.

⁵³O daa jεmdila Baal, ka dol' o ba ni daa niŋ shεlikam la soli n-chε ka Yawε ɳun nyε Izrael Naawuni suhu yiysi pam.

2 Nanima

2 Nanima 1

Ilaija mini Naa Ahazia yela

¹Əhab kum nyaanja ka Mɔabnim' daa zayısi Izraəlnim' jembu.

²Di saha maa Ahazia daa yila o yin' jirambisa zuysaa duu luyili ni dunodura zuyu lu tiŋa o ya Samaria m-bieri doya, ka daa tim tuumba ka yeli ba, "Chamiya Baalizibub ŋun nyɛ Əkuron buyili la sani nti bɔh' o nya n ni nya alaafee doro ŋo ni, bee?"

³Amaa ka Yawε malaika daa yeli Ilaija, Tishibi nir' la, "Yiyisim' chan ti tuhi Samaria naa tuumba ŋo soli m-bɔhi ba, 'Naawuni n-lee ka Izrael tingbɔŋ ŋo ni bee di chan wula ka yi ti chanila Baalizibub ŋun nyɛ Əkuron buyili la sani ni a ti bɔh' o nya?"

⁴Dinzuŷu pumpɔŋjɔ Yawε yeliya, 'A ku lan yiŷis' a ni do bindo' sheli zuŷu ŋo, amaa biehiŋ kani, a ni kpi.' " Ka Ilaija daa chan.

⁵Ka tuumba maa daa lab' kuli, ka naa maa ti bɔhi ba, "Ka wula ka yi ŋmaligi labina?"

⁶Ka bɛ daa garigi yel' o. "Do so n-tuhi ti soli yel' ti, 'Labimiya na' so ŋun tim ya maa sani nti yel' o, Yawε ni yeli shem m-bɔŋjɔ, Naawuni n-lee ka Izrael tingbɔŋ ni bee di chan wula ka a ti timdi ni bɛ cham' ti bɔhila Baalizibub ŋun nyɛ Əkuron buyili la nya? Dinzuŷu a ku lan yiŷis' a ni do bindo' sheli zuŷu ŋo, amaa biehiŋ kani, a ni kpi.' "

⁷Ka o bɔhi ba, "Ninvuŷ bɔ n-lee tuhi ya soli n-yeli ya lala maa?"

⁸ Ka bɛ garigi yel' o, "Do so ŋun yel' ti lala maa ysla binjkɔbigu kɔbiri binyerigu, ka zaŋ gbaŋ lo o shee ni." Ka o yeli, "Ilaija ŋun nyɛ Tishibi nir' la m-bala."

⁹Di saha ka naa daa tim o sapashin' so ŋun su tɔbbihi pihinu fukumsi min' o tɔbbihi pihinu maa o sani. Ka sapashini maa daa chan Ilaija sani ka o ti ʒila zoli zuŷu, ka o yel' o, "Naawuni nira, naa yeliya, 'Siŷim' na.' "

¹⁰Amaa ka Ilaija daa garigi yeli sapashin' so ŋun su tɔbbihi pihinu fukumsi maa, "N yi shiri nyela Naawuni nira, Naawuni ŋun' che ka buyim yi zuyusaa luna n-di a min' a tɔbbihi pihinu ŋo. Di saha ka buyim daa shiri yi zuyusaa luna n-di sapashini maa min' o tɔbbihi pihinu maa."

¹¹Ka o daa lan tim sapashin' so ŋun su tɔbbihi pihinu fukumsi min' o tɔbbihi pihinu maa o sani. Ka o daa chan ti yel' o, "Naawuni nira, naa zaligu yeliya, 'Siŷim' na yomyom!" "

¹² Amaa ka Ilaija daa garigi yeli ba, "N yi shiri nyela Naawuni nira, Naawuni ŋun' che ka buyim yi zuyusaa luna n-di a min' a tɔbbihi pihinu ŋo." Di saha ka

Naawuni buyim daa shiri yi zuyusaa luna n-di sapashini maa min' o tøbbihi pihinu maa.

¹³Ka naa daa lan tim sapashin' so ḥun pah' ata ka gba su tøbbihi pihinu fukumsi min' o tøbbihi pihinu llaija sani. Ka sapashin' so ḥun pah' ata maa ḥun' daa chanj ti du zoli maa zuyu nti lu n-gbani llaija tooni ka balim o yeli, "Naawuni nira, n suhir' a, tiligim' m min' a daba pihinu ḥo nyeviya.

¹⁴Nyama, buyim pun yi zuyusaa na ti di n-ku sapashinnima ayi la mini bø tøbbihi pihinunu, amaa tiligim' man' nyevili."

¹⁵Di saha ka Yawø malaika daa yeli llaija, "Dol' o chanj ka di zør' o dabiem." Ka llaija daa yiysi dol' o chanj naa sani ti yel' o,

¹⁶"Yawø yeliya, Naawuni n-lee ka Izrael tingboø ni bee di chanj wula ka a ti timdi ni bø cham' ti bøhi Baalizibub ḥun nyø Ekuron buyili la nya a ni kpaø bee a ku kpaø? Dinzuø a ku yiøis' a bariø bindo' sheli zuyu a ni doya ḥo, amaa biøhiø kani a ni kpi."

¹⁷Ka o daa shiri kpi kaman Yawø ni daa che ka llaija yeli shem maa. Ka o tizo Jøram daa di nam zan' o zaani, Juda Naa Jøhøram ḥun daa nyø Jøhøshafat bia la nam dibu yuma ayi saha, dama Ahazia daa ka bidibiga.

¹⁸Ka Ahazia ni daa tum shølikam zaa pahi, bø sab' di yøla niø Izrael nanim' litaafi sheli bø ni booni Yølikura litaafi la ni.

2 Nanim a

Naawuni kpuyi llaija chanj alizanda ni

¹Yawø ni daa yen che ka pøhim din mali kpiø kpuyi llaija chanj alizanda ni saha sheli, o mini llaisha daa yila Giligal m-be soli zuyu chana.

²Ka llaija daa yeli llaisha, "N suhir' a, kpalimmi kpe; Yawø n-tim ma Bøtel." Amaa ka llaisha yel' o, "Yawø ḥun be ḥo mini nyini ḥun be ḥo zuyu, n kul ku che a dolibu." Ka bø daa layim doli chanj Bøtel.

³Ka anabinim' shøb' bøn daa be Bøtel daa yina ti bøhi llaisha, "A mi ni Yawø ni kpuø' a zuylan' maa zuøø dabisili ḥo n-chanj ka che a bebo?" Ka llaisha garigi yeli ba, "lin, m mi. Amaa shiniya yi noli."

⁴Ka llaija daa lan yel' o, "Llaisha, n suhir' a, kpalimmi kpe; Yawø n-tim ma Jøriko." Amaa ka llaisha yel' o, "Yawø ḥun be ḥo mini nyini ḥun be ḥo zuyu, n kul ku che a dolibu." Ka bø daa layim doli chanj Jøriko.

⁵Ka anabinim' bøn daa be Jøriko maa daa chanj llaisha sani ti bøh' o, "A mi ni Yawø ni kpuø' a zuylan' maa zuøø dabisili ḥo n-chanj ka che a bebo?" Ka llaisha garigi yeli ba, "lin, m mi. Amaa shiniya yi noli."

⁶Di nyaanja ka llaija daa lan yel' o, "N suhir' a, kpalimmi kpe; dama Yawε n-tim ma Joođen Mɔyili ni." Amaa ka llaisha gba lan yel' o, "Yawε ḥun be ḥo mini nyini ḥun be ḥo zuyu, n kul ku che a dolibu." Ka be niriba ayi maa daa doli chana.

⁷Ka anabinim' maa pihinu daa doli ba chanj ti kay' ɿe kpaŋ' ha ka che ba.

⁸Ka llaija daa pirig' o binyerigu m-pɔripori li zaŋ fieb' kom maa, ka kom maa daa pirigi buyi n-daai ti ḥoni di yaŋ' ayi maa zaa hal ka be niriba ayi maa zaa ti doli tingban' kuŋ zuyu du duli.

⁹Be ni daa du duli maa ha, ka llaija yel' llaisha, "Yelim' ma a ni bɔri ni n niŋ sheli ti a poi ka be naanyi kpuŋ' ma chanj ka che a." Ka llaisha yel' o, "N suhir' a, che ka a shia ḥun be a ni ḥo ɿibuyi zuyu be n ni."

¹⁰Ka llaija yel' o, "A ni suhi sheli maa yela kpemaa, di zaa yoli, be yi ti kpuŋ' ma a sani chani ka a nya ma, a ni nya a ni bɔri sheli maa, amaa a yi ti bi nya ma, a ku nya li."

¹¹Be ni daa kul yeri lala chani maa, yim, ka chechebuŋ' din mali buyim mini di yuri din mali buyim dii kana ti kpe be niriba ayi maa sunsuuni n-woligi ba, ka poħim din mali kpiɔŋ dii kpuŋ' llaija du zuyusaa.

¹²Llaisha ni daa nya lala maa, ka o kuhi yeli, "M ba, m ba! Izrael chechebunsi mini di wɔribariba." Ka o daa bi lan nya llaija yaha. Di saha ka o daa gbaag' omaŋmaŋ' binyerigu darigi tooi li buyi.

¹³Ka o daa kpuŋ' llaija binyer' sheli din daa yi o sani luna n-lab' ti zani Joođen Mɔyili naŋbaŋbiriŋ.

¹⁴Di saha ka o daa zaŋ llaija binyer' sheli din daa yi o sani luna maa n-fieb' kom maa ka bohi, "Yawε ḥun nye llaija Naawuni la lee be ya?" O ni daa fieb' kom maa, ka di dii pirigi buyi n-daai ti ḥoni di yaya ayi maa zaa, ka llaisha daa doli nimaani du duli.

¹⁵Anab' sheb' ben daa be Jeriko la ni daa nya llaisha ka o miri ba na ka be yeli, "llaija shia la shiri be llaisha ni." Ka be daa chanj ti tuh' o soli n-damd' o tiŋa,

¹⁶ka yel' o, "Nyama, pumpoŋɔ ninvuy' pihinu ben mali yaa be tinim' ben nye a daba ḥo sani; ti suhir' a, che ka be chanj ti lihi bo a zuylan' maa, dama di pa sheli ka Yawε shia maa kpuŋ' o chanj ha nti zaŋ o bahi zo' sheli zuyu bee vinvamlı ni." Ka o yeli ba, "Di cheliya ka be chanj."

¹⁷Amaa ka be daa kayil' o hal ka di ti niŋ o vi, ka o bahi ba noli ni be timma. Dinzyu ka be daa tim ninvuy' pihinu ka be chanj ti lihi bo o dabisi' muna ata zaa ka bi nya o.

¹⁸Ka be daa lab' llaisha sanna Jeriko o ni daa be luy' sheli, ka o bohi ba, "N daa pun bi yeli ya ni yi di chanj?"

llaisha tum alahiziba tuma

¹⁹Di saha ka Jērikōnim' daa kana ti yeli Ilaisha, "Ti dana, yiya ḥo ni ȝe luy' sheli ḥo vieli pam kaman a gba ni nya li shem, amaa di kom nyela ko' bięyu, ka di zuyu che ka payiba zaŋdi bahira."

²⁰Ka Ilaisha yeli ba, "Bomiya la' palli n-niŋ yalim niŋ di ni ti ma na." Ka bε daa bo li na ti ti o.

²¹Ka o daa chaŋ kuliga ni nti kpaai yalim maa bahi kom maa ni ka yeli, "Yawε yεliya, n che ka kom maa leei ko' vielli; ka pumpoŋɔ zaŋ chana, di ku lan ku so bee n-che ka payiba zaŋdi bahira."

²²Dinzuyü kom maa na kul nyela ko' vielli hal ni zuŋɔ kaman Ilaisha ni daa yeli shem maa.

²³Ka Ilaisha daa ti yi nimaani n-chani Betel. O ni daa yi soli n-chani ha, ka bidibbihi nya o m-maani o ansarisi yεra, "Zuyupalo ḥo lana, chama! Zuyupalo ḥo lana, chama!"

²⁴Ka Ilaisha daa ḥmaligi nya ba, ka zaŋ Yawε yuli yeli ba noli. Ka gbuγin' nyama ayi daa yi tibɔŋ ni na nti dim ku bidibbihi pihinahinaayi.

²⁵Ka o daa yi nimaani chaŋ Kamel Zoli zuyu, ka daa ti yi nimaani lab' Samaria.

2 Nanim 3

Tɔbu lu Izraelnim' mini Mɔabnim' sunsuuni

¹Juda Naa Jēhoshafat ni daa di nam zaŋ chaŋ yuun' pisaayika saha, ka Ehab bia Jēhoram daa di Izrael nam Samaria. O daa niŋ la o nam maa ni yuun' pinaayi.

²O daa tum alahichi Yawε sani. Amaa o daa lee bi tummi kaman o ba min' o ma ni daa tum shem la; dama o daa wurim o ba ni daa me Baal binwɔyinli sheli zal' la.

³Amaa o daa tum Nebat bia Jērōboam ni daa tum alahichi sheli n-che ka Izraelnim' tum alahichi la tatabo. O daa bi lɔy' li.

⁴Mɔab Naa Mesha daa wumsirila pieri, ka di daa kpala talahi ni o tahiri piębihi polo tuhi' kɔbiga mini pięlahi tuhi' kɔbiga kɔbiri yuuni kam nti tiri Izrael naa.

⁵Amaa Ehab kum nyaanja, ka Mɔab naa maa daa zayısi ni o ku lan niŋ lala ti Izrael naa.

⁶Ka Naa Jēhoram daa dii yiyisi Samaria di saha maa n-chaj ti layim Izrael többihi zaa.

⁷Di saha maa ka o daa tim Juda Naa Jēhoshafat sani ti yel' o, "Mɔab naa zayısi ma jembu. A ni pahi n zuyu ka ti chaŋ ti tuh' o?" Ka o garigi yel' o, "N ni chaŋ. A ni be shem lala n-nye ma. N niriba bemi ka a niriba, ka n yuri be ka a yuri."

⁸Di nyaanja ka o daa bōh' o, "Ka ya polo ka ti lee yēn doli chan ti tuhi ba?" Ka Jēhōram garigi yēl' o, "Ti yēn dolila Edom yōyu polo chan."

⁹Ka Izrael naa mini Juda naa ni Edom naa daa layim chan. Ka bē daa chan ti paai daba ayopōin chandi tariga ka kom pool ba, hal ka shēli kani ka bē tōbbihi mini bē ni daa ȝiri biŋkōb' shēb' chani ni nyu.

¹⁰Di saha ka Izrael naa daa yēli, "Mbaye! Yawē zaŋla ti nanima ata ḥo na ni o ti niŋ Mōabnim' nuu ni!"

¹¹Ka Jēhōshafat bōh' o, "Yawē anab' so ka kpe ka ti ni bōh' o banj Yawē ni yēli shēm?" Di saha ka Izrael naa sapashinnim' ni yino daa garigi yēli, "Shafat bia llaisha, ḥun daa nyē llaija sɔŋda la be kpe."

¹²Ka Jēhōshafat yēli, "Yawē yēligu be o ni." Dinzuŷu ka Izrael naa mini Jēhōshafat ni Edom naa daa chan o sani.

¹³Ka llaisha daa ti bōhi Izrael naa, "M min' a yēla bi kpa. Cham' a ba min' a ma daanabinim' la sani." Amaa ka Izrael naa maa yēl' o, "Aai, Yawē n-zaŋ ti nanima ata ḥo na ni o ti niŋ Mōabnim' nuu ni."

¹⁴Ka llaisha yēli, "N ni jēmdi Yawē so ḥun nyē Tōbbihi Naa ḥun be ḥo zuŷu, di yi di pala n ni ti Juda Naa Jēhōshafat jilima zuŷu, n naan ku ḥmaligi lih' a bee nti nya a.

¹⁵Amaa bomiya baanja ti ma na pumpōjō." Baanja maa ni daa ti yiini yila saha shēli, ka Yawē yiko siyi llaisha zuŷu na,

¹⁶ka o yēli, "Yawē ni yēli shēm m-bōjō, 'N ni chē ka kom tēli baa din kuui ḥo ni zaa.'

¹⁷Yawē lan yēli, 'Yi ku nya pōhim bee saa, amaa kom ni tēli baa ḥo ni ka yi mini yi niyi ni yi biŋkōbiri nyu.' "

¹⁸Ka dimbōjō nyēla yēl' bila Yawē sani. O ni lan zaŋ Mōabnim' niŋ yi nuu ni;

¹⁹ka yi ḥme n-nyaŋ bē ni me birininim' gili bē tin' shēja la nim' mini tīŋ' gahinda la, ka ḥma bē ti' suŋ kam zaa luhi; ka ḥari bē kōbil' nina zaa, ka kahi kuya sōŋ luy' shēja din tam vuhibi shee zaa n-sayim li.

²⁰Dindali maa kaai bięy' asibaasi sara maligu saha, ka kom daa yi Edom polo n-zo na ti tēli tingbani zaa.

²¹Mōabnim' zaa ni daa wum ni nanim' shēb' kana ni bē ti tuhi ba, bē daa layimla bipola zaŋ tabili ninkura zaa bēn ni tooi ye gbayinōnim' na nti sōŋ bē tintariga.

²²Ka Mōabnim' maa daa yięy' asibaasi, ka wuntan' nyeei kpe kom maa, ka bē nya ka di do bē tooni ha m-mōhi kaman ȝim la.

²³Ka bē daa yēli, "ȝim m-bala. Nanim' maa ḥ-ḥmaligi zabi n-ku tab' maa! Dinzuŷu Mōabnima, chamiya ti di nēma!"

²⁴Amaa ka bε daa mali ti paai Izraelnim' sansan ni, ka Izraelnim' maa daa yiysi lu bε zuyu, ka Mɔabnim' maa ŋmaligi guui, ka Izraelnim' kari doli ba ŋ-ŋméri kuri ba chana.

²⁵Ka Izraelnim' daa sayim Mɔabnim' maa tinsi; ka sokam daa kahi kuya nti bahi bε tingbani maa luy' sheŋa din vuhibi shee hal ka di zaa ti nyela kuya noli; ka ŋari bε kɔbil' nina; ka ŋma bε ti' sun kam zaa luhi. Ka bε tin' titali din yuli booni Kirihareset la kɔŋko n-daa ti kpɔlim, ka kuyilɔnlabiriba daa zaŋ ti teei gil' li ŋ-ŋme n-nyaŋ ba.

²⁶Ka Mɔab naa daa ti nya ka tɔb' maa mii tay' o na, ka o daa zaŋ tɔbbihi kɔbisiyopɔin bɛn nyɛ takɔbinyayiriba m-pah' omaŋ' zuyu n-tim Edom naa polo ni o gari zo, amaa ka kɔŋ garibu.

²⁷Di saha ka o daa zaŋ o zuu ŋun ti yen di nam zan' o zaani mali maligu gooni zuyu n-zaŋ o nyo buyim. Ka suli daa gbaai Izraelnima, ka bε ŋmaligi lab' bε ya ka che o.

2 Nanim 4

Ilaisha sɔŋ pakoli ŋun nyɛ nandana

¹Anab' so pakoli daa ti yeli Ilaisha, "A dab' so ŋun yi nyɛ n yidan' la kpiya. Ka a mi mi ni a dabili maa daa nyela ŋun zɔri Yawɛ, amaa ka o sandana kana ni o ti zaŋ m bidibis' ayi nti leeg' o daba."

²Ka Ilaisha bɔh' o, "Ka bɔ ka a lee bɔri ni n niŋ ti a? Yɛlim' ma a ni mali shɛl' a yiŋa." Ka o yel' o, "A dabipaya ka shɛli; kulla kpaŋman' yini kɔŋko ka m mali."

³Ka Ilaisha yel' o, "Cham' a ʒiʒiinitab' sani nti suhi kpaŋman' kuma pam na, pa biɛla.

⁴Ka a che ka a min' a bidibisi maa kpe yi duu ka yo yiman' niŋ di puuni, ka zaŋ kpam maa m-boori niŋdi ŋmana maa ni; ŋman' yini yi ti pali, ka yi vuui li zali kpaŋa."

⁵Ka pakoli maa daa yi o sani kuli nti che ka o min' o bihi maa kpe duu ka yo bɛmaŋ' niŋ di puuni; ka o bihi maa zaŋdi ŋmana n-zaan' o, ka o boori kpam maa niŋdi di ni.

⁶Ka ŋmana maa zaa daa ti pali; ka o yel' o bidibisi maa ni yino, "Zaŋm' ŋman' shɛl' na." Ka o yel' o, "Dman' shɛl' lan kani." Ka kpam maa mi dii ŋmaai, ka bi lan yirina.

⁷Ka pakoli maa daa lab' ti yeli Naawuni daanab' maa. Ka Ilaisha yel' o, "Cham' ti zaŋ kpam maa kɔhi n-yo yi samli maa, ka che din kpɔlim ka a min' a bidibisi maa dira."

Ilaisha mini Shunem pay' bundan' yela

⁸Dahin sheli ka llaisha daa ti chan Shunem ka pay' bundaan' so daa be nimaani m-balim o ni o dim' bindirigu. Dinzuu o daa yi ti doli nimaani polo saha shelikam, o kperila yili maa ni ti diri bindirigu.

⁹Ka pay' bundan' maa daa ti yel' o yidana, "Nyama, pumpojo m baanya ni do' so jun doli yiri ti sanna waawaayili jo nyela Naawuni ninvuy' gahindili.

¹⁰Ché ka ti me dubil' tam ti yil' jo zuusaa, ka bo garo mini teebuli ni kuja ni firila zali di ni, o yi ti lan ka ti sanna ka o kpe nimaani."

¹¹Dahin' sheli ka llaisha daa ti chan nimaani n-kpe duu maa ni ni o ti vuhi.

¹²Ka o daa ti yel' o sojda Géhaazi, "Bolim' Shunem pay' maa ti ma." Ka o daa bol' o, ka o kana ti zan' o tooni.

¹³Ka o yeli Géhaazi, "Yelim' o, 'Nyama, a niq wahala pam soj ti; ka bo ka a lee bori ni ti niq ti a? A bori ni ti yeli naa bee sapashin' krem' yetoy' sheli ti a?' " Ka pay' maa garigi yeli, "Mmañmanj' niriba ni ka m be maa."

¹⁴Ka o bohi, "Ka bo ka ti lee yen niq ti paya maa?" Ka Géhaazi garigi yel' o, "To, pay' maa ka bidibiga, ka o yidana mi kurigi."

¹⁵Ka llaisha yeli, "Bolim' o na." Ka o daa boli pay' maa, ka o kana ti zani dunol' ni.

¹⁶Ka llaisha yel' o, "Zaq chan yuuni na jo tasaha a ni gbib' bidibiga a nuu ni." Ka pay' maa yeli, "Aai. Wei, n dana, a nyela Naawuni nira, di yohim' man' jun nyé a dab' pay' jo!"

¹⁷Amaa ka pay' maa daa shiri niq pua n-doyi bidibiga shéyuni kaman llaisha ni daa yel' o ni o ni doyi saha sheli maa.

¹⁸Ka bia maa daa mali ti zooi. Dahin sheli ka o daa ti dol' o ba chan puu ni kachériba sani.

¹⁹Ka o daa ti yel' o ba, "Wei, n zuyu n-yaara, n zuyu n-yaara!" Ka bia maa ba yel' o tumtumdi so, "Zaqm' bia maa kuli ti ti o ma."

²⁰Ka doo maa daa zaq bia maa nti ti o ma; ka o zaq o 3il' o naba zuyu n-gbib' o hal ti paai wuntaq' zuusaa saha, ka o leei Naawuni dini.

²¹Ka pay' maa daa zaq bia maa n-du n-kpehi ti soj Naawuni nir' maa garo zuyu; ka yina n-vooi dunoli yo.

²²Ka o daa bol' o yidana n-yel' o, "Ché ka tumtumdi' yino zaq bun' yino ti ma na, ka n chan yomyom ti nya Naawuni nir' jo ka labina."

²³Ka o yidan' maa boh' o, "Bozuyu ka a bori ni a chan o sani zujo? Zujo pala gol' palli dabisili bee Vuhim Dabisili." Ka pay' maa yeli, "Di bi galim."

²⁴Di saha ka o daa che ka be zaŋ buŋ' nyaampara pa buŋa, ka o yel' o tumtumda, "Niŋm' buŋ' maa ka o chani yomyom, ka di che ka o baligi chandi naŋila mani nti yel' a ni a che ka o baligi chandi."

²⁵Ka o daa yiŋisi n-chaŋ Naawuni nir' maa sani Kamel Zoli zuyu. Naawuni Nir' maa ni daa nya pay' maa ka o kanna ka o yel' o soŋda Gəhaazi, "Nyama, Shunem pay' la m-be katin' kanna ḥo.

²⁶Guum' yomyom tuh' o soli ti bɔh' o, 'A min' a yidan' ni yi bia la mal' alaafee?' "Ka o garigi yeli Gəhaazi, "Ti mal' alaafee."

²⁷O ni daa mali ti paai Naawuni nir' maa sani zoli maa zuyu, o daa gbaala o napɔŋ, ka Gəhaazi kana ni o ti daag' o bahi, ka Naawuni nir' maa yel' o, "Cheł' o. O malila yeli muyisirili ka Yawε zaŋ li soyi ma ka bi kahigi li wuhi ma."

²⁸Ka pay' maa bɔhi llaisha, "N daa yeli nyini n dana ni a tim ma bia? N daa pun bi yel' a ni a di yohim ma?"

²⁹Ka llaisha daa yeli Gəhaazi, "Malim' shili kpuyi n jaangbee ḥo chaŋ. A yi ti nya so sol' ni, nyin' di puh' o; ka so yi puh' a, nyin' di sayi. A yi ti paai, nyin' zaŋmi n jaangbee maa pa bia maa ninni."

³⁰Ka bia maa ma maa daa yeli llaisha, "Yawε ḥun be ḥo mini nyin' ḥun be ḥo zuyu, n ku chaŋ ka che a." Ka llaisha daa yiŋisi dol' o.

³¹Ka Gəhaazi daa daŋ tooni nti zaŋ jaangbee maa pa bia maa ninni, amaa ka vuhim bee nyevili shəhirili kani. Dinzuyu ka o daa ḥmaligi labina ti tuhi llaisha soli n-yel' o, "Bia maa bi neei."

³²Ka llaisha daa paai yili maa ni nti nya ka bia maa kpi n-dola o garo zuyu.

³³Ka o daa kpe duu maa ni, ka vooi dunoli yo be niriba ayi maa niŋ, ka suhi Yawε.

³⁴Di nyaanja ka o daa chaŋ ti teei ḥoni bia maa zuyu n-zaŋ o noli min' o nina kpa bia maa noli ni o nina, ka zaŋ o nuhi pa o nuhi zuyu; ka teeg' omaŋ' dolisi bia maa, ka o niŋgbuna piligi biibu.

³⁵Ka llaisha daa yiŋisi chanchan gili duu maa ni, ka ti lan lab' ti teei ḥoni bia maa zuyu yaha. Ka bia maa daa tihim siyimsiyim buyopɔin, ka neeg' o nina.

³⁶Di saha ka o daa boli Gəhaazi na ti yel' o, "Bolim' Shunem pay' maa na." Ka o bol' o. Ka pay' maa kana, ka o ti yel' o, "Kpuym' a bia."

³⁷Ka pay' maa daa kana ti lu n-gbani llaisha naba ni n-zaŋ o zuyu silim tiŋa, ka kpuy' o bia maa yi.

Alahiziba tumtumsa ayi din pahi

³⁸Ka kum daa ti lu, ka llaisha lab' Giligal na. Ka anabinim' daa ti ʒi o sani, ka o yel' o soŋda, "Zaŋm' duy' titali tam n-duyi ʒieri ti anabinim' ḥo."

³⁹Ka bε ni yino daa yi n-chan̄ ni o ti bo ʒievari na nti nya mɔγu ni yɔyili m-pɔhi li buyi na nti ŋmahin̄mahi li niŋ ʒeduγu maa ni, ka bi mi di ni nyε sheli.

⁴⁰Ka bε daa ti tooi li ti niriba maa ni bε piεbi. Bε ni daa piεbiri ʒieri maa ka bε ti kuhi yεli, “Wεi, Naawuni nira, Lɔγu be duyu maa ni!” Ka bε daa kɔŋ li piεbbu.

⁴¹Ka o daa yεli, “Dindina niŋmiya zim ti ma na.” Ka o daa zaŋ zim maa yuγisi ʒieri maa ni ka yεli ba, “Toomiya li ti niriba maa ka bε piεbi.” Ka barina sheli daa lan ka di ni yaha.

⁴²Dahin sheli ka do’ so daa ti yi Baalishalisha n-ʒi bindir’ pala din nyε kapala bɔrɔbɔro kpil’ pisi mini kawaan’ maha o kpalaŋ’ ni na nti ti Naawuni nir’ maa. Ka llaisha daa yεl’ o sɔŋda, “Zaŋm’ li ti niriba maa ka bε ŋubi.”

⁴³Amaa ka o sɔŋda maa bɔh’ o, “Wula ka n lee yεn tooi niŋ zaŋ dimbɔŋɔ tari ninvuy’ kɔbiga?” Ka llaisha daa lan garigi yεl’ o, “Zaŋm’ li ti ba ka bε ŋubi, dama Yawε yεliya, ‘Bε ni ŋub’ li tiyi ka guui.’ ”

⁴⁴Ka o sɔŋda maa daa zaŋ li ti ba. Ka bε daa shiri ŋub’ li ka guui kaman Yawε ni daa pun yεli shem maa.

2 Nanimā 5

Naaman kpaŋya

¹Naaman ŋun daa nyε Siria naa sapashin’ kpεma daa nyεla ninvuy’ titali, ka mali jilima pam o naa maa sani, dama o zuyu ka Yawε daa tiri Sirianim’ nasara. O daa mali kpioŋ pam, ka lan nyε tɔbutuhir’ biiŋa; amaa ka kɔŋ’ lee mal’ o.

²Sirianim’ daa ti chan̄ ti tuhi Izraelnima, ka gbaai bipuyimbil’ so kuli ka o ti tumdi tuma sɔŋdi Naaman paya.

³Ka bipuyimbil’ maa daa ti yεli Naaman paya, “N di bi zayisi ka n dana chan̄ anab’ so ŋun be Samaria ŋɔ sani! O naan tib’ o kɔŋ’ ŋɔ.”

⁴Ka Naaman daa chan̄ o naa sani nti yεl’ o, “Izraεl bipuyimbil’ la ni yεli shem m-bɔŋɔ.”

⁵Ka Siria naa maa daa yεl’ o, “Cham’ pumpɔŋɔ! N ni sab’ gbaŋ ti a ka a mali ti ti Izraεl naa.” Ka Naaman daa bo anzinfə layibaligu tuhi’ pia mini salima layibaligu tusaayɔbu ni binyer’ suma din nyε chuyu binyera pia chan̄.

⁶Ka o daa zaŋ gbaŋ maa nti ti Izraεl naa. O ni daa sabi gbaŋ maa n-yεli shem m-bɔŋɔ: “Gbaŋ ŋɔ yi paag’ a, nyin’ baŋmi ni mani n-che ka Naaman ŋun nyε n tumtumda ŋɔ ka a sanna ni a ti tib’ o kɔŋ’ ŋɔ.”

⁷Izraεl naa maa ni daa ti karim gbaŋ maa, o daa darigimi toog’ o binyerigu ka yεli, “N nyεla Naawuni ka ni tooi ku nir’ ka lan neeg’ o, ka doo ŋɔ ti yεri ma ni n tibimi nir’ kɔŋa? Nir’ yi kpahim yelli maa, a ni baŋ ni vuri ka o bɔri ma maa!”

⁸Amaa ka llaisha ḥun nyε Naawuni nir' maa daa wum Izrael naa ni darigi toog' o binyerigu shem maa yεla, ka tim ti bøhi naa maa, "Bø n-niŋ ka a darigi toog' a binyerigu? Che ka doo maa ka n sanna nti baŋ ni anabi be Izrael tingbøŋ ḥo ni."

⁹Ka Naaman daa zaŋ o yuri min' o chechebuŋa ḥ-ŋmaligi chaŋ ti zani llaisha yin' dunol' ni.

¹⁰Ka llaisha daa tim tumo ni o yim' na ti yeli Naaman ni o cham' Jøoden Moyili ni nti mim di ni siyimsiyim buyopɔin ka o niŋgbuna lab' dimaŋ' ni ka o nya alaafee.

¹¹Amaa ka Naaman daa je suli ḥ-ŋmaligi chani ka yεra, "Man' di mi ni o yεn yimina nti zani n-suhi Yawε ḥun nyε o Naawuni maa, ka zaŋ o nuu gahigahi kpe, ka che ka n køŋ' maa naai.

¹²Abana mini Faaripa mɔya din be Damaskus la bi so koma zaa din be Izrael tingbøŋ ḥo ni? N naan dii ku chaŋ nimaani nti mim ka nya alaafee?" Dinzuŋu ka o suhu daa yiysi pam ka o ḥmaligi chaŋ.

¹³Ka o tumtumdiba daa chaŋ o sani nti yεl' o, "Ti ba, anab' maa yi di yεl' a ni a niŋm' binsheli din to pam, a naan ku niŋ li? Di ni ti be ka o ni yεl' a mi, 'Cham' ti mim kom ni ka nya alaafee ḥo?'

¹⁴Ka Naaman daa sayi, ka chaŋ ti mim Jøoden Moyili ni siyimsiyim buyopɔin kaman Naawuni nir' maa ni daa yεl' o shem maa, ka nya alaafee zaa. Ka o niŋgbuna lab' dimaŋ' ni m-be kaman bibil' niŋgbuna la.

¹⁵Ka o mini bøn daa dol' o chaŋ maa zaa daa lab' Naawuni nir' maa sani ka o ti chaŋ ti zan' o tooni ka yεli, "M banja pumpɔŋɔ ni Naawuni ka dunia ḥo ni luy' sheli m-pahi Izrael tingbøŋ ḥo ni zuyu; dinzuŋu deem' pin' sheli man' ḥun nyε a dabili ḥo ni yεn ti a ḥo."

¹⁶Ka llaisha yεli, "Yawε ḥun be ka n jεmd' o ḥo zuyu, n ku deei pin' sheli a sani." Ka Naaman daa balim o ni o deem' li, amaa ka o zaŋisi.

¹⁷Di saha ka Naaman daa yεli llaisha, "A yi ku deei m pini, dindina, n suhir' a, nyin' che ka bø tooi tankpayu ka di sayi buntaans' ayi ʒibu ti mani ḥun nyε a dabili ḥo ka n zaŋ kuli, dama pumpɔŋɔ zaŋ chana, mani ḥun nyε a dabili ḥo ku lan zaŋ binsheli nyo buyim bee m-mali sara ti buyili kam yaha nayila Yawε ka n ni jεm.

¹⁸Ka dimbøŋɔ puuni, m mali tahima ni n yi ti doli n naa chaŋ Siria buyili Rimɔn jεmbu duu nti damdi di tooni, biehiŋ kani, Yawε ni che mani ḥun nyε a dabili ḥo taali."

¹⁹Ka llaisha yεl' o, "Kulim' ni suhudoo." Naaman ni daa chaŋ, o daa na bi paai sheli,

²⁰ka Naawuni nira llaisha sojda Gëhaazi yel' o suhu ni, "N dana fa Naaman jün nyé Siria nir' ḥo bahi, o ni zayis' o ni ʒi pin' shëja na nti ti o la zuyu. Yawë jün be ḥo zuyu, n ni kar' o naba ti deei shëli o sani."

²¹Dinzuyü ka Gëhaazi daa shiri yiysi kariti Naaman naba. Ka Naaman daa ti nya ka so zɔri dol' o nyaanja na, ka o sheeg' o chechëbuŋ zuyu n-chan̄ ti tuh' o soli bɔh' o, "Alaafee?"

²²Ka Gëhaazi yeli, "Alaafee. N dana n-tim ma na ni nti yel' a ni nachimbih' ayi bëen nyé anabinima n-yi Ifriim zoya tñ' ni kana; ni o suhir' a ni a ti ba anzinfà layibaligu tuhili mini binyer' suma ayi din nyé chuyu binyera na."

²³Ka Naaman yel' o, "Che ka n zaŋ anzinfà layibaligu tusaayi ti a." Ka o daa balim o zaŋ anzinfà layibaligu tusaayi mini binyer' suma ayi din nyé chuyu binyera maa n-niŋ kpalans' ayi ni lo n-zaŋ ʒil' o tumtumdiba ayi, ka bë zaŋ li ʒi m-be Gëhaazi tooni.

²⁴Bë ni daa ti paai zoli maa gbini, ka o deei li bë sani n-zaŋ kpëhi duu; ka chebisi ba ka bë ŋmaligi labi.

²⁵Ka o daa kpe n-chan̄ ti zan' o dan' llaisha tooni, ka llaisha bɔh' o, "Gëhaazi, ya polo ka a lee chan̄?" Ka o garigi yel' o, "Mani jün nyé a dabili ḥo bi chan̄ luy' shëli."

²⁶Amaa ka llaisha bɔh' o, N shia di ka a sani saha shëli doo la ni di yi o chechëbuŋ' ni n-kana ti tuh' a sol' la? Pumpɔŋɔ nyela saha shëli di ni simdi ni a deeri liyiri mini binyera ni olivi tihi ni tihi puri ni pieri ni niyi ni dabidobba ni dabipayiba?

²⁷Dinzuyü Naaman kɔŋ' maa ni lu a min' a bihi zuyu n-kul maliya sahakam! Ka Gëhaazi daa ŋmalig' o sani n-yi ni kɔŋa; ka o niŋgbuna dii paligi layilayı kaman gumborigu la.

2 Nanimà 6

Bë nya Iebielim din lu kom ni

¹Dahin shëli ka anabinim' shëb' daa ti yeli llaisha, "Nyama, luy' shëli ti ni be ka a wuhiri ti ḥo pɔri pam.

²Che ka ti chan̄ Jɔɔdɛn Moyili ni, ka ti zaa ti ŋma dari na nti me duri pahi beni." Ka o garigi yeli ba, "Chamiya."

³Di saha ka bë ni yino daa yel' o, "A yi di sayi n-dol' ti chan̄." Ka o garigi yeli, "N ni chan̄."

⁴Ka o daa pahi bë zuyu ka bë chan̄. Ka bë daa paai Jɔɔdɛn Moyili ni nti gbaai dari maa ŋmabu.

⁵Ka bë ni yino daa ŋmari dayu ka o Iebielim ti kpaai lu kom ni. Ka o kuhi yeli, "Mbaye, Ndana! N suhi li mi na!"

⁶Di saha ka Naawuni nir' maa daa bōh' o, "Ya polo ka di lu?" Ka o wuh' o di shee, ka llaisha ḥmaai dayu n-zan̄ bahi nimaani n-chē ka lebielim maa puhi pan' na.

⁷Ka o yeli doo maa, "Yihim' li," ka o zan̄ o nuu tim ha yihi li.

Bε nyaŋ Siria tɔbbihi

⁸Siria naa daa ti lo tɔbu ni o tuhi Izraelnima, ka daa niŋ o sapashinnim' saawara, yeli, "Luṣili yaakaza ka n yen chan̄ ti dɔni."

⁹Amaa ka Naawuni nir' maa daa tim ti yeli Izrael naa, "Miri ka a doli yaakaza polo, dama Sirianim' yen chan̄ ti dɔni la nimaani."

¹⁰Ka Izrael naa tim tuumba luy' sheli polo Naawuni nir' maa ni yeli maa. Lala ka o daa yi pun daṇdi yer' o n-chē ka o tilig' omaŋ' nimaani n-gari buyi.

¹¹Ka yelli maa daa muyisi Siria naa maa pam ka o bol' o sapashinnim' na nti bōhi ba, "Yi ni ḥuni n-lee be Izrael naa polo?"

¹²Ka bε ni yino garigi yel' o, "N dan' naa, ti ni so bi be o polo. Amaa anabi llaisha ḥun be Izrael tīngbɔŋ ni la n-yeri Izrael naa a ni be a duu tɔyisiri yetɔy' shelikam."

¹³Ka o yeli ba, "Chamiya ti nya o ni be luy' sheli ka n tim ka bε ti gbaag' o na." Ka bε daa ti yel' o, "O be Dotan."

¹⁴Ka o daa tim tɔbbihi pam, ka bε zan̄ yuri mini chechebunsi n-chan̄ yuŋ ti teei gili tīŋ' maa.

¹⁵Ka bieyu daa ti neerina asibaasi, ka llaisha sɔŋda yina nti nya ka tɔbbihi mini yuri ni chechebunsi n-kul teei gili bε tīŋ' maa zaa. Ka llaisha sɔŋda maa kuhi yeli, "Mbaye, n dana! Ka wula ka ti lee yen niŋ?"

¹⁶Ka llaisha garigi yel' o, "Di chε ka dabiem mal' a, dama bεn be ti sani gari bεn be bε sani."

¹⁷Di saha ka llaisha daa suhi Yawε yeli, "Neem' o nina ka o nya." Ka Yawε daa neei nachimbil' maa nina ka o lihi nya ka yuri mini buyim chechebunsi n-kul pali zoli zuyu n-teei gili llaisha.

¹⁸Ka Sirianim' maa daa kana ni bε ti liri llaisha, ka llaisha suhi Yawε yeli, "N suhir' a, chε ka niriba ḥo zom!" Ka o daa chε ka bε shiri zom kaman llaisha ni daa suh' o yeli shem maa.

¹⁹Ka llaisha daa yeli ba, "Pa yi ni chani tin' sheli maa soli m-bɔŋɔ; pa yi mi ni chani tin' sheli maa m-bɔŋɔ. Doliya ma ka n zan̄ ya tahi yi ni bori so maa sani." Ka o daa zan̄ ba tahi Samaria.

²⁰Bε ni daa ti kul kpe Samaria puuni, ka llaisha suhi Yawε yeli, "Neem' niriba ḥo nina n-chē ka bε nya." Ka Yawε daa neei bε nina maa, ka bε lihi nya ka bε bela Samaria puuni.

²¹Izrael naa ni daa nya ba, o daa bɔhila llaisha, “M ba, n kum ba? N kum ba?”

²²Ka llaisha garigi yel' o, “Di ku ba. A ni ku a ni zaŋ a takəb' min' a tɔbu n-gbahi shɛb' leeg' a daba? Bomi la bindirigu ti ba ka bɛ di ka nyu kom, ka lab' bɛ naa sani.”

²³Ka Izrael naa maa daa chɛ ka bɛ duyi bindira pam ti ba, ka bɛ di ka nyu n-naai, ka o chɛ ka bɛ lab' kuli bɛ naa sani. Ka Sirianim' daa bi lan kana ti liri Izraelnim' yaha.

Naa Bənhadad min' o tɔbbihi teei gili Samaria

²⁴Dimbɔŋɔ nyaanja ka Siria Naa Bənhadad daa ti zaŋ o tɔbbihi zaa n-chanj ti teei gili Samaria.

²⁵Ka bɛ ni daa teei gili Samaria maa zuyu chɛ ka kum lu Samaria tiŋ' puuni nim' zuyu hal ka bɛ daa ti kohiri buŋ' zuyu la anzinfra layibaligu pihinii; ka kohiri bɛ ni daa booni binsheli ŋmani bindi la din tibisim nyɛ giram kobisiyi anzinfra layibaligu diba anu.

²⁶Ka Izrael naa daa ti doli tiŋ' maa gooni zuysaa n-chani garita, ka pay' so kuhi yel' o, “N dan' naa, sɔŋm' ma!”

²⁷Ka naa maa yel' o, “Yawɛ yi bi sɔŋ a, wula ka man' ni tooi sɔŋ a? M malila chi bee wain?”

²⁸Ka bɔh' o, “Bɔ n-lee muys' a?” Ka pay' maa yel' o, “Pay' ŋɔ n-daa yeli ma, ‘Zaŋm' a bidibiga ŋɔ ka ti duyi ŋubi zuŋɔ; ka sa zaŋ m mi bidibiga duyi ŋubi bieyuni.’”

²⁹Ka ti zaŋ m bia duyi ŋubi n-kaai bieyū, ka n yel' o, ‘Zaŋm' a bidibiga la na ka ti duyi ŋub', ka ŋun' zaŋ o bidibiga maa ti sɔŋi.’”

³⁰Naa maa ni daa wum pay' maa yɛtɔya maa, ka o darigi toog' omaŋmanj' binyerigu, ka doli gooni maa zuyu garita. Ka niriba nya o ka o yɛla buyu ka di be o binyerigu tiŋli.

³¹Ka o daa yeli, “N yi bi ŋma Shafat bia llaisha la zuyu zuŋɔ dabisili ŋɔ, Naawuni ŋun' niŋm' ma din gari lala.”

³²Ka o daa tim ni bɛ ti gbaai llaisha na. Di saha maa llaisha mini kpeen' shɛba n-daa ɔi o yinjə. Ka naa tumo maa daa na bi paana ka llaisha yeli kpamba maa, “Nyamiya, ninvuŋ' kur' la ni tim ni bɛ kana ti ŋma n zuyu shɛm. Nyamiya, Tumo maa yi paana, yin' yomiya dunoli n-dihi li gbibi ka di cheliya ka o kpe na. O dan' napɔn chichiba n-kul vuri dol' o nyaanja ŋɔ na.”

³³O noli daa na bi lu tiŋa, ka naa maa paag' o sanna ti yel' o, “Ti muysigu ŋɔ yila Yawɛ sanna! Ka bɔzuŋu ka n lan yɛn guhi ŋun' Yawɛ yaha?”

2 Nanimā 7

¹Amaa ka llaisha daa yel' o, "Wummi Yawε ni yeli shem. O yeliya ni bieyuni η-ηɔ tasaha, bε sa ni kohi zim balli din tibisim nyε kilogiram ata anzinfra layibaligu zay' yini, ka kohi chi kilogiram ayɔbu mi anzinfra layibaligu zay' yini Samaria ηɔ dunɔdal' ni."

²Ka sapashin' so ɻun daa guli naa maa yeli Naawuni nir' maa, "Hal Yawε yi yooi zu Yusaa soya bahi gba, lala ku tooi ninj!" Ka llaisha yel' o, "A nini sa ni nya li, amaa ka a nol' lee ku to li."

Siria többihi zoya

³Niriba anahi bɛn daa nyε kɔnsi daa do Samaria sambani polo dunol' shee. Ka bε daa ti bɔhi taba, "Bɔzuyu ka ti lee yεn ɿi kpe hal ti kpi?

⁴Ti yi yeli, 'Cheliya ka ti kpe tin' ηɔ puuni,' kum be di ni, ka ti ni kpi; ka ti mi yi ɿi kpe, ti ni kpi. Dinzuju cheliya ka ti chan Sirianim' sansani ηɔ ni, bε yi ti che ti, ti ni be; ka bε yi ti ku ti, ka ti dii kpi."

⁵Ka bε daa yiyisi zaawuni saha n-chan Sirianim' sansani maa ni. Amaa ka bε daa mali ti paai Sirianim' sansani maa ni n-nya ka so ka nimaani.

⁶Dama ti Duuma n-daa che ka Siria többihi maa wum többihi pam chechebunsi mini yuri kandina vuri ka bε yeli taba, "Izrael naa dala Hiti nanim' mini Ijipti nanim' bahi ti na."

⁷Ka bε daa yiyisi zaawuni maa n-zo ni bε tiligi, ka che bε tanti suya mini bε yuri ni bε bunsi. Bε daa kul zomi ka che bε sansani maa kaman di ni daa kul be shem.

⁸Kɔnsi maa ni daa mali ti paai sansani maa ni, bε daa chan ti kpela tanti suy' yin' ni nti di ka nyu, ka kpuyi anzinfra mini salima ni situra n-chan ti soyi; ka lan lab' ti kpe tanti suy' shεl' ni yaha nti kpuyi neen' sheŋa ti lan soyi.

⁹Di saha ka bε daa yeli taba, "Ti bi niŋ din tuhi. Zuŋɔ nyela lahiba' sun dabisili. Ka ti yi zaŋ li shini hal ni bieyu ti neei, tibidarigibo sheli ni ti paai ti. Dinzuju pumpɔŋɔ cheliya ka ti chan ti yeli nayilinima."

¹⁰Ka bε daa chan ti boli ninvuy' shεb' bɛn guli tin' maa dunɔdali n-yeli ba, "Ti chanla Sirianim' sansan' la ni nti bi nya so bee n-wum so damli, amaa ka bε tanti suya la beni; ka bε yuri mini bε bunsi gba loya pahi."

¹¹Ka ninvuy' shεb' bɛn daa guli tin' maa dunɔdali maa daa moli bahi ha, ka bε daa zaŋ li yeli nayilinima.

¹²Ka naa daa yiyisi yuŋ' maa n-yel' o kpambaliba, "N ni yeli ya Sirianim' maa ni lo ni bε niŋ ti shem. Be mi ni kum mali ti, dinzuju ka bε yi bε sansani maa ni n-chan ti soyi, ka tɛhira, 'Be yi yi bε tin' maa ni na, ti ni gbahi ba zay' nɛma, ka kpe bε tin' maa ni.'

¹³Ka o kpambaliba maa ni yino yel' o, "Che ka ninvuy' shεb' zaŋ yur' anu bɛn kpalim ηɔ chan, dama ninvuy' shεb' bɛn nyε Izraelnim' ninvuy' gbalin bɛn be tin'

ŋɔ puuni gba kul bela barina ni kaman bɛn pun kpi la. Dinzuyu che ka ti tim ba ka bɛ chanj ti nya.”

¹⁴Ka bɛ daa pii wɔribariba ayi, ka naa maa tim ba Siria többihi maa sani ka yeli ba, “Chamiya ti nya.”

¹⁵Ka niriba maa daa chanj ti doli bɛ naba hal ni Joođen Moyili ni n-nya ka Sirianim’ maa situra mini bɛ neen’ shɛŋa bɛ ni zo ka che m-bahi kul dɔndo sol’ ni. Ka tuumba maa daa labina ti yeli naa.

¹⁶Di saha ka niriba daa yi n-chanj Sirianim’ sansani maa ni nti ʒe bɛ nɛma. Ka bɛ daa kɔhi zim balli din tibisim nyɛ kilogiram ata anzinfra layibaligu zay’ yini, ka kɔhi chi din tibisim nyɛ kilogiram ayɔbu mi anzinfra layibaligu zay’ yini kaman Yawɛ ni daa pun yeli shɛm la.

¹⁷Naa daa che ka o sapashin’ so ŋun gul’ o la n-ʒe n-guli dunɔdali, ka niriba daa no o dunɔdali maa ni hal ka o ti kpi kaman Naawuni nir’ maa ni daa pun yeli shɛm saha shɛli naa ni daa ka o sanna la.

¹⁸Dama Naawuni nir’ maa ni daa yeli naa, “Bieyuni ŋ-ŋɔ tasaha bɛ sa ni kɔhi zim balli din tibisim nyɛ kilogiram ata anzinfra layibaligu zay’ yini, ka kɔhi chi din tibisim nyɛ kilogiram ayɔbu mi anzinfra layibaligu zay’ yini Samaria dunɔdal’ ni la,”

¹⁹sapashini maa daa yelila Naawuni nir’ maa, “Hal Yawɛ yi yooi zuγusaa soya bahi gba, lala ku tooi ninj!” Ka Naawuni nir’ maa yel’ o, “A nini sa ni nya bindirigu maa, amaa ka a noli lee ku to li.”

²⁰Ka di daa shiri ninj o lala, dama niriba daa no o dunɔdali maa ni hal ka o ti kpi.

2 Nanim 8

Shunɛm pay’ ni lab’ o ya shɛm yela

¹ Di saha ka Ilaisha daa yeli Shunɛm pay’ so bia o ni daa neei kum ni la, “Yiyisim’ zaŋ a yiŋnim’ zaa kuli luy’ shɛli a ni yen tooi kuli; dama Yawɛ ni che ka kum lu tiŋgbɔŋ ŋɔ ni yuma ayopɔin.”

²Ka pay’ maa daa yiyisi ninj kaman Naawuni nir’ maa ni daa yel’ o shɛm maa n-zaŋ o yiŋnim’ kuli Filistianim’ tiŋgbɔŋ ni nti be nimaani yuma ayopɔin.

³Ka yuma ayopɔin maa daa ti gari, ka pay’ maa yi Filistianim’ tiŋgbɔŋ maa ni n-lab’ o ya nti chanj ni o ti yeli naa ka o zaŋ o yili min’ o tiŋgbani labisi ti o.

⁴Di saha naa maa daa töysisirila Gɛhaazi ŋun daa nyɛ Naawuni nir’ maa sɔŋda la yɛtɔya n-yer’ o, “Yelim’ ma Ilaisha ni daa tum tuun’ kar’ shɛŋa zaa yela.”

⁵O ni daa yeri naa maa Ilaisha ni daa neei kpim’ kum ni shɛm saha shɛli maa, ka o ni daa neei pay’ so bia kum ni maa kana nti yeli naa maa ni o labisim’ o yili min’ o tiŋgbani ti o. Ka Gɛhaazi daa yeli naa maa, “N dana, n-nyɛ pay’ maa, Ilaisha ni daa neeg’ o bi’ so kum ni maa mi m-bɔŋɔ.”

⁶Ka naa maa daa bɔhi pay' maa, ka o yel' o di yela ni nyε shεm. Ka naa maa daa bo kpambal' so n-dolisi pay' maa, ka yel' o, "Labisim' pay' maa ni su binshεyukam zaa zaŋ tabil' o puu atam din yi o puu maa ni na saha shεl' o ni daa yi yin' maa zaŋ kana pumpɔrɔ zaŋ ti o."

Ilaisha mini Siria Naa Benhadad yεla

⁷Dahin sheli ka Ilaisha daa ti ka Damaskus na. Di saha maa ka Siria Naa Benhadad daa biɛra. Ka bε daa yel' o, "Naawuni nir' la be yaŋɔ."

⁸Ka naa maa daa yeli Hazaεl, "Bom' pini n-chanj ti puhi Naawuni nir' maa, ka chε ka o bɔhi Yawε nya n ni kpaŋ m barigu ŋɔ ni?"

⁹Ka Hazaεl daa bo Damaskus binshεyukam n-ʒili laakumnim' pihinahi chanj ni o ti puhi Naawuni nir' maa. Ka Hazaεl daa paai ti zani Ilaisha tooni ka yel' o, "A bia Siria Naa Benhadad n-tim ma a sanna ni n ti bɔh' a nya o ni kpaŋ o barigu ŋɔ ni?"

¹⁰Ka Ilaisha daa yel' o, "Cham' ti yeli naa maa ni biɛhiŋ kani, o ni kpaŋ; amaa Yawε lee kahigi wuhi ma ni o ni bahi kpi."

¹¹Ka Ilaisha daa mirig' o nina kpa Hazaεl n-kul lihir' o hal ka vi ti gbaag' o. Ka Ilaisha kumda.

¹²Ka Hazaεl bɔh' o, "N dana, bɔzuyu ka a kumda?" Ka Ilaisha garigi yel' o, "N ni mi a ni ti yεn niŋ Izraelnim' zay' biε' sheli zuyu n-chε ka n kumdi maa. A ni ti nyo bε birininim' buyim, ka zaŋ takɔbi ku bε nachimbibi, ka ŋme n-chεrisicherisi bε bibihi, ka karigi bε payipuhinim' puya."

¹³ Ka Hazaεl bɔh' o, "Ya ka a dabili ŋun nyε baa ŋɔ yεn nya yiko n-tum tuun' karili ŋɔ!" Ka Ilaisha garigi yel' o, "Yawε kahigi wuhi ma ni a ni ti leei Siria naa."

¹⁴Dimbɔŋɔ nyaanja ka Hazaεl daa yi Ilaisha sani n-lab' o dan' maa sani, ka o ti bɔh' o, "Ka wula ka Ilaisha lee yel' a?" Ka o garigi yel' o, "O yeli ma ni a ni kpaŋ."

¹⁵Amaa ka biɛyu daa neei, ka Hazaεl niŋ kom mahigi bɔdua n-zaŋ pa naa maa ninni hal ka o ti leei Naawuni dini. Ka Hazaεl daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Jεhɔram yεla

(2 Yεlikura 21.1-20)

¹⁶Izrael Naa Jɔram ŋun daa nyε Əhab bia la ni daa di nam zaŋ chanj yuma anu saha, ka Juda Naa Jεhɔram ŋun daa nyε Jεhɔshafat bia la daa di nam.

¹⁷O ni daa di nam Jεrusalem saha sheli maa, o daa nyεla yuun' pihitanaayi nira. O daa dila nam maa n-ʒini Jεrusalem yuma anii.

¹⁸O daa dolila Izrael nanim' naba n-tum kaman Əhab min' o daŋ ni daa tum shεm la, dama o pay' daa nyεla Əhab bipuyinga. O daa tum alahichi Yawε sani.

¹⁹Amaa Yawε daa bi yu ni o bahi Judanim' yoli o dabili Dauda zuyu, dama o daa pun lo Dauda alikauli ni o ni zaŋ firila ti o min' o bidibisi.

20 O ȝiemān' ni ka Edomnim' daa zayisi ni Judanim' ku lan su ba; ka daa pii so n-leei bemañmañ' naa.

21 Di saha maa ka Jēhōram daa zañ o chechēbunsi zaa n-yiyisi yuñ chan̄ Zairi, ka o min' o chechēbunsi sapashinnim' ti lu Edomnim' bēn daa teei gil' o zuyu n-niñ ba buyim; amaa ka o tōbbihi daa zo n-kuli.

22 Ka Edomnim' daa zayisi ni Judanim' ku lan su ba hal ni zuñç. Di saha maa ka Libinanim' gba daa zayisi ni Judanim' ku lan su ba.

23 Jēhōram ni daa tum tuun' shēña pahi min' o ni daa pun tum shēlikam, bē sab' di yēla niñ Juda nanim' litaafi shēli bē ni booni Yēlikura litaafi la ni.

24 Ka Jēhōram daa ti leei Naawuni dini, ka bē sçy' pah' o yaannim' zuyu Dauda tiñ' la ni, ka o bia Ahazia daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Ahazia yēla

(2 Yēlikura 22.1-6)

25 Ehab bia Izrael Naa Jōram ni daa di nam zañ chan̄ yuun' pinaayi saha, ka Juda Naa Jēhōram bia Ahazia gba daa di nam.

26 Ahazia daa nyēla yuun' pisinaayi nira saha shēl' o ni daa di nam maa; o daa di nam la maa yuun' yini Jērusalēm. O ma daa nyēla Izrael Naa Omri yaanja, ka o yuli booni Atalia.

27 Ahazia gba daa dolila Ehab dan̄ niriba naba n-tum alahichi Yawē sani kaman Ehab dan̄ niriba maa ni daa tum shēm la, dama o daa nyēla Ehab dan̄ niriba maa deemba.

28 Ka ñun' Ahazia daa pahi Ehab bia Jōram la zuyu, ka bē lo tōbu chan̄ ni bē ti tuhi Siria Naa Hazaél Ramōtigiliad, ka Sirianim' daa ti ti Jōram daña.

29 Ka Naa Jōram daa lab' kuli Jēziriil ni o ti tibi dan̄ shēli Sirianim' ni daa ti o Rama saha shēl' o mini Siria Naa Hazaél ni daa tuhiri tab' la. Ka Juda Naa Jēhōram bia Ahazia daa chan̄ Jēziriil ni o ti kaai Ehab bia Jōram, o ni daa bieri la zuyu.

2 Naima 9

Bē zañ Jēhu leei Izrael naa

1 Di saha ka anabi Ilaisha daa bol' anab' bil' so na nti yel' o, "Malim' shili n-zañ kpa' luñuluñu ño gbib' a nuu ni chan̄ Ramōtigiliad.

2 A yi paai nimaani, nyin' lihim' bo Jēhōshafat bia Jēhu ñun nyē Nimshi yaanja la shee n-kpe nti bol' o o tab' sani n-zañ o kpe duu ashilōni

3 nti zañ kpa' luñuluñu maa m-booi di ni kpam bah' o zuyu ni ka yeli, Yawē yeliya, 'M boola kpam ño bah' a zuyu ni ni a leei Izrael naa;' " ka yooi dunoli n-zo n-yi, ka di niñ zinchili.

4 Ka nachimbil' ñun daa nyē anab' maa daa chan̄ Ramōtigiliad.

⁵O ni daa ti paai nimaani n-nya ka sapashinnim' ȝiya tɔri jina, ka o yeli, "Sapashini, m malila yetɔy' sheli ni n yel' a." Ka Jεhu bɔh' o, "Ti ni ȝuni ka a lee yeri maa?" Ka o yeli Jεhu, "N dana, nyini ka n yeri maa."

⁶Ka Jεhu daa yiysi kpe duu, ka anab' bil' maa ti booi kpam maa bah' o zuyu ni ka yel' o, "Yawε ȝun nyε Izrael Naawuni ȝo yeliya, 'M boola kpam ȝo bah' a zuyu ni ni a leei n niriba Izraelnim' naa;

⁷ka a ku a dan' ȣhab daq niriba, ka di che ka m bɔhi Jεzibεl bieri o ni daa ku n daba bεn nyε anabinim' mini n dab' shεb' zaa bεn pahi la zuyu.

⁸Dama ȣhab daq niriba zaa ni kpi. N ni ku ȣhab daq ni dobba bεn nyε bilichinnim' mini daba zaa Izrael tiŋgbɔŋ ȝo ni.

⁹N ni niq ȣhab yiŋnim' kaman n ni daa niq Nebat bia Jεrɔbɔam yiŋnim' mini Ahija bia Baasha yiŋnim' shem la.

¹⁰Bahi ni ti ȝubi Jεzibεl Jεziriil tintariga, ka so ku sɔy' o.' "Dimbɔŋɔ nyaanja, ka anab' maa daa yooi dunoli n-zo n-yi.

¹¹Ka Jεhu daa yi n-lab' o sapashin' tab' maa sani ka bε ti bɔh' o, "Alaafee?" Ka lan bɔh' o, "Ka bɔ ka yinyaa maa lee kana ti bɔr' a sani?" Ka Jεhu yeli ba, "Yi pun mi o ni o yetɔy' gbalinj."

¹²Ka bε yel' o, "Di saha maa ka bε zaa daa dii pirigi bε binyera n-yεrigi sɔŋ dunɔdura zuyu ni o no li gari, ka piεb' kikaa ka kuhi yeli, "Jεhu n-nyε naa!"

Bε ku Izrael Naa Jɔram

¹⁴Ka Jεhɔshafat bia Jεhu ȝun daa nyε Nimshi yaanja la daa lo nia ni o liri Jɔram. Di saha maa Jɔram mini Izraelnim' zaa daa pun dola Ramɔtigiliad n-gu Siria Naa Hazaεl;

¹⁵amaa ka Naa Jɔram ȝun' daa lab' Jεziriil ni o ti tibi dan' shεŋa Sirianim' ni daa ti o saha shεl' o mini Siria Naa Hazaεl ni daa tuhiri tab' la. Ka Jεhu daa yeli, "Di yi nyεla lala ka yi bɔra, yin' di che ka so yi tiŋ' ȝo ni chaŋ ti yeli Jεziriilnima."

¹⁶Di saha ka Jεhu daa kpe o chechεbuŋ' ni n-chaŋ Jεziriil, dama nimaani ka Jɔram daa bieri be. Ka Juda Naa Ahazia daa kana ni o ti kaag' o.

¹⁷Ka tiŋgula ȝun daa tam Jεziriil pii zuyu daa ti lihi nya Jεhu min' o niriba ni kanna ka yeli, "N nya niriba ka bε kanna." Ka Jɔram yel' o, "Timmi wɔribara ka o chaŋ ti tuhi ba soli m-bɔhi ba, 'Alaafee?'

¹⁸Ka wɔribar' maa daa chaŋ ti tuhi Jεhu soli yel' o, "Naa ni n ti bɔh' a, 'Alaafee?' " Ka Jεhu bɔh' o, "Alaafee yεla lee nya a ya? Garim' doli n nyaanja!" Ka tiŋgul' maa daa lan yeli, "Tumo maa paai bε sani, amaa ka lee bi labirina."

¹⁹Di nyaanja ka o daa lan tim wɔribar' so ɳun pah' ayi, ka o tuhi ba soli nti yeli, "Naa ni n ti bɔh' a nya 'Alaafee?' " Ka Jɛhu bɔh' o, "Alaafee yɛla lee nya a ya? Garim' doli n nyaanja."

²⁰Ka tingul' maa daa lan yeli, "Tumo maa paai bɛ sani, amaa ka lee bi labirina. Ka ɳun kani maa na mi chandi ɳmanila Jɛhu, Nimshi nyaanja la, dama o chandi maa ɳmanila yinyaa."

²¹Ka Jɔram daa yeli, "Malimiya n chechebuŋ' shili ti ma." Ka bɛ mal' li shili ti o. Di saha ka ɳun' Izraël Naa Jɔram mini Juda Naa Ahazia daa kpe bɛ chechebunsi ni n-chaŋ ni bɛ ti tuhi Jɛhu soli n-daa mali ti tuh' o soli maa la Nabot Jeziriil nir' la puu ni.

²²Jɔram ni daa ti nya Jɛhu, o daa bɔh' o mi, "Jɛhu, alaafee?" Ka Jɛhu garigi bɔh' o, "Wula ka alaafee lee yɛn niŋ beni, ka a ma Jezibɛl sotali min' o buyijɛmbo tuma la na kul beni pam?"

²³Ka Jɔram daa ɳmaligi guui ka kuhi yeli Ahazia, "Nyaanyibo yɛtɔya m-bala!"

²⁴Ka Jɛhu daa kpuŋ' o tɔbu n-darigi li ni o kpioŋ zaa n-to Jɔram bɔyusapima sunsuuni, ka piem maa chanj ti gbaag' o suhu, ka o leb' lu o chechebuŋ' puuni.

²⁵Ka Jɛhu yel' o sɔŋda Bidikar, "Yihim' o bahi Nabot Jeziriil nir' la puu ɳɔ ni." Ka bɔh' o, "A teei m min' a ni daa layim dol' o ba Əhab nyaanja, ka Yawɛ yeli shɛm zaŋ chanj o polo la?

²⁶Yawɛ daa yeliya: 'Biɛhiŋ kani, n ni sa nya Nabot min' o bihi ʒim sɔhila shɛm la, n ni bɔh' a di bieri puu ɳɔ ni labisi.' Dinzuŋu pumpoŋɔ zaŋm' o bahi puu maa ni kaman Yawɛ ni daa pun yeli shɛm maa.'

Bɛ ku Juda Naa Ahazia

²⁷Juda Naa Ahazia ni daa nya din niŋ maa, ka o guui kpa Bɛtihagan polo. Ka Jɛhu daa kariti dol' o ka yɛra, "Tomiy' o gba!" Ka bɛ daa to o piem chechebuŋ' ni o ni daa duri Gur din miri Ibiliam la. Ka o daa zo n-kuli Mɛgido nti kpi nimaani.

²⁸Ka o kpambaliba daa zaŋ o niŋ chechebuŋ' ni kuli Jérusalém nti sɔy' o o siliga ni m-pah' o yaannim' zuyu Dauda tiŋ' la ni.

²⁹Əhab bia Jɔram ni daa di nam zaŋ chanj yuun' piniyini saha ka Ahazia daa di Juda nam.

Bɛ ku napay' Jezibɛl

³⁰Jɛhu ni daa paai Jeziriil, ka Jezibɛl wum o yɛla, o daa bal' la chilo, ka mal' o zuyu n-vɔbisi lihari takɔro ni.

³¹Jɛhu ni daa ti kpe n-zani dunol' ni ha, ka Jezibɛl bɔh' o, "Nyin' Zimiri ɳun ku a dan' ɳɔ, Alaafee?."

³²Ka Jɛhu daa kpuŋ' o zuyu lihi takɔro maa ni ka bɔhi, "Duni n-lee be m polo?" Ka m ba namɔyilis' ayi bee ata ɳmaligi lih' o na.

³³Ka o yeli ba, “Daamiy’ o bahina.” Ka be daa daai Jezibel bahina, ka o ɔim yiy’ vie dukpini mini yuri, ka be du n-tam o zuyu n-nɔnno o.

³⁴Di saha ka Jeshua daa kpe nti di ka nyu ka yeli, “Zan̄miya noli ni di pay’ so maa ti sɔy; dama o nyela nabipuyinga.”

³⁵Amaa be ni daa chan̄ ni be ti zaŋ o sɔy, be daa bi lan nya o, ka naŋ’ nyala o zuyuŋmaŋ min’ o napɔnvari ni o nuchehi.

³⁶Bε ni daa lab’ ti yel’ o, ka o yeli, “Dimbɔŋɔ nyela Yawε yeligu sheli o ni daa che ka o dabili llaija ɔun nyε Tishibi nir’ yel’ la. O daa yeliya, ‘Bahi ni ti ɔubi Jezibel niŋgbuŋ Jeziriil tintariga;

³⁷ka o ningbuna ni ti do tiŋa Jeziriil tintariga kaman sayiri la; ka so ti ku tooi yeli, Jezibel m-bɔŋɔ.’ ”

2 Nanim 10

Bε ku Naa Əhab bihi

¹Əhab daa malila bidibisi pisopɔin, ka be be Samaria. Ka Jeshua daa sab’ gbana zaŋ tim Samaria nti ti tiŋ’ maa nanim’ mini tiŋ’ kpamba ni ninvuŋ’ shεb’ bεn gbibi Əhab bidibisi maa n-yeli,

²“To, yinima n-su Əhab bidibisi la fukumsi, ka su o chechεbunsi min’ o yuri ni bidibbina ni be ni me birini gili tin’ shεŋa la, dinzuyu yi yi deei gbaŋ’ ɔj,

³yin’ piimiya yi dan’ bidibisi maa ni ɔun be vienyela ka simdi ni o niŋ naa n-zaŋ o ɔil’ o ba nam ɔishee; ka tuhi sɔŋ yi naa maa daŋ niriba.”

⁴Amaa ka dabiem daa gbaai ba pam, ka be yeli, “Nyama, nanim ayi bi tooi nyəŋ o, ka wula ka tinim’ ni tooi nyəŋ o?”

⁵Dinzuyu ka ninvuŋ’ so ɔun daa su nayili fukumsi mini ɔun su tiŋ’ maa fukumsi ni kpamba ni bεn gbibi nabihi maa daa tim ti yeli Jeshua, “Ti nyela a daba, ka ni niŋ a ni yeli ni ti niŋ shεlikam zaa. Ti ku zaŋ so leei naa, kul niŋm’ a ni nya ka sheli viel’ a sani.”

⁶Di saha ka Jeshua daa lan sab’ ba gban sheli din pah’ ayi yeli, “Yi yi bela m polo, ka ni deei n noli, yin’ ɔmamiya yi dan’ bidibisi maa zuyuri n-zaŋ li ka n sanna Jeziriil bieŋuni ɔ-ɔ tasaha.” Naa bidibisi pisopɔin maa daa bela tiŋ’ maa ni ninvuŋ’ zuyuri sani ka be wumsiri ba.

⁷Bε ni daa deei Jeshua gbaŋ maa, ka be gbahi naa bidibisi pisopɔin maa n-ku ba, ka ɔmahibε zuyuri niŋ pieri ni n-zaŋ li tahi Jeziriil ti ti o.

⁸Tumo ni daa kana ti yel’ o, “Bε zaŋ naa bidibisi maa zuyuri na,” o daa yelimi, “Zan̄miya li sɔŋ duya ayi tiŋ’ ɔ dunol’ ni hal ka bieŋu ti neei.”

⁹Ka bieŋu daa neei, ka o yi n-chan̄ ti zani ka yeli niriba maa zaa, “Yi ka taali. Mani n-daa lo nia bieŋu n-ku n dana, amaa ka ɔun mi n-lee ku bεmbɔŋɔ zaa?”

¹⁰Dinzuju banjmiya ni Yawε ni daa yεli shelikam zaa zaŋ chan εhab min' o dan zaa polo la sheli ku yiysi. Yawε niŋmi kaman o ni daa che ka o dabili llaija yεli shem la.

¹¹Dinzuju ka Jεhu daa bahi ku εhab daŋ niriba min' o ninvuy' zuyuri ni o zɔnim' ni o tindaannim' zaa bεn daa kpalm be Jεziriil, ka o ninvuy' so daa bi kpalm.

Bε ku Naa Ahazia dɔyiriba

¹²Ka Jεhu daa yi nimaani n-chani Samaria n-daa ti paai luy' sheli be ni booni Pieguliba Dooshee la

¹³n-tuhi Juda Naa Ahazia dɔyiriba soli m-bohi ba, "Banim a n-lee nyen ya?" Ka bε garigi yεl' o, "Ti nyela Naa Ahazia dɔyiriba, ka kana ni ti ti kaai nabih mini napay' Jεzibel bidibisi."

¹⁴Ka Jεhu yεl' o niriba, "Gbahimiya ba zay' nema!" Ka bε daa gbahi ba zay' nema n-ku ba Bεtεked bɔyili gbini. Bε daa nyela ninvuy' pihinahinaayi. Ka bε daa bi che bε ni zay' yino gba.

Bε ku εhab dɔyiriba bεn kpalm zaa

¹⁵Ka Jεhu daa lan yiysi nimaani n-chani ha ti tuhi Rεkab bia Jεhɔnadab soli m-puh' o ka bɔh' o, "A ʒe ma yim a suhu ni kaman n ni ʒe a yim n suhu ni shem?" Ka Jεhɔnadab garigi yεli, "lin." Ka Jεhu yεl' o, "Di yi nyela lala, nyin' gbaami n nuu." Ka o daa gbaag' o nuu maa; ka Jεhu kpuy' o niŋ ɳun Jεhu chechεbuŋ' ni.

¹⁶Ka Jεhu lan yεl' o, "Doli ma nti nya n suhu ni ye Yawε zuyu shem," ka daa che ka o kpe o chechεbuŋ' maa ni pah' o zuyu.

¹⁷Jεhu ni daa paai Samaria, o daa kula εhab daŋ niriba bεn kpalm Samaria zaa. Lala ka o daa niŋ hal ti kpimsi bε birili kaman Yawε ni daa pun yεli llaija shem la.

Bε ku Baal jεmdiba

¹⁸Di saha ka Jεhu daa layim sokam zaa na nti yεli ba, "εhab daa jεm Baal la biɛla, amaa man' yen jεm o la pam.

¹⁹Dinzuju pumpɔŋɔ layimmiya Baal buyibahi min' o jεmdiba ni o tindaannim' zaa na, ka di cheleya ka bε ni so kpalm, dama m bɔri ni n zaŋla maligu titali m-mali Baal; ka ɳunkam bi kana ni kɔŋ o nyevili." Amaa yεŋkiŋkabina soli ka Jεhu daa doli ni o ku Baal jεmdiba maa.

²⁰Ka Jεhu daa lan yεli, "Molimiya Baal jεmbu dabisili molo." Ka bε daa moli di molo maa.

²¹Ka Jεhu daa tim tuumba ka bε gili Izrael tiŋgbɔŋ maa ni zaa, ka Baal jεmdiba zaa daa layimna, ka so daa bi kpalm ka bi kana. Ka bε daa kpe Baal duu maa ni hal ti pal' li, ka di luyilikam zaa ti nyela niriba.

22Ka Jēhu daa yeli ḥun su bē kpariti biɛhigu shee fukumsi, “Zanj’ kpariti na nti ti Baal jemdiba maa zaa.” Ka o daa zaŋ kpariti maa na nti ti ba.

23Di saha ka Jēhu mini Rəkab bia Jēhōnadab daa kpe Baal duu maa ni, ka o yeli Baal jemdiba maa, “Di cheliya ka Yawē jemdā be yi ni, amaa cheliya ka di kul nyela yinim’ bēn nyē Baal jemdiba maa kōŋko.”

24Di saha ka o daa kpe ni o ti mali maligu, ka mali sara sheli bē ni zaŋdi nyori buyim la. Jēhu daa zaŋla ninvuy’ pihinii zali samban’ ni di saha maa ka yeli ba, “Dun ché ka n ni zaŋ ninvuy’ shēb’ niŋ yi nuu ni ḥo ni so zo n-tiligi, dilan’ ni kōŋ o nyevili.”

25Dinzuŷu Jēhu ni daa kul mali sara sheli bē ni zaŋdi nyori buyim maa naai saha sheli, ka o daa yeli bēn guli nimaani mini sapashinnima, kpəmiya nti ku ba, ka di ché ka bē ni so tiligi. Bē ni daa ku ba naai, ka bēn daa guli nimaani mini sapashinnim’ maa daa vu ba yihi samban’ ni ka kpe Baal duu maa ni du’ sheli din be puuni ha ni

26nti kpuyi Baal jembu binnan’ sheli din be di ni na nti nyo li buyim.

27Ka bē daa ḥme ḥ-ḥma Baal binnan’ la, ka ḥme n-wurim o duu maa, ka zaŋ nimaani leei bimbɔyili hal ni zuŋo.

28Lala ka Jēhu daa niŋ kpihim Baal birili zaa Izraēl tingbɔŋ ni.

29Amaa ka Jēhu daa lee bi ché Nəbat bia Jérōbəam daalahichi tumbu so’ sheli o ni daa doli n-ché ka Izraēlnim’ tum alahichi la dolibu. Dina n-nyē salima naṣibihī shēb’ bēn daa be Bətel mini Dan la jembu.

30Ka Yawē daa yeli Jēhu, “A ni tum din tuhi n sani, ka niŋ Ḫhab daŋ niriba kaman n suhu ni daa yu shem zaa la zuŷu, a daŋ ni bidibisi kul ni diri Izraēl nam hal ti paai ȝiemani din pahir’ anahi ni.”

31Amaa ka Jēhu daa lee bi doli Yawē ḥun nyē Izraēl Naawuni ḥo zaligu ni o suhu zaa. O daa bi ché Jérōbəam ni daa tum alahichi shēja n-ché ka Izraēlnim’ tum alahichi la soli dolibu.

Jēhu kum yela

32Di saha maa ka Yawē daa piligi ḥ-ḥmaari Izraēl tingbɔŋ bahira. Hazaēl daa tuhi nyāŋ Izraēlnim’ bēn daa be bē tintarisi tinsi la ni zaa.

33Zaŋ Jōɔdən Mɔyili wulimpuhili polo hal ti paai Giliad tingbani ni Gaad niriba mini Rubin niriba ni Manaasa niriba tingbana zaa n-lan zaŋ Aroa din bayi Arinɔn Vinvamlı la hal ti paai Giliad mini Bashan tingbana.

34Jēhu ni daa tum tuun’ shēja pahi min’ o ni daa pun tum shēlikam zaa ni o kpiɔŋ yela zaa, bē sab’ li niŋ Izraēl nanim’ litaafi sheli bē ni booni Yelikura litaafi la ni.

³⁵Ka Jēhu daa ti niŋ ḥun kani, ka bē sōy' o Samaria. Ka o bia Jēhoahaz daa di nam zan' o zaani.

³⁶Jēhu daa dila Izraēl nam maa ȝini Samaria yuun' pihitaayika.

2 Nanim 11

Juda napaya Atalia

(2 Yelikura 22.10—23.15)

¹Naa Ahazia ma Atalia ni daa ti wum ni o bia Ahazia kpiya, ka o dii yiysi gbaai nabihi kubu.

²Amaa ka Naa Joram bipuyinga Jēhosheba ḥun daa nyē Ahazia tizɔpay' la daa tim nabihi maa ni n-kpuyi Ahazia bia Jōash ḥun nyē bē ni daa kuri shēb' maa ni yino min' o biyola nti sōyi Yawē jēmbu duu du' shēl' ni, ka Atalia daa bi nya o ku.

³Ka Jōash daa kpalim be Jēhosheba sani n-sōyi Naawuni jēmbu duu maa ni hal ti paai yuma ayōbu, ka Atalia daa diri nam su tingbōŋ maa.

⁴Amaa zaŋ chanj yuun' shēli din pahir' ayopɔin ni, ka Jēhoiada daa tim ti boli sapashinnim' shēb' bēn daa guli naa mini nayil' la n-chē ka bē ka o sanna Yawē jēmbu duu, ka o ti chē ka o mini ba lo tab' alikauli, ka chē ka bē po pōri Yawē jēmbu duu maa ni. Ka o daa zaŋ nabia maa wuhi ba.

⁵Di saha ka o daa zali ba zaligu yeli, "Yi ni yen niŋ shēm m-bōŋo: Yinim' bēn ti ka tuma ni na Vuhim Dabisili dali pirigibu buta zuyu yim n-yen guli nayili,

⁶ka yi pirigibu buta zuyu yim guli Sur Dunodal' la, ka yi pirigibu buta zuyu yim be dunodalii din be guliba nyaanja la zaa n-guli nayili.

⁷Ka pirigibu buyi zuyu bēn bi kanna tuma ni Vuhim Dabisili dali la mi ni guli Yawē jēmbu duu.

⁸Bē zaa yinoyino gbib' bē bidibbina bē nuhi ni n-ȝe n-gil' naa, ka ḥunkam kani bē sanna, bēn' kum' o. Naa yi ti chani luŋ' shēlikam, bēn' kul be o sani."

⁹Ka sapashinnim' maa daa niŋ kaman maligumaana Jēhoiada ni daa yeli ba shēm maa. Ka bē zaa daa zaŋ bē niriba bēn bi yen be tuma ni mini bēn yen be tuma ni Vuhim Dabisili dali n-ka maligumaana Jēhoiada sanna.

¹⁰Ka maligumaana Jēhoiada daa zaŋ kpana mini nyotayirisi din daa nyē Naa Dauda dini, ka be Yawē jēmbu duu maa ni n-ti sapashinnim' maa.

¹¹Ka guliba maa zaa daa gbib' bē bidibbina n-ȝieya gu Naawuni jēmbu duu maa nudirigu polo zaŋ ti kpa nuzaa polo m-mali ti gili sara maligu bimbini mini Naawuni jēmbu duu maa.

¹²Di saha ka Jēhoiada daa zaŋ nabia Jōash n-yina ti booi kpam bah' o zuyu ni n-leeg' o nam; ka zaŋ nam zuypiligu pil' o; ka zaŋ Naawuni kundi ti o; ka be kpahi bē nuhi ka yeli, "Naawuni dolim' naa ḥo nyevili!"

¹³Ka napay' Atalia daa wum vuri maa, ka kpe niriba maa sani Yawε jεmbu duu maa ni

¹⁴nti nya ka naa maa ʒe n-tabi daantaliga kaman bε kali ni daa nyε shεm; ka sapashinnim' mini kikapiεbiriba ʒe m-bay' o. Ka bε tingbøŋ maa nim' zaa daa mali suhupielli, ka piεbiri kikahi. Ka Atalia daa darigi toog' o chinchini ka kuhi yεli, "Nyaanyibo! Nyaanyibo!"

¹⁵Ka maligumaana Jεhɔiada daa yεli sapashinnim' bεn su tøbbihi fukumsi la, "Zaŋmiy' o doli guliba maa sunsuuni gari, ka zaŋ takøb' ku ɳunkam be o polo." Dama maligumaana maa daa yεlimi, "Di kuny' o Yawε jεmbu duu puuni."

¹⁶Ka bε daa gbaag' o n-zaŋ o doli yuri dunoli polo nti kpe nayili n-ku o nimaani.

Jεhɔiada ni daa tum tuun' shεŋa

(2 Yεlikura 23.1-21)

¹⁷Ka Jεhɔiada daa che ka Naa Jɔash mini niriba lo Yawε alikauli ni bε ni nyεla jun' Yawε niriba; ka lan che ka niriba maa mini naa gba lo tab' alikauli.

¹⁸Di saha ka tingbøŋ maa ni niriba zaa daa chan Baal jεmbu duu nti ɳme n-wurim li, ka wurim di bimbina, ka ɳme n-wurim di binnana, ka ku Matan jun daa nyε Baal tindan' la bimbina maa tooni. Ka maligumaana Jεhɔiada daa bo guliba n-zali, ka bε guli Yawε jεmbu duu.

¹⁹Ka o daa zaŋ sapashin' kpamba mini bεn guli naa ni nayili guliba ni tingbøŋ maa niriba zaa m-pa omaŋ' zuyu, ka bε zaŋ naa maa yi Yawε jεmbu duu maa ni n-gam giŋgaani ti gari guliba dunol' la ni n-chanj ti kpe nayili, ka o ti ʒin' o nam ʒiishee din nyε nanim' ʒiishee la.

²⁰Ka bε tingbøŋ maa niriba zaa daa mali suhupielli, ka bε tñ' maa daa maai bε ni daa zaŋ takøb' ku Atalia nayili puuni maa nyaanja.

²¹Jɔash yuma daa nyεla yuma ayopɔin o ni daa di nam saha sheli maa.

2 Nanim 12

Juda Naa Jɔash biεhigu yεla

(2 Yεlikura 24.1-16)

¹Jεhu ni daa di nam zaŋ chan yuma ayopɔin saha ka Jɔash daa di nam n-ʒi Jεrusalem. O daa dila nam maa yuuŋ' pihinahi. O ma daa nyεla Bεrishiiba paya, ka o yuli booni Zibia.

²Ka Jɔash daa tum din tuhi Yawε sani hal ni o nyεvil' tariga, maligumaana Jεhɔiada ni daa wuh' o di sol' la zuyu.

³Amaa o daa lee bi chεmi ka bε wurim bε ni daa jεmdi buya luy' shεŋa la, ka niriba daa na kul chani nimaani ti maani maligunim' ka tuyindi tulaale zim.

⁴Ka Naa Jɔash daa ti yεli maligumaaniba, "Sara maligu binyara lay' sheli zaa niriba ni zaŋdi tahiri Yawε jεmbu duu na la mini sokam ni yɔri farigu lay' shel' la

ni bε ni zali niriba farigu lay' shεl' la ni nir' suhu ni yu ka o zaŋdi lay' shεli tahirι Yawε jεmbu duu na la,

⁵maligumaaniba deemi li bεn zaŋdi li tahirina maa sani m-mal' li maani Naawuni jεmbu duu luy' shεŋa din bɔri malibu la."

⁶Amaa ka di daa mali ti paai Naa Jɔash nam dibu yuun' pisinaata saha ka maligumaaniba maa na bi mali Naawuni jεmbu duu maa luy' shεli.

⁷Dinzuu ka Naa Jɔash daa boli maligumaana Jεhɔiada mini maligumaaniba shεb' bεn pahi na nti bɔhi ba, "Bɔzuu ka yi na kul bi mali Naawuni jεmbu duu maa? Dinzuu pumpɔŋɔ di lan deeya liyiri yi ni su ninvuy' shεb' maa sani; amaa zaŋmiya li ti ka bε mali Naawuni jεmbu duu maa."

⁸Ka maligumaaniba maa daa sayi ni bε ku lan deei liyiri niriba maa sani; ka lan sayi ni bεn' maligumaaniba maa ku mali Naawuni jεmbu duu maa.

⁹Di saha ka maligumaana Jεhɔiada daa bɔ adaka n-chib' di liŋ' voli n-zaŋ li zali Yawε jεmbu duu maa nudirigu polo dunol' ni bimbini luyili ni, ka maligumaaniba bεn daa guli dunoli maa zaŋ lay' shεli zaa bε ni daa zaŋ tahi Yawε jεmbu duu maa na nti niŋ adaka maa puuni.

¹⁰Ka bε daa yi ti nya ka liyiri din be adaka maa ni zooi, naa gbaŋsabira mini maligumaaniba zuyulana kanimina nti kal' li, ka zaŋ bε ni nya lay' shεli Yawε jεmbu duu maa ni n-niŋ kpalansi ni lo.

¹¹Di nyaanja ka bε daa zaŋ bε ni zahim lay' shεli tibisim sania zuyu n-ti ninvuy' shεb' bεn su Yawε jεmbu duu tuma maa fukumsi ni bε mal' li yɔri kapintanim' mini tammeriba zuyulaannim' bεn tumdi Naawuni jεmbu duu maa mεbu tuma

¹²ni tammeriba ni kuyikperiba, ka da dari mini nyolimboŋa shεli bε ni yen zaŋ mali Yawε jεmbu duu maa, ka lan zaŋ di shεli mi mali duu maa luy' shεlikam din simdi ni bε dihi li nachiinsi.

¹³Amaa bε daa bi zaŋ bε ni daa tahi lay' shεli Yawε jεmbu duu maa na m-mali anzinfā taha mini firilakpihindi' bina ni lahi ni kikahi bee salima bee anzinfā lahi n-zali Yawε jεmbu duu maa ni,

¹⁴dama bε daa kul zaŋ li tila bεn tumdi Yawε jεmbu duu malibu tuma maa ni bε zaŋ li tum di malibu maa tuma kɔŋko.

¹⁵Ka bε daa bi yεli bε ni zaŋ liyiri maa n-niŋ ninvuy' shεb' nuu ni ni bε yo tumtumdiba maa ni bε malim' bε ni di liyiri maa shεm laasabu wuhi ba, dama bε daa doli yεlimaŋli soli bε tuma ni.

¹⁶Ka lay' shεli din daa nyε taali tumbu sanyoo liyiri mini alahichi sanyoo liyiri, bε daa bi zaŋ li tahi Yawε jεmbu duu maa ni, dama din' daa nyεla maligumaaniba dini.

¹⁷Di saha maa ka Siria Naa Hazaεl daa chanj ti tuhi nyaŋ Gaatinima, ka deei bε tin' maa. Amaa Naa Hazaεl ni daa chani ni o ti tuhi Jεrusalεmnima,

¹⁸ka Juda Naa Joash daa zaŋ wumpayibo pin' shenja zaa Jehoshafat mini Jehoram ni Ahazia ben daa nye o yaannim' ben nye Juda nanim' ni daa zaŋ sheli n-ti Naawuni la min' omaŋmaŋ wumpayibo pina zaŋ tabili be ni daa nya salima sheli zaa Yawe jembu duu puuni nema duu mini nayili la zaa n-tim ti ti Siria Naa Hazael, ka o daa ŋmaligi labi ka che Jerusalemnima.

¹⁹Joash ni daa tum shelikam zaa pahi min' o ni daa pun tum shelikam zaa, be sab' di yela nij Juda nanim' litaafi sheli be ni booni Yelikura litaafi la ni.

²⁰Ka Joash kpambaliba ayi daa ti yi o nyaanja n-ku o Millo yil' sheli din daa ȝe Silla soli zuyu la puuni.

²¹Shimiat bia Jozaka mini Shoma bia Jehozabad ben daa nye o kpambaliba la n-daa ŋme o luhi, ka o kpi. Ka be daa zaŋ o ti soyi pah' o yaannim' zuyu Dauda tij la ni. Ka o bia Amazia daa di nam zan' o zaani.

2 Nanim 13

Izrael Naa Jehoahaz yela

¹Juda Naa Ahazia bia Naa Joash ni daa di Juda nam zaŋ chanj yuun' pisinaata saha, ka Jehu bia Jehoahaz daa di Izrael nam n-ȝi Samaria. O daa diya n-nij la o nam maa ni yuun' pinaayopɔin.

²O daa tum alahichi Yawe sani, ka doli Nebat bia Jeroboam ni daa tum alahichi shenja n-che ka Izraelnim' tum alahichi la naba, ka daa bi ŋmaligi ka che li.

³Ka Yawe suhu daa yiyisi bahi Izraelnim' zuyu, ka o che ka Siria Naa Hazael min' o bia Benhadad kul tuhiri nyandi ba waawaayili.

⁴Ka Jehoahaz daa suhi Yawe, ka Yawe deeg' o suhigu, dama o daa nya nahingu sheli Siria naa ni nahindi Izraelnim' maa.

⁵Dinzuyu ka Yawe daa ti Izraelnim' maa ninvuy' so ka o fa ba Sirianim' maa nuu ni bahi; ka Izraelnim' daa lan ȝi be yinsi ni suhadoo kaman be ni daa pun ȝiya shem.

⁶Amaa be daa bi ŋmaligi ka che Jeroboam min' o daŋ niriba ni daa tum alahichi shenja n-che ka Izraelnim' tum alahichi la, ka kul dolila di soli maa; ka daa na kul che ka buyili Ashera kpalim be Samaria.

⁷Ka Jehoahaz tɔbbihi daa bi lan yay' lala. Kulla wɔribariba pihinu mini chechebunsi pia ni tinchandiba tuhi' pia, dama Siria naa daa ku ben kpalim maa zaa n-no ba taai tija kaman kaboyili ni tankpayu la.

⁸Jehoahaz ni daa tum shelikam pahi min' o ni daa tum shelikam ni o kpiɔn tuma zaa, be sab' di yela nij Izrael nanim' litaafi sheli be ni booni Yelikura litaafi la ni.

⁹Ka Jehoahaz daa ti kani, ka be soy' o Samaria; ka o bia Jehoash daa di nam zan' o zaani.

Izrael Naa Jehoash

10Juda Naa Joash ni daa di nam zaŋ chang yuun' pihitanaayopoɔ̄in saha, ka Jehoahaz bia Jehoash daa di Izrael nam ʒi Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' pinaayɔ̄bu.

11O gba daa tum alahichi Yawε sani; ka daa bi chε alahichi shεna zaa Nebat bia Jerobɔ̄am ni daa tum n-chε ka Izraɛlnim' tum alahichi la, amaa ka kul dolila di soli maa.

12Jehoash ni daa tum shεlikam pahi min' o kpiɔ̄n tuun' shεna zaa o ni daa zaŋ tuhi Juda Naa Amazia la, bε sab' di yεla niŋ Izrael nanim' litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

13Ka Jehoash daa ti kani, ka bε zaŋ o sɔ̄yi pahi Izrael nanim' zuyu Samaria; ka o bia Jerobɔ̄am daa di nam ʒin' o nam ʒiishee.

Ilaisha kpiya

14Ilaisha kum dɔ̄ro ni daa ti gbaag' o saha shεli, ka Izrael Naa Jehoash daa chang o sani nti ʒi o tooni kumdi yεra, "M ba! M ba! Izrael chechebunsi ni di wɔ̄ribariba!"

15Ka Ilaisha yel' o, "Kpuʃim' tɔ̄bu mini piɛma; ka o kpuʃi tɔ̄bu mini piɛma maa."

16Ka o yeli Izrael Naa Jehoash, "Malim' shili n-vooi tɔ̄b' maa to," ka o vooi li. Ka Ilaisha zaŋ o nuhi pa naa maa nuhi zuyu;

17ka yel' o, "Yoom' wulimpuhili polo takɔ̄ro ŋɔ̄;" ka o yoo' li. Ka Ilaisha yel' o, "Toma," ka o to li. Ka Ilaisha yeli, "Yawε nasara dibu piɛm m-bɔ̄ŋo, nasara dibu piɛm din yen nyaŋ Sirianima m-bala! Dama a ni tuhi Sirianim' Afek hal nti ku n-naai ba."

18Ka Ilaisha daa lan yeli Naa Jehoash, "Kpuʃim' piɛma;" ka o kpuy' li. Ka Ilaisha yel' o, "Zanŋm' li fiɛb' tiŋa;" ka o zaŋ li fiɛb' tiŋ' buta ka chε lala.

19Di saha ka Ilaisha daa je suli niŋ o, ka yeli, "Di di simdi ni a zaŋ li fiɛbila siyimsiyim bunu bee buyɔ̄bu; dindina a naan ŋme Sirianim' hal ti kpimsi bε birili, amaa a ni bi niŋ lala maa zuyu, a ni ŋme n-nyaŋ ba la siyimsiyim buta kɔ̄ŋko."

20Ka Ilaisha daa ti kpi ka bε sɔ̄y' o. Moabnim' daa kul chanila Izrael tingbɔ̄n ni shεyuni nti fari bε bindira yuuni kam.

21Ka do' so daa ti kani, ka bε zaŋ o chani ni bε ti sɔ̄yi, ka nya Moab ŋmenditoya ka zaŋ kpim' maa bahi Ilaisha siliga ni ka zo. Kpim' maa ni daa kul lu siliga maa ni ha n-shihi Ilaisha kɔ̄ba, o dii neemi yiŋisi zani.

Izraɛlnim' mini Sirianim' tuhi tɔ̄bu

22Siria Naa Hazaɛl daa kul nahindila Izraɛlnima Naa Jehoahaz ʒieman' ni zaa.

23Amaa ka Yawε daa zo Izraɛlnim' nambɔ̄yu ka niŋ ba nirilim; ka sɔ̄n ba; o ni daa lo Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu alikauli shel' la zuyu ka o daa bi chε ka bε zaa kpi. O mi daa bi zayisi ba hal ni zunɔ̄.

²⁴Ka Siria Naa Hazael daa ti kani, ka o bia Benhadad di nam zan' o zaani.

²⁵Di saha ka Naa Jehoash ḥun daa nyε Jehoahaz bia la daa lab' dee i tin' shεnja Naa Benhadad Hazael bia ni daa tuh' o ba Jehoahaz ka fa la. Siyimsiyim buta ka Jehoash daa tuhi nyanj Benhadad ka fa Izraelnim' tinsi o sani.

2 Nanim 14

Juda Naa Amazia yεla

(2 Yεlikura 25.1-24)

¹Izrael Naa Jehoahaz bia Naa Jehoash ni daa di Izrael nam zaŋ chanj yuma ayi saha ka Juda Naa Joash bia Naa Amazia daa di Juda nam.

²O yuma daa nyεla yuun' pisinaanu saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-ʒini Jεrusalem la yuun' pihitayinika. O ma daa nyεla Jεrusalem paya, ka o yuli booni Jehoadin.

³O daa tum din tuhi Yawε sani, amaa o daa lee bi be kaman o yab' Dauda. O daa niŋ o ba Joash ni daa niŋ shεlikam zaa la.

⁴Amaa o daa bi wurim buya la; ka niriba daa na kul maani maligu nimaani, ka tuyindi tulaale zim.

⁵Ka Amazia nam yiko ni daa ti ba jila zaa, di daa bi yuui ka o ku o kpambal' shεb' ben daa ku o ba la.

⁶Amaa o daa bi ku ninvuy' kuriba maa bihi. O ni daa niŋ shεm maa daa dolila di ni daa sab' shεm Musa zaligu ni luy' shεli Yawε ni daa yεli, "Banim' ku dee bε bihi kum kpi, ka bihi gba ku dee bε banim' kum kpi, amaa sokam ni kpila omaŋmaŋ' ni tum alahichi shεli zuyu."

⁷Amazia daa lan ku Edom tɔbbihi tuhi' pia Yalim Vinvamlı ni, ka tuhi fa Sela mboli di yuli Joktiel, ka di yuli n-na kul bala hal ni zuŋɔ.

⁸Di saha ka Amazia daa tim tuumba nti yεli Jehoahaz bia Naa Jehoash ḥun daa nyε Izrael Naa Jehu yaanja la, "Kamina ka ti ti zaŋ ti gberi kpa taba."

⁹Ka Izrael Naa Jehoash daa chε ka bε lab' ti yεli Juda Naa Amazia ni dahin' shεli ka Lεbanon goo tutuyu daa ti tim ti yεli Lεbanon sida, "Zaŋm' a bipuyin̄ga ti ma ka n-niŋ m paya; ka Lεbanon moyu ni biŋkɔb' so daa kana ti no goo tutuyu maa soŋ tiŋa.

¹⁰Yεlimanli, a nyanj Edomnima, ka karimbaani kpe a suhu ni n-chε ka a duh' amanja. Chε ka a nini tiy' a jilima, ka ʒi a yiŋa. Bee bɔzuŋu ka a bɔri vuri ni a chε ka bε ku a tabili Judanima?"

¹¹Amaa ka Amazia daa zayisi wumbu. Dinzuŋu ka Izrael Naa Jehoash daa chanj ka o mini Juda Naa Amazia ti zaŋ bε nyɔri yo taba tɔbu ni Betishemeshi din be Juda tiŋgbɔŋ ni la.

¹²Ka Izraelnim' daa nyanj Judanima, ka bε zaa ŋmaligi zo n-kuli bε yinsi.

13Ka Izrael Naa Jēhoash daa gbaai Juda Naa Amazia ḥun daa nyé Jēhoash so mi bia ka nyé Ahazia yaanja la Bētishēmēshi. Di nyaanja o daa gari chanj Jérusalēm nti wurim di gooni la hal ti paai kaman mita kōbisiyi tariga. Be daa kpuy' li la Ifriim dunodal' la gbini zaŋ hal ti paai di Gōrbu shee dunodal' gbini.

14Ka o daa kpuyi salima mini anzinfā ni la' shēnja zaa be ni daa nya Yawē jēmbu duu mini nayili, ka gbahi be ninvuy' shēba n-zaŋ ba kuli Samaria ti leei daba.

15Jēhoash ni daa tum tuun' shēnja zaa pahi min' o kpiɔŋ yēla ni o ni daa tuhi Juda Naa Amazia shēm la, be sabi di yēla niŋ Izrael nanim' litaafi shēli be ni booni Yēlikura litaafi la ni.

16Ka Jēhoash daa ti kani, ka be sɔy' o Samaria pahi Izrael nanim' zuyu; ka o bia Jérōbōam daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Amazia kum yēla

(2 Yēlikura 25.25-28)

17Juda Naa Amazia Jōash bia la daa niŋla yuun' pinaanu Izrael Naa Jēhoahaz bia Naa Jēhoash kum nyaanja.

18Naa Amazia ni daa tum tuun' shēnja zaa pahi, be sab' di yēla niŋ Juda nanim' litaafi shēli be ni booni Yēlikura litaafi la ni.

19Be ni daa ti lōri nia bięyu zaŋ chanj o polo Jérusalēm, o daa zo n-kulila Lakishi. Amaa ka be daa bahi chē ka shēb' kar' o naba Lakishi maa nti ku o nimaani.

20Ka be daa zaŋ o pa yuri zuyu n-zi o kuli Jérusalēm nti zaŋ o sɔyi pah' o yaannim' zuyu Dauda tiŋ' la ni.

21Ka Judanim' zaa daa zaŋ o bia Azaria ḥun daa nyé yuun' pinaayɔbu bia la n-leei naa zal' o ba Amazia zaani.

22Ka Naa Azaria daa me Elat n-labisi li ti Judanima, o ba kum maa nyaanja.

Izrael Naa Jérōbōam ḥun pah' ayi

23Juda Naa Amazia Jōash bia la ni daa di nam zaŋ chanj yuun' pinaanu saha ka Izrael Naa Jēhoash bia Naa Jérōbōam daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' pihinahi ni yini.

24O daa tum alahichi Yawē sani, ka daa bi ŋmaligi ka chē alahichi shēnja zaa Nēbat bia Jérōbōam ni daa tum n-chē ka Izraēlnim' tum alahichi la.

25O daa tuhi deei Izrael tintariga tinsi Lébohamat dunol' shee zaŋ hal ti paai Araba Teeku ni kaman Yawē ḥun nyé Izrael Naawuni ŋo ni daa chē ka o dabili anabi Jona Amitai bia ḥun daa yi Gatihefa la na yeli shēm la.

26Dama Yawē daa nya Izraēlnim' ni nyari nahiŋgu shēm, ka so daa kani n-nyé dabili bee bilichina ka bi nya nahiŋgu ŋo; ka so mi daa kani din ni sɔŋ Izraēlnima.

27Amaa Yawē mi daa bi yeli ni o ni kpihim Izrael yuli dunia ŋo ni, dinzuğu ka o daa chē ka Jōash bia Jérōbōam tiligi ba.

28Jeroboam ni daa tum tuun' shεŋa zaa pahi min' o kpiɔŋ yεla ni o ni daa tuhi tɔb' shεm min' o ni daa deei Damaskus mini Hamat din nyε Judanim' ni su shεl' la shεm, bε sab' di yεla niŋ Izrael nanim' litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

29Ka Jeroboam daa ti kani, ka bε sɔy' o pah' o yaannim' bεn nyε Izrael nanim' zuyu; ka o bia Zakaria di nam zan' o zaani.

2 Nanim 15

Juda Naa Uzia

(2 Yεlikura 26.1-23)

1Izrael Naa Jeroboam ŋun pah' ayi ni daa di nam zaŋ chan yuun' pisinaayopɔin saha ka Amazia bia Uzia daa di Juda nam.

2O yuma daa nyεla yuun' pinaayɔbu saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-ʒila Jεrusalem n-niŋ yuun' pihinunaayi. O ma daa nyεla Jεrusalem paya, ka o yuli booni Jεkolia.

3O daa tum din tuhi Yawε sani kaman o ba Amazia ni daa tum shεlikam zaa shεm la.

4Amaa o daa lee bi wurimla bε ni daa jεmdi buya luy' shεŋa la, ka niriba daa na kul chani nimaani nti maani maligu, ka tuyindi tulaale zim.

5Ka Yawε daa che ka ningbun gbaŋ dɔro gbaai Naa Uzia m-mal' o hal ka o ti kpimi ni dina. O daa yi nayili n-tayi ti bela yil' shεli. Ka o bia Jɔtam daa be nayili n-lihiri li, ka gbibi Juda tingbɔŋ maa niriba.

6Naa Uzia ni daa tum tuun' shεli zaa pahi min' o ni daa tum shεlikam zaa, bε sab' di yεla niŋ Juda nanim' litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

7Ka Naa Uzia daa ti kani, ka bε zaŋ o sɔyi pah' o yaannim' zuyu Dauda tiŋ' la ni, ka o bia Jɔtam daa di nam zan' o zaani.

Izrael Naa Zakaria

8Juda Naa Uzia ni daa di nam zaŋ chan yuun' pihinahaayika saha ka Jeroboam bia Zakaria daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la chira ayɔbu.

9O daa tum alahichi Yawε sani kaman o yaannim' ni daa niŋ shεm la. O daa bi ŋmaligi ka che alahichi shεŋa Nεbat bia Jeroboam ni daa tum n-che ka Izraεlnim' tum alahichi la.

10Ka Shallum Jabeshi bia daa lo nia bieyu zaŋ chan o polo n-daa ŋme o luhi Ibiliam n-ku o, ka deei nam maa di n-zan' o zaani.

11Zakaria ni daa tum tuun' shεŋa zaa pahi, bε sab' di yεla niŋ Izrael nanim' litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

¹² Ka dimboŋɔ daa chε ka Yawε ni daa lo Jεhu alikauli shεli yεli, “A bihi ni ti diri Izrael nam zaŋ hal ti paai ʒiemani din pahir’ anahi ni la niŋ pali.”

¹³ Juda Naa Uzia ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun’ pihinahiyinika saha ka Jabεshi bia Shallum daa di nam maa. O mi daa diya n-niŋ o nam maa ni la gol’ yini Samaria.

¹⁴ Ka Gadi bia Mεnahεm daa ti yi Tiriza n-ka Samaria na ti ɳme Jabεshi bia Shallum maa luhi Samaria n-ku o, ka deei nam maa di n-zan’ o zaani.

¹⁵ Shallum ni daa tum tuun’ shεŋa zaa pahi min’ o ni daa lo nia bie’ shεl’ la, bε sabi di yεla niŋ Izrael nanim’ litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

¹⁶ Di saha ka Naa Mεnahεm daa chan̄ ti lu Tapua zuyu n-tuhi nyān bεnkam zaa be di ni zaŋ tabili di tintarisi tinsinima. O daa kpuyl̄a Tiriza zaŋ chan̄, bε ni daa bi tay’ deeg’ o zuyu. Ka o daa nyān bε zaa, ka kuhi karigi payipuhinim’ puya.

Izrael Naa Mεnahεm yεla

¹⁷ Juda Naa Uzia ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun’ pihinahiyinika saha ka Gadi bia Mεnahεm daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun’ pia.

¹⁸ O daa tum alahichi Yawε sani; ka daa bi ɳmaligi ka chε alahichi shεŋa zaa Nebat bia Jεrɔbɔam ni daa tum n-chε ka Izraεlnim’ tum alahichi la. Lala ka o daa kul niŋdi hal ni o nyevili tariga.

¹⁹ Ka Asiria Naa Pul daa ti kana ni o ti tuhi Izraεlnima, ka Naa Mεnahεm daa zaŋ anzinfā din tibisim nyε kilogiram tuhi’ pihitanaanahi n-ti Asiria Naa Pul ni o sɔŋ o ka o kul su o nam maa.

²⁰ Mεnahεm daa dεhila anzinfā maa o niriba Izraεlnim’ bεn daa nyε bundaannim’ la sani. O daa chε ka ninvuy’ yino kam tɔhila anzinfā layibaligu pihinunu, ka o daa zaŋ li ti Asiria naa maa. Ka Asiria naa maa daa labi kul’ o ya, ka bi lan kpalim ʒini Izrael tingbɔŋ maa ni.

²¹ Mεnahεm ni daa tum tuun’ shεŋa zaa pahi min’ o ni daa pun niŋ shεlikam zaa, bε sabi di yεla niŋ Izrael nanim’ litaafi shεli bε ni booni Yεlikura litaafi la ni.

²² Ka Mεnahεm daa ti kani, ka o bia Pεkahia di nam zaŋ’ o zaani.

Izrael Naa Pεkahia

²³ Juda Naa Uzia ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun’ pihinu saha ka Mεnahεm bia Pεkahia daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuma ayi.

²⁴ O daa tum alahichi Yawε sani; ka daa bi ɳmaligi ka chε alahichi shεŋa Jεrɔbɔam Nebat bia la ni daa tum n-chε ka Izraεlnim’ tum alahichi la.

²⁵ Ka Remalia bia Pεka ɳun daa nyε o sapashin’ kpεm’ daa lo nia bieyū zaŋ chan̄ o polo, ka daa zaŋ Giliadnim’ ninvuy’ pihinu chan̄ Samaria nti kpe nayili puuni birini ni nti ɳme o luhi n-ku o, ka deei nam maa di n-zan’ o zaani.

26Ka Pekahia ni daa tum tuun' shenja pahi min' o ni daa pun niŋ shelikam zaa, bε sab' di yela niŋ Izrael nanim' litaafi sheli bε ni booni Yelikura litaafi la ni.

Izrael Naa Peke yela

27Juda Naa Uzia ni daa di nam zaŋ chanj yuun' pihinunaayi saha ka Remalia bia Peke daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' pisi.

28O daa tum alahichi Yawε sani; ka daa bi ŋmaligi ka che alahichi shenja Jeroboam Nebat bia la ni daa tum n-che ka Izraelnim' tum alahichi la.

29Izrael Naa Peke ɿeman' ni ka Asiria Naa Tiglatipileza daa kana nti tuhi fa Ijon mini Ebelibetimaaka ni Janoa ni Kedeshi ni Hazor ni Giliad ni Galili ni Naftali tingbani zaa, ka gbahi di niriba kuli Asiria ti leei daba.

30Di saha ka Ila bia Hoshia daa lo nia bieyu zaŋ chanj Remalia bia Peke polo ŋ-me o luhi n-ku o, ka deei nam maa di n-zan' o zaani, Uzia bia Jotam ni daa di nam zaŋ chanj yuun' pisi saha.

31Peke ni daa tum tuun' shenja pahi min' o ni daa pun tum shelikam zaa la, bε sab' di yela niŋ Izrael nanim' litaafi sheli bε ni booni Yelikura litaafi la ni.

Juda Naa Jotam yela

(2 Yelikura 27.1-9)

32Remalia bia Peke ni daa di Izrael nam zaŋ chanj yuma ayi saha, ka Uzia bia Jotam mi daa di Juda nam.

33O yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' pinaayebu Jerusalεm. O ma daa nyela Zadok bia, ka o yuli booni Jerusha.

34O daa tum din tuhi Yawε sani kaman o ba Uzia ni daa niŋ shelikam zaa shem la.

35Amaa o daa lee bi wurimla luy' shenja bε ni daa jemdi buya la; ka niriba daa na kul chani nimaani nti maani maligu, ka tuyindi tulaale zim. Jotam n-nye ŋun daa me Yawε jembu duu zuyusaa polo dunol' la.

36Jotam ni daa tum tuun' shenja zaa pahi min' o ni daa pun niŋ shelikam zaa, bε sab' di yela niŋ Juda nanim' litaafi sheli bε ni booni Yelikura litaafi la ni.

37Di saha ka Yawε daa che ka Siria Naa Rezin mini Remalia bia Peke daa kana ti tuhi Judanima.

38Ka Jotam daa ti kani, ka bε zaŋ o soyi pah' o yaannim' zuyu o yab' Dauda tin' la ni; ka o bia Ahaz daa di nam zan' o zaani.

2 Nanimia 16

Juda Naa Ahaz

(2 Yelikura 28.1-27)

¹Rəmalia bia Pəka ni daa di nam zaŋ chanj yuun' pinaayopɔin saha ka Jötam bia Naa Ahaz mi daa di Juda nam.

²Ahaz yuma daa nyela yuun' pisi saha shəl' o ni daa di nam maa. O daa dila nam maa yuun' pinaayɔbu Jérusaləm. O daa bi tum din tuhi Yawə ɲun nyɛ o Naawuni la sani kaman o yab' Dauda ni daa niŋ shəm la,

³ amaa o daa naŋ' dolila Izrael nanim' ni daa doli so' shəl' la. Hal' o daa zaŋla omaŋmaŋ' bidibiga m-mali maligu n-zaŋ o nyo buŋim kaman ninvuŋ' shəb' bən daa pun be tingbɔŋ' maa ni ni daa niŋdi shəm ka di nyɛ din chihira, ka Yawə daa ti kari ba ka dee' li ti bən' Izraəlnim' la.

⁴O daa kul chanila buŋa jəmbu shee mini zoya zuyu ni ti' mahili kam gbini nti maani maligu ka tuyindi tulaale zim.

⁵ Di saha ka Siria Naa Rəzin mini Rəmalia bia Izrael Naa Pəka daa kana ni bə ti tuhi Jérusaləmnima, ka teei gil' li, amaa ka daa bi tooi nyaŋ Naa Ahaz.

⁶Di saha ka Edom naa daa lab' ɲme n-deei Elat n-ti Edomnima, ka daa kari Judanim' yihi Elat maa; ka Edomnim' maa daa kana ti be Elat hal ni zuŋo.

⁷Dinzuyu ka Ahaz daa tim tuumba Asiria Naa Tigilatipileza sani nti yel' o, "N nyela a bia ni a dabili, kamina nti fa ma Siria naa mini Izrael naa bən kana ti liri ma ɲɔ nuu ni bahi."

⁸Ka Ahaz daa zaŋ anzinfə mini salima shəli bə ni daa nya Yawə jəmbu duu mini nayili azichi biehigu shee la n-tim ti ti Asiria naa pini.

⁹Ka Asiria naa daa wum Ahaz ni yeli shəm maa, ka zaŋ o təbbihi chanj Damaskus nti ɲme n-nyaŋ ba, ka ku Rəzin; ka gbahi di niriba n-kuli Kəer nti leei daba.

¹⁰Naa Ahaz ni daa chanj Damaskus ni o ti nya Asiria Naa Tigilatipileza, ka o daa nya bimbin' shəli Damaskus maa. Ka ɲun' Naa Ahaz daa zaŋ bimbini maa biehigu ni nyɛ shəm ni di yelli kam zaa n-tim ti ti maligumaana Yuria.

¹¹Ka maligumaana Yuria daa me sara maligu bimbini maa kaman Naa Ahaz ni daa be Damaskus ka tim ti wuh' o shəm zaa la. Ka maligumaana Yuria daa me sara maligu bimbini maa naai poi ka Naa Ahaz naanyi yi Damaskus kuna.

¹²Naa Ahaz ni daa yi Damaskus kuna, o daa chanjmi ti nya bimbini maa. Di saha ka o daa vu m-miri bimbini maa nti du n-tam di zuyu

¹³m-mali maligu zaŋ li nyo buŋim, ka zaŋ chi mali maligu di zuyu; ka booi binnyura mali sara di zuyu; ka lan kɔrig' o suhudoo sara maligu binjkɔbigu n-yih' o ɣim biehigu maa zuyu.

¹⁴ Ka ɲun' Naa Ahaz daa vuui daanya bimbin' shəli din daa be Yawə jəmbu duu tooni la. O daa vuui li la omaŋmaŋ' bimbin' la mini Yawə jəmbu duu bimbin' la sunsuuni n-zaŋ li zal' omaŋmaŋ' bimbini maa nuzaa polo.

¹⁵Ka Naa Ahaz daa yeli maligumaana Yuria, “Bimbin’ titali ḥo zuyu ka a yen maani asibaasi sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la mini zaawuni chi sara ni naa sara sheli o ni zaŋdi nyori buyim la min’ o chi sara ni tiŋgbɔŋ ḥo ni niriba zaa sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim mini be chi sara ni di binnyura sara; ka zaŋ sara sheli be ni zaŋdi nyori buyim la biŋkɔbiri ʒim zaa ni sara maligu biŋkɔbiri ʒim zaa n-vie bimbini maa, amaa daanya bimbini ḥo yen nyela mmaŋmaŋ’ dini, ka m mal’ li bɔhiri banđi binshɛŋa din yen niŋ.”

¹⁶Ka maligumaana Yuria daa niŋ Naa Ahaz ni yeli ni o niŋ shem maa zaa.

¹⁷ Ka Naa Ahaz daa wurim tɔroko shɛŋa din daa be Naawuni jembu duu la naba, ka yihi tahi’ shɛŋa din tamtam di zuyu; ka yihi kɔniŋdi bini din daa tam daanya nayilahi ben be di lɔnji zuyu n-zaŋ li tam tanzaa kuyili zuyu.

¹⁸Ka o daa lan wurim be ni daa me binsheli zali nayili Vuhim Dabisili zuyu la, ka ḥari Yawε jembu duu sambani polo duno’ sheli be ni daa chib’ ti naa ni o doli kper’ la. Asiria naa zuyu ka o daa niŋ shem maa.

¹⁹Naa Ahaz ni daa tum tuun’ shɛŋa zaa pahi, be sab’ di yela niŋ Juda nanim’ litaafi sheli be ni booni Yεlikura litaafi la ni.

²⁰Ka Naa Ahaz daa ti kani, ka be zaŋ o soyi pah’ o yaannim’ zuyu Dauda tiŋ’ la ni; ka o bia Hεzεkia daa di nam zan’ o zaani.

2 Nanim 17

Izrael Naa Hoshia

¹Juda Naa Ahaz ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun’ pinaayi saha ka Ela bia Hoshia daa di Izrael nam Samaria. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuma awei.

²O daa tum alahichi Yawε sani, amaa o daa lee bi tumla alahichi paai Izrael na’ shεb’ ben daa dan̄ o tooni la.

³Ka Asiria Naa Shalimanesa daa ti lo tɔbu kana ni o ti tuh’ o. Ka Hoshia daa zaŋ omaŋ’ ti Asiria naa maa ka yor’ o farigu.

⁴Amaa ka Asiria naa maa daa ti kpahim nya nyaanyibo tuun’ sheli Hoshia sani. Dama o daa timla tuumba Ijipti Naa ḥun yuli daa booni Soo la sani, ka bi lan yori Asiria naa maa farigu kaman o ni daa yi pun niŋdi shem yuuni kam la; dinzuyu ka Asiria naa maa daa gbaai Naa Hoshia kpεhi duu nti ba o bandi.

Samaria luya

⁵Di saha ka Asiria naa maa daa chan̄ ti liri Izrael tiŋgbɔŋ zaa m-mali ti paai Samaria n-daa teei gil’ li hal ka di ti paai yuma ata.

⁶Hoshia ni daa di nam zaŋ chan̄ yuma awei saha ka Asiria naa daa ḥme n-deei Samaria. O ni daa deei li maa ka o gbahi Izraelnim’ kuli Asiria tiŋgbɔŋ ni nti zaŋ ba ʒili tin’ sheli din yuli daa booni Hala mini Habor Moyili duli din be Gɔzan yayili polo ni Miidia tiŋgbɔŋ tinsi ni la.

⁷Ka din daa che ka dimbɔŋɔ ti niŋ maa nyela Izraelnim' ni daa tum alahichi Yawε ɻun nyε bε Naawuni la sani zuyu. ɻuna n-daa yihi ba Ijipti Naa Firawuna nuu ni Ijipti tingbɔŋ ni na, ka bε ti kpalm jemdila buya,

⁸ka doli Naawuni ni daa kari zuliya shεb' ka deei tingbɔŋ maa n-ti bεn' Izraelnim' la kaya mini Izraεl nanim' ni daa zaŋ ka' shεŋa wuhi ba la.

⁹Ka Izraelnim' daa lan niŋdi binshεŋa ashilɔni ka di nyε din bi tuhi Yawε ɻun nyε bε Naawuni maa sani. Ka bε daa lan me buyijembo shee zali bε fɔntinsi zaa ni mini tinkpan' bihi ni ni bε ni me birini gili fɔntin' shεŋa ni;

¹⁰ka daa me binwɔyila mini Ashera binnana zalizali zoya zuyu ni ti' mahili kam gbini.

¹¹Nimaani ka bε daa tuyindi tulaale zim kaman Yawε ni daa kari zuliya shεb' ka deei tingbɔŋ maa ti ba la ni daa niŋdi shεm la. Bε daa tum tuumbieri pam n-che ka Yawε suhu yiŋisi;

¹²ka daa jεm buy' shεŋa Yawε ni daa pun yεli ba, "Miriya ka yi jεm li la."

¹³Amaa Yawε daa pun che ka anabinim' mini tuumba kpahi Izraelnim' mini Judanim' zuyu ni yεli, "Dmaligimiya ka che yi tuumbieri soya la, ka doli n zalikpana la mini n zaligu shεŋa din pahi kaman n ni daa zali yi yaannim' zaligu shεŋa ka daa tim n daba bεn nyε anabinim' ka bε zaŋ li na ti tin ya la."

¹⁴Amaa ka bε daa zayisi wumbu ka leei tipawumlinim' kaman bε yaannim' ni daa nyε tipawumlinim' shεm ka bi niŋ Yawε ɻun nyε bε Naawuni maa yεda la.

¹⁵Bε daa zayis' o zaligunim' din pahi maa dolibu, ka yi o daalikauli nyaanja; ka lan zayis' o ni daa kpahi bε zuyu ni yεli ba shεm wumbu. Bε daa kul jemdila buya din ka buchi ɻɔ, ka gba leei ninvuy' shεb' bεn ka buchi. Bε daa kul dolila zuliya shεb' bεn gili ba naba. Ka Yawε mi daa pun yεli ba ni bε miri ka bε niŋdi kaman lala zulianim' maa ni niŋdi shεm maa.

¹⁶Ka bε daa zayisi Yawε ɻun nyε bε Naawuni maa zaligunim' maa zaa dolibu, ka nyeligi binyara malila naybih' ayi kɔtomsi zali; ka lan mali Ashera binnana zali, ka daa jemdī sanjmarisi mini Baal.

¹⁷Ka bε daa zaŋ bε bidibisi mini bε bipuyinsi mali buya n-zaŋ ba nyo buyim, ka tumdi bukpahigu tuma, ka buyiri bayisi, ka sayim bεmaŋa n-tum tuumbieri Yawε sani n-che ka o suhu yiŋisi.

¹⁸Dinzuyu ka Yawε suhu daa yiŋisi bahi Izraelnim' zuyu, ka o leb' o nyaanja biri ba, ka chεla Juda zuliya kɔŋko.

¹⁹Judanim' gba daa bi doli Yawε ɻun nyε bε Naawuni maa zalikpana la, amaa ka daa dolila Izraelnim' ni daa zali ka' shεŋa la.

²⁰Ka Yawε daa zayisi Izraεl daŋ niriba zaa, ka daa nahim ba, ka zaŋ ba niŋ bεn yεn bahi ba yoli nuu ni hal ti kari ba o sani bahi.

²¹O ni daa woligi Izraelnim' bahi ka che Juda zuliya saha sheli maa ka Izraelnim' maa daa zañ Nebat bia Jeroboam leei be naa. Ka Jeroboam daa yihi Izraelnim' Yawé jembu ni, ka che ka be tum alahichi pam.

²²Ka Izraelnim' daa tum Jeroboam ni daa tum alahichi sheña zaa, ka bi ñmaligi ka che li

²³hal ka Yawé daa ti kari ben' Izraelnim' maa bahi kaman o ni daa pun che ka o daba ben nyé anabinim' yeli shem la. Dinzuþu ka be daa gbahi Izraelnim' bëmañmanj' tingbøn ni n-kuli Asiria tingbøn ni; ka be na kul be nimaani hal ni zuñç.

Asirianim' ȝini Izrael tingbøn ni

²⁴Ka Asiria naa daa zañ Babilonnim' mini Kutanim' ni Avanim' ni Hamatinim' ni Sefarivaimnim' na nti ȝili Samaria fõntinsi ni ka che Izraelnima. Ka niriba maa daa deei Samaria tingbøn m-be di fõntinsi ni.

²⁵Be ni daa tuui ȝini nimaani, be daa bi jemdi Yawé, dinzuþu ka Yawé daa che ka gbuyima kana nti gbahi be ni shëb' ku.

²⁶Ka be daa yeli Asiria naa, "A ni zañ zuliya shëb' na nti ȝili Samaria fõntinsi ni la bi mi tingbøn maa tingbani zaligu, dinzuþu ka o che ka gbuyima kana nti be nimaani kuri ba; be ni bi mi tingbøn maa tingbani zaligu zuþu."

²⁷Di saha ka Asiria naa maa daa yel' o niriba, "ZaÑmiya maligumaaniba shëb' yi ni daa ȝi nimaani na la yino n-labisi ni, ka o ti be nimaani wuhiri ba tingbøn maa tingbani zaligu."

²⁸Ka maligumaaniba shëb' be ni daa zañ yi Samaria chan maa ni yino daa labi nti ȝini Betel n-wuhiri ba Yawé jembu.

²⁹Amaa ka niriba maa puuni zuliya kam daa bahi me bëmañmar' buya n-zañ zalizali Samarianim' ni daa jemdi buya luy' sheña la. Zuliya kam daa me buya maa zalizal' la be ni be tin' sheña ni.

³⁰Babilonnim' daa mela Sukotibenöt buyili zali, ka Kutinim' me Nërigal buyili zali, ka Hamatinim' me Ashima buyili zali,

³¹ka Avitininim' me Nibihaz mini Taritak buyili zali, ka Sefarivaimnim' mi daa mali be bihi nyori buyim tiri Adirammelék mini Anammelék ben daa nyé Sëravimnim' buya la.

³²Niriba maa daa jemdi Yawé, ka daa lan pii be ni ninvuy' shëba n-leei maligumaaniba ka be maani maligu be ni jemdi buya luy' sheña la tiri ba.

³³Dinzuþu be daa jemdi Yawé, amaa ka lan jemdi bëmañmar' buya kaman be ni daa zañ ba yi tin' sheña na maa niriba ni daa niñdi shem.

³⁴ Ka hal ni zuŋo, bε na kul dolila bε kal' kura maa. Bε daa bi jεmdi Yawε bee n-doli o zalikpana la min' o zaligu shεŋa din pahi ka nyε ḥun' Yawε ni daa zali Yaakubu so o ni daa boli Izrael la bihi ni bε dol' la.

³⁵ Yawε daa lo ba la alikauli n-yεli ba, "Miriya ka yi jεm buya bee n-damdi di tooni bee n-jεm li bee m-mal' li,

³⁶ amaa jεmmiyala man' Yawε ḥun daa teeg' n nuu n-zan n yiko din galisi pam yihī ya ljipti tingbɔŋ ni na la; damdimiya n tooni ka maani yi sara maligu tiri ma.

³⁷ Ka kul doliya n zalikpana la mini n zaligu shεŋa din pahi ka nyε n ni daa sab' shεŋa tin ya la. Kul doliya li viεnyelinga. Miriya ka yi jεm buya,

³⁸ yi mi miriya ka yi tam Man' Yawε ni daa lɔn ya alikauli shεl' la yεla. Kul miriya ka yi jεm buya,

³⁹ amaa jεmmiyala man' Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo, ka n yihī ya yi dimnim' zaa nuu ni."

⁴⁰ Amaa ka bε daa zayisi wumbu, ka kul dolila bε kal' kura la.

⁴¹ Dinzuγu niriba ḥo daa jεmdi la Yawε, amaa ka lan jεmdi bε buya; ka bε bihi mini bε yaansi na kul niŋdimi kaman bε yaannim' maa ni daa niŋdi shεm maa hal ni zuŋo.

2 Nanim 18

Juda Naa Hεzεkia yεla (2 Yεlikura 29.1-2; 31.1)

¹Ela bia Izrael Naa Ḥoshia ni daa di nam zaŋ chan yuma ata saha, ka Juda Naa Ahaz bia Hεzεkia daa di nam.

²O daa nyεla yuun' pisinaanu nir' saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa dila nam maa Jεrusalem yuun' pihitayinika. O ma daa nyεla Zakaria bia, ka o yuli booni Abija.

³Hεzεkia daa tum din tuhi Yawε sani kaman o yab' Naa Dauda ni daa niŋ shεm la.

⁴ O daa wurim bε ni daa jεmdi buya luγ' shεŋa, ka ḥme n-wurim binwɔyila la, ka chε n-kabi Ashera bimbina luhi. O daa lan ḥme n-wurisi daanya way' so Musa ni daa mali zal' la, dama di saha maa ha, Izraelhim' daa yi tuyindila tulaale zim n-luri li sikuura. Be daa booni li la Nεhushitan.

⁵O daa niŋ Yawε ḥun nyε Izrael Naawuni ḥo naani, ka so daa ka Juda nanim' zaa ni bεn dan o tooni mini bεn dol' o nyaanja ḥ-ηman' o.

⁶O daa kul dolila Yawε viεnyelinga, ka bi ḥmaligi ka chε o, ka kul dol' o zaligu kpan' shεŋa o ni daa zaŋ ti Musa la.

⁷Ka Yawε daa be o sani, ka o daa yi kul chaŋ luy' shelikam zaa o dirila nasara. O daa zayisi Asiria naa jembu.

⁸O daa tuhi nyə Filistianim' hal ti paai Gaza mini di tintariga tinsi; ni di tinkaansi zaŋ tabili di fɔntinsi.

⁹Naa Hεzεkia ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma anahi saha din daa nyε Ela bia Izrael Naa Hoshia mi ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma ayɔɔin saha la, ka Asiria Naa Shalimanesa daa kana ti teei gili Samarianima

¹⁰n-kpalim do nimaani hal ti paai yuma ata, ka daa ti tuhi deei li zaŋ chaŋ yuma ata maa naabu saha. Naa Hεzεkia ni daa di nam zaŋ chaŋ yuma ayɔɔbu saha n-daa bala, ka Izrael Naa Hoshia mi nam dibu yuma awɛi saha n-daa bala. Di saha ka bε daa tuhi deei Samaria maa.

¹¹Ka Asiria naa maa daa gbahi Izraεlnim' kuli Asiria nti zaŋ ba ʒili Hala mini Habɔr Mɔyili duli din be Gɔzan yayili polo la ni Miidianim' fɔntinsi ni,

¹²bε ni daa bi deei Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo noli, ka yi o daalikauli la nyaanja zaŋ tabili Yawε dabili Musa ni daa zali ba zaligu shεnja la zaa zuyu. Bε daa zayisi li wumbu, ka zayisi li dolibu.

Asirianim' kρεhi Jεrusalεmnim' dabiem

(2 Yεlikura 32.1-19; Aizaia 36.1-22)

¹³Naa Hεzεkia ni daa di nam zaŋ chaŋ yuun' pinaanahi saha ka Asiria Naa Sεnachεrib daa kana ti liri Judanim' ni daa me birininim' gili fɔntin' shεnja zaa ntuhu deei li.

¹⁴Ka Juda Naa Hεzεkia daa tim Lakishi nti yεli Asiria naa maa, "N tum taali; ḥmaligim' labi ka che ma; a yi yεli ni n niŋ shelikam, n ni niŋ li." Ka Asiria naa maa daa yεli Juda Naa Hεzεkia ni o tim' o anzinfra din tibisim nyε kilɔgiram tuhi' pia mini salima din mi tibisim nyε kilɔgiram tuhili.

¹⁵Ka Naa Hεzεkia daa zaŋ anzinfra shεli bε ni daa nya Yawε jembu duu mini nayili nεma duu la zaa ti o.

¹⁶Di saha maa ka Naa Hεzεkia daa yihi Yawε jembu duu dunoya ni salima ni ḥun' maŋman' Juda Naa Hεzεkia ni daa zaŋ salima shεli m-mali dunoya la pahi n-zaŋ ti Asiria naa maa.

¹⁷Ka Asiria naa maa daa tim Taritan mini Rabisaris ni Rabishake ni tɔbbihi pam, ka bε yi Lakishi n-chaŋ Naa Hεzεkia sani Jεrusalεm. Ka bε daa chaŋ Jεrusalεm. Bε ni daa ti paai, bε daa chaŋ ti zanila duli polo biaŋ ko' soli din be kpaluhi so' loyu polo la.

¹⁸Ka bε daa tim ni bε ti boli Naa Hεzεkia na. Ka Hilikia bia Eliakim ḥun daa su nayili fukumsi la mini Shεbina ḥun daa nyε gbaŋŋmar' la ni Asaf bia Jøa ḥun mi daa su bε ni sab' gban shεnja sɔŋ tuma la daa yi bε sanna.

¹⁹Ka Rabishake daa yeli ba, “Yəlimiya Həzəkia ni Asiria naa əjun nyə na’ tital’ la bəhiya, ‘Bə ka a lee niŋ naani?

²⁰A təhiya ni nol’ ni yətəya kəŋko nyəla təbutuhiri’ bəŋsim mini kpiŋ din ni tooi tuhi təbu? Bee əjni ka a lee du m-ba ka zayisi n noli maa?

²¹Nyama, a du m-bala Ijiptinima bə mi nyəla kayili jaŋbe’ kibili din ni kuhi əjun dihiri li nuu. Lala ka Ijipti naa Firawuna be zaŋ chan ninvuy’ shəb’ bən du m-ba o polo.”

²²Ka yi yi yeli mi, “Ti du m-bala Yawə əjun nyə ti Naawuni əjə,” pa bə ni jəmd’ o luy’ shəŋa min’ o bimbina ka Həzəkia daa wurim ka yeli Judanim’ mini Jərusalemnima, “Jəmmiya Naawuni bimbin’ shəli din be Jərusalem la gbin’ la?

²³Kamina pumpəŋə nti che ka a mini n dan’ Asiria naa puli. N ni ti a yuri tusaayi, a yi ni tooi nya ninvuy’ shəb’ bən ni ba ba.

²⁴Wula ka a yen tooi niŋ tuhi nyaŋ n dan’ sapashin’ bil’ yino gba, a yi du m-bala Ijiptinim’ ni bə ti a chechəbunsi mini wəribariba?

²⁵Ka din pahi nyəla, a təhiya ni Yawə ʒila n ni kana ni n ti sayim tıŋgbəŋ əjə yela? Yawə n-yeli ma ni n kamina ti sayim tıŋgbəŋ əjə.”

²⁶Di saha ka Hilikia bia Eliakim mini Shəbina ni Jəa daa yeli Rabishake, “Ti suhir’ a, yəlim tinim’ bən nyə a daba əjə Aramaik yətəya ni, dama ti wumdi li, ka di lan yəri ti Judahili ni ka ninvuy’ shəb’ bən ʒi gooni əjə zuyu əjə wumda.”

²⁷Amaa ka Rabishake bəhi ba, “Yi mini naa kəŋko ka n dan’ tim ti na ni ti ti yeli yətəya əjə ka pa ni ninvuy’ shəb’ bən ʒi gooni əjə zuyu maa gba? Be nyəla bən yen pahi yi zuyu di bəmaŋmaŋ’ bindi ka nyu bəmaŋmaŋ’ dulim.”

²⁸Di saha ka Rabishake daa yiŋisi zani n-kuhi pam yeli Judanim’ yəligu ni, “Wummiya na’ titali əjun nyə Asiria naa la ni yeli shəm! O ni yeli shəm m-bəŋə:

²⁹‘Di che̱liya ka Həzəkia yəhim ya. O ku tooi tiligi ya n nuu ni.

³⁰Yi mi di che̱liya ka Həzəkia yeli ya, Biɛhiŋ kani Yawə ni fa ti bahi, ka ku zaŋ tıŋ’ əjə niŋ Asiria naa nuu ni, ka yi shiri niŋ Yawə naani di zuyu.’

³¹Miriya ka yi wum Həzəkia ni yəri ya shəm maa; dama Asiria naa yəliya, ‘Timmiya sandaani niŋ ma, ka yi tıŋ’ maa ni na, ka di che ka yi zaa tooi diri yimaŋmaŋ’ wain tihī mini yi fiig tihī wala, ka nyuri yimaŋmaŋ’ kəbilisi kom

³²hal ka n ti kana ti zaŋ ya kuli tıŋgbəŋ shəli din be kaman yi tıŋgbəŋ əjə ni ka nyə luy’ shəli chi mini wain ni bərəbəro ni tihī puri ni olivi tihī ni shiri ni be, ka yi tiligi ka ku kpi. Kul di wumya Həzəkia ni yəhindi ya yera, Yawə ni tiligi ti la.

³³Zuliya shəb’ buyili na mi n-fa o tıŋgbəŋ Asiria naa nuu ni bahi?

³⁴Ya polo ka Hamat mini Aripad ni Səfarivaim ni Həna ni Iva buya la lee be? Be daa tooi fa Samaria n nuu ni bahi?

³⁵Tiŋgbɔna ḥo buya zaa banim, na mi n-fa bɛ tiŋgbɔna bahi, ka Yawε ti fari Jérusalɛm n nuu ni bahira?’ ”

³⁶Amaa ka niriba maa daa kul shini, ka bi garigi yel' o sheli, dama Naa Hεzεkia daa pun yel' ba, “Di garigiy’ o.”

³⁷Di saha ka Hilikia bia Eliakim ḥun daa nyε gbaŋŋmar’ la ni Jøa bia Asaf ḥun daa su bɛ ni sab’ gban shεŋa sɔŋ tuma la daa dari tɔhi bɛ binyεra, ka ḥmaligi lab’ Hεzεkia sani nti yel’ o Rabishake ni yel’ shem.

2 Nanima 19

Naa bo sɔŋsim Aizaia sani

(Aizaia 37.1-7)

¹Naa Hεzεkia ni daa wum yetɔya ḥo, o daa darigi toola o binyεrigu, ka zaŋ buyu ye n-chaŋ Yawε jεmbu duu.

²Di nyaanja ka o daa tim Eliakim ḥun daa su nayili fukumsi la mini Shεbina ḥun daa nyε gbaŋŋmar’ la ni maligumaaniba kpamba bɛn daa ye buri Amɔz bia anabi Aizaia sani.

³Ka bɛ daa chaŋ ti yel’ o, “Hεzεkia yeliya, ‘Zuŋɔ nyela nandahima mini ti zuγu ni kpahibu ni vi dihibo dabisili. Bihi dɔyibу saha paaya ka yaa kani n-dɔyiri ba.

⁴Di pa sheli Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo wum Rabishake Asiria naa ni tim so na ka o ti mali Naawuni ḥun be ḥo ansarisi ni yetɔy’ shεŋa la zaa, ḥuna Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo ni darig’ o ni wum yetɔya shεŋa maa ninvuy’ shεb’ nol’ ni maa tibili; dinzuγ suhim’ Naawuni ti ti ninvuy’ shεb’ bɛn kpalm.’ ”

⁵Naa Hεzεkia tuumba maa ni daa paai Aizaia sani,

⁶Aizaia daa yeli ba mi: “Labimiya ti yeli yi dana ni Yawε yeliya, ‘Di chε ka dabiem mal’ a, a ni wum ka Asiria naa tuumba kana ti tɔyisi yetɔy’ shεŋa tu ma la zuγu.

⁷Mmaŋmaŋ’ ni zaŋ shi’ so niŋ o ni, ka di chε ka o wum ḥumajuma yεla ka ḥmaligi lab’ omaŋmaŋ’ tiŋgbɔŋ ni, ka n chε ka bɛ zaŋ takɔbi ku o omaŋmaŋ’ tiŋgbɔŋ maa ni.’ ”

Asirianim’ lan kρεhi ba dabiem

(Aizaia 37.8-20)

⁸Rabishake daa labiya nti wum ni Asiria naa yi Lakishi n-chaŋla Libina ka o mini ba ti tuhiri taba.

⁹Ka bɛ daa yeli naa, “Nyama, Itiopia Naa Tirihaka lola tɔbu kanna ni o ti tuh’ a.” Ka o daa sabi gbaŋ lan tim tuumba Hεzεkia sani n-yeli ba,

¹⁰“Yi ni ti yεn yeli Juda Naa Hεzεkia shem m-bɔŋɔ: Di chε ka a ni du m-ba a Naawuni so maa yɔhim’ a n-lo a alikauli ni o ku zaŋ Jérusalɛm niŋ Asiria naa nuu ni.

11Nyama, a pun wum Asiria naa ni pun nin tiŋgbona pam shem n-sayim li zaa la yela. Ka a təhiya ni nyin' ni tiligi?

12Zuliya shəb' tiŋgbana n yaannim' ni daa tuhi nyaŋ la buya daa tooi fa ba bahi? Di tiŋgbana maa n-nye: Gəzan mini Haran ni Rəzəf ni Ədin niriba bən daa be Telasa la.

13Hamat mini Aripad ni Səfarivaim ni Həna ni Iva nanim' la lee be ya?"

14Ka Naa Həzəkia daa deei gbaŋ maa tuumba maa nuu ni n-karim, ka yiŋisi chan Yawə jəmbu duu nti teei gbaŋ maa soŋ Yawə tooni,

15ka suhi Yawə n-yeli, "Yawə ḥun nyə Izraəl Naawuni ḥun ʒi o nam ʒiishee cherubinim' zuyu ḥo, a kəŋko n-nye Naawuni ḥun su dunia ḥo nama zaa, ka nyə ḥun nam zuŋusaa mini dunia ḥo.

16Yawə, gbilisim' tibili wum. Yawə, neem' a nina nya; ka wum Senacherib ni tim na nti yeli yətəy' shəŋa m-mali nyin' Naawuni ḥun be ḥo ansarisi shem.

17Yawə, yelimanlı, Asiria nanim' pun sayim zulya pam tiŋgbona,

18ka nyo bə buya buyim; dama buya maa pala Naawuni; amaa di nyəla ninsalinim' ni zaŋ be nuhi mali shəli, ka di nyə dari mini kuja, dinzuju ka bə daa sayim li maa.

19Dinzuju nyin' Yawə ḥun nyə Naawuni ḥo, n suhir' a, tiligim' ti o nuu ni, ka di che ka dunia ḥo zulya kam nanim' baŋ ni nyin' Yawə kəŋko n-nye Naawuni."

Aizaia ni yeli Naa Həzəkia shem

(Aizaia 37.21-38)

20Di saha maa ka Aməz bia Aizaia daa tim ti yeli Həzəkia, "Yawə ḥun nyə Izraəl Naawuni ḥo yeliya: N wum suhigu shəli a ni suhi zaŋ chan Asiria Naa Senacherib polo la.

21Man' Yawə ni yeli shem zaŋ chan o polo m-bəjə: Ziən bipuyiŋga ḥun na ʒi doo, o ʒiem' a, ka mal' a ansarisi; Jərusalem bipuyiŋga be a nyaaŋa polo n-gbayisir' o zuyu niŋd' a.

22Iuni ka a lee maani ansarisi ka tura? Iun zuyu ka a lee tahira, ka niŋ karimbaani m-mirigir' a nina niŋda? Izraəlnim' Naawuni ḥun be kasi ḥo ka a mɔri maa.

23A tim a tuumba na ka bə ti mali mani a Duuma ansarisi ka yeli, 'N zaŋ n chechəbunsi pam chan ti du zoya zuyu hal ti paai Ləbanən zo' kara zuyu; n daa ḥma di sida ti' wɔyila luhi, ka ḥma siphires ti' viela luhi. N daa kpe di luy' sheli din ka kpəbu, ka kpe di nyɔŋ din zibisi pam puuni.

24N daa gbi kobilisi, ka nyu tinzun tinsi kom, ka daa siyi ljipti kulibona ni, ka n naba che ka di kom zaa nyuui.'

²⁵“A bi wum ni m pun lo dimbəŋɔnim’ zaa ka di saha waya? Kurimbuni ha ka m pun lo lala, ka chε ka di niŋ pali pumpɔŋɔ maa. Dina n-nyε: Ni a sayim fɔntin’ kara, ka di leei dabari.

²⁶Ka niriba bɛn daa be tinsi maa ni kɔŋ kpiɔŋ, ka dabiɛm mali ba ka di gari ba pahi, ka bɛ daa ŋmanila tuturi mini mɔri ni mɔ’ shεŋa din sa mɔpila zuyu, ka mɔri dɔro gbaai li ka di kɔŋ zoobu.

²⁷“Amaa m mi a ni ʒiini shɛm min’ a ni yiri shɛm ni a ni labiri kpɛri shɛm ni a suhu ni yiŋisi bahi n zuyu shɛm yɛla.

²⁸A suhu ni yiŋisi bahi n zuyu ka a karimbaani yɛla kana ti kpe n tibili ni zuyu, n ni zaŋ n ziŋgoo tu a nyee ni, ka zaŋ n galige niŋ a nol’ ni ŋ-ŋmalig’ a bah’ a ni doli so’ shɛli kana zuyu.”

²⁹“Dimbəŋɔ nyɛla din ti yɛn niŋ maa shihirili. Yuuni ŋɔ mini yuuni din paya na, kayari chi ka yi yɛn dira; ka yuun’ shɛli din pahir’ ata ni mi, yi ni biri ka chε, ka sa wain tihi n-di di wala.

³⁰Ka Judanim’ shɛb’ bɛn kpaliɛm ni lan zooi m-be kaman ti’ shɛli din nyaya ba tiŋa nti wali wala la;

³¹dama bɛn kpaliɛm maa ni ti yi Jεrusalem mini Zion Zoli zuyu na n-galisi pam. Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ loya ni o ni chε ka lala niŋ.

³²“Dinzuyu Yawε ni yɛli shɛm zaŋ chaŋ Asiria naa polo m-bɔŋɔ: ‘O ku kpe tiŋ’ ŋɔ ni bee n-to piɛm di ni bee n-zaŋ nyɔtayira ka di ni na bee n-kana ti kɔri taŋkpaŋ duhiduhi gil’ li.

³³O ni yɛn doli so’ shɛli kana, dina ka o ti lan yɛn ŋmaligi dol’ labi ka ku kpe tiŋ’ ŋɔ ni na. Man’ Yawε n-yɛli lala maa.

³⁴Dama n ni zab’ tiŋ’ ŋɔ zuyu n-tiligi li mmaŋmaŋ’ zuyu ni n dabili Dauda zuyu.’ ”

³⁵Ka Yawε malaika daa chaŋ Asirianim’ sansan’ ni dindali maa yuŋ nti ku bɛ tɔbbihi tuhi’ kɔbiga ni tuhi’ pihinii ni tusaanu. Ka niriba daa yiŋisi asibaasi n-nya ka kpiimba n-kul do luyilikam zaa.

³⁶Di saha ka Asiria Naa Sεnachεrib daa ŋmaligi kuli ti be Ninive.

³⁷Ka o daa ti be o buyili Nisirok duu n-jɛmdi li, ka o bidibisi bɛn nyε Adirammɛlek mini Shareza daa zaŋ takɔbi ku o ka zo n-kuli Ararat tiŋgbɔŋ ni. Ka o bia Esarihadɔn daa di nam zan’ o zaani.

2 Nanim 20

Naa Hεzεkia barigu min’ o kpaŋbu yɛla
(Aizaia 38.1-8, 21-22; 2 Yεlikura 32.24-26)

¹Di saha maa ka doro daa gbaai H̄ez̄ekia hal ka o ti miri kpibu. Ka Am̄oz bia anabi Aizaia daa ka o sanna ti yel' o, "Yawε yeliya, 'Malim' shili, dama a ku kpaŋ, a ni kpi.' "

²Ka H̄ez̄ekia daa ŋmalig' o nini bahi dukpini polo, ka suhi Yawε yeli,

³"Yaa n Yawε, n suhir' a, teemi n ni dol' a ni ʒieyimtali ni n suhu zaa, ka tumdi din tuhi a sani sh̄em la yela." Ka H̄ez̄ekia daa kum pam.

⁴Ka Aizaia daa yi naa maa sani, zaŋ chan̄ o ti yen paai zɔn' titali sunsuuni ka Yawε yel' o,

⁵"D̄maligim' lab' ti yeli H̄ez̄ekia ŋun nyε n niriba naa maa, 'Yawε ŋun nyε a yab' Dauda Naawuni jo yeliya, N wum a suhigu maa, ka nya a nintam maa. Nyama, n ni che ka a kpaŋ, ka zaŋ chan̄ daba ata dali, a ni chan̄ Yawε j̄embu duu.

⁶N ni che ka a niŋ yuun' pinaanu pahi. N ni fa a mini tiŋ' jo Asiria naa nuu ni bahi, ka zab' tiŋ' jo zuyu mmaŋmaŋ zuyu ni n dabili Dauda zuyu.' "

⁷Di saha ka Aizaia daa yeli, "Bayisimiya fiig tia wala na nti ʒe o bint̄origu maa ka o nya alaafee."

⁸Ka H̄ez̄ekia daa bohi Aizaia, "Ka bo n-lee yen nyε Yawε ni yeli ni o ni che ka n kpaŋ maa mini n ni yen chan̄ Yawε j̄embu duu daba ata dali maa shihirili?" Ka Aizaia garigi yeli,

⁹"Shihirili sh̄eli din yi Yawε sanna n-wuhi ni o ni niŋ o ni lo a alikauli ni o ni niŋ sh̄em maa m-boŋ: A bɔri ni mahim chan̄la tooni polo napɔŋ ŋmεbu pia bee di lab' nyaanja polo napɔŋ ŋmεbu pia?"

¹⁰Ka H̄ez̄ekia garigi yel' o, "Di bi to ni mahim chan̄ tooni polo napɔŋ ŋmεbu pia, dinzuuyu che ka di labila nyaanja polo napɔŋ ŋmεbu pia."

¹¹Ka anabi Aizaia daa suhi Yawε, ka o che ka mahim maa lab' nyaanja polo napɔŋ ŋmεbu pia kaman Ahaz ni daa buyisi wuntaŋ' chandi yela zali sh̄em la.

Tuumba b̄en yi Babilon na

(Aizaia 39.1-8)

¹²Di saha maa ka Baladan bia M̄erodakibaladan ŋun daa nyε Babilon naa la daa wum ni H̄ez̄ekia biera, ka sabi gbaŋ m-bo pini pahi di zuyu tim tuumba ni be zaŋ ti ti H̄ez̄ekia.

¹³Ka H̄ez̄ekia daa deei tuumba maa, ka zaŋ o daazichi zaa din nyε anzinfa mini salima ni tulaale ni kpa' viɛla ni o tɔb' nema ni binshεyukam zaa din be o nema duri ni wuhi ba. Ka binsh̄eli daa bi kpalim H̄ez̄ekia yin' puuni bee o nam sulinsi maa zaa ni, ka o bi zaŋ li wuhi ba.

¹⁴Ka anabi Aizaia daa ka Naa H̄ez̄ekia sanna nti boh' o, "Ya ka niriba jo lee yina, ka wula ka be lee yel' a?" Ka H̄ez̄ekia garigi yel' o, "Be yila katiŋ' na; Babilon ka be yina."

¹⁵Ka o bɔh' o, "Ka bɔ ka bɛ lee nya a yili ḥo?" Ka Hεzεkia garigi yel' o, "Bɛ nya binshεyukam zaa din be n yiŋa; ka binsheli bi kpalim n nema dur' la ni ka m bi zaŋ li wuhi ba."

¹⁶Di saha ka Aizaia daa yeli Hεzεkia, "Wummi Yawε ni yeli shem:

¹⁷Dahin sheli kanna ka bɛ ni ti kana ti kpuyi binshεyukam zaa din be a yili ḥo min' a yaannim' ni daa bo binshεyukam zali zaŋ kana pumpɔŋɔ ḥo n-kuli Babilon; ka di sheli ku guui, Yawε n-yeli lala maa.

¹⁸Ka bɛ ni ti gbahi amanjan' bidibisi shεba n-zaŋ ba chanj ti leei namɔyilisi ka bɛ be Babilon nayili."

¹⁹Ka Hεzεkia daa yeli Aizaia, "Yawε yεtɔy' sheli a ni yeli maa viela." Dama o daa yεlila o suhu ni, "Suhudoo mini alaafee yi ni be n ʒiemani ḥo ni, di viela."

Naa Hεzεkia nam ʒiemani tariga

(2 Yεlikura 32.32-33)

²⁰Hεzεkia ni daa tum tuun' shεŋa zaa pahi min' o kpiɔŋ ni o ni daa gbi moyili ka niŋ kɔsoli n-vo kom kpεhi tiŋ' puuni na la zaa, bɛ sab' di yεla niŋ Juda nanim' litaafi shεŋa bɛ ni booni Yεlikura litaafinim' la ni.

²¹Ka Hεzεkia daa ti kani, ka o bia Manaasa di nam zan' o zaani.

2 Nanim 21

Juda Naa Manaasa

(2 Yεlikura 33.1-22)

¹Manaasa yuma daa nyεla yuun' pinaayi saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niŋla o nam maa ni yuun' pihinunaanu Jεrusalem. O ma yuli n-daa booni Hεfiziba.

²O daa tum alahichi Yawε sani kaman Yawε ni daa kari zulya shεb' bɛn daa pun be tiŋgbɔŋ maa ni ka che ka bɛn' Izraεlnim' ʒini nimaani maa ni daa tumdi tuumbie' shεŋa la.

³Dama o daa lab' me buŋa jεmbu luy' shεŋa o ba Hεzεkia ni daa wurim la; ka lan lab' me Baal mini Ashεra bimbina zali kaman Izraεl Naa Əhab ni daa niŋ shem la; ka daa jεmdi saŋmarisi.

⁴Ka o daa lan me bimbina zali Yawε jεmbu duu, du' sheli yεla Yawε ni daa yeli, "Jεrusalem n-yεn nyε n jεmbu shee la."

⁵O daa lan me bimbina zali saŋmarisi zaa Yawε jεmbu duu dundɔna ayi la ni.

⁶O daa gbaag' o bia mali maligu n-zaŋ o nyo buyim, ka daa buyiri bayisi, ka chani bukpahinim' mini takatibinim' ni jinwariba sani. O daa tum tuumbieri pam Naawuni sani n-che ka o suhu yiŋisi pam.

⁷ Ka o daa zaŋ o ni mali Ashera binnan' sheli zali Naawuni jembu duu din nyɛ luy' sheli Yawɛ ni daa yeli Dauda min' o bia Sulemaana, "Duu ḥo ni mini Jérusaləm ka m pii Izraël zuliya ḥo zaa ni n-leei n jembu shee sahakam.

⁸Ka Izraelnim' yi ni doli n zaligu shɛŋa zaa n ni zali ba la mini n dabili Musa ni daa zali ba la zaa, n ku che ka be lan yi n ni daa zaŋ tingbɔŋ sheli n-ti be yaannim' maa ni n-chani dari ginda."

⁹Amaa ka niriba maa daa zayisi wumbu, ka Manaasa daa zaŋ niriba maa mpah' omaŋ' zuyu n-che ka be birigi n-tum tuumbieri hal gari zuliya shɛb' ben daa pun be tingbɔŋ maa ni ka Naawuni ti kari ba ka che ka Izraelnim' maa ʒin' nimaani la.

¹⁰Yawɛ daa pun che ka o daba ben nyɛ anabinim' yeli,

¹¹"Juda Naa Manaasa ni tum din chihiri shɛŋa, hal ka tum tuumbieri gari Amɔrinim' ben daa pun be tingbɔŋ maa ni, ka che ka Judanim' jem o buya n-tum alahichi la zuyu."

¹²Dinzuyu ka man' Yawɛ ḥun nyɛ Izrael Naawuni ḥo yeli, 'N ni che ka zay' biɛy paai Jérusaləm mini Judanima, ka di che ka ɻunkam wum di yela ningbuna sohigi.

¹³N ni darigi Jérusaləmnim' tibili kaman n ni daa darigi Samarianim' mini Ehab danj niriba tibili shɛm la. N ni kpimsi Jérusaləm niriba birili, ka che ka di puuni neei kaman nir' ni yi payi laa n-nyahi neei di puuni ka zaŋ li pili shɛm la.

¹⁴N ni che n niriba ben kpalim la bahi, ka zaŋ ba niŋ be dimnim' nuu ni, ka be nyar ba ka di be tingbɔŋ ḥo nɛma zaa.

¹⁵Be ni tum tuumbie' shɛŋa n sani n-che ka n suhu yiysi, saha sheli be yaannim' ni daa yi ljipti na hal ni zuŋo la zuyu.'

¹⁶Ka din pahi nyela Manaasa daa ku ninvuy' shɛb' ben ka taali pam hal ka be ʒim ti kul zɔri doli Jérusaləm solɔri, di yay' yini zaŋ ti kpa di yay' din' la polo mpah' o ni daa che ka Judanim' tum alahichi mini tuumbie' shɛŋa Yawɛ san' la.

¹⁷Manaasa ni daa tum tuun' shɛŋa zaa pahi min' o ni daa pun tum shɛlikam ni o ni daa tum alahichi shɛŋa zaa, be sabi di yela niŋ Juda nanim' litaafi shɛŋa be ni booni Yelikura litaafinim' la ni.

¹⁸Ka Manaasa daa ti kani, ka be zaŋ o soyi nayili pu' sheli be ni daa booni Yuza puu la ni. Ka o bia Amɔn daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Amɔn

(2 Yelikura 33.21-25)

¹⁹Amɔn yuma daa nyela yuun' pisinaayi saha shɛl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuma ayi Jérusaləm. O ma yuli n-daa booni Meshulemet. O daa nyela Haruzi ḥun daa nyɛ Jɔtiba nir' la bipuyinga.

²⁰O daa tum alahichi Yawɛ sani kaman o ba Manaasa ni daa niŋ shɛm la.

²¹O daa doli o ba ni daa doli so' shεŋa zaa, ka jεm o ba ni daa jεm buy' shεŋa zaa.

²²O daa zayisi Yawε ŋun nyε o yaannim' Naawuni la, ka zayis' o zaligunim' gba dolibu.

²³Ka Naa Amɔn kpambalib' daa lo nia bieyu zaŋ chan' o polo n-ku o o yiŋa.

²⁴Amaa ka Judanim' daa ku ninvuy' shεb' bεn zaa daa lo nia bieyu zaŋ chan' Naa Amɔn polo maa, ka zaŋ o bia Jɔsia n-leei naa zal' o ba zaani.

²⁵Amɔn ni daa tum tuun' shεŋa pahi, bε sabi di yεla niŋ Juda nanim' litaafi shεŋa bε ni booni Yεlikura litaafinim' la ni.

²⁶Ka bε daa zaŋ Amɔn sɔy' omaŋmaŋ' gbal' shεli din daa be Yuza puu la ni. Ka o bia Jɔsia daa di nam zan' o zaani.

2 Nanim 22

Juda Naa Jɔsia

(2 Yεlikura 34.1-2)

¹ Jɔsia yuma daa nyεla yuma anii saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' pihitaniyini Jεrusalem. O ma yuli n-daa booni Jεdida, o daa nyεla Adaya, Bɔzikat nir' la bipuŋingga.

²Jɔsia daa tum din tuhi Yawε sani, ka daa dol' o yab' Dauda naba o tuma ni ka bi ŋmaligi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo ka che li.

Bε nya Naawuni zaligu kundi

(2 Yεlikura 34.8-28)

³Naa Jɔsia ni daa di nam zaŋ chan' yuun' pisaayika saha, ka o daa tim Azalia bia Shafan ŋun daa nyε gbaŋŋmara, ka nyε Meshulam yaanja la Yawε jεmbu duu n-yεl' o,

⁴"Cham' maligumaaniba zuŋulan' Hilikia sani nti che ka o mali dunoguliba bεn zaani Naawuni jεmbu duu dunol' ni n-deeri lay' shεli niriba ni zaŋdi tahiri Yawε jεmbu duu na la laasabu.

⁵Ka o che ka bε zaŋ li ti tuma zuŋulaannim' bεn lihiri ka bε tumdi Yawε jεmbu duu tuma la, ka bε zaŋ li yo tumtumdiba bεn tumdi Yawε jεmbu duu maa tuma maa.

⁶Bεna n-nyε: kapintanim' mini tammeriba zuŋulaannim' ni tammeriba, ka da dari mini kuy' bɔya din yεn zaŋ mali Naawuni jεmbu duu maa.

⁷ Amaa di yεliya tammeriba zuŋulaannim' maa ni bε malim' bε ni di lay' shεli yi ni zaŋ ti ba maa laasabu n-wuhi ya, dama bε doli yεlimanli soli bε tuma ni"

⁸Di saha ka maligumaaniba zuŋulan' Hilikia daa yεli gbaŋŋmara Shafan, "N nyala Naawuni zaligu kundi la Yawε jεmbu duu ŋɔ ni;" ka daa zaŋ kundi maa ti Shafan ka o karim li.

⁹Ka Shafan daa lab' Naa Jøsia sanna nti yel' o, "A tumtumdiba yihi lay' sheli zaa din be Naawuni jømbu duu maa ni n-zan li ti tuma zuylaannim' ben lihiri ka be tumdi Yawø jømbu duu tuma maa."

¹⁰Di nyaanja ka gbañjmarø Shafan lan yeli naa, "Maligumaana Hilikia n-zan kundi ñø ti ma;" ka daa zani naa maa tooni karim li.

¹¹Naa Jøsia ni daa wum Naawuni zaligu kundi maa ni yeli shem, o daa darigimi toog' omañman' binyerigu.

¹²Di saha ka Naa Jøsia daa yeli maligumaana Hilikia mini Shafan bia Ahikam ni Mikaya bia Akibør ni gbañjmarø Shafan ni naa kpambal' Asaaya,

¹³"Chamiya ti bøhi ban din be Yawø sani n-ti m mini Judanim' zaa zan chan ti ni nya kundi sheli ñø ni yeli shem maa polo; dama Yawø suhu yiçisiya pam bahi ti zuyu; ti yaannim' ni daa bi doli kundi ñø puuni ni wuhi shem ka daa bi tumdi di ni sab' yeli shem zan chan ti polo la zuyu."

¹⁴Dinzuyu ka maligumaana Hilikia mini Ahikam ni Akibør ni Shafan ni Asaaya daa chan Tikiva bia Shallum ñun daa nyø Harihas yaaanja ñun su Naawuni jømbu duu binyera fukumsi la pay' Hulda ñun daa nyø anab' la sani, (o daa bela Jørusalem yay' sheli polo di saha maa); ka be daa zan be ni ȝi yetçø' shel' na yel' o.

¹⁵Ka o yeli ba, "Yawø ñun nyø Izrael Naawuni ñø yeliya, 'Yølimiya ninvuy' so ñun tim ya n sani ñø na,

¹⁶ni man' Yawø ni yeli shem m-bøøø, "N ni che ka zay' biøyu paai yiya ñø nima mini di niriba kaman kundi maa puuni ni yeli shelikam zaa, ka Juda naa karim li maa.

¹⁷Dama be zayisi ma, ka tuyindi tulaale zim n-jømdi buyø ni be che ka n suhu yiçisi zan chan be ni zan be nuhi tum tuun' shøøø maa polo. Dinzuyu ka n suhu yiçisi bahi ya ñønim' zuyu ka køøø maabu.

¹⁸Amaa zan chan Juda naa ñun tim ya na ni yi ti bøhi ban din be man' Yawø sani ñø polo, yølimiy' o ni Yawø ñun nyø Izrael Naawuni ñø yeliya, 'A ni wum yetçø' shøøø,

¹⁹ka niñ tuuba a suhu ni, a ni wum ka n yeli ni n yen niñ Jørusalem mini di niriba shem ni n ni yen che ka noli di li ka di zani dabari, ka a siyis' aman' n sani n-darigi toog' a binyerigu ka kum niñ ma la zuyu, Man' Yawø yeliya, N wum a kumksi maa.

²⁰Dinzuyu n ku che ka n ni yen che ka zay' biøyu paai Jørusalem maa niñ a ȝiemani ñø ni ka a nini nya li. N ni che ka a ti yi dunia yili ni suhudoo.' " Ka tuumba maa daa zan yetçøø maa lab' ti yeli Naa Jøsia.

2 Nanimø 23

Jøsia ñme n-kpihim buyø jømbu

(2 Yəlikura 34.3-7, 29-33)

¹Ka Naa Jōsia daa tim ti boli Juda kpamba mini Jérusalēmnim' zaa, ka bē layim o sanna.

²Ka naa maa mini Juda kpamba ni Jérusalēmnim' maa zaa zaŋ tabili maligumaaniba mini anabinim' ni sokam zaa ni wɔyira ni tarimba zaa daa chan Yawē j̄embu duu, ka o ti karim Naawuni zaligu kundi sheli bē ni daa nya Yawē j̄embu duu maa ka bē wum.

³Ka naa maa daa zani daantaliga gbini n-lo alikauli Yawē sani ni o ni doli Yawē, ka dol' o zaligunim' ni o shehira ni o zaligu shenja din pahi ni o suhu zaa ni o t̄eha zaa; ka ni niŋ alikauli maa yel' shenja din sab' kundi ḥo puuni ḥo. Ka niriba maa zaa daa pah' o zuyu lo alikauli maa.

⁴Ka naa maa daa yeli maligumaaniba zuyulana Hilikia mini dunoguliba shēb' bēn pa o zuyu ni maligumaaniba shēb' bēn zaani Naawuni j̄embu duu dunol' ni la ni bē kpem' Yawē j̄embu duu nti va bē ni mali la' shenja zali Baal mini Ashera ni saŋmarisi la zaa yihi na. Ka o daa zaŋ li yi Jérusalēm tin' tariga nti nyō li buyim Kidirōn Vinvamli ni, ka va di tampiligm tahi Bētēl.

⁵Naa Jōsia daa lan kari tindaannim' shēb' Juda nanim' ni daa zali ka bē tuyindi tulaale zim luy' shenja din nyē buya j̄embu shee Juda tingbōŋ ni fōntinsi ni mini luy' shenja din gili Jérusalēm la. Ka o daa lan kari tindaannim' shēb' bēn tuyindi tulaale zim niŋdi Baal mini wuntar' ni goli ni zuysaa binyara ni saŋmarisi ni zuysaa binshēyukam zaa la.

⁶Ka o daa lan yihi Ashera binnani din daa be Yawē j̄embu duu la na nti zaŋ li yi Jérusalēm tin' tariga n-chan Kidirōn kulibōŋ ni nti nyō li buyim Kidirōn kulibōŋ maa ni, ka ḥmēnŋme m-burisi li n-va li ti bahi tin' maa gbala ni.

⁷O daa lan wurim dagora du' shenja din be Yawē j̄embu duu puuni luy' sheli payiba ni daa wuyiri Ashera j̄embu binyera la.

⁸Ka o daa zaŋ maligumaaniba bēn be Juda fōntinsi ni zaa na; ka daa lan sayim bē ni daa j̄emdi buya luy' shenja ka tindaannim' tuyindi buya maa tulaale zim la zaŋ Geba hal ti paai Berishiiba. O daa wurim dunɔdaya buyijembo shee din daa be Jōshua ḥjun daa nyē gomna la dunol' la shee. Ka nir' yi yēn doli tin' maa dunoli kpe, di bela di puuni nuzaa polo.

⁹Tindaannim' maa daa bi kani Yawē sara maligu bimbini din daa be Jérusalēm la gbin' na, amaa ka lee pahiri bē mabihi zuyu ḥ-ŋubiri bɔrɔbɔro sheli din ka dabindi la.

¹⁰Ka o daa lan sayim Tōfet din be Hinnom Bidibisi Vinvamli ni la ni di chē ka so ku lan zaŋ o bidibiga bee o bipuyin̄ga m-mali buyili Molék.

¹¹Ka o daa lan yihi wōr' shēb' Juda nanim' ni daa zaŋ ti wuntaŋa ka bē ȝe Yawē j̄embu duu dunol' ni miri Neetanmélék ḥjun daa nyē zuysulan' la duu din daa be

londo ni la, ka daa niŋ buyim' nyo chechebunsi din daa nyɛ wuntaŋ' jembu din' la.

¹² O daa lan wurim Juda nanim' ni daa me bimbin' shɛŋa n-tam Ehab yin' dufahira zyu la mini Manaasa gba ni daa me bimbin' shɛŋa zali Yawɛ jembu duu dundɔna ayi la ni. Ka o daa daai di zaa luhi ŋ-ŋme n-wurisi li n-va li ti bahi Kidirɔn kulibɔŋ ni.

¹³ Naa Jɔsia daa lan wurim Izraɛl Naa Sulemaana ni daa me buyijembo luy' shɛŋa zali Jérusalɛm wulimpuhili polo zaŋ lab' alahichi zol' la nudirigu polo la. O daa me li tila Sidɔnnim' buy' bieyu Asitati, ka daa lan me Mɔabnim' buy' bieyu Chɛmɔshi ni Amɔrinim' buy' bieyu Milikom la gba bimbini.

¹⁴ Ka o daa lan ŋme n-wurim bɛ ni daa me binwɔyila shɛŋa zal' la, ka che n-kabi buyili Asherim binnani luhi; ka zaŋ ninsalinim' kɔba niŋ di zaashɛhi maa bɔya ni.

¹⁵ Ka din pahi nyɛla, Jɔsia daa lan ŋme n-wurim buyijembo bimbin' sheli Nebat bia Jérɔbɔam ŋun daa che ka Izraɛlnim' tum alahichi la ni daa me n-zali Bɛtɛl la. O daa daai bimbini maa mini buyijembo shee maa luhi ŋ-ŋme n-wurisi di kuya buyibuyi hal ka di ti be kaman taŋkpa' zim la; ka daa nyo buyili Ashera buyim.

¹⁶ Ka Jɔsia daa ŋmaligi lihi nya silisi daboli zyu, ka tim ka bɛ chanj ti yihi kɔba di ni na, ka o zaŋ li pa bimbini zyu n-nyo li buyim ta bimbini maa dayiri; ka di che ka Naawuni daanabi so ni daa pun zaŋ Yawɛ yeligu sheli yel' la niŋ pali.

¹⁷ Di saha ka Jɔsia daa bɔhi, "Ka bɔ ka n lee nya ka di do tooni ŋɔ ha?" Ka tin' maa nim' yel' o, "Naawuni daanabi ŋun daa yi Juda na nti yel' a ni niŋ Bɛtɛl bimbini ŋɔ shɛm ŋɔ yela siliga m-bala."

¹⁸ Ka o yeli ba, "So di dam o kɔba; kul cheliya li ka di doya baalim." Ka bɛ daa che o mini anab' so ŋun daa yi Samaria la na kɔba.

¹⁹ Ka Jɔsia daa wurim buyā jembu luy' shɛŋa Izraɛl nanim' ni daa me n-zali Samaria n-che ka Yawɛ suhu yiŋsi la zaa kaman o ni daa niŋ Bɛtɛl bimbina la shɛm la.

²⁰ Ka o daa gbahi buyā maa maligumaaniba bɛn daa be nimaani zaa n-ku ba pa bimbina zyu, ka daa nyo ninsalinim' kɔba buyim bimbina maa zyu. Di nyaana ka o daa ŋmaligi lab' Jérusalɛm.

Naa Jɔsia puhi Yayigari chuyu (2 Yelikura 35.1-19)

²¹ Ka Naa Jɔsia daa yel' o niriba zaa, "Puhimiya Yawɛ ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ Yayigari chuyu kaman di ni sab' shɛm alikauli kundi ni la.

²² Dama zuŋulaannim' bɛn daa su Izraɛlnim' la mini Izraɛl nanim' ni Juda nanim' saha la zaa zaŋ kana pumpɔŋɔ, yi na ʒi n-lan puhi Yayigari chuyu."

²³ Amaa Jɔsia ni daa di nam zaŋ chanj yuun' pisaayika saha, ka bɛ daa lan puhi Yawɛ Yayigari chuyu maa Jérusalɛm.

Naa Josia tayi yel' shenja

²⁴Din pahi nyela, Josia daa kari jinwariba mini bukpahinim' ni wuna mini buya jembu ni binsheykam din daa chihiri Juda tingbor ni mini Jerusalem. O daa nij lala ni o che ka be dolila yetoy' shenja din sabi maligumaana Hilikia ni daa nya kundi sheli Yawe jembu duu puuni la.

²⁵Naa Josia daa nyela na' so ŋun ŋmaligi lab' Naawuni sani ni o suhu zaa ni o shia zaa ni o kpiɔn zaa kaman Musa zaligu puuni ni sab' wuhi shem zaa. Ka na' so daa ka na' sheb' ben daq o tooni mini ben zaa daa dol' o nyaanya puuni m-be ka o ni be shem.

²⁶Amaa di zaa yoli, Yawe suhu daa na kul bi maai. O suhu daa yiysiya pam bahi Judanim' zuyu Manaasa ni daa tum tuun' shenja zaa n-che ka o suhu yiysi pam la zuyu.

²⁷Yawe daa yeliya, "N ni yih*i* Judanim' gba n sani bahi kaman n ni daa yih*i* Izraelnim' bahi shem la, ka zayisi Jerusalem din nyɛ n ni daa pii tiŋ shel' la mini du' sheli n ni daa yeli, 'Kpe n yɛn nyɛ n jembu shee la.'

Naa Josia nam dibu tariga

(2 Yelikura 35.20—36.1)

²⁸Ka Naa Josia ni daa tum tuun' shenja zaa pahi min' o ni daa pun tum shelikam zaa, be sab' di yela nij Juda nanim' litaafi shenja be ni booni Yelikura litaafinim' la ni.

²⁹Naa Josia ȝiem'an' ni ka Ijipti Firawuna Neko daa yi n-chani Asiria naa sani Yufretiiz Moyili ni. Ka Naa Josia daa chant ti lir' o sol' ni, amaa ka Firawuna Neko daa nya o Megido n-ku o.

³⁰Ka o kpambaliba daa kpuy' o Megido maa nij chechebun' ni n-ȝi o kuli Jerusalm nti soy' o omajmar' siliga ni. Ka Judanim' daa zaq Josia bia Jehoahaz n-leei naa zal' o ba zaani.

Juda Naa Jehoahaz yela

(2 Yelikura 36.2-4)

³¹Jehoahaz yuma daa nyela yuun' pisinaata saha shel' o ni daa di nam maa. O daa diya n-nij o nam maa ni la chira ata Jerusalm. O ma daa nyela Jerimia Libina nir' bia ka o yuli booni Hamutal.

³²Joahaz daa tum alahichi Yawe sani kaman o yaannim' ni daa tum shem la.

³³Ka Firawuna Neko daa gbaag' o kpahi duu Ribila Hamat tingbor ni, ka di che ka o nam maa dibu daa zaq tariga Jerusalm. Ka Firawuna Neko daa zali Judanim' ni be yom farigu din nyɛ anzinf*a* kilogiramnim' tusaata ni kobisinahi mini salima kilogiramnim' pihitanaanahi.

³⁴Ka Firawuna Neko daa zaq Josia bia Eliakim n-leei naa zal' o ba Josia zaani, ka tay' o yuli m-bol' o Jehoyakim. Ka o daa zaq Jehoahaz n-kuli Ijipti, ka o ti kpi nimaani.

Juda Naa Jēhoyakim
(2 Yēlikura 36.5-8)

35 Ka Jēhoyakim daa zaŋdi anzinfra mini salima maa nti tiri Firawuna. O daa zaanila o niriba t̄oto ka bē t̄ohiri n-nyari Naa Firawuna ni zali ba lay' sheli maa. O daa zaanila o tingbōŋ maa niriba ka bē t̄ohiri anzinfra mini salima maa kaman sokam nyansim tariga ni nyē shem na, ka o zaŋdi li ti tiri Firawuna Neko.

36 Jēhoyakim yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niŋ o nam maa ni la yuun' piniyini Jērusalēm. O ma yuli n-daa booni Zebida. O daa nyela Ruma nir' ḥun yuli daa booni Pēdaya la bipuyinga.

37 Jēhoyakim daa tum alahichi Yawē sani kaman o yaannim' zaa ni daa tum shem.

2 Nāmina 24

1 Jēhoyakim ȝiemani maa ni ka Babilōn Naa Nēbukadneza daa kana ti liri Judanima, ka Jēhoyakim daa zaŋ omaŋ' ti o n-jem o yuma ata; di nyaanja ka o daa ti zayis' o jembu.

2 Ka Yawē daa che ka Kalidianim' mini Sirianim' ni Moabnim' ni Ammōnnim' t̄obbihi kana ti liri Judanim' ni bē ku ba kaman Yawē ni daa che ka o daba bēn nyē anabinim' pun yeli shem la.

3 Ka dimbōŋo daa shiri niŋ Judanima kaman Yawē ni zali shem ni o yihi ba o sani. Manaasa ni daa tum alahichi sheŋa la

4 min' o ni daa lan ku ninvuy' shēb' bēn ka taali n-che ka bē ȝim zo n-tieli Jērusalēm la zuyu ka Yawē daa bi che bē taali.

5 Jēhoyakim ni daa tum tuun' sheŋa zaa pahi min' o ni daa pun tum shēlikam zaa, bē sabi di yela niŋ Juda nanim' litaafi sheŋa bē ni booni Yēlikura litaafinim' la ni.

6 Ka Jēhoyakim daa ti kani ka o bia Jēhoyachin di nam zan' o zaani.

7 Ka Ijipti naa daa bi lan yi o ya kana, dama Babilōn naa daa deeg' o ni su tingban' sheli zaa din zaŋ Ijipti kulibōŋ shee hal ti paai Yufretiiz Mōyili ni.

Juda Naa Jēhoyachin
(2 Yēlikura 36.9-10)

8 Jēhoyachin yuma daa nyela yuun' pisaayika saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa niŋla chira ata Jērusalēm. O ma yuli n-daa booni Nēhushita. Ka Nēhushita mi ba daa nyē Elnatan ḥun daa nyē Jērusalēm nir' la.

9 Jēhoyachin daa tum alahichi Yawē sani kaman o ba ni daa tum shem la.

10 Di saha ka Babilōn Naa Nēbukadneza daa che ka o t̄obbihi kana ti liri Jērusalēmnima n-teei gili bē tiŋ' maa.

11 Babilon Naa Nebukadneza többihi maa ni daa teei gili Jérusalém saha sheli maa, ka ḥun' Nebukadneza maṇmaṇ' daa ka Jérusalém na.

12 Ka Juda Naa Jéhoyachin min' o ma ni o kpambaliba ni o bidibisi ni o naazɔnim' daa zaṇ bəmaṇ' ti Babilon naa. Ka Babilon naa maa daa gbaai Naa Jéhoyachin ḥun' Babilon naa maa nam dibu yuma anii saha kuli Babilon.

13 O daa kpuyi Yawε jembu duu nema mini nayili nema zaa, ka ḥme ḥ-ḥma salima la' shenja zaa Izraël Naa Sulemaana ni daa mali niy Yawε jembu duu la kaman Yawε ni daa pun yeli shem.

14 Ka Naa Nebukadneza daa zaṇ Jérusalénnim' zaa mini nabihi ni töbutuhiri' biinsi tuhi' pia ni tuumbaṇsimnim' ni machəlinim' zaa kul' o ya; ka so daa bi kpalm nayila ben nyε nandaamba kənko n-daa kpalm be bε tingbən maa ni.

15 Ka Nebukadneza daa zaṇ Naa Jéhoyachin min' o ma ni o payiba ni o kpambaliba ni bε tingbən ni ninvuy' zuγuri n-yi Jérusalém kuli Babilon tingbən ni nti leei daba.

16 Ka Babilon naa daa zaṇ ninvuy' kpema tusaayopɔin mini tuumbaṇsimnim' ni machəlinim' tuhili ben zaa mali kpiɔn din ni tooi tuhi töbu kuli Babilon.

17 Ka Babilon Naa Nebukadneza daa zaṇ Naa Jéhoyachin bapira Matania n-leei naa zali ḥun' Jéhoyachin zaani, ka tay' o yuli Zedekia.

Juda Naa Zedekia

(2 Yelikura 36.11-12; Jérémia 52.1-3a)

18 Zedekia yuma daa nyela yuun' pisiniyini saha shəl' o ni daa di nam maa. O daa diya n-niy o nam maa ni la yuun' piniyini Jérusalém. O ma yuli n-daa booni Hamutal. Hamutal mi ba n-daa nyε Jérémia ḥun daa nyε Libina nir' la.

19 Zedekia daa tum alahichi Yawε sani kaman Jéhoyakim ni daa tum shem la.

20 Yelimanji, Jérusalénnim' mini Judanim' ni daa chε ka Yawε suhu yiysi zuγu ka o daa kari ba o sani bahi.

2 Nanima 25

Jérusalém gooni lubu

(2 Yelikura 36.13-21; Jérémia 52.3b-11)

1 Ka Zedekia daa ti zayısi ni o ku lan jem Babilon naa. O ni daa di nam zaṇ chan yuma awεi saha gol' so ḥun pahiri pia bieγu pia dali, ka Babilon Naa Nebukadneza daa zaṇ o többihi zaa kana nti liri Jérusalénnim a n-teei gili bε tı̄n' maa; ka me bindura tabili di gooni gil' li ti tuui.

2 Ka bε daa kul doya gil' tı̄n' maa m-mali hal ti paai Naa Zedekia ni daa di nam maa yuun' piniyini saha.

3 Di yuuni maa ni gol' so ḥun pahir' anahi daba awεi dali, ka bindirigu daa lan ka tı̄n' maa ni, ka kum lu niriba maa zuγu.

⁴ Babilonnim' ni daa kul teei gili bε tiŋ' maa zaa yoli, bε daa chibi tiŋ' maa gooni voli, ka Naa Zedekia min' o többihi zaa daa doli voli maa yi goma ayi sunsuuni. Naa puu polo ka bε daa doli yi yuŋ n-zɔri kpari Jɔɔdɛn Mɔyili polo.

⁵ Amaa ka Babilon többihi daa kari doli Naa Zedekia hal ti paag' o Jεriko bɔpieligu ni, ka o többihi zaa daa zo ka che o.

⁶ Ka bε daa gbaai Naa Zedekia n-zan̄ o tahi Babilon Naa sani Ribila, ka o daa kar' o saria.

⁷ Ka bε daa gbahi Naa Zedekia bidibisi n-ku ba o ninni, ka kpay' o mi nina; ka ba o bandi n-zan̄ o kuli Babilon.

Bε sayim Naawuni jεmbu duu

(Jerimia 52.12-33)

⁸ Babilon Naa Nebukadneza ni daa di nam zaŋ chan̄ yuun' pisiyinika puuni gol' so ŋun pahir' anu daba ayopɔin dali, ka Babilon naa kpambal' so ŋun daa nyε o többihi sapashin' kpeen' so ŋun yuli daa booni Nebuzaradan la daa ka Jerusalem na.

⁹ O daa kamina ti nyo Yawε jεmbu duu mini nayili ni Jerusalem yiya zaa buyim. O daa nyo yil' karili kam buyim.

¹⁰ Ka Babilon többihi bεn zaa daa be sapashin' kpem' maa sani daa daai goon' shεŋa din daa gili Jerusalem la zaa luhi.

¹¹ Ka sapashin' kpem' Nebuzaradan daa zaŋ ninvuy' shεb' bεn daa kpalim be tiŋ' maa ni mini bεn daa zaŋ bεman̄' ti Babilon Naa Nebukadneza la ni ninvuy' gbalin̄ bεn zaa pahi kuli.

¹² Amaa sapashin' kpem' maa daa nay' chεla tiŋgbɔŋ maa ni nandaamba shεba ni bε maani tihi puri ka kora.

¹³ Ka Babilonnim' daa ŋme n-wurim daanya daantalisi mini törokɔnim' daanya ni daanya kɔniŋdi bin' titali din daa be Yawε jεmbu duu la, ka kpuyi daanya maa kuli Babilon.

¹⁴ Bε daa lan kpuyi duyuri mini soobuya ni bε ni mali binshεŋa n-kpihindi firilanimā ni tulaale zim lahi ni daanya la' shεŋa zaa bε ni daa mali tumdi tuma Naawuni jεmbu duu puuni la.

¹⁵ Bε daa lan kpuyi bε ni mali binshεŋa moori buyim mini lahi. Ka sapashin' kpem' maa daa kpuyi bε ni zaŋ salima mini anzinfa mali binshεŋa zaa kuli.

¹⁶ Ka daantalis' ayi mini kɔniŋdi bini ni töroko' shεŋa Sulemaana ni daa mali niŋ Yawε jεmbu duu la, di zaa daanya daa galisiya pam hal ka bε ku tooi buyisi ban̄ di tibisim ni nyε shεm.

¹⁷ Daantalis maa zay' yini kam dubu daa nyεla mita anii, ka daanya binkpilli daa tam di zuysaa, ka di mi dubu nyε mita yini ni biɛla; ka bε zaŋ daanya mali

pumporinchihi kɔtomsi n-kɔyili biŋkpilli maa gili n-dih i nachiinsi. Ka daantal' sheli din pah' ayi gba daa bemi kaman dini maa.

Bε gbahi Judanim' kuli Babilɔn

(Jerimia 52.24-27)

¹⁸Di saha ka tɔbbihi bɛn guli naa sapashin' kpɛm' la daa gbahi maligumaaniba zuyulana Sɛraya mini Zefania ɻun daa nyɛ maligumaana m-pa o zuyu la ni dunɔguliba ata.

¹⁹O daa lan nya do' so ɻun daa pun nyɛ tɔbbihi sapashin' kpɛm' mini niriba anu shɛb' bɛn daa nyɛ naa saawaranima tiŋ' maa puuni n-gbahi ba. Ka o daa lan nya tɔbbihi sapashin' kpɛm' gbaŋŋmara ɻun daa su bɛ tingbɔŋ' maa niriba layimbu tuma la mini ninvuy' pihiyɔbu tiŋ' maa puuni n-gbahi ba.

²⁰Ka tɔbbihi bɛn daa guli naa la sapashin' kpɛm' Nεbuzaradan daa zaŋ ba tahi Babilɔn naa sani Ribila.

²¹Ka Babilɔn naa daa ti chɛ ka bɛ bu ba, ka ku ba Ribila din be Hamat tingbɔŋ' ni la. Bε ni daa gbahi Judanim' maa bɛ tingbɔŋ' ni kuli tinzun' tingbɔŋ' ni shɛm m-bala.

Juda gomna Gedalia

(Jerimia 40.7-9; 41.1-3)

²²Di saha ka Babilɔn Naa Nεbukadneza daa zaŋ Gedalia Ahikam bia ɻun daa nyɛ Shafan yaanja la n-leei gomna ka o su o ni daa chɛ ninvuy' shɛb' niŋ Juda tingbɔŋ' ni la fukumsi.

²³Ka sapashinnim' mini bɛ tɔbbi' shɛb' bɛn daa be kpaŋ' la zaa daa wum ni Babilɔn naa zaŋ Gedalia leei gomna, ka zaŋ bɛ tɔbbihi maa n-kuli Gedalia sanna Mizipa. Be yuya n-daa nyɛ: Netania bia Ishimail mini Karia bia Jɔhanan ni Tanhumet ɻun daa nyɛ Netɔfa nir' la bia Sɛraya ni Maakati nir' la bia Jaazania.

²⁴Ka Gomna Gedalia daa lo ba alikauli yɛli, "Di zɔriya Babilɔn sapashinnim' dabiem, kpalimmiya be ti tingbɔŋ' ɻɔ ni n-jɛmdi Babilɔn naa, ka binshɛlikam niŋ vienyeliŋga yi sani."

²⁵Amaa di saha maa zaŋ chaŋ gol' so ɻun pahir' ayopɔin ni, ka Netania bia Ishimail ɻun daa nyɛ Elishama yaanja, ka nyɛ ɻun daa yi nam zuliya ni na la daa zaŋ ninvuy' pia pa omaŋ' zuyu n-kana ti liri gomna Gedalia n-ku o. Be daa lan ku Izraelnim' mini Babilɔnnim' bɛn daa be o sani Mizipa maa.

²⁶Dimbɔŋɔ nyaanja ka sapashinnim' maa mini bɛ tɔbbihi ni niriba bɛn zaa nyɛ tarimba ni wɔyira daa yiyisi kuli Ijipti, dama bɛ daa zɔrila Babilɔnnima.

Bε yihì Naa Jεhoyachin sarika ni

(Jerimia 52.31-34)

²⁷Juda Naa Jεhoyachin ni daa be tinzun tingbɔŋ' maa ni zaŋ chaŋ yuun' pihitanaayopɔin puuni gol' so ɻun pahiri pinaayi biey' pisinaayopɔin dali ka

Ivilmərədak daa leei Babilən naa, ka niŋ Juda Naa Jəhoyachin nirlim yih' o sarika ni.

²⁸Evilmərədak daa təyisi Naa Jəhoyachin nirlim yətəya, ka ti o jilima ʒiishee n-gari na' shəb' bən daa be o sani Babilən tı̄ngbən maa ni.

²⁹Ka Jəhoyachin daa pirig' o dansarika binyəra səŋ; ka daa kul' diri nayili bindirigu hal ni o nyəvili tariga.

³⁰Ka naa Ivilmərədak daa kul tir' o o dabisili kam lay' dira hal ni o nyəvili tariga.

1 Yεlikura

1 Yεlikura 1

Adam Ʒiemani zaŋ ti paai Ibrahimma Ʒiemani

(Piligu 5.1-32; 10.1-32; 11.10-26)

- ¹Adam n-daa nyε Shεt ba, ka Shεt nyε Ənosh ba
- ²ka Ənosh nyε Kεnan ba, ka Kεnan nyε Mahalalel ba, ka Mahalalel nyε Jafεt ba;
- ³ka Jared nyε Ənok ba, ka Ənok nyε Mεtussela ba, ka Mεtussela nyε Lamεk ba, ka Lamεk mi daa nyε Nuhu ba.
- ⁴Nuhu bidibisi n-daa nyε; Shεm mini Ham ni Jafεt.
- ⁵Jafεt bidibisi n-daa nyε: Goma mini Magog ni Madai ni Javan ni Tubal ni Meshεk ni Tiras.
- ⁶Goma bidibisi n-daa nyε: Ashikεnaz mini Difat ni Tøgarima.
- ⁷Javan bidibisi n-daa nyε: Elisha mini Tarishish ni Kitim ni Rodanim.
- ⁸Ham bidibisi n-daa nyε: Kush mini Ijipti ni Put ni Keenan.
- ⁹Kush bidibisi n-daa nyε: Siiba mini Havila ni Sabita ni Raama ni Sabitεka. Raama bidibisi n-daa nyε: Shiiba mini Dεdan.
- ¹⁰Kush n-daa nyε Nimrød ba. O daa nyεla tøbutuhiri' biija dunia ni.
- ¹¹Ijipti bihi n-daa nyε: Ludinim' mini Anamnima ni Lεhabinima ni Nafitunima
- ¹²ni Patirusinima ni Kasilunima ni Kriitinima (Bε zuliya ni ka Filistianim' daa yina).
- ¹³Keenan bidibisi n-daa nyε: Sidøn ɻun daa nyε o bituuli la mini Hεt
- ¹⁴ni Jebusinim' ni Amɔrinim' ni Gεrigashinima
- ¹⁵ni Hivinim' ni Arikinim' ni Sinitinim'
- ¹⁶ni Arivadnim' ni Zemarinim' ni Hamatinima.
- ¹⁷Shεm bihi n-daa nyε: Elam mini Ashur ni Aripakishad ni Lud ni Aram ni Uzi ni Hul ni Gεta ni Meshεk.
- ¹⁸Aripakishad daa nyεla Shεla ba, ka Shεla nyε Əba ba.
- ¹⁹Ka Əba daa døyi bidibisi ayi: yino yuli n-daa booni Pεleg (dama o døyibu saha ka niriba daa woli taba), ka o mabia yuli daa booni Jokitan.
- ²⁰Jokitan bihi n-daa nyε: Alimødad mini Shelef ni Hazarimavet ni Jøra.
- ²¹Hadøram mini Uzal ni Dikila
- ²²ni Əbal ni Abimeel ni Shiiba

²³ni Ofiri ni Havila ni Jøbab; bømbøñonim' zaa daa nyela Jokitan bidibisi.

²⁴Shøm mini Aripakishad ni Shøla

²⁵ni Æba ni Pøleg ni Riu

²⁶ni Serug ni Nahør ni Tøra

²⁷ni Ibram, (Ibrahimma m-bala).

Ishimail bihi

(Piligu 25.12-16)

²⁸Ibrahimma bidibisi daa nyela Yisahaku mini Ishimail.

²⁹Bø zuliya m-bønjø: Ishimail bituuli n-daa nyø Nebaiøt, bøn daa dol' o nyaanja n-daa nyø: Kødar mini Adibiil ni Mibisam

³⁰ni Mishima ni Duma ni Masa ni Hadad ni Tøma

³¹ni Jøturi ni Nafish ni Kødøma. Ishimail bidibisi ni daa nyø shøba m-bala.

³²Ibrahimma mam þun yuli daa booni Ketuura la ni daa døyi bidib' shøba n-daa nyø: Zimiran mini Jokishan ni Medan ni Midian ni Ishibak ni Shua. Jokishan bidibisi n-daa nyø: Shiiba mini Dødan.

³³Midian mi bidibisi n-daa nyø: Øfa mini Øfer ni Hanok ni Abida ni Eldaa. Bømbøñonim' zaa daa nyela Ketuura zuliya.

Iso bihi

(Piligu 36.1-19)

³⁴Ibrahimma n-daa nyø Yisahaku ba, Yisahaku bidibisi n-daa nyø Iso mini Izrael.

³⁵Iso bidibisi n-daa nyø: Elifaz mini Riuel ni Jøushi ni Jalam ni Køra.

³⁶Elifaz bidibisi n-daa nyø: Tøman mini Omari ni Zøfi ni Gatam ni Kenaz ni Timna ni Amalek.

³⁷Riuel bidibisi n-daa nyø: Nahat mini Zøra ni Shamma ni Miza.

Ninvuy' shøb' bøn daa tuui ȝini Edom

(Piligu 36.20-30)

³⁸Sier bidibisi n-daa nyø: Løtan mini Shøbal ni Zibion ni Ana ni Dishøn ni Øzer ni Dishøn.

³⁹Løtan bidibisi n-daa nyø: Høri mini Hømam. Løtan tizøpaya n-daa nyø Timna.

⁴⁰Shøbal bidibisi n-daa nyø: Alivan mini Manahat ni Øbal ni Shefi ni Onam. Zibion bidibisi n-daa nyø: Aiya mini Ana.

⁴¹Ana daa nyela Dishøn ba. Dishøn bidibisi n-daa nyø: Hamiran mini Eshiban ni Itiran ni Keran.

⁴²Øzer bidibisi n-daa nyø: Bilihan mini Zaavan ni Jaakan. Dishøn bidibisi n-daa nyø Uzi mini Aran.

Edom nanim'
(Piligu 36.31-43)

43Na' shēb' bēn daa di Edom tingbōŋ nam hal ka Izraēlnim' ti naanyi mali nanima yuya m-bōŋo. Beor bia Bela ḥun ya daa nyé Dinhaba la.

44Bela ni daa ti kpi, Jōbab ḥun daa nyé Zera bia, ka o ya nyé Bōzira la n-daa di nam zan' o zaani.

45Ka Jōbab daa ti kpi, ka Husham ḥun daa nyé Tēmannim' tingbōŋ ni nir' la di nam zan' o zaani.

46Ka Husham daa ti kpi, ka Hadad ḥun daa nyé Bēdad bia, ka nyé ḥun daa tuhi nyaŋ Midianim' Mōabnim' tingbōŋ ni la daa di nam zan' o zaani, o ya yuli n-daa booni Avit.

47Hadar ni daa ti kpi, Samla ḥun daa nyé Masireka nir' la n-daa di nam zan' o zaani.

48Samla ni daa ti kpi, Shaul ḥun daa nyé Rehōbōt, tin' sheli din be Yufretiiz Mōyili polo nir' la n-daa di nam zan' o zaani.

49Shaul ni daa ti kpi, Baalihanān ḥun daa nyé Akibōr bia la n-daa di nam zan' o zaani.

50Baalihanān ni daa ti kpi, Hadad n-daa di nam zan' o zaani, o ya yuli n-daa booni Pai, o pay' yuli n-daa booni Mēhetabel, Mēhetabel ma yuli n-daa booni Matired, ka o yabipaya mi yuli daa booni Mēzahab.

51Ka Hadad daa ti kpi. O kalinsi nyaanja na' shēb' bēn daa di Edom n-daa nyé: Timna mini Aliva ni Jetet

52ni Oholibama ni Ela ni Pinon

53ni Kēnaz ni Tēman ni Mibizar

54ni Magidiel ni Iram. Bembojōnima n-daa nyé Edom nanima.

1 Yelikura 2

Juda zulya

1Bembojōnima n-daa nyé Izraēl bihi, o yuli n-lan nyé Yaakubu: Rubin mini Simion ni Levi ni Juda ni Isaka ni Zebulon

2ni Dan ni Yisifu ni Benjamin ni Naftali ni Gaad ni Asha.

3Juda bidibisi n-daa nyé: Er mini Onan ni Shela, o Keenan pay' ḥun yuli daa booni Batishua la ni daa dōyi bidibisi ata shēba m-bala. Juda bikpem sani ḥun yuli daa booni Er maa daa nyēla ninvuy' bięyu Yawē sani, ka o daa che ka o kpi.

4Ka Juda daa zaŋ o bia pakoli Tama maa n-lan dōyi bidibisi ayi pahi, bēna n-nyé Pérez mini Zera. Juda bidibisi zaa daa nyēla niriba anu.

⁵Perez bidibisi n-daa nyε: Heziron mini Hamul.

⁶Zera bidibisi n-daa nyε: Zimiri mini Etan ni Heman ni Kalikol ni Dara, be daa nyela niriba anu.

⁷Karimi bidibiga n-daa nyε Akar ɻun daa bo yela bahi Izraelnim' la. O daa kpuylila be ni zaŋ binsheli ti Naawuni.

⁸Etan bidibiga n-daa nyε Azaria.

Naa Dauda Daŋ niriba

⁹Heziron ni daa dɔyi bidib' shεba n-nyε: Jeramiil mini Ram ni Kelubai.

¹⁰Ram daa nyela Aminadab ba, ka Aminadab daa nyε Nashon ɻun daa nyε Juda bidibisi ni asanza nir' la ba.

¹¹Nashon daa nyela Salima ba, ka Salima daa nyε Boaz ba,

¹²ka Boaz daa nyε Obed ba, ka Obed mi daa nyε Jesi ba

¹³Jesi daa nyela Eliab ba. Eliab n-daa nyε o bituuli, ka ɻun daa pa o zuyu nyε Abinadab, ka ɻun pahi ata daa nyε Shimia,

¹⁴ka ɻun pahi anahi daa nyε Netanel, ka ɻun pahi anu daa nyε Radai,

¹⁵ka ɻun pahi ayɔbu daa nyε Ozem, ka Dauda daa nyε ɻun pahi ayopɔin.

¹⁶Be tizɔpayiba n-daa nyε: Zeruya mini Abigeel. Zeruya bidibisi n-daa nyε: Abishai mini Jocab ni Asahel. Be daa nyela niriba ata.

¹⁷Abigeel n-daa dɔyi Amasa, Amasa ba n-daa nyε Jeta ɻun daa nyε Ishimail zuliya ni nir' la.

Heziron zuliya

¹⁸Heziron bia Caleb min' o payiba Azuba ni Jeriɔt daa dɔyi bihi. O bidibisi n-daa nyε: Jesher mini Shøbab ni Aridøn.

¹⁹Azuba ni daa ti kpi, Caleb daa kpuylila Efirat, ka o daa dɔyi Hur.

²⁰Hur n-daa nyε Uri ba, ka Uri mi daa nyε Bezalel ba.

²¹Heziron ni daa ti paai yuun' pihiyɔbu saha sheli, ka o daa lan kpuyi Makiri ɻun daa nyε Giliad ba la bipuyin̄ga n-daa zaŋ o dɔyi Segub.

²²Segub daa nyela Jair ba, ka Jair daa nyε ɻun su tinsi pisinaata fukumsi Giliad tiŋgban' ni.

²³Amaa ka Geshurinim' mini Sirianim' daa fa Havotijairi mini Kenat ni di tiŋkpansi be sani, di daa nyela tinsi pihiyɔbu. Bemboŋɔnim' zaa daa nyela Makiri ɻun daa nyε Giliad ba la bihi.

²⁴Heziron ni daa ti kani tin' sheli din yuli booni Caleb Efirata la ni nyaanja ka o pakoli Abija daa dɔyi Ashihur ɻun daa nyε Tekoa ba la.

J̄eramiil zuliya

²⁵J̄eramiil ɻun daa nyε Hεzirɔn bituuli san' la bidibisi n-daa nyε: Ram ɻun daa nyε o bituuli san' la mini Buna ni Orεn ni Ozεm ni Ahija.

²⁶J̄eramiil daa lan mali pay' so ka o yuli booni Atara, ɻuna n-daa nyε Onam ma.

²⁷Ram ɻun daa nyε J̄eramiil bituuli san' la bidibisi n-daa nyε: Maaz mini Jamin ni Eke.

²⁸Onam bidibisi n-daa nyε: Shammai mini Jada. Shammai bidibisi n-daa nyε: Nadab mini Abishur.

²⁹Abishur pay' yuli n-daa booni Abiheel, ɻuna n-daa dɔyi Ahiban mini Molid.

³⁰Nadab bidibisi n-daa nyε: Seled mini Apaim. Amaa Seled ɻun' daa bi dɔyi bia ka kpi.

³¹Apaim bidibiga n-daa nyε Ishi, Ishi bidibiga n-daa nyε Shεshan, Shεshan bidibiga n-daa nyε Ahilai.

³²J̄eta ɻun daa nyε Shammai mabia la bidibisi n-daa nyε: J̄eterit mini J̄onatan, Amaa ka J̄eta ɻun' daa bi dɔyi bia ka kpi.

³³J̄onatan bidibisi n-daa nyε Pelet mini Zaza. Bεmbəŋɔ zaa daa nyεla J̄eramiil daŋ niriba.

³⁴Shεshan daa dɔyila bipuyinsi kɔŋko, o daa bi dɔyi bidibiga. Amaa o daa mal' o dabili ɻun daa nyε Ijipti nira, ka o yuli booni Jariha.

³⁵Ka Shεshan daa zaŋ o bipuyinga ti o dabili Jariha maa, ka o daa zaŋ o dɔyi Atai.

³⁶Ka Atai daa nyε Neetan ba, ka Neetan mi daa nyε Zabad ba,

³⁷ka Zabad daa nyε Efilal ba, ka Efilal nyε Obεd ba.

³⁸Obεd daa nyεla Jεhu ba, ka Jεhu nyε Azaria ba.

³⁹Azaria n-daa nyε Helez ba, ka Helez mi nyε Eliasa ba.

⁴⁰Eliasa daa nyεla Sisimai ba, ka Sisimai nyε Shallum ba.

⁴¹Shallum daa nyεla Jεkamia ba, ka Jεkamia mi daa nyε Elishama ba.

Kaleb zuliya

⁴²Kaleb ɻun daa nyε J̄eramiil mabia la bidibisi m-bəŋɔ: Masha ɻun daa nyε Zif ba la n-daa nyε o bituuli. Marεsha bidibiga n-daa nyε Hiburon.

⁴³Hiburon bidibisi n-daa nyε Kora mini Tapua ni Rekem ni Shεma.

⁴⁴Shεma daa nyεla Raham ba, ka Raham nyε Jokiam ba, ka Rekem mi daa nyε Shammai ba.

⁴⁵Shammai bidibiga n-daa nyε Maɔn, ka Maɔn daa nyε Betizur ba.

46 Efə ḥun daa nyə Kalēb mam la n-daa dōyi Haran mini Mōza ni Gazəz, ka Haran daa nyə Gazəz ba.

47 Jaadai bidibisi n-daa nyə: Rəgəm mini Jōtam ni Gəshən ni Pəlet ni Efə ni Shaaf.

48 Maaka ḥun daa nyə Kalēb mam la n-daa dōyi Shəber mini Tiriħana.

49 Iđuna n-daa lan dōyi Shaaf ḥun daa nyə Madimanna ba la mini Shəva ḥun daa nyə Makibēna mini Gibia ba la. Kalēb bipuyiŋga n-daa nyə Akisa.

50 Bəmbəjənimə n-daa nyə Kalēb zuliya Hur ḥun daa nyə Əfirat bituuli la bidibisi n-daa nyə: Shəbal ḥun daa nyə Kiriatijsiarim ba la

51 mini Salima ḥun daa nyə Bətilihəm ba la ni Haref ḥun mi daa nyə Bətigader ba la.

52 Shəbal ḥun daa nyə Kiriatijsiarim ba la daa lan mali bidib' shəba. Bəna n-daa nyə: Haroi ḥun zuliya nyə Mənuhətinim' pirigili la.

53 Kiriatijsiarim zuliya n-daa nyə Itirinim' mini Putinim' ni Shumatinim' ni Mishiranima. Bəmbəjənim' zuliya ni ka Zəranim' mini Əshitaolnim' yina.

54 Salima bidibisi n-daa nyə: Bətilihəm ḥun daa lan nyə Nətəfa nir' la mini Atirətibətijəab ni Manahatinim' pirigili ni Zərinima.

55 Gbansabiriba zuliya bən daa ȝi Jabez n-daa nyə: Tiratinim' mini Shimiatinim' ni Sukatinima. Bəmbəjənim' n-daa nyə Kennim' bən daa yi Hammat na, ka bə yabidoo daa nyə Rəkab la.

1 Yəlikura 3

Naa Dauda bihi

1 Dauda ni daa dōyi bidib' shəb' Hiburən m-bəjə: o bituuli n-daa nyə Amnən ḥun ma daa nyə Ahinəam ka o yi Jəziriil na la, ḥun pa o zuyu n-daa nyə Daniel ḥun ma daa nyə Abigeel ḥun daa yi Kaməl na la.

2 Iđun pah' ata n-daa nyə Absalom ḥun ma daa nyə Maaka ḥun daa nyə Gəshur naa Talimai bipuyiŋga la, ḥun pah' anahi n-daa nyə Adənija ḥun ma daa nyə Hagit la.

3 Iđun pah' anu n-daa nyə Abital bia Shəfatia. Iđun pah' ayəbu n-daa nyə Itiriam o pay' Egila bia.

4 Bidibisi ayəbu ka o daa dōyi Hiburən, o ni daa di nam ȝini nimaani yuma ayopoin ni chira ayəbu la. O daa di nam n-ȝini Jərusaləm la yuu' pihitanaata.

5 O ni daa dōyi bidib' shəb' mi Jərusaləm m-bəjə: Shimia mini Shəbab ni Neetan ni Sulemaana, bə daa nyəla niriba anahi, o pay' so ḥun yuli daa booni Batishua, ka o nyə Ammiel bipuyiŋga la bihi.

6 Dauda daa lan dōyi bidibisi yaha, bəna n-daa nyə: Ibihar mini Elishama ni Elifəlet

⁷ni Nōga ni Nefeg ni Jafia

⁸ni Elishama ni Eliada ni Elifelēt bē daa nyēla niriba awēi.

⁹Bemboñonim' zaa daa nyēla Dauda bidibisi nti pahi o mananim' bidibisi zuyu, bē tizopaya n-daa nyē Tama.

Naa Sulemaana zulya

¹⁰Sulemaana bihi ni daa nyē shēba m-bōjō: Rēhōbōam mini Abija daa nyēla o bihi, ka Asa nyē o bia, ka Jēhōshafat nyē o bia,

¹¹ka Jōram nyē o bia, ka Ahazia nyē o bia, ka Jōash nyē o bia.

¹²Amazia daa nyēla o bia, ka Azaria nyē o bia, ka Jōtam nyē o bia,

¹³ka Ahaz nyē o bia, ka Hēzēkia nyē o bia, ka Manaasa nyē o bia,

¹⁴ka Amōn nyē o bia, ka Jōsia nyē o bia.

¹⁵Jōsia bidibisi n-daa nyē: Jōhanan ḥun daa nyē o bikpēma, ḥun pah' ayi n-daa nyē Jēhoyakim, ka ḥun pah' ata nyē Zēdēkia, ka ḥun pah' anahi nyē Shallum.

¹⁶Jēhoyakim bidibisi n-daa nyē: Jēkōnia mini Zēdēkia.

Jēkōnia bidibisi

¹⁷Jēkōnia so bē ni daa kpēhi duu la bidibisi n-daa nyē: Shialtiel mini

¹⁸Malikiram ni Pēdaya ni Shēnaza ni Jēkamia ni Hōshama ni Nedabia.

¹⁹Pēdaya bidibisi n-daa nyē: Zērubabel mini Shimēi. Zērubabel bidibisi n-daa nyē: Mēshulam mini Hanania, bē tizopaya n-daa nyē Shelomit.

²⁰O daa lan mali bidibis' anu, bēna n-daa nyē: Hashuba mini Ohēl ni Bērēkia ni Hasadia ni Jushabihēsēd, bē daa nyēla bē niriba anu.

²¹Hanania bidibisi n-daa nyē: Pēlatia mini Jēshaya ni o bia Rēfaya ni o bia Arinan ni o bia Obadia ni o bia Shekānia.

²²Shekānia bidibiga n-daa nyē Shēmaya. Ka Shēmaya bidibisi daa nyē Hatush mini Igāl ni Baria ni Niaria ni Shafat, bē daa nyēla niriba ayōbu.

²³Niaria bidibisi n-daa nyē: Eliōnai mini Hizikia ni Azirikam, bē daa nyēla niriba ata.

²⁴Eliōnai bidibisi n-daa nyē: Hōdavia mini Eliashib ni Pēlaya ni Akub ni Jōhanan ni Dalaiya ni Anani, bē daa nyēla niriba ayōpōin.

1 Yēlikura 4

Juda bihi

¹Juda bidibisi n-daa nyē: Pērez mini Hēzirōn ni Karimi ni Hur ni Shōbal.

²Shôbal bia Reeya n-daa nyé Jahat ba, ka Jahat daa nyé Ahumai mini Lahad ba. Bëna n-daa nyé Zôranim' zuliya.

³Bëmboñonim' n-daa nyé Itam bidibisi: Jeziriil mini Ishima ni Idibash. Be tizopay' yuli n-daa booni Hazelélipöni.

⁴Penuel daa nyela Gedôr ba, ka Êzér mi daa nyé Husha ba. Bëmboñonima n-daa nyé Hur bidibisi: o bituuli n-daa nyé Ëfirat ñun daa nyé Bëtilihëmnim' yabidoo la.

⁵Ashihur ñun daa nyé Tékôanîm' yabidoo la daa malila payiba ayi, yino yuli n-daa booni Hëla, ka ñun' la mi yuli booni Naara.

⁶Ka Naara daa døyi Ahuzam mini Hëfa ni Tëmëni ni Haahashitari; bëna n-daa nyé Naara bidibisi.

⁷Hëla bidibisi n-daa nyé: Zëret mini Izar ni Etinan.

⁸Köz daa nyela Anub mini Zôbëba ba, ka daa lan nyé Harum bia Aharihel dan niriba yaba.

⁹Jabëz daa nyela ninvuy' so ñun mali jilima gar' o mabihi zaa, o ma n-daa bol' o yuli Jabëz, ka yeli ni dama o daa nya biërim pam o døyibu ni.

¹⁰Ka Jabëz daa ti suhi Izraëlnim' Naawuni yeli, N suhir' a ni a che ka a daalibarika be n ni, ka che ka n tingbani galisi, ka a zañ a nuu pa n zuyu n-tiligi ma zayibiey kam zaa ni, ka zayibiey' ku niñ ma. Ka Naawuni daa ti o o ni suh' o shëli maa.

Dañ shëja ni niriba

¹¹Kelub ñun daa nyé Shuha mabia la daa mali bidibiga ka o yuli booni Mëhir. Mëhir maa n-daa nyé Ëshitön ba.

¹²Ishitön daa nyela Bëtirafa mini Pasia ni Tehina ba, ka Tehina mi daa nyé Irinahash ba, bëna n-nye Rekanima.

¹³Kenaz bidibisi n-daa nyé: Otiniël mini Seraya, ka Otiniël mi bidibisi daa nyé: Hatat mini Mëçnötai.

¹⁴Ka Mëçnötai daa nyé Ofira ba. Seraya daa nyela Jœab ba, ka Jœab mi daa nyé Geharashimnim' yabidoo. Din daa che ka bë boli ba lala maa nyela, bë daa nyela nuhi tuumbañdiba

¹⁵Jefune bia Kalëb bidibisi n-daa nyé: Iru mini Ela ni Naam; ka Ela mi bidibiga daa nyé Kenaz.

¹⁶Jehalelel bidibisi n-daa nyé: Zif mini Zifa ni Tiria ni Asarel.

¹⁷Izra bidibisi n-daa nyé: Jëta mini Mëred ni Ëfer ni Jalön. Ka Mëred daa kpuyi Firawuna bipuyingga Bitia, ka o daa niñ pua n-døyi Miriam mini Shammái ni Ishiba ñun daa nyé Ëshitëmëba la. Bitia bihi n-daa bala.

¹⁸Ka o Yëhudia pay' la mi daa døyi Jarëd ñun daa nyé Gedôr ba la mini Hëber ñun daa nyé Soko ba la ni Jëkutiël ñun mi daa nyé Zançä ba la.

¹⁹Hôdia pay' ñun daa nyé Naham tizopay' la bidibisi n-daa nyé Gamnim' bén daa be Kéila la yaannim' mini Maakatinim' bén daa be Eshitemoa la yaannima.

²⁰Shimôn bidibisi n-daa nyé: Amnôn mini Rina ni Béhanan ni Tilôn. Ishi bidibisi n-daa nyé: Zôhet mini Bénzôhet.

Shela bihi

²¹Sheла ñun daa nyé Juda bia la bidibisi n-daa nyé: Er ñun daa nyé Léka ba la mini Laada ñun daa nyé Marësha ba la ni kpalu' shëb' bén daa be Bétašibia n-wuyiri bimpiela la

²²ni Jokim ni Kozébanima ni Jøash ni Saraf ñun daa di nam su Mœabnima; ka daa ti lan labi Léhem la. (Dimbôjø nyela kurimbuni yëtçya)

²³Bé daa nyela yayimëriba m-be Nëtaim mini Gedëra, Bé daa bela naa sani nimaani n-tumd' o tuma.

Simiòn bihi

²⁴Simiòn bidibisi n-daa nyé: Nëmuél mini Jamin ni Jarib ni Zéra ni Shaul.

²⁵Shaul bia n-daa nyé Shallum, o yaanja n-daa nyé Mibisam, ka o yaantibichee nyé Mishima.

²⁶Mishima bidibisi n-daa nyé: Hamuel mini Zakur ni Shimëi.

²⁷Shimëi daa malila bidibisi pinayøbu mini bipuyins' ayøbu. Amaa o mabihi maa bén' daa bi døyi bihi pam, lala zuyu ka bë zuliya maa daa bi yëligi kaman Judanim' ni daa yëligi shëm la.

²⁸Bé ni daa be tiñ' shëña ni n-daa nyé: Bërišiiba mini Molada ni Hazarishual

²⁹ni Biliha ni Ezém ni Tolad

³⁰ni Bëtuél ni Hòrima ni Zikilag

³¹ni Bëtimaaakabòt ni Hazarisusim ni Bëtibiri ni Shaaraim. Bé fõntinsi ni daa nyé tiñ' shëña m-balà hal ka Dauda ti naanyi di nam.

³²Bé tiñkpansi mi n-daa nyé Itam mini Ain ni Rimón ni Tochen ni Ashan, di daa nyela tins' anu.

³³Bé tiñkpaj' shëña zaa din daa gili bë fõntinsi maa n-nyé bë ni daa be luy' shëña. Ka bë daa sabi bë døyirikpamba yuya zali.

³⁴Bé zuliya maa ni ninvuç' zuçuri yuya m-bôjø: Meshobab mini Jamlek ni Amazia bia Jøsha

³⁵ni Joel ni Jéhu ñun daa nyé Jøshibia bia la, ka Jøshibia daa nyé Séraya bia ka Séraya mi nyé Asiël bia.

³⁶Eliónai mini Jaakòba ni Jeshohaya ni Asaaya ni Adiel ni Jësimiel ni Bënaaya,

³⁷Ziza daa nyela Shifi bia, ka Shifi daa nyε Allon bia, ka Allon daa nyε Jedayā bia, ka Jedayā daa nyε Shimri bia, ka Shimri mi daa nyε Shemaya bia.

³⁸Ben zaa yuya be kpe ḥo nyela ben daa nyε zuyulaannim' be dan ni, ka be zuliya maa daa nabi pam

³⁹ka be daa chan ti ȝini Gedor tooni Vinvamli wulimpuhili polo ni be biŋkobiri ti ȝubiri mɔri.

⁴⁰Ka be daa ti nya azichi mini mo' viela. Ka tingbani maa lan galisi ka vuri kani ka suhudoo beni, dama ninvuy' shεb' ben daa yi be nimaani daa nyela Hamnima.

⁴¹Be ni boli ninvuy' shεb' yuya ḥo maa nyela ben daa yi Juda Naa Hεzekia saha la n-chan ti nyo ninvuy' shεb' ben daa be nimaani ya buyim n-kari ba bahi, ka ȝini nimaani hal ni zuȝo, dama mɔri daa be nimaani vienyela ka be biŋkobiri ȝubira.

⁴²Ka Simion zuliya maa ni ninvuy' shεba daa ti chan Edom zoli zuyu, kaman niriba kɔbisinu laasabu. Be daa malila be zuyulaannim' ben daa nyε Peletia mini Niaria ni Refaya ni Uziel ben daa nyε Ishi bidibisi la

⁴³n-ti bahi ku Amaleknim' ben daa zo n-tiligi la, ka ȝini nimaani hal ni zuȝo.

1 Yelikura 5

Rubin bihi

¹ Rubin ḥun daa nyε Izrael bituuli la zuliya m-bɔjɔ. (Duna n-daa nyε bituuli, amaa ka o daa ti zaŋ o ba mam dɔni, ka be fa kpamli maa o sani n-zaŋ ti Yisifu ḥun daa nyε Izrael bia la bidibisi, ka di zuyu daa che ka be bi kal' o be zuliya maa ni kaman ḥuna n-nyε bituuli.

² Hal Juda ni daa kul mali kpiɔŋ gar' o mabihi maa zaa, ka nabia lan yi o zuliya ni na maa zaa yoli, Yisifu n-daa kul nyε dɔyirikpεma.)

³Rubin ḥun daa nyε Izrael bituuli maa bidibisi n-daa nyε: Hanok mini Pallu ni Hεzirɔn ni Karimi.

⁴Joel bidibisi n-daa nyε: Shemaya mini Gog ni Shimεi.

⁵O bihi n-daa lan nyε: Maika mini Reeya ni Baal

⁶ ni Bera, ḥuna ka Tiligatipileneza ḥun daa nyε Asiria naa la daa zaŋ kuli tinzun tiŋ' ni la. Duna n-daa nyε Rubin zuliya naa.

⁷O zuliya ni ninvuy' shεb' mini be malibu yuya m-bɔjɔ saha sheli be ni daa kali ba m-baŋ be kalinli la. Naa mini Jeiel ni Zakaria

⁸ni Bela ḥun daa nyε Azaz bia la, ka Azaz daa nyε Shema bia, ka Shema daa nyε Joel bia, Joel maa min' o niriba n-daa ȝini Aroa zaŋ hal ni Nebo mini Baalimion la.

⁹Be daa lan ȝini wulimpuhili polo luy' sheli din mini bihigu shee bi woy' ni taba, ka di be Yufretiiz Moyili duli zaq labi tingban' neli ȝ-ȝo polo na la. Dama be niyi daa yeligiya m-pali Giliad zaa.

¹⁰Sool saha la bena n-daa chan ti tuhi Hagirinima n-nyaq ba, ka ȝini be tinsi maa ni Giliad wulimpuhili polo maa ni zaa la.

Gaad zuliya

¹¹Gaad bihi n-daa ȝini be nyaanja bayili ba Bashan tingban' ni zaq lala hal ni Saleka.

¹²Joel n-daa nyet zuyulana ka Shafam nyet ȝun pa o zuyu, ka Janai mini Shafat mi doli be nyaanja Bashan tingbani maa ni.

¹³Ka be zuliya maa niriba daa be kaman be yaannim' dunoya ni daa nyet shem. Be yaannim' maa n-daa nyet: Maikil mini Meshulam ni Shiiba ni Jorai ni Jakan ni Zia ni Eba. Be daa nyela niriba ayopoin.

¹⁴Bemboco mi n-daa nyet Abiheel bidibisi, ka Abiheel daa nyet Huri bia, ka Huri nyet Jaroa bia, ka Jaroa nyet Giliad bia, ka Giliad nyet Maikil bia, ka Maikil nyet Jeshishai bia, ka Jeshishai nyet Jado bia, ka Jado mi nyet Buz bia;

¹⁵Ahi daa nyela Abidiel bia, ka Abidiel ȝun daa nyet Guni bia la daa nyet be daq maa ni dɔyirikpema.

¹⁶Ka be daa ȝini Giliad mini Bashan ni di fontinsi ni zaa ni Sharon tingban' ni luy' shenja din daa mali binkebiri mori ȝubbu shee zaa.

¹⁷Judanim' naa Jotam mini Izrael naa Jeroboam ȝiemana ni ka be daa sabi be daq maa ni niriba ȝo yuya maa soq.

Wulimpuhili polo zuliyanim' tɔbbihi

¹⁸Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili la daa mali tɔbutuhiriba ben daa gbibi nyɔtayirisi mini takobiri ka mi piema tɔbu, ka nyet tɔbutuhiri' biinsi, ka be kalinli daa nyet ninvuy' tuhi' pihinahinaanahi ni kobisiyopoin ni pihiyɔbu ben daa niq shili ni be chan tɔbu ni.

¹⁹Ka be daa chan ti tuhi Hagirinim' mini Jeturinim' ni Nafishinim' ni Nɔdabinima,

²⁰ka Naawuni daa soq ba ka be nyaq Hagirinim' mini ben daa pahi be zuyu maa zaa. Dama be daa niqla Naawuni yeda ka suh' o ni o soq ba tɔb' maa ni.

²¹Ka be daa gbahi be binkebiri. Laakumnim' daa nyela tuhi' pihinu, ka pieri nyet tuhi' kobisiyi ni tuhi' pihinu, ka bensi mi daa nyet tusaayi, ka daa gbahi ninvuy' nemma tuhi' kobiga.

²²Be daa ku niriba pam, dama tɔb' maa daa nyela Naawuni ni bɔr' sheli. Ka be daa ȝini be tingbani maa ni hal ti paai saha sheli be ni daa gbahi ba kuli tingbon sheli ni la.

Manaasa zuliya ben be wulimpuhili polo

²³Manaasa zuliya pirigili la daa bela tingbani maa ni; bε daa galisiya pam n-ʒini Bashan zaŋ hal ni Baalihērimōn ni Sēnir zaŋ kpa Hērimōn Zoli polo.

²⁴Bε daŋ maa ni dɔyirkpamba ni daa nyε shεba m-bɔŋɔ: Efεr mini Ishi ni Eliel ni Aziriεl ni Jérimia ni Hôdavia ni Jadiel. Bε daa nyεla tɔbutuhiri' biinsi ni bεn yuya du, ka bε daa lan nyε bε daŋ ni kpamba

Bε gbahi wulimpuhili polo zulianim' chanj

²⁵Amaa bε daa zayisi bε yaannim' Naawuni ka jemdila Naawuni ni ku ninvuy' shεb' tingbani maa ni ka che ka bε ʒini maa buya.

²⁶Di saha ka Izrael Naawuni daa che ka Asiria Naa Pul, bε ni daa lan booni so Tiligatipilinεza la suhu daa yiysi bahi bε zuyu, ka o daa gbahi ba chanj. O ni daa gbahi shεb' maa n-daa nyε Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Manaasa zuliya pirigili la n-zaŋ ba chanj ti ʒili Hala mini Habor ni Hara ni Gɔzan Mɔyili duli, ka bε na kul ʒi nimaani hal ni zuŋɔ.

1 Yεlikura 6

Maligumaaniba zuγulaannim' daŋ

¹Levi bidibisi n-daa nyε: Gerishom mini Kohat ni Merari.

²Kohat bidibisi n-daa nyε: Amiram mini Izar ni Heburon ni Uziel.

³Amiram bihi n-daa nyε: Aduna mini Musa ni Miriam. Aduna bidibisi n-daa nyε: Nadab mini Abihu ni Elieza ni Itama.

⁴Elieza daa nyεla Finehas ba, ka Finehas nyε Abishua ba,

⁵ka Abishua nyε Buki ba, ka Buki nyε Uzi ba,

⁶ka Uzi nyε Zerahia ba, ka Zerahia nyε Merayot ba,

⁷ka Merayot nyε Amaria ba, ka Amaria nyε Ahitub ba,

⁸ka Ahitub nyε Zadok ba, ka Zadok nyε Ahimaaz ba,

⁹ka Ahimaaz nyε Azaria ba, ka Azaria nyε Johanan ba,

¹⁰ka Johanan nyε Azaria ba. Azaria maa n-daa nyε maligumaana m-be Sulemaana ni daa me Naawuni jembu du' sheli din daa be Jérusalem la puuni.

¹¹Azaria daa nyεla Amaria ba, ka Amaria nyε Ahitub ba,

¹²ka Ahitub nyε Zadok ba, ka Zadok nyε Shallum ba,

¹³ka Shallum nyε Hilikia ba, ka Hilikia nyε Azaria ba,

¹⁴ka Azaria nyε Seraya ba, ka Seraya nyε Jehozadak ba.

¹⁵Jehozadak ka bε daa gbaai chanj tinzun tiŋa saha sheli Naawuni ni daa zaŋ Judanim' mini Jérusalemnim' niŋ Nebukadneza nuu ni ka o gbahi ba chanj la.

Ləvi bi shəba

- ¹⁶Ləvi bidibisi n-daa nyε: Gərishom mini Kəhat ni Mərari.
- ¹⁷Gərishom bidibisi n-daa nyε: Libini mini Shimεi.
- ¹⁸Kəhat bidibisi n-daa nyε: Amiram mini Izar ni Hiburən ni Uziəl.
- ¹⁹Mərari bidibisi n-daa nyε: Mahili mini Mushi. Ləvi zuliya ni niriba m-bala kaman bε yaannim' ni daa nyε shəm.
- ²⁰Gərishom bidibisi n-daa nyε: Libini mini Jahat ni Zimma
- ²¹ni Jəa ni Iddo ni Zəra ni Jiatərai.
- ²²Kəhat bidibisi n-daa nyε: Aminadab mini Kəra ni Asir
- ²³ni Elikana ni Ebiasaf ni Asir ni
- ²⁴Tahat ni Uriəl ni Uzia ni Shaul.
- ²⁵Elikana bidibisi n-daa nyε Amasai mini Ahimət
- ²⁶ni Elikana ni Zəfai ni Nahat
- ²⁷ni Eliab ni Jərəham ni Elikana.
- ²⁸Samuel bidibisi n-daa nyε: Joəl əjun daa nyε o bituuli la mini Abija əjun daa pa o zuyu.
- ²⁹Mərari bidibisi n-daa nyε: Mahili mini Libini ni Shimεi ni Yuza
- ³⁰ni Shimia ni Hagia ni Asaaya.

Naawuni jəmbu duu baansi

- ³¹Dauda ni daa zaŋ ninvuy' shəb' zali ni bε su Yawε jəmbu duu jəma yila fukumsi bε ni daa zaŋ Alikauli Adaka la labisina la nyaanja m-bəjə.
- ³²Bε daa yi bela Naawuni biehigu shee tooni Yawε chirigibu shee suyili la ni n-iyini yila hal ka Sulemaana daa ti naanyi me Yawε jəmbu duu Jérusalem la. Bε daa kul tumdila bε tuma maa n-doli di soli ni nyε shəm.
- ³³Bən daa tumdi di tuma maa mini bε bidibisi yuya m-bəjə: Kəhat daŋ ni niriba n-daa nyε: Həman əjun daa nyε yiliyiina, ka nyε Joəl bia la, Joəl daa nyəla Samuel bia,
- ³⁴ka Samuel nyε Elikana bia, ka Elikana nyε Jərəham bia, ka Jərəham nyε Eliəl bia, ka Eliəl nyε Təa bia,
- ³⁵ka Təa nyε Zuf bia, ka Zuf nyε Elikana bia, ka Elikana nyε Mahat bia, ka Mahat nyε Amasai bia,
- ³⁶ka Amasai nyε Elikana bia, ka Elikana nyε Joəl bia, ka Joəl nyε Azaria bia, ka Azaria nyε Zəfania bia,

³⁷ka Zefania nyε Tahat bia, ka Tahat nyε Asir bia, ka Asir nyε Ebiasaf bia, ka Ebiasaf nyε Kora bia,

³⁸ka Kora nyε Izar bia, ka Izar nyε Kohat bia, ka Kohat nyε Levi bia, ka Levi mi daa nyε Izrael bia.

³⁹Levi mabia Asaf ḥun daa be o nudirigu polo jεmbu duu maa ni la daa nyεla Berεkia bia, ka Berεkia nyε Shimia bia,

⁴⁰ka Shimia nyε Maikil bia, ka Maikil nyε Baaseya bia, ka Baaseya nyε Malikija bia,

⁴¹ka Malikija nyε Etini bia, ka Etini nyε Zera bia, ka Zera nyε Adaya bia,

⁴²ka Adaya nyε Etan bia, ka Etan nyε Zimma bia, ka Zimma nyε Shimεi bia,

⁴³ka Shimεi nyε Jahat bia, ka Jahat nyε Gerishom bia, ka Gerishom mi nyε Levi bia.

⁴⁴Ben daa be o nuzaa polo n-daa nyε bε mabihi bεn daa nyε Merari bidibisi la, Etan daa nyεla Kish bia, ka Kish nyε Abidi bia, ka Abidi nyε Maluk bia.

⁴⁵Ka Maluk daa nyε Hashabia bia, ka Hashabia nyε Amazia bia, ka Amazia nyε Hilikia bia,

⁴⁶ka Hilikia nyε Amizi bia, ka Amizi nyε Bani bia, ka Bani nyε Shemεr bia,

⁴⁷ka Shemεr nyε Mahili bia, ka Mahili nyε Mushi bia, ka Mushi nyε Merari bia, ka Merari mi nyε Levi bia.

⁴⁸Bε mabihi bεn daa nyε Levinim' la n-daa su Naawuni jεmbu duu puuni tuun' shεŋa din pahi fukumsi.

Aduna zuliya

⁴⁹Amaa Aduna min' o bihi n-daa yi zaŋdi bε ni mali sara shεŋa nyɔri buyim la maani sara, sara maligu bimbini zuyu, ka tuyindi tulaale zim bimbini maa zuyu, ka lan tumdi luy' kasi shee tuma zaa. Bεna n-daa lan maani alahichi sanyoo sara maligu n-tiri Izraelnim' kaman Naawuni dabili Musa ni daa zali shεm zaa.

⁵⁰Aduna bidibisi n-daa nyε: Elieza mini Finehas ni Abishua

⁵¹ni Buki ni Uzi ni Zerahia

⁵²ni Merayot ni Amaria ni Ahitub

⁵³ni Zadok ni Ahimaaz

Levinim' biɛhigu shee

⁵⁴Bε ni daa ʒi luy' shεŋa kaman bε ni daa ḥmahи tingbani maa tarì ba shεm mboŋɔ: Aduna bidibisi bεn daa nyε Kohat dan̄ niriba la n-daa dan̄ tingbani deebu.

⁵⁵Bε daa zaŋla Hiburon din be Juda tingban' ni mini di momaha tingbana din gil' li la ti ba,

⁵⁶ka daa zaŋ fɔŋ maa puri mini di tingkpansi zaa ti Kaleb ḥun daa nyε Jefune bia la.

⁵⁷Bε daa zaŋla tin' shεŋa din nyε sɔyisili shee tinsi la ti Aduna bidibisi. Dina n-daa nyε: Hiburon mini Libina zaŋ tabili di momaha tingbana ni Jatir ni Eshitemoa zaŋ tabili di momaha tingbana

⁵⁸ni Hilen mini di momaha tingbani ni Dεbir mini di momaha tingbana

⁵⁹ni Ashan mini di momaha tingbana ni Bεtishemeshi mini di momaha tingbana.

⁶⁰Benjamin zuliya tingban' ni, bε daa zaŋla Gεba mini di momaha tingbana ni Alεmet mini di momaha tingbana ni Anatot mini di momaha tingbana ti ba. Bε ni daa su tin' shεŋa bε dan maa zaa ni daa nyεla tinsi pinaata.

⁶¹Ka bε daa to tεte, ka Kεhat dan niriba bεn kpalim la di, ka bε daa zaŋ Manaasa zuliya pirigili tingbani ti bε zuliya maa pirigili kaman dan kam ni yεn deei shεm, bε daa zaŋla fɔntinsi pia ti ba.

⁶²Ka bε daa yihi tinsi pinaata Isaka zuliya mini Asha zuliya ni Naftali zuliya ni Manaasa zuliya bεn be Bashan la tingbana ni n-zaŋ tari Gerishomnima kaman bε dan niriba ni nyε shεm.

⁶³Bε daa yihila tinsi pinaayi Rubin zuliya mini Gaad zuliya ni Zεbulon zuliya tingbana ni ti Mεrari dan niriba kaman bε dan maa niriba ni nyε shεm.

⁶⁴Lala ka Izraεlnim' daa piripiri tinsi maa ni di momaha tingbana maa tari Levinima.

⁶⁵Bε daa lan pihi kuya sɔŋ lihi nya ka yihi Juda zuliya mini Simiɔn zuliya ni Benjamin zuliya tingbana ni ti ni boli tin' shεŋa yuya ḥo tinsi shεŋa ti ba.

⁶⁶Ka bε daa zaŋ Ifriim zuliya tingban' ni tin' shεŋa ti Kεhat dan ni ninvuy' shεba.

⁶⁷Bε daa zaŋla nir' ni daa yi zɔri kuni tin' shεŋa ni tiligiri la ti ba. Shεkεm din be zoya ni la mini Gεza ni di momaha tingbana ka bε daa zaŋ ti ba.

⁶⁸Ka bε daa lan zaŋ Jokimiam mini Bεtihɔrɔn ni di momaha tingbana

⁶⁹ni Ajalon ni Gatirimɔn ni di momaha tingbana zaa ti ba.

⁷⁰Ka bε daa lan zaŋ Manaasa zuliya pirigili tingban' ni tin' shεŋa din yuya booni Anεr mini Biliam ni di momaha tingbana zaa ti Kεhat ninvuy' shεb' bεn daa kpalim la mi.

⁷¹Gerishomnim' mi, bε daa zaŋla Manaasa zuliya pirigili tingban' ni tin' shεŋa ti ba. Bε daa zaŋla Golan din be Bashan la mini Ashitarɔt ni di momaha tingbana zaa ti ba.

⁷²Ka bε daa lan zaŋ Kεdeshi mini Dabεrat ni di momaha tingbana zaa

⁷³nti pahi Ramot mini Anεm ni di momaha tingbana zaa din be Isaka tingban' ni la ti ba.

⁷⁴Asha tingban' ni mi, bε daa yihila Mashal mini Abidɔn ni di momaha tingbana

⁷⁵ni Hukok mini Reħob ni di momaha tingbana ti ba.

⁷⁶Naftali tingban' ni bε daa yihila Kedeshi din be Galili la mini Hamon ni Kiriataim ni di momaha tingbana zaa ti ba.

⁷⁷Merari dan ninvuy' shεb' bεn daa kpalim, bε daa zaŋla Zebulon tingban' ni tinsi kaman Rimono mini Tabo ni di momaha tingbana zaa ti ba

⁷⁸Bε daa lan zaŋ Jooden tooni tin' sheli din yuli booni Jériko, ka di be Jooden Mɔyili duli wulimpuhili polo ka be Rubin zuliya tingban' ni la tinsi din yuya daa booni Beza ka di be tingban' pasi ni la mini Jaaza ni di momaha tingbana zaa ti ba.

⁷⁹Bε daa lan zaŋ Kedemot mini Mεfaat ni di momaha tingbana zaa ti ba.

⁸⁰Gaad zuliya tingban' ni, bε ni daa yihi tin' shεja mini di momaha tingbana ti ba n-daa nyε Ramot din daa be Giliad la mini Mahanaim ni di momaha tingbana

⁸¹ni Heshibon ni Jaza zaŋ tabili di momaha tingbana zaa.

1 Yelikura 7

Isaka zuliya

¹Isaka bidibisi n-daa nyε: Tola mini Pua ni Jashub ni Shimron, bε daa nyεla niriba anahi.

²Tola bidibisi n-daa nyε: Uzi mini Refaya ni Jériel ni Jamai ni Ibisam ni Shemuel, bεna n-daa nyε Tola zuliya maa dɔyirikpamba, ka daa lan nyε tɔbutuhiri' biinsi. Dauda Ʒiemān' ni, bε kalinli daa nyεla niriba tuhi' pisinaayi ni kɔbisiyɔbu.

³Uzi bidibiga n-daa nyε: Izirahia, ka Izirahia bidibisi daa nyε: Maikil mini Obadia ni Joël ni Ishia, bε daa nyεla bε niriba anu; bε zaa daa nyεla zuylannima.

⁴Ka bεn daa pahi bε zuyu kaman bε dan kam mini bε yaannim' dunoya ni daa nyε shem daa nyεla tɔbbihi bɔnjboŋ ninvuy' tuhi' pihitanaayɔbu, dama bε daa mali payiba pam ni bidibisi.

⁵Bε dan maa zaa daa yila Isaka zuliya ni na, ka bε kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pihiṇiinaayopɔin bεn daa naan tooi chaŋ tɔbu ni. Ka bε daa sabi bε yuya doli bε dan ni daa nyε shem.

Benjamin mini Dan bihi

⁶Benjamin bidibisi n-daa nyε: Bela mini Becha ni Jediayel, bε daa nyεla niriba ata.

⁷Bela bidibisi n-daa nyε Ezibon mini Uzi ni Uziel ni Jérimat ni Iri, bε daa nyεla niriba anu, ka nyε bε dan ni zuylannima, ka lan nyε tɔbutuhiri' biinsi, ka bε zuliya maa daadambieligu kalinli daa nyε ninvuy' tuhi' pisinaayi ni pihitanaanahi.

⁸Becha bidibisi n-daa nyε: Zemira mini Jəash ni Elieza ni Eliənai ni Omri ni Jərimot ni Abija ni Anatot ni Alemet. Bəmbəjənim' zaa daa nyεla Becha bidibisi.

⁹Bε zuliya maa ni daŋ kam ni dəbba bən daa naan tooi chaŋ təb' ni kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pisi ni kəbisiyi.

¹⁰Jədiayəl bidibiga n-daa nyε: Bilihan, ka Bilihan mi bidibisi daa nyε: Jəushi mini Benjamin ni Əhud ni Chənaana ni Zətan ni Tarishish ni Ahishahar.

¹¹Bəmbəjənim' zaa daa nyεla Jədiayəl daŋ ni niriba, ka daa nyε zuγulaannima bε daŋ maa ni. Bən daa nyε təbutuhiri' biinsi ka ni tooi chaŋ təbu kalinli daa nyεla ninvuy' tuhi' pinaayopɔin ni kəbisiyi.

¹²Ka Shupim mini Hupim daa nyε Iri bidibisi, ka Hushim mi daa nyε Aher bidibiga.

Naftali zuliya

¹³Naftali bidibisi n-daa nyε: Jaziəl mini Guni ni Jezar ni Shallum, bε daa nyεla Biliha zuliya.

Manaasa zuliya

¹⁴Manaasa bidibisi n-daa nyε: Asiriel, o mam əun daa nyε Aram pay' la ni daa dəyi b'i' so, əuna n-daa lan dəyi Makiri əun daa nyε Giliad ba la.

¹⁵Ka Makiri daa bo payiba ti Hupim mini Shupim. O tizəpay' yuli n-daa booni Maaka. O bidib' so əun daa pahi ayi n-daa nyε Zəlfəhad, əun' daa dəyila bipuyinsi noli.

¹⁶Makiri pay' so əun yuli daa booni Maaka la daa dəyi bidibiga, ka bol' o yuli Peresh. O mabia yuli n-daa booni Sheresh; o mi mabihi yuya n-daa booni Ulam mini Rekəm.

¹⁷Ulam bidibiga n-daa nyε Bədan. Bəmbəjənim' zaa daa nyεla Giliad bihi, ka Giliad nyε Makiri bia, ka Makiri mi nyε Manaasa bia.

¹⁸Giliad tizəpay' Hamolekət n-daa dəyi Ishəd mini Abieza ni Mahila.

¹⁹Shəmida bidibisi n-daa nyε: Ahian mini Shekəm ni Likihi ni Aniam.

Ifriim bihi

²⁰Ifriim bidibisi n-daa nyε: Shutəla mini Bəred ni Tahat ni Eliada ni Tahat

²¹ni Zabad ni Shutəla ni Ezər mini Eliad bən daa chaŋ ni bε ti tayı Gaatinim' niyi chaŋ ka bε ku ba

²²ka bε ba Ifriim daa kum bε zuyu dabisi gbalıŋ, ka o dəyiriba daa kana ti maag' o suhu la.

²³Ka Ifriim min' o pay' maa daa lan dəni ka o niŋ pua dəyi bidibiga, ka o bol' o yuli Bəraya, zay' bięyu din daa niŋ o yiŋ' maa ni zuyu.

²⁴O bipuyingga n-daa nyε Shiira. Duna n-daa me Bεtihɔrɔn tiŋli mini di zuγusaa polo ni Uzenishiira la.

²⁵Ifriim bidibisi n-daa lan nyε Rεfa mini Rεshεf ni Tεla ni Tahan,

²⁶ni Leedan ni Ammihud ni Elishama

²⁷ni Nan ni Joshua.

²⁸Bε ni daa ʒi luy' shεŋa ka su li n-daa nyε: Bεtel mini di tiŋkpansi ni Naaran din daa be wulimpuhili polo la ni Gεza din daa be wulinluhili polo la mini di tiŋkpansi ni Aya mini di tiŋkpansi.

²⁹Zaŋ kpa Manaasa tintarisi polo, Yisifu ɻun daa nyε Yaakubu bia la mi bidibisi n-daa ʒini nimaani n-su Bεtishεan mini di tiŋkpansi ni Taanak mini di tiŋkpansi ni Mεgido mini di tiŋkpansi ni Dɔri mini di tiŋkpansi zaa.

Asha zuliya

³⁰Asha bidibisi n-daa nyε: Imna mini Ishiva ni Ishivi ni Bεraya ni bε tizɔpaya Sεra.

³¹Bεraya bidibisi n-daa nyε: Hεber mini Malikiel ɻun daa nyε Birizait ba la.

³²Hεber n-daa nyε Jafilet mini Shoma ni Hotam ni bε tizɔpay' Shua ba

³³Jafilet bidibisi n-daa nyε: Pasak mini Bimhal ni Ashivat. Bεna n-daa nyε Jafilet bidibisi.

³⁴O mabia Shεmer mi bidibisi n-daa nyε: Ahi mini Rɔga ni Jεhuba ni Aram.

³⁵O mabia Hεlεm bidibisi n-daa nyε: Zɔfa mini Imna ni Shelesh ni Amal.

³⁶Zɔfa bidibisi n-daa nyε: Sua mini Harinefa ni Shual ni Bεri ni Imira

³⁷ni Bεza ni Hɔd ni Shamma ni Shilisha ni Itiran ni Bεra.

³⁸Jεta bidibisi n-daa nyε: Jεfune ni Pisipa ni Ara.

³⁹Ula bidibisi n-daa nyε: Ara mini Hanniel ni Rizia.

⁴⁰Bεmbɔŋɔnim' zaa daa nyεla Asha zuliya ni dɔbba, ka daa nyε bε dan ni dɔyirikpamba ni tɔbutuhiri' biinsi, ka lan nyε ninvuy' gahinda. Bε dɔbba bεn daa naan tooi chan tɔbu ni kalinli daa nyεla dɔbba tuhi' pisinaayɔbu.

1 Yεlikura 8

Bεnjamin zuliya

¹Bεnjamin bihi n-daa nyε: Bela ɻun daa nyε o bituuli la mini Ashibel ɻun daa pa o zuγu ni Ahara ɻun daa pah' ata

²ni Nɔha ɻun daa pah' anahi ni Rafa ɻun daa pah' anu la.

³Bela bidibisi daa nyεla: Adda mini Gεra ni Abihud

⁴ni Abishua ni Naaman ni Ahoa

⁵ni Gera ni Shefufan ni Huram.

⁶Bembojōnima n-daa nyε Σhud bidibisi, (be daa nyela be dan ni døyirikpamba m-be Geba tingban' ni, ka be daa ti gbahi ba kuli Manahat)

⁷bena n-daa nyε: Naaman mini Ahija ni Gera ḥun daa nyε Yuza mini Ahihud ba la.

⁸Shaharaim daa døyi bidibisi Moabnim' tingbɔŋ ni, o ni daa kar' o payiba ben yuya daa booni Hushim mini Baara la nyaanja.

⁹O pay' ḥun yuli daa booni Hodesh la daa døyi bidibisi, bena n-daa nyε: Jøbab mini Zibia ni Meshia ni Malikam

¹⁰ni Jeuz ni Sakia ni Mirima. Bembojō n-daa nyε o bidibisi ka daa nyε be dan ni døyirikpamba.

¹¹O pay' so ḥun yuli daa booni Hushim la gba daa døyi bidibisi, bena n-daa nyε: Abitub mini Elipaal.

¹²Elipaal bidibisi n-daa nyε: Eba mini Misham ni Shemad ḥun daa me Ono mini Lød ni di tinkelansi la.

Benjamin zuliya ben daa be Gaat mini Aijalon

¹³Beraya mini Shema (daa nyela be dan ni døyirikpamba ben daa zi Aijalon, ka daa nyε ben ḥme n-kari Gaatinim' la)

¹⁴ni Ahio ni Shashak ni Jeremot.

¹⁵Zebadia mini Arad ni Eda

¹⁶ni Maikil ni Ishipa ni Joha daa nyela Beraya bidibisi.

Benjamin zuliya ben daa be Jerusalem

¹⁷Zebadia mini Meshulam ni Hiziki ni Heber

¹⁸ni Ishimera ni Izilia ni Jobab daa nyela Elipaal bidibisi.

¹⁹Jakim mini Zikiri ni Zabidi

²⁰ni Elienai ni Ziletai ni Eliel

²¹ni Adaya ni Beraya ni Shimirat daa nyela Shimei bidibisi.

²²Ka Ishipan mini Eba ni Eliel

²³ni Abidən ni Zikiri ni Hanan

²⁴ni Hanania ni Elam ni Antotja

²⁵ni Ifideya ni Penuel mi daa nyε Shashak bidibisi.

²⁶Ka Shamshērai mini Shēharia ni Atalia

²⁷ni Jaarēshia ni llaija ni Zikiri mi daa nyē Jērōham bidibisi.

²⁸Bēmboŋɔ n-daa nyē bē dōyirikpamba kaman bē dan maa ni daa nyē shēm. Bē daa nyēla ninvuy' zuyuri m-be Jērusalēm.

Bēnjamin zuliya bēn daa be Gibiōn mini Jērusalēm

²⁹Jēiel ḥun daa nyē Gibiōn ba la daa bela Gibiōn, ka o paya yuli daa booni Maaka.

³⁰O bituuli yuli n-daa booni Abidōn, ka bēn daa dol' o nyaanja n-nyē: Zur mini Kish ni Baal ni Nadab,

³¹ni Gedōr ni Ahio ni Zēker

³²ni Mikilōt (ḥun daa nyē Shimia ba la). Bēmboŋɔnim' mini bē niriba daa ʒini bayilila bē dōyim maa Jērusalēm fōn ni.

Naa Sool daŋ

³³Ner daa nyēla Kish ba, ka Kish nyē Sool ba. Sool daa nyēla Jōnatan mini Malikishua ni Abinadab ni Eshibaal ba.

³⁴Jōnatan bidibiga n-daa nyē Mēribbaal; ka Mēribbaal daa nyē Maika ba.

³⁵Maika bidibisi n-daa nyē: Pitōn mini Mēlek ni Taria ni Ahaz.

³⁶Ahaz daa nyēla Jēhōada ba, ka Jēhōada nyē Alēmet mini Azimavēt ni Zimiri ba; Zimiri mi daa nyēla Mōza ba;

³⁷Ka Mōza nyē Binia ba; o bihi n-daa nyē Rafa mini Eliasa ni Azēl.

³⁸Azēl daa malila bidibis' ayōbu, bē yuya m-bōŋɔ: Azirikam mini Bokēru ni Ishimail ni Shiaria ni Obadia ni Hanan. Bēmboŋɔ zaa daa nyēla Azēl bidibisi.

³⁹Ka o mabia Eshēk mi bidibisi daa nyē: Ulam n-daa nyē o bituuli, ḥun pah' ayi n-daa nyē Jeushi, ka Elifēlēt mi daa pah' ata.

⁴⁰Ulam bidibisi daa nyēla tōbutuhiri' biinsi, ka lan nyē peentōriba ni yēlimanji. O daa mali bidibisi mini yaansi pam. Bē kalinli daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pihinu. Bē zaa daa nyēla Bēnjamin zuliya niriba.

1 Yēlikura 9

Ninvuy' shēb' bēn daa yi dabitim ni labina

¹Ka bē daa sabi Izraēl daŋ niriba zaa yuya niŋ Izraēl Nanim' litaafi ni. Ka bē daa gbahi Judanim' daba n-zan̄ ba kuli Babilōn bē ni daa bi ʒe yim la zuyu.

²Ninvuy' shēb' bēn daa tuui labina ti ʒini bē tingbani maa ni n-daa nyē: Izraēlnim' mini maligumaaniba ni Levinima ni Naawuni jēmbu duu tumtumdiba.

³ Ka Juda zuliya niriba shεb' mini Bεnjamin zuliya niriba ni Ifriim zuliya niriba ni Manaasa zuliya niriba daa be Jεrusalem.

⁴ Utai daa nyεla Ammihud bia, ka Ammihud daa nyε Omri bia, ka Omri nyε Imri bia, ka Imri nyε Bani bia. Bani maa daa yila Pεrεz daq ni na, ka Pεrεz mi daa nyε Juda bia.

⁵ Shilo zuliya ni mi, Asaaya n-daa nyε kρεma nti pahi o bidibisi zuγu.

⁶ Zεra zuliya ni, Jεwεl mini bε daq maa niriba kalinli daa nyεla niriba kɔbisiyɔbu ni pihiwei.

⁷ Bεnjamin zuliya ni, Sallu daa nyεla Mεshulam bia, ka Hεdavia nyε Hasenua bia.

⁸ Ibinεya daa nyεla Jεrεham bia, ka Ela daa nyε Uzi bia, ka Uzi daa nyε Mikiri bia, ka Mεshulam daa nyε Shεfatia bia, ka Shεfatia daa nyε Riuel bia, ka Riuel nyε Ibinija bia.

⁹ Bε dɔyiriba kalinli daa nyεla ninvuy' kɔbisiwei ni pihinunaayɔbu kaman bε daq maa ni daa nyε shεm. Bεmbɔŋɔnim' zaa daa nyεla bε daq ni dɔyirikpamba kaman bε yaannim' dunoya ni daa nyε shεm.

Maligumaaniba bεn daa be Jεrusalem

¹⁰ Maligumaaniba n-daa nyε: Jεdaya mini Jεhoyarib ni Jachin

¹¹ ni Azaria. Azaria daa nyεla Hilikia bia, ka Hilikia nyε Mεshulam bia, ka Mεshulam nyε Zadok bia, ka Zadok nyε Mεrayot bia, ka Mεrayot nyε Ahitub bia. Ahitub daa nyεla Naawuni jεmbu duu zuγulana.

¹² Adaya daa nyεla Jεrεham bia, ka Jεrεham nyε Pashihur bia, ka Pashihur nyε Malikija bia, ka Maasai daa nyε Adiel bia, ka Adiel nyε Jazera bia, ka Jazera nyε Mεshulam bia, ka Mεshulam nyε Meshilemit bia, ka Meshilemit nyε Imεr bia.

¹³ Ben daa lan nyε bε daq ni dɔyirikpamba pahi kalinli daa nyεla niriba tuhili ni kɔbisiyɔpɔin ni pihiyɔbu. Bεmbɔŋɔnim' daa nyεla bεn ni tooi tum Naawuni jεmbu duu puuni tuma viεnyεliŋga.

¹⁴ Levinim' mi, Shεmaya daa nyεla Hashub bia, ka Hashub nyε Azirikam bia, ka Azirikam nyε Hashabia bia, ka Hashabia daa nyε Mεrari bia.

¹⁵ Bakibakar ni Hεresh ni Galal ni Matania njun daa nyε Maika bia la, Maika daa nyεla Zikiri bia, ka Zikiri nyε Asaf bia.

¹⁶ Obadia daa nyεla Shεmaya bia, ka Shεmaya nyε Galal bia, ka Galal nyε Jεdutun bia, ka Jεdutun nyε Bεrekia bia, ka Bεrekia nyε Asa bia, ka Asa nyε Elikana njun daa 3i Netɔfanim' tiŋkpaj' la bia.

Naawuni jεmbu duguliba bεn daa be Jεrusalem

¹⁷ Shallum mini Akub ni Talimon ni Ahiman ni bε dɔyiriba n-daa nyε dunoguliba (ka Shallum daa nyε bε zuγulana).

¹⁸Ka bε daa zaŋ ba ʒili naa dunɔdali din daa be wulimpuhili polo la. Bεna n-daa nyε bεn guli Levinim' yayili polo dunɔdal' la gbini.

¹⁹Shallum daa nyεla Kɔra bia, ka Kɔra nyε Ebiasaf bia, ka Ebiasaf nyε Kɔra bia. Ebiasaf min' o yiŋnim' zaa daa nyεla Kɔra danj niriba. Kɔra danj niriba maa n-daa nyε bεn su Naawuni jɛmbu duu maa ni jɛma tuma, ka daa lan nyε bεn guli duno' sheli bε ni daa yi doli kpεri Naawuni jɛmbu shee la kaman bε yaannim' ni daa guli Yawε sansani dunɔdali shεm la.

²⁰Ka Finεhas ɳun daa nyε Elieza bia la daa leei bε zuγulan' saha sheli ha, ka Yawε daa be o sani.

²¹Mεshεlεmia bia Zakaria la n-daa nyε Naawuni jɛmbu duu maa dunɔgula.

²²Bε ni daa pii ninvuy' shεb' ni bε ʒe dunɔdali maa ni guli dunoli maa kalinli daa nyεla ninvuy' kɔbisiyi ni pinaayi. Bε daa sabi bε yuya dolila bε danj ni nyε shεm bε tiŋkpansi ni. Ka Dauda mini Samuel ɳun daa nyε anabi la daa zaŋ ba zali bε ni niŋ ba naani tuun' sheli ni.

²³Dinzuγu bε mini bε bidibisi n-daa su Naawuni jɛmbu duu dunoli maa fukumsi. Dimbɔŋɔ wuhiya ni bεna n-daa nyε Naawuni jɛmbu duu maa dunɔguliba.

²⁴Dunɔguliba maa daa ʒiela luy' anahi zuγu, wulimpuhili mini wulinluhili ni nuzaa ni nudirigu polo.

²⁵Ka bε dɔyiriba bεn daa be tiŋkpansi daa yi kani bε sanna sahasaha nti sɔŋdi ba daba ayopoɔnpɔin.

²⁶Dunɔguliba zuγulaannim' anahi bεn daa nyε Levinim' la n-daa nyε bεn su Naawuni jɛmbu duu maa puuni du' shεŋa mini neen' shεŋa din mali bukaata fukumsi.

²⁷Ka bε daa gberi Naawuni jɛmbu duu maa gbini, dama bε tuma daa nyεla bε guli Naawuni jɛmbu duu maa, ka yoori di dunoya biεγ' asiba kam.

Levinim' bεn kpalm

²⁸Levinim' maa shεb' talahi tuma daa nyεla bε su tah' shεŋa mini la' shεŋa bε ni daa mali tumdi tuma Naawuni jɛmbu duu maa ni kalibu fukumsi. Bε daa yi yεn zaŋ li yi ni bε daa yi ti zaŋ li labisina.

²⁹Ka shεb' mi daa su Naawuni jɛmbu duu maa puuni nεma fukumsi. Bεna n-daa lan su tahi' shεŋa mini la' shεŋa din be kasi la fukumsi. Bεna n-daa lan su bɔrɔbɔro zim mini wain ni kpam ni tulaale zim ni tulaalεnim' zaa fukumsi.

³⁰Ka maligumaaniba maa bidibisi mi daa su tulaalεnim' maa zaŋ gari tab' tuma fukumsi.

³¹Ka Matitia ɳun daa nyε Levinim' ni yino ka nyε Shallum ɳun daa nyε Kɔra danj nir' la bituuli la daa su mahi' parilana malibu fukumsi.

³²Ka bε mabihi maa ni ninvuy' shεb' bεn daa nyε Kεhat dan niriba la daa nyε bεn maani bεrεbεro kasi shεnja bε ni daa zaŋdi maani sara Vuhim Dabisili dali kam la.

³³Bεmbεŋnima n-daa nyε Naawuni jεmbu duu maa ni baansi. Bε daa nyεla bε daŋ ni dεyirikpamba m-be Naawuni jεmbu duu maa puuni duri ni tumdi tuma wuntan' ni mini yun zaa. Bε daa bi lan tumdi tuun' shεli pahi di zuyu.

³⁴Bεna n-daa nyε bε daŋ ni dεyirikpamba Lεvi zuliya maa ni kaman bε zuliya maa ni daa nyε shεm, bε daa nyεla toondaannima ka be Jεrusalem.

Naa Sool yaannim' min' o bihi

(1 Yεlikura 8.29-38)

³⁵Gibion ba Jεiel daa bela Gibion. O pay' yuli n-daa booni Maaka.

³⁶O bituuli yuli n-daa booni Abidon, ka Zur mini Kish ni Baal ni Nεr ni Nadab

³⁷ni Gedɔr ni Ahio ni Zakaria ni Mikilɔt daa dol' o nyaanja.

³⁸Mikilɔt daa nyεla Shimiam ba. Bεmbεŋ mini bε malibu daa ʒimi miri bε dεyiriba Jεrusalem.

³⁹Nεr daa nyεla Kish ba, ka Kish nyε Sool ba, ka Sool nyε Jεnatan mini Malikishua ni Abinadab ni Eshibaal ba.

⁴⁰Ka Jεnatan bidibiga daa nyε Mεribbaal, ka Mεribbaal daa nyε Maika ba.

⁴¹Maika bidibisi n-daa nyε Piton mini Mεlek ni Taria ni Ahaz.

⁴²Ka Ahaz daa nyε Jaara ba, ka Jaara nyε Alεmet mini Azimavet ni Zimiri ba, ka Zimiri nyε Mɔza ba,

⁴³ka Mɔza daa nyε Binia ba; ka Binia nyε Rεfaya ba, ka Rafaya nyε Eliasa ba, ka Eliasa nyε

⁴⁴Azel ba. Azel daa malila bidibisi ayɔbu, bε yuya m-bεŋo: Azirikam mini Bokεru ni Ishimail ni Shiaria ni Obadia ni Hana. Bεna n-daa nyε Azel bidibisi maa.

1 Yεlikura 10

Naa Sool kum

(1 Samuel 31.1-13)

¹Filistianim' mini Izraelnim' daa ti tuhiri tɔbu, ka Izraelnim' daa ɳmaligi guui ka che Filistianima. Ka Filistianim' maa daa doli ti ku ba Giliboa Zoli zuyu.

²Ka Filistianim' maa daa kari doli Naa Sool min' o bidibisi nti ku Jεnatan mini Abinadab ni Malikishua.

³Ka tɔb' maa daa kpayı mii Sool, ka peentɔriba daa to o piem ti o daŋa.

⁴Di saha ka Sool daa yeli ɳun ʒir' o tɔbutuhiri' nεma, "Doom' a takɔbi na n-kuhi ku ma, di so ka bεn bi gundi ɳɔ ti kana ti zaŋ ma diεm." Amaa ka dabiεm daa

gbaag' o neen' ȝira maa ka o bi sayi ku o. Di saha ka Sool daa zaŋ omaŋman' takobi zali n-lu di zuyu.

⁵O neen' ȝira maa ni daa nya ka Sool kpi maa, ka o gba lu o takobi zuyu kpi.

⁶Sool min' o bidibis' ata ni o neen' ȝira ni o yiŋnim' zaa ni daa layim kpi shem m-bala.

⁷Ka Izraelnim' bən daa be vinvamli ni ni daa wum ni Izraelnim' ȝmaligimi guui, ka Sool min' o bidibisi kpi, ka bə daa yi bə tinsi ni zo. Ka Filistianim' maa daa chanj ti be di ni.

⁸Ka bieyu daa neei, ka Filistianim' maa daa chanj ni bə ti yeei kpiimba maa situra, ka nya Sool min' o bidibis' ata maa ni do Giliboa Zoli zuyu.

⁹Ka bə daa ȝmaai Sool zuyu, ka yeeg' o təbutuhiri' nəma, ka bahi bihi ni bə gili Filistia tingbən maa ni zaa m-moli lahibali suŋ maa ti bə buya mini bə niriba zaa.

¹⁰Ka bə daa zaŋ o təb' nəma maa ti niŋ bə buy' sheli jəmbu duu, ka daa zaŋ o zuyu maa ti yili bə buyili Dagɔn jəmbu duu puuni.

¹¹Amaa ka Jabəshigiliadnim' zaa daa wum Filistianim' maa ni niŋ Sool shem maa zaa,

¹²ka bə dəbba bən zaa daa mali suhukpeeni daa yiŋisi chanj ti zaŋ Sool min' o bihi maa ningbuna maa chanj Jabəshi nti zaŋ ba sɔyi Jabəshi oki tia gbini, ka daa lo noli daba ayopɔin.

¹³Sool ni daa bi ȝe Yawə yim ka kpi shem m-bala. O daa bi ȝe Yawə yim ka bi doli Yawə zaligu, ka daa lan chanj ti buyi bayə m-bər' sɔnsim.

¹⁴O daa bi bo sɔnsim maa Yawə sani, dinzuyu ka Yawə daa ku o, ka zaŋ o nam maa ti Jəsi bia Dauda.

1 Yəlikura 11

Dauda lee Izraelnim' mini Judanim' naa
(2 Samuel 5.1-10)

¹Di saha ka Izraelnim' zaa daa layim taba n-ka Dauda sanna Hiburən ti yel' o, "Nyama, ti nyela a daŋ niriba.

²Saha sheli Sool ni daa nyε naa la, nyini n-daa gari tooni n-zaŋdi Izraelnim' chani ti tuhiri təbu ka zaŋdi ba labirina. Ka Yawə ȝun nyε a Naawuni ȝo daa yel' a: Nyini n-nyε ȝun ni ti guli n niriba Izraelnima, ka ti leei naa ȝun ni su n niriba Izraelnim' maa."

³Dinzuyu ka Izrael kpamba zaa daa ka naa sanna Hiburən, ka Dauda ti lo ba alikauli Yawə tooni Hiburən. Ka bə daa booi kpam bahi Dauda zuyu ni n-zaŋ o leei Izrael naa kaman Yawə ni daa chε ka Samuel yεli shem la.

⁴Ka Dauda mini Izraelnim' maa zaa daa kuli Jérusalem din yuli daa lan nyε Jəbusi la, dama nimaani ka Jəbusinim' daa be, bəna n-daa nyε di tingbihi.

5 Ka Jēbusi tīnbihi maa daa yeli Dauda, “A ku kuli ya ḥo na.” Amaa ka Naa Dauda daa ti tuhi fa Zīon birini la, dina ka bē booni Naa Dauda tīn’ pumpōṇo la.

6 Ka Dauda daa yeli, “Ninvuy’ so ḥun daq Jēbusinim’ ḥo kubu ni leei toondana, ka lan leei sapashin’ kpēma.” Ka Jōab ḥun nyē Zeruya bia la daa daq chan, ka daa leei toondana.

7 Ka Dauda daa be birini maa ni. Dinzuṣu ka bē daa bol’ li Dauda tīnja.

8 Ka o daa me yiya Millo polo hal ti gil’ di zaa. Ka Jōab mi daa mali tīn’ maa yay’ sheli din kpalim me.

9 Ka Dauda daa kul nyari yaa pahira, dama Yawē ḥun nyē Tōbbihi Naa ḥo daa be o sani.

Naa Dauda tōbutuhiri’ biinsi

(2 Samuel 23:8-39)

10 Bemboṇonim’ n-daa nyē Dauda tōbutuhiri’ kpamba, bē mini Izraēlnim’ zaa n-daa be Dauda kōbili ni sōṇd’ o pam o nam maa ni, ka o nyē naa kaman Yawē ni daa yeli shem zaq chan Izraēlnim’ polo la.

11 Dauda tōbutuhiri’ biinsi maa yuya m-bōṇo: Jashōbiam ḥun daa nyē Hachimōn nira, ka daa nyē wōyiri’ kōba ata la kpēma. Duna n-daa ti zaq o kpani lu niriba kōbisita zuṣu n-ku bē zaa saha yin’ la.

12 Ka ḥun daa pa a zuṣu wōyiri’ kōba ata maa ni n-daa nyē Eliēza, Dōdo ḥun daa nyē Aho nir’ la bia.

13 Duna n-daa be Dauda sani Pasidamim saha sheli Filistianim’ ni daa lo tōb’ na ni bē ti tuhi Izraēlnim’ chi puu ni ka Izraēlnim’ ḥimaligi guui ka che ba la.

14 Amaa ka ḥun’ daa kpalim zani puu maa sunsuuni, ka bē zabi di zuṣu n-ku Filistianim’ maa, ka Yawē daa tiligi ba ni nasara dibu tital’ la.

15 Ka tōbutuhiri’ biinsi ninvuy’ pihita la puuni niriba ata daa ti chan Dauda sani Adulam vo’ kabil ni saha sheli Filistia tōbbihi ni daa lo tōbu n-do Refaim Vinvamlī ni la.

16 Di saha Dauda daa bela bē ni me birini gili luy’ sheli maa, ka Filistianim’ maa shēb’ daa be Bētilihēm.

17 Ka Dauda suhu daa ti lu yin’ ni ka o yeli, so yi di naan chan Bētilihēm ti tooi kōbil’ sheli din do di samban’ ni dunōdali shee la ni kom na ti ma ka n nyu.

18 Di saha ka wōyira ata maa daa chan ti tim Filistia tōbbihi maa sunsuuni gari chan Bētilihēm samban’ ni dunōdali shee kōbiliga maa ni ti tooi kom maa na ti Dauda ni o nyu. Amaa ka o daa bi nyu li, ka kpaa li bahi tīn’ ti Yawē

19 ka yeli, “Din’ kariya ni n niŋ lala n Naawuni sani. N ni tooi nyu niriba ḥo ȝim ḥo? Dama bē nyeviya ka bē zaq pa talima chan ti tooi kom ḥo na.” Dinzuṣu ka

o daa zayisi li nyubu maa. Wɔyiri' kɔba ata maa mi ni daa tum tuun' sheli m-bala.

²⁰Abishai ɳun daa nyε Jɔab mabia la daa nyεla ɳun su tɔbbihi pihita fukumsi. Ka o daa zaŋ o kpani lu niriba kɔbisita zuyu n-daa ku bε zaa, ka gba daa zali yuli pahi wɔyiri' kɔba ata maa zuyu.

²¹O yuli n-daa du n-gari ninvuy' pihita maa, ka o leei bε kpεma. Amaa o yuli daa bi du m-paai wɔyiri' kɔba ata maa yuya.

²²Ka Benaaya ɳun daa nyε Jεhɔiada bia la daa mali suhukpeeni pam Kabiziil niriba ni. O daa tum tuun' kara pam. Ɗuna n-daa ku Mɔabnim' tɔbutuhiri' biinsi ayi la, ɳuna n-daa lan siyi bɔyili ni ti ku gbuyinli dahin' sheli sakuya ni daa lu la.

²³Ɗuna n-daa lan ku Ijipti do' so ɳun daa nyε wɔyirili, ka o wɔyilim daa gari mita ayi la. Ijipti doo maa daa gbibila kpani o nuu ni ka di barilim daa ɳmani kpalua dapua. Amaa ka Benaaya daa zaŋ jaangbee chaŋ ti lir' o n-fa o kpani maa ɳmaligi ku o.

²⁴Benaaya ɳun daa nyε Jεhɔiada bia maa ni daa tum tuun' sheli n-zali yuli pahi wɔyiri' kɔba ata maa zuyu m-bala.

²⁵O daa nyεla ɳun yuli du ninvuy' pihita maa puuni, amaa o yuli daa bi du m-paai wɔyiri' kɔba ata maa. Ka Dauda daa zaŋ o leei tɔbbi' sheb' ben daa guli ɳun' Dauda la zuyulana.

²⁶Ninvuy' sheb' ben daa nyε tɔbutuhiri' biinsi yuya m-bɔŋɔ: Asahel ɳun daa nyε Jɔab mabia la mini Elhanan ɳun daa nyε Dɔdo Bεtilihɛm nir' bia la

²⁷ni Shammot ɳun daa nyε Harɔd nir' la ni Hεlez ɳun daa nyε Pełon nir' la

²⁸ni Ira ɳun daa nyε Ikesh Tεkɔa nir' bia la ni Abieza ɳun daa nyε Anatɔt nir' la

²⁹ni Sibekai ɳun daa nyε Husha nir' la ni llai ɳun daa nyε Aho nir' la

³⁰ni Maharai ɳun daa nyε Netɔfa nir' la ni Hεled ɳun daa nyε Baana Netɔfa nir' bia la

³¹ni Itai ɳun ba daa nyε Ribai ɳun daa nyε Gibia din daa be Benjamin tingban' ni nir' la ni Benaaya ɳun daa nyε Piratɔn nir' la ni

³²Hurai ɳun daa nyε Gaash Vinvamli ni nir' la ni Abiel ɳun daa nyε Ariba nir' la

³³ni Azimavet ɳun daa nyε Baharum nir' la ni Eliaba ɳun daa nyε Shaalibɔn nir' la

³⁴ni Hashem ɳun daa nyε Gizɔn nir' la ni Jɔnatan ɳun daa nyε Shage Harar nir' la bia

³⁵ni Ahiam ɳun daa nyε Sakar Harar nir' la bia ni Elifal ɳun daa nyε Ur bia la

³⁶ni Hεfer ɳun daa nyε Mekera nir' la ni Ahija ɳun daa nyε pełon nir' la

³⁷ni Heziro ɻun daa nyε Kamel nir' la ni Naarai ɻun daa nyε Ezibai bia la
³⁸ni Joel Neetan mabia la ni Mibihar ɻun daa nyε Hagiri bia la
³⁹ni Zεlek ɻun daa nyε Ammon nir' la ni Naharai ɻun daa nyε Berot nira ka nyε
 Zeruya bia Jøab tøbutuhiri' neen' ɣira la
⁴⁰ni Ira mini Gareb bøn daa nyε Jatir niriba la
⁴¹ni Yuria ɻun daa nyε Hiti nir' la ni Zabad ɻun daa nyε Ahilai bia la
⁴²ni Adina ɻun daa nyε Shiza ɻun nyε Rubin zuliya nir' la bia ni ɻun lan nyε
 Rubin zuliya maa toondana ka su tøbbihi pihita fukumsi la
⁴³ni Hanan ɻun daa nyε Maaka bia la ni Jøshafat ɻun daa nyε Mitan nir' la
⁴⁴ni Uzia ɻun daa nyε Ashiterat nir' la ni Shama mini Jeiel bøn daa nyε Hotam
 Aroa nir' la bihi la
⁴⁵ni Jødiayel min' o mabia Jøha bøn daa nyε Shimri Tizi nir' bihi la
⁴⁶ni Eliel ɻun daa yi Mahava na la ni Jøribai mini Jøshavia bøn daa nyε Elnaam
 bihi la ni Itima ɻun daa yi Moab na la
⁴⁷nti pahi Eliel mini Obød ni Jaasiel ɻun daa nyε Mezøba nir' la.

1 Yølikura 12

Dauda tuuli nyaandoliba bøn daa yi Benjamin zuliya ni na

¹Ninvuy' shøb' bøn daa chan Dauda sani Zikilag saha shøl' o ni daa bi lan tooi
 yiri palo gør' o yubu, Kish bia Sool zuyu la gba daa nyøla tøbutuhiri' biinsi shøb'
 bøn daa sɔŋ o tuhi tøbu la.
²Bø daa nyøla peentøriba, ka daa naan tooi zanj bø nudiriti bee bø nuzahi n-to
 piøma bee n-labi kuyiløna. Bø daa nyøla Benjamin zuliya ni niriba, ka nyε Sool
 døyiriba.
³Bø kpamba n-daa nyε Ahieza mini Jøash bøn daa nyε Shømaa Gibia nir' bihi la.
 Ben pahi n-daa nyε Jeziel mini Pelet bøn daa nyε Azimavøt bihi la ni Beraka ni
 Jøhu ɻun daa nyε Anatøt nir' la
⁴ni Ishimaya ɻun daa nyε Gibion nira, ka nyε tøbbi' so ɻun yuli daa du, ka o gba
 su ninvuy' pihita fukumsi la ni Jørimia ni Jahaziel ni Jøhanan ni Jøzabad ɻun daa
 nyε Gedøra nir' la
⁵ni Eluzai ni Jørimøt ni Biilia ni Shømaria ni Shøfatia ɻun daa nyε Harufi nir' la
⁶ni Elikana ni Ishia ni Azarel ni Jøeza ni Jashøbiam bøn daa nyε Køra dan niriba
 la
⁷ni Joøla mini Zøbadia bøn daa nyε Jørøham Gedør nir' bihi la.

Dauda nyaandoliba bøn daa yi Gaad zuliya ni na

⁸Tobbii' sheb' ben daa yi Gaad zuliya ni chan ti pahi Dauda zuyu saha shel' o ni daa be moyu ni birini la ni daa nyela tobutuhiri' biinsi ben mi tob' tuhibu looloochi, ka mi kpana nmebu mini nyotayira gibbu vienyelinga. Be nina ni daa nmanila gbuindahи nina ni, ka be guuri kaman zoya ni wolisi la.

⁹Ezer n-daa nyе be kpema, ka jun pa o zuyu nyе Obadia, ka jun pahi ata nyе Eliab,

¹⁰ka jun pahi anahi nyе Mishimana, ka jun pahi anu nyе Jerimia,

¹¹ka jun pahi ayebu nyе Atai, ka jun pahi ayopoin nyе Eliel,

¹²ka jun pahi anii nyе Jhanan, ka jun pahi awei nyе Elizabad,

¹³ka jun pahi pia nyе Jerimia, ka jun pahi pinyini nyе Makibanai.

¹⁴Gaad zuliya niriba jo daa nyela ben su tobbihi fukumsi; be ni jun daa pori mini tobbihi kobiga daa sayimi, ka jun daa gari be zaa mi mini tobbihi tuhili daa sayi.

¹⁵Saha sheli Joden Moyili ni daa kpe hal ti pibigi gol' so jun daa tooni puuni la, bena n-daa baai du li chan ti kari ninvuy' sheb' ben daa be vinvamli ni wulimpuhili polo mini wulinluhili polo zaa la.

Nyaandoliba ben daa yi Manaasa zuliya ni na

¹⁶Nyaandoliba ben daa yi Benjamin mini Juda zuliya ni na. Benjamin mini Juda zuliya niriba sheb' daa chan Dauda sani birini la ni.

¹⁷Ka Dauda daa yina ti tuhi ba soli yeli ba, "Di yi nyela yi kamina ni yi ti son ma, m mini ya simdi zuyu, dindina m mini ya suhuri ni tayili taba, amaa di yi nyela yi kamina ni yi ti yi n nyaanja ti n dim' maa, ka mi ni m pala jun tum taal' shel, dindina ti yaannim' Naawuni jo ni nya ka darigi yi tabili."

¹⁸Di saha ka Naawuni Shia daa pali Amasai jun daa nyе ninvuy' pihita maa kpem' la, ka o yeli, "Oo Dauda, ti nyela a ni su sheba, ka ze nyini Jesi bia jo nyaanja! Naawuni tim' a suhudoo, ka ti ninvuy' sheb' ben sond' a suhudoo! Dama a Naawuni nyela jun sond' a." Di saha ka Dauda daa dee ba, ka zaq ba leeg' o tobbihi kpamba.

Nyaandoliba ben yi Manaasa zuliya ni na

¹⁹Manaasa zuliya ni ninvuy' sheb' daa zo nti pahi Dauda zuyu saha shel' o ni doli Filistianim' chan ni o ti tuhi Sool la. Amaa o daa bi tuhi son ba, dama Filistia nanim' daa niq tab' saawara ka che ka o labi; be daa yelimi, "Di pa sheli ka o ti zo n-labi o dan' Sool polo nma ti zuquri."

²⁰Dauda ni daa chan Zikilag, ka Manaasa zuliya ni ninvuy' sheb' zo n-chan o sani n-daa nyе: Adina mini Jozabad ni Jediayel ni Maikil ni Jozabad ni Elihu ni Ziletai ben daa su tobbihi tuhilituhili fukumsi Manaasa zuliya niriba ni la.

²¹Bena n-daa son Dauda tuhi nmentoya la, dama be daa nyela tobutuhiri' biinsi ka lan nyе sapashin' kpamba.

22Bięyukam niriba daa yi kul kanila Dauda sanna ti pahir' o zuyu hal ka o többihi ti galisi kaman Naawuni többihi la.

Dauda többihi kalinli

23Többi' shëb' bën daa zaŋ bidibbina ka Dauda sanna Hiburon ni bë ti fa nam Sool sani n-ti o kaman Naawuni ni daa yeli shëm la kalinli m-bɔŋɔ:

24Juda zuliya ni, ninvuy' shëb' bën daa buyiri kpana, ka gbibi nyotayira kalinli daa nyela többihi tusaayɔbu ni kɔbiginii.

25Simion zuliya ni, ninvuy' shëb' bën daa mali yaa mini suhukpeeni, ka ni tooi tuhi töbu kalinli daa nyela ninvuy' tusaayopɔin ni kɔbiga.

26Levi zuliya ni, ninvuy' tusaanahi ni kɔbisiyɔbu.

27Jehoiada ḥun daa nyε Aduna danj ni toondan' la min' o nyaanja daa nyela ninvuy' tusaata ni kɔbisiyopɔin.

28Zadok ḥun daa nyε nachimbil' töbutuhiri' biija ni suhukpeendan' la gba daa zaŋ o danj ni sapashinnim' pisinaayi na.

29Benjamin zuliya ni, bën daa nyε Sool dɔyiriba la kalinli daa nyela ninvuy' tusaata, ka bë niriba pam mi daa na kul ɣe Sool nyaanja.

30Ifriim zuliya ni bën daa nyε töbutuhiri' biinsi, ka mali suhukpeeni, ka sokam mi bë yela bë danj dunoya ni kalinli daa nyela ninvuy' tuhi' pisi ni kɔbiginii.

31Manaasa zuliya ni niriba pirigili la daa bolila ninvuy' tuhi' pisaayika yuya n-tim ba na ni bë ti zaŋ Dauda leei naa.

32Isaka zuliya ni, ninvuy' shëb' bën daa mi di ni simdi ni Izraelnim' niŋ shëm ni saha sheli di ni simdi ni bë niŋ li daa nyela zuyulaannim' kɔbisiyi mini bë dɔyiriba bën daa be bë sulinsi ni.

33Zebulon zuliya ni, többihi bën daa mali töbutuhiri' nema balibu kam, ka ni tooi tuhi töbu saha shelikam, ka daa kana ni bë ti sɔŋ Dauda ni suhuyini kalinli daa nyela ninvuy' tuhi' pihinu.

34Naftali zuliya ni sapashinnim' tuhili mini többihi tuhi' Pihitanaayopɔin n-daa buyiri kpana ka gbibi nyotayira.

35Dan zuliya ni ninvuy' shëb' bën daa mali shili, ka ni tooi tuhi töbu daa nyela ninvuy' tuhi' pihitaayika ni kɔbisiyɔbu.

36Asha zuliya ni, többi' shëb' bën daa mali shili ka ni tooi tuhi töbu saha shelikam daa nyela ninvuy' tuhi' pihinahi.

37Rubin zuliya niriba mini Gaad zuliya ni niriba ni Manaasa zuliya ni niriba pirigili bën daa be Jɔoden Moyili dul' la többihi bën daa gbibi bidibbina balibu kam din' ni tuhi töbu daa nyela ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pisi.

³⁸Tɔbutuhiriba ŋɔ zaa daa malila shili doli taba kaman bε ni chani tɔb' tuhibu shem n-ka Hiburon na ni suhuyini, ka bε nia daa nyɛla bε zaŋ Dauda leei Izraelnim' zaa naa; lala ka Izraelnim' zaa suhuri daa yu ni bε zaŋ Dauda leei bε naa.

³⁹Ka tɔbbihi maa daa be Dauda sani daba ata n-diru ka nyura, dama bε mabihi daa pun malila binsheyukam shili zali ba.

⁴⁰Hal bε ʒiʒiinitab' bɛn daa be Isaka mini Zebulon ni Naftali tingbana ni la gba daa zaŋdi bindira pari busni mini laakuma ni buntaansi ni nayikora zuyu na. Be daa lan ʒiri zim pam mini bε ni zaŋ fiig tihi wala mali mahi' sheŋa ni fiig wal' kuun' zaza ni wain ni kpam ni pieri ni nayila' lantaba na ti tiri ba, dama Izraelnim' zaa daa malila suhupielli.

1 Yelikura 13

Bε yihi Naawuni Daalikauli Adaka Kiriatiijiarim

(2 Samuel 6.1-11)

¹Ka Dauda mini tɔbbi' kpamba bɛn daa su tɔbbihi tuhilituhili mini bɛn su tɔbbihi kɔbigakɔbiga fukumsi la ni kpamba zaa daa gbaai saawara.

²Ka Dauda daa yeli Izraelnim' zaa, "Di yi viel' yi sani, ka lan nyɛ Yawε ŋun nyɛ ti Naawuni ŋɔ yubu, yin' cheliya ka ti tim boli ti mabihi bɛn be bɔba ni yaŋa ni Izrael tingbɔŋ ŋɔ ni zaa m-pahi maligumaaniba mini Levinim' fontinsi din mali biŋkɔbirri mɔri nubbu shee zaa ka bε ka kpe na."

³"Di saha ka ti chε ka bε chanj ti zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka la na, dama Sool ʒiemān' la ni ti bayaa daa lan ka di ni."

⁴Ka salo maa zaa daa sayi ni bε niŋmi lala, dama di daa nyɛla din tiyi niriba maa zaa nini.

⁵Ka Dauda daa layim Izraelnim' maa zaa zaŋ Shihɔr din daa be Ijipti la hal ti kpa garibu shee din be Lebohamat la ni bε chanj Kiriatiijiarim ti zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa na.

⁶Ka Dauda mini Izraelnim' maa zaa daa chanj Baala, di gbinni nyɛla Kiriatiijiarim din daa be Juda tingban' ni la ni bε ti zaŋ Yawε ŋun nyɛ Naawuni ŋɔ daalikauli Adaka sheli zuyu Naawuni yuli ni daa be, ka o nam ʒishee tam cherubinim' zuyu la na.

⁷Ka bε daa zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa niŋ nayitoko palli ni n-yi Abinadab yin' chana, ka Yuza mini Ahio daa vɔri li chana.

⁸Di saha ka Dauda mini Izraelnim' zaa daa doli yiini yila, ka ŋmeri moyilɔnim' mini goonjenima ni dawulenima ni gunjombihi din mali chayisa, ka piebiri kikahi n-wari waa ni bε yaa zaa Naawuni tooni.

⁹Bε ni daa ti paai Chidɔn kabɔyili ni, ka nay' shɛb' bɛn daa vɔri tɔroko maa tuui, ka Yuza daa teeg' o nuu gbaai Naawuni Daalikauli Adaka maa gbibi.

¹⁰Ka Yawε suhu daa yiysi bahi Yuza zuyu, ka o daa che ka o lu n-kpi nimaani Naawuni tooni, o ni daa zaŋ o nuu gbaai Alikauli Adaka maa zuyu.

¹¹Ka Dauda suhu daa yiysi Yawε ni daa yiysis' o suhu bahi Yuza zuyu shem maa zuyu, ka be daa boli nimaani yuli Perezuza hal ni zuŋo.

¹²Dindali maa ka Naawuni yela daa gbaai Dauda dabiem pam ka o yeli, "Ka wula ka n lee yen niŋ zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka ḥo kuli?"

¹³Lala zuyu ka Dauda daa bi lan zaŋ Alikauli Adaka maa kuli ḥun' Dauda ya la, amaa ka ḥmaligi zaŋ li tahila Obededom ḥun daa nyε Giiti nir' la yinj.

¹⁴Ka Naawuni Daalikauli Adaka maa daa kpalm be Obededom min' o yinjim' sani o yinj chira ata. Ka Yawε daa niŋ alibarika niŋ Obededom min' o yinjim' ni ni o ni daa mali binshelikam zaa ni.

1 Yelikura 14

Dauda ȝini Jerusalem

(2 Samuel 5.11-16)

¹Ka Taai Naa Hiram daa che ka tuumba ȝi sida dakuyiri chan̄ ti ti Dauda. O daa bola tammeriba mini kapintanima ni be ti me Dauda yili ti o.

²Di saha ka Dauda daa ban̄ ni Yawε zaŋ o leei Izraelnim' zaa naa, ka lan che ka o nam du pam o niriba Izraelnim' zuyu.

³Ka Dauda daa kpuyi payiba Jerusalem pahi n-lan dɔyi bidibisi mini bipuyinsi pahi.

⁴O ni daa dɔyi bi' shεb' Jerusalem maa yuya m-bɔŋo: Shammua mini Shobab ni Neetan ni Sulemaana

⁵ni Ibihar ni Elishua ni Elipelēt

⁶ni Noga ni Nefeg ni Jafia

⁷ni Elishama ni Biiliada ni Elifelēt.

Dauda tuhi nyaq Filistianima

(2 Samuel 5.17-25)

⁸Filistianim' ni daa wum ni be booi kpam bahi Dauda zuyu ni n-zaŋ o leei Izraelnim' zaa naa, ka Filistia tɔbbihi zaa daa yi n-chan̄ ni be ti bo o shee. Ka Dauda daa wum lala ka yi n-chan̄ ni o ti liri ba.

⁹Di saha maa Filistianim' maa daa chan̄mi ti tuhi Refaim tin' sheli din daa be vinvamlı ni la nima, ka di be nema.

¹⁰Ka Dauda daa bɔhi Naawuni, "N cham' ti liri Filistianim' maa? A ni zaŋ ba niŋ n nuu ni?" Ka Yawε daa yεl' o, "Cham' ti liri ba, n ni zaŋ ba niŋ a nuu ni."

¹¹Ka Dauda daa chan ti liri ba Baalipərazim n-nyan ba nimaani ka yeli, “Naawuni n-chε ka n kpe n dimnim’ maa sunsuuni kaman kokrepεyū la.” Lala zuyu ka bε daa boli nimaani yuli Baalipərazim.

¹²Ka Filistianim’ maa daa zo ka chε bε buya, ka Dauda daa chε ka bε nyo li buyim.

¹³Ka Filistianim’ maa daa ti lan liri vinvamli ni nim’ maa n-lan tuhi ba, ka di bε nεma.

¹⁴Ka Dauda daa lan bohi Naawuni ka Naawuni daa yεl’ o, “Di kari doli bε gbini, amaa ŋmam’ bε noli nti liri ba balisam tihi la tooni.

¹⁵Ka a yi ti wum niriba napɔna vubu balisam tihi maa zuyu, di saha nyin’ lirim ba, dama man’ Naawuni n-daj a tooni ni n ti nyan Filistia tɔbbihi maa.”

¹⁶Ka Dauda daa ninj kaman Naawuni ni zal’ o shεm maa n-nyan Filistianim’ maa Gibiɔn hal ni Geza.

¹⁷Ka Dauda yuli daa du pam tingbɔna maa ni zaa, ka Yawε daa chε ka Dauda yεla gbaai zuliya kam dabiem.

1 Yelikura 15

Bε maani shili ni bε kpuyi Naawuni Daalikauli Adaka

¹Ka Dauda daa me omaŋmaŋ’ ya o tiŋ’ maa ni, ka daa mali luy’ shεli n-ti suyili nimaani zali Naawuni Daalikauli Adaka la.

² Di saha ka o daa yeli, “Lεvinim’ ŋɔ kɔŋko n-nyε bεn yεn ɔi Naawuni Daalikauli Adaka maa ka pa ni shεb’ yaha, dama bεna ka Yawε daa pii ni bε ɔiri li, ka tumd’ o jεma tuma sahakam.”

³Ka Dauda daa layim Izraelnim’ zaa Jεrusalem ni bε ti zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa zali o ni daa mali luy’ shεli zal’ li maa.

⁴Di saha ka Dauda daa layim Aduna bidibisi mini Lεvi bidibisi na.

⁵Kɔhat bidibisi ni, Uriel n-daa nyε bε kpεma, ka bε danj maa ni niriba kɔbiga ni pisi pah’ o zuyu.

⁶Mεrari bidibisi ni, Asaaya n-daa nyε bε kpεma, ka bε danj maa ni niriba kɔbisiyi ni pisi pah’ o zuyu.

⁷Gεrishom bidibisi ni, Joεl n-daa nyε kpεma, ka bε danj maa ni niriba kɔbiga ni pihitā pah’ o zuyu.

⁸Elizan bidibisi ni, Shεmaya n-daa nyε kpεma, ka bε danj maa ni niriba kɔbisiyi pah’ o zuyu.

⁹Hiburɔn bidibisi ni, Eliel n-daa nyε kpεma, ka bε danj maa ni niriba pihinii pah’ o zuyu.

¹⁰Uziel bidibisi ni, Aminadab n-daa nyε kpεma, ka bε dan maa ni niriba kɔbiga ni pinaayi pah' o zuyu.

¹¹Di saha ka Dauda daa boli maligumaaniba Zadok mini Abiata m-pahi Levi zuliya ni niriba bεn nyε: Uriel mini Asaaya ni Joel ni Shεmaya ni Eliel ni Aminadab na

¹²nti yεli ba, "Yinima n-nyε Levi zuliya ni dɔyirikpamba, yi mini yi mabihi zaa malimiya yimanya n-yi dayiri ni din ni chε ka yi tooi zaŋ Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni Daalikauli Adaka ɳo ti zali luy' shεli n ni mali ni n zaŋ li zal' la.

¹³Yi ni daa bi kpuyi li tuuli la zuyu n-daa chε ka Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo daa yiysi o suhu bahi ti zuyu n-darigi ti tibili la, dama ti daa bi niŋ li kaman di ni simdi ni ti niŋ li shεm."

¹⁴Dinzuŷu ka maligumaaniba maa mini Levinim' maa daa mali bεmaŋa ni bε kpuyi Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo Daalikauli Adaka maa.

¹⁵Ka Levinim' maa daa zaŋ Alikauli Adaka maa tam dapuhi zuyu n-zaŋ li buyi bε bɔyusapima zuyu kaman Yawε ni daa yεli Musa ka o zali shεm la.

¹⁶Dauda daa lan zali Levi kpamba maa ni bε bom' bε dan maa ni baansi mini biŋkumdiŋmeriba bεn ni tooi ɳme biŋkumda pampam, kaman mɔyilɔnim' mini goonjenima ni guŋgombihi din mali chayisa din ni chε ka suhupielli biŋkumda beni.

¹⁷Ka Levinim' maa daa pii Joel bia Hεman min' o mabia Asaf ɳun daa nyε Berεkia bia la ni Mεrari bidibisi ni bε dan ni mabia Etan, ka o nyε Kushaya bia la.

¹⁸Bε ni daa pii bε mabihi maa shεb' ni bεn pa bε zuyu pahi n-daa nyε: Zakaria mini Jaaziεl ni Shεmiramot ni Jeiel ni Unni ni Eliab ni Bεnaaya ni Maaseya ni Matitia ni Elifelehu ni Mikineya; ka Obεdεdom mini Jeiel daa nyε dunɔguliba.

¹⁹Baansi maa mi, Hεman mini Asaf ni Etan n-daa nyε bεn ɳmeri daanya guŋgombihi din mali chayisa la.

²⁰Ka Zakaria mini Aziεl ni Shεmiramot ni Jeiel ni Unni ni Eliab ni Maaseya ni Bεnaaya daa nyε bεn ɳmeri mɔyilɔnim' kaman Alamot ɳmεbu la.

²¹Ka Matitia mini Elifelehu ni Mikineya ni Obεdεdom ni Jeiel ni Azazia mi daa nyε bεn be tooni ɳmeri goonjenim' kaman Shεminit ɳmεbu la.

²²Ka Kenania ɳun daa nyε Levi zuliya maa biŋkumdiŋmeriba zuŷulan' la daa nyε ɳun yen wuhiri bε ni yen ɳmeri biŋkumda maa shεm, dama ɳuna n-daa mi di ɳmεbu.

²³Ka Berεkia mini Elikana daa nyε Alikauli Adaka duu maa dunɔguliba.

²⁴Ka Shεbania mini Jøshafat ni Netanel ni Amasai ni Zakaria ni Bεnaaya ni Elieza, bεn daa nyε maligumaaniba la daa nyε bεn yen be Naawuni Daalikauli

Adaka maa tooni piəbiri kikahi. Ka Obədədom mini Jəhaya gba daa nyə Alikauli Adaka maa dunɔguliba.

Bε zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka kuli Jərusalem

(2 Samuel 6.12-22)

²⁵Di saha ka Dauda mini Izrael kpamba ni sapashin' kpamba bən daa su təbbihi tuhilituhili fukumsi daa chan Obədədom yin' ni bε ti zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa ni suhupielli.

²⁶Ka Levinim' bən daa buyiri Yawε Daalikauli Adaka maa daa kəri nayilah' ayopɔin mini piəlah' ayopɔin mali sara, Naawuni ni daa sɔŋ ba maa zuyu.

²⁷Dauda daa yεla zabba piəl' vielli kaman Levinim' bən daa buyiri Alikauli Adaka maa mini baansi maa ni Kənania ŋun daa nyə baan' kpəm' maa ni daa ye zabba shεŋa. Ka Dauda daa zaŋ tampielli din ŋmani mukuru lo o shee ni.

²⁸Ka Izraəlnim' zaa daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa na. Bε daa kul tahirimi ka piəbiri kikahi ni piəlahi yila, ka ŋmeri gunjombihi din mali chayisa, ka daa lan ŋmeri moyilɔnim' mini goonjənim' pampam.

²⁹Bε ni daa zaŋ Yawε Daalikauli Adaka maa paai Dauda tij' maa ni, ka Mikal ŋun daa nyə Sool bipuŋingga la daa lihi takoro ni na n-nya Naa Dauda ni wari waa ka yiŋiri jemda, ka o ʒiem o o suhu ni.

1 Yεlikura 16

¹Ka bε daa zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa ti zali Naa Dauda ni daa ti suy' sheli zal' li la puuni, ka daa mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara ti Naawuni.

²Dauda ni daa mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara maa naai, ka o daa zaŋ Yawε yuli n-suhi alibarika ninj niriba maa ni,

³ka daa tari Izraəlnim' maa dɔbba ni payiba zaa bɔrɔbɔro kpillikpilli mini niŋkpillikpilli ni wain tihi wala mahilimahili ti kpa.

⁴O daa lan zali Levinim' maa shεba ni bε nyə bən yεn su Yawε Alikauli Adaka maa tuma, ka suhiri Yawε ŋun nyə Izraəlnim' Naawuni ŋɔ ka puhir' o ka payir' o.

⁵Asaf n-daa nyə bε kpεma, ka bən daa dol' o nyaanja nyə Zakaria mini Jeiel ni Shεmiramot ni Jeiel ni Matitia ni Eliab ni Bεnaaya ni Obədədom ni Jeiel bən daa nyə moyilo mini goonjεŋmeriba la. Asaf n-daa nyə ŋun yεn ŋmeri gunjombihi din mali chayisa la,

⁶ka Bεnaaya mini Jahaziel bən daa nyə maligumaaniba la mi nyə bən yεn piəbiri kikahi m-be Naawuni Daalikauli Adaka maa tooni.

⁷Dindali maa ka Dauda daa tuui zaŋ wumpayibo yilli ŋɔ ti Asaf min' o mabihi maa ni bε yili payi Yawε.

Wumpayibo yili

(Yila 105.1-15; 96.1-13; 106.1, 47-48)

- ⁸Kul payimiya Yawε ka duhimiy' o yuli, ka molimiy' o tuma yεla zuliya kam ni.
- ⁹Yilimiya yila pay' o, yilimiya wumpayibo yila pay' o. Molimiy' o daalahiziba tuma zaa yεla.
- ¹⁰Timiy' o yuli din be kasi ηο jilima, ka chε ka bεnkam jεmdi Yawε suhuri paligi.
- ¹¹Bomiya Yawε min' o kpiɔŋ; ka suhimiy' o sahakam.
- ¹²Teemiy' o ni daa pun tum alahiziba tuun' shεŋja la yεla. Dina n-nyε o ni daa tum alahiziba tuun' shεŋja min' o ni kari saria shεŋja la.
- ¹³Yinim' bεn nyε o dabil Izrael zuliya, ka lan nyε Yaakubu zuliya bεn nyε o ninvuy' gahinda ηο!
- ¹⁴Duna n-nyε Yawε ηun nyε ti Naawuni; o saria karibu be dunia ηο luylilikam zaa.
- ¹⁵Teemiy' o daalikauli yεla sahakam. O ni daa zaŋ yεligu shεli zali ʒiemana tuhili nim' la;
- ¹⁶o ni daa lo Ibrahimma alikauli shεl' la; o ni daa po pɔri n-lo Yisahaku alikauli shεli,
- ¹⁷ka daa kpansi li ka di leei zaligu Yaakubu sani, ka lan leei alikauli din ka bahigu Izrael san' la.
- ¹⁸O daa yεliya, "N ni zaŋ Keenan tingbani tin ya ka di leei yi tarili."
- ¹⁹Hal bε kalinli ni daa bi galisi, ka bε lan nyε saamba nimaani,
- ²⁰ka daa lan nyε bεn dari gindi tinsi, n-kpe zuliya shεli ni n-yi n-chaŋ ti kpe zuliya shεli ni ni n-kpe na' so tiŋ' ni n-yi n-chaŋ ti kpe na' so tiŋ' ni maa zaa yoli,
- ²¹O daa bi chε ka so niŋ ba fitiina, o daa daŋ kpahi nannim' zuγuri ni zaŋ chan bε polo
- ²²n-yεli, "So miri ka o shihi n ninvuy' gahinda ηο. Di niŋya n daanabinim' ηο zaŋ' biεγu."
- ²³Dunianim' zaa, yilimiya yila payi Yawε, molimiy' o tiliginsim molo dabisili kam.
- ²⁴Molimiy' o jilima molo zuliya kam ni, ka yεl' o daalahizib' tuma yεla niriba zaa sani.
- ²⁵Dama Yawε galisiya, ka simdi payibу din galisi. Di simdi ka ti lur' o sikuura gari wuni kam.
- ²⁶Dama zuliya kam wuna zaa nyεla binnana; amaa Yawε n-nam zuγusaa.
- ²⁷Jilima mini nam dariza bela o sani, ka kpiɔŋ ni suhupielli be o biεhigu shee.

28Dunianima, payimiya Yawε, payimiy' o jilima min' o kpioŋ.

29Zaŋmiya jilima din simdi Yawε yuli ti o. Zaŋmiya pina tah' o sanna, Jemmiya Yawε ni tibiginsim din be kasi.

30Chεliya ka dunianim' zaa ni sohiri o tooni. Dunia nyεla din ba n-ʒieya, ka ku lan vuui.

31Chε ka zuyusaanim' mali suhupielli, ka chε ka dunianim' mali suhupielli. Yεlimiya zuliya kam ni, "Yawε n-nyε naa."

32Chε ka teeku mini di puuni binsheγukam zaa ɳum; ka chε ka tingbani mini binsheγukam din be di ni zaa suhuri paligi.

33Di saha ka yɔγ' ni thi zaa ni ti yili yila ni suhupielli Yawε tooni; dama o kamina ni o ti kari dunia saria.

34 Payimiya Yawε, dama o viela, ka o yurilim manjli bi naara.

35Lan yεlimiya, "Naawuni ɳun nyε ti tiligira ɳo, fam ti. Yihim' ti zuliya kam ni na n-layim ti na nti tiligi ti, ka ti payir' a yuli din be kasi ɳo, ka payir' a ni jilima,

36Payimiya Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳo hal ni saha din ka bahigu." Di saha ka niriba maa zaa daa yεli, "Ami!" Payimiya Yawε.

Bε jεm Naawuni Jεrusalem mini Gibiɔn

37Di saha ka Dauda daa chε ka Asaf min' o mabihi maa be Yawε Alikauli Adaka maa gbini ni bε tumdi di tuma sahakam kaman di ni simdi shεm dabisili kam.

38O daa lan zali Obεdεdom min' o mabihi ninvuy' pisopɔinayika la gba; ka Obεdεdom ɳun daa nyε Jεdutun bia la mini Hɔsa mi daa nyε dunɔguliba.

39Ka o daa chε ka Zadok ɳun daa nyε maligumaana la min' o maligumaanitab' la mi su Yawε biɛhigu shee din daa be Gibiɔn Jεmbu shee la fukumsi.

40Ka bε kul maani bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la bε ni nyɔr' li buyim bimbin' shεli zuyu la n-tiri Yawε asiba mini zaawuni sahakam kaman di ni sabi Yawε fukumsi zaligu shεl' o ni daa zaŋ ti Izraelnim' la puuni shεm.

41Bεn daa pahi bε zuyu n-nyε Hεman mini Jεdutun ni bε ni daa lan pii ninvuy' shεb' zali ni bε payiri Yawε o yurilim din bi naara ɳo zuyu la.

42Hεman mini Jεdutun n-daa nyε bεn piɛbiri kikahi ka ɳmeri gungombihi din mali chayisa ni biŋkumdi shεŋa din pahi n-yiini yila din be kasi la. Ka bε daa pii Jεdutun bidibisi n-leei dunɔguliba.

43Di nyaanja ka niriba maa zaa daa wurim, ka sokam kul' o yiŋa. Ka Dauda daa kul' o yiŋa ni o ti suhi alibarika niŋ o yiŋnim' ni.

1 Yεlikura 17

Neetan zaŋ lahibali ti Dauda

(2 Samuel 7.1-17)

¹Dauda ni daa kpe o yili la ni naai, ka o daa ti yeli anabi Neetan, “Nyama, man’ bela sida dari yil’ ni, amaa ka Yawε Daalikauli Adaka ḥo din’ be suyili ni.”

²Ka Neetan daa garigi yeli Dauda, “Niŋm’ a ni lo a suhu ni ni a niŋ shelikam zaa, dama Naawuni be a sani.”

³Amaa dindali maa yuŋ ka Yawε daa yeli Neetan,

⁴“Cham’ ti yeli n dabili Dauda, Yawε ni yeli shem m-boŋɔ: ‘Pa nyini n-yɛn me yili ti ma ka m be di ni.

⁵Dama saha sheli n ni daa zaŋ n niriba Izraelnim’ la na hal ni zuŋɔ, n na ʒi m-be yil’ ni, amaa n daa kul yirila suyili ni n-lan kpere suyili ni, ka yiri m biɛhigu shee.

⁶N ni daa kul be Izraelnim’ zaa sani n-chani luy’ shelikam zaa la, n daa mi n-bohi Izrael zuyulaannim’ shɛb n ni daa pii ni bɛ su n niriba Izraelnim’ la ni so, ‘Bo n-niŋ ka yi bi zaŋ sida dari me yili ti ma?’

⁷“Dinzuŋu pumpɔŋɔ yelimi n dabili Dauda: Yawε ḥun nyɛ Tɔbbihi Naa ḥo yeliya: Mani n-daa yih’ a mɔyu ni pieri gulibu ni na ni a ti leei n niriba Izraelnim’ naa.

⁸Ka a daa yi chaŋ luy’ shelikam zaa m bela a sani n-nyan a dimnim’ zaa ti a. N ni chɛ ka a yuli du kaman dunia ḥo ni wɔyira yuya ni daa du shem la.

⁹N ni bo biɛhigu shee ti n niriba Izraelnima n-zaŋ ba ʒili nimaani, ka bɛ be bɛmaŋmaŋ’ tiŋgbɔŋ ni, ka so ku lan muysisi ba, ka putɔyunim’ ku lan liri ba kaman bɛ ni daa yi liriti ba shem

¹⁰saha sheli n ni daa pii zuyulaannim’ ka bɛ su n niriba Izraelnim’ la. N ni nyan a dimnim’ zaa. Din pahi nyɛla, n daa pun kahigi wuh’ a ni man’ Yawε ni chɛ ka a zuliya yeligi.

¹¹Ka a saha yi ti paai ni a pah’ a yaannim’ zuŋu, n ni piig’ amanmaŋ’ zuliya ni so ḥun nyɛ amanmaŋ’ bidɔyiro ka o leei naa.

¹²Ijuna n-ni ti me yili ti ma, ka n ti chɛ ka o nam kul ʒieya sahakam.

¹³N ni ti leeg’ o ba, ka o mi lee m bia. N ti ku yihi n yurilim manli o ni kaman n ni daa yihi n yurilim ḥun daa daŋ a tooni la ni shem la.

¹⁴Amaa n ni ti zaŋ o leei n niriba zuyulana, ka chɛ ka o nam kul beni sahakam.”

¹⁵Ka Neetan daa yeli Dauda yɛtɔya ḥo zaa min’ o ni nya sheli ʒii maa ni zaa.

Dauda wumpayibo suhigu (2 Samuel 7.18-29)

¹⁶Di saha ka Naa Dauda daa kpe nti ʒini Yawε tooni ka yeli, “Yawε ḥun nyɛ Naawuni ḥo, m mi lee nyɛ ḥuni bee n dan lee nyɛ banima, ka a ti zaŋ ma zali n ni ʒe zaashe’ shel’ ni ḥo?

¹⁷Yaa n Naawuni, ka dimboŋɔ na nyela din pɔra a sani, ka a lan yeli n yili ni ti yen be shem saha sheli din na kanna. Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ, a lan wuhi ma n zuliya ni ti yen be shem yuma din kanna.

¹⁸Ka wula ka man' Dauda ɳun nyε a dabili ɳɔ lee lan yen yeli yaha zaŋ chan a ni tibigi ma shem ɳɔ polo? A mi a dabili.

¹⁹Yawε, a suhuyubu puuni ka a tum tuun' kara ɳɔ zaa, mani ɳun nyε a dabili ɳɔ zuyu, ka kahigi yel' kara ɳɔ zaa wuhi ma.

²⁰Yawε, so lan kani ɳ-ɳman' a, ka Naawuni so mi lan kani pah' a zuyu kaman ti tiba ni wum shem.

²¹Zuliya banima n-lee lan be dunia ɳɔ ni ɳ-ɳman' a niriba Izraelnima, ka nyin' Naawuni tiligi ba ka zaŋ ba leeg' a dahalali niriba? A daa tum tuun' kara din mali dabiɛm n-che ka a yuli du, ka lan kari zuliya shεb' bɛn daa gu a ni daa yihi a ninvuy' shεb' ljipti na la sol' la zaa.

²²Nyini n-zaŋ a niriba Izraelnim' leeg' a dahalali niriba sahakam; ka nyin' Yawε nyε be Naawuni.

²³"Yawε, pumpɔŋɔ che ka a ni yeli mani ɳun nyε a dabili ɳɔ yεtɔy' shεŋa zaŋ chan n zuliya polo ɳɔ niŋ pali sahakam. Niŋmi kaman a ni yeli shem maa.

²⁴Ka dimboŋɔ che ka niriba duh' a yuli, ka tibigi li sahakam ka yera, 'Yawε nyela Tɔbbihi Naa, ɳuna n-nyε Izraelnim' Naawuni.' Che ka mani a dabili Dauda zuliya nya zaa zani a sani.

²⁵Dama nyini ɳun nyε n Naawuni ɳɔ n-kahigi wuhi mani ɳun nyε a dabili ɳɔ ni a ni che ka n zuliya yeligi. Dinzuyu ka mani ɳun nyε a dabili ɳɔ mali suhukpeeni n-suhir' a ɳɔ.

²⁶Yawε, nyini n-nyε Naawuni, ka lo a dabili alikauli ni a ni niŋ o zay' vielli ɳɔ.

²⁷Dinzuyu pumpɔŋɔ n suhir' a mi, niŋmi alibarika niŋ mani ɳun nyε a dabili ɳɔ zuliya ni, ka che ka bε kul be a sani sahakam. Dama nyini Yawε yi niŋ alibarika niŋ binsheli ni, alibarika maa kul ni kpalim be di ni sahakam."

1 Yεlikura 18

Dauda ni tuhi tɔbu di nasara shεŋa
(2 Samuel 8.1-18)

¹Dimboŋɔ nyaanja ka Dauda daa ti lan tuhi nyaŋ Filistianima, ka fa Gaat mini di tiŋkpansi zaa Filistianim' maa sani.

²O daa lan tuhi nyaŋ Moabnima, ka bε leeg' o daba, ka yɔri farigu o sani.

³Dauda daa lan tuhi nyaŋ Hadadεza ɳun daa nyε Zɔba naa la, zaŋ labi Hamat polo, o ni daa chan ni o ti zaŋ bini zal' o Sulinsi tariga Yufretiiz Mɔyili duli luy' sheli la.

⁴Dauda daa gbahila chechebunsi tuhili mini wɔribariba tusaayopɔin ni tɔbbi' tinchandiba tuhi' pisi. O daa yihi chechebunsi kɔbiga yuri zali, ka che n-chihi wɔ' shɛb' bɛn kpalm zaa napɔn' jila.

⁵Ka Sirianim' bɛn be Damaskus daa kana ni bɛ ti sɔŋ Hadadεza ɲun daa nyɛ Zɔba naa maa, ka Dauda daa ku Sirianim' maa ninvuy' tuhi' pisinaayi.

⁶Di nyaanja ka Dauda daa tahi tɔbbihi ti ʒili Damaskus din nyɛ Sirianim' tiŋ' la ni. Ka Sirianim' maa daa leei Dauda daba, ka yori farigu o sani. Dauda daa yi kul chan luy' shɛlikam zaa, Yawɛ che ka o dirila nasara.

⁷Ka Dauda daa fa Hadadεza tɔbbi' kpamba salima nyɔtayira n-zan li kuli Jérusalɛm.

⁸ Ka Dauda daa chan Hadadεza ni su fɔn shɛŋa din nyɛ Tibihat mini Kun la ni nti va daanya pam nimaani. Dina ka Sulemaana daa zaŋ mali daanya ko' niŋdi bini la mini daantalisi ni daanya taha la.

⁹Ka Hamat Naa Tɔi daa wum ni Dauda tuhi nyaŋ Hadadεza ɲun daa nyɛ Zɔba naa maa min' o tɔbbihi zaa,

¹⁰ka o daa tim o bia Hadɔram Naa Dauda sani ni o ti puh' o ni o zuyusuŋ, o ni daa tuhi nyaŋ Hadadεza maa zuyu. Dama ɲun' Tɔi mini Hadadεza daa kul tuhirila taba waawaayili. Ka Tɔi daa che ka bɛ zaŋ salima mini anzinfra ni daanya ti ti Dauda.

¹¹Ka Naa Dauda daa zaŋ li pah' o ni daa tuhi nyaŋ zulya shɛb' ka fa bɛ salima mini bɛ daanzinfra shɛŋa la zuyu n-zan li ti Yawɛ. O ni daa fa li tin' shɛŋa nim' sani n-nyɛ Edomnim' mini Moabnim' ni Ammonnim' ni Filistianim' ni Amaleknima.

¹²Ka Abishai ɲun daa nyɛ Zeruya bia la daa ku Edomnim' ninvuy' tusaanii Yalim Vinvamli ni.

¹³O daa tahi tɔbbihi ti ʒili Edom, ka Edomnim' zaa daa leei Dauda ni su shɛba. Dauda daa yi chan luy' shɛlikam zaa Yawɛ che ka o dirila nasara.

¹⁴Dauda ni daa su Izraelnim' zaa shɛm m-bala. O daa zaŋla yelimanli mini nimmaŋtali gbibi sokam zaa.

¹⁵Jɔab ɲun daa nyɛ Zeruya bia la n-daa su tɔbbihi Fukumsi, ka Jɛhɔshafat Ahilud bia la daa nyɛ ɲun sabiri gbana sɔŋda.

¹⁶Ka Ahitub bia Zadok mini Abiata bia Ahimelek daa nyɛ maligumaaniba, ka Shavisha daa nyɛ gbanymara.

¹⁷Ka Jɛhɔjada bia Benaaya mi daa su tɔbbi' shɛb' bɛ ni daa booni Cheretanim' mini Peletanim' la fukumsi. Ka Dauda bidibisi daa nyɛ nayili tuma kpamba.

1 Yelikura 19

Dauda tuhi nyaŋ Ammonnim' mini Sirianima

(2 Samuel 10.1-19)

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Nahash ḥun daa nyε Ammɔnnim' naa la daa kpi, ka o bia di nam zan' o zaani.

²Ka Dauda daa yεli, "N ni niŋ Nahash bia Hanun nirlim kaman o ba ni daa niŋdi ma nirlim shem la." Di saha ka o daa tim tuumba ni bε cham' ti sɔyi o ba kuli maa ti o. Ka Dauda tuumba maa daa paai Ammɔn tingbɔŋ ni n-chan Hanun sani ni bε ti sɔyi kuli maa.

³Ka Ammɔn kpamba daa bohi Hanun, "A tεhiya ni Dauda ni tim na ka bε ti sɔyi kuli maa wuhiri ni jilima ka o ti a ba maa? O tuumba maa kamina ni bε ti vihi ban̄ ya ḥɔ daashili zaa, ka o kana ti tuhi nyaŋ ti."

⁴Di saha ka Hanun daa chε ka bε gbahi Dauda tuumba maa m-pini ba, ka ḥmahи bε binyera bε sakpuya zuyu, ka bahi ba, ka bε chan̄.

⁵Ka bε daa yi nimaani kuli. Bε ni daa yεli Dauda bε ni niŋ tuumba maa shem, ka o daa tim ni bε ti tuhi ba soli, dama vi daa mali tuumba maa pam. Ka Naa daa yεli tuumba maa, "Kpalimmiya be Jεriko hal ka yi teensi maa ti lan bili, ka yi naanyi kuna."

⁶Naa Hanun mini Ammɔnnim' maa ni daa ban̄ ni bε leei Dauda dimnim' maa, ka bε daa bo anzinfa layibaligu din tibisim nyε kilogiram tuhi' pihitanaanahi n-chan̄ Siria tinsi din nyε Mesopoteemia mini Arammaaka ni Zɔba ni bε ti da chechebunsi mini di yuri na.

⁷Bε daa dala chechebunsi tuhi' pihitanaayi, ka daa lan da Maaka naa min' o tɔbbihi pahi, ka bε daa kana ti dɔni Medεba tooni. Ka Ammɔnnim' daa yi bε tinsi ni na ni bε ti tuhi tɔbu.

⁸Dauda ni daa wum di yεla, o daa chε ka Jɔab zaŋla tɔbutuhiri' biinsi zaa chan̄.

⁹Ka Ammɔnnim' maa daa yina ti teei zani bε tiŋ' maa tooni, ka na' shεb' bεn daa kana ni bε ti sɔŋ ba maa mi ʒe moyu ni palo ni bε ko.

¹⁰Jɔab ni daa nya ka tɔb' maa be n-gil' o tooni ni nyaanja zaa maa, ka o daa pii Izrael tɔbutuhiri' biinsi ni bε chan̄ ti tuhi Sirianima.

¹¹Ka o daa zaŋ tɔbbi' shεb' bεn kpalm maa niŋ o mabia Abishai nuu ni ni bε chan̄ ti tuhi Ammɔnnim' maa.

¹²Ka o daa yεli ba, "Yi yi ti nya ka Sirianim' maa yεn nyaŋ ma, yin' zomiya n kuŋa, m mi yi ti nya ka Ammɔnnim' maa yεn nyaŋ ya, n ni zo yi kuŋa."

¹³Maliya suhukpeeni, ka ti zabi ti niriba mini ti Naawuni tinsi ḥɔ zuyu; ka chε ka Yawε niŋ o ni nya ka shεli viεl' o sani."

¹⁴Di saha ka Jɔab min' o niriba maa daa vu m-miri ni bε ti tuhi Sirianim' maa, ka bε daa ḥmaligi guui.

¹⁵Ammōnim' ni daa nya ka Sirianim' maa ɣmaligi guui maa, ka bε gba ɣmaligi Jøab mabia Abishai sani guui ti kpe bε tiŋ' maa puuni, ka che Abishai Jøab mabia maa. Di nyaanja ka Jøab daa labi Jerusalem.

¹⁶Amaa Sirianim' maa ni daa nya ka Izraelnim' nyaŋ ba maa, ka bε daa tim tuumba Sirianim' bεn daa be Yufretiiz Møyili dul' la nim' sani nti zaŋ ba na, Ka Shøbak ɻun daa nyε Hadadεza kamɔna' kpem' la ti leei bε zuyulana.

¹⁷Ka bε daa yεli Dauda di yεla, ka o daa layim Izraelnim' zaa ka bε chanj ti gbaai Jøoden Møyili du n-chanj bε sani nti zaŋ o tøbbihi maa lu bε zuyu. Dauda ni daa piɛl' o tøbbihi bahi Sirianim' maa zuyu maa, ka bε min' o daa gbaai tab' tuhibu.

¹⁸Ka Dauda daa ku Sirianim' maa chechεbunduhiriba tusaayopɔin mini tøbbihi bεn chani tiŋa tuhi' pihinahi. Ka o daa lan ku Shøbak ɻun daa nyε bε Kamɔna' kpem' maa, ka Sirianim' maa daa ɣmaligi guui ka che Izraelnima.

¹⁹Hadadεza kpambaliba ni daa nya ka Izraelnim' tuhi nyaŋ ba maa, ka bε daa kana ti tim sandaani niŋ Dauda, ka leeg' o ni su shεba. Dinzuŋu ka Sirianim' maa daa bi lan bɔri ni bε sɔŋ Ammɔnnim' maa yaha.

1 Yelikura 20

Dauda tuhi fa Raba

(2 Samuel 12.26-31)

¹Ka di daa ti niŋ siyili saha, saha shεli nanim' ni daa chani tøb' la, ka Jøab daa zaŋ tøbbihi chanj ti sayim Ammɔnnim' tiŋgbøŋ, ka daa chanj ti teei gili Raba. Amaa ka Dauda daa kpalim be Jerusalem. Ka Jøab daa chanj ti lu Raba zuyu n-wurim li.

²Ka Dauda daa piligi Milikom zuyupiligu o zuyu ni, ka nya ka di tibisim nyε kiløgiram pihitanaanahi, ka kuy' viela be di ni. Ka bε daa zaŋ li pili Dauda, ka o daa va bε ni daa tuhi di neen' shεŋa tiŋ' maa ni pam kuli.

³Ka o daa zaŋ ninvuy' shεb' bεn daa be tiŋ' maa ni kuli nti che ka bε zaŋ suhi din mali nyina mini kuriti kuya ni kuriti leri tumd' o tuma. Lala ka Dauda daa niŋ Ammɔnnim' maa tinsi zaa. Di nyaanja ka Dauda min' o niriba maa zaa daa lab' Jerusalem.

Bε tuhi Filistia tiyaawumyanima

(2 Samuel 21.15-22)

⁴Dimbøŋɔ nyaanja ka tøb' daa ti lan lu bε mini Filistianim' sunsuuni Geza. Di saha ka Sibekai ɻun daa nyε Husha nir' la daa ku Sipai ɻun daa yi tiyaawumyanim' zulya ni na la, ka bε daa nyaŋ Filistianim' maa.

⁵Ka bε mini Filistianim' maa daa ti lan tuhiri tøbu, ka Elhanan ɻun daa nyε Jair bia la daa ku Lahimi ɻun daa nyε Goliat Gaat nir' la mabia, ka o kpani dayu daa ɣmani kpalu' dayu.

⁶Ka bε mini Filistianim' maa daa ti lan tuhiri tøbu Gaat, ka wɔyiri tital' so daa beni, o daa malila nubih' ayøbuyøbu ni napombih' ayøbuyøbu. Ka o nubihi min' o napombihi zaa kalinli daa yiysi pisinaanahi. O gba daa yila tiyaawumyanim' zuliya ni na.

⁷Ka o daa ti maani Izraelnima ansarisi, ka Dauda Mabia Shimia bia Jønatan daa ku o.

⁸Bεmboøjønim' daa yila Gaat tiyaawumyanim' la zuliya ni na. Ka Dauda min' o niriba daa ku ba.

1 Yølikura 21

Dauda kali niriba

(2 Samuel 24.1-25)

¹Ka Sintani daa ti yiysi lu Izraelnim' zuyu, m-pieli Dauda ni o kali Izraelnima.

²Di saha ka Dauda daa yeli Jøab mini Sapashin' kpamba, "Chamiya ti kali Izraelnim' zaa, zaŋ Berishiiba hal ti kpa Dan, ka labina ti yøli ma di ni nyø shøm, ka m baŋ bø kalinli."

³Amaa ka Jøab daa yeli, "Yawø ni chø ka niriba maa galisi pahi ʒibukøbiga zuyu, ka bø zaa ni nyøla n dan' naa tøbbihi. Ka bøzuyu ka n dan' naa lan bør' ni o ninj dimbøøjø yaha? Bøzuyu ka n dan' naa børi ni o bo taali ti Izraelnima?"

⁴Amaa ka naa yøligu maa daa zani, ka chø Jøab dini maa. Di saha ka Jøab daa yiysi chanj gili Izrael tingbøøj ni zaa n-kali niriba maa, ka labi Jørusalem na

⁵nti yøli Dauda niriba maa kalinli ni nyø shøm. Izrael tingban' ni døbba bøn daa naan tooi chanj tøbu tuhibu kalinli daa nyøla tuhi' tuhili ni tuhi' købiga. Ka Juda tingban' ni mi døbba bøn daa naan tooi chanj tøbu kalinli daa nyøla ninvuø' tuhi' købisinhahi ni tuhi' pisopoøin.

⁶Amaa Jøab daa bi kali Levi zuliya mini Benjamin zuliya bøna, dama naa zaligu maa daa bi ninj o nyayisim.

⁷Ka Naawuni suhu daa bi paligi bø ni ninj shøm maa zuyu, ka o daa darigi Izraelnim' tibili.

⁸Ka Dauda daa yøli Naawuni, "N tum alahichi pam n ni tum tuun' shøli øø zuyu. Amaa pumpøøjø n suhir' a mi, chøl' mani øun nyø a dabili øø taali, dama n tum jørilim pam."

⁹Ka Yawø daa yøli Gaad øun daa nyø Dauda daanab' la,

¹⁰"Cham' ti yøli Dauda ni man' Yawø yøliya: Bin diba ata ka n zal' a ni a pii di ni zay' yini, ka n ninj li ti a."

¹¹Ka Gaad daa kana ti yøli Dauda, "Yawø ni yøli shøm bøøjø, piim' a ni børi shøli.

¹²A lee bɔri ni kum n-lu a tingbɔŋ̊ ŋɔ ni yuma ata bee a bɔr' ni a dimnim' zaŋ takɔbi kar' a kpɛhi yɔyu n-dol' a chira ata bee a bɔri ni Yawε zaŋ takɔbi lu yi zuyu n-tahi alɔbo a tingbɔŋ̊ ŋɔ ni na daba ata, ka che ka o malaika gili Izrael tingbɔŋ̊ ni zaa n-ku niriba? Pumpɔŋ̊ piim' a ni bɔr' sheli, ka n labi ti yeli ŋun tim ma na maa."

¹³Di saha ka Dauda daa yeli Gaad, "Yεl' titali paai ma, che ka n kpɛla Yawε nuu ni, dama o nambɔzɔbo galisiya pam, amaa di che ka n kpe ninsal' nuu ni."

¹⁴Di saha ka Yawε daa che ka alɔbo lu Izrael tingbɔŋ̊ ni, ka Izraelnim' ninvuy' tuhi' pisopɔin daa kpi.

¹⁵Ka Naawuni daa che ka malaika chanj Jεrusalem ti yεn wurim li, amaa o ni daa ti yεn wurim li saha sheli maa, ka Yawε daa nya lala, ka tay' o tɛha zaŋ chanj o ni daa yεn niŋ zay' bie' sheli maa polo, ka yeli malaika so ŋun yεn wurim li maa, "Di sayiya; chel' li." Yawε malaika maa daa ʒiela Aruna ŋun daa nyε Jεbusi nir' la kabɔyili shee.

¹⁶Ka Dauda daa kpuŋ' o zuyu lihi nya ka Yawε malaika maa ʒiela tingbani mini zuγusaa sunsuuni, ka ŋooi takɔbi gbib' o nuu ni n-teeg' o nuu maa tiri Jεrusalem. Di saha ka Dauda min' o kpamba daa chibi kpalansi ye n-lu n-zaŋ bε nina kpa tiŋa.

¹⁷Ka Dauda daa yeli Naawuni, "Mani n-zali ni bε kalimi niriba maa. Mani n-tum alahichi ka niŋ zay' biɛyū maa; ka bo ka niriba bεn ka taali ŋɔ mi lee niŋ? Yawε ŋun nyε n Naawuni ŋɔ, n suhir' a, che ka alɔbo ŋɔ kul dila m mini n daŋ niriba kɔŋko; amaa di che ka di di a niriba ŋɔ."

¹⁸Di saha ka Yawε malaika maa daa yeli Gaad ni o yεlim' Dauda ni o cham' ti me sara maligu bimbini zali Yawε Aruna ŋun nyε Jεbusi nir' la kabɔyili ni.

¹⁹Dinzuγu ka Dauda daa chanj ni o ti niŋ Yawε ni daa che ka Gaad yεl' o ni o niŋ shem maa.

²⁰Aruna daa bela o kabɔyili maa ni buri alikama, ka daa ti ŋmaligi lihi nya malaika maa, ka o bidibis' anahi bεn daa be o sani daa zo n-ṣoyi.

²¹Dauda ni daa chani Aruna sani ka Aruna nya o, o daa yila kabɔyili maa ni chanj ti damd' o tiŋa n-lu o sizuura,

²²Ka Dauda daa yeli Aruna, "Zaŋm' a kabɔyili ŋɔ palo ŋɔ ti ma ka m me sara maligu bimbini ti Yawε, kɔhimi li ti ma kaman di daa ni nyε shem din ni che ka alɔbo ŋɔ miligi ka che niriba maa."

²³Di saha ka Aruna daa yeli Dauda, "N dana naa, zaŋm' li niŋ a ni nya ka sheli viεl' a sani, ka lan yeli, nyama, n zaŋ nayila' kɔra ŋɔ ti a ni a zaŋ ba mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la, ka zaŋ kaburi dari ŋɔ mali buyim, ka zaŋ alikama ŋɔ gba mali sara. N zaŋ di zaa ti a."

²⁴Amaa ka Dauda daa yeli Aruna, “Aai, n ni da li mi kaman di daa ni kul nyε shεm. N ku zaŋ binsheli din nyε a dini ti Yawε bee n-zaŋ n ni bi da binsheli m-mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la.”

²⁵Di saha ka Dauda daa yo Aruna salima layibaligu kɔbisiyɔbu o kabɔyili maa zuyu.

²⁶Ka Dauda daa me sara maligu bimbini ti Yawε nimaani, ka mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara, ka daa suhi Yawε, ka o deeg’ o suhigu ka che ka buyim yi zuyusaa na ti taai bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim maa.

²⁷Di saha ka Yawε daa yeli malaika maa ka o labis’ o takɔbi maa su di tɔyu ni.

²⁸Dauda ni daa nya ka Naawuni deeg’ o suhigu Aruna Jεbusi nir’ maa kabɔyili maa ni maa, ka o daa mali sara nimaani.

²⁹Dama Musa ni daa mali Yawε biehigu shee du’ sheli tingban’ neli ni la mini sara maligu bimbin’ sheli zuyu bε ni daa nyɔri sara maligunim’ la daa bela jεmbu shee din be Gibion la di saha maa.

³⁰Amaa Dauda daa naan ku tooi chaŋ nimaani ni o ti bɔhi Naawuni sheli yεla, dama o daa zɔrila Yawε malaika la takɔbi la dabiem.

1 Yelikura 22

¹Di saha ka Dauda daa yeli, “Kpe ka Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo jεmbu duu ti yεn be, ka Izraεlnim’ ni ti yεn zaŋdi sara nyɔri buyim bimbin’ sheli zuyu be kpe.”

Naawuni jεmbu duu mεbu shili malibu

²Ka Dauda daa zali ka bε layim tinzunnim’ bεn zaa be Izraεl tingbɔŋ maa ni na, ka o daa pii kuyikperiba ni bε kpe kuya ka bε zaŋ me Naawuni jεmbu duu.

³Dauda daa lan bo kuriti pam ni bε mali kpahi din ni kpahi dunɔdaya pundi mini chεulɔnima. O daa lan bo daanya pam, hal nir’ daa naan ku tooi zaŋ li pa sania zuyu zahim li.

⁴O daa lan bo sida dakuyiri din ka kalinli, dama Sidɔnnim’ mini Taainim’ daa ʒi sida dakuyiri maa pam na ti ti Dauda.

⁵Dama Dauda daa yεlimi, “M bia Sulemaana na nyεla bi’ polli, ka na bi mi tuma ḥ-ḥo soli viεnyεlinga, ka ti ni yεn me Yawε jεmbu du’ sheli maa veeni ka di nyεla zay’ tital’ wubinli din ni mali yuli ni jilima dunia zaa ni. Dinzuγu di simdi ka n daŋ mali di shili zali.” Di saha ka Dauda daa bo binyera pam zali ka daa naanyi ti kpi.

⁶Di nyaanja ka o daa ti bol’ o bia Sulemaana na ti yεl’ o ni o mεm Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo jεmbu duu maa.

⁷Dauda daa yεlila Sulemaana, “M bia, m pun lo n suhu ni ni m me jεmbu duu ti Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo jilima.”

⁸Amaa ka Yawε daa yεli ma, “A tuhi tøbu pam, ka ku niriba pam, di bi simdi ka a me jømbu duu n-ti ma jilima, dama a ku niriba pam dunia ηɔ ni n ninni.”

⁹O daa lan yeli ma, "Nyama, a ni ti dɔy়ি bidibiga ḥun ni ti mali suhudoo. N ni ti ti o suhudoo o dimnim' bən zaa gil' o sani; dama o yuli nti yən booni Sulemaana. Ka n ni ti ti Izraেlnim' suhudoo, ka binsheli ku lan dam ba o ȝiemar' ni.

¹⁰ Duna n-ni ti me jembu duu ti ma jilima. N ni ti leeg' o ba, ka o mi leei m bia, ka n che ka o nam mali yaa Izrael tingqboñ ni sahakam."

¹¹Dinzuγu m bia, pumpɔŋjɔ Yawε ni be a sani ka ni chε ka a nya nasara Yawε ḥun nyε a Naawuni ኃ jembu duu maa mεbu ni kaman o ni yεli shεm zaŋ chan a polo.

¹²Yawε ni ti a tεhi' zilima mini baŋsim, ka o yi ti zaŋ Izrael tingbɔŋ ɳɔ fukumsi niŋ a nuu ni, a ni doli Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳɔ zaliquima.

¹³ A yi ni doli Naawuni ni daa che ka Musa zañ zalikpan' sheña mini zaligu sheña din pahi ti Izraelnim' la vienyelinga, a biëhigu ni tøn. Mali kpiøn mini suhukpeeni, Di zori dabiem, ka di che ka a suhu zohira.

¹⁴Zaq chan Naawuni jembu duu maa məbu polo, m pun kpaq mmaq' bo salima tən tusaata ni kəbəsinahı ka bo anzinfə tən tuhi' pihitanaanahı, amaa daanya mini kuriti dina, di ka kalinli. N lan bo dakuyuri mini kuya gba, amaa di simdi ka a bo sheli pahi di zuyu.

¹⁵A mali tumtumdiba pam; kuyikperiba mini tammeriba ni kapintanima ni nuhi tuumbansim balibu kam zaa tumtumdiba ben ka kalinli.

¹⁶Be ni tooi zaŋ salima mini anzinfia ni daanya bee kuriti tum tuma." Pumpoŋo piligim' tuma maa, Yawę be a sani.

¹⁷Ka Dauda daa zali Izrael zuyulaannim' ni be sɔŋm' o bia Sulemaana, ka lan yeli ba,

¹⁸“Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo be yi sani. O tin ya suhudoo luy’ shelikam zaa, dama ɳuna n-daa zaŋ ninvuy’ sheb’ bən daa pun be tingbəŋ ɳo ni la niŋ n nuu ni, ka tingbəŋ ɳo leei ɳun’ Yawε min’ o niriba ni su sheli.

¹⁹Dinzuğu jemmiya Yawę ŋun nyę yi Naawuni ḥo ni yi təha zaa ni yi suhuri zaa. Yiyyisimiya zani m-me Yawę ŋun nyę Naawuni ḥo jembu duu maa din ni che ka yi zaŋ Yawę Alikauli Adaka la mini Naawuni la' shęja din be kasi la na ti zali yi ni me jembu du' shęli ti Yawę jilima maa ni.

1 Yelikura 23

¹ Dauda ni daa kurigi ka o dabisa ti pali, o daa zanjla o bia Sulemaana leei Izraelnim' naa.

Levinim' tuma

- ²Dauda daa layimla Izraël kpamba mini maligumaaniba ni Levinima zaa.
- ³Ka bε daa kali Levinim' maa bεn yuma paai pihi zaŋ chana, ka bε kalinli daa nyε ninvuy' tuhi' pihinahaayika.
- ⁴Ka Dauda daa yεli ni bε ni niriba tuhi' pisinaanahi n-yεn su Naawuni jεmbu duu tuma fukumsi, ka niriba tusaayɔbu nyε zuyulaannim' mini sariakaritiba.
- ⁵Ka niriba tusaanahi niŋ dunoguliba; ka niriba tusaanahi la mi zaŋdi n ni daa mali wumpayibo biŋkumdi shεŋa la payiri Yawε.
- ⁶Ka Dauda daa piripiri ba kaman Lεvi bidibisi ni daa nyε shεm: Gerishon mini Kɔhat ni Mεrari daŋ niriba ni nyε shεm.
- ⁷Gerishon bidibisi n-daa nyε Leedan mini Shimεi
- ⁸Leedan daa malila bidibisi ata, Jεhiel n-daa nyε kpεma n-zaŋ Zεtam pa, ka Joel daa nyε ḥun pahi ata.
- ⁹Shimeι bidibisi daa nyεla bεba ata, Shεlomot mini Haziεl ni Haran. Bεmbɔŋɔnima n-daa nyε Leedan daŋ niriba kpamba.
- ¹⁰Shimeι bidibisi n-daa nyε: Jahat mini Zina ni Jεushi ni Bεraya, bε niriba anahi maa n-daa nyε Shimeι bidibisi.
- ¹¹Jahat n-daa nyε kpεma, ka Ziza pa o zuyu. Amaa Jεushi mini Bεraya bεn' daa bi dɔyi bidibisi pam, dinzuu bε daa zaŋ ba leela daŋ yini niriba.
- ¹²Kɔhat daa malila bidibisi anahi, Amiram mini Izar ni Hiburɔn ni Uziel.
- ¹³Amiram bidibisi n-daa nyε Aduna mini Musa. Ka bε daa pii Aduna min' o bidibisi ni bε su jεmbu duu puuni neen' kasi la fukumsi sahakam, ka tuyindi tulaale zim tiri Yawε, ka tumd' o tuma, ka lan zaŋd' o yuli suhiri alibarika niŋdi niriba ni sahakam.
- ¹⁴Amaa bε daa kalila Musa ḥun daa nyε Naawuni nir' la bidibisi pahi Levinim' ni.
- ¹⁵Musa bidibisi n-daa nyε Gerishom mini Eliεza
- ¹⁶Gerishom bidibisi ni, Shεbuel n-daa nyε bε kpεma.
- ¹⁷Eliεza bidibiga n-daa nyε Rehabia ḥun daa nyε o bikpεm la. O daa lan ka bidibisi yaha, amaa Rehabia ḥun' bidibisi daa galisiya pam.
- ¹⁸Izar bidibisi ni, Shεlomit n-daa nyε kpεma,
- ¹⁹Hiburɔn bidibisi ni, Jεria n-daa nyε kpεma n-zaŋ Amaria pa, Jahaziεl n-daa pah' ata, ka Jεkamiam pah' anahi.
- ²⁰Uziel bidibisi ni, Maika n-daa nyε kpεma n-zaŋ Ishia pa.
- ²¹Mεrari bidibisi n-daa nyε: Mahili mini Mushi. Mahili bidibisi n-daa nyε Eliεza mini Kish.

²²Amaa Elieza ḥun' daa bi dɔyi bidibisi ka kpi. O daa dɔyila bipuyinsi ko. Ka Kish ḥun daa nyε bε dan maa ni nir' la bidibis daa kpuy' o bipuyinsi maa.

²³Mushi daa dɔyi la bidibisi ata, Mahili mini Eda ni Jεrimot.

²⁴Bε ni daa sabi Levi bihi yuya n-doli shεm m-bɔŋɔ: bε daa sabi li dolila bε yaannim' dunoya mini bε dɔyirikpamba ni bε ninvuy' yinoyino bεn daa paai yuun' pisi zaŋ chana, ka ni tooi tum tuma Yawε jεmbu duu maa ni.

²⁵Dama Dauda daa yεlimi, "Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥɔ ti o niriba suhudoo, ka ni kpalim be Jεrusalem hal ni saha din ka bahigu."

²⁶Ka di daa che ka Levinim' maa bi lan ʒiri Yawε biεhigu shee suyili maa bee bε ni daa mali neen shεŋa tumdi di tuma maa gindi yaha.

²⁷Dauda yεligu din daa bahindi nyaŋa maa zuyu ka bε daa kali Levinim' zaa bεn daa paai yuun' pisi zaŋ chana.

²⁸Amaa bε tuma daa nyεla bε sɔŋdi Aduna bidibisi Yawε jεmbu duu maa tuma ni, ka maani di dundɔŋ mini di duri, ka payiri neen' shεŋa din be kasi la zaa, ka tumdi tuun' shεlikam din nyε Naawuni jεmbu duu maa ni tuma.

²⁹Bεna n-daa lan su sara maligu bɔrɔbɔro la mini bε ni daa yi zaŋdi zim shεŋa na ti maani sara la ni bɔrɔbɔro parilambihi din ka dabindi la fukumsi. Bεna n-daa lan su bε ni she binshεŋa mini bε ni zaŋ kpam mali binshεŋa n-zaŋna ti mali sara la zaa fukumsi. Bεna n-daa lan su binyεra galisim bee di yεliŋ buyisibu.

³⁰Ka bε zaani zuyusaa asiba mini zaawuni kam m-payiri ka tibigiri Yawε.

³¹Ka saha shεlikam bε yi ti zaŋ sara ni bε nyo buyim ti Yawε vuhim dabisa dali bee gol' paliga dabisa dali bee churi dabisa dali, bε zaanila Levinim' bεn yεn be Yawε tooni kalinli tariga ni nyε shεm.

³²Bεna n-daa su ni bε lihiri Yawε chirigibu shee suyili la mini luy' kasi shee maa, ka lan sɔŋdi bε mabihi bεn daa nyε Aduna bidibisi la Yawε jεmbu duu maa puuni tuma ni.

1 Yεlikura 24

Maligumaaniba tuma

¹Bε ni daa piri Aduna bidibisi shεm m-bɔŋɔ: Aduna bidibisi n-daa nyε: Nadab mini Abihu ni Elieza ni Itama.

²Amaa Nadab mini Abihu daa na bi dɔyi bihi, ka daa lan dan bε ba kpibu, ka Elieza mini Itama daa nyε maligumaaniba.

³Ka Elieza bia Zadok mini Itama bia Ahimelek daa sɔŋ Dauda ka o piripiri Aduna bidibisi maa kaman bε talahi tuma ni nyε shεm.

⁴Elieza bidibisi ni daa nyε kpamba gari Itama bidibisi zuyu ka bε daa piri ba la ʒiibupinaayɔbu zuyu kaman bε dɔyirikpamba ni daa nyε shεm, ka daa piri Itama bidibisi mi ʒiibunii zuyu.

⁵Bε daa pihila kuya sɔŋ lihi nya poi ka naanyi piri ba. Bε daa niŋla bε zaa lala, dama luy' kasi shee tumtumdiba bεn daa tumdi Naawuni tuma daa be Elieza mini Itama bidibisi maa zaa ni.

⁶Di saha ka Netanel ɔjun daa nyε Levi nir' la bia Shεmaya ɔjun daa nyε gbansabiri la daa sabi di zaa naa mini nabihu ni Zadok ɔjun daa nyε maligumaana la ni Ahimεlek ɔjun daa nyε Abiata bia la nti pahi maligumaaniba ni Lεvinima ni bε ni daa pii Elieza dan ni mini Itama dan ni ninvuy' shεb' la zaa ninni.

⁷Bε ni daa pihila kuya sɔŋ lihi nya maa, tuuli dini daa gbaala Jεhoyarib, ka din pah' ayi gbaai Jεdaya,

⁸ka din pah' ata gbaai Harim, ka din pah' anahi gbaai Siorim,

⁹ka din pah' anu gbaai Malikija, ka din pah' ayɔbu gbaai Mijamin,

¹⁰ka din pah' ayopɔin gbaai Hakɔz, ka din pah' anii gbaai Abija,

¹¹ka din pah' awei gbaai Jεshua, ka din pahi pia gbaai Shekania.

¹²Ka din pahi piniyini gbaai Eliashib, ka din pahi pinaayi gbaai Jakim,

¹³ka din pahi pinaata gbaai Hupa, ka din pahi pinaanahi gbaai Jεshεbiab,

¹⁴ka din pahi pinaanu gbaai Biliga, ka din pahi pinaayɔbu gbaai Imεr,

¹⁵ka din pahi pinaayopɔin gbaai Hεzir, ka din pahi pisaayika gbaai Hapizεz,

¹⁶ka din pahi pisiyinika gbaai Pεtahia, ka din pahi pisi gbaai Jεhεzikεl,

¹⁷ka din pahi pisiniyini gbaai Jachin, ka din pahi pisinaayi gbaai Gamul,

¹⁸ka din pahi pisinaata gbaai Dεlaiya, ka din pahi pisinaanahi gbaai Maazia.

¹⁹Bεmbɔŋɔnimα n-daa yi chani Yawε jεmbu duu bε jεma saha nti tumdi bε tuma kaman Yawε ɔjun nyε Izraεlnim' Naawuni ɔjɔ ni daa che ka bε yab' Aduna zali ba shεm la.

Lεvinim' yuya

²⁰Lεvinim' bεn daa kpalim' yuya m-bɔŋɔ: Amiram bidibisi ni, Shubaεl n-daa nyε kpεma, Shubaεl bidibisi ni, Jεdeiya n-daa nyε kpεma.

²¹Rεhabia dan ni, ɔjun' Rεhabia bidibisi ni, Ishia n-daa nyε kpεma.

²²Izar dan ni Shεlomɔt n-daa nyε kpεma, Shεlomɔt bidibisi ni, Jahat n-daa nyε kpεma.

²³Hiburɔn bidibisi ni, Jεria n-daa nyε kpεma n-zaŋ Amaria pa, ɔjun pah' ata n-daa nyε Jahaziel, ɔjun pah' anahi n-daa nyε Jεkamiam,

²⁴Uziel bidibisi ni, Maika n-daa nyε kpεma, Maika bidibisi ni, Shamir n-daa nyε kpεma.

²⁵Maika mabia Ishia bidibisi ni, Zakaria n-daa nyε kpεma.

²⁶Mεrari bidibisi ni, Mahili mini Mushi ni Jaazia n-daa nyε kpamba Mεrari daŋ ni.

²⁷Jaazia bidibisi n-daa nyε: Shøham mini Zakur ni Ibiri.

²⁸Mahili bidibisi ni Elieza ḥun daa bi dɔyi bidibiga la n-daa nyε kpεma.

²⁹Kish daŋ ni, Kish bia Jεramiil n-daa nyε kpεma.

³⁰Mushi bidibisi n-daa nyε: Mahili mini Eda ni Jεrimot. Bεmbøŋɔ n-daa nyε Levi zuliya maa n-doli bε yaannim' dunoya ni daa nyε shεm.

³¹Bεna n-daa lan nyε bε daŋ ni kpamba, ka sokam min' o tizo daa pihi kuyu sɔŋ lihi nya jεmbu duu tuma maa kaman bε mabihi Aduna bihi la gba ni daa niŋ shεm Dauda mini Zadok ni Ahimεlek ni bε daŋ ni kpamba ni maligumaaniba ni Levinim' zaa ninni la.

1 Yεlikura 25

Naawuni jεmbu duu biŋkumdiŋmεribा

¹Ka Dauda mini sapashin' kpamba daa pii Asaf mini Hεman ni Jεdutun bidibisi ni shεba ni bε zaŋdi mɔyilɔnim' mini goonjεnim' ni guŋgombihi din mali chayisa ḥ-ŋmeri ka yiini anabitali yila. Ben daa tum tuma maa kalinli mini bε tuma n-daa bøŋɔ.

²Asaf bidibisi ben daa be o sani ka o wuhiri ba bε ni yεn niŋ shεm n-daa nyε: Zakur mini Yisifu ni Netania ni Asharela. Naa n-daa wuhiri ba luy' shεŋa ni saha shεli di ni simdi ni bε tɔyisiri anabitali yεtɔya.

³Jεdutun bidibisi ayɔbu ben daa be o sani ka o wuhiri ba di ni simdi ni bε niŋ shεm n-daa nyε Gedalia mini Zεri ni Jεshaya ni Shimεi ni Hashabia ni Matitia; bεna n-daa mali mɔyilɔnim' ḥmeri ka tɔyisiri anabitali yεtɔya, ka lan payiri ka tibigiri Yawε kaman bε ba Jεdutun ni daa wuhi ba shεm la.

⁴Hεman bidibisi ben daa be o sani n-daa nyε: Bukia mini Matania ni Uziel ni Shebuel ni Jεrimot ni Hanania ni Hanani ni Eliata ni Gidalit ni Romamtεza ni Jøshibekasha ni Mallɔti ni Hotir ni Mahaziɔt.

⁵Bεmbøŋɔnim' zaa daa nyεla Hεman ḥun daa nyε naa daanab' maa bidibisi, ka di daa doli Naawuni ni daa lo o alikauli ni o ni tibig' o la. Dama Naawuni daa ti o la bidibisi pinaanahi ni bipuyins' ata.

⁶Bε ba n-daa wuhiri bε zaa bε ni yεn ḥmeri Yawε jεmbu duu biŋkumda din daa nyε: guŋgombihi din mali chayisanim' mini mɔyilɔnim' ni goonjεnima Naawuni jεmbu duu maa ni shεm. Naa n-daa wuhiri Asaf mini Jεdutun ni Hεman bε ni yεn niŋ shεm.

⁷Beembɔŋɔnim' mini bε mabihi bεn daa bɔhim Yawε jεmbu yila, ka mi li yilibu vienyeliŋga kalinli daa nyεla niriba kɔbisiyi ni pihweiayika.

⁸Ka bε daa pih kuya sɔŋ ni bε lihi nya sokam talahi tuma ni yεn nyε shεm, ninkura mini bihi ni karimbanim' ni karimbihi zaa.

⁹Bε ni daa pih kuya sɔŋ lihi nya maa, tuuli dini daa gbaala Asaf yin' Yisifu, ka din pah' ayi daa gbaai Gedalia min' o mabihi ni o bidibisi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹⁰Ka din pah' ata gbaai Zakur min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹¹Ka din pah' anahi gbaai Iziri min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹²Ka din pah' anu gbaai Netania min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹³Ka din pah' ayɔbu gbaai Bukia min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹⁴Ka din pah' ayopɔin daa gbaai Jesarela min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi;

¹⁵ka din pahi anii gbaai Jeshaya min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹⁶Ka din pah' awεi daa gbaai Matania min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹⁷Ka din pahi pia gbaai Shimeι min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

¹⁸Ka din pahi piniyini daa gbaai Azarel min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi

¹⁹ka din pahi pinaayi daa gbaai Hashabia min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi

²⁰ka din pahi pinaata daa gbaai Shubael min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

²¹Ka din pahi pinaanahi daa gbaai Matitia min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

²²Ka din pahi pinaanu daa gbaai Jeremot min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

²³Ka din pahi pinaayɔbu daa gbaai Hanania min' o bidibisi ni o mabihi. Bε daa nyεla ninvuy' pinaayi.

²⁴Ka din pahi pinaayopoin daa gbaai Jōshibēkasha min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi

²⁵ka din pahi pisaayika daa gbaai Hanani min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi,

²⁶ka din pahi pisiyinika daa gbaai Mallōti min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi,

²⁷ka din pahi pisi daa gbaai Eliata min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi,

²⁸ka din pahi pisiniyini daa gbaai Hōtir min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi,

²⁹ka din pahi pisinaayi daa gbaai Gidalit min' o bidibisi ni o mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi,

³⁰ka din pahi pisinaata daa gbaai Mahaziōt min' o bidibisi ni o Mabihi. Be daa nyela ninvuy' pinaayi.

³¹Ka din pahi pisinaanahi mi daa gbaai Romamtieza min' o bidibisi ni o mabihi. Be gba daa nyela ninvuy' pinaayi.

1 Yəlikura 26

Naawuni jembu duu guliba

¹Be ni daa piri Naawuni jembu duu dunoguliba tuma shem m-bōjō: Kōra danj ni, be daa piila Kore ḥun daa nyε Asaf bidibiga la bia Meshelēmia.

²Meshelēmia daa mali bidibisi. Zakaria n-daa nyε kremma n-zanj Jēdiayel pa, ka Zebadia daa pah' ata, ka Jatiniel pahi anahi;

³ka Elam daa pah' anu ka Jēhōhanan pah' ayɔbu, ka Eliehōinai daa pah' ayopoin.

⁴Obedēdom daa mali bidibisi: Shemaya n-daa nyε o bituuli n-zanj Jēhōzabad pa, ka Jōa pah' ata, ka Sakar pah' anahi, ka Nētanel pah' anu,

⁵ka Ammiel pah' ayɔbu, ka Isaka pah' ayopoin, ka Peuleτai daa pah' anii; dama Naawuni daa niŋ alibarika niŋ o ni.

⁶O bia Shemaya gba daa dɔyi bidibisi bɛn daa nyε be danj ni kpamba, dama be daa nyela bɛn mali baŋsim pam.

⁷Shemia bidibisi maa n-daa nyε: Otini mini Refael ni Obed ni Elizabad ḥun mabihi daa nyε bɛn mali yiko la ni Elihu ni Sēmakia.

⁸Bembōjōnim' zaa daa nyela Obedēdom bidibisi. Be mini be bihi ni be mabihi daa nyela bɛn mali baŋsim, ka simdi ni be tum Naawuni jembu duu tuma. Be daa nyela ninvuy' pihiyɔbunaayi, bɛna n-daa nyε Obedēdom danj maa ni niriba.

⁹Meshelēmia daa mali mabihi ni bidibisi bēn daa mali yiko din ni tooi tum Naawuni jēmbu duu tuma, bē daa nyēla ninvuy' pisaayika.

¹⁰Ka Hōsa ḥun daa nyē Mērari bidibisi ni yino la gba daa mali bidibisi; Shimri n-daa nyē bē zuylana, (Hal o ni daa kul pa bituuli maa zaa yoli, o ba daa zañ o leei zuylana)

¹¹n-zañ Hilikia pa, ka Tēbalia daa pah' ata, ka Zakaria pah' anahi: Hōsa mabihi min' o bidibisi zaa kalinli daa nyēla ninvuy' pinaata.

¹²Bē ni daa pii dunoguliba ḥo ka di doli bē zuylannim' ni nyē shēm maa, bē gba daa malila bē tuma Yawē jēmbu duu maa ni kaman bē dōyiriba maa ni daa tumdi shēm maa.

¹³Dañ kam ni niriba daa pihila kuya sōñ lihi nya bē ni yen guli duno' shēja, bihi mini ninkura zaa.

¹⁴Bē ni daa pihī kuya sōñ lihi nya maa, duno' shēli din daa be wulimpuhili polo la kuyili daa gbaala Shēlēmia. Ka bē daa pihī kuya sōñ lihi nya zañ chañ o bia Zakaria ḥun daa tōyisiri yēm yētōya la polo, ka duno' shēli din daa be nuzaa polo kuyili gbaag' o.

¹⁵Ka Obedēdom daa yina ti deeī duno' shēli din daa be nudirigu polo la, ka bē daa zañ nēma duri fukumsi niñ o bidibisi nuu ni.

¹⁶Bē daa zañla duno' shēli din labiri wulinluhili polo la mini Shalēket duno' shēli din be pal' shēli din be kunkuni zuyu palli polo n-ti Shupim mini Hōsa. Ka bē daa gul' li ka tiri taba.

¹⁷Wulimpuhili polo dunoli maa, niriba ayobuyōbu n-daa yi gul' li dabisili kam, ka niriba anahinahi daa yi guli nuzaa polo dunoya la dabisili kam, ka niriba ayiyi mi daa guli nēma duu la dabisili kam.

¹⁸Varanda shēli din daa be wulinluhili polo la, niriba anahi n-daa ȝe di palli zuyu, ka niriba ayi mi ȝe di samban' ni gul' li.

¹⁹Bē ni daa piripiri dunogulibo tuma maa Kōra dañ niriba mini Mērari dañ niriba maa sunsuuni shēm m-bala.

Naawuni jēmbu duu tuun' shēja din kpalim

²⁰Ka Ahija ḥun daa nyē Lēvi zuliya ni nir' la daa su Naawuni jēmbu duu azichi sōñbu shee mini bē ni daa yi zañdi pin' shēja zaa na ti tiri Naawuni la fukumsi.

²¹Leedan ḥun daa nyē Gērishōn bidibisi ni yino la daa nyēla zuliya pam zañ tabil' o bia Jēhiel dañ niriba yabidoo.

²²Jēhiel bidibisi ni, Zētam min' o mabia Joel n-daa nyē bēn su Yawē jēmbu duu maa ni Azichi fukumsi.

²³Amiramnim' mini Izarinim' ni Hiburōnnim' ni Uzielinim' ni:

²⁴Sh̄ebuel ḥun daa nyε Musa bia Gerishom mi bia la n-daa nyε kpεm' ḥun su azichinim' fukumsi.

²⁵O mabia Eliεza bia n-daa nyε Rehabia, ka Rehabia bia nyε Jeshaya, ka Jeshaya bia nyε Joram, ka Joram bia nyε Zikiri, ka Zikiri bia nyε Sh̄elomot.

²⁶Sh̄elomot ḥo min' o mabihi n-daa nyε bεn su Naa Dauda min' o dɔyirikpamba ni sapashinnim' bεn daa su tɔbbihi tuhilituhili ni bεn su kɔbigakɔbiga fukumsi ni sapashin' kpamba ni daa yi zaŋdi pin' shεŋa zaa na ti maani sara la fukumsi.

²⁷Bε daa yi tuhi tɔbu ka di nεma shεŋa, bε piirila di ni shεli n-zaŋ li mali Yawε jεmbu duu maa.

²⁸Sh̄elomot min' o mabihi maa n-daa lan su Samuel ḥun daa nyε nyari la mini Sool Kish bia la ni Abiner ḥun daa nyε Ner bia la ni Jøab ḥun daa nyε Zeruya bia la ni daa zaŋdi bin' shεŋa zaa na ti maani sara la tuma fukumsi. Sh̄elomot min' o mabihi maa n-daa lan su bε ni zaŋdi binshεŋa maani sara tiri Naawuni la zaa fukumsi.

Lεvinim' bεn kpalim tuma ni nyε shεli

²⁹Izar daŋ ni, Kεnania min' o bidibisi ka bε daa pii ni bε tumdi samban' ni tuma, ka nyε zuγulaannim' bεn maani Izraεlnim' yεla.

³⁰Hiburɔn daŋ ni bε daa piila Hashabia min' o mabihi niriba tuhili ni kɔbisiyopɔin bεn daa mali kpiɔŋ vienyelinga ni bε lihiri Izraεlnim' bεn daa be Jøoden Mɔyili duli wulinluhili polo la Yawε tuma zaa mini naa tuma.

³¹Hiburɔn daŋ ni, Jεrija n-daa nyε Hiburɔn daŋ maa zaa kpεma (Dauda ni daa di nam zaŋ chan yuun' pihinahi saha ka bε daa vihi Hiburɔn daŋ maa ni ntí nya ka bε daŋ maa ni tɔbutuhiri' biinsi bela Jaza din be Giliad tingban' ni la)

³²Naa Dauda daa piila bε mini bε mabihi maa ninvuy' tusaayi ni kɔbisiyopɔin bεn daa mali kpiɔŋ ka nyε bε daŋ ni kpamba ni bε ti lihiri Rubin zulya mini Gaad zulya ni Manaasa zulya pirigili la, ka su yεl' shεlikam din nyε Naawuni mini naa yεla malibu fukumsi.

1 Yεlikura 27

Bε kpa tɔbbihi mini bεn pa tɔbbihi layinggu

¹Izraεlnim' bεn daa nyε bε daŋ ni kpamba mini tɔbbi' kpamba bεn daa su tɔbbihi tuhilituhili mini bεn daa su tɔbbihi kɔbigakɔbiga fukumsi ni bε sapashin' kpamba bεn daa yi tumdi naa tuma din nyε niriba piribu mini tuma piri ti niriba goli kam yuuni puuni la yuya m-bɔŋɔ: Pirigibu kam ni daa malila ninvuy' tuhi' pisinaanahi.

²Zabidiel bia Jashobiam n-daa su bε ni tuui pirigi ninvuy' shεb' la fukumsi gol' tuuli puuni. Ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

³O daa nyεla Pérez yaanja, ka daa nyε ḥun su tɔbbi' kpamba zaa fukumsi goli tuuli maa ni.

⁴Dōdai ḥun daa nyε Aho nir' la n-daa su bε ni daa lan pirigi ninvuy' shεb' la fukumsi gol' so ḥun pahi ayi ni. Mikilot n daa su o yayili fukumsi. Ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

⁵Sapashin' kpεm' ḥun daa pah' ata n-su gol' so ḥun pah' ata ni n-daa nyε maligumaana Jεhɔiada bia Bεnaaya, o daa nyεla kpεma. Ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

⁶Bεnaaya ḥo n-daa nyε wɔyirili ḥun be ninvuy' pihita la ni, ka nyε bε zuγulana. O bia Amizabad n-daa nyε ḥun zan' o zaani n-su o niriba maa fukumsi.

⁷Jøab mabia Asahel n-daa nyε ḥun pah' anahi n-su gol' so ḥun pah' anahi ni. O kalinsi nyaanja, o bia Zεbadia n-daa zan' o zaani, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

⁸Zuyulaan' so ḥun daa pah' anu n-su gol' so ḥun pahi anu ni n-daa nyε Shamhut, o daa nyεla Izira nira. Ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

⁹Ḏun daa pah' ayɔbu n-su gol' so ḥun pah' ayɔbu ni n-daa nyε Ira. O daa nyεla Ikesh ḥun daa nyε Tekɔa nir' la bia; ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹⁰Ḏun daa pah' ayopɔin n-su chira ayopɔin ni n-daa nyε Hεlez ḥun daa nyε Pεlɔn nira ka yi Ifriim zuliya ni na la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹¹Ḏun daa pah' anii n-su chira anii ni n-daa nyε Sibεkai ḥun daa yi Husha na ka nyε Zεra dan' ni nir' la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹²Ḏun daa pah' awei n-su chira awei ni n-daa nyε Abieza ḥun daa yi Anatɔt na ka nyε Benjamin zuliya ni nir' la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹³Ḏun daa pahi pia n-su chir' pia ni n-daa nyε Maharai ḥun daa yi Nεtɔfa na ka nyε Zεra dan' ni nir' la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹⁴Ḏun daa pahi pinyini n-su chir' pinyini ni n-daa nyε Bεnaaya ḥun daa yi Piratɔn na ka nyε Ifriim zuliya ni nir' la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

¹⁵Ka ḥun daa pahi pinaayi n-su chir' pinaayi ni mi n-daa nyε Helidai ḥun daa yi Nεtɔfa na ka nyε Otiniel dan' ni nir' la, ninvuy' tuhi' pisinaanahi ka o daa su.

Zuyulaannim' bεn yεn lihari Izræl zuliya

¹⁶Ninvuy' shεb' bεn daa lihari Izræl zuliya. Zikiri bia Elieza n-daa nyε Rubin zuliya ni kpεma, ka Maaka bia Shefatia nyε Simiɔn zuliya ni kpεma n-lihari ba.

¹⁷Hashabia ḥun daa nyε Kεmuεl bia la n-daa nyε Levi zuliya ni kpεma. Aduna zuliya ni, Zadok n-daa nyε bε kpεma;

¹⁸Juda zuliya ni, Elihu ḥun daa nyε Dauda mabihi ni yino la n-daa nyε bε kpεma, Isaka zuliya ni, Omri ḥun daa nyε Maikil bia la n-daa nyε bε kpεma.

¹⁹Obadia bia Ishimaya n-daa nyε Zεbulɔn zuliya ni kpεma, ka Kεrimɔt ḥun daa nyε Aziriel bia la daa nyε Naftali zuliya kpεma,

²⁰ka Hoshia ḥun daa nyε Azazia bia la daa nyε Ifriim zuliya ni kpεma, ka Joel ḥun daa nyε Pedayia bia la mi nyε Manaasa zuliya pirigili la kpεma,

²¹ka Iddo ḥun daa nyε Zakaria bia la mi nyε Manaasa zuliya pirigili bεn daa be Giliad la kpεma, ka Jaasiel ḥun daa nyε Abiner bia la nyε Benjamin zuliya ni kpεma,

²²ka Azarel ḥun daa nyε Jeroham bia la mi nyε Dan zuliya ni kpεma. Bembōjōnima n-daa nyε Izrael zuliya zuγulaannima.

²³ Dauda daa bi kali ninvuy' shεb' bεn bi paai yuun' pisi, dama Yawε daa lo alikauli ni o ni che ka Izraelnim' galisi kaman saŋmarisi bεn be zuγusaa ḥo.

²⁴ Ka Zeruya bia Jocab la daa piligi niriba maa kalib, amaa o daa bi kali ba naai, ka alabo daa lu Izraelnim' zuγu niriba kalib maa zuγu, ka bε daa bi sabi bε kalinli maa niŋ Naa Dauda yεla teebu litaafi ni.

Bεn daa su nayili azichi fukumsi

²⁵Azimavet ḥun daa nyε Adiel bia la n-daa su nayili azichi fukumsi, ka Jōnatan ḥun daa nyε Uzia bia la mi daa nyε ḥun su bε tingbōj maa ni mini bε fōntinsi ni tiŋkpansi du' shεŋa din du pam azichi fukumsi.

²⁶Kelub bia Ezri n-daa su kpariba fukumsi.

²⁷Ka Shimei ḥun daa nyε Rama nir' la daa nyε ḥun lihiri wain tihi puri, ka Zabidi ḥun daa nyε Shifam nir' la daa lihiri wain ni be du' shεŋa ni.

²⁸Ka Baalihanān ḥun daa nyε Gedā nir' la daa lihiri sinsabisi mini olivi tihi din daa be Shefela la, ka Jōash daa su kpam ni be du' shεŋa ni fukumsi.

²⁹Ka Shitirai ḥun daa nyε Sharōn nir' la daa lihiri nay' shεb' bεn daa be Sharōn ka Shafat ḥun daa nyε Adilai bia la daa lihiri nay' shεb' bεn be vinvamlı ni.

³⁰Obil ḥun daa nyε Ishimail zuliya ni nir' la daa lihirila laakumnima, ka Jēdeiya ḥun daa nyε Mērōnōt nir' la daa lihiri bensi, ka Jaziz ḥun daa nyε Hagiri nir' la mi daa lihiri pieri mini buhi.

³¹Bembōjōnim' zaa daa nyεla bεn lihiri Naa Dauda daazichi.

Naa Dauda saawaranima

³²Dauda bapira Jōnatan n-daa nyε saawaralana ḥun mi niriba yεlimuyisira, ka lan nyε gbansabira karimba. O mini Jēhiel ḥun daa nyε Hachimōni bia la n-daa nyε bεn lihiri naa bidibisi.

³³Ahitofel daa nyεla naa Saawaralana, ka Hushai ḥun daa nyε Ariki nir' la daa nyε naa zo sumo.

³⁴Ahitofel kalinsi nyaanja Jēhoiada ḥun daa nyε Benaaya bia la mini Abiata n-daa zan' o zaani. Ka Jocab mi daa nyε naa tɔbbihi sapashin' kpεma.

1 Yelikura 28

Dauda wuhi bε ni yεn me Naawuni jεmbu duu shεm

¹Dauda daa ti layim Izrael kpamba zaa Jεrusalεm. O daa layim dan kam ni kpamba mini bε ni daa piripiri ninvuy' shεb' ka bε tumdi naa tuma la kpamba ni tεbbi' kpamba bεn daa su tεbbihi tuhilituhili mini kεbigakεbiga fukumsi ni bεn daa lihiri naa daazichi min' o niyi ni o bidibisi daazichi ni nayili nachin' kpamba mini wɔyira la ni tεbbi' shεb bεn daa mali shili ni bε chan tεbu saha shεlikam la.

²Naa Dauda daa yiysi zani yεli ba, Wummiya, m mabihi mini n niriba; n lo n suhu ni ni m me yili n-zan Yawε Daalikauli Adaka din nyε ti Naawuni napontamdigu ηο zali di puuni; m pun mali di mεbu shili zaa.

³Amaa ka Naawuni yεli ma, "Di bi simdi ni a me yili ti ma, dama a nyεla tεbbia jun ku niriba pam.

⁴Amaa Yawε ηun nyε Izraεlnim' Naawuni ηο daa pii ma m ba bihi zaa ni ni n leei naa n-su Izraεlnim' sahakam; dama o daa piila Juda zuliya niriba ni bε leei toonrima, ka daa pii m ba yiŋ Juda zuliya maa ni. M ba bidibisi ni, mani ka o nini daa tiyi, ka o zan ma leei Izraεlnim' zaa naa.

⁵Yawε ti ma bidibisi pam, ka m bidibisi maa zaa ni, Sulemaana ka Naawuni pii ni o ʒini Yawε nam ʒishee n-su Izraεlnima.

⁶O daa yεli ma mi, "A bia Sulemaana n-ni ti me n yili maa mini n dundɔna, dama mani m-piig' o leei m bia, ka m mi leeg' o ba.

⁷ O yi lo ni o kul doli n fukumsi zaligunim' mini zaligu shεŋa din pahi kaman o ni doli li shεm zuŋo ηο, n ni che ka o nam mali yaa.

⁸Dinzuŋu Pumpoŋo Izraεlnim' zaa bεn nyε Yawε niriba ηο ninni ni Naawuni ηun wumdi ηο sani, doliya Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο zaligunim' zaa vienyeliŋga din ni che ka yi su tiŋban' vielli ηο, ka ti che li ti yi bihi ka di leei bε fali yi kalinsi nyaanja sahakam.

⁹Nyini m bia Sulemaana, di simdi ka a ban a ba Naawuni ηο, ka jεmd' o ni tεhi' yini ni a suhu zaa. Dama Yawε vihiri daadam kam suhu ni m-baŋdi tεh' shεŋa mini nia shεŋa din be di ni. A yi bo o, a ni nya o, amaa a yi zaŋis' o, o gba ni che a bahi sahakam.

¹⁰Pumpoŋo wumma, Yawε piig' a ni a me o jεmbu duu din nyε luy' kasi shee. Mali yaa n-tum di tuma.

¹¹Di saha ka Dauda daa zan o ni buyisi Naawuni jεmbu duu maa mini di dubihi ni di nεma ni yεn zaani du' shεŋa ni ni di zuŋusaa duri ni di puuni duri ni Naawuni nambɔzɔbo kuy' ni ti yεn be du' shεl' ni gbana ti Sulemaana.

¹²O daa lan zan o ni lo o suhu ni ni o me Yawε jεmbu duu maa dundɔŋ mini du' shεŋa din yεn me n-gil' li ni Naawuni jεmbu duu maa ni daazichi zaashee ni bε ni yεn zaŋdi pin' shεŋa maani sara tiri Naawuni zaashee zaa buyisibu gbana ti Sulemaana.

¹³O daa lan wuh' o o ni ti yen piri maligumaaniba mini Levinim' ni Yawε jεmbu duu maa ni tuma zaa shεm ni la' shεnja zaa bε ni ti yen zaŋdi tumdi tuma Yawε jεmbu duu maa ni.

¹⁴O daa lan wuh' o bε ni yen zaŋ salima shεm tariga mali Naawuni jεma balibu kam salima lahi ni bε ni yen zaŋ anzinfā shεm tariga mali Naawuni jεma kam anzinfā lahi.

¹⁵O daa lan wuh' o salima firila tamdisi mini di firilanim' tibisim ni ti yen nyε shεm ni bε ni ti yen zaŋ salima shεm tariga m-mali firilatamdigu kam mini di firilanimā, ka di doli bε ni yen zaŋ li tum tuun' sheli.

¹⁶O daa wuh' o bε ni yen zaŋ salima tibisim shεm tariga mali teebuli din nyε bε ni yen zaŋdi bɔrɔbɔrɔ pieri tab' sɔŋdi sheli zuyu ni bε ni yen zaŋ anzinfā shεm tariga mali anzinfā teebuli kam.

¹⁷O daa wuh' o ni bε zaŋmi salima din nyε alali m-mali dirijaba mini taha ni pipihi, o daa lan wuhi salima laa kam tibisim ni yen nyε shεm, ka lan wuhi anzinfā laa kam tibisim ni yen nyε shεm.

¹⁸O daa lan wuhi bε ni yen zaŋ salima din nyε alali shεm tariga m-mali bimbin' sheli zuyu bε ni yen tuyindi tulaale zim mini chechεbun' sheli bε ni yen mali ti malaika shεb' bεn zaŋ bε kpinkpama pobi Yawε Alikauli Adaka, ka bε booni ba cherubinim' la. O daa wuhi di tibisim ni yen nyε shεm.

¹⁹Dimbɔŋɔ zaa nyεla Yawε ni daa wuhi ma ka n sabi li shεm. O daa kahigi tuma maa zaa ni yen tum shεm wuhi ma.

²⁰Di saha ka Dauda daa yεl' o bia Sulemaana, "Di zɔri dabiem, a mi di che ka a suhu zohira, niŋmi suhukpeeni ni yaa n-tum tuuni maa, dama Yawε ŋun nyε Naawuni ka nyε n Naawuni ŋɔ ni be a sani, o ku che a bahi bee n-che ka a di vi hal ka Naawuni jεmbu duu mεbu tuma maa ti naai.

²¹O daa lan yεl' o, "N-nyε n ni pirigi Naawuni jεmbu tuma shεm ti maligumaaniba mini Levinima Naawuni jεmbu duu maa ni, ka ninvuy' shεb' bεn ti yen be a sani ni ti nyεla tuuni kam baŋdiba, ka bε ni ti tum li ni be suhuri zaa. Ka din pahi nyεla kpamba ŋɔ mini niriba ŋɔ nyεla bεn ni ti dol' a ni zali ba ni bε niŋ shεlikam zaa.

1 Yεlikura 29

Naawuni jεmbu duu mεbu pina

¹Naa Dauda daa yeli niriba bεn layim maa zaa, "M bia Sulemaana n-nyε Naawuni ni pii so, ka o mi na nyε bi' polli, ka bi mi tuma looloochi, ka tuma maa mi zoot; dama pa ninsal' duu ka ti yen me, amaa Yawε ŋun nyε Naawuni ŋɔ jεmbu duu ka ti yen me maa.

²Dinzuyu n kpaŋ mmaŋa m-bo nεma din ni me n Naawuni duu maa, m-bo salima din ni mali salima binyεra mini anzinfā din ni mali anzinfā binyεra ni

daanya din ni mali daanya binyera ni kuriti din ni tum kuriti tuma ni dakuyiri din ni tum' dari tuma ni kuy' kpera ni kuy' viela din ni pie taba ni din ni ηma bilichiisi ni kuy' shεnja din mal' liyisibu ni kuy' viela balibu kam ni nyolinsi pam.

³Din pahi nyεla n ni bo binshεnja zaa ni bε me du' kasi maa, n lan mali mmaŋmaŋ' daazichi din nyε salima mini anzinfā, ka n ni zaŋ n zaŋsim zaa niŋ n Naawuni duu ηo mεbu ni maa zuyu, n zaŋ li ti ni bε tum n Naawuni duu maa tuma.

⁴M mali Ofiri salima din gari tōn kōbiga mini anzinfā din nyε alali tōn kōbisiyi ni pihinahi ni bε zaŋ li dooi pa Naawuni jεmbu duu maa dukpina zuyu.

⁵N lan mali salin' shεli nuhi tuun' baŋsimnim' ni ti yεn zaŋ tum salima tuma mini anzinfā shεli bε ni ti yεn zaŋ tum anzinfā tuma. Ka ηuni n-lee ni zaŋ oman' zaa ti Yawε zuŋo dabisili ηo, ka ti binshεli ka di nyεla o suhuyubu zuyu?"

⁶Di saha ka daŋ kam ni kpamba mini zuliya kam ni kpamba daa ti bε pina ni bε suhu yubu. Ka tɔbbi' kpamba bεn daa su tɔbbihi tuhilituhili mini bεn su tɔbbihi kōbigakōbiga fukumsi la ni kpamba bεn daa lihiri nayili tuma la nim' zaa gba ti bε pina ni bε suhu yubu.

⁷Bε daa tɔhi salima ka di gari tōn kōbiga ni pisopɔin, ka tɔhi anzinfā tōn kōbisita ni pihinahi, ka tɔhi daanya kaman tōn kōbisiyɔbu ni pisi ka tɔhi kuriti gari tōn tusaata ni kōbisinahi ni bε zaŋ li tum Naawuni duu maa mεbu tuma.

⁸Ka njunkam daa mali kuy' viela zaŋ li ti ninj Yawε jεmbu duu maa daazichi ni be luy' shεli, ka Jεhiel ηun daa nyε Gerishɔn zuliya nir' la daa gul' li,

⁹ka di daa ninj niriba maa suhupielli pam, dama bε daa zaŋ li ti Yawε ni suhu yini ka di nyε bε suhuyubu. Ka di daa ninj Naa Dauda gba nyayisim pam.

Naa Dauda wumpayibo

¹⁰Di nyaanja ka Dauda daa payi Yawε zama maa zaa ninni ka yεli, "Ti payiri nyini Yawε ηun nyε ti yab' Izrael Naawuni ηo sahakam.

¹¹Nyini n-galisi, ka su yiko mini jilima ni nasara ni nam dariza zaa, dama nyini n-su binshεyukam din be zuyusaa ni tiŋa. Yawε, nyini n-nya duhibu gari sokam zaa.

¹²Buni mini jilima zaa yirila a sanna, nyini n-su binshεyukam zaa. A nuu ni ka yiko ni kpiŋ be, ka a zaŋ a nuu maa namdi woyira, ka tiri sokam yaa.

¹³Dinzuŷu ti Naawuni, ti puhir' a ka payir' a yuli din mali jilima ηo.

¹⁴Amaa m mini n niriba ηo mi lee nyε banima, ka ni tooi zaŋ pina ηo ti a ti suhu yubu puuni? Dama binshεyukam zaa yila a sanna, a ni su shεli ka ti lan zaŋ ti a maa.

¹⁵Ti nyεla saamba bεn go n-chani gind' a tooni kaman ti yaannim' la. Ti dunia ηo ni biɛhigu ηmanila shilinshia, ka tahima kani.

¹⁶Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo, ti ni bo bin' gbalin shεṇa zaa ni ti me jεmbu duu n-ti a yuli din be kasi ḥo zaa nyεla din yi a nuu ni na, ka nyε a ni su sheli.

¹⁷N Naawuni, m mi ni nyini n-zahindi baṇdi din be suhu ni, ka a nini tiyiri ninvuy' shεb' bεn mali nimmaṇtali. N nimmaṇtali puuni ka n zaṇ pina ḥo na ti ti a ni n suhu zaa, ka pumpɔṇjɔ, n nyaya ka a niriba bεn layim kpe ḥo na gba zaṇ bε pina na ti tir' a bε suhu yubu puuni ni suhupielli.

¹⁸Yawε ḥun nyε ti yaannim' bεn nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Izrael Naawuni ḥo, ḥmaligim' a niriba ḥo suhuri kpa a polo, ka che ka bε ni mali nia shεṇa mini tεhi shεṇa ḥo kul ni be bε suhuri ni sahakam.

¹⁹Chε ka m bia Sulemaana dol' a fukumsi zaligunim' min' a zaligu shεṇa din pahi ni o suhu zaa, ka tumdi di tuma din ni che ka o tooi me a jεmbu du' sheli n ni pun bo nema zali ni di me ḥo."

²⁰Di saha ka Naa Dauda daa yeli niriba maa zaa, "Payimiya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo." Ka zama maa zaa daa payi Yawε ḥun nyε bε yaannim' Yawε maa, ka silim bε zuyuri tiṇa n-jεm Naawuni, ka lu naa sizuura.

²¹N-daa yi biεyu ka bε mali bε ni zaṇdi sara sheli nyori buyim la ti Yawε. Bε daa kɔrila nayilahi tuhili mini pielahi tuhili ni piebih pola tuhili, m-pahi bε binnyura pina zuyu m-mali sara pam Izraelnim' zaa zuyu.

²²Ka bε daa di ka nyu dindali maa ni suhupielli pam Yawε tooni. Ka bε daa lan booi kpam bahi Dauda bia Sulemaana zuyu ni n-zaṇ o leei naa ti Yawε m-pahi buyi, ka zaṇ Zadok leei maligumaana.

²³Di saha ka Sulemaana daa ʒini Yawε nam ʒishee maa zuyu n-zan' o ba Dauda zaani leei naa. O daa tɔṇya, ka Izraelnim' zaa daa deeg' o noli.

²⁴Ka zuyulaannim' mini wɔyira zaa nti pahi Naa Dauda bidibisi bεn daa kpalim la zaa daa lo alikauli ni bε ni doli Naa Sulemaana.

²⁵Ka Yawε daa duhi Sulemaana pam Izraelnim' zaa sani, ka lan che ka o nam mali dariza pam gari na' shεb bεn daa pun daṇ o tooni Izrael tiŋgbɔṇ ni maa zaa.

Dauda ni di nam shεm

²⁶Jesi bia Dauda daa di nam n-sula Izraelnim' zaa.

²⁷O daa di nam su Izraelnim' la yuun' pihinahi, o daa di nam ʒini Hiburon la yuma ayopɔin, ka ʒini Jerusalem mi yuun' pihitanaata.

²⁸O daa kurigiya zaa, ka mali azichi mini jilima, ka o dabisa daa ti pali, ka o naanyi kpi, ka o bia Sulemaana daa di nam zan' o zaani.

²⁹Pumpɔṇjɔ Naa Dauda piligu ni o bahigu tuma zaa sab' bela anabi Samuel yεlikura yεla teebu litaafi ni, ka lan sab' be anabi Neetan mini anabi Gaad yεlikura yεla teebu litaafinim' ni.

³⁰Di wuhir' o ni daa di nam shem min' o kpiɔŋ ni binsheŋa din daa niŋ o mini Izraelnim' zaa zaŋ tabili dunia nɔ nanim' zaa yela.

2 Yεlikura

2 Yεlikura 1

Naa Sulemaana suhi Naawuni bɔri baŋsim

(1 Nania 3.1-15)

¹Dauda bia Sulemaana ni daa ʒin' o nam ʒiishee, Yawε ɳun nyε o Naawuni ɳɔ daa be o sani ka chε ka o mali yiko pam.

²Ka Sulemaana daa boli Izraelnim' zaa mini sapashinnim' bɛn daa su tɔbbihi tuhilituhili mini bɛn su kɔbigakɔbiga fukumsi ni sariakaritiba ni Izrael toondaannim' zaa ni daŋ kam ni kpamba zaa na.

³Ka Sulemaana mini niriba bɛn daa be o sani maa zaa daa chaŋ jɛmbu shee din daa be Gibon la, dama Yawε dabili Musa ni daa mali Naawuni chirigibu shee suy' sheli tingban' nɛl' ni la daa bela nimaani.

⁴ (Amaa Naa Dauda daa pun chε ka bε zaŋ Naawuni Alikauli Adaka la Kiriatiijiarim na ti zal' o ni daa chε ka bε ti suy' shel' la puuni Jérusalɛm).

⁵ Amaa Bezalel ɳun daa nyε Uri bia, ka nyε Hur yaanja la ni daa mali daanya sara maligu bimbini shel' la din' daa kpalim bela Gibon Yawε biehigu shee la tooni, ka Naa Sulemaana mini zama maa zaa daa jɛm Naawuni nimaani.

⁶Ka Sulemaana daa chaŋ nimaani daanya sara maligu bimbini din daa be Yawε chirigibu shee suyili la puuni Yawε tooni la gbini nti kɔri biŋkɔbiri tuhili m-mali sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la di zuyu.

⁷Dindali maa yuŋ ka Naawuni daa ka Naa Sulemaana sanna ti yel' o, "Suhimi ma a ni bɔri ni n ti a sheli."

⁸Ka Sulemaana daa yeli Naawuni, "A daa wuh' a yurilim din galisi ka ka tariga ɳɔ ni nyε shɛm zaŋ chaŋ m ba Dauda sani, ka zaŋ ma leei naa zal' o zaani.

⁹ Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ, chε ka a ni daa lo m ba Dauda alikauli shel' la niŋ pali pumpɔŋɔ, dama a zaŋ ma leei naa ni n su ninvuy' shɛb' bɛn galisi ka taŋkpayu ɳɔ.

¹⁰Tim' ma yɛm mini baŋsim sheli n ni yɛn zaŋ gbib' niriba ɳɔ, dama ɳuni n-lee ni tooi gbib' a niriba bɛn galisi pam ɳɔ?"

¹¹Ka Naawuni daa garigi yeli Sulemaana, "Dimboŋɔ ni be a suhu ni ka a bi suhi ma buni bee azichi bee jilima bee ni n ku a dimnim' ti a ka mi bi suhi ma nyɛvili wɔyinli, amaa ka nay' suhila yɛm mini baŋsim sheli a ni yɛn zaŋ gbibi n ni zaŋ a leei naa ni a su ninvuy' shɛb' ɳɔ zuyu,

¹²n ti a yɛm mini baŋsim. N ni lan ti a buni mini azichi ni jilima, ka di galisi gari na' shɛb' bɛn daa daŋ a tooni la zaa dini, ka na' shɛb' bɛn ti yɛn dol' a nyaanja na mi so dini ti ku paai li."

Naa Sulemaana yiko min' o buni yela

(1 Nanim 10.26-29)

¹³Di saha ka Sulemaana daa yi jembu shee din be Gibion Yawε chirigibu shee suyili la ni n-labi Jerusalem ti su Izraelnima.

¹⁴Ka Naa Sulemaana daa ti layim chechebunsi mini yuri n-nya chechebunsi tuhili ni kɔbisinahi, yuri mi tuhi' pinaayi. Ka o daa zaŋ shεb' ti niŋ chechebunsi tinsi ni, ka chε ka shεb' mi be o sani Jerusalem.

¹⁵Ka Naa Sulemaana daa che ka anzinfra mini salima galisi Jerusalem kaman kuya la, ka chε ka sida dari gba galisi kaman sinsabisi dari ni galisi shεm Shefela la.

¹⁶Ka Naa Sulemaana daa dari yuri Ijipti mini Silisia tingbana ni, ka naa kohigɔribaa daa dari ba Silisia na kaman be daa ni nyε shεm.

¹⁷Bε daa yi darila chechebun Ijipti tingbɔŋ ni anzinfra layibaligu kɔbisiyɔbu, ka dari wɔhu mi anzinfra layibaligu kɔbiga ni pihinu. Lala ka bε gba daa kohiri ba tiri Hitinim' mini Siria nanim' zaa.

2 Yεlikura 2

Naawuni jembu duu mεbu shili malibu

(1 Nanim 5.1-18)

¹Ka Naa Sulemaana daa niŋ nia ni o me jembu duu ti Yawε yuli jilima, ka me omaŋmaŋ' nam yili.

²O daa piila tumtumdiba tuhi' pisopoɔn mini kuy' kperiba bεn be zoya ni tuhi' pihinii, ka pii niriba tusaata ni kɔbisiyɔbu ni bε lihiri tumtumdiba maa ka bε tumda.

³Ka Naa Sulemaana daa tim ti yeli Taai Naa Hiram, "A ni daa ti m ba Dauda sida dari ka o me o yil' la, niŋmi n gba lala.

⁴Pumpɔŋɔ, n yεn mela Yawε ɔnun nyε n Naawuni ɔjɔ jembu duu, ka zaŋ li ti o ka bε tuyindi tulaale zim din nyom viɛl' o tooni; ka zandi bɔrɔbɔro parilambihi pieri tab' maani sara tir' o, ka lan maani bε ni zandi sara sheli nyɔri buyim la asiba mini zaawuni kam ni vuhim dabisa dali ni gol' palli churi ni ni Yawε ɔnun nyε ti Naawuni ɔjɔ ni lan zali chu' shεŋa ti Izraelnim' ɔjεmani kam ni la dali.

⁵N ni yεn me du' sheli maa ni galisi, dama ti Naawuni maa galisiya gari wuni kam.

⁶Amaa ka ɔnuni n-lee ni tooi me duu ti o, dama alizanda mini di galisim zaa ku say' o? Ka m mi lee nyε ɔnuni nti mεri duu tir' o? N kul yεn mela luy' sheli n ni yεn tuyindi tulaale zim o tooni.

⁷Dinzuyu pumpɔŋɔ bom' ninvuy' so ɔnun mali baŋsim din ni tooi zaŋ salima mini anzinfra ni daanya ni kuriti tum tuma, ka lan mi gali zaŋ wuyi ago ɔjεkpain mini ago sabilifaa ni ago ɔjεkpεein, ka lan mi binyεra kpεbu n-ti ma, ka o kana ti pahi

m ba Dauda ni daa pun bo tuumbañdiba shēb' zali ka bē be n sani Juda mini Jérusalem ḥo zuyu.

⁸Chē ka bē ḥma Lébanon sida mini siperes ni eligum dakuyiri ti ma na. N ni chē ka n niriba kana ti pah' a niriba zuyu, dama m mi ni a niriba maa mi Lébanon dakuyiri maa ḥmabu pam.

⁹Chē ka bē ḥma dakuyiri maa pam ti ma, dama n ni yēn me du' shēli maa ni galisi pam ka viela.

¹⁰N ni ti a niriba bēn yēn ḥma dakuyiri maa alikama bielim din tibisim nyē tōn tusaayi mini chi din tibisim nyē tōn tusaayi ni wain lita tuhi' kōbisinahi ni olivi kpam lita tuhi' kōbisinahi."

¹¹Di saha ka Taai Naa Hiram daa sabi gbaŋ ti Sulemaana n-garigi yēl' o, "Yawē ni yur' o niriba maa zuyu n-chē ka o zaŋ a leei bē naa maa."

¹²Hiram daa lan yēli, "Payimiya Yawē ḥun nyē Izraēlnim' Naawuni ḥun nam zuysaa ni dunia, ka nyē ḥun ti Naa Dauda bi' so ḥun mali bañsim mini yēm, ka lan mi tuma vienyelinga, din ni me Yawē jēmbu duu ka lan me omañman' nam yili ḥo.

¹³"N ni chē ka Huramabi ḥun nyē tuumbañda, ka mali yēm pam la ka a sanna.

¹⁴O ma daa nyēla Dan zuliya ni paya, ka o ba nyē Taai nira. O nyēla ḥun bōhim salima mini anzinfā ni daanya ni kuriti ni kuya ni dari tuma zaa; ka lan nyē ḥun mi ago ʒiekpeein mini ago sabilifaa ni ago ʒiekpain ni tan' piel' vielli wuyibū. O lan mi binkpēra balibu kam kpēbu, ka ni tooi kpe li kaman bē ni wuh' o ni o kpe li shēm. O ni kana ti pah' a ninvuy' shēb' bēn nyē nuhi tuumbañdiba mini n dan' a ba Dauda ninvuy' shēb' bēn nyē nuhi tuumbañdiba la zuyu.

¹⁵Dinzuyu di yi nyēla n dan' ni yēli ma chi mini alikama ni wain ni kpa' shēli yēla la dina, zaŋmi li ti tinim' bēn nyē n dan' tumtumdiba ḥo na.

¹⁶Ti ni ḥma a ni bōri Lébanon dakuy' shēja zaa ti a, ka lo li n-zaŋ niŋ teeku ni ndolisi kom tahi Jōpa na, ka yi kana ti kpuyi li kuli Jérusalem."

Naawuni jēmbu duu mēbu tuma piligu

(1 Nanima 6.1-38)

¹⁷Ka Sulemaana daa chē ka bē kali tinzunnim' bēn be Izraēl tiŋgbōŋ maa ni kaman o ba Dauda ni daa chē ka bē kali ba shēm la. Ka bē kalinli daa yiysi niriba tuhi' kōbiga ni tuhi' pihinunaata ni kōbisiyōbu.

¹⁸Ka o daa pii bē niriba tuhi' pisopɔin ni bē ʒiri ʒiya, ka pii niriba tuhi' pihinii ni bē chan̄ zoya tiŋban' ni ti kpēri kuya, ka zaŋ niriba tusaata ni kōbisiyōbu ni bē lihiri ba ka bē tumdi tuma maa.

2 Yēlikura 3

¹ Ka Sulemaana daa piligi Yawε jεmbu duu maa mεbu Jεrusalem Mεria Zoli zuyu Aruna ɳun daa nyε Jebusi nir' la kaboyili la ni. O ba Dauda ni daa wuhi ni bε mεm' li luy' shεli din nyε Yawε ni daa yi ɳun Naa Dauda zuyu la.

²O ni daa di nam ti paai yuma anahi ni gol' so ɳun pahir' ayi daba ayi dali ka o daa piligi duu maa mεbu.

³Sulemaana ni daa buyisi Naawuni jεmbu duu maa mεbu shεm m-bεnɔj: Di wɔyilim daa nyεla mita pisinaayopɔin, ka di yεliŋ nyε mita awεi kaman kurimbuni ha binyεra buyisibυ ni daa nyε shεm.

⁴Ka di varanda wɔyilim daa nyε mita awεi, dimbεnɔj wuhiya ni di mini jεmbu duu maa puuni yεliŋ daa nyεla yim, ka di dubu mi daa nyε mita pihinunaanahi, ka o daa che ka bε dooi salima alali pa di puuni dukpina zuyu.

⁵Ka o daa che ka bε zaŋ sipes dari pili pie tab' tabili duu maa puuni dukpini, ka dooi salima alali pa di zuyu, ka che ka bε mali abie tihi mini zoligɔnim' kɔtomsi pa di zuyu.

⁶Ka o daa lan che ka bε zaŋ kuy' viela pie taba n-dihι duu maa nachiinsi. Parivaim salima ka bε daa zaŋ dihi li nachiinsi.

⁷Ka o daa che ka bε dooi salima pa duu maa dukpina mini di yɔyira ni di dunɔbihi ni di pundi zaa zuyu, ka daa lan che ka bε kpe cherubinima n-zaŋ tabili dukpina maa zuyu.

⁸ Ka o daa lan me luy' kasi zaa kasi shee, ka di wɔyilim mini duu maa yεliŋ nyε yim. Di daa nyεla mita awεi, ka di yεliŋ gba daa nyε mita awεi. Ka o che ka bε zaŋ salima alali, din tibisim gari metiriki tɔn pisi n-dooi pa di zuyu.

⁹Salima kpahi tibisim daa nyεla kilogiram giram kɔbisinu ni pisopɔin ni biela. Ka o daa che ka bε dooi salima pa di zuysaa duri la dukpina zaa zuyu.

¹⁰O daa lan che ka bε zaŋ dari kpe cherubinima, n-dooi salima pa bε zuyu, ka o zaŋ ba zali luy' kasi zaa kasi shee maa.

¹¹Chεrulinim' maa kpiŋkpama zaŋ tuyi tab' wɔyilim daa nyεla mita awεi. Zay' yino kam kpiŋkpaj' yini wɔyilim daa nyεla mita ayi ni biela n-chaj ti shihi dukpini, ka kpiŋkpaj' din' la din gba wɔyilim daa nyε mita ayi ni biela la mi chanj ti shihi cherubi ɳun' la kpiŋkpaj'a.

¹²Ka Cherubi ɳun' maa gba kpiŋkpaj' yini din wɔyilim daa nyε mita ayi ni biela la daa chanj ti shihi dukpini. Ka kpiŋkpaj' din' la, din' gba wɔyilim daa nyε mita ayi ni biela maa mi daa chanj ti shih' o kpee la kpiŋkpaj'a.

¹³Chεrulinim' ayi maa kpiŋkpama zaŋ tuyi taba wɔyilim daa nyεla kaman mita awεi, ka bε daa ɣe bε naba zuyu, ka bε nina kpa dunoli.

¹⁴Ka Sulemaana daa che ka bε wuyi tan' ɣiekpeein mini tan' sabilifaa ni zay' ɣiekpain ni tan' piel' vielli, ka mali cherulinim' kɔtomsi pa di zuyu n-zaŋ li yili dunoli maa.

Daanya daantalis' ayi
(1 Nanim 7.15-22)

15 Ka Naa Sulemaana daa lan che ka be mali daanya daantalis' ayi, zay' yini kam woyilim daa nyela mita pinaanu, ka be daa mali zuyuri tamtam di zuyu, ka zuyu yini kam woyilim daa nyel mita ayi ni biela; ka be daa zañ li sa duu maa tooni.

16 Ka o daa che ka be mali zoligonim' kaman nyengokoriti la n-zañ li pa daantalisi maa zuyusaa, ka daa lan che ka be zañ daanya mali pumporinchihhi kotomsi bini kobiga n-zañ li yiliyili zoligonim' maa.

17 Ka o daa zañ daantalisi maa sa Naawuni jembu duu maa dunodalii luja zuyu; yini daa sala nudirigu polo, ka din' la mi sa nuzaa polo. Ka be daa boli din sa nudirigu polo maa Jachin, ka boli din sa nuzaa polo maa mi Boaz.

2 Yelikura 4

Naawuni jembu duu nemma
(1 Nanim 7.23-51)

1 Ka Naa Sulemaana daa che ka be mali daanya sara maligu bimbini ka di woyilim nyel mita awei, ka di yeliñ nyel mita awei, ka di dubu mi nyel mita anahi ni pirigili.

2 Ka o daa lan che ka be mali daanya koniendi bini ka di nyel zay' kpilli, ka di naqbanqera zañ ti tuui tab' nyel mita pinaata ni biela, ka di dubu nyel mita ayi ni biela, ka di yeliñ mi nyel mita anahi ni biela.

3 Ka o daa lan che ka be zañ daanya mali gaya kotomsi m-pie taba 3iibuyi zuyu n-zañ li zali koniendi bini maa lojni, ka di woyilim nyel mita pinaata ni pirigili, ka di daa tuyituyi taba.

4 Koniendi bini maa daa tamla daanya nayilahi pinaayi zuyu, be nayilah' ata nina daa kpala nuzaa polo, ka beba ata nina kpa wulinluhili polo, ka beba ata nina kpa nudirigu polo, ka beba ata mi nina kpa wulimpuhili polo. Daanya koniendi bini maa daa tamla nayilahi maa yaansi zuyu, ka be nyaanja gbaya daa be koniendi bini maa lojni.

5 Daanya koniendi bini maa yayimeri mii barilim daa nyela sentimita ayopoin ni pirigili, ka di noli daa be kaman pipia nol' la, ka be kaman payivieligakushihikom pum la. Di daa deerila kom lita tuhi' pihiyobu.

6 Be daa lan mali taha pia, din nyel be ni payiri binyera tah' shenja puuni. Be daa zañla taha anu zali nudirigu polo, ka zañ taha anu din' la mi zali nuzaa polo. Taha maa puuni ka be daa yi payiri be ni yen zañ binshenja nyo buyim mali sara la, ka maligumaaniba mi daa yi toori koniendi bini maa ni kom payiri be ni.

7 O daa lan mali salima firilatamdisi pia kaman di ni daa wuhi shem n-zañ li zali Naawuni jembu duu maa ni, diba anu nudirigu polo, diba anu din' la mi nuzaa polo.

⁸ O daa lan mali teebuya pia n-zali Naawuni jembu duu maa ni, diba anu nudirigu polo, diba anu din' la mi nuzaa polo, ka mali salima taha kɔbiga.

⁹ Ka o daa mali dundombila ti maligumaaniba, ka lan mali dundɔn titali, ka mali pundi niŋ li, ka dooi daanya pa di pundi maa zuyu.

¹⁰ Ka o daa chε ka bε zaŋ kɔniŋdi bini maa zali Naawuni jembu duu maa nudirigu polo zaŋ labi wulimpuhili polo lɔrigi ni.

¹¹ Hiram daa lan me duyuri, ka mali soobuya mini taha pahi. Lala ka Hiram daa niŋ tum Naa Sulemaana ni daa puh' o Naawuni jembu duu tuun' shεŋa maa zaa naai.

¹² O ni daa tum tuun' shεŋa maa m-bɔŋɔ: Daanya daantalis' ayi mini zu�uri ayi din daa tam daantalis' ayi maa zu�u la mini zoligɔnim' din daa lo biŋkpila maa la.

¹³ O daa lan zaŋ daanya mali pumpɔrinchihī kɔtomsi kɔbisinahi n-zaŋ gɔhigɔhi zoligɔnim' zaŋ lo zu�uri ayi la kulis' ayi.

¹⁴ O daa lan mali bintamdisi, ka mali taha tam di zu�u,

¹⁵ ka daa lan mali kɔniŋdi bini ni nayilahi pinaayi shεb' zu�u di ni daa tamya la.

¹⁶ Huramabi daa lan zaŋ daanya vielli mali duyuri mini soobuya ni dirijaba ni nema balibu kam zaa ti Naa Sulemaana ni o zaŋ niŋ Yawε jembu duu maa ni.

¹⁷ Jɔɔdɛn Moyili bɔpieligu ni yayiri tingbani din daa be Sukɔt mini Zεreda sunsuuni la ni ka Naa daa chε ka bε mali nema maa.

¹⁸ Sulemaana daa chε ka bε mali nema maa zaa ka di galisi pam, di zu�u n-daa chε ka bε bi tooi zahim baŋ bε ni zaŋ daanya shεm tariga mal' li.

¹⁹ Lala ka Sulemaana daa mali Naawuni jembu duu maa puuni nema zaa din nyε: salima sara maligu bimbini mini teebu' shεŋa zu�u bε ni daa zaŋdi bɔrɔbɔro m-pari zaani Naawuni tooni la

²⁰ ni salima alali firilatamdisi mini di firilanima ni bε nyɔri li zaani luy' kasi zaa kasi shee la kaman di ni daa wuhi shεm.

²¹ Ka o daa lan zaŋ salima alali mali tipuma kɔtomsi mini firilanima ni gbabɔnimia

²² ni bε ni mali binshεŋa kpihiri firilanima ni taha ni chεrisi. O daa lan zaŋ salima alali mali buyim moori lahi. Naawuni jembu duu maa dunoli pundi mini luy' kasi zaa kasi shee dunoli pundi zaa daa nyεla salima.

2 Yεlikura 5

¹ Sulemaana ni daa tum Yawε jembu duu tuma maa zaa naai, ka o daa zaŋ o ba Naa Dauda ni daa pun zaŋ neen' shεŋa din daa nyε anzinfia mini salima ni la' shεŋa zaa ti Naawuni la nti zali Naawuni jembu duu maa nema zaashee.

Bε zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka zali Naawuni jembu duu puuni

(1 Nanim 8.1-9)

² Di saha ka Naa Sulemaana daa layim Izrael kpamba zaa mini danj kam ni kpamba Jérusalém na ni bε ti zaŋ Yawε Daalikauli Adaka la Dauda tir' din nyε Zion la ni na.

³ Ka Izraεlnim' maa daa layim naa sani chu' sheli din daa puhiri chira ayopɔin ni la dali.

⁴ Ka Izrael kpamba maa daa kana, ka Levinim' daa kpuyi Alikauli Adaka maa.

⁵ Ka bε daa kpuyi Alikauli Adaka maa mini Yawε chirigibu shee suyili maa nti pahi neen' kasi shεŋa din daa be di puuni la zaa. Ka bε daa zaŋ Alikauli Adaka maa mini Yawε chirigibu shee suyili maa ni la' kasi shεŋa din daa be di puuni zaa na. Maligumaaniba mini Levinim' n-daa ʒi li na.

⁶ Ka Naa Sulemaana mini Izrael niriba bεn zaa daa layim o sani maa daa be Alikauli Adaka maa tooni. Be daa kɔri pieri mini nayilahi mali sara hal ka so daa naan ku tooi lan kali ba bee m-baŋ be kalinli ni nyε shem yaha.

⁷ Di saha ka maligumaaniba maa daa zaŋ Naawuni Daalikauli Adaka maa ti kpεhi Naawuni jεmbu duu maa puuni luy' kasi zaa kasi shee la nti zali di zaashee cherubinim' la kpiŋkpama lɔŋni.

⁸ Ka cherubinim' maa daa teei bε kpiŋkpama pɔbi Alikauli Adaka maa zaashee maa, ka di daa chε ka bε kpiŋkpama pɔbi Alikauli Adaka mini di dapuhi.

⁹ Amaa dapuhi maa daa wɔy' pam, ka so daa yi ʒe luy' kasi shee maa ka lihi, o ni tooi nya di nyoya ni. Amaa so daa yi zani samban' ni, o ku tooi nya li. Di na kul be nimaani hal ni zuŋo.

¹⁰ Binsheli daa ka Alikauli Adaka maa puuni, nayila Musa ni daa zaŋ kuy' parilana ayi shεŋa ninj di puuni Sinai Zoli zuyu luy' sheli Yawε ni daa lo Izraεlnim' alikauli bε ni daa yi ljipti tŋgbɔŋ ni na nyaanja la.

Naawuni jilima yεla

¹¹ Saha sheli maligumaaniba maa ni daa yi luy' kasi shee maa na, bε daa bi lan doli zayila nyεla yaakaza, dama maligumaaniba maa zaa daa pun malila bεmaŋa.

¹² Ka Levi baansi zaa bεn daa nyε Asaf mini Hεman ni Jεdutun mini bε bidibisi ni bε dɔyiriba zaa daa ye tan' piel' vielli binyεra ka gbibi gunjombihi din mali chayisa mini mɔyilɔnima ni goonjεnim' ɳmεra, ka bε mini maligumaaniba kɔbiga ni pisi bεn daa nyε kikapiεbiriba la daa zani sara maligu bimbini maa wulimpuhili polo.

¹³ Di daa yi nyεla kikapiεbiriba mini baansi tuma ni bε layim duhi bε yεhi n-tibigi ka payi Yawε ka sokam wum bε damli. Be ni daa piebiri kikahi maa, ka ɳmεri gunjombihi din mali chayisa mini biŋkumda shεŋa din pahi m-payiri Yawε maa

bε daa yεrimi, “O ni nyε Naawuni suŋ ka o yurilim bi naari zuyu.” Di saha ka sagbani daa yi zuyusaa sirigina ti pali Naawuni jεmbu duu maa zaa.

¹⁴ Ka sagbani maa zuyu daa che ka maligumaaniba ku tooi tum bε tuma, dama Yawε jilima n-daa pali jεmbu duu maa zaa.

2 Yεlikura 6

Naa Sulemaana ni zaŋ yεtɔy' sheli ti o niriba (1 Nanima 8.12-21)

¹Di saha ka Sulemaana daa yεli, “Yawε daa pun yεli ni o yεn bela sagban’ sabila ni.

²M mεla yili sheli din mali jilima ti o, ka di nyε luy’ sheli o ni yεn be sahakam.”

³Di saha Izraεlnim’ zaa daa ʒiela nimaani, ka naa ɳmaligi bε polo n-suhi alibarika niŋ bε ni,

⁴ka yεli, “Tibigimiya Yawε ɳun nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳun zaŋ o nuu tum tuma n-che ka o ni daa yaag’ o noli lo m ba Dauda alikauli shεl’ la niŋ pali ɳɔ. O daa yεliya,

⁵‘Dahin sheli n ni daa yihi n niriba Ijipti tiŋgbɔŋ ni na la n daa bi pii tin’ sheli Izraεl zuliya zaa ni ni bε me jεmbu duu ti ma, m mi daa bi pii so ni o leei naa n-su n niriba Izraεlnima.

⁶Amaa m piila Jεrusalεm ni bε tiri n yuli jilima nimaani ka pii Dauda ni o su n niriba Izraεlnima.’ ”

⁷M ba Dauda daa lo o suhu ni ni o ni me jεmbu duu ti Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ yuli jilima.

⁸Amaa ka Yawε daa yεli m ba Dauda, “A ni lo ni a me jεmbu duu ti n yuli jilima maa, di viela.

⁹ Amaa di zaa yoli, pa nyini n-yεn me n jεmbu duu maa, amaa a ni ti yεn dɔyi bidib’ so n-ti yεn me jεmbu duu maa ti n yuli jilima.”

¹⁰“Pumpɔŋɔ Yawε che ka o ni daa lo alikauli shεl’ la niŋ pali, dama n zani m ba Dauda zaani n-di nam ʒini Izraεl nam ʒiishee kaman Yawε ni daa lo alikauli shεm la, ka me jεmbu duu ti Yawε ɳun nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳɔ yuli jilima,

¹¹ka zaŋ Yawε ni daa lo Izraεlnim’ alikauli shεl la ni be adaka shεl’ ni la niŋ di puuni.”

Naa Sulemaana wunsuhigu (1 Nanima 8.22-53)

¹²Di saha ka Sulemaana daa zani Yawε sara maligu bimbini tooni Izraεlnim’ zaa ninni n-teeg’ o nuhi.

¹³Sulemaana daa che ka be zaŋla daanya mali bimbini ka di wɔyilim mini di yeliŋ nyɛ mita ayiyi ni bielabiɛla, ka di dubu mi nyɛ mita yini ni biɛla. Ka o daa zaŋ li zali Naawuni jɛmbu duu maa dundɔŋ ni, ka du di zuyu ti gbani o duna zuyu Izraɛlnim' zaa ninni n-duh' o bɔyiri zu�usaa

¹⁴ka yeli, "Yawɛ ɻun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni ɻo, wuni ka zu�usaa bee tingban' ni m-be ka nyini. Dama nyini n-gbib' a alikauli ni yurilim din bi naara zaŋ chan a daba ben dol' a ni be suhuri zaa sani.

¹⁵Nyin' ɻun gbib' a ni daa lo a dabili m ba Dauda alikauli sheli ɻo. Yelimanli, nyini n-daa yaag' a noli yel' li, ka che ka di niŋ pali zuŋɔ dabisili ɻo.

¹⁶Dinzuyu pumpɔŋɔ, Yawɛ ɻun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni ɻo, gbib' a ni daa lo a dabili m ba Dauda alikauli sheli n-yeli, A bihi yi ni doli n zaligunim' kaman a ni dol' li shɛm, a kul ku kɔŋ ɻun ni zaŋ' a zaani n sani ɻun ni ɣini Izrael nam ɣishee la.

¹⁷Dinzuyu Yawɛ ɻun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni ɻo, che ka a ni daa lo a dabili Dauda alikauli sheli maa niŋ pali.'

¹⁸"Amaa Naawuni shiri ni tooi be ninsalinim' sani dunia ɻo ni? Dama zu�usaa zaa ku tooi deeg' a be ti yeri n ni me du' sheli ɻo!

¹⁹Yawɛ ɻun nyɛ n Naawuni ɻo, Wummi mani ɻun nyɛ a dabili ɻo fabila mini n suhigu ɻo. Gbilisim' tibili wum a dabili fabila ni o suhigu sheli o ni suhir' a ɻo.

²⁰Gul' a jɛmbu duu ɻo yuŋ ni wuntan' ni, a ni daa lo alikauli ni be ni jemd' a luy' sheli la din ni che ka a gbilisiri tibili n-wumd' a dabili suhigu saha sheli n yi ti zaŋ n nini kpa a jɛmbu duu ɻo na ka suhir' a.

²¹Lan gbilisim' tibili wum a dabili min' a niriba Izraɛlnim' fabila; saha sheli be yi ti ɣimaligi kpa kpe na ka suhir' a nyin' gbilisim' tibili a biɛhigu shee alizanda ni n-wum ti suhigu ka che ti taali.

²²So yi tum' o kpee taali, ka kana ni o ti po pɔri duu ɻo ni sara maligu bimbini ɻo gbini,

²³nyin' gbilisim tibili alizanda ni wum li, ka kari a daba saria, ka zaŋ taali maa galimi ɣili ben tum taali maa, ka bahi ben ka taali, ka ti ba laara be biɛrisuntali zuyu.

²⁴"A niriba Izraɛlnim' yi ti tum alahichi a sani ka di zuyu che ka be dimnim' nyaŋ ba, amaa di nyaanja ka be labina ti bol' a yuli, ka fabili niŋ a, ka suh' a, duu ɻo puuni,

²⁵nyin' gbilisim tibili alizanda ni wum ka che a niriba Izraɛlnim' maa taali, ka lan zaŋ ba labisi a ni daa zaŋ tingban' sheli ti be mini be yaannim' la ni na.

²⁶"Be yi ti tum alahichi a sani ka a che ka saa bi lan mira, di nyaanja be yi ti niŋ tuuba be daalahichi maa zuyu ka ɣimaligi kpa kpe na m-bol' a yuli ka suh' a zaŋ chan be tibidarigbo maa polo,

²⁷nyin' gibilisim tibili alizanda ni wum a daba bən nyə a niriba Izraəlnim' ḥo suhigu ka chə bə taali maa, ka wuhi ba so' viəl' shəli bə ni yen doli ka a chə ka saa mi a tingban' shəli a ni daa zaŋ ti a niriba ni bə su li ḥo ni.

²⁸"Ka kum yi ti lu tingbəŋ ḥo ni bee aləbo bee bimbilima dəriti yi ti lu bee toli bee zunzuya yi ti sayindi bindira, ka bə dimnim' yi ti kana ti teei gili tingbəŋ ḥo ni tin' shəli nima bee muyisigu shəlikam bee dəro balibu kam yi ti lu bə zuyu;

²⁹ka a niriba Izraəlnim' ḥo ni ninvuy' yino bee bə zaa yi mi bə wahala mini bə suhugarigu ni nyə shəm, ka teei bə nuhi tiri duu ḥo polo na n-fabili niŋ a ka suh' a,

³⁰nyin' wummi bə fabila a biəhigu shee alizanda ni ka chə bə taali, ka niŋ kaman a ni mi ka sokam biəhigu nyə shəm o suhu ni ti o, (dama a kəŋko m-mi din be ninsal' suhu ni.)

³¹Dina n-ni chə ka a niriba maa lur' a sikuura, ka gbib' a zaligunim' saha shəlikam bə ni yen be a ni daa zaŋ tingban' shəli ti bə yaannim' ḥo ni.

³²"Ka tinzunnim' bən pa a niriba Izraəlnima, ka yi tinshee katin' kana a yuli din galisi ḥo min' a yiko tuma ni a ni kul tumdi shəlikam zuyu, bə yi ti zaŋ bə nina kpa duu ḥo polo na ka suh' a,

³³nyin' wummi bə suhigu a biəhigu shee alizanda ni ka niŋ bə ni bər' shəli maa ti ba din ni chə ka dunia ḥo ni niriba zaa baŋ a yuli ka lur' a sikuura kaman a niriba Izraəlnim' ni lur' a sikuura shəm ḥo, ka baŋ ni n ni me du' shəli ḥo puuni n-nyə luy' shəli di ni simdi ni bə jemd' a.

³⁴Ka a niriba maa yi ti chanj təbu ni bə ti tuhi bə dimnima, ka a chə ka bə be luy' shəlikam zaa, ka zaŋ bə nina kpa a ni pii tiŋ' shəli ka m me a duu zali ti a yuli jilima ḥo polo na n-suh' a,

³⁵nyin' wummi bə fabila mini bə suhigu alizanda ni ka niŋ bə ni bər' shəli maa ti ba.

³⁶"Ka bə yi ti tum alahichi a sani, dama so kani ḥun bi tumd' alahichi, ka a suhu yiysi, ka a zaŋ ba niŋ bə dimnim' nuu ni, ka bə gbahi ba daba n-zaŋ ba chanj katiŋa bee yoma,

³⁷ka bə suhuri ti lebigi bə ni gbahi ba daba kuli tingbən shəli ni maa, ka bə niŋ tuuba ka fabili niŋ a bə ni be tingbən shəli ni maa yəli, 'Ti tum alahichi, ka birigi, ka tum ninvuy' biətali tuma.'

³⁸Bə yi ti niŋ tuuba ni bə suhuri zaa ni bə shihi zaa bə ni nyə daba tingbən shəli ni maa, ka zaŋ bə nina kpa a ni daa zaŋ tingbən shəli ti bə yaannim' ḥo min' a ni pii tiŋ' shəli ḥo ni n ni me du' shəli zali ti a yuli jilima ḥo polo na ka n-suh' a,

³⁹nyin' wummi bə suhigu mini bə fabila a biəhigu shee alizanda ni ka niŋ bə ni suh' a bər' shəli maa ti ba, ka chə a niriba bən tum birig' a maa taali.

⁴⁰Yaa n Naawuni, pumpɔɔŋɔ ɔmaligim' a nina kpa ti polo na ka gbilisi tibili wum ti suhigu kpe ɔɔ.

⁴¹Yawɛ ɔun nyɛ Naawuni ɔɔ, yiyyisim' ka a min' a yiko Alikauli Adaka ɔɔ kpe a vuhim shee. Yawɛ ɔun nyɛ Naawuni ɔɔ, yiyyisim' che ka a maligumaaniba ɔɔ nya tiliginsim, ka che ka bɛn ɔe a yim mali suhupielli a ninvuy' suntali puuni.

⁴² Yawɛ ɔun nyɛ Naawuni ɔɔ, di lɛb' a nyaanja biri a ninvuy' gahindili ɔɔ. Teem' a ni daa mali yurilim manji sheli zaŋ chan a dabili Dauda san' la yela."

2 Yɛlikura 7

Bɛ yooi Naawuni jɛmbu duu

(1 Nanim 8.62-66)

¹ Sulemaana ni daa naag' o wunsuhigu ɔɔ zaa saha sheli, ka buyim daa yi zuyusaa na ti taai be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini sara shɛŋa, ka Yawɛ jilima daa pali duu maa.

² Ka maligumaaniba daa kɔŋ Yawɛ jɛmbu duu maa puuni kpɛbu, o jilima ni daa pal' o jɛmbu duu maa puuni maa zuyu.

³ Izraɛlnim' maa zaa ni daa nya buyim maa ni yi zuyusaa na ka lan nya Yawɛ jilima ni pali jɛmbu duu maa shɛm maa, ka be gbani be ni zaŋ kuya mali luy' sheli n-zaŋ be nina kpa tiŋa m-pay' o pam ka yera, "O nyɛla Naawuni suŋ, ka o yurilim kul ni beni sahakam."

⁴ Di saha ka naa mini niriba maa zaa daa mali sara maligunim' Yawɛ tooni.

⁵ Naa Sulemaana daa zaŋla nayilahi tuhi' pisinaayi mini pieri tuhi' kɔbiga ni tuhi' pisi mali sara. Naa min' o niriba maa zaa ni daa zaŋ Naawuni jɛmbu duu maa ti Naawuni shɛm m-bala.

⁶ Di saha ka maligumaaniba daa zani be zaashɛhi, ka Levinim' gba daa zani be zaashɛhi ka gbibi Naawuni jɛmbu biŋkumdi shɛŋa Naa Dauda ni daa mali ni be ɔmɛri payiri Yawɛ o yurilim din galisi ka kul beni sahakam la zuyu. Kurimbuni ha, Naa Dauda daa yi yen mali wumpayibo sara maligu saha sheli, Levinim' maa zaanimi tuhi maligumaaniba bɛn daa su tuma di saha maa m-piebiri be kikahi maa, ka Izraɛlnim' zaa yiyyisi zani.

⁷ Ka Naa Sulemaana daa mali dundɔŋ din daa be Yawɛ jɛmbu duu tooni la sunsuuni ka di be kasi, dama nimaani ka o daa mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la, ka nyo suhudoo sara maligu biŋkpam zaa buyim. Dama be ni daa yi zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligu biŋkpam la ni sara maligu la zaa daa naan ku tooi be Sulemaana ni daa zaŋ daanya mali sara maligu bimbini shɛl' la zuyu.

⁸ Di saha maa Naa Sulemaana mini Izraɛlnim' bɛn daa be o sani daa zaŋla daba ayopɔin puhi chuyu. Ka niriba pam daa yi Lebohamat mini Ijipti kulibɔŋ polo kana,

⁹dama bε daa zaŋla daba ayopɔin n-zaŋ sara maligu bimbini maa ti Naawuni, ka zaŋ daba ayopɔin mi m-puhi chuyu, ka daa layim dabisi' sheli din pah' anii dati jem Naawuni.

¹⁰Ka o daa che ka niriba maa lab' kuli bε ya gol' so ŋun daa pahir' ayopɔin maa bieŋu pisinaata dali, ka di niŋ ba nyayisim ka bε mali suhupielli, Yawε ni daa wuh' o nirlim ni nyε shem zaŋ chan Dauda mini Sulemaana ni o niriba Izraelnim' zaa san' la zuyu.

Naawuni lan yi Sulemaana zuyu (1 Nani 9.1-9)

¹¹Ka Sulemaana daa naai Yawε jembu duu maa min' omaŋman' yili maa tuma zaa. Naa Sulemaana ni daa lo nia ni o tum tuun' shelikam zaa Yawε jembu duu maa ni min' omaŋman' yili maa ni maa daa tum naai zaa.

¹²Di saha ka Yawε daa yi Sulemaana zuyu yuŋ yεl' o, "N wum a suhigu maa, ka pii kpe ŋo ni di nyε n sara maligu duu.

¹³N yi ti ŋari zuyusaa kɔsoya ka saa bi lan mira bee toli yi ti ŋubiri yi bimbilima bee n-che ka alabo lu n niriba maa zuyu,

¹⁴ka n niriba ben nyε n ni su shεb' maa yi siyisi bεmaŋa n-suhi ma, ka niŋ tuuba, ka bo soŋsim n sani, ka zo n-yi bε ninvuy' bεtali ni, n ni be alizanda ni ka wum bε suhigu maa, ka che bε daalahichi maa, ka tibi bε tingbani maa.

¹⁵N ni che ka n zaŋsim be jembu duu ŋo ni, ka n gbilisiri tibili wumdi bε ni yεn suhiri suhigu sheli kpe ŋo.

¹⁶Dama pumpɔŋɔ mani m-pii duu ŋo m-mal' li ka di be kasi ni di che ka yi jemdi ma di puuni ʒiemani kam ni, ka n ni che ka n zaŋa be di ni ka lan yuuni li sahakam.

¹⁷Ka a yi ni doli ma kaman a ba Dauda ni daa doli ma shem la, ka niŋdi n ni zal' a ni a niŋ shelikam zaa, ka doli n zaligunim' zaa,

¹⁸n ni che ka a nam kul beni sahakam kaman n ni daa lo a ba Dauda alikauli n-yεli ni so kul ku kɔŋ o daŋ ni ŋun ni di nam su Izraelnim' la.

¹⁹Amaa a min' a niriba yi lebi yi nyaŋa biri ma, ka zaŋisi n zalikpana la mini n zaligu shεŋa n ni zali ya ŋo, ka chan ti gbani wun' shεŋa tiŋa n-jemdi li,

²⁰dindina n ni yihi ya n ni zaŋ tingbɔŋ sheli tin ya ŋo ni, ka zaŋisi n ni daa pii jembu du' sheli ni yi jemdi ma di puuni ŋo gba, ka che ka zuliya kam mal' li ansarisi ka ʒiem li.

²¹Ka bεnkam ti lan gariti du' sheli din yuli du pam ŋo gbini, di ni gari ba, ka bε bɔhira, 'Ka bɔ n-niŋ ka Yawε niŋ tingbani ŋo mini jembu duu ŋo lala?'

²²Di saha bε ni ti lan yεli, 'Bε ni zaŋisi Yawε ŋun nyε bε yaannim' Naawuni ŋun daa yihi ba lɔipti tingbɔŋ ni na la jembu, ka tayı deela wuna n-gbaani tiŋ' jemdi li la zuyu ka o che ka yelibieri ŋo zaa paai ba maa.' "

2 Yεlikura 8

Naa Sulemaana nya nasara o tuma ni

(1 Nanima 9.10-28)

¹Naa Sulemaana daa zaŋla yuun' pisi m-me Yawε jεmbu duu mini ŋun Sulemaana nam yili.

²O daa lan lab' me Naa Hiram ni daa zaŋ fɔntin' shεŋa ti o la, ka che ka Izraεlnim' ʒini nimaani.

³Ka Sulemaana daa ti tuhi deei Hamatizɔba,

⁴ka me Tadimɔr din daa be tingban' neli ni la mini tin' shεŋa din daa be Hamat ka nema be di ni la zaa.

⁵O daa lan mali me Bεtihɔrɔn din daa be zoli zuyu la mini Bεtihɔrɔn din daa be zołɔŋni la, ka me goondahi gil' li, ka niŋ dunɔdaya mini binyara din kpariti dunɔdaya maa niŋ di ni.

⁶O daa lan me Baalat mini ŋun' Sulemaana nema ni daa be tin' shεŋa ni zaa, ni o wɔribariba chechεbunsi min' o ni daa be tin' shεŋa ni. O daa lan me ŋun' Sulemaana ni daa bɔri ni o me binshεŋa zaa Jεrusalem mini Lebanon ni o ni daa su tin' shεŋa zaa la ni.

⁷Ninvuy' shεb' bɛn zaa daa nyε Hitinim' mini Amɔrinim' ni Pεrizinim' ni Hivinim' ni Jεbusinim' bɛn daa pa Izraεlnim'

⁸ka nyε bɛn daa kpalim be tingbɔŋ maa ni ka Izraεlnim' daa bi ku ba la zuliya ka Sulemaana daa zaŋ leeg' o daba ka bε tumdi tuun' kpεma hal ni zuŋɔ dabisili ŋɔ.

⁹Amaa Sulemaana daa bi zaŋ Izraεlnim' leeg' o daba ni bε tumd' o tuma, bɛna n-daa nyε o többihi min' o sapashin' kpamba ni kpamba bɛn daa su o chechεbunsi mini wɔribariba fukumsi.

¹⁰Naa Sulemaana daa malila kpambaliba kɔbisiyi ni pihinu ka bε su niriba fukumsi.

¹¹Ka Sulemaana daa yihi Firawuna bipuyingga la Dauda tiŋ' la ni n-zaŋ o ti niŋ o ni daa me yili sheli ti o la ni, dama o daa yεlimi, "Di bi simdi ka m pay' maa be Naa Dauda ŋun daa nyε Izraεlnim' naa ŋɔ yiŋa, dama Yawε Alikauli Adaka maa ni daa chaŋ luy' shεŋa zaa nyεla luy' kasi shee."

¹²Di saha ka Sulemaana daa mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la n-ti Yawε o ni daa me Yawε sara maligu bimbin' sheli zali Naawuni jεmbu duu maa varanda tooni la zuyu.

¹³O daa malila sara maa kaman di ni daa kpa ni bε maani sara shεm dabisili kam mini vuhim dabisa dali ni gol' paliga churi dabisa dali ni yuuni puuni chur' ata din nyε Bɔrɔbɔrɔ Din ka Dabindi chuyu la mini Dakulɔdakulo chuyu la ni Suya Tibu chuyu la dali kaman Musa ni daa zali shεm.

¹⁴Sulemaana daa pirigi maligumaaniba dabisili kam tuma ti ba, ka ti Levinim' b  n y  n s  ndi ba la b  tuma din ny   wumpayibo yila ni b   tuun' sh  nja din pahi la kaman o ba Dauda ni daa wuhi sh  m la. O daa lan pirigi dunoguliba zali dunoya zaa ni kaman Dauda   n daa ny   Naawuni nir' la ni daa wuhi sh  m.

¹⁵B  t daa bi   maligi ka ch   naa ni daa zali maligumaaniba mini Levinim' zaligu sh  nja za   chan sh  likam polo bee za   chan n  ema duri polo la.

¹⁶Sulemaana ni daa s  n Yaw   j  mbu duu maa tampuyili dahin' sh  li ka tum tuun' sh  nja m-mali hal ti me Yaw   j  mbu duu maa naai zaa sh  m m-bala.

¹⁷Di nyaanja ka Sulemaana daa chan   ziong  ba mini   lat tin' sh  nja din daa be teeku noli   dom ti  gb  n ni la.

¹⁸Ka Hiram daa ch   ka o kpambaliba za     arima mini tumtumdiba b  n mili teeku nti ti o, ka b   mini Sulemaana tumtumdiba daa chan Ofiri nti   i salima din tibisim ny   kilogiram tuhi' pinaanu na ti ti Naa Sulemaana.

2 Y  likura 9

Shiiba naa   n daa ny   paya ka Naa Sulemaana sanna

(1 Nanima 10.1-13)

¹Shiiba naa   n daa ny   paya daa ti wum Sulemaana yuli ni du sh  m y  la, ka ka J  rusale  m na ni o ti b  h' o b  higu k  rema n-zahim o nya. O daa za   niriba pam pah' oma   zuyu kana, ka lan   i laakuma b  n   iri tulaale mini salima pam ni kuy' vi  la na. Ka o daa ka Sulemaana sanna ti y  l' o binsh  yukam din daa be   n pay' maa suhu ni.

²Ka Sulemaana daa garig' o b  higunim' maa zaa, ka binsh  y  u daa kani din s  yi ka Sulemaana bi tooi kahigi li wuhi pay' maa.

³Shiiba naa   n ny   pay' maa ni daa nya Sulemaana y  m ni ny   sh  m min' o ni daa me o yil' sh  li maa

⁴ni o ni daa diri bindir' sh  nja ni o kpambaliba ni   iini sh  m ni nayili bihi ni j  md' o sh  m ni situr' sh  nja b   ni daa ye ni b  n daa za  ndi binnyura na ti tir' o ni situr' sh  nja b   ni daa ye ni sara maligu sh  nja o ni daa maani n-za  ndi ny  ri buyim Yaw   j  mbu duu la, ka di daa gar' o pam.

⁵Ka o daa y  li naa "N ni daa be n ya ka wum a tuma min' a y  m y  la sh  m maa shiri ny  la y  limanli.

⁶Amaa n daa bi ni   n ni wum sh  m maa y  da nayila n ni kana ka mma  manj' nini ti d  i nya li   o. Hal b  t daa bi y  li ma a y  m din galisi pam   o y  la pirigili gba; a b  ehigu maa gari n ni daa wum a y  la sh  m maa.

⁷A niriba ni mali suhupielli! Ka a kpambaliba b  n kul   iini a tooni sahakam n-wumd' a y  m maa y  t  ya gba mali suhupielli.

⁸Ka Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo simdi payibу. O nini n-tiy' a ka o zaŋ a ʒili o nam ʒiishee ni a nyε ḥun' Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo ni pii na' so. A Naawuni maa ni yuri Izraelnim' ka zali ba ni bε kul beni sahakam zuyu n-chε ka o piig' a leei bε naa maa, ni a doli yεlimanlı mini wuntitali soli su ba."

⁹ Ka pay' maa daa zaŋ salima din tibisim gari kilogiram tusaanahi mini tulaale zim pam ni kuy' viela ti naa, ka tulaale zim sheli daa kani n-viel' paai Shiiba naa ḥun nyε pay' maa ni daa zaŋ sheli ti Naa Sulemaana maa.

¹⁰Ka Hiram tumtumdiba mini Naa Sulemaana tumtumdiba bεn daa yi chani Ofiri ti ʒiri salima na la daa lan ʒiri aligum dari mini kuy' viela na ti pahi.

¹¹Ka naa Sulemaana daa zaŋ aligum dari maa mali Yawε jεmbu duu min' o yin' dunodura. O daa lan zaŋ li mali moyilɔnim' mini goonjenima n-ti baansi, ka so daa na ʒi n-nya di tatabo Juda tingboŋ maa ni.

¹²Ka Naa Sulemaana daa ti Shiiba naa ḥun nyε pay' maa o ni daa suh' o bɔri binshεŋa zaa. O daa ti o pina ka di gari ḥun' pay' maa ni daa ʒi pin' shεŋa na ti ḥun' naa, di nyaanja ka o min' o niriba maa daa lab' kuli bε ya.

Naa Sulemaana daazichi yεla

(1 Nanima 10.14-25)

¹³Sulemaana daa yi nyarila salima din tibisim nyε kilogiram tuhi' pisinaata yuuni kam puuni

¹⁴m-pahi daabibi mini kohigoriba ni daa yɔr' o farigu sheli zuyu. Ka Areebia nanim' zaa mini tingboŋ maa ni gomnanim' zaa daa ʒiri salima mini anzinfna na ti tiri Sulemaana.

¹⁵Ka Naa Sulemaana daa chε ka bε zaŋ salima mali nyɔtayirisi zay' yεlima kɔbisiyi. Ka zay' yini kam daa di salima din tibisim nyε kaman kilogiram ayopɔin.

¹⁶Ka o daa lan chε ka bε zaŋ salima mali nyɔtayirisi kɔbisita, ka zay' yini kam daa di salima din tibisim nyε kaman kilogiram ata, ka o daa zaŋ di zaa niŋ Lebanon dakuyuri yil' la ni.

¹⁷Ka Naa Sulemaana daa lan chε ka bε zaŋ wɔbinyina mali nam ʒiishe' titali, ka zaŋ salima alali dihi li nachiinsi.

¹⁸Nam ʒiishee maa daa malila dura diba ayɔbu, ka napona tambu shee din daa tuyi nam ʒiishee maa nyε salima. Nam ʒiishee maa yayili kam daa malila nuhi pabu shee, ka bε daa mali gbuγima ayi kɔtomsi n-zali bayili nuhi pabu shee maa,

¹⁹ka bε daa lan mali gbuγima pinaayi n-tamtam dura maa yay' ayi maa zaa naŋbaŋbirima zuyu. O nam ʒiishee maa ȳmali daa ka na' so sani.

²⁰Naa Sulemaana ni daa mali pipi' shεŋa nyuri binnyura zaa daa nyεla salima pipihi ka binshεyukam din daa be o yili sheli din be Lebanon dakuyuri yil' la ni

zaa daa nyela salima alali. Dama Naa Sulemaana ȝiemani maa ni, so daa bi lihi anzinfa ka di nyε sheli.

²¹Dama Sulemaana ȝarima daa yi zaqdila Hiram tumtumdiba n-chani Tarishish. ȝarima maa daa yi yiri Tarishish labirina yim yuma ata puuni bε ȝirila salima mini anzinfa ni wobinyina ni kpara ni noon' shεb' bεn ȝmani tɔrotɔronim' na.

²²Dinzuyu ka Naa Sulemaana daa mali buni mini yem n-gari dunia ȝo ni nanim' zaa.

²³Ka dunia ȝo nanim' zaa daa yi chani naa Sulemaana sani ti wumdi Naawuni ni daa zaq yem sheli niq o suhu ni maa yεtɔya.

²⁴Ka ȝunkam daa yi kanna daa ȝirila pina din nyε anzinfa nema bee salima nema bee kpariti bee bidibbina bee tulaale zim bee yuri bee buntaansi na yuuni kam.

²⁵ Naa Sulemaana daa malila yuri mini chechebunsi duri tusaanahi. O daa malila yuri tuhi' pinaayi, ka daa piripiri ba niq chechebunsi ni be tin' shεnja ni, ka che ka shεb' mi be nqun' naa sani Jerusalem.

²⁶ Duna n-daa su nanim' bεn be Yufretiiz Moyili duli mini Ijipti sunsuuni nanim' zaa zaq tabili Filistia tingboq.

²⁷Naa daa che ka anzinfa galisi pam Jerusalem kaman kuya la, ka che ka sida dari gba galisi pam kaman Shefela sinsabisi dari la.

²⁸Bε daa yi darila yuri Ijipti mini tingban' shεnja din pahi zaa ni na ti tiri Sulemaana.

Naa Sulemaana ni di nam shεm yela yεtɔy' jia

(1 Nanima 11.41-43)

²⁹Sulemaana yela din kpalim piligu zaq hal ni di bahigu ni, bε sab' li niq anabi Neetan litaafi ni mini anabi Ahija qun daa nyε Shilo nir' la daanabitali litaafi puuni ni anabi Iddo ni daa nya ȝii shεnja zaq chan Jεrɔbɔam qun daa nyε Nebat bia la polo la litaafi ni.

³⁰Sulemaana daa dila nam ȝini Jerusalem n-su Izraelnim' zaa yuun' pihinahi.

³¹Ka Sulemaana daa ti faai siyi o yaannim' sani, ka bε soy' o o ba Dauda tij' la ni; ka o bia Rehɔbɔam daa di nam zan' o zaani.

2 Yεlikura 10

Izrael zulya shεb' bεn be nuzaa polɔnim' niq taawaaye

(1 Nanima 12.1-20)

¹Di saha ka Rehɔbɔam daa chan Shekem, dama nimaani ka Izraelnim' zaa daa layim ni bε leeg' o nam.

²Ka Nebat bia Jεrɔbɔam (qun daa zo n-kuli Ijipti ni o tiligi Naa Sulemaana nuu ni) la daa wum di yela, ka yi Ijipti maa kuna.

³Ka Izraelnim' bən daa be Nuzaa polo maa daa tim ti boli Jərəboam na. Ka o mini Izraelnim' maa daa kana ti yəli Rəhəboam,

⁴"A ba daa ʒili ti ʒi' tibisa pam. Dinzuu pumpoŋç filim' a ba ni daa chə ka ti tumdi tuun' kpeen' shəŋa la, ka lan filim' o ni daa ʒili ti ʒi' tibisi' shəŋa la ka ti jəm' a."

⁵Ka o daa yəli ba, "Kulimiya ka daa labina dabisili din pahir' ata dali." Ka niriba maa daa kuli.

⁶Di saha ka Naa Rəhəboam daa mali kpamba bən daa ʒiin' o ba Sulemaana tooni o ni daa na be o nyevili ni saha shəl' la saawara ka bəhi ba, "Yi lee təhiya ni di simdi ni n yəli niriba ŋɔ wula?"

⁷Ka bə yəl' o, "A yi niŋ niriba maa nirlim, ka niŋdi din tiyiri bə nini, ka zaŋ zilimballi yətɔya tɔyisi ba, bə ni jemd' a sahakam."

⁸Amaa ka o daa zayisi kpamba maa ni yəl' o shəm maa, ka lan mal' o bipalitab' bən min' o daa layim zooi, ka bə nyə bən ʒiin' o tooni la saawara.

⁹O daa bəhi ba mi, "Yi lee təhiya ni wula ka di simdi ni ti yəli ninvuy' shəb' bən yəli ma, 'Filimmi ʒi' tibisi' shəŋa a ba ni daa ʒili ti la?'"

¹⁰Ka o bipalitab' bən min' o daa layim zooi maa yəl' o, "Di ni simdi ni a yəli bən yəl' a, 'A ba daa ʒili ti ʒi' tibisa, amaa filimmi li ti ti la shəm m-boŋç:' Yəlim' ba, 'Man' nubil' kpalinga bari gari m ba shee!"

¹¹M ba daa ʒili ya ʒi' tibisa, ka pumpoŋç man' na yən pahi ya la tibisim. M ba daa malila barazim fiəbiri ya, amaa man' yən zaŋla nənsi leei barazim sayisiri ya."

¹²Ka dabisi' shəli din pahir' ata maa dali daa ti paai, ka Jərəboam mini niriba maa zaa daa ka Rəhəboam sanna kaman o ni daa yəli ba shəm la, "Labimiyana dabisi' shəli din pahir' ata dali."

¹³Ka Naa Rəhəboam daa zayisi kpamba la ni daa wuh' o shəm la, ka zaŋla yətɔy' yoli yəli niriba maa.

¹⁴O daa zaŋla o bipalitab' la ni daa wuh' o shəm la yəli ba. O daa yəli ba mi: "M ba daa ʒili ya ʒi' tibisa, amaa man' ni ʒili ya ʒi' tibisa gari lala. M ba daa malila barazim sayisiri ya, amaa man' yən zaŋla nənsi sayisiri ya."

¹⁵Dinzuu Naa daa bi sayı niriba maa ni yəli shəm din ni chə ka Yawə ni daa chə ka anabi Ahija ŋun daa nyə Shilo nir' la yəli Nəbat bia Jərəboam shəm la niŋ pali.

¹⁶Izraelnim' maa zaa ni daa nya ka Naa Rəhəboam bi sayı bə ni bəri shəm maa, ka bə yəli, "Ka ti bayə bə m-be Dauda zuliya ni? Ti bi diri Jəsi bia fali. Dinzuu Izraelnima, sokam kulim' o yiŋa. Dauda zuliya, gbibiya yi yiŋa." Dinzuu ka Izraelnim' maa daa wurim kuli bə yinsi.

¹⁷Amaa Rəhəboam daa sula Izraelnim' shəb' bən daa be Juda tinsi ni la kɔŋko.

¹⁸Ka Naa Rəhəbəam daa ti tim Adoniram ḥun daa su tuma fukumsi la Izraēnim' sani, ka Izraēnim' maa daa lab' o kuya ku. Ka Naa Rəhəbəam daa yiṣi n-niṣ yomyom kpe o chèchèbuṇ' ḥoyu ni n-zo kuli Jérusalém.

¹⁹Dinzuṇu ka Izraēnim' na kul mali duṇ ni Dauda yilinim' hal ni zuṇo dabisili ḥo.

2 Yəlikura 11

Anabi Shemaya daanabitali yətɔya (1 Nanima 12.21-24)

¹Rəhəbəam ni daa paai Jérusalém, o daa layimla Juda mini Benjamin zuliya ni ṭəbutuhiri' biinsi ninvuy' tuhi' kəbiga ni tuhi' pihinii ni bə chanj ti tuhi Izraēnim' deeī nam maa ti o.

²Amaa ka Yawə daa yeli anabi Shemaya,

³"Yəlim' Sulemaana bia Naa Rəhəbəam ḥun nyə Juda naa la mini Izraēnim' zaa bən be Juda mini Benjamin tingbana ni la

⁴ni Yawə yeliya, 'Di chanja ti tuhi yi mabihi maa. Labimiya kuli, Man' Yawə sani ka din niṣ maa yina.' " Di saha ka bə daa wum Yawə ni yeli ba shəm maa ka lab' kuli, ka daa bi lan chanj ni bə ti tuhi Jérəbəam.

Rəhəbəam me goondahi gili fəntinsi

⁵Ka Naa Rəhəbəam daa be Jérusalém, ka me goondahi gili fəntinsi ni di tayı Judanima.

⁶O daa me n-gili Bətilihəm mini Etam ni Təkəa

⁷ka lan me n-gili Bətizur mini Soko ni Adulam

⁸ni Gaat ni Marəsha ni Zif.

⁹O daa lan me n-gili Adəraim mini Lakishi ni Azəka

¹⁰ni Zəra ni Aijalən ni Hiburən. O ni daa me goondahi gili Juda mini Benjamin fəntin' shəṇa m-bala.

¹¹O daa me li la goonda' kpəma, ka zali sapashin' kpamba tinsi maa ni, ka daa me bindira kambəna mini kpam ni wain ni yən zaani du' shəṇa ni tinsi maa ni.

¹²O daa lan zaṇ nyɔṭayirisi mini kpana n-niṣ tinsi maa zaa ni n-chə ka di niṣ yaa pam. O ni daa su Juda mini Benjamin zulianim' shəm m-bala.

Maligumaaniba mini Levinim' ka Juda na

¹³Ka maligumaaniba mini Levinim' daa yi bə ni be Izraēl tingbəŋ ni luy' shəṇa zaa ni kul' o sani.

¹⁴Dama Jérəbəam min' o bidibisi daa kari ba mi ni bə di lan tum Yawə maligumaaniba tuma. Dinzuṇu ka Levinim' daa yi bə tingbana ni n-chə bə binshəyukam ka kuli Juda mini Jérusalém na.

¹⁵Ka Jérôbôam daa zal' omañman' maligumaaniba buya jembu shee ni be jemd' o ni daa mali bu' so mini nayisa' so zali, ka di nyé o buyili la.

¹⁶Ka ninvuy' shëb' ben daa bori ni be jem Yawé ñun nyé Izraëlinim' Naawuni ni be suhuri zaa la daa yi Izrael bôba ni yaya ni zaa n-doli Levinim' kuli Jérusalém ni be ti mali sara ti Yawé ñun nyé be yaannim' Naawuni la.

¹⁷Ka be daa che ka Juda nam maa niñ yaa pam, ka be daa kul ȝe Sulemaana bia Röhôbôam maa nyaanja hal ni yuma ata, dama yuma ata maa ni zaa be daa kul dolila Dauda mini Sulemaana naba.

Röhôbôam malibu

¹⁸Ka Röhôbôam daa kpuyi Dauda bia Jérimot bipuyingga, Mahalat ñun ma daa nyé Abiheel ñun daa nyé Jesi bia Eliab bipuyingga la.

¹⁹Ka o daa døyi Jeushi mini Shëmaria ni Zaham.

²⁰O daa lan kpuyi Absalom bipuyingga Maaka ka o daa døyi Abija mini Atai ni Ziza ni Shëlomit.

²¹Röhôbôam daa yur' o pay' Maaka ñun nyé Absalom bipuyingga maa n-gar' o pay' shëb' ben pahi min' o mananim' zaa. (O daa kpuyla payiba pisaayika, ka daa mali mananim' pihiyobu, o bidibisi daa nyela bihi pihitaayika, ka o bipuyinsi mi nyé pihiyobu).

²²Ka Röhôbôam daa zañ o bia Abija ñun daa nyé Maaka bia la n-leei nabi' kpëma, dama o nia daa nyela o ti zañ o leei naa.

²³O daa niñ yem n-zañ o bidibisi maa shëba tahi Juda mini Benjamin zuliya niriba tingbana yaya zaa ni ti ȝili be ni me goondahi gili fôntin' shëña la zaa ni, ka ti ba be ni bori shëlikam, ka lan bo payiba pam ti ba.

2 Yëlikura 12

Ijiptinim' liri Judanima

(1 Nanima 14.25-28)

¹Röhôbôam nam maa ni daa nya zaa zani ka niñ yaa, di daa bi yuui ka o mini Izraëlinim' zaa ben daa be o sani maa zayısi Yawé zaligu.

²Naa Röhôbôam ni daa di nam ka di ti paai yuma anu, ka Ijipti Naa Shishak daa lo tòb' na ti tuhi Jérusalémnima, be ni daa zayısi Yawé zaligu maa zuyu.

³O daa malila chechëbunsi tuhili ni këbisiyi mini wòribariba tuhi' pihiyobu. Ka tòbbi' shëb' ben daa yi Ijipti mini Libia ni Sukiim ni Itiopia n-dol' o daa ka kalinli.

⁴Ka o daa tuhi deei be ni me goondahi gili fôntin' shëña Juda tingbòn ni la zaa m-mali lala hal ni Jérusalém.

⁵Di saha ka anabi Shëmaya daa ka Röhôbôam mini Juda kpamba ben daa layim Jérusalém Shishak dabiëm zuyu la sanna nti yeli ba, "Yawé ni yeli shëm m-bëjë: Yi ni zayısi ma la zuyu ka n gba zayısi ya ka zañ ya niñ Shishak nuu ni maa."

⁶Di saha ka Izrael kpamba mini naa daa siyisi bəmaŋa ka yəli, “Yawə ni niŋ shəm maa tuhiya.”

⁷Yawə ni daa nya ka bə siyisi bəmaŋ’ maa ka o daa yəli Shəmaya, “Bə ni sayi ni bə tum taali maa, n ku lan ku ba, ka ku lan che ka n suhu yiysi bahi Jérusalémnim’ zuyu n-che ka bə bahi yoli, amaa n ni che ka bə nya faako n-yi Shishak nuu ni.

⁸Amaa di zaa yoli, bə ni leeg’ o daba din ni che ka bə zaŋ man’ Naawuni jəmbu mini tingbən shəŋa nanim’ jəmbu ni pa yim shəm.”

⁹ Di saha ka Shishak ḥun daa nyε lipti naa maa daa kana ti liri Jérusalémnim a n-va Naawuni jəmbu duu neen’ suma zaa mini nayili neen suma zaa. O daa kpuyi di binsheyukam, ka daa lan kpuyi Sulemaana ni daa che ka bə zaŋ salima mali nyɔtayiri’ shəŋa la zaa.

¹⁰Amaa ka Naa Rəhəbəam daa che ka bə mali daanya nyɔtayiri zali di zaani, ka o daa zaŋ li niŋ təbbi’ shəb’ bən daa ʒe n-guli nayili dunol’ la kpamba nuu ni.

¹¹Naa daa yi ti chani Naawuni jəmbu duu saha shəlikam, bə zandila nyɔtayiri maa dol’ o chaŋ, di nyaanja ka bə lan zaŋ li labisi ti niŋ di duu.

¹²O ni daa siyis’ oman’ zuyu daa che ka Yawə suhuyiyisili maa milig’ o zuyu, ka o daa bi ku ba zaa, ka biɛhigu daa lan niŋ nyayisim vienyelinga Juda tingbən ni.

Rəhəbəam ni di nam shəm yətɔy’ jia

¹³Dinzuyu ka Naa Rəhəbəam daa niŋ kpiɔŋ ʒini Jérusalém n-su o nam maa. Rəhəbəam yuma daa nyela yuun’ pihinahi ni yini saha shəl’ o ni daa di nam maa. O daa dila nam maa n-ʒini Jérusalém yuun’ pinaayopɔin, tin’ shəli Yawə ni daa pii Izrael zuliyanim’ sunsuuni n-leeg’ o jəmbu shee la. Rəhəbəam ma yuli n-daa booni Naama, o daa nyela Ammɔn nira.

¹⁴Rəhəbəam daa tum din bie, dama o daa bi zaŋ o suhu zaa niŋ Yawə jəmbu ni.

¹⁵Rəhəbəam ni daa tum tuun’ shəŋa zaa o piligu ni hal ni o bahigu ni, bə sabi di yela niŋ anabi Shəmaya mini anabi Iddo yəlikura litaafinim’ ni. Di saha maa Rəhəbəam mini Jérəbəam daa kul tuhirila tab’ təbu waawaayili.

¹⁶Rəhəbəam ni daa ti faai siy’ o yaannim’ sani, bə daa soy’ o la Dauda tij’ la ni, ka o bia Abija daa di nam n-zan’ o zaani.

2 Yəlikura 13

Abija mini Jérəbəam tab’ təb’ tuhibu (1 Nanima 15.1-8)

¹Jérəbəam ni daa di Izrael nam ka di ti paai yuun’ pisaayika saha shəli, ka Abija mi daa leei Juda naa.

²Ka o daa di nam ȝini Jérusalém' yuma ata. O ma yuli n-daa booni Mikaya, o daa nyela Uriel ȝun daa nyé Gibia nir' la bipuyingga. Ka tōb' daa ti lu Abija mini Jérôbôam sunsuuni,

³ka Abija daa layim dōbba bēn mali suhukpeeni din ni tuhi tōbu ka lan nyé bēn mi tōb' tuhibu ninvuy' tuhi' kōbisinahi ni bē chanj tōbu tuhibu. Ka Jérôbôam mi daa layim tōbutuhiri' biinsi bēn nyé woyira ninvuy' tuhi' kōbisinii ni bē tuhi taba.

⁴Di saha ka Abija daa du n-tam zo' sheli din yuli booni Zemaraim Zoli din be Ifriim tingban' ni zoya ni la zuyu ka yeli, "Nyin' Jérôbôam mini Izraëlnim' zaa, wummiya n ni yen yeli shem ȝo!

⁵Yi bi mi ni Yawé ȝun nyé Izraëlnim' Naawuni ȝo daa lola alikauli din ka lorigibu n-zan̄ nam ti Dauda min' o bidibisi ni bē su Izraëlnim' ȝiemani kam ni?

⁶Amaa ka nyin' Nebat bia Jérôbôam ȝun nyé Dauda bia Sulemaana dabili ȝo ti zayis' a duuma,

⁷ka ninvuy' galima bēn ka buchi layimna ti pah' o zuyu, ka bē zayisi Naa Sulemaana bia Rehôbôam ȝun daa na nyé bipolli ka o yem na bi ziligi ka o ku tooi nyaŋ ba la noli.

⁸Pumpoŋɔ ka yi ti tehi ni yi ni mali niriba pam, ka lan mali salima nayila' shēb' Jérôbôam ni mali tin ya, ka bē nyé yi buya la zuyu yi ni tooi tuhi Yawé nam sheli o ni zaŋ niŋ Dauda bihi nuu ni ȝo.

⁹Yi bi kari Yawé maligumaaniba bēn nyé Aduna bihi la mini Levinim' zaa ka zalila yimanjmanj' maligumaaniba kaman tingban' shējanim' ni niŋ shem la? Ka ȝunkam zaŋ nayilaa bee piəlah' ayopoin kana ni o ti mal' omar' kasi, o leerila yi buy' shēja bēn pa Naawuni la maligumaana.

¹⁰Amaa tinim' bēna, Yawé n-nyé ti Naawuni, ka ti na ȝi n-zayis' o. Aduna bidibisi n-nyé ti maligumaaniba bēn maani sara tiri Yawé ka Levinim' nyé bēn soŋdi ba.

¹¹Bē maani sara sheli bē ni zaŋdi nyori buyim la tiri Yawé asiba mini zaawuni kam, ka lan tuyindi tulaale zim sheli din nyom viela n-zan̄di li zaani bayindi bōrōbōro kasi din tam salima alali teebuli zuyu, ka lan yuuni salima firila tamdigu la din ni che ka di firila maa kul diri zaawuni kam, dama tinim' nyela bēn gbibi Yawé ȝun nyé ti Naawuni ȝo ni zali ti shem, amaa ka yinim' zayis' o.

¹²Nyamiya, Naawuni be ti sani, ȝuna n-nyé ti zuyulana, ka o maligumaaniba mi mali tōbutuhiri' kikahi ni bē piəb' niŋ ti ka ti tuhi ya. Dinzuu yinim' Izraëlnima, miriya ka yi tuhi Yawé ȝun nyé yi yaannim' Naawuni ȝo, dama yi ku di nasara."

¹³Jérôbôam daa che ka tōbbi' shēb' løyi gilila Judanim' maa nyaanja nti soŋi doni gu ba, ka bēn kpalm mi be bē tooni polo.

¹⁴Ka Judanim' maa daa nya ka tōb' maa be n-gili ba tooni ni nyaanja zaa, ka bē suhi Yawé ka maligumaaniba daa piəbi bē kikahi.

¹⁵Di saha ka Judanim' maa daa bu tōb' zambu. Be ni daa bu tōb' zambu maa, ka Naawuni daa nyān Jērōbōam mini Izraēlnim' zaa bēn daa be Abija mini Judanim' tooni maa.

¹⁶Ka Izraēlnim' maa daa njmaligi guui ka chē Judanima, ka Naawuni daa chē ka Judanim' maa nyān ba.

¹⁷Ka Abija min' o tōbbihi maa daa ku ba pam, ka bē ni daa ku Izraēlnim' maa ninvuy' shēb' daa nyēla tōbutuhiri' biinsi tuhi' kōbisinu.

¹⁸Ka Izraēlnim' maa daa tuhi lu di saha maa, ka Judanim' di nasara, dama bē daa ninjla Yawē njun nyē bē yaannim' Naawuni la naani.

¹⁹Di saha ka Abija daa kari doli Jērōbōam nti njme n-deeg' o tinsi; Bētēl mini di tīnkansi ni Jēshana mini di tīnkansi ni Efurōn mini di tīnkansi.

²⁰Abija ȝiēmani maa ni Jērōbōam daa bi lan nya yaa, ka Yawē daa ti njme o luhi ka o kpi.

²¹Amaa Abija njun' yaa daa kul kirisimi. O daa kpuylia payiba pinaanahi n-døyi bidibisi pisinaayi mini bipuyinsi pinaayɔbu.

²²Abija tuun' shēja din pahi min' o yētōya ni o tuma zaa, bē sabi li njn anab' Iddo yēlikura litaafi ni.

2 Yēlikura 14

Naa Asa tuhi nyān Kushnima

¹Ka Abija daa ti faai siy' o yaannim' sani, ka bē sōy' o Dauda tīn' la ni. Ka o bia Asa daa di nam zan' o ba zaani. Asa ȝiēmani maa ni, bē mini so daa bi tuhi tōbu hal ni yuun' pia.

²Asa daa tum din tuhi ka viela Yawē njun nyē o Duuma Naawuni sani.

³O daa wurim tīnzun buya maligu bimbina la mini buya jēmbu shee, ka njme n-kabisi di daantalisi, ka wurim Ashērim.

⁴O daa zali Judanim' ni bē jēmmila Yawē njun nyē bē yaannim' Naawuni la kōnko, ka dol' o fukumsi zaligunim' mini zaligu shēja din pahi.

⁵O daa lan wurim Juda tīngban' ni fōntinsi ni zaa buya mini bē ni daa yi tuyindi tulaale zim bimbin' shēja zuyu la zaa, ka di zuyu daa chē ka suhudoo be o nam ȝiēmani maa ni.

⁶Ka o daa me goondahi gili Juda fōntinsi, vuhim ni daa be tīngbani maa ni saha shēli, dama o mini so daa bi zabira. O daa bi tuhi tōbu di yuma maa ni, dama Yawē daa ti o vuhim.

⁷Ka o daa yēli Judanima, "Chēliya ka ti me fōntinsi, ka me goondahi mini dufahira din du pam gil' li, ka njn dunōdaya mini dunokparitisi njn li. Tīngbani maa nyēla ti dini, dama ti jēmdila Yawē njun nyē ti Naawuni nj. Ti ni jēmd' o maa

zuyu ka o ti ti suhudoo luyilikam maa.” Dinzuyu ka bε daa me binsheyukam maa ka bε biεhigu tɔŋ.

⁸Asa daa malila tɔbbihi tuhi’ kɔbisita Juda tingban’ ni, bε bidibbina daa nyεla kpana mini nyɔtayirisi zay’ yεlima, ka daa lan mali tɔbbihi tuhi’ kɔbisiyi ni tuhi’ pihinii Benjamin zuliya tingban’ ni, bε bidibbina daa nyεla tɔbiri mini nyɔtayirisi; bε zaa daa nyεla tɔbutuhiri’ biinsi.

⁹Ka Zεra ɔjun daa nyε Itiɔpia nir’ la tɔbbihi tuhi’ tuhili mini chechεbunsi kɔbisita kana ti liri ba Marεsha.

¹⁰Ka Asa daa chaŋ ni o ti tuh’ o. Ka bε zaa daa zani bε tɔb’ gɔri ni Zεfata din daa be Marεsha la vinvamli ni.

¹¹Ka Asa daa suhi Yawε ɔjun nyε o Naawuni ɔjɔ yεli, “Yawε, a ni sɔndi bεn mali yaa shεm lala ka a sɔndi bεn ka yaa gba. Yawε ɔjun nyε ti Naawuni ɔjɔ, sɔnmi ti, dama nyini ka ti niŋ naani, ka zaŋ a yuli kana ni ti ti tuhi salo ɔjɔ zaa. Yawε, nyini n-nyε ti Naawuni, di che ka ninsal’ nyar a.”

¹²Ka Yawε daa nyar Itiɔpianim’ maa ti Asa mini Judanima ka Itiɔpianim’ maa daa ɔjmaligi guui.

¹³Ka Asa mini tɔbbihi bεn daa be o sani maa daa kari doli ba ni Gεra n-daa ku Itiɔpianim’ maa zaa ka so bi kpalm, dama Yawε min’ o tɔbbihi daa ku ba. Ka Judanim’ maa daa di nεma pam chaŋ.

¹⁴Ka bε daa nyar tin’ shεŋa din daa gili Gεra maa nim’ zaa, dama Yawε yεla daa gbahi ba dabiεm. Ka tɔbbihi maa daa ɔjε fɔntinsi maa zaa nεma chaŋ, dama nεma daa be tinsi maa ni.

¹⁵Bε daa liri bεn mali biŋkɔbiri n-tayi piεri mini buhi ni laakuma chaŋ. Di nyaarja ka bε daa lab’ kuli Jεrusalem.

2 Yεlikura 15

Naa Asa tay’ o biεhigu

¹Ka Naawuni Shia daa kpe Odεd bia Azaria ni,

²ka o daa chaŋ ni o ti tuhi Asa soli, ka yεl’ o, “Nyin’ Naa Asa mini Juda zuliya ni Benjamin zuliya zaa, wummiya n ni yεn yεli ya shεm ɔjɔ, yi yi kul be Naawuni sani, o gba ni be yi sani. Yi yi bo o, yi ni nya o. Amaa yi yi zayis’ o, o gba ni zayisi ya.

³Dama Izraεlnim’ daa ti che Naawuni maŋli jεmbu ka di yuui pam, ka mi ka maligumaana ɔjun ni wuhiri ba; ka daa bi lan doli zaligu yaha.

⁴Amaa bε ni daa ti be muyisigu ni, ka ɔjmaligi kpa Yawε ɔjun nyε Izraεl Naawuni maa polo ti bo o, bε daa nya o.

⁵Di saha maa ha so daa yi yεn chaŋ sheli polo ka labina o suhu bi doya; dama tinsi maa nim’ daa kul zabirim.

⁶Be daa piripirila taba, ka zuliya ḥo tuhiri zuliya ḥo, ka tiŋ' ḥo nim' mi tuhiri tiŋ' ḥo nima, dama Naawuni n-daa che ka suhugarigu balibu kam ḥo paai ba.

⁷Amaa nyin' ḥuna, di simdi ni a mali suhukpeeni, di che ka a kɔba ni chɔyisi, dama a nya a ni tum tuun' sheli maa laara."

⁸Asa ni daa wum Odəd bia Azaria daanabitali yɛtɔya maa, ka di ti o suhukpeeni pam, ka o daa wurim buya din jɛmbu chihiri la Juda mini Benjamin zuliya tinsi ni zaa, ka lan wurim buy' shɛnja din daa be o ni daa tuhi fa Ifriim zoya ni tiŋ' shɛnja la ni, ka daa malimali Yawε sara maligu bimbini din daa be Yawε jɛmbu duu varanda tooni la.

⁹Ka niriba pam daa yi Ifriim mini Manaasa ni Simion zuliya tiŋgbana ni n-zo n-kuli Asa sani, dama be daa nyaya ka Yawε ḥun nyε o Naawuni maa be o sani. Ka Asa daa boli Judanim' mini Benjamin zuliya niriba n-tabili ben zaa daa nyε saamba ka be be sani maa.

¹⁰Be daa layimla Jérusalém Asa ni daa di nam ka di ti paai yuun' pinaanu gol' so ḥun pahir' ata la ni.

¹¹Ka be daa zaŋ be ni tuhi tɔbu n-di biŋkɔb' shɛb' la nayilahi kɔbisiyopoɔin mini pieri tusaayopoɔin m-mali sara ti Yawε dindali maa.

¹²Ka be daa lo alikauli ni be ni jɛmdi Yawε ḥun nyε be yaannim' Naawuni ḥo ni be suhuri zaa ni be shihi zaa;

¹³ka ḥunkam zayısi ni o ku jɛm Yawε ḥun nyε Izraεl Naawuni maa, dilan' yi nyεla ninkurigu bee bia bee doo bee paya, ben' kum' o.

¹⁴Ka be daa duhi be yɛhi tahi pampam m-po pɔri Yawε sani, ka piɛbi kikahi mini binyila.

¹⁵Ka Judanim' zaa suhuri daa paligi be pɔri maa zuyu, dama be daa pola pɔri maa ni be suhuri zaa, ka suhi Naawuni be ni bɔr' sheli zaa, ka Naawuni daa dee i be suhigu maa, ka ḥun' Yawε daa ti ba vuhim luyilikam zaa.

¹⁶Hal Naa Asa daa yihila Maaka ḥun daa nyε o yabipay' la Napay' nam ni, o ni daa me buyili Ashera ḥmahinli zal' la zuyu. Ka Naa Asa daa che ka be daai o ni me ḥmahinli sheli zali maa luhi n-wurim li ka zaŋ li ti nyo buyim Kidirɔn Vinvamlı ni.

¹⁷Amaa be daa bi wurim buy' jɛmbo luy' shɛnja din daa be Izraεl tiŋgbani ni la dina. Di zaa yoli, Asa daa kul ʒiela yim o biɛhigu ni zaa.

¹⁸Ka o daa zaŋ o ba ni daa zaŋ pin' shɛnja zaa ti Naawuni la mini ḥun manman' ni mali pin' shɛnja din daa nyε anzinfɑ mini salima binyɛra la zaa nti zali Naawuni jɛmbu duu puuni.

¹⁹Ka be mini so daa bi lan tuhi tɔbu hal ti paai Asa nam dibu maa yuun' pihitanaanu saha.

2 Yεlikura 16

Izraelnim' nya muyisigu (1 Nania 15.17-22)

1Naa Asa ni daa di nam ka di ti paai yuun' pihitanaayɔbu saha sheli, ka Izrael Naa Baasha daa kana ti liri Judanima, ka me goma gili Rama ni di che ka so ku tooi yi Juda Naa Asa tingban' ni bee n-kana ti kpe di ni.

2Di saha ka Asa daa zaŋ anzinfə mini salima din daa be Naawuni jembu duu mini nayil' la n-tim ni be zaŋ ti ti Naa Benhadad ḥun daa nyε Siria naa, ka be Damaskus la ka yεl' o,

3"Che ka m min' a layi tab' zori kaman a ba mini m ba ni daa be shem la. Nyama, Anzinfə mini salima ḥo, n zaŋ li mi ti a pini. Larigim a mini Izrael Naa Baasha zɔsimdi alikauli la din ni che ka o zaŋ o többihi yiysi ka che ma."

4Ka Benhadad daa wum Naa Asa ni yεl' o shem maa, ka tim o sapashin' kpamba mini be többihi ka be chanj ti lu Izrael fɔntinsi zuyu n-daa tuhi nyar Ijɔn mini Dan ni Ebelibetimaaka ni nema ni daa be fɔntin' shεna ni zaa Naftali tingban' ni.

5Naa Baasha ni daa wum lala, ka o daa che Rama mεbu, ka o tuma maa daa zani tariga.

6Di saha ka Naa Asa daa zaŋ Judanim' zaa pa omaŋ' zuyu ka be chanj ti va kuy' shεna mini dakuy' shεna Naa Baasha ni daa mali mεri Rama maa zaa n-chanj ti me Gεba mini Mizipa.

Anabi Hanani yεla

7Di saha ka anabi Hanani daa ka Juda Naa Asa sanna ti yεl' o, "A ni niŋla Siria naa naani ka bi niŋ Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo naani la zuyu, Siria naa többihi maa ni ti zo ka che a.

8Itiɔpianim' mini Libianim' daa mali többihi pam bεn mali chechεbunsi mini wɔribariba, amaa a ni daa niŋ Yawε naani la zuyu, o daa zaŋ ba niŋ a nuu ni.

9Dama Naawuni nina kul gɔrimi gindi dunia ḥo ni luyilikam ni o kpaŋsi ninvuy' shεb' bεn gbibi yεlimaŋli zaŋ chanj o sani suhuri. A tum jerilim dimbɔŋɔ puuni, dama pumpɔŋɔ zaŋ chana, a kul yεn bela tɔb' tuhibu ni."

10Ka yεtɔya ḥo daa che ka Asa suhu yiysi bahi anab' maa zuyu, ka o che ka be gbaag' o kpεhi duu nti ga o zoligɔnim' zali, dama yεlli maa daa che ka o suhu yiysi pam bahi anabi maa zuyu. Di saha ka Asa daa gbaai niriba maa shεb' nahimbu.

Naa Asa nam dibu tariga (1 Nania 15.23-24)

11Asa ni daa tum tuun' shεna zaa piligu ni hal ni di bahigu ni be sabi di yεla niŋ Juda nanim' mini Izrael nanim' yεlikura litaafi ni.

¹²Asa ni daa ti paai yuun' pihinahiyinika o nam maa ni saha sheli, ka naba polo doro daa gbaag' o, ka o doro maa daa muysis' o pam; amaa doro maa ni daa muysis' o maa zaa yoli, o daa bi suhi Yawε, amaa ka nay' dolila timanim' bori sɔ̄nsim.

¹³Naa Asa daa ninla o nam maa ni yuun' pihinahi ni yini ka faai siy' o yaannim' sani.

¹⁴Ka bε daa sɔ̄y' o omañmanj' ni daa chε ka bε chibi sil' sheli ka di be Dauda tin' la ni la puuni. Be daa zaŋ o sɔ̄nla garibil' zuyu, ka daa chε ka tulaale duyiriba zaŋ tulaale mih' o, ka bε zaŋ o ti sɔ̄yi, ka mali buyim titali sɔ̄ŋ ti o kuli maa jilima.

2 Yεlikura 17

Jehoshafat di nam

¹Ka o bidibiga Jehoshafat daa di nam n-zan' o zaani, ka daa mali shili gu Izraelnima.

²O daa tahi többihi ti ʒili bε ni daa me goondahi gili Juda fɔ̄ntin' shεnja la zaa puuni, ka lan zali többihi Juda tingban' ni min' o ba Asa ni daa tuhi deei tin' shεnja Ifriim zulya niriba tingban' ni la puuni.

³Ka Yawε daa ʒe Jehoshafat nyaanja, dama o daa kul bemi kaman o ba ni daa tuui di nam ka be shεm la, o daa bi jemdi Baalnima.

⁴Amaa o daa jemdila o ba Naawuni ka dol' o zaligunima, ka daa bi be kaman Izraelnim' ni daa be shεm la.

⁵Dinzuyu ka Yawε daa chε ka o nam maa nin yaa pam, ka Judanim' zaa daa kanna ti tir' o pina. Ka o daa mali buni pam, ka niriba tir' o jilima.

⁶O suhu zaa daa kul yεla Yawε jembu zuyu, ka din pahi nyεla o daa wurim buya jembu shee mini Asherim ɳmahima zaa din be Juda tingban' ni.

⁷O ni daa di nam ka di ti paai yuma ata saha sheli, ka o daa tim o kpambaliba, Benheel mini Obadia ni Zakaria ni Netanel ni Mikaya ni be chanjudi Juda fɔ̄ntinsi ni ti wuhi niriba.

⁸Ka o daa chε ka Levinim' shεb' pahi be zuyu ka be chanjudi. Benya n-daa nyε Shemaya mini Netania ni Zebadia ni Asahel ni Shemiramot ni Jehonatan ni Adonija ni Tobiya ni Tobadonija m-pahi Maligumaaniba Elishama mini Jehoram.

⁹Ka bε daa zaŋ Yawε zaligu kundi la n-gili Juda fɔ̄ntinsi ni zaa wuhi niriba.

Naa Jehoshafat wɔ̄yiritali yεla

¹⁰Yawε yεla daa gbahi tingbɔ̄n shεnja din daa gili Juda tingbɔ̄n maa nanim' zaa dabiem, ka bε daa bi buyisi ni be lo tɔ̄bu n-tuhi Jehoshafat.

11Ka Filistianim' shεb' daa ɔiri pina mini anzinfā na ti jemdi Jēhōshafat. Ka Laribunim' gba daa zaŋ pielahi tusaayopɔin ni kɔbisiyopɔin mini bulahi tusaayopɔin ni kɔbisiyopɔin na ti ti o.

12Ka Jēhōshafat daa nya yaa pam, ka me goondahi gili fɔntinsi, ka lan me nema sɔŋbu shee tinsi zali Juda tiŋgbɔŋ maa ni.

13O daa tum tuun' kara Juda fɔntinsi ni. O daa zaŋ tɔbutuhiri' biinsi ti ɔili Jérusalém.

14Bε daa sabi bε yuya dolila bε daŋ ni nyε shεm. Juda zulya ni sapashin' kpamba bεn daa su tɔbbihi tusatusa fukumsi puuni, Adina daa sula tɔbutuhiri' biinsi tuhi' kɔbisita.

15Ka sapashini ɔun pa o zuyu n-daa nyε Jēhōhanan. O daa sula tɔbbihi tuhi' kɔbisiyi ni tuhi' pihinii.

16Ka ɔun pa o zuyu daa nyε Zikiri bia Amasia ɔun daa sayi n-zaŋ omaŋ' niŋ Yawε tuma ni la. O mi daa sula tɔbutuhiri' biinsi tuhi' kɔbisiyi.

17Benjamin daŋ ni; Eliada ɔun daa nyε tɔbutuhiri' biiŋa la daa sula tɔbbihi tuhi' kɔbisiyi bεn nyε peentɔriba ka gbibi nyɔtayirisi la.

18Ka ɔun pa o zuyu daa nyε Jēhōzabad, o mi daa sula tɔbbihi tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinu bεn daa gbibi bidibbina m-mali shili gu tɔbu.

19Bembɔŋnim' daa nyela bεn tumdi naa tuma m-pah' o ni daa zaŋ tɔbbi' shεb' ɔil' o ni daa me goondahi gili fɔntin' shεŋa Juda tiŋgbɔŋ zaa ni la zuyu.

2 Yεlikura 18

Anabi Mikaya kpahi Naa Əhab zuyu ni

(1 Nanima 22.1-28)

1Jēhōshafat daa mali buni ka lan mali jilima pam, ka o daa ti bɔri paya Əhab sani ni o ti o daŋ ni so.

2Ka di daa niŋ daba ayi, ka o chanj Əhab sani Samaria. Ka Əhab daa kɔri pieri mini niyi pam n-niŋ o mini bεn daa kana saani, ka daa balim o ni o che ka bε chanj ti tuhi Ramɔtigiliadnima.

3Ka Izraεl Naa Əhab daa bɔhi Juda Naa Jēhōshafat, "A ni pahi n zuyu ka ti chanj ti tuhi Ramɔtigiliadnima?" Ka o garigi yεl' o, "M bela a polo ka n niriba nyε a niriba, ti ni pah' a zuyu chanj tɔb' maa ni."

4Amaa ka Jēhōshafat daa lan yεli Izraεl naa maa, "Daŋ bɔhi ban Yawε ni yεn yεli shεm poi."

5Di saha ka Izraεl naa maa daa tim boli anabinim' kɔbisinahi na nti bɔhi ba, "Ti cham' ti tuhi Ramɔtigiliadnim' bee ti di chanj?" Ka bε daa garigi yεl' o, "Cham' ti tuhi ba, Naawuni ni zaŋ ba niŋ nyin' naa nuu ni."

⁶Amaa ka Jēhōshafat daa bōhi, “Yawē daanab’ so lan kani ḥun bi kana kpe ka nyé ti n-ni bōhi so baŋ Yawē ni yeli sh̄em?”

⁷Ka Izrael Naa maa daa yeli Jēhōshafat, “Ninvuy’ yino na beni ka ti ni bōh’ o baŋ Yawē ni yeli sh̄em. Duna n-nyé Imla bia Mikaya. Amaa man’ je o yelli, dama o na ʒi n-tɔyisi anabitali yetɔy’ vielli zaŋ chan m polo, nayila n zay’ bieyu ka o kul yera.” Ka Jēhōshafat daa yel’ o, “Naa, di yeli lala.”

⁸Di saha ka Izrael naa maa daa boli kpeen’ so na ti yel’ o, “Cham’ yomyom ti zaŋ Imla bia Mikaya na.”

⁹Di saha Izrael naa mini Juda Naa Jēhōshafat daa yela bε alichebbanim’ ʒi bε nam ʒiishəhi kabɔyili din daa be Samaria dunɔdali gbin’ la ni ka anabinim’ maa zaa daa ʒe bε tooni n-tɔyisiri ba anabitali yetɔya.

¹⁰Ka Chēnaana bia Zēdēkia daa zaŋ kuriti mali binyila ka yeli, “Naawuni ni yeli sh̄em m-bɔŋɔ, ‘Binyila ɳɔ ka yi yen zaŋ ʒe Sirianim’ ɳɔ hal ti naai bε balibu.’ ”

¹¹Ka anabinim’ maa zaa daa yeli anabitali yetɔy’ yini maa, ka yera, “Chamiya Ramotigiliad ti di nasara. Yawē ni zaŋ ba niŋ naa nuu ni.”

¹²Ka tumo so ḥun daa chan ni o ti zaŋ Mikaya maa na yel’ o, “Nyama, anabinim’ maa zaa naala noli n-yeli naa ni yu sh̄em, a gba kul yelimila yetɔy’ sh̄eli din ḥmani bε ni yino dini, ka nyé o yubu.”

¹³Amaa ka Mikaya daa yel’ o, “Hal ka Yawē ḥun be ɳɔ zuŷu, man’ Naawuni maa ni kul yeli ni n yeli sh̄eli, dina ka n yen yeli.”

¹⁴Ka o daa ka naa Əhab sanna, ka naa bōhi, “Mikaya, ti cham ti tuhi Ramotigiliadnim’ bee ti di chan?” Ka o daa garigi yel’ o, “Chamiya, yi ni nya nasara, Naawuni ni zaŋ ba niŋ yi nuu ni.”

¹⁵Amaa ka naa daa yel’ o, “Siyimsiyim bushem ka n yel’ a ni a yi yen zaŋ Yawē yetɔya yeli ma, nyin’ yelim’ ma yelimanjli.”

¹⁶Di saha ka Mikaya daa garigi yeli, “N nya ka Izraelnim’ zaa wurimmi be zoya zuŷu kaman pieri bɛn ka gul’ la. Ka Yawē yeli ma, ‘Bɛmbɔŋɔnim’ ka zuŷulana, che ka sokam labi kul’ o yiŋ’ ni suhudoo.’ ”

¹⁷Ka Izrael naa maa daa yeli Jēhōshafat, “N di pun bi yel’ a ni o bi yen yeli zay’ vielli zaŋ chan m polo nayila zay’ bieyu kɔŋko?”

¹⁸Di saha ka Mikaya daa yeli, “Dinzuŷu wummiya Yawē yeligu: N nya Naawuni ni ʒi o nam ʒiishee, ka malaikanim’ zaa ʒe o nudirigu min’ o nuzaa polo.

¹⁹Ka Yawē daa bōhi, ‘Duni n-lee yen chan ti niŋ Naa Əhab naŋban’ malisim ka o chan Ramotigiliad ka bε ti ku o?’ Ka ɳumbɔŋɔ yeli ni ɳ-ɳɔ, ka ɳumbɔŋɔ mi yeli ni ɳ-ɳɔ.

²⁰Ka shi’ so daa tōhi zani Yawē tooni yel’ o, ‘Man’ ni niŋ o naŋban’ malisim.’ Ka Yawē bōh’ o, ‘So dini ka a lee yen doli?’

21Ka o garigi yeli, ‘N yen leela ɔiri shia o daanabinim’ zaa noya ni.’ Di saha ka Yawε yel’ o, ‘A shiri ni tooi niŋ o naŋban’ malisim, cham’ ti niŋ lala, a ni di nasara.’ ”

22Dinzuγu pumpɔŋɔ nyama, Yawε zaŋla ɔiri shia niŋ a daanabinim’ ḥo zaa noya ni. Yawε yelila zaŋ’ biɛyɛ zaŋ chan a polo.

23Di saha ka Chenaana bia Zedekia daa kana ti labi Mikaya tapaγa ka bɔh’ o, “So’ dini ka Yawε shia maa lee doli yi n ni n-kana ti yel’ a yɛtɔyili ḥo?”

24Ka Mikaya daa garigi yel’ o, “Nyama, a yi ti zo n-kpe duu puuni ti sɔyi, dindali maa ka a yen baŋ.”

25Ka Izrael naa maa daa yeli, “Gbaamiya Mikaya n-zaŋ o ti ti Amɔn ḥun nyε tin’ ḥo Gomna la mini nabia Jɔash,

26ka yeli ba ni naa yeliya, ‘Zaŋmiya doo ḥo kρehi duu ka tir’ o bindirigu bielabiela mini kom bielabiela hal ka n ti labina ni alaafee.’ ”

27Ka Mikaya daa yel’ o, “A yi ti labina ni alaafee, dindina pa Yawε n-che ka n yel’ a yelli ḥo.” Ka daa lan yeli, “Sokam zaa, wummiya.”

Naa ምhab kum yεla

(1 Nanima 22.29-35)

28Di saha ka Izrael naa maa mini Juda Naa Jεhɔshafat daa chan Ramɔtigiliad.

29Ka Izrael naa maa daa yeli Jεhɔshafat, “Man’ ni yeei n nam nema ḥo ka tayi nema ye n-chan tɔb’ gɔyɛ maa ni, amaa nyin’ yεm’ a nam nema.” Ka Izrael naa maa daa tayi nema ye, ka bε chan tɔb’ gɔyɛ maa ni.

30Ka Siria naa daa zal’ o chechεbunsi sapashin’ kpamba zaligu n-yeli ba, “Di ti tuhiya dabirisi, yi mi di ti tuhiya wɔyira, amaa ti kul tuhimiyala Izrael naa maa kɔŋko.

31Chechεbunsi sapashin’ kpamba maa ni daa ti nya Jεhɔshafat, bε daa yelimi, ‘Izrael naa maa m-bala.’ Di saha ka bε daa ḥmaligi lu o zuγu ni bε tuh’ o, ka o daa kuhi, ka Yawε sɔŋ o n-kari ba bahi ka che o.

32Dama chechεbunsi sapashin’ kpamba maa ni daa ban ni pa Izrael naa maa m-bala maa, ka bε daa ḥmaligi ka che o dolibu.

33Amaa ka do’ so daa to piem ka di nyɔyi Izrael naa maa o gbayino min’ o nyɔtayirigu tuyibu shee, di saha ka o daa yeli tɔbbi’ so ḥun daa duhir’ o chechεbuŋ’ maa, ‘Dmaligim’ zaŋ ma yi tɔb’ gɔyɛ ḥo ni, dama n nya danja.’ ”

34Ka tɔb’ maa daa kpayı mii pam dindali maa, ka Izrael naa maa daa do n-dalim chechεbuŋ’ maa puuni, ka o nini kpa Sirianim’ maa polo hal ni zaawuni, zaŋ chan wuntan’ daa ti yen lu, ka o kpi.

2 Yεlikura 19

Anabi so kpahi naa Jεhɔshafat zuγu ni

1Ka Juda Naa Jēhōshafat daa lab' kul' o ya Jērusalēm ni alaafee.

2Ka Hanani bia Jēhu ḥun daa nyē anabi la daa yi n-chaj ti tuhi Naa Jēhōshafat soli n-yel' o, "A tēhiya ni di simdi ni a sōndi ninvuy' bieri ka yuri bēn je Yawē? A ni niŋ shēm ḥo zuyu, Yawē suhu yiyisiya pam bahi a zuyu.

3Amaa a nyela ḥun tum tuun' suma, dama a daa wurim Ashēra ḥmahima zaa tingbōŋ ḥo ni, ka zaŋ a suhu zaa niŋla Naawuni jēmbu ni."

Naa Jēhōshafat labisi niriba Yawē jēmbu ni

4Jēhōshafat daa ʒila Jērusalēm, ka daa kul chani Bērishiiba hal ni Ifriim zoya ni tinsi la zaa ni niriba sani nti lan labisi ba Yawē ḥun nyē bē yaannim' Naawuni ḥo jēmbu ni yaha.

5O daa lan zali sariakaritiba bē ni daa me goondahi gili Juda tingban' ni fōntin' shēna la zaa yiniyini ni

6ka yeli sariakaritiba maa, "Gbibiya yiman' vienyelinga yi saria karibu ni, dama pa ninsalinim' ka yi yen niŋdi li tira, amaa Yawē ka yi yen niŋdi li tira. O be yi sani yi saria karibu ni.

7Dinzuŷu zomiya Yawē, ka gbaamiya yiman' yi tuma ni; dama Yawē ḥun nyē ti Naawuni ḥo bi bori ḥaribu bee gaŋbu bee yi bori ni niriba tiri ya birapu".

8Jēhōshafat daa lan pii Levinim' mini maligumaaniba ni Izraēl daŋ kam puuni kpēma n-leei Jērusalēm sariakaritiba ni bē kariti saria tiri Yawē, ka maani niriba yela. Be daa ʒila Jērusalēm.

9Ka o daa kpahi bē zuyu ni yeli, "Di simdi ka yi zōri Yawē ka tum tuma maa ni ʒieyimtali ni yi suhu zaa.

10Yi mabihi yi yi fōntin' shēli ni n-zaŋ yētōya tahi yi sanna ka di nyela ninvuy' kubo yētōya bee kali shēli bee fukumsi zaligu shēli birigibū yētōya, yin' wuhimi ba bē ni yen niŋ shēm ka ku kpe taali ni Yawē sani ka o suhu yiyisi bahi yi mini ba zuyu. Niŋmiya lala ka ku kpe taali ni.

11Nyamiya, Amaria ḥun nyē maligumaaniba kpēm' ḥo n-yen su yi fukumsi zaŋ chan Yawē yelli kam polo. Ishimail bia Zēbadia ḥun nyē Juda zuliya ni gomna la mi n-yen su yi fukumsi zaŋ chan naa yelli kam polo. Ka Levinim' mi nyē kpamba bēn yen sōndi ya. Maliya suhukpeeni, Yawē ni be ḥunkam tumdi din' tuhi sani."

2 Yēlikura 20

Bē tuhi Edomnima

1Dimbōŋo nyaanja ka Mōabnim' mini Ammōnnim' ni Miunnim' shēb' daa ti lo tōb' na ni bē ti tuhi Jēhōshafat.

2Ka ninvuy' shēb' daa kana ti yeli Jēhōshafat, "Salo pam yi Edom kanna ni bē ti lir' a, bē yila teekubil' duli yay' din' la polo kanna, ka pumpōŋo bē bela Hazazontarima." (Dina n-nyē Engedi.)

³Ka dabiem daa gbaai Jēhōshafat, ka o niŋ nimmoo suhi Yawε, ka moli molo ni sokam lom noli Juda tingbani maa ni zaa.

⁴Ka Judanim' daa layim ni bε suhi Yawε ka o sɔŋ ba. Bε daa yila Juda fɔntinsi zaa ni n-layimna ni bε ti niŋ nimmoo suhi Yawε.

⁵Ka Judanim' mini Jérusalémnim' daa layim zani Yawε jembu duu dundon palli la ni, ka Jēhōshafat daa kana ti zani bε sani

⁶n-yeli, "Yawε ɳun nyε ti yaannim' Naawuni ɳo, pa nyini n-nyε alizanda Naawuni? Pa nyin' n-nyε ɳun su zuliya kam zaa nam fukumsi? Kriɔŋ mini yiko bela a nuu ni, ka so ku tooi mo a."

⁷ Yaa ti Naawuni, pa nyini n-daa kari tingbɔŋ ɳo ni niriba ka chε a niriba Izraεlnima, ka zaŋ li ti a zo Ibrahimma zuliya sahakam la?

⁸Ka bε daa ɿini di ni ka me a luy' kasi shee ni bε jemd' a ka yεra,

⁹'Zay' biεyū yi ti paai ti, kaman tibidarigibo tɔbu bee alɔbo bee fifali, ka ti ka a duu ɳo gbin' na nti zani a tooni n-fabili niŋ a ti muyisigu saha a ni wum ti fabila maa ka tiligi ti dama a be duu ɳo ni.'

¹⁰ Ka pumpɔŋɔ nyama, Ammɔnnim' mini Mɔabnim' ni Edom zoli zuγunima lola tɔb' na ni bε ti liri ti. Saha sheli Izraεlnim' ni daa yi lɔipti tingbɔŋ ni na ka a bi sayi ni bε kpe zuliya shεba tingbɔna ni, ka bε daa chε ba ka bi ku ba la,

¹¹bε ni yεn yo ti sam' sheli nyεla bε kana ni bε ti kari ti a ni zaŋ tingbɔŋ sheli ti ti ni ti su maa ni.

¹²Ti Naawuni a ku darigi bε tibili ti ti? Dama ti ka yiko din ni tooi tuhi salo pam bεn kanna ni bε ti tuhi ti ɳo. Ti bi mi ti ni yεn niŋ shεm, amaa nyini ka ti kul lihira.

¹³Di saha maa Judanim' zaa mini bε payiba ni bε bilieri ni bε bi' kura zaa daa ɿεla Yawε tooni.

¹⁴Ka Yawε Shia daa siyi Jahziel zuyu na niriba maa ni. Jahziel daa nyεla Zakaria bia, ka Zakaria nyε Bεnaaya bia, ka Bεnaaya nyε Jeiel bia, ka Jeiel mi nyε Matania ɳun daa yi Levi zuliya ni na ka nyε Asaf dan' ni nir' la bia.

¹⁵Ka o daa yeli, "Yinim' Judanim' zaa mini Jérusalémnim' ni Naa Jēhōshafat, Wummiya; Yawε ni yeli ya shεm m-bɔŋɔ: 'Di zɔriya dabiem, ka di cheliya ka yi suhuri zɔhira, dama pa yinima n-yεn tuhi tɔb' maa, yinim' dee' kul chamiya ti zani yi zaashee, ka nya Yawε ni yεn tum faako tuun' sheli tin ya. Biεyuni sa yimiya chan' ti liri ba, Yawε ni be yi sani.' "

¹⁶Biεyuni sa siyimiya ti tuhi ba. Bε sa yεn dolila Ziz polo duna. Yi sa ni tuhi ba soli vinvamli maa tariga Jεruel tingban' nel' la ni.

¹⁷Yinim' Judanim' mini Jérusalémnima, di zɔriya dabiem, yi mi di chε ka yi suhuri zɔhira, dama pa yinima n-yεn tuhi tɔb' maa, yinim' dee' kul chamiya ti zani yi zaashee, ka nya Yawε ni yεn tum faako tuun' sheli tin ya. Biεyuni sa yimiya chan' ti liri ba, Yawε ni be yi sani.' "

18Di saha ka Jēhōshafat daa silim o zuyu n-zan̄ o nini kpa tīja, ka Judanim' mini Jērusalēmnim' zaa daa lu tīja Yawē tooni jem' o.

19Ka Levinim' bēn daa nyē Kōhat dañ niriba mini Kōra dañ niriba la daa yīysi zani ḥ-ṣme kuñ' pam payi Yawē ḥun nyē Izraēlnim' Naawuni ḥo.

20Ka bē daa yīysi asiba noløyu kukoli saha n-yi n-chañ Tēkōa tingban' neli ni. Bē ni daa yiri maa, ka Jēhōshafat yīysi zani yeli ba, "Yinim' Judanim' mini Jērusalēmnima, wummiya n ni yēn yeli shēm ḥo: Niñmiya Yawē ḥun nyē yi Naawuni ḥo yeda ka o che ka yi ba n-zani. Niñmiy' o daanabinim' yeda ka di nasara."

21Ka o mini niriba maa gbaai saawara naai, ka o daa pii baansi shēba ni bē zañ bē neen' kasnim' yēna ti yili yila payi Yawē. Ka baansi maa daa gari tōbbihi maa tooni ka ḥme kuñ' yeli, "Payimiya Yawē, dama o yurilim bi naara."

22Bē ni daa kul piligi yiini wumpayibo yilli maa, ka Yawē daa che ka mbusim lu Ammōnnim' mini Mōabnim' ni Edom zoli zuyunim' bēn daa layim kana ti liri Judanim' maa zuyu, ka bē daa birim ka ḥmaligi lu tab' zuyu ku taba.

23Dama Ammōnnim' mini Mōabnim' daa yīisimi lu Zoli zuyunim' maa zuyu kuri ba. Bē ni daa ti ku ba naai, ka bē lan ḥmaligi lu tab' zuyu n-ku taba.

24Ka Judanim' daa ti paai luy' shēli din du pam mōyu ni la shee, ka bē daa du li n-lihi tōbbi' gbaliñ la polo, n-nya ka kpiimba n-do tīja, ka bē so bi tiligi.

25Jēhōshafat min' o niriba ni daa kana ni bē ti di bē nēma maa, bē daa nya nēma pam mini kpiimba ni binsuma bē sani, ka bē daa va li hal ti ku lan tooi ȝi li yaha. Bē daa zanla daba ata va nēma maa, di ni daa galisi pam zuyu.

26Dabisi' shēli din pahir' anahi dali ka bē daa layim Bēraka Vinvamli ni, dama nimaani ka bē daa payi Yawē. Dinzuŷu ka bē daa boli nimaani Bēraka Vinvamli hal ni zuño.

27Di saha ka Judanim' mini Jērusalēmnim' ni bē zuylan' Jēhōshafat daa lab' kuli Jērusalēm ni suhupielli, dama Yawē daa che ka bē nya suhupielli o ni daa nyañ bē dimnim' ti ba maa zuyu.

28Ka bē daa ka Jērusalēm na nti ḥme mōyilōnim' mini goonjēnima, ka pīebi kikahi ti kpe Yawē duu.

29Ka Naawuni yela daa gbaai tingbōna nam kam zaa dabiem, bē ni daa wum Yawē ni tuhi Izraēlnim' dimnim' shēm maa zuyu.

30Ka suhudoo daa be Naa Jēhōshafat ȝiemani maa ni, dama o Naawuni daa ti o vuhim luyilikam zaa.

Jēhōshafat nam bahigu

(1 Nanima 22.41-50)

³¹Jehoshafat ni daa di nam n-su Judanim' shem m-bala. O yuma daa nyela yuun' pihitanaanu saha shel' o ni daa di nam, o daa dila nam maa yuun' pisinaanu Jérusalém. O ma yuli n-daa booni Azuba, o daa nyela Shilihi bipuyinga.

³²耶穌說：「我就是那道成肉身的真光，那道光在黑暗中亮著，黑暗不能遮擋它。」

³³Amaa b   daa bi wurim buya j  mbu shee la. Dina n-daa che ka niriba maa daa na bi zan b   suhuri zaa labisi b   yaannim' Naawuni j  mbu polo.

³⁴ Jəhoshafat ni daa tum tuun' shənja pahi piligu ni hal ti paai di bahigu ni, bə sab' di vela nin Hanani bia Jəhu yəlikura sabbu ni, ka di be Izraēl Nanim' litaafi ni.

³⁶O daa zaŋla' omaŋ' tabil' o ka bɛ be Eziongeba m-maani ḡarima ni bɛ zaŋdi li chani Speen.

³⁷ Di saha ka Dōdavahu ḥun daa nyē Maresha nir' la bia Elieza daa tɔyisi anabitali yetɔya jendi Jehoshafat yeli, "A ni zaŋ aman' tabili Ahazia maa zuyu Yawē ni sayim a tuma maa." Ka narima maa daa chan ti sayim sol' ni ka bi paai Speen.

2 Yelikura 21

¹Ka Jēhōshafat daa faai siy' o yaannim' sani, ka bē sōy' o o yaannim' siliga ni Dauda tīn' la ni: ka o bia Jēhōram daa di nam zan' o zaani.

Juda naa Jeħoram

(2 Naniwa 8.17-24)

² Jehoram daa mali tizəbihi bən nyə Jəhəshafat bidibisi, bəna n-daa nyə: Azaria mini Jəhiel ni Zakaria ni Azaria ni Maikil ni Shəfatia. Bəmbənə zaa daa nyəla Jəhəshafat nun daa nyə Juda naa maa bidibisi.

³Be ba daa ti ba pina pam din nyε salima mini anzinfā ni anfaani binyara, ka daa zaŋ be ni me goondahi gili Juda tin' shεŋa la ti ba pahi, amaa o daa zaŋ o nam maa tila Jēhōram, dama nuna n-daa nyε o bituuli.

⁴ Jehoram ni daa ȝin' o ba nam ȝiishee n-nya yaa naai, o daa zaŋla takobi ku o tizəbihi maa zaa, ka daa lan ku Izraël kpambal' shəb' qba.

⁵Jehoram yuma daa nyela yuun' pihitanaayi saha shel' o ni daa di nam maa, o daa di nam maa la yuma anii .Jerusalem

⁶O daa dolila Izrael nanim' naba, ka daa tumdi kaman Ḫhab daŋ niriba ni daa tumdi shem, dama Ḫab bipuyinga n-daa nyε o paya. O daa tum tuumbieri pam Yawε sani

⁷ Di zaa yoli Yawε daa bi bօr' ni o bahi Dauda danj maa yoli, o ni daa lo Dauda alikauli shɛl' la zuyu. O daa lo Dauda alikauli ni o ni zaŋ nam ti o min' o zuliya ka hɛ be kaman firila la sahakam

⁸ Jehoram ȝiemman' ni ka Edomnim' daa zayisi ni Judanim' ku lan su ba, ka bo bemañmañ' naa.

⁹Ka Jehoram daa zañ sapashin' kpamba min' o chechebunsi zaa chan yuñ ti tuhi Edomnim' ben daa gil' o min' o chechebunsi sapashinnim' niñ sunsuuni la.

¹⁰Lala ka Edomnim' daa niñ n-zayisi ni Judanim' ku lan su ba hal ni zuñ. Di saha ka Libinanim' gba daa zayisi ni o ku lan su ba, o ni daa zayisi Yawé ñun nyé o yaannim' Duuma Naawuni jembu la zuyu.

¹¹Hal o daa mela buña jembu shee Juda zoya tinsi ni, ka daa che ka Jerusalemnim' bi lan ȝe yim, ka lan che ka Judanim' birigi.

¹²Ka anabi llaija daa sabi gbanj ti o na yel' o, "Yawé ñun nyé a yab' Dauda Naawuni la ni yeli shem m-boñç: A bi dol' a ba Jehoshafat soli bee n-doli Juda Naa Asa naba,

¹³amaa ka dolila Izrael nanim' naba n-che ka Judanim' mini Jerusalemnim' bi lan ȝe yim kaman Ehab ni daa niñ shem n-che ka Izraelnim' bi lan ȝe Naawuni yim la, m-pah' a ni daa lan ku a tizobihi ben so a ka nyé a ba bihi la.

¹⁴Dinzuju nyama, Yawé ni che ka alobo titali lu a niriba min' a payiba ni a bihi ni a ni su shelikam zaa zuyu;

¹⁵ka che ka doro gbaag' a nyori, ka doro maa ni nyela din kul yen pahiri dabisili kam hal ka a nyori ti yirina."

¹⁶Ka Yawé daa che ka Filistianim' mini Laribunim' ben daa be Itiopianim' polo la suhiri yiysi bahi Naa Jehoram zuyu.

¹⁷Ka be daa lo töb' na ti liri Judanima, ka kpe nayili ti ȝe be ni nya binsheyukam zaa nayili maa ka gbah' o payiba min' o bidibisi zaa chan. Be daa gbah' o bidibisi zaa ka ti nay' chela o kaluyi ñun yuli daa booni Ahazia la koñko.

¹⁸Dimboñç zaa nyaanja ka Yawé daa che ka dör' sheli din ka tibbu gbaag' o nyori.

¹⁹Di ni daa biembe zañ chan di yuma ayi bahigu ni ka o doro maa daa ti che ka o nyori yina, ka o daa nya biërim pam hal ti kpi. O ni daa kpi, o niriba daa bi mali buyim n-ti o jilima kaman be ni daa mali buyim ti o yaannim' jilima shem la.

²⁰O yuma daa nyela yuun' pihitanaayi saha shel' o ni daa di nam. O daa di nam maa ȝini Jerusalem la yuma anii; ka daa ti kpi ka di bi niñ so nandahima. Ka be daa soy' o Dauda tin' la ni, amaa be daa bi soy' o nanim' silisi la ni.

2 Yelikura 22

Juda naa Ahazia

(2 Nanima 8.25-29; 9.21-28)

¹Ka Jerusalemnim' daa zañ Ahazia ñun daa nyé Jehoram kaluyi la n-leei naa zal' o ba zaani; dama ñmenditoya ben daa doli Laribunim' maa ka sansani maa

ni na daa ku Jēhōram bikpamba zaa. Dinzuyu ka Jēhōram bia Ahazia daa leei Juda naa maa.

²Ahazia yuma daa nyela yuun' pihinahinaayi saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jērusalēm la yuun' yini. O ma yuli n-daa booni Atalia, o daa nyela Omri bia.

³O gba daa dolila Naa Ȝhab danj niriba naba, dama o ma n-daa nyε o saawaralana n-wuhir' o ka o tumdi tuumbieri.

⁴O daa tum tuumbieri Yawε sani kaman Ȝhab danj niriba ni daa ninj shem la, dama o ba kum nyaanja, bεna n-daa nyε o saawaranim' bεn luh' o.

⁵O daa deei bε yεligu hal ti dolila Izraεl Naa Ȝhab bia Joram ȝun nyε Izraεl naa la chanj Ramotigiliad nti tuhi Siria naa Hazaεl. Ka Sirianim' maa daa ti Joram danja.

⁶Ka o daa labi Jeziriil ni o ti tib' o ni daa deei dan' shεnja o ni daa chanj Rama ka o mini Siria Naa Hazaεl ti tuhi la ni. Ka Ahazia ȝun daa nyε Juda naa Jēhōram bia la daa chanj Jeziriil ni o ti kaai Naa Joram ȝun daa nyε Naa Ȝhab bia la o dansi maa zuyu.

⁷Amaa Naawuni daa zaliya ni Joram kaabu maa n-yεn nyε Ahazia bahigu. Dama o ni daa yi nimaani ka o mini Joram doli tab' chana, ka bε daa chirigi Nimshi bia Jεhu, Yawε ni daa zali so ni o kum' Ȝhab danj ni niriba zaa la.

⁸Jεhu ni daa kuri Ȝhab danj niriba maa saha sheli maa, ka o daa tuhi Juda kpambaliba mini Ahazia mabihi bidibisi bεn daa doli Ahazia maa soli n-daa ku ba.

⁹Ka o daa gbaai Ahazia shee bεbu, ka bε ti nya o ka o sɔyila Samaria, ka bε gbaag' o tahi Jεhu sani nti ku o. Amaa bε daa sɔy' o, dama bε daa yεlimi, "O nyela Jēhōshafat ȝun daa jεmdi Yawε ni o suhu zaa la yaanja." Ka Ahazia danj niriba ni so daa lan kani ȝun ni tooi di nam.

Atalia ȝun daa nyε pay' so ȝun di Juda nam

(2 Nanima 11.1-3)

¹⁰Ahazia ma Atalia ni daa nya ka o bia lan kani maa, ka o bahi noli ni bε kum Juda nabihi zaa.

¹¹Amaa ka nabipuyiŋga ȝun yuli daa booni Jēhōshabiat la daa sɔyi kpuyi Ahazia bidibiga Jōash bε ni daa yεn ku nabi' shεb' maa ni yino min' o biyola ti sɔy' o dugberili ni. Lala ka Jēhōshabiat ȝun daa nyε Naa Jēhōram bipuyiŋga, ka nyε Ahazia tizɔpaya ȝun daa nyε Jēhōiada ȝun daa nyε maligumaani la pay' la daa zaŋ o sɔyi, ka Atalia daa bi tooi ku o.

¹²Ka o daa be bε sani hal ni yuma ayɔbu n-kul sɔyila Naawuni jεmbu duu maa ni, ka Atalia daa leei naa su tiŋgbɔŋ maa.

2 Yεlikura 23

Bε taai duŋ niŋ Atalia
(2 Nanim 11.4-16)

1Amaa yuun' sheli din daa pahiri yuma ayopɔin la ni ka maligumaana Jehoiada daa niŋ suhukpeeni n-chanj ka o mini sapashin' kpamba sheb' ben daa su tɔbbi kɔbigakɔbiga ti tɔyisi naai noli. Benə n-daa nyɛ: Jérɔham bia Azaria mini Jehɔhanan bia Ishimail ni Azaria bia Obed ni Adaya bia Maaseya ni Zikiri bia Elishafat.

2Ka bε daa chanj gili Juda tingban' ni fɔntinsi zaa ni nti layim Levinim' mini Izrael dɔyirikpamba, ka bε ka Jérusalem na.

3 Ka niriba maa zaa daa lo naa alikauli Naawuni jɛmbu duu maa puuni. Ka Jehoiada daa yeli ba, "N-nyɛ nabia maa, cheliya ka o di nam kaman Yawɛ ni daa yeli shem zaŋ chanj Dauda zulya polo la."

4O daa lan yeli, "Yi ni yen niŋ shem m-bɔŋɔ: yi pirigibu buta puuni yim ben nyɛ maligumaaniba mini Levinim' ben yen be tuma ni Vuhim Dabisili dali yen nyela dunɔguliba,

5ka yim zuyu be nayili, ka yim zuyu mi be tanzaa dunɔdal' la gbini. Ka zama zaa mi kpalim be Yawɛ jɛmbu duu maa dundɔŋ ni.

6So di kpe Naawuni jɛmbu duu maa puuni nayila maligumaaniba mini Levinim' ben tumdi tuma la kɔŋko; bena n-ni tooi kpe di puuni, dama bena m-be kasi, amaa di simdi ka bɛnkam kpalim zaa sayi Yawɛ ni zali ba shem maa.

7Levinim' ni gbibi bε bidibbina bε nuhi ni n-zani gili naa, ka ɻunkam kpe nayili maa na, ben' kum' o. Kul benya naa sani, o yi ti yen yina, yin' benya o sani, ka o yi ti labiri kpera yin' benya o sani."

8Ka Levinim' mini Judanim' zaa daa niŋ maligumaana Jehoiada ni zali ba shem maa zaa. Ka sapashin' kpɛm' kam daa zaŋ o ninvuy' sheb' ben yen deei tuma Vuhim Dabisili maa dali na nti pahi ben yen yiŋisi tuma ni kuli maa zuyu, dama maligumaana Jehoiada daa bi yeli ba ni be di lan tum tuma.

9Ka maligumaana Jehoiada daa zaŋ Naa Dauda kpana la min' o nyɔtayiri' kara ni zayıbihi zaa din daa be Naawuni duu la ni n-ti sapashin' kpamba ben su tɔbbi kɔbigakɔbiga maa,

10Ka che ka niriba maa zaa gbibi bε bidibbina bε nuhi ni n-ʒe nudirigu mini nuzaa polo zaa gili naa ka sheb' mi ʒe n-gili sara maligu bimbini la mini duu maa.

11Di saha ka o daa zaŋ nabia maa na nti zaŋ nam zuyupiligu pil' o, ka zaŋ nam fukumi litaafi ti o, ka bε leeg' o nam. Ka Jehoiada min' o bidibisi daa booi kpam bah' o zuyu ni. Ka sokam daa kuhi yeli, "Naawuni dolimi naa ŋɔ nyevili."

12Ka Atalia daa wum bε ni zɔri gindi ka payiri naa maa, ka o daa kpe Yawɛ duu maa ni niriba maa sani

¹³nti lihi nya ka naa maa ȝielā dunol' ni o bimbini zuyu, ka sapashin' kpamba mini kika' piεbiriba ȝe o sani, ka tingbani maa nim' zaa suhuri daa paligi, ka bε piεbiri bε kikahi. Ka baansi zaŋ bε biŋkumda m-be tooni ȝméra. Ka Atalia daa dari cheh' omaŋmar' situra, ka kuhi yεli, "Nyaanyibo! Nyaanyibo!"

¹⁴Ka maligumaana Jεhɔiada daa zaŋ sapashin' kpamba bεn daa su tɔbbihi zaa la yi nti yεli ba, "Gbaamiy' o tim tɔbbihi maa sunsuuni chan, ka so yi dol' o na, yin' zaŋmiya takɔbi ku dilana." Dama maligumaana maa daa yεliya, "Di kuny' o Yawε jεmbu duu ȝo puuni."

¹⁵Ka bε daa gbaag' o n-zaŋ o chan nayili dunɔdali din yuli daa booni wɔhu dunɔdal' la gbini nti ku o nimaani.

Jεhɔiada labisi niriba Yawε jεmbu ni

(2 Nanima 11.17-20)

¹⁶Ka Jεhɔiada daa che ka o mini niriba maa zaa ni naa lo alikauli ni bεn' yεn nyela Yawε niriba.

¹⁷Di saha ka niriba maa zaa daa kabi chan buyili Baal duu nti daai li luhi ka wurim di maligu bimbina la mini di binnana la n-chεrisicherisi di zaa, ka ku Matan ȝun daa nyε Baal tindan' la maligu bimbini maa tooni.

¹⁸Ka Jεhɔiada daa zaŋ Yawε jεmbu duu maa tuma fukumsi niŋ Levinim' bεn nyε maligumaaniba shεb' Dauda ni daa zali ni bε su Yawε jεmbu duu tuma fukumsi ka maani bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la tiri Yawε kaman di ni sabi shεm Musa zaligu ni la nuu ni, ka bε daa mali suhupielli ka yiini yila kaman Dauda ni daa wuhi ba shεm la.

¹⁹Ka Jεhɔiada daa zali dunɔguliba Yawε jεmbu duu maa dunoya ni ni bε kariti bεn bi be kasi.

²⁰Ka o daa zaŋ sapashin' kpamba mini ninvuy' zuyuri ni gomnanima ni tingbani maa ni niriba zaa ka bε chan ti zaŋ naa maa Yawε jεmbu duu maa ni yi n-doli zuyusaa polo dunol' la n-kuni nayili. Ka bε daa zaŋ naa maa ȝili nayili nam ȝiishee.

²¹Ka di daa niŋ tingbani maa nim' zaa nyayisim, ka tin' maa daa maai, bε ni daa zaŋ takɔbi ku Atalia maa nyaanja.

2 Yεlikura 24

Juda Naa Jɔash

(2 Nanima 12.1-16)

¹Jɔash yuma daa nyela yuma ayopɔin saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jerusalém la yuun' pihinahi. O ma yuli n-daa booni Zibia, o daa nyela Bεrishiiba nira.

²Jɔash daa tum din tuhi Yawε sani maligumaana Jεhɔiada ȝiemani maa ni zaa.

³Ka Jεhɔiada daa bo payiba ayi ti o ka o zaŋ ba dɔyi bidibisi mini bipuyinsi.

⁴Dimboño nyaanja ka di daa lu Jɔash suhu ni ni o lan malimali Yawε jεmbu duu la.

⁵Ka o daa layim maligumaaniba mini Levinim' na ti yεli ba, "Chamiya Juda fɔntinsi ni ti che ka Izraelnim' zaa tɔhi liyiri ka yi zaŋ li na ka ti ti maani yi Naawuni jεmbu duu ḥo yuuni kam." "Niŋmiya lala yomyom." Amaa ka Levinim' maa daa bi niŋdi yomyom.

⁶ Di saha ka o daa boli Jεhɔiada ḥun daa nyε bε kpεm' maa na ti bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka a bi che ka Levinim' chaŋ Juda mini Jεrusalem ti deei Yawε dabili Musa ni daa zali Izraelnim' ni bε yɔri Yawε alikauli suyili farigu sheli la na?"

⁷Dama Atalia ḥun daa nyε pay' putɔyulan' la bidibisi daa kabilia Naawuni jεmbu duu maa kpe, hal ka daa lan zaŋ Yawε jεmbu duu neen' kasinim' zaa ti jεmdi Baalnima.

⁸Dinzuyu ka naa daa zali ni bε malim' adaka zali Yawε jεmbu duu samban' ni dunɔdali gbini.

⁹Ka o daa moli molo gili Juda mini Jεrusalem zaa ni bε yo Yawε farigu sheli Naawuni dabili Musa ni daa zali Izraelnim' tingban' neli ni ni bε yo la.

¹⁰Ka di daa ninj kpamba maa mini niriba maa zaa nyayisim pam, ka bε daa kanna ti yɔri bε farigu liyiri maa niŋdi adaka maa ni hal ti naai dindali maa.

¹¹Levinim' daa yi ti nya ka liyiri zooi adaka maa ni saha sheli, bε zaŋdi li mi tahi naa gbanjɔmara mini maligumaaniba kpεm' sani, ka bε ti yihι liyiri maa, ka zaŋ adaka maa labisi ti zali di zaashee. Lala ka bε daa kul niŋdi dabisili kam n-layisi liyiri pam.

¹²Ka naa mini Jεhɔiada daa zaŋ li ti ninvuy' shεb' bεn daa su Yawε jεmbu duu tuma fukumsi la ka bε bo tammeriba mini kapintanima ni bε mali Yawε jεmbu duu maa, ka lan bo bεn mi kuriti mini daanya tuma ni bε mali Yawε jεmbu duu maa.

¹³Ka tumtumdiba maa daa tum tuma, ka duu maa malibu tuma chaŋ tooni. Ka bε daa mali Naawuni jεmbu duu maa ka di be kaman di ni daa pun be shεm, ka lan niŋ yaa pahi.

¹⁴Ka bε daa tum tuma maa naai, ka zaŋ lay' sheli din daa guui na ti ti naa mini Jεhɔiada, ka bε daa zaŋ li mali Yawε jεmbu duu maa ni binyara, binyari shεnja bε ni daa mali jεmdi Naawuni mini bε ni daa mali binshεnja tumdi bε ni daa zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la tuma ni cherisi ni salima mini anzinfa duyuri.

Jεhɔiada tuma labi nyaanja

Jεhɔiada saha maa zaa bε daa kul maanila bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la Yawε jεmbu duu maa ni dabisili kam.

¹⁵Ka Jεhɔiada daa ti kurigi ka o dabisa pali ka o kpi. O yuma daa nyεla yuun' kɔbiga ni pihita saha shel' o ni daa kpi maa.

16Ka bε daa sɔγ' o Naa Dauda tiŋ' la ni nanim' silisi ni, dama o daa tum tuun' suma Izrael tiŋbɔŋ ni, ka lan tum tuun' suma ti Naawuni min' o jεmbu duu.

17Jehoiada kum maa nyaanja ka Juda kpamba daa kana ti jεm naa, ka naa daa wum bε ni yεli shεm.

18Ka bε daa che Yawε ɳun nyε bε yaannim' Naawuni la jεmbu duu ni kpεbu, ka jεmdila buyili Ashεra binyεra mini binnana. Ka Naawuni suhu daa yiysi bahi Judanim' mini Jεrusalemnim' zuyu bε taali tumbu maa zuyu.

19Amaa o daa timdi anabinim' bε sani ni bε ti che ka bε labi ɳun' Yawε sanna. Ka anabinim' maa daa sayisi ba, amaa ka bε zayisi wumbu.

20Ka Naawuni Shia daa kpe Zakaria ɳun daa nyε maligumaana Jehoiada bidibiga la ni, ka o daa yiysi zani niriba maa sunsuuni yεli, "Naawuni yεliya, 'Bo n-niŋ ka yi zayisi Yawε zaligunim' dolibu ka di zuyu che ka yi biεhigu bi tɔŋda? Yi ni zayisi Yawε maa zuyu, ka o gba zayisi ya.'

21Amaa bε daa lo o nia biεyu. Ka naa daa bahi ba noli ka bε lab' kuya ku o Yawε jεmbu duu dundɔŋ ni.

22Naa Jɔash daa bi lan teei Zakaria ba Jehoiada ni daa niŋ o nirlim shεm la zaa yεla, ka daa che ka bε ku o bia maa. Zakaria ni daa yen kpi, o daa yεlimi, "Yawε, nyam' bε ni niŋ shεm ɳɔ, ka bɔhi ba bieri."

Jɔash nam bahigu

23Zaŋ chaŋ yuuni daa ti yen giligi, ka Siria tɔbbihi daa lo tɔb' na ti liri Naa Jɔash. Bε daa lirila Judanim' mini Jεrusalemnima n-ku bε zuyulaannim' zaa, ka di nεma n-zaŋ li chaŋ ti ti Damaskus naa.

24Hal Siria tɔbbihi maa ni daa bi galisi maa zaa yoli, Naawuni daa zaŋ tɔbbihi pam niŋ bε nuu ni, dama tɔbbihi maa daa nyεla bεn zayisi Yawε ɳun nyε bε yaannim' Naawuni la. Lala zuyu ka bε daa darigi Jɔash tibili.

25Ka bε daa ti Naa Jɔash dajə ka chaŋ ka che o, ka o kpambaliba daa lo o nia biεyu ka ku o o bindoo zuyu, maligumaana Jehoiada bia ʒim yihibu la zuyu. Ka o daa kpi ka bε sɔγ' o Dauda tiŋ' la ni, amaa bε daa bi sɔγ' o nanim' silisi la ni.

26Bεn daa lo o nia biεyu maa n-daa nyε Zabad Shimiat ɳun daa nyε Ammɔn nir' la bia mini Shimrit ɳun daa nyε Mɔab nir' la bia Jεhɔzabad.

27O kalinsi nyaanja ka o bia Amazia daa di nam zan' o zaani. Bε sabi o bidibisi yεla mini bε ni daa tɔyisi anabitali yεtɔy' shεŋa pam jεnd' o la ni o ni daa mali Naawuni jεmbu duu me shεm la, niŋ Nanim' yεlikura litaafi ni.

2 Yεlikura 25

Amazia
(2 Nanim 14.2-6)

¹Amazia yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jerusalem la yuun' pihitayinika. O ma yuli n-daa booni Jeshoadan. O ya n-daa nyel' Jerusalem.

²Amazia daa nyela ȝun tum din tuhi Yawε sani, amaa o daa bi tum li ni o suhu zaa.

³O nam maa ni daa ti niȝ yaa naai, ka o daa che ka be ku o kpamba ben daa ku o ba ȝun daa nyel' naa la.

⁴Amaa o daa bi che ka be ku be bihi bena, kaman di ni daa sabi shem Musa zaligu kundi ni la. Luy' sheli Yawε ni daa yeli, "Di kunya bihi banima be bihi taali zuyu bee n-ku bihi be banim' taali zuyu, amaa di simdi ni sokam kpila omajmanj' taali zuyu."

Bε tuhi Edomnima (2 Nanim 14.7)

⁵Ka Amazia daa layim Judanim' na nti piripiri ba kaman be daq ni nyel' shem, n-zaq ba ti sapashin' kpamba mini ben su tɔbbihi tuhilituhili mini kɔbigakɔbiga fukumsi Juda mini Benjamin tingbana maa ni zaa. Ka o daa layim nachimba ben paai yuun' pisi zaq chana, n-nya ka ben mali yaa ka ni tooi gbibi kpana mini nyɔtayirisi chan tɔbu kalinli nyela niriba tuhi' kɔbisita.

⁶Ka o daa lan zaq anzinfra din tibisim nyel' kilogiram tusaata ni kɔbisinahi n-chaq ti da Izrael tɔbutuhiri' biinsi tuhi' kɔbiga na ti pahi.

⁷Amaa ka Naawuni nira daa chan zaq naa maa sani ti yel' o, "N dan' naa, di che ka Izrael tɔbbihi ȝo pahi dol' a chan, dama Yawε ka Izraelnim' ben nyel' Ifriim zuliya ȝo zaa so sani.

⁸Amajmanj' cham' ti tuhi, mali kpiɔn tɔb' maa tuhibu ni. Di yi pa lala Naawuni ni njme a luh' a dimnim' maa tooni. Dama Naawuni mali yiko din ni sɔn nira bee n-njme o luhi."

⁹Ka Amazia daa bohi Naawuni nira maa, "Ka n ni pun zaq anzinfra kilogiram tusaata ni kɔbisinahi sheli da Izrael tɔbutuhiriba maa na, wula ka ti lee yen niȝ zaq chan di polo?" Ka Naawuni nira maa garigi yel' o, "Yawε ni tooi ti a anzinfra din gari li."

¹⁰Di saha ka Amazia daa che ka tɔbutuhiriba ben daa yi Ifriim tingban' ni na maa lab' kuli. Ka be suhuri daa yiysi pam bahi Judanim' zuyu ka be je suli pam lab' kuli.

¹¹Ka Amazia daa niȝ suhukpeeni n-gari tooni zaq o niriba maa chan Yalim Vinvamli la ni nti ku Edomnim' maa ninvuy' tuhi' pia.

¹²Ka Judanim' maa daa gbahi ninvuy' nema mi tuhi' pia. Ka be daa zaq ba du Sela Zoli zuyu nti daai ba Sela Zoli maa zuyu luhi zolɔnji, ka be zaa cherisicherisi.

¹³Amaa ka Amazia ni daa zayisi ni tɔbutuhiriba shεb' di dol' o chanj tɔb' maa ni ka kari ba ni bε kulim' maa daa kana ti liri Juda tin' shεnja, zaŋ Samaria hal ni Bεtihɔrɔn n-daa ku niriba tusaata ka di nema pam.

¹⁴Amazia ni daa tuhi Edomnim' naai ka labiri kuna, o daa kpuyila bε wuna mmali kuli ti zaŋ li leeg' omaŋmaŋ' wuna n-jεmdi li ka maani li.

¹⁵Ka Yawε daa je suli niŋ' o, ka daa tim anabi o sani ka o ti yεl' o, "Bɔ n-niŋ ka a jεmdi tinzun' buŋ' shεnja din daa bi tooi tiligi dimaŋmaŋ' niriba a nuu ni la?"

¹⁶Amaa o ni daa yεri lala maa, ka naa yεl' o, "Fom' a noli, ḥuni n-lee zaŋ a leei naa saawaralana? Bɔ n-niŋ ka a yεn bo kum ti amanja?" Ka anabi maa daa fo, amaa ka lee yεli, "M mi ni Naawuni n-lo ni o ku a a ni tum shεm ka zayisi n yεligu wumbu maa zuyu."

Bε tuhi Izraεlnima

(2 Nanim 14.8-20)

¹⁷Di saha ka Naa Amazia ḥun daa nyε Juda naa maa daa mali o kpamba saawara, ka tim ti yεli Naa Jεhɔash ḥun daa nyε Izraεl naa, ka nyε Jεhɔahaz bia, ka nyε Jεhu yaanja la ni o kana ti chε ka bε nina pali taba.

¹⁸Ka Izraεl Naa Jεhɔash mi daa tim ti yεli Naa Amazia ḥun daa nyε Juda naa maa, "Lebanon zoya zuyu goo tutuyu daa ti tim ti yεli Lebanon sida tia, 'Zaŋm' a bipuyiŋga ḥɔ ti ma ka n ti n dapal' ḥɔ ka o niŋ o paya. Ka Lebanon mɔyū ni biŋkɔbigu daa garita n-no goo maa sɔŋ tiŋa.'

¹⁹Nyama, a yεri ni a nyaŋ Edomnima, ka duh' amanja nyuri bara. Ʒi a yin' baalim. Bɔ n-niŋ ka a yεn bo yεla ti amanji tabili Judanima?"

²⁰Amaa ka Amazia daa zayisi wumbu, dama Naawuni n-daa niŋ lala ni o zaŋ ba niŋ Jεhɔash nuu ni bε ni daa jεmdi Edomnim' buŋ' la zuyu.

²¹Dinzuyu ka Izraεl naa Jɔash daa chanj ka o mini Juda naa Amazia ti zaŋ bε nyɔri yo taba Juda tin' shεli din yuli booni Bεtishεmεshi la ni.

²²Ka Izraεlnim' daa tuhi nyaŋ Judanim' maa, ka sokam zo n-kul' o yiŋa.

²³Ka Izraεl Naa Jεhɔash daa gbaai Juda Naa Amazia ḥun daa nyε Jεhɔash bia, ka nyε Ahazia yaanja la Bεtishεmεshi n-zaŋ o chanj Jεrusalem nti daai Jεrusalem goondaa luhi hal ti miri mita kɔbisiyi wɔyilim tariga. O daa pilila Ifriim dunɔdal' la shee n-daai li luhi hal ti paai goon' gɔŋ dunɔdal' la shee.

²⁴O daa va salima mini anzinfia n-tabili Naawuni jεmbu duu neen' shεnja din daa beni ka Obεdεdom bihi gul' li la zaa, ka va nayili daazichi zaa, ka gbahi ninvuy' shεb' daba n-lab kuli Samaria.

²⁵Izraεl Naa Jεhɔash ḥun daa nyε Jεhɔahaz bia la kalinsi nyaanja, Juda Naa Amazia ḥun daa nyε Jɔash bia la daa ninjla yuun' pinaanu pahi dunia yili.

²⁶Amazia ni daa tum tuun' shεnja o piligu ni hal ni o bahigu ni, bε sabi di yεla niŋ Juda nanim' mini Izraεl nanim' litaafi ni.

²⁷Saha sheli Amazia ni daa che Yawε jεmbu maa, ka bε daa lo ni bε ku o Jεrusalεm, ka o daa zo n-kuli Lakishi. Amaa ka bε daa che ka sheb' chan Lakishi maa nti ku o nimaani.

²⁸Ka bε daa zaŋ o pa yuri zuyu na ti sɔy' o pah' o yaannim' zuyu Dauda tŋ' la ni.

2 Yεlikura 26

Juda naa Uzia

(2 Nania 14.21-22; 15.1-7)

¹Ka Judanim' zaa daa zaŋ Uzia ŋun daa nyε yuun' pinaayɔbu bia la leei naa zal' o ba Amazia zaani.

²Ka o daa mali Elat me n-ti Judanima, Naa Amazia kalinsi maa nyaanja.

³Uzia yuma daa nyela yuun' pinaayɔbu saha shεl' o ni daa di nam maa. O daa di nam ʒini Jεrusalεm la yuun' pihinunaayi. O ma yuli n-daa booni Jεkolia. O ya n-daa nyε Jεrusalεm.

⁴O daa tum din tuhi Yawε sani kaman o ba Amazia ni daa tum shεm la.

⁵O daa jεm Naawuni Zakaria ŋun daa wuh' o Naawuni jεmbu sol' la ʒieman' ni. O ni daa jεmdi Yawε saha sheli maa zaa, Naawuni daa niŋ alibarika niŋ o ni.

⁶Ka Naa Uzia daa lo tɔbu chaŋ ti tuhi nyaŋ Filistianima, ka daai Gaat mini Jamnia ni Ashidɔd goondahi zaa luhi, ka me fɔntinsi miri Ashidɔd mini Filistia tiŋgbɔŋ maa ni luy' shεŋa polo.

⁷Naawuni daa sɔŋ o ka o tuhi nyaŋ Filistianim' maa mini Laribunim' bεn daa be Guribaal la ni Miunnima.

⁸Ka Ammonnim' daa yɔri farigu Naa Uzia sani, ka o yuli daa du hal ka Ijipti tiŋgbɔŋ nim' ti wum o yεla, dama o daa niŋ yaa pam.

⁹Uzia daa lan me du' wɔyila zali Jεrusalεm goon' gɔŋ dunɔdal' la polo mini vinvamli dunɔdali ni malaika dunɔdal' la polo zaa, ka mal' li ka di niŋ yaa.

¹⁰O daa lan me du' wɔyila din du pam zali mɔyu ni, ka gbi kɔbilisi pam, dama o daa mali niyi pam ka bε be zolɔna ni mini bɔpieligu ni. O daa lan mali pukpariba mini wain tihi kpariba ka bε be zoya ni mini tiŋban' shεŋa din daa mali vuhim shee, dama o daa yuri kɔbu pam.

¹¹M-pahi, Uzia daa lan mali tɔbbihi bεn ni tooi chan tɔbu, ka bε piripiri ba ka bε kalinli dolila Hanania ŋun daa nyε naa sapashin' kpεm' la ni daa wuhi Jεiel ŋun daa nyε gbaŋŋmar' la mini Maaseya ŋun daa nyε naa sapashin' kpamba ni yino la shεm.

¹²Daŋ kam ni zuŋulaannim' bεn daa nyε tɔbutuhiri' biinsi kalinli daa nyela niriba tusaayi ni kɔbisiyɔbu.

¹³Ka bε ni daa su tøbbi' shεb' kalinli nyε tøbbihi tuhi' købisita ni tusaayopɔin ni købisinu bεn daa mali kρiøŋ din ni tooi sɔŋ naa ka o tuhi o dimnima.

¹⁴Ka Uzia daa chε ka bε kuri nyɔtayirisi mini kpana ni kuriti woliyisi ni kuriti gbayinɔnima ni tøbiri ni kuyilɔŋ kuya n-ti tøbbihi maa zaa.

¹⁵Ka o daa chε ka baŋdiba bεn be Jørusalem mali maɔin' shεŋa tamtam binwɔyila zuyu mini tiŋ' maa gooni gɔŋbu shee kam, ka bε mal' li tøri piεma, ka labiri kuy' kara, ka o yuli daa du n-chaŋ katiŋa, dama o daa nya sɔŋsim pam hal ka o yaa ti kirisi.

Naawuni darigi naa Uzia tibili o karimbaani zuyu

¹⁶Amaa o ni daa nya yaa saha shεli maa, ka o daa zaŋ karimbaani kpεh' o købili ni, ka di daa luh' o. Dama o daa bi niŋdi din tuhi Yawε ḥun nyε o Naawuni maa sani, ka daa kpe Yawε jømbu duu ni o ti tuyili tulaale zim tulaale zim tuyilibu bimbini zuyu.

¹⁷Amaa ka maligumaana Azaria daa zaŋ Yawε maligumaaniba pihinii bεn mali suhukpeeni m-pa oman' zuyu, ka bε doli Naa Uzia kpe

¹⁸nti tay' o zali, ka yεl' o, "Nyin' Uzia ka soli ni a tuyili tulaale zim ti Yawε nayila maligumaaniba bεn nyε Aduna bidib' shεb' bε ni pii ni bε tuyindi tulaale zim la. Yim' luy' kasi shee ḥo, dama a niŋ din bi tuhi, ka dimboŋɔ ku ti a jilima Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo sani."

¹⁹Di saha ka Uzia suhu daa yiysi. O daa gbibila tulaale zim laa o nuu ni ni o tuyili tulaale zim maa. Ka o suhu ni daa yiysi bahi maligumaaniba maa zuyu saha shεli maa, ka kɔŋ daa wulig' o gbεyū zuyu maligumaaniba maa tooni Yawε jømbu duu maa ni tulaale zim tuyilibu bimbini maa gbini.

²⁰Ka Azaria ḥun daa nyε maligumaaniba zuyulan' maa min' o maligumaanitab' maa daa lihi nya ka kɔŋ wulig' o gbεyū zuyu. Ka bε daa daag' o yihi yomyom, ka o gba maŋmaŋ' daa niŋ yomyom yi, dama Yawε n-daa chε ka kɔŋ maa wulig' o maa.

²¹Kɔŋ maa daa kul malila naa Uzia hal ni o nyεvili tariga. Ka o ni daa nyε kɔŋlan' maa zuyu, o daa kul bela o kɔŋko yili ni ka ku lan tooi kpe Yawε jømbu duu maa ni. Ka o bia Jøtam daa be nayili maa n-su nayili maa mini tiŋbɔŋ maa niriba.

²²Naa Uzia ni daa niŋ binsheŋa pahi o piligu ni hal ni o bahigu ni, anabi Aizaia ḥun daa nyε Amɔz bia la daa sab' li.

²³Ka Uzia daa ti faai siy' o yaannim' sani, ka bε sɔy' o nanim' gbala ni m-bayil' o yaannima, dama bε daa yεlimi ni o nyεla kɔŋlana. Ka o bia Jøtam daa di nam zan' o zaani.

2 Yεlikura 27

Jøtam
(2 Nania 15.32-38)

¹Jötam yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jérusalém la yuun' pinaayɔbu. O ma yuli n-daa booni Jérusha, o daa nyela Zadok bipuyingga.

²Jötam daa tum din tuhi Yawε sani kaman o ba Uzia ni daa tum shem; ȝun' daa lee bi ȝmela nyɔyu kpe Naawuni jembu duu. Amaa niriba maa daa na kul tumdila tuumbieri.

³Duna n-daa me Yawε jembu duu zuγusaa polo dunɔdal' la, ka daa lan me Ofel goondaa la pahi.

⁴Din pahi, o daa lan me fɔntinsi zali Juda zoya ni, ka daa lan me yiya mini du' wɔyila n-zali yɔyu puuni, ka me goondahi gil' li.

⁵O mini Ammɔn naa min' o niriba daa tuhiya ka o daa nyaŋ ba. Ka Ammɔnnim' maa daa ti o anzinfra kilɔgiram tusaata ni kɔbisinahi mini alikama din tibisim nyε tɔn tuhili ni chi din tibisim nyε tɔn tuhili, ka bε daa ti o li lala yuma ata.

⁶Ka Jötam daa niŋ wɔyirili, dama o daa doli Yawε ȝun nyε o Naawuni maa soli.

⁷Jötam ni daa lan tum tuun' shεŋa zaa min' o ni daa tuhi tɔb' shεŋa zaa ni o biehigu ni daa nyε shem zaa, bε sab' li niŋ Izraεl mini Juda nanim' litaafi ni.

⁸Jötam yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jérusalém la yuun' pinaayɔbu.

⁹Jötam ni daa ti faai siy' o yaannim' sani, bε daa sɔy' o la Dauda tiŋ' la ni. Ka o bia Ahaz daa di nam zan' o zaani.

2 Yεlikura 28

Juda Naa Ahaz

(2 Nanima 16.1-4)

¹Ahaz yuma daa nyela yuun' pisi saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam maa ȝini Jérusalém la yuun' pinaayɔbu. O daa bi tum din tuhi Yawε sani kaman o yab' Dauda ni daa tum shem la.

²Amaa o daa dolila Izraεl nanim' biehigu. Hal o daa zaŋla kuriti m-mali Baal binnana zali.

³O daa tuyindila tulaale zim Hinnom Bidibisi Vinvamli la ni, ka doli Yawε ni daa kari ninvuy' shεb' tingbɔn maa ni ka chε ka Izraεlnim' ȝini la ni daa tumdi din chihiri shel' la soli n-zaŋd' o bidibisi nyɔri buyim maani buya.

⁴O daa maani maligunima ka tuyindi tulaale zim buya jembu shee mini zoya zuγu ni ti' mahili kam gbini.

Bε tuhi Sirianim' mini Izraεlnima

(2 Nanima 16.5)

⁵Dinzuju ka Yawε ḥun nyε o Naawuni ḥo daa zaŋ o niŋ Siria naa nuu ni, ka bε daa tuhi nyaŋ o, ka gbah' o niriba pam n-zaŋ ba kuli Damaskus. Naawuni daa lan zaŋ o niŋ Izrael naa nuu ni, ka o gba tuhi nyaŋ o, ka ku o niriba pam.

⁶Rεmalia bia Pεka daa kula ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pisi Juda tiŋbani maa ni dahin yini, ka o ni daa ku shεb' maa mi zaa daa nyεla tɔbutuhiri' biensi bε ni daa zayisi Yawε ḥun nyε bε yaannim' Naawuni la zuyu.

⁷Ka Zikiri ḥun daa nyε Ifriim zuliya ni tɔbutuhiri' biiŋa la daa ku nabia Maaseya mini Azirikam ḥun daa nyε nayili sapashin' kpεm' la ni Elikana ḥun daa nyε kpambal' kpεma m-pa naa zuyu la.

⁸Ka Izraelnim' maa daa gbahi bε mabihi Judanim' maa niriba tuhi' kɔbisiyi bεn daa nyε payiba mini bidibisi ni bipuyinsi, ka di nema pam n-zaŋ kuli Samaria.

Anabi Odεd yεla

⁹Amaa Yawε daanabi so ḥun yuli daa booni Odεd la daa be nimaani, ka o daa yi n-chaŋ ti tuhi tɔbbi' shεb' bεn daa labiri kuni Samaria na maa soli ka yεli ba, "Nyamiya, Yawε ḥun nyε yi yaannim' Naawuni ḥo ni je suli niŋ Judanim' ḥo zuyu n-che ka o zaŋ ba niŋ yi nuu ni maa, amaa ka yi ku ba hal ka bε kubu maa yεla ti lu Naawuni tibili ni.

¹⁰Ka pumpɔŋɔ yi lan lo ni yi zaŋ Juda mini Jεrusalem dɔbba mini payiba zaa leei yi daba. Yi bi mi ni yi gba tumla alahichi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo sani maa?

¹¹Pumpɔŋɔ wummiya n ni yεn yεli ya shεm ḥo, 'Zaŋmiya yi ni gbahi yi mabi' shεb' daba ḥo na labisi, dama Yawε suhu yiysiya pam bahi yi zuyu.'

¹²Ka Ifriim zuliya ni kpamba anahi daa beni, bεna n-daa nyε: Johanan bia Azaria mini Meshilemɔt bia Berεkia ni Shallum bia Jehizikia ni Hadilai bia Amasa; bεna n-daa yiysi zani galim tɔbbi' shεb' bεn daa yi tɔb' tuhibu yεyū kuli maa na.

¹³Bε daa yεlila tɔbbihi maa, "Miriya ka yi zaŋ yi ni gbahi shεb' maa kpe yaŋɔ na, dama yi bɔri ni ti lan tumla taali Yawε sani m-pahi ti ni pun tum taal' shεli mini alahichi shεli la zuyu. Dama ti taali pun nyεla din galisi, ka Naawuni suhu yiysi pam bahi Izraelnim' zuyu."

¹⁴Di saha ka tɔbbihi maa daa che bε ni gbahi shεb' maa mini bε ni daa di neen shεŋa na maa zaa zali kpamba maa mini zama maa zaa tooni.

¹⁵Di saha ka bε ni boli ninvuy' shεb' yuya ḥo daa yiysi n-zaŋ bε ni gbahi ninvuy' shεb' na maa, ka zaŋ bε ni daa di neen' shεŋa na maa puuni situra ti bε ni bεn zaa daa ka situra. Bε daa ti ba situra, ka lan ti ba namdanima mini bindira ni binnyura, ka daa niŋ kpam ʒe bε dansi. Bε daa lan zaŋ bε ni bεn bi tooi chanila balisi bunsi n-zaŋ ba tahi bε mabihi bεn daa be Jεriko abie tihi tiŋ' la ni sani. Di nyaanja ka bε daa lab' kuli Samaria.

Ahaz bo sɔŋsim Asirianim' sani

(2 Nania 16.7-9)

¹⁶Di saha ka Naa Ahaz daa tim Asiria naa sani ti yel' o ni o zo o kuŋa.

¹⁷Dama Edomnim' daa lan kamina ti liri Judanim' maa n-tuhi nyaŋ ba, ka gbahi ba chanj ti leei daba.

¹⁸Ka Filistianim' gba daa chanj ti liri Juda tin' shenja din be zolona ni mini Juda nudirigu polo n-tuhi fa Betishemeshi mini Aijalon ni Gederot ni Soko ni di tinqpansi ni Timna mini di tinqpansi. Be daa lan tuhi fa Gimzo mini di tinqpansi, ka ɣini nimaani.

¹⁹Naa Ahaz ɣun daa nyε Juda naa maa zuyu ka Yawε daa filim Judanim' maa, dama o daa bi gbibi Judanim' vienyela, ka daa bi lan ɣe Yawε yim.

²⁰Ka Asiria naa Tiligatipilineza daa lee ti kana ti lir' o mi n-nahim' o, ka bi sɔŋ o.

²¹Dama Ahaz daa zaŋla Naawuni jembu duu puuni salima mini kpambaliba yinsi salima zaa chanj ti yo farigu Asiria naa sani, amaa ka di daa bi sɔŋ o.

Naa Ahaz daalahichi yela

²²Naa Ahaz muyisigu ɣo ni daa ti kɔŋ tim saha sheli o daa maan kpela din bie nti yayi tumbu ni zaŋ chanj Yawε sani.

²³Dama o daa maanila Damaskusnim' bɛn daa tuhi nyaŋ o la buya, ka yeli, "Siria buya maa n-daa sɔŋ Siria nanim' maa ka be tuhi nyaŋ ma maa, n gba ni maani ba ka be sɔŋ ma." Amaa dimbɔŋɔ daa lee tahila mbusim na ti luhi o mini Izraelnim' zaa zuyu.

²⁴Ka Ahaz daa yihi Naawuni jembu duu lahi mini di nema zaa na nti ɣmaŋŋma Naawuni duu nema maa, ka kpari Yawε jembu duu dunoya, ka me maligu bimbina zali Jerusalem lɔrigi kam ni.

²⁵O daa lan me buya jembu shee zali Juda fɔŋ kam ni, n-tuyindi tulaale zim ntiri buya, ka di daa che ka Yawε ɣun nyε o yaannim' Naawuni la suhu yiysi.

²⁶O ni daa tum tuun' shenja zaa pahi o piligu ni hal ni o bahigu ni, be sabi li niŋ Juda mini Izrael nanim' litaafi ni.

²⁷Ka Ahaz daa ti faai siy' o yaannim' sani, ka be sɔy' o Jerusalem tinq' puuni, amaa be daa bi sɔy' o Izrael nanim' Silisi la ni. Ka o bia Hezekia daa di nam zan' o zaani.

2 Yelikura 29

Hezekia (2 Nania 18.1-3)

¹Hezekia yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam ɣini Jerusalem la yuun' pihitayinika. O ma yuli n-daa booni Abija, o daa nyela Zakaria bipuyinga.

²Ka Naa Hezekia daa tum din tuhi Yawε sani kaman o yab' Dauda ni daa tum shem la.

Bε yihι dayiri Naawuni jεmbu duu puuni

³O ni daa di nam yuun' sheli maa goli' so ηun daŋ tooni puuni ka o daa kparigi Yawε jεmbu duu la dunoya n-chε ka bε malimali di zaa.

⁴Ka o daa layim maligumaaniba mini Levinim' na nti zali pal' sheli din labiri wulimpuhili polo la ni

⁵ka yeli ba, "Yinim' Levinima, wummiya, Malimiya yimaŋa m-be kasi, ka maliya Yawε ηun nyε yi yaannim' Naawuni ηο jεmbu duu ηο ka di be kasi, ka yihya neen' dayiri din bi be kasi luy' kasi shee la.

⁶Dama ti yaannim' daa bi ʒe yim, ka tum tuumbieri Yawε ηun nyε ti Naawuni ηο sani. Be daa zayis' o, ka ηmaligi bε nini ka chε o biɛhigu shee, ka leb' bε nyaana biri ka chε Yawε jεmbu duu ηο.

⁷Bε daa lan yo Naawuni jεmbu duu zəŋ dunoya, ka kpihi di puuni firilania, ka daa bi lan tuyindi tulaale zim bee m-maani bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la luy' kasi shee la tiri Izraelnim' Naawuni.

⁸Dinzuŷu ka Yawε suhu daa yiŷisi bahi Judanim' mini Jerusalēmnim' zuŷu, ka o daa chε ka dabiem gbaai sokam ka di niŋ ba alahiziba, ka niriba mali ba ansarisi ka yimaŋmaŋ' nini nya.

⁹Di zuŷu ka bε daa zaŋ takobi ku ti banima, ka gbahi ti payiba mini ti bidibisi ni ti bipuyinsi chanj ti leei daba.

¹⁰Pumpɔŋɔ n suhu yuya ni n lola alikauli Yawε ηun nyε Izraelnim' Naawuni ηο sani, ka di zuŷu chε ka o suhuyiŷisili maa miligi ti zuŷu.

¹¹M bihi, cheliya ka yi baŷa be yi tuma ni, dama Yawε m-pii ya ni yi zaan' o tooni tumd' o tuma, ka leeg' o tumtumdiba m-maani sara tir' o."

¹²Di saha ka Levinim' ηο daa yiŷisi ni bε tum tuma. Ben daa yi Kɔhat daŋ ni na n-daa nyε: Amasai bia Mahat mini Azaria bia Joel. Ka ben daa yi Mεrari daŋ ni na daa nyε: Abidi bia Kish mini Jεhalel bia Azaria. Ka ben daa yi Gεrishɔn dan ni na nyε: Zimna bia Jɔa mini Jɔa bia Idεn.

¹³Ka ben daa yi Elizafan daŋ ni na daa nyε: Shimri mini Jεwel. Ka ben daa yi Asaf daŋ ni na daa nyε: Zakaria mini Matania.

¹⁴Ka ben daa yi Hεman daŋ ni na daa nyε: Jεhuel mini Shimεi. Ka ben mi daa yi Jεdutun daŋ ni na daa nyε Shεmaya mini Uziel.

¹⁵Ka bε daa layisi bε mabihi m-mali bεmaŋ' be kasi n-kpe Naawuni jεmbu duu maa ni nti mal' li ka di be kasi kaman Yawε ni daa wuhi naa ka o zali ba ni bε niŋ shεm.

¹⁶Ka maligumaaniba daa kpe Naawuni jεmbu duu maa puuni ha ni bε ti mal' li, ka daa va binyar' shεŋa din zaa bi be kasi Naawuni jεmbu duu maa puuni n-yihi ti zali jεmbu duu maa dundɔŋ ni, ka Levinim' daa va li ti bahi Kidirɔn Vinvamlı ni.

17 Be daa piligila Naawuni jembu duu malibu tuma maa gol' so njen dan tooni dahin' yini dali. Goli maa daba anii dali ka be daa mali Yawε jembu duu maa puuni zaŋ tabili di zon la gba. Gol' tuuli maa biey' pinaayɔbu dali ka be daa naai di tuma zaa.

Be lan yooi Naawuni jembu duu

18 Ka be daa kpe Naa Hεzεkia sani ti yel' o, "Ti mali Naawuni jembu duu maa zaa, ka mali be ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la bimbini mini di lahi zaa; ni be ni zaŋdi bɔrɔbɔro kasi tamdi teebuli sheli zuyu la mini di lahi zaa.

19 Ti zaŋ Naa Ahaz ni daa bi lan ʒe Naawuni yim ka kahi neen' sheŋa zaa la labisi nti mali di zaa ka di niŋ kasi. Nyama di ʒe Yawε sara maligu bimbini la tooni."

20 Di saha ka Naa Hεzεkia daa dan yiŋisi n-layisi tin' maa ni kpamba pah' oman' zuyu ka be chan ti kpe Yawε jembu duu maa ni.

21 Ka be daa bo nayila' pola ayopoin mini pielah' ayopoin ni piəbih' ayopoin ni bulah' ayopoin m-mali alahichi sanyoo sara be nam maa mini Naawuni jembu duu ni Judanim' zuyu. Ka o daa zali maligumaaniba ben daa nyε Aduna bihi la ni be zaŋ biŋkobiri maa mali sara Yawε sara maligu bimbini maa zuyu.

22 Di saha ka be daa kori nayilahi maa, ka maligumaaniba maa daa tayı ʒim n-zaŋ li kpaai vie sara maligu bimbini maa. Ka be daa kori pielah la gba n-kpaai be ʒim vie sara maligu bimbini maa. Ka be daa lan kori piəbih la gba n-kpaai be ʒim vie sara maligu bimbini maa.

23 Ka be daa zaŋ bulahi ben nyε alahichi sanyoo sara maligu biŋkobiri maa ka naa mini zama maa sanna, ka be ti zaŋ be nuhi pa be zuyu.

24 Ka maligumaaniba maa daa kori ba n-kpaai be ʒim pa sara maligu bimbini maa zuyu m-mali alahichi sanyoo sara maligu Izraεlnim' zaa zuyu. Dama naa n-daa zali ni be mali be ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la mini alahichi sanyoo sara maligu Izraεlnim' zaa zuyu.

25 Ka o daa che ka Levinim' ben gbibi gunjombihi din mali chayisa mini moyilɔnim' ni goonjɛnima kpe Yawε jembu duu maa ni ti zani kaman Dauda mini Gaad njen daa nyε naa daanabi la ni anabi Neetan ni daa zali shem. Dama Yawε n-daa che ka o daanabinim' maa zali ba zaligu maa.

26 Ka Levinim' daa gbibi Dauda biŋkumda la, ka maligumaaniba mi daa gbibi kikahi.

27 Di saha ka Naa Hεzεkia daa bahi noli ni be malimi be ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la sara maligu bimbini maa zuyu. Be ni daa piligi sara maa malibu saha sheli ka be daa piligi yiini Yawε payib yila, ka ŋmeri Izrael naa Dauda biŋkumda la, ka piəbiri kikahi.

²⁸Ka zama maa zaa daa jem Naawuni, ka baansi yiini yila, ka kikapiεbiriba piebira hal ka buyim ti di sara maligu binyara maa naai.

²⁹Bε ni daa mali sara maa naai, ka naa mini bεn zaa daa be o sani gbani n-jem Naawuni.

³⁰Ka Naa Hεzεkia mini kpamba maa daa zali Levinim' maa ni bε zaŋm' Dauda mini anabi Asaf yεtεya la yili yila payi Yawε. Ka bε daa yili wumpayibo yila maa ni suhupiεlli, ka bε gbani n-jem Naawuni.

³¹Di saha ka Hεzεkia daa yeli, "Pumpoŋɔ yi mali yimaŋa m-be kasi Yawε sani, zaŋmiya yi sara maligu mini yi wumpayibo pina ka Yawε duu na." Ka niriba maa daa zaŋ bε sara maligu mini bε wumpayibo pina na. Ka bεnkam suhuri daa yu lala daa zaŋ bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la na.

³²Bε ni daa zaŋ biŋkob' shεb na ni bε ti nyο buyim mali sara maa daa nyεla nayilahi pisopɔin mini piɛlahi kɔbiga ni piεbihi kɔbisiyi. Bε zaa daa nyεla bε ni yεn zaŋ shεb' nyο buyim mali sara ti Yawε.

³³Kasitali sara maligu biŋkobiri daa nyεla nayilahi kɔbisiyɔbu mini pieri tusaata.

³⁴Amaa ka maligumaaniba maa daa bi galisi din ni tooi shi bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim maa biŋkobiri maa zaa, dinzuyu maligumaaniba bεn kpαlim ni daa na maani bεmaŋa ni bε be kasi la zuyu ka bε mabibi Levinim' daa sɔŋ ba ka bε tum tuma maa zaa naai. Dama Levinim' maa daa gbibi kasitali biɛhigu bε suhuri ni n-gari maligumaaniba maa.

³⁵Bε ni daa zaŋ biŋkob' gbalin shεb' mali bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la nyaana suhudoo sara maligu biŋkobiri kpam mini binnyuri shεli bε ni boori pahiri sara shεli bε ni zaŋdi nyɔri buyim zuyu la daa beni. Lala ka bε daa ninj n-lan jεmdi Yawε o jεmbu duu maa ni yaha.

³⁶Ka Hεzεkia mini niriba maa zaa suhuri daa paligi Naawuni ni daa tum tuun' shεli ti niriba maa zuyu, dama bε daa tum tuma maa naai yomyom pam.

2 Yεlikura 30

Yayigari chuyu puhibu shili malibu

¹Ka Hεzεkia daa tim ti yeli Izraεlnim' mini Judanim' zaa, ka sabi gbana ti Ifriim zuliya mini Manaasa zuliya ni bε kana Jεrusalεm Yawε jεmbu duu nti puhi Yawε njuŋ nyε Izraεlnim' Naawuni ḥɔ Yayigari chuyu la.

²Dama naa min' o kpamba ni bεn zaa daa layim Jεrusalεm maa daa to jina n-sayi ni bε puhimini Yayigari chuyu maa gol' so njuŋ pahir' ayi puuni.

³Dama bε daa bi tooi puhi li di puhibu saha, maligumaaniba bεn daa mali bεmaŋ' be kasi kalinli ni daa bi paai, ka niriba mi daa bi layim Jεrusalεm na la zuyu.

⁴Ka bε ni daa zali shεm maa daa tiyi naa mini niriba maa zaa nini.

⁵Di saha ka bε daa zali ni bε ni mol' li gili Izrael tingbɔŋ ni zaa, zaŋ Bεrishiiba hal ni Dan ni sokam kana ka bε ti puh Yawε ɳun nyε Izraεlnim' Naawuni ɳo Yayigari chuyu la Jεrusalem, dama bε daa na bi layim pam puh li kaman di ni wuhi shem.

⁶Tuumba maa daa zaŋ naa min' o kpamba ni daa sabi gban' shεŋa maa chan gili Izrael mini Juda tinsi zaa ni kaman naa ni daa zali shem n-yεli, "Izraεlnima, labimiya Yawε ɳun nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni ɳo sanna. Dina n-ni che ka o lan zaŋ o zaya niŋ yinim' bεn kpalim ka daa zo n-tiligi Asiria nanim' nuu ni la ni.

⁷Miriya ka yi be kaman yi yaannim' mini yi mabihi bεn daa bi ʒe Yawε ɳun nyε bε yaannim' Naawuni ɳo yim, ka o che ka bε nya naqgbantom yi zaa ninni la.

⁸Yinim' miriya ka yi niŋ tipawumlinima kaman yi yaannim' ni daa niŋ shem maa, amaa zaŋmiya yiman' niŋ Yawε nuu ni, ka kanya o jεmbu shee din nyε o ni mali sheli ka di be kasi sahakam la na nti jεm Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo, dina n-ni che ka o suhuyiŋsili miligi yi zuyu.

⁹Dama yi yi ɳmaligi labi Yawε sani, ninvuŋ' shεb' bεn daa gbahi yi mabihi mini yi bihi la ni zo ba nambɔyu, ka che ka bε labi tingbɔŋ ɳo ni na. Dama Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo nyela nirilimlana ni nambɔzora, ka yi yi lab' o sani, o ku zayisi ya."

¹⁰Ka tuumba maa daa chan gili Ifriim zuliya mini Manaasa zuliya tingban' ni tinsi zaa n-zaŋ hal ni Zεbulon tingban' ni, amaa ka niriba maa daa lari ba, ka maani ba ansarisi.

¹¹Kulla niriba biela n-daa yi Asha zuliya mini Manaasa zuliya ni Zεbulon zuliya ni n-siyisi bεmaŋa n-ka Jεrusalem na.

¹²Ka Naawuni sɔŋ Judanim' gba n-ti ba naqgbanyini ni bε niŋ naa min' o kpambaliba ni zali ba ni bε niŋ shem kaman Yawε yεligu ni wuhi shem.

Bε puh Yayigari chuyu

¹³Gol' so ɳun pahir' ayi ni ka niriba pam daa layim Jεrusalem ni bε ti puh Bεrɔbɔro Din ka Dabindi Chuyu la. Bε daa galisiya pam.

¹⁴Ka bε daa wurim maligu bimbina din daa be Jεrusalem la mini bε ni daa tuyindi tulaale zim bimbin' shεŋa zuyu la zaa n-va li ti bahi Kidiron Vinvamli ni.

¹⁵Ka bε daa kɔrigi Yayigari chuyu piεbil' la goli so ɳun pahir' ayi maa biεy pinaanahi dali. Ka vi daa gbahi maligumaaniba mini Levinima, ka bε daa mali bεmaŋ' kasi, ka zaŋ bε ni nyɔri sara sheli buyim la kpe Yawε jεmbu duu.

¹⁶Bε daa zanila bε zaashεhi kaman Musa ɳun nyε Naawuni nir' la zaligu ni daa wuhi shem la. Levinim' n-daa yi tayiri biŋkobiri ɣim n-zaŋna ti ti maligumaaniba maa, ka bε mi zaŋdi li mihira.

¹⁷Dama niriba maa pam daa bi mali beman' kasi. Dinzuyu Levinim' n-daa kōriti bēnkam bi be kasi maa Yayigari chuyu piəbihi, ni di che ka sara maa be kasi Yawε sani.

¹⁸Dama niriba pam daa bi mali beman' kasi, amaa ka di Yayigari chuyu bindirigu maa ka di bi doli zaligu ni wuhi shem. Be pam daa yila Ifriim zuliya ni mini Manaasa zuliya ni ni Isaka zuliya ni ni Zebulon zuliya ni na. Amaa ka Hεzεkia daa suhi Naawuni ti ba yeli, "Yawε suŋ,

¹⁹cheli ninvuy' shεb' bεn zaa bɔri nyini Yawε ɳun nyε be yaannim' Naawuni ni be suhu zaa ɳɔ taali, hal be yi bi doli Naawuni jεmbu duu kasitali zaligu la."

²⁰Ka Yawε daa deei Hεzεkia suhigu maa, ka che niriba maa taali, ka bi ku ba.

²¹Ka Izrael ninvuy' shεb' bεn daa be Jεrusalεm maa daa zaŋ daba ayopɔin puhi Bɔrɔbɔro Din ka Dabindi Chuyu maa ni suhupielli pam. Ka Levinim' mini maligumaaniba daa kul yiini yila ka ɳmeri Yawε biŋkumda din kumdi pampam m-payiri Yawε dabisili kam.

²²Ka Hεzεkia daa tɔyisi Levinim' maa zaa suhukpansibo yεtɔya be ni daa zaŋ yεm sheli tum Yawε tuma maa zuyu. Ka niriba maa daa di chuyu maa bindirigu daba ayopɔin, ka daa kɔri suhudoo sara maligu biŋkɔbiri, ka payiri Yawε ɳun nyε be yaannim' Naawuni ɳɔ.

Bε puhi chuyu maa pahi buyi

²³Di saha ka niriba maa zaa daa sayi ni be lan zaŋm' daba ayopɔin puhi chuyu maa yaha. Ka be daa lan zaŋ daba ayopɔin puhi chuyu maa ni suhupielli.

²⁴Dama Juda Naa Hεzεkia daa ti la niriba maa nayilahi tuhili mini pieri tusaayopɔin ni be kɔri. Ka kpamba gba daa ti ba nayilahi tuhili mini pieri tuhi' pia. Ka maligumaaniba pam daa mali bemanja m-be kasi.

²⁵Ka di daa niŋ Judanim' zaa mini maligumaaniba ni Levinim' zaa nyayisim, ka lan niŋ ninvuy' shεb' bεn daa yi Izrael tiŋgbɔŋ ni kana maa nyayisim. Di daa lan niŋ tinzungnim' bεn daa be Izrael tiŋgban' ni ka kana mini tinzungnim' bεn daa be Juda tiŋgban' maa ni zaa nyayisim.

²⁶Ka suhupielli pam daa be Jεrusalεm; dama Naa Dauda bia Sulemaana ɳun daa nyε Izrael naa la ɿεman' nyaanja, be daa bi lan layim layingu maa tatabo Jεrusalεm yaha.

²⁷Di saha ka Levinim' bεn daa nyε maligumaaniba la daa yiysi zani suhi Naawuni daalibarika niŋ niriba maa ni, ka Naawuni daa be alizanda ni o biɛhigu shee din nyε kasi la ka deeit be suhigu maa.

2 Yεlikura 31

Naa Hεzεkia tayı adiini biɛhigu

¹Dimbɔŋɔnim' zaa ni daa naai, ka Izraelnim' bɛn daa be nimaani maa daa dii cheei kpe Juda fɔntinsi ni nti ŋme n-wurim bɛ ni daa me binwɔyili shɛŋa la, ka ŋme ŋ-ŋma buyili Ashera, ka wurim buya jɛmbu shee mini bɛ maligu bimbina din daa be Juda zuliya tingbani maa ni mini Benjamin zuliya tingban' ni zaa ni Ifriim zuliya tingban' ni mini Manaasa zuliya tingban' ni n-daa wurim di zaa, di nyaanja ka Izraelnim' maa zaa daa lab' kuli bɛ ya, ka sokam ti be o biɛhigu shee.

²Ka Hɛzɛkia daa zali ni bɛ pirigim' maligumaaniba mini Levinim' maa. Ka bɛ daa pirigi ba kaman sokam ni o tuma ni nyɛ shɛm. Maligumaaniba mini Levinim' n-daa su bɛ ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini suhudoo sara maligu fukumsi, ka tumdi tuma Yawɛ sansani dunoya ni, ka payiri Naawuni ka tibigir' o.

³ Ka Naa daa bo omanman' dahalali biŋkɔbiri ti ka bɛ kɔriti maani bɛ ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim asiba mini zaawuni ni vuhim dabisa dali ni goli palli chuyu puhibu ni ni bɛ ni daa zali chu' shɛŋa puhibu ni kaman di ni daa sab' shɛm Yawɛ zaligu ni.

⁴Ka naa daa zali Jérusalémnima ni bɛ tim' maligumaaniba mini Levinim' bɛ tarili kaman di ni simdi shɛm din ni chɛ ka bɛ zaŋ bɛ zaŋsim zaa niŋ Yawɛ zaligu tuma ni.

⁵ Zaligu ŋɔ ni daa kul moli gili, Izraelnim' daa zaŋla bɛ puri atam din daŋ niŋbu ka nyɛ kawana mini wain palli ni kpam ni shiri pam ni bɛ puri ni bindira zaa na. Bɛ daa lan zaŋ binshɛyukam pirigibu bupia kam puuni yim zuyu pam na.

⁶Ka Izraelnim' mini Judanim' bɛn daa be Juda tingbani maa ni fɔntinsi ni daa zaŋ bɛ nay' pia kam puuni nay' yino na mini pieri pia kam puuni pi' yino m-pahi bɛ ni daa zaŋ pin' kasi shɛŋa zaa ti Yawɛ ŋun nyɛ bɛ Naawuni la na nti zaŋ li sɔŋsɔŋ gbilligbilli.

⁷Gol' so ŋun daa pahir' ata ni ka bɛ daa piligi li gbilligbilli sɔŋbu, zaŋ chan gol' so ŋun pahir' ayopɔin ni ka bɛ daa sɔŋ li gbilligbilli maa naai.

⁸Hɛzɛkia mini kpambaliba ni daa kana ti nya di ni doya gbilligbilli shɛm maa, ka bɛ payi Yawɛ min' o niriba Izraelnim' di zuyu.

⁹Ka Hɛzɛkia daa bɔhi maligumaaniba mini Levinim' maa bɔhigu zaŋ chan bɛ ni zaŋ binyar' shɛŋa sɔŋ gbilligbilli maa polo.

¹⁰Ka Azaria ŋun daa nyɛ maligumaaniba kpɛma, ka nyɛ Zadok daŋ ni nir' la daa garigi yɛl' o, "Bɛ ni daa kul piligi zaŋdi binyara ŋɔ tahiri Yawɛ jɛmbu duu ŋɔ ni na, ti kul dir' li mi tiyiri ka guuri li pam, dama Naawuni ni niŋ alibarika niŋ o niriba maa ni zuyu n-chɛ ka dimbɔŋɔ zaa guui doya pam maa."

¹¹Di saha ka Hɛzɛkia daa bahi ba noli ni bɛ malimi Yawɛ jɛmbu duu maa puuni nɛma niŋbu duri; ka bɛ daa mal' li.

¹²Ka bɛ daa zaŋ niriba maa ni daa tɔhi bindir' shɛŋa mini pirigibu bupia kam puuni yim la ni bɛ ni daa zaŋ pin' kasi shɛŋa na ni bɛ suhuri zaa la niŋdi ni ni

ʒieyimtali. Kənania ɳun daa nyε Levi zuliya ni nir' la n-daa nyε bε kρεma, ka o tizo Shimeι pa o zuγu.

¹³Ka Jehiel mini Azazia ni Nahat ni Asahel ni Jerimot ni Jozabad ni Eliel ni Ishimakia ni Mahat ni Benayaadaa nyε ninvuy' sheb' bεn yuuni tuma maa sɔndi Kənania min' o tizo Shimeι. Naa Hezekia mini Azaria ɳun daa nyε Naawuni jembu duu zuγulan' la n-daa zali ba ni bε niŋ lala.

¹⁴Imna bia Kore ɳun daa nyε Levi zuliya ni ninvuy' so ɳun guli wulimpuhili polo dunodal' la n-daa nyε ɳun su bεnkam daa zaŋ bε suhuyubu sara na ni bε ti ti Naawuni la fukumsi; ɳuna n-daa pirigiri din nyε Yawε dini mini sara shεŋa din be kasi zaa la tarita.

¹⁵Ka Iden mini Miniamin ni Jeshua ni Shemiyəni Amaria ni Shekania daa nyε bεn pah' o zuγu n-sɔnd' o ni ʒieyimtali maligumaaniba tinsi ni m-pirigiri nema maa tiri bε dɔyiriba bεn nyε ninkura mini bihi zaa kaman bε ni daa piripiri ba shεm.

¹⁶Din pahi, bε daa lan tariti bidibbihi bεn paai yuma ata zaŋ chana, ka bε ni sabi sheb' yuya doli bε daŋ ni nyε shεm, ka bε nyε bεn zaa ni kpe Yawε jembu duu ti tum bε dabisili kam tuma kaman bε tuma ni nyε shεm ni bε ni daa piripiri ba ka di doli shεm.

¹⁷Bε daa sabi maligumaaniba maa yuya dolila bε daŋ ni nyε shεm. Ka Levinim' mi bεn daa paai yuun' pisi zaŋ chana, bε yuya ka bε daa sabira kaman bε tuma ni nyε shεm ni kaman bε ni daa piripiri ba shεm.

¹⁸Bε daa sabirila maligumaaniba mini bε payiba ni bε bidibisi mini bε bipuyinsi ni bε bibihi ni bε ninvuy' gbalin maa zaa yuya, dama bεna n-daa ʒe yim ka mali bεmarj' kasi.

¹⁹Ka Aduna bidibisi bεn daa nyε Maligumaaniba ka be bε fontinsi ni biŋkobiri mɔri ɳubbu shee la, bε daa piila ninvuy' sheba fɔŋ kam ni ni bε tariti maligumaaniba doo kam o tarili ni nyε shεli, ka lan tariti bε ni sabi Levi ninvuy' sheb' zaa yuya bε tarili ni nyε shεli.

²⁰Lala ka Naa Hezekia daa niŋ Juda tingbani maa ni zaa, ka o ni daa niŋ shεm maa daa nyε din viela ni din tuhi ka lan wuh' o ʒieyimtali ni nyε shεm Yawε ɳun nyε o Naawuni ɳɔ sani.

²¹Ka o ni daa kul tum tuun' shεlikam Naawuni jembu duu maa ni min' o ni daa gbibi Naawuni zaligu shεm ni o ni daa bo Naawuni shεm, o daa niŋ li mi ni o suhu zaa, ka di zuγu daa che ka o di nasara.

2 Yεlikura 32

Asirianim' kρεhi Jerusalemnim' dabiem

(2 Nania 18.13-37; 19.14-19, 35-37; Aizaia 36.1-22; 37.8-38)

¹Hez̄ekia ni daa tum ȝieyimtali tuun' sh̄eja ȝo zaa nyaanja, ka Asiria Naa S̄enacherib daa kana ti liri Judanima n-teei gili b̄e ni daa me goondahi gili f̄ontin' sh̄eja la, ka t̄ehiri ni o ni di nasara ka zaŋ ba leeg' o niriba.

²Hez̄ekia ni daa baŋ ni Naa S̄enacherib loya ni o tuhi J̄erusalemnim' maa,

³ka o min' o kpamba ni t̄obbihi daa niŋ tab' saawara n-sayı ni b̄e ḥarim' b̄e ya maa kobilisi din be t̄in' maa kpaŋa, ka b̄e daa sɔŋ o.

⁴Ka niriba pam daa layim ḥari kobilisi, ka t̄ayi kulibona din kom daa z̄ori yiri tingban' maa ni zaa kom zali ka yera, "Ti ku ch̄e ka Asiria nanim' maa ti kana ti nya kom pam."

⁵Ka Hez̄ekia daa kpaŋ omaŋa n-lan me goondaa din daa wurim la zaa, ka me dufahira din du pam tam di zuyu, ka lan me goonda' sh̄eli zali kpaŋ' pahi din pun beni maa zuyu, ka daa ch̄e ka Dauda t̄in' la ni Millo polo niŋ yaa, ka daa lan mali bidibbina mini nyɔtayiri pam.

⁶O daa zaŋla niriba niŋ sapashin' kpamba nuu ni, ka daa ch̄e ka b̄e zaa layim fɔŋ maa dunɔdali palo ni, ka o daa t̄oyisi ba suhukpaŋsibo yetɔya yeli,

⁷"Maliya yaa ni suhukpeeni. Di z̄oriya dabiem bee n-ch̄e ka yi suhuri z̄ohiri Asiria naa min' o t̄obbihi b̄en be o sani ȝo zuyu. Dama ȝun be ti sani yiko gari ȝun be o sani yiko.

⁸Ninsalinima m-be o sani maa, amaa Yawę ȝun nyę ti Naawuni ȝo m-be ti sani ni o sɔŋ ti ka tuhi ti t̄ob' kam ti ti." Ka Juda Naa Hez̄ekia yetɔya maa daa kpaŋsi niriba maa suhuri pam.

⁹Dimbɔŋo nyaanja, saha sh̄eli Asiria Naa S̄enacherib min' o t̄obbihi zaa ni daa do Lakishi la ka o daa tim o tuumba J̄erusalem Juda Naa Hez̄ekia mini Judanim' zaa b̄en daa be J̄erusalem la sani nti yeli ba,

¹⁰"Asiria Naa S̄enacherib ni yeli sh̄em m-bɔŋo, 'Bɔ ka yi lee du m-ba ka na kul be ti ni teei gili J̄erusalem sh̄eli ȝo puuni maa?'

¹¹Hez̄ekia ni yeri ya, 'Yawę ȝun nyę yi Naawuni ni fan ya Asiria naa nuu ni bahi la, yi bi mi ni o yɔhindi ya mi ni kum ni kɔnyuri kun ya maa?'

¹²Pa ȝun' Hez̄ekia n-daa wurim o buya maligu shee min' o sara maligu bimbina zaa, ka zali Judanim' mini J̄erusalemnima yeli 'Bimbini yini kɔŋko gbini ka yi ni j̄emdi Naawuni ka maani sara di zuyu la?'

¹³Yi bi mi m mini n yaannim' ni daa niŋ tingbɔn sh̄eja niriba zaa sh̄em la yela? Tingbɔna maa buya daa tooi tiligi di niriba n nuu ni?

¹⁴N yaannim' ni daa ku t̄in' sh̄eja ninvuy' sh̄eb' zaa la, buy' dini n-daa lee tooi fa di niriba n nuu ni, ka yinim' Naawuni ni ti tooi tiligi ya n nuu ni?

¹⁵Dinzuyu pumpɔŋo, di ch̄enya ka Naa Hez̄ekia yɔhim ya bee m-birigi ya yelli ȝo puuni, yi mi di niŋ' o naani, dama zuliya sh̄eli buyili bee na' so buyili daa bi tooi

tiligi di niriba n yaannim' nuu ni bee n-tiligi di niriba n nuu ni, ka yinim' Naawuni ḥo ḥun' ni ti tooi tiligi ya n nuu ni."

¹⁶Ka o kpamba daa yeli yetɔy' bieri din gari lala n-jendi ti Duuma NAAWUNI min' o dabili Hεzεkia.

¹⁷Ka o daa lan sabi gbana n-ta Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo dayiri, ka tɔyisi yetɔy' yoya pam jend' o yera, "Tiŋgbɔn shεnja niriba buya ni daa bi tooi tiligi bε niriba n nuu ni shεm, lala ka Hεzεkia Naawuni ḥo gba ku tooi tilig' o niriba n nuu ni."

¹⁸Ka o kpamba maa daa kuhi pam yεl' li Judanim' yεligu ni bahi Jεrusalεmnim' bεn daa tam goondaa zuyu la ha ni bε varisi ba kpεhi ba dabiεm, ka ḥme n-deei bε tŋ' maa.

¹⁹Bε daa tɔyisiri Jεrusalεmnim' Naawuni maa yεla mi kaman dunianim' buy' shεnja niriba ni zaŋ bε nuhi mali la.

²⁰Di saha ka Naa Hεzεkia mini Amɔz bia anabi Aizaia daa kuhi pam suhi Naawuni yεlli ḥo zuyu.

²¹Ka Yawε daa tim malaika Asiria naa sansani maa ni, ka o chaŋ ti ku Asiria naa maa tɔbutuhiri' biinsi mini bε sapashin' kpamba ni naa maa kpamba zaa. Ka o di vi pam n-lab' kul' o ya. Ka o daa ti kpe o buyili duu, ka omaŋmaŋ' bι' shεb' daa zaŋ takɔbi ku o soŋ nimaani.

²²Yawε ni daa zaŋ so' shεli tiligi Hεzεkia mini Jεrusalεmnim' Asiria Naa Sεnachεrib nuu ni m-bala. O daa lan tiligi Hεzεkia o dimnim' zaa nuu ni, ka chε ka bε nya nyee vuhi luyilikam zaa.

²³Ka niriba pam daa ʒiri pina kani Jεrusalεm na nti tiri Yawε, ka tiri Juda Naa Hεzεkia neen' viɛla ka di daa chε ka zuliya kam tibig' o di saha maa zaŋ chana.

Naa Hεzεkia dɔro min' o karimbaani

(2 Nanima 20.1-3, 12-19; Aizaia 38.1-3; 39.1-8)

²⁴Di saha maa ka dɔro daa gbaai Hεzεkia ka di ti chε biɛla ni o kpi, ka o daa suhu Yawε, ka o deeg' o suhigu maa, ka wuh' o shihirili.

²⁵Amaa ka Naa Hεzεkia daa niŋ karimbaani, ka bi wuh' o wumpayibo ni nyε shεm zaŋ chaŋ Naawuni ni daa niŋ shεm ti o maa polo. Dinzuyu ka Naawuni suhu daa yiŋisi pam bah' o mini Judanim' ni Jεrusalεmnim' zuyu.

²⁶Di saha ka Hεzεkia mini Jεrusalεmnim' daa siyisi bεmaŋa o karimbaani maa zuyu, ka Yawε suhuiyisili maa daa bi lu bε zuyu Hεzεkia ʒiemani maa ni.

Naa Hεzεkia buni min' o jilima

²⁷Naa Hεzεkia daa mali buni pam ka niriba daa tir' o jilima. O daa mela omaŋmaŋ' nεma zalibu shee duri, n-zaŋdi o da anzinfə min' o salima ni o kuy' viɛla ni o tulaale ni o nyɔtayirisi ni o binshεyukam din mali shaara pam.

28O daa lan me bindira mini wain palli ni kpama zaashee duri, ka daa lan me o niyi balibu kam duri ni o biŋkɔbbaligu buzɔna.

29Lala ka o daa lan me omaŋmaŋ' fɔntinsi zali. O daa mali niyi mini pieri pam, dama Naawuni daa ti o buni pam.

30Hεzεkia ḥo n-daa nyε ḥun tayi Gihɔn zuγusaa polo kulibɔŋ la kom zali ka ḥmaligi li ka di zɔri chani Dauda tīŋ' la wulinluhili polo. Hεzεkia daa di nasara o tuuni kam puuni.

31Hal Babilɔn naa kpambaliba tuumba ni daa kana ni bε ti bɔhi baŋ shihirili sheli din niŋ o tiŋgbɔŋ ni la, Naawuni daa che o mi ni o niŋ o ni bɔri shɛm, ka di che ka o zahim' o baŋ dinkam zaa be o suhu ni.

Hεzεkia nam bahigu

(2 Nanim 20.20-21)

32Hεzεkia ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o tuun' suma, bε sab' li ninjla Amɔz bia anabi Aizaia ni daa nya ʒii sheli ka di be Juda mini Izrael nanim' litaafi puuni la.

33Hεzεkia ni daa ti faai siy' o yaannim' sani, ka bε sɔy' o Dauda dan̄ silisi la zuγusaa polo. Ka Judanim' mini Jεrusalemnim' zaa daa sɔy' o jilima sɔyib⁹. Ka o bia Manaasa daa di nam zan' o zaani.

2 Yεlikura 33

Juda naa Manaasa

(2 Nanim 21.1-9)

1Manaasa yuma daa nyεla yuun' pinaayi saha shεl' o ni daa di nam. O daa di nam n-ʒini Jεrusalem la yuun' pihinunaanu.

2 Ka o daa kpuyi Yawε ni daa kari ninvuy' shεb' tiŋgbɔŋ maa ni ka che ka Izraelnim' ʒini la bier' yoli n-daa tum tuumbieri pam Yawε sani.

3Dama o daa lab' mela o ba Hεzεkia ni daa wurim buya jεmbu shee luy' shεŋa la zaa, ka me maligu bimbina zali Baalnima, ka lan lab' me Asheranim' ḥmahima zali, ka daa gbaani tīŋ' jεmdi saŋmarisi zaa.

4 O daa lan me bimbina zali Yawε jεmbu duu puuni, Yawε ni daa yεli, "Jεrusalem n-nyε luy' shεli n yuli ni yεn be sahakam la."

5O daa lan me bimbina zali saŋmarisi zaa Yawε jεmbu duu dundɔna ayi ni.

6O daa zaŋdila o bidibisi nyɔri buyim maani sara Hinnom Bidibisi Vinvamli la ni, ka daa buyiri bayisi, ka niŋdi laasabu, ka chani jinwariba mini timanim' sani. O daa tum alahichi pam Yawε sani n-che ka o suhu yiŋisi pam.

7Ka o daa mali buyili kɔtomsi n-zaŋ li zali Naawuni jεmbu duu maa puuni, du' sheli Naawuni ni daa yεli Dauda min' o bia Sulemaana, "Duu ḥo ni mini Jεrusalem ka m pii Izrael zuliya zaa ni n-lee n jεmbu shee saha shεlikam la.

⁸ Ka Izraelnim' yi ni tum n ni zali ba ni bε tum shεm, ka gbibi n ni daa zaŋ n zaligu shεŋa zaa ti Musa ni o ti ba la, dindina n ku lan che ka bε vuui bε napɔŋ yi n ni daa zaŋ tingban' sheli ti bε yaannim' la ni."

⁹Ka Manaasa daa che ka Judanim' mini Jεrusalεmnim' birigi n-tum alahichi pam gari Yawε ni daa ku zuliya shεb' ka che ka Izraelnim' ʒini nimaani la ni daa tum alahichi shεŋa.

Manaasa niŋ tuuba

¹⁰Yawε daa tɔyisi Manaasa min' o niriba yεtɔya, amaa ka bε zayisi wumbu.

¹¹Dinzuŷu ka Yawε daa che ka Asiria naa sapashin' kpamba kana ti tuhi nyang ba, ka gbaai Manaasa n-zaŋ mii tu o nyee ni, ka lo o daanya zoligɔnima n-zaŋ o kuli Babilon.

¹²O ni daa ti be muysisigu ni maa, ka o daa naanyi bo sɔŋsim Yawε ɳun nyε o Naawuni ɳɔ sani, ka siyis' omaŋ' pam o yaannim' Naawuni sani.

¹³O daa suhi Naawuni, ka Naawuni daa wum o fabila ka deeg' o suhigu maa, ka daa lan zaŋ o labisi Jεrusalεm nti niŋ o nam maa ni yaha. Di saha ka Manaasa daa baŋ ni Yawε n-shiri nyε Naawuni.

¹⁴Di nyaanja ka o daa me goon' sheli zali kpaŋa Dauda tiŋ' la ni Gihɔn wulinluhili polo vinvamlı la ni ka di du pam, m-mali hal ti paai zahim dunɔdal' la ni n-zaŋ gili hal ti paai Ofel; o daa zali sapashin' kpamba bε ni daa me goma gili Juda fɔntin' shεŋa zaa ni.

¹⁵O daa yihi tinzun' buya mini binnana zaa Yawε jεmbu duu maa ni, ka lan wurim o ni daa me bimbin' shεŋa zaa zali Yawε jεmbu duu zoli zuŷu mini Jεrusalεm la n-zaŋ li ti bahi tiŋ' maa tariga.

¹⁶O daa lan che ka bε lab' mali Yawε sara maligu bimbin' la, ka o daa mali suhudoo mini wumpayibo sara di zuŷu, ka daa zali Judanima ni bε jεmmi Yawε ɳun nyε Izrael Naawuni maa.

¹⁷Niriba maa daa na kul maanila sara buya jεmbu shee maa, amaa bε daa maani li n-tirila Yawε ɳun nyε bε Naawuni maa.

Manaasa nam bahigu

(2 Nania 21.17-18)

¹⁸Manaasa ni daa tum tuun' shεŋa pahi min' o ni daa suhi Naawuni shεm ni anab' shεb' bεn daa zaŋ Yawε ɳun nyε Izraelnim' Naawuni yuli tɔyis' o yεtɔya la zaa, bε sab' li niŋ Izrael nanim' yεlikura litaafi ni.

¹⁹O ni daa suhi Naawuni ka Naawuni deeg' o suhigu shεm min' o ni daa tum alahichi shεŋa zaa ni o ni daa bi ʒe Naawuni yim shεm ni o ni daa me buya jεmbu shee luy' shεŋa n-zaŋ buyili Asherim min' o binnana zali saha shεl' o ni daa na bi niŋ tuuba la, bε sabi di zaa niŋ anabinim' yεlikura litaafi ni.

²⁰Ka Manaasa daa ti faai siy' o o yaannim' sani, ka bε sɔy' o o yiŋa, ka o bia Amɔn daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Amɔn

(2 Nanima 21.19-26)

²¹Amɔn yuma daa nyɛla yuun' pisinaayi saha shεl' o ni daa di nam, o daa di nam maa ɔini Jérusalém la yuma ayi.

²²O daa tum tuumbieri Yawε sani kaman o ba Manaasa ni daa tum shεm la. Amɔn daa kɔri biŋkɔbiri m-mali binnan' shεŋa zaa o ba Manaasa ni daa mali zal' la, ka jεmdi li.

²³O daa bi siyis' omaŋa Yawε tooni kaman o ba Manaasa ni daa siyis' omaŋ' shεm la, amaa Amɔn ŋɔ ŋun' daa kul tumdila tuumbieri pahira.

²⁴Ka o kpamba daa yi o nyaanja n-ku o o yiŋa.

²⁵Amaa ka tŋgbɔŋ maa nim' daa ku ninvuy' shεb' ben daa yi Naa Amɔn nyaanja maa zaa, ka zaŋ o bia Jɔsia leei naa zal' o zaani.

2 Yεlikura 34

Juda naa Jɔsia

(2 Nanima 22.1-2)

¹Jɔsia yuma daa nyɛla yuma anii saha shεl' o ni daa di nam. O daa di nam maa ɔini Jérusalém la yuun' pihitaniyini.

²O daa tum din tuhi Yawε sani, ka dol' o yab' Dauda soli, ka bi ŋmaligi kpa o nudirigu polo bee o nuzaa polo.

³Dama o ni daa di nam maa zaŋ chaŋ yuma anii, saha shεl' o ni daa na nyε bia maa, ka o daa piligi jεmd' o yab' Dauda Naawuni. Yuun' shεli din pahiri yuun' pinaayi saha ka o daa piligi wurindi buya jεmbu luy' shεŋa din daa be Juda mini Jérusalém la. O daa lan wurim buyili Asherim mini bε ni kpe binnan' shεŋa ni bε ni zaŋ kuriti mali binnan' shεŋa zali zaa.

⁴O daa lan che ka bε wurim Baalnim' bimbina din daa be nimaani mini tulaale zim tuyilibu bimbina din daa ɔe Baalnim' maa zuγusaa la zaa; ka ŋme ŋ-ŋma buyili Asherim mini bε ni kpe binnan' shεŋa ni bε ni daa me binnan' shεŋa zal' la zaa m-bayisibayisi li ka di leei taŋkpa' zim ka bε zaŋ li chaŋ ti kpaai bahi ninvuy' shεb' ben daa maani maligu tiri li gbala zuγu.

⁵O daa lan nyo tindaannim' kɔba buyim bε bimbina zuγu, ka daa yihi Juda mini Jérusalém dayiri ni.

⁶Ka o daa lan chaŋ Manaasa mini Ifriim ni Simiɔn zuliya tinsi ni n-zaŋ hal ni Naftali zuliya tinsi ni nti gili bε dabari la ni zaa

⁷n-wurim di bimbina la, ka ŋme ŋ-ŋma buyili Asherim min' o binnana la zaa m-bayisibayisi li ka di be kaman taŋkpa' zim, ka daa ŋme ŋ-ŋma tulaale zim tuyilibu

bimbina din daa be Izrael tingbɔŋ maa ni zaa. Di nyaanja ka o daa lab' kuli Jérusalem.

Bε lan nya zaligu kundi

(2 Nanim 22.3-20)

⁸O ni daa di nam maa zaŋ chaŋ yuun' pisaayika saha din nyε saha shεl' o ni daa yihi tingbɔŋ maa mini Naawuni jεmbu duu dayiri ni naai la nyaanja, ka o daa tim Azalia bia Shafan mini Maaseya ḥun daa nyε bε fɔŋ maa ni gomna la ni Jøahaz bia Jøa ḥun daa nyε gbaŋŋmar' la ni bε ti mali Yawε ḥun nyε o Naawuni la jεmbu duu.

⁹Ka bε daa chaŋ maligumaaniba zuyulan' Hilikia sani nti zaŋ bε ni daa deei lay' sheli Naawuni jεmbu duu la ti o. Levinim' bεn daa nyε dunoguliba la n-daa deei li Manaasa mini Ifriim zuliya niriba ni Izraelnim' bεn kpalim la zaa sani. Be daa lan deei sheli Juda mini Benjamin zuliya ni Jérusalemnim' zaa sani ti o.

¹⁰Ka bε daa zaŋ li ti ninvuy' shεb' bεn daa nyε Yawε jεmbu duu maa malibu tuma zuyulaannim' maa ka bε mi daa zaŋ li ti ninvuy' shεb' bεn daa maani Yawε jεmbu duu maa ni bε zaŋ li mal' li ka di ninj yaa.

¹¹Bε daa zaŋ li tila kapintanim' mini tammeriba ni bε da kuy' kpéra mini yoγira ni gurilónima m-mali Juda nanim' ni daa che ka sheli polo lu la me.

¹²Ka niriba maa daa tum bε tuma maa ni nimmaŋtali. Jahat mini Obadia bεn daa nyε Levinima, ka yi Mεrari daŋ ni na la mini Zakaria ni Meshulam bεn daa yi Køhat daŋ ni na la ka bε daa zaŋ leei bε zuyulaannima. Ka Levinim' shεb' bεn zaa daa mi biŋkumda ḥmεbu vienyelinga la

¹³daa su ȝiȝiriba fukumsi, ka wuhiri bεnkam daa tumdi tuma balibu kam bε ni yεn tumdi li shεm. Ka Levinim' maa shεb' daa nyε gbansabiriba, ka shεb' nyε kpamba, ka shεb' mi nyε dunoguliba.

¹⁴Bε ni daa yihiri lay' sheli bε ni daa zaŋ tahi Yawε jεmbu duu na la saha sheli ka maligumaana Hilikia daa nyε Yawε ni daa zaŋ zaligu shεŋa ti Musa ni o ti o niriba la kundi.

¹⁵Ka Hilikia daa yεli Shafan ḥun daa nyε gbaŋŋmar' la, "N nyala zaligu kundi Yawε jεmbu duu maa ni;" ka o daa zaŋ kundi maa ti Shafan.

¹⁶Ka Shafan mi daa zaŋ li chaŋ ti ti naa ka yεl' o, "A ni zal' a kpambaliba maa ni bε tum tuun' shεlikam zaa la, bε be di tumbu ni.

¹⁷Bε yihi lay' sheli bε ni nya Yawε jεmbu duu maa ni n-zaŋ li ti tuma zuyulaannim' mini bε tumtumdiba maa."

¹⁸Di saha ka Shafan ḥun daa nyε gbaŋŋmar' maa daa lan yεli naa, "Maligumaana Hilikia n-zaŋ kundi ḥo ti ma." Di nyaanja ka Shafan daa karim li wuhi naa.

¹⁹Naa ni daa wum zaligu kundi yεtɔyα maa, o daa darigimi cheeg' omaŋman' binyerigu.

²⁰Ka naa daa yeli Hilikia maa mini Shafan bia Ahikam ni Maika bia Abidɔn ni Shafan ɔjun daa nyε gbaŋŋmar' la ni naa kpambala Asaaya,

²¹"Chamiya ti bɔhi baŋ din be Yawε sani n-ti m mini Izraεlnim' bɛn kpalim ni Judanima zaŋ chaŋ ti ni nya kundi shεli maa puuni yεtɔyα maa polo; dama Yawε suhu yiŋsiya pam bahi ti zuyu, ti yaannim' ni daa bi doli Yawε yεligu, ka bi lan doli din kam zaa daa sabi kundi ɔjɔ puuni maa zuyu."

²²Di saha ka Hilikia mini naa ni daa tim ninvuy' shεb' maa daa chaŋ pay' so ɔjun daa nyε anabi, ka o yuli booni Hulda sani. O yidana n-daa nyε Tikiva bia Shallum. O daa nyεla Harihas yaanja ka nyε ɔjun su zabbanim' fukumsi. (Di saha pay' maa daa bela Jεrusalem yapala polo.) Ka bε daa zaŋ bε ni mali yεtɔy' shεli yεl' o.

²³Ka o daa yeli ba, "Yawε ɔjun nyε Izraεlnim' Naa ɔjɔ ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Yεlimiya ninvuy' so ɔjun tim ya n sani maa na,

²⁴Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Nyamiya n ni chε ka zay' bieŋy lu tiŋgbɔŋ ɔjɔ mini di niriba zuyu din nyε yεl' bie' shεŋja zaa din sabi kundi shεli bε ni karim wuhi Juda naa maa ni la.

²⁵Bε ni zayisi ma jεmbu ka tuyindila tulaale zim maani bε buya la zuyu, bε chε ka bε nuhi tuma zaa ku ma suli ka n suhu ni yiŋsi bahi yi yaŋɔ nim' zuyu ka ku maai.

²⁶Amaa zaŋ chaŋ Juda naa ɔjun tim ya na ni yi ti bɔhi baŋ din be Yawε sani ɔjɔ polo, Yεlimiy' o: Yawε ɔjun nyε Izraεlnim' Naawuni ɔjɔ yεliya: Zaŋ chaŋ a ni wum yεtɔy' shεŋja la polo,

²⁷a ni niŋ tuuba a suhu ni, ka siyis' amaj' Naawuni sani n-darigi cheeg' a binyerigu ka kum niŋ ma zaŋ chaŋ a ni wum ka n yeli ni n ni niŋ Jεrusalem mini di niriba shεm la polo, man' Yawε yεliya, 'N gba wumya.'

²⁸N ni ti chε ka a dɔni a kabiri ni ni suhudoo, ka n chε ka a paag' a yaannim' tooni poi. A nini ku nya n ni ti yεn chε ka zayibie' shεli zaa lu Jεrusalem mini di niriba zuyu maa." Ka bε zaa daa zaŋ o yεtɔyα ɔjɔ labi ti yeli naa.

Naa Jɔsia lo alikauli ni o ni deei Naawuni noli (2 Nanima 23.1-20)

²⁹Di saha ka Naa daa tim boli Juda mini Jεrusalem kpamba zaa na.

³⁰Ka naa mini Judanim' zaa ni Jεrusalemnim' ni maligumaaniba ni Lεvinim' ni sokam zaa bɛn nyε wɔyira ni tarimba zaa daa layim Yawε jεmbu duu, ka Naa Jɔsia ti karim Naawuni kundi shεli bε ni daa nya Yawε jεmbu duu maa ni la yεtɔyα zaa ka bε wum.

31Ka Naa daa zan' o zaashee n-lo alikauli Yawε tooni ni o ni jemd' o, ka dol' o zaligunim' mini zaligu shεnja din pahi ni o suhu zaa ni o shia zaa, ka ninj kaman alikauli yetoy' shεnja din sabi kundi maa puuni ni wuhi shεm.

32Di saha ka o daa che ka ninvuy' shεb' bεn be Jεrusalem mini Benjamin zuliya zaa po pɔri ni bε ni gbibi alikauli maa, ka Jεrusalemnim' daa niŋ kaman Naawuni ḥun nyε bε yaannim' Naawuni daalikauli maa ni wuhi shεm.

33Ka Josia daa va binshεyukam din jεmbu chihira zaa Izraεlnim' ni daa su tiŋban' shεli maa ni ti bahi, ka che ka niriba bεn be Izraεl zaa jεmdi Yawε ḥun nyε bε Naawuni maa. Naa Josia ʒiεmani maa ni zaa, bε daa bi lan jεm binshεli pahi Yawε ḥun nyε bε yaannim' Naawuni maa zuyu.

2 Yεlikura 35

Naa Josia puhi Yayigari chuyu

(2 Nanima 23.21-23)

1Ka Naa Josia daa puhi Yayigari chuyu Jεrusalem n-jεm Yawε, ka bε daa kɔri Yayigari chuyu binkobiri gol' so ḥun danj tooni bieyu pinaanahi dali.

2O daa zali maligumaaniba ka ti ba bε tuma ni nyε shεli Naawuni jεmbu duu maa puuni, ka kpaŋsi ba bε tuma maa ni.

3O daa yeli Levinim' bεn daa wuhiri Izraεlnim' zaa ka nyε bεn be kasi Yawε san' la, "Zanmiya Naawuni Daalikauli Adaka kasi la zali Dauda bia Sulemaana ḥun daa nyε Izraεl naa la ni daa me Naawuni jεmbu du' shεl' la puuni. Di bi simdi ni yi lan zaŋ li buyiri yi bɔyusapima zuyu. Pumpɔŋɔ tummiya Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo min' o niriba Izraεlnim' tuma.

4 Malimiya shili kaman yi danj ni nyε shεm ka di doli bε ni daa piripiri ya kaman Izraεl Naa Dauda ni daa sabi wuhi shεm la ni kaman o bia Sulemaana ni daa sabi wuhi shεm la.

5Zanmiya luy' kasi shee kaman yi danj niriba ni nyε shεm, ka che ka Levinim' be bε ni piripiri yi zuliya danj niriba maa pirigibu kam puuni.

6Malimiya yiman' kasi n-kɔrigi Yayigari chuyu piεyu ka mali yi zuliya niriba kaman Yawε ni daa che ka Musa zali shεm la."

7Di saha ka Josia daa bo o dahalali piεbihi pola mini bubihu pola, ka bε zaa kalinli daa yiysi tuhi' pihita ni nayilahi tusaata n-zanj ba ti ninvuy' shεb' bεn zaa daa be nimaani ni bε mali Yayigari chuyu sara.

8Ka o kpambaliba gba daa tɔhi bε suhu yubu pina ti niriba maa mini maligumaaniba ni Levinima. Ka Hilikia mini Zakaria ni Jεhiel bεn daa nyε Naawuni jεmbu duu kpamba la daa ti maligumaaniba maa piεbihi pola mini bubihu pola ka bε zaa kalinli yiysi tusaayi ni kɔbisiyɔbu ni nayilahi kɔbisita ni bε mali Yayigari chuyu sara.

⁹Ka Kɔnania min' o mabihi Shemaya ni Netanel ni Hashabia ni Jeiel ni Jozabad bɛn daa nyɛ Levinim' kpamba la gba daa ti Levinim' piɛbihi pola mini bubih pola ka bɛ zaa kalinli daa yiñisi tusaanu ni nayilahi kobisinu ni bɛ zañ puhi Yayigari chuyu.

¹⁰Bɛ ni daa ti mali jɛma shili, di saha ka maligumaaniba maa daa zani bɛ zaashchi, ka Levinim' mi daa piripiri taba zani kaman naa ni daa zali ba shem.

¹¹Ka bɛ daa kɔri Yayigari chuyu piɛbihi, ka maligumaaniba maa daa tayı bɛ ɔsim n-zañ li mihi sara maligu bimbini maa, ka Levinim' mi shiri biñkɔbiri maa.

¹²Ka bɛ daa yihi bɛ ni yɛn zañ sara sheli nyo buyim la zali di ko, ka daa tar' li ka di doli bɛ dañ niriba ni nyɛ shem, ka bɛ daa zañ li mali sara ti Yawɛ kaman di ni sabi shem Musa litaafi ni la, ka bɛ daa lan niñ nayilahi la gba lala.

¹³Ka bɛ daa she Yayigari chuyu piɛri maa kaman zaligu ni wuhi shem, ka duyi sara maligu kasi biñkɔbiri nimdi mi duyuri ni mini ankɔrañmahi ni ni taha ni n-zañ li yomyom ti tari niriba maa zaa.

¹⁴Di nyaanja ka Levinim' daa naanyi bo bɛmarɔmar' nimdi mini maligumaaniba nimdi, dama maligumaaniba bɛn daa nyɛ Aduna zuliya la daa kul moola bɛ nini m-maani sara sheli bɛ ni zañdi nyɔri buyim la, ka nyɔri sara maligu biñkɔbiri kpama buyim ni hal ka yuñ ti zibi. Dinzyu ka Levinim' maa daa bo bɛ mini maligumaaniba shɛb' bɛn daa nyɛ Aduna bihi maa nimdi maa.

¹⁵Ka Asaf bidibisi bɛn daa nyɛ baansi la daa ɔe bɛ zaashee kaman Dauda mini Asaf ni Heman ni Jɛdutun ḥun daa nyɛ naa nyara la ni daa zali shem. Ka dunɔguliba gba daa ɔe dunɔdali kam ni guli. Bɛ daa bi simdi ni bɛ miligi nimaani, dama bɛ mabihi Levinima n-daa nyɛ bɛn yɛn bo bɛ nimdi ti ba.

¹⁶Ka bɛ daa mali Yawɛ jɛmbu shili zaa dindali maa. Bɛ daa puhi Yayigari chuyu ka mali sara sheli bɛ ni zañdi nyɔri buyim la Yawɛ sara maligu bimbini zuyu kaman Naa Josia ni daa zali shem la.

¹⁷Ka Izraelnim' bɛn daa be nimaani maa daa puhi Yayigari chuyu di saha maa, ka puhi Boroboro Din ka Dabindi chuyu daba ayopɔin.

¹⁸Anabi Samuel ɔiemman' la nyaanja, bɛ daa na ɔi n-lan puhi Yayigari chuyu lala tatabo Izrael tingbɔñ ni, Izrael nanim' so daa bi lan puhi Yayigari chuyu maa kaman Josia mini maligumaaniba ni Levinim' ni Judanim' ni Izraelnim' zaa bɛn daa be nimaani ni Jerusalemnim' ni daa puhi li shem maa.

¹⁹Josia nam dibu yuun' pisaayika ni ka bɛ daa puhi Yayigari chuyu maa.

Naa Josia nam bahigu

(2 Nania 23.28-30)

²⁰Josia ni daa tum Naawuni jɛmbu duu tuma ḥɔ zaa naai nyaanja, ka Ijipti Naa Neko daa chan Karikemish din daa be Yufretiiz Moyili dul' la ni o ti tuhi tɔbu; ka Josia gba daa lo tɔbu chan ni o ti tuhi Naa Neko.

²¹Amaa ka Neko daa tim tuumba ti yel' o, "Nyin' Juda naa, taali bo n-lee be m min' a sunsuuni? Pa nyini ka n lo tōb' na ni n ti tuhi, amaa n yen tuhila m mini ninvuy' shēb' bēn mali zabili. Naawuni zali ma ni n niŋmi lala yomyom, dinzuŋ chel' Naawuni ḥun ȝe n nyaanja maa mōbu, di yi pa lala o ni ku a."

²²Amaa ka Jōsia daa zayisi ni o ku che o, ka daa bo binyara niŋ omaŋa n-tay' o bishigu chanj ni o ti tuh' o. O daa zayisiya ni o ku wum Naawuni ni daa che ka Neko yel' o shēm maa; ka daa zaŋ o tōbbihi chanj ti lir' o Megido bɔpieligu ni.

²³Ka peentɔriba daa to Naa Jōsia piem ka di gbaag' o, ka o daa yel' o kpambaliba bēn be o sani, "Zaŋmiya ma yi kpaŋa, dama n nya dan' pam."

²⁴Ka kpamba maa daa yih' o o ni daa be chechēbun' shēli ni maa n-zaŋ o niŋ o chechēbun' shēli din daa pahir' ayi ni n-zaŋ o kuli Jérusalém. Ka o daa ti kpi ka bē sɔy' o o yaannim' siliga ni. Ka Judanim' mini Jérusalémnim' zaa daa kum o kuli.

²⁵Ka Jérimia daa ḥma kuyila n-yili niŋ Naa Jōsia. Ka baansi bēn nyɛ dobba mini payiba zaa na kul yiini kuyila yeri Jōsia yela hal ni zuŋo. Ka bē daa zaŋ li leei kali Izrael tingbōŋ ni, ka sab' li niŋ fabila litaafi ni.

²⁶Jōsia ni daa tum tuun' shēja pahi min' o ni daa tum tuun' viel' shēja kaman bē ni sab' li shēm Yawē zaligu kundi ni la

²⁷min' o ni daa tum tuun' shēja piligu ni hal ni bahigu ni, nyama, bē sab' li niŋ Izrael mini Juda nanim' litaafi ni.

2 Yelikura 36

Juda Naa Jēhōahaz

(2 Nanima 23.30-35)

¹Ka tingbōŋ maa nim' daa zaŋ Jōsia bia Jēhōahaz leei naa zal' o ba zaani Jérusalém.

²Jēhōahaz yuma daa nyela yuun' pisinaata saha shel' o ni di nam maa. O daa di nam ȝini Jérusalém la chira ata.

³Di nyaanja ka Ijipti naa daa yih' o nam maa ni Jérusalém, ka zali Judanim' ni bē yom' farigu din nyɛ anzinfa kilogiram tusaata ni kobisinahi mini salima kilogiram pihitanaanahi.

⁴ Ka Ijipti naa daa zaŋ o mabia Eliakim leei Juda mini Jérusalém naa, ka tay' o yuli m-bol' o Jēhoyakim; amaa ka daa zaŋ Jēhoyakim mabia Jēhōahaz kuli Ijipti.

Juda naa Jēhoyakim

(2 Nanima 23.36—24.7)

⁵ Jēhoyakim yuma daa nyela yuun' pisinaanu saha shel' bē ni daa zaŋ o lee naa maa. O daa di nam maa ȝini Jérusalém la yuun' pinyini. O daa tum alahichi pam Yawē ḥun nyɛ o Naawuni la sani.

6 Ka Babilon Naa Nebukadneza daa lo tɔb' na ti tuhi nyaŋ o, ka lo o daanya zoligɔnima n-zaŋ o kuli Babilon.

7 Nebukadneza daa lan va Yawε jɛmbu duu neen' shɛŋa kuli Babilon ti zal' o nam yili ni Babilon maa.

8 Naa Jɛhoyakim ni daa tum tuun' shɛŋa pahi min' o ni daa tum din chihiri shɛŋa zaa ni bε ni daa nya ka o tum sheli ka di bi tuhi zaa, bε sab' li niŋ Izrael mini Juda nanim' litaafi ni. Ka o bia Jɛhoyakin daa di nam zan' o zaani.

Juda Naa Jɛhoyakin

(2 Nanima 24.8-17)

9 Jɛhoyakin yuma daa nyɛla yuma anii saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam ɔini Jérusalém la chira ata ni bieyu pia. O daa tum alahichi Yawε sani.

10 Di yuuni maa siyili saha ka Naa Nebukadneza daa timna ti gbaag' o kuli Babilon ka daa zaŋ Yawε jɛmbu neen' viɛla pahi kuli, ka zaŋ Jɛhoyakin mabia Zedekia leei Juda mini Jérusalém naa zal' o zaani.

Juda Naa Zedekia

(2 Nanima 24.18-20; Jérimia 52.1-3)

11 Zedekia yuma daa nyɛla yuun' pisiniyini saha shel' o ni daa di nam maa. O daa di nam ɔini Jérusalém la yuun' piniyini.

12 O daa tum alahichi Yawε ɔjun nyε o Naawuni la sani. O daa bi siyis' omaŋ' anab' Jérimia ɔjun daa zaŋ Yawε yetɔya tɔyis' o la sani.

Jérusalém lubu

(2 Nanima 25.1-21; Jérimia 52.3-11)

13 Zedekia daa lan zayisi ni o ku jɛm Naa Nebukadneza ɔjun daa chε ka o po Naawuni ni o ni jɛm' o la, ka daa lan niŋ karimbaani ni tipawumli n-zayisi ni o ku labi Yawε ɔjun nyε Izraēlim' Naawuni la sani.

14 Ka maligumaaniba kpamba zaa mini salo zaa daa bi lan ɔe yim hal ti yayi. Be daa kul tumdila din chihiri kam kaman zulya sheb' ni tumdi shem, ka ta Yawε ni pun mal' o jɛmbu du' kasi sheli zali Jérusalém la dayiri.

15 Ka Yawε ɔjun nyε be yaannim' Naawuni ɔjɔ daa kul timd' anabinim' be sani waawaayili, dama o niriba maa mini ɔjun' Yawε biɛhigu shee suyili la yɛla daa mal' o nambɔyu.

16 Amaa ka bε daa maani o tuumba maa ansarisi, ka zayis' o yeligu wumbu, ka lar' o daanabinima, ka Yawε suhu ti yiyyisi bah' o niriba maa zuyu pam hal ka di ti kɔŋ tim.

17 Dinzuŋu ka o daa chε ka Babilon naa lo tɔbu na ti liri ba n-zaŋ takɔbi ku bε bipola be jɛmbu duu luy' kasi shee, ka bi zo nachimbil' bee payisarili bee ninkurili bee barinim' nambɔyu. O daa zaŋ be zaa niŋ o nuu ni.

¹⁸Ka o daa va Naawuni jembu duu duyuri mini lahi, zay' kara mini zay' bihi zaa ni Yawε jembu duu puuni azichi mini nayili azichi ni kpambaliba yinsi azichi zaa kuli Babilon.

¹⁹Bε daa nyo Naawuni jembu duu maa buyim, ka daai Jεrusalem goondaa la luhi, ka nyo nayili zaa buyim, ka sayim duyuri mini la' viεl' shεnja din daa be nayili maa zaa.

²⁰Ka o daa che ka bε gbahi bε ni bi ku ninvuy' shεba n-zan ba kuli Babilon ka bε ti leeg' o min' o bihi daba hal ka Pεrižia nam ti nya zaa zani

²¹ni di che ka Yawε ni daa che ka Jεrimia yeli shεm la niŋ pali, hal ka tingbani maa ti yo di vuhim dabisa sama. Dabisa shεnja zaa di ni daa kpalim dabari doya maa daa dolila Vuhim Dabisili. Di daa kpalim doya maa vuhirila di vuhim dabisa hal ti paai yuun' pisopɔin.

Naa Sairus zali Yεhudianim' ni bε labimi bε ya
(Ezra 1.1-4)

²²Pεrižia Naa Sairus ni daa di nam yuun' shεli ni ka Yawε daa bɔri ni o che ka o ni daa che ka Jεrimia yeli shεm la niŋ pali zuyu, ka o daa zan tεha niŋ Pεrižia Naa Sairus suhu ni ka o moli molo gil' o nam sulinsi ni zaa, ka che ka bε sab' li niŋ gbana ni yeli,

²³"Pεrižia Naa Sairus ni yeli shεm m-bɔŋɔ, 'Yawε ɳun nyε Naawuni ɳun su alizanda ɳɔ zaŋ dunia ɳɔ nama zaa ti ma, ka zali ma ni m me o jembu duu Jεrusalem din be Juda tingbɔŋ ni la n-ti o. Yinim' bεn zaa nyε o niriba ɳɔ, labimiya kuli nimaani. Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ ni be yi sani.' "

Ezra

Ezra 1

Naa Sairus bahi Yεhudianim' noli ni bε lab' kuli bε ya

¹ Pεriζia Naa Sairus ni daa deei nam sulinsi yuun' tuuli la saha ka Yawε daa lo ni o che ka o ni daa che ka Jεrimia yeli shεm la ninj pali. Dinzuγu ka Yawε daa zaŋ li niŋ Pεriζia Naa Sairus suhu ni ka o daa che ka bε moli molo o nam sulinsi ni zaa, ka che ka bε sab' li niŋ gbana ni yεli:

² "Pεriζia Naa Sairus ni yeli shεm m-bοŋo: Yawε ɳun nyε alizanda Naawuni ɳo n-zaŋ ma leei dunia ɳo zaa naa, ka zali ma ni m me duu ti o Jεrusalem, Juda tiŋgbοŋ ni.

³ Benkam be yi ni n-nyε o niriba, bε Naawuni maa ɳun be bε sani, ka che ka bε yiγisi kuli Jεrusalem, Juda tiŋgbοŋ ni nti lab' me Yawε ɳun nyε Izrael Naawuni ɳo duu, ɳuna n-nyε Naawuni ɳun be Jεrusalem.

⁴ Benkam zaa na kpalim be bε nyeviya ni ka be luy' shεlikam, nimaani niriba bεn' sɔŋmi ba n-ti ba anzinfra mini salima ni nema m-pahi biŋkobiri ni bε suhuyubu pina, ka bε zaŋ ti tum Naawuni duu maa tuma Jεrusalem."

⁵ Di saha ka Juda zuliya daŋ kam ninvuy' zuγuri mini Benjamin zuliya daŋ kam ninvuy' zuγuri ni maligumaaniba mini Levinim' ni sokam bεn nyε Naawuni ni daa neei shεb' suhuri daa mali shili ni bε kuli nti lab' me Yawε duu maa Jεrusalem.

⁶ Ka bε ɿiŋgiinitab' zaa daa sɔŋ ba n-ti ba anzinfra nema mini salima ni nema ni biŋkobiri ni binshεŋa din mali bukaata m-pahi niriba suhu ni daa yu ka bε ti binshεlikam zaa.

⁷ Ka Naa Sairus maŋmaŋ' daa zaŋ neen' shεŋa Naa Nebukadneza ni daa kpuyi Yawε jεmbu duu din be Jεrusalem la nti niŋ o buya duu la na.

⁸ Pεriζia Naa Sairus daa zaŋ li n-tila Mitredat ɳun daa nyε laŋguliba kpεm' ɳun daa niŋ di laasabu n-ti Juda gomna Shεshibaza la.

⁹ Di kalinli ni daa nyε shεm m-bοŋo: Salima taha pihiita min' anzinfra taha tuhili ni tahi' shεŋa pihitayinika

¹⁰ ni salima lahi pihiita ni anzinfra la' shεŋa kɔbisinahi ni pia ni la' shεŋa yaha, ka di gba nyε tuhili.

¹¹ Salima min' anzinfra nema zaa kalinli daa nyεla tusaanu ni kɔbisinahi. Ka Shεshibaza daa zaŋ dimbοŋo zaa yi Babilon kuli Jεrusalem saha shεli bε ni daa yi tinduli n-labi kuni la.

Ezra 2

Ninvuy' shεb' bεn daa yi dabitim ni labiri kuna

(Nehimia 7.4-73)

¹Beembəŋç daa nyela tingbəŋ maa yay' sheli polo niriba bən labina. Be daa nyela Babilən Naa Nəbukadneza ni daa gbahi shəb' kuli Babilən la zuliya. Be daa labila Jərusaləm mini Juda tingbəŋ ni, ka bə zaa ti kuli bəmaŋman' tinsi ni.

²Be mini Zərubabel ni Jəshua ni Nəhimia ni Səraya ni Reelaya ni Mədəkai ni Bilishan ni Misipa ni Biyivai ni Rəhum ni Baana n-daa labi kuli. Izraəl niriba kalinli ni daa nyə shəm m-bəŋç:

³Parəsh daŋ — tusaayi ni kəbiga ni pisopɔinnaayi.

⁴Shefatia daŋ — kəbisita ni pisopɔinnaayi.

⁵Ara daŋ — kəbisiyopɔin ni pisopɔinnaanu.

⁶Pahatimoab (Jəshua mini Jəab) daŋ — tusaayi ni kəbisinii ni pinaayi.

⁷Elam daŋ — tuhili ni kəbisiyi ni pihinunaanahi.

⁸Zatu daŋ — kəbisiwei ni pihinahinaanu.

⁹Zakai daŋ — kəbisiyopɔin ni pihiyɔbu.

¹⁰Bani daŋ — kəbisiyɔbu ni pihinahinaayi.

¹¹Bəbai daŋ — kəbisiyɔbu ni pisinaata.

¹²Azigad daŋ — tuhili ni kəbisiyi ni pisinaayi.

¹³Adənikam daŋ — kəbisiyɔbu ni pihiyɔbunaayɔbu.

¹⁴Biyivai daŋ — tusaayi ni pihinunaayɔbu.

¹⁵Adin daŋ — kəbisinahi ni pihinunaanahi.

¹⁶Ater (bə ni daa lan booni so Həzəkia la) daŋ — kəbigaayika.

¹⁷Bəzai daŋ — kəbisita ni pisinaata.

¹⁸Jəra daŋ — kəbiga ni pinaayi.

¹⁹Hashum daŋ — kəbisiyi ni pisinaata.

²⁰Gibar daŋ — pihiwēinaanu.

²¹Ninvuy' shəb' bən yaannim' daa yi tin' shəŋa din dolina ŋɔ ni gba daa lab' kuli: Bətilihəm — kəbiga ni pisinaata.

²²Nətəfa — pihinunaayɔbu.

²³Anatət — kəbiga ni pihiitaayika.

²⁴Azimavət — pihinahinaayi.

²⁵Kiriatijiarim mini Chəfira ni Bərət — kəbisiyopɔin ni pihinahinaata.

²⁶Rama mini Gəba — kəbisiyɔbu ni pisiniyini.

- ²⁷Mikimas — kɔbiga ni pisinaayi.
- ²⁸Bɛtɛl mini Ai — kɔbisiyi ni pisinaata.
- ²⁹Nɛbo — pihinunaayi.
- ³⁰Magibish — kɔbiga ni pihinunaayɔbu.
- ³¹Elam din pahi la — tuhili ni kɔbisiyi ni pihinunaanahi.
- ³²Harim — kɔbisita ni pisi.
- ³³Lɔd mini Hadid ni Ono — kɔbisiyɔɔin ni pisinaanu.
- ³⁴Jɛriko — kɔbisita ni pihinahinaanu.
- ³⁵Sənaa — tusaata ni kɔbisiyɔbu ni pihita.
- ³⁶Maligumaaniba danj bɛn daa yi Babilɔn n-lab' kuli maa kalinli m-bɔŋɔ: Jɛdaya (ŋun daa nyɛ Jɛshua danj) — kɔbisiwɛi ni pisɔɔinnaata.
- ³⁷Imɛr danj — tuhili ni pihinunaayi.
- ³⁸Pashihur danj — tuhili ni kɔbisiyi ni pihinahinaayɔɔin.
- ³⁹Harim danj — tuhili ni pinaayɔɔin.
- ⁴⁰Levinim' zuliya bɛn daa yi Babilɔn n-lab' kuli maa kalinli m-bɔŋɔ: Jɛshua mini Kadimiɛl (bɛn daa nyɛ Hɔdavia danj) — pisɔɔinnaanahi.
- ⁴¹Naawuni jɛmbu duu yiliyiiniba (bɛn daa nyɛ Asaf danj) — kɔbiga ni pihiataayika.
- ⁴²Dunɔguliba (bɛn daa nyɛ Shallum mini Ater ni Talimɔn ni Akub ni Hatita ni Shɔbai danj) — kɔbiga ni pihinahiyinika.
- ⁴³Naawuni jɛmbu duu tumtumdiba danj bɛn daa kuli yuya m-bɔŋɔ: Ziha mini Hasufa ni Tabayɔt ni
- ⁴⁴Keros ni Siaha ni Padɔn ni
- ⁴⁵Lebana ni Hagaba ni Akub ni
- ⁴⁶Hagab ni Shamlai ni Hanan ni
- ⁴⁷Gidɛl ni Gahar ni Reeya ni
- ⁴⁸Rɛzin ni Nɛkɔda ni Gazam ni
- ⁴⁹Yuza ni Pasia ni Bɛsai ni
- ⁵⁰Asina ni Miunim' ni Nɛfisim ni
- ⁵¹Bakibuk ni Hakufa ni Harihur ni
- ⁵²Bazilut ni Mɛhida ni Harisha ni
- ⁵³Barikɔs ni Sisera ni Tɛma ni

⁵⁴Nεzia ni Hatifa.

⁵⁵Sulemaana tumtumdiba zuliya dañ bən daa yi Babilən n-lab' kuli yuya m-bəŋɔ: Sɔtai dañ mini Hasofəret dañ ni Pəruda dañ

⁵⁶ni Jaala dañ ni Darikɔn dañ ni Gidel dañ

⁵⁷ni Shefatia dañ ni Hatil dañ ni Pokeret Hazəbaim dañ ni Ami dañ.

⁵⁸Naawuni jəmbu duu tumtumdiba zaa mini Sulemaana tumtumdiba zuliya kalinli daa nyəla ninvuy' kəbisita ni pihiwəinaayi.

⁵⁹⁻⁶⁰Dəlaiya mini Təbaya ni Nekəda bən daa yi tin' shəŋa din yuya booni Teliməla mini Teliharisha ni Kərub ni Adan ni lmer n-lab' kuli maa zuliya bən kalinli daa nyə kəbisiyəbu ni pihinunaayi gba daa beni; amaa ka bən' daa lee bi tooi wuhi daliri din wuhiri ni bə nyəla Izraəlnima.

⁶¹⁻⁶²Maligumaaniba dañ shəb' bən yuya dolina ŋɔ daa bi tooi vihi baŋ bə yaannim' ni nyə shəba. Bəna n-nyə: Habaya mini Hakəz ni Barizillai. (Barizillai ŋɔ daa kpuylə Barizillai ŋun daa nyə Giliad nir' la bipuyinsi ni yino; dinzuŷu ka o daa bol' o yuli Barizillai maa.) Dinzuŷu bə ni daa bi tooi wuhi bə yaannim' ni nyə shəb' maa zuŷu ka bə daa lihi ba kaman bən bi be kasi, ka daa yihi ba maligumaaniba dañ ni.

⁶³Ka Yəhudianim' gomna daa yəli ba ni bə ku tooi di bindir' shəŋa bə ni zaŋ mali maligu ti Naawuni la ni faashee maligumaana so ŋun ni tooi lihi Urim mini Tumim ni m-baŋ di ni nyə shəm ti beni.

⁶⁴Ninvuy' shəb' bən daa labi kuli maa kalinli daa nyəla tuhi' pihinahinaayi ni kəbisita ni pihiyəbu.

⁶⁵Bə tumtumdiba bən daa nyə dəbba mini payiba kalinli daa nyəla tusaayopɔin ni kəbisita ni pihitanaayopɔin. Dəbba mini payiba bən daa nyə yiliyiiniba kalinli daa nyəla kəbisiyi.

⁶⁶Ka bə yuri kalinli daa nyə kəbisiyopɔin ni pihitanaayəbu. Ka buntaansi kalinli nyə kəbisiyi ni pihinahinaanu.

⁶⁷Ka laakuma kalinli nyə kəbisinahi ni pihitanaanu. Ka buntasi mi kalinli nyə tusaayəbu ni kəbisiyopɔin ni pisi.

⁶⁸Bə ni daa mali ti paai Yawə duu maa gbini Jərusaleм, bə puuni dañ kam zuŷulaannim' shəb' daa tila pina din yi bə suhuyubu ni na ni bə zaŋ li n-sɔŋ me Naawuni jəmbu duu maa zali di zaashe' kurili ni.

⁶⁹Bə daa tila pina maa kaman bə nyamma ni nyə shəm. Bə daa təhi li niŋla məbu maa təto pɔŋ ni. Bə ni daa ti salima shəli sania zuŷu tibisim daa nyəla kiləgiram kəbisinu, ka anzinfə mi sania zuŷu tibisim daa nyə kiləgiram tusaayi ni kəbisinii m-pahi maligumaaniba kpariti kəbiga.

70 Ka maligumaaniba mini Levinim' ni niriba maa ni sheb' daa ȝini Jerusalem puuni bee n-ȝini miri li, ka yiliyiiniba mini dunoguliba ni Naawuni jembu duu tumtumdiba daa chan ti ȝini bemanjan' tinsi ni; ka Izraelnim' ben kpalim la mi zaa daa chan ti ȝini bemanjan' tinsi ni.

Ezra 3

Izraelnim' lan piligi Naawuni jembu

1 Izraelnim' ni daa ȝini be tinsi ni naai nyaanja, gol' so ȝun pahir' ayopoin ni ka niriba maa daa layim Jerusalem naengban' yini.

2 Di saha ka Jeshua ȝun daa nyet Jozadak bia la min' o maligumaanitaba ni Zerubabel ȝun daa nyet Shialtel bia la min' o doyiriba daa layim me Izrael Naawuni sara maligu bimbini la zali ni be maani sara sheli be ni zaendi nyori buyim la di zuyu. Be daa me li mi kaman di ni daa sabi Musa ȝun nyet Naawuni nir' la zaligu ni shem.

3 Be daa me li tamla bimbin' kurili la tanzaa zuyu, hal be ni daa kul zori be ȝiȝiinitab' dabiem la zaa yoli. Ka be daa maani sara sheli be ni zaendi nyori buyim la di zuyu tiri Yawet asiba ni zaawuni.

4 Ka be daa puhi suya tibu chuyu kaman di ni daa sabi shem; ka daa maani sara shenja be ni zaendi nyori buyim la. Maligunim' maa kalinli daa dolila zaligu ni wuhi ni be maani li dabisili kam shem.

5 Di nyaanja be daa lan maani sara shenja be ni zaendi nyori buyim sahakam mini be ni daa maani sara shenja gol' palli dali. Be daa lan maani sara shenja Yawet churi din be kasi la zaa puhibu ni m-pahi pin' shenja sokam ni daa mali tiri Yawet ka di yiri suhuyubu ni la na.

6 Gol' so ȝun pahir' ayopoin dahin yini dali ka be daa piligi maani sara sheli be ni zaendi nyori buyim tiri Yawet la. Amaa be daa na bi soj Yawet jembu duu maa tanzaa tampuyili.

Naawuni jembu duu mebu tuma piligbu

7 Ka be daa ti liyiri ni be zaq yo tammeriba mini kapintanima, ka daa lan ti bindira mini binnyura ni kpam ka be zaq li ti Sidonim' mini Taainima. Di nyaanja ka be gba daa zaq Sida dakuyiri yi Lebanon tahi teeku ni na nti zaq li tahi Jopka kaman Perizia Naa Sairus ni daa bahi noli ni be niq shem.

8 Be ni daa paai Naawuni duu maa gbini Jerusalem la nyaanja, yuun' sheli din pahir' ayi gol' so ȝun pahir' ayi ni ka Shialtel bia Zerubabel mini Jozadak bia Jeshua ni be doyiriba ben daa kpalim ni maligumaaniba ni Levinima ni benkam zaa daa yi dabitim ni lab' Jerusalem na maa daa gbaai tuma maa tumbu. Be daa piila Levinim' ben yuma nyet yuun' pisi zaq chana leei Yawet duu maa mebu tuma zuqulaannima.

⁹Ješhua min' o bidibisi ni o dɔyiriba ni Kadimiəl min' o bidibisi ni Binnui mini Hədavia nti pahi Henadad bidibisi ni Ləvinim' mini bə bidibisi ni bə dɔyiriba ndaa layim su Naawuni jəmbu duu maa ni tumtumdiba fukumsi.

¹⁰ Tamməriba ni daa sən Yawə jəmbu duu maa tampuyili, maligumaaniba daa yəla bə kpariti n-zani bə zaashəhi ka gbib' kikahi ni bə payi Yawə, ka Ləvinim' bən daa nyə Asaf bidibisi la gba daa gbib' chayisa kaman Izraəl Naa Dauda ni daa wuhi shəm.

¹¹ Ka bə daa yiini yila payiri ka puhiri Yawə yəra: "Dama o viela ka o yurilim zən chaŋ Izraəlnim' polo kul beni sahakam." Ka niriba maa zaa daa kul tauri pampam payiri Yawə, bə ni daa sən Yawə duu maa tampuyili maa zuyu.

¹² Amaa ninkura pam bən daa nyə maligumaaniba mini Ləvinim' ni daŋ kam ni zuyulaannima bən nini daa pun nya tuuli Naawuni jəmbu duu la ni daa nya bə ni sən jəmbu duu maa tampuyili maa, bə daa duhila bə yee kuhira, niriba pam ni daa kul tauri ni suhupielli maa zaa yoli.

¹³ So daa naan ku tooi woligi suhupielli tahigu vuri ka chə kuhigu vuri maa, dama niriba maa daa kul taurila pampam, ka di vuri maa daa chaŋ katıŋ' pam.

Ezra 4

¹Juda zuliya niriba mini Bənjamin zuliya niriba dimnim' ni daa wum ni bən labina maa mərila Yawə ḥun nyə Izraəl Naawuni ḥo duu la,

² ka bə daa kana ni bə ti nya Zərubabel mini daŋ kam ni zuyulaannim' la. Be daa yəli ba mi, "Chəliya ka ti pahi yi zuyu m-me duu maa. Yi ni jəmdi Naawuni so maa ka ti gba jəmda, ti pun maanila sara maligunima n-tir' o saha sheli Asiria Naa Esarihadən ni daa chə ka ti kana ti ʒini kpe la hal ni woyo."

³Amaa ka Zərubabel mini Ješhua ni Izraəl daŋ kam ni zuyulaannim' maa daa yəli ba, "Yi ka soli ni yi pahi ti zuyu me ti Naawuni duu maa ti o, amaa ti kəŋko ni me Yawə ḥun nyə Izraəl Naawuni ḥo duu maa kaman Perižia Naa Sairus ni bahi ti noli ni ti me li shəm."

⁴Di saha ka tiŋgbəŋ maa ni niriba daa kpəhi Juda zuliya niriba maa dabiəm, ka gbarigi ba zən chaŋ məbu maa polo.

⁵Be daa tila Perižia gomnanti tuma zuyulaannim' birapu ni bə gbarigi bə ni daa lo nia ni bə niŋ shəm maa Perižia Naa Sairus ʒiemān' ni zən hal ti paai Perižia Naa Darius ʒiemān' ni.

Izraəlnim' dimnim' ni je ni bə lab' me Jərusaləm shəm

⁶ Naa Ahasivərəs nam dibu piligu ni, ka bə daa ḥma gbaŋ fiyisi Judanim' mini Jərusaləmnima.

⁷Perižia Naa Atazərikisəs ʒiemān' ni, Bishilam mini Mitredat ni Tabiil ni bə tab' bən kpalim daa sabila gbaŋ ti Perižia Naa Atazərikisəs Aramaik yətəya ni, ka daa ləbigi li.

⁸Ka gomna R̄ehum gba mini Shimshai ḥun daa nyε bε yayili maa polo gbañjmar' la daa sab' gbañ ti Naa Atazerikises zañ chan̄ Jérusalēm yela polo. Bε ni daa sab' yeli shem m-boñjo:

⁹Gbañ ḥo yila gomna R̄ehum mini Shimshai ḥun nyε bε yayili polo gbañjmar' la ni bε taba bεn kpalim ni sariakaritiba ni tuma zuyulaannim' ni kpamba ni Perizianim' ni Ərəknim' ni Babilonnim' ni Susa din be Əlam tingboñ ni la nima

¹⁰zañ tabili zuliya shεb' Naa Ashurbanipal ḥun mali kpioñ pam la ni daa yiysisina nti ʒili Samaria tñj' puuni mini luy' shεña din pahi m-be Yufretiiz Møyili duli wulinluhili polo la nim' sanna.

¹¹Bε ni daa yeli shem gbañ maa ni m-boñjo: "Naa Atazerikises, a bihi bεn be Yufretiiz Møyili wulinluhili polo la n-sabi gbañ ḥo ti a.

¹²"Naa, bañmi ni Yehudianim' bεn yi a sani n-kuli ti sanna la chan̄ ti ʒinila Jérusalēm. Bε lab' mərila di tñj' din nyε tin' bieyu ni duntaabo tñj' maa yaha. Bε pun sɔñ di tanzahi, ka me di goma maa miri naabu.

¹³Naa, ban̄mi ni bε yi me tñj' la mini di goma maa naai, bε ku lan yo farigu balibu kam ti a, ka lala zuyu ni chε ka a nam farigu liyiri filim.

¹⁴Naa, ti gba ni nyar' a nam daanfaani la zuyu n-chε ka ti bi bɔri ni ti nya a filiñ, dinzuyu ka ti timna ti yel' a

¹⁵ka a bahi noli ka bε vihi litaafi shεña a yaannim' ni daa chε ka bε sabi zal' la ni. A yi chε ka bε vihi li, a ni nya ka lala tñj' maa bi zani tuhi nanim' mini tingboña yaya, ka duntaabo pun be nimaani ka di wɔya. Dina n-chε ka bε daa wurim li maa.

¹⁶Dinzuyu ti mi ni bε yi lab' me tñj' maa ka me di goma maa gba naai, Naa, nyin' bañmi ni a ku lan tooi su Yufretiiz Møyili duli wulinluhili polo yayili maa nima."

¹⁷Naa maa ni daa garigi yeli shem m-boñjo: "Man' Naa n-sab' gbañ ḥo puhiri gomna R̄ehum mini yayili maa polo gbañjmaria Shimshai ni yi tab' bεn kpalim be Samaria zañ tabili bεn zaa be Yufretiiz Møyili duli wulinluhili polonima.

¹⁸"Yi ni sab' gbañ sheli ti ma la, bε lebigi li karim wuhi ma.

¹⁹Ka n daa bahi noli ni bε vihim' yelli maa, ka bε daa vihi n-nya ka kurimbuni ha zañ kana zuñjø tñj' maa shiri nyela tin' sheli din bi zani tuhi nam fukumsi, ka duntaariba mini gadamanima n-kul' pali di ni.

²⁰Ka na' shεb' bεn mali yiko pam gba pun di n-ʒini nimaani, ka daa su Yufretiiz Møyili duli wulinluhili polo yayilinim' zaa, ka deeri ba farigu.

²¹Dinzuyu zalimiya zaligu n-yeli ni niriba maa na cheli bε tñj' maa mebu, ka nayila n ti lan zali zaligu yaha.

²²Din pahi nyela, miriya ka yi niñ fawçyili zañ chan̄ yelli maa polo, ka di chε ka bε ni niñdi shem maa ku tum naa barina."

23 Be ni daa kul karim gbañ sheli din yi Naa Atazérikisës sanna maa n-wuhi Rehum mini Shimshai ni be tab' la, be daa dii zola yomyom chañ Jérusalém nti zañ kpiçñ muyisi Yéhudianim' maa ka be che mèbu

Be lan piligi Naawuni jembu duu mèbu tuma yaha

24 Di saha ka be daa che Naawuni jembu duu din be Jérusalém maa mèbu tuma, di daa kul kpalim ȝiebla lala hal ti paai Perizja Naa Darius nam dibu yuma ayi saha.

Ezra 5

1 Di saha maa ka anabinima ayi ben daa nyé Hagai mini Zakaria ñun daa nyé Iddo bia la daa piligi m-mali Izrael Naawuni yuli n-tçyisiri anabitali yetçya tiri Yéhudianim' ben daa be Juda mini Jérusalém ka nyé o ni su shèb' la.

2 Ka Shialtiel bia Zerubabel mini Jozadak bia Jeshua daa piligi n-lab' méri Naawuni jembu duu maa Jérusalém, ka Naawuni daanabinim' daa be be sani soñdi ba.

3 Di saha ka Yufretiiz Møyili wulinluhili polo gomna Taténai mini Shetaribózenai ni be zuyulaantab' daa ka Jérusalém na nti bohi Yéhudianim' maa: "Duni n-lee bahi ya noli ni yi mém' duu ño hal ka yi me li ti naai?"

4 Be daa lan bohi ba, "Ninvuy' shèb' ben méri duu maa yuya lee booni bo?"

5 Amaa ka Naawuni nini daa kul kpa Yéhudia zuyulaannim' maa ka be daa bi tooi che ka be che mèbu hal ka di lahibali daa ti ti nti to Darius ka o daa sab' o zilinkom gbañ ti na.

6 Yufretiiz Møyili duli yayili gomna Taténai mini Shetaribózenai ni o zuyulaantab' ben daa nyé tuumba, ka be Yufretiiz Møyili wulinluhili polo yayili ni la daa sabi gbañ tim Naa Darius sani.

7 Be ni daa sabi gbañ maa n-yel' o shem m-boño: "Naa Darius ka ti sabi gbañ ño tira. Naawuni ti ma suhudoo zaa!"

8 "Naa, bañmi ni ti daa chanla Juda yayili Naawuni ñun galisi ño duu la ni. Be zañla be ni kpe kuy' sheña méri li, ka zañ dapaya kpehi di goma ni. Be tumdi tuma maa vienyelinga pam, ka di kul chani tooni."

9 "Di saha ka ti daa tçyisi be zuyulaannim' maa yetçya ka bohi ba, 'Duni n-lee bahi ya noli ni yi mém' duu maa hal ka yi ti me li naai?'

10 Ka ti daa lan bohi ba be yuya ni di che ka ti sabi be yuya, ka wuh' a ben nyé tuma maa zuyulaannima.

11 "Be ni daa garigi yeli ti shem m-boño: 'Ti nyela Naawuni ñun su zuyusaa mini tingbani ño daba, ka lab' méri du' sheli Izrael na' so ñun mali yiko pam ni daa pun me n-naai zali yuun' gbalij din gari la ni ha."

¹² Amaa ka ti yaannim' ni daa ku Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo sul' la zuyu daa che ka o che ka Babilon Naa Nebukadneza ḥun daa nyε Kalidia nir' la daa kana ti tuhi nyaŋ ba; ka wurim Naawuni jembu duu maa, ka gbahi niriba maa n-ži ba kuli Babilon.

¹³ Ka Babilon Naa Sairus daa ti zali zaligu o nam dibu yuun' yini saha ni be lab' me Naawuni jembu duu maa zali.

¹⁴ Din pahi nyela, Naa Sairus daa lan labisi salima min' anzinfa nema din daa nyε Naawuni jembu duu maa ni neen' sheŋa Naa Nebukadneza ni daa kpuyi Naawuni jembu duu Jerusalem n-zan' ti zal' o buya duu Babilon la na. O daa zan' li tila do' so ḥun yuli daa booni Sheshibaza o ni daa zan' so n-leei Juda gomna la.

¹⁵ O daa yel' o mi, Zaŋm' nema maa chan' Jerusalem ti zali Naawuni jembu duu la ni, ka lab' me Naawuni jembu duu maa n-zali di zaashe' kurili ni.

¹⁶ Ka Sheshibaza daa kana nti sɔŋ Naawuni jembu duu maa tampuyili Jerusalem ḥo; ka mεbu maa tuma kul tumdi di saha maa zaŋ kana pumpɔŋɔ, amaa ka di na lee bi me n-naai.'

¹⁷ "Naa, ka di yi luhi a sani pumpɔŋɔ, nyin' bahim' noli ka be vihi Babilon nam litaafinim' ni n-nya Naa Sairus daa shiri bahi noli ni be lab' me Naawuni jembu duu maa zali Jerusalem, ka labisi a ni yu shem zaŋ chan' yelli maa polo zilinli ti na."

Ezra 6

Bε vihi nya Naa Sairus zaligu

¹ Di saha ka Naa Darius daa bahi noli, ka be daa vihi luy' sheŋa litaafinim' ni daa be Babilon.

² Amaa tin' sheli din yuli daa booni Ekipatana ka di be Miidia tingbɔŋ yayili la ni ka be daa ti nya litaafi sheli ka sabbu ḥo be di ni:

³ "Naa Sairus nam dibu yuun' yini ni ka o daa zali zaligu zaŋ chan' Naawuni jembu duu din be Jerusalem la polo, ka wuhi ni be labimi me duu maa zali ka me be ni maani sara luy' sheli, ka zaŋdi sara sheŋa be ni zaŋdi nyɔri buyim na. Di daa wuhiya ni be niŋm' duu maa ka di dubu nyε mita pisinaayopɔin, ka che ka di yelŋ gba nyε mita pisinaayopɔin.

⁴ Di daa lan wuhi ni be yi yεn me duu maa dikili, bεn' zaŋm' kuya me kulis' ata, ka zaŋ dari mi n-niŋ kuliga zay' yini n-tam di zuyu. Ka yihi nam fukumsi kpanjɔyu ni liyiri n-yo duu maa mεbu tuma samli.

⁵ Din pahi nyela, che ka be zaŋ salima min' anzinfa neen' sheŋa Naa Nebukadneza ni daa kpuyi Naawuni jembu duu Jerusalem n-kuli Babilon na la n-labisi li ti zali di zaashe' kura ni Naawuni jembu duu maa ni Jerusalem."

Darius bahi noli ni be tummi Naawuni jembu duu mεbu tuma

⁶Di saha ka Naa Darius daa labisi yetɔy' shɛnja din dolina ŋɔ n-ti ba: "Pumpɔŋɔ nyin' Tatɛnai ŋun nyɛ Yufretiiz Mɔyili duli wulinluhili polo yayili gomna mini Shetaribɔzenai ni yi tuma zuyulaantab' bɛn be Yufretiiz Mɔyili duli wulinluhili polo yayili ni la, gbaamiya yimanja.

⁷Cheliya Naawuni jɛmbu duu tuma maa baalim. Cheliya Juda gomna mini Yehudia zuyulaannim' maa baalim ka bɛ lab' me Naawuni jɛmbu duu maa n-zali di zaashe' kurili la ni.

⁸Din pahi nyɛla n zali zaligu zaŋ chae yi ni yen niŋ Yehudia kpamba maa shɛm ka bɛ lab' me Naawuni jɛmbu duu maa zali. Piimiya farigu lay' sheli yi ni deeri Yufretiiz Mɔyili wulinluhili polo yayili maa n-niŋdi nam fukumsi kpanjɔyu ni la n-yɔri niriba maa kalinjalin ka sheli ku tayı tuma maa zali.

⁹Ka timiya maligumaaniba bɛn be Jerusalem maa bɛ ni kul bɔri shelikam dabisili kam puuni, ka di cheliya ka sheli pooli ba. Dina n-nyɛ: nayila pola mini piɛlahi bee piɛbihì ka bɛ zaŋdi ba maani sara nyɔri buyim tiri Naawuni ŋun be alizanda ni ŋɔ m-pahi alikama mini yalim ni wain bee kpam.

¹⁰Dina n-ni che ka bɛ tooi mali sara din ni tiyi Naawuni ŋun be alizanda ni ŋɔ nini, ka suh' o naa min' o bihi nyɛviya zuyu.

¹¹N lan zali zaligu ni so yi tayı zaligu ŋɔ, bɛn' darigim' ŋooi ŋun tum taali maa yin' yɔyirili n-zaŋ li sa n-zaŋ o yil' li, ka o yin' zani dabɔyu.

¹²Ka na' so bee zulya shɛb' yi lo ni bɛ yiysi zaligu ŋɔ ka sayim Naawuni jɛmbu duu din be Jerusalem maa, ŋun' Naawuni ŋun pii nimaani n-leeg' o jɛmbu shee ŋɔ ŋun' vuum' ba bahi. Man' Naa Darius n-zali zaligu ŋɔ. Ka di kpa talahi ni sokam dol' li."

Naawuni jɛmbu duu yoobu

¹³Di saha ka Yufretiiz Mɔyili duli wulinluhili polo yayili gomna Tatɛnai mini Shetaribɔzenai ni bɛ tuma zuyulaantab' la daa niŋ kaman Naa Darius ni zali ba ni bɛ niŋ shɛm maa zaa.

¹⁴Ka Yehudia zuyulaannim' maa daa tumdi Naawuni jɛmbu duu maa mɛbu tuma maa ka di chani tooni ka viɛla. Ka anabi Hagai min' anabi Zakaria ŋun daa nyɛ Iddo bia la daa tɔyisiri anabitali yetɔya. Ka bɛ daa mali hal ti me Naawuni jɛmbu duu maa naai kaman Izrael Naawuni ni daa zali ba shɛm ni kaman Perizja nanima, Sairus mini Darius ni Atazerikises gba ni daa zali ba shɛm.

¹⁵Bɛ daa me duu maa naala gol' so bɛ ni daa booni Ada la daba ata dali, yuun' sheli din daa pahiri Naa Darius nam dibu yuma ayɔbu la ni.

¹⁶Ka Izraelnim' mini maligumaaniba ni Levinim' ni bɛnkam zaa kpalmi ka nyɛ bɛn daa yi Babilɔn labina maa daa yooi Naawuni jɛmbu duu maa ni suhupielli.

¹⁷Naawuni jembu duu maa yoobu maa ni, bε daa zanla nayilahi kɔbiga mini piɛlahi kɔbisiyi ni piɛbihì kɔbisinahi mali sara, ka lan zaŋ bulahi pinaayi mali sara Izraelnim' zaa daalahichi zuyu; kaman bε zuliya maa kalinli ni nyε shεm.

¹⁸Ka bε daa lan pirigi maligumaaniba zalizali bε zaashεhi, ka pirigi Levinima zalizali bε zaashεhi ni bε tumdi Naawuni tuma Jεrusalem kaman di ni sabi shεm Musa litaafi ni la.

Yayigari chuyu puhibu

¹⁹ Ka bεn daa lab' kulina maa daa puhi Yayigari chuyu gol' so ɻun dan tooni biɛyū pinaanahi dali.

²⁰Dama maligumaaniba mini Levinim' daa malila bεmaŋa m-be kasi. Ka bε daa kɔrigi Yayigari chuyu piɛbila bεn zaa daa labina maa mini bε maligumaanitaba ni bεmaŋmaŋ' zuyu.

²¹Ka Izraelnim' bεn daa lab' kulina maa mini bεnkam zaa daa zaŋ bεmaŋ' bali bε ni, ka woligi bεmaŋ' ka che zuliya shεb' bεn daa be nimaani dayiri tuma ni bε jεmdi Yawε ɻun nyε Izraelnim' Naawuni la zaa daa layim di li.

²²Ka bε daa zaŋ daba ayopɔin m-puhi bɔrɔbɔro din ka dabindi chuyu ni suhupielli. Yawε n-daa che ka bε mali suhupielli maa. O ni daa Iεbigi Asiria naa suhu ti ba ka o sɔŋ ba Izrael Naawuni jembu duu mεbu tuma ni la.

Ezra 7

¹Yuma shεm nyaanja ha, Atazεrikisεs ni daa nyε Pεrižia Naa saha shεl' la, do' so daa beni ka o yuli booni Ezra. Ezra daa nyεla Sεraya bia, ka Sεraya nyε Azaria bia, ka Azaria nyε Hilikia bia,

²ka Hilikia nyε Shallum bia, ka Shallum nyε Zadok bia, ka Zadok nyε Ahitub bia,

³ka Ahitub nyε Amaria bia, ka Amaria nyε Azaria so bia, ka Azaria so maa nyε Mεrayɔt bia,

⁴ka Mεrayɔt nyε Zεrahia bia, ka Zεrahia nyε Uzi bia, ka Uzi nyε Buki bia,

⁵ka Buki nyε Abishua bia, ka Abishua nyε Finehas bia, ka Finehas nyε Eliεza bia, ka Eliεza mi nyε Maligumaaniba Zuyulana Aduna bia.

⁶Ezra daa yila Babilon labina, o daa nyεla gbansabira so ɻun mi Yawε ɻun nyε Izraelnim' Naawuni ɣɔ ni daa zaŋ zaligu shεli ti Musa la vienyelinga, ka naa daa ti o o ni suh' o shεlikam zaa, dama Yawε ɻun nyε o Naawuni ɣɔ nuu daa pa o zuyu.

⁷Naa Atazεrikisεs nam dibu yuma ayopɔin saha ka Izraelnim' shεb' mini Maligumaaniba ni Levinim' ni yiliyiiniba ni dunɔguliba ni Naawuni jembu duu tumtumdiba gba daa kuli Jεrusalem.

⁸Yuun' shεli din daa pahiri naa nam dibu yuma ayopɔin la ni gol' so ɻun pahir' anu ni ka o daa paai Jεrusalem na.

⁹Gol' so ḥun dan tooni dahin yini dali ka o daa yi Babilon m-piligi chandi n-daa mali ti paai Jérusalém gol' so ḥun pah' anu dahin yini dali, dama o Naawuni daalibarika nuu daa pa o zuyu.

¹⁰Dama Ezra daa zaŋ o suhu n-niŋla Yawé zaligu bōhimbu ni, ka daa dol' li, ka mali zaligu shεŋa mini biɛhigu soya zalgunim' wuhiri Izraēlnima.

Naa Atazérikisës ti Ezra gbaŋ

¹¹Gban sheli Naa Atazérikisës ni daa sabi ti Ezra ḥun daa nyε maligumaana ni gbansabira ni banda so ḥun daa mi Yawé zalgunim' min' o zaligu shεŋa din pahi ka nyε o ni daa zaŋ sheli ti Izraēlnim' la viɛnyelinga m-bɔŋɔ:

¹²"Naa Atazérikisës ḥun nyε na' titali la n-sabi gbaŋ ḥo tiri nyin' Ezra ḥun nyε maligumaana ni Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo zalgubaŋda la m-puhir' a. Ka pumpɔŋɔ,

¹³n zaliya ni Izraēlnim' zaa bee bε maligumaaniba bee bε Levinim' bεn be n nam sulinsi ni ka bε suhu yu ni bε kuli Jérusalém, bεn' dol' a kuli.

¹⁴Dama m mini n saawaranim' ayopɔin n-timd' a ni a chanj ti vihi nya Jérusalém mini Juda yεla kaman a Naawuni zaligu din be a nuu ni ḥo ni wuhi shεm.

¹⁵N ni lan chε ka a zaŋ anzinfà mini salima din nyε m mini n saawaranim' maa ni zaŋ ti Izraēlnim' Naawuni ḥun jεmbu duu be Jérusalém maa ka di nyε ti suhuyubu pina la m-mali chanj.

¹⁶Ka a lan zaŋ anzinfà mini salima sheli zaa yi ni yεn nya Babilon tiŋgbɔŋ ḥo ni luy' shεlikam la ni pin' shεŋa niriba maa mini maligumaaniba ni ti ni bε suhuri zaa ni di zaŋ tum bε Naawuni jεmbu duu din be Jérusalém la tuma gba mali chanj.

¹⁷"Dim' liyiri maa ka di doli soli. Zaŋm' li da nayilahi mini piɛlahi ni piɛbihi ni kawana ni wain n-zaŋ di mini biŋkɔbiri maa zaa mali sara yi Naawuni jεmbu duu sara maligu bimbini zuyu Jérusalém.

¹⁸Lan zaŋm' anzinfà mini salima din kpalim la n-niŋ a min' a dɔyiriba ni nya ka di simdi shεm, ka lee chε ka di nyεla din doli yi Naawuni maa yubu.

¹⁹Zaŋm' neen' shεŋa zaa bε ni zaŋ ti a ni a zaŋ ti Jérusalém Naawuni, ka bε mal' li tumdi yi Naawuni jεmbu duu puuni tuma la ti.

²⁰Ka a yi ti lan bɔrila shεlikam pahi ni a zaŋ tum a Naawuni jεmbu duu maa tuma, nyin' yihim' li nayili kpanjɔyú la ni.

²¹"Man' Naa Atazérikisës zali layiguliba zaa bεn be Yufretiiz Mɔyili wulinluhili polo yayili la zaligu ni bε tim' nyin' Ezra ḥun nyε maligumaana ni Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo zalgubaŋda la a ni kul bɔri shεlikam bε sani kaliŋkalinj.

22Be tim' a anzinfa kilogiram tusaata ni kōbisinahi, ka ti a alikama din tibisim nyε kilogiram tuhi' pia, ka ti a wain lita tusaayi, ka ti a kpam lita tusaayi, ka ti a yalim pam kaman di ni simdi shem.

23Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo ni wuhi ni o bɔri shelikam ni di zaŋ tum o jembu duu maa tuma, nyin' bom' lala binyara maa ka di zaŋ tum di tuma maa vienyeliŋga, ka di zuyu che ka o suhu ku yiysi bahi m mini bɛn ti yɛn doli n nyaanja di nam zuyu.

24Ti lan yɛl' a ni di bi tu ni maligumaaniba mini Levinim' ni yiliyiiniba ni dunoguliba ni Naawuni jembu duu maa tumtumdiba bɛn pahi yo farigu.

25"Nyin' Ezra, dol' a Naawuni ni ti a yɛm shel' la soli m-pii tuma zuyulaannim' mini sariakaritiba n-zali ka bɛ su ninvuy' sheb' bɛn zaa be Yufretiiz Moyili wulinluhili polo yayili ni, ka mi a Naawuni zaligunim' la. Zaŋm' zaligu maa n-wuhimi ninvuy' sheb' bɛn ʒi li."

26Ka bɛnkam zaa zayisi a Naawuni zaligunim' maa dolibu bee n-zayisi naa zaligunim' dolibu, bɛn' darigim' bɛ tibili pam. Di yi simdi ni bɛ ku ba bee n-kari ba yihi yi tiŋgbɔŋ ni bee n-fa bɛ nɛma zaa bee n-kpɛhi ba duu yin' niŋmiya lala."

Ezra Naawuni payibo

27Ka Ezra daa yɛli, "M payiri Yawε ḥun nyε ti yaannim' Naawuni ḥun zaŋ yɛlli ḥo niŋ naa suhu ni, ka o ti Yawε jembu duu din be Jerusalem la jilima ḥo zuyu.

28Duna n-che ka Naa min' o saawaranim' ni o tuma zuyulaannim' bɛn mali yiko pam la niŋ ma nirlim. N daa niŋ suhukpeeni, dama Yawε ḥun nyε n Naawuni ḥo nuu daa pa n zuyu, ka n daa layim Izrael zuyulaannima ni m mini ba lab' kuli."

Ezra 8

Ninvuy' sheb' bɛn daa yi Babilon n-lab' kuli Jerusalem

1Niriba zuliya ni zuyulaannim' bɛn daa yi Babilon doli ma n-lab' kuli Jerusalem Naa Atazérikises nam dibu ʒiemān' ni la yuya m-bɔŋ:

2Gerishom daa nyɛla Finehas daŋ zuylana, ka Daniel nyɛ Itama daŋ zuylana, ka Hatush,

3ḥun daa nyɛ Shekania bia la daa nyɛ Dauda daŋ zuylana. Ka Zakaria daa nyɛ Parɔsh daŋ zuylana, ka ninvuy' sheb' bɛn daa pah' o zuyu sabi bɛ yuya daa nyɛ dɔbba kɔbiga ni pihinu.

4Ka Eliəhɔinai ḥun daa nyɛ Zərahia bia la daa nyɛ Pahatimɔab daŋ zuylana, ka dɔbba kɔbisiyi daa pah' o zuyu.

5Ka Jahziel bia Shekania la daa nyɛ Zatu daŋ zuylana, ka dɔbba kɔbisita daa pah' o zuyu.

⁶Ka Jōnatan bia Ebēd daa nyē Adin dañ zuylana, ka dōbba pihinu daa pah' o zuyu.

⁷Ka Atalia bia Jēshaya daa nyē Elam dañ zuylana, ka dōbba pisopōin daa pah' o zuyu.

⁸Ka Maikil bia Zēbadia daa nyē Shēfatia dañ zuylana, ka dōbba pihinii daa pah' o zuyu.

⁹Ka Jēhiel bia Obadia daa nyē Jōab dañ zuylana, ka dōbba kōbisiyi ni pisaayika daa pah' o zuyu.

¹⁰Ka Jōsifia bia Shēlomit daa nyē Bani dañ zuylana, ka dōbba kōbiga ni pihiyōbu daa pah' o zuyu.

¹¹Ka Bēbai bia Zakaria daa nyē Bēbai dañ zuylana, ka dōbba pihitaayika daa pah' o zuyu.

¹²Ka Hakatan bia Jōhanan daa nyē Azigad dañ zuylana, ka dōbba kōbiga ni pia daa pah' o zuyu.

¹³Adōnikam dañ bēn daa ti doli nyaanja na, bē yuya n-nyē: Elifelēt mini Jēwel ni Shēmaya, bēna n-daa nyē bē dañ zuylaannima, ka dōbba pihiyōbu daa pahi bē zuyu.

¹⁴Ka Utai mini Zakur mi daa nyē Biyivai dañ zuylaannima, ka dōbba pisopōin daa pahi bē zuyu.

Ezra bo Lēvinim' niŋ Naawuni jēmbu duu

¹⁵Ka n daa layim bē zaa na mōy' shēli din daa zōri kuni fōntin' shēli bē ni daa booni Ahava la gbini. Ti daa layim dōnila nimaani daba ata. Ka n daa nya niriba mini maligumaaniba, ka daa bi nya Lēvinim' zuliya ni so.

¹⁶Di saha ka n daa tim ti boli Eliēza mini Ariēl ni Shēmaya ni Elnatan ni Jarib ni Elnatan so yaha ni Neetan ni Zakaria ni Mēshulam bēn daa nyē zuylaannim' la ni Joyarib mini Elnatan so mi yaha bēn daa nyē yēnnim' la

¹⁷n-daa tim ba Iddo ḥun daa nyē Kasifiya fōj zuylan' la sani ka yēli ba bē ni ti yēn yēli Iddo min' o tab' bēn nyē Naawuni jēmbu duu tumtumdiba Kasifiya shēm. Dina n-nyē ni bē tim ti tumtumdiba na ka bē ti tum tuma ti Naawuni jēmbu duu.

¹⁸Ti Naawuni daalibarika nuu daa pa ti zuyu ka bē daa zaŋ Shērēbia ḥun yi Mahili ḥun daa nyē Levi bia ni Izrael yaanja zuliya ni na la ti ti. O min' o dōyiriba ni o bidibisi kalinli daa nyēla ninvuy' pisaayika.

¹⁹Bē daa lan chē ka Hashabia mini Jēshaya bēn daa yi Mērari dañ ni na la ni bē dōyiriba ni bē bidibisi ninvuy' pisi gba kana.

²⁰Bē daa lan pii Naawuni jēmbu duu tumtumdiba kōbisiyi ni pisi bēn yaannim' daa nyē Naa Dauda min' o kpambaliba ni daa pii shēb' zali ni bē sōndi Lēvinim' la. Ka bē daa sab' bē zaa yinoyino yuya sōŋ.

Ezra chε ka o min' o niriba lo noli suhi Naawuni

21Di saha ka n daa moli molo Ahava Moyili duli ni ti siyisi timaq' ti Naawuni sani, ka suh' o ni o tim' ti mini ti bihi ni ti ni su shəlikam zaa napɔŋ suŋ ti chandi ni.

22Dama vi daa mali ma ni n yeli naa ni o tim' ti tɔbbihi bɛn nyɛ wɔribariba ka bɛ ti tayi ti ni ti dimnima ti soli chandi maa ni, ti ni daa pun yel' o ni ti Naawuni daalibarika nuu kul pala ḥunkam bɔr' o zuyu, amaa ka o suhu yiylisiri bahiri ḥunkam mi zayis' o zuyu la.

23Dinzuyu ka ti daa lo noli suhi ti Naawuni di zuyu, ka o daa deei ti suhigu maa.

Naawuni jɛmbu duu pina

24Di saha ka n daa pii maligumaaniba zuyulaannima: Sherebia mini Hashabia ni bɛ dɔyiriba ninvuŋ' pia m-pahi.

25Ka n daa zahim anzinfə mini salima ni la' sheŋa naa min' o saawaranim' ni o kpambaliba ni Izraelm' zaa bɛn be nimaani ni daa ti ni bɛ zaŋ tum ti Naawuni jɛmbu duu tuma la ti ba.

26Ka n daa zahim anzinfə din tibisim nyɛ metiriki tɔn pisinaayi min' anzinfə lahi kɔbiga ni salima din tibisim nyɛ kilogiram tusaata ni kɔbisinahi ti ba.

27N daa lan zaŋ salima lahi pisi din tibisim nyɛ kilogiram anii ni pirigili ni daanya vielli lah' ayi sheŋa bɛ ni malimali, ka di mini salima viɛlim nyɛ yim.

28Ka n daa yeli ba, "Yi nyɛla bɛn be kasi Yawε sani, ka lahi maa nyɛ din be kasi; ka anzinfə mini salima maa nyɛ suhuyubu pin' sheŋa bɛ ni zaŋ ti Yawε ɻun nyɛ yi yaannim' Naawuni ɻo.

29Lihimiya li vienyelinga, ka gbibi li hal ti zahim li maligumaaniba zuyulaannim' mini Levinim' ni Izrael dɔyirikpamba tooni Jérusalém Yawε jɛmbu duu la puuni duri ni."

30Dinzuyu ka maligumaaniba mini Levinim' maa daa kpuyi anzinfə mini salima ni la' sheŋa bɛ ni daa zahim maa m-mali chaŋ Jérusalém ntì niŋ ti Naawuni jɛmbu duu maa ni.

Bɛ lab' kuli Jérusalém

31Gol' so ɻun daŋ tooni biɛy' pinaayi dali ka ti daa yiylisi Ahava Moyili maa gbini n-kuni Jérusalém, ka ti Naawuni maa nuu daa pa ti zuyu ka o tiligi ti ti dimnim' mini sɔguriba nuu ni ti chandi maa ni.

32Ti ni daa paai Jérusalém, ti daa kpalim be nimaani la daba ata.

33Di dabisi' sheli din pahir' anahi dali ka bɛ daa zahim anzinfə mini salima maa ni lahi la ti Naawuni jɛmbu duu n-zaŋ li ti Yuria bia Merebot ɻun daa nyɛ maligumaana la. ɻun daa be o sani n-daa nyɛ Finehas bia Elieza, ka bɛn daa be bɛ sani pahi n-daa nyɛ Levinima, Jeshua bia Jozabad mini Binnui bia Nɔadia.

³⁴Ka bε daa kali binshelikam zaa n-zaq binzahindigu zahim li, ka daa sabi binshεyukam tibisim ni nyε shεm sɔŋ di saha maa.

³⁵Di saha ka bεn daa labi kulina maa daa mali bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la ti Izraεlnim' Naawuni. Dina n-nyε nayilahi pinaayi Izraεlnim' zaa zuyu mini piεlahi pihiwεinaayɔbu ni piεbihi pisopɔinnaayopɔin ni alahichi sanyoo sara bulahi pinaayi. Dimbɔŋɔ zaa daa nyεla bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim tiri Yawε.

³⁶Ka bε daa zaŋ naa ni daa zaŋ gban shεli ti Yufretiiz Mɔyili wulinluhili polo gomnanim' mini zu�ulaannim' la ti ba, ka bε daa zani bε nyaanja ka sɔŋ ba Naawuni jεmbu duu maa mεbu tuma ni.

Ezra 9

Bε yεli Ezra Izraεlnim' ni kpuyi zuliya shεb' payiba shεm

¹Dimbɔŋɔnim' zaa niŋbu nyaanja, ka kpamba daa kana ti yεli ma, "Izraεlnim' mini maligumaaniba ni Levinim' bi woligi bεmaŋ' ka che tiŋgbon shεŋa din bayi ba nima ni bε ni tumdi din chihiri shεŋa. Di tiŋgbona maa nima n-nyε Ammɔnnim' mini Moabnim' ni Ijiptinim' ni Keenannim' mini Hitinim' ni Pεrizinim' ni Jεbusinim' ni Amɔrinima.

²Dama bε daa kpuyirila bε bipuyin' shεba n-niŋdi bεmaŋmaŋ' payiba, ka kpuyiri bε bipuyinsi maa tiri bε bidibisi gba, ka lala zuyu che ka Naawuni niriba bεn be kasi maa leei bεn zaŋ bεmaŋ' gari tiŋgbɔŋ maa niriba ni. Bεn daa nyε kpamba mini tuma zu�ulaannim' la n-daa gari tooni n-che ka bε tum yεda kalinsi tuma maa."

³N ni daa wum yεlli ḥɔ, n daa dari tɔhila m binyera, ka dari sibi n zabiri mini n teeŋa ka teei ʒini tiŋa, ka kɔŋ suhukpeeni.

⁴Di saha ka bεnkam zaa daa wum Izraεl Naawuni yεtɔya ka bε ni sɔhiri la daa layim gili ma zaŋ chaŋ ninvuy' shεb' bεn daa lab' kulina maa yεda kalinsi maa zuyu. N daa kul ʒimi ka kɔŋ suhukpeeni hal ti paai zaawuni sara maligu saha.

⁵Zaawuni sara maligu maa saha ka n daa yiŋisi n nolbo maa puuni ni m binyer' tɔhima la. Ka n daa gbani n-teei n nuhi niŋ Yawε ḥun nyε n Naawuni ḥɔ,

⁶ka yεli, "Yaa n Naawuni, vi mali ma pam ni n kpuyi n zuyu zu�usaa a tooni. Dama n Naawuni, ti daalahichi dumi hal ti yayi ti zu�uri zuyu; ka ti taali du hal ti tɔri sagbana.

⁷Ti yaannim' saha la zaŋna hal ni zuŋɔ, ti tum alahichi pam. Ti daalahichi maa zuyu ka ti mini ti nanim' ni ti maligumaaniba daa kpe tinzung nanim' nuu ni, ka bε zaŋ takɔbi ku ti ni shεba, ka fa ti binyara, ka gbahi ti chaŋ ti leei daba, ka ti di vi kaman di ni na kul nyε shεm pumpɔŋɔ ḥɔ.

⁸Amaa Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥɔ, kulla pumpɔŋɔ ka a niŋ ti nirlim n-yihi tinim' bεn kpalim ḥɔ dabitim ni, ka ti ti biεhigu shee din ka muysigu a luy' kasi shee

ηɔ. Yaa ti Naawuni, a neei ti nini ka ti ti sɔŋsim sheli ti ni bora saha sheli ti ni daa be dabitim ni maa.

⁹Dama ti nyɛla daba, amaa ti Naawuni, a bi che ti bahi ti dabitim maa ni, amaa a wuhi a yurilim ni nyɛ shem zaŋ chan ti polo Perizia nanim' sani, ka ti ti nyevili palli ka ti me ti Naawuni jembu duu, ka mali din daa wurim la, ka ti ti gooni Juda mini Jerusalɛm puuni.

¹⁰Ti Naawuni, ka pumpɔŋɔ wula ka ti lee yen yeli dimbɔŋɔ nyaanja? Dama ti lan zayisi a zaligu shɛŋa

¹¹a ni daa zaŋ ti a daba bɛn nyɛ anabinima ka bɛ zaŋ ti ti ka yera, 'Yi ni kuni tingbɔn shɛl' ni ni yi ti dee i li su maa nyɛla tingbɔŋ maa niriba ni zaŋ bɛ din chihiri tumbu sayim tingbɔn sheli. Bɛ che ka tuumbieri maa yeligi gili di luy' shɛlikam zaa.

¹²Dinzuyu miriya ka yi zaŋdi yi bipuyinsi tiri bɛ bidibisi, yi mi miri ka yi kpuyiri bɛ bipuyinsi tiri yi bidibisi. Yi mi miri ka yi bɔri bɛ suhudoo nyabu bee bɛ tɔŋbu sahakam, dina n-ni che ka yi mali yaa, ka di tingbɔŋ maa binsuma ka che li zali yi bihi fali sahakam.'

¹³Yaa ti Naawuni, hal binshɛlikam din niŋ ti ti daalahichi mini ti taali zuyu ηɔ ti mi ni a bi darigi ti tibili kaman ti tuumbieri ni simdi shem, ka che ka ti ni shɛb' tiligi ηɔ,

¹⁴ti lan zayisim' a zaligunim' maa yaha ka chan ti kpuyi ninvuŋ shɛb' bɛn tumdi din chihiri ηɔ bipuyinsi n-niŋ ti payiba? A ku je suli m-bahi ti yoli zaa kahikahi, ka che ka ti ni so ku lan tiligi?

¹⁵Yawɛ ηun nyɛ Izraelnim' Naawuni ηɔ, a nyɛla Yelimanjilana, amaa ti nyɛla bɛn tiligi ka kpalm kaman di ni nyɛ shem pumpɔŋɔ ηɔ. Tinima n-ʒe a tooni ni ti taali maa hal so ni ku tooi zani a tooni lala maa zaa yoli."

Ezra 10

¹Ezra ni daa suhiri n-kahigiri bɛ daalahichi wuhiri Naawuni, ka kumdi ka luri Naawuni jembu duu tooni shem maa, ka Izraelnim' dɔbba mini payiba ni bihi pam daa layim o sani. Bɛ gba daa kumiya pam.

²Di saha ka Jehiel bia Shékania ηun daa yi Elam daŋ ni na la daa yeli Ezra, "Tinima n-zayisi ti Naawuni noli ka kpuy' tinzung payiba tingbɔŋ ηɔ niriba sani, amaa di zaa yoli, Izraelnim' na kul mali tahima.

³Dinzuyu che ka ti lo ti Naawuni maa alikauli, ka yihi tinzung payiba mini bɛ bihi n-che ka bɛ chan kaman n dana mini ninvuŋ shɛb' bɛn daa wum ti Naawuni zaligu ka bɛ ni sɔhiri la ni daa wuhi shem, ka che ka di niŋ kaman zaligu ni wuhi shem.

⁴Yiyisima, dama di nyɛla a tuma, ka ti gba ʒe a nyaanja, mali yaa, ka niŋ li."

⁵Di saha ka Ezra daa yiysi zani ka che ka maligumaaniba zuyulaannim' mini Levinim' ni Izraelnim' zaa po pori n-wuhi ni be ni niŋ be ni yeli shem maa, ka be daa shiri po.

⁶Ka Ezra daa yiysi Naawuni jembu duu maa tooni n-kuli Eliashib bia Jehohanan yiŋa nti gbe nimaani, ka kul bela suhugarigu ni zaŋ chan ben lab' kulina maa yeda kalinsi la polo. O mi daa bi di bee n-nyu sheli.

⁷Ka be daa moli molo gili Jerusaləm mini Juda ni benkam zaa nyε ben daa lab' kulina la layimmi Jerusaləm na.

⁸Ka so yi zayisi kandina zaŋ chan daba ata sunsuuni, zuyulaannim' mini kpamba ben' bahim' noli ka be fa o binsheyukam zaa, ka dilan' ku lan mali soli ni o be ben yi Babilon n-lab' kulina maa kalinli ni.

⁹Ka zaŋ chan daba ata maa sunsuuni dabisi' sheli din daa nyε gol' so jun pahir' awεi biey' pisi dali, ka dobba ben zaa daa nyε Juda zulya mini Benjamin zulya la zaa daa layim Jerusaləm na nti be Naawuni jembu duu dundɔŋ ni, ka be ni sohiri yelli maa mini sa' kurili jun daa miri pampam la zuyu.

¹⁰Ka Ezra jun daa nyε maligumaana maa daa yiysi zani yeli ba, "Yinima n-tum birigi chan ti kpuyi tinzun payiba n-che ka Izraelnim' taali galisi.

¹¹Dinzuyu kahigimiya yi daalahichi maa n-wuhi Yawε jun nyε yi yaannim' Naawuni jo, ka tum din ni tiy' o nini. Woligimiya yiman' ka che tinzunnim' ben be ti tingboŋ jo ni la, ka lan woligi yiman' ka che tinzun payiba."

¹²Di saha ka niriba maa zaa daa duhi be yee n-garigi yel' o, "Yelimanli, ti ni niŋ a ni yeli shem maa.

¹³Amaa niriba maa galisiya pam ka saa mi miri pampam, ka ti ku tooi ʒe palo jo ni lala. Di mi pala dahin yini bee daba ayi tuuni n-nyε li, dama ti pam n-tum birigi yelli maa ni.

¹⁴Che ka ti zuyulaannim' zani ti salo jo zaa zaani, ka a che ka benkam zaa be ti tinsi ni ka nyε ben kpuyi tinzun payiba mini tiŋ' kam zuyulaannim' sariakaritiba kanna a ni zali ba saha sheli, hal ka ti Naawuni maa ti ʃmalig' o suhuiyisili maa ka che ti yelli jo zuyu."

¹⁵Asahel bia Jonatan mini Tikiva bia Jazeya n-daa zayisi yelli maa, ka Meshulam mini Shabetai jun daa nyε Levi zulya nir' la daa ʒe be nyaanja.

¹⁶Ka ben daa yi Babilon n-lab' kulina maa daa niŋ kaman be ni wuhi ba shem. Ka Ezra daa pii daŋ kam zuyulaannim' ni niriba n-che ka be sab' be yuya soŋ. Ka be daa piligi yelli maa vihibu gol' so jun pahiri pia dahin yini dali.

¹⁷Goli so jun daŋ tooni dahin yini dali ka be daa vihi do' sheb' ben kpuy' tinzun payiba maa yela maa zaa naai.

Do' sheb' ben daa kpuy' tinzun payiba

¹⁸Maligumaaniba daŋ ni, do' shəb' bən daa kpuy' tinzun payiba maa n-nye: Jozadak bia Jeshua min' o mabihi daŋ ni: Maaseya mini Elieza ni Jarib ni Gedalia.

¹⁹Bε daa lo alikauli ni bε ni yihi bε payiba maa, ka daa zaŋ piela m-mali sara bε daalahichi zuyu.

²⁰Imer daŋ ni: Hanani mini Zebadia.

²¹Harim daŋ ni: Maaseya so mini Elia ni Shemaya ni Jehiel ni Uzia.

²²Pashihur daŋ ni: Elionai mini Maaseya so mi yaha ni Ishmail ni Netanel ni Jozabad ni Elasa.

²³Levinim' daŋ ni: Jozabad mini Shim'e ni Kelaya, bε ni daa lan booni (so Kelita) la ni Petahia ni Juda ni Elieza.

²⁴Yiliyiiniba daŋ ni: Eliashib. Dunoguliba daŋ ni: Shallum mini Tel'em ni Uri.

²⁵Izrael yayili polonima: Parosh daŋ ni: Ramia mini Izia ni Malikija ni Mijamin ni Elieza ni Malikija so mi ni Benaaya.

²⁶Elam daŋ ni: Matania mini Zakaria ni Jehiel ni Abidi ni Jeremot ni Elia.

²⁷Zatu daŋ ni: Elionai mini Eliashib so ni Matania so mi ni Jeremot so gba ni Zabad ni Aziza.

²⁸Bebai daŋ ni: Jehohanan mini Hanania ni Zabai ni Atilai.

²⁹Bani daŋ ni: Meshulam mini Maluk ni Adaya ni Jashub ni Shial ni Jeremot so yaha.

³⁰Pahatimob daŋ ni: Adina mini Kelal ni Benaaya ni Maaseya so mi ni Matania so yaha ni Bezalel ni Binnui ni Manaasa.

³¹Harim daŋ ni: Elieza mini Ishija ni Malikija so mi ni Shemaya

³²ni Shim'on ni Benjamin ni Maluk ni Shemaria.

³³Hashum daŋ ni: Matenai mini Matata ni Zabad so mi ni Elifel et ni Jeremai ni Manaasa so mi ni Shim'e.

³⁴Bani so mi daŋ ni: Maadai mini Amiram ni Uel

³⁵ni Benaaya so ni Bedeya ni Keluhi

³⁶ni Vania ni Meremot ni Eliashib so yaha

³⁷ni Matania ni Matenai ni Jaasu.

³⁸Binnui so mi daŋ ni: Shim'e so yaha

³⁹mini Shalemia ni Neetan ni Adaya so

⁴⁰ni Makinadebai ni Shashai ni Sharai

⁴¹ni Azarel ni Sh^əl^ɛmia so mi ni Sh^əmaria so yaha

⁴²ni Shallum so mi ni Amaria ni Yisifu.

⁴³N^əbo dan ni: J^əiel mini Matitia ni Zabad so yaha ni Z^əbina ni Jadai ni Joel ni Benaya.

⁴⁴D^əb' ^ŋo zaa daa kpu^yila tinzun payiba, ka b^ε daa kari b^ε payiba maa mini b^ε bihi ka b^ε chanj.

Nehimia

Nehimia 1

1Hakalia bia Nehimia yetɔya m-bɔŋɔ.

Nehimia bayá ni be Jérusalém ni shem

Yuun' sheli din daa pahiri yuun' pisi puuni gol' so be ni booni Kisilev ni, man' Nehimia daa bela Susa tin' sheli din daa nyé tin' zuyu la ni.

2Ka Hanani ḥun daa nyé m mabihi ni yino la mini ninvuy' shéb' daa ti yi Juda na, ka m-bɔhi ba Yehudianim' bén daa tiligi ka be bi gbahi ba daba la mini Jérusalém yela.

3Ka be daa yeli ma ni bén daa tiligi ka be bi gbahi ba daba maa be muysigu ni pam ni vi ni be yañili maa ni, ka Jérusalém gooni la lu, ka buyim di di dunɔdaya.

4N ni daa wum dimbɔŋɔnim' zaa yela maa, ka n teei ɔini gbaai kumsi. Dabisi' gbalin̄ ka n daa zañ fabili ka lo noli n-suhi Naawuni ḥun su alizanda ḥo.

5N daa yelimi, "Yawé ḥun nyé Naawuni ḥun su alizanda ḥo, a nyela Naawuni ḥun galisi, ka a yela mali dabiem pam. A nyela ḥun ɔe yim ni a ni lo alikauli sheli zañ chan̄ ninvuy' shéb' bén yur' a ka dol' a zaligunim' polo.

6Neem' a nina, ka luy' a tiba wum a dabili suhigu sheli n ni suhir' a wuntan̄ ni ni yuñ tir' a daba Izraēlnima ka kahigiri Izraēlnim' daalahichi shenja ti ni tum a sani wuhiri ḥo. M mini n yaannim' tum alahichi.

7Ti tum' a taali pam, ka bi dol' a ni zali ti zaligu shel' la zañ tabili zaligu shenja din pahi n-nyé a ni daa zañ shenja ti a dabili Musa la.

8 Teem' a ni daa zal' a dabili Musa zaligu shel' la yela. A daa yel' o, 'Yi yi bi ɔe ma yim, n ni wurim ya kpəhi zuliya shéb' ni.

9 Amaa yi yi ti ḥmaligi labi n sanna ka doli n zaligunima, ka tumdi di tuma, n ni lan labisi ya luy' sheli n ni pii zali ni di nyé n jembu shee la na, hal yi yi kul wurim chan̄ ti be dunia ḥo tarisi luy' shelikam zaa ha.'

10"Be nyela a daba ni a ninvuy' shéb' a ni daa zañ a yiko min' a nuu din mali kpiɔŋ̄ tiligi.

11N Duuma, luyim' a tiba wum mani ḥun nyé a dabili ḥo suhigu min' a daba bén bɔri ni be ti a yuli jilima la suhigu. Tim' a dabili nasara zuñɔ dabisili ḥo, ka che ka o nya nambɔzɔbo naa sani." Di saha maa mani n-daa nyé ḥun boori wain tiri naa.

Nehimia 2

Nehimia chan̄ Jérusalém

¹Naa Atazerikisəs nam dibu yuun' pisi saha gol' so bε ni booni Nisan la puuni, Naa wain nyubu saha ni daa ti paai, ka n daa zaŋ li ti ti o. N daa na ʒi m-mali suhugarigu o tooni.

²Dinzuyu ka naa daa bɔhi ma, "Bɔ n-niŋ ka a ninni ti lihiri suhugarigu lihigu lala? A mi bi biera, di nyela a suhu ni yelimuyisira suhugarigu." Ka dabiɛm daa gbaai ma pam.

³ Ka n daa yeli naa, "Naawuni dolim' a nyevili! Wula ka n yaannim' gbala ni do tin' shɛl' ni lu n-dahim, ka buyim di di dunɔdaya, ka n ku lihiri suhugarigu lihigu?"

⁴Di saha ka Naa maa daa bɔhi ma, "Ka sɔnsim bɔ ka a leei bɔra?" Ka n daa suhi Naawuni ɣun su alizanda ɣo.

⁵Di saha ka n daa yeli Naa. "Di yi niŋ nyin' Naa nyayisim, ka a yu ni a niŋ man' ɣun nyε a dabili ɣo nirlim, n suhir' a ni a timmi ma Juda tiŋgbɔŋ ni n yaannim' gbala ni do tin' shɛl' ni la ka n ti lab' me li zali."

⁶Ka naa maa daa bɔhi ma, "Yuma ala ka a yεn niŋ nimaani, ka bɔ saha ka a yεn labina?" Di saha o paani daa ʒimi bay' o. Ka di daa niŋ naa nyayisim ni o tim ma, ka n daa yεl' o n ni yεn labina saha shɛl'.

⁷Di saha ka n daa yeli naa, "Di yi niŋ nyin' naa nyayisim, nyin' tim' ma gbana ka n ti ti gomnanim' bɛn be Yufretiiz Mɔyili duli yayili polo la din ni chε ka bε ti ma soli ka n gari hal ti paai Juda."

⁸Ka n daa lan chε ka o sabi gban' shɛl' ti ma ka n ti ti Asaf ɣun guli ɣun' Naa tihi din nyε nyɔŋ la n-yεl' o ka o ti ma dakuyiri ka n ti mali dasara n-kpεhi birini shɛl' din gili Naawuni jɛmbu duu la mini tiŋ' maa goma ni mmaŋman' ni yεn be yil' shɛl' ni la. Ka naa maa daa shiri ti ma n ni suh' o binsheli maa, dama n Naawuni daalibarika nuu daa pa n zuyu.

⁹Ka naa maa daa bo tɔbbihi zuyulaannim' mini tɔbbi' wɔribariba pa n zuyu, ka n daa lu soli m-mali hal ti paai Yufretiiz Mɔyili duli yayili polo maa gomnanim' sani n-daa zaŋ naa gbana maa ti ba.

¹⁰Amaa ka Sanbalat ɣun daa nyε Bεtihɔrɔn nir' la mini Tɔbaya ɣun mi daa nyε Ammɔnnim' tumtumdiba zuyulan' la daa wum ni ninvuy' so kana ni o ti tum tuun' shɛl' din ni sɔŋ Izraelnima, ka di daa bi niŋ ba nyayisim zaa.

¹¹Ka n daa paai Jerusalem m-be nimaani dabisi' muna ata.

¹²Ka m mini niriba biɛla bɛn daa be n sani daa ti yiŋisi yuŋ. N daa bi yεl' so n Naawuni ni daa zaŋ shɛl' niŋ n suhu ni ni n tum ti Jerusalem. Biŋkɔb' so daa ka n sani m-pahi n ni daa bari biŋkɔb' so la.

¹³N daa dolila Vinvamli Dunɔdal' la yi yuŋ chanj ti gari Wɔy' Kurili kɔbilinini la shee n-chanj Sayiri Dunɔdal' la ni. N daa chanimi n-kaari ni n nya Jerusalem goma maa ni lunlu shɛm mini buyim ni daa di n-sayımsayım di dunɔdaya la shɛm.

¹⁴Ka n daa kul mali lala hal ti paai Kobilinini Dunodal' la mini Naa Kosubo bɔyili la polo. Ka n ni daa bari biŋkɔb' so maa daa bi tooi nya soli gari.

¹⁵Dinzuyu ka n daa doli vinvamli ni yuŋ maa n-yuuni nimaani polo chani ka yuuni gooni maa. Ka n daa lan ŋmaligi doli Vinvamli Dunodal' la labi.

¹⁶Tiŋ' maa ni zuŋulaannim' daa bi mi n ni chaŋ luy' sheli bee n ni niŋ sheli. N daa na bi yeli Yehudianim' mini maligumaaniba ni kpamba ni tuma zuŋulaannim' ni ninvuy' shɛb' bɛn daa yɛn tum tuma maa ni so sheli.

¹⁷Di saha maa ka n daa yeli ba, "Yi nya ti ni be yelimuŋisir' shɛl' ni. Jérusalém lu n-dahim, ka buyim di n-sayim di dunodaya. Dinzuyu kamiyana ka ti lan lab' me di gooni maa din ni che ka ti yi vi shɛl' ni ti ni be maa."

¹⁸Ka n daa lan yeli ba n Naawuni nuu ni pa n zuŋu shɛm mini naa ni daa yeli ma shɛm yela. Ka bɛ daa yeli ma, "Cheliya ka ti yiŋisi piligi di mɛbu." Ka bɛ daa zaŋ bɛ kpalanzuya gbini taba.

¹⁹Amaa ka Sanbalat ŋun daa nyɛ Bətihɔrɔn nir' la mini Tɔbaya ŋun daa nyɛ Ammɔnnim' tumtumdiba zuyulan' la ni Laribu do' so ŋun yuli daa booni Geshem la daa wum ti ni lo nia ni ti tum shɛm maa, ka maani ti ansarisi, ka lari ti ka yeli, "Yi lee təhiya ni bɔ ka yi niŋdi maa? Yi yɛn zayısila naa noli?"

²⁰Ka n daa garigi yeli ba, "Naawuni ŋun su alizanda ŋɔ n-nyɛ ŋun yɛn ti ti nasara. Tinim' bɛn nyɛ o daba ŋɔ ni piligi mɛbu maa. Amaa yinima nyɛla ninvuy' shɛb' bɛn ka tarili bee n-su sheli bee ka so ti teei yi yela Jérusalém."

Nehimia 3

Bɛ mali me Jérusalém gooni

¹Di saha ka maligumaaniba zuyulana Eliashib min' o maligumaanitab' daa piligi tuma m-mali me Pieri Dunodal'i gooni la; ka daa zaŋ li ti Naawuni ka mali pununim' kpɛhi di dunoya. Ka bɛ daa zaŋ li ti Naawuni m-mali lala hal ti paai Kɔbiga Pia la mini Hananel Pia la gbini.

²Ka Jérikɔnim' daa me m-pan' o zuŋu. Ka Imri bia Zakur daa me m-pani bɛ zuŋu.

³Ka Hasenaa bidibisi daa mali me Zahim Dunodal' la ka zaŋ dunɔpayiri' dari sa, ka mali pununim' kpɛhi di dunoya, ka niŋ dunokparita mini kurimulima niŋ li.

⁴Ka Yuria bia Mɛremot ŋun daa nyɛ Hakɔz yaanja la daa mali me m-pani bɛ zuŋu. Ka Berekia bia Meshulam ŋun daa nyɛ Meshɛzabel yaanja la daa mali me m-pani bɛ zuŋu. Ka Baana bia Zadok daa mali me m-pani bɛ zuŋu.

⁵Ka Tekɔanim' daa mali me m-pani bɛ zuŋu, amaa ka bɛ nabihī bɛn' daa zayısi ni bɛ ku zaŋ bɛ nyɔŋu yo bɛ kpamba tuma.

⁶Ka Pasea bia Joyada mini Besodeya bia Meshulam daa mali me Dunodal' Kurili la. Bɛ daa lan zaŋ dunɔpayiri dari sa, ka mali pununim' kpɛhi di dunoya, ka niŋ dunokparita mini kurimulima niŋ li.

⁷Ka Melatia ḥun daa yi Gibion na la mini Jadon ḥun daa yi Meronot na la ni Gibionnim' ni Mizipanim' bən daa be Yufretiiz Moyili duli yayili polo gomna sulinsi ni la daa mali me m-pani bə zuyu.

⁸Ka Harihaya bia Uziel ḥun daa nyə macheli ḥun doori salima la daa mali me m-pani bə zuyu. Ka Hanania ḥun daa nyə tulaale maana la daa mali me m-pan' o zuyu, ka bə daa lab' mali Jerusalem hal ti paai Goon' Yelinli la shee.

⁹Ka Hur bia Refaya ḥun daa nyə Jerusalem yayili pirigili polo naa la daa mali me m-pani bə zuyu.

¹⁰Ka Harumaf bia Jedula daa mali me o yin' tooni m-pani bə zuyu. Ka Hashabinęya bia Hatush mali me m-pan' o zuyu.

¹¹Ka Harim bia Malikija mini Pahatimab bia Hashub daa mali me yay' sheli mini Bərəbərə Shebu Duri Shee Pia la.

¹²Ka Halheshi bia Shallum ḥun gba daa nyə Jerusalem yayili pirigili polo naa la min' o bipuyinsi daa mali me m-pan' o zuyu.

¹³Ka Hanun mini Zanoanim' daa mali me Vinvamli ni Dunodal' la, ka mali pununim' kpəhi di dunoya ka niŋ di dunokparita mini kurimulima niŋ li. Ka bə daa mali me li lala hal ti paai mita kəbisinahi ni pihinahi woyilim tariga n-zan li ti zal Sayiri Dunodal' la shee.

¹⁴Ka Rekab bia Malikija ḥun daa nyə Betihakerem yayili polo naa la daa mali me Sayiri Dunodali maa, ka mali pununim' kpəhi li, ka niŋ dunokparita mini kurimulima niŋ li.

¹⁵Ka Kolihöze bia Shallum ḥun daa nyə Mizipa yayili polo naa la daa mali me Kəbilinini Dunodal' la. O daa me li mi ka pil' li, ka mali pununim' kpəhi di dunoya, ka niŋ dunokparita mini kurimulima niŋ li. Ka o daa lan mali me Shela Biəŋ la shee gooni din miri naa sambani puu la m-mali lala hal ti paai dunodura din daa yiri Naa Dauda tiŋ' la ni n-sirigiri la ha.

¹⁶Ka Azibuk bia Nehimia ḥun daa nyə Betizur yayili pirigili polo naa la daa mali me m-pan' o zuyu. O daa zaŋla lala hal ti paai Dauda siliga la tooni hal ti paai bə ni daa gbi moy' shel' la mini többihi biəhigu shee la.

Levinim' bən daa tum gooni maa məbu tuma

¹⁷Levinima n-daa mali me m-pan' o zuyu. Be ni ḥun daa danj mali me m-pan' o zuyu n-daa nyə Bani bia Rehum. Ka Hashabia ḥun daa nyə Keila yayili pirigili polo naa la daa mali me n-ti o yayili polonima.

¹⁸Di nyaanja ka Henadad bia Binnui ḥun daa nyə Keila yayili pirigili polo naa la daa mali me m-pan' o zuyu.

¹⁹Ka Jeshua bia Ezer ḥun daa nyə Mizipa naa la daa mali me gooni din be bə ni duri luy' sheli chani töb' nema ni be luy' sheli gooni maa gənbu shee tooni la m-pan' o zuyu.

²⁰Ka Zabai bia Baruk daa nj̄ nimmoo mali me gooni maa ḡn̄bu shee yay' sh̄eli hal ti paai maligumaaniba zuyulana Eliashib yin' dunoli shee m-pan' o zuyu.

²¹Ka Yuria bia M̄erem̄ot ḥun daa nȳe Hak̄oz yaanja la daa mali me Eliashib yin' dunoli maa shee hal ti paai o yin' maa tariga m-pan' o zuyu.

Maligumaaniba b̄en daa tum gooni maa m̄ebu tuma

²²Ka maligumaaniba b̄en daa be nimaani daa mali me m-pan' o zuyu.

²³Ka Benjamin mini Hashub daa mali me b̄e yin' tooni m-pani b̄e zuyu. Ka Maaseya bia Azaria ḥun daa nȳe Anania yaanja la daa mali me o yin' luyili ni m-pani b̄e zuyu.

²⁴Ka Henadad bia Binnui daa mali me yay' sh̄eli m-pan' o zuyu. O daa kpuyi li la Azaria yin' hal ti paai gooni maa ḡn̄bu shee.

²⁵Ka Uzai bia Palal daa mali me gooni maa ḡn̄bu shee mini pia din du n-gari nayili jirambisa din miri nayili guliba bīehigu shee la tooni. Ka Parosh bia Pedaya daa mali me m-pan' o zuyu.

²⁶Ka Naawuni j̄embu duu tumtumdiba daa be Ofel, ka daa mali me hal ti paai Kom Dunodal din daa be wulimpuhili polo la mini pia din daa du pam la shee.

Tammer' sh̄eb' b̄en pahi

²⁷Ka Tek̄onim' daa mali me yay' sh̄eli din daa be pia din du pam la tooni hal ti paai Ofel gooni la m-pan' o zuyu.

²⁸Ka Maligumaaniba daa mali me W̄ohu Dunodal zuyusaa polo. Sokam daa mali mela omajmar' yin' tooni.

²⁹Ka Im̄er bia Zadok daa mali me o yin' tooni m-pani b̄e zuyu. Ka Sh̄ekania bia Sh̄emaya ḥun daa guli Wulimpuhili polo Dunodal' la daa mali me m-pan' o zuyu.

³⁰Ka Sh̄elemia bia Hanania mini Hanun ḥun daa nȳe Zalaf bia ḥun pah' aȳobu la daa mali me m-pan' o zuyu. Ka Beretka bia Meshulam daa mali me o ni daa be luy' sh̄eli la tooni.

³¹Ka Malikija ḥun daa nȳe salindoora la daa mali me m-pan' o zuyu. O daa mal' li mi me hal ti paai Naawuni j̄embu duu tumtumdiba mini k̄hiḡriba yili din daa be Vihibu Dunodal shee la hal ti paai zuyusaa duu din daa be ḡn̄bu shee la.

³²Ka salindoora mini k̄hiḡriba daa mali me zuyusaa duu din be ḡn̄bu shee la mini Pieri Dunodal sunsuuni la.

N̄ehimia 4

N̄ehimia nȳaŋ s̄oguriba o tuma ni

¹Sanbalat ni daa wum ni ti lan piligi m̄eri gooni maa, o suhu daa yīisiya pam, ka o puuni zaa diri buyim ka o piligi maani Yehudianim' ansarisi.

²O daa yel' o tab' mini Samaria tøbbihi sani, "Bø ka Yøhudianim' bøn nye ninvuy' chøyima ñø lee niñdi maa? Be ni tooi lab' me tiñ' maa zali yaha? Be ni lan maani sara? Be ni zañ dahin yini naai li? Be ni yihi kuya din daa di buyim tampuya sayiri la ni me?"

³Tøbaya ñun daa nye Ammon nir' la daa ȝiem tab' o, ka gba daa yeli, "Kuya goon' sheli be ni méri maa, hal ñøyu yi du n-tam di zuyu, o ni daai li luhi!"

⁴"Ti Naawuni, wumma, be ȝiem ti; che ka be daansarisi maa ñmaligi lu be zuyu, ka che ka be gbahi ba kuli tinzung tingbøn sheli kaman be ni ñme tøbu di neen' shëña.

⁵Di soyi be taali maa, a mi di kpihim be daalahichi maa a sani, dama be yeli zilima pam tammeriba maa ninni."

⁶Ka ti daa kul be gooni maa mèbu ni, ka gooni maa zaa daa me n-tuyi taba hal ti paai di dubu pirigili, dama niriba maa suhuri daa be tuma maa ni.

⁷Amaa Sanbalat mini Tøbaya ni Laribunim' ni Ammonnim' ni Ashidødnim' ni daa wum ni Jørusalem goma maa mali me tuma chani tooni hal ka di voya piligi ñaribu la, ka be suhuri daa yiñisi pam.

⁸Dinzuyu ka be zaa daa layim lo nia ni be kana nti liri Jørusalemnama n-tahi girigiri niñbu na.

⁹Amaa ka ti daa suhi ti Naawuni maa, ka bo niriba zali gu ba wuntañ' ni ni yuñ zaa.

¹⁰Ka Judanim' daa yeli, "Ñiziriba gbarigya; ka sayiri pam mi beni, ka di zuyu che ka ti køñ gooni maa mèbu."

¹¹Ka ti dimnim' maa daa yeli, "Be ku bañ bee n-nya binsheli poi, ka ti kana ti liri ba ku ba, ka tuma maa zani tariga."

¹²Yøhudianim' bøn mini ba daa be m-miri taba ni daa kana, be daa yeli ti siyimsiyim bupia, "Ti dimnim' maa ni yi be ni be luy' shelikam zaa kana ti liri ti."

¹³Dinzuyu ka n daa pii niriba maa zulyazuliya n-zali gooni maa nyaanja Paløni nayilima ni mini paliyari ni, ka be gbibi takobiri mini kpana ni tøbiri.

¹⁴N ni daa lihi binyøra maa zaa nyaanja, ka n daa yiñisi zani yeli nanim' mini zuylannim' ni niriba bøn pahi, "Di zøriya ba. Teemiya Yawø ñun galisi ka mali dabiem ñø yøla, ka zabi yi døyiriba mini yi bidibisi ni yi bipuyinsi ni yi payiba ni yi yiñnim' zuyu."

¹⁵Ti dimnim' maa ni daa wum ni ti bañ be ni lori nia sheli maa yøla, ka bañ ni Naawuni nyañ ba be ni lo nia sheli maa ni, ka ti zaa daa lan lab' gooni maa gbini, ka sokam ti tumd' o tuma.

¹⁶Dindali maa zaŋ chana, n niriba maa pirigili n-daa tumdi mebu maa tuma, ka pirigili mi ye gbayinɔnima ka gbib' kpana mini nyɔtayirisi ni tɔbiri. Ka zuyulaannim' la daa kul ɔe Judanim' zaa bɛn' méri gooni maa nyaanja.

¹⁷Hal ninvuy' shɛb' bɛn daa kahiri tandi nɛma n-tiri daa zaŋla bɛ nu' yiniyini tumdi tuma, ka zaŋ nu' yiniyini mi gbib' bidibbina.

¹⁸Ka ɔunkam daa méri tandi mi daa zaŋla takobi n-so o shee ni ka mera. Ka ninvuy' so ɔun daa piɛbiri kikaa gba daa kul bayi ma.

¹⁹Ka n daa yeli nanim' mini zuyulaannim' ni niriba bɛn pahi, "Tuma maa galisiya ka di shɛhi wɔy' ni taba, ka ti woliwoli taba gooni maa gbini.

²⁰Yi yi ti wum kikaa kumsi luy' shɛli polo, yin' layimmiya ti sanna. Ti Naawuni maa ni tuhi ti ti."

²¹Dinzuyu ti daa yi tumdi tuma maa, bɛ ni pirigili gbibila kpana asibaasi ɔaraŋara saha zaŋ hal ti paai yuŋ saŋmarisi peebu saha.

²²Di saha maa n daa lan yeli niriba maa, "Yi mini sɔŋdiba zaa kpalimmi gbɛm' Jérusalém din ni che ka bɛ guli ti yuŋ ka tumdi tuma wuntan' ni."

²³Dinzuyu mmaŋman' bee m mabihi bee n sɔŋdiba bee ninvuy' shɛb' bɛn daa nyɛ guliba bɛn doli ma la ni so daa bi yeei ti situra. Ti zay' yino kam daa kul gbibila o bidibbini o nudirigu ni.

Nehimia 5

Bɛ nahim nandaamba

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka niriba mini bɛ payiba daa ti piligi kumdi pampam niŋdi bɛ dɔyiriba bɛn nyɛ Yɛhudianim' la.

²Dama bɛ ni shɛb' daa yeliya, "Ti mini ti bidibisi ni ti bipuyinsi galisiya pam. Di simdi ni ti nya chi din ni che ka ti di n-tiligi."

³Ka shɛb' mi daa yeli, "Di kpa ti la talahi ni ti zaŋ ti puri mini ti wain tihi puri ni ti yiya m-pa talima din ni che ka ti nya chi."

⁴Ka shɛb' mi yeli, "Di kpa ti la talahi ni ti pan liyiri n-yo farigu ti puri mini ti wain tihi puri zuyu naa sani.

⁵Ti mini ti zulya niriba zaa nyɛla zay' yini; ka ti bihi mini bɛ bihi nyɛ zay' yini; amaa ka tinim' muyisiri ti bidibisi mini ti bipuyinsi n-che ka bɛ leeri daba, ka ti bipuyinsi shɛb' pun leei daba; ka ti ka yiko, ka ti puri mini ti wain tihi puri leei ti tab' dini."

⁶N ni daa wum bɛ fabila maa mini bɛ ni yeli shɛm maa, ka n suhu daa yiysi pam.

⁷Ka n daa tɛhi di yɛla, di nyaanja ka n daa galim nanim' mini zuyulaannima n-yɛli ba, "Yi zaa deeri binyɛra nyɔri yimaŋman' niriba sani." Ka n daa layim salo pam na ni ti ti banj ti ni yɛn niŋ yɛlli maa shɛm.

⁸N daa yeli ba, “Ti ni pun niŋdi shem nyela, ti yi yorila ti ni ni tooi yo ti mabihi ben nyε Yεhudianim’ ka be zaŋ ba kohi ti tinzunnim’ la sheb’ zuyu ka deeri ba na. Amaa pumpɔŋɔ, yinim’ zaŋdila yimaŋmaŋ’ mabihi kohira, ka di simdi ni ti da ba labisina!” Ka be daa kɔŋ be ni yɛn yeli shem, ka kul fo.

⁹Di saha ka n daa yeli, “Yi ni niŋdi shem maa bi viela. Di simdi ni yi zɔri Naawuni ka tumdi din tuhi. Ka di zuyu che ka yi ku ti zuliya sheb’ ben nyε ti dimnim’ la soli ka be mali ti ansarisi.

¹⁰Din pahi nyela, man’ mini m mabihi ni n tumtumdiba zaŋla ti liyiri mini chi m-paŋ ba. Dinzuu cheliya ka ti che ti ni bɔri ni be labisi nyɔri sheli n-yo ti la ti ba.

¹¹Zuŋɔ dabisili ŋɔ, labisimiya be puri mini be wain tih puri ni be olivi tih puri ni be yiya ti ba. Ka labisi yi ni niŋdi ba nyɔri sheli yi liyiri mini yi chi ni yi wain ni yi kpam zuyu la ti ba.”

¹²Ka be daa yeli, “Ti ni niŋ a ni yeli shem maa. Ti ni labisi be binshεyukam ti ba, ka ku lan bɔhi ba sheli yela.” Ka n daa boli maligumaaniba na nti che ka be po pɔri ni be ni niŋ be ni lo alikauli ni be ni niŋ shem maa.

¹³Di saha ka n daa lan gbayiri m binyerigu naŋgbambili kpabisibu shee bahi ka yeli, “Lala ka Naawuni yɛn gbayiri yi ni ŋunkam zayisi ni o ku niŋ yi ni lo alikauli ni yi ni niŋ shem maa bahi. Dinzuu lala ka Naawuni ni gbayiri ŋunkam zayisi ni o ku niŋ yi ni lo alikauli ni yi ni niŋ shem maa yiya min’ o ni su shelikam bahi. Lala ka o shiri ni gbayiri li bahi ka chen ya nuzaŋa.” Ka niriba maa zaa daa yeli, “Ami! Payimiya Yawε.” Ka niriba maa daa shiri niŋ kaman be ni daa lo alikauli ni be ni niŋ shem maa.

Nehimia ni bi bɔri diribarilim shem

¹⁴Yuun’ pinaayi shεŋa ni zaa be ni daa zaŋ ma leei be gomna Juda tingbɔŋ ni Naa Atazεrikises nam dibu yuun’ pisi la saha zaŋ hal ti paag’ o yuun’ pihitanaayi la saha, mmaŋmaŋ’ bee m mabihi daa bi di bindir’ shεŋa din nyε gomna tarili.

¹⁵Gomna sheb’ ben dan n tooni daa yi muysisirila niriba maa, ka fari be bindira mini wain m-pahi anzinfalayibaligu pihinahinahi zuyu. Hal ka be tumtumdiba daa che ka niriba maa jɛmdi ba. Amaa man’ daa bi niŋ lala, dama n zɔri Naawuni.

¹⁶Yεlimaŋli, n daa zaŋla n kpiŋ zaa niŋ gooni maa mεbu tuma ni. Ka n tumtumdiba zaa daa layim nimaani tum gooni maa mεbu tuma. N daa bi gbaai mmaŋmaŋ’ palo.

¹⁷Ka din pahi nyela, n daa dihirila Yεhudianim’ mini zuyulaannim’ ninvuy’ kɔbiga ni pihinu m-pahi ninvuy’ sheb’ ben daa yi tinzun tinsi din gili ti ni n-ka ti sanna.

¹⁸Bε daa kurila nayilaa mini pi’ suma ayɔbu ni nɔhi dabisili kam n-duyiri bindirigu tiri ma, ka daa tiri ma wain kola pam mi bieyu pia kam dali. N daa mi yεl’ tibisa din ʒi niriba maa zuyu yela, dina n-che ka n daa bi yeli ni be tim ma bindir’ sheli din nyε gomna dihili la.

¹⁹N Naawuni, teemi n ni niŋ niriba ḥo shelikam zaa ḥo yela, ka niŋ ma zay' vielli.

Nehimia 6

Bε Io Nehimia nia bier

¹Sanbalat mini Təbaya ni Geshem ḥun daa nyε Laribu la ni ti dimnim' bεn pahi la daa wumya ni ti me gooni maa naai hal ka voya lan ka di ni, amaa di saha maa n daa na bi zaŋ pundi kpεhi di dunoya la.

²Di saha ka Sanbalat mini Geshem daa tim na ti yeli ma ni n chirigim' ba tinqpan' sheli din be Ono Bɔpieligu ni la. Amaa bε daa lomi ni bε niŋ ma zay' biεyū.

³Ka n daa tim tuumba ni bε ti yeli ba, "N tumdila tuun' sheli din niŋ kamaata, n ku tooi kana. Bɔzuyu ka n yen che tuma maa ka di kpalm zani, ka ka yi sanna?"

⁴Bε daa tim na nti yeli ma la zilin yini maa siyimsiyim bunahi, ka n gba daa labisi garigibu yini maa ti ba.

⁵Di saha ka Sanbalat daa tim o tumtumda na m-pahi bunu ni o zilin yini maa. O daa sabila gbaŋ din bi kpabi ka o gbibi li o nuu ni na.

⁶Di ni daa yeli shem m-bɔŋɔ: "Zuliya shεb' yeri ɣumajuma, ka Geshem gba yeli ni di nyεla yelmanli ni a mini Yeshudianim' lola nia ni yi taai duŋ ni dizuyu n-che ka yi lab' méri gooni maa. O lan yeli ma ni a loya ni a zaŋla aman' leei naa."

⁷O lan yeli ni a lori nia ni a che ka anabinim' moli gili Jérusalém puuni zaŋ chan a polo n-yeri ni a nyεla Juda naa. Ka pumpɔŋɔ bε ni zaŋ yεtɔya ḥo yeli Perizia naa. Di zuyu n-che ka n yeli ni a chirigim' ma ka ti tɔyisi di yεla maa."

⁸Ka n daa labisi n garigibu zilinkom ti o ha yeli: "A ni yeli yεl' shεnja yεla ḥo zaa sheli pa yelmanli, nyini n-kul ɣini tεhi n-yeli lala maa."

⁹Dama bε zaa daa bɔrimi ni bε kpεhi ti dabiεm ka tεhira, "Bε kɔba ni ni chɔyisi, ka bε kɔŋ tuma tumbu." Ka n daa suhi Naawuni yeli, "N Naawuni, kpaŋsim n kɔba ni pumpɔŋɔ!"

¹⁰Dahin sheli ka n daa chan Dεlaiya bia Shεmaya ḥun daa nyε Mehεtabεl yaanja la yin̄a. O daa kul kpalm bela o yin̄a ka o daa yeli, "Che ka ti chan ti sɔyi luy' kasi shee din be Naawuni jεmbu duu puuni la, ka gbaai duu maa dunoya kpari, dama bε yεn kamina ti ku a. Yelmanli, bε ni kana yuŋ ḥo ti ku a."

¹¹Amaa ka n daa yeli, "Ka mani ḥo tatabo zo? Mani ḥo tatabo ni zo nti kpe Naawuni jεmbu duu ni n tiligi? N ku niŋ lala."

¹²Ka n daa kpahim yellī maa nti ban̄ ni di pala Naawuni n-wuh' o ni o yeli lala, amaa ka daa ban̄ ni Təbaya mini Sanbalat n-daa ti o liyiri m-puh' o ni o tɔyisi anabitali yεtɔya ḥo jεndi ma.

¹³Bε daa bu o la paa ni o kpεhi ma dabiεm n-che ka n tum alahichi lala niŋbu ni, ka di zuyu che ka bε sayim n yuli, ka mali ma ansarisi.

14“N Naawuni, teemi Tɔbaya mini Sanbalat ni tum shem ŋɔ yela, ka teei Nɔadia ŋun nyɛ anab’ pay’ la mini anab’ sheb’ ben zaa pahi m-bɔri ni be kpɛhi ma dabiɛm la gba yela.”

Bε ni daa naai tuma maa shem

15Biɛy’ pihinunaayi ka ti daa zaŋ tum gooni maa mɛbu tuma zaa n-naai li gol’ so be ni booni Elul la biɛy’ pisinaanu dali.

16Ti dimnim’ zaa ni daa wum li, ka tinzunnim’ ben gili ti zaa daa nya li, ka be kɔba ni chɔyisi, dama be daa banja ni ti Naawuni sɔnsim ni ka tuma maa tum naai maa.

17Din pahi nyela, di saha maa Juda ninvuy’ zu�uri daa sabila gbana pam ti Tɔbaya, ka Tɔbaya gba daa sabi gbana ti ba.

18Judanim’ pam daa pola pɔri n-zaŋ bɛmaŋ’ tabil’ o, o deemba ŋun daa nyɛ Ara bia Shɛkania ŋun nyɛ Yɛhudia nir’ la zuyu. O bia Jɛhɔhanan daa kpuyla Bɛrɛkia bia Meshulam bipuyin̄ga.

19Be daa lan yeli o tuun’ viela yela n-sani, ka daa zaŋ n yɛtɔya tɔyis’ o. Ka Tɔbaya daa kul sabiri gbana tiri ma na ni o kpɛhi ma dabiɛm.

Nɛhimia 7

1Gooni maa ni daa me n-naai, ka m mali pununima n-kpɛhi di dunoya la zaa saha sheli, ka be daa pii dunɔguliba mini yiliyiiniba ni Levinim’ n-ti ba be tuma ni.

2Ka n daa zaŋ Jɛrusalem gbibbu fukumsi niŋ n tizo Hanani mini Hanania ŋun daa nyɛ birini guliba kpɛm’ la nuu ni, dama Hanania daa nyela ŋun ʒe yim ni ŋun zɔri Naawuni n-gari niriba pam.

3Ka n daa yeli ba, “Di daŋdiya Jɛrusalem dunoya yoobu, faashee wuntəŋ’ ti bii, ka yi ti lan yo li n-zaŋ kuri wɔyila kpari li saha sheli dunɔguliba ni na ʒieya guli. Piimiya ninvuy’ sheb’ ben be Jɛrusalem puuni nyɛ tin’ guliba, ka che ka be zay’ yino kam ʒe n-guli o yiŋ’ dede.”

Ninvuy’ sheb’ ben daa yi Babilɔn lab’ kuli be ya (Ezra 2.1-70)

4Jɛrusalem daa nyela tin’ titali, amaa niriba ben be di ni daa bi yay’ lala, dama be daa na bi lab’ me yiya pam di ni.

5Ka n Naawuni daa zaŋ tɛha ŋɔ niŋ n suhu ni, ka n layim ninvuy’ zu�uri mini tuma zu�ulaannima ni ti ni yen sabi ninvuy’ sheb’ yuya kaman be daŋ ni nyɛ shem. Ka n daa nya ninvuy’ sheb’ ben daa yi dabitim ni n-daŋ lab’ kuli la yuya ni sabi litaafi sheli ni. Di ni daa sabi shem m-bɔŋɔ:

6Bɛmboŋɔ nyela yayili maa ni ninvuy’ sheb’ ben daa yi dabitim ni na, ka nyɛ Babilɔn Naa Nebukadneza ni daa gbahi sheb’ daba la. Be daa labila Jɛrusalem mini Juda na, ka sokam ti be o ya.

⁷Be mini Zerubabel ni Jeshua ni Nehimia ni Azaria ni Raamia ni Nahamani ni Mōdekai ni Bilishan ni Misiperet ni Biyivai ni Nēhum ni Baana n-daa doli kuna.

⁸Izraēlnim' kalinli ni daa nyē shēm m-bōrō: Parōsh dañ niriba daa nyēla ninvuy' tusaayi ni kōbiga ni pisopōinnaayi.

⁹Shēfatia dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisita ni pisopōinnaayi.

¹⁰Ara dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pihinunaayi.

¹¹Pahat ḥun daa nyē Mōab nir' la min' o bidibisi (Jeshua mini Jōab) dañ niriba daa nyēla ninvuy' tusaayi ni kōbisinii ni pihinunaanahi.

¹²Elam dañ niriba daa nyēla ninvuy' tuhili ni kōbisiyi ni pihinunaayi.

¹³Zatu dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisinii ni pihinahinaanu.

¹⁴Zakai dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōpōin ni pihiyōbu.

¹⁵Binnui dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pihinuayika.

¹⁶Bēbai dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pihitaayika.

¹⁷Azigad dañ niriba daa nyēla ninvuy' tusaayi ni kōbisita ni pisinaayi.

¹⁸Adōnikam dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pihiyōbunaayopōin.

¹⁹Biyivai dañ niriba daa nyēla ninvuy' tusaayi ni pihiyōbunaayopōin.

²⁰Adin dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pihinunaanu.

²¹Ater (be ni daa lan booni so Hēzēkia la) dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbigaayika.

²²Hashum dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisita ni pihitaayika.

²³Bēzai dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbisita ni pisinaanahi.

²⁴Harif dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pinaayi.

²⁵Gibōn dañ niriba daa nyēla ninvuy' pihiwēinaanu.

²⁶Bētilihēmnim' mini Nētōfanim' daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pihiwēiayika.

²⁷Anatōtnim' dañ niriba daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pihitaayika.

²⁸Bētazimavētnim' daa nyēla ninvuy' pihinahinaayi.

²⁹Kiriatiijiarimnim' mini Kēfira ni Bērōt niriba daa nyēla ninvuy' kōbisiyōpōin ni pihinahinaata.

³⁰Ramanim' mini Gēbanim' daa nyēla ninvuy' kōbisiyōbu ni pisi ni yini.

³¹Mikimasinim' daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pisinaayi.

³²Bētel mini Ai niriba daa nyēla ninvuy' kōbiga ni pisinaata.

- ³³Nebo din pahi la niriba daa nyela ninvuy' pihinunaayi.
- ³⁴Elam ḥun pahi la niriba daa nyela ninvuy' tuhili ni kōbisiyi ni pihinunaanahi.
- ³⁵Harim daq̄ niriba daa nyela ninvuy' kōbisita ni pisi.
- ³⁶Jēriko niriba daa nyela ninvuy' kōbisita ni pihinahinaanu.
- ³⁷Lōdanim' mini Hadidnim' ni Onōnim' niriba daa nyela ninvuy' kōbisiyopōin ni pisi ni yini.
- ³⁸Senaa niriba daa nyela ninvuy' tusaata ni kōbisiwēi ni pihita.
- ³⁹Maligumaaniba: Jēdaya (ḥun daa yi Jēshua daq̄ ni na la) daq̄ niriba daa nyela ninvuy' kōbisiwēi ni pisopōinnaata.
- ⁴⁰Imēr daq̄ niriba daa nyela ninvuy' tuhili ni pihinunaayi.
- ⁴¹Pashihur daq̄ niriba daa nyela ninvuy' tuhili ni kōbisiyi ni pihinahinaayopōin.
- ⁴²Harim daq̄ niriba daa nyela ninvuy' tuhili ni pinaayopōin.
- ⁴³Lēvinima: Jēshua daq̄ niriba bēn daa nyē Kadimiel yiñnim' mini Hōdeva yiñnim' daa nyela ninvuy' pisopōinnaanahi.
- ⁴⁴Naawuni jēmbu duu yiliyiiniba (bēn daa nyē Asaf daq̄ niriba la) daa nyela ninvuy' kōbiga ni pihinahaayika.
- ⁴⁵Naawuni jēmbu dunoguliba (n-daa nyē Shallum daq̄ niriba mini Ater daq̄ niriba ni Talimōn daq̄ niriba ni Akub daq̄ niriba ni Hatita daq̄ niriba ni Shōbai daq̄ niriba). Bē daa nyela ninvuy' kōbiga ni pihinuayika.
- ⁴⁶Naawuni jēmbu duu tumtumdiba n-daa nyē: Ziha daq̄ niriba mini Hasufa daq̄ niriba ni Tabayōt daq̄ niriba
- ⁴⁷ni Kēros daq̄ niriba ni Sia daq̄ niriba ni Padōn daq̄ niriba
- ⁴⁸ni Lēbana daq̄ niriba ni Hagaba daq̄ niriba ni Shalimai daq̄ niriba
- ⁴⁹ni Hanan daq̄ niriba ni Gidel daq̄ niriba ni Gahar daq̄ niriba
- ⁵⁰ni Reeya daq̄ niriba ni Rezin daq̄ niriba ni Nēkōda daq̄ niriba
- ⁵¹ni Gazam daq̄ niriba ni Yuza daq̄ niriba ni Pasia daq̄ niriba
- ⁵²ni Bessai daq̄ niriba ni Miunim daq̄ niriba ni Nefushēsim daq̄ niriba
- ⁵³ni Bayibuk daq̄ niriba ni Hakufa daq̄ niriba ni Harihur daq̄ niriba
- ⁵⁴ni Bazilit daq̄ niriba ni Mēhida daq̄ niriba ni Harisha daq̄ niriba
- ⁵⁵ni Barikōs daq̄ niriba ni Sizēra daq̄ niriba ni Tēma daq̄ niriba
- ⁵⁶ni Nēzia daq̄ niriba ni Hatifa daq̄ niriba.

⁵⁷Naa Sulemaana tumtumdiba daŋ niriba: Sotai daŋ niriba mini Soferet daŋ niriba ni Perida daŋ niriba

⁵⁸ni Jaala daŋ niriba ni Darikon daŋ niriba ni Gidel daŋ niriba

⁵⁹ni Shefatia daŋ niriba ni Hatil daŋ niriba ni Pokeret Hazebaim daŋ niriba ni Amon daŋ niriba.

⁶⁰Naawuni jembu duu tumtumdiba zaa mini Naa Sulemaana tumtumdiba daŋ niriba zaa kalinli daa nyela ninvuy' kobisita ni pihiwinaayi.

⁶¹Ninvuy' sheb' ben paya ḥo n-nye ben daa yi Telimela mini Teliharisha ni Kerub ni Addon ni Im'er n-lab' kuli na la, amaa ka be daa lee bi tooi wuhi be yaannim' ni ny'e sheba bee be ni yi sheli na din wuhiri ni be nyela Izrael zuliya.

⁶²Delaiya daŋ niriba mini Təbaya daŋ niriba ni Nekoda daŋ niriba daa nyela ninvuy' kobisiyobu ni pihinahinaayi.

⁶³Ben daa ny'e maligumaaniba, ka gba bi tooi wuhi be yaannim' ni ny'e sheba n-daa ny'e Həbaiya daŋ niriba mini Hakoz daŋ niriba ni Barizillai daŋ niriba. Barizillai ḥo daa kpuylila Barizillai ḥun daa ny'e Giliad nir' la bipuyinsi ni yino, ka daa zaŋ be daŋ maa yuli m-bol' omaŋ Barizillai.

⁶⁴Be daa vihiya ni be nya be yuya be maligumaaniba yaannim' yuya maa ni, amaa ka di daa kani. Dinzuu ka be daa wuhi ni be bi be kasi, ka yihi ba maligumaaniba ni.

⁶⁵Ka gomna daa yeli ba ni be ku tooi di bindir' sheŋa din be kasi zaa la ni faashee maligumaana so ḥun ni tooi lihi Urim mini Tumim ni m-baŋ di ni ny'e shem ti kana.

⁶⁶Niriba maa zaa kalinli daa nyela ninvuy' tuhi' pihinahinaayi ni kobisita ni pihiyobu

⁶⁷m-pahi be daba ben daa ny'e dobba mini payiba ben kalinli daa ny'e ninvuy' tusaayopoin ni kobisita ni pihitanaayopoin; ka be daa mali dobba mini payiba ben daa ny'e yiliyiiniba, ka be kalinli ny'e ninvuy' kobisiyi ni pihinahinaanu.

⁶⁸Be daa malila yuri kobisiyopoin ni pihitanaayobu, ni buntaansi kobisiyi ni pihinahinaanu

⁶⁹ni laakumnim' kobisinahi ni pihitanaanu ni bensi tusaayobu ni kobisiyopoin ni pisi.

⁷⁰Daŋ kam puuni dunoya zuyulaannim' sheb' daa təhiya ni be soŋ tuma maa. Gomna daa tila salima din tibisim ny'e kilogiram anii ni taha pihinu ni maligumaaniba binyera kobisinu ni pihita.

⁷¹Ka daŋ kam puuni dunoya zuyulaannim' sheb' gba daa ti salima din tibisim ny'e kilogiram kobiga ni pisopoinayika ni anzinfa din tibisim ny'e kilogiram tuhili ni kobisiyi ni pihinu.

⁷²Ka niriba bən kpalim mi daa ti salima din tibisim nyé kilogiram kɔbiga ni pisopɔinayika ni anzinfa din tibisim nyé kilogiram kɔbiga ni pihinahi ni maligumaaniba binyera pihiybunaayopɔin.

⁷³ Ka maligumaaniba mini Levinim' ni dunɔguliba ni yiliyiiniba ni ninvuy' shɛba ni Naawuni jɛmbu duu tumtumdiba ni Izraelnim' zaa daa kuli ti ɔini bɛ fɔndi ni.

Ezra karim Naawuni zaligu kundi wuhi niriba

Gol' so ɔun pahir' ayopɔin ni daa ti zani, di saha Izraelnim' zaa daa pun ɔini bɛ tinsi ni,

Nehimia 8

¹ka niriba maa zaa daa layim Kom Dunɔdali tooni palo ni. Ka bɛ daa yeli Ezra ɔun daa nyé zaligubaŋda la ni o zaŋm' Musa zaligu litaafi sheli Yawɛ ni daa zaŋ ti Izraelnim' la na.

²Ka Ezra ɔun daa lan nyé maligumaana la daa zaŋ li ka niriba maa sanna kaman bɛ ni daa yeli shɛm maa. Bɛ daa nyela dɔbba mini payiba ni bɛnkam ni tooi wum ka baŋ di gbinni. Di daa nyela gol' so ɔun pahir' ayopɔin dahin yini dali.

³Ka Ezra daa zani tuhi Kom Dunɔdali maa tooni palo maa ni n-gbaai karimbu asiba zaŋ hal ti paai wuntan' zuysaa dɛde saha. O daa zanila dɔbba mini payiba ni bɛnkam ni tooi wum ka baŋ li tooni ka bɛ zaa daa gbilisi bɛ tiba n-wumdi zaligu litaafi maa ni yeli shɛm vienyelinga.

⁴Ezra ɔun daa nyé zaligubaŋda maa daa du n-tamlar bimbin' sheli zuyu bɛ ni daa mali zali di daliri maa zuyu la. Ka Matitia mini Shɛma ni Anaya ni Yuria ni Hilikia ni Maaseya daa ɔe o nudirigu polo; ka Pɛdaya mini Mishel ni Malikija ni Hashum ni Hashibadana ni Zakaria ni Meshulam mi daa ɔe o nuzaa polo.

⁵Ka Ezra daa bɔyi litaafi maa niriba maa zaa ninni, dama o ni daa ɔe luy' sheli maa daa du n-gari niriba maa ni daa ɔe luy' sheli. O ni daa bɔyi litaafi maa, niriba maa zaa daa yiyyisimi zani.

⁶Di saha ka Ezra daa yeli, "Payimiya Yawɛ ɔun nyé Naawuni ɔun galisi ɔɔ!" Ka niriba maa zaa daa kpuyi bɛ nuhi zuysaa ka yera, "Ami! Ami!" Di saha ka bɛ daa silim bɛ zuyuri tiŋa n-jɛmdi Naawuni.

⁷Di nyaanja ka Jeshua mini Bani ni Sherebia ni Jamin ni Akub ni Shabetai ni Hɔdia ni Maaseya ni Kelita ni Azaria ni Jozabad ni Hanan ni Pɛlaya bən daa nyé Levinim' la daa sɔŋ kahigi zaligu maa gbinni wuhi niriba maa saha sheli bɛ ni daa ɔe bɛ zaashɛhi maa.

⁸Ka bɛ daa karim Naawuni zaligu din be litaafi maa ni, ka kahigi di ni yeli shɛm wuhi. Bɛ daa wuhi di gbinni ka di chɛ ka niriba baŋ karimbu maa ni wuhi shɛm.

⁹Ka Nehimia ɔun daa nyé gomna la mini Ezra ɔun mi daa nyé maligumaana ni zaligubaŋda la ni Levinim' bən daa wuhi niriba maa daa yeli niriba maa zaa, "Zuŋɔ dabisili ɔɔ nyela Yawɛ ɔun nyé yi Naawuni ɔɔ dabisili kasi, di fabindiya

bee n-kumda.” Dama niriba maa zaa ni daa wum zaligu maa yetɔya maa, bε daa kumdimi.

¹⁰Di saha ka o daa yεli ba, “Kulimiya ti duyi bindir’ suma n-di ka nyu binnyuri nyayisa, ka ninja shεli ti bεn bi duyi la, dama zuŋɔ nyεla Yawε dabisili kasi. Di chεliya ka nandahima mali ya, dama Yawε ni tiri suhupielli shεli n-nyε yi kpiɔŋ.”

¹¹Ka Levinim’ daa che ka niriba maa zaa che kumsi, ka bε yεli ba, “Fomiya ka di che ka nandahima mali ya, dama zuŋɔ nyεla dabisili kasi.”

¹²Di saha ka niriba maa zaa daa kuli nti di ka nyu, ka niŋ shεli tari, ka mali suhupielli pam bε ni daa banj bε ni karim shεli n-wuhi ba maa gbinni la zuŋu.

Suya tibu chuyu puhibu

¹³Dabisili din pahir’ ayi dali ka niriba maa zaa dunoya dɔyirikpamba mini maligumaaniba ni Levinim’ daa layim chaŋ Ezra ɳun daa nyε zaligubaŋda la sani ni bε ti bɔhim banj yetɔy’ shεŋa din be zaligu maa ni.

¹⁴Ka bε daa nya ka di sabi Yawε ni daa zaŋ zaligu shεli ti Musa ni o ti niriba maa la puuni ni Izraelm’ yi ti yεn puhi chuy’ shεli bε ni puhiri chira ayopɔin ni la, bεn’ be suya ni,

¹⁵ka mol’ li bε fɔndi zaa ni mini Jεrusalem yεli, “Chamiya zoya zuŋu ti ɳma olivi tiwula mini mɔyu ni olivi tiwula ni mitil tiwula ni abie tihi vari ni ti’ shεŋa din mali vari na nti ti suya kaman di ni sabi shεm.”

¹⁶Di saha ka niriba maa daa chaŋ ti ɳma tiwula maa na nti ti bε suya zay’ yiniyini n-tamtam bε yinsi dufahira zuŋu, ka ti shεŋa zali bε sambana ni, ka ti shεŋa zali Naawuni jεmbu duu samban’ ni; ka ti shεŋa mi zali pal’ shεli din daa be Kom Dunɔdali shee la mini pal’ shεli din daa be Ifriim Dunɔdali shee la.

¹⁷Ninvuy’ shεb’ bεn zaa daa yi dabitim ni n-labina maa zaa daa tila suya n-kpe m-be di ni. Ka sokam daa mali suhupielli pam, dama Jɔshua ɳun daa nyε Nan bia la saha zaŋ na hal ti paai di saha maa, Izraelm’ daa na ʒi n-lan niŋ lala.

¹⁸Di piligu dali zaŋ hal ti paai di naabu dali, Ezra daa kul karindila Naawuni zaligu litaafi maa dabisili kam. Daba ayopɔin ka bε daa zaŋ puhi chuyu maa, ka daa niŋ Naawuni jεmbu layingu dabisi’ shεli din pahir’ anii dali kaman zaligu ni daa wuhi shεm.

Nehimia 9

Izraelm’ kahigi bε daalahichi wuhi Naawuni

¹Gol’ maa biey’ pisinaanahi dali ka Izraelm’ daa layimna ti lo noli, ka pili buri ka niŋ tanjkpayu puyi bε zuŋuri.

²Di saha ka bεn daa nyε Izrael tinbihi daa woligi bεmar’ ka che tinzunnima n-zani kahigi bε daalahichi mini bε yaannim’ daalahichi wuhi.

³Ka bε daa yiysi zani bε zaashεhi n-zan̄ awa muna ata karim Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo litaafi dabisili maa puuni, ka zan̄ awa muna ata kahigi bε daalahichi wuhi, ka jem Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo.

⁴Di saha ka Jeshua mini Bani ni Kadimiεl ni Shebania ni Bunni ni Sherebia ni Bani so mi ni Kenani daa yiysi zani Levinim' ni daa ጀe bimbin' sheli zuyu ka duhi bε yee n-suhi Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo.

⁵Ka Levinim' bεn daa nyε Jeshua mini Kadimiεl ni Bani ni Hashabinεya ni Sherebia ni Hodia ni Shebania ni Petahia daa yeli, "Yiyisimiya zani m-payi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo hal ni saha din ka bahigu. Ti payir' a yuli din mali jilima ka gari alibarika mini payibū kam ḥo."

Tuuba niŋbu wunsuhigu

⁶Ka Ezra daa yeli, "A kɔŋko n-nyε Yawε; nyini n-nam zuyusaa mini zuyusaa ha ni di tɔbbihi. Nyini n-nam tingbani mini binsheyükam zaa din be di ni; ka nam teeku ni binsheyükam zaa din be di ni. Nyini n-ti di zaa nyevili, ka zuyusaa tɔbbihi zaa jemd' a.

⁷ Nyini n-nyε Yawε, nyini n-nyε Naawuni ḥun daa pii Ibram ka yih' o Ur din nyε Kalidianim' tingbɔŋ ni na; ka daa tay' o yuli m-bol' o Ibrahimma.

⁸ A daa nyaya ka o suhu ጀe a yim, ka a daa lo o alikauli ni a ni zan̄ Keenanim' mini Hitinim' ni Amorinim' ni Perizinim' ni Jebusinim' ni Gerigashinim' tingbɔŋ ti o, ka a daa shiri pali a daalikauli maa, dama a nyela wuntialana.

⁹ "A daa nya ti yaannim' ni diri wahala shem Ijipti; ka daa wum bε fabila Teeku Ʒieyu ni.

¹⁰ A daa tum alahiziba tumtumsa ka wuhi shihira Firawuna min' o tumtumdiba zaa ni o tingbɔŋ maa ni niriba zaa sani, a ni mi bε ni daa niŋ ti fitiina shem la zuyu. A daa zali yuli ti amanja, ka di kul beni hal ni zuŋo.

¹¹ A daa pirigi teeku buyi ka che ka a niriba doli tingban' kuŋ zuyu du, amaa ka a daai bεn daa doli ba maa niŋ teeku maa bulli ni, kaman kuyili ni lu kɔtitali ni shem la.

¹² Ka din pahi nyela a daa che ka sagbani wuhiri ba soli wuntan̄' ni, ka che ka buyim ne yuŋ n-wuhiri ba bε ni yεn doli sheli polo.

¹³ A daa yi alizanda ni n-siyi Sinai Zoli zuyu na nti tɔyisi ba yεtɔya, ka ti ba zaligu maŋa mini zaligu shεŋa din pahi.

¹⁴ A daa wuhi ba a Vuhim Dabisili din be kasi yεla, ka daa zan̄ a zalikpana mini zaligu shεŋa din pahi n-ti a dabili Musa ka o ti ba.

¹⁵ "Ka kum daa ti mali ba, ka a ti ba bindiri' sheli din yi alizanda ni na. Ka kɔnyuri daa ti mali ba, ka a ti ba kom din yi tampiŋ ni na. Ka a daa yeli ba ni bε cham' ti deei tingbɔŋ sheli a ni daa po pɔri ni a ni zan̄ ti ba fali la su.

¹⁶ Amaa ka bëna bën nyë ti yaannim' maa daa ti niŋ karimbaani mini tipawumli n-zayis' a zaligunim' maa dolibu.

¹⁷ Bë daa zayis' a noli deebu; ka tam a ni daa tum alahiziba tumtumsa shëŋa bë san' la yëla; ka daa niŋ tipawumli, bë duŋ taabo maa ni bë daa pii toondana ni bë labi dabitim ni Ijipti tingbɔŋ ni. Amaa a nyëla Naawuni ḥun chéri niriba taali. A nyëla nirlimlana ni nambɔzɔra, ka mi bi jéri suli yomyom. A yurilim din galisi la zuyu, a daa bi zayısi ba.

¹⁸ Hal bë ni daa dooi bini mali nayibil' zali ka daa yëli, 'Yi Naawuni ḥun daa yihi ya Ijipti na la m-bɔŋo!' la, bë daa mo nyin' Naawuni pam.

¹⁹ Amaa a nambɔzɔbo din galisi la zuyu, a daa bi che ba bahi mɔy়u maa ni. Sagban' shëli din daa wuhiri ba sol' la daa bi vuui ka che ba wuntan' ni, ka buyim din daa ne yuŋ n-wuhiri ba soli la gba daa bi che ba.

²⁰ A daa zaŋ a shia suŋ ti ba ka o wuhi ba baŋsim, a daa bi mɔŋ ba manna, ka daa ti ba kom ka bë nyu.

²¹ Bë ni daa be yɔyu maa ni yuun' pihinahi la, a daa dihi ba, ka binshëli daa bi pooi ba; bë situra daa bi kpi, ka bë naba mi daa bi mɔri.

²² "A daa zaŋ nam tingbana mini niriba ti ba, ka daa zaŋ luy' shëlikam zaa ti ba, ka bë daa dee Hëshibɔŋ din daa nyë Naa Sihɔn tingbɔŋ la mini Bashan din daa nyë Naa Ogi tingbɔŋ la su.

²³ A daa che ka bë zuliya nabi n-galisi kaman saŋmarisi bën be zuysaa ḥɔ, ka a daa zaŋ ba na ti niŋ tingbɔŋ shëli a ni daa lo bë yaannim' alikauli ni a ni zaŋ li ti ba ka bë su li la ni.

²⁴ Ka bë zuliya maa daa shiri chaŋ ti dee tingbɔŋ maa su, ka a daa che ka bë su Keenannim' bën daa nyë tingbɔŋ maa ni nim' la, ka daa zaŋ bë nanim' mini bë niriba ni bë tingbɔŋ maa niŋ bë nuu ni, ni bë niŋ ba bë suhu ni yu shëm.

²⁵ Ka bë daa ḥme n-fa bë ni me birini gili tin' shëŋa mini tingban' shëli din mali kulim ni yiya shëŋa din pal' azichi ni kɔbil' shëŋa din pun gbi n-doya ni wain tih puri ni olivi tih puri ni tih din wandi wala pam. Ka bë daa di n-tiyi ḥməlim, ka daa nya nyayisim a nirlim din galisi pam maa ni.

²⁶ "Amaa ka bë daa ti taai duŋ niŋ a n-zayıs' a noli; ka daa lëb' bë nyaanja bir' a fukumsi zaligu la. Bë daa ku a daanabinim' shëb' bën kpahi bë zuyu ni din ni che ka bë lab' a sanna la. Bë daa mo a pam.

²⁷ Dinzuyü ka a daa zaŋ ba niŋ bë dimnim' nuu ni, ka che ka bë di wahala. Ka bë daa kuhi niŋ a bë wahala saha, ka a daa be alizanda ni ka wum bë kuhigu maa. A nambɔzɔbo din galisi pam la zuyu ka a daa ti ba ninvuy' faariba, ka bë fa ba bë dimnim' maa nuu ni bahi.

²⁸ Amaa bë ni daa ti nya nyee vuhi saha shëli, ka bë daa lan tum tuumbieri zaŋ chaŋ a sani yaha, ka a daa lan zaŋ ba niŋ bë dimnim' nuu ni ka bë su ba yaha.

Amaa bε ni daa ti niŋ tuuba ka kuhigu maa, ka daa tiligi ba siyimsiyim bushem a nambozobo zuyu.

²⁹ A daa kpahi bε zuyu ni ni bε labina ti dol' a zaligu, amaa ka bε daa niŋ karimbaani zayis' a fukumsi zaligunim' maa dolibu, ka daa tum alahichi zaŋ chaŋ a zaligu shεŋa din pahi la polo, hal a fukumsi zaligunim' maa dolibu ni nyε din ni chε ka nir' be maa zaa yoli. Bε daa zayisi bε bɔyusapima, ka niŋ tipawumli zayis' a noli deebu.

³⁰ Ka a daa zaŋ yuma pam di ba suyilo, ka daa zaŋ a shia niŋ a daanabinim' ni, ka bε kpahi bε zuyu ni, amaa ka bε daa zayisi wumbu. Dinzyu ka a daa zaŋ ba niŋ tingbɔn shεŋa nim' nuu ni.

³¹ Amaa a nambozobo din galisi la zuyu, a daa bi zayisi ba bee m-bahi ba yoli. A nyεla nirlimlana ni nambozobo Naawuni!

³² "Dinzyu pumpɔŋɔ, ti Naawuni, a nyεla Naawuni ŋun galisi, ka mali yiko, ka mali dabiɛm pam. A nyεla ŋun gbibi alikauli mini ʒieyimtali. Asiria nanim' ni daa nahindi ti saha shεl' la hal zaŋ kana pumpɔŋɔ, ti di wahala pam! Ti nanim' mini ti zuyulaannim' ni ti maligumaaniba ni ti daanabinim' ni ti yaannim' zaŋ tabili a niriба zaa di wahala pam. Di lihi li yεlibila.

³³ Binshεyukam din niŋ ti maa puuni, a ka taali, dama a nyεla ŋun ʒe ti yim, ka tinim' lee tum din bie.

³⁴ Ti yaannim' mini ti nanim' ni ti zuyulaannim' ni ti maligumaaniba daa zayis' a fukumsi zaligu la dolibu, ka daa lan zayisi a zaligu shεŋa din pahi la mini zuyu ni kpahibу yεtɔy' shεŋa a ni daa zaŋ ti ba la.

³⁵ Hal bεmaŋmaŋ' nam puuni min' a ni niŋ ba zay' viɛlli pam shεl' la puuni ni a ni zaŋ tingbɔn tital' shεli din mali kulim ti ba la zaa yoli, bε daa zayis' a jεmbu, ka daa bi ŋmaligi ka chε bε tuumbieri.

³⁶ Ka pumpɔŋɔ, ti nyεla daba m-be tingbɔn shεli a ni daa zaŋ ti ti yaannim' maa ni hal ni zuŋɔ. A daa zaŋ li ti ba ni bε diri di tiwala, ka nyari di pin' suma daanfaani.

³⁷ Tingbani maa ni yihiri bindiri sun shεŋa zaa na nyεla a ni chε ka na' shεb' su ti maa dini ti daalahichi zuyu. Benia n-lan su ti ningbuna yiko zaŋ tabili ti binnema n-niŋdi bε suhuyubu, ka ti be nandahima pam ni!"

Izraelnim' dihi bε nuhi alikauli gbaŋ zuyu

³⁸ Binshεyukam din niŋ ti maa zuyu ka ti lɔri alikauli ŋɔ, ka sabi li sɔŋ, ka ti zuyulaannim' mini ti Levinim' ni ti maligumaaniba yuya sabi pa bε ni zaŋ binshεŋa tabili alikauli gbaŋ maa zuyu.

Nehimia 10

¹ Ninvuy' shεb' bεn yuya daa sabi pa binshεŋa bε ni daa zaŋ tabili maa zuyu n-daa nyε Hakalia bia Nehimia ŋun daa nyε gomna la, mini Zedekia ni

- ²Səraya ni Azaria ni Jərimia ni
³Pashihur ni Amaria ni Malikija ni
⁴Hatush ni Shəbania ni Maluk ni
⁵Harim ni Mərəmət ni Obadia ni
⁶Daniel ni Ginnətən ni Baruk ni
⁷Məshulam ni Abija ni Mijamin ni
⁸Maazia ni Biligai ni Shəmaya; maligumaaniba m-bala.
⁹Levinima m-bəŋɔ: Azania bia Jəshua la mini Binnui Hənadad daŋ ni nir' la ni Kadimiəl
¹⁰ni bɛ taba Shəbania ni Hədia ni Kelita ni Pəlaya ni Hanan ni
¹¹Maika ni Rəhəb ni Hashabia ni
¹²Zakur ni Shərebia ni Shəbania so mi ni
¹³Hədia so mi ni Bani ni Bəninu.
¹⁴Niriba Zuγulaannim' n-daa nyɛ: Paroш mini Pahatimoab ni Elam ni Zatu ni Bani so mi ni
¹⁵Bunni ni Azigad ni Bəbai ni
¹⁶Adənija ni Biγivai ni Adin ni
¹⁷Ater ni Həzekia ni Azur ni
¹⁸Hədia so mi ni Hashum ni Bəzai ni
¹⁹Harif ni Anatot ni Nəbai ni
²⁰Mayipiash ni Məshulam so mi ni Həzir ni
²¹Məshəzabel ni Zadok ni Jadua ni
²²Pəlatia ni Hanan ni Anaya ni
²³Həshia ni Hanania ni Hashub ni
²⁴Haljħeši ni Piliha ni Shəbek ni
²⁵Rəhum ni Hashabina ni Maaseya ni
²⁶Ahia ni Hanan so mi ni Anan ni
²⁷Maluk ni Harim ni Baana.

Alikauli Iɔbu

²⁸"Tinim' ninvuy' shəb' bən zaa pahi n-nyɛ maligumaaniba mini Levinim' ni dunoguliba ni yiliyiiniba ni Naawuni jəmbu duu tumtumdiba ni tinim' ninvuy' shəb'

bən zaa woligi timan' ka che tingbən ḥo niriba sayiya ni ti ni doli Naawuni zaligu. Ti mini ti payiba ni ti bidibisi ni bipuyinsi bən zaa yem goligi ka be ni tooi ban sheli

²⁹zaŋ timan' pahi ti dɔyiriba mini ti kpamba zuyu m-po pɔri ḥo ni ti ni doli Naawuni ni daa zaŋ zaligu sheli ti o dabili Musa ka o ti ti ni ti gbibi la. Ti lan sayi ni ti ni tum Yawə ḥun nyɛ ti Duuma ḥo zaligunim' maa zaa mini zaligu shəŋa din pahi zaa ni wuhi shem. Ka ti yi bi dol' li, din' dim' ti.

³⁰Ti ku zaŋ ti bipuyinsi ti tingbən maa ni niriba bee n-kpuyi be bipuyinsi ti ti bidibisi.

³¹Ka tingbən maa ni niriba yi ti zaŋ be nema bee kawana ni chi na Vuhim Dabisili dali ni be ti kohi, ti ku da li Vuhim Dabisili dali bee dabisili kasi dali. Ti mi ku ko yuun' sheli din pahir' ayopoin puuni, ka ku ti sama zaa din dol' ti taba.

³²Yuuni kam puuni ti zali timan' zaligu ni ti ni tɔhiri anzinfa giram diba anu, ka be mal' li tumdi ti Naawuni jembu duu tuma.

³³Ka be zaŋ li maani neen' shəŋa be ni yen mali nindi bɔrɔbɔro sheli din be kasi mini sahakam chi sara ni be ni zaŋdi biŋkɔb' sheba nyɔri buyim maani sara sahakam ni Vuhim Dabisa dali sara ni Goli Pala churi dali sara ni chu' shəŋa be ni zali pahi dali sara ni pin' shəŋa din be kasi ni sara shəŋa be ni maani ka di kpihindi Izraəlnim' daalahichi ni binshəyukam zaa din yen zaŋ tum ti Naawuni jembu duu maa tuma.

³⁴Ti mini Maligumaaniba ni Levinim' ni niriba pun pih Kuja soŋ lihi nya ti yaannim' duno' sheli niriba bən yen bɔri dari na ti niŋdi ti Naawuni jembu duu yuuniyuuni ka be mali maani buyim Yawə ḥun nyɛ ti Naawuni ḥo sara maligu bimbini zuyu kaman di ni sabi shem zaligu ni la.

³⁵Ti zali timan' zaligu ni ti ni zaŋdi ti tingban' ni bindir' danđa mini ti tia kam wala din danđi moobu zaa n-tahiri Yawə jembu duu na yuuni kam.

³⁶Ti ni lan zaŋdi ti bidib' kpamba mini ti niyi ni ti biŋkɔbbaligu ni tuui dɔyi zay' lo' sheba n-tahiri ti Naawuni jembu duu na nti tiri maligumaaniba bən tumdi tuma ti Naawuni jembu duu maa ni kaman di ni sabi shem zaligu ni.

³⁷Ti ni lan zaŋdi ti tuuli ziŋjɔritili mini ti pina ni ti tia kam wala ni wain palli ni kpa' vielli tahiri ti Naawuni jembu duu puuni duri la ni na nti tiri maligumaaniba. Ti ni lan zaŋdi ti tingban' ni bindira pirigibu bupia puuni zayı yiniyini na nti tiri Levinima; dama Levinim' maa n-deeri ti tiŋkpansi zaa binyera pirigibu bupia puuni zayı yiniyini.

³⁸Ka Levinim' maa yi ti yen diehi bini pirigibu bupia puuni zayı yiniyini maa, di simdi ni maligumaana ḥun yi Aduna daŋ ni na be be sani, ka Levinim' maa gba yihi bini pirigibu bupia puuni zayı yiniyini n-zaŋ na ti niŋ ti Naawuni jembu duu puuni duri din be nema yili la ni.

³⁹Dama Izraelnim' mini Levinim' n-ni ti zaŋ tɔto binyera din nyɛ chi mini wain ni kpam tahi nɛma du' shɛŋa ni luy' kasi shee lahi ni be. Nimaani ka maligumaaniba bɛn tumdi tuma mini dunɔguliba ni yiliyiiniba gba be. Ti ku chɛ ti Naawuni jɛmbu duu maa bahi."

Nehimia 11

Ninvuy' shɛb' bɛn be Jérusalém

¹Niriba zuyulaannima n-daa be Jérusalém, ka niriba bɛn kpalim daa pihi kuya sɔŋ lihi nya ninvuy' pia kam puuni ninvuy' yinoyino na, ka bɛ ti be Jérusalém din nyɛ tiŋ' kasi maa ni, ka chɛ ninvuy' pia kam puuni niriba awɛiwei bɛn kpalim la ka bɛ mi be fɔntiŋ' shɛŋa din kpalim la ni.

²Ka niriba daa payi ninvuy' shɛb' bɛn gba daa sayi zaŋ bɛ nyeviya pa talima ni bɛ ni chaŋ ti be Jérusalém maa.

³ Bɛmboŋɔ n-nyɛ yayili maa ni zuyulaannim' bɛn daa be Jérusalém, amaa Izraelnim' mini maligumaaniba ni Levinim' ni Naawuni jɛmbu duu tumtumdiba ni Sulemaana tumtumdiba daŋ la zaa daa bela bɛmaŋmaŋ' fɔntinsi ni ni bɛmaŋmaŋ' paliti ni Juda tiŋgbɔŋ ni.

⁴Ka Juda zuliya ni shɛb' mini Benjamin zuliya ni shɛb' daa be Jérusalém. Juda zuliya maa ni niriba n-daa nyɛ: Uzia bia Ataya ɻun daa nyɛ Zakaria yaanja la. O yaannim' shɛba n-daa lan nyɛ Amaria mini Sh̄efatia ni Mahalalel bɛn daa nyɛ Pérez daŋ ni niriba la.

⁵ ɻun daa lan pahi n-nyɛ Baruk bia Maasɛya ɻun daa nyɛ Kolihɔze yaanja la. O yaannim' shɛba n-daa lan nyɛ Hazaaya mini Adaya ni Joyarib ni Zakaria so mi bɛn daa nyɛ Shilo daŋ ni niriba la.

⁶Pérez daŋ ninvuy' shɛb' bɛn zaa daa be Jérusalém kalinli daa nyɛla ninvuy' kɔbisinahi ni pisopɔinayika. Bɛ daa nyɛla tɔbutuhiri' biinsi.

⁷Benjamin zuliya niriba n-daa nyɛ: Meshulam bia Sallu ɻun daa nyɛ Joëd yaanja la. O yaannim' shɛba n-daa lan nyɛ Pédaya mini Kolaya ni Maasɛya so mi ni Itiel ni Jeshaya.

⁸O mabihi n-daa nyɛ Gabai mini Sallai. Bɛ zaa kalinli daa nyɛla ninvuy' kɔbisiwei ni pihitaayika.

⁹Zikiri bia Joël la n-daa nyɛ bɛ zuyulana, ka Hasenua bia Juda mi nyɛ zuyulaan' so ɻun pah' ayi n-su tiŋ' maa fukumsi.

¹⁰Maligumaaniba n-daa nyɛ: Joyarib bia Jedayia mini Jachin

¹¹ni Hilikia bia Seraya ɻun daa nyɛ Meshulam yaanja la. O yaannim' shɛba n-daa lan nyɛ Zadok mini Merayot ni Ahitub ɻun daa nyɛ maligumaaniba zuyulan' la.

¹²Be mini be mabihi ben daa tumdi Naawuni jembu duu puuni tuma zaa kalinli daa nyela ninvuy' kobisinii ni pisinaayi. Jeroham bia Adaya daa nyela Pelalia yaanja. O yaannim' sheba n-daa nyel Amizi mini Zakaria so mi ni Pashihur ni Malikija.

¹³O mabihi ben daa nyel be dañ maa ni doyirikpamba zaa kalinli daa nyela ninvuy' kobisiyi ni pihinahinaayi. Azarel bia Amashisai daa nyela Ahizai yaanja. O yaannim' sheba n-daa nyel Meshilemöt mini Im'er.

¹⁴Be mabihi ben daa nyel tøbutuhiri' biinsi ninvuy' kobiga ni pihitaayika n-daa be be dañ maa ni. Be zuyulana n-daa nyel Zabidiel ḥun daa nyel Hagedolim bia la.

¹⁵Levi zuliya niriba n-daa nyel: Hashub bia Shemaya ḥun daa nyel Azirikam yaanja la. O yaannim' sheba n-daa nyel Hashabia mini Bunni

¹⁶ni Shabetai mini Jozabad ben daa nyel Levinim' ninvuy' zuyuri ben su Naawuni jembu duu Samban' ni tuma fukumsi la.

¹⁷Maika bia Matania daa nyela Zabidi ḥun daa yi Asaf dañ ni na la yaanja. Duna n-daa gari ti tooni m-pilgiri wumpayibo wunsuhigu. Bakibukia n-daa nyel o tab' ni ninvuy' so ḥun pa o zuyu. Shammua bia Abida daa nyela Galal yaanja ka nyel Jedutun yaantibichee.

¹⁸Levinim' ben daa be tin' kasi maa ni zaa kalinli daa nyela ninvuy' kobisiyi ni pihiniinaanahi.

¹⁹Dunoguliba: Akub mini Talimon ni be taba ben daa guli dunoya la zaa kalinli daa nyela ninvuy' kobiga ni pisopoinnaayi.

²⁰Izraelnim' ben kpalim mini maligumaaniba ben kpalim ni Levinim' ben kpalim daa bela Juda fontinsi zaa ni. Be zaa daa bela be tingbana ni.

²¹Amaa Naawuni jembu duu tumtumdiba la daa bela Ofel, ka Ziha mini Gishipa daa nyel Naawuni jembu duu tumtumdiba maa zuyulaannima.

²²Levinim' tuma kpem' ḥun daa be Jerusalém n-daa nyel Bani bia Uzi, ḥun daa nyel Hashabia yaanja la. O yaannim' ni ninvuy' sheb' ben pahi n-daa nyel Matania mini Maika. O daa yila Asaf dañ ni na. Be daa nyela yiliyiiniba ben su Naawuni jembu duu tuma fukumsi.

²³Perizja Naa daa zalila zaligu zañ chan yiliyiiniba polo, ka sabi wuhi be ni yen yiini yila maa shem dabisili kam.

²⁴Meshezabel bia Petahia ḥun daa yi Zera dañ ni na, ka nyel Juda zuliya nir' la n-daa nyel ḥun ze niriba zaani Perizja Naa sani saria dibu shee be yelli kam ni.

Niriba ben daa be tin' sheja din kpalim la ni

²⁵Zañ chan tingkpansi mini di paliti polo, Judanim' sheb' daa bela Kiriatariba tingkpansi mini Dibon ni di tingkpansi ni Jekabiziil ni di tingkpansi

²⁶ni Jeshua ni Molada ni Betipel

- ²⁷ni Hazarishual ni Bərishiiba ni di tiŋkpansi
- ²⁸ni Zikilag ni Mekəna ni di tiŋkpansi
- ²⁹ni Enrimon ni Zəra ni Jarimut
- ³⁰ni Zanə ni Adulam ni di tiŋkpansi ni Lakishi ni di puri ni Azəka ni di tiŋkpansi ka bə daa ʒini Bərishiiba zaŋ hal ni Hinnom Vinvamli ni.
- ³¹Ka Benjamin zuliya mi daa be Geba luy' shəŋa din nyə Mikimash mini Aija ni Betel ni di tiŋkpansi
- ³²ni Anatot ni Nəb ni Anania
- ³³ni Hazor ni Rama ni Giteem
- ³⁴ni Hadid ni Zeboim ni Nəbalat
- ³⁵ni Ləd ni Ono din daa nyə Nuhi Tuumbəndiba Vinvamli la ni.
- ³⁶Ka bə daa che ka Levinim' shəb' bən daa be Juda tiŋgbəŋ ni daa pahi Benjamin zuliya ni.

Nəhimia 12

Maligumaaniba mini Levinima

- ¹Bəmboŋə n-nyə maligumaaniba mini Levinim' bən daa doli Shialtiel bia Zərubəbel mini Jəshua kulina la: Seraya mini Jərimia ni Ezra
- ²ni Amaria ni Maluk ni Hatush
- ³ni Shəkania ni Rəhum ni Məremət
- ⁴ni Iddo ni Ginnətəni Abija
- ⁵ni Mijamin ni Maadia ni Biliga
- ⁶ni Shəmaya ni Joyarib ni Jədaya
- ⁷ni Sallu ni Amok ni Hilikia ni Jədaya so mi. Bəmboŋə n-daa nyə maligumaaniba zuyləannim' mini bə taba Jəshua saha la.
- ⁸Levinima: Jəshua mini Binnui ni Kadimiəl ni Shərebənia ni Juda ni Matania ɳun min' o tab' daa su wumpayibo yila yilibu fukumsi la.
- ⁹Bakibukia mini Unno n-daa nyə bə tab' bən ʒe n-tuhi ba layingŋu maa ni.

Jəshua ɳun daa nyə maligumaaniba zuyləan' la daŋ

- ¹⁰Jəshua daa nyə Joyakim ba; ka Joyakim nyə Eliashib ba, ka Eliashib nyə Joyada ba;
- ¹¹ka Joyada nyə Jənatan ba; ka Jənatan mi nyə Jadua ba.

Maligumaaniba dəyirikpamba

¹²Joyakim saha la, maligumaaniba dunoya dɔyirikpamba n-daa bɔŋɔ: Mɛraya n-daa nyɛ Seraya daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Hanania daa nyɛ Jerimia daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹³ka Meshulam daa nyɛ Ezra daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Jɛhɔhanan daa nyɛ Amaria daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁴ka Jɔnatan daa nyɛ Maluki daŋ ni dɔyirikpɛma, ka Yisifu daa nyɛ Shebania daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁵ka Adina daa nyɛ Harim daŋ ni dɔyirikpɛma, ka Hɛlikai daa nyɛ Mɛrayɔt daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁶ka Zakaria daa nyɛ Iddo daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Meshulam so mi daa nyɛ Ginnetɔn daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁷ka Zikiri daa nyɛ Abija daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Pilitai daa nyɛ Miniamin mini Mɔadiah daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁸ka Shammua daa nyɛ Biliga daŋ ni dɔyirikpɛma, ka Jɛhɔnatan so mi daa nyɛ Shemaya daŋ ni dɔyirikpɛma;

¹⁹ka Matenai daa nyɛ Joyarib daŋ ni dɔyirikpɛma, ka Uzi daa nyɛ Jɛdaya daŋ ni dɔyirikpɛma;

²⁰ka Kallai daa nyɛ Sallai daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Eba daa nyɛ Amok daŋ ni dɔyirikpɛma;

²¹ka Hashabiah daa nyɛ Hilikia daŋ ni dɔyirikpɛma; ka Nɛtanɛl mi daa nyɛ Jɛdaya so mi daŋ ni dɔyirikpɛma.

Maligumaaniba mini Levinim' daŋnima

²²Eliashib mini Joyada ni Jɔhanan ni Jadua saha la, bɛ daa sab' Levinim' dɔyirikpamba mini maligumaaniba yɛla hal ti paai Perizia Naa Darius 3iemān' ni.

²³Bɛ daa lan sab' Levinim' dɔyirikpamba yɛla n-niŋ nanim' yɛlikura litaafinim' ni hal ti paai Eliashib bia Jɔhanan saha la.

Naawuni jɛmbu duu puuni tuma

²⁴Levinim' zuyulaannima n-daa nyɛ: Hashabiah mini Sherebia ni Kadimiel bia Jɛshua mini bɛ taba bɛn daa 3e n-tuhi ba n-yiini wumpayibo yila ka puhiri Naawuni kaman Dauda ŋun daa nyɛ Naawuni nir' la ni daa wuhi ba shɛm.

²⁵Ka Matania mini Bakibukia ni Obadia ni Meshulam ni Talimɔn ni Akub bɛn nyɛ dunɔguliba la daa 3e n-guli nɛma du' shɛŋa din daa be dunɔdaya shee la.

²⁶Bɛmbɔŋɔ n-daa beni Jɔshua bia Joyakim ŋun daa nyɛ Jɔzadak yaanja la saha mini Nehimia ŋun daa nyɛ gomna la mini Ezra ŋun daa nyɛ maligumaana ni zaligubaŋda la gba saha.

Nehimia zaŋ Jérusalém gooni ti Naawuni

²⁷Be ni daa yen zaŋ Jérusalém gooni la ti Naawuni saha sheli, be daa chanla luy' shelikam Levinim' ni be nti zaŋ ba ka Jérusalém na ni be ti puhi gooni maa zaŋ ti Naawuni chuju ka yili wumpayibo yila, ka chayisi chayisa, ka ŋme moyilɔnim' mini goonjɛnima ni suhupielli.

²⁸Ka yiliyiiniba layingunim' daa layim yi luy' shɛŋa din gili Jérusalém mini Netɔfa tiŋkpansi

²⁹ni Betigiligal ni Geba ni Azimavet polo na, dama yiliyiiniba maa daa mela be tiŋkpansi gili Jérusalém.

³⁰Ka maligumaaniba mini Levinim' maa daa mali beman' kasi, ka mali niriba maa ka be niŋ kasi; ka lan mali dunɔdaya mini gooni maa ka di gba niŋ kasi.

³¹Ka n daa layim Juda zuyulaannima n-zaŋ ba du n-tam gooni maa zuyu m-pirigi ba gbilligbilli ʒii buyi n-chɛ ka be chani gindi gooni maa zuyu m-payiri Naawuni. Ben dan tooni daa zaŋ kpala gooni maa zuyu nudirigu polo n-zaŋ doli Sayiri Dunɔdal' la polo.

³²Ka Hoshaya mini Juda zuyulaannim' pirigili daa pa be zuyu.

³³Ka Azaria mini Ezra ni Meshulam

³⁴ni Juda ni Benjamin ni Shemaya ni Jérimia

³⁵bɛn nyɛ maligumaaniba shɛb' bɛn daa gbibi kikahi la daa pa be zuyu. Ka Jɔnatan bia Zakaria ŋun daa nyɛ Shemaya yaanja la pa be zuyu. (O yaannim' shɛba n-nyɛ Matania mini Mikaya ni Zakur bɛn daa nyɛ Asaf dan ni niriba la.)

³⁶Ka o mabihu bɛn nyɛ Shemaya mini Azarel ni Milalai ni Gilalai ni Maai ni Netanel ni Juda ni Hanani daa pa be zuyu. Be zaa daa gbibila Naa Dauda ŋun daa nyɛ Naawuni nir' la ni daa ŋméri biŋkumdi shɛŋa la. Ka Ezra ŋun daa nyɛ zaligubaŋda la daa be be tooni.

³⁷Kɔbilinini Dunɔdali din daa be be tooni la gbini ka be daa yi n-chan ti du Naa Dauda Tiŋ' la dunɔdura din be gooni din be Dauda yiŋ' zuyusaa polo la gbini mmali ti paai Kom Dunɔdali din daa be wulimpuhili polo la gbini.

³⁸Ka niriba bɛn daa payiri Naawuni la pirigibu bɛn pahi buyi daa zaŋ kpa gooni maa zuyu nuzaa polo, ka m mi zaŋ be pirigili n-doli be nyaanja gooni maa zuyu Kpimkimbibi Pia zuyusaa polo m-mali hal ti paai Goon' Yelinli la shee

³⁹ni Ifriim Dunɔdal' la zuyusaa ni Dunɔdal' Kurili la gbini ni Zahim Dunɔdali ni Hananel Pia ni Kɔbiga Pia la gbini m-mali hal ti paai Pieri Dunɔdal' la gbini, ka be daa kana ti zani Guliba Dunɔdal' la gbini.

⁴⁰Ka be niriba pirigibu balibu buyi bɛn daa payiri Naawuni maa zaa daa mali hal ti kpe Naawuni jɛmbu duu maa ni. Ka zuyulaannim' pirigili daa be n sani

⁴¹m-pahi maligumaaniba, Eliakim mini Maaseya ni Miniamin ni Mikaya ni Elionai ni Zakaria ni Hanania ben daa piebiri kikahi la

⁴²ni Maaseya so mi mini Shemaya ni Eliesa ni Uzi ni Jehohanan ni Malikija ni Elam ni Ezer. Ka Jezirahia daa gari tooni zañ yiliyiiniba ka be yili yila.

⁴³Be daa mali sara maligu pam dindali maa, ka niriba maa suhuri paligi pam, dama Naawuni n-daa che ka be mali suhupielli maa. Ka payiba mini bihi gba daa mali suhupielli. Katiñnim' daa wum Jerusalémnim' suhupielli maa damli.

Binshenja din yen zañ tum tuma Naawuni jembu duu

⁴⁴Ka be daa pii ninvuy' sheba dindali maa zali ni be su du' shenja din daa nyé nema niñbu shee fukumsi, ka be daa layindi tóto nema mini tiwala din dan moobu ni bini pia kam puuni zay' yiniyini din nyé tarili din yiri fontinsi puri ni na kaman zaligu ni wuhi shem ti niñdi di ni, dama Judanim' suhuri daa paligi maligumaaniba mini Levinim' maa tuma zuyu.

⁴⁵Be daa tum be Naawuni tuma mini binyera mali ka di be kasi tuma vienyelinga. Ka yiliyiiniba mini dunoguliba gba daa tum be tuma kaman Dauda min' o bia Sulemaana ni daa zali shem la.

⁴⁶Dama Dauda mini Asaf saha la kurimbuni maa ni ha, yiliyiiniba toondana daa beni, ka wumpayibo mini Naawuni puhigu yila daa beni.

⁴⁷Zerubabel mini Nehimia saha la, Izraelnim' zaa daa tirila pina dabisili kam ka be mal' li tiri yiliyiiniba mini dunoguliba. Be daa yihiri Levinim' tarili tiri ba, ka Levinim' maa mi daa yihiri Aduna dañ tarili tiri ba.

Nehimia 13

Izraelnim' yihi tinzungnim' be sani

¹Dindali maa ka be daa karim Musa litaafi n-wuhi niriba maa, ka be daa nya di ni luy' sheli din sabi yeli ni di bi simdi ka be che ka Ammonnim' mini Moabnim' zañ bemaña m-bali Naawuni niriba ni be layingu ni,

²be ni daa bi zañ bindirigu mini kom tuhi Izraelnim' soli na nti ti ba saha sheli be ni daa be soli chani la zuyu. Amaa ka be daa nay' bulu Balaam paa ni o yeli nol' ti Izraelnima, amaa ka Naawuni daa che ka nol' yeliba maa ñmaligi leela alibarika.

³Niriba maa ni daa wum zaligu maa ni wuhi shem maa, ka be daa yihi tinzungnim' zaa ben be Izraelnim' ni.

Nehimia sayisi din niñ kamaata zali di zaashee

⁴Maligumaana Eliashib ñun daa su Naawuni jembu duu nema duri fukumsi la mini Tøbaya daa nyela dçyim.

⁵Ka o daa yihi nema duri maa ni du' tital' yini din nyé be ni daa mali pina binyara din nyé tulaale zim mini lahi ni binyara pirigibu pia puuni vaabu yim din nyé chi

mini kawana ni wain palli ni kpa' vielli din nyε zaligu ni daa wuhi ni bε zaŋ sheli ti Levinim' mini yiliyiiniba ni dunoguliba ni bε ni daa tħiri tħoto neen' shεnja tiri maligumaaniba n-sɔnjdila ni n-ti Tħbaya.

⁶Yelli ḥo ni daa niŋ saha sheli maa, n daa ka Jérusalēm, dama di daa nyεla Naa Atazerkisəs ni daa nyε Babilon naa yuun' pihitanaayi saha ka n daa lab' o sani. Di nyaanja ka n daa ti lan suhi naa soli n-lab' Jérusalēm na.

⁷Ka n daa labina nti nya chirimbu sheli Eliashib ni chirim chε ka Tħbaya be Naawuni jembu duu puuni dundɔ̄j ni nema duu maa ni maa.

⁸Ka n suhu daa yiżi pam, ka n kahi Tħbaya nema m-bahi samban' ni.

⁹Di nyaanja ka n daa bahi noli ka bε mali duri maa ka di niŋ kasi, ka n daa labisi Naawuni jembu duu maa ni lahi mini chi ni kawana sara ni tulaale zim la niŋ di ni.

¹⁰ Ka n daa lan nya ka bε bi lan tiri Levinim' bε dihili ni nyε sheli, dinzuu ka Levinim' mini yiliyiiniba bən daa tumdi Naawuni jembu tuma maa daa chε li ka chan bε puri ni.

¹¹Ka n daa galim zuyulaannim' la pam ka bħi ba, "Bø n-niŋ ka yi chε Naawuni jembu duu maa bahi?" Ka n daa layim ba na nti zaŋ ba zali bε zaashħeħi.

¹² Di saha maa ka Judanim' zaa daa zaŋ bε bini pia kam puuni zay' yini din daa nyε kawana mini wain palli ni kpa' vielli na ti niŋdi Naawuni jembu duu nema duri maa ni.

¹³Ka n daa zaŋ nema duri maa lihibu fukumsi niŋ Shεlēmia ḥun daa nyε maligumaana la mini Zadok ḥun daa nyε zaligubañda la ni Pεdaya ḥun mi daa nyε Levi la nuu ni. Ka n daa lan pii Zakur bia Hanan ḥun daa nyε Matania yaanja la m-pahi ni o nyε bε sɔnjda ka bε tariti bε tab' maa binyara, dama bε daa nya ka bε nyεla bən ȝe yim.

¹⁴N Naawuni, teemi n yεla zaŋ chan dimbɔ̄jø polo, ka di kpihim tuun' sun shεnja n ni tum ti n Naawuni jembu duu mini di tuma ḥo.

¹⁵ Di saha maa ka n daa nya ka Judanim' kahindi bε wain tiwala kom Vuhim Dabisili dali. Ka bε ni shεb' daa zaŋ bunsi n-chanj ti ȝiri bε kawana mini wain ni wain tiwala ni fiig tiwala ni neen' shεnja din pahi ni binshεyukam zaa n-tahiri Jérusalēm na Vuhim Dabisili dali. Ka n daa kpahi bε zuyu ni di saha maa ni bε miri ka bε kohi bindiri' sheli Vuhim Dabisili maa dali.

¹⁶Ka Taainim' shεb' bən daa be tiŋ' maa ni daa ȝi zahim mini nema balibu kam na ti kohi Judanim' zuyu ka kohi li Jérusalēm puuni Vuhim Dabisili dali maa.

¹⁷Di saha ka n daa galim Judanim' zuyulaannim' la, ka bħi ba, "Tuumbie' bø ka yi lee tumdi Vuhim Dabisili dali n-tari li dayiri maa?

¹⁸Lala ka yi yaannim' daa niŋ ka Naawuni che ka zay' bieyu paai ti mini tin' ḥo la. Amaa ka yi lan tari Vuhim Dabisili maa dayiri ni yi che ka Naawuni suhu lan yiysi pam bahi Izraelnim' zuyu."

¹⁹Wuntan' ni daa ti lura Vuhim Dabisili dazohigu dali, ka n daa bahi noli ni be kparimi Jerusalem dunɔdaya, ka daa lan bahi noli ni be di yooi li hal ka Vuhim Dabisili maa ti gari. Ka n daa zaŋ mmaŋmar' tumtumdiba ti zali dunoya maa ni ni di che ka so ku ʒi binsheli kpe tin' maa puuni na Vuhim Dabisili dali.

²⁰Kaman yim bee buyi ka kohigɔriba mini ben kohiri nema balibu kam daa kana ti gbe Jerusalem gooni maa sambani polo.

²¹Ka n daa kpahi be zuyu ni yeli, "Bozuyu ka yi gberi gooni maa gbini? Yi yi lan pahi lala, n ni gbahi ya." Ka di saha maa zaŋ chana, be daa bi lan labina Vuhim Dabisili dali yaha.

²²Ka n daa yeli Levinim' ni be malim' bemaŋa m-be kasi n-kana ti guli dunoya maa, ka lala che ka be gbib' Vuhim Dabisili maa kasi. Yaa n Naawuni, teemi n ni niŋ shem ḥo gba yela ka tiligi ma a yurilim din galisi pam la zuyu.

²³Di saha maa ka n daa lan nya ka Yehudianim' kpuylila Ashidɔdnim' mini Ammonnim' ni Moabnim' bipuyinsi n-niŋ be payiba.

²⁴Ka be bihi pirigili daa tɔyisirila Ashidɔdnim' yetɔya ka ku tooi tɔysi Judanim' yetɔya, amaa ka daa nay' tɔyisirila zuliya balibu pam yetɔya.

²⁵Ka n daa galim ba ka yeli noli ti ba, ka bu be ni shɛba ka dari sibi be zabiri. Di nyaanja ka n daa che ka be po pɔri Naawuni yuli ni yeli ni bemaŋmar' bee be bihi ku lan kpuyi tinzun payiba bee n-zaŋ be bipuyinsi n-ti ba ka be niŋ be payiba.

²⁶Ka n-daa bohi ba, "Pa tinzun payiba n-daa che ka Izrael Naa Sulemaana tum alahichi? Zuliya pam nanim' ni so daa bi ḥman' o, ka o Naawuni daa yur' o ka zaŋ o leei Izraelnim' zaa naa, amaa tinzun payiba n-daa ti che ka o tum alahichi.

²⁷Dinzuju ti wummi tin ya n-tum tuumbie' titali ḥo, ka yi ti Naawuni nyaanja kpuyi tinzun payiba maa?"

²⁸Maligumaana zuyulana Eliashib bia Joyada bidibisi ni yino daa nyela Sanbalat ḥun daa nyɛ Betiḥorɔn nir' la bipuyingga yidana, ka n daa kar' o n sani.

²⁹Yaa n Naawuni, teemi dimbɔŋɔnim' yela, dama be ta maligumaaniba tuma zaŋ tabil' a ni daa lo maligumaaniba mini Levinim' alikauli shel' la dayiri.

³⁰Ka n daa yihi ba tinzun yelli kam dayiri ni; ka daa zali maligumaaniba mini Levinim' tuma ni nyɛ shem ni sokam tuuni ni nyɛ sheli.

³¹Ka n daa lan bo da' shɛŋa be ni daa mali nyɔri sara maligu binyara buyim la na di bobu saha; ka daa lan che ka be tahiri tiwala din dan moobu na. Yaa n Naawuni, teemi dimbɔŋɔnim' zaa ha yela, ka niŋ ma zay' vielli.

Esta

Esta 1

Napay' Vashiti zayısi Naa Ahasiverős noli

1-2 Naa Ahasiverős daa di nam ȝila Pəriȝianim' tinzuyu din yuli daa booni Susa la. O daa di nam maa n-sula tingbana kɔbiga ni pisinaayopɔin. Duna n-daa su India tingbɔŋ zaŋ hal ni Itiɔpia tingbɔŋ ni.

3O nam dibu yuma ata saha ka o daa layim' o kpambaliba min' o tuma zuyulaannim' na ni bε ti puhi bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu. Pəriȝia mini Miidia tɔbbihi zuyulaannim' gba daa beni nti pahi gomnanim' mini tingbana maa nabihi.

4Chira ayɔbu zaa ka o daa zaŋ wuh' o niriba maa azichi din be o nam puuni mini di jilima ni di dariza ni nyε shεm zaa.

5Dimbɔŋɔ nyaanja ka naa maa daa lan layim dɔbba zaa bεn nyε bundaannim' mini nandaamba m-be Susa din nyε bε tinzuyu maa ni na. O daa layim ba mi na ni bε ti puhi bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu. Daba ayopɔin zaa ka o daa che ka bε zaŋ puhi chuyu maa. O mi daa che ka bε layindi ȝiinila tihi pu' sheli din be nayili maa samban' ni la ni.

6Bε daa zaŋla bε ni zaŋ gumdi noli wuyi chinchin' sheli ka di nyε zay' sabilifaa ka piɛlipieli n-yiliyili nayili maa zɔŋ ni n-dihi li nachiinsi. Ago pielli ka bε daa tɔhitɔhi n-zaŋ li tuntu anzinfia bansi din daa goligoli chinchini maa naŋgbambilii n-zaŋ li lɔnlo kuy' viela daantalisi din be zɔŋ maa ni. Ka salima min' anzinfia gariti daa be zɔŋ maa ni. Kuy' viela zay' piɛla mini zay' ȝiehi ni waya din nyelisira ni kuy' sabilifaa ka bε daa zaŋ mali zɔŋ maa tingban' ni.

7Salima pipihi din diba ayi kam daa bi ȝman' taba ka bε daa mali nyuri binnyura. Ka naa maa daa che ka bε zaŋ omaŋmaŋ' ni nyuri wain sheli pam ti niriba maa.

8Bε daa nyuri binnyura maa dolila zaligu ni wuhi shεm. Bε daa bi muyisi so ni o nyu li; dama naa maa daa pun yεl' o yiŋbihi ni bε tim' sokam wain maa kaman bε ni bɔri li shεm tariga.

9Di saha Napay' Vashiti gba daa layimla payiba na, ka bε ti be nayili maa puhiri bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu maa.

10Bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu puhibu maa dabisi' sheli din pahir' ayopɔin dali, ka naa maa daa nyu wain hal ka o suhu ti paligi, ka o daa bol' o namɔyilis' ayopɔin bεn daa kul be o sanna la. Bε yuya m-bɔŋɔ: Məhuman mini Bizita ni Haribɔna ni Biyita ni Abayita ni Zeetar ni Karikas.

11Bε ni daa kana, ka o yεli ba ni bε cham' ti che ka Napay' Vashiti zaŋ o napay' nam zuyupiligu pili, ka bε zaŋ o na. Napay' maa daa nyεla pay' vielli, ka naa maa daa bɔri ni o zaŋ o viɛlim maa wuh' o tuma zuyulaannim' min' o saamba maa zaa.

¹²Amaa ka namoyilisi maa daa chaŋ ti yeli Napay' Vashiti naa ni yeli shem maa, ka o daa zayisi ni o ku kana. Ka di zuyu daa che ka Naa maa suhu yiysi pam.

¹³Naa ni daa yi niŋdi shem nyela o bɔhi baŋdiba baŋ zaligu mini kaya ni nyε shem, dinzuyu ka o daa tim ti bol' o saawaranim' bɛn ni tooi baŋ bɛ ni yɛn niŋ shem na.

¹⁴O ni daa yi niŋdi niriba ayopɔin shɛb' saawara n-daa nyε: Karishena mini Shetar ni Adimata ni Tarishish ni Meres ni Marisena ni Memukan bɛn daa nyε Perizia mini Miidia tuma zuyulaannim' bɛn 3e zaashe' kara ni o nam sulinsi maa ni la.

¹⁵Naa maa daa yeli ba, "Man' Naa Ahasiverɔs n-tim nayili bihi Napay' Vashiti sani nti yel' o yeligu ka o zayisi n noli! Ka wula ka zaligu lee wuhi ni ti niŋm' o?"

¹⁶Di saha ka Memukan daa yeli naa min' o tuma zuyulaannim' maa, "Pa naa kɔŋko ka Napay' Vashiti lihi 3iem maa, amaa o tuma zuyulaannim' gba hal zaŋ tabili doo kam ŋun be o nam sulinsi ŋɔ ni zaa!

¹⁷Payiba bɛn zaa be naa nam sulinsi ŋɔ ni yi wum Napay' Vashiti ni niŋ shem ŋɔ ni lihi 3iem bɛ yidaannima. Bɛ ni yeli, 'Naa Ahasiverɔs daa tim ti boli Napay' Vashiti ni o kana ka o zayisi.'

¹⁸Ka zuŋɔ dabisili ŋɔ, Perizia mini Miidia payiba yi wum Napay' Vashiti ni niŋ shem maa, bɛ ni zaŋ di yela yeri naa kpambaliba. Ka payiba ni lihi 3iem bɛ yidaannima, ka bɛ yidaannim' maa suhuri ni yiysi pam bahi payiba maa zuyu.

¹⁹Naa, dinzuyu a yi sayı nyin' zalim' zaligu ni nyin' naa mini Vashiti ku lan kpe yaha; ka che ka bɛ sab' li pahi Perizianim' mini Miidianim' zalgunim' ni, ka di leei din ku lan tayı yaha. Ka a zaŋ o zaashee maa ti pay' so ŋun so o.

²⁰Ka a zaligu ŋɔ yi moli gili a sulinsi tingbɔn titali ŋɔ zaa ni, di ni che ka pay' kam lu o yidan' sizuura, o yidana yi nyela wɔyirili bee tarima."

²¹Ka naa min' o tuma zuyulaannim' maa nini daa tiyi o ni yeli shem maa, ka naa maa daa shiri niŋ kaman Memukan ni yeli shem maa.

²²Ka bɛ daa sab' zaligu maa ni wuhi shem yayili kam zuliya yɛtɔya ni mini bɛ sabbu ni nyε shem puuni n-ti o tingbɔn maa yayili kam nima n-yeli ni yidan' kam n-nyε o yin' zuyulana. Ka o yeligu simdi ni di zani.

Esta 2

Esta leei napaya

¹Dimbɔŋɔ nyaanja, Naa Ahasiverɔs suhuyiyisili la ni daa ti maai, di saha ka o daa teei Vashiti yela min' o ni daa niŋ shem ni bɛ ni daa zali zaligu sheli ka di di o la gba yela.

²Di saha ka naazɔnim' bɛn daa kul be o san' la yel' o, "Naa, che ka bɛ vihi nya payisara bɛn nyε payipiel' viela na ti ti a.

³Piim' tuma zuyulaannima a tingboŋ̊ ŋo yayili kam ni n-yeli ba ni bε layimmi payisara ben nye paŋpiel' viela na nti niŋ a paŋiba yili din be Susa din nye tinzuŋ ŋo la ni. Ka a zaŋ ba niŋ Hεgai ŋun nye namɔyili so ŋun su a paŋiba lihibu fukumsi la nuu ni, ka che ka bε ti ba binshεŋa din yεn che ka bε mali bεman' viela.

⁴Ka a lihi bε ni m-piig' a nin' ni tiyi payisar' so n-zaŋ o leei napaya n-zali Vashiti zaashee." Ka dimboŋ̊o daa tiyi naa nini ka o shiri niŋ lala.

⁵Yεhudia do' so daa be Susa din nye tinzuŋ maa ni ka o yuli booni Mōdeka. O daa nyela Benjamin zuliya ni nira. Mōdeka ba n-daa nye Jair. O yaba n-daa nye Shimei, ka o yab' do' kurili mi nye Kish.

⁶ Mōdeka daa nyela Babilon Naa Nebukadneza ni daa gbahi ninvuy' shεb' leei daba n-ʒi n-yi Jerusalεm kuli Babilon la ni yino. Di saha maa, Jεhoyachin n-daa nye Juda naa.

⁷Mōdeka bapir' so bipuŋiŋga daa beni ka o yuli booni Esta. O Hiburu yuli mi daa nyela Hadasa. O daa vieli pam. O ba min' o ma zaa daa kpimi ka che o, ka Mōdeka zaŋ o n-wums' o kaman omaŋmaŋ' bipuŋiŋga la.

⁸Naa Ahasivεrɔs zaligu maa ni daa moli gili, bε daa layim payisara pam tahi Susa din daa nye tinzuŋ maa ni na, ka Esta gba daa be bε ni. Be daa zaŋ ba kpεhila nayili maa puuni nti zaŋ ba niŋ Hεgai ŋun daa su napayiba fukumsi la nuu ni ni o lihiri ba.

⁹Hεgai nini daa tiyi Esta, ka o bɔr' o yεla pam. Di daa bi yuui ka o pun bo kpazierima na ti ti Esta, ka daa wuhi ni bε tim' o bindir' suma. O daa lan ti o la luy' vielli shee napayiba yili maa ni, ka pii nayili maa puuni payisara ayopɔin ti o ni bε nye o duu bihi n-tumd' o tuma tir' o.

¹⁰Mōdeka ni daa pun yεli Esta shεm zuŋdaa che ka o bi sayi wuh' o ni nye zuliya shεli bee o niriba ni nye shεba.

¹¹Mōdeka daa yi kul chanimi nti be luy' shεli din miri napayiba yili maa dundɔŋ dabisili kam. O daa chanimi gindi ni o baŋ Esta nimaani benibu yεla ni nye shεm ni din yεn niŋ o.

¹²Yuun' muni ka payisara maa daa zaŋ ni bε mali bεman' niŋ viɛlim. Be daa yi zaŋdila tulaale shεli bε ni booni meer la kpam n-ʒe li chira ayɔbu, ka lan zaŋ tulaale shεŋa mini payiba kpazierima mi n-ʒe di gba chira ayɔbu pahi. Dimboŋ̊o nyaanja ka bε daa naanyi zaŋdi payisara maa yinoyino kpεhiri Naa Ahasivεrɔs sani.

¹³Payisarili mi daa yi yεn yi payiba yili maa ni kpe nayili maa, o ni yεli ni o bɔri shεlikam, dina ka bε tir' o ka o zaŋdi mali kpεra.

¹⁴Yuŋ mi ka bε daa yi zaŋd' o kpεhira, ka biɛy' neei ka bε lan zaŋ o tahi payiba yil' shεli mi ni nti niŋ Shaashigaz ŋun daa nye namɔyili so ŋun su napay' bihi

fukumsi la nuu ni. Ka ɻun' ku lan kpe naa maa sani yaha, nayila naa maa n-yur' o pam ka wuh' o yuli ka yeli ni bε bolim' o ti o na.

¹⁵Ka ɻsta saha daa ti paai ni bε zaŋ o kpεhi naa sani. ɻsta daa nyεla Mɔdεkai bapir' Abiheel bipuyin' so ɻun' Mɔdεkai ni daa zaŋ wumsi kaman omaŋmaŋ' bia la. Ka ɻunkam daa nya ɻsta nini daa tiy' o pam. Di ni daa paag' o saha ni o kpe naa sani maa, O daa bi bɔhi shεli yεla m-pahila Hegai ɻun daa nyε namɔyili so ɻun su payiba yili maa fukumsi la ni daa kul wuh' o ni o zaŋm' situr' shεli niŋ omaŋa.

¹⁶Naa Ahasiverɔs nam dibu yuun' shεli din daa pahir' ayopɔin gol' so ɻun pahi chir' pia ka bε boon' o Tεbet la ni ka bε daa zaŋ ɻsta kpεh' o sani nayili maa.

¹⁷Ka Naa Ahasiverɔs daa yu ɻsta gari payiba maa zaa. Hal o nini daa tiy' o ka o yur' o gari payisar' bεn' la zaa. Dinzuyu ka o daa dii zaŋ nam zuŋupiligu pil' o n-zaŋ o leei napaya n-zali Vashiti zaashee.

¹⁸Di saha ka Naa Ahasiverɔs daa zali bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu ni o puhi li ɻsta zuŋu, ka daa layim' o tuma zuŋulaannim' min' o kpambaliba na. Di zuŋu o daa tila o tiŋgbɔŋ sulinsi maa zaa tumtumdiba dabisi' muni ni bε che tuma ka vuhi, ka daa tari pina din sayi naa ni ni ti pin' shεŋa.

Mɔdεkai tiligi naa nyεvili

¹⁹Payisara maa ni daa layimna m-pahi buyi saha shεli, Mɔdεkai daa ɣila nayili dunol' ni.

²⁰Ka ɻsta daa na kul bi sayi wuh' o ni nyε zuliya shεli bee o niriba ni nyε shεba kaman Mɔdεkai ni daa pun yεl' o shεm la. ɻsta daa deei Mɔdεkai noli yεlli ɻo ni kaman o ni daa yi pun deer' o noli shεm saha shεl' o ni daa nyε bia be o sani ka o wumsir' o la.

²¹Saha shεli Mɔdεkai ni daa ɣe n-guli nayili dunoli, ka Bigitan mini Teresh bεn daa nyε namɔyilis' ayi n-ɣe n-guli naa zɔntua dunoli daa ti je suli niŋ Naa Ahasiverɔs ka lo ni bε sɔyi ku o.

²²Ka Mɔdεkai daa banj bε ni lo shεm maa ka zaŋ li yεli Napay' ɻsta, ka o mi yεli Naa Ahasiverɔs Mɔdεkai ni wum shεm ka yεl' o.

²³Ka bε daa vihi yεlli maa n-nya ka bε ni wum shεm maa shiri nyεla yεlimanji, ka bε daa gbahi bε niriba ayi maa n-zaŋ ba yili dasara. Ka naa maa daa che ka bε sab' yεlli maa yεla niŋ bε tiŋgbɔŋ maa yεlikura litaafi ni o ninni.

ɻsta 3

Haman lo nia ni o ku Yεhudianima

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Naa Ahasiverɔs daa ti duhi do' so ɻun yuli booni Haman n-zaŋ o leei zuŋulaampaa. Haman daa nyεla Hamedata bia, ka lan nyε ɻun yi Agag zuliya ni na.

²Ka naa maa daa zal' o tumtumdiba zaa bən ʒe o dunol' ni ni bə tim' Haman jilima n-damdir' o tiŋa. Amaa ka Mədəkai ɳun' daa zayisi ni o ku damd' o tiŋa bee n-ti o jilima.

³Di saha ka naa maa tumtumdiba bən daa ʒe o yiŋ' dunol' ni daa bəhi Mədəkai, "Bə n-niŋ ka a zayisi naa zaligu dolibu?"

⁴Ka bə daa kul yer' o di yəla dabisili kam, ka o zayisi. Ka bə daa zaŋ yelli maa yəli Haman ni bə nya Mədəkai yəligu maa ni zani, dama o daa pun yəli ba ni o nyəla Yəhudia nira.

⁵Haman ni daa nya ka Mədəkai zayisi ni o ku ti o jilima bee n-damd' o tiŋ' maa, ka o suhu yiŋisi pam.

⁶Ka bə ni daa lan yel' o ni Mədəkai nyəla Yəhudia nir' la zuyu chə ka o lo ni pa Mədəkai kəŋko ka o ni ku. Dinzuyü ka Haman daa bo soli ni o ku Yəhudianim' zaa bən nyə Mədəkai zuliya m-be Naa Ahasiverəs nam sulinsi maa ni luyilikam zaa.

⁷Naa Ahasiverəs nam dibu yuun' pinaayi saha gol' so ɳun daŋ tooni ka bə boon' o Nisan la ni ka bə daa pihi kuya səŋ Haman tooni n-lihiri ni bə nya di ni ti yən lu dabisi' shəli dali ni gol' so ni, ka di daa ti lula gol' so ɳun pahiri pinaayi ka bə boon' o Ada la biey' pinaata dali. (Bə daa boonila bə ni niŋdi shəm maa, "Purim.")

⁸Di saha ka Haman daa yəli Naa Ahasiverəs, "Naa, zuliya shəli niriba m-beni n-kul yerig' a tingbəŋ ɳo yayili kam ni. Bə dolila kal' shəŋa din bi ɳmani so kali. Ka din pahi nyəla, bə bi dol' a tingbəŋ ɳo zaligunima, dinzuyü a yi chə ba, di ku səŋ a.

⁹Naa, a yi sayi, nyin' zalimi zaligu n-chə ka bə ku ba. A yi ni niŋ lala, n lo alikauli ni n ni tooi zaŋ anzinfə din sania zuyu tibisim paai kiləgiram tuhi' kəbisita ni pihinahi n-niŋ a liyiri kpanjɔyū ni."

¹⁰Ka naa maa daa pirig' o nantu' shəli o ni daa yi mali dihiri zaligu gbana zuyu ka di leeri naa ni zali zaligu shəli ti Haman ɳun daa nyə Yəhudianim' dim' maa. Haman daa nyəla Hamədata bia, ka lan nyə ɳun yi Agag zuliya ni na.

¹¹Ka naa maa daa yəli Haman, "Niriba maa mini bə liyiri maa zaa nyəla a dini, niŋm' bə min' li a ni yu shəm."

¹²Dinzuyü goli ɳun daŋ tooni biey' pinaata dali ka Haman daa boli naa gbaŋŋmariba na nti yəli ba zaligu maa yəla, ka yəli ba ni bə lebigim' li zuliya kam yetɔyā ni. O daa yəli ba ni bə sabimi li ka di doli bə tingbəŋ maa sabbu soya n-zaŋ li tim ti ti nanim' mini gomnanim' ni tuma zuyulaannim' zaa. Naa Ahasiverəs yuli ka bə daa zaŋ sab' zaligu gbaŋ maa, ka zaŋ o nintua dalinli dihi di zuyu.

¹³Ka tuumba daa zaŋ zaligu gbana maa zo n-tahi bə tingbəŋ maa yayili kam ni. Yetɔy' shəŋa din daa be gbaŋ maa puuni daa wuhiya ni bə ni booni gol' so Ada gol' la biey' pinaata dali, bə kum' Yəhudianim' zaa. Di daa wuhiya ni bə kum'

bipola mini ninkura zaŋ tabili payiba ni bihi dahin yini. Di daa lan wuhi ni bε kum' ba ka nambɔyu zɔbu kani, ka zaŋ bε ni su shεlikam.

¹⁴Di daa lan wuhi ni bε che ka sokam baŋ yεtɔy' shεŋa din be zaligu gbaŋ maa puuni din ni che ka bε mali shili gu dindali maa.

¹⁵Ka bε daa zaŋ naa zaligu maa moli gili Susa din nyε bε tinzuwu maa ni, ka tuumba daa zaŋ di lahibali zo n-tahi yayili kam ni. Di saha maa Haman mini naa daa ʒimi nyuri dam, amaa ka Susa tiŋ' puuninim' zaa bεn' yεma ɳma.

Esta 4

Mɔdɛkai yεli Esta ni o sɔŋm' ba

¹Mɔdɛkai ni daa baŋ dinkam zaa niŋ maa, ka o suhu daa sayim, ka o dar' tɔh' o situra, ka zaŋ buyu pili, ka niŋ tampiligm puy' o zuyu n-yi n-kpe tiŋ' puuni chani gindi kuhiri fabila kuhigu pampam ni suhusayinju.

²O daa niŋla lala hal ti paai nayili samban' dunol' ni. O daa bi kpe nayili maa, dama bε daa bi sayiri ka ninvuy' so ɳun pili buyu zaŋdi li kperι nayili.

³Naa zaligu lahibali maa ni daa paai bε tingbɔŋ maa yayili kam ni, Yεhudianim' daa kul kuhirila fabila kuhigu pampam. Di zuyu ka bε daa lo noli n-kum ka fabili, ka bε ni niriba pam daa pili buri n-teei do tampiligm ni.

⁴Napay' Esta duu bihi mini namɔyilisi ni daa kana ti yεl' o Mɔdɛkai yεla, di daa niŋ o suhusayinju pam. Ka o daa bo binyera n-ti ni bε zaŋ ti ti Mɔdɛkai ka o ye ka che buyu maa, ka o daa zaŋisi li.

⁵Di saha ka Esta daa boli Hatak ɳun daa nyε nayili namɔyili so naa ni daa zaŋ ti o ni o sɔŋd' o la na nti yεl' o ni o cham' ti bɔhi Mɔdɛkai nya din niŋ o ni din tahi lala na.

⁶Ka Hatak daa chaŋ Mɔdɛkai sani tiŋ' puuni pal' shεli din daa miri nayili dunol' la shee.

⁷Ka Mɔdɛkai daa yεl' o dinkam niŋ o mini Haman ni daa yεli ni o ni yo lay' shεli tariga ka bε zaŋ niŋ naa kpanjɔyu ni, ka che ka bε ku Yεhudianim' zaa la yεla.

⁸Ka Mɔdɛkai daa zaŋ zaligu gban shεli bε ni daa sabi Susa n-wuhi ni bε kum' Yεhudianim' maa ti Hatak, ka yεl' o ni o zaŋm' li ti wuhi Esta, ka kahigi di yεla zaa wuh' o. O daa yεl' o, "Yεlim' Esta ni o cham' naa sani nti suh' o ni o zom' ɳun' Esta zuliya nambɔyu."

⁹Ka Hatak daa chaŋ ti yεli Esta Mɔdɛkai ni yεl' o shεm maa.

¹⁰Ka Esta daa zaŋ o ni mali yεtɔy' shεli ti o ni o ti yεli Mɔdɛkai. Esta ni daa yεli shεm m-bɔŋɔ:

¹¹"Naa kpambaliba min' o niriba zaa bεn be o tingbɔŋ ɳɔ yayili kam ni mi ni doo bee paya yi kpe naa sani o zɔntua ni ka pa ni ɳuna m-bol' o, naa zaligu ni wuhi

shem nyela be kum' dilana. Nayila o ni kpu' o salima nam jaangbee la tiri so n-ni tiligi. Goli muni mi n-kul bojø ka naa na bi lan boli ma ni n ka o sanna."

¹²Ka be daa yeli Mødekai Esta ni yeli shem.

¹³Di saha ka Mødekai daa yeli ba ni be labimi ti yeli Esta: "Di tehiri ni a ni be nayili maa wuhiya ni a ni yi kum ni gari Yehudia nir' kam.

¹⁴A yi shin' a noli saha sheli ti ni be jo ni, sojsim ni yi luy' shel' polo na nti tiligi Yehudianima, amaa ka nyin' lee kpi ka a ba zuliya kpihim. Bee juni n-ni tooi banj ni pa lala zuyu ka a ze a ni ze zaashe tital' shel' ni jo?"

¹⁵Ka Esta daa yeli ba ni be labimi ti yeli Mødekai:

¹⁶"Cham' ti layim Yehudianim' zaa ben be Susa jo n-che ka yi lo noli n zuyu. Di dinya bee n-nyu sheli lala dabisi' muna ata, wuntan' ni zaq tabili yuq zaa. Ka m mini n duu bihi gba ni lo noli maa. Di nyaanya n ni chaj naa sani hal lala ni kul nyé din chih' o zaligu la zaa yoli. Ka lala niqbu maa yi ni che ka n kpi, n sayiya ni n kpi."

¹⁷Ka Mødekai daa chaj ti niq Esta ni yel' o ni o niq shelikam maa zaa.

Esta 5

Napay' Esta boli naa mini Haman ni be kana ti di ka nyu binnyura

¹Nol' lobu maa daba ata dali ka Esta daa zaq o nam binyera ye n-chaj ti kpe n-ze nayili zoq ni tuhi nam 3iishee duu. Naa maa daa 3ila o nam 3iishee tuhi dunoli.

²O ni daa ti nya Napay' Esta ka o ze zoq maa ni maa, ka o suhu gbaag' o, ka o kpu' o salima nam jaangbee din be o nuu ni maa tir' o. Ka Esta daa chaj ti shihi jaangbee maa zuyu ni.

³Ka naa boh' o, "Napay' Esta, wula? Bo ka a bora? N ni ti a a ni bori sheli maa, hal di yi nyela n nam jo pirigili gba, n ni zaq li ti a."

⁴Ka Esta yel' o, "Naa, a yi sayi, nyin' che ka a mini Haman kana yuq' jo nti di bindira ka nyu binnyur' shenja n ni pun niq zali nyin' naa jo."

⁵Ka naa maa daa tim ti boli Haman na yomyom ni be ti niq Esta ni bori shem maa. Ka naa mini Haman daa chaj Esta sani ni be ti di ka nyu binnyura maa.

⁶Ka be daa ti 3iya nyuri wain, ka naa lan yeli Esta, "Bo ka a lee kul bora? N ni zaq li ti a, hal di yi nyela n nam jo pirigili gba, n ni zaq li ti a."

⁷Ka Esta yel' o, "N ni bori sheli mini n ni yen suh' a sheli nyela:

⁸Nyin' naa, a yi shiri ni niq ma nirlim ka ti ma n ni bori sheli, dindina m bori ni a mini Haman sa labina bieyuni nti di ka nyu binnyur' shenja n ni sa yen niq zali ya. Yi yi sa kana, n sa ni yel' a n ni bori sheli maa."

Haman lo nia ni o ku Mødekai

⁹Haman ni daa yi bindira dibu mini binnyura nyubu chuyu maa ni n-kuni yinja, o suhu daa kul pielimi ka o t̄eha gba doya. Amaa o ni daa ti nya Mōdēkai ka o ʒi nayili dunol' ni, ka Mōdēkai bi yiŋisi bee n-lu o sizuura la zuyu daa che ka o suhu yiŋisi pam bah' o zuyu.

¹⁰Ka o daa lee shini, ka ŋmaligi baalim kul' o yinja nti tim bol' o zɔnim' na, ka bol' o paya Z̄ereshi na ti pahi bε zuyu.

¹¹Ka ɻun' Haman daa nyu bara o daazichi min' o ni mali bidibisi shem zuyu bε sani. O daa lan nyu bara zaŋ chan naa ni duh' o n-zaŋ o zali zaashe' shel' ni la min' o ni nyε ninvuy' titali n-gar' o tab' bεn nyε naa tuma zuyulaannim' la gba zuyu.

¹²Haman daa lan yeli, "Ka din gari lala nyela, n kɔŋko n-nyε Napay' Esta ni boli so pahi naa zuyu ni ti kana nti di bindira ka nyu binnyura. Hal o lan bol' ti ni ti sa labina bieyuni yaha.

¹³Amaa dimbɔŋɔnim' zaa ha na kul bi bahi tiyi n nini, ka di daliri nyela n ni na kul nyari Mōdēkai ɻun nyε Yehudia nir' la ka o ʒiini nayili dunol' ni la."

¹⁴Ka Haman paya Z̄ereshi min' o zɔnim' maa daa yel' o, "Che ka bε sa gar' dari ka di dubu nyε mita pisinaayi. Bieyuni asiba, ka a sa yeli naa ka o che ka bε zaŋ Mōdēkai yil' li; ka a suhu paligi; ka a mini naa sa chan ti di ka nyu." Ka bε ni daa yeli shem maa tiyi Haman nini, ka o che ka bε sa gara maa.

Esta 6

¹Dindali maa yuŋ naa nini daa galimi, ka o yeli ni bε zaŋm' niriba tuma yela teebu ni be yεlikura litaafi shel' ni la na, ka bε daa zaŋ li na.

² Ka bε daa karim li hal ti paai luy' shel' din wuhi Bigitana mini T̄eresh bεn daa nyε nayili namoyilis' ayi bεn guli naa zɔntua dunol' la ni daa lo nia ni bε soy' ku Naa Ahasiv̄eros, ka Mōdēkai daa wum li ka zaŋ yeli naa la.

³Ka naa daa bohi, "Ka bo ka ti lee niŋ ti Mōdēkai din ni ti o jilima?" Ka o naazɔnim' bεn be o sani yel' o, "Ti bi niŋ shel' ti o."

⁴Ka naa lan bohi ba, "Ka ɻuni n-lee be zɔŋ ni?" Di saha maa ka Haman mi daa kpεna ti ʒe zɔŋ ni. O daa kamina ni o ti yeli naa ka o bah' o noli ka o che ka bε zaŋ Mōdēkai ti yili gar' da' shel' o ni daa pun che ka bε sa n-zal' la.

⁵Ka naazɔnim' maa daa yel' o, "Haman be kpe; o ʒe zɔŋ ni." Ka naa yeli ba, "Yεlimiy' o ni o kpεmina."

⁶Ka Haman daa kpεna, ka naa ti boh' o, "Ninvuy' so m-beni ka m bɔri ni n duh' o, a lee t̄ehiya ni bo ka n ni niŋ ti dilana?" Ka Haman daa yel' o suhu ni, "Duni ka naa lee lan yεn bɔri ni o duhi pam ka pa ni mani?"

⁷⁻⁸Ka Haman daa yeli naa, "Che ka bε zaŋ amanjman' nam kpar' sheŋa a ni pun ye min' amanjman' wɔribaro ni nam zuyupiligu din ni zaŋ pili dilan' na;

⁹ka a zaŋ kpariti maa mini wɔhu maa ti a kpambaliba ni yino n-chɛ ka o zaŋ li ti bɔbi nyin' naa ni bɔri ni a ti ninvuy' so jilima maa. Ka a chɛ ka dilan' ba wɔhu maa, ka bɛ zaŋ o doli tiŋ' puuni solɔri. Ka a kpambal' maa be o tooni kuhiri yɛra: 'Nyamiya naa ni niŋ o ni yu ni o duhi ninvuy' so shɛm! "

¹⁰Di saha ka naa daa yeli Haman, "To, zaŋm' kpariti maa mini wɔhu maa yomyom chanj ti niŋ Mɔdɛkai ɣun nyɛ Yɛhudia nira ka ɣi nayili dunol' ni la lala. Niŋm' o a ni kul wuhi shɛm maa zaa, ka di chɛ ka shɛli pooi."

¹¹Ka Haman daa zaŋ kpariti maa mini wɔhu maa chanj ti zaŋ kpariti maa yeli Mɔdɛkai ka chɛ ka o ba wɔhu maa, ka ɣun' Haman gari tooni zaŋ o doli tiŋ' puuni solɔri, ka kuhiri yɛra, "Nyamiya naa ni niŋ o ni yu ni o duhi ninvuy' so shɛm!"

¹²Dimboŋɔ nyaanja ka Mɔdɛkai daa lan lab' ti ɣi nayili samban' dunol' maa ni yaha; ka Haman mi daa zaŋ bini pil' o zuyu tabil' o nina ɣ-ɣmaligi kuli yomyom ni suhugarigu

¹³nti yel' o pay' Zɛrɛshi min' o zɔnim' la zaa dinkam niŋ o. Di saha ka o yendaannim' la min' o pay' Zɛrɛshi yel' o, "A mini Mɔdɛkai so ɣun kpa tab' ɣo ni nyɛ Yɛhudia nir' la zuyu, o pilig' a la luhibu maa. A kul ku tooi nyaŋ o, amaa junna n-nay' ni nyaŋ a."

Haman kubu

¹⁴Bɛ ni daa na kul yer' o lala saha shɛli maa, ka nayili namɔyilisi paana nti zaŋ Haman yomyom chanj ɛsta ni daa pun duyi bindir' shɛŋa la dibu.

ɛsta 7

¹Ka naa mini Haman daa chanj ni bɛ mini ɛsta ti layim di.

²Ka bɛ daa ti nyuri wain dabisi' shɛli din pahir' ayi maa dali, ka naa lan bɔhi ɛsta, "Napay' ɛsta, bɔ ka a lee kul bɔra? Bee bɔ ka a yen suhi ma? N ni zaŋ li ti a, hal di yi nyɛla n nam ɣo pirigili gba, n ni zaŋ li ti a."

³Di saha ka Napay' ɛsta garigi yel' o, "Naa, a yi sayi ni a shiri ni ti ma n ni bɔri shɛli a sani, dindina n ni bɔri shɛli nyɛla, tiligimi n nyɛvili, ka tiligi n niriba gba nyɛviya pahi.

⁴Bɛ zaŋla m mini n niriba kɔhi ni bɛ ku ti kpihim ti birili. Di yi di nyɛla bɛ zaŋla ti dɔbba mini payiba kɔhi ni ti leei daba, n naan shini ka ku zaŋ di yela muŋis' a, dama nir' ku tooi zaŋ ti ni yen di wahala shɛli buyisi nyin' naa ni yen kɔŋ shɛli."

⁵Di saha ka Naa Ahasiveros daa bɔhi Napay' ɛsta, "Ninvuy' ɣuni n-lee buyisi lala niŋbu maa? Ya ka lala nir' maa lee be?"

⁶Ka ɛsta garigi yel' o, "Ti dim' maa n-nyɛ Haman ɣun nyɛ ninvuy' biɛyū ɣo." Di saha maa ka dabiɛm daa gbaai Haman naa mini ɛsta tooni.

⁷Ka naa suhu daa yiysi pam, ka o yiysi bindira dibu mini binnyura nyubu duu maa ni yi nayili tihi puu ni. Ka Haman daa zañ ni naa ni darig' o tibili yelli maa zuyu, ka daa kpalim ni o suh' o nyevili Napay' Esta sani.

⁸Naa ni daa ti yi nayili tihi puu maa ni n-lab' kpe bε ni daa be sheli nyuri wain maa saha sheli, ka Haman daa yi' lu Napay' Esta ni daa 3i gar' bil' sheli zuyu la. Ka naa daa yeli, "Hal o yen bilila napay' maa n ninni n yili nj gba?" Naa nol' daa na bi lu tiña, ka namoyilisi pun zañ bini pili Haman ninni.

⁹Di saha maa ka bε ni yino njun yuli daa booni Haribona la yeli, "Hal Haman sala gar' dari o yinja ni o che ka bε zañ Mōdēkai so njun daa tiligi nyin' naa nyevil' la yil' li. Ka di dubu nyε mita pisinaayi." Ka naa yeli ba, "Zañmiya Haman ti yil' li."

¹⁰Ka bε daa zañ Haman ti yil' o ni daa sa gar' da' shεnja ni o zañ M

Esta 8

¹Dindali maa ka Naa Ahasiveros daa zañ Haman njun daa nyε Yehudianim' dim' maa yinja n-ti Napayiba kpem' Esta. Ka Esta daa yeli naa ni Mōdēkai nyela o dɔyim. Ka di zuyu daa che ka Mōdēkai nya soli kpεri naa sani.

²Ka naa daa pirig' o nantu' sheli zuyu o dalinli ni daa dihi tabili, ka nyε o ni daa deei sheli Haman san' la ti Mōdēkai. Ka Esta daa zañ Haman yili maa ti Mōdēkai ni o su di fukumsi.

³Ka Napayiba kpem' Esta daa lan chanj ti teei dɔni naa naba ni n-kuhiri ka suhir' o ni o yiysisim' Haman njun yi Agag zulya ni na ni daa lo nia bie' sheli zañ chanj Yehudianim' polo la.

⁴Ka naa daa kpuy' o salima jaanjbee la tir' o.

⁵Ka Esta yiysi zani naa maa tooni yel' o, "Di yi tiy' a nini, ka a lo ni a niŋ ma nirlim, ka lan nya ka di tuh' a sani, nyin' zalimi zaligu din ni yiysi Hamadata njun yi Agag zulya ni na la bia Haman ni daa zali zaligu shεnja la. Zaligunim' maa wuhiya ni bε kum' Yehudianim' zaa bεn be a sulinsi nj ni.

⁶Dama wula ka n yen tooi niŋ 3iya lihiri n niriba ka mbusim nj tatabo paai ba? Bee wula ka n yen tooi niŋ 3iya lihiri n dɔyiriba ka bε kuri ba?"

⁷Ka Naa Ahasiveros daa yeli Napay' Esta mini Mōdēkai njun nyε Yehudia nir' maa, "Nyama, m pun che ka bε zañ Haman yili gar' dari, o ni daa lo nia bie' sheli zañ chanj Yehudianim' polo la zuyu, ka zañ o yin' ti Esta.

⁸Amaa bε ni zañ naa yuli n-sab' zaligu sheli ka zañ o nam fukumsi dalinli dihi di gbañ zuyu ku tooi lan tayı. Dinzuju yi yi bora, yin' zañmi n yuli n-sab' yi ni bori ni yi yeli shεm zañ chanj Yehudianim' polo, ka zañ n nam fukumsi dalinli dihi di gbañ maa zuyu."

⁹Ka bε daa boli naa maa gbañmariba na gol' so njun pah' ata ka bε boon' o Sivan la biey' pisinaata dali nti che ka bε sab' gbana kaman Mōdēkai ni wuhi ba

shem zañ chanj Yehudianim' polo. Be daa sab' li tila gomnanim' mini kpambaliba ni tuma zuyulaannim' zaa ben be be tingbøn maa yaya kɔbiga ni pisinaayopɔin la ni. Be daa tari li la India tingbøn ni zañ hal ni Itiɔpia tingbøn ni. Be daa sabila gbana maa yayili kam polɔnim' zuliya yetɔya ni mini be sabbu soli ni nyɛ shem ti ba, ka daa sab' li Yehudianim' gba yetɔya ni mini be sabbu soli ni nyɛ shem ti ba.

¹⁰Naa Ahasiverɔs yuli ka Mɔdækai daa zañ sab' gbana maa, ka zañ ɔnun' naa nintua dalinli dihi di zuyu n-zañ li tim wɔribariba ben daa bari nayili wɔrikpaa ni wɔr' sheb' ben zɔri pam, ka be zañ li tahi.

¹¹Be ni daa sab' yeli shem gbana maa puuni daa wuhiya ni naa bahi Yehudianim' ben be tin' kam ni noli ni be layimmi tuhi fa bemaña. Di daa lan wuhi ni be tingbøn maa puuni yay' shelikam ni zuliya sheli niriba yi zañ bidibbina kana ti liri ba, ben' tuhim' ba n-ku be mini be payiba ni be bihi ka di be nema.

¹²Gol' so ɔnun pahi pinaayi, ka be boon' o Ada la biey' pinaata dali ka be daa yen zañ zaligu maa tum tuma Naa Ahasiverɔs tingbøn maa zaa ni. Dindali maa ka be daa zali ni be kum Yehudianim' maa.

¹³Di daa lan yeli ni be zañm' yel' sheŋa din sab' gbañ maa ni n-wuhi ni di nyela zaligu, ka che ka sokam ɔnun be be tingbøn maa yayili kam ni bañ di yela lala. Ka di daa che ka Yehudianim' mali shili gu ni be ti bohi be dimnim' bieri di dabisili maa dali.

¹⁴Ka naa daa bahi wɔribariba noli, ka be ba nayili yuri ben zɔri pam n-zañ gbana maa tahi yomyom. Ka be daa zañ zaligu maa ni yeli shem moli Susa din nyɛ be tinzuju maa puuni.

¹⁵Ka Mɔdækai daa ye nam kpariti din nyɛ zay' sabilifaa, ka piɛlipiela ni kpar' sheli din nyɛ tangari, ka pili salima zuyupil' titali n-yi nayili kuna. Ka niriba daa kab' doli Susa tin' puuni solɔri yɔri vuri ni suhupielli.

¹⁶Ka di daa ti Yehudianim' suhupielli mini tahima din wuhi ni be di nasara.

¹⁷Be ni daa karim naa zaligu maa be tingbøn maa yayili kam ni mini tin' kam ni ni luy' shelikam zaa, Yehudianim' daa puhila chuyu ka vuhi dindali maa. Ka zuliya sheb' niriba pam daa zañ beman' leei Yehudianima. Dama Yehudianim' maa daa leela niriba ni ɔnmaligi zɔri sheba.

Esta 9

Yehudianim' ku be dimnima

¹Ka be ni booni gol' so Ada la biey' pinaata dali daa ti paai, dabis'i sheli dali naa zaligu maa ni daa yen tum tuma. Dindali maa ka Yehudianim' dimnim' daa tɛhi ni be ni gari ba yiko ku ba. Amaa ka Yehudianim' maa n-daa lee ti nyaj be dimnim' maa.

²Yehudianim' ben daa be Naa Ahasiveros tingboej maa ni tij' kam ni daa layimmi mali shili gu ni be mini lunkam kana ni o ti liri ba zañ nya taba. Ka niriba ben daa be luy' shelikam daa zori ba ka so ku tooi zani be tooni.

³Hal be tingboej maa yayili kam ni tuma zuyulaannim' mini gomnanim' ni kpambaliba ni benkam zaa daa ze nam fukumsi zaashee daa sonla Yehudianim' maa, dama be daa zorila Modekai.

⁴Be tingboej maa zaa nim' daa pun bañ ni Modekai mali yiko pam nayili, ka o yiko maa mi kul pahirimi.

⁵Lala zuyu ka Yehudianim' maa daa tooi niñ be dimnim' maa be ni bori shem. Be daa zañla takobiri ku be dimnim' maa.

⁶Susa din nyé be tinzuju maa puuni, Yehudianim' daa kula dobba kobisinu.

⁷⁻¹⁰Hal Haman ñun daa nyé Hamedata bia, ka nyé Yehudianim' dim' la bidibisi pia daa be be ni ku ninvuy' sheb' maa ni. Be yuya m-boej: Parishandata mini Dalifon ni Asipata ni Pørata ni Adalia ni Aridata ni Parimashita ni Arisai ni Aridai ni Vaizata. Amaa be daa bi di be nema.

¹¹Kulla dindali maa ka be daa yeli naa be ni ku ninvuy' sheb' Susa puuni kalini.

¹²Ka naa mi daa yeli Napay' Esta, "Susa koñko puuni Yehudianim' kula ninvuy' kobisinu, ka Haman bidibisi pia la be be ni. Amii wula ka be lee niñ n nam sulinsi yay' sheña din kpalim la polo? Ka pumpoñej bo ka a lee lan bora? Ka n ti a li. Suhim' ma a ni bori sheli, ka n ti a li."

¹³Ka Esta daa yeli, "Naa, a yi sayi, nyin' che ka Yehudianim' ben be Susa ño sa niñ be ni niñ shem zuñjø ño biøyuni yaha; ka lan che ka be sa zañ Haman bidibisi pia la ti yili dari."

¹⁴Ka naa daa bahi noli ni be niñm' lala, ka daa che ka be zali zaligu Susa tij' puuni. Ka be daa shiri zañ Haman bidibisi maa ti yili gar' dari.

¹⁵Ka Yehudianim' ben be Susa maa daa lan layim tab' be ni booni gol' so Ada la biøy' pinaanahi dali n-lan ku ninvuy' kobisita tij' maa puuni pahi. Amaa be daa bi di be nema.

¹⁶Yehudianim' ben daa be yay' sheña din pahi la ni gba daa layimmi tuhi fa bemaña. Be daa tuhi nyañ be dimnim' ben je ba maa n-ku be ninvuy' tuhi' pisopɔinnaanu. Amaa be daa bi di be nema.

¹⁷Dimboej daa niñla be ni booni gol' so Ada la biøy' pinaata dali. Ka dabisi' sheli din paya n-nyé biøy' pinaanahi dali, be daa bi lan ku so pahi. Be daa zañ dindali maa leela suhupielli chuju dabisili.

¹⁸Amaa goli biøy' pinaanu dali ka Yehudianim' ben daa be Susa puuni maa ben' daa zañ leei be Vuhim Dabisili. Be ni daa na kul be be dimnim' maa kubu ni biøy' pinaata mini biøy' pinaanahi dali, ka daa ti che ba kubu la biøy' pinaanu dal' la zuju.

¹⁹Di zuyu n-daa che ka Yehudianim' ben be tingpansi zaŋla be ni booni gol' so Ada la biey' pinaanahi dali leei suhupielli vuhim mini chuyu puhibu dabisili, ka daa niŋ bindira tari taba.

Purim Chuju puhibu

²⁰Ka Mōdēkai daa sab' yel' shēja din niŋ maa zaa sōŋ. O daa sab' gbana ti Yehudianim' ben zaa be yoma mini katinsi Naa Ahasivērōs tingbōŋ maa zaa ni

²¹n-yeli ba ni be zaŋm' be ni booni gol' so Ada la biey' pinaanahi mini biey' pinaanu dabisa n-leei vuhim dabisa yuuni kam.

²²Dabisa ḥo n-daa doli be ni daa nyaŋ be dimnim' dahin shel' la nyaanja. Di goli maa n-daa nyε goli so puuni be suhugarigu mini be tahima yihibu ni daa ḥmaligi leei be suhupielli saha. Di zuyu ka Mōdēkai daa yeli ba ni be zaŋm' di dabisa maa puhimi chuyu, ka niŋm' bindira tarimi taba, ka tim' nandaamba pina.

²³Ka Yehudianim' maa daa zaŋ be ni piligi niŋdi shel' maa leei be kali kaman Mōdēkai ni daa sab' yeli ba shem maa.

²⁴Hamedata ḥun daa yi Agag zuliya ni na bia Haman ḥun daa nyε Yehudianim' dim' la n-daa ti che ka be pihku ya sōŋ ni be lihi nya, (bee "Pur" kaman be ni daa booni li shem) ka ku Yehudianima. O daa lomi ni o bahi ba yoli zaa.

²⁵Amaa ka Esta daa chaŋ naa sani, ka naa ti zali zaligu, ka che ka be sab' li sōŋ ni Haman ni lo nia bie' shel' zaŋ chaŋ Yehudianim' polo maa simdi ni di ḥmaligi dila ḥuna. Ka be daa zaŋ Haman maa min' o bidibisi yili gar' dari.

²⁶Pur maa zuyu n-che ka be booni vuhim dabisa chuyu maa Purim. Be ni daa sab' gban shel' la mini dinkam daa niŋ ba la zuyu,

²⁷ka Yehudianim' maa daa zaŋ li leei bemaŋmaŋ' mini be zuliya ni ḥunkam yu ni o zaŋ omar' leei Yehudia nira kali. Ka di saha daa yi ti paai yuuni kam puuni, be puhirila di chuyu maa kaman di ni wuhi shem.

²⁸Be daa zaliya ni di saha maa zaŋ chaŋ ȝiemana din kanna puuni, Yehudia nir' kam min' o yinjim' ben be tingbōŋ maa yayili kam ni mini tiŋ' kam ni ben' kul teemi puhimi Purim dabisa chuyu maa, ka kul niŋmi lala zaŋ chana.

²⁹Ka Napay' Esta ḥun daa nyε Abiheel bia la daa pahi Mōdēkai zuyu ka be sab' gban shel' din pah' ayi zaŋ chaŋ Purim chuyu puhibu maa yela polo.

³⁰Ka be daa sab' gbana ti Yehudianim' zaa ben daa be Naa Ahasivērōs tingbōŋ maa yaya kɔbiga ni pisinaayopɔin la zaa ni. Gbaŋ maa puuni yetɔya daa nyεla Yehudianim' suhudoo mini yelimanli puhigu.

³¹Ka o daa lan wuhi ba ni be mini be zuliya kul puhim' Purim chuyu maa di saha yi ti paai. Be daa yen puhiri li mi kaman Mōdēkai ḥun daa nyε Yehudia nir' la mini Napay' Esta ni daa wuhi ba shem la ni kaman be ni pun doli be kali soli n-lori noli, ka mali fabila gba saha shem la.

³²Napay' Esta zaligu ŋɔ n-daa wuhi Purim

Esta 10

¹Naa Ahasiveros daa ti zal' o niriba bɛn be o tingbɔŋ ni yay' shɛŋa din daa be teeku polo zaŋ tabili bɛn daa be kukɔŋu polɔnim' zaa ni bɛ yo farigu.

²Ka o ni daa tum yiko mini kpiɔŋ tuun' shɛŋa zaa zaŋ tabil' o ni daa duhi Mɔdɛkai n-zaŋ o zali zaashe' tital' ni la, bɛ sab' di yɛla niŋ Pɛriŋia mini Miidia nanim' yɛlikura litaafi ni.

³Mɔdɛkai ŋun daa nyɛ Yɛhudia nir' maa n-daa ʒe zaashe' tital' ni m-pa Naa Ahasiveros zuyu. Mɔdɛkai daa nyɛla ninvuy' titali Yɛhudianim' sani, ka o yuli daa du pam o mabihi sani, dama o daa bɔr' o niriba zay' viɛlli nyabu, ka daa kul ʒe o zuliya zaa zaani n-suhiri Naawuni be bierisuŋ zuyu.

Ayuba

Ayuba 1

Ayuba min' o malibu

¹Do' so daa be Uzi tingbɔŋ ni, ka o yuli booni Ayuba. Doo maa daa nyɛla ɲun ka galimi, ka o biɛhigu be tibi zaa, ka o nyɛ ɲun zɔri Naawuni, ka bi tumdi zay' biɛyu.

²O daa dɔyila bidibis' ayopɔin mini bipuyins' ata.

³O daa malila biŋkɔbbaligu tusaayopɔin mini laakumnim' tusaata ni naŋilakɔra tuhili ni bunnyama kɔbisinu, ka mali tumtumdiba pam; ka lala zuyu daa che ka o nyɛ ninvuŋ' titali gari wulimpuhili polɔnim' zaa.

⁴O bidibisi maa daa yi chanila tab' yinsi ti puhiri churi sokam dabisili dali, ka daa yi timdi booni be tizɔpayiba maa na ka be mini ba ti diri ka nyura.

⁵Be daa yi puhi chuyu maa naai, Ayuba timdimi ka be chan̄ ti mali ba ka be niŋ kasi. O daa yi daŋdila yibu asibaasi n-chan̄ ti mali sara o bihi maa zaa yino kam zuyu; dama Ayuba daa yɛlimi, "Di pa sheli ka m bihi maa ti tu Naawuni be suhuri ni n-tum alahichi." Lala ka Ayuba daa kul niŋda.

Sintani zahim Ayuba

⁶ Dahir sheli ka malaikanim' daa ti layimna ni be ti zaŋ bɛmaŋ' wuhi Yawɛ, ka Sintani gba daa kana ti pahi be zuyu.

⁷Ka Yawɛ daa bɔhi Sintani, "Ya polo ka a lee yina?" Ka Sintani garigi yeli Yawɛ, "N yila dunia ni na, n chan̄mi ti gɔŋgo ka chan̄chan̄ gili di ni."

⁸Ka Yawɛ daa lan bɔhi Sintani, "A tɛhi n dabili Ayuba yɛla? So bi ɲman' o dunia ni. O nyɛla ɲun ka galimi ka o biɛhigu be tibi zaa, ka o nyɛ ɲun zɔri Naawuni, ka bi tumdi zay' biɛyu."

⁹Di saha ka Sintani daa garigi bɔhi Yawɛ, "Ayuba Naawuni zɔbo maa nyɛla yoli?

¹⁰Pa nyini n-sa gariche gili Ayuba min' o malibu ni o ni su shelikam zaa luyilikam? Nyini n-niŋ alibarika niŋ o tuma ni, ka che ka o buni galisi pam tingbɔŋ maa ni.

¹¹ Amaa a yi zaŋ a nuu shih' o ni mali shelikam maa zaa pumpɔŋ, o ni tu a a ninni."

¹²Ka Yawɛ yeli Sintani, "Di viela, a mali o ni su binshelikam maa zaa yiko, amaa lee miri ka a zaŋ a nuu shih' o." Di saha ka Sintani daa yi Yawɛ sani chan̄.

Ayuba bihi kpiya, ka o daazichi bahi yoli

¹³Dahir sheli ka Ayuba bidibisi maa min' o bipuyinsi maa daa ti be be biɛlikpɛm' yiŋa n-dirí bindira ka nyuri wain;

¹⁴ka tumo daa ti kana ti yeli Ayuba, “Ti di malila nayilahi la kora, ka bensi la ȝe m-bayi ba ȝubiri mɔri,

¹⁵ka Sabinim’ kana ti lu bε zuyu n-zaj takobi ku tumtumdiba maa ka tayi ba chanj, n kɔŋko n-nye ȝun zo n-tiligi kana ni n ti yel’ a.”

¹⁶O ni daa na kul yeri maa, ka so lan kana ti yeli, “Naawuni buyim n-yi zuyusaa na ti di n-ku pieri la mini piεguliba la zaa, n kɔŋko n-nye ȝun zo n-tiligi kana ni n ti yel’ a.”

¹⁷O ni daa na kul yeri maa, ka so lan paana ti yeli, “Kalidianim’ layimla tab’ ȝiibuta zuyu n-kana ti lu laakumnim’ la zuyu n-zaj takobi ku bεn guli ba maa, ka tayi ba chanj, n kɔŋko n-nye ȝun zo n-tiligi kana ni n ti yel’ a.”

¹⁸O ni daa na kul yeri maa, ka so lan paana ti yeli “A bidibisi la min’ a bipuyinsi la bela bε biεlikpem’ la yin’ diri bindira, ka nyuri wain,

¹⁹ka pohim kpiɔŋ ti yi mɔgu polo na yim nti ȝe n-daai yili maa zaa luhi bipola maa zuyu, ka bε kpi. N kɔŋko n-nye ȝun tiligi kana ni n ti yel’ a.”

²⁰Di saha ka Ayuba daa yiysi zani n-darigi cheeg’ omaŋmaŋ’ binyerigu, ka pini o zuyu, ka gbani tiŋa n-jem Naawuni,

²¹ka yeli, “N zaŋim ka m ma daa dɔyi ma, n zaŋim ka n ti lan yen zaŋ yi dunia ni. Yawε n-daa ti ma, Yawε n-lan deei. Yawε yuli simdi payibu.”

²²Yela ȝo zaa puuni, Ayuba daa bi tum alahichi bee n-galim Naawuni ni o ni niŋ shem maa bi tuhi.

Ayuba 2

Sintani lan zahim Ayuba yaha

¹Dahin sheli ka malaikanim’ daa ti lan kana ni bε ti zaŋ bεmanj’ wuhi Yawε, ka Sintani gba daa kana ti pahi bε zuyu.

²Ka Yawε daa bohi Sintani, “Ya polo ka a lee yina?” Ka Sintani garigi yeli Yawε, “N yila dunia ni na, n chanjmi ti gɔŋgo di ni ka chanjchanj gili di ni.”

³Ka Yawε bohi Sintani, “A t̄ehi n dabili Ayuba yela? So bi ȝman’ o dunia ni. O nyela ȝun ka galimi, ka o biεhigu be tibi zaa, ka o nyε ȝun zɔri Naawuni, ka bi tumdi zaŋ’ biεyū. Hal a ni kul zaŋ m min’ o zuyuri tuyili tab’ ni a bah’ o yoli, ka di ka daliri maa zaa yoli, o na kul gbibila o galimi kalinsi maa kirikiri.”

⁴Ka Sintani garigi yeli Yawε, “Nyεvili bi ȝir’ ka dimsira! Ninsal’ ni zaŋ o ni mali binshεyukam zaa tayi o nyεvili.

⁵Amaa a yi zaŋ a nuu shihi o kɔbili min’ o niŋgbuŋ pumpɔŋɔ, o ni tu a a ninni.”

⁶Ka Yawε daa yeli Sintani, “Di viɛla, a mal’ o yiko, amaa leei di ku o.”

⁷Di saha ka Sintani daa yiysi Yawε sani n-chanj ti chε ka yumaha gbaai Ayuba, o zuyaliga ni zaŋ hal ni o naba puuni.

⁸Ka Ayuba daa bo salichee kɔriti omaŋa. O daa ɔila tampiligm ni.

⁹Di saha ka o pay' daa bɔh' o, "A na kul gbibila a galimi kalinsi maa kirikiri? Tum' Naawuni ka kpi."

¹⁰Amaa ka Ayuba garigi yel' o, "A yɛtɔya maa ɔmanila pay' shɛb' bɛn nyɛ jɛra la yɛtɔya. Ti deemi din viɛli Naawuni nuu ni, ka ku deei din bie dina?" Yɛla ɔɔ zaa ni, Ayuba daa bi tum alahichi o noli yɛtɔya puuni.

Ayuba zɔnim' kana

¹¹Ayuba zɔnim' ata ni daa wum zay' bie' sheli din paag' o maa, ka bɛ zaa daa yi bɛ tinsi ni kana. O zɔnim' maa n-daa nyɛ Elifaz ɔun daa nyɛ Teman nir' la mini Bilidad ɔun daa nyɛ Shua nir' la ni Zɔfar ɔun daa nyɛ Naama nir' la. Bɛ daa zalila tab' saha sheli bɛ ni yɛn chanj ti wuhi bɛ suhusayinju ni nyɛ shɛm, ka maag' o suhu.

¹²Bɛ ni daa nya o katiŋa, bɛ daa bi baŋ o, ka bɛ daa duhi bɛ yee n-kum pam; ka dari chahi bɛ binyera, ka kɔriti taŋkpayu cheri zuysaa ka di puyiri bɛ zuysa.

¹³Ka bɛ daa ɔini tiŋa o sani wuntar' ni mini yuŋ hal ni daba ayopɔin, ka bɛ ni so daa bi yel' o sheli, dama bɛ daa nyaya ka o be biɛrim pam ni.

Ayuba 3

Ayuba fabili niŋ Naawuni

¹Dimbɔŋɔ nyaŋa ka Ayuba daa ti yaag' o noli n-tu bɛ ni daa dɔy' o dabisi' sheli dali.

²Ayuba ni daa yeli shɛm m-bɔŋɔ:

³"Kpihimmi bɛ ni daa dɔyi ma dabisi' sheli maa birili, ka kpihim yuŋ sheli bɛ ni daa yeli, 'Bɛ zali bidibbil' puu' la gba birili.'

⁴Chɛ ka di dabisili maa leei zibisim. Naawuni ɔun be zuysaa ɔɔ di lan teei di yɛla bee n-chɛ ka neesim neei di ni.

⁵Chɛ ka di leei liya, ka zibisim titali be di ni. Chɛ ka sagbana zibigi niŋ di ni. Chɛ ka zibisim nyŋ di neesim.

⁶Chɛ ka di yuŋ maa leei bumbɔn' titali. Di chɛ ka di leei suhupielli dabisili pahi yuuni puuni dabisa zuyu. Di kal' li pahi goya dabisa ni.

⁷Yɛlimaŋli, di chɛ ka pay' so lan zali pua di yuŋ maa yaha. Di chɛ ka so lan wum suhupielli vuri di ni yaha.

⁸Chɛ ka ninvuy' shɛb' bɛn turi teeku la tula yuŋ maa. Bɛna n-nyɛ ninvuy' shɛb' bɛn mali baŋsim n-chɛ ka Leviatan suhu yiysisir' la.

⁹Chɛ ka di bieŋmarisi leei zibisim, ka chɛ ka di niŋ neesim tahima, amaa ka bi nya li. Di chɛ ka asiba neesim lan neei di ni.

- ¹⁰Dama di daa bi ɳari m ma bidoyirisurigu noli, din ni che ka m bi nya wahala.
- ¹¹Bɔ n-niŋ ka n daa bi kpi n dɔyib⁹ saha? N ni daa yi m ma puli ni na maa ka daa dii kpi.
- ¹²Bɔzuŋu ka m ma daa gbani dɔyi ma? Bee bɔzuŋu ka o daa moyisi ma bihim?
- ¹³Dama ɳ-ɳɔ n di domi baalim; ɳ-ɳɔ n di gbihiya; di nyaanja ka n di vuhi.
- ¹⁴I-ɳɔ m mini nanim' ni dunia saawaranima, bɛn daa lan lab' me tin' sheŋa din wurim zaa ti bɛmaŋ' la,
- ¹⁵ni nabibi bɛn mali salima, ka zaŋ anzinf⁹ pali bɛ yinsi la n-di vuhira.
- ¹⁶Bɔ n-niŋ ka bɛ daa bi sɔyi ma kaman bɛ ni dɔyi bi' so zay' kpiŋ la, bee kaman bili' sheb' bɛn na ɿi n-nya neesim la?
- ¹⁷Putɔyunim' muysisigu lan ka nimaani; ka di ni wum sheb' la nya vuhim.
- ¹⁸Nimaani sarikanim' lajimmi be ni suhudoo; bɛ bi lan wumdi bɛ guliba tahigu.
- ¹⁹Tarimba mini wɔyira zaa be nimaani, ka daba nya bɛmaŋ' bɛ duumanim' sani.
- ²⁰Wula ka yi zaŋ firila ti ninvuy' so ɳun be muysisigu ni, ka tiri ninvuy' so ɳun be naɔgbantom ni nyevili?
- ²¹O nyela ninvuy' so ɳun bɔri kum, ka kum bi kanna, ka o gbi m-bo di shee n-gari azichi sɔyirili;
- ²²ninvuy' so ɳun nya gballi ka di niŋ o nyayisim pam, ka o suhu paligi?
- ²³Wula ka bɛ zaŋ firila ti ninvuy' so ɳun ku tooi nya soli ka nyɛ Naawuni ni sa gariche gili so?
- ²⁴Dama n fabila n-leei m bindirigu, ka n ɳuhibu galisi kaman kozɔrim la.
- ²⁵Dama n ni zɔri binsheli pam n-ka n sanna, ka binsheli din kpɛhiri ma dabiɛm lu n zuyu.
- ²⁶Dama n suhu bi doya, ka n lan ka alaafee. M bi nyari nyee vuhira, amaa ka muysisigu n-kul paari ma."

Ayuba 4

Alizama din dan tooni
(4.1—14.22)
Elifaz

- ¹Di saha ka Elifaz ɳun daa nyɛ Teman nir' la garigi bɔh' o,
- ²"So yi buyisi ni o yel' a yɛtɔy' sheli a suhu ni miligi? Amaa ka ɳuni n-lee ni tooi che yɛtɔya tɔyisibu?
- ³Nyama, a wuhi niriba pam, ka kpaŋsi bɛn nuhi ka yaa.

- ⁴A yetɔya daa tayiri bɛn tuuri zaana. A daa kpaŋsi bɛn duna ni ka yaa la.
- ⁵Amaa pumpɔŋɔ ka di ti paag' a sanna, ka nyin' ka suyilo? Di shihiŋ' a mi, ka nyin' yihi tahima.
- ⁶Pa a Naawuni zɔbo zuyu n-chɛ ka a niŋ o naani? Pa a nimmaŋtali zuyu n-chɛ ka a mali tahima?
- ⁷Pumpɔŋɔ tɛhima, ninvuŋ' so ŋun ka taali na mi n-kpi? Bee ya polo ka bɛ mi n-zayisi ninvuŋ' so ŋun biɛhigu tuhi?
- ⁸Kaman man' ni nya shɛm, ninvuŋ' shɛb' bɛn kɔri zay' biɛyuu puu, ka biriti yɛlimuyisira, dina ka bɛ ti yɛn chɛra.
- ⁹Naawuni vuhim ni ku ba, ka o suhuyiyisili pɔhim di ba.
- ¹⁰Gbuŋinli chɛ ŋumbu, gbuŋindaa kukoli foya, ka gbuŋimpola nyina kabisi.
- ¹¹Kum ku gbuŋinli ŋun mali yaa, ka gbuŋinnyaŋ bihi wurim.
- ¹²Ka n daa wum yetɔya kukolibil' ni, ka n tibili daa wum di ni sɔyiri yɛra.
- ¹³Yuŋ zahima yɛla tɛhibu puuni, saha shɛli niriba ni gbihi maai la,
- ¹⁴ka dabiɛm mini ningbuŋ sɔhibu daa paai ma din daa dam n kɔba ni zaa.
- ¹⁵Ka shi' so daa gari n ninni baalim, ka n ningbuŋ ni kɔbiri yirigi.
- ¹⁶Ka shia maa daa kpaliŋ zani, amaa n daa bi tooi baŋ di ŋmahingbana ni nyɛ shɛm. Kɔtomsi shɛli n-daa ʒe n tooni, ka vuri daa fo, di saha ka n daa wum kukol' shɛli ni yeli,
- ¹⁷'Daadam ŋun mali bahigu ŋɔ ni tooi be tibi gari Naawuni? Daadamnim' ni tooi be kasi gari ŋun nam ba?
- ¹⁸Hal o bi dih' o tumtumdib' tabili, o nyar' o malaikanim' chirimbu,
- ¹⁹bɛ ni ti yɛrila ninvuŋ' shɛb' bɛn be tankpayu yiya ni, ka bɛ piligu shee nyɛla tankpayu ni, ka bɛ ni tooi no n-ku ba kaman zunzuli ŋɔ?
- ²⁰Asiba zaŋ chaŋ zaawuni bɛ pun kpi. Bɛ kul kpirimzi zaa, ka bi mi di yɛla.
- ²¹Bɛ nyɛla bɛn ka yɛm hal ti kpi, ka shɛb' di bɛ nɛma fali.'

Ayuba 5

- ¹Bolimi pumpɔŋɔ, so beni ŋun ni garig' a? Ka malaika ŋuni sani ka a lee yɛn ŋmaligi chaŋ?
- ²Yɛlimaŋli, sujee kuri jɛrigu, ka nyuli zabbu mi kuri ŋun ka yɛm.
- ³M pun nya jɛra ni maani bɛ biɛhigu shee, amaa ka n yeli noli niŋ bɛ biɛhigu shee maa libigi ba.

⁴Bε bihi kul bela barina ni, ka bε mɔŋ' ba nasara dunɔdali shee, ka so kani ɳun ni fa ba bahi.

⁵Ka kum ni mali ninvuy' shεb' diri bε puri bindira, hal ka kpεri gɔhi ni ti yihiri li; ka kɔnyuri ni mali ninvuy' shεb' suhuri ye bε buni zuyu.

⁶Dama zay' biegu bi yirila taŋkpayu ni na, ka yεlimuyisira gba bi puhiri yiri tingban' ni na.

⁷Amaa bε dɔyila ninsalinim' niŋ yεlimuyisira ni, kaman buyim ni yi tahi yiŋi zuysaa shεm la.

⁸Man' ɳuna, Naawuni ka n yεn jεmda, ka zaŋ n yεla niŋ Naawuni nuu ni.

⁹Ɖuna n-tumdi tuun' kara ka so ku tooi baŋ di ni nyε shεm, ka tumdi alahiziba tuma din ka kalinli.

¹⁰Ɖuna n-chε ka saa luri tingban' ni, ka chε ka kom zɔri teeni puri.

¹¹Ɖuna n-duhiri tarimba, ka tiri bεn be nandahima ni nasara.

¹²Ɖuna n-sayindi yεmbimbierinim' ni lo nia ni bε tum tuun' shεli, ka di zuyu chε ka bε nuhi bi diri nasara.

¹³Ɖuna n-gbaari yεnnim' bε yεŋkiŋkabina ni, ka yεŋkiŋkabinanim' ni lo nia shεŋa zaani tariga yomyom.

¹⁴Bε bela zibisim ni wuntaŋ' ni, ka bεbindi gindi wuntaŋ' ni kaman yuŋ la.

¹⁵Amaa o fari nandaamba bε noya ni bahira, ka fara ba kpɔŋlaannim' nuu ni bahira.

¹⁶Ka di zuyu chε ka tarimba mali tahima, ka putɔyunim' fo bε noya.

¹⁷Naawuni ni sayisi ninvuy' so mali suhupielli. Dinzuyu miri ka a ɿiem Kpɔŋlan' Naa sayisigu.

¹⁸Ɖuna n-tiri dansi, ɳuna n-lan lɔri dansi maa yuma. Ɖuna n-ŋmεri tiri dansi, amaa ka o nuu tibiri dansi maa.

¹⁹O ni yih' a muysisigu ni, ka barina shεli ku shih' a saha shεlikam.

²⁰Kum yi ti lu, o ni tilig' a ka a ku kpi; tɔb' tuhibu ni, o ni tilig' a takɔbi kum ni.

²¹Bε ni zaŋ a sɔyi ka zilinli fiεbiga ku paag' a, ka sayiŋgu yi ti paag' a, a ku zɔri li.

²²A ni lari sayiŋgu mini kum, ka ti ku zɔri dunia ɳɔ ni mɔyu ni biŋkɔbiri dabiem.

²³Dama a mini mɔyu ni kuya ni ti lo tab' alikauli. Ka a mini mɔyu ni biŋkɔbiri ti be ni suhudoo.

²⁴Ka a ti baŋ ni barina shεli ka a yin̄a. Ka a yi ti kaag' a pieri, a ni nya ka bε zaa beni.

²⁵Ka a ni ti lan nya ka a zuliya galisi. Ka a bihi ti galisi kaman mɔri ni galisi shɛm ŋɔ.

²⁶A ni ti kurigi zaa ka naanyi dɔn' a gballi ni kaman bɛ ni yi che siŋkaafa ti sɔŋ siŋkaafabɔyili ni shɛm la.

²⁷Nyama, ti vihi dimbɔŋɔ nya, di nyɛla yelimanjli. Wummi li, ka banj li amanjanja."

Ayuba 6

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi yɛli,

²"N di yuya ni bɛ zaŋ n nahingu ŋɔ mini n suhusayingu ŋɔ pa sania zuyu zahim li.

³Dama di naan tibisi gari teeku bihigu. Dinzuju ka n yeri yirij maa.

⁴Dama Kpiɔŋlan' Naa piɛma nyɔyi ma, ka di lɔyu kpe n ni. Naawuni zaŋla dabiem sɔŋ tuyi tab' gu ma.

⁵Mɔgu ni buŋ' yi ti ŋubiri mɔri, o lan kumda? Bee nahu yi ti ŋubiri tayitayi, o lan ŋumda?

⁶Nir' ni tooi di bindir' sheli din be piti ka pa ni yalim be di ni? Bee nyayisim bɔ n-lee be no' gal' pielli ni?

⁷N kore lan ka di zaa ni, di nyɛla bindir' sheŋa din bi luhi n kpaŋa.

⁸"N di bi zayisi ka n nya n ni suhiri bɔri sheli ŋɔ, m bi zayisi ka Naawuni ti ma n suhu ni bɔri sheli ŋɔ.

⁹N di yuya ni Naawuni sayi ku ma. O wɔyisim' o nuu ka che ka n lu.

¹⁰Dimbɔŋɔ n-naan che ka n suhu maai. Di bierim yi di be ka bo, n naan mali suhupielli; dama m bi zayisi ŋun be Kasi ŋɔ yeligu.

¹¹N yaa nyɛ dini ka n yɛn guhira? Ka m bahigu lee nyɛ dini ka n ni di suyilo?

¹²N yaa paai kuyili yaa? Bee n niŋbuŋ nyɛla daanya?

¹³Yelimanjli, n lan ka yaburiga n niŋbuŋ ni. N sɔŋsim zaa zoya ka che ma.

¹⁴"Dunkam zayisi ni o ku niŋ o zo nirilim, zaŋla Kpiɔŋlan' Naa zɔbu bahi.

¹⁵M mabihi ŋmarila ʒiri kaman kulibɔŋ kɔzɔrim la, bee kaman saa ni yi mi ka kom zɔri garita,

¹⁶ka sakuya lu n-sabigi ŋari di kɔsoya la.

¹⁷Ka biisim ti kpe li ka di nyeligi. Tulim yi ti kana, a ku lan nya li di biehigu maa shee.

¹⁸Ka kɔhigɔriba birigi n-dari gindi yɔgyu n-chanj hal ti kpi.

¹⁹Tëma kohigëriba lihirimi bori kom, ka Shiiba sochandiba mali tahima ni bë gba ni nya kom.

²⁰Bë daa niŋ naani, ka naani goo ti kuhi ba. Ka bë daa ti paai, ka bë laasabu parigi.

²¹Yi ɣmanila lala n sani pumpoŋɔ, Yi nya n nahinju maa ka dabiɛm gbahi ya.

²²N yeliya, ‘Timiya ma pini’? Bee ‘Piimiya yi buni sheli m-pa talima ti ma’?

²³Bee ‘Tiligimiya ma n dim’ nuu ni’? Bee ‘Famiya ma bɛn nahindi ma ɣo nuu ni bahi’?

²⁴“N ni fo ka yi wuhi ma. Cheliya ka m baŋ n ni tum gala sheli.

²⁵Nimmaŋtali yetɔya nyɛla din mali yaa! Amaa ka bɔzuŋu ka yi galindi ma?

²⁶Yi təhiya ni yi ni tooi galim yetɔya, ka di be kaman ninvuy’ so ɣun ka tahima yetɔya nyɛla pɔhim?

²⁷Hal yi ni to tete ni yi di kpibisi, ka yi mini niriba tɔyisi gbaai yi zɔsimo daa ni yɛn nyɛ shɛm.

²⁸“Amaa pumpoŋɔ, niŋmiya ania n-lihi ma, dama m bi yɛn ɣmanyia ɣiri yi ninni.

²⁹Jaande, ɣmaligimiya, ka di tumiya taali. Ʉmaligimiya pumpoŋɔ, yi zilisi n nimmaŋtali.

³⁰Galimi yetɔy’ sheli yi n nol’ ni na? N ku tooi baŋla nia bieŋu ni nyɛ sheli?

Ayuba 7

¹Daadamnim’ bi malila tuun’ kpema tumbu dunia ɣo ni? Ka bë dabisa bi ɣmanila bë ni bu so paa dabisa?

²Di ɣmanila dabili ɣun suhu ye mahim zuyu, ka ɣmani tumtumdiba bɛn guhiri bë yɔri.

³Lala ka bë zaŋ chira din ka binsheli ti ma, ka zaŋ yuŋ shɛŋa din mali wahala ti ma.

⁴N yi dɔni tiŋa m bɔhirimi, “Bɔ saha ka n lee yɛn yiŋisi? Amaa ka bieŋu neebu wɔya. Ka n kul mali mmaŋ’ wolisiri hal ka bieŋu ti miri neebu.

⁵Zunzuya mini dayiri m-pali n niŋgbuŋ ni, ka n niŋgbuŋ gbaŋ kul mɔri ti puhigira.

⁶N dabisa chani yomyom gari kpalua gombo, ka m paari di tariga, ka tahima kani.

⁷Teemi ni n nyɛvili nyɛla vuhim kɔŋko, n nini ku lan nya din viɛla.

⁸Đunkam nini nya ma ku lan nya ma yaha. A nina kul yɛn lihiri ma mi, ka n chanj.

⁹Kaman sagbana ni yi wurim naai shem la, lala ka ninvuy' sheb' ben kpi ku lan labina.

¹⁰Bε ku lan labi bε yinsi, ka bε ni daa be luy' sheli maa nim' ku lan ban ba yaha.

¹¹Dinzuγu n ku shini n noli, N ni tɔyisi yetɔya ni biɛrim pam n shia ni. N ni fabili ni naŋbantom n suhu ni.

¹²Teeku n-nye ma bee binneen' titali ɻun be teeku ni n-nye ma, ka a che ka bε guli ma?

¹³N yi yeli, 'N garo ni maai n suhu, n garibil' ni che ka n fabila naai;

¹⁴di saha ka a che ka zahima varisiri ma, ka che ka ɣinim' nyabu kpεhiri ma dabiεm;

¹⁵hal ka n ti payi ni bε mirisi n nyiŋgol ni ka n kpi n-gari m biɛhigu.

¹⁶N nyee nyɔni m biɛhigu; n ku beni hal ni saha din ka bahigu. Miligim' ka che ma, dama n dabisa kul nyela vuhim.

¹⁷ Ninsalinim' mi lee nyela bɔ, ka a tibigi ba pam, ka zaŋ a zaŋsim niŋ bε ni,

¹⁸ka kaari ba asiba kam, ka zahindi ba saha shelikam?

¹⁹A ku ɣmaligi a nini bahi kpaŋ' biɛla, ka che ma hal ka n ti vali n nintɔri?

²⁰Nyin' ɻun lihiri daadamnim' ɣɔ, n yi tumla alahichi, tuun' bɔ ka n lee tum a? Bɔ n-che ka a kul zaŋ dolila mani? Ka a kul liritila mani? Bɔ n-niŋ ka n yela muyis' a?

²¹Bɔzuyu ka a bi che n taali ka kpihim n daalahichi maa? Dama pumpɔŋɔ n yεn dɔnila tiŋban' ni. A ni ti lihi bo ma, amaa ka n ku beni."

Ayuba 8

Bilidad

¹Di saha ka Bilidad ɻun daa nyε Shua nir' la daa garigi yeli,

²"Bɔ saha ka a lee yεn che yetɔya tɔyisibu? A noli ni yetɔya maa ɣmanila pɔhim.

³Naawuni nyela ɻun bi doli din tuhi? Bee Kpiɔŋlan' Naa nyela ɻun bi doli din tuhi?

⁴A bihi maa daa tumla alahichi o sani, bε daalahichi maa tibidarigibo ni nyε shem ka o niŋ ba maa.

⁵A yi ni jɛm Naawuni, ka suhi Kpiɔŋlan' Naa,

⁶a yi be kasi ka a biɛhigu be tibi zaa, biɛhiŋ kani, o ni ka a sanna nti labisi din simd' a ti a.

⁷Hal a ni daa mali shem piligu ni la, a ni ti mali gari lala dahin' sheli.

⁸Dama bɔhimi ninkura nya bɛ yaannim' ni daa mi sheli.

⁹Dama ti kul nyɛla sɔhila niriba, ka bi mi sheli; ti biɛhigu dunia ŋɔ ni ŋmanila mahim din vuura.

¹⁰Bɛ ni wuh' a, ka yɛl' a bɛ ni mi shelikam zaa.

¹¹Kayili ni tooi zooi luy' sheli ka pa ni baa ni? Kayili ni tooi zooi vienyelinga ka pa ni kom ni be luy' sheli?

¹²Ka di yi na mali puma ka bɛ bi che li sɔŋ, di danjila moyu kam kuubu.

¹³Ninvuy' shɛb' bɛn zaa tam Naawuni yɛla ŋmanila lala. Ninvuy' shɛb' bɛn bay a ka Naawuni ni tahima ni zani tariga.

¹⁴Bɛ ni niŋ sheli naani ka yaa, di ŋmanila kpatinariga yili.

¹⁵Ka so yi zaŋ omaŋ' dalim kpatinariga yili di ni lu, ka so yi gbaa' li di ku tooi zani.

¹⁶Ninvuy' bieri ŋmanila mɔri din zoori wuntan' nyeebu ni, ka bɛ nyaya teei ʒievari puu ni.

¹⁷Bɛ nyaya vilivilila kuy' duli, ka bɛ be tampima ni.

¹⁸Ka nira yi vuyi ba bɛ biɛhigu maa shee, di nyaanja bɛ biɛhigu shee maa ni zayisi ba ka yeli, 'Man' na ʒi n-nyan ya.'

¹⁹Nyama, ninvuy' bieri suhupielli soya m-bala, ka bɛ yi yi dunia yili, shɛb' ni kana ti zani bɛ zaani.

²⁰Nyama, Naawuni ku zayisi ninvuy' so ŋun ka galimi bee n-deei tuumbierilana.

²¹O ni lan che ka a lara, ka yɔri vuri ni suhupielli.

²²O ni dihi bɛn je a vi, ka ninvuy' bieri yin' ti ku lan beni."

Ayuba 9

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi yeli,

² "Yɛlimaŋli, m mi ni lala n-nyɛ li, Amaa wula ka ninsal' lee yɛn tooi nyɛ ŋun ka taali Naawuni tooni?

³So yi bɔr' ni o ŋme o naŋbankpeeni, o ni bɔh' o bɔhigunim' tuhili, ka o ku tooi garigi bɔhigu yini gba.

⁴O mali yɛm o suhu ni, ka o kpiɔŋ galisi; ŋuni n-na mi m-mo o ka di nasara?

⁵Duna ŋun yiyyisiri zoya ka zoya maa bi mi di yɛla ŋɔ, o suhuyiyisili puuni ka o lɛbiri li pilina.

⁶Duna n-damdi dunia ŋɔ di zaashee, ka di daantalisi sɔhira.

- ⁷Duna n-zaani wuntanja ka o bi nyera, ḥuna n-che ka sajmarisi bi peera.
- ⁸O kɔŋko n-daa yεrigi sagbana, ka no teeku kɔgbana sɔŋ.
- ⁹Duna n-daa nam sajmar' shεb' bεn layim be ka bε booni ba 'Gbuyinli la' mini sajmar' shεb' bεn layim be ka bε booni ba 'Jεŋgbini' la, ni sajmaribih shεba bε ni booni 'Gbiŋgbιŋ min' o bihi bεn nyε nudirigu polo sajmarisi la.
- ¹⁰Duna n-tumdi tuun' kara din gari ninsal' yεm, ka tumdi alahiziba tuma din ka kalinli.
- ¹¹Nyama, o garitila n sani, ka m bi nyar' o; o chana, amaa ka m bi mi ni o beni.
- ¹²O darigiri deera, ka ḥuni n-lee ni tooi gu o soli? Duni n-lee ni tooi bɔh' o, 'Bɔ ka a lee niŋdi maa?'
- ¹³Naawuni ku che ka o suhuyiyisili maai; o nyar' ninvuy' shεb' bεn sɔŋdi Reehab la.
- ¹⁴Ka wula ka n lee yεn niŋ garig' o, bee n nya yεtɔya tɔyis' o?
- ¹⁵Hal n ni kul ka taali maa zaa yoli n ku tooi garig' o. N nay' ni suhila ḥun zaŋ ma taali maa, ka o zo ma nambɔyu.
- ¹⁶N yi bol' o ka o sayi, m bi niŋ yeda ni o ni gbilisi tibili wum n yεtɔya maa.
- ¹⁷Dama o che ka sanʒieyu ʒe n-kabisi ma, ka kul che ka n dansi pahira, ka di ka daliri.
- ¹⁸O ku che ka n vuhi lu m puuni, ka che ka naŋgbantom kul paari ma.
- ¹⁹Di yi nyεla yaa, ḥuna n-nyε ḥun mali yaa. Di yi nyεla din tuhi dolibu, ḥuni n-lee ni tooi tah' o ʒiishee?
- ²⁰Hal n ni kul nyε ḥun ka taali ḥo zaa yoli mmaŋmaŋ' nol' ni yεtɔya n-yεn wuhi ni m mali taali. Hal n kul ka galimi maa zaa yoli ḥuna n-ni wuhi ni n kul bela galimi ni.
- ²¹N ka galimi, m bayá kani. M bi lan bɔri n nyevili.
- ²²Di zaa nyεla yim, dinzuyu ka n yeli, 'O kurila ninvuy' suma mini ninvuy' bieri zaa.'
- ²³Mbusim yi tahi kum libigirili na, ka ninvuy' shεb' bεn ka taali la nya wahala, o maani ba la ansarisi.
- ²⁴O zaŋla dunia ḥo niŋ ninvuy' bieri nuu ni; o pɔbila di sariakaritiba nina; di yi pala ḥuna, ka ḥuni?
- ²⁵N dabisa zɔri yomyom gari tizɔra; di kul zɔrimi gariti ka zay' vielli ka di ni.
- ²⁶N dabisa maa zɔrimi gariti kaman ḥariŋ shεli din zɔri pam la, di chanimi kaman tɔrili ni yi silim na ni o ti to binneɔŋ shεm la.

²⁷N yi yeli, ‘N ni tam n fabila maa yela, ka yihi suhugarigu ŋɔ n suhu ni, ka mali suhupielli,’

²⁸n wahala ŋɔ zaa lan chɛmi ka dabiɛm mali ma; dama m mi ni a ku yeli ni n ka taali.

²⁹Bε ni ti wuhi ni m mali taali; ka bɔzuyu ka n lan tumdi tuma yoli?

³⁰N yi zaŋ chibo payi mmaŋa, ka zaŋ bɔchaa payi n nuhi,

³¹di zaa yoli, a ni zaŋ ma bahi dayiri ni, ka mmaŋmaŋ’ situra gba zayisi ma.

³²Dama o pala ninsala kaman n ni nyɛ ninsal’ shɛm ŋɔ, ka n ni tooi garigi yel’ o shɛli, bee ka m min’ o ni ti chaŋ ʒiishee.

³³So ka ti sunsuuni ŋun ni tooi goo ti.

³⁴O yi di milig’ o jaangbee ka chɛ ma, ka bi chɛ ka o yela kpɛhiri ma dabiɛm,

³⁵dindina n ni tɔyisi yɛtɔya, ka ku lan zɔr’ o dabiɛm, dama m mi ni m pala bε ni tɛhi ni n nyɛ so maa.

Ayuba 10

¹N nyee nyɔni m biɛhigu. N ni tɔyisi n fabila ŋɔ yɛtɔya ka shɛli ku kayili ma. N ni tɔyisi ni suhusayıŋgu.

²N ni yeli Naawuni, ‘Di wuhi ni m mali taali. Chɛ ka m ban a ni tuhiri ma daliri shɛli zuyu.

³Di tuhiya a sani ni a niŋ a ni zaŋ a nuhi tum tuun’ shɛli alaka ka lihi ʒiem li, ka lee yurila ninvuy’ bieri ni lo shɛli?

⁴A malila ninsal’ nina? A nyarila binyɛra kaman ninsalinim’ ni nyari shɛm?

⁵A dabisa bemi kaman daadam dabisa ni be shɛm bee a yuma bemi kaman daadam yuma ni be shɛm

⁶ka a bɔri ni a nya n taali, ka vihiri ni a ban n daalahichi,

⁷hal a ni kul mi ni n ka taali, ka so kani ŋun ni tooi fa ma a nuu ni bahi maa zaa yoli?

⁸A nuhi ka a zaŋ me ma, ka lan ŋmaligi kuri ma pumpɔŋɔ.

⁹Teemi ni a daa me ma mi kaman yayiri la, ka lan yɛn chɛ ka n leei tankpay?

¹⁰A daa bi kpaai ma mi bahi kaman bihim la, ka kahim ma kaman waagasi la?

¹¹Nyini n-daa zaŋ kɔba mini jila tuyituyi ma, ka zaŋ niŋgbuŋ mini gbaŋ pili ma.

¹²Nyini n-daa ti ma nyevili mini yurilim manli ka nyɛ ŋun guli n nyevili.

¹³Amaa ka a daa zaŋ binyɛra ŋɔ sɔg’ a suhu ni. M mi ni a nia ni daa nyɛ shɛm m-bala.

¹⁴N yi tum alahichi, a nyari ma mi, ka ku chε n-taali.

¹⁵N yi nyεla ninvuy' biεyу, mbusim be n zuyu! Ka n yi nyεla wuntizora, n ku tooi kpuyi n zuyu zuyusaa, dama n yi lihi n wahala ηο vi m-mali ma.

¹⁶A kul moola a nini lihiri bɔri n shee kaman gbuγinli la, ka lan tumdi tuma jεndiri ma.

¹⁷A kul malila shεhira pala jεndiri ma, ka a suhuyiyisili kul pahiri zaŋ chanj m polo; ka a kul zaŋdi többi' pala liriti ma.

¹⁸Bɔzuyu ka a daa yihι ma pul' ni na? M payiya ka n daa kpi ka so nini na bi nya ma,

¹⁹ka di be kaman n daa na ʒi m-be, ka bε daa kul dɔyi ma n-zaŋ ma ti niŋla gballi ni.

²⁰N dabisa pala biɛla? Chεli ma ka n suhu maai biɛla,

²¹ka n naanyi chanj ka ku lan labi luy' shεli din nyε liya mini zibisim titali ηο ni na.

²²Luy' shεli din nyε liya ka so bi lan mi o yεla soli, luy' shεli neesim ni bemi kaman zibisim la.' "

Ayuba 11

Zɔfar

¹Di saha ka Zɔfar ηun daa nyε Naama nir' la daa garigi yεli,

²"Nir' kul ni tɔyisiri yεtɔy' gbalinj ηο ka so ku garig' o? Yεtɔy' gbalinj ηο nyεla din ni wuhi ni a ka galimi?

³A yεtɔy' gbalinj ηο ni tooi chε ka niriba fo bε noya? Ka a yi maani niriba ansarisi so ηun' di dih' a vi?

⁴Dama a yεliya, 'M biɛhigu nyεla din be kasi, ka n ka dayiri Naawuni sani!

⁵Amaa n di yuya ni Naawuni yaag' o noli n-tɔyis' a yεtɔyα.

⁶Ka o di yεl' a baŋsim ashili yεtɔyα! Dama baŋsim mali yaŋ pam. Baŋmi ni Naawuni ni darig' a tibili shεm ηο bi paag' a ni tum taali shεm.

⁷A ni tooi baŋ Naawuni tεha din zilim' ηο? A ni tooi baŋ Kριɔŋlan' Naa ηο yεm tariga?

⁸Di nyεla din du n-gari sagbana, ka bɔ ka a lee ni tooi niŋ? Di nyεla din zilim gari kpiimba biɛhigu shee, ka bɔ ka yεn tooi baŋ?

⁹Di buγisibu wɔyilim gari dunia ηο wɔyilim. Ka di yεliŋ gari teeku.

¹⁰O yi kana ti gbaag' a kpεhi duu, ka kar' a saria, ηuni n-leei ni tooi ηme o naŋgbankpeeni?

¹¹Dama o mi ninvuy' yoya, ka o yi nya zay' bięyu, o ku niŋ sheli zaŋ chan di polo?

¹²Amaa mɔyú ni buŋ yi ni dɔyi ninsala, jərigu ni niŋ yem.

¹³A yi che ka a suhu ʒe dede, a ni tooi teeg' a nuhi tir' o.

¹⁴Zay' bięyu yi be a nuu ni, nyin' yihimi li kpaŋa, ka miri ka a che ka zay' bięyu be a yiŋa.

¹⁵Yelimanli, a ni tooi kpuy' a zuyu ka galimi kani, a ni yi barina ni, ka ku lan zori dabiem.

¹⁶A ni ti tam a nandahima ḥo yela, a ni ti teei di yela ka di ḥmanila ko' sheli din pun zo n-gari.

¹⁷A bięhigu ni ti ne kaman wuntan' ni la, ka di zibisim ti ne kaman asiba neesim la.

¹⁸A ni ti bahi yembahiga, dama tahima beni; Naawuni ni ti gul' a, ka a vuhibi ka barina kani.

¹⁹A ni ti dɔni, ka so ku lan kpɛh' a dabiem, ka niriba pam ti bɔri ni a niŋ ba nirlim.

²⁰Amaa ninvuy' bieri bɛn' nina ti ku ne, ka bɛ ti ku mi bɛ ni yɛn doli so' shɛŋa zo n-tiligi, ka bɛ tahima ti yɛn nyela bɛ vuhibi ḥmaabu."

Ayuba 12

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi yɛli,

²"Bięhij kani yinima n-nyɛ niriba maa, ka yi yi kpi, yem ni kpi.

³Amaa m mali yem kaman yi gba ni mali yem shem maa. M pala ḥun bięhigu pooli yi bięhigu; ka ḥuni n-lee bi mi dimbɔŋɔnima?

⁴N zɔnim' larila mani ḥun suhi Naawuni ka o deei n suhigu ḥo, mani ḥun nyɛ ninvuy' suŋ ḥun ka galimi ḥo, ka bɛ lari ma.

⁵Ninvuy' shɛb' bɛn nya vuhibi ʒiemdila bɛn nya yel' bieri, amaa ka di lee mali shili gu bɛn naba bi ʒe vienyelinga.

⁶Suhudoo be ḥmenditoya yinsi, ka ninvuy' shɛb' bɛn zaŋ bɛ wuna niŋ bɛmaŋmaŋ' nuu ni, ka nyɛ bɛn che ka Naawuni suhu yiysisiri ḥo lee nyɛ bɛn yiri barina ni.

⁷Amaa bɔhimi biŋkɔbiri ka bɛ wuh' a; ka bɔhi noonsi ka bɛ yel' a;

⁸bɔhim' dunia ni tihi ka di wuh' a; ka teeku ni zahim ni yel' a.

⁹Bɛ ni ḥuni n-lee bi mi ni Naawuni nuu n-tum tuuni ḥo?

¹⁰O nuu ni ka binneɔŋ kam nyevili mini ninsal' kam vuhibi be.

- ¹¹Tibili bi wumdila yetɔya ka zahindi li kaman zilinli ni lamdi bindirigu shem la?
- ¹²Yem bi bela ninkura sani, ka baŋsim mi bi bela nir' yuusim ni?
- ¹³Yem mini kpion zaa bela Naawuni sani, ɻuna m-mali ninkurilim mini baŋsim yetɔya.
- ¹⁴Ka o yi wurim binsheli, so ku tooi lan me li zali. O yi kpəhi so duu, so ku tooi yooi dilan' bahi.
- ¹⁵O yi tayi saa zali, binsheyukam kuurimi; o yi bahi saa, kom din' puhigi tingban' ni zaa.
- ¹⁶Kpion mini yem zaa bela o sani, ɻuna n-su ɻun yohindi niriba min' o ni yohindi sheb' zaa.
- ¹⁷Duna n-fari ninkura yem ka mali ba chana; ka che ka sariakaritiba leeri jera.
- ¹⁸Duna n-yeeri nanim' kpariti, ka sooni ba piɛtɔnima.
- ¹⁹Duna n-fuyiri maligumaaniba situra ka mali ba chana, ka luhiri wɔyira.
- ²⁰Duna n-che ka niriba ni niŋ sheb' naani leeri biriti, ka moŋdi kpamba baŋsim.
- ²¹Duna n-dihiri nabihii vi, ka lɔrigiri bɛn mali kpion shelɔriti.
- ²²Duna n-yihiri teeku bulli puuni zibisim, ka che ka neesim neeri zibisim titali ni.
- ²³Duna n-che ka zuliya niŋdi yaa, di nyaanja ka o bahi ba yoli. Duna n-che ka zuliya yeligira, di nyaanja ka o zaŋ ba bahi.
- ²⁴Duna n-deeri dunia ɻo zuyulaannim' yem ka che ka be dari gindi moyu.
- ²⁵Be bɔbindimi gindi liya, ka ka firila, ka o che ka be ɣiehiri gindi kaman nir' ni nyu dam kul' la.

Ayuba 13

- ¹Nyama, n nini nya dimbɔŋɔ zaa, ka n tiba wum, ka m baŋ di gbinni.
- ²A ni mi sheli, n gba mi li. M pala ɻun pooi daadam a sani.
- ³Amaa n ni tɔysila Kpionlan' Naa yetɔya, n yuya ni n yetɔya maa tɔysila Naawuni sani.
- ⁴Yinim' bɛna, yi zaŋla ɣiri lee situra ye; yi zaa nyela timalaannim' bɛn ka buchi.
- ⁵Yi yi di fo yi noya, di naan lee yi baŋsim.
- ⁶Pumpɔŋɔ wummiya n ni mali yetɔy' sheli, ka gbilisiya tibili wum fabila shɛŋa din yɛn yi n noli ni na.
- ⁷Yi ni tooi zani Naawuni zaani n-tɔysi ɣiri yetɔya, bee n-zan' o zaani tɔysi yohin yetɔya?

⁸Yi ni tooi gañ niriba ti o? Yi ni tooi zabi Naawuni zuyu?

⁹O yi vihi ya, di ni viel' yi zuyu? Bee yi ni tooi yohim o kaman niriba ni yohindi tab' shem la?

¹⁰Biñin kani, yi yi tum niriba gañbu tuun' sheli ashiloni, o ni darigi yi tibili.

¹¹O nam dariza bi mali ya dabiem, ka dabiem gbahi ya o zuyu?

¹²Yi yelimanlı yetoya nyela tampiligmıňaha, ka yi ni zañ sheli tayi yiman' nyela yayiri.

¹³Cheliya ma vuri ka n yeli, ka chë ka din yen niñ ma niñ ma.

¹⁴N ni zañ n nyevili niñ barina shee, ka zañ n nyevili niñ mmañman' nuu ni.

¹⁵Nyamiya, o ni ku ma; n lan ka tahima yaha. Amaa n ni zabi n soli zuyu hal ni o tooni.

¹⁶Dimboñjo n-yen nyę n tiliginsim; dina n-nyę ni ninvuy' bieyu ku paag' o sanna.

¹⁷Gbilisimiya tibili vienyelinga n-wum n yetoya, ka cheliya ka n ni tɔysiri yetoy' shenja ḥo kpe yi tiba ni.

¹⁸M mali n yetoya shili, m mi ni be ni wuhi ni n ka galimi.

¹⁹So beni n-ni tooi ḥome ma nañbankpeeni? Dindina n ni fo n noli, ka kpi.

²⁰N Naawuni, n suhir' a ni a kul tim ma bini diba ayi kɔŋko, di nyaanja n ku lan soyi mmaña a sani.

²¹Zañm' a nuu chan katinq' ka chë ma, ka di lan chë ka a yela mali ma dabiem.

²²Di saha a yi tɔysi ma yetoya, n ni garig' a, bee chë ka n tɔys' a yetoya, ka a garigi ma.

²³N tuumbieri mini n daalahichi lee nyela diba ala? Chë ka m ban m biriginsim mini n daalahichi.

²⁴Bɔ n-niñ ka a zañ a nini soyi, ka zañ ma leeg' a dima?

²⁵A ni varisi pohim ni ȝe n-tɔhigi va' sheli bahi, ka kari doli wurigu din kuui?

²⁶Dama a sabi yel' shenja din to pam jendi ma, ka chë ka n di wahala n ni daa tum tuumbie' shenja m bilim ni la zuyu.

²⁷Nyini n-zañ bandi ba n naba, ka lihiri n ni doli so' shenja zaa; ka zahindi n napona bɔba.

²⁸Daadam bahirila yoli kaman bin' poñ la, ka ḥmani ləla ni yi ḥubi chahi situra sheli.

Ayuba 14

¹Daadam ḥun nyε pay' ni dɔyi so ḥo dabisa bi yayi lala, ka wahala n-kul pali di ni.

²O yirimina kaman tipum la, ka lan kpi, o vuurila yomyom kaman shilinshia la, o bi yuura.

³A zaŋla a nini kpa lala nira? A zaŋ ma mi na ni a ti kari ma saria?

⁴Iuni n-lee ni tooi yihi binsheli din ka dayiri binsheli din mali dayiri ni na? So ku tooi.

⁵Ninsalinim' dabisa pun buyisimi zali, ka a mi bε chira kalinli ni nyε shεm. Nyini n-zali bε tariga ni nyε luγ' sheli ka bε ku tooi yayi di zuyu.

⁶Zaŋm' a nini lab' kpaŋa ka chε ba, ka bε di bε dabisa nyayisim kaman tumtumdiba la.

⁷Dama tia mali tahima, bε yi ḥmaai li luhi, di ni lan kpiri, ka ku chε zoobu.

⁸Hal di nyaya yi kul kurigi tingban' ni, ka di mundili kuui do tiŋa,

⁹di yi ti wum kom Ʒieŋu, di ni puhi n-niŋ wula kaman ti' polli la.

¹⁰Amaa daadamnim' bεn' yi kpi, bε lan ka yaa. Daadamnim' yi bahi, ya ka bε lee lan be?

¹¹Kaman kom ni nyuui biaŋ ni, ka kulibɔŋ kom nyuui ka di kuui shεm la,

¹²lala ka daadamnim' doya ka ku lan yiŋisi yaha, hal ka sagbana ti lan kani, bε ku lan yiŋisi, bee n-neeı bε gom maa ni.

¹³N di yuya ni a zaŋ ma sɔyi kpiimba biɛhigu shee, ka a zaŋ ma sɔyi nimaani hal ka a suhu ti maai, ka a di zali ma saha sheli a ni yεn teei n yεla.

¹⁴Daadam yi kpi o ni lan tooi be? Amaa n kul ni guhi n ni tumdi tuma dabisi' shεŋa ḥo ni zaa hal ti nya faako.

¹⁵A ni ti boli ma, ka n sayi. A kore ni ti be a nuhi tuma ni.

¹⁶Dama di saha a ti ku lan kaani n napɔna yaabu, a ti ku lan yuuni n daalahichi.

¹⁷A ni ti zaŋ n taali niŋ kpalaŋ' ni lo li, ka a ti zaŋ bini limsi n tuumbieri.

¹⁸Amaa zoli nyεla din luri wurinda, ka tampiŋ vuŋiri di dooshee.

¹⁹Kaman kom ni yi zo n-liili kuya, ka kopaliga Ʒi tingbani taŋkpayu chaŋ shεm, lala ka a sayindi daadam tahima.

²⁰Nyini n-nyandi ba sahakam, ka bε kpira, ka a tayı bε ninni biɛhigu ka kari ba bahi.

²¹Bε bihi yi nya jilima, bε bi mi; ka bε yi nya filiŋ, so bayá ka di ni.

²²Bε maŋmaŋ' niŋgbuna bierim kɔŋko n-nayi mali ba, ka bε kuhiri bεmaŋmaŋ' kɔŋko zuyu."

Ayuba 15

Alizama din pahi buyi
(15.1—21.34)
Elifaz

- ¹Di saha ka Elifaz ḥun daa nyε Tεman nir' la garigi yεli,
- ²"Di tuya ni ninvuy' shεb' bεn mali yεm zaŋ yεtɔy' shεŋa din ka buchi n-garigi, ka chε ka wulimpuhili polo pohim kpe m-pali ba?
- ³Di luhiya ni bε ȳmεri naŋbankpeen' shεli din ka nyɔri bee m-mali yεtɔy' shεŋa din ku niŋ ba zay' vielli?
- ⁴Amaa nyin' yihirila Naawuni zɔbo a kɔbili ni. Ka guri Naawuni jembo soli.
- ⁵Dama a noli ni yεtɔyα n-wuhiri a tuumbieri ni nyε shεli ka a yula yεŋkiŋkabina yεtɔyα.
- ⁶Amaŋman' nol' ni yεtɔyα n-wuhi ni a mali taali, pa mani n-yεli. Amaŋman' naŋgbampiba n-di shehira jend' a.
- ⁷Nyini n-nyε bε ni daa tuui dɔyi ninvuy' so daadamnim' puuni? Bee bε daa dɔy' a mi pɔi ka daboya naanyi pili?
- ⁸A gbilisi tibili wum Naawuni yεm yεtɔyα? Ka a tεhiya ni a kɔŋko m-mali yεm?
- ⁹Bɔ ka a lee mi ka tinim' bi mi li? Bɔ gbinni ka a lee baŋ ka tinim' bi baŋ li?
- ¹⁰Ninkur' teempielə be ti ni ka nyε bεn kurigi gar' a ba.
- ¹¹Ka Naawuni ni maar' a suhu shεm ḥo nyela din pɔr' a sani, bee zilimballi yεtɔyα maa m-pa shεli a sani?
- ¹²Bɔzuyu ka a chε ka a suhu kpεh' a yɔyu, ka bɔzuyu ka a chε ka a nini mooi,
- ¹³ka a je suli niŋ Naawuni, ka chε ka yεtɔyα ḥo yir' a nol' ni na?
- ¹⁴Daadamnim' mi lee nyε bɔ ka ni tooi be kasi? Bee bεn nyε pay' ni dɔyi shεb' ḥo, wula ka bε yen tooi niŋ nyε wuntizɔriba?
- ¹⁵Naawuni bi dih' o malaikanim' tabili, ka sagbana pala din be kasi o sani,
- ¹⁶bε ni ti yεrla ninsala ḥun ka buchi ka sayim, ka nyε ḥun zaŋ zay' bieŋu tumbu leeg' o kom nyuri ḥo yεla?
- ¹⁷Wumma, n ni wuh' a n ni yεli n ni nya shεli.
- ¹⁸Yεnnim' ni tɔyisiri yεtɔy' shεŋa nyela bε ni daa wum shεli bε yaannim' sani.
- ¹⁹Bε kɔŋko ka bε daa zaŋ tingbani maa ti, ka sana daa bi gari bε ni.
- ²⁰Ninvuy' bierι bεn' kul bela bierim ni bε nyεviya ni zaa; yuun' shεŋa zaa din gari ka bε bi zɔri niriba nambɔyu la ni.
- ²¹Dabiεm vuri kul bela bε tiba ni, azichi pam puuni ka bahiyolilan' yen liri ba.

- ²²Bε bi niŋ yeda ni bε ni lan yi zibisim ni yaha, bε nyεla takobi ni yεn ku shεba.
- ²³Bε chanimi gindi bɔri bindirigu, ka bɔhira, ‘Ya polo ka di lee be?’ Bε mi ni zibisim dabisili shee bi lan waya.
- ²⁴Nahingu mini bierim pam m-mali ba dabiεm. Di lula bε zuyu kaman naa ni mali shili ni o chan tɔb’ tuhibu shεm la.
- ²⁵Dama bε nyεla bεn kpεhi Naawuni nini, ka lo kpara ni bε tuhi Kpiɔŋlan’ Naa;
- ²⁶ka niŋ tipawumli n-gbibi nyɔtayiri din tibisa n-zɔri na ni bε ti tuh’ o,
- ²⁷dama bε ɔmεlimmi yi kparima, ka kpam niŋ bε shεhi ni.
- ²⁸Bε ni ti bela fɔntin’ shεŋa din kpalim dabari ni, ka be yiya shεŋa din nyε nir’ ni ku be yiya shεŋa ni, din nyε bε ni lo nia ni bε wurim shεŋa la.
- ²⁹Bε ku leei bundaannima, ka bε nyamma pala din ni zani yuui; ka bε daazichi mi ku yεligi tɔŋgbɔŋ maa ni.
- ³⁰Bε ku zo n-yi zibisim ni, buyim ni di bε wulimama, ka pɔhim ɔe bε puma bahi.
- ³¹Bε miri ka bε yɔhim bεmaŋa n-niŋ din ka buchi naani, dama din ka buchi maa n-ni ti nyε bε sanyoo.
- ³²Ka bε ni ti yo ba li bε nyεviya ni, ka bε wula ti ku maha.
- ³³Bε ni ti suui bε wain wal’ kaha bahi kaman wain tia la; ka suui bε puma bahi kaman olivi tia la.
- ³⁴Dama ninvuy’ shεb’ bεn bi zɔri Naawuni ku dɔyi bihi, ka buyim ni di ninvuy’ shεb’ bεn deei birapu yiya.
- ³⁵Bε tiyila barina pua ka ni dɔyi zay’ biεŋu, ka bε suhuri mali ɔiri ɔmabu shili.”

Ayuba 16

Ayuba

- ¹Di saha ka Ayuba daa garigi yεli,
- ²“N pun wum dimbɔŋɔnim’ pam; yi zaa bεn di yεn maai n suhu ɔjɔ nyεla bεn lan sayindi n suhu pam.
- ³Yεtɔy’ shεŋa din ka buchi ka naabu? Bee bɔ n-lee muysi ya ka yi na kul tɔyisiri yεtɔya?
- ⁴Yi yi di be n ni be shεm ɔjɔ, n gba naan tooi yεli kaman yi ni yεri shεm ɔjɔ. N naan tooi yεli ya yεtɔya pam, ka vili n zuyu niŋ ya.
- ⁵N naan tooi zaŋ n nol’ ni yεtɔya kpaŋsi yi suhuri, ka n suhumaabo yεtɔya naan ku yi bierim maa.
- ⁶N yi tɔyisiri yεtɔya, di bi maari bierim n niŋgbuŋ ni, ka n yi fo, di sɔŋsim lee nyε ma dini?

⁷Yelimanlı, pumpoŋɔ Naawuni naai ma zaa, o ku m mini bɛn be zaa.

⁸O gurim ma ʒili, ka di leei shəhira jəndi ma; ka n koyisibu nyɛ din di shəhira jəndi ma.

⁹O suhu daa yiŋsiya, ka o lan je ma, ka dari tɔhi ma. O daa dim o nyina ni niŋ ma. O mirig' o nina niŋ ma kaman o dima n-nyɛ ma la.

¹⁰Niriba yɛla bɛ noya gu ma, bɛ lab' ma tapayisi din ku dɔni, ka layim tab' liri ma.

¹¹Naawuni zaŋ ma tila ninvuy' bieri, ka zaŋ ma niŋ putɔyunim' nuu ni.

¹²N daa malila suhudoo, ka o pirigi ma buyi, o daa gbaala n nyiŋgol' ni n-zaŋ ma ŋme n-chərisicherisi, ka kul liriti ma.

¹³O peentɔriba tari gili ma, ka o bɔyibɔyi n yaannina, ka bi zo ma nambɔyu. O puhigi m binsom bahi tiŋa.

¹⁴O kul tiri ma la dansi, o karitimi doli ma kaman tɔbbia la.

¹⁵N shela buyu m-pɔbi mmaŋa, ka zaŋ n yaa sɔŋ taŋkpayu ni.

¹⁶N kuhimi ka n nina mɔhi, ka zibisim titali limsi n niŋkari,

¹⁷hal n ni bi tum taali, ka kul suhiri Naawuni vienyelinga maa zaa yoli.

¹⁸Yaa tingbani, miri ka a pi n ʒim; di che ka n kuhigu zani soli.

¹⁹Hal pumpoŋɔ n shəhiralana bela alizanda ni, ka ŋun ʒe n nyaanja nyɛla ŋun be zuŋusaa.

²⁰N zɔnim' maani ma la ansarisi, ka n kuhi ni nintam niŋ Naawuni,

²¹ni o che ka binsheyukam mali zani dede daadam mini Naawuni sani kaman nir' min' o ʒiʒiinikpee la.

²²Dama di yi niŋ daba ayi n ni doli soli chan ka ku lan labina.

Ayuba 17

¹N shia faai siyi, n dabisa naaya, gballi malila shili guli ma.

²Yelimanlı, ansarisi maaniba ʒiela n sani, ka n lihiri bɛ ni kuri ma suli shem.

³Zaŋmi n talima ni nyɛ sheli zal' a sani. Duni n-lee beni ŋun ni zani n nyaanja?

⁴Di ni nyɛ nyini n-fa bɛ yɛm ka bɛ bi lan mi sheli maa, dinzuyu a ku che ka bɛ di nasara.

⁵Ninvuy' shɛb' bɛn zayısi bɛ zɔnima laara nyabu zuŋu, bɛ bihi ku nya bɛ ni bɔri sheli.

⁶O che ka niriba lihi ʒiem ma, ka tuhiri nintori vieri n ninni.

⁷Biərim chε ka n nimbibi bi lan ne viənyelinga, ka n ningbuŋ zaa ŋmanila shilinshia.

⁸Yelli ŋɔ nyɛla din chε ka ninvuy' shεb' bɛn ʒe tibi yɛma ŋma. Ka ninvuy' shεb' bɛn ka taali yiŋisi wuyili ninvuy' bieŋu zuŋu.

⁹Amaa ka wontizɔiba bɛn' kul gbibi be wontizɔbo soli, ka ninvuy' shεb' bɛn nuhi viɛla kul nyari yaa pahira.

¹⁰Amaa yi zaa yi lan labina, n ku nya yɛndana yi ni.

¹¹N dabisa gariya, n ni daa lo nia shɛŋa ka di nyɛ n suhu ni yu shɛŋa la sayimya.

¹²Bε zaŋla yuŋ leei biɛkaali. Bε yɛliya, ‘Neesim maa mirila zibisim.’

¹³N yi tɛhi ni n yiŋ' nyɛla kpiimba biɛhigu shee, ka n yi zaŋ m bindoo yɛrigi zibisim ni,

¹⁴n yi yɛli gballi, ‘M ba n-nyɛ a,’ ka yɛli zunzuli, ‘M ma n-nyɛ a,’ bee, ‘N tizɔpaya n-nyɛ a,’

¹⁵di saha n tahima maa lee be ya? Duni n-lee yɛn nya n tahima maa?

¹⁶Di ni chaŋ kpiimba biɛhigu shee? Ti zaa ti yɛn layimmi kpi?”

Ayuba 18

Bilidad

¹Di saha ka Bilidad ŋun daa nyɛ Shua nir' la daa garigi bohi.

²“Bɔ saha ka a yɛn che yɛtɔya ŋɔ tɔyisibu? Gbilisim' tibili ka ti gba tɔyisi.

³Bɔ n-niŋ ka a kal' ti pahi niyi ni? Bozuŋu ka a lihi ti jɛra?

⁴Nyin' ŋun suhu yiŋisi ka a dar' tɔh' aman' ŋɔ, a tɛhiya ni bε ni chε dunia ti a bee n-vuyi tampiŋ di biɛhigu shee a zuŋu?

⁵Yɛlimaŋli, ninvuy bieri firila kpiya ka bε buyim bi lan ne.

⁶ Neesim din be bε suyili ni leei zibisim, ka firila din yili bε zuŋusaa kpi.

⁷Bε lan ka yɛmbahiga bε chandi ni, ka bε ni lo nia shɛŋa luhi ba.

⁸Dama bε maŋmaŋ' naba n-zaŋ ba chaŋ ti kpɛhi zana ni, ka bε chaŋ ti lu bɔyili ni.

⁹Tɔŋ gbaai bε napɔŋkpahi, zana gbaai ba gbibi.

¹⁰Mia pi tiŋban' ni guli ba, ka tɔŋ do sol' ni guli ba.

¹¹Bε yi kul be luŋ' shɛlikam, dabiɛm m-mali ba, ka kariti doli ba duri bε napɔŋkpahi.

¹²Kum chε ka bε lan ka yaa, ka barina do n-gu ba ni di chε ka bε tuui.

¹³Doro di bε ningbuŋ zaa, kum bituuli di bε nuhi min' bε naba.

¹⁴Bε dari ba yihi bε ni niŋ yili shεli yεda ni, ka zaŋ ba tahi na' so ŋun yεla mali dabiεm sani.

¹⁵Binshεli bi lan kpαlim bε yiŋa, ka bε zaŋ chilibi yayiri bε ni be luy' shεŋa.

¹⁶Bε gbinni nyaya kuuya, ka bε zuŋusaa wula kpi.

¹⁷So bi lan teeri bε yεla dunia ni, ka bε yuya lan ka solɔyu zuŋu.

¹⁸Bε yihi ba neesim ni m-bahi zibisim ni, ka kari ba yihi dunia yili.

¹⁹Bε ka bihi bee zuliyɑ bε niriba sunsuuni, ka so lan ka bε ni daa be luy' shεli maa.

²⁰Bε biɛhigu maa yεla garila wulinluhili polɔnima, ka dabiεm gbahi wulimpuhili polɔnima.

²¹Biɛhinj kani, ninvuy' bieri biɛhigu shee ni nyε shεm m-bala. Ninvuy' shεb' bεn bayá ka Naawuni ni, lala n-nyε bε biɛhigu shee."

Ayuba 19

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba garigi yεli,

²"Bɔ saha ka yi yεn che ma nahimbu, ka che yεtɔy' shεŋa yi ni mali dariti tɔhiri ma ŋɔ?

³Yi galim ma yimyim bupia zuŋu, yi ni miligi n suhu shεm maa vi bi mali ya?

⁴Hal di yi shiri nyεla yεlimanli ni m birigiya, m biriginsim maa ʒila n zuŋu.

⁵Di yi shiri nyεla yi duhila yimaŋa n-jɛndi ma, ka zaŋ n filiŋ ŋɔ jɛndi ma,

⁶dindina yi m-baŋmiya ni Naawuni n-zaŋ ma niŋ chirimbu maa ni, ka che ka o zana gbaai ma maa.

⁷Hal n yi kuhi, 'Famiya ma!' so bi garigiri ma. N daa duhi n yee pam, amaa ka so daa bi ti ma yεlimanli.

⁸O mεla gooni ŋari n soli, ka di che ka n kɔŋ garibu, ka che ka n soli leei liŋa.

⁹O fa n jilima, ka piligi n nam zuŋupiligu.

¹⁰O dari tɔhi n yaŋa zaa, ka n yεla naai, ka darigi vuyi n tahima kaman tia la.

¹¹O yiŋis' o suhu bahi n zuŋu, ka kali ma pah' o dimnim' ni.

¹²O tɔbbihi layimmina, nti gbi bɔŋa do' n-guli ma. Bε teei gilila n yili.

¹³O zaŋ m malibu chaŋ katiŋa ka che ma, ka n leei sana bεn daa mi ma la zaa sani.

¹⁴N dɔyiriba mini n zɔnim' zoya ka chε ma.

¹⁵Saamba bεn be n yiŋa tamla n yεla. Ka pay' sara bεn nyε n tumtumdiba zaŋ ma leei sana. N leela tinzun nira bε sani.

¹⁶M bolila n tumtumda, amaa ka o bi garigi ma. Di simdi ni mmaŋmaŋ' balim o.

¹⁷M paya nyee nyɔni ma, ka m mabihi gba nyee nyɔni ma.

¹⁸Hal bihi siŋdi ma mi, n yi yiŋisi, bε tɔyisirila yεtɔya jεndiri ma.

¹⁹N zɔsimnim' zaa zaŋ ma mi bahi, ka n ni daa yuri ninvuy' shεb' la zaŋ ma bahi.

²⁰N kpalimla kɔba noli, biɛla n-chε n naan kpi.

²¹Mbaye n zɔnima, zomiya ma nambɔyu, zomiya ma nambɔyu! Dama Naawuni n-niŋ ma lala maa!

²²Bɔ n-niŋ ka yi kari doli ma kaman yinima n-nyε Naawuni maa? N niŋgbuŋ ni be shεm ŋɔ kɔŋko bi sayi lala yi sani?

²³M bi zayisi ka bε di sabi n yεtɔya ŋɔ sɔŋ! M bi zayisi ka bε di sab' li niŋ kundi ni!

²⁴N di bi zayisi ka bε zaŋ chiriga n-chirigi li pa tampin zuyu, ka di kul beni sahakam!

²⁵Dama m mi ni n tiligira nyεla ŋun be, o nyεla ŋun kul ni ti bahi ka dunia ni na.

²⁶Hal n niŋgbuŋ gbaŋ yi sayim ŋ-ŋɔ, ka n niŋgbuŋ na beni, dindina n ni nya Naawuni.

²⁷Duna ka n ti yεn nya ka o bayi ma, ka n nina ti nya o, ka pa ni so yaha. N suhu kul yεla di zuyu.

²⁸Yi yi yeli 'Ti ni nahim' o pam, dama yεlli maa mi yila o kɔbili ni na,'

²⁹dindina yin' zomiya takɔbi dabiem, dama suhuyiyisili tahiri tibidarigibo din nyε takɔbi na ni di chε ka yi baŋ ni sariakaribo din tuhi beni."

Ayuba 20

Zɔfar

¹Di saha ka Zɔfar ŋun daa nyε Naama nir' la daa garigi yeli,

²"Wumma! N suhu n-yεli ma ni n garig' a, dama di muysi ma pam n suhu ni.

³N wumla galimi sheli din tu ma, m milinsi puuni ka n nya garigibu.

⁴A bi mi ni kurimbuni, saha sheli bε ni daa zaŋ daadam niŋ dunia ni la,

⁵ninvuy' bieri suhupielli daa bi yayi lala? A bi mi ni ninvuy' shεb' bεn bi zɔri Naawuni kul dirila nyayisim saha biɛla kɔŋko?

⁶Bε ni tooi waya ti kpεri sagbana ni, ka bε zu�uri tɔri sagbana,

⁷bε ni ti bahi yoli kaman bεmaŋman' bindi la. Ka ninvuy' shεb' bεn pun nya ba ni ti böhira, 'Bε lee be ya ni?'

⁸Bε ni ti yiyi ka firi kaman zahindi la, ka so ku lan nya ba. Bε ni kari ba kaman yuŋ ʒii la.

⁹Ninvuy' shεb' bεn daa nya ba, ku lan nya ba, bε yanim' ku lan nya ba.

¹⁰Bε bihi ni ti tim sandaani niŋ nandaamba, ka labisi bε buni ti ba.

¹¹Bipolitali ni daa kul pali bε ningbuŋ shεŋja ni maa; bε mini li ni ti dɔni tankpayu ni.

¹²"Hal ninvuy' biɛtali ni nyayisi bε noya ni, ka bε zaŋ li sɔyi bε zilima lɔna ni;

¹³hal ka bε je ni bε zaŋ li bahi, ka zaŋ li gbabi bε noya maa zaa yoli,

¹⁴ninvuy' biɛtali lɔyu lɛbigirila bε puya ni, ka leei sapay' binsom bε puya maa ni.

¹⁵Bε valila azichi, ka lan ti li bahina, Naawuni n-yihi li bε puya ni bahina.

¹⁶Bε ni moyisi sapay' lɔyu; gariŋga zilinli ni ku ba.

¹⁷Bε nina ku nya kulibɔna, kulibɔn' shεŋja din zɔri shiri mini bihim.

¹⁸Bε ni zaŋ bε tuma nyɔri labisi ti ka ku di li, bε ni wolim nya nyɔ' shεl' la, bε ku di di nyayisim.

¹⁹Dama bε niŋ nandaamba alaka ka bε bayə ka bε ni, bε fa yili shεli din pa bε ni me shεl' la.

²⁰"Bε ni nyε pulaannim' zuyu, bε suhuri yi kul bɔr' shεli, bε dir' li mi;

²¹bε na ʒi n-di ka guui binsheli. Dinzuyu bε daazichi ku zani yuui.

²²Bε di n-tiŋi nyaanja, bε ni ti be muyisigu ni. Ka yεlibiεyū kam zaa ni ti ka bε zuyu na.

²³Naawuni ni zaŋ o suhuyiyisili din zooi pam niŋ bε puya ni ka di pali, ka o che ka di lu bε zuyu na kaman saa la, ka di leei bε bindirigu.

²⁴Bε ni ŋmaligi guui ka che kurugu bidibbini, ka daanya piem ni to ba pili yi.

²⁵Bε ni voo' li to ba ka di pili yi bε niŋgbuna ni. Ka di naŋgban' dirili maa pili yi bε binsom ni; ka dabiem gbahi ba.

²⁶Zibisim titali n-nyε bε daazichi n-doya guli ba, ka buyim din pa so ni mali shεli ni ti di ba. Ka binshelikam din ti kpalim bε yinsi ni ti di buyim.

²⁷Zuyusaa ni ti kahigi bε tuumbieri ni nyε shεli wuhi, ka dunia zaa ti yiŋisi jendi ba.

²⁸Bε ni ti va bε yiŋ' daazichi chan, Naawuni suhuyiyisili dali ka bε ti yεn va li maa.

²⁹“Ninvuy’ biegyu tarili ni nyε sheli Naawuni sani m-bala. Naawuni ni zaŋ tarili sheli zali ba m-bala.”

Ayuba 21

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi yεli,

²“Gbilisimiya tibili vienyelinga n-wum n yεtɔya ηɔ, ka chε ka dimbɔηɔ n-nyε yi ni yεn zaŋ sheli maai n suhu.

³Timiya ma soli ka n tɔyisi yεtɔya, ka n yi tɔyisi yεtɔya maa naai, di nyaanja, yin’ malimiya ma ansarisi.

⁴Pa ninsal’ ka n fabindi niŋdi maa, ka bɔzuyu ka n yεn niŋ suyilo?

⁵Lihimiya ma ka chε ka di gari ya, ka yi zaŋ yi nuhi pɔb’ yi noya.

⁶N yi tεhi di yεla, di gariti ma mi, ka dabiεm mali ma, ka n ni’ sɔhira.

⁷Bɔzuyu ka ninvuy’ bieri beni hal ti kurigi ka kul mali yiko pam?

⁸Bε bihi ʒiela bε tooni, ka bε nina nya bε yaansi.

⁹Dabiεm ka bε yinsi puuni, ka Naawuni bi darigiri bε tibili.

¹⁰Bε nayilahi kul durila vienyelinga, ka bε nayinyama kul dɔyira, ka na ʒi n-zaŋ bahi.

¹¹Bε mali bε bihi yiri chani kaman biŋkɔbbaligu la, ka bε bihi maa yiγiri jamda.

¹²Bε yiinila yila sayisiri guŋgombihi mini moyilo, ka kalambua kumsi niŋdi ba nyayisim.

¹³Bε zaŋ bε dahima zaa niŋla buni nyayisim dibu ni, bε ni ti chaŋ kpiimba biehigu shee ni suhadoo.

¹⁴Bε yerila Naawuni, ‘Zom ka chε til! Ti bi bɔri ni ti baŋ a soli.’

¹⁵Bε yera, ‘Kpiɔŋlan’ Naa mi lee nyε bɔ ka ti jεmd’ o? Ka ti yi suhir’ o, nyo’ bɔ ka ti lee yεn nya?’

¹⁶Nyama, pa bε buni ka bε gbibi bε nuhi ni maa? Man’ kul ku deei ninvuy’ bieri yεtɔya.

¹⁷Ninvuy’ bieri firila na mi n-kpi? Bε na mi n-nya ashaara? Ka Naawuni suhu na mi n-yiγisi ka o chε ka bierim paai ba?

¹⁸Bε na mi m-be kaman pɔhim ni ʒieri mo’ shεŋa ka be kaman wurigu ka pɔhim ʒe n-chaŋ la?

¹⁹Yi yeliya, ‘Naawuni zaŋla bε zay’ biegyu maa soŋ gu bε bihi; chε ka o zaŋ li labisi yo ba ka bε baŋ li.’

²⁰Chε ka bεmaŋman' nini nya bε bahigu, ka chε ka bε nyu Kpiŋlan' Naa suhuyiŋsili.

²¹Dama bε chira tariga yi ti paai, bε bayá bɔ n-lee lan be bε malibu ni, bε kalinsi nyaanja?

²²So ni tooi wuhi Naawuni ḥun kariti wɔyira saria ḥo yem?

²³So mi n-nye bundana, ka mali suhudoo ka binsheli yela bi muyis' o, ka o ti kpi.

²⁴O kum maa saha, o kul yεn ḥmεlimmi, ka o kɔba ni kpam kul maha.

²⁵Ka so mi beni, o ka suhupielli, ka ti kpi ni suhugarigu.

²⁶Bε zaa mi yεn dɔnila taŋkpayu ni, ka zunzuya di ba.

²⁷M mi yi tεha mini yi ni lo nia sheli na ni yi ti birigi ma.

²⁸Dama yi bɔhira, 'Nabia maa yil' la be ya? Ninvuy' biεyū maa ni daa be yili shεl ni la lee be ya?'

²⁹Yi na bi bɔhi ninvuy' shεb' bεn nyε sochandiba? Yi bi sayi bε ni yεli shεm

³⁰ni ashaara dali ninvuy' biεri bεn' tiligirimi, ka nyari faako suhuyiŋsili dali?

³¹Iuni n-lee ni wuhiri ba bε galimi ni nyε shεm bε ninni? Ka ḥuni n-lee yɔri ba bε tuma samli?

³²Ka bε yi ti zaŋ ba sɔyɪ gballi ni, bε gulila bε gballi maa.

³³Vinvamli ni taŋkpayu niŋdi ba la nyayisim, ka sokam ni doli bε nyaanja. Ka ninvuy' shεb' bεn pun daŋ tooni ka kalinli.

³⁴Ka wula ka yi ni tooi zaŋ binshεŋa din ka buchi ḥo maai n suhu? Yi lan ka yi ni yεn garigi ma shεm nayila ʒiri kɔnko."

Ayuba 22

Alizama din pahi buta

(22.1—27.23)

Elifaz

¹Di saha ka Elifaz ḥun daa nyε Tεman nir' la garigi yεli,

²"Ninsal' ni tooi mali buchi Naawuni sani? Ka hal ḥun mali yem ni tooi mali buchi o sani?

³ A yi nyεla wuntizora, nyayisim bɔ ka di lee tiri Kpiŋlan' Naa? Bee a yi nyεla ḥun ka galimi, nyo bɔ ka o yεn nya di zuyu?

⁴A tεhiya ni a ni zɔr' o zuyu n-chε ka o kpahir' a zuyu ni, ka kariti a saria ḥo?

⁵Pa a ninvuy' biεtali ni galisi zuyu? A tuumbieri ka tariga.

⁶Dama a deeī talima a mabihi sani ka di ka daliri, ka deeī bē situra sōj ka chē ba bē zayim.

⁷A bi tiri di ni wum ninvuy' shēb' la kom ka bē nyura, ka mōndi kum ni mali shēb' bindirigu.

⁸Ninvuy' shēb' bēn mali kpiōj n-su tingbani, ka bē ni tiri ninvuy' shēb' jilima be di ni.

⁹A kari pakoya bahi ni nuzaṇa, ka kabisi kpibisi bōyiri.

¹⁰Dinzuŷu ka tōna do n-gil' a, ka dabiēm lu a zuŷu libig' a,

¹¹ka zibisim din ni chē ka a ku tooi nya mini kōgbana lim a maa.

¹²Naawuni bi bela zuŷusaa ha? Nyam' sañmarisi bēn be zuŷusaa ḥo ha ni be zuŷusaa ha shēm!

¹³Dinzuŷu ka a bōhira, 'Bō ka Naawuni lee mi? O ni tooi kari saria zibisim titali puuni?

¹⁴Sagban' tibisa lim o n-chē ka o bi nyara, ka be zuŷusaa kpaakpanyom ni chana.'

¹⁵A yēn gbibila so' kur' shēli ninvuy' bieri ni daa doli la?

¹⁶Bē daa kpiya ka bē saha na bi paai kaman kom ni ȝiri tanzaa chani shēm la.

¹⁷Bē daa yēlila Naawuni, 'Wara ka chē ti.' Bō ka Kpiōjlan' Naa yēn tooi nīj ti?

¹⁸Di zaa yoli, ka o zaŋ bin' suma pali bē yinsi. Amaa ninvuy' bieri ni lo shēli ka n je.

¹⁹Wuntizōriba nya li, ka bē suhuri paligi, ka bēn ka taali lara, ka maani ba ansarisi yēra,

²⁰'Ti dimnim' maa kpiya, ka buŷim di bē ni kani ka chē shēli.'

²¹Sayimi ti Naawuni, ka tim sandaani nīj o, ka bin' viela lan ka a sanna.

²²Deem' o wuhibu din yir' o nol' ni na, ka zaŋ o yēligu nīj a suhu ni.

²³A yi ḥmaligi labi Kpiōjlan' Naa sani, o ni labis' a zali a zaashe' kurili ni. A yi yihī ninvuy' bietali zaa a yiŋa,

²⁴a yi zaŋ a salima bahi taŋkpayu ni, ka zaŋ salima din yi Ofiri na ti bahi kulibōj kuŋ ni kuya zuŷu,

²⁵ka zaŋ Kpiōjlan' Naa leeg' a salima min' a daanzinfa din vieli pam,

²⁶dindina a ni lan nya suhupielli Kpiōjlan' Naa sani, ka kpu'y a zuŷu lihi ḥun' Naawuni.

²⁷A ni suh' o, ka o deeg' a suhigu, ka a nīj a ni daa po pōri ni a ni nīj binshēja la.

²⁸A yi lo ni a niŋ sh̄eli, di ni niŋ; ka neesim lan neei a soya zuyu.

²⁹Dama ninvuy' sh̄eb' yi nya filiŋ, a ȳerimi ni b̄e malila karimbaani, dama o tiligiri tarimba.

³⁰Hal o ni fa b̄en mali taali bahi. Dinzuyu yihim' dayiri a k̄ibili ni ka o tilig' a."

Ayuba 23

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi ȳeli,

²"Zuŋo gba n fabila maa lan k̄onla tim. Di mini n ɲuhibu ɲo zaa yoli, Naawuni na kul pahiri ma la biɛrim.

³N di bi zayisi ka m mi n ni ȳen nya o luy' sh̄eli polo, ka n di chaŋ hal ni o biɛhigu shee.

⁴N naan zaŋ n yetɔya maa sɔŋ o tooni ka ti tɔyisi di ȳela.

⁵N naan wum o ni ȳen garigi ma sh̄em, ka banj o ni ȳen ȳeli ma sh̄em.

⁶O naan zaŋ o yiko din galisi ɲo zab' ma? Aai, amaa o naan gbilisi tibili wum n ȳeligu.

⁷Nimaani ka ɲun gbibi ȳelimanlı ɲo min' o naan tɔyisi yetɔya, ka n sariakarita maa naan bahi ma zaa.

⁸N yi chaŋ tooni ha, o ka nimaani bee n yi labi nyaanja, n ku tooi nya o.

⁹Ka m bo o nuzaa polo, ka o sɔyi, ka n ku tooi nya o, ka n ɲmaligi nudirigu polo, amaa ka bi tooi nya o.

¹⁰Amaa ɲun' mi n ni doli so' sh̄eli, o yi vihi ma o ni nya ka n viɛlimi kaman salima la.

¹¹N kul dolila o ni wuhi ma sh̄em; n kul dolila o soli ka na ʒi m-birigi.

¹²N na bi birigi zaligu sh̄eli din daa yi o noli ni na, n zaŋ o noli ni ȳeligu niŋ n suhu ni.

¹³Amaa o bela o k̄onko, ka ɲuni n-lee ni tooi tay' o? O ni b̄ori sh̄eli, dina ka o niŋda.

¹⁴Dama o ni lo ni o niŋ ma sh̄eli maa, o ni niŋ li naai; ka lala binyara pam kul be o suhu ni.

¹⁵Dinzuyu n yi be o tooni, dabiɛm m-mali ma, ka n yi t̄ehi o ȳela, dabiɛm m-mali ma.

¹⁶Naawuni n-chɛ ka n suhu ɲooi; Kpiɔŋlan' Naa n-chɛ ka dabiɛm gbaai ma.

¹⁷M bi zayisi ka n lili kpe zibisim ni, ka zibisim titali limsi n ninni.

Ayuba 24

- ¹Bɔzuyu ka Kpiɔŋlan' Naa bi zali saria karibu saha? Ka bɔzuyu ka bɛn mi o na ʒi n-nya o ni zali saha dabisa shɛŋa ni?
- ²Ninvuy' bieri nahiri tintarisi vulɔnima, ka fari biŋkɔbbaligu n-zan̄di ba chani ka bɛ ti ɣubiri mɔri bɛmaŋmaŋ' biŋkɔbiri mɔri ɣubbu shee.
- ³Bɛ tayi kpibiga buŋ' chan̄, ka deei pakoli nahu talima.
- ⁴Bɛ daai nandaamba bayili palli kpaŋa, ka nandaamba zaa zo n-sɔyi.
- ⁵Bɛ yirimi chani bɛ tuma ni kaman mɔyu ni bunti m-be tingban' neli ni la m-bori bindirigu tingban' sheli din chayisi puuni ni bɛ ti ti bɛ bihi.
- ⁶Bɛ gahindila bindira pu' shɛŋa din pa bɛ dina ni, ka yihiri wain tiwal' yiha ninvuy' biɛyu wain tihi puu ni.
- ⁷Bɛ doonila bɛ zayim yuŋ kam, ka ka situra. Bɛ ka binsheli din ni pili wari saha.
- ⁸Ka zoya ni saa buri ba, ka bɛ ka bɛ ni yɛn kpe sheli yi saa bubu ni, ka bayila tampima.
- ⁹Bena n-nyɛ bɛn darigiri gbabigiri kpibisi bɛ manim' biha ni, ka deeri nandaamba biliéri talima.
- ¹⁰Bɛ chanila bɛ zayim, ka ka situra, ka ʒiri kabɔba, ka kum mali ba.
- ¹¹Bɛ bela bɛ olivi tihi folinsi ni n-kahindi kpam, ka kahindi wain, amaa ka kɔnyuri kuri ba.
- ¹²Ninvuy' shɛb' bɛn yɛn kpi bela foŋ ni ɣuhira, ka bɛn mali dansi kuhiri bɔri soŋsim, amaa ka Naawuni bayá ka bɛ suhigu ni.
- ¹³Bena n-nyɛ ninvuy' shɛb' bɛn zayisiri neesim la, bɛna n-nyɛ bɛn bi mili di soya ka bi ʒe di soya zuyu la.
- ¹⁴Iun kur' niriba yiysisirila zaawuni n-chana ni o ku nandaamba mini faranima. Yuŋ yi paai, o ɣmanila tayiya.
- ¹⁵Zinaniŋda gba kul guhirila wuntan' lubu ka yera, 'N je ni so nya ma.' Ka zan̄ bini pili limsi o ninni.
- ¹⁶Yuŋ yi paai, bɛ chani kabirila yiya kpɛra, ka biɛyu neei, ka bɛ kpari bɛmaŋ' niŋ duri; bɛ bi mi neesim.
- ¹⁷Bumbɔni nyɛla asiba bɛ zaa sani, dama bɛ nyɛla bumbɔni mini dabiem zɔníma.
- ¹⁸Kopaliga zaŋ ba guui yomyom, ka noli di bɛ ni su tingban' sheli, ka so napɔŋ bi lan no bɛ wain tihi puri ni yaha.'
- ¹⁹Sanzali mini biisim ni chɛ ka maligim kuuri shɛm, lala ka kpiimba biɛhigu shee gba darigiri deeri alahichinima.

²⁰Bidoyirisurigu tam bε yεla, ka zunzuya di ba ka bε nyayisa; ka so bi lan teeri bε yεla; dinzuyu ninvuy' bietal iurimi kaman tia la.

²¹Bε nahindila pay' so ɻun bi dɔyɪ bihi, ka bi niŋdi pakoli zayı vielli.

²²Amaa Naawuni yiko puuni o kuri wɔyira. O yi tum o tuma, ninvuy' biεri kpirimi.

²³Idua n-chε ka bε be ni alaafee, amaa ka o lee pa nina lihiri bε tuma.

²⁴Bε nyarila tibiginsim saha biɛla, di nyaanja ka bε chanj. Bε ni suui lu n-kuui kaman vari la; ka bε ɻmahи bε zuγuri kaman ka' zuγuri la.

²⁵Di yi pa lala ɻuni n-lee ni wuhi ni n nyεla Ʒirilana, ka wuhi ni n ni yεli shεm maa kani?"

Ayuba 25

Bilidad

¹Di saha ka Bilidad ɻun daa nyε Shua nir' la daa garigi yεli,

²"Naawuni n-nyε ɻun su binshεyukam, ka nyε bε ni zo so dabiεm, ɻuna n-chε ka suhudoo be o daalizanda din be zuγusaa ɻo ni.

³O többihi mali kalinli? Ka ɻuni ka o neesim lee bi paara?

⁴Ka wula ka ninsal' lee ni tooi be kasi Naawuni tooni? Wula ka pay' ni dɔyɪ so lee ni tooi be ka ka dayiri?

⁵Hal goli bi pieli o sani gba; ka saŋmarisi mi pa bεn ka dayiri o sani.

⁶Bε ni ti yεrila ninsala ɻun nyε binneembila, ka nyε daadam ɻun nyε zunzuli ɻo?"

Ayuba 26

Ayuba

¹Di saha ka Ayuba daa garigi yεli,

²"Yi sɔŋ ninvuy' so ɻun ka yiko pam; yi tiligi bɔyu din ka yaa ɻo.

³Yi zaŋ kpamli yεtɔya tɔyisi ninvuy' so ɻun ka yεm, ka tɔyisi yεm yεtɔya pam.

⁴Idua n-lee sɔŋ ya ka yi tɔyisi yεtɔya ɻo? Ka ɻuni shia n-lee yi yi sanna maa?"

[Bilidad]

⁵"Kpiimba shihi sɔhirim, ka bεn be kpiimba biɛhigu shee sɔhira.

⁶Kpiimba biɛhigu shee dola palo ni Naawuni tooni, ka bahiyoli ka binshεli din ni pili.

⁷Idua n-daa yεrigi nuzaa polo sagbana limsi vau, ka daa bi zaŋ dunia ɻo yili binshεli.

⁸Idua n-daa zaŋ kom niŋ o sagban' tibisa ni, ka sagbana maa bi cheei.

⁹Đuna n-zan̄ bini pobi goli muni ninni, ka yērig' o sagbani pa di zuyu.

¹⁰Đuna m-booi booli pa teeku kom zuyu luy' sheli neesim mini zibisim ni chirigi taba.

¹¹Zuyusaa daantalisi sōhigimi, ka di gari ba o ni kpahi bē zuyu ni maa zuyu.

¹²O yiko ni ka o chē ka teeku fo n-dōni baalim. O yēm ka o daa zañ ku Reehab.

¹³O vuhim pohim daa ȝe n-neei zuyu saa, ka o daa zañ o nuu kuhi wahu ḥun zōri ni o tiligi.

¹⁴Dimbōñōnim' shiri nyēla o yiko yay' sheli polo, ka ti ni wumd' o yēla shēm pōra pam. Amaa o yiko din galisi ḥo, ḥuni n-lee ni tooi ban̄ li?"

Ayuba 27

[Ayuba]

¹Ka Ayuba daa lan gbaag' o yētōya yeli,

²"Naawuni Kpiñlan' Naa ḥun be ka nyē ḥun mōj ma yēlimanli ka chē ka m biehigu niñ tom ḥo,

³saha sheli zaa n ni na kul vuhera, ka Naawuni shia be n nyevoya ni ḥo,

⁴n nañgbampiba ku ḥma ȝiri, ka n zilinli mi ku tōyisi yōhin̄ yētōya.

⁵Din' kariya, ka n yeli ni yi mali yēlimanli. Ka pa ni n kpimi, n kul ku bahi n nimmanjatali maa.

⁶N gbibila n wuntitali kirikiri ka ku wōyisi li; n suhu bi wuhi ni m mali galimi m biehigu ni dahin' sheli.

⁷Chē ka n dimnim' be kaman ninvuy' bieri la, ka chē ka bēn je ma be kaman bēn pa wuntizōriba la.

⁸Dama ninvuy' shēb' bēn bayā ka Naawuni ni, bē tahima lee nyē dini saha sheli Naawuni yi ti chē ba bahi, saha sheli Naawuni yi ti deei bē nyeviya?

⁹Muysisigu yi ti paai ba ka bē kuhira, Naawuni ni sōñ ba?

¹⁰Bē suhuri ni pieli Kpiñlan' Naa zuyu? Bē ni suhuri Naawuni sahakam?

¹¹N ni wuhi ya Naawuni yiko ni nyē shēm; n ku sōyī ya din be Kpiñlan' Naa sani.

¹²Yi zaa nya li yimañmaña, ka wula ka yi zaa leei bēn ka buchi?"

[Zōfar]

¹³"Ninvuy' bieri tarili ni nyē sheli Naawuni sani m-bōñ, ninvuy' shēb' bēn niñdi bē taba alaka ni deeri pin' sheli Kpiñlan' Naa sani m-bōñ:

¹⁴Be yi dɔyi bihi pam takobi n-yen ku be zaa, ka be bihi ka bindirigu din ni di ntigi.

¹⁵Ka be shɛb' bɛn kpalim, alobo ni di ba, ka be pakoya ku kum be kuya.

¹⁶Hal be ni kul zaŋ anzinfa duhi kaman tankpayu la, ka zaŋ situra duhi kaman yayiri maa zaa yoli,

¹⁷be ni tooi zaŋ li duhi, amaa ninvuy' suma n-ni ye li, ka bɛn ka taali mi ti pirigi anzinfa maa ti taba.

¹⁸Be ni mɛri yiya shɛnja maa ɛmanila tɛri, ka ɛmani puguliba suya.

¹⁹Be nyɛla bundaannima be gom saha, amaa be yi ti neei, be ku lan mali shɛli.

²⁰Dabiɛm ni kpe ba kaman kokpɛyū la, ka pohimʒiepiliŋga ti ʒe ba chan yuŋ.

²¹Ka wulimpuhili polo pohim kpuyi ba zuusaa be yinsi n-ʒe ba chan.

²²Ka pohim maa ʒieri ba, ka bi chera, ka be zo yomyom ni be yi pohim kpiŋ maa ni.

²³Ka pohim maa ni ti mali ba ansarisi, ka sabisi ba be ni be luŋ' shelikam.

Ayuba 28

Yɛm payibu (Binsheli din be sunsuuni)

¹Yelimanlı, be ni gbiri anzinfa luŋ' sheli beni, ka be ni doori salima luŋ' sheli beni.

²Tiŋban' ni ka be gbiri yihiri kuriti, ka nyeligiri tahizieyu mi kuya ni.

³Salingbiriba zaŋdi be firilannya n-nyandi zibisim tiŋbani puuni, ka gbiri chani be ni ni tooi paai luŋ' sheli tariga m-bori tahizieyu kuya bumbon' ni.

⁴Be gbila boyili kpe tiŋban' ni katiŋa, ka di mini ninsalinim' ni be sheli waya, ka sochandiba bi mi be yela. Be yilila mihi zuyu m-be katiŋa laana.

⁵Tiŋbani dina, bindirigu n-yiri di ni na, amaa tiŋbani puuni din' ɛmanila buyim din diri binyara.

⁶Safaya kuya be tiŋbani puuni, ka salima be di tankpazim ni.

⁷Noombihi bɛn gbahiri binnema dira bi mi di soli ni be sheli, ka suligu nini na ʒi n-nya li.

⁸Mɔyu ni biŋkɔb' shɛb' bɛn mali karimbaani na ʒi n-dol' li, ka gbuynli gba na ʒi n-dol' li.

⁹Ninsalinim' wurindi cherebo kuya, ka lebiri zoya soŋda.

¹⁰Be gbiri kɔsoya tampima ni, ka be nina nyari binviela kam.

¹¹Be vihiri mɔya piligu shee n-yihiri binshɛnja din soŋya palo ni.

¹²Amaa ya polo ka nir' lee yen bo n-nya yem? Ka luy' dini ka banjsim be?

¹³Ninsalinim' bi mi be ni yen doli so' sheli paai li. Di ka ninvuy' nema ni be luy' sheli.

¹⁴Kobulli yeliya, 'Di ka n ni,' ka teeku yeli, 'Di ka n sani.'

¹⁵Nir' ku tooi zaŋ salima da li, ka nir' ku tooi zaŋ anzinfa buyisi di daa.

¹⁶Nir' ku tooi zaŋ Ofiri salima bee kuy' viel' sheŋa be ni booni oniyisi la bee safaya buyisi li.

¹⁷Nir' ku tooi zaŋ salima mini diyi buyisi li bee nir' ti zaŋ li tayi salima din vieli yeri.

¹⁸Nir' ku tooi zaŋ kuy' viel' sheŋa be ni booni koral bee kirisital la buyisi li. Yem liyiri gari yeri liyiri.

¹⁹Nir' ku tooi zaŋ Itiopia kirisolait la buyisi li, ka nir' mi ku tooi zaŋ salima alali buyisi li.

²⁰Dindina ka ya polo ka yem lee yirina? Ka ya polo ka banjsim lee be?

²¹Di soyiya ka che binnema zaa nina, di limsiya ka che noombihi ben be zuysaa.

²²Bahiyoli mini kum yeliya, 'Ti tiba daa wum di ŋumaŋuma.'

²³Naawuni m-mi di shee, ka mi di soli ni be sheli.

²⁴Dama ŋuna n-yuuni dunia tarisi, ka nyari binsheyukam din be sagbana tiŋli.

²⁵Saha sheli o ni daa zali pohim di tibisim ni yen nyε shem, ka buyisi kom tariga ni yen nyε shem la,

²⁶saha shel' o ni daa zali saa ni yen miri shem, ka zali saa nyayisibu ni yen chani shem la,

²⁷di saha ka o daa nya yem ka kahigi li, ka zal' li, ka bo n-yihi li na.

²⁸Ka o daa yeli daadamnima, "Yelimanlı, Naawuni zobo n-nyε yem ka tuumbieri chebu mi nyε banjsim."

Ayuba 29

Ayuba yetɔya din bahindi nyaŋa o yela maa ni

¹Ka Ayuba daa lan gbaai yetɔya tɔyisibu yeli,

²"M bi zaŋisi ka m biɛhigu di be kaman di ni daa pun be shem la, kaman saha sheli Naawuni ni daa yuuni ma la;

³saha shel' o firila ni daa ne n zuysaa, ka n dol' o firila maa neesim gari zibisim ni la,

- ⁴n ni daa na mali yaa, ka Naawuni zotali na be n yin' la,
- ⁵Kpiɔŋlan' Naa ni daa na be n sani, ka m bihi na be n san' la,
- ⁶n ni daa mali bihim payiri n naba, ka doori kpam tampima zuyu la.
- ⁷N daa yi chan̄ tiŋ' puuni dunɔdali gbini nti zaŋ n kuy' zali layingu ni,
- ⁸Nachimba daa yi nya ma, bε labiri la nyaanja, ka ninkura yiysi ti ma jilima.
- ⁹Ka ninvuy' zuyuri chε yεtɔya tɔyisibu, ka zaŋ bε nuhi pɔbi bε noya.
- ¹⁰Ka nabihi kukoya daa fo, ka bε kɔŋ yεtɔya tɔyisibu.
- ¹¹Ka ninvuy' shεb' bεn daa wum n yεla, bε daa payi ma mi, ka bεn nina daa nya ma mi di ma shεhira.
- ¹²Dama n daa fa nandaamba bεn kuhiri bahi, ka fa kpibisi bεn ka ɔjun ni sɔŋ ba bahi.
- ¹³Ninvuy' so ɔjun daa yεn kpi daa suhi alibarika niŋ n ni, ka n daa chε ka pakoya yili yila ni suhupielli.
- ¹⁴N daa zaŋ wuntitali niŋ mmaŋa, ka di pili ma. N yεlimaŋli tuma daa ɔmanila zabba mini banṭabiga.
- ¹⁵Mani n-daa nyε zoomba nina, ka nyε gbariti napɔna.
- ¹⁶N daa nyεla nandaamba ba; ka daa zaani saamba nyaanja bε yεla ni.
- ¹⁷N daa kabisi ninvuy' bieri nyina ka chε ka bε ni daa ɔubiri shεb' la yi n-luna.
- ¹⁸Di saha ka n daa tεhi, 'N ni ti kpila n tieŋu ni, ka ni ti chε ka n dabisa galisi kaman bihigu la.'
- ¹⁹N nyaya daa chan̄mi ti gbaai kom, ka maligim kul luri n wula zuyu yun̄ zaa.
- ²⁰N daa kul nyarila jilima, ka n kpiɔŋ kul be kaman tɔb' palli la.
- ²¹Niriba daa chεla vuri ka gbilisiri tibili guhiri n ni yεn di ba kpamli alizam' shεli.
- ²²N daa yi tɔyisi yεtɔya, so ku lan tɔyisi yεtɔya di nyaanja, dama n yεtɔya daa yi kperι ba pam.
- ²³Bε daa guhiri ma mi kaman bε ni guhiri saa shεm la. Bε suhuri daa kul yεla n zuyu kaman niriba suhuri ni ye siyili saa zuyu shεm la.
- ²⁴N daa lari niŋdi ba saha shεli bε daa yi ti lan ka yεda, ka n suhupielli lihigu kpaŋsiri bε suhuri.
- ²⁵Mani n-daa yi piiri bε ni bɔri shεli tiri ba. Mani n-daa nyε bε zuyulana. N daa bemi kaman naa m-be o tɔbbihi san' la, ka be kaman ninvuy' so ɔjun maari bεn fabindi suhuri la.

Ayuba 30

- ¹Amaa pumpɔŋɔ n ni kpɛm ninvuy' shɛba m-maani ma ansarisi la; n ni daa yuli ɔiem shɛb' banima, ka ku sayi zaŋ ba pahi m bahi zuyu ka bɛ doli m pieri la.
- ²Nyo' bɔ ka n daa naan tooi nya bɛ nuhi tuma ni? Bɛ yaa zaa daa naaya.
- ³Bɛ ni daa nyɛ faranima ka ka bindirigu diri zuyu, bɛ daa nyirila taŋkpa' kuma tiŋgbani neli ni.
- ⁴Bɛ daa wɔbirila giŋgayiri mini tuturi vari ni sɔyụ jila ɳ-ŋubira.
- ⁵Bɛ kari ba niriba ni bahi; niriba yohiri ba mi kaman tayiy' la.
- ⁶Kulibɔn shɛŋa din kom nyuui mini tiŋgbani voya ni ni tampima voya ni n-nyɛ bɛ biɛhigu shee.
- ⁷Bɛ daa bela moyu ni kuhiri kaman bensi la, ka layim do gɔhi tihi gbinni.
- ⁸Ninvuy' shɛb' bɛn ka buchi, ka so bi mi bɛ yɛla, ka bɛ nyɛ bɛ ni daa fiɛbi ninvuy' shɛb' yihi tiŋgbɔŋ maa ni.
- ⁹Ka pumpɔŋɔ bɛ yiinila yila maani ma ansarisi, ka n leei bɛ ni maani so ansarisi.
- ¹⁰Bɛ zayisi ma, ka kayi ɣe kpaŋa ka chɛ ma. Bɛ bi zɔri dabiem ni bɛ tuhi nintɔri n tooni.
- ¹¹Naawuni gbayisi n tɔbu ka filim ma, lala zuyu ka bɛ liri ma ka binsheli bi gu ba soli.
- ¹²Salo daa yiysisi zani n nudirigu polo, bɛ daa kari ma bahi, ka ɳma n kubu pala sɔŋ.
- ¹³Bɛ ɳari n soli, ka luhi ma, ka bi bɔri so sɔŋsim.
- ¹⁴Bɛ kabi kana kaman tɔbbihi n-doli gooni voli ni kpɛna la; binsheγukam ni daa luri saha shɛl' la, ka bɛ daa kul kabirina.
- ¹⁵Dabiem gbaai ma, n jilima zoya kaman pɔhim n-ɣe li chaŋ la, ka n tɔŋsim zo kaman sagbani n-fuyi gari la.
- ¹⁶Ka pumpɔŋɔ n shia yɛn siyi; ka wahala dabisa gbaai ma gbibi.
- ¹⁷Yuŋ nyoorila n kɔb' tuya ni; ka bierim shɛli din dimdi ma bi naara.
- ¹⁸O darigi deei m binyerigu, o ɣe n-dila m binyerigu nyiŋgoli mali.
- ¹⁹O zaŋ ma luhi bayiri ni, ka m be kaman taŋkpayu mini tampiligm la.
- ²⁰N kuhi niŋ a m-bɔri sɔŋsim ka a bi garigi ma, ka n ɔieya ka a bayá ka n ni.
- ²¹A leela ninkuunsilana zaŋ chaŋ n sani, ka niŋ ma alaka ni a yaa zaa.
- ²²A chɛ ka pɔhim kpuyi ma, ka chɛ ka m ba pɔhim maa, ka a tɔri ma gindi sanɔieyu ni.
- ²³M mi ni a ni chɛ ka n kpi n-kuli yili shɛli a ni zaŋ zali nyevililan' kam la ni.

²⁴Biεhiŋ kani, n na ʒi n-zayisi nandaamba sɔŋbu, bε yi ti be muysigu ni n-kuhiri bɔri sɔŋsim.

²⁵N daa fabindi ninvuy' shεb' bεn be muysigu ni zuyu, ka m puu bieri nandaamba zuyu.

²⁶Amaa n ni daa yuuni bɔri zay' vielli saha sheli, zay' biɛyu n-daa paai ma; ka n ni daa guhiri neesim saha sheli, zibisim n-daa ti kana.

²⁷N suhu dammi, ka bi lan doya; ka wahala dabisa kul paari ma.

²⁸N kul bela zibisim ni chana ka wuntan' kani; ka n ʒe kpamba layingu ni n-kuhiri bɔri sɔŋsim.

²⁹N kpalimla yɔbahи mabia, ka nyε taatahi dolinikpee.

³⁰N ningbuŋ gbaŋ leela zay' sabinli ɳ-ɳmaari lura, ka tulim diri n kɔba.

³¹N goonje kumsi leela fabila, ka n yua kumsi be kaman ninvuy' shεb' bεn kumdi kukoya.

Ayuba 31

¹N daa lola n nina alikauli ni n ku lihi payisarili.

²Ka n tarili lee nyε dini Naawuni ɳun be zuyusaa ɳɔ sani? Ka n fali lee nyε dini Kpiɔŋlan' Naa ɳun be zuyusaa ɳɔ sani?

³Pa ninvuy' bieri ka yεlibieri paara? Pa ninvuy' shεb' bεn tumdi tuumbieri n-nyari ashaara?

⁴O bi nyari n ni doli so' shεŋa, ka kaani n napona yaabu zaa?

⁵Di yi nyεla n daa dolila ʒiri, ka doli yɔhiŋ soli yomyom,

⁶(Naawuni ɳun doli yεlimaŋli soli yi zahim ma, o ni nya ka n ka galimi).

⁷Di yi nyεla n daa birigila soli maa zuyu, ka che ka n suhu ye n nina ni nya binshεŋa zuyu, ka day' sheli yi be n nuhi ni,

⁸dindina nyin' che ka m biri ka so ti di li; ka shεb' ti gbi m puu bindira.

⁹N kore yi daa kpe paya ni, ka n do n kpee yin' dunol' ni gul' o,

¹⁰dindina nyin' che ka m paya duyi dihi do' so, ka che ka do' so don' o.

¹¹Dama lala naan nyεla zay' biɛtitali di naan nyεla bibielim tuuni,

¹²dama di naan nyεla buyim din ni di hal ni gballi puuni ka di naan di m puu atam zaa.

¹³Di yi daa nyεla n zayisila n daba bεn nyε dɔbba bee payiba fabila wumbu,

¹⁴ka Naawuni yi di yiysi zani, wula ka n di yεn niŋ? Ka o yi bɔhi ma, wula ka n yεn garigi yεl' o?

¹⁵Pa ɳun daa nam ma niŋ m ma puli ni n-daa nam bε gba? Pa ɳuna n-daa nam ti zaa niŋ ti manim' puya ni?

¹⁶N daa na ʒi m-mɔŋ nandaamba bε ni bɔri sheli bee n-chε ka pakoli kɔŋ tahima

¹⁷bee n-di m bindirigu n kɔŋko, ka kpibiga bi di li,

¹⁸dama m bipolitali saha ka n daa wums' o kaman o ba la, ka kul sɔŋdi pakoli sahakam.

¹⁹N daa na ʒi n-nya ka so kpira ka di nyɛla o ni ka situra zuyu bee ka nandana ka binsheli din ni pili,

²⁰ka m bi zaŋ m piɛri kɔbiri situra ti o ka o pili ka payi ma o suhu ni.

²¹N yi daa niŋ kpibiga zay' biɛyu, n ni mali nyaanzaaniba dunɔdali gbini zuyu,

²²dindina nyin' chε ka m bɔyusapiŋ kɔbili kparigi ka m bɔyu kabi.

²³Dama n daa zɔrila wahala din yɛn yi Naawuni sanna dabiɛm, ka n daa naan ku tooi zan' o jilima tooni.

²⁴N yi daa niŋ salima yɛda bee n-niŋ salima din viɛla naani,

²⁵ka n yi daa mali suhupiɛlli m buni ni galisi pam zuyu, bee n ni zaŋ n nuhi tum tuma n-nya binsheli pam zuyu,

²⁶n yi daa yuli wuntanja saha shɛl' o ni daa puhi na, bee n-nya goli ni chani ni jilima,

²⁷ka n suhu kpe bε ni ashilɔni ka n jɛm ba,

²⁸dimbɔŋɔ gba di yɛn nyɛla taali din simdi ni sariakaritiba darigi n tibili. Dama n daa naan nyɛla ʒiŋmara Naawuni ɳun be zuyusaa ɳɔ sani.

²⁹N daa na ʒi m-mali suhupiɛlli bɛn je ma daashaara nyabu zuyu bee m mali suhupiɛlli zay' biɛyu ni paai ba zuyu.

³⁰N daa na ʒi n-zaŋ n noli tum alahichi din nyɛ n yɛli noli ni bε kpi.

³¹Ninvuγ' shɛb' bɛn daa be n yiŋa daa yɛra, 'Bɛnkam kpe yili ɳɔ na dirimi tiyira.'

³²Sana daa ʒi n-gbe samban' ni, n daa kul yoola n dunoya ti sochandiba.

³³N daa na ʒi n-gbibi m biriginsim ashilɔni kaman shɛb' ni niŋdi shɛm, din nyɛ n zaŋ n tuumbieri sɔyi n jɔyu ni,

³⁴ka di nyɛla n daa zɔrila zama dabiɛm zuyu bee n-zɔri ni niriba ti lihi ʒiem ma zuyu, ka di zuyu chε ka n fo n noli ka bi yi samban' ni na.

³⁵N daa bi zayisi ka m mali ɳun ni wum n yɛtɔya.

(N nuu dihibu m-bɔŋɔ, chε ka Kriɔŋlan' Naa garigi ma.) M bi zayisi ka n dim' maa di sabi o ni zaŋ yɛtɔy' shɛŋa jɛndi ma ɳɔ sɔŋ.

³⁶Yelimanlı, n naan zaŋ li buyi m boyusapiŋ zuyu, n naan zaŋ li pili kaman nam zuypiligu la.

³⁷N naan wuh' o n napona yaabu zaa, ka chaŋ o sani kaman naa la.

³⁸N tiŋbani yi di kuhi jendi ma, ka m puu ni pimpama di laŋim kum,

³⁹n yi di di daatam ka bi yo di zuyu, ka di zuyu che ka bən su li kpi,

⁴⁰dindina nyin' che ka gohi bili m puu ni, ka pa ni alikama, ka che ka yihim bili ka pa ni chi." Ayuba yetɔya tariga m-bala.

Ayuba 32

Elihu yetɔya (32.1—37.24)

¹Niriba ata maa daa bi lan garigi Ayuba o ni daa wuhi ni o ka taali maa zuyu.

²Di saha ka Barakel bia Elihu suhu daa yiysi. O daa nyela Buz daŋ ni nira, ka yi Ram malibu ni na. O suhu daa yiysisimi bahi Ayuba zuyu, o ni daa wuhi ni o ka taali, amaa ni Naawuni m-mali taali la zuyu.

³O suhu daa lan yiysi bahi Ayuba zənim' ata la gba zuyu bə ni daa bi tooi garigi Ayuba maa zuyu; hal bə ni daa yeli ni Ayuba mali galimi maa zaa yoli.

⁴Elihu daa guhirimi ni bə naai poi ka o naanyi tɔyisi Ayuba yetɔya, dama bəna n-daa nye ninkura.

⁵Amaa Elihu ni daa nya ka niriba ata maa ni so bi yaag' o noli garigi maa zuyu ka o suhu daa yiysi.

⁶Ka Barakel ḥun daa nye Buz daŋ ni nir' la bia Elihu maa daa garigi yeli, "Man' nyela bia, ka yi mi nye ninkura, dinzuyü ka n di zəri dabiem ka shini, ka bi yeli ya din be n suhu ni maa.

⁷N di yəlimi, 'Che ka ninkura tɔyisi yetɔya, ka che ka bən yuma galisi pam mi wuhi yəm.'

⁸Amaa yəlimanlı shia din be daadam ni, ka nye Kriçlan' Naa vuhim ḥo n-che ka daadam baŋdi binyara.

⁹Di pala ninkura kəŋko m-mali yəm bee bən gbaai kpamli kəŋko m-mi din tuhi.

¹⁰Dinzuyü n yəriya mi, 'Wummiya; cheliya ka n gba yeli din be n suhu ni.'

¹¹Nyamiya, n di kul guhirila yi ni yən yeli shəm, ka gbilisiri tibili ni n wum yi yetɔya, saha shəli yi ni di na təhiri yi ni yən yeli shəm la.

¹²N di kul gbilisirila tibili, amaa yəlimanlı, yi ni so bi wuhi ni Ayuba mali taali bee n-garig' o yetɔya maa shəli.

¹³Amaa miriya ka yi ti yeli, 'Ti mali yəm, Naawuni n-ni nyən o, pa daadam.'

- ¹⁴Pa mani ka o di tɔyisiri yɛtɔya maa jɛndira, ka n ku zaŋ yi yɛtɔya maa garig' o.
- ¹⁵Bɛ kɔba ni chɔyisiya, bɛ bi lan garigi shɛli. Bɛ lan ka yɛtɔy' shɛli din ni yɛli.
- ¹⁶N kul guhima, bɛ ni ka yɛtɔy' shɛli din ni yɛli maa zuyu? Bee bɛ ni ʒieya ka bi lan garigi n-yɛli shɛli zuyu?
- ¹⁷Man' gba ni garigi, Man' gba ni yɛli din be n suhu ni.
- ¹⁸Dama m mali yɛtɔya pam, ka n ku che li tɔyisibu.
- ¹⁹N suhu ʃmanila wain koligu din pali wain, ka n yi bi tɔyisi yɛtɔya, di ni tahi.
- ²⁰Di simdi ka n tɔyisi yɛtɔya ka nya faako. Di simdi ni n yaai n noli garigi.
- ²¹M bi yɛn pahi so zuyu bee n-niŋ so naŋban' malisim.
- ²²Dama n ʒi naŋban' malisim niŋbu, di yi nyɛ lala ʃun nam ma ʃo ʃun' che ka m bahi pumpɔŋɔ.

Ayuba 33

- ¹Amaa pumpɔŋɔ, nyini Ayuba, wummi n yɛtɔya ʃo, ka gbilisi tibili wum n yɛtɔya maa zaa.
- ²Nyama, n yaai n noli, ka n zilinli din be n nol' ni tɔyisiri yɛtɔya.
- ³N yɛtɔya ʃo wuhirila n ʒieyimtali n suhu ni, ka n ni mi shɛli dina, ka n yɛn yɛli ni n suhu zaa.
- ⁴Naawuni shia n-nam ma, ka Kpiŋlan' Naa vuhim ti ma nyevili.
- ⁵A yi ni tooi garigi ma, nyin' garigim' ma; malimi a yɛtɔya shili n-zani n tooni.
- ⁶Nyama, m min' a zaa nyela yim Naawuni sani. Taŋkpayu ka o daa zaŋ nam man' gba.
- ⁷Di che ka n yela gbaag' a dabiɛm, m bi yɛn nahim a pam.
- ⁸Yelimanli, a tɔyisi yɛtɔya ka n wum li. N wum a yɛtɔya maa vuri.
- ⁹A yeliya, 'N ka taali, m bi tum birigi shɛli, n kul bela kasi, ka taali shɛli ka n kɔbili ni.
- ¹⁰Nyama, Naawuni nya daliri jɛndi ma, ka kali ma pah' o dimnim' ni.
- ¹¹O zaŋ bandi ba n naba, ka kul zaŋ o nina kpa n soya zaa.'
- ¹²Amaa dimbɔŋɔ puuni, a ka yelimanli, n ni garig' a: Naawuni galisiya gari daadam kam.
- ¹³Wula ka a tah' o ʒiishee ka yɛra, 'O ku garigi n yɛtɔya ʃo shɛli?'
- ¹⁴Naawuni kul tɔyisirila yɛtɔya sahakam, amaa ka ninsalinim' bi baŋdi li.

- ¹⁵ Zahindi ni mini yun 3ii puuni, saha sheli gom yi ti gbaai niriba, ka bε do bε bindɔhi zuyu gbihiri la,
- ¹⁶ di saha ka o luyiri ninsalinim' tiba, ka kpahiri bε zuyuri ni ka dabiεm mali ba
- ¹⁷ ni di chε ka o yihi ba kpaŋa, ka bε chε bε tuumbieri, ka yihi ba karimbaani ni,
- ¹⁸ ka tiligi bε shihi ka di ku kpe gballi ni; ka chε ka bε ku kpi.
- ¹⁹ Be lan nyεla bεn nyari tibidarigibo ni bierim bε bindoo zuyu, ka kul nyari bierim bε kɔba ni.
- ²⁰ Ka di chε ka bε bi lan bɔri bindirigu, ka bε kɔre lan ka bindir' vielli ni gba.
- ²¹ Be ningbuna zaa sheei lu, ka nir' ku lan tooi nya li, ka bε kɔba din daa bi tooi nyarila yina.
- ²² Be shihi vu m-miri gballi ni, ka bε nyεviya miri bεn tahiri kum na.
- ²³ Malaika yi di be bε sani, ɳun nyε sandaantimda, ka nyε malaikanim' tuhili ni yino, n-wuhi ni daadam nyεla ɳun bebu tuhi,
- ²⁴ o naan zo dilan' nambɔyu ka yεli, 'Famiy' o bahi, ka o ku siyi gballi ni; dama n nya soli ni n fa o bahi.
- ²⁵ Chε ka o ningbuŋ leei zay' palli kaman bipolli ningbuŋ la; ka chε ka o lan mali yaa kaman o ni daa nyε bipolli la.'
- ²⁶ Di saha o ni suhi Naawuni ka o deeg' o suhigu, ka o ni tooi chaŋ Naawuni tooni ni suhupiɛlli, ka Naawuni ti o wuntia tuma maa laara.
- ²⁷ Ka dilan' naan yili yila yεli niriba, 'N daa tumla alahichi, ka bi lan gbibi yεlimaŋli, amaa ka bε daa bi labisi di samli yo ma.
- ²⁸ O tiligi n shia ka di bi faai siyi gballi ni, ka n nyεvili ni lan nya neesim.'
- ²⁹ Yεlimaŋli, Naawuni n-kul niŋdi dimbɔŋɔnim' tiri daadamnim' sahakam,
- ³⁰ ni o yihi bε shihi gballi ni na, ka di chε ka bε lan nya nyεvili neesim.
- ³¹ Nyin' Ayuba, gbilisim tibili wum n ni yεn yεl' shεm ɳɔ; fom' ka n yεl' a.
- ³² A yi mali yεtɔy' sheli ni a yεli, nyin' garigim' ma. Tɔyisima, dama m bɔri ni n wuhi ni a ka taali.
- ³³ Ka a yi ka sheli, nyin' wumma; foma, ka n wuh' a yεm."

Ayuba 34

- ¹ Di saha ka Elihu daa lan yεli,
- ² "Yinim' yεnnim' ɳɔ, wummiya n ni yεn yεli shεm ɳɔ. Yinim' baŋdiba ɳɔ, gbilisimiya tibili,
- ³ dama tibili zahindi yεtɔy'a kaman zilinli ni zahindi bindira shεm la.

- ⁴Chəliya ka ti pii din nyε yεlimaŋli, chəliya ka ti maŋmaŋ' lihi n-nya din viɛla.
- ⁵Dama Ayuba yεliya, 'N ka taali, ka Naawuni mɔŋ ma yεlimaŋli.
- ⁶Hal n ni kul mali yεlimaŋli maa zaa yoli, bε boli ma ʒirilana. Hal n ni bi tum alahichi maa yoli, n dɔro maa ka tibi kpaŋ.'
- ⁷Iuni n-lee ŋmani Ayuba n-nyuri ansarisi malibo kaman kom la?
- ⁸Iuni mini tuumbietumdiba n-lee layim be, ka o mini ninvuy' bieri doli?
- ⁹Dama o yεliya, 'Nir' yi jεmdi Naawuni, di ka anfaani.'
- ¹⁰Dinzuγu yinim' bεn mali yεm ŋɔ, wummiya: Din' kariya ka Naawuni tum tuumbieri! Din' kariya ka Kpiɔŋlan' Naa tum taali!
- ¹¹ Dama bε tuma ni nyε shεm, di laara ka Naawuni yεn ti ba, ka darigi bε tibili kaman bε tuma ni nyε shεm.
- ¹²Yεlimaŋli, Naawuni ku tum tuumbieŋu; Kpiɔŋlan' Naa ku ti nimmira yεlimaŋli.
- ¹³Iuni n-lee zaŋ dunia ŋɔ niŋ o nuu ni? Ka ŋuni n-lee zaŋ dunia zaa fukumsi ti o?
- ¹⁴O yi di deeg' o shia, ka deeg' o vuhim,
- ¹⁵binnεɔŋ kam naan layim kpi, ka daadam di labi taŋkpayu ni.
- ¹⁶Yi yi mali yεm, yin' wummiya dimbɔŋɔ. Wummiya n ni yεn yεli ya shεm ŋɔ.
- ¹⁷Nira yi je yεlimaŋli, o ni tooi su niriba? A ni galim ŋun nyε Wuntialana ka nyε Kpiɔŋlana?
- ¹⁸Iuna n-ni tooi yεli naa, 'A nyεla ninvuy' yoli' ka yεli kpambaliba, 'Yi nyεla ninvuy' bieri.'
- ¹⁹O nyεla ŋun bi ʒe na' so nyaanja ka chε so, bee n-lihi nya bundaamba ka chε nandaamba, dama bε zaa nyεla o nuhi tuma.
- ²⁰Bε kpibu bi to, yuntisuyu ka niriba maa tabitabi kpi, ka bε zaŋ wɔyira maa chan ka di pala daadam nuu n-niŋ li.
- ²¹Dama o kul pala nina lihiri ninsalinim' biɛhigu, ka nyari bε napɔna yaabu zaa.
- ²²Zibisim shεli kani bee bumbɔni, ka alahichinim' ni tooi sɔyɪ di ni.
- ²³Dama Naawuni n-zaani saha shεl' o ni bɔri ni daadamnim' kan' o sanna ka o ti kariti ba saria.
- ²⁴O wurindi wɔyira ka bi vihiri ba, ka zaŋdi shεb' zaani bε zaani.
- ²⁵O ni mi bε tuma zuγu, yun̄ ka o ŋmeri paari ba, ka ŋmeri kabisiri ba.
- ²⁶O darigiri bε tibili ka niriba nyara bε ninvuy' biɛtali zuγu;
- ²⁷dama bε ŋmaligiya ka chε o dolibu, ka bε bayɑ lan ka o soya ni.

- ²⁸Be che ka nandaamba kumdi niŋd' o, ka o wum be ni niŋdi shεb' alaka kuhigu.
- ²⁹Ka o yi shini, ŋuni n-lee ni tooi galim' o? Ka o yi zaŋ o nini sɔyi, ninvuy' so beni ŋun ni tooi nya o? Amaa ŋuna n-su daadamnim' mini zuliya kam zaa,
- ³⁰ka di zuyu che ka ninvuy' biεyū ku tooi su niriba, bee m-bariti niriba zana.
- ³¹Dama so na mi n-yeli Naawuni, 'N nyela alahichilana, amaa n ku lan tum lala yaha.'
- ³²Wuhim' ma n ni bi nyari sheli, di yi nyela n tumla tuumbieri, n ku lan tum lala yaha'?
- ³³Dindina a ni bi sayi Naawuni ni niŋ sheli zuyu, a tεhiya ni a ni tooi che ka o niŋ a ni bori sheli? Nyini n-ni pii, pa mani, dinzuyu yεlim' a ni mi sheli.
- ³⁴Ninvuy' shεb' bεn mali yεm mini ninvuy' shεb' bεn mali baŋsim yi wum n ni yeli shεm ŋo, be ni yeli ma,
- ³⁵'Yεm ka Ayuba ni tɔyisiri yεtɔy' shεŋa maa ni, o yεtɔy'a maa ka gbinni.'
- ³⁶M bi zayisi ka be di kari Ayuba saria hal ti naai, dama o garigibu maa ŋmanila ninvuy' biεyū ni garigiri yεtɔy'a shεm.
- ³⁷Dama o zayisila Naawuni m-pah' o ni tum alahichi sheli maa zuyu. O bela ti sani m-maani Naawuni ansarisi, ka yεr' o zilima pahira."

Ayuba 35

- ¹Ka Elihu daa lan gbaai yεtɔy'a yeli,
- ²"A tεhiya ni dimbɔŋɔ tuhiya? A yeliya, 'M mali yεlimaŋli Naawuni sani.'
- ³A bɔhiya, 'N wontitali maa nyɔri lee nyε dini? Ka n ni bi tum alahichi maa, di nyɔri lee nyε ma dini?'
- ⁴N ni garig' a min' a zɔnim' bεn be a sani ŋo.
- ⁵Lihimi zuyusaa ka a nya, nyam' sagbana din be a zuyusaa ŋo ha.
- ⁶A yi tum alahichi, Naawuni bimbɔ ka di yεn pii? Ka a yi birigi bushεm, bɔ ka di yεn niŋ o?
- ⁷Ka a yi nyela wontizɔra, bɔ ka a yεn ti o? Bee bɔ ka o yεn nya di ni?
- ⁸A ninvuy' biɛtali maa nyεla din muysir' a ninsal' taba, ka a wontitali nyε din sɔŋd' a ninsal' taba.
- ⁹Fitiina pam maa zuyu, niriba kul kuhirim, wɔyira ni muysiri ba shεm zuyu, be bɔrila sɔŋsim.
- ¹⁰Amaa be so bi bɔhi, 'Naawuni ŋun nam ma, ka nyε ŋun tiri ma yaa yuŋ ŋo lee be ya?

¹¹Naawuni ɳun chε ka ti mali yεm gari biŋkobiri bεn be dunia ɳo ni mini noonsi bεn yiŋiri zuŋusaa ɳo lee be ya?

¹²Niriba maa kul bela nimaani kuhira, amaa ka o bi garigi ba, bε karimbaani mini bε ninvuy' biɛtali zuŋu.

¹³Yεlimaŋli, Naawuni bi wumdi kuhigu din ka buchi; Kpiɔŋlan' Naa bayɑ ka di ni.

¹⁴Balinte a ti yεli ni a bi nyar' o; amaa yεla maa kpaliŋla o sani, kul guhim' o.

¹⁵Ka pumpɔŋɔ o ni bi yiŋisiri o suhu darigiri niriba tibili, ka mi bi doli bε ni tumdi alahichi shεŋja maa zuŋu,

¹⁶ka nyin' Ayuba yaag' a noli tɔyisiri yεtɔy' shεŋja din ka buchi ɳo, ka tɔyisiri yεtɔy' gbalŋ ka bi mi di gbinni maa."

Ayuba 36

¹Ka Elihu daa lan yεli,

²"Niŋmiya suyilo biɛla ka n wuhi ya, dama n na malila yεtɔy' shεli ni n zani Naawuni zaani yεli.

³N yεm maa yεn yila katiŋ' na, ka di wuhi ni ɳun nam ma nyεla yεlimaŋlilana.

⁴Dama yεlimaŋli, m bi ɳmarila ɿiri, ɳun mi viɛnyεliŋga be n sani.

⁵Yεlimaŋli Naawuni nyεla ɳun galisi ka mi bi ɿiem so, o yεm galisiya pam.

⁶O bi chε ka ninvuy' biɛri mali nyεvili, amaa o zaŋdi bεn diri wahala yεlimaŋli tiri ba.

⁷O bi labir' o nini kpan' ka chεri wuntizɔriba, amaa o zaŋdi ba mi ɿiini bε nanim' sani bε nam ɿiishεhi, ka niriba duhiri ba sahakam.

⁸Ka bε yi ba ba bandi, ka bε be wahala mia ni,

⁹di saha ka o wuhiri ba bε tuma mini bε biriginsim ni nyε shεm ni bε karimbaani ni nyε shεm.

¹⁰O luyi bε tiba, ka wuhi ba, ka zali ba ni bε zom' yi alahichi ni labi o sanna.

¹¹Bε yi wum ka jεmd' o, bε ni mali buni ni suhudoo hal ni bε nyεvili tariga.

¹²Amaa bε yi zayisi, bε ni zaŋ takɔbi ku ba, ka bε kpi bεmaŋmaŋ' ɿilinsi zuŋu.

¹³Bεn pa wuntizɔriba bεn' kul malila suhuyiyisili; hal o yi lo ba mihi gba, bε bi suhir' o bɔri sɔŋsim.

¹⁴Bε kpirila ninvuy' kaha, ka bε nyεviya bahigu nyεla vi bahigu.

¹⁵O zaŋdi wahala n-fari bεn be wahala ni bahira, ka zaŋdi nandahima n-yoori bε tiba.

¹⁶Ðuna n-daa lan yih' a wahala ni n-zan̄ a tahi palo ni be luy' sheli ka muyisigu kani, ka nim' kpaba daa pali a ñman' ni.

¹⁷Amaa bε ni kariti ninvuy' bieri saria shεm m-pal' a kɔbili ni, ka saria karibu mini yεliman̄li gbaag' a.

¹⁸Miri ka a che ka liyiri yohim' a, a mi di che ka birapu pam dibu kρeh' a yɔyu.

¹⁹A kuhigu maa nyela din ni sɔŋ yih' a muyisigu ni bee a yaa zaa n-ni ti a sɔŋsim?

²⁰Miri ka a bɔri ni yuŋ zibi din nyε din ɔiri niriba chani la.

²¹Mira! Di lan tum tuumbieri; di zuyu ka bε zaŋ wahala zahim' a maa.

²²Nyama, Naawuni nyari tibigibu o yiko puuni. Karimba ñuni n-lee paag' o?

²³Ðuni n-daa lee wuhi Naawuni o soli ni nyε shεm, bee ñuni n-lee ni tooi yeli Naawuni, 'A tum gala'?

²⁴Miri ka a tam ka bi payi Naawuni o tuma zuyu, dama niriba pun yiinila wumpayibo yila zaŋ chan̄ di polo.

²⁵Sokam daa yul' o tuma maa, sokam daa ɔiebla katiŋa ka yuuni li.

²⁶Yεliman̄li, Naawuni galisiya, ka ti ku tooi ban̄ o yuma tariga.

²⁷Dama ñuna n-zan̄di kom duri zuyusaa, ka che ka di leeri sakom

²⁸din nyε sagbana ni kpaari sheli bahira, ka di luri ninsalinim' zuyu na pampam.

²⁹So ni tooi ban̄ saa ni kuri shεm bee saa tahigu din yiri Yawε biehigu shee suyili ni na?

³⁰Nyama, ñuna n-che ka saa nyayisiri gind' o, ka che ka teeku puuni nyaya limsi.

³¹Dama dimbɔŋɔ ka o zaŋ su niriba; o tiri ba bindirigu pam.

³²O zaŋ saa nyayisibu gbib' o nuu ni n-che ka di nyayisir' o ni zal' li luy' sheli polo.

³³Di tahigu maa nyela din yer' o yεla, ka niyi gba mi ni saa kanna.

Ayuba 37

¹Dimbɔŋɔ maa gba chemi ka n suhu dam, ka yiŋi yi di biehigu shee.

²Wummiya satahiŋga din yi o kukoli ni na mini vu' sheli din yir' o nol' ni na.

³O zaŋ li bahi sagbana tiŋli zaa, ka che ka o saanyayisibu paai dunia ñɔ ni luyilikam zaa.

⁴Di nyaanja ka o ñum o ðønji, ka zaŋ o jilima kukoli ñɔ tahi, ka o bi goori saanyayisibu saha sheli ti yi wum o kukoli maa.

⁵Naawuni zaŋd' o kukoli din nyɛ satahiŋga ɲɔ tumdi alahiziba tuma; o tumdi tuun' kara din gari ti yɛm.

⁶Dama ɣuna n-yeri sakuya, 'Lum' tingban' ni,' ka yeli sa' titali ɲɔ, 'Lumina pam.'

⁷O chɛ ka sokam chɛ o tuma, ni di chɛ ka bɛ tɛhi ɣun' Naawuni tuma yɛla.

⁸Di saha ka biŋkɔbiri chaŋ bɛ biɛhigu shee nti kpalm do bɛ lɛya ni.

⁹Sanʒieŋu pɔhim yirila gbinni polo na, ka wari yiri kikaa pɔhim ni na.

¹⁰Naawuni vuhim n-tahiri maasim na, nti chɛ ka ko' titanja kilim.

¹¹Đuna n-zaŋdi mahili niŋdi sagban' tibisa ni, ka chɛ ka saa nyayisiri yiri sagbana maa ni na.

¹²Đuna n-wuhiri li ka di lebiri li ginda, ni o chɛ ka di tum o ni zal' li shɛm dunia ɲɔ zaa ni.

¹³O chɛ ka di niŋda, di yi nyɛla tibidarigibo zuyu bee o yurilim zuyu.

¹⁴Nyin' Ayuba, wummi dimbɔŋɔ, zanimi tɛhi Naawuni daalahiziba tuma yɛla.

¹⁵A mi Naawuni ni zali ba o zaligu shɛm n-chɛ ka saa nyayisir' o sagbana ni ɲɔ?

¹⁶A mi sagbana ni yili zuyusaa shɛm? Đuna ɣun mi binsheyükam ɲɔ daalahiziba tuma ni ka di niŋda.

¹⁷A situra tulimi, pɔhim tulli ni ɣieri zuyu.

¹⁸A ni tooi sɔŋ o yeri gi sagbana ka di kpɛm' kaman bɛ ni dooi diyi la?

¹⁹Wuhim ti ti ni yɛn yɛl' o shɛm; ti ka ti ni yɛn yɛli shɛli, dama ti bela ɣilinsi ni.

²⁰N ku bɔri ni n yɛli Naawuni yɛtɔy' shɛli. Ninsal' na mi m-bɔri ni binsheli val' o?

²¹Wuntan' yi nyeei, so ku tooi lih' o, ka pɔhim yi ɣe sagbana chaŋ ka chɛ o, o kul nyayisirimi.

²²Naawuni yi nuzaa polo na ni jilima din be kaman salima la, ka nam dariza din mali dabiɛm gil' o.

²³Kpiɔŋlan' Naa maa, ti ku tooi nya o; o yiko min' o yelimanlı galisiya; o nimmaŋtali din galisi zuyu, o bi zaŋ kiŋkansi doli so.

²⁴Dinzuyu ka ninsalinim' zɔr' o; o bi lihi nya ninvuŋ' shɛb' bɛn lihi bɛmar' yɛnnim' la."

Ayuba 38

Yawɛ tɔyisi Ayuba yɛtɔyá
(38.1—41.34)

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yawɛ daa tɔyisi Ayuba yɛtɔyá sanʒieŋu puuni yɛli,

²"Duni n-lee biɛhindi n yɛm ni nyɛ shɛm, ka tɔyisiri yɛtɔyá ka bi mi di gbinni ɲɔ?

³Malimi shili kaman doo la, ka m boh' a, ka a garigi ma.

⁴N ni daa nam dunia ḥo saha sheli, a daa beni? A yi mi, nyin' yelim' ma.

⁵Duni n-daa lee buyisi di tariga, bee n-teei mii sɔŋ buyisi li? Biɛhir kani, a mi di zaa!

⁶Bimbo zuyu ka di daantalisi daa lee tamiya? Bee ḥuni n-daa lee sɔŋ di tuuli tampuyili?

⁷Biɛŋmarisi ni daa layim yili yila, ka alizanda ni malaikanim' zaa yori suhupielli vuri la, a daa beni?

⁸Duni n-daa lee tayi teeku kom zali saha sheli di ni daa tahi yi tingbani puuni la na?

⁹Mani n-daa zaŋ sagbana pil' li, ka zaŋ zibisim titali vil' li,

¹⁰ka zali di tariga, ka niŋ dunoya niŋ li n-kpari li zali,

¹¹ka yeli, 'A ni yen kana ti paai sheli tariga n-yen bɔŋɔ; di tirisi tooni. Kpe ka a kɔgbana din mali karimbaani maa yen zani.'

¹²A ni kul yiysisina, a na mi n-zali asiba di ni yen piligi saha sheli? Ka che ka biɛyu neebu mi di biɛhigu shee?

¹³A na mi n-che ka biɛkaali neesim neei gili dunia zaa, n-kari ninvuy' bieri zaa di ni?

¹⁴Biɛkaali neesim che ka daboya mini vinvama yi palo ni, kaman binyerigu kpabbu bɔba la, ka ne n-doya kaman be ni zaŋ binsheli dihi yayiri zuyu ka yihi li ka di bɔbili doya shem la.

¹⁵Biɛkaali neesim kari ninvuy' bieri zibisim bahi, ka be ni zaŋ be bɔyu sheli duhi zuyusaa kabi.

¹⁶A na mi n-siyi teeku kɔbilnin' ni bee n-tam teeku bulli ni tingbani zuyu chan?

¹⁷Be na mi n-vii kpiimba biɛhigu shee dunoya ka a nya, bee a na mi n-nya zibisim titali dunoya?

¹⁸A mi dunia ḥo yeliŋ ni nyɛ shem? A yi mi dimbɔŋɔ zaa, nyin' yelim' ma!

¹⁹Soli din kuni neesim biɛhigu shee lee be ya, bee zibisim ni be luy' sheli lee be ya,

²⁰ka a ni tooi zaŋ li zali di tuma shee ka mi so' shɛŋa din kuni di yiŋa?

²¹A shiri mi, dama di saha be daa pun dɔy' a ka a mi yuui pam!

²²A na mi n-kpe be ni zaŋ saa ḥun noli maai pam zali du' shɛŋa ni, bee a na mi n-nya be ni zaŋ sakuya zali du' shɛŋa ni,

²³n ni zaŋ sheli zali gu muysisigu saha mini zabili ni tɔbu tuhibu dal' la?

²⁴So' dini n-lee kuni neesim ni woligiwoligi luy' sheli bee wulimpuhili polo pohim ni yelgiri gindi dunia ḥo ni luy' sheli polo?

²⁵Duni n-daa lee gbi kɔsoli n-ti sa' titali bee m-mali soli ti sakpani?

²⁶Duni n-lee che ka saa miri ninsalinim' ni ka luy' sheli mini tingban' nel ni din nyɛ daadamnim' ni ka luy' sheli?

²⁷Dimbɔŋɔ niŋdimi ni di che ka tingbani tiyi kom, tingban' sheli din nyɛ dabari ka ka buchi, ni di che ka mɔri bili tingban' ni.

²⁸Saa malila ba? Bee ḥuni n-daa lee che ka be dɔyi maligim din tɔyiri luri ḥo?

²⁹Pay' ḥuni pul' ni ka maasim kpikpikpi lee yina? Ka ḥuni n-lee dɔyi ko' sheli din kilim yiri alizanda ni na ḥo?

³⁰Kom maa kpaŋmi kaman kuyili la, ka teeku bulli ni kom zuγusaa kilim.

³¹A ni tooi zaŋ zoligɔnim' ga saŋmar' shɛb' bɛn layim taba ka be booni ba 'Gbiŋbiŋ min' o bihi la?' Bee a ni tooi yihi binsheli din gbibi saŋmar' so be ni booni 'Goli wulan' la?'

³²A ni tooi yeli saŋmarisi be ni yen yina saha sheli? Bee a ni tooi wuhi saŋmar' shɛb' bɛn layim taba ka be booni ba 'Baa min' o bihi la' soli?

³³A mi zaligu shɛŋa din be zuγusaa? A ni tooi zaŋ lala zaligunim' zali dunia ḥo ni?

³⁴A ni tooi tahi sagbani zuyu n-che ka kom kpe n-lim' a?

³⁵A ni tooi tim saanyayisibu ka di chanj ka labina ti yel' a, 'Mani m-bɔŋɔ'?

³⁶Duni n-lee zaŋ yem niŋ nir' puuni? Bee n-che ka baŋsim be nir' zuyu ni?

³⁷Duni n-lee mali yem din ni tooi kali sagbana? Bee ḥuni n-lee ni tooi gbiligi zuγusaa kom kola

³⁸saha sheli taŋpagbiligu yi ti layim niŋ tampuya ka tampuya maa tabili taba?

³⁹A ni tooi gbahi binnema ti gbuγinli bee n-dih i gbuγimbihi ka be tiyi,

⁴⁰saha sheli be yi ti ḥuni be biɛhigu shee, bee n-do be dooshee n-gu?

⁴¹Ka ḥuni n-lee tiri kahin̄kɔyu nimdi saha sheli kum yi ti mal' o bihi ka be kumdi niŋdi man' Naawuni, ka chani bɔri bindirigu?

Ayuba 39

¹A mi kparibushi ni dɔyiri saha sheli? A na mi n-nya saŋkpaliŋ ni dɔyiri shem?

²A ni tooi kali be ni dandi be bay a chera shem tariga? Ka a mi be dɔyibu saha?

³A mi saha sheli be ni dooni dɔyiri be bihi? Ka a mi saha sheli be bihi maa ni yirina?

⁴Ka bε bihi maa yi zooi mɔyu maa ni n-niŋ yaa, bε chanimi ka ku lan labi bε sani yaha.

⁵Iuni n-lee chε ka mɔyu ni buŋ' gɔr' o yubu? Ka ɻuni n-lee gaai mɔyu ni bun' so ɻun zɔri pam naba ni tanachi?

⁶N zaŋla tingban' neli ti ba ni di nyε bε yiŋa, ka zaŋ tingban' sheli din ka kulim ti ba ni di nyε bε biehigu shee.

⁷Bε bayá ka fɔŋ ni vuri ni, so mi bi mali ba tumdi tuma ka bε wumd' o tahigu.

⁸Bε chani gindila zoya zuyu bɔri mɔri, ka chani bɔri momaha kam.

⁹Yɔnahu ni sayi tum a tuma? O ni sayi gbe a nayikpahi ni yuŋ?

¹⁰A ni tooi lo o mihi n-chε ka o ko a? Bee o ni tooi yεbisi a kɔbu ti a ka a biri?

¹¹A ni niŋ o naani o ni mali kpiɔŋ zuyu ka chε a tuma jel' o?

¹²A niŋ yεda ni o ni ɿi a puu atam labina ti sɔŋ a kabɔyili ni?

¹³Taataa kpiŋkpama vibiri ni suhupielli, amaa o ka kpiŋkpaaŋkɔbiri kaman tɔrili la.

¹⁴Dama o kul chεrila o gala sɔŋ tiŋa, ka chε ka tingbani biisim kpεr' li,

¹⁵ka bi tεhi ni napɔŋ ni tooi no ɻ-ɻma li, ka mɔyu ni biŋkɔbiri gba ni tooi no li.

¹⁶O mali ninkuunsi ni o bihi, di bi ɻman' o bihi n-nyε ba; hal o wahala ni yεn bahi yoli maa o bayá kani.

¹⁷Dama Mani Naawuni m-mɔŋ o yεm, ka mɔŋ o baŋsim.

¹⁸Amaa o yi yiŋisi ni o guui, o larila wɔribara min' o wɔhu.

¹⁹Nyini n-ti wɔhu yaa? Nyini n-zaŋ gbεm tam o nyiŋgoli zuyu?

²⁰Nyini n-chε ka o yiŋiri kaman toli la? O nyeeni firisibu din mali jilima la mali dabiɛm.

²¹O zaŋd' o naba kɔrisiri tiŋa ni yaa, o mali suhupielli pam o yaa maa zuyu, ka zɔri tuhiri bidibbina soli.

²²O larila dabiɛm, o bi zɔri dabiɛm, o bi tiriti gbini takɔbi zuyu.

²³Bε zaŋ lɔyu din chayisira n-nyayil' o, ka zaŋ kpan' titali din nyayisira mini banchiriga n-nyayil' o pahi.

²⁴O ni yi nyam, ka o ni sohira, o varila tiŋa. Bε yi ti piɛbi kikaa, o bi tooi zaani luy' yini.

²⁵Bε yi ti piɛbi tɔbu kikaa, o kumdimi ni suhupielli. Tɔbu yi be katiŋa, o tayirila di ɿieŋu, ka wumdi sapashin' kpamba ni tahira kaman saa tahigu la.

²⁶A yem n-chε ka wubiga pa zuyusaa yiyyiri ka teeg' o kpienkpara kpa nudirigu polo ḥo?

²⁷Nyini n-zali tɔrili ni o yiyyimi du zuyusaa katiŋa ka tɛr' o tiɛyu luy' sheli din du pam la?

²⁸O bela tampima shee, ka zaŋ tampin' choya zuyusaa leeg' o yiŋa.

²⁹O bela nimaani lihiri bɔr' o ni yɛn gbaai binsheli di, di yi be haliya o nina ni nya li.

³⁰O bihi nyurila ʒim. Be ni ku binyara luy' sheli, nimaani ka o be."

Ayuba 40

¹Ka Yawε daa yeli Ayuba,

²"Nyin' ḥun nyari niriba galimi ḥo ni tooi mo Kpiɔŋlan' Naa? Dunkam ḥmeri Naawuni naŋbankpeeni ḥun' garigima."

³Di saha ka Ayuba daa garigi yeli Yawε,

⁴"Nyama, m pɔri pam. Wula ka n lee yɛn tooi garig' a? N ni zaŋ n nuhi pɔbi n noli.

⁵M pun tɔyisi yɛtɔya pam, n ku lan garigi; n ku lan yeli sheli yaha."

⁶Di saha ka Yawε daa garigi yeli Ayuba sanʒieyu puuni,

⁷"Malimi shili kaman doo la, ka m bɔh' a ka a yeli ma.

⁸Hal a yɛn yelimi ni m mali galimi? A wuhimi ni m mali galimi din ni wuhi ni a mali yelimanli?

⁹A mali nuu ka di be kaman Naawuni nuu? A mali kukoli din ḥmani saa tahibu kaman o kukol' la?

¹⁰Zaŋmi nam mini tibiginsim ye kaman salima nɛma la, ka zaŋ nam dariza mini yaa ye kaman situra la.

¹¹Yiyisim' a suhu zaa pam n-lihi bɛnkam mali karimbaani, ka a filim' ba.

¹²Lihimi nya ninvuy' shɛb' bɛn zaa mali karimbaani, ka a filim ba, ka bahi ninvuy' bieri yoli be ni be luy' shelikam.

¹³Zaŋmi be zaa layim sɔyi tingban' ni, ka lo ba niŋ kpiimba biɛhigu shee.

¹⁴Di saha man' gba ni sayi ni amanman' nudirigu ni tooi ti a nasara.

¹⁵Lihimi Behemot so n ni nam kaman n ni nam a shɛm ḥo; o ḥubirila mori kaman nayila la.

¹⁶O yaa bela o shee polo, ka o yiko be o pugbana puuni.

¹⁷O zuli kpɛmmi kaman sida tia la; ka o gbalipina ni jila kpɛnkpe tab' ni.

¹⁸O kɔba ɳmanila daanya mulima din mali yɔri, ka o gbaya min' o bɔyiri ɳmani kurimulima.

¹⁹Iɔna n-nye m binnamda zaa kpɛma, ɳun nam' o kɔŋko n-ni tooi zaŋ takɔbi mir' o.

²⁰Dama o ni ɳubiri mɔ' shɛŋa bela zoya ni luy' shɛli mɔyu ni biŋkɔbiri zaa ni diɛmda.

²¹O doonila gɔtihi gbin' ni, ka baa ni kayili lims' o.

²²Ka gɔtihi maa tir' o mahim, ka kuligara gil' o niŋ sunsuuni.

²³Nyama, mɔyili kopaliga yi ti kpɛma, o bi zɔri dabiɛm; ka Jɔɔdɛn Mɔyili kopaliga yi ɳmer' o noli o suhu ɣimi.

²⁴So ni tooi zaŋ ziŋgoo gbaag' o bee n-zaŋ tɔŋ nyini kuh' o nyee?

Ayuba 41

¹A ni tooi zaŋ zingoo gbaai Leviatan n-labi duli na bee n-zaŋ mia lo o zilinli?

²A ni tooi zaŋ gabiga tu o nyee ni bee n-zaŋ goo kuh' o yɛno pili yi?

³O ni balim a pam? O ni tɔyis' a suhumahili yɛtɔya?

⁴O ni lo a alikauli ni a zaŋm' o leeg' a tumtumda sahakam?

⁵A ni sayi diɛmd' o kaman noombil' la bee n-lo o zal' a tumtumdiba bɛn nyɛ bipuyinsi?

⁶Daabihi ni sayi di o daa? Be ni sayi pirig' o ti kɔhigɔriba?

⁷A ni tooi zaŋ kpana pam to n-chib' o gbaŋ bee n-zaŋ zahimgbahiri kpana to o zuyu ni?

⁸Zaŋm' a nuhi shih' o, ka tɛhi a min' o ni yɛn va shɛm, a ku lan niŋ lala yaha.

⁹Tahima shɛlikam bɛ ni niŋ zaŋ chan o gbaabu polo ku di nasara. Hal niriba yi nya o, dabiɛm gbahiri ba mi.

¹⁰Ka so kani ɳun mali suhukpeeni din ni tooi niŋ o ka o suhu yiŋisi. Iɔni n-lee ni tooi zan' o tooni?

¹¹Iɔni n-lee ni tooi lir' o ka tiligi? Iɔni n-lee ni tooi niŋ lala dunia zaa ni?

¹²N ni yɛl' a o naba min' o bɔyiri ni o yaa ni o biɛhigu ni viɛl' shɛm yɛla.

¹³Iɔni n-lee ni tooi darigi fuy' o gbaŋ? Iɔni n-lee ni tooi to n-chib' o kuriti gbayino ziŋinli ɳɔ?

¹⁴Iɔni n-lee ni tooi darigi yaag' o noli? Dabiɛm n kul be o nyina ni ti gili.

¹⁵Nyɔtayirisi n-kul gil' o yaŋa zuyu zaa, di shɛbila tab' ni kaman bɛ dihi li mi tabili la.

- ¹⁶Di kul shēbisila tab' ni hal ka pōhim ku tooi kpe di sunsuuni gba.
- ¹⁷Di kul tuyituyila taba kirikiri, ka so ku tooi woligi li.
- ¹⁸O yi tihim, buyim n-nyayisira, ka o nina njmani wuntar' m-puhirina asiba la.
- ¹⁹Buyim niem mokpala n-yir' o noli ni na n-tahiri yiyyiri ka buyim yirina.
- ²⁰Ka nyohi yir' o nyevoya ni kaman mori ka bē zañ mali buyim n-zañ duyu tam la.
- ²¹O yi vuhi, buyim taarila sala, ka buyim zibizibi yir' o noli ni na.
- ²²Yaa be o nyiñgoli ni, ka dabiemnim' ñe o tooni ka bē ni sohira.
- ²³O ningbuñ kul kpela tab' ni, di kpemmi kirikiri, ka so ku tooi dam li.
- ²⁴O suhu kpemmi kaman kuñili la, di kpemmi kaman neli la.
- ²⁵O yi yiñisi zani, dabiem gbahirila wuna, ka bē zori dabiem ka labi nyaanja.
- ²⁶Hal bē yi zañ takobi bee piem bee kpana bee baasali sua lir' o bē ku tooi niñ o sheli.
- ²⁷Kurugu njmanila muriga o sani, ka daanya mi njmani da' kpima.
- ²⁸Piem ku tooi kar' o ka o guui, ka kuñilõñ kuña njmani wurigu o sani.
- ²⁹O sani, jaambona njmanila kaya. Bē yi to kpani ka o wum di damli, o lari li mi.
- ³⁰O puli zuyu gbañ njmanila salichehi; o teer' oman' dooni bayiri ni kaman kaburi døyu la.
- ³¹O ché ka kōbulli ni kom gbirigiri kaman duyu ni ka di be la; o ché ka teeku bemi kaman kpañierim m-be duyu ni la.
- ³²O njmeri bōbili din nyayisira pari kom zuyu o nyaanja. So ni tēhi ni kōbulli maa ni nyela zabipiel.
- ³³O kpee ka dunia ni, o nyela binneñ ñun bi zori dabiem.
- ³⁴O nyari binshēyukam din be zuyusaa, o nyela biñkobiri zaa naa."

Ayuba 42

Ayuba

- ¹Di saha ka Ayuba daa garigi yeli Yawē,
- ²"M mi ni a ni tooi niñ binshēyukam, ka so ku tooi yiñisi a ni lo ni a niñ sheli.
- ³ A bōhiya, 'Duni n-lee beni n-søyiri yem yetɔya, ka bi mi di gbinni ñɔ?' Yelimanjli, mani n-daa tøyisi yetɔya ka bi mi di gbinni. N daa tøyisila binshēñya yela ka di niñ ma alahiziba pam, ka m bi bañ li.
- ⁴ A daa yeli ma, 'Wumma, ka n yel' a yetɔya; n ni bōh' a bōhigu, ka a garigi ma.'

⁵N daa wum a yela la n tibili ni, amaa pumpoŋɔ n nini nya a;

⁶dinzuyu ka n siyisi mmaŋa n-niŋ tuuba ka do tankpayu mini tampiligim ni ḥo.”

Naawuni labisi Ayuba buni ti o

⁷Yawε ni daa yeli Ayuba yela ḥo zaa nyaanja, ka ḥun' Yawε daa yeli Elifaz ḥun daa nyε Tεman nir' la, “N suhu yiysiya pam bahi a min' a zɔnim' ayi maa zuyu, dama yi bi tɔyisi n yela ka di nyε yelimanɔli kaman n dabili Ayuba ni tɔyisi li shem.

⁸Dinzuyu pumpoŋɔ zaŋmiya nayilahi ayopɔin mini piɛlahi ayopɔin n-chaŋ n dabili Ayuba sani ti mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la yimaŋmaŋ' zuyu. Ka n dabili Ayuba ti suhi ma tin ya. Dama n ni deeg' o suhigu ka ku darigi yi tibili yi jεrilim maa zuyu. Dama yi bi tɔyisi n yela ka di nyε yelimanɔli kaman n dabili Ayuba ni tɔyisi li shem maa.”

⁹Ka Elifaz ḥun daa nyε Tεman nir' maa mini Bilidad ḥun daa nyε Shua nir' la ni Zɔfar ḥun daa nyε Naama nir' la daa chan̄ ti niŋ Yawε ni yeli ba ni bε niŋ shem maa. Ka Yawε daa dee Ayuba suhigu.

¹⁰Ayuba ni daa suhi Naawuni ti o zɔnim' maa nyaanja, ka Yawε daa lan labisi Ayuba buni ti o. Yawε daa tila Ayuba o ni daa pun mali sheli ʒii buyi zuyu.

¹¹Di saha ka o mabidɔbba min' o tizɔpayiba ni bɛnkam daa pun mi o zaa chaŋ o yiŋa, ka o mini ba ti di bindira, ka bε daa fabili sɔŋ o, ka maag' o suhu Yawε ni daa chε ka yelibie' shεŋa paag' o maa zuyu. Ka bε zaa yino kam daa ti o liyiri mini salima nintua.

¹²Ka Yawε daa niŋ alibarika pam niŋ Ayuba ni dabisa shεŋa din daa bahindi nyaanja maa ni n-gari o ni daa pun niŋ alibarika niŋ o ni shem piligu ni la. O daa malila pieri tuhi' pinaanahi mini laakumnim' tusaayɔbu ni nayilahi tusaayi ni bunnyama tuhili.

¹³O daa lan dɔyi bidibis' ayopɔin mini bipuyins' ata.

¹⁴Ka o daa boli bipuyin' kpεm' sani yuli Jεmaima, ka boli ḥun paya yuli Kεzia, ka boli ḥun pah' ata maa mi yuli Kεrenhapuk.

¹⁵Ayuba bipuyinsi maa viɛlim kpee daa ka tingbɔŋ maa zaa ni. Ka bε ba daa ti ba fali pahi bε tizɔdɔbba maa zuyu.

¹⁶Dimboŋɔ nyaanja, ka Ayuba daa lan niŋ yuun' kɔbiga ni pihinahi pahi. Ka o nini daa nya o yaantibichahi mi yaansi.

¹⁷Ka Ayuba daa kurigi zaa, ka o dabisa ti pali ka o naanyi kpi.

Yila

Yila 1

LITAAFI DIN DAJ TOONI
(Yila 1—41)
Alibarika maŋli

- 1** Ninvuy' shəb' bən bi deeri ninvuy' bieri sayisigu bee n-doli alahichinim' biɛhigu bee n-doli ansarisi maaniba biɛhigu mali alibarika.
- 2** Be nyela bən suhuri yuri Yawə zaligu, ka bəhindi li ka təhiri di yəla wuntan̄ ni mini yuŋ.
- 3** Be ŋmanila ti' shəŋja bə ni sa m-bayili kulibəŋ din mali kom, ka di wandi wala di walibu saha, ka di vari bi suura. Be kul dirila nasara bə ni niŋdi shəlikam zaa puuni.
- 4** Amaa ninvuy' bieri bən' pa lala, bə ŋmanila wurigu shəli pəhim ni ʒieri bahira.
- 5** Dinzuŋu ninvuy' bieri ku nya nasara saria karibu ni, ka alahichinim' mi ku be wuntizɔriba ni.
- 6** Dama Yawə kul mi wuntizɔriba soli ni nyɛ shəm, amaa ninvuy' bieri bən' ni bahi yoli.

Yila 2

Naawuni ni pii na' so

- 1** Bəzuyu ka zuliya kam ləri duŋ taabo nia, ka zuliya kam ləri nia bieri din ka buchi?
- 2** Dunia ŋo nanim' tiyisirila tab' ʒiina, ka zuŋulaannim' layindi təri jina jəndiri Yawə min' o ni pii na' so la yəra,
- 3** “Chəliya ka ti baai bə bandi la, ka chihi bə mihi la ti niŋgbuna ni.”
- 4** Ka ti Duuma ŋun ʒi alizanda ni la lara, ka maani ba ansarisi.
- 5** Di saha o ni təyisi ba yətəya ni suhuyiyisili, ka kpehi ba dabiem o suhuyiyisili puuni yəli,
- 6** “M pun zaŋ n naa maa ʒili Ziən din nyɛ n zo' kasi la zuyu.”
- 7** N ni yəli Yawə zaligu yəla. O yəli ma, “A nyela m bia; zuŋɔ dabisili ŋo ka n dɔy' a.
- 8** Suhim' ma ka n zaŋ zuliya kam zaa ti a ka a su ba; ka dunia ŋo zaa leeg' a ni su shəli.
- 9** A ni zaŋ kurigu jaangbee ŋme n-wurim ba; ka to n-wurisi ba kaman yayimer' duyu la.”

¹⁰Dinzuju yinima nanima, niŋmiya yem, yinim' dunia ḥo zuŋulaannima, deemiya sayisigu ḥo.

¹¹Jemmiya Yawε ni dabiem mini ni s̄ohibu,

¹²ka gbaan' o tooni, di yi pa lala, o suhu ni yiysi ka o che ka yi bahi yoli soli ni, dama o suhu yiysiiri yomyom. Benkam zaa s̄oy' o sani mali alibarika.

Yila 3

Asiba wunsuhigu din tiri s̄oŋsim

¹Yawε, n dimnim' galisiya pam, b̄en yiysi lu n zuju galisiya pam!

²Niriba pam kul yeri ma mi, "Naawuni ku s̄on a."

³Amaa nyin' Yawε n-nye n nyotayirigu, nyini n-nye n jilima, ka che ka n zuju ʒe ya.

⁴N kuhi pam boli Yawε ni o s̄on ma, ka o be o zoli din be kasi la zuju ka garigi ma.

⁵N dooni gbihira, ka lan yirisira, dama Yawε n-guli ma.

⁶M bi zori ninvuy' tuhi' piapia b̄en ʒe n-gili n luyilikam la.

⁷Yawε, yiysiim' zani! Yaa n Naawuni, tiligim' ma! A labi n dimnim' zaa tapayisi, ka ḥme n-kabi ninvuy' b̄ieri nyina.

⁸Yawε, a sani ka nasara dibu yirina, niŋm' alibarika niŋ' a niriba ni.

Yila 4

Zaawun' yuŋ wunsuhigu din tiri s̄oŋsim

¹Yaa n Naawuni ḥun nyε n wuntia ḥo, n yi suh' a, nyin' garigim' ma. N daa be muysiigu ni ka a ti ma faako. Niŋm' ma nirlim ka dee i n suhigu.

²Yinim' ninsalinima, saha yuusim wula puuni ka yi kul yεn dihiri ma vi? Saha yuusim wula puuni, ka yi kul yεn yuri yεtɔy' yoya, ka doli din nyε ʒiri?

³Amaa baŋmiya ni Yawε m-pii wuntizora ti omaŋa; ka n yi bol' o, ḥun' Yawε wumdi m boligu.

⁴ Miriya ka yi tum alahichi yi sujee puuni, tεhimiya dimbɔŋɔ yεla vienyelinga saha sheli yi yi ti do yi gom shee, ka shini.

⁵Malimiya sara sheli din tuhi, ka niŋ Yawε naani.

⁶Niriba pam beni n-suhiri Naawuni yεra: "Yawε, niŋm' alibarika niŋ ti ni! Niŋm' ti nirlim!"

⁷A ni ti ma suhupiel' sheli n suhu ni gari bε ni yi ḥahi kawana pam, ka tɔyi wain pam, ka mali suhupiel' shel' la.

⁸N ni dɔni gbihi ni suhudoo; dama nyin' Yawε kɔŋko n-che ka n dooni ni alaafee.

Yila 5

Dun bɔri ni Naawuni gul' o wunsuhigu

¹Yawε, wummi n suhigu, ka gbilisi tibili wum n siyimbu.

²N Naa ni n Naawuni, wummi n ni kuhiri bɔri sɔŋsim shem ŋɔ, dama nyini ka n suhira.

³Yawε, a wumdi n suhigu asiba; asiba ka n suhir' a, ka guhira.

⁴Dama a pala Naawuni ŋun yu' gala tumbu, a mi mini zay' biɛyu bi kpera.

⁵Barinyuriba ku zan' a tooni; a mi je tuumbietumdiba zaa.

⁶A bahiri ʒiŋmariba yoli, nyin' Yawε je ninvuy' kuriba mini ninvuy' yɔhindiba.

⁷Amaa a yurilim din galisi la zuyu, n ni tooi kpe a jɛmbu duu nti gbani a duu din be kasi maa puuni ni sikuura.

⁸Yawε, n dimnim' zuyu wuhim' ma a wontia soli; malim' a soli maa ka di tuhi ti ma.

⁹Dama yelimanjli ka bε noya ni; bε suhuri kul yula sayinju. Be lɔna ŋmanila gbal' kaba, ka bε lan mali naŋban' malisim.

¹⁰Naawuni, darigim' bε tibili. Che ka bεmaŋmaŋ' nia bieri ŋmaligi di ba. Karim' ba a sani, bε daalahichi din galisi pam la zuyu; dama bε bi zan' tuh' a.

¹¹Amaa che ka bεnkam nya sɔyibu shee a sani mali suhupielli; che ka bε kul yiini suhupielli yila sahakam. Guli ba, ka che ka ninvuy' sheb' bεn yur' a yuli nya suhupielli a sani.

¹²Dama nyin' Yawε, nyini n-nye ŋun niŋdi alibarika niŋdi wuntizɔriba ni; ka che ka a yurilim tayı ba kaman nyɔtayirigu la.

Yila 6

Muyisigu Saha Wunsuhigu

¹Yawε, di kpahi n zuyu ni a suhuyiyisili puuni. A mi di sayisi ma a suhuyiyisili saha!

²Yawε, n tarigimi, zom' ma nambɔyu. Yawε, n kɔba ni zaa choyisimi dabiem zuyu, tibimi ma.

³Dabiɛm gbaai ma pam. Yawε, bɔ saha ka n ni guhiri shem yεn zan' tariga?

⁴Yawε, ŋmaligim' na tiligi ma; fam' ma bahi a yurilim din galisi la zuyu.

⁵Dama nir' yi kpi, o ku lan teeg' a yela; ka ŋuni n-ni tooi pay' a gballi ni?

⁶Nandahima zuyu che ka n tarigimi; nintam kul mahigirila m bindoo yun kam; ka n nintam maa che ka n difielu kul mahigi gbatu.

⁷N nina fulimmi n nandahima zuyu, n dimnim' che ka di niŋla liti.

⁸Yinim' ben zaa nyε tuumbierinim' ηο, Zomiya n sani! dama Yawε wum n kumsi maa;

⁹Yawε wum n ni suh' o bɔri sheli maa. Yawε ni dee i n suhigu.

¹⁰N dimnim' zaa ni di vi, ka dabiem gbahi ba pam; di ku yuui ka be di vi maa, ka ηmaligi zo.

Yila 7

Ninvuy' so ηun bɔri yelimanli soli dolibu wunsuhigu

¹Yawε ηun nyε n Naawuni ηο, n soyila a sani; fam' ma ben zaa kariti doli ma la nuu ni bahi, ka tiligi ma.

²Di yi pa lala, be ni be kaman gbuynli la n-gbaai ma vu n-chaq luy' sheli ηun ni fa ma bahi ni kani nti dari tɔhitɔhi ma.

³Yawε ηun nyε n Naawuni ηο, n yi niŋ dimboηο, n yi zaŋ n nuhi tum taali,

⁴n yi niŋ ηun ka ma taali zaŋ' biεyū bee n yi niŋ n dima zaŋ' biεyū ka di ka soli,

⁵dindina nyin' che ka n dimnim' kari doli ma hal ti gbaai ma n-no ma sɔŋ tiŋa, ka zaŋ ma pi taŋkpayu ni.

⁶Yawε, yiŋsim' a suhuyiysili puuni, lum' n dimnim' ben suhu yiŋsi bahi n zuyu la zuyu; n Naawuni, malimi shili, a zali saria karibu saha.

⁷Layimmi niriba zaa n-gil' amanja, ka ʒini a nam ʒiishee alizanda ni su ba.

⁸Yawε, nyini n-nyε daadamnim' sariakarita. Yawε, karim' ma saria ka di doli n wuntitali mini n galimi kalinsi ni nyε shem.

⁹Nyin' Naawuni ηun nyε wuntialana, ka mi din be ninsalinim' suhuri ni mini be tεha ni ηο, che ka ninvuy' bieri tuumbieri zan' tariga, ka niŋ wuntizɔriba zaŋ' vielli.

¹⁰Naawuni n-nyε n nyɔtayirigu. Duna n-tiligiri ben ʒe dede be suhuri ni.

¹¹Naawuni nyela wuntia sariakarita; ka wuhir' o suhuyiysili ni nyε shem zaŋ chan zaŋ' biεyū polo dabisili kam.

¹²Ka ninsal' yi zaŋsi tuuba niŋbu, Naawuni ni sah' o takobi; ka gur' o tɔbu.

¹³O pun mal' o bidibbina din mali lɔyu la shili, n-zaŋ o piema din noya ni mali buyim la pa.

¹⁴Nyam' be ni lo zaŋ' biεyū tumbu shem, ka lo barina tumbu nia, ka ηmari ʒiri.

¹⁵Bε chib' bɔyili n-gbi li sɔŋ, ka ηmaligi lu be ni gbi bɔy' sheli maa ni.

¹⁶Be ni lo barina tumbu nia sheli ηmaligiri lurila bε zuyu, ka bε duntaabo ηmaligiri luri bε zuyu.

¹⁷N ni payi Yawε payibυ sheli din nyε o dini o wuntitali zuyu, ka yili yila payi ηun' Yawε ηun nyε Zallakudura Naa ηο yuli.

Yila 8

Naawuni jilima mini ninsal' tibigginsim yεla

¹Yawε ηun nyε ti Duuma ηο, a yuli galisiya dunia ηο zaa ni! A chε ka a jilima yi zahira zuyusaa.

² A nyari payibυ bibihi mini bimoyirisi noya ni a dimnim' zuyu. A chε ka a dima mini ηun nyε bieribohira fo bε noya.

³N yi lih' a ni nam sagban' sheŋja ηο, ka lihi goli mini saŋmar' sheb' a ni nam ηο,

⁴ bο n-lee nyε ninsalinima ka a tεhiri bε yεla bee daadamnim' lee nyεla bο ka a bay a be bε ni?

⁵Amaa a nam ba ka bε biεhigu pool nyin' Naawuni biεla. A zaŋ jiri mini jilima pili ba kaman zuyupila la.

⁶ A zaŋ a ni nam binsheγukam niŋ bε nuu ni, ka zaŋ binsheγukam zaa fukumsi niŋ bε nuu ni:

⁷pieri mini niyi zaa ni mɔyu ni biŋkobiri gba

⁸ni noonsi bεn yiγiri zuyusaa ηο ni teeku ni zahim ni binneɔŋ kam ηun be teeku ni.

⁹Yawε ηun nyε ti Duuma ηο, a yuli galisiya dunia ηο zaa ni!

Yila 9

Naawuni payibυ o ni tumdi din tuhi zuyu

¹Yawε, n ni pay' a ni n suhu zaa; n ni yεl' a daalahiziba tuma zaa yεla.

²N ni mali suhupielli ka duh' a. Zallakudura Naa, n ni yili yila pay' a yuli.

³N dimnim' yi ηmaligi, bε tuurimi lu n-kpi a tooni.

⁴A kari ma saria ka di doli soli; a ʒini nam ʒiishee n-kari ma saria, ka nya ka mmali yelimanli.

⁵A wuhiya ni chεfirinim' mali taali, ka chε ka ninvuy' bieri bahi yoli; ka a kpihim bε yuya zaa zaŋ hal ni saha din ka bahigu.

⁶A bahi ti dimnim' yoli zaa; ka sayim bε fɔntinsi, ka so ku lan teei bε yεla yaha.

⁷Amaa Yawε kul ʒila o nam ʒiishee sahakam, ka zal' o nam ʒiishee ni o kari saria.

⁸O dolila wuntia soli kariti dunianim' saria; o bi gañdi so o saria karibu ni.

⁹Yawε sani ka bεn nyari nahiñgu sɔyira, o sani n-nyε sɔyibυ shee muysisigu saha.

¹⁰Ninvuy' shεb' bεn zaa mi a yuli zañ bε tahima niñla a ni; ka a mi bi zañisiri ninvuy' shεb' bεn jemdi nyin' Yawε.

¹¹Yilimiya yila payi Yawε ñun be Ziññ ñø! Yelimiya zuliya kam zaa o ni tum tuun' kar' shεñja yεla!

¹²Dama ñuna m-bohiri bieri niriba ȝim yihibu zuyu. O bi tamdi bεn nyari nahiñgu kumsi yεla.

¹³Yawε, zom' ma nambøyu! Nyam' bεn je ma ni chε ka n di wahala shεñja! Nyini n-nyε ñun yihiri ma kum ni,

¹⁴ka lala zuyu chε ka n tooi zani Ziññ dunɔdaya ni n-yεli n ni payir' a shεlikam zuyu shεm yεla, n ni mali suhupielli a ni tiligi ma la zuyu.

¹⁵Zuliya shεb' gbi boylili sɔñ ñ-ñmaligi lu di ni; bεmañmarj' ni bari tɔn shεli ñmaligi gbahi ba.

¹⁶Yawε kahig' oman' wuhi, o kari saria ka tuumbierinim' mañmarj' nuhi tuma leei zana ñmaligi gbahi ba.

¹⁷Ninvuy' bieri mini zuliya shεb' bεn zaa tam Naawuni yεla ni ti chan ti be kpiimba biehigu shee.

¹⁸Bε kul ku tam nandaamba yεla sahakam; ka faranim' tahima niñbu mi kul ku kpalmi yoli sahakam.

¹⁹Yawε, yiçisim' zani; di chε ka ninsalinim' yaa gari a yaa! Chε ka zuliya kam ka a sanna ka a ti kari ba saria.

²⁰Yawε, chε ka dabiem gbahi ba! Chε ka zuliya kam bañ ni bε kul nyela ninsalinima.

Yila 10

Wunsuhigu din bɔri sɔñsim Naawuni sani

¹Yawε, bɔ n-niñ ka a ȝe katiña? Bɔ n-niñ ka a sɔy' amarj' yelimuȝisira saha?

²Ninvuy' bieri karimbaani puuni bε niñdi nandaamba alaka. Chε ka bε ni bari tɔn' shεñja ñmaligi gbahi ba.

³Ninvuy' bieri kul nyurila bara bε suhuri ni kɔr' bieri zuyu; ka bεn nyε diribarilimnim' mi kul zañisiri Yawε ka tur' o.

⁴Bε karimbaani biehigu zuyu, bε yεrimi, "Naawuni ku niñ shεli zañ chan di polo"; ka bε tεha zaa kul nyela, "Naawuni kani."

5 Be kul tɔ̄ndimi be soya ni sahakam. Be ku tooi ban a ni kariti saria shem. Be kul maanila be dimnim' ansarisi.

6 Be kul yərla be suhuri ni, "Ti kul ku vuui; ʒiemani kam puuni muysisigu sheli ku paai ti."

7 Turi mini yɔ̄hingu ni niriba nahingu yela n-kul be be noya ni; ka zilima yəlibu mini yətɔ̄y' bieri kul be be yətɔ̄ya ni.

8 Be sɔ̄yrimi dooni tiŋkpansi n-guri ni be ku ninvuy' sheb' ben ka taali. Be kul lihirimi ni be nya ben ku tooi sɔ̄y bəmaŋa.

9 Be sɔ̄yimi do be sɔ̄yibu shee kaman gbuyinli la guhira. Be domi gu tarimba ni be zaŋ be zana bari gbahi ba n-vo n-chanj.

10 Be yi kurim bee be yi damdi, be ni yən gbahi sheb' maa lurimi be kpiɔŋ zuyu,

11 Be təhirila be suhuri ni, "Naawuni tamiya. O ŋmaligila o nini bahi kpaŋa, o kul ku nya li sahakam."

12 Yawε, yiysim' zani; Naawuni, kpuyim' a nuu zuyusaa, di tam ninvuy' sheb' ben nyari nahingu yela.

13 Bɔ̄zuyu ka ninvuy' bieri zayisi Naawuni, ka yeri be suhuri ni, "A ku kari ti saria di zuyu?"

14 Amaa a nyara, hal a nya muysisigu mini wahala shəŋa be ni dira, che ka yela maa be a nuu ni. Ninvuy' sheb' ben bɔ̄ri sɔ̄nsim zaŋ bəmaŋ' niŋla a nuu ni; a mi pun nyela kpibisi sɔ̄nda.

15 Sayimmi ninvuy' bieri mini tuumbietumdiba yiko; darigim' be tibili be tuumbieri maa zuyu hal ka be tuumbieri maa ti ku lan beni yaha.

16 Yawε nyela saha din ka bahigu naa. Ka zulya sheb' ben kpaliim ni bahi yoli o tiŋgbani ŋɔ ni.

17 Yawε, a nyela ŋun wumdi nandaamba suhigu; ka lan nyε ŋun kpaŋsiri be suhuri, ka ni gbilis' a tibili wum,

18 ka kari saria din tuhi n-sɔ̄y kpibisi mini ninvuy' sheb' ben nyari nahingu, ka lala che ka dabiem ku lan mali daadamnim' yaha.

Yila 11

Naawuni naani niŋbu yilli

1 Yawε sani ka n sɔ̄yi. Ka di chanj wula ka yi ti yeri ma, "Yiyimi kaman noonja la n-chaŋ zoya zuyu"?

2 Dama nyama, ninvuy' bieri guri be tɔ̄biri n-zaŋ be piema pa tɔ̄bimii zuyu n-kpuyi tiri ni be to ninvuy' sheb' ben biɛhigu tuhi zibisim ni.

3 Zaligu tanzaa yi wurim, wula ka wuntizora yεn niŋ?

⁴Yawε be o jεmbu duu din be kasi ni; ka o nam ʒiishee be alizanda ni. O nini nyari daadamnima, ka kpahindi ba.

⁵Yawε buyisiri wontizɔriba mini ninvuy' bieri zaa biɛhigu, ka o suhu je bɛn yuri duŋ taabu.

⁶O chε ka buyim sal' nɛma mini chilibi buyim kul luri ninvuy' bieri zuyu; ka zaŋdi pohim tulli darigiri bε tibili.

⁷Dama Yawε nyɛla wuntialana ka yuri wuntia tuma. Ninvuy' shɛb' bɛn be tibi n-nye bɛn ni tooi nya o ni bε nini.

Yila 12

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Yawε, sɔŋm' ti! Dama wundaba lan kani; ninvuy' shɛb' bɛn ʒe yim lan ka daadamnim' ni.

²Bε ɳmarila tab' ʒiri; naŋgbammalism mini tɛha ayiyi yɛtɔya ka bε tɔyisira.

³Yawε, chε ka naŋgbammalismnim' maa yɛtɔya zan' tariga. Chε ka barinyuriba fo bε noya.

⁴Bε yɛra, “Ti noya ni yɛtɔya ka ti mali nyari ti ni bɔri shɛlikam. Ti noya maa mi kul be ti sani, ka ɳuni n-leei nyɛ ti duuma?”

⁵Yawε yeliya, “N ni yiysi zani, dama nandaamba nyari nahinju, ka faranim' mi kul ɳuhira. N ni ti ba faako sheli bε suhuri ni bɔri maa.”

⁶Yawε daalikaulinim' nyɛla alali; di nyɛla alali kaman anzinfra manjli sheli bε ni zaŋ she tingban' ni buyim ni m-mal' li buyopɔin ka di yi zaa la.

⁷Nyin' Yawε ni gbib' ti ʒiemani ɳɔ puuni vienyelinga sahakam, ka gul' ti.

⁸Ninvuy' bieri kul dari gindila luy' shɛlikam, ka zay' biɛyu tumbu kul be daadamnim' biɛhigu ni.

Yila 13

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Yawε, saha yuusim wula ka a yɛn tam n yɛla? A ni tam n yɛla sahakam? A yɛn ɳmalig' a nini bahi kpanja ka chε ma ka di yuusim paai bɔ saha?

²N yɛn gbib' bierim n suhu ni ti paala bɔ saha? N yɛn malila suhugarigu dabisi' muni puuni zaa? N dimnim' kul yɛn nyandi ma ka di yuusim paala bɔ saha?

³Yawε ɳun nyɛ n Naawuni ɳɔ, chε ka a bayo be n ni ka garigi ma. Tim' ma yaa yaha, di yi pa lala n ni kpi,

⁴ka n dimnim' yɛli, “Ti nyaŋ o.” Ka n dimnim' suhuri ni paligi n lubu zuyu.

⁵Amaa n ni njɔ a yurilim din galisi ɳɔ naani. M mali suhupielli a ni tiligi ma zuyu.

⁶N ni yili yila payi Yawε, dama a nin ma zay' vielli pam.

Yila 14

Ninsalinim' ninvuy' bietalı

(Yila 53)

¹Jεra n-yεri bε suhuri ni, "Naawuni kani." Bε nyela tuumbierinima, ka tumdi din chihira; ka so ka bε ni n-nyε ɳun tumdi din viela.

²Yawε kul bela alizanda ni, ka lihiri ninsalinima ni o nya bε ni sheb' mali yεm, ka nyε bεn jεmdi ɳun' Naawuni.

³ Bε zaa birigimi; bε zaa tumdila din chihira. Bε ni so bi tumdi din viela, hal ninvuy' yino gba kani.

⁴Tuumbierinim' maa zaa so ɿimi? Bε zaŋla n niriba n-leei bindirigu dira, ka bi jεmdi ma.

⁵Dabiεm ni ti kpe ba pam nimaani, dama Naawuni be wuntizɔriba sani.

⁶Yi ni tooi chε ka nandaamba birim bε nia lɔbu ni, amaa Yawε n-nyε bε ni sɔyiri so sani.

⁷M bɔri ni Izraεlnim' nasara dibu yi Ziɔn na. Yawε yi chε ka o niriba lan tɔŋ, di ni niŋ Yaakubu zuliya Izraεlnim' nyayisim, ka bε suhuri paligi pam.

Yila 15

Naawuni bɔri din niŋ kamaata niŋbu

¹Yawε, ɳuni n-lee ni tooi be a jεmbu duu puuni? Ka ɳuni n-lee ni tooi be Ziɔn a daboli din be kasi la zuyu?

²Ninvuy' sheb' bεn ka galimi, ka tumdi din tuhi, ka tɔyisiri yelimanjli ka di yiri bε suhuri ni na,

³ka nyε bεn bi zuri bε taba nyaanja, ka bi tumdi bε zɔnim' taali, ka mi bi mali bε ɿiɿinitab' yela n-chani moona.

⁴Bε nyela bεn ɿiemdi ninvuy' bieri, amaa ka tiri ninvuy' sheb' bεn zɔri Yawε jilima. Ka lan nyε ninvuy' sheb' bεn gbib' bε ni po po' shεŋa, hal di yi ni ti ba wahala shεlikam.

⁵Ka bε yi zaŋ bε liyiri paŋ so, bε bi yεri dilana ni o niŋm' ba nyɔri di yɔbu ni. Bε mi bi diri birapu ka diri ɿiri shεhira n-jεndiri ɳun ka taali. Benkam tumdi dimbɔŋɔnim' kul ku vuui bε zaashee.

Yila 16

Naani niŋbu wunsuhigu

¹Naawuni, guli ma; dama a sani ka n sɔyi.

²N yeli Yawε, “Nyini n-nyε n Duuma; n ka bin’ sun’ shεli pahila nyini.”

³Ninvuy’ shεb’ bεn be kasi dunia ηɔ ni yεla viεli pam. Ka m mali suhupielli pam bε zuyu.

⁴Ninvuy’ shεb’ bεn ηmaligi jεmdi buya bo wahala pam ti bεmaŋa. N ku pahi bε ni n-kɔrigi binyara ɔim vie buya maa; m mi kul ku yaai n noli boli di yuya.

⁵Yawε kɔŋko ka m mali, ka a tiri ma n ni bɔri shεlikam, ka n dahin’ shεli ha biεhigu yεla zaa bela a nuu ni.

⁶N ni kul di tingban’ shεli fali maa biεhigu shee viεla; n ni di fali shεli maa viεla.

⁷M payiri Yawε ηun sayisiri ma ηɔ, ka n suhu ni tεha mi wuhiri ma yuŋ.

⁸M mi ni Yawε kul be n sani sahakam, dama o kul bela n nudirigu polo, ka shεli ku tooi dam ma.

⁹Dinzuyu n-che ka di niŋ ma nyayisim, ka m mali suhupielli; ka n niŋbuŋ gba tiligi;

¹⁰ dama a yihi ma kum ni. A mi ku sayi n-che a ni yuri so niŋ kpiimba biεhigu shee bee n-che ka a dabili kpalmi gballi ni pooi.

¹¹ Nyini n-wuhi ma nyεvili soli, ka suhupiel’ maŋli kul be a sani; ka nyayisim kul be a nudirigu ni sahakam.

Yila 17

Ninvuy’ so ηun ka taali wunsuhigu

¹Yawε, wummi n suhigu shεli din bɔri ni a niŋ din tuhi ti ma ηɔ. Wummi n kuhigu ηɔ; gbilisim’ a tibili wum man’ ηun nyε ɔiri ni ka so nol’ ni ηɔ suhigu ηɔ.

²Karimi saria n-ti ma nasara, lihimi din tuhi.

³A yi zahim n suhu, a yi ka n sanna yuŋ ti buyisi ma viεnyεlinga, a ni nya ka ninvuy’ biεtali ka n ni; ka m mi noli bi tumd’ alahichi.

⁴Ka zaŋ chan’ shεb’ ni tumdi shεm polo, n nyεla ηun dol’ a zaligu, m mi bi zaŋ mmar’ bali duntaariba ni.

⁵N kul dolila a soya viεnyεlinga ka na ɔi m-birigi.

⁶Naawuni, n suhir’ a mi, dama a nyεla ηun ni garigiri ma, lala zuyu ka n suhir’ a maa; dinzuyu gbilisim’ a tibili wum n suhigu maa.

⁷Kahigim’ a daalahiziba yurilim la wuhi, nyin’ ηun nyε ninvuy’ shεb’ bεn kanna ti sɔyiri a sani a nudirigu polo tiligiri bε dimnim’ nuu ni tiligira ηɔ.

⁸Gbibu ma kaman nimbil’ biεlim la; ka zaŋm’ ma sɔy’ a kpiŋkpama mahim ni,

⁹ka tayı ma ka ninvuy’ bieri bεn bɔri ni bε liri ma la ku paa’ ma. Bεna n-nyε n dimnim’ bεn gili ma niŋ sunsuuni m-bɔri ni bε ku ma la;

10 bε bi zɔri nambɔyu, ka lan nyε bεn tɔyisiri karimbaan' yεtɔya.

11 Bε bo n-nya ma pumpɔŋɔ, bε teemi gili ma, bε lihirimi bɔri bε ni yεn doli so' sheli n-voo' ma luhi.

12 Bε ɔmanila gbuçinli ɔnun sɔy' do n-gu m-bɔri ni o dari tɔhi ma. Bε ɔmanila gbuçin' polli ɔnun sɔyi doya.

13 Yawε, yiçisima n-lu bε zuyu nyaŋ ba. Zaŋm' a takɔbi n-fa n nyεvili ninvuγ' bieri nuu ni bahi.

14 Yawε, zaŋmi a nuu tiligi ma ninsalinim' ɔjɔ nuu ni. Tiligim' ma ninvuγ' shεb' bεn tarili kul bela dunia ɔjɔ ni kɔŋko la nuu ni. Chε ka a ni zaŋ tibidarigibo sheli zali ba la pali bε puya. Chε ka bε bihi dini ti galisi gari lala; ka chε ka bε guui di sheli zali bε yaansi gba.

15 Amaa man' ni lih' a ninni wuntitali puuni; n yi ti neei n-lihi nya a kɔtomsi, di ni ti tiyi n nini.

Yila 18

Naa Dauda nasara dibu yilli

(2 Samuel 22.1-51)

1 Yawε, Nyin' ɔnun nyε n kpiɔŋ ɔjɔ, n yur' a pam.

2 Yawε n-nyε n tampiŋ mini n gooni din gili ma ni ɔnun fari ma bahira. ɔDuna n-nyε n Naawuni ni n tampiŋ. Naawuni n-nyε n ni sɔyiri so sani ni n nyɔtayirigu ni n tiliginsim yiligu ni m birini.

3 N kuhi boli Yawε ɔnun simdi payibυ ɔjɔ, ka tiligi n dimnim' nuu ni.

4 Kum mihi daa vili ma, ka kokpeyυ din ni di nir' varisi ma.

5 Kpiimba biɛhigu shee mihi gbaai ma, ka kum zana do n tooni.

6 Ka n daa kuhi boli Yawε m muyisigu maa puuni; n daa kuhimi boli n Naawuni ni o sɔŋ ma. Ka n kuhigu maa daa chaŋ ti lu o tibili ni; ka o daa wum n kuhigu maa o jɛmbu duu puuni.

7 Di saha ka tingbani daa dam ka sɔhigi; ka zoya gbina ni gba sɔhigi ka dam, o suhu ni daa yiçisi pam zuyu.

8 Ka nyɔhi daa yi o nyee ni na; ka buyim niɛm din diri yi o nol' ni na; ka sala buyim niɛm yi o sanna.

9 Ka o daa chε ka sagbana boyi ka o siyina, ka zibisim titali be o naba tinli.

10 Ka o daa ba chεrubi yiçi; o daa bela pɔhim kpiŋkpama zuyu n-kana yomyom.

11 O daa chε ka zibisim gil' o; sagban' tibisa din sabigi ka kom be di ni n-nyε o sampaa.

¹²Ka sagbana mini sakuya ni sala buyim daa puhi yi neesim din be o tooni maa ni na.

¹³Di saha ka Yawε saa tahigu daa be zuyusaa; ka Zallakudura Naa daa chε ka o kukoli yεra.

¹⁴Ka o daa zaŋ o piεma n-to n-wurim ba; ka chε ka o saa nyayisiri ginda.

¹⁵Di saha maa ka teeku puuni daa yi palɔni, ka tingbani tanzaa daa yi palɔni. Yawε, a tahigu min' a suhuyiyisili tuma m-bala.

¹⁶Ka o daa be zuyusaa ha, ka tirina gbaai ma n-voo' ma yihi ko' tital' ni na.

¹⁷O daa fa ma n dim' ɻun mali kpiɔŋ pam la mini bɛnkam zaa je ma la nuu ni bahi; dama bε daa mali kpiɔŋ gari ma.

¹⁸Bε daa kana nti liri ma la n ni daa be muysigu ni dahin' shεli; amaa ka n daa zaŋ mmaŋ' dalim Yawε.

¹⁹O daa yihi ma na ti zali pal' tital' ni. O daa fa ma bahi, o nini ni daa tiy' ma la zuyu.

²⁰N wuntia biɛhigu laara ka Yawε daa ti ma maa; n ni ka galimi la samli ka o yo ma maa.

²¹Dama n doli Yawε zaligu; ka na ɻi m-birigi zaŋ chanj n Naawuni maa sani.

²²Dama o zaligunim' zaa kul dola n tooni, ka n na ɻi n-zayis' o zaligu shεŋa din pahi la gba.

²³N ka galimi o sani; ka gbaai mmaŋa zaŋ chanj taali tumbu polo.

²⁴Dinzuyu ka Yawε ti ma n wuntitali laara, n ni ka galimi o sani la zuyu.

²⁵Ninvuy' shεb' bɛn ɻe yim, a wuhiri ba ni a nyɛla ɻun ɻe yim; ka ninvuy' shεb' bɛn ka galimi, a wuhiri ba ni a nyɛla ɻun ka galimi.

²⁶Ninvuy' shεb' bɛn mali suhu yini, a wuhiri ba ni a nyɛla ɻun mali suhu yini; ka ninvuy' shεb' bɛn nyɛ bilikɔyinima, a nyɛla ɻun nyandi ba.

²⁷Dama a nyɛla ɻun fari tarimba bahira; amaa ka siyisiri karimbaannima.

²⁸Nyini n-nyɛ ɻun nyo n firila. Yawε ɻun nyɛ n Naawuni ɻɔ n-chε ka neesim neei n zibisim ni.

²⁹A zuyu, n ni tooi nyaŋ n dimnima. N Naawuni maa zuyu, n ni tooi yiyi yayi gooni.

³⁰Naawuni ɻɔ soya nyɛla din viɛl' zaa! Yawε daalikauli nyɛla zay' maŋli. O nyɛla bɛnkam zo nti sɔy' o sani nyɔtayirigu.

³¹Iuni n-lee nyɛ ti Naawuni ka pa ni Yawε? Ka ɻuni n-lee nyɛ ti tampiŋ pahi ti Naawuni ɻɔ zuyu?

³²Ønun n-nye Naawuni ñun tiri ma kpiøj, ka mali n soli ka di tuhi.

³³ Ønun n-chø ka n naba be kaman sañkpaliø naba la, ka chø ka n du n-tam luy' shøøja din du.

³⁴Ønun n-wuhi ma tøbu tuhibu; ka chø ka n nuhi mali yaa din ni tooi zañ daanya tøb' to.

³⁵A ti ma a tiliginsim nyotayirigu, ka a nudirigu søø ma. A chø ka n leei ninvuy' titali a søøsim zuyu.

³⁶A mali pal' yølinli ti n naba, ka m bi sarigi.

³⁷N daa kari doli n dimnim' hal ti gbahi ba; n daa bi chø ba dolibu hal ti ku bø zaa ha.

³⁸N daa ñme ba luhi n naba ni, ka bø køø yiyisibu.

³⁹Dama nyini n-ti ma kpiøj ni n tuhi tøbu; nyini n-chø ka n dimnim' lu n naba ni.

⁴⁰A chø ka n dimnim' ñmaligi n sani guui, ka chø ka n ku bøn je ma la.

⁴¹Bø daa kuhiya børi søøsim, amaa ka so kani ñun ni tiligi ba; ka bø daa kuhiboli Yawø, amaa ka o bi garigi ba.

⁴²Ka n daa bu n-nuyisi ba kaman pøhim ni ȝieri tañkpa' zim shøli chana, ka n daa zañ ba labi kaman soli zuyu bayiri la.

⁴³Nyini n-nye ñun fa ma duntaariba nuu ni, ka chø ka n leei niriba naa; ka n ni ȝi ninvuy' shøb' leei bøn jømdi ma.

⁴⁴Tinzunnim' luri ma la sizzura; ka man' dee yi kul yøli shølikam ka bø wum, bø deerila n noli.

⁴⁵Dabiøm daa kul gbahila tinzunnim' maa, ka bø yiri bø birininim' ni zørina ka bø ni søhira.

⁴⁶Yawø nyøla ñun be! M payiri ñuna ñun nyø n tampiø maa! N kul ni tibigiri Naawuni ñun nyø n tiliginsim maa.

⁴⁷Naawuni n-nye ñun bøhi biøri ti ma; ka nyan ninvuy' shøb' bøn be n sulinsi ni ti ma.

⁴⁸Nyini n-fa ma n dimnim' nuu ni bahi. Yølimanøli, a duhi ma ka n gari n dimnima; ka yihø ma duntaariba nuu ni.

⁴⁹ Yawø, dimboøø zuyu, n ni pay' a zuliya kam sani; ka yili yila pay' a yuli.

⁵⁰Naawuni ti o naa nasara din galisi; ka wuhi yurilim manøli ni nyø shøøm zañ chanø o ninvuy' gahindili la polo; zañ chanø Dauda min' o zuliya sani pumpøøø hal ni saha din ka bahigu.

Yila 19

Naawuni jilima din yi palo o ni nam binshenja ni

- ¹Zuyusaa nyela din wuhiri Naawuni jilima! Ka sagbana wuhir' o nuhi tuma!
- ²Dabisili kam yेrla dabisili din dolina di yеla, ka yuŋ kam yеri yuŋ din dolina di yеla,
- ³Binyara ḥo bi tɔyisiri yetɔya kaman ninsalinim' ni tɔyisiri shem. So mi bi wumdi di kukoya.
- ⁴Amaa di yetɔya chan gili dunia ḥo zaa, ka dunia ḥo yay' yini zaŋ ti kpa di tarisi zaa palila di yetɔya. Ka o ti suyili zuγusaa ti wuntanja;
- ⁵ka o puhirina m-be kaman aŋgo ḥun yi amiliya sampaa ni na bee kaman kpiɔŋlana ni yi yina n-zɔr' o tia ni suhupielli shem la.
- ⁶Di piligirila zuγusaa yay' sheli tariga, n-zaŋ ti kpa yay' din' la tariga. Ka binsheli ku tooi sɔyi ka di biisim ku paa' li.

Naawuni zaligu

- ⁷Yawε zaligu nyela din be tibi; ka nyε din tiri nyevili. Yawε zaligunim' nyela din mali naani niŋbu, ka lan nyε din tiri ninvuŋ' shεb' bεn ʒi sheli baŋsim.
- ⁸Yawε zaligunim' nyela din kul tuhi, ka tiri suhupielli. Yawε zaligu nyela din do palo ni; ka neeri niriba nini.
- ⁹Yawε sizuura lubu viela; ka nyε din kul be sahakam. Yawε zaligu shenja din pahi nyela yelimanjli, ka nyε wuntia zaa.
- ¹⁰Di vieli gari salima, hal di vieli gari salima alali; ka lan nyayisi gari shiri, ni shigbani din tɔyiri shiri.
- ¹¹Di chε ka a dibili nyari sayisibu, ka di dolibu mali laara pam.
- ¹²Amaa ḥuni n-lee ni tooi baŋ omaŋmaŋ' taali? Cheli n daashilɔni taali.
- ¹³Yihim' ma n suhuyubu alahichi tumbu ni; ka di chε ka di su ma. Ka lala zuyu chε ka n ku mali galimi, ka yi taali din galisi pam ni.
- ¹⁴Yawε ḥun nyε n tampiŋ ni n tiligira ḥo, chε ka n nol' ni yetɔya mini n suhu ni tεha zaa nyε din tiyi a nini.

Yila 20

Nasara dibu wunsuhigu

- ¹Yawε, ti garigim' a muγisigu nyabu dali! Yaakubu Naawuni ḥo yuli ni gul' a.
- ²O chε ka sɔŋsim yi o jεmbu duu mini Ziɔn Zoli zuyu na ti sɔŋ a.
- ³O teem' a pina zaa yεla, ka chε ka o nini tiy' a sar' shenja zaa a ni zandi nyɔri buyim.
- ⁴O tim' a a suhu ni bɔri sheli, ka chε ka a ni lo nia shenja zaa pali.

⁵O che ka ti tahi a nasara dibu suhupielli tahigu, ka sa ti tuutanim' ti Naawuni yuli zuyu. Yawε deem' a suhigu zaa.

⁶Pumpoŋɔ m baŋya ni Yawε ni sɔŋ o ni pii na' so ŋɔ; o ni be o daalizanda din be kasi la ni ka garig' o, ka che ka o nudirigu sɔŋ o ka o di nasara din galisi.

⁷Ninvuy' shεb' malila bε chechεbunsi nyuri bara; ka shεb' mi mali bε yuri nyuri bara, amaa tinim' malila Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ yuli nyuri bara.

⁸Bε ni tarigi lεb' lu, amaa tinim' ni yiçisimi ʒe tibi.

⁹Yawε, tim' naa maa nasara; ka garigi ti saha shεli ti yi ti kuhi bol' a.

Yila 21

Nasara dibu Wumpayibo

¹Yawε, a kpioŋ zuyu ka naa mali suhupielli; a sɔŋsim zuyu ka o mali suhupielli pam maa.

²A ti o o suhu ni bɔri shεli; ka bi mɔŋ o o ni suh' a bɔri binshεli.

³Dama a zaŋ alibarika pam na ti ti o; ka zaŋ salima alali nam zuyupiligu pil' o.

⁴O suh' a nyevilili, ka a ti o li; ka di nyε nyevil' wɔyinli din ka bahigu.

⁵A sɔŋsim zuyu ka o jilima galisi; ka a che ka o yuli du ka o nam mali dariza.

⁶A niŋ alibarika niŋ o ni sahakam; a che ka o mali suhupielli din yi a sanna.

⁷Dama naa maa niŋla Yawε naani; ka Zallakudura Naa yurilim maŋli la zuyu che ka binshεli ku tooi vuug' o.

⁸A nuu ni bo n-nya a dimnim' zaa. A nudirigu ni bo n-nya ninvuy' shεb' bεn zaa je a.

⁹A yi ti yi palo, a ni bahi ba yoli kaman buyim n-di ba la. Yawε ni bahi ba yoli zaa o suhuiyisili puuni, ka buyim di ba.

¹⁰A ni ku bε zulya bεn be dunia ŋɔ ni, ka yihi bε bihi ninsalinim' ni.

¹¹Bε yi lo nia biεyū zaŋ chanj a polo, ka lo ni bε yi a nyaarja n-ninj a shεli, bε ku di nasara.

¹²Dama a ni kpuy' a piεma tiri ba, ka bε ŋmaligi guui.

¹³Yawε, a nyari payibu a kpioŋ zuyu! Ti ni yili yila pay' a yiko maa.

Yila 22

Muγisigu kuhigu mini wumpayibo yilli

¹ N Naawuni, n Naawuni, bɔ n-niŋ ka a zaŋ ma bahi? Bɔ n-niŋ ka a be katiŋ' ka che ma sɔŋbu n ŋuhigu yεtɔya ŋɔ saha.

²N Naawuni, n kuhi bol' a wuntan' ni, amaa ka a bi garigi ma; ka n kuhi bol' a yuŋ, ka bi nya gom gbihi.

³Amaa nyini n-nye ḥun be kasi, ka ʒi a nam ʒiishee, ka Izraelnim' payir' a.

⁴Nyin' ka ti yaannim' daa niŋ naani; ka bɛ ni daa niŋ a naani maa zuyu daa chɛ ka a tiligi ba.

⁵Bɛ daa kuhi bol' a, ka a fa ba bahi; bɛ daa niŋ a naani ka bi di vi.

⁶Amaa n ɻ̩manila zunzuli, ka pa ni ninsala; ka n tab' ɻiem ma, ka niriba maani ma ansarisi!

⁷Benkam zaa nya ma kul maani ma la ansarisi; ka m̩erigiri bɛ noya niŋdi ma, ka viini bɛ zuyuri niŋdi ma ka yera,

⁸"Zaŋm' a yela niŋ Yawɛ nuu ni; ka chɛ ka o tilig' a. Chɛ ka o fa o nini ni tiyi so bahi."

⁹Amaa nyini n-daa yihi ma m ma pul' ni na; nyini n-daa chɛ ka m moyi m ma bihim baai.

¹⁰Bɛ ni dɔy' ma dahin' sheli zaŋ na hal ni pɔŋɔ, nyini ka n zaŋ mmaŋ' dalim, ka m ma ni dɔy' ma hal ni zuŋɔ, nyini n-kul nyɛ n Naawuni.

¹¹Di be katiŋ' ka chɛ ma, dama muysigu be yoma, ka so kani ḥun ni sɔŋ ma.

¹²Nayilahi pam n-teei gili ma. Bashan nayilahi bɛn mali kpɔŋ n-kul teei gili ma.

¹³Bɛ yaala bɛ noya gu ma. Bɛ bemi kaman gbuynli ḥun bɔri ni o dari tɔhi ma, ka ɻ̩umdi la.

¹⁴Bɛ kpaai ma mi bahi kaman kom la, ka n kɔbituya zaa miligimiligi; ka n suhu be kaman kpam din nyeligi la n nyɔyu ni.

¹⁵N yaa kuumi kaman salichee la, ka n zilinli chan' ti tabili n yɛno; a zaŋ ma sɔŋ la kum tankpayu ni.

¹⁶Bahi n-kul gili ma; tuumbietumdiba pam n-teei gili ma. Bɛ malila binyara kuhiri n nuhi mini n naba.

¹⁷N kɔba zaa kul yimi paya. Bɛ kul kpaala bɛ nina kpa ma lihiri ma.

¹⁸Bɛ to tete di m binyerigu, ka piri n situra ti taba.

¹⁹Yawɛ, di be katiŋ' ka chɛ ma, n sɔŋda, kamina yomyom ti sɔŋ ma.

²⁰Tiligim' ma takɔb' kum ni, fam' n nyevili baa nuu ni bahi.

²¹Fam' ma gbuynli nol' ni bahi! Fam' ma yɔnayilahi yila ni bahi.

²²N ni yeli m mabi' dɔbba ni payiba a yela; N ni pay' a a jɛmbu layingu ni;

²³Yinim' bɛn jɛmdi Yawɛ ɻ̩ɔ, payimiy' o! Yinim' bɛn zaa nyɛ Yaakubu zuliya ɻ̩ɔ, timiy' o jilima! Yinim' bɛn zaa nyɛ Izraɛl zuliya ɻ̩ɔ, lumiy' o siziura.

²⁴O na ȝi n-zayisi bee n-siq ninvuy' so ȝun nyari nahiŋgu; bee n-chɛ ka o bayə ka n ni. O mi bi lebir' o nyaanja biriti ma, amaa n yi kuhi niŋ o bɔri sɔŋsim, o wumda.

²⁵A sani ka n ni payir' a shɛm yirina a niriba layingu tital' ni; ka n ni mali n ni pun po pɔri ni m mali sara sheli ninvuy' shɛb' bɛn lur' a sizuura sani la.

²⁶Nandaamba ni ti di n-tiyi; ka ninvuy' shɛb' bɛn jɛmdi Yawɛ ni pay' o. Naawuni chɛ ka yi kul tɔŋdi sahakam.

²⁷Dunia ȝo luŋ' shelikam nim' zaa ni ti teei, ka ȝmaligi lab' Yawɛ sanna, ka zuliya kam niriba zaa ni ti jɛm' o.

²⁸Dama Yawɛ n-nye naa, ȝuna n-su zuliya kam zaa.

²⁹Dunia ȝo wɔyira zaa ni ti gbani n-jɛm' o; bɛnkam zaa nyɛ bɛn ni ti dɔni taŋkpayu ni ni ti gban' o tooni, ka n ti beni sahakam.

³⁰ȝiemana din kanna niriba ni ti jɛm o; bɛ ni ti yeli ȝiemana' shɛŋa din kanna niriba ti Duuma yɛla.

³¹Bɛ ni ti mol' o tiliginsim yɛla molo bɛ ni na bi dɔyi ninvuy' shɛb' sani yɛra, o pun niŋ li.

Yila 23

Yawɛ ȝun nyɛ ti gula

¹Yawɛ n-nye ȝun guli ma kaman pięgula ni guli pieri shɛm la, ka binsheli bi poori ma.

² O chɛ ka n dooni momaha ni. O zaŋdi ma tahiri kom din do baalim shee.

³O labisi n yaa ti ma. O wuhi ma soya din tuhi o yuli zuyu.

⁴Hal n yi bela kum vinvamlı zibisim ni chana, n ku zo sheli dabiem; dama a be n sani. A jaangbee min' a pięgul' jaangbee la nyɛla din kpansiri n suhu.

⁵A niŋ bindirigu zali n tooni n dimnim' ninni. A niŋ kpam ȝe n zuyu. A chɛ ka m pipia pali hal ti puuri bahira.

⁶Yelimanlı, zay' vielli mini yurilim din galisi kul ni be m biɛhigu ni n nyevili ni zaa, ka n kul ni be Yawɛ jɛmbu duu hal ni saha din ka bahigu.

Yila 24

Natitali yɛla

¹ Yawɛ n-su tiŋgbani ȝo mini binshɛyukam din be di ni; ka su dunia ȝo mini bɛnkam zaa be di ni.

² ȝuna n-nam li pa teeku zuyu, ka chɛ ka di pa moŋa zuyu.

³Banima n-lee ni tooi du n-tam Yawε dabol' la zuyu? Bee banima n-lee ni tooi zan' o luy' kasi la shee?

⁴ Ninvuy' shεb' bεn nuhi bi tum dayiri tuma mini dayiri ni ka shεb' suhuri ni, ka bε bi jεmdi buya, ka mi bi doli yohingu soli alikauli lεbu ni.

⁵Bε ni nya alibarika Yawε sani, ka yi taali ni Naawuni ηun nyε bε tiliginsim ηo sani.

⁶Lala niriba n-nyε bεn jεmd' o, bεna n-lan nyε bεn jεmdi Yaakubu Naawuni ηo.

⁷Dunoya, yoomiya yomyom! Duno' kurisi ηo, yoomiya! Ka Na' so ηun mali jilima ηo gari kpεna.

⁸Ka ηuni n-lee nyε Na' so ηun mali jilima maa? Yawε ηun mali kpioη mini yaa maa. Yawε ηun mali yaa tεbu ni maa.

⁹Dunoya, yoomiya yomyom! Duno' kurisi ηo, yoomiya, ka Na' so ηun mali jilima maa gari kpεna.

¹⁰Iuni n-lee nyε Na' so ηun mali jilima maa? Yawε ηun nyε Tεbbihi Naa ηo n-nyε Na' so ηun mali jilima maa.

Yila 25

Sowuhibo mini gulibu yεla Wunsuhigu

¹Yawε, nyini ka n suhira.

²N Naawuni, nyini ka n niŋ naani. Di chε ka n di vi; a mi di chε ka n dimnim' di nasara ka chε ma.

³Di chε ka ninvuy' shεb' bεn zaa niŋ a naani di vi; amaa chε ka ninvuy' shεb' bεn taari dun nind' a ka di ka daliri la n-di vi.

⁴Yawε, wuhim' ma a soya, ka chε ka m ban li.

⁵Chε ka n doli a yelimanli la, ka a wuhi ma, dama nyini n-nyε n tiliginsim Naawuni. Nyin' ka n niŋ naani dabisili puuni zaa.

⁶Yawε, teem' a nambozobo min' a yurilim manli la yεla; dama di nyεla din daa pun beni kurimbuni ha.

⁷Cheli n ni daa tum alahichi shεŋa mini tuumbiε' shεŋa m bipalital' ni la taali. Yawε, a yurilim manli min' a nirlim zuyu, teemi n yεla!

⁸Yawε nyεla ηun be tibi ni ηun niŋdi din viεla, dinzuyu ka o wuhiri alahichinima di soli maa.

⁹O wuhiri ninvuy' shεb' bεn siyisiri bεmaŋa din tuhi, ka wuhiri ba o soli.

¹⁰Yawε soya zaa nyεla yurilim manli mini ʒieyimtali soya ninvuy' shεb' bεn gbib' o daalikauli min' o zaligunim' sani.

¹¹Yawε, cheli n taali a yuli zuyu, dama n daalahichi galisiya pam.

¹²Ninvuy' shεb' bεn zεri Yawε, bεna ka o wuhiri di ni simdi ni bε doli so' shεli.

¹³Bε nyεla bεn ni tɔŋda, ka bε bihi ti su tingbɔŋ nɔ.

¹⁴Ninvuy' shεb' bεn jεmdi Yawε, bεna n-nyε o zɔnima, ka o kahigir' o daalikauli wuhiri ba.

¹⁵N kul zaŋ n nina kpala Yawε, dama nɔna n-ni yihi n naba zana ni.

¹⁶Omaligim' m polo na n-zo ma nambɔyu; dama m bela n ko ka be nahin̄gu ni.

¹⁷Yihim' yεlimuyisira n suhu ni, ka yihi ma n nandahima ni.

¹⁸Lihimi n nahin̄gu mini n wahala nɔ, ka chε n daalahichi zaa.

¹⁹Nyam' n dimnim' ni galisi shεm; ka nya bε ni je ma pam shεm.

²⁰Guli ma, ka fa ma bahi; di chε ka n di vi, dama a sani ka n zona ti sɔyi.

²¹Chε ka n galimi kalinsi mini m biɛhigu din tuhi gbib' ma, dama nyini ka n niŋ naani.

²²Naawuni, tiligim' Izraεlnim' bε wahala zaa ni.

Yila 26

Wuntizɔra Wunsuhigu

¹Yawε, zanimi n nyaanja ni n ka taali; dama galimi ka m biɛhigu ni. N niŋ Yawε naani ka bi tiriti gbini.

²Yawε, zahimmi ma, ka buyisi ma nya; buyisim' n suhu mini n tεha.

³A yurilim manjli la kul bela n tooni, ka n dol' a ni ʒiεyimtali.

⁴M bi ʒiini ninvuy' yoya sani, bee ka m mini bilikɔyinim' ti mali jina ni taba.

⁵N je tuumbietumdiba; ka m mi bi ʒiini ninvuy' bieri sani.

⁶Yawε, m payi n nuhi wuhi ni n ka taali, ka chani gind' a sara maligu bimbini

⁷n-yiini wumpayibo yila pampam, ka yεr' a daalahiziba tuma zaa yεla.

⁸Yawε, n yur' a jεmbu duu din nyε a ni be luy' shεli, ka a jilima be nimaani la.

⁹Di kali ma pah' alahichinim' ni. Di ku ma kaman ninvuy' kuriba

¹⁰bεn kul tumdi tuumbieri ka deeri birapu niriba san' la.

¹¹Amaa man' kul tumdila din tuhi. Zom' ma nambɔyu, ka fa ma bahi.

¹²N naba kul ʒieла luy' pasi shee; ka n kul ni payiri nyin' Yawε jεmbu layingnu ni.

Yila 27

Wumpayibo Wunsuhigu

- ¹Yawε n-nyε n neesim mini n tiliginsim; ka ɻuni ka n lee ni zɔra? Yawε n-nyε n nyevili birini; ka ɻuni ka n lee ni zɔra?
- ²Ninvuy' bieri bεn nyε n dimnim' yi liri ma m-bɔri ni bε ku ma, bε ni tuui lu.
- ³Hal tɔbbihi yi teei gili ma, n ku zo dabiɛm; ka hal bε ni kul lo tɔbu na ti liri ma maa zaa yoli, n kul ni niŋ naani.
- ⁴Bin' yini ka n suhiri Yawε sani, ka n suhu kul ye di zuyu: dina n-nyε ni m be Yawε jɛmbu duu hal ni n nyevili tariga, ka n nya Yawε viɛlim, ka jɛmd' o o jɛmbu duu puuni.
- ⁵Muyisigu nyabu dali, o ni zaŋ ma sɔy' o sɔyisili shee, o ni zaŋ o tanti pili ma; ka zaŋ ma tam tampin' sheli din du zuyu.
- ⁶Pumpɔrɔ n zuyu kul ɣiela ya n-gari n dimnim' bεn gil' ma. Ka n ni mali sara o jɛmbu duu, ka tahi suhupielli tahigu; n ni yili yila n-niŋim' n-łøŋni payi Yawε.
- ⁷Yawε, n yi ti kuhi pam niŋ a, nyin' wummi n kuhigu maa! Zom ma namboyu, ka garigi ma!
- ⁸N suhu yeliya, "Kamina ti jɛm o." Yawε, nyini ka n shiri ni jɛm;
- ⁹di ɻimalig' a nini bahi kpaŋa ka chε ma. Di je suli n-kari man' ɻun nyε a dabili ɻo bahi. Nyini m-pun nyε n sɔŋda. Naawuni ɻun nyε n tiliginsim ɻo, di chε ma bee n-zaŋ ma bahi.
- ¹⁰Di pa sheli ka m ba mini m ma ti chε ma bahi, amaa Yawε ɻun' kul ni gbib' ma.
- ¹¹Yawε, wuhim' ma a ni bɔri ni n niŋ sheli, ka zaŋ ma doli so' vielli, n dimnim' zuyu.
- ¹²Di zaŋ ma ti n dimnima, dama ɣiri shɛhira diriba yiŋisimi lu n zuyu, bε suhuri kul yɛla gadama niŋbu zuyu.
- ¹³N niŋ yɛda ni n ni be hal ti nya Yawε ni yɛn niŋ alibarika niŋ o niriba ni shɛm.
- ¹⁴Guhimi Yawε, niŋmi yaa ka mali suhukpeeni. Guhimi Yawε!

Yila 28

Sɔŋsim bɔbu suhigu

- ¹Yawε, nyin' ɻun nyε n tampiŋ ɻo ka n kuhiri niŋda. Di zayısi n kuhigu maa wumbu! Dama a yi shini ma, n ni ɻumanila kpiimba bεn do gbala ni la.
- ²Wummi n suhigu sheli n ni suhir' a ni a zo ma namboyu ɻo. N kuhirimini niŋd' a bɔri sɔŋsim; ka kpuyiri n nuhi zuyusaa tiriti a jɛmbu du' kasi la.
- ³Di zaŋ ma pahi ninvuy' bieri bεn tumdi tuumbieri ni dari ma chan, bεn tɔyisiri bε ɣiŋiinitab' suhudoo yetɔya, amaa ka jelinsi be bε suhuri ni la.

⁴ Be ni tum tuumbie' shëŋa la zuyu, darigim' be tibili kaman be tuma ni simdi shëm. Darigim' be tibili kaman be nuhi tuma ni simdi shëm; tim ba be tuma laara.

⁵ Be ni bi lihi nya Yawë ni pun tum tuun' shëŋa bee n-lihi nya o nuhi tuma la zuyu, o ni daai ba luhi ka ku lan yiysi ba zali.

⁶ M payiri Yawë; o ni deei n suhigu shëli n ni suhir' o ni o zom' ma nambøyu la zuyu.

⁷ Yawë n-nye n kpiɔŋ ni n nyotayirigu; ka n niŋ o naani. Ka n nyari sɔ̄nsim, ka n suhu piela; ka n yiini yila payir' o.

⁸ Yawë n-nye o niriba kpiɔŋ. Duna n-nye ŋun gul' o ni pii na' so la, ka tiligir' o.

⁹ Yawë, tiligim' a niriba; ka niŋ alibarika niŋ a ni su ninvuy' shëb' maa ni. Leem' be gula, ka lihiri ba sahakam kaman pięgul' ni lihir' o pieri shëm la.

Yila 29

Naawuni kukoli din be pɔ̄him tital' ni

¹ Yinim' bən be alizanda ni, payimiya Yawë, payimiy' o o jilima min' o kpiɔŋ zuyu.

² Payimiya Yawë yuli din mali jilima ŋɔ. Jemmiya Yawë ni jilima din be kasi.

³ Yawë kukoli vuri be teeku kom zuyu; Naawuni ŋun nyé jilimalan' ŋɔ n-tahiri maa, Yawë m-be ko' titali maa zuyu maa.

⁴ Yawë kukoli nyela din mali yiko; o kukoli mali jilima pam.

⁵ Yawë kukoli vuri kabirila sida tihi luhira. Yawë kabi Lébanon sida tihi luhi.

⁶ O che ka Lébanon zoya yiŋiri jemdi kaman naŋibil' la; ka che ka Sirion Zoli gba yiŋiri jemdi kaman yonayila' bil' la.

⁷ Yawë kukoli vuri che ka saa nyayisira.

⁸ Yawë kukoli vuri che ka moŋu ni damda. Yawë che ka Kadèshi moŋu ni dam.

⁹ Yawë kukoli vuri che ka oki tihi laani ginda, ka che ka nyɔŋ tihi vari suu. Ka bənkam zaa be o jembu duu puuni yeli, "Timiya Naawuni jilima!"

¹⁰ Yawë ʒin' o nam ʒiishee kokreŋu zuyu. Yawë n-ʒi o nam ʒiishee n-nye naa ŋun kul beni sahakam.

¹¹ Yawë tim' o niriba kpiɔŋ, ka niŋ alibarika niŋ be ni, ka ti ba suhudoo.

Yila 30

Wumpayibo suhigu

¹ Yawë m-payir' a, dama nyini n-yihi ma bɔy' zilinli ni na, ka che ka n dimnim' bi di dari niŋ ma.

² Yawë ŋun nyé n Naawuni ŋɔ, n fabili niŋ a ni a sɔŋ ma, ka a tib' ma.

³Yawε, nyini n-yihi n shia kpiimba biehigu shee, a lan ti ma nyevili ninvuy' shεb' bεn pun do gbala ni la kalinli ni.

⁴Yinim' bεn nyε wuntizɔriba ηɔ, yilimiya yila payi Yawε! Payimiy' o yuli din be kasi ηɔ!

⁵Dama o suhuyiyisili bi yuura, ka o nyε ηun kul niŋdi alibarika niŋdi niriba ni sahakam. Di pa shεli kuhigu ni beni yuŋ, amaa ka suhupielli mi be biey' neebu ni.

⁶Man' ηuna, n tɔŋbu puuni, n daa yεliya, "Shεli ku tooi nyaŋ ma."

⁷Yawε, a nirlim niŋbu puuni, ka a daa ba ma zali kaman zo' shεli din mali kpiɔŋ la; a lεb' a nyaanja biri ma, ka dabiem gbaai ma pam.

⁸Yawε, nyini ka n kumdi niŋda. N Duuma, nyini ka n suhiri ni a zo ma nambɔy.

⁹N yi kpi n-do gballi ni, nyɔ' bɔ ka n kum maa lee yεn ti a? Taŋkpayu ni tooi pay' a? Di ni tooi yεl' a ʒieyimtali yεla?

¹⁰Yawε, wumma, zom' ma nambɔy! Yawε, leemi ηun sɔŋdi ma!

¹¹A chε ka n fabila leei waa. A piligi buyu n zuŋu ni, ka zaŋ suhupielli zuŋupiligu pili ma.

¹²Dinzuŋu n shia ni pay' a, ka ku shini. Yawε ηun nyε n Naawuni ηɔ, n kul ni payir' a sahakam.

Yila 31

Naawuni naani niŋbu Wunsuhigu yεla

¹Yawε, a sani ka n zona ti sɔyi; di chε ka n di vi. A wuntitali puuni, tiligim' ma!

²Wummi n suhigu ka tiligi ma yomyom! Leemi n ni sɔyiri tampin shεli gbini mini birini shεli din mali kpiɔŋ din ni tiligi ma.

³Nyini n-shiri nyε n tampiŋ mini m birini; a yuli zuŋu, be n tooni, ka wuhiri ma.

⁴Tiligim' ma bε ni bari ma zana shεl' la ni; dama nyini n-nyε n ni sɔyiri so sani.

⁵A nuu ni ka n zaŋ n shia niŋ; Yawε ηun nyε Naawuni ηun ʒe yim ηɔ, nyini n-daa tiligi ma.

⁶A je ninvuŋ' shεb' bεn jεmdi buŋa, amaa nyin' Yawε ka man' niŋ naani.

⁷M mali suhupielli, ka di niŋ ma nyayisim a yurilim maŋli zuŋu. Dama a nya n ni diri wahala shεli; ka mi n ni be muysigu shεl' ni.

⁸A bi sayi n-chε ka n dimnim' gbaai ma; a zaŋ ma zali palo ni.

⁹Yawε, zom' ma nambɔy, dama m bela muysigu ni. N kummi hal ka n nina ti biera, ka n niŋgbuŋ gba gbarigi.

¹⁰Suhugarigu chëmi ka n gbarigi zaa; n kul malila nandahima m biëhigu puuni. Ka n ni be nandahima shëja ni maa zuyu chë ka n gbarigi zaa ka n koba ni zaa kul choyisichoyisi.

¹¹N dimnim' zaa maani ma la ansarisi, ka n ȝizjinitab' kayiri ma, ka n leei binzorigu bënkam mi ma sani; ka bënkam mi nya ma sol' ni guurimi ka cheri ma.

¹²Sokam zaa tamla n yëla, kaman bë ni tamdi ȝun kpi yëla shëm la, hal n ȝmanila salichee gba.

¹³Dama n wum ka niriba pam sôyiri yëra; ka dabiëm kul be luyilikam zaa. Bë layimmi lo nia biëyu zañ chanj m polo m-bori ni bë ku ma.

¹⁴Amaa Yawë, nyini ka n niñ naani; n yëliya, "Nyini n-nye n Naawuni."

¹⁵N saha yëla zaa bela a nuu ni; tiligim' ma n dimnim' mini bën niñdi ma alaka nuu ni.

¹⁶Niñm' man' ȝun nyé a dabili ȝo nirlim; ka tiligi ma a yurilim mañli la zuyu.

¹⁷Yawë, nyini ka n kul kuhiri boona, di chë ka n di vi. Chë ka ninvuy' bieri di vi; chë ka bë fo baalim n-chanj ti be kpiimba biëhigu shee.

¹⁸Chë ka ȝijmariba bën tøyisiri ȝeensi yetoya zañ chanj wontizöriba polo mini karimbaannim' bën ȝiemdi bë taba la fo.

¹⁹A ni lo nia ni a niñ bin' sun shëja ti ninvuy' shëb' bën lur' a sikuura galisiya pam. Ka a lan nyé ȝun lo nia ni a niñ ninvuy' shëb' bën zo na ti sôy' a sani din vieli pam sokam zaa ninni.

²⁰Nyini n-zañ ba sôyi sôyibu shee a sani, ka ninsalinim' ku tooi niñ ba zay' biëyu. A gbib' ba a ni zañ ba niñ a sani luy' shëli maa vienyelinga; ka so ku tooi paa' ba tu ba.

²¹M payiri Yawë, bë ni daa teei gili ma kaman tin' shëli bë ni liri, ka o tum ma o yurilim mañli tuun' shëli din mali alahiziba la zuyu.

²²N dabeenzöbo puuni n daa yëliya, "Bë kari ma a sani tahi katiña." Amaa ka n daa kuhi niñ a bori sôjsim, ka a daa wum n ni kuhi niñ a ni a zo ma nambøy maa.

²³Yinim' bën nyé wontizöriba, Yumiya Yawë! Yawë guli ninvuy' shëb' bën ȝe yim, amaa ka darigiri ninvuy' so ȝun nyé karimbaandan' tibili pam.

²⁴Yinim' bën zaa mali tahima zañ chanj Yawë sani ȝo, maliya kpiøn mini suhukpeeni.

Yila 32

Alahichi kahigi wuhi mini taali chë m-paŋ

¹Bë ni chë ninvuy' shëb' daalahichi, ka bë daalahichi maa kpihim, mali alibarika.

² Yawε ni bi maani ninvuy' shεb' taali laasabu mini yohingu ni ka ninvuy' shεb' biehigu ni mali alibarika.

³ N ni daa bi yeli sheli zaŋ char n daalahichi polo, n kɔba ni daa choyisimi, ka n kul ɲuhiri hal ka wuntan' ti lu.

⁴ Wuntan' ni mini yun zaa, a kul darigirila n tibili; ka n kpiɔŋ zaa naai kaman wuuni saha tulim ni nyuuri mahili shem la.

⁵ Ka n daa kahigi n daalahichi wuh' a; ka bi sɔyi n ni tum taal' shεŋa. N daa yeliya, "Yawε, n ni kahigi n daalahichi maa wuh' a," ka a daa che n daalahichi maa zaa.

⁶ Dinzuŷu che ka wuntizɔriba zaa suh' a be muŷisigu saha, ka kokpey din mali kpiɔŋ ku paai ba.

⁷ Nyini n-nye n ni sɔyiri so sani. A nyela ɲun gbib' ma wahala ni, ka che ka faako yila gili ma.

⁸ Yawε yeliya, "N ni wuh' a so' sheli a ni yen doli; n shiri ni wuh' a a ni yen niŋ shem ka gul' a.

⁹ Di benya kaman woħu bee buŋa bɛn be zilinsi ni la, be ni zaŋdi galige n-leri shεb' poi ka be naanyi tumdi be laamba yubu la."

¹⁰ Ninvuy' bieyu ni di wahala pam, amaa ninvuy' shεb' bɛn niŋ Yawε naani, o yurilim maŋli ni be be sani.

¹¹ Yinim' bɛn nyε wuntizɔriba ɲo, cheleya ka yi suhuri piel' Yawε sani, ka mali suhupielli. Yinim' bɛn be tibi yi suhuri ni mi, tahimiya suhupielli tahigu.

Yila 33

Wumpayibo yilli

¹ Yinim' wuntizɔriba, tahimiya suhupielli tahigu Yawε sani. Di simdi ni ninvuy' shεb' bɛn biehigu be tibi payir' o.

² Dməmiya bieri payi Yawε, ka ɲme moyilɔnim' din mali mihi piapia pay' o.

³ Yilimiya yil' palli, ka ɲme moyilɔnim' vienyelinga n-yo suhupielli vuri pay' o!

⁴ Dama Yawε yeligu nyela din be tibi, ka o tuma zaa nyε din tuhi.

⁵ O yuri wuntitali mini yelimanli. Yawε yurilim maŋli kul palila dunia ɲo ni.

⁶ Yawε nol' ni yeligu ka o daa zaŋ nam zuγusaa. Yawε nol' ni yeligu ka o daa zaŋ nam wuntaŋa mini goli ni saŋmarisi zaa.

⁷ O daa layim teeku kom kaman luyuluγu ni kom la n-sɔŋ luy' yini. O daa nam bula niŋ di biehigu shεhi.

⁸ Dunia ɲo binshεyukam zaa, zomiya Yawε! Dunia ɲo salinim' zaa, lumiy' o siziura!

⁹Dama o daa yelimi, ka di niŋ. O daa zal' li zaligu, ka di ba n-zani.

¹⁰Yawε che ka zuliya balibu kam nianim' kpalindi yoli; ka lan che ka bε ni lo nia ni bε niŋ shεm zaani soli.

¹¹Amaa Yawε ni lo nia shεŋa nyεla din kul ʒieya sahakam. Ka o suhu ni tεha ni nyε shεm kul ni be ʒiemani kam ni.

¹²Zuliya shεb' bεn Naawuni nyε Yawε mali alibarika; ka o ni pii ninvuy' shεba n-leeg' o niriba mali alibarika.

¹³Yawε bela alizanda ni, ka lihiri dunia ɳo ni na n-nyari ninsalinim' zaa.

¹⁴O ʒila o nam ʒiishee, ka lihirina n-nyari ninsalinim' zaa bεn be dunia ɳo ni.

¹⁵Đuna n-nam bε zaa suhuri, ka mi bε ni niŋdi shεlikam zaa.

¹⁶Naa bi diri nasara təb' ni la o təbbih galisim zuyu, ka təbutuhiri' biiŋa mi bi diri nasara la o kpiŋ zuyu.

¹⁷Ka təbutuhiri' yuri ku tooi ti nir' nasara, ka bε kpiŋ din galisi pam la ku tooi tiligi so.

¹⁸Yelmanli, Yawε nyεla ɳun guli ninvuy' shεb' bεn lur' o sikuura mini bεn mali tahima zaŋ chaŋ o yurilim maŋli ɳo polo,

¹⁹ni o tiligi ba kum ni, ka dihiri ba kum saha.

²⁰Yawε sani ka ti mali tahima. Đuna n-nyε ti sɔŋsim mini ti nyɔtayirigu.

²¹Ti mali suhupielli o zuyu, ti ni niŋ o yuli din be kasi ɳo naani zuyu.

²²Yawε, che ka a yurilim maŋli ɳo kul be ti sani, ti ni mali tahima a san' la zuyu.

Yila 34

Naawuni payibu o zayisuntali tumbu zuyu

¹N kul ni payiri Yawε sahakam. O payibu yεla kul ni be n nol' ni sahakam.

²N kul ni nyuri bara Yawε zuyu. Che ka bεn nyari nahiŋgu wum li ka mali suhupielli!

³Pahimiya n zuyu ka ti tibigi Yawε, ka cheliya ka ti layim duh' o.

⁴N suhi Yawε, ka o deei n suhigu; ka yihi ma n dabeenzəbo zaa ni.

⁵Lihimiy' o ka mali suhupielli; ka vi ku be yi ninni.

⁶Tarim' ɳo daa kuhiya, ka Yawε wum, ka yih' o o muysigu kam zaa ni.

⁷Yawε malaika kul gulila ninvuy' shεb' bεn lur' o sikuura; ka fari ba bahira.

⁸Buyisim' nya Yawε ni vieli shεm; ninvuy' shεb' bεn zo nti sɔy' o sani mali alibarika.

⁹Yinim' bən nyę Yawę ninvuy' gahinda ḥo, lumiy' o sizuura; dama ninvuy' shęb' bən lur' o sizuura binsheli bi poori ba.

¹⁰Gbuyim' pola mi n-ti kən bindirigu dira, ka kum mali ba; amaa ninvuy' shęb' bən jemdi Yawę bən' kul ku kən binsuma.

¹¹M bihi, kamiyana nti wum n ni yen yeli ya shəm ḥo; n yen wuhi ya la Yawę sizuura lubu.

¹²Yi ni ḥuni n-lee bəri nyevili, ka bəri ni o mali nyevili woyinli, n-di din vieli nyayisim?

¹³Di simdi ni dilan' gbaag' o zilinli ni yətəy' bieri təyisibu mini ȝiŋmabo.

¹⁴Zom' ka chę zay' bieyu, ka tummila din viela; bom' suhudoo n-gbibli li.

¹⁵Yawę nina kul kpala wontizɔriba, ka gbilisir' o tibili wumdi bę kuhigu.

¹⁶ Yawę je tuumbietumdiba. O bəri ni o kpihim bę birili dunia ḥo ni.

¹⁷Wuntizɔriba yi kumdi bəri sɔ̄nsim, Yawę wumda, ka yihiri ba bę muysisigu kam zaa ni.

¹⁸Yawę miri ninvuy' shęb' bən suhuri sayim, ka tiligiri ninvuy' shęb' bən yihi tahima.

¹⁹Wuntizɔriba muysisigu galisiya pam, amaa Yawę yihiri ba di zaa ni.

²⁰ O kul gibilila bę koba zaa, ka di zay' yini gba ku kabigi.

²¹Zay' bieyu ni ku ninvuy' bieri, ka ninvuy' shęb' bən je wontizɔriba ni nya tibidarigibo.

²²Yawę tiligir' o daba nyeviya; ka bənkam zo nti sɔ̄y' o sani so ku nya tibidarigibo.

Yila 35

Sɔ̄nsim bəbu wunsuhigu

¹Yawę, chę ka a mini bən vari ma la va; ka chę ka a mini bən tuhiri ma la tuhi!

²Zanj'm' a gbavino min' a nyɔtayirigu yiysi zani sɔ̄n ma.

³Kpuyim' a kpan' titali min' a kpam' bila n-lu ninvuy' shęb' bən kariti doli ma la zuyu; ka yeli ma, "Mani n-nye a tiligira."

⁴Chę ka ninvuy' shęb' bən bəri ni bę ku ma la kən nasara, ka di vi! Chę ka ninvuy' shęb' bən lo nia bieyu zaŋ chan m polo la birim ka ḥimaligi labi.

⁵Chę ka bę be kaman wurigu la pohim tooni, ka Yawę malaika kari ba bahi.

⁶Chę ka bę sol' zuyu zibisi ka sarigira, ka Yawę malaika kariti doli ba,

⁷dama bę bari ma la zana, ka gbi boy' zilinli sɔ̄n ni bę di n nyevili, ka di ka daliri.

⁸Chε ka din ni bahi ba yoli kana nti bahi ba yoli libigi ba; ka chε ka bε ni bari tɔn' shεŋa la ŋmaligi gbahi ba, ka chε ka bε lu di ni bahi yoli!

⁹Di saha n suhu ni ti paligi Yawε zuyu, ka m mali suhupielli o ni tiligi ma zuyu.

¹⁰Ka n ni ti yeli ni n suhu zaa, "Yawε, ŋuni n-lee beni ŋ-ŋman' a? Nyini n-nyε ŋun fari bɛn ka yaa kpiɔŋlaannim' nuu ni bahira, ka lan nyε ŋun fari nandaamba bɛn nahindi ba nuu ni bahira."

¹¹Ninvuy' bieri diri ma shεhira bieri, ka wuhi ni n tum tuumbie' shεŋa, ka n ʒi di yεla.

¹²Bε zaŋla zay' biɛyu n-yo ma zay' vielli samlı, ka n lan ka tahima yaha.

¹³Amaa ka bɛn' daa ti biera, ka man' yεla buyu ka lo noli n-zaŋ n zuyu ba tŋ' suhiri Naawuni;

¹⁴ka di be kaman n zo sumo bee m mabia zuyu ka m mali nandahima maa. N daa kul gbami ni suhugarigu, ka chani gindi fabindi kaman ninvuy' so ŋun ma kpi.

¹⁵Amaa ka man' ti tuui, ka bɛn' layimmi mali suhupielli di zuyu; ka lan layim lu n zuyu. Ka ninvuy' yoya pahi m-maani ma ansarisi ka bi chera.

¹⁶Bε nyεla bɛn kul maani ma ninʒeensi ansarisi ka bi chera, ka dimdi bε nyina niŋdi ma.

¹⁷Yawε, a kul yεn lihari yεlli maa la hal ni bɔ saha? Fam' ma ninvuy' shεb' bɛn bɔri ni bε ku ma maa nuu ni bahi. Fam' n nyεvili gbuγima maa nuu ni bahi!

¹⁸N ni puh' a salo layinju ni; n shiri ni pay' a salo ni.

¹⁹Di chε ka n dimnim' bɛn nyε ʒiŋmariba la nyan ma, ka di dari niŋ ma; a mi di chε ka bɛn je ma ka di ka daliri la chani n-kayiri bε nina lihari ma.

²⁰Bε bi tɔyisiri suhudooye yetɔya; amaa bε nyεla ʒiŋmariba bɛn tɔyisiri ʒiri yetɔy' shεŋa din bi niŋ kamaata zaŋ chan ninvuy' shεb' bɛn be baalim be tingbɔŋ ŋɔ ni polo.

²¹Bε kul yεla bε noya jɛndi ma, ka yεra, "lin, lin, ti nini nya li!"

²²Yawε, amanŋmaŋ' nini nyaya, di zaŋ li shini! N Duuma, di be katiŋ' ka chε ma!

²³Yiyisim' zabi n zuyu, n Duuma ni n Naawuni! Yiyisim' mali n yεla maa ti ma!

²⁴Yawε ŋun nyε n Naawuni ŋɔ, a wuntitali biehigu la zuyu, karimi saria n-ti ma nasara; di chε ka n dimnim' di suhupielli dari niŋ ma.

²⁵Di chε ka bε ŋmaligi yεli bε suhuri ni, "Mbo, ti suhuyubu niŋya!" A mi di chε ka bε yεli, "Ti nyan o!"

²⁶Chε ka ninvuy' shεb' bɛn zaa mali suhupielli n zay' biɛyu nyabu zuyu la di vi ka birim. Chε ka ninvuy' shεb' bɛn duhiri bεmaŋ' n san' la nya filin ka di vi.

²⁷Chε ka ninvuy' shεb' bεn bɔri n nasara dibu la suhuri paligi ka bε tahiri suhupielli tahigu yεri sahakam, "Yawε ɳun bɔr' o dabili nasara dibu ɳɔ galisiya pam!"

²⁸Di saha maa ka n ni tɔyis' a wuntitali yεla, ka tɔyis' a payibυ yεla dabisi' muni zaa puuni.

Yila 36

Ninsal' ninvuy' biɛtali

¹ Alahichi nyεla din tɔyisiri ninvuy' bierι yεtɔya bε suhuri puuni. Be nyεla bεn bi luri Naawuni sizuura bε suhuri ni.

²Dama bε nyurila bara zaŋ chan bεmaŋmaŋ' biɛhigu polo, ka tεhiri ni Naawuni ku tooi nya bε tuumbierι maa, ka kari ba saria di zuyu.

³Be yεtɔya nyεla ninvuy' biɛtali yεtɔya, ka ɿiri gba be di ni; ka bε je ni bε tum yεm tuma ni din viela.

⁴Be nyεla ninvuy' shεb' bεn dooni bε gom shee n-lori nia bierι. Be bi zaŋ bεmaŋ' zali so' viɛlli zuyu; be mi bi zaŋsiri din nyε zay' biɛyυ.

Naawuni zay' viɛlli yεla

⁵Yawε, a yurilim manjli la kul dumi hal ti kpe zuysaa; ka a ɿeyimtali mi du hal ni sagbana ni.

⁶A wuntitali ɳmanila zoya din du pam; ka a saria karibu ɳmani teeku bulli din zilim pam. Yawε, nyini n-nyε ɳun tiligiri ninsalinim' zaŋ tabili binnεma.

⁷Naawuni, a yurilim nyεla yurilim manjli! Ninsalinim' zaa ni tooi sɔy' a kpiŋkpama mahim.

⁸A yiŋ' bindira din galisi la ka bε dira; ka a tiri ba bin' suma din be kaman moyili kom din zɔra ka bε nyura.

⁹Dama a sani ka nyεvili kɔbilisirim be. A neesim zuyu ka ti nyari neesim.

¹⁰Na kul yum' ninvuy' shεb' bεn be tibi bε suhuri ni la, ka ɿe yim zaŋ chan ninvuy' shεb' bεn be tibi bε suhuri ni la polo.

¹¹Di che ka karimbaannim' zaŋ bε naba du n-tam n zuyu nɔra bee n-che ka ninvuy' bierι zaŋ bε nuhi kari ma.

¹²Nimaani ka tuumbietumdiba la lu n-doya. Be daai ba mi luhi ka bε kɔŋ yiyisibu.

Yila 37

Ninvuy' bierι mini wuntizɔriba yεla

¹Di che ka ninvuy' bierι yεla muyis' a; a mi di zabiri bεn tumdi tuumbierι nyuli.

²Dama bε ni zayı kaman mɔri la; ka suui kaman vari la.

³Niŋmi Yawε naani, ka tummi din viεla; ka lala niŋbu che ka a be tiŋgbɔŋ ŋo ni ka sheli ku niŋ a.

⁴Mali suhupielli Yawε sani, ka o ti a a suhu ni bɔri sheli.

⁵Zaŋm' amaŋa n-niŋ Yawε nuu ni; ka niŋ o naani ka o tum di ni simdi ni o tum shem.

⁶O ni che ka a wontitali ne kaman wuntan' la, ka che ka a yelimanli be kaman wuntan' zuγusaa saha neesim ni be shem la.

⁷Be baalim Yawε sani, ka di suyilo guhir' o; di che ka ninvuy' sheb' ben lori nia bieri tɔŋsim yela muγis' a.

⁸Cheli sujee mini suhuyiyisili. Cheli suhuyiyisili, dama di nyela din kpεhiri nir' zay' biεyu ni.

⁹Yawε ni ti kari ninvuy' bieri bahi, amaa ninvuy' sheb' ben niŋ o naani ni ti su tiŋgbɔŋ ŋo.

¹⁰Di ku yuui ka ninvuy' bieri vuui; hal a yi lihi viεnyεlinga m-bo ba, be ku beni.

¹¹ Amaa tarimba ni ti su tiŋgbɔŋ ŋo, ka tɔŋ pam, ka mali suhupielli.

¹²Ninvuy' bieri lori nia bieri zaŋ chan wuntizɔriba polo, ka dimdi be nyina niŋdi ba.

¹³Amaa Yawε kul larila ninvuy' bieri maa, dama o mi ni be biεyu kanna.

¹⁴Ninvuy' bieri ŋohi be takɔbiri ka guri be tɔbiri ni be nyang faranim' mini nandaamba, ka ku ninvuy' sheb' ben tumdi din tuhi.

¹⁵Bεmaŋman' takɔbiri maa ni ŋmaligi ku ba; ka Naawuni kabisi be tɔbiri maa.

¹⁶Wuntizɔra ni mali sheli ka di pɔra so ninvuy' bieri daazichi pam.

¹⁷Dama ninvuy' bieri bɔyiri ni ti kabi. Amaa Yawε ni sɔŋ wuntizɔriba.

¹⁸Yawε bayə be ninvuy' sheb' ben ka galimi ni sahakam, ka be zuliya kul ni beni hal ni saha din ka bahigu.

¹⁹Be ku di vi zay' biεyu nyabu ni, ka kum yi ti lu, be ni mali bindira pam.

²⁰Amaa ninvuy' bieri ben' ni kpi. Yawε dimnim' ni ŋmanila tipuma din viεla. Be ni vuui yom, be ni vuui kaman nyohi la.

²¹Ninvuy' bieri yi paŋ liyiri so sani, be je ni be yo li, amaa wuntizɔriba ben' nyela ben niŋdi nirilim, ka tiri pini.

²²Yawε ni niŋ alibarika niŋ ninvuy' sheb' ni ni ti su tiŋgbɔŋ ŋo, amaa o ni kari o ni yeli noli ti ninvuy' sheb' la bahi.

²³Yawε n-che ka ti naba bari zaana, o nini yi tiyi ti soli;

²⁴hal ti yi tuui, ti ku lu n-doya, dama Yawε nuu n-gbib' ti.

²⁵N daa nyela nachimbila, ka pumpoŋɔ n kurigiya, amaa n na ɔi n-nya ka Yawɛ che wuntizɔriba bahi bee n-nya ka bɛ bihi chani maani bara bɔri bindirigu.

²⁶Bɛ kul niŋdila nirilim sahakam, ka zaŋdi bɛ liyiri paŋdi niriba, ka alibarika be bɛ bihi ni.

²⁷Zomiya yi zay' biɛyu tumbu ni, ka tummila din viɛla, dina n-ni che ka yi kul be tingbɔŋ maa ni sahakam.

²⁸Dama Yawɛ kul bɔrla din tuhi, ka mi kul ku che o ninvuy' shɛb' bɛn ɔe o yim. O kul ni gul' ba sahakam, amaa o ni kari ninvuy' bieri bɛn' bihi bahi.

²⁹Wuntizɔriba kul ni su tingbɔŋ ɔjɔ, ka kul ni be di ni sahakam.

³⁰Wuntizɔriba yɛtɔya nyela yɛm yɛtɔya. Ka bɛ kul tɔyisirila din tuhi yɛla.

³¹Bɛ Naawuni zaligu bela bɛ suhuri ni, ka bɛ bi sarigiri bɛ napɔna yaabu ni.

³²Ninvuy' bieri kul puysirila wuntizɔriba m-bɔri ni bɛ ku ba.

³³Yawɛ ku che ba niŋ bɛ nuu ni, bee n-che ka bɛ kari ba saria n-wuhi ni bɛ kum ba.

³⁴Kul guhimiya Yawɛ, ka dol' o soli, ka o duhi ya n-che ka yi su tingbɔŋ ɔjɔ, ka che ka yi nya ninvuy' bieri ni yɛn bahi yoli shɛm.

³⁵N nyaya ka ninvuy' bieri kul nahindila niriba ka duri zuysaa kaman Lebanon sida tihi la,

³⁶amaa ka n daa ti lan gariti nimaani ka bɛ kani; ka n lihi bo ba ka bi nya ba.

³⁷Kpahimmi ninvuy' shɛb' bɛn ka galimi, kpahimmi wuntizɔriba nya; ninvuy' shɛb' bɛn mali suhudoo, bɛ ni mali zuliya bɛn dol' bɛ nyaanja.

³⁸Amaa alahichinim' bɛn' ni ti bahi yoli zaa, ka ninvuy' bieri zuliya ti bahi yoli.

³⁹Wuntizɔriba tiliginsim yirila Yawɛ sanna, ɔjuna n-nyɛ bɛ ni soyiri so sani bɛ wahala saha.

⁴⁰Yawɛ n-sɔŋdi ba, ka fari ba bahira; ɔjuna n-fari ba ka tiligiri ba ninvuy' bieri nuu ni; bɛ ni zɔrina nti soyir' o sani zuyu.

Yila 38

Ninvuy' so ɔjuna be wahala ni wunsuhigu

¹Yawɛ, di kpahi n zuyu ni a sujee saha, bee n sayisi ma a suhuiyisili saha.

²Dama a piema nyɔy' ma n-kpe nti lim, ka a zaŋ a nuu ɔjme ma.

³A suhuiyisili zuyu che ka n niŋgbuna zaa kul bierimi, ka n daalahichi mi zuyu che ka alaafee ka n niŋgbuna ni.

⁴N tuumbieri dumi yayi n zuyu, di tibisim bemi kaman ɔi' sheli din tibisi nyany ma.

- ⁵N ni tum jerilim zuyu che ka n dansi maa yuma niŋla yu' bieri, ka nyo pam.
- ⁶Ka n kurim n-teei dɔni m puli zuyu, ka kul chani gindi n-fabindi dabisi' muni puuni zaa.
- ⁷Dama n shee kul tulimi ka biɛra, ka alaafee ka n niŋgbuna ni.
- ⁸Yaa biɛla gba lan ka n niŋgbuna ni m bariŋ maa zuyu, ka di muyisi ma n suhu ni, ka n kul ɲuhira.
- ⁹N Duuma, a mi n suhu ni ye sheli zuyu zaa, a mi n siyimbu ni nyɛ shɛm.
- ¹⁰N suhu kul tɔrila pampam ka n kpiɔŋ zaa naai, ka n nina niŋ liti.
- ¹¹N zɔnim' ni m mini bɛn doli bi lan miriti ma n yuma maa zuyu; hal n ʒiʒiinitab' gba kayiri ma mi.
- ¹²Ninvuy' shɛb' bɛn bɔri ni bɛ ku ma bari ma la tɔŋ, ka bɛn bɔri ni bɛ ti ma bierim la mi yu ni m bahi yoli; bɛ na ʒi n-che ma yikombiɛlim tuma tumbu dabisili kam puuni.
- ¹³N ɲmanila tikpiralana, m bi tooi wumda, ka ɲmani birigu ɲun ku tooi tɔyisi yεtɔya.
- ¹⁴Yεlimaŋli, n ɲmanila ninvuy' so ɲun bi tooi wumda, di zuyu ka n ku tooi garigi yεli sheli.
- ¹⁵Amaa nyin' Yawɛ ka n guhira. Nyini n Duuma Naawuni ɲɔ n-nyɛ ɲun ni garigi ma.
- ¹⁶N suhir' a yεra, "Di che ka n dimnim' di suhupielli dari niŋ ma, a mi di che ka bɛ di dari niŋ ma n napɔŋ sarigibu zuyu."
- ¹⁷Dama n yɛn lumi maa, ka be bierim pam ni sahakam.
- ¹⁸N kahigi n tuumbieri ni nyɛ sheli wuhi; n suhu sayimya n daalahichi zuyu.
- ¹⁹Ninvuy' shɛb' bɛn nyɛ n dimnim' ka di ka daliri la mali kpiɔŋ pam; ka bɛn je ma ka di ka soli gba galisi pam.
- ²⁰N ni lo ni n tum din vieli zuyu, n dimnim' zanla zay' biɛyu n-yo ma din vieli niŋbu samli.
- ²¹Yawɛ, di che ma bahi. N Naawuni, di be ma katiŋa!
- ²²N Duuma ɲun nyɛ n tiligira ɲɔ, niŋm' yomyom sɔŋ ma!

Yila 39

Ninvuy' so ɲun be wahala ni tuuba niŋbu yεla

¹N daa yεlimi, "N ni gbaai mmaŋ' zaŋ chaŋ n ni niŋdi shɛm polo din ni che ka n zilinli ku tum alahichi. N ni gbib' n noli saha shelikam ninvuy' bieri yi ti be n sani."

²N daa kul fomi baalim ka bi yeli sheli, hal n daa bi yeli sheli zaŋ chan din vieli gba polo! Amaa ka n wahala daa lee kul pahira;

³ka n suhu kul be yiriŋ. N ni daa kul təhiri di yela shem, lala ka di yela maa daa niŋ ma muysigu. Di saha ka n daa yaai n noli yeli,

⁴“Yawε, chε ka m baŋ n kum dali. Ka daba ala n-lee kpalim ma? Chε ka m baŋ n nyevili ni naari yomyom shem.”

⁵A chε ka n dabisa bi yay’ lala. N nyevili yuusim pa sheli a sani. Yelmanjli, ninsal’ kam biehigu ḥmanila vuhim.

⁶Yelmanjli, sokam ḥmanila shilinshia. Yelmanjli, bε ni niŋdi shelikam nyela yoli. Bε layindila bε nyamma soŋda, ka bi mi ḥun ti yen di li.

⁷N Duuma, ka pumpoŋ bo ka n lee lan guhira? Kulla a sani ka m mali tahima.

⁸Tiligim’ ma n daalahichi zaa ni, ka di chε ka jera mali ma ansarisi.

⁹N ni fo baalim, ka ku yeli sheli, dama nyini n-niŋ lala.

¹⁰Cheli n tibili darigibu lala! A ni zaŋ a nuu ḥme ma maa chεmi ka n gbarigi.

¹¹Zuyu ni kpahibu ka a mali darigiri ninsalinim’ tibili bε daalahichi zuyu, ka sayindi bε ni yuri binshεŋa zaa kaman binneembibi n-nye li la. Yelmanjli, ninsal’ biehigu shiri ḥmanila vuhim.

¹²Yawε, wummi n suhigu, ka gbilis’ a tibili wum n kuhigu. Di nya n kumsi nintam ka chε ma soŋbu. N leela saan’ garito a sani, ka nyε sochanda kaman n yaannim’ la.

¹³Dmaligim’ a nini ka chε ma, ka n nya suhupielli poi ka naanyi chan n chandi shee n-leei ḥun ku lan beni yaha.

Yila 40

Wumpayibo yilli

¹N di suyilo guhi Yawε, ka o gbilis’ o tibili wum n kuhigu.

²O vooi ma yihi barina bɔy’ zilinli ni na, ka firigi ma bayiri ni. O zaŋ ma tam tampiŋ zuyu n-chε ka m ba n-zani vienyelinga.

³O wuhi ma yili’ palli, di nyela yil’ sheli din nyε ti Naawuni payibu yilli. Niriba pam ni nya ka lu Yawε sizuura, ka niŋ o naani.

⁴Ninvuy’ shεb’ bεn niŋ Yawε naani ka chε buya jεmbu bee n-woligi bεmaŋ’ ka chε ninvuy’ shεb’ bεn jεmdi buya mali alibarika.

⁵Yawε ḥun nyε n Naawuni ḥo, a tum alahiziba tuma ti ti; a lo ti nia suma pam; ka so mi bi ḥman’ a. N yi yen yeli di zaa yela, di ni galisi pam ka nira ku tooi kal’ li!

⁶A bi bɔri biŋkɔbiri sara maligu mini sara maligu balibu kam; a mi bi bɔri alahichi kpihimbu sara maligunima bee be ni zaŋdi biŋkɔb' shɛba m-maani sara nyɔri ba buyim bimbini zuyu la; amaa a luyila n tiba ti ma.

⁷Di saha ka n daa yɛli, "Mani m-bɔŋɔ; di pun sabi n yɛla Kundi ni.

⁸ N Naawuni, n suhu yɛmi ni n tumla a yubu, a zaligu be n suhu ni."

⁹Yawɛ, n zaŋ tiliginsim lahiba' suŋ la yɛla n-yɛli niriba pam layingu ni. Yawɛ, nyama, a mi ni n kul ku fo n noli zaŋ chan di polo.

¹⁰M bi sɔyɪ a tiliginsim sɔŋsim yɛla n suhu ni, n kul yer' a ʒiɛyimtali min' a sɔŋsim maa yɛla. M bi sɔy' a ʒiɛyimtali min' a yurilim manjli yɛla niriba pam layingu ni.

¹¹Yawɛ, di chɛ ma nambɔyu zɔbu. Chɛ ka a yurilim manjli min' a ʒiɛyimtal' la kul guli ma.

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

(Yila 70)

¹²Yel' bieri din ka kalinli n-kul gili ma, di galisiya pam. N daalahichi dumi hal ti yayi n zuyu, ka n ku lan tooi lihi nya binshɛli; di galisi gari n zabiri; ka n kɔba ni chɔyisi zaa.

¹³Yawɛ, n suhir' a, tiligim ma. Yawɛ, niŋm' yomyom sɔŋ ma.

¹⁴Chɛ ka ninvuy' shɛb' bɛn bɔri ni be ku ma la di vi, ka birim. Chɛ ka ninvuy' shɛb' bɛn bɔri ni wahala paai ma la ŋmaligi labi ni vi.

¹⁵Chɛ ka vi di ninvuy' shɛb' bɛn maani ma ansarisi yɛra, "N-yewaa! N-yewaa! la."

¹⁶Amaa chɛ ka bɛnkam zaa ka a sanna suhuri paligi ka be mali suhupielli. Chɛ ka bɛnkam zaa yur' a tiliginsim la kul yɛra, "Yawɛ galisiya!"

¹⁷N Duuma, n nyɛla faralana ni nandana; amaa a bi tam n yɛla. N Naawuni, nyini n-nyɛ n sɔŋsim ni n tiligira. Niŋm' yomyom sɔŋ ma!

Yila 41

Ninvuy' so ŋun biera wunsuhigu

¹Ninvuy' shɛb' bɛn bayɛ be faranim' ni mal' alibarika; be yi ti be muysigu ni, Yawɛ ni sɔŋ ba.

²Yawɛ ni guli ba ka ba be nyɛviya zali; ka chɛ ka be mal' alibarika dunia ŋɔ ni; o mi ku chɛ ba niŋ be dimnim' nuu ni.

³Be yi ti biera, Yawɛ ni sɔŋ ba, ka tib' be dɔriti zaa.

⁴Amaa man' ni yɛlimi, "Yawɛ, n tum alahichi a sani, zom' ma nambɔyu ka tib' ma."

⁵N dimnim' kul lɔrla nia bieri zaŋ chanj m polo. Be bɔrimi ni n kpi ka n yuli gba kpi m-pahi.

⁶Be yi kana ti kaai ma, be tɛhirila yel' bieri yela. Be yi lo yɛtɔy' bieri ŋɔ nia be suhuri ni naai, be yirimi chanj ti zaŋ li moli gili.

⁷Benkam zaa je ma sɔyirimi yeri taba n yela. Be kul tɛhirila zay' bieyu tiri ma.

⁸Be yerimi, "Kum dɔro n-gbaag' o maa. O ku lan yiysi o dooshee maa yaha."

⁹Hal ŋun nyɛ n zo simo, ka n niŋ o yeda, ka m min' o layindi diri la gba yila n nyaanja.

¹⁰Amaa Yawɛ, nyin' zom' ma nambɔyu, ka n yiysi zani, m-bohi ba bieri labisi.

¹¹Dimbɔŋɔ puuni ka n ni banj ni a nini tiyi ma. Dina n-nyɛ: a bi che ka n dimnim' nyaŋ ma.

¹²Amaa galimi ni ka m biɛhigu ni zuyu, a sɔŋ ma, ka zaŋ ma zal' a tooni sahakam.

¹³Payimiya Yawɛ ŋun nyɛ Izraelnim' Naawuni ŋɔ! Kul payimiy' o ɔiemani kam ni. Ami! Ami!

Yila 42

LITAAFI DIM PAH' AYI

(Yila 42—72)

Ninvuy' so ŋun be tinzun' tiŋ' ni wunsuhigu

¹Naawuni, bambua suhu ni ye kulibɔŋ ni kɔzɔrim zuyu shem la, lala ka n gba suhu kul ye a zuyu.

²N suhu kul yela nyin' Naawuni ŋun be ŋɔ zuyu. Naawuni, ka bo saha ka n yen kana ti nya a ninni?

³N nintam n-kul nyɛ m bindirigu wuntanj' ni mini yuŋ zaa, ka niriba kul bohiri ma sahakam, "A Naawuni maa lee be ya?"

⁴N yi teei dahin' sheli ha yela, n suhu sayindimi. Dina n-nyɛ: m mini salo ni daa yi doli chani Naawuni jɛmbu duu, ka mani n-nyɛ be toondan' la. Be mi daa yi nyela salo ben mali suhupielli yiini yila, ka duhiri be yehi m-payiri Naawuni.

⁵Ka di chanj wula ka nandahima mali ma pam? Di chanj wula ka n suhu kul zohira? N ni mali tahima Naawuni sani, n ni ti lan pay' o yaha, ŋuna n-nyɛ n sɔŋsim

⁶ni n Naawuni. N suhu kul sayindimi. Dinzuyu ka n teer' a yela Jɔɔden tingboŋ ni mini Hɛrimɔn Zoli zuyu ni Mizar Zoli zuyu.

⁷Mbusim din be kaman kokpeyu la vuri niŋdi ma, ka a kɔgbana zaa min' a kopaliga kana ti du ma gari.

⁸Yawε, chε ka a yurilim manli la kul be n sani wuntan' ni, ka chε ka a yilli mi be n sani yuŋ. Di nyεla n suhigu zaŋ chaŋ n Naawuni ɻun nyε n nyevil' la sani.

⁹M bōhirila n Naawuni ɻun nyε n tampiŋ ɿ, Bɔ n-niŋ ka a tam n yεla? Bɔ n-niŋ ka a chε ka n fabindi n dim' ni nahindi ma shem zuyu?

¹⁰Di ɻmanila yu' biεyū m-be n niŋbuŋ ni, ka n dimnim' maani ma ansarisi, ka kul bōhiri ma, ka a Naawuni maa lee be ya?

¹¹Ka di chaŋ wula ka nandahima mali ma pam? Di chaŋ wula ka n suhu kul zohira? N ni mali tahima Naawuni sani, dama n ni ti lan pay' o yaha. Duna n-nyε n sɔŋsim ni n Naawuni.

Yila 43

Bε ni gbaai ninvuy' so kuli tin' shee wunsuhigu

Yila 42 mini 43 nyεla yilli zay' yini.

¹Naawuni, wuhimi n ni ka taali shem, ka zabi n zuyu ninvuy' biεri sani, ka fa ma ɻinjmariba mini ninvuy' shεb' bεn bi doli zaligu soli nuu ni bahi.

²Nyin' Naawuni n-nyε n ni sɔyiri so sani; ka bɔ n-niŋ ka a chε ma bahi? Bɔzuyu ka a chε ka n fabindi n dimnim' ni nahindi ma shem zuyu?

³Chε ka a neesim min' a yεlimaŋli kana; ka chε ka di wuhi ma soli n-zaŋ ma tahi a zoli din be kasi ka nyε a ni be luy' shεl' la zuyu.

⁴Di saha ka n ni chaŋ nyin' Naawuni sara maligu bimbin' la gbini, luy' shεli din nyε nyin' Naawuni ɻun tiri ma suhupielli pam ɿ sani la; ka ɻme m mɔyilo payi nyin' Naawuni ɻun nyε n Naawuni ɿ.

⁵Ka di chaŋ wula ka nandahima mali ma pam? Di chaŋ wula ka n suhu kul zohira? N ni mali tahima Naawuni sani, dama n ni ti lan pay' o yaha. Duna n-nyε n sɔŋsim ni n Naawuni.

Yila 44

Naawuni niriba ni bɔri ni Naawuni tiligi ba shem wunsuhigu

¹Naawuni, ti yaannim' daa pun yeli ti ka ti wum a ni daa tum tuun' kar' shεŋa bε ɻiemān' ni kurimbuni ha la yεla.

²A daa kari zuliya shεba ka zaŋ ba ɻili bε tiŋgbɔŋ ni. A daa darigi lala zuliyanim' maa tibili, amaa ka chε bεna.

³Pa bε takobiri ka bε daa zaŋ tuhi deei tiŋgbɔŋ maa; pa bε mi maŋmaŋ' yiko ka bε daa zaŋ tuhi di nasara maa; amaa di daa nyεla a yiko min' a kpɔŋ ni a ni daa be bε sani la zuyu, dama a nini daa tiyi ba.

⁴Nyini n-nyε n Naa ni n Naawuni ɻun chε ka Yaakubu zuliya di nasara gbalin ɿ.

⁵A yiko ni ka ti nyaŋ ti dimnima. A yuli zuyu ka ti no n-taai bεn kana ti lir' ti la.

- ⁶Dama m bi niŋ n tōbu naani bee n-niŋ n takōb' yeda ni di ni tiligi ma.
- ⁷Amaa nyini n tiligi ti ti dimnim' nuu ni, ka chē ka bēn je ti la birim.
- ⁸Nyin' Naawuni zuyu ka ti kul nyuri bara, ka ni payir' a yuli sahakam.
- ⁹Amaa dimbōŋōnim' zaa yoli, a zayısi ti ka filim ti. Ka ti tōbbihi yi chani tōb' tuhibu, a lan ka bē sani.
- ¹⁰A chē ka ti ŋmaligi guui ka chē ti dimnima, ka ti dimnim' maa di ti nēma.
- ¹¹A chē ka ti ŋmanila pię' shēb' bē ni kōrita; ka wurim ti kpēhi tinzung' tinsi ni.
- ¹²A zaŋ a niriba kōhi alaha, a bi zali ba da' kpioŋ.
- ¹³A chē ka ti ʒiʒiinitab' nya a ni niŋ ti shēm maa, ka maani ti ansarisi, ka bēn gili ti lari ti.
- ¹⁴A chē ka ti leela zuliya kam ni maani shēb' ansarisi; ka leei niriba ni lari shēba.
- ¹⁵N kul bela filiŋ ni dabisili kam; ka vi kul mali ma;
- ¹⁶ansarisimaaniba mini ninvuy' turiba ni yeri ti shēm ti dimnim' mini bēn bōri ni bē bōhi ti bieri ninni la zuyu.
- ¹⁷Dimbōŋōnim' zaa niŋ ti hal ti ni kul bi tam a yela bee n-sayim' a ni daa lo ti alikauli shēl' la zaa.
- ¹⁸Ti bi ŋmaligi ti suhuri ka chē a; ti mi bi birigi ka chē a soli.
- ¹⁹Amaa di zaa yoli, a chē ti bahi yōbahi sunsuuni, ka lan chē ti niŋ zibisim tital' ni.
- ²⁰Ti yi di chē nyin' ŋun nyę ti Naawuni ŋo jembu ka ŋmaligi jemdila buya,
- ²¹nyin' Naawuni naan dii nya, dama a mi ti daashili tēha din be ti suhuri ni.
- ²²Amaa a zuyu, bē kul kuri ti mi dabisili kam, ka niŋdi ti kaman pię' shēb' bē ni kōrita.
- ²³Ti Duuma, neema! Bō n-niŋ ka a gbihira? Neema! Di chē ti bahi sahakam!
- ²⁴Bō n-niŋ ka a lēb' a nyaanja biri ti? Di tam ti wahala dibu mini ti nahinju ŋo yela!
- ²⁵Ti luya zaa; ti kul teei dola taŋkpāyu ni.
- ²⁶Yiyisim' sɔŋ ti! Tiligim' ti a yurilim maŋli la zuyu!

Yila 45

Naa amiliya lōbu yilli

¹Yetɔy' suma n-kul pali n suhu ni saha sheli n ni ŋma yilli ŋo ni n-yili jem naa. N zilinli ŋmanila gbansabir' so ŋun mi yila sabbu daalikalimi.

²A nyela do' vielli dobba puuni; a zilinkom viela. Dinzuu ka Naawuni niŋ alibarika niŋ a ni sahakam.

³Kpiɔŋlana, lom' a takɔbi tabil' a gbalipini a jilima min' a nam dariza ni.

⁴A yiko puuni, cham' ti di nasara; ka tayi yelimanlı mini din tuhi zali. Chε ka a nudirigu tum tuun' sheŋa din mali dabiɛm.

⁵A piɛma diri pam naa dimnim' suhuri ni; ka niriba lur' a tooni.

⁶Naawuni, a nam nyela din kul ni beni sahakam. A nam jaangbee tumdila din tuhi.

⁷ A nyela ɻun yuri din tuhi, ka je zay' biɛyu. Dinzuu ka Naawuni ɻun nyɛ a Naawuni ɻɔ piig' a, ka zaŋ suhupielli niŋ a ni n-gari a na' taba.

⁸Ka tulaale zim sheŋa bɛ ni booni mɛer mini aloosi ni kasia nyom be a situra ni; ka bɛ ni zaŋ wɔbinyina mali a nam yil' shɛl' la ni biŋkumda chε ka a mali suhupielli.

⁹Nabipuyinsi be a dundɔŋ ni pay' shɛb' bɛn mali jilima la ni, ka a paani ɣe a nudirigu polo n-ye salima din yi Ofiri na.

¹⁰Bipuyinga, gbilisim' a tibili wum; tamm' a niriba min' a ba yin' yela.

¹¹A viɛlim zuyu ni chε ka naa bɔr' a. Ka o ni nyɛ a duuma la zuyu, lum' o sizuura.

¹²Taainim' ni zaŋ pina na ti ti a m-bɔri ni a niŋ ba nirlim, ka bundaannim' gba ni zaŋ pina balibu kam na ti ti a.

¹³Ka nabipuyinga maa be o duu n-zaŋ bɛ ni zaŋ salima gali wuyi situr' shɛli binyerigu di nachiinsi.

¹⁴Ka bɛ daa zaŋ o ni o binyeri' bɔribɔri n-kpɛhi naa sani; ka o zɔnim' bɛn nyɛ payipielsi dol' o.

¹⁵Ka bɛ daa zaŋ ba ni suhupielli m-mali hal ti kpɛhi nayili maa.

¹⁶Ka nyin' naa ni ti dɔyi bidibisi; ka bɛ zani a yaannim' zaani, ka a ti zaŋ ba leei nanim' dunia ɻɔ zaa ni.

¹⁷N ni chε ka bɛ teer' a yela ɣiemani kam ni. Dinzuu niriba ni ti payir' a sahakam.

Yila 46

Naawuni ni sɔŋdi ti shɛm

¹Naawuni n-nyɛ ti ni sɔyiri so sani mini ti kpiɔŋ. Duna n-kul be ti sani n-sɔŋdi ti ti muysisigu saha.

²Dinzuu hal tingbani yi damda, ka zoya vuuri ti luri teeku kɔbuli ni;

³ka hal teeku kɔgbana yi vuri ka ɻmuýinda, ka hal di vubu maa yi chε ka zoya sɔhira, ti ku zɔri dabiɛm.

⁴Moγ' sheli beni ka di kom nyela din tiri Naawuni tiŋ' la suhupielli, luy' kasi shee din nyε Zallakudura Naa biεhigu shee la.

⁵Naawuni be lala tiŋ' maa sunsuuni, ka di kul ku vuui; Naawuni ni sɔŋ lala tiŋ' maa biεkaali saha.

⁶Zuliya kam kul taarila duŋ ka nam kam damda. O yi tɔyisi yεtɔya, tiŋgbani nyεligrimi.

⁷Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo be ti sani. Yaakubu Naawuni ɳo n-nyε ti ni sɔyiri so sani.

⁸Kamiyana ti nya Yawε ni tum shεm. Nyamiya o ni tum tuun' shεŋja ka di mali dabiem dunia ɳo ni.

⁹O chε ka tɔbu tuhibu chε dunia ɳo ni luy' shεlikam. O kab' tɔbiri ka sɔyim kpana, ka nyo nyɔtayirisi buyim.

¹⁰O yεliya, "Maamiya yi ni ka baŋ ni mani n-nyε Naawuni. N nyela ɳun yuli du zuliya kam sani, ka nyε ɳun yuli du dunia ɳo ni."

¹¹Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo be ti sani; Yaakubu Naawuni ɳo n-nyε ti ni sɔyiri so sani.

Yila 47

Natitali ɳun nyε dunia ɳo zaa naa

¹Zuliya kam zaa, Kpahimiya yi nuhi, duhimiya yi yεhi yili suhupielli yila payi Naawuni.

²Dama Yawε ɳun nyε Zallakudura Naa ɳo n-nyε ɳun simdi sizuura lubu. Duna n-nyε na' titali. Duna n-su dunia ɳo zaa.

³Duna n-tuhi nyaŋ' sokam zaa, ka chε ka ti su zuliya kam zaa.

⁴Duna m-pii ti tarili ni nyε shεli ti ti, din nyε Yaakubu so o ni yuri la ni nyuri bara shεli zuyu la.

⁵Naawuni duya nti ʒini o nam ʒiishee ni tahigu. Yawε duya ni kikaa kumsi.

⁶Yilimiya wumpayibo yila payi Naawuni. Yilimiya wumpayibo yila! Yilimiya wumpayibo yila payi ti naa maa. Yilimiya wumpayibo yila!

⁷Naawuni n-nyε dunia ɳo zaa naa; Yilimiya yila pay' o!

⁸Naawuni ʒila o nam ʒiishee din be kasi la. Duna n-nyε zuliya kam zaa naa.

⁹Zuliya kam nanim' layim pahi Ibrahimma Naawuni la niriba zuyu. Naawuni n-su dunia ɳo yiko zaa. Duna n-simdi duhibu pam.

Yila 48

Ziɔn din nyε Naawuni tin' titali

¹Yawε galisiya pam, ka simdi payibυ pam Naawuni tiŋ' la ni, o zoli din be kasi la zuyu.

² Ziɔn Zoli din be nuzaa polo katiŋ' ha la du pam ka viela; di nyεla na' titali tina din tiri dunianim' zaa suhupielli.

³Naawuni wuhiya ni o sani n-nyε sɔyibυ shee din nyε tiŋ' puuni birininim' la ni.

⁴Nanim' daa layimya n-kana ni bε ti tuhi tɔbu.

⁵Amaa bε ni daa ti nya li, di daa gari ba mi ka dabiεm gbaai ba ka bε ŋmaligi guui.

⁶Ka dabiεm daa kpe ba pam nimaani, ka bierim mali ba kaman pay' ŋun wolisiri ni o dɔyi.

⁷Ka di lan be kaman wulimpuhili polo pɔhim n-ziéri Speen teeku ni ŋarima ka di sayindi la.

⁸Kaman ti ni daa pun wum shεm, lala ka ti nini nya li. Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo tiŋa din nyε ti Naawuni tiŋ' la ni, ŋun' Naawuni ni daa zali shεli ni di beni sahakam la.

⁹Naawuni, ti kul tεhir' a yurilim manli la yεla a jεmbu duu la puuni.

¹⁰Niriba kul payir' a mi luy' shεlikam zaa, ka a yuli du pam dunia ŋo zaa ni; ka a doli yεlimanli soli su nam.

¹¹Chε ka Ziɔn Zoli zuyu nim' mali suhupielli, ka chε ka Juda tinsinim' mali suhupielli, a saria karibu zuyu.

¹²Chamiya gili Ziɔn zaa, ka kaliya di pihi la,

¹³ka lihi di goma, ka kpahindi di birininima din ni chε ka yi ti tooi yεli ɔiemani din payana niriba:

¹⁴ŋuna n-nyε ti Naawuni, ŋuna n-nyε ti Naawuni hal ni saha din ka bahigu; ŋuna n-kul yεn wuhiri ti soli sahakam.

Yila 49

Azichi naani niŋbu ni nyε jεrilim shεm

¹Zuliya kam wummi dimbɔŋ! Salinim' bεn be dunia ŋo ni zaa,

²bεn nyε wɔyira mini tarimba ni azichilaannim' ni faranim' zaa, wummiya!

³N ni tɔyisi yεm yεtɔya. N suhu ni tεha nyεla din mali bαnsim.

⁴N ni gbilisi tibili labila yεtɔy' ŋaha polo, ka ŋme mɔyilo n-kahigi di gbinni wuhi.

⁵N ku zo dabiεm muyisigu saha, saha shεli n dimnim' yi ti teei gili ma,

⁶bεn nyε ninvuy' shεb' bεn niŋ bε daazichi naani, ka nyuri bara bε daazichi din galisi pam zuyu la.

- ⁷So ku tooi yo omaŋmaŋ' talima samli bee n-yo Naawuni o nyevili samli,
⁸dama nyevili samli galisiya pam, ka so ku tooi nya liyiri din ni sayi di zuyu yɔbu;
⁹ka di chε ka nir' kul ni beni sahakam, ka ku kpi.
- ¹⁰Hal ti nyari ka yennim' kpira, ka jera mini bɛn ka laasabu gba kpira. Be zaa mi kpirimi n-chani ka cheri be daazichi tiri shεba.
- ¹¹Be gbala n-nye be yinsi sahakam. Nimaani ka be kul yen be ʒiemani kam ni hal be ni daa kul deei tingbani paliti n-leei be din' la zaa yoli.
- ¹²Ninsalinim' azichi ku tooi tiligi ba kum ni. Be ni bahi kpi kaman biŋkobiri ni kpiri shem la.
- ¹³Lala n-yen niŋ ninvuy' shεb' bɛn niŋ bεmanj' naani mini ninvuy' shεb' bɛn niŋ be daazichi naani.
- ¹⁴Be ni kpi kaman piéri la, ka kum ni nyε be gula. Be ni faai siyi gbala ni yomyom; ka be ningbuna pool kpiimba biɛhigu shee din yen nyε be yinsi la.
- ¹⁵Amaa Naawuni ni fa n shia kpiimba biɛhigu shee yiko ni bahi, dama o ni dee ma.
- ¹⁶Shεb' yi nya azichi, nyin' di chε ka di yela muγis' a, hal be yinsi daazichi maa yi kul zoori pahiri gba.
- ¹⁷Dama be yi ti kpi, be ku tooi zaŋ li mali chanj. Be daazichi maa ku doli ba siyi gballi ni.
- ¹⁸Hal be ni daa be be nyeviya ni ka lihi bεmanj' suhupielli niriba, ka be payiri ba be nasara dibu zuyu la,
- ¹⁹be ni kpi n-chanji ti pahi be yaannim' ni m-be luy' sheli din nyε zibisim shee hal ni saha din ka bahigu.
- ²⁰Ninsalinim' azichi ku tooi tiligi ba kum ni; be ni bahi kpi kaman biŋkobiri ni kpiri shem la.

Yila 50

Naawuni jεmbu maŋli

- ¹Yawε ŋun nyε Naawuni Kpiɔŋlan' ŋɔ n-yεra, ka booni dunianim' zaa bɛn be wulimpuhili polo mini wulinluhili polo.
- ²Naawuni yi Ziɔn din nyε tin' suŋ la ni n-kanna ka kul nyelisira.
- ³Ti Naawuni la kanna, o mi bi fo, ka buyim din diri ni nimmoo be o tooni, ka sanʒie' titali ʒieri gind' o.
- ⁴O kuhi boli zuyusaa mini tingbani ni di di o shεhira, ka o kar' o niriba saria.

⁵Ka yeli, “Layimmiya n niriba bən ʒe ma yim la ti ma na, ninvuy’ shəb’ bən lo ma sara maligu alikauli la.”

⁶Zuyusaa kahigi Naawuni wuntitali wuhi, dama Naawuni maŋmaŋa n-nyɛ sariakarita.

⁷O yeliya, “N niriba, gbilisimiya tibili ka n yeli ya ka yi wum. Izraelnima, n ni di shəhira jəndi ya. Mani n-nyɛ Naawuni ɳun nyɛ yi Naawuni la.

⁸M bi galim ya yi sara maligu mini yi ni kul mali biŋkəb’ shəb’ maani sara n-zaŋdi ba nyɔri buyim tiri ma la zuyu.

⁹Amaa di zaa yoli, m bi bɔri yi naŋkpahi ni naŋlahi bee yi buzɔna ni buhi.

¹⁰Mani n-su mɔyu ni biŋkəbiri zaa mini naŋ’ shəb’ bən be zoya tusatusa shəm zuyu la.

¹¹M mi noonsi zaa, ka biŋkəbiri zaa bən gɔri ginda nyɛla n dini.

¹²Kum n-yi di mali ma, n naan ku yeli ya, dama mani n-su dunia ɳɔ mini binshəyukam din be di ni.

¹³Ka n ɳubirila naŋlahi nimdi bee n nyurila buhi ʒim?

¹⁴Zaŋmiya wumpayibo mali sara ti Naawuni, ka zaŋ yi ni lo alikauli ni yi zaŋ binshəŋa ti Zallakudura Naa ti o.

¹⁵Kuhimiya boli ma yi muŋisigu dali, ka n tiligi ya, ka yi ti ma jilima.

¹⁶Amaa man’ Naawuni bɔhiri ninvuy’ bieri, ‘Bɔzuyu ka yi kul tɔyisiri n zaligunim’ yela sahakam? Bee bɔzuyu ka yi tɔyisiri n daalikauli yela?

¹⁷Dama yi je sayisigu; ka zaŋ n yeligu labisi yi kpali nyaanja.

¹⁸Yi nini yi nya tayiy’ kam, yi laŋir’ o la zɔri, ka lan chɛ ka yi mini zinaniŋdiba be.’

¹⁹Yi yuri yetɔy’ bieri tɔyisibu; ka ɳmari ʒiri.

²⁰Yi zuri yi mabihi nyaanja, ka zaŋdi yimaŋmaŋ’ mapuuni bihi taali.

²¹Dimbɔŋɔnim’ zaa ka yi niŋ, ka n shini, ka yi təhi ni m bemi kaman yinim’ la. Amaa pumpɔŋɔ n wuhi ya yi taali, ka galim ya.

²²Zahimmiya dimbɔŋɔ, yinim’ bən tam Naawuni yela ɳɔ, di yi pa lala n ni dari tɔhi ya zaa ka so ku tooi fan ya bahi.

²³Bənkam zaŋ wumpayibo mali sara ti ma la ti ma la jilima, ka bənkam mi doli soli din tuhi, n ni chɛ ka bɛ nya tiliginsim man’ Naawuni sani.”

Yila 51

Taali chɛbu wunsuhigu

¹Naawuni, zom’ ma nambɔyu. A yurilim maŋli min’ a nambɔzɔbo din galisi pam la zuyu, kpihimmi n daalahichi!

²Payimi n tuumbieri zaa bahi, ka nyahi n daalahichi.

³Dama m baŋ n tuumbieri ni nyɛ sheli, ka n daalahichi kul ʒe n tooni.

⁴ A kɔŋko ka n tum alahichi maa, ka tum din nyɛ zay' biɛyu a sani. Dinzuu a niŋ din tuhi, a ni wuhi ni m mali taali la puuni; a ka galimi a ni kari ma saria shem maa gba puuni.

⁵Yelimanli, bɛ dɔy' ma mi ni tuumbieri, bɛ ni daa zali m pua saha sheli ka m pun nyɛ alahichilana.

⁶A bɔri ni yelimanli be nir' suhu ni; dinzuu wuhim' ma yɛm n suhu ni.

⁷Zan̄m' taaŋkoro payi ma ka n yi dayiri ni, ka paligi layilayi gari gumborigu.

⁸Chɛ ka n wum suhupielli yɛtɔya; ka chɛ ka a ni daa kabisi n kɔb' shɛŋa la mali suhupielli.

⁹Iŋmaligim' a nini ka chɛ n daalahichi, ka kpihim' n tuumbieri zaa.

¹⁰Naawuni, tim' ma suhu yini, ka ti ma tɛh' pala din tuhi n suhu ni.

¹¹Di kari ma a sani bahi, a mi di yih' a shia kasi n ni.

¹²Labisim' a tiliginsim suhupielli la ti ma, ka chɛ ka m mali pupielim.

¹³Di nyaanja ka n wuhi tuumbierinima a soya, ka alahichinim' ŋmaligi lab' a sanna.

¹⁴Naawuni, fam' ma ʒim yihibu taali ni bahi; nyin' Naawuni ŋun nyɛ n tiliginsim ŋɔ. Ka n zaŋ n zilinli yili yila pam yel' a fa m-bahi maa yela.

¹⁵N Duuma, sɔŋm' ma ka n yaai n noli pay' a,

¹⁶Dama a bi bɔri sara; ka n yi mali sara sheli bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim la, a nini ku tiyi li.

¹⁷Naawuni, sara sheli a ni deeri nyɛla siyisimantali; a mi bi zayisiri ninvuy' so ŋun siyis' omaŋ' niŋ tuuba o suhu ni.

¹⁸A ni yu zay' viɛlli la zuyu, niŋm' Zion zay' viɛlli. Chɛ ka bɛ lab' me Jerusalɛm goma zali yaha.

¹⁹Di saha ka a yipa ni bɔri sara maligunima din tuhi ni sara shɛŋa bɛ ni zaŋdi nyɔri buyim la; di nyaanja ka bɛ ni lan zaŋ naŋlahi m-mali sara a sara maligu bimbin' la zuyu.

Yila 52

Naawuni ni kariti saria shem min' o daanfaani

¹Nyin' ŋun mali kpiɔŋ ŋɔ, bɔzuyu ka a lee nyuri bara zay' biɛyu tumbu ni? Naawuni nirlim niŋbu kul benimi sahakam. Dabisi' muni puuni zaa,

²a kul lɔrila sayin̄gu nia. A zilinli ŋmanila pilin̄. A kul dolila ʒin̄mabo soli sahakam.

³Ayu zay' bięyu gari zay' vielli, ka yu 3iri ŋmabu gari yelimanlı yelibu.

⁴Nyin' 3irilana ŋo, a yu yetɔy' shenja din bieri niriba tɔyisibu!

⁵Amaa Naawuni ni bah' a yoli zaa; o ni to n-kpuy' a a yin' puuni yi nti cheris' a; o ni yih' a dunia ŋo ni.

⁶Ka wuntizɔriba ni nya li ka zo dabiem, di saha ka be ni la a ka yeli,

⁷Nyamiya, ninvuy' so ŋun zayısi ni o ku zo nti soyi Naawuni sani tiligi, amaa ka nay' niŋla o daazichi naani, ka zaŋ o daazichi maa n-leeg' o soyibu shee la.

⁸Amaa man' ŋmanila olivi ti' mahili din sa Naawuni jembu duu puuni. N niŋla Naawuni yurilim manjli la naani sahakam.

⁹N kul ni puhir' a sahakam, a ni tum shem zuyu. N ni duh' a yuli ninvuy' sheb' ben 3e yim sani, dama a yuli maa viela.

Yila 53

Ninsal' ninvuy' biętali yela (Yila 14)

¹Jera n-yeri be suhuri ni ni Naawuni kani. Be nyela tuumbierinima, ka tumdi tuun' shenja din chihira; ka so ka be ni n-nye ŋun tumdi din tuhi.

²Naawuni kul bela alizanda ni, ka lihiri ninsalinim' dunia ŋo ni na ni o nya be ni sheb' mali yem, ka nyε ben jemdi ŋun' Naawuni.

³Be zaa birigimi; be zaa nyela ben tumdi din chihira. Be ni so bi tumdi din tuhi, hal ninvuy' yino gba kani.

⁴Tuumbierinim' maa zaa so 3imi? Be zaŋ n niriba leei bindirigu dira, ka bi jemdi ma.

⁵Amaa dabiem ni ti kpe ba pam, ka dabiem maa tatabo na 3i n-niŋ. Dama man' Naawuni ni to n-wurim ninvuy' bieri kɔba. Be ni di vi, dama man' Naawuni zayısi ba.

⁶N suhiri Naawuni ni o che ka Izrael nasara dibu yi Zion na. Naawuni yi che ka o niriba tɔŋ, Yaakubu zulya ni mali suhupielli; ka Izraelnim' suhuri paligi.

Yila 54

Wunsuhigu din ni tiligi nir' o dimnim' nuu ni

¹Naawuni, tiligim' ma a yuli zuyu. Wuhim' ni n ka taali a kriŋ zuyu!

²Naawuni, deemi n suhigu; wummi n nol' ni yetɔya,

³dama ninvuy' sheb' ben nyε ninzeensinim' liriti ma mi. Ninvuy' sheb' ben nyε ninkuunsinim' lo nia ni be ku ma. Be nyela ninvuy' sheb' ben bayá ka Naawuni ni.

⁴Amaa Naawuni n-nye n sɔ̄nda. Duna n Duuma n-nye ɣun gbibi n nyevili.

⁵O ni yo n dimnim' bε tuumbieri samli. O ɣieyimtal' la zuyu, o ni kpihim bε birili zaa.

⁶Yawε, n ni zaŋ n suhuyubu pini mali sara ti a. Yawε, n ni pay' a yuli, dama a nyela ɣun viɛla.

⁷Dama a yihi ma muysisigu kam ni, ka chε ka n nini nya n dimnim' nasara kɔ̄nbu.

Yila 55

Ninvuy' so ɣun zo yi o nyaanja wunsuhigu

¹Naawuni, gbilisim' a tibili wum n suhigu ɣɔ; di ɣmalig' a nini bahi kpanga ka chε n ni suhir' a ni a zo ma nambɔ̄yu ɣɔ.

²Wummi n suhigu maa, ka garigi ma. N suhu bi doya ka n kul jiyinda n fabila maa zuyu.

³M birimmi zaa n dimnim' ni yɔri vu' sheli zaŋ tabili ninvuy' biεri ni yɔri vu' sheli zuyu. Dama bε niŋ ma muysisigu pam, ka bε suhu yiɛsi bahi n zuyu ka je n yelli.

⁴N suhu sayimmi zaa, ka kum dabiɛm gbaai ma.

⁵Dabiɛm gbaai ma mi ka n ni sɔ̄hira, ka dabiɛm din galisi nyaŋ ma;

⁶ka n yeli, n di bi zaŋsi ka m mali kpiŋkpama kaman ɣmani la. N naan yiŋi chan ka vuhi.

⁷N naan shiri yiŋi chan katiŋa nti be mɔ̄yu ni.

⁸N naan bo sɔ̄yibу shee yomyom, ka pɔ̄him mini sanɣieyu ku tooi paai ma.

⁹N Duuma, chε ka bε birim, ka chε ka bε yεtɔ̄ya woli. Dama n nya ka girigiri niŋbu mini dunj taabu be tiŋ' puuni.

¹⁰Wuntanj' ni ni yuŋ zaa, bε kul chanimi gindi tiŋ' maa goma, ka tuumbieri mini nyaanyibo be di ni.

¹¹Ka sayinju kul be di puuni, ka nahiŋgu mini ɣarili kul be di ni.

¹²Di yi di nyela n dimnima n-di maani ma ansarisi, n naan tooi deei li; ka n datahi n-yi di diri dari niŋdi ma, n naan tooi sɔ̄yi ka bε ku nya ma.

¹³Amaa di nyela nyini ɣun nyε n kpee ni m mini ɣun doli ni n zo simo.

¹⁴M min' a yi nyayisi pam; ti yi pahila salo zuyu be Naawuni jɛmbu duu.

¹⁵Chε ka bε kpi. Zaŋm' ba zay' nɛma nti niŋ kpiimba biɛhigu shee; dama zay' bieyu m-be bε yinsi puuni mini bε suhuri ni.

¹⁶Amaa n kuhi boli Yawε ɣun nyε Naawuni ɣɔ ni o sɔ̄ŋ ma, ka o mi ni tiligi ma.

¹⁷N zaŋdi n yelimuyisira n-yer' o asiba mini wuntan' ni ni yun zaa, ka ŋuhiri niŋd' o, ka o mi ni wum n kuhigu maa.

¹⁸O ni tiligi ma ni alaafee n ni tuhiri tɔb' shɛŋa la ni, dama bɛn tuhiri ma maa galisiya pam.

¹⁹Naawuni ŋun nyɛ saha din ka bahigu Naa ŋɔ ni deei n suhigu, ka nyəŋ ba ti ma, dama bɛ bi tayi, ka mi bi zɔri Naawuni.

²⁰M mini ŋun doli gbaai mani ŋun nyɛ o zo ŋɔ, ka yiŋisi o ni daa lo ma alikauli shɛli.

²¹O yɛtɔya be polipoli gari bihikpam, amaa ka lee lo tɔbu o suhu ni; o yɛtɔya bali gari kpam, amaa ka ŋmari kaman sudirili la.

²²Zaŋmiya yi ʒi' tibisa chaŋ Yawɛ sani, o ni sɔŋ ya; o kul ku chɛ wuntizora bahi.

²³Amaa nyin' Naawuni ni chɛ ka ninvuy' kuriba ni ʒirinim' maa kpi n-kpe gbala ni, ka bɛ dunia ŋɔ ni yuusim pirigili na bi paai gba. Amaa nyini ka man' kul ni niŋ naani.

Yila 56

Naawuni naani niŋbu wunsuhigu

¹Naawuni, zom' ma nambɔyu; dama niriba kul durimi tamdi n zuyu; n dimnim' kul nahindi ma mi dabisili kam puuni.

²N dimnim' maa kul duri tamdila n zuyu dabisili kam puuni, dama bɛn tuhiri ma maa galisiya pam.

³Naawuni ŋun nyɛ Zallakudura Naa ŋɔ, dabiɛm yi ti mali ma, nyini ka n ni niŋ naani.

⁴N ni payiri Naawuni so yɛligu maa, ŋuna ka n niŋ naani ka bi zɔri dabiɛm. Ka bɔ ka ninsal' lee ni tooi niŋ ma?

⁵N dimnim' maa kul bɔrila soli dabisili kam ni bɛ sayim m bukaata; bɛ tɛha zaa kul nyɛla bɛ loya ni bɛ niŋ ma la zay' bieŋu.

⁶Bɛ layindimi sɔyiri dooni ni bɛ nya n ni niŋdi shɛlikam zaa, ka maani tahima ni bɛ ku ma.

⁷Naawuni, darigim' bɛ tibili bɛ tuumbieri maa zuyu; nyəŋmi lala zulianim' maa a suhuiyisili puuni!

⁸A mi n ni be muysigu shɛl' ni; zaŋmi n nintam niŋ a luyuluŋu ni. Bee di yɛla bi sab' be a litaafi ni?

⁹N yi ti kuhi bol' a dahin' shɛli, n dimnim' maa ni ŋmaligi zo. Dama m mi ni nyin' Naawuni be m polo,

¹⁰Nyin' Yawɛ yɛligu ka m payira, nyin' Naawuni yɛligu ka m payira.

¹¹Naawuni ka n niŋ naani, ka ku zo dabiem. Ka bɔ ka ninsal' lee ni tooi niŋ ma?

¹²Naawuni, n ni zaŋ n ni lo alikauli ni n zaŋ sheli ti a la ti a. N ni zaŋ wumpayibo pini ti a.

¹³Dama a tiligi ma kum ni, ka chε ka m bi lu ni di chε ka m be a tooni n-chani nyevili neesim puuni.

Yila 57

Sɔ̄nsim bɔ̄bu wunsuhigu

¹Naawuni, zom' ma nambɔyu, dama a sani ka n zona ti sɔyi. A bayiri ni ka n yɛn sɔyi hal ka din tahiri sayinju ḥo na ti gari.

²Nkuhiri boonila Naawuni ḥun nyɛ Zallakudura Naa ḥo. Naawuni n-nyɛ ḥun tiri ma binshɛlikam din simdi ma.

³O ni be alizanda ni ka timna ti tiligi ma. O ni chε ka n dimnim' bɛn duri tamdi n zuyu la di vi. Naawuni ni wuhi ma o yurilim maŋli min' o ʒieyimtali zaŋ chan n sani ni nyɛ shɛm.

⁴M bela n dimnim' bɛn be kaman gbuŋima bɛn ḥubiri ninsalinim' la sunsuuni. Be nyina ḥmanila kpana mini piɛma; ka be zilima mi ḥmani takɔbiridin diri pam.

⁵Naawuni, a yuli nyɛla din du n-gari sagbana. Chε ka a jilima be dunia ḥo zaa ni.

⁶Bɛ bari ma la zana n soli zuyu. N nandahima maa yayiya. Be gbila bɔyili sɔŋ n soli zuyu, amaa ka bɛmaŋmaŋ' lee lan ḥmaligi lu di ni.

⁷Naawuni, n niŋ a naani zaa; n shiri niŋ a naani zaa! N ni yili yila ni kukoli nyayisili niŋ a.

⁸N shia, Neema! Mɔyilo mini goonje, neemiya! N ni ḥme bieyunaayo.

⁹N Duuma, n ni pay' a niriba balibu kam sani. N ni yili yila pay' a zuliya balibu kam sani.

¹⁰A yurilim maŋli nyɛla din du m-paai zuyusaa; ka a ʒieyimtali mali hal ti paai sagbana.

¹¹Naawuni, a yuli nyɛla din du n-gari sagbana. Chε ka a jilima be dunia ḥo zaa ni.

Yila 58

Wuntizɔra wunsuhigu din bɔri ni Naawuni darigi ninvuŋ' bieri tibili

¹Yinim' bɛn nyɛ zuyulaannima, yi zaani zaligu shεŋa din tuhi? Yi kariti niriba saria ka di doli soli?

²Aai, tuumbieri tumbu m-be yi suhuri ni, ka yi kul tumdila duntaabo tuma dunia ḥo ni.

³Ninvuy' bieri pun birigi ka na bela be manim' puya ni. Be doyibu saha ka be pun birigi; ka nyε 3injmariba.

⁴Be lɔyu ɔmanila wahu lɔyu. Be ɔaritila be tiba kaman sapayu ɔun ɔar' o tiba,

⁵ni di che ka be ku wum waygbahiriba kukoya, bee n-wum waygbahiriba yila.

⁶Naawuni, kabisim' be nyina; Yawε, kabisim' gbuyim' pola maa nyin' wɔyila la.

⁷Che ka be vuui yomyom kaman kɔzɔrim la; ka che ka be no n-taai ba kaman sol' zuyu mori la ka be kpi.

⁸Che ka be be kaman giŋgalanyɔri ni yi chaŋ gari ka be jolijoli doya shem la; ka che ka be be kaman be ni zaŋ bi' so bahi ka o nini bi nya wuntan' la.

⁹Che ka be ti yεn baŋ ka a pun che ba luhi kaman mori la. Nyin' Naawuni suhuyiyisili puuni, a ni pɔbisi ba bahi ka be na nemi.

¹⁰Wuntizɔriba yi ti nya ka Naawuni bɔhi bieri, di ni niŋ ba suhupielli. Be ni ti siyi ninvuy' bieri 3im ni n-no n-gili.

¹¹Niriba ni ti yeli, "Yεlimanɔli, wuntizɔriba mali laara. Yεlimanɔli, Naawuni ɔun kariti dunianim' saria shiri beni."

Yila 59

Tiliginsim bɔbu wunsuhigu

¹N Naawuni, tiligim' ma n dimnim' nuu ni; fam' ma bεn yiysi wuyili n zuyu la nuu ni bahi.

²Tiligim' ma ninvuy' shεb' bεn nyε tuumbietumdiba nuu ni, ka fa ma ninvuy' kuriba nuu ni bahi.

³Hal pumpɔŋɔ be sɔyimi do n-gu ni be di n nyevili; kpiɔŋlaannim' taala duŋ bahi n zuyu. Yawε, di mi pala n tuumbieri bee n daalahichi zuyu.

⁴Be malila shili n-kariti doli ma, ka di pala n taali zuyu. Yiysisim' kana ti sɔŋ ma ka nya.

⁵Nyin' Yawε ɔun nyε Tɔbbihi Naawuni ɔɔ n-nyε Izraεl Naawuni. Yiysisim' darigi zuliya kam zaa tibili. Di che ka ninvuy' shεb' bεn lɔri nia bieri ɔɔ ni ninvuy' yino gba tiligi.

⁶Yuŋ yi ti zibi be kanima ti chani gindi tiŋ' puuni ɔ-ɔuhiri kaman bahi la.

⁷Be kul bela nimaani n-yaari be noya kumda, ka yεtɔy' yoya yiri be noya ni na. Be tεhiya, "Duni n-lee ni wum ti ni yeli shem?"

⁸Amaa ka nyin' Yawε kul lari ba. A nyela ɔun maani zuliya kam zaa ansarisi.

⁹Naawuni ɔun nyε n kpiɔŋ mini m birini ɔɔ, a ninni ka n-kul lihira.

¹⁰N Naawuni maa yurilim maŋli la zuyu, o ni ka n sanna; n Naawuni maa ni che ka n nyaŋ n dimnima.

¹¹Di ku ba, a yi niŋ lala, n niriba maa ni ti tam, amaa nyin' ti Duuma ḥun nyε ti nyɔtayirigu ḥo, zaŋm' a kpiɔŋ wurim ba, ka bε lu.

¹²Bε noya ni alahichi mini bε ni tɔyisi yεtɔy' shεŋa la zuyu, che ka bε karimbaani gbahi ba! Bε ninvuy' tubo mini bε ɔŋmabo zuyu,

¹³bahim' ba yoli a suhuyiyisili puuni; bahim' ba yoli zaa. Ka dunianim' zaa baŋ ni Naawuni n-nyε Izraelnim' naa.

¹⁴Yun yi ti zibi, bε kanimina nti chani gindi tŋ' puuni ḥ-nyuhiri kaman bahi la.

¹⁵Bε chanimi gindi bɔri bindirigu. Ka bε yi bi nya n-di n-tiyi, bε ḥumdimi.

¹⁶Amaa man' ni yili yila n-yεl' a kpiɔŋ yεla; n ni duhi n yee n-yili yila asiba n-yεl' a yurilim maŋli yεla. Nyini n-nyε n ni sɔyiri so sani ni n sɔyisili shee m muysigu saha.

¹⁷N ni yili yila payi nyin' ḥun nyε n kpiɔŋ ḥo, dama nyin' Naawuni n-nyε m birini, nyin' Naawuni n-nyε ḥun wuhi ma yurilim maŋli ḥo.

Yila 60

Faako bɔbu wunsuhigu

¹Naawuni, a zayisi ti ka lu ti zuyu; a je suli niŋ ti. Labisim' ti zali yaha!

²A che ka tŋgbani sɔhigi, ka che ka di tahi bɔyi; liyimi di tahibu maa, dama di kul sɔhirimi.

³A che ka a niriba di wahala pam; a ti ti la wain ka ti nyu, ka di che ka ti chani jeena.

⁴A zaŋ tuuta sa ninvuy' shεb' ben lur' a sizuura ka bε yi nya tuuta maa, di ni che ka piεma ku nyɔyi ba.

⁵Deemi ti suhigu, ka zaŋ a kpiɔŋ la n-ti ti nasara, ka lala che ka a ni yuri ninvuy' shεb' la tiligi.

⁶Naawuni lo alikauli o biɛhigu shee. O yeliya, "N kpiɔŋ zuyu, n ni pirigi Shekem, ka pirigi Sukot Vinvamli tari.

⁷Mani n-su Giliad; mani n lan su Manaasa; ka Ifriim nyε n kurigu zuγupiligu din tayiri n zuyu, ka Juda mi nyε n nam kurigu jaangbee.

⁸Amaa Moab nyεla n kopayiri' ḥmani. N ni pirigi n namda pa Edom zuyu; ka tuhi nyaŋ Filistianim' mi."

⁹Iuni n-lee ni tahi ma bε ni me birini gili tin' shel' la ni? Iuni n-lee ni tahi ma Edom?

¹⁰Naawuni, a shiri zayisi ti mi? Naawuni, a bi lan doli ti tɔbbihi chani tɔb' ni.

¹¹Sɔ̄ŋmi ti ka ti nyaŋ ti dimnima; dama ninsal' sɔ̄ŋsim ka buchi.

¹²Naawuni ni be ti polo zuyu, ti ni di nasara. Duna n-nye ŋun yen no n-taai ti dimnim' maa ti ti.

Yila 61

Sɔ̄ŋsim bɔ̄bu suhigu

¹Naawuni, Wummi n kuhigu; ka deei n suhigu!

²Dunia ŋɔ̄ tariga ka m be ka kuhiri boon' a n nandahima saha maa. Zaŋm' ma tahi kuy' sheli din du n-gari ma gbini,

³dama nyini n-nye n ni sɔ̄yiri so sani. Nyini n-nye binwɔ̄yinli sheli din mali kpiɔ̄n gari a dimnima.

⁴Chε ka m be a jɛmbu duu sahakam, ka chε ka n sɔ̄y' a kpiɔ̄kpama lɔ̄ŋni.

⁵Naawuni, a wum n ni lo alikauli shεŋa la, ka pun ti ma pin' sheli a ni zaŋdi tiri ninvuy' shεb' bɛn lur' a yuli sizuura la.

⁶Dolimi naa nyεvili; ka chε ka o kul be ʒiemani kam ni!

⁷Chε ka o kul nyε naa nyin' Naawuni sani sahakam. Chε ka a yurilim manli min' a ʒieyimtali kul gul' o.

⁸Dinzuyu n kul ni yiini yila payir' a yuli, n yi ti zaŋ n ni lo alikauli ni n zaŋ binsheli n-tir' a dabisili kam la na ti ti a.

Yila 62

Naawuni ni gul' o niriba shem naani niŋbu

¹N dila suyilo guhiri Naawuni; o kɔ̄ŋko sani ka n tiliginsim yirina.

²O kɔ̄ŋko n-nye n tampiŋ ni n tiliginsim ni m birini, ka so ku tooi nyaŋ ma.

³Saha yuusim wula puuni ka yi yεn liri nira? Yi zaa yεn bula yi ni gbaai ninvuy' so, kaman yi ni yεn niŋ dikili ŋmaŋ bee kikara din kab' ŋuniya m-bɔ̄ri ni di lu shem la?

⁴Bε nia zaa nyεla bε daai ninvuy' so ŋun ʒe zaashe' titali ni luhi; bε nyεla bɛn yu ʒiŋmabo. Alibarika yεtɔ̄ya m-be bε noya ni, amaa ka turi yεtɔ̄ya lee be bε suhuri ni.

⁵N dila suyilo guhiri Naawuni, dama m mali tahima o sani.

⁶O kɔ̄ŋko n-nye n tampiŋ kpiɔ̄n ni n tiliginsim ni m birini, ka so ku tooi nyaŋ ma.

⁷N tiliginsim mini n jilima yirila Naawuni sanna; ŋuna n-nye n gula ni n ni sɔ̄yiri so sani.

⁸Niriba, niŋmiy' o naani sahakam. Yelimiy' o yi muysisigu ni nye shelikam zaa, Naawuni n-nye ti ni sɔyiri so sani.

⁹Ninvuy' shəb' bən nye tarimba ŋmanila nyee ni pohim, ka ninvuy' shəb' bən nye wɔyira mi ka buchi. Nir' yi zaŋ ba pa sania zuyu, bə tibisim bi yay' lala; hal bə zaa tibisim yi layim, di bi paai nyee ni pohim tibisim gba.

¹⁰Di ninya niriba bina fabu naani; yi mi di zaŋya tahima yoli niŋ ŋmenditoli tuma ni. Hal yi daazichi yi zoori pahira, yin' di ninya li naani.

¹¹N wum Naawuni ni yeli siyimsiyim bushəm ni ɻun' Naawuni n-su yiko.

¹² Ti Duuma, nyini n-su yurilim manjli. Dama nyini n-tiri sokam zaa o tuma ni simdi shəm.

Yila 63

Naawuni bəbu

¹Naawuni, nyini n-nye n Naawuni, ka n kul bər' a. N suhu zaa kul yəla a zuyu. N niŋgbun luyili pinaayi zaa kul bər' a mi. Di bemi kaman tiŋban' kuŋ din chayisi ka kom ka nimaani la.

²N daa nya a luy' kasi shee la; N daa nya a yiko min' a jilima la.

³A yurilim manjli la so nyevili. N ni yaai n noli pay' a.

⁴Dinzuyu n ni pay' a hal ni n nyevili tariga. N ni kpuyi n nuhi zuyusaa m-pay' a yuli.

⁵N di n-tiyi kaman chuyu ka m puhi la, ka yaai n noli pay' a ni suhupielli.

⁶N yi ti do m bindoo zuyu n teerila a yəla; ka kul təhir' a yəla yuntisuyu saha;

⁷dama nyini m-pun nye n sɔŋda, ka n kul be a kpiŋkpama mahim ni n-yiini suhupielli yila.

⁸Nyin' ka n vili gbibi, ka a nudirigu kul gbib' ma ka n ku lu.

⁹Amaa ninvuy' shəb' bən lo nia ni bə di n nyevil' la ni chan' ti be kpiimba biɛhigu shee.

¹⁰Bə ni zaŋ takəbi ku ba; ka yɔbahì ɻub' ba.

¹¹Amaa naa ni mali suhupielli Naawuni sani, ka bənkam zaa zaŋ Naawuni yuli m-po pɔri ni mali suhupielli dama ɣiŋmariba ni fo bə noya.

Yila 64

Sɔŋsim bəbu Wunsuhigu

¹Naawuni, deemi n suhigu n fabila ɻo puuni. Fam' n nyevili bahi, dama n zɔrla n dimnima.

²Sɔyim' ma ka che ninvuy' bieri ni lori nia bie' sheŋa ashiloni zaŋ chan m polo la, ka sɔyi ma ka che tuumbietumdiba ni lori yembimbieri nia bie' sheŋa la.

³Bε sahirila bε zilima ka di be kaman takobiri la, ka mal' li yeri yetɔy' bieri din ŋmani piɛma

⁴n-sɔyi ŋuniya mal' li tɔri ninvuy' so ŋun ka taali; bε kul tɔrila niriba libigiri ba, ka bi zɔri dabiɛm.

⁵Bε kul dolila bε nia bieri maa soli n-gbaari nia ni bε bari zana ashiloni; ka tɛhira, "Duni n-lee ni tooi nya ti?"

⁶Duni n-lee ni tooi vihi baŋ ti tuumbieri maa? Ti lo yembimbieri nia bieŋu ŋɔ." Dama ninsal' suhu ni tɛha zilim pam.

⁷Amaa Naawuni ni zaŋ o piɛma to ba; bε ni nya dansi ka di libigi ba.

⁸Bε nol' ni yetɔya zuyu, o ni che ka bε bahi ba yoli zaa, ka bɛnkam zaa nya ba, dabiɛm gbahiri ba mi, ka bε ni sohira.

⁹Ka dabiɛm ni gbaai sokam zaa, ka bε yeli Naawuni ni niŋ shɛm maa yɛla, ka zaŋ o ni niŋ shɛm maa yɛla niŋ bε suhuri ni.

¹⁰Che ka wuntizɔriba mali suhupielli Yawε sani, ka sɔy' o sani. Benkam zaa bebu be tibi bε suhuri ni tibigim' o.

Yila 65

Naawuni payibu min' o puhibu

¹Naawuni, di simdi ni ti pay' a Ziɔn. Ka zaŋ ti ni lo alikauli ni ti ni zaŋ binshɛna ti a la ti a,

²nyini ŋun deeri ti suhigu ŋɔ! Ninsalinim' zaa ni ka a sanna.

³Ti daalahichi galisiya nyar ti, amaa ka a che li paŋ ti.

⁴A ni pii ninvuy' sheba n-zaŋ ba na ka bε ti be a biɛhigu shee mal' alibarika! Ti nini ni tiyi a jɛmbu du' kasi maa puuni bin' suma.

⁵A deei ti suhigu ka tiligi ti alahizibu tuun' kara puuni. Naawuni ŋun nye ti tiliginsim ŋɔ, binnamda bɛn be dunia ŋɔ ni zaa zaŋ tabili bɛn be teeku ni katin' ha mali tahima la a sani.

⁶Nyini n-zali zoya a kpɔŋ puuni. A mali yiko pam.

⁷Nyini n-che ka teeku vuri fɔra, ka che ka kɔgbana vuri fɔra; nyini n-lan che ka niriba bɛn taai duŋ gba fɔra.

⁸A shihira che ka ninvuy' sheb' bɛn be dunia ŋɔ ni katinsi lur' a la sizuura, a ni wuhiri shihira sheŋa zuyu. A che ka biɛy' neebu mini yuŋ zibbu yili suhupielli yila.

⁹A che ka saa miri mahigiri tingbani, ka che ka di mali kulim pam. Nyin' Naawuni mɔyili palila kom, nyini n-tiri niriba bindira. A ni zal' li shɛm m-bala.

¹⁰A chε ka saa miri pam niñdi puri ka di maara, ka chε ka vuyisi doya baalim, ka sakom chε ka di bala, ka bimbilli kam zoora.

¹¹A chε ka puri atam niñdi pam yuuni puuni; ka a nayikɔra tɔroko lɔyu pali bindira hal ti puuri bahira.

¹²Momaha be mɔyu ni pam, ka suhupielli pali daboya zuyu.

¹³Biñkɔbiri kul yεrigila mɔyu ni; ka bindira kul zibigi vinvama ni, ka bε tahira, ka layim duhiri bε yεhi yiini yila suhupielli zuyu.

Yila 66

Naawuni payibu min' o puhibu yilli

¹Dunia ŋɔ salinim' zaa, yomiya suhupielli vuri payi Naawuni.

²Yilimiya o yuli jilima yila. Payimiy' o jilima payibу!

³Yelimiya Naawuni, "A tuma mali dabiem pam. A yiko ni galisi zuyu chε ka a dimnim' gbaanila a tooni.

⁴Dunia ŋɔ nim' zaa jεmd' a mi; bε yiinila yila payir' a, bε yiinila yila payir' a yuli."

⁵Kamiyana ti nya Naawuni ni tum tuun' shεnja, o tuma mali dabiem pam ninsalinim' sani.

⁶O daa chε ka teeku tingbani leei zay' kun, ka o niriba daa chan bε naba zuyu mɔyili tingban' kun zuyu du. Ka ti daa mali suhupielli o sani nimaani.

⁷O yiko ka o zañ su nam sahakam, ka pa o nina lihiri zulya kam. Duntaariba miri ka bε taai duñ niñ o.

⁸Zulya kam zaa, payimiyti Naawuni ŋɔ; cheliya ka niriba wum o payibu maa yεla.

⁹O chε ka ti kul be ti nyevili ni, ka bi chε ka ti sarigi.

¹⁰Naawuni, a pun buyisi ti nya. A nyahi ti zaa kaman bε ni zañdi anzinfə sheri buyim ni m-maani li shεm la.

¹¹A chε ka ti lu zana ni, ka a zañ ʒi' tibisa ʒi' ti.

¹²A chε ka niriba du n-tam ti zuyu; ti kpe buyim mini kom ni gari yi, amaa a zañ ti tahi luy' shεli din galisi na.

¹³N ni zañ sara maligu shεnja ti ni mali nyɔri buyim la n-ka a jεmbu duu na; n ni zañ binshεnja n ni po pɔri ni n zañ ti a la ti a;

¹⁴ka zañ n ni daa be muysisigu ni ka yaai n noli yεli binsheli yεla, ka lo alikauli ni n ni zañ li ti a la ti a.

¹⁵N ni zañ piεbihi pola mali sara n-zañ ba nyo buyim ti a, ka zañ piεlahi sara nyɔhi ti a, ka zañ nayilahi mini buhi mali sara.

¹⁶Yinim' bən zaa luri Naawuni sizuura ŋɔ, kamiyana ka n ti yəli ya o ni tum shəli ti ma ka yi wum.

¹⁷N daa kuhi pam niŋ o, ka yili yila ni suhupielli pay' o.

¹⁸N yi di yu alahichi n suhu ni, n Duuma naan ku deei n suhigu.

¹⁹Amaa yelmanli, Naawuni wum n suhigu ka deei n suhigu maa.

²⁰M payiri Naawuni o ni bi zaŋisi n suhigu maa zuyu, bee o ni bi vuui o yurilim manli ka chə ma la zuyu.

Yila 67

Wumpayibo yilli

¹Naawuni zom' ti nambɔyu, ka niŋ alibarika niŋ ti ni; ka ŋmalig' a nini lihi ti ni yurilim,

²ka di zuyu chə ka dunianim' ban a soli, ka zuliya kam zaa ban a tiliginsim yiko yela.

³Naawuni, chə ka niriba pay' a, chə ka niriba zaa pay' a!

⁴Chə ka zuliya kam suhuri paligi, chə ka bə yili yila ni suhupielli, dama a kariti niriba saria ka di tuhi, ka wuhiri zuliya kam soli dunia ŋɔ ni.

⁵Naawuni, chə ka niriba pay' a, chə ka niriba zaa pay' a!

⁶Tiŋban' ni bindira niŋya pam; Naawuni ŋun nyɛ ti Naawuni ŋɔ niŋ alibarika niŋ ti ni.

⁷Naawuni, kul niŋmi alibarika niŋmi ti ni. Niriba bən be dunia ŋɔ ni zaa jɛmm' a.

Yila 68

Nasara dibu yilli

¹Chə ka Naawuni yiŋisi, chə ka o dimnim' wurim; chə ka bənkam je o ŋmalig' o tooni guui.

²Nyɔhi ni tuyiri chani shem la, karim' ba ka bə chanj lala. Shigban ni miriti buyim ka nyeligi shem la, chə ka ninvuŋ' bieri nyeligi lala Naawuni tooni.

³Amaa wuntizoriba bən' suhuri ni paligi ka bə mali suhupielli Naawuni sani. Bə suhuri shiri ni paligi ka bə wa waa ni suhupielli.

⁴Yilimiya yila payi Naawuni, yilimiya wumpayibo yila pay' o yuli; malimiya soli ti ŋuna ŋun be sagbana ni n-chani maa. O yuli n-nyɛ Yawɛ, maliya suhupielli o sani!

⁵Naawuni ŋun be o biɛhigu shee din be kasi la nyɛla kpibisi ba, ka nyɛ ŋun gbibi pakoya.

⁶Naawuni n-nye ḥun tiri ninvuy' shēb' bēn ka kpēhili shee yili; ka yihiri sarikanim' mi kpēhiri yolisim suhupielli ni. Amaa duṇtaariba bēn ni bela tingban' kuṇ ni.

⁷Naawuni, a ni daa be a niriba tooni m-mali ba chani la, a ni daa kpe mɔyū ni gari la,

⁸ tingbani daa dammi, ka saa mi Sinai Zoli zuṣu nyin' Naawuni ḥun nyé Izrael Naawuni ḥo ninni.

⁹Naawuni, a daa ché ka saa mi pam luyilikam; a ché ka a tingbani din gbarigi la neei,

¹⁰ka a niriba nya biɛhigu shee nimaani. Naawuni, a ti nandaamba din simdi ba a nirlim ninbu puuni.

¹¹Ti Duuma zal' o zaligu, ka payiba pam zaṇ di lahibali moli gili;

¹²Ka nanim' mini bē təbbihi gbaai zəbu! Ka payiba bēn be yiṇa zaṇ bē ni ḥme n-di neen' shēṇa pirigi ti taba,

¹³ka anzinfra pa ḥmana kpiŋkpama zuṣu, ka salima alali pa bē kōbiri zuṣu. Ka bō n-niṇ ka yi ni shēb' daa kpālim be yiṇ' buzōna ni?

¹⁴Kpiɔŋlan' Naa ni daa kari nanim' nimaani, o daa ché ka sakuya lu Zalimōn Zoli zuṣu na.

¹⁵Bashan Zoli din galisi, Bashan Zoli din mali chunchuna pam,

¹⁶bōzuṣu ka nyini zo' shēli dim mali chunchuna ḥo lihiri Naawuni ni bōri ni zo' shēli nyé o biɛhigu shee ḥo nyuli zabbu lihigu? Di nyela luy' shēli Yawē ni bōri ni o be sahakam.

¹⁷Ti Duuma daa yi Sinai Zoli zuṣu n-ka luy' kasi shee la na ni chéchebunsi din mali kpiɔŋ pam tusatusa din ka kalinli.

¹⁸A du zoli din du pam zuṣu ka zaṇ daba pam mali chaṇ; ka deei pina niriba sani hal zaṇ tabili ninvuy' shēb' bēn nyé duṇtaariba bēn je ni Yawē ḥun nyé Naawuni ḥo be nimaani la sani.

¹⁹Payimiyā ti Duuma ḥun kul gbib' ti dabisili kam ḥo. Naawuni n-nye ti tiliginsim.

²⁰Ti Naawuni maa nyela tiliginsim Naawuni. Ti Duuma Yawē n-nye ḥun tiligiri niriba kum ni.

²¹Amaa Naawuni ni ḥme n-wurim o dimnim' la zuṣuri, o ni sayim ninvuy' shēb' bēn zayısi ka kul doli bē daalahichi soya la zuyalisi.

²²Ti Duuma yeliya, n ni zaṇ ba Bashan n-labisi kpe na. N ni yihi ba teeku bulli ni na,

²³ka yi ti zaṇ bē ʒim payi yi naba, ka yi bahi mi ləli yi dimnim' maa ʒim.

²⁴Naawuni, a chandi mali jiri pam ka niriba nyari li. N Naawuni ni n Naa maa chanimi ni o ti kpe o jembu duu.

²⁵Yiliyiiniba m-be tooni, ka biŋkumdiŋmeriba doli nyaanja, ka payisara be bε sunsuuni n-chayisiri sayεya.

²⁶Payimiyia Naawuni laŋŋu titali ni. Payimiyia Yawε ɻun nyε Izraelnim' kobil' nini ɻo!

²⁷Benjamin ɻun nyε biasan' la zuliya m-be tooni, ka Juda zuliya kpamba paya, ka Zebulon mini Naftali zuliya kpamba doli nyaanja.

²⁸Naawuni, wuhim' a yiko ni nyε sheli, wuhim' a kpioŋ kaman a ni pun ninди shem ti zuyu la.

²⁹A jembu duu din be Jerusalem la zuyu ka nanim' ɻiri pina na ti tir' a.

³⁰Kpahim' mɔyu ni biŋkɔb' shεb' bεn be gbiŋban ni la zuyu ni; ka kpahi zuliya kam nayilahi mini bε nayibibi la zuyu ni. Nom' taai ninvuy' shεb bεn yu farigu deebu pam la. Wurimmi zuliya shεb' bεn yuri tɔbu tuhibu yεla pam la.

³¹Chε ka bε zaŋ Ijipti daanya na, ka chε ka Itiopianim' mi kpuyi bε nuhi duhi zuyusaa jem Naawuni.

³²Dunia ɻo nanima, yilimiya yila payi Naawuni. Yilimiya yila payi ti Duuma

³³ɻun be chεchεbuŋ ni zuyusaa din nyε kurimbuni ha zuyusaa ɻo. Wummiya o kukoli din mali kpioŋ la tahigu.

³⁴Molimiya Naawuni yiko yεla; ɻuna n-nyε Izraelnim' naa, ka o yiko be sagbana ni.

³⁵Naawuni biɛhigu mali dabiem pam o jembu duu puuni, ɻuna n-nyε Izraelnim' Naawuni! O tir' o niriba yiko mini kpioŋ. Payimiyia Naawuni!

Yila 69

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Naawuni, tiligim' ma! Dama kom paala n nyiŋgoli tariga.

²N firila bayiri ni, ka n naba ni yεn tam binsheli zuyu kani, m paala kɔbulli ni, ka kɔgbana ɻméri ma garita.

³N kuhimi hal ti gbarigi, ka n kukoli biera, ka n nina niŋ liti, ka n kul guhirila n Naawuni.

⁴ Ninvuy' shεb' bεn je ma ka di ka daliri galisiya gari n zabiri. Ninvuy' shεb' bεn lo ni bε ku ma galisiya pam, ka n dimnim' ɻmari ɻiri pari ma. Be chε ka n yola n ni bi zu neen' shεŋja samli.

⁵Naawuni, a mi n jεrilm ni nyε shem. N ni pun tum tuumbie' shεŋja bi sɔy' a sani.

⁶N Duuma Yawε njun nyε Tøbbihi Naa ηç, di che ka ninvuy' shεb' bεn mali tahima a sani di vi n zuyu. Izraelnim' Naawuni ηç, di che ka ninvuy' shεb' bεn jεmd' a ηç nya filij n zuyu.

⁷A zuyu ka bε kul turi ma, ka n kul diri vi.

⁸N ηmanila sana n døyiriba sani; ka ηmani tinzuñ' nira m ma puuni bihi sani.

⁹ N suhu zaa kul yεla a jεmbu duu zuyu, ka di yεla kul nyamdi n ni. Bε ni tur' a tu' shεηa zaa 3ila n zuyu.

¹⁰N yi siyisi mmaña n-lo noli, bε turi ma la n ni niñ shεm maa zuyu.

¹¹Ka n zañ buyu leei n situra ye, ka bε maani ma ansarisi.

¹²N nyεla ninvuy' shεb' bεn 3i tiñ' dunɔdali gbini ni zuri so nyaanja, ka danyuriba zañ ma niñ yila ni yiina.

¹³Amaa nyin' Yawε ka man' kul suhira. Naawuni, garigim ma a ni zali saha shεli a yurilim mañli din galisi la puuni min' a 3iεyimtali sɔñsim la puuni.

¹⁴Fam' ma bayiri firibu ni bahi. Tiligim' ma n dimnim' nuu ni. Tiligim' ma kɔbulli ηç ni.

¹⁵Di che ka kɔgbana lim ma bee n-che ka kɔbulli di ma bee n-che ka boy' zilinli mum ma niñ.

¹⁶Yawε, deemi n suhigu, dama a yurilim mañli la viela. A nambɔzɔbo din galisi pam la zuyu, ηmaligim' m polo na.

¹⁷Di leb' a nyaanja biri man' njun nyε a dabili ηç; dama m bela nandahima ni, deemi n suhigu yomyom.

¹⁸Mirim' ma, tiligim' ma; fam ma n dimnim' nuu ni bahi.

¹⁹A mi bε ni turi ma, ka dihiri ma vi, ka filindi ma shεm yεla; a mi n dimnim' zaa.

²⁰Turi maa nyεla din sayim n suhu; ka n lan ka tahima. N daa lihi bo nambɔzɔbo, amaa ka bi nya li; ka lihi bo bεn ni maai n suhu, ka bi nya so.

²¹ Bεn' daa zañla løyu ni be bindir' shεli ni ti ma ni n di; ka kɔnyuri daa mali ma, ka bε zañ yabiga kom ti ma ni n nyu.

²²Che ka bε bindira leei tɔñ gbahi ba; ka che ka bε churi puhibu leei zana gbahi ba.

²³ Che ka bε nina niñ liti, ka bε ku tooi nya; ka che ka bε yaanjɔba gbarigi sahakam.

²⁴Che ka a suhu yiyisi bahi bε zuyu, ka che ka a suhuyiyisili din galisi la di ba.

²⁵ Che ka bε 3iishee leei dabari, ka di zuyu che ka bε ku lan be bε yinsi.

²⁶Dama bε ninj a ni pun darigi ninvuy' shεb' tibili alaka; ka nahind' a ni ti shεb' dansi la pahira.

²⁷Chε ka bε taali galisi pahi; di chε ka bε nya gaafara a sani.

²⁸Kpihimmi bε yuya nyεviyanim' litaafi la ni, ka di chε ka bε sabi bε yuya pahi wuntizɔriba yuya ni.

²⁹Amaa n nyεla ḥun be biεrim mini nandahima ni. Naawuni, chε ka a tiliginsim yiko gbibi ma.

³⁰N ni yili yilli payi Naawuni yuli; ka zaŋ wumpayibø tibig' o.

³¹Dimbønɔ n-nyε din ni tiyi Yawε nini gari nir' yi zaŋ nayila' lantabili bee nayilaa ni yila ni takarifiema mali sara.

³²Chε ka ninvuy' shεb' bεn nyari nahinju nya li ka bε suhuri paligi; ka yi bεn jεmdi Naawuni ḥo mi cheliya ka yi suhuri paligi.

³³Yawε wumdi nandaamba suhigu, ka bi tamd' o niriba bεn be sarika ni yεla.

³⁴Alizanda ni nim' mini dunia ni nim' zaŋ tabili teeku mini binsheγukam zaa din be di ni, payimiy' o.

³⁵Dama Naawuni ni tiligi Zion, ka lan me Juda tinsi zali, ka o daba ti be nimaani su li.

³⁶O daba maa bihi ni ti su li, ka ninvuy' shεb' bεn yur' o ti be nimaani.

Yila 70

Sɔ̄nsim bøbu Wunsuhigu (Yila 40.13-17)

¹N Duuma Naawuni, fam' ma bahi. Yawε, n suhir' a mi, sɔ̄nɔm' ma yomyom.

²Chε ka ninvuy' shεb' bεn bɔri ni bε ku ma la di vi ka birim. Chε ka ninvuy' shεb' bεn bɔri ni bε ninj ma zay' biεyø la di vi ka nɔmaligi labi.

³Chε ka ninvuy' shεb' bεn maani ma ansarisi yεra, "N-yεwaa! n-yεwaa!" la gba di vi, ka nɔmaligi labi.

⁴Chε ka bεnkam zaa jεmd' a suhuri paligi, ka bε mali suhupielli. Chε ka bεnkam zaa yur' a tiliginsim la kul yεra, "Naawuni galisiya!"

⁵Naawuni, n nyεla ḥun ka yaa ni nandana. Kam' n sanna yomyom. Yawε, nyini n-nyε n sɔ̄nsim ni n tiligira, di yuui.

Yila 71

Ninvuy' kurigu Wunsuhigu

¹Yawε, a sani ka n zona ti sɔ̄yi, di chε ka n di vi dahin' shεlikam.

²A wuntitali la zuyu, yihim' ma ka fa ma bahi. Wummi n suhigu ka tiligi ma.

³A bemi kaman tampiŋ la ka n sɔyir' a sani. Nyini n-nye m birini din mali kpioŋ ni a tiligi ma; dama nyini n-nye n tampiŋ ni m birini.

⁴Naawuni, Fam' ma ninvuy' bieri nuu ni bahi. Fam' ma ninkuunsinim' mini bən bi doli zaligu la nuu ni bahi.

⁵Dama nyini n Duuma n-nye n tahima. Yawε, nyini n-nye n ni niŋ so naani m bilim ni hal ni wayo.

⁶Nyin' ka n kul zaŋ mmaŋ' dalim n dɔyib⁹ saha hal ni wayo, nyini n-daa yihi ma m ma puli ni na. N kul ni payir' a sahakam.

⁷M biɛhigu nyela ŋmahinli niriba pam sani, amaa nyini n-nye n sɔyisili shee din mali kpioŋ.

⁸A payib⁹ yela kul bela n nol' ni, ka n yεr' a tibiginsim yela dabisili puuni zaa.

⁹Di zayisi ma n kuriginsim saha, a mi di che ma bahi n gbariginsim saha.

¹⁰Dama n dimnim' kul tɔyisirila n yela, ka bən puysiri ni bε ku ma layindi gbaari saawara,

¹¹ka yεra, "Naawuni che o bahi; doliy' o ti gbaag' o, dama so kani n-ni fa o bahi."

¹²Naawuni, di be katin' ka che ma; n Naawuni, niŋm' yomyom sɔŋ ma!

¹³Che ka ninvuy' shεb' bən fiyisiri ma la di vi ka bahi yoli. Che ka bən bɔri ni bε niŋ ma zay' bieyu la di vi ka nya filiŋ.

¹⁴Amaa n ni mali tahima sahakam; ka kul ni payir' a waawaayili.

¹⁵N ni yεl' a wuntia tuma min' a tiliginsim yela dabisili puuni zaa hal n ni ku tooi baŋ di kalinli maa zaa yoli.

¹⁶Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ, n ni kana ti pay' a a tuun' kara zuyu, ka yεl' a kɔŋko wuntital' la yela.

¹⁷Naawuni, nyini m-pun wuhi ma m bilim ni ha, ka n na kul mooni a daalahiziba tuma molo.

¹⁸Naawuni, hal n yi ti kurigi ka n zuyu paligi, nyin' di che ma bahi! Be n sani hal ka n ti zaŋ a yiko min' a kpioŋ yela moli ʒiemān' shεŋa din kanna nim' zaa sani.

¹⁹Naawuni, a wuntitali zaŋmi hal ti paai sagbana ni. Nyini n-tum tuun' kara ŋɔ. Duni n-lee be kaman nyini?

²⁰Nyin' ŋun che ka n nya wahala pam mini naŋgbantom ŋɔ ni lan yiŋisi ma zali yaha; a ni yihi ma tiŋgbani puuni na.

²¹A ni pahi ma jilima; ka maai n suhu yaha.

²²N Naawuni, n ni ŋme mɔyilo pay' a a ʒieyimtali zuyu; N ni ŋme mɔyilo n-yili yila payi nyin' Izraelnim' Naawuni ŋun be kasi ŋɔ.

²³N ni yaai n noli ni suhupielli saha sheli n yi ti yen yili yila pay' a. N shia din nyε a ni tiligi shel' la gba ni yili yila pay' a.

²⁴N ni yεl' a wuntia yεla dabisi' muni puuni dama ninvuy' shεb' bεn lo ni bε niŋ ma zay' biεyū la di vi ka nya filiŋ.

Yila 72

Bε suhi Naawuni ti naa

¹Naawuni, wuhim' naa ka o dol' a zaligu kariti saria, ka zaŋ a wuntia ti naa bia.

²Chε ka o doli wuntia soli kariti a niriba saria, ka doli zaligu kariti a tarimba saria.

³Chε ka zoya zuyu niŋ bindira ka di niŋ niriba anfaani pam, ka chε ka wuntitali mi yi zahira daboya zuyu.

⁴Chε ka o zabi niriba bεn nyε tarimba zuyu; ka fa nandaamba bahi ka darigi ninvuy' shεb' bεn nahindi ba tibili.

⁵Chε ka o be n-yuui kaman wuntarj' mini goli ni be shεm ηɔ ζιεmani kam ni.

⁶Chε ka o be kaman saa ηun miri bahiri bindira zuyu la, ka chε ka o be kaman sakurili ηun maari tiŋgbani la.

⁷Chε ka wuntitali be o ζιεman' ni, ka chε ka suhudoo pam beni kaman goli ni beni ka o neesim be shεm la sahakam.

⁸ O nam sulinsi ni zaŋla teeku noli hal ti kpa teeku sheli noli yaha, ka lan zaŋ Yufretiiz Mɔyili noli hal ti kpa dunia tariga zaa.

⁹Ninvuy' shεb' bεn be tiŋban' neli ni ni ti kana ti damd' o tooni, ka o dimnim' mi ti kana ti lu o tooni ka bε noya vaai taŋkpayu.

¹⁰Chε ka Speen mini teeku ni tiŋban' bihi nanim' kana ti jεm' o, ka chε ka Shiiba nanima mini Siiba nanim' ζi pina na ti ti o.

¹¹Chε ka nanim' zaa damd' o tiŋa; ka chε ka zuliya kam zaa jεm' o.

¹²Dama o nyεla ηun fari tarimba bεn kuhi bol' o bahira; ka fari nandaamba mini bεn ka bεn sɔŋdi ba bahira.

¹³O zɔri ninvuy' shεb' bεn ka yaa mini nandaamba nambɔyu; ka tiligiri nandaamba nyεviya.

¹⁴O tiligiri bε nyεviya nahiŋgu mini duŋtaariba nuu ni; bε nyεviya nyεla din viεl' pam o sani.

¹⁵Naawuni dolim' naa maa nyεvili! Naawuni chε ka bε ζi salima yi Shiiba na ti ti o. Chε ka niriba suhimi Naawuni tir' o sahakam. Chε ka niriba suhimi Naawuni daalibarika niŋd' o ni dabisi' muni puuni zaa.

¹⁶Chε ka puri atam niŋ pam. Chε ka daboya zuyu zaa zibigi bindira, ka chε ka di niŋ pam kaman Lebanon bindira ni niŋdi shem la. Chε ka fɔntinsi ni pali niriba kaman mɔri ni zibigi mɔyu ni shem la.

¹⁷Chε ka naa maa yuli ku kpi, ka chε ka o yul' kul beni kaman wuntan' ni beni shem ɔ. Chε ka zuliya kam zaa nya alibarika o zuyu. Ka chε ka zuliya kam zaa bol' o alibarika naa.

¹⁸Payimiyā Yawε ɔnun nyε Izraelnim' Naawuni ɔ. O kɔŋko n-nyε ɔnun tumd' alahiziba tuma.

¹⁹Payimiy' o yuli din mali jilima ɔ sahakam. O chε ka o jilima pali dunia ɔ luyilikam zaa. Ami! Ami!

²⁰Jesi bia Dauda wunsuhigunim' tariga m-bala.

Yila 73

LITAAFI DIM PAHI ATA (Yila 73—89) Naawuni yelimanlı tuma soli

¹Yelimanlı, Naawuni nyela ɔnun niŋdi Izraelnim' din viela, ka lan niŋdi ninvuy' sheb' bən mali suhuyini din viela.

²Amaa man' ɔnuna, di kul kpaliimla biela ni n tuui; di kul kpaliimla biela ni n sarigi.

³Dama n daa yi zabirila karimbaannim' nyuli. N daa nya ninvuy' bieri ni tɔŋdi shem.

⁴Dama bε bi nyari bierim; ka bε niŋgbuna mal' alaafee, ka kul nyelisira.

⁵Bε bi diri wahala kaman ninvuy' sheb' ni diri wahala shem. Alobo mi bi luri bε zuyu kaman di ni luri ninvuy' sheb' zuyu shem.

⁶Dinzuju karimbaani n-nyε bε nyiŋgoya ni dolibi, ka duŋ taabo mi nyε bε kparibu.

⁷Ninvuy' bietali yela n-kul yiri bε suhuri ni na, ka nia bieri lobu yela kul be bε tεha ni.

⁸Bε maanila niriba ansarisi ka tɔyisiri yεtɔy' bieri; bε nyela karimbaannim' bən lori niriba nahinju nia bieri.

⁹Bε tɔyisirila yεtɔy' bieri zaŋ chan alizanda polo, ka chε ka bε zilima yεtɔy'a paai dunia ɔ luyilikam zaa.

¹⁰Dinzuju ka niriba ɔmaligi payiri ba, ka bi nya bε taali.

¹¹Ka bε bɔhira, "Wula ka Naawuni lee yεn niŋ baŋ? Zallakudura Naa malila baŋsim?"

¹²Lala ka ninvuy' bieri be. Bε kul nyarila buni pahiri ka di bi to.

- ¹³Man' kul chëmi ka n suhu be kasi yoli, ka payi n nuhi wuhi ni n ka taali yoli.
- ¹⁴Dama alobo n-lu n zuyu dabisi' muni puuni zaa; ka n nyari tibidarigibo asiba kam.
- ¹⁵N yi daa yeli, "N kul ni tɔyisiri lala," n naan nyela ɻun bi gbibi yelimanlı a bihi puuni.
- ¹⁶Amaa n ni daa təhi n ni yən niŋ shəm baŋ yəlli ɻo gbinni, n daa nyaya ka di nyela tuun' shəli din to n sani,
- ¹⁷faashee n ni daa ti chaŋ Naawuni jəmbu duu la, ka n naanyi baŋ bə bahigu ni yən nyə shəm.
- ¹⁸Yelimanlı, a ni ti zaŋ ba zali luy' shəli din sarigiri shee n-chə ka bə sarigi lu m-bahi yoli.
- ¹⁹Bə ni bahi yoli yomyom n-chaŋ ti kpe luy' shəli din mali dabiəm!
- ²⁰Ti Duuma, bə ɻanila zahindi shəli nir' ni yi zahim ka neei la, o yi neei di bemi kaman shilinshia la.
- ²¹N suhu ni daa miligi ka bierim lan mali ma n suhu ni la,
- ²²n daa ɻanila jərigu ni ɻun ɻi shəli; ka be kaman biŋkəbigu la a sani.
- ²³Di zaa yoli, n kul bela a sani sahakam, ka a gbibi n nudirigu.
- ²⁴Nyini n-zaŋ a sayisigu wuhiri ma soli, ka dimbəŋo nyaanja, a ni ti deei ma ni jilima.
- ²⁵Iuni ka m mal' alizanda ni pah' a zuyu? Ka binshəli mi ka dunia ɻo ni ka m bəri li pah' a zuyu.
- ²⁶Di pa shəli n ningbuŋ mini n suhu zaa ni ti gbarigi. Amaa Naawuni n-nyə n kpiəŋ n suhu ni ni ɻun kul su ma sahakam.
- ²⁷Yelimanlı, ninvuy' shəb' bən be katiŋ' ni nyini ni bahi yoli; a ni ti bahi ninvuy' shəb' bən bi ɻe a yim yoli.
- ²⁸Amaa man' sani, di vieli ni n vu m-miri Naawuni. N zaŋla Yawə ɻun nyə n Duuma ɻo leei n ni soyiri so sani ni n zaŋ a tuma zaa yəla moli gili!

Yila 74

Naawuni niriba tiliginsim bəbu wunsuhigu

- ¹Naawuni, bə n-niŋ ka a chə ti bahi sahakam lala? Bə n-niŋ ka a je suli niŋ tinim' bən nyə a piɛ' shəb' a ni dihiri ɻo?
- ²Teem' a ni daa pun piig' a ninvuy' shəb' kurimbuni ha la yəla, a ni daa tiligi ninvuy' shəb' ni bə nyə a ni su zulya shəb' la. Teem' Zion Zo' shəli zuyu a ni daa be la yəla.

³Cham' gili bε ni sayim luy' shεli zaa kahikahi maa; ti dimnim' maa sayim binshεyukam din be Naawuni jεmbu duu la.

⁴A dimnim' bela a jεmbu duu maa luy' kasi shee la n-tahiri nasara dibu tahigu; ka zaŋ bε tuutanim' sa nimaani.

⁵Bε zaŋ leri ηma n-sayim a jεmbu duu maa ni da' shεŋa bε ni zaŋ dihi li nachiinsi la.

⁶Ka lan zaŋ lεbihi mini matarikanima n-sayim bε ni kpe dari mali binshεŋa la zaa.

⁷Bε niŋ buyim nyo a jεmbu duu maa, ka ta a ni be luy' shεl' la dayiri. Bε daai li luhi zaa.

⁸Bε yεli bεmaŋa, "Ti ni nyāŋ ba zaa." Bε daa nyo Naawuni jεma layinggu shεhi zaa din be tingboŋ maa ni buyim.

⁹Ti bi lan nyari ti shihira la yaha; anabi so lan kani, ka so bi mi di yuusim tariga ni yεn nyε shεm.

¹⁰Naawuni, bɔ̄ saha ka a dimnim' maa lee yεn chε a labu? Bε kul yεn tarila a yuli dayiri sahakam?

¹¹Bɔ̄ n-niŋ ka a fɔ̄h' a nuu ka chε ti, hal' ka di nyεla a nudirigu gba? Yihim' a nuhi a jɔ̄yu ni na m-bahi ba yoli.

¹²Amaa nyin' Naawuni m-pun nyε n naa kurimbuni ha zaŋ kana pɔ̄ŋɔ̄; ka tumdi tiliginsim tuma dunia ηɔ̄ ni.

¹³Nyini n-daa zaŋ a kpioŋ pirigi teeku kom buyi; ka daa ηme m-bɔ̄ri wɔ̄y' bieri la zuyuri kom ni.

¹⁴Nyini n-daa ηme m-bɔ̄ri Lεviatan zuyuri ka zaŋ bε nimdi ti tingban' nεli ni niriba.

¹⁵Nyini n-daa chε ka kɔ̄bil' nina puhigi zɔ̄ra; ka daa chε ka mɔ̄ya din kom kul zɔ̄ri sahakam la nyuui.

¹⁶Nyini n-su wuntan̄' ni, ka lan su yuŋ gba; nyini n-zali wuntan̄' mini goli.

¹⁷Nyini n-zali dunia di tariga, nyini n-zali woligu saha mini kikaa saha.

¹⁸Yawε, teem' a dimnim' maa ni maani a ansarisi shεm la yεla; ka jεra gba ʒiem a yuli.

¹⁹Di zaŋ a ηmani nyεvili niŋ mɔ̄yu ni biŋkɔ̄b' bier' la nuu ni; di tam a tarimba nyεviya yεla sahakam!

²⁰Chε ka a bayə be a daalikauli la ni, dama ninvuy' shεb bεn bɔ̄ri dun taabu kul palila tingbani ηɔ̄ ni luy' shεŋa din nyε zibisim shee.

²¹Di che ka bε ni no n-taai ninvuy' shεb' la di vi; che ka tarimba mini nandaamba pay' a yuli.

²²Naawuni, yiysisim' zani n-zab' aman' zuyu! Teemi jera ni maan' a ansarisi dabisi' muni zaa puuni shεm la yεla.

²³Di tam a dimnim' ni yori vu' shεl' la yεla; a mi di tam bε ni na kul tahiri yori vu' shεna sahakam la gba yεla.

Yila 75

Naawuni n-nyε sariakarita

¹Naawuni, ti payir' a, ti payir' a; dama a miri ti. Sokam yer' a daalahiziba tuma yεla.

²Naawuni yeliya, "N ni zali saha shεli yi ti paai, n ni doli yelmanjli soli kari saria.

³Tiŋgbani mini binsheγukam din be di ni zaa yi ti sohira, mani n-nyε ḥun gbib' di daantalisi."

⁴N yeli barinyuriba, " Di nyuriya bara." Ka yeli ninvuy' bieri mi, "Di maliya karimbaani.

⁵Di maliya karimbaani ti yayi bee n-tɔyisiri kapirichi yεtɔya."

⁶Dama nir' tibiginsim bi yirila wulimpuhili polo na bee wulinluhili polo na; ka di mi bi yirila mɔyu ni na.

⁷Amaa Naawuni ḥun kariti saria luhiri so ka yiysisiri so la sani ka di yirina.

⁸Dama Yawε suhuyiyisili wain din mali kpiɔŋ pam pipia m-be o nuu ni kpeera, ka o booi li ni o ti dunia ḥo ninvuy' bieri zaa ka bε nyu li hal ti naai di zaa kahikahi.

⁹Amaa n kul ni mali suhupielli sahakam, n ni yili yila payi Yaakubu Naawuni ḥo.

¹⁰Naawuni yeliya, "N ni sayim ninvuy' bieri yiko, amaa n ni pahi wuntizɔriba yiko."

Yila 76

Naawuni ḥun nyε nasaridira

¹Judanim' mi Naawuni, o yuli tibisi pam Izrael tiŋbɔŋ ni.

²O ʒila Salem, ka o biɛhigu shee nyε Ziɔn Zoli zuyu.

³Nimaani ka o kabisi piɛma din nyelisiri mini nyɔtayirisi ni takobiri ni tɔbutuhiri' bidibbina.

⁴A nyela jilimalana, ka mali dariza gari zo' shεna din zuyu pali mɔyu ni nimdi.

⁵Bε fa tɔbbihi bεn mali suhukpeeni nεma, ka bε kpalim gbihirim; ka tɔbbi' so ku lan tooi zaŋ o nuu ku buchi shεli.

⁶Nyin' ḥun nyε Yaakubu Naawuni ḥo, A tahi bε zuyu, ka bε wɔribariba mini bε yuri zaa lu n-kpi n-doya.

⁷Amaa yεlimanjli, a nyεla binzɔrigu! A suhu yi yiysi, ḥuni n-lee ni tooi zani a tooni?

⁸A bela alizanda ni ha ka kari saria; ka dabiεm kpe dunianima, ka bε fo baalim.

⁹Naawuni ni yiysi zani ni o kari saria tiligi ninvuγ' shεb' bεn nyari nahiŋgu dunia ḥo ni la zuyu.

¹⁰Ninsalinim' suhuyiyisili ni ḥmaligi pay' a, a yi ti chε ka a suhuyiyisili din bahindi nyaanja la biɛla gil' a.

¹¹Pomiya pɔri Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo sani, ka niŋya kaman yi ni po shεm maa. Cheliya ka zuliya shεb' bεn kɔyilikɔyili la nim' zaa zaŋ pina na ti ti ḥun nyε binzɔrigu maa.

¹²Duna n-kuri nabihī, ka chε ka dunia ḥo nanim' zɔri dabiεm.

Yila 77

Nandahima saha suhu kpansibo

¹N duhi n yee kum niŋ Naawuni, n duhi n yee kum niŋ Naawuni ni o deein n suhigu.

²M muysiigu nyabu dali, n daa suhi n Duuma. N daa kpuyila n nuhi zu Yusaa n-suhi Naawuni yuŋ zaa ka di bi wum ma, ka n suhu daa zayisi maabu.

³N yi tεhi Naawuni yεla, n kul ḥuhirimī, ka n yi kul zaŋ n suhu sɔŋ tiŋ' suhir' o, gbariginsim nti kpεri n ni.

⁴A chε ka n nini kɔŋ pɔbbu, ka di muysi ma pam hal ka n ti kɔŋ yεtɔya tɔyisibu.

⁵Ka di chε ka n tεhi kurimbuni ha yεla, ka teei yuun' shεŋa din gari la yεla.

⁶Ka n gbaai yila yilibu n suhu ni yuŋ, ka zaŋ n suhu sɔŋ tiŋa n-suhi Naawuni, ka bɔhi n suhu:

⁷"Ti Duuma kul yεn zayisi ti mi pumpɔŋɔ zaŋ chani ka kul ku lan niŋ ti nirlim sahakam?

⁸O yurilim manjli la naala zaa? O daalikaulinim' la zanila tariga sahakam maa?

⁹Naawuni tamla o nirlim niŋbu la yεla? O suhuyiyisili chε ka o zayisila nambɔyū zɔbu?"

¹⁰Di saha ka n yεli, "Din niŋ ma suhugarigu nyεla, Zallakudura Naa nudirigu yiko la tayimi."

¹¹Yawε, n teeg' a tuun' kara la yεla; ka teeg' a ni daa pun tum alahiziba tuun' shεŋa la gba yεla.

¹²N zaŋ n suhu sɔŋ tiŋa n-teh' a tuma zaa yɛla, ka zaŋ n suhu sɔŋ tiŋa n-teh' a tuun' kara yɛla.

¹³Naawuni, a soli nyɛla din be kasi; wun' ŋuni n-lee galisi paai ti Naawuni ŋɔ?

¹⁴Nyini n-nyɛ Naawuni ŋun tumd' alahiziba tumtumsa; ka nyɛ ŋun kahig' a yiko tuma wuhi zuliya shɛba.

¹⁵A zaŋ a yiko nuu tilig' a niriba bɛn nyɛ Yaakubu mini Yisifu zuliya la.

¹⁶Naawuni, kom ni daa nya a, kom maa ni daa shiri nya a, dabiɛm daa gbaai li mi, ka kɔbulli ni daa sɔhira.

¹⁷Ka sagbana daa kpaai kom bahina; ka saa daa tahira, ka a saa nyayisibu piɛma nyayisiri gindi luyilikam zaa.

¹⁸Ka a saa tahibu be pɔhimz̩iepilinga ni, ka a saa nyayisibu neei dunia ŋɔ ni zaa, ka dunia sɔhiri ka damda.

¹⁹A soli daa timla teeku ni gari, ka a sɔbil' mi tim ko' titanja ni gari, amaa ka so daa bi nya ka a napom' bɔba doya.

²⁰A daa chɛ ka Musa mini Aduna gari tooni n-zaŋ a niriba bɛn ŋmani pieri la chanj.

Yila 78

Naawuni min' o niriba

¹N niriba, wummiya n wuhibu; wummiya n noli ni yɛtɔya.

² N yɛn ŋahila ŋaha. N yɛn tɔyisila kurimbuni ha ashili yɛtɔya.

³Di nyɛla ti ni pun wum binshɛŋa yɛla ka mi li. Di nyɛla ti yaannim' ni daa pun yɛli ti shɛli yɛla.

⁴Ti ku zaŋ li sɔyi ti bihi, ti ni zaŋ Yawɛ jilima tuma min' o tuun' kara ni o daalahiziba tuun' shɛŋa o ni tum la yɛla yɛli ʒiemana din kanna niriba.

⁵O daa zali Yaakubu zuliya zaligu, ka zali zaligu Izraɛl tingbɔŋ ni. Di nyɛla o ni daa zali ti yaannim' zaligu shɛli ni bɛ zaŋ wuhi bɛ bihi,

⁶ka lala zuyu chɛ ka ʒiemana din kanna niriba ti mi li, ka bɛ ni na bi dɔyi bi' shɛb' gba ti yiyyisina n-zaŋ li wuhi bɛ bihi.

⁷Ka lala zuyu chɛ ka bɛ zaŋ bɛ tahima niŋ Naawuni ni, ka ku tam Naawuni tuma yɛla, ka kul dol' o zaligunima.

⁸Ka di chɛ ka bɛ ku be kaman bɛ yaannim' bɛn daa nyɛ tipawumlinim' mini duŋtaariba ʒiemani niriba la. Bɛ daa nyɛla ʒiemani shɛli niriba bɛn bi ʒe yim bɛ suhuri ni. Bɛ daa lan nyɛla ninvuŋ' shɛb' bɛn bi ʒe Naawuni yim.

⁹Ifriim zuliya bɛn daa gbibi tɔbiri daa ŋmaligi guui tɔbu tuhibu dali.

- ¹⁰Be daa bi gbibi Naawuni ni lo ba alikauli shel' la, ka daa zayis' o zaligu dolibu.
- ¹¹Be daa tam o ni pun tum shem min' o ni daa tum alahiziba tuun' sheja wuhi ba la yela.
- ¹² Be yaannim' ninni ka o daa tum alahiziba tuma Zaan bopieligu ni ljipti tingboj ni.
- ¹³ O daa che ka teeku pirigi ka che ka be siyi di ni gari, o daa che ka kom layim ti doni kaman kunkuni la.
- ¹⁴ O daa che ka sagbani n-wuhiri ba soli wuntan' ni, ka che ka buyim neesim mi wuhiri ba soli yuŋ hal ka bieyu ti neei.
- ¹⁵O daa che ka tampima boŋi yoŋ sunsuuni, ka o daa ti ba kom pam din be kaman teeku kobulli ni kom la, ka be nyu.
- ¹⁶ O daa che ka kozorim yi tampie ni na n-zori kaman moyo kom la.
- ¹⁷Amaa ka be daa na kul tumd' alahichi zaŋ chan o sani, ka kul taari duŋ niŋdi Zallakudura Naa moyu maa ni.
- ¹⁸Be daa buyisi Naawuni be suhuri ni ni be nya, be suhuri ni daa ye bindir' shel zuyu la ni.
- ¹⁹Be daa toŋisi yetoya jendi Naawuni ka bohi, "Naawuni ni tooi ti ti bindirigu tingban' neli ḥo ni?
- ²⁰Hal o ni daa ḥome tampie ka kom tohi yi di ni na zori maa, o ni tooi ti bindira gba bee n-ti o niriba nimdi?"
- ²¹Dinzuŋ Yawε ni daa wum yelli ḥo, o suhu daa yiysiya pam, ka o daa zaŋ buyim lu Yaakubu zuliya zuyu; ka o suhu daa yiysi pam bahi Izraelnim' zuyu.
- ²²Be ni daa bi niŋ Naawuni yeda, ka bi lan niŋ o tiliginsim yiko naani la zuyu.
- ²³Amaa ka o daa zali sagbana din be zuysaa ḥo zaligu ka zuysaa dunoya daa yooi;
- ²⁴ ka o che ka manna lu be sanna ni be di, ka o daa ti ba zuysaa bindirigu.
- ²⁵Ninsalinim' daa di malaikanim' bindirigu. O daa ti ba li pam.
- ²⁶O daa che ka wulimpuhili polo pohim ɿeri zuysaa. O yiko puuni ka o daa che ka nudirigu polo pohim ɿena;
- ²⁷ka o che ka noonsi yiŋina ti lu be sani. Be daa galisiya pam ḥ-ŋmanila teeku noli bihigu;
- ²⁸ka o daa che ka be yiŋina ti lu be sansani maa ni n-gili be biehigu maa shee zaa.
- ²⁹Ka niriba maa daa ḥubi ba tiyi; dama o daa ti ba be suhuri ni ye shel zuyu.

³⁰Amaa bε daa na bi di bε suhuri ni ye sheli zuyu maa tiyi; bindirigu maa ni daa na kul be bε noya ni saha sheli maa,

³¹ ka Naawuni suhu daa yiysi bahi bε zuyu, ka o ku bε ni bεn mali kpiɔŋ. O daa booi Izrael nachimbihi gahinda kalinli.

³²Amaa dimbɔŋɔnim' zaa yoli, ka bε daa na kul tumd' alahichi; o daalahiziba tuma la zaa yoli, bε daa bi niŋ o yeda.

³³Dinzuyu ka o daa chε ka bε nyeviya zan' tariga kaman nir' ni yi vuhi pɔhim bahi la; ka chε ka dabiɛm mali ba bε ni be yuun' shεŋa ni.

³⁴O daa yi ti chε ka bε kpira, bε ŋmaligirim i lab' o sani ti niŋ tuuba, ka jemd' o ni nimmoo.

³⁵Bε daa teeri ni Naawuni n-nye bε Tampiŋ Kpiɔŋ ŋun tiligiri ba, ka lan teeri ni Zallakudura Naa n-nye ŋun fari ba bahira.

³⁶Amaa naŋgbammalism ka bε daa kul niŋd' o, bε daa ŋmar' o la ɔiri.

³⁷ Bε suhuri daa bi ɔe yim zaŋ chanj o sani; ka bε mi daa bi dol' o ni lo ba alikauli shel' la soli.

³⁸Amaa Naawuni daa zo o niriba maa nambɔyu, ka chε bε daalahichi maa, ka bi chε ka bε bahi yoli. O gbaar' omaŋa o sujee puuni waawaayili, ka bi chε ka o suhuyiyisili dii chani tooni.

³⁹O teeya ni bε kul nyɛla ninsalinima, ka ŋmani pɔhim din ɔe n-gari ka ku lan tooi labina.

⁴⁰Siyimsiyim bushɛm ka bε daa taai duŋ niŋ o tiŋban' nɛl' la ni, ka daa sayim' o suhu pam!

⁴¹Bε daa buyisi Naawuni siyimsiyim bushɛm ni bε nya, ka daa chε ka Izrael Naawuni ŋun be kasi ŋɔ suhu yiysi.

⁴²Bε daa tam o yiko yɛla, ka tam o ni daa tiligi ba bε dimnim' nuu ni dahin shel' la yɛla;

⁴³ka tam o ni daa wuhi shihir' shεŋa ljipti la mini alahiziba tuun' shεŋa o ni daa tum Zoan mɔyu ni la gba yɛla.

⁴⁴ O daa chε ka bε mɔya kom leei ɔim, ka bε ku tooi lan nyu bε kulibɔna kom.

⁴⁵ O daa chε ka zɔhi wayi pam muysi ba, ka chε ka poloya gba wayi n-sayim bε tiŋbɔŋ.

⁴⁶ O daa chε ka zunzuya kana ti ŋub' bε bindira, ka chε ka toli kana ti sayim bε puri atam.

⁴⁷O daa chε ka sakuya luna ku bε wain tihi, ka chε ka maligim din leeri sakuya luna sayim bε fiig tihi wala zaa.

- 48** O daa che ka sakuya luna ku be niyi, ka che ka saa tahi ku be biŋkɔbbaligu.
- 49** O daa che ka o suli min' o sujee ni o suhuyiyisili ni nandahima paai ba, ka di ŋmanila malaika bɔbili ben kuri niriba.
- 50** O daa bi gbaag' omaŋa o sujee ni, o mi daa bi tiligi be nyeviya, amaa ka daa che ka alobo di ba.
- 51** O daa ku Ijiptinim' bidib' kpamba zaa ben daa nyɛ be ni tuui dɔyi bi' shɛba Ham suya ni la.
- 52** Di nyaanja ka o daa zaŋ o niriba maa kaman piéri la chaŋ, ka wuhi ba soli moŋu ni kaman biŋkɔbbaligu n-nyɛ ba la.
- 53** O daa zaŋ ba chaŋ ni alaafee, ka dabiem bi mali ba, ka teeku daa zaŋ be dimnim' la vali.
- 54** O daa zaŋ ba tah' o tingbɔn kasi ni zoya tingbɔn' shɛŋa o ni daa zaŋ o nudirigu tuhi fa la ni.
- 55** O daa kari zuliya shɛba, ka piri be tingbɔn ti Izrael zuliya, ka deei be yinsi ti ba ka be kpe m-beni.
- 56** Amaa ka be daa buyisi Naawuni ŋun nyɛ Zallakudura Naa ŋɔ ni be nya, ka daa taai duŋ niŋ o, ka bi dol' o zaligunima, amaa ka be daa ti ŋmaligi n-leei ben bi ʒe yim,
- 57** kaman be yaannim' la, be daa bemi kaman tɔb' sheli din nayilimnayilim.
- 58** Dama be daa ku o suli be buya jɛmbu ni, ka daa che ka nyuli gbaag' o be binnana jɛmbu zuyu.
- 59** Naawuni ni daa wum li, ka o suhu yiysi pam, ka o daa zayısi Izraəlnim' zaa di zuyu.
- 60** O daa zayıs' o biɛhigu shee din be Shilo ka nyɛ tanti du' shɛl' ni o ni daa be ninsalinim' sunsuuni la,
- 61** ka zaŋ o yiko niŋ dabitim ni, ka che o jilima ti ti dimnima.
- 62** Ka o suhu daa yiysi bah' o niriba maa zuyu, ka che ka be dimnim' zaŋ takɔbiri ku ba.
- 63** Buylim daa di n-ku be nachimbibi, ka payisara daa kɔŋ amiliya lɔbu yila.
- 64** Be daa zaŋ takɔbiri ku be maligumaaniba, ka be pakoya daa bi tooi kum be zuyu.
- 65** Di saha ka ti Duuma daa vaai yiysi kaman o neela gom ni la bee m-be kaman tɔbutuhira ni yi nyu wain buyi n-tahiri shɛm la.
- 66** Ka o daa kar' o dimnim' maa bahi; ka che ka be di vi din ku naai.
- 67** O daa zayısi Yisifu zuliya, o daa bi pii Ifriim zuliya.

- ⁶⁸Amaa ka daa nay' piila Juda zuliya mini Zion Zoli din nyε o ni yuri shel' la.
- ⁶⁹O daa me o jembu duu ka di be kaman alizanda la, ka be kaman o ni daa nam dunia ηο ka di kul beni sahakam shem la.
- ⁷⁰O daa piila o dabil Dauda, o daa yih' o la piegulibo ni
- ⁷¹luy' shel'i o ni daa be n-lihir' o piε' sheb' ben mali bihi la ni o ti leei ηun su Yaakubu zuliya ben nyε ηun' Naawuni niriba Izraelnim' la.
- ⁷²Ka o daa zaŋ suhuyini n-gbib' ba, ka daa doli yem soli wuhi ba din tuhi.

Yila 79

Izraelnim' sɔnsim bɔbu wunsuhigu

- ¹Naawuni, zuliya sheb' kana ti kpe a tingbɔŋ ni. Be ta a jembu du' kasi la dayiri, ka ηme n-wurim Jerusalem.
- ²Be zaŋ a daba ningbuna ti juri ben yiŋiri zuŋusaa ηο, ka zaŋ ben ʒe a yim ningbuna ti moŋu ni biŋkobiri ben be tingban' ni.
- ³Be yih' a niriba ʒim Jerusalem, ka di doya zɔri kaman kom la, ka so kani ηun ni sɔyi ba.
- ⁴Ti leela ti ʒiŋiinitab' ni maani sheb' ansarisi, ka leei ben gili ti ni maani sheb' ansarisi ka lari ti.
- ⁵Yawε, bo saha ka di kul yen be lala? A suhuyiyisili kul yen beni la sahakam? A nyuli zabbu suhuyiyisili maa yen dirimi kaman buyim la?
- ⁶Chε ka a suhu yiŋisi bahila zuliya sheb' ben bi mi a la mini nam shεŋa din niriba bi jemd' a la zuŋu.
- ⁷Dama be ku Yaakubu zuliya, ka wurim be biɛhigu shee.
- ⁸Di darigi ti tibili ti yaannim' daalahichi zuŋu. Zom' ti nambɔŋ yomyom; dama ti nya filin pam.
- ⁹Naawuni ηun nyε ti tiliginsim ηο, sɔŋmi ti a yuli jilima nyabu zuŋu. Fam' ti bahi, ka chε ti daalahichi a yuli zuŋu.
- ¹⁰Bɔzuŋu ka niriba ni ti bɔhi, "Ya ka be Naawuni maa lee be?" Darigim' ninvuy' sheb' ben yih' a daba ʒim maa tibili ka timanjan' nini nya.
- ¹¹Gbilisim' a tibili wum sarikanim' ηuhibu, ka tiligi be ni zali ni be kum sheb' la a yiko din galisi pam la zuŋu.
- ¹²Ti Duuma, bɔhim' ti ʒiŋiinitab' bieri siyimsiyim buyopɔin zuŋu, ansarisi shεŋa be ni maan' a la zuŋu.
- ¹³Di saha ka tinim' ben nyε a niriba ni a ni gul' sheb' kaman piegul' ηο kul ni puhir' a sahakam ka payir' a ʒiemani kam puuni.

Yila 80

Izraelnim' ni suhi Naawuni ni o zaŋ ba labis' o sani shem

¹ Izraelnim' gula, wummi ti suhigu; nyin' ḥun mali Yisifu zuliya chani kaman pieri la, wummi ti suhigu. Nyin' ḥun ʒi a nam ʒiishee din be cherubinim' zuyu la, che ka a neesim neei,

²Ifriim zuliya mini Benjamin zuliya ni Manaasa zuliya sani. Wuhim' a yiko ni nyε shem ka kana ti tiligi ti!

³Naawuni, labisim' ti a sanna, Zom' ti nambɔyu, ka lala che ka ti tiligi!

⁴Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naawuni ɔ, A yεn je suli niŋ a niriba wunsuhigu hal ni bo saha?

⁵A che ka nintam leei bε bindirigu, ka zaŋ nintam leei binnyurigu ti ba ka bε nyu pam.

⁶A che ka ti ʒiʒiinitab' maani ti la ansarisi, ka ti dimnim' layindi lara.

⁷Naawuni ḥun nyε Tɔbbihi Naawuni ɔ, labisim' ti a sanna! Zom' ti nambɔyu, ka lala che ka ti tiligi!

⁸A daa zaŋ wain tia Ijipti na nti kari zuliya shεba ka zaŋ li sa.

⁹A daa pahi gili di zaashee ka di nyaya ba tiŋa, ka di zooi yεlgi tingbani maa ni.

¹⁰Ka di mahim chanj ti luri zoya zuyu; ka di wula mi zooi lim sida ti' kara la.

¹¹Ka di wula daa teei hal ti paai teeku ni, ka di nyaya teei hal ni Yufretiiz Moyili ni.

¹²Ka bo n-niŋ ka a daai di gooni din gil' li la luhi, ka di che ka bεnkam zaa gariti nimaani pohiri di wala?

¹³Dεhi nɔri li mi sɔŋdi tiŋa, ka binneɔŋ kam ḥun gɔri moyu ni diri li.

¹⁴Naawuni ḥun nyε Tɔbbihi Naawuni ɔ, ɔmaligim' ti polo na! Be alizanda ni ka lihina nya; tiligim' wain tia ɔ,

¹⁵a ni daa zaŋ a nudirigu sa wain ti' shεl' la. Amaŋmaŋ' ni daa sa wain ti' pol' shεli la.

¹⁶Bε nyo li buyim; bε ɔma li luhi. Lihim ba suhuyiyisili lihigu ka bε kpi.

¹⁷Amaa che ka a nuu pa ḥun be a nudirigu polo la zuyu, ḥun nyε a ni ti so kpiɔŋ ti aman' la.

¹⁸Di saha, ti ku lan ɔmalig' a sani zo yaha, tim' ti nyεvili, ka ti jεmd' a!

¹⁹Yawε ḥun' nyε Tɔbbihi Naawuni ɔ, labisim' ti a sanna. Zom' ti nambɔyu, ka lala che ka ti tiligi.

Yila 81

Chuyu puhibu yilli

- ¹Yilimiya yila pampam payi Naawuni ɳun nyε ti kpiɔŋ ɳɔ; duhimiya yi yee ni suhupielli payi Yaakubu Naawuni ɳɔ!
- ²Yilimiya yila ka ɳmɛm' gunjombihi, ka ɳmɛm' goonjɛnim' mini mɔyilɔnim' din kumsi nyayisa.
- ³ Piɛbimiya kikaa goli palli dali, ka piɛbimi li goli maa yi ti niŋ goli muni ni ti chuyu puhibu dali.
- ⁴Dama di nyɛla zaligu Izrael; di nyɛla Yaakubu Naawuni zaligu.
- ⁵Yisifu saha ka o daa zali zaligu maa, saha shɛl' o ni daa liri Ijipti tingbɔŋ la. N wumla n ni ʒi kukol' shɛli, ka di yɛra:
- ⁶"N suui ʒitibisi' shɛŋa din yi tam yi bɔyusapima zuyu la; ka yihi ya pieri ʒiya la ʒibu ni.
- ⁷ Yi daa be muysisigu ni ka kuhi boli ma, ka n tiligi ya. N daa bela n daashili bishigu shee din nyε saa tahibu la puuni, ka garigi ya. N daa zahim ya Mɛriba kom la shee.
- ⁸Yinim' bɛn nyε n niriba ɳɔ, wummiya n sayisigu; Izraɛlnima, n di yuya ni yi wum n yɛligu!
- ⁹ Miriya ka yi jɛm wun' so yaha; miriya ka yi gbani n-jɛm tinzunnim' wuni.
- ¹⁰Mani n-nyε Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳun daa yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na. Yaamiya yi noya ka n dihi ya.
- ¹¹"Amaa ka n niriba zayisi ni bɛ ku wum n yɛligu; Izraɛlnim' zayisiya ni bɛ kul ku dee n noli.
- ¹²Dinzuỵu ka n chɛ ba ka bɛ doli tipawumli soya n-tumdi bɛmaŋmaŋ' ni yu shɛm.
- ¹³N di yuya ni n niriba maa wum n yɛligu; n di yuya ni Izraɛlnim' doli n soya!
- ¹⁴Dindina n naan lu bɛ dimnim' zuyu pumpɔŋɔ; n naan filim bɛ dimnim' maa zaa ti ba.
- ¹⁵Ninvuγ' shɛb' bɛn je man' Yawε ni ti kana ti gbani n tooni ka dabiem mali ba, ka bɛ tibidarigibo ti ku mali tariga.
- ¹⁶N ni zaŋ alikama zay' suma dihi ya, ka zaŋ tampiŋ ni shiri tin ya ka yi di n-tiyi."

Yila 82

Naawuni ɳun nyε binshɛyukam naa

- ¹Naawuni ʒin' o ʒiishee saria karibu ni; o kari saria wuna sunsuuni.
- ²O yeliya, "Bɔ saha ka yi lee yɛn chɛ saria karibu din bi doli zaligu soli mini ninvuy' bieri nyaanja zanibu?"

³Di mɔ̄nya ninvuy' shεb' bεn ka yaa mini kpibisi saria karibu din doli zaligu soli; ka di mɔ̄nya tarima mini nandana bε yεlimaŋli soli.

⁴Famiya ninvuy' shεb' bεn ka yaa mini nandaamba bahi; tiligimiya ba ninvuy' bεri nuu ni.

⁵Yi nyεla bεn ʒi, ka lan ka baŋsim; yi bela zibisim ni, dunia ŋɔ tingbani tanzahi zaa dammi.

⁶ N yεri ya mi, yi nyεla wuna, yi zaa nyεla Zallakudura Naa bihi,

⁷amaa yi ni kpi kaman sal' kam ni kpiri shεm; ka yi nyεviya zani tariga kaman naa kam la."

⁸Naawuni, yiγisim' kari dunianim' saria, dama nyini n-su zuliya kam zaa.

Yila 83

Dimnim' nyaŋbu wunsuhigu

¹Naawuni, di shini; Naawuni, di fo, a mi di kpalim ʒiya!

²Hal pumpɔŋɔ, a dimnim' taala duŋ; ka ninvuy' shεb' bεn je a gba mal' a gadama.

³Bε lɔrla nia bεri zaŋ chan a niriba polo; ka niŋdi tab' saawara zaŋ chan a ni guli a ninvuy' shεb' la polo.

⁴Bε yεrimi, "Kamiyana ka ti ku n-naai bε zuliya maa. Di chεliya ka so ti lan teei Izraelnim' yuli yεla yaha."

⁵Bε layimmi naai noli, ka lo nia biεyu jend' a.

⁶Edomnima mini Ishimail zuliya ni Mɔabnima ni Hagirinima ni

⁷Gεbalnima ni Ammɔnnima ni Amalεknima ni Filistianima mini Taainima.

⁸Ka Asirianim' gba pahi bε zuyu n-chε ka Lot zuliya nya yaa.

⁹ Niŋm' ba kaman a ni daa niŋ Midiannim' mini Sisera ni Jabin shεm Kishɔn Mɔyili ni la.

¹⁰A daa ku ba Endo, ka bε niŋgbuna dɔni tingban' ni ti pooi.

¹¹ Niŋm' bε zuylaannim' kaman a ni daa niŋ Oreb mini Ziib shεm la; ka niŋ bε nanim' kaman a ni daa niŋ Zeba mini Zalimuna shεm la.

¹²Bεna n-daa yεli, "Chεliya ka ti deei tingbɔn shεli din nyε Naawuni din' la n-leei ti dini."

¹³N Naawuni, niŋm' ba kaman pɔhimʒiepiliŋga taŋkpagbiligu la; ka niŋ ba kaman pɔhim n-ʒieri wurigu bahiri la.

¹⁴Niŋmi ba kaman buylim ni diri nyɔŋ shεm la, bee kaman buylim niem ni taari diri zoya zuyu shεm la,

¹⁵che ka a pohim bieyu doli ba lala, ka che ka a sanʒie' titali kpeshi ba dabiem!

¹⁶Yawε, che ka vi gbahi ba, ka sokam baŋ a yiko ni nyε shεm.

¹⁷Chε ka be di vi, ka dabiem mali ba sahakam; ka che ka be kpi ni vi.

¹⁸Chε ka be baŋ ni a kɔŋko ɳun yuli nyε Yawε ɳɔ, n-nyε Zallakudura Naa ɳun su dunia ɳɔ zaa.

Yila 84

Ninvuy' so ɳun suhu ye Naawuni jεmbu duu puuni benibu zuyu

¹Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ, a jεmbu duu shiri nyεla luy' shεli din vieli shee.

²N suhu zaa kul yεla a jεmbu duu maa ni benibu zuyu hal ti yεli ni bo m-bala. N niŋgbuŋ yaŋa pinaayi kul yiinila yila ni suhupielli payiri nyin' Naawuni ɳun kul be ɳɔ.

³Hal sakpaleensi merila be duri, ka ɳmanʒiehi mali bεmaŋmaŋ' tεri a jεmbu duu puuni; ka mali be bihi sɔŋdi bayind' a sara maligu bimbini; nyin' Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳun nyε n naa ni n Naawuni ɳɔ.

⁴Ninvuy' shεb' bεn be a jεmbu duu n-kul yiini yila payir' a sahakam mal' alibarika.

⁵Ninvuy' shεb' bεn kpiɔŋ yir' a sanna mal' alibarika, be nyεla bεn suhuri kul bɔri ni be chaŋ Ziɔn ti jεm' a.

⁶Bε yi kpe Baka vinvamli la ni ni be gari, be chεrimi ka di puhigir' kom zɔra; ka siyili saa ɳun daŋ mibu chεri ka di kpεri paana.

⁷Bε kul malila kpiɔŋ chana; be ni nya Naawuni ɳun gari wuna zaa Ziɔn Zoli zuyu la zuyu.

⁸Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naawuni ɳɔ, deem' n suhigu. Yaakubu Naawuni, gbilisim' tibili wum!

⁹Naawuni, nyam' ti nyɔtayirigu, lihim' a ni pii na' so ɳɔ ninni!

¹⁰N yi be a jεmbu duu dahin yini, di so ni m be luy' shεli polo m-paai biey' tuhili; m payiya ni n nyε Naawuni jεmbu duu dunɔgula n-gari m be ninvuy' bieri yinsi.

¹¹Dama Yawε ɳun nyε Naawuni ɳɔ nεmi kaman wuntanɔ ka be kaman nyɔtayirigu la. Duna n-niŋdi ti nirilim ka che ka niriba tiri ti jilima. Yawε bi mɔŋdi ninvuy' shεb' bεn tumdi din tuhi binsuma.

¹²Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ, ɳunkam niŋ a naani mal' alibarika!

Yila 85

Tiŋgbɔŋ bierisunŋ bɔbu wunsuhigu

¹Yawε, a daa zo a tiŋgbɔŋ la nambɔŋu; ka daa che ka Yaakubu zuliya lan tɔŋ yaha.

- ²A che a niriba tuumbieri paŋ ba; ka che be daalahichi zaa paŋ ba.
- ³A che a suhuyiyisili la zaa, ka che a sujee din kpem' pam la.
- ⁴Naawuni ŋun nyε ti tiliginsim ŋɔ, labisim' ti na yaha, ka ku a suhuyiyisili la zaŋ chaŋ ti sani.
- ⁵A ni je suli niŋ ti sahakam? A yεn jela suli niŋ ʒiemani kam nima?
- ⁶A ku lan ti ti kpiɔŋ, ka a niriba ŋɔ lan nya suhupielli a sani yaha?
- ⁷Yawε, wuhim ti a yurilim maŋli la, ka ti ti a tiliginsim.
- ⁸Chε ka n wum Yawε ŋun nyε Naawuni ŋɔ ni yεn yeli shem, dama o ni tɔyisi suhudoo yetɔya n-ti o niriba bεn ʒe o yim din ni che ka be ku ŋmaligi labi jerilim biehigu ni yaha.
- ⁹Yεlimaŋli, o tiliginsim shee bi wɔya ninvuy' shεb' bεn jemd' o sani din ni che ka o jilima kul kpalim be ti tingbɔŋ ŋɔ ni.
- ¹⁰Yurilim maŋli mini ʒieyimtali ni tuhi taba soli; ka wontitali mini suhudoo mi puhi taba.
- ¹¹ʒieyimtali ni tɔhi yi tingban' ni na, ka wontitali mi be sagbana ni ka lihirina.
- ¹²Yawε ni ti ti din viela, ka ti puri atam niŋ pam.
- ¹³Wontitali ni dan o tooni nti mali soli zal' o.

Yila 86

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

- ¹Yawε, gbilisim' a tibili wum n suhigu, ka garigi ma, dama n nyεla faralana ni nandana.
- ²Gbibι n nyevili, dama n zaŋla mmaŋ' zaa ti a; tiligim' a dabili ŋun niŋ a naani ŋɔ. Nyini n-nyε n Naawuni.
- ³N Duuma, zom' ma nambɔyu, dama nyini ka n kuhiri niŋda dabisi' muni zaa.
- ⁴N Duuma, che ka mani a dabili ŋɔ mali suhupielli; dama nyini ka n kul suhira.
- ⁵N Duuma, a nyεla Naawun' suŋ, ka cheri niriba taali, ka a yurilim maŋli galisi zaŋ chaŋ bεnkam zaa suhir' a sani.
- ⁶Yawε, gbilisim' tibili wum n suhigu; wummi n suhigu shεli n ni suhir' a ni a zo ma nambɔyu ŋɔ.
- ⁷N daa fabili niŋ a n wahala dabisili dali, ka a garigi ma.
- ⁸Ti Duuma, wuna puuni, wun' so kani m-be ka nyini, ka tuun' shεli mi kani ŋ-ŋman' a tuma.
- ⁹Ti Duuma, a ni nam zuliya shεb' la zaa ni kana ti gbani a tooni tibig' a yuli.

¹⁰Dama nyini n-galisi, ka tumd' alahiziba tuma; a ko n-nye Naawuni.

¹¹Yawε, wuhim' ma a soli, ka n dol' a yelmanjli la; tim ma suhuyini, ka n tibigir' a yuli.

¹²N Duuma Naawuni, M payir' a ni n suhu zaa, ka ni tibigir' a yuli sahakam.

¹³Dama a yurilim maŋli zaŋ chan m polo galisiya pam; a yihi n shia kpiimba biɛhigu shee.

¹⁴Naawuni, ninʒeensinim' yiŋsi lu n zuyu; ninkuunsinim' layimya m-bɔri ni bε yihi n nyevili, bε nyela ninvuŋ' sheb' bɛn bi lihi nya a.

¹⁵Amaa n Duuma, a nyela Naawuni ḥun zɔri nambɔyu ni ḥun niŋdi nirlim, a bi jɛri suli yom, ka a yurilim maŋli min' a ʒieyimtali mi galisi pam.

¹⁶Omaligim' m polo na n-zo ma nambɔyu; zaŋm' a kpiɔŋ ti a dabili ḥo, tiligim' a dab' bipuŋinga bia ḥo.

¹⁷Wuhim' ma a nirlim shihirili, ka lala chε ka bɛnkam je ma la nya li ka di vi; dama nyini Yawε pun soŋ ma ka maai n suhu.

Yila 87

Bε ni payi Jεrusalem shɛm

¹O me o tiŋa n-tam zoli din be kasi zuyu.

²Yawε yuri Jεrusalem gari tin' shεŋa din zaa be Izrael.

³Naawuni tiŋa, bε yeli binsheŋa din mali jilima zaŋ chan a polo yela.

⁴Zaŋ chan ninvuŋ' sheb' bɛn mi ma polo, n ni sabi Ijiptinim' mini Babilɔnnim' yuya, ka sabi Filistianim' gba mini Taainim' ni Itiɔpianim' yuya ka yeli, "Bεmbɔŋɔnim' gba leela Jεrusalem tiŋbihi."

⁵Bε ni ti yeli Ziɔn, "Bεmbɔŋɔnim' zaa leela Jεrusalem tiŋbihi" dama di nyela tin' sheli Zallakudura Naa ni daa zali.

⁶Yawε ni sabi niriba maa yuya soŋ. O ni sabi, "Bεmbɔŋɔnim' zaa leela Jεrusalem tiŋbihi."

⁷Ka yiliyiiniba mini wawariba zaa yera, "N kɔbilinina zaa bela a ni."

Yila 88

Sɔŋsim bɔbu kuhigu

¹Yawε ḥun nyε n tiliginsim Naawuni ḥo, n kul bela a tooni kumdi niŋd' a yuŋ mini wuntanj' ni zaa.

²Chε ka n suhigu maa paag' a, gbilisim' tibili wum n kuhigu sheli n ni kuhiri bɔri sɔŋsim ḥo.

³Yelimuyisira pam paai ma, ka m mini kum bi lan wɔy' ni taba.

⁴Bε kali ma pahila kpiimba ni; n ɣmanila ninvuy' shεb' bεn ka sɔ̄nsim.

⁵N ɣmanila bε ni chε kpiin' shεb' bahi, ka ɣmani bε ni ku shεb' ka bε do gbala puuni, ka lan ɣman' a ni bi lan teeri shεb' yεla yaha, dama bε nyεla a bay a ni lan ka shεb' sɔ̄nsim ni.

⁶A zaŋ ma bahila bɔy' zilinli ni, luy' shεli din zibisi ka zilima.

⁷A suhu yiysiya pam bahi n zuyu, a chε ka a suhuyiyisili maa ɣmanila kɔgbana, n-ɣme ma luhi.

⁸A chε ka n dolintab' kayiri ma mi, a chε ka n leela bε ni zayisi so. Bε kpari ma mi niŋ duu, ka n ku tooi zo n-tiligi.

⁹Suhugarigu zuyu chεmi ka n nina niŋ liti, Yawε, n kul teela n nuhi n-suhir' a dabisili kam.

¹⁰A tumd' alahiziba tuma tiri kpiimba? Kpiimba ni tooi yiysi zani pay' a?

¹¹Niriba yεri a yurilim manjli yεla gballi ni? Bee a ɣieyimtali tumdi tuma sayinju shee?

¹²Niriba bεn be zibisim ni baŋdi a daalahiziba tuma yεla? Bee bε baŋd' a tiliginsim sɔ̄nsim yεla bε tamsim shee?

¹³Amaa Yawε, n kuhirimini niŋd' a bɔri sɔ̄nsim, n suhigu paar' a asiba.

¹⁴Yawε, bɔ n-niŋ ka a kari ma a sani? Bɔ n-niŋ ka a ɣmalig' a nini bahi kpaŋa ka chε ma?

¹⁵M bilim ni zaa, n nyεla nandahimalana ka miri kum. A ni kpεhi ma dabiεm shεli chε ka n di wahala, ka n lan ka tahima.

¹⁶A suhuyiyisili ɣme ma mi gari, ka a ni lu n zuyu ka di mali dabiεm shεm bahi jahi ma.

¹⁷Dabisi' muni puuni, di kul gili ma mi niŋ sunsuuni kaman kokpeyu la; di kul gili ma mi niŋ sunsuuni luyilikam zaa.

¹⁸A chε ka n zɔnim' mini n ɣiziinitab' zayisi ma. Zibisim n-kpalim n ɣiziinikpee.

Yila 89

Tiŋgbɔŋ wahala nyabu saha yilli

¹Yawε, n ni yili a yurilim manjli la yila sahakam, n ni moli a ɣieyimtali yεla molo ɣiemani kam zaa niriba sani.

²N wuhiya ni a yurilim manjli maa kul yεn benimi sahakam; a ɣieyimtali mi kul bami ɣieya kaman zuyusaa la.

³A yεliya, "N lo n ni pii ninvuy' so alikauli, n daa poya yεli n dabili Dauda;

⁴ ‘N ni chε ka a zuliya kul diri nam sahakam, ka chε ka a nam kul ȝieya ȝiemani kam ni.’ ”

⁵ Yawε, chε ka zu Yusaa pay’ a daalahiziba tuma, ka chε ka a ȝieyimtali kul be a ninvuy’ shεb’ bεn be kasi layinggu ni.

⁶ Dama ȝuni n-lee be sagbana ni ȝ-ȝmani nyin’ Yawε? ȝUni n-leei be alizanda ni ȝ-ȝmani nyin’ Yawε?

⁷ Naawuni nyela bε ni ȝori so ninvuy’ shεb’ bεn be kasi layinggu ni, o nyela ȝun galisi ni ȝun yela mali dabiεm gari bεnkam zaa gil’ o.

⁸ Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naawuni ȝo, ȝUni n-lee mali kpiø paai nyin’ Yawε? A ȝieyimtali kul gilila a luyilikam zaa.

⁹ Nyini n-su teeku din kul damdi pampam ȝo yiko; di køgbana yi ti yiyisi, nyini n-cheri ka di maari dooni baalim.

¹⁰ A ȝme n-wurisi Rahab kaman binkpiø la, a zaŋ a kpiø wurim’ a dimnim’ bahi.

¹¹ Nyini n-su zu Yusaa, ka su tiŋbani gba; ka su dunia ȝo mini binsheyukam zaa din be di ni, nyini n-daa nam li.

¹² Nyini n-nam nuzaa polo mini nudirigu polo; Tabo Zoli mini Herimøn Zoli payir’ a yuli ni suhupielli.

¹³ A bøyu nyela din mali kpiø; a nuu maa shiri mali kpiø, di bamdi a nudirigu.

¹⁴ Wuntitali mini yelimanlı soli n-nyε a nam ȝiishee tanzaa, ka yurilim manlı mini ȝieyimtali be a tooni.

¹⁵ Ninvuy’ shεb’ bεn mi chuyu yila yilibu mal’ alibarika. Yawε, ninvuy’ shεb’ bεn be a tooni neesim ni mal’ alibarika.

¹⁶ Be nyela bεn payir’ a dabisi’ muni puuni zaa; ka nyε bεn tibigir’ a wuntitali.

¹⁷ Nyini n-nyε be kpiø jilima. A nirilim zuyu ka ti di nasara.

¹⁸ Dama Yawε n-su ti nyotayirigu, Izraelnim’ Naawuni ȝun be kasi ȝo n-su ti naa.

Naawuni Io Dauda alikauli

¹⁹ Kurimbuni ha ȝii nyabu puuni, a daa yeli a daba bεn ȝe a yim: “N zaŋ sɔŋsim ti ninvuy’ so ȝun mali kpiø; n duhi n ni pii ninvuy’ so niriba puuni.

²⁰ N nya n dabili Dauda, m booi n kpam din be kasi bah’ o zuyu ni.

²¹ N nuu kul ni pa o zuyu sahakam; n nuu ni chε ka o mali kpiø.

²² O dimnim’ ku tooi nyao o; putøyunim’ mi ku tooi filim’ o.

²³ N ni nyao o dimnim’ ti o, ka ku ninvuy’ shεb’ bεn je o.

²⁴ N ȝieyimtali mini n yurilim manlı kul ni be o ni; ka o ni di nasara n yuli zuyu.

²⁵N ni chε ka o zaŋ o nuu pa teeku zuyu; ka chε ka o zaŋ o nudirigu pa mɔya zuyu.

²⁶O ni yeli ma, ‘Nyini n-nyε m ba ni n Naawuni ni n tiliginsim tampin!’

²⁷ N ni zaŋ o leei m bituuli, ka o gari dunia ḥo nanim’ zaa.

²⁸N kul gbibi n yurilim manjli zaŋ chan o sani sahakam, ka gbibi m min’ o daalikauli vienyelinga.

²⁹N ni chε ka o zuliya kul beni sahakam; ka chε ka o zuliya diri nam ʒiemani kam ni.

³⁰Amaa o bihi yi ti zayisi n zaligu, ka bi doli n zaligu shεnja din pahi,

³¹ka tum birigi n zaligu shεnja din pahi maa, ka bi doli n zalistpana la,

³²dindina, n ni zaŋ jaŋbee bu ba n-darigi bε tibili bε daalahichi zuyu, ka zaŋ fiɛbiga n-fiebi ba darigi bε tibili bε tuumbieri zuyu.

³³Amaa n ku vuui n yurilim manjli la ka chε o bee n-yi n ʒieyimtali nyaanja.

³⁴N ku sayim n ni lo o alikauli shεli, bee n-tayi n ni yaai n noli yeli yεtɔy’ shεli.

³⁵M pun po n kasitali pumpɔŋɔ ni sahakam; n ku njma Dauda ʒiri.

³⁶O zuliya kul ni beni sahakam, ka n chε ka o nam kul ba n-ʒe n sani kaman wuntan’ la.

³⁷Di kul ni ʒieya sahakam kaman goli ḥun kul nyε shεhiralana m-be sagbana ni ḥo.”

Bε ni nyar naa ka bε fabili o zuyu shεm

³⁸Amaa pumpɔŋɔ, a zayis’ o, ka mal’ o ansarisi; a suhu yiŋsiya pam bahi a ninvuy’ gahindili zuyu.

³⁹A zayis’ a ni daa lo a dabili alikauli shεl’ la; ka zaŋ o nam zuyupiligu bahi tiŋa.

⁴⁰A daag’ o tin’ gooni luhi, ka wurim’ o birininima.

⁴¹Dunkam gariti ʒierila o nema; ka o leeg’ o ʒiʒiinitab’ ni maani so ansarisi.

⁴²A ti o dimnim’ nasara; a chε ka o dimnim’ zaa suhuri paligi.

⁴³Ka din pahi nyεla, a chε ka o takobi noli gbilim; ka bi zan’ o nyaanja töbu ni.

⁴⁴A deeg’ o nam jaŋbee o nuu ni, ka daag’ o nam luhi.

⁴⁵A njmaag’ o bipolitali saha dabisa jia, ka chε ka o di vi.

Tiliginsim wunsuhigu

⁴⁶Yawε, bɔ̄ saha ka dimbɔŋɔ kul yεn beni? A kul yεn soyimi sahakam? A yεn chε ka a suhuiyisili be kaman buyim la hal ni bɔ̄ saha?

- ⁴⁷Teemi ni n saha bi waya; dama a nam ninsalinim' zaa ka bε nyεla bεn kpira.
- ⁴⁸Iuni n-leei beni ka ku kpi? Ka ɻuni n-leei ni tooi tiligi kpiimba biehigu shee yiko ni?
- ⁴⁹Ti Duuma, a kurimbuni ha yurilim manjli din nyε a ni daa po a ɣieyimtali puuni n-yεli Dauda shεli yεla la lee be ya?
- ⁵⁰Ti Duuma, teemi bε ni maani mani a dabili ɳo ansarisi shεm la yεla; teemi niriba ni turi ma tu' shεŋa la zaa yεla.
- ⁵¹Yawε, teem' a dimnim' ni maani ansarisi shεm yεla. A ni booi kpam bahi so zuyu ni n-zan o lee naa la yi kul gari luy' shεlikam, bε maan' o la ansarisi.
- ⁵²Payimiyā Yawε sahakam. Ami, ami.

Yila 90

LITAAFI DIN PAH' ANAHI
(Yila 90—106)
Naawuni mini ninsal' yεla

- ¹Ti Duuma, nyini n-nyε ti ni pun be so sani ɣiemani kam ni hal ni pɔŋo.
- ²A ni daa na bi nam zoya bee a ni daa na bi nam tingbani mini dunia ɳo, nyini n-daa nyε saha din ka bahigu Naawuni.
- ³A daa labisi ti tankpayu ni; ka yεli, "Yinim' daadamnima, labimiya tankpayu ni yaha!"
- ⁴Yuun' tuhili yi ti gari, di ɳmanila sohila a sani, bee ɳ-ɳmani kaman yuŋ saha biela yuusim.
- ⁵A chε ka daadamnim' vuura kaman zahindi la. Be lan ɳmanila mɔri din puhiri yirina asibaasi.
- ⁶Be zoorimi kaman momaha la asibaasi; zaawuni ka bε ti zayı kpi.
- ⁷A sujee naai ti mi zaa; ka a suhuyiyisili nyaŋ ti zaa.
- ⁸A zanla ti tuumbieri zal' a tooni, ka ti ni tumdi alahichi shεŋa ashilɔni yi n-do palɔni a ninni.
- ⁹Dama a suhuyiyisili chεmi ka ti dabisa garita; ti yuma kul naarimi kaman siyimbu la.
- ¹⁰Ti nyεviya dabisa nyεla yuun' pisopɔin, ka ti yi mali yaa, di ni niŋ yuun' pihinii; amaa di yuma maa zaa tiri ti la wahala mini suhugarigu; ka di ku yuui ka di naai ka vuui.
- ¹¹Iuni n-lee mi a sujee yiko ni nyε shεm? A suhuyiyisili galisimi kaman bε ni lur' a situura shεli ni galisi shεm.
- ¹²Dinzuyu wuhim' ti ka ti kaani ti dabisa, din ni chε ka ti niŋ yεm ti suhuri ni.

¹³Yawε, bɔ saha ka di yen niŋ? Dim' suyilo. Zom' a daba nambɔyu.

¹⁴Wuhim' ti a yurilim manjli la asiba, din ni chε ka ti yili suhupielli yila, ka ti suhuri pieli ti dabisa zaa ni.

¹⁵Tim' ti suhupielli dabisi' gbalij kaman a ni daa chε ka ti nya suhugarigu shem, ka chε ka ti suhuri paligi yuun' gbalij kaman ti ni daa nya zay' biεyu shem.

¹⁶Chε ka a tuma yi zahira a daba sani; ka chε ka a jilima ḥo yi zahira bε bihi sani.

¹⁷Ti Duuma Naawuni, niŋm' ti nirilim ka chε ka ti nuhi tuma tɔŋ. Iin, chε ka ti nuhi tuma tɔŋ!

Yila 91

Naawuni ni guli ninsalinim' shem

¹Nyin' ḥun be Zallakudura Naa sani sɔyibu shee mini ḥun kpalim be Kpiŋlan' Naa mahim ni

²ni yeli Yawε, "A sani n-nyε n sɔyibu shee, ni m birini; Naawuni ḥun nyε n ni niŋ so naani ḥo."

³Dama o ni tilig' a bεn bariti zana nuu ni mini alɔbo din kuri niriba ni.

⁴O ni zaŋ a niŋ o kpiŋkpama lɔŋni, ka a nya sɔyibu shee o kpiŋkpama maa ni. O ɔŋeyimtali nyela gbayino mini din tayiri nira.

⁵A ku zɔri yuŋ varisigu bee peen' shεŋa din yiŋiri wuntarŋ' ni

⁶bee alɔbo din be zibisim ni bee mbusim din paarina wuntarŋ' ni agbaa saha la.

⁷Ninvuy' tuhili ni ti lu n-do a luyili polo, ka tuhi' pia lu n-do a nudirigu polo, amaa di ti ku miri nyin' na.

⁸A nay' ni zaŋla a nina lihi nya ninvuy' bεri tibidarigibo.

⁹A ni sɔyi Yawε ḥun nyε Naawuni Zallakudura Naa sani ka zaŋ o leeg' a biɛhigu shee la zuyu,

¹⁰zay' biεyu ku tooi paag' a, ka alɔbo shεli mi ku tooi mir' a yiŋ' na.

¹¹ Dama o ni chε ka o malaikanim' gul' a a chandi shee zaa.

¹² Bε ni gbib' a bε nuhi ni ka a napɔŋ ku tuui kuyili.

¹³ A ni ti du n-tam gbuŋima mini tinvura zuyu; a ni du n-tam gbuŋim polli mini wɔyimaha zuyu n-no ba.

¹⁴Naawuni yeliya, "Bεn zaŋ bεmaŋ' tabili ma yurilim puuni, n ni fa ba bahi. Bεn mi n yuli, n ni guli ba.

¹⁵Bε yi ti kuhi boli ma, n ni garigi ba; n ni be bε sani bε muysigu nyabu saha, n ni tiligi ba ka ti ba jilima.

¹⁶N ni ti ba nyevil' wɔyinli; ka wuhi ba n tiliginsim."

Yila 92

Wumpayibo yilli

- ¹Di viel' ni ti payi nyin' Yawε ɳun nyε Zallakudura Naa, ka yili yila pay' a yuli;
- ²ka yeli a yurilim manli la yela asiba, ka yeli a ɿieyimtali yela yun.
- ³Di simdi ni ti ɳme goonje mini mɔyilo pay' a, ka ɳme bieyu pay' a.
- ⁴Yawε, a che ka a tuma ti ma suhupielli; a ni tum tuun' shεŋa che ka n yili yila ni suhupielli.
- ⁵Yawε, a tuma galisiya pam! A tεha zilim pam!
- ⁶Jεrigu ku tooi baŋ li; ka ɳun ka laasabu ku tooi baŋ dimbɔŋɔ.
- ⁷Hal putɔyulaannim' yi kul zoori kaman mɔri la, ka tuumbietumdiba zaa kul tɔŋda, bε ni ti bahi yoli zaa.
- ⁸Amaa nyin' Yawε n-kul nyε ɳun galisi sahakam.
- ⁹Yawε, di yi nyela a dimnima, a dimnim' maa ni ti kpi; ka tuumbietumdiba zaa ti wurim.
- ¹⁰Amaa a ti ma kpiɔŋ ka di be kaman yɔnayilaakpiɔŋ la. A booi kpa' vielli bahi n zuyu ni.
- ¹¹N nini nya n dimnim' lubu; ka n tiba wum ninvuŋ' shεb' bεn liriti ma azaaba nyabu kuhigu.
- ¹²Wuntizɔriba zoorimi kaman abie tia la, ka zoori kaman Lεbanon sida tia la.
- ¹³Bε zaŋ ba zalila Yawε jεmbu duu, ka bε zoori ti Naawuni jεmbu duu maa ni.
- ¹⁴Bε yi ti kurigi, bε na kul ni wandi wala; ka mali sum, ka bε vari kul nyε vamaha.
- ¹⁵Dimbɔŋɔ wuhiri ni Yawε nyela ɳun biehigu tuhi; o nyela n tampiŋ, ka dinkam pa wuntia tuuni ka o ni.

Yila 93

Naawuni nyela Naa

- ¹Yawε nyela naa, O zaŋla jilima ye. Yawε yela kparibu, ka zaŋ kpiɔŋ leei shεlɔrigu lo o shee ni. Ɗuna n-nam dunia ɳɔ zali, ka di kul ku vuui.
- ²Kurimbuni ha ka a nam ɿishee pun mali ɿieya. Kurimbuni ha ka a pun be.
- ³Yawε, kokrepɛyɛ kpuyi zani, kokrepɛyɛ duhi di yee, kokrepɛyɛ gbaai vubu.
- ⁴Yawε mali yaa gari kokrepɛyɛ din mali kpiɔŋ vubu. O mali yaa gari teeku kɔgbana. Yawε n-nyε ɳun mali yaa zuysaaa!

⁵A zaligunim' nyela yelimanlı. Yawε, a jεmbu duu nyela din simdi ni di kul be kasi sahakam.

Yila 94

Naawuni ɳun nyε sokam zaa sariakarita

¹Yawε, nyin' Naawuni ɳun bɔhiri bieri, nyin' Naawuni ɳun bɔhiri bieri ɳɔ, yiγisim' zani!

²Dunia ɳɔ sariakarita, yiγisima. Tim' karimbaannim' din simdi ba!

³Yawε, ninvuy' bieri yεn di dari hal ni bɔ saha? Ninvuy' bieri yεn di dari maa hal ni bɔ saha?

⁴Bε kul tuhirila bε karimbaan' yεtɔya bahira, tuumbietumdiba zaa kul nyurila bara.

⁵Yawε, bε niŋ a niriba fitiina, ka nahim a ninvuy' gahinda.

⁶Bε kuri pakoya mini saamba, ka kuri kpibisi,

⁷ka yεra, "Yawε bi nya; Yaakubu Naawuni maa ku baŋ."

⁸Ninvuy' shεb' bεn nyε saguya ɳɔ, baŋmiya, jεra ɳɔ, bɔ saha ka yi lee yεn niŋ yεm?

⁹Đun nam tibili ni nyε ɳun bi wumda? Đun nam nini ni nyε ɳun bi nyara?

¹⁰Đuna ɳun darigiri zuliya kam tibili. Đuna ɳun zaŋdi baŋsim wuhiri daadamnima ɳɔ pala ɳun darigiri niriba tibili?

¹¹ Yawε mi ti tεha, ka di nyela din ka buchi.

¹²Yawε, a ni darigi ninvuy' shεb' tiba mal' alibarika, a ni zaŋ a zaligu wuhi ninvuy' shεb' gba mal' alibarika.

¹³A tiri ba faako wahala nyabu saha hal ka bε ti gbi bɔyili sɔŋ ninvuy' bieri.

¹⁴Dama Yawε ku zayis' o niriba; o ku chε o ninvuy' gahinda bahi.

¹⁵Bε ni mali yelimarlı saria karibu soli ti wuntizɔriba, ka ɳunkam zaa be tibi o suhu ni ni dol' li.

¹⁶Đuni n-lee yεn yiγisi zani n-tuhi ninvuy' bieri ti ma? Đuni n-lee yεn yiγisi zani tuhi tuumbietumdiba ti ma?

¹⁷Yawε yi di bi sɔŋ ma, ɳ-ɳɔ n shia di be kpiimba biehigu shee.

¹⁸Saha sheli n ni daa tεhi, "N napɔŋ yεn sarigi" la, Yawε, ka a yurilim manlı la gbaai ma zali.

¹⁹N suhu ni yεla yi ti galisi pam, a suhukpaŋsibo nyela din tiri ma suhupielli.

²⁰A mini zuyulaan' sheb' bən nyε ninvuy' bieri ni tooi mali jina? A mini ninvuy' sheb' bən zaŋ din pa yelimanlı leei din tuhi ni tooi mali jina?

²¹Bε naala noli n-lu wuntizɔriba zuyu, ka kari saria n-zali ni bε kum ninvuy' sheb' bən ka taali.

²²Amaa Yawε n-nyε m birini, ka n Naawuni nyε n ni sɔyiri tampiŋ sheli gbini.

²³O ni yo ba bε tuumbieri samli, Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo ni kpihim bε birili bε ninvuy' biɛtali maa zuyu.

Yila 95

Naawuni payibu min' o noli deebu yεla

¹Kamiyana ka ti yili yila payi Yawε. Chεliya ka ti yo suhupielli vuri m-payi ɳun nyε ti tiliginsim tampiŋ ɳo!

²Chεliya ka ti ka o tooni na ni wumpayibo; ka chε ka ti yɔnya suhupielli vuri yili yila pay' o!

³Dama Yawε n-nyε Naawuni ɳun galisi, ka nyε na' titali ɳun gari wuna zaa.

⁴Ijuna n-su dunia tingbani puuni ziliŋ; ka su zo' kara la gba.

⁵Ijuna n-su teeku, dama ɳuna n-daa nam li; ɳuna n-su tingbani din nyε o nuhi tuma la.

⁶Kamiyana, chεliya ka ti teei dɔni ti puya zuyu n-jεm' o; chεliya ka ti gbani Yawε ɳun nyε ti namda ɳo tooni!

⁷Dama ɳuna n-nyε ti Naawuni ka ti nyε o ni dihiri shεba, ka nyε kaman pieri be o nuu ni. Di di simdi ni yi wum o ni yεn yεli shεm zuŋɔ dabisili ɳo:

⁸Di ninja tipawumlinima kaman bε ni daa niŋ shεm Mεriba mini bε ni daa niŋ shεm Masa tingban' nεl' ni la.

⁹Yi yaannim' daa zahim ma hal bε ni daa kul nya n ni tum shεm la zaa yoli.

¹⁰Yuun' pihinahi zaa ka n daa je suli niŋ bε ɿεmani maa nima ka yεli, "Bε nyεla ninvuy' sheb' bən kul birigiri bε suhuri ni ka zayısiri n soya dolibu."

¹¹Dinzuyu ka n daa po n suhuyiyisili puuni yεli, "Bε kul ku nya vuhim shee n sani!"

Yila 96

Naawuni ɳun nyε na' titali (1 Yεlikura 16.23-33)

¹Yilimiya yil' palli payi Yawε; dunianim' zaa, yilimiya yila payi Yawε.

²Yilimiya yila payi Yawε; ka payimiy' o yuli; yelimiya o tiliginsim lahibali suŋ yεla dabisili kam.

³Molimiy' o jilima yela zuliya kam sani, ka mol' o ni tumd' alahiziba tuun' shεŋja niriba zaa sunsuuni shεm la gba yela.

⁴Dama Yawε galisiya pam, ka simdi payibu pam. Di simdi ni ti lur' o sizuura gari wuna zaa.

⁵Dama zuliya kam zaa wuna nyela binnana, amaa Yawε n-nam zuγusaa.

⁶Jilima mini nam yiko n-gil' o; kpiɔŋ mini viɛlim be o biɛhigu shee.

⁷Dunia zuliya kam, paγimiya Yawε. Zaŋmiya jilima ti Yawε ka wuhi ni o mali kpiɔŋ.

⁸Timiya Yawε yuli jilima din simd' o, zaŋmiya pina ka o jεmbu duu na!

⁹ Jεmmiya Yawε ni jilima din be kasi; dunianim' zaa lumiy' o sizuura.

¹⁰Yεlimiya zuliya kam zaa ni Yawε n-nyε naa! Dunia ηɔ kpemmi ʒieya, ka kul ku vuui. O ni doli zaligu soli kari niriba saria.

¹¹Dunianim' mini zuγusaa binnamda, maliya suhupielli; teeku mini binnεma bεn be di ni, yomiya vuri;

¹²mɔγu ni mini binshεyukam din be di ni, maliya suhupielli! Tihi din be nyɔŋ puuni zaa, yi gba yili miya suhupielli yila

¹³Yawε tooni, dama o kanna. O kanimina ni o ti kari dunianim' saria. O mi yε zaŋla wontitali mini yεlimanju kari niriba saria.

Yila 97

Naawuni ɳun nyε Natitali

¹Yawε n-nyε naa! Dunia zaa, maliya suhupielli; teeku duli tingbana nima, maliya suhupielli!

²Sagbana mini zibisim zaa gil' o mi; wontitali mini zaligu soli n-nyε o nam ʒiishee tanzaa.

³Buγim yirila o sani n-chani ti diri o dimnim' bεn gil' o luyilikam zaa.

⁴O saa nyayisibu neesim neeri dunia ηɔ ni; ka dunianim' nyari li ka bε ni sɔhira.

⁵Zoya nyεligirim kaman kpam la, Yawε ɳun nyε dunia zaa Duuma ηɔ tooni.

⁶Zuyusaa wuhir' o wontitali; ka zuliya kam zaa nyar' o jilima.

⁷Ninvuy' shεb' bεn jεmdi binnana ka mali wun' shεŋja din ka buchi nyuri bara la zaa di vi; dama wuna maa gbaanila o tooni.

⁸Ka Ziɔnnim' wum li ka bε suhuri paligi, ka Juda fɔntinsinim' mali suhupielli, Yawε, a ni kariti saria shεm zuγu.

⁹Dama nyin' Yawε n-nyε Zallakudura Naa ɳun gari dunia ηɔ binshεyukam zaa; nyini n-gari dunia ηɔ wuna zaa.

¹⁰Yawε yuri ninvuy' shεb' bεn je alahichi; o gul' o ninvuy' shεb' bεn ʒe yim; o fari ba ninvuy' biεri nuu ni bahira.

¹¹Neesim neeri wontizɔriba sani, ka bεn biεhigu be tibi bε suhuri ni mali suhupielli.

¹²Yinim' wontizɔriba, maliya suhupielli Yawε sani, ka pay' o yuli din be kasi ɳɔ!

Yila 98

Naawuni ɳun nyε dunia ɳɔ Naa

¹Yilimiya yili palli payi Yawε, dama o tum alahiziba tuma. O nudirigu min' o bɔyu dim be kasi ɳɔ ti o nasara.

²Yawε chε ka bε barŋ o nasara dibu yεla. O kahig' o tiliginsim yiko wuhi zulya kam.

³O teeg' o yurilim manjli min' o ʒieyimtali ni nyε shεm yεla Izraεlnim' sani. Dunia ɳɔ luyilikam zaa nim' nya ti Naawuni nasara dibu maa.

⁴Dunia ɳɔ nim' zaa, yilimiya suhupielli yila payi Yawε; duhimiya yi yee ni suhupielli yili wumpayibo yila.

⁵Omεmiya mɔyilɔnim' yili wumpayibo yila payi Yawε. Omεmiya mɔyilɔnima, ka zaŋ binjkumda kumsi pay' o.

⁶Piεbimiya kikahi mini binyila n-yili suhupielli yila Yawε ɳun nyε Naa ɳɔ tooni.

⁷Teeku mini binsheyukam zaa din be di puuni vuma, dunia ɳɔ mini bεnkam zaa be di ni, yilimiya yila.

⁸Kokρεyε, yom' vuri kaman nuhi kpahibu vuri la. Kunkuna, layimmiya yili suhupielli yila Yawε tooni,

⁹dama o kanna ni o ti kari dunianim' saria. O ni ti doli wuntia soli kari dunianim' saria, O ni ti zaŋ yelmanjli soli kari niriba saria.

Yila 99

Naawuni ɳun nyε Natitali

¹ Yawε nyεla naa; chεliya ka daadamnim' zo dabiεm! O ʒila o nam ʒiishee cherubinim' zuyu. Chεliya ka tingbani dam!

²Yawε galisiya pam Ziɔn; bε duh' o gari zulya kam zaa.

³Chε ka bε pay' a yuli din galisi ka mali dabiεm ɳɔ. O nyεla ɳun be kasi!

⁴Naa ɳun mali kpiɔŋ ka nyε ɳun yuri zaligu soli, a nyεla ɳun zali yelmanjli soli. A nyεla ɳun doli zaligu mini wuntia soli din be Yaakubu zulya ni kari saria.

⁵Payimmiya Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ. Benya o naba ni jεmm' o. O nyεla ɳun be kasi!

⁶Musa mini Aduna daa nyela bən be o maligumaaniba kalinli ni. Samuel gba daa nyela ɻun be bən jemd' o kalinli ni. Bə daa suhi Yawε, ka o dee i bə suhigu.

⁷O daa tɔyisi ba yεtɔya sagban' wɔyinli ni. Bə daa dol' o wuhibu min' o ni daa zaŋ zaligu shεŋa din pahi ti ba la.

⁸Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo, a daa dee i bə suhigu. A nyela Naawuni ɻun daa chε bə taali, amaa a nyela ɻun daa darigi bə tibili bə tuumbieri zuyu.

⁹Payimiya Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo, ka jem' o o zoli din be kasi la zuyu; dama Yawε ɻun nyε ti Naawuni ɻo nyela ɻun be kasi.

Yila 100

Naawuni payibu yilli

¹Dunia salinim' zaa, yilimiya suhupielli yila payi Yawε!

²Jemmiya Yawε ni suhupielli! Yilimiya yila ka o sanna!

³Baŋmiya ni Yawε n-nyε Naawuni. Duna n-nam ti, ka ti nyε o ni su shεba. Ti nyela o niriba, ka nyε o ni gul' shεba kaman piɛri la.

⁴Doliy' o dunoya kpe ni wumpayibo, ka kpe o dundɔŋ ni ni payibu! Puhimiy' o, ka pay' o yuli!

⁵Dama Yawε viɛla. O yurilim maŋli kul ni beni sahakam, ka o ɣieyimtali mi kul ni be ɣiemani kam ni.

Yila 101

Naa lo alikauli

¹N ni yili yila yeli ɣieyimtali mini zaligu soli yεla. N ni yili yila payi Yawε.

²N ni bɔhim so' sheli din ka galimi yεla. Bɔ saha ka a lee yεn ka n sanna? N ni mali biɛhigu din viɛla n suhu ni n yiŋa.

³N ku sayi chε ka zay' biɛyu be m biɛhigu ni. N je ninvuy' shεb' bən birigi tuma. M mini ba ku mali jina.

⁴N ku chε ka n suhu ɣmaligi ka chε din tuhi. N ku tum zay' biɛyu.

⁵Dunkam fiyisir' o ɣiɔniikpee ashilɔni, n ni ku dilana. Dunkam nyuri bara ka mali karimbaani; m mini dilana ku kpe.

⁶N ni niŋ ninvuy' shεb' bən ɣe yim tiŋgbɔŋ ɻo ni nirilim, ka chε ka bə be n sani. Dunkam doli so' sheli din ka galimi, ɻuna n-ni tum n tuma.

⁷Dunkam yɔhindi niriba, dilan' ku be n yiŋa; ka ninvuy' so ɻun mi ɣmari ɣiri, m mini dilan' gba ku kpe.

⁸Asiba kam, n ni ku ninvuy' bieri zaa tiŋgbɔŋ ɻo ni. N ni yihi tuumbiɛtumdiba zaa Yawε tiŋ' ɻo ni.

Yila 102

Nachimbili ɳun be muγisigu ni wunsuhigu

- ¹Yawε, wummi n suhigu, chε ka n sɔ̄nsim bɔ̄bu kuhigu ɳɔ̄ paag' a.
- ²Di lεb' a nyaanja biri ma n suhusayinju saha. Gbilisim tibili wum, ka garigi ma yomyom n ni suhir' a saha sheli ɳɔ̄.
- ³Dama n dabisa kul chanimi gariti kaman nyɔhi la, ka n kɔba ni mi diri buyim kaman daaŋa ni buyim la.
- ⁴N suhu sayimmi ka kuui kaman mɔri la, ka n kɔre ka bindirigu ni gba.
- ⁵N ni ɳuhiri pampam zuyu, n kpalimla kɔba noli.
- ⁶N ɳmanila tingban' nɛli ni juyu, ka ɳmani dabari ni viyu.
- ⁷N kul nɛmi doya; n ɳmanila noombil' ɳun be mɔpilli zuyu o ko.
- ⁸N dimnim' kul yeri ma la zilima dabisili kam puuni; ka bɛn maani ma ansarisi zaŋ n yuli leei turi.
- ⁹Tampiligim n kul nyε m bindirigu, ka n nintam kul tɔ̄yiri luri m binnyura ni.
- ¹⁰A kpuyi ma zuγusaa n-zaŋ ma bahi kpanja, a suhu ni yiγisi pam zuyu.
- ¹¹N dabisa ɳmanila zaawuni shilinshia; n kuumi kaman mɔri la.
- ¹²Amaa Yawε, nyin' kul nyɛla naa sahakam; ka a yuli kul ni be ɣiemani kam ni.
- ¹³A ni yiγisi zo Ziɔn nambɔyu, dama saha paaya ni a niŋ li nirilim; di saha maa mi m-bɔ̄ŋɔ̄.
- ¹⁴Dama a daba yuri di kuγa pam, bε zɔri di taŋkpayu nambɔyu.
- ¹⁵Zuliya kam ni zo Yawε yuli, ka dunia ɳɔ̄ nanim' zaa lu o siziura o jilima zuyu.
- ¹⁶Dama Yawε ni lan me Ziɔn, o ni kana ni o jilima.
- ¹⁷O ni deei ninvuγ' shεb' bɛn yihi tahima suhigu, o ku zayısi bε suhigu.
- ¹⁸Sabimi dimbɔ̄ŋɔ̄ zali ɣiemani' shεŋa din kanna nima, ka di zuyu chε ka bε ni na bi dɔyi bi' shεba ti payi Yawε.
- ¹⁹Yawε bela zuγusaa o luy' kasi shee ka lihirina. O bela alizanda ni ka lihiri dunia ɳɔ̄ na.
- ²⁰O nyɛla ɳun wumdi bɛn be sarika ni ɳuhibu, ka fari bε ni zali ni bε kum shεb' la bahira,
- ²¹ka bε moli Yawε yuli Ziɔn, ka pay' o Jεrusalem,
- ²²niriba mini nanim' yi ti laγim ni bε jem Yawε.
- ²³O gbarigi n yaa m biɛhigu puuni, ka filim n dabisa.

²⁴N Naawuni, n yərimi, di zaŋ ma n nyəvili sunsuuni, nyini ḥun kul be ʒiemani kam ni ḥo.

²⁵Nyini n-daa nam dunia ḥo kurimbuni ha, a nuhi ka a daa zaŋ nam zuyusaa.

²⁶Di zaa ni ti sayim, amaa nyin' kul ni beni sahakam. Di ni ti kpi kaman siturili la. A tayiri li mi kaman situra la, ka di kul kpira.

²⁷ Amaa nyin' bi tayira, ka a yuma mi ka tariga.

²⁸Ninvuy' shəb' bən nyə a daba bihi ni be ni alaafée. Be zuliya ni ti nya zaa zani a sani.

Yila 103

Naawuni yurilim

¹M payiri Yawə n suhu ni. N ningbuŋ luyili pinaayi zaa payir' o yuli din be kasi ḥo.

²M payiri Yawə n suhu ni, ka di bi simdi ni n tam o nirilim yela.

³O chə n daalahichi zaa, ka tibi n dɔriti zaa.

⁴O yihi ma gballi ni. O zaŋ yurilim manli min' o nambəzəbo leei zu�upiligu pili ma.

⁵O zaŋ bin' suma dihi ma n ni yen be saha shəli puuni, ka di chə ka m bipolitali kpiɔŋ labina kaman tɔrili kpiɔŋ la.

⁶Yawə doli yəlimaŋli soli, ka tumdi wuntia tuma tiri bən nyari nahin̄gu.

⁷O daa wuhi Musa o soya, ka wuhi Izraēlnim' o tuma.

⁸ Yawə nambəzəbo min' o nirilim galisiya. O suhu bi yiyyisiri yom, ka o yurilim manli galisi pam.

⁹O kul ku nyari nir' taali sahakam, bee n-jəri suli sahakam.

¹⁰O bi darigiri ti tibili kaman ti daalahichi ni simdi shəm bee n-yori ti ti tuumbieri samli.

¹¹Zuyusaa ni du ka chə tingbani shəm, lala ka o yurilim manli galisi zaŋ chan ninvuy' shəb' bən zɔr' o sani.

¹²Wulimpuhili zaŋ chan wulinluhili ni way' shəm, lala ka o yihi ti daalahichi bahi katiŋa.

¹³Ba ni zɔr' o bihi nambəyu shəm, lala ka Yawə zɔri ninvuy' shəb' bən zɔr' o la nambəyu.

¹⁴Dama o mi o ni zaŋ binshəli nam ti. O teeya ni ti nyəla taŋkpayu.

¹⁵Ninsalinim' biɛhigu ḥimanila mɔri. Be zoorimi kaman mɔyu ni tipum la;

¹⁶ka pohim yi ti ȝe li, di kpahirimi lu, ka so ku lan tooi banj di ni di be sheli.

¹⁷Amaa Yawε mali yurilim maŋli sahakam zaŋ chaŋ ninvuy' shεb' bεn zɔr' o sani, ka chε ka o wuntitali yiri zahira bε bihi mini bε yaansi sani ȝiemani kam ni.

¹⁸Bεna n-nyε bεn gbib' o daalikauli, ka dol' o zaligunima.

¹⁹Yawε zal' o nam ȝiishee la alizanda ni. O nyεla naa ȝun su sokam zaa.

²⁰Yinim' malaikanima, Payimiyā Yawε! Yinima n-nyε bεn mali yaa ka tumd' o ni yεli shεm, ka dol' o yεligu.

²¹Yinim' bεn nyε alizanda ni tumtumdiba, ka nyε o daba bεn tumd' o yubu ȝo, payimiyā ȝun' Yawε.

²²Yinim' bεn nyε o binnamda zaa, ka be o nam sulinsi ni zaa ȝo, payimiyā ȝun' Yawε. M payiri Yawε n suhu ni.

Yila 104

Naawuni ȝun nam shelikam payibū

¹M payiri Yawε n suhu ni. Yawε ȝun nyε n Naawuni ȝo, a galisiya pam. A zaŋla jilima mini nam yiko ye kaman situra la.

²A zaŋla neesim ye kaman binyεrigu la. A teela sagbana sɔŋ kaman tanti la.

³A me a yili tamla zuγusaa kom zuγu, ka zaŋ sagbana leeg' a chechεbuŋa, ka ba pohim kpiŋkpama.

⁴A zaŋ pohim leeg' a tuumba, ka zaŋ buγim mini buγim niem leeg' a tumtumdiba.

⁵A me dunia tamla di tanzaa zuγu, ka sheli kul ku tooi dam li sahakam.

⁶A teei teeku pa di zuγu kaman binyεrigu la, ka chε ka kom lim zoya.

⁷A yi tahi kom maa zuγu, di guurimi, ka a yi chε ka saa tahi, kom maa zɔrimi chana.

⁸Di zɔrimi duri zoya, ka zɔri siyiri vinvama ni n-chani ti dooni a ni zali ni di dɔni luy' sheli.

⁹A zali di tariga ni di di chaŋ yaŋi di zuγu, ka lala chε ka di ku lan tooi zo n-tieeli dunia ȝo yaha.

¹⁰A chε ka kɔbil' nina kom puhiri yiri vinvama ni na n-zɔri gariti daboya sunsuuni.

¹¹Ka di tiri mɔyu ni biŋkɔbiri kom, ka mɔyu ni bensi nyuri li kuri kɔnyuri.

¹²Ka noonsi bεn be zuγusaa tεri be tεri tihi din bayi li zuγu, ka be di wula zuγu kumda.

¹³A bela a biɛhigu shee ka chε ka saa yiri zuγusaa luri zoya zuγu na, ka tingbani diri a tuma nyori.

¹⁴A chε ka mori zoori ka biŋkobiri njubira, ka chε bindira bimbilima ti ninsalinim' ni bε kɔri li ka di yihiri bindirigu tingban' ni na,

¹⁵ka yihiri wain na ka di tiri ninsalinim' suhupielli, ka yihiri olivi tihι kpam na ka di chε ka ninsalinim' ninni nyelisira, ka chε ka ninsalinim' nyari bindirigu diri ka di tiri ba kpiɔŋ.

¹⁶Saa miri niŋdi Yawε tihι pam, o ni biri Lεbanon sida ti' shεŋja la.

¹⁷Ka noonsi tεri bε tεri di zuyu, ka shinshingoorɔnim' tεri bε tεri gɔhi tihι zuyu.

¹⁸Yɔbuhi bela zoya din du pam zuyu, ka sisirisi sɔyiri di kuya lɔna ni.

¹⁹Nyini n-chε ka goli wuhiri saha, ka chε ka wuntaŋ' mi o lubu saha.

²⁰Nyini n-nam zibisim, ka di nyε yuŋ, ka biŋkobiri bεn be yɔyu ni yirina gɔra.

²¹Gbuyimbihi yi bɔri bindirigu Naawuni sani, bε chanimi ŋumdi ginda.

²²Ka wuntaŋ' yi ti puhina, bε zɔrimi ti kpe bε biɛhigu shee.

²³Niriba yi chaŋ bε tuma ni, bε tumdimi hal ni zaawuni.

²⁴Yawε, a ni nam binshεŋja galisiya pam. A yεm puuni ka a nam di zaa. A binnema n-kul pali dunia ŋɔ zaa.

²⁵Teeku n-doya ŋɔ, di galisiya ka yεlim' pam, biŋgbamda bεn ka kalinli m-be di ni. Be nyela binneen' kara ni zay' bihi.

²⁶Dariŋ kara pala di kom zuyu chana, ka Leviatan be di ni diɛmda.

²⁷Bεmbɔŋɔ zaa lihirila a ninni ni a ti ba bε bindirigu di tibu saha.

²⁸A yi ti ba bindirigu maa, bε layisiri li mi sɔŋ. A yi teeg' a nuu, bε nyarila binsun kam tiyi.

²⁹A yi ŋmalig' a nini bahi kpaŋa ka chε ba, bε suhuri zohirim. A yi deei bε vuhim, bε kpirimi n-lab' taŋkpayu ni.

³⁰Amaa nyini n-chε ka a shia kanna ti kpεri bε ni, ka bε leeri a ni nam shεba; ka a ti tingbani nyεvile palli.

³¹Yawε, chε ka a jilima kul be sahakam. Yawε, chε ka a suhu piel' a tuma zuyu.

³²Nyini n-nyε ŋun lihiri tingbani ka di sohiri ŋɔ. Nyini n-nyε ŋun shihi zoya, ka di tuyiri nyɔhi.

³³N ni yiini yila payiri Yawε hal ni n nyεvili tariga; n ni kul be ŋɔ, n ni yiini yila payiri n Naawuni.

³⁴Chε ka n jεma tiy' a nini, dama m mali suhupielli Yawε zuyu.

³⁵Kpihimmi alahichinim' birili dunia ni, ka chε ka ninvuy' bieri ku lan beni. M payiri Yawε n suhu ni! Payimiyə Yawε!

Yila 105

Naawuni ni o niriba (1 Yelikura 16.8-22)

- ¹Bolimiya Yawε yuli m-puh' o. Cheliya ka zuliya kam zaa baŋ o ni tum tuun' kar' shεŋa yela.
- ²Yilimiya yila niŋ o. Yilimiya yila pay' o. Yelimiya o ni tum alahiziba tuun' shεŋa zaa yela.
- ³Timiya o yuli din be kasi nɔ jilima. Cheliya ka benkam zaa jemdi Yawε mali suhupielli.
- ⁴Bomiya Yawε ni o kpion; Doliya din ni chε ka yi kul be o sani sahakam.
- ⁵Teemiya o ni tum tuun' kar' shεŋa yela, ka teei o ni tum alahiziba tuun' shεŋa min' o ni daa kari saria shem yela.
- ⁶Yinima n-nyε o dabili Ibrahimma zuliya mini Yaakubu bihi bεn nyε o ninvuy' gahinda.
- ⁷Duna n-nyε Yawε ḥun nyε ti Naawuni nɔ; o saria karibu la bela dunia ni zaa.
- ⁸O bi tamd' o daalikauli yela, o mi bi tamd' o ni yeli yetoy' shεŋa zali ɔiemana tuhili niriba yela.
- ⁹O ni daa lo Ibrahimma alikauli shεl' la, o daa pola pɔri pahi alikauli maa zuyu ti Yisahaku.
- ¹⁰O daa po pɔri n-lo Yaakubu alikauli. O daa lo Izraεl alikauli din ku vuui
- ¹¹n-yεra, "N ni zaŋ Keenan tingbani ti a, ka di nyε a tarili ka a su li."
- ¹²Saha shεli bε ni daa bi galisi, ka nyε saamba di ni la,
- ¹³bε daa kul darimi gindi tinsi, ka dari gindi nam sulinsi tingbana.
- ¹⁴O daa bi sayi n-chε ka so nahim ba. O daa kpahi nanim' zuyu ni zaŋ chan bε polo
- ¹⁵n-yεra, "Miriya ka yi nahim n ninvuy' gahinda maa; ka miriya ka yi niŋ n daanabinim' zay' bieyu."
- ¹⁶Yawε daa chε ka kum lu bε tingbɔŋ ni, ka sayim binshεyukam din tiri bindirigu.
- ¹⁷O daa pun daŋ timla ninvuy' so ka o daŋ bε tooni. Dilana n-daa nyε Yisifu so bε ni daa zaŋ kɔhi ka o leei dabili la.
- ¹⁸Bε daa ba o bandi n-ti o naba bieirim, ka zaŋ kuriti ga o nyiŋgol' ni
- ¹⁹hal ka o ni daa yeli shem ti niŋ pali; ka Yawε yeligu daa wuhi ni o ka taali.
- ²⁰Ka naa daa tim ti yih' o na. Tiŋ' maa niriba maa naa n-daa yih' o.
- ²¹O daa zaŋ o leeg' o yiŋ' zuyulana, ka chε ka o su o binshεyukam zaa fukumsi,

²²ni o wuh' o kpambaliba o ni bɔri shɛm, ka wuh' o kpamba mi yɛm.

²³ Di nyaanja ka Yaakubu daa kuli Ijipti na. O daa nyɛla sana m-be nimaani luy' sheli din yuli daa booni Ham la.

²⁴Ka Yawɛ daa chɛ ka o zuliya nab' pam, ka chɛ ka bɛ mali yaa gari bɛ dimnima.

²⁵ O daa chɛ ka Ijiptinim' suhuri je o niriba maa, ka chɛ ka bɛ doli yɛmbimbieri soli n-nahim' o daba maa.

²⁶ Di saha ka Yawɛ daa tim o dabili Musa mini Aduna ɲun nyɛ o ni daa pii so la.

²⁷Bɛ daa wuh' o shihira bɛ sani, ka tum alahiziba tumtumsa Ham tingbɔŋ ni.

²⁸ O daa chɛ ka zibisim zibigi bɛ tingbɔŋ maa ni, bɛ ni daa zayis' o yeligu zuyu.

²⁹ O daa chɛ ka bɛ kom leei ʒim, ka chɛ ka bɛ zahim kpi.

³⁰ O daa chɛ ka poloya wayi pam bɛ tingbɔŋ ni n-kpe m-pali bɛ nanim' dugbera ni.

³¹ O daa yaag' o noli yeli ka zɔhi mini nanviri wayi pali bɛ tingbɔŋ maa zaa.

³²O daa chɛ ka sakuya m-miri ba ka pa ni saa, ka chɛ ka saa nyayisiri gindi bɛ tingbɔŋ maa zaa ni.

³³ O daa sayim bɛ wain tihi mini bɛ fiig tihi, ka chɛ ka bɛ tingbɔŋ maa ni tihi zaa kab' lu.

³⁴O daa yaag' o noli yeli ka toli mini sakɔri bɛn ka kalinli wayi yeri.

³⁵ Ka bɛ daa ɲubi bɛ tingbɔŋ maa ni vamahili kam, ka sayim bɛ puri atam.

³⁶ O daa chɛ ka bɛ tingbɔŋ maa ni bikpamba zaa kpi, bɛ ni daa tuui dɔyʃi shɛba bɛ kpiɔŋ saha.

³⁷Di nyaanja ka o daa yihi o niriba maa; ka bɛ daa ʒi anzinfa mini salima yi, bɛ ni so daa bi tuui.

³⁸ Ka Ijiptinim' suhuri daa paligi pam, bɛ ni daa yi n-chaŋ maa zuyu, dama bɛ daa kpalim zɔri ba mi.

³⁹ O daa zaŋ sagbana niŋ bɛ zuyusaa, ka chɛ ka buyim tiri neesim yuŋ.

⁴⁰ Bɛ daa suh' o ka o ti ba kɔrinsi, ka ti ba bindir' sheli din yi zuyusaa na pam.

⁴¹ O daa chɛ ka tampin̄ bɔyi ka kom yi di ni na n-zɔri chani tingban' neli zuyu kaman moyili la.

⁴²Dama o daa teeg' o daalikauli kasi la min' o dabili Ibrahimma yɛla.

⁴³Lala ka o daa yih' o niriba bɛn nyɛ o ninvuŋ' gahinda maa ni suhupielli, ka bɛ daa yiini yila.

⁴⁴ O daa zaŋ zuliya shɛb' tingbɔna ti ba, ka bɛ daa deei niriba maa ni su shɛlikam zaa su

⁴⁵ ni lala chɛ ka bɛ dol' o zalikpana, ka dol' o zaligu shɛŋa din pahi la. Payimiya Yawɛ!

Yila 106

Yawɛ niŋ o niriba nirlim

¹ Payimiya Yawɛ! Puhimiya Yawɛ, dama o nyɛla ŋun viɛla, ka o yurilim manjli bi naara.

² Iuni n-lee ni tooi wuhi Yawɛ ni pun tum tuun' kar' shɛŋa tariga? Ka ŋuni n-lee ni tooi puh' o ka di sayi?

³ Ninvuy' shɛb' bɛn niŋdi din tuhi, ka tumdi wuntia tuma sahakam mali alibarika.

⁴ Yawɛ, saha shɛli a yi ti niŋ a niriba nirlim, nyin' teemi n yɛla; saha shɛli a yi ti tiligi ba, nyin' sɔŋm' ma,

⁵ ka lala zuyu chɛ ka m pah' a ninvuy' gahinda maa zuyu tɔŋ, ka pah' a zulya zuyu nya suhupielli, ka pah' a niriba zuyu tibig' a.

⁶ Ti mini ti yaannim' zaa tum alahichi. Ti nyɛla ninvuy' bieri, ka tum tuumbieri.

⁷ Ti yaannim' maa ni daa be Ijipti saha shɛl' la, bɛ bayá daa ka a daalahiziba tuma ni. Bɛ daa tam a yurilim manjli din galisi la yɛla, ka daa taai duŋ niŋ nyin' Kpiɔŋlan' Naa ŋɔ Teeku Ʒieŋu ni.

⁸ Amaa di zaa yoli, a daa tiligi ba a yuli zuyu, ni lala chɛ ka a wuh' a yiko tuma ni nyɛ shɛm.

⁹ A daa tahi Teeku Ʒieŋu zuyu ka di kom vuui; ka chɛ ka bɛ no tingkun zuyu kaman tingban' nɛl' la du.

¹⁰ A daa fa ba bɛn je ba nuu ni bahi; ka tiligi ba bɛ dimnim' nuu ni.

¹¹ Kom daa lim bɛ dimnim' maa, ka bɛ ni yino gba daa bi tiligi.

¹² Di saha ka bɛ daa niŋ a daalikaulinim' yɛda, ka yili yila pay' a.

¹³ Amaa di daa bi yuui ka bɛ tam a tuma maa yɛla, ka daa bi guhi n-deeg' a wuhibu.

¹⁴ Bɛ daa dolila bɛ kɔribieri soli mɔyú maa ni, ka daa buyisi Naawuni ni bɛ nya tingban' nɛl' maa ni.

¹⁵ Ka o daa ti ba bɛ ni suhi shɛli, amaa ka daa chɛ ka dɔr' bieri gbahi ba.

¹⁶ Bɛ daa zab' Musa nyuli bɛ sansan' ni, ka zab' Aduna ŋun daa nyɛ Yawɛ ninvuy' kasi la gba nyuli.

¹⁷ Tingbani daa bɔyìya m-mum Datan, ka pi Abiram min' o nyaandoliba.

- ¹⁸ Ka buyim daa taai bε salo maa sunsuuni n-di ninvuy' bieri.
- ¹⁹ Bε daa mali salima nayibila n-zali Sinai Zoli gbini; ka daa jεm salima binnani.
- ²⁰ Bε daa zaŋ bε jilima n-tayi nayibil' ḥun ḥubiri mɔri kɔtomsi.
- ²¹ Bε daa tam Naawuni ḥun nyε bε tiligira, ka lan nyε ḥun daa tum tuun' kara ljipti la yεla.
- ²² O daa lan tum alahiziba tuma Ham tingbɔŋ ni, ka daa lan tum tuun' shεŋa din mali dabiɛm Teeku Ʒieyu ni.
- ²³ Dinzuŷu ka o daa yεli ni o ni ku ba, ka Musa ḥun nyε o ninvuy' gahindili daa zaŋ' o tooni n-tay' o ni o maag' o suhu; ka o ku ku ba.
- ²⁴ Di nyaanja bε daa bi niŋ o daalikauli yεda, ka daa Ʒiem tingbɔŋ vielli maa.
- ²⁵ Bε daa bela bε suya ni ḥ-numdi bε kparima ni, ka zayisi Yawε yεligu.
- ²⁶ Dinzuŷu ka o daa kpuŷ' o nuu zuŷusaa, ka po ni o ni chε ka bε kpi yɔyu maa ni,
- ²⁷ ka chε ka bε bihi kpi tinzun' tinsi ni, ka wurim ba ka bε chaŋ ti be tinduya ni.
- ²⁸ Di saha ka bε daa zaŋ bεman' ti tabili Peor tingbɔŋ ni Baal, ka diri kpiimba maligu nimdi.
- ²⁹ Bε daa chε ka bε tuma yiysi Yawε suhu, ka o daa chε ka alɔbo lu bε zuŷu.
- ³⁰ Di saha ka Finεhas daa yiysi zani n-tim sandaani ka alɔbo maa chε.
- ³¹ Ka di zuŷu daa chε ka bε wuhi ni o nyεla wuntizora Ʒiemani kam ni.
- ³² Mεriba kom la gbini bε daa chε ka Yawε suhu yiysi pam, ka yεla daa paai Musa bε zuŷu.
- ³³ Dama bε daa chε ka o suhu miligi, ka o yεli yetɔŷ' shεŋa din bi simdi.
- ³⁴ Bε daa bi ku niriba maa zaa kaman Yawε ni daa zali ba ni bε niŋ shεm.
- ³⁵ Amaa bε daa zaŋla bεman' bali niriba maa ni n-niŋdi bε ni niŋdi shεm.
- ³⁶ Bε daa jεm bε wuna, ka di daa leei zana gbahi ba.
- ³⁷ Bε daa zaŋ bε bidibisi mini bε bipuyinsi n-kɔri ba ti alizinnima.
- ³⁸ Bε daa yihi bε bidibisi mini bε bipuyinsi bεn bi tum taali Ʒim, bε daa kɔri ba m-mal' la Keenan wuna; ka bε Ʒim maa daa ta tingbɔŋ maa dayiri.
- ³⁹ Lala ka bε daa niŋ ta bεman' dayiri bε tumtumsa ni, ka bε tuma maa zuŷu daa chε ka bε bi Ʒe yim.
- ⁴⁰ Dinzuŷu ka Yawε suhu daa yiysi pam bah' o niriba maa zuŷu, ka o daa zayis' o ni su ninvuy' shεb' maa.
- ⁴¹ O daa zaŋ ba niŋ zuliya shεb' nuu ni, ka ninvuy' shεb' bεn je ba su ba.

⁴²Ka bε dimnim' maa daa nahim ba pam, ka zaŋ bε yiko su ba.

⁴³Siyimsiyim bushεm ka o daa fa ba bahi, amaa ka bε daa yi o nyaanja, ka bε daalahichi daa chε ka bε nya filiŋ.

⁴⁴Amaa ka o daa nya bε nandahima maa, ka wum bε fabila.

⁴⁵Bε zuyu ka o daa teeg' o daalikauli la yεla, ka daa tayı o tεha o yurilim maŋli la zuyu.

⁴⁶ Ka o daa chε ka bε ni nyε daba ninvuy' shεb' nuu ni zaa daa zo ba namboγu.

⁴⁷Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo, tiligim ti, ka yihi ti zuliya kam ni na n-layim luy' yini, ka ti pay' a yuli din be kasi ḥo, ka ti a jilima ti payibū maa puuni.

⁴⁸ Payimiya Yawε ḥun nyε Izraεl Naawuni ḥo, pumpoγo zaŋ hal ni saha din ka bahigu. Sokam yelima, Ami! Payimiya Yawε!

Yila 107

LITAAFI DIN PAH' ANU

(Yila 107—150)

Naawuni payibū o nirilim zuyu

¹ "Payimiya Yawε, dama o nyεla ḥun viεla, ka o yurilim maŋli bi naara!"

²Chε ka Yawε ni tiligi ninvuy' shεb' zaa yεli lala, bεna n-nyε o ni tiligi shεb' muγisigu ni,

³ka yihi ba tiŋbɔn' shεŋa ni, wulimpuhili polo mini wulinluhili polo ni nuzaa polo ni nudirigu polo na la.

⁴Shεb' daa bela tiŋban' nel' ni n-dari ginda, ka bi nya tin' ʒiina.

⁵Kum mini kɔnyuri n-daa yεn ku ba, hal ka bε daa ti yihi tahima.

⁶Bε wahala maa puuni ka bε daa suhi Yawε, ka o daa yihi ba bε nandahima maa ni.

⁷O daa zaŋ ba doli soli din tuhi hal ti paai bε ni yεn ʒini tin' shεl' ni.

⁸Chε ka bε payi Yawε o yurilim maŋli min' o ni tumdi alahiziba tuun' shεŋa tiri daadamnim' la zuyu.

⁹O tiri kɔnyuri ni mali ninvuy' shεb' kom, ka tiri kum ni mali ninvuy' shεb' bindir' suma.

¹⁰Shεb' daa ʒila zibisim mini bumbɔn' ni, ka nyε sarikanima, ka bε ba ba bandi ʒili ka bε diri wahala,

¹¹bε ni daa zayisi Naawuni yeligu, ka lihi ʒiem ḥun' Zallakudura Naa wuhibu la zuyu.

¹²Ka o daa chε ka bε tum tuun' kpεma. Bε daa tuui lu ka kɔŋ ḥun ni sɔŋ ba.

¹³Di saha ka bε daa suhi Yawε be wahala maa puuni, ka o daa tiligi ba bε nandahima maa ni.

¹⁴O daa yihi ba bumboni mini zibisim ni, ka kabi bε bandi.

¹⁵Chε ka bε payi Yawε o yurilim maŋli min' o ni tumdi alahiziba tuun' shεŋa tiri daadamnim' la zuyu.

¹⁶O kabiri daanya dunoyɔriti ka kabiri kuriti dunokparitisi.

¹⁷Shεb' daa nyεla jεra n-tum tuumbieri, ka daa di wahala bε tuumbieri maa zuyu.

¹⁸Bε daa je bindirigu kam; di daa chε biela ka bε kpi.

¹⁹Di saha ka bε daa suhi Yawε be wahala maa puuni, ka o daa yihi ba bε nandahima maa ni.

²⁰O daa tim o yεligu na ti tib' ba, ka daa yihi ba kum ni.

²¹Chε ka bε payi Yawε o yurilim maŋli min' o ni tumdi alahiziba tuun' shεŋa tiri daadamnim' la zuyu.

²²Chε ka bε mali wumpayibo sara, ka yili suhupielli yila yεl' o tuma yεla.

²³Shεb' daa zanla narin kara n-kpe teeku puuni nti tumdi daabiligu tuma ko' titali maa ni.

²⁴Bε nini daa nya Yawε tuma din nyε o daalahiziba tuma la teeku bulli maa ni.

²⁵Dama o daa zali zaligu n-chε ka sanʒieyu yiysi n-kpuyi teeku kɔgbana zuysaa.

²⁶Bε daa yiyi du zuysaa ha n-lab' ti lu bulli ni, ka dabiεm daa kpe ba bε barina maa puuni.

²⁷Bε daa ʒiehira ka jeeni kaman ninvuy' shεb' bεn nyu dam kuli, ka bε yεm zaa daa naai la.

²⁸Di saha ka bε daa suhi Yawε be wahala maa puuni, ka Yawε daa yihi ba bε nandahima maa ni.

²⁹O daa chε ka sanʒieyu maa chε ʒiebu, ka teeku kɔgbana daa fo n-dɔni baalim.

³⁰Ka bε suhuri daa paligi di ni daa fo n-dɔni baalim maa zuyu, ka o daa zaŋ ba na ti zali bε ni bɔri ni bε zani kulino' shεl' ni.

³¹Chε ka bε payi Yawε o yurilim maŋli min' o ni tumdi alahiziba tuun' shεŋa tiri daadamnim' la zuyu.

³²Chε ka bε tibig' o niriba layinggu ni, ka pay' o kpamba layinggu ni.

³³O daa chε ka mɔya leei tingban' neli doya, ka chε ka kɔbil' nina kuui.

³⁴O daa chε ka tingbani din vuhibi leei wubilim tingbani, ninvuy' shεb' bεn be nimaani ninvuy' biɛtali zuyu.

³⁵O daa chε ka kom puhigi zɔri tingban' nεl' ni, ka chε ka kom puhiri yiri tingban' kuŋ ni na.

³⁶O daa chε ka kum ni mali ninvuy' shεb' me bε tñj' ʒini nimaani.

³⁷Bε daa koya m-biri bimbira ka sa tihi, ka di daa niŋ, ka tihi maa gba daa wali pam.

³⁸Ka o daa niŋ alibarika niŋ bε ni, ka bε nab' pam, ka bi chε ka bε biŋkɔbiri filim.

³⁹Ka nahingu mini wahala ni suhugarigu daa ti chε ka bε filim,

⁴⁰ka o daa dihi bεn nahindi ba vi, ka chε ka bε dari gindi tingban' nεl' ni.

⁴¹Amaa ka o daa yihi nandaamba bε nandahima ni, ka chε ka bε malibu nabi kaman biŋkɔbbaligu la.

⁴²Ka wuntizɔriba daa nya li ka bε suhuri paligi, amaa ka ninvuy' biεri daa fo bε noya.

⁴³Iunkam mali yεm, ɳun' wummi dimbɔŋɔnim' vienyeliŋga, ka tεhi Yawε yurilim manjli ɳo yεla.

Yila 108

Nir' dimnim' nyənbu wunsuhigu

(Yila 57.7-11; 60.5-12)

¹Naawuni, n suhu kul ʒiɛla yim. N ni yili yila ni kukoli viɛlli. N shia, neema!

²Goonje mini mɔyilo, neemiya! N ni ɳme biɛyunaayo.

³Yawε, n ni pay' a niriba ni, ka yili yila pay' a zuliya kam ni.

⁴Dama a yurilim manjli maa duya gari sagbana, ka a ʒiɛyimtali chaŋ hal ti tori sagbana.

⁵Naawuni, chε ka a tibigginsim du n-gari zuγusaa, ka chε ka a jilima be dunia ni zaa.

⁶Zaŋm' a nudirigu di nasara, ka deei ti suhigu, ka lala zuyu chε ka a fa a ni yuri ninvuy' shεb' bahi.

⁷Naawuni lo alikauli o luy' kasi shee yεli, "N kpɔŋ zuyu, n ni pirigi Shεkεm; ka zaŋ Sukɔt Vinvamlı tari.

⁸Giliad nyεla n dini, ka Manaasa nyε n dini; ka Ifriim nyε n kurugu zuγupiligu; ka Juda nyε n nam jaangbee.

⁹Mɔab nyεla n kopayiri ɳmani, ka Edom nyε n ni pirigiri n namda sɔŋdi luy' shεli; n ni ɳme nasaridibo kuŋa m-bahi Filistianim' zuyu."

¹⁰Iuni n-lee yεn zaŋ ma ti kpεhi bε ni me gooni gili tin' shεli ɳo ni? Ka ɳun n-lee yεn zaŋ ma tahi Edom?

¹¹Naawuni, a zayisi ti mi? A bi lan zaŋdi ti tøbbihi chani töbu ni?

¹²Sɔŋmi ti ka ti nyaŋ ti dimnima, dama ninsal' sɔŋsim nyela yoli.

¹³Naawuni yi be ti sani, ti ni di nasara. Duna n-yen du n-tam ti dimnim' zuyu.

Yila 109

Ninvuy' so ɣun be wahala ni fabila yεtɔya

¹Naawuni, m payir' a. Di shini ma!

²Ninvuy' sheb' bɛn nyɛ ninvuy' bieri ni ʒirinim' lu n zuyu. Be ɣmarila ʒiri pari ma.

³Be zaŋla jelinsi yεtɔya m-muyisiri ma, ka lu n zuyu ka di ka daliri.

⁴Be zaŋla galimi n-yo ma yurilim samli, amaa ka man' suhiri Naawuni tiri ba.

⁵Be zaŋla zay' bieyu yo ma zay' vielli samli, ka zaŋ jelinsi yo ma yurilim samli.

⁶Be yeliya, "Cheliya ka ninvuy' bieyu lu o zuyu, ka che ka ɣun yen fiyis' o zan' o nudirigu polo.

⁷Be yi kar' o saria, bɛn' wuhimi ni o mali taali, ka che ka o wunsuhigu leei alahichi.

⁸ Che ka o dabisa filim, ka so deeg' o zaani zani.

⁹ Che ka o paya leei pakoli, ka o bihi leei kpibisi.

¹⁰ Che ka o bihi chanimi gindi maani bara, ka be kari ba yihi be yili' chera ni.

¹¹ Che ka o sandan' fa o ni mali shelikam zaa; ka saamba ʒe o ni tum tuma nya binshelikam zaa.

¹² Che ka so ku ninj o nirilim. So di zo o kpibisi maa namboyu.

¹³ Che ka o zuliya kpi zaa; ka o yuli kpihim ʒiemana din pahir' ayi ni.

¹⁴ Yawε di tam o ba tuumbieri yela, ka di kpihim' o ma daalahichi.

¹⁵ Che ka di kul be nyin' Yawε tooni sahakam, ka che ka so ku lan teeg' o yela dunia ɣo ni.

¹⁶ Dama o daa bi niŋ so nirilim, amaa ka daa nay' lula faranim' mini nandaamba ni suhugarigunim' zuyu n-ku ba.

¹⁷ O yuri ni o yeli noli din bie ti niriba. Che ka noli di o. O je alibarika, dinzuyu di che ka alibarika mir' o.

¹⁸ O zaŋla noli yelibu ye kaman binyerigu la. Che ka di tabil' o niŋgbuna kaman kom la, ka che ka di be kaman kpam la n-nyeligi kpe o kɔba ni.

¹⁹ Che ka di be kaman chinchin' la, ka o zaŋ li vil' omaŋa, ka che ka di be kaman shelorigu la, ka o zaŋ li lɔri dabisili kam."

²⁰Yawε che ka dimboŋɔ nyε ninvuy' sheb' bεn fiyisiri ma mini bεn yεri yetɔy' bieri n-jendiri ma la laara.

²¹Amaa nyin' Yawε ɳun nyε n Duuma ɳɔ, niŋmi dimboŋɔ ti ma a yuli zuyu. Fam' ma bahi, dama a yurilim manjli la viela.

²²Dama n nyεla faralana ni nandana. N suhu sayimya pam.

²³N chaŋmi kaman zaawuni shilinshia la. Be pihigi ma mi bahi kaman sakɔyū la.

²⁴N lola noli hal ka n duna ti gbarigi, ka n niŋgbuna ti kpaliŋla kɔba noli.

²⁵ Ninvuy' sheb' bεn fiyisiri ma kul maani ma la ansarisi. Be yi nya ma, be viinila be zuyuri.

²⁶Yawε ɳun nyε n Naawuni ɳɔ, sɔŋm' ma! Tiligim' ma a yurilim manjli la zuyu.

²⁷Yawε, che ka be baŋ ni a nuu n-tum lala maa.

²⁸Be nyεla bεn yεri noya tiri niriba, amaa nyin' niŋdila alibarika niŋdi niriba ni. Naawuni, che ka bεn nahindi ma maa di vi, amaa ka che ka a dabili mali suhupielli.

²⁹Che ka bεn fiyisiri ma maa nya filiŋ, ka che ka be zaŋ bεmaŋmaŋ' vi ye kaman binyerigu la.

³⁰N ni che ka n noli payi Yawε pam; n ni pay' o salo sunsuuni.

³¹Dama o ɣieŋla nandaamba nudirigu polo ni o tiligi ba bεn yεn wuhi ni be simdi kum la nuu ni.

Yila 110

Naawuni min' o ni pii na' so

¹ Yawε yeli n dana, "Ʒinimi n nudirigu polo hal ka n ti zaŋ a dimnim' leeg' a napɔntamdigu."

²Yawε ni che ka a nam jaŋbee yi Ziɔn na, ka a di nam a dimnim' sunsuuni.

³Dahin shεli a yi ti yεn tuhi a dimnima, a tɔbbihi ni ti sayi ti a. A nachimba ni ti ɳmanila asiba maligim n-layimna ti gil' a sheeni zoli din be kasi la zuyu.

⁴ Yawε poya ka ku lan tay' o tεha: "A nyεla maligumaana ɳun tuma ni be kaman Melikizedek tuma la hal ni saha din ka bahigu."

⁵Ti Duuma be a nudirigu polo. O ni ti nyarŋ nanima o suhuyiyisili dali.

⁶O ni ti kari zuliya kam saria, ka che ka niriba kpi n-yεrigi be tiŋgbana ni. O ni ti nyarŋ dunia ɳɔ nanim' zaa.

⁷Naa maa ni ti nyu sokpaŋ' kulibɔŋ kom n-nya kpiɔŋ di nasara.

Yila 111

Naawuni payibu

- ¹Payimiya Yawε! N ni puhi Yawε ni n suhu zaa, o ninvuy' sheb' bεn be tibi layinggu ni.
- ²Yawε tumtumsa galisiya pam, ka ḥunkam yuri li bōhindi li mi.
- ³Jilima mini dariza m-be o tuma ni, ka o wuntitali kul beni sahakam.
- ⁴O bi che ka ti tam' o daalahiziba tumtumsa yεla. Yawε nyεla nirlimlana ni nambozora.
- ⁵O tiri bεn zor' o bindirigu; o bi tamd' o daalikauli yεla.
- ⁶O zaŋ zuliya sheb' tingbōna ti o niriba n-wuhi ba o yiko tuma ni nyε shεm.
- ⁷O nuhi tuma nyεla din ʒe yim ka tuhi. O zaligunim' zaa mali naani niŋbu.
- ⁸Di ni ʒieya lala sahakam, ni di che ka niriba doli zaligunim' maa ni ʒieyimtali mini din tuhi tumbu ni.
- ⁹O ti o niriba faako. O lo o daalikauli ni di kul ʒieya sahakam. O yuli be kasi ka mali dabiem.
- ¹⁰Yawε zōbu n-nyε yεm piligu. Benkam doli di soli mali baŋsim vielli. O payibu kul ni beni sahakam.

Yila 112

Ninvuy' suŋ suhupielli

- ¹Payimiya Yawε! Ninvuy' so ḥun tiri Yawε jilima mal' alibarika. Dun yu' o zaligunim' mali alibarika.
- ²Bε zuliya ni mali kpiɔŋ bε tingban' ni. Ninvuy' so ḥun be tibi zuliya ni mali alibarika.
- ³Buni mini azichi ni be bε yinsi, ka bε wuntitali kul ni beni sahakam.
- ⁴Neesim neeri zibisim ni tiri ninvuy' sheb' bεn be tibi mini bεn niŋdi nirlim, ni nambozoriba ni wuntizoriba.
- ⁵Ninvuy' sheb' bεn niŋdi nirlim zaŋdi bε binyara paŋdi niriba mali alibarika. Ninvuy' sheb' bεn doli yεlimanji soli tumdi bε tuma mali alibarika.
- ⁶Wuntizoriba ku vuui bε zaashee; bε kul ni teeri bε yεla sahakam.
- ⁷Bε bi zɔri lahiba' bieri. Bε suhuri kul ʒieла yim, ka bε nyε bεn niŋ Yawε naani.
- ⁸Bε suhuri kul ʒieла yim; bε ku zo dabiem. Di bahigu ni, bε ni ti di nasara bε dimnim' sani.

⁹ Be zaŋ pina tari nandaamba ni be suhuri zaa, be wontitali kul ni beni sahakam. Be ni duhi ba ti ba jilima.

¹⁰ Ninvuy' bieri ni nya li ka be suhuri yiyisi; be ni ti dim be nyina ka bahi yoli; ninvuy' bieri suhuri ni ye sheli zuyu ni kpalim yoli.

Yila 113

Naawuni payibu o nirlim zuyu

¹ Payimiya Yawε! Yawε daba, payimiy' o; payimiya Yawε yuli.

² Payimiya Yawε yuli pumpɔŋɔ zaŋ chani hal ni saha din ka bahigu.

³ Wuntar' puhibu saha zaŋ hal ti paai o lubu saha, kul payimiya Yawε yuli.

⁴ Yawε gari zuliya kam zaa, ka o jilima yayi sagbana zuyu.

⁵ Duni n-lee ŋmani Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ? Duna n-nyε ŋun ɔi nam kuγu zuyu zuyusaa ha.

⁶ O bela o biɛhigu shee ka lihiri zuyusaa mini dunia ŋɔ.

⁷ O yiγisiri faranim' tankpayu ni, ka yiγisiri nandaamba tampiligim ni,

⁸ O che ka be mini nanim' ɔiina, nanim' ben nyε o niriba nanim.

⁹ O tiri payiŋoo bihi, ka zaŋd' o leeri bihi ma ŋun mali suhupielli. Payimiya Yawε!

Yila 114

Yaγigari chuyu yilli

¹ Izraelnim' ni daa yi ljipti saha sheli, Yaakubu zuliya ni daa yi tinzun' tin' ni saha sheli,

² Juda zuliya daa leela Naawuni ninvuy' sheb' ben be kasi, ka Izraelnim' leeg' o ni su sheba.

³ Teeku ɔieγu daa nyaya ka zo; ka Jooden Mɔyili ŋmaligi lab' di nyaanja.

⁴ Ka zoya daa yiγiri jemdi kaman pielahi la, ka daboya daa yiγiri jemdi kaman piebibi la.

⁵ Teeku, bo n-niŋ ka a daa zo? Jooden Mɔyili, bo n-niŋ ka a daa ŋmaligi lab' a nyaanja?

⁶ Zoya, bo n-niŋ ka yi daa yiγiri jemdi kaman pielahi la? Daboya, bo n-niŋ ka yi daa yiγiri jemdi kaman piebibi la?

⁷ Tingbani, sɔhigim' ti Duuma tooni. Sɔhigim' ŋun nyε Yaakubu Naawuni ŋɔ tooni.

⁸ Duna n-che ka kom yi tampima ni na zɔra, ka che ka kɔzɔrim yi chebili kuyili ni na.

Yila 115

Naawuni yino ɳun nyε Naawuni manjli

- ¹Yawε, pa tinima, pa tinima, amaa a yuli ka ti tiri jilima, a yurilim manjli min' a Ʒieyimtal' la zuγu.
- ²Bɔzuγu ka zuliya sheb' bɔhira, "Ya ka bε Naawuni maa lee be?"
- ³Ti Naawuni maa bela zuγusaa. O ni yu' shεm ka o tumda.
- ⁴Amaa bε buya nyεla anzinfα mini salima din nyε ninsalinim' ni zaŋ bε nuhi mali shεŋa.
- ⁵Bε mali noya, amaa di bi tɔyisiri yεtɔya. Bε mali nina, amaa di bi nyara.
- ⁶Bε mali tiba, amaa di bi wumda. Bε mali nyεhi, amaa di bi wumdi nyom.
- ⁷Bε mali nuhi, amaa di bi tabisiri sheli. Bε mali naba, amaa di bi chana. Bε ku tooi zaŋ bε kukoya yεli sheli.
- ⁸Bεn mali ba bemi kaman bε ni be shεm. Lala n-nyε bεnkam zaa niŋ wuna maa naani.
- ⁹Yinim' Izraεlnima, niŋmiya Yawε naani! Duna n-nyε yi sɔŋda ni ɳun guli ya.
- ¹⁰Yinim' Aduna zuliya, niŋmiya Yawε naani! Duna n-nyε yi sɔŋda ni ɳun guli ya.
- ¹¹Yinim' bεn zɔri Yawε, niŋmiy' o naani! Duna n-nyε yi sɔŋda ni ɳun guli ya.
- ¹²Yawε bayα be ti ni. O ni niŋ alibarika niŋ ti ni. O ni niŋ alibarika niŋ Izraεlnim' ni. O ni niŋ alibarika niŋ Aduna zuliya ni.
- ¹³Yawε ni niŋ alibarika niŋ bεn zɔr' o ni, bεn nyε wɔyira mini tarimba zaa.
- ¹⁴Yawε che ka yi mini yi bihi zuliya nabi.
- ¹⁵Yawε ɳun nam zuγusaa mini dunia ɳɔ, niŋm' alibarika niŋ yi ni.
- ¹⁶Yawε n-su zuγusaa ha, amaa ka zaŋ dunia ɳɔ ti ninsalinima.
- ¹⁷Kpiimba bi payiri Yawε, ka bεn chaŋ ti be kpiimba biehigu shee gba bi payiri Yawε.
- ¹⁸Amaa tinim' n-ni payi Yawε pumpɔŋɔ hal ni saha din ka bahigu. Payimiya Yawε!

Yila 116

Ninvuy' so ɳun tiligi kum ni Naawuni payibu

- ¹N yuri Yawε, dama o wumdi n ni yeri shεm; ka deeri n suhigu sheli n ni suhir' o ni o zo ma nambɔŋu ɳɔ.
- ²O ni gbilisiri tibili wumdi n suhigu zuγu, n kul ni suhir' o hal ni n nyεvil' tariga.

³Kum zana n-daa kul gili ma; ka kpiimba biɛhigu shee dabiem gbaai ma; ka wahala mini suhusayiŋgu gbaai ma pam.

⁴Di saha ka n daa suhi Yawε yeli, Yawε, n suhir' a, tiligim' ma!

⁵Yawε nyɛla nirilimlana ni ŋun be tibi. Ti Naawuni maa nyɛla nambɔzɔra.

⁶Yawε guli bɛn nyɛ tarimba. N daa be muyisigu ni, ka o tiligi ma.

⁷N shia, labim' a vuhim shee na, dama Yawε niŋ a nirilim pam.

⁸Dama nyin' Yawε tiligi n shia kum ni, ka nyɛhi n nintam, ka tiligi n naba tuubu ni.

⁹M bela Yawε tooni chani nyɛvilinim' tingban' ni.

¹⁰Hal n yi yeli ni n nya wahala pam, n kul gbibila yɛda.

¹¹N dabiem zɔbu puuni, n daa yɛliya ni so ku tooi niŋ so naani.

¹²Bɔ ka n lee yɛn zaŋ yo Yawε o ni niŋ ma nirilim shɛŋa la zaa zuyu?

¹³N ni kpuyi n tiliginsim pipia zu�usaa, ka kuhi boli Yawε yuli.

¹⁴N ni zaŋ n ni po ni n ni zaŋ shɛli ti Yawε n-ti o, o niriba zaa sani.

¹⁵Ninvuy' shɛb' bɛn ʒe yim kum nyɛla yɛlikpani Yawε sani.

¹⁶Yawε, n nyɛla a dabili. N nyɛla a dab' bipuyiŋga bia. A kabisi m bandi.

¹⁷N ni zaŋ wumpayibo sara ti Yawε, ka jɛm o.

¹⁸N ni zaŋ n ni lo ni n ni zaŋ shɛli ti Yawε n-ti o o niriba zaa sani.

¹⁹N ni zaŋ n ni po ni n zaŋ shɛli ti Yawε n-ti o sara maligu shee din be Yawε jɛmbu duu din be Jɛrusalɛm la. Payimiya Yawε!

Yila 117

Naawuni payibу

¹Zuliya kam zaa, payimiya Yawε! Salinim' zaa, payimiy' o!

²Dama o yurilim maŋli la galisiya pam zaŋ chaŋ ti sani, ka o ʒieyimtali kul ni beni sahakam. Payimiya Yawε!

Yila 118

Nasara dibu wumpayibo wunsuhigu

¹Payimiya Yawε dama o nyɛla ŋun viɛla, ka o yurilim maŋli bi naara.

²Izraɛlnima, yɛlimiya, "O yurilim maŋli bi naara."

³Aduna zuliya, yɛlimiya, "O yurilim maŋli bi naara."

⁴Ninvuy' shɛb' bɛn zɔri Yawε, yɛlimiya, "O yurilim maŋli bi naara."

- ⁵M muysisigu puuni, n daa suhi Yawε, ka o deei n suhigu, ka fa ma bahi.
- ⁶Yawε be n sani, m bi zɔri dabiem. Bɔ ka ninsal' ni tooi niŋ ma?
- ⁷Yawε bela n sani ni o sɔŋ ma. N ni di nasara bɛn je ma sani.
- ⁸Nir' yi sɔyi Yawε sani, di so ni a niŋ ninsalinim' naani.
- ⁹Nir' yi sɔyi Yawε sani, di so ni a niŋ nabihī naani.
- ¹⁰Zuliya kam zaa teemi gili ma, amaa ka n nyaŋ ba Yawε yuli zuyu!
- ¹¹Bε kul teemi gili ma luyilikam zaa, amaa ka n nyaŋ ba Yawε yuli zuyu!
- ¹²Bε kul bemi kaman shihi la n-gili n luyilikam, ka ŋmaligi kpi yomyom kaman buyim n-di gɔhi la, ka n nyaŋ ba Yawε yuli zuyu!
- ¹³Bε daa daai ma la pam ka n yɛn lu, amaa ka Yawε daa sɔŋ ma.
- ¹⁴Yawε n-nyε n kpiɔŋ ni n yaa; ŋuna n-nyε n tiliginsim.
- ¹⁵Nasara dibu suhupielli yila be wuntizɔriba suya shee, "Yawε nudirigu n-tum tuun' kara maa."
- ¹⁶Yawε nudirigu nya duhibu, Yawε nudirigu n-tum tuun' kara maa."
- ¹⁷N ku kpi, amaa n ni be, ka moli Yawε tuma yɛla.
- ¹⁸Yawε darigi n tibili pam, amaa o bi chε ka n kpi.
- ¹⁹Yoomi wuntitali dunoya ti ma, ka n dol' li kpe nti puhī Yawε.
- ²⁰Yawε dunoli m-bɔŋɔ; wuntizɔriba kɔŋko n-ni tooi dol' li kpe.
- ²¹M puhir' a a ni deei n suhigu ka leei n tiligira ŋɔ zuyu.
- ²²Kuγ' sheli tammeriba ni zayisi la, n-yipa leei kuy' gahindili.
- ²³Yawε niŋsim m-bala, ka di mali ti alahiziba.
- ²⁴Zuŋɔ nyɛla Yawε ni nam dabisi' sheli. Cheliya ka ti suhuri paligi ka mali suhupielli di ni.
- ²⁵Yawε, ti suhir' a, tiligim ti! Yawε, ti suhir' a, tim ti nasara!
- ²⁶Dum mali Yawε yuli kanna ŋɔ mal' alibarika. Yawε jɛmbu duu ka ti be ka puhiri ya maa.
- ²⁷Yawε n-nyε Naawuni. O chε ka o neesim paai ti. Dahimiya tihī vari ka ti di chuyu puhibu dari n-chaq̃ ti gili sara maligu bimbini.
- ²⁸Nyini n-nyε n Naawuni; n ni pay' a. Nyini n nyε n Naawuni; n ni tibig' a.
- ²⁹Payimiyā Yawε, dama o nyɛla ŋun viɛla; ka o yurilim maŋli kul beni sahakam.

Yila 119

Yawε zaligu

- ¹Ninvuy' shεb' bεn doli Yawε zaligu, ka ka galimi bε biεhigu ni mali alibarika.
- ²Ninvuy' shεb' bεn dol' o zaligunima, ka jεmd' o ni bε suhuri zaa mali alibarika.
- ³Ninvuy' shεb' bεn dol' o soya, ka bi tum taali gba mali alibarika.
- ⁴A zal' a zaligunima ni niriba dol' li viεnyεliŋga.
- ⁵N yuya ni n ʒe yim n soya ni, ka lala chε ka n tooi dol' a zaligunima!
- ⁶N yi zaŋ n zaya niŋ a zaligunim' maa zaa ni, n ku di vi.
- ⁷N yi baŋ a wuntia zaligunim' maa, n ni pay' a ni suhu yini.
- ⁸N ni dol' a zaligunima; di chε ma bahi zaa.

Yawε zaligunim' dolibu

- ⁹Wula ka bipala lee yεn niŋ n-chε ka bε soya be kasi? A yεligu ni wuhi shεm ka bε ni doli n-chε ka di be kasi.
- ¹⁰N jεmd' a mi ni n suhu zaa, di chε ka m birig' a zaligunima.
- ¹¹A yεligu ka n zaŋ sɔyi n suhu ni, ni di chε ka n ku tum alahichi a sani.
- ¹²Yawε, m payir' a; wuhim' ma a zaligunima.
- ¹³N ni yaai n noli yεli a zaligunim' din yi a nol' ni na zaa yεla.
- ¹⁴N yur' a zaligunim' soli maa pam kaman n ni yuri azichi balibu kam shεm.
- ¹⁵N ni bɔhim a zaligunim' maa, ka zaŋ n zaya niŋ a soya ni.
- ¹⁶N ni yu' a zaligunim' maa; n ku tam a yεligu yεla.

Alibarika be Yawε zaligunim' dolibu ni

- ¹⁷Niŋm' mani a dabili ŋɔ zay' viɛlli, ka lala zuyu chε ka m be, ka doli a yεligu.
- ¹⁸Neemi n nina ka lala zuyu chε ka n nya alahiziba binshεŋa din be a zaligu puuni.
- ¹⁹N ŋmanila sana dunia ŋɔ ni; di zaŋ a zaligunim' sɔyi ma.
- ²⁰N suhu kul yεla a zaligunim' dolibu zuyu sahakam.
- ²¹A kpahiri karimbaannim' bεn mali taali ka bi dol' a zaligunim' la zuyu ni.
- ²²Yihim' ma bε daansarisi mini bε ninvuy' tubo ni, dama n dol' a zaligunima.
- ²³Hal nanim' ni laŋindi ʒiini lɔri nia bier i zaŋ char m polo la zaa yoli, mani a dabili ŋɔ kul ni bɔhind' a zaligunima.
- ²⁴N yur' a zaligunim' maa pam. Di nyεla n saawaranima.

Yawε zaligu dolibu nia lɔbo

- ²⁵N tarigimi do tiŋa; tim' ma nyevili palli kaman a yeligu ni wuhi shem.
- ²⁶N kahigi n ni tum shelikam wuh' a, ka a dee i n suhigu; wuhim' ma a zaligunima.
- ²⁷Wuhim' ma a zaligunim' maa soya ka m bɔhim banj a daalahiziba tuma.
- ²⁸Suhugarigu chəmi ka n yema ŋma; kpaŋsim' ma kaman a yeligu ni wuhi shem.
- ²⁹Yihim' ma yohinju ni, ka niŋ ma nirlim n-wuhi ma a zaligunima.
- ³⁰M piila ʒieyimtali soli. N zaŋla a zaligunim' zali n tooni.
- ³¹Yawε, n gbib' a zaligunim' vienyelinga. Di chε ka n di vi.
- ³²N zɔri dolila a zaligunim' soli, dama a yeligi m baŋsim.

Baŋsim bɔbu wunsuhigu

- ³³Yawε, wuhim' ma a zaligunim' soya, ka n dol' li hal ni di tariga.
- ³⁴Tim' ma baŋsim, ka n gbib' a zaligu, ka dol' li ni n suhu zaa.
- ³⁵Chε ka n dol' a zaligunim' soli, dama n suhu yuri li pam.
- ³⁶Omaligim' n suhu niŋ a zaligunim' dolibu ni, ka chε azichi yoya bɔbu.
- ³⁷Di chε ka n lihiri binshεŋa din ka buchi. Tim' ma nyevili a soli zuyu.
- ³⁸Kahigim' a daalikauli din nyε bɛn lur' a sizuura dini la wuhi mani ŋun nyε a dabili ŋɔ, ka n lu a sizuura.
- ³⁹Yihim' ma vi sheli n ni zɔri ni, dama a zaligunim' viela.
- ⁴⁰N suhu kul yεla a zaligunim' zuyu. A wuntitali puuni, tim' ma nyevili.

Naawuni zaligu yεda niŋbu

- ⁴¹Yawε, chε ka a yurilim maŋli maa paai ma, ka tiligi ma kaman a daalikauli ni wuhi shem.
- ⁴²Di saha n ni tooi nya garigibu din ni garigi ninvuŋ' shεb' bɛn maani ma ansarisi la, dama n niŋ a yeligu naani.
- ⁴³Di yihi yelmanjli n nol' ni hal biɛla gba, dama n tahima bela a zaligunim' ni.
- ⁴⁴N kul ni dol' a zaligu sahakam.
- ⁴⁵N ni chani ni yolisim, dama m bo n-nya a zaligunima.
- ⁴⁶N ni tɔyis' a zaligunim' maa yεla nanim' tooni, ka ku zo vi.
- ⁴⁷N nyari suhupielli a zaligunim' maa dolibu ni, dama n yuri li pam.
- ⁴⁸N tir' a zaligunim' din nyε n ni yuri sheli maa jilima; n kul ni bɔhindii li.

Yawε zaligu naani niŋbu

- ⁴⁹Teem' a ni daa yεli mani a dabili ŋɔ shem, ka m mali tahima di zuyu la yεla.

50 A daalikauli nyɛla din tiri ma nyevili; dina n-nye n suhu kpaŋsibo n wahala dibu puuni.

51 Karimbaannim' maani ma la ansarisi ka di ka yɛtɔya, amaa ka m bi ŋmaligi ka che a zaligu maa dolibu.

52 Yawɛ, n yi tɛhi a zaligunim' din yi kurimbuni na la yɛla, di kpaŋsirila n suhu.

53 Ninvuy' bieri yi zayis' a zaligu dolibu di cherimi ka n suhu yiysi pam.

54 N yi be luy' shɛlikam zaa, m malila a zaligunim' maa yiini yila.

55 Yawɛ, n teer' a yuli yɛla yuŋ, ka dol' a zaligu.

56 N nyar' alibarika a zaligunim' maa dolibu zuyu.

Zaŋ man' ti Yawɛ zaligu

57 Yawɛ, nyini n-kul nyɛ n ni bɔri so; n lo alikauli ni n ni gbib' a yeligu.

58 N suh' a ni n suhu zaa; zom' ma nambɔyu kaman a daalikauli ni wuhi shɛm.

59 N yi teh' a soya yɛla, ŋ-ŋmaligirim dol' a zaligunim' maa.

60 N ku guhi, n ni niŋ yomyom dol' a zaligunim' maa.

61 Hal ninvuy' bieri ni bari ma zana la zaa yoli, n ku tam a zaligu maa yɛla.

62 N yiysiрила yuntisuyu m-payir' a, a wontia zaligunim' maa zuyu.

63 N nyɛla ninvuy' shɛb' bɛn zaa zɔr' a mini ninvuy' shɛb' bɛn zaa dol' a zaligunim' maa zo.

64 Yawɛ, a yurilim manli la n-kul pali dunia ŋɔ zaa. Wuhim' ma a zaligunim' maa.

Yawɛ zaligunim' bukaata ni nyɛ shɛli

65 Yawɛ, niŋm' mani ŋun nyɛ a dabili ŋɔ zay' viɛlli kaman a yeligu ni wuhi shɛm.

66 Tim' ma yɛm mini baŋsim, dama n niŋ a zaligunim' yeda.

67 A ni daa na bi darigi n tibili la, n daa birigiya; amaa pumpɔŋɔ n dol' a yeligu.

68 A nyɛla Naawuni suŋ, ka tumdi din viɛla; wuhim' ma a zaligunima.

69 Karimbaannim' kul ŋmarila ʒiri pari ma, amaa n dolila a zaligunim' ni n suhu zaa.

70 Be nyɛla halibierinima, amaa man' yur' a zaligunim' pam.

71 A ni daa darigi n tibili maa, di viɛla. Di ni che ka m baŋ a zaligunim' maa yɛla.

72 A zaligu din yi a nol' ni na nyɛla bin' viɛlli n sani gari salima mini anzinfra kpila tusa shɛm.

Yawɛ zaligunim' yelimantali soli

73 A nuhi ka a daa zaŋ nam ma, tim' ma yɛm, ka m baŋ a zaligunima.

⁷⁴Chε ka ninvuy' shεb' bεn zεr' a nya ma ka mali suhupielli, dama m mali tahima a yεligu ni.

⁷⁵Yawε, m mi ni a saria karibu nyεla din tuhi. Ʒieyimtali puuni ka a daa darigi n tibili maa.

⁷⁶Chε ka a yurilim maŋli la ti ma suhumahili kaman a ni lo mani a dabili ɳo alikauli shεm la.

⁷⁷Zom' ma nambɔyu, ka m be, dama n suhu yu a zaligunim' maa pam.

⁷⁸Chε ka karimbaannim' di vi bε ni ɳmari Ʒiri pari ma la zuyu, amaa n kul ni tεhir' a zaligunim' maa yεla.

⁷⁹Chε ka ninvuy' shεb' bεn zεr' a ka mi a zaligunim' ka n sanna.

⁸⁰Di chε ka m mali galimi n suhu ni zaŋ chan a zaligunim' maa polo, ka lala zuyu ni chε ka n ku di vi.

Tiliginsim bɔbu wunsuhigu

⁸¹N suhu kul yεla a tiliginsim zuyu hal ti tarigi; amaa m mali tahima a yεligu ni.

⁸²N lihila a daalikauli soli hal ka n nina ti fulim; ka m bɔhira, "Ka bɔ saha ka a yεn kpaŋsi n suhu?"

⁸³Dama n leela ɳun ka buchi kaman wain koligu din yili nyɔhi ni; amaa m bi tam a zaligunim' yεla.

⁸⁴A dabili yεn guhi hal ti paai bɔ saha? Bɔ saha ka a yεn darigi ninvuy' shεb' bεn niŋdi ma alaka la tibili?

⁸⁵Karimbaannim' gbi ma la bɔy' bieri. Bε maanila a zaligu ansarisi.

⁸⁶A zaligunim' nyεla yεlimaŋli. Niriba nahindi ma ka di ka soli. Sɔŋm' ma!

⁸⁷Bε loya ni bε yihi ma la dunia ɳo ni, amaa m bi zayis' a zaligunim' maa.

⁸⁸A yurilim maŋli la puuni, tiligim' ma, ka n dol' a zaligunim' din yi a nol' ni na maa.

Yawε zaligu yεda niŋbu

⁸⁹Yawε, a yεligu kul ni beni sahakam. Di nyεla din kul ba n-ʒe alizanda ni sahakam.

⁹⁰A Ʒieyimtali kul ni be Ʒiemani kam ni. Nyini n-daa nam dunia ɳo, ka di mi kul ni beni sahakam.

⁹¹A zaligu zuyu ka binsheγukam beni zuŋo, dama binsheγukam zaa nyεla a daba.

⁹²A zaligu maa yi di pala n suhu ni yu shεli, n naan bahi yoli n nandahima ɳo ni.

⁹³N kul ku tam a zaligunim' maa yεla; dama di zuyu ka a ti ma nyεvili.

⁹⁴N nyela a ni su so. Tiligim' ma, dama n loya ni n dol' a zaligunim' maa.

⁹⁵Ninvuy' bieri soyimi doya gu ma ni be ku ma; amaa a zaligunim' maa yela ka man' kul tchira.

⁹⁶M pun nya ka binshayukam zaa vielim malila tariga, amaa a zaligunim' din' vielim nyela din ka tariga.

N yuri Yawε zaligu

⁹⁷N yuri a zaligu pam! N kul tchirila di yela dabisili kam.

⁹⁸A zaligunim' maa che ka m mali yem gari n dimnima, dama di kul bela n suhu ni.

⁹⁹M mali bañsim gari n karimbanima, dama n kul tchirila a zaligunim' maa yela.

¹⁰⁰M mali bañsim gari ninkura, dama n kul gbibila a zaligunim' maa.

¹⁰¹N gbaala mmañ' ni so' bięyu kam dolibu, ni di che ka n tooi gbib' a yeligu.

¹⁰²M bi che a zaligu sheja dim pahi la dolibu, dama nyini n wuhi ma li.

¹⁰³A yetɔya nyayisi pam n sani, hal di nyayisi n nol' ni pam gari shiri!

¹⁰⁴N nyari bañsim a zaligunim' maa puuni, dinzuju n je ɔiri soli kam.

Neesim din yiri Yawε zaligu ni na

¹⁰⁵A yeligu nyela n naba firila mini n soli neesim.

¹⁰⁶M pola pori ka ɔe di nyaanja ni n dol' a wontia zaligunim' la.

¹⁰⁷Yawε, n nya wahala pam. Dolimi n nyevili kaman a ni daa lo ma alikauli shem la.

¹⁰⁸Yawε, deemi n wumpayibo pini ɔo, ka wuhi ma a zaligunim' la.

¹⁰⁹N nyevili kul bela barina ni sahakam, amaa m bi tam a zaligu maa yela.

¹¹⁰Ninvuy' bieri bari ma la zana, amaa m bi birigi a zaligunim' maa.

¹¹¹A zaligunim' maa nyela n fali sahakam. Dina n-tiri ma suhupielli.

¹¹²N lo n suhu ni ni n ni dol' a zaligunim' maa sahakam.

Tiligin sim be Yawε zaligu ni

¹¹³N je ninvuy' sheb' ben mali tsha buyiyi, amaa n yur' a zaligu dina.

¹¹⁴Nyini n-nye n daashili soyibu shee ni n nyotayirigu; m mali tahima a yeligu ni.

¹¹⁵Yinim' tuumbietumdiba ɔo zomiya ka che ma; ka n doli n Naawuni zaligunima.

¹¹⁶Gbib' ma kaman a ni lo alikauli shem la, ka m be. Di che ka n di vi n tahima niŋbu ni.

¹¹⁷Gbib' ma ka n tiligi, ka kul dol' a zaligunim' sahakam.

¹¹⁸A je ninvuy' shεb' bεn zayis' a zaligunim' dolibu. Bε yɔhiŋgu soya nyεla yoli.

¹¹⁹A niŋdi ninvuy' biεri kaman sayiri la, dinzuŋu ka n yur' a zaligunima.

¹²⁰N zɔr' a mi, ka n ni sohira, ka zɔr' a saria karibo.

Yawε zaligu dolibu

¹²¹N tum din nyε yεlimaŋli ni din tuhi. Di chε ma ti ninvuy' shεb' bεn nahindi ma.

¹²²Lom' mani ŋun nyε a dabil ŋɔ alikauli ni a ni gbib' ma vienyelinga. Di chε ka karimbaannim' nahim' ma.

¹²³N lihila a tiliginsim min' a ni lo ma alikauli maŋli shεl' la soli hal ka n nina ti fulim.

¹²⁴Niŋm' mani ŋun nyε a dabil ŋɔ kaman a yurilim maŋli la ni nyε shεm, ka wuhi ma a zaligunima.

¹²⁵N nyεla a dabil; tim' ma baŋsim, din ni chε ka m baŋ a zaligunima.

¹²⁶Saha paaya ni nyin' Yawε niŋ shεli, dama niriba sayim a zaligu.

¹²⁷Yεlimaŋli, n yur' a zaligunim' maa gari salima din vielli pam.

¹²⁸Yεlimaŋli, n kul dol' a zaligunim' maa zaa. N je ʒiri soli kam.

Yawε zaligu dolibu

¹²⁹A zaligunim' vieli pam, dinzuŋu ka n dol' li n suhu ni.

¹³⁰A yεligu baŋbu nyεla din tiri neesim. Di chεmi ka tarim nyari baŋsim.

¹³¹N kul yεla n noli vuhibi nyahigira, dama n suhu kul yεla a zaligunim' maa zuŋu.

¹³²Omaligim' m polo na zo ma nambɔyu kaman a ni pun niŋdi ninvuy' shεb' bεn yur' a yuli shεm la.

¹³³Chε ka n naba yaabu doli soli ka n chani kaman a yεligu ni wuhi shεm, ka di chε ka tuumbieri nyāŋ ma.

¹³⁴Tiligim' ma ninsalinim' nahiŋgu ni, ka n dol' a zaligunima.

¹³⁵Chε ka a ninni neesim neei niŋ man' ŋun nyε a dabil ŋɔ, ka wuhi ma a zaligunima.

¹³⁶N nintam kul zɔrimi, niriba ni bi dol' a zaligunim' maa zuŋu.

Yawε zaligunim' yεlimaŋli

¹³⁷Yawε, a nyεla wuntialana ka a saria karibu nyε din tuhi.

¹³⁸Wuntia puuni ka a daa zal' a zaligunim' maa ni ʒieyimtali zaa.

¹³⁹Biεrim yεn ti ma la daŋa, n dimnim' ni tam a yεligu yεla zuŋu.

¹⁴⁰A daalikaulinim' nyεla alikauli maŋa! Ka mani a dabil ŋɔ yuri li.

¹⁴¹N nyela ḥun p̄ora ka b̄e ȝiem ma, amaa m bi tam a zaligunim' ȳela.

¹⁴²A wuntitali nyela wuntitali din bi naara, ka a zaligunim' nyε yelimanjli.

¹⁴³Wahala mini nandahima m-mali ma, amaa a zaligunima n-nyε n suhu ni yu sheli.

¹⁴⁴A zaligunim' kul nyela din tuhi sahakam. Tim' ma banjsim din ni che ka m be.

Tiliginsim b̄obu wunsuhigu

¹⁴⁵Yawε, n kul kuhirimi ni n suhu zaa, garigim' ma, n ni dol' a zaligunima.

¹⁴⁶Nyin' ka n kuhiri niñda. Tiligim' ma, ka n dol' a zaligunima.

¹⁴⁷N yiñisirila nołøyukukoli saha n kumdi niñd' a, n zañ n tahima niñla a yeligu ni.

¹⁴⁸N kul n̄ela yuñ zaa ni di che ka m b̄ohim' a daalikaulinim' ȳela.

¹⁴⁹A yurilim manjli la puuni, deemi n suhigu. Yawε, dolimi n nyevili kaman a ni lo ma alikauli shem.

¹⁵⁰Ninvuy' sheb' b̄en niñdi ma alaka ka mali nia b̄ieri la mirina. Be nyela ninvuy' sheb' b̄en be katiña ka che a zaligu.

¹⁵¹Yawε, amaa a miri ma, ka a zaligunim' zaa nyela yelimanjli.

¹⁵²M b̄ohim din be a zaligunim' puuni ka di wɔya, ni a zal' li mi ni di kul be sahakam.

Sɔnsim b̄obu wunsuhigu

¹⁵³Nyam' n wahala ḥo, ka tiligi ma, dama m bi tam a zaligu ȳela.

¹⁵⁴Zabimi n zuyu n-tiligi ma. Dolimi n nyevili kaman a ni lo ma alikauli shem.

¹⁵⁵Ninvuy' b̄ieri mini tiliginsim shee way' pam, dama be bi bori a zaligunima.

¹⁵⁶Yawε, a nambɔzɔbo galisiya pam. Dolimi n nyevili kaman a yelimanjli biehigu ni nyε shem.

¹⁵⁷N dimnim' mini b̄en nahindi ma galisiya pam, amaa m bi che a zaligunim' dolibu.

¹⁵⁸Ninvuy' sheb' b̄en bi ȝe yim, m mihirila n ninni niñdi ba, be ni bi dol' a zaligunim' maa zuyu.

¹⁵⁹Nyam' n ni yur' a zaligunim' maa shem. Yawε, a yurilim manjli la zuyu, dolimi n nyevili.

¹⁶⁰A yeligu nyela yelimanjli zaa, ka a wuntia zaligunim' zaa nyela din kul ni be sahakam.

Yawε zaligunim' dolibu

¹⁶¹Zuyulaannim' kul nahindi ma mi ka di ka soli, amaa n kul lurila a yeligu sizuura n suhu ni.

¹⁶²N kul malila suhupielli a yeligu zuyu kaman ninvuy' so ηun ηme n-di nema pam.

¹⁶³N je ȝiri, ka zayisi li, amaa n yur' a zaligu.

¹⁶⁴Siyimsiyim buyopɔin ka n payir' a dahin yini, a wuntia zaligunim' la zuyu.

¹⁶⁵Ninvuy' shεb' bεn yur' a zaligunim' mali suhudoo pam; ka binsheli ku che ka bε tuui lu.

¹⁶⁶Yawε, n kul guhirila a tiliginsim, ka dol' a zaligunima.

¹⁶⁷N dol' a zaligunima, dama n yuri li pam.

¹⁶⁸N dol' a zaligunim' min' a wuhibu, dama a mi n soya zaa.

Sɔ̄nsim bɔ̄bu wunsuhigu

¹⁶⁹Yawε, che ka n fabila paag' a sanna. Tim' ma baŋsim kaman a ni pun lo ma alikauli shεm.

¹⁷⁰Che ka n suhigu paag' a sanna ka a tiligi ma kaman a ni pun lo ma alikauli shεm.

¹⁷¹N kul ni payir' a, dama a wuhi ma a zaligunima.

¹⁷²N kul ni yiini yila yεr' a yeligu yεla, dama a zaligunim' zaa nyεla din tuhi.

¹⁷³Kul sɔ̄njm' ma, dama m piila a zaligunima.

¹⁷⁴Yawε, n suhu kul yεla a tiliginsim zuyu, ka n suhu kul yu' a zaligu.

¹⁷⁵Che ka m be din ni che ka m payir' a, ka che ka a zaligunim' sɔ̄n ma.

¹⁷⁶N kpεla yɔ̄yu kaman piε' so ηun bɔ̄rigi la. Bom' mani ηun nyε a dabili ηɔ̄ shee, dama m bi tam a zaligunim' maa yεla.

Yila 120

Sɔ̄nsim bɔ̄bu wunsuhigu

¹N nandahima puuni, n daa suhi Yawε, ka o wum n suhigu maa.

²Yawε, yihim' ma ȝirinim' mini bεn yɔ̄hindu niriba nuu ni.

³Yinim' bεn yɔ̄hindu niriba ηɔ̄, wula ka Naawuni lee yεn niŋ ya? O ku darigi yi tibili?

⁴O ni zaŋ tɔ̄butuhira piεma din noya diri mini sɔ̄yu tia sala buγim darigi yi tibili.

⁵Naawuni di sayi ka n nyε sana m-be Meshæk. O mi di sayi ka m be Kedar suya ni.

⁶M be ninvuy' shεb' bεn je suhudoo sani n-yuui pam.

⁷M bɔrla suhudoo, amaa n yi yεli shεli, bε zaŋdi li mi leei zabili.

Yila 121

Yawε ɳun nyε ti gula

¹N kul lihirila zoya zuyu. Ya polo ka n sɔ̄nsim lee yεn yina?

²N sɔ̄nsim yirila Yawε ɳun nam zuyusaa mini dunia ɳɔ̄ sanna.

³O ku chε ka a napɔ̄ŋ pihigi; ɳun gul' a maa bi gbihira.

⁴Yεlimanji, ɳun guli Izraεlnim' pala gom ni gbaari so bee ɳun ni gbihi.

⁵Yawε n-nyε a gula. O nyεla a nudirigu polo mahim.

⁶Wuntan' ku ti a dana dabisili puuni, ka goli gba ku ti a dɔ̄ro yun.

⁷Yawε ku chε ka zay' biε' shεli niŋ a. O ni gul' a nyεvili.

⁸Yawε ni gul' a, a yibu min' a lab' kpe ni; pumpɔ̄ŋɔ̄ zaŋ hal ni saha din ka bahigu.

Yila 122

Jεrusalεm paŋibu

¹Bε ni daa ti yεli ma, "Chε ka ti chaŋ Yawε jεmbu duu;" di saha n suhu daa paligiya pam!

²Jεrusalεm, ti naba ɿieła a dunoya ni.

³Jεrusalεm mεmi kaman fɔ̄ntin' titali din me n-shεbisi tab' ni.

⁴Nimaani ka Yawε ni su zuliya shεb' chana. Di nyεla zaligu Izraεlnim' sani ni bε paŋi Yawε nimaani.

⁵Dama nimaani ka saria karibu ɿiishεhi be, saria karibu ɿiishεhi din nyε Dauda zuliya dini.

⁶Suhimiya Naawuni Jεrusalεm suhudoo zuyu yεra, "Chε ka bεn yuri li tɔ̄ŋ.

⁷Chε ka suhudoo be di puuni, ka alaafee be di nanim' yinsi."

⁸M mabihu mini n zɔ̄nim' zuyu, n ni yεli, "Chε ka suhudoo be a ni."

⁹Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ̄ jεmbu duu la zuyu n ni bɔ̄r' a zay' vielli.

Yila 123

Nambɔ̄yu zɔ̄bu bɔ̄bu wunsuhigu

¹Nyini ka n kul lihira, nyini ɳun nam ɿishee be zuyusaa ɳɔ̄!

²Daba ni lihiri ɳun su ba ninni shεm la, dab' paŋa ni lihiri ɳun su o ninni shεm la, lala ka ti kul lihiri Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ̄ ninni, hal ni o ti zo ti nambɔ̄yu.

³Yawε, zom' ti nambɔyu. Kul zom' ti nambɔyu, dama bε dihi ti vi ti yayi.

⁴Ninvuy' shεb' bεn nyε bundaannim' mini karimbaannim' mali ti ansarisi ti yayi.

Yila 124

Naawuni ɳun nyε o niriba gula

¹Chε ka Izraεlnim' yεli, "Yawε yi di daa bi be ti polo,

²Yawε yi di daa bi be ti polo, ti dimnim' ni daa liri ti la,

³di saha bε suhuyiyisili puuni, bε daa naan vali ti zay' nεma.

⁴Di saha kokpεyε daa naan ʒi ti chan; kopaliga daa naan du ti gari.

⁵Di saha kopaliga din mali kpiɔŋ daa naan du ti gari."

⁶Ti payiri Yawε ɳun bi zaŋ ti niŋ ti dimnim' nuu ni ka bε bahi ti yoli ɳɔ.

⁷Ti tiligimi kaman nooŋa n-tiligi tɔha tɔŋ gbaabu ni la. Tɔha tɔŋ kabiya ka ti tiligi.

⁸Yawε ɳun nam zuγusaa mini dunia ɳɔ yuli ni ka ti sɔŋsim yirina.

Yila 125

Naawuni gul' o niriba

¹Ninvuy' shεb' bεn niŋ Yawε naani ɳmanila Ziɔn Zoli din ku tooi dam, ka kul ni beni sahakam la.

²Zoya ni gili Jεrusalem shεm la, lala ka Yawε gil' o niriba, pumpɔŋɔ hal ni sahakam.

³Ninvuy' bieri kul ku su tingban' sheli din nyε wuntizɔriba tingbani, ka di zuγu ti che ka wuntizɔriba maa tum zay' bieyu.

⁴Yawε, niŋmi bεn nyε ninvuy' suma ka be tibi bε suhuri ni la zay' vielli.

⁵Amaa ninvuy' shεb' bεn doli biriginsim soli, Yawε ni zaŋ ba pahi tuumbierinim' zuγu n-darigi bε tibili. Naawuni tim' Izraεlnim' suhudoo!

Yila 126

Naawuni tilig' o niriba

¹Yawε ni daa yihi ti dabitim ni labisi Ziɔn na, di daa ɳmanila zahindi ka ti zahinda.

²Di saha ti daa kul larimi, ka yiini yila ni suhupielli, ka zuliya shεb' bεn daa gil' ti yεra, "Yawε tum tuun' kara ti ba."

³Yawε shiri tum tuun' kara ti ti, ka ti suhuri paligi pam.

⁴Yawε, labisim' ti na kaman saa ni miri n-zaŋdi kom na ti niŋdi Nεgεb mɔy' kuma ni shεm la.

⁵Chε ka bɛn biriti ka kumdi ti chε bɛ ni biri sheli maa ni suhupielli.

⁶Chε ka ninvuy' shεb' bɛn ʒiri bimbira chani biribu, ka kumdi ti ʒi bɛ ni biri sheli maa bɔba kuna ni suhupielli.

Yila 127

Naawuni payibu o nirlim zuyu

¹Di yi pala Yawε m-me yili, bɛn méri li dirila wahala yoli. Di yi pala Yawε n-guli tiŋa, tinguliba gul' li la yoli.

²Niriba yi daŋ yiŋisibu asiba n-tum tuun' kpema bindirigu zuyu hal ni yuŋ, ka bi daŋ gbihibu, di ka buchi, dama Yawε n-tir' o ni yuri ninvuy' shεb' gom.

³Bihi nyela pini din yi Yawε sanna. Bihi nyela bidɔyibo laara din yi Yawε sanna.

⁴Nir' ni dɔyi bi' shεb' o bipolitali ni ŋmanila piema din be tɔbutuhira nuu ni.

⁵Ninvuy' so ŋun mali ba pam mali alibarika. O yi ʒe o dimnim' tooni saria karibu shee o ku di vi.

Yila 128

Yawε noli deebu laara

¹Ninvuy' so ŋun luri Yawε sizuura, ka dol' o soli mali alibarika.

²A ni di a tuma nyɔri. A ni tɔŋ ka mali suhupielli.

³A pay' ni ŋmanila ti' sheli din wandi wala a yiŋ' puuni. A bihi ni ŋmanila olivi tia wula n-ʒi n-gil' a, ka yi laŋim diri ŋman' yini ni.

⁴Lala ka ninvuy' so ŋun luri Yawε sizuura nyari alibarika.

⁵Yawε alibarika ni yi Ziɔn na paag' a. Naawuni chε ka a nya Jεrusalem tɔŋbu a dunia yili bebu ni zaa.

⁶Naawuni chε ka a nini nya a yaansi. Naawuni tim' Izraelnim' suhudoo!

Yila 129

Bε suhi Naawuni bahi Izraelnim' dimnim' zuyu

¹Izraelnima, yεlimiya, "M bilim ni ka bε pun nahindi ma pam;

²m bilim ni ka bε pun nahindi ma pam. Amaa bε bi tooi nyāŋ ma.

³Bε ti ma dansi n yaanja zuyu. Bε niŋ li la zay' wɔyila kaman pukpara ni wɔriti vuysi shem la.

⁴Yawε nyela wuntialana. O chihi ninvuy' bieri ni lo ti mi' shεŋa."

⁵Naawuni chε ka bɛnkam je Ziɔn di vi, ka ŋmaligi lab' bε nyaanja.

⁶Chε ka bε be kaman mɔpilli zuyu mɔri, din ni kpi ka na bi zool,

⁷ka chε ka di ku pali mɔcheriba nukura bee n-sayı mɔbɔbilɔribा mɔbɔyu,
⁸ka chε ka sochandiba ku yeli, “Yawε niŋm’ alibarika niŋ yi ni!” Ti suhir’ alibarika tiri ya Yawε yuli zuyu.

Yila 130

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Yawε, m bela muysisigu pam ni ka kumdi niŋd’ a.
²N Duuma, wummi n kuhigu! Gbilisim’ tibili wum n suhigu sheli n ni suhir’ a ni a zo ma nambɔyu ḥo.
³Yawε, a yi yen niŋ ti daalahichi laasabu, ti Duuma, ḥuni n-lee ni tiligi?
⁴Amaa a nyela ḥun cheri niriba taali ni di chε ka be zɔr’ a.
⁵N kul guhirila Yawε; n kul guhir’ o mi, ka mali tahima o yeligu ni.
⁶N kul guhirila Yawε n-gari tinguliba bɛn guhiri biɛyu neebu. Yelimanji, hal n-gari tinguliba bɛn guhiri biɛyu neebu.
⁷Izraelnima, maliya tahima Yawε sani! Dama yurilim manji be Yawε sani, ka o mali yiko pam din ni tiligi niriba.
⁸Duna n-nye ḥun ni tiligi Izraelnim’ be daalahichi zaa ni.

Yila 131

Ninvy’ so ḥun siyis’ omaŋ’ sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Yawε, m bi duhi mmaŋa, m mi bi nyuri bara. M bi zaŋ binyara din galisi pam mini din viɛli pam yela muysi mmaŋa.
²Amaa n chεmi ka n suhu be baalim kaman bia ḥun ḥmaai bihili ni be o ma sani baalim shem la. N suhu ḥmanila bia ḥun ḥmaai bihili suhu.
³Izraelnima, niŋmiya Yawε naani, pumpɔŋɔ kul mali we!

Yila 132

Naawuni jɛmbu duu

¹Yawε, teemi Dauda yela, ka teeg’ o ni daa di wahala sheŋa la zaa yela.
²O daa poya Yawε sani. O daa po pɔri Yaakubu Naawuni ḥun nyɛ kpiɔŋlan’ ḥo sani yeli,
³“N ku kuli n yiŋa bee n-dɔni m bindoo zuyu.
⁴N ku gbihi bee n-ʒeei gom,
⁵faashee m bo biɛhigu shee ti Yawε; biɛhigu shee din nyɛ Yaakubu Naawuni ḥun nyɛ kpiɔŋlan’ ḥo dini.”

⁶Ti daa wum di yela la Bətilihəm; ti daa nya li la Jiarim mɔyu ni.

⁷“Chəliya ka ti chaŋ o biɛhigu shee; chəliya ka ti jem o o napɔntamdigu shee.”

⁸Yawə, yiyyisim’ chaŋ a vuhim shee, a min’ a kpion alikauli adaka maa.

⁹Chə ka a maligumaaniba zaŋ wuntia biɛhigu kpəhi bə kəbili ni, ka chə ka a niriba bən ʒe a yim yili suhupielli yila.

¹⁰ A dabilii Dauda zuyu, di zayis’ a ni pii na’ so ŋɔ.

¹¹ Yawə, a daa po pɔri n-lo Dauda alikauli, ka mi ku lan yi di nyaanja. A daa yeliya, “N ni ti zaŋ a bidibisi ni yino n-leei naa ʒil’ a nam ʒiishee.

¹²A bidibisi yi ni gbibi n daalikauli maa mini n ni yən zaŋ zaligu shəŋja wuhi ba, bə bidibisi gba ni ti ʒiini a nam ʒiishee maa zuyu sahakam.”

¹³Dama Yawə pun pii Ziən. O bɔri ni o zaŋ li leeg’ o biɛhigu shee. O daa yeliya,

¹⁴“N vuhim shee m-bɔŋɔ sahakam; kpe ka n yən be, dama n yuri li.

¹⁵N ni ti chə ka bindirigu pam be di ni. N ni ti ti di nandaamba bindirigu.

¹⁶N ni chə ka di maligumaaniba zaŋ tiliginsim ye kaman situra la, ka chə ka di niriba bən ʒe yim yili suhupielli yila.

¹⁷ N ni chə ka Dauda zuliya ni so di nam nimaani. A ni guli n ni pii na’ so maa.

¹⁸N ni chə ka o dimnim’ di vi, amaa ka chə ka o nam mali jilima.”

Yila 133

Naŋban’ yini niŋbu wumpayibo

¹Mabihi yi layim be ka mali naŋban’ yini, di vieli ka nyayisi pam!

²Di ŋmanila nam leebu kpa’ sheli din daa yi Aduna zuyu ni n-zo nti tel’ o teeŋa n-zo hal ti tel’ o binyerigu nyiŋgol’ la.

³Di ŋmanila Hərimɔn Zoli zuyu maligim din zɔri luri Ziən Zoya zuyu na. Dama nimaani ka Yawə lo alibarika alikauli din nyɛ nyevili din ka bahigu.

Yila 134

Naawuni payibu

¹Yinim’ Yawə daba bən ʒe o jembu duu yuŋ ŋɔ, payimiya Yawə!

²Kpuyimiya yi nuhi tiri luy’ kasi shee la m-payi Yawə.

³Yawə ŋun nam zuyusaa mini tiŋgbani ŋɔ ni chə ka o daalibarika yi Ziən na paai ya.

Yila 135

Wumpayibo yilli

- ¹Payimiya Yawε! Payimiya Yawε yuli. Yinim' bεn nyε Yawε daba
²bεn ʒe Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo jεmbu duu zaŋ tabili jεmbu duu maa dundɔŋ ni ɳo, payimiya ɳun' Yawε yuli.
- ³Payimiya Yawε, dama o viela. Yilimiya yila pay' o yuli, dama o nyεla ɳun niŋdi nirilim.
- ⁴Dama Yawε pun pii Yaakubu n-leeg' o dahalali nira. O zaŋ Izraεlnim' leeg' o dahalali niriba.
- ⁵Dama m mi ni Yawε galisiya; ti Duuma maa gari wuna zaa.
- ⁶Yawε ni yu shεlikam, dina ka o niŋda zuγusaa mini dunia ɳo ni, ni teekunim' ni mini kɔbula zaa ni.
- ⁷Đuna n-chε ka sagbana yiri dunia tariga na. Đuna n-nam saa nyayisibu niŋ saa ni, ka chε ka pohim yiri o ni zal' li luy' shεŋja na.
- ⁸O daa ku Ijipti ninsalinim' bikpamba zaŋ tabili biŋkɔbiri bikpamba.
- ⁹Ijiptinima, o daa wuhi shihira, ka tum alahiziba tuma yi sunsuuni n-darigi Firawuna min' o niriba zaa tibili.
- ¹⁰O daa ku tiŋgbana pam niriba, ka ku nanim' bεn mali yaa.
- ¹¹O daa ku Amɔri Naa Sihɔn mini Bashan Naa Ogi ni Keenan nanim' zaa.
- ¹²O daa zaŋ bε tiŋgbana ti o niriba Izraεlnima. O daa zaŋ li ti ba ni bε su li.
- ¹³Yawε, a yuli kul ni beni sahakam. Yawε, a niriba kul ni mi a yεla ɿiemani kam ni.
- ¹⁴Dama Yawε ni zab' o niriba zuγu. O ni zo o daba nambɔyu.
- ¹⁵Zuliya kam buya nyεla anzinfra mini salima, ninsalinim' ni zaŋ bε nuhi mali binshεŋja.
- ¹⁶Bε mali noya, amaa bε ku tooi tɔyisi yεtɔya. Bε mali nina, amaa bε ku tooi nya.
- ¹⁷Bε mali tiba, amaa bε ku tooi wum; bε mi bi vuhera.
- ¹⁸Benkam mali ba mini benkam niŋ ba naani ni be kaman bε ni mali buγ' shεŋja maa.
- ¹⁹Izraεlnima, payimiya Yawε. Aduna zuliya, payimiya Yawε!
- ²⁰Levinima, payimiya Yawε, Yinim' bεn zaa zɔri Yawε, payimiy' o!
- ²¹Payimiya Yawε Ziɔn, ɳuna n-nyε ɳun be Jεrusalem ɳo. Payimiya Yawε!

Yila 136

Wumpayibo yilli

- ¹ Puhimiya Yawε, dama o viela. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ² Puhimiya Naawuni ɳun nyε wuna zaa Naawuni ɳɔ. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ³ Puhimiya ti Duuma ɳun nyε duumanim' zaa Duuma ɳɔ. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁴ O kɔŋko n-nyε ɳun tumd' alahiziba tuun' kara. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁵ O yεm puuni ka o nam zuyusaa. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁶ Duna n-nam tiŋgbani pa kom zuyu. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁷ Duna n-nam neesim titanja. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁸ O chε ka wuntan' su wuntan' ni. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ⁹ O chε ka goli mini saŋmarisi su yuŋ. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁰ O daa ku Ijiptinim' bikpamba. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹¹ O daa yihi Izraelnim' Ijipti. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹² O nuu din mali kpioŋ min' o bɔyu ka o daa teei yihi ba. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹³ O daa pirigi Teeku Ʒieyu buyi. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁴ O daa che ka Izraelnim' siyi teeku puuni n-chaj du. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁵ Amaa o daa che ka Teeku Ʒieyu kom di Ijipti naa min' o tɔbbihi. O yurilim manli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁶ O daa zaŋ o niriba kpe moyu ni gari. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁷ O daa ku na' kara. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁸ O daa ku na' shεb' bεn yuya du. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ¹⁹ O daa ku Amɔrinim' Naa Sihɔn. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²⁰ O daa ku Bashan Naa Ogi. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²¹ O daa zaŋ bε tiŋgbana ti o niriba ni bε su li. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²² O daa zaŋ li ti o daba Izraelnima. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²³ Ti ni daa nya filiŋ la o daa bi tam ti yεla. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²⁴ O daa yihi ti ti dimnim' nuu ni. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.
- ²⁵ O tiri binneɔŋ kam bindirigu. O yurilim maŋli la kul ni beni sahakam.

²⁶Puhimiya Naawuni ḥun be zuysaa ḥo. O yurilim manli la kul ni beni sahakam.

Yila 137

Izraelnim' fabila tinzun' tingboŋ ni

¹Ti daa ʒinila tiŋa Babilon mɔya duli. Nimaani ka ti daa ʒini kum, saha sheli ti ni daa teei Ziɔn yela.

²Nimaani ka ti daa zaŋ ti moyilonim' yili tihi.

³Ben daa gbahi ti maa daa yeli ti mi ni ti yilim' yila, ka ben daa nahindi ti maa daa yeli ti ni ti yilimi yila ka di niŋ ba nyayisim, ka yera, "Yilimiya Ziɔn yilli ka ti wum."

⁴Wula ka ti lee yen niŋ yili yilli payi Yawε tinzun' tingboŋ ni?

⁵Jerusalem, n yi tam a yela, n nudirigu din' tammi di ni mi sheli niŋbu.

⁶N yi tam a yela, bee n yi bi lihi nyin' Jérusalem ka a gari shelikam m bebu ni, n zilinli din leemi zilin' tabinli.

⁷Yawε, di tam Edomnim' ni daa yeli shem Jérusalem lubu dal' la yela. Be daa kul yermi, "Daamiya li luhi! Daamiya li luhi zaa!"

⁸Babilon bipuyinga, a ni nya tibidarigibo, a ni daa niŋ ti shem la zuyu. Ninvuy' sheb' ben ti yen boh' a bieri ni ti mali suhupielli!

⁹Ninvuy' sheb' ben ti yen zaŋ a bibihi fiəbi tampima ni ti mali alibarika!

Yila 138

Wumpayibo wunsuhigu

¹Yawε, n ni pay' a ni n suhu zaa. N ni yili yila pay' a wuna sani.

²N zaŋla n nina kpa a jembu duu la, ka gbani pay' a yuli a yurilim manli la min' a ʒieyimtali la zuyu, dama a duh' a yuli min' a yeligu gari shelikam.

³N ni daa suh' a dahin' sheli, a daa dee n suhigu, ka pahi ma kpiɔŋ.

⁴Yawε, dunia ḥo nanim' zaa ni pay' a, dama be wum a yetɔya.

⁵Yawε, be ni yili yila yel' a tuma yela, dama nyin' Yawε jilima galisiya pam.

⁶Yawε, hal a ni kul be zuysaa ha maa zaa yoli, a bay a be tarimba ni, amaa a be katinq' ka che karimbaannima.

⁷Hal muysigu yi gili ma niŋ sunsuuni gba, a yihiri ma di puuni ni alaafee. A kul yihiri ma n dimnim' ben suhu yiysi bahi n zuyu nuu ni. A teer' a nudirigu n-fari ma bahira.

⁸Yawε, a ni niŋ a ni lo ma alikauli ni a ni niŋ shelikam ti ma. Yawε, a yurilim manli la kul ni beni sahakam. Di zaŋ a nuhi tuma bahi.

Yila 139

Naawuni bañsim ni o bayá ni be daadam ni shem

1Yawε, a vihi ma m-baŋ ma zaa.

2A mi n ʒinibu saha, ka mi n yiŋisibu saha. Hal n yi təhi ni m bela katiŋa, a mi n təha ni nyε shem.

3A mi n yibu saha ni n dənibu saha, ka mi n soya zaa.

4Yawε, yətɔyili ti yεn yi n nol' ni na, ka a pun mi li zaa.

5A bela n tooni ni n nyaanja, ka zaŋ a nuu pa n zuŋu.

6Baŋsim ŋɔ tatabo mali ma alahiziba pam. Di galisiya yayi ka n ku tooi baŋ li.

7Luy' dini ka n lee yεn zo n-chaŋ ka chε a Shia? Bee ya ka n lee yεn zo n-kuli n-yi a sani?

8N yi zo n-du zuŋusaa, a be nimaani, ka n yi yεrigi m bindoo sɔŋ kpiimba biɛhigu shee, a be nimaani.

9N yi bili kpiŋkpama yiŋi kpa wulimpuhili polo n-chaŋ ti be teeku tariga,

10hal nimaani gba n yεn bela a nuu ni, ka a nudirigu gbib' ma kirikiri.

11N yi yεli ni zibisim sɔŋim' ma, ka neesim din gili ma zaa leei zibisim.

12Hal zibisim pala zibisim a sani; yuŋ kul nəmi kaman wuntan' ni la, dama zibisim bemi kaman neesim la a sani.

13Nyini n-daa nam n ningbuŋ luyilikam zaa; nyini n-daa zaŋ ma tuyi taba m ma pul' ni.

14M payir' a, dama a nam ma, ka n yεla mali dabiɛm mini alahiziba. M mi viɛnyeliŋa ni a tuma zaa mali alahiziba.

15N ni daa be shem daa pala din sɔŋi a sani. Be ni daa nam ma ashilɔni saha sheli, be daa zaŋ ma tuyila tab' alahizibu tuyibu tingbani puuni ha.

16A nini daa nya ma n nambu saha. N dabisa zaa daa pun sabila a litaafi ni poi ka di naanyi piligi.

17Naawuni, a təha nyela din viɛli pam n sani, di galisiya.

18N yi yεn kal' li, di galisi gari bihigu. N yi gbihi nti neei, n kul bela a sani.

19Naawuni, n suhir' a, chε ka ninvuy' bieri kpi, ka chε ka ninvuy' bieri zo ka chε ma.

20Be yeri yətɔy' bieri zaŋ chaŋ a polo, ka ŋmari ʒiri zaŋ chaŋ a polo.

21Yawε, n je ninvuy' shεb' bεn je a. N ʒiem ninvuy' shεb' bεn kpεhir' a nini.

22N kul je ba la jεri' manli; n zaŋ ba leela n dimnima.

²³N Duuma Naawuni, vihim' ma m-baŋ n suhu biehigu. Buysisim' ma baŋ n tɛha.

²⁴Nyama, ninvuy' biɛtali yi be n ni, nyin' wuhim' ma so' shɛli din tuhi, ka nyɛ din ni beni hal ni saha din ka bahigu.

Yila 140

Sɔ̄nsim bɔ̄bu wunsuhigu

¹Yawɛ, fam' ma ninvuy' bieri nuu ni bahi; guli ma, ka dun̄taariba ku paai ma.

²Bɛ nyela bɛn lo nia bieri bɛ suhuri ni, ka kul bɔ̄rila zabili.

³ Bɛ che ka bɛ zilima dirimi kaman tinvura zilima la, ka garinsi lɔ̄yu be bɛ noya ni.

⁴Yawɛ, guli ma ka yihi ma ninvuy' bieri nuu ni, Guli ma ka yihi ma dun̄taariba bɛn lo ni bɛ che ka n lu la nuu ni.

⁵Karimbaannim' bari ma la tɔ̄ŋ, ka teei bɛ mihi sɔ̄ŋ kaman lan' la, bɛ bari ma la zana soli zuyu.

⁶N yeli Yawɛ, "Nyini n-nyɛ n Naawuni. Yawɛ, gbilisim' tibili wum n suhigu."

⁷Yawɛ ɛnun nyɛ n Duuma ɛj, nyini n-nyɛ n kpionlan' ɛnun fari ma bahira. A zaŋ bini pili n zuyu tɔ̄bu tuhibu dali.

⁸Yawɛ, di che ka ninvuy' bieri suhuyubu niŋ; di che ka bɛ di nasara bɛ ni lo nia bie' shɛŋa ni.

⁹Ninvuy' shɛb' bɛn gili ma la, che ka bɛ noya ni yeli yelibie' shɛŋa la lab' ɔ̄ni bɛ zuyu.

¹⁰Chɛ ka buyim salinɛma lu bɛ zuyu. Chɛ ka bɛ zaŋ ba bahi bɔ̄y' zilima ni, ka bɛ ku lan tooi yi di ni na.

¹¹Di che ka munaafichininim' be tingbɔ̄ŋ maa ni. Chɛ ka zay' bieŋu di bɛn yuri duŋ taabu pam!

¹²M mi ni Yawɛ bayá be nandaamba ni, ka o zabiri faranim' zuyu.

¹³Yelimanli, wuntizɔ̄riba ni pay' a yuli; ninvuy' shɛb' bɛn be tibi ni ti be a sani.

Yila 141

Zaawuni wunsuhigu

¹Yawɛ, n yi ti suh' a, nyin' gbilisim' tibili wum, ka sɔ̄ŋ ma yomyom.

² Chɛ ka n wunsuhigu be kaman tulaale zim la a sani, ka che ka n nuhi zuyusaa kpuyibу be kaman zaawuni sara maligu la.

³Yawɛ, guli n noli, gbibi n naŋgbampiba.

⁴Di che ka n suhu kpe zay' bieyu niŋbu ni, ka m pahi ninvuy' bieri zuyu tum zay' bieyu. Di che ka n zaŋ mmaŋ' bali tuumbietumdiba ni; di che ka m pahi bɛ zuyu di bɛ bindir' nyayisa.

⁵Chɛ ka wuntizɔra kpahi n zuyu ni, ka che ka ŋun ʒe yim sayisi ma. Di che ka m bo jilima ninvuy' bieyu sani, dama n kul galindila bɛ tuumbieri maa n wunsuhigu puuni.

⁶Bɛ yi daai bɛ zuyulaannim' tampima zuyu luhina, di saha ka bɛ ni baŋ ni n yerila yelimanli.

⁷Bɛ ni ŋméri boyiri tampiŋ sɔŋdi tingboŋ maa ni shɛm la, lala ka bɛ ni zaŋ bɛ kɔba bahi gballi nol' ni.

⁸Amaa Yawɛ ŋun nyɛ n Duuma ŋo, nyini ka n zaŋ n nina lihira. A sani ka n sɔyi. Di che ma ka m bahi yoli!

⁹Di che ka bɛ ni bari ma tɔŋ sheli gbaai ma, a mi di che ka tuumbietumdiba ni bari ma zana sheli gbaai ma.

¹⁰Chɛ ka ninvuy' bieri lu bəmaŋmar' zana ni, amaa ka che ka man' kɔŋko tiligi.

Yila 142

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹N kuhirila pampam niŋdi Yawɛ. N kul suhirila Yawɛ pampam ni o zo ma namboŋu.

²N zaŋ n fabila sɔŋla o tooni. N yeli n yelimuyisira ni nyɛ sheli o tooni.

³N yi ti gbarigi saha sheli, a mi m biɛhigu ni nyɛ shɛm. Be bari ma la tɔŋ n ni doli so' sheli zuyu.

⁴Lihimi n nudirigu polo nya, so bi bɔri n zay' vielli. N ka sɔyibу shee; so bayá ka n ni.

⁵Yawɛ, n kuhirimì niŋd' a yera, "Nyini n-nyɛ n ni sɔyiri so sani. A kɔŋko n-nyɛ n ni bɔri so dunia ŋɔ ni."

⁶Wummi n suhigu, dama bɛ filim ma. Tiligim' ma n dimnim' nuu ni, dama bɛ mali yaa gari ma.

⁷Yihim' ma sarika ni, ka di zuyu che ka m pay' a yuli. Wuntizɔriba ni layim gili ma, dama a ni niŋ ma nirilim pam.

Yila 143

Sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹Yawɛ, deemi n suhigu! A ʒieyimtali puuni, wummi n fabila. A wuntitali puuni, deemi n suhigu!

² Di kari mani ŋun nyɛ a dabili ŋɔ saria, dama so kani n-nyɛ ŋun ka taali a sani.

³N dimnim' kul karitimi doli ma. Be loya ni be di n nyevili. Be che ka n 3ila zibisim ni kaman ben pun kpi la.

⁴Dinzuju n shia gbarigimi n ni, ka n yihi tahima n suhu ni.

⁵N teei dabisa sheja din gari ha yela; N tahir' a tuma zaa yela. N kul tahir' a nuhi tuma zaa yela.

⁶N kpujila n nuhi wuh' a n-suhir' a, n suhu zaa kul yela a zuju kaman tingban' kuji ni bori kom shem la.

⁷Yawε, deemi n suhigu yomyom; n gbarigya zaa. Di leb' a nyaanja biri ma. Di yi niŋ lala, n ni bemi kaman ben pun kpi la.

⁸Che ka n wumd' a yurilim manli la yela asiba kam; dama nyini ka n niŋ naani. N suhir' a, wuhim' ma n ni yen doli so' sheli, dama nyini ka n kuhiri niŋda.

⁹Yawε, tiligim' ma n dimnim' nuu ni. A sani ka n zona ti soyi.

¹⁰Wuhim' ma ka n niŋ a yubu, dama nyini n-nye n Naawuni. Che ka a Shi' suŋ maa wuhi ma soli din tuhi.

¹¹Yawε, a yuli zuju, dolimi n nyevili. A wontitali zuju, yihim' ma n wahala ηo ni.

¹²A yurilim manli la zuju, kum' n dimnima. N nyela a dabili, kum' n dimnim' zaa.

Yila 144

Naa payi Naawuni pam nasara dibu zuju

¹M payiri Yawε ηun nyε n tampiŋ ηo! O wuhi ma tɔbu tuhibu, o wuhi n nuhi tɔbu tuhibu.

²Đuna n-nye m birini mini n yurilim din bi naara. Đuna n-nye n kpiŋ ni be luy' sheli mini n tiligira. Đuna n-nye n nyotayirigu ni n ni soyiri so sani. O nyaŋ niriba ti ma ni n su ba.

³Yawε, daadamnim' lee nyela bo ka a baya ti be be ni bee ninsalinim' lee nyela bo ka a tahir' be yela?

⁴Be ηmanila be ni vuhi pohim sheli bahi. Be dabisa ηmanila shilinshia din garita.

⁵Yawε, viim' sagbana ka sheena. Shihimi zoya n-che ka nyohi yi di ni na.

⁶Che ka saa nyaŋisi gili luyilikam wurim' a dimnima. Zanj' a piema to ba ka be guui.

⁷Teem' a nuu zuyusaa tirina. Yihim' ma kom din galisi pam ηo ni tiligi ma. Tiligim' ma tinzunnim' nuu ni.

⁸Be nyela 3iŋmariba, hal be yi po pori, be ηmarila 3iri.

⁹N ni yili yil' palli payi nyin' Naawuni. N ni ηme moyilo din mali mihi pia pay' a.

¹⁰Nyini n-tiri nanim' nasara, ka fa a dabili Dauda bahi.

¹¹Tiligim' ma bε ninkuunsi takɔbi ŋɔ ni; fam' ma tinzunnim' nuu ni bahi. Be nyɛla ʒiŋmariba. Hal be yi po pɔri, be ŋmarila ʒiri.

¹²Chε ka ti bidibisi zoori kaman tipola din zoori ni kpiɔŋ la, ka ti bipuyinsi mi be kaman nayili zɔŋ daantalisi la.

¹³Chε ka ti kambɔna pali bindira balibu kam. Chε ka ti biŋkɔbbaligu bɛn be mɔγu ni la nabi n-niŋ tuhilituhili ni tuhi' piapia.

¹⁴Chε ka ti niyi kpe bayɑ pam, ka di chε ka bε zaŋdi bahira. Di chε ka ti doli solɔri kuhiri nandahima kumsi.

¹⁵Dimbɔŋɔ ni niŋ yelimanɔl ninvuy' shɛb' sani mali alibarika. Ninvuy' shɛb' bɛn Naawuni nyɛ Yawε mali alibarika.

Yila 145

Wumpayibo yilli

¹N Naawuni ni n Naa, n ni duh' a, ka pay' a yuli sahakam.

²N ni tir' a jilima dabisili kam, ka kul ni payir' a yuli sahakam.

³Yawε galisiya, ka simdi payibу pam. So ku tooi baŋ o galisim maa ni nyɛ shɛm.

⁴Ʒiemman' yini niriba ni pay' a a ni tum shɛm zuyu Ʒiemman' sheli niriba sani, ka yel' a yiko tuma yɛla.

⁵N ni yel' a jilima din galisi ŋɔ min' a tibiginsim yɛla, ka teh' a daalahiziba tuma yɛla.

⁶Niriba ni yeli a yiko tuma din mali dabiɛm ŋɔ yɛla, ka n gba yeli a ni galisi shɛm yɛla.

⁷Be ni yel' a nirlim yɛla, ka kuhi yel' a wuntia yɛla.

⁸Yawε nyɛla nirlimlana ni nambɔzɔra. O suhu bi yiysisiri yom, ka o yurilim manɔl galisi pam.

⁹Yawε nyɛla ŋun niŋdi sokam zaa zay' viɛlli, ka zɔri o ni nam binshɛyukam zaa nambɔyū.

¹⁰Yawε, a binnamda zaa ni pay' a, ka a niriba bɛn zaa Ʒe yim ni pay' a.

¹¹Be ni yel' a nam dariza yɛla, ka yel' a yiko yɛla.

¹²Be ni chε ka niriba baŋ a kpiɔŋ tuma min' a nam dariza din galisi pam ŋɔ yɛla.

¹³A nam nyɛla saha din ka bahigu nam, ka a su binshɛyukam zaa Ʒiemmani kam ni. Yawε nyɛla ŋun Ʒe yim o yɛtɔya zaa ni, ka nyɛ nambɔzɔra o tuma zaa ni.

¹⁴Yawε gbibi bɛnkam zaa yɛn lu; ka yiysisiri bɛnkam zaa pun lu.

¹⁵Sokam zaa kul lihir' a mi, ka a tiri ba bindirigu be ni bɔri li saha sheli.

¹⁶A ti ba pam, ka che ka vuhirigu kam di n-tiyi.

¹⁷Yawε nyεla ɳun doli wuntitali soli o tuma zaa ni, ka zori nambɔyu o ni niŋdi shεlikam zaa ni.

¹⁸Yawε miri ɳunkam zaa suh' o mini ɳunkam zaa suh' o ni yεlimanji.

¹⁹O tiri benkam zaa zɔr' o bε ni bɔri sheli. O lan deeri bεn suhir' o suhigu ka tiligiri ba.

²⁰Yawε guli ninvuy' shεb' bεn yur' o, amaa o ni ku ninvuy' bieri zaa.

²¹N kul ni payiri Yawε sahakam, ka o binnamda zaa kul ni payir' o sahakam.

Yila 146

Naawuni ɳun nyε Tiligira ɳɔ payibu

¹Payimiya Yawε! M payiri Yawε n suhu ni!

²N ni payi Yawε n nyεvili bebu ni zaa. N ni yili yila payi n Naawuni hal ni n nyεvili tariga.

³Di niŋ zuylaannim' naani, a mi di niŋ daadamnim' bεn ka sɔnsim ɳɔ naani.

⁴Bε vuhim yi ti naai, bε labirila tingban' ni; di saha ka bε ni lo nia shεŋa zaa kpalm yoli.

⁵Ninvuy' shεb' bεn sɔnsim yiri Yaakubu Naawuni sanna mal' alibarika. Bε tahima bela Yawε ɳun nyε bε Naawuni ɳɔ sani.

⁶Duna n-nam zuyusaa mini tingbani ni teeku ni binshεyukam din be di ni. O nyεla ɳun ɣe yim sahakam.

⁷O doli zaligu soli kariti saria tiri ninvuy' shεb' bεn be nahinju ni, ka tiri kum ni mali ninvuy' shεba bindirigu. Yawε yoori bεn be sarika ni bahira.

⁸Yawε neeri zoomba nina. Yawε yiysisiri ninvuy' shεb' bεn lu. Yawε yuri wuntizɔriba.

⁹Yawε guli saamba, ka gbibi pakoya mini kpibisi. Amaa o sayindi ninvuy' bieri ni lo nia shεŋa.

¹⁰Yawε n-kul nyε naa sahakam. Ziɔn, Naawuni n-kul nyε ɣiemani kam Naawuni. Payimiya Yawε!

Yila 147

Naawuni ɳun nyε yikolana payibu

¹Payimiya Yawε! Di simdi ni ti yili wumpayibo yilli payi ti Naawuni; dama o nyεla ɳun niŋdi nirilim, ka di simdi ni ti yili yilli pay' o.

²Yawε lab' me Jεrusalem, ka layindi bε ni daa kari Izrael ninvuy' shεb' kpεhi yɔyu la na.

³O maari suhugarigunim' suhuri, ka tibiri bε dansi.

⁴Duna n-zali sañmarisi kalinli ni yεn nyε shεm, ka mi bε yuya.

⁵Ti Duuma nyεla ηun galisi ka mali yiko pam. O bañsim galisiya yayi.

⁶Yawε yiγisiri ninvuy' shεb' bεn nyari nahiŋgu, amaa ka daari ninvuy' biεri luhira.

⁷Yili miya wumpayibo yila payi Yawε, ka ηme moyilo payi ti Naawuni ηɔ.

⁸O nam sagbana niŋ zuγusaa, ka chε ka saa luri tiŋban' ni na, ka chε ka mori zoori zoya zuγu.

⁹O tiri biŋkobiri bindira, ka tiri kahinko' bihi bindira bε yi ti kuhira.

¹⁰O bi payi wɔr' so ηun mali kpiɔŋ. O mi bi payi ninvuy' so ηun tooi zɔri pam.

¹¹Amaa Yawε payila ninvuy' shεb' bεn zɔr' o mini ninvuy' shεb' bεn niŋ o yurilim maŋli la naani.

¹²Jεrusalemnima, payimiya Yawε! Ziønnima, payimiya yi Naawuni!

¹³O chε ka a dunokparitisi mali kpiɔŋ, ka niŋ alibarika niŋ a niriba ni.

¹⁴O chε ka suhudoo be yi tiŋgbɔŋ ni, ka zaŋ alikama vielli dihiri ya.

¹⁵O zaani tiŋgbani zaligu, ka o ni yeli shεm niŋdi yomyom.

¹⁶O chε ka sakuya luri nahiri tiŋgbani m-be kaman gbaŋ ka bε yεrigi sɔŋ la. O chε ka gulisigu be kaman taŋkpayu la n-gili luγilikam.

¹⁷O chε ka sakuya be kaman taŋkuγibibi la lurina, ka ηuni n-lee ni tooi zaŋ o nyɔγu yo di wari?

¹⁸O yaar' o noli yεra, ka di nyεligira, ka chε ka pɔhim ʒiεri li, ka di leeri kom zɔra.

¹⁹O zaŋ o yεtɔya yeli Yaakubu zuliya, ka zaŋ o zaligu wuhi Izraelnima.

²⁰O ʒi n-niŋ zuliya shεb' lala; bε ʒi o zaligunima. Payimiya Yawε!

Yila 148

Binnamda zaa Naawuni payibu

¹Payimiya Yawε! Ben be zuγusaa, payimiya Yawε! Ben be zuγusaa katiŋ' ha, payimi'y o!

²O malaikanim' zaa, payimi'y o! O tɔbbihi zaa, payimi'y o!

³Wuntar' mini goli, payimi'y o! Sanjmarisi bεn nyayisiri zaa, payimi'y o!

⁴Zuyusaa katiŋ' ha, payim' o! Kom din be sagbana zuγusaa ha, payim' o.

- ⁵Di simdi ni bε payi Yawε yuli; dama o noli ni yeligu ka o daa zaŋ nam ba.
- ⁶Duna n-zali ba ni bε kul beni sahakam. O zali ba la zaligu, ka di mi ku yiysi.
- ⁷Teeku bula mini biŋkob' kara bεn be di ni, payimiya Yawε dunia ni.
- ⁸Buŋim mini sakuya ni gulisigu ni sanʒieyu din deer' o noli, payimiy' o!
- ⁹Zoya mini kunkuna ni tihi din wandi wala ni sida tihi zaa, payimiy' o!
- ¹⁰Mɔyū ni biŋkobiri mini niyi ni biŋbamda ni binyiyira zaa, payimiy' o!
- ¹¹Dunia nanima mini zuliya kam zaa ni nabihi ni tingbana zuŋulaannim' zaa, payimiy' o!
- ¹²Nachimba mini payisara ni ninkura ni bihi zaa, payimiy' o!
- ¹³Chε ka bε payi Yawε yuli, dama o kɔŋko yuli tibisi gari yuli kam. O jilima galisiya dunia ni mini zuŋusaa.
- ¹⁴Yinima ninvuy' shεb' o ni ti kpiŋη ηɔ, yinima ninvuy' shεb' bεn zaa ʒe o yim ηɔ, yinim' Izraelnim' bεn mir' o ηɔ, payimiya Yawε!

Yila 149

Yawε payibu

- ¹Payimiya Yawε! Yilimiya yili pali payi Yawε! Payimiy' o, o niriba bεn ʒe o yim layingu ni.
- ²Izraelnima, maliya suhupielli ηun nyε yi namda ηɔ zuŋu. Zionnima, maliya suhupielli yi Naa zuŋu.
- ³Wamiya waa pay' o yuli. Ɗmεmiya biŋkumda mini guŋgombihi ni mɔyilɔnim' ni chayisa pay' o.
- ⁴Yawε suhu piɛl' o niriba zuŋu pam. O tiri bεn siyisiri bεmaŋ' nasara.
- ⁵Ninvuy' shεb' bεn ʒe yim, maliya suhupielli jilima puuni. Yilimiya suhupielli yila yi bindɔhi zuŋu.
- ⁶Bε duhimini bε yee payi Naawuni, ka zaŋ takobiri din mali noya ayiyi gbibi
- ⁷n-zaŋ li bɔhi zuliya shεb' niriba bier, ka darigi niriba tibili;
- ⁸ka ba bε nanim' bandi, ka zaŋ zoligɔnim' lo bε nabihi,
- ⁹ka kari ba saria kaman di ni sab' zali shεm. Naawuni niriba bεn ʒe yim nasara dibu m-bala. Payimiya Yawε!

Yila 150

Yawε payibu

¹Payimiyaw! Payimiyaw Naawuni o jembu duu. Payimiy' o zuusaa din nyε o yiko ni be luy' sheli ηɔ.

²Payimiy' o, o yiko tumtumsa zuyu. Payimiy' o, o ni galisi pam zuyu.

³Piεbimiya kikahi pay' o. Dmεmiya bieyu mini mɔyilo pay' o.

⁴Dmεmiya gungombihi n-wa waa pay' o. Dmεmiya goonjεnima, ka piεbi yuhi pay' o.

⁵Dmεmiya dawule pay' o. Dmεmiya dawule pampam pay' o.

⁶Binnamda zaa, payimiyaw! Payimiyaw Yaw!

Naha

Naha 1

Daha Bukaata

- ¹ Dauda bia Sulemaana ḥun daa nyε Izrael naa la ḥaha.
- ² Di nyεla yεm mini wuhibu yεla bοhimbu din ni sɔn̄ zaŋ chan̄ ashili yεtɔya baŋbu polo.
- ³ Di ni lan sɔn̄ zaŋ chan̄ yεm wuhibu mini wuntitali ni zaligu dolibu ni nimmaŋtali polo.
- ⁴ Di ni lan che ka tarimba nya fahim, ka wuhi bipola baŋsim mini yεm.
- ⁵ Che ka yεnnim' gba wum li, ka nya yεm pahi, ka leei ninvuy' shεb' bεn woligiri binyara,
- ⁶ ka baŋdi ḥaha mini yεliŋmahima din nyε yεnnim' yεtɔya mini bε saliŋløha.

Kpamdi yεtɔya din nyε bipola dini

- ⁷ Yawε zøbu n-nyε baŋsim piligu, jera bεn' lihi ʒiemla yεm mini wuhibu.
- ⁸ M bia, wumm' a ba ni wuhir' a shεli, ka miri ka a zayisi a ma ni wuh' a shεli.
- ⁹ Dama di ni leei jilima zuŋupiligu a zuŋu ni, ka leei dolibi a nyiŋgol' ni.
- ¹⁰ M bia, alahichinim' yi kpεhir' a kore, nyin' di sayı.
- ¹¹ Bε yi yεl' a, "Kamina ti pahi ti zuŋu, che ka ti dɔni gu n-ku so, ka che ka ti liri bεn ka taali.
- ¹² Ti valim' ba zay' nεma kaman kpiimba biehigu shee ni niŋdi shεm la. Ti ni vali ba zay' muna kaman ninvuy' shεb' bεn kpe gballi ni.
- ¹³ Ti ni nya nεma balibu kam din mali shaara, ka ḥme n-di nεma pam ti pali ti yinsi.
- ¹⁴ Kamina ti pahi ti zuŋu, ti zaa ni layim mal' liyiri kolibil' yini."
- ¹⁵ M bia, gbaam' amanja ka che bε ni niŋdi shεm maa.
- ¹⁶ Dama bε zo n-kpεla zay' bieyu tumbu ni, ka niŋ yomyom ni bε ku niriba.
- ¹⁷ Dama nir' yi bari zana noombil' ninni, yoli ka o bari li maa.
- ¹⁸ Amaa bε kul domi gu ni bε ḥmaligi ku bεmaŋa. Bεmaŋmaŋ' nyεviya ka bε doya gu maa.
- ¹⁹ Benkam suhuri ye buni zuŋu, ka zaŋ kiŋkansi bɔrili bahigu ni yεn nyε shεm m-bala. Di dirila bεn su li nyεviya.

Yεm booni niriba

²⁰Yem kuhiri pampam solori zuyu, o duhir' o yee niriba layingu shee.

²¹O duhir' o yee zama pam ni, ka tɔyisiri yɛtɔya fɔntinsi dunɔdaya gbini.

²²Yinim' bɛn be ʒilinsi ni ŋɔ, saha yuusim wula ka yi kul bɔri ni yi be ʒilinsi maa ni? Saha yuusim wula ka ansarisimaaniba kul yɛn be ansarisi malibu ni? Ka saha yuusim wula ka jɛra kul yɛn zayisiri yem?

²³Gbilisim tibili wum n sayisigu ŋɔ; n ni yɛl' a din be n suhu ni, n ni chɛ ka a banj n ni yɛli shɛm.

²⁴Dama m boli ya ka yi zayisi, ka n teei n nuu na, ka yi bayɑ ka di ni.

²⁵Ka yi ni zayisi n sayisigu ka bi deei n ni kpahi yi zuyu ni shɛm la zuyu,

²⁶n gba ni lan ya yi zay' biɛyu nyabu saha, ka mali ya ansarisi yi dabiɛm saha.

²⁷Suhusayingu yi ti paai ya kaman sanʒiɛyu la, ka zay' biɛyu paai ya kaman pohimʒiɛpiliŋga la, ka bierim mini nandahima yi ti paai ya;

²⁸di saha yi ni ti boli ma, amaa ka n ku garigi ya. Yi ni ti bo ma ni nimmoo, amaa ka ku nya ma.

²⁹Yi ni daa je yem, ka bi zaŋ Yawɛ zɔbu kpɛhi yi kɔbili ni,

³⁰ka zayisi n sayisigunima, ka lihi ʒiem n ni kpahi yi zuyu ni shɛm la zuyu.

³¹Dinzuyu yi ni ti di yi tuma nyɔri, ka di yi nia bieri tiyi.

³²Dama bɛn be ʒilinsi ni birigginsim n-kuri ba, ka jɛra mi nini ni tiyi bɛmaŋman' shɛm kuri ba.

³³Amaa ninvuy' shɛb' bɛn wumdi n yeligu ku be barina ni, bɛ ni be ni alaafee ka ku zɔri dabiɛm zaŋ chan zay' biɛyu polo.

Naha 2

Yem anfaani

¹M bia, a yi deei n yeligu, ka doli n zaligunim' din be a suhu ni,

²ka gbilisiri tibili vienyelinga n-wumdi yem yɛtɔya, ka zaŋ a suhu nin baŋsim yɛtɔya ni,

³a yi shiri bo yem, ka moog' a nini bahi tɛhi' zilima zuyu,

⁴a yi bo li kaman anzinfa la, ka bo li ni nimmoo kaman azichi sheli din sɔyi la,

⁵dindina a ni banj Yawɛ zɔbu ni nyɛ shɛm, ka nya baŋsim din nyɛ Naawuni dini.

⁶Dama Yawɛ n-tiri yem. O noli ni ka baŋsim mini yɛla banbu yirina.

⁷O zaŋ yem din nyɛ yelimanji yem zali wuntizɔriba, ka leei nyɔtayirigu gu ninvuy' shɛb' bɛn ka galimi.

⁸O guli ninvuy' shεb' bεn doli zaligu soli, ka tayiri ninvuy' shεb' bεn ʒe o yim barina ni.

⁹Di saha yi ni banj wuntitali mini zaligu soli ni bierisuntali ni so' vielli kam.

¹⁰Dama yεm ni ka a suhu ni na, ka banjsim niŋ a nyayisim.

¹¹Yεm ni ti gul' a, ka yεla banbu gba tay' a.

¹²Di ni tilig' a zay' biεyū ni, ka tilig' a ninvuy' shεb' bεn tɔyisiri yεtɔy' bieru nuu ni,

¹³ka tilig' a ninvuy' shεb' bεn zayisi wuntitali soya dolibu ka dolila zibisim soya la,

¹⁴bεn mali suhupielli zay' biεyū tumbu ni ka lan mali suhupielli yεtɔy' bieru tɔyisibu ni la nuu ni.

¹⁵Di ni lan tilig' a ninvuy' shεb' bεn soya golim ka bε biεhigu bi tuhi nuu ni.

¹⁶A ni tiligi pagɔrili ɳun nyε zinalana naŋbammalism ni,

¹⁷ɳun daa che o yidaan' tuuli, ka tam o ni daa lo Naawuni alikauli sheli yεla la.

¹⁸Dama o soli nyεla din kuni kum shee, ka o soya kuni kpiimba biεhigu shee.

¹⁹Benkam chaŋ o sani bi lan labina bee n-lan nya nyevili soli.

²⁰Dinzuŷu doli ninvuy' suma soli, ka doli wuntizɔriba soli.

²¹Dama ninvuy' suma n-nyε bεn ni ti be tingbɔŋ maa ni, ka ninvuy' shεb' bεn ka taali nyε bεn ni ti kpalim be tingbɔŋ maa ni.

²²Amaa bε ni ti ku ninvuy' bieru la tingbɔŋ maa ni, ka darigi yihi bεn bi ʒe yim di ni.

Naha 3

Bipola Sayisigu

¹M bia, di tam n ni wuh' a sheli, amaa gbibi n ni wuh' a sheli maa a suhu ni.

²Dama di ni ti a nyevili wɔyinli, ka che ka a biεhigu tɔŋ pam.

³Di che ka ʒieyimtali mini yεlimaŋli yi a kɔbili ni. Zaŋmi li lo a nyiŋgol' ni, ka sab' li niŋ a suhu ni.

⁴Di ni che ka a nya nirlim niŋbu mini yu' sun Naawuni mini salinim' sani.

⁵Niŋmi Yawε naani ni a suhu zaa, ka miri ka a niŋ amanman' milinsi naani.

⁶A yi yεn niŋ shεlikam, nyin' di niŋ li o nyaanja, ka o che ka a soya tuhi.

⁷Miri ka a lihi ni a mali yεm, zom' Yawε, ka zo n-yi zay' biεyū tumbu ni.

⁸Di ni leei tim tib' a niŋgbuŋ, ka che ka a niŋgbuna maai.

⁹Tim' Yawε jilima a ni mali shεlikam ni, ka zaŋ a puu bindir' danđa zaa gba ti o jilima.

¹⁰Di nyaanja ka bindira pam pal' a kambona, ka wain pal' a wain tɔyiri bɔya hal ti puuri bahira.

¹¹ M bia, Yawε yi sayis' a, nyin' di lihi ʒiem li bee o yi kpah' a zuyu ni, nyin' di chε ka a nyee nyɔni.

¹² Dama Yawε ni yuri so, dilan' zuyu ni ka o kpahira kaman doo ni kpahir' o ni yur' o bidib' so zuyu ni shem la.

¹³Ninvuy' shεb' bεn bo n-nya yεm mini yεla ban̄bu mali suhupielli.

¹⁴Dama di nyɔri so anzinfia, ka di nyɔri lan so salima.

¹⁵Yεm malibu so salima nεma zaa, ka a ku tooi zaŋ a suhu ni bɔri binshεŋa zaa sheli buyisi li.

¹⁶Nyevili wɔyinli bela yεm nudirigu ni, ka buni mini jilima be di nuzaa ni.

¹⁷Yεm tuma nyεla din chε ka biɛhigu niŋdi nyayisim, ka di soya zaa nyε din tahiru suhudoo na.

¹⁸Yεm nyεla nyevili tia ninvuy' shεb' bεn bɔbi gbaai li gbibi sani. Ka ninvuy' shεb' bεn gbibi li kirikiri nyε bεn mali suhupielli.

¹⁹Yawε yεm puuni ka o daa nam tingbani ŋɔ. O yεla ban̄bu puuni ka o daa nam zuyusaa.

²⁰O barsim puuni ka teeku daa yina, ka o daa chε ka saa yiri sagbana ni lurina.

²¹M bia, di chε ka dimbɔŋɔnim' faai ka chε a. Kul gbibi yεm maŋli mini tεhi' wɔyila

²²ka di leei nyevili a sani, ka leei nachiinsi bini a nyiŋgol' ni.

²³Di saha ka a dol' a soli ni alaafee, ka a napɔŋ ku tuui sheli.

²⁴A yi ʒini tiŋa, a ku zɔri dabiɛm; ka a yi dɔni tiŋa, a ni gbihi go' nyayisili.

²⁵Di zɔri yεlibie' libigirili dabiɛm bee sanʒieyu din ʒieri ninvuy' bieri,

²⁶dama Yawε n-nyε a ni yεn niŋ so naani, ka o mi ku chε ka tɔŋ gbaag' a napɔŋ.

²⁷Di zayisi zay' viɛlli niŋ ti di ni simdi ni a niŋ li ti ninvuy' shεba, a yi mali yiko din ni niŋ li.

²⁸Di yεli a ʒiʒiinikpee, "Cham' ka sa labina biɛyuni ka n zaŋ li ti a," di yi be a sani.

²⁹Miri ka a lo a ʒiʒiinikpee ŋun ʒi m-bay' a, ka niŋ a naani zay' biɛyu.

³⁰Miri ka a chε ka a mini so zabi ka di ka soli, ka di pala o tum' a la taali.

³¹Miri ka a zabiri gadamanim' nyuli, a mi di pii bε soya sheli doli,

³²dama Yawε je tuumbierinima, amaa wuntizɔriba nyɛla o zɔsimnima.

³³Yawε yɛlila noli niŋ ninvuy' bieri yinsi, amaa o niŋdi alibarika niŋdi wuntizɔriba biɛhigu shee.

³⁴O maani ansarisimaaniba ansarisi, amaa ka niŋdi tarimba nirlim.

³⁵Yɛnnim' ni nya jilima, amaa tipawumlinim' bɛn nyɛ jɛra ni di vi.

Naha 4

Yɛm Anfaani

¹Bihi, wummiya yi ba wuhibu, wummiya li viɛnyelinga din ni che ka yi nya tɛhi' zilima.

²Dama wuhibu din viɛla ka n zaŋ tiri ya maa, miriya ka yi zayisi n wuhibu.

³N ni daa nyɛ bidibbila ka na pɔra m-be m ba sani, ka nyɛ m ma ni daa yuri so pam,

⁴m ba daa wuhiri ma, ka yeri ma, "Che ka n yeligu kpe a suhu ni viɛnyelinga; gbibi n ni wuh' a shɛli ka be.

⁵Bom' yɛm, bom' tɛhi' zilima. Mira ka a tam bee n-zaŋ a ni wum yɛtɔy' shɛna n noli ni bahi.

⁶Di zaŋ yɛm bahi, yɛm ni gbib' a. Yum' yɛm, ka yɛm gul' a.

⁷Yɛm piligu ni nyɛ shɛm m-bɔŋɔ: Bom' yɛm, ka a ni yɛn bo shɛli pahi nyɛla tɛhi' zilima.

⁸Tibigim' yɛm, ka o duh' a. A yi vili yɛm gbibi, o ni ti a jilima.

⁹Yɛm ni zaŋ jilima zu�upiligu pil' a, ka zaŋ nam zu�upil' vielli ti a."

¹⁰M bia wumma, deemi n yeligu ka nya nyevili wɔyinli.

¹¹N wuh' a yɛm, ka wuh' a so' shɛna din tuhi.

¹²A yi chana, binsheli ku gabii a naba, ka a yi guui, a ku tuui.

¹³Gbibi bɛ ni wuh' a sheli viɛnyelinga, ka miri ka a che ka di faai. Guli yɛm, dama ɻuna n-nyɛ a nyevili.

¹⁴Miri ka a doli ninvuy' bieri soli. Miri ka a doli tuumbietumdiba soli.

¹⁵Lɔyimi li, di doli li, ɻmaligim' chan ka che li.

¹⁶Dama bɛ ku tooi gbihi ka pa ni bɛ tumla din bi tuhi; bɛ yi bi che ka so tuui, di niŋdi ba la gɔgaliga.

¹⁷Dama bɛ dirila ninvuy' biɛtali bindirigu, ka nyuri dun̄taabo wain.

¹⁸Amaa wuntizoriba bən' soli ŋmanila biɛkaali neesim, di kul neerimi pahiri hal ti be kaman wuntaŋ' yi ti zani zuyu ni la.

¹⁹Ninvuŋ' bieri soli ŋmanila bumboni. Be bi mi be ni tuuri binshenja.

²⁰M bia, chε ka a bayə be n yeligu ni. Gbilisim tibili wum n ni yer' a shem.

²¹Di chε ka di yi a sani, gbibi li a suhu ni.

²²Ninvuŋ' shεb' bən bo n-nya li, di ni ti ba nyevili, ka ti be niŋgbuna zaa alaafee.

²³Gbib' a suhu n-gari binshεyukam, dama di ni ka nyevili bilisiri yirina.

²⁴Miri ka a tɔyisiri yεtɔy' yoya, ka miri ka a zaŋ ʒiŋmabo kpεh' a kɔbili ni.

²⁵Chε ka a nina kul lihiri tooni, ka a kul lihir' a tooni tibi.

²⁶Ʒe tibi a ni doli so' sheli ni, ka a soya zaa ni mali viela.

²⁷Miri ka a ʒiehi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo. Zom' yi zay' biegyu tumbu ni.

Naha 5

¹M bia, wummi n yem yεtɔyə ɳɔ vienyelinga, ka luyi a tiba wum m baŋsim yεtɔyə ɳɔ,

²ka di zuyu chε ka a mali yem, ka baŋsim yεtɔyə be a noli ni.

³Dama pagɔrili naŋbampiba malisimi kaman shiri la, ka o yεtɔyə be polipoli gari kpam,

⁴amaa di bahigu ni o tomi kaman yabiga ka diri kaman takɔb' din mali naŋbana ayi.

⁵O chanila kum shee, o ni doli so' sheli kunila kpiimba biehigu shee.

⁶O bi Ʒe tibi nyevili soli zuyu. O soli kpεla yɔyu, ka o bi mi lala.

⁷Dinzuŷu m bihi, wummiya n yeligu ka di zayisiya n noli ni yεtɔyə.

⁸Niŋmiy' o larigim ka miriya ka yi kul chaŋ mir' o yiŋ' dunoli.

⁹Di yi pa lala, yi ni kɔŋ yi jilima yi tab' sani, ka ninvuŋ' shεb' bən bi zɔri namboŷu kun ya ɳmaai yi yuma jia.

¹⁰Ka saamba di yi buni, ka yi tuma nyɔri kuli tinzun' nir' yiŋa;

¹¹ka yi ti yεn bahi ka ɳuhira, ka yi niŋgbuna zaa sheei;

¹²ka yi yεli, "Mbaye, n daa zayisi bierisuŋ, ka zayisi zuŷuni kpahibu.

¹³N daa bi deei n karimbanim' yεtɔyə bee n-luyi n tiba wum n karimbanim' maa wuhibu.

¹⁴Pumpoŋɔ n yεn bahila yoli zama laŋŋu ni."

- ¹⁵Nyum' amanjan' kodusu ni kom din yi amanjan' kobiliga puuni na.
- ¹⁶Di tuhiya ni a che ka a kobilinina yam luyilikam n-nye kozirim be solori zuyu?
- ¹⁷Che ka di nyela a konko dini, ka miri ka a niendi li tiri saamba.
- ¹⁸Naawuni niyimi alibarika niy a kobilinina ni; che ka a suhu pieli pay' so a ni daa kpuyi a nachimbilim saha la zuyu.
- ¹⁹O nyela jun viela kaman sanjkpalij la, ka simdi ni a yu o. Che ka o biha tiy' a nini sahakam, ka che ka o ni yur' a shem ku a zuyu.
- ²⁰M bia, bozuyu ka a yen che ka pay' so ku a zuyu, ka a ti bobili pay' zinalana biha?
- ²¹Dama Yawε nyari daadamnim' tuma zaa, ka mi be soya zaa.
- ²²Dama ninvuy' bieri tuma nyela zana gbahiri ba, ka be daalahichi tuma gbahiri ba.
- ²³Be ni bi nyari sayisigu zuyu ka be kpira, ka be jerilim din galisi zuyu che ka be zuyuri kpi.

Naha 6

Sayisigu Shεηa Din Pahi

- ¹M bia, a yi lo a 3i3iinikpee alikauli bee a yi lo amanja nia ti so,
- ²a noli ni yetoya maa ni leei zana bar' a, ka a noli ni yetoya maa ni gbaag' a.
- ³Dinzuyu m bia, a ni yen niy shem n-tiligi amanja nyela η-ηɔ: dama a kpe a 3i3iinikpee maa nuu ni, cham' yomyom ti balim a 3i3iinikpee maa.
- ⁴Di gbihi bee m-pɔb' a nini.
- ⁵Tiligim' amanja kaman waliga ni tiligi tɔha nuu ni shem la bee kaman nooja ni tiligi noongbahira nuu ni shem la.
- ⁶Nyin' vinnyayilan' ηɔ, cham' ti nya gulinjuhi biεhigu, ka niy yem.
- ⁷Be ka zuyulana bee sapashin' kpema,
- ⁸amaa wuuni ka be layingiri be bindira sɔnja, atam kpuyibu saha ka be vari be bindira sɔnja.
- ⁹Nyin' vinnyayilan' ηɔ, a kul yen dola nimaani hal ni saha dini? Bo saha ka a yen neei a gom ni?
- ¹⁰A nini pɔbbu biɛla, gom gbihibu biɛla, zali nuhi 3ia vuhi biɛla,
- ¹¹ka fara lu a zuyu kaman ηmenditol' la, ka fakari lu a zuyu kaman tɔbbia jun gbibi bidibbina la.
- ¹²Ninvuy' biεyū jun ka buchi kul chanimi gindi ηmari 3iri.

¹³O chanimi kahind' o nimbibi ka mal' o napona vuri tiŋa, ka mal' o nubihi tiriti,

¹⁴ka lɔri zay' bieyu o tɛha puuni, ka tahiri tuyiligu na sahakam.

¹⁵Dimbɔŋɔ zuyu zay' bieyu ni lu lala nir' zuyu libig' o n-tum o barina saha biɛla puuni ka di ka yɛtɔya.

¹⁶Bina ayɔbu m-beni ka Yawɛ je li, ka bina ayopɔin nyɛ din chihir' o sani:

¹⁷Karimbaani lihigu mini ʒiŋmabo ni bɛn ka taali kubu.

¹⁸Suhu ni zay' bieyu lɔbu, ni ŋun kul zɔri yomyom chani zay' biey' tumbu,

¹⁹ni ʒiri shɛhira lana ŋun di ʒiri shɛhira ni ninvuy' so ŋun tuyindi nir' min' o yinjima.

Sayisigu zaŋ chaŋ zina niŋbu polo

²⁰M bia, dol' a ba zaligu, ka miri ka a zayisi a ma ni wuh' a sheli.

²¹Zaŋm' li lo n-niŋ a suhu ni sahakam, ka zaŋ li lo a nyiŋgoli ni.

²²A yi chana, di ni wuh' a soli, a yi gbihira, di ni gul' a, a yi ti neei, di ni dir' a alizama.

²³Dama zaligu maa nyɛla firila, ka wuhibu maa mi nyɛ neesim, ka zuyu ni kpahibu din wuhiri bierisuŋ la mi nyɛ nyevili

²⁴din ni gu a ka a ku bo pay' yoli, ka yih' a pay' zinalan' naŋbam' malisim yɛtɔya ni.

²⁵Miri ka a chɛ ka a kɔre kpe o viɛlim ni a suhu ni, ka miri ka a chɛ ka o gbaag' a o nina ni lihiri shɛm puuni.

²⁶Dama pagɔrili samli yɔri nyɛla bɔrɔbɔro kpilli, amaa so pay' bɔbu nyɛla din diri nir' nyevili.

²⁷Nir' ni tooi zaŋ buyim buyi ka di ku di o situra?

²⁸Bee nir' ni tooi no buyimsal' nɛɔŋ ka di ku nyoog' o napɔŋ?

²⁹Lala n-nyɛ ninvuy' so ŋun bo o kpee paya. Dunkam shihi paya maa ku yi tibidarigibo ni.

³⁰Kum yi mali tayiyisi ka bɛ zu bindirigu di, niriba ku lihi ʒiem ba di zuyu.

³¹Amaa bɛ yi gbahi ba, bɛ ni yo bɛ ni zu sheli maa zuyu ʒiibuyopɔin, ka bɛ fa bɛ yinsi nɛma zaa.

³²Amaa ninvuy' so ŋun tum zina, o ka yɛm. Dun tum lala o sayim' omaŋa.

³³O ni nya dansi, ka kɔŋ jilima, ka o filiŋ maa ku lan naai;

³⁴dama nyuli zabbu chɛ ka yidan' suhu yiyyisir' pam, ka o yi yɛn bɔhi bieri, o ku lan zɔri nambɔgyu.

³⁵O ku deei sandaani sanyoo kam, o mi ku deei birapu, di yi kul galisi kabo.

Naha 7

¹M bia, gbibi n yeligu, ka che ka n ni zal' a shem be a suhu ni.

²Doli n ni zal' a shem, ka be. Gbibi n ni wuhir' a sheli kaman a nimbil' bielim la.

³Zanji li lo a nubihi ka sabi li niŋ a suhu ni.

⁴Yelim' yem, "N tizopaya n-nye a." Ka boli tehi' zilima mi "N zoſimo."

⁵Di ni gu a ka che pagorili, ka gu a ka che pay' zinalan' naŋbammalism.

Pagorili yela

⁶N daa ti lihi n yiŋ' takoro voya ni

⁷n-nya tarimba, ka n daa kpahim bipola n-nya nachimbil' so ḥun ka yem be ni.

⁸O daa dolila soloyu m-miri paya maa londo polo. O daa dolila soli chani o yiŋa

⁹zaawuni yuŋ lihalihha saha ni yuŋ zibisim saha.

¹⁰Di saha ka pay' so daa tuhir' o soli na. O daa yela nema kaman pagorili la, ka o lihibu mali kore ni kukolimahim.

¹¹O yee daa kpem' pam ka o bi zori vi. O daa bi ʒiini yiŋa.

¹²Pumpoŋo ḥuna m-be palli zuyu la, pumpoŋo ḥuna m-be daa ni la. O daa kul dola loriga kam ni guhira.

¹³Ka o daa dii gbaai nachimbil' maa m-moyis' o kpariŋ, ka lih' o ninni ka bi zori vi ka ye'l' o,

¹⁴"N daa yen malila sara, ka zuŋo n niŋ n ni daa po pɔri ni n niŋ sheli maa.

¹⁵Dinzuŋu ka n kana pumpoŋo ni n tuh' a soli. M bo a ni nimmoo, ka ti nya a maa.

¹⁶N bɔbi n gar' bila zali. N zaŋla lipti tampiel' sheŋa be ni niŋ shim niŋ pa di zuyu.

¹⁷N zaŋla tulaale sheŋa be ni booni meer mini aloosi ni sinnamɔn tulaalɛnim' la mihi li.

¹⁸Kamina ka ti dɔni bo taba hal ka bieyu ti neei. Che ka ti mali suhupielli taba bɔbu ni.

¹⁹Dama n yidana ka yiŋa. O go n-chaŋla katiŋa.

²⁰O zaŋ liyiri pam mali chaŋ. O ku kuna, nayila goli muni."

²¹Ka pay' maa daa zaŋ naŋbammalism yetɔya ḥo dol' o hal ka o ti sayi. O yetɔy' nyayisa maa ka o daa zaŋ gbaag' o.

²²Ka o daa dii yiysi n-dol' o kaman nayilaa ka bε vori chani ni bε ti kɔrigi la bee n-nyε tɔŋtɔŋ kaman molifu n-zɔri chani tɔŋ ni la,

²³hal ka piem ti nyɔγ' o gbaag' o nyɔri. O ɔmanila noombil' so ɔnun zɔri chani zana ni ka bi mi ni di nyɛla din yεn di o nyevili.

²⁴M bihi, pumpɔŋɔ wummiya, gbilisimiya tibili wum n noli ni yetɔya ɔj.

²⁵Miriya ka yi che ka yi suhuri kpe lala pay' maa ni. Miriya ka yi birigi dol' o soli.

²⁶Dama o luhi niriba pam n-ti ba dansi. Ka o ni ku ninvuy' shεb' ka tariga.

²⁷O yin' nyɛla so' sheli din kuni kpiimba biɛhigu shee, ka nyε din kuni kum shee.

Naha 8

Yεm ni nyari payibu shεm

¹Yεm bi boonila niriba? Ka tεhi' zilima mi duhiri di yee?

²O ɔiela iuy' shεŋa din du zuyu mini so' naŋban' kpansi ni sochira zuyu.

³ O ɔiela fɔntinsi dunɔdaya ni, o bela dunɔdaya maa gbini n-kuhiri boona:

⁴"Yinima ninsalinim' ka m boona. Benkam be bε nyevi ya ni ka m booni maa.

⁵Yinim' bεn nyε tarimba ɔj, bomiya yεm. Yinim' bεn ka fahim ɔj, bomiya li.

⁶Wummiya, dama n yεn tɔyisila bintitanja yetɔy' viela, ka din yεn yi n noli ni na nyɛla din tuhi.

⁷Dama yεlimanli ka n yεn yeli; ninvuy' biɛtali nyɛla din chihiri n noli ni yibu na.

⁸N yetɔya zaa nyɛla wuntizɔbo yetɔya, di sheli pala ɔiri bee n-nyε din goŋ.

⁹Di zaa nyɛla din tuhi ninvuy' so ɔnun ban di gbinni sani, ka nyε din tuhi ninvuy' shεb' bεn mali baŋsim sani.

¹⁰Piimi n wuhibu ɔj ka che anzinfra. Piimi baŋsim ka che salima din viela.

¹¹Dama yεm so salima nεma, ka a ku tooi zaŋ a ni bɔri binshεŋa zaa buyisi yεm.

¹²Man' yεm, m mini baŋsim m-be, ka baŋsim mini fahim be n sani.

¹³Nir' yi zɔri Yawε, o nyɛla ɔnun je zay' biɛyu. N je karimbaani mini maŋduhibu ni zay' biɛyu ni ɔiŋmabo yetɔya.

¹⁴M mali kpamdi zilinkom din viela mini yεm maŋli. M mali tεhi' zilima, ka lan mali kpiɔŋ.

¹⁵Mani n-che ka nanim' diri nam. Mani n-sɔŋdi zuyulaannim' ka bε zaani zaligu shεŋa din doli yεlimanli.

¹⁶Mani n-che ka zuyulaannim' su bε niriba, ka che ka benkam su niriba su ba vienyelinga.

- ¹⁷N yuri b  n yuri ma, ka ninvuy' sh  b' b  n b  ri ma ni nimmoo nyari ma.
- ¹⁸Buni mini jilima be n sani, ka azichi din yuura mini t  nsim be n sani.
- ¹⁹N daanfaani so salima, hal salima alali gba. Ka n ni tiri niriba binsheli gari anzinfa vielli.
- ²⁰N dolila wuntia soli ka doli y  liman  l soli.
- ²¹N za  ndi buni tiri ninvuy' sh  b' b  n yuri ma, ka che ka b   daazichi duri paana.
- ²²Mani ka Yaw   daa dan   nambu o tuma piligu ni, din daa ny   o tuuli tuma kurimbuni ha.
- ²³Yumaka  ze din garila ka o daa nam ma, mani ka o daa dan   nambu poi ka naanyi nam dunia   o.
- ²⁴B   daa d  yi ma ka teeku na kani, ka kobilinina din bilisiri kom pampam gba daa na kani.
- ²⁵B   daa d  yi ma, ka zoya na kani, ka daboya gba na kani,
- ²⁶o daa na bi nam ti  gbani mini puri bee n-s  n dunia tampuyili.
- ²⁷O ni daa nam zuysaa, n daa beni, o ni daa booi booli gili teeku zuyu, n daa beni.
- ²⁸O ni daa che ka sagbana din be zuysaa   o zani vienyelinga ka y  hi teeku ni kobilinina,
- ²⁹o ni daa zali teeku di tarisi ni ny   sh  m din ni che ka di kom ku zo n-yayi o ni zal' li sh  li tariga, o ni daa booi ti  gbani tarisi saha sh  li,
- ³⁰di saha maa n daa bela o luyili zuyu kaman tumtumdiba kp  m' la. O suhu daa pieli n zuyu dabisili kam, ka n kul mali suhupielli o sani sahakam.
- ³¹N daa mali suhupielli o dunia din pali binnema   o zuyu, ka mali suhupielli ninsalinim' zuyu.
- ³²M bihi, pump  n wummiya n y  ligu. Ninvuy' sh  b' b  n doli n soli mali suhupielli.
- ³³Wummiya n wuhibu, ka ni   y  m. Miriya ka yi zayisi li.
- ³⁴Ninvuy' so   un wumdi n y  ligu, ka   e n dun  dali gbini dabisili kam, ka   e n dunoli ni guhiri mali suhupielli.
- ³⁵Dama   unkam bo n-nya ma, o nya ny  vili, ka Yaw   ni ni   o nirlim.
- ³⁶Amaa ninvuy' sh  b' b  n k  n ma, b  ma  n' ka b   tum barina maa. Ninvuy' sh  b' b  n zaa je ma ny  la b  n yuri kum.

Naha 9

Y  m mini Jerilim

- ¹Yem me o yili, ka sa daantalisi ayopoin.
- ²O kɔr' o biŋkɔbiri, ka zaŋ o wain gabи taba, ka mali bindira dibu shili zali.
- ³O tim o yin' bipuyinsi ni bε chanj tir' puuni luy' sheŋa din du pam shee ti boli niriba.
- ⁴"Yinim' bεn nyε tarimba ḥo, kamiya kpe na." O yεri bεn ka yem,
- ⁵"Kamiyana ti di m bindira ḥo, ka nyu n ni zaŋ wain sheli gabи tab' ḥo.
- ⁶Zaŋmiya ʒilinsi biɛhigu bahи ka be, ka doliya tεhi' zilima soli.
- ⁷Đunkam mali ansarisimaana n-zali dεde, o kpa turi. Đunkam kpahi ninvuy' biɛyu zuyu ni ni nya danja.
- ⁸A yi kpahi ansarisimaana zuyu ni, o ni leei ḥun je a. A yi kpahi ḥun mali yem zuyu ni, o ni yur' a.
- ⁹Wuhimi yεnnima, ka bε nyari yem pahira. Wuhimi wontizɔriba, ka bε nyari anfaani bɔhimbu puuni.
- ¹⁰Yawε zɔbu n-nyε yem piligu. Đun nyε kasi ḥo baŋbu tahiri tεhi' zilima na.
- ¹¹Dama n zuyu ka a ni nya nyεvili wɔyinli, ka a nyεvili yuma pahi.
- ¹²A yi nyε yεndana, nyini n-yεn di a yem maa nyori, a mi yi maani ansarisi, a kɔŋko n-yεn di wahala."
- ¹³Pay' jεrigu kul tahirila pampam, o nyεla ḥun be ʒilinsi ni, ka bi mi sheli.
- ¹⁴O ʒiinila o yin' dunɔdali gbini bee tir' puuni luy' sheŋa din du pam shee
- ¹⁵m-booni ninvuy' shεb' bεn gariti chani bε chandi shee.
- ¹⁶"Yinim' bεn be ʒilinsi ni ḥo, kpεmiya kpe na." Ka yεri bεn ka yem mi;
- ¹⁷"Ko' zurili nyayisa, ka nir' ni sɔyi di bindir' sheli nyayisa."
- ¹⁸Amaa bε bi mi ni kpiimba be nimaani, ka o saamba be kpiimba biɛhigu shee.

Naha 10

Sulemaana Naha

- ¹Bi' so ḥun mali yem tir' o ba suhupielli, amaa bi' so ḥun nyε jεrigu tirila o ma suhusayiŋgu.
- ²Nir' yi zaŋ ninvuy' biɛtali soli bo n-nya buni, di ku niŋ anfaani, amaa wontitali tiligiri nir' kum ni.
- ³Yawε n-chε ka wontizɔriba bi gbεri kum, amaa o chε ka ninvuy' bεri bi nyari bε ni bɔri sheli.

⁴Vinnyayili che ka fara gbaari nira, amaa ka tuma tumbu vienyelinga mi che ka nir' leeri bundana.

⁵Ninvuy' so jun kpuyi puu atam di kpuyibu saha nyela yendana, amaa ninvuy' so jun doya gbihiri atam kpuyibu saha nyela vi dira.

⁶Alibarika be wontizor' ni, amaa duntaabo yetoya m-be ninvuy' bieyu noli ni.

⁷Wuntizora yela teebu mali alibarika. Amaa ninvuy' bieyu jun' yuli ni kpi.

⁸Dun mali yem o suhu ni n-doli zaligunima. Amaa jerigu jun mali yetoy' yoya ni bahi yoli.

⁹Dunkam doli yelimanli soli nyela jun yi barina ni. Amaa jun doli bilikonsi soli, o gbini ni vii.

¹⁰Dunkam kahind' o tab' nini nyela jun tahiri yela na, amaa junkam mali suhukpeeni kpahiri niriba zuyuri ni nyela jun tahiri suhudoo na.

¹¹Wuntizora noli nyela nyevili kobilinini. Amaa duntaabo yetoya m-be ninvuy' bieyu jun' noli ni.

¹²Tab' jelinsi nyela din tahiri zabili na, amaa yurilim limsiri taali balibu kam.

¹³Ninvuy' so jun mali tehi' zilima, o noli ni ka yem yetoya yirina. Amaa jun ka yem yaanja deerila fiebiga.

¹⁴Yendana nyarila banjim pahira. Amaa jerigu yetoy' yoya tahirila sayingu na.

¹⁵Bundaannim' buni n-nye din guli ba, ka faranim' fara bahiri ba yoli.

¹⁶Wuntizora laara nyela din tahir' o nyevili shee, ka ninvuy' bieyu nyori nye din kpeshir' o alahichi ni.

¹⁷Dunkam deei sayisigu nyela jun doli so' sheli din kuni nyevili shee, amaa jun zayisi zuyu ni kpahibu nyela jun kpe yoyu.

¹⁸Zirilana nyela jun soyiri jelinsi. Ka junkam zuri niriba nyaanja nye jerigu.

¹⁹Yetoy' gbalij puuni ka alahichi yirina, amaa yendana nyela jun gbaar' omaja ni yetoya pam tɔyisibu.

²⁰Ninvuy' suj yetoya jmanila anzinfia vielli, amaa ninvuy' bieyu jun teha buchi bi yayi lala.

²¹Wuntizora yetoya sondi niriba pam, amaa jera kpirila be yem kalinsi zuyu.

²²Yawε daalibarika che ka nir' leeri bundana, ka o bi zandi suhugarigu pahiri di zuyu.

²³Gala tumbu jmanila diema jerigu sani, amaa yem biehigu ninjila tehi' zilimalan' nyayisim.

²⁴Ninvuy' bieri ni zori sheli dina m-paari ba, amaa wuntizoriba nyarila be ni bori sheli.

²⁵Sanjieu yi ti ziera, ninvuy' bieri ku lan beni, amaa wuntizoriba ben kul ni beni sahakam.

²⁶Kaman dam din miha ni to noli ni, ka nyohi bieri nimbibi ni shem, lala ka vinnyayinim' gba be be tumalaannim' sani.

²⁷Yawe zobu nyela din tiri nir' nyevili woyinli, amaa ninvuy' bieri ben' yuma ni nyela biela.

²⁸Wuntizoriba tahima niqbu tahirila suhupielli na, amaa ninvuy' bieri ben' ku nya be ni bori sheli.

²⁹Yawe soli dolibu nyela gooni din mali kpien ben biehigu be tibi sani, amaa di nyela din kuri ninvuy' bieri.

³⁰Wuntizoriba ben' kul ku vuui, amaa ninvuy' bieri ku kpalim tingboren eta ni.

³¹Wuntizoriba yeto ya nyela yem yeto ya, amaa zinjmariba ziri ni zani tariga.

³²Wuntizoriba mi yeto y sheja din niq kamaata yelbu, amaa ninvuy' bieri ben' yeto ya kul nyela yeto y kaha.

Naha 11

¹Yohiñ sania zañ zahim binyera nyela din chihiri Yawe sani, amaa binyera zahimbu sania zuyu din tuhi nyela din paligir' o suhu.

²Karimbaani niqbu nyaanja nyela vi dibu, amaa ben siyisiri bemaña nyela ben mali yem.

³Ninvuy' suma nimmantali n-wuhiri ba soli, amaa bilikoyinim' bilikonsi bahiri ba la yoli.

⁴Buni ku tooi tiligi nir' Naawuni suhuyiyisili dali, amaa wuntitali tiligiri nir' kum ni.

⁵Wuntizoriba ben ka galimi chemi ka be soya tuhi, amaa ninvuy' bieri manjan' ninvuy' bietañi n-nye din luhiri ba.

⁶Wuntizoriba wuntitali n-tiligiri ba, amaa bilikoyinim' nia bieri nyela din gbahiri ba.

⁷Ninvuy' bieri yi kpi, be tahima naaya; ka ben bay ka Naawuni ni ku nya be ni bori sheli.

⁸Wuntizoriba yiri muysisigu ni, ka ninvuy' bieri ben' lee kperi di ni.

⁹Ben bay ka Naawuni ni zañdi be noya sayindi be zijiinitaba, amaa banjsim che ka wuntizoriba nyari faako.

¹⁰Wuntizora yi di nasara, tir' zaa malila suhupielli, ka ninvuy' bięyu yi kpi, niriba warila waa.

¹¹Wuntizoriba alibarika duhirila tiŋa, amaa ninvuy' bieri noli ni yetɔya wurindila tiŋa.

¹²Dunkam maani o kpee ansarisi nyela ŋun ka yem, amaa yendana ŋun kul shinila o noli.

¹³Tikuba kul chani moonila ashili yetɔya, amaa niriba ni dihi so tabili ŋun gbibila ashili.

¹⁴Tiŋbɔŋ yi be ka soli wuhibu ka di ni, di lurimi, amaa saawarimaaniba ni galisi luy' sheli, nimaani ka niriba be ni alaafee.

¹⁵Nir' yi zani sana nyaanja ka o di samli, di tahirila yela na, amaa o yi zayisi lala niŋbu, o ni yi yela ni.

¹⁶Pay' so ŋun niŋdi nirlim nyari jilima, amaa do' so ŋun vari gindi ni leei bundana.

¹⁷Ninvuy' sheb' ben niŋdi nirlim mali laara, amaa ninvuy' sheb' ben mali putɔyu tumdila beman' barina.

¹⁸Ninvuy' bieri bi nyari nyori zay' maŋli, amaa ninvuy' sheb' ben biri wontitali nyari laara maŋli.

¹⁹Dunkam doli wontitali soli ni be, amaa ŋunkam tumdi tuumbieri ni kpi.

²⁰Ninvuy' sheb' ben suhuri bi viɛla, lala biɛhigu nyela din chihiri Yawε sani, amaa o suhu pieli ninvuy' sheb' ben ka galimi zuyu.

²¹Baŋmiya ni ninvuy' bieri ku yi tibidarigibo ni, amaa wuntizoriba ben' ni yi.

²²Kaman salima baŋa ni be kuruchu nyee ni shem, lala n-nye pay' viɛlli ŋun ka yem.

²³Wuntizoriba ni bɔri sheli bahigu nyela din viɛla kɔŋko, amaa ninvuy' bieri ben' ni bɔri sheli bahigu nyela suhuyiyisili.

²⁴Ninvuy' sheb' tiri pini, amaa ka be buni kul nabirim paŋira, ka sheb' mi vili be ni su sheli gbibi ka kɔŋda.

²⁵Ninvuy' so ŋun tiri pini nyarimi paŋira, ka ŋun tiri kom gba nyari kom.

²⁶Niriba turi ninvuy' sheb' ben zaŋdi bindira sɔyira, amaa ninvuy' sheb' ben kɔhir' li mali alibarika.

²⁷Dunkam bɔri din viɛla ni nimmoo ni nya jilima, amaa zay' bięyu chanila ŋun bɔri li sani.

²⁸Benkam niŋ be buni naani ni lu, amaa wuntizoriba ni zoori kaman vamaha la.

²⁹Ninvuy' shəb' bən müyisiri bə yinsinim' ti ku lan mali binshəli yaha, ka jəra ni ti tumdi tuma tiri yənnima.

³⁰Wuntizəriba nyɔri nyəla nyəvili tia, amaa duŋtaabo dirila nyəvili.

³¹ Wuntizəriba yi deeri din simdi ba dunia ḥo ni, wula ka ninvuy' bier mini alahichinim' bən' ku deeri din simdi ba?

Naha 12

¹Dunkam yuri sayısigu nyəla ḥun yuri yəm, amaa bən je ni bə wuhi ba bə galimi nyəla jəra.

²Yawə ninди ninvuy' suma nirlim, amaa ninvuy' shəb' bən mali nia bier, o wuhiya ni bə mali taali.

³Ninvuy' biətali ku tooi ba nir' zali, amaa wuntizəriba bən' nyaya kul ku vuyi.

⁴Yidaampay' suŋ nyəla o yidan' nam zuypiligu, amaa pay' so ḥun dihir' o yidan' vi ḥmanila dəro o yidan' kəibili ni.

⁵Wuntizəriba təha nyəla din viəla, amaa ninvuy' bier sayısigu nyəla yəhiŋ.

⁶Ninvuy' bier yətəya nyəla din tahiri kum na, amaa ninvuy' suma yətəya nyəla din tiligiri ba.

⁷Ninvuy' bier ni lu ka ku lan beni, amaa wuntizəriba yiŋ' ni zani.

⁸Bə payiri nir' o yəm zuyu, amaa ka ʒiemdi ḥun təha bi zilima.

⁹A yi nyə tarima ka wolindi dira, di so ni a wuhi ni a nyəla wəyirili ka kum kur' a.

¹⁰Wuntizəriba mi bə biŋkobiri ni bəri shəli, amaa ninvuy' bier bəna, bə nambozəbo nyəla putɔyu niŋbu.

¹¹Ninvuy' shəb' bən kəri bə tiŋban' ni, bə ni nya bindirigu pam, amaa bən doli binshəŋa din ka buchi nyəla bən ka yəm.

¹²Ninvuy' bier suhuri kul yəla ninvuy' biətali tuma zuyu, amaa wuntizəriba bən' nyaya nyəla din tahiri wala na.

¹³Ninvuy' bier biriginsim yətəya nyəla zana din gbahiri ba, amaa wuntizəriba bən' yiri yəla ni.

¹⁴Ninsal' noli ni yətəya puuni ka o nyari bin' viəla, ka o nuhi tuma mi mali di nyɔri.

¹⁵Jəra n-təhi ni bəmaŋmaŋ' soli n-tuhi, amaa yənnim' bən' gbilisirila tibili wumda.

¹⁶Jəra n-wuhiri bə suhuyiŋsili yomyom, amaa yənnim' bayə ka turi ni.

¹⁷Dunkam yeri yəlimanlı dirila shəhira manlı, amaa ʒiri shəhiralana ḥmarila ʒiri.

¹⁸Yətəy' yoya ḥmanila takəbi n-kuhiri niriba, amaa yəndana yətəya tahirila tibbuna.

- ¹⁹Yelimanlı yetçya kul ni beni sahakam, amaa ʒiri yetçya bi yuura.
- ²⁰ʒiri be ninvuy' shəb' bən ləri nia bieri təha ni, amaa ninvuy' shəb' bən bəri din vieli tumbu mali suhupielli.
- ²¹Zay' bieyu kul ku paai wuntizɔriba, amaa ninvuy' bieri kul bela yela ni sahakam.
- ²²ʒiŋmabo nyela din chihiri Yawə sani, amaa bən ʒe yim nyela o suhu ni pieli shəb' zuyu.
- ²³Ninvuy' so ɳun mali yem, soyirila o milinsi, amaa jera bən kul moonila bə jerilim.
- ²⁴Tuun' kpəma tumbu tiri nir' yiko, amaa vinnyayili che ka nir' leerila dabil.
- ²⁵Yelimuysira nyela din gbarigiri nira, amaa yetçy' vielli nyela din kpansiri nira.
- ²⁶Wuntizora wuhir' o zənim' din viela, amaa ninvuy' bieri soli kpəhirila nir' yɔyu.
- ²⁷Vinnyayinim' ku nya bə ni bəri sheli, amaa bən tumdi tuun' kpəma ni nimmoo ni nya buni din viela.
- ²⁸Nyevili be wuntizəbo soli ni, ka nir' yi doli di soli maa o ku kpi.

Naha 13

- ¹Bi' so ɳun mali yem, ɳuna n-deeri o ba sayisigu, amaa ansarisimaana bi deeri zuyu ni kpahibu.
- ²Ninvuy' suma yetçya puuni ka din viel' yirina ka bə dira, amaa bibiəhi suhuri yela zay' bieyu tumbu zuyu.
- ³Ninvuy' shəb' bən gbibi bə noya nyela bən tiligiri bə nyeviya, amaa ninvuy' shəb' bən bi gbibi bə noya nyela bən bahiri yoli.
- ⁴Vinnyayilana bi nyar' o suhu ni bəri binshəja, amaa ɳun tumdi tuun' kpəma ɳun' nyar' o suhu ni bəri shelikam zaa.
- ⁵Wuntizɔriba je ʒiri, amaa ninvuy' bieri bən' tuma nyela vidibo mini filiŋ nyabu.
- ⁶Wuntitali nyela din guli ninvuy' shəb' bən tumdi din tuhi, amaa alahichi nyela din bahiri ninvuy' bieri yoli.
- ⁷Ninvuy' shəb' niŋdi kaman bə nyela bundaannima, amaa ka ka sheli, ka shəb' mi niŋdi kaman bə nyela faranima, amaa ka mali buni pam.
- ⁸Buni nyela din tayıri nir' nyevili, amaa so bi varisiri faralana.
- ⁹Wuntizɔriba firilanım' kul nəmi, amaa ka ninvuy' bieri firilanım' kpira.
- ¹⁰Turi tubu zuyu ka bən bi wumdi yelimanlı zabira, amaa ninvuy' shəb' bən mali yem nyela bən deeri sayisigu.
- ¹¹Nir' yi bo n-nya azichi yomyom di dii bi nabira, amaa bən bəri nyari li bielabiela, di nabirim.

¹²Nir' yi niŋ binsheli tahima ka ti bi nya li, di damdila o suhu, amaa nir' yi bori sheli ka nya li, di nyela nyevili tia.

¹³Ninvuy' sheb' ben ȝiem wuhibu ni bo bahiyoli ti bemaŋa, amaa ben tiri zaligu jilima ni nya laara.

¹⁴Yennim' wuhibu nyela nyevili kobiliga, di ni che ka nir' yi kum zana ni.

¹⁵Yem che ka nir' nyari jilima, amaa ben ka li soli nyela din bahiri ba yoli.

¹⁶Yendana niŋdila binshewukam ni yem, amaa jerigu ȝun' wuhirila jerilim palo ni.

¹⁷Tumo ȝun bi'e' tahirila yela na, amaa tumo ȝun ȝe yim tahirila faako na.

¹⁸Dunkam zayisi wuhibu ni leei faralana ni vidira, amaa ȝun deeri wuhibu ni nya jilima.

¹⁹Nir' yi nya o suhu ni bori sheli, di nyasila o sani, amaa nir' yi che zay' bięyū tumbu, di nyela din chihira jera sani.

²⁰Dunkam mini yennim' be leerila yendana, amaa ȝun mini jera be nyarila bierim.

²¹Ashaara doli alahichinima, amaa tɔŋbu n-nye wuntizɔriba laara.

²²Ninvuy' suma cheri fali zaani be yaansi, amaa alahichinim' buni nyela wuntizɔriba ni ti yen su sheli.

²³Nandan' gbansɔyu ni tooi niŋ bindirigu pam, amaa ka ben doli soli din bi tuhi fa li.

²⁴Ninvuy' sheb' ben bi darigiri be bihi tibili je ba mi, amaa ninvuy' sheb' ben yuri be bihi sayisiri ba mi vienyelinga.

²⁵Wuntizɔriba nyari bindirigu diri tiyira, amaa ka kum mali ninvuy' bieri.

Naha 14

¹Yem merila o yili, amaa jerilim ȝun' wurindila o yili.

²Ninvuy' sheb' ben doli soli din tuhi nyela ben zɔri Yawε, amaa ninvuy' sheb' ben mali bieriyoli ȝiemd' o mi.

³Jera yetɔya nyela fiębiga n-fiębiri be yaansi zuyu, amaa yennim' yetɔya n-gbibi ba.

⁴Nayikora yi ka luy' sheli, bindirigu gba kani, nayikora yaa puuni ka bindirigu pam yirina.

⁵Shehiralan' ȝun ȝe yim bi ȝmari ȝiri, amaa ȝiri shehiralan' ȝun' kul tuhirila ȝiri bahira.

⁶Ansarisimaana bɔrla yem koŋda, amaa baŋsim yela bi to ȝun mali tεhi' zilima sani.

⁷Zom' jərigu sani, dama a ku nya baŋsim yətɔya nimaani.

⁸Yənnim' yəm n-chə ka bə mi bə ni chani luy' shəli, amaa jəra bən' jərilim kpəhiri ba la yɔyu.

⁹Jəra maanila alahichi sanyoo sara maligu ansarisi, amaa Naawuni niŋdi wuntizɔriba nirlim.

¹⁰Suhu m-mi bierim shəli din be di ni, ka di mini zino ku tooi layim mali di suhupielli.

¹¹Ninvuy' biɛyū yili ni wurim, amaa ninvuy' suŋ ɻun' suyili kul ni ɣieya.

¹²So' shəli beni ɻ-ɻmani din tuhi nir' sani, amaa ka di bahigu ti nyəla kum.

¹³Hal lari puuni suhugarigu beni, ka suhupielli bahigu mi nyɛ suhusayin̄gu.

¹⁴Ninvuy' shəb' bən bi ɣe yim ni nya bə laara kaman bə tuma ni simdi shəm, ka ninvuy' suma nya bə laara kaman bə tuma ni simdi shəm.

¹⁵Bən təha bi zilima bən' kul niŋdila binshəyukam yeda, amaa yənnim' bən' kpahindila yəla ni chani shəm.

¹⁶Yənnim' gbaarila bəmaŋa n-yiri zay' biɛyū ni, amaa jəra bən' bayə kani, ka bi gbaari bəmaŋa.

¹⁷Suhuyiyisililana tumdila jərilim, ka yəndan' mi nyɛ ɻun be baalim.

¹⁸Bə zaŋdila jərilim n-dihi bən təha bi zilima nachiinsi, amaa baŋsim n-nyɛ yənnim' zuŋupila.

¹⁹Tuumbietumdiba ni ti gbani ninvuy' suma tooni, ka ninvuy' bierit i bayi wuntizɔriba dunɔdaya.

²⁰Hal nandaamba ɣiŋiinitab' je ba, amaa bundaannim' bən' mali zənim' pam.

²¹Bən lihi ɣiem bə ɣiŋiinitaba nyəla alahichinima, amaa ninvuy' so ɻun niŋ nandana nirlim mali alibarika.

²²Ninvuy' shəb' bən lɔri nia biɛyū birigiya, amaa ninvuy' shəb' bən nia viela nyari jilima mini ɣeyimtali niriba sani.

²³Tuuni kam tumbu mali nyɔri, amaa yətɔya tɔyisibu kɔŋko nyəla din tahiri fara na.

²⁴Yənnim' yəm n-nyɛ bə zuŋupila, amaa jərilim n-nyɛ jəra dolibi.

²⁵Yelimanlı shehiralana nyəla ɻun tiligiri nyəviya, amaa ɻun ɻmari ɣiri ɻun' nyəla nyaanyira.

²⁶Yawə zəbu puuni ka nir' niŋdi naani din mali kpiɔŋ, ka o bihi nyari sɔyisili shee.

²⁷Yawə zəbu nyəla nyevili kɔbilinini din ni chə ka nir' yi kum zana ni.

²⁸Niriba pam n-nyɛ naa jilima, amaa niriba yi kani, naa pala sheli.

²⁹Ninvuy' so ɻun suhu bi yiysisiri yomyom nyela t̄ehi' zilimalana, amaa ninvuy' so ɻun suhu yiysisiri yomyom kpañsirila j̄erilim.

³⁰Suhudoo tirila ninsal' niŋbuŋ nyevili, amaa k̄or' yoya choyisirila nir' k̄oba ni.

³¹Ninvuy' sh̄eb' b̄en niŋdi nandaamba alaka nyela b̄en turi ɻun nam ba, amaa ninvuy' sh̄eb' b̄en niŋdi nandaamba nirlim tir' o la jilima.

³²Ninvuy' b̄ieri tuumbieri n-luhiri ba, amaa wuntiz̄riba nyari kp̄ehili shee b̄e b̄ierisuntali zuyu.

³³Yem mali biɛhigu shee ninvuy' sh̄eb' b̄en mali t̄ehi' zilima t̄eha ni, amaa di ka j̄era b̄en' suhuri ni.

³⁴Wuntitali nyela din tibigiri zuliya, amaa alahichi nyela din dihiri niriba vi.

³⁵Kpambal' so ɻun mali yem, ɻuna ka naa yura, amaa kpambal' so ɻun tumdi vi tuma, o suhu yiysisimi bahir' o zuyu.

Naha 15

¹Zilim' balli maari suhuyiyisili, amaa yetɔy' yoli yiysisirila nir' suhu.

²Yendan' tɔyisirila bañsim yetɔya, amaa j̄erilim n-yiri j̄era noya ni na.

³Yawε nina kul bela luyilikam, ka o yuuni ninvuy' b̄ieri mini ninvuy' suma.

⁴Zilim' balli nyela nyevili tia, amaa yohin yetɔya nyela din che ka nir' suhu sayında.

⁵J̄erigu n-zayisir' o ba ni wuh' o sh̄eli, amaa ɻunkam deeri sayisigu nyela ɻun mali yem.

⁶Buni palila wuntiz̄riba yinsi, amaa ashaara kul lurila ninvuy' b̄ieri nyamma zuyu.

⁷Yendana tɔyisirila bañsim yetɔya, j̄era b̄en' t̄eha puuni pa lala n-nyε li.

⁸Ninvuy' b̄ieri sara maligu nyela din chihiri Yawε sani, amaa ninvuy' sh̄eb' b̄en tumdi din tuhi suhigu nyela din tiyir' o nini.

⁹Ninvuy' b̄ieri soli nyela din chihiri Yawε sani, amaa o yuri ninvuy' so ɻun doli wuntitali soli.

¹⁰Dun che soli bahi ni ti nya tibidarigibo pam, ka ɻunkam mi je ni be kpah' o zuyu ni ni kpi.

¹¹Kpiimba biɛhigu shee mini chiyaama buyim kul dola palɔni Yawε sani, ka wula ka ninsalinim' suhuri ni yela ku do palo ni o sani.

¹²Ansarisimaaniba je ni so kpahi be zuyuri ni; be ku chanj yennim' sani.

¹³Suhupielli nyela din che ka nir' lara, amaa suhugarigu nyela din che ka nandahima mali nira.

¹⁴Ninvuy' so ḥun mali t̄ehi' zilima suhu ȳela bañsim zuyu, amaa j̄erilim m-be j̄era noya ni.

¹⁵Nandaamba b̄en' dabisa zaa nȳela wahala dabisa, amaa b̄en suhuri piela kul puhirila chuyu sahakam.

¹⁶Nir' yi mali biela ka z̄ori Yawε, di so ni nir' mali buni pam ka di mal' o muŷisigu.

¹⁷Niriba yi diri ȝievari k̄oŋko ka mali yurilim ni taba, di so ni niriba ḥubiri nay' kpaba ka je taba.

¹⁸Suhuyiyisilinim' tahirila zabili na, amaa b̄en suhuri bi yiŷisiri yomyom goorila zabili.

¹⁹Vinnyayilana soli zuyu kul zibigila ḡohi, amaa ḥun tumdi din tuhi soli nȳela solɔyu.

²⁰Bi' so ḥun mali ȳem tir' o ba suhupielli, amaa j̄era ȝiemdila b̄e manima.

²¹J̄erilim tuma tirila ḥun ka ȳem suhupielli, amaa ḥun mali t̄ehi' zilima ḥun' tumdila din tuhi.

²²Saawara niŋbu yi kani, nia l̄obu bi paana, amaa saawaranim' pam yi beni, b̄e dirila nasara.

²³Nir' yi garigi b̄ohigu vienyela di nȳela suhupielli nir' kam sani. Ka nir' yi t̄oyisi yetɔya di t̄oyisibu saha, di viela.

²⁴Yennim' b̄en' sani, nȳevili soli durila zuyusaa din ni ch̄e ka b̄e ku siyi tingban' ni kpiimba biehigu shee.

²⁵Yawε wurindi karimbaandan' yili, amaa ka guli pakoli tingbani tarisi.

²⁶Nia b̄ieri nȳela din chihiri Yawε sani, amaa wuntizɔriba yetɔya nȳela din viela.

²⁷B̄en diri zalinsi nȳela b̄en b̄ori ȳela tiri b̄e yiŋnima, amaa b̄en je birapu dibu ni be.

²⁸Wuntizɔra t̄ehirila o ni ȳen garigi sh̄em, amaa ninvuy' bieyū ḥun' noli ni zay' bieyū n-yirina.

²⁹Yawε be katin' ka ch̄e ninvuy' b̄ieri, amaa o deeri wuntizɔriba suhigu.

³⁰Nina neesim ch̄e ka nir' suhu piela, ka lahibali vielli tiri niŋgbuŋ alaafee.

³¹Nir' yi gbilisi tibili wum sayisigu vienyelinga, b̄e ni kal' o pahi yennim' ni.

³²Benkam zaŋ be ni wuhi ba sh̄eli niŋ be bayaka ȝiemdila b̄emanya, amaa b̄en wum sayisigu ni nya t̄ehi' zilima.

³³Yawε z̄obu nȳela ȳem wuhibu ni be sh̄eli ni, ka maŋsiyisibu be tooni ka jilima doli.

Naha 16

¹Suhu ni nia lɔbu nyɛla daadamnim' dini, amaa zilinli ni yen garigi shɛm yirila Yawɛ sanna.

²Ninsal' soya zaa ni tooi nyɛla din viɛl' o sani, amaa Yawɛ n-nyɛ ɲun zahindi ninsal' suhu.

³Zaŋm' a tuma niŋ Yawɛ nuu ni, ka a ni lo nia shɛŋa niŋ pali.

⁴Yawɛ nam binshɛlikam la ni di daliri, hal ninvuy' bieri benila bɛ wahala nyabu dali zuyu.

⁵Karimbaani niŋbu kam nyɛla din chihiri Yawɛ sani. Baŋmiya ni bɛ ku yi tibidarigibo ni.

⁶Noli deebu mini ʒiɛyimtali zuyu ni che ka nir' daalahichi kpihim, ka Yawɛ jɛmbu ni che ka nir' yi zaŋ' bieŋu ni.

⁷Niriba soya yi tiyi Yawɛ nini, hal o ni che ka bɛ mini bɛ dimnim' be ni suhudoo.

⁸Nir' yi mali biɛla ka wuntitali be di ni, di so ni nir' mali pam ka di bi doli yɛlimanji soli.

⁹Ninsal' tɛha n-wuhir' o soli, amaa Yawɛ n-wuhir' o o ni yen chani shɛm.

¹⁰Anabitali yɛtɔya nyɛla din be naa noli ni, ka o ka alahichi saria karibu ni.

¹¹Sania din nyɛ yɛlimanji mini binyara zahimbu din nyɛ yɛlimanji nyɛla Yawɛ dini. Bintibisa zaa din be kpalaŋ' puuni nyɛla o tuma.

¹²Di nyɛla din chihiri ni nanim' tum zaŋ' bieŋu, dama wuntitali soli ka bɛ doli zali nam.

¹³Wuntizɔra yɛtɔya nyɛla naa ni yu sheli, ka o yuri ninvuy' shɛb' bɛn yeri yɛlimanji.

¹⁴Naa suhuiyisili nyɛla kum tumo, ka ɲun mali yɛm ni maai li.

¹⁵Naa suhu yi ti piɛla, alaafee benimi. Ka o nirlim ɲmanila sagbana din tahiriyi saa na.

¹⁶Nir' yi nya yɛm, di so salima, ka nir' yi pii tɛhi' zilima, di so anzinfa.

¹⁷Wuntizɔriba solɔyu nyɛla din lɔyiri zaŋ' bieŋu. Ka ninvuy' shɛb' bɛn gbibi bɛmaŋ' bɛ soli ni nyɛla bɛn tiligiri bɛ nyevi.

¹⁸Karimbaani tahirila sayiŋgu na, ka maŋduhibu mi tahirilubu na.

¹⁹A yi nyɛ tarima m-be nandaamba sani, di so ni a mini karimbaannim' pirigiri bɛ ni ɲméri diri neen' shɛŋa.

²⁰Bɛn gbilisi tibili wum yelli ni tɔŋ. Ka bɛn niŋ Yawɛ naani ni mali suhupielli.

²¹Ninvuy' so ɲun mali yɛm nyɛla ɲun mi yɛla woligibu, yɛtɔya viɛla mi kpaŋsiri balima.

22Yem nyela nyevili kobilinina ninvug' so jun mal' li sani, amaa jerilim nyela din darigiri jera tibili.

23Yennim' che ka be yetoya viela; ka be zaendi balima yetoya niendi be noya ni pahira.

24Yetoy' viela njmanila shigbañ, di nyayisi niriba sani ka nyet din tiri ningbuñ alaafee.

25Shełini so' shełi ni tooi beni njmani din viela, amaa ka di bahigu ti nyet kum soli.

26Tumtumdiba ni bori bindirigu zuyu n-che ka be tumdi tuma, ka kum nyet din kpañsiri ba ka be tumda.

27Ninvug' yoya nia nyela nia bieri, ka be yetoya njmanila buyim nyoori niriba.

28Ninvug' bieyu kul bora zibili, ka tikuba mi woligir' nir' min' o zosimo.

29Gadamanim' yohindi be ȝiziinitaba n-zaendi ba doli so' shełi din bi viela.

30Dunkam kahindi nini nyela jun lo zay' bieyu, ka jun dimd' o nañgbampiba nyet tuumbietumda.

31Zab' piela nyela jilima nam zuçupiligu, Wuntizobo biehigu puuni ka di yirina.

32Dun suhu bi yiçisiri yomyom so jun mali kriç. Ka nir' yi ni tooi gbaag' omañ o suhuyiçisili saha, di so jun njme n-deei tin' muni.

33Ninsalinim' pihiri kuja soñda ni be bañ din beni, amaa Yawé koñko n-zaan' o ni bori shełi.

Naha 17

1Nir' yi njubiri ka' kuma ka mali suhudoo, di so yil' shełi nim' ben diri bindir' nyayisa ka zibili be di yili maa ni.

2Dabili jun mali yem ni ti su bidoyiro jun tumdi vi tuma, ka ni ti di fali kaman dañ ni nir' la.

3Duþu ka be mali buyisiri anzinfa, ka zaendi buyim pam buyisiri salima, amaa Yawé m-buyisiri ninsal' suhu.

4Tuumbietumda gbilisiri tibili wumdi ninvug' bieyu yetoya, ka ȝinjmarra mi gbilisiri tibili wumdi yetoy' bieri.

5Benkam maani nandaamba ansarisi turila jun nam ba. Ka benkam mali suhupielli be tab' daashaara zuyu ni nya tibidarigibo.

6Yaansi nyela ninkura jilima zuçupiligu; ka bihi mi jilima nyet be laamba.

7Yetoy' viela tɔyisibu bi mili jerigu, ka ȝiri gba yetoya bi simdi nabia.

8Birapu tibu njmanila tim ben tiri li sani, be yi kul chan luyilikam be dirila nasara.

⁹Đunkam chéri ɳun turi niriba taali pañd' o nyela ɳun bɔri zɔtali, amaa ɳunkam teeri zabili nyela ɳun sayindi zɔtali.

¹⁰Sayısigu kpéri ninvuy' so ɳun mali təhi' zilima pam n-gari bε fiεbi jərigu fiεbiga bukɔbiga.

¹¹Ninvuy' bieri kul bɔrila duntaabo, amaa bε ni tim tumo ɳun nyε putɔyulana ka o lu bε zuγu.

¹²Bε yi gbaai jεŋgbin' nyaŋ bia ka chε o ka o chirig' a, di so ni a zaŋ a nyɔgu yo jərigu o jεrilim tuma saha.

¹³Nir' yi zaŋ zaγ' biεγu yo zaγ' vielli samli, zaγ' biεγu ku milig' o yiŋa.

¹⁴Zabili piligu ɳmanila bε ni yi cheei kom bahi la, dinzuγu zom' yi zabili ni ka di na bi piligi.

¹⁵Đunkam ti ninvuy' biεγu yεlimaŋli mini ɳunkam galim wuntizɔra, di zaa nyela din chihiri Yawε sani.

¹⁶Bɔzuyu ka jera gbibi liyiri ni bε da yεm, ka lee nyε bεn ka yεm din ni tooi bɔhim?

¹⁷A zo nyela ɳun yur' a sahakam, ka mabihi mi nyε bε ni dɔyi shεba ni bε sɔŋdi taba ashaara saha.

¹⁸Ninvuy' so ɳun ka yεm n-ni sayi po pɔri n-zan' o kpee nyaanja ni o di samli.

¹⁹Đunkam yuri zabili nyela ɳun yuri alahichi. Đun me dunɔbia din du pam nyela ɳun bɔri kɔb' kaba.

²⁰Ninvuy' so ɳun suhu bi ɣe yim ku tɔŋ. Ka ɳunkam ɳmari ɣiri kul bela barina ni.

²¹Đun dɔyi jərigu nya yεla; jərigu ba ka suhupielli.

²²Suhupielli nyela tila' suŋ, amaa suhugarigu din' nyela din kuuri kɔba.

²³Ninvuy' biεγu deeri birapu ashilɔni ni di chε ka o tayi zaligu soya.

²⁴Đun mali təha yuuni bɔrila yεm, amaa jərigu ɳun kul lihirila dunia luyilikam.

²⁵Bihi bεn nyε jera tirila bε banim' suhugarigu, ka tiri bε ma ɳun dɔyi ba bierim.

²⁶Di bi tu ni bε zali ɳun ka taali samli bee ka bε fiεbi kpambaliba bε bierisunγ zuγu.

²⁷Ninvuy' so ɳun bi tɔγisiri yεtɔya yiriŋ nyela ɳun mali bantsim, ka ninvuy' so ɳun mali suyilo nyε ɳun mali təhi' zilima.

²⁸Hal jera bεn fo n-ɣiya, bε ni boli ba yεnnima, bε yi bi yaai bε noya bε ni kali ba pahi yεnnima ni.

Naha 18

¹Ninvuy' so ɳun be o ko nyela ɳun kul niŋd' o ni bɔri sheli, ka o nini bi tiyiri shɛb' ni tumdi din tuhi ka di vieli shem.

²Jerigu bi bɔri tɛhi' zilima, amaa ka nay' wuhirila omaŋmaŋ' tɛha ni nyɛ shem.

³Ninvuy' bietali ni be sheli, naŋbankpeeni gba bela nimaani. Ka jilima tibu yi ka sheli, filiŋ bela nimaani.

⁴Ninsal' noli ni yetɔya nyela kom din zilima, ka yɛm kɔbilinini nyɛ kulibɔŋ kom din zɔra.

⁵Di bi tuhi ni a zani ninvuy' bieŋu nyaanja saria karibu ni, ka moŋ ɳun ka taali yelimanŋli saria karibu ni.

⁶Jerigu yetɔya tahirila zabili na, ka jerigu noli ni yetɔya lan bɔri buri tir' o.

⁷Jera noli ni yetɔya n-sayindi ba, ka bɛ noli ni yetɔya nyɛ zana din gbahiri bɛmaŋmaŋa.

⁸Tikub' yetɔya ɳmanila sayibɔri' nyayisa; di kul chanimi ti dooni niŋgbina ni.

⁹Vinnyayilan' mabia n-nyɛ bukaata sayinda.

¹⁰Yawɛ yuli nyela din du pam ka mali yaa, ka wuntizɔriba zɔri kperì di ni tiligira.

¹¹Bundaannim' buni n-nyɛ bɛ fɔntin' titali din mali yaa, ka bɛ tɛhi ni di nyela goon' sheli din du pam.

¹²Nir' suhu ni karimbaani n-tahir' o sayinju na, amaa maŋsiyisibu m-be tooni ka jilima doli.

¹³Nir' yi na bi wum yetɔyili bahigu ka daŋ garigibu, di nyela jerilim mini vi.

¹⁴Ninsal' shia yi mali yaa di deeri dɔro, amaa nira kɔba ni yi chɔyisi, ɳuni n-leei ni tooi gbibi li?

¹⁵Ninvuy' so ɳun mali yɛm kul bɔhindila baŋsim pahira, ka yɛnnim' tiba kul bɔri ni di wumdi baŋsim yetɔya.

¹⁶Pini nyela din maani soli tiri nira, di nyela din chɛ ka nir' tooi nyari ninvuy' wɔyira.

¹⁷Nir' yi daŋ tooni ti tɔyisi yetɔya o malila yelimanŋli, faashee o mini ɳun mali taba maa ti kana ti bɔh' o bɔhigunima.

¹⁸Kuya pihi sɔŋ lihi nya nyela din ɳmaari naŋbankpeeni, ka lan nyɛ din maani wɔyira ayi bɛn mali taba yɛla.

¹⁹Mabi' so bɛ ni tum taali mali yaa gari fɔntin' din nyɛ zay' titali, ka lala zabili ɳmanila dapua din kpari birini dunoli.

²⁰Ninsal' noli ni yetɔya puuni ka o puli paana, o noli ni yetɔya puuni ka o lan tiyira.

- ²¹Kum mini nyevili bela zilinli yiko ni, ka bən yuri li ni di di nyɔri.
- ²²Dunkam kpuyi paya nya binsuŋ, ka nya nirlim niŋbu Yawε sani.
- ²³Faralan' tɔyisirila yetoŋa ni sikuura lubu, amaa bundan' ḥun kul tuhirimi bahira.
- ²⁴Zɔnim' shɛb' zaŋla zɔtali yela niŋ asahi, amaa zo' maŋli so beni gari nir' mabia gba.

Naha 19

- ¹Nir' yi nyε faralana ka mali bieri sunj, di so jεrigu ḥun ŋmari ɔiri.
- ²Nir' suhu yi bɔri binsheli ka o ka yεm, di bi viela, ka nir' ḥun chani yomyom ti yayi bahirila soli.
- ³Nir' jεrilim tuma bahir' o yoli, di zaa yoli ka o suhu yiŋisiri bahiri Yawε zuγu.
- ⁴Buni che ka nir' nyarila zɔnim' pam, amaa faranim' bən' ka zɔnima.
- ⁵Dunkam di ɔiri shεhira ni nya tibidarigibo, ka ɔirilan' ku yi tibidarigibo ni.
- ⁶Niriba pam bɔri ninvuy' shɛb' bən be zaashee' kara ni, ka ḥun tiri pini nyela sokam zo.
- ⁷Faranim' mabihi zaa yi je ba, di ni niŋ wula ka bε zɔnima ku zo ka che ba? Hal bε yi kul' kpaŋ bεmaŋ' kabø ni bε boli ba labisina, bε ku lan nya ba.
- ⁸Dunkam bo n-nya yεm nyela ḥun bɔri omaŋa, ka ḥunkam nyε tεhi' zilimalana nyela ḥun tɔŋda.
- ⁹ɔiri shεhiralana ku yi tibidarigibo ni, ka ɔirilan' mi ni kpi.
- ¹⁰Di bi simdi ka jεrigu mali buni pam, di mi bi simdi ni dabili su nabihi.
- ¹¹Bən mali yεm suhu bi yiŋisiri yomyom, ka bε ni bi zaŋdi so taali zuγu che ka bε nyari jilima.
- ¹²Naa suhuyiŋisili ŋmanila gbuŋinli ŋumbu, amaa o nirlim ŋmanila maligim din lu mɔri zuγu.
- ¹³Bi' jεrigu nyela ḥun tiri o ba suhugarigu. Yidaampay' so ḥun yuri zabili ŋmanila saa ḥun yɔrita.
- ¹⁴Nir' ni tooi di o ba min' o ma yili mini bε buni fali, amaa yidaampay' so ḥun mali yεm yirila Yawε sanna.
- ¹⁵Vinnyayili che ka gom gbaarila nira, ka ḥun je ni o ni' bii ni gbe kum.
- ¹⁶Ninvuy' shɛb' bən doli fukumsi zaligunim' ni be, ka bən lihi ɔiem li ni kpi.
- ¹⁷Dunkam niŋ nandan' nirlim dihila Yawε samli, ka o ni ti yo o di zaa.
- ¹⁸Sayisim' a bihi tahima ni na beni saha shel' la, ka di yu ni bε bahi yoli.

¹⁹Di simdi ka suhuyiyisililan' nya tibidarigibo, amaa a yi fa o bahi, shee ka a lan niŋ lala yaha.

²⁰Wummi sayisigu ka deei wuhibu din ni chε ka a ti mali yεm dahin' sheli.

²¹Daadam ni tooi lo nianim' pam o suhu ni, amaa Yawε ni yu sheli n-niŋda.

²²Di ni simdi ni sheli be daadam biεhigu ni nyεla ʒiεyimtali, ka nir' yi nyε faralana di so ʒiŋmara.

²³Yawε zəbu nyεla din tir' nir' nyεvili ni yεlimanlı, ka di yi be nir' kəbili ni, o ni mali alaafee, ka barina sheli ku paag' o.

²⁴Vinnyayilan' n-zajd' o nuu timdi laa ni hal ka bi bəri ni o ɳmaai bindirigu ti kpar' o nol' ni.

²⁵Bum' ansarisimaana, ka bən bi mi bəhim yεm, kpahimi bən mali baŋsim zuyu ni, ka bε nya baŋsim pahi.

²⁶Ninvuγ' shεb' bən mali gadama ni bε ba, ka kariti bε ma bahira nyεla bi' shεb' bən tahiri vi mini turi na.

²⁷M bia, di kpe yɔyu ka chε baŋsim yεtɔya, ka di chε ka a wum wuhibu.

²⁸ʒiri shεhiralan' maanila zaligu ansarisi, ka ninvuγ' bieγu noli vaani zay' bieγu.

²⁹Ansarisimaaniba ni ti nya tibidarigibo, ka jεra mi yaansi zuyu ti nya fiεbiga.

Naha 20

¹Wain nyεla ansarisimaana, ka dam din kpεma mi nyε vuyɔra, ka ninvuγ' so ɳun chε ka di kpεh' o yɔyu nyεla ɳun ka yεm.

²Naa suhuyiyisili ɳmanila gbuγinli ɳumbu, ka ninvuγ' so ɳun miligi naa suhu, dilan' ni kɔŋ o nyεvili.

³Nir' yi gbaag' omaŋa ka chε zabili, di tir' o jilima, amaa jεrigu kam ɳun bərila zabili yomyom.

⁴Vinnyayilan' bi kɔri kɔbu saha, ka puri atam kpuγibу saha yi ti paai o bi nyari sheli.

⁵Nia shεŋa din be ninsal' suhu ni ɳmanila kɔbil' zilinli puuni kom, amaa ninvuγ' so ɳun mali baŋsim' ni tooi ɳɔŋ di kom maa.

⁶Niriba pam yer' ni bε nyεla bən ʒe yim, amaa bε ni ɳuni n-lee nyε nir' ni yεn dihi so tabili?

⁷Wuntizɔriba kul dolila yεlimanlı soli, ka bihi bən doli bε naba mali alibarika.

⁸Naa ɳun ʒini saria karibu shee, o nina nyari zay' bieγu kam zaa.

⁹Đuni n-lee ni tooi yeli, "Mani m-mali n suhu ka di yi dayiri ni, n yi n daalahichi ni?"

¹⁰Ʒiri sanianim' mini Ʒiri binzahindisi zaa nyela din chihiri Yawε sani.

¹¹Hal bihi tuma ni ka niriba baŋdi bε ni nyε shεba, bε tuma yi nyela din viεl' ka tuhi.

¹²Yawε n-nam tibili din wumda mini nini din nyari Ƞo zaa.

¹³Di yuri gbihibu, di yi pa lala fara ni gbaag' a. Neem' a nina, a ni nya bindirigu pam.

¹⁴Dun yen da kul yεrimi, "Di mali shaara, di mali shaara," di nyaanja ka o chan ha ti nyuri bara.

¹⁵Salima beni ka kuy' viεla pam din mali shaara beni, amaa noli din tɔyisiri baŋsim yεtɔya n-nyε binsheli din viεl' gari di zaa.

¹⁶Ninvuy' so ȣun zani sana nyaanja ka o di samli, yin' deem' o binyerigu sɔŋ, deemiy' o ni zaŋ sheli lo alikauli maa, ka di leei saamba talima bini.

¹⁷Nir' yi ȣma Ʒiri nya bindirigu di nyayisa, amaa di nyaanja taŋkuya n-yen pal' o noli.

¹⁸Ninvuy' so ȣun deeri niriba yεligu, o ni lo nia sheli ni niŋ pali; doli yεnnim' ni yen wuh' a so' sheli n-tuhi tɔbu.

¹⁹Tikub' ku tooi gbibi ashili, dinzuŋu miri ka a zaŋ aman' tabili yεtɔy' gbalinjlana.

²⁰Bi' so ȣun buyisi ni o yeli noli ti o ba bee o ma o firila ni kpi bumbon' ni.

²¹Nir' yi daŋ deeg' o fali yomyom piligu ni, di bahigu ti ka anfaani.

²²Miri ka a yeli, "N ni niŋ a zay' biεyu labisi." Guhimi Yawε, o ni sɔŋ a.

²³Kuruwa kɔŋkɔba zaŋ zahim binyara nyela din chihira Yawε sani, ka Ʒiri sanianim' bi viεla.

²⁴Yawε n-su ti naba chandi ni nyε shεm, ka wula ka ti lee yen tooi niŋ baŋ timaŋmaŋ' soya?

²⁵Nir' yi niŋ yomyom yeli, "N zaŋ bini yaakaza ti Naawuni," ka naanyi ti piligi tεhir' o ni po pɔri sheli maa yεla, di ni leei tɔŋ gbaag' o.

²⁶Naa ȣun mali yεm, ȣuna n-yihiri ninvuy' bieri, ka zaŋdi kaburi dari buri ba.

²⁷Daadam shia nyela Yawε firila din vihiri baŋdi din be daadam niŋgbina puuni zaa.

²⁸Yurilim mini Ʒieyimtali n-nyε din gbibi naa, ka wuntitali mi nyε din che ka o nam Ʒieya.

²⁹Bipola kpiɔŋ n-nyε bε jilima, amaa ninkura mi zab' piεla n-nyε bε jilima.

³⁰Buri din tiri daŋa nyela din yihiri zay' biεyu, ka ȣmeri nyε din maani ninsal' niŋgbina puuni zaa.

Naha 21

- ¹Naa suhu nyela kɔzɔrim m-be Yawε nuu ni, ka o ɳmaligiri li kpari o ni bɔri luy' shɛlikam polo.
- ²Tuuni kam nyela din tuhi ɳun tum li sani, amaa Yawε n-nye ɳun zahindi suhu.
- ³Wuntia tuma mini din tuhi tumbu nyela Yawε ni deeri sheli gari sara maligu.
- ⁴Duhimanjtali lihigu mini karimbaani suhu nyela ninvuy' bieri firila, ka nyε alahichi.
- ⁵Tuunkpεmalana ni lo nia sheŋa nyela din tahiri nyamma pam na, amaa ɳunkam bɔri yomyom ni nyari shɛlikam poor' o mi.
- ⁶Nir' yi doli ɿiri soli bo n-nya buni, di nyela kaman gulisigu mini kum zana.
- ⁷Ninvuy' bieri duntaabo ni ɿi ba chan, bε ni zayisi ni bε ku tum din tuhi zuyu.
- ⁸Bεn mali taali soli nyela so' golima, amaa bεn ka taali biɛhigu nyela din tuhi.
- ⁹Nir' yi be mɔpilli zuyu yay' sheli, di so ni o min' o paya so ɳun bɔri zabili pam layim be yili ni.
- ¹⁰Ninvuy' bieri suhuri kul bɔrila zay' biɛyu tumbu, bε bi zɔri be ɿiɿinitab' namboyu.
- ¹¹Bε yi darigi ansarisimaana tibili, bεn bi mi leerila yennima, bε yi wuhi yennim' sheli, bε baŋsim pahirimi.
- ¹²Dun be tibi n-lihiri nyari din be ninvuy' bieri yinsi; ɳuna n-chε ka ninvuy' bieri lura m-bahiri yoli.
- ¹³Nandaamba yi kuhira ka a bayə kani, a gba ni ti kuhira ka so ku wum.
- ¹⁴Ashili pini nyela din maari suhuiyisili, ka ashilɔni birapu tibu gba nyε din maari suhuiyisili pam.
- ¹⁵Nir' yi tum din tuhi, di niŋdila wuntizɔriba suhupielli, amaa ka lee tiri tuumbietumdiba suhugarigu.
- ¹⁶Ninvuy' so ɳun birigi ka chε yεm soli ni chan ti pahi kpiimba zuyu.
- ¹⁷Dunkam yuri din nyayisa ni leei faralana, ka ɳunkam yuri wain mini kpam ku leei bundana.
- ¹⁸Ninvuy' bieri nyela bε ni zaŋ shεba yo wuntizɔriba talima samli, ka zaŋ bεn ka yεda yo bεn biɛhigu tuhi samli.
- ¹⁹Nir' yi be tingban' nεl' ni, di so ni o mali pay' so ɳun mali suhuiyisili ka bɔri zabili.
- ²⁰Bin' viela kul palila yεndan' yiŋa, amaa jεrigu ɳun' dirila di zaa.
- ²¹Dunkam bɔri wontitali mini nirlim niŋbu ni nya nyevili mini jilima.

²²Yendaan' yino chan ti liri tɔbutuhiriba tiŋa n-wurim bɛ kpioŋ ni be luy' sheli ka bɛ niŋ li naani la.

²³A yi gbib' a noli min' a zilinli, a ni yi yɛla ni.

²⁴Karimbaandan' ŋun nyɛ nyarimanjana yuli m-booni "Ansarisimaana." O kul tumdila karimbaani duhimantali tuma.

²⁵Vinnyayilan' kore ni be sheli ni pam nyɛla din kur' o. Dama vinnyayilanana nuhi je tuma.

²⁶Ninvuŋ' biɛyu kul jiŋindimi biɛyu kam ni o nya pam pahi, ka wuntizora mi kul tiri pini ka bi vil' o ni su sheli gbini.

²⁷Ninvuŋ' biɛri sara maligu nyɛla din chihira, di ti ku be ka bɛ zaŋ li na ni nia biɛyu.

²⁸Ziri shɛhiralana ni kpi, amaa ŋun gbilisi tibili wum viɛnyelinga ni di shɛhira vielli.

²⁹Ninvuŋ' biɛri kul mihirila bɛ nina ni, amaa wuntizoriba bɛn' kul tɛhirila bɛ soya yɛla.

³⁰Yɛm sheli kani, tɛhi' zilima sheli kani, saawara sheli mi kani din ni tooi nyaŋ Yawɛ.

³¹Bɛ ni tooi pa wɔhu gali n-gu tɔbu tuhibu dali, amaa nasara dibu bela Yawɛ sani.

Naha 22

¹Nir' yi pii yu' suŋ di gari buni pam, ka jilima mi gari anzinfa bee salima.

²Bundaannim' mini faranim' zaa malila bin' yini, Yawɛ n-nyɛ ŋun nam bɛ zaa.

³Yɛnnim' yi nya ka barina kanna, bɛ sɔyirimi, amaa ka tarimba bɛn' chan ti di di wahala.

⁴Tarimtali mini Yawɛ zɔbo laara nyɛla buni mini jilima ni nyevili.

⁵Gɔhi mini zana m-be ninvuŋ' biɛri sol' zuyu; yɛnnim' bɛn' ni laligi ka che li.

⁶Wuhim' bihi so' sheli din tuhi, ka bɛ yi ti zooi niŋ ninkura, bɛ ku ŋmaligi ka che li.

⁷Bundana n-su faralana, ka sandira mi nyɛ sandan' dabili.

⁸Ninvuŋ' so ŋun doli anyinsi soli biri sheli ni ti kpuŋila mbusim, ka o suhuyiyisili mi ku ti o nasara.

⁹Ninvuŋ' shɛb' bɛn tiri pini mali alibarika, dama bɛ niŋdi bɛ bindirigu tiri nandaamba.

¹⁰Yihimiya ansarisimaana yi kɔbili ni, ka zabili naai, ka naŋbankpeeni mini turi che.

¹¹Ninvuy' shəb' bən bəri suhu din be kasi, ka təyisiri yətəy' suma ni tooi nyə naa zənima.

¹²Yawə nina kul kpala yənnima, amaa o daari bən bi ʒe yim yətəya bahira.

¹³Vinnyayilana n-yəra, "Gbūyinli be samban' ni, o ni ku ma sol' ni."

¹⁴Pagorili noli əmanila bəy' zilinli; Yawə suhu ni iyisi bahi ninvuy' so zuyu n-yən lu di puuni.

¹⁵Jərilim n-kul pali bia suhu ni, amaa tibidarigibo fiəbiga n-kariti li bahiri katiña.

¹⁶Nir' yi niŋdi nandaamba alaka ni o nya buni pahi ni ənun tiri bundaamba pini, bə za ni leei nandaamba.

Yəm yətəya balibu pihitə

¹⁷Yəndan' yətəya: Gbilisim tibili wum n yətəya əj, ka zaŋ a zaya niŋ n ni wuhir' a shəli əj ni,

¹⁸dama a yi dee' li niŋ a kəbili ni, ka di zaa be a noli ni, di viəla.

¹⁹Dina n-ni chə ka a niŋ Yawə naani. N chə ka a baŋ li zuŋj, iin, n chə ka a baŋ li.

²⁰M bi sabila yətəya pihitə ti a ni di ti a sayisigu mini baŋsim,

²¹ka wuh' a din tuhi mini yəlimanlı din ni chə ka a garigi bən tim a na yəlimanlı garigibu?

-1-

²²Miri ka a fa nandaamba nəma bə ni nyə nandaamba zuyu bee m-muyisiri ninvuy' shəb' bən diri wahala dunədali ni;

²³dama Yawə zabiri bə zuyu, ka ni ku bənkam bəri ni bə ku ba.

-2-

²⁴Miri ka a layi suhuyiçisilinim' zəri, ka miri ka a chə ka a mini haliyoyanim' layim be,

²⁵a ni ti bəhim bə biəhigu maa, ka di chə ka a kpəh' aman' zana ni.

-3-

²⁶Miri ka a leei ninvuy' shəb' bən mali bə nəma pari talima la ni yino bee n-zani ti so ni o di samli.

²⁷A yi ka binshəli din ni zaŋ yo, bə ni kpuyi a bindoo chanj ka chə a.

-4-

²⁸Miri ka a vuyi tiŋbani tariga kpaa din nyə a yaannim' ni daa kpa shəli kurimbuni ha.

-5-

²⁹A nya ninvuy' shεb' bεn mi bε tuma viεnyεlinga? Bε yεn jεmdila nanima ka pa ni tarimba.

Naha 23

-6-

¹A mini naa yi ʒini ni yi di bindirigu, nyin' kpahimmi banj din ʒe a tooni maa ni nyε shεli.

²A suhu yi ye bindirigu maa dibu zuyu, nyin' gbaam' amanja.

³Miri ka a chε ka a suhu ye naa bindir' nyayisa zuyu, dama di nyεla yohin bindira.

-7-

⁴Miri ka a nahind' amanja buni nyabu zuyu, niŋmi yεm din ni chε ka a yi di yεla ni.

⁵A nini ti yεn nya li la, ka di chan; dama yim ka di yεn bili kpiŋkpama yiŋi kpe zuyusaa kaman tɔrili la.

-8-

⁶Miri ka a di zunyuŋnim' bindira bee n-chε ka a kore kpe di ni di nyayisim zuyu;

⁷dama kaman zabigu ni zaani lɔŋni shεm la, lala n-nyε ba. Bε ni yεl' a, "Dim' ka nyu." amaa di bi paai bε puu ni.

⁸A ni di biɛla shεli maa, a ni ti li bahi, ka a yεtɔy' viɛla bahi yoli.

-9-

⁹Miri ka a di jεrigu alizama, o ni lihi ʒiem a yεm yεtɔyα maa.

-10-

¹⁰Miri ka a vuŋi tintariga kpaa din daa pun beni kurimbuni ha bee n-fa kpibisi palo,

¹¹dama bε tiligira nyεla ɻun mali yaa. O ni zab' bε zuyu.

-11-

¹²Chε ka a bayə be wuhibu ni, ka gbilisi tibili wum baŋsim yεtɔyα.

-12-

¹³Miri ka a chε a bihi tibili darigibu. A yi fiεb' ba fiεbiga, bε ku kpi.

¹⁴A yi fiεb' ba fiεbiga, a ni tiligi bε nyεviya ka bε ku chan kpiimba biɛhigu shee.

-13-

¹⁵M bia, a yi mali yεm, n suhu ni piɛla.

¹⁶A yi tɔyisiri yεlimanjli yεtɔyα, di ni niŋ ma nyayisim.

-14-

¹⁷Miri ka a zabiri alahichinim' nyuli, amaa kul jemmla Yawε.

¹⁸Biehiŋ kani, a mali dahin' sheli biehigu tahima, ka a tahima maa ni niŋ pali.

-15-

¹⁹M bia, wumma, niŋmi yem, ka niŋ tεha niŋ a suhu ni zaŋ chan a biehigu polo.

²⁰Miri ka a zaŋ aman' pahi ninvuy' shεb' bεn nyuri wain pam zuyu bee n-zaŋ aman' pahi ninvuy' shεb' bεn suhuri ye nimdi ɣubbu zuyu;

²¹dama bεn nyuri dam kuuna mini pulaannim' ni leei faranima; ka bε gɔ' gbihibo nyε din ni che ka bε chan gbinfini.

-16-

²²Wumm' a ba ɣun dɔy' a yeligu. Miri ka a ɣiem a ma o yi ti kurigi.

²³Dam' yelmanjli mini yem ni wuhibu ni banſim, ka miri ka a zaŋ li kohi.

²⁴Wuntizora ba ni mali suhupielli pam; ɣunkam dɔyi bi' so ɣun mali yem ni mali suhupielli o zuyu.

²⁵Che ka a ba min' a ma mali suhupielli; che ka pay' ɣun dɔy' a mali suhupielli.

-17-

²⁶M bia, zaŋm' a suhu ti ma, ka kpahim m biehigu;

²⁷dama pagorili ɣmanila bɔy' zilinli, pay' zinalan' ɣmanila kɔbil' tuyilinga.

²⁸O soyimi doya gu kaman ɣmenditol' la, ka che ka niriba pam bi ɣe yim.

-18-

²⁹Ninvuy' banim' biehigu n-lee nyε mbusim? Ninvuy' banima n-lee mali suhugarigu? Ninvuy' banima n-lee bɔri zabili? Ninvuy' banima n-lee mali yεtɔy' bihi? Ninvuy' banima n-lee mali dansi ka di ka daliri? Ninvuy' banima n-lee mali nin' ɣieri?

³⁰Bena n-nyε bεn ɣiini nyuri wain yuura ni binnyuri kpema balibabalib.

³¹Wain yi ti moha, ka be pipia ni kpeera, ka yiŋiri lebira, nyin' di lihi li.

³²Di bahigu ti ɣmanila wɔy' dimli, ka dimda kaman garingga la.

³³A nina ni nya alahiziba binyara, ka a tεha yεtɔy gab.

³⁴A ni ti ɣmanila ninvuy' so ɣun do teeku sunsuuni, ka ɣmani ɣun do ɣariŋ puuni daantaliga zuyu.

³⁵A ni ti yeli, "Be ɣme ma, amaa m bi nya daŋa. Be bu ma, amaa di bi biera. Bo saha ka n nini yεn neei? N lan bɔrila wain ni n nyu."

Naha 24

-19-

¹Miri ka a zabi ninvuy' bieri nyuli bee m-bori ni a mini ba be,
²dama be t̄eha zaa nyela dun̄taabo, ka be noya t̄oyisiri barina yetɔ̄ya.

-20-

³Yem puuni ka nir' m̄eri yili, t̄ehi' zilima puuni ka yili m̄eri zaana.
⁴Bāsim puuni ka be zāndi neen' viela mini azichi n̄ema paani duri.

-21-

⁵T̄obbi' so ɻun mali yem ni tooi nyar ɻun mali kpiɔ̄j, ka ɻun mali bāsim ni tooi
nyar ɻun mali yaa;
⁶dama yem soli ka a ni tooi doli tuh' a t̄obu, ka saawaranim' pam mi che ka nir'
diri nasara.

-22-

⁷Yem yela nyela din kpem' pam ɻun ka yem sani. O yi be dunɔ̄dali shee o bi
yaar' o noli.

-23-

⁸Dunkam lo nia ni o tum zay' bieyu, be ni bol' o barinatumda.
⁹Jerigu ni lo sheli nyela alahichi, ka ansarisimaana mi nyε sokam ni je ninvuy'
so.

-24-

¹⁰A yi tarigi yel' bieyu nyabu dali, a yaa m-pun bi galisi.

-25-

¹¹A yi bi fa be ni zān ninvuy' so chani ni be ti ku m-bahi, ka o chani ɻun yεn ku
o sani ka o naba sohira,
¹²a yi yeli, "Nyama, ti di bi mi dimbɔ̄jɔ̄." Dun mi din be ninsal' suhu ni la nya li.
Dun gul' a bi mi li? O ku yo nira o tuma samli?

-26-

¹³M bia, dim' shiri, dama di nyela din viela, ka shikpam din t̄oyiri shigbaŋ ni na
nyela din nyayis' a noli ni.
¹⁴Bāmi ni yem gba nyela din nyayis' a suhu ni. A yi nya yem, a ni nya dahin'
sheli biehigu, ka a tahima ku zani soli.

-27-

¹⁵Miri ka a soyi doya ni a liri wontizɔ̄ra yiŋa kaman ninvuy' bieyu la. Miri ka a liri
wontizɔ̄riba biehigu shee,
¹⁶dama be yi kul lu buyopɔ̄in, be ni lan yiγisi; amaa zay' bieyu ni ku ninvuy' bieri.

-28-

¹⁷A dimnim' yi lu, nyin' di che ka di niŋ' a nyayisim, bε yi tuui, nyin' di che ka a suhu piela.

¹⁸Di yi pa lala Yawε ni nya li, ka di bi niŋ o nyayisim, ka o ku lan yiysi o suhu bahi bε zuyu.

-29-

¹⁹Di che ka tuumbietumdiba yεla muγis' a. Di zabiri ninvuy' bieri nyuli;

²⁰dama bε ka dahin' sheli bini; ninvuy' bieri firila ni kpi.

-30-

²¹M bia, zom' Yawε ka zom' naa, ka miri ka a zayisi bε so noli;

²²dama alabo ni tooi yi bε sanna n-libig' a, ka ɳuni n-lee mi bε ni yen tahi sayingu shel' na?

Yεm yεtɔya din pahi

²³Dimboŋɔnim' gba nyεla yεnnim' yεtɔya: Nimmira yεlimanlı tibu saria karibu bi viela.

²⁴Iunkam yεli ninvuy' bieyu ni o ka taali, dilan' nyεla niriba ni yen turi so, ka zulya kam zayis' o;

²⁵amaa ninvuy' shεb' bεn kpahiri ninvuy' bieri zuyu ni ni mali suhupielli, ka nya alibarika pam.

²⁶Ninvuy' so ɳun garigi bɔhigu ni yεlimanlı nyεla ninvuy' so ɳun bɔri zɔsimdi.

²⁷Malim' a tuma shili samban' ni, ka tum a pu' tuma naai, di nyaanja ka a naanyi me a yili.

²⁸Miri ka a di shehira jend' a kpee ka di ka daliri, ka miri ka a yohim so.

²⁹Miri ka a yεli, "N ni niŋ n taba kaman bε ni niŋ ma shεm. N ni niŋ ba yo bε ni niŋ shεm samli."

³⁰N daa ti bayisila vinnyayilan' puu gari, ka daa ti lan bayisi jerigu wain tihu puu gari,

³¹ka nya ka gohi n-kul zooi lim li; ka yihim lan zibigi di ni, ka di kuya gooni lu n-doya.

³²Di saha ka n daa nya li, ka tehi di yεla, ka lan lihi li, ka deei wuhibu di ni.

³³Gbihim' biela, dɔnim' biela, zaŋm' a nuhi tayili taba vuhi biela,

³⁴ka fara lir' a kaman tayiŋ' la, ka kum lu a zuyu kaman többi' so ɳun lo kpara la.

Naha 25

Sulemaana Daha din pahi

¹Sulemaana ḥaha shēja din pahi m-bɔŋɔ, ka Juda naa Hez̄ekia kpambaliba daa yaai li sabi sɔŋ.

²Naawuni nyari jilima o ni sɔyiri yela zuyu; amaa nanim' bɛn' nyari jilima la bɛ ni vihiri yela n-yihiri li palo ni zuyu.

³Zuyusaa ni kul du sh̄em, ka tingbani mi zilim sh̄em, lala n-nye nanim' t̄ha, di ka vihi baŋ.

⁴Yihim' dayiri din be anzinfra ni, ka macheli zaŋ li mali duyu.

⁵Yihim' ninvuy' biɛri naa kɔbili ni, ka o nam maa leei wuntitali nam.

⁶Miri ka a va n-zani naa tooni bee n-zani wɔyira zaashee,

⁷ dama bɛ yi yel' a, "Dum' zu�usaa ḥo na," di so ni bɛ filim' a ninvuy' titali tooni.

⁸A nini yi nya sh̄eli, nyin' di bo yomyom zaŋ li tahi kootu ni, dama a kpee yi ti dih' a vi, di nyaanja wula ka a yɛn niŋ?

⁹Ché ka a min' a ʒiʒiinikpee ʒini m-mali yi yetɔya, ka miri ka a zaŋ so daashili yela moli;

¹⁰di yi pa lala, so yi wum li, o ni dih' a vi, ka a yu' sayinju ku mali tariga.

¹¹Yetɔya yi tɔyisi vienyelinga, di ɻmanila salima zay' kpil' shēja bɛ ni zaŋ kpɛh' anzinfra binyara ni.

¹²Nir' yi wum yem sayisigu, di ɻmanila salima nintua bee salima yeri.

¹³Tuumba bɛn ʒe yim ɻmanila atam kpuyib⁹ saha sakuyili din maai bɛ kpamba sani; bɛ ché ka bɛn tim ba suhuri maara.

¹⁴Ninvuy' so ɻun nyu bara ni o ni ti pini ka bi ti li ɻmanila saa ni yi ku ka bi mi la.

¹⁵Nir' yi zaŋ suyilo doli naa, o ni ti say' o ni yel' o sh̄em, ka zilim' balli ni tooi kabisi kɔba.

¹⁶A yi nya shiri, nyin' dim' li a kum tariga, a yi di li yayi, a ni ti li bahi.

¹⁷Di chani a ʒiʒiinikpee yiŋa waawaayili, di yi pa lala, o nyee ni ti nyɔn' a, ka o ku lan bɔr' a.

¹⁸Ninvuy' so ɻun di ʒiri sh̄ehira jɛnd' o kpee, dilan' ɻmanila tɔbutuhiri' gulinjuyu bee takɔbi bee piem din dira.

¹⁹Nir' yi niŋ ninvuy' so ɻun bi ʒe yim naani a muysisigu saha, di ɻmanila nyinvoju bee napɔŋ din ka alaafee.

²⁰Nir' yi yiini yila niŋdi ɻun mali suhugarigu, di ɻmanila bɛ ni niŋ bilisitom pa yum ni la. Kaman binneembila ni be situra ni bee noyela ni be dari ni sh̄em, lala ka suhugarigu dimdi daadam suhu ni.

²¹Kum yi mal' a dimnima, nyin' tim' ba bindirigu ka bε di, ka kɔnyuri yi mali ba, nyin' tim' ba kom ka bε nyu;

²²dama di ŋmanila buyim sala ka a zaŋ pa bε zuyuri ni maa. Ka Yawε ni ti a di laara.

²³Kaman saa pohim ni tahiri sakom na shem, lala ka nyaanzum tahiri suhuyiγisili na.

²⁴A yi be mɔpilli zuγusaa larigi ni di so ni a mini yidaampay' so ŋun bɔri zabili pam layim be yil' ni.

²⁵Lahibali suŋ din yi tingbɔn' shɛl' ni katiŋ' na ŋmanila kɔnyuri ni yi wum nir' ka o ti nya komahili la.

²⁶Wuntizɔriba bɛn ti ninvuγ' bieγu soli ŋmanila kɔbilinini din bilisiri ko' bieγu bee bε ni sayim kɔbil' sheli kom.

²⁷Di bi simdi ni nir' di shiri pam bee m-bɔri jilima ti yayi.

²⁸Ninvuγ' so ŋun ku tooi gbaag' omaŋa ŋmanila bε ni kabi kpe gooni ni gili tin' sheli ni shem la.

Naha 26

¹Kaman payili ni bi simdi siyili saha shem bee di ni bi simdi ni saa mi puri atam kpuγibu saha shem, lala ka jilima bi simdi jεrigu.

²Kaman karakɔhi ni kul daari yiγiri gindi shem bee sakpaleensi ni yiγiri shem, lala ka noli yεlibu din bi simdi gba bi chani sheli.

³Wɔhu simdila fiεbiga, ka bun' simdi langami, ka jεra yaansi zuyu mi simdi fiεbiga.

⁴Jεra yi bɔhi jεrilim bɔhigu, nyin' di garigi ba jεrilim garigibu, di yi pa lala a gba ni leei jεrigu.

⁵Garigim' jεra kaman bε jεrilim ni simdi shem, di yi pa lala bε ni tεhi ni bε mali yεm.

⁶A yi zaŋ yetɔya talim jεrigu, di ŋmanila a zaŋla sua ŋmaag' a napɔŋ bahi ka bɔri yεla.

⁷Gbarigu napɔna ni bi shihiri tiŋ' shem, lala ka jεrigu ŋahili gba be.

⁸A yi ti jεrigu jilima, di ŋmanila a ni lo kuyili niŋ kuyilɔŋ ni la.

⁹Jεrigu yi ŋahi ŋahili, di ŋmanila nir' ni nyu dam kuli ka bɔri ni o ŋooi goo o nuu ni la.

¹⁰Ninvuγ' so ŋun bu jεrigu ŋun gariti paa bee m-bu ŋun nyu dam kuli paa ŋmanila peentɔra ŋun tɔri sokam piεma tiri ba dansi.

¹¹ Baa ni yi gbuysi, ka lan labi ti dir' li shem la, lala ka jerigu labir' o jerilim tumani.

¹²A nya ninvuy' sheb' ben tehi ni be mali yem la? Jera mali tahima pam gari ba.

¹³Vinnyayilana n-yera, "Gbuysinli be sol' ni, gbuysinli be soloyu zuyu."

¹⁴Kaman cheulonim' ni kul gbibi punu ka di viini gindi shem la, lala ka vinnyayilan' gba be o garo zuyu.

¹⁵Vinnyayilan' zaŋ o nuu tim say' ɿman' ni, ka wumsim mal' o pam ni o zaŋ li ti kpar' o noli ni.

¹⁶Vinnyayilan' tehiya ni o mali yem gari niriba ayopɔin ben ni tooi garigi yetɔya vienyelinga.

¹⁷Ninvuy' so ɿun zaŋ o nuu kpɛhi o kpee zabili ni ɿmanila ɿun gbaai ba' so ɿun gariti tiba.

¹⁸Kaman yinyaa ni zaŋdi buyim datehi labiri ka tori piema din mali loyu shem la,

¹⁹lala n-nye ninvuy' so ɿun yɔhim o kpee ka yeli, "N diemdidi."

²⁰Dari yi kani, buyim ni kpi. Tikub' yi kani, zabili ku beni.

²¹Kaman sala buyim ni tahiri biisim na, ka dari che ka buyim diri shem, lala ka ninvuy' so ɿun bɔri zabili che ka zabili neera.

²²Tikub' yetɔya ɿmanila sayibɔri nyayisili, di kul kperila ninsal' niqbuna puuni.

²³Kaman be ni yi dooi samafuu pa yayiri duyu zuyu shem la, lala n-nye ninvuy' so ɿun tɔyisiri yetɔy' viela o noli ni, ka zaŋ' biɛyu be o suhu ni.

²⁴A dim' ni tɔyisi yetɔy' maŋa ti a, amaa ka di lee nyɛla yɔhiŋ o suhu ni.

²⁵A dim' yi tɔyisiri yetɔy' viela, nyin' di niŋ li yeda, dama din chihira ayopɔin sɔyi be di ni,

²⁶hal o yi kul sɔy' o jelinsi maa o bilikɔnsi yetɔya ni, dim' maa ninvuy' biɛtali ni bahi yi palo niriba ni.

²⁷Dunkam gbi bɔyili ni lu di ni, ka kuyili ni marigi ɿun biligi li.

²⁸Naŋban' sheli din ɿmari ɿiri je di ni ɿmari ɿiri pari sheb' maa, ka naŋbammalism tahiri sayinju na.

Naha 27

¹ Miri ka a nyuri bara biɛyuni zuyu, dama a bi mi dabisili maa ni yɛn tahi yel' sheli na.

²Chɛ ka so m-pay' a ka pa ni nyin' yaag' a noli pay' amanja; chɛ ka sana m-pay' a ka pa ni nyin' pay' amanja.

³Kuyili tibisa, ka bihigu tibisa, amaa jərigu ni tahiri suhuyiyisili shel' na tibisi gari di zaa.

⁴Sujee nyəla putɔyu, ka suhuyiyisili kɔŋ tim, amaa nyuli zabbu m-bie n-gari di zaa.

⁵A yi yi zahira kpahi nir' zuyu ni, di so ashiləni yurilim.

⁶A zo yi ti a dansi di mali daliri, amaa a dim' ɳun' kul yən moyisirila a kpariŋ bushɛm.

⁷Nir' yi di n-tiyi, o bayá ka shiri ni, amaa kum yi mali nira, hal binsheli din to gba nyayisimi.

⁸Nir' yi kpe yɔyu ka chε o yiŋa, di ɳmanila noombila n-kpe yɔyu ka chε o tieŋu.

⁹Tulaale mini tulaalɛzim nyəla din paligiri suhu, amaa yelimuyisirili nyəla din kabiri suhu.

¹⁰Miri ka a zaŋ a zo bee a ba zo bahi, ka miri ka a ti chaŋ a dɔyira yiŋa a muysigu saha. A ʒiʒiinikpee ɳun be yoma so a mabihi bɛn be katiŋa.

¹¹M bia, mali yɛm, ka chε ka n suhu piɛla, ka n ni tooi garigi ɳunkam galindi ma yɛtɔya.

¹²Bɛn mali yɛm yi nya ka barina kanna bɛ sɔyirimi, amaa bɛn ka yɛm bɛn' ni chaŋ ti kpe di ni n-di wahala.

¹³Ɗunkam zani sana nyaanja ka o paŋ binsheli, yin' deem' dilan' binyerigu, ɳunkam zaŋ binsheli pa talima ka deei binsheli ti tinzunnima, yin' deemiy' o ni zaŋ binsheli pa talima maa.

¹⁴Ɗunkam daŋdi yiŋisibu asiba n-duhi o yee puhi o ʒiʒiinikpee, bɛ ni yeli ni noli ka o yer' maa.

¹⁵Pay' so ɳun bɔri zabili pam ɳmanila saa ɳun kul yɔrita ka bi baara.

¹⁶A yi yɛn goog' o, di ɳmanila pohim ka a yɛn gooi bee kpa' kom ka a yɛn zaŋ kpib' a nudirigu ni.

¹⁷Kurigu n-sahiri di kpee, ka ninsalinim' gba nyari baŋsim tab' sani.

¹⁸Ɗunkam maani fiig tia vienyelinga ni di di wala; ka ɳunkam lihir' o dana vienyela ni nya jilima.

¹⁹Kaman kom ni chε ka nir' nyar' o ninni shɛm la, lala ka ninsal' suhu nyari di kpee.

²⁰Kum mini kpiimba biɛhigu shee ni na ʒi n-tiyi shɛm la, lala ka ninsal' nina gba na ʒi n-tiyi.

²¹Bɛ ni zaŋdi duyu n-doori anzinfra, ka zaŋdi buyim titali n-doori salima shɛm, lala ka bɛ buyisiri ninsal' gba o payibu ni.

²²Be yi zaŋ jərigu niŋ tol' ni pahi be ni yen to sheli zuyu n-zaŋ tiliga to o, di zaa yoli, be ku tooi to jərilim yih' o ni.

²³Di simdi ni a baŋ a biŋkɔbbaligu daalaafee ni nyɛ shem, ka lihi a niyi vienyelinga;

²⁴dama buni bi beni sahakam, ka nam zuçupiligu mi kul ku beni ʒiemani kam ni.

²⁵Mɔri yi ti naai, ka mo' pala bili, di saha ka be cheri zoya ni mɔri sɔŋda.

²⁶Pieri ni ti a situra, ka a buhi mi yo a palo samli.

²⁷A buhi bihim ni say' a min' a yiŋnim' bindirigu, ka dih' a daba ben nyɛ payiba.

Naha 28

¹Ninvuy' bieri kul zɔrimi hal so yi bi kariti doli ba, amaa wuntizɔriba ben' kul malila suhukpeeni kaman gbuyinli la.

²Tiŋgbɔn sheli din niriba taari duŋ, di malila zuyulaan' bɔbigu, amaa zuyulaan' so ɣun mali yem yi dira, binshelikam niŋdila vienyelinga yuui.

³Tarim' so ɣun nahind' o tarim' taba ɣmanila sa' so ɣun mi n-zi bindira zaa chan.

⁴Ninvuy' sheb' ben bi doli zaligu payirila ninvuy' bieri, amaa ninvuy' sheb' ben doli zaligu mini ba bi tuhira.

⁵Ninvuy' bieri bi mi din niŋ kamaata, amaa ninvuy' sheb' ben jemdi Yawε ben' mi li vienyelinga.

⁶Nir' yi nyɛ faralana ka o biɛhigu be tibi, di so ni o nyɛ bundana ka nyɛ bilikɔyino o tuma ni.

⁷Bi' sheb' ben doli zaligu nyela ben mali yem. Amaa bi' sheb' ben zaŋ bemanj' pahi pulaannim' zuyu nyela ben dihiri be banim' mini be manim' vi.

⁸Ninvuy' so ɣun niŋ o kɔhimma nyɔri ti yayi ni o nya buni pam, o bɔri li zaanila ninvuy' so ɣun niŋdi nandaamba nirlim.

⁹Nir' yi zayisi zaligu dolibu, hal dilan' wunsuhigu nyela din chihira.

¹⁰Ninvuy' sheb' ben yɔhim wuntizɔriba kpɛhi zay' biɛyu ni ni ti lu bemanjmaŋ' ni gbi bɔy' sheŋa ni. Amaa ninvuy' sheb' ben ka galimi ni ti nya laara din viela.

¹¹Bundana tɛhiya ni o mali yem omaŋ' duhibu ni, amaa faralan' ɣun mali fahim ni nya li o biɛhigu ni.

¹²Wuntizɔriba yi di nasara, niriba malila suhupielli pam, amaa ninvuy' bieri yi di nasara, niriba sɔyirimi.

¹³Đunkam sɔyi zay' biɛyu ku tɔŋ, amaa ɣunkam yihi li palɔni, ka zayisi li ni nya nambozɔbo.

¹⁴Ninvuy' so ɳun zɔri Yawε sahakam mali alibarika, amaa ninvuy' so ɳun suhu kρεma ni nya mbusim.

¹⁵Na' so ɳun nyε putɔyulana yi su tarimba, o ɳmanila gbuγinli ɳun ɳumda bee jεŋgbini ɳun yiγina ni o gbaai so.

¹⁶Na' so ɳun ka tεhi' zilima nyεla putɔyulana ɳun niŋdi niriba fitiina, amaa ninvuy' so ɳun je zalinsi bini ni mali nyεvili wɔγinli.

¹⁷Ninvuy' so yi ku o kpee, yin' chε ka ɳun ku o kpee maa kul dari ginda hal ti kpi; ka di chεliya ka so sɔŋ o.

¹⁸Ijunkam doli yεlimanɔŋli soli ni tiligi, amaa ɳun doli bilikɔnsi soli ni ti lu bɔγili ni.

¹⁹Ijunkam kɔra, o ni mali bindirigu pam, amaa ɳun doli binshεŋa din ka buchi, fara ni gbaag' o pam.

²⁰Ninvuy' shεb' bεn ʒe yim ni nya alibarika pam, amaa ninvuy' so ɳun bɔri ni o nya buni yomyom ku yi tibidarigibo ni.

²¹Niriba gaŋbu bi viela, amaa bindirigu biɛla zuyu ni tooi chε ka nir' tum gala.

²²Shimilan' bɔri ni o nyala buni yomyom, ka bi mi ni ashaara nyεla din yεn kana ka biɛhin kani.

²³Ijunkam kpahi nir' zuyu ni, di nyaanja o ni nya yurilim dilan' sani n-gari ninvuy' so ɳun zaŋ naŋbammalism yεtɔya tɔyis' o.

²⁴Ijunkam zu o ba bee o ma binsheli ka yeli ni di pala zay' biɛyu, dilan' nyεla ɳun pahi ninvuy' kuriba ni.

²⁵Diribarilimlan' nyεla ɳun bɔri zabili, amaa ɳunkam niŋ Yawε naani ni tɔŋ.

²⁶Ninvuy' shεb' bεn nini tiyi bεmaŋman' yεm nyεla jεra, amaa ninvuy' shεb' bεn doli yεm soli ni yi barina ni.

²⁷Ijunkam tiri nandaamba pini, shεli ku poog' o, amaa ɳunkam lab' o nini kpaŋa, noli ni di o.

²⁸Ninvuy' biɛri yi di nasara, niriba zɔrimi sɔyira, amaa bε yi ti lan kani, wuntizɔriba zoorimi pahi.

Naha 29

¹Bε yi kul sayisiri nira, ka o kul niŋdi tipawumli, o ni ti kabisi yim ka ku lan tooi tib' kpaŋ.

²Wuntizɔriba yi diri nam, niriba malila suhupielli, amaa ninvuy' biɛri yi su fukumsi, niriba fabindimi.

³Bi' so ɳun bɔri yεm, o tirila o ba bee o ma suhupielli, amaa ɳun doli pagɔra ni bahi o buni yoli.

- ⁴Na' so ɻun doli zaligu soli, o tiŋ' ni mali suhudoo, amaa na' so ɻun yu liyiri pam ni wurim' o tiŋa.
- ⁵Iunkam payir' o ɿiŋiinikpee ti yayi nyɛla ɻun bariti o ɿiŋiinikpee maa zana.
- ⁶Ninvuy' bieri biriginsim puuni zana m-beni, amaa wuntizɔriba bɛn' yiinila yila, ka mali suhupielli.
- ⁷Wuntizɔriba mi nandaamba yɛlimaŋli ni nyɛ sheli, ninvuy' bieri bɛn' ka lala tɛhi' zilima.
- ⁸Ansarisimaaniba wurindila tiŋa, amaa yɛnnim' bɛn' maarila niriba suhuri.
- ⁹Yɛndan' yi tahi jɛra ɿishee, vuri yɔbu mini ansarisi ku mali tariga.
- ¹⁰Ninvuy' shɛb' bɛn kuri niriba chihiri bɛn ka taali, bɛ nyɛla bɛn bɔri ni bɛ ku ninvuy' shɛb' bɛn biɛhigu tuhi.
- ¹¹Jɛrigu n-yihiri suhuyiyisili palo ni. Amaa yɛndan' ɻun kul gbib' li la baalim.
- ¹²Naa yi wumdi ɿiri yɛtɔya, o kpamba zaa yɛn nyɛla ninvuy' bieri.
- ¹³Tarim' mini ɻun nahindi niriba zaa malila bin' yini, Yawɛ n-nyɛ ɻun che ka bɛ zaa nina ne.
- ¹⁴Naa yi doli zaligu soli n-kariti nandaamba saria, o nam ni zani yuui.
- ¹⁵Fiɛbiga mini zyu ni kpahibu nyɛla din tiri yɛm, amaa bɛ ni che bi' so bahi, dihirila o ma vi.
- ¹⁶Ninvuy' bieri yi nya yaa, biriginsim pahirimi, amaa wuntizɔriba ni nya bɛ lubu.
- ¹⁷Sayisim' a bihi, ka bɛ ti a vuhim, ka ti a suhupielli.
- ¹⁸Anabitali yɛtɔya yi ka luy' sheli nimaani nim' bayá ka shɛl' ni, amaa ninvuy' shɛb' bɛn doli zaligu mali suhupielli.
- ¹⁹Bɛ bi mali noli ni yɛtɔya kɔŋko sayisiri tumtumdiba, dama hal bɛ yi kul banj a ni yɛli shɛm, bɛ bayá ku bɛ di ni.
- ²⁰A nya ninvuy' so ɻun tɔyisiri yɛtɔya yomyom? Jɛrigu mali tahima gari dilana.
- ²¹Bɛ yi pooli dabili o bilim ni, di bahigu ti ku viɛla.
- ²²Suhuyiyisililan' nyɛla ɻun tahiri zabili na, ka suhuyiyisili pam tahiri biriginsim pam na.
- ²³Nir' karimbaani n-tahir' o filiŋ na, amaa ɻun siyisir' omaŋ' ni nya jilima.
- ²⁴Iun zaŋ omaŋ' tabili tayıya je omaŋmaŋ' nyɛvili; o yi wumdi niriba ni yɛri zay' biɛ' sheli din yɛn niŋ tayıŋ' maa, amaa ka o bi viir' o gbini.
- ²⁵Nir' yi zɔri o taba dabiem, di nyɛla zana, amaa ninvuy' so ɻun niŋ Yawɛ naani ni yi yɛla ni.

²⁶Niriba pam bɔri ni naa yuri ba, amaa Yawε sani ka nir' nyari din niŋ kamaata.

²⁷Wuntizɔriba je ninvuy' bieri yelli, ka ninvuy' bieri gba je wuntizɔriba yelli.

Naha 30

Agur yεtɔya

¹Jake bia Agur yεtɔy' kpεma m-bɔŋɔ. Di nyεla anabitali yεtɔya. Doo maa ni daa yεli Itiel mini Ukal shεm m-bɔŋɔ: Naawuni, n gbarigiya, Naawuni, n gbarigiya; wula ka n yεn niŋ di nasara?

²Biɛhiŋ kani, n jεrigiya pam ni bε boli ma daadam. N ka daadam tεhi' zilima.

³N daa bi bɔhim yεm bee m-mi ŋun be kasi ŋɔ ni nyε so.

⁴Iuni n-na mi n-chan alizanda ni ka labina? Iuni n-na mi n-gbaai pɔhim niŋ o nuu ni? Iuni n-na mi n-zan kom guri chinchin' ni? Ka ŋuni n-na mi n-zali dunia tintarisi zaa? Dilan' yuli lee booni bɔ? Ka dilan' bia yuli lee booni bɔ? A yi mi, nyin' yεlima!

⁵"Naawuni yεligu kam nyεla yεlimanlı, o nyεla nyɔtayirigu n-tayiri ninvuy' shεb' bεn kpe o yuli.

⁶Miri ka a pahi shεli o yεligu zuyu, di yi pa lala o ni kpah' a zuyu ni, ka di wuhi ni a nyεla ʒirilana."

Daha shεŋa din pahi

⁷Bin' ayi ka n suhir' a ni a ti ma li pɔi ka n naanyi kpi.

⁸Yihim' ʒiri mini yɔhinj n kɔbili ni. Di chε ka n nyε faralana bee bundana. Tim' ma bindir' shεli din ni sayi ma.

⁹Di yi pa lala, n ni di n-tiyi ka zayıs' a ka bohi, "Iuni n-lee nyε Yawε." Bee n yi nyε faralana n ni zu, ka di zuyu chε ka n ta n Naawuni yuli dayiri.

¹⁰Miri ka a fiyisi dabili o dan' sani, di yi nin lala dabili maa ni tu a, ka a leei ŋun mali taali.

¹¹Ninvuy' shεb' beni n-yεri noli tiri bε banima, ka bi payiri bε manima.

¹²Ninvuy' shεb' beni ka bε nini tiyi bεmaŋ' kasitali, amaa ka lee bi yi bε dayiri ni.

¹³Ninvuy' shεb' beni n-tεhi ni bε nyεla ninvuy' suma, hal ka tεhi ni bε nyεla ninvuy' suma ti yayi.

¹⁴Ninvuy' shεb' beni ka bε nyina ŋmanila takɔbiri, ka ŋmani suhi, bε bɔri ni bε ku faranim' dunia ni, ka bɔri ni bε ku nandaamba daadamnim' sunsuuni.

¹⁵Dandieyu n-daa mali o bipuyinsi ayi, ka bε kuhiri yεra, "Tim' ti, tim' ti." Bina pam beni n-nyε din bi tiyira. Di puuni diba anahi din kpεm' pam n-nyε:

¹⁶kpiimba biɛhigu shee mini payinoo ni tingbani din bi nyuri kom tiyira ni buyim din na ɔi n-yeli, “Di sayiya”.

¹⁷Bi’ so ŋun mal’ o ba ansarisi ka ɔiem’ o ma, ka zayis’ o noli, vinvamli ni kahinkɔri ni kpuŋ’ o chaŋ ka juri ti di o.

¹⁸Bina anahi yɛla n-niŋ ma alahiziba pam,

¹⁹Dina n-nyɛ tɔrili ŋun yiŋiri zuŋusaa ŋo mini tinvurigu ni chani shɛm tampiŋ zuŋu, ni ŋariŋ din be teeku bulli ni biɛhigu ni nyɛ shɛm ni doo mini paya tab’ layimbu yɛla.

²⁰Pay’ zinalan’ biɛhigu ni nyɛ shɛm m-bɔŋɔ: O dirimi ka nyɛh’ o noli ka yeli, “M bi tum gala.”

²¹Bina anahi m-beni damdi dunia ŋo, ka di ku tooi deei li. Dina n-nyɛ:

²²Dabili yi di nam ni jɛrigu yi di nti yayi

²³ni bɛ ni je pay’ so yi kuli doo ni dab’ payisarili ŋun zan’ o lana ŋun nyɛ paya zaani.

²⁴Bina anahi m-be dunia ni ka nyɛ bɛn pɔra, amaa ka lee mali yɛm pam.

²⁵Chɛrili nyɛla bɛn ka yaa, amaa bɛ nyari bindirigu diri siyili saha.

²⁶Tiŋbunsi nyɛla bɛn ka yiko, amaa bɛ maani bɛ biɛhigu shee la kuya ni.

²⁷Toli nyɛla bɛn ka naa, amaa bɛ nyɛla bɛn doli tab’ chana sariasaria.

²⁸Nir’ ni tooi gbaai baandɔyu niŋ o nuu ni, amaa o bela nanim’ yinsi.

²⁹Bina anahi n-nyɛ bɛn gamdi giŋgaani bɛ biɛhigu ni.

³⁰Dina n-nyɛ gbuyinli ŋun nyɛ ŋun mali kpiɔŋ pam mɔyu ni biŋkɔbiri ni ka bi zɔri so dabiem ŋo

³¹mini nolɔyu ŋun cheena ni bulaa ni na’ so ŋun be o niriba tooni gamdi giŋgaani.

³²A yi di nyɛla jɛrigu ŋun duhir’ amanja bee a yi di lɔrila zay’ biɛyɛ, nyin’ zaŋm’ a nuu pɔb’ a noli;

³³dama kaman nir’ ni kahim bihim ka bihikpam yirina shɛm ni nir’ ni yi ŋmahim nyee pam ka ɔim yirina shɛm, lala ka suhuyiyisili pam gba tahiri zabili na.

Naha 31

Naa Sayisibu

¹Naa Lemuel yɛtɔya, din nyɛ o ma ni daa wuh’ o anabitali yɛtɔy’ shɛli.

²Aai, m bia! Aai, m pul’ ni bia! Aai, n nɔpoli bia!

³Miri ka a zaŋ a yaa ti payiba, a mi di zaŋ a soya ti bɛn kuri nanima.

⁴Lemuel, wumma, di bi simdi ni nanim' nyuri wain bee ka nanim' che ka be kore be dam din kpem' nyubu ni.

⁵Di yi pa lala be ni nyuli kuli, ka tam zaligu yela, ka moj ninvuy' sheb' ben be muysigu ni zaa yelimanli.

⁶Zanji dam din kpema n-ti ninvuy' so jun yen kpi, ka zanj wain ti ninvuy' sheb' ben be nandahima pam ni,

⁷ka be nyu li ka tam be fara yela, ka ku lan teei be suhagarigu yela.

⁸Zanimi ninvuy' sheb' ben ku tooi toyisi yetoya zaani n-toyisi be yetoya ti ba. Zabimi ben ka yaa yelimanli zuyu.

⁹Yelim' din beni, karimi saria ni wuntizobo. Zabimi faranim' mini nandaamba yelimanli zuyu.

Pay' so jun nyε pay' manli

¹⁰Duni n-lee ni tooi nya pay' so jun nyε yidaampay' manli? O gari salima.

¹¹O yidan' niŋ o naani o suhu ni, ka sheli ku poog' o yidana maa.

¹²O njedila o yidana din viela o biehigu ni zaa, ka pa ni zay' bieyu.

¹³O nyela jun bori pieri kobiri mini gumdi shee, ka zaŋ o nuhi tumdi tuma ni o suhu zaa.

¹⁴O jemanila kohigɔribा jarima; o ʒir' o bindirigu yirila katiŋ' na.

¹⁵O danjila yiysisibу di ni na bi neei saha sheli n-njendi bindirigu tir' o yijnimа, ka tir' o tumtumdiba ben nyε bipuyinsi tuma.

¹⁶O zahindila puu poi ka naanyi da li. O zaŋdila o ni tum tuma nya lay' sheli n-ko wain tihi puu.

¹⁷O nyela jun mali kpiŋ, ka kpaŋsir' o bɔyiri n-tumdi kpiŋ tuma.

¹⁸O mi ni o daguya mali nyori, o firila bi kpiri yuŋ.

¹⁹O gbibila gummua o nuu ni, ka mali o nubihi wahiri jenі.

²⁰O tiri nandaamba pina, ka tiri ben ka pina.

²¹Wari yi beni o suhu bi zohiri o yijnim' zuyu, dama o yijnim' zaa yerila situr' tibisa.

²²O wuyir' omaŋman' garo bimpara. O situra nyela tampiel' vielli mini tan' ʒiekpeein.

²³Sokam mi o yidana tiŋ' maa dunɔdaya gbini, ka o mini tiŋgbɔŋ maa ni kpamba layindi ʒiina.

²⁴O sherila tan' piela binyera kohira, ka maani shelɔriti kohiri kohigɔribा zuyu.

- ²⁵Kpiɔŋ mini jilima n-nye o situra, o suhu bi zohiri saha shεŋa din kanna zuyu.
- ²⁶O yaar' o noli n-tɔyisiri yεm yεtɔya, ka nirlim niŋbu wuhibu be o noli ni.
- ²⁷O gbib' o yinŋnim' viεnylelŋga; o pala vinnyayilana.
- ²⁸O bihi ni yiŋisi pay' o ka o yidan' gba pay' o, yeli,
- ²⁹"Payiba pam tum din viɛla, amaa nyini n-gari be zaa."
- ³⁰Nεma nyayinyayi nyɛla yɔhiŋ, ka viɛlim nyε din naara, amaa pay' so ŋun zɔri Yawε n-nye ŋun simdi payibу.
- ³¹Tim' o o nuhi tuma tarili, ka chε ka o tuma pay' o tiŋ' maa dunɔdaya ni.

Waazuyihira

Waazuyihira 1

Dunia ni biɛhigu ka buchi

- ¹Jerusalem Naa Dauda bia ŋun nyɛ karimba la yɛtɔya m-bɔŋɔ.
- ²Karimba maa yɛliya, Din ka buchi mi din ka buchinima; din kul ka buchi mi din ka buchinima! Di zaa shiri ka buchi.
- ³Ninsalinim' ni tumdi shɛlikam dunia ŋɔ puuni, bo ka bɛ lee nyari di ni?
- ⁴Ziemana kanimina ka vuura, amaa dunia ŋɔ din kul ni beni sahakam.
- ⁵Wuntanɔ' kul puhirimina n-chani ti lura, ka lan zɔri yomyom labiri o ni puhiri shɛli polo.
- ⁶Pɔhim ɔieri kparila nudirigu polo n-chanɔ gili hal ti paai nuzaa polo n-kul chani gindi hal ti paai di piligu shee yaha.
- ⁷Mɔya kom zɔri ti lurila teeku ni, amaa ka di bi paana. Koɔzɔrima maa ni zɔri yiri luy' shɛŋa na, nimaani ka di na kul zɔri yirina.
- ⁸Binshɛyukam yɛla wumdi daadam ka di ka yɛtɔya. Nini bi nyari tiyira, ka tibili mi bi wumdi tiyira.
- ⁹Din daa pun beni na kul ni beni. Ka din daa pun niŋ mi na kul ni niŋda. Binsheli kani n-nyɛ bin' palli dunia ŋɔ ni.
- ¹⁰Ka bee binsheli beni, ka bɛ ni yɛli, "Nyamiya, bini ŋɔ din' nyɛla bin' palli?" Di nyɛla binsheli din pun beni hal ka bɛ na bi dɔyi ti gba.
- ¹¹Ninvuŋ' shɛb' bɛn daa pun be kurimbuni ha la, so bi lan teeri bɛ yɛla. Lala n-nyɛ li ka ninvuŋ' shɛb' bɛn ti yɛn doli ninvuŋ' shɛb' bɛn na yɛn yi dunia palo ŋɔ ni na nyaanja ti ku teei bɛ gba yɛla.

Waazuyihira ni kpahim baŋ binshɛŋa

- ¹²Man' karimba ŋun nyɛ Izraɛlnim' naa m-be Jerusalem ŋɔ
- ¹³daa ti lo nia n tɛha puuni ni n vihi baŋ binshɛyukam din niŋdi dunia ni. Di nyɛla Naawuni ni zaŋ tuun' shɛli ti daadamnim' ka bɛ tumdi ka di tiri ba suhugarigu.
- ¹⁴N nyaya ka daadamnim' ni tumdi shɛlikam dunia ŋɔ ni zaa nyɛla din ka buchi, ka ŋmanila nir' yi zɔri doli pɔhim.
- ¹⁵Binsheli din goŋ ku tooi lan teei tuhi; ka nir' mi ku tooi yɛli binsheli din kani yɛla.
- ¹⁶Ka n daa yɛli n suhu ni, "M bo n-nya yɛm pam gari na' shɛb' bɛn pun danɔ n tooni ɔini Jerusalem ŋɔ zaa; ka kpahim baŋ yɛla pam yɛm mini baŋsim puuni."
- ¹⁷N lan kpahim baŋ yɛm mini jɛrilim ni yinyatali ni nyɛ shɛm; ka nya ka di ŋmanila nir' yi zɔri doli pɔhim.

¹⁸N kpahimya nya ka ninvuy' shēb' bēn bōri yēm pam nyēla bēn mali suhuyiyisili. Ka ninvuy' shēb' bēn mi bōri bānsim pam nyēla bēn mali suhugarigu.

Waazuyihira 2

¹Ka n daa lo nia ni n niŋ din ni ti ma nyayisim. Amaa ka di gba nyēla din ka buchi.

²Ka n daa yēli, "Lari nyēla jērilim, ka nyayisim bōbu mi nyēla din ka buchi."

³N daa loya n yēm puuni ni n nyu dam n-nya suhupielli, ka tum jērilim; ka yēm daa kul be n tēha ni. N daa tēhiya ni di ni simdi ni nir' zaŋ o dunia ḥo yili saha biela ḥo tum tuun' shēli m-bala.

⁴ N daa tum tuun' kara. N daa me yiya, ka ko wain tihi puri.

⁵N daa ko ȝieri puri mini tihi puri, ka tiwala balibu kam tihi be di ni.

⁶Ka n daa gbi mōya ḥ-ḥōndi di kom yōyiri li.

⁷ N daa da daba bēn nyē dōbba mini payiba, ka bē daa dōyi daba n yin' puuni. Ka n daa lan mali niyi mini pieri ni buhi gari ninvuy' shēb' bēn zaa daa daŋ n tooni be Jērusalēm.

⁸ N daa layisi anzinfa mini salima ni nanim' azichi na ti puli, ka su tingbana. N daa mali baansi bēn nyē dōbba mini payiba; ka daa mali mamanim' pam n-di ningburj nyayisim.

⁹ N daa niŋ ninvuy' titali gari ninvuy' shēb' bēn zaa daa pun daŋ n tooni di Jērusalēm, ka daa lan mali yēm pam.

¹⁰N daa nya n suhu ni kul bōri shēlikam. N daa bi zayisi n suhu ni kul bōri nyayisim shēlikam. N daa nyu bara n ni tum nya shēli zuyu. N tuma laara zaa ni daa nyē shēli m-bala.

¹¹Di saha ka n daa tēhi n ni daa tum shēlikam zaa yēla ni n ni daa kpaŋ mmaŋ' shēm niŋ li, ka di zaa kul nyēla din ka buchi. Di ḥmanila nir' yi zōri doli pōhim, ka binshēli ka dunia ḥo ni mali buchi.

¹²Dama, naa kul ni tumla na' shēb' bēn pun daŋ o tooni ni tum shēli. Di saha ka n daa tēhi yēm mini bieri yoli ni jērilim yēla.

¹³Di nyaanja ka n daa banj ni yēm so jērilim kaman neesim ni so zibisim shēm la.

¹⁴Yēndaannim' bela neesim ni, ka jēra mi be zibisim ni. Amaa m mi ni yēl' yini n-ȝe n-guli bē zaa.

¹⁵Ka n daa yēli n suhu ni, "Din yēn niŋ ma, dina n-yēn niŋ jēra; ka bōzuŷu ka di lee simdi ni m mali yēm pam?" Ka n daa yēli n suhu ni, "Dimbōŋo gba nyēla din ka buchi."

¹⁶So bi yen teeri yendana bee jerigu yela sahakam; dama saha sheli kanna ka be ni ti tam be zaa yela, dama bozuyu ka yennim' mini jera zaa yen kpi kpiri yini?

¹⁷Dinzuju ka n nyee nyoni biehigu, dama binshelikam din niendi dunia jo ni nyela din tiri ma suhugarigu, dinzuju di zaa nyela din ka buchi, ka jmani nir' yi zori doli poohim.

¹⁸N nyee nyoni n ni niij wahala nya shelikam zaa dunia jo ni, dama m mi ni n yen che li zalila na' sheb' ben yen doli n nyaanja.

¹⁹Di pa sheli ka be ti nyela yennim' bee jera, so n-ku tooi banj. Amaa bema nti yen su n ni zanj n yem niij wahala nya shelikam dunia jo ni jo. Dimbojjo gba nyela din ka buchi.

²⁰Di saha ka n daa yolitim zanj chanj n ni niij wahala nya shelikam dunia jo ni maa polo.

²¹Dama shelinis so mi n-zanj yem mini baansim ni tuumbaansim yem tum nya sheli, ka ti che li tila jnun bi di di wahala ni o di di nyayisim. Dimbojjo gba nyela din ka buchi ni zay' biegyu.

²²Ninsal' ni tumdi tuma ka niendi wahala dunia jo ni m-bori ni o nya sheli maa buchi lee nyela dini?

²³Ninsal' dunia jo yili biehigu zaa puuni, o tuma zaa nyela din tir' o bierim mini suhugarigu, hal ka o bi tooi vuher' o yubu yun gba. Dimbojjo gba nyela din ka buchi.

²⁴Ninsal' ni kul ni niij sheli nyela o di ka nyu, ka di o tuma nyayisim. N nyaya ka dimbojjo gba nyela din yi Naawuni sanna.

²⁵Dama di yi pa o zuju, jnuni n-lee ni tooi nya n-di bee n-di o tuma nyayisim?

²⁶Dama Naawuni nini ni tiyi so, o tiri dilan' yem mini baansim ni suhupielli, amaa ka che ka alahichilana jnun' tumdimi layisiri sojndi ni jnun' Naawuni ti zanj li ti o nini ni tiyi ninvuy' so. Dimbojjo gba nyela din ka buchi, ka lan jmani nir' yi zori doli poohim.

Waazuyihira 3

Binshayukam malu di saha

¹Binshayukam malu saha, ka yel' shelikam din niendi dunia jo ni malila di niibu saha.

²Doyibu saha beni, ka kpibu saha beni. Biribu saha beni, ka be ni biri binsheli sib' bahi saha beni.

³Kubu saha beni, ka tibbu saha beni. Daai luhi saha beni, ka me n-zali saha beni.

⁴Kumsi saha beni, ka lari saha beni. Fabila saha beni, ka waa wabu saha beni.

⁵Kuya wurim bahi saha beni, ka kuya layisi soŋ saha beni. Tab' nuhi tibu saha beni, ka tab' nuhi tibu ni kani saha sheli beni.

⁶Bəbu saha beni, ka kɔŋbu saha beni. Gbibbu saha beni, ka zaŋ bahi saha beni.

⁷Cheebu saha beni, ka shεbu saha beni. Shinibu saha beni, ka tɔyisibu saha beni.

⁸Yurilim saha beni, ka jelinsi saha beni. Təbu tuhibu saha beni, ka təbu tuhibu ni kani saha sheli beni.

⁹Bimbo ka tumtumdiba lee nyari bε tuma puuni?

¹⁰N nya Naawuni ni zaŋ tuun' sheli ti sokam ni o tum.

¹¹O che ka binshεyukam mali di saha; ka din pahi nyela, o che ka ti mi din pun niŋ, din saha gari mini din na yen niŋ dahin' sheli ha yela. Amaa ka ti lee ku tooi baŋ ŋun' Naawuni ni pun niŋ shem kurimbuni ha ni o ni yen niŋ shem di bahigu ni.

¹²M mi ni di ni simdi ni daadamnim' niŋ sheli nyela bε mali suhupielli, ka di nyayisim hal ni bε nyeviya tariga.

¹³Din pahi nyela sokam dim' ka nyuma, ka diri bε tuma nyayisim. Di nyela Naawuni pini.

¹⁴M mi ni Naawuni ni tum shelikam kul ni beni sahakam. So ku tooi zaŋ sheli pahi di ni bee n-yihi sheli di ni. Naawuni n-tum lala ni di che ka sokam zaa zo o.

¹⁵Binshεyukam din beni nyela din pun beni, ka din yen beni nyela din pun beni. Naawuni n-nye ŋun mi din pun gari yela.

Niriba ni bi doli din tuhi dunia ni shem

¹⁶Din pahi nyela dunia ŋo ni, n nyaya ka zaligu dolibu ni be sheli ninvuy' biɛtali bela nimaani; ka lan nya ka wuntitali ni be sheli ninvuy' biɛtali lan bela nimaani gba.

¹⁷Ka n yeli n suhu ni, Naawuni ni ti kari wuntizoriba mini ninvuy' bieri saria, dama o zali yelli kam mini tuuni kam saha.

¹⁸Ka n yeli n suhu ni zaŋ chaŋ ninsalinim' polo, Naawuni buyisiri ba mi ni o wuhi ni ninsalinim' ŋmanila biŋkobiri.

¹⁹Dama din yen niŋ ninsalinima, dina n-yen niŋ biŋkobiri gba. Ninsalinim' kpirim i ka biŋkobiri gba kpira. Vuhim yini ka bε zaa mali. Ka ninsal' bi so biŋkobigu. Dimbɔŋɔ zaa nyela din ka buchi.

²⁰Ninsalinim' mini biŋkobiri zaa kunila luy' yini, taŋkpayu ni ka bε yina, ka bε zaa lan yen labila taŋkpayu maa ni yaha.

²¹Iuni n-lee ni tooi baŋ ni ninsal' shia durila zuysaa, ka biŋkobigu shia siyiri tingban' ni?

²²Dinzuju n nyaya ka binsheli kani n-so m-pahila di simdi ni ninsalinim' mini biŋkɔbiri zaa di bɛ tuma nyɔri, bɛ tarili m-bala. Dama ɣuni n-lee ni ti tooi zaŋ ba labisina ka bɛ ti nya din yen be bɛ kalinsi nyaanja?

Waazuyihira 4

¹N daa lan nya nahingu shɛŋa din be dunia ɣɔ ni. N daa nya ninvuy' shɛb' bɛn nyari nahingu maa ni kumdi shɛm, ka ka ɣun goori ba. Ninvuy' shɛb' bɛn daa nahindi ba maa daa mali yiko pam, dinzuju ka bɛ daa ka ɣun ni gooi ba maa.

²Ka n daa tɛhi ni ninvuy' shɛb' bɛn pun kpi la mali zuyusun gari ninvuy' shɛb' bɛn na be bɛ nyɛviya ni.

³Amaa bɛn so bɛ zaa nyɛla bɛ ni bi dɔyi shɛb' ka bɛ nini nya ninvuy' biɛtali tuma din tumdi dunia ɣɔ ni la.

⁴Ka n daa lan nya ka ninsalinim' tuma mini bɛ baŋsim puuni, bɛ zabirila tab' nyuli. Dimbɔŋɔ gba nyɛla din ka buchi, di ɣmanila nir' ɣun zɔri doli pɔhim.

⁵Jɛra n-zaŋdi bɛ nuhi tayindi tab' ɣiyan, ka chɛ ka kum kuri ba.

⁶Dinzuju nir' yi nya biɛla diri ka mali suhudoo, di so ni o niŋ wahala nya pam. Di ɣmanila nir' ɣun zɔri doli pɔhim.

⁷Ka n lan nya shɛli dunia ni, ka di gba nyɛla din ka buchi.

⁸Nyama, ninvuy' so n-daa beni m-be o ko. O daa ka bihi bee mabihi, ka nyɛ ɣun tumdi tuma ka bi vuhi, amaa ka o nini bi tiyir' o ni mali shɛli. Ka o daa bɔhi, "Duni n-lee ni tumdi pam ka bi diri di nyayisim?" Dimbɔŋɔ gba nyɛla din ka buchi, ka lan tiri suhugarigu.

⁹Niriba ayi layim be so ninvuy' yino, dama bɛ ni tooi tum bɛ tuma viɛnyelinga.

¹⁰Bɛ ni yino yi lu, ɣun' la ni yiŋis' o zali. Amaa mbusim be ninvuy' so ɣun be o ko zuyu. O yi lu, o ka ɣun ni yiŋis' o zali.

¹¹Niriba ayi yi do n-tab' taba, bɛ ni ni tula, amaa nir' yi do o ko, wula ka o yɛn niŋ ka o ni tula?

¹²Niriba ayi yi vara, bɛ ni yino ni luh' o kpee, amaa niriba ayi ni tooi luhi ninvuy' yino. Mih' ata gabiga bi chihiri yom.

¹³Nachimbil' so ɣun nyɛ faralana ka mali yɛm, o so ninvuy' kurigu ɣun nyɛ naa, ka nyɛ jɛrigu ɣun ku sayi deei sayisigu.

¹⁴Bɛ ni tooi dɔyi nabia ka o nyɛla faralana, amaa o ni tooi yi sarika ni na ti di nam.

¹⁵N nyaya ka sokam bɛn be dunia ɣɔ ni zaa dolila nachimbil' so ɣun di nam zani naa zaani.

¹⁶Di pa sheli o ni di n-su sheb' kalinli ku mali tariga, amaa bən doli nyaanja na nini ku tiy' o. Yelimanlı dimboŋo gba nyela din ka buchi, ka ɻmanila nir' ɻun zori doli pɔhim.

Waazuyihira 5

Miri ka a bo yomyom lo alikauli

¹A yi yen kpe Naawuni jembu duu, nyin' lum' o sizzura. A yi vu m-miri ti wum, di so jera ni maani sara sheli, dama bə bi mi bə ni yen niŋ shəm che zay' bieyu tumbu.

²Di bo yomyom yaag' a noli bee n-jiy' a suhu ni n-yeli yetɔy' sheli Naawuni tooni, dama Naawuni bela alizanda ni, ka a mi be dunia ɻo ni; dinzuyu che ka a yetɔya pɔra.

³Suhubohibo yi mali nira, di cherimi ka o zahindi zahima. Ka jərigu mi mali yetɔy' gbalinj.

⁴A yi lo Naawuni alikauli, nyin' palimi li yomyom, dama o je jera yelli. Niŋm' a ni lo alikauli ni a niŋ sheli.

⁵A yi lo alikauli ka bi pal' li, dindina a yi bi lo li, di so.

⁶Di che ka a nol' ni yetɔya kpəh' a alahichi ni. A mi miri ka a ti yeli adiini karimba ni pa lala ka a di yeli. Di che ka Naawuni suhu yiysi bah' a zuyu a yetɔya zuyu, ka o che ka a tuma bahi yoli.

⁷Zahima pam zahimbu mini yetɔy' gbalinj ka buchi, amaa zomiyala Naawuni.

Biehigu ka buchi

⁸Nam fukumsi yi nahindi tarimba ka bi niŋdi din tuhi, ka moŋ ba bə yelimanlı soya, nyin' di che ka di gar' a; dama tuma zuylan' kam gba malila zuylana, ka ɻun nyε bε zaa mi zuylan' gba beni.

⁹Sokam dirila tingbani daatam, hal naa gba dirila tingbani daatam anfaani.

¹⁰Dun yuri liyiri, ku nya liyiri tiyi; ka ɻun yuri buni mi ku nya buni tiyi. Dimboŋo gba nyela din ka buchi.

¹¹Nir' nyamma yi pahi, bən diri li gba pahirimi. Ka di nyɔri nyε dini ɻun su li sani m-pahila o nini n-kul yen nya li?

¹²Tumtumdiba yi di n-tiyi bee bε yi bi di n-tiyi, bε yi dɔni, bε gbihirimi pali bε nina, amaa bundana ɻun' buni zuyu chəmi ka o gaani gom.

¹³N lan nya binsheli din nyε zay' bieyu pam dunia ɻo ni. Niriba bɔri nyari liyiri m-mal' li sɔŋda, ka di mali ba barina.

¹⁴Ka yεl' bie' sheli ti kana ti ɻme n-ku li, hal ka bε ti bi che sheli zali bε bihi gba.

¹⁵ Ninsalinim' ni yi bε manim' puya ni na ni nuzanya shεm, lala ka bε ti lan yεn yi dunia ηο ni ni nuzanya. Bε ti ku ʒi bε tuma binsheli bε nuu ni yi.

¹⁶ Dimbəŋɔ gba nyεla din nye zay' biεyū pam. Bε ni daa kana shεm, lala ka bε ti lan yεn yi n-chaj. Ka nyɔ' bɔ ka bε lee di bε ni tum tuun' shεŋa ti pɔhim maa ni?

¹⁷ Ka din pahi nyεla bε biεhigu puuni zaa, bε bela zibisim ni n-dira ni suhuyiγisili mini sujee, ka dɔriti gbaari ba.

¹⁸ N ni nya ka sheli vieli m-bəŋɔ: Di simdi ni ninsalinim' diri ka nyura, ka di bε tuma zaa nyayisim dunia ηο ni dabisa biela sheli Naawuni ni ti ti ηο puuni, dama ti tarili m-bala.

¹⁹ Dinzuγu Naawuni yi ti shεb' azichi mini nεma, ka chε ka bε deei bε tarili n-di bε tuma nyayisim, Naawuni pini m-bala.

²⁰ Naawuni ni chε ka bε mali suhupielli maa zuγu, bε suhuri ku zohiri bε nyeviya zuγu.

Waazuyihira 6

¹ N nya yεl' biε' sheli dunia ηο ni, ka di nye din ʒi daadamnim' zuγu.

² Naawuni mi n-ti ninvuy' shεb azichi mini nεma ni jilima, ka bε ni bɔri shεlikam zaa sheli bi poori ba, amaa ka o bi chε ka bε tooi diri di nyayisim, ka nay' chε ka ninvuy' zino n-diru di nyayisim maa. Dimbəŋɔ ka buchi, ka nyε zay' biεyū pam.

³ Nir' ni tooi dɔyi bihi kɔbiga, ka beni n-yuui pam, hal o yi yuui ti yagi gba, amaa ka bi di dunia ηο binyara nyayisim, ka ti bi nya sɔyiri vielli, dindina man' ni yεli shεm nyεla, "Zan̄bahi so o."

⁴ Bε ni zaŋ so bahi maa so, dama zibisim ni ka o ηmaligi labi, ka so ʒi o yεla.

⁵ Hal o nini ni bi nya wuntaŋa, ka o mi ʒi sheli maa, o so ηun pun beni maa.

⁶ Hal ηun pun beni maa yi yuui m-paai yuun' tusaayi gba, amaa ka bi di binsheli nyayisim, pa luy' yini ka bε zaa kuna?

⁷ Daadamnim' zaa tumdila bε tuma zaa dibu zuγu, amaa bε na ʒi n-di n-tiyi.

⁸ Bɔ ka yεnnim' lee zaŋ so jera? Ka nyɔ' bɔ ka tarimba lee nya bε ni niŋdi shεm ni bε gbib' bεmaŋa niriba ni?

⁹ Nir' yi chε ka o nini tiy' o ni mali sheli, di so ni o mali kɔre bεri. Dimbəŋɔ gba nyεla din ka buchi, di ηmanila nir' ηun zɔri doli pɔhim.

¹⁰ Binshεyukam din beni nyεla bε ni pun zali sheli, ka ninsalinim' biεhigu ni nye shεm bi sɔyi. Ka bε mi ku tooi ηme ηun gari ba kpɔŋŋ naŋgbankpeeni.

¹¹ Yεtɔy' gbalin puuni ka yεtɔy' shεŋa din ka buchi be; ka di mi ka buchi so sani.

¹²Đuni n-lee ni tooi banj din ni soŋ daadamnim' bε dunia ḥo yili biɛhigu din bi yuura, ka ka buchi ḥo puuni? Be nyeviya chanimi gariti kaman shilinshia la. Dama ḥuni n-lee ni tooi yeli ba din yen niŋ dunia ḥo ni be kalinsi nyaanja?

Waazuyihira 7

Biehigu yela tεha

¹ Yu' suŋ so tulaale vielli, ka kum dali so dɔyib⁹ dali.

²Nir' yi chanj kumsi ni be yil' sheli, di so ni o chanj dimma ni nyub⁹ ni be yil' sheli. Dinzu⁹ di simdi ni bεn be bε nyeviya ni banj ni kum nyela din yen paai sokam zaa.

³Suhugarigu so lari, dama nandahima nyela din tahiri suhukpaŋsibo na.

⁴Yendana suhu bɔrla kumsi ni be yil' sheli, amaa jera suhuri bɔrla suhupielli ni be yil' sheli.

⁵Nir' yi wum yendana sayisigu, di so ni o wum jεrigu yila.

⁶Dama jera lari ḥmanila gɔhi ni be buyim ni duyu gbinni tahiri shem la; ka dimbɔŋ⁹ gba ka buchi.

⁷Yelimanji, nahiŋgu nyela din cheri ka yendan' niŋdi jεrigu, ka birapu dibu mi sayindi nira.

⁸Bini bahigu so di piligu; ka suyilo so karimbaani.

⁹ Di che ka a suhu yi⁹siri yomyom, dama jera suhuri ni ka suhuyiyisili be.

¹⁰Miri ka a bɔhi, "Bɔ n-lee che ka yuun' shenja din gari la so pumpɔŋ⁹ ḥo?" Dama lala bɔhigu pala yem bɔhigu.

¹¹Yem viela, ka ḥmanila fali, ka niŋdi bεn be dunia ḥo ni anfaani.

¹²Di nyela din ni tooi soŋ nira kaman liyiri ni soŋdi nir' shem. Banjsim daanfaani nyela yem tiri ninvuy' so ḥun mal' li nyevili.

¹³Kpahimmi Naawuni tuma; o yi niŋ sheli ka di gbiligi, ḥuni n-lee ni tooi mal' li zali dede?

¹⁴Mali suhupielli tɔŋbu saha, ka yela mi yi ti paag' a, nyin' teemi ni Naawuni ntahiri suhupielli mini yelimuyisira maa zaa na. Dinzu⁹ ninsalinim' ku tooi banj binsheli din yen niŋ be kalinsi nyaanja.

¹⁵M biɛhigu din ka buchi ḥo puuni, n nya binshεyukam zaa. Wuntizɔriba kpiri bε wuntitali tuma puuni, ka ninvuy' biɛri kul tumdi tuumbieri ka mali nyevili wɔyila.

¹⁶Di wuhi ni a nyela wuntizɔra ti yayi, a mi di wuhi ni a nyela yendan' ti yayi. Di niŋ lala ku amanja.

¹⁷Miri ka a niŋ ninvuy' biɛy⁹, a mi di nyε jεrigu. Di niŋ lala n-kpi ka a saha na bi paai.

18Di simdi ni a vili zay' yini gbibi, amaa ka di chε din' la gba bahi; dama ninvuy' so ɳun zɔri Naawuni ni tooi gbibi di bina ayi maa zaa.

19Yεm tiri yεndan' kpiɔŋ gari nanim' pia bεn be tin' puuni.

20Yεlimaŋli, so ka dunia ɳɔ ni n-nyε wuntizɔra ɳun kul tumdi tuun' suma, ka na ɿi n-tum alahichi.

21Di doli wumdi niriba ni yεri shεlikam, di yi pa lala, a ni ti wum ka a tumtumda tur' a.

22Ka amanjan' mi a suhu ni ni a gba tur' a tab' pam.

23N yεm puuni ka n zaŋ baŋ dimbɔŋɔnim' zaa. N daa yεliya, "N ni niŋ yεndana, amaa ka m mini di shee ti wɔya.

24Yεm shee wɔya, ka di biɛhigu shee zilim' pam; ka di bo n-nya to pam.

25N daa zaŋ n zaŋa niŋ baŋsim bɔbu ni ni m bo n-nya yεm mini binyara pam, ka m baŋ ni ninvuy' biɛtali nyɛla jεrilim, ka jεrilim nyε yinyari.

26N nya binsheli ka di to n-gari kum. Dina n-nyε pay' so ɳun ɳmani zana. O ni wuhi ni o yur' a shεm ɳmanila zana mini tɔŋ, ka o nuhi nyε bandi. Ninvuy' so ɳun bɔri ni o niŋ din tiyi Naawuni nini ni yi o yɛla ni, amaa alahichilan' ni lu o zana maa ni.

27Karimba maa yεliya, 'Nyama, n lan nya dimbɔŋɔ, n zaŋla binshεŋa pahi di tab' ni ni m baŋ di laasabu.

28N suhu kul bɔrila binsheli nyabu, amaa ka na bi nya li. N nya do' yino niriba tuhili puuni, amaa ka bi nya pay' yino niriba tuhili maa puuni.

29Amaa bin' yini ɳɔ ka n naŋ' kpahim nya: Naawuni nam ninsalinim' dεde, amaa tinim' lee bo yεligabira pam ti timaŋa.' "

Waazuyihira 8

1Iuni n-lee be kaman yεndana? Ka ɳuni n-lee baŋdi yɛla gbinni ni nyε shεm? Yεm chεmi ka nir' ninni ne zaa, ka chε ka o ninni lihibu biɛhigu tayı.

Deem' naa noli

2Doli naa zaligu, a ni po pɔri din nyε kasi la zuyu.

3Di zɔri dabiem. Naa ni tooi niŋ o ni bɔr' shεm, dinzuyu o tooni zanibu yi ti mali barina, nyin' zom' yomyom.

4Dama naa yεtɔya mali kpiɔŋ pam, ka so ku tooi ɳme o naŋgbankpeeni.

5Iunkam doli zaligu, zay' biɛyū ku paag' o, ka yεndana mi o ni yεn niŋ lala saha sheli.

6Ninsal' yelli kam ɿila o zuyu, amaa yelli kam malila di soli ni di saha.

⁷Yelimanlı, bę bi mi din ti yęn nię, dama ḡuni n-lee ni tooi yeli ba di ni ti yęn nyę shem.

⁸So ka pohim yiko din ni tooi gooi li, so mi ka kum dabisili yiko. So ku tooi lorigi kpara ṣoŋ təbu tuhibu saha. Lala ka ninvuy' bietalı tuma gba ku tooi tiligi ḡun tumdi li.

Ninvuy' bietalı mini wuntizoriba

⁹N lan nya dimbənjo zaa saha sheli n ni daa təhiri binsheyukam din nijędi dunia ḡo ni yela. Ninvuy' so ḡun mali yaa mi n-zan o yaa maa n-nahind' o taba.

¹⁰N lan nya ka bę mi n-ṣoyi ninvuy' bieri ka bę nyela bęn daa kperı luy' kasi shee ka yira; amaa ka niriba payiri ba tin shel' ni bę ni daa tum tuun' shenja maa zuyu. Dimbənjo gba nyela din ka buchi.

¹¹Bę ni bi darigi bęn tumdi tuumbieri tibili yomyom zuyu chę ka niriba kul lo bę suhuri ni ni bę tumla tuumbieri.

¹²Alahichilana yi tum alahichi bukobiga, ka kul be o nyevil' ni yuui, m mi ni ninvuy' sheb' bęn zori Naawuni yela ni so, bę ni zor' o maa zuyu.

¹³Amaa ninvuy' bieri ni bi zori Naawuni maa zuyu, bę yela ku so, ka bę nyeviya gba ku woya.

¹⁴Binsheli din ka buchi lan nijędi dunia ḡo ni, dina n-nyę: bę zańdila bę ni yęn zań sheli nię ninvuy' bieri n-nijędi ninvuy' suma, ka zańdi bę ni yęn zań sheli nię ninvuy' suma n-nijędi ninvuy' bieri. N yeliya ni dimbənjo gba ka buchi.

¹⁵Dinzuju man' kpahimbu puuni, di ni simdi ni ninsalinim' nię shem dunia ḡo ni nyela bę kul diri ka nyura, ka mali suhupielli, dama suhupielli mini bę tuma n-kul yęni doli taba Naawuni ni ti ba nyevili sheli dunia ḡo ni ḡo puuni.

¹⁶Saha shelikam n yi ti lo ni m bəhim nya yem, ka nya niriba ni gaani gom yun' ni wuntań' ni n-tumdi tuun' shenja dunia ni,

¹⁷di saha n nyarila Naawuni tuma zaa, ka banj ni so ku tooi banj din nijędi dunia ḡo ni. Bę yi bora, bęn' kpańm' bęmanj kabo, bę ku tooi banj li. Hal yennim' ni wuhiri ni bę mi li la, bę kul ku tooi banj li.

Waazuyihira 9

¹N zań dimbənjo zaa nię n suhu ni, ka zahim di zaa nya wuntizoriba mini yennim' tuma ni be Naawuni nuu ni shem. Di yi nyę yurilim bee jelinsi, so ku tooi banj. Binsheyukam din paari ba nyela din ka buchi.

²Dama binsheli din nijędi ba nyela din nijędi sokam. Binsheli din nijędi wuntizoriba nyela din nijędi ninvuy' bieri, ka binsheli din nijędi ninvuy' suma nyela din nijędi tuumbierinima. Binsheli din nijędi ninvuy' sheb' bęn ka dayiri nyela din nijędi ninvuy' sheb' bęn mali dayiri. Ka binsheli din nijędi ninvuy' sheb' bęn maani sara nyela din nijędi ninvuy' sheb' bęn bi maani sara. Ninvuy' suma ni be shem, lala

n-nye alahichinim' gba. Ninvuy' sheb' ben pori pori bi be be ko ka che ninvuy' sheb' ben zori pori pobu.

³Yel' yini n-kul paari sokam zaa. Dimbojo nyela yel' bieyu din niendi dunia jo ni. Din pahi nyela, zay' bieyu n-kul pali sokam zaa suhu ni. Yinyari biehigu n-kul be be suhuri ni be biehigu ni. Di nyaanja ka be kpi.

⁴Amaa ninvuy' so jun zaq oman' pahi ninvuy' nema zaa ni mali tahima, dama ba' neoj so gbuuin' kpij.

⁵Ben ne mi ni be ni kpi, amaa ben kpi ben' lan zi sheli yaha. Be lan ka jina ni, hal ka niriba bi teeri be yela.

⁶Be yurilim mini be jelinsi ni be nyuli zabbu zaa ku lan beni, ka ben' nuu kul ku lan be yel' shelikam zaa niqbu ni dunia jo ni.

⁷Dim' a bindira ni suhupielli, ka nyum' a wain ni suhupielli, dama Naawuni pun sayi ti a ni niendi shem maa ka di waya.

⁸Ché ka a binyera kul pieli sahakam, ka niqmi kpam ziém a zuyu.

⁹Wummi nyayisim a ni yuri pay' so sani a ni mali nyevili sheli din ka buchi dunia puuni jo, dama dina n-nye a biehigu min' a dunia jo ni tuma wahala tarili.

¹⁰Dinzuju, a yi yen tum shelikam, nyin' tummi li ni a kpioj zaa; dama kpiimba biehigu shee din nyé a ni kuni luy' sheli maa, tuun' sheli bee tèhi' sheli bee banjsim bee yem ka nimaani.

¹¹Dunia jo ni, n lan nya ka tizobo pala jun tooi zori yomyom n-zori dira, ka di pala jun mali kpioj n-tuhiri diri nasara bee yendana m-mali bindirigu bee jun mali banjsim m-mali azichi bee ben nyé tuumbañdiba ka be zaqdi zaani zaashe' kara ni; amaa di soli ni di saha zuyu n-chéri ka di zaa niqda.

¹²So ku tooi banj yel' bieyu ni yen paag' o saha sheli. Zingbahiri lan' din mali putuju ni gbahiri zahim shem ni zana ni gbahiri noombihi shem la, lala ka yel' bieyu gba libigiri daadamnim' gbahiri ba.

Yem mini jerilim yela

¹³Dunia jo ni, n lan nya sheli zaq charj yem polo, ka di nyé yelikpeeni n sani.

¹⁴Tiñkpambila n-daa beni, ka di puuni niriba bi galisi. Ka na' titali daa ti zaq o tøbbihi na ti teei gili tin' maa, ka meri bindura gindi di gooni.

¹⁵Ka yendana jun nyé nandana daa be tin' maa ni; ka daa zaq o yem maa fatin' maa nim' bahi. Amaa ka so daa bi teei nandana maa yela.

¹⁶Dinzuju ka n daa yeli, "Yem so kpioj. Amaa be daa lihi ziém doo maa yem maa, ka bi deeg' o yeligu."

¹⁷Yendan' ni tøysisir' yetøy' shenja balimbalim wumbu so naa jun tøysisiri yetøyá n-tahiri jera sani.

¹⁸Yem so tɔbutuhiri' bidibbina. Amaa alahichilan' yino sayindi bin' viela pam.

Waazuyihira 10

¹Zo' kpima che ka tulaale nyom niqdila bieribieri; lala ka jerilim biela sayindi yem mini jilima.

²Yendan' nyela n̄un tumdi din tuhi, amaa ka jerigu mi nyε n̄un tumdi din bi tuhi.

³Hal jera yi doli soli, be bi tumdi yem tuma, be che ka sokam bañdi ni be nyela jera.

⁴Naa suhu yi yiçisi bah' a zuyu, nyin' di yeli ni a lan je o tuma, dama a yi gbaag' aman' be balim, di ni ku taali maa.

⁵Zay' biε' sheli ka n nya dunia n̄o ni, chirimbu titali maa mi yirila zuyulaannim' sanna.

⁶Be zañdila jera zaani zaashe' kara ni, ka zañdi bundaannim' zaani tarimba zaashee.

⁷N nyaya ka daba bari yuri, ka che ka nabihu chani tiña kaman daba la.

⁸Dunkam gbi boyili ni lu di ni, ka n̄unkam mi chibi gooni voli, wahu ni dim' o.

⁹Dunkam kperi kuya ni nya dan' di ni, ka n̄unkam mi wɔriti dari ni be di dan' nyabu barina ni.

¹⁰A Iehu yi gbilim ka a bi sahi li, ka zañ li ni a tum tuma, a ni di wahala pam; amaa yem nyela din soñdi nir' ka o diri nasara.

¹¹Nir' yi lo wahu kabire o dimbu nyaanja, di ku ku n̄un lo o kabire maa buchi.

¹²Yennim' yem yetɔya tir' ba la jilima, amaa jera yetɔya nyela din diri ba.

¹³Be noya ni yetɔya piinimi ni jeritali, ka naari ni putɔyu ni yinyari.

¹⁴Amaa di zaa yoli, jera kul tɔyisiri yetɔya. So bi mi din yεn niñ, ka n̄uni n-lee ni tooi yel' o kpee din ti yεn niñ dahin' sheli ha?

¹⁵Jera tuma nyela din gbarigiri ba, hal ka be bi lan mi yiñ' soli gba.

¹⁶Tiñgbɔn sheli din naa nyε bia, ka di zuyulaannim' diri ka nyuri yuñ hal ka biεy' ti neera; mbusim be di tiñgbɔn maa zuyu.

¹⁷Amaa tiñgbɔn' sheli din naa nyε nabia alali, ka di zuyulaannim' diri di ni simdi ni be diri saha sheli ni be nya kpiñ ka pa ni be nyu m-buyi, di tiñgbɔn maa mal' alibarika.

¹⁸Nir' yi nyε vinnyayilana o duu yɔyira gɔñdimi, ka o bayo yi ka di ni, o duu maa ti yindimi.

¹⁹Diri ka nyuri nyela din tahiri lari na; ka wain nyε din tiri nir' suhupielli; amaa liyiri n-chε ka nir' nyar' o suhuyubu.

²⁰Miri ka a tu naa, hal di sɔyi tu o; a mi miri ka a tu bundana, hal di tu o a duu puuni gba, dama di pa sheli ka noonja bee binyigirigu kam ti zaŋ a ni yeli shem maa chanj ti yeli.

Waazuyihira 11

Yendana ni niŋdi shem

¹Zaŋm' a bindirigu bahi kom ni, dama di yi niŋ daba ayi, di ni lan lab' a sanna yaha.

²Pirigim' a ni mali shelikam ʒii buyopɔin bee bunii zuyu, dama a ku tooi banj barina sheli din yɛn niŋ dunia ŋo ni.

³Sagbana yi ti pali kom, saa lurimina, ka tia yi lu n-kpala nudirigu polo bee nuzaa polo, di ni lu luy' sheli maa, nimaani ka di yɛn doya.

⁴Dunkam ʒiya kpahindi pohim ku biri binsheli, ka ɳunkam mi ʒiya lihiri sagbana ku kpuyi puu atam.

⁵A ni bi mi vuhim ni kperì bia kɔba ni o ma puuni shem, lala ka a ku tooi banj Naawuni ŋun nam binsheyukam zaa ŋo tuma ni nyɛ shem.

⁶Birim' a bimbira asiba ni zaawuni, dama a ku tooi banj din ti yɛn niŋ, dimbɔŋɔ bee din' la bee di zaa nti yɛn niŋ.

⁷Neesim viela, ka nina yi nya wuntanja, di viela.

⁸Hal ninvuy' sheb' bɛn yuui pam, di simdi ni bɛ mali suhupielli di yuma zaa puuni, amaa di simdi ni bɛ teei ni zibisim saha dabisa ni ti galisi pam. Dinkam zaa niŋdi nyela din ka buchi.

Bipola sayisigu

⁹Bipolli, mali suhupielli a bipolitali saha. Che ka a suhu piɛl' a bipolitali saha. Dol' a suhu ni bɔri shem, ka niŋm' a ni bɔri shem. Amaa lee banjmi ni Naawuni ni ti kar' a saria di zaa maa zuyu.

¹⁰Di che ka sheli yela niŋ a nandahima bee n-che ka sheli ti a biɛrim a niŋgbuna ni. Dama bipolitali mini biɛhigu piligu nyela din ka buchi.

Waazuyihira 12

¹Teem' ŋun nam a yela a bipolitali saha, ka wahala saha na bi paai, ka yuun' shɛŋa ni a ni ti yɛn yeli, "M bayá lan ka shɛl' ni la gba saha na bi paai."

²Niŋmi lala poi ka wuntanj' mini goli ni saŋmarisi ni neesim naanyi zibigi, ka sagbana che ka saa luna.

³Di saha yiliguliba ni ni ti sohira, ka kpionlaannim' pɔri gɔyi, ka payiba bɛn niɛmdi che niɛmbu, bɛ ni bi lan galisi zuyu, ka din lihiri takɔriti ni niŋ lit.

⁴Di saha ka solɔri zuyu dunoya yo, ka nεya niεmbu vuri bi lan wumda, ka nooŋa kumsi vuri neeri nir' gom ni, ka nir' bi lan wumdi payiba bεn nyε baansi zaa yila.

⁵Di saha nir' ni ti zɔri binwɔyila dabiɛm, ka zɔri dabiɛm soli ni. Ka alimɔnd tia daai pum; ka sakɔyu vur' omaŋ' chana, ka suhuyubu naai. Dama di zaa ni kuli di yiŋa, ka bεn fabindi chan' doli soya.

⁶Teem' o yεla poi ka anzinfa mia la naanyi yihi, ka salima laa la ŋma; ka koyul' la ŋma kɔbiliga ni bee ka kalinli la kabi kɔbiliga ni.

⁷Ka tankpayu labi di ni daa yi shεl' na, ka shia mi labi Naawuni ŋun daa zaŋ li ti sani.

⁸Waazuyihira maa yεliya, "Din ka buchi mi din ka buchi; di zaa nyεla din ka buchi."

Naabu

⁹Waazuyihira maa pala yεndana kɔŋko, amaa o nyεla ŋun wuhi niriba baŋsim, ka bɔhim, ka kpahim yεla baŋ li, ka ŋahi ŋaha pam.

¹⁰Waazuyihira maa boyo ni o nya yεtɔya din tuhi, ka o ni sab' yεtɔy' shεŋa nyεla yεlimanɔli zaa.

¹¹Yεndan' yεtɔya ŋmanila wɔhu chεmi; ka piεgul' yεtɔy' ŋaha mi ŋmani kuriti kpa' shεŋa bε ni kpahi ka di kpaŋ zani.

¹²M bia, binsheli din yaŋi dimbɔŋɔ zuŋu, nyin' zom' li. Litaafinim' pam sabbu nyεla din ka zanibu shee, ka bɔhimbu pam nyε din gbarigiri nira.

¹³Ti wum dinkam beni. Yεlli maa naabu m-bɔŋɔ: Zom' Naawuni, ka dol' o zaligunima; di ni simdi ni sokam niŋ shεm m-bala.

¹⁴Dama Naawuni ni ti kari tuuni kam saria zaŋ tabili ashilɔni tuuni kam, di yi nyεla zay' suŋ bee zay' biεyū.

Sulemaana Yila

Sulemaana Yila 1

1 Naa Sulemaana yilli din nyε yila puuni yili vielli.

**Yilli din dan tooni
Payà nol' ni yεtɔya**

2 Mɔyisim' n kpariŋ; a yurilim so wain.

3 A kpažierima nyom viela; a yuli ɻmanila tulaale. Dinzuŷu ka payiba yur' a maa.

4 Zaŋm' ma mali kuli, che ka ti niŋ yomyom. Naa zaŋ ma kpe o duu. Ti ni di dari ka mali suhupielli a zuŷu; ti ni pay' a yurilim maa gari wain; dina n-che ka bε yur' a maa.

5 Jεrusalεm payiba, n sabigimi, amaa ka vieli pam. N sabigimi kaman tingban' nεl' ni Kedar tanti suya la, amaa ka vieli pam kaman Naa Sulemaana pateesanima.

6 Di lihi ɿiem' ma, n ni sabigi maa zuŷu. Wuntanja n-kpe ma ka n sabigi maa. N tizɔdɔbba jela suli niŋ ma; bε che ka n gulila wain tihi puu, ka kɔŋ dahima maani mmaŋa.

7 N suhu ni yuri so, yεlim' ma, "Ya polo ka a zaŋd' a pieri chani ka bε ti ɻubiri mɔri? Ya polo ka a che ka bε dooni vuhibi wuntan' ni? Bozuyu ka m be kaman pay' so ɻun pa sariga dol' a tab' biŋkɔbbaligu?"

Doo nol' ni yεtɔya

8 Pay' viela ni pay' vielli, a bi mi? Doli pieri maa naba n-zaŋ a buhi chanj ka bε ti ɻub' mɔri luy' sheli din miri piɛguliba tanti suya la.

9 N yur' a, n ni zaŋ a ɻmahindila Firawuna chechεbunsi wɔridibiga.

10 Tibikpara viel' a tapayisi zuŷu ka nyiŋgokɔriti viel' a nyiŋgoli ni.

11 Ti ni mali salima mini anzinfia yeri ti a.

Payà nol' ni yεtɔya

12 N naa daa dola o bindoo zuŷu, ka n tulaale nyom deei nimaani zaa.

13 N yura ɻmanila mεer kpalambila m-pa m biha sunsuuni.

14 N yura ɻmanila tipum din yirigi Engedi wain tihi puu ni.

Doo nol' ni yεtɔya

15 N yura, a vieli pam, a shiri vieli pam; a nina bemi kaman ɻmana la.

Payà nol' ni yεtɔya

16 N yura, a vieli pam. Yεlimaŋli, a shiri vieli pam. Ti bindoo nyela momaha.

17 Sida dari n-nyε ti yiŋ' dapuhi, ka ti yoŋira nyε timaha.

Sulemaana Yila 2

1N ƞmanila Sharɔn tutuyu din pum vieli pam, ka ƞmani vinvamli ni Payivieligakushihikom.

Doo nol' ni yεtɔγa

2Payivieligakushihikom ni ᬁe go' tihi sunsuuni shem, lala ka n yura be payisara sunsuuni.

Payɑ nol' ni yεtɔγa

3Apil tia ni be nyɔŋ tihi sunsuuni shem la, lala ka n yura be nachimba sunsuuni. N yur' o mahim ᬁinibu ka o wala nyayisi pam n sani.

4O daa zaŋ ma kpe o bindira dibu duu, ka o ni daa lo shem zaŋ chan m polo nyela o bɔri ma mi.

5Chε ka n di wain tiwala n-nya kpɔŋ, ka di apil ka n nini neei, dama doo bɔbu chɛmi ka n ni chɔyisi zaa.

6O zaŋla o nuzaa gbaai n zuyu mali, ka zaŋ o nudirigu bɔbindi ma.

7Jerusalem payiba, pomiya saŋkpalima bee muli zay' nyama ni yi ku chε ka ti tab' bɔbu kɔre yiγisi bee n-kpaŋsi li, ka di saha na bi paai.

**Yil' sheli din pah' ayi
Payɑ nol' ni yεtɔγa**

8N wumla n yura kukoli. Nyama, o yila zoya zuyu zɔrina. O zɔrimi duri kunkuna kani n sanna.

9N yura ƞmanila molifu bee saŋkpaliŋ polli. Nyama, ƞuna n-ᬁe ti gooni nyaanja n-vɔbisiri lihiri ti takɔriti ni, ka lihiri dari din puli gabì tab' voya ni ƞɔ.

10N yura yeli ma,

Doo nol' ni yεtɔγa

N ni yuri so pam, ƞun vieli pam n sani, Yiγisim' ka n sanna.

11Dama saa ƞmaaya, ka kikaa gba gari.

12Tihi pum puma mɔyu ni. Noonsi kumbu saha paaya, ka ti wumdi ƞmambibi kumsi ti tiŋgbɔŋ ni.

13Fiig tihi gbaai wolibu, ka wain tihi daai pum, ka di pum maa nyo kaman tulaale la. N yura ƞun nyε n ni yuri so pam, Yiγisim' ka n sanna.

14A ƞmanila ƞmani ƞun be tampima voya ni. Chε ka n nya a ninni tampima voya maa ni. Chε ka n wum a kukoli, dama a kukoli vieli pam, ka a ninni vieli pam.

15Gbahim' ƞɔri mini bε bihi bεn sayindi ti wain tihi puri la. Dama ti wain tihi maa daari pum.

Payɑ nol' ni yεtɔγa

¹⁶N yura nyela n ni su so, ka n gba nyε o ni su so. O zaŋd' o biŋkɔbbaligu chani ka bε ti ɣubiri mɔri Payiviɛligakushihikom puuni.

¹⁷Bieyu ti yεn neei ka zibisim zo la, n yura, nyin' ɣmaligim' niŋ kaman molifu bee saŋkpaliŋ la n-zo n-yi Bεter zoya zuγu na.

Sulemaana Yila 3

¹N dɔni n gom shee yuŋ tεhi n suhu ni yuri so pam yεla; m bo o, amaa ka bi nya o.

²N ni yiγisi pumpɔŋɔ n-doli tiŋ' puuni solɔri mini lɔrisi ni. M bo n suhu ni yuri so pam maa shee. M bo o, amaa ka bi nya o.

³Ka tiŋguliba ti chani gindina nti nya ma, ka m bɔhi ba, "Yi nya n yura la?"

⁴N ni daa kul ɣmaligi bε sani, di daa bi yuui ka n nya n suhu ni yuri so pam maa. Ka n daa gbaag' o mali, ka bi sayi bah' o ka o chaŋ. Ka n daa zaŋ o kuli m ma yiŋa nti zaŋ o kpe ɣun daa zali m pua duu.

⁵Jerusalɛm payiba, pomiya saŋkpalima bee muli zay' nyama ni yi ku che ka ti tab' bɔbu kore yiγisi bee n-kpaŋsi li, ka di saha na bi paai.

Yil' sheli din pah' ata Payə nol' ni yεtɔγa

⁶Bɔ n-lee yi tiŋban' neli polo kannu kaman nyɔhi din kpuyi du zuγusaa ka mεer mini firanki tulaale zim ni kɔhigɔribi ni mali tulaale zim shεŋa zaa nyom be di ni ɣɔ?

⁷Nyama, Sulemaana daamanja m-bala ka tɔbbihi pihiyɔbu bεn mali yaa Izrael tiŋgbɔŋ ni gil' li.

⁸Bε zaa gbibila takɔbiri, bε nyela tɔbutuhiri biinsi, ka bε takɔbiri maa bayi bε gbalipina; bε malila shili gu yuŋ bimbieri.

⁹Naa Sulemaana daa che ka bε malila omanmar' amanja, Lεbanɔn tihu dapaya ka bε daa zaŋ mal' li.

¹⁰O daa che ka bε doola anzinfa m-mali di dasara pa di dunɔpayisi zuγu, ka dooi salima n-zaŋ mali di nyaanja, ka che ka bε zaŋ mali di kuya, ka Jerusalɛm payiba zaŋ yurilim mali di puuni.

¹¹Jerusalɛm payiba, yimiyan. Nyamiya Naa Sulemaana ni pili nam zuγupil' sheli, di nyela o ma ni daa zaŋ nam zuγupil' sheli pil' o, o daamiliya lɔbu dali din daa nyε o suhupielli dabisili dal' la.

Sulemaana Yila 4

Doo nol' ni yεtɔγa

¹N yura, a vieli pam! A vielim maa yayimi gba! A nina bemi kaman ɳmana la a sariga ni. A zabiri kul yebisirimi kaman bu' bɔbigu ni zɔri sirigiri Giliad Zoli shem la.

²A nyina pielimi kaman be ni che pi'e' nyaan' shεb' kɔbiri ka su ba kom ka be pieli shem la. Zay' yini kam malila jaa, ka zay' yini bi pool di ni.

³A naɔgbampiba ɳmanila gali ɣee, ka a noli vieli pam. A kparima ɳmanila pumpɔrinchi' bɔya m-be a sariga ni.

⁴A nyiŋgoli ɳmanila Dauda pii sheli be ni daa me di kulisi tam tab' zuyu ka nyɔtayirisi yiliyil' li la. Di zaa daa nyela tɔbutuhiriba nyɔtayirisi.

⁵A biha ayi ɳɔ ɳmanila muli bεba ayi, ka ɳmani sankpalima ayi ben ɣe payivieligakushihikom puuni ɳubira.

⁶Biɛy' ti yɛn neei ka zibisim vuui. N ni zo yomyom du mɛer ni nyo zo' sheli zuyu, ka zo n-du firanki tulaale zim ni nyo dabo' sheli zuyu.

⁷N yura, a vieli pam, Ka a luy' sheli ka galimi.

⁸N daamiliya, yim' Lebanon n-doli ma kuli. Yim' Lebanon n-doli ma kuli. Sheemi Amana Zoli zuyu na. Sheemi Senir mini Herimon Zoya din nyɛ gbuyima mini jɛŋgbina ni be luy' shɛl' la zuyu na.

⁹N tizopaya ni n daamiliya, a gbaai n suhu. A nina lihibu min' a nyiŋgokɔrigu yabiɛlim yini che ka a gbaai n suhu.

¹⁰N tizopaya ni n daamiliya, a yurilim kpe ma nyayisim pam. M bɔr' a yurilim gari wain. A tulaale nyom viɛl' gari tulaale kam nyom.

¹¹N daamiliya, a naɔgbampiba tɔyirila binnyuri nyayisili ka shiri mini bihim be a zilinli ni. A situra ɣieyu ɳmanila Lebanon ɣieyu.

¹²N tizopaya ni n daamiliya, a nyela pu' sheli din dunoli kpari. A shiri nyela pu' sheli din dunoli kpari ni kɔbil' nini din ɳari.

¹³A tihi ɳmanila pumpɔrinchihi tihi puu din wandi wal' suma din nyɛ henna mini naad.

¹⁴Naad mini safuron ni kalamɔsi ni sinnamɔn ni firanki tulaale zim tihi zaa ni mɛer ni aloosi ni tulaale suma zaa be di ni.

¹⁵A nyela puu ni kɔbil' nini mini nyevili kom kɔbiliga ni kulibɔna kom din zɔri yiri Lebanon na.

Payɛ nol' ni yɛtɔya

¹⁶Nuzaa polo mini nudirigu polo pohim, yiyyisimiyana! ɣiemiyɛ kpe m puu maa ni, ka di tulaale nyom gili luy' shɛlikam zaa. Che ka n yura ka o puu maa ni na nti di di tiwal' suma.

Sulemaana Yila 5

Doo nol' ni yεtɔγa

¹N tizɔpaya ni n daamiliya n kpe m puu maa ni. N layim n tulaalənim' mini mæer. N di n shigbana shiri. N nyu n wain ni m bihim.

Payà nol' ni yεtɔγa

Zɔrinima, dimiya ka nyu, n yurinima, nyumiya yurilim hal ti buyi.

Yil' shèli din pah' anahi

Payà nol' ni yεtɔγa

²N daa gbihimi, amaa ka n suhu lee ne. Wumma, n yura n-kpahiri n dunoli maa.

Doo nol' ni yεtɔγa

N yura ni n tizɔpaya, yoomi ka n kpəna. N ɣmani ɣun luy' shèli ka galimi. Maligim lumi mahigi n zuyu, ka yuŋ payili kpe m-mahigi n zabiri.

Payà nol' ni yεtɔγa

³M pun pirigi n situra, n lan zaŋm' li so yaha? M pun payi n naba, n lan niŋmi n-chɛ ka di dayi?

⁴Ka n yura maa daa zaŋ o nuu daai dunoli, ka n suhu dii kpe o ni.

⁵Ka n daa yiysi ni n yoog' o ka o gari. N ni daa zaŋ n nuu gbaai bɛ ni gbaari binsheli yoori dunoli ni n yooi, n nuhi daa puŋila mæer zim, ka n nubihi daa tɔyiri mæer kom.

⁶N daa yooi dunoli maa ti n yura maa, amaa ka o bi kpəna ka ɣmaligi chan. N ni daa kul wum o kukoli, ka n suhu kpe o ni. Ka n daa yina lihi bo o, amaa ka bi nya o. Ka n daa bol' o, amaa ka o bi garigi.

⁷Ka tinguliba daa chani gindina ti nya ma n-gbaai ma bu ma ti ma dansi. Ka tin' maa gooni guliba daa darigi fuyi n chinchin' shèli din gbini n nyiŋgoli ni.

⁸Jerusalem payiba, pomiya ni yi yi nya n yura maa, yi ni yel' o ni n lula bole o zuyu.

Payiba nol' ni yεtɔγa

⁹Payiba ni pay' vielli, a yura maa bela o ko ka chɛ shèba? Bo ka a yura maa lee zaŋ gar' o taba ka a ti yeli ti lala?

Pay' nol' ni yεtɔγa

¹⁰N yura maa viсли pam ka mali yaa. Ninvuy' tuhili puuni so bi ɣman' o.

¹¹O zuyu nyela salima alali. O zabikpila kul gahirimi, ka sabigi kaman kahin̄koy la.

¹²O nina ɣmanila ɣmana bɛn ɣe kɔzɔrim noli, ka nyɛ bɛ ni zaŋ bihim payi shèba.

¹³O kparima ɣmanila tulaale tihi vuya din wandi tulaale din nyom viela. O naŋgbampiba ɣmanila payivieligakushihikom, ka mæer kom be di ni.

¹⁴O bɔyiri nyela salima, ka yeri din vieli dolibi pir' o bɔyiri maa. O ningbuna nyelisirimi kaman wɔbinyina mini safaya kuya la.

¹⁵O biehi ŋmanila alabasita daantalisi din tam salima binzahi zuyu. O biɛhigu ŋmanila Lebanon sida ti' gahinda.

¹⁶O yɛtɔya nyayisi pam, ka o biɛhigu zaa mali kore pam. Jérusalem payiba, n yura ni n zo maa ni be shem m-bala.

Sulemaana Yila 6

¹Payiba ni pay' vielli, a yura maa lee be ya? Wuhim' ti a yura maa ni kpa sheli polo ka ti bo o sɔŋ a.

Payba

²N yura maa chanja o puu ni, o chanja tulaale tihi puu vuyisi ni ni o ti che ka o pieri ŋub' mori ka o bo payivieligakushihikom na.

³N yura maa n su ma ka n gba su o. O che ka o biŋkɔbbaligu ŋubiri mori Payivieligakushihikom shee.

Yili sheli din pah' anu Doo nol' ni yɛtɔya

⁴N yura, a vielimi kaman Tiriza, ka vieli kaman Jérusalem la, ka a ni be shem ŋmanila tɔbbihi ben gbibi tuutanim.

⁵Dmaligim' a nini ka che ma, dama di gbaari ma! A zabiri yirigirim kaman buhi ni zɔri sirigiri Giliad Zoli zuyu shem la.

⁶A nyina pielimi kaman be ni su piɛ' nyaan' shεb' kom ka be zay' yino kam mali jaa, ka be ni so bi kɔŋ o bala.

⁷A kparima ŋmanila pumpɔrinchi' bɔya m-be a sariga ni.

⁸Di pa sheli na' so ni tooi mali napayiba pihiyɔbu, ka mali mamanim' pihinii ni payisara ben' ka kalinli.

⁹N ŋman' pielli ŋun luy' sheli ka galimi maa kul nyela zay' yino ko. O kɔŋko n-kul nyɛ o ma bipuyin̄ga. O ka dalinli. Payiba yi kul nya o, be payir' o mi. Napayiba mini naa mamanim' gba yi kul nya o be payir' o mi.

¹⁰Duni n-lee ŋmani biɛkaali, ka pieli kaman goli, ka ne kaman wuntanja, ka o ni be shem ŋmani tɔbbihi ben gbibi tuutanim' chani la?

¹¹Ka n daa chanj tiwala tihi puu ni, ni n ti nya vinvamli ni tipuma, ka nya wain tihi puma, ka nya pumpɔrinchihi tihi puma.

Pay' nol' ni yɛtɔya

¹²N ti yen baŋ, ka doo bɔbu kore zaŋ ma ti ʒili bayili n nabia o chechεbuŋ' ni.

Payiba nol' ni yɛtɔya

¹³Shulam paya, labimina, labimina! Labimina, labimina ka ti ti nya a.

Paya

Bɔzuyu ka yi lihiri man' Shulam paya, kaman m bela tɔbbihi bɛn pie tab' ɔjεya buyi sunsuuni wari waa ḥo?

Sulemaana Yila 7

Doo nol' ni yεtɔya

¹Nabipuyinga, a naba vieli namda ni pam! A gbalipina bela polipoli kaman nyiŋgokor' sheli tuumbaŋda ni mali.

²A nyuŋu bela polipoli kaman pipi' sheli din puuni na ɔi n-kɔŋ wain sheŋa bɛ ni zaŋ gab' taba. A puli ḥmanila alikama mɔri din layisi puya, ka payivieligakushihikom ɔe n-gil' li.

³A biha ayi ḥmanila muli zay' pola ayi, ka ḥmani saŋkpaima ayi.

⁴A nyiŋgoli ḥmanila wɔbinyina ka bɛ zaŋ me pii zali. A nina ḥmanila Heshibon kom din do m-miri Batirabim dunol' la. A nyee ḥmanila Lebanon pia din be Damaskus polo la.

⁵A zuŋu ḥmanila Kamel Zoli. A zabiri nyelisirimi kaman ago la. Di vielim ni tooi che ka naa kɔŋ oman' gbaabu.

⁶A vieli pam, ka a vielim maa mali kɔre, n yura ḥun nyε pay' vielli.

⁷A ḥmanila abie tia, ka a biha be kaman di wala yila la.

⁸Ka n yεli, "N ni du abie tia maa, n-gbaai di wula gbibi." N suhigu nyela a biha kul be kaman wain wala yila la, ka a vuhim ɔjεyu ḥmani apil nyom.

⁹Ka a noli mɔyisibu ḥmani wain vielli din chani viεnyεlinga.

Paya nol' ni yεtɔya.

Dindina, n yuya ni wain maa paagi n yura maa n-zo n-tieli o nangbampiba min' o nyina.

¹⁰N yura n-su ma, ka o kɔre be n ni.

¹¹N yura, kamina ka ti yi kpaŋa nti gberi tiŋkpansi.

¹²Chε ka ti chan wain tihi puri ni nti nya di daai pum. Ti cham' ti nya di puma maa yirigiya, ka nya pumpɔrinchihhi tihi gba daai pum. Nimaani ka n ni wuh' a n ni yur' a shem.

¹³Tulaale mɔri chε ka di nyom chani ginda, ka tiwal' viela zaa ɔe m-bayı ti dunoya. N yura, di zay' kura mini zay' pala ka n zaŋ zal' a.

Sulemaana Yila 8

¹N di bi zayisi ka a nyela n tizodoo ḥun daa moyi m ma bihili! N yi di nya a samban' ni, n naan moyis' a noli ka so ku galim' ma.

²N ni zaŋ a kuli m ma yiŋa, n ni zaŋ a ti kpɛhi ḥun daa dɔyi ma du' gberili ni. N ni ti a wain vielli mini m pumpɔrinchihi wala kom ka a nyu.

³N di bi zayisi ka a nuzaa tabila n zuyu gbibi, ka a nudirigu mi bɔb' gbaai ma mali.

⁴Jerusaləm payiba, pomiya ni yi ku chɛ ka ti tab' bɔbu kore yiŋisi bee n-kpaŋsi li.

**Yili sheli din pah' ayɔbu
Payiba nol' ni yɛtɔya**

⁵Duni n-lee yi moyu polo kanna ka zaŋ omaŋ' dalim' o yura ḥo?

Payba nol' ni yɛtɔya

Apil tia gbini ka n daa neeg' a. Nimaani ka a ma daa be n-wolisiri ni o dɔy' a; nimaani ka ḥun daa dɔy' a daa be n-wolisira.

⁶Zaŋm' ma tabil' a suhu kaman a nyela dalinli la, ka zaŋ ma pa a bayiri zuyu kaman n nyela dalinli la. Dama yurilim malila yaa kaman kum la, ka kore mali yaa kaman gballi. Di dirimi kaman buyim la, ka di buyim zilinli mali kpiɔŋ pam.

⁷Kom pam ku tooi kpihi yurilim, ka kokreŋu mi ku tooi di li. Nir' yi zaŋ o yiŋ' azichi zaa ni o da yurilim, bɛ ni mal' o ansarisi.

Payba tizodobba nol' ni yɛtɔya

⁸Ti malila ti tizopaya, ka o biha bi yayi lala. Ka wula ka ti lee yɛn niŋ ti tizopay' maa, dɔbba yi ti kana ti bɔr' o?

⁹O yi di nyela dikili, ti naan me anzinfia pia tam o zuyu; ka o yi di nyela dunoli, ti naan zaŋ sida dapaya yo o.

Payba nol' ni yɛtɔya

¹⁰N ḥmanila dikili, ka m biha ḥmani gayibibi. N nyela ḥun chɛ ka o nyari suhudoo.

Doo nol' ni yɛtɔya

¹¹Sulemaana wain tihī puu daa bela Baalihamɔn ka pukpariba daa haayi li o sani, bɛ zaa yinoyino daa yɔrla anzinfia layibaligu tuhilituhili.

¹²Nyin' Sulemaana n-su anzinfia layibaligu tuhilituhili maa, ka pukpariba maa mi su anzinfia layibaligu kɔbisiyyi. Man' malila mmaŋmaŋ' dahalali wain tihī puu.

¹³Nyin' ḥun be puri ni ḥo, n zɔnim' wumd' a yɛtɔya; chɛ ka n gba wum li.

Payba nol' ni yɛtɔya

¹⁴N yura, niŋm' yomyom, be kaman molifu la bee kparibua ḥun be tulaale tihī zoya zuyu.

Aizaia

Aizaia 1

¹ Amɔz bia Aizaia ni daa nya ɔii shɛŋa zaŋ chaŋ Judanim' mini Jerusaləmnim' polo shɛm m-boŋɔ: Uzia mini Jotam ni Ahaz ni Hezekia bɛn daa nyɛ Juda nanim' la ɔieman' ni n-daa bala.

Naawuni galim' o niriba

² Zuyusaa, wumma, tingbani, wumma! Yawɛ yeliya: "N ni wumsi bi' shɛb' zayisi ma.

³ Niyi mi bɛ lana, ka bensi mi bɛ lan' ni dihiri ba luy' sheli. Amaa Izraelnim' bi mi lala, n niriba maa bi banj."

⁴ Zuliya shɛb' bɛn nyɛ alahichinim' ɔɔ, yi nyɛla tuumbieri taali ni ɔi shɛb' zuyu. Yi nyɛla bi' shɛb' bɛn tumdi tuumbieri. Yi nyɛla bɛn zayisi Yawɛ ɔun nyɛ Izraelnim' Naawuni ɔun be kasi ɔɔ, ka leb' yi nyaanja bir' o!

⁵ Bozuyu ka yi kul zayisir' o? Yi bɔrila tibidarigibo din galisi? Izraelnima, yi zuyuri zaa malila dansi, ka yi suhuri mini yi tɛha ka alaafee.

⁶ Yi zuyuri ni zaŋ ti siyi yi naba ni zaa ka alaafee. Amaa dansi mini yuma din kabiri ɔim m-beni; di bi payi bee m-pɔbi, kpam mi bi niŋ bɔbili li ka di maha.

⁷ Buylim di yi tinsi, ka yi tingbɔŋ nyɛ zay' neli. Tinzungnim' fa yi tingbɔŋ n-sayim li yi ninni, ka di kpalimla zay' neli.

⁸ Ka Zion bipuyinga ɔun be o ko la bemi kaman tihi puu ni suyili bee puu ni sampaa la; ka be kaman be ni teei gili tin' sheli.

⁹ Yawɛ ɔun nyɛ Tɔbbihi Naa ɔɔ yi di daa bi che ka shɛb' tiligi, ti tiŋ' maa naan' bemi kaman Sɔdom mini Gomɔra.

¹⁰ Sɔdom nanima, "Wummiya Yawɛ yeligu! Gomɔranima, wummiya Naawuni ni wuhiri ya sheli!"

¹¹ Yawɛ yeliya, "Yi sara maligu gbalin̄ la pa sheli n sani. Yi ni zaŋdi piela' bihi shɛb' mini biŋkɔb' suma kpa' sheli yi ni zaŋdi nyɔri buylim maani sara la, n nyee nyɔni li. N kore ka nayilahi mini piela' bihi ni buhi ɔim ni.

¹² Yi yi ka n tooni na ni yi ti jɛm ma, ɔuni n-lee yeli ya ni yi zaŋ biŋkɔbiri maa na? Duni n-lee puhiri ya ni yi be n jɛmbu duu n-nɔri ginda?

¹³ Yi ni zaŋdi yi pin' shɛŋa na maa ka buchi. Cheliya li zaŋbuna. Yi tulaale zim nyɛla zay' biɛyu n sani. Yi goli palli churi puhibu mini vuhim dabisa ni yi ni booni layingu shɛŋa puuni, n je alahichi ni be yi jɛmbu layingu shɛŋa ni.

¹⁴ N suhu je yi goli pala churi mini yi ni zali chu' shɛŋa puhibu la. Di leela ɔitibisili n sani, di ɔibu wum ma pam.

¹⁵“Yi yi kpuyi yi nuhi zuyusaa n-suhi ma, hal yi yi suhi ma kabo, n ku lihi yi polo na; m mi ku wum yi suhigu maa. Yi nuhi tim ȝim ni.

¹⁶Payimiyia yi nuhi maa ka di yi. Cheliya yi ni tumdi tuumbie' shεŋa ka n nini nyari maa tumbu. Cheliya tuumbieri maa tumbu.

¹⁷Bohimmiya zay' vielli tumbu. Niŋmiya din tuhi, ka sɔŋdi bεn be nahiŋgu ni, ka niŋdi kpibisi di ni simdi ni yi niŋ ba shεm, ka sɔŋmiya pakoya.”

¹⁸Yawε yeliya, “Pumpɔŋɔ, kamiyana ka ti tɔyisi mali ti yεla maa. Hal yi daalahichi ni kul be kaman mulifu maa, di ni paligi kaman sakuya la; hal di ni kul be kaman zom maa, di ni paligi kaman piε' pielli kobiri la.

¹⁹Yi yi sayı li, ka deei n noli, yi ni di tingbani ḥo bin' suma anfaani.

²⁰Amaa yi yi zayısi, ka niŋ tipawumli, Yawε yeliya, ‘Bε ni zaŋ takobi kun ya.’ ”

Alahichi ni be tin' shεl' ni

²¹Tin' shεli din daa ȝe yim la yipa ȝmanila pagorili! Yεlimanlı mini wuntitali n-daa yi be di ni, amaa pumpɔŋɔ ninvuy' kuriba m-be di ni.

²²A daanzinfa sayimya, ka kom gari a wain ni.

²³A zuyulaannim' nyela tipawumlinim' mini tayiyisi zonima. Bε zaa yuri birapu dibu ni fayiri dibu. Bε bi sɔŋdi kpibisi bε saria dibu ni, ka bi sayıri ka pakoya zaŋdi bε yεlimuyisira kani bε sanna.

²⁴Dinzuğu Yawε ȝun nyε ti Duuma, ka nyε Təbbihi Naa ni Izraelnim' Kpiɔŋlan' ḥo yeliya: “To, n ni yiŋisi n suhu bahi yinim' bεn nyε n dimnim' ḥo zuyu, ka bøhi ya biɛri.

²⁵N ni ȝmaligi lu yi zuyu; n ni nyahi ya ka yi yi dayiri ni kaman bε ni zaŋdi buyim maani anzinfa ka di yiri shεm la.

²⁶N ni labisi yi sariakaritiba zali kaman di ni daa nyε shεm piligu ni, ka labisi yi saawarimaaniba zali kaman di ni daa nyε shεm piligu ni. Di nyaanja ka bε ni lan boli tiŋ' maa wuntitali mini ȝieyimtali tiŋa.”

²⁷Naawuni yεlimantali zuyu, o ni tiligi Ziən; o wuntitali zuyu o ni tiligi ninvuy' shεb' bεn be di ni ka niŋ tuuba.

²⁸Amaa duŋtaariba mini alahichinim' zaa ni ti bahi yoli, ka ninvuy' shεb' bεn zayısi Yawε mi ni ti kpi.

²⁹Dama yi ni ti di vi yi ni yuri buya oki ti' shεŋa la zuyu, ka yi suhuri ti sayıim yi ni pii yi sambani pu' shεŋa ti yi wuna la zuyu.

³⁰Dama yi ni ti bemi kaman oki ti' shεli din vari suui, ka be kaman mahili ni ka pu' shεl' ni.

³¹Ninvuy' shεb' bεn mali yaa ni ȝmanila gumdi, ka bε tuma be kaman chεbili la. Buylim ni di bε mini bε tuma zaa, ka so ku kpihi li.

Aizaia 2

Suhudoo din ka tariga

(Maika 4.1-3)

1 Amoz bia Aizaia ni daa nya 3ii sheli zañ chañ Judanim' mini Jerusalem polo m-boñç:

2 Dahin sheli kanna, ka Yawé jembu duu zoli la ni ti mali jilima n-gari zoya zaa, ka du n-gari daboli kam. Zuliya kam ni ti zo n-ka di gbinna.

3 Niriba pam ni ti kana ti yeli, "Cheliya ka ti du Yawé ñun nyé Yaakubu Naawuni ño zoli ño zuyu n ti kpe o jembu duu ka o ti wuhi ti o soya, ka ti dol' o soya maa." Dama Yawé wuhibu ni ti yila Zion na, ka o yeligu yi Jerusalem na.

4 O ni ti kari zuliya ni zuliya yela saria ka mali niriba pam yela ti ba. Be ni ti zañ be takobiri kuri nayikora kubiélima, ka zañ be kpana kuri goriti. Ka zuliya ni zuliya ti ku lan zañ takobiri tuhi taba bee m-bohim töb' tuhibu yaha.

5 Yaakubu zuliya, cheliya ka ti be Yawé neesim ni chana.

O ni kpihim karimbaani

6 A daa zayısi a niriba ben nyé Yaakubu zuliya la! Yelimanlı, be malila laasabuniñdiba ben yi wulimpuhili polo na, ka mali bayisi kaman Filisitianim' la, ka zañ be noli ti naai tizunnuma.

7 Anzinfä mini salima palila be tingboñ ni, ka be daazichi ka tariga. Yuri palila be tingboñ ni, ka be chechebunsi ka tariga.

8 Buña palila be tingboñ ni, ka be jemdi be ni zañ be nuhi mali binshenja.

9 Dinzuñu niriba ni nya filiñ, ka sokam di vi. Di che be taali!

10 Kremiya kuya voya ni mini tingbani voya ni n-tiligi Yawé dabiëm zöbu min' o nam dariza ni.

11 Karimbaannim' ni ti nya filiñ, ka ninvuy' shëb' ben duhiri bëmaña, be ni ti siyisi ba; ka niriba ti duhila Yawé kõjko dindali maa.

12 Yawé zal' o ni yen siyisi karimbaannim' zaa mini ninjeensinim' ni benkam zaa duhi bëmaña dahin' sheli.

13 O ni sayim Lebanon sida tiwoçila zaa mini Bashan oki tih zaa.

14 O ni wurim zoya din du pam mini kunkuna din du pam zaa.

15 O ni wurim pih i din du mini birini goma zaa;

16 ka che ka Speen ñariñ titanja zaa mini ñariñ viela zaa shim.

17 Ninvuy' shëb' ben nyé ninjeensinima, o ni ti siyisi ba; ka ñunkam mi mali karimbaani ni ti nya filiñ; ka niriba ti duhila Yawé kõjko dindali maa.

18 Buña ni naai kahikahi.

¹⁹Kpəmiya tampima voya ni mini tingbani voya ni n-tiligi Yawε dabiem zəbu min' o nam dariza ni saha shəl' o yi ti kana ni o ti dam dunia ŋɔ.

²⁰Bε ni ti zaŋ bε wuna din nyε bε ni zaŋ anzinfə mini salima mali ni bε jemdi li la bahi nantarisi mini zəna dindali maa.

²¹Yawε yi ti yiçisi ni o dam dunia ŋɔ, niriba ni ti zo nti kpe tampima ləna voya ni mini tingbani vokaba ni ni bε tilig' o dabiem zəbu ni min' o jilima dabiem zəbu ni.

²²Di doli daadamnim' bən vuhim kul be bε nyəhi ni kəŋko la yətɔya. Bε bukaata nyε bɔ?

Aizaia 3

Sayin̄gu din niŋ Jεrusalem

¹Yawε ŋun nyε ti Duuma, ka nyε Təbbihi Naa ŋɔ ni yihι Jεrusalem mini Juda puuni sɔ̄nsim mini niriba ni niŋ binshεŋa naani ni bindira sɔ̄nsim zaa ni kom sɔ̄nsim zaa

²ni zuγulaannim' mini təbbihi ni sariakaritiba ni anabinima ni bayisi ni kpamba

³ni sapashinnim' bən su təbbihi pihinunu fukumsi ni zuγulaannima ni bən wuhiri niriba din niŋ kamaata ni alahiziba tumtumsa tumdiba ni bukpahinima.

⁴O ni chε ka bidibbihi nyε bε nanima, ka bilieri su ba.

⁵Niriba maa ni ti nahindi taba, ka sokam ti nahind' o kpee; ka bipala ku tiri bε kpamba jilima, ka tarimba ku tiri bε zuγulaannim' jilima.

⁶So ni ti gbaag' o daŋ puuni ninvuy' so n-yεl' o, "A mali binyerigu, leemi ti zuγulana n-su binshεyukam din wurim doya ŋɔ."

⁷Amaa ka o daŋ ni nir' maa ni ti kuhi yεli dindali maa, "N ku tooi leei yi tibira. N ka bindirigu bee binyerigu n yiŋa; yi ku zaŋ ma leei niriba zuγulana."

⁸Jεrusalem tuuya, ka Juda lu, dama bε yətɔya mini bε tuma bi vieli Yawε sani; bε turila Naawuni maŋmaŋa.

⁹Bε nina ni lihibu di ba shεhira; bε tum alahichi palɔni ka bi sɔ̄yiri li kaman Sɔdomnima. Mbusim be bε zuγu! Dama bε bo yεl' bieyu ti bεmaŋa.

¹⁰Wuntizɔribə nyεla zuγusuŋnima, dama bε ni di bε tuma nyɔri.

¹¹Amaa mbusim be ninvuy' bieri zuγu! Bε pala zuγusuŋnima, dama bε ni niŋ niriba shεm, lala ka bε yεn niŋ bε gba.

¹²Bihi n-nahindi n niriba, ka payiba su ba. N niriba, yi zuγulaannima m-birigi ya, ka chε ka yi tum yi soya.

Yawε kar' o niriba saria

¹³Yawε yiçisiya ni o tɔ̄yisi zab' oman' zuγu. O zaniya ni o kari o niriba saria.

¹⁴Yawε kpe o niriba kpamba mini bε nanim' saria karibu ni. O yeliya, "Yinima n-ʒe tihi puri, ka di tarimba nema ti niŋ yi yinsi.

¹⁵Bɔzuyu ka yi nahindi n niriba ka diri tarimba zuyu nyɔri?" Yawε ɻun nyε yi Duuma ni Tɔbbihi Naa ɻɔ n yeli lala maa.

Bε kpahi Jεrusalεm payiba zuyu ni

¹⁶Yawε yeliya, "Zion payiba nyela karimbaannima, bε duhila bε zuyuri zuyusaa chani lihiri kore lihigu. Bε yaarila bε naba n-nɔri nyamnyam sarisiri chana."

¹⁷Ti Duuma ni ti Zion payiba zuyalisi ni dansi ka di niŋ yukayima. Yawε ni che ka bε chanj bε zayim.

¹⁸Dindali maa ti Duuma ni ti yihi bε napɔnchahi ni nachinteri mini bɔbisi ni dolibinima

¹⁹ni tibikpara ni bansi ni sarisi

²⁰ni zuyu nachinteri ni bɔyugbina bansi ni shεlɔriti ni tulaale adakanima ni gurima

²¹ni nintuhi ni nyee nintuhi

²²ni chuyu dali binyera ni binyer' sheŋa din yeri pari zuyusaa ni binyer' kara ni nuhi ni kolibibi

²³ni tanvoya binyera ni tan' piɛl' vielli binyera ni bantabisi ni sarisi.

²⁴Tulaale vielli nyom ku be bε sani, nayila nyom biεy. Bε ku mali shεlɔri' viela lɔra, nayila gabisi, bε ku mali zab' viela, nayila zuyükpina, bε ku mali binyer' viela yera, nayila buri. Bε viɛlim ni ɻmaligi leei vi.

²⁵Bε ni ti zaŋ takɔbi ku yi dɔbba, ka ku yi tɔbutuhiriba tɔbu ni.

²⁶Ka tiŋ' maa dunɔdaya ni ti kum ka fabili. Di ni ti ɻmanila pay' so ɻun pirig' o zayim ka ɻi tiŋa.

Aizaia 4

¹Dindali maa, payiba ayopɔin ni ti gbaai do' yino n-yel' o, "Sayimi ni ti yidana n-nyε a, ka ti yi vi ni; amaa ti ni dihiri timaŋa, ka sooni timaŋa."

Jεrusalεm ni lan lab' di biɛhigu ni yaha

²Dahin sheli kanna, ka Yawε ni ti che ka tingbɔŋ ɻɔ ni tia kam wulli zooi ka viela. Izraelnim' bεn zaa tiligi ni ti nya ka tingbɔŋ maa tiwala viela, ka nyu bara di zuyu.

³Naawuni ni tiligi ninvuy' shεb' zaa Zion ka bε sabi bε yuya sɔŋ la, yεlimanji, bεn nyε bεn kpalim be Jεrusalεm la, bε ni boli ba bεn be kasi.

⁴Ti Duuma ni yihi Zion payiba dayiri ni, ka zaŋ saria karibu mini buyim payi ɻim din yi n-do Jεrusalεm puuni la ka di yi.

5 Di saha Yawε ni ti che ka sagbani sirigina wuntan' ni ti lim Ziɔn Zoli mini benkam zaa laylim nimaani, ka nyε nyɔhi ni buyim niem din diri ne yuŋ. Yεlimanjli, Naawuni jilima din be nimaani ni ti nyεla leeŋa.

6 Di ni ti nyεla leeŋa, ka nyε mahim din tayiri ba tulim wuntan' ni ni sɔyibu shee ni leeŋa din tayiri ba pɔhim mini saa.

Aizaia 5

Yilli din yεri tihī puu yεla

1 Chεliya ka n yili yilli ḥo ka yi wum, di nyεla n yura min' o tihī puu yilli: N yura m-mal' o tihī puu ka di be daboli din tingbani vuhibi zuyu.

2 O daa gbimi vuyi kuya nimaani, ka bo ti' viela na ti sa nimaani; ka sa gara zali puu maa sunsuuni, ka mali wain tɔyiri bɔyili sɔŋ di ni. O daa mali tahima ni di ni wali wain tia wala, amaa ka di ti walila wal' bieri.

3 Di saha ka n yura maa yεli Jεrusalemnim' mini Judanima, "Nyamiya m mini n tihī puu ḥo yεla ḥo.

4 Binsheli beni ka di daa simdi ni n niŋ di ni ka m bi niŋ li? N daa mali tahima ni di ni wali wain tia wala, ka bo n-che ka di ti zaŋ walila wal' bieri?

5 "Pumpɔŋɔ n ni yεli ya n ni yεn niŋ n tihī puu maa shεm. N ni sibigi di gariche bahi, ka wurim gooni din gil' li, ka che ka binsayinda kana ti sayim li, ka daai li luhi.

6 N ni che li ka di bahi yoli. N ku wahi di nyoya ni bahi bee m-mali di ni, ka suligunyinyari mini gɔhi zooi lim li. N ni che ka sagbana ku tɔyisi kom bahi di ni."

7 Izraelnima n-nyε Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo tihī puu maa; ka Judanim' nyε ti' shεnja o ni sa ka yuri li. O di bɔri ni o nya ka bε tumdila din tuhi, amaa ka ti nya ka bε kurila niriba. O di bɔri ni o nya ka bε tumdila wuntia tuma, amaa ka ti wumdila kumsi.

Ninsalinim' ni tumdi tuumbie' shεli

8 Mbusim be yi zuyu, yi zali yiya tuyi taba, ka gbahi paliti tuyi taba hal ka so ti ku lan nya palo nimaani pahi yi zuyu, ka yi kɔŋko n-kul be tingbani maa ni.

9 Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo poya yεli ka n wum: "Yiya pam ni ti zani dabari, ka so ti ku be yiya din galisi mini yiya din viel' ni.

10 Nakpahi pia puuni wain tihī wala ni ti yihi wain palila lita anii kɔŋko, ka kawaan' bira din ni pali lita kɔbiga ni pihinii daatam ni ti palila lita pisaayika."

11 Mbusim be yi zuyu, yinim' bεn yiŋisiri asiba n-gbaai dam nyubu la, yi kul niŋdila lala hal ni yuŋ n-nyu li buyi.

¹²Yi churi puhibu ni, yi ɿmerila goonj̄enim' mini moyilōnima, ka piəbiri yuhi, ka ɿmeri gun̄gombihi din mali chayisa, ka nyuri wain, amaa ka bε lihi nya Yawε tuma bee n-lihi nya o yiko tuma.

¹³Dinzuŷu ka bε gbahi n niriba chan̄ ka bε bi ban̄. Kum ni ku yi zuŷulaannima, ka kɔnyuri ku yi tarimba mi.

¹⁴Kpiimba biɛhigu shee malila shili guli ba. Di yaala di noli gu ni di vali Jérusalēm zuŷulaannim' mini di tarimba b̄en galisi ni b̄enkam zaa mali suhupielli be di ni.

¹⁵Bε ni ti dihi sokam vi, ka siyisi karimbaannima.

¹⁶Amaa Yawε ɻun nyε T̄obbihi Naa ɻo ni nya tibiginsim din tuhi niŋbu ni, ka Naawuni ɻun be kasi ɻo wuh' o kasitali maa wuntitali puuni.

¹⁷Di saha pieri ni ti ɿubiri m̄ori nimaani kaman bε m̄ori ɿubbu shee, ka piəbihi mini bubibi ti ɿubiri m̄ori dabari maa ni.

¹⁸Mbusim be yi zuŷu, yi zaŋla ɿiri gabisi v̄ori tuumbieri, ka v̄ori alahichi kaman t̄oroko din mali gabisi la.

¹⁹Yi yeliya, "Ch̄eliya ka o niŋ yomyom n-tum o tuma ka ti nya; kul ch̄eliya ka Izraēlnim' Naawuni ɻun be kasi ɻo tum o ni lo sh̄em ka ti ban̄ li!"

²⁰Mbusim be yi zuŷu, yi zaŋ zay' biɛyu boli zay' vielli, ka zaŋ zay' vielli boli zay' biɛyu, ka zaŋ zibisim leei neesim, ka zaŋ neesim leei zibisim, ka zaŋ bintøyu boli binnyayisili, ka zaŋ binnyayisili boli bintøyu.

²¹Mbusim be yi zuŷu, yi nini tiyi yi yεm pam, ka wuhi ni yi nyela yεnnima.

²²Mbusim be yi zuŷu; yi nyela wain nyur' wɔyira, ka bi z̄ori dabiεm ni yi zaŋ binnyura gari taba.

²³Amaa fayiri dibu zuŷu yi zaŋdi b̄en mali taali bahira, ka lee mɔ̄ndi b̄en ka taali yεliman̄li.

²⁴Dinzuŷu, buyim ni diri mɔgbina mini mɔ' kuma sh̄em la, lala ka yi wula yεn taai buyim, ka pɔhim ɿe yi puma chan̄ kaman tan̄kpay' la. Dama yi zayisi Yawε ɻun nyε T̄obbihi Naa ɻo ni wuhi ya sh̄em, ka ɿiem Izraēlnim' Naawuni ɻun be kasi ɻo yεligu.

²⁵Dinzuŷu ka Yawε suhu yīisi bah' o niriba zuŷu, ka o zaŋ o nuu ɿme n-ku ba, ka zoya sɔhigi, ka bε kpi n-do solɔri zuŷu kaman sayiri la. Dimbɔŋɔ zaa yoli ka Yawε suhuyiyisili maa na kul bi che, amaa ka o na kul kpuŋ' o nuu gu.

²⁶O ni gah' o nuu boli zuliya sheb' b̄en be katir̄a, ka vulim vulingga boli dunia ɻo luy' sh̄elikam niriba, ka bε z̄ori yomyom kanna!

²⁷Di bi wumdi bε ni so, bε so mi bi tuura. Gom bi gbaari ba bee ka bε ti gbihi. Be ni so sh̄elɔrigu bi wɔyisi bee bε namdili ti chihi.

²⁸Be piema diri pam, be tɔbiri gba guri viela. Be yuri takarifiema ɔmanila pilima, ka be chechebunsi kalima zɔri gindi yomyom kaman pohimziεpilinga la.

²⁹Be ɔnumdimi kaman gbuyima la. Be ɔnumdimi, ka gbahiri be ni yen gbahi biŋkɔb' shɛba m-mali ba chana ka so ku tooi fa ba bahi.

³⁰Dahin shɛli kanna ka be ni ti ɔnum bahi ba na kaman teeku kom ni vuri shɛm la. Ka so yi ti lihi tingbɔŋ maa ni, zibisim mini nandahima n-yen beni; ka sagbana zibigi fa neesim.

Aizaia 6

Naawuni piig' Aizaia n-leeg' anabi

¹ Naa Uzia ni daa kpi yuun' shɛli ka n daa nya n Duuma ka o ɔji o nam ɔjishee din du pam ka mali jilima; ka o binyerigu pali Naawuni jɛmbu duu zaa.

²Ka Serafinim' daa ɔje o zuyusaa polo. Be zaa yinoyino daa malila kpiŋkpama ayɔbu. Be daa zaŋla diba ayiyi pɔb' be nina, ka zaŋ diba ayiyi pɔb' be napɔnvari, ka zaŋ diba ayiyi yiŋira.

³ Ka be daa kuhiri booni tab' yera, "Kasi, kasi, kasi! N-nye Yawɛ ɔnun nyɛ Tɔbbihi Naa ɔjɔ. O jilima palila dunia ɔjɔ zaa."

⁴ Ka be kukoya maa vuri daa che ka Naawuni jɛmbu duu maa dunoli tanzaa sɔhigi, ka nyɔhi pali duu maa zaa.

⁵Ka n daa yeli, "Mbusim be n zuyu, n lan ka tahima, dama yɛtɔy' bieri n-yiri n nol' ni na, ka m mini yɛtɔy' bieri ni yiri ninvuy' shɛb' noya ni na layim be; amaa ka n nini nya naa ɔnun nyɛ Yawɛ ɔnun nyɛ Tɔbbihi Naa ɔjɔ."

⁶Di saha ka Serafinim' maa ni yino ɔnun daa gbib' buyim sal' neɔŋ shɛli o ni daa zaŋ gbabo gbabi yihi sara maligu bimbini zuyu daaŋa ni n-yiyi ka n sanna

⁷nti zaŋ li shihi n noli ka yeli, "Dimbɔŋ ni shihi a noli maa, di yih' a galimi, ka kpihim' a daalahichi."

⁸Di saha ka n daa wum n Duuma kukoli ka di yera, "Duni ka n lee yen tim, ka ɔnuni n-lee yen chan ti ti?" Ka n daa yeli, "N-nye ma; timmi ma."

⁹Ka o daa yeli ma, "Cham' ti yeli niriba maa, 'Yi ni wum m-maan lab' wum, amaa ka ku baŋ di gbinni. Yi ni lihi m-maan lab' lihi, amaa ka ku baŋ yi ni nya shɛli.'

¹⁰ Che ka niriba ɔjɔ niŋ suhutunanim, ka che ka be tiba kpiri, ka che ka be nina zom, ka di che ka be ku zaŋ be nina lihi nya, ka zaŋ be tiba wum, ka zaŋ be suhuri baŋ shɛli gbinni, ka ɔmaligina nya tibbu."

¹¹Ka m bɔh' o, "N Duuma, di yen be lala yuui hal ni bɔ saha?" Ka o yeli ma, "Di ni be lala hal ka tinsi ti lu n-dahim, ka so ku lan be di yiya ni, ka tingbani maa kpalmi tingban' neli doya.

¹²Ka Yawɛ kari niriba maa tahi katiŋa, ka tingbani maa kpalmi zay' kun.

¹³Hal ninvuy' pia puuni ninvuy' yino yi kpalim tingboŋ maa ni, bε ni ku o gba. O ni bemi kaman oki ti' sheli bε ni ŋma n-luhi ka che di tigbirigu. Tigbirigu maa nyela bimbirili din be kasi din ni lan zooi yaha."

Aizaia 7

Bε tim tumo Naa Ahaz sani

¹Juda naa Ahaz ŋun daa nyε Jötam bia, ka nyε Uzia yaanja la ʒiem'an' ni ka Aram naa Rezin mini Izrael naa PeKa ŋun daa nyε Remalia bia la daa chanj ti liri Jerusalēmnima, amaa ka daa bi tooi nyaŋ ba.

²Juda nayilinim' ni daa wum ni Aram mini Ifriim zuliya naai noli, Ahaz min' o niriba ni daa soħirimi kaman pħim ni ʒieri tibor ni tih ka di damdi shem la.

³Di saha ka Yawε daa yeli Aizaia "A min' a bia Shiajashub cham' Ahaz sani. O be zuγusaa polo bian la polo kpaluhi soloyu la zuγu.

⁴Yelim' o ni o maam' o ni ka mali shili gu, ka di zori dabiem. O mi di che ka o suhu zohiri Rezin mini Remalia bia Aram ben suhu yiγisi pam ka nyε ben ŋmani buγim datħi ayi la zuγu.

⁵Dama Aram mini Ifriim zuliya ni Remalia bia maa lo nia bięu zaŋ chanj yi polo ka yera,

⁶'Cheliya ka ti chanj ti liri Juda tingboŋ n-sayim li, ka fa li leei timanjan' tiŋa, ka zaŋ Tabiil bia la leei di naa.' "

⁷Amaa man' Yawε ŋun nyε yi Duuma ŋo yeliya, "Di ku zani, di mi ku niŋ pali.

⁸Dama Aram tinzuγu nyela Damaskus, ka Rezin gba nyε Damaskus zuγulana.

(Amaa zaŋ chanj yuun' pihiyobu ni anu saha, Ifriim zuliya maa ti ku lan beni bee ntí nyε zuliya yaha.)

⁹Ifriim zuliya maa tinzuγu nyela Samaria, ka Samarianim' zuγulana nyε Remalia bia la. Yi yi bi niŋ yeda vienyelejga, yi ku di nasara."

Immanuel palo yibu shihirili

¹⁰Ka Yawε daa lan yeli Ahaz yaha,

¹¹"Yelim' Yawε ŋun nyε a Naawuni ŋo ni o wuhim' a shihirili; di ni tooi nyε din zilima kaman kpiimba biɛħigu shee bee din du kaman zuγusaa la."

¹²Amaa ka Ahaz daa yeli, "N ku yel' o. N ku buyisi Yawε ni n nya."

¹³Di saha ka Aizaia daa yeli, "Yinim' Dauda zuliya ŋo, pumpɔŋɔ wummiya, yi ni niŋdi shem che ka ninsalinim' nyee nyooni la, lala ka yi bɔri ni yi niŋ che ka n Naawuni ŋo gba nyee nyɔni.

¹⁴Dinzuyu ti Duuma maŋjan' ni wuhi ya shihirili. Nyamiya, payisari' so ni ti niŋ pua n-dɔyi bidibiga, ka bε ti bol' o yuli Immanuel."

¹⁵Zan chan saha shel' o ti yen ban din vieli pii bu ka zayisi din bi viela, o ni ti dirila waagasi mini shiri.

¹⁶Zan chan saha shel' o ti yen pii zay' sun ka zayisi zay' bieyu, be ni ti zo ka che nanima ayi sheb' ben kpehiri ya dabiem njo tingbana maa.

¹⁷"Yawe ni che ka zay' bieyu paag' a min' a niriba ni a yaannim' zuliya, ka ny'e zay' bie' sheli din tatabo na zi m-paai ya, Izrael zuliya ni daa woligi ka che Juda zuliya dahin shel' la zan kana zujo. O yen chemi ka Asiria naa kana ti liri ya.

¹⁸"Di saha Yawe ni ti vulim vulingga m-boli Ijiptinim' ka be yi Nail Moyili polo kana kaman zohi la, ka Asirianim' gba ti kana kaman shihi la.

¹⁹Be ni ti kana ti mehim vinvama din be gbirimabirima ni, ni tampima voya ni, ka mehim gohi tuturi mini mori ni.

²⁰"Di saha ti Duuma ni ti bu wanzam nju ny'e Asiria naa paa ka o yi Yufretiiz Moyili duli n-kana ti pini yi zuyuri mini yi teensi ni yi niqgbuna ni kobiri.

²¹"Di saha nir' yi ti tooi mali nayisa' yino mini pier' ayi,

²²be ni ti mali bihim pam ka o njubiri waagasi; dama njunkam ti kpalim be tingboj maa ni ni ti diri waagasi mini shiri.

²³"Di saha suligunyinyari mini gohi ni ti zool lim wain tihi din mali wula tuhilituhili, ka di zay' yini kam ni tooi da anzinfalayibaligu tuhilituhili.

²⁴Nir' ni ti zan tobu mini piema kpe nimaani ni o ti go moyu, dama gohi mini suligunyinyayu ni ti zool lim tingboj maa zaa.

²⁵Dabo' sheja zaa zuyu be ni daa kori bindira, gohi mini suligunyinyayu ni ti zool lim nimaani ka so ku tooi kpe di ni, amaa nimaani ni ti leela niyi mini pieri gorim shee."

Aizaia 8

Aizaia Bidibiga leei shihirili niriba sani

¹Di saha ka Yawe daa yeli ma, "Zanmi gba n-sabi sabbu sheli son. Sabimi li bachibibi kara n yeli, 'Maheshalalihashibaz dini.'

²M manmaj' ni bo shehiradiriba ayi sheb' n ni dihi tabili. Ben a n-ny'e maligumaana Yuria mini Zakaria nju ny'e Jeberekia bia la."

³Ka m mini m paya nju ny'e anabi la daa doni, ka o niy pua n-doyi bidibiga. Di saha ka Yawe daa yeli ma, "Bolim' o yuli Maheshalalihashibaz.

⁴Dama zan chan bia maa ti yen yaag' o noli yeli, 'M ba' bee 'M ma,' di saha Asiria naa ni ti kana ti zan Damaskus azichi, ka di Samaria nemaa zaa chan."

Asiria naa kandina

⁵Yawe daa lan yeli ma,

6“Niriba ḥo ni zo Rezin mini Peka dabiem ka zayisi Shilba kulibɔŋ kom din doya baalim la zuyu,

7mani yi Duuma ni chε ka Asiria naa min’ o tɔbbihi zaa kana ti liri Judanima. Be ni ti kana kaman Yufretiiz Mɔyili kom din galisi ka mali kpiɔŋ pam m-pali hal ti puuri bahiri la.

8Be ni ti ḥmanila kom din kpe nti tayı ninsal’ yeno tariga n-kpe Juda tingbɔŋ maa ni ti ʒi binsheyukam zaa chaŋ. Be ni ti yεrigi nyin’ Imanuel tingbɔŋ maa luγ’ shelikam zaa.”

9Tinzunnima, Layimmiya, ka chε ka dabiem mali ya. Tin’ shεnja din be katinsinima, wummiya. Lomiya kpara, ka chε ka dabiem mali ya. lin, lomiya kpara, ka chε ka dabiem shiri mali ya.

10Gbaamiya saawara, amaa di ku ku buchi. Tɔyisimiya gbaai yi ni lo shεm, amaa di ku zani, dama Naawuni be ti sani.

Naawuni kpahi anabi zuyu ni

11Yawε yiko puuni, o daa kpahi n zuyu ni ni n di doli niriba maa naba. O daa yεli ma,

12“Miri ka a doli niriba maa ni lo nia biε’ shεnja maa, a mi di zɔri be ni zɔri sheli dabiem bee n-chε ka a suhu zɔhira.

13Amaa banmi ni Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo n-nyε ḥun be kasi. Zomla ḥuna, ka chε ka a suhu zɔhira zaŋ chaŋ o sani.

14O ni nyε ḥun be kasi la zuyu, o ḥmanila kuy’ sheli Juda zuliya mini Izrael zuliya ni tuuri lura; ka ḥmani tɔn sheli din gbahiri Jεrusalemnia.

15Be ni niriba pam ni tuui lu n-nya dansi; tɔŋ ni gbahi ba.”

Di bɔhi kpima ni o wuh’ a sheli

16Yinim’ bεn nyε n nyaandoliba ḥo, gbibiya ka guliyɑ n wuhibu vienyelinga.

17N ni guhi Yawε ḥun lεb’ o nyaanja biri Yaakubu zuliya ḥo, ka niŋ o naani.

18 Nyama, m mini bi’ shεb’ Yawε ni zaŋ ti ma ḥo nyεla shihirili din yi Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa, ka be Ziɔn Zoli zuyu ḥo sanna.

19Bɔzuyu ka a chani bayisi mini bukpahinim’ bεn sɔyiri yεr’ la sani ni be ti yεl’ a a zuyu ni yεlli? Miri ka a wum be ni sɔyiri yεri sheli maa. Dun ne ni tooi vihi ban o zuyu ni yεlli kpiimba sani? A bi bɔhir’ a Naawuni?

20Yawε yεliya, “Zaŋmi be ni buyisi yεli shεm maa buyisi n ni yεli shεm. Be ni buyisi yεli shεm maa yi be di ko ka chε n dini maa di wuhiya ni neesim bee yεlimanjli ka be ni.”

Wahala saha

²¹Niriba maa ni da n-gili tingboŋ maa puuni ni tahima kalinsi, ka kum wum ba. Kum din yen wum ba maa mini bε suhuyiyisili maa puuni, bε ni tu bε naa mini bε wuni. Bε ni ti kpuyi bε zuγuri lihi zuγusaa

²²bee m-mirigi bε nina kpa tingban' ni, amaa bε ni nyala suhusayingu mini zibisim ni bumboni din mali barina ka nye luy' sheli puuni bε ni yen kari ba ti kpεhi.

Aizaia 9

Saha sheli din kanna naa

¹ Biεhiŋ kani, zibisim mini suhusayingu saha maa kul ku beni sahakam. Saha sheli ha, o daa che ka Zebulon mini Naftali tingbona di vi. Amaa saha sheli kanna ka tingboŋ maa ni ti mali viela. Di ni ti kpuyi Meditirenien Teeku wulimpuhili polo zaŋ hal ni tingban' sheli din be Jœden Mɔyili dul' la zaŋ tabili Galili din nye tinzunnim' biεhigu shee la.

² Ninvuγ' shεb' bεn daa yi be zibisim ni yipa nya neesim titali. Bεn daa be zibisim tital' ni, neesim neei paai ba.

³A che ka niriba maa nabi, ka a ti ba suhupielli pam. Bε malila suhupielli a sani kaman niriba ni kpuyiri puu atam ka mali suhupielli shem la bee kaman tɔbbihi ni yi pirigi bε ni ŋme n-di neen shεŋja ka mali suhupielli shem la.

⁴Dama a suui ʒitibisi' sheli din wum ba la; ka kabi jaangbe' sheli bε ni mali fiεbiri bε bɔyusapima la. A nyaŋ ninvuγ' shεb' bεn yi nahind' a niriba kaman a ni daa nyaŋ Midian tɔbbihi shem la.

⁵Dama tɔbbihi bεn kana namdanim' zaa mini bε binyera din ŋam ʒim zaa, bε ni zaŋ li nyo buyim.

⁶Dama bε dɔyi bia ti ti, bε ti ti bidibiga; o nyela ŋun su fukumsi; ka o yuli ni ti booni, "Alahiziba" mini "Sayisira" ni "Kpiɔŋlan' Naawuni" ni "Saha din ka bahigu Ba" ni "Suhudoo Nabia."

⁷ O nam yiko kul ni zoori pahira; ka suhudoo kul ni be o ʒiemān' ni. O nam ni be kaman Dauda nam. O ni doli wuntia ni din tuhi soli n-che ka dimboŋɔ zaa niŋ pumpoŋɔ zaŋ hal ni saha din ka bahigu. Yawε ŋun nye Tɔbbihi Naa ŋɔ n-yu ni o niŋ dimboŋɔ zaa.

Naawuni ni darigi Izraelnim' tibili

⁸Ti Duuma yeliya ni o ni kari Yaakubu zuliya saria, ka di kana ti lu Izraelnim' zuγu.

⁹Izraelnim' zaa mini Samarianim' zaa ni nya li. Amaa bε karimbaani ni be duhimantali zuγu, bε ni yeli,

¹⁰"Bilichiisi duri luya, amaa ti ni kpe kuγa m-me shεŋja zali di zaani. Sinsabisi tihi vuyi lu, amaa ti ni bo sida tihi sa n-zali di zaani."

¹¹Dinzuju ka Yawε daa che ka be dimnim' yiysi lu be zuju.

¹²Ka Sirianim' ben be wulimpuhili polo mini Filistianim' ben be wulinluhili polo daa kana ti lu Izraelnim' zaa zuju ni be naai ba. Amaa di zaa yoli, Yawε suhuyiyisili maa daa na kul bi che; o daa na kul loya ni o darigi be tibili.

¹³Niriba maa daa na kul bi niŋ tuuba Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥun darigi be tibili maa sani bee ḥ-ṣmaligi lab' o sanna.

¹⁴Dinzuju ka Yawε daa ḥmaai Izrael zuju ni o nyoli kaman kpikpal' tia wulli bee gbiŋbaŋ la bahi dahin yini.

¹⁵Kpamba mini ninvuy' zuŋuri n-nyε zuju maa, ka anabi ʒirinima mi nyε nyoli.

¹⁶Dama ninvuy' shεb' ben wuhi ba soli birigi ba, ka be ni birigi ninvuy' shεb' maa birim.

¹⁷Dina n-che ka ti Duuma daa bi fa be bipola bahi bee n-zo be kpibisi mini be pakoya namboŋu, dama sokam daa nyela ben zayi Naawuni ni ben tumdi tuumbieri, ka tɔyisiri yεtɔy' bieri. Dimboŋɔnim' zuju ka o suhuyiyisili maa daa na kul bi zan' tariga maa. O daa na kul loya ni o darigi be tibili.

¹⁸Ninsalinim' ninvuy' biɛtali dirimi kaman buyim din diri suligunyinyari mini gohi ka diri neeri yoŋu zaa, ka di nyohi kpuyiri duri zuŋusaa la.

¹⁹Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo suhuyiyisili puuni ka o che ka buyim di tiŋgbɔŋ maa, ka daadamnim' be kaman kpam la ka buyim di ba, ka so bi lan zɔr' o kpee namboŋu.

²⁰Be ni ti zaŋ kpa nudirigu polo ti di, amaa ka kum na kul mali ba. Be ni ti lan zaŋ kpa nuzaa polo ti di, amaa ka ku tiyi. Hal be ni ti zaŋ bemanjan' bihi gba leei bindirigu.

²¹Ka Manaasa zuliya mini Ifriim zuliya ni ti lu tab' zuju. Di nyaanja ka be ti layim lu Juda zuliya zuju. Amaa dimboŋɔ zuju ku che ka Yawε suhuyiyisili maa zan' tariga. O na kul loya ni o darigi be tibili.

Aizaia 10

¹Mbusim be yi zuju. Yi zaani zaligu sheŋa din bi tuhi ni yi nahim niriba.

²Yi moŋdi nandaamba yelimanjli, ka fari yelimanjli n niriba ben nyari nahiŋgu la sani, ka fari pakoya mini kpibisi nema.

³Yi tibidarigibo dali, wula ka yi lee ti yεn niŋ, ka zay' biɛyu ni ti yεn yi katiŋ' na ti paai ya dahin' sheli, wula ka yi lee ti yεn niŋ? Dun' sani ka yi lee ti yεn zo n-chanj ti bo sɔŋsim bee luy' dini ka yi lee ti yεn zaŋ yi daazichi sɔŋ?

⁴Be ni ti kun ya tøbu ni, ka gbahi yi ni shεba ti leei daba. Amaa di zaa yoli, Yawε suhuyiyisili maa na ku zan' tariga. O daa loya ni o darigi be tibili.

Asiria naa ḥun nyε Naawuni fiɛbiga

⁵Inhii, n suhuyiyisili fiebiga bela Asirianim' nuu ni.

⁶N tim ba la ninvuy' shəb' bən bi mi Naawuni, ka nyə bən chə ka n suhu yiysi pam sani. N tim ba mi ni bə ti di bə nəma, ka du n-tam bə zuyu n-no ba kaman soli zuyu taŋkpayu la.

⁷Amaa dimbəŋjə pala o ni lo shəm bee di pun bela o suhu ni, amaa o lola nia ni o sayim ka kpihim zuliya pam birili.

⁸Dama o yəliya, "N sapashinnim' zaa nyəla nanima.

⁹M pun nyaŋ Kalino mini Karikəmish, ka nyaŋ Hamat mini Aripad, ka nyaŋ Samaria mini Damaskus.

¹⁰N ni darigi zuliya shəb' bən jəmdi wuna, ka wuna maa nyə din galisi gari wuna din be Jérusaləm mini Samaria la tibili.

¹¹M pun sayim Samaria mini di wuna, ka ni sayim Jérusaləm mini di binnana din be di ni gba lala."

¹²Ti Duuma yəliya, "N yi naai n ni niŋdi shəlikam Ziən Zoli zuyu mini Jérusaləm, n ni darigi Asiria naa tibili o karimbaani min' o barinyubo zuyu."

¹³Dama o yəliya, "Mmaŋmanj' kpiɔŋ puuni ka n nin lala. M mali yəm, ka mali baŋsim. N daai tiŋgbana tintarisi nahi taba, ka va bə nəma. N niŋmi kaman nayilaa la n-ʒe n-yiysi nanima bə nam ʒiishəhi.

¹⁴Dunia niriba ŋmanila noonja tieyu, ka n layim bə daazichi n-vaa li kaman nir' ni vari gala shəm la, ka so bi zaŋ o kpiŋkpaŋ' gahi ma bee n-yaag' o noli ni o chə n-kari ma."

¹⁵Amaa ləhu ni tooi wuhi ni di gari ŋun mal' li tumdi tuma? Sua gari ŋun mal' li ŋmari binyara? Jaangbee bi kpuyiri ninsal' gbibi, amaa ninsala n-kpuyiri jaangbee gbibi.

¹⁶Dinzuyu ti Duuma Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋɔ ni chə ka dəro din nyuuri niriba lu bən di n-tiŋ' la zuyu. Buŋim ni ti taai bə jilima n di li zaa.

¹⁷Naawuni ŋun nyə Izraəl neesim ni leei buŋim zilinli. Izraəlnim' Naawuni ŋun be kasi ŋɔ ni leei buŋim zilinli n-di o gəhi mini suligunyinyari dahin yini.

¹⁸Tihi nyəŋ mini tiŋbani din mal' atam, Yawə ni ti sayim li, o ni ti sayim niŋgbuŋ min' o shia, ka di ni be kaman dər' bięyu ni sayindi ninsal' niŋgbuŋ shəm la.

¹⁹O tihi nyəŋ maa ni tihi din kpalim ni nyəla biɛla, hal ka bia ni tooi kal' li.

Niriba biɛla n-ni ti labina

²⁰Di saha, Izraəlnim' bən kpalim ka nyə Yaakubu zuliya la ti ku lan zaŋ bəmaŋ' dalim zuliya shəb' bən bahiri ba yol' la, amaa bə ni ti zaŋ bəmaŋ' dalimla Yawə ŋun nyə Izraəlnim' Naawuni ŋun be kasi ŋɔ ka biɛhiŋ kani.

²¹Niriba biela bən kpalim ka nyε Yaakubu zuliya maa ni ti lab' bε Naawuni ɻun nyε kpioŋlan' ɻo sanna.

²²Hal a niriba Izraelnim' ni kul galisi kaman teeku noli bihigu maa, nulla bε ni niriba biela kɔŋko n-ni ti labina. Bahiyoli din simdi ba kul ɣiemni guli ba.

²³Dama Yawε ɻun nyε ti Duuma ni Tøbbih Naa ɻo ni che ka di shiri niŋ kaman o ni za'l li shem dunia ɻo zaa ni.

²⁴Dinzuyu Yawε ɻun nyε ti Duuma ni Tøbbih Naa ɻo yeliya: N niriba bən be Ziɔn, di zɔriya Asirianim' dabiem saha sheli bε yi ti zaŋ fiεbisi fiεbiri ya, ka kpuyi jaŋgbεbihi fiεbiri ya kaman Ijiptinim' ni daa niŋ shem la.

²⁵Dama di ku lan yuui, ka n ni yεn darigi yi tibili zali shem tariga paai, di nyaanya ka n che ka n suhu yiyisi bahi bε zuyu m-bahi ba yoli.

²⁶Man' Yawε ɻun nyε Tøbbih Naa ɻo ni zaŋ fiεbiga fiεb' ba kaman n ni daa fiεbi Midianim' Oreb tampiŋ gbini shem la. N ni ti kpuyi n fiεbiga maa teeku kom puuni n-fiεb' ba kaman n ni daa niŋ Ijiptinim' shem la.

²⁷Dindali maa Siria naa maa ɣi' tibisa ti ku lan tam yi bøyusapima zuyu; n ni ti kab' o nayikora dapuhi din be yi nyiŋgoya ni la.

Niriba liribu

²⁸O yila Rimmon n-kana Aiyat. O chanj ti kpe Migiron gari. O che o nema sɔŋla Mikimash.

²⁹O pun baai du moyili n-chanj ti gbe Geba; ka dabiem gbaai Ramanima; ka Sool ya Gibianim' yi n-zo.

³⁰Gallimnima, tahimiya! Laishanima, Wummiya! Anatotnima, garigimiya!

³¹Madimenanim' mini Gebimnim' zɔrimi ni bε tiligi.

³²Zuŋɔ yi dim' maa be Nob; o ni kpilim o nuu gahi Ziɔn Zoli din nyε Jerusalεm zol' la gbini.

³³Ti Duuma Yawε ɻun nyε Tøbbih Naa ɻo ni daai ba luhi kaman bε ni yi ɻma tia wula ka di lu shem la. O ni luhi karimbaannim' mini wɔyira bən be bε ni n-didi ba vi.

³⁴ O ni ɻma ba luhi kaman bε ni zaŋdi kpaŋa ɻ-ɻmari tibɔŋ ni tihi luhiri shem la, ka di lu kaman Lebanon ti' suma ni luri shem la.

Aizaia 11

Nam din ɣiemani mali suhudoo

¹ Wulipolli ni ti puhi yi Jesi gbirili ni na. Wulli ni ti to n-yi o nyaya ni na n-wali.

²Yawε shia ni ti siy' o zuyu na nti ti o yεm mini baŋsim, ka ti o yiko mini sayisigu ni baŋsim mini Naawuni zɔbo.

³Yawε zəbu nti yen nyε o suhu ni yuri sheli. O ti ku kari nimmira saria bee n-kari, “Bε yeliya,” saria.

⁴ Amaa o ni ti dolila wuntia soli n-kari nandaamba saria; ka kari saria din tuhi ti dunia ḥo bən ka. O ni ti zaŋ o nol’ ni yəligu n-fiebi dunianima; ka lan zaŋ o nol’ ni yəligu n-ku ninvuy’ bieri.

⁵ O ni ti zaŋ wuntitali kaman shələrigu la n-lo o shee ni; ka zaŋ ʒiyimtali kaman shələrigu la n-lo o shee ni pahi.

⁶Kunduna mini pieri ni ti layim doya, ka jəngbina mini bubihu ti layim doya, ka nayibihi mini gbuγimbih ni gbuγim pola ti layim doya, ka bihi ti vəri ba chana.

⁷Niyi mini bε ni booni binkob’ so bεer la ni ti layim ɻubiri mɔri, ka bε bihi ti layim doya. Ka gbuγinli ni ti ɻubiri mɔri kaman nahu la.

⁸Bimoyiriga ni ti be garinga voli gbini diemda, ka bia ɻun ɻmaai bihili ni ti zaŋ o nuu tim bahiga voli ni.

⁹ Binsheli ku niŋ ba n zoli din be kasi la zuyu. Dama Yawε baŋsim ni ti pali dunia ḥo ni kaman kom ni pali teeku shəm la.

Niriba bən be tinduya ni labbuna

¹⁰ Dahn sheli kanna, ka so ni ti yi Jesi zuliya ni na n-lee shihirili zuliya kam sani, ka o biehigu shee ni ti viela, ka niriba ti bəhiri bər’ o shee.

¹¹Dindali maa ti Duuma ni ti lan zaŋ o niriba bən kpalim be tinduya ni la labisi yin’ na yaha. O ni ti yihi ba Asiria mini Ijipti ni Patros ni Itiopia ni Elam ni Babilon ni Hamat ni teeku duli tinsi ni teeku noli tinsi ni na.

¹²O ni ti wuhi zuliya kam shihirili ni o lan layindi Izraelnim’ mini Judanim’ bən daa wurim be dunia ḥo yaya anahi ḥo ni la.

¹³Ifriim zuliya ni ti che nyuli zabbu, ka Juda zuliya dimdi la ti kpi. Ifriim zuliya ti ku lan zab’ Juda zuliya nyuli; ka Juda zuliya mi ti ku lan nyε Ifriim zuliya dimnima.

¹⁴Bε ni lu Filistianim’ bən be wulinluhili polo la zuyu. Bε ni ti layim di ninvuy’ shεb’ bən be wulimpuhili polo nim’ nema. Bε ni ti nyəŋ Edomnim’ mini Mɔabnima, ka Ammɔnnim’ ti jemdi ba.

¹⁵Yawε ni che ka Ijipti mɔyili la kom nyuui, ka che ka pohim tulli ɣe na ti kpe Yufretiiz Mɔyili ni. Ka o ti pirigi li kulibombih’ ayopɔin m-mali soli ti ba ka bε chan tiŋ’ du.

¹⁶Dinzuyu bε ni ti ɻme solɔyu yi Asiria na, ka o niriba bən kpalim maa dol’ li kaman o ni daa mali soli ti Izraelnim’ shəm saha sheli bε ni daa yi Ijipti na la.

Aizaia 12

Wumpayibo yila

¹Dahin sheli kanna, ka niriba ni ti yera, “Yawε, ti payir’ a! A suhu daa yiysi bahi ti zuyu, amaa pumpoŋɔ a suhu maaya, ka a lan kpaŋsi ti.

² Yelimanli, Naawuni n-nye n tiligira; n ni niŋ o naani, ka ku zo dabiem. Yawε jun nye Naawuni ŋɔ n-nye n yiliyiinili mini n kpiɔŋ. Duna n-nye n tiligira.

³ Yi ni ti ŋɔŋ kom tiliginsim kobilisi puuni ni suhupielli.”

⁴Dahin sheli kanna, ka yi ni ti yeli, “Payimiya Yawε! Kuhimiya bol’ o yuli ka o sɔŋ ya! Yelimiya zuliya kam zaa o ni tum tuun’ shεŋa! Yelimiya ba ni o galisiya pam!

⁵Yilimiya yila payi Yawε o ni tum tuun’ kar’ shεŋa zuyu. Cheliya ka dunia zaa baŋ di yela.

⁶Cheliya ka ŋunkam zaa be Zion duh’ o yee yili yila ni suhupielli, dama Izrael Naawuni jun galisi, ka be kasi ŋɔ be o niriba sunsuuni.”

Aizaia 13

Naawuni darigi Babilonnim’ tibili

¹Amɔz bia Aizaia ni daa dee i yεtɔy’ sheli zaŋ chan Babilonnim’ polo m-bɔŋɔ:

²Duhimiya tuuta zuysaa daboli din nyε zay’ nεli zuyu. Kuhimiya yeli tɔbbihi, ka kpuyi yi nuhi zuysaa wuhi ni yi cham’ ti liri tin’ sheli din niriba mali karimbaani la.

³Man’ Yawε maŋman’ ni che ka n ni niŋ n tɔbbi’ shεb’ naani, ka mali ba nyuri bara la tuhi n suhu ni yiysi bahi ninvuy’ shεb’ zuyu.

⁴Wummiya zoya zuyu vuri, salo vuri n-nye li. Wummiya nama balibu mini zuliya balibu niriba tab’ layimbu vuri. Yawε jun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ n-layindi tɔbbihi ni o tuhi tɔbu.

⁵Bε yila dunia ŋɔ luŋ’ shelikam zaa na. Yawε zaŋ o suhuyiyisili bidibbina na ni o ti sayim dunia ŋɔ zaa.

⁶ Yawε dabisili dali miriya. Kpiɔŋlan’ Naa ni yεn tahi sayinju na dabis’ sheli dali maa miriya. Fabilimiya!

⁷Dinzuyu sokam bɔyiri ni cheei kom, ka bε ku lan mali suhukpeeni.

⁸Bε ni ti nya biɛrim, ka dabiem kpe ba pam. Biɛrim maa ni ti ŋmanila pay’ ni yi wolisiri ni o dɔŋi ka biɛrim sheli mal’ o la. Bε ni ti lihiri tab’ ninni ka dabiem mali ba. Bε nini ni ti mooi.

⁹Nyamiya, Yawε dabisili maa dali shiri kanna. Di ti yεn nyεla o sujee min’ o suhuyiyisili ni o putɔyu niŋbu dali. O ni ti che ka dunia ŋɔ kpalimla tingban’ nεli, ka ku alahichinim’ bεn be di ni zaa.

¹⁰ Saŋmarisi bεn layim gbilligbilli be zuysaa ŋɔ ti ku ne; ka wuntan’ ti ku ne o puhibu na saha, ka goli ti ku piɛla.

¹¹N ni darigi dunia ḥo nim' tibili bε tuumbieri zuyu, ka darigi ninvuy' bieri tibili bε tuumbieri zuyu. N ni siyisi karimbaannim' mini benkam duhiri bemaña ni putøyunima.

¹²N ni chε ka daadamnim' nyabu ti niŋ tom kaman salima din viela nyabu ni to shem la, ka chε ka ninsalinim' nyabu niŋ tom kaman Ofiri salima nyabu ni to shem la.

¹³Dinzuyu man' Yawε sujee ni n suhuyiyisili maa dali, n ni ti chε ka zuyusaa dam, ka chε ka tingbani dam pam di biehigu shee.

¹⁴Tinzunnim' ni ti yiysi guui kaman tchinima n-kari doli ba la bee kaman pieri bεn ka gul' la n-kuli bemañman' tingbana ni mini bε niriba sani.

¹⁵Bε yi ti nya so, bε ni zaŋ bini kuh' o ka di pili yi, ka bε mi yi ti gbaai so, bε ni zaŋ takob' ku o.

¹⁶Bε ni zaŋ bε bilieri fiεbi bina cherisicherisi bε ninni, ka ʒe bε yinsi nema, ka bili bε payiba.

¹⁷Nyama, n chε ka Miidianim' maani shili ni bε liri ba. Bε je anzinfā, bε mi bayā ka salima ni.

¹⁸Bε ni zaŋ bε tobiri mini bε piεma n-to n-ku bipola. Bε ku zo bilieri mini bibihi namboyu.

¹⁹Babilon nyela nam tingban' suŋ gari nam tingbana zaa. Di nyela Kalidianim' jilima ni bε ni mali sheli nyuri bara. Man' Naawuni ni wurim li kaman n ni daa wurim Sodom mini Gomora shem la.

²⁰So ku lan be nimaani saha shelikam yaha. Laribunim' ku lan ti bε suya zali nimaani. Pieguliba mi ku lan chε ka bε pieri dɔni nimaani.

²¹Amaa mɔyu ni biŋkobiri n-ni be nimaani. Ka viri mini taatahi kpe m-be bε yinsi; ka mɔyu ni buhi be nimaani n-yiŋiri jamda.

²²Kunduna ni ti tam bε pihī zuyu kumda, ka yɔbahī be bε nayili viela puuni kumda. Babilon saha miriya, ka di dabisili ku lan tirisi tooni.

Aizaia 14

Bεn be dabitim ni labbuna

¹Amaa Yawε ni lan zo Yaakubu zuliya bεn nyε Izraelnim' ḥo nambɔyu, ka lan pii ba n-zaŋ ba labisi bemañman' tingbɔŋ ni yaha; ka chε ka tinzunnim' zaŋ bemañ' pahi Yaakubu zuliya maa zuyu n-doli ba labi.

²Niriba pam ni sɔŋ ba ka bε labi bε tingbɔŋ' sheli Yawε ni daa zaŋ ti ba la ni. Niriba maa yεn nyεla dabidɔbba mini dabipayiba ka Izraelnim' su ba, ka bε tumdi tuma tiri bεn' Izraelnim' maa Yawε ni zaŋ tingbɔŋ' sheli ti ba maa ni. Ninvuy' shεb' bεn daa zaŋ Izraelnim' leei bε daba la ŋmaligi leei Izraelnim' daba, ka Izraelnim' maa su ninvuy' shεb' bεn daa nahindi ba maa.

Babilon naa ḥun be kpiimba biɛhigu shee

³Yawε ni yihi ya yi ni daa nyari bierim sheli mini wahala sheṇa ni, ka yihi ya tuun' kpema mini be ni daa muγisiri ya ka yi tumdi tuun' sheṇa la tumbu ni.

⁴Di saha yi ni ti mali Babilon naa ansarisi yεli, "Na' putɔyulan' la luya ka ku lan tooi nahim so yaha!

⁵Yawε che ka na' bieri yiko zan' tariga.

⁶Be nyela ben doli suhuyiyisili soli n-nahindi be ni su zuliya sheba, ka kul bi cheri ba putɔyu nahiŋgu maa.

⁷Pumpɔŋɔ dunianim' zaa yipa vuhiya, ka nya suhudoo, ka sokam yiini yila ni suhupielli.

⁸Lεbanɔn sipes mini sida tihi malila suhupielli naa maa lubu maa zuyu, ka yεra, 'Pumpɔŋɔ a ni lu ḥo, so ku lan ḥma ti luhi yaha.' "

⁹Kpiimba biɛhigu shee nim' malila shili ni be deei Babilon naa. Benkam zaa daa nyε nanim' dunia ḥo ni yiysiya ni be puh' a. Ben zaa daa nyε zuliya sheb' nanim' ni yiysi be nam ʒiishεhi puh' a.

¹⁰Be zaa ni ti yaai be noli yεl' a, "A gba gbarigimi kaman ti ni gbarigi shεm. Ti min' a zaa ninla yim!"

¹¹Be daa yi ḥmerila moyilɔnim' jεmd' a, amaa pumpɔŋɔ nyini m-be kpiimba biɛhigu shee ḥo. Binneen' yiyyira ben ḥmani zunzuya n-nyε a bindoo, ka zunzuya nyε a chinchini ka a zaŋ pili.

¹² Nyin' biɛŋmariga ḥun ne pam ḥo, nyam' a ni yi zuysaa lu tiŋ' na shεm! Nyin' ḥun daa dihi zuliya pam vi ḥo, be daag' a luhi tiŋa.

¹³A daa lo a suhu ni ni a ni du zuysaa ha n-chaŋ ti yayi Naawuni saŋmarisi zuyu n-zaŋ a nam kuy' zali nimaani. A daa tεhiya ni a ni chaŋ ti ʒini layingu zoli din du pam ka be nuzaa polo la zuyu.

¹⁴A yεliya ni a ni du nti tam sagbana zuyu n-zaŋ aman' leei kaman Zallakudura Naa.

¹⁵ Amaa be zaŋ a na ti niŋ kpiimba biɛhigu shee bɔy' zilinli ni.

¹⁶Ka ben ti nya a ni ti kpaai be nina kpa a ka di gari ba ka be bɔhira, "Pa doo ḥo n-daa dam dunia zaa, ka che ka dabiem kpe zuliya kam zaa la?

¹⁷Nyin' ḥun daa che ka dunia ḥo leei tingban' neli doya, ka wurim di tin' kara, ka bi bahiri a ni gbahi ninvuŋ' sheb' ka be kuni la m-bala?

¹⁸Zuliya kam nanim' kpiya dola bεmaŋman' gbala ni ni jilima;

¹⁹amaa ka be zaŋ nyini bahila katiŋ' kaman bimpɔŋ la ka che a gballi; ka be ni daa zaŋ takɔb' ku ninvuŋ' sheb' pa a zuyu, ka be zaŋ ba bahi kuya bɔyili ni kaman niriba ni nɔri kpiin' sheb' garita.

²⁰Be ku zaŋ a pahi be zuyu sɔyi, dama a daa sayim a tingbɔŋ, ka ku a niriba. So ku teei a zuliya bɛn nyɛ tuumbietumdiba la ni so yɛla.

²¹Kumiya o bihi be ba taali zuyu. Di cheliya ka be so ti yiysisina ti su tingbɔŋ ɲo bee m-me tinsi zali dunia ɲo ni yaha.”

Naawuni ni sayim Babilon

²²Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲo yeliya, “N ni lu Babilon zuyu n-wurim li, ka ku bɛn kpalim be di ni mini be bihi ni be zuliya; man’ Yawɛ n-yeli lala maa.

²³N ni chɛ ka Babilon leei yuyimpina biɛhigu shee ni ko’ dooshee, ka zaŋ sɔyu din ni sayim li n-kol’ li bahi. Man’ Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲo n-yeli lala maa.”

Naawuni ni ku Asirianima

²⁴Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲo poya yeli: “Biɛhiŋ kani, n ni lo shɛm ni niŋ, ka n ni zali shɛm ni niŋ pali.

²⁵N ni ku Asirianim’ bɛn be n tingbɔŋ ɲo ni, ka du n-tam be zuyu no ba n zoya la zuyu, ka tiligi n niriba Asirianim’ maa ʒi’ tibisa ʒibu ni.

²⁶N ni lo ni n niŋ dunia ɲo zaa shɛm m-bɔŋɔ: N teegi n nuu ni n-darigi niriba tibili.”

²⁷Yawɛ ɲun nyɛ Tɔbbihi Naa ɲo loya ni o niŋ dimbɔŋɔ, ka so mi ku tooi yiysi li. O pun teeg’ o nuu, ka so mi ku tooi pɔri li.

Naawuni ni ku Filistianima

²⁸Naa Ahaz kum yuuni ka yɛtɔyili ɲo daa kana:

²⁹Filistianima, yi zaa di maliya suhupielli, jaangbe’ sheli din yi fiɛbiri ya la ni kabigi la zuyu. Way’ yino yi kpi, so n-yirina zan’ o zaashee. Ka o galli wayiri way’ biɛyū.

³⁰Faralan’ bi’ tuuli ni di, ka nandan’ dɔni ni alaafee, amaa n ni chɛ ka kum ku yi bihi, ka ku yi puuni bɛn kpalim.

³¹Yinim’ Filistianim’ zaa, cheliya ka dabiem mali ya pam. Yi tiŋ’ mini di dunoya kuhima! Dama taŋkpagbiligu ni yi nuzaa polo na, di nyɛla tɔbbihi bɛn kanna ka dabiemlana ka be ni.

³²Wula ka nir’ lee yɛn garigi yeli Filistianim’ tuumba? Yawɛ m-me Ziɔn zali, ka o niriba bɛn nyɛ nandaamba ni nya biɛhigu shee nimaani.

Aizaia 15

Naawuni ni ku Mɔabnima

¹Naawuni ni yeli Mɔabnim’ yɛtɔy’ sheli m-bɔŋɔ: Ar zani dabari yuŋ zay’ yini, ka Mɔabnim’ fo chichi. Kɛɛr zani dabari yuŋ zay’ yini, ka Mɔabnim’ fo chichi.

²Dibɔnnim’ chanj ti du zoli zuyu be buya duu nti kumda; ka Mɔabnim’ kumdi Nεbo mini Medεba zuyu; ka sokam pini be zuyuri ni be teensi.

³Ka niriba daa pili buri; ka sheb' du n-tam duri zuysaa, ka sheb' mi ȝe tij' puuni layingu shee kumdi ka fabinda.

⁴Ka Heshibonnim' mini Elialenim' daa kuhi pam, ka Jahaznim' wum be kuhigu maa, hal ka be többihi ni sohira.

⁵N kumdila Moabnim' zuyu! Be zo n-kuli Zoa mini Egilatishelishia. Dama sheb' lu soli kuni Luhit, ka kumdi chana; ka sheb' mi zo n-kuli Horonaim ni suhugarigu pam.

⁶Nimrim kulibon nyuuya zaa, ka di duli mori kuui, ka momahili lan ka nimaani yaha.

⁷Dinzuju be zaŋ be nema pam n-zɔri ni be du kilitihi kulibon tiligi.

⁸Ka be daa ȝme kuŋ gili Moab tintarisi; ka fabila yetɔya daa tin ti to Egilaimnim' mini Berilimnima.

⁹Ka Dibon Moyili kom daa deei ȝim mohi, amaa di zaa yoli, n ni niŋ Dibonnim' din bie n-gari lala. lin, gbuŋinli ni doli Moab ninvuy' sheb' ben kpalim, ka nyɛ beŋ zɔri ni be tiligi la.

Aizaia 16

Moabnim' be yela ni

¹Moabnim' daa zaŋla piəbila n-yi Sela din be tingban' neli polo la kana ti ti ȝun diri nam ȝi Jerusalem la.

²Be daa bela Arinon Moyili duli guhira, ka ȝi be ni kpari sheli polo. Be daa ȝmanila noon' sheb' be ni kari be téri ni bahi.

³Ka be daa yeli Judanima, "Wuhimiya ti ni yen niŋ shem. Benya kaman ti' sheli din che ka di mahim luri ti zuyu wuntan' zuysaa saha. Ti nyela ben zona ti kpɛn ya ni ti tiligi, zaŋmiya ti soyi.

⁴Cheliya ka ti ȝini yi sani. Guliya ti ka ben bori ni be ku ti maa ku paai ti." Dun nahindi ti maa yi ti lan kani, sayinju maa ni zani tariga; ka ninvuy' kuriba maa gba ku lan be tingbani ȝo ni.

⁵Di saha Dauda zuliya ni so ni ti leei naa, ka zaŋ ȝi eyimtali mini yurilim su niriba. O ni ti niŋ din tuhi yomyom. Ka che ka niriba doli din tuhi soli.

⁶Ti wum Moabnim' karimbaani yela. Be nyela ben duhiri bemaŋa ni barinyuriba, amaa be barinyubo maa nyela yoli.

⁷Dinzuju Moabnima, kummiya! Sokam kummi Moabnim' zuyu. Be ni ti kum Kirihareset bindira zuyu.

⁸Puri din miri Heshibon mini Sibima wain tihi puri sayimya zaa. Di nyela wain tihi din che ka nanim' nyuri wain kuuna. Shelini, wain tihi maa wula mi n-teei hal ti

paai Jaza, ka yi nimaani teei kpa wulimpuhili polo n-zan̄ hal ni tingban' nel' la ni, ka lan zan̄ kpa wulinluhili polo hal ni Teeku Kpiñ ni.

⁹Dinzuŷu n kumdila Sibima mini Jaza wain tihi zuŷu. N kumdila Heshibonnim' mini Elialenim' zuŷu, dama bε bi kpuyi puu atam din ni che ka bε suhuri piela.

¹⁰So ka suhupielli tingban' sheli din mali atam maa ni. So bi tahiri bee n-yiini yila wain tihi puri maa ni. So mi bi nɔri wain tihi wala ni o yihi wain, ka so bi wumdi suhupielli tahigu damli.

¹¹Dinzuŷu n suhu zaa sayimla Mɔabnim' mini Kiriheresinim' zuŷu kaman bε ni zan̄ moyilo ŋméri nandahima yil' sheli.

¹²Mɔabnim' dula bε buya zoya, ka chan̄ ti kpe bε buya jembu duri ni n-fabili niŋ ba je, ka di bi sɔŋ ba.

¹³Yawε ni daa pun yeli shem zan̄ chan̄ Mɔabnim' polo m-bala.

¹⁴Amaa pumpoŋɔ Yawε yeliya, "Yuma ata puuni, Mɔabnim' ni ti kɔŋ bε ni mali sheli saha biɛla puuni kaman padiriba saha ni bi galisi shem la. Bε ni kul galisi maa zaa yoli, bε ni ninvuŋ' shεb' bεn yεn kpalim ni nyεla biɛla, ka bε mi ku mali yaa."

Aizaia 17

Naawuni ni darigi Sirianim' mini Izraelnim' tibili

¹Damaskus yεla yetɔya m-boŋɔ: Nyama, Damaskus ku lan nyεla tiŋa. Di ni kabi lu n-duhi doya.

²Siria tinsi ni zani dabari zaa. Mori ni be nimaani, ka niyi mini biŋkɔbbaligu ŋubira, ka so ku kari ba.

³Ifriim tingbɔŋ ku lan mali birini, ka Damaskusnim' kɔŋ nam. Ka Aramnim' bεn kpalim ni kɔŋ jilima kaman Izraelnim' ni kɔŋ shem la. Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ n-yeli lala maa.

⁴"Dindali maa, Izraelnim' ni ti nya filiŋ, ka kɔyisi yi fini zaa.

⁵Izraelnim' ni ti ŋmanila bε ni kpuyi pu' sheli atam, ka be kaman bε ni yihi binyiha pu' sheli din be Refaim Vinvamli ni.

⁶Bε puuni niriba biɛla kɔŋko n-ni kpalim, ka Izraelnim' ni bemi kaman bε ni wɔbi Olivi ti' sheli wala zaa ka chela diba ayi bee ata niŋ di wula din be zu Yusaa ha zuŷu bee diba anahi bee anu niŋ di tiŋli wula zuŷu." Yawε ŋun nyε Izraelnim' Naawuni ŋɔ n-yeli lala maa.

⁷Dindali maa, niriba ni ti ŋmaligi chan̄ bε namda ŋun nyε Izraelnim' Naawuni ŋun be kasi ŋɔ sani.

⁸Be ti ku lan niŋ bε ni zaŋ bεmaŋmaŋ' nuhi me bimbin' shεŋa la yεda. Be mi ti ku lihi bε ni zaŋ be nuhi mali binshεŋa din nyε dari mini bε ni tuyindi tulaale zim Ashεrim bimbin' shεŋa zuyu la ka di nyε sheli.

⁹Dindali maa bε tin' shεŋa din mali kpiŋni ti bemi kaman Hivinim' mini Amɔrinim' ni daa zo ka che tin' shεŋa bahi Izraεlnim' zuyu, ka di zani dabari la.

¹⁰Dama yi tam yi Naawuni ḥun tiligi ya, ka nyε ḥun ɿe n-tayi ya kaman tampiŋ din mali kpiŋni la yεla. Dinzuyu ka yi sa tihni yi jemdi tinzun' wuna.

¹¹Amaa hal yi ni sari li ka di daari pum dindali, ka neeri bieŋu zoori la zaa yoli, di ku wali ka yi poŋhi li; di kul yεn tin ya la nandahima ni bierim.

Izraεlnim' nyang bε dimnima

¹²Ninvuy' shεb' bεn mali kpiŋtaaya n-yɔri vuri, ka di vuri kaman teeku vubu la. Aa, niriba maa yɔrila vuri, ka di vuri kaman kom pam vubu la.

¹³Niriba maa kanimina, ka bε chandi vuri ḥmani kom pam vuri, amaa o ni tahi bε zuyu, ka bε zo n-chaŋ katiŋa. Be ni zo kaman zoya zuyu wurigu ni taŋkpa' sheli poŋhim mini sanʒieŋu ni ɿe m-bahi.

¹⁴Di malila dabiɛm yuŋ, amaa zaŋ chaŋ bieŋ' asiba, ka di zo. Lala n-yεn niŋ bεnkam kana ni bε ti ɿe ti tiŋgbɔŋ ɿo.

Aizaia 18

Naawuni ni darigi Itiɔpianim' tibili

¹Itiɔpia mɔya duya ha ka ti wum binyiŋira kpiŋkpama vubu damli.

²Nimaani ka tuumba yi n-kpe gbingbaŋ ḥariŋ ka Nail Moyili ni na. Yinim' tuumba bεn chani yomyom ɿo, labimiya. Zaŋmiya zilinli ɿo lab' mɔya ni pirigi yi tiŋgbɔŋ' sheli maa ni nti yeli yi niriba bεn mali kpiŋni, ka wɔyawɔya, ka bε niŋgbuna nyelisira, ka niriba bεn be yoma ni katiŋ' zaa zɔri ba maa.

³Yinim' bεn zaa be dunia ɿo ni, bε yi ti kpuyi binsheli din nyε shihirili bin' la zuysaa zoya zuyu, yin' lihimiya! Be yi ti piɛb' kikaa, yin' gbilisimiya tibili wum.

⁴Dama Yawε daa yeli ma, "N ni be m biehigu shee ka lihina baalim kaman maligim ni lurina yuŋ kachεŋu saha shεm ni kaman biisim ni be wuntan' ni shεm la."

⁵Zaŋ chaŋ wain tihni pum ti yεn kpahi lu ka di wala moori saha sheli, Itiɔpianim' dimnim' ni kana ti ku ba ka di bi to. Be ni ti niŋ ba kaman bε ni zaŋdi sua ḥ-ŋmahiri wain tiwula din teei shεm la.

⁶Be ni ti che bε tɔbbihi bεn kpi soŋ palo ni, ka zoya zuyu noonsi mini mɔyu ni biŋkɔbiri di ba, ka ḥub' ba. Noonsi ni ti di ba shεŋu ni, ka mɔyu ni biŋkɔbiri mi ḥub' ba kikaa saha.

⁷ Di saha maa ninvuy' shεb' bεn wɔγawɔγa, ka bε nιngbuna nyelisira, ka niriba bεn be yoma ni katiŋ' zaa zɔri ba, ka bε nyε bεn mali kpiɔŋ, ka nyandi sokam, ka mɔya pirigi bε tingbɔŋ la ni ti zaŋ pina na ti ti Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo. Zion Zoli zuyu luy' sheli din nyε Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo jembu shee la ka bε ti yεn zaŋ li du.

Aizaia 19

Naawuni ni darigi Ijiptinim' tibili

¹Ijiptinim' yεla yεtɔya m-bɔŋɔ: Nyama, Yawε ni ʒini sagbani din zɔri yomyom zuyu n-ka Ijipti na; ka Ijipti wuna nya o ka bε ni' sohira, ka Ijiptinim' yεma ɳma.

²Yawε yεliya, "N ni tuyili Ijiptinima, ka bε tuhi taba. Nir' min' o ʒiziinikpee ni tuhi taba, ka tins' ayinim' tuhi taba, ka nanim' tuhi taba.

³N ni chε ka Ijiptinim' birim, ka sayim bε ni lo ni bε niŋ shεm. Bε ni bɔhi bε wuna mini bε kpiimba ni bukpahinima ni bε wuhi ba bε ni yεn niŋ shεm.

⁴N ni zaŋ Ijiptinim' niŋ na' biɛyū ɳun mali putɔyu nuu ni ka o su ba. Man' yi Duuma Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo n-yεli lala maa."

⁵Nail Mɔyili kom ni filim, ka mali lala hal ti nyuui zaa.

⁶Ka mɔyili maa kɔsoya ni kom ni nyɔni, ka mali lala hal ti nyuui; ka kayili mini kulimɔri ti kuui zaa.

⁷Binsheγukam din be Nail Mɔyili maa duli ni ti kuui, ka bε ni biri binshεlikam dolisi mɔyili maa ti kuui zaa, ka pɔhim ɣe li chaŋ,

⁸Ninvuy' shεb' bεn zaa nyε kulipalinima bεn labiri zingohi mini bεn mali yilima bee nεri gbahiri zahim Nail Mɔyili maa ni ni ti fabili.

⁹Ninvuy' shεb' bεn wuyiri situr' piela ni ti yihi tahima, ka bεn ʒi kpalu' dari ni ninni biɛhigu ti tayi.

¹⁰Di ni ti niŋ kpaluhi alahiziba, ka bεnkam zaa tumdi tuma deeri yɔri ni ti mali suhusayinju.

¹¹Zɔan zuγulaannim' nyεla jεra. Ijipti yεnnim' nyεla jεra bεn wuhi niriba din bi viela. Bε ku tooi yεli Firawuna ni bε nyεla yεnnim' mini na' kura zuliya.

¹²Ijipti naa, a yεnnim' la lee be ya? Chε ka bε yεl' a Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo ni yεn niŋ Ijiptinim' shεm.

¹³Zɔan zuγulaannim' nyεla jεra, ka Memfisi nabihu nyε bεn yɔhindi niriba. Ninvuy' shεb' bεn nyε bε zuliya ni ninvuy' zuγuri birigi Ijiptinima.

¹⁴Yawε zaŋla chirachira biɛhigu ti ba, ka bε chε ka Ijiptinim' laani gindi bε ni niŋdi shεlikam ni kaman danyura m-be o tiri ni laani gindi la.

¹⁵Bundana bee nandana bee nabia bee tarima ka Ijipti tingbɔŋ ni n-nyε ɳun ni tooi niŋ shεli sɔŋ Ijiptinima.

¹⁶Dindali maa Ijiptinim' ni ti ḥumanila payiba, dabiem ni ti kpe ba ka bε ni' sohira, Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo ni ti yεn doli so' sheli liri ba zuyu.

¹⁷Ka Ijiptinim' ni zɔri Juda tingbøñima, ka bε yi ti boli Juda yuli bε ni so sani, dabiem ni gbaag' o, Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo ni lɔri nia sheli zaŋ chan bε polo zuyu.

¹⁸Dindali maa Ijipti tingbøŋ ni fɔntins' anu nim' ni ti tɔyisi Keenannim' yetɔya, ka po pɔri ni bε ni jεm Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo. Ka tinsi maa ni zay' yini yuli ni ti boonila Wuntan' tiŋa.

¹⁹Di saha bε ni ti me sara maligu bimbini zali Yawε Ijipti tingbøŋ sunsuuni, ka lan me binwɔyinli zali bε tintariga ka di teeri ba Yawε yεla.

²⁰Di yεn nyεla shihirili ni shehira Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo sani Ijipti tingbøŋ ni. Bε yi ti fabili niŋ Yawε niriba bεn nahindi ba la, o ni tim ḥun ni fa ba bahi bε sani ka o ti fa ba bahi.

²¹Yawε ni ti kahig' omaŋ' wuhi Ijiptinima, ka bε baŋ o dindali maa ka jεm' o, ka bo pina mini sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la ti o. Bε ni ti pɔri pɔri Yawε sani, ka niŋ bε ni po ni bε ni niŋ shεm.

²²Yawε ni ti Ijiptinim' dan' pam, ka lan tib' ba. Bε ni ti lab' Yawε sanna, ka o deeí bε suhigu ka tib' ba.

²³Di saha bε ni ti ḥyme solɔyu yi Ijipti tingbøŋ ni kuli Asiria tingbøŋ ni. Ka Asirianim' ti kani Ijipti na, ka Ijiptinim' gba kani Asiria na; ka Ijiptinim' mini Asirianim' ti layim jεm Yawε.

²⁴Di saha Izraelnim' ni ti pahi Ijiptinim' mini Asirianim' zuyu, ka bε niŋ zulya ata niriba; ka bε zuyu chε ka dunia zaa nya alibarika.

²⁵Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥun pun niŋ alibarika niŋ bε ni ḥo ni ti yeli, "N ni niŋ alibarika niŋ Ijiptinim' bεn nyε n niriba ḥo ni, ka niŋ alibarika niŋ Asirianim' bεn nyε n ni nam sheb' ḥo ni, ka niŋ alibarika niŋ Izraelnim' bεn nyε n ninvuy' gahinda ḥo ni."

Aizaia 20

Anabi ḥun be o zayim ka di nyε shihirili

¹Asiria naa Sarigɔn ni daa chε ka o tøbbihi zuylana chan ti liri Ashidødnima ntuhu nyāŋ ba yuun' shεl' la,

²di saha ka Yawε daa yeli Amɔz bia Aizaia, "Pirigim' a buyu ḥo min' a namda ḥo", ka o daa niŋ lala, ka chani o zayim ni napɔn zaŋa.

³Di saha ka Yawε daa yeli, "N dabili Aizaia ni daa chan o zayim ni napɔn zaŋa yuma ata la, di nyεla din yεn niŋ Ijiptinim' mini Itiɔopianim' shihirili.

⁴Lala ka Asiria naa ti yen gbahi Ijiptinim' leei daba, ka gbahi Itiopianim' ninkura mini bipola n-zan̄ ba bε zayim ni bε napon' zaŋa, ka bε gbina do palo ni, n-kuli o yiŋa, ka di dihi Ijiptinim' vi.

⁵Dabiem ni ti gbahi ninvuy' shεb' bεn zaŋ bε tahima niŋ Itiopia ni mini bεn mali Ijipti nyuri bara la, ka vi gbahi ba.

⁶Di saha maa ninvuy' shεb' bεn be Filistia Teeku noli ni ti yeli, 'Nyamiya din niŋ ti ni zaŋ ti tahima niŋ ninvuy' shεb' ni la mini ti ni daa zo nti paai shεb' ni bε fa ti Asiria naa nuu ni bahi la. Ka wula ka ti lee yen niŋ tiligi?"

Aizaia 21

Babilon lubu

¹Babilon yεla yεtɔya m-bɔrɔ: Kaman pɔhimziεpilinga ni ʒieri tingban' nεli ni shεm, lala ka mbusim pɔhim yen yi tingban' shεli din mali dabiem ni na.

²N nyala putɔyu yεl' shεŋa din niŋdi ʒii. Di nyela nyaanyira ni ɳun tumdi sayinju tuma ʒii. Elam tɔbbihi, lirimiyi ba. Miidia tɔbbihi, dɔnimiya gili tinsi gu. Naawuni ni chε ka Babilonnim' ni tahi wahala shεli na maa zan' tariga.

³Dinzuju ka bierim yiŋisi n niŋgbuna ni m-be kaman paya ni yi wolisiri ni o dɔyi ka bierim shεli mal' o la, ka n ni daa wum ka nya ʒii shεli maa puuni maa chε ka dabiem gbaai ma.

⁴M birimmi zaa ka dabiem kpe ma. N suhu kul yεla yuŋ zibbu zuyu, amaa ka di tahiri ma la dabiem na.

⁵Bε malila bindirigu dibu shili, ka yεrigi kpahisi sɔŋ nimaani, ka bε ʒini di ka nyu. Ka sapashin' kpamba yiŋisi niŋ kpam mali bε nyotayirisi.

⁶Di saha ka ti Duuma daa yεli ma, "Cham' ti bo tingul' zali, ka yεl' o ni o nini yi nya shεlikam, ɳun' yεlima.

⁷O yi ti nya wɔribariba ayiyi bee bumbariba bee laakumbariba ka bε kanna, ɳun' gbilisim' o tibili wum vienyelinga."

⁸Ka tingul' maa daa kuhi yεli, "N Duuma, n kul ʒielā n zaashee wuntaŋ' ni ni yuŋ zaa."

⁹Di daa bi yuui, ka o kuhi yεli, "Wɔribariba be chεchεbuŋ' ni, ka yuri ayi vɔri li kanna!" Di saha ka o daa lan yεli, "Babilon luya, di luya! Ka di wuna binnana zaa lu n-wurisiwurisi do tiŋa."

¹⁰N niriba Izraelnima, yinim' bεn nyε bε ni niŋ shεb' kaman bε ni bu ka' shεli n-yεl' li ɳɔ, n ni wum shεli Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraelnim' Naawuni ɳɔ sani ka n zaŋ yεri ya maa.

Duma yεla yεtɔya

11Duma yela yetɔya m-bɔŋɔ: Ka so daa boli ma Sier yera, “Tingula, bɔ saha ka bieyu yen neei? Yelim’ bieyu maa ni yen neei saha sheli.”

12Ka tingul’ maa garigi yeli, “Bieyu ni neei, amaa yuŋ ni lan zibi yaha. A yi bɔri ni a bɔhi, nyin’ lan labimina ti bɔhi.”

Areebia yela yetɔya

13Areebia yela yetɔya m-bɔŋɔ: Yinim’ Dədannim’ sochandiba bɛn dooni Areebia mɔŋu ni ŋɔ,

14bomiya kom na ti ti kɔnyuri ni mali sheba. Yinim’ Təma tingbɔŋnima, bomiya bindira ti kuŋkɔyinzɔriba.

15Niriba maa zɔrimi ni bɛ tiligi bɛ ni ŋooi takɔb’ sheli mini bɛ ni vooi tɔb’ sheli ni bɛ to barina ni.

16Di saha ka ti Duuma daa yeli ma, “Zan chan yuun’ yini saha din nyɛ kaman bɛ ni bu tumtumda so paa tuma yuma tariga saha, Kedar jilima ni zan’ tariga.

17Kedar peentɔriba bɛn nyɛ tɔbutuhiriba la ni ti kpaliimla biɛla.” Yawɛ ŋun nyɛ Izraɛl Naawuni ŋɔ n-yeli lala maa.

Aizaia 22

Jerusalem yela yetɔya

1Vinvamli din yuli booni 3ii Nyabu Vinvamli yetɔya m-bɔŋɔ: Bɔ n-niŋ? Bɔzuŋu ka tiŋ’ ŋɔ niriba zaa tam mɔpila zuyu puhiri chuyu?

2Tiŋ’ ŋɔ niriba zaa kul tahirimi. Bɛ kul malila suhupielli ka yɔri vuri. Yi ninvuy’ shɛb’ bɛn kpi pala bɛ ni zaŋ takɔb’ ku sheba, bɛ mi pala bɛn kpi tɔbu ni.

3Yi zuyulaannim’ zaa daa layingimmi guui. Pa piɛma ka bɛ daa zaŋ to n-gbahi ba. Bɛ daa gbahi bɛ ni daa nya yi ninvuy’ shɛb’ zaa hal bɛ ni daa kul zo n-chan katin’ la zaa yoli.

4Dinzuŋu ka n yeli, “Zomiya ka che ma ka n kum pam m pubiɛ’ niriba kum zuyu. Di bɔriya ni yi maai n suhu.”

5Lubu din mali dabiɛm pam mini chirachira be 3ii Nyabu Vinvamli ni, ka bɛ daai ti tiŋ’ goma luhi, ka ŋme sɔŋsim bɔbu kun’ bahi zoya ni nima. Yawɛ ŋun nyɛ Tɔbbihi Naa ŋɔ n-niŋ lala maa.

6Ka Elam tingbɔŋ ni tɔbbihi daa nyagi lɔyiri ba yuri n-zaŋ chechɛbunsi kana. Ka Keer tingbɔŋ ni tɔbbihi mi daa gbibi nyɔtayirisi.

7Yi vinvam’ shɛŋa din mali kulim puuni zaa daa palila chechɛbunsi, ka wɔribariba 3e dunɔdaya ni.

8O daa che ka Judanim’ ku tooi zabi bɛmaŋ’ zuyu. Dindali maa, yi daa chanja tibɔŋ ni bidibbina duu la ni nti yihi bidibbina.

⁹Ka yi daa nya ka bε chibichibi Dauda tiŋ' la gooni voya; ka yi daa tayı kom sɔŋ di biaŋ din be tiŋli la ni.

¹⁰Yi daa kali Jεrusalem yiya, ka wurim yiya maa n-zan̄ di bilichiisi me di gooni zali.

¹¹Ka yi daa gbi kɔbɔyili sɔŋ goma ayi sunsuuni ni beeŋ kurili la ni kom zɔrina ti luri di ni. Amaa ka bi lihi nya ŋun daa pun niŋ li bee n-che ka yi bayá be ŋun daa pun lo di nia zali ka di way' la ni.

¹²Ti Duuma Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ yεliya ni yi kummi ka fabili, ka pini zuyükpina, ka pili buri.

¹³Amaa ka yi ti malila suhupielli ka puhiri chuyu, ka kɔri nayilahi mini pieri ŋ-jubiri bε nimdi ka nyuri wain ka yεra, "Cheliya ka ti di ka nyu, dama bieyuni ti sa ni kpi."

¹⁴Ka Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ maŋmaŋ' daa yεli ma, "N ku che bε tuumbieyu ŋɔ taali hal ka bε ti yi dunia yili. Mani yi Duuma Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ n-yεli lala maa."

Bε kpahи Shεbina zuyu ni

¹⁵Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ daa yεli ma, "Cham' Shεbina ŋun nyε nayili tumtumdiba zuyulan' la sani nti bɔh' o,

¹⁶'Bɔ ka a su kpe? Duni ka a lee mi kpe hal ka ti gbir' amanman' gballi kpe n-chibiri daboli zuyu tampiŋ ni?

¹⁷Zɔri, Yawε ni to n-kpuŋ' a ni suli n-zan̄ ti labi. O ni gbaag' a kirikiri

¹⁸n-zan̄ a vilivili labi pal' yaŋu ni kaman bolli la. Ka a kpi nimaani ka che a chechεbun' shεŋa a ni mali nyuri bara maa bahi nimaani. A nyεla ŋun dih' a dan' yiŋ' vi!

¹⁹N ni yih' a a tuma ni, ka yih' a a zaashee maa.' "

²⁰Dindali maa, n ni boli Hilikia bia Eliakim ŋun nyε n dabili la na

²¹nti zaŋ a kparibu yel' o, ka zaŋ shεlɔrigu lo o; ka zaŋ a yiko niŋ o nuu ni, ka o lee i Jεrusalemnim' mini Judanim' ba.

²²Ka n lan zaŋ Dauda zuliya saafe ti o, ka o ti yooi, ka so ku tooi yo bee ka o ti yo, ka so ku tooi yooi.

²³N ni zaŋ o kpa luy' viɛlli shee vienyεliŋga kaman kpaa la, ka o leeg' o dan̄ niriba jilima nam ʒiishee.

²⁴Amaa bε ni ti zaŋ o dan̄ niriba mini bε bihi ni bε yaansi zaa ʒili nyayil' o m-pahi lahi balibu kam, din nyε pipihi zaŋ tabili lahi ni duy' bihi zaa.

²⁵Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ yeliya, “Di saha maa kpa’ sheli din daa kpa luy’ vielli shee la ti ku lan beni, bε ni ti ɳma li luhi, ka ɿ’ sheli din daa ɿi di zuyu la kpaliy yoli.” Yawε n-yeli lala maa.

Aizaia 23

Fønisia yela yetɔya

¹Fønisia yela yetɔya m-bɔŋɔ: Yinim’ Speen ɳarima din be teeku ni, kummiya ni suhugarigu! Dama Taai luya ka lan ka yili bee kulinoli. Niriba daa yila Saipurus na ntì wum di yela.

²Yinim’ teeku noli tinsinim’ mini Sidønnima, maamiya yi ni. Yi daabihu bela teeku ni bɔri azichi tiri ya.

³Yi che ka bε dolila teeku chani dari Ijipti kawaan’ sheli bε ni ɳahi Nail Moyili duli la kohira. Yi nyela zuliya kam kohigɔriba.

⁴Mbaye Sidøn, a di vi, dama teeku birini yeliya, “N na ɿi n-wolisi bee n-dɔyi. M mi na ɿi n-wumsi nachimpola bee payipielisi.”

⁵Hal Ijiptinim’ yi wum ni Taai wurimya, di ni niŋ ba nandahima pam.

⁶Fønisia, kummiya ka che ka nandahima mali ya. Zomiya kuli Speen.

⁷Taainim’ kurimbuni ha suhupielli tiŋ’ la m-bala? Tiŋ’ maa ni ka niriba daa yi n-du teeku duli ti ɿini la?

⁸Ninvuy’ ɳuni n-lee bo yelli ti Taainim’ ɳɔ? Taai din nyε tin’ sheli din leeri nama, ka di kohigɔriba nyε nabih, ka di daa bihi mi nyε bɛn mali jilima pam dunia ɳɔ ni la?

⁹Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ n-bo li ti ba. Duna n-niŋ lala ni o vuui bε barinyubo sheli bε ni nyuri zaŋ chan bε ni tum sheli polo la, ka dihi bε ni tibigi ninvuy’ shεb’ zaa dunia ɳɔ ni vi.

¹⁰Yinim’ Speennima, labimiya yimaŋman’ tingban’ ni. Kpe lan pala teeku kulinoli.

¹¹Yawε n-teeg’ o nuu tiri teeku maa, ka che ka dabiɛm gbaai di nanima, ka zali ni bε sayimmi Keenan birininima.

¹²Sidønnima, yi ku lan mali suhupielli, ka yi niriba ni nya nahingu. Hal bε yi zo n-kuli Saipurus, bε na kul bi yi.

¹³Babilønnima n-daa niŋ lala maa; pa Asirianim’ n-daa zaŋ Taai leei moyu ni biŋkɔbiri biɛhigu shee. Babilønnim’ n-daa me bimbina din du n-tabili bε goma, ka daai Taai birini mini di nayiya luhi; ka di lu n-dahim.

¹⁴Speen ɳariŋduhiriba, kummiya ka che ka nandahima mali ya, dama bε sayim yi birininima.

¹⁵Di saha maa bε ni ti tam Taai yεla yuun' pisopɔin din nyε naa yuusim tariga la. Yuun' pisopɔin maa yi ti paai, Taai ni ti ɔmanila bε ni zaŋ pagɔr' so yεla yili yilli.

¹⁶Nyin' ɔnun nyε bε ni tam pagɔr' so yεla ɔjɔ, kpuɔim' a moyilo chan gili tñj' puuni. Ðmεm' biŋkumda ka di nyayisa, ka yili yila pam ka di che ka bε lan teeg' a yεla.

¹⁷Yuun' pisopɔin maa saha yi ti paai, Yawε ni che ka Taai tingbɔŋ maa lan lab' di tuun' kura ni yaha n-lan zaŋ dimaŋ' kohi dunia ɔjɔ nanim' zaa zuyu kaman pagɔrili la.

¹⁸Bε ni ti zaŋ di kohigu nεma mini di liyiri ti Yawε. Bε ti ku zaŋ di sheli sɔŋ, amaa ninvuy' sheb' bεn jemdi Yawε nti yεn zaŋ di liyiri maa da bindira pam ni situr' shεŋa di ni simdi ni bε mali.

Aizaia 24

Yawε ni darigi dunianim' tibili

¹Yawε mali shili ni o sayim dunia ɔjɔ n-dahim dahim li sɔŋ. O ni che ka tingbani dam ka sokam gbaai zɔbu.

²Din ti yεn niŋ niriba, dina nti yεn niŋ adiini karimba; ka din ti yεn niŋ dabili, dina nti yεn niŋ o duuma; ka din ti yεn niŋ dab' paya, dina nti yεn niŋ pay' so ɔnun su o; ka din ti yεn niŋ ɔnun da, dina nti yεn niŋ ɔnun kohi; ka din ti yεn niŋ sandihira, dina nti yεn niŋ sandira; ka din ti yεn niŋ ɔnun zaŋdi liyiri paŋdi niriba, dina n ti yεn niŋ ɔnun paŋdi liyiri gba.

³Dunia shiri ni ti dahim dahim doya, ka bε ɔe di zaa. Yawε n-yεli lala maa.

⁴Dunia ni ti zayı n-kuui zaa; ka sagbana mini dunia zaa zayı.

⁵Daadamnim' sayim dunia, dama bε birigi Naawuni zalikpana min' o zaligu shεŋa din pahi, ka sayim o ni daa lo alikauli sheli ni di kul beni sahakam la.

⁶Dinzuyu ka noli di dunia, ka niriba bεn be di ni di wahala bε taali zuyu; ka di che ka daadamnim' kul filinda hal ka niriba biɛla nti kpalmi.

⁷Wain tihi kuuya, ka wain dii bi lan nyara, ka ninvuy' sheb' bεn mali suhupielli liyi ɔini.

⁸Guŋgombihi din kumsi tiri suhupielli mini moyilɔnim' kumsi foya, ka bεn yɔri suhupielli vuri gba fo.

⁹So bi lan nyuri wain ka yiini yila; ka binnyuri kpεma leei din to bεn nyuri li sani.

¹⁰Barina ni paai tin' sheli maa lumi dahim, ka yili kam zaa dunoya kpari, ka so ku tooi kpe di ni.

¹¹Wain kalinsi zuyu che ka niriba doli soya kumda, ka suhupielli kam naai, ka dunia ɔjɔ suhupielli zo;

¹²ka tñj' maa lu n-dahim, ka di dunoya kabisikabisi.

¹³Lala n-yen niŋ zuliya kam zaa bən be dunia ḥo ni. Di ni ti ḥmanila bən ni yi wəbi olivi tiwala din bahindi nyaanja ka yihiri wain tiwal' yiha bən ni yi wəbi li naai saha shəli la.

¹⁴Ninvuy' shəb' bən kpalim ni ti yili yila ni suhupielli; ka ninvuy' shəb' bən be wulinluhili polo ti yəli Yawə ni galisi shəm yəla.

¹⁵Dinzuŷu wulimpuhili polo nim' ni ti tibigi Yawə; ka bən ʒi n-dolisi teeku tibigi Yawə ḥun nyə Izraəlnim' Naawuni ḥo yuli.

¹⁶Ti ni ti wum wumpayibo yila din tibigiri Wuntialan' ḥo dunia ḥo luy' shəlikam zaa. Amaa ka n yəli, "Mbusim paai ma. N lan ka tahima, dama bilikoyinim' kul tumdila bən bilikənsi tuma pahira.

¹⁷Dunianima, wummiya, dabiəm mini bɔy' bieri ni zana n-że n-guñ ya.

¹⁸Ninvuy' so ḥun ti wum dabiəm maa yəla ka zəri ni ti lu bɔyili ni, ka ḥun mi ti zo n-yi bɔyili maa ni na, zana ni gbaag' o. Dama sa' kurili ni ti luna, ka tinqbani zaa səhira.

¹⁹Tinqbani ni ti dam damdi bieyu n-tahi bɔyi n-chərisicherisi.

²⁰Dunia ni ti laani kaman ninvuy' so ḥun nyu dam kuli, ka viini kaman suyili la. Di tuumbieri tibisim nti yən marigi li ka di lu, ka ku lan yiysi yaha.

²¹Di saha Yawə ni ti darigi yiko shəŋa din be zuyusaa tibili, ka darigi dunia ḥo nanim' tibili.

²²Bə ni ti layim be vol' ni sarika ni, ka o yo ba niŋ di ni zali gu bə tibidarigibo saha.

²³Di saha goli ti ku piela, ka wuntaj' ti zibigi, dama Yawə ḥun nyə Təbbihi Naa ḥo ni ti di nam ʒini Zion Zoli zuŷu ni Jérusaləm, ka o ti kahig' o jilima wuh' o niriba toondaannima."

Aizaia 25

Wumpayibo yilli

¹Yawə, nyini n-nyə n Naawuni; n ni duh' a ka pay' a yuli. A ʒieyimtali puuni, a pal' a ni daa pun lo nia shəŋa kurimbuni ha, ka di mali alahiziba la.

²A chə ka tinq' kara zani dabari; ka sayim bə ni me bin' shəŋa tayı bəmaŋa. Tinzunnim' ni me nayiya shəŋa luya, ka so ku lan lab' me li zali yaha.

³Zuliya shəb' bən mali yaa ni ti a jilima. Zuliya shəb' bən nyə putɔyunim' ni lu a sikuura.

⁴Dama a nyəla tarimba ni soyiri so sani; ka nyə nandaamba bən be nandahima ni ni soyiri so sani. A sani ka bə ni be ka sanʒieyu pohim ku tooi niŋ ba shəli, ka wuntaj' tulim gba ku paai ba. Putɔyunim' ni daa liriti niriba kaman kikaa saha sanʒieyu la,

⁵ka tinzungnim' vuri ɳmani tingban' kun ni tulim la, a daa che ka sagbana limsi li n-ku di tulim maa, ka putɔyunim' maa che yila yilibu.

Naawuni mali chuɔu puhibu shili ti o niriba

⁶Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo ni che ka be duyi chuɔu bindir' suma, ka bo wain kura mini bindir' suma din mali kpam ni wain sheli be ni te vienyelinga n-ti zuliya kam zaa zoli ɳo zuyu.

⁷O ni vuui suhugarigu sagban' sheli din sirigina ti pili zuliya kam zaa maa zoli ɳo zuyu.

⁸Di saha Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni ti kpihim kum birili, ka nyahi sokam zaa nintam, ka vuui o niriba ni nyari filij shel' la dunia ɳo ni zaa. Man' Yawε n-yeli lala maa.

⁹Dindali maa, niriba ni ti yeli, "Ti Naawuni m-bɔŋɔ! Ti pun guhir' o mi ni o tiligi ti. Yawε ɳun nyε ti ni pun guhiri so la m-bala. Cheliya ka ti mali suhupielli o ni tiligi ti maa zuyu."

Naawuni ni darigi Mɔabnim' tibili

¹⁰Yawε ni guli Ziɔn Zoli, amaa niriba ni no n-taai Mɔabnima kaman be ni nori mɔri nindi kulim bɔyili ni shem la.

¹¹Be ni teei be nuhi kaman kɔduyiriba ni teeri be nuhi ni be duyi kom shem la. Amaa be ni yen zaŋ be nuhi niŋ shem zaa yoli, be ni bahi di vi.

¹²Be ni me goon' sheŋa din du ka mali yaa tayi beman' la zaa ni kab' lu tiŋ' dahim zaa.

Aizaia 26

Naawuni ni ti o niriba nasara

¹Dindali maa, niriba ni ti yili yilli ɳo Juda tingbɔŋ ni yeli, "Ti tiŋ' ɳo mali yaa! Naawuni n-nyε ɳun guli di goma!

²Yoomiya tiŋ' maa dunoya, ka che ka zuliya sheli din niriba nyε wuntizɔriba ka ɣe yim ɳo gari kpe.

³A ni ti ninvuy' sheb' ben ɣe yim, ka lihir' a ninni la suhudo' manjli, be ni niŋ a naani zuyu.

⁴Niŋmiya Yawε naani sahakam, dama Yawε ɳun nyε Naawuni maa n-tayiri ti ka cheri zay' biɛyu sahakam.

⁵O filim karimbaannima; ka sayim be tiŋ' din mali yaa; ka daai di goma luhi tiŋa.

⁶Ben nyari nahiŋgu mini nandaamba ni be di ni chani gindi ka mali be naba nori li.

⁷Nyin' ɳun be tibi ɳo m-mali soli din be polipoli ti wuntizɔriba. Be ni doli so' sheli nyela so' vielli.

⁸Yawε, ti dolila a yubu ni nyε sheli, ka niŋ a ni doli so' shεŋa kariti saria naani. A kɔŋko ka ti kul bɔra.

⁹N suhu zaa kul yεla a zuyu yuŋ. Nyini ka n suhu zaa kul bɔra. Dama a yi kari dunia mini niriba bεn be di ni saria, di chεmi ka bε baŋdi din tuhi.

¹⁰A yi niŋ ninvuy' bieri nirilim, bε bi bɔhindi din tuhi niŋbu. Hal bε ni kul be wuntizɔriba tingbɔŋ ni la zaa yoli, bε bi niŋdi din tuhi. Bε bi sayi ni Yawε nyεla ŋun galisi.

¹¹ Yawε, a kpuγ' a nuu zuγusaa, amaa bε bi nya li. Chε ka bε baŋ a ni yur' a niriba shεm, ka chε ka bε di vi. Zaŋm' a ni yεn zaŋ buyim sheli wɔb' a dimnim' la wɔb' ba.

¹²Yawε, a ni ti ti suhudoo; dama yεlimaŋli, nyini n-chε ka ti niŋ ti ni niŋ shεlikam zaa.

¹³Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ, duumanim' shεba n-yi su ti, amaa a kɔŋko ka ti mi.

¹⁴Bε kpiya ka ku lan be yaha. Bε shihi ku lan yiγisi, dama a darigi bε tibili ka chε ka bε kpi; so ku lan teei bε yεla yaha.

¹⁵Amaa Yawε, a chε ka ti yεligi, ka chε ka ti tingbɔŋ tintarisi yεligi pahi, ka ti ti a jilima di zuyu.

¹⁶Yawε, a ni daa darig' a niriba maa tibili la, bε nandahima puuni, bε daa suh' a pam.

¹⁷Yawε, a chε ka ti kuhimi kaman paγa ni wolisiri ni o dɔyi ka kuhiri bierim zuyu shεm la.

¹⁸Ti daa wolisirimi ka kuhiri bierim zuyu, amaa ka ti lee bi dɔyi sheli. Ti bi di nasara; ti mi bi dɔyi so ni o zani ti zaani dunia ŋɔ ni.

¹⁹Yi ninvuy' shεb' bεn kpi ni ti neei kum ni. Yinim' bεn zaa kpi m-be gbala ni, yiγisimiya yili suhupielli yila. Maligim ni luri mahigiri tingbani shεm la, lala ka tingbani yεn chε ka ninvuy' shεb' bεn pun kpi la neei."

Saria karibu mini niriba labisibu na

²⁰N niriba, kpεmiya yi duri ka yo yi dunoya. Sɔyimiya ka di tooi biɛla ha, ka Naawuni suhuyiyisili maa saha gari.

²¹Dama Yawε ni yi o biɛhigu shee alizanda ni kana ti darigi dunianim' tibili bε tuumbieri zuyu. Bε ni daa ku ninvuy' shεb' ashilɔni zaa yεla ni ti yi palo, ka tingbani ti ku lan sɔyi bε ni daa ku ninvuy' shεb' maa.

Aizaia 27

¹ Dindali maa Yawε ni ti zaŋ o ninkuunsi takob' titali din mali kpiɔŋ la n-darigi Leviatan ŋun nyε way' so ŋun pɔripori ka yiŋiri la tibili; ka ku teeku ni biŋkob' bieŋy la.

²Dindali maa Yawε ni ti yili yila yel' o ni yur' o wain tih i pu' shel' la yela.

³"Man' Yawε n-nyε di gula, ka yoŋiri li kom sahakam. N kul gul' li mi yuŋ ni wuntanŋ' ni, ka so ku tooi niŋ li sheli.

⁴M bi lan je suli niŋ wain tih i puu maa. Di yi mali gɔhi mini suligunyinyari, dindina n ni mali shili lu di zuyu, ka nyo li buyim.

⁵Amaa n niriba dimnim' yi bɔri ni n tiligi ba, dindina bɛn' niŋmi sandaani niŋ ma, lin, bɛn' niŋmi sandaani niŋ ma."

⁶Saha sheli kanna, ka Izraelnim' bɛn nyε Yaakubu zuliya ŋɔ ni ti ba nyaya kaman tia la. Be ni ti pum puma, ka wali wala. Ka be zuliya ti be dunia ŋɔ luy' shelikam.

⁷O bi ŋme ba luhi kaman o ni daa ŋme bɛn ŋme ba luhi la shem la. O mi bi ku ba kaman o ni daa ku ninvuy' sheb' bɛn ku ba la shem la.

⁸O daa darig' o niriba maa tibili n-che ka be gbahi ba kuli tinduya ni. O suhuyiyisili puuni, o daa che ka wulimpuhili polo pohim kana ti ʒe ba chaŋ.

⁹Dinzuyu Izraelnim' ni yen niŋ shem nya be daalahichi che m-paŋ nyela, faashee ka be ŋme n-wurisi chefirinim' maligu malibu bimbina la buyibuyi kaman zim la; ka sayim Ashera ŋmahinli binyara mini di tulaale tuyilibu bimbina la zaa.

¹⁰Be ni me birini gili tin' shel' la lumi dahim zaa, ka be che li bahi kaman tingban' nɛl' la. Di leela biŋkobiri mɔri ŋubbu shee ni be ni dooni luy' sheli vuhire.

¹¹Di tiwul' kpana kuumi kab' lu, ka payiba va li ti mali buyim. Dama niriba maa nyela bɛn bi bandi sheli, dinzuyu ŋun nam ba maa ku zo ba nambɔy bee n-niŋ ba nirim.

¹²Izraelnima, dindali maa, Yawε ni ti doli Yufretiiz Mɔyili zaŋ hal ni Ijipti tintariga n-layim ya yinoyino kaman be ni yihiri chi ka cheri wurigu shem la.

¹³Dindali maa be ni ti piebi kika' titali, ka ninvuy' sheb' bɛn daa yirigi be Asiria tingbɔŋ ni mini be ni daa kari sheb' kulisi Ijipti tingbɔŋ ni la kana ti jem Yawε Jerusalem zoli din be kasi la zuyu.

Aizaia 28

Be kpahi nuzaa polo naa zuyu ni

¹Izrael zuliya nam be barina ni. Di tipum zuyupiligu din mali jilima, ka pili be zuyulaannim' bɛn yu nam pam zuyuri ni la nyela din kpaara. Be zuyuri zaa nyola tulaale, amaa ka be lee nyu wain buyi do nimaani.

²Nyama, ti Duuma mali ninvuy' so ŋun mali kpiɔŋ ni yiko din ni tooi lu be zuyu. O ni kana kaman sakuya saa bee sa' kurili ni kopaliga nti di tingbani maa.

³Zuyulaannim' bən nyε karimbaannim' ni bən nyu wain buyi la, bε ni ti no n-taai ba.

⁴Zuyulaannim' bən nyε karimbaannim' maa jilima la ni ti kpaai kaman fiig tihi walibu saha tiwal' shεŋa din daŋ moobu ni yi luna ka bε pih i, ka di nuu ni paabu n-to ka bε pun di li la.

⁵Dahin shεli kanna, ka Yawε ŋun nyε Təbbihi Naa ŋo ni ti ŋmanila tipum zuypiligu din mali jilima o niriba bən tiligi sani.

⁶O ni ti che ka bən nyε sariakaritiba doli yεlimanlı soli, ka ti bən ʒe dunɔdali gbini kariti bən kanna ni bε ti liri ba la suhukpeeni.

Aizaia mini Juda anabinim' bən nyuri wain buyira

⁷Hal maligumaaniba mini anabinim' gba nyurila wain n-chani laana. Be nyula wain maa mini binnyur' kpεma n-chani laani ka birim. Be bi lan baŋdi ʒii nyabu gbinni, bε mi bi lan kariti saria din tuhi.

⁸Bε teebuya zuyu zaa nyεla tiri, ka di luγ' shεli ka nyam.

⁹Ka niriba bəhira, "Bo ka o lee yεn zaŋ wuhi ti? Ka yεtɔy' bo ka o lee yεn zaŋ yεl' ti? Bihi bən ŋmaai bihili kɔŋko ka o yεligu ni sɔŋ?"

¹⁰Dama o kul wuhirila zaligu yiniyini mini wuhibu yiniyini ni kuligakuliga ni biɛlfu kpe, biɛlfu kpe."

¹¹Yεlimanlı yi yi ku wum n ni yεli shεm, Naawuni ni che ka tinzunnam' zaŋ tinzun' yεtɔya wuhi ya.

¹²Yinima ninvuy' shεb' o ni pun yεli, "N tin ya vuhim mini suhudoo, amaa ka yi zaŋisi ni yi ku wum ti ma."

¹³Dina n-che ka Yawε wuhiri ya la zaligu yiniyini mini wuhibu yiniyini ni kuligakuliga ni biɛlfu kpe ni biɛlfu kpe. O niŋla lala ni di che ka yi leb' lu yi kpaya zuyu n-nya dansi, ka zana gbahi ya, ka bε zaŋ ya chaŋ ti leei daba.

Bε pii kuyili sɔŋ Ziɔn

¹⁴Pumpɔŋɔ, yinim' bən nyε ansarisimaaniba, ka di nam ʒini Jεrusalem n-su n niriba ŋo, wummiya man' Yawε ni yεn' yεli shεm.

¹⁵"Yi nyuri bara yεri ni yinim' layila kum zɔri, ka yi mini kpiimba biɛhigu shee lo tab' alikauli. Yi niŋ yεda ni alɔbo yi lu, di ku din ya, dama yi tεhiya ni ʒiri mini yɔhiŋgu ni tiligi ya."

¹⁶Dinzuyu yi Duuma ŋun nyε Yawε ŋo yεliya, "Nyamiya, n zaŋla duu tanzaa kuyili sɔŋ Ziɔn. Di nyεla kuy' shεli din vieli ka mali kpiɔŋ; ka ni che ka duu tanzaa mali yaa. 'Ka ŋunkam niŋ o yεda ku zo dabiem.'

¹⁷Din tuhi niŋbu n-yεn nyε di buyisibu vulo, ka yεlimanlı nyε di bimbuyisirigu." Sanʒieyu ni ʒe yi ni niŋ ʒiri shεli yεda la bahi, ka kokpεyε mi ʒi yi ni niŋ yεda ni binshεli ni tiligi ya la chaŋ.

¹⁸Di saha ka yi mini kum zori la sayim, ka yi mini kpiimba biɛhigu shee alikauli la yiysi. Di nyaanja alobo yi ti lu, di ni din ya.

¹⁹Di ni lu yi zuyu n-din ya; di ni lu yi zuyu asiba n-gari yim, ka lu yi zuyu wuntan' ni ni yuŋ. Ka yel' biɛyu kam ni che ka yi ban Naawuni yeligu gbinni!

²⁰Dinzuyu yi ni ti ŋmanila ŋahili sheli din wuhi: Bindoo bi waya ka nir' ni tooi teeg' omaŋ' dɔni di zuyu, ka chinchini gba bi yelima, ka nir' ni tooi zaŋ li pil' omaŋ.

²¹Yawε ni yiysi tuhi kaman o ni daa niŋ shem Pεrazim Zoli zuyu mini Gibion vinvamli ni la din ni che ka o tum o ni lo ni o tum shem. O ni yεn tum sheli maa yi kul nyε yel' saani kabo, o ni bahi tum o tuma din nyε alahiziba tuma maa naai.

²²Dinzuyu pumpɔŋɔ di cheleya ka n ni zaŋ yεtɔy' shεŋa kpahiri yi zuyu ni ŋo kun ya lari. Yi yi niŋ lala, di ni che ka yi tiligibu niŋ tom. Dama n wum ti Duuma Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo ni zali ka wuhi ni o ni sayim tingbɔŋɔ ŋo zaa shem.

Naawuni yεm

²³Wummiya n ni yεri ya shem. Cheleya ka yi bayə be n yeligu ni.

²⁴Pukpar' so n-na ʒi n-kɔr' o puu n-kul kɔri li yεrigira.

²⁵O yi kul ko o kɔbu, o biritila o bimbira din nyε nili mini buŋgu, ka biri alikama doli vuysi, ka biri chi di biribu shee, ka biri binshεŋa din pahi dolisi putarisi.

²⁶O mi o tuma ni nyε sheli, dama Naawuni n-nyε ŋun wuh' o.

²⁷O bi zaŋdi kaburi jaambɔŋ' titali buri buŋgu bee n-zaŋdi nayikora tɔroko nɔri nili, amaa kaburi jaambɔŋ' bila ka o zaŋdi buri buŋgu, ka zaŋdi li ŋmari nili.

²⁸O bi zaŋdi bini din ni sayim siŋkaafa buri li. O mi o ni yεn niŋ shem zaŋ nayikora tɔroko kpe di ni no li ka di biɛlim ku bɔyi.

²⁹Dimbɔŋɔ gba nyela din yi Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo sanna. O sayisiri niriba vienyelinga, ka nyε yεm zaalana.

Aizaia 29

Yel' biɛyu din paai Jεrusalem

¹Wεi, yel' biɛyu ni paai Jεrusalem din nyε Naawuni sara maligu bimbini, ka nyε Dauda ni daa be tin' sheli ni la. Che ka churi ŋo kul puhiri yuuni kam.

²Di saha ka Naawuni ni che ka yel' biɛyu kana ti paai tin' sheli be ni booni "Naawuni sara maligu bimbini" la. Ka niriba ni ti kumdi ka fabinda, ka tiŋ' maa zaa ni be kaman ʒim ni ŋam sara maligu bimbin' sheli.

³Naawuni ni ti lu tiŋ' maa zuyu m-me bindura tabili di gooni gili.

⁴Jεrusalem, a ni ti bela tingbani puuni ha tɔyisiri yεtɔya, ka a yεtɔya yiri tingban' ni na. A kukoli ni ti ŋmanila kpim' kukoli n-yiri tingban' ni na. A ti yεn sɔyirim i yeri ka di yiri tingban' ni na.

⁵Jerusaləm, n ni pəbisi tinzunnim' bən lir' a zaa bahi kaman taŋkpayu la, ka chə ka bə többihi bən zər' dabiəm zo yomyom kaman pəhim n-że wurigu chaŋ la. Nini pəbbu ni neebu

⁶ka Yawə ḥun nyə Təbbihi Naa ḥo ni chə ka saa tahibu mini tiŋgbani dambu ni pəhim bięyū ni buyim bięyū kana nti fa a bahi.

⁷Di saha maa tinzun' többihi bən zaa kana ti liri tin' shəli din nyə Naawuni sara maligu bimbin' la mini bə bidibbina ni bə töbutuhiri' nəma ni bə binshəyukam zaa ni ti yiyi ka firi kaman zahindi la bee nir' ni nya binshəli ʒii yuŋ shəm la.

⁸Tinzunnim' bən zaa laŋim ni bə liri Ziən Zoli zuyunima ni ḥmanila kum ni mali ninvuy' so, ka o dəni zahim zahindi ka o diri la bindirigu, ka yirigi neei ka kum na kul mal' o la bee kaman konyuri ni mali ninvuy' so, ka o dəni zahim zahindi ka o nyurila kom, ka yirigi neei ka konyuri na kul mal' o la.

Tipawumli soli

⁹Kul leemiya jera! Kul leemiya zoomba! Buŋimiya n-chani laana, ka bi nyu wain bee binnyuri kpəma!

¹⁰Dama Yawə che ka gom gbaai ya ni yi gbihi gbihiri bięyū. O pəbi yi daanabinim' nina, ka zaŋ bini pili yi nyariba zu�uri.

¹¹Dimbəŋə zaa ʒii nyabu ḥmanila bə ni zaŋ bini dihi litaafi shəli noli tabili puuni yətəŋa, ka so yi zaŋ li ti ninvuy' shəb' bən mi karimbu ka yəli ba, "Karimmiya litaafi ḥo," bə ni yəli, "Ti ku tooi karim li, bini ka bə zaŋ dihi di noli tabili."

¹²Ka so yi zaŋ li ti ninvuy' shəb' bən ʒi karimbu ka yəli ba, "Karimmiya litaafi ḥo," bə ni yəli, "Ti ʒi karimbu."

¹³Ti Duuma yəliya, Niriba ḥo yəri ni bə jəmdila mani, amaa ka bə ni yəri shəm ka gbinni, dama bə suhuri bela katir' ka che ma. Ninsalinim' zaligunim' mini bə kaya soli ka bə doli jəmdi ma.

¹⁴Dinzuyu n ni tum alahiziba tuma niriba ḥo sani, ka di gari ba ka niŋ ba alahiziba. Ninvuy' shəb' bən nyə yənnim' ni leei jera, ka bə yəm maa leei din ka buchi.

Tahima din be tooni

¹⁵Mbusim be yinim' bən zaŋ yi ni lo nia shəŋa sɔyi Yawə, ka tumdi yi tuma zibisim ni ḥo zuŋu, dama yi yəra, "So bi nyari ti, So mi bi mi ti."

¹⁶Bə lebila yəla pili ma. Yayimera mini yayiri pala yim. Bə ni mali binshəli ku tooi yəli ḥun mal' li, "Pa nyini m-mali ma;" bee bə ni nam bin' so ku tooi yəli ḥun nam' o, "A bi nam ma vienyeŋiŋa."

¹⁷Di ku yuui ka nyɔŋ puuni leei kəbu shee kəbu shee mi leei nyɔŋ.

¹⁸Dindali maa tikpiranim' ni ti wum bə ni karindi litaafi puuni yəri shəm, ka zoomba bən be zibisim ni ti neei bə nina lihi nya.

¹⁹Nandaamba mini faranima ni ti lan nya suhupiel' sheli Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥun be kasi ḥo ni tiri la.

²⁰Ninvuy' sheb' bεn nahindi bε taba, ka maani ba ansarisi la ti ku lan beni. Bε ni ti ku tuumbietumdiba zaa.

²¹Naawuni ni ti ku ninvuy' sheb' bεn zuri bε tab' nyaanja mini bεn fari tuumbietumdiba bahira saria karibu ni ni bεn ḥmari ȝiri m-moñdi bεn ka taali yelmanjli la.

²²Dinzuŷu Yawε ḥun daa tiligi Ibrahimma o muŷisigu puuni la yeli Yaakubu zuliya, "Yi ku lan di vi, yi mi ninni biɛhigu ku lan tayi."

²³Bε nini yi ti nya bi' sheba n ni yεn ti ba, di saha bε ni banj ni mani ḥun nyε Yaakubu zuliya Naawuni ḥun be kasi ḥo n-tum lala maa, ka ti ma jilima ka lu man' ḥun nyε Izraεl Naawuni ḥo sizuura.

²⁴Ninvuy' sheb' bεn nyε jera ni bοhim banj, ka ninvuy' sheb' bεn kul ḥumdi bε kparima ni waawaayil' la ni bοri ni bε nya wuhibu, ka bε suhuri paligi.

Aizaia 30

Ijiptinim' zɔri layibu din ka buchi

¹Yawε yeliya, "Wei, n niriba bεn mali tipawumli, ka lɔri nia sheli din pa n dini, ka lan layiri niriba zɔri ka di pa n ni yu' sheli. Bε kul tumdila alahichi pahira.

²Bε chanj Ijipti nti bοri sɔ̄nsim, ka bi niŋ ma saawara. Bε daa chanj ti kpεla Firawuna yuli ni bε nya sɔ̄yibu shee Ijipti.

³Dinzuŷu bε ni ti nya filiŋ Ijipti zo n-kuli maa ni, ka Firawuna ti che ka bε di vi bε ni bοri sɔ̄nsim sheli maa puuni.

⁴Hal bε sapashinnim' mini bε tuumba ni pun paai Ijipti tin' shεnja din nyε Zɔan mini Hanεs la zaa yoli,

⁵Judanim' ni ti niŋ ayεi, niriba maa ni daa bi tooi sɔ̄ŋ ba la zuyu. Bε ni che ka Judanim' maa di vi."

⁶Naawuni ni yeli shεm zaŋ chanj nudirigu polo tingban' nεl' ni binkobiri polo m-bɔ̄ŋɔ: Bε tuumba dolila tingbɔ̄ŋ maa ni so' shεnja din mali barina. Di nyεla luy' sheli gbuyima mini garinsi ni ȝierisi ni be. Bε zaŋdi pin' suma ȝi' tibisa n-ȝiini bε bunti mini bε laakumnima nti tiri zuliya sheb' bεn ku tooi sɔ̄ŋ ba.

⁷Ijiptinim' ni tiri niriba sɔ̄nsim sheli ka buchi, dinzuŷu man' ni pa Ijipti yupaa mbol' li la "Rahab ḥun nyε ȝinahigulana."

Tipawumlinima

⁸Cham' ti sab' niŋ litaafi ni zali wuhi niriba maa ni nyε ninvuy' bieri shεm; ka di ti di ba shεhira sahakam.

⁹Dama bε nyεla tipawumlinima ni bεn ka yεda ni bεn bi deeri Yawε wuhibu.

¹⁰Be daa yeli nyariba, "Di lan nyan ya", ka yeli anabinima, "Di yeliya ti din tuhi; naŋ' yelimiya ti la ti suhu ni yu sheli ni binshɛŋa din bi tuhi yela.

¹¹Zomiya ti soli zuyu, ka di guriya ti soli. Di lan tɔyisiriya ti Izraelnim' Naawuni ɣun be kasi maa yela."

¹²Dinzuŋu Izraelnim' Naawuni ɣun be kasi maa ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Yi zayisi n yeligu ka dolila kiŋkansi mini yohin soli, ka niŋ li naani.

¹³Dinzuŋu yi mali taali. Yi ɣmanila goon' wɔyinli din tahi bɔyi, di ku yuui ka di lu n-libigi niriba.

¹⁴Yi ni ɣma n-wurisiwurisi kaman yaŋri duyu la, hal ka salichee din ni mooi buyim bee n-tooi kom kɔduyu ni ku lan beni."

¹⁵Yawɛ ɣun nyɛ Izraelnim' Naawuni ɣun be kasi ɣo ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Niŋmiya ma naani ka labina nti nya kpiɔŋ ka tiligi." Amaa ka yi zayisi

¹⁶ka yeli, "Aai, ti ni ba yuri bɛn zɔri pam n-zo n-tiligi," dindina zomiya tiligi. Yi tɛhiya ni yi yuri zɔri pam, amaa bɛn kariti doli ya maa yuri zɔri gari yi yuri.

¹⁷Yi dimnim' tɔbbi' yino ni ti kari yi ninvuy' tuhili ka yi ɣmaligi guui, ka bɛ tɔbbih' anu ni tooi kari ya ka yi zaa ɣmaligi guui, ka yi tɔbbi' yino gba ti ku kpaliŋ zani nayila binsheli din nyɛ shihirili din be zoli zuyu la n-ni ti kpaliŋ beni.

¹⁸Amaa Yawɛ guhirimi ni o zɔn ya nambɔyu. O bɔri ni o zɔn ya nambɔyu, dama o nyɛla ɣun kul niŋdi din tuhi. Ninvuy' shɛb' bɛn niŋ Yawɛ naani mal' alibarika.

Naawuni ni niŋ alibarika niŋ o niriba ni

¹⁹Yelimanji, yinima ninvuy' shɛb' bɛn be Jerusalɛm ku lan kum. Yi Duuma nyɛla nambɔzɔra, ka yi yi kum niŋ o, o ni wum ka garigi ya.

²⁰Yi Duuma ni chɛ ka yi nya wahala ni nahiŋgu, amaa ɣuna ɣun maŋmaŋ' nyɛ yi karimba maa ku lan sɔyi ka chen ya, amaa o ni chɛ ka yi nini nya o, ka o wuhi ya.

²¹Yi yi ti birigi kpa nudirigu polo bee nuzaa polo ka chɛ soli, yi ni ti wum o kukoli yi nyaanja polo ka di yera, "Soli maa m-bɔŋɔ, doliya li."

²²Di saha yi ni ti sayim yi wuna mini di binnan' shɛŋa zuyu bɛ ni dooi salima mini anzinfa pa, ka va li labi kaman bincher' bier' la ka yeli, "Wari ya."

²³Yi yi ti biri yi bimbira, o ni chɛ ka saa mi n-niŋ li ka di zoot niŋ, ka yi kpuyi atam pam, ka yi biŋkɔbiri nya mɔri pam ɣubira.

²⁴Hal yi naŋkɔra mini bunti bɛn kɔri yi puri ni ti ɣubi bɛ ni zaŋ soobul' mini soobul' jɛba yeli bindir' sheli.

²⁵Yi yi ti daai yi dimnim' pihi luhi ka ku ba dahin' sheli, kom ni ti zɔri yiri zoya din du pam mini kuŋkuna din du pam zaa ni na.

²⁶Goli ni ti nemi kaman wuntan' la, ka wuntan' neesim mi ti layim ʒii buyopɔin zuyu n-nye kaman daba ayopoin neesim din leei dahin yini dini. Dimboŋɔnim' zaa ni ti niŋla dahin' sheli Yawε yi ti tib' o ni ti o niriba dan' shel' la.

Naawuni ni darigi Asirianim' tibili

²⁷Nyamiya, Yawε yiko min' o jilima nyela din yi katinq' kanna. O suhuyiyisili shihirili nyela nyohi ni buyim; ka o nol' ni yetɔya ŋmani buyim din dira.

²⁸O vuhibu pɔhim din be kaman kokrepɛy din ʒiri binsheγukam chani la be o tooni n-kuri zuliya sheba, ka che ka be ni lo nia bie' shenja zaani tariga.

²⁹Amaa yinim' ni ti mali suhupielli ka yili yila kaman Naawuni chuyu puhibu dali yuŋ. Yi ni ti mali suhupielli kaman ninvuy' sheb' ben piebiri yuhi yiini yila chani Yawε ŋun nyε Izraelnim' tampiŋ ŋo zoli zuyu.

³⁰Yawε ni che ka niriba wum o kukoli din galisi la, ka che ka sokam nya o suhuyiyisili tuma. O ni ti che ka buyim dira, ka sagbana boyi, ka sanʒiey ʒiera, ka sakuya luri na.

³¹Asirianim' yi ti wum Yawε kukoli, ka nya o ni darigi be tibili shem, be ni tarigi.

³²Yawε ni ti yen darigiri be tibili saha sheli maa ti yen nyela o niriba ni yen ŋmeri gunjɔna mini moyilɔnim' saha sheli. Naawuni manjmanj' ni tuhi Asirianim' maa.

³³Yelimanqli, o mali buyim sheli din yen di Asiria naa soŋ ka di waya. Buyim maa dari kul pumi, ka doya yelim' ka zilim' pam. Yawε ni vuhi o vuhim din ŋmani chilibi bahi di zuyu, ka di taai buyim.

Aizaia 31

Naawuni guli Jerusalem

¹Mbusim be ninvuy' sheb' ben chani Ijipti ti bori soŋsim zuyu. Be ninla Ijipti tɔbbihi ben galisi pam la kpiŋ mini be wɔribariba ni be chechebensi yeda; amaa ka bi niŋ Yawε ŋun nyε Izraelnim' Naawuni ŋun be kasi ŋo yeda bee n-suh' o ni o soŋ ba.

²Ka o mi che ka zay' biey paai ba, dama o nyela ŋun mi shelikam. O bi yeri ka labiri nyaanja. O ni darigi tuumbietumdiba mini ninvuy' sheb' ben soŋdi ba ka be tumdi tuumbieri maa tibili.

³Ijiptinim' nyela ninsalinima ka pa Naawuni, ka be yuri nyε binjɔbiri ka pa lahizibu binyara. Yawε yi ti lu be zuyu, ben nyε soŋdiba maa ni ti tuui, ka be ni soŋdi sheb' maa lu, ka be zaa layim bahi yoli.

⁴Ka Yawε daa yeli ma, "Gbujinli yi gbaai piɛy ku o, ka piɛguliba kul tahiri pampam kabo, o ku zo ka che piɛy maa. Lala n-nye li; binsheli kani din ni che ka man' Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo ku guli Ziɔn Zoli, ka tuhi fa li."

⁵Noŋa ni yiŋri gind' o tiey shem la, lala ka Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo ni guli Jerusalem. O ni fa li bahi, ka gul' li."

⁶Yawε yeliya, “Izraelnima, ɳmaligimiya lab’ yi ni yi man’ so nyaanja pam la sanna.

⁷Dindali maa yi zaa ni ti zaŋ yi daanzinfa buya mini salima buya din nyε yi nuhi ni tum alahichi m-malila labi.

⁸Di saha bε ni ti zaŋ takɔbi din pa salinim’ bεn kpiri ɳɔ takɔbi n-ku Asirianima. Bε ni ti yi tɔbu ni n-zo ni bε tiligi. Ka bε ti gbahi bε nachimba chan’ ti leei daba.

⁹Dabiɛm ni ti gbaai bε naa ka o guui, ka o kpamba gba ti zaŋ bε tuutanim’ bahi ka guui dabiɛm zuyu.” Yawε ɳun buyim diri Zion, ka o sara maligu buyim shee be Jerusalem la n-yεli lala maa.

Aizaia 32

Naa ɳun doli yεlimanɔli soli

¹Nyama, Na’ so ɳun doli yεlimanɔli soli ni ti di nam, ka o kpambaliba nyε bεn tumdi din tuhi.

²Bε zaa yinoyino ɳmanila luy’ sheli nira ni ni zo nti soyi tiligi pɔhim bee sanʒieyu. Bε ɳmanila kɔzɔrim din zo n-tielo tingban’ neli, ka ɳmani mahim din be tingban’ nεl’ ni tampin’ titali lɔŋni.

³Di saha bε ni ti neei bε nina, ka gbilisi bε tiba wum niriba yεlimuɔisira.

⁴Ninvuy’ shεb’ bεn niŋdi yomyom bε tεha ni ni ti leei bandiba, ka bεn tɔri birilim ti tɔyisi yεtɔya din niŋ kamaata ni viεnyεliŋga.

⁵So ku lan zaŋ jεrigu boli ninvuy’ titali bee n-zaŋ yεmbimbierilana boli ninvuy’ suŋ.

⁶Dama jεrigu tɔyisirila jεrilim yεtɔya, ka tεhiri zay’ biεyu tumbu yεla. O ni tumdi shεm min’ o ni yεri shεm nyεla birigginsim zaŋ chan’ Yawε sani. O mi na ɿi n-ti kum ni mali shεb’ bindirigu bee n-niŋ kom ti kɔnyuri ni mali ninvuy’ shεba.

⁷Ninvuy’ biεyu tuma nyεla tuumbieri. O nyεla ɳun zaŋ ɿiri ni o tum faranim’ barina, ka niŋdi din ni chε ka nandaamba kɔŋ yεlimanɔli.

⁸Amaa ninvuy’ titali nyεla ɳun tumdi din doli yεlimanɔli soli, ka ɿe din tuhi nyaanja.

Saria karibu yεla

⁹Yinim’ pay’ shεb’ bεn nya vuhim, ka tεhi ni sheli bi mali ya la, yiyisimiya wum n ni yεn yεli shεm.

¹⁰Di ku paai yuuni ka yinim’ bεn nya vuhim ɳɔ ni’ sɔhigi. Wain tihī ku wali, ka di daatam kpuyibū ku beni.

¹¹Yinim’ pay’ shεb’ bεn nya vuhim ɳɔ, chεliya ka yi ni’ sɔhira. Tεhi’ sheli ni bi mali yinim’ shεb’ ɳɔ, chεliya ka dabiɛm mali ya. Pirigimiya yi situra sɔŋ, ka zaŋ buri so yi shεhi ni.

¹²Bumiya yi nyori ni suhusayingu yi tingbani din vuhibri mini yi tiwala tihidin sayim la zuyu.

¹³Dama gohi mini suligunyinyari bilila n niriba tingban' ni. lin, kummiya suhupielli ni daa be yil' shenja ni mini tin' shel' ni la zuyu.

¹⁴Dama hal so ku lan be nayili, be ni ti zo zaa ka che tij' maa. Ka tingula biethigu shee mini yiya lu n-dahim zaa n-kul doya sahakam. Ka nimaani leei moyu ni bensi gorm shee ni pieri mori nubbu shee.

¹⁵Amaa Naawuni ni lan che ka o shia siyi ti zuyu na, ka che ka tingban' shel' din kpi la leei tingban' shel' din vuhibra; ka puri atam niij pam.

¹⁶Di saha yelimanjali ni ti be tingban' neli ni, ka wuntitali mi ti be tingban' shel' din vuhib' ni.

¹⁷Ka wuntia tuma maa tahi suhudoo mini bieri baalimtali ni naani nijsbu na sahakam.

¹⁸N niriba ni ti be suhudoo mini alaafee ni vuhibri ni be luy' shel',

¹⁹hal sakuya yi ti luna sayim tibon la zaa, ka tij' maa lu n-dahim zaa.

²⁰Ninvuy' shew' ben ko n-dolisi kulibon bindira ni nijs pam, ka be suhiri paligi, ka niyi mini bensi gba nya mo' suma nubi.

Aizaia 33

Sɔ̄nsim bɔ̄bu wunsuhigu

¹Mbusim be a zuyu, nyini jun kuri niriba, ka so na bi ku a jo; nyini yeqkiqkabinalana, so zi n-tum' a yeqkiqkabina tuma. A yi ti che yeqkiqkabina tuma, be ni tum a yeqkiqkabina tuma; ka a yi ti che niriba kubu, be ni ku a.

²Yawε, Nyini ka ti nijs naani, zom' ti namboyu. Guli ti dabisili kam. Tiligim' ti ti muysigu nyabu saha.

³A yi zab' ti zuyu, ka niriba wum zabili maa damli, be zorimi.

⁴Ka be layim be ni di neen' shenja son kaman zunzuya ni layindi binyara shem la, ka yiyiri luri di zuyu kaman toli ni yiyiri luri binyara zuyu shem la.

⁵Yawε nyela jun galisi ka be zuyusaa. O che ka yelimanjli mini wuntitali be Jerusalem.

⁶O che ka tingbon maa be vienyelinga yi ziemman' ni. Tiliginsim mini yem ni banjsim din galisi bela o sani. Yawε zebu n-nye Ziən azichi.

⁷Nyama, ninvuy' shew' ben nyε suhukpeennim' dolila soya kuhiri bɔ̄ri sɔ̄nsim, ka sandaantimdiba kuhiri pampam.

⁸Ka niriba che solori dolibu, ka sochandiba che so' kara dolibu. Ka zotali sayim, ka alikaulinim' sayim, ka so bayo ka di yela ni.

⁹Ka tingbani fabindi ka mali suhugarigu. Ka Lebanon nyɔn tih suui; ka Sharon vinvamli niŋ kaman tingban' nel' la; ka Bashan mini Kamel Zoli zuyu tih suura.

Yawε kpah' o dimnim' zuyu ni

¹⁰Yawε yeliya, "Pumpoŋɔ n ni yiŋisi wuhi ni m mali yiko; bε ni tibigi ma pumpoŋɔ.

¹¹Yi lo nia shεŋa din ka buchi, yimaŋmaŋ' vuhim ni ŋmaligi din ya kaman buyim la.

¹²Buyim ni ti di n-kabi zuliya shεba kaman bε ni nyɔri kɔba ka di leeri tampiligm shem la, ka lan be kaman bε ni ŋma go' shεŋa sɔŋ ka buyim di li la.

¹³Cheliya ka benkam be yoma ni katiŋ' zaa wum n ni niŋ shem ka ban ni m mali yiko."

¹⁴Dabiɛm kpe Zion alahichinim' ka bε ni sohira. Ka bε yera, "Naawuni saria karibo ŋmanila buyim din diri sahakam. Ka ti ni ŋuni n-lee ni tooi tiligi buyim maa ni?"

¹⁵Ninvuy' shεb' bɛn doli wuntia soli, ka tɔyisiri din tuhi, ka bi zaŋdi bε kpion fari niriba, ka bi diri birapu, ka je ni bε wum ninvuy' kubo yela, ka ŋmaligi bε nina ka che zay' bieŋu;

¹⁶bɛna n-ni tiligi. Be biehigu shee ni ti nyɛla zoya din du pam zuyu, ka bε sɔyibu shee ti nyɛ kuja birininim' puuni, ka bε ti tiri ba bindirigu mini kom.

Saha sheli din mali jilima kandina

¹⁷Yi nini ni lan nya na' so ŋun diri mali jilima su tingbɔn' sheli din galisi pam.

¹⁸Yi ni ti teerila dabiɛm din daa yi mali ya la yela ka bɔhira, "Ka ŋun kaani liyiri la lee be ya? Ka ŋun zahindi farigu binyara tibisim la lee be ya? Ka ŋun kaani pih la lee be ya?"

¹⁹Yi mi ku lan nya karimbaannim' bɛn tɔyisiri tinzun' yɛtɔya din nyɛ saani yi sani ka yi ʒi li, ka ku tooi ban di gbinni la.

²⁰Lihimiya Zion din nyɛ ti ni puhiri ti daadiini churi tin' sheli ni la. Lihimiya Jérusalem din nyɛ alaafee biehigu shee la. Di tanti suyili bi vuura, ka di dasara kul ku vuyi, ka di gabisi mi bi chihira.

²¹Yawε ni wuhi ti o jilima, ka che ka ti ʒini bayili moy' kara mini kulibɔna, amaa ka ti dimnim' ŋarima ku gari nimaani.

²²Yawε n-nyɛ ti sariakarita, ŋuna n-su ti, ŋuna n-nyɛ ti naa. O ni tiligi ti.

²³Yi ŋarima sayimya, ka di mihi chihi, ka di tana chahi. Ti ni fa ti dimnim' tɔbbihi nɛma zaa piri ti taba. Hal gbariti gba ni nya tarili di ni.

²⁴Ninvuy' shεb' bɛn be ti tingbɔŋ ni so ti ku yeli ni o bieŋa. Ka Naawuni ni ti che ninvuy' shεb' bɛn be nimaani daalahichi zaa taali.

Aizaia 34

Naawuni ni darig' o dimnim' tibili

¹Zuliya kam ni niriba, kamiyana ti wum! Daadamnima, Wummiya! Dunia mini bənkam be di ni zaŋ tabili binshəyukam zaa, kamiyana ti wum!

²Yawə suhu yiysi bahi zuliya kam niriba zuyu. O suhu yiysi bahi bə təbbihi zuyu, ka zali ni o ni ku ba.

³Bə kpiimba ni ti yərigi luyilikam, ka bə nyom yayi; ka bə ʒim ti zəri teeni zoya zuyu.

⁴Wuntaŋ' mini goli ni saŋmarisi ti ku lan beni, ka sagbana ti kpabikpabi kaman səŋ la; ka saŋmarisi ti luna kaman wain tia vari la bee kaman fiig tia wala ni suuri luri shəm la.

⁵Yawə yi ti sahi o takəbi maa naai alizanda ni, o ni zaŋ li lu Edomnim' bən nyə o ni zali ni o ku shəb' la zuyu.

⁶Bə ʒim mini bə kpam ni ti ŋam Yawə takəb' maa kaman bə ni zaŋ piə' shəb' mini bu' shəb' mali sara ʒim ni bə kpam la. Dama Yawə ni mali sara Bozira. O ni ku niriba pam Edom tingbəŋ ni.

⁷Daadamnim' mini yənayila' kara ni nayila' pola zaa ni ti lu n-doya. Bə ʒim ni ti zo n-tieli bə tingbani, ka tingbani maa nyu bə kpam tiyi.

⁸Dama Yawə zali bieri bəhibu dabisili. O mi ni bəhi bieri maa ti Zion.

⁹Ka Edom moyə leei kootaali, ka di tingbani leei chilibi, ka di tingbani maa taai buyim di kaman kootaali la.

¹⁰Buyim ni di li wuntaŋ' ni mini yuŋ zaa, ka di nyohi kpuyi du zuysaa sahakam. Ka di tingbani ni leei tingban' neli doya ʒiemani kam ni; ka so ku lan ka di ni na.

¹¹Ka viri mini kahıŋkori zaŋ li leei bə biəhigu shee. Ka Yawə che ka di lan leei tingban' kpiŋ yaha, kaman di ni daa pun be shəm.

¹²Naa ti ku lan beni n-su bə tingbəŋ maa, ka nabihi zaa ti ku lan beni.

¹³Gəhi ni ti zibigi bə nam yiya ni mini goma ni gili bə tin' shəŋa ni, ka yəbahı mini viri ni be nimaani.

¹⁴Ka nimaani leei jəŋgbina mini kunduna gəbu shee, ka alizinnim' be nimaani booni taba; ka Lilit ni kani nimaani na ti vuhera.

¹⁵Viri ni ti te bə təri nimaani n-nye gala wɔyi, ka dihiri bə bihi maa nimaani. Juri gba ni ti layindi nimaani.

¹⁶Vihimi Yawə kundi ni n-karim di ni yəli shəm. Biŋkəbiri ŋɔ zay' yino ku pool, ka bə mi zaa so ku kɔŋ bala. Dama Yawə n-zali ni di niŋ lala. Omanjan' Shia ni layim ba na.

¹⁷ Duna n-yen pirigi tingbani maa n-wuhi di tarisi ni nyé shém n-zan li tari ba; ka bë kul su li sahakam, ka be di ni ȝiemani kam ni.

Aizaia 35

Soli din be kasi

¹Tingban' neli ni ti mali suhupielli, ka tingban' kuŋ gba ti mali suhupielli ka bimpuma ti yirigi di ni m-be kaman taŋkoro la.

²Tingban' neli maa ni ti mali bimpuma pam, ka yili yila ni suhupielli. Di vielim ni ti be kaman Lébanon zoya zuyu vielim ni be shém la, ka di tingbani vuhibi kaman Kamel Zoli mini Sharón vinvamli la. Ka sokam nya Yawé jilima ni ti Naawuni maa ni galisi shém.

³ Kpaŋsimiya bën nuhi gbarigi la mini bën duna gbarigi la.

⁴Yelim' benkam suhuri zohiri la, "Maliya kpiŋ ka di zoriya dabiem! Yi Naawuni maa yen kamina ti bohi yi dimnim' bieri tin ya, ka tiligi ya."

⁵Di saha zoomba nina ni ti neei, ka tikpiranim' wum.

⁶ Gbariti ni ti yiŋ jem kaman waliga la, ka biriti ti yili yila ni suhupielli. Kom ni ti zori yiri tingbani din nyé zay' nel' la ni na. Ka moyá ti dɔni di ni.

⁷Ka moyili dɔni bihigu tingban' tulli shee; ka tingban' kuŋ shee leei kobil' nina. Ka mɔri zooi lim kunduna ni daa yi be luy' sheli.

⁸Soloyu ni ti be nimaani ka di yuli booni "Soli din be kasi." Ninvuy' shëb' bën be dayiri ni ti ku doli soli maa; ka sochanda ḥun nyé jerigu gba ti ku yirigi soli maa zuyu.

⁹Gbuýima ti ku be nimaani, biŋkob' bięy mi ti ku doli soli maa. Ninvuy' shëb' bën tiligi kɔŋko nti yen dol' li.

¹⁰Yawé niriba bën tiligi ni ti yili yila kpe Jérusalém. Be suhugarigu mini be nandahima ni ti naai, ka be leei bën mali suhupielli sahakam.

Aizaia 36

Asirianim' kpəhi Jérusalémnim' dabiem

(2 Nania 18.13-27; 2 Yelikura 32.1-19)

¹Hézékia ni daa di nam zaŋ char yuun' pinaanahi puuni, ka Asiria Naa Senacherib daa kana ti liri Juda tin' shëŋa be ni me goma gili n-deei li.

²Asiria naa maa daa timla Rabishake, ka o yi Lakishi n-zaŋ tøbbihi pam pa omaŋ' zuyu ka Naa Hézékia sanna Jérusalém. O daa zanila koso' titali din be zuyusaa polo biaŋ soloyu din labiri kpaluhi ȝishee polo la.

³Ka Hilikia bia Eliakim ḥun daa su nayili fukumsi la mini Shëbina ḥun daa nyé gbaŋŋmar' la ni Asaf bia Jœa ḥun daa sabiri bina yela zaani la daa ka sapashin' kpem' maa sanna.

⁴Ka Rabishake maa daa yeli ba, “Yelimiya H̄ezekia, Asiria na’ tital’ la ni b̄ohir’ a sh̄em m-b̄oŋɔ: Duni ka a lee niŋ naani?

⁵A t̄ehiya ni nol’ ni yetɔya nyela yem soya ni yiko din tuhiri t̄obu? Duni ka a lee du m-ba ka mɔri ma maa?

⁶A du m-bala Ijiptinim’ b̄en nyε gbiŋbaŋ’ jaangbe’ kibili din ni tooi kuhi nir’ ŋun zaŋ omaŋ’ dalim li nuu ŋɔ. Lala n-nyε Firawuna zaŋ chan ŋunkam zaŋ omaŋ’ dalim o polo.

⁷Amaa di yi nyela yi yeli ma mi, ‘Ti du m-bala Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ.’ Pa o bimbina ka H̄ezekia pun wurim ka yeli Judanim’ mini J̄erusalemnima, ‘Yi yεn jεmd’ o la bimbini ŋɔ gbin’ la?’

⁸Kamiyana ka yi mini n dan’ Asiria naa maa puli. Yi yi ni tooi nya wɔribariba, n ni tin ya yuri tusaayi.

⁹Yi yi du m-bala Ijiptinim’ bε yuri mini bε chechebunsi zuyu, wula ka yi lee yεn tooi niŋ kari n dan’ sapashinnim’ ni ŋun pɔri gba.

¹⁰Ka din pahi nyela, pa Yawε milinsi ni ka n kana ni n ti sayim tingbani ŋɔ? Yawε n-yeli ma, ‘Cham’ ti sayim tingbani maa.’ ”

¹¹Di saha ka Eliakim mini Shebina ni J̄oa daa yeli Rabishake maa. “Ti suhir’ a, yεlim tinim’ b̄en nyε a daba ŋɔ Aramaik yetɔya ni, dama ti wumdi li, ka di lan yeri ti Judanim’ yetɔya ni ka niriba b̄en be gooni zuyu ŋɔ wumdi li.”

¹²Amaa ka Rabishake maa daa b̄ohi ba, “N dan’ tim ma mi na ni n ti zaŋ yetɔya ŋɔ yeli yi mini yi dana kɔŋko ka pa ni niriba b̄en be gooni ŋɔ zuyu, ka nyε bεn zaa yεn di bεmaŋmaŋ’ bindi ka nyu bεmaŋmaŋ’ dulim kaman yi gba ni yεn di yimaŋmaŋ’ bindi ka nyu yimaŋmaŋ’ dulim sh̄em ŋɔ?”

¹³Di saha ka Rabishake maa daa duh’ o yee kuhi yeli Judanim’ yetɔya puuni, “Wummiya Asiria naa ŋun nyε na’ tital’ la ni yeli sh̄em.

¹⁴O yεliya, ‘Di chεliya ka H̄ezekia yɔhim ya, dama o ku tooi fan ya bahi.

¹⁵Kul di chεliya ka H̄ezekia chε ka yi zaŋ yimaŋ’ dalim Yawε ka yera, Yawε shiri ni fa ti bahi, ka Asiria naa ku tooi ŋme n-fa tiŋ’ ŋɔ.’

¹⁶Di sayiya H̄ezekia ni yeli sh̄em maa. Dama Asiria naa yεliya, ‘Kamiyana ti niŋ sandaani niŋ ma din ni chε ka yi zaa yinoyino tooi di omaŋmaŋ’ tiwala min’ o fiig tia wala, ka nyu omaŋmaŋ’ kɔbiliga ni kom.

¹⁷Di nyaanja ka n ti zaŋ ya kuli tingbɔŋ’ shεli din be kaman yimaŋmaŋ’ tingbɔŋ’ ni luy’ shεli chi mini kawana ni wain ni bindira ni tihi puri ni be.

¹⁸Di chεliya ka H̄ezekia yɔhim ya yeli, ‘Yawε ni tiligi ti.’ Zuliya shεb’ wuna na mi n-fa bε tingbɔŋ’ Asiria naa nuu ni?

¹⁹Hamat mini Aripad ni Sefarivaim wuna la lee be ya? Bε daa tooi fa Samaria n nuu ni bahi?

20Tinsi ḥo zaa wuna maa puuni wun' ḥuni n-na tooi fa bε tinsi maa sheli n nuu ni bahi, ka Yawε ti yεn fa Jεrusalem n nuu ni bahi?" "

21Ka bε daa shini ka bi garigi yεl' o sheli, dama naa daa pun yεli ba, "Di garigiy' o."

22Di saha ka Hilikia bia Eliakim ḥun daa su nayili fukumsi la mini Shεbina ḥun daa nyε gbañjmar' la ni Asaf bia Jøa ḥun daa sabiri bina yεla zaani la daa dari tøhi bε binyera, ka lab' Hεzεkia sanna nti yεl' o Rabishake maa ni yεli shεm.

Aizaia 37

Naa ninj Aizaia saawara

(2 Nanim 19.1-7)

1Naa Hεzεkia ni daa wum yεtøya ḥo, o daa dari tøhila o binyera, ka zaŋ buyu ye n-chaŋ Yawε jεmbu duu.

2Ka o daa tim Eliakim ḥun daa su nayili fukumsi la mini Shεbina ḥun daa nyε gbañjmar' la ni maligumaaniba kpamba, ka bε daa zaŋ buri ye n-chaŋ Amoz bia anab' Aizaia sani.

3Bε daa yεl' o mi, Hεzεkia ni yεli shεm m-bøŋo: "Zuŋo nyela nandahima mini turi ni vi dihibo dabisili. Bihi døyibu saha paaya ka yaa kani ḥ-ηuhiri døyiri ba.

4Di pa sheli Yawε ḥun nyε a Naawuni ḥo wum Asiria naa ni tim sapashin' kρεma ka o kana ti tøysi yεtøy' shεŋa mali ḥun' Naawuni ḥun be ḥo ansarisi ḥo; ka ni darig' o tibili ḥun' Yawε ḥun nyε Naawuni ḥo ni wum yεtøy' shεŋa maa zuyu. Dinzuŷu suhim' Naawuni ninvuŷ' shεb' ben kpalim beni zuyu."

5Naa Hεzεkia tuumba maa ni daa ka Aizaia sanna,

6Aizaia daa yεli ba mi, Yεlimiya yi dana ni Yawε yεliya, Di chε ka dabiεm mal' a yεtøy' shεŋa a ni wum ka Asiria naa tuumba kana ti yεli tu ma maa zuyu.

7Man' Yawε ni kρεh' o dabiεm, ka di chε ka o wum vu' sheli damli ka ḥmaligi lab' omaŋmaŋ' tøŋban' ni, ka n ti chε ka bε zaŋ takøbi ku o omaŋmaŋ' tøŋboŋ maa ni.

Asirianim' lan kρεhi ba dabiεm pahi

(2 Nanim 19.8-19)

8Ka Rabishake maa daa wum ni Asiria naa yiyisi Lakishi, ka o daa labi ti nya ka ḥun' naa tuhirila Libinanima.

9Di saha ka naa daa wum ni Itiopia naa Tirihaka mini Ijipti tøbbihi kanna ni bε ti tuh' o. O ni daa wum lala maa, ka o tim tuumba Hεzεkia sani

10ni bε ti yεli ḥun' Juda naa Hεzεkia maa: " Di chε ka a ni zaŋ aman' dalim a Naawuni so maa yøhim a n-lo a alikauli yεri ni Asiria naa ku ḥme n-deei Jεrusalem.

11A pun wum Asiria naa ni niŋ tingbɔn' shεŋa shεm ni o ni sayim li zaa shεm yεla. A tεhiya ni nyin' ni tiligi?

12N yaannim' daa tuhi sayim fɔntinsi din nyε Gozan mini Haran ni Rεzεf ka daa ku Bεtidεn niriba bεn daa be Telasa, ka bε zaa naawuna daa bi tooi tiligi ba.

13Hamat mini Aripad ni Sεfarivaim ni Hεna ni Iva nanim' la lee kpalim ya?"

14Ka Hεzεkia daa deei gbaŋ maa tuumba maa sani karim; ka kpe Yawε jεmbu duu nti teei li sɔŋ Yawε tooni,

15ka suhi Yawε yεra,

16"Nyin' Yawε ɳun nyε Tɔbbih Naa ni Izrael Naawuni ɳun ʒi Cherubinim' zuγusaa ɳo, a kɔŋko n-nyε Naawuni ɳun su dunia ɳo nama zaa fukumsi. Nyini n-nam tingbani mini zuγusaa.

17Yawε, gbilisim' a tibili wum, ka neeg' a nina nya, ka wum Sεnachεrib ni tɔyisi yεtɔy' shεŋa zaa ti na tu nyin' Naawuni ɳun be ɳo.

18Yawε, yεlimanjli, Asiria naa shiri bahi niriba pam mini bε tingbɔna yoli,

19ka nyo bε naawuna buγim, bεn dee pala naawun' maŋa, amaa bε nyεla ninsalinim' ni zaŋ bε nuhi kpe da' shεŋa ni kuy' shεŋa, dina n-chε ka o daa sayim ba maa.

20Dinzuγu pumpɔŋɔ, Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳo, tiligim' ti Asiria naa maa nuu ni, ka dunia ɳo nama zaa niriba baŋ ni a kɔŋko n-shiri nyε Yawε."

Aizaia ni yεli naa shεm

(2 Nania 19.20-37)

21Di saha ka Amɔz bia Aizaia daa tim ti yεli Hεzεkia, Yawε ɳun nyε Izrael Naawuni ɳo yεliya: "A ni suhi ma yεli shεm zaŋ chaŋ Asiria Naa Sεnachεrib polo la,

22man' Yawε ni yεli shεm zaŋ chaŋ o polo m-bɔŋɔ: Nyin' Sεnnachεrib, Jεrusalem lar' a mi ka lihi ʒiem' a.

23A lee tεhiya ni ɳuni ka a turi ka maani ansarisi maa? Mani ɳun nyε Izraelnim' Naawuni ɳun be kasi ɳo ka a niŋ karimbaani lihi ʒiem maa.

24A tim a tuumba na ka bε ti nyu bara niŋ ma yεli ni a zaŋ a chechεbunsi din galisi nyaŋ Lεbanɔn zoya zuγu nima; a nyu bara yεri ni a ɳma sida ti' wɔyila mini sipiɛs ti' viela luhi, hal ka kpe di nyɔŋ puuni gba.

25A nyu bara yεli ni a gbi kɔbilisi tinzung' tinsi ni n-nyu di kom, ka a tɔbbih siyi Nail Mɔyili ni n-no n-gili ka di kom nyuu.

26"A bi wum ni m pun lo dimbɔŋɔnim' zaa nia ka di waya? Ka pumpɔŋɔ n chε ka di niŋ pali. N daa ti a yiko ka a wurim bε ni me goma gili tin' shεŋa, ka di lee dabari.

²⁷Ninvuy' shεb' bεn be nimaani ka yiko. Dabiεm kpe ba, ka di niŋ ba alahiziba. Be ŋmanila mɔri din be mɔyu ni bee mɔ' shεŋa din bili mɔpilli zuyu ka na bi zooi ka wuntanŋ' ŋme n-ku li.

²⁸"M mi a ni ʒiini shεm ni a ni yiŋisiri shεm, ka mi a ni yiri chani ka labirina shεm. N lan mi a ni je suli niŋ ma shεm.

²⁹A ni je suli niŋ ma ka a karimbaani yεla kana ti lu n tibili ni shεm zuyu, n ni zaŋ n ziŋgoo niŋ a nyee ni, ka zaŋ n galige le a ŋ-ŋmalig' a ka a dol' a ni daa doli so' sheli kana labi."

³⁰"Din yεn niŋ maa shihirili m-bɔŋɔ: Yuuni ŋɔ mini yuuni din pahir' ayi puuni, dimiya bindir' shεŋa din niŋ di toli be mɔyu ni. Di nyaanja ka yi naanyi ko m-biri ka sa wain tihi yuuni din pah' ata puuni n-kpuyi di daatam di.

³¹Juda zuliya ni ninvuy' shεb' bεn kpalmi ni ti ba n-zani kaman tia din ba jila viɛnyelinga wali wala.

³²Ninvuy' shεb' ni ti kpalmi Jεrusalεm mini Zιon Zoli zuyu. Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ loya ni o che ka di niŋ lala.

³³"Dinzuyu Yawε ni yεli shεm zaŋ chaŋ Asiria naa polo m-bɔŋɔ: O ku kpe tiŋ' ŋɔ ni na bee n-to piεm di ni bee ka o tɔbbihi ti gbib' nyɔtayirisi kpe di ni bee ka be ti me bimbin' dura gil' li.

³⁴O ni doli so' sheli kana, dina ka o lan yεn doli labi; o ku kpe tiŋ' ŋɔ puuni." Man' Yawε n-yεli lala maa.

³⁵"N ni guli tiŋ' ŋɔ ka tiligi li mmaŋmaŋ' zuyu ni n dabili Dauda zuyu."

³⁶Di saha ka Yawε malaika daa chaŋ Asirianim' maa sansan' ni nti ku ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinii ni tusaanu, ka bieŋu daa neei ka kpiimba kul yεrigi luyilikam.

³⁷Di saha ka Asiria Naa Sεnachεrib daa yiŋisi kuli ti be Ninive.

³⁸Ka o daa ti be o wuni Nisirok jεmbu duu jεmd' o, ka o bidibisi Adirammεlek mini Shareza daa zaŋ takɔbi ku o, ka zo n-kuli Ararat tiŋbɔŋ ni. Ka o bia ɛsarihadɔn daa di nam zan' o zaani.

Aizaia 38

Naa Hεzεkia barigu ni o kpaŋbu

(2 Nanima 20.1-11; 2 Yεlikura 32.24-26)

¹Di saha ka dɔro daa gbaai Hεzεkia hal ka di ti mii. Ka Amɔz bia anabi Aizaia daa ka o sanna ti yεl' o, "Yawε yεliya, malimi shεlikam shili zali, dama a ku lan yiŋisi, a ni kpi."

²Ka Hεzεkia daa ŋmalig' o nini bahi dukpini polo n-suhi Yawε yεli:

³“Yawε, n suhir’ a, teemi n ni jem a ni ȝieyimtali ni n suhu zaa ka tum din tuhi a sani shem yela;” ka daa kum pam.

⁴Di saha ka Yawε daa yeli Aizaia

⁵“Cham’ ti yeli Hεzεkia, Yawε ȝun nyε a yab’ Dauda Naawuni la yeliya: N wum a kumsi maa, ka deeg’ a suhigu maa. N ni pah’ a yuun’ pinaanu.

⁶N ni fa a mini tiŋ’ ȝo Asiria naa nuu ni bahi, ka guli tiŋ’ ȝo.”

²¹Ka Aizaia daa yeli naa, “Che ka bε bayisi fiig tia wala ta bintorigu maa ka a nya alaafee.”

²²Ka Hεzεkia gba daa bɔhi, “Shihirili dini n-lee wuhiri ni n ni chan Yawε jεmbu duu?”

⁷Dimbɔŋɔ n-nyε shihirili sheli din yi Yawε sanna n-wuhiri ni o ni niŋ o ni lo alikauli ni o ni niŋ shem maa.

⁸Nyama, n ni che ka mahim tirisi yayi dunodura shεŋa Ahaz ni daa me la dura pia zuyu lab’ nyaanja. Ka wuntan’ daa shiri tirisi lab’ nyaanja dunodura pia maa.

⁹Juda Naa Hεzεkia ni daa bie’ ȝ-kpaŋ, di nyaanja ka o daa sabi sabbu ȝo yeli:

¹⁰N daa tεhiya ni m biεhigu nyayisim saha maa, n yεn yila dunia yili chan kpiimba biεhigu shee, ka ku paai n saha.

¹¹N daa tεhiya ni dunia ȝo ni, n ku lan nya Yawε bee ninsala yaha.

¹²Bε wurim m biεhigu shee kaman bε ni sibigiri piεgul’ tanti suyili shem la. N daa kpabi la n nyεvili kaman kpalua ni kpabiri tana shem la, ka bε ȝmaai ma yihi kpalu’ dari ni. Wuntan’ ni zaŋ hal ni yuŋ, o kul wuhirila n nyεvili tariga.

¹³N kul kuhirimbi bɔri sɔŋsim hal ni asiba. O bemi kaman gbuynli la n-kul ȝmari n kɔba wuntan’ ni zaŋ hal ni yuŋ, o kul ȝmaarila n nyεvili.

¹⁴N kukoli daa niŋla kukol’ bila ka bi kpεma, ka n daa bamdi kaman ȝmani la. N daa lihila zuyusaa hal ka n nina ti fulim. N Duuma, yihim’ ma muyisigu ȝo ni.

¹⁵Amaa wula ka n yεn yeli? Dama o pun yeli ma ni omaŋmaŋa n-niŋ li. Ka n suhu sayim pam, ka n kɔŋ gom.

¹⁶N Duuma, dimbɔŋɔnim’ zuyu ka niriba be, din’ nim’ zaa zuyu ka n nyεvili be. Tim’ ma alaafee, ka n lan be!

¹⁷Yεlimaŋli, n ni nya suhusayiŋgu sheli maa paai ma la n sɔŋsim zuyu. A tiligi n nyεvili barina kam ni; ka che n daalahichi zaa.

¹⁸Dama bεn be kpiimba biεhigu shee ku tooi puh’ a, bε mi ku tooi pay’ a. Ninvuy’ shεb’ bεn be gbala ni ku tooi mali tahima zaŋ chan a ȝieyimtali polo.

¹⁹Ninvuy’ shεb’ bεn be bε nyεviya ni n-nyε bεn payir’ a kaman n ni payir’ a shem zuŋɔ dabisili ȝo. Bihi banim’ yeri bε bihi a ȝieyimtali yela.

²⁰Yawε ni tiligi ma, ka ti zaŋ goonjənim' n̄me m-pay' o. Ti kul ni payir' o o j̄embu duu hal ni ti nyeviya tariga.

Aizaia 39

Tuumba bən yi Babilən na

(2 Nanim 20.12-19)

¹Di saha ka Babilən naa Baladan bia Merođakibaladan daa wum ni H̄ezekia daa biera, amaa ka nya alaafee, ka o daa sab' gbaŋ m-bo pini pahi tim tuumba ni bə zaŋ li na ti ti H̄ezekia.

²Ka H̄ezekia daa deei ba ni suhupielli, ka zaŋ o n̄ema min' o daanzinfa ni o salima ni o tulaale ni o kpa' viela ni o təb' n̄ema ni binsheγukam zaa din be o n̄ema duri puuni wuhi ba. H̄ezekia daa zaŋ binsheγukam zaa din be o nam sulinsi maa ni ni o nam yili puuni wuhi ba.

³Di nyaanja ka anabi Aizaia daa ka Naa H̄ezekia sanna nti bəh' o, "Ya polo ka niriba maa lee yina, ka wula ka bə lee yel' a?" Ka H̄ezekia daa garigi yeli, "Bə yila Babilən din nyε tin' sheli din be katiŋ' la n-ka n sanna."

⁴Ka o bəh' o, "Bə ka bə lee nya a yili ḥo?" Ka H̄ezekia daa garigi yeli, "Bə nya binsheγukam zaa din be n yili ḥo. Ka n zaŋ binsheγukam zaa din be n n̄ema duri puuni wuhi ba."

⁵Di saha ka Aizaia daa yeli H̄ezekia, "Wummi Yawε ḥun nyε Təbbihi Naa ḥo ni yeli shəm:

⁶Dahin sheli kanna, ka bə ni ti kana ti zaŋ binsheγukam din be a yin' puuni min' a yaannim' ni daa bo binsheγukam zali hal ni zuŋo la n-kuli Babilən, ka di sheli ku kpali. Man' Yawε n-yeli lala maa.

⁷ Bə ni ti gbahi amanman' bidib' dɔyirisi shəb' chanj ka bə ti leei namoyilisi be Babilən naa yinə."

⁸Di saha ka H̄ezekia daa yeli Aizaia "A ni zaŋ Yawε yεtɔy' sheli yeli maa viela." O daa təhimi ni suhudoo ni alaafee ni be o ʒieman' ni.

Aizaia 40

Tahima yεtɔyə

¹Yi Naawuni yeliya, "Maamiya n niriba suhuri, maamiya bə suhuri!

²Tɔyisimiya Jérusalemnim' suhumaabo yεtɔyə. Yεlimiya ba ni bə di wahala sayi lala. N darigi bə tibili ka di sayi, ka yipa che bə daalahichi taali zaa pumpɔŋɔ."

³ Kukol' sheli n-kuhiri yera: "Malimiya soli mɔyu ni ti Yawε! Malimiya soli maa tingban' neli ni ka di tuhi ti ti Naawuni maa!"

⁴Darimiya yiliŋ kam, ka gbi zoya mini kunjkuna ka di siyi n-leei tintani, ka mali luy' shεŋa din be gbirimagbirima la ka di niŋ polipoli.

- ⁵ Di saha Yawε jilima ni yi zahira ka sokam zaa nya li. Man' Yawε n-yeli lala."
- ⁶ Ka kukol' sheli daa kuhi yeli, "Molimi molo!" Ka m bɔhi, "M molimi molo bɔ? Ka o yeli ma, "Molimi molo yeli ni ninsalinim' zaa ɳmanila mɔri; bε bi yuuri gari tipum."
- ⁷ Yawε yi ti vuhi pam bahi mɔri zuyu, di kuurimi, ka tipum kpahiri lura; yelimanlı, ninsalinim' shiri ɳmanila mɔri.
- ⁸ Mɔri shiri kuura, ka tipum kpahiri lura, amaa ti Naawuni maa ɳun' yeligu kul ni beni sahakam."
- ⁹ Ziønninga, dumiya zoya zuyu nti moli lahiba' suŋ molo. Jerusalemnima, duhimiya yi yee moli lahiba' suŋ molo. Duhimiya yi kukoya pam yeli Juda fontinsi ni nima, "Yi Naawuni kanna! Di zɔriya dabiem."
- ¹⁰ Nyamiya, ti Duuma ɳun nyε Yawε ɳɔ kanimina ni o ti zaŋ yiko pam di nam. O ni tiligi ninvuy' shεb' bɛn be o sani; o laara gba be o sani.
- ¹¹ O ni dih' o pieri kaman piεgul' ni dihir' o pieri shem la. O layisi piεbihi niŋ o bɔyiri ni, ka zaŋ ba buŋi o nyɔyu zuyu, ka zaŋ be manim' baalim kuli.
- Izrael Naawuni ɳun ka ɳmali**
- ¹² Idu n-na mi n-zaŋ o nuu tooi teeku kom m-buyisi di ni nyε shem bee n-zaŋ o nutali buyisi sagbana yeliŋ, bee n-va tiŋban' ni taŋkpayu niŋ bini puuni, bee n-zaŋ zoya mini kuŋkuna pa sania zuyu buyisi li?
- ¹³ Idu n-lee ni tooi wuhi Yawε Shia o ni yεn niŋ shem bee ɳuni n-lee ni tooi wuh' o sheli bee n-sayis' o?
- ¹⁴ Idu ka o daa niŋ saawara ni o baŋ sheli, ka ɳuni n-daa lee wuh' o yelimanlı soli. Ka ɳuni n-daa lee wuh' o baŋsim bee n-wuh' o o ni yεn niŋ shem?
- ¹⁵ Zuliya kam ɳmanila kom biɛla din tɔy' lu bokati puuni, ka be kaman taŋkpa' zim din pa sania zuyu o sani. Nyama, ɳuna n-zahindi teeku ni gili tiŋban' bihi sheŋa kaman taŋkpayu biɛla la.
- ¹⁶ Lebanon tih zaa dari ku sayı sara maligu buyim; ka di biŋkɔbiri zaa ku sayı bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la malibu.
- ¹⁷ Zuliya kam zaa bi sayı sheli o sani. O bi lihi ba ka bε nyε sheli o sani.
- ¹⁸ Dindina, bɔ ka nir' lee yεn zaŋ Naawuni ɳmahindi bee bɔ ka nir' lee yεn zaŋ o buyisi?
- ¹⁹ O bi ɳmani wun' so tuumbaŋdiba ni mali zali, ka salindoora dooi salima pa di zuyu, ka bε niŋ anzinfa zoligɔnim' yeliyεl' li la?
- ²⁰ Nir' yi bɔri ni o mali binsheli n-zaŋ ti pini, o bɔrla da' sheli din bi dura n-zaŋ ti tuumbaŋda ka o mal' li zali ka di ku lu.

²¹Yi na bi banj? Yi na ʒi n-wum? Be pun bi yeli ya kurimbuni ha? Yi bi mi dunia ni daa nam shem?

²²Iun ʒi o nam ʒiishee zuyusaa ha n-daa nam li, ka ninsalinim' ben be dunia ŋo ni ŋmanila salinsahi. O teela sagbana sɔŋ kaman sɔŋ la bee kaman tanti shel' ni nir' ni yen kpe m-beni.

²³O yihiri nanim' nam ni, ka cheri ka be leeri ben pa sheli.

²⁴Be ŋmanila tibihi din nyaya na bi ba tiŋa, ka Naawuni yi che ka tulim kana ti kpe li, di kuurimi ka pohim ʒe li ti bahi kaman wurigu la.

²⁵Dindina, ka bɔ ka nir' lee yen zaŋ Naawuni ŋun be kasi ŋo buyisi? So bi ŋman' o.

²⁶Duhimiya yi zuyuri lihi zuyusaa. Iun n-lee nam saŋmarisi? Iuna ŋun zali ba zaŋ' bɔbili maa mi be kalinli, ka mi be zaa yuya. O yaa ni o yiko ni galisi zuyu, o na ʒi n-kali pooli be ni so.

²⁷Izraelnima, ka bɔ n-niŋ ka yi yeri ni Yawε ʒi yi muysisigu ni nyε sheli bee be yi ŋari ya, yi Naawuni bayá kani?

²⁸Yi na bi banj? Yi na ʒi n-wum? Yawε n-kul nyε kurimbuni Naawuni. Iuna n-daa nam dunia ŋo zaa. Di bi wumd' o, o mi bi gbarigira. So mi ku tooi banj o t̄eha.

²⁹O tiri ben gbarigi yaa, ka tiri ben ka yaa yiko.

³⁰Hal di wumdi bipala ka be gbarigira, ka di wumdi nachimba ka be lura.

³¹Amaa ninvuy' sheb' ben suhuri ye Yawε zuyu ka be guh' o ni nya ya' palli. Be ni ti mali kpiŋ kaman tɔrili kpiŋkpama la. Be ni guui ka di ku gbarigi ba. Be ni chaŋ ka di ku wum ba.

Aizaia 41

Naawuni lo Izraelnim' alikauli

¹Yinim' ben nyε teeku dulinim' ŋo, fomiya ka wum n ni yen yeli ya shem ŋo. Di simdi ni zuliya kam labi neei be kpiŋ. Be zaŋm' be yetɔya kana ti tɔyisi. Cheliya ka ti layim saria karibu shee.

²Iun n-lee zaŋ nasaridira ŋo yi wulimpuhili polo na, ka che ka o diri nasara luy' shelikam ŋo? O che ka o nyaj nanim' mini zuliya kam. O zaŋ o takobi tim be ni n-niŋ ba kaman taŋkpayu la. Ka zaŋ o piema to n-wurim ba kaman wurigu la.

³O kari doli ba chani ni alaafee, ka di bi ŋman' o naba shihiri tiŋa.

⁴Iun n-lee zali dimboŋo ka niŋ li, ka wuhi ʒiemana yela piligu ni zaŋ kana? Man' Yawε n-daa beni piligu ni, ka ni lan beni naabu ni.

⁵Teeku dulinim' nyaya ka dabiem kpe ba, ka dunia ŋo luyilikam nim' niŋgbuna sohira, ka be kab' layimna.

⁶Ka bε sɔndi taba, ka yεra, “M mali suhukpeeni!”

⁷Ka kapinta yεli machεle, “A niŋ viεnyεliŋga.” Ka ɳun kpεri dari ka di niŋdi polipoli kpaŋsi ɳun kpahiri li tuyiri taba ka yεra, “Di tuyibu maa viela;” ka bε zaŋ kpahikpahi li tuyi taba, ka di ku tooi yihi.

⁸ “Amaa nyin’ Izrael ɳun nyε n dabili ɳɔ, nyin’ Yaakubu ɳun nyε n ni pii so, ka lan nyε n zo Ibrahimma zuliya ɳɔ;

⁹dunia ɳɔ luyilikam ni ka n yih’ a na; ka bol’ a ka a yi dunia ɳɔ luy’ shεlikam ni katiŋ’ na, ka n yεl’ a, “A nyεla n dabili. Mani m-piig’ a ka bi zayis’ a.”

¹⁰Di zɔri dabiεm, m be a sani. Mani n nyε a Naawuni. Kul di zɔri dabiεm! N ni ti a kpiong ka sɔŋ a, n ni tilig’ a ka gul’ a, ka chε ka a di nasara.

¹¹Ninvuŋ’ shεb’ bεn suhuri yiŋisi bah’ a zuyu ni di vi; ka ninvuŋ’ shεb’ bεn tuhir’ a mi ni kpalmi yoli ka kpi.

¹²A ni ti bo a dimnim’ shee, amaa ka ku nya ba; ninvuŋ’ shεb’ bεn tuhir’ a ni ti bahi yoli.

¹³Dama man’ Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳɔ kul gbibila a nudirigu ni. Mani n-nyε ɳun yεl’ a, “Di zɔri dabiεm; n ni sɔŋ a la.”

¹⁴Yawε yεliya, “Yinim’ Izraεlnim’ bεn pɔri ka ka yaa ɳɔ, di zɔriya dabiεm, n ni sɔŋ ya. Mani Izrael Naawuni ɳun be kasi ɳɔ n-nyε yi Tiligira.

¹⁵N ni chε ka yi be kaman nel’ la. N ni chε ka yi nyina nyε zay’ pala ka dira. Yi ni niem zoya n-wurim li, ka niŋ daboya kaman wurigu la.

¹⁶Yi ni yεli ba bahi, ka pɔhim ʒi ba chaŋ, ka sanʒieŋu ʒe n-wurim ba. Di saha yi suhuri ni paligi man’ Yawε zuyu; ka yi payi mani ɳun nyε Izrael Naawuni ɳun be kasi ɳɔ.

¹⁷Faranim’ mini nandaamba yi ti bɔri kom ka bi nya, ka kɔnyuri chε ka bε lɔna kuui, man’ Yawε ni dee i bε suhigu. Mani ɳun nyε Izrael Naawuni ɳɔ ku bahi ba.

¹⁸N ni chε ka mɔya dɔni zoya sunsuuni tiŋban’ kuŋ ni, ka chε ka kɔbil’ nina yooi vinvama ni. N ni chε ka kom puhigi mɔyu ni zɔra, ka chε ka kom yi tiŋban’ kuŋ ni na zɔra.

¹⁹N ni chε ka sida tihi mini akasia tihi ni mitil tihi ni olivi tihi ni sipes ni oki tihi ni gahi ti galisi mɔyu ni.

²⁰Ka sokam zaa nya li ka banj ni man’ Yawε n-niŋ li. Be ni banj ni Izrael Naawuni ɳun be kasi ɳɔ n-chε ka di niŋ maa.”

²¹Yawε ɳun nyε Yaakubu Naa ɳɔ yεliya, “Zaŋmiya yi yεtɔya na, ka zaŋ yi ni mali yεtɔy’ shεli ni yi yεli zaŋ chan di polo na.

²²Ζαյмиа li na nti yeli ti ashili yel' shεja din yεn niŋ. Yεlimiya ti kurimbuni ha yεla ni nyε shεm, ka ti zahim li nya din yεn niŋ di puuni bee wuhimiya ti ashili yel' shεja din yεn niŋ dahin' shεli ha.

²³Yεlimiya ti din yεn niŋ pumpoŋɔ zaŋ chana, ka di chε ka ti banj ni yi shiri nyεla wuna. Niŋmiya zay' vielli bee zay' biεyū ka di chε ka dabiεm kpe ti ka ti tarigi.

²⁴Yi pala shεli, ka yi tuma gba pa shεli. Dunkam pii ya tum din chihira.

²⁵M bolila nuzaa polo ninvuy' so ka o kana. O yila wulimpuhili polo na ka nyε jun jemdi ma. O ni du n-tam nanim' zuyu n-no ba kaman tandi la bee kaman yayimer' ni nori yayiri shεm la.

²⁶Iuni n-lee yel' ti di yεla piligu ni ha ni di chε ka ti banj li, ka njuni n-dan yεli di yεla, ka ti ni tooi yεli ni o mali yεlimanjli? So daa pun bi yεli di yεla, ka so bi zaŋ li moli; so mi pun bi wum yi yεtɔy' shεli.

²⁷N daa tuui zaŋ li yel' la Zionnima, ka zaŋ di lahiba' sun molo m-moli Jεrusalεmnim' sani.

²⁸Amaa n lihiya nya ka so kani. So ka bε ni n-nyε yεtɔy' tɔyisira, ka n ni bɔh' o bɔhigu ka o garigi.

²⁹Aai, bε zaa pa shεli, bε tuma ka buchi; bε binnana gba ka yiko."

Aizaia 42

Yawε dabili

¹ N dabili m-bɔŋɔ. N ni pii so ni n suhu ni yu so m-bala. N zaŋ n shia niŋ o ni. O ni ti wuhi niriba zaligu soli.

²O ti ku kuhi bee n-duh' o yee bee n-chε ka so wum o kukoli damli solɔyū zuyu.

³O ku kabigi gbiŋbaŋ din dalim. O mi ku kpihi firila mia din diri bielabiela. O ni wuhi zaligu soli ni yεlimanjli.

⁴ O ku yihi tahima bee n-gbarigi, hal ka o ti wuhi zaligu soli ni nyε shεm dunia ŋɔ ni, ka tin' shεja din be katinsi nim' ti ʒiya guhir' o wuhibu.

⁵ Naawuni n-nam zuyuasa n-teei li pa. Duna n-nam dunia ŋɔ mini binshεyukam din be di ni. Duna n-ti ninsalinim' zaa nyevili ni vuhim. Ka pumpoŋɔ ŋun' Yawε ŋun nyε Naawuni maa yel' o dabili,

⁶ Man' Yawε m-bol' a wuntitali puuni. Mani n-gbaag' a nuu ni ka gbib' a. N zaŋ a mi lo niriba alikauli, ni a nyε zuliya kam neesim.

⁷A ni neei zoomba nina, ka yihi dansarikanim' bεn be zibisim ni la bahi.

⁸Mani n-nyε Yawε, n yuli m-bala. M bi zaŋdi n jilima tiri so. M mi bi zaŋdi m payibū tiri binnana.

⁹Nyamiya, binjura la zaa gariya; pumpoŋɔ bimpala yela ka n yera. N yen daŋmi yeli ya di yela poi, ka di naanyi kana.

Wumpayibo yilli

¹⁰Yilimiya yil' palli payi Yawε, dunia ŋɔ luyilikam nim' zaa. Payimiy' o! Ninvuy' shεb' bɛn duhiri ɳarima teeku ni mini teeku puuni binnema zaa ni teeku dulinim' zaa, payimiy' o!

¹¹Mɔyu ni mini fɔndi ni nima, payimiy Naawuni; Kedarinima, payimiy' o. Ninvuy' shεb' bɛn be Sela fɔn ni zoya zuyu, tahimiya, ka yili yila ni suhupielli.

¹²Benkam zaa be teeku duli, timiya Yawε jilima, ka pay' o.

¹³Yawε bemi kaman tɔbbia la, o ɳmanila tɔbutuhira ɳun suhu ye tuhibu zuyu. O kuhirimì yeri pampam, ka wuhiri ni o mali yaa gar' o dimnima.

Naawuni lo alikauli ni o ni sɔŋ o niriba

¹⁴N shini ka di yuui, N kul gbaala mmaŋ' ka fo. Amaa pumpoŋɔ n ni kuhi pam kaman pay' ɳun wolisiri ni o dɔyi. N ni vuhi parim.

¹⁵N ni wurim kuŋkuna mini zoya, ka che ka tihi mini mɔri din be di zuyu zaa kuui. N ni che ka mɔya kuui kpakpa, ka che ka kɔpurima nyuui.

¹⁶N ni vo zoomba doli be ni na ʒi n-doli so' shεŋa, ka wuhi ba be ni ʒi so' shεŋa. N ni che ka zibisim din be be tooni leei neesim, ka mali luy' shεŋa din be gbirimagbirima la ka di niŋ polipoli. Dimbɔŋɔnima n-nye n ni yen niŋ sheli, ka m mi ku bahi ba.

¹⁷Ninvuy' shεb' bɛn niŋ be ni kpe binnan' shεŋa zali yeda, ka yeli ni binnana maa n-nye be wuna, be ni di vi ka ɳmaligi lab' be nyaanja.

Izraεlnim' niŋ tipawumli

¹⁸Yinim' bɛn nyε tikpiranima, wummiya! Yinim' bɛn nyε zoomba, duhimiya yi zu�uri lihi nya!

¹⁹So beni n-nye zoma n-lan paai n dabili bee n-nye tikpiralana n-lan paai n tumo so n ni tim? Ka ɳuni n-lee nyε zoma m-paai n ni pii so, bee n-nye zoma paai Yawε dabili?

²⁰O nyari bina pam, amaa ka bi baŋdi li; o tiba mali voya, amaa di bi wumda.

²¹Di tiyi Yawε nini o wuntitali zuyu ni o tibig' o zaligunima, ka che ka di mali jilima.

²²Amaa niriba ŋɔ nyela be ni fa shεba. Be gbahila be zaa niŋ voya ni bee n-sɔŋi sarikanim' ni. Be ɳmanila be ni di neen' shεŋa, ka so ku tooi fa ba bahi. Be ɳmanila fayiri nɛma, ka so ku tooi yeli ni be che'l' li.

²³Yi ni ɳuni n-lee ni wum dimbɔŋɔ bee n-ni ti bɔri ni o zaŋ o zaŋa niŋ di ni dahin' sheli ha?

²⁴Duni n-lee zaŋ Yaakubu ti neendiriba, ka zaŋ Izraelnim' ti ŋmenditoya? Yawε ŋun nyε ti ni tum alahichi so sani, ka bi dol' o zaligu ni o soya la n-niŋ lala maa.

²⁵Ka o daa che ka o suhu yiysi pam bahi bε zuyu; ka o che ka bε ŋme ba tɔbu, ka di be kaman buyim la gili bε luyilikam zaa, amaa ka bε bi baŋ di daliri, ka di di ba kaman buyim la, amaa ka bε bi lihi li ka di nyε sheli.

Aizaia 43

Naawuni lo alikauli ni o ni tilig' o niriba

¹Amaa pumpɔŋɔ, Izraelnima, Yawε ŋun nam ya ŋɔ yeliya, "Di zɔriya dabiɛm, n ni tiligi ya. M bolila yi yuli, mani n-sun ya.

²Yi yi kpe kom puuni ni yi gari, n ni be yi sani, ka yi yi siyila moŋa ni, di ku niŋ ya sheli. Ka yi yi kpela buyim ni, di ku din ya; di buyim niem ku tooi din ya.

³Mani n-nyε Yawε ŋun nyε yi Naawuni maa. Izrael Naawuni ŋun be kasi ŋɔ n-nyε yi tiligira. N ni zayisi Ijipti mini Itiopia ni Siiba, ka tiligi ya.

⁴Yi ni nyε n ninvuy' gahinda, ka n tiri ya jilima, ka yuri ya la zuyu, n ni zayisi zuliya pam niriba, ka tiligi ya.

⁵M be yi sani, di zɔriya dabiɛm. N ni layim yi zuliya bɛn be wulimpuhili polo ni wulinluhili polo zaa na.

⁶N ni yeli nuzaa polo nim' ni bε bahimi ba ka bε kuna; ka yeli nudirigu polo nim' ni bε di gbibi ba. Cheliya ka m bidibisi bɛn be katiŋ' ha kuna, ka che ka m bipuyinsi bɛn be dunia luŋa anahi ŋɔ ni zaa kuna.

⁷Bɛna bɛn zaa nyε n niriba maa, mani n-daa nam ba n jilima zuyu. Be nyela n ni nam shεba."

Izraelnim' nyela Yawε shεhiranima

⁸Zaŋmiya ninvuy' shεb' bɛn mali nina ka nyε zoomba la na, ka zaŋ ninvuy' shεb' bɛn mali tiba ka nyε tikpiranim' la na.

⁹Zaŋmiya zuliya kam na, ka che ka niriba layimna. Be ni ŋuni m-pun yεl' ti dimbɔŋɔ yεla, ka yεl' ti kurimbuni ha yεla zali? Be zaŋm' bε shεhiranim' na ka bε ti zani bε nyaanja, ka che ka bε wum ka yeli ni di nyela yεlimanjli.

¹⁰Yawε yeliya, "Yinima n-nyε n shεhiranima, ka nyε n ni pii n dab' shεba ni di che ka yi baŋ ka niŋ ma yεda. Ka lan baŋ ni mani n-nyε Naawuni. Naawuni so ka n tooni, ka so mi ka n nyaanja.

¹¹Mani n-nyε Yawε, ka tiligira so lan kani pahi n zuyu.

¹²Yawε yeliya, Mani n-daa yeli zali, ka di ti niŋ. Tinzun wun' so na ʒi n-niŋ lala. Yinima n-nyε n shεhiranima.

¹³Mani n-nyε Naawuni, ka pumpɔŋɔ zaŋ chana, mani n-kul nyε Naawuni. So ku tooi fa nira n nuu ni bahi; so ku tooi gu n ni yεn tum sheli soli."

Bε yi Babilon n-zo n-tiligi

¹⁴Yawε ɳun nyε Izraεl Naawuni ɳun be kasi, ka nyε yi tiligira la ni yεli shεm m-bøjø: "Yi zuyu, n ni tim Babilon nti ɳme n-kab' bε dunoya zaa, ka chε ka bε niriba tahigu leei kumsi.

¹⁵Mani n-nyε Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳun be kasi. Mani n-nam yinim' Izraεlnima, ka nyε yi naa."

¹⁶Yawε yεliya, "N daa chibi soli teeku ni, ka daa ɳme solɔyu sɔŋ kom pam puuni.

¹⁷N daa zaŋ tøbbihi bεn mali chεchεbunsi ni yuri n-kana ti ku ba. N daa ɳme ba luhi ka bε kɔŋ yiyisibu. N daa pøbisi ba mi bahi kaman bε ni pøbisiri kpihiri firila mia buyim shεm la.

¹⁸Di teeri ya binshεŋa din daa niŋ ka di yuui yεla bee n-lihiri binshεŋa din daa pun niŋ kurimbuni ha la.

¹⁹Nyamiya, n yεn tumla tuun' pala. Di niŋdi pumpøjø gba; yi bi nya li? N yεn ɳmεla soli sɔŋ mɔγu ni, ka chε ka mɔγa dɔni tiŋban' nεl' ni.

²⁰Mɔγu ni biŋkobiri ni payi ma. Hal yøbahi mini taatahi gba ni payi ma, dama n ni chε ka mɔγa dɔni tiŋban' nεl' ni n-ti n ni pii ninvuy' shεb' la kom ka bε nyu.

²¹Bε nyεla n ni nam shεb' ti mmaŋa, ka bε kul ni yiini yila payiri ma!"

Izraεlnim' daalahichi

²²"Amaa Izraεlnima, yi nyee daa nyɔni ma mi, ka yi daa bi lan jεmdi ma.

²³Yi daa bi zaŋ pieri na nti mali sara nyo buyim ti ma jilima. M bi muyisi ya ni yi zaŋ sara maligunim' na ti ti ma. M mi bi muyisi ya ni yi zaŋ tulaale zim na ti tuyili ti ma.

²⁴Yi bi da tulaale vielli ti ma bee n-zaŋ yi sara maligu biŋkobiri kpam ti ma. Amaa yinim' lee chεmi ka yi daalahichi yεla muyisi ma, ka chε ka n nyee nyɔni yi tuumbieri.

²⁵Amaa mani n-nyε Naawuni ɳun kpihindi yi daalahichi. Mmaŋmaŋ' zuyu ka n niŋdi lala maa. N ku lan teei yi daalahichi maa yεla.

²⁶"Ti chamiya ʒiishee ka yi ti wuhi ma yi ni zaŋ ma taali shεli zuyu, ka yi zaŋ yi ni mali yεtɔŋ' shεli ni yi tɔŋisi wuhi ni yi mali yεlimanlı na.

²⁷Yi tuuli yabidoo daa tum alahichi, ka yi yεtɔŋ' tɔŋisiriba tum alahichi n sani.

²⁸Dinzuyu ka n ta yi nanim' bεn be n sara maligu shee dayiri, ka chε ka yεl' biεyu paai Yaakubu zuliya, ka chε ka bε tu Izraεlnima."

Aizaia 44

Yawε kɔŋko n-nyε Naawuni

¹Amaa pumpɔŋɔ, n dabili Yaakubu zuliya Izraəlnim' bɛn nyɛ n ni pii shɛb' ŋɔ, wummiya!

²Yawɛ ŋun nam ya ŋɔ yeliya, Mani n-daa nam ya yi manim' puya ni; n ni sɔŋ ya. N dabili Yaakubu zuliya, Jeshurun ŋun nyɛ n ni pun pii so ŋɔ, di zɔriya dabiɛm.

³N ni chɛ ka kom teli tingbani din bɔri kom, ka chɛ ka kom zo n-tieli tingbani din kuui. N ni zaŋ n shia niŋ a zuliya ni, ka niŋ alibarika niŋ a bihi ni.

⁴N ni chɛ ka bɛ yiŋisi zooi yomyom kaman kuliga ni mɔri la, ka lan zooi yomyom kaman mo' shɛŋa din ʒe baa din kom zɔri ni la.

⁵So ni ti yeli, n nyɛla Yawɛ nira, ka so zaŋ Yaakubu yuli bol' omaŋa, ka so mi sab' pa o nuu zuyu yeli, Yawɛ nira, ka zaŋ Izrael leeg' o yuli.

⁶Yawɛ ŋun nyɛ Izrael naa, ka lan nyɛ Tɔbbihi Naa ŋun nyɛ tiligira la yeliya, "Mani n-nyɛ piligu, mani n-lan nyɛ bahigu. Naawuni so kani pahi n zuyu.

⁷Banima n-lee be kaman mani? Bɛ wuhim' li, bɛ wuhim' li n tooni. Banima n-daa lee yeli binshɛŋa din ti yɛn niŋ yɛla zali kurimbuni ha. Bɛ yɛlim' ti binshɛŋa din na yɛn niŋ yɛla.

⁸Di cheliya ka yi suhuri zohiri bee n-chɛ ka dabiɛm mali ya. N daa pun bi yeli ya kurimbuni ha, ka wuhi li? Naawuni so kani pahi n zuyu. N ʒi Naawuni so ŋun mali yiko pam yɛla yaha. Yinima n-nyɛ n shɛhiranim."

Bɛ mali buyijɛmbo ansarisi

⁹Ninvuŋ' shɛb' bɛn zaa méri wuna pa shɛli, ka bɛ suhuri ni yuri binshɛŋa bi kuri ba buchi. Bɛ shɛhiranim' ku tooi nya shɛli bee m-baŋ shɛli. Dinzuŋu bɛ ni di vi.

¹⁰Duni n-lee ni me wuni bee n-kpe binnani zali ka di pa din mal' o buchi?

¹¹Nyama, ŋunkam zaa jɛmdi li ni di vi. Daadamnim' bɛn nyɛ tuumbaŋdiba m-me wuna bee n-kpe li zali. Chɛ ka bɛ zaa layingna nti yiŋisi zani. Dabiɛm ni ti gbahi ba ka bɛ zaa di vi.

¹²Machɛle yi zaŋ kurigu she buyim ni, o zaŋdila o nuu din mali kpiɔŋ n-kpuyi zali ŋ-ŋme li hal ti mal' li ka di niŋ o ni bɔri li shɛm. O yi tumda, kum mini kɔnyuri gbaar' o, ka di wumd' o pahi.

¹³Ka kapinta mi zaŋ o bimbuyisirigu n-teei li buyisi dɔyu ka zaŋ bimboorigu m-booi booi li, ka zaŋ o tuma nɛma m-mal' li kaman o ni bɔri li shɛm; ka lan zaŋ bimbuyisiri' shɛli m-buyisi li ka mal' li ŋmahindi ninsala, ka di mali ninsal' viɛlim; ka o zaŋ li ti zali di jɛmbu shee.

¹⁴Di pa shɛli o ni ŋmala sida tia bee ka o piila oki bee siyirili n-zaŋ li sa nyɔŋ puuni, ka saa mi n-niŋ li ka di zooi niŋ kpiɔŋ.

¹⁵Di nyaanja ka o ti zaŋ tihi maa da' shɛŋa m-mali buyim wuyisi; ka zaŋ di shɛŋa mali buyim she bɔrɔbɔro. Di nyaanja ka o naanyi zaŋ di shɛŋa mali wuna mini binnana zali n-damdiri di tooni jɛmdi li.

¹⁶Di nyaanja ka o zaŋ dari maa pirigili m-mali buyim she nimdi ɻubi tiyi; ka lan zaŋ di shɛŋa mali buyim wuyisi ka yera, “Buyim ɻo wuyisibу kpe ma nyayisim, di kpe n kɔba ni.”

¹⁷Ka o naanyi zaŋ dari maa din kpaliм mali o wuni zali n-damdiri di tooni jemdi li, ka suhiri li yera, “Tiligim’ ma, dama nyini n-nye n wuni!”

¹⁸Bε bi mi, bε mi bi baŋ, bε tɛha mini bε nina zommi, ka bε ku tooi baŋ sheli bee n-nya sheli.

¹⁹So ka tɛha bee baŋsim din ni chε ka o baŋ ka yeli: “N zaŋla dari maa pirigili mali buyim n-zaŋ bɔrɔbɔro mini nimdi she di buyimsala ni ɻubi, ka ɻmaligi zaŋ din kpaliм mali binsheli din bi tu ni m mali n-damdi di tooni jem li.”

²⁰Dindina nir’ yi mɔyi tampiligm di so. O suhu ni tɛha m-birig’ o maa, ka o ku tooi tilig’ omaŋa bee n-yeli, “N ni gbib’ binsheli n nudirigu ni ɻo pala Naawuni.”

Yawε ɻun nye namda ni Tiligira

²¹Izraelnim’ bεn nyε “Yaakubu zuliya ɻo, teemiya dimbɔŋɔ; yi nyela n-daba. Mani n-nam ya ni yi nyε n daba. N ku tam yi yela.

²²Mani n-nyε yi tiligira; labimiya n sanna. Dama n vuui yi tuumbieri mini yi daalahichi bahi kaman sagbani bee payili ni vuuri shem la.”

²³Yawε tiligi Yaakubu zuliya, ka wuhi Izraelnim’ o yiko. Alizanda, yilimi yila. Tiŋgbani, yεrimi sayı. Zoya mini nyɔŋ puuni tia kam, yεrimiya sayı.

²⁴“Mani n-nyε Yawε ɻun nyε yi tiligira. Mani n-daa nam ya. Mani n-nyε Yawε ɻun daa nam binsheyukam zaa. N kɔŋko n-daa nam zuysaa. Mani n-daa lan nam tiŋgbani ɻo.

²⁵ N chε ka bayisi leei jera, ka chε ka baŋdiba bεn yεri binshɛŋa din yεn niŋ dahin’ sheli ha yela birinda; ka chε ka yεnnim’ baŋsim leei jεrilim.

²⁶Amaa man’ yi chε ka n dabili bee n tumo yεli sheli, n chεrimi ka din niŋ pali. N yεli Jerusalεm ni niriba ni lan ɻini di ni, ka yεli Juda fɔntinsi ni bε ni lan me li zali. Bε ni lan me tin’ shɛŋa din daa lu maa zaa zali.

²⁷Mani n-nyε ɻun ni tooi yεli teeku ni di nyuuma. N ni chε ka yi mɔya kom nyuui.

²⁸ Mani n-nyε ɻun yεli Sairus; ‘A nyela m piɛgula, ka ni niŋ n ni yεl’ a ni a niŋ sheli. A ni yεli ka bε lan me Jerusalεm zali; ka chε ka bε sɔŋ Naawuni jεmbu duu tampuyili.’ ”

Aizaia 45

Yawε pii Sairus

¹Ka Yawε daa yεli Sairus ɻun nyε o ni pii so la, N niŋ a yiko ni a tuhi nyāŋ zuliya kam, ka fa nanim’ yaa. N ni yooi dunoli kam ti a, ka bε ku kpari duno’ sheli.

²N ni be a tooni, ka dahim zoya ti a. N ni kabi daanya dunoya ti a, ka kabi dunoya ni kuriti ti a.

³N ni zaŋ azichi sheli din be zibisim ni mini ashili shee ti a. Ka di che ka a ban ni man' Yawε ŋun nyε Izrael Naawuni ŋo m-bol' a yuli.

⁴Hal a ni kul bi mi ma ŋo zaa yoli, mani m-piig' a ni a sɔŋ n daba Izraelnim' bɛn nyε n ni pii sheb' la. Mani m-bol' a yuli.

⁵Mani n-nyε Yawε, ka Naawuni so kani pahi n zuyu. Hal a ni bi mi ma maa zaa yoli, n ni ti a yaa.

⁶N ninla lala ni di che ka niriba bɛn be wulimpuhili mini wulinluhili polo ban ni so kani pahi n zuyu. Mani n-nyε Yawε, ka so bi lan pahi n zuyu.

⁷Mani n-nam neesim mini zibisim, mani n-tahiri alibarika na, ka lan tahiri tɔbu na. Man' Yawε n-ninji dimboŋɔnim' zaa.

⁸Zuyusaa, che ka wuntia luna kaman saa la. Che ka tingbani boyi, ka tiliginsim yina; ka che ka wuntia gba yina; Man' Yawε n-nam li.

Binnamda zaa Duuma

⁹Mbusim be ninvuy' so ŋun ŋmeri ŋun nam' o naɔgbankpeeni zuyu. Yayiri ni tooi bɔhi yayimera, "Bɔ ka a lee mera"? bee m-bɔh' o, "A niŋ nuhi niŋ ma?"

¹⁰Ninvuy' so ŋun bɔh' o ba, "Bɔ n-niŋ ka a daa dɔyi ma lala?" bee m-bɔh' o ma, "Bɔ ka a daa wolisi dɔyi?" Mbusim be dilan' zuyu.

¹¹Man' Yawε ŋun nyε Izraelnim' Naawuni ŋun be kasi ni ŋun nam ba la yeliya, "Yi ni tooi bɔhi ma bɔhigu zaŋ chaŋ m bihi polo? Bee n-wuhi ma di ni simdi ni n niŋ shem?

¹²Mani n-daa nam dunia ŋo, ka nam ninsalinim' niŋ di ni. N nuhi ka n daa zaŋ nam zuyusaa, ka su binsheyükam din be nimaani fukumsi.

¹³Mani n-yiyisi Sairus n wuntia puuni. N ni mal' o soya ka di tuhi. O ni me n tin' la, ka ti n niriba yolisim. O bi yεn niŋ li ka deei sheli." Man' Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo n-yeli lala maa.

¹⁴Yawε lan yeli, "Ijiptinim' mini Itiopianim' azichi ni leei yi dini. Ka Sabi dɔbba bɛn wɔγawɔya la ni lee yi daba. Yi ni zaŋ zoligɔnim' niŋ bε nuhi ni ka bε doli ya. Bε ni gbani yi tooni ka yeli, 'Naawuni be yi sani. Naawun' so lan kani pahi o zuyu. O kɔŋko n-nyε Naawuni.

¹⁵Yelimanli, Izrael Naawuni ŋun nyε tiligira ŋo, nyini n-nyε Naawuni ŋun soy' amanja.

¹⁶Ninvuy' sheb' bɛn méri wuna ni birim. Di ni gari bε zaa, ka bε di vi.

¹⁷Amaa Yawε tiligi Izraelnima, ka di nyε tiliginsim din ku naai; ka bε kul ku lan di vi yaha.' "

18Yawε ni yεl' shεm m-bεnɔ: Duna njun nam zuγusaa nɔ n-nyε Naawuni. Duna n-daa buγisi dunia nɔ, ka nam li. O daa kul nam li la viεnyεliŋga zali. O mi daa bi nam li ni di kul doya zay' nεli ka ka buchi, amaa o daa nam li mi ni niriba be di ni. Mani n-nyε Yawε, ka so kani pahi n zuγu.

19N daa bi tɔyisi yεtɔya ashilɔni bee bumbɔn' ni. N daa bi yεli Izraεlnim' ni bε bom' ma luy' sheli din ka nyam shee. Mani n-nyε Yawε, n tɔyisirila yεlimanɔli, ka wuhiri din tuhi."

Dunia nɔ Duuma mini Babilɔn wuna

20Layimmiya tab' na. Yinim' ninvuy' shεb' bεn kpαlim zaa, vumiya mirina. Ninvuy' shεb' bεn buyiri bε wuna din nyε dari ginda, ka jεmdi wuna din ku tooi tiligi ba la nyεla bεn be ʒilinsi ni.

21Zaŋmiya yi yεtɔya maa tahi ʒiishee; ka chε ka bεn yεn tɔyisi zab' bεmanɔ' zuγu niŋ tab' saawara! Duni n-daa lee pun yεli din yεn niŋ yεla zali? Pa man' Yawε njun nyε Naawuni njun nyε wuntialana ka tiligir' o niriba nɔ n-daa yεl' li zali? Naawuni so mi kani pahi n zuγu.

22"Dunia nɔ daadamnim' zaa, kamiya n sanna ka n tiligi ya! N kɔŋko n-nyε Naawuni ka so kani pahi n zuγu.

23 N ɔmaligi pola mmaŋa, n yεligu nyεla yεlimanɔli; di bi tayira. Sokam ni ti kana ti gbani n tooni, ka po pɔri ni bε ni ʒe ma yim.

24"Bε ni ti yεli, Kulla Yawε kɔŋko sani ka wuntia ni kρiɔŋ be. Amaa ɔunkam zaa je ma ni di vi.

25Izraεl zuliya zaa ni ti di nasara man' Yawε zuγu ka payi ma."

Aizaia 46

1"Babilɔn wuna bahigu m-bεnɔ! Bel mini Nebo daa nyεla bε ni jεmdi wun' shεŋa. Amaa pumpɔŋɔ bε zaŋ li ʒilila bansi; ka di nyε ʒi' shεŋa din chε ka di wum bansi maa.

2Wuna maa ku tooi tiligi bεmaŋa. Bε gbahi ba kaman daba la chaŋ. Babilɔn wuna maa bahigu m-bala!

3"Yaakubu zuliya mini Izraεlnim' zaa bεn kpαlim, wummiya! Mani n-daa gbibi ya yi manim' puuni zaŋ tabili bε ni daa dɔyi ya saha sheli zaŋ kana pumpɔŋɔ.

4Mani n-nyε yi Naawuni, hal yi yi ti kurigi m-paligi gba, n ni gbib' ya. Mani n-nam ya, ka ni gbib' ya. N ni sɔŋ ya, ka tiligi ya.

5"Duni ka yi lee yεn zaŋ ma buγisi ka nya ka m min' o sayi? So beni ɔ-ɔmani ma?

6Ninvuy' shεb' zaŋdi anzinfra pari sania zuγu zahindi li, ka zaŋdi bε kola ni salima pahiri tiri machεlinim' ka bε maani wuna tiri ba, ka bε damdiri tŋ' jεmdi li!

⁷Be kpuyiri li tamdila be boiyusapima zuyu chana. Be yi ti zaŋ li zali luy' sheli, di kul kpalim ʒieла nimaani; di ku tooi vuui chan sheli. Ka so yi suhi li, di ku tooi yeli sheli bee n-yihi dilana o muyisigu ni.

⁸Yinim' ben nyε alahichininim' ɳɔ, teemiya dimbɔŋɔ yεla, ka zaŋ li niŋ yi tεha ni.

⁹Teemiya bin' shεŋa din daa pun niŋ piligu ni ha la yεla; dama mani n-nyε Naawuni, ka so kani pahi n zuyu. Mani n-kul nyε Naawuni, ka so kani ɳmanimaa.

¹⁰Mani n-nyε ɳun mi yεl' sheli din ti yεn niŋ dahin' sheli ha piligu. Kurimbuni ha ka m pun mi yεl' shεŋa din na bi niŋ yεla. Mani n-yeli, n ni lo nia shεŋa zaa ni pali, ka n ni niŋ n ni lo ni n niŋ shεlikam zaa.

¹¹M bolila do' so ni o yi wulimpuhili polo kana. O yεn kabimina kaman suligu la nti niŋ n ni lo ni n niŋ sheli. Mani n-yeli maa, ka di mi shiri ni niŋ lala.

¹²Yinim' ben nyε tipawumlinim' ben tεhi ni tiliginsim be katin' ɳɔ, wummiya!

¹³N vu n tiliginsim mirina, ka di shee bi wɔya. N tiliginsim maa kandina ku yuui. N ni tiligi Jεrusalεm, ka di ti Izraεlnim' jilima."

Aizaia 47

Naawuni kari Babilonnim' saria

¹Yawε yeliya, "Babilon bipuyingga, yiyisim' a nam ʒiishee nti ʒini tin' taŋkpayu ni. Be ku lan bol' a ninvuy' gahindili.

²Zaŋm' nekaŋa n-niem zim. Paam' a sariga sɔŋ, ka kahi a mukuru ka che a bieshi n-siyi mɔya kom ni du.

³Niriba ni nya a zayim, ka a di vi be sani. N ni bohi bieri, m mi ku tiligi so."

⁴Izraεlnim' Naawuni ɳun be kasi ɳɔ n-nyε ti tiligira. O yuli n-nyε, Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa.

⁵Yawε yeli Babilon bipuyingga, "Fom' baalim ʒini zibisim ni, be ku lan bol' a zulya kam payiba naa.

⁶N suhu daa yiysiya bahi n niriba zuyu, ka n daa niŋ ba kaman be pala n niriba la. N daa zaŋ ba niŋla yi nuu ni, ka yi daa bi zo ba namboyu, hal ka daa nahim be ninkura pam.

⁷A daa tεhiya ni nyini n-kul yεn su nam sahakam, ka bi tεhi a suhu ni ni di nyεla sheli bee n-tεhi di zaa ni ti yεn bahindi shεm.

⁸"Dinzuγu pumpɔŋɔ nyini ɳun yuri nyayisim pam ni nyini ɳun tεhi ni sheli ku niŋ a la, wumma! A tεhiya ni a galisimi m-be kaman Naawuni la, ka so kani ɳ-ɳman' a. A bi tεhi ni a ni leei pakoli bee n-kɔŋ bihi.

⁹Amaa di ku yuui ka yεla ayi ɳɔ zaa paag' a dahin yini puuni. A bayibuyibo min' a tima la zaa yoli, a ni bahi kɔŋ yidana mini bihi.

10“A niŋ aman’ naani a tuumbieri tumbu ni, ka təhi ni so bi nya a. A yem min’ a baŋsim m-birig’ a, ka a yeri a suhu ni, ‘Mani, ka so kani pahi n zuyu.’

11Amaa zay’ bieyu ni paag’ a, ka a bi mi a ni yen niŋ shəm. Bahiyoli ni paag’ a yim libig’ a, ka a ʒi di yela.

12Gbib’ a tima min’ a tabibi tima maa. A bilim ni ha ka a pun mal’ li tumdi tuma. Di pa sheli di ni sɔŋ a bee di pa sheli di ni kpəh’ a dimnim’ dabiem.

13A ni niŋdi laasabu shəŋa la zaa yoli, a gbarigiya. Chə ka bən mi zuysaa yela tilig’ a, ka chə ka sanjmaribaŋdiba bən mi zuysaa yela yel’ a goli kam puuni binshəŋa din yen niŋ a.

14“Bə ŋmanila wurigu, ka buyim ni di ba zaa! Bə ku tooi tiligi bəman’ buyim barina ni. Bə ka sala buyim din ni wuysi.

15 A mini bən layim tum tuma a bilim ni hal ni pumpɔŋɔ ŋɔ ni yen tooi niŋ sheli ti a zaa m-bala. Bə zaa ni chə a ka zaŋ kpa bə ni chani sheli polo, ka bə so ku tooi tilig’ a.”

Aizaia 48

Ti Duuma nyəla saha din be tooni Naawuni

1Yaakubu zuliya bən nyə be ni boli shəb’ Izraəlnima, ka yi yi Juda zuliya ni na la, wummiya! Yawə yuli ka yi mali pɔri pɔri, ka yeri ni yi jemdila Izraəl Naawuni, amaa ka lee bi jemd’ o ni yelimanjli ni wuntia.

2Yi nyuri bari yera, “Ti nyəla tiŋ’ kasi la tiŋbih, ka zaŋ timan’ dalim Izraəl Naawuni ŋun nyə Yawə ŋun nyə Təbbih Naa ŋɔ.

3Kurimbuni ha ka n daa yaai n noli yeli yel’ shəŋa yela zali, ka kahigi li wuhi, ka di daa bi yuui, ka n chə ka di niŋ.

4Dama m mi ni yi nyəla tipawumlinima, ka yi nyiŋgoya kpəm’ gari kurigu, ka yi gberi mi be kaman daanya la.

5M pun yeli ya di yela zali ka di wɔya poi ka di naanyi ti niŋ maa ni di chə ka yi ku tooi yeli ni yi wuna bee yi dari binnana mini anzinfa binnana n-niŋ li.

6“N ni daa pun yeli ya shəlikam zaa la niŋya, ka yi ni sayi yeli ni n ni daa yeli shəm maa nyəla yelimanjli. Pumpɔŋɔ n yen yeli ya la yel’ pala, di nyəla ashili yel’ shəŋa yi ni na ʒi.

7Kulla pumpɔŋɔ ka n nam yela maa. Zuŋɔ dabisili ŋɔ ka yi wum di yela maa; dinzuŋu yi ku tooi yeli ni yi pun mi li.

8Yi na ʒi n-wum di yela bee m-mi li. Piligu ni ha ka yi pun nyə tipawumlinima. Dama m mi ni yi ni tum yəŋkiŋkabina tuma, ka lan mi ni yi bilim ni ha ka yi pun nyə duntaariba.

⁹“N yuli zuyu ka n che ka n suhu bi yiysi. M payibu zuyu ka n gbaai mmaŋa ni di che ka n ku kun ya.

¹⁰Nyamiya, n payimi neei ya zaa. Pa be ni payiri anzinfashem la, amaa wahala ka n zaŋ buyisi ya.

¹¹N yuli zuyu ka n niŋ li. N ku che ka be galim n yuli maa. N ku zaŋ n jilima ti so.”

Sairus ŋun nyε Yawε ni pii toondan’ so

¹² Izraelnim’ bɛn nyε n ni boli shεb’ la, wummiya! Mani n-nyε Naawuni; Mani n-nyε piligu. Mani n-nyε naabu.

¹³N nuu ka n daa zaŋ nam dunia ŋɔ, ka zaŋ n nudirigu teei sagbana pa zuyusaa. N yi yeli ni di niŋ sheli, di tiyisirimizani niŋ li.

¹⁴Yi zaa layimmiya na nti wum! Wun’ ŋuni n-lee pun yeli dimbɔŋɔnim’ yεla zali? Yawε ni pii ninvuŋ’ so la ni niŋ o ni lo ni o niŋ Babilɔnnim’ shem. O ni tuhi Babilɔnnim’ maa.

¹⁵Mani n-yeli lala maa. Iin, mani m-bol’ o. Mani n-zaŋ o na, ka o mi ni di nasara o tuma ni.

¹⁶Mirimiya ma na ti wum n ni yεn yeli ya shem. Piligu ni zaŋ kana, n na ʒi n-yeli sheli ashilɔni. N daa pun beni ka yelli ŋɔ na bi niŋ. Pumpɔŋɔ Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ n-zaŋ o shia niŋ n ni n-tim ma.

Yawε ni lo nia sheli ti o niriba

¹⁷Yawε ŋun nyε Izrael Naawuni ŋun be kasi ka nyε yi tiligira la yεliya, “Mani n-nyε Yawε ŋun nyε yi Naawuni. N nyεla ŋun wuhiri ya din ni niŋ ya zay’ viɛlli, ka lan wuhiri ya yi ni yεn doli so’ sheli.

¹⁸Yi yi di daa pun doli n zaligunima, yi naan nya alibarika, ka di be kaman kɔzɔrim din bi ŋmaara. Ka yi nasara dibu mi be kaman teeku kɔgbana la.

¹⁹Yi zuliya mini yi bihi galisim naan ŋmanila moy’ bihigu; ka n naan ku che ka be birili kpihim hal baabiela gba.

²⁰Yimiya Babilɔn; zomiya ka che ba. Tahimiya suhupielli tahigu n-yeli di yεla. Ka mol’ li ka dunia ŋɔ luŋ’ shelikam zaa nim’ wum li. Yεlimiya, “Yawε tilig’ o dabili Yaakubu zuliya.”

²¹O ni daa zaŋ ba kpe tingban’ nel’ la ni chana, o daa bi che ka be kpi kɔnyuri. O daa che ka tampiŋ bɔyi ka kom yi di ni na ka be nyu.

²²Yawε yεliya, “Ninvuŋ’ bieri ku nya suhudoo.”

Aizaia 49

Izrael nyεla neesim zuliya shεb’ sani

¹ Ninvuy' shεb' bεn be teeku duli mini bεn be katiŋa, wummiya! Yawε daa pun pii ma ka bε na bi dɔyi ma; n daa na bela m ma pul' ni, ka o pun boli n yuli.

² O chε ka n noli bemi kaman takobi dirili la. O daa zaŋ ma sɔyila o nuu mahim ka daa chε ka m be kaman peen' dirili la, ka o zaŋ ma su o lɔyu ni.

³O daa yεli ma, "Izrael nyεla n dabili, a sani ka n yεn nya jilima."

⁴Amaa ka n yεli, "N tum tuma pam, amaa ka di ka nyɔri. N yihi n yaa tum, amaa ka shεli bi yi di ni na. Amaa Yawε n-nyε n nyaanzaana, ka n laara be n Naawuni sani.

⁵Ka pumpɔŋɔ Yawε yεliya ni bε daa na bi dɔyi ma, ka o pii ma leeg' o dabili ni n zaŋ Yaakubu zuliya bεn nyε Izraelnima, ka yam yɔyu la labis' o sanna. Yawε ti ma jilima. N kpiŋ yirila n Naawuni sanna."

⁶ Yawε daa yεli ma, "N dabili, m mali tuun' kara ni n ti a, ka a labisi Izraelnim' bεn kpalim la zali bε zaashee. N ni zaŋ a leei neesim ti tinzunnima, ka di chε ka n tiliginsim paai dunia ŋɔ luy' shεlikam zaa nima."

⁷Yawε ŋun nyε Izrael Naawuni ŋun be kasi ŋɔ ni yεli shεm zaŋ chaŋ bε ni ʒiem so ni niriba zaa ni zayisi so, ka o nyε zuyulaannim' dabili la polo m-bɔŋɔ: "Nanim' ni ti nya a, ka yiyisi zani ti a jilima, ka nabihι ti nya a ka damdi tiŋ' ti a jilima. Yawε ŋun ʒe yim ka nyε Izrael Naawuni ŋun be kasi la ni piig' a la zuyu."

Bε lan me Jεrusalεm zali

⁸ Yawε yεliya, "N ni yεn tiligi ya saha shεli yi ti paai, n ni niŋ ya nirilim, ka wum yi kuŋa din bɔri kunzoo la. N ni guli ya, ka taŋi ya ka chε barina, ka lo niriba zaa alikauli yi zuyu. N ni lan labisi ya ʒili yi tiŋgbani din do zay' nεl' la ni.

⁹N ni yεli sarikanima, 'N tin ya yolisim!' Ka yεli bεn be zibisim ni, 'Kamiya neesim ni na!' Be ni ti ŋmanila piε' shεb' bεn be zoya zuyu tiŋban' nεl' ni ŋubiri mori la.

¹⁰ Kum ni kɔnyuri ti ku muysisi ba, ka wuntan' tulim mini pɔhim tulli ti ku kpe ba. Dama ŋun yuri ba n-yεn mali ba chana. O ni zaŋ ba tahi kɔzɔrim shee.

¹¹N ni ŋme solɔyu du n zoya zaa, ka mali n soya ka di viela.

¹²Nyama, n niriba ni ti yi katiŋa nuzaa polo mini wulinluhili polo ni Asiwan din be nudirigu polo la na."

¹³Alizanda ni nima, yilimiya yila! Dunianima, maliya suhupielli! Zoya, yilimiya yila! Dama Yawε ni kpaŋs' o niriba suhuri. O ni zo o niriba bεn be muysigu ni namboŋu.

¹⁴Amaa ka Ziɔnnim' yεli, "Yawε chε ti bahi! O tam ti yεla."

¹⁵Ka Yawε yεli, "Pay' ni tooi tam o bimɔyirigu yεla bee n-zayis' o ni dɔyi bi' so namboŋu zɔbu? Hal o yi ni tam gba, man' Yawε ku tam yi yεla.

¹⁶N kul ku tam yi yεla. Nyama, n pun sab' yi yuli niŋ n nutaya ni.

¹⁷"Ninvuy' sheb' ben daa wurim' a la ni zo, ka ninvuy' sheb' ben yen me a kana ti me a zali.

¹⁸Neemiya yi nina lihi gili nya, bε zaa layimmi ka yi sanna.” Yawε yeliya, “ N ni shiri be ɳɔ zuyu, yi ni ti zaŋ bε zaa ye kaman amiliya ni yeri o salima yeri shem la.

¹⁹“Yi tin’ daa lumi dahim leei dabari, amaa di p̄ori pam pumpoŋj, ka b̄en kanna ni b̄e ti be di ni ni muyi li. Ka ninvuy’ sh̄eb’ b̄en daa wurim li maa ni zo n-chaj katin’ ka ch̄en ya.

²⁰Yi ni dɔy̥i bi' shεb' tinzun' tɪŋ' ni maa ni ti yεli ya, 'Ti ni be luy̥' sheli nɔ̥ pɔra; bomiya palo pahi ti ka ti ʒini.'

²¹Di saha yi ni ti ɳimaligi bɔhi yimaŋa, ‘Ka ɳuni n-lee dɔyi bihi ɳɔ zaa ti ti? N daa kɔŋ m bihi. Be daa zaŋ ma kulila tinzun’ tiŋa, ka ɳuni n-lee wumsi bihi ɳɔ zaa? N daa kpaliŋla n ko, ka ya ka bihi ɳɔ zaa lee yina?’ ”

²²Ti Duuma ɳun nyε Yawε ɳo yeliya, “N ni gahi nuu boli zuliya kam, ka wuhi niriba shihirili; bε ni ti zaŋ yi bidibisi maa ɳmab’ bε bøyuri ni na ti tin ya; ka zaŋ yi bipuyinsi tuyi na ti tin ya.

²³Nanim' ni ti be kaman yi banim' la, ka bε payiba bεn nyε nanim' be kaman yi manima. Bε ni ti damdi ya tiŋa ka lun ya sizuura. Ka yi baŋ ni mani n-shiri nyε Yawε; ka bεnkam zaa quhiri n sɔnsim ku di vi."

²⁴So ni tooi fa tɔbbihi ni tuhi tɔbu di binsheŋa bɛ sani bee n-fa daba na' biɛyuu nuu ni?

²⁵Amaa Yawε yeliya, "Hal bε ni ti fa többihi daba, ka fa na' bieyu ni di neen' shεna. N ni tuhi yi mini bεn tuhira, ka fa yi bihi bahi.

²⁶N ni che ka ninvuy' shəb' ben nahindi ya maa ŋmaligi ku taba. N ni che ka ninvuy' kubo maa kuli ba kaman nir' ni nyuri wain ka di kuun' o shəm la. Ka lala zuyu che ka daadam kam barŋ ni mani n-shiri nye Yawe ŋun nye yi Tiligira ni Izrael Naawuni nun nye kpiɔnlana no."

Aizaia 50

¹Yawε yeliya, "Yi tεhiya ni n daa chε ka n niriba maa chanjmi kaman doo ni yihiri o pay' shem la? Bee yi tεhiya ni n daa chεmi ka yi leei daba kaman nir' ni zaqd' o bihi kohiri ka be leeri daba shem la? Aai, yi daalahichi tumbu zuyu n-chε ka yi leei daba. Yi tuumbieri tumbu zuyu n-chε ka be daa qbahi ya chan ti leei daba.

²“Bɔ n-niŋ ka n daa ka yi sanna nti bi nya so? Bɔ n-niŋ ka n daa kuhi boli ya ka so bi sayi? N kala yiko din ni tooi tiligi ya? Bee n kala yaa din ni tooi fan ya bahi. N ni tooi che ka teeku kom nyuui, ka che ka mɔya leei tingban’ neli, ka kɔnyuri ku di puuni zahim ka bɛ pool nyɔni.

³N ni tooi che ka saqbara sabiqi libilibi kaman di kumdila so kuli la."

Yawε dabili deeg' o noli

4 Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ti ma noli din ni tooi wuhi niriba ni di che ka n tooi kpaɳsi bɛn gbarigi suhuri. O neeri ma la asiba kam, ka yoori n tiba ni n wum kaman ninvuy' so ɳun deeri wuhibu.

5 Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ yooi n tiba, ka m mi bi niŋ tipawumli bee n-lab' nyaanja.

6 N daa che n yaanja ti ninvuy' shεb' bɛn buri ma, ka che n jira ti ninvuy' shεb' bɛn dariti sibiri n teenkɔbiri. M mi daa bi ɳmaligi n nini bahi kpan' ka che ninvuy' shεb' bɛn maani ma ansarisi bee bɛn tuhiri nintɔri vieri ma.

7 Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni sɔndi ma zuyu, n ku di vi. Dinzyu ka n zuyu ɣe ya. M mi ni n ku di vi.

8 ɻun yen zani n nyaanja mirina. ɻuni n-lee ni tooi wuhi n taali ni nyε sheli? ɻuni n-lee nyε ɳun fiyisiri ma maa? O che ka m min' o chan ɣishee, ka ti gbéri ti kpa taba.

9 Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ n-nyε n sɔnda ka ɳuni n-lee ni tooi wuhi ni m mali taali? Be zaa ni kpi kaman siturili la. Lela ni ɳub' ba zaa.

10 ɻuni n-lee be yi ni n-zɔri Yawε, ka deeg' o dabili noli? ɻun be zibisim ni ka neesim ka o sani, o niŋmi Yawε naani, ka zaŋ omaŋ' dalim o Naawuni.

11 Yinim' bɛn zaa lo nia bieri ni yi sayim yi tab' la, yi nia bieri maa ni ɳmaligi din ya. Man' Yawε ni che ka dimbɔŋɔ niŋ ya. Yi bahigu ti ku viela.

Aizaia 51

Yεtɔγ' shεŋa bɛ ni tɔγisi kpaɳsi Jεrusalεm

1 Yinim' bɛn bɔri Yawε, ka bɔri wuntia ɳɔ, wummiya! Nyamiya bɛ ni daa ɳma kuy' sheli yihi ya na mini bɛ ni daa gbi tampin shεŋa yihi ya na.

2 Lihimiya yi yab' Ibrahimma mini Zaratu bɛn dɔyi ya la. N daa piig' o ka o nyela o ko, amaa ka n daa niŋ alibarika niŋ o ni ka o tuŋ teei.

3 Dama man' Yawε ni kpaɳsi Jεrusalεm, ka sɔŋ o luy' sheli polo din lu n-dahim. N ni che ka o tingban' nɛli be kaman Idɛn puu din nyε man' Yawε puu la; ka che ka suhupielli mini wumpayibo yila be o ni.

4 N niriba, wummiya, wummiya n ni yen yen' shɛm: N ni zaŋ n wuhibu wuhi niriba, n zaligunim' ni ti zuliya kam zaa neesim.

5 N zaŋ n faako tibu mirina yomyom. N tiliginsim be soli, n ni bo yelimanli soli ti niriba. Bɛn be katiŋ' ha kul guhiri ma mi, ka niŋ n yaa naani.

6 Duhimiya yi zuγuri lihi zuγusaa ka lihi tingban' ni; dama zuγusaa ni vuui kaman nyɔhi la, ka tingbani mi kpaai kaman situr' kurili la. Ka niriba bɛn be dunia ni mi

kpi kaman nanviri la. Amaa n tiliginsim maa kul ni beni sahakam. Ka n nasara dibu mi kul ku mali tariga.

⁷Yinim' bən mi din tuhi ŋɔ, wummiya! Yinim' bən gbibi n wuhuru yi suhuri ni ŋɔ, di zəriya niriba ni maani ya ansarisi shəli. Ka bə yi turi ya, yin' di chəliya ka di muysisi ya.

⁸Lela ni ŋub' ba kaman bə ni ŋubiri situra shəm la. Zunzuya ni di ba kaman piəkəbiri la. Amaa n faako tibu mini n tiliginsim din nyə zuliya kam zaa dini la kul ni beni sahakam.

⁹Yawə, yiğisim' səŋ ti! Zaŋm' a yiko tiligi ti; zaŋm' a yiko maa niŋ kaman a ni daa pun niŋ shəm kurimbuni ha la. Nyini n-daa chə ŋ-ŋmahı teeku ni biŋkəb' so bə ni booni Rahab la.

¹⁰Nyini n-daa chə ka teeku kom nyuui, ka a mali soli kom puuni səŋ, ka a ni daa tiligi ninvuy' shəb' la dol' li du.

¹¹Nyin' Yawə ni tiligi ninvuy' shəb' maa ni paai Jérusaləm. Bə ni ti yiini yila ni suhupielli. Bə ni ti mali suhupielli sahakam, ka bə suhusayıŋgu ni suhugarigu naai.

¹²Mani n-nyə ŋun kpansiri ya, ka bə n-niŋ ka yi zəri daadam ŋun ni kpi ŋɔ dabiəm? Daadam ŋmanila mɔri, o kul ku beni sahakam.

¹³Yi tam yi namda ŋun nyə Yawə ŋun daa nam zuusaa ka zali dunia ŋɔ tanzaa la yəla. Bəzuu ka yi kul zəri ninvuy' shəb' bən suhuri yiğisi, ka bə nahindi ya ka bəri ni bə kun ya la dabiəm? Bə suhuyiyisili maa ku tooi niŋ ya shəli.

¹⁴Di ku yuui ka ninvuy' shəb' bən be sarika ni maa nya yolisim. Bə ku kpi, bindirigu mi ku pool ba.

¹⁵"Mani n-nyə Yawə ŋun nyə yi Naawuni ŋun chə ka teeku kəgbana puyiri luri yɔri vuri. N yuli n-nyə Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa.

¹⁶N zaŋ n yəligu niŋ a nol' ni, ka zaŋ a niŋ n nuu mahim ni. Mani n-nyə ŋun daa nam zuusaa, ka nam tiŋgbani ŋɔ. N yeli Ziənnima, "Yi nyəla n niriba."

Jérusaləm wahala dibu zani tariga

¹⁷ Jérusaləmnima, neemiya, neemiya! Yiğisimiya zani. Yi nyu Yawə ni zaŋ o suhuyiyisili tibidarigibo binnyur' shəl' la buyi. Yi nyu li, ka di chə ka yi chani laana.

¹⁸Yi ni dɔyi bi' shəb' zaa puuni, so kani n-nyə ŋun ni tooi wuhi ya soli. So mi ka yi ni wumsi bi' shəb' maa zaa puuni n-nyə ŋun ni tooi vən ya.

¹⁹Yel' bier' ayi n-yən paai ya; ka ŋuni n-lee yən fabili səŋ ya? Yi tiŋgbəŋ ni wurim, ka kum lu yi zuyu, ka ŋuni n-lee yən maai yi suhuri?

²⁰Yi niriba ŋmanila zana ni gbahi kparibu' shəba. Bə kul gbarigimi do sochira kam zuyu. Bə nyula Yawə suhuyiyisili mini Naawuni tibidarigibo buyi.

²¹Dinzuğu yinim' bən diri wahala Jérusaləm, ka buyi ka di pala wain ka yi nyu əj, wummiya!

²²Yawə əjun nyə yi Naawuni, ka nyə əjun zabiri yi zuğu la yəliya, "Nyamiya, n ni vuui n ni zaŋ n suhuyiyisili binnyuri shəli tin ya la. Yi ku lan nyu li n suhuyiyisili pipia maa ni n-chani laana.

²³N ni zaŋ li tila ninvug' shəb' bən nahindi ya la. Be nyəla bən daa pun yəli ya, "Teemiya dəni ka ti du n-tam yi zuğu n-nəri ya chani kaman tingbani n-nyen ya la."

Aizaia 52

Naawuni ni tiligi Jérusaləm

¹ Jérusaləm, yiğisima, yiğisima, niğmi yaa! Naawuni tiŋ' kasi əj, zaŋm' a situr' suma ye. Chəfirinim' mini dayirinim' ku lan kpe a puuni yaha.

²Jérusaləm din be dabitim ni əj, yiğisim' taŋkpayu ni n-dam amanja. Zion bipuŋinga əjun be dabitim ni əj, yihim' mii din be a nyiŋgol' ni bahi.

³Yawə yəliya, "Pa liyiri ka be daa zaŋ dan ya leei daba maa. Dinzuğu pa liyiri ka n yən zaŋ yo yi zuğu n-yihi ya dabitim maa ni."

⁴Dama ti Duuma NAAWUNI lan yəli, "N niriba daa tuui kulila Ijipti ti be nimaani. Nyama, di nyaanja ka Asiranim' gba daa ti nahim ba yoli.

⁵Ka pumpoŋə yi bela Babilən, ka be gba zaŋ ya leei be daba yoli. Ka bən sun ya maa nyuri bara ka diri dari, ka kul maani ma ansarisi sahakam, ka ʒiemdi n yuli dabisili kam.

⁶Dahin shəli kanna, ka yi ni ti baŋ ni mani n-nyə Naawuni; mani n-nyə əjun tɔyisi ya yətɔya maa."

⁷ Nyam' tumo əjun mali lahiba' suŋ mini suhudoo yətɔya n-zəri duri zoya kanna əj naba ni vieli pam shəm! O moonila tiliginsim molo yeri Zionnima, "Yi Naawuni nyəla naa."

⁸Nyamiya, yi tinguliba layim yili suhupielli yila! Dama be nini nya Yawə ni labisi Zion zali di zaashee shəm.

⁹Jérusaləm din lu dahim əj, yilimi suhupielli yila! Dama Yawə tilig' o tiŋa, ka maag' o niriba suhuri.

¹⁰Yawə ni chə ka o yiko din be kasi la tum tuma. O ni tilig' o niriba, ka dunia əj nim' zaa nya.

¹¹ Yinim' bən ʒiri Yawə jəmbu duu lahi la, miriya ka yi shihi binshəŋa din nyə dayiri. Malimiya yimanj' be kasi. Yimiya Babilən chanj.

¹²Dama dimboŋɔ dina yi ti bi yen niŋ yomyom yi n-chaq bee n-yi n-guui. Yawε nti yen be yi tooni mali ya chana. Ka Izrael Naawuni nyε ŋun yen be yi nyaanɔ polo n-nyε yi gula.

Dabili ŋun diri wahala

¹³Nyama, n dabili ni tɔŋ. Be ni duh' o, ka ti o jilima pam.

¹⁴Niriba pam daa nya o ka di gari ba pam. O biɛhigu daa tayimi, ka o bi ŋmani ninsala.

¹⁵ Amaa o yεla ni ti niŋ niriba pam alahiziba ka nanim' ti kɔŋ be noya yaabu o zuyu. Dama be nini ni ti nya be ni daa bi yεli ba sheli yεla; ka banj be ni daa pun bi wum sheli yεla.

Aizaia 53

¹ Duni n-lee niŋ ti ni yεli shεm yεda? Ka ŋuni ka Yawε lee kahig' o yiko wuhi?

² Yawε daa che ka o dabili zooi kaman bimbilin' sheli din jila ba tiŋkuŋ ni. Ti ni daa nya o, o daa ka dariza bee viɛlim. Sheli daa ka o ningbuŋ biɛhigu lihibu ni din ni che ka ti bɔr' o.

³ Ti daa ʒiem' o ka zayıs' o. O daa nyεla ŋun mili suhugarigu mini wahala dibu. O daa ŋmanila niriba ni ŋmaligiri be nina bahiri kpaŋ' ka che ninvuy' so. Ti daa ʒiem' o, ka bi lih' o ka o nyε sheli.

⁴ Yεlimaŋli, o daa deei ti dɔriti mini ti suhugarigu ʒi. Amaa ka ti daa tεhi ni Naawuni n-darig' o tibili ka ti o biɛrim maa.

⁵ Amaa ti tuumbieri mini ti daalahichi zuyu ka o daa nya dansi ni nahingu maa. O ni daa nya tibidarigibo sheli zuyu n-che ka nyayisim kpe ti mini Naawuni sunsuuni. O fiɛbbu dansi zuyu n-che ka ti nyari tibbu.

⁶ Ti zaa daa ŋmanila pieri ben bɔrigi, ka sokam dol' o suhuyubu soli. Ka Yawε daa zaŋ ti zaa daalahichi ʒil' o.

⁷ Be daa muyis' o, ka nahim o, amaa ka o bi yaag' o noli. Be daa zaŋ o mi chaŋ kaman be ni zaŋdi piɛbil' chani kɔrigibu shee shεm la bee kaman be ni cheri piɛgu kɔbiri ka o fo shεm la. O daa bi yaag' o noli.

⁸ Be daa kar' o saria, ka mɔŋ o yεlimaŋli, ka zaŋ o chaŋ ni be ti ku o. Be daa di o nyevili dunia ŋɔ ni. N niriba daalahichi zuyu ka be daa ku o.

⁹ Hal o ni daa bi tum tuumbie' sheli, ka ʒiri daa ka o nol' ni maa zaa yoli, be daa gbi o gballi garila tuumbierinim' gbala ni; ka daa sɔγ' o pahi bundan' zuyu.

¹⁰ Amaa di daa nyεla Yawε yubu ni o che ka o nya dansi ni biɛrim. O daa che ka o zaŋ o nyevili pa talima alahichi zuyu, ka o ni ti nya o zuliya, ka mali nyevili wɔyinli. Yawε ni lo nia sheli ni niŋ pali o zuyu.

¹¹O wahala dibu nyaanja, o ni ti nya o tuma nyori ka o nini tiyi li. N dabili jun nyε wuntizora maa baŋsim zuyu ni che ka niriba pam yi taali ni. O ni deei be daalahichi ʒi.

¹² Dinzuyu n ni ti o tarili woyira puuni. O mini ben mali yaa ni ti layim pirigi be ni ŋme n-di neen' shεŋa. Dama o daa sayiya kpi, ka be daa kal' o pahi alahichinim' ni. O daa ʒi niriba pam daalahichi, ka tim sandaani ti alahichinima.

Aizaia 54

Yawε ni yuri Izraelnim' shεm

¹ Jεrusalem, A daa ŋmanila payiŋoo, amaa pumpoŋo, yilimi yila pampam ni suhupielli. Nyini jun na ʒi n-wolisi ŋo! Yawε yeliya, Pumpoŋo, a ni mali bihi gari pay' so jun mali yidana.

² Yεligrim' a suyili. Di niŋ zinchili. Kpam' a kpahi ka di kpεma, ka voog' a mihi ka di kpaŋ.

³ A ni yεligrim' kpa nudirigu mini nuzaa polo, ka a niriba ni su zuliya shεba, ka yi ti ʒini tin' shεŋa din daa nyε dabari la ni.

⁴ Di zɔri dabiem, a ku di vi, di che ka a suhu zohira, a ku nya filiŋ. A ni tam a bipalitali saha vi yεla, ka tam saha shεli a ni daa nyε pakoli ka nya filiŋ shεl' la yεla.

⁵ Dama jun nam a ni be a kaman pay' yidan' ni be o shεm la. O yuli n-nyε, "Yawε jun nyε Tɔbbihi Naa." Duna n-nyε a tiligira jun nyε Izrael Naawuni jun be kasi la. O yuli n-lan nyε, dunia zaa Naawuni.

⁶ Yawε ni lan bol' a labisina kaman pay' so be ni zayisi ka o mali suhugarigu la. Naawuni yeliya, "A ŋmanila pay' so jun kuli dooyili o payisarilim ni ka be ti zayis' o.

⁷ N daa zayis' a la saha biela puuni, amaa n nambozobo din galisi pam puuni, n ni lan zaŋ a labisi n sanna."

⁸ Man' Yawε jun nyε a tiligira la yeliya, "N suhu n-daa yiysi pam saha biela puuni, ka n che a bahi. Amaa n yurilim din bi naari la zuyu, n ni zo a namboŋu."

⁹ Nuhu ʒiemān' ni, n ni daa lo alikauli ni n ku che ka kom lan di dunia la, lala ka n lo alikauli ni n ku lan che ka n suhu yiysi bah' a zuyu, ka mi ku lan darig' a tibili.

¹⁰ Man' Yawε jun zor' a namboŋu la yeliya, "Zoya mini kunkuna ni vuui, amaa n yurilim din bi naari la ku vuui ka che a; ka n suhudoo alikauli la gba ku vuug' a sani."

Jεrusalem ni yεn be shεm dahin' shεli ha

¹¹ Sanʒieŋu ni nahim tin' shεli, ka di bi nya sɔŋsim ŋo, n ni zaŋ kuy' viela me a zali, ka zaŋ safaya kuya sɔŋ a tanzaa.

¹² N ni zaŋ rubis me a pihi, ka zaŋ kuy' sheŋa din nyelisiri me a dunoya, ka zaŋ kuy' viela m-mal' a gooni.

¹³ Man' Yawε maŋmaŋ' ni wuh' a zuliya maa zaa, ka che ka be nyamma yeligi pam.

¹⁴ Wuntia puuni ka yi ni niŋ yaa. So ku lan nahim ya, ka dabiem ku lan mali ya. So ku lan kpehi ya dabiem, di ni ti niŋ ya katiŋa.

¹⁵ So yi liri ya, di pala n yeda ni ka o niŋ lala. Ka ŋunkam liri ya, o ku di nasara.

¹⁶ Nyama, Mani n-nam machele, ka ti zuŋiri pohim, ka di che ka buŋimsala buŋim nyeligira, ka macheli kuriti bidibbini din ni ku di bukaata. Mani n lan nam ŋun bohiri bieri ka o kuri niriba.

¹⁷ Amaa be ni mali bidibbin' shelikam jendi ya ku tooi niŋ ya sheli; ka yi ni tooi garigi ŋunkam zaŋ ya taali bohigu. Man' Yawε ni zabi n daba zuŋu, ka ti ba nasara.

Aizaia 55

Naawuni zo o niriba nambɔŋu

¹ Heei! Konyuri ni mali sokam, ŋun' kam' kom ŋo gbin' na! Ka yinim' ben mi ka liyiri, kamyana ti da bindirigu di! Kamyana ti da wain mini bihim nyu ka di yonya sheli!

² Bo n-niŋ ka yi kuri yi liyiri binsheli din pa bindirigu zuŋu, ka tumdi tuma din ku tiyi ya zuŋu? Wummiya n yeligu vienyelinga, ka dinya din viela ni bindir' suma ni yelimanli.

³ Luŋimiya yi tiba wum ka kanya n sanna. Wummiya n yeligu, ka tiligi. N ni lon ya alikauli sheli din ku yiysi, ka niŋ ya nirlim sheli n ni daa lo alikauli ni n ni niŋ Dauda la.

⁴ Nyama, n daa zaŋ o leela shehira niriba sani. Ka lan zaŋ o leei niriba toondana ni többihi zuŋulana.

⁵ Nyama, yi ni ti boli ninvuŋ' sheb' ben ʒin ya, ka ninvuŋ' sheb' ben ʒin ya ti zo n-ka yi sanna. Yawε ŋun nyε yi Naawuni ŋun nyε Izrael Naawuni ŋun be kasi ŋo ni tibigi ya shem la zuŋu.

⁶ Bomiya Yawε saha sheli yin' ni nya o. Suhimiy' o saha sheli o ni miri ya.

⁷ Alahichinima chele be daalahichi soli, ka ninvuŋ' bieri che be tehi' bieri, ka ka Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋo sanna ka o ti zo ba nambɔŋu, dama o ni che be taali zaa.

⁸ Dama Yawε yeliya, "N teha pala yi teha, ka yi soya mi pala n soya.

⁹ Zuyusaa mini tingbani ni wɔŋ' ni tab' shem, lala ka n soya be di ko ka che yi soya, ka n teha gba be di ko ka che yi teha.

10 Saa mini sakuya ni yiri zuysaa lurina, ka bi lan labiri zuysaa amaa ka mahigiri tingbani n-ché ka bindira bimbira tóri yirina n-zoori niñdi bindira tiri bindiridiriba, ka niñdi bimbira tiri bén biriti shém la,

11 lala ka n yéligu shéli din yiri n nol' ni na gba ku labi n sanna yoli. Di ni tum n ni lo ni di tum shéli. Ka di nasara n ni tim li ni di ti tum shém puuni.

12 Yi ni ti yi n-chaj ni suhupiélli, ka ti lab' kuli ni suhudoo. Zoya mini kunkuna ni ti yili yila ni suhupiélli, ka móyu ni tihi mi ti kpahi di nuhi.

13 Siprés tihi ni ti bili zani góhi zaashee. Ka ti' shéli bé ni booni mitil la mi ti bili suligunyinyari zaashee. Dina nti yén nyé Yawé shihirili shéli din ni beni sahakam ka ku vuui."

Aizaia 56

Naawuni zañ zuliya shéb' pah' o niriba ni

1 Yawé yéliya, "Doli yélimanlı soli ka tummi din tuhi, dama di ku yuui ka n tiligi ya.

2 Ninvuy' so ñun niñdi dimboñço ka gbib' li vienyelinga ni nya alibarika. Dunkam gbibi Vuhim Dabisili vienyelinga ka bi sayim li, ka mi bi tumdi din bie ni nya alibarika."

3 Di bi simdi ni tinzun' nir' ñun niñ Yawé yeda ti yéli, "Yawé ku sayi ka m pah' o niriba ño ni." Di mi bi simdi ni namoyili ti yéli, "Man' nyela ti' kunj."

4 Dama Yawé yéliya, "Namoyili so ñun gbibi n vuhim dabisa, ka niñdi din tiyiri n nini, ka gbibi n daalikauli,

5 n ni niñ binshéli din ni teer' o yéla zali n jémbu duu ni n niriba sunsuuni, ka ti o yuli din gari bidibisi mini bipuyinsi. N ni ti o yu' shéli din kul ni beni sahakam ka ku kpi."

6 Ka tinzunnim' bén zañ bémaj' tabili Yawé ni bë tumd' o tuma, ka yur' o, ka nyé o daba bén zaa gbibi Vuhim Dabisili ka bi sayindi di zaligunima, ka gbibi n daalikauli vienyelinga,

7 n ni zañ ba na ti niñ n zoli din be kasi la zuyu, ka ti ba suhupiélli n wunsuhigu duu, ka deei bë ni zañdi sara shéli nyori buyim la mini bë ni maani sara shéja n sara maligu bimbini zuyu la. Dama bë ni booni n jémbu duu la zuliya kam zaa wunsuhigu duu.

8 Yawé ñun nyé ti Duuma ño yéliya, "Mani ñun layim Izraëlnim' bén daa be yóyu la na ni layim zuliya shéb' na ti pahi bë zuyu."

Naawuni nya Izrael zuyulaannim' galimi

9 Yinim' móyu ni biñkobiri bén zaa be nyor puuni, kamiyana ti gbahi di.

10 Bén guli Izraëlnim' zaa nyela zoomba, bë ka bañsim. Bë ñmanila ba' shéb' bén doya gbihiri ka bi wahira. Bë kul domi gbihiri ka zahindi zahima.

11Be ɳmanila ba' sheb' bən nyɛ diribarilimnima ka bi diri tiyiri la. Zuγulaannim' ɳɔ gba ka baŋsim. Be zaa dolila bə suhuyubu soli, ka kul niŋdila din ni sɔŋ bəmaŋmaŋ' kɔŋko.

12Be kul yərimi, "Kamiyana ka ti nyu wain; chəliya ka ti nyu binnyuri kpəma. Biɛyuni sa ni be kaman zuŋɔ, hal di sa ni gari lala gba."

Aizaia 57

Naawuni galim Izraelnima buγijembo zuyu

1Wuntizɔriba yi kpi, so bayə kani bee m-baŋdi din tahi lala na. Amaa bə yi kpi, bə yila zaγ' biɛyū ni kpe suhudoo ni.

2Wuntizɔriba yi kpi, bə nyarila vuhim bə kum maa puuni.

3Amaa yinim' bən nyɛ bayisi mini zinaniŋdiba ni pagɔra bihi ɳɔ, kamiya kpe na.

4Yinim' bən nyɛ alahichininim' mini ɣiŋmariba bihi ɳɔ, ɳuni ka yi lee maani ansarisi? Bee ɳuni ka yi lee mərigiri yi noya niŋda?

5Yi nyela bən jəmdi buya, ka zaŋdi paŋiba dooni di timaha gbinni; ka zaŋdi yi bihi maani maligu vinvama mini tampima lɔna ni.

6Yi lan pihiri nimaani nyolinsi n-leeri buya jəmdi li; ka boori binyera mini zimbuli bahiri di zuyu. Yi təhiya ni dimbɔŋɔnim' zaa nyela din ni che ka n suhu piela?

7Yi duri zoya din du pam zuyu nti maani maligu, ka zaŋdi paŋiba dooni nimaani.

8Yi zaŋla yi wuna ɳmahima n-zali bayili yi duri puuni dunoya. Yi zaŋisi ma, ka mali yi gariti ka di yəlim pam, ka ti yi mamanim' liyiri, ka pirigiri yi situra ka mali ba dooni nyari bə zaŋim.

9Yi ɣieri kpam, ka niŋdi tulaale pam niŋdi yiman' chani ti jəmdi Molék. Buja jəmbu zuyu, yi timdi tuumba katinsi hal ka timdi ba kpiimba biɛhigu shee.

10Yi kul nahindi yimanja n-chani bɔri buya shee ni yi jəm li, ka bi yəri ni di ka buchi. Yi təhiya ni dina n-tiri ya kpiɔŋ, ka yi bi gbarigira.

11"Bɔ n-lee che ka yi zɔri dabiem, ka ɳmari ma ɣiri, ka bi lan təhiri n yəla yi suhuri ni? N ni shini ya ka di yuui, ka ɳmaligi n nini bahi kpaŋ' zuyu n-che ka yi bi lan zɔri ma maa.

12Yi təhiya ni yi ni tumdi tuun' shɛŋa viɛla, amaa di mi ku sɔŋ ya.

13Yi yi ti kuhiri bɔri sɔŋsim, yin' chəliya ka yi buya maa tiligi ya. Pɔhim ni ɣe ba chaŋ. Hal ninsal' vuhibu pɔhim gba ni ɣe ba chaŋ. Amaa ɳunkam zaa kana ti kpe n yuli, o ni su tiŋgbani ɳɔ, ka jəm ma n zoli din be kasi zuyu."

Naawuni lo o niriba sɔŋsim mini tibbu alikauli

14Be ni ti yəli, "Malimiya soli ti n niriba ɳɔ ka bə labi n sanna. Vuγimiya tigbirigu kam din be bə soli zuyu."

¹⁵Mani n-nye Naawuni ḥun galisi ka be kasi, ka be luy' sheli din mali jilima ka be kasi, ka nye ḥun ni be hal ni saha din ka bahigu. Amaa n nyela ḥun lan be ninvuy' sheb' ben siyisi bemaŋa ka niŋ tuuba sani ni n neei ben siyisi bemaŋ' maa naani ninbu, ka neei ben niŋ tuuba maa mi tahima.

¹⁶N kul ku nyari n niriba maa taali bee n yiysisi n suhu bahiri be zuyu sahakam, dama di yi nyse lala n ni ti ben' ninvuy' sheb' nyevili maa ni kpi.

¹⁷Be daalahichi mini be diribarilim zuyu ka n daa che ka n suhu yiysisi bahi be zuyu, ka n darigi be tibili ka che ba bahi; amaa ka be niŋ tipawumli n-kul dolila bemaŋmaŋ' suhuyubu soli.

¹⁸N nya be tuma, amaa n ni tib' ba. N ni wuhi ba soli, ka soŋ ba, ka maai ben be fabila ni suhuri.

¹⁹ N ni tib' n niriba maa, ka ti ben be yoma mini ben be katinsi zaa suhudoo. Man' Yawε n-yeli lala maa.

²⁰Amaa alahichinim' ḥmanila teeku kogbana din bi doya baalim, ka kul puyiri lura n-žiri dayiri mini yayiri kpeshiri teeku ni la.

²¹ N Naawuni maa yeliya, "Alahichinim' ka suhudoo."

Aizaia 58

Nolobo maŋli

¹Tahimi pam, ka di shini! Duhim' a kukoli kaman kikaa kumsi la n-yeli n niriba Izraelnima be tipawumli mini be daalahichi yela.

²Be jemdi ma sahakam. Be ḥmanila ninvuy' sheb' ben tumdi din tuhi, ka nyse ben suhuri ye n soli baŋbu zuyu; ka bi tam be Naawuni zaligu yela. Be bori ni be baŋ n saria karibu soli din tuhi yela. Be nyela ben bori ni Naawuni miri ba.

³Be bohira, "Bo n-niŋ ka ti lori noli ka a bi nyara? Bee bo n-niŋ ka ti nahim timaŋa, ka a bayo kani." Nyama, yi ni lori noli dahin' sheli maa yi niŋdila din ni soŋ yimaŋa, ka nahindi yi tumtumdiba.

⁴Nyama, yi yi lo noli yi ḥmerila tab' naŋgbankpeeni ka zabiri buri taba buri biεy. Yi ni lori noli maa shem pumpoŋo ḥo ku che ka Naawuni deeii yi suhigu.

⁵Yi yi ti lo noli n-nahim yimaŋa, lala nolobo ka n zali? Di nyela yi silim yi zuγuri tiŋa kaman gbiŋgbama la, ka pili buri n-teei do tampiligim ni? Dina ka yi booni nolobo? Yi tehiya ni Yawε ni sayi deeii di dabisili maa?

⁶N ni bori nolobo sheli n-nye: Yi lorigi yi ni nahindi sheb' la mihi, ka suui yi ni moŋ sheb' yelimanŋli ka ʒili ba ʒi' tibisa la ʒiya; ka bahi yi ni nahindi sheb' la.

⁷ Niŋmiya bindira tiri kum ni kuri sheba, ka deemiya nandaamba ben ka kpeshili shee niŋmi yi yinsi; ka timiya ben chani gbinfini situra; ka di zayisiya yi dɔyiriba soŋbu.

⁸Di saha yi neesim ni neei kaman biɛkaali neesim la, ka yi nya alaafee yomyom, ka ɻun yen zabi yi zuyu ni be yi tooni; ka Yawε jilima ni nyε yi gula m-be yi nyaanja polo.

⁹Di saha yi yi ti suh' o, o ni dee yi suhigu, ka yi yi ti ɻyme kuŋa m-bɔri sɔ̄nsim, o ni yεli, " M be kpe ni n sɔ̄ŋ ya." Yi yi ni ti yi ni nahindi shεb' la vuhim, ka chε niriba ansarisi malibu ni yεtɔy' bieri tɔyisibu;

¹⁰ka tiri kum ni kuri shεb' bindira, ka tiri nandaamba bε ni kɔŋ shεli, dindina yi neesim ni neei zibisim ni m-be kaman wuntan' zuysaa saha neesim la.

¹¹Ka man' Yawε kul ni wuhiri ya soli sahakam, ka tiri ya binshεŋa din simdi ya wuntan' tulim pam tingbani ɻo ni, ka tin ya yaa; ka chε ka yi be kaman pu' shεli din puuni mali kom; ka lan chε ka yi be kaman kɔbil' nini din kom bi ɻmaara.

¹²N ni chε ka yi lab' me goon' shεli din daa lu n-dahim la zali. Yi ni me li tam di tanza' kura zuyu. Ka niriba ti wuhi ni yinima n-nyε bεn lab' me goma maa mini yiya shεŋa din daa lu n-dahim la.

Vuhim Dabisili gbibbu

¹³Yi yi bi birigi Vuhim Dabisili dali zaligu, ka bi tumdi yi suhuyubu dindali maa, ka tiri li jilima, ka bi chani soya, ka bi tumdi tuma bee n-tɔyisiri yεtɔy' yoya dindali maa,

¹⁴dindina yi ni nya suhupielli man' Yawε sani, ka n chε ka yi nya jilima dunia ɻo luy' shεlikam zaa; ka chε ka yi di n ni daa zaŋ tingban' shεli ti yi yab' Yaakubu la daanfaani. Man' Yawε n-yεli lala maa.

Aizaia 59

Anabi galim niriba bε daalahichi zuyu

¹Nyamiya, Yawε pala ɻun ka yiko din ni tooi tiligi ya bee ɻun nyε tikpiralana, ka ku tooi wum yi suhigu.

²Amaa yi daalahichi n-leei kuyituurili be yi mini yi Naawuni maa sunsuuni. Yi daalahichi maa zuyu ka o lεb' o nyaanja biri ya, ka ku wum yi suhigu.

³Dama yi nyεla ninvuy' kuriba bεn nuhi tum taali; ka yi lan ɻmari ɻiri ka zaŋ yi zilima tɔyisiri yεtɔy' bieri.

⁴Yi tahiri tab' ɻiishεhi, amaa ka yεlimanli ka yi polo. Yi dolila nangbankpeeni mini ɻiri soli ni yi di nasara, ka chε ka yεlibieri tiyi pua n-dɔyi zay' bieyu.

⁵⁻⁶Yi ni lɔri nia bie' shεŋa bemi kaman gariŋga gala la. Nir' yi ɻma di gal' yini wahu n-yiri di ni na. Amaa yi nia bieri maa ku kun ya buchi. Di nyεla din ka buchi kaman kpatinari' zana chinchini la, di bi galisi ka bεmaŋmaŋ' ni tooi zaŋ li pili.

⁷Yi kul lɔrla nia bieri sahakam, ka jiŋiri zay' bieyu tumbu zuyu; ka niŋdi yomyom chani ti kuri ninvuy' shεb' bεn ka taali. Yi yi kul gari luy' shεlikam, yi sayindimi bahi.

⁸ Yi bi doli yelimanlı soli. Yi soya nyela sogolima, ka ḥunkam zaa dol' li ka suhudoo, dama yi ȝi suhudoo soli.

Niriba maa niŋ tuuba

⁹Dinzuyu yelimanlı soli be ti katiŋa, ka din tuhi gba bi paari ti. Ti bɔrila firila, amaa ka zibisim n-gil' ti, ti bɔri neesim, amaa ka bela bumbon' ni.

¹⁰Ti ḥmanila zoomba bən chani bayisiri dukpini ka tuuri wuntan' zuγusaa kaman di nyela yuŋ la. Bən mali yaa sunsuuni, ti ḥmanila kpiimba.

¹¹Dabiem chēmi ka ti ḥumdi kaman biŋkob' so bə ni booni bee la, ka nandahima mi che ka ti kumdi kaman ḥmana la. Ti kul guhirila yelimanlı, ka bi nyari li; ka bɔri ḥun ni fa ti bahi, ka bi nyara.

¹²"Ti daalahichi galisiya pam ka diri ti shəhira biεy়u a sani; ti tumdi tuumbieri, ka mi ti daalahichi ni nyε sheli.

¹³Ti tum tuumbieri, ka yi Yawε nyaanja, ka zayısi ti Naawuni jembu. Ti nahindi ti taba, ka taari duŋ. Ti nyela bən ḥmari ȝiri din yiri ti suhuri ni na.

¹⁴Yelimanlı soli be katiŋa ka che ti, ka din tuhi mi ku tooi miri ti. Yelimanlı tuui niriba layingu shee soli zuyu, ka biεhigu din tuhi kɔŋ kpεhili shee nimaani.

¹⁵Yelimanlı kul ka ti sani hal biεla gba, ka ninvuy' so ḥun je zay' biεy়u tumbu nyela ḥun be barina ni."

Yawε loya ni o tilig' o niriba

Ka Yawε daa nya yelimanlı biεhigu ni kani maa, ka di bi niŋ o nyayisim.

¹⁶ O daa nyaya ka so kani, ka di daa gar' o pam o ni daa nya ka so kani ḥun ni mali yelli maa zuyu, ka o daa zaŋ omaŋmaŋ' yiko tiligi ba, ka di nasara.

¹⁷ O ni zaŋ wuntia kaman nyɔtayirigu la ye, ka zaŋ tiliginsim kaman zuγupiligu la pili. O ni zaŋ o suhu ni lo ni o mali binsheyukam zali dede shem, ka bɔhi bieri ti ninvuy' shεb' bən diri wahala la kaman binyerigu la ye.

¹⁸O ni darigi bε tibili kaman bε tuma ni simdi shem. O suhu ni yiγisi bah' o dimnim' zuyu pam, ka o bɔhi ba bieri. Hal o ni bɔhi bən be tingban' shεŋa din be katiŋ' gba bieri kaman bε tuma ni nyε shem.

¹⁹Wulinluhili polɔnim' ni lu Yawε yuli siziura, ka wulimpuhili polɔnim' mi lu o siziura o jilima zuyu; dama dimnim' maa yi ti kana kaman kokpey়u mini sanȝiey়u la, Yawε Shia ni ti yiγisi tuhi ba.

²⁰ Yawε yeliya, "Tiligira ni ka Jérusalém na nti tiligi Yaakubu zuliya bən niŋ tuuba bε daalahichi zuyu."

²¹Yawε yeliya, "N ni lɔri ya alikauli sheli m-bɔŋɔ: N zaŋ n Shia mini n wuhibu tin ya ni di be yi suhuri ni sahakam, ka yi zaŋ li wuhi yi bihi mini yi yaansi ka di be bε gba suhuri ni pumpɔŋɔ zaŋ chana." Man' Yawε n-yeli lala maa.

Aizaia 60

Jerusalem dahn' sheli ha jilima

¹Jerusalém, yiysisima n-che ka a neesim neei; dama a neesim kana. Yawé jilima neeg' a sani.

²Nyama, zibisim ni ti be dunia ni, ka niriba be bumbon' ni. Amaa Yawé ni che ka o neesim neei gili ya, ka che ka o jilima siyi yi zuyu na.

³Zuliya pam niriba ni ka yi neesim maa ni na, ka nanim' ka yi biëkaali neesim ni na.

⁴Lihimiya nya din niendi gili ya; sokam zaa layimmi ka yi sanna. Yi bidibisi ni yi katin' na, ka be kpuyi yi bipuyinsi buy' na nti tin ya.

⁵Yi ni ti nya dimbongo, ka di niŋ ya suhupielli. Be ni ti ʒi teeku ni azichi na ti tin ya, ka ʒi zuliya sheb' gba daazichi na ti tin ya.

⁶Be ni ʒi Midian mini Ef'a laakum' pola na ti niŋ yi tingbani ḥo ni. Ka Shiibanim' zaa ʒi salima mini tulaale zim na; ka leei ben payiri Yawé.

⁷Be ni ti zaŋ Kedar mini Nebaioth pieri na nti tin ya. Yi ni ti tooi zaŋ ba mali sara n sara maligu bimbini zuyu; ka n tibigi n jembu duu din mali jilima maa.

⁸Banima n-lee zɔri yomyom kaman sagbana ḥo bee n-zɔri yomyom kaman ḥmani n-yiyiri chani ni o ti kpe o tieyu ni ḥo?

⁹Tingban' shenja din be katin' mini Speen ḥarima ʒirila Naawuni niriba kulisirina. Be zaŋla salima mini anzinfah pahi be zuyu na ni be ti tibigi Yawé ḥun nyε yi Naawuni, ka nyε Izrael Naawuni ḥun be kasi ḥo yuli, dama o che ka yi nya jilima.

¹⁰Tinzunnim' ni kana ti me yi goma tin ya, ka be nanim' jem ya. N daa yiysisila n suhu bahi yi zuyu n-darigi yi tibili, amaa pumpoŋo n ni zon ya namboyu, ka niŋ ya nirilim.

¹¹ Yi tiŋ' dunoli ti ku yo n-kpari yuŋ ni wuntaŋ' ni zaa, dama tinzun' nanim' ni gari tooni n-zaŋ be niriba ka be ʒi be daazichi na ti tin ya.

¹²Amaa zuliya sheb' bee nam sheli din niriba zayisi ya jembu, be ni bahi yoli zaa.

¹³Be ni zaŋ Lebanon nyɔŋ puuni ti' viela din nyε paain mini junipa ni siperes dari n-kana ti mali n jembu duu ka di viela, ka ti che ka n naba tambu shee mali jilima.

¹⁴ Ninvuy' sheb' ben daa nahim a la ni ka a sanna. Be ni kana ti damdi tiŋ' lu a sikuura. Benkam zaa daa ʒiem a la ni kana ti jem a. Be bol' a "Yawé tiŋa;" ka lan bol' a "Zion din nyε Izrael Naawuni ḥun be kasi la tin' titali."

¹⁵Hal be ni daa je a ka zayis' a, ka so bi kper' a ni la zaa yoli, n ni che ka a galisi ka mali jilima, ka lan che ka a nyε luy' sheli suhupielli ni yεn be sahakam.

¹⁶Zuliya kam mini nanim' ni gbib' a kaman pay' ni gbib' o bia ɻun moyiri shem la. Ka a banj ni man' Yawε n-nye ɻun tilig' a. Ka lan banj ni Izrael Naawuni ɻun nyε kpionzaalan' ɻo n-fa a bahi maa.

¹⁷N ni zaŋ salima ti a, ka di zani daanya zaani; ka zaŋ anzinfā ti a, ka di zani kuriti zaani; ka zaŋ daanya ti a, ka di zani dari zaani, ka zaŋ kuriti ti a, ka di zani kuya zaani. Yi nanim' ku lan nahim ya. N ni chε ka bε zaŋ wuntia mini suhudoo gbibi ya.

¹⁸So ku lan wum girigiri yela yi tingban' ni. Ka so mi ku lan sayim yi tingbani ɻo yaha. N ni be kaman gooni la n-tayi ya ka chε zay' biεyū; ka yi payi ma n ni tiligi ya zuyu.

¹⁹Wuntaŋ' ku lan nyε yi neesim wuntaŋ' ni. Ka goli gba ku lan nyε yi neesim yuŋ. Man' Yawε n-yen nyε yi neesim sahakam, ka mani ɻun nyε yi Naawuni ɻo jilima neesim ni nən ya.

²⁰Yi wuntaŋ' mini yi goli ku lan lu, dama Yawε n-yen nyε yi neesim sahakam; ka yi fabila dabisa la zani tariga.

²¹Di saha ka a niriba zaa ti leei bən tumdi din tuhi, ka su tingbani maa sahakam. Mani n-nam ba, ka zaŋ ba ɻili nimaani ni di chε ka n nya jilima.

²²Bε ni ɻun pɔra ni ɻun nyε tarima daŋ ni yεlgi n-leei zulya sheb' bən mali yaa. Di saha yi ti paai, n ni chε ka di niŋ lala yomyom. Mani n-nyε Yawε!

Aizaia 61

Tiligin sim lahiba' sun

¹Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻo zaŋ o shia ti ma. O tim ma mi ni n zaŋ lahiba' sun ti ti ninvuy' sheb' bən nyari nahinju, ka maai bən suhuri sayim la suhuri; ka yihi bən nyε daba la dabitim ni; ka yooi bən be sarika ni la bahi.

²O lan tim ma mi na ni n ti moli ni o ni yεn tilig' o niriba saha shel' la paaya, ka moli ni o ni yεn bɔhi bieri saha shel' la paaya; o lan tim ma mi na yaha ni n ti maai bən fabindi la suhuri.

³O wuhiya ni n chε ka bən fabindi Zion ka mali nandahima la mali suhupielli. Ka bən mali suhugarigu la yili wumpayibo yila. Be ni ɻumanila Yawε ni sa oki ti' shεŋa. Be zaa ni tum din tuhi, ka Yawε nya payibu be ni tum shem zuyu.

⁴Be ni lan me du' shεŋa din daa lu la zali. Binshεyukam din daa sayim ka di yuui la zaa, be ni lan mal' li zali di zaashee.

⁵Tinzunnim' ni guli yi biŋkɔbbaligu tin ya, ka ko yi puri tin ya, ka guli yi tihī puri tin ya.

⁶Be ni ti boli ya Yawε maligumaaniba, ka lan boli ya Naawuni tumtumdiba. Yi ni ti di zulya sheb' azichi daanfaani, ka nyu bara di ni nyε yi dini maa zuyu.

⁷Yi vidibo ni yi filiq ni ti zani tariga. Yi ni ti be yimanjan' tingboj ni, ka yi daazichi ti nabi; ka yi ti mali suhupielli sahakam.

⁸Man' Yawε je ɻmendintoli tuma mini alahichi, amaa m bɔrla yelmanli soli. N ɻieyimtali puuni, n ni tin ya laara, ka lɔn ya alikauli din ku zani tariga.

⁹Yi bihi yuli ni ti du pam zulya kam sani. Ka ɻunkam zaa ti nya ba ni ban ni bε nyela Yawε ni niŋ alibarika niŋ ninvuy' shεb' ni.

¹⁰ N ni mali suhupielli pam Yawε sani. N suhu zaa kul tibigirila n Naawuni. Dama o zaŋ tiliginsim binyera yeli ma, ka zaŋ wuntitali binyera yeli ma kaman aŋgo ni yi pili zuypil' gahindili n-dih' o zuyu nachiinsi shem la bee kaman amiliya ni yi zaŋ salima yeri n-dih' omaŋ' nachiinsi shem la.

¹¹Dama tingbani ni cheri ka bimbira puhiri yiri tingban' ni na shem ni kaman puu ni cheri ka bε ni zaŋ bimbiri shεŋa biri di ni zoori shem la, lala ka Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻo ni che ka wuntia tuma yi zahira, ka zulya kam zaa tibig' o.

Aizaia 62

¹Zion zuyu, n ku shini; Jerusalem zuyu, n ku vuhi hal ka di ti di nasara, ka ne kaman biɛŋmariga la, ka di tiliginsim ne kaman buyim mokpalli neesim la.

²Jerusalem, zulya kam ni ti nya a nasara dibu, ka nanim' zaa ti nya a jilima. Ka bε ti zaŋ yu' palli sheli Yawε ni zaŋ ti a la bol' a.

³A ni ti ɻmanila zuypil' sheli din mali jilima be Yawε nuu ni, ka lan be kaman nam zuypiligu la be a Naawuni nuu ni.

⁴Bε ti ku lan bol' a, "Che m-bahi," bee m-bol' a tingbani, "Zay' neli." Amaa bε ni ti bol' a la, "Naawuni nini ni tiyi so," ka boli a tingbani, "Dooyililana." Dama Yawε nini tiy' a, ka a tingboj ni ti mali yidana.

⁵Nachimbili ni kpuŋiri payipieliga shem la, lala ka bεn me a zali ɻen kpuŋ' a. Aŋgo suhu ni piel' o daamiliya zuyu shem, lala ka a Naawuni suhu ɻen piel' a zuyu.

⁶Jerusalem, n zalila tinguliba a goma zuyu. Bε di shini wuntan' ni zaŋ tabili yuŋ zaa. Yinim' bεn kul teeri Yawε ɻo, di bɔriya ni yi vuhi,

⁷ka di cheliya ka o gba vuhi, faashee ka o me Jerusalem zali, ka che ka dunia ɻo nim' zaa payi li.

⁸Yawε po o nudirigu din mali kpiŋ la yeli: N ku lan zaŋ yi chi ti yi dimnim' ka bε di. M mi ku lan che ka tinzunnim' zaŋ yi ni di wahala tɔy়i yi wain sheli nyu.

⁹Amaa ɻunkam pihi di wala ni di li ka payi Yawε, ka bεnkam pihi wain tiwala layim sɔŋ ni nyu di wain n jembu duu dundɔŋ ni.

¹⁰Jerusalemnima, doliya dunoya yi. Malimiya soli sɔŋ niriba. Vuyimiya kuya soli maa zuyu. Lomiya tuuta n-kpuŋ' li zuysaa ka niriba nya li ban li.

11 Yawε moli molo gili dunia ḥo zaa yeli: “Yεlimiya Zιon bipuyinga, nyama, a tiligira kana, ka laara mini yori be o sani.”

12 Be ni ti boli ba, “Ninvuy’ shεb’ bεn be kasi, ka nyε Yawε ni tiligi shεba.” Jεrusalem, bε ni ti bol’ a la, “Tin’ gahindili,” ka lan bol’ a, “Tin’ shεli din be kasi, ka Naawuni bi zayis’ a.”

Aizaia 63

Yawε ni nyaŋ zuliya kam shεm

1 Duni n-lee yi Bozira din be Edom tingbɔŋ ni n-ye binyεr’ ʒee kanna ḥo? Duni n-lee ye binyεr’ vielli n-kanna ni yiko ni o kpioŋ ḥo? Yawε ḥun mali yiko ka ni tooi tiligi niriba la n-kanna ni o ti mol’ o nasara dibu la molo.

2 Bo n-lee chε ka o binyεrigu ti mohi kaman ninvuy’ so ḥun nɔri wain tiwala binyεrigu la?

3 Ka Yawε garigi yeli, “N nɔrla zuliya kam niriba kaman wain tiwala la, ka so bi sɔŋ ma. Ka n daa no ba ni suli mini suhuyiyisili, ka bε ʒim varim m binyεrigu ka di gabisi zaa.

4 Ka n daa yeli ni n ni yen tiligi n niriba yuun’ shεli paaya, ka n ni yen darigi n niriba dimnim’ tibili saha shεli gba paai.

5 Ka di daa niŋ ma alahiziba n ni daa bi nya ninvuy’ so ḥun ni sɔŋ ma maa; amaa ka n suhuyiyisili maa daa ti ma kpioŋ ka n di nasara n toli.

6 N suhuyiyisili maa puuni ka n daa no m-bɔribɔri zuliya kam niriba, ka bε ʒim yi n-do tingban’ ni.”

Yawε niŋ Izraelnim’ nirilim

7 N ni yeli Yawε yurilim maŋli la yεla. O ni tum tuun’ kar’ shεŋa ti ti la zuyu, n ni pay’ o. O nambozɔbo min’ o yurilim maŋli la zuyu, o niŋ alibarika pam niŋ Izraelnim’ ni.

8 Yawε yeliya, “ N niriba m-bala, bε nyela ninvuy’ shεb’ bεn ku yɔhim ma.” Dinzuyu ka o daa tiligi ba

9 bε muysisigu zaa ni. Pa malaika ka o daa tim na, amaa ḥun’ Yawε maŋmaŋa n-daa tiligi ba. O nambozɔbo min’ o yurilim zuyu ka o daa tiligi ba. Duna n-daa pun gbib’ ba piligu ni ha.

10 Amaa ka bε daa ti yi o nyaanja, ka chε ka o shia kasi suhu sayim pam. Dinzuyu ka o daa leei bε dima, ka ḥmaligi tuhi ba o toli.

11 Di saha ka bε daa teei Yawε dabili Musa ʒiemman’ la yεla ka bohira, “Yawε ḥun daa tilig’ o niriba toondaannim’ teeku ni la lee be ya pumpɔŋ? Yawε ḥun daa zaŋ o shia kasi ti Musa la lee be ya?”

¹² Duna n-daa zaŋ o yiko nuu din mali jilima n-gbaai Musa nudirigu chana, ka daa che ka kom din do be tooni pirigi ni o zali yuli din ku kpi ti omaŋa,

¹³ ka o daa zaŋ ba siyi kom din zilim pam ni du duli, ka be naba daa be kaman yuri naba la ka be bi sarigi.”

¹⁴ Be ni zaŋdi niyi chani vinvamli ni shem la, lala ka Yawε Shia daa ti o niriba vuhim. Lala ka o daa wuh’ o niriba maa soli, ka di ti o yuli jilima.

Nambɔzɔbo mini sɔŋsim bɔbu wunsuhigu

¹⁵ A ni be alizanda ni a biɛhigu shee din be kasi ka mali jilima ŋɔ, lihim’ na nya. A bayá ni daa yi be ti ni shem ni a yiko la lee kpalmila ya? A yurilim min’ a nambozɔbo la lan kani zaŋ kana ti sani.

¹⁶ Nyini n-nye ti ba. Ti yab’ Ibrahimma ʒi ti, ka Yaakubu gba bi mi ti. Amaa nyin’ Yawε n-nye ti ba, ka a yuli nyé ti Tiligira kurimbuni ha.

¹⁷ Bɔ n-niŋ ka a che ka ti birigi ka che a soli? Bee bɔ n-niŋ ka a che ka ti niŋ tipawumli n-zo a sani? Labimi ti sanna, ninvuy’ shεb’ bεn nyé a daba la mini zuliya shεb’ bεn nyé a niriba la zuyu.

¹⁸ Ti daa nyela ninvuy’ shεb’ bεn be a biɛhigu shee din be kasi la, amaa ka ti dimnim’ daa kari ti nimaani, ka wurim a jεmbu shee din be kasi maa.

¹⁹ A niŋ ti mi kaman a pala ŋun pun nyé ti naa la, ka lan niŋ ti kaman ti pun pala a niriba la.

Aizaia 64

¹ Ti bɔri ni a vii sagbana ka siyina. Ka zoya nya a, ka dabiɛm gbaai li ka di sɔhigi.

² Di ni sɔhigi kaman buyim ni che ka kom din tam di zuyu kpeeri shem la. Kamina ti wuh’ a yiko ni nyé shem a dimnim’ sani, ka zuliya kam zaa ni sɔhig’ a tooni.

³ Saha sheli ha a daa kana ti tum tuun’ shεŋa din mali dabiɛm pam, ka ti bi tεhi ni a ni niŋ lala, ka zoya daa sɔhig’ a tooni.

⁴ Kurimbuni ha zaŋ na ni pumpɔŋɔ, so nini na ʒi n-nya bee n-wum ni Naawuni so beni pah’ a zuyu, ka nyé ŋun tumdi tuun’ kara tiri ninvuy’ shεb’ bεn guhir’ o.

⁵ Ninvuy’ shεb’ bεn tumd’ a yubu ni suhupielli, ka dol’ a soli n-nye a ni sɔŋdi shεba. Amaa ti ni kul tumdi alahichi zuyu, ka a suhu yiysi bahi ti zuyu maa. Amaa hal a suhu ni kul yiysi bahi ti zuyu maa zaa yoli, ti kul tumdila alahichi maa kurimbuni hal ni pɔŋɔ, ka di simdi ni ti nya tiliginsim.

⁶ Ti zaa nyela alahichinima, ka ti wontia tuma zaa ŋmanila bincher’ bieri. Ti daalahichi zuyu che ka ti ŋmanila vari din kuui n-suui lu ka pɔhim ʒe li bahi.

⁷ So bi jεmd’ a, so mi bi bɔri sɔŋsim a sani. Dama a lεbila a nyaanja biri ti, ka che ti niŋ ti daalahichi maa ni.

⁸Amaa Yawε, nyini n-nyε ti ba, ti ɳmanila yayiri a sani, ka a mi ɳmani yayimera. Ti zaa nyεla a ni zaŋ a nuhi nam shεba.

⁹Yawε, ti zaa nyεla a niriba, dinzuyu, di chε ka a suhu yiysi hal ti yayi. A mi di gbibi ti taali sahakam.

¹⁰A tinsi din be kasi la mini Ziɔn leela dabari. Ka Jérusalem leei bε ni zo ka chε tin' sheli.

¹¹Ti yaannim' ni daa payir' a ti jεmbu du' kasi sheli puuni la, buyim di li, ka luy' shεna zaa din viεli ka ti daa yuri li la wurim doya.

¹²Yawε, dimboŋɔ zaa nyaanja, a ni lεb' a nyaanja biri ti, ka chε ka ti di wahala shεna di ni bi simdi ni ti di?

Aizaia 65

Naawuni darigi tipawumlinim' tibili

¹ N zaŋ mmaŋ' wuhi ninvuy' shεb' bεn bi bɔhi n yεla, ka chε ka ninvuy' shεb' bεn bi bo ma nya ma. N yεli zuliya shεb' bεn bi suhiri ma, "Mani m-bɔŋɔ, mani m-bɔŋɔ."

² N kul malila shili n-guhiri sahakam ni n deei n niriba bεn nin tipawumli n-tumdi din bi tuhi, ka doli bεmaŋmaŋ' suhuyubu soli maa.

³Bε kul tumdila vi tuma, ka di kuri ma suli. Bε maanila maligu buya ni, ka tuyindi tulaale buya maligu bimbini zuyu.

⁴Bε chanila gbala ni yuŋ ti buyiri kpiimba bayiri, ka ɳubiri kuruchunim' nimdi; ka piεbiri buya maligu nimdi bim.

⁵Di saha ka yεri bε taba, "Ti nyεla bεn be kasi; miligimiya ka chε ti." M mini niriba bεn be lala ku tooi kpe. N suhuiyisili zaŋ chan bε sani ɳmanila buyim din bi kpiri dabisili puuni zaa.

⁶"Nyama, di pun sabimi Ʒieya n sani, m bi yεn shini, amaa n ni darigi bε tibili.

⁷N ni darigi bε tibili bε daalahichi mini bε yaannim' daalahichi zuyu, dama bε tuyindi tulaale zim buya maligu zoya zuyu, ka tɔyisiri yεtɔy' bieri zaŋ chan m polo. N shiri ni darigi bε tibili pam bε tuumbierei maa zuyu. Man' Yawε n-yεli lala maa."

⁸Man' Yawε lan yεli, "So na Ʒi n-zaŋ wain tiwal' viela labi, amaa o nay' zaŋdi li mi dooi wain. Dinzuju n gba ku bahi n niriba zaa yoli, n ni tiligi bε puuni ninvuy' shεb' bεn jεmdi ma.

⁹N ni chε ka Yaakubu zuliya bεn nyε Judanim' la mini bε yaansi su n zoya ni tingbana la. N ninvuy' gahinda bεn jεmdi ma n-yεn be nimaani.

¹⁰ N niriba bεn jεmdi ma maa ni zaŋdi bε pieri mini bε niyi chani Sharɔn bɔpiεligu ni mini Akɔr Vinvamlı ni ka bε ti ɳubiri mɔri.

11“Amaa yinim’ bən zayısi ma, ka tam n zoli din be kasi la yəla, ka puhiri churi ka jəmdi zuğusuŋ wuna la,

12n ni chə ka bə zaŋ takəbi kun ya. Yi ni ti teei dəni ka bə kun ya. Dama n daa boli ya ka yi zayısi, ka təyisi ya yetəya ka yi zayısi wumbu; amaa ka tumdila tuumbieri zaŋ chaŋ n sani, ka dolila n ni je shəli.

13Dinzuğu man’ yi Duuma NAAWUNI yəliya: N niriba bən jəmdi ma ni di n-tiyi ka nyu, amaa ka kum ni kənyuri mali yinima. Bə ni mali suhupielli, amaa ka yinim’ di vi.

14Bə ni yiini yila ni suhupielli, amaa yinima ni kum ni suhusayıŋgu.

15N niriba ni wuhi ni yi yuli leela noli n-din ya, ka man’ Yawə ḥun nyə yi Duuma ḥo ni chə ka yi kpi, amaa n ni ti n niriba maa yuli din nyə zay’ palli.

16Ka tingbani ḥo ni so yi bəri alibarika, Naawuni ḥun ʒe yim ḥo n-ni niŋ alibarika maa niŋ o ni. Ka ḥunkam mi yən po pəri, ḥun pom li dalim la Naawuni ḥun ʒe yim maa. Dama n tam yəl’ shəŋa din pun gari la yəla. Di zaa yiyyi ka firi.”

Zuyusaa zay’ palli mini dunia palli

17 Yawə yəliya, “N yən namla zuyusaa zay’ palli mini dunia palli, ka so ku lan teei binshəŋa din pun gari la yəla.

18Maliya suhupielli sahakam n ni nam shəli zuyu. Suhupielli ni be n ni nam Jərusaləm shəli maa ni, ka di niriba mali suhupielli.

19 N ni mali suhupielli Jərusaləm mini n niriba zuyu, ka so ku lan kum bee n-fabili di ni.

20Bilięyu ku lan kpi nimaani bee ka ninkurigu ti kpi ka o saha na bi paai; dama nir’ yi ti niŋ yuun’ kəbiga ka kpi, bə ni yəli ni o nyəla bipolli, ka so mi yi bi paai yuun’ kəbiga ka kpi, bə ni yəli ni noli n-di o.

21Bə ni ti me bə yinsi n-kpe m-be di ni, ka sa tihi ka di wali ka bə di di wala maa.

22So ti ku me o yili ka shəb’ deei li kpe m-beni, ka so mi ti ku sa tihi ka shəb’ deei di wala di. N niriba maa ni di bə nuhi tuma daanfaani. Tihi ni yən yuuri shəm, lala ka n niriba maa gba yən yuura.

23Bə ni di nasara bə tuma ni, ka aləbo ku di bə bihi. N ni niŋ alibarika niŋ bə mini bə bihi ni sahakam.

24Bə yi kuhi boli ma, bə noli ti yən lu tiŋa, n ni sayi. Bə yi suhiri ma, bə noli ti yən lu tiŋa, n ni deei bə suhigu.

25 Kunduna mini piəbihı ni ti layindi dira, ka gbuγima ti ḥubiri mōri kaman niyi la, ka tinvura bindirigu ni nyəla taŋkpayu. Bə ti ku lan dim so bee n-ku so n zoli din be kasi maa luy’ shəlikam zaa. Man’ Yawə n-yəli lala maa.”

Aizaia 66

Yawε kari zuliya kam saria

- 1** Yawε yeliya: Alizanda nyεla n nam ʒiishee, ka dunia ƞo nyε n naba zaashee. Ka yili bɔ ka yi yεn me n-ti ma? Ka bee luy' dini n-lee yεn nyε n vuhibu shee?
- 2** Yawε yeliya, Mani n-nam binsheyukam din beni ƞo. N nini ni tiyi ninvuy' shεb' nyεla bεn siyisiri bεmaŋa ka niŋdi tuuba, ka luri n yεligu sizuura, ka doli n yεligu maa.
- 3** Amaa niriba ƞo dolila bεmaŋmaŋ' suhuyubu soli n-tumdi din chihira ka mali suhupielli di zuyu. Ka so yi ku nayilaa mali sara, di ƞmanila ninsala ka o ku; ka so yi ku piεy mali sara, di ƞmanila baa ka o ku; ka so yi zaŋ chi mali sara, di ƞmanila kuruchu ʒim ka o zaŋ mali sara maa; ka so mi yi tuyili sara maligu tulaale zim, di ƞmanila ninvuy' so ƞun jεmdi buyili.
- 4** Dinzuyu n gba ni che ka alabo din nyε be ni zɔri shεl' la lu be zuyu. Dama n kuhi boli ba ka so bi sayi, ka tɔyisi ba yεtɔya ka so bi sayi wum li, amaa ka tumdila tuumbieri, ka niŋdi din bi pieli n suhu.
- 5** Yinim' bεn doli Yawε yεligu ƞo, wummiya o ni yεl' shεm. Yi niriba bεn jεn ya ka zayisi ya n zuyu ka yεra, "Chεliya ka Yawε wuh' o yiko ni nyε shεli ka di niŋ ya suhupielli ka ti nya." Amaa bεna n-yεn di vi.
- 6** Wummiya vu' shεli din yɔri pampam tin' puuni ƞo, ka wumya vuri din yiri Naawuni jεmbu duu na ƞo! Yawε n-darigir' o dimnim' tibili maa!
- 7** N tin' kasi maa ƞmanila pay' so ƞun dɔyi ka bi wolisi.
- 8** So na mi n-nya lahizibu yelli ƞo? Tingbɔŋ niriba ni tooi zani dahin yini yεlegi? Bee zuliya ni tooi zani dahin yini yεlegi? Ziɔn ku nahim ka di yuui, ka o niriba yεlegi.
- 9** Yawε ƞun nyε yi Naawuni ƞo yeliya, "Yi tεhiya ni n tahila puli niŋbu na ka ku tahi di dɔyibu na?"
- 10** Yinim' bεn zaa yuri Jεrusalem, maliya suhupielli di zuyu, ka che ka yi mini li layim mali suhupielli. Yinim' bεn zaa fabindi di zuyu, chεliya ka yi mini li layim mali suhupielli pam!
- 11** Yi ni ti di di suhumaabo daazichi din galisi pam la daanfaani kaman bia ni moyiri o ma bihili shεm la."
- 12** Dama Yawε yeliya, "N ni che ka yi nyamma tɔŋ pam. Zuliya shεb' azichi ni zo na kaman moyili kom la nti kpεn ya; ka yi be kaman bi' so ƞun ma kpuγ' o ʒili o naba zuyu, n gbib' o ni yurilim m-moyisir' o bihim la."
- 13** N ni kpaŋsi yi suhuri kaman pay' ni kpaŋsir' o bia suhu shεm la. Yi ni nya suhukpaŋsibo Jεrusalem.

¹⁴Dimboŋɔ yi niŋ ka yi nya, yi suhu ni paligi, ka yi nya kpiɔŋ mini alaafee, ka zoori kaman momaha la; ka di che ka yi baŋ ni man' Yawε nyɛla ŋun sɔŋdi ninvuy' shɛb' bɛn deeri n noli; ka che ka n suhu yiyoiri bahiri n dimnim' zuyu."

¹⁵Nyama, Yawε ni gbib' buyim kana. O chechɛbunsi yuri zɔbu yɛn ŋmanila pohimziɛpiliŋga, ka o zaŋ li kana ti darig' o suhu ni yiyoiri bahi ninvuy' shɛb' zuyu tibili.

¹⁶Yawε yɛn zaŋla buyim min' o takɔbi n-darigi dunia ŋɔ niriba bɛn zaa mali taali tibili. O ni ti che ka niriba pam kpi.

¹⁷Yawε yeliya ni ninvuy' shɛb' bɛn mali bɛmaŋa n-doli tab' chani buya maligu shee mini bɛn ŋubiri kuruchunim' ni jɛngbarisi, ka diri bindiri yoya la bahigu saha miriya.

¹⁸M mi bɛ tɛha mini bɛ tuma. N kanimina ni n ti layim zuliya kam mini tinzun' yɛtɔya balibu kam nim' zaa ka bɛ kana ti nya n jilima,

¹⁹ka baŋ ni mani n-nyɛ ŋun darigiri bɛ tibili. Amaa n ni tiligi bɛ shɛba n-zaŋ batim zuliya shɛb' mini tingban' shɛŋa din be katiŋ' ha ka na bi wum n yɛla bee n-nya n yiko tuma la nim' sani. Tinsi maa n-nyɛ: Speen mini Libia ni Lidia din niriba nyɛ peentɔri biinsi la ni Tubal ni Giriis, ka bɛ ti wuhi di niriba n yiko ni nyɛ shɛm,

²⁰ka ʒi yi mabihi bɛn be bɛ san' la kaman pini la na nti ti ma. Bɛ ni zaŋ ba balisi yuri mini buntaansi ni laakumnama ni chechɛbunsi ni tɔrokɔnim' ni n-tahi Jérusalɛm na n zoli din be kasi la zuyu kaman Izraɛnlim' ni zaŋdi chi n-niŋdi adiini soli ŋman' shɛŋa din be kasi ni n-tahiri Yawε jɛmbu duu na shɛm la.

²¹N ni zaŋ bɛ ni shɛb' leei maligumaaniba ni Levinima. Man' Yawε n-yeli lala maa.

²²Yawε lan yeli, "N ni yɛn nam zuysaa zay' palli shɛli mini dunia palli shɛl' la ni yɛn yuui shɛm, lala ka yi zuliya ni yi yuli yɛn yuui."

²³Yawε lan yeli yaha, "Goli palli kam chuyu dali mini Vuhim Dabisili dali kam di simdi ni zuliya kam zaa kana ti jɛm ma.

²⁴Bɛ yi ti yi, bɛ ni nya ninvuy' shɛb' bɛn zayisi ma ka bɛ kpi n-doya, ka zunzuya bɛn yɛn di ba bi kpira; ka buyim din yɛn di ba gba bi kpira. Ka bɛ dooshee maa ni mali dabiɛm pam sokam zaa sani."

Jεrimia

Jεrimia 1

¹Hilikia ḥun daa nyε Benjamin tiŋban' ni tin' sheli din yuli booni Anatot la maligumaaniba ni yino la bia Jεrimia yεtɔya m-bɔŋɔ.

² Duna ka Yawε daa tɔyisi yεtɔya Juda naa Amɔn bia Jɔsia nam dibu yuun' pinaata saha la.

³ Yawε daa lan tɔyis' o yεtɔya Jɔsia bia Jεhoyakim ni daa di Juda nam saha sheli la. O daa kul tɔyisir' o la yεtɔya hal ni Jɔsia bia Zεdεkia Juda nam dibu yuun' piniyini naabu saha hal ka bε daa ti gbahi Jεrusalεmnim' chan̄ ti leei daba gol' so ḥun pahir' anu la ni.

Jεrimia boligu

⁴Yawε daa yεli ma,

⁵“N daa pun mi a mi poi ka naanyi ti nam a a ma puli ni. N daa pun piig' a mi zali poi ka bε ti naanyi dɔy' a; ka n zaŋ a leei zuliya kam anabi.”

⁶Di saha ka n daa garigi yεli, “Yaa n Duuma Yawε, yεlimaŋli, m bi mi n ni yεtɔyisi yεtɔya shεm, dama n na nyεla bia.”

⁷Amaa ka Yawε daa yεli ma, “Di yεra, ‘N na nyεla bia,’ dama a ni chan̄ n ni tim’ a ni a chan̄ ninvuy’ shεb’ zaa sani nti yεli ba n ni zal’ a ni a yεlim’ ba shεlikam.

⁸Di zɔri ba dabiεm, dama n ni be a sani din ni fa a bahi.” Yawε n-yεli lala maa.

⁹Di saha ka Yawε daa teeg' o nuu shihi n noli ka yεli ma, “Pumpɔŋɔ n zaŋ n yεtɔya niŋ a noli ni.

¹⁰Nyama, zunɔ dabisili ḥo n zaŋ a leei zuliya pam mini nanim’ zuγulana, ni a vuŋi, ka daai luhi, ni a wurim ka ḥyme m-paai, ni a me ka sa.”

Ʒiinim’ ayi nyabu

¹¹Yawε daa bɔhi ma, “Jεrimia, bɔ ka a lee nya?” Ka n yεli, “N nyala alimɔnd tiwulli.”

¹²Di saha ka Yawε yεli ma, “A nyaya vienyεliŋga, dama n lihirimi ni n nya ka n yεligu niŋ pali.”

¹³Di nyaanja ka Yawε daa lan bɔhi ma pahi buyi, “Bɔ ka a lee nya?” Ka n garigi yεli, “N nyala duyu ni bini ni kpeera, ka gbiligi yi nuzaa polo na.”

¹⁴Di saha ka Yawε daa yεli ma, “Alɔbo ni yi nuzaa polo na ti lu tiŋbani maa ni niriba zaa zuγu.”

¹⁵Yawε daa lan yεli, “Pumpɔŋɔ n yεn bolila zuliya shεb’ bεn be nuzaa polo ḥo nanim, ka bε zaa kana ti kpa bε nam Ʒiishεhi Jεrusalεm dunɔdaya gbini. Bε ni ti teei gili di goondahi din gil’ li la mini Juda fɔntinsi zaa.

16Ka n ni ti kari ba saria bε ni zayisi ma bε ninvuy' bietali kam puuni la zuyu. Be mali maligu ti buya, ka jem bemañmaj' ni zañ be nuhi mali binshēja.

17Amaa nyini malimi shili n-yiyisi zani yeli ba n ni zal' a ni a yeli ba shelikam zaa. Di zori ba dabiem, di yi pa lala n ni che ka dabiem gbaag' a pam be sani.

18Zuñjo dabisili ño man' zañ a leela be ni me gooni gili tin' sheli, ka zañ a leei kurugu daantaliga mini daanya gooni n-jendi tingboñ maa nim' zaa; ka lan zañ a jendi Juda nanim' mini di kpamba ni di maligumaaniba ni tingboñ maa ni niriba zaa.

19Bε ni ti lo tøbu tuh' a, amaa be ti ku tooi nyaq a. Dama m be a sani ni n fa a bahi." Yawε n-yeli lala maa.

Jerimia 2

Naawuni bayá be Izraelnim' ni

1Yawε daa yeli ma,

2"Cham' ti yeli Jerusalemnim' zaa, Yawε ni yeli shem m-boñ: N teei yi ni daa nyε bipola ka ȝe yim shem la yela. Yi yurilim daa ñmanila amiliya yurilim, yi daa doli ma la tingban' nel' ni, din nyε tingban' sheli ni so ni na ȝi m-biri binsheli.

3Izrael daa kul bela kasi Yawε sani. Duna n-daa nyε o tiwala din dan moobu. Benkam daa di li daa kpe taali ni, ka alabo daa lu be zuyu." Yawε n-yeli lala maa.

Izrael Yaannim' daalahichi

4Yinim' Yaakubu zuliya ben nyε Izraelnim' ño zaa, wummiya Yawε ni yeli shem.

5Yawε yeliya, "Galimi dini ka yi yaannim' daa lee nya n sani, ka zo n-chaq katinq' ti jemdi binyoya ka che ma, ka be gba manmaj' daa leei ninvuy' yoya la?

6Be daa na ȝi m-bohi, Yawε qun daa yahi ti ljipti tingboñ ni na la lee be ya? Duna n-daa zañ ti doli tingban' nel' ni, tingban' sheli din nyε bihigu mini boya ni, ka zañ ti doli sanzali tingbani mini zibisim titali ni, n-zañ ti doli daadam ni na ȝi n-gari tingban' sheli ni, luy' sheli so ni na ȝi m-be."

7N zañ ya tahí tingban' sheli din mali bindira pam ni ni yi ti di di tiwala mini di bin' viela. Amaa ka yi ni kpe di ni yi sayimla n tingbani maa, ka zañ m pini maa leei zay' biegu.

8Maligumaaniba daa ȝi m-bohi, "Yawε lee be ya?" Zaligubañdiba daa bi mi ma, ka nanim' tum din bi tuhi n-jendi ma. Ka anabinim' daa mali Baal yuli tɔyisiri yetɔya, ka doli binshēja din ka ba nyɔri.

Yawε zañ o niriba taali

9"Dinzuju n lan zañ ya taali yaha, ka zañ yi yaansi gba taali." Yawε n-yeli lala maa.

¹⁰Chamiya Saipurus teeku noli ti nya, ka timiya Kedar ka bε ti lihi vienyelinga n-nya lala na mi n-niŋ.

¹¹Zuliya sheli na mi n-tayi bε wuna, hal bε ni kul pa Naawuni maa zaa? Amaa n niriba bεn' zaŋla binsheli din ka nyɔri tayi bε jilima.

¹²Zuyusaa, che ka dimboŋɔ yεla mal' a dabiɛm; sɔhigima, kul di che ka binsheli be a ni. Yawε n-yεli lala maa.

¹³Dama n niriba maa tumla tuumbieri buyi zuyu. Be zayisi mani ɳun nyε nyevili kɔbilinini ɳɔ, ka gbi bεmaŋmaŋ' kɔbilisi, kɔbil' kaba din ku tooi deei kom.

Izraelnim' ni bi ɣe yim ka binshεŋa niŋdi ba

¹⁴Izraelnim' nyεla daba? Be nyεla bε ni dɔyi shεb' niŋ dabitim ni? Ka bɔ n-lee che ka niriba fari ba?

¹⁵Gbuyima ɳum bahi bε zuyu. Be ɳumiya pam. Be che ka bε tingbani bahi yoli, ka sayim bε fontinsi, ka so lan ka di ni.

¹⁶Din pahi nyεla Memfisinim' mini Tapanhesinim' ɳme ɳ-ɳma yi zuyuŋmana.

¹⁷Pa yinim' m-bo yεla ɳɔ ti yimaŋa yi ni zayisi Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳun mali ya chana la zuyu?

¹⁸Yi ni daa chaŋ Ijipti la, nyo' bɔ ka yi daa lee nya? Nail Moyili la ni kom ka yi daa chaŋ ni yi ti nyu? Bee yi ni daa chaŋ Asiria la, bɔ ka yi daa lee nya? Yufretiiz Moyili la ni kom ka yi daa chaŋ ni yi ti nyu?

¹⁹Yimaŋmaŋ' tuumbieri n-yεn darigi yi tibili. Ka yi ni zaŋ yi daadiini bahi la mi wuhi ni yi simdi lala. Nyamiya ka baŋ ni yi yi zaŋ Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ bahi, di nyεla zay' biɛgu ni din ni tahi suhugarigu na. Yi bi lan zɔri ma. Mani yi Duuma Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa."

Izraelnim' zayisiya ni bε ku jεm Yawε

²⁰Yi pun zayisi ma, ka che ma jεmbu ka di waya, ka yεra, "Ti ku jεm a." Yi daa jεm buŋa daboli kam din du zuyu mini ti' mahali kam gbini.

²¹Amaa n daa kul pii ya mi kaman wain ti' viɛlli bira la n-zaŋna ti sa, ka bɔzuŋu ka yi tayi n-lee mɔyu ni wain tia?

²²Hal yi ni kul zaŋ bɔchaa mini chibo pam payi yiman' maa zaa yoli, man' sani yi taali maa na kul beni. Yawε ɳun nyε yi Duuma ɳɔ n-yεli lala maa.

²³Wula ka yi ni tooi yεli, "Ti bi sayim timaŋa, ti na ɣi n-jεm Baalinima?" Lihimiya yi biɛhigu ni daa nyε shεm vinvamli ni, nyamiya yi ni daa tum shεm. Yi daa ɳmanila laakum nyāŋ ɳun bɔri dubu ka faai zɔra ginda.

²⁴Yi ɳmanila mɔyu ni buŋa ɳun be tingban' neli ni. O yi ti kpabigi, o ɣiɛmi tayiri ɣiɛgu, ka ɳuni n-lee ni tooi yih' o kɔre maa ni? Benkam bɔr' o bi lan yen nahim bεmaŋa, o bɔbu goli yi zani, bε ni nya o.

²⁵Miriya ka yi chaŋ hal ka yi naba ti fuyi bee n-che ka kɔnyuri kuui yi lɔna. Amaa ka yi yeli, “Di ka buchi, ti bɔrila saamba, saamba ka ti kul ni jemda.”

Izraelnim' simdi tibidarigibo

²⁶Bε ni yi gbaai tayiya ka o di vi shɛm, lala ka Izraelnim' gba yɛn di vi; bε mini bε nanima ni bε kpamba ni bε maligumaaniba ni bε daanabinim'

²⁷bɛn yeli tia, “Nyini n-nye ti ba,” ka yeli kuyili, “Nyini n-nye ɲun dɔyi ti.” Dama bε lεbila bε nyaansi biri ma, ka ɲmaligi bε nini ka che ma. Amaa muysigu yi ti paai ba, bε booni ma mi, “Kamina ti tiligi ti.”

²⁸Ka yimanjman' ni mali wun' shɛŋa la be ya? Bε yi ni tooi tiligi ya, yin' cheliya ka bε kana ti tiligi ya yi muysigu saha, dama yinim' Judanima, yi fɔntinsi ni kul galisi shɛm, lala ka yi wuna gba galisi.

²⁹Bɔ n-niŋ ka yi yeri ɲumajuma jendiri ma? Yi zaa taala duŋ zayisi ma. Yawε n-yeli lala maa.

³⁰N daa kul darigila yi niriba ɲɔ tibili yoli; bε daa bi deei sayisigu. Yimanjman' takobiri ka yi daa zaŋ ku yi daanabinima kaman gbuγinli ɲun kuri niriba.

³¹Mbaye, ʒiemani ɲɔ nima, wummiya Yawε ni yeli shɛm! N na mi m-be kaman tingban' nel' la Izraelnim' sani? Bee n na mi m-be kaman zibisim titali ni be tingban' sheli ni shɛm la? Ka wula ka yi yera, “Ti sula timaŋa, ti ku lan lab' a sanna?”

³²Payisarili ni tooi tam o salima yeri yela? Bee amiliya ni tooi tam o daamiliya binyera yela? Amaa n niriba ɲɔ bɛn' ni tam n yela dabisi' shɛŋa ka kalinli.

³³Yi ni chani bɔri mamanim' maa, yi niŋ vienyelinga! Lala zuyu che ka yi wuhi pay' yoya yi soya.

³⁴Ka din pahi nyela yi situra varimla nandaamba bɛn ka taali ʒim, hal yi ni daa kul bi gbahi ba ka bε tumdi tuumbieri maa zaa yoli. Amaa dimboŋɔnim' zaa puuni,

³⁵ka yi yeli, “Ti ka taali. O suhu bi lan yiyisi bahi ti zuyu.” Pumpɔŋɔ n yɛn kari ya la saria, dama yi yeliya, “Ti bi tum alahichi.”

³⁶Yi zaŋ yiman' niŋ alaha n-chani ginda, ka tayiri jembu soya. Ijiptinim' ni ti dihi ya vi kaman Asirianim' ni daa dihi ya vi shɛm la.

³⁷Yi ni ti yi nimaani gba n-kahi yi nuhi pa yi zuyuri ni zɔna. Dama man' Yawε zayisi yi ni niŋ ninvuŋ' shɛb' naani maa, ka yi ku tɔŋ bε sani.

Jerimia 3

Izraelnim' bɛn bi ʒe yim

¹Doo yi yih' o paya, ka pay' maa yi o yiŋa n-chaq ti kuli do' so, o ni tooi lan biɛhi o pay' maa naba? Di tingbani maa ku sayim pam? Yi tum zina yi mamanim' pam sani, ka lan yen labi n sanna? Yawε n-yeli lala maa.

²Lihimiya daboya zuyusaa nya, luy' dini ka yi mini so lee bi dɔni? Yi daa ʒila soya naŋban' kpansi n-guhiri yi mamanima kaman Laribu m-be tingban' neli ni la. Yi zaŋ zina niŋbu mini yi ninvuy' biɛtali n-ta tingbani maa dayiri.

³Dinzuyu ka sanzali zani, ka siyili saa bi lan mira. Amaa ka yi nini kul moola zina niŋbu zuyu, ka vi bi mali ya.

⁴Pa pumpɔŋɔ ka yi boli ma, "Ti ba, a nyɛla ŋun daa yuri ti ti bilim ni.

⁵A ni sayi je suli niŋ ti sahakam? A ni yiŋis' a suhu bahi ti zuyu sahakam?" Yi ni yeli shɛm m-bala, amaa yi tum tuumbie' shɛlikam yin' ni tooi tum.

Di simdi ka Judanim' mini Izraelnim' niŋ tuuba

⁶Naa Jɔsia ʒiemān' ni ka Yawε daa yeli ma, "A nya Izraelnim' bɛn ka ba maa ni daa niŋ shɛm, bɛ ni daa chaŋ daboli kam din du zuyu mini ti' mahali kam gbini ti niŋ zina shɛm bebo?

⁷N daa tɛhiya ni bɛ ni daa niŋ dimbɔŋɔnim' maa zaa nyaŋa bɛ ni labi n sanna, amaa ka bɛ daa bi labina, ka bɛ mabihi Judanim' bɛn nyɛ ʒirinim' maa daa nya li.

⁸Bɛ daa nya n ni zayisi Izraelnim' ka kari ba bahi bɛ ni daa bi ʒe ma yim ka niŋ zina sheŋa zaa la zuyu, amaa ka dabiɛm daa bi gbahi bɛ mabihi Judanim' bɛn nyɛ ʒirinim' maa. Amaa ka bɛn' gba daa chaŋ ti niŋ zina.

⁹Dama bɛ zina niŋbu maa daa bi muysisi ba. Bɛ daa sayim tingbani maa, ka niŋ zina kuyili kam mini tia kam gbini.

¹⁰Amaa dimbɔŋɔnim' maa zaa yoli, bɛ mabihi Judanim' bɛn nyɛ bɛ ʒiri mabihi maa daa bi labi n sanna ni bɛ suhuri zaa, amaa ka nay' ŋmarila ʒiri." Yawε n-yeli lala maa.

¹¹Di saha ka Yawε daa yeli ma, Izraelnim' bɛn bi ʒe ma yim maa wuhiya ni bɛ taali bi paai Judanim' bɛn nyɛ ʒirinim' maa taali.

¹²Cham' nuzaa polo ti moli yeligu ŋɔ n-yeli, "Izraelnim' bɛn bi ʒe yim ŋɔ, labimiyan. N ku lan yiŋisi n suhu bahi yi zuyu, dama n nyɛla nambozɔra. N ku je suli niŋ ya sahakam." Yawε n-yeli lala maa.

¹³"Kul' zanimiyala yim sayı ni yi tum taali, ni yi daa taai duŋ zayisi man' Yawε ŋun nyɛ yi Naawuni ŋɔ, ka zaŋ yi yurilim yayiri saamba sani ti' mahili kam gbini ka bi deei n noli." Yawε n-yeli lala maa.

¹⁴Yawε yeliya, "Yinim' bi' sheb' bɛn bi ʒe yim ŋɔ, labimiyan, dama mani n-sun ya. N ni yihi yi ninvuy' yinoyino yi fɔntinsi ni na, ka yihi yi niriba ayiyi yi daŋ kam ni na n-zaŋ ya ka Ziɔn na.

¹⁵N ni pii mmañman' nini ni tiyi zuyulaan' shēb' tin ya, ka bē zañ yem mini bañsim sun ya."

¹⁶Yawē yeliya, "Yi yi ti nabi n-yeligi pali tingbōñ maa, di saha bē ti ku lan yera, 'Yawē Daalikauli Adaka.' Di yela ti ku lan be bē tēha ni bee ka bē ti teei di yela. Bē ti ku lan zañ di yela muysi bemaña bee nti lan mali shēli yaha.

¹⁷Di saha bē ni ti booni Jérusalem la Yawē nam ȝiishee, ka zuliya' kam zaa ti layim ka Yawē tooni na Jérusalem maa, ka bē ti ku lan niñ tipawumli n-doli bē mañman' suhuyubu din nyé zay' bięyu la.

¹⁸Di dabisa maa ni, Judanim' ni ti chañ ti pahi Izraēlnim' zuyu ka bē layim taba n-yi nuzaa polo tingban' ni n-ka n ni daa zañ tingban' shēli ti yi yaannim' ni bē su li la ni na."

Naawuni niriba jem buya

¹⁹N daa tēhila n ni yen zañ ya kpēhi m bihi ni shēm, ka tin ya tingban' vielli. Tingban' shēli din vieli gari dunia tingbana zaa. Ka n daa tēhi ni yi ni boli ma yi ba ka ku zo ka che ma dolibu.

²⁰Amaa kaman pay' so ḥun bi ȝe o yidan' yim ni zo ka che o shēm, lala ka yinim' Izraēlnim' gba bi ȝe ma yim. Yawē n-yeli lala maa.

²¹Ti wum vuri zoya zuyu. Di nyela Izraēlnim' fabila kuhigu bē ni tum tuumbie' shēja zuyu. Bē tamla Yawē ḥun nyé bē Naawuni ḥo yela.

²²Yinim' bēn bi ȝe yim ḥo, labimiyana. N ni yihī ya yi bi ȝieyimtali maa ni. Ti ka a sanna, dama nyini n-nyé Yawē ḥun nyé ti Naawuni.

²³Yelimanlı, daboya mini zoya zuyu buya jembu nyela yohiȝ. Yelimanlı, Izraēlnim' tiliginsim' bela Yawē ḥun nyé ti Naawuni ḥo sani.

²⁴Amaa vi tuma maa nyela din di ti yaannim' ni daa tum tuma bo binshēlikam zaa zali ti ti bilim ni hal ni zuȝo la, dina n-nyé bē biŋkɔbbaligu mini bē niyi ni bē bidibisi ni bē bipuyinsi.

²⁵Chēliya ka ti dōni ti vi zuyu, ka zañ ti filiȝ pili timaña. Dama ti mini ti yaannim' tum alahichi Yawē ḥun nyé ti Naawuni ḥo sani ti bilim ni hal ni zuȝo, ka bi sayi doli Yawē ḥun nyé ti Naawuni maa noli.

Jerimia 4

Niñmiya tuuba

¹Yawē yeliya, "Izraēlnima, yi yi ni labi n sanna, yi yi che din chihira n sani maa tumbu, ka chēnya ȝieli gili,

²yi yi ni po Yawē ḥun be ḥo ni yi ni gbibi yelimanlı, ka doli zaligu ni wuntitali, dindina o ni niñ alibarika niñ zuliya shēb' ni yi zuyu, ka bē ti mal' o nyuri bara."

³ Dama Yawε ni yεli Judanim' mini Jεrusalemnim' shεm m-bøŋɔ: "Jarimiya yi kɔbiti din bi jari ḥɔ, ka miriya ka yi biriti yi bimbira niŋdi gɔhi ni.

⁴ Malimiya yimaŋ' ti Yawε. Yinim' Judanim' mini Jεrusalemnima, gunimiya yi suhuri ni, di yi pa lala n suhu ni yiysi bahi yi zuyu kaman buyim la n-diri ka so ku tooi kpihi li, yi ni tum tuumbie' shεŋa maa zuyu."

Bε yεliya ni bε ni liri Judanima.

⁵ Molimi molo Juda mini Jεrusalem yεli: Piεbimi kikaa gili tingbani maa ni, ka tahiri pampam yεra, "Layimmiya taba ka ti chanj ti kpe bε ni me goma gili fɔntin' shεŋa ni."

⁶ Tirimiya wuhi soli din kuni Ziɔn. Zomiya yomyom tiligi, ka di niŋya zinchili, dama n yεn chεmi ka zay' bieŋu yi nuzaa polo na. Ka di ni ti di niriba pam.

⁷ Di ni ti ḥmanila gbuyinli n-yiysi o sɔyisili shee yina; ḥun yεn ku zuliya pam yi palo. O yi o biɛhigu shee na ni o bahi yi tingbani yoli. Yi fɔntinsi ni wurim, ka so ku lan be di ni.

⁸ Dimbøŋɔ zuyu somiya buri, ka kum ka fabili, "Yawε suhuyiysili titali maa na bi miligi ka che ti."

⁹ Yawε yεliya, "Dindali maa, naa mini kpambaliba ti ku lan mali suhukpeeni. Dabiɛm ni ti gbahi maligumaaniba, ka di niŋ anabinim' alahiziba."

¹⁰ Di saha ka n daa yεli, "Mbøye, Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥɔ, a daa yɔhim Jεrusalemnim' pam n-yεli, 'Sheli ti ku niŋ ya,' amaa ka takɔbi ti be bε kukoya ni."

¹¹ Di saha bε ni ti yεli Jεrusalemnima, "Pɔhim tulli ni ti yi n sani daboya zuyusaa n-ʒe n-yi tingban' neli ni na nti ʒe n-kpa n niriba bεn yεla mali namboŋu ḥɔ polo, di pala pɔhim sheli din ni yεli binyara bee din ni pɔbisi binyara sayiri chanj.

¹² Di ni ti nyεla pɔhim sheli din mali kpiɔŋ gari lala. Mani n-kari ba saria pumpøŋɔ maa."

Bε varisi Judanima ni bε teei gili ba

¹³ Nyama, o kanimina kaman sagbana la, o chεchεbunsi ḥmanila pɔhimʒiɛpilinga, ka o yuri zɔri yomyom gari tɔrili. Mbusim be ti zuyu, dama ti bahi yoli.

¹⁴ Jεrusalemnima, yihimiya ninvuy' biɛtali yi suhuri ni ka tiligi. Nia bieri maa kul yεn bela yi ni sahakam?

¹⁵ Dama molo yi Dan tingbani polo na n-yεra ni alɔbo yi Ifriim tingbani zoli polo na.

¹⁶ Yεlim' niriba, "Bεna m-bøŋɔ!" Molimi molo jɛndi Jεrusalemnim' yεli, "Bεn yεn teei gili ya yi tingban' sheli ni katiŋ' kanna. Bε tahirila Juda tinsinim' zuyu.

¹⁷ Bε teei gili ba kaman puguliba ni niŋdi shεm la, bε ni taai duŋ zayisi ma la zuyu." Yawε n-yεli lala maa.

¹⁸Yi biɛhigu mini yi tuma m-bo yelli ɲo tin ya. Di mali ya. Di biɛri pam! Di nyooi yi suhuri.

Jerimia suhugarigu zaŋ chan o niriba polo

¹⁹N ningbunzabili ɲo, n ningbunzabili ɲo! Biɛrim mali ma, ka n lebiri ginda. Mbaye, n suhu ni, n suhu kul tɔrila pampam. N ku tooi shini, dama n wumla kikahi kumsi, di nyɛla tɔbuchiriga.

²⁰Alɔbɔnima n-doli taba, tingbani maa zaa bahila yoli. Yim ka bɛ daa ti dii sayim n suya, ka chahi m pateesanima.

²¹Ka dayila n kul yɛn lihirila tɔbu tuhibu, ka wumdi kikahi kumsi sahakam?

²²Dama n niriba maa nyɛla jera; bɛ bi mi ma. Bɛ nyɛla bi' jera, bɛ bi baŋdi binyɛra gbinni. Bɛ mali yɛm din tumdi tuumbieri, amaa ka lee bi mi tuun' viɛla tumbu.

Jerimia nya sayingu ni kanna 3ii

²³N daa lihi dunia ni n-nya ka di bahila yoli, ka binsheli lan ka di ni, ka n lihi zuyusaa, ka neesim kani.

²⁴N daa lihi zoya zuyu n-nya ka di soħirimi, ka daboya zaa daa chani tooni ka labiri nyaanja.

²⁵N daa lihiya n-nya ka so kani, ka noonsi zaa yiyi.

²⁶N daa lihiya n-nya ka tingban' sheli din daa mali atam pam la leela tingban' neli, ka di fɔntinsi la zaa wurim do Yawɛ tooni, o suhuyiyisili din galisi zuyu.

²⁷Yawɛ Yeliya, "Tingboŋ zaa ni ti kpalm dabari, amaa n ti ku sayim di zaa.

²⁸Dimboŋ zuyu, tingban' ni ti fabili, ka zuyusaa ti zibigi. Mani n-yeli lala, m mi pun lola di nia. N ku chɛ n ni lo ni n niŋ sheli bee n-labi nyaanja.

²⁹Wɔribariba mini peentɔriba vuri ni ti chɛ ka fɔŋ kam niriba zo, bɛ ni ti zo n-kpe mɔyu ni, ka shɛb' du tampima. Bɛ ni ti zo ka chɛ fɔndi maa zaa, ka so ku lan be di ni.

³⁰Ka nyin' ɲun zani dabari ɲo, bɔzuju ka a zaŋ situr' ʒiekpain niŋ amanja? Bɔzuju ka a zaŋ salima nɛma niŋ amanja, ka bali chilo? A kul dihirila aman' nachiinsi yoli, dama a mamanim' lihi ʒiem a, ka bɔri ni bɛ ku a.

³¹Dama n wumla kuhigu kaman paya n-wolisiri ni o dɔyi la. Ka di biɛrim maa ɲmanila pay' ni yɛn tuui dɔyi la. Ziɔn bipuyingga n-tarigi vuhibu ka kuhira, ka teeg' o nuhi ka yera, 'Mbusim paai ma! N tarigiri lurila bɛn yɛn ku ma tooni.' "

Jerimia 5

Jerusalɛmnim' daalahichi

¹Jerusalɛmnima, zomiya doli di pala n-lihi gili nya! Lihimiya zama ni layindi luy' shɛŋa n-nya yi ni tooi nya ninvuŋ' yino ɲun tuma viɛla, ka o gbibi yelimanli, ka n chɛ Jerusalɛmnim' taali o zuyu.

²Hal bε ni kul yεra, “Hal ka Yawε ḥun be ḥo zuyu,” di zaa yoli bε pɔri maa nyεla ᜒiri pɔri.

³Yawε, a bi lihiri bɔrila yεlimaṇli? A ḥme ba, amaa di bi mii ba, a darigi bε tibili, amaa ka bε zayisi ni bε ku deeg’ a sayisigu. Bε che ka bε suhuri kpem’ gari kuyili. Bε zayisiya ni bε ku niŋ tuuba.

⁴Di saha ka n daa yeli, “Bεmbɔŋɔnim’ nyεla tarimba, bε ka yεm, dama bε bi mi Yawε soli din nyε bε Naawuni zaligu la.

⁵N ni chaŋ wɔyira sani nti tɔyisi ba yεtɔya. Biɛhiŋ kani, bε mi Yawε soli din nyε bε Naawuni zaligu la. Amaa hal bε gba nyεla bεn zayisi Yawε fukumsi ka bi deeg’ o noli.

⁶Dinzuyu gbuyinli ni yi nyɔŋ ni na ti ku ba, ka kunduŋ yi mɔŋu ni na ti dari tɔhi ba, ka jεŋgbini do bε fɔntinsi ni gu ba, ka ḥunkam yi di ni na, o ni dari tɔh’ o, dama bε daalahichi maa galisiya, ka bε kul lan ᜒori ka chεri ma, ka di ka tariga.

⁷Wula ka n lee yεn che yi taali? Yi bihi zayisi ma, ka jεmdila binshεŋa din pa Naawuni. N yi dihi ba ka bε tiyi, bε tumdila zina, ka chani pagɔra yinsi.

⁸Bε daa ḥmanila wɔridib’ shεba bε ni dihiri vienyeliŋga, ka bε kɔre be wɔrinyama ni la; sokam kɔre daa bela o kpee paya bɔbu ni.

⁹N di darigi bε tibili yεla ḥo zuyu? Ka n di bɔhi zuliya ḥ-ḥo tatabo bier?” n-yεli lala maa.

¹⁰Cham’ ti kpe bε wain tihi puri ni n-sayim li, amaa di sayim di zaa. Dmahimi di wula zaa bahi, dama di pala man’ Yawε ni su sheli.

¹¹Dama Izraεlnim’ mini Judanim’ nyεla bεn bi ᜒe ma yim baabiela. Yawε n-yεli lala maa.

¹²Bε ḥma ᜒiri pa Yawε, ka yεli, “O ku niŋ sheli. Zay’ bieyu ku paai ti, tɔbu bee kum ku lu ti zuyu.”

¹³Anabinim’ yεtɔya kul nyεla pɔhim, dama yεligu maa ka bε ni. Lala ka di ti yεn niŋ ba.

¹⁴Dinzuyu Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naawuni ḥo yεliya, “Bε ni yεli shεm ḥo zuyu, pumpɔŋɔ n yεn chεmi ka n yεligu din yiri a noli ni na be kaman buyim la, ka niriba maa mi be kaman dari la, ka buyim maa di ba.

¹⁵N yεn chεmi ka zuliya shεb’ yi katiŋ’ kana ti liri yinim’ Izraεlnima. Bε nyεla zuliya shεb’ bεn mali yaa. Bε zuliya maa nyεla zuliya kurili. Yi bi mi zuliya maa yεtɔya bee yi ti tooi baŋ bε ni yεri shεm gbinni.” Yawε n-yεli lala maa.

¹⁶Bε lɔyiri ḥmanila gbal’ yari. Bε zaa nyεla tɔbutuhiri’ biinsi.

¹⁷Bε ni ti di yi puri atam mini yi bindira. Bε ni ti ḥubi yi bidibisi mini yi bipuyinsi. Bε ni ti ḥubi yi biŋkɔbbaligu mini yi niyi, ka ti di yi wain tihi mini yi fiig tihi wala, ka ḥmenya tɔbu n-sayim yi ni me goma gili yi fɔntin’ shεŋa ka niŋ li naani la.

¹⁸Yawε yeliya, “Hal di saha n ti ku kpihim yi birili zaa.”

¹⁹Ka a niriba yi bɔhi, “Bɔzuγu ka Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ lee niŋ ti dimbɔŋɔnim’ zaa?” Nyin’ yεlim’ ba, “Yawε yeliya, ‘Yi ni daa zayisi ma, ka jεmди tinzun’ wuna yi tingbɔŋ ni la, lala ka yi yεn jεm saamba tingbɔŋ’ sheli din pa yi tingbɔŋ ni.’”

Naawuni kpah’ o niriba zuγu ni

²⁰Yεlim’ Yaakubu zuliya dimbɔŋɔ, molimi li Juda:

²¹ Yinim’ bεn nyε jεra ka ka yεm ɳɔ, yinim’ bεn mali nina ka bi nyara, ka mali tiba ka bi wumdi ɳɔ, wummiya dimbɔŋɔ:

²² Yawε bɔhiri ya, “Yi bi zɔri ma? Yi yi be n tooni yi ningbuna bi sɔhira? Mani n-zaŋ bihigu sɔŋ ni di nyε teeku tariga, ka di nyε din tayı li sɔŋ sahakam ka di ku tooi gari. Hal kɔgbana ni puyiri lurila zaa yoli, di ku tooi gari. Hal di ni vuri la zaa yoli, di ku tooi gari di zuγu.”

²³Amaa niriba ɳɔ bεn’ nyεla tipawumlinima, ka nyε duŋtaariba, bε lεbi bε nini biri ma, ka zo ka chε ma.

²⁴Bε bi tεhiri bε suhuri ni yεra, “Chεliya ka ti jεm Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ, ɳuna n-chε ka siyili saa mini sheen saa mira bε mibu saha. Duna n-zaani ti puri atam kpuγibυ saha tiri ti.”

²⁵Yi tuumbierei n-chε ka m-mɔŋ ya dimbɔŋɔnimia, ka yi daalahichi mɔŋ ya din viεla.

²⁶Dama ninvuy’ galima be n niriba maa ni, bε nyεla bεn fari bε tab’ nεma. Bε nyεla bεn bariti zana kaman noonγbahiriba la n-gbahiri ninsalinima.

²⁷Kaman nɔhi ni pali nɔsuyu shεm la, lala ka bε di nεma ti pali bε yinsi. Dinzuyu ka bε leei wɔyira ni bundaamba.

²⁸Bε dimi ɳmelim, ka bε ningbuna be polipoli. Bε tuumbierei ka tariga. Bε bi doli zaligu soli n-kariti kpibisi saria tiri ba din ni chε ka bε tɔŋ, bε mi bi zabiri nandaamba yelmanjli zuγu.

²⁹Yawε yeliya, “N di darigi bε tibili dimbɔŋɔnim’ zuγu? N di bɔhi zuliya sheli din niriba be ɳ-ɳɔ bier?”

³⁰Yεli shεŋa din mali dabiem pam ninja tingbɔŋ maa ni.

³¹Anabinim’ tɔyisirila anabitali yεtɔya din nyε ɿiri, ka maligumaaniba doli anabinim’ maa ni wuhiri ba shεm n-tumdi bε tuma. N niriba maa n-yu lala. Amaa di yi ti paai di tariga, wula ka yi yεn niŋ?”

Jεrimia 6

Jεrusalεmnim’ dimnim’ teei gili ba

¹Benjamin zuliya, zomiya tiligi, yimiya Jérusalem tiŋ' puuni. Piębimiya kikaa Tekoa, ka ḥmənya təbuchiriga Bətihakərem. Dama zay' bieyu mini sayıŋgu pam ni yi nuzaa polo na.

²N ni sayim Ziən bipuŋiŋga ḥun viəlim ḥmani momaha la.

³Pięguliba ni ti zaŋ be biŋkəbbaligu kana ti lu o zuyu. Be ni ti ti be suya gil' o. Be ni ti ḥubi be ni be luy' shəlikam mɔri.

⁴Ti lomiya təbu chaŋ ti tuhi ba; yiğisimiya ka ti chaŋ ti liri ba wuntan' zuŷusaa dede. Mbusim paai ti, dama wuntan' luya, ka yuŋ zibira.

⁵Yiğisimiya ka ti chaŋ ti liri ba yuŋ n-sayim be nanim' yinsi.

⁶Dama Yawə ḥun nyə Təbbihi Naa ḥo yeliya, "Dmamiya di tihi luhi. Kahimiya kuya duhi gili Jérusalem. Tiŋ' shəli din simdi tibidarigibo m-bala. Shəli ka di puuni nayila alaka niŋbu.

⁷Kəbiliga ni kul gbibi di kom shəm, lala ka Jérusalem nim' gbibi be tuumbieri. Duŋtaabo mini ninvuy' kubo yela ka n kul wumdi di puuni; dəriti mini dansi ka n nini kul nyara.

⁸Jérusalemnima, deemiya sayısigu, di yi pa lala n ni je suli ḥ-ŋmaligi ka chen ya, ka chə ka yi tiŋgbəŋ ḥo zani dabari, ka so ku lan be di ni."

⁹Yawə ḥun nyə Təbbihi Naa ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: Yihimi Izraəlnim' bən kpalim la zay' yiha kaman be ni yihiri wain tia wala yiha shəm la, ka lan zaŋ a nuhi doli di wula kaman wain tiwalipohira la.

¹⁰Duni ka n lee yen zaŋ sayısigu yetəya ḥo tɔyisi ka o chə ka be wum? Nyama, be tiba ḥarimi, be ku tooi wum. Yawə yeligu nyəla ansarisi bini be sani. Be bayá ka di ni.

¹¹Amaa Yawə suhuyiğisili m-pali n ni, ka n ku lan tooi gbib' li yaha. Kpaam' li bahi bihi zuyu sol' ni, ka lan kpaai li bahi nachimba layingiŋgu shee gba. Be ni ti gbaai doo min' o paya chaŋ, ka gbahi ninkura mini bən kurigi zaa chan.

¹²Be yiya ni ti leei shəb' dini, ka be puri mini be payiba leei shəb' dini, dama n ni darigi tiŋgbəŋ ḥo nim' tibili. Yawə n-yeli lala maa.

¹³Dama be tarimba mini wɔyira zaa nyəla diribarilimnima bən suhuri kul yela zalinsi dibu zuyu. Anabinim' mini maligumaaniba zaa bi lan doli yelimanlı soli.

¹⁴ Be tibirila n niriba maa daŋa be bayá ka tibbu ka yera, "Di mali soochi, di mali soochi." Ka soochi mi kani.

¹⁵ Be tum vi tuma, ka tum din chihira, ka vi bi mali ba. Be bi mi ʒiərige. Dinzuŷu be ni ti lu kaman sokam ni luri shəm n yi ti yen darigi be tibili saha shəli. Be bahigu n-ti yen bala. Yawə n-yeli lala maa.

Izraəlnim' zayısi Naawuni soli

¹⁶Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Zanimiya sochira zuyu lihi, bɔhimiya ban kurimbuni ha soya la, ka bɔhi ban so vielli ni nyε sheli n-dol' li ka nya suhudoo." Amaa ka bε yeli, "Ti ku dol' li"

¹⁷N daa lan bo tinguliba tin ya ka yeli, "Wummiya kikaa kumsi." Amaa ka yi yeli, "Ti ku wum."

¹⁸Dinzuyu zuliya kam wummiya, ka ban binsheli din yen niŋ ba.

¹⁹Dunianima, wummiya, n yen chemi ka alobo lu niriba ŋɔ zuyu, ka di leei bε tuma nyɔri, dama bε zayisi n yeligu wumbu, ka zayisi n wuhibu gba.

²⁰Bε ni zaŋdi tulaale zim sheli yiri Shiiba na maa buchi lee nyε dini n sani? Bee binnyoma din yi katin' na maa buchi lee nyε di ni n sani? N ku deei yi ni zaŋdi binshεŋa nyɔri buyim maani sara la. M mi nini bi lan tiyi yi sara maligunima.

²¹Dinzuyu Yawε yeliya, "Nyamiya, n ni zaŋ kuyituarili sɔŋ bε soli zuyu, ka bε ti tuui li; bihi mini bε laamba zaa, ka ɔjɔjinikpee min' o zo zaa ti kpi."

Nuzaa polo nim' teei gili ba

²²Yawε yeliya, "Nyamiya, niriba yi nuzaa polo tingbɔŋ ni kanna. Bε nyela zuliya shεb' bεn mali kpiɔŋ ka lo tɔbu n-yi katiŋ' damdi dunia ŋɔ bɔba ni yaya ni.

²³Bε gbibila tɔbiri mini kpana; bε nyela putɔyunima, ka bi zɔri nambɔyu. Bε chandi vuri ɔmanila teeku vuri. Bε barila yuri, ka lo kpara kaman tɔbutuhira n-chani tɔbu tuhibu n-kanna ni bε ti liri nyini Ziɔn bipuŋinga.

²⁴"Ti daa wum bε yela ka ti kɔba ni chɔyisimi, ka bierim pam mali ti, ka bierim maa ɔmanila pay' ni yen dɔyi ka bierim sheli mal' o la.

²⁵Miriya ka yi birigi moŋu bee n-doli pala, dama yi dimnim' maa gbibila takɔbiri ka dabiem be luyilikam."

²⁶N niriba bεn yela mali nambɔyu ŋɔ, pilimiya buri, ka niŋ tampiligm buyi yimanya n-kum kaman nira bi' gaŋa ni yi kpi ka o kumdi shem la. Fabilimiya pam, dama bεn kuri niriba maa ni libigi ti.

²⁷N zaŋ a leela ɔn ni be n niriba ni n-kpahindi ba ka yihiri ba dayiri ni din ni che ka a ban ka kpahim bε soya.

²⁸Bε zaa nyela tipawumlinim' bεn nyε duntaariba ni nyaanzuriba. Bε ɔmanila tahizieyu mini kurigu. Bε zaa tumdila tuumbieri.

²⁹Machεlizuyiri kul zuŷirimi ni nimmoo, amaa ka buyim bi diri yihiri dayiri; bε dayiri ni yibu maa kul nyela yoli, dama bε ninvuy' biɛtali maa bi yi bε ni.

³⁰Bε ni booni ba la, "Bε ni zayisi anzinfə sheli," Dama Yawε zayisi ba.

Jεrimia 7

Jεrimia yihi waazu Naawuni jɛmbu duu

¹Yawε ni daa yeli Jεrimia yεtɔy' shεnja m-bɔŋɔ:

²Zanimi Yawε jεmbu duu dunɔdali gbini n-yeli ba nimaani, "Judanim' zaa bεn doli dunoya ḥo kperι ti jεmdi Yawε, wummiya Yawε ni yeli shεm.

³Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ka nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Tayimiya yi biɛhigu mini yi tuma, ka n che ka yi be kpe.

⁴Miriya ka yi dihi yɔhiŋgu yεtɔyα ḥo tabili. Dina n-nyε: 'Yawε jεmbu duu m-bɔŋɔ, Yawε jεmbu duu m-bɔŋɔ, Yawε jεmbu duu m-bɔŋɔ.'

⁵"Dama yi yi tayi yi biɛhigu mini yi tuma ka be yεlimanji biɛhigu zaŋ chan tab' sani,

⁶ka bi nahindi saamba mini kpibisi ni pakoya bee n-kuri bεn ka taali kpe, ka bi jεmdi buyā din nyε barina zaŋ chan yi sani ḥo,

⁷dindina n ni be yi sani kpe, n ni daa zaŋ tiŋgbɔn' shεli ti yi yaannim' kurimbuni ha ni bε su li sahakam ḥo ni.

⁸Yi nyela bεn kul deeri yɔhiŋgu yεtɔyα din ka buchi.

⁹Yi zura, ka kuri niriba, ka niŋdi zina, ka ḥmari ʒiri pɔri pɔri, ka maani maligu tiri Baal, ka jεmdi buy' shεnja yi ni daa pun bi mi.

¹⁰Di nyaanja ka yi kanna ti zaani n tooni du' shεli din nyε n jεmbu duu ḥo ni yεra, "Ti tiligiya." Ka lan yi n-chan ti tumdi din chihirinim' ḥo yaha.

¹¹N ni zaŋ n yuli boli jεmbu du' shεli ḥo, yi pa leela ḥmenditoya duu yi sani? Yawε yεliya, 'N kul pala nina lihiri ya.'

¹²Pumpɔŋɔ chamiya m biɛhigu shee din be Shilo ka nyε luy' shεli n ni daa zaŋ leei n jεmbu shee la nti nya n ni daa niŋ li shεm n niriba Izraεlnim' tuumbieri zuyu.

¹³Ka pumpɔŋɔ yi ni niŋ dimbɔŋɔnim' zaa zuyu, Yawε yεliya, "N daa tɔyisi ya yεtɔyα waawaayili ka yi zayisi wumbu, ka n daa boli ya ka yi zayisi ni yi ku sayi.

¹⁴Dinzuyu n ni niŋ n ni zaŋ n yuli boli jεmbu du' shεli yi ni niŋ naani ḥo mini n ni daa zaŋ luy' shεli ti yi mini yi yaannim' la kaman n ni daa niŋ Shilo shεm maa.

¹⁵N ni kari ya n sani bahi kaman n ni daa kari yi mabihi bεn nyε Ifriim zuliya la zaa bahi shεm la."

Niriba maa zayisi Naawuni noli

¹⁶Nyini, miri ka a suhi ma n-ti niriba ḥo. Miri ka a duh' a yee n-suhi bε zuyu, a mi miri ka a balim ma, n ku deeg' a suhigu.

¹⁷A bi nya bε ni tumdi tuun' shεnja Juda fɔntinsi ni mini Jεrusalεm pala zuyu?

¹⁸ Bihi kabirila dari, ka dobba maani buyim, ka payiba mi nɔriti zim ni bε mali maha ti wuni so bε ni booni Zuγusaa Paγa ɳun nyε naa la, ka boori binnyura tiri wun' shεɳa ni bε chε ka n suhu yiysi.

¹⁹ Yawε yeliya, "N suhu ka bε bɔri ni bε yiysi maa? Pa bεmaŋmaŋ' ka bε niŋ lala ni di ɳmaligi di ba maa?"

²⁰ Dinzuγu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: N ni yiysi n suhu pam bahi kpe ɳo mini ninsalinim' ni biŋkɔbiri ni puri ni tihi ni tingbani atam zuyu. N suhuyiyisili maa ni bemi kaman buyim la, ka so ku tooi kpihi li.

²¹ Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ka nyε Izraεlnim' Naawuni ɳo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Zaŋmiya yi ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la nimdi pahi yi sara maligunim' nimdi zuyu ɳubi.

²² Dama n ni daa yihi yi yaannim' Ijipti tingbɔŋ ni na dahin shεl' la, n daa bi yeli ba sheli bee n-zali ba zaligu zaŋ chanj bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini sara maligunim' polo.

²³ Amaa zaligu ɳo ka n daa nay' zali ba, "Deemiya n noli, ka n nyε yi Naawuni, ka yi mi nyε n niriba, ka yi tumdi n ni zali ya ni yi tummi shεm, ka biɛhigu niŋ vienyeliŋga yi sani."

²⁴ Amaa ka bε daa zayisi n yeligu maa wumbu, ka bi deei li, ka niŋ tipawumli bε ni daa lo zay' biɛyu tumbu zuyu, ka bε daa dolila bε suhuri ni bɔri shεm, ka lihirila bε nyaanja, ka bi lihiri bε tooni.

²⁵ Yi yaannim' ni daa yi Ijipti tingbɔŋ ni dahin' shεl' la hal ni zuŋo n kul timdila n daba zaa bɛn nyε anabinim' la yi sanna dabisili kam.

²⁶ Amaa ka yi niŋ tipawumli, ka zayisi bε yeligu wumbu, ka zaŋ li niŋ yi bayaka. Yi tum tuumbieri pam n-gari yi yaannim' ni daa tum shεm.

²⁷ Dinzuγu yεlim' ba dimbɔŋɔnim' zaa, amaa bε ku wum a yeligu. A ni boli ba, amaa bε ku garig' a.

²⁸ Yεlim' ba, "Zuliya ɳo nyela bɛn bi deei Yawε ɳun nyε bε Naawuni ɳo noli, ka zayisi sayisigu; yεlimaŋli vuuya, di lan ka bε noya ni."

Alahichi tuun' shεɳa din tum Hinnom Vinvamli ni

²⁹ "Pinimiya yi zabiri bahi, ka kumiya kuyila zoya zuyu, dama Yawε zayisi ya, ka zaŋ ya bahi, yinim' zuliya shεb' bɛn chε ka o suhu yiysi ɳo."

³⁰ Yawε yeliya, "Judanim' tum alahichi n ninni. Bε zaŋ din chihiri kpe n ni zaŋ n yuli boli jɛmbu du' shεl' la ni n-ta li dayiri.

³¹ Bε kul mɛrla buyili Tɔfet din be Hinnom Vinvamli ni la jɛmbu shee ni bε zaŋdi bε bidibisi mini bε bipuyinsi nyɔri buyim, ka di pala n ni zali sheli, ka mi pala din yi n tɛha ni na."

³²Dinzuyu Yawε yeliya, “Dahin’ sheli kanna, ka bε ti ku lan bol’ li Tøfet bee Hinnom Vinvamli, amaa bε ni ti booni li la Ninvuy’ kubo Vinvamli. Dama bε ni ti sɔyi ba Tøfet hal ka palo ti lan kani.

³³Bε kpiimba ni ti nyela juri mini mɔyu ni biŋkɔbiri bindira, ka so ti ku kari ba.

³⁴Ka so ti ku lan wum suhupielli diɛma vuri. Bε ti ku wum amiliya mini aŋgo kukoya Juda fɔntinsi ni mini Jérusalém solɔri zuyu. Dama tingbɔŋ maa ni ti zani dabari.”

Jerimia 8

¹Yawε yeliya, “Di saha maa, bε ni ti kurigi Juda nanima mini kpambaliba ni maligumaaniba ni anabinim’ ni Jérusalémnim’ kɔba bε gbala ni;

²n-zaq li yεrigi wuntaq’ mini goli ni saŋmarisi zaa ni, din nyε bε ni daa yuri binshεŋa ka tumdi di tuma, ka dol’ li, ka jεmdi li la, ka so ti ku lan va bε kɔba maa bee n-zaq li pi. Di ti kul yεn dola tingban’ ni kaman nayibindi la.

³Ka zuliya bieyū ḥo ninvuy’ shεb’ bεn ti yεn kpalim, ka be n ni kari ba bahi luy’ shεŋa zaa, bε ni ti payi kum gari biehigu. Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa ḥo n-yeli lala maa.”

Alahichi mini tibidarigibo

⁴Yawε yeliya, “Bøhimi ba.” Niriba yi lu, bε bi lan yiyoisir’ yaha? Ka bee bε yi birigi kpe yɔyu, bε bi lan labirina?

⁵Ka wula ka niriba ḥo bεn’ kpe yɔyu ka bi lan labina? Be dolila yøhiŋ soli ka zayısi labbuna.

⁶N gbilisi tibili ni n wum, amaa ka bε bi tɔyisi yεlimaŋli yεtɔya. Be ninvuy’ so bi niŋ tuuba o tuumbieri zuyu yεra, “Bøzuyu ka n niŋ lala?” Be zaa kparila bε kpabu kaman wøhu ni sibigi ʒi n-kperì tøb’ gɔyu ni shem la.

⁷Hal shinshingoorɔnim’ mi bε yiŋ’ labbu saha. Ka ḥmanʒee mini sakpaleenja ni noombihi bεn daari doli taba zaa gba mi bε kandina saha. Amaa n niriba bεn’ bi mi Yawε zaligunima.

⁸Wula ka yi lee yεn tooi yεli, “Ti mali yεm, ka Yawε zaligunim’ be ti sani?” Zaligubaŋdib’ ʒirinim’ zaq li leei ʒiri.

⁹Bε ni ti dihi yεnnim’ vi. Be ni ti zaq ba chaŋ ka di gari ba. Be ni zayısi Yawε yεligu ḥo, yεm bø ka bε lan mali?

¹⁰Dinzuyu n ni zaq bε payiba ti shεba, ka zaq bε puri ti ninvuy’ shεb’ bεn nyāŋ ba maa, dama bε ninkura mini bihi zaa suhu kul yεla alaha dibu zuyu. Anabinim’ zaq tabili maligumaaniba zaa bi lan gbibi yεlimaŋli.

¹¹Bε bayá ka n niriba ni nya dan’ sheli maa ni, ka nay’ yεrimi, “Suhudoo beni, suhudoo beni.” ka suhudoo mi kani.

¹² Be tum vi tuma, ka tum din chihira, amaa ka vi bi mali ba hal baabiela gba. Be daa bi mi vidibo ni nyε sheli. Dinzuγu be ni ti lu m-pahi ben ti yen lu zuγu. N yi ti darigi be tibili saha sheli, be ni ηme m-paai ba. Man' Yawε n-yεli lala maa.

¹³ Yawε yεliya, "N daa bɔri ni n sayim n niriba, amaa ka be daa ηmanila wain tia din ka wala bee fiig tia din ka wala, hal be ηmanila tia din vari suui. N ni daa zaŋ binsheli ti ba la faaya ka che ba.

¹⁴ Bozuγu ka ti na kpalim ʒi kpe? Cheliya ka ti chan be ni me goma gili fɔntin' shεŋa la ni nti kpi di ni, dama Yawε ηun nyε ti Naawuni ηɔ zaliya ni ti ni kpi, ka zaŋ kom din mali lɔyu nti ti ni nyu, ti ni tum alahichi o sani zuγu.

¹⁵ Ti bɔrila suhudoo, amaa ka bi nya zay' vielli, Ti bɔrila alaafee nyabu saha, amaa ka dabiem n-nay' kul beni.

¹⁶ Ti wum ti dimnim' yuri napɔnchichiba Dan tingban' ni. Ka be wɔridibisi kumsi che ka tingbɔŋ zaasɔhigi. Be kana ni be ti sayim tingbani maa mini binsheyukam din be di ni, ka sayim tin' maa n-tabili ninvuy' shεb' ben be di ni."

¹⁷ Yawε yεliya, "Nyamiya, n ni che ka tinvura ben nyε garinsi lu yi zuγu n-dimdi ya, ka yi ku tooi niŋ ba tim."

Jεrimia suhu sayimya o niriba zuγu.

¹⁸ N lan ka suhupielli, suhusayinγu m-mali ma. Biεrim be n suhu ni.

¹⁹ Wummiya n niriba ben yεla mali namboγu la kuhigu tingbɔŋ maa ni luyilikam, "Yawε lan kala Ziɔn? Di Naa maa lan ka di ni?"

(Bo n-niŋ ka be zaŋ be binnana mini tinzun' buγa n-yiyisiri n suhu?)

²⁰ Puu atam kpuyibu saha naaya, ka wuuni du, ka ti na bi tiligi.

²¹ Dama n niriba ben yεla mali namboγu maa biεrim nyabu che ka n gba nyala biεrim. N fabiliya ka di niŋ ma yoli.

²² Tim ka Giliad? Doyite ka nimaani? Ka bo n-lee che ka n niriba ben yεla mali namboγu ηɔ bi nya alaafee?

Jεrimia 9

¹ N di bi zayisi ka n zuγu nyε kɔbiliga, ka n nina nyε nintam kɔbilinini ka n di tooi kuhiri be ni ku n niriba ben yεla mali namboγu maa zuγu yuŋ ni wuntar' ni.

² N di bi zayisi ka m mali sochandiba kρεhili shee tingban' neli ni, n di naan che n niriba ηɔ ka zo, dama be zaa nyεla zinaniŋdiba ni nyaanyiriba.

³ Be gɔŋla be zilima ka di be kaman tɔbiri la; be mali yaa pam tingbani maa ni zaŋ chan ʒiri ηmabu polo, ka pa ni yelimanŋli polo. Dama be kul tumdila tuumbieri, ka bi mi ma, Yawε n-yεli lala maa.

⁴Nijmiya siya zaŋ chan yi ʒiʒiinitaba polo, ka miriya ka yi niŋ yi mabia kam naani, dama mabihi zaa nyɛla yohindiba, ka ʒiʒiinikpee kam nyɛ ŋun chani sayindi niriba yuya.

⁵Bε zaa nyɛla bεn yohindi bε ʒiʒiinitaba, ka so bi yεri yεlimanli. Bε wuhila bε zilima ʒiri ŋmabu. Bε tum tuumbieri ka di gbarigi ba hal ka bε ku lan tooi niŋ tuuba.

⁶Nahingu balibu kam n-kul beni, ka yohingu balibu kam beni! Bε zayisiya ni bε ku baŋ ma. Yawε n-yeli lala maa.

⁷Dinzuɣu Yawε ŋun nyɛ Təbbihi Naa ɳo yεliya, Pumpɔŋɔ n ni mali ba, ka bε neei kaman macheli ni maani kurugu shem la, ka buyisi ba nya. Dama wula ka n lee lan yɛn niŋ n niriba bεn nyɛ alahichinim' ɳo?

⁸Bε zilima ɳmanila piem din mali lɔyu, di tɔyisirila ʒiri yεtɔya. Bε zaa tɔyisirila zɔsimdi yεtɔya bε ʒiʒiinitab' sani, amaa bε suhuri ni, bε nyɛla bεn sɔyi dɔni gu ni bε tum barina.

⁹Yawε bɔhiya, "N di darigi bε tibili dimbɔŋɔnim' zuyu? N di bɔhi zuliya ɳ-ɳɔ tatabo bier?"

¹⁰N ni kum ka fabili zoya zuyu, ka fabili moyu ni binkɔbiri mɔri ɳubbu shee zuyu, dama di bahila yoli doya ka so bi lan gariti nimaani. So bi lan wumdi niyi kumsi nimaani. Noombihi mini binkɔbiri zaa yi nimaani zo.

¹¹N ni che ka Jérusaləm leei tampuli, ka leei kunduna biehigu shee. N ni che ka Juda fɔndi zan' dabari, ka so ku lan be di ni.

¹²Iuni n-lee mali yɛm vienyelinga din ni baŋ dimbɔŋɔ gbinni? Banim' ka Yawε lee tɔyisi yεtɔya ɳo, ka bε ni tooi zaŋ li moli? Bɔ n-lee che ka tingbani maa bahi yoli doya kaman tingban' neli, ka so bi lan gariti nimaani?

¹³Ka Yawε yeli, "Bε ni zayisi n ni daa zali ba zaligu shεŋa la dolibu, ka bi deei n noli,

¹⁴amaa ka niŋ tipawumli n-dolila bεmaŋmaŋ' suhuyubu n-jεmdi Baalinima kaman bε yaannim' ni daa wuhi ba shem la zuyu."

¹⁵Dinzuɣu Yawε ŋun nyɛ Təbbihi Naa, ka nyɛ Izraεlnim' Naawuni ɳo ni yεli shem m-bɔŋɔ: "N yɛn zaŋla yabiga nyuhi niriba ɳo, ka zaŋ lɔyu ni be ko' shεl' ni nyuhi ba.

¹⁶N ni wurim ba kpεhi tinzun' shεba ni bε yaannim' ni daa bi mi, ka bεn' gba bi mi ba, ka che ka tɔb' lu bε zuyu hal ka n ti kpihim bε birili."

Jérusaləmnim' kuhiri bɔri sɔŋsim

¹⁷Yawε ŋun nyɛ Təbbihi Naa ɳo ni yεli shem m-bɔŋɔ: Tεhimiya, ka boli pay' shεb' bεn mi fabila ka bε kana; ka tim boli pay' shεb' bεn mi kuyila ka bε kana.

¹⁸Cheliya ka bε kum kuyila bahi ti zuyu yomyom, ka nintam yi ti nina ni na, ka nintam ti teli ti niŋkari zaa.

¹⁹Dama ti wum kuhigu damli Zion. Ti bahi yoli. Ti di vi zaa! Di simdi ni ti yi ti tiŋgban' ni, dama bε daai ti yinsi luhi.

²⁰Payiba, wummiya Yawε yeligu. Cheliya ka o nol' ni yeligu kpe yi tiba ni. Wuhimiya yi bipuysinsi kuyila, ka sokam wuh' o Ʒiʒiinikpee fabila.

²¹Kum doli ti takoriti ni kpe na. Di kpe ti nanim' yinsi ni di ku bihi solɔri zuyu ka ku nachimba mi zama layinju shee.

²²Yawε yeliya, "Yelima, kpiimba ni ti doya kaman naṣibina n-do mɔyū ni la, bee kaman chi ni dɔndo kachereba nyaanja shem la, ka so ti ku kpuyi ba."

²³Yawε yeliya, "Bεn mali yεm di nyuri bara bε yεm zuyu, ka bεn mali yaa di nyuri bara bε yaa zuyu. Ka bεn gba mali buni di nyuri bara bε buni zuyu.

²⁴Amaa di simdi ka bε nyuri bara la bε ni banj ma, ka mi n ni nyε so la zuyu. Be banja ni mani n-nyε Yawε. Ka m mali yurilim din galisi mini zaligu soli ni nimmaŋtali tumdi tuma dunia ni. Dimboŋɔ zuyu ka m mali suhupielli. Yawε n-yeli lala maa."

²⁵Yawε yeliya, "Biɛhinj kani, dabisa kanna ka n ni ti darigi ninvuy' shεb' bεn guni bε niŋgbuna ni kɔŋko la tibili, bεna n-nyε:

²⁶Ijiptinim' mini Judanim' ni Edomnim' ni Ammonim' ni Moabnim' ni bεnkam zaa nyε bεn be tiŋban' nεl' ni, ka wahiri bε zabiri, ka kpεri bε jεmbu duri la. Dama zuliyanim' nɔ zaa nyela bεn gunda, amaa ka bi doli di ni nyε zaligu shεli ȱmahinli, ka Izraelnim' zaa mi nyε bεn bi guni bε suhuri ni."

Jerimia 10

Buyijembo mini jεmbu manjli

¹Yinim' Izraelnima, wummiya Yawε ni yeli ya shem.

²Yawε yeliya, "Miriya ka yi bɔhim zuliya shεb' biɛhigu bee n-chε ka zuyusaa shihira niŋ ya alahiziba, dama shihira maa niŋla zuliya shεba alahiziba.

³Dama niriba maa kaya nyela Ʒiri kaya. Be ȱmaala mɔyū ni tia, ka ȱun kpεri binyara zaŋ lebil' kpe li,

⁴ka niriba dooi anzinfə mini salima pa di zuyu, ka zaŋ kpahi mini matarika n-kpahi li zali, din ni che ka di ku dam.

⁵Be buya maa ȱmanila bε ni zaŋ binshεŋa zali watamilo puu ni n-varisiri binnema, ka bε ku tooi tɔyisi yεtɔya la. Niriba n-kpuyiri ba chana, dama bε ku tooi chan. Miriya ka yi zɔri ba dabiem, dama bε ku tooi niŋ zay' biεyū. Be mi ku tooi niŋ zay' vielli."

⁶Yawε, so kani ȱ-ȱman' a. A galisiya, ka a yuli tibisa, ka mali yiko.

⁷ Nyin' ḥun nyε zuliya kam Naa ḥo, ḥuni n-lee ku lu a sizzura? Dama lala n-simd' a. Zuliya kam yεnnim' mini bε nanim' zaa so m-bi ḥman' a.

⁸Bε zaa nyεla bεn jεrigi ka ka yεm. Bε buya maa ni wuhiri ba shεli kul nyεla dari wuhibu.

⁹Bε zaŋla anzinfα vielli yi Speen na, ka zaŋ salima yi Ufaz na. Di nyεla tuumbaŋdiba mini salindooriba nuhi tuma. Di situra nyεla zay' sabilifaa mini zay' ʒiehi. Di zaa nyεla tuumbaŋdiba ni mali binshεŋa.

¹⁰Amaa Yawε n-nyε Naawuni maŋli Ȑuna n-nyε Naawuni ḥun be ka nyε Naa ḥun ka bahigu. O suhu yi yiyisi, tiŋgbani sɔhigirim, ka zuliya shεli ku tooi zan' o suhuyiyisili saha.

¹¹A ni yεn yεli ba shεm m-bεŋjɔ: Wun' shεŋa din pa din daa nam zuγusaa mini dunia ḥo zaa ni ti naai dunia ḥo ni, ka ku lan be sagbana tiŋli ḥo na.

¹²Ȑuna n-daa zaŋ o yiko nam dunia ḥo, ka zaŋ o yεm zali dunia ḥo, ka zaŋ o baŋsim nam zuγusaa.

¹³O yi tɔyisi yεtɔya, kom din be sagbana ni damdimi. Ȑuna n-chε ka payili kperi dunia ḥo luyilikam. Ȑuna n-chε ka saa nyayisira, ka chε ka pɔhim yiri o ni zaŋ li niŋ luy' shεli na.

¹⁴Sokam nyεla jεra ka ka yεm; salima tuumbaŋdib' zaa buya dihi ba vi, dama bε binnana maa nyεla ʒiri binyara ka bi vuhera.

¹⁵Di ka buchi, di nyεla yɔhiŋ tuma. Di tibidarigibo saha, di ni bahi yoli.

¹⁶Yaakubu Naawuni ḥo ḥun' bi be lala, dama ḥuna n-nam binshεyukam, ka Izraεlnim' nyε o ni su zuliya shεba. O yuli n-nyε Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa.

Bε ni ti yεn gbahi ba chaŋ shεm

¹⁷Bε ni teei gili yinim' ninvuγ' shεb' ḥo, kpuγimiya yi daadiikunim' tiŋban' ni.

¹⁸Dama Yawε ni yεli shεm m-bεŋjɔ: Pumpɔŋjɔ n ni vili tiŋbɔŋj ḥo ni niriba labi. N ni chε ka nandahima gbaai ba hal ka bε ni ti mii.

¹⁹Mbusim be n zuγu, n ni nya bεrim shεli zuγu. N dan' maa yayiya! Amaa ka n yεli, "Yεlimaŋli, n tibidarigibo m-bala, di kpala talahi ni n deei li."

²⁰Bε wurim n suyili, ka chihi di mihi zaa. M bihi chaŋya ka chε ma; bε lan kani, ka so kani ḥun ni lan ti n suyili maa yaha, ka zaŋ m pateesanim' yili di ni."

²¹Dama pieguliba maa nyεla jεra, ka bi bɔhiri Yawε ni bε baŋ shεli. Dinzuγu ka bε bi tɔŋda, ka bε pieri zaa wurim kpe yɔγu.

²²Wummiya vuri! Wummiya, di kanna. Vuri pam n-yi nuzaa polo na ni di ti chε ka Juda fontinsi zani dabari, ka leei yɔbahи gobu shee.

²³Yawε, m mi ni ninsalinim' ni doli so' shεŋa maa, bε bi yurimi. Bε ni nyε daadamnim' bεn mali bahigu zuγu bε ku tooi be viεnyεla.

24Yawε, sayisim' ma, amaa sayisim' ma kaman zaligu ni wuhi shem, ka pa ni a suhuyiyisili puuni, di yi pa lala n ni bahi yoli.

25Chε ka a suhu yiysi bahila zuliya shεb' bεn bi mi a la mini ninvuy' shεb' bεn bi jemd' a la zuyu. Dama bεna n-vali Yaakubu zuliya. Bε vali Yaakubu zuliya n-naai ba; ka chε ka bε tiŋgbøŋ zani dabari.

Jεrimia 11

Jεrimia mini alikauli

1Yawε ni daa zaŋ yεtɔy' shεŋa yεli Jεrimia m-bøŋɔ:

2"Wummi alikauli yεtɔyα ηɔ, ka zaŋ li yεli Judanim' mini Jεrusalemnim."

3Yεlim' ba ni Yawε ηun nyε Izraεlnim' Naawuni ηɔ ni yεli shem m-bøŋɔ: Ninvuy' so ηun bi gbibi alikauli

4sheli n ni daa lo yi yaannim' saha sheli n ni daa yihi ba Ijipti tiŋgbøŋ ni na la, noli ni di o. N daa yihi ba la kuriti nyεlighibøŋ daaŋa ni na ka yεli ba, 'Wummiya n yεlighibøŋ, ka niŋ n ni zali ya ni yi niŋmi shεlikam zaa, ka di zuyu chε ka yi leei n niriba ka m mi leei yi Naawuni,

5din ni chε ka n gbibi n ni daa po pɔ' sheli yi yaannim' sani ni n ni zaŋ tingban' sheli din mali bihim mini shiri pam ti ba kaman di ni nyε shem zuŋɔ ηɔ." Di saha ka n daa garigi yεli, "Yawε, lala n-nyε li."

6Ka Yawε daa yεli ma, "Molimi yεtɔyα ηɔ zaa Juda fɔntinsi ni mini Jεrusalem pala zuyu n-yεra, 'Wummiya alikauli ηɔ yεtɔyα ka gbibi li.'

7Dama n ni daa yihi yi yaannim' Ijipti tiŋgbøŋ ni na saha shεl' la n daa sayisi ba ni nimmoo, ka kul sayisiri ba waawaayili hal ni zuŋɔ dabisili ηɔ n-yεra, 'Deemiya n noli.'

8Amaa ka bε daa bi deei n noli bee n-wum n yεlighibøŋ. Sokam daa niŋ tipawumli n-tumdi tuumbieri kaman bε suhuri ni bɔri shem. Dinzuu ka n daa chε ka tibidarigibo shεŋa zaa yεla n ni daa yεli n daalikauli lɔbu puuni la lu bε zuyu."

9Ka Yawε daa yεli ma, "Judanim' mini Jεrusalemnim' lola nia bieŋu jεndi ma.

10Bε lan labimi ti tumdi tuumbier' shεŋa bε yaannim' bεn daa zaŋisi n nol' la ni daa tumdi kurimbuni ha la. Bε jemdila wuna. Izraεlnim' mini Judanim' sayim n ni daa lo bε yaannim' alikauli sheli maa."

11Dinzuu Yawε ni yεli shem m-bøŋɔ: "Biehiŋ kani, n ni chε ka alɔbo lu bε zuyu, ka bε ku tooi zo n-yi di ni, hal bε yi kuhi niŋ ma gba n ku garigi ba."

12Di saha Juda fɔntinsinim' mini Jεrusalemnim' ni ti chaŋ ti kuhi niŋ bε ni tuyindi tulaale zim niŋdi wun' shεŋa maa, amaa bε kul ku tooi tiligi ba bε muysigu saha.

¹³Dama Judanima, yi wuna kul galisimi kaman yi fəntinsi ni galisi shəm, ka yi sara maligu bimbin' shənə yi ni me n-zali m maani maligu tiri Baal ka di nyə vi la mi galisi kaman Jərusaləm pala ni galisi shəm.

¹⁴Nyini, miri ka a suhi ma ti niriba ɳo bee n-kum bee n-zani bə zaani suhi ma, dama bə yi ti kuhi boli ma bə muysigu saha, n ku garigi ba."

¹⁵N ni yuri so yi tum ma tuumbiəyu, o mali soli ni o lan be n yiŋa? Pəri pəbu bee biŋkəbiri sara maligu ni tooi vuui mbusim maa? O ni tooi mali suhupielli?

¹⁶Yawə daa booni ya la olivi ti' mahali din mali wal' viela, amaa sanʒie' titali puuni o ni niŋ buyim dab' li, ka di di di wula.

¹⁷Man' Yawə ɳun nyə Təbbihi Naa, ka nyə ɳun daa zali ya ɳo yəli yətəy' biəyu zaŋ chanj yi polo Izraəlnim' mini Judanim' ni tum tuumbiə' shəli la zuyu. Be maanila maligu tiri Baal n-yiysiri n suhu.

Bə lo nia biəyu zaŋ chanj Jərimia polo

¹⁸Yawə n-daa wuhi ma, ka m baŋ, di nyaanja ka o daa wuhi ma bə tuumbieri maa.

¹⁹Amaa n daa ɳmanila piə' tarim' so bə ni zaŋ chanj ni bə ti kərigi. N daa bi baŋ ni mani ka bə ləri nia biəyu maa yəra, "Chəliya ka ti ɳmaai tia maa mini di wala luhi. Chəliya ka ti yih' o dunia ni, ka so ku lan teeg' o yuli yəla."

²⁰Amaa nyini Yawə ɳun nyə Təbbihi Naa ɳo, nyini n-nyə ɳun kariti saria ni wuntia; nyini n-nyə ɳun mi din be ninsal' suhu ni min' o təha ni; chə ka n nya a ni yən darigi bə tibili shəm, dama n zaŋla di binshəyukam niŋ a nuu ni.

²¹Dinzuyu Yawə ni yəli shəm zaŋ chanj Anatətnim' bən bəri ni bə ku a la polo m-bəŋo. Be yəra, "Miri ka a lan zaŋ Yawə yuli təyisi anabitali yətəyə yaha, di yi pa lala ti ni ku a."

²²Dinzuyu Yawə ɳun nyə Təbbihi Naa ɳo ni yəli shəm m-bəŋo: "N ni darigi bə tibili; bə ni zaŋ takəbi ku bə nachimba, ka kum ku bə bidibisi mini bə bipuyinsi

²³hal ka bə ni so ti ku kpalim. Dama Anatətnim' tibidarigibo yuuni yi ti paai, n ni chə ka aləbo lu bə zuyu."

Jərimia 12

Jərimia bəhi Yawə bəhigunima

¹Yawə, n yi yən galim' a, a ni mali yəlimaŋli, amaa chə ka m bəh' a m bəhigu ɳo. Bəzuyu ka tuumbierilana tənda? Bəzuyu ka ʒiŋmariba kul tənda?

²Nyini n-nam ba, ka bə beni, ka zooi n-dəyi bihi, ka a yəla kul be bə noya ni, amaa ka bə suhuri lee be katiŋ' ni nyini.

³Amaa Yawə, a mi ma; a nyari ma, ka buyisiri ma, ka n suhu bela a ni. Vom' ba yihina kaman piəri ka bə vəri ni bə ti kərigi la. Woligim' ba zali gu kərigibu dali.

⁴Saha yuusim wula ka tingbōn ḥo lee yen fabili? Ka saha yuusim wula ka luyilikam mōri yen kuui? Dama ninvuy' shēb' bēn be di ni tuumbieri zuyu che ka biŋkōbiri mini noombihi zaa kpira; ka din pahi nyēla, niriba yēra, "O nini bi nyari ti ni niŋdi shēli."

⁵A mini bēn zōri bē naba zuyu yi zōri ka di wum' a, wula ka a mini yuri ni tooi kpayi zo? Ka a yi ku zani vienyelinga palo ni, wula ka a lee yen tooi zani vienyelinga Jōoden nyōn puuni?

⁶Dama hal a min' a mabihi bēn be dundōn' yin' ni nyēla bēn lo a zay' biegyu. Bē kul yimi zani a zuyu; hal bē yi kul payir' a gba nyin' di niŋ ba yeda.

Yawē suhugarigu zaŋ chan o niriba polo

⁷N zayisi n yin̄a. N zaŋ n ni su shēli bahi. N zaŋ n suhu ni yuri ninvuy' shēb' pam niŋ bē dimnim' nuu ni,

⁸N ni su ninvuy' shēb' maa ḥmanila gbuynli ḥun be mōyū ni n sani. Bē ḥumdimi bahiri n zuyu, dinzuyu ka n je ba.

⁹N niriba ḥmanila wubiga ka tōra layim gili ni bē di o. Cham' ti layim mōyū ni biŋkōbiri zaa, n-zaŋ ba na ka bē ti ḥub' o.

¹⁰Pieguliba pam sayim n wain tihī puu, bē no n ni su shēli sōŋ tīja. Bē che ka n tingbōn' shēli din vieli pam la leei dabari ni tingban' nēli.

¹¹Bē che ka di zanila dabari, ka di nyē dabari n-fabindi niŋdi ma. Tingbōn' maa zaa zanila dabari, amaa ka so bayā kani.

¹²Omenditoya kana ti bela tingbōn maa ni zoya zuyu zaa, dama Yawē tōbu n-lu tingbōn' maa ni luyilikam; ka so ku tiligi.

¹³Bē daa birila alikama, ka ti chēla gōhi. Bē tum tuma ka di wum ba, amaa ka bi nya shēli. Bē yi ti kpuyi bē puri atam, vi ni gbahi ba, Yawē suhu ni yiyisi pam maa zuyu.

Yawē lo Izraēlnim' ʒiʒiinitab' alikauli

¹⁴Man' Yawē ni yēli Izraēlnim' ʒiʒiinitab' bēn nyē ninvuy' bieri ka sayim n ni daa zaŋ tingbōn' shēli ti n niriba Izraēlnim' ni bē su li la shēm m-bōjō: "N yen vuyi ba la bē tingban' ni, ka yihi Judanim' bē sunsuuni.

¹⁵Ka n yi vuyi ba, di nyaanja n ni lan zo ba nambōyu, ka zaŋ bē zaa labisi bēmaŋmaŋ' ni su tingbōn' shēli ni.

¹⁶Di nyaanja bē yi ni bōhim n niriba maa soya ni bē suhuri zaa, ka zaŋdi n yuli pōri bē pōri yēra, 'Yawē ḥun be ḥo zuyu' kaman bē ni daa wuhi n niriba maa ka bē pōri Baal shēm la, dindina bē ni pahi n niriba ni.

¹⁷Amaa zuliya shēli niriba yi zayisi ni bē ku wum, dindina n ni vuyi di zuliya maa zaa n-ku ba." Man' Yawē n-yēli lala maa.

Jerimia 13

Jinjēñjma' piëlli

¹Yawē ni daa yeli ma shem m-bōjō: "Cham' ti da jinjēñjma' piëlli n-zan̄ so, amaa di zañ li tim kom ni."

²Dinzuŷu ka n daa da jinjēñjmaa maa kaman Yawē ni daa yeli ma shem maa n-zan̄ li so.

³Ka Yawē daa lan tōyisi ma yētōya pahi buyi yeli,

⁴"Zan̄m' a ni daa da jinjēñjma' sheli sōri maa chañ Yufretiiz Mōyili ni pumpōjō nti zañ li pi tampiñ lōjni."

⁵Dinzuŷu ka n daa zañ li chañ Yufretiiz Mōyili maa ni ti pi kaman Yawē ni daa yeli ma shem maa.

⁶Ka di daa ti niñ daba ayi ka Yawē lan yeli ma, "Cham' Yufretiiz Mōyili ni pumpōjō nti yihi n ni daa yel' a ni a zañ jinjēñjma' sheli ti sōyi nimaani la na."

⁷Di saha ka n daa chañ Yufretiiz Mōyili ni nti kurigi n ni daa zañ jinjēñjmaa maa pi luy' sheli maa n-yihi li na. Amaa ka jinjēñjmaa maa daa sayim ka lan ka buchi.

⁸Di saha ka Yawē daa yeli ma,

⁹"Lala ka n yēn sayim Judanim' ni mali sheli nyuri bara la mini Jerusalēmnim' ni mali sheli nyuri bara pam la.

¹⁰Ninvuŷ' bieri ben zayisi ni bē ku wum n yēligu, ka niñ tipawumli n-doli bē suhuyubu soli ka jēmdi wun' shēna la ni ti bemi kaman jinjēñjmaa din lan ka buchi ḥo ni be shem ḥo.

¹¹Kaman nira ni so jinjēñjmaa ka di tab' o niñgbuŷ shem la, lala ka n daa chē ka Izraēlnim' zaa mini Judanim' tabi ma din ni chē ka bē nyē n niriba, ka n yuli du, ka n nya payibū mini jilima, amaa ka bē zayisi wumbu." Man' Yawē n-yēli lala maa.

Wain duyu ḥmahinli

¹²Yēlim' ba ni Yawē ḥun nyē Izraēlnim' Naawuni ḥo ni yeli shem m-bōjō: "Niñmiya wain pali wain duyu kam." Bē ni bōh' a, "A tēhiya ni ti bi mi ni di simdi ni ti niñ wain pali wain duyu kam?"

¹³Di saha ka a yeli ba, "Yawē ni yeli shem m-bōjō: 'N yēn chēmi ka tingbōj ḥo nim' zaa mini na' shēb' ben ȝi Dauda ȝishee la ni maligumaaniba ni anabinima ni Jerusalēmnim' zaa nyu dam kuli.

¹⁴N ni ti daai bē ninkura mini bihi zaa to taba. N yi ti yēn ku ba, n ku chē so bee n-zo so nambōyu.' " Man' Yawē n-yēli lala maa.

Jerimia sayisigu zañ chañ karimbaani niñbu polo

¹⁵Yawē yeliya: Gbilisimiya tibili wum, chēliya karimbaani.

¹⁶Timiya Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳo jilima din ni che ka o ku tahi zibisim na, ka yi tuui zoya zuyu wuntaŋ' ni; yi yi ti bɔri neesim saha sheli, o chərimi ka di niŋ zibisim titali, ka che ka di niŋ bumboni.

¹⁷Amaa yi yi zayisi wumbu, n ni kum ashilɔni yi karimbaani maa zuyu. N ni kum pam hal ka nintam ti zɔri n nina ni, bε ni gbahi Yawε niriba leei daba maa zuyu.

¹⁸Yelim' naa min' o ma, "Jinimiya tariq ɿishee, dama yi nam zuypila din viel' la yi yi zuyu ni lu tiŋa.

¹⁹Bε kpari Negebinim' niŋ bε fɔntinsi ni, ka so kani ɳun ni kparigi ba. Bε gbahi Judanim' zaa chanj."

²⁰Kpuyimiya yi zu�uri lihi nya ninvuy' shεb' bεn yi nuzaa polo ɳo na. Bε ni daa zaŋ ninvuy' shεb' tin ya ka yi nyuri bara bε zuyu la lee be ya?

²¹Ka yi ni daa wuhi ninvuy' shεb' ni bε ti leei yi zɔnim' la yi ti leei yi zuylaannima, wula ka yi lee yεn yεli? Di biεrim maa ku ɳmanila pay' ni wolisiri ni o dɔyi ka biεrim sheli mal' o la?

²²Ka yi yi yεli yi suhuri ni, "Bɔzuyu ka yεla ɳo paai ti?" Di nyεla yi tuumbieri ni galisi zuyu ka bε darigi fuŋi yi situra, ka bili ya.

²³Itiopianim' ni tooi tayı bε ningbun gbaŋ biεhigu bee jεngbina ni tooi tayı bε ningbuna bomaboma? Dinzuyu yinim' bεn gba tum tuumbieri ka di mili ya ɳo, yi ku tooi lan tum tuun' viela.

²⁴N ni zaŋ ya bahi kaman pohim din yi tingban' neli polo na ni ɿieri wurigu bahiri shem la.

²⁵"Din simdi ya m-bala. N ni lo ni n niŋ ya shem m-bala! Dama yi tam n yεla, ka niŋla ɿiri naani." Man' Yawε n yεli lala maa.

²⁶Mmaŋmaŋ' ni pirigi yi situra n-dihi ya vi.

²⁷N nya yi ni tum din chihiri shεŋa maa, yi ni niŋ zina shεŋa mini yi ni kuhiri kaman wɔridibiga n-kuhiri bɔri wɔrinyan la. Yi tum kavi pagɔrisigu mini dagɔrisigu tuma mɔyu ni zoya zuyu. Jεrusalεmnima, Mbusim be yi zuyu! Bo saha ka yi yεn yi dayiri ni?

Jεrimia 14

Sanza' biεyū

¹Yawε ni daa yεli Jεrimia shem zaŋ chaŋ sanzali polo m-bɔŋɔ:

²"Judanim' kuhirimi, ka bε fɔntinsinim' tarigi; bε dola tingban' ni ni suhugarigu, ka Jεrusalεmnim' kuhigu chaŋ haliya.

³Di puuni ninvuy' zu�uri tim bε tumtumdiba ni bε ti ɳɔŋ kom na. Ka bε chaŋ kɔbilisi ni nti bi nya kom, ka ɳmaligi zaŋ be kɔŋɔŋdi biŋkuma labi kuli. Vi gbahi ba ka di niŋ ba alahiziba, ka bε zaŋ bini pili bε zu�uri,

⁴dama tingbani kuumi tahi la, saa ni bi lan miri maa zuyu, ka di ninj pukpariba alahiziba, ka be zaŋ bini pili be zuyuri.

⁵Hal saŋkpaliŋ zomi ka che o bilięyu mɔyū ni, dama mɔri lan kani.

⁶Yɔyū ni bunti tamla daboya zuyu n-tayiri ɔieyū kaman yobahi la, ka be nina ninj liti, mɔri ni kani zuyu.”

⁷Hal ti tuumbieri ni kul di shəhira jəndi ti maa zaa yoli, Yawε, sɔŋmi ti a yuli zuyu. Ti zoya ka che a siyimsiyim bushem, ka tum alahichi pam a sani.

⁸Nyini n-nye Izraεlnim’ tahima; nyini n-nye ɔun tiligi ba be muysigu saha. Wula ka a be kaman sana n-nye a tingbɔŋ ɔo ni bee kaman yuŋ ni sabigi sochanda so ka o yen zani gbe luy’ sheli maa?

⁹Wula ka a be kaman ninvuy’ so ɔun bi lan mi o yela nini, bee kaman təbutuhiri’ biiŋa ɔun ku tooi sɔŋ so maa? Amaa nyini Yawε nyela ɔun be ti sani. Ti nyela a niriba, di zaŋ ti bahi.

¹⁰Yawε ni yeli shem zaŋ chanj niriba maa polo m-bɔŋɔ: “Yelimanlı, be suhuri yula yɔyū kpεbu, ka be ku tooi gbaai bəmaŋa, dinzuyu ka Yawε bi deei ba. Pumpɔŋɔ o ni teei be tuumbieri maa yela, ka darigi be tibili be daalahichi zuyu.”

¹¹Yawε daa yeli ma, “Di suhi ma niriba ɔo zaŋ’ vielli zuyu.

¹²Hal be yi kul lo noli, n ku wum be kuhigu. Hal be yi mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim’ la mini chi sara, n ku deei li. Amaa n ni che ka təbu mini kum ni alɔbo ku ba.”

¹³Di saha ka n daa yeli, “Yawε ɔun nyε n Duuma ɔo, a mi ni anabinim’ kul be kpe n-yeri ba, ‘Təbu ku lan ɔmen ya, ka kum mi ku lan lu yi zuyu, amaa n kul yen tin ya la suhudoo ni yelimanlı tingbɔŋ ɔo ni.’ ”

¹⁴Ka Yawε daa garigi yeli ma, “Anabinim’ maa malila n yuli ɔmari ɔiri. Man’ bi tim ba bee n-zali ba sheli bee n-tɔyisi be ni so yεtɔya. Be tɔyisiri ya la ɔii din nyε ɔiri yεtɔya. Di nyela bayibuyibo din ka buchi, ka nyε be maŋmaŋ’ suhu ni yohinju yεtɔya.”

¹⁵Dinzuyu man’ Yawε ni yeli shem zaŋ chanj anab’ shεb’ beŋ mali n yuli tɔyisiri anabitali yεtɔya, ka di pala mani n-tim ba la polo m-bɔŋɔ. Be yera, “Təbu mini kum ku lan lu yi zuyu tingbɔŋ ɔo ni.” Amaa təbu mini kum ni ku anabinim’ maa.

¹⁶Be ni ti zaŋ be ni tɔyisiri ninvuy’ shεb’ anabitali yεtɔya ka təbu mini kum ku ba maa bahi Jεrusalem pala zuyu, so ti ku beni ɔun ni sɔyi be mini be payiba ni be bidibisi ni be bipuyinsi. Dama n ni ti zaŋ be tuumbieri maa ɔili ba.

¹⁷A ni yen yeli ba shem m-bɔŋɔ: Che ka n kul kundi ni nintam yuŋ ni wuntaŋ’ ni, ka di bi chera, dama be ɔyme n niriba beŋ be kaman m bipuyinŋa ɔun ɔi doo maa kurili luhi, ka be nya dan’ titali.

18N yi yi mɔy' kpaŋa, n nyarila bε ni zaŋ takobiri ku shεb' sɔŋ. Ka n yi kpe tiŋ' puuni, n nyarila kum ni gbarigi shεb' sɔŋ. Ka anabinim' mini maligumaaniba kul tumdi bε tuma tiŋgbɔŋ maa zaa ni, ka bi mi ni binsheli niŋda.

Niriba fabili niŋ Yawε

19A zayisila Judanim' zaa? A suhu lan je Ziønima? Wula ka a ñme ti luhi ka so ku tooi lan tibi ti yaha? Ti yuuni bɔrila suhudoo, amaa ti bi nya zay' viɛlli, ka yuuni bɔri faako saha, amaa ka nay' nyarila zay' biɛyu.

20Yawε, ti zani yim sayi deei ti ninvuy' biɛtali din nyε ti yaannim' ni daa tum tuumbie' shεŋa' la, dama ti tum alahichi a sani.

21A yuli zuyu, di tabigi ti bahi. Miri ka a filim a nam ʒiishee din mali jilima ñɔ. Teema, ka miri ka a sayim a ni daa lo ti alikauli shεl' la.

22Zuliya shεli buya ni tooi chε ka saa mi? Bee zuyusaa ni tooi chε ka sayuyiyuŋ mi? Pa nyin' Yawε ñun nyε ti Naawuni ñɔ n-niŋdi li? Ti mali tahima a sani, dama nyini n-nyε ñun niŋdi dimbɔŋɔnim' zaa.

Jerimia 15

Mbusim be Judanim' zuyu

1Di saha ka Yawε daa yεli ma, "Hal Musa mini Samuel yi di ʒe n tooni, n naan ku ñmaligi n suhu kpa niriba ñɔ polo. Zaŋmi ba miligi n sani n-chε ka bε chanj.

2Ka bε yi bɔh' a, 'Ya ka ti yεn chanj?' Nyin' yεlim' ba, Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: 'Alɔbo ni yεn di shεba, bε cham' ka alɔbo ti di ba. Ka tɔbu ni yεn di shεba, bε cham' ka tɔbu ti di ba. Ka kum ni yεn ku shεba, bε cham' ka kum ti ku ba. Ka bεn mi nyε bε ni yεn gbahi shεb' daba, bε cham' ka bε ti gbahi ba daba.' "

3Yawε yεliya, "N ni chε ka bahiyoli bina anahi lu bε zuyu. Tɔbu ni lu bε zuyu n-ku ba, ka bahi vu ba chanj, ka juri mini mɔyú ni biŋkɔbiri tɔhi ba vali.

4N ni chε ka bε yεla gbaai dunia ñɔ zuliya kam dabiɛm, Hεzεkia bia Manaasa ñun daa nyε Juda naa la ni daa tum shεm Jerusalεm la zuyu."

5Jerusalεmnima, ñuni n-lee yεn zɔn ya nambɔyú? Bee ñuni n-lee ni fabili yi zuyu? Duni n-lee ni zani ni o bɔhi yi daalaafee yεla?

6Yawε yεliya, "Yi zayisi ma, yi lεbila yi nyaansi biri ma, dinzuyu ka n teegi n nuu m-bahi ya yoli. N ninjla suyilo hal ka n nyee ti nyɔni.

7N zaŋ n kayeeni ñmani n-yεli ya tiŋgbɔŋ ñɔ dunɔdaya ni. N chε ka bε kɔŋ bε niriba. M bahi n niriba maa yoli. Be ni bi chε tuumbiɛri tumbu zuyu.

8Bε pakoya zooya gari teeku noli bihigu. N ku nachimba wuntaj' ni ka chε bε manima, ka chε ka bierim mini dabiɛm lu bε zuyu libigi ba.

⁹Đun dɔyi bihi ayopɔin tarigiya, o tarigiya lu. Wuntan' na bi lu ka yuŋ pun zib' o sani. O di vi ka nya filiŋ. N ni che ka bɛn kpalim lu tɔbu ni bɛ dimnim' tooni." Yawε n-yεli lala maa.

Jεrimia fabili niŋ Yawε

¹⁰M ma, mbusim be n zuyu a ni daa dɔyi ma zuyu. Tiŋ' maa nim' zaa kul mali ma la naŋbankpeeni mini zabili. N na ʒi n-dihi so samli bee n-di so samli, amaa bɛ zaa kul turi ma mi.

¹¹Ka Yawε daa yεli, "Biɛhiŋ kani, n daa zanja n nuu kpεh' a biɛhigu ni zay' vielli zuyu. Biɛhiŋ kani, mani n-daa piɛl' a dimnim' maa bah' a zuyu a wahala saha min' a nandahima saha.

¹²Nira ni tooi kabigi kurigu mini tahižieyu din gabì taba, ka nyε din yi nuzaa polo na?

¹³N ni che ka bɛ ŋme n-di yi buni mini yi daazichi zaa n-zan li chan yoli, yi ni tum alahichi shεŋa zaa yi tingbɔŋ maa ni zaa la zuyu.

¹⁴N ni che ka yi tum tuma ti yi dimnima yi ni bi mi tingbɔŋ' shεl' ni, dama n suhu yiŋisiya, ka n dabi buyim din kul ni diri sahakam."

¹⁵Yawε, a mi binshεyukam, teemi n yεla, ka sɔŋ ma, ka bohi bɛn niŋdi ma alaka ŋɔ bieri ti ma. Di di suyilo hal ka bɛ ti di n nyevili. Baŋmi ni a zuyu ka bɛ turi ma maa.

¹⁶N daa wum a yεligu, ka dee' li, ka a yεligu maa niŋ ma nyayisim, ka ti ma suhupielli, dama nyin' Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naawuni ŋɔ n su ma.

¹⁷N daa bi ʒini ninvuy' shεb' bɛn mali suhupielli sani, m mi daa bi mali suhupielli; a daa che ka n ʒila n ko, dama a daa che ka n suhu miligi pam.

¹⁸Bɔ n-niŋ ka m bierim maa bi naara? Bɔzuyu ka di zayisi naabu? Yεlimanlı a ŋmanila kulibɔŋ sheli din nyε yɔhiŋ; ka ŋmani ko' shεŋa din nyuui.

¹⁹Dinzuyu ka Yawε daa yεli, "A yi labina, n ni deeg' a ka a lan be n sani yaha. A yi tɔyisiri yεtɔy' viela ka pa ni yεtɔy' bieri, a ni leei ŋun ni tɔyisiri n yεtɔy. Beña n-nyε bɛn ni ti lab' a sanna; pa nyini n-ni ti lab' bɛ sani.

²⁰N ni che ka a be kaman daanya gooni la niriba maa sani. Bɛ ni tuh' a, amaa bɛ ku tooi nyāŋ' a; dama n ni be a sani n-tilig' a ka fa a bahi. Man' Yawε n-yεli lala maa.

²¹N ni fa a ninvuy' bieri nuu ni bahi, ka tilig' a ninvuy' galima gbaabu ni."

Jεrimia 16

Yawε yubu ni nyε shεm Jεrimia biɛhigu ni

¹Yawε daa yεli ma,

²"Miri ka a kpuyi paya bee n-dɔyi bidibisi bee bipuyinsi kpe.

³Dama Yawε ni yεli shεm zaŋ chan bε ni dɔyiri bidib' shεb' mini bipuyin' shεb' kpe mini bε manim' ni bε banim' bεn dɔyi ba polo m-bɔŋɔ:

⁴Dɔr' bieri ni ti ku ba. Ka so ti ku fabili bε zuyu bee n sɔyi ba. Bε ni ti dola tingban' ni kaman nayibina la. Tɔbu mini kum ni ti ku ba, ka bε ti leei juri mini mɔyu ni biŋkɔbiri bindirigu."

⁵Dama Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Miri ka a kpe bε ni kuhiri kuyila yili shεli ni bee n-fabili bε zuyu bee n-kum bε zuyu, dama man' yihi n suhudoo mini n yurilim din bi tayira ni n nambozɔbo niriba ḥo ni.

⁶Bε wɔyira mini tarimba zaa ni ti kpi tingbɔŋɔ ḥo ni, ka so ti ku sɔyi ba, ka so mi ti ku fabili bε zuyu. So ti ku zaŋ bini ŋmaag' oman' bee m-pini o zuyu bε zuyu.

⁷So miri ka o ti niŋ bindirigu ti bεn kumdi kuyila ni o maai bε suhuri bε kpiimba maa zuyu bee n-ti ba binnyurigu ni bε nyu ka bε suhuri maai hal di yi kul nyεla bε banim' bee bε manim' kum zuyu gba.

⁸"Miri ka a kpe bε ni puhiri chuyu yili shεli ni ka a mini ba ti ɔini n-di ka nyu.

⁹Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "N ni che ka lari mini suhupielli vuri yɔbu naai, ka lan che ka aŋgo mini amiliya kukoya vuri naai kpe yi ɔiemani ḥo ni."

¹⁰A yi yεli niriba ḥo yεtɔya ḥo zaa ka bε bɔh' a, "Bɔzuju ka Yawε tɔyisi yεtɔy' bie' kara ḥo zaa jɛndi ti? Ti taali lee nyεla dini? Alahichi bɔ ka ti lee tum Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo sani?"

¹¹Di saha nyin' yεlim' ba, "Yawε yεliya, 'Yi yaannim' ni daa zayisi ma ka jεmdi buya ka lan zayisi n zaligu dolibu la zuyu.

¹²Ka yi gba be bier' yoli n-gari yi yaannim' maa ni daa be shεm maa. Yinim' m-bɔŋɔ: yi zay' yino kam niŋla tipawumli n-doli zay' bieŋu soli, ka zayisi n yεligu wumbu.

¹³Dinzuju n ni zaŋ ya tingbɔŋɔ ḥo ni n-labi yi ni bi mi tingbɔŋ' shεli ni, ka yi yaannim' gba daa bi mi li, ka yi ti jεmdi wun' shεŋa nimaani yuŋ ni wuntaŋ' ni, dama n ku zɔn ya namboyu.' "

Bε yi dabitim tingbɔŋ ni labi bε ya

¹⁴Dinzuju Yawε yεliya, "Biehiŋ kani, dabisa kanna ka yi ti ku lan po n-yεli 'Yawε ḥun be ka nyε ḥun daa yihi Izraεlnim' Ijipti tingbɔŋ ni na ḥo zuyu.'

¹⁵Amaa bε ni ti yεrimi "Yawε ḥun be ka nyε ḥun daa yihi Izraεlnim' nuzaa polo na ḥo ka lan nyε ḥun daa yihi ba o ni daa kari ba tahi luŋ' shεŋa zaa ni la na ḥo zuyu." Dama n ni ti zaŋ ba labisi bεmaŋmaŋ' tingbɔŋ ni din nyε n ni daa zaŋ tingbɔŋ' shεli ti bε yaannim' la.

Tibidarigibo din kanna

¹⁶Yawε yeliya, “Pumpoŋɔ n yen timmi boli kulipalinim’ pam na ka be ti gbahi ba. Di nyaanja ka n lan tim boli tɔhinim’ pam na, ka be ti bo be shee zoli kam mini daboli kam zuyu, ka yihi ba tampima voya ni na.

¹⁷Dama n nyari be ni kul niŋdi shelikam zaa; di sheli bi soyi n sani, ka be daalahichi bi soyi n sani.

¹⁸N ni yo ba be daalahichi mini be tuumbieri maa samli ʒiibuyi zuyu, dama be zaŋ buya maligu nimdi na ti sayim n tingbɔŋ maa, ka tum din chihira n ni su tingbɔŋ’ sheli maa ni zaa.”

Jerimia niŋ Yawε naani o wunsuhigu ni

¹⁹Yawε, nyini n-nye n kpiɔŋ, ka nyε n ni mali so nyuri bara. Nyini n-nye n soyisili shee m muysisigu saha, dunia luyilikam niriba ni ti ka a sanna ti yeli, “Ti yaannim’ daa bi di binsheli fali n-nay’ pahila ʒiri mini binyoya din ka buchi.

²⁰Ninsalinim’ ni tooi mali be wuna? Binyara lala pala Naawuni.”

²¹Dinzuyu biehiŋ kani, pumpoŋɔ n yen wuhi ba mi, n ni wuhi ba n yaa mini n yiko, ka be banj ni n yuli m booni Yawε.

Jerimia 17

Judanim’ daalahichi mini be tibidarigibo

¹Be zaŋla kurugu alikalimi sabi Judanim’ daalahichi, ka zaŋ daimɔnd chiriga n-chirigi li pa be suhuri ni mini be sara maligu bimbina binyila zuyu.

²Hal be bihi na teeri be maligu bimbina mini Ashera binwɔyila shεŋa din ʒe m-bayi ti’ mahili kam mini daboli kam zuyu

³ni zoli kam zuyu mɔyu ni la yεla. N ni chε ka be ɳme n-di yi buni mini yi daazichi yi tingbani ɳɔ zaa ni n-yo yi daalahichi maa samli.

⁴Yimanjmanj’ tuma ni chε ka yi kɔŋ n ni daa zaŋ tingbɔŋ’ sheli tin ya la, ka n chε ka yi chanj ti tumdi tuma tiri yi dimnima yi ni bi mi tingbɔŋ’ sheli ni. Dama n suhuyiyisili ɳmanila buyim, ka di kul ni diri sahakam.

Yetɔya balibubalibu

⁵Yawε yeliya, “Noli ni di ninvuy’ shεb’ ben niŋ be ninsalitab’ naani, ka zaŋ be ninsalitab’ maa leei be kpiɔŋ, ka ɳmaligi be suhuri ka chε man’ Yawε la.

⁶Be ni ti ɳmanila tingban’ neli ni tutuyu, ka faako yi ti kana, be ku nya li. Be ni ti bela tingban’ neli ting’ kuŋ ni. Tingban’ sheli din nyε yalim tingbani, ka so ka di ni.

⁷“Amaa ninvuy’ shεb’ ben zaŋ Yawε leei be ni ni niŋ so naani, ka shiri niŋ o naani mal’ alibarika.

⁸Be ni ti ɳmanila kui’ tia, din wula chanj ti kpe kɔzɔrim ni, wuuni yi ti du, di bayá kani, ka di vari kul nyε va’ maha sahakam. Ka sanzali yuuni puuni, di bayá kani, ka wala kul bi kɔŋdi di zuyu.

9“Suhu n-nye din mali yɔhiŋgu gari binsheyukam; di bi ʒe yim. Duni n-lee ni tooi banj li?

10 Man Yawε n-nye ɲun zahindi yem, ka vihiri banđi salinim' suhuri, ka tiri sokam zaa ka di doli bε biɛhigu ni nyε shεm, ni bε tuma nyɔri ni nyε shεm.”

11Ninvuy' shεb' bεn bi doli yεlimanlj soli bo n-nya buni ɳmanila noon' so ɲun ɲuni o ni bi nye gal' shεŋa zuyu wɔyi li. Zaŋ chanj bε biɛhigu pirigili puuni, bε ni ti kɔŋ li, ka bε bahigu saha, niriba ni ti boli ba jεra.

12Ti jεmbu duu maa ɳmanila nam ʒiishee din mali jilima, ka nyε bε ni daa pun duhi shεli piligu ni ha.

13Yawε, nyini n-nye Izraεlnim' ni mali tahima so sani. Benkam zayis' a ni di vi. Benkam zo ka che a, bε ni sabi bε yuya niŋtingban' ni, dama bε zayisila Yawε ɲun nyε nyevili kɔbilinini ɳɔ.

14Yawε, tibimi ma, ka n kpaŋ, tiligim' ma, ka n tiligi, dama nyini n-nye n ni payiri so.

15Wummi bε ni bɔhiri ma shεm, “Yawε yεligu maa lee be ya? Che ka ti wum li.”

16Amaa n na ʒi n-zo ka che' piɛgulibo din nyε a ni zaŋ tuun' shεli ti ma maa bee m-bɔri ni zay' biɛyū paa' ba. A mi yetɔy' shεŋa din yiri n nol' ni na; dama di daa niŋla a ninni.

17Miri ka a leei dabiem bini n sani, nyini n-nye n ni yεn sɔyι so sani m muysigu saha.

18Che ka ninvuy' shεb' bεn niŋdi ma alaka di vi. Amaa di che ka man' di vi. Che ka dabiem gbahi ba, amaa di che ka dabiem gbaai ma. Che ka alɔbo lu bε zuyu n-ku ba pam.

Vuhim Dabisili gbibbu

19Yawε ni daa yeli ma shεm m-bɔŋɔ: “Cham' ti zani Niriba Dunɔdal' la ni, Juda nanim' ni doli shεli yira, ka lan dol' li kperι la, ka lan chanj Jεrusalεm dunɔdaya zaa ni

20nti yeli ba: Yinim' Juda nanim' mini Judanim' zaa ni Jεrusalεmnim' zaa bεn doli dunɔdaya ɳɔ kpεra, Wummiya Yawε ni yeli shεm,”

21Yawε yeliya, “Yimanman' nyeviya zuyu, miriya ka yi ʒi ʒiya Vuhim Dabisili dali bee n-ʒi li doli dunɔdaya ɳɔ kpe Jεrusalεm.

22Ka miriya ka yi ʒi ʒiya yi yinsi bee n-tum tuun' shεli Vuhim Dabisili dali, amaa gbibiya Vuhim Dabisili maa ka di nyε dabisili kasi kaman n ni daa zali yi yaannim' shεm la.

23Amaa ka bε daa ninj tipawumli n-zayisi ni bε ku gbilisi tibili wum bee n-deei n wuhibu maa.”

²⁴Yawε yeliya, “Amaa yi yi ni wum n yeligu, ka ku 3i 3iya doli yanç dunɔdaya ŋɔ kpεna Vuhim Dabisili dali, amaa ka ni gbibi Vuhim Dabisili maa ka di nyε dabisili kasi, ka bi tum tuma dindali,

²⁵dindina na' shεb' bεn 3ini Dauda nam 3iishee, ka nyε bεn bari yuri mini chechεbunsi ni bε kpamba ni Judanim' ni Jεrusalemnim' ni ti doli dunɔdaya ŋɔ kpe. Ka niriba ti pali tin' ŋɔ ni sahakam.

²⁶Ka niriba ti yi Juda fɔntinsi ni mini tin' shεnja din gili Jεrusalem ni Benjamin zuliya tingban' ni ni daboya mini zoya ni tinsi ni ni Negεb n-zaj bε ni zaŋdi sara shεli nyɔri buyim la mini sara pina din nyε chi sara ni tulaale zim na. Bε ni lan zaŋ wumpayibø pina ka Yawε jεmbu duu na.

²⁷Amaa yi yi bi gbilisi tibili wum n yeligu, ka gbibi Vuhim Dabisili maa kasi din nyε yi di 3i 3iya doli Jεrusalem dunɔdaya kpe Vuhim Dabisili dal' la, dindina n ni nj buyimjabi Jεrusalem dunɔdaya maa, ka di di Jεrusalem nanim' yinsi, ka so ku tooi kpihi li.”

Jεrimia 18

Jεrimia be yayimera yiŋa

¹Yawε ni daa yeli Jεrimia shεm m-bɔŋɔ:

²“Cham' yayimera yiŋa ka n ti zaŋ n yεtɔya tɔyis' a nimaani.”

³Lala zuyu ka n daa chaŋ yayimera maa yiŋa ka o ti bela yayiri mεbu ni.

⁴Ka o ni daa zaŋ yayiri mεri duy' shεli maa daa sayim o nuu ni, ka o daa zaŋ li tayı me o ni daa nya ka duy' shεli viɛl' o sani.

⁵Di saha ka Yawε daa yeli ma,

⁶“N ku tooi njinim' Izraεlnim' kaman yayimera maa ni nj shεm maa?” Yawε lan yeli, “Yayiri maa ni kul be yayimera maa nuu ni shεm maa, lala ka yinim' Izraεlnim' gba be n nuu ni. Yawε n-yeli lala maa.

⁷Shεli ni n ni tooi yeli zuliya shεli bee nam shεli niriba ni n ni vuyi ba bee n-wurim ba ka ku ba,

⁸amaa n ni yeli zuliya shεli maa nim' yi chε zay' bieyu tumbu, n ni tayı n tεha, ka ku lan chε ka n ni lo ni alɔbo shεli lu bε zuyu maa paai ba.

⁹Ka shεli ni n ni tooi yeli zuliya shεli bee nam shεli niriba ni n ni chε ka bε zani viεnyεliŋga,

¹⁰amaa di zuliya maa nim' yi tumdi zay' bieyu n sani, ka zayısi ni bε ku wum n yeligu, dindina n ni tayı n tεha zaŋ chaŋ zay' viɛl' shεli n ni di yεn nj ba maa polo.

¹¹Dinzuyu pumpɔŋɔ yεlim' Judanim' mini Jεrusalemnimma ni Yawε yeliya, “N nyεla yayimera, ŋun' maani zay' bieyu shili n jεndiri ya, ka lɔri di nia zaŋ chaŋ yi

sani. Pumpɔŋɔ yi zaa zomiya yi zay' biɛyū maa tumbu ni, ka tayı yi biɛhigu mini yi tuma."

¹²Amaa bε ni garigi yεli, "Di ka buchi, ti ni gbibila ti ni lo nia shεnja, ka sokam tumd' o tipawumli tuumbieri."

Niriba zayısi Yawε

¹³Dinzuğu Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Bɔhimi zuliya kam, ɳuni n-lee na mi n-wum yεlli ɳɔ tatabo? Izraelnim' bεn ɳmani payipieliga ɳɔ tum zay' biε' titali.

¹⁴Binshεnja din ɳmani sakuya la na mi n-kɔŋ Lεbanɔn tampima la lɔna ni? Ka zoya ni kulibɔŋ maha la kɔzɔrim na mi n-nyuui?

¹⁵Amaa ka n niriba bεn' tam n yεla, ka mali binyara nyɔri buyim maani sara tiri binshεnja din nyε ɿiri binyara. Bε tuui bε so' shεli din nyε so' kurili maa zuyu, ka tayı doli so' kpansi, din pa so' lɔyu.

¹⁶Bε zaŋ tŋgbɔŋ ɳɔ leela dabiɛm shee, ka niriba lihi ɿiem li sahakam. Bεnkam zaa gari nimaani, dabiɛm gbahi ba mi ka bε viini bε zu�uri.

¹⁷N ni wurim ba bε dimnim' tooni bahi kaman pɔhim n-yi gbinni polo na ti ɿe ba chaŋ la. Bε zay' biɛyū nyabu dali, n ni ti lεbi n nyaanja biri ba ka pa ni n tooni.

¹⁸Di saha ka bε daa yεli, "Cheliya ka ti lo Jεrimia nia biɛyū, dama maligumaaniba kul ni beni wuhiri ti, ka yεnnima beni n-tiri ti sayisigu, ka anabinim' beni n-tɔyisi ti anabitali yεtɔya. Cheliya ka ti niŋ din ni chε ka ti nya o taali, ka di cheliya ka ti lan wum o yεligu."

¹⁹Di saha ka n daa yεli, "Yawε, wummi n suhigu, ka wum n dimnim' ni yεri shεm.

²⁰Nira ni tooi zaŋ zay' biɛyū yo zay' vielli samli? Amaa bε gbi ma la zamba bɔyili. Teemi n ni daa zani a tooni n-tɔyisi bε zay' vielli yεla shεm ni di chε ka a miligi a suhuyiyisili ka chε ba la.

²¹Dinzuğu chε ka kum ku bε bihi, ka chε ka bε zaŋ takɔbi ku ba, ka bε payiba lee pakoya ni bεn kɔŋ bε bihi. Chε ka alɔbo ku bε dɔbba, ka chε ka bε zaŋ takɔbiru ku bε nachimba tɔbu ni.

²²Chε ka ɳmenditoya liri ba libigi ba, ka chε ka kunsi mɔni bε yinsi, dama bε gbi bɔyili sɔŋ ni n lu di ni, ka bari zana ni bε gbaai ma.

²³Amaa nyin' Yawε mi bε ni lo nia biε' shεnja zaa ni bε ku ma. Di chε bε taali maa, a mi di kpihim bε daalahichi a sani. Chε ka bε lu a tooni, ka a darigi bε tibili a suhuyiyisili ɳɔ saha."

Jεrimia 19

Duyu ɳmaŋ

¹Yawε ni daa yεli ma shεm m-bɔŋɔ: "Cham' ti da yayimεr' yayiri duyu, ka zaŋ niriba kpamba mini maligumaaniba kpamba pahi aman' zuyu,

² ka yi chan Hinnom Bidibisi Vinvamli ni n-chan ti zani salichehi dunodali ni m moli n ni yen yel' a yetoy' shenja jo nimaani.

³A ni ti yen yeli ba shem m-bojo: "Juda nanim' mini Jerusallemnima, wummiya Yawé yeligu. Yawé jun nyé Tøbbihi Naa, ka nyé Izraëlnim' Naawuni jo ni yeli shem m-bojo: N yen chemi ka zay' biegu lu kpe jo, ka lunkam ti wum di yela tiba ni vura.

⁴Dama niriba maa zayisi ma, ka ta kpe dayiri m-maani maligunim' tiri wun' shenja be mini be yaannim' ni Juda nanim' ni daa bi mi ni be ni daa ku ninvuy' sheb' ben ka taali la zuyu.

⁵ Be daa kul méri be ni jemdi Baal iug' shenja n-zandi be bihi nyori buyim maani maligu tiri Baal, ka di pa n ni daa zali ba ni be niendi shem, ka di teha mi na 3i n-kpe n suhu ni.

⁶Dinzuju man' Yawé yeliya: Biéhiñ kani, dabisili kanna, ka be ti ku lan boli kpe Tøfet bee Hinnom Bidibisi Vinvamli, amaa be ni ti booni li la Niriba Kubu Vinvamli.

⁷Ka n ni ti che ka Judanim' mini Jerusallemnim' ni lo nia shenja kpalim yoli kpe, ka n che ka be dimnima ben bori ni be di be nyeviya la zan takobi ku ba, ka n che ka be leei juri mini moyu ni biékobiri bindirigu.

⁸Ka n ti che ka yi ya jo leei dabiem shee mini ansarisi malibo shee, ka lunkam ti gari kpe, dabiem ni gbaag' o, ka o mal' li ansarisi zay' bie' shenja din niñ maa zaa zuyu.

⁹Ka n ti che ka be njubiri be bidibisi mini be bipuyinsi, ka be zaa ti njubiri taba be dimnim' mini ninvuy' sheb' ben bori ni be di be nyeviya ka teei gili ba la nahinju zuyu."

¹⁰Di nyaanja ka a wurim duyu maa, a mini ninvuy' sheb' ben chan maa ninni

¹¹ka yeli ba, "Yawé jun nyé Tøbbihi Naa jo ni yeli shem m-bojo: N ni wurim niriba jo mini tin' jo kaman nir' ni wurindi yayimer' duyu shem la, ka so ku lan tooi mal' li me yaha. Be ni ti soyi ba Tøfet hal ka palo ti lan kani ka be ni soyi ba.

¹²N ni yen niñ kpe jo mini ninvuy' sheb' ben be kpe jo shem m-bala. N ni niñ tin' jo ka di be kaman Tøfet la. Man' Yawé n-yeli lala maa.

¹³Ka Jerusalém yiya mini Juda nanim' yinsi ni be ni tuyindi tulaale zim tiri zuyusaa binyara yiya shenja mòpila zuyu zaa ni be ni maani binnyura maligu tiri buya yiya shenja mòpila zuyu zaa ni ti sayim kaman Tøfet ni sayim shem maa."

¹⁴Jerimia ni daa yi Tøfet din nyé Yawé ni daa yel' o ni o chan ti toyisi anabitali yetoyá iug' sheli maa labina, o daa zanila Yawé jembu duu dundøn ni yeli niriba,

¹⁵"Yawé jun nyé Tøbbihi Naa, ka nyé Izraëlnim' Naawuni jo ni yeli shem m-bojo: N ni che ka n ni daa yeli alobo shenja zaa yela la lu tin' jo mini di tinjkansi zaa zuyu be ni niñ tipawumli n-zayisi n yeligu wumbu maa zuyu."

Jerimia 20

Jerimia mini maligumaana Pashihur zibili

¹Ka maligumaana Pashihur ḥun daa nyε Imεr bia, ka nyε Yawε jεmbu duu kpεm' la daa wum Jerimia anabitali yεtɔya zaŋ chan binyara ḥo polo,

²ka o che ka bε bu Jerimia, ka ba o bandi ʒili Benjamin dunɔdali din daa be zuyusaa din be Yawε jεmbu duu polo la.

³Biεyū ni daa neei, ka Pashihur che ka bε baai Jerimia bandi maa, ka Jerimia yεl' o, "Yawε daa bi bol' a yuli Pashihur, amaa o daa bol' a yuli la *Dabiεm be luyilikam zaa*.

⁴Dama Yawε ni yeli shεm m-bɔjɔ: N ni che ka a yela mal' a dabiεm amajmaŋ' sani zaŋ tabili a zɔnim' zaa, ka che ka bε dimnim' ti zaŋ takɔbiri ku ba ka a ʒieya lihira. N ni ti zaŋ Judanim' zaa niŋ Babilɔn naa nuu ni, ka o gbahi ba daba kuli Babilɔn. O ni ti zaŋ takɔbi ku ba.

⁵N ni ti zaŋ tin' ḥo ni daazichi zaa mini di nyamma zaa ni di binshεyukam zaa din mali anfaani ni Juda nanim' daazichi zaa niŋ bε dimnim' nuu ni, ka bε ḥme n-di li n-zaŋ li kuli Babilɔn.

⁶Ka bε ni ti gbaai nyin' Pashihur mini bεn be a yin' zaa daba n-zaŋ ya kuli Babilɔn, ka a min' a zɔnim' zaa ti kpi nimaani, ka bε sɔyi ya nimaani. A zɔnim' shεba a ni yi tɔyisiri ʒiri anabitali yεtɔya la."

Jerimia fabili niŋ Yawε

⁷Yawε, nyini n-kpεhi ma kore, ka kore maa gbaa' ma. A mali yaa gari ma, ka nyaŋ ma. N leela bε ni lari so asiba hal ni yuŋ; sokam maani ma la ansarisi.

⁸Dama n yi kul tɔyisiri yεtɔya n ti kuhirimi ka tahi yeli, "Dunṭaabø mini sayiŋgu!" Dama nyin' Yawε yeligu maa leela turi mini ansarisi bini n sani asiba hal ni yuŋ.

⁹N yi yeli ni n ku lan bol' a bee n-zaŋ a yuli tɔyisi yεtɔya, di saha a yeligu maa ḥmanila buyim be n kɔba ni dira, ka di gbibbu ti wum ma, ka n ku lan tooi gbib' li.

¹⁰Dama n wum bε ni sɔyiri yεra, "Dabiεm kul bela luyilikam. Zayisimiy' o, chεliya ka ti zayis' o." N zɔsimnim' kul guhirimi ni n tuui lu, ka yεra, "Di pa shεli ti ni kpεh' o kore n-nyaŋ o, ka bɔh' o bier."

¹¹Amaa Yawε bela n sani kaman tɔbbia ḥun yεla mali dabiεm la. Dinzuγu ninvuy' shεb' bεn niŋdi ma alaka maa ni tuui lu. Be ku nyaŋ ma. Be ni di vi kara, dama bε ku di nasara. Be ni nya filin sahakam, ka di yεla ka tambu.

¹²Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo, nyini n-zahindi wuntizɔriba, nyini n-nyari din be ninsal' suhu ni min' o tεha ni; che ka n nya a ni yεn bɔhi ba bier shεm, dama n zaŋ n yεla maa niŋla a nuu ni.

¹³Yilimiya yila jem Yawε. Payimiya Yawε, dama o tiligi tarimba nyeviya tuumbierinim' nuu ni.

¹⁴Mbusim be bε ni daa dɔyi ma dabisi' sheli ni maa zuyu! Di che ka alibarika be m ma ni daa dɔyi ma dabisi' sheli maa ni!

¹⁵Mbusim be ninvuy' so ɳun daa yeli m ba, "A paya dɔyi bidibiga" ka o suhu paligi la zuyu.

¹⁶Che ka dilan' maa biɛhigu ti be kaman Yawε ni daa wurim fɔntin' shεŋja ka bi zo li nambɔyu la. Che ka o kul wumdi kuhigu asiba, ka wumdi tɔbuchiriga wuntan̄' zuysaa saha.

¹⁷Dama o daa bi ku ma niŋ m ma pul' ni, ka lala zuyu che ka m ma puli maa leei n gballi, ka o puli maa kul bara sahakam.

¹⁸Bɔzuγu ka n daa yi m ma puli ni na ni n ti nyari muyisigu mini suhugarigu, ka vi kul yεn diri ma hal ni n nyevili tariga?

Jεrimia 21

Jεrusalemnim' nyaŋbu

¹Yawε ni daa yeli Jεrimia shεm m-bɔŋɔ saha sheli Naa Zεdεkia ni daa tim Malikia bia Pashihur mini Maaseya bia Zεfania ɳun daa nyε maligumaana la o sani la. Bε daa yεl' o mi,

² "Suhimi Yawε ti ti, Babilɔn naa Nebukadneza ni kana ti liri ti la zuyu. Di pa sheli Yawε ni tum alahiziba tuma ti ti kaman o ni pun niŋdi shεm la, ka lala zuyu che ka o zo ka che ti."

³Di saha ka Jεrimia daa yeli ba, "Yi ni yεn yeli Zεdεkia shεm m-bɔŋɔ:

⁴Yawε ɳun nyε Izraεlnim' Naawuni ɳɔ yeliya, 'N ni fa yi ni gbibi yi bidibbin' shεŋja ni yi zaŋ tuhi Babilɔn naa mini Kalidianim' bεn teei gili ya yi gooni ɳɔ nyaanja ɳɔ labisi yi ya ɳɔ tiŋ' puuni na.

⁵Mmaŋmaŋ' n-yεn teei n nuu din mali kpɔŋ ɳɔ ni sujee mini suhuyiyisili pam n-tuhi ya.

⁶N ni ti ku binshεyukam din be tiŋ' ɳɔ ni, ninsalinim' zaŋ tabili biŋkɔbiri. Alɔbo titali ntι yεn lu bε zuyu ku ba.

⁷Yawε yeliya, "Dimbɔŋɔ nyaanja, n ni ti zaŋ Naa Zεdεkia min' o kpambaliba ni alɔbo maa mini tɔbu maa ni kum maa ni bi di o ninvuy' shεb' la n-niŋ Naa Nebukadneza ɳun nyε Babilɔn naa maa nuu ni. N ni zaŋ ba niŋ be dimnim' nuu ni, ka zaŋ ba niŋ ninvuy' shεb' bεn bɔri ni bε ku ba nuu ni. O ni ti zaŋ takɔbi che n-ku ba, ka ku zo so nambɔyu bee n-tiligi so."

⁸Yεlim' niriba maa mi ni Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: "Nyamiya, n zaŋla nyevili soli mini kum soli sɔŋ ya.

⁹Ninvuy' shεb' bεn be tιŋ' ηɔ puuni, tɔbu mini kum ni alɔbo ni di ba. Amaa ninvuy' shεb' bεn yi n-chaŋ ti zaŋ bεmaŋ' ti Kalidianim' bεn teei gili ya ηɔ ni tiligi bε nyεviya.

¹⁰Dama n loya ni n niŋla tιŋ' ηɔ zay' biεyu ka pa ni zay' vielli. N ni ti zaŋ li niŋ Babilon naa nuu ni, ka o nyo li buyim. Man' Yawε n-yεli lala maa." "

¹¹Yεlim' Juda nayilinima, "Wummiya Yawε yεligu.

¹²Yinim' Dauda zuliya, Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Doliya zaligu dabisili kam. Ka fan ya bε ni nahindi ninvuy' shεba ka fari ba la bεn nahindi ba maa nuu ni bahi. Di yi pa lala, n suhu ni yiŋisi kaman buyim n-taai diri la ka so ku tooi kpihi li yi tuumbieri maa zuyu.

¹³Nyamiya, yinim' bεn be vinvamli ni ηɔ mini yinim' bεn be bɔpiεligu ni ηɔ, m mini ya mali zabili. Man' Yawε n yεli lala maa. Yinim' bεn yεra, 'Duni n-lee ni tooi siyina ti liri ti? Bee ηuni n-lee ni tooi kpe ti sɔyisili shee ηɔ na?'

¹⁴Yawε lan yεli, "N ni darigi yi tibili kaman yi tuma ni nyε shεm. N ni niŋ buyim dabi yi yɔyu maa, ka buyim maa di binshεyukam din be di ni."

Jεrimia 22

Jεrimia ni zaŋ lahibali shεli ti Juda nayilinima

¹Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ, "Cham' Juda nayili nti zaŋ yεligu ηɔ yεli ba.

²Yεlim' ba, 'Juda Naa ηun ʒi Dauda nam ʒiishee ηɔ min' a kpamba ni a niriba bεn doli dunɔdali ηɔ kpεra, wummiya Yawε ni yεli shεm.

³Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Niŋmiya din tuhi ka doli wuntia soli. Famiya bε ni ηari ninvuy' so n fa o ηun nahind' o maa nuu ni bahi. Miriya ka yi zaŋ gala bee kpeengarigu niŋ sana bee kpibiga bee pakoli bee n-ku ηun ka taali kpe ηɔ.

⁴Dama yi yi shiri ni doli yεligu ηɔ ni wuhi shεm, dindina na' shεb' bεn ʒini Dauda nam ʒiishee ka nyε bεn kpεri chechεbunsi ka bari yuri mini bε kpamba ni bε niriba ni ti doli yili ηɔ dunɔdaya ηɔ ni kpe.

⁵Amaa yi yi zayisi yεtɔya ηɔ wumbu, m poya, yili ηɔ ni leei dabɔyu. Man' Yawε n-yεli lala maa.' "

⁶Man' Yawε ni yεli shεm zaŋ chaŋ Juda nayili polo m-bɔŋɔ: "A ηmanila Giliad n sani, ka ηmani Lebanon zoya, amaa m poya ni n ni zaŋ a leei tiŋgban' nεli, ninsalinim' ni ka luy' shεli.

⁷N ni tim ninvuy' shεb' bεn sayindi na ka bε ti sayim a. Bε zaa gbibila bε bidibbina. Bε ni ti ηmahи yi sida da' viεl' la n-zaŋ li nyo buyim.

⁸"Ka zuliya pam ti tim ya ηɔ tιŋ' puuni garita ka bɔhiri taba, 'Bɔ n-niŋ ka Yawε ti darigi tin' titali ηɔ nim' tibili lala?' "

9Ka bε ni ti garigi yεli, “Bε ni daa zayisi Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo alikauli, ka jemdila wun’ shεṇa la zuyu.”

Jεrimia ni yεli shεm zaŋ chaŋ Jεahaz polo

10Di kumdiya ḥun kpi zuyu bee n-fabindi o zuyu. Amaa lee kummiyala bε ni gbaai so chaŋ zuyu, dama o ku lan labina ka o nini ti nya o tiŋgbɔŋ.

11 Dama Yawε ni yεli shεm zaŋ chaŋ Juda Naa Jεsia bia Shallum ḥun daa di nam zan’ o ba Jεsia zaani, ka nyε bε ni gbaai so kpe n-zaŋ o chaŋ la polo m-bɔŋɔ: “O ku lan labi kpe na yaha.

12Amaa bε ni zaŋ o chaŋ luy’ shεli maa ka o ti yεn kpi. O nini ku lan nya o tiŋgbɔŋ ḥo yaha.”

Jεrimia ni yεli shεm zaŋ chaŋ Jεhoyakim polo

13Mbusim be ninvuy’ so ḥun bi doli wuntia soli m-me o yili mini ḥun bi doli yεlimanɔli soli m me o jirambisa, ka chε ka o taba tum o tuma yoli ka o bi yo ba zuyu.

14O nyεla ḥun yεli, “N ni me mmaŋmaŋ’ yili titali, ka me zuysaa du’ kara, ka niŋ takɔriti niŋ li, ka zaŋ sida dari pa di zuysaa, ka zaŋ piɛnta ʒee piɛnti li.”

15A ni mali sida dari pam zuyu n-chε ka a nyε naa maa? A ba daa pala ḥun diri ka nyura, ka niŋdi din tuhi ka doli wuntia soli? Dinzuyu ka shεlikam daa niŋ viεnyεla o sani.

16O daa di tarimba mini nandaamba saria ka di viεla. Pa nira ni yεn niŋ shεm wuhi ni o mi ma m-bala? Yawε n-yεli lala maa.

17Amaa nyin’ suhu min’ a nini kul mirigila a nyamma din bi doli so’ shεli din tuhi ḥo zuyu, ka a kuri ninvuy’ shεb’ ben ka taali, ka doli kiŋkansi soli nahindi niriba.

18 Dinzuyu Yawε ni yεli shεm zaŋ chaŋ Naa Jεhoyakim ḥun nyε Juda naa Jεsia bia la polo m-bɔŋɔ: “Bε ti ku fabili o zuyu yεli, ‘Mbaye, m mabia! Mbaye, m mabia!’ Bε mi ti ku fabili o zuyu n-yεli, ‘Mbaye, n dana! Mbaye, n naa!’

19Bε ni ti sɔy’ o mi kaman bε ni sɔyiri buŋ’ shεm la. Bε ni ti vu’ o ti labi Jεrusalem dunɔdali tooni ha.”

Jεrimia ni yεli shεm zaŋ chaŋ binshεṇa din yεn niŋ Jεrusalemnim’ polo

20Chamiya Lεbanɔn nti kuhi pam, ka duhi yi yee Bashan. Kuhimiya Abarim polo bahina, dama bε ku yi ni yuri shεba.

21N daa tɔyisi ya yεtɔyα yi tɔŋbu saha, amaa ka yi daa yεli, “Ti ku wum.” Yi biɛhigu m-pun bala yi bilim tariga, dama yi bi deei n noli.

22Pohim ni ti ʒe yi zuysulaannim’ chaŋ, ka bε ti gbahi yi ni yuri shεba leei daba n-zaŋ ba chaŋ, ka vi ti gbahi ya ka di gari ya yi ninvuy’ biɛtali tuma zaa zuyu.

²³Nyin' Lebanon nira ḥun me a yili zali sida tihi sunsuuni ḥo, bi'erim yi ti paag' a, a ni ḥuhi pam kaman paya ḥun wolisiri ni o ḫoyi la.

Naawuni darigi Jeshoyachin tibili

²⁴Yawə yeliya, "Hal ka man' ḥun be ḥo zuyu, Naa Jeshoyachin ḥun nyə Juda Naa Jeshoyakim bia ḥo yi di nyə n nintu' sheli n ni mali dihiri binyara zuyu la, ka di piri n nudirigu ni gba, n naan darigi fuy' a n nubil' maa ni

²⁵n-zan̄ a niŋ ninvuy' shəb' bən bəri ni bə ku a ka nyə a ni zəri ninvuy' shəb' dabiəm la nuu ni. Hal n naan zaŋ a niŋ Babilon Naa Nebukadneza mini Kalidianim' nuu ni.

²⁶N ni zaŋ a min' a ma ḥun ḫoy' a labi bə ni daa bi ḫoyi ya tingbən' shəl' ni, ka yi ti kpi nimaani.

²⁷Amaa bə ti ku lan labi bə ni bəri ni bə labi tingbən' shəl' ni na ḥo."

²⁸Pa Jeshoyachin ḥo n-nyə bə ni lihi ʒiem duyu ḥmaŋ sheli, ni duy' sheli so ni je la? Bozuyu ka bə zaŋ o min' o bihi vil' labi bə ni bi mi tingbən' sheli ni?

²⁹Mbaye tingbəŋ, tingbəŋ, tingbəŋ, wummi Yawə yeligu!

³⁰Yawə yeliya, "Sabimiya ni doo ḥo bi ḫoyi bihi, do' so ḥun kul ku di nasara o nyevili ni. Dama o bihi ni so ti ku nya soli n-ʒini Dauda nam ʒishee n-lan su Judanim' yaha."

Jerimia 23

Saha din kanna

¹Yawə yeliya, "Mbusim be pięgul' shəb' bən ku m pięri, ka wurim ba kpəhi yoyu ḥo zuyu.

²Dinzuyu man' Yawə ḥun nyə Izraəlnim' Naawuni ḥo ni yeli shəm zaŋ chay zuyulaan' shəb' bən guli n niriba la polo m-bəŋo: Yinima n-wurim n niriba, ka kari ba bahi, ka bi biəhi bə naba; dinzuyu n ni darigi yi tibili yi tuumbieri maa zuyu. Man' Yawə n-yeli lala maa.

³Dimbəŋo nyaanja mmaŋmaŋ' ni layisi m pię' shəb' bən kpalim maa n ni kari ba bahi tingbən' shəl' ni maa na nti zaŋ ba niŋ bə biəhigu shee, ka bə ḫoyi bihi ka nabi.

⁴N ni bo zuyulaannim' bən ni guli ba, ka bə ku lan zəri dabiəm bee n-gbarigi bee ka bə ni so ti bərigi. Man' Yawə n-yeli lala maa."

⁵Yawə yeliya, "Biəhiŋ kani, saha kanna ka n ni ti pii wuntizər' so Dauda dan̄ ni, ka o ti di nam n-zan̄ yem su niriba, ka niŋdi din tuhi, ka tumdi wuntitali tuma tingbən' ḥo ni.

⁶O ʒiemman' ni ka Judanim' ni ti nya tiliginsim, ka Izraəlnim' mi be ni alaafee. O yuli ti yen boonila, 'Yawə n-nyə ti wuntia.'

⁷Yawε yeliya, “Dinzuyu saha kanna ka bε ti ku lan yeli, ‘Hal ka Yawε ɳun be ka nyε ɳun daa yihi Izraelnim’ Ijipti tingbɔŋ ni na ɳɔ zuyu,’

⁸amaa bε ni ti yεrimi, ‘Hal ka Yawε ɳun be, ka nyε ɳun daa yihi Izraelnim’ o ni daa kari ba tahi nuzaa polo tin’ shεŋa zaa ni la zuyu.’ Di saha bε ni ti be bεmaŋmaŋ’ tingbɔŋ ni.”

Jεrimia ni yeli shεm zaŋ chaŋ anabinim’ polo

⁹Zaŋ chaŋ anabinim’ polo: N suhu sayimmi zaa, ka n kɔba ni chɔyisi. N ɳmanila ɳun nyu dam kuli ka ɳmani ɳun nyu wain buyi, Yawε min’ o yεligu kasi zuyu.

¹⁰Dama tingbɔŋ maa kul palila zinaniŋdiba. Noli yεlibu la zuyu, tingbɔŋ maa kumdimi ka biŋkɔbiri mɔri ɳubbu shee kuui. Be tuma nyela tuumbiere, ka be kρiŋ tuma pala din tuhi.

¹¹Anabinim’ mini maligumaaniba zaa nyela bεn bi zɔri Naawuni. Hal n jεmbu duu puuni n nya be tuumbiere maa. Yawε n-yeli lala maa.

¹²Dinzuyu bε soya maa ni ti nyela sariginli soya din be zibisim ni, bε ni ti yεn kari ba bahi so’ shεli zuyu ka bε ti lu. Dama n yi ti yεn darigi bε tibili yuun’ shεli n ni che ka zaŋ’ bieŋu paai ba. Yawε n-yeli lala maa.

¹³Samaria anabinim’ sani, n nya binsheli din bi viela. Be malila Baal yuli tɔyisiri anabitali yεtɔya, ka che ka n niriba birigi.

¹⁴Amaa n nya binsheli Jεrusalem anabinim’ sani ka din’ dii kɔŋ tim. Be niŋdila zina, ka ɳmari ʒiri. Be kpaŋsirila tuumbietumdiba kɔba ni, ka di zuyu che ka so bi bɔri ni o zo n-yi tuumbiere tumbu ni. Be zaa ɳmanila Sɔdom n sani, ka di niriba mi ɳmani Gomɔra.

¹⁵Dinzuyu Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ ni yeli shεm zaŋ chaŋ anabinim’ maa polo m-bɔŋɔ: “N yεn zaŋla bintɔri dihi ba, ka zaŋ kom din mali lɔyu nyuhi ba. Dama tuumbiere maa yila Jεrusalem anabinim’ maa sani n-gili tingbɔŋ maa zaa ni.”

¹⁶Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ ni yeli shεm m-bɔŋɔ: “Di wumdi ya anabi shεb’ bεn be yi sani ɳɔ yεligu. Be ɳmari ya la ʒiri; be suhuyubu yεtɔya ka be tɔyisiri maa. Di pala Yawε noli ni yεtɔya.

¹⁷Be kul yεrila ninvuy’ shεb’ bεn lihi ʒiem man’ Yawε yεligu ni binshεyukam ni niŋ vienyeliŋga be sani, ka yεri ninvuy’ shεb’ bεn niŋ tipawumli doli be tipawumli suhuyubu maa mi ni zaŋ’ bieŋu ku paai ba.”

¹⁸Dama ɳuni n-lee nyε Yawε saawaralana n-nya o ka wum o yεligu? Duni n-lee wum o yεligu ka nyε ɳun ni tooi mol’ li?

¹⁹Nyamiya Yawε sanʒieŋu, suhuyiyisili titali. Di ɳmanila pɔhimʒiepiliŋga, di ni lu ninvuy’ bieri zuyu.

²⁰Yawε suhuyiyisili maa ku che hal ka o ti niŋ o suhu ni lo ni o niŋ sheli maa naai. Dahn sheli kanna ka yi ni ti banj di gbinni vienyelinga.

²¹N daa bi tim anabinim' maa, amaa ka be yiysi guui char. N daa bi zaŋ n yeligu ti ba, amaa ka be tɔyisiri anabitali yetɔya.

²²Be yi di nyela n saawaranima, dindina be naan moli n yeligu maa n niriba sani; be naan yihi ba be bieriyoli ni, ka yihi ba be ni tumdi tuumbie' sheŋa ni.

²³Yawε bohiri ya, "N nyela Naawuni ḥun kul be yomayoma ka pa Naawuni ḥun be katin' gba?"

²⁴Yawε yeliya, "Bانيا n-lee ni tooi soyi ashiloni luy' sheli ka n ku tooi nya ba? M bi bela zuusaa mini dunia ni zaa? Man' Yawε n-yeli lala maa.

²⁵N wum anab' sheb' ben mali n yuli ḥmari ʒiri yera, 'N zahimla zahindi, n zahimla zahindi.'

²⁶Saha yuusim wula ka anabi sheb' ben tɔyisiri anabitali yetɔya din nyε ʒiri, ka tɔyisiri be suhuyubu anabitali yetɔya din nyε yohin ḥo lee yen che lala niŋbu?

²⁷Be loya ni be zaŋ be zahima maa n-che ka n niriba tam n yela saha sheli be tɔyisiri tab' di yela maa, kaman be yaannim' ni daa tam n yela ka jemdi Baal shem la.

²⁸Chε ka anabi so ḥun zahim zahindi yelila zahindi maa yetɔya, amaa ḥun mi mali n yeligu ḥun' tɔyisim' n yeligu maa yela ni ʒieyimtali. Mori mini alikama nyela yim? Man' Yawε n-yeli lala maa.

²⁹N yeligu bi bemi kaman buyim bee zali din nyε be ni mali sheli ḥmeri wurindi kuja la? Man' Yawε m-bohi lala maa."

³⁰Yawε yeliya, "Dinzuju nyamiya, n je anabi sheb' ben zuri n yeligu be tab' sani la."

³¹Yawε yeliya, "Nyamiya, n je anabi sheb' ben mali bemanjan' yetɔya tɔyisiri ka yera, 'Yawε n-yeli lala maa.' "

³²Yawε yeliya, "N je anabi sheb' ben mali ʒiri zahima tɔyisiri anabitali yetɔya, ka zaŋ be ʒiri maa mini be bieriyoli m-birigiri n niriba la. Di mi pala mani n-tim ba bee n-zali ba. Dinzuju be ka niriba ḥo nyori sheli hal baabiela gba. Man' Yawε n-yeli lala maa."

Yelimuyisirili din yi Yawε sanna

³³Yawε yeliya, "Niriba ḥo bee anabi bee maligumaana yi ti boh' a, 'Yelimuyisirili din yi Yawε sanna lee nyε dini?', nyin' yelim' ba, 'Yawε yeliya: Yinima n-nyε yelimuyisirili maa. N ni kari ya bahi.' "

³⁴Ka di yi nyela anabi mini maligumaana bee niriba ben yera, "Yelimuyisirili din yi Yawε sanna la," n ni darigi be mini be yinsinim' tibili.

³⁵Yi ni yen bɔhi tab' shem m-bɔŋɔ: "Wula ka Yawε lee garigi yεli?" bee "Wula ka Yawε lee yεli?"

³⁶Amaa miriya ka yi lan yεli yεlimuyisirili din yi Yawε sanna yεla, dama yεlimuyisirili maa nyela sokam maŋmaŋ' yεligu, ka lala zuyu che ka yi tayı Yawε ḥun nyε ti Naawuni ka nyε ḥun be ka nyε Tɔbbihi Naa ḥo yεligu.

³⁷Yi ni yen bɔhiri anabinim' shem m-bɔŋɔ: "Wula ka Yawε lee garigi yεli ya?" bee "Yεtɔy' bɔ ka Yawε lee yεli?"

³⁸Amaa yi yi yεli, "Yεlimuyisirili din yi Yawε sanna", Yawε ni yεli shem m-bɔŋɔ: Yi ni yera, 'Yεlimuyisirili din yi Yawε sanna ḥo' zuyu, m pun tim na ti yεli ya, "Di lan yεliya, 'Yεlimuyisirili din yi Yawε sanna.' "

³⁹Dinzuyu n ni kpuyi yi mini n ni daa zaŋ tiŋgbɔn' sheli ti yi mini yi yaannim' ḥo zuyusaa n sani n-zaŋ labi katiŋa,

⁴⁰ka filim ya, ka yi di vi din ka naabu, ka ku tam di yεla.

Jεrimia 24

Fiig tiwala pieri ayi

¹Yawε daa wuhi ma fiig tiwala pier' ayi din daa ʒe Yawε jεmbu duu tooni. Babilɔn Naa Nebukadneza ni daa gbahi Jεhoyakim bia Jεhoyachin ḥun daa nyε Juda naa la min' o kpambaliba ni o nuhi tuumbanjiba ni machelinima n-zaŋ ba yi Jεrusalem kuli Babilɔn la nyaanja ka dimbɔŋɔ daa niŋ.

²Piε' yini daa malila fiig tiwal' viela kaman fiig tiwal' danja din mooi, amaa piε' din' la din' daa malila fiig tiwala din bie pam, ka di biεbu maa zuyu che ka so ku tooi di li.

³Ka Yawε daa bɔhi ma, "Jεrimia, bɔ ka a lee nya?" Ka n gari yεli, "N nyala fiig tiwala din viεl' pam, ka nya fiig tiwala din bie pam, ka di biεbu maa zuyu che ka so ku tooi di li."

⁴Di saha ka Yawε daa yεli ma,

⁵"Yawε ḥun nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo ni yεli shem m-bɔŋɔ: Kaman fiig tiwal' viela maa ni be shem maa, lala ka n lihi Juda ninvuy' shεb' n ni daa che ka be gbahi n-zaŋ ba kpe chanj Babilɔn tiŋgbɔŋ ni la ka be viela.

⁶N ni zaŋ n zaya niŋ be ni, ka niŋ ba din viela, ka ti lan zaŋ ba labisi tiŋgbɔŋ ḥo ni na. N ni che ka be zani, ka ku lan daai ba luhi. N ni zaŋ ba sa, ka ku lan sibigi ba.

⁷N ni ti ba suhu sheli din ni che ka be banj ni mani n-nyε Yawε. Ka be ti leei n niriba, ka m mi leei be Naawuni; dama be ni ti labi n sanna ni be suhuri zaa."

⁸Amaa Yawε ni yεli shem m-bɔŋɔ: "Kaman fiig tiwal' bieri din bie pam ka so ku tooi di li la ni be shem, lala ka n yen niŋ Juda naa Zεdεkia min' o kpambaliba ni

Jerusalem ninvuy' shəb' bən kpəlím be tiŋgbəŋ ŋɔ ni mini bən be Ijipti tiŋgbəŋ ni la.

⁹N ni chə ka bə leeı binsheli din bie, ka mali dabiəm dunia ŋɔ zuliya kam zaa sani, ka nya filiŋ mini ansarisi malibo ni turi, ka noli ni di ba n ni kari ba tahi luy' shəlikam zaa.

¹⁰Ka n ti chə ka təbu mini kum ni aləbo lu bə zuyu hal nti naai bə birili n ni daa zaŋ tiŋgbəŋ' shəli ti bə mini bə yaannim' ŋɔ ni."

Jerimia 25

Dima ŋun yi nuzaa polo na

¹Naa Jəhoyakim ŋun daa nyε Juda naa Josia bia la ni daa di nam ti paai yuma anahi saha ka Yawε daa yεli Jerimia yεtɔya ŋɔ zaŋ chaŋ Judanim' zaa polo. (Dimbɔŋɔ daa niŋla Babilon Naa Nebukadneza nam dibu yuun' tuuli ni.)

²Ka anabi Jerimia daa zaŋ yεtɔya maa yεli Judanim' mini Jerusaləmnim' zaa.

³Juda naa Amon bia Naa Josia ni daa di nam ka di ti paai yuun' pinaata saha shəli ka Yawε daa tɔyisiri ma yεtɔya, ka n gba kul mal' li tɔyisiri ya di zuŋɔ yuun' pisinaata, amaa ka yi zayisi wumbu.

⁴Hal Yawε ni daa kul timd' o daba zaa bən nyε anabnim' la yi sanna la zaa yoli, yi daa zayisiya ni yi ku gbilisi tibili wum.

⁵Bə daa yεri ya, "Pumpɔŋɔ, yi zaa zomiya yi ninvuy' biɛtali mini tuumbieri tumbu ni din ni chə ka yi kul kpəlím be Yawε ni daa zaŋ tiŋgbəŋ' shəli ti yi mini yi yaannim' kurimbuni ha la ni sahakam.

⁶Miriya ka yi zo n-doli wuna n-jεmdi li, ka tumdi di tuma. Ka miriya ka yi zaŋ yi nuhi mali binshεŋa din ni chə ka n suhu yiyisi, ka di zuyu chə ka n niŋ ya zay' biɛgu.'

⁷Amaa ka yi daa zayisi ni yi ku wum n yεligu, ka zaŋ yi nuhi tum tuma n-chə ka n suhu yiyisi, ka di zuyu chə ka yi tum yimanj' barina." Yawε n-yεli lala maa.

⁸Dinzuyu Yawε ŋun nyε Təbbihi Naa ŋɔ ni yεli shəm m-bɔŋɔ: "Yi ni zayisi n yεligu maa zuyu,

⁹n ni tim boli zuliya shəb' bən be nuzaa polo zaa na; hal n ni boli Babilon Naa Nebukadneza ŋun nyε n dabili la gba na, ka bə kana ti lu tiŋgbəŋ ŋɔ nim' mini zuliya shəb' bən gili ya ŋɔ zaa zuyu. N ni ti chə ka bə ku bə zaa, ka chə ka bə yεla gbahi niriba dabiəm, ka bə mali ba ansarisi, ka chə ka bə di vi din ka tariga.

¹⁰N ni chə ka suhupielli diɛma vuri fo bə sani. Ka nir' ku lan wum aŋgo kukoli bee amiliya kukoli bee n-wum nεya niɛmbu vuri bee n-nya firila neesim.

¹¹Tiŋgbəŋ ŋɔ zaa ni wurim n-leei dabari, ka zuliya shəb' bən gili ya maa ti jεm Babilon naa yuun' pisopɔin.

¹²Yawε yeliya, “Yuun’ pisopɔin maa yi ti naai, n ni darigi Babilon naa maa min’ o niriba ni bε tingbɔŋ din nyε Kalidianim’ tingbɔŋ maa tibili, bε tuumbieri maa zuyu, ka chε ka tingbɔŋ maa kpalm zani dabari sahakam.

¹³N ni niŋ di tingbɔŋ maa kaman n ni daa yεli yεtɔy’ shεŋa zaa zaŋ chan di polo la ka di nyε n ni daa chε ka anabi Jεrimia tɔyisi anabitali yεtɔy’ shεŋa jεndi zuliya kam zaa, ka di sabi be kundi ḥo ni la.

¹⁴Dama zuliya pam mini na’ kara ni ti zaŋ be gba leei daba, ka n ti yo ba bε biehigu mini bε nuhi tuma samli kaman di ni simdi shεm.”

Naawuni darigi zuliya shεb’ bεn be nimaani tibili

¹⁵Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yεli ma shεm m-bɔŋɔ: “Deemi suhuyiyisili wain pipia ḥo n nuu ni n-chε ka n ni yεn tim a zuliya shεb’ sani ḥo zaa nyu li.

¹⁶Bε ni nyu li hal ti ʒiehira, ka bε yεma fa, n ni yεn zaŋ takɔb’ shεli liri ba maa zuyu.”

¹⁷Dinzuyu ka n daa deei pipia maa Yawε nuu ni n-chε ka o ni daa tim ma zuliya shεb’ sani maa zaa nyu li.

¹⁸Bεna n nyε Jεrusalemnim’ mini Juda fɔntinsinim’ ni di nanima ni bε kpambaliba ni di chε ka di leei dabari, ka niriba maani ba ansarisi ka turi ba kaman di ni nyε shεm zuŋɔ dabisili ḥo.

¹⁹Firawuna ḥun nyε Ijipti naa la min’ o kpambaliba ni o sapashinnima ni o niriba zaa ni ti nyu li.

²⁰Ka zuliya gari la zaa mini Uzi tingbɔŋ ni nanim’ zaa ni Filistia nanim’ zaa bεn be Ashikelon mini Gaza ni Əkurɔn ni Ashidɔd bεn kpalm la,

²¹ni Ədom ni Mɔab ni Ammɔnnim’

²²ni Taai nanim’ zaa ni Sidɔn nanim’ zaa ni teeku duli tingbɔna din nyε

²³Dεdan mini Tεma ni Buz ni bεn zaa pindi bε zu�uri bε bu�a jεmbu duri puuni;

²⁴ni Areebia nanim’ zaa ni zuliya gari bεn be tingban’ nεli ni la nanim’ zaa

²⁵ni Zimiri nanim’ zaa ni Elam nanim’ zaa ni Miidia nanim’ zaa

²⁶ni nuzaa polo nanim’ zaa bεn be katinsi ni yoma zaa ti nyu li ka ti taba. Ka dunia ḥo ni nanim’ zaa bεn be bε nyεviya ni ti nyu li. Babilon naa nti yεn bahindi bε zaa nyaanja nyu li.

²⁷Dimbɔŋɔ nyaanja a ni ti yεli ba, “Yawε ḥun nyε Tεbbih Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: ‘Nyumiya hal ti kuli, ka ti li bahi, ka lu ka ku lan tooi yiysi yaha, n ni yεn chε ka tɔb’ shεli lu yi zuyu maa zuyu.

²⁸Ka bε yi zayisi ni bε ku deei pipia maa a nuu ni nyu, di saha nyin’ yεlim’ ba, ‘Yawε ḥun nyε Tεbbih Naa ḥo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Di nyεla talahi ni yi nyu li!’

²⁹Nyamiya, m piligimi ni n che ka zay' bieyu paai n tij' maa nima, ka wula ka yi ni tooi yi tibidarigibo maa ni? N ku che yi tibili darigibu, dama n lorila tobu ni n tuhi dunianim' zaa. Yawε ηun nyε Tøbbihi Naa ηo n-yeli lala maa.

³⁰Dinzuju zaŋmi yetɔya ηo zaa n-tɔyisi anabitali yetɔya jendi ba n-yeli ba, 'Yawε ηum be zuγusaa ηo ni tahi pam o biehigu shee din be kasi la ni. O ni ηum pam bahi o tiŋgbɔŋ zuγu, ka tahi dunianim' zaa zuγu kaman ninvuy' shεb' ben nori kahindi wain tiwala la.

³¹O tahigu maa vuri ni gili dunia luyilikam, dama Yawε mini zuliya kam malila yetɔya. O ni kari ninsalinim' zaa saria, ka zaŋ takobi ku ben mali taali.' " Yawε n-yeli lala maa.

³²Yawε ηun nyε Tøbbihi Naa ηo ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Nyamiya, zay' bieyu kul lurila zuliya, zuliya zuγu kanna, ka sanʒie' titali yiγisi dunia ηo luγ' shεnja polo katin' na."

³³Yawε ni ti yen ku ninvuy' shεb' dindali ni ti yεrigi luyilikam, ka so ti ku fabili be zuγu bee n-kpuyi ba bee n-sɔyi ba. Be ni ti do tiŋgban' ni kaman nay' bina la.

³⁴Yinim' ben nyε pieguliba ηo, kummiya, kummiya pampam, ka lunya bilim tampiligim ni, dama yi kubu bieyu neeya, ka yi wurim kpe yɔγu bieyu neei, ka yi ni ti lu kaman duγu vielli la.

³⁵Pieguliba ti ku tooi zo n-tiligi, ka zuγulaannim' gba ti ku tooi zo n-tiligi.

³⁶Wummiya pieguliba kuhigu, wummiya ben guli biŋkɔbbaligu kuhigu, dama Yawε sayindi be biŋkɔbiri mori ηubbu shee,

³⁷ka be biŋkɔbiri duri din palipali la kpalim zay' kuma, Yawε suhuiyisili din galisi zuγu.

³⁸O ηmanila gbuγinli n-yiγisi o sɔyisili shee, dama be tiŋgbɔŋ maa leei dabari tɔb' bie' sheli din lu di ni la min' o suhuiyisili pam la zuγu.

Jerimia 26

Bε tahi Jerimia saria karibu shee

¹Juda naa Jøsia bia Jøhoyakim nam dibu piligu saha ka Yawε daa zaŋ o yεligu ηo yeli ma.

²Yawε ni daa yeli shem m-bɔŋɔ: "Zanimi Yawε jembu duu dundɔŋ ni n-yeli Juda fɔntinsinim' ben zaa yen kana ti jem Yawε jembu duu ηo ni yetɔy' shεnja zaa n ni zal' a ni a yeli, ka miri ka a sɔyi ba yetɔy' sheli.

³Di pa sheli be zaa ni gbilisi tibili wum, ka tayı be biehigu din bi viel' maa, ka n gba tayı n tεha zaŋ chan n ni lo ni n che ka zay' bie' sheli lu be zuγu be ni tum tuumbie' shεnja zuγu la polo."

⁴Yelim' ba, "Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ: 'Yi yi ku wum n yεligu, ka doli n ni zali ya zaligu shεnja la,

⁵ka gibilisiri tibili wumdi n ni timdi n dab' shəb' bən nyə anabinim' yi sanna la yəligu, dama yi pun bi gibilisiri tibili wumdi li,

⁶ dindina n ni niŋ jəmbu duu ḥo kaman n ni daa niŋ Shilo shəm la, ka chə ka tɪŋ' ḥo lee i noli ni di shəli dunia ḥo zulya kam sani!"

⁷Ka maligumaaniba mini anabinim' ni niriba zaa daa wum Jərimia ni yəli yətɔy' shəŋa Yawə jəmbu duu maa ni maa.

⁸Jərimia ni daa tɔyisi Yawə ni zal' o ni o tɔyisi niriba maa yətɔy' shəŋa zaa maa naai, di saha ka maligumaaniba mini anabinima ni niriba maa zaa daa gbaag' o, ka yəli, "Ti ni ku a!"

⁹Wula ka a zaŋ Yawə yuli tɔyisi anabitali yətɔya yəli, 'Naawuni jəmbu duu ḥo ni ti bemi kaman Shilo la, ka tɪŋ' ḥo ti lee dabari, ka so ku lan be di ni?" Ka niriba maa zaa daa layim gili Jərimia Yawə jəmbu duu maa ni.

¹⁰Juda nabihī ni daa wum din niŋ maa, ka bə daa yi nayili n-kabi chaŋ Yawə jəmbu duu maa ni ntí ʒini bə ʒiishəhi Yawə jəmbu duu maa Dunɔdal' Palli la shee.

¹¹Di saha ka maligumaaniba mini anabinim' daa yəli nabihī mini niriba maa zaa, "Doo ḥo simdi kubu, dama o tɔyisi anabitali yətɔya n-jəndi ya ḥo ka yi zaa wum li."

¹²Di saha ka Jərimia daa tɔyisi nabihī maa mini niriba maa zaa yətɔya n-yəli, "Yawə n-tim ma na ni n ti tɔyisi anabitali yətɔya n-jəndi jəmbu duu ḥo mini tɪŋ' ḥo yi ni wum yətɔy' shəŋa zaa ḥo puuni.

¹³Dinzuŋu pumpɔŋɔ tayimiya yi biɛhigu mini yi tuma, ka deei Yawə ḥun nyə yi Naawuni ḥo yəligu, ka ḥun' Yawə ni tay' o təha zaŋ chaŋ o ni yən che ka zay' biɛ' shəli paai ya maa polo.

¹⁴Amaa di yi nyəla man' ḥuna, mani m-be yi nuu ni maa. Niŋmiya ma kaman yi ni kul nya ka shəli viɛla ka tuhi yi sani.

¹⁵Lee baŋmiya ni yi yi ku ma, ḥun ka taali ʒim yihibu taali ni ʒi yi mini ya ḥo tingbani ni ya ḥo nim' zuŋu, dama yəlimanji, Yawə n-tim ma yi sanna ni n ti zaŋ yətɔya ḥo zaa yəli ya ka yi wum."

¹⁶Di saha ka nabihī maa mini niriba maa zaa daa yəli maligumaaniba maa mini anabinim' maa, "Doo ḥo bi simdi ni ti ku o, dama Yawə ḥun nyə ti Naawuni ḥo yuli ka o zaŋ tɔyisi ti yətɔya ḥo."

¹⁷Ka tingbɔŋ maa ni kpamba shəb' daa yiŋisi zani n-yəli salo bən daa layim maa zaa,

¹⁸"Maika ḥun daa nyə Mōrəshət nir' la daa tɔyisi anabitali yətɔya Juda Naa Həzəkia ʒiemān' ni n-yəli Judanim' zaa, 'Yawə ḥun nyə Təbbihi Naa la ni yəli shəm m-bɔŋɔ: Bə ni ti wurim Z̄ion sɔŋ kaman bə ni yi ləbi viɛlim sɔŋ shəm la, ka Jérusalēm mi ti wurim doya. Ka Naawuni jəmbu duu zol' la ti lee i tih i nyɔŋ.'

¹⁹Juda Naa H̄ezekia mini Judanim' zaa daa ku o? O daa bi lula Yawε sizuura, ka balim Yawε ka Yawε daa tay' o t̄eha zaŋ chaŋ o ni daa yeli ni o ni che ka zay' biε' sh̄eli lu bε zuyu maa polo? Amaa tinim' yεn bola zay' biε' titali luhi timaŋ' zuyu."

²⁰Do' so daa lan beni ŋun mali Yawε yuli t̄oyisiri anabitali yεt̄oya. O yuli n-daa booni Yuria. O daa nyεla Sh̄emaya ŋun daa nyε Kiriatijiarim nir' la bia. O daa t̄oyisi anabitali yεt̄oya j̄endi tiŋ' ŋo mini tiŋgbɔŋ ŋo kaman J̄erimia ni kul t̄oyisiri sh̄em ŋo.

²¹Ka Naa J̄ehoyakim min' o t̄obbihi zaa ni o nabihī zaa daa wum li, ka naa daa bori ni o ku o; amaa ka Yuria daa wum o yεt̄oya maa, ka dabiεm gbaag' o, ka o daa zo n-kuli Ijipti.

²²Di saha ka J̄ehoyakim daa tim Akibor bia Elnatan mini do' shεba Ijipti,

²³ka bε daa chaŋ ti gbaai Yuria Ijipti na ti ti Naa J̄ehoyakim, ka o daa zaŋ takobi ku o n-zaŋ ti bahi tintarimba gbala ni.

²⁴Amaa ka Shafan bia Ahikam daa zaŋ o zaŋsim niŋ J̄erimia ni, ka di zuyu daa che ka bε bi zaŋ o ti niriba ni bε ku o.

J̄erimia 27

J̄erimia zaŋ nayik̄ra dapua m-pa o nyiŋgoli zuyu

¹Juda Naa Josia bia Zedekia nam dibu piligu ni ka Yawε daa yeli J̄erimia yεt̄oya ŋo,

²"Zaŋmi gbantolima mini dapua m-mali nayik̄ra dapua n-zar pa a nyiŋgoli zuyu.

³Che ka tuumba bεn ka Juda naa Zedekia sanna Jerusalεm maa zaŋ lahibali ti ti Edom naa mini Moab naa ni Ammon naa ni Taai naa ni Sidon naa.

⁴Zaŋmi yεt̄oya ŋo yeli ba ka bε zaŋ mali kuli ti yeli bε nanima ni Yawε ŋun nyε T̄obbihi Naa, ka nyε Izraelnim' Naawuni ŋo ni yeli sh̄em m-bɔŋɔ: Yi ni ti yεn yeli yi nanim' maa sh̄em m-bɔŋɔ:

⁵N yiko din galisi puuni ka n daa teei n nuu nam dunia mini ninsalinima ni biŋkɔbiri bεn be di ni, ka zaŋdi li tiri n nini ni tiyi so.

⁶Pumpɔŋɔ n zaŋla tiŋgbana ŋo zaa ti Babilon Naa Nebukadneza ŋun nyε n dabili ŋo, ka zaŋ mɔŋu ni biŋkɔbiri ti o ni bε jεmd' o.

⁷Zuliya kam zaa ni ti jεm' o min' o bia ni o yaanja hal ka omaŋman' tiŋgbɔŋ lubu saha ti paai, ka zuliya pam mini na' kara ti zaŋ o leei bε dabili.

⁸Amaa zuliya sh̄eli bee na' so yi ku jεm Babilon Naa Nebukadneza ka zaŋ bε nyiŋgoya niŋ Babilon Naa nayik̄ra dapua Iɔŋni, dindina n ni darigi di zuliya maa tibili ka che ka t̄obu mini kum ni alɔbo lu bε zuyu hal ka n ti che ka o zaŋ o nuu naai ba zaa. Yawε n-yeli lala maa.

⁹Dinzuyu miriya ka yi wumdi yi daanabinim' mini yi laasabuniñdiba bee yi zahinzahindiba ni yi bayisi bee yi bukpahinim' ben yeri ya ni yi di jem Babilon Naa la yeligu.

¹⁰Dama be toyisiri ya la 3iri anabitali yetoya ni di che ka be yihia yi tingboñ njo ni n-zan ya tahi katiña. N ni kari ya bahi ka yi ti kpi.

¹¹Amaa zuliya sheli din zañ di nyngoli niñ Babilon Naa nayikora dapua lonyi njemd' o, n ni che di zuliya maa 3ili bemanjan' tingboñ ni ka be be nimaani kora. Man' Yawé n-yeli lala maa."

¹²Lala ka n yeli Juda Naa Zedekia, "Zanm' a nyngoli niñ Babilon Naa nayikora dapua lonyi, ka jem o min' o niriba ka be.

¹³Bø n-niñ ka a yen che ka töbu mini kum ni alobo ku a min' a niriba kaman Yawé ni daa yeli shem jendi zuliya sheli din zayisi ni di ku jem Babilon Naa la?

¹⁴Miri ka a dee anab' sheb' ben yer' a ni a di jem Babilon Naa la yeligu, dama be toyisir' a la 3iri anabitali yetoya.

¹⁵Yawé yeliya, 'M bi tim ba yi sanna, amaa be zañ n yuli toyisirila 3iri anabitali yetoya ni di che ka n kari ya bahi ka yi mini bëna anabinim' ben toyisiri ya anabitali yetoya maa ti kpi.'

¹⁶Di nyaanja ka n daa toyisi maligumaaniba mini niriba maa zaa yetoya yeli, "Yawé ni yeli shem m-boñ: 'Miriya ka yi gibilisiri tibili wumdi yi daanab' sheb' ben toyisiri ya anabitali yetoya n-yera: Be ni zañ Yawé jembu duu lahi la yi Babilon labisina pumpoñ la yeligu. Dama be toyisiri ya la 3iri anabitali yetoya.

¹⁷Di wumya be yetoya. Jemmiya Babilon Naa ka be. Bozuyu ka yi yen che ka tin' njo zani dabari?

¹⁸Be yi shiri nyela anabinima, ka Yawé yeligu maa be be sani, dindina ben' suhimi Yawé njuñ nyé Tøbbihi Naa njo ni o di che ka be zañ la' shëja din kpalim be Yawé jembu duu mini Juda nayili ni Jérusalém la kuli Babilon.

¹⁹Dama Yawé ni yeli shem zañ chanj daantalisi la mini koniñdibin' la ni di ni tam binshëja zuyu la ni la' shëja din kpalim tin' njo,

²⁰ka Babilon Naa Nebukadneza daa bi kpuyi li kuli Babilon saha shel' o ni daa gbaai Jéhoyakim bia Jéhoyachin njuñ daa nyé Juda Naa la min' o kpambaliba zaa ni Jérusalém kpambaliba zaa kuli Babilon la polo m-boñ:

²¹Yawé njuñ nyé Tøbbihi Naa ka nyé Izraëlinim' Naawuni njo ni yeli shem zañ chanj la' shëja din kpalim be Yawé jembu duu mini Juda nayili ni Jérusalém la polo m-boñ:

²²"Be ni zañ li kuli Babilon, ka di ti kpalim be nimaani hal ti paai dabisi' sheli n ni lan yen zañ n zañsim labisi di polo. Di saha ka n ti lan yen zañ li nimaani na ti zali kpe yaha. Man' Yawé n-yeli lala maa."

Jerimia 28

Jerimia mini anabi Hanania

¹ Zedekia ni daa di Juda nam, di piligu ni yuun' sheli din pahiri yuma anahi gol' so ḥun pahir' anu puuni ka Azur ḥun daa nyε Gibion nir' la bia anabi Hanania daa ṭoyisi ma yεtɔya Yawε jεmbu duu maligumaaniba mini niriba zaa sani yeli,

²"Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo ni yeli shem m-bøjø: N kabi Babiløn Naa nayikøra dapua la.

³Zaŋ chaŋ yuma ayi saha n ni zaŋ Babiløn Naa Nebukadneza ni daa kpuyi Yawε jεmbu duu la' shεŋa zaa kpe n-kuli Babiløn la labisi kpe na.

⁴N ni lan zaŋ Jøhoyakim bia Jøhoyachin ḥun nyε Juda naa la mini be ni daa gbahi ninvuy' shεb' zaa Juda n-zaŋ ba kul Babiløn la labisi kpe na; dama n ni kabi Babiløn Naa nayikøra dapua." Yawε n-yeli lala maa.

⁵Di saha ka anabi Jerimia daa yeli anabi Hanania maligumaaniba mini ninvuy' shεb' ben zaa daa ʒe Yawε jεmbu duu maa puuni ninni.

⁶Anabi Jerimia daa yelimi, "To! Yawε shiri niŋmi lala. Yawε che ka a ni ṭoyisi anabitali yεtɔy' shεŋa ḥo niŋ pali, ka o zaŋ ḥun' Yawε jεmbu duu la' shεŋa mini ninvuy' shεb' zaa be ni daa gbahi n-zaŋ ba kuli Babiløn la labisi kpe na.

⁷Amaa pumpøjø a mini niriba ḥo zaa wummiya n ni yεn yeli yεtɔy' shεŋa ḥo.

⁸Anabi shεb' ben daa daŋ m min' a tooni na kurimbuni ha la daa ṭoyisiri anabitali yεtɔya n-yeri tøbu tuhibu mini kum ni aløbo yεtɔya n-jøndiri tingbøna mini nam shεŋa din niriba mali kriøj.

⁹Ka anabi so daa yi ṭoyisiri anabitali yεtɔya n-yeri suhudoo yela, anabi maa yeligu daa yi ti niŋ pali, di saha ka be baŋdi ni Yawε n-shiri tim o na ni yelimanlı."

¹⁰Di saha ka anabi Hanania daa paai nayikøra dapua maa anabi Jerimia nyiŋgoli zuyu n-kabigi li.

¹¹Ka Hanania daa ṭoyisi yεtɔya niriba maa zaa sani yeli, "Yawε ni yeli shem m-bøjø: 'D-ḥo ka n yεn kabi Babiløn Naa Nebukadneza nayikøra dapua la zulya kam nyiŋgoya ni yuma ayi puuni.' " Dimbøjø nyaanja ka anabi Jerimia daa ḥmaligi chaŋ o chandi.

¹²Anabi Hanania ni daa kabigi nayikøra dapua maa anabi Jerimia nyiŋgoli zuyu maa nyaanja, ka Yawε daa yeli Jerimia,

¹³"Cham' ti yeli Hanania, Yawε ni yeli shem m-bøjø: 'A kabigila dapua, amaa m bo kurigu dapua n-zali di zaani.'

¹⁴Dama Yawε ḥun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ḥo ni yeli shem m-bøjø: N zaŋla kurigu dapua ga zulya kam nyiŋgoya' ni ni be jøm Babiløn Naa Nebukadneza, ka be mi shiri ni jøm' o ni yelimanlı. Hal n zaŋla moyu ni biŋkøbiri gba ti o.'

¹⁵Ka anabi Jérimia daa yeli anabi Hanania, “Hanania, wumma, pa Yawε n-tim a na ka a ti che ka niriba ḥo niŋ ጀiri yeda maa.

¹⁶Dinzuγu Yawε ni yeli shem m-bəŋɔ: ‘N yen che mi ka a yi dunia ni. A ni kpi yuuni ḥo puuni a ni tɔyisi duntaabo yetɔya jendi Yawε maa zuγu.’ ”

¹⁷Di yuuni maa puuni, gol’ so ḥun pahir’ ayopɔin ni, ka anabi Hanania daa shiri kpi.

Jérimia 29

Jérimia sabi gbaŋ ti Yehudianim’ bɛn be Babilɔn

¹Anabi Jérimia ni sabi gban’ sheli Jérusalɛm n-ti kpamba bɛn daa kpalim mini maligumaaniba ni anabinim’ ni ninvuy’ shɛb’ zaa Nεbukadneza ni daa gbahi Jérusalɛm n-kuli Babilɔn la puuni yetɔya m-bəŋɔ.

²Dimbɔŋɔ daa ninjla Naa Jεhoyachin min’ o ma ni saria karibu shee kpamba ni Juda mini Jérusalɛm kpamba ni nuhi tuumbaŋdiba ni machεlinim’ ni daa yi Jérusalɛm la nyaanja.

³Shafan bia Elasa mini Hilikia bia Gεmaria bɛn daa nyε Juda Naa Zεdεkia ni daa tim shεba Babilɔn Naa Nεbukadneza san’ la n-daa zaŋ gbaŋ maa mali chaŋ. Di daa yεlimi,

⁴“Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yεl’ o ni daa che ka bε gbahi ninvuy’ shɛb’ zaa Jérusalɛm kuli Babilɔn la shem m-bəŋɔ:

⁵‘Mεmiya yiya m-be di ni, ka konya puri n-dirí di bindira.

⁶Kpuγimiya payiba n-dɔyi bidibisi mini bipuγinsi. Bomiya payiba ti yi bidibisi, ka zaŋya yi bipuγinsi ti dɔbba; nabimiya pahi nimaani, ka di filimya.

⁷Amaa bomiya n ni che ka bε gbahi ya kuli tingbɔn’ sheli ni maa tɔŋsim, ka suhimiya Yawε tim’ li, dama di tɔŋsim puuni ka yi gba ni tɔŋ.

⁸Dama Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yεli shem m-bəŋɔ: Miriya ka yi che ka anabi shɛb’ mini laasabuniŋdib’ shɛb’ bɛn be yi san’ la yɔhim ya. Di gbilisiya tibili wumdi bε ni zahindi zahin’ shεŋa la.

⁹Dama ጀiri anabitali yetɔya ka bε mali n yuli tɔyisiri maa. Pa mani n-tim ba na. Man’ Yawε n-yεli lala maa.’

¹⁰Dama Yawε yεliya, “Nayila yi ni yen be Babilɔn yuun’ pisopɔin la saha ti gari, ka n naanyi ka yi sanna nti che ka n ni daa lɔn ya alikauli shεŋa la niŋ pali, ka n zaŋ ya labisi kpe na.”

¹¹Dama Yawε yεliya, “Biεhiŋ kani, m mi n ni lɔn ya nia shεŋa. Di nyεla nia shεŋa n ni lo zaŋ chan’ yi zay’ vielli polo ka pa ni yi zay’ biεyu polo. N ni che ka yi kul mali dahin’ sheli biεhigu tahima.

¹²Di nyaanja yi yi ti boli ma n-suhi ma, n ni wum yi suhigu maa.”

13 Yawε yεliya, “Yi yi ti bo ma ni yi suhuri zaa, yi ni nya ma.

14 N ni chε ka yi nya ma, ka n labisi yi daazichi zaa tin ya, ka yihi ya zuliya shεb’ ni zaa mini luy’ shεnja zaa n ni daa kari ya tahi la n-zan̄ ya labisi n ni daa chε ka bε gbahi ya yi luy’ shεnja ni chan̄ la na.” Yawε n-yεli lala maa.

15 Dama yi yεliya, “Yawε yihi anabinim’ ti ti Babilon.”

16 Dama Yawε ni yεli shεm zaŋ chan̄ na’ so ɻun ɢi Dauda nam ɢishee la polo mini ninvuy’ shεb’ bεn zaa be tiŋ’ puuni ka nyε yi dɔyiriba shεb’ bε ni daa bi gbahi pahi yi zuyu chan̄ la polo m-bɔŋɔ:

17 Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa ɡo yεliya, ‘N ni chε ka tɔbu mini kum ni alobo lu bε zuyu, ka n chε ka bε be kaman fiig tiwal’ poma din bie pam ka so ku tooi di li la.

18 N ni ti zaŋ tɔbu mini kum ni alobo doli ba, ka chε ka bε yεla gbaai dunia ɡo nanim’ zaa dabiɛm. Ka bε ti leei niriba ni yεn turi shεba, ka n chε ka bε yεla mali niriba dabiɛm ka bε je ba. Ka n yi ti kari ba tahi luy’ shεlikam, zuliya kam ni mali ba ansarisi,

19 bε ni daa zayisi n yeligu wumbu la zuyu. Yawε n-yεli lala maa. N daa kul timdila n daba bεn nyε anabinim’ la bε sani waawaayili, amaa ka yi gba zayisi wumbu. Yawε n-yεli lala maa.’

20 Amaa pumpɔŋɔ yinima ninvuy’ shεb’ zaa n ni daa chε ka bε gbahi Jεrusalεm n-kuli Babilon la wummiya Yawε ni yεli shεm:

21 “Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɡo ni yεli shεm zaŋ chan̄ Kolaya bia Ɛhab mini Maaseya bia Zεdεkia bεn zaŋ n yuli tɔyisiri ya ɢi anabitali yεtɔya la polo m-bɔŋɔ: ‘N ni zaŋ ba niŋ Babilon Naa Nebukadneza nuu ni ka o ku ba yi ninni.’

22 Ka bε ni daa gbahi ninvuy’ shεb’ zaa Juda n-zan̄ ba kuli Babilon la yi ti yεn yεli noli ti so, bε ni yεli, ‘Yawε niŋm’ a kaman Babilon Naa ni daa chε ka bε zaŋ Zεdεkia mini Ɛhab she buyim ni shεm la.

23 Dama bε daa tum tuumbieri pam Izraεl tiŋbɔŋ ni, ka tum zina ni bε tab’ payiba, ka lan zaŋ n yuli tɔyisi ɢiri yεtɔya, ka di pa n ni wuhi ba shεm. Mani n-nyε ɻun mi dimbɔŋɔ, ka lan di li shεhira.’ ” Yawε n-yεli lala maa.

Shεmaya ni sabi gban shεli

24 Yεlim’ Shεmaya ɻun nyε Nεhilam nir’ la,

25 Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɡo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: “A zaŋla amanŋman̄ yuli sabi gbaŋ ti ninvuy’ shεb’ bεn zaa be Jεrusalεm mini maligumaana Zεfania ɻun nyε Maaseya bia la ni maligumaaniba zaa n-yεra,

26 “Yawε manŋman̄ m-piig’ a leei maligumaana n-zali maligumaana Jεhoiada zaashee ni a guli Yawε jεmbu duu, ka yinyaa yi zaŋ omaŋ’ leeg’ a anabi, yi n-gbaam’ o n-zan̄ zoligo ga o, ka zaŋ ban̄ yεl’ o nyiŋgol’ ni.

²⁷Dinzuγu pumpɔŋɔ bɔ n-niŋ ka a bi kpahi Jεrimia ɳun nyε Anatɔt nira, ka zaŋ omaŋ' leeg' anabi yi sani la zuγu ni?

²⁸Dama o shiri timla Babilɔn na ti yεli ti, 'Di ni yuui pam. Mεmiya yiya m-be di ni, ka kɔnya puri n-dirı di bindira.' "

²⁹Ka maligumaana Zεfania daa karim gbaŋ maa ka anabi Jεrimia wum.

³⁰Di saha ka Yawε daa yεli Jεrimia,

³¹"Timmi bε ni gbahi ninvuy' shεb' zaa chanj maa sani ti yεli ba, 'Yawε ni yεli shεm zaŋ chanj Shεmaya ɳun nyε Nεhilam nir' la polo m-bɔŋɔ: "Shεmaya ni tɔyisi ya anabitali yεtɔya n-chε ka yi niŋ ʒiri yεda ka di pala mani n-tim o na la zuγu,

³²man' Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: N yεn darigila Shεmaya ɳun nyε Nεhilam nir' maa min' o zuliya tibili. O ninvuy' so ti ku lan be niriba ɳɔ ni ɳun ni ti nya zay' viεl' shεli n ni yεn niŋ n niriba ɳɔ, dama o tɔyisi duŋtaabo yεtɔya jεndi man' Yawε." Yawε n-yεli lala maa.

Jεrimia 30

Yawε Io o niriba alikauli

¹Yawε ni daa yεli Jεrimia yεtɔy' shεŋa m-bɔŋɔ:

²Yawε ɳun nyε Izraεlnim' Naawuni ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Sabimi n ni yεl' a yεtɔy' shεŋa maa zaa niŋ litaafi ni."

³Dama Yawε yεliya, "Biεhiŋ kani, saha kanna ka n ni ti labisi n niriba Izraεlnim' mini Judanim' daazichi ti ba, ka zaŋ ba labisi n ni daa zaŋ tiŋgbɔn' shεli ti bε yaannim' la ni na ka bε ti deei li su."

⁴Yawε ni yεli shεm zaŋ chanj Judanim' mini Izraεlnim' polo m-bɔŋɔ:

⁵Yawε yεliya, "Ti wumla dabiεm mini abirima lubu kuhigu, pa suhudoo kuhigu.

⁶Bɔhimiya pumpɔŋɔ n-nya doo ni tooi dɔyi bia? Ka bɔzuγu ka n nya ka doo kam zaŋ o nuhi tab' o sayinga ni kaman paya n-wolisiri la? Bɔ n-niŋ ka sokam sayim o ninni?

⁷Mbaye, dabisili maa ni ti nyεla dabisi' titali, ka di kpee kani. Di nyεla Yaakubu suhusayingu saha, amaa bε ni tilig' o di ni."

⁸Yawε ɳun nyε Tɔbbibi Naa ɳɔ yεliya, "Dindali maa n ni kabi naγikɔra dapua o nyiŋgoli zuγu bahi, ka kabisi o bandi maa, ka tinzungnim' ku lan zaŋ o leei bε dabili.

⁹Amaa bε ni ti jεmdi Yawε ɳun nyε bε Naawuni ɳɔ mini Dauda ɳun nyε bε na' so n ni yεn pii ti ba la."

¹⁰Yawε yεliya, "Amaa nyini n dabili Yaakubu, di zɔri dabiεm. Izraεl, di chε ka dabiεm mal' a, dama n yεn tiligila a min' a bi' shεb' bε ni gbahi daba kuli tiŋgbɔn'

sheli din be katin' maa ni. Yaakubu zuliya ni ti labina nti beni ni suhudoo, ka so ku lan kpəhi ba dabiem yaha.

¹¹ Dama m be yi sani ni n tiligi ya. Man' Yawε n-yεli lala maa. N ni ku n-naai n ni kari ya tahi zuliya shεb' sani maa zaa balibu. Amaa yinim' bεna, n ku naai yi balibu. N kul ni darigila yi tibili kaman di ni simdi shεm. N kul ku chε yi tibili darigibu."

¹²Dama Yawε yεliya, "Yi dan' maa galisiya pam, di ka tibi kpaŋ.

¹³So kani ŋun ni sɔŋ ya. Tim kani din ni tibi yi dan' maa. Yi ku nya tibbu.

¹⁴Yi yurinim' zaa tam yi yεla, bε bayə lan ka yi ni; dama n ŋmen ya mi kaman n nyεla yi dim' la; n darigila yi tibili kaman dim' so ŋun bi zɔri nambɔyu, dama yi taali galisiya pam, ka yi daalahichi mi galisi yayi.

¹⁵Bɔzuyu ka yi kuhiri pampam yi ni nya dan sheli maa zuyu? Yi biεrim maa ka tibbu. Yi taali ni galisi pam, ka yi daalahichi galisi yayi ka n niŋ ya lala maa zuyu.

¹⁶Dinzuyu ŋunkam kun ya, bε ni ku o gba. Bε ni gbahi yi dimnim' zaa daba chaŋ. Benkam fa yi nεma, bε ni fa bε gba nεma. Ka bεnkam zaa di yi nεma, n ni chε ka bε di bε gba nεma.

¹⁷Dama n ni tibi yi dansi maa, ka tin ya alaafee, dama bε lihi ya la bεn ka so. Ziɔn ka bε zaŋ niŋ be bayə ka maa. Man' Yawε n-yεli lala maa."

¹⁸Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ, "N ni labisi Yaakubu zuliya azichi ti ba, ka zo bε ni be luŋ' shεŋa zaa nambɔyu. Tiŋ' maa ni lan me n-tam di daboli zuyu, ka nayil' la ti lan be di ni daa pun be luŋ' shεl' la.

¹⁹Wumpayibo yila ni ti yiri di puuni na, ka bεn puhiri chuyu ni ti yori vuri di puuni. N ni ti chε ka bε nabi, ka ku lan pɔra. N ni chε ka bε nya jilima, ka so ku lan mali ba ansarisi.

²⁰Bε bihi ni ti be kaman bε ni daa pun be shεm kurimbuni ha la, bε ʒileli maa ni ti nya zaa zani n sani, ka n ti darigi bεn zaa daa nahindi ba la tibili.

²¹Bεmaŋmaŋ' nira n-ti yεn nyε bε naa, bε naa ti yεn yila bε sunsuuni na. N ni voog' o mirina, ka o ti be n sani. Dama so ku tooi ka n sanna omaŋman' yiko ni. Man' Yawε n-yεli lala maa.

²²Yi ni ti nyε n niriba, ka m mi nyε yi Naawuni."

²³Nyama, Yawε suhuyiyisili sanʒieŋu yiŋisiya, di nyεla sanʒie' bieŋu din ʒieri gariti ninvuy' bieri zu�uri zu�u.

²⁴Yawε suhuyiyisili titali maa ku maai, faashee o niŋla o ni lo o suhu ni ni o niŋ sheli maa. Dabisi' shεŋa din bahindi nyaanja puuni, ka yi ni baŋ dimbɔŋɔ gbinni.

Jεrimia 31

Izraelnim' lab' yiŋa

- ¹Yawε yeliya, “Di saha n ni ti nyε Izraelnim’ zaa Naawuni, ka bε mi nyε n niriba.
- ²Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Ninvuy’ shεb’ bεn daa tiligi tɔb’ ni la daa nya nambɔzɔbo tingban’ nel’ la ni. Izraelnim’ ni daa bɔri vuhim shee la,
- ³man’ Yawε daa yi katiŋa n-ka bε sanna. N kul yuri ya mi sahakam, dinzuŋu ka n kul gbibi ʒieyimtali zaŋ chan yi sani.
- ⁴Yinim’ Izraelnim’ bεn be kaman payipieliga ŋɔ, n ni lan mali ya zali, ka yi zani vienyeliŋga. Yi ni lan zaŋ yi gunjombihi din mali chayisa m-pahi bεn mali suhupielli zuyu n-wari waa.
- ⁵Yi ni ti lan ko yi wain tihi puri Samaria zoya zuyu. Ka bεn ti sa tihi maa ni ti di di wala.
- ⁶Dama saha shεli kanna ka tinguliba ni ti be Ifriim zoya zuyu ka kuhi bahina, ‘Cheliya ka ti chan Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ sani Ziɔn.’ ”
- ⁷Yawε yeliya, “Yilimiya yila pampam ni suhupielli ti Yaakubu, ka duhiya yi yee m-payi ŋuna ŋun nyε zuliya kam naa ŋɔ. Molimiya, ka payimiy’ o yera, ‘Yawε, tiligim’ a niriba Izraelnim’ bεn kpalim ŋɔ.’ ”
- ⁸Nyamiya, n yεn zaŋ ba la nuzaa polo tingbɔŋ ni na, ka yihi ba dunia ŋɔ ni luy’ shεlikam na. Zoomba mini gbariti ni payipuhinim’ ni pay’ shεb’ bεn wolisiri ni bε dɔyi zaa ni ti be bε ni. Be ni ti galisi pam labi kpe na.
- ⁹Bε ni ti kum kana, ka n ti maai bε suhuri, ka zaŋ ba labisina. N ni ti che ka bε doli kulibɔna din mali kom, ka doli soli din tuhi ka ku tuura. Dama n leela Izraelnim’ ba, ka Ifriim nyε m bi’ kpεma.
- ¹⁰Zuliya kam, wummiya Yawε yeligu, ka mol’ li gili teeku noli tingbana din be katinsi. Yelimiya, “Dun daa wurim Izraelnim’ kpεhi yɔyu la ni lan layim ba, o ni gul’ ba kaman piegula ni guli pieri shεm la.”
- ¹¹Dama Yawε yo Yaakubu zuliya samli, ka tiligi ba bεn mali yaa gari ba nuu ni.
- ¹²Bε ni ti kana ti yili yila pampam Ziɔn Zoli zuyu. Be ni ti mali suhupielli Yawε nirlim pina zuyu. Be ni ti mali suhupielli be bindira mini wain ni kpam zuyu. Be ni ti mali suhupielli be binjkɔbbihi pola mini nayibihi pola zuyu. Be biehigu ni ti bemi kaman be ni yɔyiri pu’ shεli kom la, ka binshεli ku lan pooi ba yaha.
- ¹³Di saha payisara ni ti wari waa ni suhupielli, ka nachimba mini ninkura ti mali suhupielli. N ni ti che ka bε kumsi leei suhupielli. N ni ti maai bε suhuri, ka che ka bε suhugarigu leei suhupielli.
- ¹⁴N ni ti ti maligumaaniba bindir’ suma, ka n niriba ti di m pina din galisi tiyi. Man’ Yawε n-yeli lala maa.”
- ¹⁵Yawε yeliya, “Vuri mɔni Rama, di nyεla fabila mini kuhigu pam. Reechεl n-kumd’ o bihi zuyu, ka zaŋisi ni so di maag’ o suhu o bihi maa zuyu, dama bε lan kani.”

¹⁶Yawε yeliya, “Cheli kumsi, ka nyεhi nintam a ninni, dama a tuma mali laara. Man’ Yawε n-yeli lala maa. Be ni ti yi be dimnim’ tingbɔŋ maa ni labina.

¹⁷Yawε yeliya, “Tahima na be a biεhigu ni. A bihi maa ni ti labi bεmaŋman’ tingbɔŋ ni na.

¹⁸Yεlimanɔ̄li, n wum Ifriim’ daŋ ni fabindi yεra, ‘A darigi ti tibili, ka ti sayi ti tibidarigibo maa. Ti daa ɔ̄manila naɔ̄isa’ so be ni bi baligi. Zaŋmi ti labisina, ka chε ka ti ka a sanna, dama nyini Yawε n-nyε ti Naawuni.

¹⁹Dama ti ni daa birigi maa nyaanja ti daa niŋ tuuba, ti ni daa ti baŋ, di nyaanja ka ti daa zaŋ ti zuγuri ba tiŋa. Vi daa gbahi ti, ka ti kɔba ni chɔyisi, ti ni daa nya filiŋ ti bilim ni la zuγu.’

²⁰Ifriim nyεla m biyurigu. O nyεla n suhu ni yuri so pam. N yi kul galim o bushεm, lala ka n lan teer’ o yεla. Dinzuγu m puu bieri o zuγu pam. Biεhij kani, n ni zo o namboγu. Man’ Yawε n-yeli lala maa.

²¹Zaŋmiya binyara sa n-dalim yi pala, malimiya dapaya din mali sabbu. Kpahimmiya palidaa la vienyeleŋga, yi ni daa doli sheli chaŋ la. Yinim’ Izraelnim’ bεn ɔ̄mani payipiεlīga ŋɔ̄ labimiyana. Labimiya yi tinsi ŋɔ̄ ni na.

²²Bɔ̄ saha ka a yεn chε biεhij, nyin’ bipuyinga ŋun ka yεda ŋɔ̄? Dama n yεn namla bin’ palli niŋ dunia ni. Di ni ti ɔ̄manila paya n-ni ti nyε ŋun tayiri doo barina ni.

Naawuni niriba ni ti yεn tɔ̄ŋ shεm dahin’ sheli

²³Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraelnim’ Naawuni ŋɔ̄ yeliya, “N yi ti labisi bε daazichinim’ ti ba, be ni ti lan yεri yεtɔ̄ya ŋɔ̄ Juda tingbɔŋ ni mini di fɔ̄ntinsi ni, ‘Yawε niŋmi alibarika niŋ a ni, nyini ŋun nyε wuntitali biεhigu shee ŋɔ̄, nyini ŋun nyε daboli din be kasi ŋɔ̄.’

²⁴Niriba ni ti laŋim be Juda tingbɔŋ ni mini di fɔ̄ntinsi zaa ni. Ka pukpariba mini ninvuγ’ shεb’ bεn guli biŋkɔbbaligu ti beni.

²⁵N ni chε ka bεn gbarigi tiyi, ka chε ka bεn tarigi la niŋgbuna maai.

²⁶Di saha ka n daa neei gom ni n-lihi ka n gom maa niŋ ma nyayisim pam.”

²⁷Yawε yeliya, “Biεhij kani, dabisa kanna, ka n ni ti zaŋ daadamnim’ mini biŋkɔbiri niŋ Izrael mini Juda tingbana ni.

²⁸Kaman n ni kul lihiri ba ka bɔri ni n darigi tɔhi ba, ka wurim ba bahi, ka daai ba luhi, ka ku ba, ka chε ka zay’ biεyu paai ba la, lala ka n ni ti guli ba, ka chε ka bε beni, ka n ti ba yaa. Man’ Yawε n-yeli lala maa.

²⁹ Di dabisa maa ni, bε ti ku lan yεra, “Bihi’ laamba di wain tiwala din miha, ka bihi nyina ni nyεmda.”

³⁰Amaa bε zaa ni ti kpila bεmaŋman’ daalahichi zuγu. Iunkam di wain tiwala din miha nyina ni nyεmda.

³¹ Yawε yεliya, “Biεhiŋ kani, dabisa kanna, ka n ni ti lo Izraεlnim’ mini Judanim’ alikauli palli.

³² Di ti ku be kaman n ni daa zaŋ n nuu yihi bε yaannim’ ljipti tiŋgbɔŋ ni ka lo ba alikauli shεl’ la, alikauli shεli bε ni daa sayim la, hal n ni daa kul gbib’ ba kaman yili yidana maa zaa yoli. Man’ Yawε n-yεli lala maa.”

³³ Yawε yεliya, “Amaa di nyaanja n ni ti yen lo Izraεlnim’ alikauli shεli m-bɔŋɔ: N ni ti zaŋ n zaligu ti ba, ka sab’ li niŋ bε suhuri ni, ka n ti nyε bε Naawuni, ka bε mi nyε n niriba.”

³⁴ Bε ni so ti ku lan wuh’ o kpee bee n-yεl’ o kpee, “Baŋmi Yawε.” Dama Yawε yεliya, “Bε zaa ni ti baŋ ma, bibihi zaŋ tabili ninkura zaa. Dama n ni kpihim bε tuumbieri, ka ku lan teei bε daalahichi yεla.”

³⁵ Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: “Duni n-lee zali wuntanja ni di ne dabisili puuni, ka zali goli mini saŋmarisi ni bε mi ne yuŋ? Ka ŋuni n-lee damdi teeku ka di kɔgbana vura? O yuli m-booni Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa.”

³⁶ Yawε yεliya, “N ni zali shεli ŋo yi ti yiŋisi n sani, dindina Izraεl zuliya gba ku lan nyεla zuliya n sani sahakam.

³⁷ Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: So yi ni tooi zaŋ bini buyisi zuyusaa bee n-vihi ban tiŋgbani puuni tanzahi ni nyε shεli, di saha n ni zayisi Izraεlnim’ bε ni tum tuun’ shεŋa zaa zuyu.”

³⁸ Yawε yεliya, “Biεhiŋ kani, saha shεli kanna ka bε ni ti labi me tiŋ’ maa ti Yawε. Bε ni ti kpuyi li la Hananel Du’ wɔyinli la shee hal ti paai Goonɔŋɔŋ Dunɔdal’ la shee.

³⁹ Ka di buyisibu chεriga ni ti yi nyaanja chan̄ katiŋa n-tuhi hal ni Gareb daboli gbini, di nyaanja ka ŋmaligi chan̄ Goa.

⁴⁰ Ka kpiimba mini tampiligm vinvamlı ni zaa ni pu’ shεŋa din be Kidirɔn kulibɔŋ duli zaa ni Wɔhu Dunɔdali din be goonɔŋɔŋ shee zaŋ labi wulimpuhili polo la ni ti nyεla din be kasi Yawε sani. Bε ti ku lan wurim li bee n-sayim li yaha.

Jεrimia 32

Jεrimia da puu

¹ Juda Naa Zεdekia ni daa di nam ka di ti paai yuun’ pia saha shεli din daa nyε Nebukadneza nam dibu yuun’ pisaayika ni ka Yawε daa tɔyisi Jεrimia yεtɔya ŋo.

² Di saha maa Babilɔn Naa tɔbbihi daa teei gilila Jεrusalem, ka bε daa kpari anabi Jεrimia niŋ guliba dundɔŋ din daa be Juda nayili la ni.

³ Nimaani ka Juda Naa Zεdekia daa zaŋ o kpari maa. Zεdekia daa bɔh’ o mi, “Bɔzuyu ka a tɔyisiri anabitali yεtɔya yεra: Yawε yεliya, ‘N yen zaŋla tiŋ’ ŋo niŋ Babilɔn naa nuu ni, ka o ŋme n-deei li.’

⁴Juda Naa Zedekia ku yi Kalidianim' maa nuu ni; amaa biεhiŋ kani, bε ni ti gbaag' o ti Babilon Naa, ka o min' o nina pali taba, ka bε tɔyisi yεtɔya garigi taba.

⁵Ka o ti zaŋ Zedekia kuli Babilon, ka o ti be nimaani hal ka n ti lan zaŋ n zaya labis' o polo. Hal yi yi tuhi Babilonnim' maa, yi ku di nasara.' Yawε n-yεli lala maa."?

⁶Jerimia daa yεliya, "Yawε daa yεli ma,

⁷A bapir' Shallum bia Hanamel ni ka a sanna ti yεl' a, 'Dam' m puu din be Anatot la, dama nyini m-mali soli ni a da li."

⁸Di nyaanja ka m mabia Hanamel daa ka n sanna guliba dundɔŋ maa ni kaman Yawε ni yεli shεm maa nti yεli ma, "Dam' m puu din be Anatot, Benjamin zuliya tingban' ni la, dama nyini m-mali soli ni a da li su li, dam' li ka di leeg' a dini." Di saha ka n daa baŋ ni Yawε yεligu la m-bala.

⁹Ka n daa da puu din be Anatot maa m mabia Hanamel sani, ka daa kali liyiri maa ti o. Di daa nyεla anzinfā layibaligu pinaayopɔin.

¹⁰Ka n daa dihi n nuu di gbana zuyu, ka zaŋ n dalinli dihi tabili li, ka chε ka shεhiranim' kana ka n ti zahim liyiri maa sania zuyu.

¹¹Di nyaanja ka n daa zaŋ n ni da li ka deei gban' shεli ka n dalinli dihi tabili li, ka yεtɔy' shεŋa mini zaligu shεŋa ti ni daa zali be di ni mini di gban shεli din pahi di zuyu la

¹²n-ti Nεria bia Baruk ɳun daa nyε Masεya yaanja la, m mabia Hanamel mini shεhiranim' bεn daa dihi bε nuhi dabu gbana maa zuyu la ni Judanim' zaa bεn daa be guliba dundɔŋ maa ni ninni.

¹³Ka n daa yεli Baruk bε nini maa ni,

¹⁴"Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ɳo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Zaŋmi gbana ɳo, ti ni dihi ti dalinli tabili dabu gban shεli zuyu ɳo mini gban shεli din pahi ɳo nti niŋ yayiri duyu ni ka di ku sayim yoma.

¹⁵Dama Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ɳo yεliya, 'Bε ni ti lan da yiya mini puri ni wain tihī puri tingbɔŋ ɳo ni yaha.'

Jerimia wunsuhigu

¹⁶N ni daa zaŋ dabu gban maa ti Nεria bia Baruk maa nyaanja, ka n daa suhi Yawε yεra,

¹⁷Mbaye, Yawε ɳun nyε Naawuni ɳo, nyini n-daa teeg' a nuu din mali yiko pam nam zuγusaa mini dunia. Binshεli kani din kpεm' nyaŋ a.

¹⁸Nyini n-wuhiri niriba tusatusa a yurilim din bi tayira, amaa ka lee darigiri bihi tibili bε laamba taali zuyu. Nyini Naawuni ɳun galisi, ka mali yiko, ka a yuli booni Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo,

¹⁹a nyela ḥun sayisiri niriba vienyelinga, ka tumdi tuun' kara. A nyari ninsal' kam biɛhigu ni nyɛ shem, ka tiri bɛ zaa laara kaman bɛ biɛhigu ni nyɛ shem ni bɛ tuma ni simdi shem.

²⁰Nyini n-daa wuhi shihira mini alahiziba tuma Ijipti tingbɔŋ ni, ka na kul wuhiri li hal ni zuŋɔ dabisili ḥo Izraɛl tingbɔŋ ni mini daadamnim' zaa sani, ka di zuyu che ka a zali yuli hal ni zuŋɔ dabisili ḥo.

²¹Nyini n-daa teeg' a nuu din mali yiko n-tum shihira mini alahiziba tuma din mali dabiɛm n-yih' a niriba Ijipti tingbɔŋ ni na

²²nti zaŋ tingbɔŋ ḥo ti ba, a ni daa lo bɛ yaannim' alikauli ni a ni zaŋ tingban' sheli din mali atam mini anfaani ti ba la.

²³Ka bɛ daa kpe di ni deei li su. Amaa bɛ daa bi deeg' a noli bee n-dol' a zaligunima. Bɛ daa bi niŋ a ni yɛli ba ni bɛ niŋ shel' la. Dinzuŷu ka a che ka zay' biɛyū ḥo zaa paai ba maa.

²⁴Nyama, bɛ kahi kuŷa duhi n-teei gili tiŋ' maa ni bɛ ȱme n-deei li. Ka tɔb' maa mini kum ni alɔbo zuyu che ka bɛ zaŋ tiŋ' maa niŋ Kalidianim' bɛn tuhiri ni bɛ deei li maa nuu ni. A ni daa yɛli shem la n-niŋ pali, ka amanman' dii nya li maa.

²⁵Amaa nyini Yawɛ ḥun nyɛ Naawuni ḥo daa yɛli ma, "Zaŋmi liyiri da puu maa ka bo shɛhiranima hal bɛ ni kul zaŋ tiŋ' maa niŋ Kalidianim' nuu ni maa zaa yoli."

²⁶Ka Yawɛ daa yɛli Jɛrimia,

²⁷"Nyama, man' Yawɛ n-nyɛ ninsalinim' zaa Naawuni, ka binsheli m-beni n-kpɛm' nyaŋ ma?"

²⁸Dinzuŷu man' Yawɛ ni yɛli shem m-bɔŋɔ: "N ȱen zaŋla tiŋ' ḥo niŋ Kalidianim' mini Babilon Naa Nebukadneza nuu ni, ka o ȱme n-dee' li.

²⁹Kalidianim' bɛn tuhiri tiŋ' ḥo maa ni ti kana ti niŋ buyim dabi li n-nyo li tabili bɛ ni daa tuyindi tulaale zim tiri Baal, ka boori binnyura bahiri buya yiya shɛŋa mɔpila zuyu n-che ka n suhu yiysisira.

³⁰Dama Izraɛlnim' mini Judanim' na ȣi n-tum sheli n-nayi pahila tuumbieri ka bɛ tumdi n sani bɛ bilim ni hal ni pɔŋɔ. Izraɛlnim' na ȣi n-tum sheli n-nayi pahila bɛ zaŋla bɛ nuhi tumdi tuun' shɛŋa din che ka n suhu yiysisira. Man' Yawɛ n-yɛli lala maa.

³¹Tiŋ' ḥo nim' kul kuri ma la suli ka che ka n suhu yiysisira saha sheli bɛ ni daa me li hal ni zuŋɔ, dinzuŷu n ni wurim li;

³²dama Izraɛlnim' mini Judanima ni bɛ nanim' ni bɛ kpamba ni bɛ maligumaaniba ni bɛ daanabinim' tum zay' biɛyū n-che ka n suhu yiysisira.

³³Bɛ lebila bɛ nyaansi biri ma ka pa bɛ tooni. Hal n ni daa kul wuhiri ba sahakam maa zaa yoli, bɛ zayisiya ni bɛ ku wum wuhibu ka deei sayisigu.

34 Be daa zaŋla binshəŋa din niŋbu chihira n-zali n jəmbu duu n-ta li dayiri.

35 Be daa mela Baal jəmbu shee zali Hinnom Bidibisi Vinvamli ni ni be zaŋdi be bidibisi mini be bipuyinsi maani Molék, hal n ni daa kul bi zali ba ni be tum li, ka di mi təha daa bi ka n suhu ni na ni be ni tum din chihiri ḥo n-kpəhi Judanim' alahichi ni la zaa yoli.

Alikauli din mali tahima

36 Dinzuŷu pumpɔŋɔ man' Yawε ḥun nyε Izraēlnim' Naawuni ḥo ni yeli shem zaŋ chan̄ tin' sheli yi ni yera, "Təbu mini kum ni aləbo ḥo zuŷu che ka be zaŋ li niŋ Babilon naa nuu ni la' polo m-bɔŋɔ:

37 Nyamiya, n ni daa kari ba bahi tingbɔn' shəŋa ni zaa ni sujee mini suhuyiyisili pam la, n ni yihì ba nimaani n-zaŋ ba labisi kpe na nti che ka be ʒiya ni alaafee.

38 Ka be ti nyε n niriba, ka m mi nyε be Naawuni.

39 N ni ti che ka be mali suhu yini, ka che ka be doli so' yini din ni che ka be luri ma sizuura sahakam bəmaŋmaŋ' zay' vielli zuŷu mini be bihi bən yən doli be nyaanɔ gba zay' vielli zuŷu.

40 N ni lo ba alikauli din ka bahigu din ni che ka n ku lan che ba zay' vielli niŋbu. N ni ti che ka be luri ma sizuura be suhuri ni din ni che ka be ku lan ḥmaligi ka che ma.

41 N ni ti nindi ba din viɛla ni suhupielli, ka zaŋ ba ʒili tingbɔn' ḥo ni ni ʒieyimtali ni n suhu zaa ni n shia zaa."

42 Dama Yawε yeliya, "Kaman n ni daa kul che ka zay' biɛ' titana paai niriba ḥo shem, lala ka n lan yən che ka n ni lo ba zay' viel' shəŋa zaa alikauli pumpɔŋɔ ḥo paai ba.

43 Be ni ti lan da puri tingbɔn' sheli be ni yera, 'Di leela dabari, ka ninsalinim' bee biŋkɔbiri lan ka di ni, be zaŋ li niŋla Kalidianim' nuu ni la.'

44 Be ni ti zaŋ liyiri da puri, ka dihi be nuhi di gbana zuŷu, ka zaŋ be ni mali binsheli dalindi binyara, ka be di shəhira Benjamin zuliya tingban' ni mini tin' shəŋa din gili Jérusalém ni Juda fəntinsi ni ni zoya ni fəntinsi ni ni Shefela fəntinsi ni ni Negèb fəntinsi ni, dama n ni labisi be daazichi ti ba. Yawε n-yeli lala maa."

Jerimia 33

Alikauli sheli din mali tahima yaha

1 Ka Yawε daa lan yeli Jerimia m-pahi buyi saha sheli be ni daa na kul kpar' o duu duguliba dundɔŋ ni la,

2 Yawε ḥun nam dunia ḥo, ḥuna ḥun daa pil' li, ka zal' li ḥo, o yuli m-booni Yawε, O ni yeli shem m-bɔŋɔ:

3 "Bolimi ma, ka n garig' a, ka yel' a yel' kara mini binshəŋa din sɔyi ka a bi mi li.

⁴Dama man' Yawε ɳun nyε Izraεlnim' Naawuni ni yεli shεm zaŋ chaŋ tiŋ' ɳo ni yiya mini Juda nanim' yiya shεŋa bε ni daa wurim zaŋ tayi bεmaŋa saha shεli bε ni daa teei gili ba, ka kahi kuŋa duhi ni bε tuhi ba la polo m-bɔŋɔ.

⁵Kalidianim' kanna ni bε ti tuhi ba, ka chε ka n suhu ni yiysi ka n ku ninvuy' shεb' ti galisi pam pali yiya maa zaa. Dama n zaŋla n nini bahi kpaŋa ka chε tiŋ' ɳo nima bε ninvuy' biɛtali la zaa zuyu.

⁶Amaa n ni lan chε ka bε nya tibbu mini alaafee, ka tib' ba, ka kahigi tɔŋsim pam mini binshεŋa din ni tayi ba barina ni wuhi ba.

⁷N ni labisi Judanim' mini Izraεlnim' daazichi ti ba, ka mali ba zali kaman bε ni daa pun be shεm piligu ni la.

⁸N ni kpihim bε ni daa tum alahichi shεŋa zaa n sani, ka chε bε ni tum alahichi shεŋa zaa ka zayisi ma la taali.

⁹Ka tiŋ' ɳo yuli ti ma suhupielli mini payibu ni jilima dunia ɳo zulya kam bεn wum n ni tum tuun' suŋ shεŋa ti ba maa yεla sani, ka dabiɛm gbahi ba ka bε niŋgbuna sohira zay' viɛl' shεŋa zaa mini tɔŋsim shεli zaa n ni ti ba maa zuyu."

¹⁰Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Yi ni yεri ni tin' shεli nyεla dabari, ka ninsal' bee biŋkɔbigu lan ka di ni la, Juda fɔntinsi mini Jεrusalem pal' dahi din leei dabari, ka ninsalinim' bee biŋkɔbigu lan ka di ni ɳo, bε ni ti lan wum

¹¹churi puhibu mini suhupielli yila, ka wum aŋgo mini amiliya kukoya di ni, ka lan wum ninvuy' shεb' bεn ti zaŋdi bε wumpayibo pina kperι Yawε jεmbu duu yila: Payimiya Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo, dama Yawε viela, ka o yurilim din galisi bi naara. Dama n ni lan labisi tiŋgbɔŋ ɳo nim' daazichi ti ba kaman di ni daa pun be shεm piligu ni la. Yawε n-yεli lala maa."

¹²Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Luy' shεli din nyε dabari, ka ninsalinim' bee biŋkɔbiri ka di ni ɳo, biŋkɔbiri mɔri ɳubbu shee ni ti lan be di fɔntinsi zaa ni ka piɛguliba ti lan guli bε biŋkɔbbaligu nimaani."

¹³Zoya ni fɔntinsi ni mini Shefela fɔntinsi ni ni Negεb fɔntinsi ni ni Benjamin zulya fɔntinsi ni ni luy' shεŋa din gili Jεrusalem la ni Juda fɔntinsi ni piɛguliba ni ti lan kaani bε biŋkɔbbaligu. Yawε n-yεli lala maa.

¹⁴Yawε lan yεli, "Biɛhiŋ kani, dahin' shεli kanna ka n ni ti pali n ni daa lo Izraεlnim' mini Judanim' alikauli shεl' la.

¹⁵Di dabisa maa saha yi ti paai, n ni chε ka wuntizɔr' so yi Dauda zulya ni na, ɳuna n-ni ti doli zaligu mini wuntia soli n-su tiŋgbɔŋ ɳo.

¹⁶Di dabisa maa ni Judanim' ni ti tiligi, ka Jεrusalemnim' mi ti be ni alaafee. Ka bε ni ti yεn booni li yu' shεli n-nyε: 'Yawε n-nyε ti wuntia.'

¹⁷Dama Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "So kul ku kɔŋ Dauda dan ni ɳun ni ɣini Izrael nam ɣiishee.

¹⁸ Ka maligumaana mi kul ku kɔŋ Levi zuliya ni ŋun ni zani n tooni mali bε ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la mini chi sara maligunim' maani maligunim' sahakam."

¹⁹ Yawε daa yeli Jεrimia,

²⁰ Man' Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: "Yi ni so yi ni tooi sayim n ni lo biɛkaali mini yuŋ alikauli shel' la, ka biɛyε ku lan neei bee ka yuŋ ku lan zibi n ni zal' li saha sheli maa,

²¹ dindina yi ni tooi sayim n ni daa lo n dabili Dauda alikauli shel' la gba din ni chε ka o ku lan mali bidibiga ŋun ni ʒin' o nam ʒishee mini n ni daa lo n tumtumdiba Levinim' alikauli shel' la.

²² Kaman nir' ni ku tooi kali saŋmarisi bεn be zuγusaa ŋo bee teeku noli bihigu shεm, lala ka n yεn chε ka n dabili Dauda zuliya mini Levinim' bεn tumdi n tuma maa nabi."

²³ Yawε daa yeli Jεrimia,

²⁴ "A bi kpahim nya niriba maa ni yεra, 'Yawε zayisila o ni daa pii zuliya ayi shεb' la? Lala zuγu chε ka bε lihi ʒiemla n niriba maa, ka bi lan lihi ba ka bε ŋmani zuliya yaha.'

²⁵ Man' Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: "N yi di bi lo biɛkaali mini yuŋ alikauli, ka zali zuγusaa mini dunia zaligunima,

²⁶ dindina n naan zayisi Yaakubu mini n dabili Dauda zuliya, ka ku piig' o bihi ni yino ka o su Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu zuliya. Dama n ni zo ba namboγu, ka labisi bε daazichi ti ba."

Jεrimia 34

Lahibali din nyε Zεdεkia dini

¹ Yawε ni daa yeli Jεrimia yεtɔy' sheli saha sheli Babilɔn Naa Nebukadneza min' o tɔbbihi zaa ni dunia ŋo nanim' zaa bεn daa be o sulinsi ni ni o niriba ni daa tuhiri Jerusalεmnim' mini di fɔntinsi la m-bɔŋɔ:

² Yawε ŋun nyε Izraεlnim' Naawuni ŋo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: "Cham' ti yeli Juda Naa Zεdεkia, 'Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: N yεn zaŋla tiŋ' ŋo niŋ Babilɔn naa nuu ni, ka o nyo li buyim.

³ A ku tooi zo n-tilig' o nuu ni, amaa biɛhiŋ kani, bε ni ti gbaag' a n-zaŋ a ti ti o. A mini Babilɔn naa maa nini ni ti nya taba, ka a zani o tooni, ka a min' o tɔyisi yεtɔyα, ka bε ti zaŋ a kuli Babilɔn.

⁴ Amaa nyini Juda Naa Zεdεkia, wummi Yawε ni yeli shεm. Yawε ni yeli shεm zaŋ chanj a polo m-bɔŋɔ: A ku kpi tɔbu ni.

⁵A ni ti kpi ni suhudoo. Be ni daa tuyili a yaannim' ben daa dan a tooni n-nye nanim' la tulaale zim shem, lala ka be ni ti tuyili a gba tulaale zim, ka fabili a zuyu yeli, 'Mbaye ti dana. Dama mani n yeli yetoya jo.' " Yawé n-yeli lala maa.

⁶Di saha ka anabi Jérimia daa yeli Juda Naa Zédékia yetoya jo zaa Jérusalem
⁷saha sheli Babilon többihi ni daa tuhiri Jérusalem mini Juda fôntin' shêna zaa din daa kpalim ka nyé Lakishi mini Azéka la, dama di kôjko n-daa nyé Juda tingboj maa ni be ni me goondahi gili fôntin' shêna ka di na kpalim ȝieya.

Be yohim daba

⁸Naa Zédékia mini Jérusalemnim' zaa ni daa lo alikauli ni be ni moli faako tibu molo la nyaanja, ka Yawé daa yeli Jérimia

⁹ni be daa sayiya ni ȝunkam mali dabili ka o nyé Hiburu nira, doo bee paya, ȝun' bahim' o din ni che ka Izraël nira ku lan zañ o mabia Izraël nira n-leeg' o dabili.

¹⁰Ka niriba maa zaa mini be kpamba ben daa lo alikauli maa daa sayi ni be ni bahi be daba ben nyé dobba mini payiba, ka ku lan zañ ba niñ daba yaha. Ka be daa sayi ka bahi ba.

¹¹Amaa di nyaanja, ka be daa ti lan zañ be ni daa bahi dab' shëba, ka be nyé dobba mini payiba la leei daba yaha.

¹²Ka Yawé daa yeli Jérimia,

¹³"Man' Yawé ȝun nyé Izraëlnim' Naawuni jo ni yeli shem m-bœjø: N ni daa yihi yi yaannim' Ijipti tingboj ni dabitim ni la, n daa lo ba alikauli yeli,

¹⁴'Yuma ayopɔin kam ni, di simdi ni yi bahi yi ni da Hiburu dab' so kam ȝun tum yi tuma hal ti paai yuma ayɔbu ka o chañ. Di bi lan simdi ka yi che ka be tum yi tuma yaha. Amaa ka yi yaannim' maa daa zayisi li wumbu.

¹⁵Yimanjmanj' gba na yoli ninla tuuba, ka tum din tuhi n sani din nyé yi ni daa ti tab' yolisim ka daa lo alikauli n sani n jëmbu duu puuni la.

¹⁶Amaa di nyaanja ka yi ti tayı yi təha, ka bi lan tiri n yuli jilima, ka yi ni yino kam lan zañ yi ni daa bahi yi dab' shëb' ben nyé dobba mini payiba ni be cham' be chandi kaman be suhu ni yu shem la n-lan leei yi daba yaha.

¹⁷Dinzuju man' Yawé ni yeli shem m-bœjø: Yi zayisi n noli yi ni bi bahi yi ȝizjinitab' mini yi zɔnim' maa zuju. N yen tin ya la faako. Faako din nyé töbu mini alobo ni dimpooi. N ni che ka yi yela gbahi dunia jo nanim' zaa dabiem." Yawé n-yeli lala maa.

¹⁸"Ka ninvuy' shëb' ben sayim n daalikauli, ka bi gbibi alikauli yetoy' shêna be ni daa yeli n san' la, n ni niñ ba kaman be ni yi pirigi nayisaa buyi sɔñ, ka tim pirigibu maa sunsuuni gari shem la.

¹⁹Juda kpambaliba mini Jérusalém kpambaliba ni namoyilisi ni maligumaaniba ni tiŋgbɔŋ maa ni ninvuy' shεb' zaa bεn daa tim nayisaa maa pirigibu maa sunsuuni gari la,

²⁰n ni zaŋ ba niŋ bε dimnim' bεn bɔri ni bε ku ba nuu ni. Bε niŋgbuna ni ti leei juri mini mɔyū ni biŋkɔbiri bindirigu.

²¹N ni ti zaŋ Juda Naa Zedekia min' o kpambaliba niŋ bε dimnim' bεn bɔri ni bε ku ba la nuu ni. N ni zaŋ ba niŋ Babilon naa tɔbbihi bεn zo ka chεn ya la nuu ni.

²²N ni bahi ba noli ka zaŋ ba labisi tiŋ' ḥo ni na, ka bε ḥme n-deei li, ka nyo li buyim. N ni ti chε ka Juda tinsi leei dabari, ka so ku lan be di ni." Yawε n-yeli lala maa.

Jerimia 35

Jerimia mini Rekabinima

¹Yawε ni daa yeli Jerimia yεtɔya shεnja Juda naa Josia bia Jehoyakim 3iemman' ni m-bɔŋɔ:

²"Cham' Rekabinim' sani nti tɔyisi ba yεtɔya, ka zaŋ ba ka Yawε jεmbu duu na nti zaŋ ba kpεhi dubihi la yini puuni, ka niŋ wain ti ba ka bε nyu."

³Dinzuŋu ka n daa zaŋ Jerimia (pa Jerimia ḥo amaa Jerimia so ha) bia Jaazania ḥun daa nyε Habazinia yaanja la min' o mabihi bεn nyε dɔbba ni o bidibisi zaa ni Rekab daŋ niriba zaa na.

⁴Ka n daa zaŋ ba ka Yawε jεmbu duu na nti zaŋ ba kpεhi anabi Igidalia bia Hanan bidibisi duu din daa miri kpambaliba duu ka be Shallum bia Maaseya ḥun daa su dunoli fukumsi la duu zuŋusaa la.

⁵Di saha ka n daa zaŋ wain duyuri mini pipihi zali Rekabinim' maa ka yeli ba, "Nyumiya wain."

⁶Amaa ka bε daa garigi yeli, "Ti ku nyu wain, dama ti yab' Jōnadab ḥun daa nyε Rekab bia la daa yeli ti ni ti mini ti bihi di nyu wain."

⁷O daa lan yeli ti, "Yi mi di kul mεnya yiya bee m-biri bimbira bee n-sa wain tihi bee m-mali dimbɔŋɔnim' zaa shεli. Amaa kul benya suya ni yi nyεvili biεhigu ni zaa din ni chε ka yi 3ini tiŋgbɔŋ' shεli ni yi ni be kaman saamba ḥo yuui."

⁸Ti kul dolila ti yab' Jōnadab ḥun nyε Rekab bia maa ni daa zali ti zaligu shεnja maa, dina n-nyε ni ti mini ti payiba ni ti bidibisi ni bipuyinsi di nyu wain ti biεhigu ni zaa,

⁹ka di me yiya m-be di ni la. Ti ka wain tihi bee puri bee bimbira,

¹⁰amaa ti kul bela suya ni, ka doli ti yab' Jōnadab ni daa zali ti ni ti niŋmi shεlikam zaa.

¹¹Amaa Babilon Naa Nebukadneza ni daa ti kana ni o ti tuhi tingboŋ maa nima, ka ti daa yeli, “Cheliya ka ti zo n-kuli Jerusalem, ti ni daa zori Babilon többihi mini Siria többihi dabiem maa zuyu. Lala zuyu ka ti be Jerusalem maa.”

¹²Di saha ka Yawε daa yeli Jεrimia,

¹³“Man’ Yawε ɳun nyε Többihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-boŋ: Cham’ ti bɔhi Judanim’ mini Jεrusalemnima, ‘Yinim’ ku tooi bɔhim yεm ka gba deei n noli? ” Yawε n-yeli lala maa.

¹⁴Rεkab bia Jɔnadab daa zal’ o zuliya ni bε di nyu wain, ka bε na ɿi n-nyu wain hal ni zuŋɔ dabisili ɳo, dama bε dolila bε yabidoo ni daa zali ba zaligu sheli. Amaa mmaŋmaŋ’ kul töyisiri ya la yεtɔya waawaayili, ka yi bi deeri n noli.

¹⁵N kul timdi n daba bεn nyε anabinim’ la yi sanna waawaayili ni bε ti yeli ya, ‘Yi zaa zomiya yi tuumbieri tumbu ni, ka tayı ya yi bichigu n-che buŋa jεmbu, ka be n ni zaŋ tingboŋ’ sheli ti yi mini yi yaannim’ la ni.’ Amaa ka yi bi gbilisi tibili wum bee n-deei n noli.

¹⁶Rεkab Jɔnadab bihi maa doli bε yabidoo maa ni zali ba shem, amaa niriba ɳo bεn’ bi deei n noli.

¹⁷Dinzuŋu man’ Yawε ɳun nyε Többihi Naawuni, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-boŋ: ‘N ni che ka n ni daa yeli ba alabo sheli yεla la lu bε zuyu, n ni töyisi ba yεtɔya ka bε zayisi wumbu, ka m boli ba ka bε zayisi sayibu la zuyu.’ ”

¹⁸Amaa ka Jεrimia daa yeli Rεkabinim’ maa, “Yawε ɳun nyε Többihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-boŋ: ‘Yi ni daa deei yi yab’ Jɔnadab ni wuhi ya shem, ka dol’ o zaligunim’ zaa, ka niŋ o ni daa yeli ni yi niŋ shem zaa la zuyu,

¹⁹Yawε ɳun nyε Többihi Naa ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-boŋ: Rεkab bia Jɔnadab kul ku koŋ bidibiga ɳun ni jεmdi ma sahakam.’ ”

Jεrimia 36

Baruk karim gbaŋ Naawuni jεmbu duu puuni

¹ Juda Naa Jɔsia bia Jεhoyakim nam dibu yuma anahi ni ka Yawε daa yeli Jεrimia yεtɔya ɳo:

²Zaŋmi gbaŋ n-sabi n ni daa yel’ a yεtɔya shεŋa zaa jεndi Izraεlnim’ mini Judanima ni zuliya kam la niŋ di ni. N ni daa kul yel’ a yεtɔy’ shεŋa Jɔsia ɿieŋman’ ni hal ni zuŋɔ dabisili ɳo la.

³Di pa sheli Judanim’ yi wum n ni lo ni n niŋ ba zay’ biε’ shεŋa zaa ɳo yεla bε zaa ni che bε tuumbieri soya maa, ka di zuyu che ka n che bε tuumbieri mini bε daalahichi taali.

⁴Di saha ka Jérimia daa boli Neria bia Baruk na nti yel' o Yawε ni yel' o yεtɔy' shεnja maa zaa, ka Baruk daa sabi li niŋ gbaŋ ni.

⁵Ka Jérimia daa yeli Baruk, "Bε bi lan sayi ni n kpe Yawε jεmbu duu,

⁶dinzuŋu nol' lɔbu dali amanmaj' chama nti karim n ni yel' a Yawε yεtɔy' shεnja ka a sabi niŋ gbaŋ ni ŋɔ ka bεn be Yawε jεmbu duu maa ni wum. Karimi li ka Judanim' bεn zaa yi be fɔntinsi ni na la gba wum.

⁷Di pa sheli Yawε ni wum bε fabila, ka bε zaa chε bε tuumbieri soya maa. Dama Yawε je suli, ka o suhu yiŋisi pam bahi niriba ŋɔ zuyu."

⁸Ka Neria bia Baruk daa niŋ anabi Jérimia ni zal' o ni o niŋ shεlikam zaa zaŋ chan Yawε yεligu gbaŋ maa karimbu polo Yawε jεmbu duu puuni maa.

⁹Juda Naa Josia bia Jεhoyakim nam dibu yuma anu ni gol' so ŋun pahir' awei ni ka Jεrusalεmnim' zaa mini ninvuy' shεb' bεn daa yi Juda fɔntinsi ni ka Jεrusalεm na zaa daa moli nolɔbo molo Yawε tooni.

¹⁰Di saha ka Baruk daa karim Jérimia yεtɔy' shεnja din daa be gbaŋ maa ni maa Yawε jεmbu duu maa puuni Shafan bia Gεmaria ŋun daa nyε gbaŋjmar' la duu din daa be zuysaa polo Yawε jεmbu duu duno' palli polo la, ka niriba maa daa wum li.

Bε karim gbaŋ maa wuhi kpambaliba

¹¹Gεmaria bia Mikaya ŋun daa nyε Shafan yaanja la ni daa wum Yawε ni yeli shεm zaa gbaŋ maa puuni,

¹²ka o daa chaŋ nayili ti kpe gbaŋjmar' duu, ka kpambaliba zaa daa ʒi nimaani. Ben daa nyε Elishama ŋun daa nyε gbaŋjmar' la mini Shεmaya bia Dεlaiya ni Akibor bia Elnatan ni Shafan bia Gεmaria ni Hanania bia Zεdεkia ni kpambaliba zaa.

¹³Ka Mikaya daa yeli ba o ni wum yεtɔy' shεnja zaa saha sheli Baruk ni daa karindi gbaŋ maa ka niriba maa wumdi maa.

¹⁴Ka kpambaliba maa zaa daa tim Nεtania bia Jεhudi ŋun daa nyε Shεlεmia yaanja, ka nyε Kushi yaantibichee la ni o ti yeli Baruk ka o zaŋ o ni karim gban sheli ka niriba wum la gbib' o nuu ni kana. Dinzuŋu ka Neria bia Baruk daa zaŋ gbaŋ maa gbib' o nuu ni ka bε sanna.

¹⁵Ka bε daa yel' o, "Ʒinimi tŋa n-karim li ka ti wum." Ka Baruk daa karim li ka bε wum.

¹⁶Bε ni daa wum yεtɔyα maa zaa, ka dabiεm gbahi ba, ka bε ŋmaligi lihi taba, ka yeli Baruk, "Di simdi ka ti zaŋ yεtɔyα ŋɔ ti yeli naa."

¹⁷Di saha ka bε yeli Baruk, "Yεlim' ti a ni niŋ shεm sabi yεtɔyα ŋɔ zaa. Jérimia n-daa yεr' a yεtɔyα maa ka a sabira?"

¹⁸Ka Baruk garigi yeli ba, “Duna n-daa yeli ma yetɔya ŋɔ zaa, ka m mi zaŋ tadaabo sab’ li niŋ gbaŋ ŋɔ ni.”

¹⁹Di saha ka kpambaliba maa daa yeli Baruk, “Cham’ ka a mini Jεrimia ti sɔyi, ka di chεnya ka so banj yi ni be luy’ sheli.”

Naa nyo gbaŋ maa buyim

²⁰Ka bε daa chε gbaŋ maa sɔŋ Elishama ŋun daa nyε gbaŋmara maa duu maa ni, ka kpe naa dundɔŋ ni nti zaŋ yetɔya maa zaa yeli naa.

²¹Di saha ka naa daa tim Jεhudi ni o ti zaŋ gbaŋ maa na. Ka o daa zaŋ li Elishama ŋun daa nyε gbaŋmara maa duu maa ni na nti karim li wuhi naa mini kpambaliba bεn zaa daa ʒe naa sani maa.

²²Di daa nyεla gol’ so ŋun pahir’ awεi ni, ka naa daa ʒi o kikaa saha yili ni, ka buyim be kurupooti ni ʒe o tooni.

²³Jεhudi daa yi karim kulis’ ata bee kulis’ anahi, naa zaŋdila subila ŋ-ŋmaai o ni karim sheli maa bahi buyim ni kurupooti maa ni hal ka buyim ti di gbaŋ maa zaa kurupooti maa ni.

²⁴Amaa dabiem daa bi gbaai naa min’ o kpambaliba bεn daa wum yetɔya ŋɔ zaa ni so bee n-niŋ ba suhusayinju.

²⁵Hal Elnatan mini Dεlaiya ni Gεmaria ni daa kpam naa jaande ni o di nyo gbaŋ maa buyim maa zaa yoli, o daa zayisiya ni o ku wum bε ni yeli shεm maa.

²⁶Ka naa daa bah’ o bia Jεramiil mini Aziriel bia Sεraya ni Abidiil bia Shεlemia noli ni bε gbaam’ Baruk ŋun nyε gbaŋmara maa mini anabi Jεrimia na. Amaa ka Yawε daa zaŋ ba sɔyi.

Jεrimia lan sabi gban sheli

²⁷Naa ni daa nyo Jεrimia ni daa tɔyisi Baruk yetɔy’ shεŋa ka o sabi li niŋ gban sheli ni maa buyim maa nyaanja, ka Yawε daa yeli Jεrimia,

²⁸“Tayimi gban sheli n-sabi yetɔy’ shεŋa din daa kul be tuuli gban sheli Juda Naa Jεhoyakim ni daa nyo buyim la puuni la niŋ di ni.

²⁹Ka zaŋ chanj Juda Naa Jεhoyakim polo, yεlim’ o, ‘Yawε ni yeli shεm m-bɔŋɔ: A nyo gbaŋ maa buyim ka yeli, Bɔzuyu ka a sabi yeli gbaŋ maa puuni ni Babilɔn naa shiri ni kana ti sayim tingbɔŋ ŋɔ, ka ku ninsalinim’ mini biŋkɔbiri di ni?’ ”

³⁰Dinzuyu Yawε ni yeli shεm zaŋ chanj Juda Naa Jεhoyakim polo m-bɔŋɔ: “O ti ku malí bia ŋun ni ʒini Dauda nam ʒiishee. Be ni ku o labi, ka wuntanj’ tulim kpe o wuntanj’ ni, ka maligim mi ti lu o zuyu yuŋ.

³¹Ka n ti darig’ o min’ o bihi ni o kpambaliba tibili bε daalahichi zuyu. N ni ti che ka n ni daa yeli ba alɔbo shεŋa zaa yela la lu bε mini Jεrusalemnim’ ni Judanim’ zuyu, dama bε kul zayisiya ni bε ku wum.

³²Di saha ka J^{er}imia daa lan zaŋ gban sheli ti N^{er}ia bia Baruk ŋun daa ny^e gbaŋŋmara maa. Ka J^{er}imia daa yel' o ka o lan sabi yetɔy' shεŋa zaa din daa be Juda Naa J^{eh}oyakim ni daa nyo gban sheli buŋim la puuni la yaha. Ka o daa lan yel' yetɔy' shεŋa din ŋman' li pam pahi."

J^{er}imia 37

Zedekia bo sɔŋsim J^{er}imia sani

¹ Josia bia Zedekia ka Babilon Naa Nebukadneza daa zaŋ leei Juda naa n-zali J^{eh}oyakim bia J^{eh}oyachin zaani.

²Amaa o min' o kpambaliba ni tingbɔŋ maa ni niriba daa bi wum Yaw^e yeligu sheli o ni daa chε ka anabi J^{er}imia zaŋ yel' ba maa.

³Ka Naa Zedekia daa tim Shεlɛmia bia J^{eh}ukal mini Maaseya bia Z^efania ŋun daa ny^e maligumaana la anabi J^{er}imia sani ni be ti yel' o, "Jaande, suhimi Yaw^e ŋun ny^e ti Naawuni ŋɔ ti ti!"

⁴Di saha J^{er}imia daa kul gɔrila o yubu niriba maa sani, dama be daa na bi kpeh' o duu.

⁵Amaa ka Firawuna tɔbbihi daa yi Ijipti na, ka Babilonnim' ben daa teei gili Jerusalem maa daa wum be yela ka zo n-yi Jerusalem.

⁶Di saha ka Yaw^e daa yel' anabi J^{er}imia,

⁷"Man' Yaw^e ŋun ny^e Izraelnim' Naawuni ŋɔ ni yel' shem m-bɔŋɔ: Yi niriba ayi shεba Juda naa ni tim n sanna ni yi ti bɔhi baŋ din be n sani ŋɔ, yi ni ti yen yel' o shem m-bɔŋɔ: Firawuna tɔbbihi ben yina ni be ti sɔŋ a ŋɔ ni labi kuli Ijipti be tingbɔŋ ni.

⁸Ka Babilonnim' maa ni labina ti tuhi tin' ŋɔ nima. Be ni tuhi deei li, ka nyo li buŋim."

⁹Yaw^e yeliya, "Miriya ka yi yɔhim yimaŋ' yera, 'Babilonnim' maa shiri zoya ka chε ti, dama be ku zo ka chen ya.

¹⁰Hal yi yi nyaj Babilon tɔbbi' shεb' ben tuhiri ya maa zaa, ka di ti kpalimla ben nya dansi kɔŋko be suŋa ni gba, be ni yiŋisina ti nyo ya ŋɔ buŋim.' "

Be gbaai J^{er}imia kpehi duu

¹¹Babilon tɔbbihi ni daa yi Jerusalem zo saha sheli Firawuna tɔbbihi ni daa kanna la,

¹²ka J^{er}imia daa yi Jerusalem ni o kuli Benjamin zuliya tingban' ni nti deeg' o tarili nimaani niriba maa sani.

¹³O ni daa paai Benjamin zuliya tingbani maa dunɔdali gbini, ka Shεlɛmia bia Irija ŋun daa ny^e Hanania yaŋa ka ny^e dunɔgul' la daa be nimaani, ka o daa gbaai anabi J^{er}imia ka yera, "A zɔrimi doli Babilonnim' maa ni a chaŋ."

¹⁴Ka J̄erimia yel' o, "Di nyela ɔiri. M bi yen zo n-doli Babilonnim' maa chan." Amaa ka Irija daa zayisi ni o ku wum o yeligu maa, ka gbaai J̄erimia n-zan o ti kpambaliba.

¹⁵Ka kpambaliba maa suhuri daa yiysi bahi J̄erimia zuyu, ka be che ka be bu o, ka zan o ti kpehi duu J̄onatan ɔun daa nyε gbaŋŋmar' la yinj, dama be daa zan o yinj' maa leela j̄eriyali.

¹⁶Ka be daa zan J̄erimia ti niŋ bɔyili ni j̄eriyali maa ni, ka o daa be di puuni niŋ daba ayi.

¹⁷Di nyaanja ka Naa Zedekia daa ti tim ka be chan ti yih' o na ka o deeg' o. Ka naa maa daa bɔh' o ashilɔni o yinj' maa ni, "Yawε yeli yεtɔy' sheli?" Ka J̄erimia garigi yel'i, "O yeli sheli." Di saha ka o daa yel'i, "Be ni zan a niŋ Babilon naa nuu ni."

¹⁸Ka J̄erimia daa bɔhi Naa Zedekia, "Taali bɔ ka n lee tum' a bee a kpambaliba bee niriba ɔo ka yi che ka be kpehi ma duu maa?

¹⁹A daanab' sheb' ben daa tɔyisiri anabitali yεtɔyα yεri ni Babilon naa ku kana ti tuh' a bee n-tuhi tingbɔŋ ɔo nim' la lee be ya?

²⁰Pumpɔŋ n dana, jaande wummi n ni yen yel' a shem ɔo. Niŋmi ania wum n fabila ɔo, ka di lan che ka be zan ma labisi J̄onatan yinj' maa ni ka n ti kpi nimaani."

²¹Lala zuyu ka Naa Zedekia daa bahi noli ka be zan J̄erimia ti niŋ yiliguliba dundɔŋ ni, ka che ka bɔrɔbɔromaaniba tir' o bɔrɔbɔro kpillikpilli bieyukam hal ka bɔrɔbɔro daa ti lan ka tingbani maa ni. Dinzuyu J̄erimia daa kul kpalim bela yiliguliba dundɔŋ maa ni.

J̄erimia 38

J̄erimia be kɔbil' kuŋ puuni.

¹Ka Matan bia Shefatia mini Pushihur bia Gedalia ni Shelemia bia Jukal ni Malikia bia Pushihur daa wum ni J̄erimia yerila niriba maa zaa,

²Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Ben be tiŋ' ɔo puuni, tɔbu mini kum ni alɔbo ni ti ku ba, amaa ben ti zan bεmanj' niŋ Babilonnim' maa nuu ni, ben' ni be. Be ni ti leei be ni ɔme tɔbu di sheba ka be."

³Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Be shiri ni zan tiŋ' ɔo niŋ Babilon naa tɔbbihi nuu ni, ka be ɔme n-dee' li."

⁴Di saha ka kpambaliba daa yeli naa, "Doo ɔo simdila kubu, o ni tɔyisiri yεtɔy' shεŋa n-chɔyisiri tɔbbi' sheb' ben kpalim tiŋ' ɔo ni mini niriba zaa kɔba ni maa zuyu. Dama doo ɔo bi bɔri niriba maa zay' vielli, be zay' bieyū ka o nay' bɔra."

⁵Ka Naa Zedekia daa yeli ba, "Duna m-bɔŋɔ; o bela yi nuu ni, dama man' naa ka yi yiko."

⁶Dinzuju ka bε daa zaŋ Jεrimia nti niŋ nabia Malikia kɔbiliga din daa be yiliguliba dundɔŋ ni la puuni. Bε daa zaŋla gabisi niŋ Jεrimia n-zaŋ o siyisi kɔbiliga maa puuni. Kom daa ka kɔbiliga maa ni, amaa bayiri kɔŋko n-daa be di puuni, ka Jεrimia daa firi bayiri maa ni.

⁷Ka Ebεdimelék ŋun daa nyε Itiopia nira, ka nyε namoyili be nayil' la daa wum ni bε zaŋ Jεrimia ti niŋ kɔbiliga maa puuni. Ka di daa niŋ daliri ka naa ʒi Benjamin dunɔdal' la gbini.

⁸Dinzuju ka Ebεdimelék daa yi nayili n-chaŋ ti yeli naa,

⁹"N dan' naa, niriba maa ni niŋ shεlikam zaŋ chaŋ anab' Jεrimia polo maa nyεla zaŋ' biɛgu. Bε zaŋ' o niŋla kɔbiliga ni ni kum ku o, dama bindirigu lan ka tiŋ' ŋɔ ni."

¹⁰Di saha ka naa daa bahi Ebεdimelék ŋun daa nyε Itiopia nir' maa noli yeli "Zaŋmi niriba ata kpe m-pah' aman' zuyu chaŋ ti yihi anabi Jεrimia kɔbiliga maa ni ka o ku kpi."

¹¹Dinzuju ka Ebεdimelék daa zaŋ niriba maa pah' omar' zuyu ka bε charŋ nayili nεma duu nti zaŋ situr' chεra n-zaŋ gabisi lo li n-zaŋ li ti Jεrimia kɔbiliga maa ni ha.

¹²Di saha ka Ebεdimelék ŋun nyε Itiopia nir' maa daa yeli Jεrimia, "Zaŋmi binchεra maa niŋ gabisi maa min' a bɔyulɔna puuni." Ka Jεrimia daa niŋ lala.

¹³Di saha ka bε daa zaŋ gabisi maa vo Jεrimia kɔbiliga maa ni yihina. Ka Jεrimia daa kpalim be yiliguliba dundɔŋ maa ni.

Zεdεkia bɔri Jεrimia sɔŋsim

¹⁴Ka Naa Zεdεkia daa tim ti boli Jεrimia ka o kana Yawε jεmbu duu dunoli din pahir' ata la gbini. Ka naa daa yeli Jεrimia, "N yεn boh' a la yεtɔy' shεli, a mi di sɔyi ma shεli."

¹⁵Ka Jεrimia daa yeli Zεdεkia, "N yi yεl' a, a ni ku ma bee a ku ku ma? Ka n yi wuh' a a ni yεn niŋ shεm a ku dee' li."

¹⁶Dinzuju ka Naa Zεdεkia daa po pɔri ashilɔni Jεrimia sani yeli, "Hal ka Yawε ŋun be ka nyε ŋun tiri ti nyεvili ŋɔ zuyu, n ku ku a, m mi ku zaŋ a niŋ bεn bɔri ni bε ku a maa nuu ni."

¹⁷Di saha ka Jεrimia daa yeli Zεdεkia, "Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ŋɔ ni yeli shεm m-bɔŋɔ: A yi zaŋ aman' ti Babilɔn naa kpambaliba, dindina a ni tiligi, ka bε ku nyo tiŋ' ŋɔ buyim, ka a mini a yinjnim' ku kpi.

¹⁸Amaa a yi bi zaŋ aman' ti Babilɔn naa kpambaliba maa, dindina bε ni zaŋ tiŋ' ŋɔ niŋ Babilɔnnim' maa nuu ni, ka bε nyo li buyim, ka a ku tooi zo n-yi bε nuu ni."

¹⁹Ka Naa Zedekia daa yeli Jérimia, “N zorila Yehudianim’ ben zo nti pahi Babilonnim’ maa zuyu la, be ti zañ ma niñ be nuu ni ka be niñ ma alaka zuyu.”

²⁰Ka Jérimia yeli, “Di ku niñ lala. Nyin’ dee kul deemila Yawé yetoy’ shëna n ni zañ yer’ a ño, ka di niñ vienyela a sani, ka be ku ku a.

²¹Amaa a yi zañsi ni a ku zañ aman’ ti ba, Yawé ni kahigi shëli wuhi ma ȝii puuni m-boño:

²²Be zañ pay’ shëb’ zaa ben kpalm Juda nayil’ la chan’ ti ti Babilon naa kpambaliba ka be yera, A ni daa niñ a zo shëb’ naani la n-yohim’ a nyar a maa. Pumpoño a naba firi bayiri ni, ka be zo ka chë a.”

²³Be ni zañ a payiba zaa min’ a bidibisi yi nti ti Babilonnima, ka amanman’ ku tiligi be nuu ni. Amaa Babilon naa ni chë ka be gbaag’ a, ka nyo tiñ’ ño buyim.

²⁴Di nyaanja ka Zedekia daa yeli Jérimia, “Di chë ka so ban’ yetoya ño, di yi pa lala a ni kpi.

²⁵Kpambaliba yi wum ni n tɔyis’ a yetoya, ka kana ti yel’ a, ‘Kul yelim’ ti a ni yeli naa shem, di sɔyi ti shëli, di yi pa lala ti ni ku a. Wula ka naa lee yel’ a?’

²⁶Di saha nyin’ yelim’ ba, ‘N fabilimi niñ naa ni o di lan zañ ma labisi Jonatan yiñ’ ka n ti kpi nimaani.’ ”

²⁷Ka kpambaliba maa zaa daa ka Jérimia sanna nti boh’ o; ka o garigi yeli ba kaman naa ni daa wuh’ o shem maa. Ka be daa chë ka bi lan boh’ o shëli, dama be daa bi wum be daalizama maa.

²⁸Ka Jérimia daa kul be yiliguliba dundon maa ni hal ni dahin’ shëli be ni daa ti ñme n-deei Jerusalém.

Jérimia 39

Jerusalém wurimbu

¹Juda Naa Zedekia nam dibu yuma awëi ni, gol’ so ñun pahiri chir’ pia puuni ka Babilon naa Nebukadneza min’ o többihi zaa daa kana ti liri Jerusalém n-teei gil’ li.

²Zedekia nam dibu yuun’ piniyini, gol’ so ñun pahir’ anahi daba awëi dali ka be daa kabi Jerusalém goondaa luhi.

³Be ni daa ñme n-deei Jerusalém, ka Babilon naa kpambaliba zaa daa kana ti ȝini sunsuuni dunodal’ la gbini, bëna n-daa nyë Nërigalishareza mini Samgarinebo ni Sarisekim ñun daa nyë kpambal’ kpem’ la, ni Nërigalishareza so ñun gba daa nyë kpambal’ kpem’ la, ni Babilon kpamba zaa ben pahi.

⁴Juda Naa Zedekia min’ o többihi zaa ni daa nya ba, ka be zo n-kpe naa ȝievari puu ni nti yi dunodal’ shëli din daa be goma ayi sunsuuni la n-zañ be zuyuri ȝi Araba polo.

⁵Amaa ka Babilon tøbbihi daa kari doli ba nti gbaai Zedekia Jeriko bøpieligu ni nzañ o tahi ti ti Babilon Naa Nebukadneza Ribila din daa be Hamat tingboñ ni la. Ka o daa kar' o saria nimaani.

⁶Ka Babilon naa daa ku Zedekia bidibisi o ninni Ribila maa; Babilon naa maa daa lan ku Juda kpambaliba zaa.

⁷Ka o daa che ka be foyi Zedekia nina, ka ba o bandi ni be zañ o kuli Babilon.

⁸Ka Babilonnim' daa nyo nayili mini niriba yiya buyim, ka daai Jerusalem goma luhi.

⁹Di nyaanja ka Nebuzaradan ñun daa nyø yiliguliba sapashin' kpem' la daa zañ ninvuy' shøb' ben daa kpalim tin' maa puuni ka nyø ben daa zo n-chanj o sani mini ben daa kpalim tin' maa ni la kuli Babilon.

¹⁰Nebuzaradan ñun daa nyø yiliguliba sapashin' kpem' maa daa che la ninvuy' shøb' ben nyø nandaamba ka ka binshøli niñ tingboñ maa ni. Di saha maa o daa ti ba wain tihi puri mini pu' shøña pahi.

Bε bahi Jørimia

¹¹Ka Babilon Naa Nebukadneza daa bøhi Nebuzaradan ñun daa nyø yiliguliba sapashin' kpem' maa noli zañ chanj Jørimia polo yøli,

¹²"Zañm' o ti lih' o vienyeliñga, ka miri ka a niñ o zay' biøyu, amaa niñm' o ni yøl' a ni a niñmi shøli."

¹³Lala zuyu ka Nebuzaradan ñun daa nyø yiliguliba sapashin' kpem' maa mini Nebushaziban ñun daa nyø kpambal' kpem' la ni Nørigalishareza ni Babilon naa sapashin' kpamba zaa

¹⁴daa tim ka be chañ yiliguliba dundøñ ni ti zañ Jørimia na; ka be daa zañ o niñ Ahikam bia Gedalia ñun daa nyø Shafan yaanja la nuu ni ni o zañ o kuli. Dimboñø zuyu daa che ka o be omañmaj' niriba sani.

Ebødimelk mali tahima

¹⁵Saha shøli Jørimia ni daa be yiliguliba dundøñ la ni ka Yawø daa yøl' o,

¹⁶"Cham' ti yøli Ebødimelk ñun nyø Itiopia nir' la ni Yawø ñun nyø Tøbbihi Naa ka nyø Izraelnim' Naawuni ñø ni yøli shøm m-boñø: 'N ni che ka n ni daa yøli yøtøg' shøña jøndi tin' ñø la niñ pali. Di ti yøn nyøla zay' biøyu, ka pa zay' vielli. Di ni ti niñ pali a ninni dindali maa.' "

¹⁷Amaa Yawø yøliya, "Dindali maa n ni tilig' a, ka be ku zañ a niñ a ni zøri ninvuy' shøb' la nuu ni.

¹⁸Dama n shiri ni tilig' a, ka be ku zañ takøbi ku a, amaa a ni zañ a nyevili zo ntiligi, a ni niñ ma naani la zuyu. Yawø n-yøli lala maa."

Jørimia 40

Jerimia be Gedalia sani

¹Yawε daa yeli Jerimia yεtɔy' shεnja Nεbuazaradan ɳun daa nyε yiliguliba sapashin' kpεm' la ni daa bah' o, ka o yi Rama chanj la nyaanja. Be daa lo o la zoligɔnima m-pahi be ni daa gbahi Jerusalεm mini Juda ninvuy' shεb' daba n-zaŋ ba kuni Babilɔn la zuyu.

²Ka yiliguliba sapashin' kpεm' maa daa yihι Jerimia ka yεl' o, "Yawε ɳun nyε a Naawuni ɳo daa yeli ni o ni che ka alɔbo ɳo lu tingbɔŋ ɳo zuyu,

³ka pumpɔŋɔ o shiri niŋ o ni daa yeli ni o ni niŋ shεm maa, yi zaa ni tum alahichi Yawε sani ka bi deeg' o nol' la zuyu. Dinzuyu ka yelli ɳo paai ya maa.

⁴Pumpɔŋɔ nyama, n gaai zoligɔnim' ɳo a nuu ni zuŋɔ ka bah' a. A yi bɔri ni a doli ma kuli Babilɔn, nyin' kamina, n ni gbib' a vienyelinga, amaa a yi bi bɔri ni a doli ma kuli Babilɔn, nyin' di kana. Nyama, tingbani maa zaa n-do a tooni maa, cham' luy' sheli a ni tεhi ni di viel' ka tuhi ni a chanj.

⁵A yi kpalm kpe, nyin' labimi Ahikam bia Gedalia ɳun nyε Shafan yaaŋa, ka nyε Babilɔn naa ni zaŋ so leei Juda tinsi Gomna la sani m-pahi niriba maa zuyu bee nyin' cham' a ni tεhi ni di tuhiya ni a chanj luy' sheli." Di saha ka yiliguliba sapashin' kpεm' maa daa ti o bindirigu mini pini, ka che ka o chanj.

⁶Di saha ka Jerimia daa chanj Ahikam bia Gedalia sani Mizipa nti be o sani pahi ninvuy' shεb' ben kpalm tingbɔŋ maa ni zuyu.

Juda Gomna Gedalia

(2 Nanima 25.22-24)

⁷Sapashin' kpamba zaa ben daa be mɔyū ni mini be tɔbbihi ni daa wum ni Babilɔn naa zaŋla Ahikam bia Gedalia leei tingbɔŋ maa ni gomna, ka zaŋ dɔbba mini payiba ni bihi ni ben daa nyε nandaamba tingbɔŋ maa ni ka be bi zaŋ ba kuli Babilɔn la niŋ o nuu ni,

⁸be daa kulila Gedalia sani Mizipa. Ben a n-daa nyε Netania bia Ishimail mini Karia bia Jɔhanan ni Tanhumet bia Sεraya ni Efaaŋ ɳun daa nyε Netɔfa nir' la bidibisi ni Jezania ɳun daa nyε Maakati nir' la ni be tɔbbihi.

⁹ Ka Ahikam bia Gedalia Shafan yaaŋa maa daa po pɔri yeli be mini be tɔbbihi maa, "Di zɔriya dabiem ni yi tum tuma ti Babilɔnnima. Ʒinimiya tingbani ɳo ni n-jemdi Babilɔn naa, ka biehigu niŋ vienyela tin ya.

¹⁰Man' yεn bela Mizipa n-ʒe yi zaani Babilɔnnim' ben yεn ka kpe na sani. Amaa yinim' kul benya yi ni be tin' shεnja ni maa, ka tɔyimiya wain mini kpam, ka pɔhiri tiwala n-zaŋdi li niŋdi binyara ni zaana."

¹¹Judanim' ben daa be Moab mini ben daa be Ammonnim' sani ni ben daa be Edom ni tingbɔŋ' shεnja ni la zaa ni daa wum ni Babilɔn naa chela ninvuy' shεb' ben kpalm niŋ Juda, ka zaŋ Ahikam bia Gedalia Shafan yaaŋa la leei be Gomna maa,

¹²di saha ka Judanim' maa zaa daa yi bε ni woliwoli tab' be luy' shεnja ni n-labi Juda tingboŋ maa ni Gedalia sani Mizipa nti tɔyiri wain, ka pohiri tiwala pam.

Bε ku Gedalia (2 Nania 25.25-26)

¹³Karia bia Jøhanan mini tøbbihi sapashin' kpamba bεn daa be mɔyu ni la zaa daa ka Gedalia sanna Mizipa

¹⁴ti yεl' o, "A bi mi ni Ammønnim' naa Baalis timla Netania bia Ishimail na ni o ti ku a?" Amaa ka Ahikam bia Gedalia daa bi niŋ ba yεda.

¹⁵Di nyaanja ka Karia bia Jøhanan daa sɔyi yεli Gedalia ashilɔni Mizipa, "Chε ka n chaŋ ti ku Netania bia Ishimail maa ka so ku baŋ. Bozuŋu ka a yεn chε ka o ku a ka chε ka Judanim' bεn zaa layimna ti be a sani ŋɔ lan wurim, ka di zuyu chε ka Judanim' bεn kpalim ŋɔ birili kpihim?"

¹⁶Amaa ka Ahikam bia Gedalia daa yεli Karia bia Jøhanan, "Di niŋ lala, dama ʒiri ka a ŋma m-pa Ishimail maa."

Jerimia 41

¹Goli so ŋun pahir' ayopɔin ni ka Netania bia Ishimail ŋun daa nyε Elishama ŋun daa nyε nayili nira, ka nyε naa kpambali' kpamba ni yino yaanja la daa zaŋ døbba pia pah' omar' zuyu n-ka Ahikam bia Gedalia sanna Mizipa. Bε ni daa ti layim diri bindirigu Mizipa maa,

²ka Netania bia Ishimail mini døbba pia bεn be o sani maa daa yiysi zaŋ takɔbi ku Ahikam bia Gedalia Shafan yaanja maa, Babilon naa ni daa zaŋ o leei tingboŋ maa Gomna maa zuyu.

³ Ishimail daa lan ku Judanim' bεn zaa daa be Gedalia sani mini Babilon tøbbihi bεn daa be nimaani maa.

⁴Bε ni daa ku Gedalia naai yi biɛyu ka so na bi baŋ di yεla,

⁵ka ninvuy' pihinii daa yi Shekem mini Shilo ni Samaria paana. Bε daa pinila bε teensi, ka chahichahi bε situra, ka zaŋ bini ŋmaŋŋma bε niŋgbuna. Bε daa zaŋla kawana mini tulaale zim na ni bε ti niŋ Yawε jεmbu duu.

⁶Ka Netania bia Ishimail daa yi Mizipa kana ni o ti tuhi ba soli ka kumda. O ni daa tuhi ba soli maa ka o yεli ba, "Kamiya Ahikam bia Gedalia sanna."

⁷Bε ni daa paai tiŋ' maa sunsuuni, ka Netania bia Ishimail mini ninvuy' shεb' bεn be o sani maa daa ku ba n-zaŋ ba niŋ kɔbiliga puuni.

⁸Amaa døbba pia daa be bε ni ka yεli Ishimail, "Di ku ti, dama ti mali alikama mini chi ni kpam ni shiri ka di sɔyi mɔri ni." Dinzuŋu ka o daa chε ba, ka bi ku ba pahi bε tab' maa zuyu.

⁹Kɔbil' sheli puuni Ishimail ni daa zaŋ o ni ku ninvuy' shɛb' zaa niŋ maa daa nyɛla kɔbil' titali sheli Naa Asa ni daa gbi n-gu' oman' ka che Izrael Naa Baasha la. Ka Netania bia Ishimail daa zaŋ o ni ku ninvuy' shɛb' maa ti pali kɔbiliga maa.

¹⁰Dimbɔŋɔ nyaanja ka Ishimail daa gbahi ninvuy' shɛb' bɛn daa kpalm Mizipa mini nabipuyinsi daba ni ninvuy' shɛb' zaa bɛn daa kpalm Mizipa, ka nyɛ Nebuzaradan ḥun daa nyɛ yiliguliba sapashin' kpem' la ni daa zaŋ shɛb' niŋ Ahikam bia Gedalia nuu ni la. Ka Netania bia Ishimail maa daa zaŋ ba ni o ti kpe Ammɔnnim' tiŋgbɔŋ ni.

¹¹Amaa Karia bia Jɔhanan mini tɔbbihi sapashin' kpamba zaa bɛn be o sani ni daa wum Netania bia Ishimail ni tum tuumbie' shɛŋa maa zaa,

¹²ka bɛ daa zaŋ bɛ niriba chaŋ ni bɛ ti tuhi Netania bia Ishimail. Bɛ daa ti paag' o la Gibion been tital' la ni.

¹³Ninvuy' shɛb' bɛn zaa daa be Ishimail sani maa ni daa nya Karia bia Jɔhanan ka tɔbbihi sapashin' kpamba zaa be o sani, bɛ suhuri daa paligimi.

¹⁴Dinzuyu ka Ishimail ni daa gbahi ninvuy' shɛb' daba Mizipa maa zaa daa ḥmaligi zo n-labi Karia bia Jɔhanan sani.

¹⁵Amaa ka Netania bia Ishimail daa zaŋ niriba anii n-zo n-tiligi Jɔhanan nuu ni kuli Ammɔnnim' tiŋgbɔŋ ni.

¹⁶Di nyaanja Karia bia Jɔhanan mini tɔbbihi sapashin' kpamba zaa bɛn daa be o sani maa daa zaŋ ninvuy' shɛb' bɛn kpalm ka nyɛ Netania bia Ishimail ni daa ku Ahikam bia Gedalia ka gbahi shɛba Mizipa la yi Gibion labi kuli. Bɛ daa nyɛla tɔbbihi mini payiba ni bihi ni namɔyilisi.

¹⁷Ka bɛ daa gbaai soli nti zani Chimham din miri Bεtilihɛm la m-bɔri ni bɛ chaŋ lɔjipti,

¹⁸Babilɔnnim' zuyu, dama bɛ daa zɔr' ba mi, Netania bia Ishimail ni daa ku Ahikam bia Gedalia so Babilɔn naa ni daa zaŋ leei tiŋgbɔŋ maa gomna la zuyu.

Jerimia 42

Niriba yɛli Jerimia ni o suhimi Naawuni ti ba

¹Di saha ka tɔbbihi sapashin' kpamba zaa mini Karia bia Jɔhanan ni Hɔshaya bia Azaria ni niriba maa zaa, bihi zaŋ tabili ninkura daa chaŋ

²anabi Jerimia sani ti yel' o, "Niŋmi ania wummi ti fabila ḥɔ ka suhi Yawε ḥun nyɛ a Naawuni ḥɔ ti ti. Suhim' o ti tinim' bɛn kpalm ḥɔ zaa, dama ti daa nyɛla ninvuy' gbaliŋ, amaa pumpɔŋɔ, kulla ti niriba biɛla ḥɔ n-kpalm kaman a nini ni nya ti shɛm ḥɔ.

³Suhimi Yawε ḥun nyɛ a Naawuni ḥɔ ka o wuhi ti ti ni yɛn kpa sheli polo ni ti ni yɛn niŋ shɛm."

⁴Ka anabi Jérimia yeli ba, “Di viela, n ni suhi Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo kaman yi ni yeli ni n niŋ shεm maa. Ka o ni garigi yeli shεm, n ni yeli ya. N ku sɔyi ya sheli.”

⁵Ka bε gba daa yeli Jérimia, “Ti yi bi niŋ Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo ni yεl’ a ni a yeli ti ka ti niŋ shεlikam zaa, Yawε ḥun nyε yεlimaŋlilana ka nyε ḥun ʒe yim ḥo ḥun’ dim’ shεhira jεndi ti.

⁶Di yi nyεla din viela bee din bie, ti ni deei Yawε ḥun nyε ti Naawuni ka ti timd’ a o sani ḥo noli. Ti yi deei Yawε ḥun nyε ti Naawuni ḥo noli, di ni che ka biεhigu niŋ viεnyela ti sani.”

Yawε garigi Jérimia suhigu

⁷Di biεyū pia nyaanja, ka Yawε daa tɔyisi Jérimia yεtɔya.

⁸Di saha ka o daa boli Karia bia Jøhanan mini tøbbih sapashin’ kpamba zaa ni ninvuy’ shεb’ zaa bεn be o sani, bihi zaŋ tabili ninkura na

⁹ti yeli ba, “Yawε ḥun nyε Izraεlnim’ Naawuni so sani yi ni tim ma ni n ti zaŋ yi fabila sɔŋ o tooni la ni yeli shεm m-bɔŋɔ:

¹⁰“Yi yi ni kpalim be tingbɔŋ ḥo ni, dindina n ni lan che ka yi nya yaa, ka n ku lan daai ya luhi. N ni zaŋ ya sa, ka ku lan vuyi ya, dama n ni daa che ka aløbo sheli lu yi zuyu maa, di lan niŋ ma yoli pam.”

¹¹Yawε yeliya, “Di lan zɔri ya Babilɔn naa kaman yi ni yi zɔr’ o shεm la, dama m be yi sani ni n tiligi ya, ka fan ya o nuu ni bahi.

¹²N ni che ka yi nya nambɔzøbo ka o zɔn ya nambɔyu, ka zaŋ ya labisi ʒili yimaŋmaŋ’ tingbɔŋ ni.”

¹³Amaa yi yi na kul yera, “Ti ku be tingbɔŋ ḥo ni,” ka lala zuyu che ka yi zayisi Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo noli,

¹⁴ka yera, “Aai, ti ni kuli Ijipti tingbɔŋ ni luŋ’ sheli ti ni ku lan nya tøbu tuhibu bee n-wum kikahi kumsi bee ka kum ti lan gbahi ti, nimaani ka ti yεn be.”

¹⁵Dindina wummiya Yawε ni yeli shεm, yinim’ Judanim’ bεn kpalim ḥo. Yawε ḥun nyε Tøbbih Naa ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: “Yi yi lo ni yi chaŋla Ijipti ti ʒini nimaani,

¹⁶dindina yi ni zɔri tøb’ sheli maa ni liri ya nimaani Ijipti tingbɔŋ maa ni. Ka yi ni zɔri kum shel’ la ni doli ya kpe Ijipti, ka yi ti kpi nimaani.

¹⁷Ninvuy’ shεb’ zaa bεn lo ni bε kuli Ijipti ti ʒini nimaani maa, tøbu mini kum ni aløbo ni ku ba, ka bε so ti ku kpalim bee n-tiligi aløbo sheli n ni yεn che ka di lu bε zuyu maa ni.”

¹⁸Dama Yawε ḥun nyε Tøbbih Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: “N ni daa kul je suli, ka n suhu yiysi bahi Jérusalemnim’ zuyu shεm, yi

yi chanj Ijipti, lala ka n suhu yen yiysi bahi yi zuyu. Yi ni ti leei ben yela mali dabiem, ka be turi ya ka maani ya ansarisi, ka yi nini ku lan nya kpe yaha.”

¹⁹Yawε yeli yinim' Judanim' ben kpalim ηο, “Di chanja Ijipti.” Baŋmiya vienyelinga ni n wuhi ya zuŋo dabisili ηο

²⁰ni yi chirimya pam. Dama yimaŋmaŋ' n-daa tim ma Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο sani yera, “Suhimi Yawε ηun nyε ti Naawuni ηο ti ti, ka Yawε ηun nyε ti Naawuni ηο yi yeli sheli, nyin' yelimi ti ka ti niŋ li.”

²¹Dinzuyü ka n yeli ya zuŋo, amaa yi bi deei Yawε ηun nyε yi Naawuni ηο ni tim ma na ni n ti yeli ya shelikam zaa maa ni sheli.

²²Dinzuyü baŋmiya vienyelinga ni tɔbu ni din ya, ka kum kun ya, ka alabo din ya luy' sheli yi ni bɔri ni yi chanj ti ʒini maa.

Jerimia 43

Bε zaŋ Jerimia kuli Ijipti

¹Jerimia ni daa yeli niriba maa zaa Yawε ηun nyε be Naawuni ηο ni daa zaŋ yεtɔya shεŋa zaa ti o ka tim o ni o ti yeli ba la naai,

²ka Hoshaya bia Azaria mini Karia bia Jøhanan ni ninvuy' yoya la zaa daa yeli Jerimia, “A ŋmala ʒiri, Yawε ηun nyε ti Naawuni ηο bi tim a na ni a ti yeli ti, ‘Di chanja Ijipti ti ʒini nimaani;’

³amaa Nεria bia Baruk n-wuhir' a yikombielim zaŋ chanj ti polo ni yi zaŋ ti niŋ Babilonnim' nuu ni, ka be ku ti bee n-gbahi ti daba zaŋ ti kuli Babilon.”

⁴Dinzuyü ka Karia bia Jøhanan mini tɔbbihi sapashin' kpamba zaa ni niriba maa zaa daa bi deei Yawε ni yeli ba ni be ʒinimi Juda tingboŋ ni maa.

⁵Amaa ka Karia bia Jøhanan mini tɔbbihi sapashin' kpamba maa zaa daa zaŋ Judanim' zaa ben daa kpalim ka nyε ben yi be ni daa kari ba tahi tin' shεŋa ni zaa n-labina ni be ti ʒini Juda tingboŋ ni la,

⁶dɔbba mini payiba ni bihi ni nabipuyinsi ni Nebuzaradan ηun daa nyε yiliguliba sapashin' kpem' la ni daa che ka ninvuy' shεb' zaa be Ahikam bia Shafan san' la chanj. Be daa zaŋ anabi Jerimia mini Nεria bia Baruk gba chanj.

⁷ Ka be daa kuli Ijipti tingboŋ ni, dama be daa bi deei Yawε noli. Ka be daa mali hal ti paai Tapanhεs.

⁸Di nyaanja ka Yawε daa yeli Jerimia Tapanhεs maa,

⁹“Zaŋmi kuy' kara niŋ a nuu ni n-chanj ti zaŋ li pi be ni zaŋ yayiri malimali duno' sheli be ni doli kperi Firawuna yili sheli din be Tapanhεs maa la ni. Che ka Judanim' maa nya a ni piri li shem,

¹⁰ka a yeli ba, ‘Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-bøjø: N yøn timmi nti zaŋ n dabili Babiløn Naa Nebukadneza na ka o ti me o nam ɿishee tam n ni pi kuy’ shøja ɳo zuyu, ka ti o sampaa gil’ li.

¹¹O ni ti kana ti sayim Ijipti tingbøj, ka che ka aløbo di di ni yøn di shøba, ka che ka be gbahi be ni yøn gbahi shøb’ daba, ka che ka tøbu mi di di ni yøn di shøba.

¹²O ni ti nyo Ijipti buya duri buyim ka zaŋ be buya maa kuli. O ni ti gbahi Ijipti tingbøj ni nim’ kahikahi kaman piøgula ni gbahiri jøbøbiri o situra ni kahikahi shem la n-yi nimaani kuli ni alaafée.

¹³O ni ti wurim kuya binnana din be Heliopolis Ijipti tingbøj ni la, ka nyo Ijiptinim’ buya jømbu duri buyim.”

Jerimia 44

Yawε ni zaŋ yøtøy’ shøja ti Izraεlnim’ Ijipti tingbøj ni

¹Yawε ni daa yeli Jerimia yøtøy’ shøja zaŋ chan Judanim’ ben zaa daa be Ijipti tingbøj ni tin’ shøja din yuya booni Magdol mini Tapanhes ni Memfisi zaŋ tabili Patros tingbøj ni shem m-bøjø.

²Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-bøjø: “Yimanømaŋ’ nya n ni daa che ka aløbo lu Jerusaløm mini Juda føntinsi ni shem. Lihimiya li, zuŋø di zaa leela dabari, ka so lan ka di ni,

³be ni daa tum tuumbie’ shøja n-che ka n suhu yiøisi la zuyu. Dina n-nyø: be daa maani maligu ka jømdi buy’ shøja be mini be yaannim’ ni daa bi mi ka yi gba bi mi li.

⁴Amaa ka n daa kul timdi n daba ben zaa nyε anabinim’ la yi sanna ti yøri ya, ‘Jaande, miriya ka yi tum din chihiri shøli n ni je.’

⁵Amaa ka be daa bi gbilisi tibili wum, ka che tuumbieri tumbu bee buya jømbu.

⁶Dinzuyü ka n suhu daa yiøisi ka n je suli niø Juda føntinsinim’ mini Jerusalømnima, ka che ka di bahi yoli n-leei dabari doya kaman di ni na kul doya shem zuŋø dabisili ɳo.”

⁷Ka pumpøjø Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ɳo ni yeli shem m-bøjø: “Bø n-niø ka yi niø yimaŋ’ barina titali ɳo ni yi ku døbba mini payiba ni bibihi ni biliøri Juda tingbøj ni din ni che ka so ku lan kpalim?”

⁸Bøzuyü ka yi maani Ijipti tingbøn’ shøl’ ni yi ni kana ti ɿini ɳo wuna n-che ka yi nuhi tuma che ka n suhu yiøisi bahi yi zuyu? Yi børi ni yi kpi ka leei dunia ɳo zuliya kam zaa ni yøn maani shøba ansarisi ka turi shøba?

⁹Yi tamla yi yaannim’ ni daa tum tuumbie’ shøja la mini Juda nanim’ mini be payiba ni yimaŋmaŋ’ mini yi payiba ni daa tum tuumbie’ shøja Juda tingbøj ni mini Jerusaløm tiŋ’ puuni la yøla?

10Yi bi niŋ tuuba bee n-lu ma sizuura hal ni zuŋɔ, yi mi bi doli n ni daa zaŋ n zaligu shɛŋa ti yi mini yi yaannim' la."

11Dinzuŷu Yawɛ ŋun nyɛ Tɔbbihi Naa, ka nyɛ Izraelnim' Naawuni ŋɔ ni yɛli shɛm m-bɔŋɔ: "N loya ni n chɛ ka alɔbo lu yi zuŷu, ka n kpihim Judanim' zaa birili.

12N ni zaŋ Judanim' bɛn kpalim ka lo ni bɛ chanj ti ɔini Ijipti tingbɔŋ ni la chanj ka bɛ zaa ti kpi Ijipti tingbɔŋ maa ni. Tɔbu ni ti di shɛba, ka kum ku shɛba. Bɛ ninkura mini bihi zaa ni ti lu tɔbu ni bee ka kum ni ti ku ba, ka bɛ leei binshɛli din be ni binshɛli din mali dabiɛm, ka niriba turi ba ka maani ba ansarisi.

13N ni darigi bɛn be Ijipti maa tibili kaman n ni daa darigi Jérusalemnim' tibili ka chɛ ka tɔbu mini kum ni alɔbo lu bɛ zuŷu shɛm la.

14Ka Judanim' bɛn kpalim be Ijipti maa so ti ku zo n-tiligi bee n-gali bee nti lan labi Juda tingbɔŋ ni yaha. Hal bɛ ni daa kul bɔri ni bɛ lab' ti be nimaani ka di yuui maa zaa yoli, bɛ ku labi, nayila kuŋkɔyinzɔriba shɛba n-ni labi."

15Di saha ka dɔbba bɛn zaa daa mi ni bɛ payiba maanila buya mini payiba bɛn zaa daa ɔe nimaani, ka nyɛ bɛn galisi pam zaŋ tabili ninvuŋ' shɛb' zaa bɛn daa be Patros Ijipti tingbɔŋ ni maa daa garigi yɛli Jérimia,

16"A ni yɛli ti yɛtɔy' shɛŋa Yawɛ yuli ni ŋɔ, ti ku wum a ni yɛli shɛm maa.

17Ti nayi yen niŋdila ti ni po pɔri ni ti niŋ shɛlikam zaa la, ti ni maani maligu tiri paya ŋun nyɛ naa alizanda ni la, ka boori kom bahir' o kaman ti mini ti yaannim' ni ti nanim' ni kpamba ni daa pun niŋdi shɛm Juda fɔndi ni mini Jérusalem solɔri zuŷu la. Ti daa mali bindirigu pam, ka tɔŋda ka bi nyari ashaara.

18Amaa saha shɛli ti ni daa kul chɛ alizanda ni paya ŋun nyɛ naa maa malibu, ka bi lan boori kom bahir' o, ti daa lan ka binshɛli, ka tɔbu mini kum kuri ti."

19Ka payiba maa daa yɛli, "Yelimanli, tinim' kul yen maanila alizanda ni paya ŋun nyɛ naa maa ka boori kom bahir' o. A tɛhiya ni ti ni daa maani maha, ka niŋd' o kɔtomsi niŋdi di ni, ka boori kom bahir' o la, ti yidaannim' nuu daa ka di ni?"

20Di saha ka Jérimia daa yɛli niriba maa zaa, bɛn daa nyɛ dɔbba mini payiba ka nyɛ ninvuŋ' shɛb bɛn zaa daa yɛr' o yɛtɔyā ŋɔ maa,

21"Yi tɛhiya ni Yawɛ bi mi bee n-teeri yi mini yi yaannim' ni yi nanim' ni yi kpamba ni tingbɔŋ maa nim' ni daa mali maligu shɛŋa Juda fɔndi ni mini Jérusalem solɔri zuŷu la yɛla?

22Yawɛ daa naan ku tooi lan deei yi ni tum tuumbie' shɛŋa mini din chihiri shɛŋa maa, dinzuŷu ka yi tingbɔŋ leei dabari ka bahi yoli doya ka bɛ turi li, ka so ka di ni kaman di ni nyɛ shɛm zuŋɔ ŋɔ.

23Yi ni daa nyɔri maligunim' buyim, ka tumdi alahichi Yawɛ sani, ka bi deer' o noli bee n-dol' o zaligunim' zaa la zuŷu ka yɛlibiɛyū ŋɔ paai ya kaman di ni nyɛ shɛm zuŋɔ ŋɔ."

²⁴Ka Jεrimia daa yεli niriba maa zaa zaŋ tabili payiba maa zaa, “Yinim’ Judanim’ zaa bεn be Ijipti tingbɔŋ ni ŋɔ, wummiya Yawε ni yεli shεm,

²⁵Yawε ŋun nyε Tεbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ŋɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: ‘Yi mini yi payiba tuma che ka yi noli ni yetɔya niŋ pali.’ Yi yεra, ‘Ti loya ni ti niŋla ti ni daa po pɔri ni ti niŋ shel’ la zaa, dina n-nyε ti ni maani maligunim’ tiri alizanda ni pay’ ŋun nyε naa la, ka boori kom bahir’ o.’ To, gbibiya yi pɔri, ka boomiya kom bahi ma.

²⁶Amaa yinim’ Judanim’ zaa bεn be Ijipti tingbɔŋ ni ŋɔ, wummiya Yawε ni yεli shεm. Yawε yεliya, ‘M po n yuli din galisi ŋɔ, Juda ninvuy’ shεb’ bεn be Ijipti ŋɔ so ku lan boli n yuli yεli, Hal ka Yawε ŋun nyε Naawuni ŋun be ŋɔ zuŋu.’

²⁷N yεn yuuni bɔrila bε zay’ biεyε, ka pa ni bε zay’ vielli. Juda ninvuy’ shεb’ zaa bεn be Ijipti tingbɔŋ ni, tɔbu mini kum ni ku ba hal ka bε ni yino ti ku kpali.

²⁸Ka ninvuy’ shεb’ bεn ti zo n-tiligi tɔb’ maa ni ni ti yi Ijipti tingbɔŋ ni labi Juda tingbɔŋ ni na. Be ni ti nyεla niriba biela. Ka Juda ninvuy’ shεb’ bεn zaa daa kpali, ka chan̄ ti be Ijipti la ti baŋ ŋun yεligu yεn niŋ pali, n dini bee bε dini?”

²⁹Yawε yεliya, “Dimbɔŋɔ n-yεn nyε shihirili yi sani din wuhiri ni n ni darigi yi tibili kpe ka yi baŋ ni n ni yεli yetɔy’ shεŋa jεndi ya la shiri ni niŋ pali.”

³⁰Yawε lan yεli, “N yεn zaŋla Ijipti Naa Hofira niŋ o dimnim’ bεn bɔri ni bε ku o nuu ni kaman n ni daa kul zaŋ Juda Naa Zεdεkia niŋ o dim’ Babilon Naa Nebukadneza ŋun daa bɔri ni o ku o la nuu ni shεm la.”

Jεrimia 45

Naawuni lo Baruk alikauli

¹Juda Naa Josia bia Jehoyakim nam dibu yuma anahi saha, ka anabi Jεrimia daa tɔyisi Neria bia Baruk yetɔya, ka Baruk daa sabi yetɔya maa niŋ gbaŋ ni saha sheli Jεrimia ni daa tɔyisiri maa.

²Yawε ŋun nyε Izraεlnim’ Naawuni ŋɔ ni yεli nyin’ Baruk shεm m-bɔŋɔ:

³“A yεliya, ‘Mbusim be n zuŋu. Yawε zaŋ suhugarigu pahi m bierim zuŋu; n ɲuhirimí hal ti tarigi, ka bi nyari vuhim.’”

⁴A ni yεn yεl’ o shεm m-bɔŋɔ: “Yawε yεliya, ‘Nyama, n yεn wurimla n ni daa me sheli zali, ka vuyi n ni daa sa sheli tingbɔŋ ŋɔ ni zaa.

⁵Ka nyin’ na bɔri yεl’ kara ni a ti amanja? Di lan bo li, dama n yεn chεmi ka zay’ biεyε paai ninsalinim’ zaa. Amaa n ni tilig’ a nyεvili a ni yεn chan̄ luy’ shεlikam zaa.’” Yawε n-yεli lala maa.

Jεrimia 46

Bε nyaŋ Ijiptinim’ Karikεmish

¹Yawε ni daa tɔyisi Anab' Jεrimia yεtɔy' shεnja zaŋ chan zuliya shεb' polo m-bɔŋɔ:

²O daa dan tɔyisirila Ijipti yεla zaŋ chan Ijipti Naa Nεko tɔbbi' shεb' bεn daa be Yufretiiz Mɔyili duli Karikemish, ka Babilon Naa Nεbukadneza daa nyaŋ ba Juda naa Jɔsia bia Naa Jεhoyakim nam dibu yuma anahi ni la.

³Malimiya nyɔtayirisi zay' bihi mini zay' kara n-chan tɔb' tuhibu.

⁴Lεmiya yuri galigēnima bamiya tɔbutuhiri' yuri, Pilimiya kuriti zuγupila zani yi zaashεhi. Sahimiya yi kpana, ka yεn ya kuriti gbayinonima.

⁵Bɔzuyu ka n nya ka dabiɛm mali ba? Be tirila gbini. Be ɲme be tɔbutuhiriba luhi, ka be ɲmaligi guui yomyom. Be bi kayiri lihiri be nyaanja, dabiɛm n-kul be luyilikam! Yawε n-yεli lala maa.

⁶Bεn guuri pam ku tooi zo n-tiligi, ka tɔbbihi ku tooi zo n-tiligi, Be tuuya lu Yufretiiz Mɔyili nuzaa polo.

⁷Iuni n-lee bɔŋɔ n-yiyisi be kaman Nail mɔyili la, ka be kaman kulibɔna din kpe m-pal' la?

⁸Ijipti yiyyisirimi m-be kaman Nail mɔyili; di bemi kaman kulibɔna din kpe m-pali. Di yεliya, "Chε ka n yiyyisi, chε ka n yiyyisi lim dunia, chε ka n wurim tinsi tabili di niriba.

⁹Yuri, chamiya tooni, chεchεbunsi, bilimmiya yomyom! Chε ka tɔbbihi cham' tooni. Itiɔpianim' mini Libianim' n-gbibi nyɔtayirisi ka Lidianim' mi nyε peentɔriba."

¹⁰Dindali maa ti yεn nyεla Yawε ɲun nyε Tɔbbihi Naa ɲɔ dabisili. Di ti yεn nyεla bieri bɔhibu dabisili. O ni ti bɔh' o dimnim' bieri. O takɔbi ni ti ku niriba di yubu, ka nyu be ʒim tiyi. Dama Yawε ɲun nyε Tɔbbihi Naa ɲɔ m-mali sara nuzaa polo tiŋgban' ni Yufretiiz Mɔyili duli.

¹¹Nyini Ijipti payipiɛlīga, Cham' Giliad ti bom' tim. A ni niŋ tima pam maa zaa, yoli ka a niŋ li maa; a ku tibi kpaŋ.

¹²Zuliya kam wum a vidibo yεla, ka a kuhi guui gili dunia zaa. Dama tɔbbia tuug' o tɔbbi' kpee, ka be zaa layim lu.

Nεbukadneza kandina

¹³ Yawε ni daa yεli anabi Jεrimia yεtɔy' shεli zaŋ chan Babilon Naa Nεbukadneza ni yεn kana ti tuhi Ijiptinim' la polo m-bɔŋɔ:

¹⁴"Molimi molo Ijipti tiŋgbɔŋ ni, ka mol' li Migidol. Molimi li Mεmfisi mini Tapanhεs. Yεlim' ba, 'Zanimiya yi zaashεhi, ka maliya shili, dama tɔbu ni di ninvuy' shεb' bεn zaa gili ya.

¹⁵Bɔzuyu ka Apis guui? Bɔzuyu ka yi nayilaa maa di bi zani? Yawε ni ɲme o luhi zuγu.

16 Yi többihi tuui lu, ka yeli taba, ‘Cheliya ka ti labi timaŋmaŋ’ niriba sani ti tingbɔŋ ni, takobi shel’ din kuri ti ḥo zuyu.’

17 “Tayimiya Firawuna ḥun nyε Ijipti naa ḥo yuli m bol’ o, ‘Vuyɔra ḥun zaŋ o daalɔbo bahi.’

18 Naa ḥun yuli booni Yawε ḥun nyε Többihi Naa ḥo yeliya, ‘Hal ka mani ḥun be ḥo zuyu, so kanna m-be kaman Tabo zoli ni be shem zoya ni la, ka be kaman Kamel zoli ni ʒe m-bayı teeku shem la.

19 Kahimiya yi nema ka be gbahi ya daba chan, yinim’ ben be Ijipti ḥo. Dama Memfisi ni ti leei dabari n-wurim doya, ka so lan ka di ni.

20 Ijipti ḥmanila nayisa’ vielli, ka viɛbiga yi nuzaa polo na ni o ti tabil’ o.

21 Hal o ni da többi’ sheb’ ka be be o sani maa ḥmanila nayisa’ kpaba, ben’ gba ḥmaligimi guui doli taba. Be bi zani, dama be zay’ biɛgyu nyabu dabisili paaya din nyε be tibidarigibo saha.

22 Ijiptinim’ ni guui ka niŋdi vuri kaman wahu la, dama be dimnim’ kabirimi kanna. Be gbivila kpandi kanna kaman ninvuy’ sheb’ ben ḥmari tihi la ni be ti liri ba.

23 Be ni ti ḥma di nyɔŋ maa, hal nira ni ku tooi kpe di ni maa zaa yoli. Be ni galisi gari toli maa zuyu be ka kalinli. Yawε n-yeli lala maa.

24 Ijiptinim’ ni ti di vi, be ni ti zaŋ ba niŋ ninvuy’ sheb’ ben yi nuzaa polo na nuu ni.’ ”

25 Yawε ḥun nyε Többihi Naa, ka nyε Izraelnim’ Naawuni ḥo yeliya, “Nyamiya, n yεn darigila Amɔn ḥun nyε Tebis nir’ la tibili, ka darigi Firawuna mini Ijiptinim’ ni di wuna ni di nanim’ zaŋ tabili ben niŋ Firawuna naani la tibili.

26 N ni zaŋ ba niŋ Babilon Naa Nebukadneza min’ o kpambaliba ben bɔri ni be ku ba la nuu ni. Di nyaanja niriba ni ti lan be Ijipti kaman be ni daa pun be shem kurimbuni la. Yawε n-yeli lala maa.”

Yawε ni tilig’ o niriba

27 Amaa yinima n dабili Yaakubu zuliya, di cheliya ka dabiem maliya; yinim’ Izraelnima, di cheliya ka di gariya; dama n yεn tiligi ya la katin’ maa, ka tiligi yi bihi be ni nyε daba tingbɔŋ’ shel’ ni maa. Yaakubu zuliya ni ti lan labina nti beni ni suhudoo ni alaafee, ka so ku lan kpεhi ya dabiem.”

28 Yawε yeliya, “Yinim’ ben nyε n dабili Yaakubu zuliya ḥo, di cheliya ka dabiem mali ya, dama m be yi sani. N ni ku n ni kari ya kpεhi zuliya sheb’ ni la zaa, amaa n ti bi yεn ku yinim’ bεna. N ni ti darigi yi tibili kaman di ni simdi shem, dama n ku bahi che yi tibili darigibu.”

Jerimia 47

Yawε lahibali zaŋ chan Filistianim’ polo

¹Yawε ni daa yeli anabi Jεrimia yεtɔy' shεnja zaŋ chan Filistianim' poli poi ka Firawuna daa naanyi ti liri Gazanima m-bɔŋɔ:

²Yawε ni daa yeli shεm m-bɔŋɔ: "Nyamiya, kom yi nuzaa polo zɔrina ni di ti leei kokpεyu. Di ni ti lim tingbɔŋ maa n-tabili binshεlikam din be di ni, ka lim tɪŋ' maa ni bɛn be di ni. Niriba ni ti kum pam, ka tingbɔŋ maa ni niriba zaa ti fabili.

³O yuri takarifiem mini o chechεbunsi gbaya vuri ni ti che ka bihi banim' ku lan bɔhi be bihi yεla, be bɔyiri ti kul yεn zalizalimi,

⁴dabisi' shεli din kanna ni di ti di Filistianim' zaa ka mɔŋ Taainim' mini Sidɔnnim' sɔŋsim shεnja din kpalim la zuyu. Dama Yawε yεn kula Filistianim' bɛn kpalim be Kriit teeku duli la.

⁵Suhusayiŋgu paai Gazanima, ka Ashikεlɔnnim' fo. Yinim' Anaki zuliya niriba bɛn kpalim ŋɔ, bɔ saha ka yi yεn che binyara zaŋ ŋmahiri yimanya?

⁶Mbaye, Yawε takɔbi, saha yuusim wula ka a lee kul yεn ŋmara? Labimi kpe a tɔyu ni ti dɔni baalim vuhi.

⁷ Yawε yi bahi li noli, wula ka di lee yεn tooi fo? O zal' li mi ni di liri Ashikεlɔnnim' mini bɛn be teeku noli."

Jεrimia 48

Mɔab wurimbu yεla

¹Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim' Naawuni ŋɔ ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Mbusim paai Nεbonima, di zani dabari. Kiriataimnim' di vi, be ŋme n-deei li. Be daai di goondaa luhi n-dihi ba vi.

²Mɔabnim' yudua la naaya. Be lo ba zay' bieyu Hεshibɔn. "Kamiyana ka ti wurim li, ka di ku lan beni." Ka nyini yinyahi tɪŋ' ŋɔ gba, be ni ti che ka a fo. Takɔb' ni ti dol' a.

³Wummiya Hɔrɔnaimnim' kuhigu na. "Damili dambu mini sayiŋgu pam!"

⁴Be sayim Mɔab, ka di bihi kuhira.

⁵Dama be kumdila pampam duri Luhit zoli, ka wum bierim mini nandahima kuhigu Hɔrɔnaim zolɔŋni.

⁶Zomiya tiligi yi nyεviya. Zomiya kaman mɔyu ni buŋa m-be tingban' nel' ni la.

⁷Biehiŋ kani, yi ni niŋ yi kpiɔŋ ni be luy' shεli mini yi daazichi naani la zuyu, be ni ti gbahi yi gba chaŋ ka gbaai Chεmɔshi min' o maligumaaniba, ni o kpambaliba la daba chaŋ.

⁸Iun sayindi maa ni ti liri tɪŋ' kam, ka tin' shεli ti ku yi. O ni ti wurim vinvamlı ni tinsi, ka sayim bɔpieligu ni tinsi, kaman Yawε ni yeli shεm.

⁹Bomiya yalim ti Mɔab tingbɔŋ ka di ku yi, dama di ni wurim; di fɔntinsi ni zani dabari, ka so ku lan be di ni.

¹⁰Ðun bayá ka Yawé tuma ni, noli ni di o, ka ñun bi bori ni o zañ takobi ku niriba, noli ni di o.

¹¹Mœabnim' suhuri kul ȝimi bë piligu ni hal ni zuñø. Be ñmanila bë ni zañ wain shëli le duyu ni, ka bi kpaari li loori duyu shël' ni; ka so mi na bi gbahi ba daba chañ luy' shëli. Dinzuþu ka bë na kul mali binshëlikam, ka bë binshëli bi sayim maa.

¹²Dinzuþu biehiñ kani, saha kanna, ka n ni ti che ka ninvuy' shëb' kana ti kpaag' o kaman bë ni kpaari wain di duyuri ni shëm la, ka ñme n-wurim o duyuri. Yawé n-yëli lala maa.

¹³Di saha Chemoshì yëla ni ti gbaai Mœabnim' vi kaman Izraëlnim' ni daa niñ Bëtel naani ka di yëla ti gbahi ba vi shëm la.

¹⁴Wula ka yi ni tooi yëli, "Ti nyëla gandammoja ka nyë tøbutuhiri' biinsi?"

¹⁵Naa ñun yuli booni Yawé, ka o nyë Tøbbihi Naa ño yëliya, "Ðun yën wurim Mœabnim' fõntinsi ka ku bë nachimbihi viela la kana.

¹⁶Mœabnim' mbusim nyabu saha miriya, ka bë bahi yoli saha paari yomyom.

¹⁷Yinim' bëen zaa nyë bë ȝiȝiinitab' ño mini yinim' bëen zaa mi bë yuli ño, fabili miya bë zuýu. Yëlimiya, "Nyamiya nam jaangbe' kriøñ din mali jilima la ni kabigi shëm!"

¹⁸Yinim' Dibønnim' bëen ȝi nam ȝiishee ño, yiýisimiya jilima ȝiishee maa ti ȝini tiŋgban' ni. Dama ñun sayindi Mœab la kana ti liri ya. O sayim yi kriøñ ni be luy' shëli la.

¹⁹Yinim' Aroanima, zanimiya palli noli lihira! Doo bee paya yi ti zöri garita, ka yi böh' o, "Bö n-lee niñ?"

²⁰Be dihila Mœab vi, dama bë wurim li. Kuhimiya ka fabili. Molimiya di yëla Arinon møyili duli ni Mœab lu n-dahim.

²¹Tin' shëña din be tintan' zuýu nya saria karibu. Dina n-nyë: Holøn mini Jaaza ni Mëfaat

²²ni Dibøn ni Nëbo ni Bëtidibilateem

²³ni Kiriataim ni Bëtigamul ni Bëtimëon

²⁴ni Keriot ni Bözira ni Mœab tiŋgbøñ fõntinsi zaa din be yoma mini katiña.

²⁵Yawé yëliya, "Mœab yaa naaya. Di lan ka yiko."

Mœabnim' ni nya filiñ

²⁶Che ka Mœabnim' nyu dam kuli bë ni duhi bëmañ' pam niñ Yawé la zuýu. Be ni ðöni bëmañmañ' tiri ni bilim. Be gba ni leei niriba ni yën lari shëba.

²⁷Yi daa lari Izraelnima, hal yi ni daa kul bi gbahi ba tayiyisi ni maa zaa yoli, yi daa yi töysisiri bε yεla yi viinila yi zuyuri.

²⁸Yinim' Mɔabnima, yimiya yi fɔntinsi ni chaŋ ti be tampima ni. Benya kaman ɔjman' so ɔjun te o tieyu vokabili noli ni la.

²⁹Ti wum Mɔabnim' karimbaani yεla. Bε mali karimbaani pam. Ti lan wum bε duhimantali mini bε karimbaani ni bε barinyubo ni bε nyarimanṭali yεla.

³⁰Mmaŋmaŋ' mi bε yudua mini bε barikuma nyubu ni bε ɔiri tuma yεla. Yawε n-yεli lala maa.

³¹Dinzuğu n ni fabili Mɔabnim' zuyu. N ni kum Mɔabnim' zaa zuyu pam, ka fabili Kiriheresinim' zuyu.

³²N fabili yi zuyu gari n ni fabindi Jazanim' zuyu shem. Yinim' Sibimanima, yi ɔmanila wain tia din wula baai du teeku n-zo hal ti paai Jaza. Dun sayindi la lu yi siyili saha tiwala mini yi wain tiwala zuyu.

³³Bε yihi suhupielli mini nyayisim Mɔab tingbɔn' sheli din niŋdi bindira pam la ni. N che ka wain töyibu ɔmaai wain töyiri bɔya ni. So bi lan töyiri wain ka yɔri vuri ni suhupielli. Bε ni yɔri vu' sheli maa pala suhupielli vuri.

³⁴Heshibonnim' mini Elialenim' kuhiya, ka bε kuhigu maa chaŋ ti paai Jahaz mini Zoa ni Horonaim ni Egilatishelishia. Dama hal Nimrim kom gba nyuuya.

³⁵Yawε yeliya, "N ni che ka bənkam maani maligu buya jembu shee, ka tuyindi tulaale zim tiri bε wuna Mɔab la che li niŋbu."

³⁶Dinzuğu ka n fabindi Mɔabnim' mini Kiriheresinim' zuyu kaman kalambua ka bε piɛbiri la, dama bε ni daa nya bun' sheli zaa la naaya.

³⁷Dama bε zaa pinila bε zuyuri mini bε teensi, ka chihi bε boyiri zaa chiha ka so buri.

³⁸Mɔab yili kam zuyusaa mini di dahi ni, sheli lan kani n-nayı pahila fabila kɔŋko, dama n wurim Mɔab kaman so ni lan je duy' sheli." Yawε n-yεli lala maa.

³⁹Mɔab wurimya, ka Mɔabnim' kuhira, ka ɔmaligi chaŋ ni vi. Dinzuğu Mɔabnim' leela bε ni yεn maani shεb' ansarisi, ka bε yεla gbahi bε ɔiɔinitab' zaa dabiem.

Mɔabnim' ku tooi zo n-tiligi

⁴⁰Yawε ni yεli shem m-bɔŋɔ: Nyama, o ni pɔbilina kaman tɔrili la nti yirigi o kpiŋkpama na ti to Mɔabnima.

⁴¹Bε ni ti ɔme n-deei bε fɔntinsi mini bε kpiɔŋ ni be luy' shεŋa la. Dindali maa Mɔab többihi suhuri ni ti bemi kaman paŋa ni wolisiri ni o dɔyi ka o suhu be shem la.

⁴²Bε ni ti wurim Mɔab, ka di niriba ku lan beni, bε ni duhi bεmaŋ' ti yayi Yawε san' la zuyu.

43Yinim' Mɔabnima, dabiɛm mini bɔya ni tɔna dola yi tooni, Yawε n-yeli lala maa.

44Iunkam ti zɔri ni o yi dabiɛm maa ni ni ti lu bɔyili ni. Ka ɻunkam ti yiri bɔyili maa ni na, tɔŋ ni gbaag' o. Dama Mɔabnim' tibidarigibo dali, n ni ti che ka dimbɔŋɔnim' niŋ ba. Yawε n-yeli lala maa.

45Kuŋkɔyinzɔriba ni ti tarigi n-kpalim zani Hɛshibɔn, dama buyim yi Hɛshibɔn na ka buyim niɛm yi naa Sihɔn yiŋ' na. Di di Mɔabnim' ninvuy' zuγuri, ka di duŋtaariba zuγunjmana.

46Mbusim be yinim' Mɔabnim' zuγu. Be ku Chɛmɔshi niriba, ka gbahi yi bidibisi mini yi bipuyinsi daba chaŋ.

47 Yawε yeliya, "N ni ti lan labisi Mɔabnim' daazichi ti ba dabisa shɛŋa din bahindi nyaanja puuni. Mɔabnim' tibidarigibo tariga m-bala."

Jerimia 49

Yawε darigi Ammɔnnim' tibili

1Yawε ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: "Izraelnim' lan ka bidibisi? Be lan ka falidiriba? Bɔzuγu ka Milikom niriba kari Gaad zuliya ka ɣini be fɔntinsi ni?"

2Dinzuγu Yawε yeliya, "Bishinj kani, saha kanna, ka n ni ti njme tɔbuchiriga bahi Raba din nyɛ Ammɔnnim' tiŋ' la zuγu. Di ni ti zani dabari, ka buyim di di tinkaŋpansi. Di saha ka Izraelnim' mi ti kari ninvuy' shɛb' bɛn daa kari ba la." Yawε n-yeli lala maa.

3Hɛshibɔnnima, kuhimiya, dama Ai wurimya. Raba payiba, kummiya. Somiya buri; kummiya, ka fiebimiya yimanj' fiebisi. Dama be ni ti gbahi Milikom min' o tindaannima ni bɛn jɛmd' o daba chaŋ.

4Bɔzuγu ka yi mali yi yaa nyuri bara? Yinim' bɛn bi ɣe yim ɣɔ, yi yaa naarimi maa. Yi niŋ yi daazichi naani ka yera, "Duni n-lee ni tooi liri ti?"

5Ti Duuma Yawε ɣun nyɛ Tɔbbihi Naa ɣɔ yeliya, "N ni che ka dabiɛm gbahi ya luyilikam, ka yi wurim, ka sokam kpa o kpabu polo, ka so ku lan beni ɣun ni layim kuŋkɔyinzɔriba luy' yini.

6Amaa di nyaanja n ni ti labisi Ammɔnnim' daazichi ti ba. Man' Yawε n-yeli lala maa."

Yawε darigi Edomnim' tibili

7Zaŋ chaŋ Edomnim' polo. Yawε ɣun nyɛ Tɔbbihi Naa ɣɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: "Edomnim' lan ka yɛm yɔyo? Yɛnnim' la bi lan tiri niriba yɛm sayisigu? Be yɛm maa naami?

8Dedannima, ɣmaligimiya guui, sɔyimiya; dama n ni che ka zay' bieyu niŋ Iso zuliya saha sheli n yi ti yɛn darigi be tibili.

⁹Wain tiwal' poħiriba yi ka yi sanna, bε ku poħi ka guui zay' yiha niŋ? Tayiysi yi kana yuŋ, bε ni kpujila bε ni bɔri binshenja kɔŋko.

¹⁰Amaa man' ɻuna, n pun naai Iso zuliya zaa, ka yihi ba bε soyisili shee, ka bε ku tooi lan soyi. O bihi min' o dɔyiriba ni o ɣiɣiinitaba bahi yoli ka so lan kani.

¹¹Cheliya yi kpibisi; n ni gbib' ba, ka chε ka yi pakoya niŋ ma naani.

¹²Yawε yeliya, "Hal di yi ti kpa ni n darigi ninvuy' shεb' bεn bi simdi tibidarigibo tibili, man' di darigi bε tibili? N ku chε yi tibili darigibu. Di simdi ni yi nya tibidarigibo."

¹³Dama Yawε yeliya "M poya, Bɔzira ni leei dabeenzɔbo mini ansarisimalibo tiŋa, ka zani dabari ni niriba ni yen turi sheli, ka di fɔntinsi ti lu n-dahim doya sahakam."

¹⁴N wum lahibali Yawε sani. O tim tumo zuliya kam sani ti yeli ba, "Layimmiya taba n kana ti lir' o. Yiysisimiya tuhi tɔbu.

¹⁵Dama n ni chε ka a nya filiŋ zuliya kam sani, ka ninsalinim' lihi ɣiem a.

¹⁶Yi ni kpəħiri niriba dabiem sheli ɻo mini karimbaani din be yi suhuri ni n-yohim yinim' bεn be tampima lona ni zoli kpaakpaanyom ni ɻo ha. Hal yi ni kul be katinq' kaman tɔrili tieyu ni be katinq' shem la zaa yoli, n ni yihi ya nimaani siyisi tiŋ' na." Yawε n-yeli lala maa.

¹⁷Edom yela ni ti mali dabiem. Dunkam ti gari nimaani dabiem ni gbaag' o, ka di gar' o yelibie' shenja zaa din yen niŋ nimaani la zuyu.

¹⁸Kaman Sodom mini Gomora ni fɔntin' shenja din bayi li ni daa wurim shem la, lala ka di gba ni wurim; ka so ti ku lan be nimaani, ka so mi ti ku lan ɣini nimaani. Yawε n-yeli lala maa.

¹⁹N ni ti kari Edomnim' bε yiya maa ni bahi kaman gbuyinli n-tɔhi yi Joođen nyɔŋ ni na nti liri biŋkɔbiri bε mɔri ɻubbu shee la, ka zaŋ n ni pii so leei di zuγulana. Dama ɻuni n-lee be ka mani? Duni n-lee ni tooi tahi ma ɣiishee? Ka na' ɻuni n-lee ni tooi mo ma?

²⁰Dinzuyu wummiya n ni lo nia sheli zaŋ chan Edomnim' polo mini n ni yen niŋ Temannim' shem. Bičhiŋ kani, bε ni dari bε bihi chan, ka bε yela gbahi bε niriba dabiem.

²¹Bε lubu vuri ni ti dam tiŋgbani, ka bε kuhigu ti paai Teeku ɣieyu ni.

²²Nyamiya, o ni ti du zuγusaa m-pobilina kaman tɔrili la nti yirig' o kpiŋkpama to Bɔziranima. Dindali maa Edom tɔbbihi suhuri ni ti bemi kaman pay' ɻun wolisiri ni o dɔyi suhu ni be shem la.

Yawε darigi Damaskusnim' tibili

²³Zan chan̄ Damaskusnim' polo. Hamatinim' mini Aripadnim' birimmi, dama bε wumla lahiba' bieγu. Dabiεm kpe ba pam, ka bε kɔŋ ɔ̄ya kaman teeku kom din ku tooi fo n-doya la.

²⁴Damaskusnim' lan ka yaa, ka ɔ̄maligi ni bε guui, ka dabiεm kpe ba. Biεrim mini suhugarigu mali ba mi kaman pay' so ɔ̄jun wolisiri ni o dɔ̄yi.

²⁵Bɔ̄zuγu ka bε che tin' sheli din yuli daa du pam ɔ̄ bahi? Di nyela n suhu ni pieli tin' sheli zuγu.

²⁶Dinzuγu di nachimba ni ti lu di zama layinggu shee, ka bε ti ku di tɔ̄bbihi zaa dindali maa. Yawε ɔ̄jun nyε Tɔ̄bbihi Naa ɔ̄ n-yeli lala maa.

²⁷N ni ti nyo Damaskus gooni la buyim, ka di di Beñhadad kriɔ̄ŋ ni be luy' shεŋja la.

Kedar zuliya mini Hazɔ̄rinim' tibidarigibo

²⁸Zan chan̄ Kedar zuliya mini Hazɔ̄r nam sulinsi polo, Babilɔ̄n Naa Nebukadneza ni daa tuhi nyar̄ shεb' la, Yawε yeliya, 'Yiyisimiya, lirimiya Kedarinima, wurimmiya wulimpuhili zuliya maa.

²⁹Deemiya bε suya mini bε biŋkɔ̄bbaligu ni bε pateesanima ni bε nema zaa. Tayimiya bε laakuma chan̄ ti leei yi dini. Ka bε ɔ̄me kur̄ yeli, "Yεlibieγu gili ti luyilikam zaa.

³⁰Yawε yeliya, "Hazɔ̄rinima, zomiya chan̄ katiŋa, sɔ̄yimiya voya ni. Dama Babilɔ̄n Naa Nebukadneza lo nia bieγu zan̄ chan̄ yi polo, ka mali shili gun ya.

³¹Yawε yeliya, "Yiyisimiya, chamiya ti liri zuliya shεb' bεn ka yεlimuyisir' sheli ɔ̄. Be tin' maa ka dunɔ̄daya bee dunokparitisi. Di ɔ̄iebla di ko.

³²Be laakuma mini bε niyi ni ti leei yi ni ɔ̄me tɔ̄bu di shεba. N ni ti wurim buyijemdiba bεn pindi zuγukpina ɔ̄ kpεhi yɔ̄gu, ka che ka yεlibieγu yi luyilikam na ti lu bε zuγu.

³³Hazɔ̄r ni ti lu n-dahim doya sahakam, ka yɔ̄bahи ti gɔ̄ri di ni. So ti ku lan be nimaani bee ka so ti lan ɔ̄ini di ni." Yawε n-yeli lala maa.

Yawε darigi Elamnim' tibili

³⁴Yawε daa tɔ̄yisi anabi Jεrimia yεtɔ̄ya zan̄ chan̄ Elamnim' polo Juda Naa Zεdεkia nam dibu piligu ni.

³⁵Yawε ɔ̄jun nyε Tɔ̄bbihi Naa ɔ̄ ni daa yeli shεm m-bɔ̄ŋɔ̄: N yεn kabisila Elamnim' tɔ̄biri din nyε bε yaa la.

³⁶N ni che ka pɔ̄him yi zuγusaa yaya anahi ɔ̄ na ti ɔ̄ Elamnima, ka n che ka pɔ̄him maa ɔ̄ ba bahi luyilikam, ka Elam kuŋkɔ̄yinzɔ̄riba ti zo n-kuli zuliya kam ni.

³⁷N ni chε ka dabiem gbahi Elamnim' bε dimnim' bεn bɔri ni bε ku ba sani. N ni yiysi n suhu pam bahi bε zuyu n-chε ka yεlibieyu lu bε zuyu. N ni chε ka tɔbu lu bε zuyu hal ka n ti kpihim bε birili." Yawε n-yεli lala maa.

³⁸Yawε lan yεli, "N ni ku bε naa min' o kpambaliba, ka zali n nam ʒiishee Elam.

³⁹Amaa di yi niŋ daba ayi ha, n ni lan labisi Elamnim' nyamma ti ba." Yawε n-yεli lala maa.

Jεrimia 50

Bε tuhi deei Babilɔn

¹Yawε ni daa chε ka anabi Jεrimia tɔyisi yεtɔy' shεŋa zaŋ chan Babilɔn din nyε Kalidianim' tiŋ' la polo m-bɔŋɔ.

²Molimi zuliya kam ni. Samiya tuuta, ka mol' di yεla. Miriya ka yi sɔyi di shεli. Yεlimiya, "Bε tuhi deei Babilɔn Bel di vi. Di niŋ Mariduk alahiziba. Bε dih' o binnana vi, ka di gar' o buya la.

³Dama zuliya shεli yi nuzaa polo na ti lir' o. Bε ni ti chε ka o tingbani maa leei dabari, ka so ku lan be nimaani. Ninsalinim' mini biŋkɔbiri zaa ni ti yi nimaani zo.

Izraεlnim' labbuna

⁴Yawε yεliya, "Di saha yi ti paai ni di dabisa maa, Izraεlnim' mini Judanim' ni ti layim tab' kana ti kumdi bɔri Yawε ɳun nyε bε Naawuni ɳɔ.

⁵Bε ni ti bɔhi baŋ Ziɔn soli, ka zaŋ bε zuγuri kpa nimaani polo, ka bε mini Yawε ti layim lo alikauli din kul ni ʒieya sahakam ka ku yiysi, ka bε ku lan tam di yεla.

⁶N niriba maa ɳmanila piε' shεb' bεn bɔrigi, bεn guli ba tayı ba kρεhi yɔyu ɳ-ŋmaligiri ba gindi zoya zuyu mini daboya zuyu, ka bε tam bε biehigu shee yεla.

⁷Dunkam daa nya ba ɳubiri ba mi, ka bε dimnim' yεli, "Ti ka taali, dama bε zayisila Yawε ɳun nyε ɳun guli ba ni yεlimanjli la, bε yaannim' ni daa mali tahima Yawε so san' la."

⁸Zomiya yi Babilɔn, ka zo n-yi Kalidianim' tingbɔŋ ni m-be kaman bulahi m-be tooni mali bε tab' chan' la.

⁹Dama n yεn chεmi ka zuliya shεb' bεn mali kρiɔŋ yi nuzaa polo tingbɔŋ ni kana ti liri Babilɔn. Bε ni ti piε tab' zani liri li n-ŋme n-deei li. Bε piεma tɔbu ɳmanila tɔbbi' yεndaan' so ɳun na ʒi n-to n-zinj."

¹⁰"Bε ni ti ʒe Babilɔn, ka ɳunkam ti ʒe li ni tiyi." Yawε n yεli lala maa.

Babilɔn lubu

¹¹Yinim' bεn daa ʒe n niriba ka di niŋ ya nyayisim ka yi suhuri paligi, ka yi ɳumda kaman nayisaa n-nɔri buri chi la bee n-kuhiri kaman yuri la,

¹²yi ma ni ti di vi pam, ka ḥun daa ḫoyi ya ti nya filiŋ. Nyama, o ni ti be zuliya kam nyaanja. O ni ti bemi kaman tingban' neli din kuui ka kom ka di ni la.

¹³Yawε suhuyiyisili maa zuyu, so ti ku lan be nimaani, amaa di ni ti kpaliimla dabari. Dunkam ti gari Babilon di ni gar' o, ka niŋ o alahiziba di ni wurim shem maa zuyu.

¹⁴Yinim' peentɔriba zaa, teemiya zani yi zaashɛhi gili Babilon. Tomiya ba piɛma, di tɔn ya ka guui peen' gaŋa, dama bɛ tum alahichi Yawε sani.

¹⁵Bumiya tɔbu zambu bahi bɛ zuyu luyilikam. Be gbayisi tɔbu; bini din tayi ba luya. Be daai di goma luhi. Dama Yawε m-bɔhi ba bieri maa. Bɔhimiya ba bieri. Niŋmiya ba kaman bɛ daa niŋ shem.

¹⁶Di lan cheliya ka so biri bimbira bee ka so kpuyi atam di kpuyib⁹ saha Babilon. Be zaa ni ti labi bemanjman' niriba sani tɔb' sheli din yɛn di ba maa zuyu. Ka bɛ zaa ti zo n-kuli bemanjman' tingbɔŋ ni.

Izraelnim' labbuna

¹⁷Izraelnim' ḥmanila gbuγima ni kari doli piɛ' shɛba n-wurim ba bahi. Tuuli, Asiria naa n-daa liri ba, ka pumpɔŋɔ Babilon Naa Nebukadneza mi bahi naai ba.

¹⁸Dinzuyu Yawε ḥun nyɛ Tɔbbihi Naa, ka nyɛ Izraelnim' Naawuni ḥo ni yɛli shem m-bɔŋɔ: 'N yɛn darigila Babilon naa tibili n-tabil' o tingbɔŋ kaman n ni daa darigi Asiria naa tibili shem la.

¹⁹N ni labisi Izraelnim' ʒili bɛ tingbɔŋ ni, ka bɛ ti di bindir' sheli din be Kamel mini Bashan, ka di Ifriim zoya ni bindira ni Giliad bindira tiyi.

²⁰Di saha yi ti paai ni di dabisa maa ni, bɛ ni ti bɔ Izraelnim' taali kɔŋ, ka Judanim' daalahichi ti kpihim. Dama n ni che ninvuy' shɛb' bɛn kpaliim ka nyɛ n ni tiligi shɛb' la taali. Yawε n-yɛli lala maa.

Naawuni darigi Babilonnim' tibili

²¹"Chamiya Mirataim tingbɔŋ ni. Chamiya ti liri ba, ka liri Pekodnima n-ku bɛ zaa. Niŋmiya n ni zali ya ni yi niŋ shɛlikam zaa. Man' Yawε n-yɛli lala maa."

²²Tɔb' tuhibu vuri be tingbɔŋ maa ni, ka sayinju pam be nimaani.

²³Tin' sheli din mali kpiɔŋ gari dunia zaa lu n-dahim. Babilon leela tin' sheli din yɛla mali zuliya kam dabiem.

²⁴Babilonnima, yi bari yiman' zana ka di gbahi ya, amaa ka yi bi banj lala. Be daa nyan ya n-gbahi ya yi ni daa mo Yawε la zuyu.

²⁵Yawε yoog' o bidibbina ni be luy' sheli n-yih' o suhuyiyisili bidibbina, dama ti Duuma Yawε ḥun nyɛ Tɔbbihi Naa ḥo mali tuma ni o tum Babilon tingbɔŋ ni.

²⁶Yimiya luyilikam na ti liri ba. Yohimiya bɛ kambona. Layimmiya ba duhi kaman bɛ ni kpaai kawana duhi shem la n ku bɛ zaa. Di cheliya ka binsheli lan kpaliim nimaani.

²⁷Kumiya bε nayilahi zaa. Kɔrimiya ba. Mbusim be bε zuyu, dama bε biεyu neeya, bε tibidarigibo saha paaya.

²⁸Wummiya! Kuŋkɔyinzɔriba mini bɛn zo n-tiligi yi Babilɔn kanna ni bε ti yeli Ziɔnnima Yawε ɣun nyε ti Naawuni ɣɔ ni bɔhi bieri o jembu duu zuyu shem.

²⁹ Layimmiya peentɔriba zaa bɛn gbibi tɔbiri, ka bε chanj ti liri Babilɔnnima. Teemiya gili Babilɔn zaa. Miriya ka yi chε ka so zo n-tiligi. Yomiy' o o tuma ni simdi shem. Niŋmiy' o kaman o ni daa kul niŋ ya shem, dama o daa niŋ karimbaani n-ta Yawε ɣun nyε Izrael' Naawuni ɣɔ dayiri.

³⁰Dinzuyu bε ni ti ku bε nachimba zama layingu shee, ka ku bε tɔbbihi zaa dindali maa." Yawε n-yeli lala maa.

³¹Yawε ɣun nyε Tɔbbihi Naa ɣɔ ni yeli "Nyini karimbaandan' ɣɔ, n yi n-zan' a zuyu. A biεyu neeya, n ni yεn darig' a tibili saha sheli maa paaya.

³²Karimbaandan' maa ni tuui lu ka so ku beni ɣun ni yiysis' o zali. Ka n ti nyo o fɔntinsi buyim, ka di di binsheγukam din gil' o."

³³Yawε ɣun nyε Tɔbbihi Naa ɣɔ ni yeli shem m-boŋɔ: "Bε nahim Izraelnim' mini Judanima. Ka bɛn daa gbahi ba maa zaa kul gbib' ba kirikiri, ka zayisi ni bε ku chε ka bε chanj.

³⁴Dun yεn fa ba bahi maa nyεla kpioŋlana. O yuli m-booni Yawε ɣun nyε Tɔbbihi Naa. Biεhiŋ kani, o ni lihi bε yεlli maa zuyu din ni chε ka o ti dunianim' vuhim, amaa o ku ti Babilɔnnim' bɛn' vuhim.

³⁵Yawε yeliya, "Tɔbu lu Sirianim' zuyu. Tɔbu lu bɛn be Babilɔn zuyu, ka lu bε kpambaliba mini bε yεnnim' zuyu.

³⁶Tɔbu lu bayisi zuyu ni di chε ka bε leei jera. Tɔbu lu bε tɔbbihi zuyu ka bε suhuri fuŋ.

³⁷Tɔbu lu di yuri mini chechεbunsi ni tinzun' tɔbbihi bɛn be sunsuuni zaa zuyu ni di chε ka bε leei payiba. Tɔbu lu bε daazichi zuyu ni di chε ka bε ɣme n-di li.

³⁸Sanzali lu bε kulisi zuyu ni di chε ka di koma nyuui. Dama di nyεla binnana ni pali tingbɔn' shel' ni. Ka bε suhuri zaa kul ye buya jembu zuyu.

³⁹ Dinzuyu mɔyu ni biŋkɔbiri mini kunduna ni taatahi n-ni ti be Babilɔn. Niriba ti ku lan be di ni yaha, ka so mi ku lan ɣini di ni ɣiemani kam ni.

⁴⁰ Naawuni ni daa wurim Sɔdom mini Gomɔra ni di tiŋkpansi shem la, lala ka so ti ku lan be nimaani gba bee n-ɣini nimaani. Yawε n-yeli lala maa.

⁴¹Nyama, niriba yi nuzaa polo kanna. Zuliya din mali kpioŋ mini nanim' pam yi dunia yaya din be katiŋa n-damdi li kanna.

⁴²Bε gbibila tɔbiri mini kpana. Bε nyεla ninkuunsinima, ka bi zɔri nambɔyu. Bε vuri ɣmanila teeku kɔgbana vubu. Bε barila yuri m-pie taba kaman tɔbbihi ni chani tɔbu ni shem la n-kanna ni bε ti liri yinim' Babilɔnnima.

⁴³Babilon naa wum bε yεla, ka o boyiri ni cheei kom. Ka bierim gbaag' o; bierim sheli din be kaman pay' ni wolisiri ni o dɔyi ka bierim sheli mal' o la.

⁴⁴Gbuyinli ni yiri Jɔɔdɛn nyɔŋ ni na ti liriti biŋkɔbiri bε mɔri ŋubbu shee shɛm la, lala ka n yεn libigi ba n-kari ba yihi tŋ' maa ni, ka zaŋ n ni pii so leei di naa. Dama ŋuni n-lee be ka mani? Duni n-lee ni tooi tahi ma ʒiishee? Ka na' ŋuni n-lee ni tooi mo ma?

⁴⁵Dinzuγu wummiya Yawε ni lo nia shεŋja zaŋ chan Babilon polo ni o ni yεn niŋ Babilonnim' shɛm. Yεlimanji, bε ni ti dari be bihi chan, ka bε yεla ti gbaai be tŋ' maa nim' dabiem.

⁴⁶Babilonnim' gbahibu maa vuri ni ti chε ka tingbani dam, ka zuliya kam ti wum bε kuhigu.

Jεrimia 51

Babilonnim' tibidarigibo din pahi

¹Yawε yεliya, "N yεn chεmi ka sanʒie' bieγu ʒe Babilon mini di niriba.

²Ka n ti chε ka kayeeniba kpe Babilon nti yεl' li. Be ni ti yi luyilikam na nti naai be tingbɔŋ maa ni binshεyukam zaa be zay' bieγu nyabu dali.

³Di chεliya ka peentɔra nya soli to piem, yi mi di chεliya ka o nya soli ye kuriti gbayino. Di chεnya o nachimba. Kummiya o tɔbbihi zaa.

⁴Be ni ti ku ba sɔŋ Babilon tingbɔŋ ni, ka shεb' mi diɛhi dansi do di solɔri zuyu.

⁵Izraelnim' mini Judanim' Naawuni, Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋɔ bi zayisi ba, hal alahichi ni kul pali be tingbɔŋ maa ni zaŋ chan Izrael Naawuni ŋun be kasi ŋɔ sani maa zaa yoli.

⁶Zomiya yi Babilon tingbɔŋ ni. Sokam tiligim' o nyεvili. Di kpinya di taali zuyu; dama Yawε ni bɔhiri bieri saha sheli m-bɔŋɔ; o yɔr' li la di tuma samli.

⁷Babilon daa ŋmanila salima pipia m-be Yawε nuu ni, ka o daa chε ka dunia zuliya kam nyu o wain buyi ka di zuyu chε ka zuliya kam kpe yinyari.

⁸Yim ka Babilon dii lu n-wurim. Kummiya di zuyu. Zaŋmiya kpam na ti bɔbili di daŋ' maa, di pa sheli di ni tibi kpaŋ.

⁹Ti kpaŋ timaŋ' ni ti tibi Babilon, amaa ka kɔŋ li tibbu. Chεliya li ka ti zaa kuli timaŋman' tingbɔŋ ni, dama o tibidarigibo maa du zuγusaa hal ti kpe sagbana ni.

¹⁰Yawε ti ti nasara. Chεliya ka ti moli Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ ni tum tuun' sheli ti ti ŋɔ Ziɔn.

¹¹Sahimiya piema pali lɔyiri. Yawε pielila Miidia nanim' bahina, dama o nia nyεla o wurim Babilon. Dama Yawε n-yεn bɔhi bieri o jεmbu duu la zuyu.

¹²Duhimiya tuuta din nyε Babilon liribu shihirili la zuγusaa. Bomiya guliba pahi; zalimiya tiŋ' guliba, ka che ka sheb' sɔyi doya gu. Dama Yawε lo nia ka niŋ o ni daa yeli ni o ni niŋ Babilonnim' shem la.

¹³ Yinim' bεn ʒi m-bayı kom pam ka mali buni pam ɳo, yi bahigu saha paaya. Yi shihi siyiya.

¹⁴Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo poya yeli, "Biehiŋ kani, n ni che ka tøbbihi pali a ni kaman tol' la. Bε ni ti ɳme nasara dibu kuŋa m-bah' a zuγu."

Wumpayibo yilli

¹⁵Đuna n-daa nam tiŋgbani ɳo o yiko puuni. O yem puuni ka o daa nam dunia ɳo. O baŋsim puuni ka o daa nam zuγusaa.

¹⁶O daa yelila yetɔya, ka koma din be zuγusaa gbaai vubu. Ka o daa che ka payili yi tiŋban' ni luyilikam na, ka che ka saanyayisibu be saa ni; ɳuna n-daa yihi pɔhim di biehigu shee na.

¹⁷Sokam nyεla jera ka ka yem. Salima machelinim' zaa ni di vi be ni mali buy' shεŋa la zuγu; dama be binnana maa nyεla ʒiri binnana ka bi vuhera.

¹⁸Bε ka buchi, ka nyε ʒiri binyara. Bε yi ti yen darigi be tibili saha sheli, be ni bahi yoli zaa.

¹⁹Pa lala n-nyε Yawε ɳun nyε Yaakubu Naawuni ɳo, dama ɳuna n-nam binshεyukam, ka Izraelnim' mi nyε o ni pii zuliya sheli. O yuli m-booni Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa.

Yawε matarika

²⁰Nyini n-nyε n tøbutuhiri' gulinquyu, ka nyε n tøbutuhiri' bidibbini. Nyin' ka n zaŋ ɳme n-wurim zuliya kam, nyini ka n zaŋ ku nanima.

²¹Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku wɔribara min' o wɔhu. Nyini ka n zaŋ ɳme n-wurim chechεbuŋa, ka ku chechεbunduhira.

²²Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku doo mini paŋa. Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku do' kurugu mini bidibbila. Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku nachimbil' mini paŋisaribila.

²³Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku pięguliba mini be biŋkøbbaligu. Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku pukpariba mini be nayikøra. Nyini ka n zaŋ ɳme n-ku gomnanim' mini be wulaannima.

Babilonnim' tibidarigibo

²⁴Yawε yeliya, "N ni yo Babilon mini di niriba zaa be ni daa tum tuumbie' shεŋa Jerusalem la samli yi nini ɳo ni."

²⁵Yawε lan yeli, "A ɳmanila zo' sheli din kuri niriba, ka ku dunia zaa. N yi n-zani a zuγu. N ni teei n nuu n-wurim' a nahi tiŋgbani ka buyim di a zaa.

²⁶So ti ku lan zaŋ a ni kuyili m-me dikili gɔŋbu shee, ka so mi ti ku lan zaŋ a ni kuyili me tanzaa. A yen kpaliimla dabari doya sahakam.” Yawε n-yeli lala maa.

²⁷Duhimiya tuuta zuyusaa tingbɔŋ maa ni, ka piɛbi kikahi zuliya kam ni; cheliya ka zuliya kam mali tɔbu tuhibu shili tuh’ o. Bolimiya Ararat mini Minni ni Ashikənaz nanim’ na ka bε ti lir’ o. Piimiya sapashin’ kpeeni ka o lir’ o. Zaŋmiya yuri na ti pali nimaani kaman tol’ la.

²⁸Cheliya ka zuliya kam’ mali shili lir’ o, Miidia nanim’ mini bε gomnanim’ ni bε wulaannima ni tingbɔŋ’ shεŋja din be bε sulinsi ni zaa.

²⁹Tingbani maa sɔhigiya ka dam, dama Yawε ni lo nia ni o chε ka Babilɔn zani dabari, ka so ku lan be di ni la n-yen niŋ pali.

³⁰Babilɔn tɔbutuhiriba chε tɔbu tuhibu. Be kpaliim bela be kpiɔŋ ni be luy’ shεli. Be lan ka yaa. Be kpaliimla payiba. Be niŋ buyim dabi be yiya, ka kabisi be dunɔdaya dakparita.

³¹Tizɔriba kul zɔrimi doli taba, ka tuumba kul zɔri doli taba ni be chan’ ti yeli Babilɔn naa ni be deeg’ o tin’ la zaa.

³²Be deei kulibɔna dubu shee la, ka nyo be kpiɔŋ ni be luy’ shεŋja la buyim, ka tɔbbihi suhuri fuŋ.

³³Yawε ḡun nyε Tɔbbihi Naa, ka nyε Izraεlnim’ Naawuni ḡo ni yeli shem m-bɔŋɔ: Babilɔn ḡmanila chi bubu saha kabɔyili; di kpaliim biela ka o daatam kpuyibу saha paai.

³⁴Babilɔn Naa Nebukadneza vali ma. O kabisi ma; o chε ka n kpaliimla zay’ vuyu. O vali ma mi kaman wahu ni vaani bini shem la. O vali m bin’ viela tiyi, ka tuhi ma bahi.

³⁵Ziɔnnim’ ni ti yeli, “Naawuni bɔhimi Babilɔnnim’ bieri ti ningbuna dari tɔhi ḡo zuyu.” Jεrusalemnim’ ni ti yeli, “Naawuni bɔhimi Babilɔnnim’ bieri ti ɔsim yihibu ḡo zuyu.”

Yawε ni sɔŋ Izraεlnima

³⁶Dinzuγu Yawε ni yeli shem m-bɔŋɔ: N yen zabila yi zuyu, ka bɔhi bieri tin ya. N ni chε ka Babilɔn teeku kom nyuui, ka chε ka di kɔbilisirim gba nyuui.

³⁷Babilɔn ni ti leela daboli doya, ka leei yɔbahи biɛhigu shee; di ni ti leela dabiem zɔbu mini ansarisi malibu tiŋa, ka so ku lan be di ni.

³⁸Be ni ti ḡumdimi kaman gbuγima la, ka ḡumdi kaman gbuγimbihи la.

³⁹Binnyura kɔre yi ti mali ba, n ni zaŋ bε binnyura zali ba ka bε nyu li hal ti buyi, di nyaanja ka n chε ka bε gbihi, ka ku lan neei sahakam. Yawε n-yeli lala maa.

⁴⁰N ni ti zaŋ ba na kaman bε ni zaŋdi pieri mini piɛlahi ni buhi tahiri nakɔha sani shem la.

Babilɔn ni ti yen be shem.

41 Be ɳme n-deei Babilon, dunia zaa ni daa mali sheli nyuri bara la. Babilon leela din yela mali dabiem zuliya kam sani.

42 Teeku kom yiysiya pili Babilon, ka di kogbana din mali vuri pam la lim li.

43 Di fontinsi leela dabiem shee. Di nyela saa ni bi miri tingban' shel' ni, ka lan nyey tingban' neli. So lan ka tingbani maa ni, ka so mi bi lan doli nimaani garita.

44 N ni darigi Bel din be Babilon ɳo tibili, ka che ka o gbuγ' o ni daa vali binshenja la bahi. Zuliya kam ku lan jem' o. Babilon goma luya.

45 N niriba, zomiya yi di ni. Tiligimiya yi nyeviya Yawε suhuyiyisili titali ɳo ni.

46 Di cheliya ka yi suhuri zohira bee n-che ka dabiem mali ya ɳumanjuma sheli yi ni wumdi tingbɔŋ ɳo ni maa zuyu. Yi kul wumdila ɳumanjuma yuuni kam. Yi wumdi ɳumanjuma ni be yen taala duŋ, ka na' so yen tuhi na' so.

47 Yelimanli, dabisili kanna ka n ni ti darigi Babilon binnana tibili. N ni ti dihi di tingbɔŋ maa zaa vi. Be ni ti yen ku di ninvuy' sheb' zaa ni ti lula di puuni.

48 Di saha zuyusaa mini dunia ni binshenja din be di ni ni ti yo vuri, ka mali suhupielli Babilon zuyu, dama ben ti yen wurim li maa ni ti yila nuzaa polo na. Yawε n-yeli lala maa.

49 Be ni daa ku ninvuy' sheb' zaa dunia ɳo ni Babilon zuyu shem, lala ka di simdi ni Babilonnim' gba kpi be ni ku Izraelnim' la zuyu.

Naawuni ni daa yeli Izraelnim' shem Babilon

50 Yinim' ben tiligi tɔbu ni ɳo, chamiya, di lan guhiriya. Teemiya Yawε yela tingbɔŋ' sheli din be katin' maa ni, ka cheliya ka Jerusalεm yela be yi suhuri ni.

51 Be dihi ti vi, dama be turi ti. Ti lan ka jilima, dama tinzunnim' kpe Yawε jembu duu luy' kasi shee la.

52 Dinzuyu Yawε yeliya, "Yelimanli, saha kanna ka n ni ti darigi di buya la tibili, ka ninvuy' sheb' ben nya dansi ni ti do di tingbɔŋ maa ni zaa ɳ-ηuhira.

53 Hal Babilonnim' yi du zuyusaa ti me goondahi gili bemaŋa, n ni che ka ninvuy' kuriba yi n sani chan ti liri ba." Yawε n-yeli lala maa.

Be na kul kuri Babilonnima

54 Wummiya, kuhigu din yiri Babilon na! Ninvuy' kubo pam lu Babilon tingbɔŋ maa ni.

55 Dama Yawε n-wurindi Babilon, ka che ka be che vuri yɔbu. Be dimnim' ni lu be zuyu kaman kogbana la. Be vuri yɔbu maa ka buyisibu.

56 Dama ɳun' sayinda kana ni o ti liri Babilon. Be gbahi be tɔbbihi, ka kabisi be tɔburi, dama Yawε nyela Naawuni ɳun yɔri samli, o mi ni yo di zaa.

⁵⁷N ni chε ka o kpambaliba min' o ninvuy' shεb' bεn mali yεm ni o gomnanim' ni wulaannim' ni tøbbihi nyu dam buyi. Bε ni gbihi go' titali, ka ku lan yiysi. Naa njun yuli booni Yawε njun nyε Tøbbihi Naa ηø n-yeli lala maa.

⁵⁸Yawε njun nyε Tøbbihi Naa ηø ni yeli shεm m-bøøø: Babiløn goon' titali ηø ni ti lu tingban' ni dahim, ka di dunødaya din du pam la ti di buyim. Niriba maa daa kul nahimla bøøøan' yoli, di daa kul wum ba la yoli, ka buyim ti yen di li.

Jεrimia chε ka bε zaø o yεtøøa ti yeli Babilønnima

⁵⁹Anabi Jεrimia daa talimla Nεria bia Sεraya njun daa nyε Maseya yaanja la ni o zaø lahibal' sheli chaø Babiløn saha shel' o ni daa doli Juda Naa Zødøkia kuli Babiløn o nam dibu yuma anahi ni la. Sεraya daa nyøla naa zo.

⁶⁰Jεrimia daa sabila yølibie' shεøja zaa din yen lu Babilønnim' zuyu mini yεtøøy' shεøja bε ni daa sabi zaø chaø Babilønnim' polo la.

⁶¹Ka Jεrimia daa yeli Sεraya, "A yi ti paai Babiløn, nyin' karimmi yεtøøa ηø zaa,

⁶²ka yeli, 'Yawε, amanøøan' daa yeli ni a ni wurim kpe ηø, ka ninsalinim' bee biñkøbiri ku lan be di ni, ka kpe ti zani dabari sahakam.' "

⁶³A yi ti karim gbaø ηø naai, nyin' zaømi li lo n-tabili kuyili n-zaø li ti bøhi Yufretiiz Møyili sunsuuni,

⁶⁴ka yeli, "Lala ka Babiløn ti yen shim ka ku lan puhi na yaha, n ni yen chε ka yølibie' shεøja lu di zuyu maa zuyu. Jεrimia yεtøøa maa tariga m-bala.

Jεrimia 52

Jεrusaløm lubu

(2 Nanima 24.18—25.7)

¹Zødøkia yuma daa nyøla yuun' pisiniyini saha shel' o ni daa di nam. O daa di nam maa 3ini Jεrusaløm la yuun' piniyini. O ma yuli n-daa booni Hamutal. O daa nyøla Jεrimia njun daa nyε Libina nir' la bipuyingga.

²Zødøkia daa tum alahichi Yawε sani kaman Jøhoyakim ni daa tum shεm.

³Yølimanøøli, Jεrusalømnim' mini Judanim' daa chε ka Yawε suhu yiysi pam hal ka o ti kari ba o sani. Zødøkia daa nyøla njun zayisi Babiløn naa noli.

⁴O nam dibu yuma awøi ni gol' so njun pahiri pia biøøu pia dali, ka Babiløn Naa Nebukadneza daa zaø o tøbbihi zaa kana ti liri Jεrusalømnima. Bε daa teemi gil' li, ka me bindura gil' li ti tuui.

⁵Dinzuyu bε daa kul teeø gilløa tin' maa hal ti paai Naa Zødøkia nam dibu yuun' piniyini saha.

⁶Gol' so njun pahir' anahi daba awøi dali ka kum daa muyisi tin' maa nim' pam, ka bindirigu daa lan ka tingboøø maa ni ka niriba maa ni di.

⁷ Di saha ka bε daa chibi tiŋ' maa gooni voli, ka tøbbihi zaa daa doli voli maa yi goma ayi sunsuuni yuŋ naa puu la polo hal Babilønnim' ni daa teei gili tiŋ' maa zaa la yoli. Be daa zaŋ kpala Araba polo.

⁸Amaa ka Babiløn tøbbihi maa daa kari doli Naa Zedekia nti gbaag' o Jøriko bøpieligu ni, ka o tøbbihi zaa daa zo ka che o.

⁹Di saha ka bε daa gbaai naa maa n-zaŋ o chanj Babiløn naa sani Ribila din be Hamat tiŋgbøŋ ni la ka o ti di o saria.

¹⁰Ka Babiløn naa maa daa ku Zedekia bidibisi mini Juda kpambaliba zaa o ninni Ribila maa.

¹¹O daa che ka bε kpayila Zedekia nina, ka ba o bandi. Ka Babiløn naa maa daa zaŋ o kuli Babiløn nti niŋ sarika ni hal ka o ti kpi.

Naawuni jembu duu wurimbu

(2 Nanima 25.8-17)

¹²Babiløn Naa Nebukadneza nam dibu yuun' pisiyinika ni gol' so ḥun pahir' anu bieyu pia dali ka naa guliba sapashin' kpem' ḥun yuli daa booni Nebuzaradan ka o nyε Babiløn naa kpambal' la daa kpe Jørusalem.

¹³O daa nyo Yawε jembu duu mini nayili ni Jørusalem yiya zaa buyim; o daa nyo yil' titali kam buyim.

¹⁴Ka Babiløn tøbbihi ben zaa daa be naa guliba sapashin' kpem' maa sani maa daa daai goon' shεŋa din zaa daa gili Jørusalem la luhi.

¹⁵Ka Nebuzaradan ḥun daa nyε naa guliba sapashin' kpem' maa daa gbahi tarimba shεba mini ninvuy' shεb' ben daa kpalim tiŋ' maa ni ni ninvuy' shεb' ben daa zo n-labi Babiløn naa polo la ni nuhi tuumbandiba ben daa kpalim la n-zaŋ ba chanj.

¹⁶Amaa Nebuzaradan ḥun daa nyε naa guliba sapashin' kpem' maa daa che tiŋgbøŋ maa ni nandaamba shεb' bahi ni bε maani wain tihi, ka kora.

¹⁷Daanya pilanim' mini tørokønim' la ni daanya kɔniŋdi bini din daa be Yawε jembu duu la, Babilønnim' naa maa daa wurim li mi, ka va di daanya maa zaa kuli Babiløn.

¹⁸Bε daa kpuyi duyuri mini soobuya ni buyim kpihiri bina ni taha ni cheriti ni daanya la' shεŋa bε ni daa mali tumdi tuma Naawuni jembu duu maa ni chanj.

¹⁹Naa guliba sapashin' kpem' maa daa lan kpuyi la' bihi mini buyim moori bina ni taha ni duyuri ni firilatamdisi ni cheriti ni salima mini anzinfa la' shεŋa bε ni daa mali niŋdi sara maligu kom la.

²⁰Naa Sulemaana ni daa mali pila diba ayi shεŋa la mini kɔniŋdi bini ni daanya nayilahi pinaayi ben daa be kɔniŋdi bini maa lɔŋni la ni di ni tam binshεŋa zuyu la ni daanya la' shεŋa zaa zali Yawε jembu duu maa ni la daa galisiya pam hal ka nira ku tooi zaŋ sania zahim li.

²¹Pilanim' maa zay' yini kam wɔyilim daa nyela mita anii, ka di barilim nyɛ mita anu ni biɛla; di daa nyela zay' yɔri, ka di tibisim nyɛ milimita pisopɔinnaanu.

²²Bε daa zaŋla daanya mali biŋkpila tam di zuyu. Biŋkpilli zay' yini kam dubu daa nyela mita ayi ni biɛla. Ka bε zaŋ daanya mali pumpɔrinchihī kɔtomsi kɔyili biŋkpilli maa zuyusaa gili n-dihi li nachiinsi. Ka daantaliga din pahi ayi gba daa mali pumpɔrinchihī kɔtomsi maa.

²³Pumpɔrinchihī kɔtomsi maa daa nyela bini pihiwɛinaayɔbu m-be di luya zuyu. Ka pumpɔrinchihī din daa gɔhigɔhi kur' shɛŋa din gabigabi taba gili maa zaa kalinli daa nyela kɔbiga.

Bε gbahi Judanim' kuli Babilɔn

(2 Nanim 25.18-21, 27-30)

²⁴Ka naa guliba sapashin' kpem' maa daa gbahi maligumaaniba zuylan' Sɛraya mini Zefania ŋun daa nyɛ maligumaana m-pa o zuyu la ni dunɔguliba ata.

²⁵O daa lan nya tɔbbihi sapashin' kpem' mini niriba ayopɔin bɛn daa nyɛ naa saawaranim' tiŋ' maa puuni gbahi ba. Ka o daa lan nya tɔbbihi sapashin' kpem' gbaŋŋmara ŋun daa su bε tiŋgbɔŋ maa ni niriba laŋimbu tuma la mini dɔbba pihiyɔbu tiŋ' maa puuni gbahi ba.

²⁶Di nyaanja ka naa guliba sapashin' kpem' Nebuzaradan daa zaŋ ba chan Ribila nti ti Babilɔn naa.

²⁷Ka Babilɔn naa daa ku ba Ribila din be Hamat tiŋgbɔŋ ni la. Di saha ka bε daa gbahi Judanim' daba n-yi bε tiŋgbɔŋ maa ni chaŋ.

²⁸Nebukadneza ni daa gbahi ninvuy' shɛb' daba kalinli m-bɔŋɔ: Yuun' sheli din pahir' ayopɔin ni, o daa gbahila Judanim' ninvuy' tusaata ni pisinaata.

²⁹Nebukadneza nam dibu yuun' pisaayika ni, o daa gbahila ninvuy' kɔbisinii ni pihitanaayi Jerusalem.

³⁰Nebukadneza nam dibu yuun' pisinaata saha ka Nebuzaradan ŋun daa nyɛ naa guliba sapashin' kpem' maa daa gbahi Judanim' ninvuy' kɔbisiyopɔin ni pihinahinaanu daba n-zaŋ ba chan. Niriba maa zaa kalinli daa nyela ninvuy' tusaanahi ni kɔbisiyɔbu.

³¹Bε ni daa gbaai Juda Naa Jɛhoyachin chan, di yuun' pihitanaayopɔin gol' so ŋun pahiri pinaayi bieŋu pisinaanu dali, ka Ivilmɛrodak ŋun daa di nam Babilɔn di yuuni maa la daa niŋ Juda Naa Jɛhoyachin nirlim n-yih' o sarika ni.

³²O daa tɔyis' o nirlim yɛtɔya, ka ti o nam din du n-gari na' shɛb' bɛn daa be o sani Babilɔn maa nama.

³³Ka Jɛhoyachin daa yeeg' o sarika binyera sɔŋ, ka o mini naa daa kul laŋindi diri bindirigu sahakam hal ni o nyevili tariga.

³⁴Ka Babilɔn naa maa daa kul tir' o o dabisili kam layidira hal ni o nyevili tariga.

Fabilanima

Fabilanima 1

1Fontin' sheli ni niriba ni daa kul palila n-leei dabari maa! Tin' sheli din daa nyε tin' titali niriba sani la nti be kaman pakoli maa. Tin' sheli din daa nyε nabipuyinga fontinsi ni la leela dabili.

2Yuŋ yi paai, o kul kumdila pampam, ka nintam zo n-tiel' o kparima. O mamanim' la zaa so lan kani ŋun ni maag' o suhu. O zənim' zaa yila o nyaanja; bε leela o dimnima.

3Bε gbahi Judanim' daba n-zaj ba chanj ka bε ti diri wahala, ka tumdi dabitim tuma. Pumpɔŋɔ bε bela tingbɔn' sheŋa ni, ka bi nya vuhim shee. Ben daa kari doli ba maa zaa gbahi ba bε nandahima pam puuni.

4So' sheŋa din kuni Ziɔn kumdimi, dama so bi lan kanna ti puhiri churi. Be che o dunɔdaya zaa bahi, ka o maligumaaniba ŋuhira. O payisara malila nandahima; o nya naŋgbantom pam.

5O dimnima n-leei ben su o; o dimnim' maa kul tɔŋdimi, dama Yawε che ka o nya wahala. O birigginsim din galisi zuyu; o dimnim' gbah' o bihi chanj ti leei daba.

6Ziɔn bipuyinga jilima zaa naaya. O nanim' ŋmanila bambu' dibisi ben bi nyari mɔri. Be bela ben kariti ba tooni n-zɔri ka yaa kani.

7Jerusalɛm wahala mini o yɔyu dabu dabisa la puuni, ka o teei o ni daa mali bin' viel' sheŋa kurimbuni ha la yela. Saha sheli o dimnim' ni daa nyaŋ o niriba ka so kani ŋun ni sɔŋ ba la, ka o dimnim' maa daa yuun' o ni lu maa, ka maani o ansarisi.

8Jerusalɛm tum alahichi pam, dinzuyu ka o leei tabizahim niriba sani. Benkam zaa daa tiri o jilima lihimi ʒiem o, dama bε nya o gbini. Omanjan' ŋuhirim, ka ŋmalig' o nini labi kpaŋa.

9O dayiri maa daa yila palo, ka o bayo daa ka yεl' sheŋa din yεn paag' o ni. O lubu maa daa mali alahiziba, ka so daa kani ŋun ni maag' o suhu. Yawε, lihimi n ni nyari nahiŋgu shem, dama n dimnim' di nasara.

10O dimnim' fa o bin' viela zaa. Hal o nya zuliya sheba ni kpe Naawuni jembu duu la puuni; a ni daa zali ni di chihiri ni zuliya sheb' kpe a niriba layinju ni la.

11Tin' maa niriba zaa bɔrila bindirigu ka kul ŋuhira. Be zaŋ bε daazichi zaa tayi bindirigu ni be lan nya yaa. Yawε, lihimi nya n ni bahi yoli shem.

12Yinim' ben zaa gariti ŋɔ, yi bayo kani? Lihimiya nya, so suhugarigu na mi m-paai n suhugarigu ŋɔ? Suhugarigu sheli din paai ma, ka nyε Yawε ni zaŋ sheli ti ma o suhu ni daa yiŋisi pam dahin shεl' la.

¹³O tim buyim ka di yi zuysaa na, ka di nyooi ma hal ti kpe n kɔba ni. O bari zana, ka di gbaai n naba. O kari ma labisi. O che ka be zayisi ma, ka n tarigi doya dabisili kam zaa puuni.

¹⁴O daa layisi m biriginsim zaa n-lo li kaman nayikora dapua la. O nuhi ka o daa zaŋ lo li tabili taba n-zaŋ li pa n nyinjoli zuyu, ka n yaa daa naai. N Duuma daa zaŋ ma tila n ni ku tooi zabi ninvuy' shɛba.

¹⁵Yawɛ zayisi n tɔbbihi zaa bɛn be n sani. O zali ma saha shɛl' o ni yen ku n nachimba. N Duuma no Juda paɔisarili ḥun nyɛ paɔipieliga sɔŋ kaman be ni nori wain di bɔyili ni shɛm la.

¹⁶Dimboŋɔnim' zuyu ka n kuhira, ka nintam zɔri n ninni maa; dama ḥun yen maai n suhu be katiŋa. Duna n-nyɛ ḥun yen ti ma suhukpeeni. Be zayisi m bihi; dama n dim' nyaŋ ma.

¹⁷Ziɔnnim' teei be nuhi, amaa ka so kani ḥun ni maai be suhuri. Yawɛ daa yeli Yaakubu ni o ʒiʒiinitaba ni ti leeg' o dimnima. Jérusalém leela binsheli din nyɛ dayiri bini be sani.

¹⁸Yawɛ mali yelimanlı, dama n zayis' o yeligu. Amaa zuliya kam zaa, wummiya, nyamiya n ni diri wahala shɛm. Be gbahi m paɔisara mini n nachimba n-zaŋ ba chan̄ ti leei daba.

¹⁹N daa kuhi boli n zɔnima, amaa ka be yohim ma. M maligumaaniba mini n kpamba daa kpila tñ' maa ni, saha sheli be ni daa bɔri bindirigu ni be di n-nya yaa la.

²⁰Yawɛ, lihimi n ni be fitiina sheli ni, di bieri m puuni, ka n suhu dam, n ni daa nyɛ ḥun zayis' a noli zuyu. Be daa malila takobiri be soya zuyu kuri niriba, ka kpibu be yiŋa.

²¹Be daa wum n ni ḥuhiri shɛm, ka so kani ḥun ni maai n suhu. N dimnim' zaa daa wum m muysisigu maa yela. A ni niŋ shɛm maa mali ba la suhupielli. Che ka a ni daa yeli dabisi' sheli yela la paana, ka che ka be gba be kaman n ni be shɛm ḥo.

²²Che ka be tuumbieri yi palo a sani, ka a niŋ ba kaman a ni niŋ ma shɛm n tuumbieri zaa zuyu ḥo. Dama n ḥuhibu maa yayiya; ka n suhu sayim.

Fabilanima 2

Naawuni darigi Jérusalémnim' tibili

¹Ti Duuma suhu yiysiya, ka o filim Ziɔn bipuyinga. O zaŋ Izrael jilima bahi, ka di yi zuysaa lu tñ' na. O suhu ni daa yiysi dahin' sheli, o daa bi lan teeg' o napɔntamdigu la yela.

²Ti Duuma wurim Yaakubu zuliya ni be luy' shɛŋa zaa, ka bi zo ba nambɔyu. O suhuyiyisili pam puuni ka o daa wurim Juda bipuyinga yaa ni be luy' sheli polo la. O che ka nama mini di nanim' lu tñja n-nya filiŋ.

³O vuui Izraelnim' yaa o suhuyiyisili puuni. O daa yih' o nuu ka che ba be dimnim' ninni. O nmanila buyim niem din diri Yaakubu zuliya sunsuuni n-di n-gili luyilikam.

⁴O no n-gur' o tobu kaman o nyela ti dima, ka zañ o nudirigu tiri ti kaman ti dim' la. O ku ti ni daa mali ninvug' sheb' zaa nyuri bara Zion bipuyinga tanti suyili puuni la. O che ka o suhuyiyisili yina kaman buyim la.

⁵Ti Duuma kpalim nmanila ti dima. O wurim Izrael; O wurim di nanim' yiya la zaa, ka wurim be kpiøn ni be lug' sheña la. O che ka Juda bipuyinga fabila min' o kuhigu maan pahi.

⁶O wurim o suyili la kaman ȝievari puu la. O wurim o jembu duu la. Yawé che ka Zionnim' tam be churi puhibu mini be vuhim dabisa yela. O suhu ni yiyisi pam zuyu, o zayisila naa mini maligumaana.

⁷Ti Duuma zayis' o sara maligu bimbini, ka che o jembu duu bahi. O zañ di nayili goma la niq' be be dimnim' nuu ni. Be ȝiebla Yawé jembu duu n-yori nasara dibu vuri kaman chuyu dal' la.

⁸Yawé daa pun zali ni Zion bipuyinga gooni ni lu. O daa buyisi li mi. O daa bi che li wurimbu. O che ka pihi mini goma fabili; di zaa bahila yoli.

⁹O dunødaya firi tingban' ni. Naawuni kabisi o dunokparita n-sayim li. O naa mini nabibi bela tinzunnim' sani. So bi lan wuhiri ba Naawuni yela, ka o daanabinim' bi lan nyari ȝii Yawé sani.

¹⁰Zion bipuyinga kpamba fomi ȝi tingban' ni. Be kɔrila tankpayu puyi be zuyuri ka so buri. Jérusalem payisara zañla be zuyuri fi tinga.

¹¹N kuhimi hal ka n nimbibi ti fulim. Di bieri m puuni. Be ni ku n niriba shem maa zuyu, n suhu sayimmi, dama bilieri mini biyayilima tarigimi lu ting' maa solori zuyu.

¹²Be kuhirimini niq'ndi be manima, "Bindirigu mini wain be ya?" Be tarigiri luri ting' maa solori zuyu kaman be nyala dansi la, saha sheli be ni kpiri niq'ndi be manim' nuhi ni la.

¹³Mbaye Jérusalem, wula ka n lee yen yeli zañ chan a polo? Bo ka n lee yen zañ a nmahindi? Zion bipuyinga qun nyé payipieliga ȝo, bimbo ka n lee yen zañ a nmahindi m-maag' a suhu? Dama a daashaara maa galisim nmanila teeku ni galisi shem ȝo. Duni n-lee ni tooi tib' a?

¹⁴A daanabinim' nyala ȝiinim' din pa yelimanli mini ȝiinim' din nyé yohinj. Be bi kahigir' a daalahichi wuhir' a din ni che ka a yi dabitim ni. Amaa be toysisirla anabitali yetoya din nyé ȝiri, ka di kpeh' a yogyu.

¹⁵Benkam zaa gariti kpahirila be nuhi niq'nd' a. Be maan' a la ansarisi, ka gbayisiri be zuyuri niq'nd' a, nyin' Jérusalem bipuyinga. "Tin' sheli be ni daa booni tin' vielli zaa, ka nyé dunia zaa suhupielli shee la m-boøø?"

¹⁶A dimnim' zaa yaala bε noya niŋ' a. Bε chahirim, ka dimdi bε nyina, ka kuhiri yεra, "Ti naag' o zaa. Ti ni daa guhiri dabisi' shεl' la m-bala, ti bahi nya li."

¹⁷Yawε niŋ o ni daa lo ni o niŋ shεl' la; o niŋ o ni daa yεli kurimbuni ha ni o niŋ shεl' la. O wurim' a ka bi lan zo a nambɔyu. O che ka a dimnim' mali suhupielli a zay' biεyū nyabu zuyu, ka che ka a dimnim' maa nya yaa.

¹⁸Ziŋ bipuŋinga gooni, kuhimi pampam niŋ ti Duuma. Che ka a nintam zɔri yuŋ mini wuntan' ni kaman kɔpaliga la. Miri ka a ti aman' vuhim, di che ka a nina vuhi.

¹⁹Yiyisima, kuhimi pampam zaawuni, tiŋguliba ni deeri tab' tuma saha shεl' la. Che ka a suhu sayim pam ti Duuma tooni. Suhim' o a bihi nyeviya zuyu; kum ni tarigi bi' shεb' sɔŋ solɔyu kam zuyu la zuyu.

²⁰Yawε, lihimi nya a ni darigi so tibili maa. Di luhiya ni payiba ɳubiri bε bihi? Bε ni dɔyi bi' shεba? Di luhiya ni bε ku maligumaaniba mini anabinim' ti Duuma jεmbu duu?

²¹Bε ku ninkura mini bihi sɔŋ solɔri zuyu; bε zaŋ takɔbiri ku m payisara mini n nachimba. A suhu ni daa yiysi dahin shεl' la ka a daa ku ba maa. A daa kɔrikɔri ba, ka nambɔzɔbo kani.

²²A che ka n dimnim' yi bɔba ni yaya ni layimna, kaman chuyu dal' la. Yawε suhu ni daa yiysi dahin shεl' la, bε ni so daa bi zo n-tiligi bee n-gali. N dimnim' daa ku n ni daa dɔyi bi' shεba n-wumsi ba la.

Tibidarigibo mini tuuba niŋbu ni tahima bee n-gali.

N dimnim' daa ku n ni daa dɔyi bi' shεba n-wumsi ba la.

Fabilanima 3

Tibidarigibo mini tuuba niŋbu ni tahima

¹Mani n-nyε ɳun nya nahiŋgu pam, Naawuni suhuyiŋsili fiεbiga fiεbbu ni maa.

²O kari ma bahi zibisim ni, ka neesim sheli kani.

³O darigi n tibili siyimsiyim bushem dabisi' muni puuni zaa.

⁴O che ka n niŋgbuŋ nya wahala, ka kabi n kɔba.

⁵O teei gili ma ninj sunsuuni, ka n nya bierim mini naŋgbantom pam.

⁶O che ka m bela zibisim ni kaman bεn pun kpi ka di yuui la.

⁷O mela gooni gili ma ni di che ka n ku tooi zo. O zaŋla zoligo titanja lo ma.

⁸Hal ka n kuhi pam bɔri sɔŋsim ka o zayisi n suhigu deebu.

⁹O zaŋ kuyikpera me ɳ-ɳari n soli. O che ka n soya niŋla so' gɔna.

¹⁰O ɳmanila jεŋgbini n-doya gu ma, ka ɳmani gbuŋinli ɳun sɔyi doya gu.

- ¹¹O gbaai ma n soli zuyu chan ti dari tɔhi ma. O chε ka m bahi yoli.
- ¹²O zaŋ o piem pa o tɔbu zuyu n-darigi li kpa ma.
- ¹³O zaŋ o lɔyu ni piem to n suhu.
- ¹⁴N leela n niriba zaa ni lari ninvuy' so; bε yiini yila maani ma ansarisi dabisi' muni puuni zaa.
- ¹⁵O chε ka tom pali n ni, ka chε ka n di wahala.
- ¹⁶O chε ka n zaŋla n nyina ɳubiri kuyichayila, ka chε ka n kɔri tampiligm puyi mmaŋa.
- ¹⁷O moŋ ma suhudoo; man' tamla suhupielli yεla.
- ¹⁸Dinzuŷu ka n yεli, "N jilima naaya. N ni daa niŋdi binshεŋa zaa tahima Yawε san' la naaya."
- ¹⁹N wahala ɳɔ mini n ni ka kpεhili shee ɳɔ yεla tεha tomi kaman binsom la.
- ²⁰N kul tεhirila di yεla sahakam ka n kɔba ni chɔyisi.
- ²¹Amaa dimbɔŋɔ ka n naŋ' zaŋ niŋ n suhu ni, dinzuŷu ka m mali tahima:
- ²²Yawε yurilim din galisi ɳɔ zuŷu ka ti bi kpi; o nambɔzɔbo ka tariga.
- ²³Di kul nyεla zay' palli asiba kam. A ɿeyimtali galisiya.
- ²⁴N yεlila n suhu ni, "Yawε n-kul nyε n ni bɔri so. Dinzuŷu n ni mali tahima o sani."
- ²⁵Yawε niŋdi ninvuy' shεb' bɛn niŋ o naani mini bɛnkam jεmd' o zay' vielli.
- ²⁶Di veeni ni nir' kul maag' o ni baalim guhiri Yawε tiliginsim.
- ²⁷Di veeni ni nir' nya wahala la o bilim ni,
- ²⁸ka kul fo n-ziya saha shεli ti Duuma ni chε ka di paag' o maa.
- ²⁹Di simdi ni nir' siyis' omaŋ' Naawuni tooni
(di pa shεli tahima na beni);
- ³⁰di simdi ni nir' zaŋ o tapaya ti ka bε ɳme o, ka tu o.
- ³¹Dama ti Duuma kul ku zayısiri nir' sahakam.
- ³²Hal o ni daa ti ti wahala maa zaa yoli, o ni zo ti nambɔŋu, o yurilim maŋli din galisi pam ɳɔ zuŷu.
- ³³Dama o suhu bi yu ni o nahim ti bee n-ti ti ni so suhusayıŋgu.
- ³⁴Bε yi nahindi sarikanim' bɛn zaa be tiŋgbɔŋ ɳɔ ni,
- ³⁵bε yi bi niŋdi niriba din tuhi Zallakudura Naa tooni,

³⁶bε yi tiri yelimangōba, yi tēhiya ni ti Duuma bi nyari li?

³⁷Duni n-lee ni tooi yeli ni o bɔri sheli ka di shiri niŋ, ka di pala ti Duuma n-zal' li?

³⁸Pa Zallakudura Naa n-zaani zay' vielli mini zay' bieyū ka di niŋda?

³⁹Ka wula ka o yi darigi tinim' bɛn be ti nyevil' ni ŋɔ tibili ti daalahichi zuyu ka ti fabinda?

⁴⁰Cheliya ka ti zahim ti biehigu nya, ka ŋmaligi labi Yawε sani.

⁴¹Cheliya ka ti kpuyi ti nuhi zuyusaa, ka zaŋ ti suhuri ti Naawuni ŋun be alizanda ni ŋɔ.

⁴²Ti tum alahichi ka birigi, ka a bi che ti taali.

⁴³A suhu yiysiya, ka a kari dol' ti n-kuri ti ka nambɔzɔbo kani.

⁴⁴A zaŋ sagbani lims' amanja, ka di zuyu che ka ti suhigu bi lan paar' a.

⁴⁵A che ka ti leela dayiri mini sayiri zuliya shεb' sani.

⁴⁶Ti dimnim' zaa yaala bε noya niŋ ti.

⁴⁷Ti suhuri fuŋmi, ka ti luri boyā ni, yεl' bieyū paai ti, ka ti bahi yoli zaa.

⁴⁸N nina kul zɔrila nintam kaman kulibɔŋ kom la, bε ni bahi n niriba yoli zaa maa zuyu.

⁴⁹Nintam kul yεn zɔrila n ninni ka ku ŋmaai, di mi ku che zɔbu

⁵⁰hal ka Yawε ŋun be alizanda ni ŋɔ ti lihi tiŋ' na nya li.

⁵¹N yi nya din daa niŋ tiŋ' ŋɔ ni payisara la, di biεri ma mi.

⁵²Ninvuŋ' shεb' bɛn daa nyε n dimnima ka daliri sheli kani la, daa yimi teei bɔri ma kaman n nyεla noombil' la.

⁵³Bε zaŋ ma la zay' neɔŋ niŋ gballi ni, ka kahi kuya pa n zuyu.

⁵⁴Ka kom zo n-tieli n zuyu, ka n yeli, "N ku be."

⁵⁵Yawε, n daa bela gballi din zilim pam puuni, ka suh' a,

⁵⁶ka a daa wum n ni fabindi niŋd' a maa. Di ŋar' a tiba ka bi wum n ni kuhiri niŋd' a ni a soŋ ma ŋɔ.

⁵⁷N ni daa bol' a maa, a daa vu m-miri ma; a daa yeli ma, "Di zɔri dabiεm."

⁵⁸Yaa n Duuma, a daa zo n kuŋa. A daa tiligi n nyevil'i.

⁵⁹Yawε, a daa nya bε ni tum ma taali shεm, karimi n yεla maa saria.

⁶⁰A nya bε ni bɔhi ma biεri, ka lɔri ma nia bie' shεŋa zaa shεm.

61Yawε, a wum bε ni maani ma ansarisi shεm zaa mini bε ni lori ma nia bieri shεm.

62N dimnim' kul sɔyirimi yeri ɳumanjuma n-jendiri ma, ka lori ma nia bieri dabisi' muni puuni zaa.

63Nyama, bε yi kul ɿini luy' shεli bee bε yi kul yiysi luy' shεli, mani ka bε yiini yila tura.

64Yawε, bɔhim' ba bieri, bε ni zaŋ bε nuhi tum tuun' shεna zaa zuyu.

65Tim' ba suhusayinju; chε ka a noli di ba.

66Yawε, kari doli ba ni suhuyiyisili nti kpihim bε birili dunia ɳo ni.

Fabilanima 4

Jerusalεm lubu nyaanja

1Nyam' salima la ni dayi shεm. Nyam' salima alali la ni dayi shεm. Ka Naawuni jεmbu duu kuy' viela la wurim do soya zuyu luyilikam.

2Ziɔn nachimbibi daa ɳmanila salima ti sani. Nyam' bε ni niŋ ba shεm kaman yayiri duy' shεna yayimera ni zaŋ o nuhi me la.

3Hal kunduna gba chε ka bε bihi moyira, amaa n niriba maa bεn' malila ninkuunsi kaman taatahi bεn be moyu ni la.

4Kɔnyuri gbaai biliεyū hal ka o lɔŋni ti kuui zaa. Bihi suhiri bindirigu, amaa ka so bi tiri ba shεli.

5Bεn daa diri bindir' viela la nti kpiri kum solɔri zuyu ɳo. Bε ni daa zaŋ nema nyaŋinyayi wumsi sheb' la nti do tampuya zuyu ɳo.

6Dama n niriba ɳo tibidarigibo maa galisi gari Sɔdomnim' tibidarigibo la, din daa wurim nini pɔbbu ni neebu ka so nuu daa bi shihi li la.

7Di nabihī daa be kasi gari sakuya, ka pieli gari bihim. Bε niŋgbuna daa mali alaafee. Bε zabiri viɛlim daa ɳmanila safaya kuya viɛlim.

8Pumpɔŋɔ bε nina ni sabigimi gari sala. So bi lan bandi ba soya zuyu. Bε niŋgbungbana kuumi pa bε kɔba zuyu; di kuumi kaman dari la.

9Bε ni daa ku sheb' tɔb' ni la daa so kum ni daa ku shεba la. Bε daa mɔŋ ba puri ni bindirigu, ka kum ɿi ba charŋ.

10Hal pay' sheb' bεn nini zɔri nambɔyu gba daa ti zaŋdila bε bihi duyira. Bεna n-daa leei bε bindirigu, bε ni daa kuri n niriba maa saha shεli maa.

11Yawε suhu daa yiysiya pam. O suhuyiyisili din daa kɔŋ tim maa zuyu ka o daa niŋ buyim juui Ziɔn ka di di li zaa.

12Dunia ɳo nanim' daa bi niŋ yεda bee dunia ɳo ninvuy' so ti niŋ yεda ni dimnim' ni tooi kpe Jerusalεm puuni.

¹³Di daa nyela di daanabinim' mini di maligumaaniba bən daa ku wuntizɔriba di puuni la daalahichi mini bə tuumbieri zuyu.

¹⁴Bə daa leela zoomba n-dari gindi soya zuyu, ka ʒim varim ba hal ka so ti ku tooi shihi bə binyera.

¹⁵Niriba daa tahirila bə zuyu, "Wariya, dayirinim' ɳo. Wariya, wariya, di shihiya ti." Dinzuyu ka bə daa leei kuŋkɔyinzɔriba mini bən dari ginda. Ka zuliya shəb' daa yeri taba, "Bə ku lan be kpe yaha."

¹⁶Yawə maŋmaŋa n-wurim ba, o bayə lan ka bə ni. Maligumaaniba lan ka jilima, ka niriba bi lan niŋdi kpamba nirlim.

¹⁷Ti daa yulila sɔŋsim soli hal ka ti nini ti sabi, ti daa yuunila zuliya shəb' soli ni bə tiligi ti, ka bə daa bi tooi tiligi ti.

¹⁸Bə daa kul karitimi doli ti hal ka ti ti kəŋ ti soya dolibu. Ti bahigu saha miriya; bə pun kali ti dabisa. Ti bahigu saha paaya.

¹⁹Bən daa kari doli ti maa daa guuri gari tɔrili ni yiŋiri zuysaa shəm la. Bə daa kari doli ti la zoya zuyu, bə daa gu ti la soli mɔŋu ni.

²⁰Yawə ni pii so, ka o nyə ti nyəviya vuhim ɳo, bə daa gbaag' o bə bɔya ni chan. Duna n-nyə ti ni daa yeli ni ti ni kpe so mahim ni ka be dunia ɳo ni la.

²¹Nyin' Edom bipuyingga ɳun be Uzi ɳo, kul lam' ni suhupielli. Bə ni zaŋ pipia maa ti a gba, ka a gba nyu n-kuli, ka pirig' a zayim.

²²Ziən bipuyingga, Naawuni darigi a tibili naai a tuumbieri maa zuyu, o ku lan che ka a be tinzun' tin' ni. Amaa nyini Edom bipuyingga, a tuumbieri maa zuyu, o ni darig' a tibili. O ni yih' a daalahichi maa palo.

Fabilanima 5

Nambɔzəbo suhigu

¹Yawə, teemi din niŋ ti la yela; lihimi ti ni nya filiŋ shəm.

²Bə zaŋ ti fali ti saamba, ka zaŋ ti yiya ti tinzunnima.

³Ti leela kpibisi bən ka banima; ti manim' nyela pakoya.

⁴Timanŋman' kom ka ti lan ɳmaligi dari nyura, ka lan ɳmaligi yɔri timanŋman' dari zuyu.

⁵Bə zaŋ ʒi' tibisa ʒili ti n-daari ti chana; di wum ti, ka bə bi che ka ti vuhi.

⁶Ti daa lola Ijiptinim' mini Asirianim' alikauli ni bə tiri ti bindirigu ka ti diri tiyira.

⁷Ti yaannim' daa tum alahichi, bə lan kani, ka ti diri wahala bə daalahichi maa zuyu.

⁸Daba n-su ti, ka so kani ɳun ni fa ti bə nuu ni bahi.

⁹Ti zaŋdila ti nyeviya pari talima n-chani ti bɔri bindirigu na, dama tɔbutuhiriba be mɔyu ni.

¹⁰Kum che ka ti niŋgbuna biimi kaman duduſugu puuni la.

¹¹Bε bili paŋiba Ziɔn tiŋ' puuni, ka bili paŋisara bεn na ɔi dɔbba Juda fɔntinsi ni.

¹²Bε daa lo nanim' nuhi n-zaŋ ba yili zuyusaa. Bε bi tiri kpamba jilima.

¹³Bε daa muysiri nachimba ka bε niemdi zim, ka che ka bidibisi ɔiri dabɔb' kara chani ɔiehira.

¹⁴Ninkura yiysi dunɔdali gbini, ka nachimba che bε biŋkumda ŋmεbu.

¹⁵Ti suhupielli la naaya. Ti wahi wabu la leela kuyila.

¹⁶Nam zuyupiligu yi ti zuyu ni lu. Mbusim be ti zuyu, dama ti tum alahichi.

¹⁷Lala zuyu ti suhuri sayimmi; dimboŋɔnim' zuyu ti nina fulimmi.

¹⁸Ziɔn Zoli ni kpalim dabari, ka kunduna be di zuyu gɔra.

¹⁹Amaa nyin' Yawε n-su nam sahakam. A nam kul ɔiebla ɔiemani kam ni.

²⁰Bɔzuyu ka a tam ti yεla zaa? Bɔzuyu ka a che ti bahi dabisi' gbalinj ɔɔ zaa?

²¹Yawε, zaŋm' ti labis' a sani, ka che ka ti lan lab' a sanna. Che ka ti lan labi ti bier' kurili la ni.

²²Bee a kul zaŋisi ti mi zaa, ka a suhuyiŋisili maa lan ka maabu?

Ezekiəl

Ezekiəl 1

EZEKIEL TUUI NYA NAAWUNI 3II

(1.1—7.27)

Naawuni nam ʒiishee

1 Yuun' pihita puuni gol' so ŋun pahir' anahi daba anu dali, n daa bela bε ni gbahi ninvuy' shεb' chanj la sani Kεba Mɔyili duli, ka zuγusaa daa yooi, ka n nya ʒiinim' din yi Naawuni sanna.

2 Goli maa daba anu dali daa nyεla bε ni daa gbaai Naa Jεhoyakin chanj la yuma anu saha.

3 Ka Yawε nuu daa pa Buzi bia Ezekiəl ŋun daa nyε maligumaana Babilon tiŋgbɔŋ ni Kεba Mɔyili dul' la zuγu, ka Yawε daa tɔyis' o yεtɔyα.

4 Ka n daa lihi nya sanʒieyu ni yi nuzaa polo kanna, ka sagban' titali daa beni, ka neesim gil' li, ka buyim daa kul nyayisira, ka binsheli daa be buyim maa sunsuuni kaman daanya din nyayisiri la.

5 Ka binsheli daa be di sunsuuni ŋ-ŋmani binnεma anahi. Be biɛhigu ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: be daa ŋmanila ninsalinima,

6 bε zay' yino kam daa malila ninni ʒii bunahi zuγu, ka mali kpiŋkpama anahi.

7 Be biɛhi daa kul tuhimi, ka bε naba puuni be kaman nayibila napɔŋ puuni la, ka nyayisira kaman daanya shεli bε ni nyahi ka di nyayisir' la.

8 Be daa lan malila ninsal' nuhi bε kpiŋkpama maa lɔŋni bε luya anahinahi zuγu. Beba' anahi maa ninani mini bε kpiŋkpama maa ni daa be shεm m-bɔŋɔ:

9 bε kpiŋkpama maa daa shihirila taba. Be daa yi ti chana, bε zay' yino kam kul tuhimi chani tooni ka bi ŋmaligira.

10 Be ninani biɛhigu ni daa nyε shεm m-bɔŋɔ: Beba' anahi maa daa malila ninsal' ninni bε tooni polo, ka gbuγinli ninni be bε nudiriti polo, ka nayilaa ninni be bε nuzaa polo, ka lan mali tɔrili ninni bε nyaanja polo.

11 Be ninani ni daa be shεm m-bala. Be kpiŋkpama daa yirigila zuγusaa. Binneen' yino kam daa malila kpiŋkpama ayiyi, ka di zay' yini chanj ti shih' o kpee dini. Ka kpiŋkpama ayi din' la pɔbi bε niŋgbuna.

12 Ka bε zay' yino kam daa kul tuhi chani tooni shia ni bɔri luy' shεlikam polo. Be daa kul chanimi ka bi ŋmaligira.

13 Ka binsheli daa be binnεma anahi maa sunsuuni ŋ-ŋmani buyim sal' nεma, ka ŋmani buyim mokpala chani tooni ka labiri nyaanja binnεma maa sunsuuni. Buyim maa daa ne pam, ka saa nyayisibu daa yiri buyim maa ni na.

¹⁴Ka binnema maa daa kul chani tooni ka labiri nyaanja yomyom kaman saa nyayisibu la.

¹⁵N ni daa lihi binnema maa, ka n daa nya ka kalinli zay' yiniyini ȝe m-bayı binnema maa. Beba' anahi maa zaa yino kam daa sula zay' yini.

¹⁶Kalima maa biɛhigu mini be ni daa mal' li shem. Di zaa kɔtomsi daa nyela zay' yinsi, ka nyelisira kaman vakahili la. Di malibu maa daa ȝmanila bezanla kalinli yini kpəhi din' la ni.

¹⁷Di daa yi chana, di chanila luya anahi maa zaa ka bi ȝmaligira.

¹⁸Kalima anahi maa daa du pam ka mali dabiem. Ka nimbibi daa pie di fiilinim' ni ti tuui.

¹⁹Binnema maa daa yi chana, kalima maa bayi ba mi chana. Ka binnema maa daa yi wuyi du zuysaa, kalima maa gba wuyirimi du zuysaa.

²⁰Shia maa daa yi kul chani luy' shelikam, be gba chanimi, ka kalima maa gba wuyi du n-doli ba. Dama binnema maa shia daa bela kalima maa ni.

²¹Be daa yi chana, di gba chanimi. Be daa yi ti zani, di gba zaanimi. Be daa yi wuyi du zuysaa, kalima maa gba wuyirimi du zuysaa doli ba, dama binnema maa shia daa bela kalima maa ni.

²²Ka binfalafala daa be binnema maa zuysaa ka nyayisira kaman be ni booni sheli kirisital la.

²³Ka binnema maa ȝe binfalafala maa lojni, ka be kpijkama teei tuhi, ka yino kpijkpan kpa o kpee polo. Ka binnema maa zay' yino kam daa zañ o kpijkama ayi pobi omaña.

²⁴Be ni daa chana, ka n wum be kpijkama maa vuri ka di be kaman kokreju vuri la; di daa ȝmanila Kpijolan' Naa kukoli, ka di vuri ȝmani tɔbbihi pam vuri. Be ni daa ti zani, ka be kpabi be kpijkama maa.

²⁵Ka kukol' sheli vuri daa yi binfalafala din daa be be zuysaa maa ni na. Be ni daa ti zani, ka be kpabi be kpijkama maa.

²⁶Ka binsheli daa be binfalafala din daa be be zuysaa maa mi zuysaa ȝ-ȝmani nam ȝjishee, ka di biɛhigu ȝmani be ni booni kuy' sheli safaya la. Ka binsheli daa ȝi nam ȝjishee maa zuysaa, ka di kɔtomsi ȝmani daadam kɔtomsi.

²⁷Ka n daa nya binsheli o shee ni zañ du zuysaa polo ka di be kaman daanya din nyayisira la, ka be kaman buyim n-gili o luyilikam zaa la. Ka n daa nya o shee tinli polo ka di ȝmanila buyim. Ka neesim din ne pam daa ne n-gili o.

²⁸Kaman sagani ni yi booi sagbana ni saa mibu dali shem la, lala ka jilima din daa gili o maa daa be. Yawé jilima kɔtomsi ni daa nyε shem m-bala.

Naawuni boli ܰz̄ekiel ni o leei anabi

N ni daa nya li maa ka n daa lu n-zan̄ n nini kpa tiŋa, ka wum so kukoli ni tɔyisiri yetɔya.

Ezekiel 2

- ¹Ka o daa yeli ma, “Daadam, yiŋisim zani a naba zuyu ka n tɔyis’ a yetɔya.”
- ²Ka o ni daa tɔyisi ma yetɔya maa, ka shia daa kpe n ni n-yiŋisi ma zali n naba zuyu, ka n daa wum ka o yeri ma;
- ³o daa yeli ma mi, “Daadam, n timd’ a la Izraelnim’ bɛn nyɛ dunṭaariba bɛn taai duŋ nin̄ ma ḥo sani. Bɛ mini bɛ yaannim’ pun birigi n sani zaŋ na hal ni zuŋɔ dabisili ḥo.
- ⁴Bɛ zuliya maa nyɛla bɛn bayá ka niriba ni ka lan nyɛ tipawumlinima, ka n timd’ a bɛ sani ni a ti yeli ba, ‘Yawɛ ḥun nyɛ ti Duuma ḥo ni yeli shɛm m-bɔjɔ.’
- ⁵Bɛ yi wum bee bɛ yi zayisi li wumbu, bɛ ni baŋ ni anabi be bɛ sani. Dama bɛ nyɛla dunṭaariba.
- ⁶“Ka nyini daadam, di zɔri ba bee n-zɔri bɛ yetɔya dabiɛm. Hal di yi nyɛla suligunyinyari bee gɔhi gil’ a, ka a be nɔnsi sunsuuni, nyin’ di zɔri bɛ yetɔya bee n-chɛ ka a suhu zɔhira bɛ lihigu zuyu. Dama bɛ nyɛla dunṭaariba.
- ⁷A ni ti zaŋ n yɛligu yeli ba, bɛ yi ni wum li bee bɛ yi ni zayisi li wumbu, dama bɛ nyɛla dunṭaariba.
- ⁸Amaa nyini daadam, wummi n ni yɛl’ a shɛm maa, ka miri ka a niŋ dunṭaara kaman dunṭaariba maa. Yaam’ a noli n-di n ni zaŋ binsheli tir’ a ḥo.”
- ⁹Ka n daa lihi nya ka nuu teei tiri ma na, ka bɛ ni sabi gbaŋ shɛli kpabikpabi be di ni.
- ¹⁰Ka o daa kpabigi li n tooni, di daa sabila di tooni mini di nyaanja zaa. Ka sabbu din daa be di ni daa nyɛla fabila mini kuyila ni mbusim.

Ezekiel 3

- ¹Ka o daa yeli ma, “Daadam, dim’ n ni zaŋ binsheli ti a maa, ḥubimi gbaŋ maa ka chan̄ ti tɔyisi Izraelnim’ yetɔya.”
- ²Dinzuyü ka n daa yaai n noli, ka o zaŋ gbaŋ maa ti ma ni n ḥubi.
- ³Ka o daa lan yeli ma, “Daadam, ḥubimi n ni zaŋ gban shɛli ti a ḥo pali a puli.” Di saha ka n daa ḥub’ li, ka di nyayisi n noli ni kaman shiri la.
- ⁴Ka o daa yeli ma, “Daadam, cham’ Izraelnim’ sani nti zaŋ n yetɔya maa yeli ba.
- ⁵Dama m bi timd’ a la zuliya shɛb’ bɛn yetɔya bi ne, ka di wumbu to sani, amaa n timd’ a la Izraelnim’ sani.
- ⁶Di pala zuliya shɛb’ bɛn galisi, ka bɛ yetɔya bi ne, ka di wumbu to ka a ku tooi wum li. Biɛhiŋ kani n yi tim’ a bɛ sani, bɛ ni wum a yɛligu.

⁷Amaa Izraelnim' bən' ku wum a yeligu, dama bə bi bəri ni bə wum n yeligu maa; Izraelnim' zaa ni nyə bən suhuri kpəma mini tipawumlinim' zuyu.

⁸Nyama, n chə ka a nini kpəma n-gari bə nini ni kpəm' shəm, ka chə ka a suhu kpəma n-gari bə suhuri ni kpəm' shəm.

⁹Kaman tampil sabinli ni kpəm' gari chəribo kuyili shəm, lala ka n yən chə ka a suhu kpəma. Di zəri ba bee n-chə ka a suhu zəhira bə lihigu zuyu, dama bə nyəla duŋtaariba."

¹⁰O daa lan yeli ma, "Daadam, n ni yən təyis' a yətəya' shənja ḥə zaa, chə ka di kpe a tiba ni, ka a deei li niŋ a suhu ni.

¹¹Di nyaanja ka a zaŋ li chanj a niriba bən be tinzun' tinsi ni la sani nti təyisi ba yətəya yeli ba, 'Yawə ḥun nyə yi Duuma ḥə ni yeli shəm m-bənjo:' Bə yi wum li bee bə yi zaŋisi li wumbu."

¹²Di saha ka shia daa kpuyi ma zuysaa, ka Yawə jilima daa yiŋisi di biɛhigu shee, ka n daa wum vuri pam n nyaanja.

¹³Di daa nyəla binnema la kpinqpama din daa shihiri taba la mini kalima din bayi li la vuri. Di daa vurimi kaman tingbani n-damdi pampam la.

¹⁴Ka Naawuni shia maa daa kpuyi ma zuysaa zaŋ ma chanj, ka n daa chanj ni suhugarigu pam mini suhuyiŋisili, dama Yawə nuu daa pa n zuyu pam.

¹⁵Ka n daa chanj bə ni daa gbahi shəba chanj Telabib, ka bə be Kəba Mɔyili duli la sani. Ka n daa ʒini bə sani nimaani daba ayopɔin.

Yawə zaŋ Ezekiəl leei gula

(Ezekiəl 33.1-9)

¹⁶Daba ayopɔin nyaanja, ka Yawə daa lan təyisi ma yətəya yeli,

¹⁷"Daadam, n zaŋ a leela Izraelnim' gula. A yi ti wum ka n yeli yətəya' shəli, nyin' zaŋmi sayisigu din yi n sanna sayisi ba.

¹⁸N yi yeli ninvuy' bieri, 'Biɛhiŋ kani yi ni kpi.' Ka a bi sayisi ba bee n-təyisi yətəya sayisi ninvuy' bieri maa ka bə zo n-yi bə ninvuy' biɛtali tuma maa ni din ni chə ka bə tiligi bə nyeviya, ninvuy' bieri maa ni kpi bə tuumbieri maa zuyu, amaa ka n zaŋ bə kum taali ʒil' a.

¹⁹Amaa a yi sayisi ninvuy' bieri ka bə bi zo n-yi bə ninvuy' biɛtali ni bee n-zo n-yi ninvuy' biɛtali tuma ni bə ni kpi bə tuumbieri maa zuyu, amaa ka nyin' tiligi a nyevili.

²⁰"Yaha, wuntizɔriba yi chə wuntitali tuma ka tumdi tuumbieri, ka n zaŋ kuyituarili soŋ bə tooni, bə ni kpi, a ni bi sayisi ba zuyu. Bə ni kpi bə daalahichi maa zuyu ka so ku lan teei bə ni daa tum wuntitali tuun' shənja la yela. Amaa ka n zaŋ bə kum maa taali ʒil' a.

²¹Amaa a yi sayisi wuntizoriba ni bε di tum alahichi, ka bε bi tum alahichi maa, bε shiri ni be bε ni deei sayisigu maa zuyu, ka a mi tiligi a nyevili.”

Ezekiəl ni kɔŋ yεtɔya tɔyisibu

²²Ka Yawε nuu daa pa n zuyu nimaani ka o yeli ma, “Yiyisim’ zani n-chaj vinvamli ni ka n ti tɔyis’ a yεtɔya nimaani.”

²³Di saha ka n daa yiysi chaj vinvamli maa ni, ka Yawε jilima ʒe nimaani ɳ-ŋmani n ni daa pun nya jilima sheli Kεba Mɔyili dul’ la. Ka n daa lu n-zaj n nini kpa tiŋa.

²⁴Ka Naawuni Shia daa kpe n ni n-yiysi ma zali n naba zuyu. Ka o daa tɔyisi ma yεtɔya yeli ma, “Kulimi ti kpari aman’ niŋ a yin̄a.

²⁵Ka nyin’ daadam, bε ni ti niŋ mihi niŋ a n-zaj li lo a, ka a ku lan tooi yina niriba ni.

²⁶Ka n ti chε ka a zilinli tabili a noli puuni, ka a leei birigu, ka ku lan kpahi bε zuyu ni, dama bε nyela duŋtaariba.

²⁷Amaa n yi ti tɔyis’ a yεtɔya, n ni chε ka a noli yaai ka a yeli ba, ‘Yawε ɳun nyε yi Duuma ɳo yεliya.’ Chε ka bεn ni wum, wum. Ka chε ka bεn zayisi wumbu, zayisi. Dama bε nyela duŋtaariba.”

Ezekiəl 4

Ezekiəl mali bε ni ti yεn teei gili Jεrusalεm shεm anfooni

¹“Nyin’ daadam, bom’ tandayili sɔŋ a tooni, ka ɳme Jεrusalεm kɔtomsi pa di zuyu.

²Malimi tɔbbihi ni teei gili shεm kɔtomsi tabili li, ka booi tɔbbihi ni me bindura tabili gooni shεm gil’ li, ka mali goma din sirigina tabili li, ka lan mali tɔbutuhiriba bimbina bayilibayili li gili ti tuui.

³Di saha ka a zaŋ kurugu tahipɔŋ zali, ka di leei kurugu gooni a mini tin’ maa sunsuuni. Ka a zaŋ a ninni kpa li, ka chε ka di be kaman bε ni teei gili sheli, ka di nyε nyini n-teei gil’ li. Ka dimbɔŋɔ maa leei shihirili Izraεlnim’ sani.

⁴“Di nyaanja ka a dɔni a nuzaa luyili zuyu, ka zaŋ Izraεlnim’ tibidarigibo pa aman’ zuyu n-ʒi bε tibidarigibo maa dabisa shεŋa ni zaa a ni yεn do nimaani maa.

⁵Dama n zal’ a la dabisa kɔbisita ni pihiwεi, ka di mini bε tibidarigibo yuma kalinli sayı. Dinzuyu lala ka a yεn ʒi Izraεlnim’ tibidarigibo maa.

⁶A yi ti naai li, nyin’ lan dɔnim’ pahi buyi, amaa a nudirigu zuyu ka a ti yεn dɔni n-ʒi Judanim’ gba tibidarigibo. N zal’ a la bieyu pihinahi. Dabisili kam yεn zanila yuuni zaani.

⁷“Ka a ti zaŋ a nini kpa bε ni teei gili Jεrusalεm shεm la polo, ka teeg’ a nu’ zaŋli n-tɔyisi anabitali yεtɔya jεndi li.

⁸Nyama, n lɔr' a la mihi, ka a ku tooi lan ləbigi yay' yini polo dɔni yay' din' la hal ka a ti naai a teei gili dabisa maa.

⁹"Pumpɔŋɔ zaŋmi alikama mini chi ni tuya ni sima ni za ni alikama bali sheli n-niŋ ŋman' yini ni m-mali amanŋmaŋ' bɔrɔbɔro. Dabisa shɛŋa a ni yɛn do a luyili zuyu maa, di nyɛla dabisa kɔbisita ni pihwei, dina ka a ti yɛn ŋubira.

¹⁰A ni ti yɛn diri bindir' sheli tibisim ti yɛn nyɛla giram kɔbisiyi ni pihita dahin yini kam. A ni ti diri li la bɛ ni zal' a ni a di li saha sheli.

¹¹Bɛ ti yɛn zahindila kom kɔpu buyi tir' a ka a nyura. A ni ti nyuri li la bɛ ni zal' a ni a nyu li saha sheli.

¹²A ni ti zaŋla ninsal' bindi mali buyim n-she chi bɔrɔbɔro maa ŋ-ŋub' li bɛ ninni."

¹³Yawɛ yeliya, "Lala ka Izraɛlnim' ti yɛn ŋubiri bɛ bɔrɔbɔro dayiri n ni ti yɛn kari ba tahi zuliya shɛb' ni maa sani."

¹⁴Di saha ka n daa yeli, "Aai, Yawɛ ŋun nyɛ n Duuma ŋɔ, n na ʒi n-sayım mmaŋa. M bilim ni hal ni zuŋɔ n na ʒi ŋ-ŋubi biŋkɔb' kpiŋ bee mɔyu ni biŋkɔbiri ni ku biŋkɔb' so. Ka nimdi din pool mi na ʒi n-lu n noli ni."

¹⁵Di saha ka o daa yeli ma, "Nyama, n ni chɛ ka a zaŋ nay' bindi she bɔrɔbɔro maa ka chɛ ninsal' bindi maa."

¹⁶Di nyaanja ka o daa lan yeli ma, "Daadam, n yɛn filimla Jɛrusalɛmnim' bindirigu. Bɛ ni ti zahindila bɛ bindira tiri ba, ka bɛ diri li ni dabiɛm, ka zahindi kom tiri ba, ka bɛ nyuri li ni suhuzɔhibo.

¹⁷Bindirigu mini kom kɔŋko zuyu ni ti chɛ ka bɛ lihiri taba ni suhuzɔhibo, ka bahi yoli bɛ tibidarigibo maa puuni."

Ezekiel 5

Ezekiel wahi o zabiri

¹"Ka nyini Daadam, zaŋmi takɔbi sheli din dira n-leei wanzam pilŋ n-zaŋ li pini a zabiri min' a teeŋkɔbiri, ka zaŋ sania zahim li m-pirigi li.

²Ka zaŋ di pirigibu ʒiibuta puuni yim zuyu n-nyo buyim fɔŋ maa puuni teei gili dabisa maa yi ti naai. Ka zaŋ takɔbi maa chɛ ŋ-ŋmahinŋmahи pirigibu buta zuyu yim bahi tiŋ' maa puuni gili. Ka zaŋ pirigibu buta zuyu yim la bahi ka poŋim ʒe li chan, ka n ŋooi n takɔbi kari doli li.

³Di saha ka a pii di biɛla gbini a binyerigu naŋgbambili.

⁴Ka a lan pii di sheli niŋ buyim ni n-nyo li. Ka buyim maa yi nimaani na nti lu Izraɛlnim' zaa zuyu."

⁵Yawɛ ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: "Jɛrusalɛm m-bɔŋɔ, mani n-zaŋ li zali zuliya pam sunsuuni, ka chɛ ka tiŋgbɔna pam gil' li.

⁶Amaa di zayisi n zalikpana la mini n zaligu shεŋa din pahi la, ka leei din bie n-gari zuliya shεŋa mini tingbɔn' shεŋa din gil' li zaa ka zayisi n zalikpana la, ka bi doli n zaligu shεŋa din pahi la.

⁷Dinzuyu yi Duuma NAAWUNI ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Yi ni nyε tipawumlinima n-gari zuliya shεb' bεn gili ya niŋ sunsuuni, ka bi doli n zalikpana la bee n-gbibi n zaligu shεŋa din pahi la, amaa ka dolila zuliya shεb' bεn gili ya niŋ sunsuuni nɔ zaligunim' la zuyu,

⁸Yawε ḥun nyε yi Duuma nɔ ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Mani, man' maŋmaŋa kanimina ni n ti liri ya n-kari ya saria zuliya kam ninni.

⁹Yi ni tum din chihiri shεŋa maa zaa zuyu, n ni niŋ ya n ni na ʒi n-niŋ ya shεm, ka mi ku lan niŋ di kpee yaha.

¹⁰Biehiŋ kani, bihilaamba ni ti ḥubi bε bihi, ka bihi gba ti ḥubi bε laamba. N ni ti kari ya saria, ka wurim yi bεn kpalim la dolisi pɔhim kam.

¹¹"Dinzuyu Yawε ḥun nyε yi Duuma nɔ yεliya, Mani ḥun be nɔ zuyu, biehiŋ kani, yi ni zaŋ yi binyoya mini yi ni tum tuumbieri din chihiri shεŋa zaa n-ta n-jεmbu duu dayiri la zuyu, n ni kun ya, n ku yuli yayi so zuyu, m mi ku zo so namboŋu.

¹²Alɔbo ni lu yi pirigibu buta puuni yim zuyu bee ka kum ku ba yi sani. Ka bε zaŋ takɔbi n-ku yi pirigibu buta puuni yim zuyu yi sani. Ka n wurim yi pirigibu buta puuni yim zuyu mi dolisi pɔhim; ka ḥooi takɔbi kari doli ba.

¹³"N suhu ni ti yiŋisi pam. Ka n suhuyiŋisili maa ti lu bε zuyu hal ka n nini ti tiyi li. Ka bε baŋ ni man' Yawε n-yεli lala n nyuli zabbu puuni, n suhu yi ti yiŋisi bahi bε zuyu.

¹⁴Din pahi nyεla n ni chε ka a zani dabari, ka leei zuliya kam bεn gil' a ni yεn maani so ansarisi bεnkam gariti ninni.

¹⁵"A ni ti leei bε ni maani so ansarisi mini bε ni turi so, ka di leei sayısigu mini dabiɛm zuliya shεb' bεn gil' a la sani saha shεlikam, ka darigi a tibili pam. Man' Yawε n-yεli lala maa.

¹⁶N yi ti zaŋ bindiripooli din nyε m peenzala la to a, piɛma din kuri niriba ka n yεn zaŋ to a ku a, ka chε ka bindiripooli kul luri a zuyu mɔŋ a bindirigu.

¹⁷N ni chε ka kum mini mɔŋu ni biŋkɔbiri lu a zuyu n-ku a bihi. Alɔbo mini ninvuy' kubo ni lu a zuyu, ka chε ka bε zaŋ takɔbi lu a zuyu. Man' Yawε n-yεli lala maa."

Ezekiel 6

Yawε zayisi buŋijɛmbo

¹Ka Yawε daa yεli ma,

²"Daadam, zaŋm' a nini kpa Izrael zoya polo n-tɔyisi anabitali yεtɔya jendi li

³yeli, ‘Yinim’ Izrael zoya, wummiya Yawε ḥun nyε yi Duuma ḥo yeligu! Yawε ḥun nyε yi Duuma ḥo ni yeli zoya mini daboya ni yilima ni vinvama shem m-bɔ̄jɔ̄: Mani, man’ maŋmaŋa ni zaŋ takɔ̄bi lu yi zuyu n-sayim yi buya jɛmbu shee la.

⁴N ni ti daai yi maligu bimbina la luhi, ka wurim yi ni tuyindi tulaale zim bimbin’ shεŋa zuyu la. Ka n ni ti zaŋ bε ni ku yi ninvuy’ shεba bahi yi buya maa tooni.

⁵N ni ti zaŋ bε ni ku Izrael ninvuy’ shεb’ sɔ̄ŋ bε buya tooni, ka zaŋ yi kɔ̄ba yεrigi gili yi maligu bimbina gbini.

⁶Yi ni be luy’ shεlikam zaa, yi fɔ̄ntinsi ni bahi yoli, ka yi ni jɛmdi buya luy’ shεŋa zaa bahi yoli, ka yi maligu bimbina wurim bahi yoli, ka yi buya la wurim sayim, ka yi ni tuyindi tulaale zim bimbin’ shεŋa zuyu la wurim ka yi tuma kpihim.

⁷Bε ni ku ninvuy’ shεb’ ni ti do yi sunsuuni, ka yi baŋ ni mani n-nyε Yawε.’

⁸“Amaa n ni tiligi yi shεba, ka yi ni shεba zo n-tiligi takɔ̄bi kum ni zuliya shεb’ sani, ka wurim kpe tiŋgbɔ̄ŋ shεŋa ni.

⁹Ka yi ni bεn zo n-tiligi ni ti teei n yεla bε ni gbahi ba chaŋ zuliya shεb’ sani ti leeı daba maa. Bε ni ti teei di ni daa muysi ma shem saha shεli bε ni daa ȳmaligi bε suhu yoya ka che ma la mini bε nimbibi yoya din ȳmaligi kpa bε buya polo la zuyu. Di saha bε nini ti ku lan tiyi bεmaŋa, bε ni tum tuumbie’ shεŋa mini bε ni tum din chihiri shεŋa la zaa zuyu.

¹⁰Ka bε ti baŋ ni mani n-nyε Yawε, ka n ni daa yeli ni n ni niŋ ba zay’ biε’ shεl’ la, n daa bi diɛmdimi maa.”

¹¹Yawε ḥun nyε yi Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔ̄jɔ̄: “Kpahimiya yi nuhi, ka zaŋ yi naba tɔ̄ri tiŋa, ka yεra: Mbaye! Izraelnim’ ni tum zay’ biε’ shεli din chihiri la zuyu. Dama bε ni zaŋ takɔ̄bi ku bε shεba, ka kum ti ku bε shεba, ka alɔ̄bo mi ti di bε shεba.

¹²Bεn ti be katiŋa, alɔ̄bo ni di ba, bεn be yoma, bε ni zaŋ takɔ̄bi ku ba, bεn mi ti kpaliŋ, kum ni ku ba. Lala ka n ni ti yiŋisi n suhu pam bahi bε zuyu.

¹³Bε yi ti ku bε niriba sɔ̄ŋ gili bε buya mini bε maligu bimbina ni bε daboya din du pam zuyu ni zoya zuyu ni ti’ mahili kam gbini ni oki tia din mali vari gbini, luy’ shεŋa bε ni tuyindi tulaale zim din nyom viela tiri bε buya la. Ka yi ti baŋ ni mani n-nyε Yawε.

¹⁴Ka n teei n nuu jendi ba n-sayim tiŋgbani ka di bahi yoli, bε ni be luy’ shεlikam zaa, zaŋ tiŋgban’ nεli ni hal ti paai Ribila. Di saha ka bε ti baŋ ni mani n-nyε Yawε.”

Ezekiel 7

Izraelnim’ bahigu miriya

¹Ka Yawε daa yeli ma,

²“Nyin’ daadam, Yawε ɳun nyε a Duuma ɳo ni yεli Izrael tingbɔŋ shem m-bɔŋɔ: ‘Bahigu!’ Tingbɔŋ maa yaya anahi bahigu saha paaya.

³Pumpɔŋɔ, bahigu maa ɿila a zuyu, ka n ni yiysi n suhu pam bahi a zuyu. N ni kar’ a saria kaman a tuma ni nyε shem. N ni darig’ a tibili a ni tum din chihiri shεŋa zaa zuyu.

⁴N ku che a bee n-zo a nambɔŋu, n ni darigi a tibili a tuma zuyu saha sheli a ni tum din chihiri sheli ni na be a kɔbili ni maa.’ Di saha ka a ban ni mani n-nyε Yawε.”

⁵Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo yεliya, “Ashaara niŋbu din doli taba, nyama, dina n-kanna ɳo.

⁶Bahigu maa paana. Di bahigu saha paaya. Di nyεla din yiysi lu yi zuyu. Nyama, di kanna.

⁷Nyin’ ɳun be tingbɔŋ ɳo ni, a bahiyoli paag’ a, di saha paaya, di bieŋu neeya, di ti yεn nyεla suhusayiŋgu dabisili, ka pa ni suhupielli vuri yɔbu zoya zuyu.

⁸Pumpɔŋɔ n ni yiysi n suhu pam bahi yi zuyu. N ni kari ya saria kaman yi tuma ni nyε shem, ka darigi yi tibili yi ni tum din chihiri shεŋa zaa zuyu.

⁹N ku chen ya, n ku zɔn ya nambɔŋu. N ni darigi yi tibili kaman yi tuma ni nyε shem saha sheli yi ni tum din chihiri sheli maa ni na be yi kɔbili ni maa. Di saha yi ni ban ni mani n-nyε Yawε ɳun darigiri niriba tibili.”

¹⁰Nyam’ dabisili maa! Nyama, di kanna, yi bahiyoli bieŋu neeya. Tibidarigibo jaanqbee yirigi puma, ka karimbaani tiri.

¹¹Damli dambu zooya n-leei ninvuy’ biɛtali jaanqbee. Be ni so ku kpalim, be ninvuy’ gbaliŋ maa zaa mini be daazichi ni be jilima ku kpalim.

¹²Saha paaya, dabisili maa vu m-miri, ɳun dari miri ka o mali suhupielli, ka ɳun kɔhiri miri ka o fabinda, dama suhuyiyisili maa yεn lula be zaa zuyu.

¹³Dama be ni na be be nyεvili ni ɳo, ɳun kɔhi maa ku lan nya o ni kɔhi sheli maa, dama ɿii maa yerila be zaa yεla, ka di mi ku vuui, be tuumbieri maa zuyu, be ti ku lan mali be nyεviya.

¹⁴Be piebi kikaa, ka mali binshεyukam shili, amaa so ku chan tɔbu tuhibu, dama n suhuyiyisili maa ni lu be zaa zuyu.

¹⁵Takɔbi ni ti be samban’ ni, ka alɔbo mini kum be tiŋ’ puuni, be ni ti zaŋ takɔbi ku bɛn be sambani, ka kum min’ alɔbo mi lu bɛn be tiŋ’ puuni zuyu.

¹⁶Ka bɛn ti zo n-tiligi ni ti bela zoya zuyu kaman vinvamlı ni ɳmana la. Ka be zaa ti fabindi be tuumbieri maa zuyu.

¹⁷Be nuhi zaa ni ti gbarigi, ka be duna ni chɔyisi.

¹⁸Be ni ti zaŋ buri pili, ka dabiem gbahi ba. Vi ni ti be be zaa nina ni, ka be zuyuri zaa ti nyɛ zuyükpina.

¹⁹Be ni ti zaŋ be daanzinfa bahi solɔri zuyu. Be ni ti lihi be salima kaman din bi viela. Be daanzinfa mini be salima ku tooi tiligi ba Yawɛ suhuyiyisili dali. Di ku tooi kari be kum bee m-pali be puya. Dama dina n-daa nyɛ kuyituarili din kpɛhi ba alahichi ni.

²⁰Be daa zaŋ be yeri din vieli, ka nyɛ be ni mali shɛli nyuri bara la m-mali binnana din chihira ka nyɛ n ni je binshɛŋa la. Dinzuŋu n ni che ka di leei binshɛli din nyɛ dayiri be sani.

²¹“N ni zaŋ li ti tinzunnima, ka be zaŋ li ti dunia ŋɔ ninvuy' bieri, ka di leei be ni ŋme n-di shɛli. Be ni ti ta li dayiri.

²²N ni ŋmaligi n nini ka che ba ka be ta n luy' kasi shee ŋɔ dayiri. Өmenditoya ni ti kpe di ni nti ta li dayiri.

²³Malimiya zoligo! Dama ninvuy' kubo kul palila tingbɔŋ maa ni, ka damli dambu pali tinj' puuni.

²⁴N ni zaŋ zuliya bieri na ka be ti deei be yiya su. N ni che ka ben mali yaa karimbaani naai, ka be ta be luy' shɛŋa din be kasi dayiri.

²⁵Bierim yi ti paai ba, be ni bɔri suhudoo, amaa ka ku nya li.

²⁶Ashaaranim' kul yen tuyila taba, ka be kul wumdi ŋumanjuma luyilikam. Be ti kul yen bɔrla ʒii nyabu anabinim' sani. Maligumaaniba wuhibu ni ti naai, ka ninkura kpamli yetɔya ti naai.

²⁷Naa ni ti fabili, ka nabia ti yihi tahima, ka be tingbɔŋ maa nim' zaa bɔyiri ti sohira. N ni ti yen niŋ ba kaman be tuma ni nyɛ shɛm, ka kari ba saria kaman be saria karibu ni nyɛ shɛm zuyu. Ka be ti banj ni mani n-nyɛ Yawɛ.”

Ezekiel 8

EZEKIEL NYA NAAWUNI ƷII PAHI BUYI

(8.1—10.22)

Jerusalem tin' puuni buyijembo

¹Yuun' shɛli din pahir' ayɔbu puuni gol' so ŋun pahir' ayɔbu daba anu dali ka n daa ʒi n yiŋa, ka Juda kpamba daa ʒi n tooni, ka Yawɛ ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ yiko daa siyi n zuyu na nimaani.

² Ka n daa lihi nya kɔtomsi shɛli ka di biɛhigu ŋmani daadam. Din daa be kaman o shee la tinli polo daa nyɛla buyim, ka shee maa zaŋ du zuyusaa polo mi daa kul pieli paratete, ka be kaman daanya din nyayisiri la.

³Ka o daa zaŋ nuu kɔtomsi tirina n-gbaai n zabiri kpuyi ma, ka shia daa kpuyi ma zuyusaa tingbani min' alizanda sunsuuni Naawuni nyabu ʒiinim' puuni n-

zaŋ ma chaŋ Jérusalem nti zaŋ ma chaŋ dundɔŋ nuzaa polo nti zaŋ ma chaŋ nyuli zabbu binnani din tahiri nyuli zabbu na la zaashee.

⁴ Nyama, ka Izrael Naawuni jilima daa be nimaani η-ηmani n ni daa pun nya 3ii sheli vinvamli ni la.

⁵ Di saha ka Naawuni daa yeli ma, “Daadam, pumpɔŋɔ kpuŋim’ a zuyu zuŋusaa lihi nuzaa polo. Di saha ka n daa kpuyi n zuyu lihi nuzaa polo n-nya ka nyuli zabbu binnani la 3e sara maligu bimbini nuzaa polo dunoli ni.”

⁶ Ka o daa yeli ma, “Daadam, a nya bɛ ni niŋdi shem? A nya Izraelnim’ ni tumdi din chihiri pam shem kpe ni bɛ kari ma bahi katiŋa ka che n jɛmbu duu η? Amaa a na ni nya din chihiri shenja din galisi pam gari lala.”

⁷ Ka o daa zaŋ ma chaŋ duno’ sheli din kperi dundɔŋ maa puuni, ka n daa lihi nya ka voli be gooni ni.

⁸ Di saha ka o daa yeli ma, “Daadam, chibimi gooni maa voli.” N ni daa chibi gooni maa ka di niŋ voli,

⁹ ka o daa yeli ma, “Kpɛm’ di puuni nti nya bɛ ni niŋdi vi binshenja din chihiri shem kpe.”

¹⁰ Di saha ka n daa kpe di ni nti nya ka bɛ ηmela biŋbamda mini biŋkob’ shɛb’ bɛn bi be kasi zaa ni Izrael buya zaa kɔtomsi pa gooni maa zuyu gili.

¹¹ Ka Izrael kpamba pisopɔin daa 3e bɛ tooni, ka Jaazania ŋun daa nyɛ Shafan bidibiga la be bɛ ni. Be zay’ yino kam daa gbibila o tulaale zim tuyilibu daaŋa o nuu ni, ka tulaale zim maa nyohi kpuyi du zuŋusaa.

¹² Di saha ka o daa yeli ma, “Daadam, a nya Izrael kpamba ni tumdi tuun’ shenja zibisim ni bebo? Sokam bela o binnana duu. Dama bɛ yelimi, ‘Yawɛ bi nya ti, Yawɛ chela tingbani maa bahi.’ ”

¹³ Ka o daa lan yeli ma yaha, “A na ni nya bɛ ni tumdi din chihiri shenja pam gari lala.”

¹⁴ Di nyaanja ka o daa lan zaŋ ma chaŋ Yawɛ jɛmbu duu duno’ sheli din be nuzaa polo la gbini. Payiba n-daa 3i nimaani n-kumdi Tammuz kuli.

¹⁵ Di saha ka o daa yeli ma, “Daadam, a nya dimbɔŋɔ? A na ni nya din chihiri pam gari dimbɔŋɔnimaa.”

¹⁶ Ka o daa zaŋ ma kpe Yawɛ jɛmbu duu dundɔŋ din be puuni la, Yawɛ jɛmbu duu dunoli maa ni, sara maligu bimbini mini lunfa la sunsuuni ninvuy’ pisinaanu laasabu n-daa 3ieya. Be daa lebigila bɛ yaansi kpa Yawɛ jɛmbu duu maa, ka zaŋ bɛ nina kpa wulimpuhili polo, ka teeri dooni n-jɛmdi wuntanja wulimpuhili polo maa.

¹⁷ Di saha ka o daa yeli ma, “Daadam, a nya dimbɔŋɔ? Juda zuliya niriba ηo ni tum din chihiri sheli kpe ηo bi sayi? Di di lan simdi ni bɛ zaŋ damli dambu pali

be tiŋgbɔŋ maa ni zaa ni be lan ku ma suli pahi? Nyama, be zaŋdila tiwulli niŋdi be nyee ni.

¹⁸Dinzuyu n ni yiŋisi n suhu darigi be tibili, n ku che ba bee n-zo ba nambɔy, hal be yi kuhiri pampam niŋdi ma ni n wum, n ku wum.”

Ezekiel 9

Be darigi Jerusalemnim' tibili

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka n daa wum ka o tahi pam yeli, “Yinim’ ben yen darigi tiŋ’ ḥɔ tibili, vumiya mirina. Sokam zaŋm’ o bidibbini gbib’ o nuu ni.”

²Ka niriba ayɔbu daa yi dunɔdali din daa be zuyusaa polo, ka kpa nuzaa polo la na. Ka be ni yino kam daa gbib’ o bidibbini o nuu ni ni o ku niriba. Ka do’ so daa be be ni n-ye binyer’ pielli, ka be ni mali binsheli sabira be o luyili zuyu. Ka be daa kpe di puuni ti zani bayili daanya sara maligu bimbini la.

³Di saha ka Izraelnim’ Naawuni jilima daa yi di ni be cherubi so zuyu la n-chajti tam Naawuni jembu duu dunɔbia zuyu. Ka Yawε daa boli do’ so ḥun ye binyer’ pielli, ka binsheli din sabira be o luyili zuyu la

⁴ yel’ o, “Kpem’ Jerusalem tiŋ’ puuni nti zaŋ binsheli dalim ninvuy’ sheb’ ben zaa siyinda ka ḥuhira be ni tumdi din chihiri sheŋa zaa di ni la gbéri zuyu.”

⁵Ka n daa wum ka o yeri ben bala la mi, “Timmiya tiŋ’ puuni dol’ o nyaanja ku niriba. Di yuliya yayi so zuyu bee n-zo so nambɔy.

⁶Kumiya dokura, ka ku nachimba mini payisara ni bihi ni payiba. Amaa miriya ka yi ti shihi be ni zaŋ bini dalim ninvuy’ sheb’ gberi zuyu la. Pilimiya n jembu duu la shee.” Di saha ka be daa piligi zuyulaannim’ ben daa be o jembu duu samban’ ni la kubu.

⁷Di saha ka o daa yeli ba, “Tamiya duu maa dayiri, ka ku niriba soŋ dundɔna ni, chamiya!” Dinzuyu ka be daa chan̄ tiŋ’ puuni ti ku niriba.

⁸Be ni daa kuri niriba maa, ka di daa ti kpalim n ko, ka n daa lu n-zaŋ n nina kpa tiŋ’ kuhi yeli, “Mbaye, Yawε ḥun nye n Duuma ḥɔ! A yen kula Izrael ninvuy’ sheb’ ben kpalim ḥɔ, a suhu ni yiŋisi bahi Jerusalemnim’ zuyu ḥɔ zuyu?”

⁹Ka o daa yeli ma, “Izraelnim’ mini Judanim’ taali maa galisiya pam. Be kul kurila niriba tiŋgbɔŋ maa ni, ka bi lan doli yelimanŋli soli tiŋ’ maa ni. Dama be yera, ‘Yawε chela tiŋgbani maa bahi. Yawε bi nyara.’

¹⁰Man’ kul ku lihi yayi be so zuyu bee n-zo so nambɔy. Amaa n ni zaŋ be tuma maa ʒili ba.”

¹¹Di nyaanja ka ḥun daa ye binyer’ pielli, ka be ni mali binsheli sabira be kolibil’ ni bayi o luyili la daa ti labina ti yeli, “N tum a ni zali ma ni n tum sheli maa.”

Ezekiel 10

Yawε jilima yiya ka che o jembu duu

- ¹ Dimboŋɔ nyaanja ka n daa lihi binfalafala din daa be cherubinim' zuγuri zuγusaa la, ka binsheli daa be be zuγusaa η-ηmani safaya kuyili, di kɔtomsi daa ηmanila nam 3iishee.
- ² Ka o daa yeli do' so ɳun ye binyer' pielli la, "Cham' kalima shεŋa din be cherubinim' tŋli la gbini nti mooi buyimsal' nema cherubinim' maa sunsuuni pali a nuhi n-zaq li yayiri tŋ' maa zuγu." Ka n daa yuun' o ka o chan.
- ³ Di saha cherubinim' maa daa 3isla Yawε jembu duu nudirigu polo, doo maa ni daa chan ti kpe di ni saha sheli maa. Ka sagbani daa pali di puuni dundɔŋ la ni.
- ⁴ Ka Yawε jilima daa yiγisi zani cherubinim' maa zuγusaa n-chan ti tam Yawε jembu duu dunobia zuγu, ka sagbani maa daa pali duu maa puuni. Ka Yawε jilima neesim daa pali dundɔŋ maa.
- ⁵ Ka niriba daa be samban' ni ka wum cherubinim' maa kpiŋkpama vuri, ka di be kaman Naawuni Kpiŋlan' Naa ni tɔyisiri yetɔya ka o kukoli be shεm la.
- ⁶ O ni daa yeli do' so ɳun daa ye binyer' pielli maa ni o moomi buyim maa kalima shεŋa din be cherubinim' maa sunsuuni maa, ka o daa kpe di puuni ti zani bayili kalinli yini.
- ⁷ Ka cherubi yino daa teeg' o nuu cherubinim' maa sanna n-tim buyim sheli din daa be cherubinim' maa sunsuuni la ni m-mooi di sheli n-zaq li niŋ do' so ɳun daa ye binyer' pielli maa nuu ni, ka o zaq li yi.
- ⁸ Cherubinim' maa daa malila binsheli be kpiŋkpama lɔna ni ka di ηmani ninsal' nuhi.
- ⁹ Ka n daa lihi nya kalima anahi ni 3e m-bayı cherubinim' maa. Kalinli yini daa 3e m-bayı la cherubi yino kam. Kalima maa daa ηmanila diyi n-nyayisira.
- ¹⁰ Kalima anahi maa zaa kɔtomsi daa nyela yim, ka be kaman kalinli yini kpe n-gabila di kpee ni.
- ¹¹ Be daa yi yen chan, be ni tooi chan luγa anahi maa zaa, ka bi ηmaligi. Amaa tooni kalinli maa daa yi kul kpa sheli polo, kalima maa zaa doli li mi ka bi ηmaligira.
- ¹² Be niŋgbuna zaa mini be fiilinima ni sipuγisinim' ni be kpiŋkpama ni kalima maa zaa daa malila nina ti tuui.
- ¹³ Ka n daa wum ka be boli kalima maa yuli, "Kalima din wari ginda."
- ¹⁴ Be yino kam daa malila ninni 3iibunahi zuγu. Ninni din nyε tuuli maa daa nyela cherubi ninni. Ka ninni din pahi buyi nyε ninsal' ninni. Ka ninni din pahi buta nyε gbuyinli ninni, ka ninni din pahi bunahi mi daa nyε tɔrili ninni.
- ¹⁵ Ka cherubinim' maa daa wuyi du zuγusaa. N ni daa nya binneen' shεba Kεba Mɔyili dul' la m-bala.

¹⁶Cherubinim' maa daa yi chana, kalima maa bayi ba mi chana, ka be daa yi yirigi be kpienkama ni be yiyi tingban' ni du zuysaa, kalima din be be luyili zuyu maa daa bi nmaligira.

¹⁷Be daa yi zani, di gba zaanimi, ka be daa yi yiyi, di gba doli ba mi yiyi, dama binnema maa shia daa bela di ni.

¹⁸Di saha ka Yawé jilima daa yi Yawé jembu duu dunobia zuyu n-chaj ti zani cherubinim' maa zuysaa.

¹⁹Ka cherubinim' maa daa yirigi be kpienkama yiyi n ninni. Be ni daa yiyi maa, ka kalima maa doli ba. Ka be daa chaj ti zani Yawé jembu duu dunodal din daa be wulimpuhili polo la gbini. Ka Izraél Naawuni jilima daa be be zuysaa.

²⁰N ni daa nya binneen' sheba ka be be Izraél Naawuni naba tñli Keba Moyili dul' la m-bala. Ka n daa banj ni be nyela cherubinima.

²¹Be zay' yino kam daa malila ninni ȝiibunahi zuyu, ka mali kpienkama anahinahi, ka binsheli din nmani ninsal' nuhi be be kpienkama maa lona ni.

²²Kaman be nina ni biehigu ni daa nyé shem: Be nina maa ni daa kul bemi kaman n ni daa nya sheba Keba Moyili duli la nina ni. Ka be zaa yinoyino daa kul tuhi chana.

Ezekiel 11

Naawuni zayısi Jérusalem

¹Ka Naawuni Shia daa kpuyi ma zuysaa n-zaj ma chaj Yawé jembu duu wulimpuhili polo dunoli din daa kpa wulimpuhili polo maa la. Nimaani dunodal maa ni, dobba pisinaanu n-daa ȝieya. Ka n daa nya ka Azur bia Jaazania mini Benaya bia Peletia ben daa nyé niriba maa zuylaannim' la be be sani.

²Ka o daa yeli ma, "Daadam, niriba njo nyela ben namdi tuumbieri tumbu, ka wuhiri niriba yikombielim tuma tij' maa ni.

³Be yera, 'Yiya mebu saha na bi miri. Tij' njo nyela duyu, ka ti mi nyé nimdi.'

⁴Dinzuju nyini daadam, tøyisim' anabitali yetoya jendi ba. Tøyisim' anabitali yetoya."

⁵Di saha ka Yawé shia daa siyi n zuju na ka o yeli ma, "Yelima, Yawé ni yeli shem m-bøjø, 'Izraelnima, yi ni tehi shem m-bala? M mi binshøja din kpe yi teha ni.

⁶Yi ku niriba pam yi tij' njo puuni, ka zaj yi ni ku sheb' maa pali di solori zuju.'

⁷Dinzuju Yawé nju nyé yi Duuma njo ni yeli shem m-bøjø, 'Yi ni ku ninvuy' sheb' soñ di puuni maa n-nyé nimdi, ka tij' maa mi nyé duyu. Amaa be ni ti yihii yinim' di puuni.

8Yi daa zorila takobi, n ni che ka be zañ takobi lu yi zuyu. Yawé ñun nyé yi Duuma ño n-yeli lala maa.

9N ni ti yihi ya di puuni na nti zañ ya niñ tinzunnim' nuu ni, ka be kari ya saria.

10Be ni ti zañ takobi kun ya. N ni ti kari ya saria Izrael tintariga, ka yi ti bañ ni mani n-nyé Yawé.

11Tiñ' ño ti ku nyé yi duyu, ka yi mi ti ku nyé nimdi be di ni. N ni kari ya saria la Izrael tintariga.

12Di saha ka yi ti bañ ni mani n-nyé Yawé, yi ni zayisi so zaligunim' min' o zaligu shëña din pahi dolibu, amaa ka dolila zuliya shëb' ben gili ya niñ sunsuuni la zaligunim' la zuyu.'

13N ni daa kul tøyisiri anabitali yetøya maa saha shëli maa, ka Benaya bia Peletia daa kpi. Di saha ka n daa lu tiña n-zañ n nini kpa tiña, ka kuhi pam yeli, "Mbaye, Yawé ñun nyé ti Duuma ño, a yén bahi naala Izrael ninvuy' shëb' ben kpalim ño?"

Naawuni lo ninvuy' shëb' ben be tinzun' tiña alikauli

14Di saha ka Yawé daa yeli ma,

15"Daadam, yi mabihi mini yi zuliya niriba ni yi tab' Izraëlnim' ben be tinzun' tiñ' ni ño zaa ka Jérusalémnim' yéra, 'Be chañ katiña ka che Yawé. Tinim' ka be zañ tingbani ño ti ni ti su li.'

16"Dinzuþu yëlim' ba, 'Yawé ñun nyé yi Duuma ño ni yeli shëm m-bëñç: Hal n ni daa kul zañ ba tahi tinzun' tinsi ni, ka wurim ba kpëhi tingbòn' shëña ni maa zaa yoli, mani n-daa nyé be Naawuni jëmbu duu saha biela shëli be ni daa be tinsi maa ni maa.'

17"Dinzuþu yëlim' ba, 'Yawé ñun nyé yi Duuma ño ni yeli shëm m-bëñç: N ni yihi ya yi ni be zuliya shëb' sani maa, ka layim ya yi ni wurim be tingbòn' shëña ni zaa na nti zañ Izrael tingbòn' tin ya.'

18Ka be yi ka nimaani na, be ni yihi binyoya mini binshëña din chihiri la zaa di ni.

19Ka n ti ba suhuyini, ka zañ shi' palli kpëhi be ni. Ka n ti yihi suhu shëli din be kaman kuyili ño be ni, ka zañ suhu balli niñ be ni

20din ni che ka be doli n zaligunima, ka gbibi n zaligu shëña din pahi la, ka sayi li. Di saha be ni ti nyé n niriba, ka m mi nyé be Naawuni.

21Amaa ninvuy' shëb' ben suhuri ye binyoya jëmbu mini din chihiri tumbu zuyu la, n ni che ka be tuumbieri maa ñmaligi lu bëmañmañ' zuyu." Yawé ñun nyé ti Duuma ño n-yeli lala maa.

Naawuni jilima yi Jérusalém

²²Dimboño nyaanja ka cherubinim' la daa wuyi be kpienkama mini din daa bayi ba la zuyusaa, ka Izrael Naawuni jilima daa be be zuyusaa.

²³Ka Yawε jilima daa du zuyusaa n-yi tiŋ' maa sunsuuni chaŋ ti zani zo' sheli din be tiŋ' maa wulimpuhili polo la zuyu.

²⁴Ka Naawuni shia daa kpuyi ma zuyusaa Naawuni ʒii nyabu maa puuni n-zan ma chaŋ Kalidianim' tiŋbɔŋ ni be ni daa gbahi ninvuy' sheb' chaŋ la sani. Di saha ka n ni daa pun nya ʒii sheli maa daa che ma.

²⁵Ka n daa yeli be ni daa gbahi ninvuy' sheb' chaŋ maa Yawε ni daa wuhi ma binshεŋa zaa.

Ezekiəl 12

Anabi ŋun be kaman kuŋkoyinzɔra

¹Ka Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, a bela duntaariba sunsuuni, ben mali nina din ni nya, amaa ka bi nyara, ka mali tiba din ni wum, amaa ka bi wumda, dama be nyela duntaariba.

³"Dinzuŋu daadam, malimi shili n-kahi a nema zo. A ni yi amanjman' biɛhigu shee n-chay luŋ' sheli kaman kuŋkoyinzɔr' la be ninni. Di pa sheli be ni ban di gbinni, hal be ni kul nyɛ duntaariba maa zaa yoli.

⁴A ni ti kahi a nema yina wuntaŋ' ni be ninni kaman nira ni yɛn zo kuŋkoyim ka kahi o nema shem la, ka a ti yi be ninni zaawuni kaman kuŋkoyinzɔr' la.

⁵Chibimi gooni voli be ninni n-kahi a nema doli nimaani yi.

⁶Kpuyim' a nema maa buyi a bɔyusapiŋ zuŋu be ninni, ka zaŋ bini pob' a nina n-ʒi li yi liya din ni che ka a nini ku nya tiŋbani. Dama n zaŋ a leela shihirili Izraelnim' sani."

⁷Ka n daa niŋ kaman o ni daa zali ma ni n niŋ shem maa. N daa kahi n nema yina kaman kuŋkoyinzɔr' la. N daa zaŋ n nuhi chibi gooni voli n-zaŋ n nema yina liya nti zaŋ li buyi m bɔyusapiŋ zuŋu be ninni.

⁸N-daa yi biɛyu asiba ka Yawε bohi ma,

⁹"Daadam, Izraelnim' ben nyɛ duntaariba maa bi boh' a ni bo ka a leei niŋdi maa?

¹⁰Yelim' ba, 'Yawε ŋun nyɛ yi Duuma ŋo ni yeli shem m-boño: Anabitali yɛtɔya ŋo nyela Jérusalém naa mini Izraelnim' ben zaa be di ni dini.'

¹¹Yelim' ba, 'N nyela shihirili yi sani, n ni niŋ shem maa, lala nti yɛn niŋ ya.' Be ni ti gbahi ba n-zaŋ ba chaŋ tinzung' ti niŋ dabitim ni.

¹²Ka be naa ŋun be be sani ni ti kah' o nema buy' o bɔyusapiŋ zuŋu zaawun' yuŋ yi, ka be ti chibi gooni voli ka o doli dini yi. O ni ti zaŋ bini pil' o nina din ni che ka o nini ku nya tiŋbani.

¹³ N ni yirigi n zana pil' o gbaag' o n-zan̄ o tahi Babilon din nyé Kalidianim' tiŋgbōn̄ la ni; amaa o nini ti ku nya li, ka o ti kpi nimaani.

¹⁴ Ka n wurim ninvuy' shēb' bēn be o sani zaa kpēhi luyilikam, ninvuy' shēb' bēn sōnd' o min' o tōbbihi zaa, ka ḥooi takōbi doli ba.

¹⁵ "N yi ti wurim ba kpēhi zuliya shēb' ni mini tiŋgbōn̄ shēja ni, bē ni ban̄ ni mani n-nyé Yawē.

¹⁶ Amaa n ni ti chē ka bē niriba biela tiligi takōbi maa mini fifali ni ni alōbo ni din ni chē ka bē yēli bē ni yēn chan̄ zuliya shēb' sani maa, bē ni tum din chihiri shēja zaa, di saha ka bē ban̄ ni mani n-nyé Yawē."

Anabi so ḥun ni' sōhiri shihirili

¹⁷ Ka Yawē daa yēli ma,

¹⁸ "Daadam, dim' a bindirigu ka a niŋgbuna sōhira ka nyu kom ni dabiēm, ka a niŋgbuna sōhira.

¹⁹ Ka a yēli tiŋgbōn̄ maa nima, 'Yawē ḥun nyé ti Duuma ḥo ni yēli shēm zan̄ chan̄ Jérusalemnim' bēn be Izraēl tiŋgbōn̄ ni la polo m-bōn̄: Bē ni ti di bē bindirigu ni dabiēm ka nyu kom ni suhuzōhibo, dama binshēli ti ku lan be bē tiŋgbōn̄ maa ni ninvuy' shēb' bēn zaa be di ni tahiri damli na la zuyu.

²⁰ Ka niriba ni be tin' shēja ni zaa ni ti kpālim tiŋ' kuma. Ka tiŋgbōn̄ maa zani dabari. Ka yi ban̄ ni mani n-nyé Yawē.' "

Yētōy' ḥahili din yoli mini lahibal' shēli din bi yoli

²¹ Yawē daa yēli ma,

²² "Daadam, ḥah' bō ka yi leei ḥahira zan̄ chan̄ Izraēl tiŋgbōn̄ polo din yēra, 'Dabisa maa yuuya, ka ʒii kam kpālim yoli?'

²³ Dinzuŷu yēlim' ba ni Yawē ḥun nyé yi Duuma ḥo yēliya, 'N ni kpihim ḥahali maa ka bē ku lan ḥahi li Izraēl tiŋgbōn̄ ni yaha.' Amaa yēlim' ba ni dabisa maa miriya, ka ʒii kam ni niŋ pali.

²⁴ "Dama ʒiri ʒiinim' ti ku lan beni, ka ʒiri anabitali yētōyā gba ti ku lan be Izraēl tiŋgbōn̄ ni.

²⁵ Amaa man' Yawē nti yēn zan̄ n yētōyā tōyisi, ka di niŋ pali. Di ti bi lan yēn yuui yaha. Amaa yinim' dun̄taariba ḥo ʒieman' ḥo ni ka n ni tōyisi yētōyā ka chē ka di niŋ pali. Yawē ḥun nyé ti Duuma ḥo n-yēli lala maa."

²⁶ Ka Yawē daa lan yēli ma,

²⁷ "Daadam, nyama, bēn' Izraēlnim' yēra, 'O ni nyari ʒii shēja maa yuma na galisiya, ka o daanabitali maa nyé saha shēli din be katin' yētōyā.'

²⁸Dinzuğu yelim' ba, 'Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: N yəligu bi lan yən yuui. Amaa n yi kul təyisi yətəy' shəli, di ni ninj pali. Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo n-yeli lala maa.' "

Ezəkiel 13

Anabitali yətəyə din jəndi anabi dəbbə bən nyə ʒirinima

¹Yawə daa yeli ma,

²"Daadam, təyisim' anabitali yətəyə n-jəndi Izraəl anabinim' bən təyisiri anabitali yətəyə la, yelim' bən zaŋ bəmaŋmaŋ' suhuyubu təyisiri anabitali yətəyə la, 'Wummiya Yawə yəligu!' "

³Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: "Mbusim be anabi shəb' bən nyə jəra, ka doli bəmaŋmaŋ' suhuyubu, ka bi nyari shəli ḥo zuyu.

⁴Yi daanabinim' ḥmanila ḥɔri m-be Izraəl dikilijina ni.

⁵Yi bi charj dikiya din lu maa ni ti gu voya shee bee m-mali me gooni ti Izraəlnima din ni chə ka təbu ti ku daai li luhi Yawə dabisili dali.

⁶Bə ʒii nyabu nyəla ʒiri, ka bə daanabitali yətəyə nyə ʒiri. Be yəra, 'Yawə yəliya.' Ka di mi pala Yawə n-tim ba. Amaa ka bə bəri ni bə yəligu maa ninj pali.

⁷Yi ni nyari ʒii shəŋa maa pala ʒiri? Ka yi daanabitali nyə ʒiri. Hal n yi bi yeli shəli, yi yərimi, 'Yawə yəliya.' "

⁸Dinzuğu Yawə ḥun nyə yi Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: "Yi ni ḥmari ʒiri, ka nyari ʒii shəŋa din pa yəlimaŋli maa zuyu, n suhu yiyisimi bahi yi zuyu. Yawə ḥun nyə yi Duuma ḥo n-yeli lala maa.

⁹N ni darigi anabi shəb' bən nyari ʒii shəŋa din pa yəlimaŋli, ka bə təyisiri ʒiri anabitali yətəyə ḥo tibili. Be ti ku be n niriba layingŋu ni, bə mi ti ku sabi bə yuya niŋ Izraəlnim' yuya litaafi ni. Be ti ku kpe Izraəl tingbəŋ ni. Ka yi baŋ ni mani n-nyə yi Duuma Yawə.

¹⁰Yəlimaŋli, bə nyəla bən birigi n niriba ka yəra, 'Suhudoo beni.' ka suhudoo mi kani. Ka n niriba maa yi me gooni, anabinim' ḥo zaŋdila bimpielli paligi li.

¹¹Yəlim' ninvuy' shəb' bən niŋ bini paligi li la ni di ni lu. Sa' titali ni mi, ka sakuy' kara luna, ka sanʒieŋu ʒe.

¹²Ka gooni maa yi ti lu, bə ni bəhi ya, 'Yi ni daa zaŋ binshəli paligi li la lee be ya?' "

¹³Dinzuğu Yawə ḥun nyə yi Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: "N suhuyiyisili puuni ka n yən chə ka sanʒieŋu maa ʒe, ka chə ka sa' titali mi n sujee puuni, ka sakuy' kara luna n suhuyiyisili maa ni sayim li.

¹⁴Ka n daai yi ni zaŋ bimpielli paligi goon' shəli maa luhi tiŋa n-wurim li ka chə di tanzahi zali. Di ni ti lu n-kun ya, ka yi baŋ ni mani n-nyə Yawə.

¹⁵“Lala ka n ti yen yiysi n suhu bahi gooni maa mini ninvuy’ shəb’ bən zaŋ bimpielli paligi li maa zuyu, ka yeli ya, ‘Gooni maa lan kani, ka bən daa zaŋ bimpielli paligi li maa gba lan kani.’

¹⁶Izraəl anab’ shəb’ təyisiri anabitali yətəya zaŋ chaŋ Jérusaləm polo, ka nyari ʒiinima zaŋ chaŋ di suhudoo polo, ka suhudoo mi kani.” Yawə ɳun nyə yi Duuma ɳo n-yeli lala ma.

Anabitali yətəya din jəndi anab’ shəb’ bən nyə payiba

¹⁷“Ka nyini daadam, lum’ a niriba bən bipuyinsi zaŋ bəmaŋman’ təha təyisiri anabitali yətəya la zuyu. Təyisim’ anabitali yətəya jəndi ba,

¹⁸ka yeli ba, Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳo ni yeli shəm m-bəŋjə: Mbusim be pay’ shəb’ bən shəri kana piriti nuchəhi kam, ka wuŋiri sarisi pari ninvuy’ wəyila mini ninvuy’ jihi zaa zuyuri ni m-bəri ni bə di ninsalinim’ nyəviya la zuyu. Yi yen dila nyəviya n niriba sunsuuni ka lee gbibi yimanmar’ nyəviya?

¹⁹Yi ta ma dayiri n niriba sani, chi nukurigu pali mini bərəbəro chəhi zuyu. Yi kuri ninvuy’ shəb’ bən bi simdi kubu, ka chəri ninvuy’ shəb’ bən bi simdi ni bə be, yi ni ɳmari ʒiri n niriba bən wumdi ʒiri yətəya sani la zuyu.”

²⁰Dinzuŷu Yawə ɳun nyə yi Duuma ɳo yeliya: “Nyamiya, n je yi kan’ shəŋja yi ni pirita ka zaŋ li diri n niriba nyəviya maa. N ni dari chihi li yi nuhi ni ka chə ka yi ni mal’ li doli shəba ni yi di bə nyəviya kaman noonsi la nya bəmaŋa.

²¹N ni lan chahi yi sarisi ɳo, ka fa n niriba bən be yi nuu ni maa bahi, ka bə ku lan be yi nuu ni n-nyə yi ni yen ku shəba. Ka yi banj ni mani n-nyə Yawə.

²²Yi ɳmari ʒiri n-chə ka wuntizəriba suhuri gbarigira, hal n ni bi gbarigir’ bə suhuri maa zaa yoli; ka kpənsiri ninvuy’ bieri kəba ni ka bə bi niŋdi tuuba din ni chə ka bə tiligi bə nyəviya.

²³Dinzuŷu yi ku lan nya ʒii shəŋja din nyə ʒiri ɳo bee n-tum buyijembo tuma. N ni tiligi n niriba yi nuu ni. Di saha ka yi banj ni mani n-nyə Yawə.”

Ezəkiel 14

Naawuni zayisi buyijembo

¹Izraəl kpamba shəba daa ti ka n sanna ti ʒini n tooni.

²Ka Yawə daa yeli ma,

³“Daadam, niriba ɳo niŋla bə buya yəda ka chə ka bə daalahichi leei bə kuyituarili do bə tooni. N ni chə ka bə bəhi ma banj shəli?

⁴“Dinzuŷu yəlim’ ba, ‘Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳo ni yeli shəm m-bəŋjə: Izraəl ninvuy’ shəba yi niŋ bə buya yəda, ka chə ka bə buya maa leei bə kuyituarili do bə tooni, amaa ka bə ka anabi sanna, man’ Yawə ni garigi bən zaŋ bə buya pam kana,

⁵din ni chε ka n gbaai Izraelnim' zaa bεn zayisi ma bε buya zuyu la suhuri.'

⁶“Dinzuyu yεlim’ Izraelnima, ‘Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yεli shεm m-bεjɔ; Niŋmiya tuuba, ka chε yi buya ɳo jεmbu, ka zo n-yi din chihiri la tumbu ni.’

⁷“Dama Izrael ninvuy’ shεba bee saamba bεn be Izrael tingbɔŋ ni yi zayisi ma ka niŋ bε buya yεda, amaa ka ka anabi maa sanna ni bε ti bɔh’ o baŋ binsheli n sani, man’ Yawε manjmaŋ’ ni garigi ba.

⁸N ni yiŋisi n suhu bahi bε zuyu, ka zaŋ ba leei shihirili mini bε ni maani shεba ansarisi, ka yihi ba n niriba sunsuuni, ka yi baŋ ni mani n-nyε Yawε.

⁹“Ka bε yi yohim anabi maa ka o yεli shεli, di wuhiya ni man’ Yawε n-yohim anabi maa, ka n ni teei n nuu n-jεnd’ o n-ku o n niriba Izraelnim’ sunsuuni.

¹⁰Bε ni ti nya tibidarigibo, anabi maa mini ninvuy’ so ɳun bɔhi ni o baŋ maa tibidarigibo ni nyεla yim.

¹¹Dina n-ni chε ka Izraelnim’ ku lan kpe yɔgu ka chε ma bee n-lan zaŋ bε daalahichi ɳo zaa ta bεmaŋ’ dayiri. Di saha bε ni ti leei n niriba, ka m mi leei bε Naawuni. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yεli lala maa.”

Nuhu mini Daniel ni Ayuba

¹²Ka Yawε daa yεli ma,

¹³“Daadam, tin’ shεli nim’ yi bi ɣe yim ni mani ka tum alahichi, ka n suhu yiŋisi bahi bε zuyu ka m moŋ ba bindirigu, ka chε ka kum lu bε zuyu n-kuri ninsalinim’ mini biŋkɔbiri bεn be di ni,

¹⁴hal Nuhu mini Daniel ni Ayuba, bε niriba ata ɳo yi be tiŋ’ maa ni, bε ni tooi tiligila bεmaŋmaŋ’ nyεviya kɔŋko bε wontitali zuyu. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yεli lala maa.

¹⁵“Ka n yi chε ka moŋu ni biŋkɔbiri yi bε tingbɔŋ maa ni nti kuri ba, ka di leei dabari, ka so ku lan gari nimaani biŋkɔb’ bieri ɳo zuyu,

¹⁶hal niriba ata ɳo yi be nimaani, hal ka mani ɳun be ɳo zuyu, bε naan ku tooi tiligi bε bidibisi bee bε bipuyinsi, bεmaŋmaŋ’ kɔŋko n-naan tiligi. Amaa tingbani maa naan kpalim zani dabari. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yεli lala maa.

¹⁷“Bee n yi di zaŋ takɔbi lu tingbɔŋ maa zuyu ka yεli, ‘Takɔbi, lum’ tingbɔŋ ɳo zuyu n-ku ninsalinim’ mini bε biŋkɔbiri,’

¹⁸hal niriba ata maa yi di beni, hal ka mani ɳun be ɳo zuyu, bε naan ku tooi tiligi bε bidibisi bee bipuyinsi, amaa bεmaŋmaŋ’ kɔŋko n-naan tiligi. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yεli lala maa.

¹⁹“Bee n yi chε ka alɔbo lu di tingbɔŋ maa ni, ka n suhu yiŋisi pam bahi bε zuyu ni n ku ba, ka n kuri ninsalinim’ mini biŋkɔbiri bεn be di ni,

²⁰hal Nuhu mini Daniel ni Ayuba yi di be tingbɔŋ maa ni, mani ɻun be ɻɔ zuyu, bɛ naan ku tooi tiligi bɛ bidibiga bee bipuyiŋga. Bemajman' kɔŋko nyeviya ka bɛ naan tiligi bɛ wuntitali zuyu.”

²¹ Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: “N yi ti che ka n sariakaribo yelibieri anahi lu Jerusalemnim' zuyu, di ku viela, dina n-nyε takɔbi mini fifali ni mɔyú ni biŋkɔb' biɛri ni alɔbo din yɛn kuri ninsalinima mini biŋkɔbiri bɛn be di ni la.

²²Amaa di ni shɛba ni ti gali, bɛ ni ti yihi bɛ bidibisi mini bɛ bipuyinsi ka bɛ ka n sanna, ka a yi ti nya bɛ biɛhigu mini bɛ tuma, a suhu ni maai zaŋ chanj n ni che ka zay' biɛ' shɛŋa zaa lu Jerusalemnim' zuyu maa polo.

²³A yi ti nya bɛ biɛhigu mini bɛ tuma, a ni baŋ ni n ni daa niŋ shɛlikam maa, pa yoli ka n daa niŋ lala di ni maa, ka a suhu ni maai.” Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻɔ n-yeli lala maa.

Ezekiel 15

Tun yɛla ɻahali

¹Ka Yawε daa yeli ma,

²“Daadam, wula ka tun' din be tibɔŋ ni wulli lee yɛn tooi gari tia wulli tibɔŋ maa ni?

³Nir' na mi n-zaŋ tun wula niŋ binsheli? Ka nir' na mi n-zaŋ tun' wula kpahi kpa n-zaŋ binyera yili li?

⁴Bɛ nay' zaŋdi li mi maani buyim. Ka di zuyu polo mini di nyoya polo yi di buyim ka che di sunsuuni ka di leei sala doya, di ni tooi lan ku buchi yaha?

⁵Di ni nyε zay' muni la di pun ka buchi, bɛ ni ti yeri ni buyim di li ka di niŋ sala? Bɛ ni tooi zaŋ li niŋ binsheli yaha?”

⁶Dinzuyu Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: “Kaman tun' wula ni be mɔyú ni tihni ka n zaŋ li ti ka bɛ maani buyim shɛm, lala ka n yɛn niŋ Jerusalemnima.

⁷N ni mihi n ninni niŋ ba, bɛ ni daa kul tiligi buyim dili ni maa, buyim na kul ni bahi di ba. Ka n yi ti mihi n ninni niŋ ba, a ni baŋ ni mani n-nyε Yawε.

⁸Bɛ ni bi tum ɣieyimtali tuma maa zuyu n ni che ka bɛ tingbɔŋ maa zani dabari.” Yawε ɻun nyε ti Duuma ɻɔ n-yeli lala maa.

Ezekiel 16

Jerusalem ɻun bi ɣe yim

¹Yawε daa yeli ma,

²“Daadam, che ka Jerusalem baŋ di ni tum din chihiri shɛŋa,

³ka yeli, ‘Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli Jεrusalεm shεm m-bɔŋɔ: A piligu shee mini bε ni dɔy’ a luy’ sheli nyela Keenan tingbɔŋ ni. A ba daa nyela Amori nira, ka a ma mi nyε Hiti nira.

⁴Zaŋ chaŋ bε ni daa dɔy’ a shεm polo, bε ni daa dɔy’ a dahin’ sheli, bε daa bi ɳmaag’ a nyuŋ; bε daa bi su a kom n-yihi a bieri ni bee n-niŋ kpam ɣe a bee n-zaŋ chinchini pil’ a.

⁵So daa bi zo a nambɔŋu n-niŋ dimbɔŋɔnim’ sheli ti a nambɔzɔbo zuyu. Amaa bε daa zaŋ a mi ti bahi samban’ ni, dama bε daa zayis’ a mi bε ni daa dɔy’ a dahin’ sheli maa.

⁶“Ka n daa gari a sani n-nya a ni be a ɣim ni talinda, a ni daa do a ɣim ni maa, ka n yεl’ a, ‘Niŋmi nyεvili,

⁷ka zooi kaman tia ni zoori shεm.’ A daa zooya niŋ wɔyilim m-bi paya. A daa yi biha, ka a tooni bili kɔbiri, amaa a daa na bela a zayim.

⁸“Ka n daa ti lan gariti a sani ka yul’ a n-nya ka a sayi bɔbu, ka n daa zaŋ n chinchini pil’ a limsi a zayim maa, ka po pori lo a alikauli, ka a leei n ni su so. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ n-yεli lala maa.

⁹“Ka n daa su a kom, m-pay’ a ni’ ɣim maa bahi, ka ɣe a kpam.

¹⁰N daa zaŋ liiga vielli yεl’ a, ka zaŋ gban’ duyira namda pir’ a, ka zaŋ bɔb’ pielli bɔb’ a, ka zaŋ chinchin’ nyεlisira sol’ a.

¹¹N daa zaŋ ye’ viela dih’ a payisarilim, ka zaŋ bansi pir’ a nuhi ni, ka zaŋ dolibi yεl’ a nyiŋgoli ni,

¹²ka zaŋ nintua n-tu a nyee, ka zaŋ tibikpara kpa a tiba ni, ka zaŋ nam zuyupil’ vielli pil’ a zuyu.

¹³N daa zaŋ salima min’ anzinfα dih’ a payisarilim. Ka a mali tan’ vielli liiga mini tan’ nyεlisirili chinchina ni bε ni wuyi chinchin’ sheli. A bindirigu daa nyεla zim viela mini shiri ni kpam, ka a daa niŋ vielim pam, ka simdi ni a niŋ napaya.

¹⁴A yuli daa duya zulya kam zaa ni a vielim maa zuyu. Dama n ni daa ti a jilima sheli la zuyu n-daa che ka a niŋ vielim zaa maa. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ n-yεli lala maa.

¹⁵“Amaa a daa niŋ a vielim maa naani, ka góri pagɔrisigu a yudua maa zuyu. A daa che ka a mini ḥunkam gariti nimaani dɔni.

¹⁶A daa zaŋ a situra maa sheli n-dih’ a buya jεmbu shee nachiinsi n-dɔni di zuyu n-tum pagɔrisigu tuma, ka di kpee na ɣi n-niŋ.

¹⁷A daa lan zaŋ n ni ti a salima min’ anzinfα ye’ vieli’ shεŋa la m-mali binnana din nyε dɔbba n-zaŋ ba tum pagɔrisigu tuma.

¹⁸A daa zaŋ liiga shεŋa bε ni wuyi n-yεli ba, ka zaŋ n kpam mini n tulaale zim la zali bε tooni.

¹⁹N daa lan ti a bindirigu din nyε zim vielli mini kpam ni shiri ni a di, ka a daa zaŋ li zali bε tooni ni di nyε din nyom viela, ka di daa shiri nyε lala. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yeli lala maa.

²⁰“A daa zaŋ a bidibisi min’ a bipuyinsi shεba a ni daa dɔyi ti ma la m-mal’ a buya maa ni bε ɳubi, ka di be kaman a ni daa tum pagɔrisigu tuun’ shεli maa nyεla yεlibil’ la.

²¹A daa ku m bihi nyo buγim mali buγa maa.

²²Ka a ni tum din chihiri mini pagɔrisigu tuun’ shεŋa ɳo zaa, a bi teeg’ a ni daa nyε bia saha shεli, ka be a zayim n-do a ɿim ni talindi la yεla?”

Jεrusalem biεhigu ɳmanila pagɔrili biεhigu

²³A ninvuy’ biεtali ɳo zaa nyaanja, mbusim be a zuyu. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yeli lala maa.

²⁴A ko pin’ titali zali amanja, ka me binshεŋa din dundu zal’ amanja niriba layingŋu shee kam.

²⁵A me binshεŋa din dundu maa zali solɔyu kam zuyu, ka zaŋ a viεlim maa tum pagɔrisigu tuma. A zaŋ amaj’ ti ninvuy’ so ɳunkam garita, ka di zuyu che ka a pagɔrisigu tuma maa galisi pam.

²⁶A che ka a mini ljiptinim’ bεn nyε a ɿiɔniitaba, ka nyε kɔribierinim’ la tum pagɔrisigu tuma, ka di zuyu che ka a pagɔrisigu tuma maa galisi pam, ni a che ka n suhu yiγisi.

²⁷Dinzuyu ka n daa darig’ a tibili, ka filim’ a tarili, ka che ka a tumd’ a dimnim’ bεn nyε Filistianim’ yubu, bεn nyε vi ni gbahi shεba a biεriyoli tuma maa zuyu la.

²⁸A daa lan tum pagɔrisigu tuma Asirianim’ sani a ni nyε pulaandan’ la zuyu. A daa tum pagɔrisigu tuma bε sani, ka a nini na kul bi tiyi li.

²⁹A daa lan tum pagɔrisigu tuma Kalidia din nyε kɔhigɔriba tingbɔŋ la ni, hal ka a nini na kul bi tiyi dimbɔŋ gba.

³⁰Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo yεliya: Dɔr’ bo n-lee be a suhu ni ka a tum dimbɔŋ zaa maa, din nyε vi kalinsi pagɔrisigu tuma ɳo?

³¹A daa ko pini zali solɔyu kam zuyu, ka mali binshεŋa din dundu zali niriba layingŋu shee kam. A daa bi be kaman pagɔrili la, dama a je liyiri.

³²Yidaampay’ zinalana ɳo, a nyεla ɳun che ka a mini saamba n-doona ka che a yidana.

³³Bε tirila pagɔra zaa liyiri, amaa nyini n-lee tiri a mamanim’ zaa pina ni bε yi luyilikam zaa kana a pagɔrisigu tuma maa zuyu.

³⁴Dinzuŷu a biɛ̄higu daa be di ko ka chɛ̄ pay' shɛ̄b' dini a pagɔrisigu tuma maa ni. Pa so m-puh' a ni a tummi pagɔrisigu tuma. Pa bɛ̄na n-daa yɔ̄r' a, amaa nyini n-daa lee yɔ̄r' ba, a biɛ̄higu daa shiri be di ko.

Naawuni kari Jérusalém saria

³⁵Dinzuŷu nyini pagɔrili ŋɔ̄, wummi Yawɛ̄ yɛ̄ligu.

³⁶Yawɛ̄ ŋun nyɛ̄ ti Duuma ŋɔ̄ ni yɛ̄li shɛ̄m m-bɔ̄ŋɔ̄: A kɔ̄r' bieru tuma min' a ni daa be a zayim a mananim' sani a pagɔrisigu tuma tumbu ni ni a buy' shɛ̄ŋa din chihiri min' a ni daa zaŋ a bihi ʒim mali ba la,

³⁷dinzuŷu n ni layim a mananim' maa zaa, a mini bɛ̄n diri nyayisim maa, a ni daa yuri shɛ̄b' zaa min' a ni daa je shɛ̄b' la zaa. N ni chɛ̄ ka bɛ̄ zaa yi luyilikam layimna ti lir' a, ka m pirig' a a zayim wuhi ba, ka bɛ̄ nya a zayim zaa.

³⁸N ni kar' a saria kaman bɛ̄ ni kariti pay' shɛ̄b' bɛ̄n tum zina ka ku niriba ka bɛ̄ kariti ba saria shɛ̄m la, ka zaŋ be ʒim yihibu taali ʒil' a ni suhuyiyisili mini nyuli.

³⁹N ni zaŋ a niŋ be nuu ni, ka bɛ̄ wurim a ni ko pin' shɛ̄li la min' a ni daa me binshɛ̄ŋa din dundu zali luy' shɛ̄ŋa zaa la. Bɛ̄ ni ti pirig' a situra zaa, ka yeeg' a yɛ̄ viela zaa, ka chɛ̄ a zal' a zayim.

⁴⁰Bɛ̄ ni ti zaŋ niriba pam na ti lir' a, ka bɛ̄ ti lab' a kuya, ka zaŋ be takɔbiri ŋmahin̄mah' a jilajila.

⁴¹Bɛ̄ ni ti nyo a yiya buyim, ka kar' a saria payiba pam ninni. N ni chɛ̄ ka a ku lan tum pagɔrisigu tuma, ka a gba ku lan ti so pina.

⁴²Lala maa ni chɛ̄ ka n suhuyiyisili zani tariga zaŋ chan a polo, ka n ŋmaligi n nyuli zabbu ka chɛ̄ a, ka fo, ka n suhu ku lan yī̄ysi.

⁴³A ni bi lan teeg' a bilim ni yɛ̄la, amaa ka niŋ dimbɔ̄ŋɔ̄nima n-chɛ̄ ka n suhu yī̄ysi shɛ̄m ŋɔ̄ zuŷu, n ni labis' a tuma maa ʒil' a. Pa pagɔrisigu tuma ka a daa tum gar' a ni daa tum din chihiri shɛ̄ŋa la zaa? Yawɛ̄ ŋun nyɛ̄ ti Duuma ŋɔ̄ n-yɛ̄l i lala maa.

Ma ni be shɛ̄m lala ka o bipuyiŋga gba be

⁴⁴Nyama, ŋunkam ŋahiri ŋaha, ni ŋahi ŋahili ŋɔ̄ zaŋ chan a polo yɛ̄li, 'Ma ni be shɛ̄m lala ka o bipuyiŋga gba be.'

⁴⁵A nyɛ̄la a ma ŋun daa zayis' o yidana min' o bihi la bipuyiŋga. A nyɛ̄la a biɛ̄yanim' bɛ̄n daa zayisi bɛ̄ yidaannim' mini bɛ̄ bihi la tizo. A ma daa nyɛ̄la Hiti paya, ka a ba mi nyɛ̄ Amɔ̄ri doo.

⁴⁶A bieli n-nyɛ̄ Samaria ŋun min' o bipuyinsi be a nuzaa polo la, ka a tizo nyɛ̄ Sɔ̄dom ŋun min' o bipuyinsi be a nudirigu polo la.

⁴⁷A daa bi dolila bɛ̄ naba n-tum bɛ̄ ni daa tum din chihiri shɛ̄ŋa maa kɔ̄ŋko, amaa saha biɛ̄la ka a daa zaŋ tum din bie n-gari bɛ̄ dini a soya zaa ni.

48Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yεli shem m-boηo: Hal ka mani ɳun be ɳo zuyu, a mabia Sodom min' o bipuyinsi daa bi tum tuumbieri ka di paag' a min' a bipuyinsi ni tum shem ɳo.

49A mabia Sodom taali m-boηo: O min' o bipuyinsi daa malila karimbaani. Be daa mali bindira pam, ka be nyamma galisi, amaa be daa bi sɔndi nandaamba mini bεn ka.

50Be daa mali karimbaani, ka tum din chihiri n sani ka n nya li, dinzuu ka n daa ku ba.

51Samarianim' daa bi tum a daalahichi ɳo pirigili, a tum din chihiri gari ba. Ka a ni tum din chihiri shεŋa maa zuyu che ka a mabihi maa ɳmanila wuntizɔribा.

52A gba nyam' filiŋ, dama a che ka a mabihi nya nirlim niŋbu be saria karibu ni, a ni tum din chihiri shεŋa a daalahichi tumbu puuni gari ba maa zuyu che ka be niŋ din tuhi gar' a. Dinzuu mal' a vi min' a filiŋ, dama a che ka a mabihi maa ɳmanila wuntizɔribा.

Sodom mini Samaria ni lan labi di bichigu ni

53N ni lan labisi be daazichi ti ba. N ni labisi Sodom mini di tiŋkpansi daazichi ti ba, ka labisi Samaria mini di tiŋkpansi daazichi ti ba. N ni labisi a gba manjan' daazichi ti a pahi be zuyu

54din ni che ka a mali a filiŋ min' a vi a ni tum tuun' shεŋa zaa n-che ka di ti ba suhumahili maa zuyu.

55A mabihi maa, Sodom mini di tiŋkpansi zaa ni labi di bieri kurili ni. Ka Samaria mini di tiŋkpansi ti labi di bieri kurili ni. Ka a gba min' a bipuyinsi zaa ni ti labi yi bieri kurili ni.

56A ni daa mali karimbaani saha sheli la a daa bi maanila a mabia Sodom ansarisi,

57hal ka a ninvuy' bietali ti yi palo? Pumpoŋo a nyela Edomnim' mini Filistianim' ni be ɿiŋiinitaba ni maani ninvuy' so ansarisi, ka lihi ɿiem' a.

58Di simdi ni a nya tibidarigibo a ni daa tum pagorisigu tuun' sheli mini din chihiri shεl' la zuyu. Yawε n-yεli lala maa.

Alikauli din ka bahigu

59Yelimanli, Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yεli shem m-boηo: N ni darig' a tibili kaman a ni daa niŋ shem maa, nyin' ɳun bi lihi nya pɔri, ka sayim alikauli ɳo.

60Amaa n ni ti teei n ni daa lo a alikauli sheli a bipolariti saha la yεla, ka lan lo a alikauli sheli din ku naai.

61Di saha a ni ti teei a ni daa be shem la yεla, ka vi gbaag' a. Saha sheli n yi ti zaŋ a mabihi bεn nyε a biɛli min' a tizo la ti a kaman a bipuyinsi la. Amaa dimboŋo pala n ni lo a alikauli sheli maa zuyu.

⁶²N ni ti lo a alikauli ka a banj ni mani n-nye Yawε.

⁶³N yi chε a ni daa tum shεlikam zaa maa taali, di ni chε ka a teei di yεla ka di gar' a, ka a ku lan yaag' a noli a vi maa zuyu.' " Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo n-yeli lala maa.

Ezekiel 17

Tɔrili mini yɔyili ḥahili

¹Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, yεlim' Izraεlnim' salinj Ibhili. Yεlim' ba yεtɔy' ḥahili ḥo,

³yεlim' ba, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Tɔrili zay' titali ḥun daa mali kpiŋkpan' kara, ka o kpiŋkpan' piema wɔya, ka o mali kɔb' garigari pam daa ti ka Lebanon na. O daa gbaala sida tia

⁴wulikpani nyoli ni ḥ-ḥmaai di zay' maani n-zanj li chaŋ daabiligu tŋgbɔŋ ni ti zanj li sa kɔhigɔribi tŋ' ni.

⁵Di nyaanja ka o daa zanj tŋgbɔŋ maa ni bimbielli ti biri kulim shee. Di daa nyela bimbilli din ʒe m-bayı kom pam. O daa biri li mi kaman tia din zoora yomyom la.

⁶Ka di daa bili n-leela yɔyili din zɔra, amaa ka lee bi do tiŋa, ka ḥmaligi kpala o polo. Ka di nyaaya kul kpalim ʒe di zaashee. Lala zuyu di daa leela yɔyili n-niŋ wula mini vari.

⁷Ka tɔrili zay' titali so daa lan beni m-mali kpiŋkpan' kara, ka mali kɔbiri pam. Nyama, ka yɔyili maa ḥmaligi di nyaaya kpa o polo, ka teei di wula kpa o polo ni o niŋ kom yɔyi li, ka bε sibigi li bε ni biri li luy' sheli maa

⁸n-zanj li ti sa vuhim shee, kom ni be luy' sheli pam din ni chε ka di niŋ wula n-wali wala, ka niŋ yɔyili din mali jilima.'

⁹Yεlima, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Di ni baai? O ku darigi vuyi di mini di nyaaya, ka di wala pooti ka kuui ka chε ka di va' maha paligi? Di pala nuu din mali kpiŋɔ bee tɔbbihi pam ka bε yεn bona ka bε ti sibigi di mini di nyaaya.

¹⁰Bε yi ti sibigi li sa, di ni baai? Wulimpuhili polo pohim yi ti ʒe li, di ku kuui zaa, di ku kuui bε ni daa biri li luy' sheli maa? "

Ḏahili maa gbinni kahigiyi wuhi

¹¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yawε daa yeli ma,

¹²"Pumpɔŋɔ bɔhimi dunjaariba maa, 'Yi bi mi dimbɔŋɔnim' maa gbinni?' Yεlim' ba, ' Babilɔn naa n-daa ka Jεrusalem na nti gbaai di naa mini di kpambaliba n-zanj ba kuli Babilɔn.

¹³Nimaani ka o daa yihi nabi' yino n-lo o alikauli, ka chε ka o po pɔri. Ka o daa zanj tŋ' maa ni ninvuy' zu�uri zaa chanj

¹⁴ni di che ka be nam maa siyisi dimanja, ka ku duhi dimanja. Ka di yi gbibi alikauli maa, dina n-ni che ka di zani.

¹⁵Amaa ka o daa taai dun, ka tim tuumba Ijipti ni be ti o yuri mini többihi pam na. O ni di nasara? Nira jun niq dimbəñənima ni tooi tiligi? O ni tooi sayim alikauli njø ka tiligi? ”

¹⁶Yawε jun nyε ti Duuma njø yeliya, “Hal ka mani jun be njø zuyu, biεhiñ kani, na’ so jun daa leeg’ o nam ka o yuli ȝiem o ni daa po pɔri sheli la, ka sayim alikauli maa ni be luy’ sheli din nyε Babilon maa ni ka o ni kpi.

¹⁷Bε ni ti kɔri taŋkpayu duhiduhi, ka me teei gili goma ni be ku niriba pam. Firawuna min’ o többihi pam bɛn mali yaa ku tuhi töbu maa sɔŋ o.

¹⁸O ni daa lihi ȝiem o ni po pɔri shεña, ka sayim alikauli maa, ka lan zañ o nuu kpεhi tuun’ shεña ni njø zuyu, o ku tiligi.”

¹⁹Yawε jun nyε ti Duuma njø ni yeli shem m-bɔñç, “Hal ka mani jun be njø zuyu, biεhiñ kani, n ni labisi o ni ȝiem m pɔri shεl’ la min’ o ni sayim alikauli sheli la ȝil’ o.

²⁰N ni labi lañ’ pil’ o gbaag’ o n-zañ o chanj Babilon ti kar’ o saria nimaani, o ni taai dun niq ma la zuyu.

²¹Ka be ti zañ takɔbi ku o töbutuhiri’ biinsi zaa, ka bɛn mi ti gali ni wurim kpe luyilikam. Ka yi ti banj ni man’ Yawε n-yeli lala maa.”

Naawuni alikauli din mali tahima

²²Yawε jun nyε ti Duuma njø ni yeli shem m-bɔñç, “Mmañmañ’ ni ȳmaai sida tia wulikpani nyoli ni n-zañ li sa. N ni lan ȳmaai di wul’ polli din wɔya pam nyoli ni n-zañ li mmañmañja ti sa zo’ sheli din du pam zuyu.

²³Izraël tiŋgbɔñ ni zo’ sheli din du pam zuyu ka n ti yen sa li. Ka di teei wula n-wali wala, ka leei sida ti’ titali. Ka noonsi balibu kam ni ti kana ti zaani di gbini. Ka noonsi balibu kam ni ti te be téri di wula mahim ni.

²⁴Ka mɔyu ni tihi zaa ti banj ni mani n-nyε Yawε. Mani n-zañdi ti’ wɔyinli leeri ti’ jia. Mani zañdi ti’ jia leeri ti’ wɔyinli. Mani n-che ka ti’ mahili leeri ti kun, ka che ka ti’ kun leeri ti’ mahili. Man’ Yawε n-yeli lala maa, ka shiri ni niq li.”

Ezekiel 18

Ninvuγ’ yino kam talahi tuma

¹Yawε daa yeli ma,

² “Bɔzuyu ka yi lee kul ȣahiri ȣahili njø zañ chanj Izraël tiŋgbɔñ polo? ‘Bihi laamba n-di mimima, ka di zañ nyamdi bihi nyina ni.’

³Yawε jun nyε ti Duuma njø yeliya, ‘Hal ka mani jun be njø zuyu, yi ku lan ȣahi ȣahili njø Izraël tiŋgbɔñ ni yaha.

⁴Baŋmiya ni mani n-su nyeviya zaa. Mani n-su bihi laamba nyeviya, mani n-lan su bia nyevili. Ninvuy' so ɻun tum alahichi kɔŋko n-ni kpi.'

⁵"So yi nyela wuntizora, ka niŋdi zaligu ni wuhi shem ni din tuhi,

⁶o yi bi diri be ni zaŋ binshɛŋa mali buya zoya zuyu bee n-jemdi Izraelnim' buya, ka mi bi zaŋ o kpee paya dɔni bee m-bo pay' so ɻun nya puuni ka di na bi naai.

⁷O yi bi nahind' o taba, amaa ka labisiri o ni deei binshɛŋa talima tiri bindaamba, ka pa ɻun fari niriba, ka nyɛ ɻun dihiri kum ni mali shɛba, ka sooni gbinfini ni mali shɛba,

⁸o yi paŋdi niriba binyara ka bi niŋdi nyɔri bee m-bɔri nyɔri pam ti yayi, ka bi zandi o nuu kpɛhiri tuumbieri tuma ni, ka doli yɛlimanli soli m-maani niriba bɛn zabi yetɔya,

⁹ o yi doli n zaligunima, ka niŋdi n ni zali shɛlikam vienyelinga, ka ɣe yim, o nyela wuntizora, biɛhiŋ kani, o ni be." Yawɛ ɻun nyɛ ti Duuma ɣɔ n-yeli lala maa.

¹⁰O yi mali bidibiga ka o nyɛ biyariga, ka kuri niriba,

¹¹ka nyɛ ɻun niŋdi binshɛŋa o ba ni daa bi niŋ, ka diri be ni zaŋ binshɛŋa mali buya zoya zuyu la, ka zaŋdi o kpee paya doona,

¹²ka nahindi nandaamba mini bɛn ka, ka fari niriba, ka bi labisiri be ni zaŋ binsheli pa talima o sani n-tiri bindaannima, ka jemdi buya, ka tumdi din chihira,

¹³ka nyɛ ɻun paŋdi niriba liyiri ka niŋdi nyɔri bee m-bɔri nyɔri pam ti yayi, o ni be? O ku be, o ni tum binshɛŋa din chihiri ɣɔ zaa zuyu, biɛhiŋ kani o ni kpi. Ka o kum maa taali ni ɣi omaŋmar' zuyu.

¹⁴Amaa doo maa yi mali bidibiga ɻun nya o ba ni tum alahichi shɛŋa zaa, ka dabiɛm gbaag' o, ka ɻun' bi tum lala,

¹⁵ka bi di be ni zaŋ binshɛŋa mali buya zoya zuyu bee n-jem Izraelnim' buya la, ka bi zaŋ o kpee paya dɔni,

¹⁶ka bi tum so taali, o bi deeri talima, o bi fari niriba, amaa ka nay' zaŋd' o bindirigu dihiri kum ni mali shɛba, ka sooni gbinfini ni mali shɛb' la,

¹⁷ka bi zaŋd' o nuu kpɛhiri tuumbieri tumbu ni, ka paŋdi niriba liyiri ka bi niŋdi ba nyɔri bee m-bɔri nyɔri pam ti yayi, ka doli n zaligunima ka niŋdi n ni zali shɛlikam, o ku kpi o ba tuumbieri maa zuyu. Biɛhiŋ kani, o ni be.

¹⁸O ba ɻun' ni daa ɻariti niriba, ka fari o mabihi, ka tumdi din bi viela o niriba sani la zuyu, o ni kpi o tuumbieri maa zuyu.

¹⁹Amaa ka yi bɔhira, 'Bɔzuyu ka bidibiga ku di wahala o ba tuumbieri zuyu?' Bidibiga maa yi nyela ɻun niŋdi zaligu ni wuhi shem ni din tuhi, ka nyɛ ɻun doli n zaligunim' zaa vienyelinga, biɛhiŋ kani, o ni be.

²⁰ Ninvuy' so ḥun tum alahichi ḥuna n-yen kpi. Bia ku di wahala o ba daalahichi zuyu. Ka bialan' ku di wahala o bia daalahichi zuyu. Wuntizora wuntia tuma yen yela omaŋmaŋ' ko dini, ka ninvuy' biɛyū mi ninvuy' biɛtali tuma nyɛ omaŋmaŋ' ko dini.

²¹ Amaa ninvuy' bieri yi che be daalahichi zaa tumbu, ka doli n zaligunima zaa, ka niŋdi zaligu ni wuhi shem ni din tuhi, biɛhiŋ kani, be ni be, be ku kpi.

²² N ku lan teei be ni tum alahichi shɛŋa maa zaa yela. Dama be ni tum wuntitali tuun' shɛŋa zuyu be ni be.'

²³ Yawɛ ḥun nyɛ ti Duuma ḥo yeliya, "M bi yu ni ninvuy' bieri kpi, amaa n nayi yumi ni be zo n-yi be tuumbieri ni ka be.

²⁴ Amaa wuntizɔiba yi che be wuntitali tuma ka tumdi tuumbieri mini din chihiri shɛŋa ninvuy' bieri ni tumda, be ni be? N ku lan teei be ni daa tum wuntitali tuun' shɛŋa maa yela. Dama be bilikɔnsi taali mini be ni tum alahichi shɛŋa maa zuyu be ni kpi.

²⁵ Amaa ka yi yera, 'Ti Duuma ni niŋdi shem bi tuhi.' Pumpɔrɔ yinim' Izraelnima wummiya, n ni niŋdi shem m-bi tuhi? Pa yinima ni niŋdi shem n-lee bi tuhi?

²⁶ Wuntizɔiba yi che be wuntitali tuma ka tumdi tuumbieri, be ni kpi di zuyu, be ni tum tuumbie' shɛŋa maa zuyu be ni kpi.

²⁷ Ka din lan pahi nyela, ninvuy' bieri yi zo n-yi be ni tumdi tuumbie' shɛŋa ni, ka niŋdi zaligu ni wuhi shem ni din tuhi, be ni tiligi be nyeviya.

²⁸ Dama be tehi be ni niŋ shem yela, ka zo n-yi be ni tumdi tuumbie' shɛŋa zaa maa ni, biɛhiŋ kani, be ni be, be ku kpi.

²⁹ Amaa ka Izraelnim' yera, 'Ti Duuma ni niŋdi shem bi tuhi.' Yinim' Izraelnima, n ni niŋdi shem m-bi tuhi? Pa yi ni niŋdi shem n-lee bi tuhi?

³⁰ Dinzuu Yawɛ ḥun nyɛ ti Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔɔjɔ: "Yinim' Izraelnima, n ni kari yi zaa yinoyino saria kaman yi tuma ni nyɛ shem. Niŋmiya tuuba, ka zo n-yi yi tuumbieri zaa tumbu ni, di yi pa lala tuumbieri tumbu maa ni che ka yi bahi yoli.

³¹ Zomiya yi yi ni tumdi tuumbie' shɛŋa zaa zaŋ chaŋ n sani la tumbu ni, ka che ka yi suhuri mini yi shihi leei zaŋ' pala. Izraelnima, bɔzuu ka yi yen kpi?

³² Dama man' bi yu ni yi so kpi. Dinzuu niŋmiya tuuba ka be. Yawɛ ḥun nyɛ ti Duuma ḥo n-yeli lala maa."

Ezekiel 19

Suhugarigu yilli

¹"Nyini, yilimi fabila yilli ḥo niŋ Izrael nanima

²n-yeli, ‘Yi ma daa ŋmanila gbuγinnyan’ gahindili gbuγima sunsuuni. O daa dola gbuγim’ pola sunsuuni n-wumisir’ o bihi.

³Ka o daa ti wumis’ o bi’ yino, ka o niŋ yaa, ka bɔhim binyara gbahibu, ka daa ŋubiri ninsalinima.

⁴Ka tiŋ’ maa nim’ daa ŋme tɔbuchiriga bah’ o zuγu ka o daa lu bε ni gbi bɔy’ sheli ni, ka bε daa zaŋ zoligɔnim’ yih’ o na n-vo o tahi l̄ipti tingbɔŋ ni.

⁵O ni daa baŋ ni tahima lan kani, o kɔŋla o bia maa, ka o daa lan piig’ o bi’ so wums’ o ka o niŋ yaa.

⁶Ka o mini gbuγima daa doli, ka o niŋ yaa, ka bɔhim binyara gbahibu ka ŋubiri ninsalinima.

⁷O daa wurim bε ni zaani luy’ shεŋa tuhiri tɔbu ka wurim bε fɔntinsi. O daa yi ŋum, dabiɛm gbaarila sokam zaa bɛn be tingbɔŋ maa ni.

⁸Ka tingbɔŋ maa nim’ zaa daa lu o zuγu, ka bε daa yirigi zana pil’ o n-gbaag’ o bε ni daa gbi bɔy’ sheli sɔŋ ni.

⁹Ka bε daa lo o zoligɔnima n-zaŋ o niŋ gampiliga ni n-zaŋ o tahi ti ti Babilon naa. Ka bε daa zaŋ o niŋ duu ni di chε ka bε ku lan wum o kukoli Izrael zoya zuγu yaha.

¹⁰Yi ma daa ŋmanila wain tia m-be wain tihi puu ni, ka bε daa zaŋ o sa m-bayili kom. Ka kom pam maa daa chε ka o teei wula n-wali wala pam.

¹¹Ka di mundili din mali yaa daa leei nam jaŋbee, ka daa zooi zuγusaa tibɔŋ ni, ka di daa niŋ wɔyilim, ka mali wula pam.

¹²Amaa ka bε daa vuyi li ni suhuiyisili n-daai li luhi tiŋa. Ka wulimpuhili polo pohim daa ʒe li ka di kuui. Ka di wala zaa daa suui, ka di mundili din mali yaa la daa kuui, ka buγim di li.

¹³Di nyaanja ka bε daa lan zaŋ li ti sa tingban’ neli ni, luy’ sheli kom ni kani, ka di tingbani kuui.

¹⁴Ka buγim daa yi di mundili maa ni n-di di wula mini di wala. Ka di daa lan ka mundili din mali yaa din ni niŋ nam jaŋbee, ka bε zaŋ li su nam.’ Dimbɔŋɔ nyɛla fabila yilli, ka di simdi ni bε yiini li fabila saha.”

Ezekiel 20

Naawuni yubu mini ninsalinim’ ni zayis’ o shɛm

¹Yuun’ sheli din daa pahiri yuma ayopɔin puuni gol’ so ŋun pahir’ anu bieŋu pia dali ka Izrael kpamba shεba daa kana ti ʒini n tooni ni bε bɔhi Yawε baŋ binsheli.

²Ka Yawε daa yeli ma,

³“Daadam, tɔyisim’ Izrael kpamba maa yetɔya yeli ba, ‘Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: Bɔzuγu ka yi kana? Yi yɛn bɔhi ma mi baŋ binsheli?

Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ yεliya, Hal ka mani ɳun be ɳɔ zuγu, yi ku bɔhi ma baŋ binshεli.'

⁴Daadam, a ni kari ba saria? A ni kari ba saria? Di nyaanja ka a che ka be baŋ be yaannim' ni daa tum din chihiri shεja,

⁵ka yεli ba, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔjɔ: N ni daa pii Izraεlnim' dahin' shεli la, n daa po pɔri bεn' Yaakubu zuliya maa sani, ka zaŋ mmaŋ' wuhi ba ljipti tingbɔŋ ni. N daa po pɔri yεli ba, "Man' Yawε n-nyε yi Naawuni."

⁶ Dindali maa ka n daa po pɔri ni n ni yihi ba ljipti tingbɔŋ ni n zaŋ ba tahi tingbɔŋ' shεli n ni pun bo n-zali ba ka di nyε tingban' shεli din mali bihim mini shiri pam ni, ka lan nyε tingbɔŋ' shεli din mali jilima gari tingbɔna zaa.

⁷N daa yεli ba, "Yi zaa zaŋmiya yi ni yuri bimbie' shεja la zaa labi, ka miriya ka yi zaŋ ljipti buya la n-sayim yimaŋa. Mani n-nyε Yawε ɳun nyε yi Naawuni."

⁸Amaa ka be daa taai duŋ niŋ ma, ka zayısi n yeligu wumbu. Be ninvuy' yino gba daa bi zaŋ be ni yu binsheja ka Yawε je li maa bahi bee n-che ljiptinim' buya la jεmbu. Di saha ka n daa tεhi ni n ni yiysi n suhu pam bahi be zuγu ljipti tingbɔŋ maa ni.

⁹Amaa n daa je ni n yuli sayim be mini zuliya shεb' bεn be maa sani, dama be zaa ninni ka n daa zaŋ mmaŋ' wuhi ba, ka yihi ba ljipti tingbɔŋ maa ni.

¹⁰Dinzuγu ka n daa yihi ba ljipti tingbɔŋ ni n-zaŋ ba chan' tingban' neli ni.

¹¹N daa wuhi ba n zalikpana mini n zaligu shεja din pahi. Ka ɳunkam dol' li ni be di zuγu.

¹²Din pahi nyεla n daa lan zaŋ n vuhim dabisa ti ba ka di leei shihirili m mini ba sunsuuni din ni che ka be baŋ ni man' Yawε m-maani ba ka be be kasi.

¹³Amaa ka Izraεlnim' daa taai duŋ niŋ ma tingban' neli maa ni. Be daa bi doli n zalikpana la, ka zayısi n zaligu shεja din pahi la dolibu, din nyε nira ni yεn doli shεli ka mali nyεvili la. Be daa sayim n vuhim dabisa maa pam. Ka n daa tεhi ni n ni yiysi n suhu bahi be zuγu n-kpihim be birili mɔyu maa ni.

¹⁴Amaa n daa je ni n yuli sayim n ni daa yihi ba zuliya shεb' ninni maa sani.

¹⁵Din pahi nyεla n daa po pɔri yεli ba tingban' neli maa ni ni n ku lan zaŋ ba tahi n ni daa zaŋ tingbɔŋ' shεli din mali bihim mini shiri pam, ka lan nyε tingbɔŋ' shεli din mali jilima gari tingbɔna zaa la ni,

¹⁶be ni daa zayısi n zalikpana la mini n zaligu shεja din pahi, ka sayim n vuhim dabisa la zuγu. Dama be suhuri daa kul bela be buya jεmbu ni.

¹⁷Amaa n daa zo ba nambɔyu, ka daa bi ku ba tingban' neli maa ni bee n-kpihim be birili.

¹⁸N daa yeli bε bihi tingban' neli maa ni, "Miriya ka yi doli yi banim' zaligunim' la bee n-gbibi bε kaya la bee n-zaq bε buya la jembu sayim yimaŋa.

¹⁹Man' Yawε n-nyε yi Naawuni. Doliya n zalikpana la, ka gbibiya n zaligu shεŋa din pahi la vienyelinga,

²⁰ka zaŋya n vuhim dabisa la leei dabisa kasi, ka di leei shihirili m mini ya sunsuuni, ka yi baŋ ni man' Yawε n-nyε yi Naawuni."

²¹Amaa ka bε bihi maa daa taai duŋ niŋ ma. Bε daa bi doli n zalikpana la bee n-gbibi n zaligu shεŋa din pahi la vienyelinga. Din nyε nira ni yεn doli shεŋa ka mali nyevili la. Bε daa sayim n vuhim dabisa. Di saha ka n daa tεhi ni n ni yiyisi n suhu bahi bε zuyu tingban' neli maa ni.

²²Amaa n daa bi lan niŋ lala, dama n daa je ni n yuli sayim lala zulianim' maa sani. Dama bε ninni ka n da yihi ba na.

²³Din pahi nyεla n daa lan po pɔri tingban' neli maa ni ni n ni wurim ba kρεhi zuliya shεb' ni mini tingbɔŋ shεŋa ni,

²⁴bε ni daa bi doli n zalikpana maa, amaa ka zayisi n zaligu shεŋa din pahi la dolibu, ka sayim n vuhim dabisa, ka chε ka bε nini kul moola bε yaannim' buya jembu zuyu la.

²⁵Ka din pahi nyεla n daa zaŋ zalikpan' shεŋa din bi viela mini zaligu shεŋa din ni chε ka bε ku be n-ti ba.

²⁶Ka n daa ta ba dayiri bεmaŋmaŋ' pina tibu ni din nyε bε bidib' tuuli kam zaŋ mali sara puuni ni di chε ka bε suhuri sayim din ni chε ka bε baŋ ni mani n-nyε Yawε.'

²⁷Dinzuyu daadam, tɔyisim' Izraεlnim' yεtɔya yeli, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Dimbɔŋɔ puuni yi yaannim' daa lan mo ma bε ni daa bi ɣe ma yim la puuni.

²⁸Dama n ni daa zaŋ ba tahi tingbɔŋ shεli n ni daa pɔ pɔri ni n ni zaŋ ti ba la ni, di saha bε daa yi kul nya daboli din du bee ti' mahali kam, bε maanila maligunim' nimaani n-chε ka n suhu yiyisira bε maligunim' maa zuyu. Nimaani ka bε daa tuyindi bε tulaale zim, ka maani binnyura maligunima.

²⁹Ka n daa bɔhi ba, "Buy' din' ni ka yi lee chani maa?" Dinzuyu ka bε booni nimaani yuli Bama hal ni zuŋɔ.'

³⁰Dinzuyu yεlim' Izraεlnima, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Yi yεn sayim la yimaŋa kaman yi yaannim' ni daa sayim bεmaŋ' shεm maa, ka gba birigi jemdi n ni je bε binshεŋa maa?

³¹Yi ni maani yi maligunima, ka zaŋdi yi bidibisi nyɔri buyim la, yi tarila yiman' dayiri n-tabili yi buya maa hal ni zuŋɔ. Izraεlnima, yi bɔri ni yi bɔhi ma baŋ shεli n sani? Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo yεliya, 'Hal ka mani ɳun be ɳo zuyu, yi ku bɔhi ma baŋ shεli.

³²Yi ni lo sheli yi suhuri ni maa ku niŋ. Yi ni təhi shəm nyəla, ‘chə ka ti gba be kaman zuliya shəb’ ni be shəm tingbən’ shəŋja ni, ka jəmdi dari mini kuya.’

Naawuni darigiri niriba tibili ka lan cheri niriba taali

³³Yawə ŋun nyə ti Duuma ŋo yəliya, ‘Hal ka mani ŋun be ŋo zuyu, biehiŋ kani, n yən zaŋla nuu din mali kpioŋ mini bɔyu din teei ni suhuyiyisili pam ka di nyə yi naa sun ya.

³⁴N ni zaŋ nuu din mali kpioŋ mini bɔyu din teei ni suhuyiyisili pam maa yihi ya yi ni wurim be zuliya shəb’ sani tingbən’ shəŋja zaa ni na

³⁵nti zaŋ ya chaŋ niriba maa tingban’ nəli ni, ka m mini ya gbəri ti kpa taba, ka n kari ya saria.

³⁶N ni daa kari yi yaannim’ saria Ijipti tingbən’ ni tingban’ nəli ni shəm la, lala ka n yən kari yi gba saria. Yawə ŋun nyə ti Duuma ŋo n-yəli lala maa.

³⁷N ni zaŋ n jaangbee tayi ya, ka lən ya alikauli.

³⁸N ni ti yihi yi ni bən nyə duntaariba la mini bən birigi n sani la bahi. N ni ti yihi ba bə ni be tingbən’ shəli ni nyə saamba la na, amaa bə ti ku kpe Izraəl tingbən’ ni. Di saha ka yi ni ti baŋ ni mani n-nyə Yawə.

³⁹Yawə ŋun nyə ti Duuma ŋo ni yəli shəm m-bəŋjə: ‘Yinim’ Izraəlnima, yi yi ku wum n yəligu, sokam ŋun cham’ ti jəm o buŋa pumpɔŋŋə zaŋ chana. Amaa miriya ka yi lan zaŋ yi buŋa mini yi pina ta n yuli din be kasi ŋo dayiri.’

⁴⁰Yawə ŋun nyə ti Duuma ŋo yəliya, ‘N zoli din be kasi ka nyə Izraəl zoli din du pam la zuyu ka Izraəlnim’ zaa ni ti jəm ma tingbən’ maa ni. Nimaani ka n ni ti deei ba. Nimaani ka n ni ti bəri ni yi zaŋdi tətənim’ mini yi pin’ gahinda ni bin suma zaa na ti tiri ma.

⁴¹N yi yihi ya yi ni wurim be tingbən’ shəŋja ni maa zaa na, n ni ti deei ya kaman sara shəli din nyom viel’ la, ka chə ka n kasitali yi zahira yi sani yi ni be zuliya shəb’ sani maa ninni.

⁴²Ka n yi ti zaŋ ya tahi Izraəl tingbən’ ni, n ni daa po pəri ni n ni zaŋ tingbən’ shəli ti yi yaannim’ la ni, yi ni baŋ ni mani n-nyə Yawə.

⁴³Nimaani ka yi ni ti teei yi biehigu mini yi ni daa tum tuun’ shəŋja zaa n-sayim yimaŋ’ la yəla, ka galim yimaŋa yi ni daa tum tuumbiɛ’ shəŋja maa zuyu.

⁴⁴Yinim’ Izraəlnima, n yi ti niŋ ya din viela n yuli zuyu ka pa ni yi tuumbiɛri mini yi bier i yoli ni simdi shəm zuyu, yi ni baŋ ni mani n-nyə Yawə.’ Yawə ŋun nyə ti Duuma ŋo n-yəli lala maa.”

Buyim be nudirigu polo

⁴⁵Ka Yawə daa yəli ma,

⁴⁶“Daadam, zaŋm’ a nini kpa nudirigu polo n-yihi waazu jəndi nudirigu polo maa, ka tɔyisi anabitali yətɔya jəndi Negəb nyɔŋ.

⁴⁷Yelim' Negēb nyōn maa, 'Wummi Yawē yēligu. Yawē ḥun nyē ti Duuma ḥo yēliya: N ni niŋ buyim juug' a ka di di ti' mahili kam mini ti' kuŋ kam din be a ni. Ka di buyim zilima ti ku kpi, ka di ni ti wōbi nudirigu polo mini nuzaa polo nim' zaa nina ni.

⁴⁸Ka sokam ti nya ka di nyēla man' Yawē n-juui buyim maa, ka di ku kpi.' "

⁴⁹Di saha ka n daa yēli, "Oi, Yawē ḥun nyē ti Duuma ḥo! Be kul yērla n yēla yēra, 'Pa saliŋ lōha ka o lōhi maa?' "

Ezekiel 21

Yawē takōbi

¹Ka Yawē daa yēli ma,

²"Daadam, zaŋm' a nini kpa Jērusalēm polo n-yihī waazu jēndi be luŋ' shēja din be kasi. Tōyisim' anabitali yētōya jēndi Izraēl tīŋgbōŋ,

³ka yēli di tīŋgbōŋ maa, 'Yawē ni yēli shēm m-bōŋ: N je a yēlli, n ni ḥooi n takōbi di tōyu ni n-ku wuntizōriba mini ninvuy' bieri zaa bēn be a ni.

⁴Ka n ni yēn ku wuntizōriba mini ninvuy' bieri zaa bēn be a ni maa zuŋu, n takōbi ni yi di tōyu ni n-ku sokam bēn be nudirigu polo mini nuzaa polo zaa.

⁵Ka sokam ti baŋ ni man' Yawē n-shiri ḥooi n takōbi maa di tōyu ni ka ku lan labisi li su di tōyu maa ni yaha.'

⁶Dinzuŋu daadam, ḥuhima; ḥuhimi ni suhusayiŋgu mini bierim pam be ninni.

⁷Ka be yi bōh' a, 'Bōzuŋu ka a ḥuhira?' nyin' yēlim' ba, 'Lahibali shēli din kana ḥo zuŋu.' Sokam suhu ni sayim, ka be bōyiri chōyisi, ka be tarigi, ka be duna ni chōyisi. Nyama di nyēla din kanna, ka ni niŋ pali. Yawē ḥun nyē ti Duuma ḥo n-yēli lala maa."

⁸Ka Yawē daa lan yēli ma,

⁹"Daadam, tōyisim' anabitali yētōya yēli, Ti Duuma ni yēli shēm m-bōŋ: Be sahi takōbi, ka nyēhi li ka di neei.

¹⁰Be sahi li mi ni be ku niriba, ka so n-neei li ni di nyayisira kaman saa nyayisibu la. Yi lihi ʒiem fiegiga mini tibidarigibo kam zaa, wula ka ti lee yēn niŋ mali suhupielli?

¹¹Be zaŋ takōbi maa ti ni be nyēhi li ka di neei, ka be zaŋ li gbibi nuu ni. Be sahi takōbi maa, ka nyēhi li ka di neei ni be zaŋ li niŋ ninvuy' so ḥun kuri niriba nuu ni.

¹²Daadam, kummi ka fabili, dama di nyēla din yēn lu n niriba zuŋu, di nyēla din yēn lu Izraēl nanim' zaa zuŋu. Be ni zaŋ takōbi maa ku be mini n niriba. Mbaye! Kpahimiya yi gbalipina.

¹³Dama zahimmiya: Bo n-lee kpalim? Yi yi lihi ȝiem fieba, lala ku niŋ? Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo n-yeli lala maa.

¹⁴“Dinzuju daadam, tɔyisim’ anabitali yεtɔya. Kpahim’ a nuhi, ka che ka takɔbi din ni ku niriba lu buyi bee buta. Di nyεla takɔbi din kura, ka nyε takɔbi din ni ku niriba pam. Di gili ba mi niŋ sunsuuni.

¹⁵Dinzuju niriba suhuri fuŋya, ka niriba pam tuura. N zaŋ takɔbi maa naŋgbancholi zali bε dunoya zaa ni. Bε mal’ li mi ka di nyayisira ka saa la. Ka nyahi neei li ni di ku niriba.

¹⁶Omam’ nudirigu polo, ka ȝma nuzaa polo! Bε ni kul zaŋ a noli kpa luy’ shεlikam polo.

¹⁷Man’ gba ni kpahi n nuhi, ka tum n suhuyiȝisili tuma. Man’ Yawε n-yeli lala maa.”

Babilon Naa takɔbi

¹⁸Ka Yawε daa lan yeli ma,

¹⁹“Daadam, malimi soya ayi ka di zaa yi tiŋgbɔn yin’ ni na, ka Babilon naa dol’ li kana. Sabimi pa dapaya zuyu n-zaŋ li sa sochira zuyu wuhi so’ shεli din kperi tiŋ’ puuni.

²⁰Malimi soli ti takɔbi maa ka di ka Raba din nyε Ammɔnnim’ tiŋ’ la ni na bee n-ka Juda mini Jεrusalem din nyε bε ni me gooni gili tin’ shεli la ni na.

²¹Dama Babilon naa maa ȝieла sochira zuyu ni o vihi nya o ni yεn doli so’ shεli. O chayisi piema, ka niŋ buya saawara, ka vihi maligu biŋkɔbigu binsabili.

²²Din yεn ku Jεrusalemnim’ maa yεn yila nudirigu polo na, ka o ti me tɔbutuhiri’ bimbina din sirigi tiŋa. O ni ti moli ninvuy’ kubo molo, ka bu tɔbu zambu. O ni kɔri tɔbutuhiri’ bimbina duhiduhi dunɔdaya ni, ka me bimbina, ka me teei gili binwɔyila.

²³Amaa bεn’ sani, di ni ti ȝmanila ȝiri bayiri, bε pun po pɔri, amaa ȝun’ teeri ba la bε taali ni nyε shεli ni di che ka bε gbahi ba.

²⁴Dinzuju Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo ni yeli shεm m-bɔŋɔ, ‘Yi ni che ka bε teei yi tuumbieri yεla, ka yi biriginsim yi palo, ka yi daalahichi yi palo yi tuuni kam puuni, ka di zuyu che ka bε teei yi yεla la zuyu, bε ni gbahi ya bε nuhi ni.

²⁵Ka nyini Izrael na’ bieŋu ȝun dabisa pali ȝo, a tibidarigibo din bahindi nyaanja saha paaya.

²⁶Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Viligim’ a banṭabiga, ka piligi a nam zuyupiligu. Binyara bi la yεn be kaman di ni daa be shεm. Duhimiya tarimba, ka siyisi bεn duhiri bεmaŋa.

²⁷Wurimbu, wurimbu, n ni wurim li! Di tatabo na ȝi n-niŋ. Nayila ȝun mali soli ni o su li maa ti kana, ka n zaŋ li ti o.’”

Ammɔnnim' takɔbi

28Ka nyini daadam, tɔyisim' anabitali yεtɔya yeli, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem zaŋ chan Ammɔnnim' mini bε vi tuma polo m-boŋɔ: Yεlima, 'Takɔbi, bε ɳooi takɔbi ni bε ku niriba! Bε nyehimi neei li ni di ku niriba, ka di nyayisiri kaman saa la.

29Bε nyarila ʒiinim' din nyε ʒiri tir' a, bε buyirila ʒiri bayiri tir' a. Bε zaŋ a mi pa ninvuy' yoya mini ninvuy' bieri nyingoya zuyu. Ninvuy' sheb' bεn dabisili pali, ka nyε tibidarigibo din bahindi nyaanja saha.

30Labism' li su di tɔyu ni. N yen kari ya la saria n ni daa nam ya luy' shεl' la, tingban' shεli din nyε yi piligu shee la ni ka n yen kari ya saria.

31N ni ti yiysi n suhu pam bahi yi zuyu, ka pɔbisi n suhuyiyisili buyim bahi yi zuyu, ka zaŋ ya niŋ putɔyunim' bεn mi niriba kubu looloochi nuu ni.

32 Bε ni ti zaŋ ya leei dari mali buyim, ka yi ʒim ti kpe tingban' ni, ka so ku lan teei yi yεla.' Man' Yawε n-yeli lala maa."

Ezekiel 22

Jerusalem tuumbierei

1Ka Yawε daa bohi ma,

2"Nyin' daadam, a ni kari saria, a ni kari tin' shεli nim' bεn kuri niriba ɳo saria? Di nyaanja ka a yeli ba bε ni tum din chihiri shεŋja zaa.

3A ni ti yeli, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-boŋɔ: Tin' shεli puuni bε ni kuri niriba, ka maani buya n-ta bεmaŋ' dayiri la saha paaya.

4Yi kpe taali ni yi ni ku ninvuy' sheb' la zuyu, ka ta yimaŋ' dayiri yi ni maani buya la zuyu. Yi che ka yi dabisili mirina. N ni daa zali ya yuun' shεl' la paaya. Dinzuu n ni che ka yi di vi zuliya kam sani, ka tingbɔn' shεŋja nim' mali ya ansarisi.

5Tin' shεŋja din be yoma mini tin' shεŋja din be katinsi zaa ni ti mali ya ansarisi, tin' shεli din yuli bi du ka gadama pali di ni ɳo.

6Izrael zuyulaannim' bεn be a ni zaŋla bεmaŋman' yiko kuri niriba.

7 Bihi banim' mini bihi manim' nya filiŋ a ni. Ka bε fari saamba bεn be bε sani nεma, ka niŋdi kpibisi mini pakoya din bi tuhi.

8 Yi lihi ʒiem m binsheŋja din be kasi la, ka bi tiri n vuhim dabisa jilima.

9Ninvuy' sheb' be a ni ɳ-ɳmari ʒiri ka kuri niriba, ka sheb' be a ni n-diribindira zoya zuyu ka be biɛriyoli.

10Bε mali bε banim' payiba doon' a ni. Bε muyisiri pay' sheb' bεn nya sɔrilim ka di na bi naai m-mali ba doon' a ni.

11 Sheb' mali bε tab' payiba doon' a ni, ka sheb' mi tumdi dayiri tuma, ka mali bε bihi payiba doon' a ni, ka sheb' mi mali bε tizɔpayiba bεn nyε bε manim' nyintahi bipuyinsi doon' a ni.

12 Bε diri birapu ka kuri niriba a ni. Yi paŋdi niriba binyara ka niŋdi ba nyɔri, ka pahiri yi nema daa n-fari yi taba nyari buni ka tam n yεla. Yawε ɲun nyε ti Duuma ɲɔ n-yεli lala maa.

13 Nyama, n kpahi n nuhi bah' a zuyu a ni zaŋ zalinsi soya nya bun' shεŋa maa min' a ni ku ninvuy' shεb' a ni la zuyu.

14 N yi ti yεn darig' a tibili dahin' shεli, a ni tooi mali suhukpeeni bee a nuhi ni tooi mali yaa? Man' Yawε n-yεli lala maa, ka mi ni niŋ li.

15 N ni wurim ya kpεhi zuliya shεb' ni, ka kari ya kpεhi tingbɔn' shεŋa ni, ka lala maa chε ka m payi yi ni dayiri maa bahi.

16 Ka bε ti tan ya dayiri zulianim' maa ninni, ka yi banj ni mani n-nyε Yawε.' "

Naawuni savyu din doori binyera

17 Ka Yawε daa yεli ma,

18 "Daadam, Izraelnim' leela sayiri n sani. Bε zaa bεn nyε anzinfə mini daanya ni samafuu ni kurugu ni dalima ɲɔ, bε nyεlighi shee ka bε daa leei sayiri.

19 Dinzuju Yawε ɲun nyε ti Duuma ɲɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Yi zaa ni leei sayiri maa zuyu, n ni layim ya sɔŋ Jεrusalεm tŋ' sunsuuni.

20 Kaman niriba ni kul zaŋdi anzinfə mini daanya ni kuriti ni samafuu ni dalima n-niŋdi binshεli din nyεlighi binyara ni, ka vibiri buyim niŋdi li ni di nyεlighi shεm la, lala ka n ti yεn zaŋ ya niŋ n sujee mini n suhuyiyisili puuni n-nyεlighi ya.

21 N ni ti zaŋ ya niŋ ka vibi n suhuyiyisili buyim niŋ ya, ka yi ti nyεlighi di puuni.

22 Kaman anzinfə ni nyεlighi binshεli din nyεlighi binyara puuni shεm la, lala ka yi ni ti nyεlighi di puuni, ka yi ti banj ni man' Yawε n-yiyisi n suhu bahi yi zuyu maa."

Izrael toondaannim' daalahichi

23 Ka Yawε daa yεli ma,

24 "Daadam, yεlim' di tingbani maa ni di nyεla tingban' shεli din bi yi dayiri ni bee saa ni bi mi n-niŋ tingban' shεli ni suhuyiyisili dabisili dali.

25 Anabinim' bεn be di puuni naala noli n-lo nia bieri. Bε ɲmanila gbuyma n-dariti tɔhiri bε ni gbahi binshεŋa ka ɲumda. Bε di ninsalinim' nyεviya, ka fa azichi mini binviela, ka chε ka pakoya galisi.

26 Di maligumaaniba birigi n zaligunima, ka ta m binshεŋa din be kasi dayiri. Bε bi woligiri binshεŋa din be kasi mini binshεŋa din bi be kasi. Bε mi bi wuhiri niriba

binshēja din be kasi mini binshēja din bi be kasi kōnkōba ni nyé shēm. Ka bē bayā ka n vuhim dabisa ni; ka lala zuyu chē ka bē ta ma dayiri bē sani.

²⁷Kpambaliba bēn be di ni ḥmanila kunduna n-dariti tōhiri bē ni gbahi binshēja, ka kuri niriba ni bē doli bibielim soya nya buni.

²⁸Di daanabinim' zanila bē zaani n-zan̄ piēnta pielli paligi bēmaṇja, ka nyari ȝii shēja din nyé ȝiri, ka buyiri ba ȝiri bayiri yera, 'Yawē ḥun nyé ti Duuma ḥo ni yeli shēm m-bōñjō.' Amaa ka Yawē bi yeli shēli.

²⁹Tiŋgbōŋ maa nim' nyēla bēn fari niriba mini ḥmenditoya. Bē muŷisiri faranim' mini nandaamba, ka fari saamba nēma, ka bi labisiri li tiri ba.

³⁰Ka n daa lihi bōri bē ni ninvuy' so ḥun ni mali me gooni maa zali, ka zani tiŋgbōŋ maa nim' zaani gooni maa voli ni n tooni din ni chē ka n ku wurim li, amaa ka bi nya so.

³¹Dinzuyü ka n daa yiŷisi n suhu bahi bē zuyu, ka chē ka n suhuyiŷisili buyim di ba, ka n labisi bē tuumbieri maa ȝili ba. Yawē ḥun nyé ti Duuma ḥo n-yeli lala maa."

Ezekiel 23

Pay' min' o tizo bēn nyé alahichinima

¹Ka Yawē daa yeli ma,

²"Daadam, payiba ayi n-daa beni, bē daa nyēla pay' yino bihi.

³Ka bē daa be Ijipti n-tumdi pagorisigu tuma. Bē bilim ni ka bē daa kul tumdi pagorisigu tuma maa. Nimaani ka bē daa tabisi bē biha, ka zaṇ ba sayim.

⁴Krēm' sani yuli n-daa booni Ohola, ka o tizo maa mi yuli booni Oholiba. Ka n daa kpuyi ba leei m payiba, ka bē dōyi bidibisi mini bipuyinsi. Bē yuya maa ni wuhi shēm m-bōñjō: Ohola nyēla Samaria, ka Oholiba mi nyé Jérusalem.

⁵Ohola ni daa kul nyé m paŷa maa zaa yoli, o daa na kul tumdila pagorisigu tuma. O kōre daa kul bela o mananim' bēn nyé Asirianim'

⁶bēn daa nyé tōbbihi bēn ye binyer' sabilifaa la ni. Bē shēb' daa nyēla Gomnanima, ka shēb' nyé sapashinnima. Bē zaa daa nyēla nachimbihi viela bēn nyé wōribariba.

⁷O daa niŋ Asiria ninvuy' gahinda zaa nirlim, ka sayim omaṇa o ni niŋ ninvuy' shēb' kōre maa buya jēmbu ni.

⁸O daa bi chē o ni daa tumdi pagorisigu tuun' shēli Ijipti tiŋgbōŋ ni maa. Dama o bilim ni ka dōbba daa pun niŋ o kōre n-zan̄ o sayim.

⁹Dinzuyü ka n daa zaṇ o niŋ o mananim' bēn nyé Asirianim' shēb' o ni daa niŋ kōre maa nuu ni.

¹⁰Ka bε daa pirig' o o zayım, ka fa o bidibisi mini bipuyinsi, ka zaŋ takobi ku o. Be daa kar' o saria, ka o leei payiba ni maani so ansarisi.

¹¹O tizo Oholiba daa nya dimbɔŋɔ, amaa ka o pagɔrisigu tumbu min' o kore daa bie n-gar' o bieli maa dini.

¹²O daa niŋ Asiria Gomnanim' mini sapashinnim' ni tɔbbihi bɛn zaŋ tɔbutuhiri' nɛma niŋ bɛmaŋa ni bɛn nyɛ wɔribariba kore. Be zaa daa nyɛla nachimbibi viela.

¹³Ka n daa nya ka o sayim pam. Be niriba ayi maa zaa daa dolila so' yini.

¹⁴Amaa ka o daa zaŋ o pagɔrisigu tuma maa chaŋ katiŋa. O daa nya bε ni mali dɔbba kɔtomsi pa dukpini zuyu. Di daa nyɛla Babilɔnnim' anfooni ka bε mali pa dukpina zuyu, ka bε ye neen ʒiɛfaa,

¹⁵ka zaŋ gbana lo bε shεhi ni, ka vili baŋtab' viela, be zaa daa ŋmanila sapashinnima. Be daa nyɛla Babilɔnnima bɛn daa nyɛ Kalidia tiŋbihi la.

¹⁶O ni daa kul nya ba, ka o kore kpe bε ni, ka o tim tuumba be sani Kalidia tiŋgbɔŋ ni.

¹⁷Ka Babilɔnnim' maa daa kana ka o mini ba ti dɔni, ka bε daa zaŋ be kore maa sayim o, o ni daa sayim omaŋ' maa nyaanja, ka o daa yi bε sani chaŋ ni suhuyiyisili.

¹⁸O ni daa yi zahira tumd' o pagɔrisigu tuma, ka yihir' omaŋ' fini shɛm maa daa chε ka n ŋmalig' o sani ni suhuyiyisili kaman n ni daa ŋmaligi ka chε o bieli shɛm la.

¹⁹Amaa ka o pagɔrisigu tuma maa daa lan pahi, ka o lan teeg' o bilim saha o ni daa tumdi pagɔrisigu tuun' shεŋa ljipti tiŋgbɔŋ ni la yɛla.

²⁰Ka o kore daa kul be o mamanim' bɛn yoya be kaman bunsi yoya, ka bε bɔri payiba kaman yuri la ni.

²¹Lala ka a daa yu pagɔrisigu tuma a bilim ni, ka ljiptinim' daa tabisi a payisari' biha ka zaŋ a sayim la.

Naawuni saria karibu jɛndi tizɔbila

²²Dinzuyu Oholiba, Yawε ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ ni yεli shɛm m-bɔŋɔ: N ni chε ka a ni ŋmalig' a mamanim' shεb' sani chaŋ ni suhuyiyisili la suhuri yiŋisi bahi a zuyu, ka n chε ka bε yi luŋlikam na ti lir' a.

²³Bεna n-daa nyɛ Babilɔnnim' mini Kalidianim' zaa ni Pɛkɔdnima ni Shɔanima ni Kɔanima ni Asirianim' zaa. Be zaa nyɛla nachimbibi viela, ka gomnanim' mini sapashin' kpamba ni sapashinnim' ni tɔbbihi ni ti be bε ni. Be zaa ni ti nyɛla wɔribariba.

²⁴Be ni ti zaŋ niriba mini chechɛbunsi ni tɔrokɔnim' yi nuzaa polo na ti lir' a. Be ni ti zaŋ nyɔtayiribibi mini zay' kara ni kuriti zuŋupila yi luŋlikam na ti lir' a. Ka n

ti zaŋ saria karibu niŋ bε nuu ni, ka bε ti kar' a saria kaman bε zaligunim' ni wuhi shem.

²⁵N ni ti je suli niŋ a, ka che ka bε zaŋ suhuyiyisili pam lu a zuyu. Bε ni ti ŋmah' a nyee min' a tiba, ka zaŋ takobi ku a bi' sheb' ben kpalim. Bε ni ti gbah' a bidibisi min' a bipuyinsi nti zaŋ ba zay' nema nyo buyim.

²⁶Bε ni ti pirig' a situra, ka yeeg' a ye' viela zaa.

²⁷Lala ka n yεn niŋ n-che ka a kore min' a pagorisigu tuun' sheli a ni daa ʒi n-yi ljipti na la zani tariga. Ka a kore ku lan kpe bε ni bee n-lan teei bε yela.

²⁸Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋo ni yeli shem m-boŋo: N ni zaŋ a niŋ a ni je ninvuy' sheba ka ŋmaligi ni suhuyiyisili ka che ba la nuu ni.

²⁹Bε ni ti zaŋ jelinsi lu a zuyu n-fa a ni tum tuma nya binshεŋa la zaa, ka che a zay' neli. Ka a pagorisigu tuma la yi palo. A kore min' a pagorisigu tuma maa

³⁰n-che ka dimboŋo paag' a maa. A ni tum pagorisigu tuma ni zuliya sheba, ka jem bε buya sayim amanya la zuyu.

³¹A dolila a bieli naba, dinzuŋu n ni zaŋ o pipia maa gbibil' a."

³²Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋo yeliya, "A ni nyu a bieli pipi' sheli din yelima ka zilim la ni binnyurigu. Bε ni ti la a, ka mal' a ansarisi, dama di puuni bini galisiya pam.

³³A ni ti nyu m-buyi, ka nya suhugarigu. A bieli Samaria pipia maa nyela bahiyoli mini dabiem pipia.

³⁴A ni ti nyu li zaa n-lelileli di puuni, ka dim cheei li ka zaŋ di ŋmama maa ŋme m-boŋ' a biha. Man' Yawε ŋun nyε yi Duuma ŋo n-yeli lala maa."

³⁵Dinzuŋu Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋo yeliya, "A ni tam n yela, ka zaŋ ma niŋ a bayaka zuyu, dim' a pagorisigu min' a kore tuma maa nyɔri."

Naawuni kari mabihi ayi saria

³⁶Yawε daa yeli ma, "Daadam, a ni kari Ohola mini Oholiba saria, ka yeli ba bε ni tum din chihiri shεŋa?

³⁷Dama bε niŋ zina, ka ku niriba. Bε niŋ zina bε buya sani, ka zaŋ bε ni daa dɔyi m bi' sheb' la ku n-ti ba ni bε ŋubi.

³⁸Ka dim pahi nyela: Bε daa lan ta n jεmbu duu la dayiri dindali maa, ka sayim n vuhim dabisa.

³⁹Dama bε ni daa zaŋ bε bihi maa mali bε buya dahin' sheli maa, dindali maa ka bε daa kpe n jεmbu duu ti ta li dayiri. Lala ka bε daa niŋ n duu maa ni.

⁴⁰Hal bε daa timla tuumba katinsi ni bε ti boli dɔbba ti ba, ka bε daa shiri kana. Bε zuyu ka a su kom, ka bali chilo, ka zaŋ ye' viela ye.

⁴¹A ʒinila gar' sheli din mali jilima zuyu, ka zaŋ teebuli zali di tooni n-zaŋ n tulaale zim mini n kpam tam di zuyu.

⁴²Ka zama bən yɔri vuri yirin gil' a. Ka duntaariba pam daa zaŋ dəbba bən nyε danyuriba n-yi tiŋban' neli ni na. Ka bε ti zaŋ bansi piri payiba maa nuhi ni, ka zaŋ nam zuŋupili' viela pili ba.

⁴³Di saha ka n daa yeli, "O tum zina hal ti gbarigi, amaa ka dəbba na kul bɔr' o.

⁴⁴Dama bε kul bɔr' o mi kaman dəbba ni bɔri pagɔrili shem la. Lala ka bε daa bɔri Ohola mini Oholiba bən daa nyε pay' sheb' bən bɔri dəbba pam maa.

⁴⁵Amaa wuntzɔriba ni ti kari ba saria ka yeli ni bε nyεla sariakaritiba bən nyε bən niŋ zina ka ku niriba. Dama bε nyεla zinaniŋdiba ni ninvuy' kuriba."

⁴⁶Dama Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ yeliya, "Cheliya ka niriba pam ka bε sanna nti kpεhi ba dabiɛm ka ɣe bε nεma.

⁴⁷Ka niriba maa ti labi ba kuya, ka zaŋ takɔbiri ku ba. Be ni ti ku bε bidibisi mini bε bipuyinsi, ka nyo bε yiya buyim.

⁴⁸Lala ka n yεn niŋ n-chε ka pagɔrisigu tuma naai tiŋgbɔŋ maa ni, ka di leei sayisigu ti payiba zaa, ka bε ku lan tum pagɔrisigu tuma kaman yi ni daa tum shem maa.

⁴⁹Be ni yo a a pagɔrisigu tuma maa samli, ka a nya yi buyijembo alahichi tibidarigibo, ka baŋ ni mani n-nyε a Duuma Yawε."

Ezekiel 24

Duγu sheli din yayiyayi

¹Yuun' sheli din pahiri yuma awεi ni gol' so ɳun pahiri pia la biεyu pia dali ka Yawε daa yeli ma,

² "Daadam, sabimi zuŋɔ dabisili ɳɔ yuli sɔŋ zuŋɔ dabisili ɳɔ. Babilon naa teeililila Jεrusalem zuŋɔ dabisili ɳɔ.

³Yεlim' bən nyε duntaariba maa yεtɔy' ɳahili ɳɔ. Yεlim' ba, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: Zaŋmiya duyu tam, zaŋmiya li tam, ka niŋ kom niŋ di ni.

⁴Zaŋmiya nim' viela zaa niŋ di ni, dina n-nyε: gbalipuya mini gaba, ka zanya boligo kɔba gba niŋ di ni.

⁵Gbaamiya piε' vielli biŋkɔbbaligu maa ni. Niŋmiya dari kuli daaŋa ni; duyimiya nimdi maa; duyimiya o kɔba gba."

⁶Dinzuŋu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Mbusim be tin' sheli nim' bən kuri niriba zuŋu. Duγu sheli din zahim, ka di zahimbu maa bi yi. Yaami nimdi maa di puuni yiniyini, ka miri ka a gahinda.

⁷Dama o ni ku ninvuy' sheb' maa ɣim na bela o ni. O daa kpaai li pala tampiŋ zuŋu. O daa bi kpaai li bahi tiŋa ni o niŋ taŋkpayu pi li.

⁸Di ni chε ka n suhu yiysi, ka m bɔhi biεri. N chε o ni ku ninvuy' shεb' maa ɔim pa tampin maa zuyu din ni chε ka bε ku niŋ taŋkpayu pi li."

⁹Dinzuyü Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Mbusim be tin' shεli nim' bɛn kuri niriba zuyu. Hal mmaŋmaŋ' ni layisi dari pam duhi.

¹⁰Layimmiya dakuγiri duhi, ka niŋ buyim niŋ li n-niŋ binnyoma niŋ nimdi maa ni duyi li, ka chε ka di kɔba di buyim.

¹¹Zaŋmiya di zay' kuŋ tam sala buyim zuyu ka di bii, ka di tahiʒieyu mooi, ka di dayiri zaa nyεligi niŋ di puuni, ka din zahimzahim la zaa di buyim.

¹²Di daa kul wum ma la yoli, buyim maa ni daa bi yihi di ni din zahimzahim maa shεm,

¹³lala ka a gba bi yi a pagɔrisigu tuma dayiri ni. A ku lan yi a dayiri maa ni hal ka n ti tum a n suhuyiyisili tuma.

¹⁴Man' Yawε n-yεli lala maa. Saha kanna, n ni niŋ li. N ku chε li niŋbu, n ku tilig' a, n suhu ku maai. N ni kar' a saria kaman a tuma min' a biɛhigu ni nyε shεm. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ n-yεli lala maa."

Anabi paya kpiya

¹⁵Ka Yawε daa yεli ma,

¹⁶"Daadam, n yεn zaŋla a ni yuri ninvuy' so pam yim ka chε a. Amaa miri ka a ti fabili bee n-kum bee n-chε ka nintam yi a ninni.

¹⁷Siyisima, amaa ka pampam. Miri ka a ti kum o kuli. Vilim' a baŋtabiga ka piri a namba. Miri ka a ti zaŋ bini pɔbi a zuγusaa naŋgbampibili bee n-di kuli kumbu bindirigu."

¹⁸Ka n daa toyisi niriba maa yεtɔya asiba, zaŋ chani zaawuni ka m paya kpi. Dindali maa yi biɛyu asiba ka n daa niŋ kaman bε ni zali ma shεm maa.

¹⁹Di saha ka niriba daa bɔhi ma, "A ku yεli ti a ni niŋ shεm maa gbinni ni nyε shεm?"

²⁰Di saha ka n daa yεli ba, "Yawε n-daa yεli ma,

²¹'Yεlim' Izraelnima, Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: N ni sayim n luy' kasi shee din nyε yi ni mali shεli nyuri bara, ka yi nini tiyi li, ka yi suhuri yu li la, ka bε ti zaŋ takɔbiri ku yi bidibisi mini yi bipuyin' shεba yi ni chε yin' la.

²²Ka yi ti niŋ kaman n ni niŋ shεm maa. Miriya ka yi ti zaŋ bini pɔbi yi zuγusaa naŋgbampiba, yi mi di ti di kuli kumbu bindirigu.

²³Yi ni ti vili yi baŋtabisi, ka piri yi namda. Di ti fabiliya bee n-kum, amaa yi tuumbieri ni ti ɔin ya chaŋ, ka yi ti ɳuhira niŋdi taba.

²⁴Di saha Ezekiel ni ti leei shihirili yi sani. Yi ni ti niŋ kaman o ni kul niŋ shεm ɳɔ. Di yi ti niŋ lala, yi ni ban ni man' Yawε n-nyε yi Duuma.'

²⁵Ka nyini daadam, dahin' sheli n ni ti yen deei be kpior ni be luy' sheli din nyε be suhupielli mini be jilima, ka be nini tiyi li, ka be suhuri yu li pam m-pahi be bidibisi mini be bipuyinsi la,

²⁶dindali maa ninvuy' so ηun ti zo n-tiligi ni ti zo n-ka a sanna nt i a di lahibali.

²⁷Dindali maa a ni ti yaag' a noli tɔyisi ηun zo n-tiligi maa yεtɔya, ka ku lan shini yaha. Dimboŋɔ puuni ka a ni leei shihirili be sani, ka be ban ni mani n-nyε Yawε."

Ezekiel 25

Anabitali yεtɔya din jendi Ammɔnnima

¹Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, zaŋm' a nini kpa Ammɔnnim' polo tɔyisi anabitali yεtɔya jendi ba.

³Yεlim' Ammɔnnim' maa, 'Wummiya ti Duuma Yawε ni yeli shem, Yawε ηun nyε ti Duuma ηɔ yeliya: N jembu duu ni daa sayim ka yi mali suhupielli la mini Izrael tiŋgbɔŋ ni kpalim dabari ni be ni daa gbahi Judanim' chan ka yi mali suhupielli la zuyu,

⁴n yen zaŋ ya mi ti wulimpuhili polo nima ka be sun ya. Ka be ti ti be suya yi sani n-ʒini yi sunsuuni. Be ni ti di yi tiwala, ka nyu yi bihim.

⁵N ni zaŋ Raba leei laakuma mɔri ηubbu shee, ka zaŋ Ammɔnnim' fɔntinsi lee biŋkɔbbaligu gariche. Di saha ka yi ban ni mani n-nyε Yawε.

⁶Dama Yawε ηun nyε ti Duuma ηɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: Yi ni daa kpahiri yi nuhi, ka mali yi naba tɔri tiŋa, ka yi suhuri paligi yi ni lo zay' bie' sheli zaŋ chan Izrael tiŋgbɔŋ polo la zuyu,

⁷n teei n nuu jendi ya, ka zaŋ ya ti zuliya shεba kaman be ni ηme tɔbu di ninvuy' shεba, ka n ti kun ya niriba maa sani n-kpihim yi birili tiŋgbɔŋ maa ni. N ni ti kun ya, di saha ka yi ban ni mani n-nyε Yawε."

Anabitali yεtɔya din jendi Mɔabnima

⁸Yawε ηun nyε ti Duuma ηɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Mɔabnima' yeliya, 'Judanim' kul bemi kaman zuliya shεb' ni be shem,'

⁹dinzuyu n ni che ka soya niŋ Mɔab luyili zuyu tintariga tinsi din nyε Bεtijeshimot mini Baalimɔn ni Kiriataim din nyε be tiŋgbɔŋ maa jilima tinsi la ni.

¹⁰N ni zaŋ di mini Ammɔnnim' niŋ wulimpuhili polo nim' nuu ni, ka be su ba, ka zuliya shεb' ku lan teei Ammɔnnim' yela.

¹¹Ka n ti darigi Mɔabnima' tibili, ka be ban ni mani n-nyε Yawε."

Anabitali yεtɔya din jendi Edom

¹²Yawε ηun nyε ti Duuma ηɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Edomnim' daa bɔhi Judanim' bieri ka dinzuyu che ka be kpe taali ni be ni bɔhi ba bieri maa zuyu.

¹³Dinzuŷu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-bojɔ: N ni yiyisi n suhu bahi Edomnim' zuŷu n-ku ninsalinim' mini biŋkobiri zaa, ka che ka di kpalim zani dabari, be ni zaŋ takobiri ku ba Tεman hal ni Dεdan.

¹⁴N ni che ka n niriba Izraelnim' bɔhi Edomnim' bieri ti ma. Be ni ti niŋ Edomnim' maa kaman n sujee mini n suhuyiyisili ni nyε shem, ka be baŋ m bieri bɔhibu ni nyε shem. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yeli lala maa."

Anabitali yεtɔya din jɛndi Filistia

¹⁵Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-bojɔ: "Filistianim' ni doli dimdi din bi naara mini nia bieri din be be suhuri ni n-ku niriba la zuŷu,

¹⁶Dinzuŷu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo yeliya, 'N ni yiyisi n suhu bahi Filistianim' zuŷu. N ni ku Cheretinima, ka ku be ninvuy' sheb' ben kpalim be teeku dul' la.

¹⁷N ni bɔhi ba bieri pam, ka darigi be tibili ni suhuyiyisili fiɛbiga. N yi bɔhi ba bieri, di saha be ni baŋ ni mani n-nyε Yawε.' "

Ezekiel 26

Anabitali yεtɔya din jɛndi Taai

¹Yuun' sheli din pahiri yuma ayopoin goli dahin yini dali ka Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, Taainim' ni yeli shem zaŋ chan̄ Jεrusalεm polo m-bojɔ: Niriba maa dunɔdaya kabisiya n-yooi yali ti ti pumpɔjɔ. Mbo! di ni wurim doya ɳo zuŷu, ti ni tɔŋ.

³Dinzuŷu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-bojɔ: Nyin' Taai, nyama, m bi ɣe a nyaanja. N ni che ka tinsi pam kana ti lir' a kaman teeku ni che ka kɔgbana yiŋiri luri shem la.

⁴Be ni ti daai Taai goma luhi, ka wurim di binwɔyila, ka n ti yihi di tankpayu ka che ka di kpalim tampin neli doya.

⁵Di ni ti leei teeku sunsuuni luy' sheli be ni deeni lansi. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yeli lala maa. Di ni leei niriba ni yεn ɳmeri diri nema luy' sheli.

⁶Be ni ti zaŋ takobiri ku o ninvuy' sheb' ben be o tingbɔŋ maa fɔntinsi ni. Di saha ka be ni baŋ ni mani n-nyε Yawε."

⁷Dama Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-bojɔ: "N ni che ka Nebukadneza ɳun nyε Babilon naa, ka lan nyε nanim' zaa nazuŷu ɳo zaŋ yuri mini chechebunsi ni wɔribariba ni tɔbbihi pam ben mali yaa n-yi nuzaa polo na ti liri Taainima.

⁸Be ni ti zaŋ takobiri ku ninvuy' sheb' ben be a tingbɔŋ maa fɔntinsi ni. Be ni ti me gooni gili ya niŋ, ka me bimbina tayı li, ka zaŋ be nyotayirisı tayı bεmaŋa.

⁹Be ni ti me o tɔbutuhiri' bimbina tabili yi goma, ka zaŋ kpandi wurim yi binwɔyila.

¹⁰Be yuri maa ni ti galisi hal ka be tan̄kpagbiligu ti lim ya, ka woribariba mini be t̄orokonim' ni be chechebunsi vuri ti che ka yi dikiya sohigi, be ni kpe yi tingboj maa ni kaman nira ni kpere tin' sheli din wurim ni shem la.

¹¹Be yuri takarifiema ni ti no n-gili yi solori zaa, ka be zañ takobi ku yi niriba, ka daai yi daantali' kara la luhi tiña.

¹²Be ni ti di yi buni, ka ȝe yi daguya. Be ni ti daai yi goma luhi, ka wurim yi yil' viela la. Be ni ti va yi kuja mini yi taabodari ni yi tan̄kpazim ti bahi kom ni.

¹³ N ni ti che ka yi yila yilibu zani tariga, ka so ku lan wum yi mojilonim' kumsi.

¹⁴N ni ti che ka yi leei tampinj neli doya, ka be zañdi ziñgbahiri lansi yergiri deeni yi zuyu. Ka so ti ku lan me yi dabari maa. Man' Yawε n-yeli maa. Man' Yawε ȝun nyε yi Duuma ȝo n-yeli lala maa."

¹⁵Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo ni yeli shem zañ chan̄ Taai polo m-bojɔ: "Be yi ti kuri niriba a puuni, ka ben dehi dansi la ȝuhira, ka be ti daag' a luhi, a lubu damli ni ti sohigi tin' shena din ȝe teeku duli.

¹⁶Di saha teeku ni nanim' zaa ni ti yiñisi be nam ȝiishεhi n-yeei be nam kpariti mini be ni wuyi situr' shena soñ ni dabiem. Be ningbuna ni ti sohira, ka be teei ȝini tiña, ka a yela nin ba alahiziba, ka be ni' sohira sahakam.

¹⁷Be ni ti fabili a zuyu, ka yel' a: 'Nyin' tin' sheli din yuli daa du ȝo, bo n-lee che ka a lan ka teeku ni? Tin' sheli din min' a niriba daa mali yaa teeku ni ȝo, nyini ȝun daa zal' a kriñ a tingboj maa nim' zaa sani ȝo!

¹⁸ Tingban' shena din be teeku puuni daa sohigimi a ni daa lu dahin' sheli maa, ka di gari ba a ni daa naai shem maa zuyu."

¹⁹Dama Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo ni yeli shem m-bojɔ: "N yi che ka a kpalim zani dabari kaman niriba ni na ȝi n-ȝini tin' shena ni, n yi zañ a nin kɔbulli ni, ka ko' titali lim a,

²⁰dindina n ni zañ a layim kpiimba ni, ka zañ a pahi kurimbuni ha niriba la zuyu, ka che ka a be tingbani puuni dabari din nyε saha din ka bahigu dabari la ni, ka a mini ben pun faai siyi la ti be nimaani din ni che ka so ku lan be a ni yaha bee ka a ti lan mali biñigu shee nyevianim' tingboj ni.

²¹N ni ti che ka a biñigu mali dabiem pam, ka a ti ku lan beni. Hal be yi ti bo a shee, be ku lan nya a yaha. Yawε ȝun nyε ti Duuma ȝo n-yeli lala maa."

Ezekiel 27

Kuyila din nyε Taainim' dini

¹Yawε daa yeli ma,

²"Pumpoñɔ nyin' daadam, yilimi kuyilli bahi Taai zuyu,

³ka yeli Taai din be teeku noli, ka be mini tin' shəja din be teeku duli nim' ninđi daabiligu la, 'Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bojə: Nyin' Taai, a yeliya, 'N viəl' zaa.'

⁴A tintarisi bela teeku puuni. Ben daa me a, daa me a ka a viəl' zaa.

⁵Be daa zaŋla gəhi tihi din yi Sənir na m-mali a dapaya zaa. Be daa ḥmahila Ləbanon sida tihi daantalisi na ti sa a ni.

⁶Be daa zaŋla Bashan oki tihi m-mali a ḥarij duhirisi. Be zaŋla Saipurus teeku duli wolifahi dari mali a puuni ka ninj wəbinyina pa di zuyu.

⁷Be zaŋla Ijipti tı̄ngboj ni be ni wuyi tampieł' viəl' shəli ninj a ḥarij tani, ka di nyə a tuuta. Ka a zuyuzaa bimparigu din nyə zay' sabinli mini zay' ɣee la yi Elisha teeku duli na.

⁸Sidənnim' mini Arivadnim' n-daa nyə a kpatoonsi. Ka Zəmer yənnim' nyə a ḥarij duhiriba.

⁹Gebal kpamba mini di yənnim' daa bela a sani m-maani a shee kpatuya zaana. Teeku puuni ḥarima zaa mini di kpatoonsi zaa daa nyela ben be a ni dar' a nəma.

¹⁰Perižia mini Lidia ni Libia təbbihi daa nyela ben be a təbbihi ben nyə a təbutuhiri' biinsi la ni. Be daa zaŋ be nyɔtayiri mini be kuriti zuyupila soj a ni. Be daa tir' a jilima.

¹¹Arivadnim' mini Həlechinim' daa nyela ben ɣi a goma zuyu ti gili, ka Gamadinim' mi daa ɣe a binchunchuna gbini. Be daa zaŋdila be løyubuya yiini a dukpina zuyu ti tuui. Ben a n-daa chə ka a viəl' zaa.

¹²A mini Speen daa gərila kəhigu tab' tı̄ngboṇa ni, yi ni daa mali azichi pam zuyu. Be daa zaŋ di anzinfra mini kuriti ni dalima ni nuyiso n-tayiri yi nəma.

¹³Ka yi mini Giriisinim' ni Tubalnim' ni Meshəkinim' daa lan ninđi daabiligu tab' tı̄ngboṇa ni. Ka be daa zaŋdi ninsalinim' mini daanya nəma na ti tayiri yi daguya.

¹⁴Ka Bətitəgarimanim' daa zaŋdi yuri mini təbutuhiri' yuri ni buntaansi na ti tayiri yi nəma.

¹⁵Ka a mini Rədinim' daa layindi ninđi daabiligu, teeku duli tinsi pam daa nyela a da' gahinda, ka be zaŋdi wəbinyina mini lanjin dari yɔr' a nəma zuyu.

¹⁶A mini Edomnim' daa ninđi daabiligu tab' tı̄ngboṇa ni a nəma din galisi pam zuyu, ka be zaŋdi təkəisi mini binʒiehi ni be ni wuyi situr' shəja ni tampieł' viela ni kəral ni rubinim' na ti tayiri yi nəma maa.

¹⁷A mini Judanim' ni Izraəlnim' daa ninđila daabiligu. Ka be daa zaŋdi alikama din yi Minnet na mini za ni shiri ni kpam ni ti' shəli din ninđi ningbuŋ ka di bi poori la na ti tayiri yi daguya.

¹⁸A mini Damaskusnim' daa niŋdi daabiligu a nema pam min' a daazichi ni daa galisi la zuyu, dina n-nye: Həlibən wain mini gumdi.

¹⁹A mini Vədannim' ni Javannim' bən yi Uzal na daa niŋdila a nema daabiligu. Bə daa lan zaŋdila kuriti mini kasia ni tulaale na ti tayiri a daguya.

²⁰A mini Dədannim' daa niŋdila wərinyaampara daabiligu.

²¹Areebianim' mini Kədar nabihi zaa daa nyəla a daabi' yurisi bən niŋdi piənyama mini piəlahi ni buhi daabiligu. Binyara ḥo ni ka a mini ba daa niŋdi daabiligu.

²²Ka yi mini Shiiba daabibi ni Raama daabibi daa niŋdi daabiligu ni taba. Ka bə daa zaŋdi tulaale viəla balibu kam mini kuy' viəla ni salima na ti tayiri yi nema.

²³A mini Harannima ni Kannenima ni Idənnima ni Ashurinima ni Kilimadnim' daa niŋdila daabiligu.

²⁴Bəmbəŋənim' daa niŋdila binyari viəla mini situr' səbilifaa shəŋa bə ni wuyi ni duu puuni tiŋban' ni kuntu shəŋa bə ni liyisiliyi, ka zaŋ mihi wuyi ka di mali yaa daabiligu. Binyara ḥo ni ka a mini ba daa niŋdi daabiligu.

²⁵Speen ḥarima n-daa ʒiri a daguya chana. Dinzuju a nema daa palila teeku bulli zaa.

²⁶A ḥariŋduhiriba n-zaŋ a chaŋ teeku bulli ni. Wulimpuhili polo pəhim ʒe n-sayı̄m' a teeku bulli maa ni.

²⁷Ka a daazichi min' a nema ni a daguya ni a kpatoonsi ni a ḥariŋduhiriba ni a ḥariŋmaaniba ni a dagudariba ni a təbbihə bən zaa be a ni ni a min' a niriba zaa bən be a sani shim teeku bulli ni a wurimbu dali.

²⁸Ka a ḥariŋduhiriba kuhigu vuri daa che ka teeku duli səhigi.

²⁹Ka ninvuy' shəb' bən daa gbibi ḥariŋtuurisi daa yi bə ḥarima ni na. Ka kpatoonsi mini ḥariŋduhiriba zaa bən be teeku ni du nti ʒe duli,

³⁰ka duhi bə yee kum pam a zuyu. Bə ni ti kəri taŋkpəyə puŋi bə zuγuri ka dəni tampiligm ni bilim.

³¹Bə ni ti pini zuγukpina, ka so buri a zuyu. Bə ni ti kum a zuyu ni suhusayiŋgu mini fabila pam.

³²Bə kuhigu maa ni, bə ni ti yili kuyilli a zuyu. Tin' dini n-na mi n-wurim teeku sunsuuni kaman Taai ni wurim shəm ḥo?

³³A nema daa yi kul yi teeku ni na, niriba pam nyari li mi. A daa zaŋ a daazichi min' a daguya səŋ dunia ḥo nanima ka bə nya azichi.

³⁴Pumpəŋə a sayimya teeku puuni, kəbulli ni. Ka a min' a daguya ni a tumtumdiba zaa layim shim.

³⁵A yela gari ninvuy' shεb' bεn be teeku duli maa tinsi ni zaa, ka dabiεm pam gbahi bε nanima a zuyu, ka bε nina ni maligi.

³⁶ Kɔhigɔribɑ bεn be niriba maa ni ni mal' a ansarisi. A bahigu maa nyεla din bie, ka a ku lan beni yaha."

Ezekiεl 28

Anabitali yεtɔya din jεndi Taai naa

¹Ka Yawε daa yεli ma,

²"Daadam, yεlim' Taai naa, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: A ni mali karimbaani a suhu ni zuyu ka a yεli, 'N nyεla wuni, ka ɿi wuni nam ɿishee teeku bulli ni maa.' Amaa a kul nyεla ninsala, ka pa wuni; hal a ni zaŋ a tεha ɳmahindi wuni tεha la zaa yoli.

³A tεhiya ni a mali yεm gari Daniel, ka ashili shεli kani ka a bi mi li.

⁴A yεm min' a baŋsim maa ka a zaŋ bo buni ti amanja, ka layisi salima min' anzinfa niŋ a daazichi duri ni.

⁵A ni mali yεm pam zaŋ chanj daabiligu polo maa zuyu ka a chε ka a buni nabi pahi, ka a mali karimbaani a buni maa zuyu.

⁶Dinzuyu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: A ni tεhi ni a mali yεm kaman wuni maa zuyu,

⁷nyama, n ni chε ka tinzunnim' kana ti lir' a. Be nyεla ninvuy' bieri gari zulya kam. Be ni ti ɳohi be takɔbiri lu a yεm din viɛl' ɳɔ zuyu, ka sayim' a jilima la.

⁸Be ni ti daag' a niŋ gballi ni, ka a kpi gadama niŋbu kum teeku bulli maa ni.

⁹A ni ti tooi yεli ni a nyεla wuni ninvuy' shεb' bεn ku a maa tooni? Dama ninvuy' shεb' bεn ti a dan' maa sani, a nyεla ninsala, ka pa wuni.

¹⁰A ni kpi ɳun bi guni kum tinzunnim' nuu ni. Dama Yawε ɳun nyε yi Duuma ɳɔ n-yεli lala.' "

Taai naa lubu

¹¹Ka Yawε daa lan yεli ma pahi,

¹²"Daadam, fabilim Taai naa zuyu ka yεl' o, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Nyini n-daa nyε shihirili din wuhiri din ka galimi ka mali baŋsim pam, ka viɛl' zaa.

¹³A daa bela Idεn din daa nyε Naawuni puu la ni, ka kuy' viɛla kam daa nyεla a ni mali shεli niŋdi amanja. Dina n-nyε kanelian mini kirisolait ni daimɔnd ni beril ni oniyisi ni jasipa ni safaya ni tεkɔisi ni emerald. Salima ka be zaŋ mali di ni tayili binshεŋa zuyu. Be ni daa nam a dahin' shεli ka be daa mal' li.

¹⁴N daa pii ch̄erubi zali ka o gul' a, ka a be Naawuni zoli din be kasi zuyu. A daa bela buyim kuya ni chana.

¹⁵A daa nyela ḥun ka galimi a biጀigu ni a nambu dali hal ka b̄e ti nya alahichi a ni.

¹⁶A daabiligu maa ni daa ti yeligi, a daa zaŋla gadama kp̄eh' a kɔbili ni, ka tum alahichi, dinzuyü ka n kar' a Naawuni zoli maa zuyu bahi kaman dayiri bini maa, ka ch̄erubi ḥun daa gul' a maa mi kar' a yihi buyim kuya maa ni.

¹⁷A jilima zuyu daa che ka karimbaani kpe a suhu ni. A jilima zuyu daa che ka a sayim a yem. N daa daag' a luhi tiŋa, n daa yih' a palɔni nanim' tooni ni b̄e lih' a vienyelinga.

¹⁸A ni daa bi doli wuntia soli n-niŋ daabiligu, ka tum alahichi pam zuyu daa che ka a sayim a jembu duri. Dinzuyü ka buyim yi a ni na n-di a zaa; ka n daa che ka a leei tampiligim do tiŋa b̄en zaa daa nya a ninni.

¹⁹Ka di daa gari b̄enkam daa yi mi a. A bahigu maa nyela din bie pam, ka a ku lan beni yaha.' "

Anabitali yetɔya din jəndi Sidɔn

²⁰Ka Yawε daa yeli ma,

²¹"Daadam, zaŋm' a nini kpa Sidɔn polo n-tɔyisi anabitali yetɔya jəndi li,

²²ka yeli, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔŋɔ: Sidɔn, m bi ʒe a nyaanya. N ni nya jilima a ni. N yi kar' a saria a ni, ka che ka n kasitali yi zahira a ni, b̄e ni baŋ ni mani n-nyε Yawε.'

²³Dama n ni che ka alɔbo lu a ni, n ni che ka b̄e ku niriba a ni solɔri zuyu. Be ni ti zaŋ takɔbi din jənd' a maa ku niriba luyilikam, ka kpiimba ti do a ni, ka b̄e baŋ ni mani n-nyε Yawε.' "

Izraelnim' ni nya alibarika

²⁴"Izraelnim' ti ku lan nya suligunyinyaŋu bee goo be ʒiʒiinitab' b̄en daa maani ba ansarisi la zaa so sani, ka b̄e ti baŋ ni man' Yawε n-nyε be Duuma."

²⁵Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔŋɔ: "N yi ti yihi Izraelnim' be ni wurim be zuliya sheb' zaa ni n-zaŋ ba layim luŋ' yini, ka che ka m bierikasitali yi zahira be sani zuliyanim' maa ninni, di saha be ni ti ʒini bemaŋmaŋ' tingbon' sheli n ni daa zaŋ ti n dabili Yaakubu la ni.

²⁶Be ni ti be ni ni alaafee, ka me yiya, ka ko wain tihi puri. N yi ti kari be ʒiʒiinitaba b̄en zaa lihi ʒiem ba la saria, be ni baŋ ni man' Yawε n-nyε be Naawuni."

Ezekiel 29

Anabitali yetɔya din jəndi Ijipti

¹ Yuun' sheli din pahiri yuun' pia puuni gol' so ḥun pahiri pia bieyu pinaayi dali ka Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, zaŋm' a nini kpa Firawuna ḥun nyε Ijipti naa ḥo polo, ka tɔyisi anabitali yεtɔya jend' o mini Ijiptinim' zaa.

³Yεlim' o, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Nyin' Firawuna ḥun nyε Ijipti naa ḥo, m bi ʒe a nyaanja. Nyin' nyεbiga ḥun bahibahi aman' be ko' sunsuuni ka yεra, 'Nail nyεla n ni su sheli. Mani n-daa gbi li.'

⁴N yεn zaŋla ziŋgoo kuhi a yεno, ka che ka a kɔsoya ni zahim kpe n-shεbis' a salichehi ni, ka n voog' a yih' a kɔsoya maa ni na n-tabil' a kɔsoya maa ni zahim shεb' zaa bεn be a salichehi maa ni zaa du duli.

⁵N ni zaŋ a min' a kɔsoya ni zahim maa labi tiŋgban' nεli ni, ka a ti lu palɔni, ka bε ti ku nya a sɔyi. N ni ti zaŋ a ti mɔyu ni biŋkɔbiri mini juri ka bε di.

⁶ Di saha ka Ijiptinim' zaa ti banj ni mani n-nyε Yawε. A ni daa leei kariŋmaanja jaŋgbee Izraεlnim' sani maa zuyu.

⁷Bε daa yi zaŋ bε nuhi gbaag' a, a bɔyirimi ḥ-ḥmahī bε bɔyusapima. Bε daa yi zaŋ bεmaŋ' jem' a, a kabigirimi ka che ka bε naba kɔŋ zanibu.

⁸Dinzuyu Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: N ni che ka bε zaŋ takɔbiri lu a zuyu n-ku ninsalinim' mini biŋkɔbiri bεn be a ni.

⁹Ka Ijipti tiŋgbɔŋ zani dabari, ka lan ka buchi sheli. Di saha ka bε ti banj ni mani n-nyε Yawε. Dama a yεliya, 'Nail nyεla n ni su sheli, mani n-daa gbi li.'

¹⁰Dinzuyu m bi ʒe a nyaanja, ka bi ʒe a kɔsoya maa nyaanja, n ni che ka Ijipti tiŋgbɔŋ zaa bahi yoli n-leei dabari, zaŋ Migidol hal ni Sine n-zaŋ hal ti paai Itiɔpia tintariga.

¹¹Daadam napɔŋ ti ku lan no di ni, ka biŋkɔbiri gba napɔna ti ku lan no di ni. Binvhirigu ti ku lan be di ni hal ni yuun' pihinahi.

¹²N ni ti che ka Ijipti leei dabari dɔni tiŋgbɔŋ' shεŋa din pun nyε dabari sunsuuni, ka di fɔntinsi ti leei dabari n-dɔni yuun' pihinahi m-pahi fɔntin' shεŋa din pun bahi yoli zuyu. N ni ti wurim Ijiptinim' kpεhi zuliya shεb' ni, ka wurim ba kpεhi tiŋgbɔŋ' shεŋa ni.' "

¹³Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: "Yuun' pihinahi maa yi ti naai n ni yihi Ijiptinim' maa bε ni daa wurim be ninvuy' shεb' zaa ni na,

¹⁴n ni ti lan labisi Ijipti zali di zaashee, ka zaŋ ba labisi Patrɔs din nyε bε virili shee la. Ka bε nam ti ku mali yaa nimaani.

¹⁵Bε nam maa ni ti gbarigi gari nam kam, ka bε ti ku lan duhi bεmaŋ' gari zuliya shεba, ka n ti che ka bε kpαlim biɛla din ni che ka bε ku lan su zuliya shεba yaha.

16Ka Izraelnim' ku lan lihiri Ijiptinim' ninni bori soñsim. Be yi ti teei din daa nin Ijiptinim' maa yela, di saha be ni banj be ni daa bori soñsim be sani maa galimi ni nyé sheli. Di saha ka be ni banj ni man' Yawé n-nyé be Duuma."

Naa Nébukadneza nyañ Ijiptinima

17Yuun' pisinaayopoin puuni gol' so ñun dañ tooni dahin yini dali ka Yawé daa yeli ma,

18"Daadam, Babilon naa Nébukadneza chëmi ka o többihi mooi be nini bahi Taai zuyu. Be ȝi ȝiya ka be zuyuri viëhi, ka buyi binyara ka be bøyusapima liilii. Amaa omañmañ' bee o niriba maa so bi nya binsheli Taai din ni yo be ni tum tuun' sheli di ni maa samli.

19Dinzuyü Yawé ñun nyé ti Duuma ño ni yeli shëm m-bëñj: N ni zañ Ijipti tingbony ti Babilon naa Nébukadneza ka o ti ñme n-di di nëma, ka ȝe di nëma n-zañ di daazichi chanj, ka di ti leeg' o többihi yori.

20N zañ Ijipti tingbony ti o ka di leeg' o tuma yori, dama n tuma ka be daa tum ti ma maa. Yawé ñun nyé ti Duuma ño n-yeli lala maa.

21Dindali maa n ni ti che ka yilli bili Izrael, ka n che ka a töyisiri yëtëya be sani. Di saha ka be ni ti banj ni mani n-nyé Yawé."

Ezekiël 30

Yawé ni darigi Ijiptinim' tibili

1Yawé daa yeli ma,

2"Daadam, töyisim' anabitali yëtëya yeli, 'Yawé ñun nyé ti Duuma ño ni yeli shëm m-bëñj: Kummiya ka fabili dabisili maa zuyu.

3Dama dabisili maa miriya. Yawé dabisili maa miriya; di ni ti nyela sagbana dabisili. Di ni ti nyela mbusim dabisili zuliya kam sani.

4Be ni ti zañ takobi lu Ijiptinim' zuyu. Be ni ti ku niriba Ijipti ka va be daazichi chanj, ka daai di tanzahi luhi. Biërim pam ni ti be Itiopia.

5Be ni ti zañ takobi maa ku be mini Itiopianima ni Putinima ni Ludinima ni Areebianim' zaa ni Libianima ni tingbony' shëña din niriba zañ be noli ti naai ba."

6Yawé ni yeli shëm m-bëñj: "Bënkam ȝe Ijipti nyaanja ni ti lu, ka di ni mali yaa sheli nyuri bara la naai. Be ni ti zañ takobi ku ba, zañ Migidol hal ni Sine. Yawé ñun nyé ti Duuma ño n-yeli lala maa.

7Di ni ti leei dabari m-be tingbony' shëña din pun leei dabari sunsuuni, ka di fôntinsi ni ti pahi fôntin' shëña din pun lu n-dahim ni.

8N yi ti niñ buyimjabi Ijipti, ka bënkam soñdi ba maa lu, di saha be ni banj ni mani n-nyé Yawé.

⁹Dindali n ni ti tim tuumba ka bε yi n sani kpe ḡarima chaŋ ti kpεhi Itiɔpianim' bεn bi mi bε yεla ḡo dabiεm pam. Biεrim ni ti paai ba Ijiptinim' mbusim dabisili maa dali, dama di kanna."

¹⁰Yawε ḷun nyε ti Duuma ḡo ni yeli shεm m-bøŋɔ: "N ni chε ka Babilon naa Nεbukadneza naai Ijipti daazichi zaa.

¹¹O min' o niriba bεn be o sani nyεla ninvuy' biεri gari zuliya kam. O ni ti zaŋ ba na ka bε ti sayim tiŋgbøŋ maa. Bε ni ti ḡohi takobiri lu Ijiptinim' zuyu n-ku niriba yεrigi tiŋgbøŋ maa ni.

¹²N ni chε ka Nail Mɔyili kom nyuui, ka n zaŋ tiŋgbøŋ maa niŋ ninvuy' biεri nuu ni. N ni ti chε ka tinzunnim' sayim tiŋgbøŋ maa n-tabili binsheγukam din be di ni. Man' Yawε n-yeli lala maa."

¹³Yawε ḷun nyε ti Duuma ḡo ni yeli shεm m-bøŋɔ: "N ni wurim buya, ka sayim Mεmfisi binnana la naai. Naa ti ku lan be Ijipti tiŋgbøŋ ni, dinzuγu n ni ti zaŋ dabiεm niŋ Ijipti tiŋgbøŋ maa ni.

¹⁴N ni chε ka Patros zani dabari. N ni ti niŋ buyim nyo Zɔan, ka ti kari Tebisinim' saria.

¹⁵N ni ti yiyisi n suhu bahi Pεlusium din nyε Ijiptinim' tøbu tuhibu yaa shee la zuγu, ka sayim Tebisinim' daazichi.

¹⁶N ni ti niŋ buyim nyo Ijipti, ka Pεlusiumnim' ti nya suhusayingu pam. Ka sanʒieγu ti ʒe Tebis n-da di goma luhi, ka Mεmfisinim' dimnim' ti liri ba wuntan' ni.

¹⁷Bε ni ti zaŋ takobiri ku Heliopolis mini Bubastis nachimba, ka gbahi tinsi maa nim' ti leei daba.

¹⁸N yi ti sayim Ijiptinim' nam sulinsi, ka bε bara nyubu yiko naai, wuntan' ni ni ti zibigi Tehafineħes, ka sagbana ti lim tiŋ' maa. Ka bε ti gbahi bε tiŋkpansi niriba chaŋ ti leei daba.

¹⁹N ni ti yεn darigi Ijiptinim' tibili shεm m-bala. Di saha ka bε ti baŋ ni mani n-nyε Yawε."

Ijipti naa yiko naaya

²⁰Yuun' piniyini puuni gol' so ḷun daŋ tooni daba ayopɔin dali ka Yawε daa yeli ma,

²¹"Daadam, n kabi Firawuna ḷun nyε Ijipti naa ḡo bøyu, ka bε bi tar' li moyab bee n-lo li tani din ni chε ka di niŋ yaa, ka o zaŋ li gbaai takobi yaha.

²²Dinzuγu Yawε ḷun nyε ti Duuma ḡo ni yeli shεm m-bøŋɔ: M bi ʒe Firawuna ḷun nyε Ijipti naa ḡo nyaaŋa, n ni kabis' o bøyiri din mali yaa mini din pun kabi la, ka chε ka takobi yi o nuu ni lu.

²³N ni wurim Ijiptinim' kpεhi zuliya shεb' ni, ka kari ba kpεhi tiŋgbøna zaa ni.

²⁴N ni ti che ka Babilon naa bɔyiri niŋ kpiŋ, ka n zaŋ n takobi niŋ o nuu ni. Amaa n ni kabisi Firawuna bɔyiri, ka o ti be o tooni ŋuhira kaman ŋun nya daŋa din yɛn ku o la.

²⁵N ni ti che ka Babilon naa bɔyiri niŋ kpiŋ, amaa n ni ti che ka Firawuna bɔyiri niŋ bɔy' zalima, ka be baŋ ni mani n-nye Yawε. N ni ti zaŋ n takobi niŋ Babilon naa nuu ni, ka o ti zaŋ li lu Ijiptinim' zuyu.

²⁶Ka n ti wurim Ijiptinim' kpɛhi zuliya shɛb' ni, ka kari ba kpɛhi tingbɔna zaa ni. Di saha ka be ti baŋ ni mani n-nye Yawε."

Ezekiel 31

Bɛ zaŋ Ijipti ŋmahindi sida tia

¹Yuun' piniyini puuni gol' so ŋun pahir' ata dahin yini dali ka Yawε daa yeli ma,

²"Daadam, yɛlim' Ijipti naa Firawuna min' o niriba zaa: 'A galisim lee ŋmanila ŋuni?

³Zahimmi Asiria din nyɛ Lebanon sida tia, din mali wul' viela, ka nyɛ tibɔŋ ni mahim, ka nyɛ din wɔyɑ pam, ka di wulikpani chaŋ ti tɔri sagbana la.

⁴Kom daa beni n-sɔŋ li. Ka tingbani ziliŋ daa che ka di zooi niŋ wɔyilim, ka che ka di mɔyɑ kom daa zo n-tieli be ni daa sa li luy' sheli maa, ka di kɔsoya kom zo n-tieli tingbɔŋ maa ni tihi zaa.

⁵Dinzuyu n-che ka di wɔy' zuysaa gari mɔyu ni tihi zaa. Di wulikpani daa bara, ka di wula wɔyɑ, di ni daa nyari kom pam zoori la zuyu.

⁶Noombihi zaa daa tɛrila be tɛri di wula zuyu; ka mɔyu ni biŋkɔbiri daa dɔyiri be bihi di mahim, ka zuliya pam ʒiini di mahim.

⁷Di galisim mini di wula wɔyilim zuyu daa che ka di viela, dama di nyaya daa chaŋmi ti kpe kom pam ni.

⁸Sida tihi din daa be Naawuni tihi puu la ni daa bi paai li. Gohi tihi bi paai di wulikpana. Nira ku tooi zaŋ ti' shɛŋa din be polipoli buyisi di wula. Tia daa ka Naawuni tihi puu la ni din viel' paai li.

⁹Mani n-daa nam li ka di viela, ka mali wula pam. Ka Idɛn tihi zaa din daa be Naawuni tihi puu la ni daa zabiri li nyuli.

¹⁰Dinzuyu, Yawε ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ ni yeli shɛm m-bɔŋɔ: Di ni ti wɔyɑ, ka di nyoli chaŋ ti be sagbana ni, ka di ni mali karimbaani maa zuyu,

¹¹n ni ti zaŋ li niŋ zuliya shɛb' naa nuu ni, ka o ti niŋ li kaman di tuumbieri ni simdi shɛm. N ni ti yihi li bahi.

¹²Tinzunnim' bɛn nyɛ ninvuy' bieri gari zuliya kam ni ti ŋmaai li luhi ka che li sɔŋ; ka di wula ti lu zoya zuyu mini vinvama ni. Ka di wulikpani kabisi ti lu kom ni be

luy' shəŋja ni tingbəŋ maa ni. Ka dunia ḥo ninsalinim' zaa ti zo n-yi di mahim maa ni ka che li.

¹³Di ni ti lu n-doya ka noonsi ti tamdi di mundili maa zuyu, ka mɔyū ni biŋkɔbiri zaa ti be di wulikpana maa ni.

¹⁴Dimbəŋjɔ zaa ni ti niŋmi ni di che ka tihī dinkam ʒe m-bayi kom ti ku lan zooi wɔyā bee n-che ka di wulikpana chanj ti be sagbana ni. Ka tia kam din nyuri kom ti ku lan zooi paai di wɔyilim maa. Dama di zaa ni ti nyela din yen kpi n-kpe tingban' ni kaman binshɛyukam ni kpiri shem la n-chanj ti pahi bənkam pun faai siyi kpiimba biɛhigu shee la zuyu."

¹⁵Yawə ḥun nyɛ ti Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔŋjɔ: "Di ni ti yen siyi kpiimba biɛhigu shee dahin' sheli maa n ni ti che ka kɔbuli ni kom lim li, ka m pi li. N ni ti mɔŋ di kulibɔna kom, ka tayı di kopalisi zali. N ni ti che ka Ləbanɔn niŋ liya di zuyu, ka mɔyū ni tihī zaa vari suui di zuyu.

¹⁶N ni daai li luhi kpiimba biɛhigu shee maa m-pahi bən pun be kpiimba biɛhigu shee maa zuyu. Tingbana ni ti sɔhigi di lubu vuri zuyu, ka Idən tihī zaa din nyɛ Ləbanɔn ti' gahinda ka nyari kom vienyelinga la suhuri ni ti maai kpiimba biɛhigu shee maa.

¹⁷Bε gba ni ti dol' li chanj kpiimba biɛhigu shee maa nti pahi bε ni zaŋ takɔbiri ku zuliya shəba mini bε zɔnim' la ni zuliya shəb' bən daa ʒi di mahim la zuyu.

¹⁸Idən ti' dini n-daa lee mali jilima, ka galisi ḥman' a? Pumpɔŋjɔ n ni daag' a mini Idən tihī niŋ tingbani puuni. A mini bən bi guni la ni ti layim dɔni luy' yini m-pahi bε ni daa zaŋ takɔbi ku ninvuy' shəb' la zuyu. Dimbəŋjɔ nyela Firawuna min' o tɔbbihi zaa. Yawə ḥun nyɛ ti Duuma ḥo n-yeli lala maa."

Ezekiel 32

Bε zaŋ Ijipti naa ḥmahindi nyɛbiga

¹Yuun' sheli din pahiri pinaayi puuni gol' so ḥun pahiri pinaayi dahin yini dali ka Yawə daa yeli ma,

²"Daadam, fabilim' Firawuna ḥun nyɛ Ijipti naa ḥo zuyu, ka yel' o, 'A təhiya ni a nyela gbuyinli zuliya kam sani, amaa a ḥmanila nyɛbiga m-be mɔyili ni. A luri a kulibɔna kom ni, ka zaŋ a naba siyiri kom maa ni n-sayim a kulibɔna maa puuni kom.

³Yawə ḥun nyɛ ti Duuma ḥo ni yeli shem m-bɔŋjɔ: Niriba pam tooni ka n yen zaŋ laŋa n-labi pir' a n-vo a n laŋ' maa ni du na.

⁴N ni ti zaŋ a labi tingban' ni; palɔni ka n ti yen zaŋ a bahi, ka che ka noonsi zaa kana ti lu a zuyu, ka dunia zaa mɔyū ni biŋkɔbiri dari tɔh' a ḥubi.

⁵N ni ti zaŋ a nimdi bahi zoya zuyu, ka zaŋ a niŋbuŋ maa pali vinvama ni.

⁶N ni ti che ka a ʒim zo n-tieili tingbani hal ti tayı zoya, ka a ti pali kulibɔna.

⁷ N yi ti kpihim a birili, n ni che ka zuyusaa zibigi, ka sanjmarisi ku lan ne. N ni ti che ka sagbana limsi wuntanja, ka goli ti ku lan paligi.

⁸ N ni ti che ka neesim sheja din be zuyusaa zaa niy liya a zuyusaa, ka che ka tingbony zibigi. Yawε ηun nyε ti Duuma ηo n-yeli lala maa.

⁹ N ni ti gbaag' a pahi zuliya sheb' ni n-zan a chan a ni bi mi tingbon' sheja ni, ka che ka di muysisi niriba pam.

¹⁰ N ni ti che ka a yela gari niriba. Ka a yela ti gbaai be nanim' dabiem pam, ka be niengbuna sohira. N yi ti ηooi n takobi be tooni, be ninvuy' yino kam niengbuna kul yen sohirimi sahakam be nyeviya zuyu a lubu maa dali.' "

¹¹ Yawε ηun nyε ti Duuma ηo ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Babilon naa ni ti zan o takobi na ti lu a zuyu.

¹² N ni ti che ka kpiɔnjim' zan takobiri na ti ku a tɔbbihi. Be zaa ni ti nyela zuliya kam ni ninvuy' bieri. Be ni ti sayim Ijiptinim' ni mali binshεja nyuri bara la, ka ku be tɔbbihi zaa.

¹³ N ni ti ku be biŋkɔbiri ben be kulisi ni, ka ninsalinim' naba ku lan siyi di ni yaha, ka niyi takarifiema gba ku lan siyi di ni yaha.

¹⁴ Di saha n ni ti che ka di koma niy vielim, ka che ka di kulibona kom zɔri kaman kpam la. Yawε ηun nyε ti Duuma ηo n-yeli lala maa.

¹⁵ N yi ti che ka Ijipti zani dabari, ka che ka binshεja zaa din daa be di ni vuui, n yi ti ku binshεyukam din be di ni, di saha ka be ti baŋ ni mani n-nyε Yawε.

¹⁶ Fabila maa m-bala. Zanjmiya li yili yila. Zuliya kam payiba ni zan li yili yila. Be ni zan li yili yila Ijipti mini di tɔbbihi zuyu. Yawε ηun nyε ti Duuma ηo n-yeli lala maa."

Kpiimba biɛhigu shee

¹⁷ Yuun' sheli din pahiri pinaayi puuni, gol' so ηun daŋ tooni bieyu pinaanu dali ka Yawε daa yeli ma,

¹⁸ "Daadam, kummi Ijipti tɔbbihi zuyu, ka zan be mini zuliya sheb' ben mali yaa niy tingban' ni m-pahi ninvuy' sheb' ben pun be kpiimba biɛhigu shee la zuyu.

¹⁹ Duni ka a lee vieli gari? Siyimiya tingban' ni ti dɔni pahi ninvuy' sheb' ben bi guni zuyu.

²⁰ Be ni ti kpi m-pahi be ni zan takobi ku ninvuy' sheb' zuyu. Be zan Ijiptinim' tila takobi ni be gbahi be mini be tɔbbihi n-zan ba chan.

²¹ Na' sheb' ben mali kpiɔŋ ni ti yeli be mini ben sɔndi ba yela kpiimba biɛhigu shee maa. Be ni ti siyi tingban' ni nti fo n-doya, ben bi guni ka nyε be ni zan takobi ku sheba.

²² Asiria beni, ka di tɔbbihi zaa gbala gil' li, takobiri ka be daa zan ku be zaa.

²³Be gbala maa bela kpiimba biɛhigu shee maa puuni ha. Di tɔbbihi zaa lɔyimmi gili di gballi. Takɔbi ka bɛ daa zaŋ ku bɛ zaa. Bɛna n-daa zaŋ dabiɛm kpɛhi nyɛviyanim' tingbɔŋ ni.

²⁴Elam beni, ka di tɔbbihi zaa gili di gballi. Takɔbi ka bɛ daa zaŋ ku bɛ zaa, bɛ nyɛla bɛn bi guni ka kpe tingban' ni. Be nyɛla bɛn daa zaŋ dabiɛm kpɛhi nyɛviyanim' tingbɔŋ ni. Be di vi chan̄ ti pahi ninvuy' shɛb' bɛn be kpiimba biɛhigu shee zuyu.

²⁵Be zaŋ Elam leei bɛ ni ku ninvuy' shɛb' la mini di tɔbbihi bindoo. Be gbala yɛrigila di ni. Be zaa daa nyɛla bɛn bi guni. Takɔbi ka bɛ zaŋ ku ba. Dama bɛ daa nyɛla bɛn zaŋ dabiɛm kpɛhi nyɛviyanim' tingbɔŋ ni. Be daa di vi pahi bɛn siyi kpiimba biɛhigu shee zuyu.

²⁶Mɛshɛk mini Tubal beni, ka di tɔbbihi gbala yɛrigi di ni zaa. Be zaa nyɛla bɛn bi guni. Takɔbi ka bɛ zaŋ ku ba, bɛ nyɛla bɛn daa zaŋ dabiɛm kpɛhi nyɛviyanim' tingbɔŋ ni.

²⁷Be bi dɔni pahi tɔbutuhiriba bɛn daa lu tɔb' ni kurimbuni ha ka zaŋ bɛ bidibbina mali chan̄ kpiimba biɛhigu shee la zuyu, bɛn takɔbiri daa kuyi bɛ zuyuri, ka nyɔtayirisi pa bɛ kɔba zuyu la. Dama tɔbutuhiriba dabiɛm daa be nyɛviyanim' tingbɔŋ ni.

²⁸Lala ka bɛ yen ku yi gba m-pahi bɛ ni daa zaŋ takɔbi ku ninvuy' shɛb' bɛn bi guni la zuyu.

²⁹Edom beni, di nanim' mini di kpamba kpɔŋ maa zaa, bɛna n-doya m-pahi bɛ ni daa zaŋ takɔbi ku ninvuy' shɛb' la zuyu maa. Be mini ninvuy' shɛb' bɛn bi guni n-lɔyim doya pahi ninvuy' shɛb' bɛn pun be kpiimba biɛhigu shee la zuyu maa.

³⁰Nuzaa polo nanim' beni, bɛ zaa mini Sidɔnnim' zaa ni di vi pahi bɛ ni ku shɛb' la zuyu, bɛ ni zaŋ bɛ kpɔŋ kpɛhi niriba dabiɛm la zuyu. Be nyɛla bɛn bi guni, ka doya pahi bɛ ni zaŋ takɔbi ku ninvuy' shɛb' zuyu, ka di vi pahi ninvuy' shɛb' bɛn be kpiimba biɛhigu shee maa zuyu.

³¹Firawuna yi ti nya ba, o suhu ni maai zaŋ chan̄ o tɔbbihi zaa polo. Be daa zaŋ takɔbi ku Firawuna min' o tɔbbihi zaa. Yawɛ ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ n-yɛli lala maa.

³²Dama o daa zaŋ dabiɛm kpɛhi nyɛviyanim' tingbɔŋ ni. Dinzuyu bɛ ni zaŋ o sɔŋ pahi ninvuy' shɛb' bɛn bi guni zuyu, bɛ ni daa zaŋ takɔbi ku ninvuy' shɛb' la. Firawuna min' o tɔbbihi zaa. Yawɛ ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ n-yɛli lala maa."

Ezekiel 33

Naawuni zaŋ Ezekiel leei Izraɛlnim' gula (Ezekiel 3.16-21)

¹Yawɛ daa yɛli ma,

2“Daadam, yelim’ niriba maa, ‘N yi che ka tobu lu tingboj ni, ka tij’ maa nim’ pii be ni ninvuy’ yino leei be gula,

3ka be gula maa yi ti nya ka tobu kani tingboj maa ni na, ka o piebi kikaa yeli niriba maa di yela.

4Di saha be yi ti wum kikaa maa kumsi ka zaŋ li niŋ be bayaka, ka tobu maa kana ti di ba, be kum maa taali ni ʒila bemanjan’ zuyu.

5Be ni wum kikaa maa kumsi, ka zaŋ li niŋ be bayaka zuyu, be kum zambu ni ʒila bemanjan’ zuyu. Amaa be yi di deei sayisigu maa, be naan tiligi be nyeviya.

6Amaa be gul’ maa yi nya ka tobu kanna, ka o bi piebi kikaa maa, ka niriba maa bi banj ka tobu maa di ba, be daalahichi zuyu ka tobu maa di ba maa, amaa n ni zaŋ be kum maa taali ʒilila be gula maa.’

7Dinzuju, nyini daadam, n zaŋ a leela Izraelnim’ gula. A yi kul wum yetɔy’ sheli n noli ni saha shelikam, nyin’ zaŋmi li kpahi be zuyu ni ti ma.

8N yi yeli ninvuy’ bieri, ‘Yinima ninvuy’ bieri ɳɔ, biehiŋ kani, yi ni kpi,’ ka a bi sayisi ninvuy’ bieri maa ka be niŋ tuuba, ninvuy’ bieri maa ni kpi be tuumbieri zuyu, amaa be kum maa taali ni ʒila a zuyu.

9Amaa a yi sayisi ninvuy’ bieri ni be zo n-yi be ninvuy’ biɛtali maa ni, ka ninvuy’ bieri maa bi che be tuumbieri maa, be ni kpi be tuumbieri maa ni, amaa ka nyini lee tiligi a nyevili.”

Sokam ni o talahi tuma

10“Nyin’ daadam, yelim’ Izraelnima, ‘Yi ni yeri shem m-bojɔ: Ti birigginsim mini ti daalahichi tibisim marigi ti mi ka ti tarigi. Wula ka ti lee yen niŋ be?’

11Yelim’ ba, ‘Yawɛ ɳun nyɛ ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bojɔ: Mani ɳun be ɳɔ zuyu, m bi yu ni ninvuy’ bieri kpi. Amaa m bɔri ni ninvuy’ bieri niŋla tuuba ka be, dama yinim’ Izraelnima, bɔzuyu ka yi lee yen kpi?’

12Nyin’ daadam, yelim’ a niriba maa, ‘Wuntizɔriba yi birigi, be wontitali ku tooi tiligi ba. Ka ninvuy’ bieri yi zo n-yi be ninvuy’ biɛtali ni, be ninvuy’ biɛtali maa ku luhi ba. Ka wuntizɔriba yi kpe alahichi tumbu ni, be ku tiligi,

13hal n ni kul yeli ni biehiŋ kani wuntizɔriba ni be maa zaa yoli, be yi niŋ be wontitali maa naani ka tum alahichi, n ku lan teei be wontitali tuun’ sheli yela. Amaa be ni kpi be ni tum alahichi shɛŋa maa puuni.

14Din pahi nyela, hal n ni kul yeli ninvuy’ bieri ni biehiŋ kani, be ni kpi maa zaa yoli, be yi zo n-yi be daalahichi ni, ka tum din doli zaligu mini din tuhi,

15be yi zaŋ be ni deei binshɛŋa talima labisi ti bindana, ka labisi be ni zaŋ kpiɔŋ fa binshɛŋa ti dilana, ka doli zaligu shɛŋa din tiri nyevili, ka bi lan tumdi alahichi, biehiŋ kani be ni be, be ku kpi.

16Ka n ku lan teei bε ni tum alahichi shεŋa maa sheli yεla. Bε tum din doli zaligu mini din tuhi, biehiŋ kani, bε ni be.'

17Amaa ka a niriba maa yεra, 'Ti Duuma ni niŋdi shεm bi tuhi.' Ka di mi nyεla bε ni tumdi shεm n-lee bi doli zaligu soli.

18Wuntizɔriba yi chε bε wuntitali tuma ka tumdi alahichi, bε ni kpi di zuyu.

19Ka ninvuy' bieri yi chε bε ninvuy' biɛtali ka tumdi din doli zaligu soli mini din tuhi, bε ni be di zuyu.

20Amaa yi yεra, 'Ti Duuma ni niŋdi shεm bi tuhi.' Yinim' Izraelnima, n ni kari yi zaa saria n-doli yi tuma ni nyε shεm."

Jerusalem Iubu Iahibali

21Bε ni daa gbahi ti chaŋ maa yuun' sheli din pahiri yuun' pinaayi puuni gol' so njun pahiri pia daba anu dali ka ninvuy' so njun yi Jerusalem zo n-tiligi daa kana ti yεli ma, 'Tiŋ' maa luya.'

22Iun zo n-tiligi maa kandina dazohigu dali zaawuni, Yawε nuu daa pala n zuyu. Amaa njun zo n-tiligi maa ni daa paai n sanna asiba saha sheli maa, ka Yawε daa chε ka n zilinli lebigi, ka n noli yaai, ka n-tɔyisi yεtɔya.

Niriba daalahichi

23Yawε daa yεli ma,

24"Daadam, ninvuy' shεb' bεn na be Izrael tingban' shεŋa din bahi yoli la puuni na kul yεrimi, 'Ibrahimma daa nyεla ninvuy' yino, amaa ka bε daa zaŋ tingboŋ maa ti o ni o su. Amaa tinim' galisiya, biehiŋ kani, bε zaŋla tingboŋ maa ti ti ni ti su li.'

25Dinzuyu yεlim' ba, 'Yawε njun nyε ti Duuma njo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Yi nubirila binkpima, ka jemdi buya, ka kuri niriba, yi ni tooi su tingboŋ maa?

26Yi ninjla yi takobiri naani, ka tumdi din chihira, ka yi zaa yinoyino bori yi tab' payiba, yi ni tooi su tingboŋ maa?

27Yεlim' ba, 'Yawε njun nyε ti Duuma njo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Mani njun be njo zuyu, biehiŋ kani, ninvuy' shεb' bεn be luy' shεŋa din bahi yoli la ni, bε ni zaŋ takobiri ku ba, ka bεnkam be moyu ni, biŋkobiri ni gbahi ba nubi. Ka ninvuy' shεb' bεn be nir' ni ni zani luy' shεŋa tuhi tɔbu mini bεn be vokaba ni, alɔbo ni di ba.

28N ni chε ka tingboŋ maa zani dabari n-dahim doya, ka bε ni daa mali yiko sheli nyuri bara maa zani tariga; ka Izrael zoya zaa ti kpalm zay' neya hal ka so ku lan gari di gbini.

29N yi chε ka bε tingboŋ maa zani dabari m-bahi yoli bε ni tum din chihiri shεŋa la zaa zuyu, bε ni banj ni mani n-nyε Yawε.' "

Din doli anabi yεtɔya nyaanja

30“Ka di yi nyela nyin’ daadam, a niriba bən ʒe goma gbini mini bən ʒe dunoya ni yeri taba, ka sokam yeri o ʒiʒiinikpee, ‘Kamiyana ti wum yətɔy’ shəŋa din yi Yawə sanna ni nyə sheli.”

31Bə kala a sanna kaman niriba ni kanna shəm, ka ʒini a tooni kaman n niriba n-nyə ba la, ka wum a yəligu, amaa bə ku dee li. Bə nyela naŋbammalismnima, amaa ka bə suhuri lee bela bə bomma ni.

32Bə sani, a ŋmanila yiliyiina ɳun yiini yurilim yila, ɳun kukoli viəla, ka o mi biŋkumda ŋmebu vienyəliŋga. Bə wumd’ a ni yeri shəm, amaa bə ku niŋ a ni yeli shəm maa.

33Dimboŋɔ yi ti niŋ pali, di mi nyela din ni niŋ pali, di saha bə ni baŋ ni anabi daa be bə ni.”

Ezəkiel 34

Izraəl pięguliba

1Yawə daa yeli ma,

2“Daadam tɔyisim’ anabitali yətɔya jəndi Izraəl pięguliba. Tɔyisim’ anabitali yətɔya yeli ba, ‘Pięguliba, Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳɔ ni yeli shəm m-bəŋɔ: Yinim’ Izraəl pięguliba bən kul dihirila bəmaŋ’ ɳɔ, pa pięguliba n-dihiri pieri?

3Yi nyuri pieri maa bihim, ka yeri bə ni zaŋ pieri kəbiri wuysi situr’ shəŋa, ka kəriti biŋkəb’ pola bən mali kpam. Amaa yi bi dihiri pieri.

4Yi bi kpaŋsiri bən ka yaa la, yi bi tibiri bən bieri la, yi bi niŋdi tana lɔri bən nya dansi la, yi bi tayiri bən yirigi la na, yi mi bi bo bən bɔrigi la shee. Amaa yi zaŋla kiŋkansi mini ninkuunsi su ba.

5 Dinzuŷu ka bə wurim kpe yɔŷu maa, bə leela mɔŷu ni biŋkəbiri zaa bindirigu.

6M pieri maa daa wurim kpe yɔŷu nti be zoya zaa mini daboli kam zuŷu dari ginda. M pieri maa daa wurim kpe yɔŷu m-be dunia ɳɔ luyilikam ni, ka so kani ɳun ni lihi bo bə shee.

7Dinzuŷu yinim’ pięguliba, wummiya Yawə ni yeli shəm:

8Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳɔ yeliya: Mani ɳun be ɳɔ zuŷu, m pieri leela biŋbahira ni gbahiri shəba, ka leei mɔŷu ni biŋkəbiri bindirigu, pięgul’ ni kani zuŷu. M pięguliba maa bi bo m pieri maa shee, amaa ka lee dihirila bəmaŋa ka bi dihiri m pieri maa.

9Dinzuŷu pięguliba, wummiya Yawə ni yeli shəm:

10Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳɔ ni yeli shəm m-bəŋɔ: M bi lan ʒe pięguliba maa nyaanya. N ni dee i m pieri bə sani, ka bə ku lan dihi pieri maa, ka pięguliba maa ku lan dihi bəmaŋa yaha. N ni fa m pieri bə noya ni, ka bə ku lan nyə bə bindirigu.’”

Piegula sunj

11Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-boηo: "Mmañmanj' ni vihi bo m pieri, n shiri ni bo bε shee.

12Kaman pieguliba ni vihiri bori bε pieri shee shem saha sheli bε yi ti wurim kpe yɔyu la, lala ka n yεn bo m pieri maa shee. Sagbani mini zibisim titali dali, n ni lihi bo ba bε ni daa wurim kpe yɔyu m-be luy' shelikam zaa n-tiligi ba.

13N ni yihia zuliya shεb' ni na, ka yihia ba tingbɔn' shεnja ni layim taba n-zaj ba tahi bεmañmanj' tingbɔn ni. N ni ti dihiri ba Izrael zoya zuyu mini kom ni be luy' shεnja ni ni niriba ni be luy' shεnja zaa ni tingbɔn maa ni.

14N ni ti zaj bindiri' viela dihiri ba. Izrael zoya zuyu nti yεn nyε bε mori ɳubbu shee. Nimaani ka bε ni ti do momah' viela tingban' ni, ka bε ti ɳubiri mo' viela Izrael zoya zuyu.

15Mani, mmañmanj' ni ti guli m pieri maa, ka n ni ti che ka bε dɔni. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo n-yeli lala maa.

16N ni bo bεn bɔrigi la shee, ka tayı bεn yirigi la labisina, ka zaj tana lo bεn nya dansi la, ka kpañsi bεn gbarigi la. Amaa bεn bara, ka mali yaa la, n ni ku ba. N ni zaj din tuhi dihi ba.

17Amaa yinim' bεn nyε m pieri ɳo, Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem m-boηo: N ni ti kari saria wuhi din be piegu min' o kpee sunsuuni, ka wuhi din be pielahi mini buhi sunsuuni.

18Yi ni ɳubiri mo' viela ɳo di bi sayi? Ka wula ka yi lan nori mo' shεnja din kpalim ɳo sɔndi tiŋa? Yi yi nyu ko' vielli, di lan kpami ni yi zaj yi naba sayim ko' sheli din kpalim?

19Ka dayila m pieri maa yεn ɳubila yi ni no mo' shεnja sɔŋ maa, ka nyu yi ni zaj yi naba sayim ko' sheli maa?

20Dinzuγu Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli ba shem m-boηo: Mmañmanj' ni kari saria wuhi din be piε' titali mini piε' kɔyū sunsuuni.

21Dama yi zaj yi nyɔri mini yi bɔyusapima ni yi yila daai biŋkɔb' shεb' bεn ka yaa la zaa hal ti wurim ba kpehi yɔyu katiŋa.

22N ni tiligi m biŋkɔbiri maa, ka so ku lan nahim ba. Ka n ti woligi binsheli din be piegu min' o kpee sunsuuni.

23N ni ti che ka piegula yino ɳun nyε n dabili Dauda guli ba ka dihiri ba. O ni ti dihiri ba ka nyε bε piegula.

24Man' Yawε ni ti nyε bε Naawuni, ka n dabili Dauda ti nyε bε naa be bε sunsuuni. Man' Yawε n-yeli lala maa.

25N ni ti lo ba suhudoo alikauli, ka kari mɔyu ni biŋkɔb' bieri zaa tingbɔn maa ni din ni che ka bε ti be mɔyu maa ni, ka gberi nimaani ka barina sheli kani.

26N ni niŋ alibarika niŋ bε mini yay' shεli din gili n zoli ḥo ni, ka chε ka saa miri ba saa mibu saha. Di ni ti nyεla alibarika saa.

27Bε puri ni tihi ni ti wali wala, ka tingbani ni bindira niŋ. Bε ni ti be bε tingbōŋ maa ni ni alaafee. N yi kabisi dapuhi din pa bε nyiŋgoya zuyu la, ka fa ba ninvuy' shεb' bεn zaŋ ba leei daba nuu ni bahi, bε ni banj ni mani n-nyε Yawε.

28Zuliya shεb' ku lan kana ti ḥyme ba tōbu ka di bε nema, ka tingbōŋ maa ni biŋkobiri ku lan gbahi ba. Bε ni ti beni ni alaafee ka so ku lan kpεhi ba dabiem.

29N ni ti ti ba tingban' shεli din mali atam vienyeliŋga, ka bε ku lan kpi kum tingbōŋ maa ni yaha. Ka zuliya shεb' ku lan tu ba yaha.

30Bε ni ti banj ni man' Yawε ḥun nyε bε Naawuni ḥo be bε sani. Ka bεn' Izraelnim' nyε n niriba, Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo n-yεli lala maa."

31Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo yεliya, "Yi nyεla n ni dihiri m piε' shεba, ka n nyε yi Naawuni."

Ezekiel 35

Naawuni darigi Edomnim' tibili

1Yawε daa yεli ma,

2"Daadam, zaŋm' a nini kpa Edom zoli polo, n-tɔyisi anabitali yεtɔya jεndi li,

3ka yεli li, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yεli shεm m-bōŋ: M bi ʒe a nyaanja, nyini Seir Zoli. N teela n nuu jεnd' a ni n chε ka a zani dabari bahi yoli.

4N ni chε ka a fɔntinsi wurim, ka a tingbōŋ zani dabari, ka a banj ni mani n-nyε Yawε.

5A ni daa gbibi dun kurugu, ka chε ka bε zaŋ takobiri ku Izraelima saha shεli bε ni daa nya yεlibiεyε bε tibidarigibo din bahindi nyaanja ni la zuyu.

6Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yεli shεm m-bōŋ: Mani ḥun be ḥo zuyu, kum n-nyε a sanyoo, ka a mi ku tooi yi di ni. Ninvuy' kubo taali ʒi a zuyu, ka ninvuy' kubo maa ni dol' a.

7N ni chε ka Edom zoli zani dabari bahi yoli. Ka n chε ka bεn zaa daa yi kanna ka chana ku lan kana.

8N ni ti zaŋ bε ni ku ninvuy' shεb' la pali zoya zuyu, ka chε ka bε ni zaŋ takobiri ku ninvuy' shεb' la ti lu a daboya zuyu min' a vinvama ni ni a koso ya ni.

9N ni chε ka a kul nyε dabari sahakam, ka so ku lan ʒini a fɔntinsi ni yaha. Di saha ka a banj ni mani n-nyε Yawε.

10Dama yi yεliya, 'Tingbana ayi ḥo mini di fɔntinsi ayi ḥo nyεla ti dini, ka ti ni deei li su, hal Yawε ni kul be di ni maa zaa yoli.'

¹¹Dinzuğu Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: Hal ka mani ḥun be ḥo zuyu, n ni darigi a tibili ka di dol' a suhuyiyisili min' a nyuli zabbu ni a ni je ba shəm la soli. N yi kar' a saria, n ni che ka a banj n ni nyə so.

¹²A ni ti banj ni n wum a turi yətəya shənja a ni təyisiri turi Izraəl zoya yəra, 'Di kpaliimla dabari doya. Be zaŋ li ti ti ni ti va li.'

¹³Ka a zaŋ a noli yətəya duhiri amanja n-niŋdi ma, ka təyisiri yətəya pam jəndiri ma, n wum li."

¹⁴Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: "Dunia zaa ni yən mali suhupielli saha shəli ka n yən che ka yi tingbəŋ zani dabari.

¹⁵Izraəl tingbəŋ ni zani dabari ka yi suhuri paligi shəm, lala ka n yən nin yi gba; nyini Sier Zoli mini Edom zaa ni zani dabari. Di saha ka be ti banj ni mani n-nyə Yawə."

Ezəkiel 36

Naawuni niŋ alibarika niŋ Izraəlnim' ni

¹"Nyin' daadam, təyisim' Izraəl zoya anabitali yətəya yeli, 'Yinim' Izraəl zoya, wummiya Yawə yəligu.

²Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: Yi dimnim' maani ya ansarisi yəra, 'To, pumpɔŋjə zo' kura la leela ti dini.'

³Dinzuğu, təyisim' anabitali yətəya yeli, "Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: Be ni daa che ka yi tingbəŋ zani dabari ni yəlimaŋli, ka be nahindi ya luyilikam zaa, ka che ka yi leei zuliya kam ni su shəba ni niriba ni zuri shəb' nyaanja ka maani ya ansarisi la zuyu,

⁴dinzuğu yinim' Izraəl zoya, wummiya Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo yəligu: Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli zoya mini daboya ni kəsoya ni vinvama ni dabari din bahi yoli ni be ni zo ka che fəntiŋ' shənja, ka zuliya shəb' ben kpalim, ka nyə ben gil' li zaa maani li ansarisi la shəm m-bəŋjə."

⁵Dinzuğu Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: "N nyuli zabbu pam puuni ka n təyisiri yətəya jəndiri zuliya shəb' ben kpalim mini Edomnim' zaa, be ni daa mali suhupielli zaa ka təyisi ma ninzeentali yətəya, ka zaŋ n tingbəŋ mini di biŋkobiri mɔri ḥubbu shee leei be dini n-że li la zuyu.

⁶Dinzuğu təyisim' anabitali yətəya zaŋ chanj Izraəl tingbəŋ polo n-yeli di zoya mini daboya ni kəsoya ni vinvama, Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: N təyisirila yətəya n nyuli zabbu suhuyiyisili pam puuni, yi ni di wahala zuliya shəb' turi zuyu la.

⁷Dinzuğu Yawə ḥun nyə ti Duuma ḥo ni yeli shəm m-bəŋjə: M poya, zuliya shəb' ben gili ya ḥo zaa gba ni ti nya turi.

⁸Amaa yinim' Izrael zoya, yi ni teei wula n-wali yi wala ti n niriba Izraelnima. Dama di ku yuui, bε ni kuna pumpɔŋɔ.

⁹Pumpɔŋɔ nyama, m bela yi polo, ka ni ŋmaligi kpa yi polo na, ka yi ko m-biri.

¹⁰Ka n chε ka Izraelnim' zaa daadambieligu nabi, ka niriba ɔini yi fɔntinsi ni, ka yi lab' me luy' shεŋa din daa bahi yol' la.

¹¹N ni ti chε ka yi daadambieligu mini yi biŋkɔbiri nabi. Bε ni galisi ka dɔyi bihi pam. Ka n ti chε ka yi lan be tingbɔŋ maa ni kaman yi ni daa pun be di ni shem kurimbuni ha la, ka n niŋdi ya din viela n-gari n ni daa pun niŋdi ya shem la. Di saha ka yi ti baŋ ni mani n-nye Yawε.

¹²Yinima n niriba Izraelnima, n ni lan zaŋ ya labisi yi tingbɔŋ ni na ka yi ti be di ni n-su li yaha. Ka yi bihi ku lan kpi di ni.

¹³Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ ni yεli shem m-bɔŋɔ: Dama bε yεri ya, 'Yi ŋubirila niriba, ka chε ka yi zuliya kɔŋ bihi.'

¹⁴Dinzuŋu yi ku lan ŋubi niriba, yi mi ku lan chε ka yi zuliya kɔŋ bihi. Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ n-yεli lala maa.

¹⁵N ku lan chε ka yi wum zuliya sheb' turi, yi mi ku lan nya filiŋ zuliya sheb' sani, ka yi mi ku lan chε ka yi zuliya maa lu. Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ n-yεli lala maa."

Izrael nyεvili palli

¹⁶Yawε daa yεli ma,

¹⁷"Daadam, Izraelnim' ni daa be bεmaŋmaŋ' tingbɔŋ maa ni, bε daa tala bε biɛhigu mini bε tuma dayiri. Bε ni daa be shem n sani daa ŋmanila paŋa ni nya sɔrɪlɪm ka bi lan be nyam shem la.

¹⁸Lala zuŋu ka n daa yiŋisi n suhu bahi bε zuŋu bε ni daa ku niriba tingbɔŋ maa ni mini bε buŋ' shεŋa bε ni daa zaŋ ta li dayiri la zuŋu.

¹⁹N daa wurim ba kpεhi zuliya sheli ni, ka bε ti wurim kpe tingbɔŋ' shεŋa ni, ka n daa kari ba saria kaman bε tuma mini bε biɛhigu ni nyε shem.

²⁰Amaa bε ni daa be zuliya sheb' sani maa, luy' shεlikam zaa bε ni daa be, bε daa sayim n yuli din be kasi ŋɔ, dina n-daa chε ka bε yεri ba, 'Yawε niriba m-bɔŋɔ, amaa ka bε yi o tingbɔŋ ni.'

²¹Amaa n zaŋsim daa be n yuli din be kasi ka nyε Izraelnim' ni daa sayim sheli bε ni daa be zuliya sheb' ni la.

²²Dinzuŋu yεlim' Izraelnima, 'Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ ni yεli shem m-bɔŋɔ: Izraelnima, di pala yi zuŋu ka n yεn tum tuuni ŋɔ; amaa n yuli din be kasi ka nyε yi ni daa sayim sheli zuliya sheb' sani yi ni daa be la zuŋu.

²³N ni mali n yuli din galisi maa ka di niŋ kasi, n yu' sheli zuliya shεb' ni daa sayim ka yi gba daa sayim li bε sani la. Ka n yi kahigi n kasitali yi sani bε ninni, bε ni baŋ ni mani n-nyε Yawε.

²⁴N ni yihī ya zuliyanim' maa ni mini tingbōna maa zaa ni n-zaŋ ya labisi yimaŋmaŋ' tingbōŋ ni na.

²⁵N ni zaŋ ko' vielli mihi ya ka yi yi dayiri zaa ni mini yi buŋ' jembo zaa ni.

²⁶N ni zaŋ suhu palli tin ya, ka zaŋ shi' palli niŋ yi ni. N ni yihī yi suhu din be ka kuyili ḥo yi ni, ka zaŋ suhu balli niŋ yi ni.

²⁷N ni zaŋ n shia niŋ yi ni, ka chε ka yi doli n zalikpana mini n zaligu shεŋa din pahi la vienyelinga.

²⁸Di nyaanja yi ni ti be n ni daa zaŋ tingbōn' sheli ti yi yaannim' la ni, ka ti leei n niriba, ka n gba nyε yi Naawuni.

²⁹N ni ti yihī ya yi dayiri zaa ni, ka chε ka yi bindira niŋ pam ka kum ku lan lu yi zuyu.

³⁰N ni chε ka yi tihi wali, ka yi puri ni bindira niŋ pam din ni chε ka kum ku lan lu yi zuyu ka yi di vi zuliya shεb' sani.

³¹Di saha yi ni ti teei yi tuumbieri mini yi biɛhigu din daa bi viɛl' la yεla, ka ku lan bɔri yi ni daa tum alahichi shεŋa mini din chihiri shεŋa la.

³²Di pala yi zuyu ka n yεn tum tuuni ḥo. Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo n-yεli lala maa. Di simdi ni yi baŋ lala. Yinim' Izraelnima, chεliya ka vi gbahi ya, ka yi kɔba ni chɔyisi yi tuma maa zuyu.

³³Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Dahn sheli n yi ti lan kpihim yi daalahichi, n ni ti lan chε ka niriba be yi fɔntinsi ni, ka bε ti lab' me luy' shεŋa din daa bahi yol' la.

³⁴Bε ni ko tingban' sheli din daa nyε zay' nεli la, ka di ku lan nyε zay' nεli ninvuy' shεb' bεn gariti nimaani sani.

³⁵Ka bε ti yεra, 'Tingban' sheli din daa nyε tingban' nεl' la kpalim ḥmanila Iden puu. Ka niriba lan pali fɔntin' shεŋa din daa wurim leei dabari la zaa ni, ka bε me gooni gil' li.'

³⁶Di saha ka zuliya bεn kpalim ka nyε bεn gili ya la zaa ti baŋ ni man' Yawε mmali luy' shεŋa din daa wurim maa me, ka labi biri luy' shεŋa din daa leei tingban' nεl' la. Man' Yawε n-yεli lala maa, ka ni niŋ li.

³⁷Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yεli shεm m-bɔŋɔ: N ni lan chε ka Izraelnim' suhi ma ka n niŋ dimbɔŋɔ ti ba, dina n-nyε n chε ka bε daadambieligu nabi kaman biŋkɔbbaligu la.

³⁸Kaman sara maligu biŋkɔbbaligu ni galisi shem ni kaman Jérusalém churi puhibu ni biŋkɔbbaligu ni beni shem la, lala ka bɛ ni daa wurim fɔntin' sheŋa maa ni ti pali daadambieligu. Di saha ka bɛ ti baŋ ni mani n-nye Yawε.' "

Ezekiel 37

Kɔba ni niŋ nyevili shem ʒii nyabu

¹Ka Yawε nuu daa pa n zuyu, ka Yawε shia daa zaŋ ma ti zali vinvamli sunsuuni. Kɔba n-daa pali di ni.

²Ka o daa zaŋ ma gili di zaa, di daa galisiya pam be vinvamli maa ni, di daa nyela din kuui zaa.

³Ka o bɔhi ma, "Daadam, kɔba ɳɔ ni tooi lan niŋ nyevili?" Ka n garigi yeli, "Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ, nyini m-mi."

⁴Di saha ka o yeli ma, "Tɔyisim' anabitali yetɔya yeli kɔba maa, 'Yinim' kɔb' kuma ɳɔ, wummiya Yawε yeligu.

⁵Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: N ni che ka vuhim kpe yi ni ka yi niŋ nyevyanima.

⁶N ni niŋ jila niŋ ya, ka niŋ ningbuna niŋ ya, ka zaŋ gbaŋ pɔbi ya, ka niŋ vuhim niŋ ya ka yi niŋ nyevili; ka yi baŋ ni mani n-nye Yawε.' "

⁷Ka n daa tɔyisi anabitali yetɔya yeli kaman o ni daa yeli ma shem maa. N ni daa tɔyisiri anabitali yetɔya maa, yim ka vuri ti mɔni karikari, ka kɔba maa daa tuyi taba, ka kɔbili kam daa chan̄ ti tuyi di kpee.

⁸Ka n daa lihi nya ka jila be di ni, ka niŋgbuŋ be di ni, ka gbaŋ pɔbi bɛ zaa. Amaa ka vuhim daa ka bɛ ni.

⁹Di saha ka o daa yeli ma, "Daadam, tɔyisim' anabitali yetɔya yeli vuhim, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: Nyin' vuhim, yim' luŋa anahi zuyu n-kana ti kpe bɛ ni daa ku ninvuy' sheb' ɳɔ ni, ka bɛ leei nyevyanima.' "

¹⁰ Ka n daa tɔyisi anabitali yetɔya kaman o ni daa zali ma shem maa, ka vuhim daa kana ti kpe bɛ ni, ka bɛ leei nyevyanima n-yiyisi zani bɛ naba zuyu. Bɛ daa galisiya pam.

¹¹Di saha ka o daa yeli ma, "Daadam, kɔba ɳɔ ɳmanila Izraelnim' zaa. Be yera, 'Ti kɔba kuuya zaa, ka ti lan ka tahima; ti yɛla naaya zaa.'

¹²Dinzuŋu, tɔyisim' anabitali yetɔya yeli ba, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: N yɛn yɔhila yi gbala, ka yihi ya yi gbala maa ni na, yinim' bɛn nyε n niriba ɳɔ n-zaŋ ya labisi Izrael tiŋgbɔŋ ni.

¹³Yinim' bɛn nyε n niriba ɳɔ, n yi yɔhi yi gbala, ka yihi ya yi gbala maa ni na, yi ni baŋ ni mani n-nye Yawε.

¹⁴N ni ti zaŋ n shia niŋ yi ni, ka yi leeı nyeviyanima, ka n zaŋ ya niŋ yimaŋman' tingbɔŋ ni. Di saha ka yi ti baŋ ni man' Yawε n-daa yeli lala, ka mi shiri ni niŋ li. Yawε n-yeli lala maa.' "

Judanim' mini Izraelnim' leeı nam yini niriba

¹⁵Yawε daa yeli ma,

¹⁶"Daadam, piimi dapayili sabi, 'Juda dini ni Izraelnim' dini m-pa di zuyu. Di nyaanja ka a lan pii dapayili sheli sabi 'Yisifu dini (Ifriim zuliya) ni Izraelnim' dini m-pa di zuyu.

¹⁷Ka a zaŋ di zaa tuyi taba ka di leeı da' yini n-nye zaŋ' yini a nuu ni.

¹⁸Ka a niriba maa yi ti yel' a, 'A ku wuhi ti a ni niŋ shem maa gbinne?'

¹⁹Nyin' yelim' ba, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shem m-boŋo: N yen zaŋla Yisifu jaangbee din be Ifriim nuu ni ḥo mini Izrael zuliya zaa bεn nyε bε talahi niriba ḥo, ka zaŋ Juda jaangbee pahi di zuyu n-zaŋ li leeı jaangbe' yini, ka bε zaa leeı zaŋ' yini m-be n nuu ni.'

²⁰A ni sabi jaangbe' shεŋa zuyu maa yi ti be a nuu ni ka bε nya li,

²¹di saha nyin' yelim' ba, 'Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shem m-boŋo: N ni yihī Izraelnim' zuliya shεb' zaa sani bε ni be na, ka yihī ba luy' shεlikam zaa n-zaŋ ba labisi bεmaŋman' tingbɔŋ ni na.

²²N ni ti zaŋ ba leeı zuliya yini tingbɔŋ maa ni Izrael zoli zuyu, ka na' yino ti nyε bε zaa naa. Bε ti ku lan nyε zuliya diba ayi, bε mi ti ku lan pirigi n-nyε nam buyi.

²³Bε ku lan jεm buya, bε mi ku lan tum tuun' galima n-sayim bεmaŋja bee n-kpe bε biriginsim ni. N ni tiligi ba bε ni tum tuumbie' shεŋa zaa ni, ka yihī ba dayiri ni. Di saha ka bε ti nyε n niriba, ka n gba nyε bε Naawuni.

²⁴N dabili Dauda ni ti nyε bε naa. Ka bε zaa ti mali piεgul' yino. Bε ni ti doli n zaligunim' viεnyεliŋga.

²⁵Bε ni ti be n ni daa zaŋ tingbɔŋ' sheli ti n dabili Yaakubu la ni; yi yaannim' ni daa be shεl' ni la. Bε mini bε bihi ni bε yaansi ni ti be nimaani sahakam. Ka n dabili Dauda ti nyε bε naa sahakam.

²⁶N ni ti lo ba suhudoo alikauli, di ni ti nyela alikauli din ku naai bε sani. N ni ti niŋ alibarika niŋ bε ni, ka che ka bε zuliya nabi, ka n ti zaŋ n jεmbu duu zali bε sani sahakam.

²⁷M biεhigu shee ni ti be bε sani ka n nyε bε Naawuni, ka bε gba nyε n niriba.

²⁸N jεmbu duu yi ti be bε sani saha shεlikam, di saha zuliya kam ni ti baŋ ni man' Yawε m-mali Izraelnim' ka bε be kasi.' "

Ezekiel 38

Naawuni yiysi o suhu bahi Gog zuyu

¹Yawε daa yeli ma,

² “Daadam, zaŋm’ a nini kpa Gög ḥun be Magög tiŋgbəŋ ni, ka nyε Meshæk mini Tubal nazuju ḥo polo tɔyis’ anabitali yεtɔya jend’ o

³yεl’ o, ‘Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Nyin’ Gög ḥun nyε Meshæk mini Tubal nazuju ḥo, m bi ʒe a nyaanja.

⁴N ni ḥmalig’ a gili n-zaŋ ziŋgɔhi ga a yεno n-vo a min’ a tɔbbihi zaa ni a yuri ni a wɔribariba bεn zaa ye gbayinɔníma, ka nyε bεn galisi pam ka gbibi nyɔtayiri’ kara mini nyɔtayiri’ bihi ni takɔbiri ḥo zaa yina.

⁵Pεrižianim’ mini Itiɔpianim’ ni Putinin’ be bε sani. Bε zaa gbibila nyɔtayiri bihi, ka pili kuriti zuŋupila.

⁶Goma tiŋgbəŋ ni tɔbbihi zaa mini Bεtitɔgarima din be nuzaa polo la tɔbbihi zaa be a sani, bε galisiya pam.

⁷A mini ninvuy’ shεb’ bεn layim gil’ a maa zaa niŋmiya shili gu ka a leei bε zuŋulana.

⁸Di yi niŋ daba ayi, yi ni lo tɔbu, zaŋ chaŋ yuma din kanna puuni ka yi kana ti liri bε ni daa ḥme tiŋgbəŋ’ shεli tɔbu, ka bε lan labi me li la. Tiŋgbəŋ shεli din niriba yi zuliya pam ni Izrael zoya zuŋu na, din zani dabari n-dɔni yuui la. Bε daa zaŋ di niriba yila zuliya shεb’ ni na, ka bε zaa ti be ni pumpɔŋɔ ni alaafee.

⁹Yi mini yi tɔbbihi ni yi niriba pam bεn be yi sani ni ti kana kaman sanʒieŋu, ka be kaman sagbani din limsi tiŋgbəŋ’ la.’

¹⁰Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Dindali maa, tεha ni ti kpe a suhu ni, ka a bo zay’ bieŋu niŋbu soya.

¹¹A ni ti yεli, ‘N ni chaŋ ti liri tiŋgbəŋ’ shεli nim’ bεn bi me goma gili bε tiŋkpansi ḥo. N ni chaŋ ti liri ninvuy’ shεb’ bεn be baalim ni suhudoo, ka bε zaa so bi me goma gili bε tinsi, ka mi ka dunokparita bee dunoyɔriti ḥo.

¹²N ni di bε nεma ʒi li chaŋ, ka liri luy’ shεŋa din daa bahi yoli, ka niriba be di ni pumpɔŋɔ, ka nyε ninvuy’ shεb’ bεn yi zuliya shεb’ ni na, ka mali niyi mini nεma, ka nyε bεn be tingbani maa ni ḥo.

¹³Shiibania mini Dεdannima ni Speen kɔhigɔriba ni di tɔbbi’ pola zaa ni ti yεl’ a, ‘A kamina ni a ti di nεma? A layimla a tɔbbihi na ni yi ti ḥme n-di nεma, ka va anzinfa mini salima, ka zaŋ niyi mini nεma pam chaŋ?’

¹⁴Dinzuŋu, daadam, tɔyisim’ anabitali yεtɔya yeli Gög, ‘Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yeli shεm m-bɔŋɔ: Dindali maa n niriba Izraεlnim’ yi ti be ni alaafee, amanɔmaŋ’ ni ti yiŋisi

¹⁵n-yi a biehigu shee nuzaa polo katiŋ’ kana. A mini niriba bεn be a sani zaa nyεla wɔribariba, ka nyε tɔbbihi bεn mali yaa ka galisi pam.

¹⁶A ni ti kana ti liri n niriba Izraelnima kaman sagbani din limsi tingban' la. N ni ti zaŋ a na ka a ti liri n tingbɔŋ̊o nima dabisa shɛŋ̊a din kanna nɔ puuni. N yi ti che ka n kasitali yi polo nyin' Naa Gog sani ka zuliya shɛb' nya li, di ni che ka bɛ banj ma.

¹⁷Yawε ɳun nyε ti Duuma nɔ ni yeli shem m-bɔŋ̊o: A yela ka n daa che ka n daba bɛn nyε Izrael anabnim' yeli kurimbuni ha la, bɛn daa tɔyisi anabitali yεtɔya di dabisa maa ni yuma pam puuni n-yeli ni o ni ti che ka a kana ti liri ba la.' "

Naawuni darigi Gog tibili

¹⁸Yawε ɳun nyε ti Duuma nɔ ni yeli shem m-bɔŋ̊o: "Dindali maa Gog yi ti kana ti liri Izrael tingbɔŋ̊, n suhu ni yiŋ̊isi pam.

¹⁹N nyuli zabbu mini n suhuyiŋ̊isili pam puuni ka n yeri nɔ: Dindali maa Izrael tingbɔŋ̊ ni ti dam pam.

²⁰Teeku puuni zahim mini noonsi bɛn be zuγusaa nɔ ni biŋkɔbiri bɛn be mɔyu ni nɔ ni biŋgbamda ni ninsalinim' zaa bɛn be dunia ni niŋgbuna ni ti sɔhigi n tooni, ka zoya ti wurim ka tampima luna, ka gooni kam lu.

²¹N ni che ka n zoya nɔ nim' zaa zaŋ takɔbiri ti lu Gog zuγu. O tɔbbihi ni ti zaŋ bɛ takɔbiri ɳmaligi lu tab' zuγu.

²²N ni ti zaŋ aləbo mini ninvuy' kubo darigi bɛ tibili ka che ka sa' kura mini sakuya lu bɛ zuγu. N ni ti lan che ka buyim mini chilibi lu o min' o tɔbbihi ni ninvuy' gbalij shɛb' bɛn be o sani zuγu.

²³Ka di zuγu che ka n wuhi n kriɔŋ̊ mini n kasitali ka zuliya pam nya li, ka banj ma. Di saha ka bɛ ti banj ni mani n-nyε Yawε."

Ezekiel 39

Bɛ nyaq Gog

¹"Nyin' daadam, tɔyisim' anabitali yεtɔya n-jɛndi Gog yeli, 'Yawε ɳun nyε ti Duuma nɔ ni yeli shem m-bɔŋ̊o: Nyini Gog ɳun nyε Meshæk mini Tubal nazuyu nɔ, m bi ʒe a nyaaŋa.

²N ni ɳmalig' a gili n-voog' a yihi nuzaa polo maa katiŋ' na n-kar' a tahi Izrael zoya ni.

³N ni ti ɳme a tɔbu a nuzaa ni bahi, ka a piɛma yi a nudirigu ni lu.

⁴A min' a tɔbbihi ni ninvuy' shɛb' bɛn be a sani zaa ni ti lu Izrael zoya maa ni. Ka n ti zaŋ ya ti juri balibu kam mini mɔyu ni biŋkɔbiri ka bɛ di.

⁵A ni ti lula palɔni, dama man' Yawε ɳun nyε yi Duuma nɔ n-yeli lala maa.

⁶N ni ti che ka buyim di Magog mini ninvuy' shɛb' bɛn ʒi teeku noli ni alaafee la, ka bɛ banj ni mani n-nyε Yawε.

⁷N ni ti chε ka n niriba Izraelnim' banj n yuli din be kasi ḥo, ka n ku lan chε ka bε sayim n yuli din be kasi maa yaha. Ka zuliya kam ti banj ni mani n-nye Yawε, Izraelnim' Naawuni ḥun be kasi.' ”

⁸Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo ni yεli shεm m-bεjø: “Di kana, di niŋya. Dabisili ḥo yεla ka n daa yεl' la.

⁹Di saha ka ninvuy' shεb' bεn be Izraεl fɔntinsi ni ni ti yina m-mali buyim nyo bidibbina. Bε ni ti va nyɔtayiri bihi mini zay' kara ni tɔbiri ni piεma ni kpana n-zaŋ li nyo buyim yuma ayopɔin.

¹⁰Bε ti ku lan chanj mɔyu ni ni bε ti kabi dari bee n-chanj yɔyu ni ni bε ti ḥmah ihi, dama bε ni ti malila bidibbina maa maani buyim. Ninvuy' shεb' bεn ḥme ba tɔbu ka di bε nεma, bε gba ni ti ḥme ba tɔbu ka di bε nεma. Ka ninvuy' shεb' bεn fa bε nεma, bε gba ni ti fa bε nεma. Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo n-yεli lala maa.”

Gog sɔyibu

¹¹Dindali maa n ni ti Gog luy' sheli bε ni yεn sɔy' o Izraεl tingbøn ni. Dina n-nye Sochandiba Vinvamli din be teeku wulimpuhili polo la, di ni ti ḥari sochandiba soli, dama nimaani ka bε ni ti sɔyi Gog min' o tɔbbihi zaa. Bε ni ti booni nimaani la Hamɔngɔg.

¹²Izraelnim' ni ti zaŋla chira ayopɔin sɔyi ba din ni chε ka bε tingbøn maa mali.

¹³Tingbøn maa ni ti sɔyi ba din ni chε ka bε nya jilima dahin' sheli n ni ti yεn wuhi ba n jilima ni nyε shεm maa. Yawε ḥun nyε ti Duuma ḥo n-yεli lala maa.

¹⁴Bε ni ti pii dɔbba zali ka bε gindi bε tingbøn maa ni sahakam n-sɔyiri bεn daa kana ti liri ba maa kpiimba bεn kpalim be tingbøn maa ni, ka di zuyu chε ka bε mali bε tingbøn maa. Bε ni ti zaŋla chira ayopɔin vihi.

¹⁵Vihiriba maa yi ti gindi tingbøn maa ni, ka so ti nya ninsal' kɔba luy' sheli, ḥun' bom' bini dalim nimaani hal ka kasiyiriba ti kana ti zaŋ li sɔyi Hamɔngɔg.

¹⁶(Tɔbbihi maa gba tij' beni.) Bε ni ti yεn niŋ shεm mali tingbøn maa m-bala.

¹⁷Nyin' daadam, Yawε ḥun nyε yi Duuma ḥo ni yεli shεm m-bεjø: Yεlim' noonsi balibu kam mini mɔyu ni biŋkɔbiri zaa. Layimmiya tab' kana, yimiya luyilikam n-layim ka sara maligu chu' sheli shili n ni maani ni n tin ya ḥo ni na. Di nyεla sara maligu chu' titali Izraεl zoya zuyu, yi ni ti ḥubi nimdi, ka nyu ʒim.

¹⁸Yi ni ḥubi wɔyira nimdi, ka nyu dunia ḥo nanim' ʒim mini piεlahi ʒim ni piεnyama ʒim ni buhi ʒim ni nayilahi ʒim, bε zaa nyεla Bashan biŋkɔb' kpaba.

¹⁹Yi ni ti di biŋkpam hal ti tiyi, ka nyu ʒim hal ti buyi sara maligu chu' sheli shili n ni maani tiri ya maa ni.

²⁰Yi ni ti ḥubi yuri mini chεchεbumbariba ni tɔbutuhiriba ni tɔbbihi balibu kam n yiŋa. Yawε ḥun nyε yi Duuma ḥo n-yεli lala maa.

Izrael labi di biɛhigu ni

21N ni ti yihi n jilima palo ni zuliya kam sani, ka zuliya kam ti nya n ni kari saria sheli ŋɔ mini n ni darigi bɛ tibili shem maa.

22Dindali zaŋ chana Izraelnim' ni ti baŋ ni man' Yawε n-nye bɛ Naawuni.

23Ka zuliya kam nim' maa ti baŋ ni Izraelnim' tuumbieri zuyu ka bɛ gbahi ba leei daba chanj maa, dama bɛ daa nyɛla ben bi ʒe yim n sani, dinzuyu ka n daa ŋmaligi n nini bahi kpaŋa, ka zaŋ ba niŋ bɛ dimnim' nuu ni ka bɛ daa zaŋ takɔbiri ku bɛ zaa.

24N daa darigi bɛ tibili ka di dolila bɛ dayiri mini bɛ biriginsim ni nyɛ shem, ka daa ŋmaligi n nini bahi kpaŋa ka che ba.

25Dinzuyu Yawε ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: Pumpɔŋɔ n ni labisi Yaakubu zuliya daazichi ti ba, ka zo Izraelnim' zaa nambɔŋu. Ka n ni ti zabi nyuli n yuli din be kasi ŋɔ zuyu.

26Bɛ ni ti be tingbani maa ni ni alaafee, ka so lan kani ŋun ni kpɛhi ba dabiem, bɛ ni tam bɛ vi mini bɛ ni daa bi ʒe ma yim la yɛla.

27N ni daa yihi ba zuliya shɛb' ni, ka yihi ba bɛ dimnim' tingbana ni na nti che ka n kasitali yi palo bɛ zuyu ka zuliya kam nya li la.

28Di saha bɛ ni ti baŋ ni man' Yawε n-nye bɛ Naawuni, n ni daa che ka bɛ gbahi ba chanj, ka n lan zaŋ ba labisi bɛmaŋmar' tingbɔŋ ni na la zuyu. N ku che bɛ ni so bahi.

29N ni ti che ka n shia siyi Izraelnim' zuyu na, ka n ku lan ŋmaligi n nini bahi kpaŋa ka che ba. Yawε ŋun nyɛ yi Duuma ŋɔ n-yeli lala maa."

Ezekiel 40

Naawuni jɛmbu duu ni ti yen be shem ʒii nyabu

(40.1—48.35)

Bɛ zaŋ Ezekiel chanj Jerusalɛm

1Bɛ ni daa gbahi ti chanj ka di ti paai yuun' pisinaanu piligu ni goli bieŋu pia dali. Bɛ ni daa wurim tij' maa ka di ti paai yuun' pinaanahi saha sheli, ka Yawε nuu daa pa n zuyu, ka o daa zaŋ ma chanj Izrael tingbɔŋ ni.

2 Naawuni ʒiinim' maa puuni ka o daa zaŋ ma chanj nimaani nti tam zoli din du pam zuyu, ka binsheli daa ʒe zoli maa zuyu nudirigu polo m-be kaman fɔntij' la.

3 O ni daa zaŋ ma paai nimaani, do' so daa be nimaani ka o niŋgbuŋ daa nyelisira kaman daanya la. O daa gbibila mi pielli mini bɛ ni zaŋdi binsheli buyisiri binyara la o nuu ni. O daa ʒiela dunɔdali gbini.

⁴Ka doo maa daa yeli ma, “Daadam, lihimi vienyelinga, ka gbilisi tibili vienyelinga, ka zaŋ a zaŋ niŋ n ni yen wuh’ a binshenja ḥo zaa ni. Dama n zaŋ a mi ka kpe na ni n ti wuh’ a li. Yelim’ Izraelnim’ a ni nya sheli maa zaa.”

Wulimpuhili polo dunɔdali

⁵Bε daa mela gooni gili Naawuni jembu duu maa zaa. Doo maa ni daa gbibi bimbuyisirigu sheli o nuu ni maa woyilim daa nyela mita ata. Ka o daa zaŋ buyisi gooni maa barilim mini di dubu. Di dubu daa nyela mita ata, ka di barilim gba nyε mita ata.

⁶Di nyaanja ka o daa chan dunɔdal’ sheli din daa kpa wulimpuhili polo la nti du dunɔdura maa m-buyisi li di dunɔbia zaŋ kpe puuni, ka di nyε mita ata.

⁷Du’ bihi shenja daa be di ni, ka du’ bil’ yini kam yeliŋ daa nyε mita ata, ka di woyilim gba nyε mita ata. Ka goma din daa be du’ bihi maa sunsuuni barilim daa nyε mita ayi ni pirigili. Ka zɔŋ duno’ sheli be ni daa doli kperei puuni ha dunɔbia nyε mita ata.

⁸Di nyaanja ka o daa buyisi dunɔdali shee zɔntua, ka di nyε mita anahi.

⁹Di nyaanja ka o daa buyisi zɔŋ din daa be dunɔdali shee, ka di daa nyε mita anahi. Ka di daantalisi nyε mita yiniyini, ka zɔntua maa daa be puuni ha tariga.

¹⁰Du’ bihi atata n-daa be wulimpuhili polo dunɔdali maa yaŋa ayi zaa. Du’ bihi atata maa zaa galisim daa nyela yim, ka di daantalisi din be di luŋa zuyu zaa barilim nyε yim.

¹¹Di nyaanja ka o daa buyisi dunɔdali maa yeliŋ, ka di nyε mita anu. Ka o daa buyisi foliŋga din kpe dunɔdali maa ni, ka di yeliŋ nyε mita ayɔbu ni pirigili.

¹²Ka bε daa me goon’ ḥmaa zali du’ bila kam tooni, ka di dubu nyε sentimita pihinu, ka di barilim nyε sentimita pihinu di yaŋa zaa, ka dubihi buyisib⁹ nyε mita atata di yaŋa zaa.

¹³Di nyaanja ka o daa zani dubil’ yini nyaanja m-buyisi dunɔdali zaŋ ti paai dubil’ din’ la nyaanja, ka di yeliŋ nyε mita pinaayi ni pirigili zaŋ goon’ yini hal ti paai goon’ dini la.

¹⁴O daa lan buyisi zɔŋ la mini dunɔdali din daa bayi daantalisi la ni dundɔŋ ni luyilikam, ka di yeliŋ nyε mita pia.

¹⁵Dunɔdali maa tooni zaŋ hal ti paai zɔntua puuni dunoli maa ni, di yeliŋ daa nyela mita pisinaanu.

¹⁶Dubihi maa mini di pilanim’ daa malila takoriti, ka dunoyoriti daa kul be dubihi maa tooni mini di nyaanja, ka di daa be dunɔdali maa puuni ti gili. Ka zɔntuhi maa gba puuni zaa daa malila takoriti gili. Ka bε daa ḥmenyeme abie tih pa di dukpina maa zuyu.

Samban’ ni

17Di nyaanja ka o daa zaŋ ma yi dundɔŋ ni, duri daa be nimaani ka bε zaŋ kuya ŋme m-malimali gili di dundɔŋ maa zaa. Duri pihita n-daa be bε ni zaŋ kuya ŋme m-malimali luy' shɛli maa tooni.

18Bε daa kul sɔŋ la kuya maa dolisi dundɔŋ maa n-zaŋ hal ti paai dunɔdaya maa wɔyilim tariga. Dimbɔŋɔ daa nyɛla bε ni sɔŋ kuy' shɛŋa tiŋli.

19Di saha ka o buyisi dundɔŋ ni dunɔdali puuni tooni din be tiŋli polo la tooni zaŋ hal ni sambani dunɔdali gbini, ka di wɔyilim nyɛ mita pihinu.

Nuzaa polo dunɔdali

20Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa buyisi dunɔdali din be dundɔŋ titali ni zaŋ labi nuzaa polo la ziliŋ mini di yeliŋ.

21Di dubihi atata din be di yaya ayi la mini di pilanima ni di zɔntua zaa galisim daa nyɛla yim, ka di ziliŋ daa nyɛ mita pisinaanu, ka di yeliŋ nyɛ mita pinaayi ni pirigili.

22Di takɔriti mini di zɔntua ni di abie tihi kɔtomsi daa bemi kaman dunɔdali din be wulimpuhili polo la dina ni daa be shɛm. Di daa malila dunɔdura ayopɔin zaŋ chaŋ dunɔdali maa gbini, ka di zɔŋ be di puuni.

23Nuzaa polo dunɔdali maa tooni, dunoli daa beni kperı dundɔŋ ni kaman di ni daa be shɛm wulimpuhili polo la. Ka o daa buyisi dunoli zaŋ ti kpa dunoli, ka di wɔyilim nyɛ mita pihinu.

Nudirigu polo dunɔdali

24Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma kpa nudirigu polo, ka dunɔdali daa be nudirigu polo maa, ka o daa buyisi di pilanima' mini di zɔntua, ka di mini dunɔda' dina la zaa nyɛ yim.

25Di daa kul malila takɔriti di puuni zaa gili ni di zɔntua ni kaman dimbalanim' takɔriti ni daa be shɛm la. Di ziliŋ daa nyɛla mita pisinaanu, ka di yeliŋ nyɛ mita pinaayi ni pirigili.

26Di daa malila dunɔdura ayopɔin, ka di zɔntua be di puuni. Bε daa ŋmela abie tihi pa di pilanim' maa zaa zuyu. Yayili kam daa malila zay' yinyini.

27Dunɔdali daa be dundombil' ni nudirigu polo. Ka o daa buyisi dunɔdali zaŋ ti kpa dunɔdali din be nudirigu polo, ka di nyɛ mita pihinu.

Dundombil' mini nudirigu polo dunɔdali

28Di nyaanja ka o daa zaŋ ma doli nudirigu polo dunɔdali n-kpe dundombil' ni nti buyisi nudirigu polo dunɔdali maa, ka di mini dunɔda' dina la zaa kul nyɛ yim.

29Di dubihi mini di pilanim' ni di zɔntua mini dina la daa nyɛla yim, ka takɔriti be di ni zaa gili ni di zɔntua maa ni. Di wɔyilim daa nyɛla mita pisinaanu, ka di yeliŋ nyɛ mita pinaayi ni pirigili.

³⁰Zontuhi daa kul gilila di luyilikam, ka di woyilim nyε mita pinaayi ni pirigili, ka di yeliŋ nyε mita ayi ni pirigili.

³¹Di zontua maa daa kpala dundontitali polo, ka bε ŋme abie tihi pa di pilanim' zuyu. Ka di daa mali dunodura anii zaŋ chanj dunodali gbini.

Dunobila mini wulimpuhili polo dunodali

³²Di nyaanja ka o daa zaŋ ma kpe dundombila din be wulimpuhili polo ni nti buyisi dunodali, ka di mini dina la zaa nyε yim.

³³Di dubihi mini di pilanim' ni di zəŋ mini dina la zaa daa nyela yim, ka takoriti be di puuni zaa gili ni di zontua ni. Di ziliŋ daa nyela mita pisinaanu, ka di yeliŋ nyε mita pinaayi ni pirigili.

³⁴Di zontua maa daa kpala dundontitali polo, ka bε ŋme abie tihi pa di pilanim' zuyu di yaya zaa, ka di daa mali dunodura anii zaŋ chanj dunodali gbini.

Dundombila mini nuzaa polo dunodali

³⁵Di nyaanja ka o daa lan zaŋ ma chanj nuzaa polo dunodali ni nti buyisi li. Ka di mini dina la zaa nyε yim.

³⁶Di dubihi mini di pilanim' ni di zontuhi mini dina la zaa daa nyela yim. Ka takoriti be di ni zaa gili. Di ziliŋ daa nyela mita pisinaanu, ka di yeliŋ nyε mita pinaayi ni pirigili.

³⁷Di zontua daa kpala dundontitali polo. Ka bε daa ŋme abie tihi pa di pilanim' zuyu di yayili kam. Ka di daa mali dunodura anii zaŋ chanj dunodali maa gbini.

Duri din miri nuzaa polo dunodali

³⁸Duu daa beni ka di dunoli be dunodali zontua puuni, nimaani ka bε daa payiri bε ni yen zaŋ sara sheli nyo buyim.

³⁹Dunodali zontua maa ni, teebuya ayi daa ʒiela yay' yini polo ka teebuya ayi ʒe yay' din' la polo. Di zuyu ka bε daa yen kɔriti biŋkɔb' sheb' bε ni zaŋdi maani sara sheli bε ni zaŋdi nyɔri buyim la min' alahichi sara ni alahichi sanyoo sara la.

⁴⁰Teebuya ayi n-daa ʒe zontua maa samban' ni dunodali nuzaa polo, ka teebuya ayi ʒe zontua maa dunodali yay' din' la polo.

⁴¹Teebuya anahi n-daa ʒe di puuni, ka diba anahi ʒe samban' ni dunodali yayili. Teebuya anii n-daa nyε li, ka bε kɔriti sara maligu biŋkɔbiri di zuyu.

⁴²Kuy' kpεra teebuya anahi daa beni ka nyε bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la teebuya. Di woyilim daa nyela sɛntimita pisopɔinnaanu, ka di yeliŋ nyε sɛntimita pisopɔinnaanu, ka di dubu nyε sɛntimita pihinu, ka bε daa zaŋdi neen' shεŋa bε ni mali kɔrigiri bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la biŋkɔbiri mini sara shεŋa biŋkɔbiri la pari di zuyu.

⁴³Ka bε zaŋ kpahi din wɔyilim nyε milimita pisopoinnaanu n-kpahi gili di puuni zaa. Teebuya maa zuyu ka bε daa yεn zaŋdi sara maligu nimdi para.

⁴⁴Dundombil' ni dunɔdali samban' ni, duri daa beni din nyε baansi duri. Yini daa bela nuzaa polo dunɔdali shee, ka di dunoli kpa nudirigu polo, ka zay' yini mi ʒe nudirigu polo dunɔdali shee, ka di dunoli kpa nuzaa polo.

⁴⁵Ka o daa yεli ma, "Du' sheli din dunoli kpa nudirigu polo ɳo nyεla maligumaana ɳun su Naawuni jεmbu duu maa fukumsi duu.

⁴⁶Ka du' sheli din dunoli kpa nuzaa polo ɳo nyε maligumaana ɳun su sara maligu bimbini fukumsi duu. Bε nyεla bεn yi Zadok zuliya ni na. Bε kɔŋko m-mali soli Levi zuliya niriba sunsuuni ni bε miri Yawε sani nti tum o tuma."

Dundombil' mini Naawuni jεmbu duu

⁴⁷Di nyaanja ka o daa buyisi dundɔŋ maa. Di wɔyilim daa nyεla mita pihinu, ka di yεliŋ gba nyε mita pihinu. Di daa nyεla mɔγumɔγu, ka sara maligu bimbini be Naawuni jεmbu duu maa tooni.

⁴⁸Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma kpe Naawuni jεmbu duu zɔŋ ni nti buyisi zɔŋ maa pilanima, ka pila yini yayili kam nyε mita ayi ni pirigili. Ka dunɔdali maa yεliŋ daa nyε mita ayopɔin. Ka dunɔdali maa luya ni goma daa nyε mita yini ni pirigili di yaya zaa.

⁴⁹Zɔŋ maa ziliŋ daa nyεla mita pia, ka di yεliŋ nyε mita ayɔbu, ka di daa mali dunɔdura pia din kperi di ni. Ka daantalisi daa be di yaya ayi zuyu m-pahi pilanim' zuyu.

Ezekiel 41

¹Di nyaanja ka o daa zaŋ ma kpe du' titali puuni nti buyisi di pilanima. Yaya maa zaa pilanim' maa zay' yini kam yεliŋ daa nyεla mita ata.

²Di dunoli yεliŋ daa nyεla mita anu, ka goma din barilim nyε mita ayi ni pirigili daa be di luya zuyu. Ka o daa buyisi du' titali maa puuni wɔyilim, ka di nyε mita pisi, ka di yεliŋ nyε mita pia.

³Di nyaanja ka o daa kpe du' sheli din daa be puuni ha la ni nti buyisi di dunoya pilanima, ka di nyε mita yiniyini, ka dunɔdali maa yεliŋ daa nyε mita ata. Ka goma din barilim nyε mita ata ni pirigili daa be di luya zuyu.

⁴Ka o daa buyisi duu maa wɔyilim, ka di nyε mita pia, ka di yεliŋ nyε mita pia, ka di be du' titali maa tooni ha. Ka o daa yεli ma, "Luy' kasi zaa kasi shee m-bɔŋɔ."

Bε ni me du' shεŋa tabili Naawuni jεmbu duu goma

⁵Di nyaanja ka o daa buyisi Naawuni jεmbu duu maa dikili, ka di barilim nyε mita ata. Ka du' shεŋa din daa be Naawuni jεmbu duu luya zuyu gil' la zay' yini kam yεliŋ nyε mita ayi.

⁶Du' shεŋa din daa be di luya zuyu maa daa nyεla jirambisa tambu butata. Di daa tamtamla tab' zuyu. Tambu yini kam daa malila duri pihita. Be daa mεla goon' ŋmahи gili Naawuni jεmbu duu maa dukpini ni di tayi duri maa din ni che ka di yaa ku jεndi Naawuni jεmbu duu maa dukpini.

⁷Foliŋga din daa be luyili zuyu duri maa sunsuuni daa kul yεligrimi pahira tambu kam shee. Dama be daa mεla dura gili hal ti tuui Naawuni jεmbu duu maa. Ka di zuyu daa che ka foliŋga maa kul yεligrimi pahiri tambu kam shee. Ka dura shεli daa zani tiŋ' duu m-mali ti tim sunsuuni tambu la ni hal ni tambu din bahindi nyaanja la ni.

⁸N daa lan nya ka be me bimbini gili Naawuni jεmbu duu maa zaa. Luya ni duri maa tanzahi buyisibu daa nyεla mita atata.

⁹Di luya ni barilim daa nyεla mita ayi ni pirigili, ka palo din daa do Naawuni jεmbu duu maa mini luya zuyu duri la sunsuuni

¹⁰mini dundɔŋ ni duri la sunsuuni yεliŋ daa nyε mita pia n-gili Naawuni jεmbu duu maa luyilikam.

¹¹Ka luya ni duri maa dunoya daa yoori bahiri pal' shεli din daa kpalim polo. Duno' yini daa kpala nuzaa polo, ka duno' din' la mi kpa nudirigu polo. Ka pal' shεli din daa guui yεliŋ daa nyε mita ayi ni pirigili.

Wulinluhili polo duu

¹²Du' shεli din dunoya daa kpa Naawuni jεmbu duu sambani wulinluhili polo la yεliŋ daa nyε mita pihitanaanu, ka di wɔyilim nyεla mita pihinahinaanu, ka di dikili barilim nyε mita ayi ni pirigili gili di zaa.

Naawuni jεmbu duu mεbu buyisibu zaa

¹³Di nyaanja ka o daa buyisi Naawuni jεmbu duu maa, ka di wɔyilim nyε mita pihinu. Ka di sambani mini di duu ni goma wɔyilim nyε mita pihinu.

¹⁴Ka Naawuni jεmbu duu maa tooni zaŋ labi wulimpuhili polo mini di sambani gba yεliŋ daa nyε mita pihinu.

¹⁵Di nyaanja ka o daa buyisi du' shεli din daa tuhi sambani wulinluhili polo la mini di yaya ayi varandanima, ka di wɔyilim nyε mita pihinu.

Naawuni jεmbu duu maa binshεyukam

Naawuni jεmbu duu maa sunsuuni mini di puuni duu ni di samban' ni zoŋ la,

¹⁶be daa zaŋla dapaya tabili dukpina maa zaa gili, ka dur' ata maa zaa daa mali takoriti ti kpa. Di takoriti maa firinnim' daa nyεla zay' muylinsi. Naawuni jεmbu duu maa dunobia polo, be daa zaŋla dapaya tabili di tiŋ' polo gili hal ti tayi di takoriti. (Di daa limsila takoriti maa)

¹⁷hal ti paai palo din be dunoli zuyusaa hal ni puuni duu la ni ni di samban' ni. Ka be ŋme binyara pa puuni duu maa dukpina zaa zuyu mini di sunsuuni zaa ti gili.

18Di daa nyela cherubinim' mini abie tihi kɔtomsi, cherubinima ayi sunsuuni abie tia n-daa beni. Cherubi yino kam daa malila ninni diba ayi.

19Ninni zay' yini daa nyela ninsal' ninni, ka di ŋmaligi kpa abie tia maa ni be sheli polo. Ka ninni din' la mi nyɛ gbuylim' polli ninni, ka ŋmaligi kpa abie tia din' la polo. Be daa ŋme ba pala Naawuni jembu duu dukpina zuyu zaa gili,

20zaŋ tiŋ' hal ti yaŋi dunoya zuysaa, cherubinim' mini abie tihi kɔtomsi ka be daa ŋme m-pa di dukpina zuyu.

21Sunsuuni dunɔpayira daa nyela zay' mɔyiri.

Dari sara maligu bimbini

Luy' kasi zaa kasi shee maa tooni, binsheli daa beni ŋ-ŋmani

22dari sara maligu bimbini. Di dubu daa nyela mita yini ni pirigili, ka di wɔyilim nyɛ mita yini, ka di yelin gba nyɛ mita yini. Di kɔnanim' mini di ni tam binshɛna zuyu ni di luya zuyu daa nyela dari. Ka o daa yeli ma, "Teebuli ŋɔ n-nyɛ din ʒe Yawɛ tooni."

Dunoya

23Puuni duu maa daa malila duno' jaba, ka luy' kasi shee la gba mali duno' jaba.

24Dunoli kam daa malila yoobu buyi, ka yoobu kam mali chεulo diba ayi.

25Be daa ŋmela binnɛma maa mini abie tihi pa sunsuuni duu maa dunoya zuyu kaman be ni daa ŋme li pa dukpina maa zuyu shɛm la. Ka be daa zaŋ dari mali varanda zɔntua maa tooni sambani polo.

26Ka takɔr' kɔrikɔya mini abie tihi daa be zɔntua maa luya zuyu dukpina zuyu.

Ezekiel 42

Du' sheli din ʒe m-miri Naawuni jembu duu

1Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma yi dundɔntitali ni zaŋ kpa nuzaa polo nti zaŋ ma kpe du' shɛna din daa be Naawuni jembu duu sambani tooni polo mini du' sheli din daa be nuzaa polo tooni.

2Du' sheli din daa be nuzaa polo maa wɔyilim daa nyela mita pihinu, ka di yelin nyɛ mita pisinaanu.

3Zaŋ kpa pal' sheli din daa do dundɔŋ ni ka di wɔyilim nyɛ mita pia la ni zaŋ kpa be ni daa zaŋ kuya mali samban' ni luy' sheli polo la, duri maa daa mɛmi tam taba buta zuyu, ka yay' yini labi nyaanja ka che din' la tiŋli.

4Duri maa tooni, so' sheli daa beni kperei dundɔŋ puuni. Di yelin daa nyela mita anu, ka di wɔyilim nyɛ mita pihinu, ka di dunoya daa be nuzaa polo.

5Dinzuyu zuysaa duri maa daa nyela zay' muylinsi, dama folinsi maa daa di palo pam zuysaa n-gari sunsuuni mini tiŋ' duri la.

⁶Dama di daa nyela jirambisa tambu buta. Di daa ka pilanima kaman dundontitali ni pilanim' la. Lala zuyu du' shεnja din daa be zuyusaa maa daa labi nyaanja n-gari tiŋ' mini sunsuuni dina la.

⁷Bε daa mela gooni zali duri maa tooni zaŋ labi dundontitali polo, ka di wɔyilim nyε mita pisinaanu.

⁸Dama du' shεnja din daa be dundontitali maa ni wɔyilim daa nyela mita pisinaanu, ka din mi daa be Naawuni jεmbu duu tooni la wɔyilim nyε mita pihinu.

⁹So' sheli daa be duri maa tiŋa, ka nira ni tooi yi dundontitali ni wulimpuhili polo n-dol' li kpe duri maa ni.

¹⁰Soli maa yεliŋ daa chanj ti gbaala dundontitali maa gooni la. Nudirigu polo zaŋ labi palo din daa doya la tooni, duri daa lan beni,

¹¹ka soli be di tooni. Duri maa daa bemi kaman nuzaa polo duri la. Di wɔyilim mini di yεliŋ zaa daa kul nyela yim. Ka niriba ni yεn doli luy' shεnja yira mini di mεbu ni di dunoya zaa kul nyε yim.

¹²Dinzuyu nira daa yi yεn kpe duri maa nudirigu polo dunoya maa ni, a ni dolila duu maa tariga so' sheli din bayisiri gooni maa wulimpuhili polo.

¹³Di saha ka o daa yεli ma, "Nuzaa polo mini nudirigu polo duri din be palo la tooni maa nyela duri din be kasi. Di puuni ka maligumaaniba bεn chani Yawε tooni la yεn diri bε sara maligu shεnja din be kasi zaa la. Di puuni ka bε yεn zaŋdi maligu shεnja din be kasi zaa la niŋda. Dina n-nyε: chi mini kawana sara ni alahichi sanyoo sara ni taali sanyoo sara. Dama nimaani nyela din be kasi.

¹⁴Maligumaaniba yi ti kpe luy' kasi shee maa, di bi simdi ka bε zaŋ be ni ye neen shεnja tumdi tuma maa yi dundontitali ni, nayila bε yeei li mi sɔŋ duu maa puuni. Dama di nyela neen' shεnja din be kasi. Di simdi ka bε zaŋ neen' shεnja ye poi ka naanyi yi niriba sani samban' ni."

Naawuni jεmbu duu palo buyisibu ni nyε shεm

¹⁵O ni daa buyisi Naawuni jεmbu duu maa puuni naai, o daa zaŋ ma mi doli duno' sheli din be wulimpuhili polo la yi nti buyisi Naawuni jεmbu duu maa palo zaa gili.

¹⁶O daa zaŋla din buyisiri maa buyisi wulimpuhili polo, ka di buyisibu nyε mita kɔbisiyi ni pihinu.

¹⁷Di nyaanja ka o ŋmaligi zaŋ din buyisiri maa m-buyisi nuzaa polo, ka di buyisibu nyε mita kɔbisiyi ni pihinu.

¹⁸Di nyaanja ka o ŋmaligi zaŋ din buyisiri maa buyisi nudirigu polo, ka di buyisibu nyε mita kɔbisiyi ni pihinu.

¹⁹Di nyaanja ka o ŋmaligi wulinluhili polo m-buyisi li, ka di buyisibu nyε mita kɔbisiyi ni pihinu.

²⁰ O daa buyisi li la di luya anahi zuyu. Be daa mela gooni gil' li, ka di wɔyilim nyε mita kɔbisiyi ni pihinu, ka di yεliŋ nyε mita kɔbisiyi ni pihinu, ka di woligi din be kasi ka che din bi be kasi.

Ezekiel 43

Yawε labi Naawuni jεmbu duu

¹ Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma chan dunɔdali din daa kpa wulimpuhili polo la gbini.

² Nimaani ka Izrael Naawuni jilima daa yi wulimpuhili polo kanna, di vuri daa ŋmanila kom din mali yaa vuri, ka o jilima daa neei tingban' ni.

³ N ni daa nya 3ii sheli maa daa ŋmanila n ni daa pun nya 3ii sheli saha shεl' o ni daa kana ni o ti wurim tiŋ' maa la, ka lan ŋmani n ni daa nya 3ii sheli n ni daa be Kεba Moyili noli la. Ka n daa teei dɔni n-zaŋ n nini kpa tiŋa.

⁴ Yawε jilima maa daa dolila wulimpuhili polo dunɔdali kpe Naawuni jεmbu duu maa puuni.

⁵ Ka Naawuni Shia daa kpuyi ma zuysaa n-zaŋ ma ti kpe dundombil' ni. Ka Yawε jilima daa pali Naawuni jεmbu duu maa.

⁶ Doo maa ni daa na kul 3e n sani maa, ka n daa wum ka so tɔyisiri ma yεtɔya Naawuni jεmbu duu maa puuni na.

⁷ O daa yεli ma mi, "Daadam, n nam 3iishee mini n napɔŋ tambu shee m-bɔŋɔ. Nimaani ka n yεn be Izraelnim' sani sahakam. Izraelnima bee be nanima ku lan jem buya, be mi ku lan zaŋ na' shεb' ben kpi ningbuna sayim n yuli din be kasi ŋɔ be kpibu ni.

⁸ Be ni daa me be yiya dunoya bayili n dunoli, ka be dunɔpayira bayi n dunɔpayira, ka gooni daa be m mini ba sunsuuni saha shεl' la ka be daa tum din chihira n-sayim n yuli din be kasi ŋɔ. Dinzyu ka n daa ku ba n suhuyiyisili puuni maa.

⁹ Pumpɔŋɔ che ka be yihi buyijembo maa be kɔbili ni, ka zaŋ be na' kpima chan katiŋa ka che ma, ka n kul be be sani sahakam.

¹⁰ Nyini daadam, wuhimi Izraelnim' maa Naawuni jεmbu duu maa biehigu ni nyε shεm, ka be buyisi di biehigu maa, ka che ka vi gbahi ba be tuumbieri maa zuyu.

¹¹ Vi yi ti gbahi ba be ni niŋ shεlikam zaa maa zuyu, nyin' wuhimi ba Naawuni jεmbu duu maa biehigu ni nyε shεm. Di mεbu mini niriba ni yεn doli luy' shεŋja yira ni be ni yεn doli luy' shεŋja kpera ni di biehigu ni nyε shεm zaa ni di zaligunima ni be ni daa buyisi li shεm zaa ni di zalikpana zaa, ka sabi li sɔŋ be ninni din ni che ka be nya, ka doli di buyisibu maa zaa mini di zaligu shεŋja din pahi zaa.

¹²Naawuni jembu duu maa zaligu m-bəŋɔ̄: Luy' shəlikam zaa din gili zoli maa zuysaa nyəla din be kasi zaa. Naawuni jembu duu maa zaligu m-bala."

Sara maligu bimbini

¹³Sara maligu bimbini buyisibu ni nyə shəm m-bəŋɔ̄ (yi ni zaŋ bə ni mali binsheli buyisiri maa): di tambu shee dubu ni ti nyəla səntimita pihinu, ka di yəliŋ nyə səntimita pihinu, ka yi me bimbila n-kɔ̄yili di tariga, ka di dubu nyə səntimita pisinaanu. Sara maligu bimbini maa dubu ni ti yən nyə shəm m-bəŋɔ̄:

¹⁴Di tambu shee tiŋa zaŋ hal ni di tariga tinli ni ti nyəla mita yini, ka di yəliŋ ti nyə səntimita pihinu. Di naŋbaŋkuyili kara zaŋ ti paai naŋbaŋkuyili bihi ni ti nyəla mita ayi, ka di yəliŋ nyə səntimita pihinu.

¹⁵Sara maligu bimbini maa zuyu daaŋa ni ti nyəla mita ayi, ka daaŋa maa zuyu zaŋ du zuysaa polo ti nyə mita ayi, ka mali binyila anahi.

¹⁶Sara maligu bimbini maa ni ti nyəla zay' mɔ̄yumɔ̄yu ka di wɔ̄yilim nyə mita ayɔ̄bu, ka di yəliŋ nyə mita ayɔ̄bu.

¹⁷Di naŋbaŋkuyila maa gba ni ti nyəla zay' mɔ̄yumɔ̄yu, ka di wɔ̄yilim nyə mita ayopoin, ka di yəliŋ nyə mita ayopoin, ka baŋ' din yəliŋ nyə səntimita pisinaanu gil' li tuui. Ka di tambu shee zaŋ gili nyə səntimita pihinu, ka di dunɔ̄dura kpa wulimpuhili polo.

Sara maligu bimbini zaŋ ti Naawuni

¹⁸Di saha ka o daa yəli ma, "Daadam, Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳɔ̄ ni yəli shəm m-bəŋɔ̄: Sara maligu bimbini zaligunim' m-bəŋɔ̄: dahin' shəli di yi ti naai, ka yi yən mali bə ni zaŋdi sara shəli nyɔ̄ri buyim la di zuyu, ka zaŋ ɿim vie li,

¹⁹yin' bomiya nayilaa ti Levinima bən nyə maligumaaniba ka nyə Zadok zuliya ni niriba, ka nyə bən ti yən kani n sanna ti tumdi n tuma la, ka bə mali sara alahichi zuyu. Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳɔ̄ n-yəli lala maa.

²⁰Ka yi ni ti zaŋ o ɿim shəli niŋ sara maligu bimbini zuyu binyila anahi la, ka niŋniŋ di tariga kɔ̄nanim' anahi la zuyu, ka niŋniŋ di baŋa din kɔ̄yili li gil' la. Lala ka yi ni ti niŋ m-mal' li ka di niŋ kasi, ka yi zaŋ li ti Naawuni.

²¹Ka yi ti zaŋ alahichi sanyoo nayilaa maa ti nyo buyim luy' shəli bə ni pii Naawuni jembu duu samban' ni luy' kasi shee la.

²²Dabisili shəli din pahir' ayi dali, yi ni ti zaŋla bulaa ɳun ka daaŋa m-mali alahichi sanyoo sara. Ka sara maligu bimbini maa yi dayiri ni kaman nayilaa la ni daa chə ka di yi dayiri ni shəm la.

²³Ka yi yi ti yihi li dayiri ni naai, yin' zaŋmiya nayilaa ɳun ka daaŋa mini biŋkɔ̄bbaligu ni piela ɳun ka daaŋa m-mali sara.

²⁴Yi ni ti zaŋ ba zali Yawə tooni, ka maligumaana ti niŋ yalim bahi bə zuyu, ka zaŋ ba mali sara shəli bə ni zaŋdi nyɔ̄ri buyim la ti Yawə.

²⁵Bomiya bua mini nayilaa ni biŋkɔbbaligu ni pielaan bɛn ka dansi dabisili kam m-maani alahichi sanyoo sara hal ti paai daba ayopɔin.

²⁶Daba ayopɔin ka bɛ ni ti zaŋ mali sara maligu bimbini maa ka di niŋ kasi, ka bɛ zaŋ li ti Naawuni.

²⁷Dabisa ŋɔ yi ti gari, di nyaanja daba anii zaŋ chana maligumaaniba ni tooi mali yi sara shɛŋa yi ni zaŋdi nyɔri buŋim la mini yi suhudoo saranim' di zuŋu, ka n deei ya. Yawɛ ŋun nyɛ ti Duuma ŋɔ n-yɛli lala maa."

Ezekiel 44

Wulimpuhili polo dunɔdali tuma ni nyɛ shɛm

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma labi Naawuni jɛmbu duu samban' ni dunɔdali din daa be wulimpuhili polo la, ka di yomi.

²Ka Yawɛ daa yɛli ma, "Di simdi ni dunɔdali ŋɔ kul yo n-ʒieya, di bi simdi ni di yooi, ka so mi di doli li kpe. Dama Yawɛ ŋun nyɛ Izraɛlnim' Naawuni ŋɔ daa doli li kpe, dinzuŋu di simdi ni di kul yomi ʒieya.

³Kulla naa kɔŋko m-mali soli ni o ʒini di puuni n-di bindirigu Yawɛ tooni. O ni dolila dunɔdali maa polo zɔntua kpe, ka lan doli nimaani yi."

Naawuni jɛmbu duu puuni kρεbu zaligunima

⁴Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa zaŋ ma doli nuzaa polo dunɔdal' la n-chaŋ Naawuni jɛmbu duu maa tooni, ka n ti lihi n-nya ka Yawɛ jilima m-pal' o jɛmbu duu maa ni. Ka n daa lu n-zaŋ n nini kpa tiŋa.

⁵Di saha ka Yawɛ daa yɛli ma, "Daadam, lihima, ka gbilisi tibili vienyelinga wum, ka zaŋ a zaŋa niŋ n ni yen yɛl' a shɛlikam zaa zaŋ chaŋ Yawɛ duu ŋɔ zalikpana zaa mini zaligu shɛŋa din pahi yɛla polo, ka baŋ ninvuy' shɛb' bɛn simdi ni bɛ kpe Yawɛ jɛmbu duu maa puuni mini ninvuy' shɛb' bɛn bi simdi ni bɛ kpe di puuni.

⁶Yelim' Izraɛlnima bɛn nyɛ duntaariba maa, 'Ti Duuma Yawɛ ni yɛli shɛm m-bɔŋɔ: Yinim' Izraɛlnima, chɛliya yi ni tumdi tuun' shɛŋa ka di nyɛ din chihiri la zaa,

⁷dina n-nyɛ yi ni chɛ ka tinzunnim' bɛn bi guni bɛ suhuri ni mini bɛ niŋgbuna ni la kperei n jɛmbu duu puuni nti tari li dayiri saha sheli yi yi ti zaŋ m bindirigu din nyɛ biŋkpam mini binʒim mali sara ti ma la. Yi ni tumdi din chihiri shɛŋa zaa ka yi zaŋ sayim n daalikauli maa.

⁸Yi bi lan yuuni n sara din be kasi la zuŋu. Amaa yi bola tinzunnim'a n-chɛ ka bɛ zani yi zaani n-yuuni di zuŋu n jɛmbu duu maa puuni.

⁹Ti Duuma Yawɛ ni yɛli shɛm m-bɔŋɔ: Tinzunnim' bɛn zaa be Izraɛlnim' sani, ka nyɛ bɛn bi guni bɛ suhuri ni mini bɛ niŋgbuna ni la bi simdi ni bɛ kpe n jɛmbu duu puuni.

Bε yih Levinim' maligumaanitali ni

¹⁰Amaa Levinim' bən daa birigi chanj katin' ti jemdi buya ka che ma saha sheli Izraelnim' ni daa birigi la ni nya tibidarigibo.

¹¹Bε ni ti nyela Naawuni jembu duu tumtumdiba, ka guli Naawuni jembu duu maa dunɔdaya. Bε ni ti kɔriti bε ni zaŋdi biŋkɔb' shεb' nyɔri buyim maani sara la mini niriba ni zaŋdi biŋkɔb' shεb' na ni bε ti mali sara la. Bε ni ti tumdi tuma tiri niriba maa.

¹²Bε ni daa tumdi buyijembo tuma niriba maa sani, ka che ka Izraelnim' birigi n-tum alahichi la zuyu. Dinzuju m poya zaŋ chanj bε polo ni bε ni nya tibidarigibo. Yawε ɔjun nyε ti Duuma ɔjɔ n-yeli lala maa.

¹³Di bi simdi ni bε miri ma na nti tum tuma kaman maligumaaniba la bee m-miri sara maligu kasi sheli mini binsheli din be kasi. Amaa di simdi ka bε di vi, ka di wahala shelikam bε ni tum din chihiri shεŋja maa zuyu.

¹⁴Amaa n ni che ka bε gbibi n jembu duu maa, ka tumdi di puuni tuun' sheli zaa din simdi tumbu.

Maligumaaniba

¹⁵Amaa Levinim' bən nyε maligumaaniba, ka nyε Zadok ɔjun daa kul gbibi n jembu duu ɔjɔ saha sheli Izraelnim' ni daa birigi ka che ma la zulya la bən' ni tooi ka n sanna nti tum n tuma. Benə n-ni ti ka n sanna nti zaŋ biŋkpam mini binɔim mali sara ti ma. Yawε ɔjun nyε ti Duuma ɔjɔ n-yeli lala maa.

¹⁶Benə n-ni ti kperni n jembu duu, benə n-ni ti kani n sara maligu bimbini gbini na nti tumdi n tuma, ka doli n zaligunima.

¹⁷Bε yi ti yεn doli dundɔŋ ni polo dunɔdal' la kpe, di simdi ni bε yεla binyer' piela. Bε di ti ye biŋkɔbirī kɔbiri binyera, bε yi ti be dundɔŋ ni dunoya ni bee di puuni n-tumdi tuma.

¹⁸Di simdi ka bε ti vili baŋtab' piela, ka so jinjɛm piela. Di bi simdi ni bε zaŋ neen shεŋja din ni che ka woligu puhi ba lo bεmaŋa.

¹⁹Bε yi ti yεn yi samban' ni niriba sani, di simdi ka bε yeei bε ni ye neen' shεŋja tum tuma maa sɔŋ du' kasnim' la ni, ka tayi neen' shεŋja ye din ni che ka bε ku ye bε nɛma maa n-zaŋ kasitali maa chanj niriba maa sani.

²⁰Di bi simdi ka bε pini bε zuγuri bee n-che ka bε zabiri zibigi. Di simdi ka bε wahiri bε zabiri.

²¹Maligumaana yi yεn kpe dundɔŋ maa ni, di bi simdi ka o nyu wain.

²²Bε di ti kpuyi pakoli bee n-kpuyi pay' so ɔjun yi doo yili. Amaa di simdi ni bε ti kpuyila payisara bən na ʒi dɔbba Izraelnim' zulya ni bee bε ni tooi kpuyi maligumaana pakoli.

²³Bε ni ti wuhiri n niriba maa binsheŋja din be kasi mini binshεŋja din nyε dayiri.

²⁴Nangbankpeeni yi ti lu, bən' leemi sariakaritiba n-woligi li kaman n zaligunim' ni wuhi shəm. Di simdi ni bə ti doli n zalikpana la mini n zaligu shəja din pahi zaŋ chan n ni zali n chu' shəja puhibu la zaa polo, ka gbibi n vuhim dabisa la ka di be kasi.

²⁵ Di bi simdi ka bə ti shihi kum din ni chə ka bə kpe dayiri ni, amaa di yi nyəla bə ba bee bə ma bee bə bidibiga bee bə bipuyingga bee bə mabia ɳun nyə doo bee bə tizəpaya ɳun bi kuli doo, bə ni tooi kpe dayiri ni.

²⁶So yi niŋ lala, o yi ti yi dayiri maa ni, bən' zalm' o daba ayopoin.

²⁷Dahin shəli o yi ti yən kpe luy' kasi shee dundəŋ ni ti tum tuma, di simdi ka o mali o daalahichi sara luy' kasi maa shee. Yawə ɳun nyə ti Duuma ɳə n-yəli lala maa.

²⁸ Bə tarili ni nyə shəli m-bəŋjə: Mani n-nyə bə tarili. Di bi simdi ni yi ti ba binshəli Izrael tingbəŋ ni. Mani n-nyə bə tarili.

²⁹Bə ni ti dirila bə ni zaŋ chi mini kawaan' shəja na ti mali sara shəli ni alahichi sanyoo sara binyara ni taali sanyoo sara binyara. Ka bə ni zaŋ binshəli zaa ti Yawə Izrael tingbəŋ ni nyəla bə dini.

³⁰Bindira balibu kam din danj niŋbu ka nyə din viela mini sara maligu balibu kam nyəla maligumaaniba dini. Di lan simdi ka yi zaŋ yi ni tuui ɳɔri zim shəli ti maligumaaniba maa din ni chə ka alibarika be yi yinsi.

³¹Di bi simdi ka maligumaana di biŋkəb' so bee noon' so ɳun kpi o zuyu bee biŋkəbiri ni ku so.' ”

Ezəkiel 45

Yawə ni su shəli tingbəŋ maa ni

¹“Yi yi yən pirigi tingbəŋ maa ka di leei yi ni su shəli, yin' yihimiya tingbəŋ maa luy' shəli ti Yawə, ka di leei luy' kasi yayili. Di wəyilim ni ti nyəla kilomita pinaayi ni pirigli, ka di yəliŋ nyə kilomita pia. Di simdi ka di luyilikam ti nyə din be kasi.

²Di simdi ka yi ti ɳmaai di puuni palo din nyə zaŋ' mɔyu, ka di leei Naawuni jəmbu duu palo, ka di yayili kam wəyilim ti nyə mita kəbisiyi ni pihinu. Ka yi ɳmaai palo din yəliŋ nyə mita pisinaanu gili di zaa.

³Di simdi ka yi ti buyisi pal' yaŋu puuni luy' shəli polo, ka di wəyilim nyə kilomita pinaayi ni pirigli, ka di yəliŋ nyə kilomita anu, ka Naawuni jəmbu duu puuni luy' kasi zaa kasi shee la ti be di ni.

⁴Di ni ti nyəla tingbəŋ maa luy' kasi shee. Di ni ti nyəla maligumaaniba bən tumdi tuma Naawuni jəmbu duu, ka nyə bən ni zaani Yawə tooni tumdi tuma la ni su shəli. Di ni ti nyəla luy' shəli bə ni yən me bə yiya, ka lan nyə Naawuni jəmbu duu puuni luy' kasi ni yən be shəli.

⁵Di lan simdi ka yi ti ɳmaai palo sheli din woyilim nyé kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yeliŋ nyé kilomita anu n-ti Levinim' bén nyé Naawuni jembu duu tumtumdiba la ka di nyé bē ni su sheli, ka bē me bē fōntinsi be di ni.

⁶Di lan simdi ka yi ɳmaai palo sheli din dolisi luy' kasi yayili la ti Izraelnima ka bē me bē fōntiŋa. Di woyilim ni ti nyela kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yeliŋ nyé kilomita ayi ni pirigili. Di ni ti nyela Izraelnim' zaa ni su sheli.

Naa ni su tingban' sheli

⁷Naa nti yen su tingban' shenja din be luy' kasi shee yayili polo la mini din be fōntinsi maa yayili polo la. Zaŋ luy' kasi shee yayili maa mini fōntin' maa polo tariga wulinluhili polo mini wulimpuhili polo tintariga n-doli di woyilim hal ni zuliya maa ni su tingban' sheli tariga. Ka di lan zaŋ nimaani wulinluhili polo hal ti paaι tingbani maa wulimpuhili polo

⁸tingbani maa tintariga; o ni yen su sheli m-bala Izrael tingbōŋ ni. Ka n nanim' maa ku lan muyisi n niriba maa. Amaa bē ni ti che ka Izraelnim' su tingbōŋ maa kaman bē zuliya ni nyé shem.

Zaligu din jendi naa

⁹Yawę ɳun nyé ti Duuma ɳɔ ni yeli shem m-bōŋɔ: "Izrael nanima, di sayi lala. Cheliya duntaabo mini niriba muyisibu, ka tummiya din tuhi ka nyé yelimanji. Miriya ka yi lan kari n niriba maa yihi bē tingbōŋ maa ni. Yawę ɳun nyé ti Duuma ɳɔ n-yeli lala maa.

¹⁰ Zaŋmiya sania maŋa mini kuruwa maŋa ni taha din nyé zay' maŋa n-zahindi binyara.

¹¹Di simdi ka yi ni yen zaŋ kuruwa sheli zahindi biŋkuma mini yi ni yen zaŋ binsheli zahindi binshenja din nyé zay' kom sayila taba. Kuruwa pia n-nyé tahili. Tahili n-nyé sokam ni yen zaŋdi sheli zahindi binyara.

¹²Gera pisi n-yen nyé shekal yini. Shekal pihiyɔbu n-yen nyé mina zay' yini yi sani.

¹³Yi ni yen tiri Naawuni pina shem m-bōŋɔ: Alikama tahili kam puuni, yi ni yihi kuruwa pirigibu buyɔbu puuni yim zuyu ti. Chi tahili kam puuni, yi ni yihi kuruwa pirigibu buyɔbu puuni yim zuyu ti.

¹⁴Yi ni yen tiri kpam mi shem m-bōŋɔ: Kpa' ɳmani kam puuni, yihimiya kuruwa pirigibu bupia puuni yim zuyu ti.

(Dmani maa kul bemi kaman tahili la, kuruwa pia n-kpere di ni.)

¹⁵Izrael tingbōŋ biŋkobbaligu kɔbisiyi kam puuni yihimiya piɛ' yino. Dimbōŋɔ ka yi yen zaŋ maani chi mini kawana sara maligunima ni bē ni zaŋdi sara sheli nyori buyim la ni suhudoo sara maligunima n-yori niriba daalahichi samli. Yawę ɳun nyé ti Duuma ɳɔ n-yeli lala maa.

¹⁶Di simdi ka tingbɔŋ maa ni niriba zaa pahi Izrael naa zuyu ka bε mali sara maa.

¹⁷Amaa naa maa talahi tuma ni nyε shεm zaŋ chan bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la mini chi ni kawana sara ni binnyura sara bε churi puhibu ni ni gol' pala ni ni vuhim dabisa ni ni Izraεlnim' ni zali chuy' shεŋa puhibu ni zaa nyεla: Duna n-ni ti bo alahichi sanyoo sara mini chi ni kawana sara ni bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ni suhudoo sara binyara m-mali sara yo Izraεlnim' daalahichi samli."

Churi puhibu

(Yibu 12.1-20; Levinima 23.33-43)

¹⁸Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Goli so ŋun dan tooni dahin yini dali, yin' zaŋmiya nayila' polli ŋun ka daŋa m-mali sara Naawuni jεmbu duu ka di niŋ kasi.

¹⁹Maligumaana ni ti zaŋ alahichi sanyoo sara maligu maa binzim sheli n-vie Naawuni jεmbu duu maa dunɔpayira mini sara maligu bimbini naŋbaŋkuyla bunahi zuyu ni dundombila dunɔdali dunɔpayira la.

²⁰Yi ni ti lan niŋ lala goli maa daba ayopɔin dali n-ti ŋunkam tum alahichi o chirimbu puuni bee o ʒilinsi puuni din ni che ka yi mali Naawuni jεmbu duu maa ka di niŋ kasi.

²¹Goli so ŋun daŋ tooni maa bieyu pinaanahi dali, yin' ti puhimiya Yayigari chuγu, ka sokam ti ŋubi bɔrɔbɔro din ka dabindi hal ni daba ayopɔin.

²²Dindali maa, di simdi ka naa ti bo nayila' polli m-mali sara o mini tingbɔŋ maa ni niriba zaa daalahichi zuyu.

²³Daba ayopɔin ŋɔ puuni chuγu ŋɔ puhibu saha, o bom' nayila' pola ayopɔin mini piɛlahi ayopɔin bεn ka dansi m-mali bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ti Yawε dahin yini kam, ka lan bo bulaa m-mali alahichi sanyoo sara dabisili kam.

²⁴Di simdi ka o zaŋ kawana lita pinaayopɔin ni pirigili pahi nayilaa kam zuyu, ka lan zaŋ kawana lita pinaayopɔin ni pirigili pahi pielaakam zuyu m-mali sara din nyε o chi min' o kawana sara, ka bo kpam lita ata pahi kawaan' tahili kam zuyu.

²⁵Gol' so ŋun pahir' ayopɔin bieyu pinaanu dali chuγu maa puhibu daba ayopɔin puuni, di simdi ka o lan bo lala bina maa m-mali alahichi sanyoo sara mini bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la ni chi mini kawana ni kpam sara."

Ezekiel 46

Naa mini churi puhibu

¹Yawε ŋun nyε ti Duuma ŋɔ ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Dundɔŋ ni dunoli din kpa wulimpuhili polo la din' kul yεn yomi ʒieya dabisa ayɔbu din nyε tumu tumbu dabisa la ni. Amaa Vuhim Dabisili dali mini goli palli tuuli dabisili dali, di simdi ni di yooi.

²Naa ni ti dolila samban' ni n-kpe zontua din be dunodal' la ni nti zani bayili dunodalili dunopayira. Maligumaana ni ti mal' o sara sheli be ni zaendi nyori buyim la min' o bierisuntali sara maligunima, ka di simdi ni maligumaana maa kurim dunodalili maa dunobia zuyu; di nyaanja ka o yi. Amaa di bi simdi ni be yo dunodalili maa hal ni zaawuni.

³Tingboj maa niriba ni ti kurim dunodalili maa shee Yawε tooni vuhim dabisa dali mini goli palli dabisa dali.

⁴Naa ni yen zaendi binshenja maani be ni zaendi sara sheli nyori buyim la tiri Yawε Vuhim Dabisili dali nyela piebih' ayobu ben ka dansi mini piebla njan ka daaja.

⁵Di simdi ka chi mini kawana sara din yen pahi piebla maa zuyu nyela lita pinaayopooin ni pirigili. Ka chi mini kawana sara din yen pahi piebih la zuyu dina, o kul bom' o ni bori ni o ti shem tariga, ka bo kpam lita ata tahili kam zuyu.

⁶Goli palli dabisili dali, o ni ti bo nayila' polli njan ka daaja mini piebih pola ayobu ni piebla ben ka dansi.

⁷Chi sara dina, o bom' chi lita pinaayopooin ni pirigili pahi nayilaa zuyu, ka bo chi lita pinaayopooin ni pirigili pahi piebla zuyu, o ni kul bori shem tariga ti, ka lan bo kpam lita ata pali pahi chi tahili kam zuyu.

⁸Naa maa yi ti yen kpe, njan doli zontua din be dunodal' la ni kpe, ka ti lan doli nimaani yi.

⁹Tingboj maa ni niriba yi kana ni be ti jem Yawε chuyu dali, nunkam ti doli nuzaa polo dunodalili kpe nti jem' o, njan doli nudirigu polo dunodalili yi. Ka nunkam mi ti doli nudirigu polo dunodalili kpe, njan doli nuzaa polo dunodalili yi. Be di ti lan doli be ni doli dunodalili sheli kpe na maa yi, amaa be kul doli be nini ni tuhi dunodalili sheli yi.

¹⁰Be yi ti yen kpe, di simdi ni be mini naa kpe, ka be yi ti lan yen yi, di simdi ni be min' o yi.

¹¹Churi puhibu ni mini be ni zali saha shenja ni, o ti bom' chi lita pinaayopooin ni pirigili pahi nayila' polli zuyu, ka lan bo chi lita pinaayopooin ni pirigili mini piebla, ka bo piebih pola, o ni kul bori shem tariga. O ni lan bo kpam lita ata chi tahili kam zuyu.

¹²Naa yi ti bo o suhuyubu sara, di yi nyela be ni zaendi sara sheli nyori buyim la bee omañman' bierisun sara din yi o suhuyubu ni na ti Yawε, ben' yoomi dunodalili din kpa wulimpuhili polo la ti o ka o mali o sara sheli be ni zaendi nyori buyim la bee omañman' bierisun sara kaman o ni yi ninji shem Vuhim Dabisili dal' la. Di nyaanja ka o yi. O yi ti naai, ka be yo dunodalili maa.

Dabisili kam sara maligu

¹³O ti bom' yuun' yini piebila njan ka daaja m-maani be ni zaendi sara sheli nyori buyim la tiri Yawε dabisili kam, o niñmi li asiba kam.

¹⁴O lan bom' zim vielli kilogiram ayi sara pahi di zuyu asiba kam pari taba, ni kpam lita yini n-zanđi ɿmiriti zim vielli maa m-mali chi sara ti Yawε. Dimboŋɔ nyela zaligu din yen ɿieya sahakam.

¹⁵Lala ka o yen bɔri pieri mini chi ni kpam asiba kam ka di nyε bε ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la m-pari taba."

Naa mini tiŋgbani

¹⁶Yawε ɻun nyε ti Duuma ɣɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: "Naa yi zaŋ o ni su sheli ti o bidibisi pini, di simdi ni di leeg' o bidibisi maa dini, ka di nyε bε fali sheli bε ni yen su,

¹⁷ amaa o yi zaŋ o ni su sheli ti o tumtumdiba ni yino pini, di ni nyε o dini hal ni faako yuuni, di nyaanja ka o labisi li ti naa. O bidibisi kɔŋko n-ni tooi su o ni zaŋ binsheli ti ba pini.

¹⁸Di bi simdi ka naa ti deeı niriba maa tiŋgbani ka kari ba di ni. O ti zaŋmi omaŋmaŋ' ni su tiŋgban' sheli ti o bidibisi din ni che ka n niriba ni so ti ku kɔŋ o tiŋgbani."

Naawuni jɛmbu duu duyibu duri

¹⁹Di nyaanja ka o daa zaŋ ma doli duno' sheli din daa be dunɔdali luyili zuyu la yi n-chaj nuzaa polo du' kasi shεŋa din nyε maligumaaniba duri la ni, nimaani ka n daa nya luy' sheli din daa be wulinluhili polo tariga la.

²⁰Ka o daa yeli ma, "Kpe ka maligumaaniba yen duyiri taali sanyoo sara min' alahichi sanyoo sara binyara, di lan nyela luy' sheli bε ni yen sheri chi sara binyara din ni che ka bε ku zaŋ li yi dundɔntitali ni, ka zaŋ kasitali chan niriba maa sani."

²¹Dimboŋɔ nyaanja ka o lan zaŋ ma yi dundɔntitali ni nti zaŋ ma gari dundɔŋ lɔrisi anahi la ni, ka dundɔŋ maa ni lɔriga kam ti mali dundɔŋ.

²²Dundɔŋ maa ni lɔris' anahi ni daa malila dundombihi, ka di wɔyilim nyε mita pisi, ka di yeliŋ nyε mita pinaanu. Diba anahi maa zaa daa sayila taba.

²³Lɔris' anahi maa zaa puuni, bε daa zaŋla kuya me goma, ka me daansi tabili goma maa m-pie taba ti gili.

²⁴Di saha ka o daa yeli ma, "Daansi ɣɔ ni ka bεn tumdi tuma Naawuni jɛmbu duu puuni yen duyiri niriba maa sara maligu binyara."

Ezekiel 47

Kom din zɔri yiri Naawuni jɛmbu duu na

¹ Ka o daa zaŋ ma labi Naawuni jɛmbu duu maa dunoli ni, ka kom daa zɔri yiri Naawuni jɛmbu duu maa dunɔbia lɔŋni n-zɔri kpari wulimpuhili polo (dama Naawuni jɛmbu duu maa tooni daa kpala wulimpuhili polo). Kom maa daa zɔri

yirila Naawuni jembu duu dunobia maa nudirigu polo tariga na zañ labi sara maligu bimbini nudirigu polo.

²Di nyaanja ka o daa lan zañ ma doli nuzaa polo dunodalí yi n-gili samban' ni n-chañ samban' ni dunodalí din kpa wulimpuhili polo la gbini, ka kom maa zori yiri nudirigu polo na.

³Ka doo maa daa gbibi binsheli din buyisiri la o nuu ni n-kpa wulimpuhili polo nti buyisi mita kobisinu tariga, ka zañ ma siyi kom maa ni, ka di ziliñ nyé napɔñkpuyila tariga.

⁴Ka o daa lan buyisi mita kobisinu, ka zañ ma siyi kom maa ni, ka di ziliñ nyé duna tariga. Ka o lan buyisi mita kobisinu, ka zañ ma siyi kom maa ni, ka di ziliñ nyé shee tariga.

⁵Ka o lan buyisi mita kobisinu, ka di nyela moy' sheli n ni ku lan tooi du, dama kom maa daa pahimi, di ziliñ daa sayiya ni nira duyi li, di daa nyela moy' sheli nira ni ku tooi siyi gari.

⁶Ka o daa yeli ma, "Daadam, a nya dimboñø?" Di nyaanja ka o daa lan zañ ma doli moyili maa duli labi.

⁷N ni daa labi maa, ka n daa nya tih pam moyili maa duli yaya ayi.

⁸Ka o daa yeli ma, "Kom ñɔ zori kparila wulimpuhili polo yayili n-zori chani Araba vinvamli ni. Ka di yi zo nti lu teeku kom din bi zori ñɔ ni, teeku kom maa ni niñ ko' nyayisili.

⁹Moyili maa kom yi zo n-chañ luy' shelikam, binneñø kam ñun gbamda ni niñ nyevili, kom maa yi paai nimaani zahim pam ni beni. Di ni niñ nyayisim. Ka moyili maa kom yi paai luy' shelikam binsheñukam ni niñ nyevili.

¹⁰Niriba ni ȝe teeku noli n-gbahiri zahim zañ Engedi hal ni Eneglaim. Di ni ti nyela lansi labbu shee. Ka zahim balibu pam ni ti be di ni kaman be ni be Meditirenien Teeku ni shem la.

¹¹Amaa di bahi ni mini di biema ni kom din' ti ku niñ nyayisim. Din' ti kul yen nyela din mali yalom.

¹²Moyili maa duli yaya ayi zaa ni ti mali tih din wandi wal' shenja be ni dira. Di vari ti ku suura, ka di ku koñ wala. Di ti yen wandila goli kam, dama kom din zori teeni li maa ti yen yirila Naawuni jembu duu na. Di wala ni ti nyela bindirigu, ka di vari mi nyé din tibiri doro."

Tiñgbani tintariga

¹³Yawé ñun nyé ti Duuma ñɔ ni yeli shem m-boñø: "Yi ni yen pirigi tiñgbøñ maa ti Izrael zuliya pinaayi la shem tarisi m-boñø: Yisifu ni ti malila tarili buyi.

¹⁴Ka yi ti pirigi li ka di sayisi taba. N daa poya ni n ni zañ li ti yi yaannima, ka tiñgbøñ maa ti leei yi dini ni yi fali.

¹⁵Tingbōŋ maa tintariga ni yen nyé shém m-bōŋ: Nuzaa polo, di ti yen zaŋla Mèditirenién Teeku noli n-doli Hétilōn nti gari Lebōhamat n-zaŋ hal ni Zedad,

¹⁶n-zaŋ hal ni Bérōta ni Sibiraim (din be Damaskus mini Hamat tintarisi sunsuuni la). N-zaŋ hal ni Hazerihatikón fōntin' din be Hauran tintariga la.

¹⁷Dinzuğu tintariga maa yen zaŋla teeku tariga hal ni Hazerénón din be Damaskus tintariga nuzaa polo, ka ché Hamat tintariga bahi nuzaa polo. Dina n-yen nyé nuzaa polo maa yayili.

¹⁸Wulimpuhili polo tintariga ni ti zaŋla Damaskus mini Hauran sunsuuni la m-bayisi Jōoden moyili n-tim Giliad mini Izraél tingbana sunsuuni gari n-zaŋ hal ni wulimpuhili polo teeku ni n-zaŋ hal ti paai Tama. Dina n-yen nyé wulimpuhili polo yayili.

¹⁹Nudirigu polo tintariga yen zaŋla Tama hal ni Mèribatikadéshi koma dooshee n-zaŋ nimaani hal ni Ijipti kulibōŋ ni Mèditirenién Teeku ni. Dimbōŋo n-nyé nudirigu polo yayili.

²⁰Wulinluhili polo tintariga nti yen nyé Mèditirenién Teeku noli zaŋ hal ti paai luy' sheli din be Lebōhamat samban' ni. Dimbōŋo n-nyé wulinluhili polo yayili.

²¹Yi ni ti yen pirigi tingbani maa ti Izraél zuliya maa shém m-bala.

²²Yi mini tinzunnim' bēn be yi sani ka nyé bēn dōyi bihi ni ti pirigi li ti taba, ka di leei yi dini. Bē ni ti be yi sani kaman Izraél tingbihi n-nyé ba la. Bē ni ti mali tarili Izraél zuliya maa sani.

²³Tinzunnim' yi be zuliya shēb' sani, yin' tim' ba bē tarili nimaani. Yawé ḥun nyé ti Duuma ḥo n-yeli lala maa."

Ezekiél 48

Bē pirigi tingbani ti Izraél zuliya.

¹Izraél zuliya maa yuya m-bōŋ: Di pilila nuzaa polo tintariga Hétilōn soli zuyu n-zaŋ Lebōhamat hal ni Hazerénón (din be Damaskus tintariga la ka ché Hamat bahi nuzaa polo) n-yi nimaani wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Dan zuliya ni su tingban' yini.

²Dan zuliya tingbani maa wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Asha zuliya ni su tingban' yini.

³Asha zuliya tingbani wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Naftali zuliya ni su tingban' yini.

⁴Naftali zuliya tintariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Manaasa zuliya ni su tingban' yini.

⁵Manaasa zuliya tingbani maa wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Ifriim zuliya ni su tingban' yini.

6Ifriim zuliya tintariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Rubin zuliya ni su tingban' yini.

7Rubin zuliya tintariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Juda zuliya ni su tingban' yini.

Luy' sheli din nyε luy' gahindili tingbɔŋ maa sunsuuni

8Juda zuliya tingbani wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo ni ti nyεla luy' sheli yi ni yen yihi zali, ka di wɔyilim nyε kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yεliŋ nyε kilomita pinaayi ni pirigili, ka di mini yi ni pirigi tingbani maa shem ti zuliya kam la ti sayisi taba, zaŋ wulimpuhili polo hal ni wulinluhili polo, ka che ka Naawuni jembu duu be di sunsuuni.

9Yi ni yen zaŋ tingban' sheli ti Yawε maa wɔyilim ni ti nyεla kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yεliŋ nyε kilomita pia.

10Yi ni ti yen pirigi luy' kasi shee shem m-bɔŋɔ: yi ni ti zaŋ di nuzaa polo ti maligumaaniba, ka di wɔyilim ti nyε kilomita pinaayi ni pirigili. Di wulinluhili polo yεliŋ ni ti nyεla kilomita anu, ka di wulimpuhili polo yεliŋ gba ti nyε kilomita anu. Di nudirigu polo wɔyilim ni ti nyεla kilomita pinaayi ni pirigili, ka Yawε jembu duu be di sunsuuni.

11Di ni ti nyεla be ni mali maligumaaniba sheba ka be be kasi, ka nyε Zadok zuliya ben doli n zaligu la dini. Benaa n-daa bi birigi kaman Levinim' ni daa niŋ shem saha sheli Izraelnim' ni daa birigi la.

12Di ni ti nyεla be ni su sheli, ka nyε luy' gahindili luy' kasi shee tingbani maa ni. Di ni ti nyεla luy' kasi zaa luy' kasi shee n-tuyi Levinim' tingbani.

13Levinim' tingbani ni ti do m-bayi maligumaaniba tingbani maa, ka di wɔyilim nyε kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yεliŋ nyε kilomita anu. Di wɔyilim zaa ni ti nyεla kilomita pinaayi ni pirigili, ka di yεliŋ nyε kilomita pia.

14Be di ti zaŋ li kohi bee n-zaŋ li tayı so dini. Be di ti zaŋ tingbani kasi maa tayı ti so. Dama di nyεla tingban' kasi Yawε sani.

15Palo sheli din kpalm ka di yεliŋ nyε kilomita ayi ni pirigili, ka di wɔyilim nyε kilomita pinaayi ni pirigili la ni ti nyεla tiŋ' maa palo. Be ni ti tooi me yiya nimaani bee n-che ka di nyε palo doya, tiŋ' maa ni ti be di sunsuuni.

16Yi ni ti yen buyisi li shem m-bɔŋɔ: Nuzaa polo, di ni ti nyεla mita tusaayi ni kɔbisiyi ni pihinu, ka nudirigu polo nyε mita tusaayi ni kɔbisiyi ni pihinu, ka di wulimpuhili polo ti nyε mita tusaayi ni kɔbisiyi ni pihinu, ka di wulinluhili polo ti nyε mita tusaayi ni kɔbisiyi ni pihinu.

17Tiŋ' maa ni ti mali pal' yaŋ. Nuzaa polo, di ni ti nyεla mita kɔbiga ni pisinaanu, ka nudirigu polo nyε mita kɔbiga ni pisinaanu, ka wulimpuhili polo nyε mita kɔbiga ni pisinaanu, ka wulinluhili polo gba nyε mita kɔbiga ni pisinaanu.

¹⁸Di wɔyilim din ti yɛn kpaliṁ dolisi luy' kasi shee la ni ti nyɛla kilomita anu wulimpuhili polo, ka nyɛ kilomita anu wulinluhili polo. Di ni ti do m-bayila luy' kasi shee. Di ni atam ni ti nyɛla tiŋ' maa ni tumtumdiba bindirigu.

¹⁹Tiŋ' maa ni tumtumdiba bɛn yi Izrael zuliya kam ni na ni ti kɔri bɛ puri nimaani.

²⁰Yi ni yɛn zaŋ tiŋban' sheli zali maa zaa ni ti nyɛla kilomita pinaayi ni pirigili gili. Dina n-nyɛ luy' kasi shee zaŋ tabili tiŋ' maa tiŋban' la.

²¹Ka palo sheli din kpaliṁ luy' kasi shee yaŋa ayi zuyu mini tiŋ' maa tiŋbani maa ni ti nyɛla naa ni su sheli. Di ni ti kpuyila luy' kasi shee maa zaŋ labi wulimpuhili polo tintariga zaŋ chaŋ wulinluhili polo tintariga, ka di nyɛ kilomita pinaayi ni pirigili. Ka di zaŋ kpa wulimpuhili polo hal ni wulinluhili polo tintariga ni ti nyɛla kilomita pinaayi ni pirigili. Di mini zuliyanim' maa tiŋbana maa ni ti do' n-sayisila taba. Di ni ti nyɛla naa ni su sheli. Luy' kasi shee la mini Naawuni jɛmbu duu din be di sunsuuni la

²²ni Levinim' ni su tiŋ' sheli la ni ti bela naa tiŋbani maa sunsuuni. Naa tiŋbani maa ni ti dola Juda zuliya tiŋbani mini Benjamin zuliya tiŋbani sunsuuni.

Zuliya shɛb' bɛn kpaliṁ tiŋbani

²³Zuliya bɛn kpaliṁ mi: Wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Benjamin zuliya ni su tiŋban' yini.

²⁴Benjamin zuliya tiŋbani maa tariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Simiɔn zuliya ni su tiŋban' yini.

²⁵Simiɔn zuliya tiŋban' maa tariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Isaka zuliya ni su tiŋban' yini.

²⁶Isaka zuliya tiŋbani maa tariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Zebulon zuliya ni su tiŋban' yini.

²⁷Zebulon zuliya tiŋbani maa tariga wulimpuhili polo zaŋ labi wulinluhili polo, Gaad zuliya ni su tiŋbani yini.

²⁸Gaad zuliya tiŋbani maa tariga nudirigu polo, yi tiŋbani maa tintariga yɛn pilila Tama zaŋ hal ni Meribatikadɛshi kulibɔŋ ni n-zaŋ nimaani doli Ijipti tintariga hal ni Meditireniɛn Teeku ni.

²⁹Yi ni yɛn pirigi tiŋban' sheli ti Izraelnim' maa m-bala, ka di leei bɛ ni su sheli. Yawɛ ɲun nyɛ ti Duuma ɲɔ n-yeli lala maa."

Jerusalɛm dunɔdaya

³⁰Fɔntiŋ' maa dunoya ni ti yɛn nyɛ shɛm m-bɔŋɔ: Nuzaa polo din buyisibu ti yɛn nyɛ kilomita ayi ni mita kɔbisiyi ni pihinu la ni ti mali

³¹dunɔdaya ata. Rubin zuliya dunɔdali mini Juda zuliya dunɔdali ni Levi zuliya dunɔdali. Be ti yɛn zaŋla Izrael zuliya maa yuya boli tiŋ' maa dunɔdaya.

³²Wulimpuhili polo din ti yen nyε kilomita ayi ni mita kɔbisiyi ni pihinu la ni ti malila dunɔdaya ata. Yisifu zuliya dunɔdali mini Benjamin zuliya dunɔdali ni Dan zuliya dunɔdali.

³³Nudirigu polo din buyisibu ti yen nyε kilomita ayi ni mita kɔbisiyi ni pihinu la ni ti malila dunɔdaya ata. Simiɔn zuliya dunɔdali mini Isaka zuliya dunɔdali ni Zεbulɔn zuliya dunɔdali.

³⁴Wulinluhili polo din ti yen nyε mita tusaayi ni kɔbisiyi ni pihinu la gba ni ti malila dunɔdaya ata. Gaad zuliya dunɔdali mini Asha zuliya dunɔdali ni Naftali zuliya dunɔdali.

³⁵Gooni din ti yen gili fɔntiŋ' maa zaa wɔyilim ni ti nyεla kilomita awεi. Ka fɔntiŋ' maa yuli ni ti boonila, "Yawε Beni."

Daniel

Daniel 1

DANIËL MIN' O ZÖNIMA (1.1—6.28)
Nachimbihi maa zani Naa Nebukadneza yin' zɔŋ ni

- 1** Juda Naa Jehoyakim ni daa di nam zaŋ chan yuma ata saha ka Babilon Naa Nebukadneza min' o tøbbih i daa ka Jérusalém na nti teei gil' li.
- 2** Ka Naawuni daa say' ti o ka o gbaai Naa Jehoyakim, ka kpuyi Naawuni jømbu duu neen' shëŋa m-pahi; ka daa gbahi daba shëb' gba m-mali kuli o ya Shiina tingbøŋ ni nti niŋ o buya duu din be Babilon maa ni. O daa zaŋ o ni kpuyi neen' shëŋa maa nti ninla o buya maa nëma duu.
- 3** Ka Naa Nebukadneza daa yel' o namøyilisi kpëma Ashpenaz ni o lihim' Izraëlnim' shëb' bë ni gbahina maa ni m-pii nabih i mini kpambaliba;
- 4** bën nyë ninvuy' suma ka ka dalima bë ningbuna ni, ka mali yem ni baŋsim din ni tooi bøhim baŋ vienyelinga; ka bë zaŋ ba niŋ nayili ka bë tumdi tuma. Ashpenaz n-daa nyë ḥun yen wuhi ba Babilonnim' yetɔya karimbu mini di sabbu.
- 5** Naa daa lan bahi noli ni o tim' ba nayili bindira mini wain shëli o ni nyura n-dih i ba lala yuma ata. Ka yuma ata maa ti paai ka o zaŋ ba tahi ḥun' naa sanna.
- 6** Bë ni daa pii shëb' maa n-daa nyë: Daniel mini Hanania ni Mishel ni Azaria. Bë mi zaa daa yi la Juda zulya ni na.
- 7** Namøyilisi kpëm' maa daa tayı ba la yuya: O daa boli Daniel la Bølitishaaza, ka boli Hanania Shadirak, ka boli Mishel Meshak, ka boli Azaria mi Abednego.
- 8** Daniel daa lo o suhu ni ni o ku di nayili bindirigu maa bee n-nyu wain shëli naa ni daa nyurila n-sayim' omaŋa; dinzuŋu ka o daa suhi namøyilisi kpëm' maa n-yel' o ni o bi lo ni o sayim' omaŋa nayili bindirigu maa dibu ni, lala zuyu ni o soŋm' o.
- 9** Ka Naawuni daa che ka nambozobo kpe Ashpenaz suhu ni zaŋ chan Daniel polo.
- 10** Amaa ka Ashpenaz daa lee zori naa dabiem, ka yeli Daniel, "Naa pun wuhi yi ni yen diri bindir' shëŋa mini yi ni yen nyuri binnyur' shëli, ka yi ningbuna yi ti bi pa taba kaman yi tab' la dini, o ni ḥma n zuyu."
- 11** Di saha ka Daniel daa chan Ashpenaz ni daa zaŋ o min' o tab' niriba ata la niŋ so nuu ni ni o lihire ba la sani ti yel' o,
- 12** "N suhir' a, kul tim' ti la tarim' bindirigu mini kom ka ti diri ka nyuri zaŋ chan bieŋu pia, ka a zahim ti nya.
- 13** Ka zaŋ ti m-buyisi ti nachintab' bën diri nayili bindirigu ka nyuri di binnyura la n-nya ti bebu ni yen nyë shëm. Ka a yi kpahim ti nya, nyin' niŋm' tinim' bën nyë a daba ḥo kaman a ni nya ka di simdi shëm."

¹⁴Ka o daa sayi ka shiri niŋ ba lala bieyu pia.

¹⁵Ka di daa ti paai bieyu pia maa, ka be nina ni kul nemi zaa kasi, ka be lan njemelim gari be tab' ben zaa daa diri nayili bindirigu maa.

¹⁶Di saha maa zaŋ chana, ka njun daa su be fukumsi maa kul tiri ba la tarim bindirigu maa ka che Naa ni daa wuhi ni be tim' ba bindir' sheŋa mini binnyur' shel' la.

¹⁷Naawuni daa ti nachimbih' anahi ḥo baŋsim mini yen bohimbu balibu kam puuni. Ka din pahi nyela o daa lan ti Daniel baŋsim sheŋi din che ka o tooi kahigiri ʒiinim' mini zahima gbinni wuhira.

¹⁸Ka Naa Nebukadneza ni daa zali yuma ata sheŋa la saha daa ti paai, ka Ashpenaz zaŋ nachimbibi maa zaa tahi njun' Nebukadneza sani.

¹⁹Ka naa maa mini ba zaa daa ti di alizama, ka o nya ka Daniel mini Hanania ni Mishel ni Azaria yela n-kpe o nyayisim gari be tab la zaa. Ka be daa leei ben ʒiini naa tooni nayili.

²⁰Naa Nebukadneza ni daa bohi bohigu shelikam min' o ni daa zaŋ yelimuyisir' shelikam na puuni, nachimbih' anahi ḥo daa nyela ben mi di yela paai siyimsiyim bu pii zuyu n-gari timlan' kam bee saŋmaribaŋda kam njun be o nam sulinsi maa ni.

²¹Ka Daniel daa kul kpalim be nayili maa hal ti paai Naa Sairus nam dibu yuun' tuuli saha.

Daniel 2

Nebukadneza zahindi yela

¹Nebukadneza ni daa di nam zaŋ chan yum' ayi saha ka o daa ti zahim zahindi, ka di muysis' o pam hal ka o koŋ gom.

²Dinzuyü ka naa maa daa tim ni be chan ti boli timanim' mini saŋmaribaŋdiba ni bayisi ni Kalidianim' na ka be ti wuh' o o zahindi maa gbinni. Ka be daa kana ti ʒini naa maa tooni,

³ka o yeli ba, "N sa zahimla zahindi ka di yela muysi ma pam ka m bori ni m baŋ di ni nyɛ shem."

⁴Ka be garigi yel' o Aramaik yetoŋa ni, "Naa, Naawuni dolim' a nyevili! Yelim' ti a zahindi maa ka ti wuh' a di gbinni."

⁵Ka naa maa yeli ba, "M pun lo n suhu ni ni n che ka yinim' n-yeli ma zahindi maa, ka lan wuhi maa di gbinni. Yi yi ku tooi niŋ lala, n ni che ka be njemahijmahij ya cherachera, ka che ka be wurim yi yinsi.

⁶Amaa yi yi ni tooi wuhi ma zahindi maa mini di gbinni, yi ni nya pina mini laara ni jilima pam n sani. Dinzuyü yelimiya ma zahindi maa, ka wuhi ma di gbinni."

⁷Ka bε lan garigi yεli naa yaha, “Naa, a yi ni yεli ti a zahindi maa ni nyε shεm, ti mi ni wuh’ a di gbinni.”

⁸Di saha ka naa maa tahi yεli, “Di bemi kaman n ni pun tεhi shεm! Yi bɔrila saha, dama yi baŋya ni n lo n suhu ni

⁹ni n ti yi zaa la tibidarigibo yini, yi yi bi yεli ma zahindi maa ni nyε shεm. Yi naai la noli ɳ-ɳmari ma ɿiri, ka tεhiri ni di yi yuui biela ha yεla maa ni tayi. Dinzuγu yεlimiya ma zahindi maa, ka di che ka m baŋ ni yi ni tooi wuhi ma di gbinni gba.”

¹⁰Ka baŋdiba maa garigi yεl’ o, “So ka dunia ɳo ni ɳun ni tooi yεli nyin’ naa a ni bɔri ni a baŋ shεli maa. Na’ so kani, hal na’ kara bεn mali yiko pam ni yino na ɿi n-yεl’ o timanim’ mini saŋmaribaŋdiba ni Kalidianim’ ni bε wuhim’ o yεlli ɳo tatabo.

¹¹Nyin’ naa ni bɔri ni ti wuh’ a shεli ɳo to pam, ka so ku tooi wuh’ a li nayila wuna din mini ninsalinim’ bi layim bela n-ni tooi niŋ lala.”

¹²Dimboŋo zuyu ka naa suhu daa yiyisi pam, ka o bahi noli ni bε kum baŋdiba zaa bεn be Babilon.

¹³Ka bε daa moli zaligu maa gili ni bε kum baŋdiba maa zaa, ka bε daa lihiri bɔri Daniel min’ o tab’ la ni bε ku bε gba.

Naawuni daa wuhi Daniel zahindi maa gbinni

¹⁴Di saha ka Daniel daa chanj nayil’ guliba kpεm’ Ariok ɳun nyε bε ni daa bahi so noli ni o ku Babilon baŋdiba zaa la sani nti zaŋ yεm yetɔya n-tɔyis’ o.

¹⁵O daa bɔh’ o mi, “Bɔ n-che ka naa zali zaligu kpeeni maa yomyom lala?” Ka Ariok daa kahigi yεla maa ni nyε shεm yεli Daniel.

¹⁶Ka Daniel daa dii chanj naa sani nti suh’ o ni o tim’ o saha pahi ka o wuh’ o zahindi maa gbinni.

¹⁷Di saha ka Daniel daa kuli nti yεl’ o taba Hanania mini Mishel ni Azaria yεla maa ni nyε shεm.

¹⁸O daa yεli ba ni bε suhim’ Naawuni ɳun be alizanda ni ɳo ka o zo ba namboγu n-kahigi ashili maa gbinni wuhi ba, ka di che ka bε ku zaŋ ba pahi Babilon baŋdiba shεb’ bεn kpalm la zuyu ku.

¹⁹Ka Naawuni daa kahigi ashili maa gbinni wuhi Daniel ɿii nyabu puuni yuŋ. Ka Daniel daa payi Naawuni ɳun be alizanda ni ɳo yεli:

²⁰“Naawuni simdi payibu hal ni saha din ka bahigu, ɳuna n-su yεm mini yiko.

²¹Duna n-lan su saha mini saha tayibu; o vuuri nanima ka zaani nanima; ɳuna n-tiri yεnnim’ yεm, ka tiri baŋdiba baŋsim.

²²Duna n-kahigiri yεl’ shεŋa din baŋbu to min’ ashili yεla wuhiri niriba; o mi din sɔyi bumbon’ ni, neesim mi n-gil’ omaŋmaŋa.

²³Nyin' ḥun nyε n yaannim' Naawuni ḥo, m payir' a ka tir' a jilima. A ni ti ma yεm mini kpioŋ; ka kahigi ti ni suh' a shεl' la wuhi ma, ka wuhi ti ni a deeī ti suhigu, ka lan wuhi ti ti ni yεn yεli naa shεm la zuyu."

Daniel yεli naa o zahindi ka wuh' o di gbinni

²⁴Ka Daniel daa chaŋ Ariok ḥun nyε bε ni daa bahi so noli ni o ku Babilon baŋdiba la sani ti yεl' o, "Di ku baŋdiba maa. Zaŋm' ma tahi naa sani ka n ti wuh' o zahindi maa gbinni."

²⁵Ka Ariok daa dii zaŋ Daniel n-kpεhi Naa Nebukadneza sani ti yεl' o, "Naa, n nya Juda daba la ni yino ḥun ni tooi wuh' a a zahindi la gbinni."

²⁶Ka naa daa bøhi Daniel (ḥun yuli daa lan booni Belitishaaza) la, "A ni tooi yεli ma zahindi maa ni nyε shεm, ka wuhi ma di gbinni?"

²⁷Ka Daniel daa garigi yεli naa maa, "Ashili shεli nyin' naa ni børi ni a banj maa, baŋdiba mini saŋmaribaŋdiba ni timanim' ni laasabuniŋdiba ku tooi wuh' a di gbinni.

²⁸Amaa Naawuni so be alizanda ni ka nyε ḥun kahigiri ashiya gbinni wuhiri niriba. Dina n-chε ka o kahigi yεl' shεŋa din ti yεn niŋ dahin' shεli ha n-wuhi nyin' Naa Nebukadneza. N ni yεl' a a zahindi maa min' a ni daa nya ʒii shεli a gom puuni maa.

²⁹Naa, a dooshee ka tεha daa ti ka a sanna zaŋ chaŋ dahin' shεli ha yεla polo; ka Naawuni ḥun kahigiri ashiya wuhiri niriba ḥo daa wuh' a din ti yεn niŋ dahin' shεli ha yεla.

³⁰Man' ḥuna, di pala m malila baŋsim gari sokam zuyu ka Naawuni kahigi ashili maa gbinni wuhi ma maa, amaa o niŋla lala ni di chε ka nyin' naa banj zahindi maa gbinni mini tεhi shεŋa din daa ka a sanna maa gbinni.

³¹Naa, a daa nya binnan' titali. Binnani maa daa mali kpioŋ pam, ka kul nyεlisira, ka mali dabiεm pam.

³²Binnani maa zuyu daa nyεla salima din nyε alali; ka o nyɔyu min' o boyiri nyε anzinfa; ka o puli min' o gbalipina nyε daanya;

³³ka o bεhi nyε kuriti, ka o napɔnvari shεli polo nyε kuriti, ka shεli polo mi nyε yayiri.

³⁴Ka a daa kul lihir' o hal ka kuyili din pa ninsal' nuu ni ŋme ŋ-ŋmaai shεli bahi na daa ti kana ti lu binnani maa napɔnvari din daa nyε kuriti mini yayiri la zuyu n-wurisiwurisi li buyibuyi.

³⁵Di saha ka kuriti mini yayiri ni daanya ni anzinfa ni salima la zaa daa wurisiwurisi buyibuyi n-leei kaman kaboyili ni wurigu la, ka pøhim kana ti ʒe li chaŋ hal ka di zay' buriginli gba bi guui. Ka kuy' shεli din daa lu n-wurisi binnani maa leei zo' titali dɔni n-yεligi hal ti pali dunia ḥo zaa.

³⁶A zahindi maa ni nyε shεm m-bala. To, ti ni wuhi nyin' naa di gbinni.

³⁷Naa, a nyεla na' titali gari nanim' zaa. Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo n-ti a nam maa; ka lan ti a yiko mini kpiɔŋ ni jilima.

³⁸O zaŋ binsheγukam din be dunia ḥo ni niŋ a nuu ni ni a su. Dina n-nyε: ninsalinim' mini biŋkobiri ni noonsi. Nyini n-nyε zuyu din nyε salima la.

³⁹Nam din ti yεn doli a nam ḥo nyaanja ti ku paag' a dini ḥo. Di nyaanja, ka nam din pah' ata n-nyε daanya ka ti yεn su dunia zaa la dee.

⁴⁰Ka nam din pah' anahi gba ti dee. Di ni ti mali kpiɔŋ kaman kuriti din ḥmeri burisiri ka kabiri binsheγukam la. Ka kuriti ni ḥmeri burisiri binsheγukam shεm la, lala ka di ni ti ḥme n-wurisi nam sheŋa din dan di tooni.

⁴¹A daa lan nya napɔnvari mini napombihi la ka di sheli polo nyεla yayiri, ka sheli polo mi nyε kuriti. Di nam maa ni ti pirigi. Di ni ti mali kuriti kpiɔŋ la sheli, kuriti maa mini yayiri ni gari tab' la zuyu.

⁴²Napombihi maa sheli polo ni nyε kuriti, ka di sheli polo mi nyε yayiri la, lala ka di nam maa yay' sheli polo ni ti mali kpiɔŋ, ka di yay' sheli polo mi gbarigi.

⁴³A ni daa nya ka kuriti mini yayiri gari tab' shεm la, lala ka bε ni ti kpuγiri tab' bipuyinsi n-łori ba amiliya ni di che ka bε layim nyε zay' yini, amaa kuriti mini yayiri ni ku tooi gari taba n-leei zay' yini shεm, lala ka bε gba ku tooi leei zay' yini.

⁴⁴Nanim' ḥo ȝiemana maa ni, Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo ni ti zali nam sheli ka so ku tooi nyaŋ li. Ka nam maa mi ti ku looi ninvuy' shεb' sani. Di ni ti wurimwurim nam sheŋa din beni zaa, ka zani hal ni saha din ka bahigu.

⁴⁵Ka a ni daa nya ka kuyili la ḥmaai n-yi zol' la zuyu na, ka di pala ninsal' nuu ḥ-ḥme ḥ-ḥmaai li bahi na, ka di daa kana ti ḥme n-wurisiurisi binnani din daa nyε kuriti mini daanya ni yayiri ni anzinfra ni salima la, Naawuni ḥun galisi ḥo n-wuhi nyin' naa yεl' sheŋa din ti yεn niŋ dahin' sheli ha maa. A zahindi maa ni nyε shεm ka n wuh' a maa; ka lan wuh' a di gbinni ni shiri nyε shεm."

Naa ti Daniel pina

⁴⁶Ka Naa Nebukadneza daa damdi tiŋa n-jεm Daniel, ka yεli ni bε zaŋm' pina mini tulaale vielli na ti mal' o maligu.

⁴⁷Ka naa maa daa yεli Daniel, "Yεlimaŋli, a Naawuni maa shiri nyεla ḥun gari wuna zaa, ka lan nyε nanim' zaa Duuma ni ḥun kahigiri ashiya wuhiri niriba. Lala zuyu n-che ka a tooi kahig' ashili ḥo gbinni wuhi ma maa."

⁴⁸Ka naa maa daa zaŋ Daniel n-zali zaashe' tital' ni; ka ti o pin' kara pam; ka zaŋ o leei ḥun su Babilon tingbɔŋ fukumsi ni baŋdiba zaa zuyulana.

⁴⁹Ka Daniel daa suhi naa ka o zaŋ Shadirak mini Meshak ni Abədnego zali Babilon tiŋbɔŋ ni tuma zaashɛhi ni. Amaa ka Daniel ŋun' daa kul kpalm be nayili.

Daniel 3

Nebukadneza zali zaligu ni sokam jemmi salima binnani

¹Naa Nebukadneza daa ti mali salima binnani, ka di dubu nyɛ mita pisinaayopɔin, ka di yeliŋ mi nyɛ mita ata. Ka o daa zaŋ li zali palo ni Babilon luy' sheli din yuli daa booni Dura.

²Di saha ka Nebukadneza daa tim ti layim nabihī mini gomnanim' ni sapashinnim' ni sariakaritiba ni layi guliba ni jintɔribā ni pirinsi ni kpambalibā zaa bən daa be o tiŋbɔŋ maa ni ni bə ka ŋun' Naa Nebukadneza ni mali binnan' sheli zali maa zaŋ wuhi niriba palo ni layiŋgu ni na.

³Ka nabihī mini gomnanim' ni sapashinnim' ni sariakaritiba ni layiguliba ni jintɔribā ni pirinsi ni kpambalibā zaa bən be Babilon tiŋbɔŋ maa ni daa ka Naa Nebukadneza ni daa mali binnan' sheli zali maa zaŋ wuhi niriba palo ni layiŋgu maa ni na nti zani binnani maa tooni.

⁴Ka molomoona daa ti kuhi pam yeli, "Bε zaliya ni niriba mini zuliya kam ni tinzun' yetɔya balibu kam nim'

⁵yi ti wum kikahi mini yuhi ni moyilɔnim' ni bieri ni goonjɛnim' ni alijeetanim' ni biŋkumda balibu kam zaa kumsi, bən' damdim' tiŋa n-jem salima binnan' sheli Naa Nebukadneza ni mali zali ŋɔ.

⁶Ka ŋun bi damdi tiŋ' jem li, bε ni zaŋ o ti bahi buyim duu din buyim diri pam ni."

⁷"Dinzuŋu bε ni daa ti wum kikahi mini yuhi ni moyilɔnim' ni bieri ni goonjɛnim'a ni alijeetanim' ni biŋkumda balibu kam maa zaa kumsi, niriba zaa mini zuliya kam ni tinzun' yetɔya balibu kam nim' daa dii damdila tiŋa n-jem salima binnan' sheli Naa Nebukadneza ni daa mali zali maa.

Bε fiyisi Daniel tab' niriba ata la

⁸Di saha maa ka Kalidianim' shεb' daa nya soli ni bε doli fiyisi Yεhudianima.

⁹Bε daa yelila Naa Nebukadneza, "Naa, Naawuni dolim' a nyevili!

¹⁰Nyin' Naa n-zali' zaligu ni biŋkumda la yi ti piligi kumsi, sokam ŋun' damdim' tiŋa n-jem salima binnan' la.

¹¹Ka ŋun bi damdi tiŋa n-jem li, bε ni zaŋ o ti bahi buyim duu din buyim diri pam ni.

¹²Yεhudianim' shεb' a ni zaŋ zali ni bε su Babilon tiŋbɔŋ ŋɔ ni yay' shεŋa fukumsi la be kpe ka bi lihi nya a, ka zayisi ni bε ku jem a wuna maa bee n-damdi tiŋ' jem salima binnan' shεl' a ni mali zal' la. Bεna n-nye: Shadirak mini Meshak ni Abədnego."

¹³Di saha ka Nebukadneza suhu daa yiysi pam, ka o yeli ni be zañm' Shadirak mini Meshak ni Abednego na. Ka be daa zañ ba tahi naa sanna.

¹⁴Ka Nebukadneza daa bɔhi ba, "Shadirak mini Meshak ni Abednego, di nyela yelimanli ni yi shiri zayisi n wun' la mini n ni mali salima binnan' sheli zal' la jembu?"

¹⁵To, pumpɔñɔ dina, yi yi ti lan wum kikahi mini yuhi ni moyilonim' ni bieri ni goonjenim' ni alijeetanim' ni biñkumda balibu kam kumsi, yin' damdimiya tiña njem binnan' sheli n ni mali zali maa; amaa yi yi zayisi li jembu, n ni che ka be zañ ya yomyom ti bahi buyim duu din buyim diri pam ni. Ka bee wun' so m-beni n-ni tooi yihi ya n nuu ni?"

¹⁶Ka Shadirak mini Meshak ni Abednego daa garigi yeli naa, "Nebukadneza, di bi kpa ni ti garig' a sheli yela ño zuyu.

¹⁷Di yi nyela lala, ti Naawuni so ti ni jemdi maa yi ni tooi yihi ti buyim duu din buyim diri pam maa ni, o ni yihi ti, ka ni lan yihi ti a gba nuu ni.

¹⁸Amaa hal o yi bi yihi ti, Naa, nyin' banmi ni ti ku jem a wuna ño min' a ni mali salima binnan' sheli zali maa."

Bε bahi noli ni be kum Daniel taba

¹⁹Di saha ka Nebukadneza suhu daa yiysi pam ka o je suli, ka o ninni biëhigu tayı zañ chañ Shadirak mini Meshak ni Abednego polo, ka yel' o niriba ni be malim' buyim maa n-che ka di bii ɔii buyopɔin zuyu n-gari di ni yi pun biiri shem.

²⁰Ka o daa yel' o többihi ben mali kpioñ ni be lom' be niriba ata maa mihi n-zañ ba ti bahi buyim duu din buyim diri pam maa ni.

²¹Ka be daa che be kpalansi mini be binyer' ñmahи ni binyer' wayila yeli ba hal zañ tabili be zuypila, ka lo ba mihi n-zañ ba ti bahi buyim duu din buyim diri pam maa ni.

²²Naa maa zaligu maa ni daa kpem' pam maa zuyu daa che ka buyim maa bii ti yayi, ka di buyimniem daa ñme n-ku ninvuy' sheb' ben daa zañ Shadirak mini Meshak ni Abednego ti bahi di ni maa.

²³Ka mihi daa kul lo Shadirak mini Meshak ni Abednego hal ka be ti lu buyim duu din buyim diri pam maa ni.

²⁴Di daa bi yuui ka di niñ Naa Nebukadneza alahiziba, ka o vaai yiysi zani ka boh' o kpambaliba, "Pa niriba ata ka ti lo mihi niñ buyim ño ni la?" Ka be garigi yel' o, "Naa, lala n-nye li."

²⁵Ka Naa maa yeli, "Amaa n nya ka niriba anahi n-lorigi be buyim maa sunsuuni chani ginda, ka sheli bi niñ ba; ka ñun pah' anahi maa ñmanila wuni."

Bε yihi niriba ata bahi ka duhi ba

²⁶Ka Nebukadneza daa sayisi miri buyim duu din buyim diri pam maa ha ka boli, "Shadirak! Meshak! Abednego! Yirim' Zallakudura Naa daba ḥo, yimiyan ka kpe na!" Ka Shadirak mini Meshak ni Abednego daa dii yi buyim maa ni na.

²⁷Ka nabihi mini gomnanim' ni sapashinnim' ni kpambaliba ben daa layim maa na zaa kana ti nya niriba ata maa, ka buyim maa bi tooi niŋ ba sheli. Be zabiri daa bi di; ka buyim daa bi shihi be situra gba, hal be niŋgbuna daa bi nyo nyohi.

²⁸Ka Nebukadneza daa yeli, "M payiri Shadirak mini Meshak ni Abednego Naawuni ḥun tim' o malaika na ka o ti yih' o daba ben zaŋ be yeda zaa niŋ o ni ḥo. Be payiya ni be zayisi man' naa zaligu, ka zaŋ be nyeviya zali barina zaashee gari ni be gban' tiŋa n-jem wun' shelikam ka pa ni bemanjan' Naawuni.

²⁹"Dinzuŋu n zali zaligu pumpoŋo ni zuliya kam puuni so mini niriba balibu kam bee tinzun' yetɔya balibu kam ni nira ḥun tɔyisi yetɔy' biɛgu zaŋ chan Shadirak mini Meshak ni Abednego Naawuni ḥo polo, n ni che ka be ḥmah' o cherachera, ka o yiŋ' kpalim zani dabɔyu. Dama wun' so kani n-ni tooi fa nira bahi ḥ-ḥo tatabo."

³⁰Di saha ka Naa maa daa duhi Shadirak mini Meshak ni Abednego n-zaŋ ba zali zaashe' kara ni Babilon tiŋgbɔŋ maa ni.

Daniel 4

Nebukadneza zahindi din pah' ayi

¹Naa Nebukadneza daa sab' gbaŋ tɔyisi yetɔya niŋ di ni n-ti zuliya kam mini niriba balibu kam ni tinzun' yetɔya balibu kam nim' ben be dunia ḥo zaa ni yeli, "Naawuni timiya suhudoo!

²Wummiya, di simdi ni n wuhi ya shihi' sheŋa min' alahiziba tumtumsa sheŋa Zallakudura Naa ni kahigi wuhi ma.

³"Shihi' sheŋa Naawuni ni wuhiri ti mal' alahiziba! Alahiziba tumtumsa sheŋa o ni tumdi mali yiko pam. Naawuni nam nyela nam din ka bahigu, ka o kul ni nyε Naa ʒiemani kam ni.

⁴"Man' Nebukadneza daa ʒila n yiŋ' baalim, ka n nyamma kul pahira n nam yili maa puuni.

⁵Amaa ka n daa ti zahim dabiem zahindi n-nya ʒii sheŋa n gom shee ka di muysi ma pam.

⁶Ka n daa yeli ni be layimmi Babilon baŋdiba zaa na ka be ti wuhi ma zahindi maa gbinni.

⁷Ka timanim' mini saŋmaribaŋdiba ni Kalidianim' ni laasabuniŋdiba daa layim na ka n ti yeli ba n zahindi maa, amaa ka be bi tooi wuhi ma di gbinni.

⁸Di nyaanja ka Daniel (ŋun yu' sheli lan booni Belitishaaza din nyɛ n wuni yuli la) daa ti kana. O nyɛla wun' shɛnja din be kasi la shia ni be so ni, ka n daa yel' o n zahindi maa. N daa yel' o mi:

⁹'Nyin' Belitishaaza ŋun nyɛ timanim' kpɛm' ŋɔ, dama m mi ni wun' shɛnja din be kasi la shia be a ni, ka a tooi baŋdi ashiya gbinni. N ni daa zahim zahin' sheli maa m-bɔŋɔ: Wuhim' ma di gbinni.'

¹⁰"N gom shee ka n daa nya ti' titali ʒii puuni ka di kul ʒe dunia sunsuuni.

¹¹Ka tia maa daa kul zoori n-niŋdi zay' titali hal ka di zu Yusaa ti tɔri sagbana, ka ŋunkam be dunia ŋɔ ni luyili kam tooi nyari li.

¹²Tii maa vari daa vieli pam ka di kul wali gbilim; ka dunia ŋɔ ni daadamnim' mini binnema zaa ni tooi paai li di n-tiyi. Ka mɔyú ni biŋkɔbiri kanna ti dooni di mahim vuhera, ka noonsi tɔri be tɔri di wula zuyu, ka vuherigu kam diri di wala.

¹³"N ni daa kul tɛhiri ʒii maa yɛla saha sheli, ka n daa nya malaika ka o yi zu Yusaa siyina. O daa nyɛla ŋun niŋ shili gu viɛnyelinga.

¹⁴Di saha ka o daa kuhi pam yɛli, ŋmamiya tia maa luhi; ka ŋmahi di wula bahi; ka wɔbi di vari bahi; ka wɔbi di wala gba bahi. Karimiya biŋkɔbiri la di gbini ka kari noonsi la di wula maa zuyu.

¹⁵Amaa lee cheliya di tigbirigu din firi tiŋ' la, ka bo kurigu mini daanya zoligo vil' li n-chɛ li niŋ mɔyú ni mo' maha ni. "Cheliya ka maligim lu dilan' zuyu, ka chɛ ka o mini mɔyú ni biŋkɔbiri ni tihi layim be.

¹⁶Yuma ayopɔin puuni o ku mali ninsal' tɛha, amaa ka ni malila biŋkɔbigu tɛha.

¹⁷Malaika shɛb' bɛn niŋ shili n-gu la mini ninvuŋ' shɛb' bɛn be kasi la ni yɛli shɛm m-bala ni di chɛ ka sokam ŋun be luy' shɛlikam baŋ ni Zallakudura Naa n-su ninsalinim' nama fukumsi, ka zaŋdi li tir' o ni bɔri so, hal zaŋ tabili ŋun kul pɔri daadamnim' ni gba.

¹⁸Man' Naa Nebukadneza ni daa zahim zahin' sheli maa m-bala. To, nyin' Belitishaaza, wuhim' ma di gbinni. Dama baŋdiba zaa bɛn be n tiŋgbɔŋɔ ŋɔ ni so kani n-ni tooi wuhi ma di gbinni, amaa nyin' ni tooi, dama wun' shɛb' bɛn be kasi shia be a ni."

Daniel wuhi zahindi gbinni

¹⁹O ni daa yɛli shɛm ŋɔ daa niŋ Daniel ŋun yuli daa lan booni Belitishaaza la alahiziba. Di daa gar' o pam, ka o kɔŋ o ni yɛn yɛli shɛm. Ka naa daa yel' o, "Belitishaaza, di chɛ ka zahindi maa mini di gbinni ni wuhi shɛm muyis' a." Ka Belitishaaza yel' o, "Naa, n di yuya ka zahindi maa mini di gbinni ni wuhi shɛm ʒinila a dimnim' zuyu ka pa ni nyini.

²⁰A ni daa nya ti' sheli maa daa wɔy' pam ka mali kpɔŋ, ka di zu Yusaa mali hal ti tɔri sagbana, ka ŋunkam be dunia ŋɔ ni luyili kam tooi nyari li.

²¹Tii maa vari daa viel i pam ka kul wali gbilim; ka dunia ḥo ni daadam kam ni tooi paai li di n-tiyi. Ka mɔyu ni biŋkɔbiri kanna nti dooni di mahim vuhera, ka noonsi t̄eri be t̄eri di wula zuyu.

²²“Naa, nyini n-nye ti’ sh̄eli din wɔya ka mali kpɔŋ maa. A galisiya hal ti tɔr’ la sagbana, ka su dunia ḥo zaa yiko.

²³Naa, a ni daa na kul lihari saha sh̄eli maa, ka malaika yi zuysaa siyina ti yeli, ‘Dmamiya tia maa luhi sayim li, amaa ka lee chenya di tigbirigu din firi tiŋ’ la. Bomiya kurigu mini daanya bini vil’ li n-che li niŋ mɔyu ni mo’ maha ni. Cheliya ka maligim lu dilan’ zuyu, ka che ka o mini mɔyu ni biŋkɔbiri layim be yuma ayopɔin.’

²⁴Naa, di gbinni m-bala. Naawuni ḥun nyɛ Zallakudura Naa ḥo ni yeli ni di yɛn niŋ a sh̄em m-bala.

²⁵O ni che ka be kar’ a, ka a yi ninsalinim’ ni chanj ka a mini mɔyu ni biŋkɔbiri ti layim be. A ni ḥub’ mɔri kaman nahu la yuma ayopɔin, ka dooni palɔni gbihiri ka maligim lur’ a zuyu. Ka di che ka a ban ni Zallakudura Naa n-su ninsalinim’ nama fukumsi, ka zaŋdi li tir’ o ni bɔri so.

²⁶Malaikanim’ la daa yeliya ni be cheli di tigbirigu la firi tiŋa. Dimbɔŋɔ wuhiri ni a ni ti lan lab’ a nam maa ni na saha sh̄eli a yi ti ban ni Naawuni n-su dunia ḥo zaa fukumsi.

²⁷Naa, dinzuyu wummi n sayisigu ḥo. Chel’ alahichi tumbu ka tumdila din tuhi, ka zɔri ninvuy’ shɛb’ bɛn nyari nahiŋgu nambɔy়ু. Ka lala zuyu che ka a nya suhudoo ka di yuui.”

²⁸Yela ḥo zaa daa shiri niŋ Naa Nebukadneza.

²⁹Zaŋ chanj chirī pinaayi saha ka Nebukadneza daa ti du n-tam o nam yili din daa be Babilon la dufahirili zuysaa n-chani gindi

³⁰ka yera, “Nyam’ Babilon ḥo ni galisi sh̄em! Mani m-me li zali ni di nyɛ n tin’ titali, ka di wuhi n yiko mini n kpɔŋ ni n nam dariza ni nyɛ sh̄em.”

³¹O nol’ daa na bi lu tiŋa, ka kuko’ sh̄eli yi zuysaa na yeli, “Naa Nebukadneza, wummi n ni yɛn yel’ a sh̄em ḥo. N deeg’ a nam yiko a sani.

³²N ni che ka be kar’ a, ka a yi ninsalinim’ ni chanj ka a mini mɔyu ni biŋkɔbiri ti layim be, ka a ḥub’ mɔri kaman nahu la yuma ayopɔin hal ka a ti ban ni Zallakudura Naa n-su ninsalinim’ nama fukumsi, ka zaŋdi li tir’ o ni bɔri so.”

³³Ka yela ḥo daa shiri niŋ pali di saha maa. Ka be daa shiri kari Naa Nebukadneza ka o zo n-yi ninsalinim’ sani chanj ti ḥubiri mɔri kaman nahu la. Ka maligim daa lur’ o zuyu, ka o zabiri wayiwaya kaman tɔrili kɔbiri, ka o nyinyeri mi wayiwaya kaman suligu nyinyeri la.

Nebukadneza wumpayibo

³⁴Ka yuma ayopɔin maa dabisa daa ti niŋ pali, ka man' Nebukadneza kpuyi n zuyu lihi zuyusaa, ka n t̄eha daa lan labi n ni na yaha. Ka n daa payi Naawuni ɻun nyɛ Zallakudura Naa ɻo, ka ti o jilima ka tibigi ɻuna ɻun ni be hal ni saha din ka bahigu ɻo. ɏuna n-nyɛ ɻun su nam hal ni saha din ka bahigu, ka o kul ni su o nam maa ɿemani kam ni.

³⁵Daadamnim' b̄en be dunia ɻo ni zaa pa sh̄eli o sani; ɻuna n-su malaikanim' b̄en be alizanda ni mini daadamnim' b̄en be dunia ɻo ni fukumsi. Ka so ku tooi goog' o ka o che o ni b̄ori sh̄eli niŋbu bee m-boh' o, bo n-niŋ ka a niŋ lala?

³⁶N t̄eha ni daa labi n ni na saha sh̄eli maa, ka n jilima mini n dariza ni n nam maa tibiginsim gba daa lan labi n sanna. Ka n jintɔriba mini n kpambaliba daa lan deei ma, ka n nam maa yiko mini di jilima din gari di ni daa pun be sh̄em lan labi n sanna.

³⁷Ka pumpɔŋo, man' Nebukadneza payiri alizanda Naa, ka tir' o jilima; ka tibigir' o. O ni tumdi sh̄elikam zaa nyɛla din tuhi mini yelimanli, ka o ni tooi siyisi ɻunkam mali karimbaani.

Daniel 5

B̄elishaaza binnyura chuyu puhibu

¹Dahin sh̄eli ka Naa B̄elishaaza daa ti layim o kpambaliba tuhili na ni b̄e ti puhu chu' titali ka nyu wain.

²Naa B̄elishaaza ni daa ti kul lam wain maa saha sh̄eli ka o yeli ni b̄e cham' ti zaŋ salima min' anzinfā pipihi ni la' sh̄eŋa o ba Nebukadneza ni daa kpuyi J̄erusal̄em Naawuni j̄embu duu la na; ka ɻun' naa min' o kpambaliba ni o payiba ni o mananim' ti zaŋ li nyu wain.

³Ka b̄e daa dii chaŋ ti zaŋ salima min' anzinfā pipihi ni la' sh̄eŋa b̄e ni daa kpuyi J̄erusal̄em Naawuni j̄embu duu na maa, ka naa min' o kpambaliba ni o payiba ni o mananim' ti mal' li nyuri wain maa;

⁴ka payiri b̄e wuna din nyɛ b̄e ni zaŋ salima min' anzinfā ni daanya ni kuriti ni dari ni kuya mali sh̄eŋa.

⁵B̄e nini nyabu yim ka ninsal' nuchee daa ti puhu yina n-sabiri sabbu sh̄eli pari nayili maa dukpini zuyu m-miri firila ni ɣe luŋ' sh̄eli polo ne vienyelinga. Ka naa maa daa nya nuchee maa ni sabiri sabbu maa,

⁶ka o ninni biɛhigu daa t̄ayi, ka di muyis' o pam hal ka o kɔba ni ti dii chɔyisichɔyisi, ka o duna ɻméri taba.

⁷Ka naa maa daa kuhi pam yeli ni b̄e cham' ti zaŋ saŋmaribaŋdiba mini Kalidianim' ni laasabuniŋdiba na. Ka b̄e daa kana, ka naa maa ti yeli ba, "ɏun ni tooi karim sabbu ɻo ka wuhi ma di gbinni, n ni yel' o ago kparibu, ka bo salima dolibi din mali jilima n-yel' o pahi, ka o leei naa ɻun pah' ata n nam sulinsi ɻo ni."

⁸Ka naa maa bañdiba daa kana ti zani, amaa ka so daa ka bε ni ḥun ni tooi karim sabbu maa bee n-wuhi di gbinni.

⁹Ka suhusayin̄gu zuyu daa chε ka Naa Bεlishaaza ninni biεhigu maan tayi pahi, ka o kpambaliba bi lan mi bε ni yεn gbaai shεm.

¹⁰Ka napay' kuro daa wum naa min' o kpambaliba ni tɔyisiri yelli maa yεla ka kpe bε chuγu puhibu duu maa ni na ti yεli, "Naa, Naawuni dolim' a nyεvili! Di chε ka yεla maa muyis' a ti yayi, ka a chε ka a ninni biεhigu tayi."

¹¹Do' so be a tiŋgbɔŋ ḥo ni ka wun' shεb' bεn be kasi shia be o ni. A ba ni daa nyε naa saha shεl' la, doo maa daa wuhi neesim mini bañsim ni yεm din ḥmani wuna yεm. Ka a ba Naa Nebukadneza daa zaŋ o leei timanim' mini sajmaribañdiba ni Kalidianim' ni laasabuniñdiba zuγulana.

¹²Yεm mini bañsim din chε ka o tooi kahigiri zahima mini yεliŋaha ni yεlimuyisira wuhiri niriba shia be o ni. Dinzuγu timmi ti boli Daniel ḥun nyε naa ni daa boli so Bεlithshaaza la na, ka o ti wuh' a yεla ḥo zaa gbinni."

Daniel wuhi sabbu gbinni

¹³Ka bε daa chaŋ ti zaŋ Daniel ka naa sanna ka naa maa ti bɔh' o, "Nyini n-nyε m ba Naa Nebukadneza ni daa ʒi dab' shεba yi Juda tiŋgbɔŋ ni la na yino, ka a yuli booni Daniel la?"

¹⁴N wumiya ni wun' shεb' bεn be kasi shia be a ni, ka a mali ninneesim mini bañsim ni yεm.

¹⁵Bε pun zaŋ bañdiba mini sajmaribañdiba n-ka n sanna ni bε ti karim sabbu ḥo, ka wuhi ma di gbinni, amaa ka bε bi tooi bañ di gbinni.

¹⁶To, n wumiya ni nyin' tooi bañdi yεl' shεŋa din gbinni be ashilɔni, ka tooi lan kahigiri ashiya gbinni ni nyε shεm wuhiri niriba. Ka a yi ni tooi karim sabbu ḥo ka wuhi ma di gbinni, n ni yεl' a ago kparibu, ka bo salima dolibi din mali jilima yεl' a pahi, ka a leei naa ḥun pah' ata n nam sulinsi ḥo ni."

¹⁷Ka Daniel daa yεli naa maa, "Mal' a pina maa bee zaŋmi li ti so. Amaa n ni karim sabbu maa, ka wuhi nyin' naa di gbinni.

¹⁸"Naawuni ḥun nyε Zallakudura Naa ḥo n-daa zaŋ a ba Nebukadneza leei na' titali, ka ti o di viεlim mini di tibiginsim ni di jilima.

¹⁹O daa nyεla na' titali hal ka zulya kam mini niriba balibu kam ni tinzun' yεtɔyα balibu kam nim' zɔr' o ka bε ni sohira. O daa yi bɔri ni o ku so, o kur' o mi; ka o mi daa yi bɔri ni o che so, o cher' o mi. O daa yi bɔri ni o ti so jilima, o tir' o mi, ka o mi daa yi bɔri ni o dihi so vi, o dihir' o mi.

²⁰Amaa o ni daa duh' omaŋa ka niŋ karimbaani, ka mali hali yoli ni ninkuunsi la zuyu ka Naawuni daa vuug' o o nam ʒiishee, ka o kɔŋ o jilima zaashee maa.

²¹Ka bε daa kar' o yihi ninsalinim' sani, ka o tεha daa leei biŋkɔbigu tεha; ka o mini mɔyu ni binsi daa layim be, ka o ɻubiri mɔri kaman nahu la, ka maligim lur' o zuyu. Di nyaanja ka o daa ti baŋ ni Naawuni ɻun nyε Zallakudura Naa ɻo n-su ninsalinim' nama, ka zaŋdi li tir' o ni bɔri so.

²²"Ka nyin' Belishaaza ɻun nyε o bia ɻo mi dimboŋɔnim' zaa yεla, amaa ka bi siyis' amaŋa.

²³A tum din chihiri alizanda Duuma sani, dama a zaŋ pipihi mini la' shεŋa bε ni daa kpuŋ' o jεmbu duu la na ka a min' a kpambaliba ni a payiba ni a mamanim' ti mal' li nyuri wain ka payiri wuna din nyε bε ni zaŋ salima min' anzinfra ni daanya ni kuriti ni dari ni kuya mali, ka di nyε din ku tooi nya bee n-wum, ka mi ɣi shεl' ɻo. Amaa ka a lee bi ti Naawuni ɻun ni tooi yuri ka che ka a be bee n-kpi, ka lan nyε ɻun su a ni niŋdi shεlikam yiko ɻo jilima.

²⁴Dinzuyu ka Naawuni che ka nuchee ɻo puhi yina ti sab' sabbu ɻo.

²⁵"Sabbu maa ni nyε shεm m-bɔŋɔ: MENE, MENE, TEKEL UFARISIN

²⁶Di gbinni ni nyε shεm m-bɔŋɔ: MENE gbinni nyεla Naawuni pun kali a nam dabisa m-paai di tariga.

²⁷TEKEL gbinni nyεla, Naawuni zaŋ a pa sania zuyu n-zahim' a ka a tibisim pɔra.

²⁸UFARISIN gbinni nyεla, Naawuni pirigi a nam maa n-ti Miidianim' mini Periʒianima."

²⁹Di saha ka Belishaaza daa che ka bε zaŋ' ago kparibu na ti yεli Daniel, ka bo salima dolibi din mali jilima na ti yεl' o pahi, ka che ka o leei naa ɻun pah' ata o nam sulinsi maa ni.

³⁰Kulla dindali maa yuŋ ka bε daa ku Belishaaza ɻun daa nyε Babilɔnnim' naa maa.

³¹Ka Darius ɻun daa nyε Miidia nira, ka nyε yuun' pihiybunaayi nir' la daa deeí nam maa di.

Daniel 6

Daniel be gbuyima bɔyili ni

¹Naa Darius daa pii kpambaliba kɔbiga ni pisi zal' o tingbɔŋ ni tuma zaashεhi ni.

²Ka o daa lan pii Daniel mini niriba ayi shεba m-pahi ni bε lihiri kpambaliba maa ka bε tumdi ɻun' naa maa tuma ka di mali nyɔri.

³Di daa bi yuui ka Daniel tuma wuhi ni o tumdi tuma maa gar' o zuyulaan' taba niriba ayi la mini kpambaliba la zaa; shi' sun ɻun daa be o ni la zuyu. Ka Daniel biɛhigu ni daa yi di ko maa zuyu daa che ka naa maa lola nia ni o zaŋ o nam sulinsi tingbɔŋ maa zaa fukumsi ninj o nuu ni.

⁴Di saha ka zuyulaannima ayi la mini kpambaliba la daa lo nia m-bɔri ni bε nya Daniel taali o ni tumdi tingbɔŋ maa tuma shem puuni, amaa ka bi tooi. Dama Daniel daa nyela ɣun ɣe yim o suhu ni, ka bi tumdi din nyε chirimbu bee bilikonsi tuma.

⁵Ka bε daa lan yεl' taba, "Ti ku nya ti ni yεn zaŋ yεl' sheli fiyisi Daniel, nayila zaŋ chanj o Naawuni jema la polo."

⁶Ka zuyulaannima ayi maa mini kpambaliba la daa naai noli chanj naa sani nti yεl' o, "Naa Darius, Naawuni dolim' a nyεvili.

⁷Tinim' zuyulaannim' mini kpambaliba ni sapashinnim' ni jintɔribा zaa bεn tumdi tuma a nam sulinsi ɣo ni n-naai noli yεli ni a zalimi zaligu din kpεma, ka che ka di tum tuma. Zaligu maa n-nyε ni zaŋ chanj biey' pihita puuni, so miri ka o suhi sheli wun' so sani bee ninsal' so sani, faashee nyin' naa kɔŋko sani. Ka so yi tum birigi zaligu maa, bεn zaŋm' o ti niŋ gbuylim' bɔyili ni.

⁸Naa, dinzuyu zalim' zaligu maa, ka dih' a nuu di gboŋ zuyu; ka che ka di tum tuma. Di mi nyela Miidianim' mini Periʒianim' zaligu, di bi tayira."

⁹Ka Naa Darius daa dih' o nuu zaligu gboŋ maa zuyu.

¹⁰Daniel ni daa banj ni naa dih' o nuu zaligu gboŋ maa zuyu maa, ka o daa kul' o yiŋa. O yiŋ' zuγusaa duu takɔro daa yoori bahila Jεrusalem polo. Ka o daa gbaani suhir' o Naawuni, ka payir' o siyimsiyim buta dahin yini puuni kaman o ni daa yi pun niŋdi shem.

¹¹Ka Daniel dimnim' la daa naai noli kana ti nya o ka o suhiri la o Naawuni.

¹²Ka bε zaa daa layim chanj naa sani ti fiyisi Daniel. Be daa boh' o mi, "Naa, a bi dih' a nuu zaligu gboŋ zuyu ni zaŋ chanj biey' pihita puuni, so yi suhi sheli wuni bee ninsal' sani ka pa ni a sani, bεn' zaŋm' dilan' ti bahi gbuylim' bɔyili ni?" Ka naa maa garigi yεli, "lin, hal di nyela zaligu kpeeni gba. Di nyela Miidianim' mini Periʒianim' zaligu, di bi tayira."

¹³Di saha ka bε garigi yεli naa maa, "Daniel ɣun nyε Juda daba la ni yino la bi lihi nya a bee n-dol' a ni zali zaligu sheli maa. O kul suhirila o Naawuni siyimsiyim butata dahin yini puuni."

¹⁴Naa maa ni daa wum yelli ɣo, di daa niŋ o muysisigu pam, ka o kpaŋ omaŋa m-bɔri soli ni o yihi Daniel, ka daa kul be lala nia niŋbu ni hal ka wuntan' ti lu.

¹⁵Ka niriba maa daa lan labina ti yεl' o, "Naa, A mi ni Miidianim' mini Periʒianim' zaligu shεŋa naa ni zali ku tooi tayı."

¹⁶Ka naa maa daa bahi noli ni bε cham' ti gbaai Daniel na nti niŋ gbuylim' bɔyili maa ni. Naa maa daa yεli Daniel, "A ni jεmd' a Naawuni so vienyεliŋga maa ni fa a bahi."

¹⁷Ka bε daa zaŋ kuyili na nti yo bɔyili maa noli, ka naa maa daa zaŋ o min' o kpambaliba dalinli n-dalim kuyili maa ni di chε ka shεli ku tayi zaŋ chaŋ Daniel polo.

¹⁸Ka naa maa daa ηmaligi kul' o yin̄a nti kɔŋ gom dindali maa yuŋ. O daa bi di shεli bee n-sayı ka so ηme biŋkumdi' shεli n-niŋ o.

¹⁹Ka naa maa daa ti daŋ yibu asibaasi ηaraŋara saha n-niŋ yomyom chaŋ gbuŋima bɔyili maa gbini.

²⁰O ni daa paai ni, o daa kuhila fabila kuhigu m-boli Daniel bɔh' o, "Daniel, nyin' ηun nye Naawuni ηun be ηo dabili ηo, a Naawuni so a ni jemdi vienyeliŋga maa tooi fa a gbuŋima maa nuu ni bahi?"

²¹Ka Daniel daa garigi yel' o, "Naa, Naawuni dolim' a nyevili!"

²²N Naawuni maa tim o malaika na ka o ti mum gbuŋima maa noya, ka bε bi tooi niŋ ma shεli. Naa, o niŋla lala, dama n ka taali o sani, ka ka taali a gba sani; ka m mi bi tum' a taal' shεli."

²³Ka naa maa suhu daa paligi ti yayi, ka o bahi noli ni bε yihim' Daniel bɔyili maa ni na. Ka bε daa voog' o yihi na n-nya ka o bi nya daŋa hal baabiela gba, o ni daa nin Naawuni yeda zuyu.

²⁴Di saha ka naa maa daa bahi noli ni bε gbahimi ninvuy' shεb' bεn zaa daa niŋ Daniel munaafichi maa na. Ka bε daa gbahi bε mini bε payiba ni bε bihi na nti zaŋ ba bahi gbuŋima bɔyili maa ni. Bε daa na bi paai bɔyili maa ni tin' gba ka gbuŋima maa pun gbahi ba n-kabisikabisi bε kɔba zaa.

²⁵Di saha ka Naa Darius daa sab' gbaŋ ti zuliya kam mini niriba balibu kam ni tinzun' yεtɔya balibu kam nim' bεn be dunia ηo ni yeli: "Naawuni timi ya suhudoo pam!"

²⁶N zali zaligu n nam sulinsi ηo ni zaa ni sokam lum' Daniel Naawuni ηo sikuura. O nyela Naawuni ηun be, ka ni su nam hal ni saha din ka bahigu. O nam maa kul ku sayim, ka o yiko mi ku mali tariga.

²⁷O tiligiri niriba, ka lan fari niriba bahira; o wuhiri shihira, ka tumd' alahiziba tumtumsa alizanda ni mini dunia ηo ni. O fa Daniel gbuŋima nuu ni bahi."

²⁸Ka Daniel daa kul tɔŋdi pahiri Naa Darius nam ʒiemān' ni zaŋ tabili Naa Sairus ηun daa nye Perizia nir' la gba nam ʒiemān' ni.

Daniel 7

DANIEL WUHI O ƷIINIM' NYABU

(7.1—12.13)

Daniel nya biŋkɔbir' anahi zii puuni

¹Babilon Naa Bεlishaaza nam dibu yuun' tuuli puuni ka man' Daniel daa zahim zahindi n dooshee n-nya ʒii yuŋ, ka sabi zahindi maa ni nye shεm sɔŋ.

2N ni daa nya li yuŋ maa shem m-boŋo: Pohim n-daa kul ʒieri kpari luy' shelikam teeku kom zuyu.

3 Ka biŋkobir' anahi daa yi teeku maa ni na, bε zaa mi daa bela kɔŋkɔba.

4Tuuli biŋkobigu daa ŋmanila gbuŋinli, ka mali kpiŋkpama ka di be kaman tɔrili kpiŋkpama la. Ka n daa kul lihir' o hal ti nya ka bε sib' o kpiŋkpama maa bahi. Ka bε daa yiysi biŋkobigu maa zali n-che ka o zan' o naba ayi zuyu kaman ninsal' la, ka bε ti o ninsal' yem.

5Ka biŋkobigu ŋun pah' ayi daa ŋmanila biŋkob' so bε ni booni bear la, ka o yiysi n-gbiligi ʒieya; ka sapir' kɔba ata gbab' o noli. Ka kuko' sheli daa yel' o, "Yiyisim' ŋubi nimdi pam!"

6 Ka n daa kul lihiri hal ka biŋkob' so ti tɔhi zanina. O daa ŋmanila jɛŋgbini, amaa ka kpiŋkpama anahi din ŋmani nooŋa kpiŋkpama lee sa o yaŋa zuyu, ka o mali zuŋur' anahi. Ka bε daa zaŋ yiko ti o.

7 Ka n daa kul lihiri hal ka biŋkob' so ŋun pah' anahi gba ti tɔhi zanina. O daa mali kpiŋ pam, ka bie m-mali dabiem pam. O nyina daa nyela kuriti nyina zay' kara, ka o mal' li dimdi cherisir' o ni gbahiri binshɛyukam, ka nɔri din kpaliim firiti tiŋa. O daa be o ko ka che o tab' bɛn daa daŋ o tooni la na. O daa malila yila pia.

8 N ni daa kul lihiri yila maa, ka n ti nya yilibila ka di daai yil' ata shɛŋa din daa pun saya la n-vuy' li bahi, ka puhi yina. Yilibil' maa daa malila nina ka di be kaman ninsal' nina la, ka mali noli ka di tɔyisiri karimbaan' yɛtɔya.

Daniel nya ŋun ni be hal ni saha din ka bahigu ʒii puuni

9 Ka n daa kul lihiri hal ti nya ka nam ʒiishɛhi mali ʒeysa. Ka ŋun nyɛ ŋun pun be tum kurimbuni ha la kana nti ʒini nam ʒiishɛhi maa ni zay' yini zuyu. O binyerigu daa piɛlimi kaman gumbɔrigu, ka o zabiri mi be kaman piɛ' piɛlli kɔb' suma la. O nam ʒiishee maa daa mali n-tam la kalima zuyu, ka buyim kul nyayisiri di ni,

10 ka buyim kulibɔŋ zɔri yiri di ni na. Ka niriba tusatusa shem tumdi tuma tir' o, ka niriba tuhipii ʒiibu tuhipia ʒe o tooni. Ka saria karibu daa piligi, ka litaafinim' bɔyi doya.

11Ka n daa kul lihira, ka na kul wumdi yilli zay' bil' la yɛtɔy' kara la. Ka n ni daa na kul lihiri maa, ka n ti nya ka bε ku biŋkob' so ŋun pah' anahi la n-zaŋ o ti bahi buyim ni, ka di di n-sayim' o.

12Ka bε daa fa biŋkob' shɛb' bɛn kpaliim la yiko, amaa ka lee che ba ni bε be saha biɛla pahi.

13 N ni daa nya ʒii sheli yuŋ la ni, n daa nya so ka o ŋmanila ninsala n-yi zuysaa be sagbana ni sirigiri na n-daa ka ŋun pun be tum kurimbuni ha la sanna, ka bε daa zaŋ o wuh' o.

¹⁴ Ka o daa ti o niriba subu yiko mini jilima ni kpiɔŋ ni di chε ka zuliya kam mini niriba balibu kam ni tinzun' yεtɔya balibu kam nim' tumdi tuma tir' o. O yiko kul ni be hal ni saha din ka bahigu, ka o nam mi ku mali tariga.

Bε wuhi Daniel ɔiinim' gbinni

¹⁵ N ni daa nya ɔii shεŋa maa daa gbaai ma dabiɛm, ka di muγisi ma pam.

¹⁶ Ka n daa chanj bεn ɔe nimaani maa yino sani nti yεl' o ni o wuhim' ma yεla maa zaa gbinni. Ka o daa wuhi ma di gbinni.

¹⁷ O daa yεliya, "Biŋkɔb' kara anahi maa wuhirila nanima anahi bεn ti yεn yiγisi zani dunia ɔɔ ni.

¹⁸ Amaa ka Zallakudura Naa ɔɔ wuntizɔriba ni ti deei nam maa n-su li sahakam hal ni saha din ka bahigu."

¹⁹ Di saha ka n daa lo ni m baŋ biŋkɔb' so ɔun pah' anahi la yεla pahi. Duna n-daa nyε ɔun bi ɔman' o taba, ka o lihibu mali dabiɛm pam, ka o mal' o daanya nyinyεri min' o kuriti nyina n-dimdi cherisir' o ni gbahiri binsheγukam, ka nɔri din kpalm firiti tiŋ' la.

²⁰ Ka n daa lan lo ni m baŋ yila pii din tam' o zuyu ni la mini yilibil' din daa doli nyaanja na nti daai vuyi yila ata la bahi la yεla. Yilibil' maa daa malila nina mini noli din tɔyisiri karimbaan' yεtɔya, ka di lihibu daa mali dabiɛm gari di tab' maa zaa.

²¹ Ka n daa kul lihiri nti nya ka yilli maa lo tɔbu n-tuhi wuntizɔriba nyaŋ ba.

²² Di saha ka ɔun nyε ɔun pun be tum kurimbuni ha la daa kana ti kari saria sɔŋ Zallakudura Naa ɔɔ wuntizɔriba, ka saha daa paai ni wuntizɔriba maa deei nam su.

²³ Bε ni daa wuhi ma di gbinni shεm m-bɔŋɔ: "Biŋkɔb' so ɔun pah' anahi la wuhirila nam din pah' anahi nti yεn yiγisi zani. Di ni ti be di ko ni nama zaa. Di ni ti dari chahi dunia ɔɔ zaa cherachera, ka no li sɔŋ tiŋa.

²⁴ Yila pia la mi nyεla nanim' pia bεn ti yεn su fukumsi nam maa ɔiemman' ni. Di nyaanja na' so ni ti yiγisi n-nyε ɔun be o ko ni o tab' bεn danj o tooni na la, ka ni ti yihi nanim' ata nam ni.

²⁵ O ni ti tɔyisi yεtɔy' kara m-mo Zallakudura Naa ɔɔ, ka ni ti no n-taai wuntizɔriba. O ni ti kpaŋ omaŋa ni o tayı bε daadiini zaligunim' mini churi puhibu saha, ka ni ti su wuntizɔriba yuma ata ni pirigili.

²⁶ Di saha maa bε ni ti ɔini saria karibu ɔiya n-fa o yiko maa, ka bah' o yoli kahikahi.

²⁷ Ka bε ni ti zaŋ yiko mini dunia ɔɔ nama zaa zoosim ti Zallakudura Naa ɔɔ wuntizɔriba, ka bε nam maa ku mali tariga, ka dunia ɔɔ nanim' zaa ni ti kana ti tumdi tuma tiri ba, ka deei bε noli."

28Yela maa ni nyε shεm tariga m-bala. Dabiεm daa kpe man' Daniel pam, ka n ninni biehigu tayi, amaa ka n daa lee zaŋ yεla maa niŋ n suhu ni.

Daniel 8

Daniel nya piεlaa mini bulaa 3ii puuni

1Naa Belishaaza ni daa di nam zaŋ chanj yuma ata saha ka man' Daniel daa nya 3ii din pah' ayi.

23ii maa nyabu puuni, n daa nya ka m bela Susa nayili tin' shεli din be vinvamli ni Elam tiŋgbɔŋ ni la, ka daa lan nya ka n 3εla Ulai Mɔyili noli.

3Ka n daa nya ka piεlaa ḥun mali yil' wɔyila ayi 3e moyili maa noli. O yila maa zay' yini daa wɔyimi gari yin' la, ka nyε din bahindi nyaanja yina.

4Ka n daa nya ka Piεlaa maa kul mal' o yila maa n-3ieri kpari wulinluhili polo mini nuzaa polo ni nudirigu polo. Ka biŋkɔb' so daa kani n-ni tooi tay' o zali bee n-zo n-yi o nuu ni tiligi. Piεlaa maa daa kul tumdila o suhuyubu, ka duhir' omaŋa.

5N ni daa na kul tehiri di yεla saha shεli maa, ka bulaa' so daa yi wulinluhili polo na n-kul kpaŋ zɔri yomyom hal ka o naba bi shihiri tiŋ' gba. Ka o daa mali yil' gahindili ka di sa o nina ayi sunsuuni.

6Ka bulaa maa daa zaŋ kpa piεla' so n ni daa nya ka o 3e moyili nol' la polo n-daa kab' chanj o sani ni o kpioŋ zaa ti bibig' o.

7Ka n daa nya bulaa maa ni vu m-miri piεlaa maa shεm. Bulaa maa suhu daa yiŋisiya pam, ka o 3e piεlaa maa hal ti 3e n-kab' o yil' ayi la, ka piεlaa maa daa lan ka ya' buriginli din ni tooi niŋ shεli. Ka bulaa maa daa 3i o luhi tiŋa n-du n-tam o zuyu nor' o, ka so kani n-ni tooi fa o o nuu ni bahi.

8Ka bulaa maa daa kul duhir' omaŋ' pahira, amaa o ni daa mali kpioŋ pam maa ka o yilli la kabi. Ka yila anahi daa bili yina n-zani di zaashee, ka nir' ni tooi nya li vienyeliŋga, di mi zaa noya daa kpala dunia ḥɔ yaya anahi ḥɔ zaa yinyini polo.

9Ka yilibila daa bili yina tam yila anahi maa zay' yini zuyu. Ka di yiko daa yεligi kpa nudirigu polo mini wulimpuhili polo ni Alikauli Tiŋgbɔŋ la polo.

10Ka di daa niŋ kpioŋ hal ti liri la zuyusaa tɔbbihi, bεna n-nyε saŋmarisi n-daa vooi bε shεb' bahi tiŋ' na n-du tam bε zuyu nɔra.

11Hal o daa tɔyisi yεtɔya m mo alizanda Nabia ḥun lan nyε nimaani tɔbbihi zuyulan' la gba, ka daa kari dabisili kam sara maligu shεŋa bε ni daa yi zaŋdi na ti maan' o; ka daag' o jεmbu duu luhi.

12Ka niriba daa tumdi alahichi nimaani, ka chε dabisili kam sara maligu manjli malibu, ka bε daa daai yεlimaŋli luhi. Ka yilli maa daa kul diri nasara di ni tumdi shεlikam ni.

13Di saha maa ka n daa wum ka malaika yino bɔh' o kpee, "Ti ni lee nya binshεŋa 3ii ḥɔ puuni ḥɔ yuusim yεn nyεla wula? Saha yuusim wula puuni ka

dabisili kam sara maligu din nyε alahichi ηɔ kul yεn maana? Saha yuusim wula puuni ka bε lee yεn du n-tam alizanda ni tøbbihi mini Naawuni jømbu duu zuyu nøra?”

¹⁴Ka n daa wum ka malaika ɻuni maa garigi yeli: “Di ni niŋ biεy’ tusaayi ni købisita. Di nyaanja ka Naawuni jømbu duu maa ni lan lab’ mali zani di zaashee.”

Malaika Gabirøl wuhi ɢii gbinni

¹⁵Man’ Daniel ni daa nya ɢii shøli maa, n daa kul børi ni m baŋ di gbinni. N nini nyabu yim ka n daa nya ka so ɢe n tooni ka o køtomsi be kaman ninsal køtomsi la.

¹⁶Ka n daa wum ninvuy’ so kukoli ka di yi Ulai Møyili la ni na m-booni yøra, “Gabirøl, wuhim’ o o ni nya shøli maa gbinni.”

¹⁷Ka Gabirøl daa kana ti zani bayili ma. Ka dabiøm daa gbaai ma pam, ka n lu n-døni tiŋa. Ka o yeli ma, “Daadam bia, n ni che ka a baŋ di gbinni. ɢii maa wuhirila dunia ηɔ bahigu yøla.”

¹⁸O ni daa yøri ma yøla maa, ka n daa lu n-døni tiŋ tarigi. Amaa ka o daa gbaai ma n-yiyisi ma zali n naba zuyu,

¹⁹ka yeli ma, “N ni wuh’ a Naawuni suhuyiyisili maa tuma ni yεn nyε shøm. ɢii maa wuhirila di ni ti yεn nyε shøm yøla maa naabu saha.

²⁰“Piøla’ so a ni daa nya ka o mali yil’ ayi la wuhirila Miidianim’ mini Pøriøianim’ nanim’ yøla.

²¹Ka bulaa la mi wuhiri Giriis naa yøla. Ka o yil’ gahindili din daa sa o nina ayi sunsuuni la nyøla di tuuli naa.

²²Yil’ anahi din daa bili yina n-zani tuuli yilli din daa kab’ la zaashee la wuhiri ni nama anahi ni ti yiyisi n-zani nam zay’ yini maa zaashee, ka di mi ti ku mali kpiøŋ kaman tuuli nam maa.

²³“Nama ηɔ tariga paabu yi ti miri, ka bε leei ninvuy’ bieri n-simdi tibidarigibo, na’ so ni ti yiyisi n-nyε hal’ kpiøŋlana ni barða ni ninvuy’ yøhinda.

²⁴O ni ti mali kpiøŋ, amaa pa omanman’ yiko ni ka di ti yεn yina. O ni ti sayim binyara sayindi biεyu, ka ni ti di nasara o ni niŋdi shølikam ni. O ni ti bahi ninvuy’ shøb’ bøn mali yiko mini wontizøriba zaa yoli.

²⁵O ni ti di nasara o yεŋkiŋkabina min’ o ninvuy’ yøhimbo soya puuni. O ni ti duh’ omaŋa, ka ni ti bahi niriba pam yoli n-libigi ba. Hal o ni ti mo nanim’ zaa Naa, amaa o ni ti bahi yoli ka ninsal’ nuu ka di ni.

²⁶ɢii shøli gbinni bε ni daa kahigi wuh’ a zaŋ chaŋ zaawuni min’ asiba sara maligu shøŋa yøla polo la nyøla din ni niŋ yølimanli. Amaa lee gbib’ li ashiløni, dama di ni yεn niŋ pali saha shøli maa na wøy’ pam.”

²⁷Ka yela maa daa muyisi man' Daniel pam, ka doro gbaai ma ka n doni paai dabisa shem. Ka n daa ti yiysi n lan labi nti tumdi tuun' sheja naa ni daa zali ma ni n tumdi la, amaa ka 3ii maa yela daa gari ma ka m bi tooi ban li.

Daniel 9

Daniel suhi Naawuni o niriba zuyu

¹Darius Ahasiveros bia jun daa nyé Miidia tingbøn ni nir' la daa dee Kalidianim' nam di.

²O nam maa dibu yuun' tuuli puuni ka man' Daniel daa ti karindi litaafi kasinim' ni, ka tehiri Jérusalem ni wurim doya yuun' pisopoin kaman Naawuni ni daa pun yeli anabi Jérimia shem la yela.

³Ka n daa zañ n nina kpa n Duuma Naawuni ni nimmoo m-balim' o ni nolobo, ka pili buyu n-teei 3i tampiligm ni.

⁴N daa suhi Yawé jun nyé n Naawuni ño n-kahigi ti daalahichi wuh' o. N daa yelimi, "Yaa n Duuma Naawuni, nyini n-nyé jun galisi ka mali jilima. A 3e a daalikauli nyaanja, ka yuri ninvuy' sheb' ben yur' a ka dol' a zaligunima.

⁵"Ti daa tum alahichi, ka daa tum tuumbieri mini tuun' sheja din bi tuhi. Ti daa zayis' a ni zali ti ni ti tum sheli, ka daa ñmaligi ka che a ni wuhi ti din tuhi sheli tumbu.

⁶Ti zayisi ni ti ku wum a daba ben nyé anabinim' ben daa zañ a yuli kana nti toyisi ti nanim' mini ti kpambaliba ni ti yaannim' zañ tabili ti zulya ño zaa la yeligu.

⁷Nyin' ti Duuma nyela jun kul tumdi din tuhi, amaa ka tinim' nyé ben kul tumdi vi tuma hal ni zuñ. Lala n-nyé li zañ chanj tinim' ben nyé Judanim' mini Jérusalemnim' ni Izraëlnim' ben zaa nyé a ni wurim sheb' kpehi tin' sheja din miri na ni mini din be katinsi ni la, be ni tum alahichi sheli a san' la zuyu.

⁸Ti mini ti nanim' ni ti kpambaliba ni ti yaannim' tum vi tuma, ka tum alahichi nyin' Yawé sani.

⁹A nyela nambozora ni jun cheri taali panda, hal ti ni kul zayis' a la zaa yoli.

¹⁰Yawé jun nyé ti Naawuni ño, A yel' ti ni ti che ka ti bebu doli zaligu sheja a ni daa zañ ti a daba ben nyé anabinim' la, amaa ka ti zayisi ni ti ku wum ti a.

¹¹Izraëlnim' zaa sayim' a zaligunima, ka zayisi ni be ku wum a ni yeli shem. Ti tum alahichi a sani, ka lala zuyu che ka a che ka nopolis yetoya din sab' a dabilis Musa zaligu ni la di ti.

¹²A niñ ti mi kaman a ni daa pun yeli ni a ni niñ ti mini ti kpamba shem. A darigi Jérusalem tibili pam gari tiñ' kam dunia ño ni.

¹³A ti ti tibidarigibo balibu kam zaa din sab' Musa zaligu ni. Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ, ka hal pumpɔɳɔ gba, ti na kul bi sayi ni ti balim' a bee ɳ-ɳmaligi ka che ti daalahichi ka dol' a yelimanɔli maa.

¹⁴Yawε, a daa loya ni a ni darigi ti tibili, ka mi shiri niŋ lala. Yelimanɔli, Yawε ɳun nyε ti Naawuni ɳɔ, a kul tumdila din tuhi, dama tinima n-zayis' a yeligu wumbu.

¹⁵"Yaa ti Duuma Naawuni, a daa wuh' a yiko ni nyε shem yih' a niriba Ijipti na, ka be na kul teer' a yiko tuma maa yela. Ti tum alahichi ka tum din bi tuhi.

¹⁶Ti Duuma, a ni pun tum wontia tuun' sheŋa la zuyu, ɳmaligim' a suhuyiyisili ka che Jerusalem, dama di nyela a tiŋa ni a zoli din nyε kasi. Tinduyanim' zaa lihimi ɣiem Jerusalem min' a niriba, ti ni tum alahichi sheŋa mini ti yaannim' ni daa tum tuumbie' sheŋa la zuyu.

¹⁷Yaa ti Duuma Naawuni, wummi mani ɳun nyε a dabili ɳɔ suhigu mini m balima ɳɔ; a yuli zuyu ɳmaligim' a nini lihi nya a jembu duu la ni wurim doya shem.

¹⁸Yaa n Naawuni, luyim' a tiba wum ti suhigu ɳɔ, ka ɳmalig' a nini n-lihi ti nya ti ni be muyisigu shel' ni, ka nya a yuli ni tab' tin' shel' la ni diri wahala shem. A ni ɣori nambɔŋu la zuyu ka ti suhir' a, ka pa ni ti wontitali zuyu.

¹⁹Ti Duuma, deem' ti suhigu ka che m-paŋ ti. Ti Duuma, wummi ti suhigu maa ka niŋ ti ni bɔri shem maa. Ka di zuyu che ka sokam baŋ ni nyini n-shiri nyε Naawuni. Di che ka di lan yuui! Tiŋ' maa mini niriba maa nyela a dini."

Gabirel wuhi anabitali yetɔya gbinni

²⁰Ka n daa na kul suhiri Naawuni, ka kahigiri m mini n niriba Izraelnim' daalahichi wuhiri Naawuni, ka balindi ɳun' Yawε ɳun nyε n Naawuni ɳɔ ni o che ka o Jembu du' kasi la lan me n-zali yaha.

²¹N ni daa kul suhiri Naawuni maa, ka Gabirel ɳun nyε n ni daa pun nya do' so tuuli ɣii la ni la daa yiŋi ka n ni daa be luy' shel'i maa na. Zaawuni sara maligu saha n-daa nyε li.

²²Ka o daa yeli ma, "Daniel, n kamina ni n ti ti a yem mini baŋsim.

²³A ni daa piligi balindi Naawuni saha shel' la ka o daa garig' a. Naawuni yur' a pam. Lala zuyu ka n kana ni n ti yel' a o ni garig' a yeli shem. Dinzuyu luyim' a tiba wum n ni yen wuh' a ɣii maa gbinni shem.

²⁴"Bakɔi pisopoin tariga ka Naawuni zali ni o yih' a niriba min' a tin' kasi la alahichi ni mini tuumbieri ni. O ni che yi daalahichi paŋ ya, ka zali wontitali din ka bahigu, din ni che ka ɣii la min' anabitali yetɔya la niŋ pali. Ka be ti lan mali luy' kasi shee la zali.

²⁵Kpahimmi dimbɔŋɔ ka baŋ li. Saha shel'i be ni ti yen bahi noli ni be lab' me Jerusalem zal' la zaŋ ti paai Naawuni ninvuy' gahindili ɳun nyε nabia la ni ti yen kana saha shel'i yuusim yen nyela bakɔi ayopɔin. Be ni ti lan me Jerusalem, ka me niriba layinju shee zali, ka me binshenja din ni tayı tin' maa ni barina zali, be

ni ti zaŋ bakɔi pihiybunaayi n-lan me li naai, amaa di mi ti yɛn nyɛla muyisigu saha.

²⁶Ka di saha maa tariga yi ti paai, bɛ ni gbaai Naawuni ninvuy' gahindili maa ku; ka di ka daliri. Ka na' so ɻun mali yiko pam tɔbbihu ni ti kana nti sayim tiŋ' maa mini Naawuni jɛmbu duu maa. Ka di tariga ni ti kana kaman kokpeyú la n-ʒiri tɔbu mini sayingu din nyɛ Naawuni ni zali shɛl' la.

²⁷Lala naa maa ni ti chɛ ka o mini niriba pam layim mali naŋgbanyini yuun' muna ayopɔin puuni, amaa zaŋ chan yum' ayopɔin maa pirigili saha, o ni ti kari sara maligu malibu mini pina tibu, ka chɛ chihi' biɛyú din ni chɛ ka niriba zo nimaani zali di zaashee Naawuni jɛmbu duu. Ka di ni ʒe nimaani hal ti paai saha sheli Naawuni ni ti yɛn bahi ɻun zal' li maa yoli."

Daniel 10

Daniel nya ʒii Tigris Mɔyili duli

¹Naa Sairus ɻun daa nyɛ Perižia naa la ni daa di nam zaŋ chan yuma ata saha, ka bɛ daa kahigi yeligu sheli n-wuhi Daniel ɻun yuli lan booni Bɛlitishaaza la. Ka yeligu maa mi daa nyɛla yelimanjli, amaa ka di banju lee to. Ka o daa ban yeligu maa, ka lan ban ʒii maa gba.

²Di saha maa man' Daniel daa kul bela fabila ni zaŋ hal ti paai bakɔi muna ata.

³N daa bi di bindir' nyayisili bee ɻ-ŋub' nimdi bee n-chɛ ka wain to n noli, m mi daa bi niŋ kpam ʒe n ni hal ka bakɔi muna ata maa ti gari.

⁴Yuuni puuni gol' so ɻun be tooni biɛy' pisinaanahi dali ka n daa ʒe Tigiris Mɔy' tital' la duli,

⁵ka daa ti kpuyi n zuyu lihi nya so ka o ye binyer' pielli din mali shaara, ka lo salima din nyɛ alali shɛlɔrigu.

⁶O niŋgbuna daa nyelisirimi kaman kuy' vielli, ka o ninni nyayisiri kaman saa nyayisibу neesim, ka o nina gba nyayisiri kaman buyim la. O bɔyiri min' o bɛhi daa ɻmanila daanya sheli bɛ ni so n-nyahi ka di neei, ka o kukoli mi vuri kaman salo n-yɔri vur' la.

⁷Man' Daniel kɔŋko n-daa nya ʒii maa. Ninvuy' sheb' bɛn daa be n sani bɛn' daa bi nya li, amaa ka dabiɛm lee gbahi ba pam ka bɛ zo nti sɔyì.

⁸N kɔŋko n-daa kul kpalim be nimaani n-lihiri alahiziba ʒii maa. Ya' buriginli daa lan ka n ni, ka n ninni biɛhigu tayı hal ka so ku lan tooi ban ni mani m-bala gba.

⁹N ni daa wum o kukoli, n daa lu n-dɔn' la tiŋa n-liyi ka n nina kpa tiŋa.

¹⁰Di saha ka nu' sheli daa gbaai ma n-kpuyi ma gbani n duna zuyu ka n nuhi dihi tiŋa, ka n ni' sɔhira.

¹¹Ka o daa yeli ma, “Daniel, Naawuni yur’ a pam. Yiyisim’ zani n-luy’ a tibili wum n ni yen yel’ a shem jo vienyelinga; be tim ma la a sanna.” O ni daa yeli ma lala maa, ka n iyisi zani ka n ni’ na kul sohira.

¹²Di saha ka o daa yeli ma, “Daniel, di zori dabiem. Naawuni pun deeg’ a suhigu dabisi’ sheli dali a ni daa tehi banj ka siyis’ amanja ni di che ka a banj yela maa la. A suhigu maa deebu zuyu ka n kana maa.

¹³Perizia nabia n-daa tay’ ma zali sol’ ni biey’ pisiniyini. Amaa ka Maikil jun nyε malaikanim’ nabia la daa kana ti soj ma, ka n daa che o mini Perizia nabia maa nimaani,

¹⁴ka kana ni nti che ka a banj din ti yen niij a niriba dahin’ sheli ha. Dahin sheli ha yela 3ii m-bala.”

¹⁵O ni daa yeli ma lala maa, ka n zaŋ n zuyu ba tiŋa, ka koŋ yeligu.

¹⁶Di saha ka binneen’ so jun daa jmani ninsala teeg’ o nuu na ti shihi n naɔgbampiba, ka n yel’ o, “N dana, n ni nya 3ii sheli maa chemi ka n kɔba ni chɔyisichɔyisi.

¹⁷N jmanila dabili jun 3e o dan’ tooni. Wula ka n ni tooi tɔyisi n dan’ yetɔya? Ya’ buriginli bee vuhim lan ka n ni.”

¹⁸Ka binneen’ so jun daa jmani ninsal’ la lan zaŋ o nuu shihi ma, ka n nya ka yaa maan niij n niɔgbuna ni pahi.

¹⁹Ka o lan yeli ma, “Naawuni tim’ a suhudoo! Naawuni yur’ a pam; di che ka a suhu zohiri bee n-che ka dabiem mal’ a sheli zuyu.” Saha sheli o ni daa yeli ma lala maa, ka n nya ka yaa lan niij n niɔgbuna ni pahi, ka n yeli, “N dana, yelim’ ma a ni mali sheli ni a yeli ma, dama a che ka n nya yaa.”

²⁰⁻²¹Ka o bohi ma, “A mi din che ka n ka a sanna maa? N kamina ni n ti kahigi din sab’ be yelimanji litaafi ni la wuh’ a. To, pumpɔŋo n ni labi ka m mini Perizia nabia la ti kpe zabili ni. Di nyaanja Giriis nabia gba ni kana ka m min’ o ti zabi. Ka so mi kani n-sɔŋdi ma yela jo ni m-pahila Maikil jun nyε yi naa la.

Daniel 11

¹Naa Darius jun daa nyε Miidia tingboŋ ni nir’ la nam dibu yuun’ tuuli la ni ka n daa iyisi n-niij nia kpaŋs’ o.

²Ka n ni yen yel’ a shem pumpɔŋo jo nyela yelimanji.”

Ijipti mini Siria nama

Ka malaika maa daa yeli ma, “Nanima ata na ni di Perizia nam, ka jun yen pah’ anahi ni ti doli be nyaanja na, o mi ni ti nyela bundana n-gar’ o tab’ maa zaa. Ka o yi ti nya yiko o daazichi maa zuyu, o ni bo soli n-che ka sokam suhuri iyisi pah’ o zuyu ka be lu Giriisinim’ zuyu.

³“Di saha ka na’ so ḥun mali kpiɔŋ pam ni ti yiysi n-di nam su o nam sulinsi ni yiko, ka tumd’ o ni bɔri shem.

⁴Amaa o yiko pam maa puuni, o nam maa ni ti wurim m-pirigi ʒii bunahi. Ka nanim’ bɛn bi yi o zuliya ni na ni ti deeg’ o nam maa di n-zan’ o zaani, amaa ka bɛ lee ti ku mali yiko sheli o ni daa mali maa tatabo.

⁵“Ijipti naa ni ti mali kpiɔŋ, amaa o sapashinnim’ ni yino ni ti mali kpiɔŋ gar’ o, ka ni ti di nam din galisi.

⁶Yuma biela nyaanja, Ijipti naa ni ti chaŋ Siria naa sani ni o min’ o ti layim niŋ naɔgbanyini, ka Ijipti naa ni ti zaŋ o bipuyingga n-ti o payipini. Amaa bɛ naɔgbanyini biɛhigu maa ti ku yuui. Bɛ ni ti ku pay’ maa min’ o yidana ni o ba zaŋ tabil’ o yin’ bi’ sheb’ zaa bɛn daa dol’ o chaŋ.

⁷Dimbɔŋɔ nyaanja pay’ maa dɔyir’ so ni ti di nam. Ka lala naa maa ni ti chaŋ ti liri Siria naa min’ o tɔbbihi n-kab’ kpe bɛ sansan’ ni nti tuhi nyaj ba.

⁸Ka o ni ti kpuyi bɛ wuna mini bɛ binnana ni neen’ shɛŋa bɛ ni zaŋ salima min’ anzinfa mali n-zaŋ ti bɛ wuna la n-lab’ kuli Ijipti. Ka yuma biela din ti nyɛ suhudoo saha puuni,

⁹Siria naa mi ni ti kana ti liri Ijiptinima, amaa o ni ti kɔŋ nasara ka ŋmaligi lab’ kul’ o ya.

¹⁰Amaa Siria naa ŋɔ bihi ni ti layim tɔbbihi pam lo tɔbu. Bɛ ni ti ʒi binshɛyukam chaŋ kaman kokreŋu la n-tuhi tɔb’ maa hal ti paai bɛ dimnim’ sansan’ ni.

¹¹Ka Ijipti naa suhu ni ti yiysi pam, ka o lo tɔbu n-tuhi Siria naa hal ti gbah’ o tɔbbihi maa pam.

¹²O ni ti nyu bara o nasara dibu maa min’ o ni gbahi tɔbbihi pam ku ba zuyu, amaa o kul ku nyɛ ḥun diri nasara sahakam.

¹³“Ka Siria naa maa ni lab’ kuli nti lan layim tɔbbihi bɛn galisi gar’ o tuuli tɔbbihi la. Ka saha ti paai ka o zaŋ tɔbbihi bɛn galisi pam ka mali bidibbinna n-lan labina.

¹⁴Di saha maa niriba pam ni ti taai dun niŋ Ijipti naa. Ka nyin’ Daniel zuliya ni ninvuy’ biɛ’ sheb’ gba ni ti taai dun pahi ni di che ka ʒii la ni yɛla la nin pali, amaa bɛ ni ti kɔŋ nasara.

¹⁵Ka Siria naa ni ti zaŋ o tɔbbihi chaŋ ti teei gili tiŋ’ sheli din goma mali kpiɔŋ. Ka Ijipti tɔbbihi ni ti kɔŋ tuhibu, hal bɛ ni tɔbutuhiri’ biinsi gba ti ku lan mali kpiɔŋ.

¹⁶Ka Siria naa ḥun liri ba n-teei gili ba maa ni niŋ ba o suhu ni yu shem, ka bɛ ku tooi niŋ sheli. O ni ti chaŋ ti zani Alikauli Tiŋgbɔŋ la ni n-deei li omaŋman’ yiko ni n-su zaa.

¹⁷“Siria naa maa ni ti lan lo nia sheli n-zaŋ o tɔbbihi zaa kana. Di saha maa o ni ti yɛn niŋ shem sayim o dim’ maa nam sulinsi zuyu, o ni ti yɛl’ o ni o che ka o

min' o layim niŋ naŋbanyini, ka ni ti zaŋ o bipuyiŋga n-ti o dim' maa payipini; amaa o nia maa ti ku nya nasara.

¹⁸Dimboŋɔ nyaanja o ni ti chanj ti liri zuliya shɛb' bɛn ʒi m-bayı teeku la n-tuhi nyaŋ bɛ pam. Amaa tinshee sapashin' so ni ti kana ti nyaŋ o n-che ka o karimbaani maa zan' tariga. Yelimanlı, o shiri ni ti labis' o karimbaani maa yel' biɛri ʒil' o.

¹⁹Di saha naa maa ni ti ŋmaligi zaŋ kpa omaŋman' ya sansana polo, amaa o ni ti tuui lu n-kpi.

²⁰"Ka na' so ŋun yɛn zan' o zaani ni ti zal' o niriba farigu yɔbu din kpɛm' pam, ka tim o farigudeera ni o ti deei li na ka o zaŋ gbib' o nam maa ka di mali jilima. Amaa di ti ku yuui ka bɛ ku lala naa maa, pa suhuyiyisili puuni bee tɔbu ni mi ka bɛ ti yɛn ku o."

Siria na' bieyu

²¹Malaika maa daa lan yeli ma: "Siria na' so ŋun ti yɛn dol' o nyaanja ni ti nyela ninvuy' bieyu ŋun ka soli ni o di nam maa, amaa o ni ti zaŋ yohingu fa nam maa di n-libigi ba.

²²Ka ŋunkam ti bi zan' tuh' o, hal di yi nyɛ Naawuni daadiini zuyulana gba, o ni che ka bɛ ku o.

²³O ni ti zaŋ o noli naai tinduyanima ni o yohim ba, ka o kpiɔŋ ni ti zoori pahira, hal o ni kul nyela ŋun yɛn di n-su la niriba biɛla maa zaa yoli.

²⁴O ni ti chanj ti liri tingban' sheli din mal' azichi, ka ni ti tum tuun' shɛŋa o yaannim' ni so ni daa bi tum. O ni ti pirigi o ni ŋme tɔbu n-di neen' shɛŋa mini binshɛŋa ti o nyaandoliba. O ni ti lo nia ni o liri sansana ŋ-ŋme ba tɔbu, amaa di ti ku lan yuui ka o saha naai.

²⁵"O ni ti lan niŋ suhukpeeni n-layim tɔbbihi pam chanj ti liri Ijipti naa, ka Ijipti naa maa gba ni ti zaŋ o tɔbbihi pam bɛn mali kpiɔŋ n-che ka bɛ lu tab' zuyu. Amaa bɛ ni ti yohim Ijipti naa maa ka o ku di nasara.

²⁶Omaŋman' yeda niriba bɛn dir' o nuu ni nti yɛn luh' o; ka o tɔbbihi ti wurim, ka bɛ ku bɛ ni pam mi.

²⁷Dimboŋɔ nyaanja nanima ayi maa ni ti layim ʒini n-di, amaa ka zay' bieyu tumbu tɛha din be bɛ suhuri ni zuyu ni ti che ka bɛ yohim taba. Ka bɛ ni bɔri shɛm mi ti ku niŋ, dama di saha na bi paai.

²⁸Ka Siria naa maa ni ti zaŋ o ni ŋme tɔb' maa di neen' shɛŋa n-lab' kul' o ya, ka ni ti lo nia ni o sayim wuntizɔriba daadiini soli. O ni ti tum o suhu ni yu shɛm, ka naanyi lab' o ya.

²⁹"Ka Naawuni ni zal' li saha sheli yi ti paai, Siria naa maa ni lan labina ti liri Ijiptinim' yaha, amaa din' yɛla ni ti be di ko.

³⁰Romnim' ni ti zaŋ bə sitimanim' na nti lu o zuyu ka dabiəm gbaag' o. Di saha maa o ni ti lab' kuli ni suhuyiyisili, ka lo nia ni o sayim wuntizɔriba daadiini soli. O ti yɛn dolila ninvuy' shəb' bən pun zayisi adiini soli maa sayisigu.

³¹O tɔbbihi ni shəb' ni ti kana ti dayi Naawuni jəmbu duu mini sansani. Ka o ni ti kari dabisili kam sara maligu la, ka zaŋ din nyɛ chihi' biɛyū din tahiri sayinju na zali di zaani.

³²Ka naa maa ni ti zaŋ yɔhiŋgu n-sayim ninvuy' shəb' bən pun zayisi adiini soli maa, amaa ninvuy' shəb' bən doli Naawuni bən' ni ti zani dəde, ka che ka bə min' o tuhi.

³³Ka bandiba shəb' bən be bə ni ni ti wuhi bə ni niriba pam din tuhi. Amaa di ti ku yuui ka bə ku bə ni shəba tɔbu ni, ka nyo shəb' buyim ku ba, ka gbahi shəb' mi chanj ti leei daba.

³⁴Bə muysisigu maa saha, bə ni ti nya sɔnsim biɛla, hal ka niriba pam ni ti zaŋ bəmaŋa m-bali bə ni la yɔhiŋgu zuyu.

³⁵Bə ni ti ku bandiba bən be bə ni nɔ ni shəba, amaa ka di zuyu che ka niriba maa mali m-be kasi. Lala mi ka di yɛn be hal ti paai di tariga kaman Naawuni ni zali di saha shəm.

³⁶ "Siria naa maa ni ti tum o suhu ni yu shəm. O ni ti duh' omaŋa ka wuhi ni o gari wuni kam. O ni ti yeli Naawuni nɔn gari wuna zaa nɔ yɛtɔy' biɛri. O ni ti tooi niŋ lala hal ti paai saha shəli Naawuni ni yɛn darig' o tibili. Naawuni mi shiri ni niŋ kaman o ni lo shəm.

³⁷Naa maa ni ti lihi ʒiem o yaannim' wuna, ka lihi ʒiem payiba ni yuri wun' shəŋa gba. Hal o bayə ti ku be wuni kam ni, dama o ni ti təhi ni nɔn n-gari di zaa.

³⁸Amaa o ni ti ti wun' so nɔn guli sansana la jilima. O ni ti zaŋ salima min' anzinfə ni kuy' viela binyara ni pin' suma n-ti wun' so nɔn nyɛ o yaannim' ni daa bi jem.

³⁹O ni ti tuhi sansana din mali kpiɔŋ o yaannim' ni daa bi jem wun' so la sɔnsim zuyu. O ni ti ti ninvuy' shəb' bən ʒe wuni nɔ nyaanja jilima, ka zaŋ ba zali zaashe' kara ni, ka pirigi paliti ti ba ka di leei bə laara.

⁴⁰"Siria naa maa saha tariga yi ti miri, Ijipti naa ni ti chanj ti lir' o, ka Siria naa maa ni ti zaŋ chechəbunsi mini wɔribariba ni sitimanim' pam tuh' o ni o kpiɔŋ zaa. Siria naa maa ni ti nɔmanila kokpɛyū n-chanj ti liri tin' bɔbili.

⁴¹Hal o ni ti chanj ti liri Alikauli Tiŋgbɔŋ la gba n-ku niriba tuhi pii nimaani. Amaa kulla tin' shəŋa din nyɛ Edom mini Mɔab ni Ammon zuliya ni zuyulaannim' bən kpalim kɔŋko n-ni ti yi o nuu ni.

⁴²Ka o yi ti liri tinsi maa, hal Ijipti gba ti ku tiligi.

⁴³Siria naa maa ni ti kpuyi Ijipti azichi din nyɛ salima mini anzinfə ni bin suma shəŋa din zaa pahi. O ni ti nyaŋ Libianim' mini Itiɔpianima.

⁴⁴Amaa lahaba' sheli din ti yen yi wulimpuhili mini nuzaa polo na ni ti kpəh' o dabiem, ka o yiys' o suhu n-tuhi ku niriba pam.

⁴⁵O ni ti kpa o nam tanti suy' kara teeku mini zo' sheli din be kasi la sunsuuni. Amaa o ni ti kpi, ka so ku be o sani sɔŋ o."

Daniel 12

Saha tariga

¹ Di saha maa Maikil ɔnun nyɛ malaika nabi' titali ka nyɛ ɔnun gul' a niriba la ni ti yi palo. Muysigu sheli din tatabo na ɔni n-niŋ tum zuliya kam piligu ni ha la ntí yen ninj di saha maa. Amaa di saha maa a zuliya niriba bɛn zaa yuya sabi Naawuni litaafi ni la ni ti tiligi.

² Ka niriba pam bɛn pun kpi la ni ti neei kum ni, ka bɛ ni shɛb' ti nya nyevili din ka bahigu, ka shɛb' mi ti di vi din ka bahigu.

³Ka banjiba bɛn be bɛ ni la ni ti nyelisira, ka ne kaman sagban' piela la. Ka bɛn mi nyɛ bɛn daa wuhi niriba pam din tuhi la ti ne kaman sajmarisi la hal ni saha din ka bahigu.

⁴ Ka o daa lan yeli ma, "Nyin' Daniel, pumpɔŋɔ kpabimi litaafi maa, ka zaŋ bintabinda n-dihì tabili li sɔŋ hal ti paai saha tariga. Amaa niriba pam ni ti zɔri ginda, ka banjsim ti yeligiri pahira."

⁵Di saha ka n daa nya niriba ayi ka bɛ ɔe m-bayi moyili, yino daa ɔela yay' yini polo, ka ɔnun' la mi ɔe yay' din' la polo.

⁶Ka bɛ ni yino daa bohi malaika so ɔnun daa be kozɔrim maa zuysaa polo la, "Saha yuusim wula puuni ka alahiziba yela ɔjɔ tariga yen paai?"

⁷ Ka malaika so ɔnun daa ye binyer' pielli din mal' shaara m-be kozɔrim maa zuysaa polo la daa kpuγ' o nuh' ayi zuysaa, ka po Naawuni ɔnun nyɛ saha din ka bahigu Naawuni ɔjɔ yuli. Ka n daa wum ka o yeli, "Di yuusim yen nyela yuma ata ni pirigili. Zaŋ chanj wontizɔriba alaka niŋbu la ti yen naai, ka dimboŋɔnim' zaa ha gba pun niŋ."

⁸N daa wum o ni yeli shɛm maa, amaa ka n lee bi banj di gbinni. Di zuyu ka n daa boh' o, "Ndana, ka wula ka di zaa ti yen bahindi?"

⁹Ka o garigi yeli ma, "Daniel, cham' a chandi shee pumpɔŋɔ, dama yela ɔjɔ nyela din yen be ashilɔni n-sɔŋiya hal ti paai saha tariga.

¹⁰Niriba pam ni ti mali bɛmaŋa m-be kasi. Ninvuy' shɛb' bɛn nyɛ ninvuy' bieri bɛn' ti ku banj di ni nyɛ shɛm, amaa ka kul ni kpaliim bela ninvuyubietali maa tuma ni. Nayila bɛn mali yem kɔŋko n-ni ti banj di ni nyɛ shɛm.

¹¹"Zaŋ chanj be ti yen kari dabisili kam sara maligu la, ka zaŋ din nyɛ chihii' bieyū la zali di zaani la, di dabisa ti yen nyela biey' tuhili ni kɔbisiyi ni pihiwei.

12Ka bənkam ʒe yim hal ti paai biey' tuhili ni kəbisita ni pihitanaanu la tariga mal' alibarika!

13"Amaa nyin' Daniel, kul ʒe yim hal ni di bahigu ni. A ni ti vuhi, ka ni ti zani a zaashee zaadali."

Hozia

Hozia 1

¹ Yawε ni daa zaŋ yεtɔy' sheli yeli Bεri bia Hozia Naa Uzia mini Naa Jɔtam ni Naa Ahaz ni Naa Hεzεkia bεn daa nyε Juda nanim' la ni Jɔash bia Jεrɔboam ɲun daa nyε Izrael naa la ʒiemana ni m-bɔŋo.

Hozia paya min' o bihi

² Yawε ni daa yεn tuui chε ka Hozia zaŋ yεtɔya tɔyisi Izraelnima, o daa yεlila ɲun' Hozia, "Cham' ti kpuyi pagɔrili n-dɔyi pagɔrili bihi. Dama tingbani ɲo nim' tum yolimyolim pam ka zayisi man' Yawε, ka bi ʒe ma yim."

³ Dinzuju ka o daa chaŋ ti kpuyi Diblaim bipuyingga Goma ka o daa niŋ pua n-dɔyi bidibiga.

⁴ Ka Yawε daa yεl' o, "Bolim' o yuli 'Jεziriil', dama di ku lan yuui, n ni darigi Jεhu zuliya tibili o ni daa ku ninvuy' shεb' Jεziriil la ʒim yihibu zuyu, ka chε ka Izrael nam zani tariga.

⁵ Dindali maa n ni ti kabisi Izraelnim' bidibbina zaa Jεziriil Vinvamlı ni."

⁶ Ka o daa lan niŋ pua n-dɔyi bipuyingga. Ka Yawε daa yεl' o, "Bolim' o yuli 'Kunyanambɔzɔbo', dama n ku lan zo Izraelnim' namboyu, ka chε bε taali hal biela gba.

⁷ Amaa n ni zo Juda zuliya namboyu. Ka man' Yawε ɲun nyε bε Naawuni ɲo ni fa ba bahi. M bi yεn zaŋ tɔbiri bee takɔbi bee yuri bee wɔribariba fa ba bahi."

⁸ Kunyanambɔzɔbo ni daa ɲmaai bihili, ka o lan niŋ pua n-dɔyi bidibiga yaha.

⁹ Ka Yawε daa yεl' o, "Bolim' o yuli 'Panniriba', dama yi pala n niriba, m mi pala yi Naawuni."

Izrael ni lan labi di biehigu ni

¹⁰ Amaa Izraelnim' galisim ni ti ɲmanila teeku duli bihigu din ku tooi buyisi ka mi ku tooi kali ɲo. Ka luy' sheli di ni yεli ba, "Yi pala n niriba ɲo," di ni ti lan boli ba, "Naawuni ɲun be ɲo bidibisi."

¹¹ Ka Judanim' mini Izraelnim' ti layim taba, ka bε ni ti malila zuyulaan' yino, ka bε biehigu ti chaŋ tooni tingbani maa ni, dama Jεziriil dabisili maa ni ti nyεla dabisi' titali.

Hozia 2

¹ Yεlim' a mabia ɲun nyε doo la, "N niriba." Ka yεl' a tizɔpaya, "O nya nambozɔbo."

Izraelnim' bεn bi ʒe yim kaman Goma ɲun bi ʒe yim

²M mabihi, suhimiya sɔŋ yi ma, dama o lan pala m paya, m mi lan pala o yidana. Suhimiya ka o yihi pagorisigu o kɔbili ni ka yihi zina niŋbu o suhu ni.

³Di yi pa lala n ni pirig' o ka chε o o zayim kaman bε ni daa dɔy' o shεm. N ni niŋ' o kaman tingban' kuŋ din tam chaai la, ka chε ka kɔnyuri ku o.

⁴Ka n ku zo o bihi nambɔyu, dama bε nyεla pagorili bihi.

⁵Dama bε ma daa gorila pagorisigu; pay' so ŋun daa tiyi bε pua daa tumla vi tuma. Dama o daa yeliya, "N ni chaŋ m mamanim' bɛn tiri ma bindirigu mini kom ni ago ni atampanima ni kpam ni dam ŋɔ sani."

⁶Dinzuŷu n ni sa gɔhi ŋar' o soli, ka me gooni gu o soli, ka o ku lan tooi nya soli.

⁷O ni ti zo n-dol' o mananima, amaa ka ku paai ba. O ni ti bo bε shee, amaa ka ku nya ba. Di saha o ni ti yeli, "N ni labi n yidaan' taa la yiŋa; dama di daa so n zuŷu gari pumpɔŋɔ."

⁸O daa bi baŋ ni mani n-tir' o kawana mini wain ni kpam ni anzinfia ni salin' shεli bε ni mali jɛmdi Baal la.

⁹Dinzuŷu n ni deei n kawana, kawana ŋahibu saha, ka deei n wain, wain tɔyibу saha, ka deei n daago mini atampa shεli n ni daa zaŋ ti o ni o lir' o gbin' la.

¹⁰N ni pirig' o ka chε o o zayim o mamanim' maa ninni, ka so ti ku tooi fa o n nuu ni bahi.

¹¹N ni chε ka o suhupielli min' o churi puhibu ni o goli paliga churi puhibu ni o vuhim dabisa ni o ni zali chu' shεŋa zaa la zani tariga.

¹²N ni sayim o wain tihi min' o fiig tihi pu' shεli o ni yεra, "M mamanim' ni zaŋ shεli yo ma samli m-bɔŋɔ la." N ni zaŋ li leei yɔyuni, ka yɔyuni biŋkobiri ŋubi di zaa.

¹³N ni darig' o tibili o ni daa tam n yεla Baalnim' chuyu dabisa saha, ka tuyindi ba tulaale zim, ka pir' o nintua, ka ye salima n-zo n-dol' o mananima la zuŷu. Yawε n-yεli lala maa.

Naawuni ni yur' o niriba shεm

¹⁴Dinzuŷu nyama, n ni niŋ' o marisa n-zaŋ o ka tingban' nεli ni na nti tɔyis' o yurilim yεtɔya.

¹⁵N ni zaŋ o wain tihi puu la labisi ti o, ka chε ka Akɔr Vinvamli leei tahima dunoli. Nimaani o ni ti sayi ti ma kaman o payisarilim saha la ni kaman o ni daa yi Ijipti tingbɔŋɔ ni na saha shεl' la.

¹⁶Dindali maa o ni ti lan boli ma o yidana yaha, ka pa ni o Baal.

¹⁷Dama n ni ti yihi Baalnim' yuya o nol' ni, ka o ku lan boli bε yuya yaha.

¹⁸“Dindali maa n ni ti lo mɔyu ni biŋkɔbiri mini noonsi bɛn yiŋiri zuŋusaa ni biŋbamda bɛn be tiŋban’ ni alikauli tin ya, ka kpihim tɔbiri mini takɔbiri ni tɔb’ tuhibu tiŋbani ḥo ni, ka che ka yi dɔni ka barina shɛli kani.

¹⁹N ni ti lan zaŋ nyin’ Izrael leei m paya sahakam ni wuntizɔbo mini yelimaŋli ni yurilim pam ni nambɔzɔbo.

²⁰N ni ti gbib’ a ni ʒieyimtali, ka a baŋ man’ Yawɛ.

²¹Yawɛ yeliya, “Dindali maa n ni ti garigi zuŋusaa ka di mi garigi tiŋbani,

²²ka tiŋbani mi ti sayi ti kawana mini wain ni kpam, ka di mi ti sayi ti Jeziriil.

²³ Ka mmaŋmaŋ’ ti zaŋ o ʒili tiŋbani maa ni. Ka Kunyanambɔzɔbo ni ti nya nambozɔbo n sani, ka n ni ti yeli Panniriba, ‘Yi nyela n niriba;’ ka bɛ mi ni ti yeli, ‘Nyini n-nye ti Naawuni.’ ”

Hozia 3

Hozia mini pay’ so ḥun bi ʒe yim

¹Ka Yawɛ daa yeli ma, “Cham’ ti lan zaŋ a paya so a ni yuri la, hal o ni kul nyɛ zinalana ka zo n-doli do’ so la zaa yoli. Yum’ o kaman Yawɛ ni yuri Izraelnim’ shɛm, hal bɛ ni kul ʃmaligi jɛmdi buya ka yuri wain tiwal’ kuun’ mah’ shɛna, bɛ ni zaŋ mali buya, amaa ka man’ Yawɛ na kul yuri ba shɛm la.”

²Dinzuyu ka n daa zaŋ anzinfra layibaligu pinaanu mini chi kilogiram kɔbiga ni pihinu yo o zuŋu.

³Ka n daa yel’ o, “Di simdi ka a kpalm be n sani dabisi gbalin̄. Di bi simdi ka a lan go pagɔrisigu bee n-che ka do’ so su a yaha. N gba ni be a sani lala.”

⁴Dama di ni yuui ka Izraelnim’ ku lan mali naa bee zuŋulana, ka ku lan mali maligu, ka binwɔyila ku lan be bɛ sani. Bɛ ti ku lan mali wuni bee bayibibi.

⁵Dimbɔŋɔ nyaanja Izraelnim’ ni ti lan jɛm Yawɛ ḥun nyɛ bɛ Naawuni ḥo, ka tibigi bɛ Naa Dauda, ka bɛ ti zɔri Yawɛ, ka bɔri zay’ vielli o sani dabisi’ shɛna din bahindi nyaanja ḥo puuni.

Hozia 4

Naawuni galim Izraelnima

¹Yinim’ Izraelnima, wummiya Yawɛ ni yeli shɛm, dama tiŋbani ḥo nim’ mali galimi o sani. Ʒieyimtali lan kani, ka nirilim lan kani, ka so bi lan mi Naawuni tiŋbɔŋ maa ni.

²Niriba kul pɔrla pɔri, ka ʃmari ʒiri, ka kuri niriba, ka zura, ka niŋdi zina. Bɛ baya lan ka shɛlikam ni, kubu n-nay’ kul beni.

³Dinzuyu ka tiŋbani fabinda, ka ʃunkam be di ni kɔba ni chɔyisi. Ka mɔyu ni biŋkɔbiri mini noonsi bɛn yiŋira ni teeku ni zahim gba ku lan beni.

Naawuni galim maligumaaniba

⁴Amaa di ŋmeriya tab' naɔgbankpeeni, so mi di galim' o kpee. Ynim' maligumaaniba ḥo ka n galim.

⁵Yi ni ti tuuri wuntaŋ' ni, ka anabinim' pahi yi zuyu ka yi tuuri yuŋ. N ni sayim yi tiŋgbœŋ ḥo.

⁶N niriba bahi yoli bɛ ʒilinsi zuyu. Yi ni zayisi baŋsim zuyu n gba zayisi ya, yi lan pala m maligumaaniba. Ka yi ni tam n zaligu yɛla zuyu, n gba ni tam yi bihi yɛla.

⁷Bɛ ni kul galisi pam shɛm, lala ka bɛ tumdi alahichi pam n sani. N ni che ka bɛ jilima nyabu leei vi.

⁸N niriba alahichi tumbu puuni ka bɛ nyari bindirigu, ka bɔri ni bɛ kul tumdi alahichi.

⁹N ni ti kul yɛn ninj niriba maa shɛm, lala ka n yɛn ninj maligumaaniba maa gba. N ni ti darigi bɛ tibili yo bɛ tuumbieri maa samli.

¹⁰Bɛ ni ti di, amaa ka ku tiyi. Bɛ ni ti niŋ zina, amaa ka ku dɔyi bihi, dama bɛ zayisi man' Yawɛ ka jemdila buya.

Naawuni galim buya jɛmbu

¹¹Wain kurili mini wain palli niriba yɛm.

¹²N niriba bɔhiri dari binyara ni bɛ banj sheli, ka bɛ jaŋgbɛhi wuhiri ba binyara din ti yɛn niŋ. Dama zina niŋbu n-vo ba kpɛhi yɔyu, ka bɛ che Naawuni ka jemdila buya.

¹³Bɛ maani maligunim' zoya zuyu mini oki tihi ni ti' shɛŋa bɛ ni booni pɔpila ni tɛribint la gbini, dama di mahim viɛla. Dinzuu ka yi bipuŋinsi gɔri pagɔrisigu, ka yi daamiliyanim' niŋdi zina.

¹⁴Yi bipuŋinsi yi gɔri pagɔrisigu, m bi yɛn darigi bɛ tibili bee n-darigi yi bihi paŋiba tibili bɛ yi niŋ zina. Dama yi dɔbba maŋmaŋ' gba chana ka bɛ mini buya ni pagɔra ti doona kaman buya maligu la. Ka ninvuy' shɛb' bɛn ka yɛm bahi yoli.

¹⁵Hal ynim' Izraelnim' ni tum bi ʒe yim tuma maa zaa yoli, di bi simdi ni di zuyu che ka Judanim' gba kpe taali ni. Di kpɛnya Giligal tiŋ' puuni bee n-kpɛnya Betavɛn, ka miriya ka yi po n-yeli "Hal ka Yawɛ ḥun be ḥo zuyu."

¹⁶Izraelnim' tipawumli ŋmanila nayisaa tipawumli. Yawɛ ni tooi lan dihi ba kaman piɛbil' ni be mɔri pam shee shɛm la?

¹⁷Ifriimnim' gba kpɛla buy' jɛmbo ni, cheliya ba.

¹⁸Bɛ nyuri dam kuuna n-chani tumdi yolimyolim. Bɛ paŋila vidibo gari jilima nyabu.

¹⁹Pɔhim ni ʒe ba chanj, ka bɛ maligu bimbina zuyu ti che ka vi gbahi.

Hozia 5

¹Yinim' maligumaaniba, wummiya! Yinim' Izraelnima, gbilisimiya tibili! Yinim' nayilinima, luyimiya yi tiba wum! Saria karibu maa Ʒila yi zuyu, dama yi leela zana Mizipa, ka leei laŋa n-yerigi pa Tabo Zoli zuyu,

²ka gbi bɔy' zilinli sɔŋ Akasia fɔŋ ni. Amaa n ni fiɛb' bɛ zaa.

³M mi Ifriim, ka Izraelnim' pala bɛn ni sɔyi ka n ku nya ba. Dama Ifriimnima, pumpɔŋɔ yi tum yolimyolim. Ka Izraelnim' kpe dayiri ni.

Hozia kpahi niriba zuyuri ni zaŋ chan buya jɛmbu polo

⁴Bɛ tuumbieri maa che ka bɛ ku lan tooi ŋmaligi kpa bɛ Naawuni polo. Dama yolimyolim maa pun kpe bɛ kɔbili ni, ka bɛ bi lan mi Yawɛ.

⁵Izraelnim' karimbaani yi zahira, ka bɛ nini nya li. Izraelnim' ni ti tuui lu bɛ tuumbieri maa ni. Ka Judanim' gba ni ti tuui lu m-pahi bɛ zuyu.

⁶Bɛ ni ti zaŋ be niyi mini bɛ biŋkɔbbaligu n-chani bɔri Yawɛ shee, amaa bɛ ti ku nya o, dama o zo bɛ sani.

⁷Bɛ bi lan ʒe Yawɛ yim, dama bɛ dɔyi tinzuñ bihi. Pumpɔŋɔ yi gol' paliga churi puhibu nyela din ni che ka yi mini yi puri zaa bahi yoli.

Tɔbu lu Judanim' mini Izraelnim' sunsuuni

⁸Piɛbimiya gberi Gibia tiŋ' puuni, ka piɛbiya kikahi Rama tiŋ' puuni. Ɗmɛmiya tɔb' chiriga Betavɛn tiŋ' puuni. Benjamin zuliya, lumiya abirima.

⁹Tibidarigibo dabisili dali, Ifriim tiŋ' ni ti kpalim dabari. Izrael zuliya ka n yeri din shiri ti yɛn niŋ maa.

¹⁰Juda nanim' ŋmanila ninvuy' shɛb' bɛn sɔyi vuyi tintariga kpahi. N suhuyiyisili ni ti lu bɛ zuyu kaman saa la.

¹¹Ifriimnim' bela muysisigu ni, ka diri wahala saria karibu ni, bɛ ni lo ni bɛ dolila binshɛŋa din ka buchi zuyu.

¹²Dinzuyu n ni be kaman zunzuya Ifriimnim' sani ka be kaman bin' pɔŋ Judanim' sani.

¹³Ifriimnim' ni daa nya bɛ dɔro maa, ka Judanim' mi nya bɛ dan' la, di saha ka Ifriimnim' daa chan Asiria natital' la sani ti bo sɔŋsim. Amaa o ku tooi che ka yi kpaŋ bee n-tibi yi dan' maa.

¹⁴Dama n ni gbahi Ifriimnim' kaman gbuγinli ni gbahiri binyara shɛm la, ka gbahi Judanim' kaman gbuγimbil' ni gbahiri binyara shɛm la. Hal mmaŋman' ni dari tɔhi ba n-zaŋ ba chan, ka so ku tooi fa ba bahi.

¹⁵"N ni lan labi ti be m biehigu shee hal ka bɛ ti sayi ni bɛ tum taali, ka bo n shee. Bɛ yi ti be muysisigu ni, bɛ ni bo n shee."

Hozia 6

Bε ɳme kuŋ' ni niriba niŋ tuuba

¹Bε ni ti yeli, "Kamiyana ka ti labi Yawε sani ka o ti tibi ti, dama ɳuna n-daa darigi tooi ti. Ɗuna n-daa ti daŋa, o ni niŋ tim niŋ ti daŋ' maa.

²Daba ayi nyaanja o ni chε ka ti lan niŋ nyevili, ka o yiysi ti daba ata dali maa n-chε ka ti min' o lan be.

³Cheliya ka ti kpaŋ timaŋ m-baŋ Yawε, o kandina ka biehiŋ kaman biεyu neebu ni ka biehiŋ shem la. O ni ka ti sanna kaman sayuŋiyuŋ ni miri shem la. Kaman siyili saa ni miri mahigiri tingbani shem, lala ka o yen ka ti sanna."

⁴Wula ka n lee yen niŋ yinim' Ifriimnima? Ka wula ka n lee yen niŋ yinim' Judanima? Yi yurilim ɳmanila asiba sagbaŋ, di ɳmanila maligim din bi yuuri ka kpahiri luri la.

⁵Dinzuŷu ka n chε ka anabinim' daa kana ti sayisi ba. Ka n zaŋ n nol' ni yεtɔya ku ba, n saria karibu kul nemi kaman neesim la.

⁶ Dama m bɔrla yurilim manjli ka pa ni sara maligu. M paŋya ni yi baŋ man' Naawuni n-gari yi nyori binyara buyim maani sara.

⁷Amaa bε daa sayim alikauli maa Adam tingban' ni, nimaani ka bε daa bi lan ɣe ma yim.

⁸Giliad nyela tuumbierinim' tiŋa, ka ninvuy' kubo kul pali nimaani.

⁹Kaman ninvuy' fariba ni sɔyi doya guli so shem, lala ka bε maligumaaniba gba layim doya. Be kula niriba sol' ni hal ni Shekem. Yεlimanji bε tum ninvuy' biɛtali tuma.

¹⁰N nya mbusim ni be Izrael tingban' ni; Ifriimnim' tum yolimyolim, ka Izraelnim' kpe dayiri ni.

¹¹Ka yinim' Judanima, n zali yi gba dabisili, saha sheli n yi ti yen labisi n niriba daazichi ti ba.

Hozia 7

¹Amaa nyama, saha sheli n yi ti yen tibi Izraelnima, Ifriimnim' tuumbieri yirila palo, ka Samarianim' ninvuy' biɛtali yi zahira; dama bε ɳmari ɣiri, ka tayiyisi kabiri yiya n-kperi ti zura, ka ninvuy' fariba mi be samban' ni fara.

²Amaa bε bi tɛhiri ni m mi bε tuumbieri maa. Ka pumpɔŋɔ bε tuumbieri maa gili ba niŋla sunsuuni, ka bε ɣe n tooni.

³Bε tuumbieri maa tirila naa suhupielli, ka bε bieriyoli maa tiri bε kpamba suhupielli.

⁴Be zaa nyela zinaniñdiba. Be ñmanila børðoro du' sheli be ni mali buyim niñ ka di bii, ka børðoromaana bi lan niñ buyim niñ di ni børðoro ñɔribu saha hal ti paai di dubu saha la.

⁵Ti Naa maa nam dibu chuyu puhibu dabisili yi ti paai, o min' o kpambaliba nyurila wain hal ti yeli ni bo m-bala, ka layim maani niriba ansarisi.

⁶Dama be suhuri kul palila nia bieri n-dirí kaman børðoro duu buyim la. Yñj yi paai be suhuyiñsili ñmanila wurigu buyim doya, ka biøyu ti neei ka di taai kaman buyim zibizibi la.

⁷Be zaa kul tulimi kaman børðoro duu la, ka kuri be nanima. Be ku nanim' zaa, ka be so bi suhi ma ni n sɔñ o.

Izraelnim' mini zulya shëba

⁸Ifriimnim' zañla bëmañ' gari zulya shëb' ni. Ifriimnim' nyela bën dëni yay' yini tabili, ka be lebigi.

⁹Tinzunnim' deei be yaa zaa, ka be bi banj lala. Be bi mi ni be kum saha bi lan waya.

¹⁰Izraelnim' karimbaani di shëhira jëndi ba. Amaa ka be bi ñmaligi chanj Yawë jun nyé be Naawuni sani bee n-suh' o dimboñjönim' zaa zuyu.

¹¹Ifriimnim' ñmanila ñmani. Be jërigiya zaa, ka ka yëm. Be boonila Ijiptinim' ni be ti sɔñ ba, ka lan booni Asirianim' ni be ti sɔñ ba.

¹²N ni labi lanj' piri ba saha sheli be ni chani maa. N ni siyisi ba tij' na kaman noombihi la. N ni fiëb' ba be tuumbieri maa zuyu.

¹³Mbusim be be zuyu, dama be birigi n sani. Bahiyoli n-doli ba, dama be zayisi ma. N naan tiligi ba, amaa ka be beni ñmarila ȝiri pari ma.

¹⁴Be bi fabindi niñdi ma ni be suhuri zaa, amaa be dola be bindohi zuyu kuhira. Dama be zañ bini ñma bëmañja be kawana mini be wain zuyu, ka zayisi ma.

¹⁵N ni kul wuhi ba ka ti ba yaa maa zaa yoli, be bo soya n-tum tuumbieri jëndi ma.

¹⁶Be ñmaligi jëmdila buyili Baal ka chë ma; be ñmanila tøb' sheli din ka naani niñbu. Be ni zañ takobi ku be kpamba zaa be yëtçy' yoya zuyu. Ka dimboñjö ti leei be daansarisi malibo Ijipti tingbøñ ni.

Hozia 8

Naawuni galim Izraelnim' be buy' jëmbo zuyu

¹Zañmi kikaa kpa a noli, dama juyu tam Yawë jëmbu duu zuyu, be ni sayim n daalikauli ka birigi n zaligu la zuyu.

²Be kuhiri booni ma, "Ti Naawuni, tinim' Izraelnim' mi a."

³Izraelnim' zayısi din viela, bε dimnim' ni ti kari doli ba.

⁴Bε leeri nanima, ka bi niŋdi ma saawara. Bε piiri kpamba, amaa ka m bi mi di yela. Bε zaŋdi bε salima mini bε daanzinfa maani binnana din yen bahi bεn' maŋmaŋ' yoli.

⁵Yinim' Samarianima, n zayısi yi nayibil' maa. N suhu yiysiya pam bahi yi zuyu. Bε saha ka yi lee yen tooi yi taali ni?

⁶Dama Izrael tingbəŋ ni ka nuhi tuumbaŋda daa mal' li. Di pala Naawuni. Bε ni ti wurim Samaria nayibil' maa.

⁷Dama bε birila pohim, bε ni chεla pohimziepilinga. Bε chi ni saai ʒieya ka ku niŋ bindirigu. Ka di yi niŋ bindirigu, tinzunnima n-ni di li.

⁸Bε nyan Izraelnima, bε kpalim bela zuliyanim' maa sani kaman duyu kpiŋ din lan ka buchi la.

⁹Dama bε chan Asiria kaman yɔyuni buntaanja ŋun gør' o ko la. I friimnim' darila niriba ni bε sɔŋdi ba.

¹⁰Hal bε ni kul layi zuliy shεba zɔri maa zaa yoli, n ni layim bε zaa luy' yini, ka di ku yuui ka bε piligi diri wahala bε nanim' mini bε kpambaliba nuu ni.

¹¹Dama Ifriimnim' mali maligu bimbina pam pahi ni bε tumdi alahichi. Ka di leei alahichi tumbu maligu bimbina bε sani.

¹²N sabi n zaligunim' paai ʒiibutuhili ti ba, amaa ka bε zayısi li, ka tεhi ni di nyεla zayı pala.

¹³Bε yuri sara maligu pam. Bε zaŋdi nimdi maani sara ka ŋubiri li. Amaa Yawε ŋun' bayá ka di ni. Pumpɔŋɔ o ni teei bε tuumbieri yela, ka darigi bε tibili bε daalahichi zuyu. Bε ni labi ljipti.

¹⁴Dama Izraelnim' tam ŋun nam ba yεla, ka mεla nanim' yiya. Ka Judanim' me fɔntinsi pam, ka me goondahi gil' li. Amaa n ni chε ka buyim lu bε fɔntinsi maa zuyu n-di bε sɔyisili shεhi zaa.

Hozia 9

Hozia moli Izraelnim' tibidarigibo yεla

¹Izraelnima, di maliya suhupielli. Miriya ka yi chε ka yi suhu paligi kaman zuliy shεb' la. Dama yi zayısi yi Naawuni ka tumdila yolimyolim. Yi yuya ni yi tum yolimyolim maa ka dee yi sanyoo kaboyili kam ni.

²Bε kaboya mini bε wain tɔyiri bɔya ku dihi ba, ka bε ku nya wain palli.

³Bε ku kpalim be Yawε tingbani maa ni. Amaa Ifriimnim' ni labi ljipti nti di bindir' sheli din bi be kasi Asiria tingbəŋ ni.

⁴Bε ti ku lan booi wain mali sara ti Yawε, ka o nini ti ku lan tiyi bε sara maligu. Bε bindirigu ni ti ŋmanila kuyili bindirigu, ka ŋunkam ti di li ni kpe dayiri ni. Dama

be bindirigu maa ni ti nyela be ni yen diri sheli be kum zuyu koŋko, amaa di ku kpe Yawε jembu duu puuni.

⁵Wula ka yi yen niŋ be ni zali chu' shεŋa la puhibu dali mini Yawε chuyu puhibu dali?

⁶Dama nyama, Ijiptinim' ni ti layim ba, ka Memfisinim' soyi ba, ka lan deei be daazinfa neen' viela la, ka gohi bili be yinsi.

⁷ Tibidarigibo bieŋu neeya, sanyoo bieŋu neeya. Izraelnim' ni ti banj lala. Anabi maa nyela jerigu, shia ni be ninvuy' so ni maa nyela yinyaa, dama yi tuumbieri mini yi jelinsi galisiya pam.

⁸Anabi maa n-nye ḥun guli Ifriimnim' ben nyε n Naawuni niriba ḥo, amaa ka be bari noongbahiri zana be soya zuyu, ka dimdi be be Naawuni jembu duu puuni.

⁹ Be tum tuumbieri pam kaman be ni daa be Gibia la. Naawuni ni ti teei be tuumbieri maa yela, ka darigi be tibili be daalahichi maa zuyu.

Izraelnim' daalahichi mini yεl' shεŋa din doli di nyaanja

¹⁰ N daa bo n-nya Izraelnima kaman wain tiwala din be moyu ni. N daa nya yi yaannima ka be ḥmanila fiig tia ni tuui wali wal' shεŋa di walibu saha. Amaa ka be daa ti paai Peor Zoli gbini n-zarj bεmar' ti buyili Baal, ka leei ninvuy' bieri kaman be ni yuri binshεŋa maa ni nyε zay' bieri shεm maa.

¹¹ Ifriimnim' jilima ni ti yiyi be sani chanj kaman noombil' la. Be ti ku lan doyi bihi, payipuulan' ti ku lan beni, be payiba ti ku lan zali puhi.

¹² Hal be yi doyi bihi gba, n ni ku be zaa. N yi zo ka che ba, be ni nya mbusim.

¹³ N nyaya ka Ifriimnim' bidibisi simdi ni binyara ḥub' ba. Di simdi ni Ifriimnim' zarj be bidibisi chanj ka be ti ku ba.

¹⁴ Yawε, wula ka a yen niŋ ba? Che ka be payiba zaŋdi bahira, ka be biha nyuui.

Naawuni kari Izraelnim' saria

¹⁵ Be tuumbieri zaa bela Gilgal. Nimaani ka n nyee daa piligi ba nyɔnibu. Be tuumbieri maa zuyu n ni kari ba yihī n yiŋa. N ku lan yuri ba yaha; be kpamba zaa nyela ben zayisi ma.

¹⁶ Be ḥme Ifriimnima, ka be nyaya zaa kuui, be ku lan doyi bihi. Hal be yi kul doyi bihi gba, n ni ku be biyurisi zaa.

Anabi yeli Izraelnim' yεla

¹⁷ N Naawuni ni zayisi ba, be ni bi wum o noli zuyu. Be ni ti nyela ben dari gindi yɔŋu zuliyanim' sunsuuni.

Hozia 10

¹Izraelnim' daa ɳmanila azichi wain ti' sheli din wali wala. Be zuliya ni kul galisiri shem, lala ka be gba kul méri maligu bimbina pahira. Be tiŋgbəŋ̊ dariza ni kul pahiri shem, lala ka be gba kul pahiri be ni jemdī binwɔyil' shəŋa la gba dariza.

²Be suhuri ni palila ʒiŋmabo. Pumpoŋ̊ be ni ʒi be tuumbieri zambu. Naawuni ni ɳme ɳ-ɳma be maligu bimbina maa, ka wurim be binwɔyila maa.

³Dama pumpoŋ̊ be ni yeli, "Ti lan ka naa, dama ti bi ʐori Yawε, ka bɔ ka naa lee yɛn niŋ̊ ti ti?"

⁴Be tɔysiri yetɔy' yoya, ka lɔri alikauli, ka pɔri pɔri din ka buchi, dinzuŋ̊ saria karibu tɔhi zanna kaman mo' shəŋa din nyɛ bɔchaa ni bili puu ni shem la.

⁵Samarianim' suhuri zohirimì Betavən nayibil' la zuyu. Di niriba ni ti kum nayibil' maa zuyu. Ka di tindaannim' la ti kum di zuyu pam. Be ni ti kum pam di ni kɔŋ̊ jilima shɛl' la zuyu.

⁶Yelimanjli, be ni ti zaŋ̊ buyili maa maŋmanj' kuli Asiria nti zaŋ̊ li ti na' titali, ka di leei be farigu yɔbu o sani. Be ni ti dihi Ifriimnim' vi, ka vi ti gbahi Izraelnim' be buyili maa zuyu.

⁷Samarianim' naa ni ti bahi yoli kaman tipɔyu din pa kom zuyu la.

⁸Be ni ti sayim buy' jembo luŋ̊ shəŋa din be Avən, ka nyɛ Izraelnim' daalahichi la. Ka gɔhi mini suligunyinyayu ti bili di maligu bimbina maa zuyu. Ka be ti yeli zoya, "Limsimiya ti." Ka yeli daboya, "Lumiya ti zuyu na."

Naawuni yeli Izraelnim' taali ni nyɛ sheli

⁹Izraelnima, Gibia dal' la ka yi daa tum alahichi. Nimaani ka be daa dii gbaai alahichi tumbu. Dinzuŋ̊ tɔbu ni lu be zuyu Gibia.

¹⁰N ni kana ti liri ninvuy' shɛb' bɛn nyɛ tipawumli nim' ɳo n-fieb' ba. Ka n yi ti fieb' ba be ni tum tuumbieri buyi maa zuyu, zuliya shɛb' ni layisi tab' na ti liri ba.

¹¹Ifriimnim' daa ɳmanila be ni wuhi nayisa' so ka o bɔri ni be zaŋ̊ o bu chi, ka n daa bi zaŋ̊ binsheli pa o nyiŋgoli din viel' la zuyu. Amaa pumpoŋ̊ n ni zaŋ̊ dapua n-ga Ifriimnim' nyiŋgoya ni. Judanim' ni jari, ka Yaakubu zuliya yebisi bɛmaŋmanj' puu.

¹²Birimiya wuntitali ti yimaŋ̊, ka ti kpuyi atam din nyɛ yurilim din ka ɳmali. Komiya yi tiŋgbani din doya ka bi ko la, dama saha paaya ni yi bo Yawε ka o kana ti tiligi ya.

¹³Yi birila ninvuy' biɛtali, ka kpuyi atam din bi doli yelimanjli. Yi dila ʒiri tiwala. Yi ni niŋ̊ yi chechɛbunsi mini yi tɔbbihi bɛn galisi ɳo naani la zuyu,

¹⁴tɔbu ni lu yi zuyu, ka yi birininim' la zaa ti wurim. Di ni ti bemi kaman Naa Shaliman ni daa ɳme Betaribelnim' tɔbu, ka wurim li, ka zaŋ̊ bihi mini be manim' tɔri taba n-kuri ba shem la.

¹⁵Di ni ti niŋ yinim' Izraelnim' lala, dama yi tuumbieri galisiya pam. Zaŋ chan biɛkaali, bɛ ni ti ku Izraelnim' naa.

Hozia 11

Naawuni yur' o niriba bɛn zayis' o

¹ Izraelnim' ni daa pɔr' la n daa yuri ba. N daa boli ba yihi Ijipti tingbɔŋ ni na kaman m bidibisi la.

²Ka n ni kul booni ba waawaayili shem, lala ka bɛ kpəri yɔyu ka cheri ma. Bɛ maanila buyili Baalnima, ka tuyindi tulaale zim niŋdi binnana.

³Amaa mani n-daa wuhi Ifriimnim' chandi. Mani n-daa kpuyi ba gbibi n nuhi ni. Amaa bɛ daa bi baŋ ni mani n-chɛ ka bɛ kpaŋ maa.

⁴N daa zaŋla nirlim mihi vo ba chaŋ. N daa zaŋla yurilim mihi niŋ ba, ka leei ɲun yihi bin' tibisi shɛŋa din ga bɛ noya la, ka silim tiŋa n-dihi ba bindirigu.

⁵Bɛ ni zayisi ni bɛ ku labi n sanna maa zuyu, bɛ ni labi Ijipti, ka Asiria naa ti leei bɛ naa.

⁶Bɛ ni ti zaŋ takɔbiri lu bɛ fontinsinim' zuyu ɲ-ɲme n-kabisi kur' shɛŋa din kpari bɛ dunɔdaya la, ka ku ba bɛ birininim' ni.

⁷N niriba maa kul kpərla yɔyu ka cheri ma, dinzuyu ka n zali ba ni bɛ ʒi ʒi' tibisa maa, ka so ku tooi yihi li.

⁸Ifriimnima, wula ka n ni tooi zayisi ya? Izraelnima, wula ka n ni tooi chen ya bahi? Wula ka n ni niŋ ya kaman n ni daa niŋ Adimanim' shem la? Ka wula ka n ni tooi niŋ ya kaman n ni daa niŋ Zebɔiimnim' shem la? N suhu tayiya, ka n nambozɔbo galisi.

⁹N ku niŋ n suhu ni yiyisi ka n yen niŋ shem maa. N ku lan ku Ifriimnim' yaha, dama m pala daadam, n nyɛla Naawuni. Mani ɲun be kasi ɲo be yi sunsuuni, ka n ku kana ni n ti ku niriba.

¹⁰Bɛ ni ti doli Yawɛ, ka o ti ɲum kaman gbuynli la; yɛlimaŋli, o shiri ni ti ɲum, ka o niriba ti yi wulinluhili polo na ka bɛ ni sɔhira.

¹¹Bɛ ni ti yi Ijipti kana ka bɛ ni' sɔhiri kaman noombihi la. Ka shɛb' ti yi Asiria kana kaman ɲmana la, ka n ti zaŋ ba labisi bɛ yinsi. Yawɛ n-yɛli lala maa.

Izraelnim' mini Ifriimnim' nya galimi

¹²Ifriimnim' zaŋla ʒiŋmabo gili ma niŋ sunsuuni, ka Izraelnim' mi zaŋ yɔhiŋ gili ma. Amaa Naawuni na mi Judanim' yɛla, ka bɛ nyɛ bɛn ʒe ɔ̄un be Kasi la yim.

Hozia 12

¹Ifriimnim' tayirila pɔhim chana, ka zɔri doli wulimpuhili polo pɔhim dabisili kam. Bɛ ʒiri mini bɛ suhuyiyisili kul pahirimi. Ka bɛ mini Asiranim' niŋdi daabiligu, ka bɛ tiri Ijiptinim' kpam.

²Yawε galim Judanima. O ni darigi Yaakubu tibili ka di dol' o biɛhigu ni nyε shεm, ka yo o o tuma samli.

³ O ni daa be o ma pul' ni, o daa gbaala o jabil' kpee napɔŋkpaa; ka o ni daa ti bi doo, o daa vala Naawuni.

⁴ O daa va malaika n-nyaŋ o, ka kuhi niŋ o n-suh' o bɔri sɔŋsim. Ka o daa ti nya Naawuni Bεtεl, ka Naawuni daa tɔyis' o yεtɔya nimaani.

⁵Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naawuni ɳɔ, o yuli n-nyε Yawε.

⁶Dinzuŷu yinima, yi Naawuni sɔŋsim zuŷu, labimiya o sani. Gbibiya yurilim mini yεlimanli, ka kul guhimiya yi Naawuni maa sahakam.

Saria karibo yεtɔya din pahi

⁷Daabi' so ɳun mali ɿiri kuruwa nyela ɳun bɔri niriba ɳaribu.

⁸Ifriimnim' yeliya, "Aa, ti mali buni, ti bo buni zali timaŋa!" Amaa bε buni maa zaa ku tooi yo bε ni tum tuumbie' shεŋa maa samli.

⁹ Mani n-nyε Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳun daa yihi ya ljipti tingbɔŋ ni na la. N ni lan chε ka yi be suya ni yaha kaman yi ni daa pun be di ni shεm yi chuŷu puhibu dabisa saha la.

¹⁰N daa tɔyisi anabinim' yεtɔya ka chε ka bε nya ɿiinim' pam. Mani n-daa chε ka anabinim' maa ɳahi yεtɔy' ɳaha.

¹¹Giliadnim' yi tum alahichi, biɛhiŋ kani, bε ni bahi yoli. Giligal tingbɔŋ ni bε maanila maligu tiri nayilahi. Lala zuŷu bε maligu bimbina maa ni ti ɳmanila kuŷa ka bε laŷisi duhi puu ni.

¹² Yaakubu daa zo n-kuli Mεsopoteemia, nimaani ka o daa tum tuma pay' zuŷu; o daa gulila biŋkɔbiri ni di yo o pay' kpuŷibū samli.

¹³ Yawε daa chε ka anabi yihi Izraεlnim' ljipti tingbɔŋ ni na nti gbib' ba.

¹⁴Ifriimnim' tum tuun' sheli din tahi suhuyiŷisili pam na, dinzuŷu Yawε chε ka ninvuy' kubo taali la ɿi bε zuŷu, ka o ni ti darigi bε tibili bε ni daa tur' o la zuŷu.

Hozia 13

Izraεlnim' saria karibu din bahindi nyaanja

¹Ifriimnim' daa yi tɔyisi yεtɔya, niriba niŋgbuna sɔhirimi, bε daa tibigi ba pam Izraεl tingbɔŋ ni. Amaa ka bε daa ti jεmdi Baal, ka di zuŷu chε ka bε tum alahichi ka kpi.

²Ka pumpɔŋ bε na kul tumdila alahichi pahira. Be zaŋ kuriti mali binnana, ka baŋsimnim' dooi anzinfa mali buya, ka di zaa nyε machel' ni mali shεli, ka bε yεri niriba, "Malimiya buya ɳɔ." Ka ninsalinim' jεmdi nayibihī.

³Dinzuŷu bε ni ti Ȑmanila asiba payili bee maligim din kpahi lu bi to la bee bε ni yeli kaboyili ni wurigu sheli bahi la bee nyohi din yiri takoro ni la.

⁴Mani n-nye Yawε Ȑun nyε yi Naawuni Ȑun daa yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na la. Yi daa bi mi Naawuni so, nayila mani. Ka tiligira so kani pahi n zuyu.

⁵Mani n-daa guli ya mɔyū ni tingban' kuŋ ni.

⁶Amaa bε ni daa ti di n-tiyi, ka di wuhi ni bε tiyya ka bε daa zaŋ karimbaani kpεhi bε suhuri ni, dinzuŷu ka bε tam n yεla.

⁷Dinzuŷu n ni liri ba kaman gbuŷinli ni liriti binyara shem la, n ni dɔni sol' naŋban' kpan' gu ba kaman jεŋgbini ni doya gu binyara shem la.

⁸Kaman bε ni gbahi jεŋgbini bihi ka o suhu yiysi shem la, lala ka n suhu ni yiysi bahi bε zuyu. N ni dari tɔhi ba, ka Ȑub' ba kaman gbuŷinli la, kaman mɔyū ni biŋkɔbiri Ȑ-Ȑub' ba la.

⁹Yinim' Izraelnima, n ni kun ya, ka Ȑuni n-lee ni tooi sɔŋ ya?

¹⁰Yi daa yeliya, "Tim' ti naa mini kpambaliba." Yi naa maa lee be ya pumpɔŋɔ n-ni tooi tiligi ya? Yi kpambaliba maa lee be ya n-ni tooi zabi yi zuyu?

¹¹N daa je suli n-tin ya nanima, ka n suhu ti yiysi, ka n lan deei ba ka chεn ya.

¹²N sabi Ifriimnim' tuumbieri sɔŋ, n zaŋ bε daalahichi maa niŋ soyisili shee.

¹³Bierim sheli din mali ba Ȑmanila pay' ni yεn dɔyi ka bierim sheli mal' o la. Be Ȑmanila bi' jerigu Ȑun bi bɔri ni o yi o ma pul' ni na.

¹⁴N tiligim' ba kpiimba biɛhigu shee chandi? N tiligim' ba kum ni? Nyin' kum, a daalɔbɔnim' la lee be ya? Nyin' kpiimba biɛhigu shee, a bahiyol' la lee be ya? N nini bi lan zɔri nambɔŋu.

¹⁵Hal bε yi ti zoori kaman momaha la, Yawε pɔhim ni yi wulimpuhili polo mɔyū ni na nti ȝe nyuui bε kɔbilnina, ka bε kɔzɔrima nyuui. Ka di ȝe bε tingbani maa ni daazichi zaa chan̄.

¹⁶Samarianim' ni ti ȝi bε tuumbieri zambu, dama bε zayisi bε Naawuni. Be ni ti zaŋ takɔbi ku ba, ka zaŋ bε bilieri fiɛbi tin' cherisicherisi, ka karigi bε payipuhinim' puya.

Hozia 14

¹Yinim' Izraelnima, labimiya Yawε Ȑun nyε yi Naawuni Ȑo sani, dama yi tuumbieri zuyu ka yi daa tuui lu.

²Zaŋmiya yi ni yεn yeli yεtɔy' shεŋa labi Yawε sani ti yεl' o, "Kpihimmi ti daalahichi zaa, ka deei ti tuun' shεŋa din viela, ka ti payir' a kaman di ni simdi ni ti payir' a shem.

³Asirianim' ku tooi tiligi ti, ti ku lan ba yuri yaha, ti mi ku lan boli ti ni zaŋ ti nuhi mali binshenja la ti Naawuni. Yelimanjli, kpibiga nya nambozobo."

Naawuni lo alikauli ni o ti Izraelnim' nyevili palli

⁴N ni lan kpaŋsi bε ʒieyimtali n sani. N ni yuri ba ni n suhu zaa, dama n suhuyiyisili zaŋ chaŋ bε sani maaya.

⁵N ni be Izraelnim' sani kaman maligim la. Bε ni ti pum puma kaman payivieligakushihikom la. Bε ni ti ba nyaya kaman nyoo la.

⁶Bε ni teei wula, ka bε vielim ti ɳman' olivi tih vielim. Ka bε nyom ti viel' kaman Lebanon nyom la.

⁷Bε ni ti labina ti ʒini m mahim. Bε ni ti yirigi puma kaman sambani puu la. Bε ni ti wali wala kaman wain tia la, ka bε nyom vielim ni ti ɳmanila Lebanon wain nyom vielim.

⁸Ifriimnima, buŋa bukaata lee nyε bo yi sani? Mani n-nyε ɳun wumdi yi suhigu, ka lihiri ya. N ɳmanila sipires tia din vari kul mahi ʒieya sahakam la. Yi bidɔyiligu yirila n kɔbili ni na.

Din bahindi nyaanja

⁹Idu mali yεm, ɳun baŋmi dimboŋɔ gbinni. Idu nyε baŋda, ɳun baŋmi li. Dama Yawε soya nyela yelimanjli soya, ka wontizɔriba dol' li, amaa alahichinim' bεn' tuuri la di zuyu.

Joel

Joel 1

1Yawε ni daa zaŋ o yεligu n-yεli Petuel bia Joel shεm m-bɔŋɔ.

Niriba fabili bindira sayimbu zuyu

2Yinim' bεn nyε ninkura, wummiya; yinim' bεn zaa be tingbɔŋɔ ḥo ni, wummiya dimbɔŋɔ: Yelli ḥo tatabo na min niŋ yi ʒiemani ḥo ni bee yi yaannim' ʒiemana la ni?

3Yεlimiya yi bihi di yεla; ka bε mi ti zaŋ di yεla maa n-yεli bε bihi, ka bε gba ti zaŋ di yεla n-yεli ʒiemana' sheli din kanna niriba.

4Tol' sheb' bεn ɣmahiri bindira bahiri ni daa chε bindir' shεŋa, tol' bɔbili la daa kana ti zaŋ li ɣubi. Ka tol' bɔbili maa ni daa chε bindir' shεŋa, tol' sheb' bεn yiŋiri daa kana ti zaŋ li ɣubi. Ka tol' sheb' bεn yiŋiri maa ni daa chε bindir' shεŋa, tol' sheb' bεn sayindi bindira la mi daa kana ti bahi zaŋ li ɣubi.

5Yinim' danyuriba, yiŋisimiya kum; yinim' wain nyuriba zaa, kummiya wain nyayisili la zuyu, dama yi noli ɣmaala di nyubu maa.

6 Tol' bɔbili kana nti lu ti tingbɔŋɔ zuyu. Be mal iyo pam, ka lan galisi hal nti ka kalinli. Be nyina dirimi kaman gbuγinli nyina la, ka bε nyindari be kaman gbuγinnyaŋ nyindari la.

7Be sayim ti wain tihi, ka ɣub' ti fiig tihi. Be ɣub' puyisi di tipayiri hal ka di wula zaa ti leela zay' piela.

8Kummiya kaman payisar' so ɣun so buyu n-kumdi nachimbil' so ɣun di yεn lo o amiliya zuyu la.

9Hal kabiɛlli bee wain din ni zaŋ ti mali sara Yawε jεmbu duu gba kani. Maligumaaniba fabindimi, ka Yawε tumtumdiba gba fabinda.

10Puri dola zay' neya; ka tingbani fabinda, dama bindira sayimya zaa, ka wain naai, ka kpam gba lan kani.

11Yinim' pukpariba mini wain tihi kpariba, maliya nandahima. Kummiya alikama mini chi zuyu. Dama puri atam sayimiya.

12Wain tihi kuuya; ka fiig tihi vari suui. Ka pumporinchihhi tihi mini kpiŋpal' tihi ni apil tihi ni tihi balibu kam zaa kuui. Ka suhupiɛlli din be niriba sani naai.

13Yinim' maligumaaniba, yεmiya fabila situra n-fabili. Yinim' bεn tumdi tuma sara maligu bimbini zuyu, kummiya. Yinim' bεn nyε n Naawuni tumtumdiba ḥo, yεmiya fabila situra hal ka bieyε ti neei. Dama kabiɛlli bee wain din ni zaŋ kpe yi Naawuni jεmbu duu lan kani.

¹⁴Molimiya nolobo molo; layimmiya salo maa zaa na! Layimmiya kpamba mini benkam zaa be tingboŋ maa ni Yawε ɳun nyε yi Naawuni ɳɔ jembu duu la ni ntí kum niŋ ɳun' Yawε.

¹⁵ Dabisili maa ni ti bie pam! Dama Yawε dabisili la dali miriya. Di ni ti kana kaman zay' bieyu din yi Kpiɔŋlan' Naa sanna.

¹⁶Pa ti ninni ka bindira maa zaa zani m-bahi yoli, ka suhupiɛlli mini nyayisim lan ka ti Naawuni jembu duu?

¹⁷Bimbira kpila tingban' ni, ka ti kambona kpalim zay' kuma, ka ti kunchuna zaa sayim, dama ti chi zaa kuuya.

¹⁸Nyam' biŋkɔbiri ni bamdi shem. Niyi kul chanimi gindi mɔri ni kani ka bε ni ɳubi zuyu; ka piɛri mini buhi gba kul diri wahala.

¹⁹Yawε, nyini ka n kumdi niŋd' a. Dama buyim di mɔyu zaa, ka buyim zilima di mɔyu ni tihī zaa.

²⁰Hal mɔyu ni biŋkɔbiri zaa kul kumdimi n-niŋd' a, kulibona ni koma zaa ni nyuui, ka buyim di mɔyu ni zaa la zuyu.

Joel 2

Toli bɛn tuma wuhiri Yawε dabisili

¹Piɛbimiya kikaa Ziɔn puuni. Ȑmɛmiya kunja n zoli din be kasi la zuyu. Benkam zaa be tingboŋ ɳɔ ni, cheliya ka yi ni' sohira! Dama Yawε dabisili la kanna, hal di miriya.

²Di ni ti nyela zibisim mini bumboni dali. Dindali maa ni ti nyela sagbana mini bumboni dabisili. Kaman zibisim ni zibigiri zoya zuyu shem lala ka tɔbbihi bɛ galisi ka mali yiko pam kanna. Ka bε tatabo na ʒi n-kana piligu ni zaŋ kana, ka bε nyaanja, bε tatabo ku lan kana ʒiemani kam din kanna puuni.

³Buyim be bε tooni dira ka buyim zilima be bε nyaanja polo dira, ka tingbani din be bε tooni be kaman Ȑen puu la, amaa ka bε nyaanja polo ɳmani tingban' neli, ka binsheli kani n-ni tooi zo n-yi bε nuu ni.

⁴Bε ɳmanila yuri; bε guurimi kaman bε ni bari wɔr' shεb' tuhiri tɔbu la.

⁵Bε yi yiŋiri luri zoya zuyu, di vurimi kaman chechɛbunsi vubu la; ka lan vuri kaman buyim n-dirí mokuma ka di tahiri la. Bε lan ɳmanila tɔbbi' gbalij n-teei zani ni bε chanj ti tuhi tɔb' la.

⁶Bε zuyu che ka niriba ni' sohirimi, ka sokam ninni biɛhigu tayira.

⁷Bε guurimi kaman tɔbutuhiriba la; ka duri goma kaman tɔbbihi la. Bε zaa mi kul dolila bε soya, ka bε tayiri bɔba.

⁸Bε bi muyiri taba, bε zaa dolila bε soya. Bε tooi gariti bε ni gu ba soli luy' sheli, ka binsheli ku tooi tay' ba zali.

9 Be nyela bən kabiri kpəri fɔntinsi ni, ka duri goma, ka duri kpəri yiya puuni ka duri kpəri takoriti ni kaman tayiyisi la.

10 Tiŋgbani damdila bə tooni; ka sagbana sɔhira. Ka wuntan' mini goli niŋ zim, ka saŋmarisi gba bi lan ne.

11 Ka Yawε che ka o kukoli be o tɔbbihi tooni tahira. Dama o tɔbbihi galisiya pam, ka bən deer' o noli ka kalinli. Yelimanlı, Yawε dabisili nyela dabisili titali ka mali dabiem pam. Ka ɻuni n-lee ni ti tooi zaŋ o nyɔyu yo li?

Tuuba ninbu

12 Amaa Yawε yeliya, "Hal pumpɔŋɔ gba, niŋmiya tuuba ni yi suhuri zaa, ka ɻmaligi labi n sanna ni nolobo mini kumsi ni fabila.

13 Fabilimiya yi suhuri ni n-gari yi chahiri yi situra." Labimiya Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo sanna. O nyela nirlim niŋda ni nambɔzɔra. O bi jeri suli yom, ka o yurilim mi galisi. O lan nyela ɻun tayir' o tɛha zaŋ chan o ni di lo ni o niŋ salinim' zayı bie' sheli polo.

14 Di pa sheli o ni tay' o tɛha, ka niŋ alibarika niŋ yi ni, ka yi nya atam pam. Dina n-ni che ka yi zaŋ chi mini wain ti Yawε ɻun nyε yi Naawuni ɻo.

15 Piɛbimiya kikaa Zion Zol' zuyu; m-moli nolobo molo, ka layim niriba.

16 Layimmiya niriba maa na Cheliya ka layingu maa be kasi. Layimmiya ninkura na, ka layimmiya bihi mini bimoyiris gba na. Hal di nyela talahi ni angɔnim' yi be duri na, ka amiliyanim' yi amiliya lɔbu duri na.

17 Cheliya ka maligumaaniba' bən be Naawuni jembu duu dunol' ni mini sara maligu bimbini sunsuuni la kumda m-pahi ninvuy' shεb' bən nyε Yawε tumtumdiba la zuyu. Ka che ka be yeli, "Yawε, zom' a niriba ɻo nambɔyu. Di che ka be lihi ɻiem a ni su ninvuy' shεba, ka di che ka zuliya shεb' maani ba ansarisi. Bɔzuju ka a yεn che ka zuliya shεb' bɔhira, 'Bε Naawuni maa lee bela ya?'"

Naawuni tibi Izrael tiŋgbɔŋ

18 Di saha maa ka nyuli daa gbaai Yawε o tiŋgbɔŋ maa zuyu, ka o zo o niriba maa nambɔyu.

19 Ka Yawε daa garigi yεl' o niriba maa, "N ni tin ya chi mini wain ni kpam, ka yi tiyi; ka che ka zuliya shεb' ku tooi lan mali ya ansarisi yaha.

20 N ni vuui tɔbbihi bən yi nuzaa polo la na ka chen ya. N ni kari ba ti bahi tiŋgban' neli din kuui ni. N ni kari be toonnama nti niŋ wulimpuhili polo teeku ni, ka kari be nyaannim' mi n-labisi ti niŋ wulinluhili polo teeku ni; ka be nyɔni, ka be nyom bieyu maa yiysi mɔni." Yelimanlı, o tum tuun' kara!

21 Tiŋgbani, di che ka dabiem mal' a, amaa che ka a suhu piɛla, ka mali suhupielli; dama Yawε tum tuun' kara.

²²Moğu ni binjököbiri, di cheliya ka dabiëm mali ya; dama momaha niŋ moğu ni; ka tihı wali, ka fiig tihi mini wain tihi wali pam.

²³Ziønnima, cheliya ka yi suhuri piela, ka maliya suhupielli Yawę ɻun nyę yi Naawuni la zuyu. O chę ka siyili saa ɻun daŋ tooni min ya, ka chę ka saa min ya pam o biersuntali zuyu. O chę ka sa' so ɻun daŋ tooni mini sa' so ɻun bahindi nyaanja min ya kaman bę ni daa yi pun miri shem la.

²⁴Chi ni ti pali kaburi bɔya ni; ka wain mini kpam ti pali di tɔyibü bɔya ni hal ti puuri bahira.

²⁵Tol' la ni daa ɻubi binshenja zaa la, n ni labisi li tin ya kaman di yuma kalinli ni nyę shem; dama mani n daa tim toli bęn daa yiyira mini bęn daa sayında ni bęn daa ɻmahiri la na. Bę daa nyela n többihi bęn mali yaa, ka n tim ba yi sanna.

²⁶Ka pumpoŋɔ yi ni nya bindirigu pam n-di n-tiyi; ka payi man' Yawę ɻun nyę yi Naawuni ɻun tum ya tuun' kara maa. Ka n niriba mi ku lan di vi yaha.

²⁷Di saha ka yi ni baŋ ni m be Izraelnim' sani, ka baŋ ni man' Yawę n-nyę yi Naawuni, ka so lan kani. Ka n niriba mi ku lan di vi yaha.

Yawę dabisili dali

²⁸Dimboŋɔ nyaanja n ni ti zaŋ n shia n-niŋ daadam kam ni, ka yi bidibisi mini yi bipuyinsi ti tɔyisi anabitali yetɔya; ka yi ninkura ti zahim zahima; ka yi nachimba mi ti nya ɻii.

²⁹Di saha maa, n shiri ni ti zaŋ n shia n-niŋ yi dab' bidibisi mini yi dab' bipuyinsi ni.

³⁰Ka n ni ti chę ka alahiziba tumtumsa tum zuysaa ha mini tingban' ni; dina n-nyę: ɻim mini buyim ni nyohi din tuyiri sagbana ni.

³¹ Ka wuntan' ni ti zibigi, ka goli mi ti niŋ kaman ɻim la poi ka Yawę dabisi' titali din mali dabiëm pam la dali naanyi kana.

³² Ka ɻunkam ti kuhi boli Yawę yuli ni tiligi. Dama ninvuy' sheb' bęn tiligi ni ti be Ziø Zoli zuyu mini Jérusalém kaman Yawę ni yeli shem. Yawę ni boli ninvuy' sheba ni ti be bęn kpalim maa ni.

Joel 3

Naawuni ni kari niriba saria

¹Dama di dabisa maa ni mini di saha maa n yi ti chę ka Judanim' mini Jérusalémnim' lan tɔŋ,

²n ni ti layim zuliya kam zaa n-zaŋ ba ti zali Jéhoshafat Vinvamli ni. N ni ti kari ba saria nimaani bę ni daa niŋ n niriba Izraelnim' shem la zuyu. Dama bę nyela n ni su sheba. Bę daa kari ba kpəhi tinzun tinsi ni, ka pirigi n tingbani ti taba.

³Be daa pihila kuya soŋ ni be lihi nya ŋun yen su n niriba; ka daa zaŋ bidibbihi n-kohi bo pagora, ka zaŋ bipuyinsi mi n-kohi nyu wain.

⁴Taainim' mini Sidɔnnim' ni tin' shɛŋa din zaa be Filistia tingbɔŋ ni ŋɔ, bɔ ka yi lee bɔri ni yi niŋ ma maa? Yi bɔrimi ni yi bɔhi ma bieri binshɛli zuyu? Yi yi bɔrimi ni yi bɔhi ma bieri, n ni che ka yi tuma maa ŋmaligi lu yi zuyu yomyom!

⁵Yinima n-kpuyi n daanzinfa mini n salima; ka ʒi n daazichi nema nti niŋ yi wuna jɛmbu duri ni.

⁶Ka yi daa lan zaŋ Judanim' mini Jerusalemnima n-kohi Giriikinim' zuyu, ka be ʒi ba chaŋ katiŋ' ka che bɛmaŋmarŋ' tingbɔŋ.

⁷Amaa pumpɔŋo n ni yihi ba yi ni daa zaŋ ba kohi luy' shɛŋa maa ni na. N ni che ka yi tuma maa lab' lu yi zuyu.

⁸N ni zaŋ yi bidibisi mini yi bipuyinsi n-kohi Judanim' zuyu; ka be mi zaŋ ba kohi Sabinim' bɛn nyɛ zuliya shɛb' bɛn be katiŋ' la nim' zuyu. Man' Yawɛ n-yeli lala maa.

⁹Molimiya molo ŋɔ zuliya kam zaa ni n-yeli ba: Malimiya shili n-tuhi tɔbu; bolimiya yi tɔbutuhiriba. Cheliya ka tɔbutuhiriba zaa yina n-vu m-mirina!

¹⁰Zaŋmiya yi kubiɛlima n-kuri takɔbiri, ka zaŋ yi su' kara mi kuri kpana. Cheliya ka ninvuŋ' gbarima gba yeli, "Ti nyɛla tɔbutuhiriba."

¹¹Niŋmiya yomyom kana, yinim' zuliya shɛb' bɛn zaa gili luyilikam maa, layimmiya nimaani. Yawɛ, timmi a tɔbbihi na!

¹²Zuliya kam zaa malim' shili n-ka Jeshoshafat Vinvamli ni na. Ka n ti ʒin' nimaani n-kari zuliya kam bɛn gili luyilikam zaa la saria.

¹³Kpuymiya yi gɔriti dama atam kpuyibu saha paaya. Kamiyana ti siyi no, dama wain bɔyili paliya. Wain ni tɔyiri niŋdi binshɛŋa ni maa palimi hal ti puuri bahira; dama be tuumbiere galisiya pam.

¹⁴Niriba tusatusa m-be Saria Karibu Vinvamli maa ni. Dama Yawɛ dabisili la miriya Saria Karibu Vinvamli la ni.

¹⁵Ka wuntaŋ' mini goli ni zibigi ka saŋmarisi gba ni zayisi peebu.

Naawuni ni niŋ alibarika niŋ o niriba ni

¹⁶Yawɛ tɔyisi yɛtɔya Ziɔn Zoli zuyu; ka o kukoli vuri yi Jerusalem na; ka zuyusaa mini tingbani sohira. Amaa Yawɛ sani n-nyɛ o niriba soyibу shee; Izraelnim' soyibу vielli shee m-bala.

¹⁷Di saha maa ka yi ni banj ni man' Yawɛ n-nyɛ yi Naawuni ŋun be Ziɔn din nyɛ n zoli din be kasi la zuyu. Jerusalem ni nyɛla tin' sheli din be kasi, ka tinzunnim' ku lan tooi tuhi fa li yaha.

¹⁸Din dali maa wain ni ti toyiri zoya zuysaa luri na; ka bihim ti zori daboya zuyu; ka Juda kulibona zaa ti pali kom zora. Ka kobil' nini ti yooi Yawε jembu duu, ka kom zori ti luri Akasia Vinvamlı ni.

¹⁹Ijipti tingbɔŋ ni leei tingbɔŋ sheli din ka bukaata, ka Edom tingbɔŋ mi leei tingbɔŋ sheli din bahi yoli, bε ni daa liri Judanima n-ku ninvuy' shεb' bεn ka taali bε tingbɔŋ ni la zuyu.

²⁰Amaa niriba kul ni be Juda tingbɔŋ ni sahakam, ka niriba kul ni be Jerusalem ʒiemani kam ni.

²¹N ni bɔhi ba bieri bε ni daa ku ninvuy' shεb' maa zuyu ka ku kpihim bε taali maa. Dama Man' Yawε bela Ziɔn.

Amcs

Amos 1

² Amos daa yeliya, "Be wum Yawé damli Zién zoli zuyu; ka o kukoli tahigu yi Jérusalém na. Biñkóbiri mənubira kuuya, ka Kamel Zoli zuyu kuui."

Naawuni kari Sirianim' saria

³Yawę yeliya, “Damaskusnim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku che be tibili darigibu. Dama be zaŋ ninkuunsi n-nahim Giliadnima nahindi bieyü.

⁴Dinzuuy n ni chë ka buylim di Naa Heziel yiña, ka chë ka buylim di n-sayim Naa Benhadad ni me goma gili luy' shenja la zaa.

⁵ Man' Yawę yeliya: N ni ɳme n-sayim Damaskus duno' kara, ka kari Aven vinvamlinin' mini Bętęden naa. N ni chę ka bę gbahi Sirianim' kuli Keer tingbon ni nti leei daba."

Filistianima

⁶Yawε yeliya, “Gazanim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu n ku chε bε tibili darigibu. Dama bε qbahì tingbòn muni niriba chan ti ti Edomnima ka bε zaŋ ba leei daba.

⁷Dinzuğu n ni chë ka buylim di Gaza goma n-sayım bë ni me goma gili luy' shëna zaa.

⁸ Mani yi Duuma Naawuni yeliya, n ni ku Ashidodnima, ka ku Ashikelon naa. N ni darigi Ekurown tibili, ka che ka Filistianim' ben kpalim zaa kpi."

Taainima

⁹Yawε yeliya, “Taainim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku chε bε tibili darigibu. Dama bε gbahi tiŋ’ muni niriba zaa n-tahi Edom, ka bi gbib’ bε mini ba ni daa lo alikauli shel’ la.

¹⁰ Dinzuju n ni che ka buyim di Taai goma n-sayim be ni me goma gili luy' shenja la zaa."

Edomnima

¹¹Yawε yeliya, “Edomnim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku chε bε tibili darigibu. Dama bε zaŋ takobiri n-kari doli bε mabihi Izraelnim’ ka nambɔyu zɔbu kani. Bε sujee maa kɔŋla tim, ka bε suhuyiyisili mi kɔŋ tariga zanibu.

¹² Dinzuyu n ni chε ka buyim di Təman n-sayım bε ni me goma gili luy' shəŋa Bɔzira la."

Ammōnīma

¹³Yawε yeliya, “Ammɔnnim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku chε bε tibili darigibu. Dama bε ni tuhiri ni bε deei tingbani palo pahi la zuyu, bε daa kuhi karigi payipuhinim’ puya Giliad.

¹⁴Dinzuyu n ni chε ka buyim di Raba gooni n-sayim bε ni me goma gili luy’ shεŋja la zaa. Di saha tɔbu tuhibu tahigu ni ti tahiri dindali maa, ka zabilis ti be kaman sanʒieyu la.

¹⁵ Ka bε ti gbahi bε naa min’ o nabihis kuli tinzun tinj’ ni,” Man’ Yawε n-yeli lala maa.

Amɔs 2

Mɔabnima

¹Yawε yeliya, “Mɔabnim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu n ku chε bε tibili darigibu; bε ni daa zaŋ Ədom naa kɔba nyo buyim la zuyu.

²Dinzuyu n ni chε ka buyim di Ədomnim’ tiŋa n-sayim bε ni me goma gili luy’ shεŋja Kεriɔt la. Ka Mɔabnim’ ni kpi tɔbu tuhibu vuri mini tɔbbihi tahigu ni kikahi kumsi zuyu.

³ N ni ku bε naa, ka ku bε nabihis zaa pah’ o zuyu.” Man’ Yawε n-yeli lala maa.

Judanima

⁴Yawε yeliya, “Judanim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku chε bε tibili darigibu. Dama bε zayisi Yawε zalikpana la, ka bi dol’ o zaligu shεŋja din pahi la, amaa ka bε ʒiri ɳmabu chε ka bε birigi n-doli bε yaannim’ ni daa doli so’ shεŋja la.

⁵Dinzuyu n ni chε ka buyim di Judanima n-sayim bε ni me goma gili luy’ shεŋja Jεrusalεm la.”

Naawuni darigi Izraεlnim’ tibili

⁶Yawε yeliya, “Izraεlnim’ tuumbieri buta ni bunahi zuyu, n ku chε bε tibili darigibu, dama bε zaŋ wuntizɔribi n-kɔhi deei anzinfə layibaligu, ka zaŋ nandaamba n-tayi namda.

⁷Bε no n-taai nandaamba niŋ taŋkpayu ni, ka daai bεn diri wahala bahi, ka doo min’ o ba layindi mali dabipay’ yino. Lala ka bε niŋ sayim n yuli din be kasi la.

⁸Bε yεri binyεri’ shεŋja bε ni zaŋ pa talima n-dooni bimbini kam gbini, ka nyuri wain sheli bε ni deei bε sandiriba sani bε Naawuni jεmbu duu.

⁹ “Amaa yi zuyu ka n daa ku Amɔrinima daa wɔγawɔya kaman sida tihi, ka mali yaa kaman oki tihi la. N daa ku bε mini bε bihi zaa.

¹⁰N daa lan yihi ya lɔipti tingbɔŋ ni na m mali ya be mɔyu ni yuun’ pihinahi ni yi deei Amɔrinim’ tingbɔŋ su.

¹¹ Ka n daa pii yi bi’ shεba n-leeg’ anabinima, ka pii yi nachimba shεba n-leei Nazarinima. Izraεlnima, bee pa lala n-nyε li? Man’ Yawε n-yeli lala maa.

¹²Amaa ka yi che ka Nazarinim' maa nyuri wain, ka yeri anabinima ni be miri ka be toysisiri Naawuni yetoy.

¹³Nyama, n ni dihi ya soj tiya yi bieligu shee kaman be ni vari kaboba m-marigiri taba toroko løy ni shem la.

¹⁴Tizora ti ku tooi zo n-tiligi, ka yaalana ti koj krioy, ka krioylana ti ku tooi tilig' omaña.

¹⁵Ninvuy' so jun ghibi tobu ti ku tooi zani, ka jun tooi zori pam ti ku tooi tilig' omaña, ka wribara gba ti ku tooi tilig' omaña.

¹⁶Dindali maa tobbihi ben mali suhukpeeni ni ti zañ be bidibbina bahi ka zo ni nuzanya. Man' Yawé n-yeli lala maa."

Amos 3

¹Izraelnima, wummiya Yawé ni mali yetoy' sheli ni o yeli yinim' ben zaa nyé o ni daa yihisheb' Ijipti na la:

²"Zuliya kam ben be dunia ño puuni, yinim' ka m pii, dinzuju n ni darigi yi tibili yi tuumbieri zaa zuju."

Anabi tuma

³Niriba ayi noya yi bi pa taba, be ni tooi layim doli?

⁴Gbuynli ni ñum yoyu ni ka pa ni o nyala binsheyu? Ka gbuymbil' ni ñum vol' ni ka pa ni o gbaala binsheyu?

⁵Noona ni siyi zana ni ka be bi bari li? Ka toj ni tooi tohi ka pa ni be bari li mi ka binsheyu no li?

⁶Kika' bieyu ni kum tin' ni, ka dabiem ku gbahi niriba? Yelibieyu ni ninj tin' ni, ka pa ni Yawé n-ninj li?

⁷Yelimanli, ti Duuma NAAWUNI na ȝi n-ninj sheli ka bi kahigi li wuh' o daba ben nyé o daanabinima.

⁸Gbuynli yi ñum, juni ka dabiem lee ku gbaai? Ti Duuma NAAWUNI yi zañ o yeligu yeli, juri n-lee ni tooi zayisi ni o ku zañ li toyisi niriba.

⁹Yelim' ninvuy' sheb' ben be Ashidod nayiya mini ninvuy' sheb' ben be Ijipti tingboj ni nayiya, "Layimmiya Samaria zoya zuyu nti nya taawaaye ninju mini tuumbie' shenja din tumdi nimaani."

¹⁰Yawé yeliya, "Be bi mi be ni yen ninj shem tum din tuhi. Be zañla be ni ȝe neen' shenja mini be ni fa neen' shenja m-pali be nayiya."

¹¹Dinzuju yi Duuma NAAWUNI yeliya, "Yi dimnim' ni kana nti teei gili yi tingboj ño n-sayim yi ni zañ binshenja tayi yimaña, ka ȝe yi nayiya nemma maa."

¹²Yawε yeliya, “Piεgula ni fari biŋbaya ayi bee bin’ tibichayu gbuyinli nol’ ni shem la, lala ka n fa Izraelnim’ ben be Samaria n-do gar’ suma zuyu la bahi.”

¹³Yi Duuma NAAWUNI ḥun nyε binnamda zaa Naawuni ḥo yeliya, “Wummiya, ka kpahi Yaakubu zuliya zuyu ni yeli

¹⁴ ni n ni ti yεn darigi Izraelnim’ tibili bε tuumbieri zuyu dahin’ sheli, n ni ti sayim Betel sara maligu bimbina, ka ḥme n-kabisi di lorisni tandaya din sansaya la bahi tiŋa.

¹⁵N ni sayim kikaa saha yiya, ka sayim woligu saha yiya, ka chε ka bε ni zaŋ wobinyina mali yiya shεŋa lu n-dahim, ka chε ka yiya din nyε zaŋ’ kara wum. Man’ Yawε n-yeli lala maa.”

Amos 4

¹Yinim’ Samaria payiba ben ḥmelim be kaman Bashan nay’ shεb’ bε ni dihiri vienyeliŋga la, wummiya, yi nahindi ninvuy’ shεb’ ben ka yaa mini nandaamba, ka yeri yi yidaannima, “Timiya ti wain ka ti nyu.”

²Yi Duuma NAAWUNI poya o kasitali puuni yeli, “Nyamiya, dahin’ sheli kanna ka bε ni ti gbahi ya n-vo n-chaŋ. Hal ziŋgohi ka bε ni ti zaŋ vo yi ni shεb’ ben kpalmi chaŋ.

³Bε ni ti vɔn ya tahi gooni ḥmabu shee nti daai ya bahi Hamɔn.” Man’ Yawε n-yeli lala maa.

Izraelnim’ niŋ tipawumli

⁴Yi Duuma NAAWUNI yeliya, “Kamiya Betel na nti tum tuumbieri; ka chanya Giligal nti tum tuumbieri. Zaŋmiya yi asiba kam sara maligu na, ka zaŋ yi bini pii puuni zaŋ’ yini na daba ata dali kam.

⁵Zaŋmiya bɔrobɔro din nyε yi wumpayibo sara maligu na, ka moliya yi ni tiri pin’ shεŋa pahiri la molo, dama yinim’ Izraelnim’ ni yu’ ni yi niŋ shem m-bala!”

⁶Yawε yeliya, “N tin ya nyina din viela, ka chε ka kum lu yi tiŋ’ kam ni, di zaa yoli ka yi bi labi n sanna.

⁷Ka m mɔŋ ya saa saha sheli yi bindira ni bɔri saa pam. N chε ka saa miri tin’ shelinima, ka bi miri tin’ shelinima; ka chε ka saa miri pu’ shεl’ ni, ka chε ka o bi miri pu’ shεl’ ni ka di bindira kpira.

⁸Ka n lan chε ka tins’ ayi bee tins’ ata niriba chani tin’ yin’ ni ni bε ti nya kom nyu, ka bε yi chaŋ, bε ti bi nyari nyuri ka di sayiri ba; di zaa yoli, ka yi bi labi n sanna.” Man’ Yawε n-yeli lala maa.

⁹Yawε yeliya, “N chε ka biisim ku yi bindira, ka chε ka toli sayim yi puri mini yi tihi puri ni yi fiig tihi ni yi olivi tihi, di zaa yoli, ka yi bi labi n sanna.”

¹⁰Yawε lan yeli, “N che ka alobo din daa lu ljiptinim’ zuyu la tatabo lu yi zuyu; ka che ka be zaŋ takobi n-ku yi nachimba; ka gbahi yi yuri zaa chan; ka che ka yi sansan’ ni nyo luyiluyi kpéri ya; di zaa yoli, ka yi bi labi n sanna.”

¹¹ Yawε lan yeli, “N che ka yi shεb’ kpimi kaman n ni daa che ka Sodomnim’ mini Gomoranim’ kpi shem la; ka yi ni shεb’ mi daa tiligi ka di ɻmanila be ni darigi yihi da’ sheli buyim ni. Di zaa yoli, ka yi bi labi n sanna.

¹²Dinzuyü Izraelnima, N ni darigi yi tibili, ka n ni yen niŋ ya lala maa zuyu, malimiya shili gu man’ ɻun nyε yi Naawuni ɻo!”

¹³Dama nyamiya, ɻuna n-nam zoya, ka nam pohim. O kahigi din be o suhu ni n-wuhi ninsala. Duna n-che ka yuŋ zibira. O nyela ɻun chani gindi dunia ɻo ni. O yuli m-booni Yawε, Naawuni ɻun nam binshεyukam zaa!

Amos 5

Tuuba niŋbu molo

¹Izraelnima, Wummiya fabila yil’ sheli n ni yiini niŋdi ya ɻo:

²Izraelnim’ bεn nyε zuliya la luya, ka ku lan yiŋisi yaha! Be che ba sɔŋ tiŋa, ka so kani n-ni yiŋisi ba zali.

³Yi Duuma NAAWUNI yeliya, “Izrael tin’ yini ninvuy’ tuhili yi chan ṭobu ni, be puuni ninvuy’ kɔbiga n-ni ti labina. Ka tin’ sheli nim’ mi ninvuy’ kɔbiga yi chan ṭobu ni, ninvuy’ pia n-ni ti labina.”

⁴Yawε yeri Izraelnima, “Kamiya n sanna ka n tiligi ya.

⁵Amaa di chanja Berishiiba ni yi ti jɛm ma bee n-chan Betel ni yi ti nya ma, dama Betel ni kpalim yoli. Yi mi di chanja Giligal, dama be ni gbahi Giligalnim’ kuli tinduli ni.”

⁶Kamiya n sanna ka n tiligi ya. Yi yi ku kana n ni kana kaman buyim la nti lu Yisifu zuliya zuyu. Ka buyim maa ni di Betelnima, ka so kani n-ni kpihi li.

⁷Yi nyela bεn zaŋ yelimanji leeı bintoyu, ka daai wuntia luhi tiŋa!

⁸Dun’ Naawuni n-nam sanmar’ shεb’ be ni booni “Gbuyinli la” mini sanmar’ shεb’ bεn layim be ka be booni ba Gbingbir min’ o bihi la.” Duna n-zandz zibisim leeri wuntan’ ni, ka zandz wuntan’ ni leeri yuŋ. Duna n-che ka teeku kom duri zuysaa, ka lan che ka di yiri zuysaa maa n-luri tingban’ ni na. O yuli m-booni Yawε.

⁹O kuri bεn mali kpiŋ, ka sayindi be ni me goma gili tin’ shεŋa.

¹⁰Yi nyela bεn je ninvuy’ so ɻun galindi din bi tuhi, ka zayisiri ɻun yeri yelimanji.

¹¹Yi nahindi nandaamba ka fari be chi. Dinzuyü yi ku be yi ni zaŋ kuya me yi yiya shεŋa la ni, yi mi ku nyu yi ni sa yi wain ti’ viel’ shεŋa la wain.

¹²Dama m mi ni yi tuumbieri galisiya, ka yi daalahichi gba galisi pam. Yi nahindi wuntizoriba, ka diri birapu, ka kariti tarimba bahira.

¹³Dinzuyü njun nyé yéndana ni shini tuumbieri ḥo saha; dama tuumbieri saha n-shiri bala!

¹⁴Tummiya din viela ka ché din bie, ka tiligi. Di saha ka Yawé njun nyé binnamda zaa Naawuni ḥo ni be yi sani kaman yi ni yéli shém.

¹⁵Zayisimiya zay' bięyu ka yu zay' vielli, ka doliya din nyé yélimaṇli. Di pa shéli yi yi ninj lala, Yawé njun nyé binnamda zaa Naawuni ḥo ni zo Yisifu zuliya bén kpálim la nambóyu.

¹⁶Dinzuyü Yawé njun nyé binnamda zaa Duuma Naawuni la ni yéli shém m-bɔṇɔ: "Niriba ni doli solɔri n-kumdi ka fabindi yéra, Mbaye! mbaye! Bé ni ti boli pukpariba na ti pahi bē ni tiri shéb' liyiri ka bē kumdi kuyila zuyü, ka bē kum ka fabili.

¹⁷Bé ni ti kumdi olivi tihi puri ni, dama n ni ka yi sanna." Man' Yawé n-yéli lala maa.

¹⁸"Mbusim be yinim' bén bɔri ni yi nya Yawé dabisili la zuyü. Zay' viel' bɔ ka Yawé dabisili maa yen tum ya? Di yen nyéla zibisim dabisili, ka pa ni neesim dabisili.

¹⁹Di ḥmanila nir' yi zɔri ni o yi gbuyinli gbaabu ni nti tuhi biŋkob' so njun bie n-gari gbuyinli soli bee nir' yi kpe duu nti zaŋ o nuu dihi dukpini, ka wahu dim' o la.

²⁰Yawé dabisili maa dali ti yen zibisimi, ka neesim ku beni. Dindali maa ti shiri yen zibisimi, ka neesim ku be di ni.

²¹N je yi chu' shéja yi ni puhiri la. M mi bayá ka yi jéma layiŋgunim' ni.

²²Hal yi ni maani sara shéli yi ni zaŋdi nyɔri buyim tiri ma la mini chi sara la, n ku deei li. M mi ku gbiligi lihi yi ni zaŋdi biŋkob' kar' shéb' na nti maani suhudoo sara la.

²³Zaŋmiya yi yila vuri la zo n sani. M mi ku wum yi biŋkumda kumsi.

²⁴Amaa chéliya ka yélimaṇli nay' beni kaman kulibɔṇ kom din zɔri la, ka ché ka wuntia mi be kaman moyili kom din zɔri la.

²⁵Izraelnima, yi daa zaŋ sara mini pina na ti ti ma saha shéli n ni daa mali ya be moyu ni la?

²⁶Amaa yi kpálim jemdila yi wuni din nyé yi naa ka yi booni li Sakut la mini yi saŋmariga wuni din yuli booni Kaiwan la binnana.

²⁷Dinzuyü n ni zaŋ ya ti bahi tingban' shéli din be Damaskus tooni ha." Man' Yawé njun yuli nyé Binnamda zaa Naawuni la n-yéli lala maa.

Amos 6

¹Mbusim be yinim' bən be dahima biɛhigu Ziən zuyu. Mbusim be ninvuy' shəb' bən be luy' viɛlli shee Samaria Zoli zuyu ḥo zuyu. Yinim' bən nyɛ Izraël zuliya ninvuy' kara bən nyɛ Izraəlnim' ni kani shəb' sanna nti bəri sɔ̄nsim ḥo.

²Chamiya Kaline nti nya; ka chaŋ Hamat din nyɛ tin' tital' la ni mini Gaat din nyɛ Filistianim' tiŋ' la ni nti nya. Tinsi maa gari Juda mini Izraël tinsi? Bee bə tiŋgbəna galisimi gari yi tiŋgbəŋ?

³Yi bi bəri ni yi sayi ni dabisi' biɛyu dali mirina, amaa yi ni niŋdi shəm lee chəmi ka dindali maa mirina.

⁴Mbusim be yinim' bən teei do wəbinyina gariti zuyu, ka zaŋdi piela' kara mini yi naŋkpahi ni naŋila' kara n-kəriti puhiri churi ḥo zuyu.

⁵Yi bo biŋkumda, ka ḥma yila kaman Dauda ni daa ḥma yila shəm la n-yiini li.

⁶Yi niŋdi wain paani pipihi n-nyura, ka niŋdi tulaale viɛla n-niŋdi yimanja, amaa ka yi baya ka zaŋ' biɛ' shəli din paai Yisifu zuliya ḥo ni.

⁷Dinzuŷu yinima n-nyɛ bə ni yən daŋ gbahi shəb' kuli tinduya ni, ka yi churi puhibu mini yi suhuyubu maa zani tariga.

⁸Ti Duuma NAAWUNI ḥmaligi po omaŋa. Yawə ḥun nyɛ binnamda zaa Naawuni ḥo yeliya: "N je Yaakubu karimbaani la. N je bə ni me bə yiya suma shəŋa la. N ni zaŋ bə tin' tital' la niŋ bə dimnim' nuu ni."

⁹Ninvuy' pia n-yi kpalim be yili yin' ni, bə ni kpi.

¹⁰Ka bən kpi maa dɔ̄yim yi kpuyi kum maa yi yili maa ni, ka bəhi ninvuy' so ḥun na kpalim be yili maa puuni, "So na beni?" O ni yeli, "Aai!" Ka lan yeli, "Foma! Di bi simdi ni ti boli Yawə yuli."

¹¹Dama nyama, Yawə ni zali zaligu, ka yiya kara ḥma n-lu, ka yiya bihi mi lu mburisiburisi.

¹²Nir' ni tooi ba wəhu n-kari kuŷa ni? Ka nir' ni tooi zaŋ naŋikora n-ko teeku ni? Amaa yi zaŋ yelimanjli leei ڇiri, ka zaŋ din tuhi leei din bi tuhi.

¹³Yi nyuri bara yeri ni yi fa Lədəba. Ka lan nyuri bara yeri ni yi kpiɔŋ ka yi zaŋ fa Karinaim.

¹⁴Dama nyama, Yawə ḥun nyɛ binnamda zaa Naawuni ḥo yeliya, "Izraəlnima, n ni chə ka zuliya shəb' kana ti lu yi zuyu. Bə ni nahim ya Lebohamat dunol' la shee zaŋ hal ni Araba kulibɔŋ la ni."

Amos 7

Toli nyabu

¹Nyama, n Duuma NAAWUNI daa wuhi ma, ka n nya ka o namla toli ka bə galisi pam, bə ni daa chə naŋili wɔrimɔri, ka mɔri maa lan piligi puhirina saha shəli.

²Toli maa ni daa ɻubi mori maa zaa naai saha sheli, ka n yeli, “Yaa n Duuma NAAWUNI, n suhir’ a, cheli be taali! Yaakubu ku be. O pori pam.”

³Ka Yawε daa tay’ o tεha ka yeli, “N ku che ka lala niŋ.”

Buyim 3ii nyabu

⁴N Duuma NAAWUNI daa lan che ka n nya binsheli 3ii. Nyama ɻuna n Duuma NAAWUNI daa zaŋla buyim ni o darig’ o niriba tibili. Buyim maa daa dila teeku, ka lan diri tingbani gba.

⁵Di saha ka n kuhi yeli, “N Duuma NAAWUNI, n suhir’ a, dim’ suyilo. Yaakubu ku be. O pori pam!”

⁶Ka Yawε daa tay’ o tεha ka yeli, “N ku che ka lala niŋ.”

Bimbuyisirigu 3ii nyabu

⁷O daa lan wuhi ma sheli. Nyama, n daa nyami ka n Duuma ɣe be ni zaŋ bimbuyisirigu buyisi m-me goon’ sheli gbini; ka bimbuyisirigu maa be o nuu ni.

⁸Ka Yawε bohi ma, “Amos, bo ka a lee nya?” Ka n yel’ o, “Bimbuyisirigu.” Di saha ka n Duuma yeli ma, “Nyama, n zaŋla bimbuyisirigu soŋ n niriba Izraelnim’ sunsuuni; n ku lan ka be sanna yaha.

⁹N ni che ka Yisahaku zuliya jembu shee sayim; ka che ka Izraelnim’ sara maligu bimbin’ la shee sayim; che ka be zaŋ takobi ku Naa Jeroaboam zuliya zaa.”

Amos mini Amazia

¹⁰Di saha ka Betel maligumaana Amazia daa tim ti yeli Izrael Naa Jeroaboam, “Amos yila a nyaanja Izraelnim’ sani. O yetɔya muyila tingbani maa.

¹¹O ni yeli shem m-boŋɔ: ‘Be ni ti zaŋ takobi ku Naa Jeroaboam tɔbu ni, ka gbahi Izraelnim’ kuli tinshee katiŋ’ ha.’ ”

¹²Di saha ka Amazia daa yeli Amos, “Anabi, zom’ kuli Juda tingban’ ni nti tɔyisiri anabitali yetɔya, ka nyari diri nimaani.

¹³Amaa miri ka a lan tɔyisi anabitali yetɔya Betel ŋɔ, dama di nyela naa sara maligu bimbini shee, ka nyε o nam sulinsi jembu shee.”

¹⁴Di saha ka Amos daa garigi yeli Amazia, “M pala anabi, m mi pala anabi bia; amaa n nyela biŋkɔbigula ni ɻun sari fiig tihi.

¹⁵Ka Yawε daa yihi ma biŋkɔbigulibo maa ni ka yeli ma, ‘Cham’ ti tɔyisi anabitali yetɔya ti n niriba Izraelnima.’ ”

¹⁶Dinzuγu pumpoŋɔ, Wummiya Yawε yetɔya. A yeli ma ni m miri ka n lan tɔyisi anabitali yetɔya dalim Izraelnima; ka lan yeli ma ni m miri ka n lan tɔyisi anabitali yetɔya dalim Yisahaku zuliya.

¹⁷Dinzuγu Yawε ni yeli shem m-boŋɔ: ‘A pay’ ni ti leei pagorili be ya ŋɔ, ka be ti zaŋ takobi ku a bidibisi min’ a bipuyinsi, ka pirigi a tingbani ŋɔ ti taba; ka

amañman' ni ti kpi chεfirinim' tingban' ni, ka bε ti gbahi Izraelnim' kuli tingbɔn shεl' ni.' ”

Amos 8

¹Ti Duuma NAAWUNI daa lan wuhi ma binsheli. Nyama, o daa wuhi ma la tiwal' moma ni pali piε' sheli.

²O daa bɔhi ma, “Amos, bɔ ka a lee nya?” Ka n garigi yεl' o, “N nyala tiwal' moma ni be piε' shεl' ni.” Di saha ka Yawε daa yεli ma, “Izraelnim' biεyū yipa neeya. N ku lan chε ba.”

³Ti Duuma NAAWUNI yεliya, “Dindali maa, nayili yila ni ti leei fabila kuhigu. Niriba ni ti kpi n-do luy' shεlikam. Bε ni ti zañ ba labi ka fo baalim.”

Izraelnim' barina nyabu

⁴Yinim' bεn no n-taai nandaamba, ka nahindi tingbani ηɔ tarimba ηɔ, wummiya,

⁵yi yεra, “Bɔ saha ka goli palli dabisili lee yεn gari, ka chε ka ti kɔhi ti kawana, ka bɔ saha ka Vuhim Dabisili lee yεn gari ka chε ka ti kɔhi ti alikama? Ti ni doli ñarili soli n-filim kañmeri ñmani, ka lee kpañsi di daa.

⁶Ti ni zañ alikama din bi vieli kɔhi shaara, ka zañ liyiri da tarimba, ka zañ namda diba ayiyi n-tayi nandaamba.”

⁷Yawε po Yaakubu zuyu n-yεli, “N kul ku tam bε tuumbieri maa yεla.

⁸Di simdi ni tingbani dam dimbɔηɔ zuyu, ka ñunkam be di ni fabili. Di simdi ni di kpuyi du zuyusaa kaman Nail Mɔyili la n-lalilali gili nti lab' ti fim; ka lan kpuyi zuyusaa n-lab' lu tiña kaman Ijipti mɔyili la.”

⁹Ti Duuma NAAWUNI yεliya, “Dindali maa, n ni ti chε ka wuntan' lu wuntan' ni, ka chε ka yuñ zibi wuntan' maa ni.

¹⁰N ni chε ka yi churi puhibu leei fabila kumsi saha, ka chε ka yi yila yilibu zaa leei fabila. N ni chε ka yi so buri, ka pini zuyükina. N ni chε ka di be kaman nir' bidib' gañ' ni yi kpi ka o fabind' o zuyu shεm la, ka lan chε ka di bahigu ñmanila dabisi' biεyū dali.”

¹¹Ti Duuma NAAWUNI yεliya, “Dahin shεli kanna, ka n ni ti chε ka kum lu tingbani ηɔ ni, ka di mi pala bindirigu kum bee kɔnyuri, amaa di ti yεn nyεla Yawε yεligu wumbu kum.

¹²Niriba ni ti yi wulimpuhili polo n-zañ kpa wulinluhili polo, ka shεb' yi nuzaa polo n-zañ kpa nudirigu polo n-zɔri gindi bɔri Yawε yεligu, amaa ka ti ku nya li.

¹³Dindali maa, kɔnyuri ni ti wum gbarigi nachimbihi kpεma mini payisaribihi kpεma, ka bε tarigi.

¹⁴Ninvuy' shεb' bεn pɔri Samaria buyili Ashima yεra, "Dan, a buyili din be nɔ zuyu," bee n-yεra, "Berishiiba buyili din be nɔ zuyu;" bε ni lu ka ku lan yiysi yaha.

Amos 9

Naawuni darigi Izraelnim' tibili

¹Ka n daa nya ka Yawε ʒe sara maligu bimbini gbini ka yεli, "Dmεm' duu maa zuyusaa tanzaa pam hal ka dunoya ti dam. Dmεm' nɔma li n-che ka di lu niriba zuyuri ni. N ni che ka bε zaŋ takɔbi n-ku ninvuy' shεb' bεn kpalim, ka bε so ku tooi guui bee n-zo n-tiligi.

²Hal bε yi gbi gbala n-kpe di ni, n ni zaŋ n nuu tim di ni yihi ba na. Ka bε yi dula zuyusaa, n ni siyisi ba na.

³Hal bε yi du Kamel Zoli zuyu nti sɔyi, n ni bo n-nya ba gbahi ba. Ka bε yi zomi kpe teeku ni nti sɔyi di bulli ni, n ni che ka teeku ni wahu dim ba.

⁴Ka hal bε dimnim' yi gbahi ba kuli bε ya ka bε ti nyε daba, n ni che ka be zaŋ takɔbi ku ba nimaani. N ni pa n nini lihiri ba n-niŋ ba zay' biεyε, ka pa ni zay' suŋ."

⁵Ti Duuma NAAWUNI nɔun nam binsheyukam nɔ yi shihi tingbani, di tahirimi bɔyira, ka bɛnkam be di ni fabinda, ka di kpuyi zuyusaa kaman Nail Moyili la, ka lab' lu kaman ljipti moyili la.

⁶Duna nɔun me o dufahira zali zuyusaa, ka zali di tanzahi dunia ni nɔ; nuna n-zaŋdi teeku kom n-kpaari li bahiri tingban' ni na. O yuli m-booni Yawε.

⁷Yawε bɔhiya, "Izraelnima, yi nɔmanila Itiopianima n sani? Pa mani n-daa yihi ya ljipti tingbɔŋ ni na? Pa mani n-daa yihi Filistianim' Kafitor na, ka daa yihi Aramnim' Kiri na?

⁸Mani yi Duuma NAAWUNI kul pala n nini lihiri Izraelnim' bεn be nyε alahichinim' nɔ, n ni di bε nyεviya dunia nɔ ni. Amaa n ku di Yaakubu daniriba zaa nyεviya. Man' Yawε n-yεli lala maa.

⁹"Dama nyama, n ni zali zaligu, ka dam Izraelnim' bεn be zuliya kam tinsi ni. M mi yεn niŋ ba mi kaman bε ni yeeni chi shεm la, hal ka kabiεl' yini gba ku lu tiŋa.

¹⁰N niriba bεn zaa nyε alahichinima ka yεra, 'Zay' biεyε ku nin ti shεli bee m-paai ti la,' bε ni zaŋ takɔbi ku ba."

Naawuni ni labisi Izraelnim' zali bε zaashee

¹¹Dindali maa n ni ti lab' ti Dauda suyili din daa lu la zali. N ni ti mali di luy' shεŋa din daa sayim la zaa, ka ti li zali ka di be kaman di ni daa pun be shεm la;

¹²ka di che ka Izraelnim' nyaŋ Edomnim' tinsi din kpalim la mini tin' shεŋa din zaa daa pun nyε n tinsi la. Yawε nɔun yεn niŋ dimbɔŋɔ maa n-yεli lala maa.

¹³Yawε yeliya, “Dahin sheli kanna, ka ɳun kɔri ni ti niŋdi yomyom gari ɳun kpuyiri puu atam, ka ɳun kahindi wain wala kom ni ti niŋdi yomyom gari ɳun biriti li. Wain nyayisili ni ti yi zoya zuyu n-tɔyiri lurina, ka di ni ti zo n-tiełi daboya zaa.

¹⁴Ka n ni ti zaŋ n niriba Izraelnim’ labisi bε tingbɔŋ ni na, ka bε ti lab’ me tin’ shεŋa din daa lu n-dahim la m-be di ni. Bε ni ti ko tiwala puri ka nyu di wala kom. Bε ni ti ko tihī puri ka di di wala.

¹⁵N ni zaŋ ba na ti ʒili, ka be tingbɔŋ maa ni, ka so ku lan tooi yihi ba n ni daa zaŋ tingbɔŋ sheli ti ba maa ni yaha. Man’ Yawε ɳun nyε yi Naawuni la n-yeli lala maa.”

Obadia

Obadia 1

¹Obadia ni daa nya ȝii sheli m-bɔ̄ŋo. Yawε ɳun nyε ti Duuma ɳo ni yeli shem zaŋ chaŋ Ȣdomnim' polo m-bɔ̄ŋo.

Naawuni darigi Ȣdomnim' tibili

Yawε daa tim' o tumo zuliya sheb' sani, ka ti wum o yeligu maa. O ni daa yeli shem m-bɔ̄ŋo: "Malimiya shili ka ti chaŋ ti tuhi Ȣdomnima!"

²Yawε daa yeli Ȣdomnima, "Nyamiya, n ni filim ya zuliya kam sani; ka che ka sokam ȝiem ya.

³Yi yinsi nyela tampima voya ni. Yi karimbaani n-yohim ya ka yi me yi yinsi maa tamla zoya zuyu, ka ȣmaligi yeli yimaŋa, 'Duni n-lee ni siyisi ti tin' na?'

⁴Hal' yi yi yi kpe zu Yusaa kaman tɔ̄rili la, ka yi t̄eri be saŋmarisi biɛhigu shee, n ni siyisi ya tin' na. Man' Yawε n-yeli lala maa.

⁵Tayiŋsi yi ka yi yinsi na bee ȣmenditoya yi kana yuŋ, pa bε ni bɔ̄ri binshεŋa kɔ̄ŋko ka bε zura? Ka puri tumtumdib' yi kana ni bε ti kpuyi yi puri atam, bε ku che binyiha bahi? Amaa yi dimnim' bεn' ni kpimsi ya zaa!

⁶Yinim' Iso zuliya, bε ni ȝien ya n-zaŋ yi daazichi chaŋ.

⁷Ninvuy' sheb' bεn nyε yi zɔ̄nim' zaa yohim ya. Be kari ya tahi yi tingbɔ̄ŋ tariga. Yi mini ninvuy' sheb' bεn yi ka taali nyaŋ ya. Yi mini yi zɔ̄nim' bεn layindi timdi diri bari ya zana, ka yi ku tooi baŋ li."

⁸Man' Yawε yeliya, "Dindali maa n ni ti kpimsi Ȣdom yennima; ka kpimsi Iso Zoli zuyunim' baŋsim.

⁹Dabiem ni ti kpe Tεman tɔ̄bbi' biinsi, ka bε dimnim' ti kpimsi ninvuy' sheb' bεn be Iso Zoli maa zuyu zaa.

Daliri shεŋa din che ka Ȣdomnim' nya tibidarigibo

¹⁰"Yi ni daa fa yi mabihu bεn nyε Yaakubu zuliya nema, ka ku ba la zuyu, yi ni di vi, ka n kpihim yi birili hal ni saha din ka bahigu.

¹¹Dahin sheli tinzunnim' ni daa kana ti ȝi bε daazichi chaŋ la, dindali maa yi daa kayimi ȝe kpaŋa. Saamba maa ni daa kpe bε dunodaya ni nti pih kuya sɔ̄ŋ ni bε lihi nya bε ni yen piri Jεrusalem nema shem la, yi gba daa bemi kaman bε ni daa be shem.

¹²Di daa bi simdi ni yi mabihu ansarisi bε nandahima dabisili dali. Di daa bi simdi ni yi mabihu suhupielli Judanim' zuyu bε kpimsibu dabisili dali. Di daa bi simdi ni yi nyu bara n-niŋ ba bε wahala dibu dabisili dali.

¹³Di daa bi simdi ni yi kpe n niriba dunɔdaya ni bε daashaara nyabu dali. Di daa bi simdi ni yi mali ba ansarisi bε wahala dibu mini bε daashaara nyabu dali. Ka di mi daa bi simdi ni yi fa bε daazichi bε daashaara nyabu dali.

¹⁴ Di daa bi simdi ni yi ɔma nti ɔe sochira zuyu n-gu ni yi gbahi bε ni shεb' bεn zɔri ni bε tiligi la. Di mi daa bi simdi ni yi gbahi bεn kpalim ti bε dimnima bε nandahima dabisili dali.

Naawuni ni ti yεn kari zuliya kam saria shεm

¹⁵"Dahin sheli man' Yawε ni ti yεn kari zuliya kam zaa saria la miriya. Yi ni nya yi ni daa zaŋ sheli ti yi tab' la tatabo. Yi ni daa niŋ shεm la ni ɔmaligi lu yi zuyu.

¹⁶Ka yinim' bεn nyε n niriba ɔɔ mi ni daa nyu tibidarigibo binnyur' sheli zoli din be kasi zuyu shεm la, zuliya shεb' bεn gili ya la zaa gba ni nyu li. Bε ni nyu li hal ti chani jeena, ka leei bεn be kaman bεn kani.

Izraεlnim' nasara dibu

¹⁷"Amaa bεn zo n-tiligi ni ti be Ziɔn Zoli zuyu, ka di be kasi. Ka Yaakubu zuliya ni ti lan deeī bεmaŋmaŋ' tingbɔŋ la su yaha.

¹⁸Yaakubu zuliya ni ti ɔmanila buyim; ka Yisifu zuliya mi ɔmani buyimniεm. Iso zuliya ni ti ɔmanila kay' sheŋa bε ni niŋ buyim nyo ka di di zaa; ka Iso zuliya maa ni ninvuy' yino gba ku tiligi. Man' Yawε n-yeli lala maa.

¹⁹"Ka Negεbinim' ti deeī Iso Zoli su; ka bεn be zolɔna ni wulinluhili polo la ti deeī Filistia tingbɔŋ su. Ka Izraεlnim' ni ti deeī Ifriim mini Samaria tingbɔŋ su. Ka Benjamin zuliya mi ti deeī Giliad su.

²⁰Izraεlnim' bεn yi tindul' na ni ti tuhi deeī Fɔnsia tingbɔŋ n-zaŋ kpa nuzaa polo hal ni Zarεfat su. Ka Izraεlnim' shεb' bεn nyε Jεrusalemnim' ka yi tindul' na ntí be Saadis la mi ti tuhi deeī Negεb tinsi su.

²¹Niriba bεn tiligi ni ti du n-tam Ziɔn Zol' la zuyu, ka deeī Iso Zoli su. Ka di ti leei Yawε nam."

Jona

Jona 1

Jona ni zayisi Naawuni noli shem yela

- ¹Dahin sheli ka Yawε daa ti yeli Jona ɳun nyε Amitai bia la,
- ²“Yiyisim’ chan Ninive din nyε tin’ tital’ la ni nti kuhi yeli ba ni man’ Naawuni nya bε ninvuy’ bietalı tuma la.”
- ³Amaa ka Jona daa yiysi n-zaŋ kpa Speen polo ni o zo Yawε sani. O daa chanla tin’ sheli din yuli booni Jøpa la nti nya ɳarin’ tital’ sheli din chani Speen, ka o yo di samli ka kpe ɳarij maa ni pahi ɳarij maa tumtumdib’ zuyu ni o zo Yawε sani chan Speen.
- ⁴Amaa ka Yawε daa che ka sanziedyu yiysi teeku maa ni, ka sanziedyu maa ɿebu kriɔŋ daa galisi pam hal ka ɳarin’ titali maa ti be kaman di yεn cherisimi la.
- ⁵Ka dabiɛm daa gbaai ɳarij maa tumtumdiba ka bε zaa yinoyino gbaai bε wuna kabu, ka kpuyiri ɳarin’ titali maa ni nεma bahiri kom ni ni di che ka ɳarin’ titali maa tibisim filim. Amaa ka Jona ɳun’ daa kpela ɳarin’ titali maa puuni ha nti doya gbihira.
- ⁶Ka kpatoon’ kpem’ daa vihi hal ti nya o nimaani m-bøh’ o, “Bøzuyu ka nyin’ doya gbihira? Yiyisim’ suh’ a wuni ka o sɔŋ ti. Di pa sheli ka o zo ti nambøyū tiligi ti nyεviya.”
- ⁷Di saha ka niriba maa daa yεl’ taba, “Kamiyana ka ti pihi kuja sɔŋ lihi nya ɳun zuyu ka yεl’ biegyu ɳɔ lee paai ti ɳɔ.” Ka bε daa niŋ lala, ka di gbaala Jona.
- ⁸Ka bε bøh’ o, “Dun’ taali tumbu zuyu n-lee che ka yεl’ biegyu ɳɔ ti paai ti ɳɔ? Yεlim’ ti! Tuun’ bø ka a lee tumda? Tinkani ka a lee yina? Ka zuliya bø n-lee nyε a?”
- ⁹Ka Jona garigi yeli ba, “N nyεla Hiburu, ka jεmdi Yawε ɳun nyε alizanda Naawuni, ka nyε ɳun nam tingbani mini teeku ɳɔ.”
- ¹⁰Ka o ni daa yeli shem maa zuyu che ka dabiɛm gbaai niriba maa pam ka bε yεl’ o, “Ka tuun’ bø ka a lee tum ɳɔ?” Be daa banja ni o yila Yawε sani zøra, dama omaŋmaŋa n-daa pun yeli ba lala.
- ¹¹Di saha maa ka sanziedyu maa ɿebu daa kul moorila nini pahira. Ka bε daa bøhi Jona, “Ka wula ka ti lee yεn niŋ a ka teeku ɳɔ fo n-døni baalim?”
- ¹²Ka Jona garigi yeli ba, “Zaŋmiya ma bahi teeku ɳɔ ni ka teeku maa fo n-døni baalim, dama m mi ni n zuyu ka sanziedyu ɳɔ ɿieri ya maa.”
- ¹³Ka kpatoonsi maa daa shini, ka kul kpandi bømanj’ ni bε kriɔŋ zaa ni bε zaŋ ɳarin’ titali maa lab’ du duli. Amaa ka teeku maa dambu kriɔŋ daa kul maan pahirimi, ka bε kɔŋ chandi.

¹⁴Dinzuyu ka bε daa kuhi boli Yawε yeli, “Yaa Yawε, ti suhir’ a, ti yi yihi doo ηɔ nyevili, nyin’ di bɔhi ti bieri ku ti. Dama nyin’ Yawε zuyu ka yelli maa ɔ̄ya. A ni yu shem m-bala.”

¹⁵Di saha ka bε daa yihi Jona bahi teeku maa ni, ka teeku maa daa fo n-dɔni baalim.

¹⁶Ka kpatoonsi maa daa zo Yawε dabiem pam, ka mali sara n-jem Yawε ka lo alikauli ni bε ni jemd’ o.

¹⁷ Bε ni daa zaŋ Jona bahi kom maa ni maa, ka Yawε che ka ziŋ’ karili zaŋ o vali, ka o daa be ziŋ’ maa puuni wuntan’ ni mini yuŋ zaa daba ata.

Jona 2

Jona suhi Naawuni

¹Jona ni daa be ziŋ’ karili maa puuni saha sheli maa, ka o daa suhi Yawε ηun nyε o Naawuni maa yeli,

²“N nandahima puuni, n daa kuhi boli Yawε, ka o garigi ma. N daa bela kpiimba biɛhigu shee din zilim pam la ka kuhi bol’ a, ka a wum n kuhigu maa.

³Nyini n-zaŋ ma bahi kɔbulli ηɔ ni, ka m mali hal ti paai teeku ηɔ puuni kɔtiŋa. Ka kokpeyu kul gili n luyilikam, ka a kɔgbən’ kara la zaa zɔri duri ma garita.

⁴Ka n tεhi ni a yihi ma la a sani bahi, ka n ku lan nya a jembu du’ kasi la.

⁵Ka kom gili ma niŋ sunsuuni ka teeku maa kom kul lim’ ma zaa. Ka teeku kɔtiŋ’ mɔri vilivili n zuyu.

⁶Ka n chaŋ hal ti paai teeku maa puuni zolɔna ni m-mal hal ti paai luŋ’ sheli din dunoya nyε din yo n-kpari ɔ̄yea hal ni saha din ka bahigu. Amaa, yaa Yawε ηun nyε n Naawuni ηɔ, ka a yihi ma bɔy’ zilinli maa ni na ni nyevili.

⁷Yawε, n ni daa zahim nya ka di be kaman n yεn kɔŋ la n nyevili maa, ka n daa teeg’ a yεla ka suh’ a, ka a be a jembu du’ kasi la ni ka wum n suhigu.

⁸Ninvuy’ shεb’ bεn jemdī wuna din ka bukaata la zaŋ bε ɔ̄yeimtali biɛhigu zaŋ chaŋ a sani bahi.

⁹Amaa man’ ni yili wumpayibo yila pay’ a, ka mali sara jem’ a; ka pali n ni lo alikauli sheli a sani. Tiliginsim yirila nyin’ Yawε sanna!”

¹⁰Ka Yawε daa yeli ziŋ’ maa ni o gbuiyimi Jona bahi, ka o daa zaŋ o ti gbuiyimi bahi duli.

Jona 3

Jona deeii Naawuni noli

¹Ka Yawε daa lan zaŋ o yεligu yeli Jona pahi buyi.

²O daa lan yel' o mi, "Yiyisim' chanj Ninive din nyε tin' tital' la ni ti zaŋ n ni zaŋ n yeligu sheli ti a la yeli ba."

³Ka Jona daa deei Yawε noli, ka yiysi chanj Ninive. Ninive daa nyεla tin' titali. Daba ata ka nir' daa naan zaŋ chanj kpe di ni gari.

⁴Jona ni daa piligi chani gindi tiŋ' maa, o daa chanimi ka kuhiri yεra, "Di kpalim bieŋ' pihinahi ka Naawuni che ka Ninive Iεb' pili. Lala ka o daa kul niŋdi hal ti paai dahin yini chandi tariga."

⁵Dinzuŋu ka Ninivenim' daa niŋ Naawuni yeligu yεda ka yeli ni sokam lom' noli, ka woyira zaŋ tabili tarimba zaa daa so buri.

⁶Ka di lahibali daa ti nti to Ninive naa, ka o yiysi' o nam ʒiishee m-pirig' o nam binyerigu sɔŋ, ka zaŋ buyu pili n-teei ʒini tampiligmahili ni wuhi be suhusayiŋgu ni nyε shεm.

⁷Ka naa maa daa che ka be moli molo gili Ninive zaa yeli, "Naa min' o kpambaliba ni zali zaligu sheli m-bɔŋɔ: Di cheleya ka ninsalinim' bee niyi ni pieri ni buhi zaa di binsheli bee n-nyu kom.

⁸Ka che ka ninsalinim' mini biŋkobiri zaa so buri; ka sokam zaa duh' o yee suhi Naawuni vienyelinga; ka ɳmaligi ka che o tuumbieri soya mini tuumbis' shεŋja o nuhi ni tumda.

⁹Di pa sheli ti yi niŋ lala, Naawuni ni tay' o tεha zaŋ chanj o ni lo ni o niŋ shεm maa polo; ka ku o suhuyiysiili maa; ka che ka ti tiligi ka ku kpi."

¹⁰Ka Naawuni daa nya be ni niŋ shεm maa, ka lan nya be ni ɳmaligi ka che be tuumbieri soya maa, ka o tay' o tεha zaŋ chanj o ni daa lo ni o niŋ shεm maa polo, ka daa shiri bi niŋ li.

Jona 4

Jona sujee mini Naawuni nambɔzɔbo

¹Amaa ka Jona suhu daa miligi pam, ka o suhu yiysi.

²Ka o daa suhi Yawε yeli, "Yawε, n suhir' a, n ni daa na be n ya la, pa ɳ-ɳɔ ka n daa pun yeli? Dina n-che ka n daa niŋ yomyom ni n zo n-chanj Speen. Dama m mi ni a nyεla yurilimlana mini nambɔzora ni suyilolana; ka a nirlim niŋbu galisi pam; ka a lan nyε ɳun tayir' a tεha zaŋ chanj a ni lo ni a niŋ yel' bie' sheli polo.

³Dinzuŋu Yawε, n suhir' a, deemi n nyεvili, dama n kum so m bebu."

⁴Ka Yawε bɔh' o, "Di simdi ni a che ka a suhu yiysi?"

⁵Ka Jona daa yi tiŋ' maa tariga wulimpuhili polo ti ʒini. O daa sa la gara n-kpe n-ʒi di mahim guhiri ni o nya din yεn niŋ Ninive.

⁶Di saha ka Yawε ɳun nyε Naawuni ɳo daa che ka yoyili bili gara maa gbini n-zooi du nti pani gara maa zuyusaa n-niŋ mahim ni Jona ɿ di lɔŋni ka o ni maha. Ka yoyili maa ni daa du m-pa Jona zuyusaa shem maa niŋ o nyayisim pam.

⁷Amaa ka dindali maa bieyu daa ti neerina, ka Naawuni che ka zunzuli lu yoyili maa zuyu ɳ-ɳub' li ka di kpi.

⁸Ka wuntan' daa ti bii na, ka Naawuni che ka pohim tulli yi wulimpuhili polo ɿienā, n-che ka wuntan' kpe Jona hal ka o ti yen pabigi. Ka Jona daa bore ni o kpi, ka yeli, "N kum so o bebu."

⁹Amaa ka Naawuni daa boh' o, "Di simdi ni a che ka a suhu yiysi yoyili maa zuyu?" Ka Jona garigi yeli, "Di simdi ni n suhu yiysi, hal ka m bi zayisi ni n kpi gba!"

¹⁰Ka Yawε yel' o, "Yuŋ ka yoyili maa daa zani bili zooi n-neei bieyu niŋ dahin yini ka lan ɳmaligi kpi yuŋ. A bi niŋ li sheli; pa nyin' mi n-che ka di zooi, amaa ka a zori li nambɔyu.

¹¹Ka di bi simdi ni man' gba zo Ninive din nyε tin' titali ɳo namboyu gari lala? Dama ninvuy' sheb' ben be di ni kalinli gari tuhi' kobiga ni pisi, ka nyε ben ɿ be tooni ni be nyaanja m-pahi biŋkobiri pam zuyu."

Maika

Maika 1

1 Yawε ni daa zaŋ yεtɔy' sheli ti Maika ɳun daa nyε Mɔrεshet nir' la m-bɔŋɔ. Di daa nyela Jɔtam mini Ahaz ni Hεzεkia bεn daa nyε Juda nanim' la ɿiemān' ni. O ni daa nya binsheŋa maa daa nyela Samaria mini Jεrusalεm yεla.

Samaria mini Jεrusalεm zuyu fabila

2 Zuliya kam, yi zaa wummiya! Dunia ɳɔ mini binsheŋukam zaa din be di ni, wummiya! Che ka Yawε ɳun nyε ti Duuma ka be o jεmbu duu din be kasi ɳɔ ni di shεhira jεndi ya.

3 Dama nyamiya, Yawε yεn yila o biɛhigu shee na. O ni ti siyina ti tam dunia ni daboya zuyu chana.

4 Ka zoya ti nyeligi do o naba ni ka vinvama tahi bɔyi kaman shigbaŋ m-miri buyim la, bee kaman kom din kpaai bahi luy' sheli din nyε sirigili la.

5 Ka dimbɔŋɔ zaa ni ti nyela Yaakubu zuliya bεn nyε Izraεlnim' biriginsim mini bε daalahichi zuyu. Ka Yaakubu zuliya biriginsim maa lee nyε dini? Pa Samaria? Ka Judanim' buyijεmbo shee lee nyε dini? Pa Jεrusalεm?

6 Dinzuyu n ni che ka Samaria wurim n-leei mɔyu ni, ka nyε luy' sheli bε ni yεn sari wain tihi. Ka n ni ti va di kuya zaa ti bahi vinvamli ni, ka che ka di tanzahi la yi n-do palo ni.

7 N ni ti ɳme n-wurim o buya la zaa, ka nyo bε ni zaŋ lay' shεŋa zaa yo o samli buyim, dama buya jεmbu shee pagɔrisigu tuma puuni ka o daa nya li, ka o dimnim' ni ti kana ti ɳme n-di di zaa chanj ti lan zaŋ li tumdi pagɔrisigu tuma.

8 Dimbɔŋɔ zuyu n ni kum ka fabili. N ni chanj napɔンzaŋa ni n zayim. N ni fabili kaman yɔbahи la, ka kum kaman taatahi la.

9 Dama o dan' maa pala din ni tibi kpaŋ. Di looi Judanima. Di paai n niriba dunɔdal' ni Jεrusalεm.

Dim' maa paai Jεrusalεm

10 Di yeliya di yεla Gaat fɔŋ ni, di kul chẹliya ka nintam yi yi nina ni na. Bilimmiya taŋkpayu ni Bεtiliafra tŋ' puuni.

11 Yinim' Shafirinima, zaŋmiya yi zayim mini yi vi gari chanj. Zaanannima, di yin ya na. Bεtεzεlnim' kuhirimi, ka ku lan sɔŋ ya.

12 Marɔtinim' kul guhirimi, ka bε suhuri ye zay' vielli zuyu, amaa ka zay' biɛyū pun yi Yawε sani siyi Jεrusalεm dunɔdal' ni na.

13 Yinim' Lakishinima, zaŋmiya chẹchεbunsi ga yuri, di daa nyela alahichi piligu Ziɔn bipuyiŋga sani, dama a ni ka bε daa nya Izraεlnim' biriginsim.

¹⁴Dinzuju yi ni ti ti Mōreshetigatinim' chebisibu pina, ka Akizibnim' ni ti nyela bən yəhindi Izraəl nanima.

¹⁵Yinim' Mareshanima, n ni lan pieli yi dim' ɻun ni nyəŋ ya bahi yi zuju. Ka Izraəl ninvuy' zujuri bən mali jilima ni ti zo na ti sɔyɪ Adulam.

¹⁶Pinimiya zuyükpina, yi ni yuri yi bi' shəb' la zuju. Pinimiya zuyükpina ka di be kaman juju zuju la, dama bə gbahi ba kuli tinduya ni.

Maika 2

Ninvuy' shəb' bən niŋdi nandaamba alaka bahigu

¹Mbusim be ninvuy' shəb' bən do bə bindəhi zuju n-ləri ninvuy' biətali mini tuumbieri tumbu nia zuju. Bięyu yi ti neera, bə tumdila tuumbieri maa, dama bə mali di tumbu yiko.

²Bə suhuri yəla niriba puri zuju, ka bə far' li, ka ye niriba yinsi zuju, ka bə far' li. Bə nahim yililana n-tabil' o yijnima, ka nahim niriba n-tabili bə fali.

³Dinzuju Yawə ni yeli shəm m-bəŋç, "Nyamiya, n lərla nia ni n chə ka zay' bięyu lu yi dan' ɻo niriba zuju, ka yi ku tooi yi di ni, ka yi mi ku lan tooi chan' karimbaan' chandi, dama di ti yən nyela zay' bięyu saha.

⁴Dindali maa, bə ni ti yili yila mali ya ansarisi, ka kum ni fabila pam yəli, 'Ti bahi yoli zaa, Yawə tayı n niriba fali ti shəba. O deei li n sani. O piripiri ti puri tari bən gbahi ti maa.'

⁵Dinzuju yi ti ku mali ninvuy' so ɻun ni pihı kuja sɔŋ lihi nya yi tintariga bəbili ni nyə shəli Yawə niriba sunsuuni.

⁶Bə yihiri waazu yəra ma, "Di yihiri waazu. Di yihiri waazu yəri binyara ɻo yəla; vi ku di ti."

⁷Yaakubu zuliya, di luhiya ni yi yel' lala? Yawə suyilo maa naami? O nijsim m-bala? N yətəya bi niŋdi ninvuy' so ɻun tumdi tuun' suma zay' vielli?

⁸Amaa yinim' yiyisimi lu n niriba zuju kaman yi dimnim' la. Yi darigi fuyi suhudoolan' binyərigu, ka darigi fuyi ninvuy' shəb' bən garita ka bi lan təhiri təbu tuhibu yəla binyəra.

⁹Yi yihi n niriba payiba bə yiya din viel' ni, ka yihi n daalibarika bə bihi ni sahakam.

¹⁰Yiyisimiya chan', dama kpe pala vuhim shee, day' shəli din tahiri sayiŋgu na ni tahi sayiŋgu shəli din bie na zuju.

¹¹To, ninvuy' so yi zaŋ ɻiri yətəya din ka buchi chani gindi yəra, "N ni yihi ya waazu din wuhiri ni wain mini binnyuri kpəma pam nyubu viela," ɻuna ka yi ni bəri ni o nyə yi waazuyihira.

¹²Amaa biehin kani, n ni layim yinim' Izraelnim' ben kpalim ηɔ zaa na kaman pieri ben yi mɔgu ni na ni be ti kpe buzɔŋ ni la. Niriba ni ti lan pali yi tingbɔŋ ηɔ ni kaman biŋkɔbbaligu ni be mɔri ηubbu shee shem la.

¹³Naawuni ni mali soli ti ba, ka yihι ba dabitim ni. Be ni ti kabi dunɔdali n-dol' li gari yi. Be naa ηun nyε Yawε ηɔ maŋmaŋa ni ti gari tooni n-zaŋ ba chan.

Maika 3

Maika zayisi Izrael nanima

¹Ka n daa yeli, Yinim' Yaakubu zuliya zuyulaannima ni yinim' Izrael nanim' ηɔ, wummiya! Pa yinima n-di simdi ni yi mi zaligu ni wuhi ni sheli tuhiya?

²Yinim' ben je din viela ka bɔrla zay' bieyu ηɔ, yinim' ben dariti tɔhiri n niriba niŋgbuŋ gbana, ka dariti tɔhiri be nimdi ka cheri be kɔba ηɔ.

³Yinima η-ηubiri n niriba ka shiri be niŋgbuŋ gbana, ka ηmari be kɔba ka ηmahimahi ba kaman nimdi din be ʒeduyubil' ni bee kaman nimdi din be ʒeduyutitali ni la.

⁴Di saha be ni ti kum niŋ Yawε, amaa ka o ku garigi ba; di saha maa, o ni ti leb' o nyaanja biri ba be ni tum tuumbieri zuyu.

⁵Yawε ni yeli shem zaŋ chan anab' sheba ben birigi n niriba la polo m-bɔŋɔ: Be yi ti nya n-di saha sheli, be kuhirimi yera, "Suhudoo beni." Amaa ninvuy' sheb ben bi ti ba ka be di, be yermi ni be ni tuhi ba.

⁶Dinzuŋu di ni ti nyela yuŋ yi sani, ka yi ku lan nya ʒii, ka liya ti be yi sani, ka binsheli ku kahigi wuhi ya. Wuntan' ni ti lu anabinim' maa sani, ka biekaali nyaanja ti nyε zibisim be sani.

⁷Ninvuy' sheb' ben nyari binshεŋa din ti yεn niŋ dahin' sheli mini laasabuniŋdiba zaa ni ti di vi, ka tabi be noya, dama Naawuni ti ku garigi ba.

⁸Amaa mani ηuna, Yawε yiko min' o shia ni zaligu ni yaa be n ni, ka n yeli Yaakubu zuliya ben nyε Izraelnim' be biriginsim mini be daalahichi ni nyε sheli.

⁹Wummiya, yinim' Yaakubu zuliya ben nyε Izraelnim' dɔyirikpamba mini be nanim' ben zayisi zaligu, ka tiri nimmira yelimanli ηɔ,

¹⁰yinim' ben zaŋ ʒim me Ziɔn, ka zaŋ tuumbieri me Jεrusalem ηɔ.

¹¹Di nanim' deerila birapu ka kariti saria, ka di maligumaaniba deeri liyiri ka wuhiri niriba, ka di daanabinim' tɔyisiri anabitali yεtɔya ka deeri liyiri, amaa be zaa zaŋ beman' dalimla Yawε ka yera, "Yelimanli, Yawε be ti sani; zay' bieyu ku paai ti."

¹² Dinzuŋu be ni ti ko Ziɔn kaman puu la yi zuyu. Jεrusalem ni ti leei tanduya, ka jεmbu duu zol' la ti leei tihi nyɔŋ.

Maika 4

Yawε zaŋ suhudoo su dunia zaa

(Aizaia 2.1-4)

1Dabisə kanna, ka bε ni ti duhi Yawε jembu duu zoli nɔ ka di du n-gari zoya zaa, ka du n-gari daboya. Ka niriba ti daai ka di gbinna.

2Ka zuliya bɔbili ti kana ti yεli, "Kamiyana ka ti du Yawε zoli zuyu n-chaj Yaakubu Naawuni jembu duu, ka o ti wuhi ti o soya, ka ti dol' o soya maa." Dama wuhibu ni ti yi Ziɔn na, ka Yawε yεligu yi Jεrusalem na.

3O ni ti mali niriba pam yεla. O ni ti mali zuliya shεb' bεn mali yaa ka be katinsi yεla; ka bε ti zaŋ be takɔbiri kuri kubiɛlima, ka zaŋ be kpana kuri gɔriti. Zuliya shεb' ti ku lan zaŋ takɔbiri tuhiri zuliya shεb' yaha. Be mi ti ku lan bɔhim tɔbu tuhibus yaha.

4Amaa sokam ni ti ɔila o wain tia bee o fiig tia gbini, ka so ti ku lan kρεhi ba dabiɛm yaha. Dama Yawε njun nyε Tɔbbihi Naa nɔ n-yaag' o noli yεli lala maa.

5Dama zuliya kam jemdila bε wuna, amaa tinim' ni jemla Yawε njun nyε ti Naawuni nɔ sahakam.

Izraɛlnim' ni yi dabitim ni labina

6Yawε yεliya, "Dindali maa n ni ti layim gbariti, ka layim n ni daa kari ninvuy' shεb' bahi la mini n ni darigi ninvuy' shεb' tibili la.

7N ni ti che ka gbariti maa leei ninvuy' shεb' bεn kpalm; ka bε ni daa kari ninvuy' shεb' bahi la ti leei zuliya sheli din mali yaa, ka Yawε ti su ba Ziɔn Zoli zuyu sahakam."

8Ka nyini Ziɔn Zoli, din nyε luy' sheli Naawuni ni be kaman piɛgula n-lihiri o niriba nɔ, a ni ti lan nya nam sheli a ni daa pun su la.

9Bɔzuyu ka a kumdi pampam? A lan kala naa? A saawaranim' kpimi, ka bierim mal' a kaman pay' ni yεn dɔyi ka bierim sheli mal' o la?

10Nyin' Ziɔn bipuyinga, nɔmelim' aman' ka nɔuhimi kaman pay' njun wolisira, dama pumpɔnɔ a ni yi fɔntin' nɔ ni chaj ti be mɔyu ni. Ka di nyaanja, a ni ti kuli Babilɔn. Nimaani ka a ni ti nya faako. Nimaani ka Yawε ni ti tilig' a a dimnim' nuu ni.

11Pumpɔnɔ zuliya bɔbili layimla taba ni bε lir' a ka yεra, "Cheliya ka ti ta o dayiri, cheliya ka ti mooi ti nini bahi Ziɔn zuyu."

12Amaa bε bi mi Yawε tεha ni nyε shεm, bε bi mi o ni lo nia sheli, bε mi bi mi ni o layim ba mi kaman kabɔba ka bε lo n-sɔŋ kabɔyili ni la.

13Ziɔn bipuyinga, yiyisima m-bu ba kaman chi la, dama n ni che ka a yiligu leei kurigu, ka che ka a takarifiɛma leei daanya, ka a ti bu n-cherisi niriba pam, ka zaŋ be nyamma ti Yawε, ka zaŋ be daazichi ti dunia zaa Duuma.

Maika 5

¹Pumpoŋɔ bɛ me gooni gili ya, ka teei gili ya. Bɛ zaŋ jaangbee fiɛbi Izrael naa tapaya.

Naawuni lo alikauli ni naa ni yi Bɛtilihɛm na

² Amaa nyini Bɛtilihɛm din be Efirata, ka nyɛ tin' sheli din pɔri Juda tinsi puuni ŋɔ, a ni ka n ninvuy' so ŋun ni su Izrael tingbɔŋ ŋɔ ni ti yina. O piligu yila kurimbuni na.

³Dinzuŷu Naawuni ni ti che o niriba bahi hal ka pay' so ŋun wolisiri ni o dɔyi maa ti dɔyi. Di saha Izraelnim' bɛn na kpalim be dabitim ni la ni ti labi bɛ mabihi sanna.

⁴O ni ti zani n-dih' o biŋkɔbbaligu Yawɛ yiko ni, ka ni ti zani Yawɛ ŋun nyɛ o Naawuni ŋɔ yuli jilima ni. Ka bɛ ti be ni alaafee, dama pumpoŋɔ o ni nyɛla ninvuy' titali dunia ŋɔ luyilikam zaa.

Faako nyabu mini tibidarigibo

⁵O ni ti nyɛla suhudoolana. Asirianim' yi ti ka ti tingbɔŋ ŋɔ ni na ti liri ti, ti ni che ka pieguliba ayopɔin mini niriba anii shɛb' ti ni zaŋ leei nanima la lu bɛ zuyu.

⁶Bɛna n-ni ti zaŋ takɔbi su Asiria tingbɔŋ, ka lan zaŋ takɔbi su Nimrɔd tingbɔŋ; ka Asirianim' yi ti ka ti tingbɔŋ ŋɔ ni na ti be ti tintarisi bɛ ni fa ti bahi.

⁷Ka Yaakubu zuliya ninvuy' shɛb' bɛn kpalim ni ti be zuliya pam sunsuuni kaman maligim n-yi Yawɛ sanna la. Bɛ ni ti ŋmanila saa ŋun miri bahiri mɔri zuyu ka di bayá ka niriba ni bee n-lihiri daadam ninni la.

⁸Yaakubu zuliya ninvuy' shɛb' bɛn ti kpalim ka zuliya pam gili ba ni ti bemi kaman gbuyinli m-be mɔyu ni biŋkɔbiri san' la. Bɛ ni ti bemi kaman gbuyin' polli n-yi pieri zuyu n-tim bɛ ni n-no ba sɔŋ ka dari tɔhi ba, ka so kani ŋun ni fa ba bahi la.

⁹Bɛ ni ti lu bɛ dimnim' zuyu n-ku bɛ dimnim' maa zaa.

¹⁰Yawɛ yeliya, "Dindali maa n ni ti ku yi yuri, ka sayim yi chechebensi.

¹¹N ni ti wurim yi fɔntinsi din be yi tingbɔŋ maa ni, ka daai yi kpiɔŋ ni be luy' shɛŋa zaa luhi.

¹²N ni ti yihì bukpahigu yi kɔbili ni, ka bayisi ti ku lan beni.

¹³N ni ti sayim yi binnana la mini yi binwɔyila din be yi san' la, ka yi ku lan jɛm yi ni zaŋ yi nuhi mali binshɛŋa.

¹⁴N ni ti vuyi Ashera binwɔyila la yi sani, ka wurim yi fɔntinsi.

¹⁵N suhuiyisili pam puuni n ni ti bɔhi zuliya shɛb' bɛn bi deei n noli bieri.

Maika 6

¹Wummiya Yawε ni yeli shem: “Yiyisimiya n-zan yi yela maa fabili niŋ zoya, ka che ka daboya wum yi kukoya.

²Yinim’ zoya mini dunia ḥo tanza’ kurisi la, wummiya Yawε yetɔya ḥo, dama Yawε min’ o niriba mali yetɔya; o mini Izraelnima m-mali yetɔya.

³“Mbaye n niriba, bɔ ka n lee niŋ ya? Bimbo ka n zaŋ muysi ya? Garigimiya ma!

⁴ Dama mani n-daa yihi ya Ijipti tingbɔŋ ni na, ka fan ya dabitim bandi ni bahi, ka daa che ka Musa mini Aduna ni Miriam nyε yi toondaannima.

⁵ Mbaye n niriba, pumpɔŋɔ teemiya Moab Naa Balak ni daa lo shem la yela, ka teei Beor bia Balaam ni daa garigi yel’ o shem la yela. Lan teemiya yi ni daa yi Shitim chani Giligal ka binshεŋa nin ni di che ka yi ban Yawε tiliginsim tuma yela la.”

Yawε ni bɔri sheli

⁶Bimbo ka n lee yen zaŋ ka Yawε ḥun’ nyε Naawuni ḥun be zuysaa ḥo tooni na ti gbani? N zaŋmi yuun’ yini nay’ bihi ka o tooni na nti mali be ni zaŋdi sara sheli nyɔri buyim la?

⁷Yawε nini ni tiyi piɛlahi tusa shem mini kpam pam din be kaman mɔya tuhi’ pia kom la? N zaŋmi mmaŋmaŋ’ bituuli ḥun nyε n ningbuŋ nyɔri n-yo m birigginsim mini n daalahichi samli?

⁸O pun yeli nyin’ daadam binsheli din viela. Ka bɔ ka Yawε lee bɔri ni a niŋ? O bɔri ni a doli din tuhi, ka yuri nirlim niŋbu, ka jemd’ a Naawuni ni siyisimanṭali.

⁹Yem be Yawε sizuura lubu ni. Yawε kukoli tahiri yeri tiŋ’ maa: “Wummiya, yinim’ zuliya shεb’ bεn layim be tiŋ’ ḥo ni.

¹⁰N ni tooi tam ninvuy’ biɛtali azichi din be ninvuy’ biɛri yinsi mini be ni mali kuruwabihi shεŋa zahindi binyara ka niriba galindi ba la yela?

¹¹N cheli ninvuy’ so ḥun zaŋ ninvuy’ biɛtali sania mini ʒiri kpalaŋa n-zahind’ o nεma?

¹²Yi bundaannim’ nyεla duŋtaariba, ka yi niriba nyε ʒiŋmariba, ka yɔhiŋ yetɔya be be noya ni.

¹³Dinzuŋu ka m pun piligi kuri ya ni m bahi ya yoli yi daalahichi maa zuyu.

¹⁴Yi ni di bindira, amaa ka ku tiyi, ka kum na kul ni mali ya. Yi ni ti zaŋ yi binyara sɔyi, amaa ka di ku tiligi. Ka yi yi ti zali binshεŋa, n ni che ka tɔbu di li.

¹⁵Yi ni ti biri, amaa ka ku kpuyi atam. Yi ni ti kahim olivi kpam, amaa ka ku zaŋ kpam maa ʒe yimaŋa. Yi ni ti tɔyi wain, amaa ka ku nyu wain maa.

¹⁶ Dama yi dolila Omri zaligunima, ka tumdi Əhab daŋ niriba ni tumdi tuun’ shεŋa zaa, ka doli be kaya. Dinzuŋu ka n yen che ka yi yiya kpalmi zani dabari, ka di niriba nya filiŋ, ka zuliya kam zaa ti mali ya ansarisi.”

Maika 7

Izraelnim' biəriyoli

¹N nya mbusim, n ɣmanila ninvuy' so kum ni mali ka o bi nya tiwalli bee wain tiwala dira. Dama bε pun pohi wain tiwala mini fiig tiwala zaa.

²Ninvuy' shεb' bεn ɣe yim yi yi tiŋgbɔŋ maa ni, ka ninvuy' maŋli lan kani. Bε zaa domi gu ni bε ku niriba, ka zaŋ lansi gbahiri taba.

³Bε nuhi mi tuumbieri tumbu pam; kpambaliba mini bε sariakaritiba diri birapu. Yikolaannim' zaŋdi bε suhuyubu zaana, ka lala che ka bε naari noli lori nia bieri.

⁴Bε ni ninvuy' suŋ ɣmanila suligunyinyaŋu, ka bε ni ninvuy' maŋli mi ɣmanila bε ni zaŋ go' shεŋa sa n-gili. Bε tibidarigibo dabisili la bieŋu neeya, anabinim' bεn ɣmani tiŋguliba ni daa pun yeli ba dabisi' shεli yεla la. Pumpɔŋɔ bε birimbu saha paaya.

⁵Di niŋ a zo yeda, a mi di niŋ a ni yuri so naani. Gbaam' a noli yεtɔya zaŋ chan paya so ɣun do m-baya sani.

⁶Dama bidibiga lihi ɣiem o ba, ka bipuyingga yiŋisi lu o ma zuŋu. Ka paya yiŋisi lu o yidan' ma zuŋu. Ka nir' dimnim' ni nyela omaŋmaŋ' yiŋima.

⁷Amaa man' kul ni lihirila Yawε. N ni guhirila Naawuni ɣun nyε n tiligir' ɳɔ. N Naawuni ni wum n suhigu.

Yawε tahi tiliginsim na

⁸N dima, di che ka a suhu piela n lubu zuŋu; dama n ni lan yiŋisi. N yi ɣini zibisim ni, Yawε n-yen nyε n neesim.

⁹N ni tum alahichi Yawε sani zuŋu, n ni deeg' o suhuyiŋisili hal ka o ti lan zani n nyaanja n-kari ma saria, ka ti ma yelimanji. O ni zaŋ ma yihi neesim ni ka n ti nya o wuntitali ni nyε shεm.

¹⁰Di saha n dima ni ti nya li, ka vi ti gbaai ninvuy' so ɣun bɔhiri ma, "Yawε ɣun nyε a Naawuni la lee bela ya?" N nini ni ti nya o lubu, ka bε ti no o sɔŋ kaman palli zuŋu bayiri la.

¹¹Yi goma mεbu dabisili kanna. Dindali maa yi tintarisi ni ti yεlgi pam pahi.

¹²Dindali maa niriba ni ti yi Asiria zaŋ hal ni ljipti tinsi ni n-ka yi sanna, ka shεb' mi yi ljipti zaŋ hal ni Yufretiiz Moyili ni na, ka shεb' yi teeku shεl' ni zaŋ ti kpa teeku shεl' ni na, ka shεb' mi yi zo' shεli gbini zaŋ ti kpa zo' shεli gbini na.

¹³Amaa dunia ɳɔ ni ti leei tiŋgban' neli ninvuy' shεb' bεn be di ni tuumbieri tumbu zuŋu.

Naawuni zo Izraelnim' nambɔŋu

¹⁴N Duuma, gul' a ni pii a ninvuy' shεba ɳɔ kaman piɛgul' ni gul' o pieri shεm la. Hal bε ni kul be tiŋgban' neli ni maa zaa yoli, tiŋgban' shεli din mali atam gili ba

mi. Che ka be diri Bashan mini Giliad bindira kaman be ni daa yi pun diri li shem kurimbuni ha la.

¹⁵Yawε yeliya, “N ni ti che ka yi nya alahiziba binyara kaman yi ni daa yi Ijipti na, ka n che ka yi nya li shem la.”

¹⁶Zuliya sheb’ ni ti nya ka vi gbahi ba ka be yaa zaa naai, ka be zaŋ be nuhi tabi be noya, ka be tiba ti kpiri.

¹⁷Be ni ti leeni taŋkpayu kaman wahu la bee kaman tingban’ ni biŋgbamda la. Be ni ti yi be kpiɔŋ ni be luy’ shɛŋna na ka be ningbuna sohira, ka be ti njmaligi ka Yawε ŋun nyε ti Naawuni ŋɔ sanna ni dabiɛm pam. Be ni ti zɔr’ a dabiɛm.

¹⁸Iuni n-lee nyε Naawuni ŋ-ŋman’ a, ka nyε ŋun cher’ o niriba bɛn kpalim taali, ka bi lan doli be biriginsim tuma? A suhu yi yiysi, di lan maara; dama a yuri nambozɔbo.

¹⁹A mi ni lan zo ti nambɔyu, a ni zaŋ ti daalahichi soŋ a naba ni no li. A ni zaŋ ti daalahichi zaa bahi teeku bulli ni.

²⁰A ni wuhi Yaakubu ʒieyimtali, ka wuhi Ibrahimma ʒieyimtali din bi tayira kaman a ni daa po pɔri yeli ti yaannim’ shem kurimbuni ha la.

Nahum

Nahum 1

¹Anabitali yεtɔya din nyε Ninivenim' dini. Nahum ɳun nyε Elikosh nir' la ni daa nya Ʒii sheli litaafi m-bɔŋɔ.

Yawε suhu yiysiya bahi Ninivenim' zuyu

²Yawε ɳun nyε Naawuni ɳo nyεla ɳun zabiri nyuli ni ɳun bɔhiri bieri. Yawε nyεla ɳun bɔhiri bieri ni suhuyiyisili pam. Yawε bɔhir' o dimnim' bieri, ka yiysiř' o suhu pam bahir' o dimnim' zuyu.

³Yawε mali yiko pam, amaa o suhu bi yiysiři yomyom. Biɛhiŋ kani, Yawε ku chε alahichilana tibili darigibu. O soli nyεla pɔhimʒiepiliŋga mini sanʒieyú, ka sagbana nyε o napɔna taŋkpagbiligu.

⁴O tahiri teeku zuyu, ka di kom nyuura. Ɗuna n-chε ka mɔya kom nyuura; ka Bashan mini Kamel tihi vari suura, ka Lebanon tipuma suura.

⁵Zoya sɔhirila o tooni, ka daboya nyεligrā ka tiŋgbani mini dunia ni binshεyukam din be di ni ɳuhir' o tooni.

⁶O yi je suli, ɳuni n-lee ni tooi zani? O suhi yi yiysi pam, ɳuni n-lee ni tooi beni? O suhuyiyisili ɳmanila buyim, ka tampima wurind' o zuyu.

⁷Yawε viela, ka nyε bε ni sɔyiri so sani muysiigu saha; o guli ninvuy' shεb' bεn sɔyir' o sani.

⁸Amaa o ni zaŋ kokreŋu naag' o dimnim' zaa, ka kar' o dimnim' maa kρεhi zibisim ni.

⁹Bɔzuyu ka yi lɔri Yawε nia bieyú? O ni chε ka di zani tariga; o dim' ku tooi mo o buyi.

¹⁰Bε ɳmanila gɔhi din gabí taba, ka ɳmani danyuriba bεn nyu m-buyi; buyim ni di ba kaman mokuma la.

¹¹Ninvuy' so yi a ni na ka nyε ɳun' lo Yawε zaŋ' bieyú, ka wuhiri yikombielim.

¹²Yawε ni yεli shεm m-bɔŋɔ: Hal bε ni kul mali kpioŋ ka lan galisi maa zaa yoli, n ni ku n-naa' ba. Hal n ni daa chε ka yi di wahala la, n ku lan chε ka yi di wahala yaha.

¹³Ka pumpɔŋɔ n ni suui bε ni zaŋ Ʒi' tibisa shεŋa Ʒili ya la, ka kabi bε ni ban ya bandi shεŋa la.

¹⁴Yawε zali zaligu zaŋ chan yi polo. Yi yuli ku lan beni. N ni wurim yi ni kpe binnan' shεŋa mini yi ni mali binnan' shεŋa zali yi buŋa duu puuni la. N ni gbi yi gbala, dama yi ka buchi.

¹⁵ Nyamiya, ɳun' Ʒiri lahibal' suŋ kanna naba vuri zoya zuyu ɳo na. O nyεla ɳun mooni suhudoo molo. Judanima, puhimiya yi churi, ka niŋya yi ni daa

po pɔri ni yi niŋ shelikam zaa la, dama ninvuy' bieri maa ku lan kana ti liri ya. N naai be balibu zaa.

Nahum 2

Ninive Iuya

¹Dun wurindi niriba la kana ti liri ya. Guliya yi ni zaani gooni zuyu luy' shenja tuhiri tɔbu la. Lihimiya soli zuyu, lomiya kpara. Layimmiya yi tɔbbi' kremma zaa.

²(Dama Yawε lan labisirila Yaakubu jilima na, ka labisiri Izrael jilima na, hal nɔmenditoya ni daa kul kana ti ɔme n-di be nema, ka ku be bihi la zaa yoli.)

³O tɔbutuhiriba nyɔtayirisi nyela zay' ɔiehi, ka o tɔbbihi ye gbayino ɔiehi. Be yi mali be chechebunsi shili zali dahin' sheli kur' shenja din tab' li nyayisirimi. Ka sapashinnim' yuri yiγira.

⁴Ka be chechebunsi zɔri yirin doli solɔri, ka kabiri kperni niriba ni layindi luy' shenja n-chani tooni ka labiri nyaanja. Be bemi kaman buyim mokpala la, ka be labiri kpana kaman saa nyayisibu la.

⁵O boli o sapashin' kpamba, ka be kanna ka tuura, be zo yomyom chan gooni gbini, be zaŋ nyɔtayirigu zali.

⁶Be yooi moyili dunɔdaya, ka nayili dam.

⁷Be zaliya ni be gbahimi tiŋ' maa nim' chan. Be gbahi di dabipayiba chan, ka be fabindi kaman ɔmana la, ka buri be nyɔri.

⁸Ninive ɔmanila bian din kom zo n-yi ka che li. Ka be kuhiri yera, "Zanimiya! Zanimiya!" Amaa ka so bi ɔmaligi labina.

⁹ɔiemiyia anzinfia! ɔiemiyia salima! Azichi maa ka tariga, ka bin' suma pam beni.

¹⁰Sayingu! Dabari zanibu! Sayingu! Niriba suhuri ɔooya, ka be duna ɔmeri taba, ka be ni sohira, ka be nina mohi zaa.

¹¹Gbuyindaa dooshee din nyɛ gbuyim' polli dibu shee, ka nyɛ gbuyindaa ni chani luy' sheli, ka gbuyimbihi be ni, ka so ku tooi dam ba la lee be ya?

¹²Gbuyindaa dari tɔhi binyara din ni say' o bihi, ka dim kabi binyara nyiŋgoya n-zaŋ ti ti gbuyinnyaŋ. O zaŋ o ni gbahi binneen' sheba ti pal' o ni be vokab' shenja ni, ka zaŋ o ni dari tɔhi nim' sheli ti pal' o ni do luy' shenja.

¹³Nyama, m bi ɔe yi nyaanja. Yawε ɔun nyɛ Tɔbbihi Naa ɔɔ n-yeli lala maa. N ni ɔyo yi chechebunsi buyim ka di gbili nyɔhi, ka be zaŋ takɔbi ku yi gbuyim' pola. N ni ti moŋ ya bindirigu, ka so ti ku lan wum yi tuumba kukoya.

Nahum 3

¹Mbusim be tin' sheli nim' ben kuri niriba ɔɔ zuyu, yohingu mini fayiri dibu kul palila di ni, ka nema ɔiebu ku naai.

²Fiëbisi vuri mini chechëbunsi kalima vuri. Yuri balisira, ka chechëbunsi yiñiri tora!

³Wòribariba niñdi shili, ka takobi chéri piyibpiyib, ka kpana nyaisira. Ka bë ku niriba pam, n-zan̄ ba sɔñ duyaduya. Kpiimba maa ka tariga, ka bë tuuri kpiimba maa.

⁴Ninive yëla ñɔ zaa ñmanila pagɔr' tuma din nyé kore kpèhibu din ka kalinli; di ñmanila pay' timalana ñun zañ kore kpèhibu gbahi zuliya pam, ka zañ o tima maa yohim niriba pam la.

⁵Yawé ñun nyé Tøbbihi Naa ñɔ yeliya, "M bi ȝe a nyaanja, n ni wuȝ' a mukuru pa a ninni, ka ché ka zuliya kam nya a zañim, ka nanim' nya a ni di vi shem.

⁶N ni zañ dayiri lab' a, ka dih' a vi, ka ché ka niriba lih' a ka mal' a ansarisi.

⁷Ka ñunkam ti nya a ni tirisi labi nyaanja ka ché a ka yeli, 'Ninive bahi yoli, ñuni n-lee yén fabili di zuyu? Ya polo ka n lee yén nya bëni maag' a suhu ti a?' "

⁸A tèhiya ni a so Tèbis din bayi Nail ka kom gil' li, ka teeku nyé din tayiri li ka kom nyé di gooni la?

⁹Iltiopianim' mini Ijiptinima n-daa yi nyé o yaa, ka di mi daa ka tariga. Putinim' mini Libianim' n-daa nyé bëni sɔñd' o.

¹⁰Amaa bë daa gbaag' o chañ ka o leei dabili, ka ñme n-chérisi o biliéri sɔñ soløyu kam zuyu. Bë daa to tete o ninvuy' zuyuri zuyu, ka zañ bandi ba o kpambaliba.

¹¹A gba ni ti nyu dam kuli, a ni ti zo n-sɔyi. A ni ti bori sɔyisili shee a dim' sani.

¹²A ni me goonda' shëja gil' a tinsi zaa ñmanila fiig tiwal' dan̄da din mooi. Bë yi kul gbayiri li, di lurila ñun yén di li nol' ni.

¹³Nyama, a tøbbihi zaa ñmanila payiba. A tingbani maa dunɔdaya yohimi ti a dimnima. Ka buyim di a dunɔdaya dapuhu.

¹⁴Ðøñmiya kom m-mali shili gu bëni yén teei gili ya. Pahimiya yi birininim' yaa. Nomiya yañiri, nomiya tandi, ka zañya bilichiisi ñmarigu niñ yi nuu ni.

¹⁵Buñim ni ti din ya nimaani, ka bë ti zañ takobi ñmahi ya. Di ni ti din ya kaman toli la. Nabimiya kaman toli la, ka nabiya kaman sakɔri la.

¹⁶Yi ché ka yi kohigɔriba galisi gari sañmarisi bëni be zuyusaa ñɔ. Toliga fuyisiya ka yiñi chañ.

¹⁷A tinguliba ñmanila sakɔri, ka a zaligubañdiba ñmani toli bëni galisi ni yi tabili gariche di ni maha pam dahin' sheli, ka wuntan̄ ti nyee, ka bë yiñi chañ, ka so bi mi bë ni chañ luy' shel' la.

¹⁸Nyin' Asiria naa, a pięguliba gbihiya. A ninvuy' zuyuri ȝeei gom. A niriba wurimya be zoya zuyu, ka so kani ñun ni layim ba.

19 A dan maa nyɛla din ni ku nira, ka binsheli din maari biɛrim mi kani. Benkam zaa wum a yɛla, bɛ kpahirila bɛ nuhi. Dama bɛ ni ŋuni ka a lee bi niŋ a ninkuunsi din ka naabu ŋɔ?

Habakuk

Habakuk 1

1Yawε ni daa kahigi yεtɔy' shεnja wuhi anabi Habakuk m-bɔŋɔ:

Habakuk fabila zaŋ chaŋ bιɛriyoli polo

2"Yawε, bɔ saha ka n lee ni kuhi ni a sɔŋ ma, ka a ku wum? Bee ka n ni kuhi yεl' a 'Damli damiya!' ka a ku tiligi ti?

3Bɔ n-niŋ ka a chε ka n nyari zay' bieŋu niŋbu mini yεlimuyisira? Sayiŋgu mini damli dambu kul bela n tooni; ka zabili mini suhuyiyisili kul yiŋisira.

4Dinzuŋu zaligu maa lan ka yaa, ka saria karibu gba bi lan tumdi tuma. Dama ninvuy' bieri gilila wuntizɔriba, dinzuŋu ka saria karibu bi lan tumdi tuma."

Yawε garigya

5 "Yulimiya zuliya shεba n-nya alahiziba, ka di gari ya. Dama n yεn tumla tuun' shεli yi ʒieman ŋɔ ni, ka yi yi wum li yi ku niŋ li yεda.

6 Dama n yεn chεmi ka Babilɔnnim' bεn nyε ninkuunsinim' mini bεn tahiri damli dambu na, ka nyε bεn chani gindi dunia ŋɔ zaa ni bε tuhi fa yiya din pa bε dini ŋɔ nya yaa.

7Be yεla mali dabiem pam, bε karimbaani zuŋu bε zalila bεmaŋmaŋ' zaligunima.

8"Bε yuri zɔri gari jεŋgbina, ka mali suhuyiyisili gari kunduna bεn gɔri zaawuni. Ka bε yuri ni' nyam. Be wɔribariba yila katin' na. Be yiŋrimi kaman tɔrili ni yiŋri yomyom ni o ti to binshεli shεm la.

9"Bε zaa kala damli dambu na. Ka bε nina kul lihiri tooni; ka layisiri daba kaman taŋkpayu la.

10Bε maanila nazuyuri ansarisi, ka mali nanim' diεmda. Be larila bε ni me gooni gili tin' shεnja, ka kɔriti taŋkpayu duhiri ni bε dee' li.

11Di nyaanja ka bε koli binshεyukam gari kaman pɔhim la. Be birigiya ka leei bεn mali taali, bεmaŋmaŋ' yaa n-nyε bε Naawuni!"

Habakuk lan fabili niŋ Yawε

12"Yawε ŋun nyε n Naawuni, ka be kasi ŋɔ, a pala ŋun daa pun be kurimbuni ha? Ti ku kpi. Yawε, nyini n-zali ba ni bε kari saria; nyini ŋun nyε ti tampiŋ ŋɔ n-zali ba ni bε darigiri niriba tibili.

13A nina be kasi ni di lihi zay' bieŋu, ka a ku tooi lihiri zay' bieŋu tumbu. Ka bɔ n-niŋ ka a lihiri ninvuy' shεb' bεn ka yεda, ka shini ka ninvuy' bieri kuri ninvuy' shεb' bεn nyε wuntizɔriba gari ba?

14"A chε ka niriba ŋmanila teeku ni zahim, ka ŋmani biŋgbamda bεn ka naa.

¹⁵Be dim' maa zaŋla zingoo gbahi bε zaa, ka zaŋ o laŋa n-vo ba na ti niŋ o daasau ni, ka di niŋ o nyayisim ka o suhu paligi.

¹⁶Dinzuŋu ka o maani maligu tir' o laŋ' maa, ka zaŋdi pina tir' o daasau maa, dama dina n-tir' o azichi, ka che ka o diri bindir' viela.

¹⁷"Ka dayila o kul yεn kpaari ba mi ka cher' o laŋa maa zay' kuŋ, ka kuri niriba ka nambɔzɔbo kani?"

Habakuk 2

Yawε garigi Habakuk

¹"N ni zani n ni guli luy' sheli polo, ka tam n gooni zuyu lihiri nya o ni yεn yeli ma shem min' o ni yεn garigi shem zaŋ chan n fabila polo."

²Di saha ka Yawε daa garigi yeli ma, "Sabimi a ni nya ʒii sheli maa ka che ka di yi zahira pa kuyiparilana zuyu, ka ŋun guura ni tooi karim li."

³ Dama ʒii maa saha na kparimi. Di yεrla naabu saha yεla, ka bi ŋmari ʒiri. Di yi ŋmanila di bi niŋdi yomyom, nyin' kul guhim li. Biɛhiŋ kani, di ni niŋ, di ku yuui.

⁴ Nyama, karimbaannima! Be suhuri ni tεha bi tuhi, amaa wuntizɔriba ni bela be yεda niŋbu zuyu.

⁵Din pahi nyεla, buni nyεla din yohindi nira. Karimbaannim' ku be. Be yεla be lona kaman kpiimba biɛhigu shee la. Be ŋmanila kum, be bi tiyira. Be layim zuliya kam leei be niriba, be zaŋ niriba zaa lee bεmaŋmaŋ' niriba.

⁶Sokam ni mali niriba ŋo ansarisi, ka salindi salima maani ba ansarisi yεra, "Mbusim be yinim' bεn layisi binsheŋa din pa yi dini duhi ŋo zuyu. Yi yεn deeri binyara yi sandiriba sani sɔŋdi yi sani hal ti paai bo saha?"

⁷Yi bi mi ni yi sandiriba maa ni ti yiŋisi libigi ya, ka bεn ni che ka yi ni sohigi yiŋisi? Di saha ka yi leei be ni yεn ʒe ninvuy' shεba.

⁸Yi ni daa ŋme n-nyan zuliya pam ka di be nεma la zuyu, be ni ninvuy' shεb' bεn kpalim gba ni ti ŋmen ya ka di yi nεma, yi ni daa ku ninvuy' shεb' mini yi ni daa che ka damli sheli dam dunia ni fɔntinsi ni n-tabili bεnkam zaa be di ni la zuyu.

⁹Mbusim be yinim' bεn doli zay' biɛyu tumbu soli bo buni niŋ yi yinsi, ka te yi teri luy' shεŋa din du pam shee ni barina di paai ya ŋo zuyu.

¹⁰Yi daa ku niriba pam bo vi niŋ yi yiŋa. Yi kɔŋ yi nyεviya.

¹¹Kuy' shεŋa din be dukpina ni ni kuhi bahi ya na, ka dapua din be dari ni garigi sayi.

¹²Mbusim be yinim' bεn ku niriba me tiŋ' zali, ka tum tuumbieri zali fɔntiŋ' ŋo zuyu.

¹³Pa Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ŋo n-che ka niriba tumdi tuma ka buyim diri li, ka niriba diri wahala yol' la?

¹⁴ Amaa Yawε jilima bañsim ni ti pali dunia ḥo kaman kom ni pali teeku shem la.

¹⁵ Mbusim be yinim' bən che ka yi ᬁziinitab' nyuri yi suhuyiyisili dam, ka yi kul boori yi lɔyu pahiri hal ka bə ti nyu m-buyi ni di che ka yi nya bə zayim la zuyu.

¹⁶ Yi ni di vi pam, ka pa ni jilima. Yimanjan' gba nyumiya ka chani ᬁiehira. Yawε nudirigu ni pipia la ni paai ya, ka yi jilima ti leei vi.

¹⁷ Yi ni daa niŋ Lebanon zay' biε' shəl' la ni labi lu yi zuyu. Biŋkobiri kubu la ni gbaai ya dabiəm, yi ni daa ku ninsalinima mini yi ni daa tahi damli sheli na dunia ni ni tinsi ni ni bənkam be di ni la zuyu.

¹⁸ Binnani bukaata lee nyε dini? Dun mal' li maa ni kul mal' li shem ka di yεn be, di nyεla bə ni dooi bini mali binnan' sheli, di nyεla ᬁiri karimba. Dama ḥun mal' li maa niŋ o ni mali binsheli maa naani hal o ni mali binsheli maa ni nyε binnani din ku tooi tɔyisi yεtɔyā maa zaa yoli.

¹⁹ Mbusim be yinim' bən yεri dari, "Neemiya gom ni!" Bee n-yεri kuyili din fo n-doya, "Yiyisim' zan' a tolitol!" ḥo zuyu. Di ni tooi wuhi so binsheli? Nyama, salima mini anzinfə ka bə zaŋ mal' li, ka di bi vuheri hal baabiela.

²⁰ Amaa Yawε bela o jεmbu duu din be kasi puuni, cheliya ka dunianim' zaa fo o tooni.

Habakuk 3

Habakuk wunsuhigu

¹ Anabi Habakuk wunsuhigu. Di dolila Shigjənöt ni nyε shem.

² "Yawε, n wum a yuli ni du shem yεla. Yawε, ka a tuma che ka dabiəm gbaai ma. Tummi li ti ᬁiemani ḥo ni yaha, ka che ka ti ban li ti ᬁiemani ḥo ni; a suhuyiyisili saha, teemi nambozɔbo yεla.

³ Naawuni yila Tεman na. Naawuni ḥun be kasi ḥo yila Paran Zoli zuyu na. Ka o jilima pili zuγusaa. Ka o payibū pali dunia zaa.

⁴ O neesim bemi kaman wuntajə, ka neesim bəba yiri o nuhi ni na, nimaani ka o yiko sɔyiyə.

⁵ O daa che ka dɔro be o tooni chana, ka aləbo doli nyaanja.

⁶ Ka o daa zani, ka dunia dam. Ka o daa lihi, ka niriba ni sɔhira. Ka kurimbuni ha zoya la wurim, ka o kurimbuni ha daboya din nyε o so' kurisi la firi.

⁷ N nya ka Kushan suya be muγisigu ni, ka nya ka Midian tiŋgbɔŋ suya pateesanim' sɔhira.

⁸ Yawε, mɔya zuyu ka a suhu daa yiyisi bahi la bee kulibɔna zuyu ka a suhu daa yiyisi bahi bee teeku zuyu ka a suhu daa yiyisi bahi saha sheli a ni daa kpe a nasara dibu chechəbuŋ' lɔyu ni ka yuri vɔri li la?

- ⁹A guri a tɔbu, ka zali zaligu, ka piɛma pani di zuyu. A zaŋ mɔya bɔyi tingbani.
- ¹⁰Zoya daa nya a ka sohigi. Kopaliga daa ŋme n-gari, ka teeku bulli duhi di kukoli. Wuntan̄' duhi di nuhi zuyusaa,
- ¹¹ka goli daa kpalim zani di jilima shee; a piɛma neesim din daa gariti yomyom la min' a kpani din daa nyayisira la zuyu.
- ¹²A suhuyiyisili puuni ka a daa no tingbani. A sujee puuni ka a daa du n-tam zuliya shɛb' zuyu no ba.
- ¹³A daa yina ni a ti tilig' a niriba, ka daa yina ni a ti tilig' a ninvuy' gahindili. Nyini n-ŋme wurim ninvuy' biɛyu yili, ka wurim di mɔpilli hal ti tabili di tanzaa.
- ¹⁴Nyini n-daa zaŋ omaŋmaŋ' piɛma to o tɔbbihi zu�ulana, bɛn daa kana kaman pohimziɛpiliŋga ni bɛ ti wurim ti, ka bɛ pulaantali be kaman bɛn mali shili ni bɛ ku tarimba bɛn sɔyi la.
- ¹⁵Nyini n-zaŋ a yuri siyi teeku ni, ka fuγifufuγi pani di ko' titali zuyu.
- ¹⁶Ka n daa wum di yɛla, ka n ni sohira, ka n naŋgbampiba ŋmeri tab' di vuri zuyu, ka n kɔba ni chɔyisi ka n naba sohira. N kul yɛn shinimi ka guhiri dahin' sheli mbusim ni ti yɛn lu ninvuy' shɛb' bɛn kana ti liri ti maa zuyu.
- ¹⁷Hal fiig tihi ni bi pum puma, ka wain tihi bi wali, ka olivi tihi bi wali, ka puri ni bindira bi niŋ, ka biŋkɔbbaligu lan ka buzɔna ni, ka niyi lan ka nayikpahi ni maa zaa yoli,
- ¹⁸n ni mali suhupielli Yawɛ sani. N ni mali suhupielli Naawuni ŋun nyɛ n tiligira ŋɔ sani.
- ¹⁹Yawɛ ŋun nyɛ n Duuma ŋɔ n-nyɛ n kpiɔŋ. O chɛ ka n naba bemi kaman woliga naba la, ka chɛ ka m be zoya zuyu chana." Di nyɛla kaman baansi toondana ni zaŋ biŋkumda din mali mihi n-yil' li shɛm.

Zefania

Zefania 1

1 Naawuni ni daa yeli Kushi bia Zefania yetoy' sheja Juda Naa Amon bia Naa Josia 3ieman ni. Zefania yaannim' n-daa nyé: Gedalia mini Amaria ni Naa Hezekia.

Naawuni saria karibu dabisili

2 Yawé yeliya, "N ni ku binshéyukam din be dunia ni zaa.

3 N ni ku ninsalinim' mini binjkbiri zaa, ka ku noonsi ben yiþiri zuysaa ño mini teeku ni zahim, ka che ka ninvuy' biéri tuui; n ni ku ninsalinim' zaa dunia yili." Yawé n-yeli lala maa.

4 "N ni darigi Judanim' mini Jérusalémnim' zaa tibili, ka kpihim Baal tuma din kpálim mini buýa maligumaaniba yuya kpe,

5 ka kpihim ninvuy' shéb' ben gbaani mɔpila zuyu n-jemdi wuntaj' mini goli ni sanjmarisi la ni ninvuy' shéb' ben gbaani pɔri Yawé, amaa ka lan pɔri buyili Milikom ño

6 ni ninvuy' shéb' ben ñmaligi ka che Yawé dolibu ka bi lan jemd' o bee m-bohir' o binshéli yela la birili."

7 Fomiya ti Duuma Yawé tooni, d amaa Yawé dabisili la miriya. Yawé niþla sara maligu shili, o mal' o ni boli ninvuy' shéba ka be be kasi.

8 Yawé yeliya, "N sara maligu dabisili maa dali, n ni ti darigi kpambaliba mini nabihí ni ninvuy' shéb' ben yeri tinduya ni binyera la tibili.

9 Dindali maa n ni ti darigi benkam zaa kpahi yayi dunobia zuyu mini benkam zañ damli dambu ni ñarili soya bo nema pali be dan' yin' la tibili."

10 Yawé yeliya, "Dindali maa, yi ni ti wum kuja Zahim Dunodal' la gbini, ka wum fabila yiya pala la ni, ka wum vuri pam daboya zuyu.

11 Ynim' ben be tin' maa vinvamlí ni, fabilimiya, dama kohigóriba la zaa kpiya, ka ninvuy' shéb' ben zaa yi zahindi anzinfa sania zuyu la kpi.

12 "Di saha n ni ti zañ firilanim' lihi Jérusalém puuni, ka darigi ninvuy' shéb' ben bayá ka shéli ni ka yeri be suhuri ni, 'Yawé ku niñ din viela bee din bie la tibili.'

13 Be ni ti ȝe be daazichi ka be yiya wurim. Hal be ni méri yiya ño zaa yoli, be ku kpe di ni. Hal be ni sari wain tihi ño zaa yoli, be ku nyu di wain."

14 Yawé dabisí' titali la miriya. Di miriya, ka kanna yomyom. Ka Yawé dabisili maa kandina ni ti mali suhusayingu pam, ka többihi ni ti ñme töbuchiriga dindali maa.

¹⁵Dindali maa ni ti nyela suhuyiyisili dabisili; di ni ti nyela nandahima mini bierim dabisili. Di ni ti nyela sayinju mini dabari zalibu dabisili, ka ni ti nyela zibisim mini bumboni dabisili. Di ni ti nyela sagbana mini zibisim titali dabisili.

¹⁶Di ni ti nyela kikahi pièbbu mini tòbu zambu bubu dabisili din yen lu bë ni me goondahi gili fòntin' sheñja mini bën wøyila din du pam zuyu.

¹⁷Yawë yeliya, "N ni che ka muysisigu ño paai niriba ka bë ti chani kaman zoomba la, bë ni tum alahichi man' Yawë sani zuyu. Bë ȝim ni yi n-zori kaman kom la. Ka bë ningbuna ti döni tingban' ni pooi."

¹⁸Bë daanzinfa bee bë salima ti ku tooi tiligi ba Yawë suhuyiyisili dabisili maa dali. O suhuyiyisili buyim ni ti di dunia ño zaa. Dama o ni ti che ka dunia ño binshëyukam naai naari bieyü.

Zefania 2

Tuuba niñbu kuñ ñmëbu

¹Yinim' zuliya shëb' bën bi zori vi ño, layimmiya taba

²ka bë ȝin ya chañ kaman wurigu la poi ka Yawë suhu naanyi yiysi bahi yi zuyu. Niñmiya tab' saawara ka layimmiya poi ka Yawë suhuyiyisili titali dabisili la naanyi paai ya.

³Yinim' bën zaa nyë tingbøñ ño ni tarimba, ka tumd' o ni zali ya shem ño, jëmmiya Yawë. Bomiya wuntitali mini tarimtali, di pa shëli ka yi ti nya sçyisili shee Yawë suhuyiyisili dabisili maa dali.

Sariakaribo din yen lu zuliya shëb' bën gili Izraelnim' zuyu

⁴Dama bë ni ti zo ka che Gaza, ka Ashikelon ti zani dabari. Bë ni ti tayi Ashidödnim' chañ wuntañ' ni, ka wurim Ekurom.

⁵Yinim' Chëreti zuliya bën be teeku noli ño, mbusim be yi zuyu. Yawë yeligu nyela din jëndi nyini Keenan din nyë Filistianim' tingbøñ ño; n ni sayim a zaa hal ka so ti ku lan kpàlim be a ni.

⁶Ka yinim' teeku noli tinsi ño, yi ni ti leei biñkëbiri mòri ñubbu shee mini pièguliba ni yen chéri momaha luy' shëli, ka leei biñkëbbaligu gbëbu shee.

⁷Teeku noli tinsi la ni ti leela Juda ninvuy' shëb' bën kpàlim la dini, ka bë ti guli bë biñkëbiri nimaani, ka gberi Ashikelon tin' puuni yuñ. Dama Yawë ñun nyë bë Naawuni ño ni mi bë yela, ka labisi bë daazichi la ti ba yaha.

⁸Yawë yeliya, "N wum Moabnim' ni maani ansarisi shem yela, ka wum Ammônnim' turi yela. Bë maani n niriba ansarisi, ka nyuri bara ni bë ni fa bë tingbøñ.

⁹Dinzuju Yawë ñun nyë Tëbbihi Naa, ka nyë Izraelnim' Naawuni ño yeliya, "Hal ka mani ñun be ño zuyu, Moab ni ti be kaman Sôdom la, ka Ammôñ ti be kaman Gomora la. Di ni ti leei gôhi bilibu shee mini yalim bôya tingban' shëli ni bindira

ni ku lan niŋ. Ka n ninvuy' shεb' bεn ti kpalim ni ti ʒe bε nεma, ka n ninvuy' shεb' bεn ti yεn kpalim beni maa ni ti su ba."

¹⁰Be tibidarigibo ni ti yεn nyε shεm bε karimbaani zuyu m-bala, dama bε maani Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo niriba ansarisi, ka nyuri bara niŋdi ba.

¹¹ Yawε suhu ni ti yiysi pam bahi bε zuyu. O ni ti bahi dunia ɳo ni wuna zaa yoli, ka zuliya shεb' bεn be teeku noli mini kom ni gili zuliya shεba ti gban' o tooni jεm' o bεmaŋmaŋ' tiŋgbøna ni.

¹² Ynim' Itiɔpianima bε ni ti zaŋ takøbi ku yi gba.

¹³O ni ti liri nuzaa polønima, ka wurim Asiria. O ni ti chε ka Ninive kpalim dabari n kuui doya kaman tingban' nel' la.

¹⁴Niyi mini møyu ni biŋkøbiri zaa ni ti do di ni, ka vikpiluri mini vitahingbana ti tam di mɔpilinyuhi zuyu. Viri ni ti kumdi di takøriti ni, ka kahinjkøri ti kumdi di dunøbihi zuyu; dama bε ni zaŋ sida dari tum di tuun' shεŋja la ni ti bahi yoli.

¹⁵ Pa tin' sheli din yi mali jilima, ka binsheli bi muysisiri li, ka di yεra, "Mani n-kul beni, ka so lan kani pahi n zuyu." la m-bala? Di leela dabari doya, ka leei møyu ni biŋkøbiri biɛhigu shee. Ka ɳunkam gariti di gbini, di ni gar' o ka o viini o zuyu.

Zefania 3

Jerusalemnim' daalahichi mini bε faako

¹Mbusim be tin' sheli din varim dayiri, ka sayim dimaŋa, ka nahindi niriba ɳo zuyu.

²Di bi wumdi so yεligu; di bi deeri so sayisigu; di bi niŋdi Yawε naani; di mi bi vuri miriti di Naawuni.

³Di ni kpamba kul ɳumdimi kaman gbuŋima la, ka di sariakaritiba be kaman zaawuni kunduna bεn bi guuri binsheli zaana hal ni asiba la.

⁴Di daanabinim' bayá ka sheli ni, ka nyε bεn ka yεda. Ka di maligumaaniba sayim binshεŋja din be kasi, ka nyε bεn birigi zaligu.

⁵Yawε ɳun be di ni nyεla ɳun bebu tuhi; o bi tumdi din bie. O kariti saria asiba kam, ka ʒi n-nayi li noløyø kukoli kam. Amaa ninvuy' bierí bεn' bi zøri vi.

⁶Yawε yεliya, "N ku niriba, ka wurim bε tøbbihi ni zaani luy' shεŋja tuhiri tøbu, ka chε ka bε soløri kpalim zay' kuma ka so bi lan dol' li; ka chε ka bε fɔntinsi zani dabari, ka ninsalinim' lan ka di ni, ka vuhirigu kam lan ka di ni.

⁷Ka n daa yεli, 'Biɛhiŋ kani, tiŋ' maa ni zo ma dabiɛm, ka deei sayisigu, ka ku tam n ni niŋ' li shεlikam zaa la yεla.' Amaa ka bε suhuri kul yεmi ni bε chε ka bε tuma zaa nyε tuumbierí."

⁸Dinzuyü Yawε yεliya, "Guhimiya ma dabisi' sheli dali n ni ti yεn yiysi di shεhira la. Dama n nia nyεla n ti layim zuliya kam, ka layim nanima nti yiysi n suhu pam

bahi bε zuyu. N suhuyiyisili maa tulim ni ti lu bε zuyu, dama n suhuyiyisili din be kaman buyim la ni ti di dunia zaa.

9“Di saha n ni ti tayi niriba yεtɔya ka di leei alali yεtɔya. Ka di zuyu chε ka bε zaa ti layim booni Yawε yuli n-jεmd’ o ni naŋban’ yini.

10N niriba bεn suhiri ma, ka wurim be Itiopia mɔya duya la ni ti zaŋ pina na ti ti ma.

11Dindali maa vi ti ku din ya yi ni daa tum tuumbie’ shεŋa ka zaŋisi n noli la zuyu; dama di saha n ni ti yihi karimbaannim’ bεn be yi ni ka mali suhupielli di zuyu la, ka yi ti ku lan mali karimbaani n zoli din be kasi ḥo zuyu.

12Dama n ni chε ka ninvuy’ shεb’ bεn siyisi bεmaŋa ka nyε tarimba be yi sani. Bε ni ti bo sɔŋsim man’ Yawε sani.

13 Izraεl ninvuy’ shεb’ bεn kpalim ti ku lan tum tuumbieri, bε mi ti ku ḥma ʒiri, ka yɔhiŋ yεtɔya mi ti ku be bε noya ni. Di saha bε ni ti di ka dɔni, ka so ti ku lan kpεhi ba dabiεm.”

Suhupielli yilli

14Zion bipuŋinga, yilimi yila pampam. Izraεlnima, tahimiya! Jεrusalεm bipuŋinga, mali suhupielli, ka diri dari ni a suhu zaa!

15Yawε kpihim’ a saria karibu la, ka kar’ a dimnima. Yawε ḥun nyε Izraεl naa ḥo be yi sunsuuni, di lan ɔriya barina sheli dabiεm yaha.

16Dindali maa bε ni ti yεli Jεrusalεm, “Nyin’ Zion, di ɔri dabiεm; di chε ka a bayiri ni cheei kom.

17Yawε ḥun nyε yi Naawuni ḥo be yi sani. O nyεla tɔbutuhira ḥun tiri nasara. O ni ti di dari yi zuyu ni suhupielli. O ni ti zaŋ ya leei ninvuy’ pala o yurilim puuni. O ni ti yili yila ni suhupielli yi zuyu

18kaman chuyu dal’ la. N ni vuui barina ka chεn ya, ka yi ku lan di vi yaha.

19Di saha n ni ti darigi bεn muyisiri ya la tibili, ka tiligi gbariti, ka layim bε ni kari shεb’ bahi la, ka chε ka bε vi leei jilima, ka bε yuli du dunia zaa ni.

20Di saha n yi ti layim ya, n ni zaŋ ya kuli yinj, dama n ni chε ka yi yuli du, ka yi nya jilima dunianim’ zaa sani saha sheli n yi ti lan labisi yi daazichi la na ka yi nina nya li.” Yawε n-yεli lala maa.

Hagai

Hagai 1

Naawuni ni zal' o niriba zaligu ni bε me o jεmbu duu shεm

¹ Naa Darius nam dibu yuma ayi puuni gol' so ɳun pahir' ayəbu dahin yini dali ka Yawε daa zaŋ o yeligu n-ti Anabi Hagai ni o ti Shialtiel bia Zεrubabel ɳun daa nyε Juda gomna la mini Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun daa nyε Maligumaaniba Zuγulaan' la.

² Hagai daa yeliya, "Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo yeliya, 'Niriba ɳo yeliya ni Yawε jεmbu duu mεbu saha na bi paai.' "

³ Di saha ka Yawε daa yεl' Anabi Hagai ni o bəhim' o niriba maa ɳ-ɳɔ:

⁴ "Saha paaya ni yi me yimanmaŋ' yinsi n-kpe n-doya ka chε ka man' jεmbu duu lu n-dahim doya?

⁵ Dinzuγu Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo yeliya, 'Yi bi nya din niŋdi ya maa?

⁶ Yi biriti pampam, amaa ka ti chεrila biɛlabielə. Yi diri bindira, amaa ka di bi kuri ya kum; ka nyuri binnyura, amaa ka di bi kuri ya di kore. Yi yeri situra, amaa ka di bi kuri ya wari; ka tumdi tuma nyari liyiri ka di bemi kaman yi mal' li n-surila aziifu shεŋa din mali voya ni la.'

⁷ Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo lan bəhi, 'Yi bi nya din niŋdi ya maa?

⁸ Chamiya ti du zoya zuγu ɳ-ɳma dari na ti me n jεmbu duu maa; ka n suhu paligi di zuγu, ka lan nya jilima di ni.'

⁹ "Yi niŋdi puri atam pampam kpuγibυ tahima, amaa ka ti kpuγirila biɛlifu; ka yi mi yi zaŋ li kuli yiŋ' na, m-pɔbisir' li mi bahi. Bə n-chε ka di nyε lala? N jεmbu duu ni lu n-dahim doya, ka yi kpalim tumdila yimanmaŋ' yinsi mεbu tuma ka chε li la zuγu.' Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo n-yeli lala maa.

¹⁰ 'Dinzuγu ka zuγusaa ɳari ka saa bi lan mira, ka binshεyukam kɔŋ niŋbu.

¹¹ Mani n-chε ka sanzali zani tingban' ni mini di zoya zuγu ni puri ni zaŋ tabili thi puri ni ni olivi kpam thi puri ni ni binshεyukam din yiri tingban' ni na; ka chε ka di miisim maa tabili ninsalinim' mini biŋkɔbirι ni bε nuhi tuuni kam.'

Niriba maa dee Naawuni noli

¹² Di saha ka Shialtiel bia Zεrubabel la mini Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun daa nyε Maligumaaniba Zuγulaan' la ni niriba maa zaa daa dee Naawuni ɳo noli ni Anabi Hagai yeligu, ka say' ti o ni o nyela Naawuni tumo; ka lu Yawε sikuura ka zo o.

¹³ Di saha ka Hagai ɳun nyε Yawε tumo maa daa zaŋ Yawε yeligu n-yeli niriba maa. Yawε daa yeliya, "N ni be yi sani."

¹⁴Ka Yawε daa kpaŋsi Shialtiel bia Zεrubabel ɳun daa nyε Juda gomna la mini Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun daa nyε Maligumaaniba Zuyulaan' la ni niriba maa zaa suhuri, ka bε yiysi n-gbaai Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳun nyε bε Naawuni ɳɔ jɛmbu duu maa mebu

¹⁵gol' so ɳun daa pahir' ayɔbu biey' pisinaanahi dali, Naa Darius nam dibu yuma ayi la saha.

Hagai 2

Naawuni jɛmbu du' palli jilima

¹Yuuni maa puuni gol' so ɳun pahir' ayopoin biey' pisiniyini dali ka Yawε daa zaŋ o yεligu ti Anabi Hagai na ni o ti yεl' ti.

²O daa yεli Hagai ni o bɔhim' Shialtiel bia Zεrubabel ɳun daa nyε Juda gomna la mini Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun daa nyε Maligumaaniba zuylana ni niriba bεn kpalm la,

³ “Yi ni ɳuni n-lee kpalm n-nyε ɳun nini daa nya n jɛmbu du' kurili la jilima ni daa be shεm? Yi ni nya jɛmbu du' dini ɳɔ maa, wula ka di lee be yi sani? Di pa shεli di bi ɳmani shεli.

⁴Amaa Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya, ‘Zεrubabel, che ka a suhu kpεma; Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun nyε Maligumaaniba zuylan’ ɳɔ, che ka a suhu kpεma. Yinim' bεn zaa nyε tingbɔŋ ɳɔ ni niriba, tummiya tuma maa, m be yi sani.

⁵ Yi ni daa yi Ijipti na saha shεl' la ka n daa pun lɔnya alikauli ni n kul ni be yi sani. Di zɔriya dabiem.' ”

⁶ Hagai daa yεliya ni Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya, “Di ku yuui ka n dam zuysaa mini dunia ni teeku ni tingbani;

⁷ka dam zuliya kam, ka di zuyu che ka bε daazichi zaa kuli kpe na, ka n che ka duu ɳɔ mali jilima.

⁸Mani n-su anzinfə mini salima zaa. Man' Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.

⁹Ka jɛmbu du' palli ɳɔ jilima ni gari jɛmbu du' kurili la jilima, ka ni che ka suhudoo niŋ kpe; man' Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.”

Anabi Hagai ni niŋ maligumaana saawara shεm

¹⁰Naa Darius nam dibu yuma ayi puuni gol' so ɳun pahir' awεi biey' pisinaanahi dali ka Yawε daa zaŋ o yεligu ti Anabi Hagai.

¹¹Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ daa yεl' o mi, “Bɔhim' maligumaana m-baŋ zaligu ni yεli shεm zaŋ chan bɔhigu ɳɔ polo.

¹²Nir' yi zaŋ sara maligu nimdi din be kasi n-gur' o kparibu naɔgbambili n-zaŋ shihi bɔrɔbɔro bee bɛ ni duyi bindir' shɛli bee wain bee olivi kpam bee bindirigu balibu kam, di ni che ka lala bindira maa gba leei din be kasi?" Ka Maligumaana maa garigi yeli, "Aai."

¹³ Ka Hagai lan bɔh' o, "Ka nir' yi shihi kpima, ka kana ti shihi bindira maa, di ni che ka bindira maa leei din pa kasi?" Ka Maligumaana maa garigi yeli, "lin."

¹⁴Di saha maa ka Hagai daa yeli, "Yawɛ yeliya ni lala n-nyɛ yi zuliya ŋɔ niriba mini bɛ ni zaŋ be nuhi tum shɛlikam; dinzuu bɛ ni zaŋ binshɛlikam m-mali sara pa sara maligu bimbini zuyu nyɛla din pa kasi n sani."

Naawuni ni lo alikauli ni o ni niŋ alibarika niŋ o niriba ni shɛm

¹⁵"Suhimiya Naawuni, ka tɛhiya din yɛn niŋ ya pumpɔŋɔ zaŋ chani yɛla nya. Yi ni daa na bi piligi Yawɛ jɛmbu duu ŋɔ mebu tuma,

¹⁶so daa yi chaŋ kawaan' duli gbini ni o ti va li ka tɛhiri ni di ni paai kilɔgiram kɔbisiyi, o ti nyari ka di niŋdila kilɔgiram kɔbiga kɔŋko; ka so mi daa yi chaŋ wain duyu ni ni o ti le wain, ka tɛhiri ni di ni paai wain lita kɔbiga, o ti nyari ka di niŋdila wain lita pihinahi kɔŋko.

¹⁷Ka n che ka wuntan' mini maligu ni sakuya kanna ti kuri yi ni biri binshɛlikam, amaa ka yi na kul bi bɔri ni yi ŋmaligi lab' n sanna. Man' Yawɛ n-yeli lala maa.

¹⁸Zuŋɔ nyɛla gol' so ŋun pahir' awɛi biey' pisinaanahi, dabisi' shɛli dali yi ni soŋ Yawɛ jɛmbu duu tampuyili. Kpahimmiya nya din yɛn niŋ pumpɔŋɔ zaŋ chana.

¹⁹Hal kawana ni lan kani, ka wain tihi mini fiig tihi ni yɔya ni olivi tihi na bi wal' la zaa yoli, pumpɔŋɔ zaŋ chana, n ni niŋ alibarika niŋ yi ni."

Naawuni ni lo Zerubabel alikauli shɛm

²⁰Ka Yawɛ daa lan zaŋ o yeligu ti Hagai m-pahi buyi kulla gol' yino maa biey' pisinaanahi dali n-yel' o,

²¹"Yɛlim' Zerubabel ŋun nyɛ Juda gomna la ni di ku yuui ka n dam zuγusaa mini dunia,

²²ka wurim nam ʒiishshi ka che ka di yiko zan' tariga. N ni leb' chechɛbunsi mini bɛn mal' li chani pili; ka daai wɔribariba mini bɛ yuri luhi; ka bɛ ti zaŋ takɔbiri ku taba."

²³Yawɛ ŋun nyɛ Tɔbbihi Naa ŋɔ yeliya, "Dindali maa n ni ti zaŋ nyin' Shialtiel bia Zerubabel ŋun nyɛ n dabili ŋɔ n-zali zaashe' tital' ni ka a be kaman n nintu' shɛli din dihiri gbana la, dama mani m-piig' a. Man' Yawɛ ŋun nyɛ Tɔbbihi Naa ŋɔ n-yeli lala maa."

Zakaria

Zakaria 1

Naawuni yεl' o niriba ni bε labim' o sanna

1 Naa Dairus nam dibu yuma ayi puuni gol' so ɳun pahir' anii puuni ka Yawε daa zaŋ o yεligu ti Bεrekia bia Anabi Zakaria ɳun daa nyε Iddo yaanja la yεli,

2 "Man' Yawε suhu daa yiçisiya pam bahi yi yaannim' zuyu.

3 Dinzuyu yεlim' ba ni Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳɔ yεliya, 'Labimiya n sanna, ka n gba lab' yi sanna.'

4 Di benya kaman yi yaannim' ni daa be shεm la. Yuma pam din gari la puuni anabinim' bεn daŋ tooni daa zaŋ n yεligu n-tɔyisi ba yεli: Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳɔ yεliya, 'Chεliya yi bieri yoli mini yi daalahichi tuma biehigu la ka labi n sanna. Amaa ka bε daa bi sayi wum bee n-deei n noli.' Yawε n-yεli lala maa.

5 Ka yi yaannim' maa be ya pumpɔŋɔ? Ka anabinim' maa mi, bε gba na kul beni?

6 Amaa ka n yεligu maa mini n zaligunim' shεŋa n ni daa zaŋ ti n daba bεn nyε anabinim' maa daa pala din di yi yaannim' maa? Di saha ka niriba maa daa niŋ tuuba ka yεli, 'Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳɔ darigila ti tibili kaman di ni simdi shεm min' o ni lo ni o niŋ ti shεm.'

Anabi Zakaria nya yuri ɿii puuni

7 Naa Dairus nam dibu yuma ayi puuni gol' so ɳun pahiri piniyini ka bε boon' o Shεbat la biey' pisinaanahi dali ka Yawε daa zaŋ o yεligu ti man' Anabi Zakaria Bεrekia bia ɳun nyε Iddo yaanja la.

8 Ka n daa nya do' so ɿii puuni yuŋ ka o bari wɔr' ɿieyū. O daa ɿiebla vinvamli ni mitil tih sunsuuni, ka wɔr' ɿie' so mini wɔr' ɿie' taŋkpayu ni wɔr' pielli dol' o nyaanja.

9 Ka m bɔh' o, "N dana, ka yuri ɳɔ mi yεla lee nyεla wula?" Ka malaika so ɳun daa tɔyisi ma yεtɔyα maa garigi yεli ma, "N ni wuh' a bε yεla ni nyε shεm." Ka do' so ɳun daa ɿe tuturi ni maa daa garigi yεli,

10 "Yawε n-tim ba ni bε cham' gili kaai dunia ɳɔ nya."

11 Di nyaanja ka bε daa yεli Yawε malaika so ɳun daa ɿe tuturi ni maa, "Ti chan gili dunia zaa n-nya ka dunianim' zaa malila suhudoo."

12 Di saha maa ka Yawε malaika maa yεli, "Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳɔ, a suhu ni yiçisi bahi Jεrusalem mini Juda tinsi zuyu yuun' pisopɔin m-bɔŋɔ pumpɔŋɔ. Ka bɔ saha ka a lee yεn zo ba namboyu?"

13 Ka Yawε daa zaŋ suhukpaŋsibo yεtɔyα n-garigi malaika so ɳun daa yεli ma yεtɔyα maa.

14Ka malaika so ɳun daa yeli ma yetɔya maa yeli ma, “Molimi molo yeli, Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: N yuri Jørusalem mini Ziɔn pam.

15N suhu yiysiya pam bahi zuliya shεb’ bεn be afua ni la zuyu. N suhu daa yiysiila biɛla bahi n niriba maa zuyu, amaa ka bε kpe di ni n-dihi ba wahala bieri pahi.

16Dinzuyu n labila Jørusalem na nti zo li nambɔyu, bε ni lab’ me n jømbu duu la yaha, ka n che ka bε teei bimbuyisirigu m-buyisi Jørusalem.” Man’ Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ n-yeli lala maa.

17Malaika maa daa lan yeli ma, “Molimi molo pahi yeli, Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ yeliya, N ni che ka n tinsi maa lan tɔŋ, ka lan sɔŋ Jørusalem, ka di wuhi ni mani n-su li.”

Binyila 3ii Nyabu

18Ka n daa ti kpuyi n zuyu n-lihi nya binyila anahi 3ii shεl’ ni yaha.

19Ka n daa bɔhi malaika so ɳun daa yeli ma yetɔya maa, “Ka binyila ɳɔ mi yela lee nyela wula?” Ka o garigi yeli ma, “Yila maa nyela din 3e dunia ɳɔ yikonim’ bεn daa wurim Judanim’ mini Izraelnim’ ni Jørusalemnima kρεhi yɔyu la zaani.”

20Di saha ka Yawε daa wuhi ma machεlinim’ anahi.

21Ka m bɔh’ o, “Ka bɔ ka bε lee kana ni bε ti niŋ?” Ka o garigi yeli ma, “Bεmbɔŋɔ n-nyε binyila din daa wurim Judanima, ka so bi tooi kɔhim la. Amaa machεlinim’ ɳɔ nyela bεn kana ni bε ti kρεhi ba dabiεm, ka kabi zuliya shεb’ bεn daa lu Juda tiŋgbɔŋ zuyu n-wurim di niriba kρεhi yɔyu la binyila maa.”

Zakaria 2

Anabi Zakaria ni nya bimbuyisirigu 3ii puuni shem

1Ka n daa ti lan lihi nya do’ so ka o gbib’ bimbuyisirigu o nuu ni.

2Ka n daa bɔh’ o, “Ya polo ka a chana?” Ka o garigi yeli ma, “N Chanimi ni n ti buyisi Jørusalem m-baŋ di wɔyilim mini di yeliŋ ni nyε shem.”

3Di saha ka n daa nya ka malaika so ɳun daa pun yeli ma yetɔya la kana ti zani, ka malaika so daa ka o sanna.

4Ka malaika so ɳun daa daŋ tooni na maa yeli malaika so ɳun doli nyaanja na maa, “Guui chanj ti yeli nachimbil’ so ɳun mali bimbuyisirigu maa ni niriba pam mini niyi pam n-yen be Jørusalem; ka di be kaman tiŋkpansi din ka goma la.

5Yawε yeliya ni omaŋmaŋ’ n-yen nyε buyim gooni gili Jørusalem n-gul’ li, ka be di ni ni o jilima zaa.”

Naawuni yeli Izraelnim’ ni bε labimi yinj

6-7Yawε ɳun nyε Naawuni ɳo daa yεl' o niriba maa, "Mani n-daa wurim ya bahi ka yi chanj ti be luy' shεlikam, dinzuγu yinim' bεn be tinzun tingboŋ ni maa, Zomiya yi Babilon n-lab' Jεrusalεm na.

8Dunkam shihi ya, n nimbielim ka o shihi maa." Dinzuγu ka Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo zaŋ o yεligu tim ma ni n yεli zuliya shεb' bεn nahind' o niriba la:

9"Yawε maŋmaŋ' ni lu yi zuγu, ka che ka ninvuy' shεb' bεn daa yi nyε yi daba la ɳmaligi nyaŋ ya." Ka lala yi niŋ, dina n-ni che ka sokam baŋ ni Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo n-shiri tim ma na.

10Yawε yεliya, "Yinim' Jεrusalεmnima, yilimiya suhupielli yila, dama n kanimina ni n ti be yi sani!"

11Di saha maa zuliya pam ni ti zo n-ka Yawε sanna nti leeg' o niriba. Ka ɳun' Yawε ni be yi sani, ka yi baŋ ni ɳun' Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo n-shiri tim ma yi sanna maa.

12Ka Yawε ni lan deei Juda n-su tingboŋ kasi maa, ka lan pii Jεrusalεm yaha.

13Sokam fom' baalim Yawε tooni, dama o yiγisi zani luy' kasi biεhigu shee la.

Zakaria 3

Anabi Zakaria nya Maligumaaniba Zuγulan ʒii puuni

1 Di saha ka o daa wuhi ma Jøshua ɳun nyε Maligumaaniba Zuγulan' la ka o ʒe Yawε malaika tooni, ka Sintani ʒe o nudirigu polo ni o fiyis' o.

2 Ka Yawε daa yεli Sintani, "Nyin' Sintani, man' Yawε kpahir' a zuγu ni! Man' Yawε ɳun pii Jεrusalεm la kpahir' a zuγu ni! Doo ɳo ɳmanila bε ni darigi yihi da' shεli buγim ni."

3Jøshua daa yεla binyer' dayiri ʒe malaika maa tooni.

4Ka malaika maa daa yεl' o malaika tab' bεn ʒe o tooni, "Yeemiya doo maa ni ye binyer' day' shεŋa maa." Di saha maa ka o daa yεli Jøshua, "N yihila a daalahichi, ka yεn zaŋ binyer' suma yεl' a."

5Ka n daa yεli, "Zanmiya bantab' viell vil' o zuγu." Ka bε daa zaŋ bantab' vielli maa vil' o zuγu maa, ka zaŋ binyer' sun yεl' o; ka Yawε malaika maa ʒieya.

6Di saha ka Yawε malaika maa daa yεli Jøshua,

7"Yawε ɳun nyε Tεbbihi Naa ɳo yεliya: A yi ni doli n zaligunima ka tumdi n ni zal' a tuun' shεŋa ni a tum, n ni che ka a su n jεmbu duu tuma, ka ti a zaashee bεn ʒe kpe ɳo sunsuuni.

8Dinzuγu nyin' Jøshua ɳun nyε maligumaaniba zuγulan' ɳo min' a maligumaanitab' bεn ʒiin' a tooni ka nyε binsuma din ti yεn kana shihirili la, wummiya: N ni yihi n dab' so bε ni booni Tiwul' polli la palo.

⁹N ni zaŋ kuy' yini sheli din mali nina ayopɔin sɔŋ Jɔshua tooni; ka sab' sabbu sheli pa di zuyu yeli, 'Dahin yini puuni, n ni ti yihi tingbɔŋ ḥo daalahichi bahi.

¹⁰Dindali maa yi ni ti boli tab' na ka yi ti ʒini yi wain tihi mini yi fiig tihi gbini.' " Man' Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo n-yeli lala maa.

Zakaria 4

Anabi Zakaria nya firilatamdigu ʒii puuni

¹Ka malaika so ḥun daa yeli ma yεtɔya maa daa lan labina nti neei ma kaman nir' ni yi gbihiri ka bε neeg' o shem la.

²O daa bɔhi ma mi, "Bɔ ka a lee nya?" Ka n garigi yeli, "N nyala salima firilatamdigu, ka laa tam di zuyu; ka firilania ayopɔin tam di zuyu; ka firila kam mali mihi ayopɔin,

³ ka olivi tih' ayi ʒe m-bayi firilatamdigu maa nudirigu mini nuzaa polo."

⁴Ka n daa bɔhi malaika maa, "N dana, bɔ ka binyara ḥo lee wuhira."

⁵Ka o gba ḥimaligi bɔhi ma, "A bi mi di ni nyε sheli?" Ka n garigi yeli, "N dana, m bi mi."

Naawuni lo Zerubabel alikauli

⁶Ka o daa yeli ma, Yawε ḥun nyε Tɔbbihi Naa ḥo ni yeli Zerubabel shem m-bɔŋɔ, "Pa a kpiɔŋ bee a yiko zuyu, amaa n Shia yiko zuyu.

⁷Nyin' zoli din do Zerubabel tooni ḥo, bɔ n-lee nyε a? A ni leei tintani. O ni me Naawuni jembu duu maa. Ka o yi ti zaŋ kuy' sheli din bahindi nyaanja pa di zuyu, di saha maa niriba ni ti kuhi yeli, 'Naawuni nirlim galisiya, Naawuni nirlim galisiya.' "

⁸Ka Yawε daa lan yeli ma,

⁹"Zerubabel n-sɔŋ Naawuni Jembu Duu ḥo tampuyili. O mi ni me li naai. Dina n-ni chε ka n niriba maa baŋ ni mani n-shiri tim a bε sanna.

¹⁰Iuni n-lee ni ʒiem tuma biɛla dabisili? Niriba yi ti nya tammeri bimbuyisirigu Zerubabel nuu ni, di ni niŋ ba suhupielli." Firilania ayopɔin la wuhirila Yawε nina din lihiri gindi dunia ḥo zaa la.

¹¹Di saha ka m bɔhi malaika maa, "Ka bɔ ka olivi tih' ayi din ʒe m-bayi firilatamdigu la yaya ayi la mi lee wuhira?

¹²Ka olivi tiwula ayi shεŋa din ʒe m-bayi salima bimmulima ayi shεŋa ni bε ni boori olivi kpam la mi gbinni lee nyela wula?"

¹³Ka o bɔhi ma, "A bi mi di ni nyε sheli?" Ka n garigi yeli, "N dana, m bi mi."

¹⁴Ka o yeli ma, "Dimbɔŋɔ maa wuhirila bε ni booi kpam bahi shεb' zuyuri ni ni bε tum ḥun nyε dunia ḥo zaa Duuma la tuma."

Zakaria 5

Gban sheli din be pohim ni yiyira

- ¹Ka n daa ti lan kpuyi n zuyu lihi nya gban' sheli ka di be pohim ni yiyira.
- ²Ka malaika maa bohi ma, "Bo ka a lee nya maa?" Ka n garigi yeli, "N nyala gbañ ka di be pohim ni yiyira, ka di woyilim nyε mita awεi, ka di yeliñ mi nyε mita anahi ni pirigili."
- ³Di saha ka o yeli ma, "Sabbu din sab' pa di zuyu wuhiya ni noli yelibu yelli nyεn go n-gil' dunia ḥo zaa. Gbañ maa yay' yini polo sab' wuhi ni bε ni yihī tayiñ kam tingbani ḥo ni; ka yay' yini polo mi sab' yeli ni ḥunkam ḥmari ȝiri m-pōri pōri, bε ni yih' o gba.
- ⁴Yawε yeliya, 'N ni che ka di yi n-chaj ti kpe tayiñ mini ḥun ḥmari ȝiri m-pōri n yuli yinsi n-sayim bε binsheyukam zañ tabili dari mini kuya.'

Pay' so ḥun be pieyu ni ȝii nyabu

- ⁵Ka malaika so ḥun daa yeli ma yetɔya maa daa lan kana ti yeli ma, "Nyama, binshel' lan yina chana."
- ⁶Ka m boh' o, "Bo n-lee nyε li?" Ka o garigi yeli, "Di nyela pieyu, ka nyε din ȝe bε daalahichi zaani dunia ḥo zaa ni."
- ⁷Pieyu maa daa malila liñ. Ka n daa kul lihiri hal ti nya ka di liñ' maa wuji zuγusaa, ka paya ȝi pieyu maa puuni.
- ⁸Ka malaika maa yeli, "Pay' ḥo nyela tuumbieri kɔtomsi." Ka o daa dihi pay' maa ȝili pieyu maa ni ka zañ di liñ' maa pil' li.
- ⁹Ka n daa kpuyi n zuyu lihi nya payiba ayi ka bε yiñiri kpari m polo na, ka bε kpiñkpama ḥmani shinshingooro kpiñkpama. Ka bε daa kpuy' pieyu maa zuγusaa n-zañ li yiñi chaj.
- ¹⁰Ka m bohi malaika so ḥun daa yeli ma yetɔya maa, "Ya ka bε lee mal' li chana?"
- ¹¹Ka o garigi yeli, "Bε mal' li kunila Babilon tingboñ ni ni bε ti me di duu zali nimaani. Bε yi ti me di duu maa naai, bε ni zañ pieyu maa zali di ni."

Zakaria 6

Anabi Zakaria ni nya chechebunsi anahi ȝii puuni shem

- ¹Ka n daa lan kpuyi n zuyu lihi nya chechebunsi anahi ka di yi daanya zoya ayi sunsuuni na.
- ²Wɔr' ȝiehi n-daa vɔri chechebunj' din dañ tooni, ka wɔr' sabila vɔri chechebunj' din pah' ayi,
- ³ka wɔr' pieła vɔri chechebunj' din pah' ata, ka wɔr' fufuhisi vɔri chechebunj' din pah' anahi mi.

⁴Ka n daa bohi malaika so ɳun daa yeli ma yetɔya maa, “N dana, ka bɔ ka chechebunsi ɳɔ lee wuhira?”

⁵Ka o garigi yeli ma, “Dimbɔŋɔnim’ maa nyɛla din ɣe pɔhima anahi din yi Yawɛ ɳun su dunia ɳɔ zaa la sanna zaani.”

⁶Wɔr’ sabila ni daa vɔri chechebun’ shel’ la daa zaŋ kpala nuzaa polo din nyɛ Babilɔn polo la, ka wɔr’ piɛla ni daa vɔri chechebun’ shel’ la zaŋ kpa wulinluhili polo, ka wɔr’ fufuhisi ni daa vɔri chechebun’ shel’ la mi zaŋ kpa nudirigu polo.

⁷Wɔr’ fufuhisi la ni daa ti yina, bɛ ni’ daa kul ɳmerimi ni bɛ kaai gili dunia ɳɔ. Ka malaika maa daa yeli ba, “Chamiya kaai gili dunia ɳɔ, ka bɛ daa chan̄.”

⁸Di saha ka malaika maa daa kuhi yeli ma, “Nyama, wɔr’ shɛb’ bɛn zaŋ kpa nuzaa polo din nyɛ Babilɔn polo la nyɛla bɛn che ka Yawɛ suhu maai.”

Bɛ zaŋ nam zu�upiligu pili Jɔshua

⁹Ka Yawɛ daa yeli ma

¹⁰“Zanj̄m’ anzinfa mini salima din nyɛ pin’ sheŋja Hεlidai mini Tɔbija ni Jεdaya bɛn yi Babilɔn na la ni zaŋ ti la n-chan̄ Zεfania bia Jɔsia yiŋa yomyom

¹¹ti zaŋ anzinfa mini salima maa m-mali nam zu�upiligu n-zaŋ li pili Jεhɔzadak bia Jɔshua ɳun nyɛ maligumaaniba zu�ulan’ la.

¹²Yεlim’ o ni Yawɛ ɳun nyɛ Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya ni ninvuy’ so bɛ ni booni Tiwulli la ni zoog’ o biɛhigu shee n-yiyisi me Yawɛ jεmbu duu la.

¹³Duna n-nyɛ ɳun yen me Yawɛ jεmbu duu maa ka nya jilima shel’ din nyɛ naa jilima n-ʒin’ o nam ʒiishee. Ka maligumaana ni ɣe m-bay’ o nam ʒiishee maa, ka bɛ niriba ayi maa ni layim tumdi ni suhudoo ni naŋban’ yini.

¹⁴Ka bɛ ni teeri nam zu�upiligu maa yɛla Yawɛ jεmbu duu maa ni. Hεlidai mini Tɔbija ni Jεdaya ni Jɔsia n-yen su di fukumsi.”

¹⁵Ka ninvuy’ shɛb bɛn be katiŋa ni kana nti sɔŋ me Yawɛ jεmbu duu maa. Ka di yi ti me n-naai, dina n-ni che ka yi baŋ ni Yawɛ ɳun nyɛ Tɔbbihi Naa ɳɔ n-shiri tim ma yi sanna. Ka di mi ni tooi nanila yi yi ni doli Yawɛ ɳun nyɛ yi Naawuni ɳɔ zaligunim’ vienyεliŋga

Zakaria 7

Naawuni galim nolɔbo din bi tuhi

¹Naa Dairus nam dibu yuma anahi saha, ka Yawɛ daa zaŋ o yeligu ti anabi Zakaria, gol’ so ɳun pah’ awɛi (ka bɛ boon’ o Kisilev) la daba anahi dali.

²Bεtεlnima n-daa tim Shareza mini Rεgεmmεlεk m-pahi bɛ ninvuy’ shɛb’ zu�u ni bɛ chan̄ ti suhi Yawɛ ka o zo ba nambɔyu,

³ka bɔhi maligumaaniba min' anabinima bɔhigu sheli. Bɔhigu maa m-bɔŋɔ: "Ti na kul lom' noli, ka fabilim' gol' so ɳun pah' anu ni kaman ti ni pun niŋdi shem yuma pam din gari ɳɔ ni la?"

⁴Di saha ka Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ daa yeli ma,

⁵"Bɔhim' tingbɔŋ ɳɔ ni niriba maa mini maligumaaniba maa, 'Yi ni daa lɔri noli, ka fabindi gol' so ɳun pah' anu ni mini gol' so ɳun pah' ayopɔin ni zaŋ ti paai yuun' pisopɔin la, mani ka yi daa niŋdi lala tiri maa?

⁶Ka yi ni diri ka nyur' la, pa yimaŋmaŋ' kore ka yi niŋdi lala kura?" "

⁷Lala ka Yawε daa pun yεl' anabnim' bɛn daŋ tooni na la, ka bε yeli ya saha sheli Jεrusalem ni daa pali niriba ka tɔŋdi la. Ka di daa pala di fɔndi ni kɔŋko ka niriba daa be, amaa di fɔndi maa zaŋ tabili di nudirigu polo mini wulinluhili polo zolɔna ni tinsi la zaa ni ka niriba daa be.

Nɔzayisibo zuyu chε ka Izraεlnim' kpe dabitim ni

⁸Ka Yawε daa yeli anabi Zakaria: Yεlim' ba,

⁹"Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ ni yeli shem m-bɔŋɔ: 'Karimiya saria ka di doli yεlimaŋli soli, ka niŋmiya nirlim, ka zomiya tab' namboŋu.

¹⁰Di nahindiya pakoya mini kpibisi ni tinzunnim' bɛn be yi ni zaŋ tabili nandaamba. Yi mi di lɔnya yi kpee zaŋ' biɛyŋu niŋbu nia yi suhuri ni." "

¹¹Amaa ka bε daa niŋ tipawumli zayisi wumbu.

¹²Bε daa chε ka bε suhuri kpaŋmi kaman kuyili la. Ka bε ni daa zayisi ni bε ku wum Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ ni daa pun zaŋ o yεligu n-ti anabnim' shεb' bɛn daŋ tooni na yεligu la zuyu, ka Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ suhu daa yiŋsi pam bahi bε zuyu.

¹³Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya, "N ni daa kuhi boli ba ka bε zayisi wumbu shem, lala zuyu ka bε daa kuhi boli ma ka n gba zayisi ba garigibu.

¹⁴Ka n daa niŋ kaman pɔhimziεpilinga n-wurim ba kpεhi tinzun tinsi ni din nyε luy' sheli so ni bi mi ba. Ka tingbɔŋ ɳɔ daa kpalm zani dabari, ka so bi lan kperi di ni gariti yira. Lala ka di daa niŋ ka tingban' suŋ maa ti leei so ni ka shel' ni."

Zakaria 8

Naawuni Io alikauli ni o ni lan neei Jεrusalem

¹Ka Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ daa lan yeli ma,

²"Man' Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya, 'N suhu kul yεla Zιon sɔŋbu zuyu, ka n zabiri nyuli ni suhuyiyisili di zuyu.' "

³Yawε lan yeli, "N ni lab' Zιon na nti be Jεrusalem, ka bε ni ti booni Jεrusalem la yεlimaŋli tiŋa; ka boli Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ zol' la, zoli din be kasi."

⁴Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo lan yεli yaha, “Do’ kura mini pay’ kpamba bεn dihiri jaŋgbεhi ni lan ɿiini Jεrusalεm puuni sɔnangbanyεhi.

⁵Ka bidibbihi mini bipuyimbibi ni doli Jεrusalεm solɔri diemda.”

⁶Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo lan yεli, “Yinim’ ninvuy’ shεb’ bεn kpalim beni pumpɔŋɔ ɳo sani, di pa shεli ka yi tεhi ni yεlli ɳo ku tooi nani, amaa man’ sani, di ni tooi nani.”

⁷Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo lan yεli yaha, “N ni yihi n niriba bεn be tingban’ shεŋja din be wulimpuhili mini wulinluhili polo la

⁸n-zaŋ ba na ka bε ti be Jεrusalεm; ka bε nyε n niriba, ka n gba nyε bε Naawuni; ka n zaŋ ɿeyimtali mini wuntitali su ba.”

⁹Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo lan yεli, “Yinim’ bεn wumdi yetɔy’ shεŋja anabinim’ ni daa yεli bε ni daa zali n jεmbu duu ɳo tanzaa saha shεl’ la wuhiya ni n jεmbu duu maa ni me, kpaŋsimiya yimaŋa.

¹⁰Dama dabisi’ shεŋja din daa danj di saha maa tooni puuni, so daa naan ku tooi bu ninsal’ paa bee n-zaŋ biŋkɔbigu tum tuun’ shεli; ka so daa yi yen yi bee n-yen lab’ kpe na, bε mini bε dimnim’ kul varimi. Mani n-daa tuyindi ba maa.

¹¹Amaa pumpɔŋɔ, n ku lan niŋ yinim’ bε kpalim ɳo kaman n ni daa niŋ kurimbuni ha niriba maa shεm maa.” Man’ Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo n-yεli lala maa.

¹²“Sokam ni tooi bir’ o bimbira ni suhudoo. Tihi din wandi wala ni wali, ka tingban’ ni bindira niŋ, ka saa gba mi pam. N ni chε ka n ninvuy’ shεb’ bεn kpalim ɳo di binyara ɳo zaa daanfaani.

¹³Yinim’ Judanim’ mini Izraεlnima, tinzunnim’ daa yi maani ya la ansarisi n-turi tab’ yεra, ‘Mbusim shεli din bahi Judanim’ mini Izraεlnim’ yol’ la lum’ a zuŋu.’ Amaa n ni tiligi ya, ka tinzunnim’ maa lan ɳimaligi yεl’ taba, ‘Nyam’ alibarika shεli tatabo Judanim’ mini Izraεlnim’ ni nya la.’ Dinzuyu di zɔri ya dabiεm, kul maliya suhukpeeni.”

¹⁴Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo lan yεli, “Saha shεli yi yaannim’ ni daa ku ma suli, ka n suhu yiŋisi la, n daa loya ni n ni chε ka zay’ bieŋu paai ba; ka daa bi tayi n tεha zaŋ chaŋ di polo.

¹⁵Amaa pumpɔŋɔ, n lo nia ni n niŋ alibarika niŋ Jεrusalεmnim’ mini Judanim’ ni, dinzuyu di chεliya ka yi suhuri zɔhira.

¹⁶Di ni naŋ’ simdi ni yi niŋ shεm m-bɔŋɔ: Yεlimiya tab’ yεlimanŋli, ka karimiya saria ka di doli yεlimanŋli soli, ka lan nyε din tiri suhudoo yi kootunim’ ni.

¹⁷Miriya ka yi lo tab’ zay’ bieŋu niŋbu nia yi suhuri ni. Yi mi miriya ka yi pɔri pɔri n-dirí ɿiri shεhira. N je dimboŋɔnim’ zaa ha.” Man’ Yawε n-yεli lala maa.

¹⁸Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳo daa lan yεli ma,

19“Man’ Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ yeliya: Gol’ so ɳun pah’ anahi mini ɳun pah’ anu ni ɳun pah’ ayopɔin ni ɳun pahi pia puuni nolobo la zaa ha ni ti leela suhupielli saha Judanim’ sani. Dinzuγu yumiya yelimanji mini suhudoo.”

20Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ lan yeli, “Saha kanna ka niriba ni ti yi tinsi pam ni kana,

21ka tin’ yin’ nim’ ni ti yeli tin’ shelinima, ‘Ti chanimi ni ti ti jem Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ, ka suh’ o ka o niŋ alibarika niŋ ti ni. Kamiyana ka ti mini ya chan.’

22Niriba pam mini zuliya shεb’ bεn mali yiko pam ni ti ka Jεrusalem na nti jem Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ, ka suh’ o ka o niŋ alibarika niŋ bε ni.”

23Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ lan yeli yaha, “Di saha maa tinzun’ tiŋ’ kam niriba pia ni ti kana nti ɣe n-gbaai Yεhudia nira binyεrigu ka yeli, ‘Che ka ti dol’ a kul’ a ya, dama ti wumya ni Naawuni be yi sani.

Zakaria 9

Izraelnim’ dimnim’ tibili darigibu

1Yawε ni yeli shεm m-bøŋɔ: N ni darigi Hadirak tingbøŋnim’ mini Damaskusnim’ tibili. Pa Izraelnim’ zuliya kɔŋko ka Yawε su, amaa ɳuna n-su Siria tingbøŋ gba.

2Ka Hamat din mini Hadirak di tintarisi la gba nyεla o ni su shεli zaŋ tabili Taai mini Sidɔn hal bε ni mali baŋsim la zaa yoli.

3Taainim’ mεla birini gili bεmaŋa, ka va anzinfə mini salima puli kaman taŋkpayu la!

4Amaa ti Duuma ni deei bε ni mali shεlikam zaa maa. Naawuni ni zaŋ bε daazichi maa bahi teeku ni, ka nyo bε tiŋ’ maa buyim ka di di n-lu n-dahim.

5Ka Ashikεlønnim’ nya li, ka dabiεm kpe ba, ka Gazanim’ gba nya li, ka di zab’ ba pam. Lala n-yεn nyε Ekuøønnim’ gba, ka bε tahima zaa ni bɔrigi. Gaza ni kɔŋ naa, ka Ashikεløn kpalm zan’ dabari.

6Ka zuliya gari ni kana ti be Ashidød. “Ka n siyisi Filistianim’ bεn nyε karimbaannim’ la.

7Bε ku lan di jifa bee ɳ-ɳub’ nin’ shεli din chihiri ɳubbu. Ka bε puuni bεn kpalm ni lee i n niriba, ka mali bε dan Judø zuliya puuni kaman Jεbusinim’ la.

8N ni guli n tingbøŋ maa, ka ku che ka tøbbihi kpe di ni gari. M mi ku sayi ka kpeengarigunim’ lan nahim n niriba yaha, dama mmaŋmaŋ’ nini nya bε ni di wahala shεm.”

Dahin shεli ha naa

⁹Ziənnima, Maliya suhupielli pam! Ynim' Jérusalémnima, tahimiya suhupielli tahigu! Nyamiya, Yi naa kani yi sanna! O nyaŋmi ka di nasara n-kanna maa, amaa o nyɛla siyisimanjlana, ka bari buŋa ɻun nyɛ buŋ' polli.

¹⁰N ni yihi tɔbutuhiri' chechebunsi Ifriim, ka yihi yuri Jérusalém; ka kab' tɔb' shɛŋa bɛ ni mali tuhiri tɔbu. Yi naa maa ni tim sandaani zuliya ni zuliya sunsuuni. O ni su teeku noli zaŋ ti kpa di tarisi. Yufretiiz Mɔyili noli zaŋ ti kpa dunia tariga.

Naawuni niriba labisibu na

¹¹N ni daa lonya alikauli sheli ni ɣim yihibu sara maligu shɛhira la zuyu, n ni ti yi niriba bɛn be dabitim ni la yolisim. N ni yihi ba dabitim kɔbil' kunj la ni.

¹²Ynim' bɛn be dabitim ni ka mali tahima pumpɔŋɔ ɻo, labimiya yi birini ni na. N yeri ya mi, n ni niŋ alibarika ɣii buyi zuyu niŋ yi ni.

¹³N ni gɔŋ Juda kaman tɔb' la, ka zaŋ Ifriim mi leei di piɛma. N ni zaŋ Ziən leei takɔbi n-tuhi Giriisinima.

¹⁴Yawɛ ni ka o niriba sanna; o ni to o piɛma ka di be kaman saa nyayisibu la. Ti Duuma NAAWUNI ni ti piɛb' kikaa; ka ni ti be nudirigu polo pɔhim ni kanna.

¹⁵Yawɛ ɻun nyɛ tɔbbihi naa ɻo ni gul' o niriba, ka che ka bɛ nyaŋ bɛ dimnima. Bɛ ni ti tahiri tɔb' gɔyū ni kaman danyuriba la, ka ti yihi bɛ dimnim' ɣim, ka di zɔri kaman sara maligu ɣim ka bɛ zaŋ niŋ laa ni n-kpaai pa bimbini zuyu la.

¹⁶Dindali maa yi ti paai, Yawɛ ɻun nyɛ bɛ Naawuni ɻo ni tiligi ba kaman piɛgul' ni tiligir' o piɛri barina ni shɛm la. Bɛ ni ti nyelisiri bɛ tiŋgbani maa ni kaman nam zuypiligu ni waya la.

¹⁷Di bierisunŋ mini di viɛlim ti ku mali kpee! Di kawana ni ti che ka nachimbihi mali kpiɔŋ, ka di wain mi che ka payisara ni' nyeena.

Zakaria 10

Naawuni lo alikauli ni o ni tilig' o niriba

¹Suhimiya Yawɛ saa salan' saa mibu saha. Yawɛ n-che ka saa sagbana zaani mira, ka di che ka sokam puri bindira niŋda.

²Buya mini laasabuniŋdiba ni yeri shɛm ka wuhiri niriba shɛm nyɛla ɣiri. Ka ninvuy' shɛb' mi yeri ni bɛ kahigirila zahima gbinni wuhiri niriba, amaa lala maa gba kul nyɛla yoħingu; ka bɛ niriba suhukpansibo ka buchi. Dinzuju ka niriba maa dari gindi kaman piɛri bɛn bɔrigi la. Bɛ kul bela wahala ni bɛ ni ka gul' maa zuyu.

³N suhu yiysiya pam bahi tinzungnim' bɛn yi su n niriba maa zuyu. N ni darigi bɛ tibili. Judanim' nyɛla n niriba, ka man' Yawɛ ɻun nyɛ Tɔbbihi Naa ɻo ni gbib' ba. Bɛna n-yɛn nyɛ n tɔbutuhiri' yuri bɛn mali yiko pam.

⁴Bɛ puuni ka kuy' tuuli ti yɛn yina. Bɛ puuni ka suyili kpaa ti yɛn yina. Bɛ puuni ka tɔbutuhiri' tɔbu ti yɛn yina. Bɛ puuni ka zuyulan' kam ti yɛn yina.

⁵Judanim' ni ɳmanila təbbi' shəb' bən di nasara ka no bə dimnim' firi soli zuyu bayiri ni; dama Yawə be bə sani. Bə ni tuhi nyaŋ bə dimnim' bən nyə təbutuhiri' wəribariba la.

⁶N ni chə ka Judanim' mali kpiəŋ; ka fa Izraəlnim' mi bahi. N ni zo ba nambəyū, ka zaŋ ba labisi yiŋ' na. Bə ni be kaman n na ʒi n-zayisi ba. Mani n-nyə Yawə jun nyə bə Naawuni; ka ni wum bə suhigu.

⁷Izraəlnim' ni mali kpiəŋ kaman təbbihi la, ka mali suhupielli kaman wain nyuriba la. Bə bihi ni ti teei bə nasara dibu maa yəla, ka mali suhupielli Yawə ni tum shəm maa zuyu.

⁸N ni boli n niriba n-layim ba. N ni fa ba bahi, ka chə ka bə kalinli zooi kaman bə ni daa pun be shəm.

⁹Hal n ni kul wurim ba kpəhi tinzun tinsi ni la zaa yoli, bə ni be katinsi maa ha ka teeri n yəla. Bə mini bə bihi ni tiligi, ka ni ti layim tab' labina.

¹⁰N ni yihi ba Ijipti mini Asiria labisina ti ʒili bəmaŋmaŋ' tingbəŋ ni. N ni zaŋ ba ʒili Giliad mini Lebanon, ka tingbəŋ maa zaa ti pali niriba hal ka palo ti ku lan beni.

¹¹Bə yi ti kpe Ijipti teeku ni ni bə gari, n ni chə ka di kom pirigi buyi dəni, ka Nail Mɔyili bulli la leei tiŋ' kuŋ. Ka Asirianim' bən nyə karimbaannim' la ti nya filiŋ, ka Ijiptinim' bən mali kpiəŋ la mi kəŋ yiko.

¹²N ni chə ka bə nya kpiəŋ Yawə sani, ka bə ni ti n yuli jilima. Man' Yawə n-yeli lala maa.

Zakaria 11

Na' bieri lubu yəla

¹Lebanon, yoom' a dunoya ka buyim tooi di a sida tihi luhi.

²Tihi din vari kul sabigi sahakam, fabilimiya, dama sida tihi luya; ti' suma la zaa bəhi yoli! Bashan oki tihi, fabilimiya, dama bə ɳma nyəŋ tihi la zaa luhi!

³Wummiya pięguliba fabila mini bə kuhigu; bə kəŋ bə jilima! Wummiya gbuyma kuhigu; dama nyəŋ din dolisi Joođen Mɔyili la sayimya!

Pięguliba ayi yəla

⁴Yawə jun nyə n Naawuni ɳɔ yeliya, "Zanimi pięgul' zaani n-gul' pię' shəb' bə ni yən ku ɳɔ.

⁵Ninvuy' shəb' bən da ba ku ba mi bi nya tibidarigibo; ka bən kəhi bə nimdi mi yəli, 'Ti payiri Naawuni! Ti leei bundaannima.' Hal pieri maa maŋmaŋ' pięguliba maa daa bi zo ba nambəyū."

⁶(Yawε yeliya, “N ku lan zo dunia ḥo nim’ nambɔyu. Mmañmanj’ ni zañ bε zaa yinoyino niጀ be ጀiziinitab’ nuu ni, ka lan zañ ba yinoyino niጀ nanim’ fukumsi ni; ka be nahim dunia tiŋgbani ḥo, ka n ku fa so be nuu ni bahi.”)

⁷Ka bεn daa dari pieri ḥ-ŋmaligiri kohiri bu ma paa, ka n leei piε’ shεb’ be ni daa yεn ku gula. Ka n daa bo jaanqbeh’ ayi m-boli zay’ yini yuli “anfaani,” ka boli din pah’ ayi mi yuli “naŋban’ yini.” Ka n daa leei pieri maa gula.

⁸Ka n nyee daa ti nyɔni piεguliba ata shεb’ bεn daa je ma, ka n kari ba gol’ yini puuni.

⁹Ka n daa ti yeli pieri maa, “N ku lan nyε yi gula. Yi ni bεn yεn kpi, kpima; ka bεn yεn bahi yoli, bahi yoli; ka che bεn kpalim ka be ŋmaligi ḥub’ taba.”

¹⁰Ka n daa kabi jaanqbe’ shεli din yuli booni “Anfaani” la ni n lɔrigi Yawε ni daa lo zuliya kam alikauli shεl’ la.

¹¹Ka alikauli maa daa shiri lɔrigi dindali maa. Ka bεn daa dari pieri maa ḥ-ŋmaligiri kohiri la daa lihiri ma nti banj ni Yawε n-wuhiri ba shεli n ni niጀ shεm maa puuni.

¹²Ka n daa yeli ba, yi yi nya ka di simdi, yin’ yomiya ma n tuma yori. Ka yi yi ku yo ma, yin’ maliya li. Ka be daa bo anzinfə layibaligu pihita yo ma.

¹³Ka Yawε daa yeli ma, “Zaŋm’ li ti niጀ Yawε liyiri poŋ ni.” Be ni daa zali n daa shεm m-bala. Ka n daa zañ anzinfə layibaligu pihita maa niጀ Yawε jεmbu duu liyiri ni.

¹⁴Ka n daa lan kab’ jaanqbe’ shεli din pah’ ayi ka di yuli booni Naŋban’ yini la, ka Juda mini Izrael naŋbanyini biεhigu la daa sayim.

¹⁵Ka Yawε daa yeli ma, “Zaŋm’ piεgul’ so ḥun ka buchi nεma pumpɔŋɔ.

¹⁶N yεn bola piεgul’ so tiŋgbɔŋ ḥo ni ḥun bayá ku be n pieri bεn be barina ni maa bee n-lihiri bɔri bεn bɔrigi shee bee n-tibiri bεn nya dansi bee n-dihiri bεn mal’ alaafee. Amaa o ni gahindila be ni piε’ kara ḥ-ŋubiri dariti tɔhiri be takarifiema.

¹⁷Mbusim be piεgul’ so ḥun che pieri bahi maa zuyu! Be ni zañ sua n-che o bɔyu tabil’ o nudirigu nini. Ka o bɔyu maa kpi, ka o nudirigu nini maa gba zom zaa.

Zakaria 12

Jerusalem tiligibu

¹Yawε ni yeli shεm zañ chaŋ Izraεlnim’ polo m-boŋɔ: “Yawε ḥun nam zuγusaa mini dunia ḥo ka ti daadam nyεvil’ la yeliya,

²‘N ni che ka Jεrusalem be kaman wain pipia la, ka zuliya kam bεn gil’ li nyu li n-jeeni kaman danyuriba bεn nyu m-buy’ la. Ka be yi ti teei gili Jεrusalem, be ni teei gili Juda tinsi la gba.

³Dindali maa, n ni ti che ka Jérusalém be kaman kuy' tibisili la, ka zuliya sheli niriba ben ti bori ni be kpuy' li ni nya yelli. Ka dunia jo zuliya kam ni ti niñ nañban' yini kana ni be ti liri li.

⁴Dindali maa, n ni ti kpèhi be yuri dabiem, ka kpèhi ben bari ba mi yinyari. Amaa n ni ti guli Judanima, ka che ka be dimnim' yuri zom.

⁵Ka Judanim' ni ti njmaligi yeli bemaña, 'Jérusalémnim' malila kpiong Yawé njun nyé Tøbbihi Naa, ka nyé be Naawuni jo sani.' "

⁶Dindali maa, n ni ti che ka Judanim' be kaman buyimniem duyu din be daduli buyim puuni la, ka lan be kaman buyim mokpalli din be kawaan' gban' kuma puu ni la. Be ni di niriba ben gili ba n-kpa nudirigu mini nuzaa polo, amaa ka Jérusalémnim' ben' kul ni be alaafee ni.

⁷Man' Yawé ni dañ tila Judanim' nasara, din ni che ka Naa Dauda zuliya mini Jérusalémnim' ni yen nya jilima sheli ku gari Judanim' dini.

⁸Dindali maa, Yawé ni ti guli ben be Jérusalém puuni, ka hal be ni ninvuy' gbarima ni ti mali kpiong kaman Dauda la. Ka Dauda zuliya maa ni ti gari tooni m-be kaman Yawé malaika la bee Naawuni mañman' la m-mali ba chana.

⁹Dindali maa, n ni ti ku zuliya sheb' ben zaa lo nia ni be liri Jérusalémnima.

¹⁰Ka n ni ti zañ nambozobo mini wunsuhigu shia n-niñ Dauda zuliya mini Jérusalémnim' ni. Ka be ti lihi be ni daa zañ kpani kuhi so la, ka fabil' o zuyu kaman ninvuy' sheb' ben fabindi be bi' gan' kalinsi zuyu. Be ni ti fabili pam kaman ninvuy' sheb' ben bidib' tuuli kpi.

¹¹Dindali maa, fabila ni ti galisi Jérusalém kaman be ni daa fabili Hadadirim'on zuyu Megido vinvamli ni shem la.

¹²Tiñgbøñ maa ni nim' ni ti fabili. Dañ kam puuni niriba ni ti fabili kɔñkɔba. Dauda dañ puuni niriba døbba ti yen bela be ko fabinda, ka be payiba be be ko fabinda. Ka Neetan dañ puuni niriba døbba ti be be ko fabinda, ka be payiba be be ko fabinda.

¹³Ka Levi zuliya puuni niriba ti be be ko fabinda, ka be payiba be be ko fabinda. Ka Shimei dañ puuni niriba ti be be ko fabinda, ka be payiba be be ko fabinda.

¹⁴Ka dañ sheña din kpalim zaa puuni niriba døbba ti be be ko fabinda, ka be payiba gba be be ko fabinda.

Zakaria 13

¹Dindali maa, kɔbil' nin' sheli ni ti puhigi, ka Dauda dañ ni niriba mini Jérusalémnim' zañ di kom su n-yi alahichi mini buyijembo dayiri ni.

²Dindali maa, n ni ti kpihim buya yuli tiñgbøñ jo ni, ka so ku lan teei di yela yaha. N ni ti lan vuui anab' ɔririnim' mini buyijembo tiñgbøñ jo ni.

³Ka so yi ti lan buyisi ni o tɔyisi anabitali yεtɔya, dilan' ba min' o ma bεn' yεlim' o ni o simdi kum, o ni wuhiri ni o tɔyisirila Naawuni yεtɔya, amaa ka ɣmarila ɣiri la zuyu. Ka o yi kul zayisi ka tɔyisiri anabitali yεtɔya maa, o ba min' o ma bεn' zaŋm' takɔbi kuhi ku o.

⁴Di saha maa, anab' kam ti ku lan nyu bara ɣii nyabu zuyu bee n-wuhi ni o nyεla anabi bee n-ye binyer' sheli din mali biŋkɔbiri kɔbiri di ni n-yohim niriba.

⁵Amaa o nay' ni yεlimi, "M pala anabi, n nyεla pukpara. Tingbani zuyu ka man' kul kuriya nahindi m bilim ni hal ni wayo."

⁶Ka so yi ti boh' o, "Ya ka a lee nya a nyɔyu ni dansi ɣo?" O ni garigi yεli, "N zo yin' ka n nya dansi maa."

Naawuni Piεgul' kubu

⁷Yawε ɣun nyε Tɔbbihi Naa ɣo yεliya, "Yiyisim' lu m piεgul' ɣo zuyu ku o, ka pieri maa wurim, ka n lu bε zay' bihi gba zuyu.

⁸Ka tingbɔŋ ɣo ni niriba zaa kalinli pirigibu buta puuni ɣii buyi kpi.

⁹Ka n zaŋ pirigibu buta maa ni ɣii yim bεn kpalm la mi m-mal' ba ka bε niŋ viεlim kaman bε ni zaŋdi buyim m-maani anzinfia ka di niŋdi viεlim shεm la; ka lan niŋ li kaman bε ni niŋdi salima shεm la. Ka bε yi ti suhi ma, n ni deei bε suhigu. N ni ti yεli ni bε nyεla n niriba, ka bε mi ti yεli, "Yawε n-nyε ti Naawuni"

Zakaria 14

Jεrusalεm mini Zuliya shεb' yεla

¹Nyama, Yawε dabisili dali kanna ka bε ni ti pirigi bε ni ɣme n-di neen' shεŋa ti taba yi ninni.

²N ni chε ka zuliya shεb' bεn kpalm zaa layim lo tɔbu kana ti tuhi Jεrusalεmnima n-nyaŋ ba, ka kpe bε yinsi puuni va nεma, ka zaŋ kpiŋ gbahi payiba chaŋ. Bε ni ti gbahi tiŋ' maa ni niriba pirigili n-leei daba chaŋ, amaa ka bε pirigili bεn kpalm bεn' kul ni be tiŋ' maa ni.

³Ka Yawε gba ni tuhi lala zulianim' maa tɔbu kaman o ni daa pun niŋ shεm tɔbu tuhibu dal' la.

⁴Dindali maa o ni ti tam Olivi Tihi Zoli din do Jεrusalεm wulimpuhili polo la zuyu, ka zoli maa pirigi buyi zaŋ wulimpuhili polo hal ti ba wulinluhili polo, ka chε vinvamli sɔŋ di sunsuuni. Ka zoli maa yay' yini kahi lab' nuzaa polo, ka di yay' yini mi kahi lab' nudirigu polo.

⁵Ka n zoli maa ni nam vinvamli shεli sɔŋ maa zuyu ni chε ka yi guui kaman yi ni daa pun guui guuri shεli tingbani dambu la ni Juda naa Yuzaia saha la. Di saha ka Yawε ɣun nyε n Naawuni ɣo ni ti zaŋ wuntizɔriba m-pa oman' zuyu kana.

⁶Dindali maa, maasim bee sakuya ti ku beni.

⁷Di ti yen nyela dabisi' gahindili. Di ti ku mali wuntaŋ' ni, di mi ti ku mali yun, dama yuŋ gba ti yen malila neesim. Yawε kɔŋkɔ m-mi lala ni ti yen niŋ saha sheli.

⁸Dindali maa, nyevili kom ni ti zɔri yiri Jεrusalem na. Di pirigili ti yen zɔri ti lurila wulimpuhili polo teeku ni, ka di pirigili din kpalim mi zɔri ti luri wulinluhili polo teeku ni. Ka di kul ni zɔri lala wuuni kaman di ni zɔri shem shεyuni.

⁹Ka Yawε ni nyε naa n-su dunia ḥo zaa. Dindali maa, Yawε yino nti yen be, ka o yuli gba nyε yu' yini.

¹⁰Ka tingbani maa zaa ni lebigi tintani Gεba din be nuzaa polo la zaŋ hal ti paai Rimɔn din be Jεrusalem nudirigu polo la. Ka Jεrusalem ti du di zaashee maa n-gari tingbɔŋ maa luy' shεlikam din gil' li; ka yεligi hal ti paai Benjamin Dunɔdal' la m-mali lala ti paai Goon' gɔŋ shee Dunɔdali din nyε luy' shεli dunɔdali kurili ni daa pun be la; ka lan zaŋ Hananel pia la gbini hal ti paai nayili wain tɔyibo shee la.

¹¹Ka niriba ni ʒini nimaani ni alaafee, ka bε suhuri ku lan zohiri mbusim sheli ti paai ba m-bahi ba yoli zuyu.

¹²Alɔbɔnim' ḥo ka Yawε ti yen che ka di di ninvuy' shεb' bεn lo tɔbu na ni bε ti tuhi Jεrusalem. Bε ti yen nεmi ka bε ningbuna piligi poobu; ka bε nina ti be bε nimboya ni ka piligi poobu; ka bε zilima gba ti be bε noya ni ka piligi poobu.

¹³Dindali maa, Yawε ni ti che ka dabiɛm kpe niriba maa, ka sokam ni ti gbaag' o kpee nuu ni ka bε ŋmaligi lu tab' zuyu.

¹⁴Ka Judanim' ti sɔŋ zabi Jεrusalem zuyu. Bε ni ti ŋme n-di zuliya kam bεn gili ba nεma din nyε salima mini anzinfā ni situra pam.

¹⁵Ka alɔbo sheli din ŋmani alɔbo ḥo ni lu bε dimnim' yuri mini buntaansi ni laakumnim' ni bunti ni biŋkɔbiri balibu kam bεn be bε sansan' ni maa ni zuyu.

¹⁶Di saha maa, zuliya kam bεn daa kana ti lu Jεrusalem zuyu maa ni ninvuy' shεb' bεn tiligi ni ti chani Jεrusalem yuuni kam ti jεmdi Naa ŋun nyε Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ḥo, ka puhiri Suya Tibu chuyu la.

¹⁷Ka zuliya sheli niriba bεn ti zayisi ni bε ku chanj Jεrusalem ti jεm Naa ŋun nyε Yawε ŋun nyε Tɔbbihi Naa ḥo, saa ku mi bε tingbɔŋ ni.

¹⁸Ka Ijiptinim' yi ti zayisi ni bε ku chanj ti puhi Suya Tibu chuyu maa, Yawε ni che ka o ni daa che ka alɔbo dɔr' shεŋa lu zuliya shεb' zuyu la lu bε gba zuyu.

¹⁹Dimbɔŋɔ n-yen nyε Ijiptinim' mini zuliya shεb' bεn zaa zayisi ni bε ku chanj ti puhi Suya Tibu chuyu maa tibidarigibø.

²⁰Dindali maa, bε ni ti sab' pa yuri buyilimbuyilinsi zuyu yεli, "Ti woligi li di ko n-zaŋ tila Yawε." Ka sayiduyuri din be Yawε jεmbu duu ni ti leei din be kasi kaman la' shεŋa din ʒe sara maligu bimbini gbin' la.

21Ka sayiduy' kam din be J^{er}usal^em mini Juda tingboŋ ni zaa, bε ni woligi li di ko zali ka di tumdila Yawε ɳun nyε T^ɔbbihi Naa ɳɔ jεmbu tuma. Ka ninvuy' shεb' bεn maani sara ni mal' li duyiri sara maligu nimdi maa. Di saha maa, kɔhigɔribा ti ku lan be Yawε ɳun nyε T^ɔbbihi Naa ɳɔ Jεmbu Duu.

Malaki

Malaki 1

1Anabitali yetɔy' shεŋja Yawε ni daa zaŋ ti Malaki ni o yεli Izraεlnima.

Naawuni yurilim zaŋ chan̄ Izraεlnim' polo

2Yawε yεliya, "N yuri ya." Amaa ka yi bɔhira, "Wula ka a lee yuri ti?" Yawε yεliya, "Iso daa pala Yaakubu mabia? Di zaa yoli, n daa yuri Yaakubu,

3 amaa ka je Iso. N daa chε ka o tin̄ din be zoya ni la leei dabari, ka o tingbani leei tingban' neli din nyε yɔbahи biεhigu shee."

4Edomnim' yi yεli, "Bε daa wurim ti tinsi, amaa ti ni lab' me li." Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ yεliya, "Bε ni tooi me, amaa n kul ni wurindi li hal ka niriba ti bol' li tingban' biεyу ni Yawε ni je suli niŋ ninvuy' shεba sahakam."

5 Yimanjmaŋ' nina ni ti nya dimbɔŋɔ, ka yεli, "Yawε galisiya Izrael tingbɔŋ ni zaŋ tabili tinduya ni."

Yawε kpahi maligumaaniba zuyu ni

6"Bidibiga tir' o ba jilima, ka dabili mi tir' o dan' jilima. Ka n yi nyε yi ba n jilima din simdi ma maa lee be ya? Ka n yi nyεla yi dana, jilima din simdi ma maa lee be ya?" Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa. "Yinim' maligumaaniba ɣiem n yuli. Yi bɔhira, 'Wula ka ti lee ɣiem a yuli?'

7Yi zaŋdi bindir' shεŋja din sayim maani sara n sara maligu bimbina zuyu. Yi bɔhira, 'Wula ka ti lee sayim li?' Yi tεhiya ni nira ni tooi ɣiem Yawε bindira dibu shee.

8 Yi yi ti zaŋ biŋkɔb' zoomba mali sara, pa gala ka yi niŋ maa? Ka yi yi zaŋ biŋkɔb' wɔbisi bee biŋkɔb' barinim' mali sara, pa gala ka yi niŋ maa? Yi yi zaŋ ba ti yi Gomna, o nini ni tiyi ya bee o ni niŋ ya nirilim?" Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.

9Pumpɔŋɔ suhimiya Naawuni ka o zo ti namboyu ka niŋ ti nirilim. Yinima n-nyε bεn mali taali. O ni niŋ yi so nirilim? Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.

10"N di yuya ni yi ni so kpari Naawuni jεmbu duu dunoya, ka yi ku lan mali buyim pa n sara maligu bimbini zuyu ka di ka buchi. N nini bi lan tiyi ya, ka n ku lan deeii yi ni maani sara shεli tiri ma." Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.

11"Dama wulimpuhili zaŋ hal ni wulinluhili, n yuli nyεla din tibisa zuliya kam sani, ka bε kul tuyindi tulaale zim ka maani sara din be kasi tiri ma luyilikam, dama n yuli nyεla din tibisa zuliya kam sani." Yawε ɳun nyε Tɔbbihi Naa ɳɔ n-yεli lala maa.

12"Amaa yinim' ta li dayiri yi ni yεli ni ti Duuma bindirigu shee bi be nyam, ka di bindirigu maa nyε bε ni ni tooi ɣiem shεl' la zuyu.

¹³Yi kul yera, ‘Ti nyee nyoniya,’ ka nayiri yi nyehi niŋdi ma. Yi zaŋdi yi ni fa biŋkob’ shəb’ bee biŋkob’ gbariti bee biŋkob’ barinim’ na ti maani sara tiri ma, yi təhiya ni n ni dee’ li yi sani?” Yawə n-yəli lala maa.

¹⁴“Noli ni di ninvuy’ so ŋun ŋariti m mini niriba, ka nyə ŋun mali biŋkob’ lɔyu o biŋkɔbbaligu ni, ka po pɔri ni o ni zaŋ o ti ma, amaa ka ti zaŋla biŋkob’ so ŋun mali daŋa mali sara ti man’ o Duuma, dama n nyəla Natitali ka zuliya kam luri n yuli sizuura.” Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋo n-yəli lala maa.

Malaki 2

¹“Pumpɔŋɔ, yinim’ maligumaaniba, yi zaligu m-bɔŋɔ.

²Yi yi ku gbilisi tibili wum ka ku zaŋ li niŋ yi suhuri ni n-tiri ma jilima, dindina, n ni yeli noli niŋ yi daalibarikanim’ ni. Yelimanjli m pun yeli noli niŋ di ni, dama yi bi zaŋ li niŋ yi suhuri ni.

³N ni darigi yi bihi tibili, ka zaŋ yi sara biŋkobiri bindi ʒe yi nina ni, ka kari ya n sani.

⁴Dinzuŷu baŋmiya ni mani n-zali ya zaligu ŋo ni di chə ka n ni daa lo Ləvi alikauli shəl’ la zani.” Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋo n-yəli lala maa.

⁵“N ni daa lo o alikauli shəli daa nyəla nyevili mini alaafee alikauli din nyə n ni daa zaŋ shəli ti o ka di wuhiri jilima tibu, ka o daa tiri ma jilima ka luri n yuli sizuura la.

⁶Yelimanjli wuhibu daa be o nol’ ni, ka galimi yətɔya daa ka o nol’ ni. O daa kul doli ma mi ni nimmantali mini bierisuntali, ka daa yihi niriba pam tuumbieri tumbu ni.

⁷Dama di simdi ni yem yətɔya yiri maligumaana nol’ ni na, ka niriba ni bɔr’ o wuhibu, dama o nyəla Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋo tumo.

⁸“Amaa yinim’ birigimi kpe yɔyu ka chə soli, ka yi wuhibu chə ka niriba pam tuui, yi sayim n ni daa lo Ləvi alikauli shəli maa.” Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋo n-yəli lala maa.

⁹“Dinzuŷu n ni chə ka yi nya filiŋ, ka niriba zaa ʒiem ya ka filim ya yi ni bi doli n soya, amaa ka chə ka niriba gaŋbu be yi wuhibu ni la zuŷu.”

Niriba maa ni bi ʒe Naawuni yim shəm

¹⁰Ti zaa ba pala ba yino? Pa Naawuni yino n-nam ti? Ka wula ka ti bi ʒe tab’ yim, ka sayindi Naawuni ni daa lo ti yaannim’ alikauli shəli maa?

¹¹Judanim’ bi ʒe yim, ka din chihiri kul tumdi Izrael mini Jérusalem puuni. Dama Judanim’ sayim Yawə ni yuri o jəmbu du’ shəl’ la, ka kpuyi tinzunnim’ bən jəmdi buya bipuyinsi.

¹²Yawə ni yihi ninvuy’ so ŋun niŋ lala Yaakubu zuliya ni, ka o ku lan di shəhira bee n-garigi yətɔy’ shəli bee n-zaŋ pina na ti ti Yawə ŋun nyə Təbbihi Naa ŋo.

¹³Ka yi lan niŋdi dimboŋɔnim' pahira. Yi kuhira, ka fabinda, ka yi nintam teli Yawε sara maligu bimbini, o ni bi lan lihi nya yi sara bee n-deeri li yi nuu ni ni yurilim la zuyu.

¹⁴Yi bɔhira, "Wula ka o bi lan deeri li?" Dama Yawε n-daa di a min' a ni daa kpuyi pay' so a bipolitali ni shəhira, hal pay' maa ni kul nyε a mini ɻun be, ka lan nyε a daalikauli pay' maa zaa yoli, a bi ɢe o yim.

¹⁵Pa Naawuni yino maa n-nam pay' maa? Niŋgbina mini shia maa zaa nyεla o dini. Ka bɔ ka o lee bɔra? O bɔri ni Naawuni biɛhigu be ti bihi ni. Dinzuγu gbibiyā yimaŋa, ka di chen ya ka so bi ɢe o ni daa kpuyi pay' so o bipolitali ni yim.

¹⁶Dama Yawε ɻun nyε Izrael Naawuni ɻo yeliya "N je pay' yihibo, n je ni so niŋ o paya kiŋkansi. Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa ɻo n-yεli lala maa. Dinzuγu miriya ka yi nyε bɛn bi ɢe yim."

Saria karibu dabisili miriya

¹⁷Yi che ka yi yεtɔya nyɔni Yawε nyee. Amaa ka yi bɔhira, " Wula ka ti lee che ka o nyee nyɔni?" Yi ni yera, "Dunkam tum zay' biɛyū, di nyεla din viɛli Yawε sani, ka nyε o ni bɔri shɛl' la." Bee yi ni bɔhira, "Naawuni ɻun nyε yεlimaŋlilan' maa lee be ya la?"

Malaki 3

¹ "Nyamiya, n timla n tumo ni o ti mali soli ti ma. Ka yi ni yuuni bɔri yi Duuma so maa ni ti ka o jɛmbu duu na libigi ya. Alikauli tumo ɻun nyε yi ni bɔri so maa shiri kanna." Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa ɻo n-yεli lala maa.

² Amaa ɻuni n-lee ni ti tooi tiligi o kandina dabisili maa dali? Ka o yi ti yi palo, ɻuni n-lee ni tooi zani? Dama o ni ɻmanila saviyu ni buyim, ka ɻmani chibo din payiri' yiri zaa.

³O ni ti ɢini kaman ninvuy' so ɻun payiri neeri anzinfā la; o ni ti payi neei Levi zuliya kaman bɛ ni payiri neeri salima mini anzinfā shem la, hal ka bɛ ti zaŋ pina din tuhi ti Yawε.

⁴Di saha Judanim' mini Jérusalémnim' pina ni lan tiyiri Yawε nini kaman di ni daa pun tiyir' o nini shem kurimbuni ha mini yuun' shεŋa din gari ni la.

⁵"Dimboŋɔ nyaŋa n ni ka yi sanna ti kari ya saria. N ni ti niŋ yomyom di shəhira jɛndi bukpahinim' mini zinaniŋdiba ni ninvuy' shɛb' bɛn ɻmari ɢiri pɔri pɔri la. N ni lan di shəhira jɛndi ninvuy' shɛb' bɛn nahindi padiriba bɛ yɔri yɔbu ni la yomyom ni ninvuy' shɛb' bɛn nahindi pakoya mini kpibisi ni bɛn kariti tinzungnima, ka bi zɔri ma la." Yawε ɻun nyε Tɔbbihi Naa ɻo n-yεli lala maa.

Pirigibu bupia puuni yim tibu

⁶"Dama Man' Yawε bi tayira. Dinzuγu ka yinim' Yaakubu zuliya bi bahi yoli.

⁷Yi yaannim' ȝiem'an' ni ka yi daa birigi ka chε n zaligunima, ka bi lan dol' li. Labimiya n sanna ka n gba labi yi sanna, Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naa ȝo n-yeli lala maa. Amaa ka yi bøhira, 'Wula ka ti lee yen niȝ labina?'

⁸Ninsal' ni tooi fa Naawuni? Amaa yinim' fari ma mi. Amaa ka yi bøhira, 'Wula ka ti lee fa a?' Yi binyara pirigibu bupia kam puuni yim tibu mini yi sara pina tibu puuni.

⁹N yeli noli tin ya, dama yi zuliya maa zaa fari ma mi.

¹⁰Zaȝmiya yi binyara pirigibu bupia kam puuni yim zuyu zaa na n-ti niȝ nema duu din ni chε ka bindirigu be n duu. Ka lala maa chε ka yi buyisi ma nya n ku yooi alizanda dunoli tin ya ka niȝ alibarika din galisi pam niȝ yi ni. Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naa ȝo n-yeli lala maa.

¹¹N ni kari toli ka chen ya, ka bε ku lan sayim yi puri ni bindira, ka yi puri ni wain tihī ku lan kɔn wala walibu, Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naa ȝo n-yeli lala maa.

¹²Di saha zuliya kam ni ti booni ya la suhupiellinima, dama nyayisim ni ti be yi tingban' ni." Yawε ȝun nyε ȝun Tøbbihi Naa ȝo n-yeli lala maa.

Naawuni nambozøbo alikauli

¹³Yawε yeliya, "Yi tɔyisi ma yetɔy' yoya. Amaa ka yi bøhira, 'Wula ka ti lee tɔyisi a yetɔy' yoya?'

¹⁴Yi yeliya, 'Naawuni jembu ka buchi. Ka o zaligunim' dolibu bee ti yi be Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naa ȝo sani kaman ti kumdila kuli la, di daanfaani nyε ti dini?

¹⁵Pumpɔnɔ ti nyaya ka ninvuy' bieri n-lee mali suhupielli. Tuumbietumdiba biehigu kul tɔndimi, ka pa di kɔnko, hal bε yi buyisi Naawuni ni bε nya, binsheli bi niȝdi ba.'

¹⁶Di saha ka ninvuy' shεb' bεn luri Yawε sizuura daa tɔyisiri tab' yetɔya, ka Yawε gbilisi tibili wum li, ka sabi ninvuy' shεb' bεn zɔri ȝun' Yawε, ka tir' o yuli jilima maa yela niȝ yela teebu litaafi ni o sani.

¹⁷Yawε ȝun nyε Tøbbihi Naa ȝo yeliya, "Bε ni ti nyela n ni su shεba n ni ti yen bøhi bieri dabisi' sheli dali maa, ka nyε n ninvuy' gahinda, ka n ni ti tiligi ba kaman bihilaamba ni tiligiri bε bihi bεn jemdi ba shem la."

¹⁸Di saha yi ni ti lan nya wuntizora mini ninvuy' bieyu biehigu ni be kɔnko ba shem, ka lan nya ȝun jemdi Naawuni mini ȝun bi jemd' o biehigu ni be kɔnko ba shem."

Malaki 4

Yawε dabisili kanna

¹"Nyamiya, dabisili kanna n-dirí buyim kaman børobøro shεbu duu puuni buyim la, ka karimbaannim' mini tuumbietumdiba ti leei kayigbina, ka dabisi' sheli din

kanna maa ti di bε zaa, ka bε jilli bee bε wulli ku kpalim. Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ n-yeli lala maa.

²Amaa yinim' bεn luri n yuli sikuura ɳɔ, n tiliginsim yiko din be kaman wuntaj' neesim la ni nyee kpεn ya, ka tahi tibbu na ti tin ya. Yi ni ti yiγiri jamdi kaman nayibihi pola n-yi nayiluu ni na la.

³Ka yi ni ti no ninvuy' bieri maa sɔŋ tiŋa, dama bε ni ti ɳmanila tampiligim n-do yi naba ni dahin' shεli n yi ti tum n tuma maa." Yawε ɳun nyε Tøbbihi Naa ɳɔ n-yeli lala maa.

⁴"Teemiya n dabili Musa wuhibu la yεla; n ni daa zal' o zali' kpan' shεŋa mini zaligu shεŋa din pahi Sinai Zoli gbini ni o zaŋ ti Izraεlnim' zaa la.

⁵"Nyamya, n ni tim anabi llaija yi sanna poi ka Yawε dabisi' titali din mali dabiem maa dali' naanyi paai.

⁶O ni ti tayı bihi laamba suhuri ti bε bihi, ka tayı bihi suhuri ti bε laamba din ni chε ka n ku kana ti yeli noli niŋ tiŋgbɔŋ maa ni."

Dagbani - All Bible

Matiu

Matiu 1

Yisa dɔyirikpamba

(Luk 3.23-38)

1Yisa Masia j̄un daa yi Naa Dauda j̄un nyε Ibrahimma yaan̄a la zuliya ni na dɔyirikpamba ni nyε shεba m-bɔŋɔ:

2Ibrahimma daa nyεla Yisahaku ba, ka Yisahaku nyε Yaakubu ba, ka Yaakubu mi nyε Juda min' o tizobihi ba.

3Ka Juda daa nyε o pay' Tεma bihi Pεrez mini Zεra ba, ka Pεrez nyε Hεzirɔn ba, ka Hεzirɔn mi nyε Ram ba,

4Ka Ram daa nyε Aminadab ba, ka Aminadab nyε Nashɔn ba, ka Nashɔn mi nyε Salimɔn ba.

5Ka Salimɔn daa nyε o pay' Reehab bia Bɔaz ba, ka Bɔaz nyε o pay' Rut bia Obεd ba, ka Obεd nyε Jεsi ba,

6ka Jεsi mi nyε Naa Dauda ba. Naa Dauda daa nyεla o pay' j̄un daa nyε Yuria paya la bia Sulemaana ba;

7ka Sulemaana daa nyε Rεhɔbɔam ba, ka Rεhɔbɔam nyε Abija ba, ka Abija mi nyε Esa ba.

8Ka Esa daa nyε Jεhɔshafat ba, ka Jεhɔshafat nyε Jɔram ba, ka Jɔram mi nyε Yuzaia ba.

9Ka Yuzaia daa nyε Jɔtam ba, ka Jɔtam nyε Ahaz ba, ka Ahaz mi nyε Hεzεkia ba.

10Ka Hεzεkia daa nyε Manaasa ba, ka Manaasa nyε Emon ba, ka Emon mi nyε Jɔsia ba.

11 Ka Jɔsia daa nyε Jεkɔnia min' o tizobihi ba, bε ni daa gbahi ba chan̄ Babilɔn saha shεl' la.

12Bε ni daa gbahi ba chan̄ Babilɔn maa nyaan̄a ka Jεkɔnia daa dɔyi Shialtiel, ka Shialtiel mi nyε Zεrubabel ba.

13Ka Zεrubabel daa nyε Abiiud ba, ka Abiiud nyε Eliakim ba, ka Eliakim mi nyε Azɔr ba.

14Ka Azɔr daa nyε Zadok ba, ka Zadok nyε Akim ba, ka Akim mi nyε Ilaiud ba.

15Ka Ilaiud daa nyε Eliεza ba, ka Eliεza nyε Matan ba, ka Matan mi nyε Yaakubu so ba.

¹⁶Ka Yaakubu maa daa nyε Yisifu ba; ka Yisifu mi daa nyε Mariama ɳun daa dɔyi Yisa so bε ni booni Masia la yidana.

¹⁷Dinzuγu Ibrahimma ɣiemani zaŋ ti paai Naa Dauda ɣiemani saha daa nyεla dɔyirikpamba pinaanahi; ka Naa Dauda ɣiemani zaŋ ti paai bε ni daa gbahi ba chaŋ Babilon ɣiemani' shel' ni la saha daa nyε dɔyirikpamba pinaanahi; ka bε ni daa gbahi ba chaŋ Babilon ɣiemani' shel' ni la zaŋ ti paai Yisa Masia ɣiemani saha mi daa nyε dɔyirikpamba pinaanahi.

Yisa Masia dɔyibū

(Luk 2.1-7)

¹⁸Bε ni daa dɔyi Yisa Masia shem m-boŋo: Saha sheli bε ni daa zaŋ o ma Mariama ti Yisifu ka na bi kulis' o la, ka bε ti nya o ka o malila pua Naawuni Shia Kasi yiko ni.

¹⁹O yidana Yisifu daa nyaŋ ninvuy' suŋ pam, dinzuγu ka o daa bi bɔri ni o yihi li palɔni n-dihi Mariama vi, amaa ka daa lee lo ni o ku lan kpuγ' o.

²⁰O ni daa na kul tɛhiri di yεla maa, ka ti Duuma malaika ka o sanna zahindi ni ntí yεl' o, "Nyin' Yisifu ɳun nyε Naa Dauda yaanja ɳo, di zɔri dabiɛm ni a che ka bε kulisi Mariama a yiŋ' na, dama o ni mali pu' shel'i maa yila Naawuni Shia Kasi yiko ni na.

²¹O ni ti dɔyi bidibiga, ka a bol' o yuli Yisa, dama o ni ti tilig' o niriba bε daalahichi ni."

²²Dimboŋo zaa daa niŋmi ni ti Duuma ni daa che ka anab' so yεli shem la niŋ pali. O ni daa yεli shem maa m-boŋo.

²³"Payipiel' so ni ti niŋ pua n-dɔyi bidibiga, ka bε ti bol' o yuli Imanuel." Di gbinni nyεla, "Naawuni be ti sani."

²⁴Saha sheli Yisifu ni daa neei gom ni ka o niŋ kaman ti Duuma malaika ni daa yεl' o shem maa n-che ka bε kulis' o na.

²⁵Amaa o daa bi banj o ni payitali hal ka o ti dɔy' o payisar' dɔyim bidibiga; ka Yisifu daa bol' o yuli Yisa.

Matiu 2

Wulimpuhili polo banjiba

¹Bε ni daa dɔyi Yisa Betilihɛm Judia tingboŋ ni Naa Herod saha la ka banjib' sheb' daa yi wulimpuhili polo ka Jerusalem na

²nti bɔhi, "Ya polo ka bε ni dɔyi Yehudianim' Na' so la lee be? Ti daa nyala o saŋmariga wulimpuhili polo, ka kana ni ti ti jɛm o."

³Naa Herod ni daa wum lala maa di daa muys' o mini Jerusalemnim' zaa pam, ka bε kɔŋ ɣiya.

⁴Ka o daa boli maligumaaniba kpamba mini Naawuni zalogubañdiba na nti bɔhi ba, “Ya polo ka bε daa lee yeli ni bε ni ti dɔyi Masia la?”

⁵Ka bε yεl' o, “Bεtilihεm din be Judia tiŋgbɔŋ ni la; dama anab' so daa sab' yeli:

⁶ ‘Nyin' Bεtilihεm, tiŋ' din be Judia tiŋgbɔŋ ni ɿo, a pala tin' bila Juda nabihī sani, dama a ni ka na' so ɿun ni su n niriba Izraεlnim' ni ti yina.’ ”

⁷Dimbɔŋɔ nyaanja ka Naa Hεrɔd daa boli bañdiba maa ashilɔni na nti vihi ba vienyelinga ni o banj saha sheli saŋmariga maa ni daa puhi.

⁸Di nyaanja ka o daa yeli ba, “Chamiya Bεtilihεm nti bo bia maa vienyelinga; yi yi ti nya o ni be sheli, yin' labimiyana ti yeli ma, ka n gba chanj ti jem o.”

⁹Bε ni daa wum Naa maa yeligu maa bahi ka bε yi n-gbaai chandi; bε ni daa chani maa ka saŋmar' so bε ni daa nya wulimpuhili polo maa dii gari bε tooni hal nti kpalim zani bia maa ni daa be yil' sheli maa dεde.

¹⁰Bε ni daa nya saŋmariga maa ka bε suhuri paligi pam.

¹¹Ka bε daa kpe yili maa ni nti nya bia maa min' o ma Mariama, ka damdi tiŋa n-jem bia maa, ka naanyi lɔrigi bε daazichi ni be bε daadiiku shεŋa ni n-yihi pina ti o. Pina maa daa nyela salima mini tulaale zim shεŋa bε ni booni firanki tulaale la ni mεer din to kaman yabiga la.

¹²Ka Naawuni daa wuhi ba zahindi ni ni bε di lan lab' Naa Hεrɔd sani; ka bε daa tayi so' sheli kuli bε ya.

Yisifu min' o malibu zo n-chanj Ijipti

¹³Bañdiba maa ni daa kuli maa ka ti Duuma malaika la ka Yisifu sanna zahindi ni nti yel' o, “Yiyisima n-zaj bilieyu maa min' o ma zo n-chanj Ijipti tiŋgbɔŋ ni nti ɿini nimaani hal ka n ti lan ti a zilinli, dama Naa Hεrɔd bɔri ni o bola bia maa shee ku o.”

¹⁴Ka o daa yiyisi yuŋ maa n-zaj bia maa min' o ma zo n-chanj Ijipti tiŋgbɔŋ ni

¹⁵ nti be nimaani hal ka Naa Hεrɔd ti kpi. Dimbɔŋɔ daa niŋmi ni di che ka anab' so ni daa yeli shεm la niŋ pali. O daa yεlimi ni ti Duuma yεliya, “Ijipti tiŋgbɔŋ ni ka n yihi m Bia maa na.”

Bidib' bihi kubu

¹⁶Naa Hεrɔd ni daa nya ka bañdib' maa yohim o maa ka di ku o suli pam, ka o daa tim ni bε cham' ti ku bidibbihi bεn zaa be Bεtilihεm mini di tiŋkpansi zaa, yuma ayi bihi zaŋ tabili bilieri kaman o ni daa kpahim banj shεm bañdiba maa yeligu ni.

¹⁷Di saha maa ka Anabi Jεrimia ni daa yeli shεm la niŋ pali. O ni daa yeli shεm maa m-bɔŋɔ:

¹⁸ “Rama tiŋ' puuni ka bε wum vuri din nye fabila mini kumsi ni nandahima yεla pam. Reechεl kumd' o bihi zuyu, ka bε balim o je, dama bε zaa lan kani.”

Ijipti tiŋgbəŋ ni yibu

19Naa Herod kum nyaanja ka ti Duuma malaika so daa lan chan Yisifu sani zahindi ni Ijipti tiŋgbəŋ ni

20nti yel' o, "Yiyisima n-zan bia maa min' o ma labi Izrael tiŋgbəŋ ni, dama be daa lo ni be ku bia maa kpiya."

21Ka Yisifu daa yiysi n-zan bia maa min' o ma labiri Izrael tiŋgbəŋ ni,

22amaa ka daa ti wum ni Arikilos n-di nam zan' o ba Herod zaani Judia, ka dabiem daa mal' o ni o kul' ni; ka Naawuni daa lan wuh' o zahindi ni ni o ŋmaligim' chan Galili tiŋgbəŋ ni.

23Ka o daa chan ntì ʒini tin' sheli din yuli booni Nazaret la ni di che ka anabinim' ni daa yeli shem la niŋ pali. Be daa yeliya ni be ni ti bol' o Nazaret nira.

Matiu 3

Jon Baptaizira waazu molo molibu

(Maak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

1Jon Baptaizira ni daa ti be moyu ni Judia tiŋgbəŋ ni saha shel' la ka o daa yihiri waazu yera,

2"Niŋmiya tuuba, dama alizanda nam mirina."

3 O yela ka Anabi Aizaia daa sabi yel' la. O daa yelimi: "Ninvuy' so ni ti be moyu ni mooni molo yera, 'Malimiya ti Duuma kandina soli gu o, ka mal' o soya ka di tuhi.' "

4 Jon daa yerila laakum kobiri binyerigu, ka mali gban lør' o shee ni, ka o bindirigu daa nyela toli mini shiri.

5Di saha ka Jerusalemnim' mini Judianim' zan tabili Jooden moyili dulinim' zaa daa kab' chan o sani

6nti kanke be daalahichi ka o naanyi baptaizi ba Jooden moyili maa ni.

7 O ni daa nya ka Farisiinim' mini Sadusiinim' pam gba kanna ni o ti baptaizi ba ka o bɔhi ba, "Yinim' garinsi zuliya nɔ, nuni n-lee sayisi yi mi ni yi zo n-yi mbusim sheli din ti yen kana nɔ ni?

8Amaa benya kaman tihi la m-mali wala yi biɛhigu ni din ni wuhi ni yi shiri niŋ tuuba ni yelimanli.

9 Ka miriya ka yi nyuri bara yi suhuri ni yi yab' ni nyɛ Ibrahimma la zuyu; dama n yeri ya mi ni ti Duuma Naawuni ni tooi zan kuja nɔ nam ninsalinima, ka be leei Ibrahimma zuliya.

10 Hal pumpɔnɔ lehu domi gu tihi; dinzuŋu tia kam din bi wandi wal' suma, be ni ŋmaa' li luhi n-zan nyo buŋim.

11 Kom ni ka man' baptaiziri ya yi ni niŋ tuuba zuyu, amaa ḥun na be n nyaanya kanna mali yiko gari ma hal ka man' pɔri gba ni n kpuy' o namda gbibi. Ḏun' ni ti zaŋla Naawuni Shia Kasi mini buyim baptaizi ya.

12 O ni ti gbib' o kayeeni ḥmani o nuu ni na ni o ti yel' o chi kabɔyili ni n-zaŋ kabiɛlim su o kunchuna ni, ka zaŋ buyim din bi kpira n-nyo wurigu mi."

Yisa baptaizibu deebu

(Maak 1.9-11; Luk 3.21-22)

13 Di saha ka Yisa gba daa yi Galili n-chaŋ Jɔɔdɛn moyili ni ni Jɔn ti baptaiz' o.

14 Ka Jɔn daa bi bɔri ni o sayi ka yel' o, "Mani n-naan ka a sanna ka a ti baptaizi ma, amaa ka nyini nti lee kani n sanna?"

15 Ka Yisa garigi yel' o, "Chɛ ka di niŋ lala pumpɔŋɔ, dama di simdi ni ti tum din ni chɛ ka Naawuni ni zali shem zaa niŋ pali." Di saha ka Jɔn daa sayi ka baptaiz' o.

16 Yisa ni daa deei baptaizibu naai ka puhiri yiri kom maa ni na, di saha ka zuysaa daa bɔyi, ka o nya ka Naawuni Shia Kasi yi zuysaa na kaman ḥmani la nti tam o zuyu.

17 Ka kukol' sheli daa yi zuysaa na yera, "M Biyurigu m-bɔŋɔ, n nini ni tiy' so pam m-bala."

Matiu 4

Sintani ni zahim Yisa shem

(Maak 1.12-13; Luk 4.1-13)

1 Di saha maa ka Naawuni Shia Kasi daa zaŋ Yisa n-tahi moyu ni ni Sintani ti zahim o.

2 Yisa daa lola noli biɛy' pihinahi wuntan' ni mini yuŋ zaa, ka di dabisa maa daa ti gari ka kum wum o.

3 Ka Sintani ḥun nyɛ ninvuŋ' zahinda la daa chan' o sani ti yel' o, "A yi shiri nyɛla Naawuni Bia, nyin' che ka kuya ḥɔ leei bindirigu ka a di."

4 Amaa ka Yisa yel' o, "Di sabiya, 'Pa bindirigu kɔŋko zuyu ka daadam be, amaa yɛtɔyili kam din yiri Naawuni nol' ni na zuyu ka daadam be.' "

5 Ka Sintani daa zaŋ o chan' Tin' Kasi la ni nti du n-tam Naawuni jɛmbu duu zuysaa kpaakpaanyom ni ha

6 ka yel' o, "A yi shiri nyɛla Naawuni Bia, nyin' bahim' amanya n-lu tin' sa, dama di sabiya, 'Naawuni ni bah' o malaikanim' noli, ka bɛ gbib' a. Bɛ ni gbib' a bɛ nuhi ni, ka a napɔŋ ku tuui kuyili kam.'

7 Ka Yisa yel' o, "Di sabiya yaha, 'Miri ka a zahim a Duuma Naawuni.' "

⁸Ka Sintani lan zaŋ o chaŋ nti du zo' sheli din du pam zuyu n-wuh' o dunia ḥo nama mini di jilima zaa

⁹ka yel' o, "A yi ni damdi tiŋa n-jem ma, n ni zaŋ di zaa ha ti a."

¹⁰ Amaa ka Yisa yel' o, "Sintani, wara! Di sabiya, 'Sal' kul ni jemla o Duuma Naawuni kɔŋko, ka pa ni so yaha.'

¹¹Di saha ka Sintani daa zo ka chε Yisa, ka malaikanim' kana ti kpaŋs' o suhu.

Yisa ni piligi o tuma shem

(Maak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Yisa ni daa ti wum ni be gbaai Jɔn Baptaizira, ka o yiŋisi chaŋ Galili tingbɔŋ ni.

¹³ O ni daa paai Nazaret, o daa bi yuui, ka yi nimaani gari chaŋ Kaperinum din be teeku duli Zebulon mini Naftali tingbana ni la

¹⁴ni di chε ka Anabi Aizaia ni daa yeli shem zaŋ chaŋ bε polo la niŋ pali. O ni daa yeli shem maa m-bɔŋɔ:

¹⁵"Zebulon tingbani mini Naftali tingbani din be Jooden moyili duli zaŋ labi teeku polo, ka nyε tingban' sheŋa bε ni booni Galili chefirinim' tinsi la,

¹⁶ Niriba bεn daa ʒi zibisim ni la yipa nya neesim titali; ka bεn daa ʒi kum zibisim ni be luy' sheli polo la gba nya ka neesim maa neei m-paai ba."

¹⁷ Di saha ka Yisa daa piligi yihiri waazu n-yeri niriba, "Niŋmiya tuuba, dama alizanda nam mirina."

Yisa ni boli kulipalinima anahi shem

(Maak 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸Yisa daa ti bayisiri Galili Teeku chana nti nya nira ni o mabia: Saimon ḥun yuli daa lan booni Pita la min' o tizo Anduru, ka bε labiri laŋa teeku ni, dama bε daa nyεla kulipalinima.

¹⁹Ka o yeli ba, "Doliya ma, ka n chε ka yi booni ninsalinim' tiri Naawuni kaman yi ni gbahiri zahim shem maa."

²⁰Ka bε daa dii chε bε lansi maa ka dol' o.

²¹Ka bε daa lan tirisi tooni ha nti nya Zebidii min' o bih' ayi: Jeemsi min' o tizo Jɔn, ka bε be ŋariŋ ni n-liyiri bε lansi. Ka Yisa daa boli bε gba;

²²ka bε dii chε bε ba mini ŋariŋ maa ka dol' o.

Yisa wuhibu mini dɔrīti tibbu yela

(Luk 6.17-19)

²³ Yisa daa chani gindila Galili tingbɔŋ ni zaa n-wuhiri niriba Yehudianim' jembu duri ni, ka yihiri alizanda nam lahibal' suŋ waazu, ka tibiri dɔro balibu kam mini dɔr' bieri balibu kam ni daa mali ninvuy' sheba.

²⁴Ka o yela daa mol' gili Siria tingboŋ ni zaa; ka bε daa zaŋ barinim' zaa tah' o sanna. Ben a n-daa nyε dɔr' bieri balibu kam mini ningbuna ni bierim ni daa muysisiri sheba zaŋ tabili alizin' bieri ni daa ʒi sheb' zuyu ni kpilinkpihi ni luhiri sheba ni ben boyiri mini bε gbaya kpi. Ka Yisa daa che ka bε zaa kparj.

²⁵Ka salo pam ben daa yi Galili mini Tinsi Pia tingbana ni na mini ben yi Jérusalém ni Judia zaŋ tabili Joođen moyili dulinim' zaa daa kabiri dol' o.

Matiu 5

Yisa yihi waazu zoli zuyu (5.1—7.29)

¹Yisa ni daa nya salo maa, ka o du zoli zuyu ti ʒini, ka o nyaandoliba layim gil' o.

Ben mal' alibarika Naawuni sani (Luk 6.20-23)

²Ka o daa piligi wuhiri ba yera,

³“Ninvuy' sheb' ben ʒe yim ni bε pɔri Naawuni sani mal' alibarika, dama alizanda nam nyela bε dini.

⁴“Ninvuy' sheb' ben mali nandahima mal' alibarika, dama Naawuni ni ti maai bε suhuri.

⁵“Ninvuy' sheb' ben nyε tarimba mal' alibarika, dama bε ni ti su dunia ŋɔ.

⁶“Ninvuy' sheb' ben suhuri ye wontia zuyu mal' alibarika, dama Naawuni ni ti ba bε suhuri ni ye sheli zuyu maa.

⁷“Ninvuy' sheb' ben zɔri nambɔyu mal' alibarika, dama Naawuni ni ti zo bε gba nambɔyu.

⁸“Ninvuy' sheb' ben mali suhuyini mal' alibarika, dama bε ni ti nya Naawuni.

⁹“Ninvuy' sheb' ben nyε sandaantimdiba mal' alibarika, dama ti Duuma Naawuni ni ti boli ba o bihi.

¹⁰“Ninvuy' sheb' ben nyari alaka Naawuni yubu tumbu zuyu mal' alibarika, dama alizanda nam nyela bε dini.

¹¹“Niriba yi turi ya ka niŋdi ya alaka, ka ŋmari ʒi' bieri balibu kam pari ya n zuyu, yi mal' alibarika.

¹²Bε yi ti niŋdi ya lala, yin' cheliya ka di niŋ ya nyayisim ka yi mali suhupielli, dama yi laara galisiya alizanda ni. Lala ka bε daa pun niŋ anabinim' ben dan yi tooni la gba alaka.”

Yalim mini firila (Maak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³Yisa daa yel' o nyaandoliba maa, "Yi ɿmanila yalim dunia ɿ ni. Yalim mi yi ti niŋ piti, binshel' lan kani din ni tooi che ka di niŋ nyayisim yaha; be ni kpaa' li mi bahi ka niriba nɔri li, dama di lan ka buchi.

¹⁴ "Yi ɿmanila firila dunia ɿ ni. Tin' sheli din me n-tam zoli zuyu mi bi sɔyira.

¹⁵ Ka so mi bi nyɔri firila n-zan̄di lɔyu pindi li, amaa o naŋ' ni zaŋ li mi tam binshel' zuyu ni di ne sokam zaa yili maa ni.

¹⁶ Dinzuyu cheleya ka yi neesim maa ne sokam zaa sani, ka be nyari yi tuun' suma ka tiri yi Ba Naawuni ɣun be alizanda ni ɿ jilima."

Naawuni fukumsi zaligunim' wuhibu

¹⁷Yisa daa yeliya, "Di t̄ehiya ni n kamina ni nti kpihim Naawuni fukumsi zaligunima bee anabinim' yeligu; m bi kamina ni nti kpihim di sheli, amaa n kamina ni n ti che ka di zaa niŋ pali.

¹⁸ Dama yeliman̄li ka n yeri ya, zuŋusaa mini dunia ɿ ni ti yiŋisi, amaa Naawuni fukumsi zaligunim' ɿ ni sabbu bachibi' fifinyiŋga gba ku yiŋisi fashee di zaa ti naŋ' niŋla pali.

¹⁹Dinzuyu ɣunkam tum birigi Naawuni zaligunim' ɿ ni zaŋ' yini din kul pori gba, ka zaŋ o birigginsim maa wuhir' o taba, dilan' ni ti nyela ɣun pori alizanda nam ni, amaa ɣunkam dol' li vienyelinga ka zaŋ li wuhir' o taba, be ni ti bol' dilana wɔyirili alizanda nam ni.

²⁰Dama n yeri ya mi, faashee yi wontizobo zooi gari Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' dini, di yi pa lala yi ti ku kpe alizanda nam ni abada."

Sujee yela

²¹ Yisa daa lan yeli, "Yi pun wum ka di sab' yeli kurimbuni ha, 'Miri ka a ku ninsala, ka ɣunkam ku ninsala ni ti be yela ni saria karibu shee.'

²²Amaa man' yeri ya mi: Hal ɣunkam jeri suli niŋd' o kpee gba ni ti be yela ni saria karibu shee; ka ɣunkam tu o kpee, 'Ninvuŋ' fini' ni ti be yela ni saria karibu shee; ka ɣunkam mi bol' o kpee, 'Jer' yoli' ni ti be buyim ni kpεbu barina ni.

²³Dinzuyu a yi tahi sara sara malibu shee ka ti teei ni a mali taali a kpe' so sani,

²⁴nyin' chel' a sara maa nimaani, ka chan̄ a kpee maa sani ka yi ti mali yi yelli maa poi ka a naanyi labi nti zaŋ a sara maa ti Naawuni.

²⁵"So yi tahir' a ɣiishee ka a min' o be soli chani yetɔya maa ni, nyin' chel' ka yi naai noli m-mali yi yetɔya maa yom, di yi pa lala o ni zaŋ a chan̄ sariakarita sani, ka sariakarita maa ti zaŋ a ti dansarika gula, ka o mi kpεh' a duu.

²⁶Yeliman̄li ka n yer' a, a ku tooi yi nimaani faashee a ti yo be ni zal' a san' sheli zaa, ka di layifu ku guui."

Zina niŋbu

27 Yisa daa lan yeli yaha, “Yi pun wum ka di sab’ yeli, ‘Miri ka a niŋ zina.’

28 Amaa man’ yeri ya mi, ɻunkam lihi paya kore lihigu pun niŋ zina ni pay’ maa o suhu ni.

29 Ka a nudirigu nini yi che ka a yen birigi tum alahichi, nyin’ kpoym’ li bahi, dama a yi kɔŋ a nimbil’ yini, di so ni be ti zaŋ a niŋbuŋ zaa kpehi buyim ni.

30 Ka a nudirigu mi yi che ka a yen birigi tum alahichi, nyin’ ɻmaam’ li bahi, dama a yi kɔŋ a nu’ yini, di so ni a niŋbuŋ zaa ti kpe buyim ni.”

Pay’ yihibu

(Matiu 19.9; Maak 10.11-12; Luk 16.18)

31 “Di sabiya yaha, ‘Dunkam yen yih’ o paya, ɻun’ tim’ o amiliya lorigibu gbaŋ.’

32 Amaa man’ yeri ya mi, ɻunkam yih’ o paya ka di pala pagorisigu gɔbu zuyu, dilana kpehil’ o pay’ maa zina niŋbu ni, ka ɻunkam mi kpuy’ payiyihin maa gba niŋ zina.”

Pɔri pɔbu

33 “Yi lan wum ka di pun sab’ yeli kurimbuni ha, ‘Miri ka a yi a pɔri nyaanja, amaa niŋmila a ni pɔ pɔri ni a niŋ sheli maa ti ti Duuma.’

34 Amaa man’ yeri ya mi, di kul pɔnya gba. Di pɔ alizanda, dama di nyela Naawuni nam ɻiishee.

35 Di pɔ dunia ɻɔ, dama di nyela Naawuni napɔntamdigu; ka di pɔ Jerusalem gba, dama di nyela Natitamlan’ tiŋa;

36 a mi di pɔ a zuyu, dama a ku tooi che ka di zabigu zay’ yini lebigi zay’ pielli bee zay’ sabinli.

37 Amaa cheliya ka yi yetɔya kul nyela: ‘lin’ bee ‘Aai’, dama sheli yi lan pahi dimbɔŋɔ zuyu di nyela birigginsim yetɔya.”

Bierri bɔhibu

(Luk 6.29-30)

38 “Yi pun lan wum ka di sab’ yeli, ‘So yi fɔy’ a nini, a gba nyin’ fɔyim’ o dini labisi, ka so yi ɻme n-kab’ a nyini, a gba nyin’ ɻmɛm’ kab’ o dini labisi.’

39 Amaa man’ yeri ya mi: di bɔhiriya tab’ bierri; hal so yi lab’ a nudirigu polo tapaya, nyin’ lebigim’ din’ la gba pah’ o.

40 Ka so yi tah’ a ɻiishee nti deeg’ a binyerigu, nyin’ che ka o deeg’ a chinchini gba pahi.

41 Ka so yi muys’ a ni a ɻi o ɻili n-tah’ o tin’ sheli din pa a ya zuyu kaman zaligu ni wuhi shem tariga, nyin’ ɻim’ li yaŋi di zuyu.

42 Ka ɻunkam suh’ a, nyin’ tim o; ka ɻun bɔri ni a paŋ o binsheli, nyin’ paŋm’ o.”

Dimnim’ yubu

(Luk 6.27-28, 32-36)

43 Yisa daa lan yeli pahi, “Yi pun wum ka di sab’ yeli yaha, ‘Yum’ a ƷiƷiinikpee ka je a dima.’

44 Amaa man’ yeri ya mi: yumiya yi dimnim’ gba, ka niŋmiya alibarika niŋdi bən turi ya ni, ka niŋmiya bən jən ya la zay’ vielli; ka suhimiya Naawuni n-tiri bən niŋdi ya alaka.

45 Dina n-ni che ka yi leei yi Ba Naawuni ɻun be alizanda ni ɻo bihi, dama ɻuna n-che ka wuntan’ neeri ninvuy’ bieri mini ninvuy’ suma zaa zuyu, ka lan che ka saa miri ninvuy’ suma mini ninvuy’ bieri tinsi ni.

46 Dama yi yi yurila bən yuri ya kəŋko, laara bə ka yi lee yen nya? Pa lala ka farigudeeriba gba niŋda?

47 Ka yi yi puhirila yi zənim’ kəŋko, tuun’ suŋ bə ka yi lee zaŋ gari yi taba? Pa lala ka zuliya kam gba niŋda?

48 Dinzuŷu benya tibi kaman yi Ba Naawuni ɻun be alizanda ni ɻo ni be tibi shem.”

Matiu 6

Nirilim niŋbu

1 Yisa daa yeliya, “Miriya ka yi tumdi yi wontia tuma ni niriba nyari ya m-payiri ya di zuyu; yi yi niŋdi lala, yi ku nya laara yi Ba Naawuni ɻun be alizanda ni ɻo sani.

2 “Dinzuŷu a yi yen ti nandaamba pini, nyin’ di mooni li kaman bilikoyinim’ ni niŋdi shem Yehudianim’ jembu duri ni mini pala zuyu ni niriba nyari ba m-payiri ba la. Yelimanlı ka n yeri ya, bən’ pun nya bə laara.

3 Amaa a yi yen ti nandaamba pini, nyin’ di che ka a nuzaa mi a nudirigu ni niŋdi sheli.

4 Niŋmi li la ashiləni, ka a Ba Naawuni ɻun nyari ashiləni ɻo ti a di laara.”

Yisa wuhi Naawuni suhibu soli ni nyé shem

(Luk 11.2-4)

5 “Ka a yi yen suhi Naawuni, nyin’ di niŋdi kaman bilikoyinim’ ni niŋdi shem la, dama bə yuri ni bə zani bə jembu duri ni mini sochira zuyu n-suhiri Naawuni ni niriba nyari ba. Yelimanlı ka n yeri ya, bən’ pun nya bə laara.

6 Amaa a yi yen suhi Naawuni, nyin’ kpem’ a duu nti yo a dunoli ka suh’ a Ba Naawuni ɻun be ashiləni ɻo, ka a Ba Naawuni ɻun nyari ashiləni maa ti a di laara.

7 “Ka yi yi suhiri Naawuni, yin’ di mali yətɔy’ gbalıŋ din ka gbinni kaman bən pa Yehudianim’ ni niŋdi shem la, dama bə təhiri ni bə yətɔy’ gbalıŋ zuyu ka Naawuni ni dee bə suhigu.

⁸Amaa yinim' miriya ka yi niendi lala, dama yi Ba Naawuni pun mi din simdi ya hal ka yi na bi suh' o li gba.

⁹Dinzuyü yi yi yen suhi Naawuni, yin' suhimiya ɳ-ɳo: 'Ti Ba Naawuni ɳun be alizanda ni, che ka a yuli du;

¹⁰ka che ka a nam kana, ka che ka a yubu niŋ dunia ɳo ni ka di ni niendi alizanda ni shem la.

¹¹Tim' ti zuɳo dabisili ɳo bindirigu.

¹²Ka che ti taali paŋ ti kaman ti gba ni cheri paŋdi bən tumdi ti taali shem la.

¹³Di che ka ti kpe zahimbu ni, amaa yihim' ti zay' bięyu ni. Dama nyini n-su nam mini yiko ni jilima hal ni saha din ka bahigu. Ami.'

¹⁴"Dama yi yi cheri niriba taali paŋdi ba, yi Ba Naawuni ɳun be alizanda ni mi ni che yi taali paŋ ya.

¹⁵Amaa yi yi bi cheri niriba taali paŋdi ba, yi Ba Naawuni gba ku che yi taali paŋ ya."

Nolobo yela

¹⁶Yisa daa lan yeli, "Yi yi lori noli, yin' di zayiriya yi ninani kaman bilikoyinim' ni niendi shem la, dama be zayirila be ninani ni niriba nya ba m-baŋ ni be lori noli. Yelimanli ka n yeri ya, bən' pun nya be laara.

¹⁷Amaa a yi lori noli, nyin' payim' a ninni, ka niŋ kpam ɿe a zuyu,

¹⁸ka so ku baŋ ni a lori noli nayila a Ba Naawuni ɳun be ashiloni ɳo, ka a Ba Naawuni ɳun nyari ashiloni maa ti a di laara."

Alizanda ni azichi

(Luk 12.33-34)

¹⁹"Di zaliya yi daazichi dunia ɳo ni, dama dunia ɳo ni di zahindimi, ka lela sayindi li, ka tayiyisi kabiri kperi zuri li,

²⁰amaa nay' zalimiyala yi daazichi alizanda ni; nimaani ka di bi zahinda, ka lela ku sayim li, ka tayiyisi mi ku kab' kpe n-zu li,

²¹dama yi daazichi ni be sheli, nimaani ka yi suhuri gba ni be."

Niŋgbuŋ neesim

(Luk 11.34-36)

²²"Nina nyela niŋgbuŋ firila. Dinzuyü a nina yi ne, a niŋgbuŋ zaa ni bela neesim ni;

²³amaa a nina yi bi ne, a niŋgbuŋ zaa ni bela zibisim ni. Dama din di naan nyε a neesim yi niŋ liti, dindina nyin' baŋmi ni di zibisim maa ku malí kpee!"

Naawuni jembu mini dunia ɳo buni

(Luk 16.13)

²⁴Yisa daa lan yeli yaha, “Yinbi’ yino ku tooi jem duumanima ayi: O kul ni zayisila yino ka yuri jun’ la bee n-tibigi yino n-jem o, ka 3iem jun’ la. Yi ku tooi jem Naawuni mini liyiri.”

Naawuni naani niŋbu yela

(Luk 12.22-31)

²⁵“Dinzuyu n yeri ya mi, miriya ka yi jiyindi yi nyeviya bee yi ningbuna zuyu zaŋ chaŋ yi ni yen di sheli bee yi ni yen nyu sheli bee yi ni yen ye sheli polo. Nyevili bi gari bindirigu ka ningbuŋ mi bi gari situra?

²⁶Kpahimmiya noonsi bən yiyiri ḥo: Be bi birla bee n-chera; be mi ka kambona; amaa yi Ba Naawuni jun be alizanda ni ḥo n-dihiri ba. Ka yi bi mali bukaata pam gari ba?

²⁷Ka yi ni jun suhu n-lee ni ye o nyevili zuyu, ka o tooi pahi li yuun’ yini?”

²⁸Ka lan bohi ba, “Ka bə n-niŋ ka yi jiyindi situra zuyu? Yulimiya payivieligakushihikom ni zoori shem: Di bi tumda, di mi bi miri gumdi.

²⁹Amaa n yeri ya mi ni hal Sulemaana min’ o jilima zaa ha, o daa bi ye situra ka di vieli kaman payivieligakushihikom zay’ yini gba vielim.

³⁰Ka Naawuni yi zaŋ vielim ḥo tatabo ti mɔri din be moyu ni zuŋ n-kaai bieyu ka buyim diri li ḥo, di chaŋ wula ka o ku ti yinim’ situra? Laabira, yi yeda shiri pɔra!

³¹“Dinzuyu miriya ka yi jiyindi m-bohira, ‘Bə ka ti yen di bee n-nyu bee bə ka ti yen ye?’

³²Dama dimboŋɔnim’ zaa zuyu ka zulya kam kul jiyindi bieyukam, amaa yi Ba Naawuni jun be alizanda ni ḥo mi ni dimboŋɔnim’ zaa ha simdi ya.

³³Amaa lee danjmiya m-bola Naawuni nam dubu min’ o wuntia, ka o naanyi zaŋ dimboŋɔnim’ zaa ha pahi ya.

³⁴Dinzuyu miriya ka yi jiyindi bieyu zuyu, dama bieyu gba jiyindila dimaj’ zuyu. Dabisili kam wahala sayiri li mi.”

Matiu 7

Tab’ saria karibu

(Luk 6.37-38, 41-42)

¹Yisa daa lan yeli ba, “Di karitiya tab’ saria ka Naawuni ti ku kari yi gba saria;

² dama yi ni kariti tab’ saria shem, lala ka Naawuni ni ti kari yi gba saria, ka yi ni buyisiri tiri yi tab’ shem, lala ka Naawuni ni ti buyisi ti yi gba.”

³Ka o daa bohi ba, “Bə n-niŋ ka a nya bimburiginli a mabia ninni, ka daantaliga lee sa amajmaj’ ninni ka a bi nya li?

⁴Bee wula ka a ni tooi yεl' a mabia ni o che ka a yihi bimburigin' sheli din be o ninni ka daantaliga lee sa amanjan' ninni?

⁵Nyin' bilikoyindan' ηο! Vuyim' daantal' sheli din sa a ninni maa ka nyari vienyelinga poi, ka naanyi yihi bimburigin' sheli din be a mabia ninni.

⁶"Miriya ka yi zaŋdi binshεŋa din be kasi bahiri bahi bee n-zaŋdi binshεŋa din mali buchi pam bahiri kuruchunima, dama di pa sheli ka be no li fi taŋkpayu ni, ka ηmaligina tin ya daŋa."

Bɔbu mini suhibu

(Luk 11.9-13)

⁷Yisa daa lan yεli ba yaha, "Suhimiya! Naawuni ni tin ya. Bomiya! Yi ni nya. Niŋmiya gaafara! Yi ni nya soli kpe.

⁸Dama ηunkam suhira, o deerimi; ka ηunkam bɔra, o nyarimi; ka ηunkam mi niŋdi gaafara, o nyarila soli kpεra.

⁹Ka o bɔhi ba, Yi ni ηun' bia n-lee ni suh' o bindirigu ka o zaŋ kuyili ti o

¹⁰bee n-ni suh' o zahim ka o gbaai wahu ti o?

¹¹Ka yinim' ben nyε tuumbierinim' ηο yi mi ni yi zaŋ bin' suma ti yi bihi, bo n-ni che ka yi Ba Naawuni ηun be alizanda ni ηο ηun' ku zaŋ bin' suma ti ben suhir' o li?

¹²"Dinzuγu yi ni bɔri ni niriba niŋdi ya shεm, yi gba niŋmiya ba lala, dama Naawuni fukumsi zaligunim' min' anabinim' yεligu ni wuhiri shεm m-bala."

Duno' muγilinga doli kpe

(Luk 13.24)

¹³"Doliya duno' muγilinga kpe, dama so' sheli din kuni bahi yoli shee dolibu be asama ka di dunoli yεlima, ka niriba pam dol' li.

¹⁴Ka so' sheli din kuni nyεvili shee dolibu mi to, ka di dunoli nyε duno' muγilinga, ka niriba ben mi dol' li bi yay' lala."

Tia mini di wala

(Luk 6.43-44)

¹⁵"Miriya anab' ʒirinim' ben kani yi sanna m-be kaman pieri n-nyε ba, amaa ka lee nyε kunduna be suhuri ni la.

¹⁶Be wala ni ka yi ni baŋ ba. Yi na mi n-nya ka goo wali gaya bee ka pirinkpan wali fiig tia wala?

¹⁷Lala mi n-nyε li, ti' suŋ kam wandila wal' suma, ka ti' biεyukam mi wandi wal' bieri.

¹⁸Ti' suŋ ku wali wal' bieri, ka ti' biεyū mi ku wali wal' suma.

¹⁹Tia kam din bi wandi wal' suma, be ηmari li mi luhi n-zaŋ nyo buγim.

²⁰ Dinzuyu bε wala ni ka yi ni banj ba.”

Naawuni yubu tumbu
(Luk 13.25-27)

²¹ Yisa daa lan yeli yaha, “Pa njunkam dii booni ma, ‘N Duuma, n Duuma,’ n-ni ti kpe alizanda nam ni, nayila jun tumdi m Ba Naawuni jun be alizanda ni nj yubu.

²² Niriba pam ni ti bɔhi ma zaadali, ‘Ti Duuma, ti Duuma, ti daa bi malila a yuli yihiri waazu, ka mal’ a yuli kariti alizin’ bieri, ka mal’ a yuli tumd’ alahiziba tuma?’

²³ Di saha maa n ni ti yeli ba, ‘Yinim’ tuumbierinim’ nj, m bi min ya. Wariya! ”

Tammεribə ayi
(Luk 6.47-49)

²⁴ “Dinzuyu njunkam wumdi n yeligu ka dol’ li, n ni zaŋ o η-ηmahindila yendaan’ so jun daa me o yili tam tampin zuyu.

²⁵ Ka saa daa ti mi ka kom kpe, ka sanʒieyu ʒena nti ʒe yili maa, ka di bi lu la, dama o daa me li tamla tampin zuyu.

²⁶ “Ka njunkam mi wumdi n yeligu ka bi dol’ li, n ni zaŋ o η-ηmahindila jer’ so jun daa me o yili zali bihigu ni.

²⁷ Ka saa daa ti mi ka kom kpe, ka sanʒieyu ʒena nti ʒe yili maa luhi, ka di lubu maa bie pam la.”

Yisa fukumsi subu ni nyε shεm

²⁸ Yisa ni daa tɔyisi yεtɔya nj naai ka o wuhibu maa daa gari salo maa;

²⁹ dama o daa wuhiri ba mi kaman ninvuy’ so jun su fukumsi, ka pa ni Naawuni zaligubaŋdiba ni daa wuhiri ba shεm la.

Matiu 8

Kɔŋlan’ tibbu
(Maak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yisa ni daa yi zoli maa zuyu siyina ka salo pam kul kabiri dol’ o;

² ka kɔŋlan’ so daa kana nti damd’ o tooni yεra, “N dana, a yi di sayi, a naan che ka n kɔŋ’ nj naai ka n kpe n tab’ ni.”

³ Ka Yisa daa teeg’ o nuu shih’ o ka yeli, “N sayiya; di naama!” Ka o kɔŋ’ maa dii naai.

⁴ Ka Yisa yεl’ o, “Miri ka a yeli so di yela; amaa cham’ ti zaŋ aman’ wuhi maligumaana, ka mali sara sheli Anabi Musa ni daa sab’ zali zaŋ chanj kɔŋ’ tibbu polo la; dina n-ni nj a kpanju maa shεhira niriba sani.”

Yisa ni tibi Rom sapashin’ so yin’ bia shεm
(Luk 7.1-10)

⁵Yisa ni daa ti kpe Kaperinium tin' puuni saha sheli, ka Rom sapashin' so daa ka o sanna nti balind' o yera,

⁶"N Duuma, n yiŋ' bia bɔyu min' o gbali zaa n-kpi, ka di muyis' o pam ka o do yiŋa."

⁷Ka Yisa yel' o, "N ni kana nti chε ka o kpaŋ."

⁸Ka sapashin' maa yel' o, "N Duuma, m pɔri ni a ka n yiŋ' na; amaa kul yelim' yɛtɔy' sheli a ni yɛn yeli, ka n yiŋbia maa kpaŋ.

⁹Dama n nyɛla bε ni su ninvuy' so, ka m mi su tɔbbi' shεb' fukumsi. N ni tooi yeli bε ni yino ni o cham' luy' sheli, ka o chan; ka ni tooi yeli bε ni yino ni o kamina, ka o kana; ka ni tooi yeli n dabili mi ni o niŋmi ŋ-ŋɔ, ka o niŋ li."

¹⁰Yisa ni daa wum o ni yeli shem maa ka di gar' o pam, ka o yeli ninvuy' shεb' bɛn dol' o maa, "Yelimanji ka n yeri ya, hal Izraelnim' ni n na ʒi n-nya ŋun niŋ yeda ŋ-ŋɔ.

¹¹N yeri ya mi ni niriba pam bɛn pa Yehudianima ni ti yi wulimpuhili mini wulinluhili polo na, ka bε mini Ibrahimma ni Yisahaku ni Yaakubu ti layim ʒini alizanda nam ni ni suhupielli;

¹²amaa ka bε ti zaŋ ninvuy' shεb' bɛn daa niŋdi Naawuni nam maa ni kpεbu tahima la nti bahi bumbɔn' ni; nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim bε nyina."

¹³Ka o daa ŋmaligi yeli sapashin' maa, "Kulima! A ni niŋ yeda shem maa zuyu, di ni niŋ lala." Ka o yiŋbia maa daa shiri kpaŋ di saha maa.

Yisa tibi barinima

(Maak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴Ka Yisa daa kpe Pita yiŋa n-nya ka Pita deempaya niŋgbuŋ bii ka o doya;

¹⁵ka o shih' o nuu, ka o niŋgbun' biisim maa dii maai, ka o yiŋisi niŋ o saani.

¹⁶Dindali maa zaawun' yuŋ, ka bε daa zaŋ alizin' bieri ni ʒi ninvuy' shεb' zuyu n-tahi Yisa sanna; ka o daa zaŋ o nol' ni yeligu n-kari alizin' bieri maa, ka tib' ŋunkam daa biera.

¹⁷Ka o ni daa niŋ shem maa chε ka Anabi Aizaia ni daa yel' o yela shem la niŋ pali, Anabi Aizaia ni daa yeli shem maa m-bɔŋɔ, "Omanjan' n-daa deei ti niŋgbun' biisim mini ti dɔrīti zaa ʒi."

Manshishiilo nyaandoliba

(Luk 9.57-62)

¹⁸Yisa ni daa nya ka salo pam layim gil' o maa ka o yel' o nyaandoliba ni bε baami n-du duli ha.

¹⁹Ka Naawuni zaligubanji' so daa kana nti yel' o, "Karimba, n ni dol' a chan a ni chani luy' shelikam zaa."

²⁰Ka Yisa yel' o, "Dɔri malila voya, ka noonsi mi mali téri, amaa Daadam Bia ka luy' sheli din ni zaŋ o zuyu sɔŋ gba."

²¹Ka o nyaandoliba maa ni yino mi ti yel' o, "N Duuma, chε ka n kuli ka m ba ti di sayim say' o tariga ka n sɔy' o pɔi ka naanyi kana ti dol' a."

²²Amaa ka Yisa yel' o, "Doli ma, ka chε ka kpiimba sɔyimi bε kpiin' taba."

Sanʒieyu mini kɔgbana baalim fɔbu

(Maak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³Yisa daa kpe ḥariŋ ni, ka o nyaandoliba gba dol' o kpe.

²⁴Ka sanʒie' titali daa ti yiysi teeku maa ni, ka kɔgbana yiṣiri luri ḥariŋ maa ni hal ka kom ti yen kpe m-pal' li; amaa ka Yisa do di ni gbihira.

²⁵Ka o nyaandoliba maa chaŋ ti neeg' o yel' o, "Ti Duuma, kom yen di ti; tiligim' ti!"

²⁶Ka o bɔhi ba, "Yinim' bεn yeda bi yaŋi lala ḥo, bɔ n-niŋ ka yi zɔri dabiem lala?" Di saha ka o daa yiysi n-tahi sanʒieyu maa mini teeku kɔgbana maa zuyu, ka di zaa dii fo baalim.

²⁷Ka di niŋ ba alahiziba pam ka bε bɔhiri taba, "Bɔtaa nira n-lee bɔŋɔ hal ka sanʒieyu mini kɔgbana ti wumd' o noli?"

Yisa ni kari alizin' bieri shem

(Maak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸Yisa ni daa du Galili Teeku duli m-paai Gerasa tiŋgbɔŋ ni ka alizin' bieri ni daa ʒi dɔbba ayi sheb' zuyu yi gbala polo n-tuhir' o sol' na. Bε nini daa tuli pam hal ka so ku tooi gari bε ni be sheli polo maa.

²⁹Ka bε daa kuhi pam m-bɔhi, "Ti min' a bɔ ni, nyin' Naawuni Bia? A kamina ni a ti nahim ti ka saha na bi paai?"

³⁰Kuruchu bɔbigu daa ʒe kpaŋ' ha n-gbiri binyara ḥubira,

³¹ka alizin' bieri maa daa balim o yeli, "A yi kari ti, nyin' chε ka ti chaŋ ti kpe kuruchunim' ḥo ni."

³²Ka o daa bahi ba noli yeli, "Chamiyal!" Ka bε daa yi dɔb' maa ni n-chaŋ ti kpe kuruchunim' maa ni; ka bε zaa daa dii zo wuriwuri nti sirigi kuligbirinj ni ha n-faai lu teeku ni, ka kom di ba.

³³Ka bεn daa guli kuruchunim' maa zo nti kpe fɔŋ ni n-yeli niriba dinkam daa niŋ maa mini din daa niŋ alizin' bieri ni daa ʒi dɔbba ayi sheb' zuyu maa yela zaa.

³⁴Nyama, ka tiŋ' maa nim' zaa daa kabina ni bε ti nya Yisa; bε ni daa ti nya o, ka bε balim o ni o yim' bε tiŋgbɔŋ maa ni.

Matiu 9

Yisa ni tibi gbalikpimalan' shem

(Maak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹Ka Yisa daa kpe ḥariṇ maa ni m-baai du teeku duli kul' o ya.

²Ka bε daa zaŋ gbalikpimalan' so n-niŋ amanjka ni n-zi o ka Yisa sanna; ka Yisa daa nya bε ni niŋ o yεda shεm maa ka yεli gbalikpimalan' maa, "M bia, chε ka a suhu kρεma, n chε a daalahichi paŋ a."

³Di saha ka Naawuni zaligubaŋdi' shεb' daa yεli bε suhuri ni, "Doo ḥo mɔri Naawuni!"

⁴Ka Yisa daa baŋ bε tεha maa ka bɔhi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi tεhiri tεhi" bεri yi suhuri ni?

⁵Yεla ayi ḥo sunsuuni dini n-lee be asama ni nira yεli: A yi yεli so ni a chε o daalahichi paŋ o bee a yi yεl' o ni o yiγisim' chanj"

⁶Ka lan yεli ba, "Amaa m bɔrimi ni yi baŋ ni Daadam Bia mali yiko din chεri niriba daalahichi paŋdi ba dunia ḥo ni." Di saha ka o ḥmaligi yεli gbalikpimalan' maa, "Yiγisima n-zaŋ a daamanjka maa kuli!"

⁷Ka o yiγisi kuli.

⁸Salo maa ni daa nya lala maa ka dabiεm gbahi ba, ka bε tibigi Naawuni ḥun niŋ ninsalinim' yiko ḥo tatabo maa.

Yisa ni boli Matiu shεm

(Maak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹Ka Yisa daa yi nimaani chana nti nya Matiu, ka o zi farigu deebu shee; ka Yisa yεl' o, "Yiγisim' doli ma." Ka o yiγisi dol' o.

¹⁰Ka Yisa daa chanj Matiu maa yiŋa n-daa ti zi ni o di bindirigu, ka farigudeeriba pam mini alahichinim' kana nti zi ni pahi Yisa min' o nyaandoliba zuyu.

¹¹Ka Farisiinim' daa nya lala ka bɔh' o nyaandoliba maa, "Bɔzuyu ka yi karimba maa mini farigudeeriba ni alahichinim' layim timdi dira?"

¹²Ka Yisa daa wum lala maa ka yεli, "Ben mal' alaafee bi bɔri dɔyite nayila ben biera.

¹³Chamiya ti bɔhim dimbɔŋɔ gbinni: M payi nambɔzɔbo gari sara malibu. Pa wuntizɔriba zuyu ka n kana, amaa alahichinim' tuuba niŋbu zuyu ka n kana."

Nol' Iɔbu yεla

(Maak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴Jɔn Baptazira nyaandoliba daa ti ka Yisa sanna nti bɔh' o, "Bɔ n-niŋ ka ti mini Farisiinim' lɔri noli, ka nyin' nyaandoliba bi lɔra?"

¹⁵Ka Yisa bɔhi ba, "Aŋgo zɔnim' ni fabili aŋgo ni be bε sani saha shεli? Amaa saha kanna ka bε ni ti yihi aŋgo maa bε sani, di saha maa ka bε ni ti lo noli"

¹⁶Ka o daa lan ḥahi ba ḥaha ḥo yeli, “So ku sayi zaŋ tan’ palli din na bi tiri n-liyi binyer’ kurili, dama o yi niŋ lala, tan’ palli maa ni yaai di ko n-cheei ka che binyer’ kurili maa, ka di maan chehi pahi.

¹⁷So mi ku sayi zaŋ da’ palli le dakol’ kura ni, dama o yi niŋ lala, kola maa ni chehichehi, ka dam maa kpaai bahi, ka kola maa gba sayim. Dinzuyu be zaŋdi da’ palli n-lərila kol’ pala ni, ka di bina ayi maa zaa sheli ku sayim.”

Yisa tibi Jairus bipuyinga mini pay’ so

(Maak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸Yisa ni daa na kul tɔyisiri ba yɛtɔya maa ka zu�ulan’ so daa kana nti damd’ o tooni yel’ o, “M bipuyinga n-na kul yoli kpi; amaa kamina nti zaŋ a nuu pa o zu� ka o lan niŋ nyevililana yaha.”

¹⁹Ka Yisa daa yiŋisi n-zaŋ o nyaandoliba m-pa omaŋ’ zu�u dol’ o.

²⁰Di saha maa ka payital’ dɔro ni daa mali pay’ so yuun’ pinaayi daa gili Yisa nyaanja nti shih’ o binyerigu naŋgbambili.

²¹Dama o daa yel’ o suhu ni, “Hal n yi kul shih’ o binyerigu gba, n ni nya alaafee.”

²²Ka Yisa daa ḥmaligi lihi nya pay’ maa ka yel’ o, “M bia, che ka a suhu kpema, a yeda niŋbu n-che ka a kpan.” Ka o dɔro maa daa dii naai.

²³Ka Yisa daa ti paai zu�ulan’ maa yiŋa n-nya ka yupiəbiriba mini salo pam beni n-yarindi ka mohiri vuri.

²⁴Ka o yeli ba, “Yimiya! Bipuyinga maa bi kpi, amaa o gbihirimi.” Ka be lar’ o.

²⁵Salo maa ni daa yi n-naai, ka o kpe nti gbaai bipuyinga maa nuu, ka o neei n-iyisi zani.

²⁶Ka di yela daa moli gili di tiŋbɔŋ maa ni zaa.

Yisa tibi zoomba ayi

²⁷Yisa ni daa yi nimaani gariti tooni, ka dɔbba ayi ben nye zoomba dol’ o n-kuhiri pampam yera, “Nyin’ ḥun nye Naa Dauda yaaŋa ḥo, zom’ ti nambɔyu!”

²⁸Ka o daa mali nti kpe yil’ sheli, ka zoomba maa dol’ o kpe; ka Yisa bohi ba, “Yi niŋ yeda ni n ni tooi niŋ yi ni bɔri sheli maa?” Ka be garigi yel’ o, “lin, ti Duuma.”

²⁹Ka o daa zaŋ o nuu shihi be nina ka yeli, “Yi yeda niŋbu ni nye shem, di niŋmiya lala.”

³⁰Ka be nina maa dii neei. Ka Yisa kpahi be zu�u ni vienyelinga yeli, “Miriya ka yi yeli so di yela.”

³¹Amaa ka be daa yi nti mol’ o yela gili di tiŋbɔŋ maa ni zaa.

Yisa tibi birigu

³²Be ni daa ḥmaligi yira, ka sheb’ gba zaŋ alizin’ birigu ni daa ʒi do’ so zu�u tahi Yisa sanna.

³³Ka o daa kari alizin' birigu maa doo maa zuyu bahi, ka doo maa lan leei ɻun tɔyisira; ka di daa nin̄ salo maa alahiziba pam ka bε yera, "Ti na ɢi n-nya tuuni ɷo tatabo Izrael tiŋbɔŋ ɷo ni."

³⁴ Amaa ka Farisiinim' daa yεli ni alizin' bieri naa n-niŋ o yiko ka o kariti alizin' bieri bahiri maa.

Yisa zo niriba nambɔŋu

³⁵ Yisa daa chani gindila fɔntinsi mini tiŋkpansi zaa n-wuhiri niriba Yεhudianim' jεmbu duri ni, ka yihi Naawuni nam lahibal' sun waazu, ka tibiri dɔro balibu kam mini dɔr' bieri balibu kam ni mali ninvuy' shεba.

³⁶ O ni daa nya salo maa, ka bε yela niŋ o nambɔŋu pam, dama bε daa nyεla bεn nyari nahin̄gu ka bi nyari sɔŋsim; bε daa ɻumanila pieri bεn ka gula.

³⁷ Di saha ka Yisa daa yεl' o nyaandoliba, "Puu atam zooya pam, amaa ka tumtumdiba lee pɔra;

³⁸ dinzuyü suhimiya ɻun su puu atam maa kpuçib⁹ ka o bo tumtumdiba m-pahi ka bε kpuyi puu atam maa na."

Matiu 10

Yisa pii tuumba

(Maak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹Ka Yisa daa ti bol' o nyaandoliba pinaayi la na nti niŋ ba yiko ni bε kariti alizin' bieri niriba zuyu bahira, ka tibiri dɔro balibu kam mini dɔr' bieri balibu kam ni mali ninvuy' shεba.

²O tuumba pinaayi maa yuya m-bɔŋɔ: Saimɔn ɻun yuli lan booni Pita la min' o tizo Anduru ni Zεbidii bihi Jeemsi min' o tizo Jɔn ni

³Filip mini Baatolomiu ni Tomas ni Matiu ɻun daa nyε farigudeera la ni Alifius bia Jeemsi ni Taddius ni

⁴Saimɔn ɻun daa nyε bεn bɔri ni bεn' Izraelnim' su bεmanj' la ni yino ni Judas Isikariot ɻun daa ti yi Yisa nyaanja la.

Yisa tuumba pinaayi timbu

(Maak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵Ka Yisa daa tim tuumba pinaayi maa ka kpahi bε zuyu ni yεli, "Miriya ka yi chan bεn pa Yεhudianim' sani, yi mi di kpεnya Samarianim' tin' shεl' ni,

⁶amaa chamiyala Izraelnim' bεn bɔrigi kaman pieri la sani.

⁷Yi yi chana, yin' yihimiya waazu yera, 'Alizanda nam mirina.'

⁸Ka tibimiya barinima, ka neemiya kpiimba, ka cheliya ka kɔnsi kpanda, ka karimiya alizin' bieri bahira. Yi dee' li la yoli, yi gba timiya li yoli.

⁹Di ȝin ya liyiri din nyε salima bee anzinfə, hal di zanya kɔbo gba n-niŋ yi liyiri kolibihι ni

¹⁰bee n-ȝin ya adiikunima n-chaq yi chandi maa bee n-yεn ya daliyanima ayiyi; yi mi di piriya namda bee n-gbibi jaqgbεhi, dama tumtumda kam simdi ni bε ti o bindirigu.

¹¹“Yi yi ti kpe fɔntiŋ’ ni bee tinqpaŋa, yin’ bɔhimiya n-nya ninvuy’ chirichi n-kpe o yiŋa m-be nimaani hal nti yi tiŋ’ maa ni.

¹²Yi yi ti kpe yil’ sheli, yin’ puhimiya ba puhiri suŋ.

¹³Yili maa yi nyεla yil’ chirichi, yin’ cheliya ka yi daalibarika kpalim di ni; amaa di yi pala yil’ chirichi, yin’ cheliya ka yi daalibarika kpalim yi sani.

¹⁴Ka so yi ti bi deei ya bee n-zayisi yi yεligu wumbu, yi yi ti yεn yi yili maa ni bee di tiŋ’ maa ni, yin’ pihimiya yi napɔna taŋkpayu bahi di zuŋu.

¹⁵Yεlimaŋli ka n yeri ya, zaadali Sɔdomnim’ mini Gomɔranim’ azaaba nyabu ni ti so tiŋ’ maa nim’ dini.”

Wahala mini nahiŋgu din kanna

(Maak 13.9-13; Luk 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶Yisa daa lan yeli ba, “Nyamiya, n tim ya mi kaman piεri ni be kunduna sunsuuni shεm la; dinzuŋu maliya yεm kaman tinvura, ka benya baalim kaman ȳmana la.

¹⁷Miriya daadamnima! Bε ni ti gbahi ya tahi ȝiishεhi, ka fiεbi ya Yεhudianim’ jεmbu duri ni,

¹⁸ka zaŋ ya tahi gomnanim’ mini nazuŋuri tooni n zuŋu, ka yi ti niŋ n shεhiranima bε mini bεn pa Yεhudianim’ sani.

¹⁹Dinzuŋu bε yi ti gbahi ya tahi saria karibu shee, yin’ di cheliya ka yi suhuri zohiri yi ni ti yεn yeli shεm bee n-tɔyisi shεm zuŋu; di saha maa yi ni ti baŋ yi ni yεn yeli shεm,

²⁰dama pa yinima nti yεn tɔyisi, amaa di ti yεn nyεla yi Ba Naawuni Shia n-yεn be yi ni tɔyisira.

²¹“Di saha nir’ ni ti yi o mabia nyaanja n-che ka bε ku o; ka doo ni ti yi o bia nyaanja n-che ka bε ku o, ka bihi gba ti zayisi bε banim’ mini bε manima, ka zaŋ ba puhi kubu.

²²Ka sokam ni ti jεn ya n yuli zuŋu. Amaa ȣunkam ti niŋ suhukpeeni hal ni wahala ȣo bahigu ni ti tiligi.

²³Bε yi ti muysi ya tin’ shεl’ ni, yin’ yimiya ni n-tayi tiŋa; dama yεlimaŋli ka n yeri ya, yi na ku chan tuui Izraεl tinsi zaa ka Daadam Bia labina.

²⁴“Karimbia bi garit’ o karimba; dabili mi bi garit’ o duuma.

25 Di simdi ni karimbia bemi kaman o karimba; ka dabili mi be kaman o duuma. Ka bε yi zaŋ alizin' bieri naa yuli Biilzibul m-boli yil' yidana, wula ka bε lee ni bol' o yiŋnim' bεna?"

Di ni simdi ni niriba zo so

(Luk 12.1-3)

26 Yisa daa lan yεla ba yaha, "Dinzuγu di zɔriya ba dabiεm, dama binshεyū kani din sɔyiya ka ti ku yi palo, binshεyū mi kani m-be ashilɔni ka bε ti ku banj li.

27 N ni yεli ya shεli zibisim ni, yεlimiya li neesim ni; ka yi ni wum shεli ashilɔni, yin' molimiya li gili luyilikam."

Ti ni simdi ni ti zo so

(Luk 12.4-7)

28 "Di zɔriya bεn ni tooi ku daadam ka ku tooi ku o shia; amaa zomiyala Naawuni ɣun ni tooi zaŋ daadam ningbuŋ min' o shia zaa niŋ buyim ni la."

29 Ka bɔhi ba, "Jahinjεya ayi bi kɔhirila siidi yini? Ka bε ni yino mi ku lu tiŋa ka di pala yi Ba Naawuni yubu ni.

30 Hal yi zabiri zaa mali kalinli.

31 Dinzuγu di chεliya ka yi suhuri zɔhira; yi mali buchi pam gari jahinjεya."

Bεn ɣe Yisa nyaanja niriba ni

(Luk 12.8-9)

32 Yisa daa lan yεli, "Dunkam ɣe n nyaanja niriba ni, n gba ni ti ɣe dilan' nyaanja m Ba Naawuni ɣun be alizanda ni ɣɔ sani;

33 amaa ɣunkam zayisi ma niriba ni, n gba ni ti zayisi dilana m Ba Naawuni ɣun be alizanda ni ɣɔ sani."

Yisa ɣun tahi tuyiligu na

(Luk 12.51-53; 14.26-27)

34 "Di tεhiya ni n kamina ni n ti ti dunia ɣɔ nim' suhudoo; m bi kamina ni n ti ti suhudoo, amaa takɔbi ka n tahina.

35 N kamina ni n ti tuyili bidibiga min' o ba ni bipuγinga min' o ma ni paya min' o yidana ma;

36 ka nir' yiŋnim' ni nyεla o dimnima.

37 "Ka ɣun yur' o ba bee o ma gari ma, o bi simdi ni o doli ma; ka ɣun yur' o bidibiga bee o bipuγinga gari ma, o bi simdi ni o doli ma,

38 ka ɣun mi bi kpuγ' o dapulli m-buyi doli ma gba bi simdi ni o doli ma.

39 Ka ɣunkam tiligir' o nyεvili ni ti kɔŋ li, ka ɣunkam mi kɔŋd' o nyεvili n zuγu ni ti lan nya li."

Laara nyabu

(Maak 9.41)

⁴⁰ O daa lan yeli yaha, “Dunkam deeri ya deerila mani, ka ɻunkam deeri ma deerila ɻun tim ma na.

⁴¹ Ka ɻunkam deeri anabi o ni nyε anabi zuyu ni ti deeg’ anabi laara; ka ɻunkam deeri wuntizora o ni nyε wuntizora zuyu ni ti dee wuntizora laara.

⁴² Ka ɻunkam mi niŋ hal ko’ mahim biela ti n nyaandoliba ni yino, hal ɻun pɔri bε ni gba, o ni nyε n nyaandol’ zuyu, yelmanjli ka n yeri ya, o ti ku kɔŋ di laara.”

Matiu 11

Jɔn Baptazira nyaandoliba timbu

(Luk 7.18-35)

¹ Yisa ni daa wuh’ o nyaandoliba pinyaayi maa bε ni yεn niŋ shεm naai, o daa yiŋsimi n-chaj tin’ shεŋa din miri nimaani nti wuhiri niriba ka yihiri ba waazu.

² Jɔn Baptazira daa bela sarika ni, ka wum Yisa Masia tuma yεla, ka daa tim o nyaandoliba

³ ni bε ti bɔh’ o, “Nyini n-nyε ɻun ti yεn kana la bee ti na yulim’ dilan’ soli?”

⁴ Ka Yisa yeli ba, “Labimiya nti yeli Jɔn yi ni nya ka wum shεm:

⁵ Zoomba nina neera, ka wɔbisi chana, ka kɔnsi tibiri kpaŋda, ka tikpiranim’ wumda, hal ka kpiimba gba neeri kum ni, ka lahibal’ suŋ waazu mi yihiri tiri tarimba.”

⁶ Ka ɻmaligi yeli, “Dunkam suhu bi miligi n zuyu mal’ alibarika!”

⁷ Jɔn nyaandoliba maa ni daa kuli naai, ka Yisa piligi tɔyisiri salo maa Jɔn yεla ka bɔhiri ba, “Bɔ ka yi daa lee chaj tingban’ neli ni ni yi ti nya la? Gbingban’ sheli pɔhim ni ɣεra?

⁸ Ka bɔzuyu ka yi daa chaj? Nira ɻun bɔbi ka yi daa chaj ni yi ti nya? Nyamiya, bεn bɔbiri bela nanim’ yinsi.

⁹ Ka bɔzuyu ka yi daa chaj? Anabi ka yi daa chaj ni yi ti nya? Yelmanjli ka n yeri ya, hal o gari anabi gba.

¹⁰ Duna n-nyε bε ni daa sab’ yeli so yεla ni Naawuni yeliya, ‘N tumo m-bɔŋɔ; n ni tim o ka o dan a tooni nti mal’ a chandi maa soli ti a.’

¹¹ Yelmanjli ka n yeri ya, Jɔn Baptazira gari pay’ ni dɔyi sokam, amaa ɻun pɔri alizanda nam ni galisi gar’ o.

¹² Jɔn saha zaŋ kana zuŋɔ, bεn suhuri ye alizanda nam ni kpεbu zuyu kul kabirimi chani ni bε ti zaŋ kpiɔŋ kpe di ni.

¹³ Naawuni zaligunim’ min’ anabinim’ yεligu daa pun benimi hal ka Jɔn ti kana.

¹⁴ Ka yi yi sayi, ɻuna n-nyε Anabi Ilaija so ɻun yεn kana la.

¹⁵ Dun mali tibili, ɻun’ wumma!”

16Ka Yisa daa lan bohi, “Bimbo ka n lee yen zaŋ ŋ-ŋmahindi ɿiemani ŋo niriba? Be ŋmanila bihi bən ɿi daa ni m-booni tab’ yera:

17‘Ti pieb’ yuhi niŋ ya, ka yi zayisi waa wabu; ka kumda, ka yi bi fabinda.’

18Jən Baptazira daa kana, ka o mini niriba ti bi layindi diri ka nyura, ka bə yeli ni alizin’ bieyu n-ɿi o zuyu.

19Ka Daadam Bia ti kana, ka o mini niriba layindi diri ka nyura ka bə yera, ‘Nyama, ŋun’ kpiri kum pam, ka lan nyε danyura mini farigudeeriba ni alahichinim’ zo.’ Amaa Naawuni yem wuhiri diman’ la di tumtumsa ni.”

Tin’ shəŋa nim’ bən bi niŋ Yisa yeda

(Luk 10.13-15)

20Di saha maa ka Yisa daa piligi galindi tin’ shəŋa nim’ bən daa nya o daalahiziba tuun’ kar’ shəŋa o ni daa tum bə tinsi ni ka bə bi niŋ tuuba la.

21Yisa daa yeli ba, “Mbusim be yinim’ Kərazinnim’ mini Bətisaidanim’ zuyu, dama tuun’ kar’ shəŋa din daa tum yi tinsi maa ni la yi di daa tumla Taai mini Sidən, bən’ daa naan pili buri, ka buyi tampiligm n-niŋ tuuba yom.

22Amaa n yeri ya mi ni zaadali Taainim’ mini Sidənnim’ azaaba nyabu ni ti so yi dini.

23Ka yinim’ Kapəriniumnima, yi mi bəri ni yi duhila yimanja hal ni Naawuni nam ɿishee? Naawuni ni ti siyisi ya kpiimba biehigu shee; dama tuun’ kar’ shəŋa din daa tum yi tinsi maa ni la yi di daa tumla Sədom, di naan na kpalim ɿieya hal ni zuŋo.

24Amaa n yeri ya mi ni zaadali Sədomnim’ azaaba nyabu ni ti so yi dini.”

Vuhim tibu

(Luk 10.21-22)

25Di saha ka Yisa daa yeli, “M Ba Naawuni, nyin’ ŋun su alizanda mini dunia ŋo, m payir’ a, dama a zaŋ dimbəŋjənima n-sɔŋi yennim’ mini banjiba, ka lee kahigi li wuhila biliéri;

26yelmanjli m Ba, dama lala n-viel’ a sani.”

27Ka lan yeli niriba, “M Ba Naawuni zaŋ binsheyukam zaa niŋ n nuu ni. Ka so ɿi Naawuni Bia maa nayila o Ba maa m-mi o; ka so mi ɿi Ba maa nayila o Bia maa m-mi o m-pahi Bia maa ni kahigi Ba maa wuhi so.”

28Ka ŋmaligi yeli, “Yinim’ bən zaa tumdi tuma ka di fukumsi ɿi tibisa ɿi yi zuyu, kamiya n sanna, ka n ti tin ya vuhim.

29Kamiya n sanna nti zaŋ n nayikora dapua ye n-zaŋ yimanj’ tabili ma m-bohim biehigu n sani ka nya vuhim; dama n nyela tarima zaa,

30ka n nayikora dapua yebu bi to, ka n ɿili mi bi tibisa.”

Matiu 12

Vuhim Dabisili dali yεla

(Maak 2.23-28; Luk 6.1-5)

- ¹ Di daa ti lu Vuhim Dabisili dali, ka Yisa min' o nyaandoliba tim so puu ni garita; ka kum wum o nyaandoliba maa, ka bε piligi kabisiri chi ɻubiri chana.
- ² Ka Farisiinim' daa nya lala ka yεli Yisa, "Nyam' a nyaandoliba maa ni tumdi din chihiri ni bε tum Vuhim Dabisili dali."
- ³ Ka Yisa bɔhi ba, "Yi na ɣi n-karim Naa Dauda ni daa niŋ shem kum ni daa ti wum o mini bεn be o san' la yεla?
- ⁴ O daa chan̄ nti kpela Naawuni jεmbu duu nti ɻub' bɔrobɔro shεna din daa chihiri ni o mini bεn daa be o sani ɻubi nayila maligumaaniba kɔŋko la.
- ⁵ Bee yi na ɣi n-karim zaligu ni ni maligumaaniba tumdi tuun' shεna Naawuni jεmbu duu Vuhim Dabisili dali ka ka galimi di zuyu?
- ⁶ N yεri ya mi ni yεl' sheli din gari Naawuni jεmbu duu be kpe.
- ⁷ Naawuni yεliya, 'M payi nambɔzɔbo gari sara malibu,' ka yi yi di baŋ dimbɔŋɔ gbinni, yi naan ku zaŋ bεn ka galimi taali.
- ⁸ Ka lan yεli ba, 'Dama Daadam Bia n-su Vuhim Dabisili dali gba.' "

Yisa tibi bɔyukpiŋlana

(Maak 3.1-6; Luk 6.6-11)

- ⁹ Ka Yisa daa yi nimaani chan̄ ti kpe Yεhudianim' jεmbu duu.
- ¹⁰ Ka bɔyukpiŋlan' so daa be nimaani, ka niriba maa ni shεb' daa bɔri ni bε nya Yisa taali ka fiyis' o. Ka bɔh' o, "Di luhiya ni nira che ka so kpan̄ Vuhim Dabisili dali?"
- ¹¹ Ka o bɔhi ba, "Yi ni ɻuni n-lee ni mali piε' yino ka o ti lu bɔy' zilinli ni Vuhim Dabisili dali ka o ku yaag' o di ni?
- ¹² Amaa ninsal' mali buchi pam gari piεy! Dinzuyu di tuhiya ni nir' tum tuun' sun̄ Vuhim Dabisili dali."
- ¹³ Di saha ka o daa ɻmaligi yεli doo maa, "Teem' a nuu maa!" Ka o tee' li, ka di dii kpan̄ zaa m-be kaman o nu' din' la.
- ¹⁴ Amaa ka Farisiinim' daa yiŋisi yi nti tɔri jina ni bε gbaai bε ni yεn niŋ shem ku Yisa,

Naawuni dab' gahindili yεla

- ¹⁵ Ka Yisa daa baŋ bε ni lo shem maa ka yi nimaani; ka niriba pam daa dol' o, ka o che ka barinim' bεn be bε ni zaa kpan̄,
- ¹⁶ ka o daa kpahi bε zuyu ni yεli ni bε di yεli so o yεla.

¹⁷Dimboño daa niŋmi n-ché ka Anabi Aizaia ni daa yeli shém la niŋ pali. O daa yeliya ni Naawuni yeliya:

¹⁸“Nyama, n ni pii n dab’ so m-boño; n ni yuri so ni n nini ni tiy’ so pam m-bala. N ni zaŋ n Shia niŋ o ni, ka o zaŋ yelimanlı kari saria ti zuliya sheb’ bén pa Yehudianima.

¹⁹O ku ḥme naŋbankpeeni bee n-yo vuri, ka so ku wum o kukoli solɔri zuyu.

²⁰O mi ku kabigi gbiŋgban’ dalim bee n-kpihim firila mia buyim hal nti tahi yelimanlı nasara dibu na.

²¹ Ka zuliya sheb’ bén pa Yehudianim’ mali tahima o yuli zuyu.”

Yisa mini alizin’ bieri naa Biilzibul yela

(Maak 3.20-30; Luk 11.14-23; 12.10)

²²Bé daa ti tahi alizin’ bieyu ni ʒi zoom’ bir’ so zuyu Yisa sanna, ka o daa ché ka o kpaŋ zaa, ka o nina maa gba neei, hal ka o lan leei ḥun tɔyisira.

²³Ka di daa niŋ niriba alahiziba pam ka bē bōhiri taba, “Naa Dauda yaanja n-ni bala yɔgɔ?”

²⁴Amaa ka Farisiinima bén’ daa wum lala ka yeli, “Kulla alizin’ bieri naa ḥun yuli booni Biilzibul la n-niŋ o yiko ka o kariti alizin’ bieri bahiri maa.”

²⁵Ka Yisa daa baŋ bē tēha maa ka yeli ba, “Nam yini puuni niriba yi ḥmaligi tuhiri taba, bē nam maa ni wurim; ka tin’ yin’ nim’ bee yil’ yin’ nim’ yi ḥmaligi zabira, bē tiŋ’ maa bee bē yili maa mi wurindimi.

²⁶Ka Sintani yi kariti Sintani bahira, o ḥmaligimi tuhir’ omaŋa m-bala; ka wula ka o nam lee ni tooi zani?

²⁷Ka n yi kariti alizin’ bieri Biilzibul yiko ni, ka ḥun’ mi yiko ni ka yi niriba lee kariti ba bahira? Dinzuyu yimaŋmaŋ’ niriba maa ni zaŋ yi nol’ ni yetɔya tɔyisi luhi ya.

²⁸Amaa ka n yi kariti alizin’ bieri bahirila Naawuni Shia Kasi yiko ni, dindina Naawuni nam yipa paai ya mi m-bala.”

²⁹Yisa daa lan bōhi ba, “Wula ka nir’ ni tooi kpe kpioŋlan’ yiŋa nti fa n nema ka pa ni o daŋ o la mii lōbu poi? Di nyaanja ka o ni tooi fa o nema maa.”

³⁰ Yisa daa yeliya, “Ninvuy’ so ḥun bi ʒe n nyaanja pala ḥun bōri n zay’ vielli; ka ḥunkam mi bi sɔŋdi ma nay’ wurindila m bini bahira.

³¹Dinzuyu ka n yeri ya, alahichi balibu kam tumbu mini Naawuni mōbu zaa, ninsalinim’ ni tooi nya di taali ché m-paŋ Naawuni sani, amaa ḥunkam mo Naawuni Shia Kasi, dilana ḥun’ kul ku nya di ché m-paŋ Naawuni sani.

³² Ka ḥunkam mi tɔyisiri yetɔy’ bieri dalindi Daadam Bia ni tooi nya di ché m-paŋ, amaa ḥunkam tɔyisiri yetɔy’ bieri n-dalindi Naawuni Shia Kasi, dilana ḥun’ kul ku nya di ché m-paŋ dunia ḥo ni bee dunia sheli din kanna ni.”

Tia mini di wala
(Luk 6.43-45)

33 Yisa daa lan yeli ba, “Nir’ yi bori tiwal’ suma, faashee o malila ti’ sunj; amaa o yi malila ti’ bieyu, tiwal’ bieri ka o ni nya, dama be bandi tia kam la di wala ni.

34 Ynim’ garinsi zuliya njɔ, wula ka yetɔy’ suma ni tooi yi yi nol’ ni na ka yi nyε ninvuy’ bieri njɔ? Dama din be sal’ suhu ni, dina n-yir’ o nol’ ni na.

35 Ninvuy’ sunj njun suhu pali bin’ suma yihirila bin’ suma o suhu maa ni na, ka ninvuy’ bieyu njun mi suhu pali bin’ bieri yihirila bin’ bieri o suhu maa ni na.

36 “N yeri ya mi ni zaadali Naawuni ni ti kari niriba saria yetɔy’ yo’ shεŋa zaa be ni tɔyisi zuyu;

37 dama yi yetɔyα puuni ka yi ni ti yi taali ni, yi yetɔyα puuni mi ka yi ni ti lan mali taali.”

Shihirili bɔbu
(Maak 8.11-12; Luk 11.29-32)

38 Di saha ka Naawuni zaligubandiba mini Farisiinim’ shεb’ daa yeli Yisa, “Karimba, ti bɔri ni a wuhi ti la shihirili.”

39 Ka o garigi yeli ba, “Ninvuy’ bieri ben bi ɔe Naawuni yim ɔiemani’ nim’ njɔ bɔrila shihirili nyabu, amaa be ku nya shihi’ sheli m-pahila Anabi Jona shihirili la.

40 Dama Anabi Jona ni daa be zahim pul’ ni yuŋ ni wuntan’ ni daba ata shεm la, lala ka Daadam Bia gba ti yεn be tingban’ ni yuŋ ni wuntan’ ni daba ata.

41 Zaadali Ninivenim’ ni ti wuhi ni ɔiemani njɔ nim’ mali taali, dama Anabi Jona ni daa yihi ba waazu la, be daa niŋ tuuba; ka nyamiya, yεl’ sheli din gari Anabi Jona be kpe!

42 Zaadali pay’ so njun daa nyε naa n-yi nudirigu polo na la gba ni ti wuhi ni ɔiemani njɔ nim’ mali taali, dama o daa yi katiŋa n-kana ni o ti wum Sulemaana yεm yetɔyα; ka nyamiya, yεl’ sheli din gari Sulemaana be kpe!”

Alizin’ bieyu biehigu shee labbu
(Luk 11.24-26)

43 “Alizin’ bieyu yi zo ka che nira, alizin’ bieyu maa chanimi nti be kom ni bi dooni luy’ shεŋa polo n-chani ginda m-bɔri vuhim shee ka bi nyara.

44 Di saha maa o yεrimi, ‘N ni lan labi m bier’ kurili shee.’ Ka o yi labina nti nya ka di nyε zay’ kuŋ ka kolikoli m-mali viela,

45 o chanimi nti zaŋ alizin’ bier’ ayopoin ben bie gar’ o m-pah’ omarŋ zuyu na nti kpe m-be nimaani; ka dilan’ maa biehigu ni bie pam n-gari di ni daa pun be shεm; lala nti yεn niŋ ɔiemaan’ bieyu njɔ nim’ gba.”

Yisa tizɔbihī min’ o ma yεla
(Maak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶Yisa ni daa na kul tɔyisiri niriba maa yɛtɔya maa, ka o tizɔbihi min' o ma daa kana nti ʒe samban' ni ka tim ni be ti bol' o na ka be tɔyis' o yɛtɔy' sheli.

[⁴⁷Ka so daa yɛl' o, "A tizɔbihi min' a ma be samban' ni m-bɔri ni be nya a n-tɔyis' a yɛtɔy' sheli."]

⁴⁸Amaa ka o daa bɔhi ɻun yɛl' o lala maa, "Duni n-lee nyɛ m ma, ka banim' mi nyɛ a tizɔbihi?"

⁴⁹Ka Yisa daa teeg' o nuu tir' o nyaandoliba maa ka yɛli, "M ma mini n tizɔbihi m-bɔŋɔ."

⁵⁰Dama ɻunkam tumdi m Ba Naawuni ɻun be alizanda ni ɻɔ yubu, ɻuna n-nyɛ n tizo ni n tizɔpaya ni m ma."

Matiu 13

Pukpar' bimbira yɛla ɻahili

(Maak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹Dindali maa ka Yisa daa yi yinj' chanj ti ɻini teeku duli.

² Ka salo pam daa lajim o sanna, ka be galisim zuyu daa chɛ ka o kpe n-ɻini ɻarij puuni nimaani, ka salo maa zaa kpalim ʒe duli.

³Ka o daa yɛli ba yɛla pam yɛtɔy' ɻaha puuni yɛli. "Pukpar' so n-daa chanj nti kɔr' o puu ka yayind' o bimbira.

⁴O ni daa yayindi li maa ka shɛŋa lu sol' zuyu, ka noonsi kana nti gahim li di.

⁵Ka shɛŋa lu tɛriŋ zuyu luy' sheli tam ni bi zilim pam n-dii bilina yomyom, nimaani tam ni bi zilim zuyu

⁶ka wuntaŋ' ti kpe li ka di zayı kpi, di ni dii bi ba jila vienyelinga zuyu.

⁷Ka shɛŋa lu gɔhi ni, ka gɔhi maa zooi lim li n-girimgirim li.

⁸Ka shɛŋa mi lu vuhim shee n-zooi vienyelinga m-mali hal ti dɔyi n-ninj biɛlim kɔbigakɔbiga, shɛŋa pihiyɔbu, shɛŋa mi pihitata."

⁹"Dun mali tibili, ɻun' wumma!"

ɻaha daliri

(Maak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰Di saha ka Yisa nyaandoliba daa chanj o sani nti bɔh' o, "Bɔ n-ninj ka a tɔyisiri niriba maa la yɛtɔy' ɻaha puuni?"

¹¹Ka o garigi yɛli ba, "Ti Duuma Naawuni pun kahigi alizanda nam daashili yɛla wuhi yinima, amaa o bi kahigi li wuhi bɛn kpalim bɛna.

¹²Dama ɻun mali ni ti lan nya m-pahi m-mali pam, ka ɻun mi ka ni ti bahi kɔŋ o ni mali biɛla shɛl' la.

¹³Dimboŋɔ zuyu ka n tɔyisiri niriba maa yεtɔya yεtɔy' ɳaha puuni maa, dama bε lihiri ka bi nyari sheli, ka wumdi ka bi baŋdi bε ni wumdi sheli maa gbinni.

¹⁴Bε biɛhigu maa che ka Anabi Aizaia ni daa yeli shem la shiri niŋ pali. O daa yεlimi ni Naawuni yεliya: 'Yi ni wum m-maan lab' wum, amaa ka ku baŋ yi ni wum sheli maa gbinni. Yi ni nya m-maan lab' nya, amaa ka ku baŋ yi ni nya sheli maa.

¹⁵ Dama niriba ɳɔ leela suhutunanim: Bε ɳari bε tiba ni di che ka bε ku wum. Bε pɔb' bε nina ni di che ka bε ku nya. Di yi pa lala, bε nina ni nya, ka bε tiba wum, ka bε baŋ bε suhuri ni, ka ɳmaligi labi n sanna ka n tib' ba.'

¹⁶"Amaa yinima nina mal' alibarika, dama di nyara; ka yi tiba gba mal' alibarika, dama di wumda.

¹⁷ Yεlimaŋli ka n yεri ya, anabinim' mini wuntizɔriba pam suhuri daa yεmi ni bε nina nya yi ni nyari sheli ɳɔ zuyu, ka bi nya li; ka bε suhuri daa lan ye ni bε wum yεl' shεŋa yi ni wumdi ɳɔ zuyu, ka daa bi wum li."

Pukpar' bimbira yεla ɳahili gbinni wuhibu

(Maak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸Yisa daa yεl' o nyaandoliba maa, "Wummiya pukpar' bimbira ɳahili la gbinni:

¹⁹Nira yi wum alizanda nam yεla ka bi baŋ di gbinni, Sintani kanimina nti to n-yihi din biri o suhu ni la. Dina n-nyε bimbir' shεŋa din lu sol' zuyu maa.

²⁰Bimbir' shεŋa din daa lu tεriŋ zuyu la ɳmanila ɳun wum Naawuni yεligu ka dee' li yomyom ni suhupielli,

²¹amaa ka di bi ba jila o suhu ni vienyεliŋga. Lala nira niŋdila yεda daba ayi, ka wahala bee muysigu yi ti paag' o Naawuni yεligu maa zuyu, o dii zaŋdi li mi bahi.

²²Bimbir' shεŋa din daa lu gɔhi ni la mi ɳmanila ɳun wum Naawuni yεligu, ka dunia ɳɔ yεliniŋda mini azichi yubo ku yεligu maa o suhu ni, ka di bi dɔyi n-niŋ biɛlim.

²³Ka bimbir' shεŋa din daa lu vuhim shee la, din' ɳmanila ɳun wum Naawuni yεligu ka baŋ di gbinni, ka di ti dɔyi n-niŋ biɛlim kɔbigakɔbiga, shεŋa pihiyɔbuyɔbu, shεŋa mi pihitata."

Piriŋkpana yεla ɳahili

²⁴Dahili ɳɔ ka Yisa daa lan ɳahi ba pahi yeli, "Alizanda nam ɳmanila yil' yidan' so ɳun daa zaŋ alikama biɛlim' suma bir' o puu ni;

²⁵ka niriba daa ti gbihi maai ka o dim' chan̄ ti zaŋ piriŋkpana biɛlim biri gari di ni ka chan̄ o chandi.

²⁶Ka alikama maa daa ti va puya m-pil' dɔyibу, di saha ka bε naanyi baŋ ni piriŋkpana be di ni.

²⁷Ka yil' yidan' maa yin̄bihi daa kana ti bōh' o, 'Ti dana, pa alikama suma ka a daa biri a puu la ni? Ka di chaŋ wula ka piriŋkpana ti be di ni?'

²⁸Ka o yeli ba, 'N dima n-niŋ ma lala maa.' Ka be bōh' o, 'Ka dayila a bōri ni ti chaŋ ti sib' li bahi?'

²⁹Ka o yeli ba, 'Aai, di pa sh̄eli yi yi yen̄ sib' li, yi ni ti sib' alikama maa gba pahi.'

³⁰Dinzuŷu ch̄eliya ka di zaa layim bi, ka chebu saha ti paai ka n yeli b̄en̄ yen̄ che li: Daŋmiya piriŋkpana la chebu n-layim li lo b̄oba n-nyo buyim, amaa ka che alikama la zaa n-layimna nti niŋ n kambōŋ ni.' "

Zabiliga tibielim ŋahili

(Maak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹Ka Yisa daa lan ŋahi ba ŋahili ŋo pahi yeli, "Alizanda nam maa ŋmanila zabiliga tibielin' sh̄eli nir' ni zaŋ biri o puu ni;

³²ka di p̄ori gari tibielinli kam la, amaa di yi ti zooi, di galisirimi gari tutuy' kam m-mal ti leei tia, hal ka noonsi kanna nti t̄eri be t̄eri di wula zuyu."

Dabindi ŋahili

(Luk 13.20-21)

³³Ka Yisa daa lan ŋahi ba ŋahili ŋo yeli, "Alizanda nam ŋmanila dabin' sh̄eli pay' ni yi zahim b̄oroboro zim ŋmani buta n-zaŋ li gari di ni ŋɔri zali, ka di zaa ti mii m-piri la."

Yisa ŋaha ŋahibu

(Maak 4.33-34)

³⁴Yisa daa yeli salo maa dimbōŋonim' zaa la ŋaha puuni, hal o daa bi wuhiri ba sh̄eli ka pa ni yetɔy' ŋaha puuni.

³⁵Dimbōŋo daa niŋmi ni di che ka anab' so ni daa yeli sh̄em la niŋ pali. Dina n-nye ni Naawuni yeliya: "N ni yaai n noli ŋahi ŋaha, ka yeli binsheŋa din soyi tum dunia piligu ni ha la yela."

Piriŋkpana yela ŋahili gbinni wuhibu

³⁶Di saha ka Yisa daa che salo maa ka kul' o yilikperili. Ka o nyaandoliba daa ka o sanna ti yel' o, "Wuhim' ti piriŋkpana din be puu ni la yela ŋahili la gbinni."

³⁷Ka o yeli ba, "Daadam Bia n-nye ŋun biri alikama bielin' suma la,

³⁸ka puu maa nyε dunia ŋo; ka alikama bielin' suma maa nyε Naawuni nam ni bihi; ka piriŋkpana bielim la mi nyε Sintani bihi.

³⁹Ka dim' so ŋun biri piriŋkpana bielim maa nyεla Sintani; ka chebu saha la nyε dunia ŋo yiŋisibu saha, ka malaikanim' mi nyε b̄en̄ cheri li maa.

⁴⁰Be ni layindi piriŋkpana nyɔri buyim sh̄em la, lala nti yen̄ niŋ dunia ŋo yiŋisibu dali.

41Daadam Bia ni ti tim o malaikanim' na, ka bε ti yaa' binshεyukam din che ka niriba tumd' alahichi mini tuumbietumdiba zaa bεn be o nam ni

42n-zan̄ ba bahi buyim din diri ni. Nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim bε nyina.

43Amaa di saha wuntizɔriba ni ti bela bε Ba Naawuni nam ni n-ne kaman wuntan̄ la. Dun mali tibili, ɻun' wumma!"

Azichi sɔyirili ɻahili

44Yisa daa ɻahi ɻahili ɻo yeli, "Alizanda nam ɻmanila azichi sheli din sɔyi tingban' ni so puu ni, ka do' so kana nti nya li ka daai tam pi li, ka chan̄ ni suhupielli nti zaŋ o ni mali shelikam kohi n-lab' ti da puu maa."

Waya ɻahili

45Yisa daa lan ɻahi ɻahili ɻo yeli, "Alizanda nam lan ɻmanila kohigɔr' so ɻun gɔri bɔri waya zay' suma

46nti nya zay' yini din mali shaara pam, ka chan̄ nti zaŋ o ni mali shelikam kohi n-lab' ti da li."

Kulipalinim' laŋ' yela ɻahili

47Yisa daa lan ɻahi ɻahili ɻo pahi yeli, "Alizanda nam lan ɻmanila lan' sheli kulipalinim' ni zaŋ lab' kom ni n-gbahi zahim balibu kam;

48ka di ti pali, ka bε vo li duhi dul' na nti ɻini n-gahim zin' suma niŋ pieri ni ka zaŋ zay' bieri bahi.

49Lala nti yen niŋ dunia ɻo yiŋisibu dali. Malaikanim' ni ti kana nti gahim ninvuy' suma ka che ninvuy' bieri

50n-zan̄ ninvuy' bieri maa bahi buyim din diri ni. Nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim bε nyina."

Bin' pala mini bin' kura zalibu

51Ka Yisa daa bɔhi ba, "Yi yipa baŋ yela ɻo zaa gbinni bebo?" Ka bε sayi, "lin, ti Duuma."

52Ka o yeli ba, "Dinzuyu Naawuni zaligubanda kam ɻun bohim alizanda nam yela m-baŋ li vienyelinga ɻmanila yil' yidan' so ɻun bi kɔŋdi bin' pala mini bin' kura o nema ni."

Yisa ya Nazaretnim' zayis' o

(Maak 6.1-6; Luk 4.16-30)

53Yisa ni daa naai ɻaha ɻo, o daa yila nimaani

54n-chan̄ omaŋmaŋ' ya n-daa ti kpe bε jεmbu duu nti wuhiri niriba, ka di daa gari ba pam ka bε bɔhiri taba, "Ya ka doo ɻo lee nya yem ɻo mini tuun' kara ɻo?

55Pa kapinta bia la m-bala? Pa o ma yuli m-booni Mariama la? Pa o tizɔbihi n-nye Jeemsi mini Yisifu ni Saimon ni Judas la?

56Pa ti min' o tizɔpayiba zaa n-layim be ya ŋɔ ŋɔ? Ka ya polo ka doo ŋɔ lee bɔhim yɛla ŋɔ zaa?"

57 Dinzuyu ka bɛ daa bi deeg' o. Amaa ka Yisa daa yɛli ba, "Anabi nyari jilima luy' shɛlikam zaa nayila omaŋmaŋ' ya min' o yiŋnim' sani ka o bi nyari jilima."

58O daa bi tum tuun' kara pam nimaani, bɛ biehiŋ maa zuyu.

Matiu 14

Jɔn Baptazira kubu yɛla

(Maak 6.14-29; Luk 9.7-9)

1Di saha maa ka Naa Hεrɔd daa wum Yisa yuli dubu yɛla

2ka yel' o kpambaliba, "Jɔn Baptazira la n-ni bala; ŋuna n-lan neei kum ni na maa, dinzuyu ka o mali yiko n-tumdi tuun' kara ŋɔ."

3 Naa Hεrɔd n-daa gbaai Jɔn Baptazira n-lo o mihi kpehi duu ŋun' Hεrɔd tizo Filip paya Hεrɔdias zuyu,

4 dama Jɔn daa yelila Naa Hεrɔd ni di chihiri ni o fa o niŋ o paya.

5 Ka Naa Hεrɔd daa bɔri ni o ku Jɔn, amaa ka zɔri niriba, dama sokam daa sayiya ni o nyela anabi.

6 Ka di daa ti lu Naa Hεrɔd dɔyim dabisili dali, ka Hεrɔdias bipuyinga yi salo ni na nti wa waa ka di niŋ Naa Hεrɔd nyayisim pam,

7 ka o daa po pɔri n-lo alikauli ni bipuyinga maa yi suh' o shɛlikam zaa, o ni ti o li.

8 Ka o ma daa wuh' o o ni yen suhi sheli; ka bipuyinga maa daa yel Naa Hεrɔd, "Dmam' Jɔn Baptazira zuyu n-niŋ pɔŋ ni na ti ti ma."

9 Ka di daa niŋ naa maa yoli nti yayi, amaa ka o pɔri la mini saamba la zuyu che ka o bahi noli ni bɛ niŋmi lala,

10 ka daa tim ni bɛ cham' sarika ni nti ŋma Jɔn zuyu na.

11 Ka bɛ daa chan̄ ti ŋma li n-zan̄ niŋ pɔŋ ni na ti ti bipuyinga maa, ka o daa zaŋ li nti ti o ma.

12 Ka Jɔn nyaandoliba daa chan̄ ti zaŋ Jɔn ti sɔyi, ka chan̄ ti yel Yisa.

Niriba tusaanu dihibu

(Maak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jɔn 6.1-14)

13 Yisa ni daa wum yelli ŋɔ bahi, o daa yiŋsila nimaani n-kpe ŋariŋ yi kpaŋa. Ka salo daa wum o chandi maa damli, ka yi tinsi ni n-chan̄ bɛ naba zuyu kar' o naba.

14 O ni daa ti yi ŋariŋ maa ni na n-nya salo maa ka bɛ yɛla daa niŋ o namboŋu pam, ka o daa che ka barinim' bɛn be bɛ ni kpaŋ.

¹⁵Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka o nyaandoliba chanj o sani nti yel' o, "Kpe nyela mɔyu ni, ka wuntaŋ' mi yen lu, dinzuŋu bahim' niriba maa ka bε chanj tiŋkpansi nti da bindira di"

¹⁶Ka Yisa yel' ba, "Di bi simdi ni bε chanj. Timiya ba bindirigu ka bε di."

¹⁷Ka bε yel' o, "Bɔrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi kɔŋko n-kul be ti sani kpe."

¹⁸Ka Yisa yeli ba, "Zaŋmiya li ti ma na."

¹⁹Ka o daa yeli salo maa zaa ni bε layimmi ʒini momaha zuŋu. Ka o daa zaŋ bɔrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi maa, ka kpuŋ' o zuŋu n-lihi zuŋusaa ka niŋ alibarika niŋ di ni, ka ŋmahin̄mahi li ti o nyaandoliba, ka bε zaŋ li tari salo maa.

²⁰Ka bε zaa ha daa di li tiyi. Ka Yisa nyaandoliba maa daa layisi zay' chεhi din guui m-pali piéri pinaayi.

²¹Ka bεn daa di li maa kalinli daa nyela kaman dɔb' tusaanu laasabu m-pahi payiba ni bihi.

Yisa tam kom zuŋu chana

(Maak 6.45-52; Jon 6.15-21)

²²Dimboŋɔ nyaanja ka Yisa daa chε ka o nyaandoliba kpe ŋariŋ daŋ o tooni baari duri teeku duli, ka ŋun' kpaliŋ ni o chεbisi salo maa.

²³O ni daa chεbisi salo maa naai ka o kɔŋko chanj ti du zoli zuŋu ni o suhi Naawuni. Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka o kɔŋko na kul be nimaani,

²⁴amaa ka bε ŋariŋ maa pun chanj katiŋ' ha ka chε duli, ka kɔgbana ŋmeri li, dama bε daa tuhila pohim.

²⁵Ka di daa ti niŋ nolɔyū kukol' saha ka Yisa tam kom zuŋu chani bε sani.

²⁶O nyaandoliba maa ni daa nya o ka o tam kom zuŋu chani maa, ka dabiɛm gbahi ba pam, ka bε yeri ni alizini m-bala, ka kuhi dabiɛm kuhigu.

²⁷Ka Yisa daa dii yeli ba, "Di zɔriya dabiɛm! Cheliya ka yi suhuri kpɛma. Mani m-bala."

²⁸Ka Pita yel' o, "N Duuma, di yi nyela nyini m-bala, nyin' chε ka n tam kom ŋɔ zuŋu ka a sanna."

²⁹Ka Yisa yel' o, "Kamina!" Ka Pita daa yi ŋariŋ maa ni n-tam kom zuŋu chani Yisa sani;

³⁰ka nya ka pohim ʒera, ka dabiɛm gbaag' o, ka o piligi shimdi ka kuhi yeli, "N Duuma, tiligim' ma!"

³¹Ka Yisa daa dii teeg' o nuu na n-gbaag' o ka boh' o, "Nyin' ŋun yɛda pɔri ŋɔ, bo n-niŋ ka a biɛhinda?"

³²Ka bε daa chanj ti kpe ŋariŋ maa ni, ka pohim maa dii chε ʒebu.

³³Ka bən be ḡarij maa ni daa jəm o ka yeli, Yəlimanlı, Naawuni Bia n-shiri nyə a.

Gənesarət barinim' tibbu

(Maak 6.53-56)

³⁴Ka Yisa min' o nyaandoliba daa mali ti du Gənesarət tıngbəŋ ni teeku duli.

³⁵Ka nimaaninim' daa nya o m-baŋ o, ka tim bə tıngbəŋ maa ni tıŋkpan' shəŋa din bayibayı nimaani zaa ni nti zaŋ barinim' zaa tahi o sanna

³⁶nti suhir' o ni o kul chə ka bə shih' o binyərigu naŋgbambili. Ka bənkam daa shihi li shiri kpaŋ zaa.

Matiu 15

Adiini kal' kura wuhibu

(Maak 7.1-13)

¹Di saha ka Farisiinim' mini Naawuni zaligubaŋdiba daa yi Jərusaləm ka Yisa sanna ti bəh' o,

²“Bə n-niŋ ka a nyaandoliba bi doli ti yaannim' kali? Dama bə bi doli bə niŋgbuna ni payibu kal' la m-payiri bə nuhi ka diri bindirigu.”

³Ka o garigi bəhi ba, “Ka bəzuŋu ka yinim' zayısi Naawuni zaligu yi yaannim' kaya dolibu zuyu?

⁴ Naawuni zaliya, ‘Tim' a ba min' a ma jilima.’ O lan yeli, ‘Ka ḡunkam tur' o ba bee o ma, bən' kum' o.’

⁵Amaa yinim' yəliya ni so yi yəl' o ba bee o ma ni o ni di naan nya shəli o sani, o pun zaŋ li ti Naawuni, ka di bi lan kpa ni o lu o ba sizuura gba.

⁶Lala ka yi niŋ zayısi Naawuni zaligu yi yaannim' kaya maa dolibu zuyu.

⁷“Yinim' bilikəyinim' ḡo, Anabi Aizaia ni daa yeli yi yəla shəm la shiri nyəla yəlimanlı. O daa yəliya ni Naawuni yəliya:

⁸‘Niriba ḡo tiri ma la jilima bə nyina zuyu, amaa ka bə suhuri lee be katıŋ' ni mani.

⁹ Bə jəmdi ma la yoli, dama bə malila salinim' zaligunim' wuhiri niriba kaman Naawuni zaligunima n-nyə li la.’ ”

Binshəŋa din tari sal' suhu dayiri

(Maak 7.14-23)

¹⁰Ka Yisa daa ti boli niriba na ti yeli ba, “Luŋimiya yi tiba wum ka baŋ dimbəŋo gbinni:

¹¹Binshəyukam din kpəri ninsal' nol' ni pala din tar' o dayiri; amaa din yiri ninsal' nol' ni na n-nay' tar' o dayiri.”

12Ka o nyaandoliba daa ti ka o sanna ti boh' o, "A mi ni Farisiinim' ni wum a ni yeli shem la bi niŋ ba nyayisim bebo?"

13Ka o garigi yeli ba, "M Ba Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo ni bi sa ti' shelikam ni vuyi lu.

14Cheliya ba! Be nyela zoomba ben vori be taba, Ka zom' yi vori zoma, be niriba ayi maa zaa ni ti lula boyili ni."

15Ka Pita yel' o, "Wuhim' ti ḥahili la gbinni."

16Ka Yisa bohi ba, "Yi gba na kul ka fahim?

17Yi bi mi ni binshayukam din kperi ninsal' nol' ni chani ti kperila o pul' ni n-gariti ti yira?

18Amaa din yiri ninsal' nol' ni na yirila o suhu ni na; dina n-nye din tar' o dayiri.

19Dama ninsal' suhu ni ka dimbɔ̄jɔnim' zaa ha yirina. Dina n-nye: Tehi' bieri mini ninvuy' kubo ni zina niŋbu balibu kam ni tayiyisigu ni ɔiri shahiradibo ni nyaanzubo.

20Dimbɔ̄jɔnima n-nye din tari ninsal' dayiri, amaa nir' yi bi doli ni payibу kali soli m-payir' o nuhi ka diri bindirigu, din' bi tar' o dayiri."

Pay' so yeda niŋbu yela

(Maak 7.24-30)

21Ka Yisa daa yi nimaani n-chaŋ Taai mini Sidon tingbɔŋ ni.

22Ka Keenan pay' so ḥun daa be di tingbɔŋ maa ni daa ka Yisa sanna ti kuhiri yera, "N Duuma ḥun nyε Naa Dauda yaanja ḥo, zom' ma nambɔy! Alizin' bieyu n-ʒi m bipuyinga zuyu m-muyisir' o pam."

23Amaa ka Yisa bi garig' o. Ka o nyaandoliba balim o yeli, "Karim' pay' maa, dama o kuhiri doli ti."

24Ka o yeli, "Izraelnim' ben bɔrigi kaman pieri la kɔŋko zuyu ka n kana."

25Ka pay' maa daa kana ti gbani Yisa tooni yel' o, "N Duuma, sɔŋm' ma!"

26Ka o yel' o, "Di bi simdi ni nir' zaŋ bihi bindirigu ti bahi."

27Ka pay' maa yeli, "Yelmanji n Duuma, amaa ba' shεb' ben do be lan' laa gbini diri bindir' burisa din luri tiŋa."

28Di saha ka Yisa yel' o, "Payα, a yeda galisiya pam! Di ni niŋ kaman a ni bɔri shem maa." Ka o bipuyinga maa daa dii kpaŋ di saha maa.

Yisa ni tib' niriba pam shem

29Ka Yisa daa yi nimaani bayisiri Galili Teeku n-daa ti du zo' sheli zuyu ti ɔini.

30Ka salo pam daa ɔi gbariti mini ben mali dalima be ningbuna ni ni zoomba ni biriti ni dɔro balibu kam ni mali shεb' pam tahi o sanna, ka o daa che ka be kpaŋ.

³¹Salo maa ni daa nya ka biriti maa leei bən tɔysira, ka bən mali dalima bə niŋgbuna ni maa kpaŋ, ka gbariti chana, ka zoomba gba nina neei maa, ka bə daa tibigi Izraelnim' Naawuni ḥun be ḥo pam.

Niriba tusaanahi dihibu

(Maak 8.1-10)

³²Di saha ka Yisa daa bol' o nyaandoliba na ti yəli ba, "Salo ḥo yəla niŋ ma namboyu pam, dama zuŋo daba ata m-bəŋo ka bə kul be n sani ka lan ka bindirigu dira; ka m bi bɔri ni bə kuli ni kum, dama di pa shəli ka bə ti tarigi sol' ni."

³³Ka o nyaandoliba maa bɔh' o, "Ka ya polo ka ti lee yən nya bindirigu mɔyū ḥo ni ti ninvuy' gbalinj ḥo zaa ka bə di n-tiyi?"

³⁴Ka Yisa bɔhi ba, "Bɔrɔbɔro kpila ala ka yi lee mali?" Ka bə yel' o, "Diba ayopɔin m-pahi zim' bihi biela."

³⁵Ka o yəli salo maa ni bə ʒinim' tiŋa;

³⁶ka daa zaŋ bɔrɔbɔro kpila ayopɔin mini zahim maa n-niŋ alibarika niŋ di ni, ka ŋmahinj mahi li ti o nyaandoliba maa, ka bə mi zaŋ li tari salo maa.

³⁷Ka bə zaa ha daa di li tiyi, ka bə daa layisi bɔrɔbɔro chəhi mini zimburisa din guui pali pier' ayopɔin.

³⁸Bən daa di li maa kalinli daa nyəla dɔb' tusaanahi m-pahi payiba ni bihi.

³⁹Dimbəŋo nyaanja ka Yisa daa chəbisi salo maa, ka kpe ḥariŋ char Magadan tiŋgbəŋ ni.

Matiu 16

Shihirili bɔbu

(Maak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ka Farisiinim' mini Sadusiinim' daa ka Yisa sanna nti bɔri ni bə zahim o ka o wuhi ba alizanda ni shihirili.

²Ka o yəli ba, "Sagbana yi ti mɔhi zaawun' mahili, yi yərimi ni di sa ni neei bieyu ni.

³Ka sagbana mi yi ti mɔhi ka sabigi asiba, yi yərimi ni saa ni mi zuŋo. Yi baŋdi sagbana shihira, ka lee bi tooi baŋdi ʒiemani ḥo shihira.

⁴ Ninvuy' bieri bən bi ʒe Naawuni yim ʒiemannim' ḥo bɔrla shihirili nyabu, amaa bə ku nya shihir' shəli m-pahila Anabi Jona shihirili la." Ka o daa ŋmaligi chan ka chə ba.

Farisiinim' mini Sadusiinim' dabindi

(Maak 8.14-21)

⁵Yisa nyaandoliba daa ti tam bɔrɔbɔro ʒibu yəla ka mali hal ti baai du teeku yayili.

- ⁶ Ka Yisa daa yeli ba, "Miriya Farisiinim' mini Sadusiinim' dabindi la."
- ⁷ Ka bε daa niŋ tab' saawara yεra, "Ti ni bi ʒi bɔrɔbɔro la na zuyu m-bala."
- ⁸ Ka Yisa daa banj bε ni tεhi shεm ka yεl' lala maa ka ɳmaligi bɔhi ba, "Yinim' bεn yεda bi yayi lala ɳɔ, bɔ n-niŋ ka yi niŋdi tab' saawara yi ni ka bɔrɔbɔro maa zuyu?"
- ⁹ Yi nini na kul bi neei? N ni daa ɳmahи bɔrɔbɔro kpila anu n-dihи niriba tusaanu la, yi bi teei yi ni daa layisi li pali piε' shεŋa tariga la yεla?
- ¹⁰ Ka n ni daa ɳmahи bɔrɔbɔro kpila ayopɔin dihi niriba tusaanahi la, yi bi teei yi ni daa layisi di gba pali piε' shεŋa tariga la yεla?
- ¹¹ Ka bo n-niŋ ka yi bi tooi banj ni pa bɔrɔbɔro yεla ka n yεri maa?" Ka daa lan yεli ba yaha, "Miriya Farisiinim' mini Sadusiinim' dabindi la."
- ¹² Di saha ka bε banj ni o bi yεri ba mi ni bε miri bɔrɔbɔro dabindi, amaa ni Farisiinim' mini Sadusiinim' wuhibu yεla ka o yεri maa.

Pita kahigi wuhi Yisa Masiatali ni nyε shεm

(Maak 8.27-30; Luk 9.18-21)

- ¹³ Yisa ni daa ti paai Siizaria Filipai tingbɔŋni ka o bɔh' o nyaandoliba, "Niriba lee yεri ni Daadam Bia nyεla ɳuni?"
- ¹⁴ Ka bε garigi yεl' o, "Sheb' yεri ni o nyεla Jɔn Baptaizira, ka sheb' yεri ni o nyεla Anabi Iαιja, ka sheb' mi yεri ni o nyεla Anabi Jεrimia bee anabinim' la ni yino."
- ¹⁵ Ka o ɳmaligi bɔhi ba, "Ka yi mi lee yεli ni n nyεla ɳuni?"
- ¹⁶ Ka Saimɔn Pita garigi yεl' o, "A nyεla Masia, Naawuni ɳun be ɳɔ Bia."
- ¹⁷ Ka Yisa yεl' o, "Nyin' Saimɔn, Jona bia, a mal' alibarika! Dama pa daadam ni o zabigu n-kahigi dimbɔŋɔ wuh' a, amaa m Ba Naawuni ɳun be alizanda ni ɳɔ n-kahigi li wuh' a.
- ¹⁸ Dinzuyu n yεr' a mi, a yuli m-booni Pita; tampiŋ ɳɔ zuyu ka n yεn me n cheechi tam hal ka kum mini di yiko ti ku tooi wurim li.
- ¹⁹ N ni ti a alizanda nam saafebih, ka a yi ti lo yεl' shεlikam dunia ɳɔ ni, dina n-ni zani alizanda ni; ka a yi ti lɔrigi yεl' shεlikam dunia ɳɔ ni, di mi ni ti lɔrigi alizanda ni gba."
- ²⁰ Ka o daa kpah' o nyaandoliba maa zuyu ni yεli ni bε miri ka bε yεli so ni ɳun' Yisa n-nyε Masia.

Yisa yεl' o wahala dibu min' o kum yεla

(Maak 8.31-33; Luk 9.21-22)

- ²¹ Di saha maa mali we ka Yisa daa gbaag' o nyaandoliba maa wuhibu yεri ni faashee o chanj Jεrusalem nti nya wahala pam tiŋ' maa ni kpamba mini

maligumaaniba kpamba ni Naawuni zalogubañdiba nuu ni ka bε ti che ka bε ku o, amaa ni di daba ata dali, o ni ti neei kum ni.

22Ka Pita daa bol' o yi kpaña nti kpahir' o zuyu ni yera, "N Duuma, Naawuni tiligim' ti! Di ku niŋ a lala!"

23Ka Yisa ɻimaligi yeli Pita, "Sintani ɻo! Garimi n nyaanja! A nyela tigbirigu n soli zuyu, dama a bi təhiri yel' shənja din nyε Naawuni dini yela, amaa din nyε salinim' dini yela ka a təhira!"

Yisa nyaandolitali yela

(Maak 8.34—9.1; Luk 9.23-27)

24 Di saha maa ka Yisa daa yel' o nyaandoliba maa, "Dunkam bɔri ni o doli ma, ɻun' zaŷisim' omaŋa ka kpuy' o dapulli buyi doli ma.

25 Dama ɻunkam tiligir' o nyevili ni ti kɔŋ li, ka ɻunkam mi kɔŋd' o nyevili n zuyu ni ti lan nya li."

26Ka bɔhi ba, "Sal' yi lee nya dunia ɻo binshεyukam zaa ka ti kɔŋ o nyevili, nyɔ' bɔ ka o lee di bee bin' bɔ ka sal' lee yεn zan o nyevili tayı?

27 Dama Daadam Bia min' o malaikanim' yi ti labina o Ba Naawuni jilima ni, o ni ti ti sokam bε tuma laara.

28Yelmanli ka n yeri ya, ninvuy' shεb' be kpe ka ku kpi hal ka bε nini ti nya ka Daadam Bia labina ni o nam.

Matiu 17

Yisa ningbuŋ biɛhigu tayıbu

(Maak 9.2-13; Luk 9.28-36)

1 Di daba ayɔbu nyaanja ka Yisa daa zan Pita mini Jeemsi ni Jɔn ɻun daa nyε Jeemsi maa mabia la pah' omaŋ' zuyu n-du zo' sheli din du pam zuyu bε kɔŋko.

2Bε nini maa ni ka Yisa ningbuŋ biɛhigu daa tayı, ka o ninni nyayisiri kaman wuntanŋ' la, ka o binyerigu mi paligi paratete kaman gol' la;

3ka bε daa nya ka Anabi Musa mini Anabi Ilaija puhi zan' o sani ka bε min' o tɔyisiri yεtɔya.

4Ka Pita yeli Yisa, 'N Duuma, di vieli ni ti be kpe. A yi di sayi, n naan ti suya ata: A zay' yini; Anabi Musa zay' yini, Anabi Ilaija gba zay' yini."

5 Pita noli daa na bi lu tiŋa ka sagban' pielli dii sirigina ti lim ba, ka bε wum ka kukol' sheli yeri sagbani maa ni, "M Biyurigu m-bɔŋɔ; n nin' ni tiyi so pam m-bala; wummiy' o noli!"

6Yisa nyaandoliba maa ni daa wum lala maa ka dabiem kpe ba, ka bε gbani n-zan bε nini kpa tiŋa.

7Ka Yisa daa chan ti shihi ba ka yeli ba, "Yiyisimiya! Di zɔriya dabiem!"

⁸Be ni daa kul kpu'y' be zuγuri zuγusaa, be bi lan nya so n-nay' pahila Yisa ko.

⁹Be ni daa yi zoli maa zuyu n-siyirina ka Yisa kpahi be zuγu ni yeli, "Miriya ka yi yeli so yi ni nya sheli 3ii maa ni maa yela, faashee Daadam Bia kum ni neebu nyaanja."

¹⁰ Ka o nyaandoliba maa daa boh' o, "Mami Naawuni zaligubañdiba yeliya ni Anabi llaija n-yen danj kandina?"

¹¹Ka Yisa garigi yeli ba, "Di shiri simdi ni Anabi llaija danja nti mali binshεyukam zali di zaani.

¹²Amaa n yeri ya mi ni Anabi llaija pun kana, ka be daa lee bi banj o, ka daa niŋ o be suhu ni yu shem. Lala ka Daadam bia gba yen di wahala be nuu ni."

¹³Di saha maa ka o nyaandoliba maa daa banj ni Jøn Baptaizira yela ka o yeri ba maa.

Alizin' bieγu karibu

(Maak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴Yisa min' o nyaandoliba ata maa daa kana ti paala salo, ka be ni do' so daa kana ti damdi Yisa tooni yeli,

¹⁵"N Duuma, zom' m bidibiga njo nambɔyu! O nyela kpilinkpihilana, ka di nahind' o pam; di kul' luhir' o la waawaayili, ka o luri buyim ni, shelini mi kom ni.

¹⁶Ka n zaŋ o tah' a nyaandoliba njo sanna, ka be bi tooi tib' o."

¹⁷Ka Yisa garigi yeli, "Yinim' ben ka yeda mini 3iem'an' golimanim' njo, daba ala ka m mini ya yen tooi layim be bee daba ala ka n yen tooi din ya suyilo?" Ka yel' o, "Zaŋm' o na!"

¹⁸Ka Yisa daa tahi alizin' bieγu njun be bia maa ni zuγu, ka o zo ka chε o, ka bia maa dii kpaŋ zaa.

¹⁹Ka Yisa nyaandoliba daa ka o sanna ashiloni ti boh' o, "Ka bo n-niŋ ka tinim' di bi tooi kari alizin' bieγu maa bahi?"

²⁰ Ka o yeli ba, "Di nyela yi yeda porilim zuγu. Yelimanlı ka n yeri ya, yi yi mali yeda ka di be kaman zabiliga tibielim la, yi ni tooi yeli zoli njo, 'Yiyisim' a dooshee njo nti dɔni kpe ha,' ka di shiri yiysisi; ka sheli ku kɔŋ nanibu yi sani.

[²¹Di yi pala wunsuhigu mini nolobo zuγu, so ku tooi kari alizin' bieγu njo tatabo.]

Yisa lan yel' o kum yela yaha

(Maak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²²Yisa nyaandoliba daa ti layim Galili na ka o yeli ba, "Be ni ti zaŋ Daadam Bia n-niŋ salinim' nuu ni,

²³ka be ti ku o, amaa o ni ti neei kum ni daba ata dali." Ka di daa niŋ ba nandahima pam.

Naawuni jembu duu toto tshibu

24 Be ni daa ti paai Kaperinium ka Naawuni jembu duu toto deeriba kana ti bɔhi Pita, “A karimba ŋɔ bi tɔhiri Naawuni jembu duu toto la?”

25 Ka o yeli, “O tɔhira.” O ni daa paai yiŋ’ na ka Yisa daŋ o di yɛla tɔyisibu ka bɔh’ o, “Saimɔn, wula ka a lee tɛhiri di yɛla?” Ka lan bɔh’ o pahi, “Banim’ sani ka dunia ŋɔ nanim’ lee deeri farigu: Bɛmaŋman’ tiŋbihi sani bee saamba sani?”

26 Ka o yeli, “Saamba sani.” O ni daa yeli ni saamba sani maa, ka Yisa yeli, “Ka dindina tiŋbihi bɛn’ nuu kani.

27 Amaa ti ni bi bɔri ni ti miligi be suhuri zuyu, cham’ teeku ni nti zaŋ ziŋgoo bahi, ka di ni ti tuui gbaai zin’ so, a yi yaag’ o noli, a ni nya liyiri di ni n-zaŋ ti tɔhi m min’ a zuyu.”

Matiu 18

Toondaantali yɛla

(Maak 9.33-37; Luk 9.46-48)

1 Di saha maa ka Yisa nyaandoliba daa ka o sanna ti bɔh’ o, “Duni n-lee gari sokam zaa alizanda nam ni?”

2 Ka o daa boli bibil’ so na nti zaŋ o zali be sunsuuni

3 ka yeli, “Yelimanjli ka n yeri ya, yi yi bi zaŋ yimanj’ zali bia zaani yi ti ku kpe alizanda nam ni.

4 Ka ɻunkam siyis’ omaŋ’ leei kaman bibil’ ŋɔ n-nye ɻun gari sokam zaa alizanda nam ni.

5 ɻunkam mi deeri bibil’ ŋɔ tatabo n yuli zuyu deerila mani.”

Din chéri ka salinim’ tumd’ alahichi

(Maak 9.42-48; Luk 17.1-2)

6 Yisa daa yeliya, “ɻunkam ché ka bibihi bɛn niŋ ma yɛda ŋɔ ni yino birigi n-tum alahichi, be yi di zaŋ nɛ’ karili lo dilan’ nyiŋgol’ ni n-zaŋ o bahi teeku ni ka kom di o, di naan so o zuyu.

7 Mbusim be dunia ŋɔ zuyu binshɛŋa din be di ni n-chéri ka niriba birigiri tumd’ alahichi zuyu! Birigginsim din ni kpɛhi nira alahichi ni ku ché, amaa mbusim be ninvuy’ so ɻun ché ka o kpee birigi zuyu.

8 “Ka a nuu bee a napɔŋ yi ché ka a yen birigi tum alahichi, nyin’ ŋmaam’ li bahi, dama a yi kɔŋ a nu’ yini bee a napɔŋ yini ka ti be, di so ni a mali nuh’ ayi bee napɔna ayi ka be ti zaŋ a kpɛhi buyim din bi kpiri ni.

9 Ka a nimbil’ mi yi ché ka a yen birigi tum alahichi, nyin’ kɔyim’ li bahi, dama a yi kɔŋ a nimbil’ yini ka ti be, di so ni a mali nina ayi ka be ti zaŋ a kpɛhi buyim din bi kpiri ni.

Piɛ’ so ɻun bɔrigi yɛla ŋahili

(Luk 15.3-7)

10 Yisa daa lan yeli, "Miriya ka yi ȝiem bibihi ȝo ni yino gba, dama n yeri ya mi ni b  malaikanim' kul chola m Ba Naawuni ȝun be alizanda ni ȝo ninni.

[11] Daadam Bia kamina ni o ti tiligi b n b rigi la.]

12 "Ka wula ka yi lee t hira? So yi mali pi ri k biga, ka b  ni yino ti b rigi, o ku che k bigayinika la zoya zuyu b  m ri ȝubbu shee ka gbaai ȝun b rigi maa shee b bu?

13 Ka o yi ti nya pi ' yino maa, y liman li ka n yeri ya, o suhu paligirila o zuyu gari pi ' k bigayinika b n bi b rigi la.

14 Dinzuyu di pala m Ba Naawuni ȝun be alizanda ni ȝo yubu ni bibihi ȝo ni yino gba bahi yoli.

Mabiligu puuni taali tumbu

15 Yisa daa lan yeli yaha, "A mabia yi tum a taali, nyin' cham' ti wuh' o o taali maa a min' o k nko. O yi deeg' o galimi, a za n o labisi yi mabiligu maa puuni yaha m-bala.

16 Amaa o yi zayisi wumbu, nyin' bom' ninvuy' yino bee niriba ayi pah' aman  zuyu lab' o sani, ka niriba ata bee ayi sh hira dibu zuyu ti che ka y t yili kam mali nyaanzaana.

17 Ka o yi zayisi b  y ligu wumbu, nyin' za m' li yeli cheechi, ka o yi kul zayisi cheechi gba y ligu wumbu, nyin' lihim' o kaman ch fira bee lamp deera.

Y lli l bu mini di l rigibu

18 "Y liman li ka n yeri ya, yi yi ti lo y l' sh likam dunia ȝo ni, dina n-ni zani alizanda ni, ka yi yi ti l rigi y l' sh likam mi dunia ȝo ni, di ni ti l rigi alizanda ni gba.

19 "N lan yeri ya mi, yi ni niriba ayi yi naai noli dunia ȝo ni b  ni suhi Naawuni y l' sh li zuyu, m Ba Naawuni ȝun be alizanda ni ȝo ni che ka di ni .

20 Dama niriba ayi bee ata yi layim luy' sh li n yuli zuyu, n ni be b  sani."

Taali che m-pa n y la ȝahili

21 Ka Pita daa ka Yisa sanna ti b h' o, "N Duuma, bula ka m mabia lee y n tum ma taali ka n kul ch ri pa d' o? N ch li pa n o hal ti paai ȝii buyop in?"

22 Ka Yisa y l' o, "Pa ȝii buyop in k nko, amaa pisop in mi ȝii buyop in.

23 Dinzuyu alizanda nam ȝmanila na' so ȝun daa bol' o yi bihi na ni o ti mal' o liy ri din be b  sani laasabu.

24 O ni daa ti piligi maani di laasabu maa ka b  za n do' so ȝun daa di naa maa lay' gbal  samli na.

²⁵Ka o daa ka kobo din ni yo, ka naa maa yeli ni be zaŋm' sandira maa min' o paya ni o bihi n-tabil' o ni mali shelikam zaa ti kohi na nti yo o samli maa.

²⁶Ka sandira maa daa damd' o tooni m-balind' o yera, 'N dana, na dim' ma suyilo, n ni yo a di zaa.'

²⁷Ka di daa niŋ naa maa nambɔyu, ka o ku samli maa zaa o min' o sunsuuni, ka che ka o chanj.

²⁸Amaa ka ŋun' daa lee yi ha nti nya o kpe' so ŋun daa di o gba samli ka di bi yayi lala, ka o ʒe n-di dilan' maa nyiŋgol' ni ka yel' o, 'Yom' ma n samli la!'

²⁹Ka o kpee maa gba damd' o tooni m-balind' o yera, 'Na dim' ma suyilo, n ni yo a di zaa.'

³⁰Ka ŋun' daa zayisi, ka che ka be kpeh' o kpee maa duu, ka yeli ni faashee o yo samli maa zaa.

³¹O tab' ni daa nya lala maa ka di niŋ ba yoli, ka be chanj ti yeli naa doo maa ŋun' ni niŋ shem.

³²Ka naa maa daa bol' o na ti yel' o, 'Nyin' zay' yoli ŋo! A ni daa balim ma la, n daa bi ku a samli la zaa ti a?

³³Di di bi simdi ni a gba zo a kpee maa nambɔyu kaman n ni daa zo a nambɔyu shem maa?'

³⁴Ka naa maa gba suhu daa yiŋisi pam, ka o che ka pirinsi kpeh' o duu, ka yeli ni faashee o gba yo samli maa zaa."

³⁵Dimbɔŋo nyaanja ka Yisa daa yeli, "Dinzuyu yi yi bi cheri yi mabihi taali paŋdi ba yi suhuri ni, lala ka m Ba Naawuni gba ti yen niŋ yi zaa yinoyino."

Matiu 19

Pay' yihibu yela
(Maak 10.1-12)

¹Yisa ni daa tɔyisi yεtɔya ŋo naai ka o yiŋisi Galili n-chanj Judia tingbɔŋ ni Jɔoden moyili duli ha;

²ka salo pam daa kul kabiri dol' o, ka o daa tib' barinim' ben be be ni.

³Ka Farisiinim' daa ka o sanna ti bɔri ni be zahim o ka boh' o, "Di luhiya ni nir' yih' o paya daliri sheli zuyu?"

⁴ Ka o garigi bohi ba, "Yi na bi karim ni Naawuni ŋun daa nam ninsalinim' piligu ni la daa nam ba la doo mini paya?

⁵ Ka di sabi yeli, 'Daliri ŋo zuyu ka doo ŋmaligir' o ba min' o ma sani n-zaŋd' omaŋ' tabind' o paya, ka be niriba ayi maa be kaman ninvuy' yino la.'

6Lala zuyu n yeri ya mi, be lan pala niriba ayi yaha, amaa be nyela ninvuy' yino. Dinzuu Naawuni ni layim sheba, sal' jun' miri ka o woligi ba."

7 Ka be boh' o, "Ka di chanj wula ka Anabi Musa daa bahi noli ni so yi yen yih' o paya, jun' tim' o amiliya lorigibu gbañ ka yih' o?"

8Ka o yeli ba, "Yi halli zuyu ka Anabi Musa daa che ka yi yihiri yi payiba, amaa piligu ni ha, pa lala n-daa nyel li.

9 Dinzuu n yeri ya mi, junkam yih' o paya ka di pala pagorisigu gobu zuyu ka kpuyi pay' so tum zina. Ka junkam mi kpuyi pay' yihiq maa gba tum zina."

10Ka Yisa nyaandoliba maa daa yel' o, "Ka doo mini pay' yela yi nyela lala, dindina di bi simdi ni nir' kpuyi paya.

11Amaa ka Yisa yeli ba, "Pa sokam zaa n-ni tooi doli dimboñjo nayila Naawuni ni zañ lala ti sheba.

12Ninvuy' sheb' nyel namoyilisi la be døyibu ni, ka salinim' niñ sheb' lala, ka sheb' mi zañ beman leei lala niriba la alizanda nam zuyu. Dun ni tooi deei wuhibu ño, jun' deem' li."

Yisa niñ alibarika niñ bihi ni

(Maak 10.13-16; Luk 18.15-17)

13Ninvuy' sheb' daa ti zañ bihi ka Yisa sanna ni o ti zañ o nuhi pa be zuyu n-suhi Naawuni ti ba. Ka o nyaandoliba daa tahiri bihinim' maa zuyu;

14amaa ka Yisa yeli ba, "Cheleya ka bihi kam' n sanna ka di karitiya ba, dama alizanda nam nyela be tatabo dini."

15Ka o daa zañ o nuhi pa be zuyu ka naanyi ñmaligi chanj.

Nachimbil' bundan' jun bori Naawuni nam ni kpebu

(Maak 10.17-31; Luk 18.18-30)

16Di saha ka nachimbil' so daa ka Yisa sanna ti boh' o, "Karimba, tuun' sun bo ka n lee yen tum ti nya nyevili din ka bahigu?"

17Ka o boh' o, "Bo n-niñ ka a bohi ma bin' suñ yela? Ninvuy' yino koñko n-nyel ninvuy' suñ. Amaa a yi bori ni a ti nya nyevili, nyin' doli Naawuni fukumsi zaligunima."

18 Ka doo maa boh' o, "Di nyela din' ni dini?" Ka Yisa yeli, "Miri ka a ku ninsala; miri ka a niñ zina; miri ka a zu; miri ka a di shehira kpema;

19 ka tim' a ba min' a ma jilima; ka yum' a 3i3iinikpee kaman amanjman' la."

20Ka nachimbil' maa yel' o, "M pun doli dimboñjonom' zaa, ka bo n-lee lan kpalim ma?"

21Ka Yisa yel' o, "A yi bori ni a niñ shelikam dede, nyin' cham' ti kohi a ni mali shelikam zaa n-zañ ti nandaamba n-zali buni alizanda ni, di nyaanja ka kana ti doli ma."

²²Nachimbil' maa ni daa wum yetɔyili ŋɔ ka o kuli ni suhugarigu, dama o daa nyela bundana.

²³Ka Yisa daa yεl' o nyaandoliba, "Yelmanli ka n yeri ya, di to ni bundana kpe alizanda nam ni.

²⁴N lan yeri ya mi ni laakum shεriga nyee ni kpεbu mal' asama gari bundan' Naawuni nam ni kpεbu."

²⁵O nyaandoliba maa ni daa wum lala maa, ka di gari ba pam ka bε bɔhi, "Ka ŋuni n-lee ni tooi tiligi?"

²⁶Amaa ka Yisa yuli ba ka yεli ba, "Ninsalinim' sani ka dimbɔŋɔ ku tooi nani, amaa Naawuni ŋun' sani, binsheγukam nandimi."

²⁷Di saha ka Pita yεl' o, "Nyama, ti chεla binsheγukam ka dol' a. Ka bɔ ka ti lee ti yεn nya di zuyu?"

²⁸Ka Yisa yεli ba, "Yelmanli ka n yeri ya, Daadam Bia yi ti ʒin' o jilima nam ʒiishee dunia palli din kanna ni, yinim' bεn dol' o ŋɔ gba ni ti ʒini nam ʒiishεhi pinaayi ni n-kari Izrael zulya pinaayi la saria.

²⁹Ka ŋunkam mi chε o yiya bee o mabi' dobba bee o tizɔpayiba bee o ba bee o ma bee o bihi bee o puri n yuli zuyu ni nya dimbɔŋɔnim' zaa ha bukɔbigakɔbiga, ka ti lan nya nyεvili din ka bahigu.

³⁰Amaa niriba pam bεn danj tooni ni ti leei nyaannima, ka bεn be nyaanja mi ti leei toonnima.

Matiu 20

Paa bubu yεla

¹Yisa daa lan yεli, "Alizanda nam ŋmanila yil' yidan' so ŋun daa danj yibu asiba n-chanj ni o ti bu padiriba paa niŋ o puu ni.

²Ka o mini ba daa ti di daa, ka bε sayi ni o yom' ba tumtumda dabisi' munimuni yɔri; ka o chε ka bε chanj o puu maa ni.

³Zanj chanj kurig' awεi saha ka o daa lan yi n-chanj ti nya ka shεb' ʒi daa ni yoli.

⁴Ka o yεli ba, 'Yi gba chamiya m puu ŋɔ ni ha ti tum tuma, ka n ti yɔn ya din niŋ kamaata.'

⁵Ka bε daa chanj. Ka o daa ti lan yiŋisi chanj kurigu pinaayi saha ni kurig' ata saha ti nya shεba n-lan yεli bε gba lala.

⁶Zanj chanj kurig' anu saha ka o daa lan chanj ti nya ka shεb' lan ʒiya ka o bɔhi ba, 'Bɔ n-niŋ ka yi ʒi kpe yoli biεyū zaa?'

⁷Ka bε yεl' o, 'So m-bi bu ti paa.' Di saha ka o yεli ba, 'Yi gba chamiya m puu ŋɔ ni ha ti tum tuma.'

8 “Ka di daa ti niŋ zaawun’ yuŋ ka puu maa lan’ yel’ o nachin’ kpɛma, Cham’ ti boli tumtumdiba maa na ti yo ba. Daŋmi bɛn yoli kana la yɔbu pɔi, ka naanyi yo bɛn di daŋna la.

9 Ka o nachin’ kpɛm’ maa daa yo bɛn daa yoli kana maa tumtumda dabisi’ munimuni yɔri.

10 Ka bɛn daa daŋ puu maa ni la ti kana n-tɛhiri ni bɛn’ ni deei gari lala; amaa ka o ti yo bɛ gba la tumtumda dabisi’ munimuni yɔri.

11 Ka bɛ daa dee’ lala, ka ŋumdi bɛ kparima ni niŋdi yil’ yidan’ maa

12 yɛra, ‘Bɛn yoli ka tuma ŋɔ ni na kul tumla awa yini kɔŋko, ka tinim’ bɛn lee di tuma ŋɔ wahala ka wuntan’ kpe ti biɛyuu zaa pahi ŋɔ mini ba zaa yɔri ti nyɛ yim?’

13 Ka yil’ yidan’ maa garigi yeli bɛ ni yino, ‘Zɔri, m bi din ya zalinsi.’ Ka bɔh’ o, ‘Bee yi di bi sayi ni yi ni deei tumtumda dabisi’ munimuni yɔri?’

14 Ka yeli ba, ‘Zaŋmiya yi liyiri chaŋ. N suhu n-yu ni n yo yi mini bɛn yoli kana maa zaa yim.’

15 Ka bɔh’ o, ‘A tɛhiya ni di bi simdi ni n zaŋ n ni su binshɛli niŋ n yubu ni nyɛ shɛm bee yi zabiri ma la nyuli n nirlim niŋbu zuyu?’

16 “Dinzuyu bɛn daŋ tooni ni ti lab’ nyaanja, ka bɛn be nyaanja mi ti leei toonnima, dama niriba pam ka bɛ boli nti gahimla biɛla.”

Yisa lan yeli o kum yɛla pahi buta

(Maak 10.32-34; Luk 18.31-34)

17 Yisa daa ti be soli n-chani Jɛrusalɛm ka daa ti zaŋ o nyaandoliba pinaayi la yi kpaŋa nti yeli ba,

18 “Nyamiya, ti chanila Jɛrusalɛm, ka bɛ ni ti zaŋ Daadam Bia niŋ maligumaaniba mini Naawuni zaligubaŋdib’ nuu ni, ka bɛ ti di o saria yeli ni bɛ kum’ o,

19 ka zaŋ o ti bɛn pa Yɛhudianima ni bɛ mal’ o ansarisi ka fiɛb’ o, ka kpah’ o tabili dapulli zuyu; amaa di daba ata dali, o ni ti neei kum ni.”

Jeemsi mini Jɔn ma suhu ni bɔri sheli

(Maak 10.35-45)

20 Di saha ka Zebidii paŋa daa zaŋ o bih’ ayi kana ti gbani Yisa tooni n-suhir’ o binshɛli.

21 Ka o bɔh’ o, “Bɔ ka a lee bɔri ni n niŋ ti a?” Ka paŋ’ maa yel’ o, “Chɛ ka m bihi ŋɔ ni yino ti ʒin’ a nudirigu polo, ka yino mi ti ʒin’ a nuzaa polo a nam ʒiishee.”

22 Ka o yeli ba, “Yi ʒi yi ni suhiri sheli maa. Yi ni ti tooi nyu binnyur’ sheli din be m pipia la ni ka n yɛn nyu la?” Ka bɛ yel’ o, ‘Ti ni tooi.’

23 Ka o yeli ba, “Yɛlimaŋli, yi ni ti nyu binnyur’ sheli din be m pipia maa ni, amaa n nudirigu mini n nuzaa polo ʒinibu maa din’ pala man’ tibu; amaa m Ba Naawuni ni mal’ li zali ninvuy’ sheba n-ni ti ʒin’ nimaani.”

- ²⁴Ka o nyaandoliba pia la daa wum lala ka je suli niŋ bε tab' niriba ayi maa.
- ²⁵Ka Yisa daa boli ba na ti yεli ba, "Yi mi ni zuliya kam zuγulaannim' kuuni bε nam, ka wɔyira mi wuhiri tarimba bε kpiɔŋ ni nyε shεm;
- ²⁶amaa di ku niŋ lala yinim' sani. Dinzuγu ɻun bɔri ni o nyε wɔyirili yi ni, ɻun' zaŋm' omaŋ' leei yi zaa ha bia;
- ²⁷ka ɻun mi bɔri ni o gari yi zaa, ɻun' zaŋm' omaŋ' leei yi zaa ha dabili m-be
- ²⁸kaman Daadam Bia gba ni be shεm la; o bi kamina ni o ti ɣiya ka niriba tumdi tir' o, amaa ni ɻun' lee ti tumdi tiri ba, ka zaŋ o nyεvili pa talima niriba pam nyεviya zuγu."

Yisa tibi zoomba ayi

(Maak 10.46-52; Luk 18.35-43)

- ²⁹Yisa min' o nyaandoliba ni daa ti yiri Jεriko ka salo pam dol' o.
- ³⁰Ka zoomba ayi daa ɣi sokpaŋa ka ti wum ni Yisa n-gariti maa, ka bε kuhi yεli, Ti Dana, nyin' ɻun nyε Naa Dauda yaŋa ɻɔ, zom' ti nambɔyu!"
- ³¹Ka salo maa tahi bε zuγu ni bε foma; amaa ka bε maan kuhi pam yεli, "Ti dana, nyin' ɻun nyε Naa Dauda yaŋa ɻɔ, zom' ti nambɔyu!"
- ³²Ka Yisa daa kpalim zani ka boli ba na ti bɔhi ba, "Bɔ ka yi lee bɔri ni n niŋ tin ya?"
- ³³Ka bε yεl' o, "Ti dana, ti bɔri ni a neela ti nina ɻɔ ti ti."
- ³⁴Ka di daa niŋ Yisa nambɔyu, ka o shihi bε nina maa ka di dii neei, ka bε yiyisi doli Yisa chana.

Matiu 21

Yisa Jεrusalem kpεbu yεla

(Maak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jon 12.12-19)

- ¹Yisa min' o nyaandoliba ni daa ti paai Bεtifeji, Olivi Tihi Zoli din miri Jεrusalem la gbini, ka o tim o nyaandoliba ayi,
- ²ka yεli ba, "Chamiya tiŋkpan' shεli din be yi tooni ɻɔ ha; yi yi ti paai ni, yi ni nya bunnyaŋ min' o bia ka bε loya ka yi lɔrigi ba na.
- ³So yi bɔhi ya, yin' yεlimiy' o ni yi Duuma m-bɔri ba, ka o ni che ka yi dii zaŋ ba na."
- ⁴Dimbɔŋɔ daa niŋmi ni di che ka anab' so ni daa yεli shεm la niŋ pali. O ni daa yεli shεm maa m-bɔŋɔ:
- ⁵"Yεlim' Ziønima, Nyamiya! Yi naa kani yi sanna. O nyεla mansiyisibulana, ka bari bunŋ' min' o bia."
- ⁶Ka Yisa nyaandoliba maa daa chanŋ ti shiri niŋ o ni wuhi ba ni bε niŋ shεm maa

⁷n-zan̄ bunsi maa na nti zaŋ bε binyera pa bε yaansi zuyu, ka Yisa ba.

⁸Ka salo maa ni niriba pam daa zaŋ bε binyera n-teeri sɔŋdi sol' ni, ka bε ni shεb' mi ɣahiri tiwula din mali vari sɔŋdi soli maa ni.

⁹ Ka salo bεn be o tooni mini bεn dol' o nyaanja zaa daa kuhiri yεra, "Payimiyā Naa Dauda yaanja ɣɔ! Dun mali ti Duuma yuli kanna ɣɔ mal' alibarika! Payimiyā Zallakudura Naa!"

¹⁰Yisa ni daa ti kpεri Jεrusalem, tŋ' maa zaa daa dammi ka bε bōhira, "Duni n-lee bala?"

¹¹Ka salo bεn dol' o maa yεli, "Yisa ɣun nyε anabi n-yi Nazaret Galili tingbɔŋ ni la na m-bala."

Yisa Naawuni jεmbu duu kpεbu

(Maak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹²Ka Yisa daa chaŋ ti kpe Naawuni jεmbu duu n-kariti bεn kohiri mini bεn dari nεma Naawuni jεmbu duu maa ni yihira; ka daari layitayiriba teebuya mini ɣmaŋkohiriba kuyisi luhira.

¹³ Ka yεli ba, "Di sabiya: Man' Naawuni duu ni boonila wunsuhigu duu. Amaa yinim' zaŋ li leela ɣmenditoya duu!"

¹⁴Ka zoomba mini gbariti daa ka o sanna Naawuni jεmbu duu maa ni, ka o daa che ka bε kpaŋ.

¹⁵Amaa ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdiba daa nya alahiziba tuun' shεŋa o ni tum maa, ka lan wum ka bihi yεriti sayiri Naawuni jεmbu duu maa ni, "Payimiyā Naa Dauda yaanja ɣɔ!" Ka di daa ku ba suli pam

¹⁶ka bε bōh' o, "A wum bε ni yεri shεm maa bebo?" Ka Yisa garigi yεli ba, "In. Amaa yi na bi karim din sabi Naawuni Kundi ni? Di sabiya: 'Bihi mini bimɔyirisí noya ni ka Naawuni nyari payibū ni yεlimaŋli.' "

¹⁷Ka o daa che ba, ka yiŋsi tŋ' maa ni chaŋ Bεtani ti gbe nimaani.

Yisa yεli noli ti fiig tia

(Maak 11.12-14, 20-24)

¹⁸N-yi bieγ' asiba ka Yisa labiri Jεrusalem ka kum ti gbaag' o.

¹⁹Ka o nya ti' shεli bε ni booni fiig tia ka di ɣe sokpana; ka o chan di gbini nti bi nya binshεŋu di zuyu n-nay' pahila vari kɔŋko. Ka Yisa daa yεli tia maa, "Zuŋɔ din' tariga a ku lan wali wala hal abada!" Ka tia maa daa dii zani yim kuui.

²⁰O nyaandoliba ni daa nya li lala ka di niŋ ba alahiziba ka bε bōhi, "Bɔ n-chε ka fiig tia maa dii zani yim kuui lala?"

²¹ Ka Yisa garigi yεli ba, "Yεlimaŋli ka n yεri ya, yi yi niŋ yεda ka bi biehim, pa n ni niŋ fiig tia ɣɔ shεm ɣɔ kɔŋko ka yi ni niŋ, amaa hal yi yi yεli zoli ɣɔ, 'Yiyisim' a dooshee ɣɔ ti lu teeku ni ha, ' di ni niŋ lala.

²²Ka yi yi niŋ yeda ka suhi binshεyukam, yi ni nya li.”

Bε bɔhi Yisa o ni nya o yiko sheli polo

(Maak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³Yisa ni daa mali ti kpe Naawuni jεmbu duu ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba ka o sanna o ni daa wuhiri niriba saha sheli ti bɔh' o, “Dun' yiko ni ka a lee tumdi dimbɔŋɔnima bee ḥuni n-lee ti a di yiko maa?”

²⁴Ka Yisa garigi yεli ba, “N gba ni bɔhi ya bɔhigu, ka yi yi garigi m bɔhigu maa, m mi ni yεli ya yiko sheli n ni mali niŋdi dimbɔŋɔnim' maa zaa ni yi shεl' na.

²⁵Jɔn Baptaizira baptaizibu la, Naawuni n-daa lee zal' li bee ninsalinima?” Ka bε niŋ tab' saawara yεli, “Ti yi yεli ni Naawuni n-daa zal' li, o ni bɔhi ti ni ka bɔ n-niŋ ka ti daa bi niŋ o yeda?

²⁶Ti mi zɔri niriba ni ti yεli ni ninsalinima n-daa zal' li, dama sokam zaa sayiya ni Jɔn Baptaizira daa nyεla anab' maŋli.”

²⁷Di saha ka bε garigi yεli Yisa, “Ti bi mi.” Ka o yεli ba, “Dindina n gba ku yεli ya ḥun ti ma yiko sheli n ni mali niŋdi dimbɔŋɔnim' zaa maa.”

Bidibis' ayi yεla ḥahili

²⁸Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yisa daa bɔhi ba, “Wula ka yi lee tεhi? Do' so n-daa mali bidibis' ayi nti chaŋ o bikpεm' sani ti yεl' o, ‘M bia, cham' m puu ni ti tum tuma zuŋɔ.’

²⁹Ka o yεli, ‘N ku chaŋ.’ Amaa di nyaanja ka o suhu ti lεbigi ka o chaŋ.

³⁰Ka o che, ka chaŋ ḥun paya sani ti yεl' o kaman o ni yεl' o bikpεm' maa shεm maa. Ka o sayi yεli, ‘M ba, n ni chaŋ;’ amaa ka bi chaŋ.

³¹To, bidibis' ayi maa ni ḥuni n-daa lee tum o ba yubu?” Ka bε garigi yεli, ‘Kpεm' san' la.’ Ka Yisa yεli ba, “Yεlimaŋli ka n yεri ya, farigudeeriba mini pagɔra dan ya Naawuni nam ni kpεbu,

³²dama Jɔn Baptaizira ni daa zaŋ wuntia soli ka yi sanna la, yi daa bi niŋ o yeda; amaa ka farigudeeriba mini pagɔra bεn' daa niŋ o yeda. Ka hal yi ni daa nya lala maa zaa yoli, di nyaanja yi daa bi niŋ tuuba ka niŋ o yeda.

Padiriba yεla ḥahili

(Maak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yisa daa lan yεli, “Wummiya ḥahi' sheli yaha. Yili yidan' so n-daa sa wain tih ka sa gariche gil' li, ka gbi bɔyili n-zaŋ binsheli din yεn kahindi wain maa wala kom zali bɔyili maa ni, ka sa gara din du pam nimaani, ka zaŋ li niŋ padiriba nuu ni ni bε lihiri li hal ti kpuŋ' o tih puu maa atam ti o ka deei bε yɔri, ka daa go n-chaŋ tinshee.

³⁴Ka puu maa atam kpuŋibу saha daa ti paai, ka o tim o yinbihi padiriba maa sani ni bε ti zaŋ o puu maa daatam ti o na.

³⁵Ka padiriba maa daa gbahi o yinjibi maa n-fiεb' bε yino, ka ku yino, ka lab' yino mi kuya.

³⁶Ka o daa lan tim o yinjbi' shεb' bεn zooi gari o ni tuui tim shεb' maa, ka bε ti niŋ bε gba lala.

³⁷Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa ti tim omaŋmaŋ' bia ka yεli, "Bε ni ti ti m bia ηɔ ηun' jilima."

³⁸Amaa ka padiriba maa daa ti nya o bia maa ka yεli taba, "O falidir' la m-bɔŋɔ na; cheliya ka ti ku o, ka fali maa leei ti dini."

³⁹Ka bε daa gbaag' o yi tihi puu maa kpaŋ' ha ti ku o.

⁴⁰Ka Yisa daa bɔhi ba, "Dinzuyu tihi puu maa lana yi ti kana, wula ka o lee yεn niŋ padiriba maa?"

⁴¹Ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba maa daa garigi yεl' o, "O ni ku padir' bieri ηɔ, ka zaŋ o tihi puu maa ti padir' shεb' bεn ni zaŋ di daatam maa ti o di kpuŋibυ saha."

⁴² Ka Yisa bɔhi ba, "Yi na bi karim di ni sabi Naawuni Kundi ni luy' shεli shεm la yεla? Di sabiya: 'Kuy' shεli tammeriba ni zayisi la n-yipa leei kuy' gahindili. Ti Duuma niŋsim m-bala, ka di mali ti alahiziba.' "

⁴³Dinzuyu n yεri ya mi, "Naawuni ni deei ηun' Naawuni nam yi sani n-zaŋ li ti zuliya shεb' bεn ni wali o nam maa wala.

[⁴⁴Ka ηunkam lu kuyili maa zuyu ni cherisicherisi, amaa kuyili maa mi yi lu sokam zuyu, di ni niεm o buyibuyi kaman zim la.]

⁴⁵Maligumaaniba kpamba mini Farisiinim' ni daa wum Yisa ηaha ηɔ, ka bε baŋ ni bεna ka o ηahi li dalim maa.

⁴⁶Ka bε daa bɔri ni bε gbaag' o, amaa ka zɔri salo, dama sokam daa sayiya ni Yisa nyεla anabi.

Matiu 22

Amiliya Iɔbu chuŷu puhibu ηahili (Luk 14.15-24)

¹Yisa daa lan ηahi niriba ηaha yεli,

²"Alizanda nam ηmanila na' so ηun daa yεn puh' o bia daamiliya Iɔbu chuŷu,

³ka daa tim o yinjibi ni bε ti yεli o ni daa pun boli ninvuy' shεba ni bε ka amiliya Iɔbu chuŷu maa ni na; amaa ka bε daa zayisi kandina.

⁴Ka o daa lan tim o yinjbi' shεb' yaha, ka yεli ba, 'Chamiya ti yεli n ni pun boli ninvuy' shεb' la ni m pun mali bindirigu dibu shili; ka pun ku nayilahi mini nayipol' kpaba, ka mali binsheŋukam shili, dinzuyu ni bε kam' amiliya Iɔbu chuŷu maa ni na.'

⁵Amaa ka o ni daa boli ninvuy' shεb' maa zaŋ li niŋ asahi, ka bε ni yino zaŋ kpa o puu polo, ka yino chaŋ o tuma shee,

⁶ka bεn kpalim mi gbahi naa maa yiŋbihi maa n-dihī ba vi, ka ku ba.

⁷Ka naa maa suhu daa yiysi pam, ka o tim o tɔbbihi ni bε chaŋ ti ku ninvuy' kuriba maa, ka nyο bε tiŋ' maa buyim.

⁸Di saha ka naa maa daa yεl' o yiŋbihi, 'Amiliya lɔbu maa shili biya, amaa n ni pun boli ninvuy' shεb' la bi simdi li.

⁹Dinzuŷu yimiya doli solɔri m-boli yi ni kul nya shεb' zaa ka bε ka amiliya lɔbu chuŷu ηɔ ni na.'

¹⁰Ka o yiŋbihi maa daa yi n-doli solɔri maa layim bε ni nya ninvuy' shεb' zaa na; ninvuy' bieri mini ninvuy' suma hal ka amiliya lɔbu duu maa ti tiyi salo.

¹¹"Ka naa maa daa ti kpεna n-gbaai salo maa yulibu nti nya do' so ka o bi ye amiliya lɔbu chuŷu maa binyerigu.

¹²Ka o bɔh' o, 'Zɔri, wula ka a lee niŋ hal ti kpe kpe na ni ka bi ye amiliya lɔbu chuŷu ηɔ binyerigu?' Ka o kɔŋ garigibu.

¹³Di saha ka naa maa daa yεl' o yiŋbihi, 'Lomiy' o nuhi min' o naba n-zaŋ o ti bahi kpaŋ' ha zibisim shee. Nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim bε nyina.' "

¹⁴Yisa daa lan yεli, "Niriba pam ka bε boli nti gahimla biela."

Farigu yɔbu

(Maak 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵Di saha ka Farisiinim' daa chaŋ ti to jina ni bε gbaai bε ni yεn niŋ shεm puyisi gbaai Yisa o yetɔya ni.

¹⁶Ka bε daa tim bε nyaandoliba mini Hεrōd nyaanzaaniba o sani; ka bε chaŋ ti yεl' o, "Karimba, ti mi ni a nyεla yεlimaŋyεra, ka wuhiri Naawuni soli ni yεlimaŋli, ka bi zɔri sal' kam nini, dama a bi zɔri niriba nini bε ni ɔe zaashe' shεŋja ni zuyu.

¹⁷Yεlim' ti a ni tεhiri shεm: Di luhiya ni ti yo farigu Naa Siiza sani bee di bi luhi?"

¹⁸Amaa ka Yisa daa banj bε ninvuy' biɛtali maa ka bɔhi ba, "Yinim' bilikɔyinim' ηɔ, bɔ n-niŋ ka yi zahindi ma?

¹⁹Zaŋmiya lay' shεli yi ni mali yɔri farigu zuŷu maa na ka n nya." Ka bε daa zaŋ layifu na ti ti o.

²⁰Ka Yisa bɔhi ba, "Dun' daanfooni mini sabbu n-lee be di ni ηɔ?"

²¹Ka bε yεl' o, "Naa Siiza dini." Ka o yεli ba, "Dinzuŷu Naa Siiza ni su shεli, yin' zaŋmiya li ti o, ka Naawuni mi ni su shεli, yin' zaŋmiya li ti ηun' Naawuni."

²²Bε ni daa wum lala maa ka di gari ba pam, ka bε daa chε o ka chaŋ.

Kum ni neebu

(Maak 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Dindali maa ka Sadusiinim' bən daa nyε bən yεri ni kum ni neebu kani la daa ka Yisa sanna

²⁴ ti bəh' o, "Karimba, Anabi Musa daa yεliya ni doo yi kpuyi paya ka na bi zaŋ o dɔyi bihi ka kpi ka chε o, o tizo ɣun' kpuylim' o pakoli maa n-dɔy' bihi ti o bieli maa.

²⁵ To, mapuuni bih' ayopɔin n-daa be ti ni, ka bikpem' sani ti kpuyi paya, ka bi zaŋ o dɔyi bihi ka kpi, ka ɣun pa o zuyu kpuy' o pakoli maa.

²⁶ Lala ka di daa niŋ ɣun pah' ayi mini ɣun pah' ata m-mali hal ti paai ɣun pah' ayopɔin maa.

²⁷ Bε zaa kalinsi nyaanja ka pay' maa gba daa kpi.

²⁸ Dinzuyü kum ni neebu dali, bε niriba ayopɔin maa ni, ɣun' paya n-lee ni ti nyε o? Dama bε zaa daa kpuy' o mi."

²⁹ Ka Yisa daa garigi yεli ba, "Yi chirimya, dama yi ɣi din be Naawuni Kundi ni, ka bi lan mi Naawuni yiko gba.

³⁰ Niriba yi ti neei kum ni, bε bi lan yεn kpuyiri payiba bee n-zaŋdi bε bipuyinsi tiri dɔbba; bε ti kul yεn bemi kaman malaikanim' bən be alizanda ni la.

³¹ Ka di yi nyela kpiimba kum ni neebu yεla, yi na bi karim Naawuni ni daa yεli ya shεm la?

³² O ni daa yεli shεm m-bɔŋɔ: Mani n-nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni. Naawuni pala kpiimba Naawuni, amaa o nyela nyεviyanim' Naawuni."

³³ Salo maa ni daa wum o ni yεli shεm maa, ka o wuhibu maa gari ba pam.

Naawuni zaligu din nyε kpεma

(Maak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Farisiinim' ni daa wum ni Yisa tɔyisi luhi Sadusiinim' maa, ka bε daa layim tab' ka o sanna.

³⁵ Ka bε ni yino ɣun daa nyε Naawuni zaligubaŋda ti bɔhi Yisa bɔhigu ni o zahim o.

³⁶ O daa bɔh' o mi, "Karimba, Naawuni fukumsi zaligunim' ni, dini n-lee nyε kpεma?"

³⁷ Ka Yisa yεl' o, "Yum' a Duuma Naawuni ni a suhu zaa min' a shia zaa ni a tεha zaa.

³⁸ Dimbɔŋɔ n-nyε zaligu din daŋ tooni ni din nyε kpεma.

³⁹ Ka din pa di zuyu ɣ-ɣman' li mi nyela, 'Yum' a ɣiɣiinikpee kaman amanjan' la.'

⁴⁰ Naawuni fukumsi zaligunim' din zaa kpalim min' anabinim' yεligu zaa tamla zaligunima ayi ɣɔ zuyu."

Masia ḥun nyε Naa Dauda yaanja

(Maak 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Farisiinim' ni daa layim Yisa sani maa ka o bɔhi ba,

42 "Wula ka yi lee tɛhiri Masia yεla? Dun' yaanja n-lee nyε o?" Ka bε yεl' o, "O nyεla Naa Dauda yaanja."

43 Ka o bɔhi ba, "Ka di chanj wula ka Naawuni Shia Kasi yiko ni ka Naa Dauda daa bol' o o Duuma? O daa yεliya:

44 Ti Duuma yεli n Duuma, 'Zinimi n nudirigu polo hal ka n ti nyaj a dimnim' ti a, ka a du n-tam bε zuyu.'

45 Ka Naa Dauda yi daa bol' o o Duuma, di chanj wula ka o ni lan nyε ḥun' Naa Dauda yaanja?"

46 Ka so daa bi tooi garig' o bɔhigu maa; ka dindali maa zaŋ chana, so daa bi lan buyisi ni o bɔh' o bɔhigu yaha.

Matiu 23

Yisa to m-piligi zaligubaŋdiba bilikɔnsi tuma

(Maak 12.38-39; Luk 11.43, 46; 20.45-47)

1 Di saha ka Yisa daa yεli salo min' o nyaandoliba,

2 "Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinima n-zani Anabi Musa zaashee;

3 dinzuyu niŋmiya bε ni wuhi ya ni yi niŋ shεlikam, amaa ka di niŋdiya bε ni niŋdi shεm, dama bε wuhiri din tuhi, amaa ka bεmaŋmaŋ' lee bi dol' li.

4 Be lori ʒi' tibisa din ʒibu to ʒiini niriba, amaa ka bεmaŋmaŋ' ku sayi zaŋ be nubil' gba wuyi li.

5 Be tumdi be tuma zaa la niriba nini zuyu, ka niŋdi bε ni piriti sab' shεŋa mini din pari be gbieri zuyu ka di nyε zay' yεlima, ka cheri ka be binyεra naŋbanzusa nyε zay' wɔyila,

6 ka yuri jilima ʒiishεhi ʒinibu be churi puhibu ni, ka yuri ʒiishe' viela ni ʒinibu be jεmbu duri ni;

7 ka yuri puhigu dahi ni, ka lan yuri ni niriba booni ba be karimbanima.

8 Amaa di bi simdi ni be boli ya karimbanima, dama karimba yino ka yi mali, ka yinim' ben zaa kpalim nyεla mabihi ni taba.

9 Di boliya so yi ba dunia ḥo ni, dama Naawuni yino ḥun be alizanda ni ḥo kɔŋko n-nyε yi ba.

10 Yi mi di cheriya ka niriba booni ya be duumanima, dama Duuma yino kɔŋko ka yi mali, ḥuna n-nyε Masia.

11 Dun nyε wɔyirili yi ni, ḥun' zaŋm' omaŋa n-leei yi zaa ha bia.

12 Ka ḥunkam tibigir' omaṇa ni nya filiŋ, ka ḥunkam mi siyisiri omaṇa ni nya tibiginsim.

Yisa ni galim bilikɔ̄nsi tuma sh̄em

(Maak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52; 20.47)

13 Yisa daa yeliya, "Mbusim be yinim' Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' bən nyɛ bilikɔ̄yinim' ḥo zuyu! Dama yi yo alizanda nam dunoli ni niriba di kpe di ni. Yimaŋmaŋ' bi kperı di ni, ka mi bi sayiri ni bən bɔri ni bə kpe di ni kpe.

[**14**"Mbusim be yinim' Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' bən nyɛ bilikɔ̄yinim' ḥo zuyu! Dama yi fari pakoya yinsi, ka suhiri Naawuni yuuri ni niriba təhi ni yi nyela ninvuy' suma. Dinzuyu yi ni ti nya tibidarigibo pam.]

15 "Mbusim be yinim' Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' bən nyɛ bilikɔ̄yinim' ḥo zuyu! Dama yi kaari gindi teeku, ka dari gindi duli tingbana mi ni yi kul nya ninvuy' yino ḥun ni sayi doli yi daadiini soli, ka yi yi ti nya so ka o dol' li, yi che ka o leela buyim bia buyi zuyu gari yimaŋmaŋ' ni nyɛ buyim bihi sh̄em.

16 "Mbusim be yinim' sowuhiriba bən nyɛ zoomba ḥo zuyu! Dama yi wuhiri ni nir' yi po Naawuni jəmbu duu di pa taali, amaa ni nir' yi po salima din be Naawuni jəmbu duu maa ni, shee ka o niŋ o ni po n-dalim yel' sh̄eli maa.

17 Yinim' bən nyɛ zoon' jera ḥo, bina ayi ḥo dini n-lee gari di kpee: Salima maa bee Naawuni jəmbu duu din che ka salima maa be kasi maa?

18 Ka yi lan wuhiri ni nir' yi po sara maligu bimbini di pa taali, amaa ni nir' yi po sara sh̄eli din pa bimbini maa zuyu, shee ka o niŋ o ni po n-dalim yel' sh̄eli maa.

19 Yinim' zoomba ḥo, bina ayi maa ni dini n-lee gari di kpee: Sara maa bee bimbini din che ka sara maa be kasi maa?

20 Dinzuyu ḥunkam po sara maligu bimbini pola di mini binshεyukam din pa di zuyu.

21 Ka ḥunkam po Naawuni jəmbu duu pola di mini Naawuni ḥun be di ni maa.

22 Ka ḥunkam mi po alizanda pola di mini Naawuni nam ʒiishee n-tabili ḥun' Naawuni ḥun ʒi di ni maa.

23 "Mbusim be yinim' Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' bən nyɛ bilikɔ̄yinim' ḥo zuyu! Dama yi yihiri naanzua mini buŋgu ni nili zaka, amaa ka lee che Naawuni fukumsi zaligu puuni yεlikpεma din nyɛ saria din tuhi karibu mini nambɔzɔbo ni yeda niŋbu la; dimbɔŋɔnim' zaa simdi niŋbu, ka di bi niŋ kamaata ni yi che din pahi maa gba niŋbu.

24 Yinim' sowuhiriba bən nyɛ zoomba ḥo, yi nyela bən lɔŋdi nanviyu, amaa ka lee vaani laakum.

25 "Mbusim be yinim' Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' bən nyɛ bilikɔ̄yinim' ḥo zuyu! Dama yi payirila pipihi mini lahi nyaansi, amaa ka di puuni lee pali ninvuy' fabo mini diribarilim.

26Nyin' Farisii ḥun nyε zom' ḥo, danm' payila pipia mini laa puuni, ka naanyi chε ka di nyaanja gba neei.

27 "Mbusim be yinim' Naawuni zaligubañdiba mini Farisiinim' bεn nyε bilikoyinim' ḥo zuyu! Dama yi ḥmanila gbala du' shεnja bε ni niŋ kalo paligi di nyaansi ka di lihibu viela, amaa ka kpiimba kɔba mini dayiri balibu kam pali di puuni la.

28Lala n-nyεn ya. Yi ḥmanila wuntizɔriba niriba sani, amaa ka bilikɔnsi mini tuumbieri lee pali yi suhuri ni.

Yisa wuhi tibidarigibo ni nyε shεm

(Luk 11.47-51)

29 "Mbusim' be yinim' Naawuni zaligubañdiba mini Farisiinim' bεn nyε bilikoyinim' ḥo zuyu! Dama yi mεri duri gindi anabinim' gbala, ka maani wuntizɔriba yεla teebu binyara zaana,

30ka yεri ni yinim' yi di daa be yi yaannim' saha la, yi daa naan ku pahi bε zuyu ku anabinim' maa.

31Dimbɔŋɔ puuni yi di yimanj' shεhira ni yi nyεla bεn daa ku anabinim' maa yaansi.

32Dinzuyu bahi naaya yi yaannim' tuma maa!

33 Ynim' tinvura ḥo! Ynim' garinsi ḥo! Wula ka yi yεn niŋ nti zo n-yi buyim ni?

34Dinzuyu n ni tim anabinim' mini yεnnima ni Naawuni zaligubañdiba yi sanna, ka yi ti ku bε shεba, ka kpahi bε shεb' tabili dapula zuyu, ka fiεb' bε shεb' mi yi jεmbu duri ni, ka niŋ ba alaka tiŋ' ni zaŋ ti kpa tiŋ' ni.

35 Ka di zuyu chε ka Naawuni ti zaŋ bε ni daa ku wuntizɔr' shεba dunia ḥo ni, Ebεl ḥun daa bi tum taal' shεl' la kubu saha zaŋ ti paai Anabi Zakaria Berakia bi' so yi ni daa ku Naawuni jεmbu duu mini sara malibu bimbini sunsuuni la taali ʒili ya.

36Yεlimaŋli ka n yεri ya, dimbɔŋɔnim' zaa taali ni ti ʒi ʒiemani ḥo niriba zuyu.

Yisa ni yuri Jεrusalεm shεm

(Luk 13.34-35)

37Ka Yisa daa kuhi yεli, "Mbaye Jεrusalεmnima! Mbaye Jεrusalεmnima! Ynim' bεn kuri anabinima, ka labiri Naawuni ni timdi tuumb' shεb' yi sanna kuya ḥo, yimyim paai shεm ka n kul bɔri ni n layim ya kaman noo ni layind' o bihi niŋdi o kpiŋkpama ni shεm la, ka yi bi sayira.

38 Nyamiya, yi jεmbu duu yipa leela dabɔyu.

39 Ka n yεri ya mi ni yi ku lan nya ma hal ni saha shεli yi ni ti yεn yεli, 'Dun mali ti Duuma yuli kanna ḥo mal' alibarika.' "

Matiu 24

Yisa yeli Naawuni jembu duu wurimbu yela

(Maak 13.1-2; Luk 21.5-6)

1Yisa ni daa yi Naawuni jembu duu maa ni na chana, ka o nyaandoliba ka o sanna nti tiriti wuhir' o Naawuni jembu duu maa duri.

2Ka o daa bɔhi ba, "Yi nya dimbɔŋɔnim' zaa bee yi bi nya li? Yelimanji ka n yeri ya, di zaa ni ti wurim hal ka di kuy' yini gba ti ku lan pa di kpee zuyu."

Wahala mini nahiŋgu yela

(Maak 13.3-13; Luk 21.7-19)

3Yisa daa ti ʒi Olivi Tihi Zoli zuyu, ka o nyaandoliba ka o sanna ashilɔni ti bɔh' o, "Ti Duuma, bɔ saha ka dimbɔŋɔnim' ti yen ninj, ka bɔ nti yen nyɛ a kandina mini dunia ɲo yiysisibu shihira? Ti bɔri ni a yel' ti."

4Ka Yisa garigi yeli ba, "Miriya ka yi ti che ka so birigi ya;

5dama niriba pam ni ti zaŋ n yuli kana ti yera, 'Mani n-nyɛ Masia! Mani n-nyɛ Masia!' Be ni ti birigi niriba pam.

6Yi ni ti wum ni be tuhiri tɔbu, ka wumdi ɲumanjuma ni tɔb' sheŋa na yen tuhi, amaa di ti cheleya ka yi suhuri zɔhira, dama faashee dimbɔŋɔnim' zaa bahi ninj, amaa di ti bi yen wuhi ni dunia yiysisibu saha paami maa.

7Dama zuliya kam ni ti tuhiri taba, ka tingbana zuyulaannim' ti yiysisi tuhiri taba, ka kum mini tingbani dambu ti be bɔb' sheŋa polo,

8amaa dimbɔŋɔnim' zaa ti yen bemi kaman payipuulan' wolisibu piligu biɛrim la.

9 Di saha be ni ti gbahi ya n-ninj ya alaka, ka kun ya; ka zuliya kam ti jen ya n yuli zuyu.

10Di saha maa niriba pam ni ti zayisi ma dolibu, ka yi tab' nyaansi, ka je taba.

11Ka anab' ʒirinim' pam ni ti yi palo m-birigi niriba pam.

12Ka tuun' biɛri ni ti yen zooi zuyu ni che ka niriba pam yurilim filim.

13Amaa ɲunkam ti ninj suhukpeeni hal ni wahala ɲo bahigu ni ti tiligi.

14Ka Naawuni nam lahibal' sun ɲo waazu ni ti yihi gili dunia ɲo zaa n-lee shehira zuliya kam sani poi ka dunia yiysisibu saha naanyi paai.

Azaaba din ti yen kana

(Maak 13.14-23; Luk 21.20-24)

15 Yisa daa yeliya, "Yi yi ti nya binsheli din chihiri Naawuni sani la, ka di ʒe Naawuni jembu duu Luy' Kasi Shee, kaman Anabi Daniel ni daa pun yeli di yela la, ɲunkam ti karim sabbu ɲo, ɲun' baŋmi di ni wuhi shem!"

16di saha maa bɛn ti be Judia, bɛn' zom' ti du zoya.

17Ka ɲunkam ti be dufahirili zuyu, ɲun di lan siyina ni o ti kpe o duu kah' o nɛma;

18ka so yi ti be puu ni, ɲun' di lan kuli yiŋa ni o ti zaŋ o binyerigu.

19 Di saha payipuhinim' mini biliérinim' yela ni ti mali nambɔyu pam.

20 Dinzuŷu suhimiya Naawuni ka o chε ka yela ɳɔ ti ku niŋ tu kikaa saha bee Vuhim Dabisili dali.

21 Dama Naawuni ni nam dunia ɳɔ hal ni zuɳɔ ka ti nini na bi nya wahala shεnja zaa ni ti beni, ka di tatabo mi ku lan niŋ.

22 Ti Duuma Naawuni yi ti bi filim di dabisa maa, so ti ku tiligi, amaa o ninvuy' gahinda la zuŷu ka o ni ti filim di dabisa maa.

23 Di saha maa so yi ti yeli ya ni Masia be kpe bee kpe ha, yin' di niŋya li yeda.

24 Dama Masia ɿirinim' mini anab' ɿirinim' ni ti yi palo n-wuhiri shihir' kara, ka tumd' alahiziba tumtumsa ni bε birigi niriba; ka hal di yi ni ti nani, bε ni birigi Naawuni ninvuy' gahinda la gba.

25 Nyamiya, di zuŷu ka n dan yeri ya ka di saha na bi paai maa.

26 Dinzuŷu bε yi ti yeli ya, 'Nyamiya, o be mɔyu ni,' yin' di chanja; ka bε mi yi ti yeli ya, 'O be duu puuni,' yin' di niŋya li yeda.

27 Dama saa ni yi nyayisi wulimpuhili polo m-mali ti ba wulinluhili polo shem la, lala ka Daadam Bia kandina maa ti yen be.

28 Ka o daa yeli ba, "Bin' kpiŋ ni be luy' sheli, nimaani ka juri laana."

Daadam Bia labbuna

(Maak 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 Yisa daa lan yeli, "Amaa wahala dabisa ɳɔ nyaanja saha, di ku yuui ka wuntan' dii zibigi, ka goli ti ku lan piela, ka yiko din gbib' zuŷusaa ni ti dam ka saŋmarisi yi zuŷusaa luna.

30 Di saha maa ka Daadam Bia shihirili ni ti be zuŷusaa, ka zuliya kam bεn be dunia ɳɔ ni ni ti fabili, ka nya Daadam Bia ka o be sagbana ni kanna ni yiko mini jilima pam.

31 Ka kikaa ni ti tahi pam, ka o ti tim malaikanima ka bε chanj ti layim' o ninvuy' gahinda bεn be dunia ɳɔ ni luy' shelikam zaa na.

Fiig tia kpahimbu

(Maak 13.28-31; Luk 21.29-33)

32 Yisa daa lan yeli yaha, "Kpahimmiya fiig tia: Yi yi ti kul nya ka di wula puhiri va' mama, di saha yi banja ni siyili miriya.

33 Lala mi n-nyε li, yi yi ti nyari shihira ɳɔ zaa, yin' banjmiya ni di saha miriya hal ka di ku lan yuui gba.

34 Yelmanli ka n yeri ya, dimbɔŋɔnim' zaa ni niŋ ka ɿiemani ɳɔ na bi vuui.

35 Zuyusaa mini dunia ɳɔ ni ti yiçisi, amaa man' yeligu ku yiçisi.

So bi mi dindali bee di saha

(Maak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

36Yisa daa lan yeli, “So bi mi dindali bee di saha, hal malaikanim’ bən be alizanda ni mini Naawuni Bia la gba bi mi li; faashee o Ba maa kəŋko n-nay’ mi li.

37Di ni daa niŋ shəm Anabi Nuhu saha la, lala ka Daadam Bia gba kandina ti yən be.

38Di ni daa be shəm hal ka kom ti kana ti di bə zaa ha la: Be daa diri ka nyura; ka kpuyiri payiba, ka zaŋdi bə bipuyinsi tiri dəbba hal ti paai Anabi Nuhu ni daa kpe ḡariŋ ni dahin’ shəli,

39ka bə daa bi baŋ hal ka kom ti kana ti di bə zaa ha la, lala ka Daadam Bia gba kandina ti yən be.

40Dindali maa dəbba ayi ni ti be puu ni; ka Naawuni ti kpuy’ yino ka che ḡun’ la.

41Ka payiba ayi ni ti layim niemda; ka Naawuni ti kpuy’ yino ka che ḡun’ la.

42Dinzuyu di gbihiriya, dama yi gba bi mi yi Duuma ni yən labina dahin’ shəli.

43Amaa lee baŋmiya dimbəŋç: Yili yidana yi di mi tayiŋ’ ni yən ka o yin’ na yuŋ saha shəli, o naan ne n-ziya gu o, ka ku che o yili maa bahi ka tayiŋ’ maa kab’ li kpe.

44Dinzuyu yi gba malimiya shili sahakam; dama Daadam Bia ni ti labina saha shəli yi ni bi yuun’ o soli.

Yiŋbia ḡun ʒe o duuma yim (Luk 12.41-48)

45Yisa daa lan yeli yaha, “Yiŋbi’ ḡuni n-lee pal’ alikauli ka nyə yəndana? Di nyəla yiŋbi’ so ḡun yiŋlana zaŋ o yili fukumsi niŋ o nuu ni ni o bahiri məni məni bahibu saha.

46Yiŋbia maa yiŋlan’ maa yi ti kuna nya o ni lala, o ni nya suhupielli.

47Yelimanlı ka n yeri ya, o ni ti zaŋ o binsheyukam fukumsi niŋ o yiŋbia maa nuu ni.

48Amaa yiŋbia maa yi nyəla bi’ bięyu, ka yel’ o suhu ni ni o yiŋlan’ yuui kundina,

49ka piligi bur’ o taba, ka pahi danyuriba zuyu diri ka nyura,

50di yiŋbia maa yiŋlan’ maa ni ti kuna o ni bi yuun’ o soli dahin’ shəli bee saha shəli

51nti darig’ o tibili darigiri bięyu, ka zaŋ o pahi bilikoyinim’ ni. Nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim bə nyina.

Matiu 25

Payipielisi pii yela ḡahili

- ¹ Ka Yisa daa ɣahi ɣahili ɡo yeli ni: Di saha maa alizanda nam ni ti ɣmanila payipielisi pia bən daa zaŋ be firilanim' chaŋ ni be ti tuhi amiliya ango soli.
- ² Be ni niriba anu daa nyela yennima, ka niriba anu la mi nyε jera.
- ³ Ben daa nyε jera maa daa zaŋla be firilanim, ka lee bi ɢi kpam pahi ni be ti gu bəmaŋa;
- ⁴ amaa ka bən daa mali yem la bən' daa ɢi kpam pahi be firilanim' zuyu.
- ⁵ Ka amiliya ango maa daa ti yuui kandina, ka gom gbahi be zaa ka be gbihi.
- ⁶ Ka kuŋ' daa ti ɣme yuntisuyu yeli, "Anjo maa paana! Yimiyana ti tuh' o soli!"
- ⁷ Di saha ka payipielisi maa zaa daa yiysi malimali be firilanim.
- ⁸ Ka jera la daa yeli ben nyε yennim' la, "Niŋmiya yi kpam ɡo sheli ti ti, dama tinim' firilanim' maa kpirimi."
- ⁹ Ka yennim' maa daa garigi yeli ba, "Di pa sheli di ku say' ti mini ya zaa; dinzuyu chamiya kpakohiriba sani nti da yi dintol' dini na."
- ¹⁰ Be ni daa chaŋ ni be ti da kpam maa ka amiliya ango maa dii paana, ka o mini ben daa pun mali shili gu o maa kpe amiliya ləbu yili maa ni, ka be kpari di dunoli.
- ¹¹ Di nyaanja ka bən' la daa ti labina ti yera, "Ti Duuma, ti Duuma, kparigim' ka ti gari."
- ¹² Amaa ka ango maa garigi yeli ba, "Yelimanli ka n yeri ya, n ɢin ya."
- ¹³ Ka Yisa daa naai ɣahili ɡo ka yeli ba, "Dinzuyu di gbihiriya, dama yi bi mi dindali bee di saha."

Yil' ni bih' ata yela ɣahili
(Luk 19.11-27)

- ¹⁴ Yisa daa lan ɣahi ɣahili ɡo yeli, "Naawuni nam ɣmanila yil' yidan' so ɣun daa yεn go, ka bol' o yin̄bihi na ti zaŋ o liyiri pirigi ti ba ni be deei wolimma.
- ¹⁵ O daa ti be ni yino la pɔŋ' tusaanu, ka ti yino pɔŋ' tusaayi, ka ti ɣun kpalm la mi pɔŋ' tuhili. O daa ti be zaa la kaman be yaa tariga ni nyε shεm ka naanyi chaŋ.
- ¹⁶ Ka ɣun daa daŋ deebu la daa dii zaŋ o yin̄lan' maa ni ti o lay' sheli maa wolim nya nyɔri ka di min' o layidaya sayi taba.
- ¹⁷ Ka ɣun paya la gba daa nin̄ lala nya nyɔri ka di min' o gba layidaya sayi taba.
- ¹⁸ Amaa ka ɣun pah' ata la ɣun' daa zaŋ o yin̄lan' maa ni ti o lay' sheli maa ti gaai bɔyili zaŋ li pi.
- ¹⁹ Ka be yin̄lan' maa daa yuug' o gorim maa polo hal ti kuna, ka be min' o daa ti layim ni be mal' o liyiri maa laasabu.

²⁰Ka ɳun daa deei pɔŋ' tusaanu la zaŋ pɔŋ' tusaanu pahi di zuyu na ti yel' o yinlan' maa, "N dana, pɔŋ' tusaanu ka a daa zaŋ ti ma, ka n nya pɔŋ' tusaanu nyɔri pahi di zuyu."

²¹Ka o yinlan' maa yel' o, "Mbo n-faaŋa, bi' suŋ ni n yedalana ɳun ʒe ma yim! A pal' alikauli ni bin' din pɔra, dinzuyu n ni zaŋ a leei bin' din zooi pam zuyulana; che ka a suhu pieli kaman n suhu ni pieli shem ɳɔ."

²²Ka ɳun daa deei pɔŋ' tusaayi la yiŋisi zani yeli, "N dana, a daa zaŋla pɔŋ' tusaayi ti ma, ka n nya pɔŋ' tusaayi nyɔri pahi di zuyu."

²³Ka o yinlan' maa yel' o, "Mbo n-faaŋa, bi' suŋ ni n yedalana ɳun ʒe ma yim! A pal' alikauli ni bin' din pɔra, dinzuyu n ni zaŋ a leei bin' din zooi pam zuyulana; che ka a suhu pieli kaman n suhu ni pieli shem ɳɔ."

²⁴Amaa ka ɳun mi daa deei pɔŋ' tuhili la ɳun' daa yiŋisi zani yeli, "N dana, m pun mi a halli ni nyɛ shem, dama a dirila a ni bi di binsheli wahala, ka kpuŋiri a ni bi di atam sheli wahala;

²⁵lala zuyu ka man' daa zo a dabiem, ka zaŋ a pɔŋ' tuhili maa ti pi tingban' ni; dinzuyu n-nyɛ a bini."

²⁶Ka o yinlan' maa yel' o, "Nyin' bi' biɛ' vinnyayilan' ɳɔ! A mi ni n dirila n ni bi di binsheli wahala, ka kpuŋiri n ni bi di atam sheli wahala bebo?

²⁷Di di daa simdi ni a zaŋ n liŋiri maa ti sɔŋ banki ni, n ni di kuli ɳɔ na, n naan nya nyɔri pahi n layidaya maa zuyu."

²⁸Ka ɳmaligi yeli, "Dinzuyu deemiya liŋiri maa o sani n-zaŋ pahi ɳun mali pɔŋ' tuhi' pia ɳɔ;

²⁹dama ɳunkam mali ni lan nya m-pahi mali pam, ka ɳun mi ka ni ti bahi kɔŋ o ni mali biɛla shel' la.

³⁰Amaa zaŋmiya bi' biɛ' yoli ɳɔ ti bahi kpaŋ' ha, zibisim ni be shel' la. Nimaani ka niriba ni ti fabili ka dim be nyina."

Zuliya kam saria karibu

³¹Yisa daa yeliya, "Daadam Bia yi ti labina ni o jilima m-pahi malaikanim' zaa, o ni ti ʒin' o nam ʒiishee din mali jilima pam,

³²ka zuliya kam ti layim zan' o tooni, ka o woligi ba kaman piegul' ni wologiri pieri mini buhi shem la.

³³O ni ti zaŋ o ni woligi sheb' kaman pieri la zal' o nudirigu polo, ka zaŋ o ni woligi sheb' mi kaman buhi la zal' o nuzaa polo.

³⁴Di saha ka Naa maa ni ti yeli ben ʒe o nudirigu polo la, 'Yinim' ben mal' alibarika m Ba Naawuni sani ɳɔ, kamiyana ti di nam shel o ni daa pun zaŋ zali ya tum dunia piligu ni la ha.

³⁵Dama kum daa mali ma, ka yi ti ma bindirigu; ka kɔnyuri daa mali ma, ka yi ti ma kom; n daa nyɛla sana, ka yi dee i ma kpɛhi yi yinsi;

³⁶n daa chani gbinfini, ka yi ti ma situra; n daa biera, ka yi kaari ma; ka n daa ti be sarika ni, ka yi kani n sanna ti kaari ma.'

³⁷Di saha ka wuntizɔriba maa ni ti garigi bɔh' o, 'Ti Duuma, bɔ saha ka ti daa lee nya a ka kum mal' a, ka ti ti a bindirigu? Bee ka kɔnyuri daa mal' a, ka ti ti a kom?

³⁸Bee bɔ saha ka ti daa lee nya a ka a nyɛ sana, ka ti deeg' a kpɛhi ti yinsi bee ka a chani gbinfini, ka ti ti a situra?

³⁹Bee bɔndali ka ti daa nya o ka a biera bee nti be sarika ni, ka ti ka a sanna ti kaag' a?

⁴⁰Ka Naa maa mi ni ti garigi yeli ba, 'Yelimanjli ka n yeri ya, yi ni daa niŋdi m mabihi ŋɔ nirlim hal zaŋ tabili bɛ ni bɛn daa pɔri la, mani ka yi daa niŋdi maa.'

⁴¹Dimbɔŋɔ nyaanja o ni ti ŋmaligi yeli bɛn ʒe o nuzaa polo la mi, 'Yinim' bahiyolinim' ŋɔ, wariya ti kpe azaaba buyim shɛl' ni Naawuni ni daa mali gu Sintani min' o malaikanim' la.

⁴²Dama kum daa mali ma, ka yi moŋ ma bindirigu; ka kɔnyuri daa mali ma, ka yi bi ti ma kom;

⁴³n daa nyɛla sana, ka yi bi dee i ma kpɛhi yi yinsi; n daa chani gbinfini, ka yi bi ti ma situra; n daa biera, ka daa ti lan be sarika ni, ka yi bi kana ti kaai ma.'

⁴⁴Di saha ka bɛ ni ti garigi bɔh' o, 'Ti Duuma, bɔ saha ka ti daa lee nya a ka kum bee kɔnyuri mal' a bee ka a nyɛ sana bee n-chani gbinfini bee ka a biera bee m-be sarika ni, ka ti baya ka a ni?'

⁴⁵Di saha ka o ni ti garigi yeli ba, 'Yelimanjli ka n yeri ya, yi ni daa bi niŋ m mabihi ŋɔ nirlim hal zaŋ tabili bɛ ni bɛn daa pɔri la, mani ka yi daa bi niŋ maa.'

⁴⁶Bɛmbɔŋɔnim' ni ti chanj ti be azaaba din ka bahigu ni; amaa ka wuntizɔriba la bɛn' ti kpe nyevili din ka bahigu ni."

Matiu 26

Yisa kubu nia Iɔbu

(Maak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹Yisa ni daa tɔyisi yɛtɔya ŋɔ zaa naai ka o yel' o nyaandoliba,

² "Yi mi ni dali nyɛla Yayigari Chuju, ka bɛ ni ti zaŋ Daadam Bia ti ninvuy' shɛb' ni bɛ kpah' o tabili dapulli zuyu."

³Di saha maa ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba zaa daa layim maligumaaniba kpamba zuyulan' so ŋun yuli daa booni Kaiafas la yiŋa

⁴ni bɛ ti to jina banj bɛ ni yɛn niŋ shɛm sɔy' gbaai Yisa ku o,

⁵amaa ka daa lee yeli ni bε di niŋ li chuyu maa dali, dama ni di pa sheli ka niriba ti taai duŋ o gbaabu zuyu.

Pay' so niŋ tulaale ʒe Yisa

(Maak 14.3-9; Jon 12.1-8)

⁶Yisa daa ti be Bεtani Saimɔn ŋun daa nye kɔŋlan' la yinjə

⁷n-ʒiya diri bindirigu, ka pay' so zaŋ luγulu' viɛlli din pali tulaale din mali shaara pam ka o sanna ti kpaa' li niŋ o zuyu ni.

⁸O nyaandoliba ni daa nya lala maa, ka bε je suli ka yera, "Bɔzuyu ka pay' ŋɔ sayim tulaale maa lala?

⁹Dama tulaale ŋɔ naan tooi kohi liyiri pam ka bε zaŋ li ti nandaamba."

¹⁰Amaa ka Yisa daa baŋ bε ni yeli shem maa ka bɔhi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi kayili pay' maa lala? Tuun' suŋ ka o tum ma maa.

¹¹Dama nandaamba kul ni be yi sani sahakam; amaa man' kul ku be yi sani sahakam.

¹²O ni kpaai tulaale ŋɔ niŋ ma maa, o niŋ li mi gu n sɔyib⁹.

¹³Yelmanli ka n yeri ya, bε yi ti yihi lahibal' suŋ ŋɔ waazu dunia ŋɔ ni luγ sh̊elikam zaa, bε ni yeli pay' ŋɔ ni tum tuun' sheli ŋɔ teer' o yela."

Judas sayiya ni o ni yi Yisa nyaanja

(Maak 14.10-11; Luk 23.3-6)

¹⁴Di saha maa ka Yisa nyaandoliba pinaayi maa ni yino ŋun yuli daa booni Judas Isikariot la daa chan⁹ maligumaaniba kpamba sani

¹⁵nti bɔhi ba, "Bɔ ka yi lee yen ti ma ka n che ka Yisa kpe yi nuu ni?" Ka bε daa ti o anzinf⁹ layibaligu bini pihita.

¹⁶Di saha maa zaŋ chana ka o daa bɔri so' sheli o ni yen doli yi Yisa nyaanja che ka bε gbaag' o.

Yayigari Chuγu puhibu

(Maak 14.12-21; Luk 22.7-14, 21-23; Jon 13.21-30)

¹⁷Ka Boroboro din ka Dabindi Chuγu la piligu dali daa ti paai ka Yisa nyaandoliba ka o sanna ti boh' o, "Ya polo ka a lee bɔri ni ti mali ʒishee ti a ka a puhi Yayigari Chuγu ŋɔ?"

¹⁸Ka o yeli ba, "Chamiya so sani fɔŋ ni ti yel' o, 'Ti karimba n-tim ti na ni ti ti yel' a ni o saha miriya; ka o bɔri ni o min' o nyaandoliba puh⁹ Yayigari Chuγu ŋɔ a yili ŋɔ.' "

¹⁹Ka o nyaandoliba maa daa chan⁹ ti niŋ o ni yeli ba shem maa, ka mali Yayigari Chuγu maa bindirigu dibu shili.

²⁰Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka Yisa min' o nyaandoliba pinaayi maa layim ʒini ni bε di bindirigu maa.

21 Be ni daa diri maa ka o yeli ba, “Yelimanlı ka n yeri ya, yi ni yino ni yi n nyaanja.”

22 Ka di daa niŋ ba suhugarigu pam, ka bε gbaag’ o bɔhibu yinoyino, “N Duuma, mani? N Duuma, mani?”

23 Ka o yeli ba, “M mini ŋun laylim suyiri ʒieri ŋo n-nye ŋun yen yi n nyaanja maa.

24 Di ni niŋ Daadam Bia kaman di ni sabi o yela shem la; amaa mbusim be ŋun ti yen yi Daadam Bia nyaanja maa zuyu! Hal bε yi di daa bi dɔy’ o gba, di naan so o zuyu.”

25 Di saha ka Judas ŋun daa yen yi o nyaanja maa bɔh’ o, “Karimba, mani?” Ka Yisa yel’ o, “lin, nyini.”

Ti Duuma Bindirigu dibu gbinni

(Maak 14.22-26; Luk 22.14-20)

26 Yisa min’ o nyaandoliba ni daa ʒiya diri bindirigu maa ka o zaŋ bɔrobɔro n-niŋ alibarika niŋ di ni, ka ŋmahinmahli li n-zaŋ ti ba ka yeli, “N niŋbuŋ m-bala; zaŋmiya li ŋubi.”

27 Ka lan zaŋ wain pipia niŋ alibarika niŋ di ni, ka zaŋ li ti ba ka yeli, “Yi zaa nyumiya li,

28 dama dimbɔŋɔ nyela Naawuni daalikauli pal’ sheli o ni lo n ʒim ni. Dina n-nye n ʒi’ sheli din ti yen yi n niŋbuŋ ni niriba pam daalahichi kpihimbu zuyu.

29 Amaa n yeri ya mi, n ku lan nyu tiwala kom ŋo naŋila dahin’ sheli ka m mini ya ni ti lan laylim nyu di zay’ palli m Ba Naawuni nam ni.”

30 Ka bε daa yili Naawuni payibu yilli naai, ka naanyi yi n-chaj Olivi Tihi Zoli zuyu.

Yisa wuhi Pita ni yen chih’ o shem

(Maak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

31 Yisa daa yeli ba, “Yuŋ ŋo yi zaa ni ti zo ka chε ma, dama di sabiya ni Naawuni yεliya, ‘N ni ku piegula, ka pieri wurim.’

32 Amaa n yi ti neei kum ni, n ni dan̄ yi tooni chaŋ Galili.”

33 Ka Pita yel’ o, “Hal sokam zaa yi ni zo ka chε a, man’ kul ku zo ka chε a.”

34 Ka Yisa yel’ o, “Yelimanlı ka n yer’ a, zuŋɔ yuŋ ŋo a ni ti chihi siŋimsiyim buta ni a bi mi ma, ka nołɔnu na bi kum.”

35 Ka Pita lan yel’ o, “Hal bε yi ni ku m min’ a gba, n ku chihi ni m bi mi a.” Ka Yisa nyaandoliba maa zaa daa yel’ lala.

Yisa be Getsəmani suhiri Naawuni

(Maak 14.32-42; Luk 22.39-46)

36 Ka Yisa min’ o nyaandoliba maa daa chaŋ luy’ sheli din yuli booni Getsəmani la ka o ti yeli ba, “Ʒinimiya kpe ka n chaŋ tooni ha ti suhi Naawuni.”

³⁷Ka o daa zaŋ Pita mini Zebidii bih' ayi la pah' omaŋ' zuyu, ka suhugarigu mini suhusayiŋgu daa gbaag' o pam

³⁸ka o yeli ba, "N suhu sayimya pam, hal di ŋmanila n yen kpimi. Yinim' kpalimmiya kpe guhimiya."

³⁹Ka o daa tirisi tooni biɛla ha nti teei dɔn' o puli zuyu suhiri Naawuni yera, "M Ba, di yi ni nani, nyin' che ka pipia ŋɔ miligi n zuyu, amaa che ka a yubu n-niŋ, pa n dini."

⁴⁰Ka o daa ti lab' o nyaandoliba maa sanna ti nya ka be gbihirimi ka o bohi Pita, "Yi ku tooi gom biɛla n zuyu?"

⁴¹Yirigimiya yiman' zuyu, ka suhimiya Naawuni ni yi di ti lu zahimbu puuni; yi suhuri din' bɔra, amaa ka yi niŋgbuna lee ka yaa."

⁴²Ka Yisa daa lan labi pahi buyi ti suhiri Naawuni yera, "M Ba, pipia ŋɔ yi ku miligi n zuyu ka pa ni n nyu li mi, nyin' che ka a yubu n-niŋ."

⁴³Ka o ti lan lab' o nyaandoliba maa sanna nti nya ka be lan gbihirimi, dama gom n-daa mali ba pam.

⁴⁴Ka o daa che ba, ka lan lab' pahi buta ti suhiri Naawuni n-kul yərla yetɔy' yini maa o suhigu maa ni.

⁴⁵Ka o daa ti lan lab' o nyaandoliba maa sanna ti bohi ba, "Yinima na kul gbihirimi ka vuheri jelinsi? Nyamiya, saha maa paaya; so pun yi Daadam Bia nyaanja ka zaŋ o niŋ alahichinin' nuu ni."

⁴⁶Yiyisimiya ka ti chan; nyamiya, ŋun yi n nyaanja maa paana."

Bε gbaai Yisa

(Maak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴⁷Yisa ni daa kul yeri maa, o noli daa na bi lu tiŋa, ka o nyaandoliba pinaayi la ni yino ŋun yuli daa booni Judas la pahi maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba ni daa tim salo pam sheba ka be nyayiri takɔbiri ka gbib' kpahi la dii paana.

⁴⁸Ka Judas ŋun daa yi Yisa nyaanja maa daa pun wuhi ba shiher' sheli yeli, "N yi ti kul puhi so ka mɔyis' o kpariŋ, ŋuna m-bala; yin' gbaamiy' o."

⁴⁹O ni daa ti paana, o dii shiri chanmi ti zani Yisa tooni ka yeli, "Karimba, m puher' a! Ka mɔyis' o kpariŋ."

⁵⁰Ka Yisa yel' o, "Zɔri, niŋm' a ni kana ni a ti niŋ sheli maa." Di saha ka salo maa dii kana ti gbaai Yisa.

⁵¹Ka bɛn daa ʒe Yisa sani maa ni yino ŋoog' o takɔbi che n-sheligi maligumaaniba zuyulan' dabili tibili bahi.

⁵²Di saha ka Yisa yel' o, "Labism' a takɔb' maa su di tɔyu ni, dama ŋunkam ŋoori takɔbi ti kpirila takɔb' kum."

⁵³A təhiya ni n ku tooi suhi m Ba Naawuni ka o tim malaikanim' tusatusa shəm n sanna pumpoŋɔ?

⁵⁴Amaa di yi niŋ lala, wula ka Naawuni Kundi ni yeli ni shee lala niŋya la yen niŋ pali?"

⁵⁵Di saha ka Yisa daa bəhi salo maa, "Mani ka yi nyayi takəbiri ka gbib' kpahi n-kana ni yi ti gbaai kaman ŋmenditoli n-nye ma maa? M mini ya n-yi be Naawuni jəmbu duu dabisili kam ka n wuhiri ya, ka yi bi gbaai ma."

⁵⁶Amaa dimboŋɔnim' zaa niŋmi ni di che ka anabinim' sabbu niŋ pali. Ka o nyaandoliba maa zaa daa zo ka che o.

Yisa zani jintəriba tooni

(Maak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; J̄on 18.13-24)

⁵⁷Ka bən daa gbaai Yisa maa zaŋ o tahi Kaiafas ŋun daa nyε maligumaaniba zuyulan' la yinjə; nimaani ka Naawuni zaligubaŋdiba mini tiŋ' maa ni kpamba daa pun layim ʒiya.

⁵⁸Ka Pita daa puyisiri doli Yisa nyaanja mali nti paai maligumaaniba zuyulan' maa yin' dundɔŋ ni n-chaŋ ti ʒi yili maa ni dunɔguliba sani ni o nya di bahigu.

⁵⁹Ka maligumaaniba kpamba mini jintəriba zaa daa bo niriba ni bε di Yisa ʒiri shəhira ka bε tɔyisi luh' o, ka ku o.

⁶⁰Ka niriba pam daa shiri di o ʒiri shəhira, amaa ka bε daa lee bi nya o galimi. Di nyaanja ka niriba ayi daa tɔhi zanna

⁶¹yeli, "Doo ŋɔ daa yeliya ni o mali yiko din ni tooi wurim Naawuni jəmbu duu la, ka lan me li daba ata sunsuuni.

⁶²Ka maligumaaniba zuyulan' maa daa yiŋisi zani bəh' o, "A ka noli din ni garigi? Shəhira bə ka bε lee dir' a ŋɔ?

⁶³Amaa ka Yisa shini. Ka maligumaaniba zuyulan' maa yel' o, "Yelim' ti Naawuni ŋun be ŋɔ zuyu, nyini n-shiri nyε Masia Naawuni Bia la?"

⁶⁴Ka Yisa garigi yel' o, "A ni yeli shəm maa n-nye li. Amaa n yeri ya mi ni dahin' shəli yi ni ti nya Daadam Bia ka o ʒila Yiko Zaa Naa nudirigu polo m-be sagbana ni kanna."

⁶⁵Di saha ka maligumaaniba zuyulan' maa dii darigi cheeg' omaŋmaŋ' binyεrigu ka yeli, "O mɔri Naawuni! Bə ka ti lan bɔri shəhiranim' ni ti niŋ yaha? Yi zaa wum o ni mɔri Naawuni shəm.

⁶⁶Yi lee zahimla wula?" Ka bε garigi yeli, "O simdila kubu."

⁶⁷Di saha ka bε daa dii tuhiri nintɔri viɛr' o ninni, ka ŋmer' o nutala, ka shεb' labir' o tapayisi

⁶⁸ka yera, "Nyini Masia, a daanabitali puuni wuhim' ti bən ŋmer' a ŋɔ!"

Pita chihibu

(Maak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

69Di saha Pita daa ȝila Kaifas yiŋ' maa dundɔŋ ni. Ka yili maa ni bipuyin' so ti chanj o sani ti yel' o, "A gba yi be Yisa ȝun yi Galili na ȝo sani."

70Ka Pita chihi bε zaa nini maa ni yeli, "Man' bi baŋ a ni yeli shem maa gbinni."

71Ka yiysi nimaani yi zɔŋ ni. Ka yili maa ni bipuyin' so gba ti lan nya o ka yeli bεn daa ȝe nimaani maa, "Doo ȝo gba yi bela Yisa ȝun yi Nazaret na ȝo sani."

72Ka Pita lan chihi ka po pɔri yeli, "Man' ȝi doo maa."

73Ka di daa bi tooi biɛla ka bεn daa ȝe nimaani maa kana ti yeli Pita, "A shiri nyela bε ni yino, dama a yɛtɔya n-viig' a gbini."

74Ka Pita dii gbaai kari ka pɔri pɔri yera, "Man' ȝi doo maa." Di saha maa ka nolɔyū dii kum.

75Ka Pita teei Yisa ni daa yel' o ni o ni ti chihi siyimsiyim buta ni o bi mi ȝun' Yisa ka nolɔyū naanyi kum la yela, ka daa yi nti kum pam.

Matiu 27

Bε tahi Yisa Gomna Pailεt sani

(Maak 15.1; Luk 23.1-2; Jōn 18.28-32)

1Bieŋu ni daa ti neerina ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba layim to jina ni bε gbaai bε ni yεn niŋ' shem ku Yisa,

2ka daa lo o mihi n-zaj o tahi Gomna Pailεt sani.

Judas kum yεla

(Tuma 1.18-19)

3Saha sheli Judas ȝun daa yi Yisa nyaanja la ni daa ti wum ka bε yeli ni bε kum' Yisa, ka o daa galim omaŋa, ka zaŋ anzinfia kpil' pihi la labisi ti ti maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba

4ka yeli, "N tum alahichi, dama n yi ȝun ka taali nyaanja." Ka bε bɔh' o, "Ka dimbɔŋɔ nya ti ya? A yela m-bala!"

5Ka o daa zaŋ anzinfia kpila maa bahi Naawuni jεmbu duu maa ni, ka yi n-chanj ti yil' omaŋ' mia.

6Ka maligumaaniba kpamba maa daa kpuyi anzinfia kpila maa ka yeli, "Di bi simdi ni ti lan zaŋ li gari Naawuni jεmbu duu liyiri ni, dama di nyela ninsal' ȝim liyiri."

7Dinzuŋu ka bε daa niŋ' tab' saawara, ka zaŋ li da yayimεr' so palo ni bε mali saamba sɔyiri nimaani.

8Lala zuyu ka bε daa boli palo maa yuli, "ȝim Palo" hal ni zuŋo.

⁹Ka di daa chε ka Anabi Jεrimia ni daa yεli shεm la niŋ pali. O ni daa yεli shεm maa m-bɔŋɔ, “Bε zaŋ anzinfə kpil’ pihi shεli Izraεlnim’ shεb’ ni daa zal’ o daa shεm la

¹⁰yo yayimer’ palo zuyu kaman n Duuma Naawuni ni daa pun wuhi ma shεm.”

Pailεt bɔhi Yisa bɔhigu

(Maak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jon 18.33-38)

¹¹Ka Yisa daa ʒe Gomna Pailεt tooni, ka Gomna Pailεt maa bɔh’ o, “A shiri nyεla Yεhudianim’ naa?” Ka Yisa garigi yεl’ o, “A ni yεli shεm maa n-nyε li.”

¹²Amaa maligumaaniba kpamba mini tiŋ’ maa ni kpamba ni daa fiyis’ o, o daa bi garigi shεli.

¹³Di saha ka Gomna Pailεt daa lan bɔh’ o, “A bi wum bε ni fiyisir’ a shεm maa?”

¹⁴Amaa ka Yisa kul shini, hal o daa bi garigi bε ni fiyis’ o yεl’ shεŋa zuyu maa zay’ yini gba. Ka di daa gari Gomna Pailεt pam.

Yisa kubu noli bahibu

(Maak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jon 18.39—19.16)

¹⁵Yayigari Chuŋu kam puhibu saha daa yi ti paai, Gomna maa yihirila dansarika so niriba ni bɔri bahi.

¹⁶Dansarika so daa beni ka o yuli booni Barabas, ka o nyε bε ni mi so yεla pam.

¹⁷Dinzuŋu bε ni daa layimna ka Gomna Pailεt bɔhi ba, “Duni ka yi lee bɔri ni n yihi bahi? Barabas bee Yisa so bε ni booni Masia la?”

¹⁸O daa mi ni nyuli ka bε zab’ Yisa n-zaŋ o tahi na maa.

¹⁹Gomna Pailεt ni daa ʒiya kariti saria maa ka o pay’ timna ti yεl’ o, “Yihim’ a nuu wuntizɔra ŋɔ yεla ni, dama yun la n sa nya muysiigu pam zahindi ni o zuyu.”

²⁰Ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ’ maa ni kpamba daa dim salo maa tiba ni yεli ni bε yεlim’ o ni o yihimila Barabas bahi ka ku Yisa.

²¹Ka Gomna maa daa lan bɔhi ba pahi, “Niriba ayi maa ni, ŋuni ka yi lee bɔri ni n yihi bahi?” Ka bε yεl’ o, “Barabas.”

²²Ka Gomna Pailεt lan bɔhi ba yaha, “Ka wula ka yi lee bɔri ni n niŋ Yisa so bε ni booni Masia la?” Ka bε zaa yεli, “Kpahim’ o tabili dapulli zuyu!”

²³Ka o bɔhi ba, “Bɔzuyu? Tuumbiε’ bɔ ka o lee tum?” Ka bε maan mɔhi vuri pam yεli, “Kpahim’ o tabili dapulli zuyu!”

²⁴Gomna Pailεt ni daa zahim nya ka o ku tooi yihi ba bε ni bɔri shεm maa ni, ka nya ka bε maan piligirila duŋ taabu maa zuyu, ka o daa zaŋ kom pay’ o nuhi salo maa ninni ka yεli, “N nuu ka doo ŋun ka taali ŋɔ ʒim yihibu ni. Yi yεla m-bala!”

²⁵Ka niriba maa zaa garigi yεli, “O ʒim yihibu kpalimmi ʒi ti mini ti bihi zuyu!”

26Di saha ka o daa yihi Barabas bahi, ka chε ka bε fiεb' Yisa, ka naanyi zaŋ o ti ba ni bε ti kpah' o tabili dapulli zuyu.

Tøbbihi mali Yisa ansarisi

(Maak 15.16-20; Jøn 19.2-3)

27Di saha ka Gomna maa tøbbihi daa zaŋ Yisa kpe Gomna maa yin' dundɔŋ ni nti layim bε tøbbi' tab' zaa na.

28Ka bε daa ti pirigi Yisa binyera ka zaŋ kpar' ʒieyu yεl' o,

29ka wuyi gɔhi zuyupiligu pil' o, ka zaŋ kayili gbibil' o nudirigu ni; ka damdir' o tooni maan' o ansarisi yera, "Ti puhir' a, nyin' Yεhudianim' Naa!"

30Ka bε daa tuhiri nintori viεr' o, ka deei kayili maa fisbir' o zuyu ni.

31Bε ni daa mal' o ansarisi maa naai, ka bε pirigi kpar' ʒieyu maa, ka zaŋ omaŋmaŋ' binyerigu yεl' o n-zaŋ o chan ni bε ti kpah' o tabili dapulli zuyu.

Bε kpahi Yisa tabili dapulli zuyu

(Maak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jøn 19.17-27)

32Bε ni daa mali Yisa chani maa ka bε chirigi Sairiini nira ɳun yuli booni Saimɔn, ka bε gbaag' o ti muyis' o n-zaŋ Yisa dapulli maa ʒil' o ni o ʒi li.

33Bε ni daa ti paai luy' shεli din yuli booni Goligota la (Di gbinni nyεla, "Zuγuŋmaŋ Shee"),

34ka bε daa zaŋ bε ni zaŋ yabiga gari wain shεl' ni ti o ni o nyu; amaa ka o lam li ka zayisi li nyubu.

35 Bε ni daa kpah' o tabili dapulli maa zuyu, ka bε zaŋ o binyera pumpu n-sɔŋ tɔri tεte ni bε nya bε zaa yinoyino ni yεn di shεli;

36ka daa ʒi nimaani gul' o.

37Ka bε daa sab' bε ni yεli ni Yisa tum taal' shεli maa tabil' o dapulli maa zuγusaa o zuyu dεde. Di ni daa sab' shεm m-bɔŋɔ: "Yisa ɳun nyε Yεhudianim' Naa la m-bɔŋɔ."

38Bε daa kpahi ɳmenditoya ayi gba tabili dapula n-zaŋ sa m-pah' o zuyu; yino o nudirigu polo, ɳun' la mi o nuzaa polo.

39 Ka bεn daa gariti nimaani gba yεri Yisa zilima, ka gbayisiri bε zuγuri niŋd' o

40ka yεra, "Nyin' ɳun wurindi Naawuni jεmbu duu ka lan mεri li daba ata sunsuuni ɳɔ, tiligim' amanja! A yi shiri nyεla Naawuni Bia, nyin' siyim' dapulli maa zuyu na!"

41Lala ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdiba ni tiŋ' maa ni kpamba la gba daa maan' o ansarisi yεra,

42"O daa tiligi shεba, ka lee ku tooi tilig' omaŋa. O nyεla Izraelnim' Naa. To, o siyim' dapulli maa zuyu na pumpɔŋɔ, ka ti niŋ o yeda.

43 O ninjla Naawuni naani; lala zuyu Naawuni yi bɔr' o, ɔnun' fam' o bahi pumpɔŋɔ, dama o yeliya, 'N nyɛla Naawuni Bia.' "

44 Ka bɛ ni daa kpahi ɔmenditol' shɛba tabili dapula zuyu n-zaŋ sa m-pah' o zuyu la gba yer' o zilima.

Yisa kum yɛla

(Maak 15.33-41; Luk 23.44-49; J̄n 19.28-30)

45 Luy' shɛlikam zaa daa zibigimi agbaa dede zaŋ ti paai kurig' ata saha.

46 Kurig' ata maa saha ka Yisa daa kuhi pam yeli, "Ilai, Ilai, lama sabakitani?" Di gbinni nyɛla, "N Duuma Naawuni, n Duuma Naawuni, bo n-niŋ ka a che ma?"

47 Ka bɛn daa ɔe nimaani maa shɛb' wum lala ka yeli, "Doo maa boonila Anabi Ilaija.

48 Ka bɛ ni yino daa dii zo n-chaŋ ti zaŋ gumdi tim komihigu ni n-zaŋ kayili gbab' li zaŋ ti o ha ni o nyu.

49 Amaa ka o tab' maa yeli, Guhim' po! Che ka ti nya Anabi Ilaija ni kana ti tilig' o bee o ku kana.

50 Ka Yisa daa kuhi pam ka naanyi bahi.

51 Di saha ka chinchin' sheli din daa yili Naawuni jɛmbu duu sunsuuni la daa cheei di zuyusaa hal ti siyi di tiŋli. Ka tiŋgbani daa dam ka tampima bɔyi,

52 ka gbala yɔhi; ka kpiimba pam bɛn daa nyɛ wuntizɔriba la neei kum ni

53 n-daa yi gbala maa ni na Yisa kum ni neebu nyaanja n-chaŋ ti kpe Jerusalɛm din nyɛ Naawuni tiŋ' kasi la puuni, ka niriba pam daa nya ba ni bɛ nini.

54 Ka sapashin' kpeen' so mini bɛn daa pah' o zuyu ɔiɛya guli Yisa maa ni daa nya tiŋgbani dambu maa mini din niŋ maa, ka dabiɛm kpe ba pam ka bɛ yeli, "Yelimanli, doo ɔɔ shiri nyɛla Naawuni Bia!"

55 Payiba pam gba daa be nimaani n-kayi ɔe kpaŋ' ha yuuni din niŋ maa. Bɛna n-daa nyɛ bɛn doli Yisa yi Galili na, ka nyɛ bɛn sɔŋd' o la.

56 Mariama ɔnun daa yi Magdala na la mini Mariama ɔnun daa nyɛ Jeemsi mini Yisifu ma ni Zebidii bihi ma la gba daa be bɛ ni.

Yisa sɔyibu

(Maak 15.42-47; Luk 23.50-56; J̄n 19.38-42)

57 Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ha, ka bundaan' so ɔnun daa yi Arimatia na ka o yuli booni Yisifu, ka o nyɛ Yisa nyaandol' la

58 daa chaŋ Gomna Pailɛt sani ti suh' o soli ni o che ka o zaŋ Yisa ti sɔyi. Ka Gomna Pailɛt daa yeli ni bɛ zaŋm' o ti o.

59 Ka Yisifu daa chaŋ ti zaŋ Yisa m-bo bimpielli niŋ o

⁶⁰n-zan o ti soyi omañman' silig' pal' sheli o ni daa yoli chib' tampiñ ni la ni; ka daa bilim kuy' titali na ti yo di noli, ka ñmaligi kuli.

⁶¹Mariama ñun daa yi Magdala na la min' o tøyima la daa ȝiesla kpar' ha tuhi siliga maa.

Siliga guliba

⁶²Dindali maa kaai bięyu daa nyela Vuhim Dabisili dali, ka maligumaaniba kpamba mini Farisiinim' daa layim chanj Gomna Pailët sani

⁶³ti yel' o, "Ti dana, ti teeya ni ȝirilan' la ni daa be o nyevil' ni la, o daa yeliya ni o ni ti neei kum ni daba ata dali.

⁶⁴Dinzuyü bahim' noli ka bë chanj ti guli siliga maa vienyelinga hal ti paai daba ata maa dali, ka di che ka o nyaandoliba ti ku chanj ti zu n-yih' o ka yeli niriba ni o neela kum ni, ka yohiñgu din bahindi nyaanja maa ni ti bie n-gari tuuli din' la."

⁶⁵Ka Gomna Pailët yeli ba, "Yi mali többihi ben ni gul' li; chamiya ti ninj yi ni ni niñ shem gul' li vienyelinga."

⁶⁶Ka bë daa chanj nti dalim siliga maa noli kuyili la, ka zali többihi ka bë gul' li.

Matiu 28

Yisa neei kum ni

(Maak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jon 20.1-10)

¹Ka Vuhim Dabisili dali maa daa gari, ka bakoi piligu dali bięyu ti neerina, ka Mariama ñun daa nye Magdala tñjbìa la min' o tøyima la daa chanj ni bë ti nya Yisa siliga maa.

²Yim ka tñgbani daa ti dam pam, dama ti Duuma malaika n-daa yi alizanda ni siyina nti biligi siliga maa nol' ni kuyili la n-du n-ȝi di zuyu.

³Malaika maa kòtomsi daa ñmanila saa ni yi nyayisi la, ka o binyerigu pieli kaman gol' la.

⁴Ka dabiëm daa kpe ben guli siliga maa pam, ka bë ni sohira, ka bë be kaman kpiimba la.

⁵Ka malaika maa daa yeli payiba maa, "Di zoriya dabiëm; m mi ni yi borila Yisa so bë ni daa kpahi tabili dapulli zuyu la.

⁶O lan ka kpe; o neei kum ni kaman o ni daa pun yeli shem la. Kamiyana ti nya o ni daa do luy' sheli,

⁷ka zo yomyom ti yel' o nyaandoliba ni o neei kum ni n-daj yi tooni chanj Galili; nimaani ka yi ni ti nya o. Nyamiya, mani n-yeli ya lala maa."

⁸Ka dabiëm daa kpe ba, amaa ka bë suhuri lee paligi pam, ka bë dii ñmaligi siliga maa gbini n-zo yomyom ni bë ti ti o nyaandoliba di lahibali.

⁹Ka Yisa daa dii chirigi ba soli maa ni puhi ba; ka bε chan ti gban' o tooni m-bobil' o naba, ka jεm o.

¹⁰Ka o yεli ba, "Di zɔriya dabiεm; chamiya ti yεli m mabihi maa ni bε cham' Galili; nimaani ka bε ni ti nya ma."

Siliga guliba shεhira dibu

¹¹Payiba maa ni daa ηmaligi chani maa, di saha ka siliga maa guliba maa ni shεb' daa chan tij' puuni ti yεli maligumaaniba kpamba dinkam zaa daa niŋ maa yela.

¹²Ka maligumaaniba kpamba maa daa layim tij' maa ni kpamba ka bε niŋ tab' saawara bahi, ka bo liyiri ti siliga guliba maa

¹³ka yεli ba, "Yεlimiya niriba ni o nyaandoliba n-kana ti zu n-yih' o yuŋ saha shεli yi ni daa ʒeei gom."

¹⁴Ka hal yεlli maa yi lula Gomna tibili ni gba, ti ni bo shεli ti o ka o ku niŋ ya shεli.

¹⁵Ka siliga guliba maa daa deei liyiri maa, ka chan ti shiri niŋ bε ni wuhi ba shεm maa, ka Yεhudianim' daa deei yεlli ηɔ niŋ yεlimanɔli hal ni pɔŋɔ.

Yisa yi o nyaandoliba zuyu

(Maak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23)

¹⁶ Di saha ka Yisa nyaandoliba piniyini la daa chan Galili zo' shεli zuyu Yisa ni daa wuhi ba la.

¹⁷Bε ni daa ti nya o ka bε jεm o; amaa ka bε ni shεb' biehim o.

¹⁸Ka Yisa yεli ba, "Naawuni zaŋ alizanda mini dunia ηɔ yiko zaa niŋ n nuu ni.

¹⁹Dinzuyu chamiya ti yεli zuliya kam ka bε leei n nyaandoliba, ka yi baptaizi ba ti Ba Naawuni min' o Bia ni o Shia Kasi yul' ni;

²⁰ka wuhiri ba ni bε doli n ni zali ya ni yi niŋ shεlikam la. Nyamiya, n kul ni be yi sani sahakam hal ti paai dunia yiŋisibу dali."

Maak

Maak 1

Jōn Baptaizira waazu molo molibu

(Matiu 3.1-12; Luk 3.1-18; Jōn 1.19-28)

- 1** Naawuni Bia Yisa Masia lahibal' suŋ m-bɔŋɔ.
- 2** Di piligimi kaman Anabi Aizaia ni daa sab' shem la ni Naawuni yeliya: "N tumo m-bɔŋɔ; n ni tim o ka o daŋ a tooni nti mal' a chandi maa soli ti a.
- 3** Ninvuŋ' so ni ti be mɔyu ni mooni molo yera, 'Malimiya ti Duuma kandina soli gu o, ka mal' o soya ka di tuhi.'
- 4** Jōn Baptaizira daa bela mɔyu ni yihiri waazu yeri niriba, "Niŋmiya tuuba, ka m baptaizi ya kom ni, ka Naawuni kpihim yi daalahichi."
- 5** Ka Judianim' mini Jerusalemnim' zaa daa kabi chanj o sani nti kaŋka bε daalahichi ka o naanyi baptaizi ba Jōoden mɔyili ni.
- 6** Jōn Baptaizira daa yərla laakum kɔbiri binyerigu, ka mali gbaŋ lɔr' o shee ni, ka o bindirigu daa nyela toli mini shiri.
- 7** Ka o daa mooni molo yera, "Dun na be n nyaanja kanna mali yiko gari ma hal ka man' pɔri gba ni n ti damd' o tooni gbaag' o namda mal' o ka o pirigi.
- 8** Kom ni ka man' baptaiziri ya, amaa ḥun' ni ti zaŋla Naawuni Shia Kasi baptaizi ya."

Yisa baptaizibu deebu mini Sintani ni zahim o shem

(Matiu 3.13—4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

- 9** Di saha maa ka Yisa daa yi Nazaret Galili tiŋgbɔŋ ni ka Jōn Baptaizira sanna ka Jōn ti baptaiz' o Jōoden mɔyili ni.
- 10** Yisa ni daa ti puhiri yiri kom maa ni na, o dii nyami ka zuŋusaa bɔyi, ka Naawuni Shia Kasi yi zuŋusaa na kaman ḥmani la nti tam o zuŋu.
- 11** Ka kukol' sheli daa yi zuŋusaa na yera, "M Biyurigu n-nyε a; n nini tiy' a pam."
- 12** Di saha maa ka Naawuni Shia Kasi daa dii zaŋ Yisa tahi mɔyu ni.
- 13** Ka o daa be mɔyu maa ni biεy' pihinahi, ka Sintani daa ti zahim o. Yisa mini mɔyu ni biŋkɔbiri n-daa be mɔyu maa ni, ka malaikanim' daa kanna nti kpaŋsir' o suhu.

Yisa boli kulipalinima anahi

(Matiu 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)

- 14** Naa Herod ni daa gbaai Jōn Baptaizira kpεhi duu saha shεl' la nyaanja ka Yisa daa ka Galili tiŋgbɔŋ ni na nti yihiri Naawuni lahibal' suŋ waazu yera, "Saha paaya, ka Naawuni nam gba mirina; dinzuŋu niŋmiya tuuba ka niŋ lahibal' suŋ ḥɔ yeda."

16Yisa daa ti bayisiri Galili Teeku chana nti nya Saimon min' o tizo Anduru, ka bε labiri laŋa teeku ni, dama bε daa nyεla kulipalinima.

17Ka o yεli ba, "Doliya ma, ka n chε ka yi booni ninsalinim' tiri Naawuni kaman yi ni gbahiri zahim shεm maa."

18Ka bε daa dii chε bε lansi maa ka dol' o.

19Ka o daa lan tirisi tooni biela ha nti nya Zεbidii bihi Jeemsi min' o tizo Jøn, ka bε be ḥarij ni liyiri bε lansi.

20Ka o dii boli bε gba, ka bε chε bε ba Zεbidii min' o tumtumdiba ḥarij maa ni ka dol' o.

Alizin' bieyu ni ʒi do' so zuyu yεla

(Luk 4.31-37)

21Ka Yisa mini ba daa chanj ti kpe fɔntin' sheli din yuli booni Kaperinium la, ka Vuhim Dabisili dali daa ti paai ka o kpe Yεhudianim' jεmbu duu nti gbaai niriba wuhibu.

22O ni daa wuhiri ba shεm maa daa gari bεnkam wum li pam; dama o daa wuhiri ba mi kaman ninvuy' so ḥun su fukumsi, ka pa ni Naawuni zaligubaŋdiba ni daa wuhiri ba shεm la.

23Di saha ka alizin' bieyu ni daa ʒi do' so zuyu daa dii kpe bε jεmbu duu maa ni na nti kuhi bɔhi,

24"Ti min' a bɔ ni, nyin' Yisa Nazaret nir' ḥo? A kamina ni a ti bahi ti yoli? M mi a ni nyε so: A nyεla Naawuni Ninvuy' Suŋ so o ni timna."

25Ka Yisa daa tahi alizin' bieyu maa zuyu, "Fom' a noli ka wara!"

26Ka alizin' bieyu maa daa luhi doo maa, ka kuhi pam ka naanyi chanj ka chε o.

27Ka di daa ninj niriba maa zaa alahiziba pam ka bε bɔhiri taba, "Bɔ n-lee bɔŋɔ? Wuhiri palli m-bala! Doo ḥo mali yiko mi hal ka alizin' bieri ti deer' o noli!"

28Ka o yεla daa dii moli gili Galili tingbɔŋ maa ni zaa.

Yisa barinim' tibbu yεla

(Matiu 8.14-17; Luk 4.38-41)

29Di saha maa ka Yisa daa yi Yεhudianim' jεmbu duu maa ni na, ka o mini Jeemsi ni Jøn daa chanj ti kpe Saimon mini Anduru yiŋa.

30Ka Saimon deempaya ningbuŋ daa bii ka o doya, ka bε daa dii yeli Yisa o ningbun' biisim maa yεla.

31Ka Yisa daa chanj ti gbaag' o nuu ni yiŋis' o ʒili; ka o ningbun' biisim maa dii maai, ka o yiŋisi ninj ba saani.

32Dindali maa zaawun' yuŋ ka niriba daa tahi barinim' mini alizin' bieri ni ʒi ninvuy' shεb' zuyu zaa Yisa sanna.

³³Ka tin' maa nim' zaa daa layimna nti muyi dunoli.

³⁴Ka o daa che ka doro balibu kam ni mali ninvuy' sheb' pam kpaŋ, ka daa kari alizin' bieri niriba pam zuyu bahi, ka bi sayi ni alizin' bieri maa yeli sheli, dama be daa mi o ni nyε so.

Yisa yihi waazu Galili

(Luk 4.42-44)

³⁵Ka Yisa daa ti dan yibu noloyu kukoli saha chan moyu ni ni o ti suhi Naawuni.

³⁶Ka Saimon min' o tab' la daa chani bɔr' o shee

³⁷nti nya o yel' o, "Sokam kul lihiri bɔrla a shee."

³⁸Ka o yeli ba, "Cheliya ka ti chan tin' shεŋa din be tooni ḥo ha ka n ti yihi waazu nimaani gba; dama di zuyu ka n kana."

³⁹ Ka o daa gɔri gindi Galili tingbɔŋ ni zaa yihiri waazu Yεhudianim' jεmbu duri ni, ka kariti alizin' bieri bahira.

Yisa tibi kɔŋlana

(Matiu 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰Ka kɔŋlan' so daa ka Yisa sanna nti damd' o tooni m-balind' o yera, "A yi di sayi, a naan che ka n kɔŋ' ḥo naai ka n kpe n tab' ni.

⁴¹Ka namboyu daa gbaai Yisa, ka o teeg' o nuu shih' o ka yel' o, "N sayiya; di naama!"

⁴²Ka doo maa kɔŋ' maa daa dii naai, ka o ningbuŋ lan lab' di bebu ni zaa.

⁴³Ka Yisa kpah' o zuyu ni vienyelinga, ka dii bah' o ni o chama

⁴⁴ka yel' o, "Miri ka a yeli so di yela; amaa cham' ti zaŋ aman' wuhi maligumaana, ka mali sara sheli Anabi Musa ni daa sab' zali zaŋ chan kɔŋ' tibbu polo la; dina n-ni niŋ a kpaŋbu maa shεhira niriba sani."

⁴⁵Amaa ka doo maa daa chan ti mol' o kpaŋbu maa yela gili luyilikam, dina n-daa che ka Yisa ku lan tooi yi paloni kpe tin' kam ni yaha, amaa ka kul bela moyu ni, ka niriba yiri luy' shεlikam chan' o sani.

Maak 2

Yisa tibi gbalikpimalana

(Matiu 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹Ka di daa niŋ daba ayi ka Yisa lan lab' Kaperinium ka di mol' gili ni o lab' yin' na.

²Ka salo pam dii layimna hal ka palichee ti lan ka yili maa ni, ka so daa naan ku tooi lan miri dunol' ni gba, ka Yisa yihiri ba waazu.

³Ka niriba anahi daa zaŋ gbalikpimalan' so niŋ aman'ka ni ʒi o ka Yisa sanna.

⁴Ka salo maa galisim zuyu daa chε ka bε kɔŋ bara maa zaŋ paai Yisa sani, ka daa dula duu maa zuyusaa nti chib' voli Yisa zuyusaa dεde. Bε ni daa chib' voli maa, ka bε zaŋ bara maa mini aman̄ka maa siyisi li ti sɔŋ tiŋa.

⁵Yisa ni daa nya ka bε niŋ o yεda shεm maa ka o yεli bara maa, "M bia, n chε a daalahichi paŋ a."

⁶Di saha ka Naawuni zaligubaŋdi' shεb' daa ʒi nimaani m-bɔhiri bε suhuri yεra,

⁷"Bɔzuyu ka doo ŋɔ tɔyisiri lala? O mɔri Naawuni! Ɗuni n-lee ni tooi chε niriba daalahichi paŋ ba ka pa ni Naawuni kɔŋko?"

⁸Tεha maa ni daa be bε suhuri ni saha shεli maa ka Yisa baŋ li ka dii bɔhi ba, "Wula ka yi bɔhiri yi suhuri dimboŋɔnim' zuyu?

⁹Yεla ayi ŋɔ sunsuuni, dini n-lee be asama ni nir' yεli: A yi yεli gbalikpimalana ni a chε o daalahichi paŋ o bee a yi yεl' o ni o yiyoisim' zaŋ o daaman̄ka chan̄?"

¹⁰Ka lan yεli ba, "Amaa m bɔrimi ni yi baŋ ni Daadam Bia mali yiko din cheri niriba daalahichi paŋdi ba dunia ŋɔ ni." Di saha ka o daa ŋmaligi yεli gbalikpimalan' maa,

¹¹N yεr' a mi, "Yiyoisim' zaŋ a daaman̄ka maa kuli!"

¹²Ka o dii yiyoisim' zaŋ o daaman̄ka maa yi bε zaa ninni. Ka di daa niŋ bε zaa alahiziba pam, ka bε payiri Naawuni yεra, "Ti na ʒi n-nya alahiziba tuuni ŋɔ tatabo."

Yisa boli Levi

(Matiu 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³Ka Yisa daa lan lab' teeku nol' ni, ka salo maa zaa lan layimna nti gil' o ka o wuhiri ba.

¹⁴Ka o daa tirisi tooni ha nti nya Alifius bia Levi, ka o ʒi farigu deebu shee. Ka Yisa yεl' o, "Yiyoisim' doli mal!" Ka o yiyoisim' dol' o.

¹⁵Ka bε daa chan̄ ti kpe Levi maa yin̄a, ka Yisa min' o nyaandoliba ni farigudeeriba pam ni alahichininim' layim ʒini diri bindirigu, dama bε pam n-daa doli Yisa na.

¹⁶Ka Naawuni zaligubaŋdiba bεn nyε Farisiinim' ni daa nya ka Yisa mini alahichinima ni farigudeeriba layim diri maa, ka bε bɔh' o nyaandoliba, "Bɔzuyu ka o mini farigudeeriba ni alahichininim' layim timdi dira ka nyura?"

¹⁷Ka Yisa daa wum lala maa ka yεli ba, "Bεn mal' alaafee bi bɔri dɔyite nayila bεn biera; pa wontizɔriba zuyu ka n kana, amaa alahichininim' tuuba niŋbu zuyu ka n kana."

Nol' Iɔbu yεla

(Matiu 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸Jon Baptazira nyaandoliba mini Farisiinim' daa ti lori noli; ka ninvuy' sheb' kana nti bohi Yisa, "Bo niŋ ka Jon nyaandoliba mini Farisiinim' nyaandoliba lori noli, ka nyin' nyaandoliba bi lora?"

¹⁹Ka Yisa bohi ba, "Anjo zənim' ni tooi lo noli ango ni be be sani saha sheli? Anjo ni na be be sani maa, be ku tooi lo noli.

²⁰Amaa saha kanna ka be ni ti yihi ango maa be sani, dindali maa ka be ni ti lo noli."

²¹Ka o daa lan ŋahi ba ŋaha ŋo yeli, "So ku sayi zaŋ tan' palli din na bi tiri liyi binyer' kurili, dama o yi niŋ lala, tan' palli maa ni yaai di ko cheei ka che binyer' kurili maa, ka di maan chehi pahi.

²²So mi ku sayi zaŋ da' palli le dakol' kura ni, dama o yi niŋ lala da' palli maa ni chéhichéhi kol' kura maa, ka dam maa bahi yoli, ka kola maa gba sayim. Dinzuyu be zaŋdi da' palli lerila kol' pala ni."

Vuhim Dabisili dali yela

(Matiu 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³Di daa ti lu Vuhim Dabisili dali, ka Yisa min' o nyaandoliba tim so puu ni garita; be ni daa chani maa ka o nyaandoliba maa piligi kabisiri chi chana.

²⁴Ka Farisiinim' boh' o, "Nyama! Bozuyu ka be tumdi din chihiri Vuhim Dabisili dali?"

²⁵Ka Yisa bohi ba, "Yi na ʒi n-karim Naa Dauda ni daa niŋ shem kum ni daa ti wum o mini ben be o sani ka be bori bindirigu la yela?

²⁶Abiata ni daa nyę maligumaaniba zuyulana saha shel' la ka ŋun' Naa Dauda daa chaŋ ti kpe Naawuni jembu duu nti ŋub' bɔrɔbɔrɔ shenja din daa chihiri ni so ŋubi nayila maligumaaniba kɔŋko la, hal ka daa pii li nti ti ben daa be o sani la?"

²⁷Ka o daa lan yeli ba, "Naawuni zali Vuhim Dabisili dali tila ninsalinima, amaa o bi nam ninsalinim' ti Vuhim Dabisili dali.

²⁸Dinzuyu Daadam Bia n-su Vuhim Dabisili dali gba."

Maak 3

Yisa tibi bɔyukpiŋlan'

(Matiu 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹Ka Yisa daa ti lan kpe Yeshudianim' jembu duu, ka bɔyukpiŋlan' so daa be nimaani.

²Ka niriba maa ni sheb' daa kpahindi Yisa ni be nya o ni tib' o Vuhim Dabisili dali maa, dama be daa bɔrimi ni be nya o taali ka fiyis' o.

³Ka Yisa daa yeli bɔyukpiŋlan' maa, "Mirim' ma na!"

⁴Di saha maa ka Yisa daa bɔhi ba, “Tuun’ dini n-lee simdi tumbu Vuhim Dabisili dali: Tuun’ vielli bee tuun’ biɛyu; din ni tiligi ninsal’ nyevili bee din ni di li?” Ka bε daa fo.

⁵Di saha ka Yisa daa yuli ba ti tuui taba ni suli, ka o suhu daa lan sayim pam bε ninkuunsi zuyu, ka o ŋmaligi yεli doo maa, “Teem’ a nuu maa!” Ka o daa tee’ li ka di dii kpan zaa.

⁶Di saha ka Farisiinim’ daa yiyyisi yi, ka bε mini Naa Herod nyaanzaaniba ti dii tɔri jina ni bε gbaai bε ni yεn niŋ shεm ku Yisa.

Teeku duli salo yεla

⁷Ka Yisa min’ o nyaandoliba daa yiyyisi nimaani chan teeku nol’ ni, ka salo pam yi Galili dol’ o; ka shεb’ mi daa yi Judia

⁸mini Jεrusalem ni Idumia ni Jɔoden moyili duli polo hal zaŋ tabili Taai mini Sidɔn layim o sanna, bε ni daa wum o ni tumdi tuun’ kar’ shεŋa yεla zuyu.

⁹Ka o yεl’ o nyaandoliba ni bε bom’ ŋariŋ zal’ o, salo maa ti muyi m-miris’ o pam zuyu;

¹⁰dama o daa tib’ barinim’ pam, ka di zuyu chε ka ŋunkam mali dɔro ŋayisiri niriba maa ni ni o ti shih’ o.

¹¹Alizin’ bieri daa yi nya o saha shεlikam, bε lurila o tooni ka kuhiri yεra, “A nyεla Naawuni njun be ŋɔ Bial!”

¹²Ka Yisa daa kpahi bε zuyu ni yεli ni bε di yεli so o yεla.

Yisa pii tuumba pinaayi

(Matiu 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³Di nyaanja ka Yisa daa du zo’ shεli zuyu ka boli ninvuy’ shεb’ o ni bɔra, ka bε daa ka o sanna.

¹⁴Ka o pii ninvuy’ pinaayi ni bε be o sani, ka o timdi ba ka bε ti yihiri waazu,

¹⁵ka niŋ ba yiko ni bε karit’ alizin’ bieri niriba zuyu bahira.

¹⁶O ni daa pii ninvuy’ pinaayi shεb’ maa yuya m-bɔŋɔ: Saimɔn, Yisa ni daa pa so yupaa Pita la

¹⁷mini Zεbidii bihi Jeemsi ni o tizo Jɔn, o ni daa pa shεb’ mi yupaa Boanεjiiz la, (Di gbinni nyεla, “Suhuyiyisilinima”)

¹⁸ni Anduru ni Filip ni Baatolomiu ni Matiu ni Tomas ni Alifius bia Jeemsi ni Taddius ni Saimɔn njun daa nyε bεn bɔri ni bεn’ Izraelnim’ su bεmaŋ’ la ni yino

¹⁹mini Judas Isikariɔt njun daa ti yi Yisa nyaan’ la.

Yisa mini alizin’ bieri naa Biilzibul

(Matiu 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

²⁰Di nyaanja ka Yisa daa kuli; ka salo daa lan layim o sani hal ka o min' o nyaandoliba ti koŋ bindirigu dibu.

²¹Ka Yisa dɔyiriba daa wum lala, ka kana ni bε ti gbaag' o, dama niriba daa yeliya ni o zuyu n-lebigi.

²² Ka Naawuni zaligubaŋdi' shεb' bεn daa yi Jεrusalεm na la yeli, "Biilzibul n-ʒi o zuyu. Alizin' bieri naa n-niŋ o yiko ka o karit' alizin' bieri bahiri maa."

²³Ka Yisa boli ba na ti bohi ba; "Wula ka Sintani ni tooi kari Sintani?" Ka ɳahi ba ɳaha yeli,

²⁴"Nam yini puuni niriba yi ɳmaligi tuhiri taba, bε nam maa ni wurim.

²⁵Ka yil' yin' nim' yi ɳmaligi zabira, bε yili maa mi wurindimi.

²⁶Ka Sintani yi ɳmaligi tuhir' omaŋa o ku tooi be, amaa o bahigu n-yen bala.

²⁷ So ku tooi kpe kpioŋlan' yiŋa nti fa o nema ka pa ni o dan o la mii lobu pɔi. Di nyaanja ka o ni tooi fa o nema maa."

²⁸Yisa daa lan yeli ba, "Yεlimaŋli ka n yeri ya, ninsalinim' ni tooi nya alahichi balibu kam tumbu mini Naawuni mɔbu zaa taali che m-paŋ Naawuni sani.

²⁹Amaa ɳunkam mo Naawuni Shia Kasi ɳun' kul ku nya di che m-paŋ Naawuni sani hal abada, amaa o daalahichi maa kul ni ʒi o zuyu hal ni saha din ka bahigu."

³⁰Din daa che ka Yisa yel' lala maa nyela, bε ni daa yeli ni alizin' biesu n-ʒi o zuyu la.

Yisa tizɔbihi min' o ma

(Matiu 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹Di saha ka Yisa tizɔbihi min' o ma daa kana nti ʒe samban' ni ka tim ni bε ti boli Yisa na.

³²Ka salo pam daa ʒin' gil' o niŋ sunsuuni ka bε yel' o, "A tizɔbihi min' a ma be samban' ni bɔr' a."

³³Ka o bohi ba, "Duni n-lee nyε m ma, ka banim' mi nyε n tizɔbihi?"

³⁴Ka o daa lihi bεn ʒi o sani maa ti tuui taba ka yeli, "M ma mini n tizɔbihi m-boŋɔ.

³⁵Đunkam tumdi Naawuni yubu, ɳuna n-nyε n tizo ni n tizɔpaŋa ni m ma."

Maak 4

Pukpar' bimbira yεla ɳahili

(Matiu 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Yisa daa ti ȝe teeku duli lan piligi wuhiri niriba. Ka salo pam daa layim o sanna, ka bε galisim maa zuyu daa che ka o kpe n-ȝini ȝariŋ puuni teeku maa ni, ka salo maa zaa daa kpalim ȝe duli.

2 Ka o daa wuhi ba yεla pam yεtɔy' ȝaha puuni yεli,

3 "Wummiya! Pukpar' so n-daa chanj ti kɔr' o puu ka yayind' o bimbira.

4 O ni daa yayindi li maa ka shεnja lu sol' zuyu, ka noonsi kana nti gahim li di.

5 Ka shεnja lu tεriŋ zuyu luy' shεli tam ni bi zilim pam n-dii bilina yomyom, nimaani tam ni bi zilim zuyu.

6 Ka wuntaŋ' ti kpe li ka di zayı kpi, di ni dii bi ba jila vienyeleŋga zuyu.

7 Ka shεnja lu gohi ni, ka gohi maa zooi lim li girimgirim li, ka di bi niŋ.

8 Ka shεnja mi lu vuhim shee m-bilina zooi vienyeleŋga m-mali hal ti dɔyi niŋ bielim pihitata, shεnja pihiyɔbuyɔbu, shεnja mi kɔbigakɔbiga."

9 Ka o yεli ba, "Dun mali tibili, ȝun' wumma!"

Daha daliri

(Matiu 13.10-17; Luk 8.9-10)

10 Salo maa ni daa ti wurim naai, ka Yisa nyaandoliba pinaayi la mini ninvuy' shεb' bεn daa kpalim o sani bɔh' o yεtɔy' ȝaha la yεla.

11 Ka o yεli ba, "Ti Duuma Naawuni pun kahig' o nam daashili yεla wuhi yinima, amaa bεn kpalim la bεna, yεtɔy' ȝaha puuni ka o wuhiri ba binshεyukam.

12 Dimborɔ zuyu: 'Bε ni lihi m-maan lab' lihi, amaa ka ku nya shεli. Ka wum m-maan lab' wum, amaa ka ku baŋ bε ni wum shεli maa gbinni. Dama bε yi niŋ lala bε ni ȝmaligi lab' Naawuni sani, ka o che bε daalahichi paŋ ba.' "

Pukpar' bimbira yεla ȝahili gbinni

(Matiu 13.18-23; Luk 8.11-15)

13 Di saha maa ka Yisa daa bohi ba, "Yi bi baŋ yεtɔy' ȝahili ȝo gbinni? Ka wula ka yi lee yεn tooi baŋ yεtɔy' ȝahi' shεnja din kpalim la gbinni?

14 Pukpara maa daa yayindila Naawuni yεligu.

15 Bimbir' shεnja din daa lu sol' zuyu la ȝmanila bεn wum Naawuni yεligu ka Sintani dii kana nti yihi yεligu shεli din lu bε suhuri ni maa.

16 Bimbir' shεnja din daa lu tεriŋ zuyu la ȝmanila bεn wum Naawuni yεligu ka dee' li yomyom ni suhupielli;

17 ka di bi ba jila bε suhuri ni vienyeleŋga. Lala niriba niŋdila yεda daba ayi, ka wahala bee muysisigu yi ti paai ba Naawuni yεligu maa zuyu, bε dii zaŋdi li mi bahi.

18 Bimbir' shεnja din daa lu gohi ni la mi ȝmanila bεn wum Naawuni yεligu,

¹⁹ka dunia ḥo yeliniñda mini azichi yubo ni kore balibubalibu kpe bε suhuri ni nti ku yeligu maa, ka di bi dɔyi niŋ biɛlim.

²⁰Amaa bimbir' shεnja din daa lu vuhim shee la, din' ḥmanila bεn wum Naawuni yeligu ka dee' li niŋ bε suhuri ni, ka di ti dɔyi niŋ biɛlim pihitata, shεnja pihiyɔbuyɔbu, shεnja mi kɔbigakɔbiga."

Firila sɔyirili yεla ḥahili

(Luk 8.16-18)

²¹ Yisa daa lan bɔhi ba, "Yi na mi n-nya ka nir' nyo firila zaŋ lɔyu pil' li bee n-zaŋ li zali garo lɔŋni, ka pa ni firila tamdigu zuyu?

²² Ka binsheli yi sɔyi, di sɔyimi ni di ti yi zahira, ka binsheli din mi be ashilɔni, di be ashilɔni maa ni di ti yila palo."

²³Ka o daa yεli ba, "Dun mali tibili, ḥun' wumma!"

²⁴ Ka o daa lan yεli ba, "Gbaamiya yimaŋa ni yεliwumsa. Yi ni buyisiri tiri yi tab' shεm, lala ka Naawuni mi ni ti buyisi tin ya hal di ni ti gari lala gba.

²⁵ Dama ḥun mali ni ti lan nya m-pahi; ka ḥun mi ka ni ti bahi kɔŋ o ni mali biɛla shεl' la."

Bimbira zoobu yεla ḥahili

²⁶Yisa daa lan ḥahi ba ḥahili ḥo yaha, "Naawuni nam ḥmanila ninvuy' so ḥun chanɔ puu ni nti ko m-biri bimbira,

²⁷ka gbihiri yuŋ kam, ka yiysisiri asiba kam, ka bimbira maa mali hal nti bilina zooi, ka o bi mi din chε ka di niŋ lala maa.

²⁸Tiŋgbani maŋmaŋ' n-chε ka di niŋdi maa: Tuuli, di tɔrimi duna niŋ vari; din paya, ka di ti va puya n-naanyi dɔyi;

²⁹ka di yi ti bi, o dii piinila di chεbu, di chεbu saha ni paai zuyu."

Zabiliga tibiɛlim yεla ḥahili

(Matiu 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰Yisa daa lan bɔhi ba, "Bɔ ka ti lee yεn zaŋ Naawuni nam ḥmahindi bee ḥahi' dini ka ti lee yεn ḥahi zaŋ chanɔ di polo?

³¹Di ḥmanila zabiliga tibiɛl' shεli nir' ni zaŋ biri; ka di pɔri gari tibiɛlinli kam la,

³²amaa di yi ti bilina, di zoorimi gari tutuy' kam n-niŋ wul' kara hal ka noonsi ni tooi te bε tεri di wula maa zuyu."

³³Yisa daa ḥahi yεtɔy' ḥaha ḥo tatabo pam wuhiri salo Naawuni yeligu kaman bε baŋsim tariga ni daa nyε shεm.

³⁴O daa bi wuhiri ba shεli ka pa ni yεtɔy' ḥaha puuni, amaa di daa yi ti kpalm o min' o nyaandoliba maa ko, o kahigirila binshεyukam gbinni wuhiri ba.

Sanziɛyu mini kɔgbana baalim fɔbu yεla

(Matiu 8.23-27; Luk 8.22-25)

35Dindali maa zaawun' yuŋ ka Yisa daa yel' o nyaandoliba, "Cheliya ka ti baai du duli ha."

36Bε ni daa chebisi salo maa, ka o nyaandoliba maa daa zaŋ ɣariŋ shεl' o ni daa pun kpe n-ɣiya la duri duli. Ka ninvuŋ' shεb' gba daa kpe ɣariŋ shεŋa ni dol' o dura.

37Ka sanʒie' titali daa ti yiçisi teeku maa ni. Ka kɔgbana yiçiri luri ɣariŋ maa ni hal ka kom ti yεn kpe m-pal' li.

38Ka Yisa daa do ɣariŋ maa nyol' ni difielı zuyu gbihira; ka bε neeg' o m-boh' o, "Karimba, bɔ n-niŋ ka kom diri ti ka a bayə kani?"

39Ka o neei tahi sanʒieŋu maa zuyu ka yeli teeku maa, "Fom' baalim!" Ka sanʒieŋu maa daa che ɣebu, ka di zaa dii fo baalim.

40Ka o bohi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi zɔri dabiem lala? Yi yeda niŋbu bi yayi lala?"

41Ka di daa niŋ ba alahiziba pam ka bε bohiri taba, "Bɔtaa nira n-lee bɔŋɔ hal ka sanʒieŋu mini kɔgbana ti wumd' o noli?"

Maak 5

Yisa kari alizin' bieři

(Matiu 8.28-34; Luk 8.26-39)

1Yisa min' o nyaandoliba ni daa du Galili Teeku maa duli m-paai Gerasa tiŋgbɔŋ ni,

2ka o ti yi ɣariŋ maa ni na, ka alizin' bieŋu ni daa ɣi do' so zuyu yi gbala polo na tuhir' o soli.

3O daa kul bela gbala maa shee, ka so daa naan ku tooi zaŋ hal bandi m-ba o ɣili luy' yini gba.

4Bε daa pun bar' o la bandi ka lɔr' o zoligɔnima, ka o chihiri li ka kabiri bandi maa; ka so ku tooi maag' o nini.

5Yuŋ ni wuntan' ni zaa o daa kul bela gbala maa shee mini zoya zuyu kuhiri ka mali kuya jεr' omaŋa.

6O ni daa ti nya Yisa ka o be katiŋa, ka o guui ti damd' o tooni

7kuhi pam yeli, "M min' a bɔ ni, nyin' Yisa Zallakudura Naa Bia? N suhir' a Naawuni yuli zuyu, di nahim ma!"

8Dama Yisa daa pun yel' o mi, "Nyin' alizin' bieŋu ɣɔ, yim' doo maa ni!"

9Ka Yisa boh' o, "A yuli?" Ka o garigi yel' o, "N yuli m-booni Bɔbigu, dama ti galisiya."

10Ka o daa balim Yisa pam ni o di kari ba yihi tiŋgbɔŋ maa ni.

¹¹Kuruchu bɔbigu daa ʒe zol' luyili ni gbiri binyara ɳubira;

¹²ka alizin' bieri maa daa balim o yeli, "Che ka ti chanj ti kpe kuruchunim' ɳɔ ni."

¹³Ka o daa bahi ba noli. Ka alizin' bieri maa daa yi doo maa ni chanj ti kpe kuruchunim' maa ni; ka bɛ daa dii zo wuriwuri nti sirigi kuligbirin ni ha faai lu teeku ni, ka kom di ba. Kuruchunim' maa daa nyela kaman tusaayi laasabu.

¹⁴Ka bɛn daa guli kuruchunim' maa zo n-chanj ti yeli fonnim' mini tiŋkpannim' dinkam daa niŋ maa zaa. Ka bɛ daa kana ni bɛ ti nya din niŋ maa.

¹⁵Ka bɛ daa paai Yisa sani nti nya alizin' bieri ni daa ʒi do' so zuyu maa, ka o leela ninvuŋ' manli ye situra ʒiya; ka dabiɛm daa kpe ba pam.

¹⁶Ka ninvuŋ' shɛb' bɛn daa nya din niŋ maa yeli sokam din daa niŋ alizin' bieri ni daa ʒi do' so zuyu maa mini kuruchunim' maa.

¹⁷Ka bɛ daa balim Yisa ni o yim' bɛ tiŋgbɔŋ maa ni.

¹⁸Ka o daa kpe ɳariŋ ni ni o chanj, ka alizin' bieri ni daa zo ka che do' so maa balim o ni o che ka o dol' o chanj.

¹⁹Amaa ka Yisa daa bi sayi ka yel' o, "Lab' kuli nti yel' a yiŋnim' a Duuma ni zo a nambɔy ka tum tuun' kar' sheli ti a ɳɔ yela."

²⁰Ka o daa kuli n-daa ti chanj tin' sheli din yuli booni Tinsi Pia tiŋgbɔŋ ni la nti moli Yisa ni daa tum o tuun' kar' sheli maa yela zaa gili; ka di daa niŋ sokam zaa alahiziba.

Jairus bipuŋinga mini pay' so tibbu

(Matiu 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹Yisa ni daa kpe ɳariŋ maa ni lan baai du duli ha nti ʒe teeku noli ka salo pam daa lan layim o sanna.

²²Ka Yehudianim' jɛmbu duu zuyulan' so ɳun yuli daa booni Jairus daa ka o sanna nti damd' o tooni

²³m-balind' o yera, "M bipuŋinga n-tarigi yen kpi. Kamina nti zaŋ a nuhi pa o zuyu ka o kpaŋ n-lan niŋ nyevililana yaha."

²⁴Ka Yisa daa dol' o chana. Ka salo daa muŋ' o sani kabiri dol' o.

²⁵Ka payital' dɔro ni daa mali pay' so yuun' pinaayi daa be bɛ ni.

²⁶O daa di wahala pam timanim' sani n-sayim o ni daa mali shelikam zaa ha, ka di bi niŋd' o soochi ka kul maan pahirimi.

²⁷O daa pun wum Yisa yela, ka daa gil' o nyaanja nti ɳayisi kpe salo maa ni nti shihi o binyerigu,

²⁸dama o daa yeli o suhu ni, "Hal n yi kul shihi o binyerigu gba, n ni nya alaafee."

²⁹Ka o dɔro maa daa dii naai, ka o baŋ o ningbuŋ ni ni o nya alaafee.

³⁰Di saha maa ka Yisa daa dii banj ni yiko sheli yi o ni, ka njmaligi salo maa ni bohi, “Duni n-lee shih m binyerigu nj?”

³¹Ka o nyaandoliba boh’ o, “A ni nya ka salo daar’ a nj-nj, ka a ti bohi ni njuni n-lee shih’ a?”

³²Ka o daa yuuni salo maa gindi ni o nya njun nj lala maa.

³³Pay’ maa ni daa banj din nj o maa, ka dabiem kpe o pam ka o ni dii sohira, ka o chanj ti gbani Yisa tooni yel’ o din nj o maa zaa.

³⁴Ka Yisa yel’ o, “M bia, a yeda njbu n-ché ka a kpan; kulimi ni suhudoo, a yipa kpanya zaa.”

³⁵O noli daa na bi lu tiña, ka ninvuy’ sheb’ daa yi Yehudianim’ jembu duu zuyulan’ maa yin na nti yel’ o, “A bipuyingga maa bahiya. Ka wula ka a na kul doli suhiri karimba maa?”

³⁶Yisa daa bi be kaman o wum be ni yeli shem maa, ka nay’ yelila Yehudianim’ jembu duu zuyulan’ maa, “Di che ka a suhu zohira; kul njmila yeda.”

³⁷O daa bi sayi ka so dol’ o pahila Pita mini Jeemsi ni Jeemsi tizo Jon.

³⁸Ka be daa mali nti paai jembu duu zuyulan’ maa yin, ka o nya ka salo be nimaani yarindi ka mohiri vuri, ka kumdi ka fabinda.

³⁹O ni daa kpe yili maa ni ka o bohi ba, “Bo n-nj ka yi kumdi ka fabindi lala? Bipuyingga maa bi kpi, amaa o gbihirimi.”

⁴⁰Ka be daa lar’ o. Amaa ka o daa kari be zaa yihi, ka zañ bipuyingga maa ba min’ o ma pahi ben daa be o san’ la zuyu kpe bipuyingga maa ni daa do’ du’ sheli ni maa

⁴¹nti gbaag’ o nuu ka yel’ o, “*Talita kumi!*” Di gbinne nyela, “Bipuyingga, n yer’ a mi, yiyisima!”

⁴²Ka o daa dii yiyisi zani chana, dama o daa nyela yuun’ pinaayi bia, ka di daa nj ba alahiziba pam ti yayi.

⁴³Ka Yisa daa sayisi ba yeli ni be di che ka so wum li; ka yeli bipuyingga maa ba min’ o ma ni be tim’ bia maa bindirigu ka o di.

Maak 6

Yisa ya Nazaretnim’ zayis’ o
(Matiu 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹Ka Yisa daa yiyisi nimaani kul’ o ya, ka o nyaandoliba daa dol’ o.

²Ka Vuhim Dabisili dali daa ti paai ka o chanj Yehudianim’ jembu duu nti piligi wuhiri niriba, ka di daa gari ben wum o wuhibu maa ka be bohiri taba, “Ya polo ka doo nj lee bohim yela nj zaa? Ka ya ka o lee nya banjim nj tatabo? Ka njuni n-lee nin o yiko ka o tumdi tuun’ kara nj?

³Pa kapinta ላን ነየ Mariama bia la m-bala? Pa o tizobibi n-nye Jeemsi mini Joses ni Judas ni Saimon la? Pa ti min' o tizopayiba n-layim be ya ኃይ ኃይ?" Dinzuu ka be daa bi deeg' o.

⁴ Ka Yisa yeli ba, "Anabi nyari jilima luy' shelikam zaa nayila omañmarj' ya min' o døyiriba ni o yinjnim' sani ka o bi nyari jilima."

⁵O daa bi tooi tum tuun' kar' sheli nimaani n-nay' pahila o daa kul zañla o nuhi pa barinim' biela zuyu che ka be kpañ zaa.

⁶Ka di daa gar' o pam be biehiñ maa zuyu.

Yisa tuumba pinaayi timbu yela

(Matiu 10.5-15; Luk 9.1-6)

Di nyaanja ka Yisa daa yi nimaani chani gindi tiñkpansi wuhiri niriba.

⁷Ka o daa ti bol' o nyaandoliba pinaayi la na nti tim ba niriba ayiyi; ka niñ ba yiko ni be kariti alizin' bieri bahira

⁸ ka yeli ba, "Di ȝin ya binsheli chanj yi chandi maa nayila jaangbehi koñko; di ȝin ya bindira bee adiikunima; yi mi di zañya liyiri niñ yi liyiri kolibibi ni,

⁹amaa pirimiya namda, ka di yen ya daliyanima ayiyi."

¹⁰Ka lan yeli ba pahi, "Yi yi ti kpe yil' sheli, yin' di lan tayiya yilikperili hal nti yi tin' maa ni.

¹¹Ka yi yi ti paai tin' sheli ka be bi deei ya, ka zayısi yi yeligu maa wumbu pahi, yi yi ti yen yi di tin' maa ni, yin' pihimiya yi napona tañkpayu bahi tin' maa nim' zuyu, ka di niñ shehira bieu jendi ba. Yelimanlı ka n yeri ya, zaadali Sodomnim' mini Gomoranim' azaaba nyabu ni ti so tin' maa nim' dini."

¹²Ka tuumba maa daa chanj ti yihiri waazu yeri niriba ni be niñmi tuuba.

¹³Ka daa kari alizin' bieri pam niriba zuyu bahi, ka zañ kpam ȝe barinim' pam gbieri n-che ka be kpañ.

Jøn Baptaizira kubu yela

(Matiu 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴Naa Herod daa wum Yisa yela, dama o yuli daa duya pam. Ka ninvuy' sheb' daa yeli, "Jøn Baptaizira la n-lan neei kum ni na, dinzuu ka o mali yiko tumdi tuun' kara ኃይ."

¹⁵ Ka sheb' yeli, "Anabi Ilaija m-bala." Ka sheb' mi yeli, "O ኃይmanila anab' kura la ni yino."

¹⁶Ka Naa Herod daa wum lala maa ka yeli, "N ni daa ኃይma Jøn Baptaizira so zuyu la n-lan neei kum ni na maa."

¹⁷Naa Herod daa tim ti gbaai Jøn na ti kpehi duu, ላን ኃይni daa fa omañmarj' tizo Filip pay' Herodias niñ o paya la zuyu,

¹⁸dama Jōn daa yel' o ni di chihiri ni o fa o tizo Filip paya.

¹⁹Dina n-daa che ka Herodias lo Jōn zay' bięyu m-bori ni o ku o; amaa ka daa bi tooi,

²⁰dama Naa Herod daa zori Jōn pam ka gul' o vienyelinga, o ni daa mi ni o nyela ninvuy' manli ni wuntizora la zuyu. Jōn Baptaizira yeligu daa yi chihiri Naa Herod suhu pam, amaa di zaa yoli, o daa yi wumdi li ni suhupielli.

²¹Ka di daa ti lu Naa Herod dɔyim dabisili dali, ka o layis' o kpamba min' o sapashinnima ni Galili ninvuy' zuyuri zaa na ni be ti puhidi chuyu. Ka di daa niŋ Herodias katari.

²²Ka Herodias bipuyinga daa yi salo maa ni na nti wa waa, ka di niŋ Naa Herod mini ben daa ɔi o sani maa zaa nyayisim pam. Ka Naa Herod daa yeli bipuyinga maa, "Yelim' ma a suhu ni kul bori shelikam zaa, ka n ti a li."

²³Ka o daa lan po pori yel' o, "A yi kul yeli ma a ni bori shelikam zaa hal di yi nyε n nam ɔo pirigili gba, n ni ti a li."

²⁴Ka bipuyinga maa daa yi nti bɔh' o ma, "Bɔ ka n lee yen suhi Naa?" Ka o garigi yel' o, "Yelim' o ni a bɔrila Jōn Baptaizira zuyu."

²⁵Ka o dii ɔmaligi zo n-lab' Naa maa sani ti yel' o, "M bori ni a zaŋla Jōn Baptaizira zuyu niŋ poŋ ni ti ma pumpoŋɔ."

²⁶Ka di daa niŋ Naa maa yoli nti yayi, amaa ka o pori la mini saamba la zuyu che ka o daa bi bori ni o yi o pori maa nyaanja m-mɔŋ bipuyinga maa o ni suh' o shelii maa.

²⁷Ka Naa Herod daa dii tim zuyunmara ni o cham' ti ɔma Jōn Baptaizira zuyu na. Ka o daa chanj sarika duu nti ɔma o zuyu

²⁸n-zaŋ niŋ poŋ ni na ti ti bipuyinga maa; ka bipuyinga maa mi daa zaŋ li ti ti o ma.

²⁹Ka Jōn Baptaizira nyaandoliba daa wum o kum maa yela, ka chanj ti zaŋ o ti sɔyi.

Niriba tusaanu dihibu

(Matiu 14.13-21; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)

³⁰Ka tuumba maa daa ti labina nti yeli Yisa be ni daa niŋ shelikam zaa ka wuhi shem zaa.

³¹Di saha ka o yeli ba, "Cheliya ka ti yi kpaŋa chanj luy' shelii ti vuhi biɛla." Dama niriba daa kul kanila o sanna ka chana, hal ka o min' o nyaandoliba ti kɔŋ dahima diri bindirigu.

³²Ka be daa kpe ɔariŋ ni yiri kpaŋa.

³³Ka niriba pam daa nya be ni chani maa m-ban̄ ba, ka yi tinsi ni zo be naba zuyu dan̄ ba be ni daa chani luy' shelii maa paabu.

³⁴ Yisa ni daa ti yi ḥariṇ maa ni na nya salo maa ka bε yεla niŋ o nambɔyū pam, dama bε daa ḥmanila pieri bεn ka gula; ka o daa piligi wuhiri ba yεla pam.

³⁵ Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka o nyaandoliba chanj o sani ti yεl' o, "Kpe nyεla mɔyū ni, ka wuntanj' mi yεn lu;

³⁶ dinzuŋu bahim' niriba maa ka bε chanj pukpariba bεn puri miri ti ḥo na sani mini tinkaŋpansi din bay' ti ḥo ni nti da bindira di."

³⁷ Ka Yisa garigi yεli ba, "Timiya ba bindirigu ka bε di." Ka bε bοh' o, "Ti zaŋm' tumtumda chira anii yοri chanj ti da bindirigu na ti ti ba?"

³⁸ Ka o bοhi ba, "Bοrɔbɔro kpila ala m-be yi sani? Chamiya ti nya." Ka bε daa chanj ti lihi ka labina ti yεl' o, "Bοrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi ko m-beni."

³⁹ Ka Yisa daa yεli ba ni bε yεlim' salo maa zaa ni bε laŋimmi gbilligbilli ʒini momaha zuyu.

⁴⁰ Ka bε zaa daa ʒini gbilligbilli: Shεb' kɔbigakɔbiga, shεb' mi pihinunu.

⁴¹ Ka o daa zaŋ bοrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi maa, ka kpuγ' o zuyu lihi zuysaa ka niŋ alibarika niŋ di ni, ka ḥmahinj mahi bοrɔbɔro maa ti o nyaandoliba ni bε tari niriba maa; di nyaanja ka o naanyi ḥmahi zahim ayi la mi pahi zaŋ tari bε zaa.

⁴² Ka bε zaa ha daa di li tiyi.

⁴³ Ka Yisa nyaandoliba maa daa laŋisi bοrɔbɔro chεhi mini zimburisa din guui pali pieri pinaayi.

⁴⁴ Ben zaa daa di li maa puuni, dɔbba kɔŋko kalinli daa nyεla tusaanu laasabu.

Yisa tam kom zuyu chana

(Matiu 14.22-23; Jon 6.16-21)

⁴⁵ Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yisa daa chε ka o nyaandoliba kpe ḥariṇ danj o tooni baari duri Betisaida polo, ka ḥun' kpalim ni o chεbisi salo maa.

⁴⁶ O ni daa chεbisi ba naai ka o chanj ti du zo' shεli zuyu ni o suhi Naawuni.

⁴⁷ Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka bε ḥariṇ maa na kul kpalim bela teeku maa sunsuuni, ka Yisa kɔŋko mi kpalim be duli.

⁴⁸ Ka o daa nya ka ḥariṇ maa duhibu muyisiri ba, dama bε daa tuhila pɔhim. Ka di daa ti niŋ kaman nolɔyū kukol' saha ka Yisa tam kom zuyu chani bε sani nti niŋ ka o yεn garila bε zuyu la.

⁴⁹ Amaa bε ni daa nya ka o tam kom zuyu chani maa, ka bε tεhi ni alizini m-bala ka kuhi pam,

⁵⁰ dama bε zaa daa nya o ka dabiεm gbahi ba pam. Ka o dii yεli ba, "Di zɔriya dabiεm! Chεliya ka yi suhuri kpεma! Mani m-bala."

51Ka o daa kpe ḥariṇ maa ni pahi bε zuyu; ka pohim maa dii che ȝiebu, ka di daa ninj ba alahiziba pam ti yayi,

52dama bε suhutuntali zuyu daa che ka bε bi tooi banj bɔrɔbɔro la alahiziba tuuni la gbinni ni nyε shem.

Yisa tibi barinim' Genesaret

(Matiu 14.34-36)

53Ka Yisa min' o nyaandoliba daa mali ti du Genesaret tiŋgbɔŋ ni teeku duli nti zaŋ bε ḥariṇ lo n-zali teeku noli.

54Bε ni daa yi ḥariṇ maa ni na ka tiŋ' maa nim' dii banj o,

55ka zo n-chanj tin' shεŋa din bayibayi nimaani zaa ni nti zaŋ barinim' ninj aman̄kanim' ni ȝiri chani bε ni daa wum ni o be luy' shεlikam polo.

56O daa yi kul paai luy' shεlikam zaa, di yi nyεla puri ni bee tiŋkpansi ni bee fɔntinsi ni, bε ȝirila barinim' na nti sɔŋdi di dahi ni, ka suhir' o ni o kul che ka bε shihi o binyεrigu naŋgbambili, ka bεnkam daa shihi li shiri kpaŋ zaa.

Maak 7

Adiini kali kura wuhibu

(Matiu 15.1-9)

1Di saha ka Farisiinim' mini Naawuni zaligubaŋdi' shεb' daa yi Jεrusalem na nti layim tab' chanj Yisa sani

2nti nya ka o nyaandol' shεb' bi doli bε kali soli payiri bε nuhi ka diri bindirigu.

3Dama Farisiinim' mini Yεhudianim' zaa daa bi sayiri diri bindirigu ka pa ni bε dol' bε yaannim' kali ni nyε shem payi bε nuhi pɔi.

4Bε daa yi yila daa na bε bi diri bindirigu faashee bε payila bε ni pɔi. Ka bε daa lan paai bε yaannim' kal' shεŋa dol' li pahi. Dina n-nyε: Pipihi mini duyiri ni taha ni teebuya payibu.

5Di saha ka Farisiinim' mini Naawuni zaligubaŋdib' maa daa bɔhi Yisa, "Bɔ nniŋ ka a nyaandoliba bi doli ti yaannim' kali? Dama bε bi doli bε ni payibu kal' la payiri bε nuhi ka diri bindirigu."

6 Ka o garigi yeli ba, "Anabi Aizaia ni daa pun yeli yinim' bilikoyinim' ȝo yela shem la shiri nyεla yεlimarjli kaman di ni daa sab' shem ni Naawuni yeliya: 'Niriba ȝo tiri ma la jilima bε nyina zuyu, amaa ka bε suhuri lee be katiŋ' ni mani.

7 Bε jεmdi ma la yoli, dama bε malila salinim' zaligunima wuhiri niriba kaman Naawuni zaligunima n-nyε li la.'

8"Yi che Naawuni zaligunima, ka dolila salinim' kaya."

9O daa yeli ba, "Yi mali so' shεŋa din ni doli zayisi Naawuni zaligunima, ka doli yimaŋmaŋ' kaya!"

¹⁰Dama Anabi Musa daa yeliya, ‘Tim’ a ba min’ a ma jilima.’ O daa lan yeli, ‘Ka njunkam tur’ o ba bee o ma, ben’ kum’ o.’

¹¹Amaa yinim’ yeliya ni so yi yel’ o ba bee o ma ni o ni di naan nya sheli o sani nyela ‘Kɔɔban’ (Di gbinni nyela, “Di pun leei Naawuni dini”),

¹²ka yi bi lan che ka o gbib’ o ba min’ o ma maa gba.

¹³Lala ka yi niŋ che ka Naawuni yeligu bi tumdi di tuma yi ni, yi yaannim’ kal’ sheŋa yi ni mali wuhiri niriba la zuŋu. Ka yi lan tumdi tuun’ sheŋa din ŋmani dimbɔŋɔnim’ pam.”

Binshεŋa din tari sal’ suhu dayiri

(Matiu 15.10-20)

¹⁴Ka Yisa daa ti lan boli niriba pam na ti yeli ba, “Yi zaa luŋimiya yi tiba wum ka banj dimbɔŋɔ gbinni.

¹⁵Binsheŋukam din yiri kpaŋ’ na nti kpere ninsal’ ni ku tooi ta o dayiri; amaa din yiri ninsal’ ni na n-nay’ tar’ o dayiri.”

[¹⁶Ka o daa lan yeli, “Dun mali tibili, ŋun’ wumma!”]

¹⁷Niriba maa ni daa ti wurim naai ka o chaŋ ti kpe yili sheli, ka o nyaandoliba boh’ o ŋahili maa gbinni.

¹⁸Ka o bohi ba, “Yi gba na kuli ka fahim? Yi bi mi ni binsheŋukam din kpere ninsal’ pul’ ni bi tar’ o dayiri?

¹⁹Dama bindirigu bi kpereila ninsal’ suhu ni, amaa o pul’ ni ka di kpere, ka gariti yira.” (O ni daa yeli shem maa wuhiri ni bindirigu kam dibu bi chihira.)

²⁰Ka o daa lan yeli ba, “Din yiri ninsal’ suhu ni na, dina n-tar’ o dayiri.

²¹Dama ninsal’ suhu ni ka dimbɔŋɔnim’ zaa ha yirina. Dina n-nye: Tεhi’ bieri mini zina niŋbu balibu kam ni tayiŋisigu ni ninvuŋ’ kubo

²²ni bina ni kore kperebu ni ninvuŋ’ biɛtali ni yohiŋ ni bier’ yoli ni nyuli zabbu ni nyaanzubo ni karimbaani ni jεrilim.

²³Bin’ bieri balibu kam ŋɔ zaa yirila ninsal’ suhu ni na, ka nyε din tar’ o dayiri.”

Pay’ so yεda niŋbu

(Matiu 15.21-28)

²⁴Ka Yisa daa yiŋisi chaŋ Taai mini Sidɔn tiŋgbɔŋ ni nti kpe yil’ sheli, ka bi bɔri ni so banj o yela, amaa ka daa bi tooi sɔy’ omaŋa.

²⁵O daa na bi ɔini tiŋ’ gba ka pay’ so pun wum o yela ka kana nti gban’ o tooni, dama alizin’ biɛyu n-daa ɔi o bipuŋim’ bil’ zuŋu.

²⁶Ka pay’ maa suh’ o ni o kari alizin’ biɛyu maa o bia maa zuŋu bahi. Be daa dɔy’ pay’ maa la Siria tiŋgbɔŋ ni. Ka o lee nyε Fɔnisia tiŋbia, ka nyε ŋun wumdi Giriikili.

²⁷Ka Yisa daa yel' o, "Di bi simdi ni nir' zañ bihi bindirigu ti bahi, shee bihi dimi tiyi poi."

²⁸Ka pay' maa garigi yel' o, "Yelimanli, n Duuma, amaa ba' sheb' ben do laa gbini diri bihi bindir' burisa din luri tiña."

²⁹Ka o yeli pay' maa, "Kulima! A ni yeli shem ño zuyu, alizin' bieyu maa zoya ka che a bia maa."

³⁰Ka pay' maa daa kuli yiña nti nya ka alizin' bieyu maa shiri zo ka che o bia maa, ka o dola o bindoo zuyu.

Yisa tibi Tikpiralana

³¹Ka Yisa daa yiysi Taai doli yi Sidon mini tin' sheli din yuli booni Tinsi Pia la ni mali ti paai Galili Teeku ni.

³²Ka be daa zañ tikpiralan' so ñun töri birilim ka o sanna nti suh' o ni o zañ o nuu shih' o.

³³Ka Yisa daa zañ o salo maa ni yi kpaña nti zañ o nubihi tim o tiba ni, ka tuhi nintöri zañ shihi tikpiralan' maa zilinli;

³⁴ka lihi zuyusaa, ka siyim ka yeli tikpiralan' maa, "*Efata!*" Di gbinni nyela, "Yooma!"

³⁵Ka o tiba maa dii yooi, ka o zilinli lebigi ka o dii gbaai yetçya tçyisibu.

³⁶Ka Yisa daa kpahi niriba maa zuyu ni ni be di yeli so di yela, amaa o ni daa kpahi be zuyu ni maa zaa yoli, be daa bahi mol' li gili.

³⁷Di daa niñ ba alahiziba pam nti yayi ka be yera, "O niñdi binsheyukam zaa vienyelinga, hal o che ka tikpiranim' wumda, ka che ka biriti gba tçyisiri yetçya."

Maak 8

Yisa dihi niriba tusaanahi

(Matiu 15.32-39)

¹Ka salo pam daa ti lan layim ka Yisa sanna, ka daa ti lan ka bindirigu din ni di, ka o daa bol' o nyaandoliba na ti yeli ba,

²"Salo ño yela niñ ma namboyu pam, dama zuñço daba ata m-boñço ka be kul be n sani ka lan ka bindirigu dira.

³Be ni sheb' yila katinsi na, dinzuyu n yi che ka be kuli ni kum be ni ti tarigi sol' ni."

⁴Ka o nyaandoliba maa boñ' o, "Ka ya polo ka nir' lee yen nya bindirigu moñyu ño ni ti niriba ño zaa ka be di n-tiyi?"

⁵Ka o boñi ba, "Boñboñoro kpila ala ka yi lee mali?" Ka be yel' o, "Diba ayopoin."

⁶Ka o yeli salo maa ni bε ȝinim' tiŋa; ka daa zaŋ bɔrɔbɔro kpila ayopoin maa niŋ alibarika niŋ di ni, ka ȝmahinj mahi li ti o nyaandoliba maa ni bε zaŋ li tari salo maa; ka bε daa zaŋ li tari salo maa zaa.

⁷O nyaandoliba maa daa mali zim' bihi biɛla pahi, ka o daa zaŋ di gba niŋ alibarika niŋ di ni ka yeli ba ni bε zaŋm' li tari ba pahi.

⁸Ka bε zaa ha daa di li tiŋi, ka bε daa layisi bɔrɔbɔro chεhi mini zimburisa din guui pal' pier' ayopoin.

⁹Ben daa di li maa daa nyela kaman niriba tusaanahi laasabu.

¹⁰Di nyaanja ka Yisa daa chεbisi ba, ka o min' o nyaandoliba dii kpe ȝariŋ m-baai du teeku duli chan Dalimanuta tingbɔŋ ni.

Farisiinim' bɔri shihirili

(Matiu 16.1-4)

¹¹ Ka Farisiinim' shεb' daa ka Yisa sanna nti ȝmer' o naŋbankpeeni m-bɔri ni bε zahim o ka o wuhi ba alizanda ni shihirili.

¹² Ka o daa siyim pam ka yeli, "Bɔ n-lee chε ka ȝiemani ȝo nim' bɔri shihirili? Yelimanlı ka n yeri ya, yi ȝiemani ȝo nim' ku nya shihirili hal baabiela!"

¹³Ka o daa chε ba, ka lan kpe ȝariŋ maa m-baai du dul' din' la ha.

Farisiinim' mini Naa Herod dabindi yela

(Matiu 16.5-12)

¹⁴Yisa nyaandoliba daa ti tam bɔrɔbɔro ȝibu yela, ka malila bɔrɔbɔro kpil' yini kɔŋko bε ȝariŋ ni.

¹⁵ Ka o daa ti kpahi bε zuyu ni yeli, "Miriya Farisiinim' dabindi mini Naa Herod dabindi la."

¹⁶Ka bε daa niŋ tab' saawara yera, "Ti ni bi ȝi bɔrɔbɔro la na zuyu m-bala."

¹⁷Ka Yisa daa banj bε ni tεhi shεm ka yel' lala maa ka ȝmaligi bohi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi niŋdi tab' saawara yi ni bi ȝi bɔrɔbɔro maa na zuyu? Yi nini na kul bi neei bee yi na kul bi banj? Yi nyela suhutunanim?"

¹⁸Yi malila nina din bi nyara? Ka mali tiba din bi wumda? Ka yi bi lan teei yaha?

¹⁹N ni daa ȝmahи bɔrɔbɔro kpila anu dihi niriba tusaanu la, pier' ala ka yi daa lee layisi di zay' chεhi pali?" Ka bε yel' o, "Pieri pinaayi."

²⁰Ka o lan bohi ba, "Ka n ni daa ȝmahи bɔrɔbɔro kpila ayopoin shεli dihi niriba tusaanahi la, pier' ala ka yi daa lee layisi di zay' chεhi pali?" Ka bε yel' o, "Pier' ayopoin."

²¹Ka o lan bohi ba pahi, "Ka dayila yi na kul bi banj?"

Yisa tib' Betisaida zoma

22Yisa min' o nyaandoliba daa ti paai Bëtisaida, ka bë zañ zoon' so tah' o sanna nti balim o ni o zañ o nuu shih' o.

23Ka o daa gbaai zom' maa nuu ni vo o yi tiñ' maa tariga nti tuhi nintori ta o nina, ka zañ o nuhi shih' o ka böh' o, "A nya sheli?"

24Ka zom' maa kpuç' o zuyu lihi ka yëli, "N nya niriba ka bë chana; amaa bë ñmanila tihi."

25Di nyaanja ka Yisa daa lan zañ o nuhi shihi o nina maa; ka zom' maa lan neeg' o nina lihi yaha, ka o nina maa dii neei zaa, ka o nyari binshëyukam vienyelinga.

26Ka Yisa chëbis' o ni o kulima ka yël' o, "Di lan lab' tiñ' ño ni."

Pita kahigi wuhi Yisa Masiatali ni nyë shëm

(Matiu 16.13-20; Luk 9.18-21)

27Ka Yisa min' o nyaandoliba daa chani gindi tiñkpan' shëja din be Siizaria Filipai tiñgböñ ni; bë ni daa chani maa ka o ti bëhi ba, "Niriba lee yëri ni n nyëla ñuni?"

28 Ka bë yël' o, "Shëb' yëri ni a nyëla Jën Baptazira, ka shëb' yëri ni a nyëla Anabi llaija, ka shëb' mi yëri ni a nyëla anabinim' la ni yino."

29 Ka o ñmaligi bëhi ba, "Ka yi mi lee yëli ni n nyëla ñuni?" Ka Pita garigi yël' o, "A nyëla Masia."

30Ka o daa kpahi bë zuyu ni yëli ni bë di yëli so di yëla.

Yisa yël' o wahala dibu min' o kum yëla

(Matiu 16.21-23; Luk 9.21-22)

31Ka Yisa daa piligi wuhir' o nyaandoliba maa yëra, "Faashee Daadam Bia nya wahala pam, ka tiñ' maa ni kpamba mini maligumaaniba kpamba ni Naawuni zaligubañdib' zaa ti zayis' o, ka chë ka bë ku o, amaa di daba ata dali o ni ti neei kum ni."

32O daa kul kahigila dimboñjø gbinni zaa vienyelinga wuhi ba. Ka Pita daa bol' o yi kpanja nti kpahir' o zuyu ni.

33Di saha ka Yisa ñmaligi yul' o nyaandoliba maa, ka kpahi Pita zuyu ni yëli, "Sintani ño! Garimi n nyaanja! Dama a bi tëhirì yël' shëja din nyë Naawuni dini yëla, amaa din nyë salinim' dini yëla ka a tëhira."

Yisa nyaandolitali yëla

(Matiu 16.24-28; Luk 9.23-27)

34 Ka Yisa daa boli salo pah' o nyaandoliba zuyu na nti yëli ba, "Dunkam bëri ni o doli ma, ñun' zayisim' omaña ka kpuç' o dapulli buyi doli ma.

35 Dama ñunkam tiligir' o nyëvili ni ti kën li, ka ñunkam mi kën o nyëvili m mini n lahibal' suñ ño zuyu ni ti lan nya li."

³⁶Ka bɔhi ba, “Ka sal’ yi lee nya dunia ŋɔ binshεyukam zaa ka ti kɔŋ o nyevili, nyɔ’ bɔ ka o lee di

³⁷bee bin’ bɔ ka sal’ lee yen zaŋ o nyevili tayi?

³⁸Dinzuγu ŋunkam zɔri vi m mini n yεligu zuγu ninvuy’ bieri bεn bi ʒe Naawuni yim ʒiemani ŋɔ ni, Daadam Bia mini malaika kasinim’ yi ti labina o Ba jilima ni, o gba ni ti zo vi ni o zaŋ dilan’ pah’ o niriba ni.”

Maak 9

¹Ka o yεli ba, “Yεlimanlı ka n yεri ya, ninvuy’ shεb’ be kpe ka ku kpi hal ka bε nini ti nya ka Naawuni nam kana ni yiko.”

Yisa niŋgbuŋ biehigu tayibu

(Matiu 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Di daba ayɔbu nyaanja ka Yisa daa zaŋ Pita mini Jeemsi ni Jɔn pah’ omar’ zuγu du zo’ shεli din du pam zuγu bε kɔŋko; bε nini maa ni ka Yisa niŋgbuŋ biehigu daa tayi.

³Ka o binyεrigu mi paligi paratεte kaman gol’ la; ka chib’ shεli ka dunia ŋɔ ni din ni tooi pay’ li ka di piɛl’ lala.

⁴Ka bε daa nya ka Anabi llaija mini Anabi Musa puhi zan’ o sani, ka bε min’ o tɔyisiri yεtɔya.

⁵Ka Pita yεli Yisa, “Karimba, di viεli ni ti be kpe. Che ka ti ti suya ata: A zay’ yini; Anabi Musa zay’ yini; Anabi llaija mi zay’ yini.”

⁶O daa lan ʒila o ni yen yεli shεm, dama dabiεm daa kpe ba hal ti yayi.

⁷ Ka sagban’ shεli daa sirigina ti lim ba, ka bε wum ka kukol’ shεli yεri sagbani maa ni, “M Biyurigu m-bɔŋo! Wummily’ o noli!”

⁸Ka bε dii ŋmaligi lihi bε luγu zuγu, ka bi lan nya so nay’ pahila Yisa ko.

⁹ Bε ni daa yi zoli maa zuγu siyirina, ka Yisa kpahi bε zuγu ni yεli, “Miriya ka yi yεli so yi ni nya shεli maa yεla, faashee Daadam Bia kum ni neebu nyaanja.”

¹⁰Ka bε daa zaŋ yεlli maa niŋ bε suhuri ni, ka bɔhiri taba kum ni neebu maa gbinni ni nyε shεm.

¹¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka bε daa bɔhi Yisa, “Mami Naawuni zaligubandib’ yεli ni Anabi llaija n-yen dan kandina?”

¹²Ka o garigi yεli ba, “Di shiri simdi ni Anabi llaija daŋ na nti mali binshεyukam zali di zaani.” Ka ŋmaligi bɔhi ba, “Ka wula ka di sabi ni faashee Daadam Bia bahi di wahala balibu kam ka bε lan ʒiem o?

¹³N yεri ya mi, Anabi llaija pun kana, ka bε daa niŋ o bε suhu ni yu shεm kaman di ni daa sab’ o yεla shεm la.”

Alizin’ bieγu karibu yεla

(Matiu 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴Yisa mini Pita ni Jeemsi ni Jōn daa ti paai Yisa nyaandol' bēn' la sani nya ka salo pam n-layim gil' ba, ka Naawuni zaligubañdib' ḥmer' o nyaandoliba maa nañgbankpeeni.

¹⁵Salo maa ni daa nya o maa ka di gari ba pam, ka bē dii zōri chan' o sani ti puhir' o.

¹⁶Ka o bōhi ba, "Bō nañgbankpeeni ka yi lee ḥmeri maa?"

¹⁷Ka salo maa ni yino yel' o, "Karimba, alizin' birigu n-ži m bia zuyu, ka n zañ o tah' a sanna.

¹⁸O yi ti yiysis' o luy' shēlikam, o luhir' o mi ka nintəfuyifuyi ḥarit' o noli, ka o ḥubir' o nyina ka kpañ dilinli; ka n suhi a nyaandoliba ḥo ni bē kari alizin' birigu maa, ka bē bi tooi."

¹⁹Ka Yisa bōhi ba, "Yinim' bēn ka yeda ʒiemannim' ḥo, daba ala ka m mini ya lee yen tooi layim be bee daba ala ka n yen tooi din ya suyilo?" Ka yeli ba, "Zañmiy' o na!"

²⁰Ka bē zañ o na. Alizin' birigu maa ni daa nya Yisa ka o dii yiysisi bia maa, ka o lu m-bilinda, ka nintəfuyifuyi ḥar' o noli.

²¹Ka Yisa daa bōhi bia maa ba, "Bō saha ka di piligi ninj' o lala?" Ka o yel' o, "O bilim ni."

²²Ka lan yeli, "Alizin' birigu maa kul luhir' o la waawaayili; ka o luri buyim ni, shēlini mi kom ni ni o di o nyevili. Ka a yi ni tooi sɔñ ti, nyin' zom' ti nambɔyu sɔñ ti!"

²³Ka Yisa bōh' o, "Bō n-niñ ka a yeli ni n yi ni tooi? A bi mi ni binshēyukam zaa nandi ḥun niñ yeda sani?"

²⁴Ka bia maa ba daa kuhi ni nintam yeli, "N Duuma, n niñ yeda; ka n yeda niñbu ni pool shēli ni, nyin' sɔñm' ma di puuni!"

²⁵Yisa ni daa nya ka salo kabiri layindina maa, ka o tah' alizin' birigu maa zuyu yeli, "Nyin' alizin' tikpiralan' birigu ḥo, n yer' a mi, wari ka chē bia maa, ka di lan lab' o sanna yaha!"

²⁶Ka alizin' birigu maa kuhi, ka lan yiysisi bia maa pam ka naanyi zo ka chē o; ka bia maa be kaman o kpimi la hal ka sokam tēhi ni o shiri kpimi.

²⁷Ka Yisa daa gbaai bia maa nuu ni yiysis' o ʒili, ka o yiysisi zani.

²⁸Yisa ni daa ti kpe o yilikperili ka o nyaandoliba bōh' o ashilōni, "Ka bō n-niñ ka tinim' di bi tooi kari alizin' birigu maa bahi?"

²⁹Ka o yeli ba, "Di yi pala wunsuhigu mini nolobo zuyu so ku tooi kari alizini ḥo tatabo."

Yisa lan yeli o kum yela yaha

(Matiu 17.22-23; Luk 9.43b-45)

30Ka Yisa min' o nyaandoliba daa yiysi ni doli Galili tingboŋ polo. Ka o bi bɔri ni so banj ni o be nimaani,

31dama o daa wuhirila o nyaandoliba yeri ba, “Bε ni ti zaŋ Daadam Bia niŋ salinim' nuu ni ka bε ti ku o; amaa bε yi ti ku o, o ni ti neei kum ni daba ata dali.”

32Ka o nyaandoliba maa daa bi banj o ni yeli shem maa gbinni, amaa ka mi daa lee zor' o suhu ni bε bɔh' o banj.

Toondaantali yela

(Matiu 18.1-5; Luk 9.46-48)

33Ka Yisa min' o nyaandoliba maa daa ti paai Kaperinium nti kpe duu ka o bohi ba, “Bɔ naŋbankpeeni ka yi di lee ŋméri sol' ni la?”

34 Ka bε fo, dama bε daa ŋmērila tab' naŋbankpeeni sol' ni ni bε banj ŋun gar' o kpee bε ni.

35Ka o daa ʒini ka boli bε pinaayi maa na ti yeli ba, “Dun bɔri ni o gari sokam zaa, ŋun' zaŋm' omaŋ' leei bia sokam zaa sani, ka zaŋ omaŋ' leei sokam zaa dabili.”

36Ka o daa zaŋ bibil' so na nti zali bε sunsuuni n-kpuŋ' o buyi ka yeli ba,

37“Dunkam deeri bibil' ŋɔ tatabo n yuli zuyu deeri la mani; ka ŋunkam mi deeri ma, pa mani ka o deera, amaa ŋun tim ma na ka o deera.”

Dun bi galindi ti bela ti polo

(Luk 9.49-50)

38Ka Jɔn daa yeli Yisa, “Karimba, ti nyala so ka o mal' a yuli karit' alizin' bieri, ka ti kar' o, o ni pa ti ni yino zuyu.”

39Ka Yisa yeli, “Di karitiy' o; dama so kani ŋun ni tooi zaŋ n yuli tum alahiziba tuma ka dii lan ŋmaligi galim' ma,

40 dama ŋunkam bi galindi ti bela ti polo.

41 Yelmanjli ka n yeri ya, ŋunkam tin ya ko' mahim biela yi ni nyɛ Masia nyaandoliba la zuyu, o ti ku kɔŋ di laara.”

Din chε ka salinim' tumd' alahichi

(Matiu 18.6-9; Luk 17.1-2)

42Yisa daa lan yeli, “Dunkam mi chε ka bibihi bɛn niŋ ma yɛda ŋɔ ni yino birigi, bε yi di zaŋ nε' karili lo dilan' nyiŋgol' ni zaŋ o bahi teeku ni di naan so o zuyu.

43 Ka a nuu yi chε ka a yɛn birigi tum alahichi, nyin' ŋmaam' li bahi, dama a yi kɔŋ a nu' yini ka ti be, di so ni a mali nuh' ayi ka ti kpe buyim din bi kpiri ni

[**44**Iuy' sheli zunzuya ni bi kpira, ka buyim mi bi kpiri ni.]

⁴⁵Ka a napɔŋ yi chε ka a yen birigi tum alahichi, nyin' ηmaam' li bahi, dama a yi kɔŋ a napɔŋ yini ka ti be, di so ni a mali napɔna ayi ka be ti zaŋ a kpεhi buyim din bi kpiri ni,

[⁴⁶Iuy' sheli zunzuya ni bi kpira, ka buyim mi bi kpiri ni.]

⁴⁷Ka a nimbil' mi yi chε ka a yen birigi tum alahichi, nyin' kpayim' li, dama a yi kɔŋ a nimbil' yini ka ti kpe Naawuni nam ni, di so ni a mali nina ayi ka be ti zaŋ a kpεhi buyim ni,

⁴⁸Iuy' sheli zunzuya ni bi kpira, ka buyim mi bi kpiri ni.

⁴⁹Bε ni ti zaŋ buyim kaman yalom zim la yuysi sokam zuyu, ka ti niŋ yalom yuysi sara kam gba zuyu.

⁵⁰Yalom nyɛla bin' suŋ; amaa ka yalom yi ti niŋ piti, wula ka yi lee yen niŋ chε ka di lan nyayisi yaha? Cheliya ka yalom be yi ni, ka yi mali suhu yini ni taba."

Maak 10

Pay' yihibu yɛla

(Matiu 19.1-12; Luk 16.18)

¹Ka Yisa daa yiysi ni chaŋ Judia tingbɔŋ ni mini Joođen moyili duli ha yaha; ka salo pam daa layim o sanna ka o ti gbaai ba wuhibu kaman o ni daa yi pun niŋdi shem.

²Ka Farisiinim' daa ka o sanna nti bɔri ni be zahim o ka bɔh' o, "Di luhiya ni nir' yih' o paya?"

³Ka o bɔhi ba, "Zaligu dini ka Anabi Musa daa lee zali ya?"

⁴Ka be yel' o, "Anabi Musa daa chε ka doo sabirila amiliya lɔrigibu gbaŋ poi ka naanyi yih' o paya."

⁵Ka Yisa yeli ba, "Yi halibieri zuyu ka Anabi Musa daa zali ya lala.

⁶Amaa di sabiya ni ninsalinim' nambu piligu ni, Naawuni daa nam ba la doo mini paya."

⁷Ka di lan sabi yeli, "Daliri nɔ zuyu ka doo ηmaligir' o ba min' o ma sani n-zaŋd' omaŋ' tabind' o paya,

⁸ka be niriba ayi maa be kaman ninvuy' yino la. Lala zuyu n yeri ya mi, be lan pala niriba ayi yaha.

⁹Dinzuyu Naawuni ni layim shεba, sal' ηun' miri ka o woligi ba."

¹⁰Yisa min' o nyaandoliba ni daa ti lab' be yilikperili na ka be bɔh' o yetɔy' yini maa gbinni yaha.

¹¹Ka o yeli ba, "Dunkam yih' o paya ka kpuyi pay' so tum zina o ni yihi pay' so maa sani.

¹²Ka pay' mi yi yi o yidan' yin' kuli do' so, o gba tum zina."

Yisa niŋ alibarika niŋ bihi ni

(Matiu 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³Ninvuy' shεb' daa ti zaŋ bihi ka Yisa sanna ni o ti zaŋ o nuu pa bε zuyu; ka o nyaandoliba daa tahiri bihinim' maa zuyu.

¹⁴Amaa Yisa ni daa nya lala maa ka di ku o suli, ka o yεl' o nyaandoliba maa, "Cheliya ka bihi kam' n sanna, ka di karitiya ba, dama Naawuni nam nyεla bε tatabo dini.

¹⁵Yεlimanji ka n yεri ya, ḥunkam bi deei Naawuni nam kaman bia ni deeri li shεm ti ku kpe di ni."

¹⁶Ka o daa kpuyiri bihi maa buyira, ka zaŋd' o nuhi pari bε zuyu niŋdi alibarika niŋdi bε ni.

Bundan' Naawuni nam ni kpεbu

(Matiu 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷Ka Yisa daa yiysi gbaai chandi yaha, ka do' so daa zəna ti damd' o tooni mbōh' o, "Karimba suŋ, wula ka n lee yεn niŋ ti nya nyεvili din ka bahigu?"

¹⁸Ka Yisa bōh' o, "Bɔ n-niŋ ka a boli ma ninvuy' suŋ? Ninvuy' sun kani n-nay' pahila Naawuni.

¹⁹Amanjmanj' mi din be Naawuni fukumsi zaligunim' puuni. Dina n-nyε: 'Miri ka a ku ninsala; miri ka a niŋ zina; miri ka a zu; miri ka a di shεhira kpεma; miri ka a di zalinsi; ka tim' a ba min' a ma jilima.' "

²⁰Ka o yεl' o, "Karimba, m pun dolila dimbōŋɔnim' zaa m bilim ni hal ni wayo."

²¹Ka Yisa lih' o yurilim lihigu ka yεl' o, "Yεl' yini n-nay' poog' a: Cham' ti kohi a ni mali shεlikam zaa zaŋ ti nandaamba, ka kana ti doli ma, ka di che ka a ti nya buni alizanda ni."

²²Ka yεtɔyili ḥo daa sayim o suhu pam ka o kuli ni suhugarigu, dama o daa nyεla bundana.

²³Di saha ka Yisa daa ḥmaligi yul' o nyaandoliba maa ti tuui taba ka yεli ba, "Di to ni bundaannim' kpe Naawuni nam ni!"

²⁴Ka o yεtɔyili maa daa gar' o nyaandoliba maa pam. Ka o lan yεli ba, "M bihi, nyamiya Naawuni nam ni kpεbu ni to shεm bεn niŋ dunia ḥo daazichi naani sani!"

²⁵Hal laakum shεriga nyee ni kpεbu mal' asama gari bundan' Naawuni nam ni kpεbu."

²⁶Ka di gari ba pam ka bε bōhi taba, "Ka ḥuni n-lee ni tooi tiligi?"

²⁷Ka Yisa yuli ba ka yεli ba, "Ninsalinim' sani ka dimbōŋɔ ku tooi nani, amaa pa ni Naawuni sani; dama Naawuni ḥun' sani binshεyukam nandimi.

28Di saha ka Pita yel' o, "Nyama, ti chela binshayukam ka dol' a."

29Ka Yisa yel' o, "Yelmanli ka n yeri ya, lunkam che o yili bee o mabi' dobbba bee o tizopayiba bee o ba bee o ma bee o bihi bee o puri, n mini n lahibal' suj nj zuyu

30ni nya dimbojonom' zaa ha bukobigakobiga dunia nj ni. O ni nya yiya mini mabi' dobbba ni tizopayiba ni banima ni manima ni bihi ni puri m-pahi muysigu, ka ti lan nya nyevili din ka bahigu dunia sheli din kanna ni.

31Amaa niriba pam ben dan tooni ni ti leei nyaannima, ka ben be nyaanja mi ti leei toonnimma."

Yisa lan yeli o kum yela pahi buta

(Matiu 20.17-19; Luk 18.31-34)

32Yisa daa ti be o nyaandoliba tooni ka be yi soli chani Jerusalem, ka di gar' o nyaandoliba maa pam; ka dabiem daa kpe ben zaa dol' o maa. Ka o lan zanj be pinaayi maa yi kpaaja nti piligi wuhiri ba yel' shenja din ti yen niq o

33yera, "Nyamiya, ti chanila Jerusalem, ka be ni ti zanj Daadam Bia niq maligumaaniba mini Naawuni zaligubaanjib' nuu ni, ka be ni ti di o saria yeli ni be kum' o, ka zanj o ti ben pa Yehudianima.

34Ka be ti mal' o ansarisi ka fiyb' o, ka tuhi nintori vie o ka naanyi ku o; amaa di daba ata dali o ni ti neei kum ni."

Jeemsi mini Jon suhu ni bori sheli

(Matiu 20.20-28)

35Ka Jeemsi mini Jon, Zebidii bihi la, daa ka Yisa sanna ti yel' o, "Karimba, ti di bori ni a niq ti la ti ni bori shem nj."

36Ka o bohi ba, "Bo ka yi lee bori ni n niq tin ya?"

37Ka be yel' o, "Che ka ti ni yino ti 3in' a nudirigu polo, ka yino mi 3in' a nuzaa polo a nam 3iishee."

38 Ka Yisa yeli ba, "Yi 3i yi ni suhiri sheli maa. Yi ni ti tooi nyu binnyur' sheli din be m pipia la ni ka n yen nyu la? Ka tooi deei baptaizibu sheli be ni ti yen baptaizi ma la?"

39Ka be yel' o, "Ti ni tooi." Ka Yisa yeli ba, "Yelmanli, yi ni ti nyu binnyur' sheli din be m pipia maa ni, ka ti deei baptaizibu sheli be ni ti yen baptaizi ma maa;

40amaa n nudirigu mini n nuzaa polo 3inibu maa, din' pala man' tibu, amaa Naawuni ni mal' li zali ninvuy' sheba n-ni ti 3in' nimaani."

41Ka o nyaandoliba pia la daa wum lala ka je suli niq Jeemsi mini Jon.

42Ka Yisa daa boli ba na nti yeli ba, "Yi mi ni zulya kam zyulaannim' kuuni be nam, ka woyira mi wuhiri tarimba be kpien ni ny'e shem;

⁴³ amaa di ku niŋ lala yinim' sani. Dinzuŋu ɻun bɔri ni o nyɛ wɔyirili yi ni, ɻun' zaŋm' omaŋ' lee yi zaa ha bia;

⁴⁴ ka ɻun mi bɔri ni o gari yi zaa, ɻun' zaŋm' omaŋ' lee yi zaa ha dabili.

⁴⁵ Dama Daadam Bia gba bi kamina ni o ti ɣiya ka niriba tumdi tir' o; amaa ni ɻun' lee ti tumdi tiri ba, ka zaŋ o nyevili pa talima niriba pam nyeviya zuŋu."

Yisa tibi Baatimius

(Matiu 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yisa min' o nyaandoliba daa ti paai J̄eriko, ka bɛ mini salo pam daa ti yiri J̄eriko maa, ka Timius bia Baatimius ɻun daa nyɛ zoma, ka nyɛ barimaana ɣi sokpaŋa.

⁴⁷ O ni daa ti wum ni Yisa Nazaret nira n-gariti maa ka o dii gbaai kuhiri yera, "Yisa, nyin' ɻun nyɛ Naa Dauda yaanja ɣɔ, zom' ma nambɔyū!"

⁴⁸ Ka niriba pam tah' o zuŋu ni o foma; amaa ka o maan kuhi pam yeli, "Nyin' ɻun nyɛ Naa Dauda yaanja ɣɔ, zom' ma nambɔyū!"

⁴⁹ Ka Yisa daa kpalm zani, ka yeli ni bɛ bolim' o na. Ka bɛ daa bol' zom' maa ka yel' o, "Chɛ ka a suhu kpɛma! Yiyisima, o boon' a."

⁵⁰ Ka o pirig' o chinchini sɔŋ, ka vaai yiŋisi chan Yisa sani.

⁵¹ Ka Yisa ti bɔh' o, "Bɔ ka a lee bɔri ni n niŋ ti a?" Ka zom' maa yel' o, "Karimba, m bɔri ni a neela n nina ɣɔ ti ma.

⁵² Ka Yisa yel' o, "To, cham' a chandi! A yɛda niŋbu n-neeg' a nina maa." Ka o nina maa daa dii neei, ka o doli Yisa chana.

Maak 11

Yisa J̄erusalɛm kpɛbu

(Matiu 21.1-11; Luk 19.28-40; J̄on 12.12-19)

¹ Yisa min' o nyaandoliba ni daa ti paai Bɛtifeji mini Bɛtani, Olivi Tihi Zoli din miri J̄erusalɛm la gbini, ka o tim o nyaandoliba ayi

² n-yeli ba, "Chamiya tiŋkpan' shɛli din be yi tooni ɣɔ ha; yi yi ti paai ni, yi ni nya bun' so bɛ ni na ɣi m-ba ka o loya ka yi lɔrig' o na.

³ Ka so yi bɔhi ya ni bɔzuyu ka yi lɔrig' o, yin' yelimiy' o ni yi Duuma m-bɔr' o, amaa ni o ni lan zaŋ o labisina pumpɔŋɔ."

⁴ Ka bɛ daa chan nti shiri nya ka bun' maa lo so yiŋ' samban' ni sokpaŋa, ka bɛ lɔrig' o.

⁵ Ka ninvuy' shɛb' bɛn daa ɣe nimaani bɔhi ba, "Bɔzuyu ka yi lɔrigiri bun' maa?"

⁶ Ka bɛ yeli ba Yisa ni di yeli ba shɛm la, ka bɛ chɛ ka bɛ zaŋ o chan.

⁷ Ka bɛ daa zaŋ bun' maa tahi Yisa sanna nti zaŋ bɛ binyɛra pa o yaanja zuŋu ka o ba.

8Ka niriba pam daa zaŋ bɛ binyɛra teeri sɔndi sol' ni; ka shɛb' mi ŋahiri mɔyu ni tiwula din mali vari sɔndi soli maa ni.

9 Ka bɛn be tooni mini bɛn doli nyaanja zaa kuhiri yɛra, "Payimiya Naawuni! Dun mali ti Duuma yuli kanna ŋɔ mal' alibarika!

10Ti yab' Naa Dauda nam din kanna ti Duuma yuli ni ŋɔ mal' alibarika! Payimiya Zallakudura Naa!"

11Ka Yisa daa ti paai Jérusalɛm chanj ti kpe Naawuni jɛmbu duu lihi binshɛyukam din be di ni, ka yuŋ ni daa zibira ka o min' o nyaandoliba pinaayi maa yi ni lab' Bɛtani.

Yisa yeli noli ti fiig tia

(Matiu 21.18-19)

12N-yi biɛyu ka Yisa min' o nyaandoliba daa yiŋisi Bɛtani chana, ka kum ti gbaag' o.

13Ka o nya ti' shɛli bɛ ni booni fiig tia, ka di puhi vari ʒieya ha, ka o chanj di gbini ni o ti nya o ni nya binshɛyu di zuyu di; o ni daa paai di gbini o daa bi nya binshɛyu naŋ' pahila vari kɔŋko, dama fiig tihi walibu saha daa na bi paai.

14Ka Yisa yeli tia maa, "Zuŋɔ din' tariga, so ku lan di nyin' wala hal abada." Ka o nyaandoliba daa wum o ni yeli shɛm maa.

Yisa kpe Naawuni jɛmbu duu

(Matiu 21.12-17; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

15Ka bɛ daa paai Jérusalɛm; ka Yisa chanj ti kpe Naawuni jɛmbu duu nti kariti bɛn kɔhiri mini bɛn dari nɛma Naawuni jɛmbu duu maa ni, ka daari layitayiriba teebuya mini ŋmaŋkɔhiriba kuyisi luhira;

16ka daa bi lan sayi ni so ʒi binshɛyu gari kpe Naawuni jɛmbu duu maa ni.

17Ka o daa sayisi ba yeli, "Di sabiya, 'Man' Naawuni duu ni boonila zulyi kam wunsuhigu duu. Amaa yinim' zaŋ li leela ŋmenditoya duu!'"

18Ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdiba daa wum lala ka bɔri so' shɛli bɛ ni yɛn doli ku o, amaa ka daa lee zɔr' o, dama o wuhibu maa daa gari salo maa pam.

19Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ, ka Yisa min' o nyaandoliba yiŋisi tiŋ' maa ni.

Fiig tia kuubu yɛla

(Matiu 21.20-22)

20N-daa yi biɛyu ka Yisa min' o nyaandoliba maa garita n-nya ka fiig tia la kuumi zaa nti tabili di tiŋ' wula.

21Ka Pita teei ka yeli Yisa, "N Duuma, nyam' fiig ti' shɛli a ni sa yeli noli ti la ni kuui zaa shɛm!"

22Ka Yisa yeli ba, "Niŋmiya Naawuni yɛda!"

²³ Yelmanjli ka n yeri ya, ḥunkam yeli zoli ḥo, ‘Yiyisim’ a dooshee ḥo nti lu teeku ni ha,’ ka bi biéhim o suhu ni, amaa ka niŋ yeda ni o ni yeli shem maa ni niŋ pali, o ni nya ka di shiri niŋ lala.

²⁴ Dinzuŷu ka n yeri ya ni yi yi kul bori binshayukam ka suhi Naawuni, yin’ niŋmiya yeda ni yi ni nya li, ka yi shiri ni nya li.

²⁵ Ka yi yi suhiri Naawuni ka taali be yi mini yi tab’ sunsuuni, yin’ cheliya paŋ taba din ni che ka yi Ba Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo gba che yi taali paŋ ya.

[²⁶ Dama yi yi bi cheri yi tab’ taali paŋdi ba, yi Ba Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo gba ku che yi taali paŋ ya.”]

Bε bɔhi Yisa o ni nya o yiko sheli polo

(Matiu 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Ka Yisa min’ o nyaandoliba daa lan lab’ Jérusalém. Ka o daa ti be Naawuni jembu duu puuni chani ginda, ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdiba ni tiŋ’ maa ni kpamba ka o sanna

²⁸ ti bɔh’ o, “Dun’ yiko ni ka a lee tumdi dimbɔŋɔnima bee ḥuni n-lee ti a yiko ni a niŋdi lala?”

²⁹ Ka Yisa garigi yeli ba, “N gba ni bɔhi ya bɔhigu, ka yi yi garigi m bɔhigu maa, m mi ni yeli ya yiko sheli n ni mali niŋdi dimbɔŋɔnim’ zaa maa ni yi shel’ na.”

³⁰ “Jɔn Baptazira baptazibu la, Naawuni n-daa lee zal’ li bee ninsalinima? Yelmaniya ma!”

³¹ Ka bε daa niŋ tab’ saawara yeli, “Ti yi yeli ni Naawuni n-daa zal’ li, o ni bɔhi ti ni ka bɔ n-niŋ ka ti daa bi niŋ o yeda?

³² “Ka ti ni tooi yeli ni ninsalinima n-daa zal’ li?” Bε daa zɔrila niriba, dama sokam zaa daa sayiya ni Jɔn Baptazira nyela anab’ manjli.

³³ Di saha ka bε garigi yeli Yisa, “Ti bi mi.” Ka Yisa yeli ba, “Dindina n gba ku yeli ya ḥun ti ma yiko sheli n ni mali niŋdi dimbɔŋɔnim’ zaa maa.”

Maak 12

Padiriba yεla ḥahili

(Matiu 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Yisa daa piligi wuhiri niriba yεtɔy’ ḥaha puuni yera, “Do’ so n-daa sa wain tih ka sa gariche gil’ li, ka gbi bɔyili zaŋ binsheli din yεn kahindi wain tih maa wala kom zali bɔyili maa ni, ka sa gara din du pam nimaani; ka zaŋ li niŋ padiriba nuu ni ni bε lihari li hal nti kpuy’ o tih puu maa atam ti o ka deei bε yɔri, ka daa go n-chaŋ tinshee.

² Ka puu maa atam kpuyibu saha daa ti paai, ka o tim o yinbi’ so padiriba maa sani ni bε ti zaŋ o puu maa daatam sheli ti o na.

³ Ka bε daa gbaag’ o yinbia maa fieb’ o, ka kar’ o ka o kuli ni nuzanya.

⁴Ka o daa lan tim so, ka bε ti ηme n-chib' o zuyu ka dih' o vi.

⁵Ka o lan tim so yaha, ka bε daa ti ku ηuna. Ka o lan tim niriba pam pahi, ka bε ti fiεb' bε shεba, ka ku bε gba ni shεba.

⁶Ka di ti kpalimla omaŋmaŋ' biyurigu ko, ka o ti bahi tim o gba bε sani ka yεli, 'Bε ni ti ti m bia maa ηun' jilima.'

⁷Amaa ka padiriba maa daa ti yεli taba, 'O falidir' la m-boŋɔ na; chεliya ka ti ku o, ka fali maa leei ti dini.'

⁸Ka bε daa gbaag' o ku n-vu o ti bahi tihi puu maa kpaŋ' ha.

⁹Ka Yisa lan bɔhi ba, "Yi tεhiya ni wula ka tihi puu maa lana lee yεn niŋ? O ni kana nti ku padiriba maa ka zaŋ o tihi puu maa niŋ padir' shεb' nuu ni."

¹⁰Ka lan bɔhi ba, "Yi na bi karim di ni sabi Naawuni Kundi ni luy' shεli shεm la yεla? Di sabiya: 'Kuy' shεli tammeriba ni zayisi la n-yipa leei kuy' gahindili.

¹¹ Ti Duuma niŋsim m-bala, ka di mali ti alahiziba.' "

¹²Ka Yisa ni daa ηahi ninvuy' shεb' ηahili ηɔ bɔri ni bε gbaag' o, dama bε daa banja ni bεna ka o ηahi ηahili maa dalim, amaa ka daa lee zɔri salo maa ka chε o ka chanj.

Farigu yɔbu

(Matiu 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³Ka bε daa tim Farisiinim' mini Naa Hεrɔd nyaanzaanib' shεb' Yisa sani ni bε ti puysi gbaag' o o yεtɔya ni.

¹⁴Ka bε daa chanj ti yεl' o, "Karimba, ti mi ni a nyεla yεlimaŋyεra, ka bi zɔri sal' kam nini, dama a bi zɔri niriba nini bε ni ʒe zaashe' shεŋa ni zuyu, amaa ka wuhiri Naawuni soli ni yεlimaŋli. Di luhiya ni ti yo farigu Naa Siiza sani bee di bi luhi?

¹⁵Ti yom' li bee ti di yo?" Amaa ka Yisa banj bε bilikɔyintali maa ka bɔhi ba, "Bɔ niŋ ka yi zahindi ma? Zaŋmiya layifu na ka n nya."

¹⁶Ka bε zaŋ li na; ka o bɔhi ba, "Dun' daanfooni mini sabbu n-lee be di ni ηɔ?" Ka bε yεl' o, "Naa Siiza dini."

¹⁷Ka Yisa yεli ba, "Dinzuju Naa Siiza ni su shεli, yin' zaŋmiya li ti o; ka Naawuni mi ni su shεli, yin' zaŋmiya li ti ηun' Naawuni." Ka o yεligu maa daa gari ba pam.

Kum ni neebu yεla

(Matiu 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Ka Sadusiinim' bεn daa yεri ni kum ni neebu kani la daa ka Yisa sanna ti bɔh' o,

¹⁹ "Karimba, Anabi Musa daa sab' zali ni so biεli yi kpuyi paya ka na bi zaŋ o dɔy' bia ka kpi ka chε o, o tizo ηun' kpuyim' o pakoli maa dɔy' bihi ti o biεli maa.

²⁰To, mapuuni bih' ayopoin n-daa be, ka bikpem' sani ti kpuyi paya, ka bi zaŋ o dɔy' bia ka kpi.

²¹Ka ɲun pa o zuyu kpuy' o pakoli maa, ka gba bi zaŋ o dɔy' bia ka kpi; ka ɲun pah' ata gba lala;

²²ka bε mabih' ayopoin maa zaa daa kpuy' o, ka bi zaŋ o dɔy' bihi ka kpi; di nyaanja ka pay' maa gba daa kpi.

²³Dinzuyü kum ni neebu dali, ɲun' paya n-lee ni ti nyε o? Dama bε niriba ayopoin maa zaa daa kpuy' o mi."

²⁴Ka Yisa yeli ba, "Yi ʒi din be Naawuni Kundi ni, ka bi lan mi Naawuni yiko gba. Lala zuyu ka yi chirim maa.

²⁵Niriba yi ti neei kum ni, bε bi lan yεn kpuyiri payiba bee n-zaŋdi bε bipuyinsi tiri dɔbba; bε ti kul yεn bemi kaman malaikanim' bεn be alizanda ni la.

²⁶Ka di yi nyela kpiimba kum ni neebu yεla, yi na bi karim Anabi Musa ni daa sabi Naawuni ni daa tɔyis' o yεtɔya tutuyu ni yeli shεm la yεla? O ni daa yeli shεm m-bɔŋɔ: 'Mani n-nyε Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni.'

²⁷Naawuni pala kpiimba Naawuni, amaa o nyela nyεviyanim' Naawuni. Yi shiri chirimya pam!"

Naawuni zaligu din nyε kpεma

(Matiu 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸Ka Naawuni zaligubaŋdiba ni yino daa kana nti wum ka Yisa garigi bεn daa ɲmer' o naŋgbankpeeni maa bɔhigu viεnyeliŋga ka bɔh' o, "Naawuni fukumsi zaligunim' ni, dini n-lee nyε kpεma?"

²⁹Ka Yisa yεl' o, "Fukumsi zaligunim' zaa ni, din nyε kpεma nyela, Izraelnima, wummiya! Ti Duuma Naawuni nyela Duuma yino.

³⁰Yum' a Duuma Naawuni ni a suhu zaa min' a shia zaa ni a tεha zaa ni a kpiɔŋ tariga.

³¹Ka din pa di zuyu mi nyela, Yum' a ʒiʒiinikpee kaman amanjan' la. Ka fukumsi zaligu shεl' lan kani kpεm' gari dimbɔŋɔnim'a.

³²Ka Naawuni zaligubaŋda maa yεl' o, "Karimba, achiika! A yεli yεlimanjli; dama Naawuni yino n-shiri beni, ka Naawuni so lan kani pah' o zuyu.

³³Ka nir' yi yuri Naawuni ni o suhu zaa min' o tεha zaa ni o kpiɔŋ tariga, ka yur' o ʒiʒiinikpee kaman omaŋjan' la, di gari sara malibu balibu kam."

³⁴Yisa ni daa nya ka o garig' o yεm garigibu maa ka o yεl' o, "A mini Naawuni nam bi wɔy' ni taba." Di nyaanja ka so daa bi lan buyisi ni o bɔhi Yisa bɔhigu shεli yaha.

Masia ɲun nyε Naa Dauda yaanja

(Matiu 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵Yisa daa ti be Naawuni jembu duu wuhiri niriba ka daa ti bohi ba, "Wula ka Naawuni zalogubañdiba lee ni tooi yeli ni Masia nyela Naa Dauda yaanja?

³⁶Dama Naawuni Shia Kasi yiko ni Naa Dauda mañmañ' daa yeliya: 'Ti Duuma yeli n Duuma: Ʒinimi n nudirigu polo hal ka n ti nyaŋ a dimnima ti a ka a du ntam bε zuyu.'

³⁷Ka Naa Dauda mañmañ' yi daa bol' o o Duuma, di chan wula ka o ni lan nyen' Naa Dauda yaanja?"

Yisa to m-piligi zalogubañdiba bilikɔnsi tuma

(Matiu 23.1-12; Luk 20.45-47)

Ka Yisa yeligu maa daa paligi salo maa suhuri pam.

³⁸Ka o yeli ba o wuhibu maa ni, "Miriya Naawuni zalogubañdib' bεn yuri binyer' wɔyila yeri gora, ka lan yuri ni niriba puhiri ba dahi ni la,

³⁹ka yuri Ʒiishe' viela ni Ʒinibu bε jembu duri ni, ka yuri jilima Ʒiishɛhi Ʒinibu bε churi puhibu ni,

⁴⁰ka lan fari pakoya yinsi, ka suhiri Naawuni yuuri ni niriba tεhi ni bε nyela ninvuy' suma la. Bεmbɔŋɔnim' ni ti nya tibidarigibo pam!"

Pakol' liyiri tɔhibu

(Luk 21.1-4)

⁴¹Ka Yisa daa ti Ʒini Naawuni jembu duu miri bε liyiri tɔhibu shee n-yuuni niriba ni tɔhiri liyiri shem; ka bundaannim' tɔhiri pampam.

⁴²Ka pako' faralaan' so daa kana nti tɔhila pihinu diba ayi din nyε kɔbo.

⁴³Ka o bol' o nyaandoliba na ti yeli ba, "Yεlimaŋli ka n yeri ya, pako' faralan' ηɔ tɔhiya gari bεnkam zaa tɔhi liyiri maa;

⁴⁴dama bεn' zaa piila bε bun' ni na ti tɔhi, amaa pakoli ηɔ ηun' zaŋla o duu ni o yin' zaa na ti tɔhi."

Maak 13

Yisa yeli Naawuni jembu duu wurimbu yεla

(Matiu 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹Yisa ni daa yi Naawuni jembu duu maa ni na ka o nyaandoliba ni yino yεl' o, "Karimba, nyam' kuya ηɔ mini duri ηɔ ni viel' shem!"

²Ka Yisa bɔh' o, "A nya du' kara ηɔ zaa bebo? Di zaa ni ti wurim hal ka di kuy' yini gba ti ku lan pa di kpee zuyu."

Wahala mini nahiŋgu

(Matiu 24.3-14; Luk 21.7-19)

³Ka Yisa daa ti Ʒi Olivi Tihi Zoli zuyu tuhi Naawuni jembu duu, ka Pita mini Jeemsi ni Jɔn ni Anduru bɔh' o ashilɔni,

⁴“Ti Duuma, bɔ̄ saha ka dimbɔ̄ŋɔnim’ zaa ti yɛn niŋ, ka shihir’ bɔ̄ nti yɛn wuhi dimbɔ̄ŋɔnim’ zaa niŋbu saha? Ti bɔri ni a yel’ ti.”

⁵Ka Yisa daa piligi yeri ba, “Miriya ka yi ti chε ka so birigi ya;

⁶dama niriba pam ni ti zaŋ n yuli kana ti yera, ‘Mani n-nyɛ Masia! Mani n-nyɛ Masia!’ Ka bɛ ni ti birigi niriba pam.

⁷Ka yi yi ti wum ni bɛ tuhiri tɔbu, ka wumdi ŋumaŋuma ni tɔb’ shεŋa na yɛn tuhi, yin’ di chεliya ka yi suhiri zɔhira; dama faashee dimbɔ̄ŋɔnim’ zaa bahi niŋ, amaa di ti bi yɛn wuhi ni dunia yiŋisibу saha paami maa.

⁸Dama zuliya kam ni ti tuhiri taba, ka tingbana zuyulaannim’ ti yiŋisi tuhiri taba; ka tingbani ti damdi bɔb’ shεŋa polo, ka kum ti luri pam; amaa dimbɔ̄ŋɔnim’ zaa ti yɛn bemi kaman payipuulan’ wolisibу piligu bierim la.

⁹Amaa miriya! Bɛ ni ti gbahi ya tahi ʒiishεhi, ka fiεbi ya Yεhudianim’ jεmbu duri ni, ka zaŋ ya tahi gomnanim’ mini nazuyuri tooni n zuyu, ka yi ti niŋ n shεhiranim’ bɛ sani.

¹⁰Amaa di niŋ kamaata ni lahibal’ suŋ ŋɔ waazu yihi ti zuliya kam pɔi.

¹¹Dinzuyu bɛ yi ti gbahi ya tahi saria karibu shee, yin’ di chεliya ka yi suhuri zɔhiri yi ni ti yɛn yeli shεm zuyu, amaa ti kul yεlimiyala yεtɔy’ shεli din be yi suhuri ni di saha maa, dama pa yimaŋmaŋ’ yεtɔya nti yɛn nyɛ li, amaa di yɛn nyela Naawuni Shia Kasi dini.

¹²Di saha nir’ ni ti yi o mabia nyaŋa n-chε ka bɛ ku o; ka doo ni ti yi o bia nyaŋa n-chε ka bɛ ku o, ka bihi gba ti zayisi bɛ banim’ mini bɛ manima, ka zaŋ ba puhi kubu.

¹³Ka sokam ni ti jɛn ya n yuli zuyu. Amaa ŋunkam ti niŋ suhukpeeni hal ni wahala ŋɔ bahigu ni ti tiligi.”

Azaaba din ti yɛn kana

(Matiu 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ Yisa daa lan yeli ba, “Ka yi yi ti nya ka yεlibie’ shεli din chihira ʒe di ni bi simdi ni di ʒe luŋ’ shεli polo, ŋunkam ti karim sabbu ŋɔ, ŋun’ baŋmi di ni wuhi shεm! Di saha maa bɛn ti be Judia, bɛn’ zom’ ti du zoya.

¹⁵Ka ŋunkam ti be dufahirili zuyu, ŋun’ di lan siyina ni o ti kpe o duu kah’ o nɛma.

¹⁶Ka so yi ti be puu ni, ŋun’ di lan kuli yiŋa ni o ti zaŋ o binyεrigu.

¹⁷Di saha payipuhinim’ mini bilierinim’ yεla ni ti mali nambɔyu pam!

¹⁸Dinzuyu suhimiya Naawuni ka o chε ka yεla ŋɔ ti ku niŋ tu kikaa saha;

¹⁹dama Naawuni ni nam dunia ŋɔ hal ni zuŋɔ ka ti nin’ na bi nya wahala shεŋa zaa ni ti beni, ka di tatabo mi ku lan niŋ.

20Ti Duuma yi di bi filim di dabisa maa, so naan ti ku tiligi; amaa o ninvuy' gahinda bən nyε o ni pii shεb' la zuyu, o filim di dabisa maa.

21Di saha maa so yi ti yεli ya ni Masia be kpe bee kpe ha, yin' di niŋya li yεda.

22Dama Masia ʒirinim' mini anab' ʒirinim' ni ti yi palo wuhiri shihira ka tumd' alahiziba tumtumsa ni bε birigi niriba; ka hal di yi ni ti nani, bε ni birigi Naawuni ninvuy' gahinda la gba.

23Amaa yinim' ti miriya! Dinzuyu ka n daŋ yεri ya dimbəŋɔnim' zaa ka di saha na bi paai maa.

Daadam Bia labbuna

(Matiu 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 Yisa daa yεliya, "Amaa dabisa din ti yεn doli wahala ɳɔ nyaanja saha, wuntan' ni ti zibigi, ka goli ti ku lan piela,

25 ka yiko din gbib' zuγusaa ni ti dam, ka saŋmarisi yi zuγusaa luna.

26 Di saha maa ka bε ni ti nya Daadam Bia ka o be sagbana ni kanna ni yiko pam mini jilima.

27Ka o ni ti tim malaikanima ka bε chanj ti laγim o ninvuy' gahinda bən be dunia ɳɔ ni luγ' shεlikam zaa na."

Fiig tia kpahimbu

(Matiu 24.32-35; Luk 21.29-33)

28Yisa daa lan yεli, "Kpahimmiya fiig tia; Yi yi ti kul nya ka di wula puhiri va' mama, di saha yi banja ni siyili miriya.

29Lala mi n-nyε li, yi yi ti nyari ka shihira ɳɔ zaa niŋda, yin' banjmiya ni di saha miriya hal ka di ku lan yuui gba.

30Yεlimanji ka n yεri ya, dimbəŋɔnim' zaa ni niŋ ka ʒiemani ɳɔ na bi vuui.

31Zuyusaa mini dunia ɳɔ ni ti yiγisi, amaa man' yεligu ku yiγisi."

So bi mi dindali bee di saha

(Matiu 24.36-44)

32 Yisa daa lan yεli yaha, "So bi mi dindali bee di saha, hal malaikanim' bən be alizanda ni mini Naawuni Bia la gba bi mi li; faashee o Ba maa kɔŋko n-nay' mi li.

33Gbaamiya yimaŋa ka guhira, ka suhimiya Naawuni, dama yi bi mi di saha.

34Daadam Bia kandina ni ti ɳmanila do' so ɳun daa yεn go n-chanj tinshee katiŋa, ka zaŋ o yili niŋ o yiŋbihi nuu ni ka ti sokam o tuma, ka yεl' o yiligula ni o gul' o yili maa la.

35Dinzuyu di gbihiriya, dama yi bi mi yil' yidan' ni ti yεn kuna saha shεli, amii zaawuni bee yuntisuyu bee nolɔyu kukoli bee biεy' asiba;

³⁶dama yi yi gbihira, o ni ti paana libigi ya.

³⁷N ni yeri ya shem jo, sokam zaa ka n yera, Di gbihiriya!"

Maak 14

Yisa kubu nia lobu

(Matiu 26.1-5; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Di ni daa ti kpalim daba ayi ni be puhi Yayigari Chuyu, be ni lan booni sheli Boroboro din ka Dabindi Chuju la, ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaandiba daa bori so' sheli be ni yen doli soy' gbaai Yisa ku o;

²ka daa lee yeli, "Ti di niij li chuyu maa dali, dama di pa sheli ka niriba ti taai dun o gbaabu maa zuyu."

Pay' so niij tulaale je Yisa

(Matiu 26.6-13; Jon 12.1-8)

³ Yisa daa ti be Betani Saimon jnun daa ny'e kognlan' la yinja n-ziya diri bindirigu, ka pay' so daa zanj luyulu' vielli din pali tulaale alali ka Yisa sanna ti yoo' li kpaai niij o zuyu ni. Be ni booni ti' sheli naad la ka be daa zanj mali tulaale maa, ka di mali shaara pam.

⁴Ka di daa ku ninvug' sheb' suli pam ka be yeri be suhuri ni, "Bozuyu ka pay' jo sayim tulaale jo lala?

⁵Dama tulaale jo naan tooi kohi gari tumtumda yuun' muni tuma yori ka be zanj li ti nandaamba." Ka be daa jumdi be kparima ni niendi pay' maa.

⁶Di saha ka Yisa daa yeli ba, "Cheliya pay' jo baalim! Bo n-niij ka yi kayil' o lala? Tuun' suj ka o tum ma maa.

⁷ Dama nandaamba kul ni be yi sani sahakam, ka yi yi bori ba din vieli nijsbu, yi ni tooi niij ba saha shelikam; amaa man' kul ku be yi sani sahakam.

⁸Pay' jo niij ma o kpiogn tariga, dama o zanj tulaale jo niij ma n-gula n soyibu.

⁹Yelimanli ka n yeri ya, be yi ti yih lahibal' suj jo waazu dunia jo ni luy' shelikam zaa, be ni yeli pay' jo ni tum tuun' sheli jo teer' o yela."

Judas sayiya ni o ni yi Yisa nyaanja

(Matiu 26.14-16; Luk 23.3-6)

¹⁰Di saha maa ka Yisa nyaandoliba pinaayi la ni yino jnun yuli daa booni Judas Isikariot la daa chanj maligumaaniba kpamba sani ni o ti yi Yisa nyaanja che ka be gbaag' o.

¹¹Be ni daa wum Judas ni yeli shem maa, ka di niij ba nyayisim pam, ka be lo o alikauli ni be ni ti o liyiri. Ka o daa piligi bori so' sheli o ni yen doli yi Yisa nyaanja che ka be gbaag' o.

Yayigari Chuyu puhibu

(Matiu 26.17-25; Luk 22.7-14; Jon 13.21-30)

¹²Ka Bɔrɔbɔrɔ din ka Dabindi Chuyu la piligu dali daa ti paai, bɛ ni daa yi kɔrigiri Yayigari Chuyu piebihi dahin shɛl' la, ka Yisa nyaandoliba bɔh' o, "Ya polo ka a lee bɔri ni ti mali ɔjishee ti a ka a puhi Yayigari Chuyu ŋɔ?"

¹³Ka o daa tim o nyaandoliba ayi n-yeli ba, "Chamiya fɔŋ ni; yi yi ti chirigi do' so sol' ni ka o ɔiri koyuli, yin' doliy' o.

¹⁴O yi ti kpe yil' shɛli, yin' yelimiya yili maa yidana ni yi karimba n-tim ya na ni yi ti bɔh' o ni du' din' ni ka o min' o nyaandoliba lee yɛn ɔini puhi Yayigari Chuyu ŋɔ ka di di bindirigu?

¹⁵O ni ti wuhi ya jirambisa du' kar' shɛli bɛ ni pun malimali binshɛyukam zali, ka yi mali chuyu maa shili nimaani gul' ti."

¹⁶Ka o nyaandoliba maa daa chan fɔŋ maa ni nti shiri nya Yisa ni yeli ba shɛm maa zaa, ka mali Yayigari Chuyu maa bindirigu dibu shili.

¹⁷Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka Yisa min' o nyaandoliba pinaayi maa layimna.

¹⁸Bɛ ni daa ti ɔini n-diribidi diri bindirigu maa ka Yisa yeli ba, "Yelimanjli ka n yeri ya, m mini yinim' bɛn layim diri ŋɔ ni yino ni yi n nyaanja."

¹⁹Ka di daa niŋ ba suhugarigu, ka bɛ gbaag' o bɔhibu yinoyino, "Mani? Mani?"

²⁰Ka Yisa yeli ba, "Di nyela m mini yi pinaayi ŋɔ ni yino ŋun layim mali bɔrɔbɔrɔ suyiri ɔieri la' yin' ni ŋɔ.

²¹Dama di ni niŋ Daadam Bia kaman di ni sab' o yela shɛm la; amaa mbusim be ŋun ti yɛn yi Daadam Bia nyaanja maa zuyu! Hal bɛ yi di daa bi dɔy' o gba, di naan so o zuyu."

Ti Duuma Bindirigu dibu gbinni

(Matiu 26.26-30; Luk 22.14-20)

²²Yisa min' o nyaandoliba maa ni daa ɔiya diri bindirigu maa ka o zaŋ bɔrɔbɔrɔ niŋ alibarika niŋ di ni, ka ɔmahinj mahi li zaŋ ti ba ka yeli, "N niŋgbuŋ m-bala; zaŋmiya li ŋubi."

²³Ka lan zaŋ wain pipia n-niŋ alibarika niŋ di ni, ka zaŋ li ti ba ka bɛ zaa nyu.

²⁴Ka o yeli ba, "Dimbɔŋɔ nyela Naawuni daalikauli pal' shɛli o ni lo n ɔim ni. Dina n-nye n ɔi' shɛli din ti yɛn yi n niŋgbuŋ ni niriba pam zuyu.

²⁵Yelimanjli ka n yeri ya, n ku lan nyu tiwala kom ŋɔ nayila dahin' shɛli ka n ni ti nyu di zay' palli Naawuni nam ni."

²⁶Ka bɛ daa yili Naawuni payibu yilli naai, ka naanyi yi n-chan Olivi Tihi Zoli zuyu.

Yisa wuhi Pita ni yɛn chihi ni o bi mi ŋun' Yisa shɛm

(Matiu 26.31-35; Luk 22.31-34; J̄n 13.36-38)

²⁷Ka Yisa daa yeli ba, "Yi zaa ni ti zo ka chɛ ma, dama di sabiya ni Naawuni yeliya, 'N ni ku piegula, ka pieri wurim.'

²⁸Amaa n yi ti neei kum ni, n ni dan yi tooni chan Galili.”

²⁹Ka Pita yel' o, “Hal sokam zaa yi ni zo ka che a, man' kul ku zo ka che a.”

³⁰Ka Yisa yel' o, “Yelimanli ka n yer' a, zujo yun jo a ni ti chihi siyimsiyim buta ni a bi mi ma, ka noloju na bi kum buyi.”

³¹Ka Pita lan yel' o ni nimmoo, “Hal be yi ni ku m min' a gba, n ku chihi ni m bi mi a.” Ka Yisa nyaandoliba maa zaa daa yel' lala.

Yisa be Getsemani suhiri Naawuni

(Matiu 26.36-46; Luk 22.39-46)

³²Ka Yisa min' o nyaandoliba daa chan luy' sheli din yuli booni Getsemani la ka o ti yeli ba, “Jinimiya kpe ka n chan ti suhi Naawuni.”

³³Ka o daa zañ Pita mini Jeemsi ni Jon pah' omañ' zuyu, ka suhugarigu mini suhusayingu daa gbaag' o pam

³⁴ka o yeli ba, “N suhu sayimya pam, hal di jmanila n yen kpimi. Yinim' kpalimmiya kpe guhima!”

³⁵Ka o daa tirisi tooni biela ha nti teei don' o pul' zuyu suhiri Naawuni ni di yi ni nani, saha jo din' miligim' o zuyu.

³⁶Ka yera, “M Ba, m Ba, binsheyukam nand' a sani. Vuum' pipia jo ka che ma; amaa che ka a yubu niñ, pa n dini.”

³⁷Ka o daa ti lab' o nyaandoliba maa sanna nti nya ka be gbihirimi ka o bohi Pita, “Saimon, yi gbihirimi? Yi ku tooi gali gom biela n zuyu?”

³⁸Yirigimiya yimañ' zuyu, ka suhimiya Naawuni ni yi di ti lu zahimbu puuni, yi suhuri din' bora, amaa ka yi niñgbuna lee ka yaa.”

³⁹Ka Yisa daa lan labi nti suhiri Naawuni n-kul yerila yetoy' yini maa o suhigu maa ni.

⁴⁰Ka o daa ti lan labina nya ka o nyaandoliba maa lan gbihirimi, dama gom n-daa wum ba pam, ka be daa bi mi be ni yen yel' o shem.

⁴¹Ka Yisa daa ti lan lab' be sanna pahi buta m-bohi ba, “Yinima na kul gbihirimi ka vuhibi jelinsi? Di say' lala, saha maa paaya; so pun yi Daadam Bia nyaanja ka zañ o niñ alahichinim' nuu ni.

⁴²Yigisimiya ka ti chan; nyamiya, jñun yi n nyaanja maa paana.”

Yisa gbaabu

(Matiu 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³Yisa ni daa kul yeri maa, o noli daa na bi lu tiña, ka o nyaandoliba pinaayi la ni yino jñun yuli daa booni Judas la m-pahi maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubañdiba ni tin' maa ni kpamba ni daa tim salo pam sheba ka be nyayiri takobiri ka gbib' kpahi la dii paana.

44Ka Judas ḥun daa yi Yisa nyaanja maa daa pun wuhi ba shihi' sheli yeli, "N yi ti kul puhi so ka moyis' o kpariŋ, ḥuna m-balā; yin' gbaamiy' o zaŋ o chanj."

45Judas ni daa ti paana o dii shiri chanjmi ti zani Yisa tooni ka yeli, "Karimba! Ka moyis' o kpariŋ."

46Ka bε daa dii gbaai Yisa.

47Ka bεn daa ʒe Yisa sani maa ni yino ḥoog' o takobi che sheligi maligumaaniba zuylan' dabili tibili bahi.

48Ka Yisa bohi ba, "Mani ka yi nyayi takobiri ka gbib' kpahi kana ni yi ti gbaai kaman ḥmenditoli n-nye ma maa?

49M mini ya n-yi be Naawuni jembu duu dabisili kam ka n wuhiri ya, ka yi bi gbaai ma. Amaa dimboŋɔ niŋmi ni Naawuni Kundi yeligu la niŋ pali."

50Ka o nyaandoliba maa zaa daa zo ka che o.

51Ka nachimbil' so daa gob' chinchin' pielli koŋko doli Yisa, ka bε daa yεn gbaag' o gba,

52ka nachimbil' maa fuy' o chinchini maa bahi, ka guui ni nyɔfindili.

Yisa zani jitɔriba tooni

(Matiu 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; J̄on 18.12-24)

53Ka bε daa zaŋ Yisa tahi maligumaaniba zuylan' yinja. Ka maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba ni Naawuni zaligubaŋdib' zaa daa layimna.

54Ka Pita daa puysiri doli Yisa nyaanja m-mali ti paai maligumaaniba zuylan' maa yin' dundɔŋ ni nti ʒi yili maa ni dunɔguliba sani wuysiri buyim.

55Ka maligumaaniba mini bε jintɔriba zaa daa bɔri daliri sheli din ni che ka bε tɔyisi luhi Yisa ka ku o, amaa ka daa lee bi nya di daliri.

56Niriba pam daa di o shɛhira kpɛma, amaa ka bε shɛhira maa daa lee bi doli taba.

57Ka shɛb' daa yiŋsi zani dir' o shɛhira kpɛma yεra,

58"Ti daa wumya ka o yeli ni o ni wurim bε ni daa zaŋ nuhi me Naawuni jembu du' shel' la, ka me din pa nuhi mɛbu zali daba ata sunsuuni.

59Amaa ka bε shɛhira maa zaa daa kul bi bahi doli taba.

60Ka maligumaaniba zuylan' maa daa yiŋsi zani salo maa sunsuuni m-bohi Yisa, "A ka noli din ni garigi? Shɛhira bɔ ka bε lee dir' a ḥɔ?"

61Amaa ka Yisa shini ka bi garigi sheli. Ka maligumaaniba zuylan' maa lan bɔh' o, "Nyini n-nye Masia ḥun nyε Naawuni Alibarikalan' Bia la?"

62Ka Yisa garigi yεl' o, lin, lala n-nye ma; ka yi ni ti nya Daadam Bia ka o ʒila Kpiŋlan' Naa nudirigu polo m-be sagbana ni kanna."

⁶³Ka maligumaaniba zuyulan' maa darigi cheeg' omañmanj' binyerigu ka yeli, "Bo ka ti lan bori shéhiranim' ni ti niñ yaha?"

⁶⁴Yi zaa wum o ni mɔri Naawuni shem. Yi lee zahimla wula?" Ka sokam yeli, "O simdila kubu!"

⁶⁵Di saha ka shéb' dii tuhiri nintori vier' o, ka pɔb' o nina ka ñmer' o ka yera, "Wuhim' ti a daanabitali ni nyε shem." Ka ben daa guli Yisa maa gba ñmer' o.

Pita chihibu yela

(Matiu 26.69-75; Luk 22.54-62; J̄n 18.15-18, 25-27)

⁶⁶Di saha Pita daa ʒila maligumaaniba zuyulana Kaifas yiñ' maa dundɔŋ ni, ka maligumaaniba zuyulan' yiñ' bipuyin' so ti kana

⁶⁷nya ka Pita ʒiya wuyisiri buyim, ka o lih' o ka yeli, "A gba yi bela Yisa Nazaret doo ñɔ sani."

⁶⁸Ka Pita chihi yeli, "Man' bi mi bee m-baŋ a ni yeli shem maa gbinni." Ka zo n-yi nti ʒe dunol' ni, ka nolɔyú dii kum.

⁶⁹Ka bipuyinga maa daa ti lan nya o ka yeli ben ʒe nimaani maa, "Doo ñɔ gba nyela be ni yino."

⁷⁰Ka Pita lan chihi yaha. Ka di daa bi tooi biela, ka ben ʒe nimaani maa yeli Pita, "A shiri nyela be ni yino, dama a nyela Galili tiŋbia."

⁷¹Ka Pita dii gbaai kari ka pɔri pɔri yera, "Hal man' bi mi do' so yi ni yeri maa gba."

⁷²Di saha ka nolɔyú dii kum pahi buyi, ka Pita teei Yisa ni daa yel' o ni nolɔyú ti yεn kum buyi o ni chihi siyimsiyim buta ni o bi mi ñun' Yisa la yela. Ka di daa niñ Pita suhugarigu ka o kum pam.

Maak 15

Yisa zani Gomna Pailet tooni

(Matiu 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; J̄n 18.28-38)

¹Biεyu ni daa ti neerina ka maligumaaniba kpamba mini tiñ' maa ni kpamba ni Naawuni zaligubañdiba ni be jintɔribा zaa daa to jina naai noli, ka lo Yisa mihi zañ o tahi Gomna Pailet sani.

²Ka Gomna Pailet daa ti boh' o, "A shiri nyela Yεhudianim' naa?" Ka Yisa garigi yel' o, "A ni yeli shem maa n-nyε li."

³Ka maligumaaniba kpamba maa daa fiyis' o pam;

⁴ka Gomna Pailet lan boh' o yaha, "A ka noli din ni garigi? A bi wum be ni fiyisir' a shem maa?"

⁵Amaa ka Yisa kul shini; ka di daa gari Gomna Pailet pam.

Bε bahi noli ni bε kum' Yisa

(Matiu 27.15-26; Luk 23.13-25; Jōn 18.39—19.16)

6Yayigari Chuyu kam puhibu saha daa yi ti paai, Gomna Pailēt yihirila dansarika so niriba ni bɔri bahi.

7Dansarika so daa beni ka o yuli booni Barabas; o daa nyela ben daa taai dun ku nir' ni yino.

8Ka salo maa daa vu m-miri Gomna Pailēt nti yel' o ni o niŋmi ka o ni yi pun niŋdi ba shem la.

9Ka Gomna Pailēt bɔhi ba, "Yi bɔri ni n yihila Yehudianim' Naa ḥɔ bahi?"

10O daa mi ni nyuli ka maligumaaniba kpamba maa zab' Yisa zaŋ o tahi maa na.

11Amaa ka maligumaaniba kpamba maa daa dim salo maa tiba ni yeli ni bε yelim' o ni o yihimila Barabas bahi, ka pa ni Yisa.

12Ka Gomna Pailēt daa lan bɔhi ba yaha, "Ka wula ka yi lee bɔri ni n niŋ yi ni booni so Yehudianim' Naa ḥɔ?"

13Ka bε kuhi pam yel' o, "Kpahim' o tabili dapulli zuyu!"

14Ka Gomna Pailēt bɔhi ba, "Bɔzuyu? Tuumbie' bɔ ka o lee tum?' Ka bε maan mɔhi vuri pam yeli, "Kpahim' o tabili dapulli zuyu!"

15Gomna Pailēt ni daa bɔri ni o niŋ niriba maa suhu yubu zuyu ka o daa yih Barabas bahi, ka chε ka bε fiεb' Yisa, ka o naanyi zaŋ o ti ba ni bε ti kpah' o tabili dapulli zuyu.

Tɔbbihi mali Yisa ansarisi

(Matiu 27.27-31; Jōn 19.2-3)

16Ka tɔbbihi daa zaŋ Yisa kpe Gomna Pailēt yin' dundɔŋ ni nti layim bε tɔbbi' tab' zaa na.

17Ka bε daa ti zaŋ kpar' ʒieyu yel' o, ka wuy' gɔhi zuyupiligu pil' o;

18ka gbaag' o ansarisi malibu yera, "Ti puhir' a, nyin' Yehudianim' Naa!"

19Ka bε daa zaŋ kayili fiεb' o zuyu ni, ka tuhiri nintɔri vier' o, ka damdir' o tooni puhir' o.

20Bε ni daa mal' o ansarisi maa naai ka bε pirigi kpar' ʒieyu maa, ka zaŋ omaŋmaŋ' binyerigu yel' o zaŋ o char ni bε ti kpah' o tabili dapulli zuyu.

Bε kpahi Yisa tabili dapulli zuyu

(Matiu 27.32-44; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)

21 Ka Alikizanda mini Rufus ba ḥun daa nyε Sairiini nira, ka o yuli booni Saimon la daa yi tinshee garita; ka bε daa bol' o na nti muyis' o ni o ʒim' Yisa dapulli maa.

²²Ka bε daa zaŋ Yisa tahi luy' sheli din yuli booni Goligota la. Di gbinni nyεla Zuyuŋmaŋ Shee.

²³Ka bε daa zaŋ mεer din to kaman yabiga la gari wain ni ti o ni o nyu; amaa ka o daa zayisi li.

²⁴Bε ni daa kpahi Yisa tabili dapulli maa zuyu ka bε zaŋ o binyεra pumpu n-sɔŋ tɔri tete ni bε nya bε zaa yinoyino ni yεn di sheli.

²⁵Asiba kurig' awεi saha ka bε daa kpah' o tabili dapulli zuyu maa.

²⁶Ka bε daa sab' bε ni yεli ni Yisa tum taal' sheli maa tabil' o dapulli maa zuγusaa. Di ni daa sab' shεm m-bɔŋɔ: "Yεhudianim' Naa."

²⁷Ka bε daa kpahi tayiyis' ayi gba tabili dapula n-zaŋ sa m-pahi Yisa zuyu: Yino o nudirigu polo, ŋun' la mi o nuzaa polo.

²⁸Ka Naawuni Kundi ni yεligu sheli din daa yεli ni bε kal' o pahila tuumbierinim' ni la niŋ pali.]

²⁹Ka bεn daa gariti nimaani gba yεri Yisa zilima, ka gbayisiri bε zuγuri niŋd' o ka yεra, "Nyin' ŋun wurindi Naawuni jεmbu duu ka lan mεri li daba ata sunsuuni ŋɔ,

³⁰siyim' dapulli maa zuyu na tilig' amaŋa!"

³¹Lala ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdib' gba daa maan' o ansarisi ka yεri taba, "O daa tiligi shεba ka lee ku tooi tilig' omaŋa.

³²Chεliya ka Masia ŋun nyε Izraεlnim' Naa ŋɔ siyi dapulli ŋɔ zuyu na pumpɔŋɔ, ka ti nya ka niŋ o yεda." Ka bε ni daa kpahi shεb' tabili dapula m-pah' o zuyu la gba yεr' o zilima.

Yisa kum yεla

(Matiu 27.45-56; Luk 23.44-49; Jɔn 19.28-30)

³³Luy' shelikam zaa daa zibigimi agbaa dεde zaŋ ti paai kurig' ata saha.

³⁴Kurig' ata maa saha ka Yisa daa kuhi pam yεli, "*Ilɔi, Ilɔi, lama sabakitani?*" Di gbinni nyεla, "N Duuma Naawuni, n Duuma Naawuni, bɔ n-niŋ ka a che ma?"

³⁵Ka bεn daa ʒe nimaani maa shεb' wum lala ka yεli, "Nyamiya, o boonila Anabi llaija."

³⁶Ka bε ni yino zo n-chaj ti zaŋ gumdi tim komihigu ni zaŋ kayili gbab' li zaŋ ti o ha ni o nyu ka lan yεli, "Chεliya ka ti guhi pɔi nya Anabi llaija ni kana nti siyis' o na bee o ku kana."

³⁷Di saha ka Yisa daa kuhi pam ka naanyi bahi.

³⁸Ka chinchin' sheli din daa yili Naawuni jεmbu duu sunsuuni la daa cheei di zuγusaa hal ti siyi di tinli.

³⁹Ka sapashin' kpeen' so ḥun daa ȝe nimaani nya Yisa ni daa kuhi lala ka bahi maa yeli, "Yelimanjli, doo ḥo shiri nyela Naawuni Bia."

⁴⁰Pay' sheb' gba daa ȝe kpaŋ' ha yuuni Yisa; Mariama ḥun daa yi Magdala na la mini Jeemsibila ni Jōsis ma Mariama ni Salomi daa be bε ni.

⁴¹Dama Yisa ni daa be Galili la, bεna n-daa dol' o ka sɔŋd' o; ka payiba pam bεn daa dol' o na hal ni Jērusalēm la gba beni.

Yisa sɔyibu

(Matiu 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²Dindali maa daa nyela Vuhim Dabisili dazohigu dali, ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ,

⁴³Ka Yisifu Arimatia tiŋbia ḥun daa nyε bilichin' titali ka lan nyε Yεhudianim' jintɔribi ni yino ka daa guli Naawuni nam kandina saha la daa niŋ suhukpeeni n-chaŋ Gomna Pailēt sani ti suh' o soli ni o che ka o zaŋ Yisa ti sɔyi.

⁴⁴Gomna Pailēt ni daa wum ni Yisa pun kpi maa ka di gar' o pam, ka o daa boli sapashin' la na nti boh' o ni Yisa shiri kpiya?

⁴⁵Ka sapashini maa ni daa yel' o ni Yisa shiri kpiya maa, ka Gomna Pailēt daa sayi ni Yisifu zaŋm' Yisa ti sɔyi.

⁴⁶Ka Yisifu daa da bimpielli chaŋ ti siyisi Yisa dapulli maa zuyu na n-zaŋ bimpielli maa niŋ o n-zaŋ o ti sɔy' silig' sheli bε ni daa chib' tampiŋ ni la, ka bilim kuy' titali na ti yo siliga maa noli.

⁴⁷Ka Mariama ḥun daa yi Magdala na la mini Jōsis ma Mariama daa nya bε ni sɔyi Yisa luy' sheli maa.

Maak 16

Yisa neei kum ni

(Matiu 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹Ka Vuhim Dabisili dali maa daa ti gari, ka Mariama ḥun daa yi Magdala na la mini Jeemsi ma Mariama ni Salomi daa da tulaale vielli ni bε chaŋ siliga maa ni ti mihi Yisa.

²Bakoi piligu dali asibaasi wuntampuhili saha ka bε daa chaŋ siliga maa gbini.

³Bε ni daa chani maa ka bε gbaai tab' bohibu, "Ka ḥuni n-lee ti yεn biligi kuy' sheli din yo siliga maa nol' la ti ti?

⁴Kuyili maa daa galisiya pam, amaa ka bε daa ti paai nya ka kuyili maa pun biligimi doya.

⁵Ka bε daa kpe siliga maa ni nti nya ka nachimbil' so ye binyer' pielli ȝi bε nudirigu polo, ka di gari ba pam."

⁶Ka o yeli ba, “Di cheliya ka di gari ya; m mi ni yi bɔrla Yisa Nazarɛt do’ so bɛ ni daa kpahi tabili dapulli zuyu la. O lan ka kpe, o neei kum ni; nyamiya bɛ ni daa sɔy’ o luy’ sheli.

⁷ Amaa chamiya ti yel’ o nyaandoliba mini Pita ni Yisa daŋ yi tooni chaŋ Galili; nimaani ka yi ni ti nya o kaman o ni daa pun yeli ya shɛm la.”

⁸Ka bɛ daa ŋmaligi siliga maa gbini zo yomyom, dama di daa gari ba mi pam ka bɛ ni sɔhira; bɛ mi daa bi yeli so sheli sol’ ni, dama dabiɛm daa kpe ba.

Yisa yi Mariama Magdala nir’ la zuyu

(Matiu 28.9-10; Jɔn 20.11-18)

[⁹]Yisa ni daa neei kum ni bakɔi piligu dali asibaasi maa o daa tuui yila Mariama ŋun daa yi Magdala na la zuyu. Duna n-nye Yisa ni daa kari alizin’ bieri ayopɔin so zuyu la.

¹⁰Ka o daa chaŋ ti yeli Yisa nyaandoliba bɛn daa layim ʒiya kumdi ka fabindi la ni Yisa neei kum ni.

¹¹Amaa bɛ ni daa wum ni o neei kum ni, ka Mariama ŋun daa yi Magdala na la nya o maa, bɛ daa bi niŋ li yeda.

Yisa yi o nyaandoliba ayi zuyu

(Luk 24.13-35)

¹²Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yisa biɛhigu daa tayi, ka o lan yi o nyaandoliba ayi bɛn daa be sol’ ni kuni bɛ ya zuyu.

¹³Ka bɛ daa labi nti yeli bɛ nyaandol’ tab’ la, amaa ka bɛ daa bi niŋ bɛ gba yeda.

Yisa yi o tuumba piniyini zuyu

(Matiu 28.16-20; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23)

¹⁴Di nyaanja ka Yisa daa ti yi o nyaandoliba piniyini bɛn daa kpalim la zuyu, ka bɛ ʒimi diri bindirigu. Ka o daa galim ba bɛ ni nyɛ suhutunanim’ mini bɛ biɛhiŋ zuyu, dama bɛ daa bi niŋ ninvuy’ shɛb’ bɛn daa nya o o kum ni neebu nyaanja la yeligu yeda.

¹⁵ Ka Yisa daa yel’ o nyaandoliba maa, “Chamiya gili dunia ŋɔ zaa yihi tiliginsim’ lahibal’ sun ŋɔ waazu ti sokam.

¹⁶ Ka ŋunkam ti niŋ yeda ka deei baptaizibu ni tiligi, amaa ŋun ti bi niŋ yeda ni mali taali.

¹⁷ Shihira ŋɔ ni ti be ninvuy’ shɛb’ bɛn niŋ lahibal’ sun maa yeda yeligu ni: Bɛ ni ti mali n yuli karit’ alizin’ bieri, ka ni ti tɔyisi tinzun yeligu balibu kam yɛtɔya.

¹⁸ Bɛ yi ti gbahi tinvura bee n-nyu binsheli din nyɛ ɿgyu, di ku niŋ ba sheli; ka bɛ ni ti zaŋ bɛ nuhi pa barinim’ zuyu ka bɛ kpaŋ.”

Yisa lab’ alizanda ni

(Luk 24.50-53; Tuma 1.9-11)

¹⁹Ti Duuma Yisa ni daa tɔyisi ba yetɔya ŋɔ naai nyaanja ka o labi alizanda ni nti ɔini Naawuni nudirigu polo.

²⁰Ka o nyaandoliba maa daa gindi luy' shɛlikam zaa yihiri waazu, ka ti Duuma daa ɔe bɛ nyaanja n-chɛ ka shihir' shɛŋa din wuhiri ni lahibal' sun maa shiri nyɛla yelimanɔli niŋda.]

Luk

Luk 1

Daliri din che ka Luk sabi yesli Yisa yesla

- ¹Niriba pam daa sab' yes' sheŋa din daa pun niŋ ti sani
²kaman be ni daa nya li di piligu ni shem, ka moli di lahibal' la.
³N dan' Tiophilus, ka mmaŋmaŋ' gba bɔhi baŋ dinkam daa niŋ maa zaŋ kana zuŋɔ, dinzuyu ka n t̄ehi ni di simdi ni n gba sab' di yesla ti a,
⁴ka di che ka a baŋ yelemaŋli zaa zaŋ chanj be ni pun yes' a shelikam la polo.

Naawuni kahigi J̄on dɔyib⁹ ni yes nyɛ shem wuhi

- ⁵ Naa Herod ni daa diri Judia saha shel' la, ka maligumaani' so daa beni ka o yuli booni Zakaria. O daa nyela Abija daŋ ni nira, ka o pay' mi daa nyɛ Aduna daŋ ni nira, ka o yuli booni Elizabet.
⁶Be niriba ayi maa zaa daa nyela wuntizɔriba, ka daa doli ti Duuma Naawuni fukumsi zaligunim' mini adiini soli kaya zaa ka ka galimi shel,
⁷amaa be daa ka bia, dama Elizabet daa nyela payinjoo m-pahi ka be niriba ayi maa zaa daa lan kurigi pam.
⁸Zakaria min' o maligumaanitab' daa yi tumdila maligumaanitali tuma deeri taba,
⁹ka di daa ti paag' o ni o kpe Naawuni jɛmbu duu ti tuyili tulaale zim kaman be daadiini soli ni daa zali shem.
¹⁰Ka salo zaa daa kpalim samban' ni suhiri Naawuni tulaale zim maa tuyilibu saha.
¹¹Ka ti Duuma malaika daa ti puh zani Zakaria sani n-ze tulaale zim maa tuyilibu shee nudirigu polo.
¹²Ka Zakaria daa nya malaika maa ka di gar' o, ka dabiem lan gbaag' o pam.
¹³Ka malaika maa yes' o, "Zakaria, di che ka dabiem mal' a; Naawuni deeg' a suhigu, ka a pay' Elizabet ni niŋ pua dɔyi bidibiga, ka a ti bol' o yuli J̄on.
¹⁴A ni ti nya suhupielli ka di niŋ a nyayisim, ka niriba pam gba suhuri ti paligi bia maa dɔyib⁹ zuŋu;
¹⁵dama o ni ti nyela ninvuy' titali ti Duuma sani. O ti ku nyu wain bee binnyura din mali kpiɔŋ. Ka Naawuni Shia Kasi ni ti pal' o la saha shel' o ma ni dɔy' o.
¹⁶O ni ti labisi Izraelnim' pam be Duuma Naawuni sani yaha.

¹⁷ Ka o ni ti mali bierisun mini yiko kaman Anabi Ilaija ni daa mali shem, ka o ni ti dan tooni ti lebigi bihi banim' suhuri ti be bihi, ka lebigi tipawumlinim' suhuri ka be gba doli wuntizoriba yem soli, ka che ka niriba mali shili gu be Duuma."

¹⁸ Ka Zakaria yeli malaika maa, "N kurigiya, ka m pay' gba kurigi pam. Ka wula ka n ni tooi nin yelli jo yeda?"

¹⁹ Ka malaika maa lan yeli Zakaria, "Mani n-nye malaika Gabirel jun je Naawuni tooni la, ka o tim ma na ni n ti ti a lahibal' sun jo.

²⁰ Amaa a ni bi niq n ni yel' a shem maa yeda zuyu, a ni leei birigu ka ku lan tooi toysisi yetoya faashee n yeligu jo zaa ti niq pali; di mi ti kul yen niqla pali saha sheli Naawuni ni zal' li maa."

²¹ Ka ninvuy' sheb' ben daa kpalim je samban' ni maa daa guhi Zakaria je, ka di daa gari ba o ni yuui Naawuni jembu duu maa ni shem maa zuyu.

²² O ni daa ti yina, o daa kojla yetoya toysisib, ka be ban ni o nya 3ii Naawuni jembu duu maa ni, dama o daa kul malila o nuhi buyisira, ka ku lan tooi toysisi yetoya yaha.

²³ Ka o tuma dabisa daa ti naai ka o kul' o yinj.

²⁴ Di dabisa maa nyaanja ka o pay' Elizabeth daa niq pua, ka soyir' omaanja hal ti paai chira anu ka yera,

²⁵ "N Duuma n-teegi n yela, ka niq ma jo ni o yihi ma vi ni niriba sani maa."

Naawuni kahigi Yisa doyibu ni yen nyi shem wuhi

²⁶ Elizabeth puu maa chira ayobu ni ka Naawuni daa tim malaika Gabirel Galili fontin' sheli din yuli booni Nazaret la

²⁷ payipiel' so jun yuli daa booni Mariama la sani. Be daa zaq Mariama tila Naa Dauda zulya ni do' so jun yuli daa booni Yisifu la.

²⁸ Malaika maa ni daa ti paai Mariama sani o yel' o mi, "M puhir' a nyin' jun mal' alibarika pam jo, ti Duuma be a sani! A mal' alibarika payiba ni."

²⁹ Ka yetoya maa daa gari Mariama pam ka o bohir' o suhu, "ka bo puhigu n-lee bojo?"

³⁰ Ka malaika maa yel' o, "Mariama, di che ka dabiem mal' a, dama a mali zuysu pam Naawuni sani.

³¹ Nyama, a ni niq pua n-doyi bidibiga, ka be ti bol' o yuli Yisa.

³² O ni ti niq ninvuy' titali, ka be ni ti boon' o la Zallakudura Naa Bia, ka ti Duuma Naawuni ni ti zaq o yab' Naa Dauda nam ti o,

³³ ka o ti su Yaakubu zulya sahakam, ka o nam ti ku mali bahigu."

³⁴Di saha ka Mariama yeli malaika maa, “N na ȝi doo. Ka wula ka dimbɔŋɔ ni tooi nani?”

³⁵Ka malaika maa garigi yel' o, “Naawuni Shia Kasi ni ti siy' a zuyu na, ka Zallakudura Naa yiko mahim ti gil' a; dinzuyu a ni ti yen dɔyi bi' so maa, bε ni ti boon' o la bi' suŋ ni Naawuni Bia.”

³⁶Ka lan yeli, “Nyama, a bieli Elizabet so bε ni yi booni payiŋoo la gba mali pua o ninkurilim ɣɔ ni; di chira ayɔbu m-bɔŋɔ;

³⁷ dama Naawuni ɣun' sani binshεyukam nanda.”

³⁸Ka Mariama yeli, “Che ka di niŋ mani ɣun nyε ti Duuma dabili ɣɔ kaman a ni yeli ma shεm maa.” Di saha ka malaika maa daa ɣmaligi chan̄ ka che o.

Mariama chan̄ ti kaai Elizabet

³⁹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Mariama daa yiysi chan̄ yomyom ti paai zoya ni tin' sheli din be Judia tingbɔŋ ni la

⁴⁰n-kpe Zakaria yiŋ' ti puhi Elizabet.

⁴¹Elizabet ni daa wum Mariama puhigu maa ka ɣun' Elizabet bia dam o pul' ni, ka Shia Kasi daa pali Elizabet

⁴²ka o kuhi yeli Mariama, “A mal' alibarika payiba ni, ka bi' so ɣun be a pul' ni ɣɔ gba mal' alibarika.”

⁴³Ka lan yeli, “Ka m mi lee nyela ɣuni ka n Duuma ma ti kani n sanna?

⁴⁴Dama n ni kul wum a puhigu maa, bia ɣun be m pul' ni maa dii dammi ni suhupielli.

⁴⁵Ka nyini ɣun niŋ yeda ni ti Duuma ni yel' a shεlikam zaa shiri ni niŋ pali ɣɔ gba mal' alibarika.”

Mariama wumpayibo yilli

⁴⁶ Ka Mariama daa yeli, “N tibigiri n Duuma n suhu ni,

⁴⁷ka n suhu paligi pam Naawuni ɣun nyε n tiligira ɣɔ ni,

⁴⁸ dama n nyela tarim' dɔyirili, amaa o bi che ma piibu di zuyu. Ka zuŋɔ zaŋ chana, ȝiemani kam nim' ni boli ma alibarika paya;

⁴⁹dama ɣun nyε yikolana ka o yuli nyε kasi ɣɔ tum ma tuun' kara.

⁵⁰Ben zɔr' o, bεna ka o mi zɔri nambɔŋu ȝiemani zaŋ ti kpa ȝiemani.

⁵¹O wuhi kpɔŋ, ka wurim karimbaannima bε suhuri ni tεhi' bieri zuyu,

⁵² ka yihi nanim' bε nama ni, ka tibigi tarimba,

⁵³ka dihi ben kpiri kum bindir' suma, ka kari bundaannim' ni nuzaŋa bahi.

⁵⁴O teeg' o nambɔzɔbo yela, ka sɔŋ o dabili Izrael

55 kaman o ni daa lo ti yaannim' bɛn nyɛ Ibrahimma min' o zuliya alikauli sheli hal ni saha din ka bahigu la."

56 Ka Mariama daa kpalm Elizabet sani kaman chira ata laasabu, ka naanyi kul' o ya.

Bε dɔyɪ Jɔn Baptaizira

57 Ka Elizabet dɔyibu saha daa ti paai ka o dɔyɪ bidibiga.

58 Ka o ʒiʒiinitab' min' o dɔyiriba daa wum ti Duuma ni zo o nambɔ' sheli maa yɛla, ka di niŋ be min' o zaa suhupielli pam.

59 Ka bia maa dɔyim dali naba daa ti tuui, ka bɛ layimna ni bɛ ti gun' o. Bε daa bɔri ni bɛ zaŋla o ba yuli Zakaria la ti o.

60 Amaa ka o ma daa bi sayi ka yɛli ba, "Bolimiy' o la Jɔn."

61 Ka bɛ yɛli Elizabet, "So ka yi zuliya ni ka o yuli booni Jɔn."

62 Di saha ka bɛ daa buyisi bɔh' o ba Zakaria ni bɛ baŋ o ni bɔri ni bɛ bol' o bia maa yu' sheli.

63 Ka o mi buyisi yɛli ba ni bɛ tim' o gbaŋ; ka bɛ daa ti o gbaŋ maa ka o sab' yɛli, "Bia maa yuli Jɔn." Ka di daa gari sokam pam.

64 Di saha maa ka Zakaria zilinjila daa dii lɔrigi, ka o nya noli gbaai yɛtɔya tɔyisibu ka payiri Naawuni.

65 Ka dabiɛm daa kpe bɛ ʒiʒiinitab' maa zaa, ka yelli ŋɔ daa moli gili Judia zoya zuyu tinsi zaa.

66 Ka bɛnkam zaa daa wum li maa zaŋ li niŋ be suhuri ni ka bɔhira, "Bɔtaa nira n-lee ti yɛn nyɛ bia ŋɔ?" Dama sokam daa banja ni ti Duuma zaya be o ni.

Zakaria daanabitali yɛtɔya

67 Ka Naawuni Shia Kasi daa siyina ti pali bia maa ba Zakaria, ka o tɔyisiri anabitali yɛtɔya yɛra,

68 "Payimiya Izraelnim' Duuma Naawuni, dama o kana ti kaag' o niriba ka tiligi ba.

69 O tim tiligira so ŋun nyɛ kpiɔŋlana ŋun yi o dabili Naa Dauda zuliya ni na

70 kaman o ni daa che ka o daanab' suma yɛli shɛm kurimbuni la.

71 Bε daa yɛliya ni ti ni ti tiligi ti dimnim' nuu ni, ka lan tiligi bɛnkam zaa je ti gba nuu ni.

72 Ka Naawuni ni daa lo ni o ni zo ti yaannim' nambɔyú shɛm la niŋ pali, ka teeg' o daalikauli suŋ

73 din nyɛ o ni daa po po' sheli zaŋ chan ti yab' Ibrahimma polo la yɛla.

⁷⁴O daa poya yeli ni o ni che ka ti tiligi ti dimnim' nuu ni, ka jemdi jun' ti Duuma Naawuni ka ku lan zori dabiem;

⁷⁵ka ni be kasitali mini wuntitali ni o sani hal ni ti nyeviya tariga.

⁷⁶ "Ka nyini m bia, be ni ti boon' a la Zallakudura Naa daanabi, dama a ni ti dan ti Duuma tooni nti mal' o soya gu o;

⁷⁷ka o niriba ti banj tiliginsim ni nyε sheli be taali che m-paŋ puuni.

⁷⁸Ti Duuma Naawuni nambozobo zuyu, o yi ti che ka di biεy' maa neesim neei yi alizanda ni na,

⁷⁹ ka ben be zibisim ni mini kum mahim ni ni ti nya neesim maa, ka di ni ti wuhi ti ti ni yen doli so' sheli nya suhudoo."

⁸⁰Ka bia maa daa ti zooi m-mali yaa, ka lan mali suhukpeeni pam, ka daa chan ti be moyu ni hal ka o saha ti paai, ka o naanyi yih' oman' palo Izraelnim' sani.

Luk 2

Yisa Masia dɔyibu yela

(Matiu 1.8-25)

¹Naa Siiza Agasitus daa ti bahi noli ni be sab' o tingbɔŋ ni niriba zaa yuya banj be kalinli.

²Kuriinius n-daa nyε Siria Gomna niriba yuya tuui sab' maa saha.

³Ka sokam daa kul' omaŋmaŋ' ya ni be ti sab' o yuli.

⁴Di saha ka Yisifu gba daa mali shili ni o yi Nazaret Galili tingbɔŋ ni kuli Betilihem Judia tingbɔŋ ni Naa Dauda ya la, dama o daa yila Naa Dauda zuliya ni na.

⁵Ka o mini Mariama so be ni daa zaŋ ti o ka o mali puu la kuli be ya Betilihem ni be ti sab' be yuya.

⁶Be ni daa be Betilihem maa ka Mariama dɔyibu saha paai,

⁷ka o daa dɔy' o payisar' dɔyim bidibiga n-zaŋ chinchini pil' o sɔŋ wɔrimɔri pieyu ni, dama be daa bi nya palo saamba yilikperili ni.

Pieguliba mini malaikanima

⁸Piegul' shεb' daa be tin' maa ni moyu ni gul' be pieri yun.

⁹Ka ti Duuma malaika daa ti puhi yi be zuyu, ka ti Duuma jilima neesim neei gil' ba ka dabiem kpe ba pam,

¹⁰amaa ka malaika maa yeli ba, "Di zoriya dabiem! Dama lahibal' suŋ din mali suhupielli pam ka nyε sokam zaa dini ka n 3ina ni n ti yeli ya.

¹¹Zuŋɔ yun ŋɔ be dɔyi yi tiligira jun nyε Masia ni yi Duuma la Naa Dauda ya Betilihem.

¹²Shihir' sheli yi ni ti yen nya ka banj nyela, yi ni ti nya ka be zañ chinchini pili bilięu maa soñ wɔrimori pięyu ni."

¹³Di saha ka malaika bobili daa dii yi alizanda ni na nti pahi malaika yino maa zuyü, ka be yiini yila payiri Naawuni yera:

¹⁴"Ti payiri Zallakudura Naa ḥun tiri dunianim' ben tumd' o yubu suhudoo ḥo!"

¹⁵Di saha ka malaikanim' maa daa yi be sani lab' alizanda ni, ka pięguliba maa yeli taba, "Cheliya ka ti chanj Bətilihəm ti nya yel' sheli din niñ ka ti Duuma yeli ti ḥo."

¹⁶Ka be daa dii yiğisi zo yomyom ti nya Mariama mini Yisifu, ka nya bilięu maa ka o do wɔrimori pięyu ni.

¹⁷Pięguliba maa ni daa nya bilięu maa, ka be yeli malaika la ni daa yeli ba bia maa yela shem zaa.

¹⁸Ka di daa niñ benkam zaa wum pięguliba maa ni yeli shem maa alahiziba.

¹⁹Ka Mariama daa zañ yela ḥo zaa niñ o suhu ni n-kul təhiri di yela.

²⁰Di nyaanja ka pięguliba maa daa yi ni labiri kuna ka yiini yila payiri Naawuni be ni daa wum ka nya shem maa zuyü, dama di daa kul nyela kaman malaika la ni daa yeli ba shem.

Yisa yuli bolibu

²¹ Ka Yisa døyim dali naba daa ti tuui ka be gun' o, ka bol' o yuli Yisa, din nyę yu' sheli malaika ni daa pun ti o ka Mariama naanyi zal' o puu la.

Bε ni zañ Yisa ti Naawuni shem

²² Ka Mariama payidoyisotali dayiri ni yibu dali daa ti paai kaman Anabi Musa zaligu ni daa wuhi shem. Ka be zañ bia maa chanj Jérusaləm ni be ti zañ o ti ti Duuma

²³kaman di ni daa sab' ti Duuma zaligu ni shem la. Dina n-nyę ni be zañmi bidib' tuuli kam ti ti Duuma Naawuni.

²⁴Ka be daa chanj ti mali sara maligu sheli ti Duuma zaligu ni daa wuhi la; di daa nyela ḥmanȝieh' ayi bee yiñ ḥmambih' ayi.

²⁵Do' so daa be Jérusaləm ka o yuli booni Simiɔn; o daa nyela ninvuy' sun ka zɔri Naawuni ni o suhu zaa. Ka Naawuni Shia Kasi daa be o ni, ka o daa yuuni Izraəlnim' Tiligira kandina soli.

²⁶Ka Naawuni Shia Kasi daa kahigi yeli Simiɔn ni o ku kpi faashee ka o nini ti nya ti Duuma ni daa lo ni o ni ti ba Masia so la.

²⁷Ka Naawuni Shia Kasi maa daa ti zañ Simiɔn chanj Naawuni jəmbu duu. Dindali maa ka Yisifu mini Mariama gba daa zañ Yisa chanj Naawuni jəmbu duu maa ni ni be ti niñ kaman Anabi Musa zaligu ni daa wuhi shem la.

28Ka Simion daa deei bia maa buyi, ka payiri Naawuni yera:

29“N Duuma, a pal’ a ni daa lo alikauli shel’ la, dinzuyu che ka man’ jun nyε a dabili ηο yi dunia ni ni suhudoo;

30dama n nini nya a tiliginsim sheli

31a ni zan zali zuliya kam zaa ninni ηο.

32 A ti ben pa Yεhudianim’ neesim din ni kahig’ a soli wuhi ba, ka duh’ a niriba Izraelnima.”

33O ni daa yeli bia maa yela shem maa daa che ka di gar’ o ba min’ o ma pam.

34Ka Simion daa suhi Naawuni daalibarika ninj o ni ka yel’ o ma Mariama, “Nyama, Izraelnim’ pam ni ti lula bia ηο zuyu, ka be pam mi ti yiysila o zuyu. O lan nyela shihir’ sheli niriba ni ni ti toyisi jendi,

35dama niriba pam suhuri ni tεha ni ti yi palo o zuyu. Ka suhusayinju ti ηma amanmaj’ gba suhu kaman takob’ la.”

36Pay’ so daa beni n-nyε anabi, ka o yuli booni Anna. O daa nyela Fanuel bia, ka nyε Asha zuliya ni nira. O daa kurigiya pam; o daa 3ini doo yil’ la yuma ayopɔin,

37ka daa 3ini pakolim ni mi hal ka o yuma ti paai pihiniinaanahi. O daa kul bela Naawuni jεmbu duu wuntan’ ni mini yun kam jεmdi Naawuni ni nolobo mini wunsuhigu.

38Di saha maa ka o daa kana ti payiri Naawuni ka toyisiri bia maa yela benkam zaa daa yuuni Jεrusalemnim’ tiliginsim nyabu sol’ la sani.

Yisifu mini Mariama lab’ kuli Nazaret

39 Yisifu mini Mariama ni daa ninj ti Duuma zaligu ni daa wuhi shelikam zaa naai maa, ka be lab’ kuli be ya Nazaret Galili tingbɔŋ ni.

40Ka bia maa daa ti zooi m-mali yaa ni banjsim pam; ka Naawuni daalibarika be o ni.

Yisa chan Naawuni jεmbu duu

41 Yuuni kam Yisa ba min’ o ma daa yi chanila Jεrusalem ti puhiri Yεyigari Chuγu.

42O ni daa ti paai yuun’ pinaayi, ka be min’ o chan Yεyigari Chuγu ni kaman be daadiini kali soli ni daa wuhi shem.

43Ka chuγu maa daa ti puhi naai ka be labiri kuna, ka Yisa jun daa na nyε bisariŋga la kpalm Jεrusalem, ka o ba min’ o ma bi mi.

44Be daa tεhiya ni o bela be sochandi’ tab’ sani, ka daa chan dabisi’ muni chandi zaa ka naanyi ti gbaag’ o bɔbu be dɔyiriba mini be nimmiriba sani.

45 Be ni daa ti bi nya o, ka be ɣmaligi lab' Jerusalēm ni be ti bo o shee.

46 Di daba ata dali ka be daa ti nya o la Naawuni jembu duu, ka o ɣi Yehudia adiini karimbanim' sunsuuni wumdi be yetɔya ka bɔhiri ba bɔhigunima.

47 Ka di gari bɛnkam zaa daa wum o baŋsim yetɔya min' o ni daa garigiri ba shɛm maa.

48 O ba min' o ma ni daa ti nya o, di daa gari ba pam, ka o ma bɔh' o, "M bia, bo n-niŋ ka a niŋ ti lala? A bi nya m min' a ba ni lihari bɔr' a shee ni suhusayinju shɛm?"

49 Ka Yisa ɣmaligi bɔhi ba, "Bɔzuŷu ka yi lihari bɔri ma? Yi bi mi ni di nyɛ ma la talahi ni m be m Ba duu?"

50 Ka be daa bi baŋ o ni yeli ba shɛm maa gbinni.

51 Ka o mini ba daa layim doli kuli Nazarɛt, ka o daa deeri be noli. Ka o ma daa zaŋ yɛla ɣo zaa niŋ o suhu ni.

52 Ka Yisa daa kul pahirila baŋsim mini zoosim, ka mali zuyu pam Naawuni mini salinim' sani.

Luk 3

Jɔn Baptaizira waazu molo molibu

(Matiu 3.1-12; Maak 1.1-8; Jɔn 1.19-28)

1 Taiberius Siiza ni daa diri nam, ka di ti paai yuun' pinaanu saha shel' la, ka Pontius Pailɛt daa nyɛ Judia Gomna, ka Naa Herod daa diri Galili, ka o tizo Filip daa su Ituria mini Trakɔnaitis, ka Naa Laisanias diri Abiliin,

2 ka Annas mini Kaiafas mi daa nyɛ maligumaaniba zuyulaannima. Di saha maa ka Naawuni zilinli daa ti paai Zakaria bia Jɔn ɣun daa be moyu ni la.

3 Ka o daa gindi Jɔɔdɛn moyili polo tinsi zaa n-yihiri waazu yeri niriba, "Niŋmiya tuuba, ka m baptaizi ya kom ni, ka Naawuni kpihim yi daalahichi."

4 Di bemi kaman Anabi Aizaia ni daa sab' shɛm o litaafi ni la ni Naawuni yeliya: "Ninvuy' so ni ti be moyu ni mooni molo yera, 'Malimiya ti Duuma kandina soli gu o, ka mal' o soya ka di tuhi.'

5 Ka yiliŋ kam ti ɣari, ka zoya mini daboya zaa ti nahi taba, ka luy' shelikam din golim ti tuhi, ka soli kam din be gbirimagbirima ti niŋ polipoli,

6 ka daadam kam ti nya Naawuni tiliginsim.' "

7 Lala zuyu ka Jɔn daa bɔhi salo bɛn ka o sanna ni o ti baptaizi ba maa, "Yinim' garinsi zuliya ɣo, ɣuni n-lee sayisi yi mi ni yi zo n-yi mbusim shelidin ti yɛn kana ɣo ni?

8 Amaa benya kaman tihi la m-mali wala yi biɛhigu ni din ni wuhi ni yi shiri niŋ tuuba ni yelimanli. Ka miriya ka yi nyuri bara yi suhuri ni yi yab' ni nyɛ Ibrahimma

la zuyu; dama n yeri ya mi ni Naawuni ni tooi zaŋ kuya ŋɔ nam ninsalinima ka bɛ leei Ibrahimma zuliya.

⁹ Hal pumpoŋɔ ləhu domi gu tihi; dinzuyu tia kam din bi wandi wal' suma, bɛ ni ŋmaa' li luhi n-zaŋ li nyo buyim."

¹⁰ Ka salo maa bɔh' o, "Ka wula ka ti lee yɛn niŋ?"

¹¹ Ka o garigi yeli ba, "Dun mali binyera ayi, ŋun' piimi zay' yini ti o kpe' so ŋun ka; ka ŋun mi malila bindirigu, ŋun' niŋmi lala."

¹² Ka farigudeeriba gba daa kana ni bɛ ti deei baptaizibu ka bɔh' o, "Karimba, ka wula ka ti lee yɛn niŋ?"

¹³ Ka o yeli ba, "Miriya ka yi deei farigu yayi bɛ ni zali ya ni yi deemi shɛm tariga."

¹⁴ Ka tɔbbihi gba daa bɔh' o, "Ka wula ka ti mi lee yɛn niŋ?" Ka o yeli ba, "Di muysisiriya niriba bee n-dirি shəhir' kpɛma fari bɛ nɛma; ka chəliya ka yi nini tiyimi yi yɔri."

¹⁵ Sokam zaa ni daa pun nindı tiliginsim nyabu tahima maa zuyu ka bɛ daa bɔhiri bɛ suhuri yera, "Amii Masia la m-bala bee so mi?"

¹⁶ Ka Jɔn daa yeli bɛ zaa, "Yelimanjli, kom ni ka man' baptaiziri ya, amaa ŋun be n nyaanja kanna mali yiko gari ma, hal ka man' pɔri gba ni n gbaag' o namda mal' o ka o pirigi; ŋun' ni ti zaŋla Naawuni Shia Kasi mini buyim baptaizi ya.

¹⁷ O ni ti gbib' o kayeeni ŋmani o nuu ni na ni o ti yel' o chi kabɔyili ni zaŋ kabiɛlim su o kunchuna ni, ka zaŋ buyim din bi kpiri nyo wurigu mi."

¹⁸ Jɔn daa lan wuhi niriba maa yɛla pam pah' o lahibal' sun̄ waazu maa puuni.

¹⁹ O daa galim Naa Hεrɔd ŋun' Naa Hεrɔd tizɔbil' paya Hεrɔdias yɛla zuyu m-pah' o ni daa tum tuun' biɛ' shɛŋa la zuyu.

²⁰ Naa Hεrɔd daa lan tum tuun' biɛ' shɛli pahi; dina n-nye o ni daa gbaai Jɔn kpɛhi duu la.

Yisa baptaizibu deebu

(Matiu 3.13-17; Maak 1.9-11)

²¹ Niriba maa ni daa deei baptaizibu, ka Yisa gba daa deei baptaizibu ka suhiri Naawuni; di saha maa ka zuγusaa daa bɔyi,

²² ka Naawuni Shia Kasi yi zuγusaa na ka o kɔtomsi be kaman ŋmani la ti tam o zuyu. Ka kukol' shɛli daa yi zuγusaa na yera, "M Biyurigu n-nye a; n nini tiy' a pam."

Yisa dɔyirikpamba

(Matiu 1.1-17)

²³ Saha shɛli Yisa ni daa ti paai kaman yuun' pihita, ka o daa piligi o tuma, ka niriba daa tɛhi ni o nyɛla Yisifu bia. Yisifu daa nyɛla Heli bia.

²⁴Ka Heli daa nyε Matat bia, ka Matat nyε Levi bia, ka Levi nyε Melikai bia, ka Melikai nyε Jannai bia, ka Jannai mi nyε Yisifu so bia.

²⁵Ka Yisifu maa daa nyε Matatias bia, ka Matatias nyε Amos bia, ka Amos nyε Nahum bia, ka Nahum nyε Esili bia, ka Esili mi nyε Nagai bia.

²⁶Ka Nagai daa nyε Maat bia, ka Maat nyε Matatias so bia, ka Matatias maa nyε Semein bia ka Semein nyε Josek bia, ka Josek mi nyε Joda bia.

²⁷Ka Joda daa nyε Joanan bia, ka Joanan nyε Riisa bia, ka Riisa nyε Zerubabel bia, ka Zerubabel nyε Shialtel bia, ka Shialtel mi nyε Neri bia.

²⁸Ka Neri daa nyε Melikai so bia, ka Melikai maa nyε Addi bia, ka Addi nyε Kosam bia, ka Kosam nyε Elimadam bia, ka Elimadam nyε Er bia.

²⁹Ka Er daa nyε Joshua bia, ka Joshua nyε Elieza bia, ka Elieza nyε Joram bia, ka Joram nyε Matat so bia, ka Matat maa mi nyε Levi so bia.

³⁰Ka Levi maa daa nyε Simion bia, ka Simion nyε Juda bia, ka Juda nyε Yisifu so bia, ka Yisifu maa nyε Jonam bia, ka Jonam mi nyε Eliakim bia.

³¹Ka Eliakim daa nyε Milia bia, ka Milia nyε Mena bia, ka Mena nyε Matata bia, ka Matata nyε Neetan bia, ka Neetan mi nyε Naa Dauda bia.

³²Ka Naa Dauda daa nyε Jesi bia, ka Jesi nyε Obad bia, ka Obad nyε Boaz bia, ka Boaz nyε Sala bia, ka Sala mi nyε Nashon bia.

³³Ka Nashon daa nyε Aminadab bia, ka Aminadab nyε Adimin bia, ka Adimin nyε Arini bia, ka Arini nyε Heziron bia, ka Heziron nyε Perez bia, ka Perez mi nyε Juda so bia.

³⁴Ka Juda maa daa nyε Yaakubu bia, ka Yaakubu nyε Yisahaku bia, ka Yisahaku nyε Ibrahimma bia, ka Ibrahimma nyε Tera bia, ka Tera mi nyε Nahor bia.

³⁵Ka Nahor daa nyε Serug bia ka Serug nyε Riu bia, ka Riu nyε Peleg bia, ka Peleg nyε Eba bia, ka Eba mi nyε Shela bia.

³⁶Ka Shela daa nyε Kainan bia, ka Kainan nyε Arifazad bia, ka Arifazad nyε Shem bia, ka Shem nyε Nuhu bia, ka Nuhu mi nyε Lamek bia.

³⁷Ka Lamek daa nyε Metusela bia, ka Metusela nyε Inok bia, ka Inok nyε Jared bia, ka Jared nyε Mahalalel bia, ka Mahalalel mi nyε Kenan so bia.

³⁸Ka Kenan maa daa nyε Enos bia, ka Enos nyε Set bia, ka Set mi nyε Adam bia, ka Adam mi nyε Naawuni bia.

Luk 4

Sintani ni zahim Yisa shem

(Matiu 4.1-11; Maak 1.12-13)

¹Naawuni Shia Kasi daa palila Yisa ka o yi Joođen moyili polo na, ka Naawuni Shia Kasi maa daa zaŋ o chaŋ moyu ni

²ka o ti niŋ ni bięy' pihinahi; ka Sintani daa ti zahim o. Yisa daa bi di sheli di dabisa maa ni, ka di dabisa maa daa ti gari ka kum wum o.

³Ka Sintani daa yel' o, "A yi shiri nyela Naawuni Bia, nyin' che ka kuyili ḥo leei bindirigu."

⁴ Ka Yisa yel' o, "Di sabiya, 'Pa bindirigu kɔŋko zuyu ka daadam be.' "

⁵Ka Sintani daa zaŋ o du zo' sheli zuyu nti wuh' o dunia ḥo nama zaa nini kahimbu ni neebu yim ni

⁶ka yel' o, "N ni zaŋ nama ḥo sulinsi mini di jilima zaa ti a, dama mani n-su li ka ni tooi zaŋ li ti n ni bɔri so.

⁷Dinzuyü a yi ni jem ma, di zaa ni leeg' a dini."

⁸ Ka Yisa garigi yel' o, "Di sabiya, 'Sal' kul ni jemla o Duuma Naawuni kɔŋko, ka pa ni so yaha.'

⁹Di nyaanja ka Sintani daa zaŋ o chaŋ Jerusalem ti du tam Naawuni jembu duu zuyusaa kpaakpaanyom ni ha ka yel' o, "A yi shiri nyela Naawuni Bia, nyin' bahim' aman' lu tiŋ' sa;

¹⁰dama di sabiya, 'Naawuni ni bah' o malaikanim' noli ka be gbib' a ka gul' a.'

¹¹Di lan sabi yaha, 'Be ni gbib' a be nuhi ni, ka a napɔŋ ku tuui kuyili kam.'

¹² Di saha ka Yisa garigi yel' o, "Di mi lan sabi yeli, 'Miri ka a zahim a Duuma Naawuni.'

¹³Sintani ni daa zahim Yisa zahimbu balibu kam ḥo zaa naai ka o daa na che o, ka lan bɔri so' sheli yaha.

Yisa pilig' o tuma

(Matiu 4.12-17; Maak 1.14-15)

¹⁴Naawuni Shia Kasi yiko ni ka Yisa daa lab' Galili tingbɔŋ ni, ka be daa mol' o yela gili di tingbɔŋ maa ni zaa.

¹⁵Ka o daa kperı be jembu duri ni ti wuhiri ba, ka sokam zaa daa tibigir' o pam.

Yisa ya Nazaretnim' zayis' o

(Matiu 13.53-58; Maak 6.1-6)

¹⁶Yisa daa ti chaŋ Nazaret be ni daa wubis' o tin' shel' ni la n-daa ti chaŋ Yehudianim' jembu duu Vuhim Dabisili dali kaman o ni daa yi pun niŋdi shem la. Ka o daa ti yiysi zani ni o karim,

¹⁷ka be zaŋ Anabi Aizaia litaafi ti o, ka o kpabigi li bo n-nya luy' shel' din daa sab' yeli,

¹⁸ “Ti Duuma Shia Kasi be n zuyu, dama o pii ma ni n yihi lahibal’ suŋ waazu ti tarimba. O tim ma na ni n ti che ka bən nyɛ daba la yi dabitim ni, ka che ka zoomba nina neei, ka fa bən be muyisigu ni la bahi,

¹⁹ ka mol’ ti Duuma faako tibu saha molo.”

²⁰ Ka o daa kpab’ litaafi maa zaŋ li labisi ti jembu duu maa soŋda so ŋun ʒe nimaani ka naanyi ʒini. Ka bənkam daa be jembu duu maa ni kpaai bə nina kpa o.

²¹ Ka Yisa daa piligi yeri ba, “Yela ŋo yipa niŋ pali yi sani zuŋo dabisili ŋo.”

²² Ka di daa gari bə zaa, ka bə payir’ o yetɔy’ suma din yi o nol’ ni na maa zuyu, ka bohiri taba, “Pa Yisifu dapal’ la m-bala?”

²³ Ka Yisa yeli ba, “M pun mi ni yi ni ŋahi ma ŋahili ŋo yeli, ‘Timlana, tibim’ amanjal! Ka ni lan yeli ma, ‘Niŋmi ti ni daa wum ni a niŋ shem Kapərinium la amanjan’ ya ŋo!”

²⁴ Ka lan yeli ba, “Achiikatim, yelimanjli ka n yeri ya, anabi kam manjan’ yanim’ pun bi deer’ o.

²⁵ N yeri ya mi ni Anabi Ilaaja saha sanzali ni daa zani yuma ata ni chira ayobu ka kum lu luyilikam, ka pakoya daa yam Izrael tingbɔŋ ni la,

²⁶ Naawuni daa bi che ka Anabi Ilaaja chanj bə so sani; amaa pakol’ so ŋun daa be tin’ sheli din yuli booni Zarəfat Sidɔn tingbɔŋ ni la sani kɔŋko ka o daa che ka o chanj.

²⁷ Anabi Ilaisha saha la kɔnsi pam daa be Izrael tingbɔŋ ni, amaa bə so daa bi nya tibbu; Siria do’ so ŋun yuli daa booni Neeman la kɔŋko n-daa nya tibbu.”

²⁸ Ka suli daa ku bənkam zaa be jembu duu maa ni n-wum Yisa ni yeli shem maa.

²⁹ Ka bə daa yiysi daag’ o yihi bə tin’ maa tariga nti zaŋ o tam bə tin’ maa ni daa me n-tam zo’ sheli zuyu naŋbaŋbirin ni bə daag’ o luhi zoli maa lɔŋni sa ka o kpi.

³⁰ Amaa ka o daa tim bə sunsuuni gari chanj o chandi.

Alizin’ bieyu ni ʒi do’ so zuyu yela

(Maak 1.21-28)

³¹ Ka Yisa daa chanj ti kpe Galili tingbɔŋ ni fɔntin’ sheli din yuli booni Kapərinium la, ka Vuhim Dabisili dali daa ti paai ka o gbaai niriba wuhibu.

³² Ka o ni daa wuhiri ba shem maa daa gari bənkam wum li pam, dama o yetɔyā maa daa nyɛla din mali yiko.

³³ Di saha ka do’ so ŋun daa be jembu duu maa ni ka alizin’ bieyu ʒi o zuyu kuhi pam yeli,

³⁴“Mbayoo! Ti min’ a bɔ ni, nyin’ Yisa Nazaret nira ŋɔ? A kamina ni a ti bahi ti yoli? M mi a ni nyɛ so: A nyɛla Naawuni Ninvuy’ Suŋ so o ni tim na.”

³⁵Ka Yisa daa tahi alizin’ biɛyū maa zuyu yɛli, “Fom’ a noli ka wara!” Ka alizin’ biɛyū maa daa luhi doo maa bɛ sunsuuni, ka chanj ka chɛ o, ka bi ti o daŋa.

³⁶Ka di daa niŋ niriba maa alahiziba pam ka bɛ bohiri taba, “Yɛtɔŋ’ bɔ ka doo ŋɔ lee yɛli ŋɔ? O mali yiko ka su fukumsi hal ka alizin’ bieri ti deer’ o noli ka zɔri ka cheri bɛ ni ʒi shɛb’ zuyu.”

³⁷Ka o yɛla daa moli gili di tingbɔŋ maa ni zaa.

Yisa tibi barinima

(Matiu 8.14-17; Maak 1.29-34)

³⁸Yisa daa yiysi bɛ jɛmbu duu maa ni yi n-chanj ti kpɛla Saimɔn yiŋa; ka Saimɔn deempaya ningbuŋ daa bii pam, ka bɛ balim Yisa ni o chɛ ka o kpaŋ.

³⁹Ka o daa zani pay’ maa zuysaa n-tahi dɔro maa zuyu, ka pay’ maa ningbuŋ’ biisim maa maai, ka o dii yiysi niŋ ba saani.

⁴⁰Wuntan’ ni daa ti lura, ka sokam zaŋ be bar’ shɛb’ dɔro balibu kam ni mali tahi Yisa sanna; ka o daa zaŋ o nuhi pa bɛ zaa zuyu ka bɛ kpaŋ.

⁴¹Ka alizin’ bieri gba daa zo ka chɛ niriba pam ka kuhiri yɛra, “A nyɛla Naawuni ŋun be ŋɔ Bia!” Alizin’ bieri maa daa mi ni ŋuna n-nyɛ Masia, dinzuyu ka Yisa daa tahiri be zuyu ka bi tiri ba soli ni bɛ yɛli sheli yaha.

Yisa yihi waazu Yɛhudianim’ jɛmbu duri ni

(Maak 1.35-39)

⁴²N-yi biɛy’ asibaasi, ka Yisa daa yiysi chanj moyu ni. Ka niriba maa daa kar’ o naba nti bo n-nya o, ka bi sayi ni o lan woligi ba;

⁴³amaa ka o yɛli ba, “Di nyɛ ma la talahi ni n chanj tin’ shɛŋa gba ni ti yihi ba Naawuni nam lahibal’ suŋ waazu, dama di zuyu ka Naawuni tim ma na.”

⁴⁴Ka o daa chani gindi Judia tingbɔŋ ni zaa yihiri waazu Yɛhudianim’ jɛmbu duri ni.

Luk 5

Yisa ni tuui bol’ o nyaandoliba shɛm

(Matiu 4.18-22; Maak 1.16-20)

¹Dahin sheli ka Yisa daa ti ʒe Genesaret Teeku noli, ka niriba pam kpayiri chan’ o sani ni bɛ ti wum Naawuni yeligu.

²Ka o daa nya ḡarima ayi ka di ʒe duli; kulipalinima n-daa chɛ li zali ka chanj ti payiri be lansi.

³ Ka o daa kpe ḡariŋ sheli din nyɛ Saimɔn din’ ni, ka balim o ni o tirisim’ li zal’ o tooni biɛla. Ka o daa ʒini ḡariŋ maa ni wuhiri niriba maa.

⁴O ni daa ti wuhi ba naai ka o yeli Saimon, “Chamiya teeku ḥo bulli ni ha ti lab’ yi lansi maa gbahi zahim.”

⁵Ka Saimon yel’ o, “N dana, ti sa pun lab’ li mi yuŋ la zaa ka bi gbaai hal zin’ yino gba; amaa a ni kul yeli ma shem ḥo zuyu, n ni lab’ li.”

⁶Ka bε daa niŋ lala shiri gbahi zahim pam, hal ka bε lansi maa ti pili chehibu;

⁷ka bε gahi bε kulipal’ tab’ nuu ni bε kana ti sɔŋ ba. Ka bε daa chanj ti sɔŋ ba, ka bε yihi zahim maa pali ḥarima ayi maa zaa hal ka di ti yen shim.

⁸Saimon Pita ni daa nya lala maa, ka o damdi Yisa tooni yer’ o, “N Duuma, m bi simdi ni m mir’ a, dama n nyela alahichilana.”

⁹Bε ni daa gbahi zahim maa shem maa zuyu ka di daa niŋ Saimon mini bεnkam zaa be o sani maa alahiziba pam.

¹⁰Ka di daa niŋ Zebidii bihi Jeemsi mini Jɔn bεn daa nyε Saimon tumtumdi’ tab’ la gba alahiziba. Ka Yisa yeli Saimon, “Di zɔri dabiem, a nyela kulipal’ ḥun gbahiri zahim, amaa zuŋɔ zaŋ chana, a ni leela ḥun vɔri ninsalinim’ tiri Naawuni.”

¹¹Bε ni daa zaŋ bε ḥarima maa na ti zali duli, bε daa cheela bε binshεyukam maa zaa ka doli Yisa.

Yisa tibi kɔŋlana

(Matiu 8.1-4; Maak 1.40-45)

¹²Yisa daa ti be tin’ shεl’ ni, ka kɔŋ’ ni daa wuligi do’ so niŋgbuŋ zaa ka o sanna ti damd’ o tooni balind’ o yera, “N dana, a yi di sayi, a naan che ka n kɔŋ’ ḥo naai ka n kpe n tab’ ni.”

¹³Ka Yisa daa teeg’ o nuu shih’ o ka yeli, “N sayiya, di naama!” Ka o kɔŋ’ maa dii naai.

¹⁴Ka Yisa kpah’ o zuyu ni yeli, “Miri ka a yeli so di yela; amaa cham’ ti zaŋ aman’ wuhi maligumaana, ka mali sara sheli Anabi Musa ni daa sab’ zali zaŋ chanj kɔŋ’ tibbu polo la; dina n-ni niŋ a kpaŋbu maa shεhira niriba sani.”

¹⁵Ka Yisa yuli daa maan du pam chanj haliya, ka salo pam daa layimna ni be ti wum o yεtɔya, ka nya bε dɔrīti tib’ kpaŋ.

¹⁶Ka Yisa daa yi yiysiri bε sani chani mɔyu ni ti suhiri Naawuni.

Yisa tibi Gbalikpimalana

(Matiu 9.1-8; Maak 2.1-12)

¹⁷Yisa daa ti lan wuhiri niriba dahin’ sheli, ka Farisiinim’ mini Naawuni zaligubaŋdi’ shεb’ daa ʒi m-mir’ o; bε daa yila Jεrusalem mini Galili ni Judia tiŋkpansi na. Ka ti Duuma yiko din daa che ka Yisa tibiri barinim’ maa daa be ḥun’ Yisa sani.

¹⁸Ka ninvuy' shēb' daa zaŋ bar' so ɻun gbaya zaa kpi n-niŋ aman̄ka ni ɢi o kana ti bōri soli ni bē zaŋ o ti sɔŋ Yisa tooni.

¹⁹Amaa ka salo galisim zuyu daa chē ka bē kōŋ o zaŋ kpe Yisa sani; ka daa dula duu zuγusaa ti chib' voli n-zaŋ o min' aman̄ka maa tiri voli maa ni siyisi li ti sɔŋ Yisa tooni.

²⁰Yisa ni daa nya ka bē niŋ o yēda shēm maa ka o yēli bar' maa, "Zōri, n chē a daalahichi paŋ a."

²¹Ka Naawuni zaligubaŋdiba mini Farisiinim' maa daa bōhiri bē suhuri ni yēra, "Bō n-niŋ ka doo ɻɔ mōri Naawuni shēm ɻɔ? Duni n-lee ni tooi chē niriba daalahichi paŋ ba ka pa ni Naawuni kōŋko?"

²²Ka Yisa daa baŋ bē suhuri ni tēha maa ka bōhi ba, "Bō n-niŋ ka yi bōhiri yi suhuri dimbōŋɔnim' zuyu?"

²³Yēla ayi ɻɔ sunsuuni dini n-lee be asama ni nira yēli: A yi yēli so ni a chē o daalahichi paŋ o bee a yi yēl' o ni o yiγisim' chan̄."

²⁴Ka lan yēli ba, "Amaa m bōrimi ni yi baŋ ni Daadam Bia mali yiko din cheri niriba daalahichi paŋdi ba dunia ɻɔ ni." Di saha ka o ɻ̄maligi yēli doo ɻun gbaya kpi maa, "N yēr' a mi, yiγisima n-zaŋ a daaman̄ka kuli!"

²⁵Ka doo maa dii yiγisi zaŋ o daaman̄ka maa yi bē zaa ninni n-kuni ka payiri Naawuni.

²⁶Ka di daa niŋ bē zaa alahiziba, ka dabiem kpe ba pam, ka bē payiri Naawuni yēra, "Ti nya alahiziba tuuni zuŋɔ."

Yisa boli Lévi

(Matiu 9.9-13; Maak 2.13-17)

²⁷Dimbōŋɔ nyaanja ka Yisa daa yi nti nya farigudeer' so ɻun yuli booni Lévi, ka o ɢi farigu deebu shee; ka Yisa yēl' o, "Yiγisim' doli ma."

²⁸Ka o daa chē binsheγukam ka yiγisi dol' o.

²⁹Ka Lévi maa daa niŋ Yisa saani pam o yiŋa, ka farigudeeriba pam mini ninvuy' shēb' daa pahi Yisa min' o nyaandoliba zuyu layim ɢiya diri bindirigu maa.

³⁰Ka Farisiinim' mini Naawuni zaligubaŋdiba bēn daa be bē ni galim Yisa nyaandoliba maa ka bōhi ba, "Bōzuyu ka yi mini farigudeeriba ni alahichinim' layim timdi diri ka nyura?"

³¹Ka Yisa daa yēli ba, "Bēn mal' alaafee bi bōri dōyite nayila bēn biéra.

³²Pa wuntizōriba zuyu ka n kana, amaa alahichinim' tuuba niŋbu zuyu ka n kana."

Nol' Iɔbu yēla

(Matiu 9.14-17; Maak 2.18-22)

³³Ka bε daa yεli Yisa, “Jɔn Baptazira mini Farisiinim’ nyaandoliba lɔri noli waawaayili ka suhiri Naawuni, amaa ka nyin’ nyaandoliba bεn’ kul diri ka nyura.”

³⁴Ka o bɔhi ba, “Yi ni tooi chε ka aŋgo zɔnim’ lo noli aŋgo ni be bε sani saha shεli?

³⁵Amaa saha kanna ka bε ni ti yihi aŋgo maa bε sani, di dabisa maa puuni ka bε ni ti lo noli.”

³⁶Ka o daa lan ɔahi ba ɔaha ɔɔ yεli, “So na ɔi n-tooii binyer’ palli tani n-liyi binyer’ kurili; dama o yi niŋ lala o cheei binyer’ palli maa, ka tam’ palli din liyi binyer’ kurili maa mi ku ɔman’ li.

³⁷So mi ku sayi zaŋ da’ palli le da’ kol’ kura ni, dama o yi niŋ lala da’ palli maa ni chεchichεhi kol’ kura maa, ka dam maa kpaai bahi, ka kola maa gba sayim.

³⁸Dinzuyu bε zaŋdi da’ palli lεrila dakol’ pala ni.

³⁹Ninvuŋ’ so ɔun nyu dam mili mi bi bɔri da’ palli, dama o yεrimi ni da’ kurili ko n-nyayisi o sani.”

Luk 6

Vuhim Dabisili dali yεla

(Matiu 12.1-8; Maak 2.23-28)

¹ Di daa ti lu Vuhim Dabisili dali, ka Yisa min’ o nyaandoliba tim so puu ni garita, ka o nyaandoliba maa piligi kabisiri chi ɔmεmdi bε nuhi ni ɔubira.

²Ka Farisiinim’ shεb’ daa bɔhi ba, “Bɔ n-niŋ ka yi tumdi din chihiri Vuhim Dabisili dali?”

³ Ka Yisa bɔhi ba, “Yi na ɔi n-karim Naa Dauda ni daa niŋ shεm kum ni daa ti wum o mini bεn be o san’ la yεla?

⁴ O daa chaŋ ti kpela Naawuni jεmbu duu nti ɔub’ sara maligu bɔrɔbɔro shεŋa din daa chihiri ni so ɔubi nayila maligumaaniba kɔŋko la, hal ka daa pii li ti ti bεn daa be o sani maa.”

⁵Ka lan yεli ba, “Daadam Bia n-su Vuhim Dabisili dali gba.”

Yisa tibi bɔyukpiŋlana

(Matiu 12.9-14; Maak 3.1-6)

⁶Ka di daa ti lu Vuhim Dabisili dali yaha ka Yisa lan kpe Yεhudianim’ jεmbu duu ti wuhiri niriba, ka do’ so ɔun nudirigu bɔyu kpi daa beni.

⁷Ka Naawuni zaligubaŋdib’ mini Farisiinim’ daa kpahindi Yisa ni bε nya o ni tib’ o Vuhim Dabisili dali maa bee o ku tib’ o, dama bε daa bɔri ni bε nyala o taali ka fiyis’ o.

⁸Amaa ka Yisa daa baŋ bε tεha maa ka yεli bɔyukpiŋlan’ maa, “Mirimina ti zani kpe.” Ka o dii yiysi zani niriba maa ni.

⁹Ka Yisa daa yeli Farisiinim' mini Naawuni zalgubañdib' maa, "M böhiri ya mi, tuun' dini n-lee simdi tumbu Vuhim Dabisili dali? Tuun' vielli bee tuun' bięyu? Din ni tiligi ninsal' nyevili bee din ni di li?"

¹⁰Ka njmaligi yuli be zaa ti tuui taba ka yeli doo maa, "Teem' a nuu maa." Ka o teei li, ka di dii kpañ zaa.

¹¹Ka di daa ku ba suli pam ti yayi, ka be piligi töri jina ni be gbaai be ni yen niy Yisa shem.

Yisa piig' o tuumba

(Matiu 10.1-4; Maak 3.13-19)

¹²Di saha ka Yisa daa du zo' sheli zuyu ni o ti suhu Naawuni, ka daa kpalim be nimaani yuŋ zaa suhiri Naawuni.

¹³N-yi bięyu ka o daa bol' o nyaandoliba na nti pii be ni ninvuy' pinaayi m-boli ba tuumba.

¹⁴Be yuya m-bɔŋɔ: Saimon, Yisa ni daa ti so yuli Pita la min' o tizo Anduru ni Jeemsi mini Jɔn ni Filip mini Baatolomiu

¹⁵ni Matiu mini Tomas ni Jeemsi Alifius bia mini Saimon ḥun daa nyę ben bɔri ni ben' Izraelnim' su beman' la ni yino

¹⁶ni Judas Jeemsi so bia mini Judas Isikariot ḥun daa ti leei nyaanyira la.

Yisa wuhibu min' o dɔr̄iti tibbu

(Matiu 4.23-25)

¹⁷Ka Yisa min' o tuumba maa daa yi zoli maa zuyu siyina, ka be min' o nyaandoliba pam ti layim ɢe tintani ni. Ka salo pam ben daa yi Judia mini Jerusalem ni Taai mini Sidon tin' sheṇa din be teeku nol' la daa ka o sanna ni be ti wum o yetɔya, ka nya be dɔr̄iti tib' kpañ.

¹⁸Alizin' bieri ni daa nahindi sheb' zaa gba daa nya alaafee.

¹⁹Ka salo maa zaa daa daari taba ni be paag' o shihi, dama o ningbuŋ ni ka tibbu yiko maa daa yirina n-chɛ ka be zaa kpañda.

Suhupielli mini suhusayıngu yela

(Matiu 5.1-12)

²⁰Di saha ka Yisa daa duh' o zuyu yul' o nyaandoliba maa ka yeli, "Yinim' ben nyę nandaamba ḥo mal' alibarika, dama Naawuni nam nyela yi dini.

²¹Yinim' ben kpiri kum pumpɔŋɔ ḥo mal' alibarika, dama yi ni ti tiyi. Yinim' ben kumdi pumpɔŋɔ ḥo mal' alibarika, dama yi ni ti la.

²² "Yi mal' alibarika saha sheli niriba yi ti jen ya, ka gañdi ya, ka turi ya, ka sayindi yi yuya yeri ni ninvuy' bieri n-nyen ya Daadam Bia zuyu.

²³ Be yi ti niñdi ya lala, yin' cheliya ka yi suhuri paligi dindali maa, ka yiyimiya jemmi ni suhupielli, dama yi laara galisiya alizanda ni. Lala ka be yaannim' daa pun niñ anabinim' gba."

²⁴ Ka lan yeli; "Mbusim be yinim' bundaannim' ño zuyu, dama yi pun di yi nyayisim.

²⁵ Mbusim be yinim' ben pun tiyi pumpoco ño zuyu, dama kum ni ti wum ya. Mbusim be yinim' ben lari pumpoco ño zuyu, dama yi ni ti kum ka fabili.

²⁶ "Mbusim be yinim' gba zuyu sokam yi ti payiri ya saha sheli, dama lala ka be yaannim' daa pun niñ anab' ȝirinim' la."

Dimnim' yubu

(Matiu 5.38-48; 7.12a)

²⁷ Yisa daa lan yeli ba, "N yerila yinim' ben wumdi n yeligu ño, yumiya yi dimnima, ka niñmiya ben jen ya la zay' vielli.

²⁸ Suhimiya alibarika tim' ben yeri ya zilima; ka suhimiya Naawuni tim' ben turi ya la.

²⁹ So yi lab' a tapaya, nyin' lebigim' din' la gba pah' o; ka so yi fa a binyerigu, nyin' di moñ o a chinchini gba.

³⁰ Dunkam suh' a, nyin' tim o; ka ñun kpuy' a nema, nyin' di lan boh' o di yela.

³¹ Ka yi ni bori ni niriba niñdi ya shem, yi gba niñmiya ba lala."

³² Ka o daa lan ñmaligi bohi ba, "Yi yi yurila ben yuri ya ko, payiri bo ka yi lee yen nya? Dama alahichinim' gba yurila ben yuri ba.

³³ Ka yi yi niñdila ben niñdi ya vienyelinga zay' vielli, payiri bo ka yi lee yen nya? Dama alahichinim' gba niñdila lala.

³⁴ Ka yi yi mali yi bina m-pañdila ninvuy' sheb' yi ni tehiri ni yi ti lan dee' li be sani yaha, payiri bo ka yi lee yen nya? Dama alahichinim' gba pañdila be daalahichilan' taba ni be ti lan dee' be ni pañ ba shem maa tariga.

³⁵ Amaa yinim' yumiya yi dimnima, ka tummiya ba tuun' suma, ka ben bori ni be pañ yi bina, yin' pañmiya ba, ka di tehiriya ni yi ni ti lan dee' li be sani yaha. Ka yi laara ti galisi, ka yi niñ Zallakudura Naa bihi, dama ñuna n-kul niñdi gutulinim' mini zunyuñnim' gba nirlim.

³⁶ Dinzuþu zomiya nambøyu kaman yi Ba Naawuni ni zori nambøyu shem."

Tab' saria karibu

(Matiu 7.1-5)

³⁷ Yisa daa lan yeli ba, "Di karitiya tab' saria, ka Naawuni ti ku kari yi gba saria; di zañdiya tab' taali, ka Naawuni ti ku zañ yi gba taali; cheliya yi tab' taali pañmi ba, ka Naawuni ti che m-pañ yi gba.

³⁸Timiya pini, ka Naawuni ti yi gba; ka yi ni yen deei sheli maa ni pali yi nuhi hal ti puuri bahira; dama yi ni zahindi binyara shem tiri yi taba, lala ka Naawuni ni ti zahim ti yi gba.”

³⁹ Ka o daa lan ɣahi ba ɣahili ɣo bohi, “Zom’ ni tooi vo o zoon’ kpee ka be zaa ti ku lula boylili ni?

⁴⁰ Karimbia bi garit’ o karimba; amaa karimbia ɣun nya wuhibu vienyelinga, o banjsim min’ o karimba banjsim ti sayirila taba.”

⁴¹O daa lan bohi, “Bo n-niŋ ka a nya bimburiginli a mabia ninni, ka daantaliga lee sa amanjmanj’ ninni ka a bi nya li?

⁴²Bee wula ka a ni tooi yel’ a mabia ni o che ka a yihi bimburigin’ sheli din be o ninni ka lee bi nyari daantaliga din sa amanjmanj’ ninni maa? Nyin’ bilikoyindan’ ɣo! Vuyim’ daantaliga din sa amanjmanj’ ninni maa ka nyari vienyelinga poi, ka naanyi yihi bimburigin’ sheli din be a mabia maa ninni maa.”

Tia mini di wala

(Matiu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³Yisa daa lan yeli ba, “Ti’ sunj ku wali wal’ bieri, ka ti’ bięyu mi ku wali wal’ suma.

⁴⁴Be bandi tia kam la di wala ni; dama nir’ na ɣi m-pohi fiig tia wala goo zuyu, ka so mi na ɣi m-pohi gaya pirinkpanj zuyu.

⁴⁵Ninvuy’ sunj ɣun suhu pali bin’ suma yihirila bin’ suma o suhu maa ni na, ka ninvuy’ bięyu ɣun mi suhu palli bin’ bieri yihirila bin’ bieri o suhu maa ni na, dama din be sal’ suhu ni, dina n-yir’ o nol’ ni na.”

Tamm̄eriba ayi

(Matiu 7.24-27)

⁴⁶Yisa daa lan bohi ba, “Di chanj wula ka yi booni ma yi Duuma, yi Duuma, ka lee bi tumdi tuun’ sheňa n ni wuhi ya ni yi tum?

⁴⁷Dunkam zaa ka n sanna ti wum n yeligu ka dol’ li, n ni wuhi ya o ni ɣmani so.

⁴⁸O ɣmanila tammer’ so ɣun daa gbi tiňa n-zal’ o yili tampiň zuyu. Ka kom daa ti kpe n-gili yili maa ka bi tooi dam li la, dama di daa me n-tamla tampiň zuyu.

⁴⁹Amaa ɣunkam wumdi n yeligu ka bi dol’ li, dilan’ ɣmanila tammer’ so ɣun daa bi gbi tiňa n-zal’ o yili tampiň zuyu. Ka kom daa ti kpe n-gil’ li ka di dii lu zaa, ka di lubu maa bie pam la.”

Luk 7

Yisa tibi Rom sapashin’ so dabili

(Matiu 8.5-13)

¹Yisa ni daa tɔyisi niriba maa yetɔya ɣo zaa naai o daa chanjla Kaperinium.

²Ka sapashin’ so dabiyurigu daa biera n-tarigi.

³Ka sapashini maa daa wum Yisa yela, ka tim Yehudianim' kpeen' sheba ni be ti suhi Yisa ka o kana ti tib' o dabili maa ti o.

⁴Ka be daa paag' o sani nti balim o pam yera, "Sapashini maa simdi ni a soej o,

⁵dama o yuri ti zuliya njø hal ka me jembu duu ti ti."

⁶Be ni daa labiri kuna ka Yisa doli ba. O ni daa ti miri sapashini maa yiña ka sapashini maa lan tim o zönim' Yisa sanna ni be ti yel' o ni o di nahim omaña, dama ni njun' sapashini maa pɔri ni Yisa ka o yiñ' na,

⁷ka mi bi simdi ni o ka Yisa sanna. Amaa ni o kul yelim' yetoy' sheli o ni yen yeli ka o dabili maa kpaŋ.

⁸Dama ni o nyela be ni su ninvuy' so, ka o mi su többi' sheb' fukumsi. Ka o ni tooi yeli be ni yino ni o cham' luy' sheli, ka o chan; ka ni tooi yeli be ni yino ni o kamina, ka o kana; ka mi ni tooi yel' o dabili ni o niŋmi njø, ka o niŋ li.

⁹Yisa ni daa wum sapashini maa ni yeli shem maa ka di gar' o pam, ka o njmaligi yeli salo ben dol' o maa, "Yelimanji ka n yeri ya, hal Izraelnim' ni n na 3i n-nya njun niŋ yeda njø."

¹⁰Ka sapashin' maa ni daa tim ninvuy' sheb' maa daa lab' yiña nti nya ka sapashini maa dabili maa shiri kpaŋmi zaa.

Yisa neei pako' so bia kum ni

¹¹Di nyaanja di daa bi yuui ka Yisa chani tin' sheli din yuli booni Nain la; ka o nyaandoliba mini salo pam dol' o.

¹²O ni daa ti miri tiŋ' maa ni kpεbu, ka tiŋ' maa ni nachimbil' so kpi ka be ʒir' o yirina, ka tiŋ' maa niriba kabiri doli. Kpim' maa ma daa nyela pakoli; o mi kɔŋko n-daa nyε pakoli maa bia.

¹³Ka ti Duuma daa nya pakoli maa ka di niŋ o nambɔyu ka o yel' o, "Di kuhira!"

¹⁴Ka chan ti shihi kpim' maa daamanja, ka ben daa ʒir' o maa kpalim zani. Ka o kuhi boli kpim' maa, "Nachimbila, n yεr' a mi, yiysisima!"

¹⁵Ka kpim' maa dii neei kum ni n-yiysisi ʒini gbaai yetoy'a tɔyisibu, ka Yisa zaŋ o ti o ma maa.

¹⁶Ka dabiem daa gbahi sokam, ka be payiri Naawuni yera, "Anab' titali ka dunia njø ni na nti be ti sani." Ka be lan yeli, "Naawuni n-ka o niriba sani maa na!"

¹⁷Ka Yisa ni daa niŋ shem maa lahibali moli gili Judia tingboŋ ni mini tin' shεŋa din gili nimaani zaa.

Jɔn Baptaizira tim o nyaandoliba

(Matiu 11.2-19)

¹⁸Jɔn Baptaizira nyaandoliba daa chan njun' Jɔn sani nti yel' o Yisa ni daa niŋdi shεlikam maa zaa yela.

¹⁹Ka o daa pii bε niriba ayi n-tim ba ti Duuma Yisa sani ni bε ti bōh' o, "Nyini n-nye ḥun yεn kana la bee ti na yulim' dilan' soli?"

²⁰Ka nyaandoliba ayi maa daa ti paai Yisa sani nti yεl' o, "Jōn Baptazira n-tim ti a sanna ni ti ti bōh' a ni nyini n-nye ḥun ti yεn kana la bee ni ti na yulim' dilan' soli?"

²¹Di saha maa ka Yisa daa chε ka dōr' bieri mini alōbo dōriti ni daa mali shεb' pam kpaŋ, ka kari alizin' bieri niriba zuyu bahi, ka neei zoomba pam gba nina.

²²Ka Yisa daa yεli Jōn nyaandoliba maa, "Labimiya ti yεli Jōn yi ni nya ka wum shεm: Zoomba nina neera, ka wobisi chana, ka konsi tibiri kpaŋda, ka tikpiranim' wumda, hal ka kpiimba gba neeri kum ni, ka lahibal' suŋ waazu mi yihiri tiri tarimba."

²³Ka o ḥmaligi yεli, "Dunkam suhu bi miligi n zuyu mal' alibarika!"

²⁴Jōn Baptazira nyaandoliba maa ni daa kuli naai, ka Yisa piligi tɔyisiri salo maa Jōn yεla ka bōhiri ba, "Bō ka yi daa lee chaŋ mɔyū ni ni yi ti nya la? Gbingban' sheli pohim ni ȝεra?

²⁵Bee bō ka yi daa lee chaŋ ni yi ti nya? Nira ḥun bōbi?" Ka o lan yεli, "Nyamiya, ninvuy' shεb' bεn bōbiri ka ninди bε suhu yubu bela nanim' yinsi.

²⁶Ka bō ka yi daa lee chaŋ ni yi ti nya? Anabi ka yi daa chaŋ ni yi ti nya? Yelimanlı ka n yεri ya, hal o gari anabi gba.

²⁷Duna n-nye bε ni daa sab' yεli so yεla ni Naawuni yεliya, 'N tumo m-bōŋo; n ni tim o ka o daŋ a tooni nti mal' a chandi maa soli ti a.'

²⁸N yεri ya mi ni Jōn gari pay' ni dɔyi sokam, amaa ninvuy' so ḥun pɔri Naawuni nam ni galisi gar' o."

²⁹Niriba maa mini farigudeeriba ni daa wum Yisa ni yεli shεm maa ka bε tibigi Naawuni, dama bεn' daa pun deei kom baptazibu Jōn sani;

³⁰amaa Farisiinim' mini Naawuni zaligubanjiba bεn' daa zayisi Naawuni ni zali ba shεm, ka bεn' daa bi deei kom baptazibu Jōn sani.

³¹Ka Yisa daa lan bōhi, "Bimbo ka n lee yεn zaŋ ḥmahindi ȝiemani ḥo niriba? Be lee ḥmanila bō?

³²Be ḥmanila bihi bεn ȝi daa ni booni tab' yεra, 'Ti piεb' yuhu niŋ ya, ka yi zayisi waa wabu; ka kumda, ka yi bi fabinda.'

³³Jōn Baptazira daa kana ka o mini niriba ti bi layindi diri ka nyura, ka yi yεli ni alizin' bieŋu n-ȝi o zuyu.

³⁴Ka Daadam Bia ti kana, ka o mini niriba layindi diri ka nyura ka yi yεra, 'Nyama, ḥun' kpiri kum pam, ka lan nyε danyura mini farigudeeriba ni alahichinim' zo.'

³⁵Amaa Naawuni yem wuhiri dimaj' la ben dee' li sani."

Saimon jun nyε Farisiinim' ni yino yεla

³⁶Farisiinim' ni so daa ti boli Yisa ni o ka o yin' na ka be ti layim di bindirigu; ka Yisa daa chanj o yinj nti 3ini bindirigu maa dibu shee ni be di.

³⁷Tin' maa ni pay' tuumbierilan' so ni daa wum ni Yisa be Farisii maa yinj n-dir bindirigu maa ka o zaŋ luγilu' vielli din pali tulaale

³⁸n-chanj ti 3e Yisa sani kumda, ka o nintam tɔyiri luri Yisa naba zuγu, ka o mal' li payiri Yisa naba maa, ka mal' o zabiri nyehiri li, ka bobindi li ka zaŋ tulaale maa 3ieri li.

³⁹Ka Farisii so jun daa boli Yisa na maa daa nya lala ka yeli o suhu ni, "Doo η yi di nyela anabi, o naan baŋ pay' jun shihir' o η ni nyε so, dama o nyela tuumbierilana."

⁴⁰Ka Yisa daa ηmaligi yel' o, "Saimon, m mali yεtɔy' sheli ni n yel' a." Ka Saimon yel' o, "N dana, yεlim' ma."

⁴¹Ka Yisa yel' o, "Sandahir' so n-daa be m-mal' o sandaannima ayi; yino daa di o samli ka di paai tumtumda yuma ayi tuma yori, ka jun' la mi di o samli ka di paai tumtumda chira ayi tuma yori.

⁴²Ka be ni so daa ka sheli din ni yo o, ka o daa che sama maa ti be niriba ayi maa zaa. Dinzuγu yεlim' ma, be niriba ayi η sunsuuni, jun n-lee ni yuri sandihira η gar' o kpee?"

⁴³Ka Saimon yeli, "N tεhiya ni jun samli galisi pam la." Ka Yisa yel' o, "A shiri baŋya."

⁴⁴Ka ηmaligi lihi pay' maa ka bohi Saimon, "A nya pay' η? N ni kpe a yili η na, a bi ti ma kom ni m payi n naba; amaa pay' η zaŋ o nintam payi n naba, ka zaŋ o zabiri nyehi li.

⁴⁵A mi di bi puhi ma ka moyisi n kparij kaman ti kali ni nyε shεm, amaa n ni kpe a yili η na hal ni wayo, pay' η na bi che n naba bobilibu.

⁴⁶Ka din pahi nyela, a bi niŋ tulaale niŋ n zuγu, amaa pay' η jun' zaŋ tulaale niŋ n naba.

⁴⁷Dinzuγu n yer' a mi ni pay' η nya o daalahichi din galisi η zaa che m-paŋ, dama o yurilim galisiya pam; amaa jun nya o daalahichi che m-paŋ ka di pori nyela jun yurilim pora."

⁴⁸Ka ηmaligi yeli pay' maa, "N che a daalahichi maa paŋ a."

⁴⁹Ka ninvuy' shεb' ben mini Yisa daa layim diri maa gbaai be kparima ni ηumdi yera taba, "Dun' mi n-lee boŋč hal ti cheri niriba daalahichi paŋdi ba?"

⁵⁰Di saha ka Yisa lan yeli pay' maa, "Cham' ni suhudoo; a yeda niŋbu n-tilig' a."

Luk 8

Nyaandol' shεb' bεn daa beeni Yisa tinsi ni

¹Di nyaanja ka Yisa daa gindi fɔntinsi mini tiŋkpansi yihiri waazu, ka mali Naawuni nam lahibal' suŋ yεla wuhiri niriba. Ka o nyaandoliba pinaayi la daa be o sani

²m-pahi pay' shεb' o ni daa chε ka bε dɔriti naai min' o ni daa kari alizin' bieri pay' shεb' zuyu bahi la. Bεna n-nyε: Mariama ḥun daa yi Magdala na ka nyε alizin' bier' ayopɔin ni daa ʒi so zuyu la

³ mini Jøana ḥun daa nyε Hεrød yin' tumtumdi' so ḥun yuli daa booni Chuza la paya ni Suzaana ni niriba pam bεn daa zaŋ bε ni mali shεli zɔri Yisa min' o nyaandoliba kuŋ' la.

Pukpara bimbira yεla ɳahili

(Matiu 13.1-9; Maak 4.1-9)

⁴Niriba pam daa ti yi tinsi gari shεm ni layim Yisa sanna, ka o daa ɳahi ba ɳahili ɳo yeli,

⁵“Pukpar' so n-daa chaŋ ti kɔr' o puu ka yayind' o bimbira; ka di shεŋa daa lu sol' zuyu ka niriba nɔri li garita, ka noonsi ti kana nti gahim li di.

⁶Ka shεŋa lu tiɛriŋ zuyu m-bilina, ka mahili ni daa bi yuuri tiŋ' nimaani zuyu chε ka di zayı kpi.

⁷Ka di shεŋa lu gohi ni, ka di mini li layim zooi ka gohi maa girimgirim li.

⁸Ka di shεŋa mi lu vuhim shee zooi viɛnyelinga m-mali hal ti dɔyi niŋ biɛlim kɔbigakɔbiga.” Ka Yisa daa naai ɳahili ɳo ka ɳmaligi yeli, “Dun mali tibili, ḥun' wumma!”

Daha daliri

(Matiu 13.10-17; Maak 4.10-12)

⁹Ka Yisa nyaandoliba maa daa ti bɔh' o ɳahili maa gbinni

¹⁰ka o yeli ba, Naawuni pun kahig' o nam daashili yεla wuhi yinima, amaa bεn kpalmi la bεna, yεtɔy' ɳaha puuni ka o wuhiri ba ni di chε ka bε lihiri ka ku nyari shεli, ka wumdi ka ku baŋdi di gbinni.

Pukpara bimbira yεla ɳahili gbinni wuhibu

(Matiu 13.18-23; Maak 4.13-20)

¹¹Ka Yisa daa lan yeli ba, “Dahili maa gbinni m-bɔŋɔ: Bimbira maa nyεla Naawuni yεligu.

¹²Din daa lu sol' zuyu la ɳmanila bεn wum Naawuni yεligu maa, ka Sintani kana nti yihi li bε suhuri ni ka bε ku niŋ li yεda n-tiligi.

¹³Ka din daa lu tεriŋ zuyu la ɳmanila bεn wum Naawuni yεligu ka dee' li ni suhupielli, amaa ka di bi ba jila bε suhuri ni viɛnyelinga. Lala niriba niŋdila yεda daba ayi, ka zahimbu yi ti paai ba, bε zaŋdi li mi bahi.

¹⁴Ka din daa lu g̊ohi ni la mi ŋmanila b̊en wum Naawuni ẙeligu, ka ŋmaligi chan ha ka dunia ŋo ẙelinijda mini azichi yubo ni kore balibu kam che ka di bi dɔẙi niŋ biɛlim.

¹⁵Ka din daa lu vuhim shee la, din' ŋmanila b̊en wum Naawuni ẙeligu maa ka gbib' li kirikiri b̊e suhuri ni ni ẙelmanjli, ka di dɔẙira n-niŋdi biɛlim pam b̊e suyilo dibu puuni la."

Firila sɔyirili ẙela ŋahili
(Maak 4.21-25)

¹⁶ Ka Yisa daa lan yeli, "So na ʒi n-nyo firila zaŋ' lɔyu pil' li bee n-zaŋ li zali garo lɔŋni, amaa o ni zaŋ li mi tam binsh̊eli zuyu ni b̊enkam kper̊i yili maa ni na nyari li.

¹⁷ Ka binsheŋu kani din sɔyiri ka ti ku yi zahira, ka binsheŋu mi kani m-be ashilɔni ka b̊e ku banj di ẙela ka di yi palo.

¹⁸ "Dinzuŋu gbaamiya yimaŋa ni yeliwumsa, dama ŋunkam mali ni lan nya m-pahi, ka ŋun mi ka ni ti bahi kɔŋ o ni t̊ehi ni o mali sh̊el' la."

Yisa tizɔbihi min' o ma
(Matiu 12.46-50; Maak 3.31-35)

¹⁹Di saha ka Yisa tizɔbihi min' o ma daa ka o sanna, amaa ka salo galisim zuŋu daa che ka b̊e kɔŋ o sani paabu.

²⁰Ka salo maa ni sh̊eb' daa yel' o, "A tizɔbihi min' a ma be samban' ni b̊ori ni b̊e nya a."

²¹Ka o yeli ba, "M ma mini n tizɔbihi nẙela b̊en wum Naawuni ẙeligu ka dol' li."

Sanʒieŋu mini kɔgbana baalim fɔbu
(Matiu 8.23-27; Maak 4.35-41)

²²Dahin sh̊eli ka Yisa min' o nyaandoliba daa ti kpe ŋariŋ ni ka o yeli ba, "Ch̊eliya ka ti baai du teeku ŋo duli ha." Ka b̊e dii gbaai chandi.

²³B̊e ni daa chani maa ka o ʒeei gom, ka sanʒieŋu ti yiysi teeku maa ni n-ʒieri kom niŋdi b̊e ŋariŋ maa ni hal ka di ti yen tum ba barina.

²⁴Ka b̊e daa neeg' o yel' o, "Ti Duuma, ti Duuma, kom yen di ti!" Ka o neei n-tahi sanʒieŋu maa mini kɔgbana maa zuŋu, ka di zaa dii fo baalim.

²⁵Ka o b̊ohi ba, "Ka yi yeda niŋbu maa lee bela ya?" Ka di niŋ ba alahiziba pam, ka dabiem kpe ba ka b̊e b̊ohiri taba, "B̊otaa nira n-lee b̊ɔŋɔ hal ka sanʒieŋu mini kɔgbana ti wumd' o noli?"

Yisa kari alizin' b̊ieri
(Matiu 8.28-34; Maak 5.1-20)

²⁶Ka Yisa min' o nyaandoliba maa daa mali ti paai Galili Teeku maa yayili tingban' sh̊eli din yuli booni Gerasa.

²⁷O ni daa ti yi ḥariṇ maa ni duri duli, ka alizin' bieri ni daa ʒi do' so zuyu yi tij' maa puuni tuhir' o sol' na; o daa chε situra yεbu ka di yuui, o mi daa bi gberi yiṇa; gbal' kaba ni ka o daa kul gbera.

²⁸O ni daa nya Yisa ka o chahi pam ka kana nti damd' o tooni kuhi bōh' o, "M min' a bō ni, nyin' Yisa Zallakudura Naa Bia? N suhir' a, di nahim ma!"

²⁹Dama Yisa daa pun yelila alizin' biεyū maa ni o yim' doo maa ni. Di daa yi kul yiγis' o, bε gbib' o mi ka lɔr' o zoligɔnima ka' bar' o bandi, amaa ka o daa chihiri li ka kabiri bandi maa, ka alizin' biεyū maa kul mal' o kpεri yɔyū.

³⁰Ka Yisa daa bōh' o, "A yuli?" Ka o garigi yεl' o, "N yuli m-booni Bōbigu." Dama alizin' biε' bōbigu n-daa ʒi o zuyu.

³¹Ka alizin' bieri maa daa balim Yisa pam ni o di kari ba kpεhi bahiyoli shee.

³²Kuruchu bōbigu daa ʒe zol' luyili ni n-gbiri binyara ḥubira; ka alizin' bieri maa daa balim Yisa yεli, "Chε ka ti chanj ti kpe kuruchunim' ḥo ni." Ka o daa bahi ba noli.

³³Ka alizin' bieri maa daa yi doo maa ni n-chaj ti kpe kuruchunim' maa ni, ka bε daa dii zo wuriwuri nti sirigi kuligbirinj ni ha n-faai lu teeku ni, ka kom di ba.

³⁴Ka bεn daa guli kuruchunim' maa nya din niŋ maa, ka zo n-chaj ti yεli fɔnnim' mini tijkpannima dinkam daa niŋ maa zaa.

³⁵Ka niriba daa yi n-chaj ni bε ti nya din niŋ maa, ka daa paai Yisa sani nti nya alizin' bieri ni daa ʒi do' so zuyu maa, ka o leela ninvuy' maŋli n-ye situra ʒi Yisa tooni; ka dabiem daa kpe ba pam.

³⁶Ka ninvuy' shεb' bεn daa nya din niŋ maa yεli ba di ni niŋ shεm ka alizin' bieri ni daa ʒi do' so zuyu maa ti lan leei ninvuy' maŋli maa yaha.

³⁷Di saha ka Gerasa tijkpannim' zaa daa balim Yisa ni o yim' bε tijkbōj maa ni, dama dabiem n-daa gbahi ba pam. Ka o daa lan kpe ḥariṇ ni lab' o nyaanja.

³⁸Ka alizin' bieri ni daa zo ka chε do' so maa daa balim Yisa ni o chε ka o dol' o chanj. Amaa ka Yisa daa bi sayi ka yεl' o,

³⁹"Lab' kul' a yiṇa nti yεli tuun' kar' shεl' a Duuma Naawuni ni tum ti a ḥo yεla." Ka o daa chanj ti moli Yisa ni tum o tuun' kar' shεli maa yεla gili tij' maa zaa.

Yisa tibi Jairus bipuyingga mini pay' so

(Matiu 9.18-26; Maak 5.21-43)

⁴⁰Yisa ni daa ti labina, salo maa zaa daa yiyisimi m-puh' o ni o paabuna, dama bε daa pun yuun' o la soli.

⁴¹Ka Yehudianim' jεmbu duu zuγulan' so ḥun yuli daa booni Jairus daa ka o sanna nti damd' o tooni balind' o ni o kam' o yiŋ' na,

⁴²dama o bipuyimbil' gaṇa ḥun daa nyε kaman yuun' pinaayi bia n-daa tarigi n-yεn kpi. Yisa ni daa chani maa ka niriba pam muy' o sani n-kabiri dol' o.

43Ka payitali doro ni daa mali pay' so yuun' pinaayi, ka o daa sayim o ni mali shelikam timanim' sani ka sokam tib' o je la

44daa gili Yisa nyaanja nti shih' o binyerigu naengbambili, ka o doro maa dii naai.

45Di saha ka Yisa bohi, "Duni n-lee shihi ma ño?" Ka be zaa daa chihi ti tuui taba, ka Pita yel' o, "N Duuma, niriba maa m-muyi pam daar' a."

46Amaa ka Yisa yeli, "So n-shiri shihi ma, dama m banja ni yiko sheli yi n ni."

47Pay' maa ni daa banj ni Yisa banja ni ñuna n-shih' o maa ka o ni sohira, ka o chanj ti gbani Yisa tooni salo maa zaa ninni, n-kahigi wuhi daliri din che ka o shih' o ka dii nya alaafee maa.

48Ka Yisa yel' o, "M bia, a yeda niñbu n-che ka a kpañ. Kulimi ni suhadoo."

49Yisa noli daa na bi lu tiña, ka do' so yi Yeshudianim' jembu duu zuylan' maa yin' na ti yel' o, "A bipuyinga maa bahiya. Di lan muysisiri karimba maa yaha."

50Amaa ka Yisa wum lala ka yel' o, "Di che ka a suhu zohira; kul niñmila yeda, o ni nya alaafee."

51Ka o daa mali ti paai yili maa ni n-zan Pita mini Jon ni Jeemsi pah' omañ' zuyu kpe yili maa ni, ka daa bi sayi ni so dol' o kpe nayila bipuyinga maa ba min' o ma.

52Ka ben zaa daa be yili maa ni kuhiri ka fabindi kpim' maa zuyu yori vuri. Ka Yisa yeli ba, "Di kuhiriya, dama bipuyinga maa bi kpi, amaa o gbihirimi."

53Ka be lar' o, be ni daa mi ni o kpiya zuyu.

54Amaa ka Yisa daa gbaai bipuyinga maa nuu ni ka bol' o, "Bipuyinga, yiñisima!"

55Ka o daa lan leei nyevililana n-dii yiñisi zani; ka Yisa daa yeli ni be tim' bipuyinga maa bindirigu ka o di.

56Ka di daa niñ bipuyinga maa ba min' o ma alahiziba pam. Ka Yisa daa kpañ be zuyu ni n-yeli ni be di yeli so din niñ maa yela.

Luk 9

Yisa tim tuumba pinaayi

(Matiu 10.5-15; Maak 6.7-13)

1Yisa daa ti bol' o nyaandoliba pinaayi la na nti niñ ba yiko ni be kariti alizin' bieri bahira, ka tibiri barinima;

2ka daa tim ba ni be chanj ti yahi Naawuni nam waazu, ka che ka barinim' kpanja.

3O daa yeli ba, "Di ȝin ya binsheli chanj yi chandi maa; di gbibiya jaangbehi bee n-ȝin ya adiikunima bee bindira bee liyiri; yi mi di ȝin ya daliyanima ayiyi.

4Ka yi yi ti kpe yil' sheli, yin' di lan tañiya yilikperili hal nti yi tiñ' maa ni.

5 Ka yi yi ti paai tin' sheli ka bε bi deei ya, yi yi ti yen yi di tin' maa ni, yin' pihimiya yi napɔna taŋkpayu bahi tin' maa nim' zuyu, ka di niŋ shehira bieyū jendi ba."

6 Ka bε daa chani gindi tiŋkpansi n-yihiri lahibal' suŋ waazu, ka che ka barinim' kpaŋdi luy' shelikam zaa.

Naa Herod birimbu

(Matiu 14.1-12; Maak 6.14-29)

7 Naa Herod ni daa wum dimboŋɔnim' zaa, di daa birim o pam; dama ninvuy' shεb' daa yeliya ni Jɔn Baptaizira n-nee Kum ni na maa.

8 Ka shεb' yeli ni Anabi llaija n-lan yi palo maa yaha, ka shεb' mi yeli ni anab' kura la ni yino n-nee Kum ni na maa.

9 Ka Naa Herod daa yeli, "N daa ɔma Jɔn zuyu; ka ɔuni mi yela ka n lee lan wumdi ɔ?" Ka daa lo nia ni o nya Yisa.

Yisa dihi niriba tusaanu

(Matiu 14.13-21; Maak 6.30-44; Jɔn 6.1-14)

10 Ka tuumba maa daa ti labina nti yeli Yisa bε ni daa niŋ shelikam zaa, ka o daa zaŋ ba yi kpaŋa n-chaŋ tin' sheli din yuli booni Betisaida.

11 Ka salo daa banj ka kar' o naba; ka o daa ti puhi ba ni bε paabuna, ka tɔyisi ba Naawuni nam yela, ka tib' barinim' bεn daa be bε ni.

12 Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ, ka o nyaandoliba pinaayi la chaŋ o sani nti yεl' o, "Bahim' niriba ɔ ka bε chaŋ pukpariba bεn puri miri ti ɔ na mini tiŋkpansi din bay' ti ɔ ni nti da bindiru di ka gbe nimaani, dama kpe nyela moŋu ni."

13 Ka Yisa yeli ba, "Timiya ba bindirigu ka bε di." Ka bε yεl' o, "Bɔrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi kɔŋko n-kul bε ti sani; nayila ti chaŋmi ti da bindirigu din ni sayi niriba ɔ zaa na."

14 Dɔbba kalinli daa nyela kaman tusaanu laasabu. Ka Yisa yεl' o nyaandoliba maa ni bε che ka salo maa ɔni gbilligbilli kaman ninvuy' pihinunu laasabu.

15 Ka bε daa niŋ lala n-che ka bε zaa ɔni.

16 Ka o daa zaŋ bɔrɔbɔro kpila anu maa mini zahim ayi maa, ka kpuŋ' o zuyu lihi zuysaa, ka niŋ alibarika niŋ di ni, ka ɔmahiŋmahи li ti o nyaandoliba maa ni bε tari salo maa.

17 Ka bε zaa ha daa di li tiyi. Ka Yisa nyaandoliba maa daa layisi zay' chehi din guui m-pali pieri pinaayi.

Pita kahigi Yisa Masiatali ni nyε shεm wuhi

(Matiu 16.13-20; Maak 8.27-30)

18 Yisa daa ti be luy' sheli o kɔŋko suhiri Naawuni ka o nyaandoliba chaŋ o sani ka o ti bɔhi ba, "Niriba lee yeri ni n nyela ɔuni?"

19 Ka bε garigi yεl' o, "Sheb' yεri ni a nyεla Jøn Baptazira, ka sheb' yεri ni a nyεla Anabi llaija, ka sheb' mi yεri ni a nyεla anab' kura la ni yino ɻun neei kum ni na."

20 Ka o ɻimaligi bøhi ba, "Ka yi mi lee yεli ni n nyεla ɻuni?" Ka Pita garigi yεl' o, "A nyεla Masia, Naawuni ni tim so na."

Yisa yεli o wahala dibu min' o kum yεla

(Matiu 16.21-23; Maak 8.31-33)

21 Di saha maa ka Yisa daa kpahi bε zuyu ni n-yεli ni bε di yεli so di yεla.

22 Ka lan yεli, "Faashee Daadam Bia nya wahala pam, ka tiŋ' maa ni kpamba mini maligumaaniba kpamba ni Naawuni zaligubaŋdib' zaa ti zayis' o, ka che ka bε ti ku o, amaa di daba ata dali o ni ti neei kum ni."

Yisa nyaandolitali ni nyε shεm

(Matiu 16.24-28; Maak 8.34—9.1)

23 Ka Yisa daa yεli bε zaa, "Dunkam børi ni o doli ma, ɻun zayisim' omaŋa ka kpuy' o dapulli buyi doli ma dabisili kam.

24 Dama ɻunkam tiligir' o nyevili ni ti køŋ li, ka ɻunkam mi køŋ' o nyevili n zuyu ni ti lan nya li."

25 Ka o daa bøhi ba, "Sal' yi lee nya dunia ɻø binshεyukam zaa ka ti køŋ o nyevili, nyø' bø ka o lee di?

26 Dinzuyu ɻunkam zøri vi m mini n yeligu zuyu, Daadam Bia yi ti labina ni o jilima ni o Ba Naawuni mini malaika kasinim' jilima, o gba ni ti zo vi dilana zuyu.

27 Yelimanlı ka n yεri ya, ninvuy' sheb' be kpe ka ku kpi hal ka bε nini ti nya Naawuni nam."

Yisa niŋgbuŋ biɛhigu tayıbu yεla

(Matiu 17.1-8; Maak 9.2-8)

28 Yεtøya ɻø nyaanja zaŋ chøj kaman daba anii dali ka Yisa daa zaŋ Pita mini Jøn ni Jeemsi pah' omaŋ' zuyu n-du zo' sheli zuyu ni o ti suhi Naawuni.

29 O ni daa suhiri Naawuni maa, ka o niŋgbuŋ biɛhigu ti tayı, ka o binyerigu mi paligi paratete kaman gol' la;

30 ka bε daa nya niriba ayi o sani. Anabi Musa mini Anabi llaija

31 n-daa puhi zani o sani ni jilima, ka bε min' o tøysisiri ɻun' Yisa ni ti yεn niŋ shεlikam Jørusalem ka naanyi kpi la yεla.

32 Di saha gom daa wum Pita min' o tab' la pam, amaa ka bε lee ne n-ʒiya, ka daa ti nya Yisa jilima ni niriba ayi bøn daa ʒe o sani maa.

33 Niriba ayi maa ni daa ti ɻimaligi chani saha sheli ka Pita yεli Yisa, "N Duuma, di vieli ni ti be kpe. Che ka ti ti suya ata: A zay' yini; Anabi Musa zay' yini; Anabi llaija mi zay' yini." Dun' Pita daa ʒi o ni yεli shεm maa gbinni.

³⁴Pita ni daa na kul yeri lala maa, ka sagbani dii sirigina ti lim ba, ka dabiem daa gbahi ba pam be ni kpe sagbani maa ni maa zuyu.

³⁵Ka kukol' sheli daa yeri sagbani maa ni, "M Bia m-bojo, n ni pii so m-bala; wummiy' o noli!"

³⁶Kukoli maa ni daa toyisi naai ka be nya ka Yisa kojko n-kpalim. Ka be daa zañ yelli maa shini ka bi yeli so be ni daa nya sheli maa yela di saha maa.

Yisa kari alizin' bieyu

(Matiu 17.14-18; Maak 9.14-27)

³⁷N-daa yi bieyu ka Yisa min' o nyaandoliba ata maa yi zoli maa zuyu siyina nti paala salo pam.

³⁸Ka salo maa ni yino daa kuhi yel' o, "Karimba, n suhir' a mi ni a lihi m bia jo ti ma, dama o kojko n-kul nyε m bia.

³⁹Ka alizin' bieyu ʒi o zuyu kul yiysis' o, ka o yi bembe o ti kuhirimi; ka alizin' bieyu maa darigir' o hal ka nintofuyifuyi ɳariti o noli, ka o kul nahind' o ka bi bor' o bahibu.

⁴⁰Ka n suhi a nyaandoliba jo ni be kari alizin' bieyu maa, ka be bi tooi."

⁴¹Ka Yisa garigi bohi, "Yinim' ben ka yeda mini ʒiemman' golimanim' jo, daba ala ka m mini ya yen tooi layim be bee daba ala ka n yen tooi din ya suyilo?" Ka yel' o, "Zanm' a bia maa na!"

⁴²O ni daa mali bia maa chani Yisa sani ka alizin' bieyu maa yiysis' o n-darig' o. Ka Yisa tahi alizin' bieyu maa zuyu, ka che ka bia maa kpaŋ, ka o zañ o labisi ti o ba maa.

⁴³Ka Naawuni yiko tuuni jo daa niŋ niriba maa zaa alahiziba pam.

Yisa lan yeli o kum yela yaha

(Matiu 17.22-23; Maak 9.30-32)

Niriba maa ni daa na kul teħiri Yisa ni tumd' alahiziba tuun' shelikam zaa yela maa ka o daa yel' o nyaandoliba,

⁴⁴"Cheliya ka yetɔya jo kpe yi tiba ni vienyelinga: Be ni ti zañ Daadam Bia niŋ salinim' nuu ni."

⁴⁵Amaa ka be daa bi baŋ o ni yeli shem maa gbinni, dama di daa nyela yelisoyirili be sani ni be di baŋ li, ka be mi daa zor' o suhu ni be boh' o baŋ.

Toondaantali yela

(Matiu 18.1-5; Maak 9.33-37)

⁴⁶ Yisa nyaandoliba daa ti jméri tab' naŋbankpeeni ni be baŋ jnun gar' o kpee be ni.

⁴⁷Ka Yisa daa baŋ be suhuri ni teħa maa ka boli bibil' na nti zañ o zali bayil' omaña

⁴⁸ ka yeli ba, “Dunkam deeri bibil’ ḥo tatabo n yuli zuyu deerila mani, ka ḥunkam mi deeri ma deerila ḥun tim ma na; dama ḥun pɔri yi zaa ha ni, dilana n-nye wɔyirili yi ni.”

Dun bi galindi ya yela

(Maak 9.38-40)

⁴⁹ Ka Jon daa yeli Yisa, “N Duuma, ti nyala so ka o mal’ a yuli kariti alizin’ bieri, ka ti kar’ o o ni pa ti ni yino maa zuyu.”

⁵⁰ Amaa ka Yisa yel’ o, “Di karitiy’ o, dama ḥunkam bi galindi ya bela yi polo.”

Tiŋkpan’ shel’ nim’ zayisi Yisa

⁵¹ Yisa alizanda ni labbu saha ni daa ti miri, o daa lo nia ni o chanja Jerusaləm,

⁵² ka daa daŋ tim tuumba ni bɛ chanja Samaria tiŋkpan’ shel’ nti mali shili n-gul’ o;

⁵³ ka tiŋkpan’ maa nim’ daa ti zayisi ni bɛ ku deeg’ o, o ni daa pun lo nia ni o gari chanja Jerusaləm zuyu.

⁵⁴ Di saha ka o nyaandoliba ayi bɛn yuya daa booni Jeemsi ni Jon daa wum lala ka bɔhi Yisa, “Ti Duuma, a bɔri ni ti chɛ ka buyim yi zuyusaa na ti di ba kaman Anabi llaija ni daa niŋ shɛm la?”

⁵⁵ Ka Yisa ḥmaligi tahi bɛ zuyu ka yeli ba, “Yi ʒi din gbibi ya.

⁵⁶ Daadam Bia kamina ni o ti tiligi nyeviya, ka pa ni o ti di nyeviya.” Ka bɛ daa yiysi tayı tiŋkpan’ shel’.

Manshishilo nyaandoliba yela

(Matiu 8.19-22)

⁵⁷ Yisa min’ o nyaandoliba maa ni daa ti be soli n-chana, ka do’ so ti yel’ o, “N ni dol’ a chanja a ni chani luy’ shelikam zaa.”

⁵⁸ Ka Yisa yel’ o, “Dɔri malila voya, ka noonsi mi mali téri, amaa Daadam Bia ka luy’ shel’ din ni zaŋ o zuyu n-sɔŋ gba.”

⁵⁹ Ka Yisa gba daa ti yeli do’ so, “Doli ma!” Ka dilan’ yeli, “N Duuma, chɛ ka n kuli ka m ba ti di sayim say’ o tariga ka n sɔγ’ o pɔi ka naanyi kana ti dol’ a.”

⁶⁰ Amaa ka Yisa yel’ o, “Chɛ ka kpiimba sɔyimi bɛ kpiin’ taba, amaa nyin’ cham’ ti moli Naawuni nam molo.”

⁶¹ Ka so mi daa ti lan yeli Yisa, “N Duuma, n ni dol’ a; amaa lee chɛ ka n kuli nti chɛbisi n yiŋnim’ pɔi ka naanyi kana ti dol’ a.”

⁶² Ka Yisa yel’ o, “Di bi simdi ka nir’ chanjchanj ti lan ḥmaligi gbamda. Dunkam niŋdi lala bi simdi Naawuni nam ni kpɛbu.”

Luk 10

Yisa tim ninvuy’ pisopɔin

1 Dimbɔŋɔ nyaanɔ ka ti Duuma daa pii ninvuy' pisopɔin n-tim ba niriba ayiyi ni bε daŋ o tooni chan' shεnɔ zaa omaŋmaŋ' gba ni daa yεn chan'.

2 Ka yεli ba, "Puu atam zooya pam, amaa ka tumtumdiba lee pɔra; dinzuyu suhimiya ɔjun su puu atam maa kpuyibu ka o bo tumtumdiba pahi ka bε kpuyi puu atam maa na.

3 Chamiya, amaa nyamiya, n tim ya mi kaman piebihi ni be kunduna sunsuuni shεm la.

4 Di ɔjin ya liyiri kolibihī bee adiikunima bee namdanima; yi mi di puhiya daadam kam sol' ni.

5 Ka yi yi ti kpe yil' shεli, yin' daŋmi yili maa nim' puhibu ɔ-ɔjɔ: 'Naawuni niŋmi alibarika niŋ yili ɔ-nim' ni.'

6 Ka ɔjun yuri Naawuni daalibarika yi be yili maa ni, yi daalibarika puhigu maa ni kpalim o ni; amaa lala nir' yi ka yili maa ni, di ni lab' yi sanna yaha.

7 Ka kul kpalimmiya be yil' yin' ni n-dirí ka nyuri bε ni kul tin ya shεlikam, dama tumtumda kam simdi yɔri. Ka miriya ka yi lɔhiri yiya.

8 Yi yi ti paai tin' kam ka bε deei ya, yin' dimiya bε ni kul tin ya shεlikam;

9 ka chεliya ka barinim' bεn be nimaani kpaŋ, ka yεliya ba ni Naawuni nam miri ba.

10 Amaa yi yi ti paai tin' shεlikam ka bε bi deei ya, yin' doliya di pala yεra,

11 'Hal yi ya ɔ-nɔ taŋkpa' shεli din puy' ti naba ɔ-nɔ, ti ni pihi li bahi yi zuyu, amaa lee baŋmiya ni Naawuni nam miri ya.'

12 N yεri ya mi ni zaadali Sɔdomnim' azaaba nyabu ni ti so tin' maa nim' dini."

Tin' shεnɔ nim' bεn bi niŋ Yisa yεda

(Matiu 11.20-24)

13 Yisa daa lan yεli, "Mbusim be yinim' Kɔrazinnim' mini Bεtisaidanim' zuyu! Dama tuun' kar' shεnɔ din daa tum yi tinsi maa ni la yi di daa tumla Taai mini Sidɔn, bεn' daa naan pili buri, ka buyi tampiligim n-niŋ tuuba yom.

14 Amaa zaadali Taainim' mini Sidɔnnim' azaaba nyabu ni ti so yi dini.

15 Ka yinim' Kaperinimumnima, yi mi bɔri ni yi duhila yimaŋa hal ni Naawuni nam ɔjishee? Naawuni ni ti siyisi ya kpiimba biehigu shee."

16 "Dunkam wum yinim' bεn nyε n nyaandoliba ɔ-nɔ yεligu wumla n yεligu, ka ɔnukam zayisi ya zayisila mani; ka ɔnukam mi zayisi ma zayisila ɔjun tim ma na."

Ninvuy' pisopɔin labbuna

17 Ka Yisa ni daa tim ninvuy' pisopɔin shεb' la daa ti labina ni suhupielli ti yεl' o, "Ti Duuma, hal ti nyan alizin' bier'i gba a yuli zuyu!"

¹⁸Ka o yeli ba, “N nya ka Sintani yi zuγusaa luna kaman saa n-hyayisi la.”

¹⁹Ka o daa lan yeli ba, “Nyamiya, n niŋ ya yiko din ni che ka yi no tinvura mini nɔ̄nsi, ka lan pahi ya yiko din ni tooi nyəŋ yi dim’ ɲun nyε Sintani ɲɔ̄ min’ o nyaanja zaa; ka binshεyū ku niŋ ya sheli.

²⁰Amaa dimboŋɔnim’ zaa yoli, di cheleya ka yi suhuri pieli yi ni nyəŋ alizin’ bieri maa zuγu; amaa cheleya ka yi suhuri pielila yi yuya ni sab’ alizanda ni la zuγu.”

Yisa suhu paligibū

(Matiu 11.25-27; 13.16-17)

²¹Di saha maa ka Naawuni Shia Kasi daa che ka Yisa suhu paligi pam ka o yeli, “M Ba Naawuni, nyin’ ɲun su alizanda mini dunia ɲɔ̄, m payir’ a, dama a zaŋ dimboŋɔnim’ sɔ̄yi yεnnim’ mini dunia baŋdiba, ka lee kahigi li wuhila bilieri; yεlimanɔ̄li m Ba, dama lala n-viel’ a sani.”

²²O daa lan yeli niriba, “M Ba Naawuni zaŋ binshεyukam zaa niŋ n nuu ni, ka so ʒi Naawuni Bia maa nayila o Ba maa m-mi o; ka so mi ʒi Ba maa nayila o Bia maa m-mi o m-pahi Bia maa ni kahigi Ba maa wuhi so.”

²³Ka ɲmalig’ o nyaandoliba maa polo yeli ba ashilɔni, “Ninvuy’ shεb’ bεn nina nyari yi ni nyari sheli ɲɔ̄ mal’ alibarika!

²⁴Dama n yeri ya mi ni anabinim’ mini nanim’ pam daa bɔri ni bε nina nya yi ni nyari sheli ɲɔ̄, ka bi nya li; ka daa lan bɔri ni bε wum yεl’ shεŋa yi ni wumdi ɲɔ̄, ka daa bi wum li.”

Samaria ninvuy’ suŋ

²⁵Dimboŋɔ nyaanja ka zaligubaŋdi’ so daa ti bɔri ni o zahim Yisa, ka yiŋisi zani bɔh’ o, “Karimba, wula ka n lee yεn niŋ ti nya nyεvili din ka bahigu?”

²⁶Ka Yisa bɔh’ o, “Wula ka di lee sab’ Naawuni zaligu ni? Wula ka a lee karindi li?”

²⁷Ka zaligubanđa maa garigi yεl’ o, “Di sabiya, ‘Yum’ a Duuma Naawuni ni a suhu zaa min’ a shia zaa ni a kpɔŋ zaa ni a tεha zaa, ka yum’ a ʒiʒiinikpee kaman amanɔ̄maj’ la.’”

²⁸Ka Yisa yεl’ o, “Mbo! A garigi vienyεliŋga; niŋmi lala ka be.”

²⁹Ka zaligubanđa maa daa bɔri ni o pay’ omaŋa ka bɔhi Yisa, “Ka ɲuni n-lee nyε n ʒiʒiinikpee?”

³⁰Ka Yisa yεl’ o, “Do’ so daa yi Jεrusalem chani Jεriko nti sirigiri zołɔŋni ka ɲmenditoya lir’ o soli maa ni m-pirig’ o, ka bu o hal ka o ti tarigi, ka bε fa o nema zo ka che o.

³¹Ka di daa niŋ daliri ka maligumaani’ so doli soli maa na nti nya o, ka lɔ̄y’ gari ka che o.

³²Lala ka Levi zuliya ni so gba daa ti doli soli maa na nti nya o, ka lɔ̄y’ o gari.

³³Amaa ka Samaria do' so gba daa ti doli soli maa na nti paai nimaani nya o, ka di niŋ o nambɔyu pam;

³⁴ka o zaŋ wain pay' o dansi maa, ka niŋ kpam bɔbili li, ka zaŋ tana lo li, ka zaŋ o balisi omaŋmaŋ' buŋa n-zaŋ o ti kpɛhi saamba yilikpɛrili n-gbib' o viɛnyelinga.

³⁵N-yi bieŋu ka o yɛn chaŋ, ka yihi liyiri kaman tumtumda daba ayi yɔri ti o yilikpɛrlana, ka yɛl' o ni o lihim' bara maa viɛnyelinga. Ka lan yɛli ni hal o yi ti di lay' shɛli o ni ti o maa pool ka di omaŋmaŋ' liyiri pahi, o yi ti labina o ni yo o."

³⁶"To, bɛ niriba ata ḥo sunsuuni, a tɛhiya ni ḥuni n-lee lihi ȳmɛnditoya ni daa liri do' so maa kaman o ȳiȳiinikpee?"

³⁷Ka o yɛli, "Dun daa zo o nambɔyu la." Ka Yisa yɛl' o, "A gba cham' ti niŋmi lala."

Yisa kaai Mariama mini Maata

³⁸Ka Yisa min' o nyaandoliba daa ti paai tiŋkpan' shɛli, ka pay' so ḥun yuli daa booni Maata zaŋ o ti kpɛh' o yiŋa.

³⁹Ka Maata tizo so ḥun yuli daa booni Mariama la daa chaŋ ti ȳini Yisa tooni wumd' o yɛtɔya;

⁴⁰amaa ka Maata ḥun' tɛha kul bela bindirigu niŋbu ni, ka daa ti chaŋ Yisa sani ti bɔh' o, "N Duuma, a bayá ka n tizo maa ni chɛ tuma jɛli ma ḥo ni? Yɛlim' o ni o soŋm' ma."

⁴¹Ka Yisa yɛl' o, "Maata! Maata! A jiŋirim i ka nahind' aman' bina pam zuyu.

⁴²Bin' yini mi kɔŋko n-simdi bɔbu. Mariama pii din viɛli maa, ka di mi ku lan yi o nuu ni."

Luk 11

Yisa wuhi Naawuni suhibu soli ni nyɛ shɛm

(Matiu 6.9-13; 7.7-11)

¹Yisa daa ti be luy' shɛli suhiri Naawuni. O ni daa ti suhi naai ka o nyaandoliba maa ni yino yɛl' o, "Ti Duuma, wuhim' ti ti ni yɛn suhiri Naawuni shɛm kaman Jɔn Baptazira ni daa wuh' o nyaandoliba shɛm la."

²Ka o yɛli ba, "Yi yi yɛn suhi Naawuni, yin' yɛlimiya ḥ-ḥo: 'Ti Ba Naawuni, chɛ ka a yuli du, ka chɛ ka a nam kana.

³Tim' ti ti zuŋɔ dabisili ḥo bindirigu;

⁴ka chɛ ti daalahichi paŋ ti, dama ti gba chéri paŋdi bɛn tumdi ti taali. Ka di chɛ ka ti kpe zahimbu ni.'"

⁵Ka o daa lan wuhi ba yɛra, "Di yi niŋ ka yi ni so mali o zo ka ti chaŋ o sani yuntisuyu ti yɛl' o, 'Zɔri, paŋm' ma bɔrɔbɔro kpila ata,

⁶dama n zo so m-paai n yiŋ' na pumpɔŋɔ, ka n ka bindir' shɛli din ni ti o ka o di.'

⁷Ka o zo maa ni do duu puuni ha ka garigi yel' o, 'Di nahim ma, dama n dunol' kparimi ka m mini m bihi do gom ni; dinzuyu n ku tooi yiysi zañ li ti a.'

⁸Yelimanli ka n yeri ya, hal o yi ku yiysi zañ li ti o o min' o simdi maa zuyu, amaa o nimmoo suhigu maa zuyu o ni yiysi zañ o ni bori sheli maa ti o."

⁹Ka o daa lan yeli ba, "Dinzuyu n yeri ya mi: Suhimiya! Naawuni ni tin ya. Bomiya! Yi ni nya. Niñmiya gaafara! Yi ni nya soli kpe.

¹⁰Dama ñunkam suhira, o deerimi; ka ñunkam bora, o nyarimi; ka ñunkam mi niñdi gaafara, o nyarila soli kpera."

¹¹Ka o daa lan bori ba, "Ka yinim' ben nyε bihi banim' ño, ñun' bia n-lee ni suh' o boroboro ka o zañ kuyili ti o bee n-suh' o zahim, ka o gbaai wahu ti o

¹²bee n-suh' o galli, ka o gbaai noña ti o?

¹³Ka yinim' ben nyε tuumbierinim' ño yi mi ni yi zañ bin' suma ti yi bihi, bo n-ni che ka yi Ba Naawuni ñun be alizanda ni ño ñun' ku zañ o Shia Kasi ti ben suhir' o o Shia Kasi maa?"

Yisa mini alizin' bieri naa Biilzibul

(Matiu 12.22-30; Maak 3.20-27)

¹⁴Yisa daa ti kari alizin' birigu do' so zuyu bahi; alizin' birigu maa ni daa chan naai ka doo maa lan leei ñun tɔysisira, ka di daa niñ niriba maa alahiziba pam.

¹⁵Amaa ka be ni sheb' daa yeli, "Alizin' bieri naa ñun yuli booni Biilzibul la n-niñ o yiko ka o kariti alizin' bieri bahiri maa."

¹⁶ Ka sheb' mi daa bori ni be zahim o, ka yel' o ni o wuhim' ba alizanda ni shihirili.

¹⁷Ka Yisa daa bañ be tεha maa ka yeli ba, "Nam yini puuni niriba yi ñmaligi tuhiri taba, be nam maa ni wurim; ka yil' yin' nim' yi ñmaligi zabira, be yili maa mi wurindimi.

¹⁸Ka Sintani yi ñmaligi tuhir' omaña, wula ka o nam lee ni tooi zani? Dama yi yeri ni Biilzibul yiko ni ka n kariti alizin' bieri bahira.

¹⁹Ka n yi kariti alizin' bieri Biilzibul yiko ni, ka ñun' mi yiko ni ka yi niriba lee kariti ba bahira? Dinzuyu yimañmañ' niriba maa ni zañ yi nol' ni yεtɔya tɔysi luhi ya.

²⁰Amaa n yi kariti alizin' bieri bahirila Naawuni yiko ni, dindina Naawuni nam yipa paai ya mi m-bala."

²¹Yisa daa lan yeli, "Kpiɔñlan' yi lo kpara n-ze n-gul' o yili, o nema zaa tiligirimi;

²²amaa ñun mali kpiɔñ gar' o yi ti lir' o n-nyan' o, o farila o bidibbin' shεñña o niñ yeda maa, ka fa o nema maa.

²³ "Ka ninvuy' so ñun bi ɔe n nyaanja pala ñun bori n zay' vielli; ka ñunkam mi bi sɔñdi ma nay' wurindila m bini bahira.

Alizin' bieyu biñhigu shee labbu

(Matiu 12.43-45)

24 “Alizin’ biεyu yi zo ka chε nira, alizin’ biεyu maa chanimi nti be kom ni bi dooni luy’ shεŋa polo m-bɔri vuhim shee ka bi nyara. Di saha maa o yεrimi, ‘N ni lan labi m bier’ kurili shee.’

25 Ka o yi labina nti nya ka di kolikoli m-mali viεla,

26 o chanimi ti zaŋ alizin’ bier’ ayopɔin bεn bie n-gar’ o m-pah’ omaŋ’ zuyu na nti kpe m-be nimaani. Di saha dilan’ maa biεhigu ni bie pam gari di ni daa pun be shεm.”

Alibarika maŋli ni nyε shεm

27 Yisa ni daa yεli η-ŋɔ maa ka pay’ so be salo maa ni kuhi yεli, “A ni daa yi pu’ shεl’ ni na min’ a ni daa moy’ bihi’ shεŋa mal’ alibarika.”

28 Amaa ka Yisa yεli, “Bεn wumdi Naawuni yεligu ka gbib’ li n-lee mal’ alibarika!”

Shihirili bɔbu yεla

(Matiu 12.38-42)

29 Salo ni daa ti layimna m-muyi saha shεli ka Yisa piligi yεra, “Ʒiemani ŋɔ nim’ nyεla ninvuy’ bieri. Be bɔri ni bε nyala shihirili, amaa bε ku nya shihir’ shεli m-pahila Anabi Jona shihirili la.

30 Anabi Jona ni daa nyε Ninivenim’ shihirili shεm la, lala ka Daadam Bia gba nyε Ʒiemani ŋɔ nim’ shihirili.

31 Zaadali pay’ so ŋun daa nyε naa n-yi nudirigu polo la na ni ti wuhi ni Ʒiemani ŋɔ nim’ mali taali, dama o daa yi katiŋa n-kana ni o ti wum Sulemaana yεm yεtɔya; ka nyamiya, yεl’ shεli din gari Sulemaana be kpe.

32 Zaadali Ninivenim’ gba ni ti wuhi ni Ʒiemani ŋɔ nim’ mali taali, dama Anabi Jona ni daa yihi ba waazu la, bε daa niŋ tuuba; ka nyamiya, yεl’ shεli din gari Anabi Jona be kpe.”

Niŋgbuŋ neesim yεla

(Matiu 5.15; 6.22-23)

33 Yisa daa lan yεli, “So ʒi n-nyo firila zaŋ lɔyu pil’ li bee n-zaŋ li sɔyi, amaa o nay’ ni zaŋ li mi tam binshεl’ zuyu ni bεnkam kperι yili maa ni na nyari li.

34 Nina nyεla niŋgbuŋ firila. Ka a nina yi ne, a niŋgbuŋ zaa bela neesim ni; amaa a nina yi bi ne, a niŋgbuŋ zaa bela zibisim ni.

35 Dinzuyu miri ka a chε ka neesim din be a ni ti leei zibisim.

36 Ka a niŋgbuŋ zaa yi nεmi hal ka zibisim biεla ka di ni, dindina di ni nεmi zaa kaman firila ni ne a shεm la.

Yisa galim bilikɔnsi tuma

(Matiu 23.1-36; Maak 12.38-40)

³⁷Yisa ni daa na kul yeri maa, ka Farisii so yel' o ni o bori ni o ka jun' Farisii maa yin' na ka o min' o ti layim di bindirigu. Ka o daa chanj ka be ti zini ni be di;

³⁸ka di gari Farisii maa, o ni daa nya ka Yisa bi doli be kali soli pay' o nuhi ka zini ni o di maa zuyu.

³⁹Ka ti Duuma daa yel' o, "Yinim' Farisiinim' payirila pipihi mini lahi nyaansi, amaa ka yi puuni lee pali ninvuy' fabo mini ninvuy' bietaли.

⁴⁰Yinim' jera njɔ, pa jun nam di nyaanɔ' maa n-nam di puuni maa gba?

⁴¹Dinzuju zaŋmiya din be di ni maa tim' nandaamba; ka binshεyukam zaa niŋ nyam yi sani."

⁴² Yisa daa lan yeli, "Mbusim be yinim' Farisiinim' zuyu! Dama yi yihiri naanzua mini kpaligu ni ɔevاري balibu kam zaka, amaa ka lee che saria din tuhi karibu mini Naawuni yurilim. Dimboŋɔnim' zaa shiri simdi niŋbu, ka di bi niŋ kamaata ni yi che din pahi maa gba niŋbu.

⁴³Mbusim be yinim' Farisiinim' zuyu! Dama yi yuri kpamba ɔishee ɔinibu yi jembu duri ni, ka lan yuri puhigu dahi ni.

⁴⁴Mbusim be yi zuyu! Dama yi nmanila gbal' sheŋa niriba ni nori gariti ka bi mi ni gbala m-bala."

⁴⁵Di saha ka zaligubaŋdib' ni yino yel' o, "Karimba, a ni yeli shem maa wuhiya ni a galindila ti gba."

⁴⁶Ka Yisa yeli, "Mbusim be yinim' zaligubaŋdib' gba zuyu! Dama yi ɔiini niriba ɔi' tibisi' sheŋa din ɔibu to, amaa ka yimanjan' ku sayi zaŋ yi nubil' gba wuyi li.

⁴⁷Mbusim be yi zuyu! Dama yi méri duri gindi yi yaannim' ni daa ku anab' sheb' gbala.

⁴⁸Dinzuju yi nyela be shehiranim' mini be nyaanzaaniba, dama bɛna n-daa shiri ku ba, ka yi mi ti méri duri gindi be gbala maa.

⁴⁹Dinzuju ka Naawuni daa pun yeli o Kundi ni ni o ni tim anabinim' mini tuumba na, ka be ti ku be sheba, ka niŋ be sheb' mi alaka;

⁵⁰ka di zuyu che ka o ti zaŋ be ni daa ku anab' sheb' zaa, tum dunia piligu ni la ha taali ɔili ɔiemani njɔ niriba.

⁵¹Yelimanli ka n yeri ya, Ebé kubu zaŋ ti paai Anabi Zakaria kubu saha, be ni daa ku so Naawuni jembu duu mini sara malibu bimbini sunsuuni la, Naawuni shiri ni ti zaŋ di taali ɔili ɔiemani njɔ niriba!

⁵²Mbusim be yinim' zaligubaŋdib' zuyu! Dama yi nooi baŋsim bohimbu dunoli saafebia; yimanjan' bi kperei di ni, ka mi guri bɛn bori ni be kpe di ni soli."

⁵³Yisa ni daa yiyisi ni n-chanj naai ka Naawuni zaligubaŋdib' mini Farisiinim' daa kul gbaag' o nol' ni luyisibu ni di che ka o yeli din bie.

⁵⁴Lala ka bε daa niŋ ni bε bari zana gbaag' o o yεtɔyα puuni.

Luk 12

Yisa to m-piligi Farisiinim' bilikɔnsi tuma

(Matiu 10.26-27)

¹ Kulla di saha maa ka niriba tusa gari shεm daa layimna hal ti nɔri tab' naba bε galisim zuyu, ka Yisa daa danj piligi sayisir' o nyaandoliba yera, "Miriya Farisiinim' dabindi din nyε bε bilikɔnsi la;

² dama binsheγu kani din sɔ̄yiya ka ti ku yi palo, binsheγ' mi kani m-be ashilɔni ka bε ti ku banj li.

³ Yi ni sɔ̄y' yeli shεlikam zibisim ni ni ti yi neesim ni; ka yi ni sɔ̄y' ɳumsi shεli duu puuni, bε ni mol' li gili luyilikam."

Di ni simdi ni ti zo so

(Matiu 10.28-31)

⁴Yisa daa lan yεli, "Amaa yinim' bεn nyε n zɔnim' ɳɔ, n yεri ya mi, di zɔriya bεn ni tooi ku daadam ka ku tooi lan niŋ shεli pahi.

⁵N ni danj wuhi ya yin' ni zo so: Zomiyala Naawuni ɳun ni tooi ku daadam ka mali yiko din ni tooi zaŋ o shia niŋ buyim ni ɳɔ. Yεlimanɔli ka n yεri ya, zomiy' o!"

⁶Ka bɔhi ba, "Bε bi kɔhirila jahinjεya anu kɔbo? Naawuni mi bi tamdi bε ni yino yεla.

⁷Hal yi zabiri zaa mali kalinli. Dinzuγu di chεliya ka yi suhuri zɔhira; yi mali buchi pam gari jahinjεya."

Bεn ɣe Yisa nyaanja niriba ni

(Matiu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Yisa daa lan yεli, "N lan yεri ya mi, ɳunkam ɣe n nyaanja niriba ni, Daadam Bia gba ni ti ɣe dilan' nyaanja Naawuni malaikanim' sani;

⁹ka ɳunkam mi zayisi ma niriba ni, n gba ni ti zayis' o Naawuni malaikanim' sani.

¹⁰ Ka ɳunkam tɔyisiri yεtɔy' bieri dalindi Daadam Bia ni tooi nya di chε m-paŋ; amaa ɳunkam mo Naawuni Shia Kasi, dilana ɳun' kul ku nya di chε m-paŋ Naawuni sani.

¹¹Bε yi ti tahi ya Yεhudianim' jεmbu duri ni mini nanim' ni zuyulaannim' sani, yin' di ti bɔhiri yi suhuri yi ni yεn garigi shεm bee yi ni yεn yεli shεm zuyu,

¹²dama di saha maa Naawuni Shia Kasi ni ti wuhi ya yi ni yεn yεli shεm."

Bundaan' jεrigu yεla

¹³Ka salo maa ni so daa yεli Yisa, "N Duuma, yεlimi m bieli ni o chε ka ti pirigi ti ba fali ti taba."

¹⁴Ka Yisa bɔh' o, "Zɔri, ɳuni n-lee zaŋ ma leei yi sariakarita bee yi falitarita?"

¹⁵Ka ɣmaligi yeli salo maa, “Di zabiriya so nyuli o buni zuyu, dama ninsal’ nyevili bi dolila o ni mali sheli.”

¹⁶Ka daa ɣahi ba ɣahili ɣo yeli, “Bundaan’ so n-daa ko n-nya bindirigu pam,

¹⁷ka yeli o suhu ni, ‘N ka luy’ sheli din yen zaŋ m bindira ɣo sɔŋ, ka wula ka n lee yen niŋ?

¹⁸N nay’ ni ninla ɣ-ɣɔ: N ni wurim n kambɔna ɣo, ka tayı me zay’ kara n-zaŋ m bindira mini m binkparisi zaa niŋ di ni;

¹⁹ka ɣmaligi yeli mmaŋa n suhu ni, M mali nema pam din ni gbib’ ma yuun’ bɔbigu; n ni ɣini vuhi n-dira ka nyura, ka mali suhupielli.”

²⁰Amaa ka Naawuni yel’ o, “Jerigu ɣo! Yuh ɣo n ni deeg’ a nyevili, ka a nema maa zaa leei ɣun dini?”

²¹Yisa daa lan yeli ba yaha, “Lala n-nye ɣun bo n-nya bun’ la omaŋmaj’ kɔŋko zuyu, amaa Naawuni ɣun’ sani, lala nir’ pala bundana.”

Naawuni naani niŋbu

(Matiu 6.25-34)

²²Yisa daa yel’ o nyaandoliba, “Dinzuyu n yeri ya mi, miriya ka yi jiyindi yi nyeviya bee yi niŋgbuna zuyu zaŋ chaŋ yi ni yen di sheli bee yi ni yen ye sheli polo;

²³dama nyevili gari bindirigu, ka niŋgbuŋ mi gari situra.

²⁴Kpahimmiya kahin̄kɔri: Be bi birita bee n-chera; be mi ka kambɔna bee kunchuna; amaa Naawuni n-dihiri ba. Yi mali bukaata pam gari noonsi!”

²⁵Ka bɔhi ba, “Yi ni ɣuni suhu n-lee ni ye o nyevili zuyu, ka o tooi pahi li yuun’ yini?

²⁶Ka yi yi ku tooi niŋ bin’ din pɔri ɣ-ɣɔ tatabo, di chaŋ wula ka yi jiyindi binshɛŋa din kpalm zuyu?

²⁷Yulimiya payivieligakushihikom ni zoori shem: Di bi tumda; di mi bi miri gumdi. Amaa n yeri ya mi ni hal Sulemaana min’ o jilima zaa ha, o daa bi ye situra ka di vieli kaman payivieligakushihikom zay’ yini gba vielim.

²⁸Ka Naawuni yi zaŋ vielim ɣo tatabo ti mɔri din be mɔyu ni zuŋɔ n-kaai bieyu ka buyim diri li ɣo, di chaŋ wula ka o ku ti yinim’ situra? Laabira, yi yeda shiri pɔra!

²⁹Di jiyindiya yi ni yen di sheli bee n-nyu sheli zuyu, ka di cheliya ka yi suhuri ye di zuyu;

³⁰dama dimbɔŋɔnim’ zuyu ka dunia ɣo ni zuliya kam zaa kul jiyindi sahakam; amaa yi Ba Naawuni mi ni di zaa ha simdi ya.

³¹Amaa lee bomiyala Naawuni nam dubu, ka o naanyi zaŋ dimbɔŋɔnim’ zaa ha pahi ya.”

Alizanda ni azichi yela

(Matiu 6.19-21)

32Yisa daa lan yeli ba, “Yinim’ bən kalinli pɔri ɳɔ, di zɔriya dabiɛm, dama di nyɛla yi Ba Naawuni yubu ni o tin ya nam.

33Kɔhimiya yi ni mali sheli n-zaŋ ti nandaamba pini; bomiya liyiri kolibih shɛnja din bi kurigira n-sonj azichi sheli din ti ku naai Naawuni yili, tayiy’ ni ti ku be sheli bee lɛla ni ti ku sayim li luy’ sheli,

34dama yi daazichi ni be sheli, nimaani ka yi suhuri gba ni be.”

Dunɔguliba bən mali shili gu

35 Ka Yisa daa lan yeli ba yaha, “Malimiya shili, ka nyo yi firilanim’ zali ka di dira;

36ka benya kaman dunɔguliba bən mali shili ɿi n-guli bε duuma ni o ti yi amiliya chuyu ni na n-niŋ gaafara ka bε yoog’ o yom ka o gari.

37Dunɔguliba bən ɿiya m-bi gbihiri hal ka bε duuma ti paana mal’ alibarika. Yelimanlı ka n yeri ya, o gba ni ti mali shili che ka bε ɿini, ka o kpuyi bindirigu na ti zali ba ka bε di.

38O yi ti paana yuntisuyu bee noloyu kukoli n-nya ba lala, bε ni nya alibarika.

39Amaa lee ban̄miya dimbɔŋɔ: Yil’ yidan’ yi di mi saha sheli tayiy’ ni yen kana, o naan ne n-ɿiya gu o ka ku che o yili maa bahi ka tayiy’ maa kab’ li kpe.

40Dinzuyu yi gba malimiya shili sahakam; dama Daadam Bia ni ti labina saha sheli yi ni bi yuun’ o soli.”

Yinbia ɳun ɿe o duuma yim

(Matiu 24.45-51)

41Di saha ka Pita daa bɔhi Yisa, “Ti Duuma, tinim’ ka a lee ɳahi ɳahili ɳɔ bee sokam zaa?”

42Ka ti Duuma garigi yeli, “Yinbi’ ɳuni n-lee pal’ alikauli ka nyɛ yendana? Di nyɛla yinbi’ so ɳun yinlan’ zaŋ o yili fukumsi niŋ o nuu ni ni o bahiri mɔni mɔni bahibu saha.

43Yinbia maa yinlan’ maa yi ti kuna nya o ni lala, o ni nya suhupielli.

44Yelimanlı ka n yeri ya, o ni ti zaŋ o binsheyukam fukumsi niŋ o yinbia maa nuu ni.

45Amaa yinbia maa yi yel’ o suhu ni ni o yinlan’ yuui kundi na, ka piligi bur’ o tab’ bən nyɛ dɔbba mini payiba, ka diri ka nyuri dam kuuna,

46di yinbia maa yinlan’ maa ni ti kuna o ni bi yuun’ o soli dahin’ sheli bee saha sheli nti darig’ o tibili darigiri bieyu, ka zaŋ o layim bən bi ɿe yim ni.

47Ka yinbi’ so ɳun mi o duuma yubu ni nyɛ sheli ka bi mali shili bee n-tum kaman o duuma maa yubu ni nyɛ shem ni nya buri pam.

48Ka yinbia ḥun mi bi mi o duuma yubu ni nyę sheli ka tum din simdi buri, o buri ni bala. Be ni ti ninvuy' so pam, o sani ka be ni ti lan bohi pam yęla; ka niriba ni zaŋ fukumsi pam niŋ so mi nuu ni, o sani ka be ni ti bohi din galisi pam yęla.”

Yisa ḥun tahi tuyiligu na

(Matiu 10.34-36)

49Yisa daa lan yęl' o nyaandoliba, “N kamina ni n ti niŋ buyim juui dunia ḥo, ka n di bi zayısi ka di pun taai dira.

50Baptaizibu sheli n-na ȝe n-guli ma; di mi nyęla din che ka n suhu bi doya shee di ti niŋ naai.”

51Ka bohi ba, “Yi təhiya ni n kamina ni n ti ti dunia ḥo nim' suhudoo? Aai, n yeri ya mi ni ninvuy' tuyilibi ka n tahina.

52Pumpoŋɔ zaŋ chana, yil' yini puuni niriba anu noya ni ti woli. Niriba ata ni ti naai noli zayısi niriba ayi, ka niriba ayi mi ni ti zayısi niriba ata maa.

53Doo min' o bia noya ni ti woli taba ka be zayısi taba; ka pay' min' o bipuŋinga ti zayısi taba; ka pay' ni ti zayıs' o bia paya, ka pay' gba ti zayıs' o yidana ma.

Shihira baŋbu

(Matiu 16.2-3)

54Yisa daa ti yęli salo pam, “Yi yi ti nya ka sagbani dəni gbinni, yi yərimi ni saa ni mi, ka o ti shiri mi.

55Ka yi mi yi ti nya ka pohim ȝieri yiri nudirigu polo na, yi yərimi ni woligu ni niŋ, ka di ti shiri niŋ.

56Yinim' bilikoyinim' ḥo! Di chaŋ wula ka yi baŋdi dunia ḥo mini sagbana shihira, ka lee bi baŋdi ȝiemani ḥo din' shihira?”

Nir' min' o dim' noli naabu

(Matiu 5.25-26)

57Ka daa lan bohi ba, “Ka bo lee niŋ ka yimaŋmaŋ' bi baŋdi din tuhi?

58So yi tahir' a sariakarita sani ka a min' o be soli chani yętɔya maa ni, nyin' che ka yi naai noli m-mali yi yętɔya maa; di yi pa lala o ni zaŋ a chaŋ sariakarita maa sani, ka sariakarita maa ti zaŋ a ti dansarika gula, ka o mi kpəh' a duu.

59N yer' a mi ni a ku tooi yi nimaani faashee a ti yo be ni zal' a san' sheli zaa, ka di layifu ku guui.”

Luk 13

Bebu tayıbu

1Di saha maa ka ninvuy' sheb' ben daa be nimaani yęli Yisa Galilinim' ni daa maani ȝim yihibu sara ka Gomna Pailət chaŋ ti ku be ni sheb' la yęla.

2Ka Yisa daa bohi ba, “Yi təhiya ni o ni daa ku Galilinim' sheb' maa daa nyęla tuumbierinim' gari Galilinim' zaa zuyu ka be daa kpi maa?

³Aai! N yeri ya mi ni shee yi niŋ tuuba, di yi pa lala yi zaa gba ni ti bahi yoli.”

⁴Ka lan bɔhi ba, “Bee yi təhiya ni Sailom du’ shəli din daa du pam la ni daa lu n-ku ninvuy’ pisaayika shəb’ la daa nyəla tuumbierinim’ gari bən zaa daa be Jérusaləm la?

⁵Aai! N yeri ya mi ni shee yi niŋ tuuba, di yi pa lala yi zaa gba ni ti bahi yoli.”

Fiig tia din bi wandi wala

⁶Ka Yisa daa ɣahili ba ɣahili ɣo yeli, “Do’ so n-daa sa fiig tia o puu ni, ka di walibu saha ti paai ka o chanj ti bɔri wala di zuyu ka bi nya.

⁷Ka o daa yel’ o pukpar’ kpəma, ‘Nyama, zuŋɔ yuma ata m-bɔŋɔ ka n kul kanna ti bɔri tia ɣo wala ka bi nyara; dinzuŷu ɣmaam’ li bahi! Bɔzuŷu ka nir’ ni che li zali ka di kul nyuri tam yoli?’

⁸Ka pukpar’ kpem’ maa garigi yel’ o, ‘N dana, che’ li zali yuuni ɣo pahi, ka n gbi bɔyili gil’ li n-niŋ kulim niŋ li.

⁹Di yi ti wali yuuni na di viela; ka di mi yi ti bi wali, man’ naanyi ɣmaa’ li luhi.’ ”

Yisa tib’ pay’ so ɣun pɔri gɔŋ

¹⁰Yisa daa ti be Yəhudianim’ jəmbu du’ shəl’ ni wuhiri niriba Vuhim Dabisili dali.

¹¹Ka dɔro ni daa mali pay’ so m-pɔri gɔŋ o yuun’ pisaayika ka o ku tooi teeg’ omaŋ’ zaa la daa be nimaani.

¹²Ka Yisa daa nya o m-bol’ o na ti yel’ o, “A yipa nya amanja a dɔro ɣo ni.”

¹³Ka daa zaŋ o nuhi pa o zuyu, ka o dii teei zaa zani ka payiri Naawuni.

¹⁴ Amaa ka jəmbu duu maa zuylan’ daa je suli Yisa ni daa che ka so kpaŋ Vuhim Dabisili dali maa zuyu; ka daa yeli niriba maa, “Daba ayɔbu ka niriba zaŋdi tumdi bɛ tuma, dinzuŷu di dabisa maa puuni ka yi ni tooi kana ti nya tibbu, ka pa ni Vuhim Dabisili dali!”

¹⁵Ka ti Duuma daa yel’ o, “Yinim’ bilikɔyinim’ ɣo! Yi ni ɣuni n-lee ku lɔrig’ o nahu bee o buŋa n-tay’ o chanj kuliga ka o ti nyu kom Vuhim Dabisili dali?

¹⁶Ka di bi simdi ni man’ che ka pay’ so ɣun nyɛ ti yab’ Ibrahimma zuliya ka Sintani daa lo m-pɔri gɔŋ’ o yuun’ pisaayika ɣo kpaŋ Vuhim Dabisili dali?”

¹⁷Ka o ni daa yeli shəm maa zuyu che ka vi gbahi o dimnim’ zaa; amaa ka ninvuy’ shəb’ bən kpalim zaa suhuri daa paligi tuun’ kar’ shəŋa o ni tum maa zuyu.

Zabiliga tibiɛlim yəla ɣahili

(Matiu 13.31-32; Maak 4.30-32)

¹⁸Ka Yisa daa bɔhi ba, “Naawuni nam lee ɣmanila bɔ bee bɔ ka n lee yen zaŋ li ɣmahindi?

19Di ɣmanila zabiliga tibiel' sheli nir' ni zaŋ bir' o puu ni, ka di zooi ninj tia hal ka noonsi ti teri be teri di wula zuyu la."

Dabindi yela ɣahili

(Matiu 13.33)

20Yisa daa lan bɔhi ba, "Bɔ ka n lee kul yen zaŋ ɣmahindi Naawuni nam?

21Di ɣmanila dabin' sheli pay' ni yi zahim bɔrɔbɔro zim ɣmani buta n-zaŋ li gari di ni ɣori zali, ka di zaa ti mii piri la."

Duno' muyiliŋga doli kpe

(Matiu 7.13-14, 21-23)

22Yisa daa ti zaŋ kpa Jerusalem polo doli fɔntinsi mini tiŋkpansi wuhiri niriba chana.

23Ka so daa ti bɔh' o, "N Duuma, niriba biɛla kɔŋko n-yen tiligi?" Ka Yisa yeli ba,

24"Kpaŋmiya yimaŋ' doli duno' muyiliŋga kpe, dama n yeri ya mi ni niriba pam ni ti bɔri ni be dol' li kpe ka ku tooi.

25Yil' yidan' yi ti yiŋisi kpari dunoli maa ka yi kana ti ɣieya niŋdi gaafara yera, 'Ti Duuma, yoom' ti ka ti gari,' o ni ti garigi yeli ya, 'N ɣi yi ni yi shel' na.'

26Di saha maa yi ni ti yeli, 'Ti min' a n-daa yi layindi diri ka nyura, ka a be pala zuyu wuhiri ti la.'

27Ka o mi ti yeli ya yaha, 'N yeri ya mi, n ɣi yi ni yi shel' na. Yinim' tuumbierinim' ɣɔ, wariya!'

28Yisa daa lan yeli ba, "Yi ni ti nya ti yab' Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu ni anabinim' zaa ka be be Naawuni nam ni, amaa ka Naawuni ti kari yinim' di ni bahi. Yinim' ni ti fabili ka dim yi nyina.

29Ka niriba ni ti yi wulimpuhili mini wulinluhili ni nuzaa mini nudirigu polo na ti ɣini Naawuni nam ni n-dirи ka nyura.

30Amaa nyamiya! Ninvuy' sheb' ben nye nyaannim' ni ti leei toonnima, ka ninvuy' sheb' ben nye toonnim' mi ti leei nyaannima."

Yisa ni yuri Jerusalem shem

(Matiu 23.37-39)

31Di saha maa ka Farisiinim' sheb' daa ka Yisa sanna ti yel' o, "Yim' ya ɣɔ, dama Naa Herod lɔri nia ni o ku a.

32Ka o yeli ba, "Chamiya ti yeli ɣɔyu maa ni n yen karila alizin' bieri, ka che ka barinim' kpaŋ zuŋɔ ni bieyuni, ka zaŋ chan̄ daba ata dali n ni naai n tuma.

33Amaa di nye ma la talahi ni n gbaai soli zuŋɔ ni bieyuni zaŋ chan̄ dali; dama anabi bi kɔŋd' o nyevili luŋ' sheli ka pa ni Jerusalem."

34Ka Yisa daa kuhi yeli, "Mbaye Jerusalemnima! Mbaye Jerusalemnima! Yinim' ben kuri anabinima, ka labiri Naawuni ni timdi tuun' sheb' yi sanna kuya ɣɔ,

yimyim paai shem ka n kul bori ni n layim ya kaman noo ni layind' o bihi niqd' o kpienkama ni shem la, ka yi bi sayira.

³⁵ Nyamiya, yi jembu duu yipa leela daboyu. Ka n yeri ya mi ni yi ku lan nya ma hal ni saha sheli yi ni ti yen yeli, ‘Dun mali ti Duuma yuli kanna qo mal’ alibarika!’

Luk 14

Yisa tib' bar' so

¹Di daa ti lu Vuhim Dabisili dali, ka Yisa chan Farisiinim' kpeen' so yinna ni o min' o ti layim di bindirigu, ka Farisiinim' maa daa kul kpahind' o.

²Ka chua ni mali ninvuy' so daa zi Yisa tooni.

³Ka Yisa bohi Naawuni zalgubaqib' mini Farisiinim' maa, “Di luhiya ni nir' che ka bara kpaq Vuhim Dabisili dali bee di bi luhi?”

⁴Ka be shini. Ka Yisa daa che ka doo maa kpaq, ka bah' o ka o lab' kul' o yinna.

⁵ Di saha ka Yisa daa lan bohi ba, “Yi ni quni n-lee ni mali buja bee nahu ka o ti lu biliga ni Vuhim Dabisili dali ka o ku chan ti yaag' o yomyom?”

⁶Ka be koj o garigibu.

Saani niqbu mini maqsiyisibu

⁷Ka Yisa daa kpahim nya ka be ni boli ninvuy' sheb' na maa piila jilima ziishiehi. Di saha maa ka o daa qahi ba qahili qo yeli,

⁸ “So yi bol' a ni a ka o daamiliya lobu ni na, nyin' miri ka a chan ti zini jilima ziishie, dama di pa sheli ka o ti boli ninvuy' so qun mali yuli gar' a;

⁹ka qun boli ya maa yi ti yina ti yel' a ni a yiyisim ka ti qun gar' a maa ziishie, di saha di ni mal' a vi ni a chan ti zini tarin ziishie.

¹⁰Dinzuju so yi ti bol' a ka a chan, nyin' zinim' tarin ziishie, ka qun bol' a maa yi ti yina ti yel' a, ‘Zori, yiyisim chan ti zini jilima ziishie qo hal’ Di saha maa a ni nya jilima a mini benkam layim ziya diri maa sani.

¹¹ Dama qunkam tibigir' oman' ni nya filiq, ka qunkam mi siyisir' oman' ni nya tibigginsim.”

¹²Ka Yisa daa lan qmaligi yeli qun bol' o maa na gba, “A yi ti lan yen boli niriba ka be ka a yin' na ti di bindira, nyin' di bol' a zonim' bee a mabihi bee a doyeriba bee a ziiziinitab' ben nyen bundaannima, dama a yi boli ba, be gba ni ti bol' a ka a chan ti di n-yo samlia.

¹³Dinzuju a yi yen boli niriba ka be ka a yin' na ti di bindira, nyin' bolimila nandaamba mini wobisi ni gbariti mini zoomba,

¹⁴ka di zuyu chε ka a nya alibarika, dama bε ku tooi niŋ a lala labisi. Amaa ka a lee ti nya laara wontizɔriba kum ni neebu dali.

Chuyu titali puhibu yεla ɲahili
(Matiu 22.1-10)

¹⁵Ka Yisa mini ninvuy' shεb' bεn daa layim ʒiya diri bindirigu maa ni yino wum Yisa ni yεli shεm maa ka yεl' o, "Dindina ɳun ti yεn ʒini Naawuni nam ni di bindirigu ni ti nya alibarika."

¹⁶Di saha ka Yisa yεl' o, "Do' so n-daa ti boli niriba pam ni bε ka o yin' na ti di bindira;

¹⁷ka bε layimbu saha daa ti paai, ka o tim o yinjbia ni o ti yεl' o ni daa pun boli ninvuy' shεb' maa zaa ni bε kana ni binshεyukam shili biya.

¹⁸Amaa ka bε zaa ha daa gbaai bε daliri ni nyε shεm wuhibu. Dun danj tooni daa yεlila tumo maa, 'N dala puu, ka yεn chanj ti nya li, dinzuyu n suhir' o gaafara.'

¹⁹Ka ɳun paya yεli, 'N dala naŋikɔra pia, ka yεn zaŋ ba chanj ti zahim bε tuma, dinzuyu n suhir' o gaafara.'

²⁰Ka ɳun pah' ata mi yεli, 'N kpuylila paya, dinzuyu n ku tooi kana.'

²¹Ka tumo maa daa labi ti yεl' o dana maa dimbɔŋɔnim' zaa ha. Ka o daa je suli pam, ka yεl' o yinjbia maa ni o yim' yom doli solɔri mini sobihi m-boli nandaamba mini wobisi ni zoomba mini gbariti na.

²²Ka tumo maa daa yi n-chanj labina ti yεl' o dana maa, 'N niŋ a ni yεli shεm maa, amaa ka palo na kul beni.'

²³Ka o lan yεl' o tumo maa, 'Yim' doli pala mini puri soya n-dari niriba pahi na hal ka n yil' ɳɔ ti pali niriba.

²⁴Amaa n yεr' a mi ni n ni daa tuui boli ninvuy' shεb' la ni yino gba noli ku to layingu ɳɔ bindira maa.'

Yisa nyaandol' leebu tom yεla
(Matiu 10.37-38)

²⁵Dahin sheli ka salo pam daa ti doli Yisa, ka o ɳmaligi yεli ba,

²⁶"Dunkam bɔri ni o doli ma ka bi zayis' o ba min' o ma ni o paya ni o mabi' dɔbba ni o tizɔpayiba ni hal zaŋ tabili omaŋman' nyevili gba, o ku tooi niŋ n nyaandola.

²⁷Ka ɳunkam mi bi kpuylila buyi doli ma ku tooi niŋ n nyaandola."

²⁸Ka bɔhi ba, "Yi ni ɳuni n-lee ni bɔri ni o me du' titali, ka ku ʒini mali laasabu nya o mal' liyiri din ni tooi me li naai?

²⁹Di yi pa lala, o yi pil' li mεbu ka bi tooi me n-naai, ɳunkam nya li lala ni mal' o ansarisi

³⁰yeli, ‘Nyam’ doo ḥo ni pil’ o duu ḥo m̄ebu ka tarigi li me n-naai.’

³¹Yisa daa lan b̄hi ba, “Bee na’ ḥuni n-lee ni b̄ri ni o lo t̄bu chan̄ ti tuh’ o kpee, ka ku ᬁni niŋ laasabu nya o ni tooi zaŋ t̄bbihi tuhi’ pia chan̄ ti tuhi nyā o kpee ḥun mali t̄bbihi tuhi’ pisi?

³²Di yi pa lala, o na’ kpee maa yi ti na be katiŋ’ kanna o ni tim ti balim o ni o che ka be ku zabili maa.

³³Dinzuŷu lala n-nye li, ḥunkam bi che o ni mali sh̄elikam ku tooi niŋ n nyaandola.”

Yalim din niŋ piti

(Matiu 5.13; Maak 9.50)

³⁴Yisa daa lan yeli, “Yalim nyela bin’ suŋ, amaa yalim yi niŋ piti, binsh̄el’ lan kani din ni tooi che ka di niŋ nyayisim yaha.

³⁵Hal ka di lan ka buchi ni nir’ zaŋ li niŋ kulim gba n-zaŋ bah’ o puu ni n-nay’ pahila be kpaa’ li mi bahi.” Ka daa lan yeli ba, “Dun mali tibili, ḥun’ wumma!”

Luk 15

Pie’ so ḥun b̄origi yela ḥahili

(Matiu 18.12-14)

¹Farigudeeriba mini alahichinim’ zaa daa kul layindila Yisa sanna ni be ti wum o wuhibu;

² ka Farisiinim’ mini Naawuni zalgubaŋdiba daa ḥumdi be kparima ni yera, “Doo ḥo kul ch̄eri ka alahichinim’ kanila o sanna hal ka o mini ba ti layindi dira!”

³Ka Yisa daa ḥahi ba ḥahili ḥo m-b̄hi,

⁴“Yi ni ḥuni n-lee ni mali pieri k̄biga, ka pie’ yino ti b̄origi ka o ku che pieri k̄bigayinika la be m̄ori ḥubbu shee, ka gbaai ḥun b̄origi maa shee b̄obu hal ti nya o?

⁵Ka o yi ti nya pie’ yino maa, o suhu paligirimi, ka o zaŋ o buyi ni suhupielli.

⁶O yi ti zaŋ o paai yin̄a, o boonila o z̄onim’ min’ o ᬁziŋiinitab’ na ti yeli ba, ‘Ch̄eliya ka yi suhuri paligi pahi n zuyu, dama n nya m pie’ so ḥun daa b̄origi la.

⁷Dinzuŷu n yeri ya mi ni alahichilaan’ yino yi niŋ tuuba, suhupielli pam ni be alizanda ni o zuyu gari wuntizɔriba k̄bigayinika b̄en bi lan simdi ni be niŋ tuuba la.”

Lay’ sh̄eli din b̄origi yela ḥahili

⁸Ḏahili ḥo ka Yisa daa lan ḥahi ba b̄hi, “Pay’ ḥuni n-lee ni mal’ anzinfa layibaligu pia, ka di zay’ yini ti b̄origi, ka o ku nyō firila kolikol’ o yin̄’ zaa m-bo li ni nimmo hal ti nya li?

⁹Ka o yi ti nya li, o boonila o zɔnim' min' o ɔzɔjiinitab' na ti yeli ba, 'Cheliya ka yi suhuri paligi pahi n zuyu, dama n nya n layifu din daa bɔrigi la.'

¹⁰Dinzuyü n yeri ya mi ni alahichilaan' yino yi niŋ tuuba, Naawuni malaikanim' gba malila suhupielli o zuyu."

Bi' so ɔjun bɔrigi yela ɔjahili

¹¹Yisa daa lan ɔjahi ba ɔjahili ɔ pahi yeli, "Do' so n-daa mal' o bidibis' ayi.

¹²Ka biasani ti yel' o ba, 'M ba, tim' ma fal' sheli n ni ti yen di a kalinsi nyaanja pumpɔŋɔ.' Ka doo maa daa zaŋ o ni mali sheli m-pirigi ti o bihi maa.

¹³Ka di daa bi yuui ka biasani maa layis' o ni mali shelikam zaa n-zaŋ chan tinshee katin' ha. Nimaani ka o daa ti zaŋ o buni maa zaa tum yoliyoli.

¹⁴O ni daa ti sayim o buni maa zaa naai nyaanja, ka kum titali daa lu tiŋ' maa ni; ka kum wum o pam.

¹⁵Di saha ka o daa zaŋ omaŋ' ti tabili tiŋ' maa ni tiŋbi' so, ka o timd' o o puu ni ka o ti dihir' o kuruchunima.

¹⁶Hal ka bia maa daa ti bɔri ni o dirila kuruchunim' maa bindira maa sheli, dama so daa bi tir' o bindirigu.

¹⁷Ka di daa ti lu o suhu ni ka o bɔh' omaŋa, 'Padiriba ala n-lee be m ba yiŋa mmali bindira diri tiyiri ka chera, ka man' ti be kpe kpiri kum?

¹⁸N ni yiŋisi labi m ba sani nti yel' o, "M ba, m birigi n Duuma Naawuni sani ni a gba sani.

¹⁹Hal m bi lan simdi ni a boli ma a bia gba; amaa lihim' ma kaman a padiriba ɔ ni yino."

²⁰Ka daa dii yiŋisi di saha maa n-labir' o ba maa sani. O ni daa ti na be katin' ha kanna ka o ba maa nya o ka nambɔŋu gbaag' o pam; ka o yiŋisi zo nti tuh' o soli m-bɔbi gbaag' o ni suhupielli.

²¹Ka o bia maa yel' o, "M ba, m birigi n Duuma Naawuni sani ni a gba sani; hal m bi lan simdi ni a boli ma a bia gba."

²²Amaa ka o ba maa yel' o yiŋ bihi, "Zaŋmiya kpar' suŋ na yomyom ti yel' o, ka zaŋ nintua na ti pir' o, ka zaŋ namda na ti pir' o pahi.

²³Ka gbaai naŋila' kpabili na ti kɔrigi ka ti ɔubi, ka diem suhupielli diema;

²⁴dama n sani, m bia ɔ daa kpimi ka lan neei na, o daa bɔrigimi ka n lan nya o yaha." Ka bε daa dii gbaai diema diembu ni suhupielli.

²⁵Di saha maa o bikpem' sani la ɔjun' daa na bela puu polo nti kun' na miri yiŋ' na wum diema biŋkumda kumsi,

²⁶ka boli yil' maa ni bi' so na nti bɔh' o diema maa daliri.

²⁷Ka bia maa yel' o, "A tizobil' la n-kuna, ka a ba che ka ti korigi nayila' kpabili, o ni labina ni alaafee maa zuyu."

²⁸Ka bikpem' maa daa je suli zayisi duu kpεbu; ka o ba daa yina ti balim o.

²⁹Amaa ka o yel' o ba maa, "Nyama, man' ηun kul be a sani nahindi yuun' bɔbili ηɔ zaa ka na ʒi n-zayis' a noli ηɔ, a na ʒi n-gbaai hal bubil' gba ti ma ni n korigi ka m mini n zɔnim' layim di ka diem.

³⁰Amaa ka a bi' so ηun zaŋ a buni chanj ti nahi pagora ηɔ lee ti kuna, ka a gbaari nayila' kpabili korigir' o zuyu!"

³¹Ka o ba maa yel' o, "M bia, nyin' kul bela n sani sahakam; ka n ni mali binshεyukam zaa nyela a dini.

³²Di luhiya ni ti suhuri paligi ka ti diem, dama a tizobil' maa kpimi ka lan neena; o daa bɔrigimi, ka ti lan nya o maa."

Luk 16

Tumtumdi' kpeem' bilikɔyindana

¹Yisa daa yel' o nyaandoliba, "Bundaan' so n-daa mali tumtumdi' kpεma, ka be ti nyih' o ni o tumtumdi' kpεm' maa bahir' o buni maa yoli.

²Ka o daa bol' o na ti bɔh' o, 'Bɔ n-niŋ ka a che ka n go n-wumd' a yεla shεm ηɔ? Malimi m binshεyukam din be a sani laasabu n-zaŋ ti ma, dama a ku lan niŋ n tumtumdi' kpεma.'

³Di saha ka tumtumdi' kpεm' maa daa yeli o suhu ni, 'N dana yi yihi ma o tuma ηɔ ni, wula ka n yεn niŋ? N lan ka yaa din ni tooi tum tuun' kpεma, ka mi zɔri vi ni m mali bara.

⁴Hal o yi kari ma o tuma maa ni pumpɔηɔ, m mi n ni yεn niŋ shεm ka m mini niriba be.'

⁵Ka bol' o dan' maa sandiriba zaa yinoyino na ti bɔhi ηun dan tooni, 'N dana samli ala n-lee dol' a?'

⁶Ka o yel' o, 'Kpa' ηman' kɔbiga.' Ka tumtumdi' kpεm' maa yel' o, 'Zaŋm' a gbaŋ yomyom ʒini n-tayi sab' pihinu.'

⁷Ka lan bɔhi so mi yaha, 'N dana samli ala n-lee dol' a?' Ka o yel' o, 'Za ηman' kɔbiga.' Ka o yel' o, 'Zaŋm' a gbaŋ tayi sab' pihinii.'

⁸Ka tumtumdi' kpeem' bilikɔyino ηɔ dan' maa daa pay' o pam o dahin' shεli tεha maa zuyu, dama bεn doli zibisim soli dunia ηɔ ni mali yεmbimbieri be tuma ni gari bεn doli neesim soli.

⁹Dinzuyu n yεri ya mi, zaŋmiya yi dunia ηɔ lay' yoya ηɔ bo simdi, ka di yi ti naai, yi ni tooi kpe nyεvili din ka bahigu shee.

10 Dun pal' alikauli ni bin' din p̄ora ni lan pal' alikauli ni bin' din galisi. Dun mi bi pal' alikauli ni bin' din p̄ora ku pal' alikauli ni bin' din galisi.

11 Dama yi yi bi pal' alikauli zaŋ chaj lay' yoya ḥo polo, ḥuni n-lee ni sayi zaŋ azichi maŋli niŋ yi nuu ni?

12 Ka yi yi bi pal' alikauli ni so bini, ḥuni n-lee ni zaŋ yimaŋmaŋ' dini ni nyɛ sheli tin ya?

Naawuni jɛmbu mini dunia ḥo buni

(Matiu 6.24)

13 Yisa daa lan yeli yaha, "Yiŋbi' yino ku tooi jem duumanima ayi. O kul ni zayisila yino ka yuri ḥun' la bee n-tibigi yino jem o ka ʒiem ḥun' la. Yi ku tooi jem Naawuni mini liyiri."

Yisa yeli yel' shɛŋa yela

(Matiu 11.12-13; 5.31-32; Maak 10.11-12)

14 Farisiinim' bɛn yuri liyiri pam la ni daa wum Yisa ni yeli shɛm maa ka bɛ maan' o ansarisi.

15 Ka o yeli ba, "Yinima n-nyɛ bɛn tiri yiman' yelimanli niriba san' la, amaa Naawuni mi din be yi suhuri ni. Ninsalinim' ni tibigiri binsheli pam nyɛla Naawuni ni chihiri sheli.

16 Naawuni zaligunim' min' anabinim' yeligu daa pun benimi hal ka Jɔn Baptaizira ti kana; di saha maa zaŋ kana zuŋɔ, bɛ kul mooni Naawuni nam lahibal' suŋ, ka ḥunkam suhu ye di zuyu kul zaŋdila kpɔŋ ni o ti kpe di ni.

17 Amaa zuyusaa mini dunia ḥo yiysisib⁹ be asama gari Naawuni fukumsi zaligunim' ḥo ni sabbu bachibil' fifinyiiŋa gba yiysisib⁹.

18 O daa lan yeli, "Dunkam yih' o paya ka kpuyi pay' so tum zina; ka ḥunkam mi kpuyi payiyihin maa gba tum zina."

Bundan' mini Lazarɔs yela

19 Yisa daa lan yeli, "Bundaan' so n-daa be n-yeri ago kpariti mini binyer' suma, ka dir' o suhu yubu sahakam.

20 Ka nandaan' so ḥun yuli daa booni Lazarɔs daa yi chani ti dooni bundan' maa yiŋ' dunol' ni, ka yuma kul nyayim o niŋbuŋ zaa.

21 O daa bɔrimi ni o diri bundan' maa bindir' burisa din luri tina; ka bahi daa kanna ti leen' o yuma maa.

22 Ka nandan' maa daa ti kpi, ka malaikanim' kpuy' o tahi ti yab' Ibrahimma sani. Ka bundan' maa gba daa ti kpi ka bɛ sɔy' o;

23 ka ḥun' chanj ti bela kpiimba biehigu shee nyari azaaba, ka daa ti kpuy' o zuyu lihi nya ti yab' Ibrahimma katiŋ' ha, ka Lazarɔs be o sani.

²⁴Ka o kuhi yeli, ‘N yab’ Ibrahimma, zom’ ma nambɔyu n-tim Lazaros na ka o ti zaŋ o nubil’ tim kom ni n-tɔyisi pa n zilinli zuyu ka di maai, dama n nyari azaaba pam buyim ḥo ni.’

²⁵Ka Ibrahimma yel’ o, ‘N yaanja, teemi ni a ni daa be a nyevil’ ni la, a daa nyar’ a suhu yubu, ka Lazaros mi daa nyari wahala, amaa pumpɔŋɔ o suhu maaya, ka a mi be azaaba ni.

²⁶Ka din pahi dimbɔŋɔ zuyu nyela, bɔyilo’ titali n-do ti mini ya sunsuuni, ka so ku tooi yi ti sani m-baai yay’ li ka yi sanna; ka so mi ku tooi yi yi sani ka ti sanna.”

²⁷Di saha ka bundan’ maa lan yeli, ‘N yaba, n suhir’ a mi ni a tim Lazaros m ba yiŋa dunia ni,

²⁸dama m mabih’ anu na beni, ka o chanj ti lee sayisi bɛna, ka bɛn’ ti ku kana ti kpe azaaba shɛl’ ni n ni be ḥo.’

²⁹Ka Ibrahimma yel’ o, ‘Anabi Musa min’ anabinim’ litaafinim’ be bɛ sani, dinzuyu chɛ ka bɛ wum di yeligu ka sayisi bɛmaŋa.’

³⁰Ka bundan’ maa lan yeli, ‘N yab’ Ibrahimma, pa lala n-nye li. So n-yi di neei kum ni chanj bɛ sani nti yeli ba, bɛ naan niŋ tuuba.’

³¹Ka o yel’ o, ‘Bɛ yi ku niŋ Anabi Musa min’ anabinim’ yeligu yɛda, hal so yi neei kum ni chanj ti yeli ba, bɛ ku niŋ o gba yeligu yɛda.’ ”

Luk 17

Din cheri ka salinim’ tumd’ alahichi

(Matiu 18.6-7, 21-22; Maak 9.42)

¹Yisa daa yel’ o nyaandoliba, “Biriginsim din ni kpehi nir’ alahichi ni ku chɛ, amaa mbusim be ḥun chɛ ka o kpee birigi tum alahichi zuyu!

²Bɛ yi zaŋ nɛ’ karili lo n-yili dilan’ nyiŋgoli n-zaŋ o bahi teeku ni, di naan so o zuyu gar’ o chɛ ka bibihi ḥo ni yino birigi.

³Gbibiya yimaŋ’ vienyelinga! A mabia yi tum a taali, nyin’ sayisim’ o; o yi deeg’ o galimi, nyin’ chel’ o taali paŋ o.

⁴Hal o yi tum a taali siyimsiyim buyopɔin dahin yini ka ḥmaligi deeg’ o galimi siyimsiyim buyopɔin maa zaa, di niŋ kamaata ni a chɛ m-paŋ o.”

Yɛda niŋbu

⁵Ka tuumba maa daa yeli Yisa, “Ti Duuma, pahim’ ti yɛda.”

⁶Ka o yeli ba, “Yi yi di mali yɛda ka di be kaman zabiliga tibiɛlim la, yi naan tooi yeli sinsabiga ḥo ni di vuyim’ di zaashee ḥo chanj ti zani teeku ni, ka di di niŋ lala.”

Dabili tuma ni nyɛ shɛm

⁷Ka Yisa daa bɔhi ba, “Yi ni ɔnuni n-lee ni mali dabili, ka o nyela ɔnun kɔri bee ɔnun guli biŋkɔbiri ka ti kuna, ka a dii yel’ o, ‘Kamina ti ɔzini di bindirigu,’

⁸ka ku yel’ o mi ni o malim’ shili n-zan̄ a bindirigu na ti zal’ a, ka a di ka nyu poi ka o mi naanyi chaŋ ti ɔzini di ka nyu?

⁹Ka dabili maa yi niŋ a ni wuh’ o shem maa, a ni puh’ o di zuyu? Aai!

¹⁰Dinzuyu lala n-nye li. Yi gba yi niŋ be ni wuhi ya ni yi niŋ shem zaa yin’ yelimiya, ‘Ti bi simdi payib⁹, dama ti tuma ni nyɛ sheli ka ti tum maa.’ ”

Yisa ni che ka kɔnsi pia kpaŋ shem

¹¹Yisa daa ti chani Jerusalem n-zan̄ doli Samaria mini Galili sunsuuni garita

¹²n-daa ti kpere tiŋkpan’ shel’ ni ka kɔnsi pia chirig’ o sol’ ni n-kay’ ti ɔze katiŋ’ ha,

¹³ka duhi be yee yeli, “Ti dan’ Yisa, zom’ ti nambɔy⁹!”

¹⁴O ni daa nya ba maa ka o yeli ba, “Chamiya ti zaŋ yimaŋ’ wuhi maligumaaniba.” Be ni daa ɔmaligi chani maa ka be kpaŋ.

¹⁵Be ni yino ni daa nya ka o kɔŋ maa naai maa ka o ɔmaligi labiri ka duhir’ o yee payiri Naawuni m-mal’

¹⁶hal ti damdi Yisa tooni n-zan̄ o nina kpa tiŋ’ puhir’ o. Doo maa daa nyela Samaria nira.

¹⁷Di saha ka Yisa bɔhi, “Pa ninvuŋ’ pia n-di kpaŋ maa? Ka niriba awei la, bɛn’ kpali⁹m ya?

¹⁸Be ni so bi labina ni o ti payi Naawuni shee tinzun nir’ ɔjɔ kɔŋko?”

¹⁹Ka ɔmaligi yeli ɔnun labina maa, “Yiŋisim’ chaŋ a chandi; a yeda niŋbu zuyu n-chɛ ka a kpaŋ.”

Naawuni nam kandina yela

(Matiu 24.23-28, 37-41)

²⁰Farisiinim’ daa ti bɔhi Yisa, “Bɔ saha ka Naawuni nam yɛn piligi?” Ka o garigi yeli ba, “Naawuni nam bi yɛn piligimi ni shihira ka niriba nya li ni be nini;

²¹bee so ti yeli, ‘Nyamiya, di be kpe!’ Bee n-yeli, ‘Di be kpe ha!’ Dama Naawuni nam maa be yi sunsuuni pumpɔjɔ.”

²²Ka Yisa daa yel’ o nyaandoliba, “Dahin sheli kanna ka yi ni ti bɔri ni yi nya Daadam Bia saha ɔjɔ dabisili zay’ yini gba, ka ku nya li.

²³Be ni ti yeli ya, ‘Nyamiya, o be kpe ha!’ Bee n-yeli ya, ‘Nyamiya, o be kpe!’ Ti miriya ka yi chaŋ bee nti doli ba.

²⁴Daadam Bia dabisili ti yɛn ɔmanila saa ni yi nyayisi di pilibu shee m-mali ti ba di naabu shee shem la.

²⁵Amaa shee o di wahala balibu kam poi, ka ɔzeman⁹ ɔnim’ ti zayis’ o.

²⁶ Di ni daa niŋ shem Anabi Nuhu saha la, lala ka di ti yen niŋ Daadam Bia gba dabisili dali.

²⁷ Be daa diri ka nyura, ka kpuviri payiba, ka zaŋdi be bipuyinsi tiri dobba hal ti paai Anabi Nuhu ni daa kpe ḥariŋ ni dahin' sheli ka kom kana ti di be zaa ha la.

²⁸ Lot saha la gba, lala n-daa nyε li: Be daa diri ka nyura; ka dari ka kohira; ka biriti ka méri yiya.

²⁹ Amaa Lot ni daa ti yi Sodom dindahin' sheli, ka buyim ni chilibi buyim daa yi zuysaa na ti di be zaa ha la,

³⁰ lala nti yen nyε Daadam Bia gba yi ti labina yi palo.

³¹ Dindali maa ḥun ti be dufahirili zuyu ka o nema be duu, ḥun di lan siyina ni o ti kpe n-kah' o nema maa. Ka ḥun mi ti be puu ni di lan kuli yiŋa.

³² Teemiya din daa niŋ Lot pay' la.

³³ Dunkam bori ni o tilig' o nyevili ni ti kɔŋ li, ka ḥunkam mi kɔŋ o nyevili ni ti lan nya li.

³⁴ N yeri ya mi, dindali maa yuŋ niriba ayi ni ti do bindo' yini zuyu, ka Naawuni ti kpuv' yino ka che ḥun' la.

³⁵ Ka payiba ayi ni ti layim niemdā, ka Naawuni ti kpuv' yino ka che ḥun' la.

^[36] Dobba ayi mi ni ti be puu ni, ka Naawuni ti kpuv' yino ka che ḥun' la.]

³⁷ Ka o nyaandoliba maa boh' o, "Ti Duuma, ya polo ka dimbɔŋɔnim' ti yen niŋ maa?" Ka o yeli ba, "Bin' kpriŋ ni be luy' sheli, nimaani ka juri laana."

Luk 18

Sariakarita mini pakoli yεla

¹ Yisa daa ḥahi ḥahili ḥo wuhi ni di simdi ni niriba suhiri Naawuni sahakam ka di niŋdi anyinsi.

² O daa yeliya, "Sariakarita so n-daa be tinshee; o daa bi zɔri Naawuni, ka mi bi lan lihiri nyari daadam kam.

³ Ka pako' so daa be tŋ' maa ni n-kul ʒe n-kan' o sanna waawaayili nti yεr' o, 'Karimi ti saria ḥo ti ma nasara, ka che n dim' ḥo.'

⁴ Ka o kul zayisira, amaa di nyaanja ka o ti yeli o suhu ni, 'Wun' ni m bi zɔri Naawuni ka mi bi lihiri nyari daadam kam ḥo zaa yoli,

⁵ pakoli ḥo ni kayindi ma sahakam ḥo zuyu, n ni kari be saria ḥo n-ti o nasara. Di yi pa lala, o waawaayili kandina ḥo ni nyɔni n nyee pam.' "

⁶ Ka ti Duuma daa lan yeli, "Wummiya sariakarita bilikɔyindan' maa ni daa yeli shem.

7Ka dayila yi təhiya ni Naawuni ɳun' ku kari saria n-ti o ninvuy' gahindi' shəb' bən suhir' o wuntəŋ' ni mini yuŋ kam la nasara? O ku səŋ ba yomyom?

8N yəri ya mi o ni kari saria yomyom ti ba nasara." Ka ɳmaligi bəhi ba, "Daadam Bia yi lab' dunia ɳɔ ni na, o ni nya bən mali yəda?"

Farisii mini farigudeera yəla ɳahili

9Yisa daa lan ɳahi ninvuy' shəb' bən lihi bəmaŋ' wuntizəriba ka lihi ɿiem bə tab' la ɳahili ɳɔ yəli ni

10niriba ayi n-daa chaŋ Naawuni jəmbu duu ni bə ti jəm Naawuni; bə ni yino daa nyəla Farisii, ka ɳun' la mi nyə farigudeera.

11Farisii maa daa kayimi ɿe o kəŋko ha suhiri Naawuni yəri ɳ-ɳɔ: "Yaa n Duuma Naawuni, m payir' a pam n ni bi be kaman ninvuy' fariba bee zalinsi diriba bee zinaniŋdiba bee farigudeera ɳun ɿieya ɳɔ zuyu.

12N lɔri nol' la buyi dakulo kam, ka yihiri n ni nya shəlikam zaka."

13Amaa ka farigudeera maa ɿe o ko ha, ka bi sayi ni o kpuŋ' o zuyu lihi zuyusaa, ka nay' kul malila o nuhi bur' o nyɔyu ka yəra, "Yaa n Duuma Naawuni, zom' man' alahichilan' ɳɔ nambɔyu!"

14Ka Yisa daa ɳmaligi yəli ba, "N yəri ya mi ni farigudeera maa daa yi n-kuli ka yi taali ni gari ɳun' la; dinzuyu ɳunkam tibigir' omar' ni nya filiŋ; ka ɳunkam mi siyisir' omar' ni nya tibiginsim."

Yisa niŋ alibarika niŋ bihi ni

(Matiu 19.13-15; Maak 10.13-16)

15Ninvuy' shəb' daa ti zaŋ bibihi ka Yisa sanna ni o ti zaŋ o nuu pa bə zuyu; ka o nyaandoliba daa nya lala ka tahiri bihinim' maa zuyu.

16Amaa ka Yisa daa bol' o nyaandoliba maa na ti yəli, "Chəliya ka bihi kam' n sanna, ka di karitiya ba, dama Naawuni nam nyəla bə tatabo dini.

17Yəlimaŋli ka n yəri ya, ɳunkam bi deei Naawuni nam kaman bia ni deeri li shəm ti ku kpe di ni."

Bundan' Naawuni nam ni kpəbu

(Matiu 19.16-30; Maak 10.17-31)

18Kpeen' so daa ti bəhi Yisa, "Karimba suŋ, wula ka n lee yən niŋ ti nya nyevili din ka bahigu?"

19Ka Yisa bəh' o, "Bə n-niŋ ka a boli ma ninvuy' suŋ? Ninvuy' suŋ kani n-nay' pahila Naawuni.

20Amaŋmaŋ' mi din be Naawuni fukumsi zaligunim' puuni. Dina n-nyə: 'Miri ka a niŋ zina; miri ka a ku ninsala; miri ka a zu; miri ka a di shəhira kpəma; ka tim' a ba min' a ma jilima.' "

21Ka o yəl' o, "M pun doli dimbɔŋɔnim' zaa la m bilim ni hal ni wayo."

22Ka Yisa wum lala ka yel' o, "Yel' yini n-nay' poog' a. Kohim' a ni mali shelikam zaa n-zan̄ ti nandaamba, ka kana ti doli ma, ka di che ka a ti nya buni alizanda ni."

23Ka o daa wum yetɔyili ŋɔ ka o suhu sayim pam, dama o daa nyela bundana.

24Ka Yisa daa lih' o ka yeli, "Di to ni bundaannim' kpe Naawuni nam ni!

25Hal laakum shəriga nyee ni kpəbu mal' asama gari bundan' Naawuni nam ni kpəbu."

26Ka bən daa wum o ni yeli shəm maa bəhi, "Ka ŋuni n-lee ni tooi tiligi?"

27Ka o yeli ba, "Din ku tooi nani ninsalinim' sani nyela din ni tooi nani Naawuni ŋun' sani."

28Di saha maa ka Pita daa yeli Yisa, "Nyama, ti chəla ti yinsi ka dol' a."

29Ka Yisa yeli ba, "Yəlimaŋli ka n yəri ya, ŋunkam che o yili bee o paya bee o mabi' dobba bee o ba min' o mabihi Naawuni nam zuyu

30ni nya dimbəŋɔnim' zaa ha pam dunia ŋɔ ni, ka ti lan nya nyevili din ka bahigu dunia sheli din kanna ni."

Yisa lan yeli o kum yela pahi buta

(Matiu 20.17-19; Maak 10.32-34)

31Ka Yisa daa zaŋ o nyaandoliba pinaayi maa yi kpaŋ' ti yeli ba, "Nyamiya, ti chanila Jérusaləm; ka anabinim' ni daa sab' shelikam zaŋ chan Daadam Bia polo la ni ti niŋ pali.

32Dama bə ni ti zaŋ o ti bən pa Yəhudianima, ka bə mal' o ansarisi ka dih' o vi, ka tuhi nintɔri vie o,

33ka fiɛb' o ka naanyi ku o; amaa di daba ata dali o ni ti neei kum ni."

34Amaa ka bə bi baŋ o ni yeli ba shelikam maa zaa gbinni; di daa nyela yelisɔyirili bə sani, dinzuyu ka bə daa bi baŋ di gbinni maa.

Yisa tibi zoon' so

(Matiu 20.29-34; Maak 10.46-52)

35Ka Yisa daa chani ti miri Jériko, ka zoon' so daa ʒi sokpaŋ' maani bara,

36ka ti wum salo ni garita ka o bəhi, "Bə n-lee ninди maa?"

37Ka bə yel' o, "Yisa Nazaret nir' la n-garita."

38Di saha ka o kuhi yeli, "Yisa, nyin' ŋun nyɛ Naa Dauda nyaanja ŋɔ, zom' ma nambɔyu!"

39Ka bən be tooni tahir' o zuyu ni o foma; amaa ka o maan kuhi pam yeli, "Nyin' ŋun nyɛ Naa Dauda nyaanja ŋɔ, zom' ma nambɔyu!"

40Ka Yisa daa kpalim zani, ka yeli ni be zaŋm' o na. O ni daa ti mirina ka Yisa bɔh' o,

41"Bɔ ka a lee bɔri ni n niŋ ti a?" Ka o yel' o, "N dana, m bɔri ni a neela n nina ŋɔ ti ma."

42Ka Yisa yel' o, "A nina maa neema. A yeda niŋbu n-neeg' a nina maa."

43Ka o nina maa dii neei, ka o doli Yisa chani ka payiri Naawuni. Salo maa zaa ni daa nya lala maa, ka be gba daa gbaai Naawuni payibu.

Luk 19

Yisa mini Zakius

1Yisa daa ti chaŋ Jɛriko nti tim di tiŋ' puuni garita,

2ka Farigudeeriba kpeen' so ŋun yuli daa booni Zakius ka o nyɛ bundana daa be nimaani.

3Ka o daa bɔri ni o baŋ Yisa, amaa ka salo zoosim zuyu daa che ka o kɔŋ o nyabu, dama ŋun' Zakius daa nyɛla ninvuy' jia.

4Dinzuyu ka o daa zo n-daj be tooni nti du sinsabiga ni o nya o, dama Yisa daa yen dolila ni gari.

5Ka Yisa daa ti paaı sinsabiga maa gbin' na n-kpalim zani lihi di zuyu ka yeli, "Zakius, siyimina yomyom, dama di kpala talahi ni n kpe a yiŋ' zuŋɔ."

6Ka o dii siyina ti puh' o, ka deeg' o ni suhupielli.

7Ka salo maa daa nya Yisa ni chaŋ ti kpe Zakius yiŋ' maa ka ŋumdi be kparima ni yera, "O chaŋ ti kpe alahichilan' la yiŋa!"

8Ka Zakius daa ti yiysi zani n-yeli ti Duuma Yisa, "N Duuma, n ni zaŋ n nɛma pirigili ti nandaamba, ka n yi daa dila so bini zalinsi, n ni lan labisi dilan' bini lala siyimsiyim bunahi zuyu ti o."

9Ka Yisa yel' o, "Zuŋɔ dabisili ŋɔ ka tiliginsim paag' a yili ŋɔ na, dama a gba yila Ibrahimma zulya ni na.

10Daadam Bia mi kamina ni o ti bo n-nya ben bɔrigi la n-tiligi ba."

Kɔhigɔriba liyiri deebu (Matiu 25.14-30)

11Yisa daa ŋahi ninvuy' shɛb' ben daa wum o wuhibu maa ŋahili, dama be daa mirila Jɛrusalem ka niriba maa tɛhiri ni o dii yen chɛmi ka Naawuni nam piligi.

12O daa yeliya, "Bilichin' tital' so n-daa yen go n-chaŋ tinshee katin' ha nti di nam labina;

13ka daa bol' o yiŋbihi pia na nti ti be zaa poŋlipɔŋli, ka yeli ba ni be mal' li gom' kɔhigu hal ka o ti labina.

¹⁴Amaa ka o yanim' daa je o, ka tim tuumba nti yeli ḥun daa yen leeg' o nam maa ni be je ni doo maa ni᷇ be naa.

¹⁵Amaa ka doo maa daa ti bahi di nam maa labina, ka daa ti yeli ni be bolim' o ni daa za᷇ liyiri ti o yi᷇bi' shēb' ka chanj la na ka o ti nya be ni go kōhigu maa nya nyori shēm tariga.

¹⁶Ka ḥun daa da᷇ tooni ka o sanna ti yel' o, "N dana, a pōjli la dōyila pōj pia."

¹⁷Ka o yel' o, "Mbo mfaanja, bi' suŋ! A pal' alikauli ni bin' din pōra, dinzuŋu n ni za᷇ tinsi pia fukumsi ni᷇ a nuu ni."

¹⁸Ka ḥun pa o zuŋu kana ti yel' o, "N dana, a pōjli la dōyila pōjja anu."

¹⁹Ka o yel' o, "A mi ni su tins' anu fukumsi."

²⁰Ka ḥun pah' ata mi kana nti yel' o, "N dana, n-nye a pōjli la. N daa za᷇ li gbinila binchera ni soyi."

²¹A halli zuŋu ka n daa zo a dabiem, dama a bori ni a nya binsheγukam yoli, ka cheri a ni bi biri binsheli."

²²Ka o yel' o, "Nyin' bi' biεyu ḥo, amanmaj' nol' ni yetɔya ka n yen za᷇ kar' a saria! A mi ni m mali halli, ka bori ni n nya binsheγukam yoli, ka cheri n ni bi biri binsheli bebe?"

²³Ka bo n-daa lee ninj ka a bi za᷇ n liyiri maa ti soj banki ni? N ni di kuli ḥo na, n naan ku nya nyori pahi n layidaya maa zuŋu?"

²⁴Ka o daa ḥmaligi yeli ben ʒe nimaani maa, "Deemiya pōjli maa o sani n-za᷇ pahi ḥun mali pōj' pia la."

²⁵Ka be yel' o, "N dana, pōj' pia la pun be o sani!"

²⁶Ka o yeli ba, "N yeri ya mi ni ḥunkam mali ni lan nya m-pahi; ka ḥun mi ka ni ti bahi kōj o ni mali biela shēl' la."

²⁷Amaa n dimnim' ben daa bi bori ni n su ba la, za᷇miya ba na nti ku ba n nini ḥo ni."

Yisa kpe Jérusalém ni nasara

(Matiu 21.1-11; Maak 11.1-11; Jōn 12.12-19)

²⁸Yisa ni daa yeli ḥ-ḥo maa naai ka o yiysi n-za᷇ kpa Jérusalém polo.

²⁹O ni daa ti miri Bētifeji mini Bētani zo' shēl be ni booni Olivi Tihi zol' la gbini ka o tim o nyaandoliba ayi

³⁰n-yeli ba, "Chamiya tiŋkpan' shēl din be yi tooni ḥo ha; yi yi ti paai ni, yi ni nya bun' so be ni na ʒi m-ba ka o loya ka yi lōrig' o na.

³¹Ka so yi bōhi ya ni bōzuyu ka yi lōrigir' o, yin' yelimiy' o ni yi Duuma m-bōr' o."

³²Ka o ni daa tim shēb' maa chanj ti shiri nya o ni yeli ba shēm maa.

³³Be ni daa lɔrigiri buŋ' maa ka bɛn su o bɔhi ba, "Bɔzuyu ka yi lɔrigir' o?"

³⁴Ka bɛ garigi yɛli ba, "Ti Duuma m-bɔr' o."

³⁵Ka bɛ daa zaŋ o tahi Yisa sanna nti zaŋ bɛ binyɛra pa o yaarɛ zuyu, ka gbaai mal' o ka o ba.

³⁶O ni daa ba n-chana, ka bɛ zaŋ bɛ binyɛra teeri sɔŋdi sol' ni.

³⁷Ka o daa ti miriti Jɛrusalem n-siyiri Olivi Tihi zolɔŋni ha, ka salo bɛn nyɛ o nyaandoliba suhuri paligi pam, ka bɛ kuhiri yɛri pampam m-payiri Naawuni bɛ ni daa nya alahiziba tuun' kar' shɛŋla la zuyu

³⁸ka yɛra, "Na' so ŋun mali ti Duuma yuli kanna ŋɔ mal' alibarika! Suhudoo be alizanda ni! Payimiya Zallakudura Naa!"

³⁹Ka Farisiinim' shɛb' bɛn daa be salo maa ni yɛli Yisa, "Karimba, kpahim' a nyaandoliba maa zuyu ni ka bɛ fo."

⁴⁰Ka o garigi yɛli ba, "N yɛri ya mi, bɛ yi fo, kuya ni deeí kuhi yɛli."

Yisa fabili Jɛrusalem zuyu

⁴¹Yisa ni daa ti miri Jɛrusalem n-nya li o dii gbaala kuhigu ka fabindi di zuyu

⁴²yɛra, "Mbaye Jɛrusalemnima, zuŋɔ yi yi di banj din di naan tin ya suhudoo di di so; amaa pumpɔŋɔ yi bela zibisim ni zaŋ chanj di polo.

⁴³Dama saha kanna ka yi dimnim' ni ti kana nti teei gili ya, ka lan me bimbin' kara tabili yi gooni,

⁴⁴ka ti daai yi dikiya luhi n-dahim dahim li pa yi mini yi bihi zuyu; hal ka tanday' yini gba ti ku lan pa di kpee zuyu, yi ni bi banj saha sheli Naawuni ni daa kana ni o ti tiligi ya la zuyu."

Yisa kpe Naawuni jɛmbu duu

(Matiu 21.12-17; Maak 11.15-19; Jon 2.13-22)

⁴⁵Ka Yisa daa chanj ti kpe Naawuni jɛmbu duu n-kariti bɛn kohiri nɛma yihiri

⁴⁶ka yɛri ba, "Di sabiya, 'Man' Naawuni duu nyɛla wunsuhigu duu.' Amaa yinim' zaŋ li leela 'ŋmenditoya duu!'"

⁴⁷Ka Yisa daa gbaai niriba wuhibu biɛyukam Naawuni jɛmbu duu maa ni. Ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubandiba ni tñ' maa ni kpamba daa bɔri so' sheli bɛ ni yɛn doli ku o;

⁴⁸amaa ka daa bi mi bɛ ni yɛn niŋ shɛm, dama sokam zaa zaya daa kul bela o wuhibu maa ni.

Luk 20

Bɛ bɔhi Yisa o ni nya o yiko sheli polo

(Matiu 21.23-27; Maak 11.27-33)

¹Dahin sheli ka Yisa daa ti be Naawuni jembu duu wuhiri niriba, ka yihiri Naawuni lahibal' suŋ waazu, ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubaŋdiba ni tiŋ' maa ni kpamba ka o sanna

²ti bɔh' o, "Dun' yiko ni ka a lee tumdi dimbɔŋɔnima bee ŋuni n-lee ti a di yiko maa?"

³Ka Yisa garigi yeli ba, "N gba ni bɔhi ya bɔhigu ka yi garigi ma.

⁴Jɔn Baptazira baptazibu la, Naawuni n-daa lee zal' li bee ninsalinima?"

⁵Ka bɛ niŋ tab' saawara yeli, "Ti yi yeli ni Naawuni n-daa zal' li, o ni bɔhi ti ni ka bɔ n-niŋ ka ti daa bi niŋ o yeda?

⁶Ti mi yi yeli ni ninsalinima n-daa zal' li, niriba ni lab' ti kuya, dama sokam zaa sayiya ni Jɔn Baptazira daa nyɛla anab' maŋli."

⁷Dinzuŋu ka bɛ daa garigi yel' o, "Ti bi mi di ni daa yi so sanna."

⁸Ka Yisa yeli ba, "Dindina n gba ku yeli ya ŋun ti ma yiko sheli n ni mali niŋdi dimbɔŋɔnim' zaa maa."

Padiriba yɛla ŋahili

(Matiu 21.33-46; Maak 12.1-12)

⁹Yisa daa piligi ŋahi niriba ŋahili ŋɔ yeli, "Do' so n-daa sa wain tihi n-zan̄ li niŋ padiriba nuu ni ni bɛ lihiri li hal ti kpuyi puu maa atam ti o ka deei bɛ yɔri, ka daa go n-chan̄ tinshee ti yuui.

¹⁰Ka puu maa atam kpuyib⁹ saha daa ti paai, ka o tim o yinbi' so padiriba maa sani ni bɛ ti zan̄ o puu maa daatam sheli ti o na. Ka bɛ daa gbaag' o yinbia maa fiɛb' o, ka kar' o ka o kuli ni nuzaŋa.

¹¹Ka o daa lan tim so, ka bɛ ti fiɛb' o gba n-dih' o vi, ka kar' o ka o kuli ni nuzaŋa.

¹²Ka o lan tim so pah' ata, ka bɛ ti bu n-ti o daŋa, ka kar' o bahi.

¹³Ka tihi puu maa lana daa yeli, 'Ka wula ka n yɛn niŋ? N ni timla mmaŋman̄' biyurigu ŋɔ; di pa sheli bɛ ni ti ti ŋun' jilima.'

¹⁴Amaa ka padiriba maa daa ti nya o ka yeli taba, 'O falidir' la m-bɔŋɔ na; cheliya ka ti ku o, ka fali maa leei ti dini.' "

¹⁵Di saha ka bɛ daa gbaag' o yi tihi puu maa kpan̄ ha nti ku o. Ka Yisa lan bɔhi ba, "Yi tɛhiya ni wula ka tihi puu maa lana lee yɛn niŋ ba?

¹⁶O ni kana nti ku padiriba maa, ka zan̄ o tihi puu maa niŋ padir' shɛb' nuu ni." Niriba maa ni daa wum lala maa ka bɛ yeli, "Naawuni tiligim' ti ni ŋ-ŋɔ!"

¹⁷Ka Yisa daa yuli ba ka bɔhi ba, "Wula ka di lee sabi Naawuni Kundi ni yel' la? Di sabiya: 'Kuy' sheli tammeriba ni zayisi la n-yipa leei kuy' gahindili.' "

¹⁸Yisa daa lan yeli, "Ka ŋunkam lu kuyili maa zuyu ni cherisicherisi, amaa kuyili maa mi yi lu so zuyu, di ni niem o buyibuyi kaman zim la."

Farigu yəbu yəla
(Matiu 22.15-22; Maak 12.13-17)

19Di saha maa ka Naawuni zalogubañdib' mini maligumaaniba kpamba daa lori nia ni bə gbaai Yisa, dama bə daa banja ni bəna ka o ŋahi ŋahili maa dalim maa, amaa ka daa lee zəri niriba.

20Ka bə daa kpahind' o, ka tim niriba ni bə ti niŋ kaman bə nyəla bən nini mooi yəlimaŋli zuyu la m-puyisi gbaag' o o yətəya ni din ni chə ka bə zaŋ o niŋ gomnanti fukumsi ni.

21Ka bə tuumba maa daa chanj ti yel' o, "Karimba, ti mi ni a nyəla yəlimaŋyera ni ŋun wuhiri din tuhi ka bi gaŋdi so, amaa ka wuhiri Naawuni soli ni yəlimaŋli."

22Ka bəh' o di saha maa, "Di luhiya ni ti yo farigu Naa Siiza sani bee di bi luhi?"

23Amaa ka Yisa daa banj bə yəmbimbietali maa ka yeli ba,

24"Zaŋmiya layifu na ka n nya!" Ka o bəhi ba, "Dun' daanfooni mini sabbu n-lee be di ni ŋo?" Ka bə yel' o, "Naa Siiza dini."

25Ka o yeli ba, "Dinzuju Naa Siiza ni su shəli, yin' zaŋmiya li ti o; Naawuni mi ni su shəli, yin' zaŋmiya li ti ŋun' Naawuni."

26Ka o ni daa yeli shəm maa zuyu chə ka bə bi tooi gbaag' o o yətəya ni niriba maa ninni, amaa ka o ni garigi ba shəm maa daa gari ba pam, ka bə fo.

Kum ni neebu yəla
(Matiu 22.23-33; Maak 12.18-27)

27 Ka Sadusiinim' sheb' bən yəri ni kum ni neebu kani la daa ka Yisa sanna

28ti bəh' o, "Karimba, Anabi Musa daa sab' zali ni so bieli yi kpuyi paya ka na bi zaŋ o dɔyi bihi ka kpi ka chə o, o tizo ŋun' kpuyim' o pakoli maa n-dɔyi bihi ti o bieli maa.

29To, mapuuni bih' ayopɔin n-daa be, ka bikpem' sani ti kpuyi paya, ka bi zaŋ o dɔyi bia ka kpi;

30ka ŋun pa o zuyu mini

31ŋun pah' ata gba kpuy' o; lala ka bə niriba ayopɔin maa zaa daa kpuy' o, ka bi zaŋ o dɔyi bihi ka kpi,

32Di nyaanja ka pay' maa gba daa kpi.

33Dinzuju kum ni neebu dali, ŋun' paya n-lee ni ti nyɛ o? Dama bə niriba ayopɔin maa zaa daa kpuy' o mi."

34Di saha ka Yisa daa yeli ba, "Ziemani ŋo nim' kpuyiri payiba ka zaŋdi bə bipuyinsi tiri dɔbba.

35Amaa ninvuy' sheb' bən simdi ni bə ti neei kum ni n-kpe nyevili din ka bahigu shee ti ku kpuyiri payiba bee n-zaŋdi bə bipuyinsi tiri dɔbba.

36 Be ti ku lan kpi yaha; be biɛhigu mini malaikanim' biɛhigu ti kul yen nyɛla yim. Be ti yen nyɛla Naawuni bihi be ni nyɛ kum ni neebu bihi maa zuyu.

37 Ka di yi nyɛla kpiimba kum ni neebu yɛla, hal Anabi Musa daa wuhi di yɛla o ni daa sabi Naawuni ni daa tɔyis' o yɛtɔya tutuyu ni n-yɛli shɛm la puuni. O daa boli ti Duuma la, Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni.

38 Naawuni pala kpiimba Naawuni, amaa o nyɛla nyɛviyanim' Naawuni, dama ɲun' sani be zaa kul bemi."

39 Ka Naawuni zaligubaŋdib' shɛb' daa yɛli, "Karimba, a yɛli yɛlimaŋli."

40 Dimbɔŋɔ nyaanja ka so daa bi lan buyisi ni o bɔh' o bɔhigu yaha.

Masia ɲun nyɛ Naa Dauda yaanja

(Matiu 22.41-46; Maak 12.35-37)

41 Ka Yisa daa lan bɔhi ba, "Wula ka niriba lee ni tooi yɛli ni Masia nyɛla Naa Dauda yaanja?"

42 Dama Naa Dauda maŋmaŋ' daa yɛliya Yila litaafi puuni: 'Ti Duuma yɛli n Duuma, ʒinimi n nudirigu polo

43 hal ka n ti che ka a dimnim' leeg' a napontamdigu.'

44 Naa Dauda maŋmaŋ' daa bol' o o Duuma, ka di chanj wula ka o ni lan nyɛ ɲun' Naa Dauda yaanja?"

Yisa to m-piligi zaligubaŋdiba bilikɔnsi tuma

(Matiu 23.1-36; Maak 12.38-40)

45 Yisa daa yɛl' o nyaandoliba salo maa ni ka sokam wum,

46 "Miriya Naawuni zaligubaŋdib' bɛn yuri binyer' wɔyila yeri gora, ka lan yuri ni niriba puhiri ba dahi ni la, ka yuri ʒiishe' viela ni ʒinibu be jembu duri ni, ka yuri jilima ʒiishɛhi ʒinibu be churi puhibu ni,

47 ka lan fari pakoya yinsi, ka suhiri Naawuni yuuri ni niriba tɛhi ni be nyɛla ninvuy' suma la. Bɛmbɔŋɔnim' ni ti nya tibidarigibo pam."

Luk 21

Pakol' liyiri tɔhibu

(Maak 12.41-44)

1 Yisa daa ti lihi nya bundaannim' ni tɔhiri liyiri shɛm Naawuni jembu duu;

2 ka nya ka pakɔ' faralan' so daa tɔhi pihinu diba ayi.

3 Ka Yisa yɛli, "Yɛlimaŋli ka n yeri ya, pakɔ' faralan' ɲɔ tɔhiya gari be zaa,

4 dama bɛn' zaa piila be bun' ni na ti tɔhi, amaa pakoli ɲɔ ɲun' zaŋla o duu ni o yin' zaa na ti tɔhi."

Yisa yɛli Naawuni jembu duu wurimbu yɛla

(Matiu 24.1-2; Maak 13.1-2)

⁵Ninvuy' shēb' daa ti tōyisiri kuy' viel' shēna mini bē ni daa zañ pin' shēna ti Naawuni ka bē zañ me Naawuni jēmbu duu la yēla. Ka Yisa yēli ba,

⁶“Zañ chañ yi ni nya binshēna ñō polo, dahin' shēli kanna ka di zaa ni ti wurim hal ka di kuy' yini gba ti ku lan pa di kpee zuŷu.”

Wahala mini nahiñgu yēla

(Matiu 24.3-14; Maak 13.3-13)

⁷Ka bē daa bōhi Yisa, “Karimba, bō saha ka dimbōñjōnim’ zaa ti yēn niñ, ka shihir’ bō nti yēn wuhi dimbōñjōnim’ niñbu saha?”

⁸Ka o yēli ba, “Miriya ka yi ti chē ka so birigi ya; dama niriba pam ni ti zañ n yuli kana ti yēra, ‘Mani n-nyē Masia! Mani n-nyē Masia.’ ‘Saha maa paaya!’ Miriya ka yi ti doli ba!

⁹Ka yi yi ti wum ni bē tuhiri tōbu ka taari duñ, yin’ di chēliya ka yi suhuri zōhira; dama faashee dimbōñjōnim’ zaa bahi niñ, amaa di ti bi yēn wuhi ni dunia yiñisibu saha dii paami maa.”

¹⁰Ka o daa lan yēli ba, “Zuliya kam ni ti tuhiri taba, ka tingbana zuyulaannim’ ti yiñisi tuhiri taba;

¹¹ka tingbani ti damdi bōb’ shēna polo, ka kum mini alōbo ti luri pam; ka binyara din kpehiri niriba dabiem ti beni, ka shihir’ kara ti wuhiri zuyusaa.

¹²Amaa bē ni ti gbahi ya niñ ya alaka, ka tahi ya bē jēmbu duri mini sarikanim’ ni, ka ti zañ ya tahi nazuyuri mini gomnanim’ tooni n yuli zuŷu poi ka dimbōñjōnim’ zaa naanyi niñ.

¹³Dina n-ni ti chē ka yi niñ n shēhiranima.”

¹⁴Ka o daa yēli ba, “Chēliya ka dimbōñjō ba jila yi suhuri ni, ka yi ti ku zani ni yi tēhi poi ka naanyi garigi;

¹⁵dama n ni ti tin ya yēm ni noli ka yi dimnim’ ti ku tooi tōyisi luhi ya bee n-tooi garigi yi bōhigu.

¹⁶Yi zōnim’ mini yi dōyiriba ni yi mabibi hal zañ tabili yi banim’ mini yi manim’ ni ti chē ka bē gbahi ya n-ku yi ni shēb’ gba.

¹⁷Ka sokam zaa ni ti jēn ya n yuli zuŷu,

¹⁸amaa hal yi zabigu zay’ yini gba ti ku bōrigi.

¹⁹Amaa yi suhukpeeni niñbu puuni ka yi ni ti nya yi nyēviya.”

Yisa wuhi Jērusalēm ni ti yēn wurim shēm

(Matiu 24.15-21; Maak 13.14-19)

²⁰Yisa daa lan yēli ba, “Amaa yi yi ti nya ka tōbbihu teei gili Jērusalēm, yin’ bañmiya ni di wurimbu saha miriya.

21 Di saha bən ti be Judia, bən' zom' ti du zoya; ka bən ti be Jérusaləm puuni, bən' ti yim' di ni, ka tinqpannim' mi di ti ka di ni na.

22 Dama bieri bəhibu saha mini binshəyukam zaa din daa sab' zalila palibu saha nti yen bala.

23 Di saha payipuhinim' mini biliərinim' yəla ni ti mali namboyu pam! Dama nandahima pam ni ti be tingbəŋ ŋɔ ni, ka Naawuni suhu ti yiçisi bahi niriba ŋɔ zuyu.

24 Be ni ti zaŋ takəbiri ku ba; ka ti gbahi bən kpalim ti leei daba zuliya kam ni; ka bən pa Yəhudianim' ti deei Jérusaləm n-yɔyiri gindi hal ti paai Naawuni ni zali ni bə su li yuma shəm tariga.”

Daadam Bia labbuna yəla

(Matiu 24.29-31; Maak 13.24-27)

25 Yisa daa lan yəli yaha, “Shihira ni ti be wuntəŋ' mini goli ni sajmarisi ni; ka wahala ni ti be dunia ni hal ka zuliya kam ti birim teeku kəgbana vubu zuyu;

26 ka daadamnim' ni ti tarigi binshəŋa din ti yen nindı dunia ni maa dabiem zuyu, dama yiko din gbib' zuyusaa ni ti dam.

27 Di saha maa ka bə ni ti nya Daadam Bia ka o be sagban' ni kanna ni yiko mini jilima pam.

28 Dimbəŋənim' zaa yi ti gbaai niŋbu, di saha yin' kpuymiya yi zuyuri lihi zuyusaa, dama yi tiliginsim saha ti miritimi maa.”

Fiig tia kpahimbu

(Matiu 24.32-35; Maak 13.28-31)

29 Ka Yisa daa ŋahi ŋahili ŋɔ yəli, “Kpahimmiya fiig tia mini tia kam:

30 Yi yi ti kul nya ka di wula puhiri va' mama, di saha yi baŋya ni siyili miriya.

31 Lala n-nye li, yi yi ti nyari ka shihira ŋɔ zaa niŋda, yin' baŋmiya ni Naawuni nam saha miriya.

32 Yəlimanlı ka n yəri ya, dimbəŋənim' zaa ni niŋ ka ʒiemani ŋɔ na bi vuui.

33 Zuyusaa mini dunia ŋɔ ni ti yiçisi, amaa man' yəligu ku yiçisi.”

Guhibu yəla

34 Yisa daa lan yəli, “Amaa miriya ka yi ti chə ka yi kɔr' bieri mini danyubo ni dunia ŋɔ yəliniŋda ti dihi ya sɔŋ, ka dindali maa ti dii libigi ya

35 kaman tɔŋ la, dama di ni ti paai ŋunkam be dunia ŋɔ ni.

36 Dinzuğu lihimiya yimaŋ' zuyu sahakam, ka suhimiya Naawuni din ni chə ka yi nya kpiɔŋ nti tiligi din ti yen niŋ maa ni, ka ti zani Daadam Bia tooni.”

37 Yisa daa kul bela Naawuni jəmbu duu wuhiri niriba bieyukam, amaa ka daa lee duri Olivi Tihi Zol' zuyu ti gberi yun kam.

³⁸Ka niriba daa yi daŋdi yibu chan' o sani Naawuni jembu duu maa ni ti wumd' o yetçya.

Luk 22

Yisa kubu nia ləbu

(Matiu 26.1-5; Maak 14.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Chu' sheli din yuli booni Yayigari Chuyu ka lan booni Bɔrɔbɔro din ka Dabindi Chuyu la puhibu daa ti miri,

²ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubañdiba daa bɔri so' sheli bε ni yεn doli ku Yisa, dama bε daa zɔrila niriba.

Judas sayiya ni o ni yi Yisa nyaanja

(Matiu 26.14-16; Maak 14.10-11)

³Di saha maa ka Sintani daa kpe Yisa nyaandoliba pinaayi maa ni yino ḥun yuli daa booni Judas Isikariot la suhu ni;

⁴ka o daa chaŋ maligumaaniba kpamba mini Naawuni jembu duu tuumba kpamba sani ni o mini ba ti tɔyisi gbaai o ni yεn niŋ shem yi Yisa nyaanja che ka bε gbaag' o.

⁵Ka di daa ninj ba nyayisim pam, ka bε lo o alikauli ni bε ni ti o liyiri.

⁶Ka o daa sayi, ka piligi bɔri so' sheli o ni yεn doli yi Yisa nyaanja n-chε ka bε sɔyi gbaag' o salo ni ka o sani saha sheli.

Yayigari Chuju puhibu

(Matiu 26.17-25; Maak 14.12-21; Jōn 13.21-30)

⁷Ka Bɔrɔbɔro din ka Dabindi Chuju la piligu dali daa ti paai, bε ni daa yi kɔrigiri Yayigari Chuju piɛbihi dahin shεl' la,

⁸ka Yisa daa tim Pita mini Jōn n-yeli ba, "Chamiya ti mali Yayigari Chuju ḥo puhibu shili gul' ti, ka ti kana ti di di bindirigu."

⁹Ka bε bɔh' o, "Ya polo ka a lee bɔri ni ti mal' ʒiishee ti a maa?"

¹⁰Ka o yeli ba, "Nyamiya, yi yi ti kpe fɔŋ maa ni n-chirigi do' so sol' ni ka o ʒiri koyuli, yin' doliy' o ti kpe o ni kuni yil' sheli,

¹¹ka yi ti yeli yili maa yidana ni yi karimba n-tim ya na ni yi ti bɔh' o ni du' din' ni ka o min' nyaandoliba yεn ʒini m-puhi Yayigari Chuju ḥo ka di di bindirigu?

¹²O ni ti wuhi ya jirambisa du' kar' sheli bε ni pun malimali binshεyukam zali, ka yi mali chuju maa shili nimaani gul' ti."

¹³Ka bε daa chaŋ fɔŋ maa ni nti shiri nya Yisa ni yeli ba shem maa zaa, ka mali Yayigari Chuju maa bindirigu dibu shili.

Ti Duuma Bindirigu dibu gbinni

(Matiu 26.26-30; Maak 14.22-26)

¹⁴Ka saha daa ti paai ka Yisa min' o tuumba maa layim ɔini ni be di bindirigu maa.

¹⁵Ka o yeli ba, "N suhu zaa kul yemi ni m mini ya layim di Yayigari Chuyu ŋɔ bindirigu ka n naanyi di wahala.

¹⁶Amaa n yeri ya mi, n ku lan di li nayila di gbinni ti niŋ pali Naawuni nam ni."

¹⁷Ka o daa zaŋ wain pipia niŋ alibarika n-niŋ di ni, ka zaŋ li ti ba ka yeli, "Zaŋmiya li nyu ka ti taba,

¹⁸dama n yeri ya mi ni zuŋɔ zaŋ chana, n ku lan nyu tiwala kom ŋɔ hal ka Naawuni nam ti kana."

¹⁹Ka o daa lan kpuyi bɔrɔbɔro n-niŋ alibarika niŋ di ni, ka ŋmahin̄mahi li n-zaŋ ti ba ka yeli, "N niŋgbuŋ m-bala; n niŋgbun sheli n ni zaŋ pa talima yi zuyu. Niŋmiya dimbɔŋɔ n-teemi n yela."

²⁰Bindirigu maa dibu nyaanja, ka o daa lan zaŋ wain pipia ka yeli, "Dimbɔŋɔ nyela Naawuni daalikauli sheli o ni lo n ɔim ni. Dina n-nye n ɔi' sheli din ti yen yi n niŋgbuŋ ni yi zuyu.

²¹ "Amaa nyamiya, m mini ŋun yen yi n nyaanja maa n-layim ɔi teebuli gbini diri ŋɔ.

²²Daadam Bia ni chaŋ kaman di ni ɔe o shem, amaa mbusim be ŋun yen yi o nyaanja maa zuyu!"

²³Ka be daa gbaai tab' bɔhibu ni be baŋ be ni yino ŋun yen niŋ lala maa.

Yisa nyaandoliba naŋgbankpeeni ŋmebu

²⁴ Yisa nyaandoliba daa ti ŋmeri tab' naŋgbankpeeni ni be nya ŋun gar' o kpee be ni.

²⁵ Ka Yisa daa yeli ba, "Zuliya kam zuyulaannim' kuuni be nam, ka wuhiri tarimba be kpiɔŋ ni nyɛ shem; ka niriba booni ba tarimba sɔŋdiba.

²⁶ Di bi simdi ni di nyɛ lala yinim' sani; amaa cheliya ka ŋun nyɛ yi zaa kpema lee zaŋ omaŋa zalila bia zaani, ka yi zaa zuyulana zaŋ omaŋa leei ŋun tumdi bia tuma yi zaa ha sani."

²⁷ Ka bɔhi ba, "Dun ɔiya ka be kpuyiri bindirigu na ti tir' o mini ŋun kpuyiri li na maa ni ŋuni n-lee gar' o kpee? Pa ŋun ɔiya ka be kpuyiri bindirigu na ti tir' o maa n-gari ŋun kpuyiri li maa na? Amaa man' be yi sani mi kaman ŋun kpuyiri bindirigu tiri ya."

²⁸Ka lan yeli ba, "Yinima n-nye bɛn be n sani n wahala dibu ni hal ni pɔŋɔ;

²⁹dinzuyu m Ba Naawuni ni zali ma nam shem, lala ka n gba zali ya nam

³⁰ ni m mini ya ti layim ɔini n nam ɔishee n-dirí ka nyura, ka yi ti ɔini nam kuyisi zuyu n-kari Izrael zuliya pinaayi la saria."

Yisa wuhi Pita ni yen chihi ni o bi mi o shem

(Matiu 26.31-35; Maak 14.27-31; Jōn 13.36-38)

31Yisa daa yeliya, “Saimon, Saimon, Sintani lo nia ni o kpəhi ya nuu ni yeli ya kaman bε ni yeeni chi shem la.

32Amaa m pun suhi Naawuni a zuyu ni a yeda di filim; ka a yi ti lan lab' zani dede, nyin' kpaŋsim' a mabihi suhuri.”

33Ka Pita yel' o, “N Duuma, hal bε yi yen kpəh' a la duu, m min' a ni laying kpe duu maa; di mi yi nyela kum, m min' a ni laying kpi.”

34Ka Yisa yel' o, “Pita, yelimanji ka n yer' a, zuŋɔ yuŋ ŋɔ a ni ti chihi siyimsiyim buta ni a bi mi ma ka nołøyu na bi kum.”

Liyiri kolibih mini adiikunima ni takobiri yela

35 Ka Yisa daa bohi ba, “N ni daa tim ya ka yi bi ʒi liyiri kolibih bee adiikunima bee namdanim' la, sheli daa ti pool ya?” Ka bε yel' o, “Aai, sheli daa bi pool ti.”

36Ka o yeli ba, “Amaa pumpɔŋɔ yi ni ŋun mal' liyiri kolibila, ŋun' kpuŋim' li; lala n-nye ŋun mal' adiiku gba. Ka ŋun mi ka takobi, ŋun zaŋm' o binyerigu kohi da li.

37 N yer'i ya mi ni di ni sab' shem Naawuni Kundu ni n-yeli ni bε kali ma pahila tuumbierinim' ni la ni bahi niŋ pali m bebu ni; dama di kpala talahi ni di ni sabi n yela shem maa niŋ pali.”

38Ka bε yel' o, “Ti Duuma, nyama, n-nye takobir' ayi!” Ka o yeli ba, “Di ni sayi.”

Yisa be Gɛtsemani suhiri Naawuni

(Matiu 26.36-46; Maak 14.32-42)

39Ka Yisa daa yi n-chaj Olivi Tihi Zol' zuyu kaman o ni daa yi pun niŋdi shem, ka o nyaandoliba gba dol' o chaj.

40O ni daa ti paai nimaani ka o yeli ba, “Suhimiya Naawuni ni yi di ti lu zahimbu puuni.”

41Ka o daa che ba, ka tirisi tooni biɛla ha kaman nira ni ni tooi lab' kuŋili paai shel' tariga nti gbani tiŋa n-suhiri Naawuni yera,

42“M Ba, di yi ni nani, nyin' che ka pipia ŋɔ miligi n zuyu, amaa che ka a yubu n-niŋ, pa n dini.”

[**43**Ka malaika daa yi alizanda ni na ti kpaŋsir' o suhu.

44O ni daa be suhusayiŋgu ni pam zuyu ka o daa suhuri Naawuni ni nimmoo hal ka o ningburŋ ni woligu ti tɔyiri luri tiŋa kaman ʒim la.]

45O ni daa ti yiŋisi o Naawuni suhibu maa shee o daa labila o nyaandoliba maa sani nti nya ka bε gbihirim, suhugarigu ni daa mali ba zuyu.

46Ka o bɔhi ba, “Bɔ n-niŋ ka yi do n-gbihira? Yiyisimiya yirigimiya yiman' zuyu, ka suhimiya Naawuni ni yi di ti lu zahimbu puuni!”

Yisa gbaabu yela

(Matiu 26.47-56; Maak 14.43-50; Jon 18.3-11)

47Yisa ni daa kul yeri maa, o noli daa na bi lu tiŋa, ka o nyaandoliba pinaayi la ni yino ŋun yuli booni Judas la mini salo daa paana. Ka Judas daa chan Yisa sani nti puh' o ka moyis' o kpariŋ.

48Ka Yisa bɔh' o, “Judas, puhigu mini kpariŋ moyisibu ka a yen zaŋ yi Daadam Bia nyaanja?”

49Ka Yisa nyaandoliba maa daa ban din yen doli di nyaanja ka bɔh' o, “Ti Duuma, ti cham' ba takobiri?”

50Ka bɛ ni yino daa shiri che n-sheligi maligumaaniba zuylan' dabili nudirigu tibili bahi.

51Ka Yisa yeli, “Di lan pahi lala!” Ka daa zaŋ o nuu shihi doo maa tibili maa ka di lab' tabili yaha.

52Di saha ka Yisa daa bɔhi maligumaaniba kpamba mini Naawuni jembu duu tuumba kpamba ni tin' maa ni kpamba bɛn daa kana ni bɛ ti gbaag' o maa, “Mani ka yi nyayi takobiri ka gbib' kpahi kana ni yi ti gbaai kaman ŋmenditoli n-nye ma maa?

53M mini ya n-yi be Naawuni jembu duu dabisili kam ka yi bi gbaai ma. Amaa yi saha mini zibisim yiko saha m-paai.”

Pita chihibu yela

(Matiu 26.54-58, 69-75; Maak 14.53-54, 66-72; Jon 18.12-18, 25-27)

54Ka bɛ daa gbaai Yisa n-zaŋ o tahi maligumaaniba zuylan' yiŋa; ka Pita daa puyisiri doli nyaanja.

55Ka bɛ daa mali buyim soŋ dundɔŋ sunsuuni ʒiya wuyisira, ka Pita daa chan ti ʒini pahi bɛ zuyu.

56Ka yili maa ni bipuyin' so daa ti nya Pita ni ʒi buyim maa neesim ni n-lihir' o ka ti yeli, “Doo ŋɔ gba yi be Yisa sani!”

57Ka Pita chihi yeli, “Paya, man' bi mi a ni yeri so maa.”

58Ka di tooi biɛla ka so lan nya o n-yeli, “A gba nyela bɛ ni yino!” Ka Pita yeli, “Zɔri, m pala bɛ ni yino.”

59Ka di daa tooi biɛla kaman awa yini laasabu yaha ka so lan yeli, “Yelimajli, doo ŋɔ gba yi bela Yisa sani, dama o nyela Galili nira.”

60Amaa ka Pita yel' o, “Zɔri, m bi ban a ni yeli shem maa gbinni.” Pita ni daa kul yeri maa, o noli daa na bi lu tiŋa, ka noleyu dii kum.

61Ka ti Duuma Yisa daa ɿmaligi lihi Pita. Ka Pita teei Yisa ni daa yel' o ni o ni ti chihi siyimsiyim buta ni o bi mi ɿnun' Yisa ka noloyu naanyi kum la yela,

62Ka daa yi nti kum pam.

Bε mali Yisa ansarisi ka bu o

(Matiu 26.67-68; Maak 14.65)

63Ka bεn daa guli Yisa maa maan' o ansarisi ka ɿmεr' o,

64ka pεb' o nina ka yel' o, "A daanabitali puuni, wuhim' ti bεn ɿmεr' a ɿ!"

65Ka bε daa yel' o zilima pam ka tur' o.

Yisa zani jintɔribा tooni

(Matiu 26.59-66; Maak 14.55-64; Jon 18.19-24)

66Ka bieyu daa ti neei, ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zaligubañdiba bεn nyε jintɔribा la daa layim n-zaq Yisa tahi bε jina tɔbu shee ti yel' o,

67"Nyini n-yi shiri nyε Masia, nyin' yεlim' ti." Ka Yisa yeli ba, "N yi yeli ya, yi ku niŋ yεda;

68ka m mi yi bøhi ya, yi ku garigi ma.

69Amaa zuŋq zaŋ chana, Daadam Bia ni ti ɿila Kpiɔŋlan' Naa nudirigu polo."

70Di saha ka bε zaa bøh' o, "Ka dayila a shiri nyεla Naawuni Bia?" Ka o yeli ba, "Yi ni yeli shεm maa n-nyε li."

71Ka bε yeli, "Bø ka ti lee lan børi shεhiranim' ni ti niŋ yaha? Timaŋman' wum li o nol' ni!"

Luk 23

Yisa zani Gomna Pailεt tooni

(Matiu 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Jon 18.28-38)

1Ka niriba maa zaa daa yiysi zaŋ Yisa tahi Gomna Pailεt sani

2nti gbaag' o fiyiſibυ yεra, "Ti nya ka doo ɿo birigirila ti zulya ɿo zaa, ka yεri ni ti di yo farigu Naa Siiza sani, ka lan yεri ni ɿuna n-nyε Masia ni naa."

3Ka Gomna Pailεt daa bøh' o, "A shiri nyεla Yεhudianim' Naa?" Ka Yisa garigi yel' o, "A ni yeli shεm maa n-nyε li."

4Ka Gomna Pailεt yeli maligumaaniba kpamba mini salo maa, "M bi nya doo ɿo taali."

5Amaa ka bε nini kul mooi ka bε mohiri vuri yεra, "O piligila o wuhibu maa Galili n-wuhi li Judia tinsi zaa ni zaŋna hal ti paai kpe, ka di zuyu che ka niriba taari duŋ."

Bε tahi Yisa Naa Herød sani

6Gomna Pailεt ni daa wum lala maa ka o bøhi ni Yisa nyεla Galili nira?

⁷O ni daa banj ni Yisa nyela Naa Herod sulinsi ni nira, ka o che ka be zañ o tahi Naa Herod sani, dama Naa Herod gba daa kala Jerusalem na di saha maa.

⁸Naa Herod ni daa ti nya Yisa di daa niñ o nyayisim pam, dama o daa pun wum' o yela ka di woña, ka bori ni o nya o ni o nini, ka daa lan teñiri ni di pa sheli Yisa ni tum alahiziba tuun' sheli ka o nya.

⁹Lala zuñu ka o daa bɔhi Yisa bɔhigu pam, amaa ka o bi garig' o.

¹⁰Ka maligumaaniba kpamba mini Naawuni zalogubañdib' daa ȝe nimaani kul fiyisir' o ni suhuyiyisili.

¹¹Naa Herod min' o többihi daa ȝiem Yisa ka mal' o ansarisi; ka daa zañ kpar' vielli yel' o, ka che ka be zañ o labi Gomna Pailet sani.

¹²Naa Herod mini Gomna Pailet daa malila dimdi ni taba, amaa dindali maa zañ chana be daa layila tab' zɔri.

Be bahi noli ni be kum' Yisa

(Matiu 27.15-26; Maak 15.6-15; Jon 18.39—19.16)

¹³Ka Gomna Pailet daa lan layim maligumaaniba kpamba mini zuyulaannima ni salo maa zaa na

¹⁴nti yeli ba, "Yi ni zañ doo ñɔ tahi n sanna nti yeli ni o birigirila yi zuliya la, n vih' o yi zaa ha ninni, amaa ka bi nya o taali ni yi ni fiyis' o shelikam zaa zuñu maa.

¹⁵Hal Naa Herod gba bi nya o taali, dama o che ka be zañ o lab' ti sanna. Nyamiya, o bi tum tuumbie' sheli din simdi kum.

¹⁶Dinzuñu n ni chëmi ka be fiëb' o, ka zañ o bahi."

[¹⁷Di daa yi nyela kali ni Gomna Pailet yihi Yehudianim' dansarikanim' ni yino bahi Yayigari Chuyu dali.]

¹⁸Ka be zaa daa duhi be yee yeli, "Yihimila Barabas bahi, ka ku doo ñɔ!"

¹⁹Barabas daa nyela ben daa taai dun tin' maa ni yino, ka daa lan nye ñun ku nir' ka be kpëh' o duu di zuñu.

²⁰Gomna Pailet daa bori ni o bahi Yisa, dinzuñu ka o daa lan lab' töysi ba di yela maa;

²¹amaa ka be daa kul mohiri vuri yera, "Kpahim' o tabili dapulli zuñu! Kpahim' o tabili dapulli zuñu!"

²²Ka Gomna Pailet daa bɔhi ba pahi buta, "Bɔzuñu? Tuumbie' bɔ ka o lee tum? M bi nya ka o tum tuumbie' sheli din simdi kum. Dinzuñu n ni chëmi ka be fiëb' o, ka zañ o bahi."

²³Ka be nini daa mooi ka be mohiri vuri yeri ni o kul kpahim' o mi tabili dapulli zuñu. Ka Gomna Pailet daa sayi ti be ni bori shem maa,

²⁴ka bahi noli ni niriba maa ni yu shem maa n-ni zani.

²⁵Ka daa yihi niriba maa ni bɔri do' so bε ni daa kpεhi duu o dun taabu min' o ninvuy' kubo zuyu la bahi, ka zaŋ Yisa ti ba ni bε niŋ o bε ni bɔri shεm.

Bε kpahi Yisa tabili dapulli zuyu

(Matiu 27.32-44; Maak 15.21-32; Jøn 19.17-27)

²⁶Bε ni daa mali Yisa chani maa ka Sairiini do' so ɻun yuli daa booni Saimon yi tinshee garita, ka bε gbaag' o nti zaŋ Yisa dapulli maa ɣil' o ni o ɣi li doli Yisa.

²⁷Ka salo pam daa doli Yisa nyaanja, ka pay' shεb' daa be bε ni n-kuhiri ka fabind' o zuyu.

²⁸Amaa ka Yisa daa ɣmaligi yεli ba, "Jεrusalem payiba, di kuhiriya n zuyu, amaa kuhimiyala yi mini yi bihi zuyu.

²⁹Nyamiya, dahin' shεli kanna ka bε ni ti yεli ni payinjhi mini pay' shεb' bεn na bi dɔyi ni bihi ni bi mɔyi pay' shεb' biha mal' alibarika.

³⁰Di saha bε ni ti kuhiri yεri zoya, 'Lumiya ti zuyu na! Ka ni ti yεri kunkuna mi, Limsimiya ti!' "

³¹Ka bɔhi ba, "Bε yi niŋ ti' mahili ɣ-ɣɔ, ka di yi kuui, wula ka di ni be?"

³²Ka bε daa zaŋ niriba ayi bεn nyε tuumbietumdiba pahi Yisa zuyu ni bε ti ku ba.

³³Bε ni daa ti paai luy' shεli din yuli booni Zuyunmaj Shee la ka bε daa kpahi Yisa tabili dapulli zuyu, ka daa kpahi tuumbietumdiba ayi maa gba tabili dapula zuyu n-zaŋ yino sa Yisa nudirigu polo, ka zaŋ ɻun' la mi sa o nuzaa polo.

³⁴Ka Yisa daa yεli, "M Ba Naawuni, chεli parŋ ba, dama bε bi mi be ni ninди shεli maa gbinni." Ka bε daa zaŋ Yisa binyεra pumpu n-sɔŋ n-tɔri tεte ni bε nya bε zaa yinoyino ni yεn di shεli.

³⁵Ka niriba daa ɣe kpaŋ' lihir' o; amaa ka tiŋ' maa ni kpamba daa maan' o ansarisi yεra, "O daa tiligi shεba, dinzuyu o yi shiri nyεla Naawuni ninvuy' gahindili ɻun nyε ɻun' Naawuni Masia, ɻun' tiligim' omaŋa!"

³⁶Ka tɔbbihi la gba daa maan' o ansarisi, ka zaŋ komihigu ti o ni o nyu

³⁷ka yεra, "A yi shiri nyεla Yεhudianim' Naa, nyin' tiligim' amaŋa!"

³⁸Ka bε daa sab' sabbu shεli Giriikili ni mini Latinli ni ni Hiburuli ni n-tabili o dapulli maa zuyusaa. ɬ-ɣɔ ka bε daa sab' li: "Yεhudianim' Naa la m-bɔŋɔ."

³⁹Ka bε ni daa kpahi tuumbietumdiba ayi shεb' tabili dapula m-pahi Yisa zuyu maa ni yino daa yiysi o suhu bahi Yisa zuyu m-bɔhir' o, "A pala Masia? Tiligim' amaŋa, ka tiligi ti pahi!"

⁴⁰Amaa ka o kpee la daa tah' o zuyu ka bɔh' o, "A bi zɔri Naawuni? A bi nya ka bε bahi noli ni bε kum' ti min' o zaa?

41 M min' a n-simdi lala, dama tinim' tuma nyɔri ka ti diri ŋɔ; amaa ŋun bi tum taal' sheli."

42 Ka ŋmaligi yeli, "Yisa, ti teemi n yela a nam ni."

43 Ka Yisa yel' o, "Yelimanjli ka n yer' a, zuŋɔ dabisili ŋɔ a ni ti be n sani Naawuni yili."

Yisa kum yela

(Matiu 27.45-56; Maak 15.33-41; Jɔn 19.28-30)

44-45 Luy' shelikam zaa daa zibigimi agbaa dede zaŋ ti paai kurig' ata saha, ka wuntanj' daa bi lan ne. Ka chinchin' sheli din daa yili Naawuni jembu duu la cheei di sunsuuni m-pirigi buyi.

46 Di saha ka Yisa daa kuhi pam yeli, "M Ba Naawuni, n zaŋ n shia niŋ a nuu ni!" O ni daa yel' lala maa ka o dii bahi.

47 Ka sapashin' so ŋun daa ʒe nimaani nya din niŋ maa ka payi Naawuni yeli, "Yelimanjli, doo ŋɔ shiri nyela ŋun ka taali."

48 Ka salo bɛn zaa daa layim ʒe nimaani ni bɛ lihi ninliha maa daa nya din niŋ maa. Ka ŋmaligi buri bɛ nyɔri kuna.

49 Ka Yisa nimmiriba zaa mini pay' shɛb bɛn daa dol' o yi Galili na daa ʒe kpan ha n-nya dimboŋɔnim' zaa.

Yisa sɔyibū

(Matiu 27.57-61; Maak 15.42-47; Jɔn 19.38-42)

50 Do' so daa beni ka o yuli booni Yisifu. O daa nyela Yehudia tin' sheli din yuli booni Arimatia la nira, ka daa nyɛ Yehudianim' jintɔribi ni yino ŋun nyɛ bilichina ni wundabili.

51 O daa nyela ŋun yuuni Naawuni nam kandina soli, ka daa bi yu o tab' la ni daa lo ni bɛ niŋ Yisa shɛm la.

52 Duna n-daa chanj Gomna Pailət sani nti suh' o soli ni o chɛ ka o zaŋ Yisa ti sɔyi.

53 Ka Yisifu daa bo bimpielli chanj ti siyisi Yisa dapulli maa zuyu na n-zaŋ bimpielli maa niŋ o n-zaŋ o ti sɔyi sil' sheli bɛ ni daa chib' tampiŋ ni ka na ʒi n-sɔy' so di ni la.

54 Dindali maa daa nyela Vuhim Dabisili dazohigu dali, ka Vuhim Dabisili maa yɛn kpe.

55 Ka pay' shɛb' bɛn daa doli Yisa yi Galili na la daa doli Yisifu chanj ti nya siliga maa ni bɛ ni sɔyi Yisa shɛm;

56 ka daa lab' kuli ti bo tulaale mini kpaʒierim zali. Ka bɛ daa vuhi Vuhim Dabisili dali maa kaman zaligu ni wuhi shɛm.

Luk 24

Yisa kum ni neebu

(Matiu 28.1-10; Maak 16.1-8; Jon 20.1-10)

- ¹Ka bakɔi piligu dali biɛyu daa ti neerina, ka payiba maa zaŋ tulaale sheli bε ni daa mali zal' la chaŋ siliga maa gbini.
- ²Bε daa paaya nti nya ka kuyili din daa yo siliga maa nol' la biligimi ka che di noli maa.
- ³Ka payiba maa kpe di puuni nti bi nya ti Duuma Yisa ningbuŋ;
- ⁴ka di gari ba pam ka bε na kpalim ʒieya. Di saha maa ka dobba ayi bεn daa ye binyer' nyelisira dii puhi zani payiba maa sani,
- ⁵ka dabiem kpe ba, ka bε zaŋ be zuŋuri silim tiŋa. Ka dobba ayi maa bɔhi ba, "Bɔ n-niŋ ka yi bɔri ninvuy' neɔŋ kpiimba ni?"
- ⁶O lan ka kpe, o neei kum ni. Teemiya o ni daa na be Galili ka yeli ya
- ⁷ni bε ni ti zaŋ Daadam Bia niŋ alahichinim' nuu ni ka bε kpah' o tabili dapulli zuŋu, amaa ni di daba ata dali o ni ti neei kum ni la."
- ⁸Ka payiba maa daa teei Yisa yeligu maa,
- ⁹ka ŋmaligi siliga maa gbini n-chaŋ ti yeli Yisa nyaandoliba piniyini la mini bεnkam pahi bε zuŋu binshelikam din daa niŋ maa zaa yela.
- ¹⁰Mariama ŋun daa yi Magdala na la mini Jɔana ni Jeemsi ma Mariama ni pay' shεb' bεn daa pahi bε zuŋu n-daa nyε bεn yeli Yisa tuumba maa di yela maa,
- ¹¹amaa ka bε daa lihi payiba maa yeligu maa kaman lahibal' kpεma, ka daa bi dihi li tabili.
- [¹²Ka Pita daa yiyisi zo n-chaŋ siliga maa gbini nti kurim lihi di puuni n-nya ka kahinga kɔŋko n-doya; ka o ŋmaligi kuna, ka bɔhir' o suhu din niŋ maa zuŋu.]

Yisa chirig' o nyaandoliba ayi

(Maak 16.12-13)

- ¹³Dindali maa ka bε ni niriba ayi daa kuni tiŋkpan' sheli din yuli booni Emaus, ka di mini Jεrusalεm daa nyε kaman maali ayopɔin la,
- ¹⁴ka tɔyisiri binshεyukam zaa din daa niŋ maa yela.
- ¹⁵Bε ni daa tɔyisiri di yela chani maa ka Yisa chirigi ba sol' ni, ka bε min' o doli chana;
- ¹⁶amaa ka bε daa bi tooi banj o.
- ¹⁷Ka o ti bɔhi ba, "Alizam' bɔ ka yi lee diri chani maa?" Ka bε kpalim zani ni suhugarigu.

¹⁸Ka bε ni yino ɳun yuli daa booni Kliɔpas la bɔh' o, "A kɔŋko n-nye sana Jérusalém ɳun na bi wum yεl' shεŋa din yol' niŋ nimaani daba ayi ɳɔ sunsuuni la?"

¹⁹Ka o bɔhi ba, "Yεl' bɔ?" Ka bε yεl' o, "Nazaret do' so ɳun yuli booni Yisa, ka o daa nyε anab' titali o tumtumsa min' o yεtɔya ni zaŋ chan̄ Naawuni mini salinim' zaa san' la yεla.

²⁰Ka ti maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba daa zaŋ o ti, ka bε di o saria n-yεli ni bε kum' o, ka bε daa kpah' o tabili dapulli zuyu.

²¹Amaa tinim' daa niŋ tahima ni ɳuna n-yεn tiligi Izraelnima; ka din pahi ɳɔ zaa ha zuyu nyεla, di ni niŋ maa zuŋɔ daba ata m-bɔŋɔ.

²²Ka ti ni pay' shεb' yεl' ti shεli ka di gari ti pam: Asibaasi ɳɔ ka bε daŋ yibu chan̄ siliga maa gbini

²³nti bi nya Yisa siliga maa ni; ka labina ti yεli ti ni bε nay' nyala malaikanim' ʒii, ka malaikanim' maa yεli ba ni o neei kum ni.

²⁴Ka ti ni shεb' chan̄ siliga maa gbini nti nya ka payiba maa ni yεli shεm maa nyεla yεlimaŋli, dama bε shiri bi nya o."

²⁵Di saha ka Yisa ɳmaligi yεli ba, "Yinim' suhutunanim' bεn bi niŋdi anabinim' yεligu yεda ɳɔ!

²⁶Ka dayila di daa bi simdi ni Masia nya wahala ɳɔ zaa ka naanyi nya jilima?"

²⁷Ka o daa piligi wuhiri ba Anabi Musa min' anabinim' zaa ha litaafinim' ni daa yεli ɳun' Yisa yεla shεm.

²⁸Bε ni daa ti miri tiŋkpan' shεli bε ni kuni maa, ka o ɳmani ɳun bɔri ni o garila tooni.

²⁹Ka bε daa goog' o yεl' o, "Kpalimmi ya ɳɔ n-gbe ti sani, dama wuntar' luya ka yuŋ zibira." Ka o daa doli ba kpe bε yiŋa.

³⁰Ka o mini ba daa ti ʒini ni bε di bindirigu, ka o zaŋ bɔrɔbɔro kpilli n-niŋ alibarika niŋ di ni ka ɳmahinmahli li tari ba.

³¹Di saha ka bε nina neei ka bε ban̄ o, ka o daa dii bɔrigi ka chε ba ka bε bi lan nya o.

³²Ka bε bɔhi taba, "O ni di tɔyisiri ti yεtɔya sol' ni ka kahigiri Naawuni litaafinim' wuhiri ti la, di di bi kpe ti suhuri ni pam?"

³³Ka bε daa dii yiŋisi di saha maa lab' Jérusalém nti nya ka Yisa tuumba piniyini maa mini ninvuy' shεb' layim ʒiŋa

³⁴yεra, "Yεlimaŋli ti Duuma shiri neei kum ni; hal o yi Saimɔn zuyu."

³⁵Ka niriba ayi maa gba daa yεli ba binshεyukam zaa din daa niŋ sol' ni mini bε ni daa lan ban̄ o shεm o bɔrɔbɔro ɳmahibū ni la yεla.

Yisa yi o nyaandoliba zuyu
 (Matiu 28.16-20; Maak 16.14-18; Jon 20.19-23; Tuma 1.6-8)

36 Be ni daa na kul tɔ̄yisiri lala maa ka Yisa maŋmaŋ' dii zani be sunsuuni yeli ba, "Naawuni tim' ya suhudoo!"

37 Ka dabiem daa kpe ba ka be ni sohira, dama be daa təhiya ni alizini ka be nya maa.

38 Ka o bɔ̄hi ba, "Bɔ̄ n-lee muysi ya bee bɔ̄ n-leei niŋ ka yi biɛhindi yi suhuri ni?"

39 Lihimiya n nuhi mini n naba, ka baŋ ni mani m-bala. Tabisimiya ma nya, dama alizini ka niŋbuŋ mini kɔba ka n ni mali shem ŋɔ̄."

[**40** O ni daa yel' lala naai, ka o teeg' o nuhi min' o naba wuhi ba.]

41 Be ni daa na kul bi niŋ yeda suhupielli zuyu ka biɛhindi maa ka o bɔ̄hi ba, "Yi mali bindir' sheli kpe ka n ni di?"

42 Ka be daa zaŋ zahin' shərili ti o;

43 ka o zaŋ li ŋubi be zaa nini maa ni.

Naawuni daalikauli Shia Kasi deebu

44 Ka Yisa daa yel' o nyaandoliba maa, "N ni daa be yi sani ka yeri ya yɛtɔ̄y' shəŋja la m-bɔ̄ŋɔ̄: Binshəyukam zaa din sabi Anabi Musa min' anabinim' litaafinim' ni ni Yila litaafi ni zaŋ char n polo la daa kpami ni di zaa ha niŋ pali."

45 Di saha ka o daa neei be nini ni be baŋ Naawuni litaafinim' maa gbinni.

46 Ka yeli ba, "Di sabi zali ni faashee Masia di wahala, ka lan neei kum ni daba ata dali;

47 ka be ti yihi tuuba niŋbu mini alahichi chɛ m-paŋ waazu ŋun' Masia yul' ni n-ti zulya kam zaa, ka di piligu shee mi yɛn nyɛla Jérusalém zaŋ nti kpa luylilikam.

48 Yinim' mi n-nyɛ n shəhiranim' dimbɔ̄ŋɔ̄nim' zaa ha ni.

49 Nyamiya! N ni siyisi ya m Ba Naawuni ni daa lɔ̄n ya alikauli shel' la na, dinzuyu kul benya Jérusalém hal ti deei yiko sheli din yɛn yi alizanda ni na maa."

Yisa alizanda ni labbu yɛla
 (Maak 16.19-20; Tuma 1.9-11)

50 Ka Yisa min' o nyaandoliba maa daa mali ti paai Betani, ka o daa kpuŋ' o nuhi zuyusaa n-niŋ alibarika niŋ be ni.

51 O ni daa nindi alibarika nindi be ni saha sheli maa ka o daa yi be sani lab' alizanda ni.

52 Ka be daa jɛm o, ka lan lab' Jérusalém ni suhupielli

53 nti kul be Naawuni jɛmbu duu m-payiri Naawuni.

Jon

Jɔn 1

Nyevili Yeligu yela

¹Piligu ni ka Naawuni ni booni so Yeligu la daa be. Yeligu maa daa bela Naawuni sani. Yeligu maa daa nyela Naawuni.

²Yeligu maa daa pun bela Naawuni sani piligu ni ha.

³Yeligu maa kɔbili ni ka Naawuni daa nam binshɛyukam, ka binshɛli daa kani ka o nam li ka Yeligu maa nuu ka di ni.

⁴Yeligu maa ni ka binshɛyukam zaa nyevili daa yina, ka nyevili maa daa nyɛ neesim ninsalinim' sani.

⁵Ka neesim maa kul neeri zibisim ni, ka zibisim maa bi tooi nyaj li.

⁶ Naawuni daa ti tim tuun' so ɻun yuli booni Jɔn na.

⁷O daa kamina ni o ti di neesim maa shɛhira, ka bɛnkam zaa wum o yeligu niŋ yɛda o zuyu.

⁸Pa Jɔn maŋmaŋa n-daa nyɛ neesim maa, amaa o daa kamina ni o ti niŋ neesim maa shɛhiralana.

⁹Iun nyɛ yelimanli neesim maa n-daa yi palo dunia ni di saha maa ni o neei sokam zaa nina.

¹⁰Yeligu maa kɔbili ni ka Naawuni daa nam dunia ɻɔ, ka o daa ka dunia ɻɔ ni na, amaa ka dunianim' ti bi baŋ o.

¹¹O daa daŋ kala omaŋmaŋ' zulya sanna, ka bɛ ti bi deeg' o,

¹²amaa bɛnkam daa deeg' o ka niŋ o yuli yɛda, bɛna ka o niŋ yiko ni bɛ leei Naawuni bidɔyirisi.

¹³Bɛ Naawuni bitali maa mi bi yila ninsalinim' ni dɔyi ba la ni na bee n-yi ninsalinim' yubu ni na, amaa Naawuni yubu ni ka di yina.

¹⁴Yeligu maa daa lɛbila ninsala m-be ti sani, ka anfaani mini yelimanli pal' o kɔbili ni. Ka ti nya o jilima shɛli din nyɛ Naawuni Bi' gaŋ' ɻun yi o Ba sanna jilima.

¹⁵Jɔn daa di o shɛhira kuhi yeli, "Iumbɔŋɔ n-nyɛ n ni daa yeli so yela ni ɻun be n nyaanja kanna gari ma la, dama o daa be saha shɛli n ni daa na kani."

¹⁶Ka ti zaa kul nyari anfaani din galisi n-yir' o kɔbili ni na pari taba.

¹⁷Anabi Musa n-daa deei Naawuni fukumsi zaligu ti ti, amaa ka Yisa Masia mi tahi anfaani mini yelimanli na.

¹⁸So na ɻi n-nya Naawuni nayila o Bi' gaŋ' ɻun ɻi n-dalim o Ba Naawuni nyɔyu la kɔŋko. Duna n-wuhi ti Naawuni ni nyɛ so.

Jɔn Baptaizira waazu molo molibu

(Matiu 3.1-12; Maak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹Yehudianim' bən be Jérusaləm daa ti tim maligumaaniba mini Levinima ni bə ti bəhi Jən ni o lee nyəla ḥuni.

²⁰Jən daa bi səy' ba shəli, o mi daa bi chihi. O daa yəli ba, "M pala Masia."

²¹ Ka bə bəh' o, "Ka ḥuni n-lee nyə a? A nyəla Anabi llaija?" Ka o yəli ba, "M pa o." Ka bə lan bəh' o, "Bə ni daa yəli anab' so yəla la n-nyə a?" Ka o garigi yəli ba, "Aai."

²²Di saha ka bə lan bəh' o yaha, "Ka ḥuni n-lee nyə a? Dama ti bəri ni ti ʒi a zilinli lab' ti yəli bən tim ti na. Nyin' lee yəliya ni a nyəla ḥuni?"

²³ Ka o yəli, "Anabi Aizaia ni daa yəli shəm la nira n-nyə ma: N nyəla ninvuy' so ḥun be mɔyu ni m-mooni molo yəra, 'Malimiya ti Duuma soli ka di tuhi.' "

²⁴Farisiinima n-daa tim tuumba maa Jən sani maa.

²⁵Bə daa bəh' o mi, "A yi pala Masia bee Anabi llaija bee bə ni daa yəli anab' so yəla la, di charj wula ka a baptaiziri niriba?"

²⁶Ka Jən garigi yəli, "Kom ni ka man' baptaiziri niriba; amaa so ʒe yi sani kpe, ka yi bi mi o.

²⁷Duna n-nyə ḥun doli n nyaanja' na la hal ka man' pɔri gba ni n gbaag' o namda mal' o ka o pirigi li."

²⁸Yəla ḥo zaa daa niŋla Betani din be Joođen mɔyili duli yay' shəli polo Jən ni daa baptaiziri niriba kom ni la.

Naawuni Piəbila

²⁹N-yi bieyu ka Jən daa nya Yisa ka o kpari o polo na ka o yəli, "Nyamiya Naawuni Piəbila ḥun kpihindi dunianim' daalahichi la.

³⁰O yəla ka n daa yəri ni o doli n nyaan' na ka nyə ḥun gari ma la, dama o daa be saha shəli n ni daa na kani.

³¹Mmaŋmaŋ' daa na bi mi o, amaa lala zuyu ka n daŋna nti baptaiziri niriba kom ni ni o ti yi palo ka Izraelnim' baŋ o."

³²Jən daa di shəhira n-lan yəli, "N nya Naawuni Shia Kasi ka o yi zuyusaa na kaman ḥmani la nti tam o zuyu.

³³Mmanman' daa na bi mi o, amaa ḥun tim ma na ni n ti baptaizi niriba kom ni maa n-daa yəli ma, 'A yi ti nya ka Naawuni Shia Kasi siyina ti tam so zuyu, dilana n-nyə ḥun ni ti zaŋ Shia Kasi baptaizi niriba la.'

³⁴Ka n nya lala, ka di shəhira ni ḥuna n-shiri nyə Naawuni Bia maa."

Yisa tuuli nyaandoliba bolibu

³⁵N-daa lan yi bieyu ka Jən min' o nyaandoliba ayi ʒieya;

³⁶ka o lihi n-nya Yisa ni chani ha ka yəli, "Nyamiya Naawuni Piəbil' la ha!"

³⁷Ka o nyaandoliba ayi maa daa wum o ni yeli shem maa, ka chanj ti doli Yisa.

³⁸Ka Yisa daa njmaligi lihi nya ba ka bohi ba, “Bo ka yi bora?” Ka be boh’ o, “Rabai, ya polo ka a kpera?”

³⁹Ka o yeli ba, “Kamiyana ti nya.” Ka be daa dol’ o nti nya o ni kperi sheli, ka kpalm o sani dindali maa, dama di daa nyela zaawuni kurig’ anahi saha.

⁴⁰Niriba ayi ben daa wum Jon ni yeli shem ka doli Yisa maa ni yino n-daa nyε Anduru, Saimon Pita tizo.

⁴¹Ka Anduru daa dii chanj ti bo n-nya o mabia Saimon n-yel’ o, “Ti nya Masia la.”

⁴²Ka daa zaŋ Saimon n-chanj Yisa sani. Ka Yisa daa ti yul’ o ka yel’ o, “Nyini n-nyε Saimon, Jon bia la.” Ka lan yel’ o, “Zuŋɔ zaŋ chana, a yuli m-booni Siifas.” Yuli nɔ mini Pita nyela zay’ yini. Di gbinni nyela Kuyili.

Filip mini Nataniel bolibu

⁴³N-daa lan yi biɛyu yaha ka Yisa yen chanj Galili; ka daa ti nya Filip yel’ o, “Doli ma!”

⁴⁴(Filip daa nyela Betisaida nira; Anduru mini Pita gba ya n-daa bala.)

⁴⁵Ka Filip daa bo n-nya Nataniel yel’ o, “Ti nya Anabi Musa ni daa sab’ so yela o zaligu kundinim’ ni min’ anabinim’ gba ni daa sab’ so yela la. Duna n-nyε Yisa Yisifu bia nɔn yi Nazaret na la.”

⁴⁶Ka Nataniel boh’ o, “Bin’ suŋ ni tooi yi Nazaret na?” Ka Filip yel’ o, “Kamina ti nya.”

⁴⁷Yisa ni daa ti nya Nataniel ka o kan’ o sanna, o daa yelimi, “Nyama, n-nyε Izrael nir’ alali nɔn ka yembimbieri biɛhigu o ni hal baabiela!”

⁴⁸Ka Nataniel boh’ o, “Ya polo ka a lee mi ma?” Ka Yisa garigi n-yel’ o, “A ni di be fiig tia gbini ka Filip na bi nya a la, ka n di nya a.”

⁴⁹Ka Nataniel yel’ o, “Karimba, a nyela Naawuni Bia! A nyela Izraelnim’ Naa!”

⁵⁰Ka Yisa boh’ o, “N ni yel’ a ni n nya a fiig tia gbin’ la zuŋu ka a niŋ yeda? A ni ti nya binshɛŋa din gari lala.”

⁵¹Ka lan yeli be zaa, “Yelimanli ka n yeri ya, yi ni ti nya ka alizanda dunoli yooi, ka Naawuni malaikanim’ siyiri Daadam Bia sanna ka labiri dura.”

Jon 2

Kena tiŋ’ puuni amiliya Iɔbu

¹Dimboŋɔ nyaanja daba ata dali ka so daa ti niŋdi amiliya Galili tiŋgbɔŋ ni tiŋkpan’ sheli din yuli booni Kena la. Yisa ma daa be amiliya maa ni.

²Ka be daa boli Yisa min’ o nyaandoliba gba ni be ka amiliya maa ni na.

³Ka amiliya yilnim' maa wain daa ti pool ba, ka Yisa ma yel' o, "Be lan ka wain din nyura."

⁴Ka Yisa yel' o, "M ma, ka wula ka a yel' ni n niŋ? N saha na bi paai."

⁵Ka o ma daa ŋmaligi yeli yili maa ni bihi, "O yi ti yeli ya ni yi niŋm' shelikam, yin' niŋmiya li".

⁶Yehudianima adiini kali soli dolibu puuni kɔsins' ayebu daa ʒe nimaani be ni payibu zuyu, ka di zaa zay' yiniyini daa naan tooi deei ko' gunqona ayebuyebu bee ayopɔinpoin.

⁷Ka Yisa daa ti yeli yili maa ni bihi maa, "Niŋmiya kom pali sinsi ŋo." Ka be daa niŋ kom pali di zaa ha nti paai di nangbanyera tarisi.

⁸Di saha ka o daa yeli ba, "Pumpɔŋ toomiya li ti ti aŋgo zo." Ka be tooi li ti ti o.

⁹Ka aŋgo zo maa vooi ko' sheli din leei wain maa ka bi baŋ di ni yi sheli na, amaa yili maa ni bihi bɛn daa tooi kom maa bɛn' daa mi. Ka o daa boli aŋgo na

¹⁰ti yel' o, "Amiliya lɔbu ni sokam daŋdila wain viɛlli tibu poi, ka niriba yi ti nyu n-tiŋi, di saha ka be naanyi zaŋdi wain piti na, amaa nyin' zaŋla wain nyayisili sɔyi hal ni poŋɔ!"

¹¹Dimbɔŋɔ n-nye Yisa ni daa tuui wuhi shihir' sheli ka di wuhi o yiko ni nyɛ shem, ka o nyaandoliba daa niŋ o yeda. Galili tingbɔŋ ni tingpan' sheli din yuli booni Kena la ka o daa wuhi shihirili maa.

¹²Dimbɔŋɔ nyaanja ka o min' o mabihi ni o ma ni o nyaandoliba daa chan Kapεrinium n-daa ti niŋ daba ayi nimaani.

Yisa Naawuni jɛmbu duu kpɛbu

(Matiu 21.12-13; Maak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³Yehudianim' Yayigari Chuŋu puhibu daa ti miri, ka Yisa daa chan Jerusalem

¹⁴ti kpe Naawuni jɛmbu duu n-nya ka nayikohiriba mini piɛkohiriba ni ŋmaŋkohiriba be di puuni m-pahi layitayiriba bɛn ʒi be teebuya gbini.

¹⁵Ka o daa zaŋ gabiga m-pɔripori li n-zaŋ kari be mini be biŋkobiri maa zaa yihi Naawuni jɛmbu duu maa ni, ka daai layitayiriba la teebuya maa luhi n-kpahi be liyiri bahi.

¹⁶Ka daa yeli ŋmaŋkohiriba la mi, "Zaŋmiya yi binyara yi! Di zaŋya m Ba duu leei daa!"

¹⁷Ka o nyaandoliba daa tee di ni daa sab' yeli shem la yela. Di ni daa sab' shem maa m-bɔŋɔ: "Yaa n Duuma Naawuni, n suhu zaa kul yela a jɛmbu duu zuyu, ka di yela kul nyamdi n ni."

¹⁸Di saha ka Yehudianim' daa bɔh' o, "Shihir' bɔ ka a lee yɛn zaŋ wuhi ti ka di wuhi ni a mal' soli ni a niŋ a ni niŋdi shem ŋɔ?"

¹⁹ Ka Yisa garigi yeli ba, “Wurimmiya Naawuni jembu duu ḥo, ka n lan labi me li zali daba ata sunsuuni.”

²⁰ Ka Yehudianim’ maa yel’ o, “Yuun’ pihinahinaayobu ka bε daa zaŋ me duu ḥo, ka nyin’ ti yeli ni a ni labi me li zali daba ata sunsuuni?”

²¹ Amaa o niŋbuŋ din nyε Naawuni jembu duu ḥmahinli la yela ka o daa yeri maa.

²² O ni daa ti neei kum ni la nyaanja ka o nyaandoliba teei ni o daa pun yeli yelli ḥo zali; ka daa niŋ Naawuni Kundi mini Yisa ni daa yeli yetɔy’ shεŋa zaa yeda.

Yisa mi ninsalinim’ zaa biɛhigu ni nyε shεm

²³ Yisa ni daa be Jérusalém Yayigari Chuyu puhibu saha maa, niriba pam daa niŋ o yeda bε nini ni daa nya shihir’ shεŋa o ni wuhi la zuyu.

²⁴ Amaa Yisa daa bi sayi bahi oman’ ti ba, dama o daa mi din be ninsal’ kam suhu ni.

²⁵ Di daa bi lan kpa ni so wuh’ o ninsal’ biɛhigu ni nyε shεm, dama omaŋman’ pun mi din be ninsalinim’ suhuri ni.

Jɔn 3

Yisa mini Nikɔdimus

¹ Yehudianim’ kpeen’ so daa beni ka o yuli booni Nikɔdimus. O daa nyela Farisiinim’ ni yino.

² Dahin sheli yuŋ ka o daa ti chaŋ Yisa sani ti yel’ o, “N dana, ti mi ni a nyela karimba ḥun yi Naawuni sanna, dama so kani ḥun ni tooi wuhi shihir’ shεŋa a ni wuhiri ḥo ka pa ni Naawuni m-be o sani.”

³ Ka Yisa yel’ o, “Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεr’ a, faashee bε maan labi dɔyi ninsala, di yi pa lala o ku tooi nya Naawuni nam.”

⁴ Ka Nikɔdimus bɔh’ o, “Ninsal’ yi kurigi, wula ka o lan yεn niŋ ka bε dɔy’ o yaha? O ni lan tooi kpe o ma puuni ka o dɔy’ o yaha?”

⁵ Ka Yisa lan yel’ o, “Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεr’ a, faashee bε maan labi dɔyi ninsala ni kom mini Naawuni Shia, di yi pa lala o ku tooi kpe Naawuni nam ni.

⁶ Sal’ ni dɔy’ sheli nyela sala; ka Naawuni Shia mi ni dɔy’ sheli nyela shia.

⁷ Di che ka n ni yel’ a ni faashee bε maan labi dɔy’ a yaha maa niŋ a alahiziba.

⁸ Pɔhim ʒieri kparila di yubu polo, ka a wumdi di damli, amaa ka bi mi di ni yiri sheli polo na bee di ni kpari sheli polo; lala mi ka Naawuni Shia ni dɔy’ sokam be.”

⁹ Ka Nikɔdimus bɔh’ o, “Wula ka dimbɔŋɔ ni tooi nani?”

¹⁰Ka Yisa garigi bōh' o, "A nyela Yehudianim' karimbanim' ni yino, ka ʒi dimbōŋɔ?

¹¹Achiikatim, yelimanlı ka n yer' a, tinim' toyisirila ti ni mi sheli yela, ka diri ti nini ni nya sheli shəhira; amaa ka yi bi niŋdi ti shəhira maa yeda.

¹²N ni tɔyis' a dunia ŋɔ ni yetɔya ka a bi niŋ li yeda ŋɔ, ka n yi tɔyis' a alizanda ni yetɔya, wula ka a ni tooi niŋ li yeda?

¹³So na ʒi n-chaŋ alizanda ni nayila Daadam Bia ŋun yi alizanda ni na."

¹⁴Anabi Musa ni daa zaŋ wahu kpahi tabili dayu zuyu n-zaŋ sa mɔyū ni shem la, di nyela talahi ni be ti zaŋ Daadam Bia gba sa zuyusaa lala,

¹⁵ka ŋunkam ti niŋ o yeda nya nyevili din ka bahigu.

¹⁶Dama Naawuni yuri dunianim' hal ti zaŋ o Bi' gaŋa ti ba ni ŋunkam niŋ o yeda ti ku baki yoli, amaa o ni ti nyala nyevili din ka bahigu.

¹⁷Dama Naawuni daa bi tim o Bia maa dunia ŋɔ ni na ni o ti karila dunianim' saria, amaa ni dunianim' lee ti tiligi o zuyu.

¹⁸Đunkam niŋ o yeda lan ka saria karibu ni, amaa ŋunkam bi niŋ o yeda, be pun kar' o saria, dilan' ni bi niŋ Naawuni Bi' gan' maa yeda zuyu.

¹⁹Ka din che ka saria karibu beni maa nyela, neesim ni ka dunia ŋɔ ni na ka salinim' ni yu tuumbieri tumbu zuyu che ka be bɔrla zibisim gari neesim maa la.

²⁰Đunkam zaa tumdi tuumbieri je neesim ka mi ku sayı chanı neesim ni, o tuumbieri maa ti yi palo zuyu.

²¹Amaa ŋunkam zaa tumdi din tuhi chanila neesim ni ni sokam ti nya o tuma ka baŋ ni o zɔri Naawuni.

Yisa mini Jɔn Baptaizira

²²Dimbōŋɔ nyaanja ka Yisa min' o nyaandoliba daa chanı Judia tingbɔŋ ni ka o ti kpalim be be sani nimaani m-baptaiziri niriba.

²³Jɔn Baptaizira gba daa bela Ənɔn tin' sheli din miri Salim la m-baptaiziri niriba, dama kom daa be nimaani pam; ka niriba chani o sani ka o ti baptaiziri ba.

²⁴Di saha maa be daa na bi kpəhi Jɔn duu.

²⁵Ka naŋbankpeeni daa ti kpe Jɔn Baptaizira nyaandoliba mini Yehudia ninvuy' so sunsuuni be ni payibü kali dolibu zuyu.

²⁶Ka be daa chanı Jɔn sani ti yel' o, "Karimba, ŋun daa be a sani Jɔoden mɔyili yayili ka a di o shəhira la baptaizirila niriba pumpɔŋɔ, ka sokam zaa kabiri chani o sani."

²⁷Ka Jɔn yeli ba, "So ku tooi mali sheli ka di pa ni Naawuni n-ti o li.

²⁸ Yimañmañ' di ma shëhira ni n daa yëliya ni pa mani n-nyë Masia maa, amaa Naawuni n-tim ma ni n dañ o tooni na.

²⁹ Ðun su amiliya n-nyë aŋgo; amaa aŋgo zo so ḥun be o sani wumd' o yëtɔya nyari suhupielli pam di zuyu; lala zuyu ka n suhupielli galisi pam maa.

³⁰ Di nyëla talahi ni ḥun' pahi, ka man' filim."

Ðun yi alizanda ni na

³¹ Ðun yi zuyusaa na gari sokam zaa; ḥun yi dunia ḥo ni na nyëla dunia ḥo nira, ka tɔyisiri dunia ḥo yëla; amaa ḥun yi alizanda ni na gari sokam zaa.

³² Ka o ni nya ka wum shëli, dina ka o tɔyisira; ka so mi bi deer' o yëligu.

³³ Amaa ḥunkam sayi deeg' o yëligu maa ni dihi tabili ni Naawuni nyëla yëlimanjilana.

³⁴ Naawuni ni tim so na maa tɔyisirila Naawuni yëtɔya, dama Naawuni zañ o Shia Kasi ti o ka di ka buyisibu.

³⁵ Naawuni ḥun nyë ti Ba yuri o ni tim o Bi' so na maa, ka zañ binsheyukam zaa niñ o nuu ni.

³⁶ ḥunkam niñ Bia maa yeda mali nyevili din ka bahigu; ka ḥunkam mi bi dee Bia maa noli ku nya nyevili, amaa ka Naawuni suhu kul ni yiÿisiri bahir' o zuyu.

Jɔn 4

Yisa mini Samaria pay' so yëla

¹ Di daa ti lu Farisiinim' tibili ni ni Yisa nyari nyaandoliba pam baptaiziri ba n-gari Jɔn Baptazira.

² Amaa pa Yisa mañmaña n-daa baptaiziri ba, o nyaandoliba n-daa baptaiziri ba.

³ Ka ti Duuma Yisa daa ti ban lala ka yi Judia labiri Galili,

⁴ ka di daa kpa o talahi ni o doli yi Samaria.

⁵ Ka o daa chanj ti paai Samaria tinjkpan' shëli din yuli booni Saika la. Tiñ' maa daa mirila pu' shëli Yaakubu ni daa zañ ti o bia Yisifu la,

⁶ ka Yaakubu kobiliga daa do nimaani. Di daa nyëla wuntan' zuyusaa saha ka Yisa daa chanj na ka di ti wum o, ka o chanj ti ȝini kobiliga maa gbini ni o vuhi.

⁷⁻⁸ Ka o nyaandoliba mi daa gari chanj tiñ' puuni ni be ti da bindirigu na. Ka Samaria pay' so daa kana ni o ti ḥɔñ kom; ka Yisa yel' o, "Niñm' kom ti ma ka n nyu."

⁹ Ka Samaria pay' maa böh' o, "Di chanj wula ka nyin' Yeshudia nir' ti suhiri man' Samaria pay' kom? Dama Yeshudianim' bi sayiri ka be mini Samarianim' lañindi timdi dira."

¹⁰Ka Yisa yel' o, A yi di mi Naawuni pini, ka mi ḥun suhir' a ni a niŋ kom ti o ka o nyu ḥo, a gba naan suh' o ka o ti a nyevili kom."

¹¹Ka pay' maa bɔh' o, "N dana, a ka guuka, ka kɔbiliga ḥo mi zilim pam; ka wula ka a lee yɛn niŋ nya nyevili kom maa?"

¹²Bee a gari ti yab' Yaakubu ḥun daa gbi kɔbiliga ḥo ti ti hal ka o min' o bihi ni o biŋkɔbiri daa nyuri di kom la?"

¹³Ka Yisa garigi yel' o, Ðunkam nyu kɔbiliga ḥo kom, kɔnyuri ni lan gbaag' o yaha,

¹⁴maa ḥunkam nyu ko' sheli n ni yɛn ti o maa, kɔnyuri ku lan gbaag' o hal abada; dama ko' sheli n ni yɛn ti o maa ni leei nyevili din ka bahigu kɔbilisirim o pul' ni."

¹⁵Ka pay' maa yel' o, "N dana, dindina ka tim' ma kom maa ka n nyu, ka kɔnyuri ku lan gbaai ma bee ka n ti lan ka kpe na ni n ti ḥoŋ kom yaha."

¹⁶Ka Yisa yel' o, Cham' ti bol' a yidan' na."

¹⁷Ka pay' maa yel' o, "N ka yidana." Ka Yisa yel' o, A ni yɛli ni a ka yidan' maa di nyela yelimanjli;

¹⁸dama dɔbba anu ka a pun kuli ka yi, ka hal a ni na be so yin' pumpɔŋɔ ḥo gba pala a yidana; dindina a shiri yɛli yelimanjli."

¹⁹Ka pay' maa yel' o, "N dana, pumpɔŋɔ n yipa banja ni a nyela anabi.

²⁰Ti yaannim' daa jemdila Naawuni zol' ḥo zuyu, amaa ka yinim' Yehudianim' ti yeri ni Jérusalém n-nye Naawuni jembu shee."

²¹Ka Yisa ḥmaligi yel' o, Paya, niŋm' ma yeda ni saha kanna ka yi ti ku lan jem ti Ba Naawuni zol' ḥo zuyu bee Jérusalém.

²²Yi jemdila yi ni ʒi so, amaa tinim' jemdila ti ni mi so, dama Yehudianim' zuliya ni ka tiliginsim yina;

²³amaa saha kanna, hal di paaya gba, ka Naawuni jemdi' manja ni ti jem ti Ba Naawuni ni bɛ shihi zaa ni yelimanjli, dama bɛ tatabo ka ti Ba Naawuni bɔri ni bɛ jemd' o.

²⁴Naawuni nyela shia, ka di niŋ kamaata ni bɛn jemd' o, jemd' o ni bɛ shihi ni yelimanjli."

²⁵Ka pay' maa yel' o, "M mi ni bɛ ni booni so Masia la ni kana; ka o yi ti kana, o ni wuhi ti binsheyukam zaa."

²⁶Ka Yisa yel' o, "Mani ḥun tɔyisir' a yɛtɔya ḥo m-bala."

²⁷Di saha ka Yisa nyaandoliba daa labina nti nya o mini pay' maa ni diri alizama maa ka di gari ba pam, amaa bɛ ni so daa bi bɔhi pay' maa, "Bɔ ka a lee bɔra?" Bɛ mi daa bi bɔhi Yisa, "Bɔzuyu ka a mini pay' maa diri alizama?"

²⁸Di saha ka pay' maa daa chε o kochuyu zali nimaani ka lab' fɔŋ ni ti yεli niriba,

²⁹"Kamiyana ti nya do' so ɲun yεli ma binsheγukam zaa n ni pun niŋ. Pa ɲuna n-ni nyε Masia la?"

³⁰Ka niriba maa daa yi fɔŋ maa ni chani Yisa sani.

³¹Di saha maa ka Yisa nyaandoliba daa balim o yεli, "Karimba, dim' bindirigu."

³²Ka o yεli ba, "M mali bindir' shεli ka yi bi mi li."

³³Ka o nyaandoliba maa bɔhi taba, "So n-tahi bindirigu na ti ti o ka o di yɔγɔ?"

³⁴Ka Yisa ɲmaligi yεli ba, "M bindirigu nyεla n tum ɲun tim ma na yubu, ka naag' o tuma.

³⁵Yi bi yεli ni di kpalim chira anahi ni puu atam kpuγibу? Amaa n yεri ya mi, kpuγimiya yi zuyuri lihi puri ni, di daatam maa biya zaa, ka di kpalimla chεbu.

³⁶Dun tumdi putuma deerila shεli o tuma zuγu, ka layindi atam maa sɔŋdi guli nyεvili din ka bahigu saha ni di chε ka ɲun biriti mini ɲun cheri zaa ti layim mali suhupielli.

³⁷Dimbɔŋɔ ni ka bε ni daa yεli yεtɔγ' shεl' la niŋ pali: 'So m-birita, ka so mi cherā.'

³⁸N tim ya mi ni yi ti kpuγi yi ni bi di puu atam shεli wahala. Shεba m-pun di di wahala ka yinim' ti lee yεn di di nyɔri."

³⁹Samarianim' pam daa niŋ Yisa yεda pay' la ni daa yεli ni Yisa yεl' o binsheγukam zaa o ni pun niŋ la zuγu.

⁴⁰Dinzuyu Samarianim' maa ni daa paai Yisa sani bε daa balim o mi ni o kpalimmi bε sani; ka o daa kpalim niŋ dabisi' muna ayi nimaani.

⁴¹Ka omaŋmaŋ' yεligu zuγu daa chε ka niriba pam niŋ o yεda pahi.

⁴²Ka bε daa yεli pay' maa, "Pumpɔŋɔ ti niŋ yεda, ka pa ni a yεligu la zuγu yaha, dama timaŋmaŋ' wum o yεligu ka banj ni o shiri nyεla dunia ḥo tiligira."

Yisa tibi zuyulan' so bidibiga

⁴³Di daba ayi nyaanja ka Yisa daa yi nimaani chan Galili;

⁴⁴dama omaŋmaŋ' daa pun yεli ni anabi ka jilima omaŋmaŋ' ya.

⁴⁵O ni daa ti paai Galili maa, ka Galilinim' maa deeg' o ni suhupielli bε nini ni daa pun nya o ni niŋ shεlikam zaa chuyu puhibu ni Jεrusalem la zuγu, dama bε gba daa chan chuyu maa ni.

⁴⁶Ka Yisa daa ti lan lab' Galili tiŋkpan' shεli din yuli booni Kεna din nyε luy' shεli o ni daa zaŋ kom leei wain la. Ka gomnanti tuma zuyulan' so bidibiga ɲun daa be Kapεrinium biεra.

⁴⁷Ka o daa ti wum ni Yisa yi Judia ka Galili na, ka o chan o sani nti balim o ni o kana ti tib' o bidibiga maa ti o, dama o daa tarigimi yen kpi.

⁴⁸Ka Yisa yel' o, "Faashee a nya shihira mini alahiziba tumtumsa, di yi pa lala, a ku ninj yeda."

⁴⁹Ka zuyulan' maa yel' o, "N Duuma, kamina paai m bia maa ka o na bi kpi."

⁵⁰Ka Yisa yel' o, "Kulima! A bia maa ni gali." Ka zuyulan' maa daa ninj Yisa ni yel' o shem maa yeda, ka njmaligi kuli.

⁵¹O ni daa kuni maa, ka o yinjibihi tuh' o sol' na ti yel' o, "A bia la kpanya."

⁵²Ka o bohi ba, "Bo saha ka o kpan?" Ka be yel' o, "Sohila kurugu yini saha ka o ningbun' biisim maa sa bah' o."

⁵³Ka bia maa ba maa banj ni di nyela saha sheli Yisa ni sa yel' o ni o bia maa ni gal' la. Ka o min' o yinjnim' zaa daa ninj yeda.

⁵⁴Dimboejo n-nye shihir' sheli Yisa ni daa wuhi pahi buyi, o ni daa yi Judia ka Galili na la.

Jon 5

Yisa tib' do' so biaj gbini

¹Dimboejo nyaanja ka Yesudianim' chu' sheli daa ti yen puhi, ka Yisa daa chan Jerusalem.

²Been sheli daa be Jerusalem n-do m-miri duno' sheli be ni daa booni Pieri Dunol' la. Hiburuli ni be booni biaj maa la Betizata, ka lunfanima anu daa be nimaani.

³Barinim' pam ben gbarigi n-daa kul do lunfanim' maa ni: Zoomba mini gbariti ni boyoukpinima ni gbalikpinima. [Be daa doya gulila kom maa dambu,

⁴dama malaika n-daa yi siyirina sahasaha ti damdi kom maa. Ka o daa yi ti dam li ka njunkam danj di ni siyibu, dor' shelikam din mal' o bahir' o mi.]

⁵Doro ni daa mali do' so yuun' pihinahaayika gba daa do nimaani.

⁶Yisa ni daa nya o ka banj ni o doni nimaani yuui maa ka o boh' o, "A bori ni a nya alaafee?"

⁷Ka dorolan' maa garigi yel' o, "N Duuma, kom maa yi ti dam, n ka so njun ni zaaj ma siyi di ni, ka mmaajmaaj' yi chani ni n ti siyi, so danji ma la di ni siyibu."

⁸Ka Yisa yel' o, "Yiyisima n-kpuj' a bindoo chanj."

⁹Ka doo maa dii nya alaafee, ka kpuj' o bindoo chanj o chandi. Dindali maa daa nyela Vuhim Dabisili dali.

¹⁰Lala zuyu ka Yesudianim' daa yeli do' so njun kpan maa, "Zujo nyela Vuhim Dabisili dali; di bi luhi ni a kpuj' a bindoo maa n-ziiri li chana."

¹¹Ka o yeli ba, “Do’ so ɻun tib’ ma maa n-yeli ma ni n kpuyimi m bindoo maa chanj.”

¹²Ka bε bɔh’ o, “Duni n-lee yel’ a ni a kpuylim’ a bindoo chanj maa?”

¹³Do’ so ɻun daa kpaŋ maa daa bi mi ɻun che ka o kpaŋ maa ni nyε so, dama salo daa galisiya nimaani, ka Yisa mi pun yi ni chanj o chandi.

¹⁴Di nyaanja ka Yisa daa ti nya doo maa Naawuni jεmbu duu yel’ o, “Nyama, a kpaŋya zaa! Di lan tum alahichi din ni che ka zay’ biεyu din gari din’ la ti paag’ a yaha!”

¹⁵Ka doo maa daa chanj ti yeli Yεhudianima ni Yisa n-nyε ɻun daa che ka o kpaŋ la.

¹⁶Yisa ni daa niŋ li Vuhim Dabisili dali maa zuyu daa che ka Yεhudianim’ maa muyisi Yisa pam.

¹⁷Amaa ka Yisa daa yeli ba, “M Ba kul tumdimi, ka n gba tumda.”

¹⁸Lala zuyu ka Yεhudianim’ daa maan mooi bε nini bɔri ni bε ku o, dama bε daa zaŋ zali ni o bi sayim la Vuhim Dabisili dali zaligu kɔŋko, amaa ni o yeliya ni Naawuni n-nyε o Ba, ka di wuhi ni o zaŋ omaŋ’ mayisi Naawuni.

Naawuni Bia ni su fukumsi shem

¹⁹Ka Yisa daa yeli ba, “Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, Bia maa ku tooi niŋ sheli omaŋmaŋ’ yubu ni nayila o ni nya ka o Ba niŋdi sheli, dama Ba maa ni niŋdi sheli, dina ka Bia maa gba niŋda.

²⁰Ba maa yur’ o Bia maa, ka wuhir’ o omaŋmaŋ’ ni niŋdi shelikam zaa, ka ni lan wuh’ o tuun’ kara gari dimbɔŋɔnima din ni che ka di niŋ ya alahiziba.

²¹Ba maa ni neeri kpiimba kum ni ka tiri ba nyεvili shem, lala ka Bia maa gba tiri o ni bɔri so nyεvili.

²²Ba maa bi kariti so saria, amaa o zaŋ saria karibu yela zaa niŋla o Bia maa nuu ni

²³ni di che ka sokam zaa ti Bia maa jilima kaman bε ni tir’ o Ba maa jilima shem. Dunkam bi tiri Bia maa jilima bi tirila o Ba ɻun tim o maa na jilima.”

²⁴Yisa daa lan yeli, “Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, ɻunkam wum n yεligu ka niŋ ɻun tim ma na maa yεda mali nyεvili din ka bahigu; ka bε ti ku lan kar’ o saria, dama o pun yi kum ni kpe nyεvili ni.

²⁵Achiikatim, yεlimaŋli ka n lan yεri ya, saha kanna, hal di paaya gba, ka kpiimba ni ti wum Naawuni Bia maa kukoli, ka bεnkam ti wum li ni mali nyεvili.

²⁶Ba maa ni mali nyεvili omaŋmaŋ’ ni shem, lala ka o ti o Bia maa yiko ni o gba mali nyεvili omaŋmaŋ’ ni.

²⁷Ka lan ti o yiko ni o kari saria, o ni nyε Daadam Bia la zuyu.

²⁸Di cheliya ka dimboŋɔ niŋ ya alahiziba, dama saha kanna ka benkam zaa be gbala ni ni ti wum o kukoli

²⁹ka yina. Ben daa tum tuun' suma ni ti neei kum ni n-nya nyevili; ka ben mi daa tum tuumbieri ti neei kum ni n-nya saria karibu."

Yisa shəhiralaannima

³⁰Yisa daa lan yeli yaha, "N ku tooi niŋ shəli mmaŋmaŋ' yiko ni; n ni wum shəm, dina ka m mali kariti saria, ka n sariakaribo maa mi nyela din tuhi, dama m bi bori mmaŋmaŋ' yubu, amaa ḥun tim ma na maa yubu ka m bora.

³¹"N yi di mmaŋ' shəhira, n shəhira maa ku nyela shəhira maŋli.

³²Amaa so beni ḥun diri ma shəhira, ka m mi ni o ni diri ma shəhira shəli maa nyela shəhira maŋli.

³³Yi daa tim tuumba Jōn Baptazira sani, ka o gba daa di yelimanli ḥo shəhira.

³⁴M bi zaŋ mmaŋ' dalimla ninsal' shəhira, amaa n yeli ya la dimboŋɔ yi tiliginsim nyabu zuyu.

³⁵Jōn daa nyela firila din diri ka ne, ka yi daa sayi m-mali suhupielli o neesim maa ni daba ayi.

³⁶Amaa m-mali shəhira din gari Jōn shəhira maa; dama tuun' shəŋa m Ba Naawuni ni zali ma ni n tum, dina ka n tumda; ka tuun' shəŋa n ni tumdi maa mi diri ma shəhira ni m Ba n-shiri tim ma na.

³⁷Ka m Ba ḥun tim ma na maa gba diri ma shəhira. Yi na ʒi n-wum o kukoli bee n-nya o ni be shəm ni yi nini;

³⁸ka o yeligu mi ka yi suhuri ni, dama yi bi niŋ o ni tim so na la yeda.

³⁹Yi vihiri Naawuni Kundi, dama yi təhiya ni di ni ka yi ni nya nyevili din ka bahigu; ka Naawuni Kundi maa maŋmaŋ' gba diri ma shəhira.

⁴⁰Amaa ka yi zaŋisi ni yi ku ka n sanna ti nya nyevili.

⁴¹"M bi bori jilima ninsalinim' sani.

⁴²M min ya, ka lan mi ni yi bi yuri Naawuni yi suhuri ni.

⁴³M Ba Naawuni yuli ka n zaŋ kana, ka yi ti bi deei ma, amaa so yi ti zaŋ omaŋmaŋ' yuli kana, ḥuna ka yi ni deei."

⁴⁴Ka ḥmaligi bɔhi ba, "Wula ka yinim' ben bi bori jilima Naawuni ḥun kɔŋko kul nyé Naawuni ḥo sani, amaa ka bori jilima la yi tab' sani ḥo lee yen tooi niŋ yeda?

⁴⁵Di təhiiriya ni n ni tɔyisi yi din bie yela m Ba sani; ḥun ni tɔyisi yi din bie yela o sani beni, ḥuna n-nyé Anabi Musa yi ni zaŋ yi tahima zaa niŋ so ni la.

⁴⁶Yi yi di niŋ Anabi Musa yeda, yi naan niŋ n gba yeda, dama o daa sabi n yela zali.

⁴⁷Amaa ka yi yi bi niŋ o ni daa sab' shem maa yeda, wula ka yi lee ni niŋ n yeligu yeda?"

Jon 6

Niriba tusaanu dihibu

(Matiu 14.13-21; Maak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹⁻⁴Di saha ka Yehudianim' Yayigari Chuğu daa ti mirina. Ka Yisa daa baai du Galili Teeku sheli be ni booni Taiberias Teeku la duli; ka salo pam daa dol' o o ni daa wuhiri shihir' shenja ben nye dörönim' tibbu ni la zuyu. Ka o min' o nyaandoliba daa du zo' sheli zuyu ti layim ʒini.

⁵Ka Yisa daa duh' o zuyu n-nya ka salo pam kani o sanna, ka o naanyi bɔhi Filip, "Ya polo ka ti lee yen nya bindirigu n-da n-ti niriba ŋɔ zaa ka be di n-tiyi?"

⁶O daa yelila lala ni o zahim o, dama omaŋmaŋ' daa mi o ni yen niŋ shem.

⁷Ka Filip yel' o, "Hal tumtumda chira anii yori ku tooi da bindirigu ka niriba ŋɔ zaa paai bielabiela gba di."

⁸Ka Saimon Pita mabia Anduru ŋun daa nye Yisa nyaandoliba maa ni yino la yeli Yisa,

⁹"Bidib' bil' so n-nay' be kpe m-mali bɔrɔbɔro kpila anu mini zahim ayi, amaa ka bɔ ka di yen niŋ salo ŋɔ zaa?"

¹⁰Nimaani daa mali momaha pam, ka Yisa yel' o nyaandoliba maa ni be yelim' salo maa ni be ʒinima. Ka dobba ben daa ʒini kalinli daa nyela kaman tusaanu laasabu.

¹¹Ka Yisa daa zaŋ bɔrɔbɔro maa m-payı Naawuni di zuyu, ka zaŋ li tari salo maa; ka lan niŋ zahim la gba lala hal ka be zaa ti nya be ni bɔri shem tariga.

¹²Be ni daa di n-tiyi zaa, ka o yel' o nyaandoliba ni be layisim' bɔrɔbɔro chehi din guui maa zaa ka di sheli ku bahi yoli.

¹³Ka be daa layisi bɔrɔbɔro kpila anu shenja be ni daa ŋub' maa zay' chehi pali pieri pinaayi.

¹⁴Niriba maa ni daa nya shihir' sheli Yisa ni wuhi maa ka be yeli, "Yelimanli, be ni daa yeli ni anab' so ni ti ka dunia ŋɔ ni na la n-shiri bala!"

¹⁵Yisa ni daa baŋ ni niriba maa loya ni be gbaag' o ni kiŋkansi ti leei be naa maa, ka o daa ŋoli yi be sunsuuni n-chaj ti du zo' sheli zuyu m-be nimaani o kɔŋko.

Yisa tam kom zuyu chana

(Matiu 14.22-33; Maak 6.45-52)

¹⁶Ka di daa ti niŋ zaawun' yuŋ ka Yisa nyaandoliba maa chaj teeku ni

¹⁷nti kpe ḥariṇ ni bε baai du Kapεrinium polo. Ka di daa mali ti zibi ka Yisa na bi ka bε sanna.

¹⁸Ka san᷇ie' titali daa ti yiysi ᷇iera, ka teeku maa kōgbana kul puyiri lura.

¹⁹Ka bε daa duhi ḥariṇ maa chanj kaman maal' anahi bee ata nti nya Yisa ka o tam kom zuyu chanina ti miriti bε ḥariṇ maa, ka dabiem daa gbahi ba pam.

²⁰Ka o yeli ba, "Di zɔriya dabiem! Mani m-bala."

²¹Ka bε daa sayi n-chε ka o kpe bε ḥariṇ maa ni, ka ḥariṇ maa dii mali ti to bε ni daa baari duri yay' sheli polo maa.

Niriba bɔri Yisa shee

²²N-yi biεyū ka niriba bεn daa kpalim duli din' la polo kpahim banj ni ḥariṇ yini kōjko n-sa ᷇e nimaani, ka lan mi ni Yisa sa bi kpe ḥariṇ maa ni pah' o nyaandoliba maa zuyu, amaa kulla bε kōjko n-sa kpe li chanj.

²³Di saha ka ḥarin' shεnja din daa yi Taiberias na kana ti zani miri luy' sheli ti Duuma Yisa ni sa payi Naawuni bɔrɔbɔro zuyu ka zaŋ li ti niriba ka bε ḥub' la.

²⁴Niriba maa ni daa nya ka Yisa min' o nyaandoliba zaa ka nimaani maa zuyu ka bε daa kpe ḥarima maa n-chanj Kapεrinium ni bε ti bo Yisa shee.

Yisa ḥun nyε nyεvili bindirigu

²⁵Ka niriba maa daa ti nya Yisa duli din' maa polo bɔh' o, "Karimba, bɔ saha ka a ka kpe na?"

²⁶Ka Yisa yeli ba, "Achiikatim, yεlimanlı ka n yεri ya, pa shihir' shεnja yi ni sa nya la zuyu ka yi bɔri n shee maa, amaa yi ni sa ḥub' bɔrɔbɔro la tiy' la zuyu.

²⁷Di nahindiya yimanj' bindir' sheli din ni sayim zuyu, amaa bomiyala bindir' sheli din ni be hal ni saha din ka bahigu. Dina n-nyε Daadam Bia ni mali sheli tiri ya la, dama ḥuna ka ti Ba Naawuni zaŋ o dalinli dihi tabili."

²⁸Di saha ka bε bɔh' o, "Wula ka ti lee yεn niŋ tum din nyε Naawuni tuma?"

²⁹Ka Yisa garigi yeli ba, "Tuun' sheli Naawuni ni bɔri ni yi tum nyεla ni yi niŋ o ni tim so na la yεda."

³⁰Ka bε bɔh' o, "Ka shihir' bɔ ka a yεn wuhi ka ti nya ka niŋ a yεda? Alahiziba tuun' bɔ ka a lee tumda?

³¹Ti yaannim' daa di bindiri' sheli bε ni daa booni manna la mɔyu ni kaman di ni sabi shεm Naawuni Kundi ni la. Di sabiya: 'O daa ti ba bindirigu din yi alizanda ni na ka bε di.'

³²Ka Yisa yeli ba, "Achiikatim, yεlimanlı ka n yεri ya, pa Anabi Musa n-daa tin ya bindiri' sheli din yi alizanda ni na maa; amaa m Ba n-tiri ya bindiri' manlı din yiri alizanda ni na maa.

³³Dama Naawuni bindirigu nyela din yi alizanda ni na, ka nyε din tiri dunianim' nyεvili."

³⁴Ka bε yεl' o, "Ti Duuma, ka dindina tim' ti bindirigu maa sahakam."

³⁵Ka Yisa yεli ba, "Mani n-nyε nyεvili bindirigu maa. Ka ηunkam ka n sanna, kum ku lan gbaag' o; ka ηunkam mi niŋ ma yεda, konyuri ku lan gbaag' o hal abada.

³⁶Amaa kaman n ni pun yεli ya shεm la, yi nya ma ni yi nini, amaa ka bi niŋ ma yεda.

³⁷M Ba ni zaŋ shεb' zaa ti ma ni ka n sanna, ka ηunkam mi ka n sanna, n ku zayis' o.

³⁸M bi yi alizanda ni na ni n ti tumla mmaŋmaŋ' yubu, amaa ηun tim ma na maa yubu ka n kana ni n ti tum.

³⁹ηun tim ma na maa yubu nyela ni n di bahi o ni zaŋ ninvuy' shεb' zaa ti ma la ni yino, amaa ni n ti neei ba kum ni zaadali.

⁴⁰M Ba Naawuni yubu nyela ni ηunkam nya o Bia la ka niŋ o yεda ni nya nyεvili din ka bahigu, ka n ti neeg' o kum ni zaadali."

⁴¹Di saha ka Yεhudianim' daa ηumdi bε kparima ni niŋdi Yisa, o ni daa yεli ni o nyela bindirigu din yi alizanda ni na la zuyu.

⁴²Bε daa bοhimi, "Pa Yisifu bia Yisa ηun nyε ti ni mi so ba min' o ma la m-bala? Ka di chaŋ wula ka o ti yεli ni o yila alizanda ni na?"

⁴³Ka Yisa yεli ba, "Di ηumdiya yi kparima ni.

⁴⁴So ku tooi ka n sanna ka pa ni m Ba Naawuni ηun tim ma na maa n-vo o tahina; ka n ti neeg' o kum ni zaadali."

⁴⁵Ka lan yεli, "Di pun sabi anabinim' litaafinim' ni ni 'Naawuni n-nyε ηun ni wuhi sokam zaa.' Ka ηunkam wum ka bοhim m Ba sani n-nyε ηun kani n sanna.

⁴⁶Dimbɔŋɔ bi wuhiri ni so pun nya m Ba maa; nayila ηun yi ηun' Naawuni sanna la n-nay' nyε ηun nya o.

⁴⁷Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, ηunkam niŋ yεda mali nyεvili din ka bahigu.

⁴⁸Mani n-nyε nyεvili bindirigu.

⁴⁹Yi yaanniin' daa di bindir' shεli bε ni daa booni manna la mɔyu ni ka kpi.

⁵⁰Amaa bindiri' shεli din yi alizanda ni na maa n-nyε nir' ni ni di shεli ka ku kpi.

⁵¹Mani n-nyε bindirigu din mali nyεvili n-yi alizanda ni na maa. Ka ηunkam di bindirigu ηɔ ni be hal ni saha din ka bahigu; bindiri' shεli mi n ni yεn zaŋ ti dunianima ka bε nya nyεvili di zuyu maa nyela n niŋgbun."

⁵²Dimbɔŋɔ zuyu ka Yehudianim' suhuri daa yiysi ka bε ηmer' o ni yeli shem maa naɔgbankpeeni ka bɔhiri taba, "Wula ka doo ŋɔ ni tooi zaŋ o niŋgbuŋ ti ti ka ti njubi?"

⁵³Ka Yisa yeli ba, "Achiikatim, yelimanli ka n yeri ya, faashee yi ηub' Daadam Bia niŋgbuŋ ka nyu o ɔsim, di yi pa lala yi ku mali nyevili.

⁵⁴Đunkam ηubi n niŋgbuŋ ka nyu n ɔsim, ŋuna n-nye ŋun mali nyevili din ka bahigu, ka n ni ti neeg' o kum ni zaadali.

⁵⁵Dama n niŋgbuŋ nyela bindir' manli, ka n ɔsim mi nyε binnyur' manli.

⁵⁶Đunkam ηubi n niŋgbuŋ ka nyu n ɔsim, dilana be n ni ka n gba be o ni.

⁵⁷Kaman m Ba Naawuni ŋun be ŋɔ ni tim ma na ka m be m Ba maa zuyu shem, lala ka ŋunkam ηubi n niŋgbuŋ gba ni be n zuyu.

⁵⁸Dimbɔŋɔ n-nye bindiri' sheli din yi alizanda ni na maa. Di bi be kaman yi yaannim' ni daa di sheli ka kpi la, amaa ŋunkam di bindirigu ŋɔ dina, dilan' ni be hal ni saha din ka bahigu."

⁵⁹Yisa daa tɔyisi yεtɔya ŋɔ la saha shεl' o ni daa wuhiri niriba Yehudianim' jεmbu duu Kaperinium la.

Nyevili din ka bahigu yεtɔya

⁶⁰Yisa nyaandoliba maa ni pam ni daa wum yεtɔya ŋɔ be daa yelimi, "Yεtɔyili ŋɔ din' kpεm' pam; ŋuni n-lee ni tooi deei li?"

⁶¹Amaa ka Yisa daa ban ni o nyaandoliba maa ŋumdi bε kparima ni yεtɔyili maa zuyu ka bɔhi ba, "Yi suhuri miligimi yεtɔyili ŋɔ zuyu?

⁶²To, ka yi yi ti nya ka Daadam Bia labiri o ni daa pun be luy' shεl' la, wula ka di lee ni ti ben ya?

⁶³Niŋgbuŋ kɔŋko ka buchi; shia n-nye ŋun tiri nyevili. Ka n ni pun tɔyisi ya yεtɔy' shεnja la mi nyela shia mini nyevili yεla,

⁶⁴amaa yi ni shεb' bi niŋ li yεda." Yisa daa pun mi piligu ni ha ben bi niŋ o yεda ni nyε shεba, ka lan mi ŋun ti yεn yi o nyaanja ni nyε so.

⁶⁵Yisa daa lan yeli, "Lala zuyu ka m pun yeli ya ni so ku tooi ka n sanna ka pa ni m Ba n-niŋ o di yiko."

⁶⁶Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yisa nyaandoliba maa ni pam daa chε o dolibu.

⁶⁷Di saha ka Yisa daa bɔhi o nyaandoliba pinaayi la, "Yi gba ni chε ma dolibu?"

⁶⁸Ka Saimɔn Pita bɔh' o, "N Duuma, ŋun' sani ka ti yεn chan? Nyini m-mali nyevili din ka bahigu yεtɔya.

⁶⁹Ka ti niŋ yεda ka mi ni nyini n-nye Naawuni Ninvuγ' Suŋ so o ni timna."

70Ka Yisa bɔhi ba, “Pa yi ninvuy’ pinaayi ka m pii ka yi ni yino ti nyε Sintani nir’ la?”

71Saimɔn Isikariɔt bia Judas la yεla ka o daa yεri maa, dama ɔnuna n-daa nyε ɔnun ti yεn yi o nyaanɔ ka mi nyε bε pinaayi maa ni yino la.

Jɔn 7

Yisa min’ o mabihi

1Dimbɔŋɔ nyaanɔ Yisa daa chani gindila Galili tingbɔŋ ni, ka daa bi lan sayi chani gindi Judia tingbɔŋ ni, Yεhudianim’ bεn be nimaani ni daa lo ni bε ku o la zuyu.

2 Ka Yεhudianim’ Suya Tibu Chuγu puhibu daa ti mirina,

3ka Yisa mabihi yεl’ o, “Yim’ kpe chaŋ Judia ka di che ka a nyaandoliba nya tuun’ shεŋa a ni tumdi ɔjɔ.

4Dama nir’ yi bɔri ni o yuli yi palo, o ku tumd’ o tuma ashilɔni. A yi tumdi tuma ɔjɔ tatabo, nyin’ yihim’ amar’ palɔni ka sokam banj a.”

5Hal Yisa mabihi gba daa bi niŋ o yεda.

6Ka Yisa yεli ba, “N saha na bi paai; amaa yinim’ nyεla bεn kul mali saha sahakam.

7Dunianim’ ku tooi zayısi ya, amaa bε ni zayısi mani, n ni yεri ni bε tuma bie la zuyu.

8Chamiya chuγu maa ni. Man’ na ku chaŋ di ni, dama n saha na bi paai.”

9O ni daa yεli ɔjɔ maa ka shiri na kpalim be Galili tingbɔŋ maa ni.

Yisa chaŋ Suya Tibu Chuγu puhibu

10Yisa mabihi maa ni daa chaŋ chuγu maa ni nyaanɔ ka o gba daa ti yiŋisi chaŋ chuγu maa ni ashilɔni.

11Ka Yεhudianim’ daa ti bɔr’ o shee chuγu maa ni, ka bɔhir’ o yεla yεra, “Ya polo ka o lee be?”

12Ka niriba daa ti sɔyi ɔméri tab’ naŋbankpeeni o zuyu salo maa ni: Shεb’ daa yεrimi, “O nyεla ninvuy’ suŋ.” Ka shεb’ mi yεra, “Aai! O nyεla ɔnun birigiri niriba.”

13Amaa bε ni daa zɔri Yεhudianim’ kpamba la zuyu ka so daa bi sayi tɔyis’ o yεla palɔni.

14Chuγu maa ni daa ti puhi yayi di puhibu pirigili saha ka Yisa daa chaŋ Naawuni jεmbu duu nti wuhiri niriba.

15Ka di daa gari Yεhudianim’ maa ka bε bɔhira, “Wula ka doo ɔjɔ lee niŋ mi yεla ɔjɔ, ka pa ɔnun nya bɔhimbu?”

¹⁶Ka Yisa yeli ba, “N wuhibu maa pala n dini, amaa di nyela ḥun tim ma na la dini.

¹⁷So yi yu ni o tum Naawuni yubu, o ni baŋ ni wuhibu ḥo yila ḥun’ Naawuni sanna bee m-baŋ ni di nyela mmaŋmaŋ’ yiko ni ka n wuhiri li.

¹⁸Ḏun wuhiri sheli omaŋmaŋ’ yiko ni bɔrila omaŋmaŋ’ jilima nyabu, amaa ḥun bɔri ḥun tim o na jilima nyabu nyela yelimanjlilana, ka ᬁiri ka o nol’ ni.”

¹⁹Ka bɔhi ba, “Pa Anabi Musa n-daa zaŋ Naawuni fukumsi zaligu la tin ya? Amaa yi ni so bi dol’ li. Ka bo n-niŋ ka yi bɔri ni yi ku ma?”

²⁰Ka niriba maa yel’ o, “Alizin’ bieŋu n-nay’ ᬁi a zuyu! Ḑuni n-lee bɔri ni o ku a?”

²¹Ka Yisa yeli ba, “N tum tuun’ yini ka di gari yi zaa ha.

²²Anabi Musa n-daa zaŋ gunibu zaligu tin ya, amaa pa Anabi Musa sani ka di daa yina, yi yaannim’ sani ka di daa yina, hal ka yi gundi yi bidibbihi Vuhim Dabisili dali.”

²³Ka lan bɔhi ba, “Ka yi yi gundi nira Vuhim Dabisili dali ni Anabi Musa zaligu maa di sayim, di chanj wula ka yi je suli niŋ ma n ni che ka ninsal’ niŋbuŋ zaa nya alaafee Vuhim Dabisili dali zuyu?

²⁴Di tiriya nimmira yelimanjlili, amaa doliyala yelimanjlili soli.”

Salo bɔhiya, Masia la m-bala?

²⁵Di saha ka Jerusalemnim’ shɛb’ daa bɔhi, “Pa doo ḥo ka bɛ bɔri ni bɛ ku la?

²⁶Ka nyamiya o ni ᬁe palɔni shem tɔyisiri yetɔya ka so bi niŋ o sheli! Di ni bɔŋɔ ti zuŋulaannim’ baŋya ni doo ḥo shiri nyela Masia yɔŋ?

²⁷Ti mi doo ḥo ni yi shɛl’ na, amaa Masia ḥun’ yi ti yi palo, so ku mi o ni yi shɛl’ na.”

²⁸Yisa ni daa wuhiri niriba Naawuni jɛmbu duu puuni maa ka o ti bɔhi ba, “Yi mi ma, ka mi n ni shiri yi shɛl’ na? Pa mmaŋmaŋ’ yubu ni ka n kana; ka ḥun tim ma na maa mi nyela yelimanjlilana, amaa yi bi mi o.

²⁹Mani m-mi o, dama n yila o sanna, ḥun’ mi n-nye ḥun tim ma na.”

³⁰Di saha maa ka bɛ daa bɔri ni bɛ gbaag’ o, amaa ka so daa lee bi zaŋ o nuu shih’ o, dama o saha daa na bi paai.

³¹Dimbɔŋɔ zaa yoli, niriba pam daa niŋ o yeda ka bɔhira, “Masia yi ti kana, o ni wuhi shihira n-lan gari doo ḥo ni wuhiri shihih’ shɛŋa ḥo?”

Naawuni jɛmbu duu tuumba Yisa gbaabu yela

³²Farisiinim’ ni daa wum ka salo maa tɔyisiri Yisa yela lala maa zuyu ka maligumaaniba kpamba mini Farisiinim’ daa tim Naawuni duu tuumba ni bɛ ti gbaag’ o na.

³³Ka Yisa daa ti yeli ba, “N kul yen be yi san’ la daba ayi kɔŋko ka lan labi ŋun tim ma na maa sani.

³⁴Yi ni ti bɔri ma ka ku nya ma; dama n ni ti yen be luy’ sheli yi ku tooi ka nimaani na.”

³⁵Di saha ka Yεhudianim’ maa daa bɔhi taba, “Ya polo ka o lee yen chanj ka ti ku lan nya o? O yen chanjla Yεhudianim’ ni wurim chanj nti be Giriikinim’ tin’ shεŋa la ni ti wuhiri Giriikinim’ maa yɔŋ?”

³⁶O ni yeli, “Yi ni ti bɔri ma ka ku nya ma; ka n ni ti yen be luy’ sheli, yi ku tooi ka nimaani na” la gbinni lee nyela wula?

Nyevili kɔzɔrim

³⁷Chuju maa puhi naai dali n-daa nyε chuju maa dabisi’ tital’ dali, ka Yisa daa yiyisi zani kuhi yeli, “Kɔnyuri yi wum so, ŋun’ kam’ n sanna ti nyu.

³⁸Dunkam niŋ ma yeda kaman Naawuni Kundi ni yeli shem la, nyevili kom ni ti zɔri yir’ o suhu ni na kaman mɔya kom ni zɔri shem la.”

³⁹Amaa Naawuni Shia Kasi so ninvuy’ shεb’ bεn niŋ ŋun’ Yisa yeda ni daa ti yen deela yεla ka o daa yεri ba maa; dama Naawuni daa na bi tim o Shia Kasi na, Yisa ni daa na bi nya jilima sheli din doli o kum ni neebu nyaanja la zuyu.

Niriba noya wolibu

⁴⁰Niriba maa ni daa wum Yisa yεtɔya ŋɔ ka bε ni shεb’ yeli, “Yεlimanji, doo ŋɔ shiri nyela bε ni daa yeli anab’ so yεla la.”

⁴¹Ka shεb’ yeli, “O nyela Masia la.” Ka shεb’ mi bɔhi, “Di wuhiya ni Masia yen yila Galili na?

⁴²Naawuni Kundi bi yeli ni Masia yen yila Naa Dauda zuliya ni na, ka nyε ŋun yen yi Bεtilihem din nyε Naa Dauda ya na la?”

⁴³Lala zuyu ka niriba maa noya daa woli.

⁴⁴Ka bε ni shεb’ daa bɔri ni bε gbaag’ o, amaa ka so daa lee bi zaŋ o nuu shih’ o.

Yεhudianim’ zuyulaannim’ biɛshimbu

⁴⁵Ka Naawuni jεmbu duu tuumba maa daa lab’ maligumaaniba kpamba mini Farisiinim’ maa sani, ka bε ti bɔhi ba, “Bɔzuyu ka yi bi ʒi o na?”

⁴⁶Ka Naawuni jεmbu duu tuumba maa yeli ba, “So na ʒi n-tɔyisiri yεtɔya kaman doo maa.”

⁴⁷Ka Farisiinim’ maa bɔhi ba, “O birigila yi gba?

⁴⁸Zuyulaannim’ bee Farisiinim’ ni so niŋ o yεda?

⁴⁹Laabira salo ŋɔ ʒi Naawuni fukumsi zaligu, lala zuyu Naawuni noli ni di ba!”

⁵⁰ Ka Nikodemus ɻun daa nyε bε ni yino, ka nyε ɻun daa pun chan Yisa san' la bɔhi ba,

⁵¹“Ti zaligu wuhiya ni ti karimi nir' saria ka na bi bɔh' o baŋ o ni niŋ sheli?”

⁵²Ka bε bɔh' o, “A gba nyεla Galili nira yɔyɔ? Vihim' Naawuni Kundi! A yi vihi li, a ni nya ka di bi wuhi ni anab' so ni ti yi Galili tingbɔŋ ni na.”

[⁵³Ka bε daa wurim, ka sokam kul' o yiŋa.

Jɔn 8

Pay' so ɻun tum zina ka bε gbaag' o

¹Ka Yisa daa chan Olivi Tihi Zoli zuyu nti be nimaani.

²N-yi biεy' asibaasi ka o daa lan lab' Naawuni jεmbu duu yaha; ka niriba daa layim o sanna, ka o ɣini gbaai ba wuhibu.

³Ka Naawuni zaligubanɔdib' mini Farisiinim' daa ti zaŋ pay' so ɻun tum zina ka bε gbaag' o n-tahina ti zaŋ o zali sunsuuni

⁴ka yεli Yisa, “Karimba, pay' ɣɔ bela zina tumbu ni ka ti gbaag' o.

⁵To, fukumsi zaligu ni, Anabi Musa yεliya ni ɻun nin lala, ti n-labim' o kuya. Ka wula ka a mi lee yεli?”

⁶Bε daa yεlila lala ni bε zahim o nya o taali ka fiyis' o. Ka Yisa daa silim n-zaŋ o nubila sabiri tiŋa.

⁷Bε ni daa na kul bɔhir' o lala maa zuyu ka o yiŋisi zani yεli ba, “Dun na ɣi n-tum alahichi yi ni, ɻun' daŋm' o kuŋili labbu.”

⁸Ka kurim n-zaŋ o nubila n-lan sabiri tiŋa.

⁹Niriba maa ni daa wum lala maa, ka bε gbaai yibu yinoyino. Ninkura n-daa daŋ yibu; ka di ti kpalmila Yisa koŋko, ka pay' maa ɣe o tooni.

¹⁰Ka Yisa daa kpuŋ' o zuyu lihi ka bɔh' o, “Payε, ka bε be ya? Be ni so bi lan yεli ni a simdi kubu?”

¹¹Ka o yεli, “N Duuma, bε ni so bi lan yεl' lala.” Ka Yisa yεl' o, “Man' gba bi yεli ni a simdi kubu. Cham' a chandi, amaa ka di lan tum alahichi yaha.”]

Yisa ɻun nyε neesim dunia ɣɔ ni

¹² Ka Yisa daa lan gbaai niriba maa yεtɔya tɔyisibu yεra, “Mani n-nyε dunia ɣɔ neesim; ka ɻunkam doli ma ku be zibisim ni, amaa o ni malila nyεvili neesim.”

¹³ Ka Farisiinim' daa yεl' o, “A di aman' shεhira; dinzuyu a shεhira maa pala shεhira manli.”

¹⁴Ka Yisa yeli ba, “Hal n yi di mmaŋ’ shəhira, n shəhira maa nyəla shəhira manjli, dama m mi n ni yi shəl’ na, ka lan mi n ni chani shəli, amaa yinim’ ʒi n ni yi shəl’ na bee n ni chani shəli.

¹⁵Yi karitila nimmira saria, amaa man’ bi kariti so saria.

¹⁶Ka hal n yi kari so saria gba, n saria karibu maa nyəla din tuhi, dama pa n kɔŋko n-kariti saria maa, amaa m mini ɣun tim ma na maa n-kariti li.

¹⁷Di sabi yi zaligu ni ni niriba ayi shəhiradibo n-nye yəlimanjli.

¹⁸N di mmaŋ’ shəhira, ka m Ba ɣun tim ma na maa gba di ma shəhira pahi.”

¹⁹Ka bε bɔh’ o, “Ya ka a ba maa lee be?” Ka Yisa yeli ba, “Yi ʒi ma bee m Ba. Yi yi di mi ma, yi naan mi m Ba maa gba.”

²⁰Yisa daa tɔyisi yətɔya ɳɔ zaa la o ni daa wuhiri niriba Naawuni jəmbu duu puuni liyiri tɔhibu shee la; amaa ka so daa bi gbaag’ o, dama o saha daa na bi paai.

Yisa chandi shee yəla

²¹Ka Yisa daa lan yeli ba, “N ni chaŋ ka yi ti bo ma kɔŋ, ka yi ni ti kpi ni yi daalahichi. N ni chani luy’ shəli yi ku tooi ka nimaani na.”

²²Ka Yehudianim’ maa bɔhi, “O yɛn kula omaŋ’ zuyu n-chɛ ka o yeli ni o ni chani luy’ shəli maa ti ku tooi ka nimaani na maa?”

²³Ka o yeli ba, “Yi yila dunia ɳɔ ni na, amaa man’ yila alizanda ni na; yi nyəla dunia ɳɔ niriba, amaa man’ pala dunia ɳɔ nira.

²⁴Lala zuyu ka m pun yeli ya ni yi ni ti kpi ni yi daalahichi, dama yi yi bi niŋ yeda ni n nyəla n ni pun yeli ya ni n nye so la, yi shiri ni ti kpi ni yi daalahichi.”

²⁵Ka bε bɔh’ o, “Duni n-lee nye a?” Ka Yisa yeli ba, “N nyəla n ni daa pun yeli ya ni n nye so piligu ni la.

²⁶M mali yəla pam din ni tɔyisi zaŋ chaŋ yi polo ka kari ya saria, amaa ɣun tim ma na maa nyəla yəlimanjlilana, ka n ni wum shəli o sani, dina ka m mali yeri dunianima.”

²⁷Bε daa bi baŋ ni Naawuni ɣun nye o Ba yəla ka o tɔyisiri ba maa.

²⁸Ka Yisa lan yeli ba, “Yi yi ti zaŋ Daadam Bia sa zuyusaa yi ni baŋ ni mani mbala, ka lan baŋ ni m bi niŋdi shəli mmaŋmanj’ yiko ni, amaa m Ba ni wuhi ma shəm, dina ka m mali tɔyisira.

²⁹Dun tim ma na maa be n sani, o na ʒi n-chɛ ma n ko, dama n kul tumdila din tiyir’ o nini sahakam.”

³⁰Ka o ni daa yeli shəm ɳɔ zuyu chɛ ka niriba pam niŋ o yeda.

Bεn su bεmaŋa mini bεn nye daba

³¹Di saha ka Yisa daa yeli Yehudianim' bən niŋ o yeda maa, "Yi yi doli n yeligu, yi ni niŋ n nyaandol' maŋa,

³²ka baŋ yelimanlı ni nyę sheli, ka yelimanlı maa yihi ya dabitim ni."

³³ Ka bę yel' o, "Ti nyęla Ibrahimma zuliya, ka na ʒi n-leei so daba; ka di chan wula ka a ti yeli ni ti ni yi dabitim ni?"

³⁴Ka Yisa garigi yeli ba, "Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, ɳunkam tumd' alahichi nyęla alahichi dabili.

³⁵Ka dibili mi na ʒi n-kpalim be ɳun su o yinja sahakam, amaa yilibia ɳun' kul ni beni sahakam.

³⁶Dinzuyü Bia maa ɳun' yi yihi ya dabitim ni, yi shiri yiya ni yelimanlı.

³⁷M mi ni yi nyęla Ibrahimma zuliya; amaa di mi zaa yoli, yi bori ni yi ku ma, dama n yeligu bi kpéri yi suhuri ni.

³⁸N tɔyisirila n nini ni nya sheli m Ba sani; ka yi mi niŋdi yi nini ni nya sheli yi ba sani,"

³⁹Ka bę yel' o, "Ti yaba n-nyę Ibrahimma." Ka Yisa yeli ba, "Yi yi di nyęla Ibrahimma yaansi, yi naan tumdi kaman Ibrahimma ni daa tumdi shem.

⁴⁰Yelimanlı sheli n ni wum Naawuni sani, dina ka m mali tɔyisiri ya ka yi bori ni yi ku ma maa, amaa Ibrahimma daa bi niŋdi lala.

⁴¹Yi tumdila yi ba tuma." Ka bę yel' o, "Ti pala dagɔribihi; ti malila ba yino, ɳuna n-nyę Naawuni."

⁴²Ka Yisa yeli ba, "Yi ba yi di nyę Naawuni yi naan yuri ma, dama o sani ka n yina; pa mmanmanlı yubu zuyu ka n kana, amaa ɳun' Naawuni n-tim ma na.

⁴³Ka bɔ n-niŋ ka yi bi baŋdi n yeligu gbinni? Yi ni bi deeri n yeligu maa zuyu n-chę ka yi bi baŋdi di gbinni maa.

⁴⁴Yi ba nyęla Sintani, ka yi yubu nyęla ni yi tum yi ba Sintani ni yu shem. O daa pun nyęla ninvuy' kura dunia piligu ni ha, ka o bayá ka yelimanlı ni, dama yelimanlı ka o ni hal baabiela. O ni ɳmari ʒiri maa, o biɛhigu m-bala, dama o nyęla ʒirilana ka lan nyę ʒiri ba.

⁴⁵N ni yeri ya yelimanlı maa zuyu ka yi bi niŋdi ma yeda."

⁴⁶Ka o daa bɔhi ba, "Yi ni ɳuni n-ni tooi wuhi n daalahichi ni nyę sheli? Ka n yi tɔyisirila yelimanlı, bɔ n-niŋ ka yi bi niŋdi ma yeda?

⁴⁷Iun nyę Naawuni nira n-deeri Naawuni yeligu; amaa yinim' ni pa Naawuni niriba maa zuyu n-chę ka yi bi deeri o yeligu maa."

Yisa mini ti yab' Ibrahimma

48Ka Yehudianim' maa daa bɔhi Yisa, "Ti ni yeli ni a nyela Samaria nira ka alizin' bieyu ʒi a zuyu la, di pala yelimanlı?"

49Ka Yisa garigi yeli ba, "Alizin' bieyu bi ʒi n zuyu; n tirila m Ba Naawuni jilima, amaa ka yinim' lee ʒiemdi ma.

50M bi bɔri mmaŋ' jilima tibu, amaa yino n-nay' beni m-bɔri ni n nya jilima, ɳun' mi n-nye sariakarita.

51Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, nir' yi doli n yeligu o ku kpi hal abada."

52Ka Yehudianim' maa yel' o, "Pumpoŋo ti banja ni alizin' bieyu n-shiri ʒi a zuyu, dama ti yab' Ibrahimma min' anabinim' zaa kpiya, ka nyin' ti yeli ni nir' yi dol' a yeligu o ku kpi hal abada.

53Anabinim' zaa kpiya; ka nyin' lee zaŋ aman' leela ɳuni? A gari ti yab' Ibrahimma ɳun daa kpi maa?"

54Ka Yisa yeli ba, "N yi tiri mmaŋ' jilima, n jilima maa nyela yoli; m Ba so yi ni yeli ni o nyela yi Naawuni la n-tiri ma jilima.

55Mani m-mi o, amaa yinim' kul ʒi o. Ka n yi yeli ni n ʒi o, n ni leei ʒirilana kaman yinim' la. M mi o, ka dol' o yeligu.

56Yi yab' Ibrahimma suhu daa pieli ni o nya n saha ɳo, ka mi daa shiri nya li ka di niŋ o suhupielli."

57Ka Yehudianim' maa yel' o, "A yuma na bi paai yuun' pihinu, ka wula ka a niŋ n-nya ti yab' Ibrahimma?"

58Ka Yisa yeli ba, "Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, bɛ ni daa na bi dɔyi Ibrahimma saha shɛl' la, man' daa pun beni."

59Di saha maa ka bɛ daa kpuŋ' kuya ni bɛ lab' Yisa, ka o ɳoli yi Naawuni jembu duu maa ni.

Jon 9

Yisa tib' zoondɔyirili

1Yisa daa ti chaŋna nti nya zoondɔyirili,

2ka o nyaandoliba bɔh' o, "Karimba, doo ɳo laamba daalahichi zuyu n-chɛ ka bɛ dɔy' o zom' ɳo bee omaŋman' daalahichi zuyu?"

3Ka Yisa yeli ba, "Di pala doo ɳo daalahichi bee o laamba daalahichi zuyu, amaa di niŋmi ni Naawuni tumtumsa yi palo o ni.

4Di niŋ kamaata ni ti tum ɳun tim ma na maa tuma ni nyɛ sheli wuntaj' ni na be ɳo, dama yuŋ ni zibi ka so ku lan tooi tum tuma yaha.

5N ni na kul be dunia ɳo ni ɳo, n nyela dunia ɳo neesim."

⁶O ni daa tɔyisi yɛtɔya ŋo naai ka o tuhi nintɔri bahi tiŋa n-niŋ taŋkpayu garigari di ni n-zan̄ ʒe zom' maa nina;

⁷ka yel' o, "Cham' Sailom biaŋ ni ti pay' a nina maa." (Sailom gbinni nyɛla Timbu.) Ka o chaŋ ti pay' o nina maa, ka di dii neei, ka o labina.

⁸Ka zom' maa ʒiʒiinitab' mini ben daa pun mi ka o nyɛ barimaana la ti bɔhira, "Pa doo ŋo n-yi ʒiya maani bara la?"

⁹Ka shɛb' yeli, "Duna m-bala." Ka shɛb' mi yeli, "Aai, o ŋman' o mi." Ka omaŋman̄ yeli ba, "Mani m-bala."

¹⁰Ka bɛ bɔh' o, "Wula ka a lee niŋ ka a nina maa neei?"

¹¹Ka o yeli ba, "Bɛ ni booni do' so Yisa la n-gari taŋkpayu n-zan̄ ʒe n nina maa, ka yeli ma ni n cham' Sailom biaŋ la ni nti payi n nina maa. Ka n chaŋ ti payi, ka n nina maa dii neei."

¹²Ka bɛ bɔh' o, "O be ya?" Ka o yeli ba, "M bi mi."

Farisiinima vihi zom' tibbu

¹³Ka niriba maa daa zan̄ do' so ŋun daa yi nyɛ zom' maa tahi Farisiinim' sani.

¹⁴Vuhim Dabisili dali ka Yisa daa gari tandi n-zan̄ neeg' o nina maa.

¹⁵Ka Farisiinim' maa gba ti bɔh' o yaha, "Wula ka a lee niŋ ka a nina maa neei?" Ka o yeli ba, "O zan̄la tandi ʒe n nina maa, ka m payi li ka neei."

¹⁶Ka Farisiinim' maa ni shɛb' yeli, "Dindina doo maa pala Naawuni nira, dama o bi doli Vuhim Dabisili dali zaligu." Ka bɛ ni shɛb' mi bɔhi, "Ka wula ka alahichilana ni tooi wuhi shihira ŋo tatabo?" Ka bɛ noya woli.

¹⁷Ka bɛ daa lan bɔhi zom' maa yaha, "O ni neeg' a nina maa, a lee tɛhiya ni o nyɛla ŋuni?" Ka o yeli ba, "O nyɛla anabi."

¹⁸Yehudianim' maa daa bi niŋ yɛda ni doo maa daa nyɛla zoma ka ti neei maa faashee bɛ ni daa ti bol' o ba min' o ma na

¹⁹ti bɔhi ba, "Yi ni yeli ni yi daa dɔyi yi bi' so zom' la m-bɔŋɔ? Di yi nyɛla ŋuna, ka bɔ n-lee chɛ ka o nina maa neei pumpɔŋɔ ŋo?"

²⁰Ka doo maa ba min' o ma maa yeli ba, "Ti mi ni ti bia m-bɔŋɔ, ka ti daa dɔy' o la zoma,

²¹amaa ti bi mi din chɛ ka o nina maa neei pumpɔŋɔ ŋo, ti mi bi mi ŋun neeg' o nina maa. O mi pala bia; bɔhimiy' o; omaŋman̄ ni yeli ya."

²²Din daa chɛ ka bɛ yel' lala maa nyɛla bɛ daa zɔrila Yehudianima, dama Yehudianim' maa daa pun yeli ni so yi ti yeli ni Yisa nyɛla Masia, bɛ ni kar' o bɛ jɛmbu duu.

²³Lala zuyu ka o ba min' o ma maa daa yeli ni o gba lan pala bia, dinzuyu ni bε bɔhim' o maa.

²⁴Ka bε daa lan boli do' so ɳun daa nyε zom' maa na m-pahi buyi nti yεl' o, "Payimi Naawuni; amaa ti lee mi ni doo ɳɔ nyela alahichilana."

²⁵Ka o yεli ba, "O yi nyε alahichilana bee o pa alahichilana n ku tooi baŋ. Bin' yini kɔŋko ka n nay' mi: N daa nyela zoma, amaa pumpɔŋɔ n neeya."

²⁶Ka bε lan bɔh' o yaha, "Wula ka o daa lee niŋ a? Wula ka o daa lee niŋ neeg' a nina maa?"

²⁷Ka o garigi yεli ba, "Ka mami m pun yεli ya ka yi zaŋisi wumbu. Ka bɔzuŋu ka yi lan bɔri ni yi wum yaha? Yi gba borimi ni yi leeg' o nyaandoliba yɔŋɔ?"

²⁸Ka bε gbaag' o zilima yεlibu yεra, "Nyini n-nyε o nyaandola, amaa tinim' nyela Anabi Musa nyaandoliba.

²⁹Ti mi ni Naawuni mini Anabi Musa daa tɔyisi taba yεtɔya, amaa ti bi mi doo maa ɳun' ni yi shεl' na."

³⁰Ka o yεli ba, "Dimboŋɔ gari ma pam! Yi bi mi doo maa ni yi shεl' na, amaa o neegi n nina.

³¹Ti mi ni Naawuni bi deeri alahichilan' suhigu, amaa so yi jεmdi ɳun' Naawuni ka tumd' o yubu, o deeri dilan' suhigu.

³²Tun dunia piligu ni hal ni zuŋɔ so na ɿi n-wum ni so neei zoondɔyirili nina.

³³Doo maa yi di pala Naawuni nira, o naan ku tooi niŋ shεli."

³⁴Ka bε yεl' o, "Bε daa dɔy' a la alahichi puuni, ka nyin' ti lee nyε ɳun wuhiri ti?" Ka bε daa kar' o be jεmbu duu maa ni.

Suhu ni zoontali

³⁵Ka Yisa daa wum do' so ɳun daa yi nyε zom' maa karibu yεla, ka daa ti bo n-nya o bɔh' o, "A niŋ Daadam Bia la yεda?"

³⁶Ka o yεli Yisa, "N dana, wuhim' ma o ni nyε so, ka n niŋ o yεda."

³⁷Ka Yisa yεl' o, "A pun nya o, hal ɳuna n-dir' a alizama ɳɔ."

³⁸Ka o yεl' o, "N Duuma, n niŋ yεda! Ka dii gbaag' o jεmbu."

³⁹Ka Yisa daa yεli, "N ka dunia ɳɔ ni na ni n ti karila saria ka di che ka bεn bi nyari nya, ka bεn nyari mi leei zoomba."

⁴⁰Ka Farisiinim' shεb' bεn daa be nimaani wum o ni yεli shεm maa ka bɔh' o, "Ka dayila ti gba nyela zoomba?"

⁴¹Ka Yisa yεli ba, "Yi yi di nyela zoomba, yi naan ku mali taali, amaa pumpɔŋɔ yi yεliya ni yi nyara, dinzuyu yi taali kpalm ɿi yi zuŋu."

Jon 10

Buzɔŋ ni pieri yɛla ŋahili

¹Yisa daa lan yeli ba, “Achiikatim, yelimanļli ka n yeri ya, ŋunkam bi doli buzɔŋ dunoli kpe, ka dula gooni kpe dilan’ nyela tayiya ni ŋmenditoli;

²amaa ŋun doli dunoli kpera, ŋuna n-nye pięgula.

³Đuna ka dunɔgula yoori dunoli tira; ka o boon’ o pieri maa yuya ka be bɛ tooni, ka pieri maa wumd’ o boligu ka dol’ o.

⁴Ka o yi ti yoog’ omaŋmaŋ’ pieri maa zaa, o bela bɛ tooni ka pieri maa dol’ o, bɛ ni mi o kukoli zuyu.

⁵Bɛ ku sayi doli sana, amaa bɛ ni zomi ka chɛ o, dama bɛ bi mi saamba kukoya.”

⁶Đahili ŋo ka Yisa daa ŋahi ba, amaa ka bɛ bi banj o ni yeli ba shɛm maa gbinni.

Yisa ŋun nyɛ pięgul’ suŋ

⁷Ka Yisa lan yeli ba yaha, “Achiikatim, yelimanļli ka n yeri ya, Mani n-nye buzɔŋ dunoli.

⁸Bɛnkam zaa daa danj tooni na la daa nyela tayiyisi ni ŋmenditoya, ka pieri maa daa bi wum ti ba.

⁹Mani n-nye dunoli, ka so yi doli ma kpe, o ni tiligi. O ni doli ma kpere ka yira, ka nyari dihili.

¹⁰Tayiy’ bi kanna ka pa ni o yen zumi bee n-ku bee n-sayim bahi. Amaa man’ kamina ni niriba ti nya nyevili n-kul nya li la pam.

¹¹Mani n-nye pięgul’ suŋ, ka pięgul’ suŋ mi zaŋd’ o nyevili tayir’ o pieri dini.

¹²Amaa ŋun pa pięgula ka mi bi su pieri ka nyela bɛ ni bu so paa ka o guli ba yi ti nya kunduŋ ka o kanna, o cherila pieri maa bahi ka zo, ka kunduŋ maa gbahi pieri maa ni shɛba, ka wurim bɛn kpaliṁ bahi.

¹³Din chɛ ka bɛ ni bu so paa zɔri maa nyela o ni guli ba la liyiri zuyu maa n-chɛ ka o bayá dii ka bɛ ni.

¹⁴⁻¹⁵Mani n-nye pięgul’ suŋ. M Ba ni mi ma ka n gba mi m Ba shɛm, lala ka m mi m pieri ka m pieri maa gba mi ma; ka n zaŋdi n nyevili tayiri m pieri maa dini.

¹⁶Amaa m mali pię shɛba ka bɛ ka buzɔŋ ŋo ni, faashee m bahi zaŋ ba na ka bɛ gba ti banj n kukoli, ka di chɛ ka pięgul’ yino mini buzɔŋ yini kɔŋko beni.

¹⁷“M Ba yuri ma, n ni zaŋ n nyevili sɔŋ ni n ti lan kpuγ’ li la zuyu.

¹⁸Pa so n-yen yihi n nyevili maa, amaa mmaŋmaŋ’ yubu ni ka n yen zaŋ li sɔŋ. M mali yiko din ni tooi zaŋ li sɔŋ, ka lan mali yiko din ni ti lan kpuγ’ li yaha. M Ba ni zali ma ni n niŋ shɛm m-bala.”

¹⁹Yisa ni daa yeli shɛm ŋo zuyu daa chɛ ka Yehudianim’ noya lan woli.

²⁰Be ni pam daa yelimi, “Alizin’ bięyu n-ʒi o zuyü! O kpela yinyari! Bɔzuyü ka yi wumd’ o yetɔya?”

²¹Ka bε ni shεb’ mi yeli, “Yetɔya ŋɔ pala alizin’ bięyu ni ʒi so zuyü yetɔya. Alizin’ bięyu ni ʒi so zuyü ni tooi neei zom’ nina?”

Yehudianim’ ni zayisi Yisa shεm

²²Ka bε daa ti yεn puhi chu’ shεli din nyε Naawuni Jεmbu Duu Yoobu Chuyü la Jεrusalem, di daa nyεla kikaa saha.

²³Ka Yisa daa ti be Naawuni jεmbu duu maa ni luy’ shεli bε ni daa booni Sulemaana Kazala la ni chani ginda,

²⁴ka Yehudianim’ daa kana nti layim gil’ o bɔh’ o, “Bɔ saha ka a yεn che ka ti che biehiŋ? Nyini n-yi shiri nyε Masia, nyin’ kahigim’ li yeli ti.”

²⁵Ka Yisa yeli ba, “M pun yeli ya ka yi bi niŋ yεda. N ni mali m Ba yuli tumdi tuun’ shεŋa maa n-dirí ma shεhira;

²⁶amaa ka yi bi niŋ yεda, ka di nyεla yi ni pa m pieri la zuyü.

²⁷M pieri mi n kukoli, ka n gba mi ba, ka bε doli ma;

²⁸ka n tiri ba nyεvili din ka bahigu, ka bε ti ku bahi yoli, ka so mi ku tooi fa ba n nuu ni.

²⁹N Ba ŋjun zaŋ ba ti ma maa gari sokam, ka so mi ku tooi fa ba m Ba maa nuu ni.

³⁰M mini m Ba maa nyεla zay’ yini.”

³¹Di saha ka Yehudianim’ maa daa lan pihi kuya ni bε lab’ Yisa.

³²Ka o yeli ba, “N wuhì ya tuun’ suma pam din yi m Ba maa sanna, ka di ni dini zuyü ka yi lee yεn lab’ ma kuya ŋɔ?”

³³ Ka Yehudianim’ maa garigi yel’ o, “Pa tuun’ sun shεli zuyü ka ti yεn lab’ a kuya maa, amaa a ni mɔri Naawuni la zuyü, dama a nyεla daadam, amaa ka zaŋ aman’ leei Naawuni!”

³⁴ Ka Yisa bɔhi ba, “Di bi sabi yimanŋmaŋ’ zaligu ni ni Naawuni yεliya ni yi nyεla Naawuni ŋmahinli?

³⁵Naawuni Kundi yεligu mi kul ku yiysi. Ka Naawuni yi daa bol’ o ni zaŋ o yεligu ti ninvuy’ shεb’ la ŋjun’ Naawuni ŋmahinli,

³⁶di chaŋ wula ka yi yeli ni m Ba ni pii man’ ninvuy’ so n-tim dunia ŋɔ ni na maa mɔri Naawuni, n ni yeli ni n nyεla Naawuni Bia la zuyü?

³⁷N yi bi tumdi m Ba tuma, yin’ di niŋ ma yεda;

³⁸amaa n yi tumdi li, hal yi yi bi niŋ ma yεda, yin’ niŋmiya n tuma maa yεda, ka di che ka yi shiri banj ka niŋ yεda ni m Ba be n ni ka n gba be o ni.”

³⁹Ka bε daa lan bɔri ni bε gbaag' o, amaa ka o daa ηoli bε ni yi.

⁴⁰ Dimbɔŋɔ nyaanja ka Yisa daa chanj ti baai du Jɔɔdɛn mɔyili duli yay' sheli polo Jɔn Baptazira ni daa tuui baptaziri niriba la nti be nimaani.

⁴¹Ka niriba pam daa ka o sanna ti yera, "Jɔn daa bi tum alahiziba tuun' sheli, amaa o ni daa yεli shεlikam zaa zaŋ chanj doo ηɔ polo nyεla yεlimanɔli."

⁴²Ka niriba pam daa niŋ o yεda nimaani.

Jɔn 11

Lazarɔs kum yεla

¹ Bεtani do' so ηun yuli daa booni Lazarɔs daa ti biera. O min' o tizɔpayiba Mariama mini Maata zaa ya n-daa bala.

² Lazarɔs tizɔpay' Mariama maa n-nyε ηun daa zaŋ tulaale ʒe ti Duuma Yisa ka zaŋ o zabiri nyεh' o naba la.

³Ka o tizɔpayiba maa daa tim ti yεli Yisa, "Ti Duuma, a ni yuri so pam la biera."

⁴Ka Yisa daa wum lala ka yεli, "O dɔro maa pala kum dɔro, amaa di nyεla din ni chε ka Naawuni nya jilima, ka Naawuni Bia gba nya jilima di zuyu."

⁵Hal Yisa ni daa yuri Lazarɔs mini Maata ni Mariama pam la zaa yoli,

⁶o ni daa wum Lazarɔs bariŋ maa yεla o daa kpalim o ni daa be luy' sheli maa n-niŋla bier' ayi pahi;

⁷ka daa ti yεl' o nyaandoliba, "Chεliya ka ti lab' Judia."

⁸Ka o nyaandoliba maa yεl' o, "Karimba, mami daba ayi ηɔ ni ka Yεhudianim' daa bɔri ni bε lab' a kuya la, ka a ti lan yεn lab' nimaani yaha?"

⁹Ka Yisa garigi bɔhi ba, "Wuntanj' puhibu saha zaŋ ti paag' o lua saha pala awa pinaayi? Dinzuγu ηunkam chani wuntanj' ni bi tuura, ka di nyεla o ni nyari dunia ηɔ neesim la zuyu."

¹⁰Amaa ηunkam chani yuŋ tuurimi, ka di nyεla neesim ni kani zuyu."

¹¹O ni daa yεl' lala naai ka o ηmaligi yεl' o nyaandoliba maa, "Ti zo Lazarɔs gbihirimi, amaa n chanimi ni n ti neeg' o o gom maa ni."

¹²Ka o nyaandoliba maa yεl' o, "Ti Duuma, o yi gbihirimi dindina o ni nya alaafee."

¹³Amaa Yisa daa tɔyisirila Lazarɔs kum yεla, ka o nyaandoliba maa bɛn' tεhi ni o tɔyisirila o daalaafee gom yεla.

¹⁴Di saha ka o naanyi kahigi yεli ba, "Lazarɔs kpimi;

¹⁵amaa yi zuyu di niŋ ma nyayisim n ni daa ka nimaani maa zuyu, dama dina n-ni chε ka yi niŋ yεda." Ka yεli ba, "Chεliya ka ti chanj o sani."

¹⁶Di saha ka Tomas ŋun daa nyε jaa la yεl' o nyaandolitab' maa, "Dindina cheliya ka ti zaa dol' o chanj ka ti min' o ti layim kpi."

Yisa ŋun su kum ni neebu yiko

¹⁷Yisa ni daa ti paai Betani dahin' sheli ka o wum ni bε ni sɔyi Lazaros daba anahi dali m-bala.

¹⁸Betani mini Jεrusalem bi wɔya ni taba; di nyεla kaman mail' ayi laasabu,

¹⁹ka Yεhudianim' pam daa ka Maata mini Mariama sanna ni bε ti maai bε suhuri bε tizodoo Lazaros kum maa zuyu.

²⁰Maata ni daa ti wum ni Yisa be soli kanna o daa yiysisimi ti tuh' o soli, ka Mariama ŋun' daa kpalim be yiŋa.

²¹Ka Maata daa paai Yisa sani ti yεl' o, "N Duuma, a yi di daa be ya ŋo, n tizodoo ŋo daa naan ku kpi;

²²amaa m mi ni hal a yi suhi shεlikam Naawuni sani pumpɔŋɔ, o ni ti a li."

²³Ka Yisa yεl' o, "A tizodoo maa ni neei kum ni yaha."

²⁴Ka Maata yεl' o, "M mi ni o ni ti neei kum ni zaadali."

²⁵Ka Yisa yεl' o, "Mani n-nyε nyεvili, mani n-lan su kum ni neebu yiko; ka ŋunkam niŋ ma yεda, hal o yi kpi gba, o ni lan neei yaha.

²⁶Ka ŋunkam mi ne ka niŋ ma yεda ku lan kpi hal abada." Ka bohi Maata, "A niŋ dimbɔŋɔ yεda?"

²⁷Ka Maata sayi, "lin n Duuma, n niŋ yεda ni nyini n-nyε Masia, Naawuni Bi' so bε ni daa yεli ni o ni ti ka dunia ŋo ni na la."

Yisa fabilibu ni o kumsi

²⁸Maata ni daa yεl' lala maa ka ŋmaligi chanj o tizo Mariama sani nti sɔyi yεl' o, "Karimba kana, ka boon' a."

²⁹O ni daa wum lala maa ka o dii yiysi chanj Yisa sani.

³⁰Yisa daa na bi paai Betani tin' puuni; o daa na kul bela Maata ni tuh' o soli luy' sheli maa.

³¹Yεhudianim' bεn daa be Mariama sani m-maar' o suhu la ni daa nya ka o yiysi yomyom yiri maa ka bε gba yiysi dol' o, dama bε daa tεhiya ni o chanila gballi maa gbini ni o ti kum.

³²Ka Mariama daa ti paai Yisa sani n-gban' o tooni yεl' o, "N Duuma, a yi di daa be ya ŋo, n tizodoo ŋo daa naan ku kpi."

³³Yisa ni daa nya ka Mariama kumda, ka Yεhudianim' bεn dol' o na maa gba kumdi maa, ka o suhu sayim pam, ka o siyim

³⁴ka bohi ba, "Ya polo ka yi lee sɔy' o?" Ka bε yεl' o, "Ti Duuma, kamina ti nya ti ni sɔy' o luy' sheli."

³⁵Di saha ka Yisa gba dii gbaai kumsi.

³⁶Ka Yεhudianim' maa yεli, "Nyamiya o ni yuri Lazaros shεm!"

³⁷Ka bε ni shεb' mi bohi, "Doo ɳun daa neei zom' nina ɳo daa naan ku faai Lazaros gba bahi ka o ku kpi?"

Lazaros kum ni neebu

³⁸Ka Yisa daa chan̄ gballi maa gbini, ka o suhu ti lan sayim pam. Gballi maa daa nyela siliga, ka kuyili yo di noli.

³⁹Ka Yisa yεli ba, "Biligimiya kuyili maa bahi!" Ka Maata ɳun tizodoo daa kpi maa yεl' o, "N Duuma, ɳ-ɳo o pooya, dama o ni kpi maa daba anahi m-boŋo."

⁴⁰Ka Yisa boh' o, "N di pun bi yεl' a ni a yi niŋ yeda a ni nya Naawuni yiko ni nyε shεm?"

⁴¹Ka bε daa biligi kuyili maa bahi. Ka Yisa duh' o zuyu zuyusaa ka yεli, "M Ba, m payir' a a ni deeri n suhigu zuyu,

⁴²ka m mi ni a kul deeri n suhigu sahakam; amaa niriba bεn ɣe kpe ɳo zuyu ka n suhir' a maa ni di chε ka bε niŋ yeda ni nyini n-shiri tim ma na."

⁴³O ni daa yεl' lala naai ka o kuhi pam yεli, "Lazaros, yimina!"

⁴⁴Ka Lazaros ɳun daa kpi maa shiri yina. Ka kahinga pɔb' o n-lo o nuhi min' o naba, ka bantabiga vil' o zuyu tabil' o ninni. Ka Yisa yεli ba, "Yihimiya kahinga maa, ka viligi bantabiga maa, ka chε ka o chan̄."

Yisa kubu nia lɔbu

(Matiu 26.1-5; Maak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵Di saha ka Yεhudianim' pam bεn mini Mariama daa doli kana la daa nya Yisa ni tum shεm maa, ka niŋ o yeda.

⁴⁶Amaa ka bε ni shεb' daa chan̄ Farisiinim' sani ti yεli ba Yisa ni tum shεm maa.

⁴⁷Di zuyu ka maligumaaniba kpamba mini Farisiinim' daa layim jintɔribा na ti bohi ba, "Wula ka ti lee yεn niŋ? Dama doo ɳo wuhiri shihira pam."

⁴⁸Ti yi chε ka o niridi lala, sokam zaa ni niŋ o yeda, ka Romnim' kana ti sayim ti Naawuni jεmbu shee, ka bahi ti zuliya ɳo zaa yoli."

⁴⁹Amaa ka jintɔribा maa ni yino ɳun yuli daa booni Kaiafas, ka o nyε maligumaaniba zuyulana di yuuni maa la yεli ba, "Yi ɣi sheli!"

⁵⁰Yi bi mi ni di nyela talahi ni ninvuy' yino kpi sokam zaa zuyu ka ti zuliya ɳo zaa ti ku bahi yoli?"

51Pa omaŋmaŋ' yubu ni ka o daa yel' lala maa, amaa o ni daa nyε maligumaaniba zuyulana di yuuni maa zuyu ka o daa tɔyisi anabitali yεtɔya n-wuhi ni Yisa ni ti kpi bε zuliya maa zuyu;

52hal ka di pala bε zuliya maa kɔŋko zuyu, amaa ni o layim Naawuni bihi bεn wurim kpe yɔyu na la gba ka bε ti lee zay' yini.

53Dindali maa zaŋ chana, ka bε daa to jina bɔri so' sheli bε yen doli ku o.

54Dinzuyu ka Yisa daa bi lan sayi yiri palo gɔri Yεhudianim' maa ni, amaa ka daa yi nimaani chanla luy' sheli din miri yɔyu ni tin' sheli din yuli booni Ifriim la, ka o min' o nyaandoliba ti be nimaani.

55Ka Yεhudianim' Yayigari Chuyü puhibu daa ti miri, ka niriba pam yi tinkpansi n-dan̄ chan̄ Jerusalεm ni bε ti doli bε kali soli m-mali bεmaŋa ka Yayigari Chuyü maa dali na bi paai.

56Bε ni daa ti ʒe Naawuni jεmbu duu puuni saha sheli, ka bε daa lihiri bɔri Yisa ka bɔhiri taba, "Yi lee zahimla wula? O ni ka Chuyü ɳɔ ni na bee o ku kana?"

57Maligumaaniba kpamba mini Farisiinim' daa pun bahi noli ni so yi mi Yisa ni be sheli, ɳun' nyihim' ba ka bε chan̄ ti gbaag' o.

Jɔn 12

Pay' so niŋ tulaale ʒe Yisa

(Matiu 26.6-13; Maak 14.3-9)

1Di ni daa ti kpalim daba ayɔbu ni bε puhi Yayigari Chuyü, ka Yisa daa chanla Bεtani din nyε o ni daa neei Lazarɔs so la ni daa be tin' shel' la.

2Ka bε daa ti niŋ bindirigu ti o nimaani, ka Maata kpuγ' bindirigu maa na ti zali, ka Lazarɔs gba daa be bεn ʒini ni bε di bindirigu maa ni.

3 Ka Mariama daa zaŋ tulaale alali lita pirigili ka Yisa sanna ti booi li niŋ o naba, ka zaŋ o zabiri nyεhinyεhi o naba maa, ka tulaale maa nyom deeii yili maa zaa. Bε ni booni ti' sheli naad la ka bε daa zaŋ mali tulaale maa, ka di mali shaara pam.

4Ka Judas Isikariɔt ɳun daa nyε Yisa nyaandoliba ni yino ka nyε ɳun daa ti yen yi Yisa nyaanja la bɔhi,

5"Bɔzuyu ka pay' ɳɔ bi zaŋ tulaale ɳɔ kɔhi kaman tumtumda yuun' muni tuma yɔri n-zaŋ ti nandaamba?"

6Di pala o daa yurila nandaamba zuyu ka o daa yel' lala maa, amaa o ni daa nyε tayiγ' la zuyu. Duna n-daa gbib' bε liyiri kolibila, ka zuri piiri liyiri maa.

7Ka Yisa yeli, "Chεl' pay' ɳɔ baalim! Chε ka o niŋ li gu n sɔyibu dali.

8Dama nandaamba kul ni be yi sani sahakam, amaa man' kul ku be yi sani sahakam."

Lazaros kubu nia lɔbu

9Yehudianim' pam ni daa wum ni Yisa be nimaani maa ka bε daa kana. Pa Yisa kɔŋko zuyu ka bε daa kana, amaa bε daa kamina ni bε ti nya Lazaros so Yisa ni daa neei kum ni la.

10Lala zuyu ka maligumaaniba kpamba daa lo nia ni bε ku Lazaros gba,

11dama o zuyu ka Yehudianim' pam daa che bε zuyulaannima ka niŋ Yisa yeda.

Yisa Jérusalém kpεbu

(Matiu 21.1-11; Maak 11.1-11; Luk 19.28-40)

12N-daa yi bieyu ka niriba pam bεn daa ka chuyu maa ni na wum ni Yisa kani Jérusalém na.

13Ka bε daa ŋmahи abie tihi wula din mali vari n-chaj ti tuh' o soli ka kuhiri yera, "Payimiya Naawuni! Izraēlnim' Naa ŋun mali ti Duuma yuli kanna ŋɔ mal' alibarika!"

14Ka Yisa daa bo bumbila m-ba kaman di ni daa sab' shem la. Di sabiya:

15 "Zionnima, di zɔriya dabiɛm! Nyamiya! Yi naa bari bumbil' kani yi sanna."

16Yisa nyaandoliba daa na bi baŋ dimbɔŋɔ gbinni faashee o ni daa ti lab' o jilima shee la nyaanja, ka bε naanyi teei ni dimbɔŋɔnim' zaa pun sabimi zan' o zuyu, ka di mi shiri niŋ o lala.

17Ka niriba bεn daa be Yisa sani saha shεl' o ni daa neei Lazaros kum ni gballi ni la daa di o shεhira.

18Niriba maa ni daa wum o ni wuhi shihir' shεli maa zuyu ka bε daa chaj ti tuh' o soli maa.

19Dina n-daa che ka Farisiinim' yeri taba, "Nyamiya, ti kul nahindila timan' yoli! Dunianim' zaa n-kabiri dol' o la."

Giriikinim' bεn bɔri ni bε nya Yisa

20Giriikinim' shεb' daa be ninvuy' shεb' bεn daa kana ni bε ti jɛm Naawuni chuyu maa puhibu ni la kalinli ni.

21Bεna n-daa ka Filip so ŋun daa yi Betisaida Galili tingboŋ ni na la sani ti yεl' o, "N dana, ti bɔri ni ti nyala Yisa."

22Ka Filip daa chaj ti yεli Anduru, ka Anduru mini Filip daa chaj ti yεli Yisa.

23Ka Yisa yεli ba, "Saha yipa paaya ni Daadam Bia nya jilima.

24Achiikatim, yεlimanli ka n yeri ya, faashee kabielli kpe tingban' ni pooi, di yi pa lala, di kul ni nyεla kabiεl' yini maa ko; amaa di yi kpe tingban' ni pooi, di ni nabi.

25Iun yur' o nyεvili ni ti kɔŋ li, ka ŋun mi je o nyεvili dunia ŋɔ ni ni ti mal' li hal ni saha din ka bahigu.

26 Dun bɔri ni o jem ma, ḥun' doli ma. N ni be luy' sheli, nimaani ka n yinbia gba ni ti be. Dun jemdi ma, dilana ka m Ba Naawuni tiri jilima."

Yisa yeli o kum yela

27 Yisa daa lan yeli, "Pumpɔŋɔ n suhu sayimmi zaa, ka wula ka n ni yeli? N ni yeli, 'M Ba, che ka saha ḥo miligi n zuyu?' Aai, dama di zuyu ka n kana nti kpalim beni hal ni pumpɔŋɔ ḥo.

28 Amaa n ni yelimi, 'M Ba, che ka a yuli nya jilima.' " Di saha ka kukol' sheli vuri daa yi alizanda ni na yera, "M pun che ka di nya jilima; amaa n ni lan che ka di nya jilima pahi."

29 Ka salo bɛn daa ʒe nimaani maa wum lala ka yeli ni saa n-tahira. Ka shɛb' mi yeli ni malaika n-tɔyisir' o yɛtɔya shɛm maa.

30 Amaa ka Yisa yeli ba, "Yi zuyu ka kukoli maa tɔyisiri maa, pa n zuyu.

31 Pumpɔŋɔ n-nye dunia ḥo saria karibu saha; ka Naawuni ni yihi dunia ḥo naa bahi.

32 Ka bɛ yi ti zaŋ ma sa zuyusaa, n ni vooi sokam zaa tahi n sanna."

33 O daa yel' lala ni o wuhi la kum sheli o ni daa ti yɛn kpi la yela.

34 Ka salo maa daa yel' o, "Ti pun wum Naawuni zaligu puuni ni Masia ni be hal ni saha din ka bahigu; ka wula ka a yeli ni shee bɛ zaŋ Daadam Bia sa zuyusaa? Dun n-lee nyɛ Daadam Bia maa?"

35 Ka Yisa yeli ba, "Neesim ni be yi sani yuui biɛla. Ka yi ni mali neesim maa zuyu, kul chamiya; di yi pa lala zibisim ni ti paai ya. Dun chani zibisim ni bi mi o ni kpari sheli polo.

36 Yi ni na mali neesim maa zuyu, niŋmiya neesim maa yɛda, dina n-ni che ka yi tooi leei neesim maa bihi."

Yehudianim' biɛshimbu yela

Yisa ni daa tɔyisi yɛtɔya ḥo naai, o daa chanjmi ti sɔyi.

37 Hal o ni daa kul wuhi shihira pam niriba maa sani maa zaa yoli, bɛ daa bi niŋ o yɛda.

38 Dimbɔŋɔ daa niŋmi ni di che ka Anabi Aizaia ni daa yeli shɛm la niŋ pali. O ni daa yeli shɛm maa m-bɔŋɔ: "N Duuma, ḥuni n-lee niŋ ti yeligu yɛda? Ka ḥuni ka ti Duuma lee kahig' o yiko wuhi?"

39 Dina n-daa che ka bɛ bi tooi niŋ yɛda; dama Anabi Aizaia daa lan yeli ni Naawuni yeliya:

40 "N ni che ka bɛ nina zom, ka che ka bɛ suhuri kpaŋ, ka bɛ nina ku nya sheli, ka bɛ suhuri mi ku baŋ sheli, ka bɛ labi n sanna, ka n tib' ba."

41 Anabi Aizaia ni daa nya Yisa jilima zuyu ka o daa yel' o yela lala maa.

⁴²Hal Yεhudianim' zuyulaannim' pam daa niŋ Yisa yεda, amaa bε ni daa zori Farisiinim' zuyu ka bε daa bi bɔri ni bε yihi li palo, ka Farisiinim' maa ti kari ba bε jεmbu duu;

⁴³dama bε daa yurila salinim' payibу gari Naawuni payibу.

Yisa yεligu din nyε din kariti saria

⁴⁴Ka Yisa daa kuhi yεli, "Dunkam niŋ ma yεda, pa mani ka o niŋ yεda, amaa ḥun tim ma na maa ka o niŋ yεda maa.

⁴⁵Ka ḥunkam nya ma, o nya ḥun tim ma na maa.

⁴⁶N kala dunia ḥo ni na kaman neesim, ka ḥunkam niŋ ma yεda ku kpalm be zibisim ni.

⁴⁷Ka so yi wum n yεligu ka bi dol' li, n ku kar' o saria, dama m bi kamina ni n ti kari dunianim' saria, amaa n kamina ni n ti tiligi dunianima.

⁴⁸Dunkam je ma, ka bi deei n yεligu mali sariakarita. Yεtɔy' shεnja n ni pun tɔyisi la nti yεn kar' o saria zaadali,

⁴⁹dama m bi yεri shεli mmaŋmaŋ' yiko ni, amaa m Ba ḥun tim ma na maa n-zali ma n ni yεn yεli shεm ka tɔyisi shεm.

⁵⁰Ka m mi ni o zaligu nyεla din tiri nyεvili din ka bahigu. Dinzuyu n ni yεri shεlikam nyεla m Ba ni wuhi ma ni n yεli shεm."

Jɔn 13

Yisa pay' o nyaandoliba naba

¹Yayigari Chuju daa ti miri puhibu, ka Yisa banj ni o saha paaya ni o chε dunia ḥo ka lab' o Ba sani. Amaa o ni daa pun yur' omaŋmaŋ' ninvuy' shεb' bεn be dunia ḥo ni la, o daa kul yuri ba la lala hal ti yi dunia ḥo ni.

²Sintani daa pun niŋ tεha niŋ Judas ḥun daa nyε Saimon Isikariot bia la suhu ni ni o yi Yisa nyaanja. Yisa min' o nyaandoliba ni daa ti layim diri yuŋ bindirigu saha shεli

³ka o banj ni o Ba pun zaŋ binsheŋukam zaa niŋ o nuu ni, ka lan mi ni o daa yila Naawuni sanna ka ni lan lab' o sani.

⁴Di saha ka o daa yiyisi bindirigu maa dibu shee m-pirig' o kparibu sɔŋ, ka zaŋ bɔdua mil' o shee ni,

⁵ka booi kom niŋ tahili ni n-gbaag' o nyaandoliba maa naba payibу, ka mali bɔdu' shεli din mil' o shee ni maa nyεhiri bε naba maa.

⁶Ka o daa ti paai Saimon Pita sani, ka Pita bɔh' o, "N Duuma, a yεn payila n naba?"

⁷Ka Yisa garigi yel' o, "A ku tooi baŋ n ni niŋdi ya sheli ḥo gbinni pumpɔŋɔ, amaa saha sheli ka a ni ti baŋ di gbinni."

⁸Ka Pita yel' o, "A kul ku payi n naba hal abada." Ka Yisa yel' o, "N yi bi payi a naba maa, shel' lan ka m min' a sunsuuni."

⁹Ka Saimon Pita yel' o, "N Duuma, dindina pa n naba kɔŋko, amaa payimi n naba zaŋ tabili n nuhi ni n zuyu zaa."

¹⁰Ka Yisa yel' o, "Dun pun su kom bi lan bɔr' o luy' sheli polo payibu n-nay' pahila o naba, dama o ni zaa pun vielimu." Ka yeli ba, "Yi zaa ha viela, kul gbaai yihila yi ni yino."

¹¹Yisa daa pun mi ḥjun ti yen yi o nyaanja, dinzuŷu ka o daa yeli ni bε zaa ha viela, kul gbaai yihila bε ni yino maa.

¹² O ni daa payi bε naba maa naai, ka o zaŋ o kparibu ye n-lab' ti ʒini ka bohi ba, "Yi baŋ n ni niŋ ya shem ḥo gbinni?"

¹³Yi booni ma la yi karimba ni yi Duuma; yelimanlı mi n-shiri nyε li, dama lala n-nyε ma.

¹⁴Ka n yi nyε yi Duuma ni yi karimba ka payi yi naba, dindina di simdi ni yi gba payiri tab' naba lala;

¹⁵dama n niŋ li mi ni yi nya ka mi niŋdi taba kaman n ni niŋ ya shem maa.

¹⁶Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, dabili bi gar' o duuma; tumo mi bi gari ḥjun tim o.

¹⁷Yi yi baŋ dimbɔŋɔnima ka dol' li, yi ni nya alibarika.

¹⁸ "Pa yi zaa yela ka n yeri maa, dama m mi n ni pun pii sheba; amaa di kpala talahi ni Naawuni Kundi ni yeli shem la niŋ pali. Dina n-nyε: 'N ni dihiri so gbi ma zamba bɔyili.'

¹⁹N yeri ya la dimbɔŋɔ pumpɔŋɔ ka di na bi niŋ, amaa ni di ti niŋ ka yi niŋ yeda ni mani n-shiri nyε n ni yeli ya ni n nyε so la.

²⁰Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, ḥunkam deei n tumo deela mani, ka ḥunkam mi deei ma deela ḥun tim ma na."

Yisa yeli Judas ni yen yi o nyaanja shem

(Matiu 26.20-25; Maak 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹Yisa ni daa yel' lala maa ka o suhu sayim pam ka o yeli, "Achiikatim, yelimanlı ka n yeri ya, Yi ni yino ni yi n nyaanja."

²²Di saha ka o nyaandoliba maa ḥmaligi yuuni taba, ka bi baŋ o ni yeri bε ni so maa ni nyε so.

²³Yisa min' o ni daa yur' o nyaandol' so la n-daa ʒi n-tab' taba,

²⁴ka Saimon Pita daa buyisi yel' o ni o wuhim' ba Yisa ni yeri be ni so maa ni nyε so.

²⁵Ka jun daa ʒi n-tab' Yisa maa bɔh' o, "N Duuma, ɻuni ka a lee yeri maa?"

²⁶Ka Yisa yel' o, "N yi ti ɻmaai bɔrɔbɔro suy' ɻieri n-zaŋ ti so, ɻuna m-bala." Ka daa ɻmaai bɔrɔbɔro suy' ɻieri n-zaŋ ti Judas jun daa nyε Saimon Isikariot bia la.

²⁷Judas ni daa deei bɔrɔbɔro maa nyaanja, ka Sintani kpe jun' Judas suhu ni. Ka Yisa yel' o, "Niŋmi a ni yen niŋ sheli maa yomyom."

²⁸Bεn daa ʒi bindirigu maa dibu shee maa ni so daa bi baŋ din chε ka o yeli Judas lala maa.

²⁹Bε ni shεb' daa tεhimi ni Judas ni gbib' be liyiri kolibil' la zuyu ka Yisa yel' o ni o cham' ti da be ni bɔri binshεŋa ni be zaŋ puhu chuyu maa na bee ni o pii liyiri maa sheli ti ti nandaamba.

³⁰Judas ni daa deei bɔrɔbɔro maa naai, o dii yiyoſimi yi; di daa nyela yuŋ.

Zaligu palli

³¹Judas ni daa yiyoſi yi n-naai, ka Yisa yeli, "Pumpoŋo ka Daadam Bia jilima yipa yi palo, ka Naawuni gba jilima yi palo o zuyu;

³²ka Naawuni jilima yi yi palo Daadam Bia zuyu, dindina Naawuni ni chε ka Daadam Bia gba jilima yi palo jun' Naawuni maŋmaŋ' zuyu; ka di mi ku yuui ka o chε ka o nya jilima maa."

³³Ka yeli ba, "M bihi, n ku lan yuui yi sani. Yi ni ti bo ma kɔŋ; n ni daa yeli Yεhudianim' shεm la, lala ka n yeri yi gba maa, n ni chani luy' sheli maa yi ku tooi ka nimaani na.

³⁴Amaa zaligu palli ka n zaani ya ŋɔ; dina n-nyε, 'Yumiya taba! N ni yuri ya shεm, yi gba yumiya tab' lala.

³⁵Yi yi yuri taba, dina n-ni chε ka sokam baŋ ni yi nyela n nyaandoliba.' "

Yisa wuhi Pita ni yεn chih' o shεm

(Matiu 26.31-35; Maak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶Ka Saimon Pita daa bɔhi Yisa, "N Duuma, ya ka a chana?" Ka o garigi n-yel' o, "N ni chani luy' sheli maa, a ku tooi doli ma pumpoŋo; amaa a ni ti doli ma saha sheli."

³⁷Ka Pita lan bɔh' o, "N Duuma, bɔ n-niŋ ka n ku tooi dol' a pumpoŋo? Hal n ni sayi kpi a zuyu."

³⁸Ka Yisa bɔh' o, "A shiri ni sayi kpi n zuyu? Achiikatim, yεlimanlı ka n yεr' a, a ni ti chihi paai siyimsiyim buta ni a bi mi ma ka nolɔyu na bi kum."

Jɔn 14

Yisa ɳun nyε soli

¹Yisa daa yεl' o nyaandoliba, "Di cheliya ka yi suhuri zohira. Niŋmiya Naawuni yεda, ka niŋ man' gba yεda.

²Duri pam be m Ba yin̄a. N chanimi ni n ti mali biεhigu shee zali ya. Di yi di pa lala n naan ku yεli ya di yεla.

³Ka n yi chaŋ ti mali biεhigu shee maa zali ya, n ni labina nti zaŋ ya tahi mmaŋmaŋ' biεhigu shee, ka n ni ti yεn be luy' shεli, nimaani ka yi gba ni ti be.

⁴Yi mi n ni chani luy' shεli maa, ka mi di soli."

⁵Ka Tomas bøh' o, "N Duuma, ti bi mi a ni chani luy' shεli, ka wula ka ti ni tooi baŋ di soli?"

⁶Ka Yisa garigi yεl' o, "Mani n-nyε soli maa, mani n-nyε yεlimaŋli, mani n-lan nyε nyεvili; ka so ku tooi chaŋ m Ba sani, ka pa ni o paala mani.

⁷Yi yi di mi ma, yi naan mi m Ba maa gba; amaa zuŋo zaŋ chana yi baŋ o, dama yi pun nya o."

⁸Ka Filip yεl' o, "Ti Duuma, wuhim' ti a Ba maa ni nyε so! Dina ka ti kul børa."

⁹Ka Yisa bøh' o, "Filip, m min' a ni be ka di yuui ɳ-ɳo ka a na bi mi ma? ɳun nya ma, o nya m Ba; ka bø n-niŋ ka a yεli ni n wuhimi ya m Ba maa?"

¹⁰Ka lan bøh' o, "Filip, a bi niŋ yεda ni m be m Ba maa ni ka m Ba maa gba be n ni? Yetɔy' shεŋa n ni tɔyisiri ya maa, m bi tɔyisiri li la mmaŋmaŋ' yiko ni; amaa m Ba ɳun be n ni maa n tumdi o tuma maa.

¹¹Niŋmiya ma yεda ni m be m Ba maa ni ka m Ba gba be n ni; ka di yi pa lala, yin' niŋmiya ma yεda n tuma zuyu.

¹²Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, ɳunkam niŋ ma yεda, o gba ni ti tum tuun' shεŋa n ni tumdi ɳo, hal ka ni ti tum tuun' shεŋa din gari dimbøŋɔnima, dama n chanila m Ba maa sani.

¹³Ka yi yi ti zaŋ n yuli suhi binshεyukam, n ni niŋ li ka m Ba nya jilima n zuyu.

¹⁴Yi yi ti zaŋ n yuli suhi binshεyukam zaa, n ni niŋ li tin ya."

Naawuni Shia Kasi kandina alikauli løbu

¹⁵Yisa daa lan yεl' o nyaandoliba maa, "Yi yi yuri ma, yi ni doli n zaligunima.

¹⁶N ni suhi m Ba ka o tin ya Sɔŋda so na ka o ti be yi sani hal ni saha din ka bahigu.

¹⁷O nyela Naawuni Shi' so ni yεlimaŋli ni be, ka dunianim' ku tooi deeg' o, dama bε bi nyar' o, bε mi bi mi o; amaa yinim' mi o, dama o be yi sani ka ni ti be yi ni.

¹⁸"N ku chε ka yi kɔŋ sɔŋda; n ni lab' yi sanna.

¹⁹Di kpari biɛla ka dunianim' ku lan nya ma yaha; amaa yinim' ni nyari ma. N ni mali nyɛvili be zuyu, yi gba ni mali nyɛvili m-be.

²⁰Dindali maa ka yi ni ti baŋ ni n shiri be m Ba ni, ka yi mi be n ni, ka n gba be yi ni.

²¹"Dunkam dee i n zaligu ka dol' li, dilana n-nye ɣun yuri ma; ka m Ba ni yuri ɣun yuri ma maa, ka n gba ni yuri dilana ka kahigiri mmaŋ' wuhir' o."

²²Ka Judas (Pa Judas Isikariot la) daa bɔh' o, "N Duuma, di chaŋ wula ka a ni kahig' amarŋ' wuhi ti, ka ku kahig' amarŋ' wuhi dunianim' bɛna?"

²³Ka Yisa garigi yel' o, "Nir' yi yuri ma, o ni doli n yeligu, ka m Ba ni yur' o, ka ti ni ka dilan' sanna ka ti min' o ti layim be.

²⁴Dunkam bi yuri ma je ni o doli n yeligu. Yel' shɛŋa yi ni wumdi ɣo pala n dini, amaa di nyɛla m Ba ɣun tim ma na maa dini.

²⁵"N ni na be yi sani ɣo ka n yeri ya dimboŋɔnima.

²⁶Amaa m Ba ni yen tim Sɔŋda so ɣun nyɛ o Shia Kasi, ka o zaŋ n yuli kana la ni ti wuhi ya binshɛyukam zaa; ka n ni daa wuhi ya shɛlikam zaa la, o ni ti teei ya li."

²⁷Yisa daa lan yel' o nyaandoliba maa, "Suhudoo ka n zaŋ tin ya; mmaŋmanŋ' suhudoo mi ka n zaŋ tin ya maa. Di pala dunianim' ni tiri suhudoo shɛm la ka n tin ya maa. Di zɔriya dabiem bee n-chɛ ka yi suhuri zɔhira.

²⁸Yi pun wum ka n yeli ya ni n ni chaŋ ka ti lan lab' yi sanna yaha. Yi yi di yuri ma, yi naan mali suhupielli n ni chani m Ba sani maa zuyu, dama m Ba maa gari ma.

²⁹To, n yeri ya la dimboŋɔ ka di na bi niŋ, amaa ni di ti niŋ pali ka yi niŋ ma yeda.

³⁰N ku lan tɔyisi ya yɛtɔyá pam, dama dunia ɣo naa kanna, amaa o ka n yiko.

³¹N tumdila m Ba ni zali ma shɛm ni dunianim' baŋ ni n yuri m Ba maa." Ka ɣmaligi yeli ba, "Yiyisimiya ka ti chaŋ kpe ha."

Jɔn 15

Yisa ɣun nyɛ wain ti' manŋli

¹Yisa daa yeliya, "Mani n-nye wain ti' manŋli la, ka m Ba mi nyɛ di gula.

²Wulli kam din tuy' ma ka bi wandi wala, o ɣmari li mi bahi, amaa wulli kam din tuy' ma ka wandi wala, o wahirila di wulli maa nyoya ni bahiri ni di maan wali pam pahi.

³Yel' shɛŋa n ni pun wuhi ya la n-chɛ ka yinim' mali zaa ka ka dayiri ɣo.

⁴Benya n ni, ka n gba be yi ni. Tiwulli ku tooi wali wala dimaŋmanŋ' yiko ni ka pa ni di tuyila tia; yi gba ku tooi wali wala, shee yi tuyila mani.

⁵ “Mani n-nyε tia maa, ka yi mi nyε di wula; ḡun kul tuy’ ma ka n gba tuy’ o, ḡuna n-wandi wala pam; dama yi yi bi tuy’ ma, yi ku tooi niŋ sheli.

⁶ Nir’ yi bi tuy’ ma, o ḡmanila wul’ sheli bε ni woori bahi ka di kuui, ka bε layisi di dari niŋ buyim ni ka di di li.

⁷ Yi yi tuyi ma ka n yeligu be yi suhuri ni, ka yi suhi yi ni bɔri shelikam zaa, yi ni nya li.

⁸ Yi yi wali wala vienyelinga, dina n-ni che ka m Ba nya jilima pam, di mi n-ni lan wuhi ni yi nyela n nyaandoliba.

⁹ M Ba ni yuri ma shem, lala ka n gba yuri ya. Benya n yurilim ni.

¹⁰ Yi yi doli n zaligu, yi ni be n yurilim maa ni kaman n gba ni doli m Ba zaligu ka be o yurilim ni shem.

¹¹ “N yeli ya la dimboŋonima ni di che ka n suhupielli be yi ni, ka yi suhupielli maa yayi.

¹² N zaligu maa m-boŋo: ‘Yumiya taba kaman n ni yuri ya shem.’

¹³ Nir’ yi zaŋ o nyevili tay’ o zɔnim’ dini, yurilim shel’ lan kani gari li.

¹⁴ Yi yi doli n zaligu, yi nyela n zɔnima.

¹⁵ Zuŋo zaŋ chana, n ku lan boli ya n daba, dama dabili bi mi o duuma daashili; amaa n ni boli ya la n zɔnima, dama n ni wum shelikam zaa m Ba sani, n zaŋ li wuhi ya.

¹⁶ Pa yinima m-pii ma, amaa mani m-pii ya, ka zali ya ni yi chanj ti pum puma n-wali ka yi wala maa ku kpihim; ka yi yi ti zaŋ n yuli suhi binshεyukam m Ba sani, o ni tin ya li.

¹⁷ Dimboŋo n-nyε zaligu sheli n ni zali ya, ‘Yumiya taba! ’ ”

Dunianim’ yi jen ya Yisa dolibu zuyu

¹⁸ “Dunianim’ yi jen ya, yin’ baŋmiya ni mani ka bε pun danj zayisi ka naanyi ti jen ya maa.

¹⁹ Yi yi di nyela dunia ḡo ni su ninvuy’ sheba, dunianim’ naan yuri ya, amaa yi pala dunia ni su sheba, dama mani m-pii ya, dinzuyu ka dunia ḡo nim’ jen ya maa.

²⁰ Teemiya n ni daa yeli ya shem la, ‘Ye dabili bi gar’ o duuma.’ Be yi daa niŋ ma wahala, lala ka bε ni niŋ yi gba wahala; bε mi yi daa deei n noli, bε ni deei yi gba dini.

²¹ Amaa bε ni niŋ ya dimboŋonim’ zaa n zuyu, dama bε bi mi ḡun tim ma na.

²² N yi di daa bi kana ti wuhi ba, bε naan ku mali taali, amaa pumpoŋo bε ku tooi lan chihi yi bε taali maa ni.

²³Đunkam je ma, o je m Ba gba.

²⁴N yi di daa bi tum daadam ni na ȝi n-tum tuun' sheli bε sani, bε naan ku mali taali; amaa pumpoŋɔ bε nya n ni tum shelikam maa, ka yay' di zuyu zayisi m mini m Ba zaa.

²⁵Dimboŋɔ mi niŋmi ni di che ka di ni sab' shem bε zaligu ni ni bε kul je ma la yol' la niŋ pali.

²⁶"Amaa Sɔ̄nda so n ni yεn tim ka o yi m Ba sani n-ka yi sanna la nyεla yεlimanɔli ni be so ni. O yi ti kana, o ni leei n shehiralana.

²⁷Yi gba nyεla n shehiranima, yi ni pun be n sani piligu ni hal ni poŋɔ la zuyu."

Jɔn 16

¹Yisa daa lan yεli, "N yεri ya la dimboŋɔnim' zaa ni yi di ti birigi.

²Bε ni ti kari ya bε jεmbu duri ni. Yεlimanɔli, saha kanna ka ȝunkam ti kun ya ni tεhi ni o tumla Naawuni yubu.

³Bε ni ti niŋ lala, dama bε bi mi ma balle m-mi m Ba Naawuni.

⁴N yεri ya la dimboŋɔnim' ni di saha ti paai ka yi teei ni n daa pun yεli ya di yεla."

Naawuni Shia Kasi tuma ni nyε shem

"N daa bi pun yεli ya dimboŋɔnim'a piligu ni, ka di nyεla n ni daa na be yi san' la zuyu.

⁵Ka pumpoŋɔ n labirila ȝun daa tim ma na maa sani, ka yi ni so mi bi bɔhi ma, 'Ya ka a chana?'

⁶N ni yεli ya dimboŋɔnim' maa zuyu n-che ka yi suhuri sayim.

⁷Amaa yεlimanɔli ka n yεri ya, yi sɔ̄nbu zuyu, di niŋ kamaata ni n lab' ȝun tim ma na maa sani, dama n yi bi labi, Sɔ̄nda la ku ka yi sanna; amaa n yi labi, n ni tim o yi sanna.

⁸O yi ti kana, o ni wuhi dunianima alahichi ni nyε sheli, ka wuhi ba wontia ni nyε sheli, ka lan wuhi ba saria karibu ni nyε sheli.

⁹O ni wuhi ba alahichi ni nyε sheli, bε ni bi niŋ ma yεda zuyu.

¹⁰Ka wuhi ba wontia ni nyε sheli, dama n labirila m Ba sani ka yi ku lan nya ma.

¹¹Ka lan wuhi ba saria karibu ni nyε sheli, dama Naawuni pun kari dunia ȝo naa saria.

¹²"N na mali yεla pam ni n yεli ya, amaa yi na ku tooi deei li pumpoŋɔ.

¹³Naawuni Shi' so ni yεlimanɔli ni bela yi ti kana, o ni wuhi ya yεlimanɔli zaa soli; dama o bi ti yεn yεli sheli omaŋman' yiko ni, amaa o ni wum shelikam, dina ka o ti yεn zaŋ yεli, ka ni ti wuhi ya binshεŋa din ti yεn niŋ.

¹⁴O ni ti tibigi ma, dama n yεla ka o ti yεn zaŋ wuhi ya.

¹⁵M Ba ni su binshεyukam zaa nyεla n dini; dina n-chε ka n yεli ni o ni ti zaŋ n yεla wuhi ya maa.”

Suhusayıñgu mini suhupielli yεla

¹⁶Yisa daa lan yεli yaha, “Di kpalim biεla ka yi ku lan nya ma, ka di ti tooi biεla ka yi lan nya ma yaha dama n labirila m Ba sani.”

¹⁷Ka o nyaandoliba maa ni shεb’ bōhiri taba, “Yεtɔy’ bō ka o lee tɔyisiri ti yεri ni di kpalim biεla ka ti ku lan nya o; ka di ti tooi biεla ka ti lan nya o yaha maa; ka lan yεri ni dama o labirila o Ba sani?”

¹⁸Ka lan bōhi taba, “O ni yεli ni di kpari biεla maa gbinni lee nyεla wula? Ti bi baŋ o ni yεli shεm maa gbinni.”

¹⁹Ka Yisa daa baŋ bε ni bōri ni bε bōh’ o shεm ka bōhi ba, “N ni yεli ni di kpari biεla ka yi ku lan nya ma, ka di ti tooi biεla ka yi lan nya ma maa gbinni ka yi bōhiri taba ni yi baŋ maa?

²⁰Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, yi ni ti kum ka fabili, amaa ka dunianim’ bεn’ suhuri ti piεla; yi suhuri ni ti sayim, amaa yi suhusayıñgu maa ni ti leei suhupielli.

²¹Pay’ yi wolisiri ni o dɔyi, o malila suhusayıñgu o bierim nyabu saha ni paai zuyu; amaa o yi ti dɔyi bia maa naai, o bi lan teer’ o bierim maa yεla yaha, o ni dɔyi bia dunia ni maa zuyu.

²²Yi gba mali suhusayıñgu pumpɔŋɔ, amaa n ni ti lan nyan ya yaha, ka yi suhuri pali suhupielli, ka so ti ku tooi yihi yi suhupielli maa yi suhuri ni.

²³“Dindali maa mi yi ti ku bōhi binsheli yεla n sani. Achiikatim, yεlimaŋli ka n yεri ya, yi yi ti zaŋ n yuli suhi binshεyukam m Ba sani, o ni tin ya li.

²⁴Amaa hal ni pɔŋɔ, yi na ʒi n-zaŋ n yuli suhi shεli; dinzuyu suhimiya, Naawuni ni tin ya, ka yi suhuri pali suhupielli.”

Dunia nyābu

²⁵Yisa daa lan yεli, “Daha puuni ka n yεri ya dimbɔŋɔnima; saha kanna ka n ti ku lan yεli ya shεli ɳaha puuni, amaa ka ni ti kahigi m Ba yεla wuhi ya.

²⁶Dindali maa yi ni ti zaŋ n yuli suhi Naawuni; ka m bi yεli ni n ni ti suhi m Ba tin ya,

²⁷dama m Ba maa maŋmaŋ’ yuri ya, yi ni yuri ma ka niŋ yεda ni n yila m Ba maa sanna zuyu.

²⁸N yila m Ba sani n-ka dunia ɳɔ ni na; ka lan yεn yi dunia ɳɔ ni labi m Ba maa sani.”

²⁹Ka o nyaandoliba maa yεl’ o, “N-hii, pumpɔŋɔ a yipa kahigiri yεri ti, ka di pa ɳaha puuni yaha!

³⁰Ti yipa banja ni a mi binshεyukam zaa, ka di bi lan simdi ni so vih' a; dimbɔŋɔ che ka ti banj ni a shiri yila Naawuni sanna."

³¹Ka Yisa bɔhi ba, "Yi yipa niŋ yeda pumpɔŋɔ?

³²Saha kanna, hal di paaya gba, ka yi ni ti wurim zo n-kuli yi yinsi ka che ma n ko, amaa m pala n ko, dama m Ba maa be n sani.

³³N yeli ya la dimbɔŋɔnima ni yi nya suhudoo n zuyu. Yi ni nya nahiŋgu dunia ḥo ni, amaa cheliya ka yi suhuri kpɛma! M pun nyaŋ dunia!"

Jon 17

Yisa ni suhi Naawuni o nyaandoliba zuyu shɛm

¹Yisa ni daa tɔyisi yεtɔya ḥo naai, o daa kpuylia o zuyu lihi zu Yusaa ka gbaai Naawuni suhibu yεra, "M Ba, saha yipa paaya ni a che ka a Bia nya jilima, ka a Bia maa gba che ka a nya jilima.

²Dama nyini n-ti o yiko ni o su daadam kam fukumsi, ka niŋ o yiko ni o ti ninvuy' shεb' zaa a ni zaŋ ti o nyevili din ka bahigu.

³Nyevili din ka bahigu maa nyela ni ninsalinim' banj nyin' ḥun nyε Naawuni manjli ḥo, ka banj man' Yisa Masia so a ni timna la.

⁴N che ka a nya jilima dunia ḥo ni, ka tum tuun' shεlikam a ni daa ti ma ni n tum la naai.

⁵M Ba, pumpɔŋɔ che ka n nya jilima a sani, jilima sheli n ni daa pun mal' a sani ka dunia na bi nam la.

⁶"N kahig' a yuli wuhi ninvuy' shεb' a ni zaŋ ti ma dunia ḥo ni la; nyini n-su ba ka daa zaŋ ba ti ma, ka be mi deeg' a yεligu.

⁷Pumpɔŋɔ be banja ni binshεyukam a ni zaŋ ti ma la yila a sanna;

⁸dama n zaŋ yεtɔy' shεŋa a ni daa tɔyisi ma la tɔyisi ba, ka be dee' li ka banj ni n shiri yila a sanna, ka niŋ yeda ni nyini n-shiri tim ma na.

⁹"Bεna ka n suhir' a tira; m bi suhir' a tirila dunianima. A ni zaŋ ninvuy' shεb' ti ma maa ka n suhir' a tira, dama be nyela a niriba.

¹⁰N ni su ninvuy' shεb' zaa nyela a niriba, a mi ni su ninvuy' shεb' zaa nyela n niriba, ka n nyari jilima be sani.

¹¹M bi lan yεn be dunia ḥo ni pumpɔŋɔ, dama n labirila a sanna, amaa bεn' kul ni beni. M Ba Sun, gbib' ba a yuli din nyε yu' sheli a ni daa wuhi ma la zuyu, ka di che ka be leei zay' yini kaman m min' a ni nyε zay' yini shɛm.

¹²N ni yi be be sani maa, n yi gbib' ba la a yuli din nyε yu' sheli a ni daa wuhi ma la zuyu. N kul gbib' ba vienyelinga hal ka be ni yino bi bɔrigi nayila bahi yoli bia la ni di che ka nyin' Naawuni yεligu niŋ pali.

¹³N labirila a sanna pumpɔŋɔ, dinzuŋu ka n tɔyisiri yɛtɔya ŋɔ n ni na be dunia ŋɔ ni ŋɔ, ni n suhupielli pali be suhuri ni yelimanɔli.

¹⁴N zaŋ a yeligu ti ba, ka dunianim' zayisi ba, be ni lan pa dunia ŋɔ nima kaman n ni pa dunia ŋɔ nir' shem la zuŋu.

¹⁵M bi suhir' a ni a yihi ba dunia ŋɔ ni, amaa n suhir' a mi ni a gbib' ba ka Sintani ku paai ba.

¹⁶Bε pala dunia ŋɔ nima kaman n ni pa dunia ŋɔ nir' shem.

¹⁷A yeligu nyela yelimanɔli, dinzuŋu zaŋm' a yelimanɔli maa m-mali ba ka be be kasi.

¹⁸A ni daa tim ma dunia ŋɔ ni na shem, lala ka n gba tim ba.

¹⁹Bε zuŋu ka m mali mmaŋa m-be kasi ni di che ka be gba mali bemaŋa m-be kasi a yelimanɔli maa puuni.

²⁰"M bi suhir' a tirila bembɔŋɔ kɔŋko, amaa n suhir' a tiri ben gba na yen niŋ ma yeda bembɔŋɔ yeligu wumbu ni la

²¹ni be zaa leei zay' yini kaman nyini m Ba ni be n ni ka n gba be a ni shem la, ka di che ka be gba be ti ni, ka dunianim' niŋ yeda ni nyini n-shiri tim ma na.

²²N zaŋ jilima sheli a ni daa zaŋ ti ma la ti ba ni di che ka be leei zay' yini kaman m min' a ni nyε zay' yini shem la.

²³Ka n yi be be ni ka a mi be n ni, dina n-ni che ka be leei zay' yini ni yelimanɔli, ka dunianim' ban ni nyini n-shiri tim ma na, ka lan ban ni a yuri ben niŋ ma yeda maa kaman a ni yuri ma shem.

²⁴"M Ba, m bɔri ni a che ka a ni daa zaŋ ninvuŋ' sheba ti ma la ti be n sani n ni ti yen be luy' shεl' la n-nya jilima sheli a ni daa zaŋ ti ma ka di nyela a ni daa pun yuri ma ka dunia na bi nam la zuŋu.

²⁵M Ba ŋun nyε wuntialan' ŋɔ, dunianim' bi mi a, amaa man' mi a, ka bembɔŋɔ gba mi ni nyini n-shiri tim ma na.

²⁶M pun kahig' a yuli wuhi ba, ka ni lan kahigi li wuhi ba pahi, ka di che ka yurilim sheli a ni yuri ma la be be ni, ka n gba be be ni."

Jon 18

Yisa gbaabu yela

(Matiu 26.47-56; Maak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹Yisa ni daa naag' o wunsuhigu ŋɔ puuni yɛtɔya ŋɔ, o min' o nyaandoliba daa yimi charŋ ti du Kidirɔn kulibɔŋ duli nti kpe tihi pu' sheli din daa do nimaani la ni.

²Judas ŋun daa yi o nyaanja la daa mi tihi puu maa ni, dama Yisa min' o nyaandoliba daa yi kul chanila nimaani waawaayili.

³Lala zuyu ka Judas daa chanj ti zaŋ maligumaaniba kpamba mini Farisiinim' ni daa tim tøbbi' shøb' mini Naawuni jømbu duu tuun' shøb' la pa omaŋ' zuyu; ka bø bo firilanim' mini buyim mokpala ni bidibbina n-kari Yisa naba nimaani.

⁴Yisa ni daa pun mi binshøyukam zaa din yøn niŋ o maa zuyu ka o daa chanj ti tuhi ba soli bøhi ba, "Duni ka yi børa?"

⁵Ka bø yøl o, "Yisa Nazaret nir' la ka ti børa." Ka Yisa yøli ba, "Mani m-bøŋø." Ka Judas ḥun yi o nyaanja maa ɿeŋya m-pahi niriba maa zuyu.

⁶Yisa ni daa kul yøli ba, "Mani m-bøŋø maa, ka bø tiŋsi lab' nyaanja ti lu tiŋa."

⁷Ka Yisa lan bøhi ba, "Duni ka yi børa?" Ka bø yøl o, "Yisa Nazaret nir' la ka ti børa."

⁸Ka o yøli ba, "Ka mami m pun yøli ya ni mani m-bøŋø; dinzuu yi yi børila mani, yin' che ka bømbøŋønim' zaa chanj."

⁹O daa yølila lala ni di che ka o ni daa pun yøli shøm la niŋ pali. O ni daa yøli shøm maa m-bøŋø: "M Ba, a ni daa zaŋ ninvuy' shøb' ti ma la, m bi che ka bø ni yino børigi."

¹⁰Di saha ka Saimon Pita ḥun daa mali takøb' la ḥooi li n-che n-shøligi maligumaaniba zuylan' dabili nudirigu tibili bøhi. Dabili maa yuli n-daa booni Malikus.

¹¹Ka Yisa yøli Pita, "Labisim' takøbi maa su di tøyu ni!" Ka bøh' o, "N di nyu pipi' shøli m Ba ni zaŋ ti ma la ni binnyurigu maa?"

Yisa zani Annas tooni

¹²Di saha ka tøbbihi mini bø sapashini ni Naawuni jømbu duu tuumba daa gbaai Yisa n-lo o mihi.

¹³Bø daa tuui zaŋ o tahila Annas sani, dama Annas daa nyøla Kaiafas ḥun daa nyø maligumaaniba zuylanana di yuuni maa la deemba.

¹⁴Kaiafas maa n-daa nyø ḥun yøli Yøhudianim' ni di nyøla talahi ni ninvuy' yino kpi sokam zaa zuyu la.

Pita chihiya ni o bi mi Yisa

(Matiu 26.69-70; Maak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵Ka Saimon Pita mini Yisa nyaandolibø ni so daa doli Yisa chanj. Ka maligumaaniba zuylan' maa ni daa mi nyaandol' ḥuni maa zuyu daa che ka ḥun' doli Yisa kpe maligumaaniba zuylan' maa yiŋ dundøŋ' ni.

¹⁶Ka Pita ḥun' daa kpalim ɿe samban' dunol' ni. Ka maligumaaniba zuylan' maa ni daa mi nyaandol' so maa daa yi ntø suhi soli yili maa ni bipuyin' so ḥun daa guli dunoli la sani n-zaŋ Pita kpe.

¹⁷Ka yili maa ni bipuyinga ḥun daa guli dunoli maa bøhi Pita, "A pala doo ḥø nyaandolibø ni yino?" Ka Pita garigi yøl o, "M pala o nyaandola."

¹⁸Yili maa ni bihi mini Naawuni jembu duu tuumba maa daa malila sala buyim zali ȝieya wuyisira, dama wari n-daa be; ka Pita gba daa ȝe be sani n-wuyisiri buyim maa.

Maligumaaniba zuylana bɔhi Yisa bɔhigu

(Matiu 26.59-66; Maak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹Ka maligumaaniba zuylan' maa daa bɔhi Yisa bɔhigu n-vihir' o ni o banj o nyaandoliba min' o wuhibu yela.

²⁰Ka Yisa garigi yel' o, "N wuhirila niriba paloni, ka kul wuhiri Yehudianim' jembu duri ni mini Naawuni jembu duu puuni luy' shenja Yehudianim' ni layindi la. N na ȝi n-yeli sheli ashiloni.

²¹Ka wula ka a bɔhi ma lala? Bɔhimila bɛn wum n wuhibu maa m-banj n ni yeli ba shem, dama be mi n ni yi yeri ba shem."

²²Yisa ni daa yel' lala maa, ka Naawuni jembu duu tuumba bɛn ȝe nimaani ni yino lab' o tapaya ka bɔh' o, "Lala ka a garigi maligumaaniba zuylan' maa?"

²³Ka Yisa yel' o, "N yi yelila din bi tuhi, nyin' wuhim' di ni nyɛ sheli; ka n yi yelila din tuhi, di chanj wula ka a ȝme ma?"

²⁴Ka Annas daa che ka be lo o mihi n-zan o tahi maligumaaniba zuylan' Kaiafas sani.

Pita lan chihi ni o bi mi Yisa

(Matiu 26.71-75; Maak 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵Di saha maa Saimon Pita daa ȝiemni wuyisiri buyim. Ka be bɔh' o, "A gba pala o nyaandoliba ni yino?" Ka o daa chihi yeli, "M pala o nyaandola."

²⁶Ka maligumaaniba zuylan' yinbihi ni yino ȝun daa nyɛ Pita ni daa che n-sheligi so tibili la dɔyim bɔh' o, "N di bi nya a o sani tihi puu la ni?"

²⁷Ka Pita lan chihi yaha; ka noloyu dii kum.

Yisa zani Gomna Pailet tooni

(Matiu 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Luk 23.1-5)

²⁸Ka be daa zaŋ Yisa Kaiafas yiŋ' maa ni n-tahi Gomna yiŋa asibaasi. Bemajman' daa bi sayi doli kpe Gomna yiŋ' maa ni, dama be daa bi bɔri ni be tum birigi be kali din ni che ka dayiri tab' ba ka be ku tooi di Yayigari Chuγu bindirigu.

²⁹Lala zuyu ka Gomna Pailet majman' daa yina ti bɔhi ba, "Yi ni tahi do' so ȝo na taali lee nyela dini?"

³⁰Ka be garigi yel' o, "O yi di pala ȝun tum taali, ti naan ku tah' o a sanna."

³¹Ka Gomna Pailet yeli ba, "Ka dindina zaŋmiy' o chanj ti doli yimaŋman' zaligu soli kar' o saria." Ka Yehudianim' maa yel' o, "Ti ka soli ni ti ku nira."

³² Dimboŋɔ daa niŋmi ni di che ka Yisa ni daa yeli shem zaŋ chan kum sheli ŋun' Yisa ni ti yen kpi la polo yela niŋ pali.

³³ Ka Gomna Pailɛt daa lab' kpe saria karibu shee maa ka boli Yisa na ti bɔh' o, "A nyɛla Yehudianim' Naa?"

³⁴ Ka Yisa garigi bɔh' o, "Amaŋmaŋ' n-kul bɔhi ma lala bee shɛba n-yel' a n yela lala?"

³⁵ Ka Gomna Pailɛt bɔh' o, "Yehudia nira n-nye ma? Amaŋmaŋ' niriba mini maligumaaniba kpamba n-zaŋ a tahi n sanna! Tuumbie' bɔ ka a lee tum?"

³⁶ Ka Yisa yel' o, "N nam pala dunia ŋɔ nam. N nam yi di nyɛla dunia ŋɔ nam, n niriba naan zabi n zuyu ka so ku tooi zaŋ ma niŋ Yehudianim' nuu ni. Amaa n nam pala dunia ŋɔ nam."

³⁷ Ka Gomna Pailɛt bɔh' o, "Ka dayila a nyɛla naa?" Ka Yisa garigi yel' o, "A ni yeli shem maa n-nye li. Be daa dɔyi ma dunia ŋɔ ni ni n dila yelimanli shɛhira. Ka jənkam suhu ye yelimanli zuyu wumdi n yeligu."

³⁸ Ka Gomna Pailɛt bɔh' o, "Yelimanli maa lee nyɛla dini?"

Bε bahi noli ni bε kum' Yisa

(Matiu 27.15-31; Maak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Gomna Pailɛt ni daa yeli shem ŋɔ nyaanja ka o lan yi Yehudianim' maa sani ti yeli ba, "M bi nya o taali baabiela.

³⁹ Amaa yi mali kali din ti ma soli ni n yihi dansarika yino so yi ni bɔri bahi Yaŋgari Chuŋu puhibu saha; dinzuŋu yi bɔri ni n yihi Yehudianim' Naa maa bahi?"

⁴⁰ Ka bε daa lan mɔhi vuri pam yeli, "Pa doo ŋɔ ka ti bɔri ni a yihi bahi. Barabas ka ti bɔri ni a yihi bahi!" Barabas daa nyɛla ŋmenditoli.

Jɔn 19

¹ Di saha ka Gomna Pailɛt daa che ka bε fiɛb' Yisa.

² Ka tɔbbihi daa zaŋ gɔhi n-wuŋi zuyupiligu zaŋ pili Yisa, ka zaŋ kpar' ʒieŋu yel' o,

³ ka gbaag' o ansarisi malibu yera, "Ti puhir' a Yehudianim' Naa!" Ka ŋmer' o nutala.

⁴ Ka Gomna Pailɛt daa lan yi nti yeli Yehudianim' maa, "Nyamiya, n yen zaŋ o mi yina nti wuhi ya ka yi baŋ ni m bi nya o taali baabiela."

⁵ Ka Yisa daa yina n-na kul yela kpar' ʒieŋu la, ka pili gɔhi zuyupiligu maa. Ka Gomna Pailɛt daa yeli ba, "Nyamiya doo maa!"

⁶ Maligumaaniba kpamba mini Naawuni jɛmbu duu tuumba ni daa nya o maa bε daa kuhimi yeli, "Kpahim' o tabili dapulli zuyu! Kpahim' o tabili dapulli zuyu!" Ka

Gomna Pailēt yeli ba, "Yimanjmañ' zañmiy' o chanj ti kpahi tabili dapulli zuyu! Dama man' bi nya o taali baabiela."

⁷Ka Yehudianim' maa yel' o, "Ti mali zaligu sheli din wuhiri ni o simdi kum, o ni yeli ni o nyela Naawuni Bia la zuyu."

⁸Gomna Pailēt ni daa wum bē ni yeli shem maa ka dabiem maan gbaag' o pahi;

⁹ka o lan labi kpe saria karibu shee maa ti bohi Yisa, "Tinjani ka a yina?" Ka Yisa bi garig' o sheli.

¹⁰Ka Gomna Pailēt daa lan boh' o, "A ku garigi ma? A bi mi ni m mali yiko din ni che ka bē kpah' a tabili dapulli zuyu, ka lan mali yiko din ni tooi tilig' a?"

¹¹Ka Yisa garigi yel' o, "A ku tooi nya di yiko, ka pa ni Naawuni n-ti a li; dinzuyu ninvuy' so jun zañ ma niñ a nuu ni ño daalahichi galisi gar' a dini."

¹²Di saha zañ chana, ka Gomna Pailēt daa lo nia ni o bahi Yisa, amaa ka Yehudianim' maa kuhi yel' o, "A yi bahi doo ño a pala Naa Siiza sima, dama jun kam zañ omañ' leei naa lola Naa Siiza zay' biegyu!"

¹³Gomna Pailēt ni daa wum yetøya ño o daa zañla Yisa yihina nti ȝin' o saria karibu ȝishee din nyé luy' sheli bē ni booni Gabata Hiburuli ni la. Di gbinni nyela luy' sheli bē ni zañ kuya ñme m-malimali.

¹⁴Di daa nyela Yayigari Chuyu dazohigu dali kaman agbaa saha, ka o yeli Yehudianim' maa, "N-nyé yi Naa maa!"

¹⁵Ka bē duhi bē yee yeli, "Kum' o! Kum' o! Kpahim' o tabili dapulli zuyu!" Ka Gomna Pailēt bohi ba, "N kpahimi yi Naa maa tabili dapulli zuyu?" Ka maligumaaniba kpamba daa garigi yel' o, "Ti ka naa pahila Naa Siiza!"

¹⁶Di saha ka o daa zañ o ti ba ni bē ti kpah' o tabili dapulli zuyu.

Bē kpahi Yisa tabili dapulli zuyu

(Matiu 27.32-44; Maak 15.21-32; Luk 23.26-43)

¹⁷Ka bē daa zañ Yisa chanj. Ka Yisa daa ȝi omañmañ' dapulli maa hal ti paai luy' sheli din yuli booni Goligota Hiburuli ni la. Di gbinni nyela Zuyunmañ Shee.

¹⁸Nimaani ka bē daa kpah' o tabili dapulli maa zuyu, ka daa kpahi niriba ayi gba tabili dapula n-zañ sa m-pahi Yisa zuyu: Yino o nudirigu polo, jun' la mi o nuzaa polo, ka Yisa daa be bē sunsuuni.

¹⁹Gomna Pailēt daa sab' sabbu sheli tabili Yisa dapulli maa zuyu. Di ni daa sab' shem m-bojɔ: "Yisa Nazaret nira jun nyé Yehudianim' Naa la m-bojɔ."

²⁰Di daa sabila Hiburuli ni mini Latinli ni ni Giriikili ni. Ka Yehudianim' pam daa karim di ni sab' shem maa, dama bē ni daa kpahi Yisa tabili dapulli zuyu luy' sheli maa daa mirila tin' maa.

²¹Ka Yehudianim' maligumaaniba kpamba daa yeli Gomna Pailēt, "Di sabi ni Yehudianim' Naa la m-boŋɔ, amaa sabimila, 'Doo ḥo yeliya ni o nyela Yehudianim' Naa.' "

²²Ka Gomna Pailēt yeli ba, "N ni pun sab' shem maa n-ni zani!"

²³Tobbihī maa ni daa kpahi Yisa tabili dapulli maa zuyu bε daa zaŋla o binyera m-pirigi li ʒii bunahi, ka bε zaa zaŋ yimyim, ka daa bɔri ni bε niŋ o binyer' tital' la gba lala. Amaa o binyer' titali maa din' daa ka shirimia, di daa kul wuyila di zuysaa polo hal ti siyi di tinli.

²⁴Dinzuyu ka bε daa yel' taba, "Di cheliya ka ti chee' li, amaa cheliya ka ti tola tete n-nya ḥun yen di li." Dimboŋɔ daa niŋmi ni di chε ka Naawuni Kundi ni yeli shem la niŋ pali. Di ni yeli shem maa m-boŋɔ: "Bε pirigi m binyera ti taba, ka zaŋ m binyer' titali mi to tete." Lala ka tobbihī maa daa shiri niŋ.

²⁵Di saha maa Yisa ma Mariama min' o tizo Mariama ḥun daa nyε Klɔpas paya la ni Mariama ḥun daa yi Magdala na la daa ʒieła Yisa dapulli maa gbini.

²⁶Yisa ni daa nya ka o ma min' o ni daa yuri nyaandol' so la ʒe nimaani maa, ka o yel' o ma, "N-nyε a bia!"

²⁷Ka yel' o nyaandola maa mi, "N-nyε a ma!" Di saha maa zaŋ chana, ka nyaandola maa daa zaŋ Yisa ma maa mali kul' o yiŋa.

Yisa kum yεla

(Matiu 27.45-56; Maak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸Dimboŋɔ nyaanja Yisa ni daa baŋ ni binshεyukam ninja naai maa ka o daa yeli, "Konyuri mali ma." O daa yεlila lala ni di chε ka Naawuni Kundi ni yeli shem la niŋ pali.

²⁹La' sheli daa ʒe nimaani ka komihigu pali li, ka bε daa zaŋ gumdi tim di ni n-zaŋ taŋkɔro gbab' li n-zaŋ tiri ha n-niŋ o nol' ni.

³⁰Ka Yisa daa deei komihigu maa ka yeli, "Di naaya!" Ka silim o zuyu tiŋa n-dii bahi.

Bε zaŋ kpani kuhi Yisa Iuyili

³¹Dindali maa ni daa nyε Vuhim Dabisili dazɔhigu dali zuyu ka bε daa bi bɔri ni bε ni kpahi sheb' tabili dapula zuyu la kpalim pa dapula maa zuyu Vuhim Dabisili dali. Dama Vuhim Dabisili din daa kanna maa daa nyela Vuhim Dabisi' tibisili. Lala zuyu ka Yehudianim' daa suhi Gomna Pailēt ni o bahim' tobbihī noli ka bε kab' bε ni kpahi sheba n-tabili dapula zuyu maa gbaya, ka di chε ka bε kpi ka bε siyisi ba na ti sɔyi.

³²Dinzuyu ka tobbihī daa chan̄ ti kabi bε ni daa kpahi niriba ayi sheb' tabili dapula zuyu pahi Yisa zuyu la ḥun daŋ tooni min' o kpee la gbaya;

³³amaa ka bε daa ti paai Yisa sani n-nya ka o pun kpimi, dinzuyu ka bε daa bi kabi ḥun' gbaya.

34Amaa ka többihi maa ni yino daa zaŋ kpani kuhi Yisa luyili, ka ʒim mini kom dii zɔri yirina.

35Dun daa nya li ni o nini n-yel' li ni yi niŋ yeda. O yeligu maa mi nyela yelimanlı, ka o mi ni di shiri nyela yelimanlı.

36Dimboŋɔnim' daa niŋmi ni di che ka Naawuni Kundi yeligu niŋ pali. Di ni yeli shem m-boŋɔ: "Hal o kɔb' yini gba ti ku kabi."

37Naawuni Kundi ni luy' sheli lan yeli, "Bε ni ti lihiri bε ni daa zaŋ kpani kuhi so la."

Yisa sɔyibu

(Matiu 27.57-61; Maak 15.42-47; Luk 23.50-56)

38Dimboŋɔ nyaanja ka Yisifu ḥun daa nyε Arimatia tiŋbia ka nyε Yisa nyaandola ashilɔni Yehudianim' zɔbu zuyu la daa chaŋ Gomna Pailət sani nti suh' o soli ni o che ka o zaŋ Yisa ti sɔyi, ka Gomna Pailət daa sayi. Ka o daa chaŋ ti zaŋ o.

39Ka Nikɔdimus ḥun daa chaŋ Yisa sani yuŋ la gba daa bo mεer din to kaman yabiga la mini bε ni booni ti' sheli aloosi la sum gari taba n-zaŋ na. Di tibisim daa nyela kaman kilɔgiram pihita laasabu.

40Ka bε daa zaŋ Yisa n-zaŋ mεer maa mini aloosi tia sum maa n-niŋ o, ka bo bimpielli niŋ o kaman Yehudianim' kum sɔyibu kali ni daa nyε shem.

41Pu' sheli daa do m-miri bε ni daa kpahi Yisa tabili dapulli zuyu luy' sheli maa, ka sil' pal' sheli bε ni daa na ʒi n-sɔy' so di ni do puu maa ni.

42Ka dindali maa ni daa nyε Yehudianim' Vuhim Dabisili dazɔhigu dali zuyu daa che ka bε zaŋ Yisa sɔyi di ni, dama siliga maa shee daa bi wɔy' ni nimaani.

Jɔn 20

Yisa siliga kpalm zay' kuŋ

(Matiu 28.1-8; Maak 16.1-8; Luk 24.1-12)

1Bakɔi piligu dali asibaasi, di ni daa na bi neei zaa saha sheli ka Mariama ḥun daa yi Magdala na la daa chaŋ siliga maa gbini nti nya ka kuyili din daa yo siliga maa nol' la biligimi doya.

2Ka o daa zo n-chaŋ Saimɔn Pita mini nyaandol' so Yisa ni daa yuri la sani nti yeli ba, "Bε yihi ti Duuma siliga la ni, ka ti bi mi bε ni zaŋ o ti sɔŋ luy' sheli."

3Ka Pita mini nyaandol' ḥun' maa daa yina n-zaŋ kpa siliga maa polo.

4Bε niriba ayi maa daa kul zɔrimi, ka nyaandol' ḥun' maa daa zo ɳ-ɳma Pita zuyu daŋ siliga maa gbini

5nti kurim lihi di ni nya ka bimpielli doya, amaa ka o lee bi kpe di ni.

6Ka Saimɔn Pita daa dol' o nyaanja paana ti kpe siliga maa ni n-nya ka bimpielli maa doya,

⁷ka bantabiga din daa vili Yisa zuyu la gba kpabikpabi do di ko ha ka che bimpielli maa.

⁸Di saha ka nyaandol' so jun daa danj siliga maa gbini paabu la gba kpe di nti nya ka niŋ yeda.

⁹Amaa be daa na kul bi banj Naawuni Kundi ni yeli ni o ni ti neei kum ni la gbinni.

¹⁰Di saha ka o nyaandoliba ayi maa daa ηmaligi kuli be yinsi.

Yisa yi Mariama Magdala nir' la zuyu

(Matiu 28.9-10; Maak 16.9-11)

¹¹Amaa ka Mariama jun' daa kpalim 3e siliga maa gbini kumda. O ni daa kumdi maa ka o ti vobisi lihi siliga maa puuni

¹²n-nya malaikanim' ayi ka be ye binyer' piela n-zi Yisa ni daa do luy' shel' la: Yino o zuyu polo, jun' la mi o naba polo.

¹³Ka be boh' o, "Payà, bo n-niŋ ka a kumda?" Ka o yeli ba, "Be yihila n Duuma, ka m bi mi be ni zaŋ o ti sɔŋ luy' sheli."

¹⁴O ni daa yel' lala maa, ka ηmaligi lih' o nyaanja n-nya Yisa ka o 3ieya, amaa ka o lee bi banj ni Yisa m-bala.

¹⁵Ka Yisa boh' o, "Payà, bo n-niŋ ka a kumda? Duni ka a bora?" Mariama daa təhiya ni puu maa lana m-bala ka yel' o, "N dana, nyini n-yi yih' o, nyin' wuhim' ma a ni zaŋ o ti sɔŋ luy' sheli, ka n chan ti zaŋ o."

¹⁶Ka Yisa bol' o, "Mariama!" Ka o ηmalig' o polo ka yeli Hiburuli ni, "Raboni!" Di gbinni nyela, "Karimba."

¹⁷Ka Yisa yel' o, "Di shihi ma; dama n na bi chan m Ba sani. Amaa cham' m mabihi la sani nti yeli ba ni n chanila m Ba jun nye yi gba Ba la ni n Naawuni jun nye yi gba Naawuni la sani."

¹⁸Ka Mariama jun daa nye Magdala tiŋbia maa daa chan ti yeli Yisa nyaandoliba maa, "N nya ti Duuma!" Ka yeli ba Yisa ni daa yel' o shem la zaa.

Yisa yi o nyaandoliba zuyu

(Matiu 28.16-20; Maak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹Bakoi piligu dali maa zaawun' yun ka Yisa nyaandoliba maa daa layim be du' shel' ni ka kpari di dunoya, dama be daa zorila Yehudianima. Ka Yisa ti puh zani be sunsuuni na ka yeli ba, "Naawuni tim' ya suhudoo!"

²⁰O ni daa yeli ba lala maa, ka zaŋ o nuhi min' o puluyili wuhi ba, ka di niŋ o nyaandoliba maa suhupielli pam be ni daa nya be Duuma maa zuyu.

²¹Ka Yisa lan yeli ba yaha, "Naawuni tim' ya suhudoo! M Ba ni tim ma na shem, lala ka n gba timdi ya."

²²O ni daa yel' lala naai maa ka o vuhi bahi be polo ka yeli ba, "Deemiya Naawuni Shia Kasi jo.

²³ Yi yi che so daalahichi paŋ o, o shiri ni nya alahichi che m-paŋ, amaa yi yi bi che so daalahichi paŋ o, o daalahichi maa na kul ni ʒi o zuyu.”

Yisa ni yi Tomas zuyu shem

²⁴ Yisa ni daa ka o nyaandoliba maa sanna saha sheli maa o nyaandoliba pinaayi la ni yino ɳun daa nyε jaa, ka o yuli booni Tomas la daa ka o tab' maa sani.

²⁵ Ka o nyaandolitab' maa daa ti yεl' o, “Ti nya ti Duuma.” Amaa ka o yeli ba, “Ka pa ni man' ti nya o nuhi ni kpahi bɔba la, ka zaŋ n nubil' bɔbili kpahi maa bɔba maa ni, ka zaŋ n nuu tim o puluyili la bɔbili la ni, n ku niŋ yεda.”

²⁶ Ka di daa mali ti kpa di naba dali yaha, ka o nyaandoliba maa lan layim be duu puuni, ka Tomas gba beni. Duu maa dunoya daa kparimi, ka Yisa daa ti lan puhi zani bε sunsuuni na ka yeli ba, “Naawuni tim' ya suhudoo!”

²⁷ Ka ɳimaligi yeli Tomas, “Zaŋm' a nubil' bɔbili n nuhi ɳo ni, ka zaŋ a nuu tim m puluyili bɔbili ɳo ni, ka niŋ yεda.”

²⁸ Ka Tomas kuhi yeli, “N Duuma ni n Naawuni!”

²⁹ Ka Yisa bɔh' o, “A nini ni nya ma zuyu ka a niŋ yεda? Amaa bεn nini bi nya ma ka niŋ yεda mal' alibarika.”

Litaafi ɳo daliri

³⁰ Yisa daa wuhi shihira pam o nyaandoliba maa ninni, ka din yεla bi sabi niŋ litaafi ɳo ni.

³¹ Amaa din sabi niŋ di ni ɳo sabimi ni yi niŋ yεda ni Yisa nyεla Masia ɳun nyε Naawuni Bia, ka yi yεda niŋbu maa zuyu che ka yi nya nyεvili o yuli zuyu.

Jon 21

Yisa yi o nyaandoliba ayopɔin zuyu

¹ Dimbɔŋo nyaanja ka Yisa daa lan yi o nyaandoliba maa zuyu Taibεrias Teeku ni. O ni daa yi bε zuyu shem m-bɔŋo:

² Saimon Pita mini Tomas ɳun daa nyε jaa la ni Nataniel ɳun daa yi Kεna din be Galili tingbɔŋ ni na la ni Zεbidii bihi la m-pahi nyaandoliba ayi n-daa layim taba.

³ Ka Saimon Pita yeli ba, “Man' ni chaŋ kulipaligu.” Ka bε yεl' o, “Ti gba ni dol' a chaŋ.” Ka bε daa yi nti kpe ɳariŋ chaŋ, amaa dindali maa yuŋ maa bε daa bi gbaai sheli.

⁴ Biεyū ni daa ti neerina saha sheli ka Yisa kana ti ʒe teeku duli, ka o nyaandoliba maa daa na bi baŋ ni ɳun' Yisa m-bala.

⁵ Ka o bɔhi ba, “N yilikperinima, yi nya zahim? Ka bε yεl' o, “Aai!”

⁶ Ka o yeli ba, “Zan̄miya yi lan̄’ maa bahi yi ḥariq maa nudirigu polo; yi yi niq̄ lala yi ni nya sh̄eli.” Ka b̄e daa niq̄ lala n-gbahi zahim pam hal nti tarigi lan̄’ maa v̄obu zahim maa galisim zuyu.

⁷ Ka Yisa ni daa yuri nyaandol’ so la yeli Pita, “Ti Duuma m-bala!” Pita daa pirigila o binyerigu sɔ̄n ka tumdi tuma, ka o ni daa ti wum ni di nyela b̄e Duuma maa, ka o zaq̄ o binyerigu maa ye n-kpilim lu teeku kom maa ni ha.

⁸ Amaa ka o nyaandolitab’ la b̄en daa be ḥariq maa ni n-du duli ka v̄ori lan̄’ din daa pali zahim maa na, dama b̄e mini duli daa bi lan̄ wɔ̄ya. Di daa kul nyela kaman mita k̄obiga zuyu.

⁹ Ka b̄e daa duna n-yi ḥariq maa ni na nti nya ka b̄oroboro doya, ka nya sala buyim ka zahim pa di zuyu.

¹⁰ Ka Yisa yeli ba, “Piimiya yi ni na yoli gbahi zahin’ sh̄eb’ maa ni na.”

¹¹ Ka Saimon Pita daa chan̄ ti kpe ḥariq maa n-vo lan̄’ din pali ziq̄’ kara maa duna. Zahim maa kalinli daa nyela k̄obiga ni pihinunaata, amaa b̄e ni daa zooi sh̄em maa zaa yoli, lan̄’ maa daa bi cheei.

¹² Ka Yisa yeli ba, “Kamiyana ti suui yi noli.” O nyaandoliba maa ni so daa bi buyisi ni o b̄oh’ o, “Duni n-nye a?” B̄e daa mi ni b̄e Duuma m-bala.

¹³ Ka Yisa daa zaq̄ b̄oroboro la ti ba, ka daa zaq̄ zahim la gba pahi ba.

¹⁴ Dimbōj̄o n-daa nyē Yisa ni kahig’ omaŋa wuhi o nyaandoliba m-pahi siyim buta o kum ni neebu la nyaanja.

Yisa mini Pita yela

¹⁵ B̄e ni daa suui b̄e noli maa naai ka Yisa b̄ohi Saimon Pita, “Saimon J̄on bia, a yuri ma gari b̄embōj̄o?” Ka o sayi, “lin n Duuma, a mi ni n yur’ a.” Ka Yisa yel’ o, “Dihimi m pīebihi.”

¹⁶ Ka lan̄ b̄oh’ o pahi buyi, “Saimon J̄on bia a yuri ma?” Ka o sayi, “lin n Duuma, a mi ni n yur’ a.” Ka Yisa yel’ o, “Dihimi m pieri.”

¹⁷ Ka lan̄ b̄oh’ o pahi buta yaha, “Saimon J̄on bia, a yuri ma?” Ka Pita suhu sayim o ni b̄oh’ o m-pahi buta ni o yur’ o maa zuyu, ka yel’ o, “N Duuma, a mi binsh̄eyukam zaa; a mi ni n yur’ a.” Ka Yisa yel’ o, “Dihimi m pieri.”

¹⁸ Ka lan̄ yel’ o, “Achiikatim, yeliman̄li ka n yer’ a, a ni daa nyē nachimbila saha sh̄el’ la, aman̄man̄’ n-daa l̄ori sh̄egiringa a toli chani a suhu ni yu sh̄eli polo, amaa a yi ti kurigi, a ni kpuyl̄a a nuhi zuyusaa ka so lo a mihi n-zaq̄ a chan̄ a ni je ni a chan̄ sh̄eli.”

¹⁹ O daa yel’ lala ni o wuhi kum sh̄eli Pita ni daa ti yen kpi, ka di ti Naawuni jilima la. Dimbōj̄o nyaanja ka Yisa daa yeli Pita, “Doli ma.”

Yisa mini nyaandol’ ḥun’ la yela

²⁰ Ka Pita daa ɳimaligi lihi nya ka Yisa ni daa yuri nyaandol' so la doli ba. Nyaandol' maa n-daa nyε ɳun ɿi n-tab' Yisa bε ni daa ɿiya diri bindirigu ka bōh' o, "N Duuma, ɳuni n-lee nyε ɳun yεn yi a nyaan' la."

²¹Pita ni daa nya o maa ka o bōhi Yisa, "N Duuma, ka ɳumbəŋç mi yεla lee nyεla wula?"

²²Ka Yisa daa yεl' o, "N yi yu ni o kul kpalim beni hal ka n ti labina, di lee nya a ya? Nyin' dee doli ma!"

²³Ka o ni daa yεli shem ɳɔ moli gili nyaandoliba maa ni ni nyaandol' ɳɔ ɳun' ku kpi; amaa Yisa daa bi yεli Pita ni nyaandol' maa ku kpi. O daa yεl' o mi, "N yi yu ni o kul kpalim beni hal ka n ti lan labina, di lee nya a ya."

²⁴Nyaandol' maa n-nyε ɳun di dimbəŋçnim' shεhira ni ɳun sabi dimbəŋçnim' ɳɔ, ka ti mi ni o shεhira maa nyεla yεlimaŋli.

Naabu

²⁵Amaa Yisa daa lan tum tuun' shεŋa pam pahi, ka di yεla bi sabi niŋ kpe. Di zaa yi di sabi, n tεhi n suhu ni ni di litaafinim' naan ku nya palo dunia ɳɔ ni.

Tuma

Tuma 1

- ¹ N dan' Tiøfilus, litaafi sheli n ni daa tuui sab' la wuhirila Yisa ni daa piligi wuhiri niriba ka tumdi shem
- ² hal nti paai dahin' sheli o ni daa ti o tuun' sheb' o ni pii la zaligu Naawuni Shia Kasi yiko ni ka lab' alizanda ni la.
- ³ O ni daa di wahala kpi la nyaanja o daa lan zañ omaña wuhi ba shihira balibu pam puuni ni o shiri neei kum ni. Ka be nina daa nya o ka be min' o be hal ti paai biey' pihinahi, ka o daa wuhi ba Naawuni nam yela pam.
- ⁴ Yisa mini ba ni daa layim maa ka o yeli ba ni be di yi Jérusalém chañ luy' sheli, amaa ni be kul guhim' hal ka be ni wum ñun' Yisa sani ni o ba Naawuni lo ba alikauli shel' la ti niñ pali.
- ⁵ Ka yeli ba, "Jøn Baptazira daa baptaziri niriba la kom ni, amaa yinim' ni deela Naawuni Shia Kasi baptazibü daba ayi ño sunsuuni."

Yisa labi alizanda ni

- ⁶ Yisa min' o tuumba maa ni daa ti lan layim ka be boh' o, "Ti Duuma, a ni che ka Izraelnim' nam lan kpe be nuu ni pumporñ?"
- ⁷ Ka o garigi yeli ba, "Di bi kpan ya ni yi banj di dabisa bee saha sheli m Ba Naawuni ni zal' li o yiko ni.
- ⁸ Amaa saha sheli Naawuni Shia Kasi yi ti kpe yi ni, yi ni nya yiko ka leei n shéhiranima Jérusalém zañ tabili Judia mini Samaria tingbana ni hal ti kpa dunia tarisi zaa."
- ⁹ Yisa ni daa toqisi yetoya ño naai saha sheli maa, ka o dii wuyiri duri zuyusaa, ka be kul lihir' o hal ka sagbani ti lim o, ka be bi lan nya o.
- ¹⁰ Be ni daa na kul kpaai be nina kpa zuyusaa lihir' o ni chani maa ha, ka be nya ka niriba ayi ye binyer' piela ȝe be sani ka bohi ba,
- ¹¹ "Yinim' Galilinim' ño, bo ka yi lee ȝieya lihiri zuyusaa lala?" Ka lan yeli ba, "Yisa so yi ni nya ka o yi yi sani chani alizanda ni shem maa, lala ka o ti lan yen labina."

Dun zani Judas zaani

- ¹² Di saha ka Yisa nyaandoliba maa daa yi Olivi Tihi Zoli maa zuyu n-lab' Jérusalém. Olivi Tihi Zoli maa mini Jérusalém bi woy' ni taba.
- ¹³ Be ni daa ti paai yinja ka be du n-kpe jirambisa du' shel' ni be ni daa pun be la. Nimaani ka Pita mini Jeemsi ni Jøn ni Anduru ni Filip ni Tomas ni Baatolomiu ni Matiu ni Alifius bia Jeemsi ni Saimon ñun daa nye ben bori ni ben' Izraelnim' su bemanj' la ni yino ni Judas Jeemsi so bia la daa layim.

¹⁴Beembɔŋɔnim' mini pay' shɛba ni Yisa ma Mariama ni Yisa tizɔbihi zaa daa malila tɛhi' yini n-layim suhiri Naawuni.

¹⁵Di saha ka Pita daa yiyisi zan' o nyaandolitab' maa sunsuuni. Be daa nyɛla kaman ninvuy' kɔbiga ni pisi laasabu ka o yɛli ba,

¹⁶"M mabihi, di daa kpami ni Naawuni Shia Kasi ni daa chɛ ka Naa Dauda yɛli yɛtɔy' shɛli zaŋ chan Judas ŋun daa zaŋ niriba chan ka be ti gbaai Yisa la polo la niŋ pali.

¹⁷Judas daa nyɛla ti ni yino, ka o nuu daa be ti tuma ŋo ni."

¹⁸ (Judas ni daa deei lay' shɛli o daalahichi tumbu ni la, o daa zaŋ li dala palo, ka daa ti lu ka o zuyu sani tiŋa, ka o puli tahi ka o nyɔri zaa yina.

¹⁹Ka Jérusalémnim' zaa daa wum di yɛla, ka boli tiŋgbani maa yuli Akelidama.)

²⁰ "Dama di sab' Yila litaafi ni yɛli: 'Chɛ ka o yili zani dabɔy, ka so ku kpe di ni'; ka 'Chɛ ka so zani o zaani n-deeg' o ni chɛ tuun' shɛli maa.'

²¹⁻²² Pita daa lan yɛli, "Di simdi ni ninvuy' so ŋun daa be ti mini Yisa sani Jɔn Baptazira ni daa baptaz' o saha shɛl' la hal ti paai o ni daa ti lab' alizanda ni dahin shɛl' la pahi ti zuyu n-di ti Duuma Yisa kum ni neebu la shɛhira."

²³Ka be daa pii niriba ayi zali; bɛna n-nyɛ: Yisifu so be ni daa booni Barisabas (ka lan boon' o Justus la) mini Mataias,

²⁴ka daa suhi ti Duuma n-yɛli, "Nyin' ti Duuma ŋun mi niriba zaa suhuri ŋo, wuhim' ti a ni pii so niriba ayi ŋo ni

²⁵ni o deei Judas ni daa tum birigi n-chaŋ o chandi shee ka chɛ tinim' tuumba ŋo tuun' shɛl' la."

²⁶Ka be daa niŋ piibupiibu m-piila Mataias, ka be daa sab' o yuli pahi tuumba piniyini maa yuya ni.

Tuma 2

Naawuni Shia Kasi kandina Pentikɔst dali yɛla

¹ Ka Pentikɔst Chuŋu dali daa ti paai, ka Yisa nyaandoliba zaa layim luy' yini.

²Yim ka be ti wum vu' shɛli damli, ka di yi zuysaa na kaman pohim tital' la nti pali be ni daa ʒi du' shɛli ni maa zaa.

³Ka binshɛli din ŋmani buŋim zilima puhi yina nti tamtam be zaa yinoyino zuyu ni ti kpa.

⁴Ka Naawuni Shia Kasi daa pali be zaa, ka be piligi tɔyisiri tinzun yeligu balibu kam yɛtɔya Naawuni Shia Kasi maa yiko ni.

⁵Di saha maa ka Yehudianim' bɛn nyɛ wontizɔriba ka yi tinzun tinsi balibu kam ni na la daa layim be Jérusalém.

⁶Vuri maa ni daa yɔri maa, ka salo layimna nti wum ka Yisa nyaandoliba maa tɔyisirila bɛn' bɛn layimna maa zaa yinoyino ya yeligu, ka di gari ba pam.

⁷Ka di daa ninj bɛ zaa alahiziba ka bɛ yeri taba, "Nyamiya, bɛn zaa tɔyisiri ŋɔ pala Galilinima?

⁸Ka di chanj wula ka ti ti wumdi ka bɛ tɔyisirila ti zaa yinoyino ya yeligu?"

⁹⁻¹⁰Ti ni shɛb' nyɛla Yɛhudianim' mini bɛn pa Yɛhudianima, ka nyɛ bɛn doli Yɛhudianim' daadiini soli, ka yi Paatia mini Miidia ni Elam ni Mesopoteemia ni Judia ni Kapadɔsia ni Pontus ni Esha na. Ka ti ni shɛb' yi Firijia mini Pamfilia ni Ijipti ni Libia tinduya din miri Sairiini la, ka ti ni shɛb' yi Rom na.

¹¹Ka ti ni shɛb' mi yi Kriit mini Areebia na, amaa ka ti ti wumdi ka bɛ tɔyisiri Naawuni daalahiziba tumtumsa yɛla timanjan' ya yeligu ni.

¹²Ka di daa ninj ba alahiziba ka gari ba pam ka bɛ bɔhiri taba, "Ka bɔ n-lee bala?"

¹³Amaa ka bɛ ni shɛb' maani Yisa nyaandoliba maa ansarisi yera, "Bɛ nyula dam kuli!"

Pita waazu yihibu

¹⁴Ka Pita min' o nyaandolitab' piniyin' la daa yiyisi zani ka Pita duh' o yee pam yeli, "Yinim' Judianim' mini yi zaa bɛn be Jerusalem ŋɔ, wummiya n ni yɛn yeli ya shɛm ŋɔ ka banj yelli ŋɔ gbinni.

¹⁵Ti bi nyu dam kuli kaman yi ni tɛhiri shɛm maa, dama yi mi ni pumpɔŋɔ na kul nyɛla asiba kurig' awesi.

¹⁶Amaa dimbɔŋɔ nyɛla Anabi Joël ni daa yeli shɛm la. O ni daa yeli shɛm maa m-bɔŋɔ:

¹⁷"Naawuni yeliya, ɔiemani din bahindi nyaanja puuni n ni ti zaŋ n Shia Kasi niŋ daadam kam ni. Ka yi bidibisi mini yi bipuyinsi ti tɔyisi anabitali yɛtɔya; ka yi nachimba ti nya ɔii; ka yi ninkura mi ti zahim zahima.

¹⁸Yelimanji, n shiri ni ti zaŋ Shia Kasi niŋ n dab' bidibisi mini n dab' bipuyinsi ni, ka bɛ ti tɔyisi anabitali yɛtɔya.

¹⁹Ka n ni ti chɛ ka alahiziba tumtumsa tum zuγusaa ha, ka wuhi shihira din nyɛ ɔim mini buyim ni nyohi dunia tingbani puuni;

²⁰ka wuntaŋ' ti zibigi ka goli mi ti ninj kaman ɔim la poi, ka ti Duuma dabisi' titali din mali jilima pam la naanyi kana.

²¹ Ka ŋunkam ti kuhi boli ti Duuma yuli ni tiligi.' "

²²Pita daa lan yeli, "Yinim' Izraelnima, wummiya n ni yɛn tɔyisi ya yɛtɔy' sheli ŋɔ: Naawuni daa wuhi ya ni o nini tiyi Yisa Nazaret nir' la, dama o daa chɛ ka o tum tuun' kara mini alahiziba tumtumsa balibu kam, ka wuhi ya shihira balibu kam ka yi zaa mi, dama o daa niŋla di zaa ha yi sani.

²³ Ka Naawuni ni daa zal' li shem o nia lobu min' o milinsi puuni zuyu ka o daa zañ o niñ yi nuu ni, ka yi mi daa che ka ninvuy' bieri kpah' o tabili dapulli zuyu ku o.

²⁴ Amaa ka Naawuni daa neeg' o kum maa ni ka yih' o di bierim ni, dama o daa pala ñun ni kpi n-kpalim kum ni.

²⁵ Dama Naa Dauda gba daa toyisi ñun' Yisa yela n-yeli: 'N kul nyarila n Duuma n sani sahakam; o bela n nudirigu polo ni di che ka n suhu ku zohira:

²⁶ dinzuju ka n suhu piela, ka m payiri Naawuni pam. Din pahi dimbojo zuyu nyela, n niñgbuñ gba mali tahima;

²⁷ dama nyini n Duuma Naawuni, a ku che ma ka n kpalim be kpiimba biëhigu shee; ka a mi ku che ka a Ninvuy' suñ niñgbuñ pooli.

²⁸ Nyini n-wuhi ma so' shëja din kuni nyevili shee, ka che ka n suhu paligi zaa, n ni be a san' la zuyu.' "

²⁹ Pita daa lan yeli yaha, "M mabihi, n ni maan yeli ya ti yab' Naa Dauda yela. O daa kpiya ka be sɔy' o, ka o gballi na be kpe hal ni zuñjo.

³⁰ Amaa o ni daa nyε anabi zuyu ka o daa mi ni Naawuni pun lo o alikauli ni o ni ti zañ o zuliya ni ninvuy' so leei naa ka o zani o zaani.

³¹ Dun' Naa Dauda daa dañ nya Masia kum ni neebu ka toyisi di yela yeli: 'O ti ku kpalim be kpiimba biëhigu shee bee o niñgbuñ ti pooli.' "

³² Pita daa lan yeli pahi, "Yisa ño ka Naawuni daa neei kum ni ka ti zaa leei di shëhiranima.

³³ Naawuni ni daa duh' o n-zañ o ɔili o nudirigu polo maa ka o deei Shia Kasi so o Ba Naawuni ni daa zañ lo ti alikauli la n-ti ti na. Alikauli maa palibу shihira ka yi nya ka wum ño.

³⁴ Dama Naa Dauda mañmañ' daa na bi char alizanda ni, amaa ka daa yeli: 'Ti Duuma yeli n Duuma, ɔinimi n nudirigu polo

³⁵ hal ka n ti che ka a dimnim' leeg' a napontamdigu.'

³⁶ "Dinzuju Izraelnima, banjmiya ni Yisa so yi ni daa kpahi tabili dapulli zuyu maa ka Naawuni zañ leei dunia ño nim' zaa Duuma ni be Masia."

³⁷ Niriba maa ni daa wum lala maa ka be suhuri chihi pam, ka be bohi Pita min' o tab' maa, "Ti mabihi, ka wula ka ti lee yen niñ?"

³⁸ Ka Pita garigi yeli ba, "Niñmiya tuuba ka deeya kom baptaizibu Yisa Masia yul' ni, ka Naawuni che yi daalahichi pañ ya, ka yi deeg' o Shia Kasi ñun nyε pin' la.

³⁹ Dama alikauli maa nyela yi mini yi bihi zañ tabili ben be katij' ha ka nyε ti Duuma Naawuni ni na yen boli ninvuy' shëb' zaa dini."

⁴⁰Ka Pita daa lan tɔyisi yεtɔya pam n-sayisiri ba yera, “Tiligimiya yiman’ ʒiemaan’ bieyu ŋo ni!”

⁴¹Ka niriba bεn daa deeg’ o yεligu maa dee kom baptaizibu pahi yεdaniqdib’ maa zuyu dindali maa. Be kalinli daa nyεla kaman ninvuy’ tusaata laasabu.

⁴²Ka bε zaadaa kpaŋdi bεmaŋa n-doli tuumba maa wuhibu, ka zaŋ bεmaŋ’ bali bε ni n-wuhiri bε dolintabitali ni nyε shεm bε layimdi mini bε wunsuhigu ni.

Bεn daa tuui niŋ yεda biɛhigu

⁴³Ka tuumba maa daa tumd’ alahiziba tumtumsa ka wuhiri shihira balibu kam, ka dabiem daa kpe sokam.

⁴⁴Ka bε zaadaa ninj yεda maa layim be, ka layim su bε ni mali shεlikam zaa.

⁴⁵Ka bε daa kohi bε ni su shεlikam zaa m-pirigipirigi ti taba kaman di ni daa simdi ni sokam dee shεm tariga.

⁴⁶Ka bε daa kul layindi Naawuni jεmbu duu ni suhu yini bieyukam, ka layindi taba yinsi n-layindi diri ni suhupielli,

⁴⁷ka ti Duuma daa chε ka ninvuy’ shεb’ bεn nyari tiliginsim kul pahiri bε ni bieyukam.

Tuma 3

Gbarigu kpaŋbu yεla

¹Dahin shεli ka Pita mini Jɔn daa ti chani Naawuni jεmbu duu wuntaj’ ni kurig’ ata saha din nyε Yεhudianim’ Naawuni jεmbu saha la.

²Ka ninvuy’ shεb’ daa ʒi gbaridɔyirili na nti sɔŋ Naawuni jεmbu duu maa duno’ shεli din yuli daa booni Duno’ Vielli la shee. Be daa yi pun ʒir’ o la lala na nti sɔŋdi nimaani sahakam ka o maani bεn kperι Naawuni jεmbu duu maa ni bara.

³O ni daa ti nya ka Pita mini Jɔn yεn kpe Naawuni jεmbu duu maa ni saha shεli maa, ka o maani ba bara.

⁴Ka Pita mini Jɔn mirigi bε nina kpa o, ka Pita ti yεl’ o, “Lihim’ ti!”

⁵Ka o kpuŋ’ o zuyu lihiri ba, ka tεhiri ni bε yεn ti o la shεli.

⁶Ka Pita yεl’ o, “N ka layifu din ni ti a, amaa n ni mali shεli, dina ka n yεn ti a: Yisa Masia Nazaret nir’ yuli zuyu, yiŋisim’ zani n-leei ŋun chana.”

⁷Ka daa gbaai gbarigu maa nudirigu n-yiŋis’ o zali, ka o naba min’ o napɔŋkpuŋila dii teei n-kpaŋ zaa.

⁸Ka o yiŋisi zani n-chani doli ba hal ti kpe Naawuni jεmbu duu maa ni, ka kul gbaai chandi ka yiŋiri jεmdi ka payiri Naawuni.

⁹Ka sokam daa nya o ni chani ka payiri Naawuni maa,

¹⁰ka banj ni ḥuna n-yi nyε gbarigu n-ȝiini Naawuni jεmbu duu duno' sheli din yuli booni Duno' Vielli la shee maani bara la. Ka din daa niŋ o maa niŋ ba alahiziba ka gari ba pam.

Pita yihi waazu Naawuni jεmbu duu

¹¹Ka gbarigu maa daa kul vili Pita mini Jɔn gbibi kirikiri, ka di niŋ niriba alahiziba, ka bε kab' doli ba hal ni kazal' sheli bε ni daa booni Sulemaana Kazala la ni.

¹²Ka Pita daa nya lala ka bɔhi niriba maa, "Yinim' Izraelnima, bɔ n-niŋ ka yelli ḥo niŋ ya alahiziba bee wula ka yi ti yuuni ti kaman tinim' maŋman' yiko ni bee ti wuntitali zuyu n-chε ka gbarigu ḥo yiŋsi leei ḥun chani maa?"

¹³Ka lan yeli ba, "Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu bεn nyε ti yaannim' la Naawuni n-ti o tumo Yisa jilima maa; Yisa so yi ni daa zaŋ tahi Gomna Pailεt sani nti di o saria ka o daa bɔri ni o bah' o ka yi zayisi la.

¹⁴Ninvuy' Sunj ni ḥun lan nyε wuntialana ka yi daa zayisi maa, ka daa lee chε ka Gomna Pailεt yihila ḥun kuri niriba bahi,

¹⁵ka kula ḥun tiri nyεvili; amaa ka Naawuni daa neeg' o kum ni. Tinima n-nyε di shεhiranima.

¹⁶O yuli yiko n-ti gbarigu ḥo alaafee maa; o yuli yεda niŋbu zuyu ka yi nya ka wum din niŋ ḥo. Yεda niŋbu zaŋ chanj Yisa sani zuyu n-chε ka gbarigu maa nya alaafee zaa yi zaa ninni ḥo."

¹⁷Pita daa lan yeli, "M mabihi, m banja ni ȝilinsi zuyu ka yi mini yi kpamba daa niŋ Yisa lala maa.

¹⁸Amaa Naawuni ni daa chε ka anabinim' zaa yeli ni o Masia ni ti di wahala pam la n-niŋ pali maa,

¹⁹dinzuyu niŋmiya tuuba ka ḥmaligi lab' ti Duuma polo ka o kpihim yi daalahichi,

²⁰dama dina n-ni chε ka ti Duuma niŋ alibarika niŋ yi ni, ka tim Yisa Masia so o ni daa pun lo ni o ni tim yi sanna la.

²¹Duna n-nyε ḥun ni lan kpalim be alizanda ni hal ka binshεyukam zaa ti niŋ pali kaman Naawuni ni daa chε ka o daanab' suma yeli shεm dunia piligu ni la ha.

²²Anabi Musa daa yeliya, 'Ti Duuma Naawuni ni ti pii so yi mabihi ni n-chε ka o niŋ anabi kaman o ni daa pii ma shεm la. O yi ti yeli ya shεlikam, yin' doliya li.'

²³Ka daadam kam ḥun ti zayisi anab' maa yεligu wumbu ni ti bahi yoli zaa kahikahi.'

²⁴Anab' shεb' bεn daa be anabi Samuel ȝiemān' ni mini anab' shεb' bεn daa dol' o nyaanja zaa daa pun yeli ȝiemāni ḥo yela."

²⁵ Pita daa lan yeli ba yaha, “Yi gba nyela anabinim’ maa yaansi, ka su alikauli sheli Naawuni ni daa lo yi yaannim’ maa. O daa yeli ti yab’ Ibrahimma ni o zuliya zuyu ka dunia ḥo zuliya kam ni ti nya alibarika.

²⁶ Dinzuyu ka o daa piig’ o Bia n-tuui tim o la yi sanna ni o ti niŋ alibarika niŋ yi ni, ka tayi yi zaa biɛhigu n-yihi ya yi tuumbieri ni.”

Tuma 4

Pita mini Jɔn zani jintɔriba tooni

¹ Pita mini Jɔn ni daa na kul wuhiri niriba maa saha sheli maa ka maligumaaniba mini Naawuni jɛmbu duu tuumba kpɛma ni Sadusiinim’ dii vana ti zani bɛ tooni

² ni suhuyiyisili, Yisa nyaandoliba ayi maa ni daa wuhiri niriba n-yeri ni Yisa ni neei kum ni maa zuyu kum ni neebu beni la zuyu.

³ Ka bɛ daa gbahi ba nti kpari duu ni biɛy’ neei, dama di daa nyela zaawun’ yun.

⁴ Ka niriba pam bɛn daa wum bɛ wuhibu maa niŋ yɛda. Dɔbba kɔŋko daa nyela kaman ninvuŋ’ tusaanu laasabu.

⁵⁻⁶ N-daa yi biɛyū ka Yehudianim’ zuyulaannim’ mini bɛ kpamba ni Naawuni zaligubandiba ni maligumaaniba zuyulan’ Annas mini Kaifas nti pahi Jɔn mini Alikizanda ni bɛnkam daa nyɛ maligumaaniba zuyulan’ dɔyiriba zaa daa layim Jérusalém.

⁷ Bɛ ni daa layim maa ka bɛ yihi Yisa tuumba ayi maa na nti zali bɛ sunsuuni mbohi ba, “Dun’ yiko bee ḥun’ yuli ka yi lee zaŋ tum yi ni tum tuun’ sheli ḥo?”

⁸ Di saha ka Naawuni Shia Kasi daa kpe m-pali Pita ka o yeli ba, “Yinim’ bɛn nyɛ zuyulaannim’ mini kpamba ḥo,

⁹ zuŋɔ dabisili ḥo yi yi vihiri ti mi ni yi baŋ tuun’ sun sheli din sa tum ti gbarigu ḥo ka o kpaŋ maa,

¹⁰ dindina yi mini Izraelnim’ zaa yin’ baŋmiya ni Yisa Masia Nazaret ninvuŋ’ so yi ni daa kpahi tabili dapulli zuyu ka Naawuni neeg’ o kum ni la yuli zuyu ka do’ so ḥun yi nyɛ gbarigu ḥo ti ʒe yi sani ni alaafee ḥo.

¹¹ Di sabi Yisa maa yela Naawuni Kundi ni yeli: ‘Kuy’ sheli yinim’ tammɛriba ḥo ni daa zayisi la n-yipa leei kuy’ gahindili.’

¹² Tiliginsim mi lan ka so sani yaha, dama Naawuni bi lan zaŋ so yuli ti ti dunia ḥo ni ka di zuyu ni chɛ ka ti tiligi.”

¹³ Bɛ ni daa nya Pita mini Jɔn suhukpeeni, ka mi ni bɛ nyela tarimba ni zuyusabila maa ka di gari ba pam, ka bɛ baŋ ni bɛ mini Yisa n-daa be.

¹⁴ M-pahi bɛ ni daa nya ka do’ so ḥun kpaŋ maa ʒe bɛ sani maa zuyu ka bɛ daa naan ku tooi ḥme ba naŋbankpeeni.

¹⁵Lala zuyu ka bε daa yεli Yisa tuumba ayi maa ni bε na yim' kpaŋ poi. Ka jintɔribा maa daa niŋ tab' saawara

¹⁶yεli, "Ka wula ka ti lee yεn niŋ niriba ḥo? Yεlimanlı, bε tum alahiziba tuun' karili ka Jεrusalemnim' zaa nya li, ka ti ku tooi chihi li.

¹⁷Amaa ti ni yεn niŋ shεm ka di ku moli gili m-bɔŋɔ: Chεliya ka ti kpεhi ba dabiεm pam ni bε miri ka bε lan boli Yisa yuli n-tɔyisi o yεla so sani."

¹⁸Ka bε daa boli ba na nti yεli ba ni bε miri ka bε lan boli Yisa yuli n-tɔyisi o yεla so sani baabiela gba.

¹⁹Amaa ka Pita mini Jɔn bɔhi ba, "Naawuni sani, di luhiya ni ti wumla yi noli bee ḥun' Naawuni dini? Yεlimiya ti!"

²⁰Dama tinim' ku tooi chε ti ni daa nya ka wum shεli maa yεla tɔyisibu."

²¹Ka jintɔribा maa daa lan kpεhi ba dabiεm pahi, ka bahi ba ka bε chanj. Bε daa ʒi bε ni yεn niŋ shεm darigi bε tibili, dama bε daa zɔrila niriba dabiεm, sokam zaa ni daa payiri Naawuni tuun' shεli din tum ka bε nini nya maa zuyu la.

²²Do' so ḥun daa nya alahiziba tibbu maa yuma daa gari yuun' pihinahi.

Yεdaniŋdiba suhi Naawuni ni bε nya suhukpeeni

²³Bε ni daa zaŋ Pita mini Jɔn bahi maa ka bε chanj bε nyaandolitab' sani nti yεli ba maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba maa ni yεli ba shεm zaa.

²⁴Bε ni daa wum lala maa ka bε zaa layim duhi bε yεhi n-suhiri Naawuni yεra, "Zallakudura Naa ḥun nam zuγusaa mini tiŋgbani ni teeku ni binshεyukam zaa din be di ni ḥo,

²⁵nyini n-daa chε ka a dabili ti yab' Naa Dauda yaag' o noli Naawuni Shia Kasi yiko ni yεli: 'Bozuyu ka bεn pa Yεhudianim' jεri suli tahira, ka zuliya kam tɔri jin' yoya?

²⁶Dama dunia ḥo nanim' lo tɔbu, ka nazuyuri layim n-zayisi ti Duuma Naawuni min' o Masia.'

²⁷Yεlimanlı, Naa Hεrōd mini Pontius Pailεt ni chεfirinim' zaŋ tabili Izraεlnim' zaa daa shiri layim ya n-zayisi a Wundab' Sunj Yisa, a ni daa zaŋ so leei Masia

²⁸ni bε niŋ o kaman a ni daa pun lo shεm a yiko ni min' a milinsi ni la, dama di daa ʒe o la lala.

²⁹Ti Duuma, nyam' bε ni kpεhi ti dabiεm shεm. Chε ka tinim' bεn nyε a daba ḥo na kul tɔyisim' a yεligu ni suhukpeeni,

³⁰ka chε ka a nuu din mali yiko ḥo chεri ka barinim' kpaŋda, ka chε ka shihira mini alahiziba tumtumsa tumdi a Dab' Sunj Yisa yuli zuyu."

³¹Be ni daa suhi Naawuni maa nti fo ka be layingu maa shee ti gbaai dambu, ka Naawuni Shia Kasi kpe m-pali be zaa, ka be tɔyisiri Naawuni yeligu ni suhukpeeni.

Yedaniqdiba layim su be binshεyukam

³² Ben daa niŋ Yisa yeda maa zaa daa malila suhu yini ni tεhi' yini, ka be ni so daa bi yeli ni o ni su sheli nyela o kɔŋko dini, amaa be zaa daa layim sula be ni mali binshεyukam zaa.

³³Ka Yisa tuumba la daa tɔyisiri ti Duuma Yisa kum ni neebu yela ni yiko pam; ka Naawuni daalibarika pam daa be be zaa ni.

³⁴Sheli daa bi poori be ni so, dama bεnkam daa mali puri bee yiya daa kɔhi li mi n-zan̄ di liyiri maa zaa na

³⁵nti sɔŋ Yisa tuumba maa tooni, ka be pirigiri li n-tiri be ni sokam kaman di ni simdi ni be zaa dee shem tariga.

³⁶Lala ka Yisifu so tuumba maa ni daa ti yuli Baanabas la daa niŋ. O daa nyela Saipurus tiŋbia, ka nyε Levi zulya ni nira.

³⁷O gba daa zaŋ o puu kɔhi n-zan̄ di liyiri ti sɔŋ Yisa tuumba maa tooni.

Tuma 5

Ananias min' o pay' Safira

¹Ka do' so ŋun yuli daa booni Ananias min' o pay' Safira ben' daa zaŋ be ni su sheli kɔhi,

²ka o daa pii di liyiri maa sheli sɔyi ka o pay' maa mi di yela. Ka Ananias daa zaŋ din kpalim maa ti sɔŋ Yisa tuumba maa tooni.

³Ka Pita daa bɔh' o, "Ananias, bɔ n-niŋ ka a chε ka Sintani kpe a suhu ni ka a pii liyiri maa sheli sɔyi ka ŋmari Naawuni Shia Kasi ɔiri?

⁴A ni daa na bi kɔhi li la, pa nyini n-daa su li? Ka a ni kɔhi li maa, pa nyini n-na kul su di liyiri maa? Ka bɔzuyu ka a zaŋ tεha ŋɔ tatabo kpεh' a suhu ni?" Ka yεl' o, "Pa ninsalinim' ka a ŋma ɔiri maa, amaa Naawuni maŋmaŋa."

⁵Ka Ananias daa wum yeligu ŋɔ ka dii lu n-kpi, ka dabiεm daa kpe bεnkam zaa daa wum li.

⁶Ka nachimba daa yiŋisi n-zan̄ bimpielli niŋ o n-zan̄ o yi nti sɔyi.

⁷Dimbɔŋɔ nyaanja zaŋ chan̄ kaman awa muna ata saha, ka Ananias pay' daa kpεna ka bi mi din niŋ maa yela.

⁸Ka Pita yεl' o, "Yεlim' ma yεlimanjli, yi ni shiri kɔhi yi puu la lay' sheli zaa m-bɔŋɔ?" Ka o sayi, "lin, di zaa m-bala."

⁹Ka Pita yel' o, "Bɔzuγu ka a min' a yidan' naai noli ni yi zahim ti Duuma Shia Kasi? Nyama, bɛn zaŋ a yidan' yi nti sɔyɪ n-na be soli kanna ŋɔ; bɛ ni zaŋ a gba yi."

¹⁰Ka pay' maa dii lu Pita tooni kpi. Ka nachimba maa daa kpɛna nti nya ka o kpimi doya, ka bɛ kpuγ' o gba yi nti sɔy' o bayil' o yidan' maa gballi.

¹¹Ka dabiɛm daa kpe cheechi niriba zaa pam zaŋ tabili bɛnkam zaa daa wum di yela.

Alahiziba tumtumsa tumbu

¹²Yisa tuumba maa daa wuhiri shihira pam, ka tumd' alahiziba tumtumsa niriba sani; ka yedaniŋdib' la zaa daa layim be Sulemaana Kazala ni.

¹³Ka bɛn pa Yisa nyaandoliba daa ka suhukpeeni din ni zaŋ bɛmanj' gari bɛ ni, amaa ka daa lee tiri ba jilima pam.

¹⁴Ka dɔbba mini payiba pam daa kul niŋdi ti Duuma yeda pahira.

¹⁵Ka niriba daa ʒiri barinim' bɛ bindɔhi zuyu mini bɛ daamanjkanim' ni na nti sɔŋdi sɔnɑŋgbanyɛhi ni Pita ti gariti ka o shilinshia mahim lee lu bɛ ni shɛb' zuyu.

¹⁶Ka shɛb' gba daa ʒi barinim' mini alizin' bieri ni ʒi ninvuγ' shɛb' zuyu n-yi Jérusalɛm tiŋkpaj' kɔyilikɔyili kana, ka bɛ zaa daa ti nya alaafee.

Yisa tuumba nya alaka

¹⁷Di saha ka maligumaaniba zuyulana min' o nyaanja bɛn nyɛ Sadusiinim' la daa zab' Yisa tuumba maa nyuli

¹⁸n-gbahi ba ti kpɛhi duu.

¹⁹Amaa ka ti Duuma malaika daa chaŋ dindali yuŋ nti yooi duu maa dunoya ka yihi ba na yeli ba,

²⁰"Chamiya ti zani Naawuni jɛmbu duu puuni n-yeli niriba nyevil' palli ŋɔ yela zaa."

²¹Bɛ ni daa wum lala maa ka bɛ chaŋ ti kpe Naawuni jɛmbu duu maa ni asibaasi ti wuhiri niriba. Ka maligumaaniba zuγulan' maa min' o nyaanja zaa daa tim ti boli Izraɛlnim' kpamba bɛn daa nyɛ jintɔriba la na ni bɛ ti layim to jina, ka tim Naawuni jɛmbu duu tuumba ni bɛ chaŋ sarika maa ni ti yihi Yisa tuumba maa na.

²²Ka bɛ daa chaŋ nti bi nya Yisa tuumba maa sarika maa ni ka labina ti yeli,

²³"Ti chaŋya ka duu maa dunoya zaa kparimi kirikiri, ka dansarika guliba ʒe dunoya ni gu, amaa ka ti kparigi ka bi nya so duu maa ni."

²⁴Ka Naawuni jɛmbu duu tuumba kpɛm' mini maligumaaniba daa wum lala ka di gari ba pam, ka bɛ bi mi yelli maa ni yɛn bahindi shɛm.

²⁵Di saha ka so daa kana ti yeli ba, "Yi ni sa kpəhi ninvuy' shεb' duu la be Naawuni jεmbu duu wuhiri niriba."

²⁶Ka Naawuni jεmbu duu tuumba kpεm' maa min' o nyaanja daa chanj ti gbahi ba na; amaa bε daa bi lan gbahi ba ni kinjkansi yaha, dama bε daa zɔrimi ni niriba ti lab' ba kuja.

²⁷Ka bε daa zaŋ ba na nti zali jintɔribा maa tooni, ka maligumaaniba zuγulan' maa gbaai ba vihibu ka yeli ba,

²⁸"Ti daa pun yeli ya ni yi miri ka yi mali Yisa yuli ḥo yihiri waazu tiri niriba, amaa ka yi zayisi ka bahi zaŋ li moli gili Jεrusalem zaa, ka bɔri ni yi zaŋ o kum zambu ʒil' ti."

²⁹Ka Pita min' o tuuntab' maa garigi yeli ba, "Di simdi ni ti deela Naawuni noli ka pa ni ninsalinim' noli;

³⁰dama ḥuna n-nyε ti yaannim' Naawuni ḥun daa neei Yisa so yi ni daa zaŋ kpahi tabili dapulli zuyu n-ku la.

³¹Duna ka Naawuni tibigi n-zaŋ o ʒili o nudirigu polo ni o leei ti toondana ni ti tiligira n-chε ka Izraelnim' niŋ tuuba ka nya alahichi chε m-paŋ.

³²Tinima n-nyε dimboŋɔnim' shεhiranima m-pahi Shia Kasi so Naawuni ni zaŋdi tiri bεn deeri ḥun' Naawuni nol' la."

³³Jintɔribा maa ni daa wum lala maa ka suli ku ba pam, ka bε bɔri ni bε ku Yisa tuumba maa.

³⁴Amaa ka jintɔribा maa ni yino ḥun daa nyε Farisii, ka o yuli booni Gamaliel ka o daa nyε Naawuni fukumsi zaligu karimba so sokam ni tiri jilima la daa yiγisi zani n-yeli ni bε na zaŋmi Yisa tuumba maa yi kpaŋ' poi.

³⁵Di saha ka o daa yeli jintɔribा maa, "Yinim' Izraelnima, gbaamiya yimanya ni yi ni lo ni yi niŋ niriba maa shεm maa;

³⁶dama saha shεli Tiudas ni daa yiγisi n-zaŋ oman' leei wɔyirili ka niriba paai kaman ninvuy' kɔbisinahi daa dol' o la, bε daa ti ku o, ka bεn dol' o maa zaa wurim, ka o tuma maa gba daa zaŋ' tariga.

³⁷Di nyaanja ka Galili do' so ḥun yuli daa booni Judas la gba daa ti yiγisi daadam bιeligu yuya sabbu saha la n-layim niriba pah' oman' zuyu, amaa o gba ni daa ti kani, bεn dol' o maa zaa daa wurimmi.

³⁸Dinzuγu n yeri ya mi ni yi chεl' yelli ḥo ka gbaaya yiman' ni Yisa tuumba maa, dama bε wuhibu ḥo mini bε tuma ḥo yi nyεla salinim' dini, di ni zaŋ' tariga;

³⁹amaa di yi yila Naawuni sanna, dindina yi ku tooi nyaŋ ba; hal yi yi dol' li gba, di pa shεli yi ni ti nya ka di nyεla Naawuni ka yi tuhiri maa." Ka bε daa deeg' o yεligu maa

⁴⁰ka boli Yisa tuumba maa na ti fieb' ba, ka yeli ba ni be miri ka be lan zañ Yisa yuli tøyisiri niriba, ka daa bahi ba ka be chanj.

⁴¹Ka be daa yiysi jintöriba maa sani n-yi ni suhupielli Naawuni ni kali ba pahi ben simdi ni be di vi Yisa yuli zuyu kalinli ni maa zuyu.

⁴²Ka be daa kul chani Naawuni jembu duu mini niriba yinsi biøyukam nti wuhiri ba, ka yihiri waazu yeri ni Yisa n-nye Masia.

Tuma 6

Səndiba ayopoin piibu

¹Saha sheli Yisa nyaandoliba kalinli ni daa ti kul zoori pahiri biøyukam la, ka be ni Yəhudianim' ben wumdi Giriikili daa ti njumdi be kparima ni njindi Yəhudianim' ben nye Jérusaləm tinjbihi la. Be pakoya ni daa bi nyari be ni pirigiri bindir' shənja tiri ba sahakam la zuyu ka be daa mohiri vuri maa.

²Ka Yisa tuumba pinaayi la daa boli Yisa nyaandol' bəibili maa na ti yeli ba, "Di bi simdi ni tinim' che Naawuni yeligu tøyisibu ka kpaliim bindira taribu ni.

³Dinzuyu ti mabihi, piimiya yi ni niriba ayopoin shəb' Shia Kasi ni pali, ka be mali shəhira suma ka lan mali yem pam, ka ti che ka be su tuma nə fukumsi;

⁴amaa tinim' ni zañ ti dahima zaa n-niŋla Naawuni suhibu min' o yeligu tøyisibu tuma ni."

⁵Ka tuumba maa ni daa yeli shəm maa tiyi salo maa zaa nini, ka be daa pii Stiivin njun mali yeda pam ka Shia Kasi pal' o la mini Filip ni Prokɔrus ni Nikano ni Timon ni Parimənas ni Nikolaus njun daa nye Antiock nira ka daa che o chefiritali soli ka doli Yəhudianim' daadiini sol' la

⁶n-zañ ba zali tuumba maa tooni, ka be zañ be nuhi pa be zuyu suhi Naawuni ti ba.

⁷Ka Naawuni yeligu daa maan chanj tooni, ka nyaandoliba maa kalinli daa zooi pahi Jérusaləm puuni hal ka maligumaaniba pam gba daa niñ Yisa yeda.

Stiivin gbaabu yela

⁸Ka Naawuni daalibarika min' o yiko daa pali Stiivin ka o tumd' alahiziba tumtumsa ka wuhiri shihira pam niriba maa ni.

⁹Yəhudianim' daa mal' adiini jembu du' sheli be ni daa booni Bilichinnim' jembu duu. Di ni niriba ben daa nye Yəhudianima n-yi Sairiini mini Alikizandria ni ben daa yi Kilikia ni Esha na n-daa layim njmeri Stiivin naqbankpeeni;

¹⁰amaa be daa bi tooi tøyisi luh' o, dama o daa tøyisirimi ni yem mini Naawuni Shia Kasi yiko.

¹¹Dina n-daa che ka be bo niriba ashiləni n-yeli ba ni be yelim' ni be wum ka Stiivin turi Anabi Musa ka mori Naawuni.

¹²Lala ka bε daa nin yiysi niriba mini bε kpamba ni Naawuni zalogubañdiba suhuri, ka bε daa kabina nti gbaai Stiivin tahi jintɔribा sani,

¹³ka zaŋ ʒiri shəhiranim' maa na ka bε ti yeli, "Doo ɳɔ kul galindila Naawuni jembu duu luy' shəli din be kasi shee la mini Anabi Musa zaligu;

¹⁴dama ti wum ka o yeli ni Yisa Nazaret nir' la ni wurim Naawuni jembu duu maa, ka tayı ka' shənja Anabi Musa ni daa zali ni ti dol' la."

¹⁵Ka bεn daa ʒi nimaani maa zaa mirigi bε nina kpa o, ka nya o ninni ka di ɳmanila malaika ninni.

Tuma 7

Stiivin ni yeli shəm jintɔribा sani

¹Di saha ka maligumaaniba zuyulan' daa bəhi Stiivin, "Bε ni yeli shəm maa shiri paliya?"

²Ka Stiivin garigi yeli, "M banim' mini m mabihi, wummiya! Ti yab' Ibrahimma ni daa na be Mesopoteemia tingbəŋ ni ka na bi yiysi looi Haran tingbəŋ ni la ka Naawuni ɳun nyɛ jilimalan' ɳɔ daa yi o zuyu

³ yel' o, 'Chεl' a dɔyiriba ɳɔ ka yiysi a tingbəŋ ɳɔ ni n-looi n ni yɛn wuh' a tingban shəli ɳɔ ni.'

⁴ Di saha ka o daa yiysi Kalidianim' tingbəŋ maa ni n-looi Haran tingbəŋ ni; ka ɳun' ti yab' Ibrahimma ba daa ti kpi, ka Naawuni lan zaŋ o nimaani tahi yi ni be tingbəŋ shəl' ni pumpɔŋɔ ɳɔ na.

⁵ Naawuni mi daa bi ɳmaai di tingbəŋ maa hal napɔŋ yaabu yim zuyu ti o, amaa ka daa lee lo alikauli ni o ni ti zaŋ tingbəŋ maa ti o, ka o yaansi ti di di fali o kalinsi nyaanja hal ka ti yab' Ibrahimma daa na ka bia gba.

⁶ Naawuni daa lan yel' o ni o zuliya ni ti be tinzun tingbəŋ ni, ka tinj' maa nim' ti zaŋ ba leei daba n-niŋ ba wahala yuun' kobisinahi.

⁷ Ka lan yeli ti yab' Ibrahimma ni amaa ɳun' Naawuni ni ti darigi ninvuy' shəb' bεn ti yɛn zaŋ o zuliya leei daba maa tibili; di nyaanja ka chε ka o zuliya maa nya faako n-lab' kpe na ti jem ɳun' Naawuni.

⁸ Ka Naawuni daa zali ti yab' Ibrahimma ni o gunima, ka di leeg' o min' o daalikauli maa shihirili; ka ti yab' Ibrahimma daa dɔyi Yisahaku n-gun' o daba anii dali, ka Yisahaku dɔyi Yaakubu, ka Yaakubu mi dɔyi bidibisi pinaayi shəb' ti ni booni Izraelnim' dɔyirikpamba la.

⁹ "Ka Izraelnim' dɔyirikpamba maa daa ti zab' bε ni yino ɳun yuli daa booni Yisifu la nyuli n-gaŋ o, ka daa ti zaŋ o kɔhi Ijiptinim' zuyu; amaa ka Naawuni daa zan' o nyaanja

¹⁰n-fa o o wahala zaa ni bahi, ka ti o bañsim, ka chε ka o nya jilima Firawuna ḥun daa nyε ljipti naa la sani. Ka Firawuna daa leeg' o nam, ka chε ka o guli ḥun' Firawuna yili zañ tabili ljipti tiñgbøñ zaa.

¹¹Di nyaanja ka kum daa ti lu ljipti mini Keenan tiñgbøna ni zaa n-ti ba wahala pam, ka ti yaannim' maa daa ti lan ka bindirigu.

¹²Ka ti yab' Yaakubu daa ti wum ni bindirigu be ljipti tiñgbøñ ni, ka o daa tuui tim ti yaannim' maa ni bε chañ ljipti ti da bindirigu na.

¹³Bε ni daa ti lan labi pahi naba ayi ka Yisifu daa kahig' omañ' n-wuh' o biεyanim' maa ka bε bañ o, ka Firawuna gba daa bañ ḥun' Yisifu biεyanim' maa.

¹⁴Di saha ka Yisifu daa tim ni bε ti zañ o ba Yaakubu min' o dan zaa na; bε daa nyεla ninvuy' pisopɔinnaanu.

¹⁵Ka Yaakubu daa yiñsi chañ ti ȝini ljipti maa hal ka o mini ti yaannim' maa zaa daa ti kpi nimaani.

¹⁶Ka bε daa ȝi ba lab' Shækem tiñgbøñ ni ti sɔyi ba ti yab' Ibrahimma ni daa zañ anzinfa layipieligu da sil' sheli Hamor bihi san' la ni.

¹⁷"Ka Naawuni ni daa lo ti yab' Ibrahimma alikauli shel' la palibu saha daa ti miri, ka bε zuliya maa daa nab' pam ljipti tiñgbøñ maa ni,

¹⁸hal ka ninvuy' so ḥun daa bi mi Yisifu daa ti di ljipti nam.

¹⁹Ka ḥun' daa zañ yεmbimbieri n-nahindi ti yaannim' maa ka muysiri ba ka bε zañdi bε biliéri bahira ni bε zuliya maa kpihim.

²⁰Di saha ka bε daa dɔy়i Anabi Musa, ka o daa vieli pam ka Naawuni nini tiy' o, ka o ba min' o ma daa mal' o duu hal ti paai chira ata.

²¹Di nyaanja ka saha daa ti paai ni bε zañ o ti bahi, ka Firawuna bipuysiñga daa pihi bia maa ni o ti wums' o n-zañ o leeg' omañman' bia.

²²Ka Anabi Musa daa bøhim ljiptinim' maa bañsim n-leei ninvuy' titali o yεtɔya min' o tuma ni.

²³"O ni daa ti paai yuun' pihinahi ka di daa lu o suhu ni ni o lab' ti kaag' o zuliya bεn nyε Izraεlnim' la.

²⁴Ka o daa chañ ti nya ka ljipti do' so muysir' o mabihi maa ni yino ka di ka soli, ka o ḥme n-ku ljipti doo maa.

²⁵O daa tεhiya ni o mabihi maa banja ni Naawuni n-tim o na ni o ti fa ba bahi; amaa ka bε daa bi bañ lala.

²⁶N-daa yi biεyu ka o lan yi nti nya ka Izraεlnim' niriba ayi ḥmaligi zabira, ka o chañ ni o ti gooi ba ka yεli, 'M mabihi, yi nyεla mabi' yinsi, ka bo n-niñ ka yi lan ḥmaligi zabira?'

²⁷Amaa ka bε ni ɳun daa bo vuri maa daag' o bahi ha ka bōh' o, 'Duni n-lee zaŋ a leei ti toondana mini ti sariakarita?

²⁸Bee a lomi ni a ku ma kaman a ni sa ku Ijipti doo la shem la?

²⁹Anabi Musa ni daa wum lala maa ka o zo n-chaq Midian tingbɔŋ ni. Nimaani ka o daa be hal nti dɔyi bidibis' ayi.

³⁰ "Di yuun' pihinahi nyaanja ka ti Duuma malaika daa ti puhi yi Anabi Musa zuyu mɔyu ni zo' sheli din yuli booni Sinai la gbini m-be tutuyu ni kaman buyim la.

³¹Anabi Musa ni daa nya li maa ka di gar' o pam, ka o tirisi mir' li ha ni o lihi li vienyelinga, ka wum ti Duuma kukoli

³²ka di yera, 'Mani n-nye a yaannim' Ibrahimma mini Yisahaku ni Yaakubu Naawuni.' Ka dabiɛm daa gbaag' Anabi Musa ka o ni sohira, ka o bi lan sayi ni o lihi li.

³³Ka ti Duuma yel' o, 'Pirigim' a namda ɳɔ, dama a ni ɿe luy' sheli ɳɔ nyela luy' sheli din be kasi.

³⁴N nya n niriba ni diri wahala shɛŋa Ijiptinim' nuu ni, ka lan wum bε fabila la, lala zuyu ka n kana ni n ti fa ba bahi.' Ka yel' o, 'Dinzuyu kamina ka n tim a Ijipti.'

³⁵ "Anabi Musa so Izraelnim' ni daa zayisi ka bōh' o ni ɳuni n-lee zaŋ o leei bε toondana mini bε sariakarita la, ɳuna ka Naawuni daa tim ni o ti leei bε toondana ni ɳun ni fa ba bahi, malaika so ɳun daa puhi yi ɳun' Anabi Musa zuyu tutuyu ni la sɔŋsim zuyu.

³⁶Ka o daa shiri fa ba bahi m-mali ba ka tumd' alahiziba tumtumsa, ka wuhiri shihira Ijipti tin' puuni mini Teeku ɿieyu ni ni mɔyu ni yuun' pihinahi.

³⁷ Anabi Musa n-daa nyε ɳun daa lan yeli Izraelnima, 'Naawuni ni ti pii so yi mabihi ni n-che ka o niŋ anabi kaman o ni daa pii ma shem la.'

³⁸ Duna n-nye ɳun daa be Izraelnim' sani mɔyu maa ni saha sheli malaika so ɳun daa be be san' la ni daa tɔyis' o mini ti yaannim' yetɔya Sinai Zoli gbin' la. Nimaani ka ɳun' Anabi Musa daa deei Naawuni yetɔya din nyε nyevili yetɔya la ti ti.

³⁹"Ka ti yaannim' maa daa zayis' o noli, ka woligi bεmaŋa ka che o, ka daa payila Ijipti labbu bε suhuri ni.

⁴⁰ Ka daa yeli Aduna, 'Malimi buya ti ti ka di gul' ti, dama ti bi lan mi Musa ɳun daa yihi ti Ijipti na maa ni kpalm sheli.'

⁴¹ Di saha ka bε daa zaŋ salima dooi nayibil' kɔtomsi zali, ka kɔrigi binkɔbigu mal' li; ka bε suhuri daa paligi pam bε ni daa zaŋ bε nuhi mali binsheli maa zuyu.

⁴²Ka Naawuni daa paag' o nuu bε zuyu ka che ba, ka bε daa jemdila saŋmarisi kaman anabinim' ni daa sab' li shem bε litaafinim' ni yeli, 'Izraelnima, man'

Naawuni ka yi daa kɔriti biŋkɔbiri m-maani sara tiri mɔyu ni m-mali hal ti paai yuun' pihinahi la?

⁴³ Yi kpalm malila yi buy' so ɣun yuli booni Molok la suyili mini yi buy' so ɣun gba yuli booni Rɛfan, ka o nyɛ saŋmariga kɔtomsi ka nyɛ yi ni daa me shɛṇa n-zali ni yi jɛmdi la. Dinzuu n ni zaŋ ya ti bahi Babilɔn tooni ha.'

⁴⁴ "Ti yaannim' ni daa be mɔyu ni la bɛ daa malila Naawuni shɛhira tanti kaman ɣun' Naawuni ni daa wuhi Anabi Musa ni o malim' li kaman o ni daa nya li ka di be shɛm la.

⁴⁵ Ka ti yaannim' maa mini Jɔshua daa ti zaŋ li kuli Naawuni ni daa yiysi zulya shɛb' ka chɛ tingban' shɛli ti ba la ni. Nimaani ka bɛ daa mal' li be hal ti paai Naa Dauda ʒiemani saha.

⁴⁶ Ka Naa Dauda daa mali bierisun̄ Naawuni sani, ka daa suh' o ni o chɛ ka o me jɛmbu duu ti ɣun' Naawuni ɣun nyɛ o yab' Yaakubu Naawuni ɣɔ.

⁴⁷ Amaa Sulemaana n-daa ti me jɛmbu duu maa ti Naawuni.

⁴⁸"Dimboŋɔ zaa yoli, Zallakudura Naa bi be nuhi ni me du' shɛl' ni kaman anab' so ni daa yeli shɛm la ni ti Duuma yeliya:

⁴⁹ 'Zuγusaa nyɛla n nam ʒiishee, ka tingbani mi nyɛ n napɔntamdigu. Ka yil' bɔ ka yi lee yen me n-ti ma? Bee luy' shɛli be dunia ɣɔ ni ka n ni ʒini nimaani vuhi?

⁵⁰Pa n nuhi ka n daa zaŋ nam dimboŋɔnim' zaa?"

⁵¹ "Stiivin daa lan yeli ba, "Yinim' suhutunanim' ɣɔ, yi nyɛla tipawumlinim' yi suhuri ni; yi kul zayisirila Naawuni Shia Kasi. Yi yaannim' bishigu maa ka yi gba kul doli.

⁵²Anab' ɣuni ka yi yaannim' maa daa lee bi niŋ alaka? Beṇa n-daa ku Naawuni ni daa tim o daanab' shɛb' bɛn daa dan na ni bɛ ti moli ɣun' Naawuni wuntialana kandina molo la, ka yi mi yi o nyaanja ku o.

⁵³Yinima n-nyɛ bɛn deei Naawuni zaligu malaikanim' nuu ni, amaa ka lee bi dol' li!"

Bɛ ni lab' Stiivin kuya shɛm

⁵⁴Stiivin yeligu ɣɔ ni daa lu bɛ tiba ni maa, ka di dim bɛ nyinyɛhi ni ka bɛ suhuri yiysi pam, ka bɛ je suli niŋ o.

⁵⁵Amaa ka Naawuni Shia Kasi daa pali Stiivin, ka o kpuγ' o zuγu lihi zuγusaa nya Naawuni jilima, ka nya ka Yisa ʒe Naawuni nudirigu polo.

⁵⁶Di saha ka Stiivin daa yeli, "Nyamiya, n nya ka zuγusaa bɔyi, ka Daadam Bia la ʒe Naawuni nudirigu polo."

⁵⁷Ka bɛ dii mohiri vuri, ka ɣari bɛ tiba n-kabi chan o sani

⁵⁸ti daag' o yihi bε tin' maa tariga nti labir' o kuya. Ka bεn daa di o kubu maa shεhira ka lan nyε bεn yεn ku o maa fuyi bε binyεra ti sɔŋ nachimbil' so ɻun yuli daa booni Sool la tooni.

⁵⁹Bε ni daa labir' o kuya maa, o daa suhirila ti Duuma yεra. "N Duuma Yisa, deemi n nyεvili."

⁶⁰Ka gbani tin' kuhi yεli, "N Duuma, chεli niriba ɻɔ daalahichi ɻɔ paŋ ba." O ni daa yεl' lala naai ka dii bahi.

Tuma 8

¹⁻²Sool gba nuu daa be Stiivin kubu maa ni.

Sool ni niŋ cheechi alaka shεm

Ka wuntizɔriba daa zaŋ Stiivin ti sɔyi, ka kum o kuli pam. Dindali maa zaŋ chana ka bε daa gbaai Yisa nyaandoliba bεn daa be Jεrusalem la alaka niŋbu; ka bε zaa daa wurim chaŋ ti kpe Judia mini Samaria tŋgbana ni, kulla Yisa tuumba la kɔŋko n-daa nay' kpalim.

³ Sool n-daa nyε ninvuŋ' so ɻun niŋdi Yisa nyaandoliba maa alaka maa; o daa dolila yiya n-gbahiri dɔbba mini payiba bεn daa nyε Yisa nyaandoliba nti kpεhiri duu.

Bε yihi Yisa lahibal' sun̄ waazu Samaria

⁴Ka bεn daa wurim maa daa chani gindi luyilikam n-yihiri Yisa lahibal' sun̄ waazu.

⁵Ka Filip daa chaŋ Samaria nti yihiri waazu yεri ba ni Yisa n-nyε Masia.

⁶Samarianim' maa ni daa wum Filip yεligu ka nya o ni wuhiri shihir' sheŋa maa zuyu ka bε daa deeg' o yεligu maa ni suhu yini.

⁷Alizin' bεri daa kuhirimi ka zɔri ka cheri bε ni ɣi ninvuŋ' shεb' zuyu, ka bεn bɔyiri mini bε gbaya daa kpi ni gbariti pam daa nya alaafiee.

⁸Ka tin' maa ni nim' suhuri daa paligi pam.

⁹Do' so daa beni ka o yuli booni Saimon, o daa warila bukpahigu ka wuhir' omaŋa ni o nyεla wɔyirili, ka o yεla daa mali Samarianim' alahiziba pam.

¹⁰Ka tin' maa ni nanim' mini tarimba zaa daa kul kpalim lihirila ɻuna ka yεra, "Yiko shεli ti ni booni Naawuni yiko tital' la be doo ɻɔ ni."

¹¹Ka bε daa zaŋ bε zaya zaa niŋ o ni, dama o daa pun chε ka o bukpahitali maa tabibi tuma niŋ ba alahiziba pam ka di wɔya.

¹²Amaa bε ni daa ti wum ka Filip yihi Naawuni nam mini Yisa Masia yuli waazu maa ka bε dɔbba mini payiba daa niŋ yεda ka deei kom baptaizibu.

¹³Hal Saimon maŋmaŋ' gba daa nin yeda ka deei kom baptaizibu; di nyaanja ka o daa zaŋ omaŋ' tabili Filip n-nyari shihira mini alahiziba tuun' sheŋa din daa niŋdi maa, ka di gar' o pam.

¹⁴Ka Yisa tuumba bɛn daa be Jerusalem la daa wum ni Samarianim' deei Naawuni yeligu, ka daa tim Pita mini Jɔn bɛ sani.

¹⁵Ka bɛ daa paai nti suhi Naawuni ti ba ni bɛ deei Naawuni Shia Kasi,

¹⁶dama bɛ daa pun deei kom baptaizibu ti Duuma Yisa yuli ni, amaa ka na lee bi deei Naawuni Shia Kasi.

¹⁷Di saha ka Pita mini Jɔn daa zaŋ bɛ nuhi pa bɛ zuyu ka bɛ deei Naawuni Shia Kasi.

¹⁸Saimon ni daa nya ka tuumba maa zaŋ bɛ nuhi pa bɛ zuyu ka bɛ deei Naawuni Shia Kasi maa zuyu ka o daa bɔ liyiri ni o ti ba

¹⁹ka yera, "Timiya ma yiko ŋɔ, ka n gba zaŋdi n nuhi pari niriba zuyu ka bɛ deeri Naawuni Shia Kasi."

²⁰Amaa ka Pita daa garigi yel' o, "A min' a liyiri maa zaa bahim' yoli! Dama a tɛhiya ni a ni tooi zaŋ liyiri da Naawuni pini.

²¹A bi kpini sheli yela ŋɔ ni, a mi nuu ka di ni, dama a suhu bi ʒe yim ni Naawuni."

²²Ka daa lan yel' o, "Dinzuu niŋm' tuuba a bieribietali ŋɔ zuyu ka suhi Naawuni; di pa sheli o ni che a tɛhi' bieri din nyɛ alahichi maa paŋ a.

²³Dama n nya ka a mali putɔyu, ka be alahichi bandi ni."

²⁴Ka Saimon kuhi yeli, "Suhim' ti Duuma ti ma, ka yela ŋɔ zaa miligi n zuyu."

²⁵Pita mini Jɔn ni daa niŋ shehira ka tɔyisi ti Duuma yeligu naai maa ka bɛ daa doli Samaria tiŋkpansi pam chani yihiri Yisa lahibal' suŋ waazu n-labiri kuni Jerusalem.

Filip mini Itiopia kpeen' so

²⁶Ka ti Duuma malaika daa ti yeli Filip, "Yiyisima n-dol' a nudirigu polo mɔyu ni pal' sheli din yiri Jerusalem kuni Gaza la."

²⁷Ka o daa yiyisi chan. Ka Itiopia namɔyili so ŋun daa su Kandese ŋun daa nyɛ Itiopia napay' la azichi fukumsi daa chan Jerusalem ti jɛm Naawuni,

²⁸ka ʒi o chechebuŋ' lɔyu ni n-labiri kuni ka karindi Anabi Aizaia litaafi.

²⁹Ka Naawuni Shia Kasi daa yeli Filip, "Guumi paai chechebuŋ ŋɔ lana."

³⁰Ka Filip daa guui paag' o sani nti wum ka o karindila Anabi Aizaia litaafi. Ka Filip bɔh' o, "A ban a ni karindi litaafi sheli maa gbinni?"

³¹Ka o garigi yel' o, "Wula ka n lee ni tooi ban di gbinni, ka pa ni so n-dolisi ma?" Ka daa yeli Filip ni o kpɛm' o chechebuŋ' lɔyu maa ni na ti ʒin' o sani.

³²O ni daa karindi litaafi sheli maa daa sabi yelila η-ηο: “Bε daa zaŋ o mi tahi kaman bε ni tahiri pięyu o kɔrigibu shee shem la bee kaman bε ni cheri piębil’ so kɔbiri, ka o bi yaar’ o nol’ la.

³³ Bε daa mɔŋ o yelimanji o muyisigu maa ni. Ka ɳuni n-lee ni tooi yeli o zuliya yela? Dama bε daa di o nyevili dunia ηο ni.”

³⁴Ka namɔyili maa daa bohi Filip, “Dun’ yela ka Anabi maa lee yeri maa, omaŋmanj’ yela bee so yela?”

³⁵Di saha ka Filip daa zaŋ litaafi maa ni luŋ’ sheli o ni karim maa n-gbaag’ o Yisa lahibal’ suŋ waazu yihibu.

³⁶Bε ni daa chani maa ka bε mali ti paai ko’ sheli, ka namɔyili maa yel’ o, “Nyam’ kom ηο! Bo n-lee ni che ka n ku deei kom baptaizibu?”

[³⁷Ka Filip yel’ o, “A yi niŋ yeda ni a suhu zaa, a ni tooi deei.” Ka namɔyili maa yeli, “N niŋ yeda ni Yisa Masia nyela Naawuni Bia.”]

³⁸Ka o daa che ka chechebunj’ maa zani; ka o mini Filip zaa yi n-chaŋ ti siyi kom maa ni, ka Filip baptaiz’ o.

³⁹Bε ni daa yi kom maa ni na maa ka ti Duuma Shia Kasi daa kpuyi Filip chanj, ka namɔyili maa bi lan nya o, ka mi daa ɳmaligi chanj o chandi ni suhupielli.

⁴⁰Ka bε daa ti nya Filip la Azotus, ka o doli nimaani tinsi n-yihiri Yisa lahibal’ suŋ waazu hal ti paai Siizaria.

Tuma 9

Sool tuuba niŋbu yela

(Tuma 22.6-16; 26.12-18)

¹Sool suhu daa na kul yiysisiri bahirila ti Duuma nyaandoliba zuyu, ka kul kpehiri ba dabiem ni o ni ku ba; ka daa chanj maligumaaniba zuyulan’ sani

²nti yel’ o ni o tim’ o gbana ka o zaŋ chanj Damaskus Yehudianim’ jembu duri ni, ka di zuyu che ka o yi ti nya sokam ɳun doli soli ηο, bε yi nyela dɔb’ bee payiba, ka o gbahi ba n-lo ba mihi tahi Jerusalem na.

³O ni daa mali ti miriti Damaskus, o nini nyabu yim ka neesim sheli yi zuyusaa na ti neei gil’ o;

⁴ka o lu tiŋ, ka wum ka kukol’ sheli boon’ o na yera, “Sool, Sool, bo n-niŋ ka a niŋdi ma alaka?”

⁵Ka Sool bohi, “Duni n-lee bala, n Duuma?” Ka kukoli maa yeli, “Man’ Yisa ɳun nyε a ni niŋdi so alaka maa m-bala.

⁶Yiyisim’ kpe tiŋ’ ηο puuni ka bε ti wuh’ a a ni yεn niŋ shem.”

⁷Ka bεn daa dol’ o liŋ ɿieya n-wumdi kukoli maa, amaa ka lee bi nya so.

⁸Ka Sool daa yiysi zani n-neeg' o nina ka bi lan ne; ka bε daa gbaag' o nuu ni n-vo o hal ni Damaskus.

⁹Ka o daa zom dabisi' muna ata, ka bi di sheli bee n-nye sheli.

¹⁰Yisa nyaandol' so daa be Damaskus maa ka o yuli booni Ananias. Ka o daa ti nya 3ii, ka ti Duuma bol' o di ni, "Ananias!" Ka o sayi n-yeli, "N-nye ma, n Duuma."

¹¹Ka ti Duuma yel' o, "Yiyisim' doli pal' sheli din yuli booni Dede la nti bohi ka bε wuh' a Judas yinj, ka a bohi Sool ɔnun nyε Taasus nir' la yela. Nyama, o be nimaani suhiri Naawuni,

¹²ka nya ka do' so ɔnun yuli booni Ananias kpe o sanna nti zaŋ o nuu pa o zuyu ni o nina neei."

¹³Ka Ananias yeli, "N Duuma, m pun wum doo maa yela niriba pam sani zaŋ chaŋ o ni niŋdi a nyaandoliba bεn be Jεrusalem alaka shεm polo,

¹⁴hal ka deei gbana maligumaaniba kpamba sani n-ka kpe na ni o ti gbahi bεnkam dol' a."

¹⁵Ka ti Duuma yel' o, "Cheli di zaa ha ka chaŋ, dama o nyela n ni pii so ni o zaŋ n yuli wuhi bεn pa Yεhudianim' mini nazuyuri ni Izraelnima.

¹⁶N ni wuh' o o ni yεn di wahala shεm n yuli zuyu."

¹⁷Ka Ananias daa chaŋ ti kpe yili maa ni n-zaŋ o nuhi pa Sool zuyu ka yeli, "M mabia Sool, ti Duuma Yisa ɔnun daa yi a zuyu sol' ni a ni daa kanna la n-tim ma a sanna ni a nina ti neei, ka Naawuni che ka o Shia Kasi pal' a."

¹⁸Di saha ka binshεyū din be kaman zahim payiri la daa dii yi o nina ni luna, ka o nina maa dii neei. Ka o daa yiysi deei kom baptaizibu,

¹⁹ka naanyi di bindirigu n-lan nya kpiɔŋ.

Sool yihi waazu Damaskus

Ka Sool daa kpalim Yisa nyaandoliba bεn daa be Damaskus sani n-niŋ daba ayi;

²⁰ka daa doli Yεhudianim' jεmbu duri n-yihiri waazu yεri ni Yisa shiri nyela Naawuni Bia.

²¹Ka di daa niŋ bεnkam wum o yεligu maa alahiziba ka bε bohiri taba, "Pa doo ɔn-yi niŋdi Yisa nyaandoliba bεn be Jεrusalem alaka la? Ka ɔnuna n-daa ka kpe na ni o ti gbahi bεn gba niŋ Yisa yεda tahi maligumaaniba kpamba san' la?"

²²Amaa ka Sool ɔnun' yiko daa kul pahirimi, ka o kahigiri wuhiri ni Yisa nyela Masia; ka o yεligu maa daa che ka Yεhudianim' bεn be Damaskus maa birim.

²³Ka di daa niŋ daba ayi ka Yεhudianim' maa daa to jina yeli ni bε kum' Sool,

²⁴amaa ka o daa banj bε ni lo shεm maa. Bε daa kul 3ielə tin' maa dunol' kam ni wuntanj' ni mini yuŋ zaa gu ni bε ku o.

²⁵Ka bεn daa doli Sool daa zaŋ o niŋ piεyu ni yuŋ du gooni n-zaŋ o siyisi ti zali tiŋa.

Sool ni chaŋ Jεrusalεm shεm

²⁶Ka Sool daa ti paai Jεrusalεm m-bɔri ni o zaŋ omaŋ' bali Yisa nyaandoliba ni, ka bε daa zɔr' o, dama bε daa bi niŋ yeda ni o shiri nyεla Yisa nyaandola.

²⁷Amaa ka Baanabas daa zaŋ o tahi Yisa tuumba la sani nti kahigi Sool ni daa nya ti Duuma sol' ni ka o yεl' o shεm wuhi ba, ka lan yεli ba Sool ni daa zaŋ Yisa yuli yihi waazu ni suhukpeeni shεm Damaskus.

²⁸Ka Sool mini Yisa nyaandoliba maa daa layim be Jεrusalεm, ka o daa chani gindi mali Yisa yuli yihiri waazu ni suhukpeeni.

²⁹Ka o mini Yεhudianim' bεn wumdi Giriikili daa ti ȱmeri tab' naŋbankpeeni, ka bε to jina m-bɔri soli ni bε ku o.

³⁰Ka o nyaandolitab' daa banj lala ka zaŋ o tahi Siizaria nti che ka o kul' o ya Taasus.

³¹Di saha ka Yisa nyaandoliba bεn daa be Judia mini Galili ni Samaria zaa daa naanyi nya nyee vuhi ka bε yiko maan pahi, ka bε daa zɔri ti Duuma ka dol' o vienyeliŋga, ka bε kalinli kul pahira, Naawuni Shia Kasi sɔnsim puuni.

Pita ni chaŋ Lida shεm

³²Pita daa kul gorimi gindi luyilikam kaari Yisa nyaandoliba, ka daa ti chanj Yisa nyaandol' shεb' bεn daa be Lida la gba sani.

³³Nimaani ka o daa ti nya do' so ȱjun yuli booni ȱnias, ka o gbaya kpi ka o do tiŋa yuma anii zaa.

³⁴Ka Pita daa yεl' o, “ȱnias, Yisa Masia tib' a; dinzuŋ yiyisima m-mal' a bindoo maa yεrigi!” Ka o daa dii vaai yiŋisi.

³⁵Ka Lidanim' mini Sharɔnnim' zaa daa nya doo maa, ka niŋ ti Duuma yεda.

Pita neei Dɔɔkas kum ni

³⁶Pay' so daa be Jɔpa n-nyε Yisa nyaandola ka o yuli booni Tabita. (Giriikili ni bε boon' o la, “Dɔɔkas”. Di gbinni nyεla “Molifu”.) O daa tumdi tuun' suma pam, ka lan tumdi nambozɔbo tuma gba lala.

³⁷Ka dɔro daa ti gbaag' o ka o kpi, ka bε suug' o kom n-zaŋ o kpεhi jirambisa zuγusaa duu ti sɔŋ.

³⁸Jɔpa mini Lida ni daa bi woy' ni tab' zuyu ka Yisa nyaandoliba maa daa wum ni Pita be Lida ka tim niriba ayi o sani ni bε ti yεl' o ni bε bɔri ni o ka bε sanna yomyom.

³⁹Ka Pita daa dii yiysi doli ba. O ni daa mali ti paai, ka bε zaŋ o du jirambisa zuysaa duu maa ni, ka tiŋ' maa ni pakoya zaa daa ʒe n-gili Pita kumda, ka wuhir' o binyer' shεŋa Dooŋkas ni daa na be o nyεvili ni ka she n-ti ba.

⁴⁰Ka Pita daa che ka bε zaa yi; ka o gban' tiŋ' suhi Naawuni, ka naanyi ɳmaligi kpim' maa polo yεl' o, "Tabita, yiysiima!" Ka o neeg' o nina nya Pita, ka dii yiysi ʒini.

⁴¹Ka Pita gbaag' o nuu ni n-yiysi' o zali; ka boli Yisa nyaandoliba maa mini pakoya maa na nti zaŋ Dooŋkas ɳun lan niŋ nyεvililan' maa ti ba.

⁴²Ka di yεla daa moli gili Jøpa zaa, ka niriba pam daa niŋ ti Duuma yεda.

⁴³Ka Pita daa kpalim Jøpa, Saimon ɳun daa nyε gbanzab' la yiŋa n-niŋ daba ayi nimaani.

Tuma 10

Pita mini Koniilius

¹Do' so daa be Siizaria ka o yuli booni Koniilius. O daa nyεla sapashini n-su tɔbbi' shεb' bε ni daa booni Italinim' Bøŋ la.

²O daa nyεla wuntizora ɳun kul suhiri Naawuni sahakam, ka o min' o yiŋnim' zaa daa zɔri Naawuni, ka o tiri nandaamba pina pam.

³Dahin sheli, kaman kurig' ata saha ka o nini daa ti nya Naawuni malaika ʒii ka o kper' o sanna ka bol' o, "Koniilius!"

⁴Ka dabiɛm daa gbaag' o ka o kpaag' o nina kpa malaika maa ka bøh' o, "N dana, wula?" Ka malaika maa yεl' o, "Naawuni deeg' a suhigu, ka nya a ni tiri nandaamba pina la, di zaa leei ɳun' Naawuni ni ku tam sheli yεla.

⁵Dinzuŋu timmi Jøpa ti boli Saimon ɳun yuli lan booni Pita la na.

⁶O kperila o tɔyima Saimon ɳun nyε gbanzaba, ka o yiŋ' bayi teeku noli la yiŋa."

⁷Malaika maa ni daa yεl' o lala ka chaŋ naai, ka o bol' o yiŋbih' ayi mini tɔbbi' so ɳun daa nyε wuntizora ka gul' o sahakam la na

⁸nti kahigi yεla maa zaa wuhi ba, ka naanyi tim ba Jøpa maa.

⁹N-yi biɛyu ka bε chaŋ ti miri Jøpa, di saha ka Pita mi daa du jirambisa zuysaa ni o ti suhi Naawuni. Di daa nyεla agbaa saha.

¹⁰Ka kum daa wum o pam ka o børi bindirigu ni o di, amaa ka bε daa na duyirimi; di saha maa ka o daa nya ʒii

¹¹ka Naawuni daa che ka o nini nya ka zuysaa bøyi, ka o nya binsheli ka di kɔtomsi be kaman adiiku tital' la, ka di sirigiri o sanna hal ti paai tiŋa.

¹²Ka di puuni zaa daa palila biŋkobiri balibu kam mini tinvura ni biŋgbamda ni noonsi.

¹³Ka kukol' sheli daa yel' o, "Pita, yiysisima n-korigi ηubi!"

¹⁴Amaa ka Pita yel', "N Duuma, n ku tooi niŋ lala, dama n na ʒi n-di bin' yoya ηo tatabo bee n ni chihiri binshenja."

¹⁵Ka kukoli maa lan yel' o pahi buyi, "Naawuni ni lihi binshenja bin' suma, nyin' miri ka a bol' li bin' yoya."

¹⁶Ka di daa niŋ lala siyimsiyim buta ka lan lab' zuysaa.

¹⁷Pita ni daa na kul mal' o ni nya sheli ʒii maa puuni yela bilisir' o suhu ni saha sheli maa ka Koniilius tuumba maa bɔhi n-kana ti ʒe Saimon ηun nyε gbanzab' yiŋ' maa dunol' ni

¹⁸bɔhira, "Kpe ka Saimon ηun yuli lan booni Pita la kpera?"

¹⁹Pita ni daa kul ʒiya təhiri ʒii maa yela maa ka Naawuni Shia Kasi yel' o, "Nyama, niriba ata kana ti bɔr' a.

²⁰Dinzuŷu yiysisim' siyi doli ba chanj ka di biɛhind' a suhu ni, dama mani n-tim ba a sanna."

²¹Di saha ka Pita daa siyi ninvuy' shεb' Koniilius ni daa timna maa sani ti yeli ba, "Mani n-nyε yi ni bɔri so maa." Ka bɔhi ba, "Bɔ n-lee tahi ya na?"

²²Ka bε garigi yel' o, "Naawuni n-sa tim o malaika sun sapashin' so ηun yuli booni Koniilius la sanna nti yel' o ni o timmina ti boli nyin' Pita nti wum din be a nol' ni. Ti dan' Koniilius nyela ninvuy' manli ηun zɔri Naawuni, ka mali yu' sun Yεhudianim' zaa sani."

²³Ka Pita daa zaŋ ba kpe duu ka o mini ba ti gbe. N-yi biɛyu ka Pita yiysisi ni o mini Koniilius tuumba maa chanj, ka Yisa nyaandol' shεb' bεn daa be Jɔpa pahi Pita zuyu ka bε chanj.

²⁴N-kaai biɛyu ka bε paai Siizaria, ka Koniilius pun layim o dɔyiriba min' o zo suma na ka bε ti ʒiya gul ba.

²⁵Pita ni daa ti kul zaŋ o zuŷu tiriti dunol' ni ka Koniilius dii yiysisi nti gban' o tooni jεmd' o.

²⁶Ka Pita daa gbaag' o nuu ni yiysis' o zali ka yel' o, "Yiysisima! Man' gba kul nyela ninsala kaman nyin' la."

²⁷O ni daa yel' o lala bahi ka kpe yili maa ni, o nya ka niriba pam m-pun layim ʒiya.

²⁸Ka o yeli ba, "Yi zaa mi di ni chihiri ni Yεhudia nira mini zuliya shεb' layim shεm bee ka bε ti kpe zuliya shεb' yinsi yela; amaa Naawuni wuhi ma ni n di lihi so yoli bee n-sinj so.

²⁹Dina n-chε ka m bi biɛhim ka ka yi sanna yomyom maa, dinzuŷu yεlimiya ma yi ni boli ma na sheli zuŷu."

³⁰Ka Koniilius yel' o, "Daantal' la kurig' ata saha ka n daa suhiri Naawuni n yili
ŋɔ nti nya ka do' so ye binyer' pielli ɿe n tooni

³¹ka yeli ma, 'Koniilius, Naawuni deeg' a suhigu, ka nya a ni tiri nandaamba pina
shem la, di zaa leei ɿun' Naawuni ni ku tam sheli yela.

³²Dinzuju timmi Jøpa nti boli Saimon ɿun yuli lan booni Pita la na. O kperila o
tøyima Saimon ɿun nyε gbanzaba ka o yiŋ' bayi teeku nol' la yiŋa.

³³Dina n-daa che ka n dii tim a sanna maa, ka a mi ni kana maa a niŋ vienyela.
Dinzuju pumpɔŋɔ ti zaa bela Naawuni tooni ni ti wum ɿun' Naawuni ni ti a zilin'
sheli ni a ti ti.' "

Pita ni yihi waazu Koniilius yiŋ' shem

³⁴ Ka Pita daa yaag' o noli yeli ba, "Pumpɔŋɔ m banja ni Naawuni shiri bi gaŋdi
niriba;

³⁵dama Naawuni deeri zulya kam ni ninvuy' so ɿun zor' o ka tumdi din tuhi.

³⁶Yi mi Naawuni ni daa che ka be zaŋ yetoy' sheli nti yeli Izraelnim' la yela; be
daa yihi lahibal' suŋ waazu wuhi ni suhadoo yirila Yisa Masia sanna. ɏuna n-
nyε sokam zaa Duuma.

³⁷Jøn Baptazira ni daa yihi kom baptazibu yela waazu la nyaanja ka yeligu ŋɔ
daa pili Galili m-mol' gili Judia tingboŋ ni zaa

³⁸n-wuhiri Naawuni ni daa ti Yisa Nazaret nira Shia Kasi yiko ka o gindi tumdi
tuun' suma, ka che ka Sintani ni daa nahindi ninvuy' sheb' zaa kpaŋdi shem,
dama Naawuni daa be o sani.

³⁹Tinima n-nyε o ni daa tum shelikam Yehudianim' tinsi ni mini Jerusaləm maa
zaa shəhiranima. Ka be daa ti zaŋ o kpahi tabili dapulli zuyu ku o;

⁴⁰amaa ka Naawuni daa neeg' o kum ni daba ata dali ka che ka o yi palo.

⁴¹Pa sokam zaa n-daa nya o, nayila Naawuni ni daa pii tinim' sheb' leei
shəhiranima maa n-daa nya o, ka ti min' o layim di ka nyu o ni daa neei kum ni
maa nyaanja.

⁴²Ka o daa yeli ti ni ti yihim' waazu ti niriba, ka wuhi ba ni ɿuna ka Naawuni zaŋ
leei nyevilinim' mini kpiimba zaa sariakarita.

⁴³ɏuna ka anabinim' zaa di shəhira ni ɿunkam niŋ o yeda ni nya alahichi che m-
paŋ o yuli zuyu la."

Ben pa Yehudianim' deei Naawuni Shia Kasi

⁴⁴Pita ni daa kul yeri maa ka Naawuni Shia Kasi daa siyi benkam daa wum yeligu
maa zuyu na.

⁴⁵Ka di daa niŋ Yisa yedanindib' ben nyε Yehudianima n-doli Pita na la alahiziba
be ni daa nya ka ben pa Yehudianim' gba deei Naawuni Shia Kasi maa zuyu;

⁴⁶dama bε daa wum ka bε tɔyisiri tinzuñ yεligu balibu kam yεtɔya payiri Naawuni. Di saha ka Pita bɔhi,

⁴⁷“So ni tooi mɔŋ ninvuy' shεb' bεn deei Naawuni Shia Kasi kaman ti gba ni daa deei shεm la kom baptaizibu?”

⁴⁸Ka daa yεli ba ni bε deem' kom baptaizibu Yisa Masia yuli zuyu. Ka bε daa balim Pita ni o kpalimmi bε sani niŋ daba ayi.

Tuma 11

Pita kahig' o tuma yεla wuhi cheechi kpamba

¹Di saha ka Yisa tuumba maa mini yεdaniŋdib' bεn be Judia tiŋgbɔŋ ni daa wum ni bεn pa Yεhudianim' gba deei Naawuni yεligu.

²Pita ni daa ti lab' Jεrusalem ka bεn doli Yεhudianim' gunibu kali soli daa galim o

³ka bɔh' o, “Bɔ n-niŋ ka a daa chaŋ bεn bi gundi sani, ka a mini ba ti laŋindi timdi dira?”

⁴Ka Pita daa gbaai yεla maa yiniyini n-kahigiri wuhiri ba yεra:

⁵“N daa bela Jɔpa n-suhiri Naawuni, ka Naawuni ti che ka n nya binsheli din kɔtomsi be kaman adiiku tital' la ʒii puuni, ka di yi zuysaa sirigiri n sanna.

⁶Ka n daa lihi li vienyelinga n-nya ka yin' biŋkɔbiri mini mɔŋu ni biŋkɔbiri balibu kam ni tinvura ni yin' biŋgbamda ni noonsi m-be di ni.

⁷Ka n daa wum ka kukol' sheli yεli ma, ‘Pita, yiyisima n-kɔrigi ɲubil’!

⁸Amaa ka n yεli, ‘N Duuma, n ku tooi niŋ lala, dama n na ʒi n-di bin' yoya ɲɔ tatabo bee n ni chihiri binshεŋa.’

⁹Ka kukoli maa lan yεli ma pahi buyi, ‘Naawuni ni lihi binshεŋa bin' suma, nyin' miri ka a bol' li bin' yoya.’

¹⁰Ka di daa niŋ lala siyimsiyim buta ka lan lab' zuysaa.

¹¹Kulla di saha maa ka niriba ata daa yi Siizaria paai yil' sheli n ni daa be maa na. Bε daa tim ba la n sanna.

¹²Ka Naawuni Shia Kasi daa yεli ma ni n doli ba chan ka di che ka n suhu zɔhira. Ka m mabih' ayɔbu ɲɔ gba daa doli ma chaŋ, ka ti daa mali ti kpe doo maa yin̄a.

¹³Ka doo maa daa wuhi ti o ni daa nya malaika o yin' shεm, ka o yεl' o ni o timmi Jɔpa ti boli Saimɔn ɲun yuli lan booni Pita la na

¹⁴ka o ti yεl' o din ni tilig' o min' o yin̄nim' zaa.

¹⁵N ni daa ti gbaai yεtɔya tɔyisibu saha sheli ka Naawuni Shia Kasi kana nti kpe bε ni kaman o ni daa kpe ti ni shεm di piligu ni la.

¹⁶ Ka n teei ti Duuma ni daa yeli ni Jōn Baptazira daa baptaziri niriba la kom ni, amaa yinima ni dee' la Naawuni Shia Kasi baptazibu la yela.

¹⁷ Ka Naawuni yi ti ba pin' sheli noo ti gba ni daa niŋ ti Duuma Yisa Masia yeda ka o ti ti la, ŋuni n-lee nyε ma ka n ŋmεri Naawuni naŋbankpeeni?"

¹⁸ Be ni daa wum lala maa ka be fo ka bembe nti gbaai Naawuni payibу yera, "Dindina Naawuni n-che ka ben pa Yεhudianim' gba niŋ tuuba ni be nya nyevili."

Antiok cheechi piligu

¹⁹ Yisa nyaandol' sheb' ben daa wurim be nahin̄gu din daa doli Stiivin kubu nyaanja la zuyu daa chaŋ hal ni Fōnia mini Saipurus ni Antiok. Be daa mali Naawuni yeligu n-tɔyisirila Yεhudianim' kɔŋko.

²⁰ Ka be ni sheb' ben mi daa yi Saipurus mini Sairiini n-ka Antiok na mali Naawuni yεtɔya n-tɔyisirila Yεhudianim' ben wumdi Giriikili, ka yihiri ba ti Duuma Yisa yela waazu.

²¹ Ka ti Duuma yiko daa be be sani, ka niriba pam daa niŋ yeda ŋ-ŋmaligi jemdi ti Duuma.

²² Ka di lahibali daa ti nti to Yisa nyaandoliba ben be Jεrusalem, ka be daa tim Baanabas Antiok.

²³ O ni daa ti paa nimaani n-nya Naawuni daalibarika tuma, di daa niŋ o nyayisim pam, ka o kpam be zaa jaande ni be kul ʒe yim Naawuni sani, ka di birigi.

²⁴ Baanabas daa nyela ninvuy' suŋ, ka Naawuni Shia Kasi pal' o ka o mali yeda pam. Ka niriba pam daa kpe ti Duuma jembu ni pahi.

²⁵ Ka Baanabas daa yi ni chaŋ Taasus ni o ti bo Sool shee.

²⁶ O ni daa ti nya o, ka o zaŋ o lab' Antiok. Ka be daa be nimaani Yisa nyaandoliba sani yuun' muni zaa n-wuhiri niriba pam Naawuni yeligu. Antiok maa ka be daa tuui boli Yisa nyaandoliba "Kristiennima".

²⁷ Di saha maa ka anab' sheb' daa yi Jεrusalem chaŋ Antiok.

²⁸ Ka be ni yino ŋun yuli daa booni Agabus daa ti yiŋisi zani n-yeli Naawuni Shia Kasi yiko ni ni kum ni lu pam dunia zaa ni; ka di daa ti shiri niŋ pali Naa Klodius nam dibu saha.

²⁹ Ka Yisa nyaandoliba daa lo nia yeli ni be zaa yinoyino bom' o yaa ni nyaj shem tariga, ka be zaŋ talim ti ti be mabihi ben be Judia tingboŋ ni.

³⁰ Ka be daa shiri niŋ lala n-zaŋ talim Baanabas mini Sool ni be ti ti cheechi kpamba.

Tuma 12

Yisa nyaandoliba alaka niŋbu

¹Di saha maa ka Naa Hērōd daa piligi n-gbahiri cheechi ni ninvuy' shēba n-niñdi ba alaka;

²ka daa chē ka bē zañ takobi ku Jōn mabia Jeemsi.

³O ni daa nya ka lala niñbu tiyi Yēhudianim' nini zuyu ka o daa gbaai Pita gba. Bōrōbōrō din ka Dabindi Chuŷu la puhibu saha ka o daa niñ lala maa.

⁴ O ni daa gbaag' o maa o daa kpēh' o la duu, ka chē ka duguliba pinaayōbu ȝe n-gul' o, dama o daa lōrila nia ni Yayigari Chuŷu puhi gari ka o zañ o niñ Yēhudianim' nuu ni.

⁵Lala zuyu ka bē daa chē Pita niñ duu, amaa ka cheechi daa kul suhiri Naawuni ni nimmo o zuyu.

Naawuni yihi Pita sarika ni

⁶Naa Hērōd ni daa yēn chē ka bē zañ Pita tah' o sanna dahin' shēli dazohigu dali yuñ, Pita daa dola dansarika guliba ayi sunsuuni gbihira. Bē daa zañla zoligōnim' ayi lo o, ka dugul' shēb' ȝe n-guli dunoli.

⁷Ka ti Duuma malaika daa ti kpe duu maa ni na, ka neesim neei duu maa puuni zaa; ka malaika maa daa chañ ti kpahi Pita luyili n-neeg' o yēli, "Yiyisim' yomyom!" Ka zoligōnim' din daa lo o nuhi la surigi lu tiña.

⁸Ka malaika maa yēli Pita, "Malim' shili ka zañ a namda piri." Ka o niñ lala. Ka o lan yēl' o, "Zanm' a binyērigu ye n-doli ma."

⁹Ka Pita daa dol' o yi ka bi bañ ni malaika maa ni niñ o shēm maa nyēla yēlimanjli. O daa tēhi ni o zahimla zahindi.

¹⁰Bē ni daa ti gari dunoya ayi shēja dunoguliba ni daa ȝieya guli maa zuyu, bē daa mali ti paala kurigu dunoli din yiri kpéri tiñ' maa puuni. Ka di daa yooi di toli, ka bē yi n-doli soløyu chañ ha ka malaika maa ti dii chē o ka chañ.

¹¹Di saha maa ka Pita nini daa neei ka o yēli, "Pumpōñō m banja ni Naawuni n-tim o malaika na ka o ti fa ma Naa Hērōd mini Yēhudianim' zaa ni lōri nia ni bē niñ ma bē ni yu shēm la nuu ni bahi."

¹²Pita ni daa bañ lala maa, ka o chañ Jōn ḥun yuli lan booni Maak la ma Mariama yiñja. Niriba pam n-daa layim be nimaani suhiri Naawuni.

¹³Ka Pita daa zani dunol' ni nindi gaafara, ka payisar' so ḥun yuli booni Roda daa kana ni o ti nya ḥun bala.

¹⁴O ni daa bañ Pita kukoli, suhupielli zuyu daa chē ka o bi yooi dunol' maa, amaa ka nay' zomi kpe nti yēli ni Pita ȝe dunol' ni.

¹⁵Ka bē yēl' o, "A zuyu n-lēbigi!" Amaa ka o nini kul mooi ka o yēri ni di shiri nyēla yēlimanjli. Ka bē yēl' o, "O malaika m-bala!"

¹⁶Amaa ka Pita na kul ȝieya niñdi gaafara, ka bε daa kana ti yooi dunoli maa nya o, ka di gari ba pam.

¹⁷Ka Pita kpuy' o nuhi gahi wuhi ni bε foma, ka o daa kahigi Naawuni ni niñ shem yih' o duu maa ni wuhi ba; ka yeli ba ni bε yelim' Jeemsi mini yedaniñdiba zaa di yela. Ka daa yi nimaani chan luy' sheli.

¹⁸Ka bieyu daa ti neei, ka Pita ni daa yi duu maa ni shem yela gari duguliba maa pam, ka bε mohiri vuri di zuyu.

¹⁹Naa Herod ni daa ti tim ti bori Pita ka bi nya o, ka o vihi duguliba maa yelli maa zuyu, ka bahi noli ni bε kum' ba. Di nyaanja ka Naa Herod daa yiñisi Judia chan Siizaria nti kpalim be nimaani.

Naa Herod kum

²⁰Ka Naa Herod daa ti je suli pam niñ Taainim' mini Sidonnima. Ka bε daa layim chan Blastus ñun daa nyε Naa Herod yedalan' la sani ni bε ti balim o ka o maai Naa Herod suhu ti ba, dama bε bindira daa yirila o tiñgbɔñ ni na.

²¹Ka Naa Herod daa zali ba dabisili ni bε ka o sanna. Ka dindali maa daa ti paai ka o ye o nam binyerigu ȝin' o nam ȝishee n-tɔyisiri ba yεtɔya.

²²Ka niriba maa daa kuhiri yera, "Naawuni kukoli m-boñɔ, pa ninsal' dini!"

²³Ka ti Duuma malaika daa kana ti dii ñme Naa Herod o ni daa bi tiri Naawuni jilima la zuyu, ka zunzuya wɔy' o ni ñ-ñub' o ka o kpi.

²⁴Amaa ka Naawuni yeligu din' daa kul maan chanila tooni pahira.

²⁵Baanabas mini Sool ni daa tum bε tuma naai, ka bε zañ Jøn ñun yuli daa lan booni Maak la pahi bεmañ' zuyu yi Jérusalém n-lan chan bε chandi shee.

Tuma 13

Shia Kasi pii Baanabas mini Sool

¹Anabinim' mini karimbanim' daa be Antioch cheechi ni. Benia n-nyε Baanabas mini Simion ñun yuli daa lan booni Naija la ni Lusius ñun daa nyε Sairiini tiñbia la mini Manaen, bε ni daa layim wumsi so mini Naa Herod la m-pahi Sool.

²Ka bε daa ti lo noli n-jemdi ti Duuma ka Naawuni Shia Kasi yeli ba, "Piimiya Baanabas mini Sool ti ma, ka n che ka bε tum n ni yεn ti ba tuun' sheli ñɔ."

³Bε nolobo maa mini bε Naawuni suhibu nyaanja, ka bε daa zañ bε nuhi pa bε zuyu n-suhi alibarika niñ bε ni, ka chεbisi ba ka bε chan.

Bε ni chan Saipurus shem

⁴Naawuni Shia Kasi ni daa tim ba maa bε daa chanla Selusia nti yi ni kpe ñariñ chan Saipurus teeku kom ni do n-gili tiñban' shel' la

⁵n-daa mali ti paai di ni tin' sheli din yuli booni Salamis n-kpéri nimaani Yéhudianim' jémbu duri ni n-yihiri Naawuni yéligu waazu tiri ba. Ka Jón Maak daa be be sani sɔndi ba.

⁶Ka be daa go n-gili di tingbɔŋ maa zaa n-daa mali ti paai tin' sheli din yuli booni Pafɔs. Nimaani ka be daa chirigi do' so ɲun nyɛ bukpaha ka o yuli booni Baajiisses. O daa nyɛla Yéhudia nira ɲun nyɛ anab' ʒirilana.

⁷O daa bela tin' maa gomna ɲun yuli daa booni Sérigius Poolus ɲun mali yɛm pam la yiŋa. Ka gomna maa daa boli Baanabas mini Sool ni be ti tɔyis' o Naawuni yéligu.

⁸(Giriikili ni doo maa yupaa Elimas gbinni nyɛla bukpaha.) Duna n-daa ɲme ba naŋbankpeeni ni o che ka gomna maa ku niŋ yeda.

⁹Di saha ka Naawuni Shia Kasi daa pali Sool ɲun yuli daa lan booni Pool la, ka o mirig' o nina niŋ bukpaha maa

¹⁰ka yeli, "Nyin' Sintani bia ɲɔ, nyin' ɲun nyɛ wuntia tuuni kam dima, ka yɔhiŋgu mini bilikɔnsi tuma pal' a kɔbili ni ɲɔ, a nyɛla ɲun kul kpaŋd' aman̄ ni a zaŋ ti Duuma yéliman̄li soya leei ʒiri.

¹¹Ti Duuma ni darig' a tibili n-che ka a zom, ka di ni niŋ daba ayi ka a ku lan nya wuntanja." Ka payili mini zibisim dii kana ti to o, ka o go m-bɔhindii gindi bɔri so ni o vo o.

¹²Ka gomna maa daa nya din niŋ maa ka niŋ yeda, dama ti Duuma yéligu maa wuhibu daa gar' o pam.

Pool chaŋ Antiock din be Pisidia tingbɔŋ ni

¹³Di saha ka Pool min' o tab' la daa kpe ɣariŋ yiysi Pafɔs n-chaŋ Peega Pamfilia tingbɔŋ ni, ka Jón Maak daa ti zani nimaani ɲ-ɲmaligi lab' Jérusalem ka che ba.

¹⁴Ka be daa yi Peega maa chaŋ Antiock din be Pisidia tingbɔŋ ni la n-daa ti chaŋ Yéhudianim' jémbu duu Vuhim Dabisili dali ti ʒini.

¹⁵Be ni daa ti karim Naawuni zaligu min' anabinim' sabbu naai ka Yéhudianim' jémbu duu zuyulaannim' daa tim so ni o cham' ti yeli Pool min' o nyaanya maa, "Ti mabihi, yi yi mali yéligu din ni kpaŋsi niriba ɲɔ suhuri, yin' yélimiya li."

¹⁶Ka Pool daa yiysi zani n-kpuŋ' o nuu gahiri ka yeri ba, "Yinim' Izraëlnim' mini yinim' ben zaa zɔri Naawuni, wummiya!

¹⁷Izraëlnim' Naawuni daa pii ti yaannima n-che ka be nab' pam hal saha sheli be ni daa nyɛ tinzunnuma m-be Ijipti la. Ka o daa ti yihi ba nimaani o yiko ni

¹⁸n-zaŋ suŋilo gbib' ba mɔyu ni kaman yuun' pihinahi;

¹⁹ka daa bahi Keenan tingbɔŋ ni zuliyanimma ayopɔin yoli, ka che ka ti yaannim' maa di be tingbɔŋ maa fali

²⁰ kaman yuun' kōbisinahi ni pihinu. "Di nyaanja ka o daa ti ba zuyulaannima mmali hal ti paai Anabi Samuel saha.

²¹ Ka bε daa ti yεli ni bε bɔri naa, ka Naawuni daa pii Kish bia Sool leei bε naa, ka o daa di nam maa yuun' pihinahi. Sool daa nyεla Benjamin zuliya ni nira.

²² Ka Naawuni daa ti bɔhi Sool zuyu, ka zaŋ Dauda so o ni daa di shehira sunj la leei bε naa. Naawuni daa yεliya, 'N nya Jesi bia Dauda ka o nyεla n nin' ni tiy' so, ka lan nyε ḥun ni tum n yubu zaa.'

²³ Naa Dauda maa zuliya ni ka Naawuni daa ti Izraelnim' tiligira so ḥun nyε Yisa kaman o ni daa pun lo alikauli shem la.

²⁴ Jɔn Baptazira ni daa dan tooni na la o daa yihirila waazu yεri Izraelnim' zaa ni bε niyεm' tuuba ka deei kom baptazibū.

²⁵ Jɔn ni daa ti mirit' o tuma naabu o daa bɔhi niriba, 'Yi lee tεhiya ni n nyεla ḥuni?' Ka lan ḥmaligi yεli ba, 'M pala yi ni yuuni so sol' la. Dun' na be n nyaanja kanna, hal man' pɔri ni n ti damd' o tooni n-gbaag' o namda mal' o ka o pirigi gba.'

²⁶ Pool daa lan yεli, "M mabihi, yinim' Ibrahimma zuliya mini yinim' bεn pa ti zuliya ka be ti ni ka nyε bεn zɔri Naawuni, tinim' ka Naawuni daa tahi tiliginsim yetɔya ḥo na ti ti.

²⁷ Bεn be Jεrusalεm mini bε zuyulaannim' ni daa bi banjdi anabinim' yεligu shεŋja bε ni daa yi karindi Vuhim Dabisili dali kam, ka daa bi banj Yisa ni nyε so la zuyu ka bε daa zaŋ o puhi kubu, ka lala daa chε ka anabinim' yεligu la niy pali.

²⁸ Bε ni daa bi nya o taali din simdi ni bε ku o maa zaa yoli, bε daa yεli Gomna Pailεt ni o kum' o.

²⁹ Ka bε ni daa niy o shεlikam zaa kaman anabinim' ni daa sab' o yεla shem zaa la, ka bε daa siyis' o dapulli maa zuyu na n-zaŋ o ti sɔyi siliga ni.

³⁰ Amaa ka Naawuni daa neeg' o kum maa ni;

³¹ ka o zaŋ omaŋ' wuhi bεn daa dol' o yi Galili chan Jεrusalεm la dabisi' gbalinj. Bεna n-nyε o shεhiranim' niriba sani pumpɔŋɔ.

³² Lahibal' sunj ḥo ka ti zaŋ na ni ti ti tin ya: Naawuni ni daa lo ti yaannim' alikauli shεl' la

³³ ka o chε ka di niy pali tinim' bεn nyε bε yaansi ḥo sani maa, dina n-nyε o ni daa neei Yisa kum ni kaman di ni sabi Yila litaafi puuni yil' shεli din pah' ayi ni shem la, ni Naawuni yεliya: 'A nyεla m Bia; zuŋɔ dabisili ḥo ka n leeg' a Ba.'

³⁴ Naawuni ni daa neeg' o kum ni ka o ku lan labi ningbuŋ poobu ni zuyu ka o daa lan yεli: 'N ni zaŋ alibarika sunj shεli n ni daa niy ni Naa Dauda ni la n-niy a ni.'

³⁵ Dinzuju ka Naa Dauda daa yeli Yila litaafi puuni yil' shel' ni: 'A ku che ka a ninvuy' gahindili ningbuŋ pool.'

³⁶ Naa Dauda daa tum Naawuni yubu o ʒiemān' ni, ka daa ti payi Naawuni, ka bɛ sɔy' o o yaannim' siliga ni ka o pool;

³⁷ amaa Naawuni ni daa neei so kum ni maa ɻun' daa bi pool.

³⁸⁻³⁹ M mabihi, baŋmiya ni so ku tooi nya yolisim Anabi Musa zaligu dolibu zuyu. Dinzuju ka ti yihiri ya alahichi che m-paŋ waazu doo ɻo zuyu maa, ɻunkam niŋ o yeda ni nya yolisim binshēyukam zaa ni.

⁴⁰ Dinzuju miriya ka yi che ka anabinim' ni daa yeli shem la ti niŋ pali yi ni. Bɛ ni daa yeli shem m-boŋo:

⁴¹ 'Nyamiya, yinim' ninzeensinim' ɻo, t̄ehimiya ka naanyi bahi yoli, dama n tum tuun' karili yi ʒiemani ɻo ni, tuun' kar' sheli so ni yeli ya di yela ka yi ku niŋ yeda.'

⁴² Pool min' o nyaanja maa ni daa yi ɬehudianim' j̄embu duu maa ni na, ka niriba maa daa balim ba ni bɛ lan labimina Vuhim Dabisili din kanna dali nti t̄oyisi ba yetɔȳa maa pahi.

⁴³ Bɛ layinju maa ni daa ti wurim naai ka ɬehudianim' mini niriba pam ben daa doli ɬehudianim' daadiini soli kabiri doli Pool mini Baanabas. Ka Pool mini Baanabas daa kpaŋsi bɛ suhuri ni bɛ kul kpalimmi be Naawuni daanfaani ni.

⁴⁴ Ka Vuhim Dabisili dali maa daa ti paai, ka tiŋ' maa zaa damna ni bɛ ti wum Naawuni yeligu.

⁴⁵ Amaa ka ɬehudianim' daa nya zama maa, ka di niŋ ba nyuli ka bɛ ɻm̄eri Pool ni t̄oyisiri ba yetɔȳ sheŋa maa naŋbankpeeni, ka tur' o.

⁴⁶ Ka Pool mini Baanabas daa t̄oyisi yetɔȳa ni suhukpeeni yeli, "Di di simdi ni Naawuni yeligu ɻo dan t̄oyisila yi sani, amaa yi ni daa' li bahi ka t̄ehi ni yi bi simdi nyevili din ka bahigu zuyu, nyamiya, ti ni chen ya ka chan ben pa ɬehudianim' sani.

⁴⁷ Dama lala ka ti Duuma daa zali ti kaman di ni sabi yeli shem la: 'N zal' a mi ni a leei ben pa ɬehudianim' firila, ka zaŋ tiliginsim yela ɻo gili dunia ɻo luyilikam hal ti kpa di tarisi zaa.'

⁴⁸ Ben pa ɬehudianim' la ni daa wum lala maa ka di paligi bɛ suhuri pam ka bɛ payi ti Duuma yeligu maa; ka Naawuni ni daa zali sheb' ni bɛ nya nyevili din ka bahigu la niŋ yeda.

⁴⁹ Ka ti Duuma yeligu daa moli gili di tiŋgbɔŋ maa ni zaa.

⁵⁰ Ka ɬehudianim' daa che ka tiŋ' maa ni ninvuy' zu�uri mini pay' sheb' ben mali jilima ka doli ɬehudianim' daadiini sol' la taai duŋ n-daa niŋ Pool mini Baanabas alaka, ka kari ba bɛ tiŋgbɔŋ maa ni.

⁵¹Ka Pool mini Baanabas daa pihi bε napɔna tankpayu bahi bε zuyu, ka yi ni chanj Aikɔnium.

⁵²Ka suhupielli mini Naawuni Shia Kasi daa pali Antiok Yisa nyaandoliba suhuri.

Tuma 14

Pool be Aikɔnium

¹Pool mini Baanabas ni daa be Aikɔnium maa ka bε daa ti doli taba chanj Yεhudianim' jεmbu duu ti yihι waazu, ka Yεhudianim' mini bεn pa Yεhudianim' pam daa niŋ yεda.

²Amaa ka Yεhudianim' shεb' bεn daa bi niŋ yεda dim bεn pa Yεhudianim' tiba ni, ka bε taai duŋ n-yiyisi bε suhuri bahi Yisa nyaandoliba zuyu.

³Ka Pool mini Baanabas daa ʒini nimaani yuui, ka kul tɔyisiri ti Duuma yεla ni suhukpeeni, ka ti Duuma daa ʒe bε ni tɔyisiri ɳun' Yisa daanfaani yεl' shεŋa maa nyaanja, ka chε ka bε wuhiri shihira ka tumd' alahiziba tumtumsa.

⁴Ka tiŋ' maa nim' daa pirigi ʒii buyi: Bε shεb' daa dolila Yεhudianim' maa; ka bεn' la mi doli Yisa tuumba maa.

⁵Ka bεn pa Yεhudianim' mini Yεhudianim' zaŋ tabili bε kpamba daa lo nia ni bε nahim Yisa tuumba maa, hal ka bɔri ni bε lab' ba kuya.

⁶Ka bε daa banj li ka yiyisi ni n-zo n-chanj Listra mini Dεebi din be Laikɔnia tiŋgbɔŋ ni zaŋ tabili tiŋkpansi din daa gil' li zaa

⁷nti yihiri lahibal' suŋ waazu nimaani.

Pool be Listra

⁸Gbaridɔyirili so daa be Listra. Bε ni daa dɔy' o dahin' sheli hal ti paag' o ninkurilim ni o daa na ʒi n-yiyisi zani chanj.

⁹Ka o daa ʒiya n-wumdi Pool waazu, ka Pool ti mirig' o nina kpa o n-nya ka o mali yεda din ni chε ka o kpanj,

¹⁰ka kuhi yεl' o, "Yiyisima n-zan' a naba zuyu!" Ka gbarigu maa dii vaai yiyisi zani gbaai chandi.

¹¹Niriba ni daa nya Pool ni niŋ shεm maa ka bε duhi bε yee kuhi yεli pam Laikɔnia yεligu ni, "Ti buya n-leei ninsalinim' ka ti sanna ɳo."

¹²Ka bε daa zaŋ bε buy' so ɳun yuli booni Zius la yuli ti Baanabas, ka zaŋ buy' so ɳun mi yuli booni Hεrimεs la yuli ti Pool mi, Pool ni daa nyε bε yεtɔy' tɔyisira la zuyu.

¹³Di saha ka buyili Zius ɳun duu daa be tiŋ' maa tooni la tindana daa bo nayilahi mini vari n-ka tiŋ' maa gooni dunol' ni na ni o mini niriba maa ti kɔrigi mali ba.

¹⁴Amaa ka Baanabas mini Pool bən nyę Yisa tuumba la daa wum lala ka dari təhi bə binyera, ka zo nti kpe salo maa ni kuhiri yera,

¹⁵“Zərinima! Bo n-niŋ ka yi niŋdi lala? Ti nyęla ninsalinim’ kaman yi gba, ka zaŋ lahibal’ suŋ na ni ti ti tin ya, ka yi che bin’ yoya ḥo jəmbu ka niŋ Naawuni ḥun be ka nam zuyusaa mini tiŋgbani ni teeku ni binsheyukam din be di ni ḥo yeda.

¹⁶Žiemān’ shęja din gari la ni, o daa che ka zulya kam doli bə suhu yubu,

¹⁷amaa di zaa yoli, o kul tumdi tuun’ suma din wuhiri ni o beni. O tiri ya saa ka di che ka yi bindira niŋdi ka yi diri tiyiri ka mali suhupielli.”

¹⁸Bə ni daa tɔyisi yetɔy’ shęja ḥo zaa yoli, di daa muyisi ba ni bə tooi gooi niriba maa ka bə ku mali ba maligu maa.

¹⁹Ka Yəhudianim’ shęb’ daa yi Antiok mini Aikənium na nti lebigi niriba maa suhuri, ka di zuyu che ka bə lab’ Pool kuya hal ti təhi ni o kpimi ka vu o yihi bə tiŋ’ maa tariga.

²⁰Amaa ka Yisa nyaandoliba daa chaŋ ti zani gil’ o, ka o yiyisi n-lan kpe tiŋ’ maa ni n-daa kaai bięyu ka o mini Baanabas yi nimaani chaŋ Dəebi.

Pool ni lab’ Antiok din be Siria tiŋgbəŋ ni shəm

²¹Bə ni daa yihi lahibal’ suŋ waazu Dəebi ka niriba pam daa niŋ yeda, ka bə daa yi ni n-lab’ Listra mini Aikənium ni Antiok

²²n-chani kpaŋsiri Yisa nyaandoliba suhuri ka kpamdi ba jaande ni bə kul gbibi yeda, ka yeli ba ni nir’ yi bɔri ni o kpe Naawuni nam ni, o ni bahi di wahala.

²³Ka bə daa pii kpamba cheechi kam puuni ti ba, ka daa lo noli n-suhi ti Duuma ka zaŋ ba niŋ Naawuni so bə ni niŋ yeda maa nuu ni.

²⁴Ka bə daa chaŋ ti tim Pisidia tiŋgbəŋ puuni gari chaŋ Pamfilia.

²⁵Bə ni daa ti tɔyisi Naawuni yeligu Peęga naai bə daa gari chanla Atalia

²⁶n-daa ti yi nimaani kpe ḥariŋ kuli Antiok, luy’ shəli bə ni daa zaŋ ba niŋ Naawuni Alibarikalan’ ḥo nuu ni ni bə tum bə ni daa tum tuun’ shəli naai maa la.

²⁷Bə ni daa paai bə daa layimla Yisa nyaandoliba zaa ha n-yeli ba Naawuni ni daa che ka bə tum shəlikam zaa min’ o ni daa mali soli ti bən pa Yəhudianima ka bə niŋ yeda shəm yela.

²⁸Ka Pool mini Baanabas daa kpalm Yisa nyaandoliba maa sani niŋ daba ayi.

Tuma 15

Yisa tuumba layim Jérusalém

¹ Ka ninvuy’ shęb’ daa yi Judia n-ka Antiok na n-daa ti gbaai Yisa nyaandoliba wuhibu yeri ni shee bə guniya kaman Anabi Musa ni daa zali shəm la ni di yi pa lala bə ku tiligi.

²Ka Pool mini Baanabas daa njme ba naɔgbankpeeni pam di zuyu. Ka Yisa nyaandoliba maa daa bo niriba pahi Pool mini Baanabas zuyu n-tim ba ni bε chanj Yisa tuumba la mini cheechi kpamba bεn daa be Jérusalém la sani ntí nya ba yellí maa zuyu.

³Antiok yedaniqdiba maa ni daa tim ba maa, bε daa zaŋ doli yila Fōnisia mini Samaria polo n-yeri nimaani yedaniqdiba zuliya shεb' bεn pa Yεhudianim' gba ni nj tuuba shεm yela chana, ka di daa nj ba suhupielli pam.

⁴Bε ni daa ti paai Jérusalém ka yedaniqdiba mini Yisa tuumba maa ni cheechi kpamba maa daa zaŋ ba ti kρεhi bε yinsi. Ka Pool mini Baanabas daa yεli ba Naawuni ni daa chε ka bε tum shεlikam yela.

⁵Ka Yisa yedaniqdib' shεb' bεn daa nyε Farisiinim' la yiysi zani yεli, "Di nj kamaata ni bεn pa Yεhudianim' ka nj Yisa yεda maa guni, ka lan nj kamaata ni ti yεli ba ni bε doli Anabi Musa zaligu."

⁶Ka tuumba maa mini cheechi kpamba maa daa layim ni bε to yellí maa jina.

⁷Ka bε daa njme naɔgbankpeeni di zuyu yuui, ka Pita ti yiysi zani yεli ba, "M mabihi, yi mi ni mani ka Naawuni daa daŋ pii ni n chε ka bεn pa Yεhudianim' wum lahibal' suŋ maa n nol' ni ka nj yεda.

⁸Ka Naawuni njun mi din be salinim' suhuri ni daa di ba shεhira n-ti ba Shia Kasi kaman o ni daa ti ti gba shεm la.

⁹Naawuni bi lihi ti ka ti be ti ko ka chε ba; dama bε gba yεda njbu zuyu ka o kpihim bε daalahichi.

¹⁰Ka bo n-nj ka yi njmeri Naawuni naɔgbankpeeni, ka zaŋdi ʒi' tibisi' shεŋa ti mini ti yaannim' ni bi tooi ʒi ni yi ʒili ba?

¹¹Ti ni nj yεda ni ti Duuma Yisa daalibarika zuyu ka ti tiligi shεm, lala n-nyε bε gba."

¹²Ka bεn zaa daa layim maa fo baalim wumdi Baanabas mini Pool ni daa kahigiri shihir' shεŋa bε ni wuhi mini alahiziba tumtumsa shεŋa Naawuni ni daa chε ka bε tum bεn pa Yεhudianim' maa sani yela wuhiri ba.

¹³Bε ni daa ti tɔysi naai ka Jeemsi mi yεli, "M mabihi, wummiya n gba ni yεn yεli shεm nj!

¹⁴Saimon Pita pun wuhi ti Naawuni ni daa tuui pii bεn pa Yεhudianima ni bε leeg' o niriba shεm yela.

¹⁵Ka o ni yεli shεm maa min' anabinim' yεligu doli taba kaman di ni sab' yεli shεm la:

¹⁶'Dimboŋɔ nyaanja n ni labi n-neei Naa Dauda yili din daa lu la. N ni lan me o dabɔyú maa zali.

¹⁷Ka di chε ka benkam kpalim bo ti Duuma, ka bεn pa Yεhudianima ka nyε bεn zaa kpe n yuli gba bo ma.'

¹⁸ Ti Duuma ɳun daa kahigi dimbɔŋɔnim' zaa ha piligu ni wuhi la n-yεl' lala."

¹⁹Jeemsi daa lan yεli, "Dinzuγu n tεha nyεla ɳ-ɳɔ: Di bi simdi ni ti nahim bεn pa Yεhudianim' bεn niŋ tuuba maa;

²⁰ amaa di simdi ni ti nay' sabimi yεli ba ni bε di diri buya maligu nimdi mini jifa ni binʒim, ka mi di niŋdi zina.

²¹Dama ȝiemana pam din gari la ha zaŋ kana ni pumpɔŋɔ, bε kul karindila Anabi Musa zaligu Yεhudianim' tiŋ' kam jεmbu duu ni Vuhim Dabisili dali kam ka karimbanima naanyi yihir' o yεligu waazu."

Bε sab' gbaŋ ti bεn pa Yεhudianima

²²Di saha ka tuumba maa mini cheechi kpamba ni Jεrusalεm yεdanindib' zaa daa naai noli yεli ni di simdi ka bε pii bε ni shεba n-tim ba ka bε pahi Pool mini Baanabas zuyu chanj Antiok. Ka bε daa pii Judas ɳun yuli daa lan booni Barisabas la mini Silas bεn daa nyε bε ni ninvuy' zuyuri la tim ba;

²³ka sab' bε puhigu gbaŋ ti ba. Bε ni daa sab' yεli shεm m-bɔŋɔ: "Yi mabihi bεn nyε Yisa tuumba mini cheechi kpamba puhiri yinim' bεn nyε bε mabihi bεn pa Yεhudianima m-be Antiok mini Siria ni Kilikia zaa ha.

²⁴Ti wumya ni ti ni shεb' daa ka yi sanna nti mali yεl' shεŋja doli ya ni yi niŋ, ka di zuyu chε ka yi suhuri bi doya, amaa pa tinima n-wuhi ba lala maa.

²⁵Dinzuγu ka ti layim kpe n-tɔyisi, ka tεhi ni di luhiya ni ti pii ti ni shεba n-chε ka bε doli ti mabiyurisi Baanabas mini Pool

²⁶bεn nyε ninvuy' shεb' bεn zaŋ bε nyεviya zali barina zaashee ti Duuma Yisa Masia tuma zuyu la n-ka yi sanna.

²⁷Lala zuyu ka ti tim Judas mini Silas ni bε ti yεli ya ti ni sab' yεli ya shεm ɳɔ bεmaŋmaŋ' nol' ni pahi.

²⁸Dama di luhiya ti mini Naawuni Shia Kasi sani ni ti di ȝili ya ȝi' tibisa n-nay' pahila yεl' shεŋja din simdi niŋbu ɳɔ.

²⁹Di dinya buya maligu nimdi mini binʒim ni jifa; yi mi di niŋya zina. Yi yi gbaai yiman' ni dimbɔŋɔnim' niŋbu, yi niŋ viεnyεlinga. Naawuni sɔŋmi ya!"

³⁰Ka bε daa chεbisi ba, ka bε mali ti paai Antiok n-layim yεdanindiba n-zaŋ gbaŋ maa ti ba.

³¹Bε ni daa karim gbaŋ maa, di yεligu maa daa paligi bε suhuri pam.

³²Ka Judas mini Silas bεn daa nyε bεn mal' anabitali yεtɔya tɔyisibu pini la daa lan tɔyisi ba yεtɔya pam kpaŋsi bε suhuri pahi.

³³Ka bε daa niŋ daba ayi nimaani, ka yεdaniŋdiba maa daa ti chεbisi ba ni suhupielli ka bε lab' bεn daa tim ba na maa sani.

[³⁴Amaa ka Silas ŋun' daa lo nia ni o ni kpalm nimaani niŋ daba ayi pahi.]

³⁵Ka Pool mini Baanabas daa kpalm Antiok, ka niriba pam daa pahi bε zuyu ka bε yihiri waazu ka wuhiri niriba ti Duuma yεligu.

Pool mini Baanabas woligi taba

³⁶Ka di daa ti niŋ daba ayi ka Pool yεli Baanabas, "Chε ka ti lab' tin' shεŋa ni ti ni daa moli ti Duuma yεligu molo la nti kaai ti mabihi bεn be nimaani maa n-nya bε ni be shεm."

³⁷Ka Baanabas daa bɔri ni bε ʒi Jɔn ŋun yuli daa lan booni Maak la pahi,

³⁸amaa ka Pool ŋun' daa bi tεhi ni di luhiya ni bε lan ʒi ninvuy' so ŋun daa zani Pamfilia ŋ-ŋmaligi lab' ka chε ba ka bi doli ba paai bε tuma tariga la.

³⁹Ka naŋbankpeeni daa kpe bε sunsuuni ka bε woligi taba di zuyu; ka Baanabas daa zaŋ Maak pah' oman' zuyu ka bε kpe ŋarin chan Saipurus.

⁴⁰Ka Pool mi daa pii Silas pah' oman' zuyu ka yεdaniŋdiba daa zaŋ ba niŋ ti Duuma ŋun nyε Alibarikalan' ŋo nuu ni, ka bε mi naanyi chan bε chandi shee.

⁴¹Ka bε daa chan Siria mini Kilikia tiŋgbana ni ka Pool ti kpaŋsiri yεdaniŋdiba suhuri.

Tuma 16

Timoti ni doli Pool mini Silas shεm

¹Pool daa ti chan Dεebi mini Listra gba. Yisa nyaandol' so daa be nimaani ka o yuli booni Timoti. O ma daa nyεla Yεhudia paya ka nyε Yisa nyaandola, ka o ba mi nyε Giriiki doo.

²Timoti daa mali yu' suŋ Yisa nyaandoliba bεn daa be Listra mini Aikɔnium la sani.

³Ka Pool daa bɔri ni o zaŋ o pah' oman' zuyu chan; dinzuŋu ka o daa guni Timoti, Yεhudianim' bεn daa be tinsi maa ni la zuyu, dama bε zaa daa mi ni Timoti ba nyεla Giriiki doo.

⁴Ka bε daa paai tinsi maa ni nti zaŋ Yisa tuumba maa mini Jεrusalεm cheechi kpamba ni daa tɔyisi gbaai yεtɔy' shεŋa la wuhi ba ni bε dol' li.

⁵Ka di daa kpaŋsi nimaani yεdaniŋdib' suhuri, ka niriba kul pahiri bε zuyu dabisili kam.

Pool nya ʒii Troas

⁶Ka bε daa kpe Firijia mini Galεshia tiŋgbana ni garita, ka Naawuni Shia Kasi daa bi sayi ni bε yihi waazu ɛsha tiŋgbɔŋ ni.

⁷Ka bε daa ti paai Misia tintariga shee m-bɔri ni bε chan Bitinia, amaa ka Yisa Shia daa bi sayi;

⁸dinzuyu ka bε daa bayisi Misia gari chan Troas.

⁹Ka Pool daa ti nya Masidɔnia do' so ɔii yun ka o ɔieya m-balindi ɔun' Pool yεra, "Kam' Masidɔnia na ti sɔŋ ti!"

¹⁰Pool ni daa nya ɔii maa nyaanɔ ka ti daa dii gbaai nia lɔbu ni ti chan Masidɔnia maa ti ni daa baŋ ni Naawuni n-tim ti ni ti yihi Yisa Masia lahibal' sun waazu ti nimaani nim' gba zuyu.

Lidia niŋ tuuba Filipai

¹¹Ka ti daa yiŋisi Troas kpe ɔariŋ chan Samotiresi n-yi bieyu n-naanyi paai Niapolis

¹²nti yi ɔariŋ ni nimaani chan Filipai din daa nyε Masidɔnia tingbɔŋ ni tinzuyu ka Romnim' su li la. Ka ti daa niŋ daba ayi nimaani.

¹³Ka Vuhim Dabisili dali daa ti paai, ka ti yi tiŋ' maa ni chan moyili noli luy' sheli ti ni daa tεhi ni Naawuni suhibu shee be n-daa ti ɔini pay' shεb' bεn daa layim sani n-tɔyisiri ba Naawuni yεtɔya.

¹⁴Ka pay' so ɔun daa yi Taiatira na n-nyε ago chinchin' kɔha, ka o yuli booni Lidia, ka o daa nyε ɔun jemdi Naawuni la daa be be nimaani. Ka ti Duuma daa yoog' o suhu ka o nin Pool ni daa yeli shεm yεda.

¹⁵O min' o yiŋ' zaa ni daa deei kom baptaizibu nyaanɔ ka o balim ti yeli, "Yi yi zahim ma nya ka n nyεla ɔun ɔe yim n suhu ni ni ti Duuma, yin' kamiyana ti be n yiŋa." Ka o ni daa balim ti ni nimmoo zuyu che ka ti niŋ lala.

Bε kpεhi Pool mini Silas duu Filipai

¹⁶Ka ti daa ti chani Naawuni suhibu shee n-tuhi bipuyin' so ɔun daa nyε dabili ka lan nyε kpilikparisilana soli. Bεn daa su o daa diri kpilikparisi maa bayitali nyɔri pam.

¹⁷Ka bipuyinŋa maa daa doli ti mini Pool kuhiri yεra, "Niriba ɔɔ nyεla Zallakudura Naa daba bεn wuhiri ya tiliginsim soli."

¹⁸Ka o daa niŋ lala paai dabisa shεm, ka Pool nyee ti nyɔni ka o ɔmaligi tahi kpilikpariga ɔun daa sɔndi bipuyinŋa maa ka o buyiri bayiri maa zuyu n-yεli, "Yisa Masia yuli zuyu, zom' ka che o!" Ka kpilikpariga maa daa shiri zo ka che o di saha maa.

¹⁹Bεn su bipuyinŋa maa ni daa nya ka bε ku lan di o bayibuyibo maa nyɔri maa ka bε daa gbaai Pool mini Silas n-vo ba tahi tiŋ' maa kpamba sani daa puuni.

²⁰Ka bε daa zaŋ ba paai sariakaritib' sani ti yeli, "Niriba ɔɔ nyεla Yεhudianima, ka sayindi ti tingbɔŋ ɔɔ.

²¹Be malila ka' shεŋja din bi simdi ni tinim' bεn nyε Romnim' ηɔ doli n-wuhiri niriba."

²²Ka salo daa pahi bε zuyu liri ba; ka sariakaritib' maa daa dari tɔhi Pool mini Silas binyεra, ka bahi noli ni bε zaŋm' jaŋgbεbihi fiεb' ba.

²³Ka bε daa fiεb' ba pam ka zaŋ ba ti kpεhi duu, ka yεli dansarika gula ni o guli ba viεnyεliŋga.

²⁴Lala zuyu ka dansarika gula maa daa tom ba kpεhi duu din be puuni ha ni nti ba ba bandi ʒili.

²⁵Ka di daa ti niŋ yuntisuyu, ka Pool mini Silas suhiri Naawuni ka yiini yila payiri Naawuni, ka bε dansarika tab' ʒiya wumda.

²⁶Bε nini nyabu yim ka tiŋgbani ti dam pam hal ka duu maa gbinni ti sɔhira, ka sarika duu maa dunoya zaa dii yooi, ka sokam bandi baai.

²⁷Ka dansarika gula daa neei gom ni n-nya ka dunoya maa zaa yoomi, ka o ηoog' o takɔbi ni o kuhi ku omaŋa, dama o daa tεhiya ni dansarikanim' maa zaa yimi zo.

²⁸Amaa ka Pool daa kuhi pam yεl' o, "Di niŋ aman' shεli, dama ti zaa be kpe."

²⁹Di saha ka dansarika gula maa kuhi yεli ni bε zaŋm' firila na, ka o daa guui kpe ka dabiεm gbaag' o ka o ni sɔhira, ka o damdi Pool mini Silas tooni.

³⁰Di nyaanja ka o daa zaŋ ba yina ti bɔhi ba, "N duumanima, ka wula ka n lee yεn niŋ tiligi?"

³¹Ka bε yεl' o, "Niŋm' ti Duuma Yisa yεda, ka a min' a yiŋnim' zaa tiligi."

³²Ka bε daa wuh' o min' o yiŋnim' zaa ti Duuma yεligu.

³³Kulla di saha maa ka o daa payi bε fiebbu dansi la, ka Pool mini Silas daa baptaizi dansarika gula maa min' o yiŋnim' zaa.

³⁴Ka o daa zaŋ ba kul' o yiŋa nti niŋ bindirigu ti ba; ka o suhu daa paligi pam o min' o yiŋnim' zaa ni niŋ Naawuni yεda maa zuyu.

³⁵N-yi bieŋu ka sariakaritib' la daa tim pirinsi nti yεli dansarika gula maa ni o yoomi Pool mini Silas bahi ka bε chaŋ.

³⁶Ka dansarika gula maa daa yεli Pool ni sariakaritib' maa tim na ti yεl' o ni o yoom' ba bahi ka bε chaŋ; dinzuyu ni bε yim' n-chaŋ ni suhuŋia.

³⁷Amaa ka Pool yεli ba, "Ti nyεla Rom tiŋbihi ka bi tum taali, ka bε fieb' ti palɔni ka zaŋ ti kpεhi duu, ka lee ti bɔri ni bε yihi ti la ashilɔni bahi? Aai! Che ka bεmaŋmaŋ' kana ti yihi ti bahi."

³⁸Ka pirinsi maa daa lab' ti yεli sariakaritib' maa Pool ni yεli shεm, ka dabiεm gbahi ba bε ni daa wum ni Pool mini Silas nyεla Rom tiŋbihi maa zuyu;

³⁹lala zuyu ka bε daa kana ti balim ba ni bε niŋm' suyilo, ka daa naanyi yihi ba bahi, ka yεli ba ni bε yim' bε tiŋ' maa ni.

⁴⁰Ka Pool mini Silas daa yi sarika duu maa ni n-chaŋ Lidia yiŋa nti puh' o; ka daa nya bε yεdaniŋditab' bεn be nimaani n-kpaŋsi bε suhuri ka naanyi yi n-chaŋ.

Tuma 17

Pool mini Silas chaŋ Tεsalɔ̄naika

¹Ka Pool mini Silas daa chaŋ nti gari Amfipolis mini Apolɔ̄nia m-mali ti paai Tεsalɔ̄naika, ka Yεhudianim' jεmbu duu daa be nimaani.

²Ka Pool daa yaa chaŋ bε jεmbu duu maa ni Vuhim Dabisa buta pa taba, ka o mini ba ti tɔ̄yisiri Naawuni yεla.

³Ka o mali Naawuni Kundi yεligu kahigiri wuhiri ba yεra, "Di daa kpala talahi ni Masia di wahala ka lan neei kum ni, dinzuŋu n ni yihiri Yisa so waazu maa n-nyε Masia."

⁴Ka bε ni shεb' mini bεn pa Yεhudianima ka nyε wuntizɔ̄riba pahi pay' shεb' bεn nyε yuyanim' pam daa dihi bε yεligu maa tabili, ka zaŋ bεmaŋ' tabili Pool mini Silas.

⁵Amaa ka Yεhudianim' daa zab' nyuli n-chaŋ ti layim tiŋ' maa ni ninvuy' yoya n-chε ka bε dam tiŋ' maa, ka chaŋ ti be n-gili Jeesɔ̄n yiŋa n-yεli ni bε yihim' Pool mini Silas palɔ̄ni na ti ba.

⁶Bε ni daa bi nya ba ka bε gbaai Jeesɔ̄n min' o yεdaniŋditab' shεba n-vo ba tahi tiŋ' maa kpamba sani ka kuhiri yεra, "Ninvuy' shεb' bεn lεbigiri dunia pindi tiŋ' la paai ti ya ŋɔ gba na,

⁷ka Jeesɔ̄n deei ba kpεh' o yiŋa. Bε mi nyεla bεn sayindi Naa Siiza zaligunima, ka yεri ni na' so lan beni m-pahi Naa Siiza zuyu ni ŋuna n-nyε Yisa."

⁸Ka tiŋ' maa nim' mini bε kpamba maa daa wum bε ni yεli shεm maa ka bε suhuri zɔ̄hira.

⁹Ka bε daa zali Jeesɔ̄n min' o yεdaniŋditab' maa samli ka bε yo, ka bε naanyi bahi ba ka bε chaŋ.

Pool mini Silas chaŋ Bεria

¹⁰Dimbɔ̄ŋɔ nyaanɔ ka yεdaniŋdib' maa daa chε ka Pool mini Silas dii yi nimaani yuŋ chaŋ Bεria. Bε ni daa mali ti paai Bεria, bε daa chaŋ ti kpεla Yεhudianim' jεmbu duu.

¹¹Yεhudianim' bεn daa be Bεria daa nyar niriba gari bεn daa be Tεsalɔ̄naika la, dama bε daa tayi deei yεligu maa ni suhupielli, ka vihiri Naawuni litaafinim' ni bieŋukam ni bε nya yεla maa shiri nyεla yεlimaŋli.

¹²Ka bε ni pam m-pahi bεn pa Yεhudianim' payiba bεn nyε yuyanima mini døbba daa ninj yεda.

¹³Ka Yεhudianim' bεn daa be Tεsalønaika maa daa ti wum ni Pool yihiri Naawuni yεligu waazu Bεria ka chanj nimaani gba nti dimdi niriba maa tiba ni ni bε taai duŋ.

¹⁴Ka yεdaniŋdib' bεn daa be Bεria daa dii chε ka Pool chanj teeku noli, amaa ka Silas mini Timoti bεn' daa kpalim nimaani.

¹⁵Ka bεn daa mali Pool tahiri maa daa zaŋ o hal ti paai Atensi, ka Pool yεli ba ni bε yi lab' kuli bεn' yεlimi Silas mini Timoti ni bε yi nya soli bεn' paam' o na yomyom. Ka bε daa ŋmaligi lab' kuli.

Pool be Atensi

¹⁶Pool ni daa na do Atensi n-guli Silas mini Timoti maa ka o suhu daa ti sayim pam o ni daa nya ka tiŋ' maa luyilikam kul nyεla buya la zuyu.

¹⁷Dinzuyu ka o mini Yεhudianim' ni bεn pa Yεhudianim' bεn daa jεmdi Naawuni tɔyisiri Naawuni yεla bε jεmbu duu; ka o daa yi lan yiri daa ni nti tɔyisiri ŋunkam yεn gar' o sani Naawuni yεtɔya.

¹⁸Ka Epikurianim' mini Stoiknim' karimba shεb' gba daa chirigi Pool. Ka bε ni shεb' bøhira, "Wula ka yεtɔy' gbalinj ŋo lana lee yεri maa?" Pool ni daa yihiri Yisa yεla waazu ka tɔyisiri kum ni neebu yεla zuyu ka bε ni shεb' daa yεli, "Di ŋmanila o tɔyisirila ti ni ʒi buy' shεŋa yεla."

¹⁹Ka bε daa zaŋ Pool tahi bε jintɔriba layingu shee din yuli daa booni Ariøpagus la ti yεl' o, "Ti børi ni a wuhiri ti wuhiri pal' shεli a ni wuhiri ŋo ni nyε shεli,

²⁰dama a tahi yεl' pal' shεŋa ti ni na ʒi n-wum di yεla na. Dinzuyu ti børi ni ti baŋ yεla maa gbinni."

²¹Atensinim' mini saamba bεn daa be nimaani daa bi tumdi tuun' shεli pahila yεtɔy' pala tɔyisibu mini yεl' pala wumbu zuyu.

²²Di saha ka Pool daa zani Ariøpagus jintɔriba maa sunsuuni yεli, "Yinim' Atensinim' ŋo, n nyaya ka yi doli yi jεmbu soli vienyelinga shεlikam puuni.

²³N ni kpe yi tiŋ' ŋo ni n-chani ginda, n nya yi ni jεmdi buy' shεŋa, ka nya maligu malibu bimbin' shεli ka bε sab' pa di zuyu yεli, 'Ti ni ʒi wun' so ka jεmd' o la mi bimbini m-bøŋo.' Dinzuyu yi ni ʒi so ka jεmd' o maa yεla ka n kahigiri wuhiri ya maa."

²⁴Ka o daa yεli ba, "Naawuni ŋun nam dunia mini binsheyükam zaa din be di ni ŋo n-nyε zuγusaa mini tiŋgbani Duuma. O bi be bimbin' shεŋa daadam ni zaŋ o nuhi me zuyu.

²⁵O mi bi be kaman daadam ŋun børi shεl' o daadamkpee nuu ni la, dama ŋun' Naawuni n-tiri daadam nyεvili m-pahi vuhim ni shεlikam.

²⁶İDuna n-lan chε ka zuliya kam zaa yi ninvuy' yino so o ni daa nam la ni na, ka chε ka bε zaa mali nyevili be dunia ḥo ni, ka zali ȝiemana balibu kɔŋkɔba mini tiŋgbana tarisi.

²⁷O ninjla lala ni bε bo ḥun' Naawuni hal ti nya o. Ka ti zaa yinoyino min' o bi wɔy' ni taba,

²⁸dama di bemi kaman so ni daa yeli la: O zuyu ka ti be ka damda, ka kul be ḥo. Di lan bemi kaman yi baŋdib' shεb' ni yeli shem la, Ti gba shiri yila Naawuni ni na.

²⁹Dinzuyu ti ni nyε bεn yi Naawuni ni na maa zuyu, di bi simdi ni ti tεhi ni Naawuni ḥmanila buy' shεŋa tuumbaŋdiba ni zaŋ salima mini anzinfā ni kuya maani bεmaŋmaŋ' yεm puuni la.

³⁰Ʒilinsi saha la ha Naawuni daa di ti suyilo, amaa pumpɔŋɔ o zali shεlikam zaa ni sokam niŋmi tuuba;

³¹dama o zali dabisili ni o ti chε ka o ni pii so la zaŋ wuntia biɛhigu kari dunianim' saria. Lala zuyu ka o daa neeg' o ni daa pii so maa kum ni ni di leei shεhira sokam zaa sani."

³²Bε ni daa wum kum ni neebu yεla maa ka bε ni shεb' maani Pool ansarisi, ka shεb' mi yeli ni dahin' shεli ka bε ni ti lan wum o yεtɔyā maa pahi.

³³Ka o daa yi bε sani chaŋ o chandi.

³⁴Amaa ka Dionisius ḥun daa nyε Ariɔpagus jintɔribi ni yino la mini pay' so ḥun yuli daa booni Damaris m-pahi ninvuy' shεba daa niŋ yεda, ka zaŋ bεmaŋ' tabili Pool.

Tuma 18

Pool chaŋ Kɔrinti

¹Dimbɔŋɔ nyaanja ka Pool daa yi Atensi n-chaŋ Kɔrinti.

²Nimaani ka o daa ti chirigi Pɔntus tiŋbi' so ḥun yuli booni Akuila min' o pay' Prisila bεn daa yoli yi Itali na la, dama Rom Naa Klɔdius n-daa zali zaligu ni Yεhudianim' zaa yim' Rom, ka bε mi daa nyε Yεhudianima.

³Bε mini Pool zaa tuma daa nyεla tanti wuyibu tuma, dinzuyu ka Pool daa chaŋ ti be bε sani ni o mini ba layim wolindi dira.

⁴Ka Pool daa yi chani Yεhudianim' jεmbu duu Vuhim Dabisili dali kam ka o mini ba ti tɔyisiri Naawuni yεla, ka o daa Iεbigiri Yεhudianim' mini bεn pa Yεhudianim' tεha.

⁵Silas mini Timoti ni daa yi Masidɔnia paai Pool sani, o nini daa kul moola waazu yihibu zuyu, ka o yεri Yεhudianim' ni Yisa n-shiri nyε Masia.

⁶Ka bε ni daa ηmer' o naŋbankpeeni ka tur' o zuyu chε ka o daa pihipihi o binyerigu taŋkpayu bahi ka yeli ba, "Yimanjan' nyeviya bahi yoli taali kpalim ʒi yi zuyu! Man' nuu yiya. Pumpoŋɔ zaŋ chana, n ni chanjla bεn pa Yεhudianim' sani."

⁷Ka o daa chε ba ka chaŋ ti kpe do' so ηun yuli daa booni Taitius Justus la yin̄a. O daa nyela ηun jemdi Naawuni, ka o yin̄' daa bayi Yεhudianim' jembu duu.

⁸Ka Krispus ηun daa nyε Yεhudianim' jembu duu zuyulan' la min' o yin̄nim' zaa daa nin̄ ti Duuma yεda ka Kɔrintinim' pam bεn daa wum Pool yεligu maa gba daa nin̄ yεda ka deei kom baptaizibu.

⁹Ka Pool daa ti nya ʒii yuŋ ka ti Duuma yεl' o di ni, "Di zɔri dabiεm; kul yihim' waazu maa ka di shini!"

¹⁰M be a sani, ka so ku tooi nin̄ a shεli, dama m mali niriba pam tij' ηɔ ni."

¹¹Ka o daa nin̄ yuuni ni pirigili nimaani n-wuhiri niriba Naawuni yεligu.

¹²Saha shεli Rom naa ni daa zaŋ Gallio leei Akaianim' gomna la, ka Yεhudianim' daa nin̄ naŋban' yini n-chaŋ ti gbaai Pool n-vo o tahi saria karibu shee

¹³ti yεra, "Doo ηɔ wuhirila niriba ni bε doli Naawuni zaligu ni bi wuhi shεm n-jemdi Naawuni."

¹⁴Pool ni daa kul yεn yaag' o noli saha shεli ka Gallio dii yεli ba, "Yinim' Yεhudianim' ηɔ, di yi di nyela tuun' gala bee tuumbie' shεli ka o tum ka yi tah' o ηɔ na, n naan wum yi yεtɔya maa.

¹⁵Amaa di ni kul nyela yεtɔya mini yuya ni yimanjan' zaligu yεla ηɔ zuyu, n ku di di saria. Yimanjan' malimiya li!"

¹⁶Ka daa kari ba yihi.

¹⁷Di saha ka bε zaa daa gbaai Sosteniiz ηun daa nyε Yεhudianim' jembu duu zuyulan' la m-bu o saria karibu duu maa dunol' ni. Ka Gallio bi gbiligi lihi ba gba.

Pool labi Antiock

¹⁸ Dimbɔŋɔ nyaanja ka Pool daa be o mabihi bεn be Kɔrinti maa sani n-yuui pam, ka daa naanyi ti chεbisi ba ka kpe ηariŋ chaŋ Siria; ka Akuila mini Prisila gba daa dol' o chaŋ. Ka Pool daa ti pin' o zuyu Senkiria, dama o daa pola pɔri.

¹⁹Ka bε daa ti paai Efesus, ka Pool chε Akuila mini Prisila ka chaŋ Yεhudianim' jembu duu ni o mini ba ti tɔyisi Naawuni yεla.

²⁰Ka bε daa bɔri ni o kpalim n-niŋ daba ayi bε sani, ka o daa bi sayi

²¹amaa ka chεbisi ba ka yεli, "Naawuni yi sayi, n ni lan lab' yi sanna yaha;" ka daa yiysi kpe ηariŋ chaŋ.

²²O ni daa ti paai Siizaria o daa chanjla Jεrusalεm nti puhi Yisa nyaandoliba bεn be nimaani ka naanyi gari chaŋ Antiock.

²³Ka o daa nin nimaani daba ayi, ka daa ti yiysi n-chani gindi Galeshia mini Firijia tiŋbana ni n-kpaŋsiri Yisa nyaandoliba zaa suhuri.

Apolos chan Efesus mini Kɔrinti

²⁴Yehudia ninvuy' so ŋun daa nyɛ Alikizandria tiŋbia ka o yuli booni Apolos daa ti ka Efesus na. O daa nyela zilinvalingalana, ka lan nyɛ ŋun mi Naawuni Kundi vienyelinga.

²⁵Doo ŋɔ daa bɔhim ti Duuma soli yɛla pam. O ni daa jemdi Naawuni ni o suhu zaa zuyu ka o daa tɔyisiri ka wuhiri Yisa yɛla vienyelinga, amaa kulla Jɔn Baptazira kom baptazibu la yɛla kɔŋko ka o daa mi.

²⁶Ka o daa chan Yeshudianim' jembu duu nti gbaai Naawuni yɛla tɔyisibu ni suhukpeeni; ka Akuila mini Prisila daa wum o wuhiru maa, ka zaŋ o ti maan wuh' o Naawuni yɛla vienyelinga pahi.

²⁷Ka Apolos daa ti bɔri ni o chan Akaia, ka Efesus yedaniŋdib' daa kpaŋs' o suhu ka sab' gbaŋ ti Yisa nyaandoliba bɛn be Akaia maa n-yeli ba ni o yi kana bɛn' deem' o. O ni daa paai nimaani o daa sɔŋ ninvuy shɛb' bɛn pun niŋ yeda Naawuni daalibarika zuyu la pam.

²⁸Naawuni yiko ni o daa tɔyisi luhi Yeshudianima niriba ni, ka daa zaŋ Naawuni Kundi n-kahigiri wuhiri niriba ni Yisa shiri nyela Masia.

Tuma 19

Pool chan Efesus

¹Apolos ni daa be Kɔrinti saha sheli maa ka Pool daa gari chan tin' shɛŋa din be nuzaa polo n-daa mali hal ti paai Efesus. Nimaani ka o daa nya Yisa nyaandol' shɛba

²m-bɔhi ba, "Yi ni niŋ yeda maa, yi deei Naawuni Shia Kasi?" Ka bɛ garigi yel' o, "Aai, ti na ʒi n-wum ni Naawuni Shia beni gba."

³Ka o lan bɔhi ba, "Ka wula ka bɛ daa lee baptaizi ya?" Ka bɛ yel' o, "Jɔn Baptazira baptazibu ka ti daa deei."

⁴ Ka Pool daa yeli ba, "Jɔn daa baptazirila niriba tuuba niŋbu zuyu, ka yeri ba ni bɛ niŋm' Yisa ŋun ti yɛn dol' o nyaanja na la yeda."

⁵Bɛ ni daa wum lala maa ka bɛ deei kom baptazibu ti Duuma Yisa yuli zuyu.

⁶Ka Pool daa zaŋ o nuhi pa bɛ zuyu, ka Naawuni Shia Kasi daa siyi bɛ zuyu na, ka bɛ tɔyisiri tinzun yeligu balibu kam yɛtɔya min' anabitali yɛtɔya Naawuni Shia Kasi maa yiko ni.

⁷Bɛ daa nyela kaman ninvuy pinaayi laasabu.

⁸Ka Pool daa kul kperí Yeshudianim' jembu duu nti tɔyisiri ba Naawuni nam yɛla ni suhukpeeni, ka kul wuhiri ba hal ni chira ata.

⁹Amaa ka bε ni shεb' suhuri daa kpεm' pam ka bε zayisi yεda niŋbu, ka tari Yisa soli maa dayiri salo maa ni. Di saha ka Pool daa chε ba, ka woligi Yisa nyaandoliba n-zaŋ ba chaŋ Tairanus kariŋ duu nti tɔyisiri Naawuni yεla dabisili kam.

¹⁰Lala ka o daa niŋdi hal ti paai yuma ayi, ka Yεhudianim' zaŋ tabili bεn pa Yεhudianim' ka be Esha daa wum ti Duuma yεligu maa.

Siiva bihi bubu yεla

¹¹Naawuni daa tum alahiziba tuun' gahinda n-chε ka yiko be Pool nuhi ni.

¹²Hal bε daa yi zaŋ anchitinima bee situra din shihi ɳun' Pool nti pa barinim' zuyu bε nyarila alaafee, ka alizin' bieri gba daa zɔri ka cheri bε ni ʒi shεb' zuyu.

¹³Di saha ka Yεhudianim' ninvuy' shεb' bεn daa gɔri gindi ka nyε bεn gba kariti alizin' bieri daa zaŋ ti Duuma Yisa yuli n-yεri alizin' bieri bεn ʒi niriba zuyu, "Pool ni yihiri Yisa so waazu la yuli zuyu, wariya ka chε ba!"

¹⁴Yεhudianim' maligumaaniba zuγulan' ɳun yuli daa booni Siiva bidibis' ayopɔin n-daa niŋdi lala maa.

¹⁵Di saha ka alizin' bieγu maa daa garigi yεli ba, "M mi Yisa, ka mi Pool; ka banima n-lee nyε yi mi?"

¹⁶Ka alizin' bieγu ni daa ʒi so zuyu maa dii kahi nti kpe bε ni n-nyaŋ bε zaa mbu n-ti ba dansi, ka bε zo ni bε zayim n-yi yili maa ni.

¹⁷Ka Yεhudianim' mini bεn pa Yεhudianim' ka nyε bεn daa be Efεesus daa wum yεlli ɳɔ, ka dabiεm kpe bε zaa, ka ti Duuma Yisa yuli daa du n-chaŋ haliya.

¹⁸Ka niriba pam bεn daa pun niŋ yεda kana nti kahigiri bε ni tum tuumbie' shεŋja wuhiri palɔni.

¹⁹Ka bε ni pam bεn daa nyε bukpahinim' layisi bε tabibi tumbu kundinim' na nti nyɔri buyim niriba maa ninni; ka bε daa mali di liyiri laasabu ka di paai kaman ninvuy' tusaanu dahin yini tuma yɔri.

²⁰Ka ti Duuma yεligu daa di nasara n-yεligi gili luyilikam.

Efεesusnim' duŋ taabu yεla

²¹Dimbɔŋɔnim' nyaanja ka Naawuni Shia Kasi daa kpaŋsi Pool suhu ka o lo nia ni o ni doli Masidɔnia mini Akaia polo chaŋ Jεrusalεm; ka daa lan yεli ni o yi paai Jεrusalεm, shee ka o gari Rom gba.

²²Ka daa chε ka Timoti mini Erastus bεn daa nyε o sɔŋdib' la chan Masidɔnia, amaa ka ɳun' Pool maŋmarj' daa kpalmi Esha n-niŋ daba ayi.

²³Di saha maa ka gadama daa piligi Efεesus Yisa soli dolibu zuyu.

²⁴Anzinfa doora ɳun yuli daa booni Dimitirius daa malila anzinfa n-doori buyili Aritεmis binnana, ka o mini bεn daa layim tumdi di tuma nyari liyiri pam di ni.

²⁵Ka o daa ti layim o tumtumdiba mini bən mini ba tuma nyε tuun' yinsi na nti yεli ba, "M mabihi, yi mi ni ti nyarila liyiri ti tuma ḥo ni.

²⁶Ka yi nya ka wum ka di pala Efesus ḥo kɔŋko, amaa Esha tingbɔŋ ni zaa ka Pool ḥo kul yeri niriba ni salinim' ni zaŋ bε nuhi mali buy' shεŋa pala sheli; lala ka o niŋdi lebigiri niriba pam suhuri.

²⁷Dinzuŷu pa ti tuma ḥo kɔŋko n-yεn be barina ni, amaa Aritemis ḥun nyε ti buy' titali, ka Eshanim' mini dunia zaa jεmd' o la jεmbu duu nti yεn kpalim yoli, hal di pa sheli ka buyili Aritemis maŋmaŋ' gba ti kɔŋ jilima sokam sani."

²⁸Niriba maa ni daa wum yelli ḥo bε suhuri daa yiçisiya pam ka bε duhi bε yee yεra, "Efesusnim' buyili Aritemis galisiya pam! Efesusnim' buyili Aritemis galisiya pam!"

²⁹Ka tin' maa zaa dam, ka salo kabi chaŋ ti gbaai Gaios mini Aristakus bən daa yi Masidonia na ka nyε Pool dolintab' la n-dari ba tahi tin' maa nim' layingu shee.

³⁰Ka Pool daa bɔri ni o kpe salo maa ni, amaa ka nimaani Yisa nyaandoliba daa bi sayı.

³¹Ka Esha ninvuy' zuyuri shεb' bən nyε Pool zɔnim' gba daa tim ti balim Pool ni o di kpe salo maa layingu maa shee.

³²Ka salo maa ni shεb' daa tahiri yεra, ḥo nyεla ḥo nyεla; ka bən' la mi yεra, ḥo nyεla ḥo nyεla; dama salo daa kul tahirila yirinj, hal bε shεb' daa bi mi din che ka bε layingna.

³³Ka salo maa ni shεb' daa tεhi ni yεla maa ʒila Alikizanda zuyu, Yεhudianim' ni daa daag' o zali tooni la zuyu; ka o daa kpuγ' o nuu gahi salo maa ni o wuhi ba din niŋ.

³⁴Salo maa ni daa banj ni o nyεla Yεhudia nir' maa ka bε zaŋ kaman awa mun' ayi n-duhi bε yee yεra, "Efesusnim' buyili Aritemis galisiya pam! Efesusnim' buyili Aritemis galisiya pam!"

³⁵Ka tin' maa gbaŋŋmara daa goo salo maa ka yεli, "Efesusnima, ḥuni n-lee beni n-ʒi ni Efesusnim' nyεla bən guli buyili Aritemis ḥun galisi ḥo duu mini kuy' sheli din daa yi zuγusaa luna la?

³⁶Yi ni nya ka so ku tooi chihi dimbɔŋɔnim' zaa maa zuyu di simdi ni yi gbaai yimaŋa ka di niŋ sheli ni suhuyiyisili.

³⁷Yi ni tahi ninvuy' shεb' ḥo na bi ʒiemdi buyili Aritemis ḥun nyε ti ni jεmdi buy' so la n-tur' o.

³⁸Dinzuŷu Dimitirius min' o tumtumditab' maa yi zaŋla so taali, saria karibu duu beni ka sariakaritiba be di ni. Be yi bora, bən' zaŋm' taba tahi ni.

³⁹Amaa ka yεl' shεŋa n-yi beni pahi, di ni tooi mali jintɔribा layingu ni.

⁴⁰Fukumsinim' yi bɔhi ti zuŋɔ taabu ŋɔ gbinne, ti ni kpe yɛla ni di zuyu, dama ti ka daliri yelli ŋɔ puuni din ni zaŋ wuhi ba."

⁴¹Ka gbaŋŋmara maa daa yel' lala n-naai ka yeli salo maa ni bɛ wurimma.

Tuma 20

Pool labi Masidɔnia mini Akaia

¹Vuri maa ni daa ti maai, ka Pool layim Yisa nyaandoliba maa na nti kpaŋsi bɛ suhuri ka chebisi ba, ka zaŋ kpa Masidɔnia polo.

²O daa kaai gili nimaani tinsi zaa n-kpaŋsiri Yisa nyaandoliba suhuri pam mmali ti paai Giriis

³n-daa kpalm ni niŋ chira ata. Ka daa ti yɛn yiŋisi kpe ŋariŋ chanj Siria ka wum ni Yɛhudianim' gu o soli, ka o daa lo nia ni o ni zaŋ doli Masidɔnia polo chanj.

⁴Ka Piros bia Sɔpata ŋun daa nyɛ Bɛria tiŋbia la mini Aristakus ni Sekundus bɛn daa nyɛ Tɛsalɔnaika tiŋbih i la ni Gaios ŋun daa nyɛ Dɛɛbi tiŋbia la ni Timoti mpahи Tikikus mini Trofimus bɛn daa yi Esha na la daa dol' o chanj.

⁵Ka bɛ daa daŋ ti tooni chanj Troas nti gul' ti.

⁶Ka Bɔrɔbɔro din ka Dabindi Chuŋu la daa puhi gari, ka ti mi kpe ŋariŋ Filipai nzaŋ daba anu chanj ti paai ba Troas; ka ti daa niŋ daba ayopɔin nimaani.

Pool Troas chandi din bahindi nyaanja

⁷Ka ti daa ti layim bakɔi piligu dali ni ti ŋmahи bɔrɔbɔro n-layim di Ti Duuma Bindirigu, ka Pool ni daa lɔri ni biɛyу neei ka o chebisi ba ka chanj la zuyu che ka o daa tɔyisi ba Naawuni soli yɛla hal ni yuntisuyu.

⁸Firilanim' pam daa be jirambisa du' shɛl' ni ti ni daa layim maa.

⁹Ka nachimbil' so ŋun yuli daa booni Yutikus daa ʒi takɔro zuyu. Pool ni daa tɔyisi yuui maa zuyu ka nachimbil' maa daa ti ʒeei gom n-gbihi biligi lu tiŋ' ha. Zuyusaa duu din pah' ata ni ka o daa yi n-lu maa ha, ka bɛ daa kpuŋ' o la kpima.

¹⁰Ka Pool daa siyi nti kurim o sani m-bɔbind' o ka yeli, "Di cheliya ka yi suhuri zohira, dama o na nyɛla nyevililana."

¹¹Pool ni daa lab' du duu maa ni nti ŋmahи bɔrɔbɔro ŋubi naai, o daa lan gbaai ba la yetɔya tɔyisibу n-daa mali lala hal ka biɛyу ti neei, ka o naanyi chebisi ba ka chanj.

¹²Ka bɛ daa zaŋ nachimbil' maa kuli ni alaafee, ka bɛ suhuri daa maai pam.

Pool yi Troas n-chaŋ Miletus

¹³Ka ti daa yiŋisi ni n-kpe ŋariŋ chanj Asɔs ni ti ti zaŋ Pool pahi timan' zuyu; ti min' o ni daa pun tɔyisi zali shɛm m-bala, dama o daa yeliya ni ŋun' yɛn chanja tiŋ' paai ni.

¹⁴O ni daa ti paai ti Asos ka ti zaŋ o niŋ ḥariŋ maa ni chan Mitilin.

¹⁵Ka ti daa ti yiŋisi ni n-yi bieŋu paai Kiſs n-naanyi yi bieŋu paai Samos n-kaai bieŋu paai Miletus.

¹⁶Pool daa bori ni o bayisila Efesus gari, dama o daa bi bori ni sangal' sheli ti tay' o zali Esha. O daa niŋdila yomyom ni di yi ni tooi nani ka o paai Jérusalém Pentikost dali.

Pool chebisi Efesus Cheechi kpamba

¹⁷Saha sheli Pool ni daa be Miletus maa ka o daa tim ti boli Efesus Cheechi kpamba.

¹⁸Bε ni daa kana ka o yeli ba, "Yi zaa mi m biɛhigu ni nye shem dahin' sheli n ni daa tuui ka Esha tiŋgbɔŋ ḥo ni na nti be yi sani hal ni zuŋɔ.

¹⁹N daa jemdi ti Duuma ni mansiyisibu mini nintam m-pahi muysigu shenja n ni daa nyari Yehudianim' ni daa dooni guri ma sol' la zuŋu.

²⁰N daa bi sɔyi ya yel' shenja din ni sɔŋ ya, amaa ka daa zaŋ li wuhi ya niriba ni mini yili kam ni.

²¹N daa mooi n nini n-yeri Yehudianim' mini bɛn pa Yehudianima ni be niŋm' tuuba Naawuni sani ka niŋ ti Duuma Yisa yeda."

²²Ka lan yeli ba, "Pumpɔŋɔ Naawuni Shia Kasi n-tahiri ma Jérusalém, ka m mi bi mi din ti yɛn niŋ ma nimaani.

²³Naawuni Shia Kasi n-nay' wuhiri ma tiŋ' kam ni ni sarika kpɛbu mini wahala n-guli ma nimaani.

²⁴Amaa m bi lihi n nyevili ka di nye sheli, man' dee yi ni tooi naai tuun' sheli ti Duuma Yisa ni ti ma la; dina n-nye ni m moli Naawuni daalibarika lahibal' sun hal ti paai n nyevili tariga.

²⁵"Pumpɔŋɔ m mi ni n ni gili yihi Naawuni nam waazu yi ninvuy' shɛb' sani zaa ḥo ku lan nya ma ni yi nini yaha.

²⁶Dinzuŋu zuŋɔ dabisili ḥo, n yeri ya mi ni n nuu yi yi zaa nyeviya bahi yoli taali ni,

²⁷dama m bi sɔyi ya yel' sheli; n kahigi Naawuni yelli kam wuhi ya."

²⁸O daa lan yeli ba, "Gbibiya yiman' vienyelinga, ka guliya Naawuni Shia Kasi ni zaŋ ya leei Naawuni piɛ' shɛb' guliba la, ka dihiri bɛn nye Naawuni Cheechi sheli o ni daa zaŋ omaŋmaŋ' Bia ʒim fa m-bahi la.

²⁹M mi ni n chandi nyaanja ninvuy' kundun' biɛri ni ti kana ti kpe yi ni, ka ku che Naawuni pieri maa.

³⁰Ka ninvuy' shɛb' ni ti yiŋisi yimanmaŋ' gba ni n-tɔyisi ya chirimbu yɛtɔya ni be lɛbigi nyaandoliba maa suhuri n-zu ba chan.

³¹Dinzuğu niŋmiya siya, ka teeya ni yuun' muna ata ka n zaŋ sayisi yi zaa ha ni nintam yuŋ ni wuntan̄ ni.

³²"Ka pumpɔŋɔ n zaŋ ya niŋ Naawuni nuu ni, ka lan zaŋ ya niŋ o daalibarika yetɔya din ni tooi kpaŋsi ya la ni. Dina n-ni chɛ ka yi nya tarili bɛn nyɛ Naawuni ni mali ninvuy' shɛb' ka bɛ be kasi la ni.

³³N kore daa bi kpe yi ni so daanzinfa bee salima bee situra ni.

³⁴Yimanŋmaŋ' mi ni n nuu zuyu tuma ka n daa zaŋ dihi m mini n dolintaba, hal ka daa yeli ba situra pahi.

³⁵Binshɛyukam puuni n wuhi ya ni sokam moom' o nini n-tum lala sɔŋ bɛn ka kpion la, ka teeya ti Duuma Yisa ni daa yeli shɛm la, Dina n-nyɛ ni Dun tiri mal' alibarika gari ŋun deera."

³⁶Pool ni daa yel' lala naai ka o mini ba zaa gban' tiŋa ka o suhi Naawuni.

³⁷Ka bɛ daa yiŋisi bɔb' gbaai Pool, ka kum ni nintam, ka puh' o vienyelinga.

³⁸Ka din daa niŋ ba suhugarigu gari shelikam nyɛla o ni daa yeli ba ni bɛ nini ku lan nya o la. Ka bɛ daa biel' o tahi ŋariŋ gbini.

Tuma 21

Pool chaŋ Jerusalem

¹Ti ni daa chɛbisi ba bahi ka ti ŋariŋ yiŋisi n-zaŋ sochibiga nti paai Koos n-naanyi neei bieŋu m-paai Rodis n-daa ti yi nimaani chaŋ Patara.

²Nimaani ka ti daa nya ŋariŋ sheli din chani Fɔnisia, ka ti kpe li chaŋ.

³Ti ni daa ti miriti Saipurus ka ti chɛ li bahi ti nuzaa polo ka chaŋ Taai din be Siria tingbɔŋ ni la, dama nimaani ka bɛ daa yen yihi nɛma ŋariŋ maa ni.

⁴Ka ti daa bo n-nya Yisa nyaandoliba n-kpalim nimaani n-niŋ daba ayopɔin. Yisa nyaandoliba maa daa yeli Pool Naawuni Shia Kasi yiko ni ni o di chaŋ Jerusalem.

⁵Ti yiŋisibu dali ni daa ti paai ka ti yiŋisi ni ti chaŋ; ka bɛ mini bɛ payiba ni bɛ bihi zaa daa biel' ti ti yi tiŋ' maa tariga, ka ti gbani teeku noli n-suhi Naawuni

⁶ka chɛbisi taba. Di nyaanja ka ti daa kpe ŋariŋ, ka bɛ mi lab' kuli.

⁷Ka ti daa yi Taai m-be kom maa ni m-mali ti paai Toləmais n-daa chaŋ ti puhi ti mabihi bɛn be nimaani, ka gbe bɛ sani dahin yini.

⁸ N-daa yi bieŋu ka ti chaŋ Siizaria nti kpe Filip ŋun daa nyɛ Yisa lahibal' sun molomoona la yiŋa. O daa nyɛla tuuli cheechi kpamba ayopɔin la ni yino.

⁹Filip daa mali bipuyins' anahi bɛn na bi kuli dɔbba, ka nyɛ bɛn tɔyisiri anabitali yetɔya.

¹⁰Saha sheli ti ni daa be nimaani maa ka anab' so ɻun yuli daa booni Agabus daa yi Judia na.

¹¹O ni daa ka ti sanna maa o daa zaŋla Pool shelrigu lo omaŋmaŋ' nuhi min' o naba ka yeli Naawuni Shia Kasi yiko ni, "Lala ka Yehudianim' ben be Jerusalem ti yen lo ninvuy' so ɻun su shelrigu ɿ o n-zaŋ o niŋ ben pa Yehudianim' nuu ni."

¹²Ti ni daa wum lala maa ka ti mini ninvuy' sheb' ben be nimaani balim Pool ni o di chaŋ Jerusalem maa.

¹³Ka Pool daa garigi yeli "Di chaŋ wula ka yi kuhiri ɿ-ɿmari n yema? M mali shili gu shelikam, pa ni be ti lo ma mihi Jerusalem n-kpehi duu kɔŋko, amaa n loya ni n ti kpi nimaani gba n Duuma Yisa yuli zuyu."

¹⁴Ti ni daa bi tooi yih' o di ni maa ka ti che o ka yeli, "Ti Duuma yubu ni nyɛ shem, di niŋmi lala."

¹⁵Di dabisa maa nyaanja ka ti daa mali shili n-yiyisi chaŋ Jerusalem.

¹⁶Ti mini nyaandol' sheb' ben daa yi Siizaria na n-daa doli taba chaŋ, ka be daa zaŋ ti tahi tuuli cheechi nyaandol' so ɻun daa nyɛ Saipurus tiŋbia, ka o yuli booni Mneesin la yinja ni ti ti gbe nimaani.

Pool chaŋ ti kaai Jeemsi

¹⁷Ti ni daa paai Jerusalem ka ti mabihi la zaŋ ti ntí kpɛhi be yinsi ni suhupielli.

¹⁸N-daa yi bieyu ka ti mini Pool chaŋ ti puhi Jeemsi, ka cheechi kpamba la zaa gba daa be o sani.

¹⁹Ti ni daa puhi ba naai ka Pool kahigi Naawuni ni daa tum shelikam zaa yiniyini o waazu yihibu ni ben pa Yehudianim' sani yeli ba.

²⁰Be ni daa wum lala maa ka be payi Naawuni; amaa ka yel' o, "Ti mabia, a nya Yehudianim' tusatusa ni niŋdi yeda ka na kul kumdi Naawuni fukumsi zaligu dolibu zuyu shem bebo?

²¹Ka sheb' pun yeli ba a yela ni a wuhirila Yehudianim' zaa ben be ben pa Yehudianim' tinsi ni la ni be zayisim' Anabi Musa zaligu, ka lan yeri ba ni be di gundi be bihi, ka mi di lan doli be kaya.

²²Ka wula ka nir' yen niŋ? Dama be ni wum ni a kana.

²³Dinzuyu niŋm' ti ni yen wuh' a shem ɿ. Ti mali niriba anahi ben po pori.

²⁴Zajm' ba pahi aman' zuyu ka yi mali yiman' kaman di ni wuhi shem, ka zo ba liyiri kuŋa ka be pini be zuyuri. Dina n-ni che ka sokam baŋ ni be ni yeli ni a niŋ shem maa pala yelimanli, amaa ni hal amanman' gba doli Naawuni fukumsi zaligu vienyelinga.

25 Amaa zaŋ chan̄ bən pa Yehudianim' bən niŋ yeda la polo, ti pun sab' gbaŋ n-yeli ba ni ti ni təhi shəm nyela ni bə di diri buya maligu nimdi mini binʒim ni jifa, ka mi di niŋdi zina."

26 N-yi bięyu ka Pool daa zaŋ niriba anahi maa n-chə ka o mini ba mali bəmaŋa n-kpe Naawuni jəmbu duu ni bə ti wuhi bəmaŋ' malibu maa ni yən naai dahin' shəli ka maligumaana mali sara bə zaa yinoyino zuyu.

Bə gbaai Pool Naawuni jəmbu duu

27 Pool mini niriba anahi maa ni daa mali bəmaŋa ka di ti miri daba ayopɔin paabu saha shəli ka Yehudianim' bən daa yi Esha na nya Pool Naawuni jəmbu duu n-gbaag' o n-chə ka niriba suhuri yiŋsi bahi o zuyu,

28 ka daa duhi bə yee kuhi yeli, "Izraelnima, zomiyana nti səŋ ti! Doo ḥo n-nye jun wuhiri niriba luy' shəlikam, ka tɔyisiri jəndiri Yehudianim' mini Naawuni zaligu ni jəmbu duu ḥo gba la, ka din pahi di zuyu nyela o zaŋ bən pa Yehudianim' kpəhi Luy' Kasi Shee ḥo ni na n-ta li dayiri."

29 Bə daa pun nyala o mini Trōfimus Efesus tinqbia la tinq' puuni, ka təhi ni Pool ʒi o kala Naawuni jəmbu duu na.

30 Ka tinq' maa zaa daa dam, ka niriba zo n-layimna nti gbaai Pool Naawuni jəmbu duu maa ni n-dar' o yi, ka dii yo di dunoya.

31 Bə ni daa bɔri ni bə ku o ka di lahibali ti nti to Rom sapashin' kpəm' jun daa su nimaani ni Jérusaləm zaa damya.

32 Di saha ka o daa dii zaŋ sapashinnim' mini təbbihi zo n-chan̄ bə sani. Bə ni daa ti nya sapashin' kpəm' maa mini təbbihi maa ka bə che Pool bubu.

33 Ka sapashin' kpəm' maa daa chan̄ ti gbaai Pool ka yeli ni bə lom' o zoligonima ayi; di nyaanja ka o daa bɔhi ni o baŋ Pool ni nyɛ so min' o ni tum shəli.

34 Ka salo maa ni shəb' tahiri yeri ni ḥ-ḥo nyela ḥ-ḥo; ka shəb' mi yeri ni ḥ-ḥo nyela ḥ-ḥo. O ni daa bi tooi baŋ yelli maa zuyu ni di naba maa zuyu ka o daa yeli ni bə zaŋm' Pool tahi təbbihi maa yiŋ' na.

35 Pool ni daa ti gbaai dunɔdura dubu, təbbihi maa daa kpuŋ' o mi buŋi salo maa ni daa na kul bi che o zuyu.

36 Bə daa kul dolila nyaanja n-kuhiri yera, "Kumiy' o! Kumiy' o!"

Pool zab' omaŋ' zuyu

37 Bə ni daa ti yən zaŋ Pool kpe təbbihi maa biɛhigu shee saha shəli ka o daa bɔhi sapashin' kpəm' maa, "A ni ti ma noli ka n yel' a shəli?" Ka sapashin' maa bɔh' o, "A wumdi Giriikili?"

38 Ka lan bɔh' o, "Pa nyini n-nye ljipti ninvuy' so jun daa zaŋ ninvuy' kuriba tusa anahi n-taai duŋ zo n-kpe moŋu la?"

³⁹Ka Pool garigi yel' o, "N nyela Yehudia nira, ka nyε Taasus din be Kilikia tiŋgbɔŋ ni ka bi pɔri la tiŋbia. Ka lan yel' o, 'N suhir' a noli ni a che ka n tɔyisi niriba ḥo yetɔya.' "

⁴⁰O ni daa bah' o noli ka o zani di dunobia zuyu n-kpuŋ' o nuu gahi salo maa n-wuhi ni bε foma. Bε ni daa fo m-bahi ka o tɔyisi ba Hiburuli ni yeli,

Tuma 22

¹"M banima mini m mabihi, wummiya n ni yεn yeli shem zabi mmaŋ' zuγu ḥo."

²Bε ni daa wum ka o tɔyisiri ba Hiburuli ni maa ka bε maan fo baalim; di saha ka o yeli,

³ N nyela Yehudia nira. Bε dɔyi ma la Taasus, Kilikia tiŋgbɔŋ ni, amaa n zoola Gamaliel sani ya ḥo; ka bɔhim n yaannim' zaligunim' mini bε kaya yela o sani, ka n suhu ye Naawuni zuyu kaman yi zaa ni niŋdi shem pumpɔŋɔ ḥo.

⁴N daa niŋ bεn doli soli ḥo alaka, hal ka che ka bε ku bε shεba, ka che ka bε lo bε shεb' bεn nyε dɔbba mini payiba mihi kpεhi duu.

⁵ Hal maligumaaniba zuγulana mini ya ḥo jintɔriba zaa ni tooi di ma shεhira, dama bε sani ka n daa deei gbana n-chani ni n ti ti bε mabihi bεn be Damaskus la, ka gbahi bεn doli soli ḥo n-lo ba mihi tahi Jεrusalem ḥo na ka bε ti darigi bε tiba.

Pool yeli o ni niŋ tuuba shem yela

(Tuma 9.1-19; 26.12-18)

⁶Pool daa lan yeli, "Amaa n ni daa ti be soli chana nti miriti Damaskus kaman wuntan̄' zuγusaa saha ka neesim titali daa ti dii yi zuγusaa na ti neei gili ma.

⁷Ka n lu tiŋa ka wum kukol' sheli damli ka di booni ma yεra, 'Sool, Sool, bɔ n-niŋ ka a niŋdi ma alaka?'

⁸Ka n garigi bɔhi, 'Duni n-lee bala, n Duuma?' Ka o yeli ma, 'Man' Yisa Nazaret nira ḥun nyε a ni niŋdi so alaka maa m-bala.'

⁹Bεn daa be n sani daa nya neesim maa, amaa ka lee bi wum kukoli maa ni yeli ma shem maa.

¹⁰Ka n yeli, 'N Duuma, ka wula ka n lee yεn niŋ?' Ka n Duuma yeli ma, 'Yiyisim' bahi paai Damaskus tiŋ' puuni, nimaani ka bε ni ti wuh' a n ni zal' a ni a niŋ shem.'

¹¹Ka neesim maa nyayisibу zuyu daa che ka m bi lan ne, ka bε daa gbaala n nuu ni n-vo ma tahi Damaskus.

¹²"Do' so ḥun yuli daa booni Ananias ka o nyε wuntizora kaman Naawuni zaligu ni wuhi shem la daa nyela ḥun mali yu' sun nimaani Yehudianim' zaa sani.

¹³Đuna n-daa ka n sanna nti zani bayili ma ka yeli, ‘M mabia Sool, a nina maa neema!’ Ka n nina naa daa dii neei di saha maa, ka n nya o.

¹⁴Ka o yeli ma, ‘Ti yaannim’ Naawuni m-piig’ a ni a baŋ o yubu ka nya ḥun nyε yelimanjlilana n-wum o nol’ ni yeligu;

¹⁵dama a ni nya ka wum sheli ḥo zuyu a ni niŋ o shehiralana sokam zaa sani.’

¹⁶O ni daa yel’ lala maa ka ḥmaligi bɔhi ma, ‘Dinzuyu bɔ ka a lee lan guhira? Yiyisima n-deei kom baptaizibu ka kuhi boli ti Duuma yuli ka a daalahichi kpihim.’”

Pool leei ben pa Yεhudianim’ waazuyihira

¹⁷Pool daa lan yeli, “N ni daa ti lab’ Jεrusalεm na nti be Naawuni jεmbu duu suhiri Naawuni saha sheli

¹⁸ka n daa ti nya ʒii ka n Duuma yeli ma, ‘Zom’ yom yi Jεrusalεm, dama be ku deeg’ a shehira zaŋ chaŋ m polo.’

¹⁹Ka n yeli, ‘N Duuma, be zaa mi ni n daa kpe Yεhudianim’ jεmbu duu kam ni nti gbahi ninvuŋ’ shεb’ ben niŋ a yeda m-bu ba ka kpεhi ba duu.

²⁰Bε ni daa ti ku a dabili Stiivin la, n gba daa be be ni ka yu o kubu maa, ka daa gbib’ ben ku o maa binyεra.’

²¹Ka n Duuma yeli ma, ‘Kul yim’ chaŋ, dama n yεn tim a la katŋ’ ha ben pa Yεhudianim’ sani.’”

Pool mini sapashin’ kpεma

²²Salo maa ni daa wum Pool yεtɔya maa viεnyelinga hal ti paai o ni yoli yeli shεm ḥo ka be duhi be yee yεra, “Kumiy’ o! Kumiy’ o! Dama nira ḥ-ḥo tatabo bi simdi ni o be.”

²³Bε ni daa kuhiri yεri lala maa ka be mali be binyεra gahiri ka toori tankpayu yayindi zu Yusaa.

²⁴Ka sapashin’ kpεm’ maa daa yeli ni be zaŋm’ o kpεhi tɔbbihi biεhigu shee ka be ti fiεb’ o n-vih’ o baŋ din che ka niriba maa tahiri pampam o zuyu maa.

²⁵Bε ni daa zaŋ gbantolima lo Pool naai ka o bɔhi sapashin’ so ḥun daa ʒe nimaani, “Di luhiya ni yi fiεbi Rom tiŋbia ka na bi kar’ o saria ḥ-ŋmaag’ o yεtɔya?”

²⁶Sapashini maa ni daa wum Pool ni yeli shεm maa ka o chaŋ ti bɔhi sapashin’ kpεm’ la, “Tuun’ bɔ ka a lee yεn tum ḥo? Doo maa nyεla Rom tiŋbia!”

²⁷Di saha maa ka sapashin’ kpεm’ maa daa chaŋ ti bɔhi Pool, “Yεlim’ ma, a shiri nyεla Rom tiŋbia?” Ka Pool sayi, “lin!”

²⁸Ka sapashin’ kpεm’ maa yel’ o, “N daa yihila liyiri pam da Rom tiŋbitali.” Ka Pool yel’ o, “Be kul dɔyila mani Rom tiŋbia.”

²⁹Di saha ka bən daa yən vih' o maa dii yiğis' o sani yi; ka dabiəm daa kpe sapashin' kpəm' maa gba o ni daa baŋ ni Pool nyəla Rom tiŋbia ka o lo o zoligɔnim' lala maa zuyu.

Pool zani jintɔribा tooni

³⁰Ka bięyу daa neei ka sapashin' kpəm' maa bɔri ni o baŋ daliri din che ka Yehudianim' zaŋ o taali n-fiğis' o maa, ka daa lɔbrig' o ka tim ti boli maligumaaniba kpamba mini jintɔribा zaa ni be layingna. Di saha ka o daa zaŋ Pool ti zali be tooni.

Tuma 23

¹Ka Pool daa mirig' o nina kpa jintɔribा maa ka yeli, "M mabihi, m bilim ni hal ni zuŋɔ n suhu ni təha nyəla din tuhi Naawuni sani."

²Ka maligumaaniba zuyulana ḥun yuli daa booni Ananias yeli bən ʒe m-miri Pool maa ni be ŋməm' o naŋgbani.

³ Ka Pool daa yel' o, "Naawuni ni ŋme nyin' dukpin' pielli ŋɔ! A ʒinimi ni a kari ma saria kaman zaligu ni wuhi shəm, ka ti yayi zaligu maa zuyu yeli ni be ŋməm' ma?"

⁴Ka bən daa ʒe nimaani bəh' o, "Naawuni maligumaaniba zuyulana ka a tu lala maa?"

⁵ Ka Pool garigi yeli, "M mabihi, m bi mi ni o nyəla maligumaaniba zuyulana; dama di sabiya, 'Miri ka a tɔyisi yətɔy' bieri n-dalim a zuliya zuyulana.' "

⁶ Pool ni daa baŋ ni jintɔribा maa ni shəb' nyəla Sadusiinima ka shəb' mi nyəla Farisiinim' la zuyu ka o daa kuhi yeli jintɔribा layingnu maa ni, "M mabihi, n nyəla Farisiinim' bia, ka mmaŋman' gba nyɛ Farisi. Ka n ni mali tahima ni kpiimba ni ti neei kum ni la zuyu ka be kariti ma saria ŋɔ."

⁷O ni daa yel' lala maa ka Farisiinim' mini Sadusiinim' maa daa gbaai tab' naŋbankpeeni ŋməbu, ka jintɔribा maa noya daa woli taba.

⁸ Dama Sadusiinim' daa wuhiri niriba ni kpiimba kum ni neebu kani, ka lan yeri ni malaikanim' bee shihi gba kani, amaa ka Farisiinima bən' daa wuhiri ni di zaa beni.

⁹Ka vuri daa mɔni, ka Naawuni zaligubaŋdi' shəb' bən nyɛ Farisiinim' daa yiysisi zani n-zayisi ka yeli, "Ti bi nya doo ŋɔ galimi ni nyɛ sheli. Di pa sheli shi' so bee malaika n-shiri tɔyis' o di yela."

¹⁰Naŋbankpeeni maa ni daa mali ti mooi nini saha sheli ka sapashin' kpəm' maa zɔri ni be ti bu Pool n-chərisi o nimdi gari taŋkpayu ni zuyu daa che ka o yeli tɔbbihi ni be cham' ti fa Pool be sani n-zaŋ o tahi bən' tɔbbihi maa biɛhigu shee.

¹¹Dindali maa yun̄ ka ti Duuma daa kana nti zani bayili Pool yel' o, "Chε ka a suhu kpεma, dama a ni niŋ n shεhiralana Jεrusalem ŋɔ shεm, lala ka a ni ti niŋ n shεhiralana Rom gba."

Yεhudianim' lo nia ni bε ku Pool

¹²Ka bieyu daa neei ka Yεhudianim' shεb' lo nia ni bε ku Pool, ka daa layim po pɔri ni shee bε ku Pool ni di yi pa lala bε ku di bee n-nyu.

¹³Bεn daa po pɔri maa daa gari ninvuy' pihinahi.

¹⁴Ka bε daa chan̄ maligumaaniba kpamba mini tiŋ' maa ni kpamba sani ti yeli ba, "Ti pola pɔri ni shee ti ku Pool, di yi pa lala ti ku di shεli."

¹⁵Dinzuŷu yi mini jintɔribा timmiya ti yeli sapashin' kpεm' maa ni o sa zaŋm' Pool tahi yi sanna, ka di be kaman yi bɔrimi ni yi vihi baŋ o yεtɔya maa kpaa shee viεnyεliŋga la. Ti mali shili ni ti ti ku o ka o na bi paai yi sanna.

¹⁶Ka Pool ŋahinga daa wum bε ni to jina gbaai shεm maa, ka chan̄ ti kpe tɔbbihi biehigu shee maa nti zaŋ yεlli maa yeli Pool.

¹⁷Ka Pool daa boli sapashinnim' ni yino na ti yel' o, "Zaŋm' nachimbil' ŋɔ tahi sapashin' kpεm' sani; o malila yεtɔy' shεli ni o yel' o."

¹⁸Ka sapashini maa daa zaŋ o tahi sapashin' kpεm' maa sani ti yel' o, "Dansarika so ŋun yuli booni Pool la m-boli ma nti yeli ma ni n zaŋ nachimbil' ŋɔ tahi a sanna ni o malila yεtɔy' shεli ni o yel' a."

¹⁹Ka sapashin' kpεm' maa daa gbaai nachimbil' maa nuu ni n-zaŋ o yi kpana nti bɔh' o ashilɔni, "Yεtɔy' bɔ ka a mali ni a yeli ma?"

²⁰Ka o yel' o, "Yεhudianim' to jina n-naai noli ni bε suh' a ka a sa zaŋ Pool tahi jintɔribा sanna bieyu ni, ka di be kaman bε bɔrimi ni bε vihi baŋ o yεtɔya maa kpaa shee viεnyεliŋga la.

²¹Dinzuŷu di wum bε yεligu maa, dama bε niriba gari ninvuy' pihinahi do sol' ni gu o. Bε layimmi po pɔri ni shee bε ku Pool ni di yi pa lala bε ku di bee n-nyu. Ka pumpɔŋɔ bε guhirila a nol' ni yεligu."

²²Ka sapashin' kpεm' maa daa yεli nachimbil' maa, "Miri ka a yεli so ni a kana ti yεli ma yεlli maa." Ka daa chε ka o yi n-kuli.

Bε zaŋ Pool tahi Gomna Filiksi sani

²³Ka sapashin' kpεm' maa daa boli sapashinnima ayi na ti yεli ba, "Malimiya shili n-zaŋ tɔbbihi kɔbisiyi mini wɔribariba pisopɔin ni kpan' ŋmeriba kɔbisiyi m-pa yiman̄ zuŷu ka yiysi kpe kurigu awεi saha yun̄ ŋɔ n-chaŋ Siizaria.

²⁴Ka bo wɔr' shεb' Pool ni ti yεn ba n-zali, ka mal' o baalim tahi Gomna Filiksi sani."

²⁵Ka o daa sab' gbaŋ zaŋ chaŋ yεlli maa polo pahi ba. O ni daa sab' yεli shεm m-bɔŋɔ:

26“Man’ Klodius Lisias n-sab’ gbaŋ ḥo m-puhiri n dan’ Gomna Filiksi.

27Yehudianim’ n-daa gbaai do’ so n ni tahi a sanna ḥo n-yen ku o, ka n daa wum ni o nyela Rom tiŋbia ka daa zaŋ többihi chaŋ ti fa o bahi.

28Ka n daa bori ni m baŋ be ni gbaag’ o sheli zuyu, ka zaŋ o tahi be jintɔribा sani

29nti nya ka di nyela be zaligu dolibu zuyu ka be daa fiyis’ o, amaa ka o mi bi tum taal’ sheli din simdi ni be ku o bee n-kpeh’ o duu.

30Ka n ti wum lahibali ni Yehudianim’ dɔni n-gu o soli, dinzuyu ka n che ka be tah’ o a sanna yomyom maa; ka yeli ben fiyisir’ o maa ni be kam’ a sanna nti yel’ a be ni fiyisir’ o sheli zuyu maa.”

31Ka többihi maa daa niŋ sapashin’ kpeh’ maa ni wuhi ba shem maa n-zaŋ Pool yuŋ m-mali ti paai Antipatiris.

32Ka bieyu daa neei, ka többihi maa che Pool ti wɔribariba la ni be zaŋ o tahi, ka ben’ daa ŋmaligi lab’ be biehigu shee.

33Be ni daa ti paai Siizaria ka be zaŋ Pool ti zali Gomna maa tooni, ka zaŋ gbaŋ maa ti o.

34O ni daa karim gban maa naai ka o bohi ni luy’ dini ka Pool lee yina. O ni daa wum ni o yila Kilikia na

35ka o yel’ o, “Dindina ben fiyis’ a maa n-ni kana ka n naanyi wum a nol’ ni.” Ka daa yeli ni be zaŋm’ o ti niŋ Naa Herod yiŋa n-gul’ o.

Tuma 24

Yehudianim’ fiyisi Pool

1Di daba anu nyaanja ka maligumaaniba zuylan’ Ananias daa zaŋ kpeen’ sheba mini be yetɔy’ töysisira ḥun yuli daa booni Teetulus la pah’ omaŋ’ zuyu chaŋ Siizaria. Be daa chaŋmi ti zaŋ be mini Pool yetɔya maa yeli Gomna Filiksi.

2Be ni daa tim ti boli Pool na ka Teetulus gbaag’ o fiyisibу yera, “N dan’ Filiksi, a zuyu ka ti ɔiya ni alaafee, ka a tumdi tuun’ suma tiri ti zuliya ḥo zaa.

3Ka ti pay’ li sahakam mini luy’ shelikam zaa, ka puhir’ a pam.

4N suhir’ a ni a niŋ suyilo n-wum ti yetɔya ḥo, dama ti bi bori ni ti che ka a ɔini yuui.

5Ti nya ka doo ḥo nyela tiŋŋmara ni ninvuy’ tuyinda Yehudianim’ tiŋgbɔŋ ni zaa, ka lan nyɛ be ni booni ninvuy’ sheb’ Nazarinim’ la adiini soli toondana.

6Hal ka daa ti lo ni o ta Naawuni jembu duu dayiri, ka ti daa gbaag’ o. [Ti daa naan tooi doli ti zaligu soli n-kar’ o saria,

7amaa ka sapashin’ kpeh’ Lisias daa zaŋ kpiɔŋ fa o ti sani,

⁸ka yeli ni bən fiyisir' o maa kamila a sanna.] Amañman' yi zahim o a ni bañ ti ni yeli ni o tum tuun' sheña maa."

⁹Ka Yəhudianim' maa daa zan' o nyaanja n-yeli ni o ni yeli shəm maa shiri nyela yəlimanlı.

Pool zab' omañ zuyu Gomna Filiksi sani

¹⁰Ka Gomna Filiksi daa ti Pool noli ni o tɔyisi. Ka Pool daa yaag' o noli yeli, "N ni mi ni yuma shəm ka a nyə tingbəñ ḥo nim' sariakarita zuyu, di niñ ma nyayisim ni n tɔyisi zabi mmañ' zuyu a sani.

¹¹A ni tooi vihi bañ ni di bi gari bięy' pinaayi zuñç ka n daa chanj Jérusaləm ni n ti jem Naawuni.

¹²Ka bə daa bi nya ma ka m mini so ḥmeri tab' nañgbankpeeni bee ka n tuyindi niriba Naawuni jəmbu duu maa ni bee Yəhudianim' jəmbu duri ni bee tñ' maa puuni.

¹³Hal bə ku tooi kahigi yel' sheña zuyu bə ni fiyisi ma ḥo wuh' a.

¹⁴Amaa n ni sayi ni shəli nyə yəlimanlı ka n yən yel' a ḥo: Adiini so' shəli bə ni booni adiini soli din bi tuhi la, dina ka n doli n-jemdi n yaannim' Naawuni, ka niñ dinkam be zaligu puuni min' anabinim' sabbu yeda.

¹⁵M mali tahima Naawuni sani ni wuntizəriba mini ninvuy' bieri ni neei kum ni, kaman bə gba ni mali di tahima shəm.

¹⁶Dinzuyü ka n kul kpañdi mmañja n-tumdi din tuhi ni di chə ka n ku mali galimi n suhu təha ni Naawuni mini salinim' sani.

¹⁷"N daa yi Jérusaləm ka di niñ yuma pam; di nyaanja ka n daa ti lab' nimaani ni n ti zañ pina ti mmañman' niriba ka mali sara.

¹⁸Saha shəli n ni daa niñdi lala maa, bə daa nya ma ka m malila mmañja m-be Naawuni jəmbu duu, ka salo bee duñtaariba daa ka n sani hal ka Yəhudianim' bən daa yi Esha na la ti kana.

¹⁹Dinzuyü di di simdi ka bəna m-be kpe n-zan' a tooni wuhi bə ni nya ka n taali nyə shəli.

²⁰Bee di yi pa lala, nyin' chə ka ninvuy' sheb' bən ȝi kpe ḥo wuhi bə ni daa nya ka jintzəriba la vihi ma n-nya n ni daa tum shəli ka di bi tuhi,

²¹kul gbaai yihila bin' yin' shəli n ni daa zani bə sani kuhi yel' la. N daa yəlimi, Kpiimba kum ni neebu yela zuyu ka yi kariti ma saria zuñç ḥo."

²²Gomna Filiksi ni daa wum lala ka mi mi soli ḥo yela vienyelinga la zuyu ka o daa chə bə yətɔya maa zali soli ka yeli ba, "Sapashin' kpem' Lisias n-ni kana ka n naanyi ḥmaai yi yətɔya maa."

²³Ka daa yeli sapashini ni o zaŋm' Pool ti kpɛhi duu, amaa ka lee wɔyis' o, ka che ka o zɔnim' bɛn bɔri ni bɛ sɔŋd' o kan' o sanna.

Pool zani Gomna Filiksi min' o pay' Drusila tooni

²⁴Ka di daa niŋ daba ayi ka Gomna Filiksi min' o pay' Drusila ɣun daa nyɛ Yehudia pay' la daa ti kana n-tim ti boli Pool na ni bɛ ti wum Yisa Masia yela o sani.

²⁵Ka Pool daa tɔyisi ba yelimanṭali mini maŋbibbu ni zaadali saria karibu yela, ka dabiem gbaai Gomna Filiksi ka o yeli Pool, "Na yim' pɔi; n yi ti lan nya dahima, n ni bol' a."

²⁶O daa tɛhimi ni Pool ni ti o liyiri, dinzuyu ka o daa kul timdi ti boon' o na waawaayili ka o min' o ti diri alizama.

²⁷Di yuma ayi nyaanja ka Poɔshius Festus daa kana ni o ti deei Gomna Filiksi, ka Gomna Filiksi ni daa bɔri ni o niŋ Yehudianim' ni yu shɛm zuyu daa che ka o che Pool niŋ sarika ni.

Tuma 25

Pool yeli ni o ni chanj Naa Siiza sani

¹Gomna Festus ni daa ɣini naai di daba ata dali ka o daa yi Siizaria chanj Jerusalem.

²Ka maligumaaniba kpamba mini Yehudianim' ninvuy' zu�uri daa chanj o sani nti fiyisi Pool, ka balim o

³ni o che ka Pool lab' Jerusalem na, dama bɛ daa lɔrila nia ni bɛ gu soli ku o.

⁴Ka Gomna Festus daa garigi yeli ba ni Pool be duu Siizaria, ka omaŋmaŋ' mi lɔri nia ni o lab' nimaani daba ayi sunsuuni.

⁵Ka lan yeli ba ni dinzuyu bɛ che ka bɛ ni ninvuy' shɛb bɛn nyɛ ninvuy' zu�uri dol' o chanj ti wuhi doo maa taali ni nyɛ shɛli.

⁶O daa bi niŋ bɛ sani n-gari bieŋ' pia bee bieŋ' anii, ka yiŋisi lab' Siizaria. N-daa yi bieŋu ka o chanj ti ɣin' o sariadibo ɣiishee, ka che ka bɛ zaŋ Pool na.

⁷Pool ni daa paana ka Yehudianim' bɛn daa yi Jerusalem kana la zani gil' o mmali yel' bie' shɛŋa pam bɛmaŋmaŋ' ni ku tooi wuhi ni di nyɛla yelimanṭli fiyisir' o.

⁸Ka Pool daa tɔyisi ni o zabi omaŋ' zu�u yeli, "M bi tum birigi Yehudianim' zaligu shɛli bee n-tum taal' shɛli Naawuni jɛmbu duu; m mi bi tum Naa Siiza taali hal baabiela."

⁹Gomna Festus ni daa bɔri ni o niŋ Yehudianim' maa ni yu shɛm zu�u ka o daa bɔhi Pool, "A bɔri ni a chanj Jerusalem ka n ti kar' a saria nimaani?"

¹⁰Ka Pool garigi yel' o, "Kpe ka di tu ni be di ma saria, dama Naa Siiza ni zali sariakarita so tooni ka n zani jo. Amanjan' gba mi ni m bi tum Yehudianim' taal' sheli.

¹¹N yi nyela tuumbie' tumda bee n yi tumla tuun' sheli din simdi kum, m bi bori soli ni n yi di ni; be ni fiyisiri ma sheli zuyu jo zaa yi nyela 3iri, so ku tooi zañ ma niñ be nuu ni. N ni zañ yetɔya maa chanla Naa Siiza sani."

¹²Gomna Festus min' o kpamba ni daa niñ tab' saawara naai ka o yeli Pool, "A yeliya ni a ni zañ yetɔya maa chanla Naa Siiza sani. Dindina Naa Siiza sani ka a shiri ni bahi chan."

Pool zani Naa Agiripa mini Beenis tooni

¹³Ka di daa niñ daba ayi ka Naa Agiripa mini Beenis ka Siizaria na ni be ti puhi Gomna Festus.

¹⁴Be ni daa niñ dabisa biela o sani ka Gomna Festus daa ti pii Pool yela maa n-yeli Naa Agiripa. O daa yel' o mi, "Gomna Filiksi daa che do' so niñ sarika ni ya jo;

¹⁵ka n daa ti chan Jérusalém ka Yehudianim' maligumaaniba kpamba mini tin' maa ni kpamba daa yeli ma o yela, ka yeli ni n karim' o saria n-luh' o ti ba.

¹⁶Ka n daa yeli ba ni di pala Romnim' kali ni be kari so saria ka dilan' manjan' kani n-ni zani ka o mini ben fiyisir' o maa gbieri kpa taba, ka o toyisi chihi o noli be ni fiyisir' o yel' shena zuyu maa.

¹⁷Dinzuju be ni daa ti paana n-yi bieyu n daa bi niñ zinchili, ka chan ti 3ini n sariadibo 3iishee ka yeli ni be zañm' Pool na.

¹⁸Ben daa fiyis' o maa ni daa yiysisi zani be daa bi zañ yetɔy' biε' shena n ni daa t̄ehi ni be ni zañ o toyisi.

¹⁹Be daa zañla yetɔy' shena din nye bemanjan' yela mini Yisa so jun daa kpi ka Pool yeli ni o ne la yela toyisi.

²⁰N ni daa bi ban n ni yen gbaai yelli maa shem zuyu ka n daa bɔhi Pool ni o bori ni o chan Jérusalém ka n ti kar' o saria nimaani.

²¹Amaa ka Pool daa yeli ni o ni zañ o yetɔya maa chanla Naa Siiza sani; dinzuju ka n che o niñ sarika ni hal ni saha sheli n ni ti tooi che ka be zañ o tahi Naa Siiza sani."

²²Di saha ka Naa Agiripa daa yeli Gomna Festus, "N gba bori ni n wum doo maa yetɔya." Ka Festus yel' o, "A sa ni wum li bieyuni."

²³N-daa yi bieyu ka Naa Agiripa mini Beenis di nachiinsi pam, ka be mini sapashinnim' mini tin' maa ni ninvuy' zuyuri daa chan ti kpe be layingu duu. Ka Gomna Festus daa tim ka be ti zañ Pool na.

²⁴Ka Gomna F^{estus} daa y^{eli}, “Naa Agiripa mini yi zaa b^{en} be kpe ^{ηɔ}, doo ^{ηɔ} y^{ela} ka Y^{ehudianim}’ b^{en} be J^{erusalem} mini ya ^{ηɔ} zaa kul mali doli ma n-kuhiri y^{eri} ni o bi simdi ni o be la.

²⁵Ka m mi nya ka o bi tum tuun’ sh^{eli} din simdi kum; amaa omañmañ’ ni y^{eli} ni o b^{ɔri} ni o zañ y^{etɔya} maa chanla Naa Siiza sani zuyu ka n gba l^{ɔri} nia ni n ch^ε ka b^e zañ o tah’ o sani.

²⁶Amaa m bi mi n ni y^{en} sab’ o y^{ela} sh^{em} ti n dan’ Naa Siiza. Dinzuu ka n zañ o ka yi sanna, di bahi bamdi nyin’ Naa Agiripa. Ti yi vih’ o naai, di pa sh^{eli} n ni bañ n ni y^{en} sab’ o y^{ela} sh^{em};

²⁷dama n sani, di bi tuhi ni n ch^ε ka b^e tahi dansarika so Naa Siiza sani ka m bi sabi wuhi o taali ni ny^ε sh^{eli}.”

Tuma 26

Pool zabi omañ’ zuyu Naa Agiripa sani

¹Di saha ka Naa Agiripa daa y^{eli} Pool, “M bah’ a noli ni a t^{ɔyisi} zabi aman’ zuyu.” Ka Pool daa teeg’ o nuu ka piligi t^{ɔyisiri} ni o chih’ omañ’ noli y^{era},

²“Naa, n t^{ɔhi} ni n ny^εla zuyusuñlana n ni zañ’ a tooni zuñɔ ni n t^{ɔyisi} chihi mmañ’ noli Y^{ehudianim}’ ni fiyisiri ma y^{el}’ sh^{εnja} zaa zuyu la,

³di bahi bamdi a ni ny^ε ñun mi Y^{ehudianim}’ kaya mini b^e nañgbankpeeni ñm^{εbu} ni ny^ε sh^{em} y^{ela} zuyu. N suhir’ a ni a niñ suyilo wum n y^{etɔya} ^{ηɔ}:

⁴“M bilim ni n daa bela mmañmañ’ tind^{ɔyirili} ni mini J^{erusalem}; ka di saha zañ kana zuñɔ Y^{ehudianim}’ zaa mi m bebu ni ny^ε sh^{em}.

⁵ B^e mi ma ka di yuui, ka hal b^e yi ni sayi t^{ɔyisi} y^{elmanjli}, b^e mi ni n daa doli Farisiinim’ daadiini soli din dolibu kp^{em}’ pam la.

⁶N ni mali Naawuni ni daa lo ti yaannim’ alikauli sh^{el}’ la tahima zuyu ka n ɔe kpe ^{ηɔ} saria karibu shee pumpɔñɔ ^{ηɔ}.

⁷Alikauli maa zuyu ka ti zuliya pinaayi j^{emdi} Naawuni yuñ ni wuntañ’ ni, ka mali tahima ni ti ti nya di palib^u. Naa, tahima maa zuyu ka Y^{ehudianim}’ ñmari ma tiññmañ maa.

⁸B^ɔ n-niñ ka yi ku tooi niñ y^{eda} ni Naawuni neeri kpiimba?

⁹“Mmañmañ’ daa t^{ɔhi} ni di luhiya ni n tum sh^{elikam} chihi Yisa Nazaret nira yuli.

¹⁰Lala ka n daa shiri niñ J^{erusalem}. Maligumaaniba kpamba daa ti ma yiko, ka n gbahi Yisa nyaandoliba pam ti kp^{ehi} duu, amaa pa lala k^{ɔŋko} ka n daa niñ. B^e ni daa ti y^{en} ku b^e ni sh^{eb}’ la n gba daa ɔiela b^{en} y^{en} ku ba maa nyaanya.

¹¹N daa niñdi ba alaka waawaayili Y^{ehudianim}’ j^{embu} duu kam ni, ka kp^{anjdi} mmaña ni m muysi ba ka b^e tu Yisa. N suhu ni daa yiyisi bahi b^e zuyu pam maa zuyu ka n daa du tin’ duya ni ni m paai ba nimaani ti niñ ba alaka.

Pool yeli o ni niŋ tuuba shem
 (Tuma 9.1-19; 22.6-16)

12“Naa, ka n daa ti deei yiko maligumaaniba kpamba sani m-be soli chani Damaskus;

13di daa nyela wuntan' zuysaa saha, ka n ti nya neesim din ne pam gari wuntanja ka di yi zuysaa na ti neei gili m mini bən daa layim chani maa soli maa ni.

14Ka ti zaa daa lu tiŋa, ka n wum ka kukol' sheli yeri ma Hiburuli ni, ‘Sool, Sool, bə n-niŋ ka a niŋdi ma alaka? Di to ni a tabigi gəhi.’

15Ka m bəhi, ‘Duni n-lee bala, n Duuma?’ Ka o yeli, ‘Man’ Yisa so a ni niŋdi alaka maa m-bala.

16Yiyisim' zani, dama daliri ŋɔ zuyu ka n yi a zuyu ni n zal' a ka a leei n tumo, ka niŋ a ni nya ma ni shəlikam ŋɔ mini n ni na yən wuh' a sheli shəhiralana.

17N ni tilig' a a niriba mini bən pa Yəhudianim' shəb' sani n ni timd' a maa nuu ni.

18N timd' a la bə sani ni a ti neei bə nina ka bə yi zibisim ni kpe neesim ni, ka yi Sintani nuu ni kpe Naawuni nuu ni n-nya bə daalahichi che m-paŋ, ka nya zaashee Naawuni ninvuy' gahinda sunsuuni bə ni niŋ man' Yisa yəda zuyu.’ ”

Pool wuh' o ni daa tum tuun' shəŋa

19“Naa, dinzuyu ka n daa bi zayisi Naawuni ni wuhi ma sheli ʒii maa puuni la.

20N daa piligi di molo molibu la Damaskus n-yi ni chan Jérusalem ni Judia tiŋkpansi zaa ni zaŋ tabili bən pa Yəhudianim' sani n-yeri ni bə niŋm' tuuba ŋ-ŋmaligi lab' Naawuni sani, ka tum tuun' shəŋa din ni wuhi ni bə shiri niŋ tuuba.

21Yela ŋɔ zuyu ka Yəhudianim' daa gbaai ma Naawuni jəmbu duu m-bəri ni bə ku ma la.

22Dindali maa zaŋ na hal ni zuŋɔ Naawuni n-kul səndi ma, dinzuyu ka n ʒe kpe n-dirí di shəhira wɔyira mini tarimba sani n-kul yərlila Anabi Musa min' anabinim' ni daa yəli ni sheli ni ti niŋ pali la yəla kəŋko.

23Dina n-nye ni di nyela talahi ni Masia di wahala n-leei ŋun tuui neei kum ni, ka moli tiliginsim lahibal' suŋ Yəhudianim' mini bən pa Yəhudianim' sani n-neei bə nina.”

24Pool ni daa tɔyisiri ni o zab' oman' zuyu maa, ka Gomna Festus ti duh' o yee yəl' o, “Pool, di ni bəŋɔ a kpəla yinyari! A baŋsim pam zuyu n-che ka a kpe yinyari maa!”

25Ka Pool yel' o, “N dana, m bi kpəla yinyari, amaa nimmaŋtali yətɔya mini yəlimanlı ka n yera.

26Dama Naa mi yεla ηο zaa, di zuyu ka n tɔyisiri li bahiri mmaŋa o sani maa; yεla ηο zaa sheli bi soyi o sani, dama di daa bi niŋla ashilɔni.”

27Ka ηmaligi bɔhi Naa Agiripa, “Naa, a niŋ anabinim’ yεligu yεda? M mi ni a niŋ bε yεligu yεda.”

28Di saha ka Naa Agiripa yεli Pool, “Di ni bɔŋɔ a tεhiya ni a ni lεbigi ma Kristien saha biɛla ηο puuni!”

29Ka Pool garigi yεl’ o, “Di yi nyεla saha biɛla bee pam puuni, pa a kɔŋko gba, amaa bεn zaa be kpe n-wumdi n yεligu ηο, n di bi zayisi ni yi zaa be kaman n ni be shεm ηο kul gbaai yihila zoligonim’ din lo ma ηο.”

30O ni daa yεl’ lala maa ka Naa Agiripa mini Bεenis ni Gomna Festus ni bεn zaa daa ʒi bε sani yiŋisi yi.

31Bε ni daa yi maa ha ka bε yεli taba, “Doo maa bi tum tuun’ sheli din simdi kum bee sarika kpεhibu.”

32Ka Naa Agiripa yεli Gomna Festus, “Doo maa yi di bi yεli ni o ni zaŋ o yεtɔya maa chaŋ Naa Siiza sani, nir’ naan tooi zaŋ o bahi kpe.”

Tuma 27

Pool kpe ηariŋ chaŋ Rom

1Bε ni daa ti yεli ni ti kpe ηariŋ n-yiyisi chaŋ Itali, ka bε daa zaŋ Pool m-pahi dansarika shεb’ zuyu n-ti sapashin’ so ηun yuli daa booni Julius. O daa sula tɔbbi’ shεb’ bε ni daa booni Naa Siiza Agasitus Maŋman’ Tɔbbihi la fukumsi.

2Ka ti daa kpe Adiramitium ηarin’ sheli din daa yεn yiyisi doli yi Esha tinsi din ʒi m-bayı teeku nol’ la polo; ka Masidɔnia do’ so ηun daa yi Tεsalɔnaika na ka o yuli booni Aristakus la daa biel’ ti.

3N-daa yi biεyū ka ti paai Sidɔn, ka sapashini Julius daa niŋ Pool nirilim wɔyis’ o ka o chaŋ o zɔnim’ sani ka bε ti niŋ o saani.

4Ka ti daa lan yiyisi nimaani m-be teeku maa ni chaŋ ti bayisi Saipurus gari, dama ti daa tuhila pohim.

5Ti ni daa mali ti yayi Kilikia mini Pamfilia teeku noya zuyu, ti daa paala Maira din be Lisia tingbɔŋ ni la.

6Nimaani ka sapashini maa daa nya Alikizandria ηariŋ din chani Itali, ka o daa zaŋ ti kpεhi di ni.

7Ka pohim daa muysi ti ka ti kul chani biɛlabiel a n-niŋ dabisa shεm hal ti miri Kenaidus, ka ti ni daa tuhi pohim zuyu che ka ti zaŋ doli Kriit teeku noli polo n-chaŋ ti bayisi Salimɔne gari.

8Ti chandi maa daa muysi ti, amaa ka ti kul mali hal ti paai luy’ sheli bε ni booni Fεehavens, ka di miri Lasia la.

⁹Ti ni daa yuui soli maa ni zuyu ka barina daa ti yen paai ti, ka nolobo saha mi pun gari, ka Pool daa sayisi ba yeli,

¹⁰“N yilikperilaannima, n nya ka sarati ni paai ti ti chandi ḥo ni, ka di pala neen’ shεnja din be ḥarij ḥo ni bee ḥarij maa mañmañ’ kɔŋko m-be barina ni, amaa timañmañ’ gba nyeviya be barina ni.”

¹¹Amaa ka sapashini maa daa dolila ḥarij maa lana mini ḥarij maa tuma zuyulana yeligu gari Pool ni daa yeli shem maa.

¹²Ka ḥarij zaashe’ vieli shee daa kani ka ti ni kpalm zani nimaani niñ daba ayi ka kikaa gari, dinzuyu ka ti niriba pam daa yeli ni ti yiysisim’ ni n-kpañ timaña paai Foniyisi din lan be Kriit tingboñ ni la, dama Foniyisi ḥarij zaashee maa daa dola nudirigu mini nuzaa zuyu wulimpuhili polo.

Sanȝieyu ni yiysisi teeku ni shem

¹³Ka nudirigu polo poñhim daa ti yiysisi teeku maa ni ȝieri bielabiela kpari duli polo, ka be daa t̄ehi ni be ni tooi yiysisi di saha maa chanj, ka daa vooi kur’ tibisi’ sheli din bari ḥarij zaani la niñ di puuni, ka yiysisi chani bayisiri Kriit teeku kulinoli.

¹⁴Di daa bi yuui ka sanȝie’ tital’ sheli be ni booni poñhim tilli la daa yiysisi wulimpuhili duli polo ȝierina.

¹⁵Sanȝieyu maa ni daa ȝieri tuhi ḥarij maa, ka di ku tooi lan kpa ti ni bɔri ni di doli sheli polo zuyu ka ti daa che li ka poñhim maa ȝieri li chana.

¹⁶Ka ti daa chanj ti bayisi tingban’ bil’ sheli din be kom sunsuuni ka be booni li Kauda la gari, ka di daa tayi ti ka che poñhim maa. Ti wahala nyabu ḥo puuni ti daa kpañ timaña ni ti lo ḥarin’ bil’ din daa bayi ḥarin’ titali maa tabili ka di ku lu.

¹⁷Ka be daa vooi li kpehi di puuni; ka bo mihi lo ḥarin’ titali maa gba kiñkiñ. Be ni daa zɔri ni be ti chanj ti firi Libia kulinol’ bihigu ni zuyu ka be daa sirigi tanti din sɔñdi ḥarij maa ka di chanila lo tinjli, ka poñhim daa ȝieri ti chana.

¹⁸N-daa yi bieyu ka sanȝieyu maa na kul ȝieri pampam, ka di zuyu daa che ka be pii neen’ shεnja din daa be ḥarij maa ni bahi kom ni.

¹⁹Di daba ata dali ka be daa yihi ḥarij maa mañmañ’ puuni binyara n-lan bahi kom maa ni.

²⁰Di ni daa niñ dabisa shem ka ti nini bi nya wuntanja bee sañmarisi ka sanȝieyu maa na kul bi che ti ȝiebu la zuyu daa che ka ti yihi ti nyeviya tahima.

²¹Be ni daa bi nya sheli di ka di yuui zuyu ka Pool daa ti yiysisi zani be sunsuuni yeli, “N yilikperilaannima, yi yi di daa wum n yeligu la ka che ka ti kpalm Kriit, ti naan ku nya gamu sheli mini ashaara sheli ti ni nya ḥo.

²²Amaa n yeri ya mi ni yi che ka yi suhuri doya, dama yi ni so ku kɔŋ o nyevili, amaa nayila ḥarij ḥo kɔŋko n-nay’ ni sayim.

²³Dama yuŋ la ka n Duuma Naawuni ḥun su ma ka n jemd' o ḥo malaika sa ka n sanna

²⁴ti yeli ma, 'Pool, di chε ka dabiɛm mal' a. A ni bahi paai Naa Siiza tooni. Nyama, Naawuni ni tilig' a mini ninvuy' shεb' bɛn zaa bε ḥariŋ ḥo ni nyeviya a zuyu.'

²⁵Dinzuŷu niŋmiya suhukpeeni, dama n niŋ Naawuni yeda ni o ni chε ka o malaika maa yeli ma shɛm maa shiri ni niŋ pali.

²⁶Amaa sanžieyū n-lee ni ti ʒe ti ti bahi tingban' bil' din be kom sunsuuni zuyu."

²⁷Di biey' pinaanahi dali yuŋ ti ni daa chani ka pohim kul ʒieri ti bahiri Adria teeku ni la, ka di daa ti niŋ yuntisuyu, ka kpatoonsi maa t̄ehi ni ti mirila duli,

²⁸ka zaŋ bimbuŷisirigu bahi kom ni ni bε zahim kom maa ziliŋ, ka daa nya ka di nyela mita pihinahi. Ka bε daa tirisi tooni biela n-lan buyisi n-nya ka di ziliŋ nyela mita pihita.

²⁹Di saha ka bε daa zɔri ni bε ti du tampima, ka zaŋ kur' tibisa anahi din bari ḥariŋ maa zaani bahi kɔtiŋa di nyaanja polo, ka kari bε buya ka jiyiri bieyū neebu zuyu.

³⁰Ka ḥariŋ maa kpatoonsi maa daa bɔri ni bε yi n-zo n-tiligi, ka daa sirigi ḥarim bil' din be ḥariŋ maa ni la pa kom zuyu n-niŋ kaman bε yen zaŋla kur' tibisa din bari ḥariŋ maa zaani la bahi ḥariŋ maa tooni polo ka zaŋ ḥarim bil' maa n-zo n-tiligi.

³¹Di saha ka Pool daa yeli sapashin' la min' o tɔbbihi, "Niriba ḥo yi yi ḥariŋ ḥo ni; yi ku tiligi."

³²Ka tɔbbihi maa daa ḥma n-chihi ḥarin' bil' maa bahi kom maa ni ka di chanj.

³³Bieyū ni daa ti neerina, ka Pool balim niriba maa zaa ni bε dim' bindirigu ka yeli, "Zuŋo pahirila biey' pinaanahi ka nandahima mali ya ka yi bi di bindirigu.

³⁴Dinzuŷu n suhiri ya ni yi dim' bindirigu n-nya kpiŋ, dama yi ni so zabigu zay' yini ku bɔrigi."

³⁵Pool ni daa yel' lala naai ka zaŋ bɔrobɔro n-suhi Naawuni daalibarika niŋ di ni bε zaa ninni, ka zaŋ li ḥubi.

³⁶Di saha ka niriba maa zaa suhuri daa kpaŋ ka bε gba zaŋ bindirigu di.

³⁷Ti zaa bɛn daa be ḥariŋ maa ni kalinli daa nyela ninvuy' kobisiyi ni pisopɔinnaayɔbu.

³⁸Bε zaa ni daa di n-tiyi naai ka bε pii ḥariŋ maa ni alikama kpalan' shεŋa bahi teeku maa ni ni ḥariŋ maa tibisim filim.

Ḍariŋ sayimbu yεla

³⁹Ka bieyu daa neei zaa ka bε bi tooi baŋ tingban' sheli din bala, amaa ka bε lee nya kulinol' sheli ka di duli viela, ka bε daa lɔri nia ni di yi ni nani bε ni zaŋ ɣariŋ maa du ni.

⁴⁰Ka bε daa ɣma n-chihi kur' tibisa din bari ɣariŋ maa zaani bahi kom maa ni, ka daa lan ɣma n-chihi mi' shεŋa din daa lo da' shεŋa din ɣmaligiri ɣariŋ maa, ka zaŋ ɣariŋ maa tanti lo n-tuhi pohim, ka pohim maa daa ɣe ba duhi duli.

⁴¹Amaa ka ɣariŋ maa zuyu polo daa chanj ti firi bihigu ni ka di tarigi chandi, ka kɔgbana daa ɣméri di nyaanja polo hal ka di ti ɣma n-ch̄erisich̄erisi.

⁴²Ka tɔbbihi la daa lo ni bε ku dansarikanim' maa, dama ni di yi pa lala bε ni duyi kom maa du n-zo n-tiligi.

⁴³Amaa ka sapashin' la daa bɔri ni o tiligi Pool ka gɔŋ ba ni bε di niŋ lala, ka naŋ' yeli ba mi ni bɛn mi kɔduyili, bɛn' lum' kom maa ni n-daj duyi du.

⁴⁴Ka bɛn daa kpalim la mi zaŋ daparilana mini ɣariŋ dapay' shεŋa pa kom maa zuyu n-gba du duli. Ka ti zaa daa duyi du duli tiligi.

Tuma 28

Bε ni be Malta shɛm

¹Ti ni daa du duli tiligi maa, ka tinj' maa nim' yel' ti ni bε ya maa yuli m-booni Malta.

²Ka bε daa puhi ti ni ti paabuna ka niŋ ti nirilim pam, dama bε daa malila buyim ti ti saa ni daa miri ka wari beni zuyu.

³Ka Pool daa layisi dagansi na ti pa buyim maa ni, ka gariŋga yi dari maa ni na buyim maa tulim zuyu n-kaai vil' o nuu.

⁴Ka tinj' maa nim' daa nya gariŋga maa ni kaai vil' o nuu maa ka yeli taba, "Biɛhiŋ kani, doo ɣɔ nyɛla ninvuŋ' kura; hal' o ni tiligi kom dibu ni teeku ɣɔ ni maa zaa yoli, bier' bɔhibu na kul bi sayi ni o be."

⁵Ka Pool daa mihigi gariŋga maa bahi buyim maa ni, ka bi wum bierim damli.

⁶Ka tinj' maa nim' daa lihir' o ka tɛhiri ni o nuu maa ni mori bee ni o ni yiŋi lu n-kpi; amaa bε ni daa lih' o yuui nti nya ka sheli bi niŋ o maa, ka bε daa lan tay' zilinli yeli ni o nyɛla buyili.

⁷Tinj' maa ni yulilaan' so ɣun yuli daa booni Publius ka o puri do m-miri nimaani la n-daa dee i ti kpɛhi o yiŋa n-niŋ ti saani dabisi' muna ata.

⁸Ka pumahigu mini niŋbun duyili daa ti gbaag' o ba, ka Pool daa kpe nti kaag' o ka zaŋ o nuhi pa o zuyu n-suhi Naawuni ti o ka o kpaŋ zaa.

⁹Lala ni daa niŋ maa ka nimaani ɣunkam mali dɔro ka Pool sanna ti nya bε dɔriti maa tib' kpaŋ.

¹⁰Ka bε daa tahi pina pam na nti ti ti. Ka ti daa ti yεn yiysi nimaani kpe ηariŋ chaŋ, ka bε zaŋ ti ni bɔri shεlikam niŋ ti ηariŋ maa ni.

Bε yi Malta chaŋ Rom

¹¹Di chira ata nyaanja ka ti daa ti kpe Alikizandria ηariŋ shεli din dalinli daa nyε bε buyijahi ηmahinli la. Di daa kpalm 3ε nimaani la kikaa saha zaa.

¹²Ka ti daa ti paai Sirakus n-zani nimaani niŋ daba ata.

¹³Ti ni daa ti yiysi nimaani ti daa dolila so' gɔŋ ti paai Rijium n-daa yi biεyū ka nudirigu polo pɔhim din daa sɔŋ ti pam yiysi 3iera. Di daba ayi dali ka ti daa paai Putioli

¹⁴Ka ti daa ti nya ti nyaandolitab' nimaani, ka bε yεli ti ni ti kpalmimmi bε sani niŋ daba ayopɔin. Ka ti daa ti yi nimaani chani Rom,

¹⁵ka ti nyaandolitab' bεn be Rom daa wum ti damli ka kana hal ti paai luy' shεra din daa booni Apius Daa mini Yilikpera Ata la shee ni bε tuhi ti soli. Pool ni daa nya ba, ka o suhu kpaŋ ka o payiri Naawuni.

Pool be Rom

¹⁶Ti ni daa paai Rom ka bε chε ka Pool bo o dahalali duu beni, ka bε daa bo tɔbbi' so nti zali nimaani ka o gul' o.

¹⁷Di daba ata dali ka Pool daa boli Yεhudianim' kpamba bεn be Rom. Bε ni daa ti layimna ka o yεli ba, "M mabihi, n daa bi tum so taali bee n-tum birigi ti yaannim' kaya soli, amaa ka bε daa yayi dimboŋɔnim' zaa zuyu gbaai ma Jεrusalεm n-zaŋ ma niŋ Romnim' nuu ni.

¹⁸Bε ni daa vihi ma bε daa loya ni bε bahi ma, dama bε daa bi nya ka n tum taal' shεli din simdi kum.

¹⁹Amaa ka Yεhudianim' daa bi sayi lala, dina n-daa chε ka di kpama talahi ni n yεli ni n ni zaŋ yεtɔya maa ka Naa Siiza sanna. Di mi pala n kamina ni n ti fiyisi mmaŋmaŋ' zulyia.

²⁰Di zuyu ka m boli ya na ni n ti nyan ya ka m mini ya tɔyisi, dama Izraelnim' zaa ni mali tahima shεl' la zuyu ka bε lo ma zoligo ηɔ."

²¹Ka bε yεl' o, "Bεn be Judia tingbɔŋ ni bi sab' gbaŋ yεl' ti a yεla, ka ti mabi' shεb' bεn mi ka ya ηɔ na bi tɔyisi a zay' biε' shεli yεla ti sani.

²²Amaa ti bɔri ni ti bahi wum din be a sani, dama ti mi ni adiini so' shεli a ni doli ηɔ, niriba kul tɔyisiri galindi li mi luy' shεlikam zaa."

²³Ka bε daa zali dabisili ni bε ti labi o sanna, ka niriba pam daa layim o yilikperili maa ni na, ka o gbaai ba wuhibu biεy' asiba hal ti paai zaawuni. O daa wuhiri ba la Naawuni nam yεla; ka daa zaŋ Anabi Musa min' anabinim' ni daa wuhiri Yisa ni nyε so yεla la wuhiri ba, ka kpaŋd' omaŋa ni o chε ka bε niŋ li yεda.

²⁴Ka shεb' daa niŋ o ni yεli shεm maa yεda, ka bεn kpalm mi biεhim li.

²⁵Ka bε noya daa wol' taba, ka Pool tɔyisi ba yεtɔya din bahindi nyaanja ŋɔ ka bε naanyi wurim. Pool daa yεli ba mi, "Naawuni Shia Kasi ni daa chε ka Anabi Aizaia yεli ti yaannim' shεm la shiri nyεla yεlimanɔli. Anabi Aizaia daa yεliya ni Naawuni yεliya,

²⁶'Cham' niriba ŋɔ sani ti yεli ba: Yi ni wum m-maan lab' wum, amaa ka ku baŋ yi ni wum shεli maa gbinni. Yi ni nya m-maan lab' nya, amaa ka ku baŋ yi ni nya shεli maa.

²⁷ Dama niriba ŋɔ leela suhutunanim. Be ŋari bε tiba ni di chε ka bε ku wum. Be pɔb' bε nina ni di chε ka bε ku nya. Di yi pa lala, bε nina ni nya, ka bε tiba wum, ka bε baŋ bε suhuri ni, ka ŋmaligi labi n sanna, ka n tib' ba.'

²⁸"Dinzuγu baŋmiya ni Naawuni pun tahi tiliginsim yεligu ŋɔ bεn pa Yεhudianim' sani, ka bε mi nyεla bεn ni wum li."

[²⁹O ni daa tɔyisi yεtɔya ŋɔ naai, ka Yεhudianim' maa daa yiγisi yi n-chəŋ ha ti ŋmεri tab' naɔgbankpeeni.]

³⁰Ka Pool daa be yil' shεl' ni o ni daa haayi duu la yuun' muna ayi. Ka o daa kul tiri sokam bεn kan' o sanna soli ka bε nyar' o.

³¹Ka o daa yihi ba Naawuni nam yεla waazu, ka wuhiri ba ti Duuma Yisa Masia yεla palɔni, ka so daa bi kar' o lala niŋbu ni.

Rom

Rom 1

¹Gbaŋ ḥo yila man' Pool ḥun nyε Yisa Masia dab' so Naawuni ni pii ka boli ni n leei tumo m-moli ḥun' Naawuni lahibal' suŋ la sanna.

²Naawuni daa pun lo lahibal' suŋ ḥo alikauli o daanabinim' noya ni ka di yuui, hal ka di yεla sab' Naawuni Kundi ni.

³Lahibal' suŋ maa wuhirila o Bia yεla: Zan̄ chan̄ o daadamtali polo, bε daa dɔy' o la Naa Dauda zuliya ni;

⁴ka zaŋ chan̄ o Naawunitali mi polo, yiko shεli din daa chε ka o neei kum ni la kahigi wuhi ni o nyεla Naawuni Bia. Ðuna n-nyε ti Duuma Yisa Masia so

⁵ḥun zuŋu chε ka Naawuni daa niŋ alibarika niŋ ti ni, ka chε ka n leei tumo ni n wuhi zuliya kam zaa ka bε deeg' o noli n-niŋ yεda o yuli zuŋu la.

⁶Yinim' bεn be Rom gba be Naawuni ni boli shεba ni bε leei Yisa Masia niriba maa kalinli ni.

⁷N sabiri gbaŋ ḥo tirila yinim' bεn zaa be Rom n-nyε Naawuni ni yuri shεba ka boli ya ni yi leeg' o ninvuy' gahinda la: Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Naawuni suhibu din nyε wumpayibo

⁸Din daŋ tooni nyεla Yisa Masia zuŋu m payiri Naawuni yi zaa zuŋu, dama yi yεda niŋbu moli gili dunia ḥo zaa.

⁹N ni tumdi Naawuni so tuma ni n suhu zaa o Bia lahibal' suŋ tuma ni la di ma shεhira ni n suhiri Naawuni tiri ya sahakam,

¹⁰ka kul suhiri Naawuni ni di yi nyε o yubu, ḥun' malim' soli ti ma ka m bahi ka yi sanna pumpɔŋɔ;

¹¹dama n suhu kul yεmi ni n nyan ya n-zaŋ Naawuni Shia Kasi pin' shεli kpaŋsi ya.

¹²N ni yεli shεm maa wuhiri ni ti yεda niŋbu ni kpaŋsi tab' suhuri: Yi yεda ni kpaŋsi n suhu, ka n gba yεda kpaŋsi yi gba suhuri.

¹³M mabihi, m bɔri ni yi barŋ ni n kul lɔri nia ni n ka yi sanna ti sɔŋ yi ni shεb' ka bε niŋ Yisa yεda kaman n ni pun niŋ shεm bεn pa Yεhudianim' shεb' san' la; amaa ka yεl' shεŋa kul guri ma soli hal ni pɔŋɔ.

¹⁴Yεl' tibisili fukumsi n-ʒi n zuŋu zaŋ chan̄ sokam zaa polo: Bεn mi biehigu soli mini bεn ʒi biehigu soli ni bεn mi gbaŋ mini bεn ʒi gbaŋ.

¹⁵Dina n-chε ka n suhu kul yεya ni n yihi Yisa lahibal' suŋ waazu n-ti yinim' bεn be Rom ḥo gba.

Lahibal' sun yiko

16 Vi bi mali ma lahibal' sun maa zuyu, dama lahibal' sun maa nyela Naawuni yiko din tiligiri ḥunkam niŋ li yeda; Yehudianima n-dar tooni ka bən pa Yehudianim' paya.

17 Lahibal' sun maa wuhiri Naawuni ni cheri ka nir' yiri taali ni ḥun' Naawuni sani o yeda niŋbu zuyu shem. Di piligu ni zaŋ hal ni di naabu ni, di kul nyela yeda niŋbu zuyu kaman di ni sab' Naawuni Kundi ni shem la: Dun yi taali ni Naawuni sani kul ni bela o yeda niŋbu zuyu.

Daadamnim' taali yela

18 Naawuni ḥun be alizanda ni ḥo kahig' o suhu ni yiysi bahi tuun' shenja din bi doli wuntia soli mini tuumbie' shenja zaa ninsalinim' ni tumdi zuyu wuhi, dama be zaŋdi be tuumbieri maa guri yelimanlı soli.

19 Ninsalinim' ni yen niŋ shem tooi baŋ Naawuni yela zaa dola paloni be sani, dama Naawuni maŋmaŋa m-pun kahigi li wuhi ba.

20 Dunia ḥo nambu piligu ni hal ni poŋo Naawuni biehigu sheli ti nini ni ku tooi nya ka di nyε o Naawunitali min' o yiko din ka bahigu la dola paloni, ka ninsalinim' nyari li o ni nam binsheŋla ni. Dinzuju be lan ka soli din ni doli yi taali ni.

21 Be ni baŋ Naawuni maa zaa yoli: Be bi tir' o jilima kaman Naawuni; be mi bi puhir' o taalitaali; amaa ka be t̄ha zaa nay' leela t̄hi' yoya, ka zibisim zibigi be t̄hi' yoya maa ni.

22 Be yeri ni be nyela yennima, ashee be nyela jera.

23 Be zaŋ Naawuni ḥun bi kpiri ḥo jilima tayi ti binnana din ḥmani ninsalinim' beŋ kpiri ḥo bee noonsi bee biŋkobiri bee biŋbamda.

24 Lala zuyu ka Naawuni che ba bahi ka be doli be suhuri ni kɔr' bieri soli n-tumdi tuun' shenja ni be taba, ka di dihiri bemanjan' nama vi.

25 Be zaŋ yelimanlı zaŋ chanj Naawuni yela polo tayi ʒiri, ka doli binnamda n-jemdi li ka che Naawuni ḥun nyε binnamda zaa namda ḥo. Dun a n-nyε ḥun simdi payibu hal ni saha din ka bahigu! Ami!

26 Dimboŋo zuyu ka Naawuni che ba bahi ka be tumdi kɔr' bieri tuma: Be payiba ḥmaligi n-gɔndila be pay' taba;

27 ka dɔbba gba che payiba golibu ka ḥmaligi doli be suhuri ni kɔr' bieri n-gɔndila be dɔtaba, ka be kɔr' bieri tuma maa zuyu che ka be nyari tibidarigibo din simdi be tuumbieri maa.

28 Be ni bi lihi Naawuni kaman Naawuni maa zuyu ka o che ba bahi, ka be t̄hiri t̄hi' bieri ka tumdi din chihiri tumbu.

²⁹Ka bε suhuri pali ninvuy' biεtali balibu kam. Dina n-nyε: Tuumbieri mini bina ni kore kpεbu ni bier' biεyu ni nyuli ni ninvuy' kubo ni naŋgbankpeeni ni yohiŋ ni jεlinsi. Bε nyεla munaafichinim' mini

³⁰nyaanzuriba ni bεn je Naawuni ni ninzeensinima ni karimbaannima ni barinyuriba ni tuumbieri so' pala bɔribा ni bεn bi deeri bε laamba noli

³¹ni jεra ni bεn bi ʒe yim ni ninkuunsinima ni bεn bi zɔri namboγu.

³²Bε ni mi ni Naawuni zaligu wuhiya ni bεn tumdi dimboŋɔnim' simdi kum maa zaa yoli, bεmaŋmaŋ' gba kul tumdi li mi hal ka ʒe bεn gba tumdi li nyaanja.

Rom 2

Naawuni ni yen kari sokam saria shεm

¹Dinzuγu nyin' ninsala, a yi kul nyε so kabø, a yi kariti a kpee saria, a ku nya soli din ni doli yi taali ni; dama a ni karit' o saria saha shεli maa ka a karit' aman' gba saria, nyin' ɳun nyε o sariakarita maa gba ni tumdila tuun' shεŋa o ni tumdi maa zuγu.

²Ti mi ni Naawuni yi kari ninvuy' shεb' bεn tumdi tuumbieri ɳɔ tatabo saria, o sariakaribo maa nyεla din tuhi.

³Nyin' ninsala, ka a ni kariti ninvuy' shεb' bεn tumdi tuumbieri ɳɔ tatabo saria ka aman'gmaŋ' gba tumdi li maa, a tεhiya ni a ni nya soli din ni doli yi Naawuni sariakaribo ni?

⁴Bee a ʒiemla Naawuni nirlim din galisi min' o nambɔzøbo ni o suyilɔdibo la? A bi mi ni din che ka Naawuni ninj' a nirlim maa nyεla o bɔrimi ni a niŋ tuuba?

⁵Amaa a halibεyu min' a tipawumli zuγu che ka a bɔri Naawuni suhuiyisili zaani gur' aman' zaadali din nyε Naawuni ni ti yen kari saria din tuhi dahin shεl' la.

⁶Dama o ni ti ti sokam o tuma ni simdi shεli:

⁷Ninvuy' shεb' bεn mali suyilo tumdi din tuhi ka bɔri jilima mini payibu ni niŋgbuŋ din ku poola la, Naawuni ni ti ti ba nyεvili din ka bahigu;

⁸amaa ninvuy' shεb' bεn kul tεhirila bεmaŋmaŋ' kɔŋko yεla ka bi bɔri ni bε doli yεlimanli soli, amaa ka dolila tuumbietali soli la, Naawuni ni ti zaŋ o suli min' o suhuiyisili darigi bε tibili.

⁹Ninsal' kam ɳun tumdi tuumbieri ni nya nahiŋgu mini wahala, Yεhudianima ndaŋ tooni ka bεn pa Yεhudianim' paya;

¹⁰amaa ɳunkam tumdi din tuhi ni nya jilima mini payibu ni suhudoo, Yεhudianima n-lan daŋ tooni ka bεn pa Yεhudianim' paya.

¹¹Dama Naawuni lihi sokam zaa la yim.

¹²Ninvuy' shεb' bεn zaa bi mali Naawuni fukumsi zaligu ka tumd' alahichi ni ti bahi yoli, ka di pala bε ni bi mali Naawuni fukumsi zaligu maa zuγu; ka ninvuy'

shəb' bən mi zaa mali Naawuni fukumsi zaligu ka tumd' alahichi gba ni ti nya saria karibu kaman Naawuni fukumsi zaligu maa ni wuhi shəm.

¹³Pa ninvuy' shəb' bən zaa wumdi Naawuni fukumsi zaligu maa ni yəli shəm n-nye bən yiri taali ni Naawuni sani, amaa bən doli Naawuni fukumsi zaligu maa n-nye bən yiri taali ni Naawuni sani.

¹⁴Zuliya shəb' bən pa Yəhudianima, ka bi mali Naawuni fukumsi zaligu, amaa ka lee tumdi Naawuni fukumsi zaligu maa ni wuhi shəm, dindina hal bə ni bi mali Naawuni fukumsi zaligu maa zaa yoli, bə kul mali fukumsi zaligu bə suhuri ni mbala.

¹⁵Bə ni niŋdi shəm wuhiri ni Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shəm sabi be bə suhuri ni, ka bə suhuri ni təha gba di ba shəhira ni di nyəla yəlimanlı, dama shəlini bə təha galindi ba, ka shəlini mi ka di zaani bə nyaanja.

¹⁶N ni yihiri lahibal' suŋ shəli waazu ɣɔ wuhiri ni lala nti shiri yən niŋ dahin' shəli Naawuni ni ti yən kari ashiya din be ninsalinim' suhuri ni saria Yisa Masia zuyu la.

Yəhudianima mini Naawuni fukumsi zaligu

¹⁷Nyin' ɣun bol' amaña Yəhudia ɣɔ, wula n-lee nyə li a sani? A niŋ Naawuni fukumsi zaligu naani ka nyuri bara a Naawuni milinsi zuyu,

¹⁸ka lan mi o yubu, ka ɣe din tuhi nyaanja, ka di nyəla Naawuni fukumsi zaligu ni wuh' a lala zuyu.

¹⁹A mi ni a nyəla zoomba sowuhira mini bən be zibisim ni firila

²⁰ni ɣun sayisiri jera ni bihi karimba, ka di nyəla a ni mi ni baŋsim mini yəlimanlı zaa bela Naawuni fukumsi zaligu ni zuyu.

²¹Ka nyin' ɣun wuhir' a tab' ɣɔ, a ku wuh' amaña? Nyin' ɣun wuhiri niriba ni bə di zu, a nyəla ɣun zura?

²²Nyin' ɣun wuhiri niriba ni bə di niŋ zina, a nyəla ɣun niŋdi zina? Nyin' ɣun je buya, a nyəla ɣun zuri buya jəmbu duu nəma?

²³Nyin' ɣun mali Naawuni fukumsi zaligu nyuri bara, a nyəla ɣun sayindi Naawuni fukumsi zaligu maa n-dihiri ɣun' Naawuni vi?

²⁴Dama di sabiya, "Yinim' Yəhudianim' zuyu ka bən pa Yəhudianim' kul ɣiemdi Naawuni yuli."

²⁵Di nyəla yəlimanlı, gunibu mali buchi la a yi doli Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shəm; amaa a yi bi doli Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shəm, dindina a bemi kaman ɣun bi guni.

²⁶Dinzuyu ɣun bi guni, amaa ka doli Naawuni fukumsi zaligu maa ni wuhi shəm, Naawuni ku lih' o kaman ɣun guni?

²⁷Lala zuyu bən bi guni, amaa ka doli Naawuni fukumsi zaligu maa ni wuhi shəm la ni wuhi ni yinim' bən guni ka mali Naawuni fukumsi zaligu din sabi doya ka yi bi dol' li ɳo mali taali.

²⁸Dama ɳun nyε Yεhudia la palɔni kɔŋko pala Yεhudia alali, ka gunibu maŋli mi pala din niŋ niŋgbuŋ palɔni kɔŋko.

²⁹Dun nyε Yεhudia alali nyɛla ɳun nyε Yεhudia o suhu ni, ka gunibu maŋli mi nyε suhu ni yɛla din nyε Naawuni Shia ni niŋdi shɛli, ka di pala niŋgbuŋ ni kɔŋko yɛla. Ka dilana nyari payibу la Naawuni sani, ka pa ni ninsalinim' sani.

Rom 3

¹Bɔ ka Yεhudianim' lee zaŋ so ninvuy' shɛb' bən kpalim? Bee gunibu buchi lee nyɛla dini?

²Yεhudianim' mali soya balibu pam din chε ka bε so ninvuy' shɛb' bən kpalim: Din daŋ tooni nyɛla, Naawuni daa zaŋ o yεtɔya niŋla Yεhudianim' nuu ni.

³Ka bε ni shɛb' yi daa bi ɣe yim, di wuhiri ni Naawuni mi bi ɣe yim?

⁴Aai! Hal ninsalinim' zaa yi nyε ɣirinima, Naawuni ɳun' kul nyɛla yεlimaŋlilana kaman di ni sab' Naawuni Kundi ni shəm la: "Nyin' Naawuni ku mali galimi a yεtɔya ni, ka so mi ku ɳme a naŋbankpeeni a saria karibu ni."

⁵Amaa ti tuumbieri yi nyɛla din wuhiri ni Naawuni niŋdi din tuhi, dindina wula ka ti lee ni yεli? Ti ni yεli ni Naawuni yi darigi ti tibili o bi niŋ din tuhi? Ninsal' tεha yεtɔya ka n tɔyisi maa.

⁶Aai Dama di yi nyε lala, wula ka Naawuni ni tooi kari dunianim' saria?

⁷N ni yεli shəm yi nyɛla ɣiri amaa ka di zuyu chε ka Naawuni yεlimaŋli zani ka o nya jilima, dindina wula ka o ni lan kari ma saria kaman alahichilana?

⁸Ka bɔ n-niŋ ka ti bi tumdi tuumbieri ni di tahi zay' vielli na? Lala ka ninvuy' shɛb' zuri nyaanja yεri ni lala ka n shiri wuhiri niriba. Bən yεl' lala maa simdi tibidarigibo.

So pa wuntizɔra

⁹Tinim' bən nyε Yεhudianim' malila so' shɛli din so ninvuy' shɛb' bən kpalim dini? Aai, ti bi mali so' shɛli din so. Di bemi kaman n ni pun yεli shəm la, di yi nyɛla Yεhudianim' bee bən pa Yεhudianima, alahichi nyaŋ bε zaa.

¹⁰Di ni sab' Naawuni Kundi ni shəm m-bɔŋɔ: "So pa wuntizɔra, hal ninvuy' yino gba kani.

¹¹So kani n-nyε ɳun mi, so mi kani n-nyε ɳun bɔri Naawuni.

¹²Sokam birigiya, bε zaa layim dolila biriginsim soli; so kani n-nyε ɳun tumdi din tuhi, hal ninvuy' yino gba kani.

¹³ Be lona ñmanila gbala din kabi, ka be mali be zilima yohindi niriba. Tinvura loyu be be nañgbampiba ni.

¹⁴ Turi mini putoyu m-pali be noya ni.

¹⁵ Be niñdi yomyom chani ni be ti ku niriba.

¹⁶ Bahi yoli mini wahala m-be be ni doli so' shenja zuyu.

¹⁷ Be ȝi suhudoo soli.

¹⁸ Be mi bi zori Naawuni."

¹⁹ Ti mi ni Naawuni fukumsi zaligu puuni ni yeli shelikam yerila ninvy' sheb' ben doli Naawuni fukumsi zaligu maa ni di che ka so ku mali noli din ni tooi yeli sheli, ka Naawuni ti kari dunianim' zaa saria.

²⁰ So ku tooi yi taali ni Naawuni sani fukumsi zaligu dolibu zuyu, dama Naawuni fukumsi zaligu maa kul nyela din wuhiri ti alahichi ni nye sheli.

Din che ka nir' yiri taali ni Naawuni sani

²¹ Pumpojo Naawuni kahig' o ni che ka nir' yiri taali ni ñun' Naawuni sani shem yela wuhi paloni, ka di pala fukumsi zaligu dolibu zuyu. Ka Naawuni fukumsi zaligu min' anabinim' yeligu gba nyela din pun di dimbojo shehira.

²² Naawuni che ka benkam zaa niñ Yisa Masia yeda yiri taali ni ñun' Naawuni san' la be yeda nirbu zuyu. Sokam zaa nyela yim,

²³ dama sokam tum alahichi ka koj soli din ni che ka be paai Naawuni sani.

²⁴ Amaa Naawuni daanfaani din nye pin' la n-che ka be yi taali ni ñun' Naawuni sani tiliginsim sheli din be Yisa Masia ni la zuyu.

²⁵ Duna ka Naawuni zali ni o ȝim zuyu che ka niriba nya tiliginsim be yeda niñbu zuyu. Naawuni niñ lala ni o kahigila o wontia tuma wuhi, dama kurimbuni ha o daa di ben tum alahichi suyilo;

²⁶ amaa o daa niñla lala ni o kahigi wuhi pumpojo ni omañman' nyela ñun ka taali, ka che ka ben niñ Yisa yeda gba yiri taali ni ñun' Naawuni sani.

²⁷ Daliri dini zuyu ka ti lee ni nyu bara? Daliri sheli kani. Bo n-niñ ka di kani? Ti ni doli Naawuni fukumsi zaligu zuyu? Aai! Di nyela ti ni niñ yeda la zuyu!

²⁸ Ti wuhiri ni nir' yiri taali ni Naawuni san' la yeda niñbu zuyu, ka pa ni Naawuni fukumsi zaligu dolibu zuyu.

²⁹ Naawuni nyela Yeshudianim' kojko Naawuni? Bee o nyela ben pa Yeshudianim' gba Naawuni? Ilin, o nyela ben pa Yeshudianim' gba Naawuni,

³⁰ dama Naawuni nyela yino ka ni che ka Yeshudianim' ben guni yi taali ni ñun' Naawuni sani be yeda niñbu zuyu, ka mi ni lan che ka ben pa Yeshudianim' ka bi guni la gba yi taali ni ñun' Naawuni sani be yeda niñbu zuyu.

³¹Dimboño wuhiri ni ti zañmi yeda niñbu maa sayim Naawuni fukumsi zaligu maa? Naawuni di wuhi gba! Ti lee ȝiebla di nyaanja.

Rom 4

Ibrahimma yeda niñbu

¹Wula ka ti lee ni yeli ti yab' Ibrahimma so zuliya ni ti ni yila na yela?

²Dama ti yab' Ibrahimma yi daa yi taali ni Naawuni sani la o tuma zuyu, o daa naan mal' li kuuna, amaa ka pa ni Naawuni sani.

³ Wula ka Naawuni Kundi lee yeli? Di yeliya, "Ibrahimma daa niñ Naawuni yeda, ka Naawuni daa lih' o niñsim maa ka di nyela wuntia."

⁴Ninvuy' so ñun tumdi tuma yori pala pini, amaa di nyela o tuma yori.

⁵Ninvuy' so ñun mi bi tumdi tuma, amaa ka niñ ñun che ka alahichilana yiri taali ni Naawuni sani yeda, Naawuni zañd' o gba zaani wuntia zaani o yeda niñbu maa zuyu.

⁶Lala ka Naa Dauda gba wuhi alibarika sheli din be ninvuy' so ni Naawuni ni lihi wuntizora, ka di pala o tuma zuyu. O ni yeli shem m-boño:

⁷"Naawuni ni che ninvuy' sheb' tuumbieri taali pañ ba min' o ni kpihim sheb' daalahichi mal' alibarika.

⁸ Ti Duuma ni che ninvuy' so daalahichi taali pañ o ka bi lan maani di laasabu mal' alibarika."

⁹Naawuni daa niñ alibarika ño niñla ben guni kɔŋko ni bee o daa niñ li niñ ben bi guni gba ni? Ti pun yeli ni Naawuni daa zañ ti yab' Ibrahimma zali wuntia zaani la o yeda niñbu zuyu.

¹⁰Bø saha ka o daa zañ o zali wuntia zaani maa? Ti yab' Ibrahimma ni daa na bi guni saha shel' la bee o gunibu la nyaanja ka Naawuni daa zañ o zali di ni maa? Di nyela o ni daa na bi guni saha shel' la, ka pa ni o ni daa gun' la nyaanja.

¹¹O gunibu maa daa nyela Naawuni ni daa zañ o zali wuntia zaani o yeda niñbu maa zuyu ka o na bi guni la shihirili bee di dalinli. Di daliri daa nyela ni di che ka ti yab' Ibrahimma leei ben bi guni, amaa ka niñ yeda la yaba, ka Naawuni zañ be gba zali wuntia zaani be yeda niñbu zuyu.

¹²O lan nyela ben guni gba yaba, ka di pala be ni guni maa kɔŋko zuyu, amaa ka di lee nyela be gba ni niñ yeda kaman ti yab' Ibrahimma ni daa na bi guni ka niñ yeda shem la zuyu.

Naawuni daalikauli lɔbu yeda niñbu zuyu

¹³ Naawuni daa lo ti yab' Ibrahimma min' o zuliya alikauli ni be ni ti su dunia ño. Di daa pala o ni doli Naawuni fukumsi zaligu zuyu ka Naawuni daa lo o alikauli maa, amaa o ni daa niñ yeda ka Naawuni zañ o zali wuntia zaani la zuyu.

¹⁴Ka di yi nyela Naawuni fukumsi zaligu dolibu zuyu ka niriba diri Naawuni daalikauli maa nyori, dindina ninsal' yeda niŋbu ka buchi, ka Naawuni daalikauli maa gba ka buchi.

¹⁵Naawuni fukumsi zaligu tahirila Naawuni suhuyiyisili na, dama zaligu yi kani di chihibu gba ku beni.

¹⁶Alikauli maa lɔbu yila yeda niŋbu ni na ni di che ka alikauli maa tam Naawuni daalibarika zuyu n-leei ti yab' Ibrahimma yaansi zaa dini; ka di pala bɛn doli Naawuni fukumsi zaligu kɔŋko dini, amaa di nyela bɛn niŋ yeda kaman ti yab' Ibrahimma ni daa niŋ yeda shɛm la gba dini, dama Ibrahimma n-nye ti zaa ha yaba.

¹⁷Di bemi kaman di ni sab' shɛm la ni Naawuni yeliya, "N ni zaŋ a leei zuliya pam yaba." Dinzuu alikauli maa nyela din kul ʒieya ti yab' Ibrahimma ni daa niŋ Naawuni so yeda maa sani. Duna n-nye ŋun neeri kpiimba kum ni, ka che ka binshɛŋa din kani be.

¹⁸Ti yab' Ibrahimma daa niŋ yeda ka mali tahima saha sheli di ni daa to ni o niŋ tahima ni o ni leei zuliya pam yaba kaman Naawuni ni daa lo o alikauli yeli, "A zuliya ni ti galisi pam la."

¹⁹Ti yab' Ibrahimma daa nyela yuun' kɔbiga nira, ka di zuyu che ka o niŋbuŋ gbarigi zaa, ka o paya Zara daa nyɛ paŋjoo, amaa di zaa yoli, o daa bi che ka o yeda gbarigi di zuyu.

²⁰O daa bi biɛhim Naawuni daalikauli hal baabiela. O ni daa kul tibigiri Naawuni maa puuni ka o yeda daa kul niŋdi kpiɔŋ pahira,

²¹dama o daa niŋ yeda ka biɛhiŋ kani ni Naawuni ni tooi niŋ o ni daa lo o alikauli ni o ni niŋ shɛl' la.

²²Dina n-che ka o daa zaŋ ti yab' Ibrahimma zali wuntia zaani o yeda niŋbu zuyu.

²³Di ni yeli ni o daa zaŋ o zali wuntia zaani o yeda niŋbu zuyu la daa bi sabi zalila ti yab' Ibrahimma kɔŋko zuyu,

²⁴amaa di daa sabila ti gba zuyu. Naawuni ni zaŋ tinim' bɛn niŋ ŋun' Naawuni ŋun daa neei ti Duuma Yisa kum ni yeda ŋɔ gba zali wuntia zaani ti yeda niŋbu zuyu.

²⁵Dun' Yisa n-daa kpi ti daalahichi zuyu ka lan neei kum ni ni di che ka ti yi taali ni Naawuni sani.

Rom 5

Din che ka ti yi taali ni Naawuni sani

¹Dinzuu ti ni yi taali ni Naawuni sani ti yeda niŋbu zuyu la n-che ka suhudoo niŋ ti mini Naawuni sunsuuni ti Duuma Yisa Masia zuyu.

²O zuyu ka ti kpe alibarika shel' ni ti ni be ŋo, ka mali suhupielli ti tahima sheli ti ni mali zaŋ chan̄ ti mini Naawuni ni laylim nya jilima shel' la zuyu.

³Din pahi nyela ti suhuri pieli ti wahala dibu puuni, dama ti mi ni wahala dibu tahirila ania niŋbu na,

⁴ka ania niŋbu tahiri biersuntali na, ka biersuntali tahiri tahima na,

⁵ka tahima niŋbu mi zuyu ku chε ka ti suhuri miligi, dama Naawuni zaŋ o yurilim niŋ ti suhuri ni o Shia Kasi so o ni zaŋ ti ti la zuyu.

⁶Dama ti ni daa naan ku tooi sɔŋ timaŋa saha shel' la dede, ka Yisa Masia daa kpi alahichinim' zuyu.

⁷Di to ni ninvuy' so sayi kpi wuntizora zuyu, amaa di pa sheli so ni sayi kpi ninvuy' sun so zuyu.

⁸Amaa Naawuni ni niŋ shem wuhi ni o yuri ti m-boŋɔ: Ti ni daa nyε alahichinim' saha shel' la ka Masia daa kpi ti zuyu.

⁹Dinzuyu ti ni yi taali ni Naawuni sani Masia ʒim zuyu maa, din gari lala nyela, o zuyu ka ti ni tiligi Naawuni suhuyiyisili puuni yaha.

¹⁰Dama ti yi daa nyε Naawuni dimnima, amaa ka simdi yipa kpe ti mini Naawuni sunsuuni o Bia la kum zuyu, dindina din gari lala nyela, simdi ni kpe ti mini Naawuni sunsuuni pumpɔŋɔ maa zuyu, ti ni tilig' o bia maa nyevili zuyu.

¹¹Amaa pa dimboŋɔ kɔŋko. Din pahi nyela, ti mali suhupielli Naawuni sani ti Duuma Yisa Masia ŋun daa chε ka simdi kpe ti mini Naawuni sunsuuni maa zuyu.

Adam mini Yisa Masia

¹²Ninvuy' yino ŋun nyε Adam la alahichi tumbu zuyu n-daa chε ka alahichi kpe dunia ŋo ni, ka alahichi maa tahi kum na. Dina n-chε ka kum paari sokam, dama sokam zaa tum alahichi.

¹³Alahichi daa pun bela dunia ŋo ni hal ka Naawuni ti naanyi zaŋ o fukumsi zaligu ti ti, amaa fukumsi zaligu ni daa na kani la, sheli daa kani din ni wuhi ni alahichi tumbu chihira.

¹⁴Amaa kum daa nyar Sokam zaa Adam ʒiemān' ni zaŋ hal ti paai Anabi Musa ʒiemān' ni, hal ka nyar ben daa bi tum alahichi sheli Adam ni daa tum la tatabo. Adam daa nyela ŋun daa ti yen kana la ŋmahinli.

¹⁵Amaa pin' sheli Naawuni ni zaŋ ti ti yol' la mini Adam daalahichi la pala yim. Niriba pam yi kpi ninvuy' yino daalahichi zuyu, dindina din gari lala nyela, Naawuni daalibarika mini pin' sheli din yi ninvuy' yino so ŋun nyε Yisa Masia daalibarika ni na la gba ni paai niriba pam.

¹⁶Ka din doli pin' sheli Naawuni ni zaŋ ti ti maa nyaanja bi ŋmani din doli ninvuy' yino maa alahichi la tumbu nyaanja. Alahichi yin' la tumbu zuyu ka Naawuni daa

nya daadam taali, amaa pin' sheli Naawuni ni zaŋ ti daadamnima alahichi pam tumbu nyaanja la zuyu che ka niriba pam yi taali ni ḥun' Naawuni sani.

¹⁷Ninvuy' yino ḥun nyε Adam la alahichi tumbu zuyu n-che ka kum nyaj sokam zaa ḥun' ninvuy' yino maa zuyu. Amaa din gari dimboŋɔ nyela, ninvuy' sheb' bɛn deei Naawuni daalibarika din galisi pam mini wuntia pin' sheli Naawuni ni zaŋ ti ti yol' la mi ni nyaj di nasara nyevili puuni ninvuy' yino ḥun nyε Yisa Masia la zuyu.

¹⁸Dinzuju ninvuy' yino alahichi tumbu zuyu yi che ka Naawuni nya sokam taali, lala mi n-che ka ninvuy' yino wuntia tuma zuyu gba ni che ka sokam yi taali ni ka nya nyevili.

¹⁹Dama ninvuy' yino nɔzayisibo zuyu yi che ka niriba pam leeg' alahichinima, lala zuyu n-che ka ninvuy' yino mi nɔdeebo zuyu gba ni che ka niriba pam yi taali ni Naawuni sani.

²⁰Naawuni fukumsi zaligu ni daa niŋ shem nyela, di daa che ka alahichi tumbu galisi; amaa alahichi tumbu ni galisi shem maa Naawuni daalibarika galisiya gari lala.

²¹Dinzuju kaman alahichi ni nyaj sokam kum puuni shem, lala ka Naawuni daalibarika gba nyaj di nasara wuntia puuni, ka tahi nyevili din ka bahigu na ti Duuma Yisa Masia zuyu. Bɛn niŋ Yisa yeda kpimi zaŋ chan alahichi tumbu polo.

Rom 6

¹Ka dindina wula ka ti lee ni yeli? Ti kul kpalimmi be alahichi tumbu ni ka di che ka Naawuni daalibarika zoo?

²Naawuni di wuhi gba! Wula ka tinim' bɛn kpi zaŋ chan alahichi tumbu polo ḥo na kul ni kpalim be di tumbu ni?

³Yi bi mi ni bɛ ni daa baptaizi ti la wuhiya ni ti be Yisa Masia ni, ka lan wuhi ni ti pahila o zuyu kpi gba?

⁴ Dinzuju ti baptaizibu deebu zuyu wuhiya ni ti pahila o zuyu kpi ka bɛ sɔy' ti, ka di bemi kaman Masia ni daa neei kum ni ti Ba Naawuni jilima yiko zuyu shem la, lala zuyu ka ti gba yipa mali nyevili palli biɛhigu.

⁵Ka ti yi pahi Masia zuyu kpi kaman o ni daa kpi shem, dindina ti shiri ni pah' o zuyu neei kum ni kaman o ni daa neei kum ni shem la.

⁶Ti mi ni timanmaj' bier' kurili daa pahila o zuyu ka bɛ kpahi ti tabili dapulli zuyu ni di che ka ti daalahichi bier' kurili maa kpi, ka ti ku lan nyε alahichi daba,

⁷dama ninvuy' so ḥun kpi yi alahichi dabitim ni.

⁸Ka ti yi pahi Masia zuyu kpi, ti niŋ yeda ni ti min' o ni lan layim mali nyevili.

⁹Ti mi ni Masia ni daa neei kum ni maa, o ku lan kpi yaha; dama kum lan ka o yiko.

¹⁰O ni daa kpi kum shel' la, o daa kpimi yim zañ chañ alahichi tumbu polo, amaa nyevil' sheli o ni mali be ño, Naawuni zuyu ka o be maa.

¹¹Yi gba lihimiya yiman' kaman yi kpimi zañ chañ alahichi tumbu polo, amaa ka lee mali nyevili zañ chañ Naawuni sani Yisa Masia zuyu.

¹²Dinzuþu di cheliya ka alahichi su yi niþgbuna din kpiri ño n-chë ka yi deei yi niþgbuna maa noli tum di kor' bieri tuma.

¹³Di zañya yi niþgbuna yay' sheli ti alahichi tum tuumbieri; amaa zañmiya yiman' tila Naawuni kaman ninvuy' shëb' ben yi kum ni kpe nyevili ni, ka zañ yi niþgbuna yayili kam ti Naawuni tum wuntia tuma.

¹⁴Dama alahichi ku lan tooi sun ya yi ni yi fukumsi zaligu sulinsi ni kpe Naawuni daalibarika sulinsi ni la zuyu.

Wuntia daba

¹⁵Ka dindina wula ka ti ni yeli? Ti tummi alahichi ti ni lan ka fukumsi zaligu sulinsi ni ka bela Naawuni daalibarika sulinsi ni maa zuyu? Naawuni di wuhi gba!

¹⁶Yi bi mi ni yi nyela yi ni zañ yiman' ti so n-deer' o noli daba? Di yi nyela alahichi tumbu din tahiri nir' kum ni bee Naawuni noli deebu din zañdi nir' zaani wuntia zaani, lala n-nye li.

¹⁷Amaa ti payiri Naawuni yinim' ben daa nyé alahichi daba la ni doli wuhibu sheli yi ni daa deei ni yi suhuri zaa la zuyu.

¹⁸Ka yi ni yi alahichi tumbu dabitim ni la zuyu che ka yi yipa leela wuntia daba.

¹⁹N toÿisirila daba mini ben su ba yela, dama di gbinni banbu bi to. Kaman yi ni daa zañ yi niþgbuna yayili kam tumdi dayiri tuma mini tuumbieri balibu kam kul pahirila, pumpoñjo zañmiya yi niþgbuna yayili kam n-tummila wuntia tuma bier' kasi biëhigu zuyu.

²⁰Yi ni daa nyé alahichi daba saha shel' la, wuntia daa bi su yi fukumsi.

²¹Ka yi ni daa tumdi tuun' shëna ka di yipa nyé vi yi sani pumpoñjo ño, nyo' bo ka yi daa lee nya di ni? Dama dimboñçonim' zaa bahigu nyela kum.

²²Amaa yi ni yi alahichi dabitim ni pumpoñjo n-yipa leela Naawuni daba ño, yi ni nya nyo' sheli di ni nyela bier' kasi, ka di bahigu nyela nyevili din ka bahigu.

²³Dama alahichi tumbu yori nyela kum, amaa Naawuni pini nyela nyevili din ka bahigu ti Duuma Yisa Masia zuyu.

Rom 7

Amiliya Iøbu soli wuhiri zaligu yela

¹M mabihi, yi mi n ni yen yeli ya shem ño, dama n yërla yinim' bem mi zaligu yela. Zaligu lo nir' la kulla o ni na be o nyevil' ni la.

²Cheliya ka ti zaŋ pay' so ḥun lo amiliya yela buyisi li: Zaligu kul lo pay' ḥun kuli doo mi tabil' o yidana hal ni o yidana maa nyevil'i tariga; amaa o yidana maa yi ti kpi, o yi zaligu maa lɔbu ni zaŋ chan o yidana maa sani.

³Dinzuŷu o yidana maa yi na be o nyevil' ni ka o chan ti kul' do' so, bε ni bol' o zinaninja; amaa o yidana maa yi kpi, o yi zaligu maa lɔbu ni; ka o yi lan kul' do' so, dindina o pala zinaninja.

⁴M mabihu, lala n-nye li. Yi kpimi zaŋ chan Naawuni fukumsi zaligu polo, yi ni ny Masia niŋbuŋ yay' shεl' la zuyu ni di che ka yi tooi leei Masia ḥun daa neei kum ni la ni su sheba din ni che ka ti tum tuun' suma ti Naawuni.

⁵Ti ni daa doli ti niŋbuŋ biɛhigu la, Naawuni fukumsi zaligu daa che ka ti kɔr' bieri yiysi, ka ti tumdi tuun' sheŋa din nyε kum dini ti niŋbuŋ yayili kam ni.

⁶Amaa ti yipa yi Naawuni fukumsi zaligu lɔbu ni pumpɔŋɔ, ka kpi zaŋ chan din daa kpεhi ti dabitim ni la polo. Ka ti mi ku lan doli fukumsi zaligu kurili din daa sabi zal' la sulinsi soli, amaa ka ni dolila Shia Kasi nyevil'i palli la sulinsi soli.

Naawuni fukumsi zaligu mini alahichi

⁷Dindina wula ka ti lee ni yeli? Ti ni yeli ni Naawuni fukumsi zaligu nyela alahichi? Naawuni di wuhi gba! Di yi di pala Naawuni fukumsi zaligu zuyu, n naan ku mi din nyε alahichi. Naawuni fukumsi zaligu yi di bi yeli, "Miri ka a che ka a kɔre kpe a kpee bin' ni," n naan ku mi binyara ni kɔre kpεbu ni nyε sheli.

⁸Lala ka alahichi nya soli Naawuni fukumsi zaligu maa ni n-yiysi kɔre balibu kam n ni. Di yi di pa lala Naawuni fukumsi zaligu zuyu, alahichi naan nyela din kpi.

⁹N daa mali nyevil'i saha sheli n ni daa na ʒi zaligu yela la, amaa n ni daa ti baŋ Naawuni fukumsi zaligu maa, ka alahichi neei ka man' lee kpi.

¹⁰Naawuni fukumsi zaligu din daa lo ni di tahi nyevil'i na la, man' sani di tahila kum na.

¹¹Dama alahichi nya soli Naawuni fukumsi zaligu maa ni n-yohim ma ku ma di zuyu.

¹²Dinzuŷu Naawuni zaligu nyela din be kasi; Naawuni fukumsi zaligu nyela din be kasi mini din tuhi ni din viela.

¹³Ka dimbɔŋɔ wuhiya ni bini din viela ni tahi kum na? Naawuni di wuhi gba! Alahichi n-tum lala maa. Di daa zaŋla bin' suŋ ku ma ni di wuhi alahichi biɛhigu ni shiri nyε shεm, ka zaŋ Naawuni fukumsi zaligu mi wuhi ni alahichi nyela bin' biɛgu din ka buyisibu.

Biɛhigu balibu buyi din be ninsal' ni

¹⁴Ti mi ni Naawuni fukumsi zaligu nyela Naawuni yela, amaa man' kul nyela ḥun mali ninsalitali biɛhigu ka nyε alahichi dabili.

¹⁵ M bi banj mmañmanj' yela gba, dama m bi tumdi mmañmanj' ni bori ni n tum sheli, amaa n ni je shel' la, dina ka n tumda.

¹⁶ Ka n yi tumdila mmañmanj' ni je ni n tum sheli, dindina n sayiya ni Naawuni fukumsi zaligu tuhiya.

¹⁷ Dinzuyu di pala mani n-nye ḥun tumdi lala maa, amaa di nyela alahichi din be n ni la n-tumdi lala maa.

¹⁸ M mi ni bin' sun sheli ka n ni. N ninsalitali biɛhigu yela ka n yeri maa. Hal n ni yu zay' sun tumbu n suhu ni maa zaa yoli, n kul bi tooi tumdi li.

¹⁹ Dama n ni bori ni n tum zay' sun sheli, m bi tumdi li; amaa zay' biɛ' sheli n ni je ni n tum la, dina ka n kul tumda.

²⁰ Ka n yi tumdi n ni je ni n tum sheli, dindina di pala mani n-nye ḥun tumdi lala maa, amaa di nyela alahichi din be n ni la n-tumdi lala maa.

²¹ Dinzuyu n nyaya ka ninsalitali biɛhigu ni nyɛ shem zuyu che ka n yi kul bori ni n tum din tuhi, zay' biɛyu tumbu n-nye din miriti ma.

²² N suhu zaa kul yela Naawuni fukumsi zaligu zuyu,

²³ amaa n nya zaligu sheli n ningbun yaya puuni ka di mini n t̄ha ni zaligu tuhiri taba n-zan ma leeg' alahichi din be n ningbun yaya puuni maa dabili.

²⁴ Nandahimalana n-nye ma! Ka ḥuni n-lee ni tooi fa ma n ninsalitali biɛhigu din tahiri ma kum ni ḥo bahi?

²⁵ M payiri Naawuni n ni nya yolisim ti Duuma Yisa Masia zuyu la zuyu. Dinzuyu mmañmanj' dolila Naawuni fukumsi zaligu n t̄ha ni, amaa ka doli alahichi zaligu n ninsalitali biɛhigu ni.

Rom 8

Ben doli Naawuni Shia Kasi biɛhigu

¹ Dinzuyu ninvuy' shɛb' ben be Yisa Masia ni la yi taali ni.

² Dama Naawuni Shia Kasi zaligu din tahi nyevili din be Yisa Masia ni na nti ti ti la yih ma alahichi mini kum zaligu taali ni.

³ Naawuni tum fukumsi zaligu ni daa bi tooi tum sheli daadam ninsalitali biɛhigu choyinsi la zuyu. O daa zan daadam ninsalitali ningbun din tumd' alahichi ḥo tatabo ti omañmanj' Bia n-tim o na ni ḥun' Naawuni ti nya alahichi din be daadamnim' ninsalitali biɛhigu ni la taali.

⁴ Dimbojɔ daa niŋmi ni di che ka Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shem niŋ pali ti bebu puuni; dama ti nyela ben bi lan doli ti ninsalitali biɛhigu yubu, amaa ka nay' dolila Naawuni Shia Kasi ni wuhiri ti shem.

⁵Dama ninvuy' shεb' bεn doli bε ninsalitali biεhigu yubu zaŋ bε tεha niŋla bε ninsalitali biεhigu yubu maa yεla ni, amaa ninvuy' shεb' bεn doli Naawuni Shia Kasi yubu zaŋ bε tεha niŋla Naawuni Shia Kasi yεla ni.

⁶Nir' yi zaŋ o tεha niŋ o ninsalitali biεhigu yεla ni, di bahigu ti nyεla kum, amaa nir' yi zaŋ o tεha niŋ Naawuni Shia Kasi yεla ni, di bahigu ti nyεla nyεvili mini suhudoo.

⁷Ninvuy' so ŋun zaŋ o tεha niŋ o ninsalitali biεhigu yεla ni nyεla Naawuni dima, dama o bi doli Naawuni fukumsi zaligu, hal ka shiri ku tooi dol' li.

⁸Ninvuy' shεb' bεn doli bε niŋbuŋ biεhigu ninsalitali yubu ku tooi tiyi Naawuni nini.

⁹Amaa yinim' bi doli yi ninsalitali biεhigu ni wuhiri ya shεm, ka Naawuni Shia Kasi yi shiri be yi ni, yi ni dolila Naawuni Shia Kasi yubu. Ka ninvuy' so ŋun ka Masia Shia, o pala Masia ni su so.

¹⁰Amaa Masia yi be yi ni, hal yi niŋbuna yi ni kpi alahichi zuyu gba, yi shihi lee ni ne yi ni yi taali ni Naawuni san' la zuyu.

¹¹Ka Naawuni ŋun daa neei Yisa kum ni la Shia yi be yi ni, ŋun' Naawuni ŋun daa neei Yisa kum ni maa ni zaŋ nyεvili niŋ yi gba niŋbuna din kpiri ŋo ni, o Shia ŋun be yi ni la zuyu.

¹²Dinzuyu m mabihi, ti pala ti ninsalitali biεhigu la sandiriba ni ti doli ti ninsalitali biεhigu maa yubu ni wuhiri ti shεm;

¹³dama yi yi doli yi ninsalitali biεhigu yi ni kpi, amaa yi yi che ka Naawuni Shia Kasi ku yi ninsalitali biεhigu maa tuma yi ni, yi ni be.

¹⁴Bεnkam doli Naawuni Shia Kasi ni wuhiri ba so' shεli, bεna n-nyε Naawuni bihi.

¹⁵Ka Naawuni ni zaŋ o Shi' so tin ya maa pala ŋun ni zaŋ ya leei daba n-lan kpehiri ya dabiem yaha, amaa Naawuni Shia maa lee che ka yi leerila Naawuni bihi. Ka ti kuhiri yεra, "M Ba! M Ba!"

¹⁶Di nyεla Naawuni Shia Kasi manmaŋa n-dirí ti shεhira ti suhuri ni ni ti nyεla Naawuni bihi.

¹⁷Ka ti yi nyεla Naawuni bihi, dindina ti nyεla o bindiriba. Ti nyεla bεn mini Masia layim nyε Naawuni bindiriba, tinim' dee min' o yi layim di wahala ni di che ka ti min' o ti layim nya jilima.

Jilima din be tooni

¹⁸N zahimya ni ti ni diri wahala shεli pumpɔŋɔ ŋo bi sayi shεli ni ti zaŋ li buyisi jilima shεli Naawuni ni ti yεn ti ti la.

¹⁹Binnamda zaa kul guhirimi ka bε suhuri kul ye saha shεli Naawuni ni ti yεn yih' o bihi palɔni la zuyu;

²⁰dama binnamda zaa leela binchɔyima, ka di pala binnamda maa yubu zuyu. Naawuni ni yu ni di niŋ shɛm m-bala, amaa ka o lee ti binnamda maa tahima

²¹ni binnamda maa maŋmaŋ' ti yi poobu dabitim ni kpe Naawuni ni zaŋ yolisim sheli din mali jilima n-ti o bihi la ni.

²²Ti mi ni binnamda zaa kul ɻuhirimì ka wolisiri bierim zuyu hal ni pɔŋɔ;

²³ka di pala binnamda maa kɔŋko, amaa zaŋ tabili tinim' bɛn dan̄ dee Naawuni Shia Kasi ɻo gba kul ɻuhirimì ti suhuri ni n-guhiri saha sheli Naawuni ni ti yɛn zaŋ ti zal' o bihi zaani, ka fa ti niŋgbuna zaa bahi la.

²⁴Tahima ɻo puuni ka ti daa tiligi; amaa pa nir' nini ni nya sheli n-nye tahima, dama ɻuni n-lee ni niŋ tahima o nini ni nya sheli zuyu?

²⁵Amaa ti yi niŋ tahima ti nini ni na bi nya sheli zuyu, dindina ti ni di suyilo guhiri li.

²⁶Lala ka Naawuni Shia Kasi sɔŋdi ti ti chɔyinsi ni, dama ti ɣi di ni simdi ni ti suhuri Naawuni shɛm, amaa Naawuni Shia Kasi maŋmaŋa n-deeri suhuri Naawuni ni ɻuhibù din ka yetɔya tiri ti.

²⁷Ka Naawuni ɻun vihiri ninsalinim' suhuri mi din be o Shia Kasi tɛha ni, dama Naawuni Shia Kasi n-deeri suhuri tiri Naawuni ninvuy' gahinda kaman Naawuni yubu ni nyɛ shɛm.

²⁸Ti mi ni zaŋ chan̄ ninvuy' shɛb' bɛn yuri Naawuni ka nyɛ o ni dan̄ pii shɛb' o nia lɔbu ni la sani, ɻun' Naawuni che ka binshɛyukam niŋdila bɛ zay' vielli nyabu zuyu.

²⁹Dama Naawuni ni zali shɛb' maa, bɛna ka o zali ni bɛ be kaman o Bia la, ka di che ka o Bia maa leei bikpɛma o mabihi pam ni.

³⁰Ka Naawuni ni zali shɛb' maa, bɛna ka o boli; ka o ni boli shɛb' maa, bɛna ka o che ka bɛ yi taali ni ɻun' Naawuni sani; ka o ni che ka shɛb' yi taali ni ɻun' Naawuni sani maa, bɛna ka o che ka bɛ nya o jilima.

Naawuni yurilim din be Yisa Masia ni

³¹Dindina wula ka ti lee ni yeli zaŋ chan̄ dimbɔŋɔ polo? Naawuni yi ɣe ti nyaanja, ɻuni n-lee nyɛ ɻun ni tooi zaŋ o nyɔyu yo ti?

³²Naawuni ɻun daa bi zayisi ni omaŋman' Bia kpi, amaa ka daa zaŋ o ti ti zaa ɻo, o ku zaŋ binshɛyukam din kpàlim zaa gba pah' o zuyu ti ti?

³³Iuni n-lee ni tooi fiyisi Naawuni ninvuy' gahinda? Naawuni n-nye ɻun wuhi ni bɛ ka taali.

³⁴Ka ɻuni n-lee ni tooi nya bɛ taali? Yisa Masia n-nye ɻun daa kpi; ka din gari lala nyɛla, ɻuna n-daa neei kum ni, ka ɣi Naawuni nudirigu polo n-suhuri Naawuni tiri ti.

³⁵İduni n-lee ni tooi yihi ti Masia yurilim ni? Muyisigu bee wahala bee alaka bee fifali bee gbinfini bee barina bee takobi ni tooi yihi ti di ni?

³⁶Di bemi kaman di ni sab' shem la: "Naawuni zuyu ka ti be kum barina ni asiba hal nti paai yun; be lihi ti mi kaman pi' sheb' be ni kɔrita."

³⁷Amaa di zaa yoli, ti di nasara yayi Masia ɻun yuri ti la zuyu.

³⁸Dama m mi ka biɛhiŋ kani ni kum bee nyevili bee malaikanim' bee alizinnim' bɛn nyɛ zuyulaannim' mini bɛn su fukumsi bee binyara din be pumpɔŋɔ bee binyara din ti yɛn kana bee yikombieri

³⁹bee binyara din be zuyusaa bee binyara din be tingbani puuni bee binshɛnja din be binnamda puuni zaa sheli ku tooi yihi ti Naawuni yurilim din be ti Duuma Yisa Masia ni la ni.

Rom 9

Naawuni min' o ninvuy' gahinda Izraelnima

¹Masia zuyu n yerila yelimanli, m bi ɻmarila ɿiri. Ka n suhu ni tɛha diri ma shɛhira Naawuni Shia Kasi sani

²ni m mali suhugarigu pam, ka nandahima din bi naari kul mali ma.

³N yuya ni Naawuni noli di ma ka m mini Masia woligi tab' gba mmaŋmaŋ' zuliya bɛn nyɛ m mabibi la zuyu.

⁴Bena n-nyɛ Izrael zuliya. Naawuni daa zaŋ ba leeg' o bihi ka chɛ ka be mal' omaŋmaŋ' jilima; ka daa lo ba alikauli ka zaŋ o fukumsi zaligunima ti ba; ka daa wuhi ba o jembu soli ka lo ba alikaulinima.

⁵Bena n-nyɛ bɛn daa yi ti dɔyirikpamba bɛn nyɛ ti yaannim' la zuliya ni na. Ka Masia gba yila be zuliya maa ni na o daadamtali puuni. Naawuni ɻun nyɛ ɻun gari sokam zaa ɿɔ simdi payibu hal ni saha din ka bahigu. Ami!

⁶Dimbɔŋɔ bi wuhiri ni Naawuni yeligu kɔŋla palibu, dama pa bɛn zaa yi Izrael zuliya ni na n-nyɛ Izrael yaan' maŋa.

⁷Ka di mi pala bɛn zaa yi ti yab' Ibrahimma zuliya ni na n-nyɛ Ibrahimma yaan' maŋa. Naawuni daa yeli Ibrahimma, "Yisahaku zuliya n-yen nyɛ a yaan' maŋa."

⁸Dimbɔŋɔ wuhiri ni pa be ni dɔyi bi' shɛb' Naawuni daalikauli lɔbu puuni n-nay' nyɛ o bi' maŋa;

⁹dama ɿ-ɿ ka alikauli maa daa yeli, "Zaŋ chan yuuni na ɿ-ɿ tasaha, n ni lab' a sanna, ka a pay' Zara ni ti dɔyi bidibiga."

¹⁰Ka pa dimbɔŋɔ kɔŋko. Ribeka ni daa zaŋ jahi pua ti yab' Yisahaku sani

¹¹⁻¹²hal ka na bi dɔyi ba, ka bihi maa mi na bi tum zay' suŋ bee zay' bieŋu la, Naawuni daa yel' o ni bikpɛm' ni ti jɛm biasani. Naawuni daa ninjla lala ni di chɛ

ka o ni piir' o ninvuy' gahinda shem zani, ka di nyela o bolibu zuyu, ka pa ni be
tuma zuyu.

¹³ Ka dimbojo doli Naawuni ni daa yeli shem la: "Yaakubu ka n yura, ka je Iso."

¹⁴ Ka dindina wula ka ti lee ni yeli? Ti ni yeli ni Naawuni bi niq din tuhi? Naawuni
di wuhi gba!

¹⁵ Dama Naawuni daa yeli Anabi Musa, "N ni niq ninvuy' so n ni bori nirilim, ka
zo ninvuy' so n ni bori namboyu."

¹⁶ Dinzuju di pala ninsal' yubu bee o ni niq shem zuyu, amaa di nyela Naawuni
nambozobo zuyu.

¹⁷ Dama Naawuni Kundi puuni, Naawuni daa yeli Firawuna, "N ni zal' a daliri
sheli zuyu nyela ni n wuhi n yiko tuma a ni, ka di che ka n yuli moli gili dunia
zaa."

¹⁸ Lala zuyu ka o zori ninvuy' so o ni bori namboyu, ka che ka o ni bori ninvuy'
so mi suhu kul kremma.

Naawuni suhuiyisili min' o nambozobo

¹⁹ Dindina yi ni sheb' ni bobi ma, "Ka di yi nyε lala, di zaŋ wula ka Naawuni na
kul nyari ninsalinim' taali? Dama ɻuni n-lee ni tooi gu Naawuni yubu soli ka di
ku niq?"

²⁰ ɻuni n-lee nyε a, nyin' ninsala, ni a ɻme Naawuni naŋbankpeeni? Duyu ni
tooi bobi yayimera, "Bɔ n-niq ka a me ma lala?"

²¹ Yayimera' ka yiko ni o zaŋ yay' kpl' yini me duŋ' sheli din ni ku buchi zama ni,
ka lan zaŋ li me duŋ' sheli din ku yi zama ni?

²² Lala ka Naawuni gba daa niq. O daa bori ni o wuhila o suhuiyisili ni nyε shem
ka che ka o yiko yi paloni; dinzuju ka o daa di ninvuy' sheb' ben daa tumdi din
kur' o suli ka simdi ni o bahi ba yol' la suyilo.

²³ O daa lan bori ni o kahigila o jilima din galisi n-wuhi o ni daa zaŋ li niq tinim'
ninvuy' sheb' ben nya o nambozobo la ni, ka mali ti zali ni ti nya o jilima.

²⁴ Tinima n-nyε o ni boli ninvuy' sheba, ka di pala Yεhudianim' koŋko, amaa ben
pa Yεhudianim' gba.

²⁵ Dama ɻ-ɻo ka Naawuni daa yεli Anabi Hosea litaafi ni: "Ninvuy' sheb' ben pa
n niriba, n ni boli ba, 'N niriba.' Ka zuliya sheb' n ni bi yura, n ni boli ba, 'N ninvuy'
yurisi.'

²⁶ Ka luy' sheli n ni daa yeli ba ni be pala n niriba la, nimaani ka niriba ni boli ba,
Naawuni ɻun be ɻo bihi."

²⁷ Ka Anabi Aizaia gba daa yeli Izrael zuliya yεla: "Hal Izrael yaansi ni galisi
kaman moy' bihigu maa zaa yoli, be ni niriba ben kpalm biela koŋko n-ni tiligi;

²⁸ dama ti Duuma ni niŋ kaman o ni zali ni o ni niŋ shem o sariakaribo puuni dunianim' zaa sani ŋ-ŋmaai li jia."

²⁹ Anabi Aizaia daa lan yeli: "Zallakudura Naa yi di daa bi che ti sheba, ti naan kpi zaa kaman Sodomnim' mini Gomoranim' la."

Izraelnim' mini Yisa Masia lahibal' suŋ

³⁰ Ka dindina wula ka ti lee ni yeli? Ti ni yeli ni ben pa Yehudianima ka nyε ben daa bi lihiri bori wontitali Naawuni san' la nya li be yeda niŋbu zuyu.

³¹ Amaa Izraelnim' ben daa bori taali ni yibu din ni yi zaligu dolibu ni Naawuni san' la daa bi nya li zaligu maa dolibu puuni.

³² Bo n-daa che ka be bi nya li? Be daa bi bo li la yeda niŋbu puuni, amaa ka daa bo li la bemanjan' tuma puuni. Be daa tuui kuy' tuurili sheli

³³ din yela sab' Naawuni Kundi ni la: "Nyama, n zaŋ kuy' sheli soŋ Zion ni di che ka niriba tuui li; di nyela kuy' sheli din ni che ka be tuui lu. Amaa ŋunkam niŋ o yeda ku di vi.

Rom 10

¹ M mabihi, n suhu zaa yuya ni mmanjan' zuliya tiligi, ka n kul suhiri Naawuni tiri ba di zuyu.

² N di ba shehira ni be suhuri ye Naawuni zuyu, amaa ka be Naawuni bɔbu milinsi maa lee bi doli soli.

³ Be ni ʒi taali ni yibu Naawuni sani soli ka dolila bemanjan' ni bori so' sheli ni be yi taali ni Naawuni san' la zuyu ka be daa bi zaŋ bemanjan' kpεhi taali ni yibu Naawuni sani sol' la dolibu ni.

⁴ Dama Masia n-che ka Naawuni fukumsi zaligu maa ʒiemani zan' tariga ni di che ka ŋunkam niŋ yeda yi taali ni Naawuni sani.

Tiliginsim nyela sokam dini

⁵ Anabi Musa daa sab' taali ni yibu Naawuni sani soli din yi Naawuni fukumsi zaligu dolibu ni na yela n-wuhi ni ŋunkam doli Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shem zaa ni nya nyevili di zuyu.

⁶ Amaa zaŋ chaŋ taali ni yibu Naawuni sani din yi yeda niŋbu ni na polo di sabiya: Di bɔhi a suhi ni, "Duni n-lee ni du alizanda ni?" (Di gbinni nyela, "Nti zaŋ Masia siyina").

⁷ Bee m-bɔhi, "Duni n-lee ni siyi tingban' ni? (Di gbinni nyela, "Nti neei Masia kum ni na").

⁸ Di ni sab' shem m-bɔŋɔ: Naawuni yeligu mir' a; hal di be a nol' ni min' a suhu ni. (Dina n-nyε, "Yeda niŋbu yεtɔy' sheli waazu ti ni yihiri la").

⁹Ka a yi yaag' a noli yeli ni Yisa nyela a Duuma, ka niŋ yeda a suhu ni ni Naawuni daa neeg' o kum ni, a ni tiligi.

¹⁰Dama nir' niŋdila yeda o suhu ni, ka yi taali ni Naawuni sani; ka yaag' o noli kahigi wuhi palɔni, ka tiligi.

¹¹Naawuni Kundi yeliya, “Dunkam niŋ o yeda ku di vi.”

¹²Yehudianim' bi be bε ko ka chε bεn pa Yehudianima; kulla Duuma yino n-nyε bε zaa Duuma, ka o niŋdi alibarika din galisi n-niŋdi bεnkam kuhiri boon' o ni.

¹³Di bemi kaman di ni sab' shεm la, “Dunkam kuhi boli ti Duuma yuli ni tiligi.”

¹⁴Ka wula ka niriba lee ni tooi kuhi boli bε ni bi niŋ so yeda? Bee wula ka bε lee ni tooi niŋ bε ni na bi wum so yela yeda? Bee wula ka bε lee ni tooi wum ka pa ni waazuyihira m-beni?

¹⁵Ka wula ka niriba lee ni tooi yihi waazu, ka pa ni bε tim ba mi? Di nyela kaman di ni sab' shεm la: “Bεn mali lahibal' suŋ waazu na ni bε ti yihi ḥo paabuna tiri suhupielli.”

¹⁶Amaa bε zaa bi deei lahibal' suŋ maa. Anabi Aizaia bοhiya, “Ti Duuma, ḥuni n-lee niŋ o ni wum shεli ti sani maa yeda?”

¹⁷Dinzuγu yeda niŋbu yirila bε ni wum shεl' ni na, ka bε ni wum shεli maa mi yirila Masia yela waazu yihibu ni na.

¹⁸M bοhirila bοhigu ḥo: “Bε daa bi wum?” Bε daa wumya ni yεlimanlı; dama di sabiya: “Bε kukoya damli gili dunia ḥo zaa; ka bε yεtɔya paai dunia ḥo tarisi zaa.”

¹⁹N ni lan bοhi bοhigu ḥo pahi: “Izraεlnim' daa bi baŋ?” Anabi Musa n-nyε ḥun tuui garigi. O daa yeli ni Naawuni yeliya: “N ni chε ka yi zab' zulya shεb' bεn pa zulya manlı nyuli; ka chε ka yi suhuri yiγisi bahi zulya shεb' bεn nyε jera zuγu.”

²⁰Ka Anabi Aizaia daa niŋ suhukpeeni gari lala yeli ni Naawuni yeliya: “Ninvuy' shεb' bεn daa bi yuuni bοri ma la nya ma; n zaŋ mmaŋ' wuhi ninvuy' shεb' bεn daa bi bοhi n yela.”

²¹Amaa zaŋ chaŋ Izraεlnim' polo, Naawuni yeliya: “Bieγ' asiba zaŋ hal ni yuŋ ka n kul teegi n nuhi n-gahiri booni tipawumlinim' bεn nyε duntaariba ḥo.”

Rom 11

Naawuni nambɔzɔbo zaŋ chaŋ Izraεlnim' polo

¹N ni lan bοhi bοhigu ḥo yaha: Naawuni zayisila o niriba? Naawuni di wuhi gba! Mmaŋmanj' nyela Izraεl zulya ḥun nyε ti yab' Ibrahimma yaanja, ka nyε ḥun yi Benjamin zulya ni na.

²Naawuni bi zayis' o ni pun piig' o ninvuy' shēb' la. Yi bi mi Naawuni Kundi ni yēli shēm zaŋ chan Anabi Ilaija ni daa yēli shēm n-galim Izraēlnima Naawuni san' la yēla?

³ O daa yēliya, "N Duuma Naawuni, bē ku a daanabinima, ka wurim a sara malibu bimbina, ka n kōŋko n-kpalim ka bē bōri ni bē yihi man' gba nyēvili."

⁴ Amaa wula ka Naawuni daa lee garigi yēl' o? O daa yēl' o, "M mali niriba tusa ayopɔin bēn na bi jēm buyili Baal."

⁵Lala n-nyē li pumpɔŋɔ gba, niriba biɛla ka Naawuni piig' o daalibarika zuyu.

⁶Ka di yi nyēla o daalibarika zuyu ka o pii ba, dindina di pala bē ni tum shēli zuyu. Ka di yi nyēla bē ni tum shēli zuyu, dindina alibarika maa naan ku lan nyēla alibarika yaha.

⁷Bō n-lee pahi dimbɔŋɔ zuyu? Izraēlnim' daa kōŋ bē ni bōri shēli nyabu. Naawuni ni daa pii niriba biɛla shēb' la n-nay' nya li, amaa bēn kpalim la bēn' suhuri daa kpemmi

⁸ kaman di ni sab' shēm la: Naawuni daa chē ka bē leei suhutunanim, ka chē ka bē mali nina ka bi nyara, ka mali tiba ka bi wumdi hal ni pɔŋɔ.

⁹Naa Dauda daa yēliya: "N Duuma Naawuni, chē ka bē bindiriyubo leei zana mini tōŋ gbahi ba; ka chē ka bē lu ka nya tibidarigibo.

¹⁰ Chē ka bē nina niŋ̊ liti ka bē ku tooi nya, ka chē ka bē wahala leei ʒi' tibisili m-marigi ba sahakam."

¹¹N ni lan bōhi bōhigu nō pahi: Izraēlnim' ni daa tuui lu la, di wuhiri ni bē daa lumi zaa? Naawuni di wuhi gba! Amaa bē biriginsim zuyu ka tiliginsim paai bēn pa Izraēlnima ni di chē ka Izraēlnim' zab' nyuli.

¹²Ka bē biriginsim zuyu yi chē ka dunianim' nya Naawuni daalibarika din galisi, ka bē ni kōŋ shēli nyabu zuyu mi yi chē ka bēn pa Izraēlnim' nya Naawuni daalibarika din galisi, dindina Izraēlnim' yi pahi bē zuyu Naawuni daalibarika maa ni gari lala.

Bēn pa Yēhudianim' tiliginsim nyabu

¹³Yinim' bēn pa Yēhudianima ka n yēri pumpɔŋɔ nō. N ni nyē Naawuni ni tim tuun' so bēn pa Yēhudianim' sani zuyu ka m mali n tuma maa kuuna

¹⁴ni di chē ka nyuli gbaai Yēhudianim' bēn nyē mmaŋmaŋ' zulya la, ka di zuyu chē ka bē ni shēb' tiligi.

¹⁵Dama Naawuni ni zayisi ba zuyu yi chē ka simdi kpe o mini dunianim' sunsuuni, o yi lan deei ba, wula ka di lee ni be? Di ni ŋmanila kpiimba n-neei kum ni.

¹⁶Bē ni zaŋ bōrōbōro kpil' shēli din daŋ tooni ti Naawuni yi be kasi, dindina bōrōbōro maa zaa ni be kasi. Ka tia nyaya yi be kasi, di wula gba ni be kasi.

¹⁷Amaa Naawuni yi ɣmahи puu ni olivi tiwul' shεnja bahи, ka zaŋ nyin' ɣun nyε mɔyu ni olivi tia na nti tuy' li ni a nyu puu ni olivi tia maa sum,

¹⁸nyin' di nyuri bara n-niŋdi tiwul' shεnja o ni ɣmahи bahи maa. Ka a yi nyuri bara, nyin' baŋmi ni pa nyini ɣun nyε tiwulli maa n-sɔŋdi tia maa nyaya, amaa di nyaya maa n-sɔŋd' a.

¹⁹Amaa a ni yeli, "Naawuni daa ɣmahila tiwula maa bahи ni di chε ka o zaŋ ma tuyi."

²⁰Di nyela yεlimanji. Be ni daa bi niŋ yεda zuyu ka Naawuni daa ɣmahи ba bahи, amaa nyin' gba kpalim ɣiela a yεda niŋbu kɔŋko zuyu. Dinzuyu di nyuri bara; amaa chε ka a suhu zɔ̄hira,

²¹dama Naawuni yi daa bi tiligi puu ni olivi tia maa wula la, dindina o ku tilig' a gba.

²²Kpahimmi baŋ Naawuni nirlim min' o nimmoo sariakaribo ni nyε shεm: Zaŋ chaŋ bен lu maa polo, Naawuni daa kari ba nimmoo saria; ka zaŋ chaŋ a mi polo, o daa niŋ a nirlim, amaa shee a kul kpalim bela o nirlim niŋbu maa ni. Di yi pa lala, o ni ɣmaag' a gba bahи.

²³Ka hal bен daa lu maa yi chε biεhiŋ, Naawuni ni zaŋ ba labisi tuyi, dama o mali yiko din ni tooi lan labisi ba tuyi yaha.

²⁴Naawuni yi daa ɣmaai nyin' ɣun nyε mɔyu ni olivi tiwulli na nti tuyi puu ni olivi tia, dindina baŋmi ni di ku to ni ɣun' Naawuni zaŋ puu ni olivi tia maa wula maa n-lan labisi tuyi dimaŋmaj' tia maa yaha.

Naawuni nambozɔbo zaŋ chaŋ sokam polo

²⁵M mabihi, yεlimanj' sɔyirili be kpe ka m бори ni yi baŋ li. Di nyela din ni chε ka yi ku duhi yimaŋa yi ni mi shεli zuyu. N ni yεri shεli maa m-bɔŋɔ: Izraεlnim' suhuri kpaŋbu nyela din ku yuui; amaa di lee ni be lala hal ka bен pa Izraεlnim' la kalinli zaa ti paai;

²⁶ka Izraεlnim' zaa gba naanyi tiligi kaman di ni sab' yεli Naawuni Kundi ni shεm la: "Tiligira ni ti yi Ziɔn na; o ni ti yihi Yaakubу zuliya tuumbiεri zaa bahи.

²⁷Ka dimboŋɔ n-nyε alikauli shεli n ni ti yεn lo ba, saha shεli n yi ti kpihim be daalahichi."

²⁸Ka zaŋ chaŋ be ni zayisi lahibal' suŋ la polo, be nyela Naawuni dimnima ni di chε ka yi wum lahibal' suŋ maa; amaa zaŋ chaŋ Naawuni ni pii ba la polo, be nyela Naawuni ninvuy' yurisi be yaannim' zuyu.

²⁹Dama Naawuni daalibarika niŋbu min' o niriba piibу yεla bi tayira.

³⁰Di bemi kaman yi ni daa nyε nozayisiriba Naawuni sani, amaa ka yipa nya nambozɔbo pumpɔŋɔ Izraεlnim' nozayisibo maa zuyu la.

³¹Dinzuyu bε gba nyεla nɔzayisiriba pumpɔŋɔ ni di chε ka bε nya nambɔzɔbo kaman yi ni nya nambɔzɔbo shεm,

³²dama Naawuni chε ka sokam kpe bεmaŋman' nɔzayisibo ni m-be kaman dansarikanima n-nyε ba la ni di chε ka o zo sokam nambɔy.

Naawuni payibυ yεla

³³ Naawuni daazichi min' o yεm ni o baŋsim galisiya pam! Naawuni ni maani yεla shεm to ni baŋbu, ka o soya yεla gariti sokam!

³⁴ Di bemi kaman di ni sab' shεm la: Duni n-lee ni tooi baŋ ti Duuma tεha bee ɻuni n-lee nyε o saawaralana?

³⁵ Bee ɻuni n-na mi n-dih' o samlι ka di nyε talahi ni o yo dilana?

³⁶ Dama binshεyukam yirila o sanna; ka binshεyukam bela o zuyu; ka binshεyukam zaa nyεla o ni su shεli. Duna n-simdi payibυ hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Rom 12

Bεn tumdi Naawuni yεbu biehigu

¹Dinzuyu m mabihi, Naawuni ni zɔn ya nambɔy zuyu, n kpamdi ya jaande ni yi zaŋ yi niŋgbuna kaman sar' neŋ din be kasi ka tiyiri Naawuni nini la n-ti ɻun' Naawuni. Dina n-nyε jεmbu maŋli Naawuni sani.

²Di chεliya ka yi bebu be kaman dunia ɻo nim' bebu, amaa chεliya ka yi bebu zaa tayi, yi tεha ni leei tεhi' pala la zuyu, ka lala chε ka yi tooi baŋ Naawuni yεbu din nyε din viɛli mini din tiyir' o nini ni din be tibi la.

³Naawuni ni niŋ alibarika shεli niŋ n ni zuyu, n kpamdi yi zaa jaande ni yi ni so di tεhi ni omaŋman' bebu gari o bebu ni nyε shεm, amaa lee tεhimiyla nimmoo tεha, ka zahimmiya yimaŋa viɛnyelinga kaman Naawuni ni ti sokam yεda shεm.

⁴Ninsal' ningbuŋ ni nyε zay' yini, amaa ka mali yay' bɔbili ka di zaa tuma bi nyε yim la,

⁵ lala n-nyε ti gba: Ti galisiya, amaa ti nyεla ningbun yini Masia ni, ka ti zaa yinoyino nyε ningbuŋ yini maa yay' shεŋa.

⁶Naawuni ni ti ti pin' kɔŋkɔb' shεŋa la zuyu, chεliya ka ti zaŋ li tum tuma ɻun' Naawuni ni niŋ alibarika shεli niŋ ti ni la zuyu: Naawuni ni ti ti pin' shεli yi nyεla anabitali yεtɔya tɔyisibu, chεliya ka ti tɔyisi li kaman ti yεda ni nyε shεm;

⁷ka di yi nyεla niriba sɔŋbu, chεliya ka ti sɔŋm' ba. Ka ɻun nyε karimba, ɻun' wuhima;

⁸ ka ɻun sayisiri niriba, ɻun' sayisim' ba; ka ɻun tɔhiri tɔto, ɻun' tɔhimi ni o suhu zaa; ka ɻun ɣe fukumsi zaashee, ɻun' tummi viɛnyelinga; ka ɻun mi niŋdi nirlim, ɻun' niŋmi li ni suhupielli.

⁹Chèliya ka yi yurilim nyé yurilim manjli. Di nin kamaata ni yi je din bie, ka gbibiyaa din vieli kirikiri.

¹⁰Yumiya taba kaman mabi' yinsi la, ka timiya tab' jilima vienyelinga.

¹¹Di nyenya gbinnyayinima, amaa lee tummiya ni yi suhuri zaa, ka jemmiya ti Duuma.

¹²Maliya suhupielli yi tahima niŋbu puuni; ka maliya suyilo yi muysigu nyabu ni; ka kul suhimiya Naawuni.

¹³Sɔŋmiya Yisa nyaandoliba bɛn be wahala ni, ka niŋmiya saani.

¹⁴ Suhimiya Naawuni daalibarika n-tim' bɛn niŋdi ya alaka; chèliya ba turi, ka kul suhimiyal Naawuni daalibarika tim' ba.

¹⁵Bɛn mali suhupielli, yin' pahimiya bɛ zuyu m-mali suhupielli; bɛn fabinda, yin' pahimiya bɛ zuyu fabili.

¹⁶ Benya ni suhu yini ni taba; di lihiya ʒiem so, amaa zaŋmiya yimanj' tabili tarimba; di kuuniya yi baŋsim.

¹⁷Di bɔhiya so bieri, amaa tummiyal din viela ka sokam zaa nya.

¹⁸Di yi ni nani, yin' chèliya ka yi mini sokam ʒini ni suhudoo.

¹⁹ N yurinima, di bɔhiya bieri yi toli, amaa chèliya bieri bɔhibu tila Naawuni ɲun su tibidarigibo yɛla ɲɔ, dama di sabiya ni ti Duuma yeliya, "Mani n-su bieri bɔhibu, m mi shiri ni bɔhi bieri labisi."

²⁰ Di lan sabi Naawuni Kundi ni yaha, "Kum yi wum a dima, nyin' dihim' o; ka kɔnyuri yi wum o, nyin' nyuhim' o; dimbɔŋɔ niŋbu ni che ka vi gbaag' o."

²¹Di che ka tuun' biɛ' sheli nyan a, amaa nyin' zaŋmi zay' suŋ niŋbu nyan zay' biɛgu.

Rom 13

Ti biehigu zaŋ chan bɛn su nam fukumsi polo

¹Di simdi ni sokam doli nam fukumsinim' yeligu; dama nam fukumsi nir' kani ka pa ni Naawuni n-zal' o, ka nam fukumsi din beni nyɛla Naawuni ni zali sheli.

²Dinzuyu ɲunkam zayisi nam fukumsinim' yeligu dolibu zayisila Naawuni ni zali sheli, ka ninvuy' shɛb' bɛn niŋdi lala ni bo tibidarigibo ti bɛmaŋa.

³Ninvuy' shɛb' bɛn tumdi tuun' suma bi zɔri nam fukumsinim' dabiem, amaa bɛn tumdi tuun' bieri n-zɔri ba dabiem. A bɔri ni a ku zɔri ɲun be nam fukumsi ni dabiem? Dindina tummi din viela, ka a ni nya payiboo sani,

⁴dama o nyɛla Naawuni ni zali so a sɔŋsim zuyu. Amaa a yi tum birigi, nyin' zom' dabiem, dama o bi sula fukumsi maa yoli; o nyɛla Naawuni ni zali so ni o zaŋ ɲun' Naawuni suhuyiyisili darigi bɛn tum birigi tibili.

⁵Dinzuju di niŋ kamaata ni nir' doli ɣun be nam fukumsi ni yeligu, ka di pa ni o yi Naawuni suhuyiyisili tibidarigibo ni koŋko zuju, amaa o suhu ni t̄ha gba dɔnibu zuju.

⁶Daliri ɣo zuju ka yi yori lampoo gba zuju, dama nam fukumsinim' nyela Naawuni tumtumdiba b̄en tuma nyε ni bε niŋ lala.

⁷ Niŋmiya bε ni zali ya ni yi niŋ sh̄elikam: Dun simdi ni a yo lampoo zuju o sani, nyin' yom' o; ka ɣun deerila farigu, nyin' tim' o; ka ɣun simdi ni a lu o sizuura, nyin' lum' o sizuura; ka ɣun mi simdi ni a ti o jilima, nyin' tim' o jilima.

Ti biɛhigu zaŋ chan̄ ti tab' polo

⁸Di ch̄eliya ka sam' sh̄eli doli ya n-nay' pahila tab' yubu samli, dama ɣunkam yur' o ɣiŋiinikpee nyela ɣun pali Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi sh̄em.

⁹ Naawuni fukumsi zaligunim' maa m-bɔŋɔ: "Miri ka a niŋ zina. Miri ka a ku ninsala. Miri ka a zu. Miri ka a ch̄e ka a kore kpe a kpee bin' ni." Dimbɔŋɔnim' mini zaligu sheŋa din kpalim zaa bela yεtɔy' yini ɣo puuni. Dina n-nyε: "Yum' a ɣiŋiinikpee kaman amajmaŋ' la."

¹⁰Yurilim bi ch̄e ka nir' tumd' o ɣiŋiinikpee zay' biɛyu, dinzuju yurilim nyela din paani Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi sh̄em.

Shili mali gu Masia labbuna

¹¹Din pahi dimbɔŋɔ zuju, yi mi ni pumpɔŋɔ nyela nimmoo saha ka di simdi ni yi neei gom ni, dama pumpɔŋɔ ka tiliginsim miri ti n-gari ti ni daa tuui niŋ yeda saha sh̄el' la.

¹²Di kpalim biɛla ka yuŋ gari, ka di ku yuui ka biɛyu neei. Ch̄eliya ka ti ch̄e zibisim tuma, ka zaŋ bidibbina n-tuhi tɔbu neesim ni.

¹³Ka ch̄eliya ka ti ch̄e ka ti biɛhigu be dede kaman b̄en be neesim ni, ka pa ni b̄en tumdi yoliyoli bee n-nyuri dam kuuna. Ti miri ka ti tum niŋgbuŋ kore tuma mini zina balibu kam. Ti mi miri ka ti bɔri zabili bee n-zabiri nyuli.

¹⁴Amaa ti doliyala ti Duuma Yisa Masia bierisun̄ la soli, ka di bo so' sh̄eli ti ni ni doli n-tum niŋgbuŋ kore tuma.

Rom 14

Miri ka a ti a kpee zalige

¹Deemiya ninvuy' so ɣun yeda bi kpem' Naawuni dolibu ni, amaa ka di niŋy' o naŋbankpeeni o ni chihiri sh̄eli zuju.

²Ninvuy' so beni n-dirí binshεyukam, ka ninvuy' so ɣun yeda bi kpem' mi kul dirila bindir' gahinda.

³Ka ɣun dirí binshεyukam miri ka o ɣiem ɣun gbaa' omaŋa ni di dibu, ka ɣun gbaa' omaŋ' maa mi miri ka o ti ɣun dirí sh̄elikam zalige; dama Naawuni deeí dilana gba.

⁴Ka ɳuni n-lee nyε a ka a tiri ninvuy' so dabili zalige? O zanibu bee o lubu nyεla o duuma yεla. Ka o shiri ni zani, dama ti Duuma Naawuni ni tooi chε ka o zani.

⁵Ninvuy' so beni n-tεhi ni dabisi' shεli so di kpee, ka so mi beni n-tεhi ni dabisa zaa nyεla yim. Chεliya ka sokam doli o ni tεhi shεm omaŋmaŋ' suhu ni.

⁶Dun gbib' dabisi' shεli, o gbib' li mi n-tiri ti Duuma jilima. Ka ɳun diri binshεyukam, o diri li mi n-tiri ti Duuma jilima, o ni payiri Naawuni di zuyu la zuyu; ka ɳun gbaar' omaŋa ni binshεyukam dibu, o niŋdi lala n-tirila ti Duuma jilima ka payiri Naawuni di zuyu.

⁷Ti ni so bi be omaŋmaŋ' zuyu, ka ti ni so mi bi kpiri omaŋmaŋ' zuyu.

⁸Ti yi be, ti Duuma zuyu ka ti be; ka ti yi kpi, ti Duuma zuyu ka ti kpi; dinzuyu ti yi bemi bee ti yi kpimi, ti Duuma n-su ti.

⁹Dama daliri din chε ka Masia daa kpi ka lan neei kum ni nyεla ni di chε ka o leei bεn kpi mini bεn ne Duuma.

¹⁰Ka bɔzuyu ka a tir' a kpee zalige bee bɔzuyu ka a ʒiemd' a kpee? Dama ti zaa ni ti zani Naawuni tooni ka o kari ti saria

¹¹kaman di ni sab' shεm la: Ti Duuma yεliya, "N ni be ɳɔ zuyu, sokam ni ti gbani n tooni, ka sokam ti yaag' o noli m-payi man' Naawuni."

¹²Dinzuyu ti zaa ni ti kahigi ti tuma ni nyε shεm wuhi Naawuni.

Di tum din ni chε ka a kpee lu

¹³Dinzuyu di chεliya ka ti lan tiri ti tab' zalige, yi mi di chεliya ka ti tum din ni gu ti kpee soli bee n-chε ka o tuui lu.

¹⁴N Duuma Yisa zuyu, m mi ka biehiŋ kani ni binshey' kani m-mali dayiri dimaŋmaŋ' puuni, amaa so yi tεhi ni binsheli mali dayiri, o sani di shiri mali dayiri.

¹⁵Ka a ni diri binsheli zuyu yi chε ka a kpee suhu miligi, dindina a bi doli yurilim soli. Di chε ka a ni diri binsheli zuyu chε ka Yisa Masia ni kpi a kpe' so zuyu bahi yoli.

¹⁶Dinzuyu di chε ka din nyε zay' suŋ a sani leei niriba ni galindi shεli.

¹⁷Dama Naawuni nam pala bindira mini binnyura yεla, amaa di nyεla wuntia mini suhudoo ni suhupielli yεla Naawuni Shia Kasi zuyu.

¹⁸Ka Naawuni nini ni tiyi ɳun jεmdi Masia lala, ka ninsalinim' gba ni di o shεhira suŋ.

¹⁹Dinzuyu chεliya ka ti doli din ni chε ka naŋban' yini be ti sunsuuni mini din ni kpaŋsi tab' suhuri.

²⁰Di zaŋya bindira dibu yεla sayim Naawuni tuma. Binsheli kani n-chihiri dibu, amaa di nyεla taali ni so chε ka o ni diri binsheli zuyu chε ka o tab' lu.

²¹Di bi tuhi ni nir' ηubi nimdi bee n-nyu dam bee n-nij binsheli din ni che ka o kpee tuui lu.

²²Chε ka a ni nj̄ yeda shem a suhu ni be a mini Naawuni sunsuuni. Ninvuy' so ηun t̄eha bi chihir' o suhu o ni nj̄di sheli zuyu mali suhupielli.

²³Amaa ηunkam mali biehiŋ zaŋ chan o ni diri sheli polo ka diri li mali taali o ni nj̄di sheli maa ni bi yi yeda nj̄bu ni na zuyu, dama binshεyukam din bi yi yeda nj̄bu ni na nyela alahichi.

Rom 15

Tummi din tiyiri a tab' nini ka pa ni amar' nini

¹Di nj̄ kamaata ni tinim' ben mali kpiŋ ηo di suyilo n-sɔŋ ben ka yaa, ka di bɔri ni ti tum din ni tiyi timaŋmaŋ' nini.

²Cheliya ka ti zaa lee tumdila din ni tiyi ti kpee nini o zay' vielli nyabu min' o kpaŋsibu zuyu.

³ Dama Masia daa bi tum din ni tiyila omaŋmaŋ' nini, amaa di nyela kaman di ni sab' shem la: N Duuma Naawuni, zilim' bi' sheŋa zaa niriba ni daa yεr' a la ʒinila n zuyu.

⁴Binshεyukam din daa sabi kurimbuni ha daa sabilat i wuhibuzu n̄i di che ka ti daanzansi nj̄bu mini Naawuni Kundi suhukpaŋsibo che ka ti mali tahima.

⁵Naawuni ηun tiri ti anzansi ka kpaŋsiri ti suhuri ηo che ka yi doli Yisa Masia ka mali suhu yini ni taba,

⁶ka di che ka yi layim taba ni naŋban' yini m-payiri Naawuni ηun nyε ti Duuma Yisa Masia Ba ηo.

Yisa Masia Iahibal' suŋ paaŋ ben pa Yεhudianima

⁷Dinzuyu deemiya taba kaman Masia ni daa dee i shem Naawuni payibuzu la.

⁸Dama n yεri ya mi ni Masia daa leei Yεhudianim' dapala ni o wuhi ni Naawuni nyela ηun ni che ka o ni daa lo ti yaannim' alikauli sheŋa la nj̄ pali,

⁹ ka che ka ben pa Yεhudianim' payi Naawuni o nambɔzobo zuyu kaman di ni sab' shem la: "Dinzuyu n ni pay' nyin' Naawuni ben pa Yεhudianim' sunsuuni ka yili yila pay' a yuli."

¹⁰ Di lan sabi: "Ben pa Yεhudianima, maliya suhupielli pah' o niriba zuyu."

¹¹ Di lan sab' yaha: "Ben pa Yεhudianim' zaa, payimiya ti Duuma, ka che ka zuliya kam zaa pay' o."

¹² Ka Anabi Aizaia gba daa sabi yεli pahi: "Ninvuy' so ηun ni ti su ben pa Yεhudianima ni ti yila Jεsi zuliya ni na. O ni ka ben pa Yεhudianim' tahima ni ti be."

¹³Naawuni ḥun che ka ti mali tahima ḥo timiya suhupielli mini suhudoo zaa yi ni niŋ yeda zuyu, din ni che ka yi mali tahima din galisi Naawuni Shia Kasi yiko ni.

Daliri din che ka Pool niŋ suhukpeeni n-sab' gbaŋ ḥo

¹⁴M mabihi, m mi n suhu ni ka biɛhiŋ kani ni yi mali biɛrisuŋ, ka mali baŋsim zaa, ka ni tooi wuhi taba.

¹⁵Amaa yel' shɛŋa yi ni pun mi la zuyu ka n niŋ suhukpeeni n-sab' gbaŋ ḥo ni n teei ya di yela. Naawuni ni niŋ alibarika sheli niŋ n ni la zuyu

¹⁶ka n leei Yisa Masia tumo bən pa Yehudianim' sani ni n zaŋ Naawuni lahibal' suŋ tum di tuma kaman maligumaana la, ka di zuyu che ka Naawuni deeii bən pa Yehudianima kaman sara maligu sheli din mali be kasi Naawuni Shia Kasi zuyu.

¹⁷Yisa Masia zuyu m mali daliri din ni che ka n nyu bara n ni tum tuun' shɛŋa ti Naawuni la puuni.

¹⁸Dama n ku tɔyisi sheli yela n-nay' pahila Masia ni zaŋ ma tum tuun' shɛŋa ni di che ka bən pa Yehudianim' deeg' o noli n yeligu mini n tuma ni

¹⁹ni shihira wuhibu ni ni alahiziba tumtumsa mini Naawuni Shia Kasi yiko ni la. Lala zuyu ka n yihi Masia lahibal' suŋ waazu Jérusalém zaŋ hal ti kpa Ilirikum zaa.

²⁰N nia lɔbu nyɛla ni n yihi lahibal' sun waazu ḥo luy' sheli niriba ni na bi wum Masia yuli yela, ka di che ka n ku me n-tam so mɛbu zuyu.

²¹Amaa di bemi kaman di ni sab' shem la: "Bε ni daa na bi yeli ninvuy' shɛb' o yela nini ni nya o; ka ninvuy' shɛb' bən na ʒi n-wum o yela ni ban o."

Pool lo nia ni o kaai Rom

²² Daliri ḥo zuyu ka n yi bi nyari soli din ni tooi ka yi sanna.

²³Amaa pumpɔŋɔ n ni lan ka tuun' sheli yaya ḥo ni, ka n suhu mi pun ye yi sani kandina zuyu yuma pam puuni la zuyu,

²⁴m mali tahima ni n yi ti gariti chani Speen n ni nyan ya. Ka n yi ti kaai ya n-niŋ daba ayi yi sani, yi ni sɔŋ ma ka n gari chaŋ.

²⁵Amaa pumpɔŋɔ n na zaŋdila pini tahiri Jérusalém ni n ti sɔŋ Yisa nyaandoliba,

²⁶dama Masidɔnianim' mini Akaianim' yuya ni bε tɔhi tɔto ti Yisa nyaandoliba bən nyɛ nandaamba be Jérusalém la.

²⁷Bεmaŋmaŋa n-daa yu ni bε niŋ lala, ka di mi shiri simdi ni bε niŋ lala ti ba, dama bən pa Yehudianim' yi daa nya Naawuni alibarika Yehudianim' bən niŋ Yisa yeda maa zuyu, dindina di niŋ kamaata ni bε gba zaŋ dunia ḥo binyara sɔŋ ba.

²⁸Dinzuju n yi ti zaŋ bε ni tōhi tōto sheli maa ti ba naai, n ni doli yi yi sanna gari chaŋ Speen.

²⁹Ka m mi ni n yi ti ka yi sanna n ni ʒi Masia daalibarika din galisi pam na.

³⁰M mabihi, n kpamdi ya jaande ti Duuma Yisa Masia mini yurilim sheli Naawuni Shia Kasi ni tiri ti la zuju ni yi pahimi n zuju n-suhi Naawuni ti ma.

³¹Suhimiya Naawuni ka o yihi ma bεn bi niŋ yεda ka be Judia la nuu ni, ka n ni ti yεn tum tuun' sheli Jεrusalem la ti tiyi Naawuni ninvuy' gahinda bεn be nimaani la nini.

³²Dina n-ni chε ka n ka yi sanna ni suhupielli Naawuni yubu puuni, ka nya suhukpansibo m mini ya ni yεn layim be zuju.

³³Ti Duuma Naawuni ɳun nyε suhudoo ni yiri so sanna ɳo kpalimmi be yi zaa sani. Ami!

Rom 16

Pool puhi Rom yεdaniŋdiba

¹M mabihi, m payi ti tizɔpay' so ɳun yuli booni Fiibi, ka o nyε ɳun tumdi Naawuni tuma Sεnkiria cheechi ni la.

²O yi ti kana, yin' deemiy' o kaman Naawuni ninvuy' gahinda ni deeri niriba shεm ti Duuma zuju la; ka o yi ti bɔri sheli yi sani, yin' sɔŋmiy' o, dama o nyεla ɳun sɔŋ niriba pam zaŋ tabili mmaŋmaŋ' gba.

³ M puhiri Akuila mini Prisila bεn nyε n tumtumditaba Yisa Masia ni la.

⁴Bε nyεla bεn daa zaŋ bε nyεviya zali barina shee n zuju, ka m puhiri ba pam di zuju, ka di pala n kɔŋko, amaa bεn pa Yεhudianim' cheechinim' zaa gba puhiri ba viεnyεliŋga.

⁵M puhiri cheechi sheli din layindi bε yiŋ' la gba. M puhiri n zo suŋ Epainetus ɳun nyε ninvuy' so ɳun daa daŋ niŋ Masia yεda Esha la.

⁶M puhiri Mariama ɳun tum tuma pam yi ni la.

⁷M puhiri Andurɔnikus mini Junias bεn nyε n zuliya mini n sarikakperitab' la. Bε nyεla bεn mali jilima tuumba ni, ka nyε bεn daŋ ma Masia yεda niŋbu.

⁸M puhiri Amplius n ni yuri so ti Duuma ni la.

⁹M puhiri Yuribanus ɳun nyε ti tumtum dikpee Masia ni la mini Stachis n ni yuri so la.

¹⁰M puhiri Apεlees ɳun wuh' o ʒieyimtali Masia ni ni nyε shεm la. M puhiri Aristobulus yiŋnim' zaa.

¹¹M puhiri n zuliya Hεrɔdiɔn. M puhiri Narisisus yiŋnim' bεn be ti Duuma ni la.

¹²M puhiri Traifena mini Traifosa bən nyə ti Duuma tumtumdiba la. M puhiri Perisis n ni yuri so ka o nyə ɣun tum tuma pam ti Duuma ni la.

¹³M puhiri Rufus ɣun nyə ninvuy' gahindili ti Duuma ni la min' o ma ɣun nyə n gba ma la.

¹⁴M puhiri Asinkirus mini Flegon ni Həriməs ni Patirobas ni Hərimas ni ti mabihi bən be bə san' la.

¹⁵M puhiri Filologus mini Julia ni Nərius min' o tizəpaya ni Olimpas ni Naawuni ninvuy' gahinda bən zaa be bə san' la gba.

¹⁶Puhimiya taba puhiri suŋ. Masia cheechinim' zaa puhiri ya.

Wuhibu din bahindi nyaanja

¹⁷M mabihi, n kpamdi ya jaande ni yi kpahimmi ninvuy' shəb' bən tahiri naqbankpeeni mini woligibu din chihiri wuhibu shəli yi ni daa pun dee' la nol' la. Kayimiya ba!

¹⁸Dama niriba lala tatabo bi doli ti Duuma Yisa Masia, amaa bəmanjman' kore ka bə doli, ka mali yətəy' suma mini naqgbammalism yəhindi bən təha bi zilima.

¹⁹Sokam zaa wum yi ni deei Naawuni noli shəm yəla, ka n suhu paligi yi zuyu; amaa m bəri ni yi niŋ yənnim' zaŋ chan̄ zaŋ' vielli tumbu polo, ka nyə bən bi tumdi zaŋ' bieŋy.

²⁰Ka Naawuni ɣun nyə suhudoo ni yiri so sanna ɣə ni che ka di ku yuui ka yi du n-tam Sintani zuyu n-no m-bər' o. Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi ni!

²¹Timoti ɣun nyə n tumtum dikpee la puhiri ya; ka Lusius mini Jeeson ni Səsipata bən nyə n zuliya la gba puhiri ya.

²²Man' Terisius ɣun sab' gbaŋ ɣə puhiri ya ti Duuma zuyu.

²³Ka Gaios ɣun nyə m mini cheechi zaa yilikperilan' la puhiri ya. Ka Erastus ɣun nyə tiŋ' puuni layigul' la mini ti mabia Kuatus gba puhiri ya.

[²⁴Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi zaa ni! Ami!]

Naawuni payibu din bahindi nyaanja

²⁵Chəliya ka ti payiri Naawuni! Duna n-nyə ɣun ni tooi kpaŋsi yi suhuri n ni yihiri lahibal' suŋ shəli waazu la zuyu. Dina n-nyə Yisa Masia yəla yətəyə la mini ashili yəlimanjli din daa sɔyi kurimbuni ha,

²⁶amaa ka yipa kahigi wuhi paləni pumpɔŋjə la. Yəlimanjli maa kahigi wuhila paləni pumpɔŋjə anabinim' sabbu puuni, ka Naawuni ɣun nyə saha din ka bahigu lan' ɣə che ka zuliya kam zaa ban̄ li ni di che ka niriba nin yəda ka deeg' o noli.

²⁷Payimiya Naawuni ɣun kəŋko nyə yəndan' ɣə hal ni saha din ka bahigu Yisa Masia zuyu! Ami!

1 Kɔrintinima

1 Kɔrintinima 1

1 Man' Pool ḥun nyɛ Naawuni ni pii so o yubu puuni n-leei Yisa Masia tumo la mini ti mabia Sɔstɛniiż

2 n-sabiri gbaŋ ḥo tiri Naawuni cheechi din be Kɔrinti la. Ti sabiri tirila ninvuy' shɛb' bɛn mali m-be kasi Yisa Masia zuyu, ka nyɛ Naawuni ni boli shɛb' ni bɛ leeg' o ninvuy' gahinda la zaŋ tabili bɛnkam zaa be luyilikam m-booni ti Duuma Yisa Masia ḥun nyɛ ti mini ba zaa Duuma yul' la.

3 Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Alibarika din be Masia ni

4 N kul payiri Naawuni sahakam yi zuyu, o ni niŋ alibarika sheli niŋ yi ni Yisa Masia zuyu la zuyu.

5 Yi mini Masia ni mali simdi la zuyu, yi nya binshɛyukam pam o zuyu hal zaŋ tabili yɛtɔya mini baŋsim zaa.

6 Yisa Masia yela ba jila yi sunsuuni ka yi palɔni,

7 hal ka di zuyu chɛ ka yi bi kɔŋ Naawuni Shia Kasi pin' sheli yi ni guhiri saha sheli ti Duuma Yisa Masia ni ti yɛn yi palo dahin shɛl' la.

8 Juna n-nyɛ ḥun ni gbibi ya hal ni di bahigu ni, ka yi ti ku mali galimi ḥun' ti Duuma Yisa Masia dabisili maa dali.

9 Naawuni nyɛla ḥun be tibi; ḥuna m-boli ya ni yi min' o Bia Yisa Masia ḥun nyɛ ti Duuma la ti layim be.

Cheechi puuni noya woligibu

10 M mabihi, n kpamdi ya jaande ti Duuma Yisa Masia yuli zuyu ni yi zaa gbib' naŋban' yini ka woligibu ku kpe yi sunsuuni, amaa ka yi nay' ni zaŋla yi noya naai taba m-mali tɛhi' yini ni naŋban' yini.

11 M mabihi, Klɔi yiŋnim' shɛb' daa yɛli ma ni naŋbankpeeni kpe yi sunsuuni.

12 N ni bɔri ni n yɛli ya shɛm m-bɔŋɔ: Yi zaa yinoyino yɛrila ḥ-ŋɔ: Man' dolila Pool; ka so yɛra, "N dolila Apolɔs"; ka so yɛra, "Pita ka man' doli"; ka so mi yɛra, "Man' dolila Masia."

13 M bɔhiri ya, Masia pirigimi ʒii bu shɛm? Pool ka bɛ daa zaŋ kpahi tabili dapulli yi zuyu la? Bee Pool yuli ka bɛ daa zaŋ baptaizi ya?

14 M payiri Naawuni n ni bi baptaizi yi ni so maa zuyu, nay' gbaai yihila Krispus mini Gaiɔs kɔŋko.

15 Dinzuyu yi ni so ku tooi yɛli ni n yuli ka bɛ daa zaŋ baptaizi ya.

16 N teeya ni n ni daa nay' lan baptaizi shəb' nyəla Stefanas yijnima, din' mi nyaanja m bi təhi ni n lan baptaizi so yaha.

17 Dama Masia bi tim ma ni n ti baptaizi niriba, amaa o tim ma ni n ti yihila lahibal' suŋ waazu, ka di mi pala baŋsim yətɔya puuni; dama di yi nyəla baŋsim yətɔya zuyu, dindina Yisa Masia dapulli zuyu kum yiko ni gbarigi.

Masia ḥun nyə Naawuni yiko min' o yəm

18 Yisa Masia dapulli zuyu kum yela nyəla jərilim bən be bahi yoli sol' ni sani, amaa tinim' bən tiligi ḥo sani, di nyəla Naawuni yiko.

19 Dama di sabiya ni Naawuni yəliya: "N ni sayim yənnim' yəm, ka che ka bən mali fahim fahim ḥari."

20 Yəndan' lee bela ya? Ka zaligubaŋda lee bela ya? Ka ʒiemani ḥo yəlibuyisira lee bela ya? Pa Naawuni m-pun wuhi ni dunia ḥo yəm nyəla jərilim?

21 Naawuni yəm puuni o bi che ka dunia ḥo nim' tooi zaŋ bə yəm baŋ ḥun' Naawuni; dina n-che ka di tiyi Naawuni nini ni o zaŋ ti ni yihiri lahibal' suŋ waazu sheli din ḥmani jərilim ḥo n-tiligi ninvuy' shəb' bən niŋ yeda.

22 Dama Yəhudianim' bəri ni bə nyala shihira, ka bən pa Yəhudianim' mi bəri yəm,

23 amaa Masia dapulli zuyu kum yela waazu ka tinim' yihira. Yəhudianim' sani di nyəla kuŋtuurili, ka bən pa Yəhudianim' mi sani di nyəla jərilim;

24 amaa Naawuni ni boli shəb' bən' sani, bə yi nyəla Yəhudianim' bee bən pa Yəhudianima, Masia yela nyəla Naawuni yiko min' o yəm.

25 Dama Naawuni jərilim nyəla yəm gari ninsalinim' yəm, ka Naawuni chɔyinsi mi nyə kpiŋ gari ninsalinim' kpiŋ.

26 M mabihi, teemiya yi ni daa nyə ninvuy' shəba ka Naawuni boli ya la yəla. Zaŋ chaŋ dunia ḥo yəla polo, yi ni pam daa pala yənnima bee yikolaannima bee nam zulianima.

27 Amaa Naawuni daa piila din nyə jərilim dunia ḥo ni ni o zaŋ li dihi yənnim' vi; ka daa pii din nyə bin' chɔyima dunia ḥo ni ni o zaŋ li dihi yikolaannim' vi;

28 ka lan pii din bi ḥmani sheli, ka niriba lihi ʒiem li ka təhi ni di pa sheli dunia ḥo ni la, ni o zaŋ li che ka binshəŋa din beni niŋ yoli.

29 Ka dimboŋo zuyu che ka daadam ku tooi nyu bara Naawuni sani.

30 Naawuni n-che ka yi nya nyəvili Yisa Masia zuyu, ka zaŋ o leei ti yəm mini ti wuntia, ka lan nyə ḥun mali ti ka ti be kasi ni ḥun yihi ti alahichi ni.

31 Dinzuyu kaman di ni sab' shəm la: "Dunkam nyuri bara, ḥun' nyum' li la ti Duuma zuyu."

1 Kɔrintinima 2

Masia dapulli zuyu kum

¹M mabihi, n ni daa ka yi sanna la, pa yetoy' shenja din to ni banju bee yem yetoya din yi bohimbu pam puuni na ka n daa zañ Naawuni daashili yelimanji yela la kahigiri wuhiri ya.

²N daa loya ni n yi ka yi sanna, n ku zañ yeli sheli yela wuhi ya n-nay' pahila Masia min' o dapulli zuyu kpahibu la yela.

³ N daa bela yi sani ni choyinsi mini dabeenzobo ni ni sohibu.

⁴Ka n yetoya mini n waazu yihibu daa pala yem yetoy' shenja din yi ninsalinim' banjsim ni na, amaa di daa yila Naawuni Shia Kasi tuma min' o yiko ni na

⁵ni di che ka yi yeda ku me n-tamla ninsalinim' yem zuyu, amaa ka ni me n-tamla Naawuni yiko zuyu.

Naawuni yem

⁶N nay' mali yem yetoya toyisirila ninvuy' sheb' ben ba n-zani, amaa di pala ziemani jo yem bee ziemani jo zuyulaannim' ben ni ti vuui jo yem.

⁷Yem sheli yela n ni mali toyisiri maa nyela Naawuni daashili yemscoyirili sheli o ni daa zali ti jilima nyabu zuyu hal ka na bi nam dunia jo la.

⁸Ziemani jo zuyulaannim' ni so daa zi yem jo yela, dama be yi di daa mi li, be daa naan ku kpahi ti Duuma jun nyé jilimalan' la tabili dapulli zuyu.

⁹ Di bemi kaman di ni sab' shem la: So nini na bi nya, ka so mi tibili na bi wum bee so ti banj binshenja Naawuni ni mali zali ninvuy' sheb' ben yur' o la.

¹⁰Amaa Naawuni che ka o Shia Kasi kahigi li wuhi tinima; dama Naawuni Shia Kasi n-nye jun vihiri binsheyukam hal zañ tabili Naawuni yela din gbinni zilima.

¹¹Ka jun n-lee ni tooi banj din be daadam suhu ni ka pa ni daadam manjan' shia din be o ni maa zuyu? Lala ka so gba ku tooi banj din be Naawuni suhu ni ka pa ni Naawuni Shia Kasi zuyu.

¹²Pa dunia jo shia ka ti deei, amaa Shi' so jun yi Naawuni sanna ka ti deei ni ti tooi banj pin' shenja Naawuni ni zañ ti ti.

¹³Pa ninsal' yem yetoya ka ti mali wuhiri yela jo maa, amaa di nyela yetoy' shenja Naawuni Shia Kasi ni zañ wuhi ti, ka ti mi mal' li kahigiri Naawuni Shia yela wuhiri ben mali Naawuni Shia.

¹⁴Ninvuy' so jun ka Naawuni Shia Kasi ku tooi deei Naawuni Shia Kasi pina; di nyela jerilim o sani hal ka o ku tooi banj di yela, dama di nyela Naawuni Shia Kasi ni wuhiri ye' shenja.

¹⁵Ka ninvuy' so jun mali Naawuni Shia Kasi vihiri binsheyukam zaa bandi di gbinni, amaa ka so ku tooi vihi banj jun' yela gbinni.

¹⁶ Di bemi kaman di ni sab' shem la: "Duni n-lee ni tooi banj Naawuni tsha? Ka junci n-lee ni tooi wuh' o sheli?" Amaa tinim' nyela ben mali Masia tsha.

1 Kɔrintinima 3

Naawuni tumtumdiba

¹M mabihi, n daa naan ku tooi tɔysi ya kaman ninvuy' sheb' ben mi Naawuni Shia Kasi yela, amaa n daa tɔyisiri ya mi kaman ninvuy' sheb' ben dolila daadam biɛhigu bee kaman ben na nyɛ bilieri Masia dolibu ni.

² Bihim ka n daa mali dihiri ya, pa sayim; dama yi daa naan na kul ku tooi di li; hal ka na kul tooi di li pumpɔŋɔ gba,

³dama yi na kul dolila daadam biɛhigu. Nyuli zabbu mini naɔgbankpeeni ɲmɛbu yi be yi sunsuuni, pa daadam biɛhigu ka yi doli ka niŋdi kaman dunianim' ni niŋdi shem?

⁴ Dama yi ni so yi yeli, "Man' dolila Pool"; ka so mi yeli, "N dolila Apolɔs"; di yi nyɛ lala, yi gba bi bemi kaman dunianima?

⁵Duni n-lee nyɛ Apolɔs? Bee junci n-lee nyɛ Pool? Ti kul nyela Naawuni tumtumdiba ben sɔŋ ya ka yi niŋ yeda kaman ti Duuma ni zali ti ni ti niŋ shem.

⁶ N nyela ɣun daa birita, ka Apolɔs mi nyɛ ɣun daa mihari li kom, amaa Naawuni n-nyɛ ɣun che ka di zoora.

⁷Dinzuyu pa ɣun biriti bee ɣun mihari kom maa n-nyɛ sheli, amaa Naawuni ɣun che ka di zoori maa n-nyɛ sheli.

⁸Dun biriti mini ɣun mihari kom zaa nyela yim, ka be zaa ni ti deei be tuma ni nyɛ shem laara.

⁹Dama ti nyela ben mini Naawuni layim tumda, ka yi mi nyɛ Naawuni puu. Yi lan nyela Naawuni duu.

¹⁰Ka Naawuni ni zali ma ni n tum shem o daalibarika ni zuyu ka n niŋ tammer' yendana ɣun zali duu gbinni tanzaa, ka so méri tamdi di zuyu. Ka ɣunkam gba yen me n-tam di zuyu, ɣun' mɛm' vienyeliŋga.

¹¹Dama so ku tooi lan zali tanza' sheli pahila din pun zali maa, dina n-nyɛ Yisa Masia.

¹²Dinzuyu so yi yen me n-tam di zuyu, o yi zaŋla salima bee anzinfia bee kuy' viela bee dari bee mɔri bee kaya me,

¹³o tuma ni ti yi palɔni. Di dabisili ni ti kahigi li wuhi, dama buyim nti yen kahigi li wuhi, ka buyim maa ni ti buyisi sokam tuma n-kahigi di ni nyɛ sheli wuhi.

¹⁴So tuma yi ti kpalim be o ni zaŋ sheli me n-tam duu gbinni tanzaa maa zuyu, o ni deei di laara.

¹⁵Ka buyim yi ti di so mi tuma zaa, o ni kɔŋ di laara, ka ɣun' maŋmaŋ' lee ni tiligi, amaa ka di nay' ni bemi kaman ɣun zo n-yi buyim ni tiligi.

¹⁶ Yi bi mi ni yi nyɛla Naawuni jɛmbu duu, ka Naawuni Shia Kasi be yi ni?

¹⁷Yinima n-nye Naawuni jɛmbu duu, ka Naawuni jɛmbu duu bela kasi. Ka so yi sayim Naawuni jɛmbu duu maa, Naawuni ni sayim dilan' gba.

¹⁸So di yɔhim omaŋa! So yi be yi ni n-tɛhi ni o nyɛla ɣiemani ɣɔ ni yɛndana, ɣun' leemi jɛrigu din ni che ka o leei yɛndana.

¹⁹Dunia ɣɔ yɛm nyɛla jɛrili Naawuni sani, dama di sabiya: "Naawuni gbahiri yɛnnim' la bɛ yɛŋkiŋkabina puuni."

²⁰Di lan sabi yaha: "Ti Duuma mi ka yɛnnim' tɛha nyɛla yoli."

²¹Dinzuŷu di cheliya ka so zaŋ salinim' ni ni tooi niŋ sheli nyuri bara, dama binshɛyukam nyɛla yi dini.

²²Di yi nyɛla Pool bee Apolos bee Pita bee dunia ɣɔ bee nyɛvili bee kum bee ɣiemani ɣɔ bee dahin' sheli ha yɛla, di zaa ha nyɛla yi dini;

²³ka yi gba nyɛ Masia dini, ka Masia mi nyɛ Naawuni dini.

1 Kɔrintinima 4

Masia tuumba

¹Di simdi ni yi lihi ti kaman Masia tumtumdiba bɛn nyɛ Naawuni ni zaŋ o daashili yɛlimaŋa fukumsi niŋ shɛb' nuu ni.

²Ka din beni nyɛla, di niŋ kamaata ni bɛ ni zaŋ fukumsi niŋ ninvuy' so nuu ni nyɛla ɣun ni ɣe o duuma yim.

³Yi yi kariti ma saria bee dunianim' yi kariti ma saria m bayá kani; hal n gba kariti mmaŋ' saria.

⁴Mmaŋmaŋ' suhu ni tɛha bi wuhi ma ni m mali galimi, amaa dimbɔŋɔ bi wuhiri ni m bebu tuhiya zaa. N Duuma n-nye ɣun kariti ma saria.

⁵Dinzuŷu di kariya so saria ka saha na bi paai bee ka ti Duuma na bi labina. Iðuna n-ni ti che ka binshɛyukam din be zibisim ni yi palo, ka ni ti vii daadamnim' suhuri ni ashiya wuhi palɔni. Di saha maa ka sokam ni ti nya payibу din simd' o Naawuni sani.

⁶M mabihi, yi zuŷu ka n zaŋ dimbɔŋɔnim' ɣmahindi m mini Apolos yɛla ni di che ka yi doli di ni sabi yeli shɛm, "Miriya ka yi yayi Naawuni ni zali shɛm zuŷu." Di mi bi simdi ni yi ni so duhi karimba yino ka ɣiem karimba ɣun' la.

⁷Iðuni n-lee nyɛ a ka a ni so a taba? Bɔ ka a lee mali ka di pala pini ka Naawuni zaŋ li ti a? Ka a yi daa dee' li mi o sani, di chanj wula ka a nyuri bara kaman pa pini ka Naawuni daa zaŋ li ti a la?

⁸Yi pun mali din simdi ya zaa! Yi pun niŋ bundaannima! Yi di nam ka che ti! N di bi zayısi ka yi shiri nyela nanima, ka ti di pahi yi zuyu n-di yi nam maa!

⁹Dama n təhiya ni Naawuni zaŋ tinim' tuumba ḥo zalila zaashe' shəli din bahindi nyaanja ni, ka ti be kaman bə ni bahi noli ni bə kum' ninvuy' shəb' paləni, ka leei malaikanim' mini ninsalinim' ni lihiri shəb' ninliha dunia ḥo zaa ni.

¹⁰Ti nyela jera Masia zuyu, amaa ka yinima nyε yennim' Masia puuni. Ti nyela ninvuy' gbarima, amaa ka yinima nyε kpiɔŋlaannima. Yi nyela bə ni tiri ninvuy' shəb' jilima, amaa ka tinim' nyε bə ni ʒiemdi ninvuy' shəba.

¹¹Zaŋna hal ni zuŋo, kum mini kɔnyuri n-kul mali ti, ka ti chani gbinfini, ka nyari buri, ka ka biɛhigu shee,

¹²ka tumdi timaŋmaŋ' nuu zuyu tuma n-dihiri timaŋa. Niriba yi turi ti, ti niŋdila alibarika niŋdi bə ni; ka bə yi niŋ ti alaka, ti zaŋdila suyilo dee' li;

¹³ka bə yi yeli ti zilima, ti zaŋdila zilim' balli yətɔya labisi ba. Ti kul bemi kaman dunia ḥo bin' chɔyima la, hal ti ŋmanila sayiri dunia ḥo ni.

¹⁴M bi sabiri dimbəŋo ni n dihi ya la vi, amaa n sab' li mi ni n sayisi ya yi ni nyε m biyurisi la zuyu.

¹⁵Ka yi yi mali karimbanim' paai tuhi' pia Masia dolibu ni, amaa ba yino ka yi lee mali; dama n leei yi ba Yisa Masia dolibu ni la n lahibal' suŋ waazu yihibu zuyu.

¹⁶Ka n kpamdi ya jaande ni yi che ka yi biɛhigu be kaman m biɛhigu.

¹⁷Lala zuyu ka n timdi m biyurigu Timoti ḥun ʒe yim ti Duuma dolibu ni la yi sanna ni o ti teei ya n ni doli so' shəŋja Masia dolibu ni, ka wuhiri li shəm luy' shəlikam cheechinim' ni la.

¹⁸Yi ni shəb' kpela yimaŋ' duhibu ni, dama yi təhimi ni n ku lan ka yi sanna.

¹⁹Amaa ti Duuma yi sayi, di ku yuui ka n ka yi sanna; ka n yi ti kana, n ni ban bən duhiri bəmaŋ' maa ni mali shəli, ka di pala bə ni yeli shəm kɔŋko, amaa bə yiko gba ni nyε shəm.

²⁰Dama Naawuni nam yəla pala yətɔya kɔŋko, amaa di nyela yiko yəla.

²¹Yəla ayi ḥo ni dini ka yi lee bɔra: Yi bɔri ni n ʒila fiɛbiga ka yi sanna bee yi bɔri ni n ʒila yurilim mini tarimtali kana?

1 Kɔrintinima 5

Dayiri tuma din be Kɔrinti cheechi ni

¹ Di yi zahira ni dayiri tuma be yi sunsuuni, hal ka di tatabo ka chefirinim' sunsuuni gba; dina n-nyε ni yi ni so zaŋ o ba paya dɔni.

²Ka yi beni duhiri yimaŋa! Di di bi simdi ni yi fabindimi? Yihimiya ninvuy' so ḥun tum lala maa yi ni.

³⁻⁴N ka yi sani, amaa n suhu din' be yi sani, ka n gba pun kari ninvuy' so ɻun tum lala maa saria ti Duuma Yisa yulu zuyu kaman m bela yi san' la. Yi yi ti layim ka n suhu pahi yi zuyu ti Duuma Yisa yiko ni,

⁵yin' zaŋmiya ɻun tum lala maa niŋ Sintani nuu ni ka o ningbuŋ sayim, ka di chε ka o shia lee ti tiligi ti Duuma Dabisili la dali.

⁶ Yi barinyubo ka gbinni. Yi bi mi ni dabindi biela ɳ-ɳɔ n-cheri ka bɔrɔbɔro ziŋŋɔritili zaa pirita?

⁷ Dinzuŷu yihimiya dabin' kura la yi sunsuuni din ni chε ka yi leei bɔrɔbɔro ziŋŋɔriti' palli din ka dabindi kaman di ni simdi ni yi be shɛm. Dama Masia ɻun nyɛ ti Yayigari Chuŷu Piɛbil' la pun zaŋ omaŋ' mali sara.

⁸ Dinzuŷu cheliya ka ti puhi di chuŷu, ka di pa ni ti zaŋ dabin' kurili din nyɛ bier' bieŋu mini tuumbietali puhi li, amaa di simdi ni ti zaŋla bɔrɔbɔro din ka dabindi ka nyɛ bɔrɔbɔro din nyɛ alali mini yelimanŋli la puhi li.

⁹N daa sabi gbaŋ tin ya n-yeli ya ni yi di chε ka yi mini ninvuy' shɛb' bɛn tumdi dayiri tuma layim be.

¹⁰Amaa n ni yeli shɛm maa bi wuhirila chefirinim' bɛn tumdi dayiri tuma ka nyɛ kɔrenim' mini ninvuy' fariba ni buyijɛmdiba la; di yi nyɛ lala, dindina yi nay' ni yila dunia ɳɔ ni.

¹¹N ni daa yeli ya shɛm nyɛla ni yi di zaŋ yimaŋa tabili ninvuy' so ɻun bol' omaŋ' yi mabia ka nyɛ ɻun tumdi dayiri tuma bee n-nyɛ kɔrelana bee buyijɛmda bee munaafichilana bee danyura bee ninvuy' fara; hal di cheliya ka yi mini nir' lala tatabo layim tim di gba.

¹²⁻¹³Bɛn ka cheechi ni saria karibu yɛla bi kpa ma. Naawuni n-nyɛ ɻun ni kari ba saria. Amaa bɛn be yi cheechi ni n-nyɛ yi ni kariti shɛb' saria. Di nyɛla kaman di ni sab' shɛm Naawuni Kundi ni la: "Yihimiya ninvuy' bieŋu ɻun be yi ni bahi.

1 Kɔrintinima 6

¹Yi ni so yi mali taali ni o kpee, o ni buyisi ni o zaŋ di yɛla maa tahi sariakaritiba bɛn pa Yisa yedanindiba sani, ka pa ni Naawuni ninvuy' gahinda sani?

²Yi bi mi ni Naawuni ninvuy' gahinda nti yɛn kari dunia ɳɔ nim' saria? Ka yinima n-yi nyɛ bɛn ni ti kari dunianim' saria, dindina yi ku tooi kari yimaŋmaŋ' sunsuuni yɛtɔy' bihi saria?

³Yi bi mi ni ti ni ti kari malaikanim' gba saria? Ka di yi nyɛ lala, dindina ti ni tooi kari ti dunia ɳɔ ni biehigu yɛla saria gari lala!

⁴Dinzuŷu yi yi maani yɛla ɳɔ tatabo, di chanj wula ka yi zaŋdi yi yɛla tahiri cheechi ni bi dihi ninvuy' shɛb' bebu tabili sani?

⁵Di simdi ni yi chε ka vi mali ya dimbɔŋɔ zuŷu! Di nyɛla yelimanŋli ni yɛndan' shiri ka yi ni ɻun ni tooi kari yi mabihili puuni yɛla saria?

⁶Yi ni so shiri zaŋd' o mabia tahiri sariakaritiba bɛn pa Yisa yedaniŋdiba sani ni bɛ ti kari ba saria?

⁷Yi ni so yi zaŋ o mabia tahi ʒiishee, yi dihila yimaŋ' vi maa. Bo n-che ka yi ku dihi yela sɔŋ yi suhuri ni? Bo n-che ka yi ni so yi din ya zalinsi ka yi ku che di yela bahi?

⁸Amaa yimaŋman' tumdi tab' taali ka diri tab' zalinsi, hal yimaŋman' mabihi ka yi niŋdi lala maa.

⁹Yi bi mi ni bɛn pa wuntizɔriba zaa ku kpe Naawuni nam ni? Di yohimya yimaŋa, dama bɛn tumdi dayiri tuma mini buyijɛmdiba ni zinaniŋdiba ni dobba bɛn gɔndi bɛ dɔtaba bee payiba bɛn gɔndi bɛ payitaba

¹⁰ni tayiŋisi ni kɔrenima ni danyuriba ni ninvuy' turiba ni ninvuy' fariba zaa ku kpe Naawuni nam ni.

¹¹Lala ka yi ni shɛb' daa be. Amaa ka Naawuni daa payi yi daalahichi bahi, ka mali ya ka yi be kasi. Ka yi leei wuntizɔriba ti Duuma Yisa Masia yuli mini Naawuni Shia Kasi zuyu.

Ti niŋgbuna bela Naawuni jilima tibu zuyu

¹² So ni yeli, "Binsheŋukam zaa luhiya n sani." Yelimanŋli, amaa pa binsheŋukam zaa m-mali nir' buchi. N gba ni tooi yeli ni binsheŋukam zaa luhiya n sani, amaa n ku sayi che ka di sheli zaŋ ma leei di dabili.

¹³So mi ni yeli, "Bindirigu nyɛla puli dini, ka puli gba nyɛ bindirigu dini." Yelimanŋli, amaa Naawuni ni ti sayim di zaa yim. Niŋgbuŋ bi bela kɔr' bieri tuma tumbu zuyu; amaa di nyɛla ti Duuma dini, ka ti Duuma gba nyɛ niŋgbuŋ dini.

¹⁴Naawuni n-daa neei ti Duuma kum ni, ka ni ti neei ti gba kum ni o yiko ni.

¹⁵Yi bi mi ni yi niŋgbuna nyɛla Masia niŋgbuŋ yay' sheli polo? Ka di simdi ni n zaŋ Masia niŋgbuna yay' sheli leei pagɔrili dini? Naawuni di wuhi gba!

¹⁶Yi bi mi ni ŋun mini pagɔrili laŋim min' o leela niŋgbun yini? Dama di sabiya ni niriba ayi ni leei niŋgbun yini.

¹⁷Amaa ŋun zaŋ omaŋa tabili ti Duuma min' o leela shi' yino.

¹⁸Zomiya kɔr' bieri tuma! ŋun tumdi kɔr' bieri tuma tumdi li dalindirila omaŋman' niŋgbuŋ, amaa ninsal' ni tumd' alahichi balibu shɛŋa zaa pahi pala din dalind' o niŋgbuŋ.

¹⁹Yi bi mi ni yi niŋgbuna maa nyɛla Shia Kasi so Naawuni ni zaŋ tin ya ka o be yi ni la duu? Yi bi su yimaŋa.

²⁰Naawuni dan ya la shaara pam; dinzuu timiya Naawuni jilima yi niŋgbuna maa ni.

1 Kɔrintinima 7

Doo min' o paya biehigu

1Yi ni daa sab' gban' sheli ti ma zaŋ chan yel' shεŋla la polo yεla m-bɔŋɔ: Doo yi bi kpuŋ' paya, di viɛla.

2Amaa di ni chεri ka daadamnim' tumdi kɔr' bieri tuma zuyu, di niŋ kamaata ni doo kam mal' o dahalali paya, ka pay' kam mi mal' o dahalali yidana.

3Di bi simdi ni yidana zayisir' o min' o paya laŋimbu; ka pay' gba di zayisir' o min' o yidana laŋimbu.

4Payá bi su omaŋmaŋ' niŋgbuŋ, amaa o yidana n-su li; lala mi n-nyε li, doo gba bi su omaŋmaŋ' niŋgbuŋ, amaa o paya n-su li.

5Di zayisiriya tab' laŋimbu naŋila yi yi ti naai noli ni yi lo noli suhi Naawuni saha sheli, ka di nyaanja yin' lan laŋimmiya taba, ka di chε ka Sintani ku tooi zahim ya yi kɔŋ maŋgbibbu puuni.

6N ni yeli shεm ŋɔ nyεla din yεn mali soli tin ya, amaa di pala zaligu.

7N di bi zayisi ni sokam zaa be kaman n ni be shεm ŋɔ, amaa Naawuni tiri sokam la pin' kɔŋkɔba ka di sayisirila o biehigu ni nyε shεm; ka so dini be di ko ka chε o kpee dini.

8Do' shεb' bεn na bi kpuŋ' payiba mini pay' shεb' bεn na bi kuli dɔbba ni pakoya la mi ka n yεri ŋɔ: Be yi ni kpalim be kaman n ni be shεm ŋɔ, di viɛla.

9Amaa bε yi ku tooi gbib' bεmaŋa, bεn' kpuŋimi payiba, ka payiba la mi kuli dɔbba, dama bε yi niŋ lala di so ni bε kore diri ba bε niŋgbuna ni kaman buyim la.

10Dɔbba mini payiba bεn pun lo amiliya, n zali ya zaligu, amaa pa mani n-zali ya lala, ti Duuma n-zali ya li. Dina n-nyε: Pay' miri ka o yi o yidana yiŋa.

11Ka pay' so yi yila o yidana yiŋa, ŋun' kpalimmi ʒiya; ka di yi pa lala, ŋun' niŋmi sandaani niŋ o yidan' kuro maa, ka lan lab' o yiŋa. Ka doo mi miri ka o yih' o paya.

12Bεn kpalim mi ka n yεri ŋɔ, pa ti Duuma n-yεli dina: Yi ni so yi mali paya ŋun pa yεdaniŋda ka pay' maa yu ni o be o sani, ŋun' miri ka o yih' o.

13Ka pay' so mi yi mali yidan' ŋun pa yεdaniŋda, ka doo maa yu ni o mal' o, ŋun' miri ka o yi o yiŋa.

14Dama do' so ŋun pa yεdaniŋda leeri Naawuni ni deeri so la o pay' zuyu, ka pay' so ŋun pa yεdaniŋda gba leeri Naawuni ni deeri so la o yidan' zuyu; dama di yi pa lala, bε bihi ni nyεla Naawuni ni ku deei shεba, amaa ka bε di pun nyεla o ni deei shεba.

15Ka ŋun pa yεdaniŋda yi bɔri ni o woligi ka chε ŋun nyε yεdaniŋda, ŋun' niŋmi lala, dimbɔŋɔ puuni doo bee paya ŋun nyεla yεdaniŋda mali soli ni o niŋ o ni yu shεm. Dama Naawuni bɔri ni ti malila suhudoo.

¹⁶Nyin' paya, wula ka a ni tooi baŋ ni a zuyu ku tilig' a yidana? Ka nyin' doo mi, wula ka a ni tooi baŋ ni a zuyu ku tilig' a paya?

Be kaman a ni pun be shem ka Naawuni bol' a

¹⁷Cheliya ka sokam be kaman Naawuni ni bɔri ni o be shem min' o ni daa pun be shem ka ti Duuma bol' o la. N ni zali shem cheechi kam ni m-bala:

¹⁸So beni n-nye ŋun pun guni ka ti Duuma naanyi bol' o? Dilan' kul kpalimmi be lala. Ka so mi beni n-nyela ŋun bi guni ka ti Duuma naanyi bol' o? Dilan' di bɔri ni o leei ŋun guni.

¹⁹Nir' yi guni bee o yi bi guni di zaa pa sheli, amaa Naawuni zaligu dolibu n-nye din mali buchi.

²⁰Sokam kul kpalimmi be kaman o ni daa pun be shem ka Naawuni bol' o.

²¹A daa nyela dabili ka ti Duuma bol' a? Di che ka di muyis' a. Amaa a yi ni tooi nya yolisim, nyin' bom' li.

²²Dama ti Duuma ni boli so yi daa nyela dabili, o yipa nya yolisim ti Duuma sani. Lala n-nye ŋun pun nyε bilichina ka ti Duuma bol' o, dilan' mi leela Masia dabili.

²³Naawuni dan ya la shaara, dinzuŋu di leeya ninsalinim' daba.

²⁴M mabihi, lala zuyu sokam kul kpalimmi be Naawuni sani kaman o ni daa pun be shem ka Naawuni ti bol' o.

Dakoya mini pakoya ni payiba bɛn bi kul' dɔbba yεla

²⁵Zaŋ chan do' shεb' bɛn bi kpuγ' payiba mini pay' shεb bɛn bi kuli dɔb' la yεla polo, n ka zaligu sheli din yi ti Duuma sanna, amaa n ni nyε ninvuy' so bε ni ni niŋ naani ti Duuma nambɔzɔbo puuni la zuyu, n ni yεli ya n tεha ni nyε shem.

²⁶Zaŋ chan dunia ŋɔ yεlimuyisira polo, n tεhiya ni nir' yi kpalim be kaman o ni pun be shem, di so.

²⁷A pun mali paya? Di bɔri soli ni a yih' o. A na ka paya? Di bo paya.

²⁸Amaa a yi kpuγ' paya, a bi tum alahichi; ka payisarili gba yi kuli doo, o bi tum alahichi. Amaa bε lee ni di wahala dunia ŋɔ ni yεla zuyu. M mi bɔrimi ni n yihī ya wahala sheli lala niriba ni diri maa ni.

²⁹M mabihi, n yεri ya mi ni saha maa bi lan wɔya. Dinzuŋu pumpɔŋɔ zaŋ chana, di simdi ni bɛn mali payiba be kaman bɛn ka payiba.

³⁰Ka bɛn fabindi be kaman bɛn bi fabinda, ka bɛn mali suhupielli be kaman bɛn ka suhupielli. Ka bɛn dari nεma be kaman bɛn bi su nεma maa;

³¹ka bɛn mi nuu be dunia ŋɔ dibu yεla ni be kaman bɛn nuu ka di ni. Dama dunia ŋɔ biεhigu garitimi maa.

³²M bɔri ni yi yi yεla muyisigu puuni. Iŋun ka paya bayá bela ti Duuma yεla ni ni o tum din tiy' o nini;

³³amaa ḥun mali paya bayā bela dunia ḥo yela ni ni o tum din tiy' o pay' nini,
³⁴ka o tēha pirigi buyi. Ka pay' so ḥun ka dooyili bee payisarili mi bayā bela ti
Duuma yela ni ni di chē ka bē tum din ni chē ka bē niŋgbuŋ mini bē suhuri zaa
be kasi; amaa pay' so ḥun mali yidana, ḥun' bayā bela dunia ḥo yela ni ni o tum
din tiy' o yidan' nini.

³⁵N yeli dimboŋo maa la yimaŋmaŋ' sɔŋsim zuyu, ka pa ni m bɔrimi ni n zali ya
din ni gun ya soli, amaa m bɔrimi ni yi doli din tuhi mini din viela n-jemdi Naawuni
ni suhu yini.

³⁶Zaŋ chaŋ bē ni zaŋ pay' so ti doo ni bē lo taba amiliya yela polo, bē yi lo ni bē
ku kpuy' taba, amaa di nyaanja ka doo maa ti lan zahim omaŋa ka di ku nani
zaŋ chaŋ o ni be sh̄em ni pay' maa polo, ka tēhi ni di simdi ni bē lo taba amiliya,
dindina bēn' shiri lom' amiliya maa kaman doo maa ni tēhi sh̄em maa. Bē yi niŋ
lala, bē bi tum alahichi.

³⁷Amaa do' so ḥun gbib' omaŋa ka di bi muyis' o ni o lo amiliya, ka o lo
omaŋmaŋ' suhu ni ni o ku lo bē ni zaŋ pay' so ti o amiliya, o niŋ din viela.

³⁸Dinzuŷu ḥun lo pay' so bē ni zaŋ ti o amiliya niŋ din viela, amaa ḥun bi lo
amiliya n-nye ḥun niŋ din so.

³⁹Zaligu lola paya tabil' o yidana hal ni o nyevil' tariga, amaa o yidan' maa yi ti
kpi, o nya yolisim din ni tooi kuli do' so o suhu ni bɔra; di mi simdi ni o kul' la
ḥun doli ti Duuma.

⁴⁰Amaa man' tēha ni, o yi kpalim ʒiya o ni mali suhupielli gar' o yi kuli doo, ka n
tēhi ni Naawuni Shia Kasi be n ni zaŋ chan yela ḥo polo.

1 Kɔrintinima 8

Buya maligu bindira dibu

¹Zaŋ chaŋ bē ni mali binshēŋa maani buya polo, ti mi ni di nyela kaman sh̄eb' ni
yeli sh̄em la: "Ti zaa mali baŋsim." Amaa baŋsim ḥo tatabo tahirila maŋduhibu
na; yurilim n-nay' nyé din kpaŋsiri nir' suhu.

²So yi tēhi ni o mi sh̄eli, o na bi mi di ni simdi ni o mi sh̄eli gba.

³So yi yuri Naawuni, ḥuna ka Naawuni mi.

⁴Dinzuŷu zaŋ chaŋ bē ni zaŋ binshēŋa mali buya dibu polo, di bemi kaman
ninvuy' sh̄eb' ni yeli ni buyili kam ʒiela binshēŋu din ka dunia ḥo ni zaani la, ka
Naawuni so mi lan kani pahila Naawuni yino ḥo ko.

⁵Hal bē ni booni binshēŋa buya la yi bela zuyusaa bee dunia ḥo ni, dama buya
pam mini duumanim' pam shiri beni,

⁶amaa tinim' sani, Naawuni yino ko m-beni. Ȑuna n-nye ti Ba Naawuni, ka
binshēŋukam yila o sanna, ka ti bela o zuyu. Duuma yino ko mi m-beni. Ȑuna

n-nye ti Duuma Yisa Masia ḥun nyé binsheyukam nambu ni yi so tuma ni na la, ka ti gba bela o zuyu.

⁷Amaa pa sokam zaa m-mali dimbojə baŋsim, dama yedaniŋdib' bən pun mili buya yi di bindirigu ḥo tatabo, bə tehirimi ni di nyela bə ni shiri zaŋ sheli mali buyili, ka bə suhuri ni təha ni ka kpiŋ zuyu che ka di nyé dayiri bə sani.

⁸Naawuni mi bi deeri ti la bindirigu dibu zuyu: Ti yi di, di bi pahiri ti sheli; ti mi yi bi di, di bi filindi ti.

⁹Amaa lee miriya ka yi che ka yi yolisim maa leei kuyituurili ninvuy' shəb' bən ka kpiŋ la sani.

¹⁰Dama ninvuy' so ḥun suhu ni təha bi kpəma yi nya nyin' ḥun mali baŋsim ḥo ka a ʒi buyili maligu shee diri bindirigu, di ku kpaŋsi dilan' maa suhu ka o di bə ni zaŋ sheli mali buya?

¹¹Ka a baŋsim maa zuyu ni che ka Masia ni daa kpi a mabi' so ḥun ka kpiŋ zuyu bahi yoli.

¹²Yi yi niŋ lala, yi tum alahichi yi mabihi sani ka gbarigi bə suhuri ni təha din ka kpiŋ la, ka lala niŋbu nyela alahichi tumbu Masia sani.

¹³Lala zuyu bindir' sheli dibu yi nyela din ni luhi m mabia, dindina n kul ku ḥubi nimdi ka di zuyu ti che ka m mabia lu.

1 Kɔrintinima 9

Tumo yolisim soya min' o tuma

¹M pala ḥun mali yolisim? M pala tumo? N nini daa bi nya ti Duuma Yisa? Yi pala n tuma nyori ti Duuma ni?

²N yi pala tumo zaŋ chanj shəb' sani, amaa biɛhiŋ kani, n nyela tumo yinim' sani, dama yinima n-nye n tumɔtali shihirili ti Duuma sani.

³N ni yeri shem zabiri mmar' zuyu m-bɔŋ:

⁴Ti ka soli ni bə ti ti bindirigu mini kom?

⁵Ti ka soli ni ti kpuŋ' paŋiba n-ʒiri ba kaman ti tuuntab' mini ti Duuma tizɔbihi ni Pita ni niŋdi shem la?

⁶Bee m mini Baanabas kɔŋko n-ka soli ni ti che ti nuhi tuumbaŋsim tuma tum dihi timaŋa?

⁷Tɔbbi' ḥuni m-mi n-chanj tɔbu ni nti su omanman' bindirigu fukumsi? Ka ḥuni m-mi n-sa tihi ka ku di di wala? Bee ḥuni m-mi n-guli niyi ka ku nyu bə bihim?

⁸N lee yeli dimbojə maa la ninsal' suhu yubu puuni bee lala ka Naawuni zaligu puuni gba yeli?

⁹ Di sab' Anabi Musa zaligu ni, "Miri ka a zaŋ naŋgbampobirigu m-pobi nayikorigu ḥun nɔri buri chi noli." Nayikora zuyu ka Naawuni yel' lala maa?

¹⁰ Pa ti zuyu ka o yel' lala maa? Ti zuyu ka di shiri sabi yel' lala maa, dama ḥun kɔri mini ḥun buri chi zaa malila tahima yini, dina n-nye ni be layim di puu maa atam.

¹¹ Ti yi zaŋ Naawuni Shia yela biri yi suhuri ni, dindina di zooya ni ti deei dunia ḥo ni binyara yi sani?

¹² Ninvuy' sheb' yi mali soli ni be deei binsheli yi sani, ti bi mali soli gari lala? Dimbɔŋɔ zaa yoli, ti bi zaŋ ti ni mali so' sheli maa tumdi di tuma, amaa ka nay' dirila wahala balibu kam, dama ti bi bɔri ni sheli gu Masia lahibal' suŋ maa molo molibu soli.

¹³ Yi bi mi ni ninvuy' sheb' ben nye Naawuni jembu duu tumtumdiba nyari be bindirigu la Naawuni jembu duu maa tuma ni? Ka yi bi mi ni ninvuy' sheb' ben tumdi sara maligu bimbini zuyu tuma gba nyari be bindirigu la sara maligu bimbini maa zuyu dira?

¹⁴ Lala mi ka ti Duuma zali ni ninvuy' sheb' ben mooni lahibal' suŋ ḥo molo gba dirila lahibal' suŋ maa tuma ni.

¹⁵ Amaa m bi zaŋ Naawuni ni zali zaligu sheli ḥo tumdi di tuma bee n sabiri gbaŋ ḥo tiri ya mi ni n deei sheli yi sani, dama m paŋya ni n kpi n-gari ni so niŋ ma sheli din ni che ka n kɔŋ n ni yɛn nyu bara sheli zuyu.

¹⁶ N yi yihiri lahibal' suŋ waazu, n ka bara nyubu di ni; dama di nyela n talahi tuuni, ka mbusim be n zuyu n yi bi yihiri lahibal' sun waazu maa!

¹⁷ N yi tumdi li la mmaŋmaŋ' suhu yubu zuyu, dindina n simdi yori yɔbu; amaa di yi pala mmaŋmaŋ' suhu yubu zuyu, dindina Naawuni ni zali ma ni n tum shem m-bala.

¹⁸ Ka n yori lee nyela dini? Di nyela ḥo: M bi zaŋ n ni mali yolisim so' sheli la tumdi di tuma n lahibal' suŋ waazu yihibu maa puuni, dama m bi yihiri lahibal' suŋ waazu tiri niriba ka zaani ba ni be yo sheli di zuyu.

¹⁹ Hal n ni pa so dabili maa zaa yoli, n zaŋ mmaŋ' leela sokam zaa dabili din ni che ka n tooi tiligi niriba pahi.

²⁰ N yi chanj Yehudianim' sani, m bemi kaman Yehudia nira ni di che ka n tooi tiligi Yehudianima; ka n yi chanjla ben be fukumsi zaligu sulinsi ni sani, hal mmaŋmaŋ' ni bi be fukumsi zaligu sulinsi ni maa zaa yoli, m bemi kaman ḥun be fukumsi zaligu sulinsi ni ni di che ka n tooi tiligi ben be fukumsi zaligu sulinsi maa ni.

²¹ Mmaŋmaŋ' bi kɔŋ zaligu zaŋ chanj Naawuni sani, dama Masia zaligu sulinsi ni ka m be, amaa n yi chanjla ninvuy' sheb' ben bi doli fukumsi zaligu sani, m

bemi kaman ḥun bi doli fukumsi zaligu ni di chε ka n tooi tiligi bεn bi doli fukumsi zaligu maa.

²²Ka n yi chanj ninvuy' shεb' bεn ka yaa sani, m bemi kaman ḥun ka yaa ni di chε ka n tooi tiligi bεn ka yaa maa gba. N chε ka m biεhigu mini sokam biεhigu tayilila taba ni di zuyu chε ka n tum din ni chε ka n tooi tiligi shεba.

²³N niŋdi dimboŋɔnim' zaa la lahibal' suŋ maa zuyu ni n di di daanfaani.

²⁴Yi bi mi ni tizøbo ni, tizøriba zaa yi kul zøra, ninvuy' yino kɔŋko nti yεn zo n-di? Dinzuu zomiya vienyelinga din ni chε ka yi tooi zo n-di.

²⁵Tizøra kam gbibila omaŋ' binsheyukam puuni. Be niŋdi lala maa ni be ti deela zuyupil' sheli din sayinda, amaa tinim' niŋdi lala ni ti ti deela zuyupil' sheli din bi sayinda.

²⁶To, lala zuyu m bi zørila yirin; m mi bi be kaman chɔriŋmεra ḥun ȳmeri pohim.

²⁷Amaa n nahindila n niŋgbuŋ ni n nyaŋ li su, dama di yi pa lala, n ni yihi lahibal' suŋ waazu ti niriba ḥo nyaanja, Naawuni ni ti daai ma bayili kpaaŋa.

1 Kɔrintinima 10

Zuyu ni kpahibu zaŋ chanj buya jεmbu polo

¹ M mabihi, m bɔri ni yi baŋ ni ti yaannim' zaa daa bela sagbani tŋli, ka be zaa daa lan doli soli kpe teeku ni gari.

²Sagbani maa mini teeku maa ni ka be zaa daa deei baptaizibu din wuhiri ni be nyela Anabi Musa nyaandoliba.

³ Ka be zaa daa layim di bindir' yin' sheli Naawuni ni daa ti ba la,

⁴ ka lan layim nyu binnyur' yini; dama Naawuni ni daa ti ba kuy' sheli ka di doli ba la kom ka be daa nyura. Masia mi n-daa ney kuyili maa.

⁵ Amaa di zaa yoli, Naawuni nini daa ti bi tiyi be zaa; kulla be ni biɛla kɔŋko ka o nini daa tiyi, ka daa chε ka bεn kpalim la zaa bahi yoli mɔyu ni luy' kɔŋkɔba shee.

⁶ Dinzuu dimboŋɔnim' zaa nyela yεliŋmahima din kpahiri ti zuyu ni ni ti di yu tuumbieri tumbu kaman be ni daa yu li shem.

⁷ Miriya ka yi leei buyijεmdiba kaman be ni shεb' ni daa niŋ shem la; dama di sabiya, "Niriba daa ʒiye diri ka nyura, ka bembe nti yiŋisi diεmda."

⁸ Di bi tuhi ni ti tum ningbuŋ kore tuma kaman be ni shεb' ni daa tum shem, ka be ni ninvuy' tuhi' pisinaata bahi yoli dahin yin' la.

⁹ Di mi bi tuhi ni ti zahim ti Duuma kaman be ni shεb' ni daa niŋ shem ka tinvura dim ku ba la

¹⁰ bee η-ηumdi ti kparima ni kaman bε ni shεb' ni daa niŋ shεm ka malaika ηun su kum fukumsi daa bahi ba yol' la.

¹¹ Dimbəŋɔnim' zaa daa niŋ ba mi n-leei yeliŋmahima, ka di sabi zali tinim' bεn be ʒiemani din bahindi nyaanja ηo ni wuhibu zuyu.

¹² Dinzuŷu ηun tεhi ni o ʒe dεde, ηun' miri ka o ti niŋ lu.

¹³ Zahimbu na ʒi m-paai ya ka di pala din tatabo pun zahindi niriba; amaa Naawuni kul ʒiebla yim, ka ku sayi che ka yi nya zahimbu din yayi yi kpiɔŋ tariga; ka yi zahimbu nyabu puuni, o ni mali soli tin ya ka yi nya yaa n-yi di ni ka ku lu.

¹⁴ Dinzuŷu m mabiyurisi, zomiya buyijembo!

¹⁵ N tɔyisiri ya mi kaman bεn mali fahim; yimaŋmaŋ' buyisimiya n ni yeli shεm maa.

¹⁶ Alibarika pipi' shεli ti ni niŋd' alibarika niŋdi di ni la, di pala Masia ʒim ka ti layindi nyura? Ka bɔrɔbɔro shεli ti ni ηmahiri la, di pala Masia niŋgbuŋ ka ti layindi ηubiri maa?

¹⁷ Ka di ni nyε bɔrɔbɔro kpil' yini zuyu, tinim' bεn galisi ηo gba nyεla niŋgbun yini, dama ti zaa layindi ηubirila bɔrɔbɔro kpil' yini maa.

¹⁸ Kpahimmiya Izraelnim' ni niŋdi shεm: Bεn diri sara maligu bindira la nyεla bεn mini Naawuni mali dolintabitali sara maligu bimbini maa zuyu tuma ni.

¹⁹ N ni yeli shεm maa wuhirila bɔ? Di wuhirimi ni bε ni zaŋ binshεŋa mali buyili nyεla shεli bee buyili maŋmaŋa n-nyε shεli?

²⁰ Aai! N ni yeli shεm maa nyεla η-ηɔ: Binshεyukam zaa chεfirinim' ni zaŋdi maani maligu, bε zaŋdi li maanila alizin' bier, pa ni Naawuni. Ka m mi bi bɔri ni yi mini alizin' bier yεla kpεri tab' ni.

²¹ Yi ku tooi nyu ti Duuma pipia ni binnyurigu, ka lan nyu alizin' bier pipia ni binnyurigu. Yi mi ku tooi di ti Duuma bindirigu, ka lan di alizin' bier bindirigu.

²² Ti tumdi din yiŋisiri ti Duuma suhu, ka o zabiri nyuli di zuyu? Ti mali kpiɔŋ gar' o?

²³ So ni yeli, "Binshεyukam zaa luhiya n sani." Yεlimaŋli, amaa pa binshεyukam zaa m-mali nir' buchi. Binshεyukam shiri luhiya, amaa pa binshεyukam zaa n-kpaŋsiri nir' suhu.

²⁴ So di bɔr' omaŋmaŋ' kɔŋko sɔŋsim nyabu, amaa o bom' o tab' gba sɔŋsim nyabu.

²⁵ Bε ni kɔhiri nin' shεli zaa nakɔhi duu, yin' dimiya li ka di bɔhiya, ka di zuyu che ka yi suhuri ni tεha muyisi ya.

²⁶ Dama di sabiya: "Ti Duuma n-su dunia ηo mini binshεyukam zaa din be di ni."

²⁷Đun pa Yisa yedaniđda yi boli ya ni yi ka o yin' na nti di bindirigu ka yi yu ni yi chanj, be yi ti kul zaŋ shelikam zaa zali yi tooni, yin' dimiya li ka di bohiya, ka di che ka yi suhuri ni t̄ha muysi ya di zuyu.

²⁸Amaa so yi ti yihî yeli ya, "Dimbɔŋɔ nyela be ni zaŋ sheli mali buya," yin' di dinya li ŋun yeli ya maa zuyu mini suhu ni t̄ha zuyu;

²⁹pa yi suhu ni t̄ha yela ka n yeri maa, amaa dilan' maa suhu ni t̄ha. So ni bohi, "Bɔzuyü ka so ni tooi zaŋ o suhu ni t̄ha yela gu n ni mali yolisim sheli soli?

³⁰N yi payi Naawuni n ni yen di bindir' sheli zuyu, di chanj wula ka so ni galim ma n ni payi Naawuni bindir' sheli maa zuyu?"

³¹Dinzuyü binshɛyukam zaa yi ni diri ka nyura bee binshɛyukam zaa yi ni njnda, niŋmiya li ka di tiri Naawuni jilima.

³²Miriya ka yi niŋ din ni miligi Yehudianim' bee ben pa Yehudianim' bee Naawuni cheechinim' suhuri.

³³Niŋmiya kaman n ni niŋdi shem. N kul kpaŋdi mmaŋa ni n tiyi sokam nini n ni niŋdi shelikam ni, ka di pala mmaŋmaŋ' sɔŋsim zuyu, amaa di nyela niriba pam sɔŋsim zuyu ni di che ka be tiligi.

1 Kɔrintinima 11

¹ M biɛhigu ni be kaman Masia biɛhigu la zuyu, cheliya ka yi gba biɛhigu be kaman m biɛhigu.

Naawuni jemdiba zuyuri bina pilib

²M payiri ya, dama yi teeri n yela binshɛyukam zaa puuni, ka doli kal' shɛŋa n ni zaŋ wuhi ya la.

³Amaa m bɔri ni yi baŋ ni doo kam zuyulana nyela Masia; ka pay' zuyulana nyɛ o yidana; ka Masia mi zuyulana nyɛ Naawuni.

⁴Doo kam ŋun suhiri Naawuni bee n-tɔyisir' anabitali yɛtɔya, ka zaŋ bini pil' o zuyu ʒiemdila o zuyu;

⁵amaa pay' kam ŋun suhiri Naawuni bee n-tɔyisir' anabitali yɛtɔya, ka bi zaŋ bini pil' o zuyu ʒiemdila o zuyu, ka di bemi kaman o pin' la o zuyu maa la.

⁶Pay' yi zayisi ni o zaŋ bini pil' o zuyu, dindina di simdi ni o che o zabiri m-bahi; amaa di yi nyɛ vi ni pay' che o zabiri bee m-pini, ŋun' bom' bini m-pil' o zuyu.

⁷Di bi simdi ni doo zaŋ bini pil' o zuyu, dama o nyela Naawuni kɔtomsi min' o jilima, ka pay' mi nyɛ doo jilima.

⁸Dama pa pay' ni ka doo yina, amaa doo ni ka pay' ŋun' yina.

⁹Pa doo ka Naawuni daa nam ti paya, amaa pay' ka Naawuni daa nam ti doo.

¹⁰Lala zuyu ka di simdi ni pay' zaŋ bini pil' o zuyu malaikanim' zuyu, ka di wuhi ni so su o fukumsi.

¹¹Amaa ti Duuma sani, pay' ku tooi be omaŋmaŋ' zuyu ka chε doo, ka doo gba ku tooi be omaŋmaŋ' zuyu ka chε paya;

¹²dama kaman Naawuni ni daa yihi paya doo ni na shem, lala zuyu ka pay' gba dɔyiri doo pumpɔŋɔ. Amaa binshεyukam zaa nyɛla Naawuni ni nam sheli.

¹³Yimanŋmaŋ' buyisimiya yelli ŋɔ: Di simdi ni pay' suhuri Naawuni ka bi zaŋ bini pil' o zuyu?

¹⁴Ninsalinim' biɛhigu soli wuhiri ya ni doo yi mali zab' wɔyila di nyɛla vi,

¹⁵amaa pay' ŋun' yi mali zab' wɔyila, di pahir' o la jilima. Dama Naawuni ti o zabiri maa la o zuyu pilibu zuyu.

¹⁶Amaa so yi bɔri ni o ŋme dimbɔŋɔ naɔgbankpeeni, ti ka kal' shεŋa pahi di zuyu, ka Naawuni cheechinim' gba lan ka kal' shεŋa pahi di zuyu.

Ti Duuma Bindirigu dibu

(Matiu 26.26-29; Maak 14.22-26; Luk 22.15-20)

¹⁷M bi payiri ya n ni yɛn wuhi ya wuhibu sheli ŋɔ puuni, dama yi yi layim di bi sɔŋdi ya, amaa di nay' sayindi ya mi.

¹⁸Tuuli, n daa wumya ni yi yi mali cheechi layinggu, woligibu be yi sunsuuni, ka n tɛhiri ni di shiri nyɛla yɛlimanɔli.

¹⁹Biɛhin kani, di nyɛla talahi ni woligibu kpe yi sunsuuni n-chε ka di kahigi wuhi bɛn nyɛ yɛlimarlinim' ni nyɛ shɛb' yi ni.

²⁰Yi yi ti layim taba, di pala ti Duuma bindirigu dibu zuyu ka yi layim;

²¹dama yi dibu ni, sokam kpayirim i dira, ka kum mali shɛba ka shɛb' mi nyu m-buyi.

²²Di chaŋ wula? Yi ka yinsi din ni di ka nyu nimaani bee yi ʒiemla Naawuni cheechi ka dihiri bɛn ka shɛl' la gba vi? Ka wula ka n lee yɛn yɛli ya? N ni payi ya dimbɔŋɔ zuyu? Aai! N ku payi ya!

²³N ni daa deei sheli n Duuma san' la, dina ka m mali wuhiri ya ŋɔ: Dahun sheli yuŋ bɛ ni daa yi ti Duuma nyaanja la, ka o daa kpuyi bɔrɔbɔro

²⁴n-niŋ alibarika niŋ di ni, ka ŋmahinŋmah i li ka yɛli, "N ningbun sheli n ni zaŋ pa talima yi zuyu m-bala. Niŋmiya dimbɔŋɔ teemi n yɛla."

²⁵Bindirigu maa dibu nyaanja ka o daa zaŋ wain pipia ka yɛli, "Dimbɔŋɔ nyɛla Naawuni daalikauli palli n ʒim ni. Kul nyumiya li waawaayili teemi n yɛla."

²⁶Dinzuyü yi yi kul ŋubiri bɔrɔbɔro ŋɔ ka nyuri pipia ŋɔ ni binnyurigu ŋɔ, yi wuhirila ti Duuma kum yɛla hal ni o ti labina.

²⁷Ka ɻunkam ɻubiri bɔrɔbɔro ɻo ka nyuri ti Duuma pipia ɻo ni binnyurigu ɻo ka bi doli so' sheli din tiri Naawuni jilima di ni, o ni mali taali zaŋ chaŋ ti Duuma niŋbuŋ min' o ɣim polo.

²⁸Dinzuŷu cheliya ka sokam zahim omaŋ' poi ka naanyi ɻub' bɔrɔbɔro ɻo ka nyu pipia ɻo ni binnyurigu ɻo.

²⁹Dama ɻunkam zaa ɻubiri li ka nyuri li ka bi zahim baŋ ti Duuma niŋbuŋ yela gbinni, o ɻubiri li ka nyuri li bɔrla tibidarigibo tir' omaŋa.

³⁰Dimbɔŋɔ zuŷu ka yi ni shɛb' pam gbarigi ka ka alaafee, ka shɛb' mi kpi.

³¹Ti yi zahim timaŋa ni yelimanjli, dindina ti ku lan nya saria karibu.

³²Amaa ti Duuma yi kariti ti saria, o darigirila ti tibili ni ti di pahi dunianim' zuŷu bahi yoli.

³³Dinzuŷu m mabihi, yi yi ti laŷim ni yi di ti Duuma Bindirigu maa, yin' guhimiya taba.

³⁴Kum yi mali so, ɻun' dim' yiŋ' poi ka di chɛ ka yi ku nya tibidarigibo yi laŷingu ni. Zaŋ chaŋ yel' shɛŋa din kpalim polo, n yi ti kana, n ni wuhi ya di gba yela.

1 Kɔrintinima 12

Naawuni Shia Kasi pina

¹M mabihi, pumpɔŋɔ zaŋ chaŋ Naawuni Shia Kasi pina yela polo, m bi bɔri ni yi be ɣilinsi ni.

²Yi mi ni yi ni daa nyɛ chɛfirimim' saha shɛl' la, buŋa din ku tooi tɔyisi yɛtɔya n-daa sun ya ka birigi ya.

³Dinzuŷu m bɔri ni yi baŋ ni ninvuy' so ɻun tɔyisiri yɛtɔya Naawuni Shia Kasi yiko ni na ɣi n-yeli noli ti Yisa, ka so mi ku tooi yeli ni Yisa nyɛla o Duuma, ka pa ni Shia Kasi yiko ni.

⁴Shia Kasi yino m-beni, amaa ka o pina lee nyɛ balibabalibu.

⁵Duuma yino m-beni, amaa ka o tuma soya lee nyɛ balibabalibu.

⁶Tuma maa nyɛla balibabalibu, amaa kulla Naawuni yino maa n-chɛ ka di zaa tumdi sokam zaa ni.

⁷Ka sokam deeri Naawuni Shia Kasi ni tiri pin' shɛŋa maa niriba zaa sɔŋsim nyabu zuŷu.

⁸Naawuni Shia Kasi tiri so yiko ka o tɔyisiri yɛm yɛtɔya, ka chɛ ka so mi tɔyisiri baŋsim yɛtɔya Shi' yino maa yiko ni.

⁹Shi' yino maa n-lan tiri so yɛda niŋbu pini, ka tiri so dɔriti tibbu pina;

¹⁰ka tiri so alahiziba tumtumsa tumbu yiko; ka tiri so anabitali yɛtɔya tɔyisibu pini; ka tiri so yiko ka o baŋdi shihi tuma yela; ka tiri so tinzun yɛligu balibu kam

yetɔya tɔyisibu yiko; ka tiri so mi tinzuñ yeligu balibu kam yetɔya gbinni bañbu yiko.

¹¹ Amaa Naawuni Shia Kasi yino maa n-tiri yiko din tumdi dimboŋɔnim' zaa, ka nyɛ ḥun tiri sokam yinoyino kaman o ni yu ni o ti o pin' sheli.

Niŋgbun yini din mali yay' bɔbili

¹² Dama kaman niŋgbuñ ni nyɛ zaŋ' yini ka mali yay' bɔbili, ka di yay' bɔbili maa zaa nyɛ niŋgbun yin' la, lala mi n-nyɛ Masia gba.

¹³ Naawuni Shi' yino maa zuyu ka ti zaa deei baptaizibu niŋgbun yini maa ni, di yi nyɛla Yehudianim' bee bɛn pa Yehudianima ka di yi nyɛla daba bee bilichinnima, Shi' yino maa ka ti zaa daa layim deei.

¹⁴ Niŋgbuñ pala yay' yini ko, amaa di nyɛla yay' bɔbili.

¹⁵ Ka napɔŋ yi yeli ni di pala nuu, dinzuñ ni di ka niŋgbuñ ni; lala zuyu ku che ka di shiri pa niŋgbuñ maa yay' sheli.

¹⁶ Ka tibili yi yeli ni di pala nini, dinzuñ ni di ka niŋgbuñ ni, lala zuyu ku che ka di shiri pa niŋgbuñ maa yay' sheli.

¹⁷ Ka niŋgbuñ zaa yi di nyɛla nini, wula ka di di yɛn niŋ wum? Ka niŋgbuñ zaa yi di nyɛla tibili, wula ka di di yɛn wum nyom?

¹⁸ Amaa Naawuni pun zaŋ niŋgbuñ yay' bɔbili maa zaa n-niŋ niŋgbun yini kaman o ni yu shɛm.

¹⁹ Ka di zaa ha yi di nyɛla yay' yini, ya ka niŋgbuñ naan be?

²⁰ Di nyɛla yay' kɔŋkɔba, amaa ka nyɛ niŋgbun yini.

²¹ Nini ku tooi yeli nuu, "A ka ma buchi;" ka zuyu mi ku tooi yeli napɔŋ, "A ka ma buchi."

²² Amaa di lee nyɛla ŋ-ŋɔ: Niŋgbuñ yay' shɛŋa din ŋmani bin' chɔyima la nyɛla din ku tooi kɔŋ niŋgbuñ ni;

²³ ka niŋgbuñ yay' shɛŋa ti ni tɛhiri ni di buchi bi yay' lala la nyɛla ti ni lihiri shɛŋa vienyeliŋga; ka ti niŋgbuñ yay' shɛŋa din bi viɛl' la, dina ka ti lee niŋdi din tu kamaata sheli

²⁴ ti niŋgbuñ yay' shɛŋa din viɛl' la ni bi bɔra. Amaa Naawuni zaŋ niŋgbuñ tuyi taba, ka pahiri yay' shɛŋa din pooi viɛlim la jilima pam

²⁵ ni di che ka niŋgbuñ yaya maa zaa ku gañdi taba, amaa ka di bayá lee ni bela tab' ni.

²⁶ Ka yay' yini yi biera, yaya maa zaa bierimi; ka yay' yini yi nya jilima, yaya maa zaa malila suhupielli.

²⁷ Pumpɔŋ yi nyɛla Masia niŋgbuñ, ka yi zaa yinoyino nyɛ o niŋgbuñ maa yay' shɛŋa.

²⁸ Naawuni ni zali ninvuy' sheb' cheechi ni nyela bembəŋɔ: Tuuli, o zali sheba ka bə nyela tuumba; bən pah' ayi, anabinima; bən pah' ata, karimbanima; bən paya, alahiziba tumtumsa tumdiba; ka bən doli bə nyaanja nyela dɔriti tibiriba mini sɔndiba ni toondaannima ni bən tɔyisiri tinzun yeligu balibu kam Naawuni Shia Kasi yiko ni.

²⁹ Bə zaa n-nye tuumba? Bə zaa n-nye anabinima? Bə zaa n-nye karimbanima? Bə zaa n-tumd' alahiziba tumtumsa?

³⁰ Bə zaa m-mali dɔriti tibbu pina? Bə zaa n-tɔyisiri tinzun yeligu balibu kam yetɔya Naawuni Shia Kasi yiko ni? Bə zaa n-kahigiri tinzun yeligu balibu kam yetɔya gbinni wuhira?

³¹ Bomiya Naawuni Shia Kasi pina din so maa vienyelinga. Ka n ni lan wuhi ya so' sheli din vieli gari shelikam.

1 Kɔrintinima 13

Yurilim yela

¹ N yi tɔyisiri ninsalinim' yeligu balibu kam, hal zaŋ tabili malaikanim' yeligu, ka ka yurilim, dindina m bemi kaman dawule bee gbingbarinlun' shəŋja bə ni mali njmeri taba ka di yɔri vuri yirin la.

² Ka n yi mal' anabitali yetɔya tɔyisibu pini, ka tooi baŋdi yelisoyira, ka mali baŋsim zaa, hal n yi mali yeda din ni che ka n tooi vuui zoya di doosheshi, ka ka yurilim, dindina m pala sheli.

³ Ka n yi pirigi n ni mali shelikam zaa zaŋ tari, hal ka zaŋ n niŋgbuŋ ti ni bə nyo li buyim, ka ka yurilim, dindina di ku ku ma buchi.

⁴ Yurilim diri suyilo, ka niŋdi nirilim; yurilim bi zabiri nyuli, di bi nyuri bara, di mi bi duhiri dimaŋ.

⁵ Yurilim bi mali dimaŋ' kuuna bee n-ziemdi so. Yurilim bi zabiri dimaŋ' yubu zuyu; di bi mali suhuyiyisili; di mi bi zaŋdi yela niŋdi suhu ni.

⁶ Yurilim bi mali suhupielli taali tumbu ni, amaa di nay' mali suhupielli la yelimanji ni.

⁷ Yurilim diri suyilo binsheyukam zaa ni, ka niŋdi yeda binsheyukam zaa ni, ka mali tahima binsheyukam zaa ni, ka lan niŋdi ania binsheyukam zaa ni.

⁸ Yurilim bi naara; amaa di yi nyela anabitali yetɔya tɔyisibu, di nyela din garita; ka di yi nyela tinzun yeligu balibu kam yetɔya tɔyisibu Naawuni Shia Kasi yiko ni, di nyela din garita; ka di yi nyela baŋsim yetɔya yela, di gba nyela din garita.

⁹ Dama ti bi mali baŋsim yetɔya zaa, ti mi bi mal' anabitali yetɔya tɔyisibu zaa;

¹⁰ amaa milinsi din pali la yi ti kana, milinsi din bi pali zaa ŋɔ ni vuui.

¹¹N ni daa nyε bia, n daa tɔyisirila bilim yεtɔya, ka mali bia tεha, ka buyisiri yεla bilim buyisibu; amaa n ni daa ti bi doo, ka n che bilim soya zaa.

¹²Dama pumpɔŋɔ ti nyari binyara mi kaman diyi liti ni ka ti lihira; amaa saha yi ti paai, ti nini yipa ni nya binsheγukam zaa vienyelinga. Pumpɔŋɔ m bi mi binsheγukam zaa, amaa saha kanna ka n ni ti mi zaa kaman Naawuni ni mi ma zaa shεm la.

¹³Dinzuγu bin' ata ηο m-beni, dina n-nyε: Yεda mini tahima ni yurilim, ka din gari di zaa nyεla yurilim.

1 Kɔrintinima 14

Naawuni Shia Kasi pina yεla din pahi

¹Chεliya ka yi suhuri ye yurilim zuγu, ka bomiya Naawuni Shia Kasi pina, di bahi bamdi anabitali yεtɔya tɔyisibu pini.

²I Dun mali tinzuγ yεligu balibu kam yεtɔya tɔyisibu pini, o bi mal' li tɔyisirila ninsalinima, amaa o mal' li tɔyisirila Naawuni, dama o tɔyisirila yεlisɔγira Naawuni Shia Kasi yiko ni, ka so bi mi o ni tɔyisiri yεl' shεnja maa gbinni.

³Amaa ηun tɔyisiri anabitali yεtɔya mal' li tɔyisirila ninsalinima be kpaŋsibu mini be sayisibu ni be suhumaabo zuγu.

⁴I Dun tɔyisiri tinzuγ yεligu balibu kam yεtɔya kpaŋsirila omaŋa, amaa ηun tɔyisiri anabitali yεtɔya kpaŋsirila cheechi ni niriba.

⁵N di bɔri ni yi zaa tɔyisirila tinzuγ yεligu balibu kam yεtɔya, amaa m payiya ni yi tɔyisirila anabitali yεtɔya, dama ηun tɔyisiri anabitali yεtɔya gari ηun tɔyisiri tinzuγ yεligu balibu kam yεtɔya, ka nayila so n-wuhi di gbinni ni di kpaŋsi cheechi ni niriba.

⁶M mabihi n yi ka yi sanna ti tɔyisirila tinzuγ yεligu balibu kam yεtɔya, buchi bo ka di yεn kun ya, ka pa ni n zaŋla yεla kahigibu bee baŋsim yεtɔya bee anabitali yεtɔya bee wuhibu yεla tɔyisi ya.

⁷Hal binsheŋa din ka nyεvili kaman yua bee moyilo, ka pa ni be pieb' li mi bee η-ηme li ka di doli soli, wula ka nir' ni tooi baŋ di ni kum yeli shεm?

⁸Ka timpani yi bi kum tɔb' chiriga kumsi ηuni n-lee ni mali shili chaŋ tɔb' tuhibu?

⁹Lala n-nyε yi gba: Yi yi tɔyisiri tinzuγ yεtɔy' shεli so ni bi mi, wula ka so ni tooi baŋ di gbinni? Di yi nyε lala, dindina yi tɔyisiri bahirila pɔhim ni yoli.

¹⁰Biehiŋ kani, tinzuγ yεligu balibu paai shεm be dunia ηο ni, ka di shεli mi kani ka bi mali gbinni.

¹¹Ka n yi bi mi tinzuγ yεtɔy' shεli gbinni, dindina n nyεla tinzuγ nira ηun tɔyisiri li maa sani, ka o gba nyε tinzuγ nira n sani.

¹²Dinzuyü yimaŋmaŋ' suhuri ni ye Shia Kasi pina bɔbu zuyu shɛm, cheliya ka yi suhuri ye din ni kpaŋsi cheechi ni niriba gba zuyu lala.

¹³Di simdi ni ŋun tɔyisiri tinzung yɛtɔy' shɛli suhi Naawuni ka o niŋ o yiko, ka o kahigi di gbinni wuhi.

¹⁴Dama n yi suhuri Naawuni tinzung yɛtɔy' shɛl' ni, n shia n-suhiri maa, amaa di ka buchi zaŋ chaŋ m milinsi polo.

¹⁵Dimbɔŋɔ gbinni lee nyɛ wula? N ni suhi Naawuni n shia ni, ka lan suhi Naawuni m milinsi ni; n ni yili yila n shia ni, ka lan yili yila m milinsi ni gba.

¹⁶Di yi pa lala a yi payiri Naawuni la a shia ni kɔŋko, wula ka ŋun ka yi kalinli ni ka lan ʒi a ni yɛli shɛm maa gbinni ni tooi yɛli, "Ami," a Naawuni payib⁹ maa zuyu?

¹⁷Di pa shɛli a shiri payirila Naawuni vienyelinga, amaa di pala din ni kpaŋsi so suhu.

¹⁸M payiri Naawuni n ni tɔyisiri tinzung yɛligu balibu kam yɛtɔy⁹ Naawuni Shia Kasi yiko ni gari yi zaa la zuyu,

¹⁹amaa cheechi ni m payi ni n tɔyisi yɛtɔy⁹ diba anu m milinsi puuni din ni chɛ ka n wuhi niriba gari ni n tɔyisi yɛtɔy⁹ tuhi' pia tinzung yɛligu balibu kam yɛtɔy⁹ ni.

²⁰M mabihi, di benya kaman bihi la yi tɛha ni, amaa benyami kaman bihi la zaŋ chaŋ din nyɛ bier' biɛy⁹ polo, ka lee bi dɔbba yi tɛha ni.

²¹Di sab' Naawuni zaligu ni ni ti Duuma yeliya: "N ni zaŋ niriba bɛn tɔyisiri tinzung yɛligu balibu kam yɛtɔy⁹ mini tinzungnim' noya ni yɛtɔy⁹ tɔyisi niriba ŋɔ, amaa di zaa yoli, bɛ ku bahi wum n yɛligu."

²²Dinzuyü tinzung yɛligu balibu kam yɛtɔy⁹ tɔyisibu nyɛla shihirili bɛn bi niŋ yɛda sani, ka pa ni bɛn niŋ yɛda la sani, amaa anabitali yɛtɔy⁹ tɔyisibu nyɛla shihirili bɛn niŋ yɛda sani, ka pa ni bɛn bi niŋ yɛda la sani.

²³Dinzuyü cheechi zaa yi ti layim ka sokam tɔyisirila tinzung yɛligu balibu kam yɛtɔy⁹ Naawuni Shia Kasi yiko ni, ka bɛn ka yi kalinli ni mini bɛn bi niŋ yɛda kpɛna, bɛ ku yɛli ni yi kpɛla yinyari?

²⁴Amaa yi zaa yi tɔyisirila anabitali yɛtɔy⁹, ka ŋun bi niŋ yɛda bee ŋun ka yi kalinli ni kpɛna, yi zaa ni yɛri shɛm maa ni chih' o suhu, ka yi zaa ni yɛri shɛm maa ni lan vih' o

²⁵n-chɛ ka o suhu ni daashiya zaa yi zahira. Ka di zuyu ni chɛ ka o gban' tiŋ' jɛm Naawuni, ka yihi yɛli ni Naawuni shiri be yi sani.

Soli din simdi dolibu cheechinim' ni

²⁶M mabihi, dimbɔŋɔ gbinni lee nyɛ wula? Yi yi ti layim, yi ni so malila yilli, ka so mali wuhibu yɛtɔy⁹, ka so mali yɛla kahigibu yɛtɔy⁹, ka so mali tinzung yɛligu

yetɔy' sheli, ka so mi mali tinzun yeligu gbinni wuhibu yetɔya. Cheliya ka binshɛyukam niŋla sokam kpaŋsibу zуу.

²⁷Ka sheb' yi tɔyisiri tinzun yeligu balibu kam yetɔya Naawuni Shia Kasi yiko ni, cheliya ka bε niriba ata bee ayi kɔŋko n-tɔyisiri ka tiri taba; ka che ka so wuhi di gbinni.

²⁸Amaa so yi kani ɲun ni wuhi di gbinni, yin' cheliya ka bε shini baalim cheechi puuni, ka nay' mal' li tɔyisiri li mi ni Naawuni mini bemaŋmaŋa bε suhuri ni.

²⁹Cheliya ka bεn tɔyisiri anabitali yetɔya puuni niriba ata bee ayi tɔyisi; ka che ka bεn kpaliŋ buyisi bε ni yeli shem maa.

³⁰Ka di yi kahigi wuhi bεn ʒiya maa ni so ni o wuhi sheli, yin' cheliya ka ɲun tuui tɔyisirila fo;

³¹dama yi zaa ni tooi tɔyisi anabitali yetɔya ka ti taba, ka di che ka yi zaa tooi bɔhim sheli, ka lan nya kpaŋsibу.

³²Anabinima n-su bemaŋmaŋ' shihi fukumsi,

³³dama Naawuni pala ɲun tumdi chirachira, amaa o nyela Naawuni ɲun tumdi din doli soli. Zaŋ chanj di ni be Yisa nyaandoliba cheechinim' zaa ni shem la polo,

³⁴cheliya ka payiba shini baalim cheechinim' ni, dama bε ka soli ni bε tɔyisi yetɔya. Di bi simdi ni bε nyε toondaannim' kaman Naawuni zaligu ni wuhi shem.

³⁵Bε yi bɔri ni bε banj sheli, bεn' bɔhimi bε yidaannim' yinjа, dama di nyela vi ni pay' tɔyisi yetɔya cheechi ni.

³⁶Di chanj wula? Yi sani ka Naawuni yeligu yina? Bee yi kɔŋko sani ka di kana?

³⁷So yi tεhi ni o nyela anabi bee ɲun mi Naawuni Shia Kasi yela, di simdi ni o sayi ni n ni sabiri sheli tiri ya ɲɔ nyela ti Duuma zaligu.

³⁸So yi bi sayi li, yin' di cheliya ka yi baya be o ni.

³⁹Dinzuŋu m mabihi, cheliya ka yi suhuri kul ye anabitali yetɔya tɔyisibу zуу, ka di zayisiya tinzun yeligu balibu kam yetɔya tɔyisibу Naawuni Shia Kasi yiko ni gba.

⁴⁰Amaa cheliya ka binshɛyukam zaa lee niŋdi dεde ka doli soli.

1 Kɔrintinima 15

Yisa Masia kum ni neebu

¹M mabihi, pumpɔŋɔ m bɔri ni n teei ya n ni daa zaŋ yetɔy' shεŋa yihι lahibal' sun waazu tin ya la. Yi daa dee' li ka ʒe di ni,

²ka yi yi gbib' li vienyelinga, dina n-nyε yi ni tiligi sheli zуу, ka nayila yi daa nay' niŋla yeda yoli.

³ Dama yεlikpan' sheli n ni daa zan tin ya la nyεla n gba ni daa tuui deei sheli. Dina n-nyε: Yisa Masia daa kpila ti daalahichi zuyu kaman Naawuni Kundi ni wuhi shεm;

⁴ ka bε daa sɔy' o, ka o neei kum ni daba ata dali kaman Naawuni Kundi ni wuhi shεm.

⁵ O daa yi Pita zuyu, ka daa ti yi o nyaandoliba pinaayi la gba zuyu.

⁶ Di nyaanja ka o daa lan yi ti mabihi gari kɔbisinu zuyu yim, ka bε ni pam na be bε nyεviya ni hal ni pɔjɔ, ka bε ni biɛla mi gbihiri kum ni.

⁷ Dimbɔjɔ nyaanja ka o daa yi Jeemsi zuyu, ka daa lan yi o tuumba la zaa gba zuyu.

⁸ Ka ɻun bahindi nyaanja ka Masia daa yi o zuyu nyεla man' ɻun kpalim nyaanja dɔyim palli nyabu ni ɻɔ;

⁹ dama mani n-nyε ɻun pɔri o tuumba maa zaa ni, hal ka m bi simdi ni bε boli ma o tumo gba, n ni daa niŋ Naawuni cheechi alaka la zuyu.

¹⁰ Amaa Naawuni daalibarika zuyu ka n nyε n ni nyε so ɻɔ, ka o daalibarika zan chaŋ m polo pala yoli, dama n tumiya gari bε zaa, amaa pa mani n-tum li, Naawuni daalibarika din be n ni maa n-tum li.

¹¹ Ka di yi nyεla mani bee bεna, lahibal' suŋ ɻɔ yεla waazu ka ti yihiri tiri ya, ka lahibal' suŋ maa mi nyε yi ni daa niŋ sheli yεda la.

Timanjan' kum ni neebu yεla

¹² Dinzuyu ti yi yihiri waazu yεri ni Masia daa neei kum ni, di chaŋ wula ka yi ni shεb' yεri ni kpiimba kum ni neebu kani?

¹³ Ka kpiimba kum ni neebu yi kani, dindina Masia daa bi neei kum ni m-bala.

¹⁴ Ka Masia yi daa bi neei kum ni, dindina ti waazu yihibu nyεla yoli, ka yi yεda niŋbu gba nyε yoli.

¹⁵ Ka din gari lala nyεla, di yi shiri nyεla yεlimanli ni kpiimba bi neeri kum ni, dindina Naawuni daa bi neei Masia kum ni m-bala, ka ti gba leei bεn ɻma ɻiri pa Naawuni, dama ti pun di Naawuni shεhira ni o daa neei Masia kum ni.

¹⁶ Ka kpiimba kum ni neebu yi kani, dindina Masia daa bi neei kum ni m-bala.

¹⁷ Ka Masia yi daa shiri bi neei kum ni, dindina yi yεda niŋbu nyεla yoli, ka yi na kul kpalim be yi daalahichi ni;

¹⁸ ka bεn pun kpi Masia ni la gba bahi yoli.

¹⁹ Ka di yi nyεla dunia ɻɔ ni kɔŋko ka ti mali tahima Masia ni, dindina ti nyεla nambo' niriba gari sokam zaa.

²⁰Yelimanlı din beni nyela η-ηο: Masia daa shiri neei kum ni, ka leeı ben gbihiri kum ni la toondana.

²¹Daadam ni daa tahi kum na shem, lala ka daadam lan tahi kpiimba kum ni neebu gba na;

²²dama kaman sokam zaa ni kpi Adam ni shem, lala ka sokam zaa ni neei kum ni Masia zuyu.

²³Amaa sokam zaa ni o saha: Masia n-nye ɻun daŋ tooni; ka o ni ti yen su shεb' o labbuna saha mi naanyi paya.

²⁴Di nyaanja di bahigu saha ni ti paai ka o bahi nam balibu kam mini ben su fukumsi ni yiko balibu kam yoli, ka zaŋ o nam ti Naawuni ɻun nyε o Ba la.

²⁵Dama di niŋ kamaata ni o diri nam hal ti nyaŋ o dimnim' zaa n-du n-tam bε zuyu.

²⁶Ka o ni ti yen bahi nyaŋ o dim' so ɻun bahindi nyaanja nyela kum.

²⁷Dama di sab' Naawuni Kundi ni ni Naawuni pun zaŋ binsheγukam zaa sɔŋ o naba ni. Amaa di ni sab' yeli ni o zaŋ binsheγukam zaa sɔŋ Masia naba ni maa, di bi wuhi ni ɻun' Naawuni pah' o ni zaŋ binsheγukam zaa sheli sɔŋ o naba ni maa zuyu.

²⁸Amaa binsheγukam zaa yi ti be o naba ni, di saha Naawuni Bia maa maŋman' gba ni ti zaŋ omaŋ' ti Naawuni ɻun nyε ɻun zaŋ binsheγukam sɔŋ o naba ni maa, ka di che ka Naawuni su binsheγukam zaa, ka nyε binsheγukam sokam zaa sani.

²⁹Di chanj wula ka ninvuy' shεb' zaani kpiimba zaani n-deeri kom baptaizibu tiri ba? Kpiimba yi bi neeri kum ni, di chanj wula ka shεb' deeri kom baptaizibu tiri ba?

³⁰Ka bozuyu ka ti be barina ni sahakam?

³¹M mabihi, n kul bela kum barina ni dabisili kam. N ni nyuri bara yi zuyu zaŋ chanj ti ni mali biɛhigu sheli ti Duuma Yisa Masia ni la zuyu n-che ka n yel' lala maa.

³²Ka n ni lo shem yi nyela daadamtali yela koŋko, ka m mini Efesus ninvuy' shεb' ben ɻmani biŋkob' biɛri vara, buchi bo ka di lee yen ku ma? Kpiimba kum ni neebu yi kani, dindina di bemi kaman ninvuy' shεb' ni yeri shem la, "Cheliya ka ti dim' ka nyuma, dama ti sa ni kpi biɛyu ni."

³³Di cheliya ka so yohim ya. Dolintab' biɛr' biɛyu dolibu sayindi biɛrisun.

³⁴Labisimiya yi tɛha zali di zaashee, ka di lan tumdiya alahichi yaha. Di nyela vi zaŋ chanj yi polo ni n yeli ni yi ni shεb' bi mi Naawuni yela baabiela.

Ben neei kum ni niŋgbuŋ

³⁵Amaa so ni bɔhi, “Ka wula ka kpiimba lee yen tooi neei kum ni? Ka ningbun bo ka be lee yen mali?”

³⁶Jerigu ḥo! A ni biri binsheli ku bilina ka pa ni di poomi.

³⁷A ni zaŋ binsheli biri maa kul nyɛla bimbielli ka pa ni bimbilli maŋmaŋa, di pa sheli di ni nyɛla kabielli bee bimbiel' sheli.

³⁸Naawuni n-nye ḥun tiri li billi kaman o ni bɔri shɛm; o tiri bimbielli kam la dimaŋmaŋ' billi.

³⁹Binnema zaa niŋbuŋ bela kɔŋkɔbakɔŋkɔba: Ninsalinim' niŋbuŋ bela di ko, ka biŋkɔbiri niŋbuŋ be di ko, ka noonsi niŋbuŋ be di ko, ka zahim niŋbuŋ mi be di ko.

⁴⁰Alizanda ni niŋbuŋ beni, ka dunia ḥo ni niŋbuŋ gba beni; amaa alizanda ni niŋbuŋ viɛlim bela di ko, ka dunia ḥo ni niŋbuŋ gba viɛlim be di ko.

⁴¹Wuntan' viɛlim bela di ko, ka goli viɛlim be di ko, ka saŋmar' so viɛlim be di ko ka che saŋmar' so mi viɛlim.

⁴²Lala n-nye kpiimba kum ni neebu gba. Be ni zaŋ niŋbuŋ sheli sɔyi nyɛla din poora, ka din neerina mi nyɛ din bi poora.

⁴³Di sɔyirimi ni din kɔŋ jilima, ka neeri ni jilima. Di sɔyirimi ni chɔyinsi, ka neeri ni yiko.

⁴⁴Di sɔyirimi ni dunia ḥo ni ninsal' niŋbuŋ, ka neeri ni shia ni tiri niŋbuŋ sheli nyevili. Dunia ḥo ni ninsal' niŋbuŋ yi beni, shia ni tiri niŋbuŋ sheli nyevili gba nyɛla din beni.

⁴⁵Di bemi kaman di ni sab' shɛm la: Tuuli Adam nyɛla Naawuni ni daa nam so ninvuy' neɔŋ, ka Adam ḥun bahindi nyaanja mi nyɛ Shi' so ḥun tiri nyevili.

⁴⁶Pa shia ni tiri niŋbuŋ sheli nyevili maa n-nye tuuli, amaa dunia ḥo ni niŋbuŋ la n-nye tuuli, ka shia ni tiri niŋbuŋ sheli nyevili maa naanyi paya.

⁴⁷Dunia ḥo taŋkpayu ka Naawuni daa zaŋ nam tuuli Adam; ka Adam ḥun pah' ayi maa mi nyɛ ḥun yi alizanda ni na.

⁴⁸Ben nyɛ dunia ḥo ni nima bemi kaman Naawuni ni daa zaŋ taŋkpayu nam so la, ka ben nyɛ alizanda ni nim' mi be kaman ḥun yi alizanda ni na la.

⁴⁹Ti ni mali dunia ḥo ni doo la kɔtomsi shɛm, lala ka ti ni ti mali do' so ḥun yi alizanda ni na la gba kɔtomsi.

⁵⁰M mabihi n yeri ya mi, Ʒim ni be niŋbuŋ shel' ni ku tooi kpe Naawuni nam ni, ka din poori mi ku tooi be hal ni saha din ka bahigu.

⁵¹⁻⁵² Nyamiya! N yen yeli ya la ashili yelli ḥo: Pa ti zaa n-yen kpi, amaa saha sheli kika' sheli din bahindi nyaanja la yi ti kum, ti zaa ni ti tayı nini kahimbu ni

neebu ni. Dama kikaa maa ni ti kum, ka kpiimba ti neei kum ni n-leei bən ku pool, ka ti tayi.

⁵³Dama di nyela talahi ni niŋbuŋ din poori ḥo ti leei din bi poora, ka niŋbuŋ din kpiri ḥo gba ti leei din bi kpira.

⁵⁴Ka niŋbuŋ din poori ḥo yi ti leei din bi poora, ka niŋbuŋ din kpiri ḥo mi ti leei din bi kpira, di saha maa di ni ti niŋ kaman di ni sab' shem la: Kum kɔŋ nasara!

⁵⁵Haa Kum, a nasara dibu be ya? Haa Kum, a dimbu yiko be ya?

⁵⁶Kum dimbu yiko nyela alahichi; ka alahichi yiko nyε zaligu.

⁵⁷Amaa ti payiri Naawuni ḥun tiri ti nasara ti Duuma Yisa Masia zuyu ḥo.

⁵⁸Dinzuyu m mabiyurisi, ȝienya dede ka di damdiya. Kul tummiya ti Duuma tuma ni yi kpiɔŋ zaa, yi ni mi ni yi tuma ku kpalim yoli ti Duuma ni la zuyu.

1 Kɔrintinima 16

¹Pumpɔŋɔ zaŋ chan tɔto tɔhi ti Yisa nyaandoliba la polo, m bɔri ni yi gba niŋ li kaman n ni daa wuhi cheechinim' din be Galešhia tiŋgbɔŋ ni shem la.

²Bakɔi piligu dabisili dali kam, sokam zaa yihim' kaman Naawuni ni lɔrig' o shem tariga na ti zali, ka di chε ka n ti kana ka lay' tɔhibu yela ku lan beni yaha.

³Ka n yi ti kana, ka yi pii yi ni ninvuŋ' shεba n-sab' gbana ti ba, n ni chε ka bε zaŋ yi pini maa tahi Jεrusalem.

⁴Ka di yi ti simdi ni n gba chan, n ni pahi bε zuyu ka ti chan.

Pool gɔrim nia Iɔbu

⁵N lɔri nia ni n chan Masidɔnia tiŋgbɔŋ ni, ka n yi ti chan nimaani, di nyaanja n ni gari ka yi sanna.

⁶Di pa sheli n ni ti kpalim yi sani hal ka kikaa ti gari, di nyaanja ka yi ti sɔŋ ma ka n chan luy' sheli n ni ti yεn chan.

⁷M bi bɔri ni n ti nyan ya la biɛla ka gari; ti Duuma yi sayi n niŋdi tahima ni n ni ti yuui yi sani.

⁸Amaa n ni kpalim be Efesus hal ti paai Pentikɔst dali;

⁹dama tuma so' titali ka n nya kpe, ka sɔguriba pam mi lee beni.

¹⁰Timoti yi ti ka yi sanna, yin' deemiy' o ni suhupielli, dama o tumdila ti Duuma tuma kaman n ni tumdi shem.

¹¹So miri ka o ȝiem o, ka cheliya ka o ti yi yi sani ni suhudoo lab' n sanna, dama n kul lihirila o mini ti mabihi la soli.

¹²Zaŋ chan̄ ti mabia Apolos polo, m balim o pam ni o pahi ti mabihi la zuyu ka yi sanna, ka o bi yu ni o ka yi sanna pumpɔŋɔ; amaa o yi ti nya dahima o ni bahi kana.

Yetɔy' shεŋja din bahindi nyaanja

¹³Yirigimiya yimaŋ' zuyu, ka ʒieŋya dede yi yeda niŋbu puuni. Benya kaman dobba! Maliya yaa!

¹⁴Niŋmiya shεlikam zaa ni yurilim!

¹⁵ Yi mi ni Stεfanas yiŋnima n-nye bεn daa tuui niŋ Yisa yeda Akaia tingbɔŋ ni, ka daa zaŋ bεmaŋ' niŋ Yisa nyaandoliba sɔŋbu tuma ni. M mabihi, n suhiri ya

¹⁶ni yi doli niriba ŋɔ tatabo niŋsim maa mini ŋunkam pahi bε zuyu tumdi bε ni tumdi shεm maa naba.

¹⁷Stεfanas mini Fɔtunatus ni Akaikus ni daa ka n sanna la niŋ ma suhupielli pam, dama bε daa zani yi zaani n-niŋ ma yi ni naan niŋ ma shεm.

¹⁸Bε daa kpansi n suhu kaman bε ni daa kpansi yi gba suhuri shεm; ka bεn niŋdi lala maa simdi payibu.

¹⁹ Cheechi shεŋja din be Esha tingbɔŋ ni nim' puhiri ya. Akuila mini Prisila ni cheechi din layindi bε yiŋ' puuni la puhiri ya pam ti Duuma ni.

²⁰Ti mabihi la zaa puhiri ya. Puhimiya taba puhiri suŋ.

²¹Man' Pool ŋun zaŋ mmaŋmaŋ' nuu sab' puhigu yetɔyə ŋɔ gba puhiri ya.

²²Mbusim be ninvuŋ' so ŋun bi yuri ti Duuma Yisa zuyu. Maranaata! Ti Duuma, kamina!

²³Ti Duuma Yisa daalibarika kpalimmi be yi ni!

²⁴N yurilim zaŋ chan̄ yi zaa ha polo kul zoorimi pahira Yisa Masia zuyu. Ami!

2 Kɔrintinima

2 Kɔrintinima 1

¹ Man' Pool ḥun nyɛ Yisa Masia tumo Naawuni yubu puuni mini ti mabia Timoti n-sabiri gbaŋ ḥo tiri Naawuni cheechi din be Kɔrinti mini Yisa nyaandoliba zaa bɛn be Akaia tingbɔŋ ni zaa.

²Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Pool wumpayibɔ

³Payimiya Naawuni ḥun nyɛ ti Duuma Yisa Masia Naawuni min' o Ba ḥo. Ɗuna n-nyɛ ti Ba ḥun nyɛ nambɔzɔra mini suhumaabo zaa Naawuni.

⁴Ɗuna n-lan nyɛ ḥun maari ti suhuri ti wahala dibu puuni ni di chɛ ka ti gba tooi zaŋ suhumaabo shɛli ḥun' Naawuni ni mali maari ti suhuri maa m-maari bɛn zaa nyari wahala balibu kam suhuri.

⁵Ti mini Masia ni layim di wahala din galisi shɛm, lala ka ti lan layindi nyari suhumaabo din galisi Masia zuyu.

⁶Ti yi nya wahala, di nyɛla yi suhumaabo mini yi tiliginsim nyabu zuyu; ka ti yi nya suhumaabo, di nyɛla yi suhumaabo shɛli yi ni nyari yi ni niŋdi suyilo n-dirí wahala shɛŋa ti gba ni diri la zuyu.

⁷Ti mali tahima maŋli zaŋ chan yi polo, dama ti mi ni ti mini ya ni layim di wahala shɛm, lala ka ti mini ya ni ti lan layim nya suhumaabo.

⁸ M mabihi, ti bɔri ni yi banj ti ni daa nya wahala shɛli Esha tingbɔŋ ni la yɛla; di daa nyɛla wahala din ka buyisibu, hal ka ti daa yihī bebu tahima gba.

⁹Ti daa tɛhiya ni di bemi kaman bɛ bahila noli ni bɛ kum' ti la. Dimbɔŋdaa niŋmi ni di chɛ ka ti ku zaŋ timaŋa n-dalim timaŋmaŋa, amaa ka ni zaŋ timaŋa n-dalimla Naawuni ḥun neeri kpiimba kum ni la.

¹⁰ Ɗuna n-daa yihī ti kum barina titali maa ni, ka na kul yihiri ti di ni, ka ti mali tahima ni o ni lan yihī ti yaha.

¹¹Di simdi ni yi gba suhiri Naawuni sɔŋdi ti, ka di chɛ ka niriba pam payi Naawuni o ni dee i bɛ wunsuhigu gbaliŋ ka niŋ alibarika niŋ ti ni la zuyu.

Pool tayi o ni lo ni o niŋ shɛm

¹²Ti ni nyuri bara binshɛli zuyu m-bɔŋɔ: Ti suhuri ni tɛha diri ti shɛhira ni ti biɛhigu doli bierikasitali mini wuntia soli dunia ḥo ni, di bahi bamdi zaŋ chan yi sani, ka di pala dunia ḥo ni yɛm zuyu, amaa di nyɛla Naawuni daalibarika zuyu.

¹³⁻¹⁴Ti bi sabiri shɛli tiri ya ka di pala yi ni ni tooi karim shɛli ka banj di gbinni, ka m bɔri ni yi ti banj yi ni pun mi ti yɛla shɛm biɛla ḥo zaa, ka di chɛ ka yi tooi nyu

bara ti zuyu kaman ti gba ni ti yen nyu bara yi zuyu shem ti Duuma Yisa dabisili la dali.

¹⁵N ni daa mi dimbojø yøla zuyu ka n daa dan lo nia ni n ka yi sanna, ka di che ka yi nya suhupielli buyi:

¹⁶N daa lo nia ni n ka yi sanna nti kaai ya ka gari chaø Masidønia; ka ti lan yi Masidønia lab' yi sanna ka yi ti soø ma ka n chaø Judia.

¹⁷Dimbojø wuhirimì ni n tayirila n ni daa lo ni n niø shem? Bee n lori n nia mi kaman ñun doli dunia ñø biøhigu soli ni lori nia shem yera, "lin, lin" mini "Aai, Aai" zaa yim?

¹⁸Naawuni ñun nyø yølimanjilan' ñø di ma shøhira ni n yøtøya zaø chan yi sani pala "lin" mini "Aai" yøla.

¹⁹Dama m mini Silvanus ni Timoti ni daa yih Naawuni Bia ñun nyø Yisa Masia yøla waazu shøli yi sani la daa pala "lin" mini "Aai" yøla, amaa o ni, di kul nyela "lin".

²⁰Ka Naawuni daalikaulinim' zaa niødi palila o ni. Dina n-che ka ti yeri "Ami", ka payiri Naawuni o zuyu.

²¹Dama Naawuni manjmaø n-nyø ñun zaø ti mini ya zali Masia ni, ka pii ti

²²n-zaø o dalinli tabili ti, ka zaø o Shia Kasi niø ti ni ni o che ka ti baø ti ni ti yen nya shøl' la.

²³Naawuni n-nyø n shøhiralana ni di nyela yi fa m-bahi zuyu ka n daa che Kørinti kandina.

²⁴Di pa ni ti kuunimi ni tinim' su yi ni niø yøda shem fukumsi, dama yi ȝiøla døde yi ni niø yøda shem puuni, amaa tinim' lee pahila yi zuyu n-tumdi yi suhupielli nyabu zuyu.

2 Kørintinima 2

¹N daa lo mmaømaø' suhu ni ni n ni yen kana ti kaai ya kaari shøl' la ku nyela din ni tin ya suhusayingu.

²Dama n yi sayim yi suhuri, banima n-nyø ben ni che ka n nya suhupielli, ka pa ni n ni sayim yinima ninvuy' shøb' suhuri maa?

³N daa sabi gbaø la n-tin ya mi ni di che ka n yi di daa ka yi sanna di ni che ka n ku nya suhusayingu n ni di daa naan nya suhupielli yinim' shøb' sani maa, dama n daa dihi yi zaa ha tabili, ka biøhiø kani ni n suhupielli daa naan nyela yi zaa ha suhupielli.

⁴Suhusayingu mini suhugarigu ni nintam pam puuni ka n daa sabi gbaø maa tin ya, ka di daa pala n lomi ni n tin ya suhusayingu, amaa n daa børimi ni di che ka yi baø n yurilim ni galisi shem zaø chan yi sani.

Dun tum alahichi che m-paŋ yεla

- ⁵So yi daa tum din tiri suhusayiŋgu, pa mani ka o ti suhusayiŋgu, ka m mi bi bori ni n tibigi li, dama nir' yi lihi di puuni, di nyεla yi zaa ka o ti suhusayiŋgu maa.
- ⁶Ka yi ni pam ni daa naai noli n-darig' o tibili shεm la say' lala.
- ⁷Ka di simdi ni yi yipa ŋmaligi che m-paŋ o ka kpaŋs' o suhu, dama di yi pa lala suhugarigu pam zuyu ni che ka o lu.
- ⁸Dinzuyu n suhiri ya ni yi lan wuhimiy' o yi yurilim ni nyε shεm zaŋ chanj o sani.
- ⁹Dimbɔŋɔ zuyu ka n daa sabi gbaŋ la tin ya ni m buyisi ya nya yi deeri noli binshεyukam ni.
- ¹⁰Yi ni che so taali paŋ o, n gba che m-paŋ dilana. N yi pun che taal' shεli paŋ so, ka di yi shiri nyε yelimanŋli ni n che taal' shεli paŋ so, yi zuyu ka n che li paŋ o zaŋ chanj Masia sani
- ¹¹ni di tayı Sintani bahi ka o ku nyaj ti, dama ti bi be ʒilinsi ni zaŋ chanj o yikombieri tuma la polo.

Pool suhuzɔhibo Troas

- ¹²N ni daa paai Troas ni n ti yihi Masia lahibal' sun waazu, n Duuma daa mali soli ti ma,
- ¹³amaa n suhu daa bi doya n ni daa bi nya ti mabia Taitus nimaani la zuyu. Dina n-daa che ka n chebisi ben be nimaani ka chanj Masidɔnia.

Nasara dibu Masia zuyu

- ¹⁴Ti payiri Naawuni! Duna n-che ka ti doli Masia o nasara dibu dari dibu chandi ni m-be kaman o ni ŋme tɔbu gbahi dab' shεba, ka che ka ti moli Masia yεla ka di be kaman tulaale nyom la gili luyilikam.
- ¹⁵Dama ti ŋmanila tulaale zim shεli Masia ni zaŋ ti Naawuni ka di nyom gili ninvuy' shεb' ben tiligi la mini ben bɔrigi sani:
- ¹⁶Zaŋ chanj ben bɔrigi maa sani, di nyεla nyom din tahiri kum na; amaa zaŋ chanj ben tiligi la sani, di nyεla nyom din tahiri nyεvili na. Duni n-lee ni tooi su tuuni ŋɔ tatabo fukumsi?
- ¹⁷Dama ti bi be kaman ninvuy' shεb' ben mali Naawuni yεligu n-niŋdi kaman neen' shεŋa be ni kɔhiri alaha, amaa ti nyεla yelimanŋlinima ka nyε Naawuni ni pii shεb' tim, ka zaŋ chanj Naawuni sani, ti nyεla ben tɔyisiri Masia yεla.

2 Kɔrintinima 3

Naawuni daalikauli palli tumtumdiba

- ¹Ti piligma n-lan tibigiri timaŋ' yaha? Bee di nyεla talahi ni ti tin ya shεhira gbana bee n-deei shεhira gbana yi sani kaman shεb' ni niŋdi shεm la?

²Yimanjmaŋa n-nye ti shəhira gbaŋ din sab' ti suhuri ni ni sokam nya li karim.

³ Di nyəla yəlimaŋli ni yinima n-nye gban' shəli Masia maŋmaŋ' ni sabi n-zaŋ niŋ ti nuu ni tim ti. Pa tadabo mi ka o zaŋ sab' li, amaa Naawuni ḥun be ḥo Shia Kasi ka o zaŋ sabi li; pa kuyiparilana mi zuyu ka o sabi li pa, amaa ninsalinim' suhuri ni ka o sabi li niŋ.

⁴Din che ka ti yel' lala nyəla ti ni niŋ Naawuni naani Masia zuyu la.

⁵Shəli ka ti ni din ni che ka ti yel' ni ti nyəla bən ni tooi tum tuma ḥo. Din che ka ti tooi tumdi li yila Naawuni sanna.

⁶ Dun' Naawuni n-nye ḥun che ka ti leeg' o daalikauli palli la tumtumdiba. O daalikauli maa nyəla din pa bachibibi din sab' doya dini, amaa di nyəla Naawuni Shia Kasi dini. Dama bachibibi din sab' doya nyəla din kura, amaa Naawuni Shia ḥun' nyəla ḥun tiri nyevili.

⁷ Bachibibi ka Naawuni daa zaŋ sab' o fukumsi zaligu la pa kuyiparilana zuyu, ka Naawuni jilima daa yi palo ni. Hal Anabi Musa ninni nyelisibu din daa nye jilima la ni daa ti vuui la zaa di nyelisibu maa zuyu daa che ka Izraelnim' kul ku tooi zaŋ bə nina kpa o. Ka Naawuni fukumsi zaligu din daa tahiri kum na yi daa kana ni jilima ḥo tatabo,

⁸wula ka din nye Naawuni Shia din' la ku gari lala?

⁹Ka din nyari niriba taali yi mali jilima ḥo tatabo, dindina din che ka niriba yiri taali ni shiri ni mali jilima gari lala.

¹⁰Yəlimaŋli, dimboŋo puuni jilima din galisi la zuyu che ka din gba daa mali jilima la jilima maa naai.

¹¹Dama din daa bi yen yuu' la yi daa kana ni jilima, dindina di nyəla talahi ni din ni be hal ni saha din ka bahigu ḥo jilima gari lala.

¹²Ti ni mali tahima ḥo zuyu ka ti mali suhukpeeni.

¹³Ti bi be kaman Anabi Musa ḥun daa zaŋ sariga pili n-lir' o ninni ni Izraelnim' di nya jilima din daa ti yen vuu' la bahigu la.

¹⁴Niriba maa təha daa zommi; ka di saha maa hal ni zuŋo bə yi karindi Naawuni daalikauli kurili la yela, lala chinchin' yini maa na kul pilimi liri bə təha, dama Masia kɔŋko zuyu ka di ni tooi piligi.

¹⁵Yəlimaŋli, di saha maa hal ni zuŋo bə yi karindi Anabi Musa litaafinima, chinchini maa na kul pilimi liri bə təha;

¹⁶ amaa di sabiya ni ninvuy' so yi ḥmaligi lab' ti Duuma sani, chinchini maa piligirim.

¹⁷Di ni sabi ni ti Duuma san' la, kpe ḥo di gbinni nyəla Naawuni Shia sani; ka ti Duuma Shia maa ni be luy' shəli, nimaani ka yolisim be.

¹⁸Ka ti zaa bən nyε chinchini ni bi pili liri sheb' ninni ηο lihirila ti Duuma jilima ηο, ka jilima maa mi nyεla din kul pahiri jilima, ka nyε din tayiri ti biεhigu ni ti mal' o ηmahinli, dama dimboηo yirila ti Duuma ηun nyε Shia la sanna.

2 Kɔrintinima 4

Biehigu din tuhi Naawuni sani

¹Dinzuyu tuma ηο fukumsi ni ʒi ti zuyu Naawuni nambozobo puuni ηο zuyu n-chε ka ti bi gbarigira.

²Ti zayisi dinkam tahiri vi na mini yοhiŋgu tuma; ka zayisi yεmbimbieri tuma, ka mi bi zaŋdi yοhiŋgu kpεhiri Naawuni yεligu ni. Amaa yεlimaŋli wuhibu puuni ti zaŋ timar' wuhi sokam bε suhuri ni tεha ni ni ti dolila din tuhi Naawuni sani.

³Ka hal binsheli yi pili n-liri ti lahibal' suŋ ηο yεla, di pili n-liri li mi zaŋ chaŋ bən bahi yol' la kɔŋko sani.

⁴Bε sani binsheli din nyε ʒiemanı ηο bin' jεmdili la zomla bən' bən bi niŋ yεda maa nina, ni o chε ka bε ku nya lahibal' suŋ la neesim din kahigiri Masia ηun nyε Naawuni maŋmaŋ' ηmahinli ηο jilima wuhiri la.

⁵Di pala timaŋmaŋ' yεla waazu ka ti yihiri ya, amaa Yisa Masia ηun nyε ti Duuma la yεla waazu ka ti yihiri maa, ka wuhiri ya ni timaŋmaŋ' mi nyεla yi daba ηun' Yisa zuyu.

⁶Dama Naawuni ηun daa yεli ni neesim neem' zibisim ni la, ηuna n-nyε ηun chε ka o neesim neei ti suhuri ni ni o chε ka ti baŋ Naawuni jilima neesim din neeri yiri Masia ninni na la.

Wuntia soli azichi din be yayiri duyiri ni

⁷Amaa azichi ηο m-be tinim' bən ηmani yayiri duyiri ηο ni ni di wuhi ni di yiko din galisi nyεla Naawuni dini, ka pa ni ti dini.

⁸Ti nyari wahala binsheyükam zaa ni, amaa ti bi ηma n-chεrisicherisi; ti birinda, amaa ti suhuri bi sayında;

⁹ti nyari alaka, amaa ti na ʒi n-kpalim ti ko; bε ηmεri ti luhira, amaa ti bi kpira.

¹⁰Yisa kum la tatabo kul bela ti niŋgbuna ni ni di chε ka Yisa nyεvili gba tooi yi palo ti niŋgbuna maa ni.

¹¹Dama tinim' bən be ti nyεviya ni ηο kul bela kum barina ni Yisa zuyu ni di chε ka Yisa nyεvili tooi yi palo ti niŋgbuna din kpiri ηο ni.

¹²Dimboηo wuhiri ni tinim' kul bela kum barina ni ni di chε ka yinim' mali nyεvili.

¹³Di bemi kaman Naawuni Kundı ni luy' sheli ni yεli shεm la: "N niŋ yεda, dinzuyu ka n tɔyisira." Ti gba ni niŋ yεda kaman ηun daa sab' sabbu maa zuyu, ka ti gba tɔyisira.

¹⁴Ka ti mi ni Naawuni ḥun daa neei ti Duuma Yisa kum ni la ni ti neei ti gba kum ni pahi Yisa zuyu, ka zaŋ ti mini ya tahi ḥun' Naawuni sani.

¹⁵Dimbɔŋɔ zaa niŋdila yi zuyu; ka Naawuni daalibarika yi paari niriba pam n-kul pahira, di ni che ka be wumpayibo din tibigiri Naawuni gba kul pahira.

Nir' ni be yeda niŋbu zuyu shem

¹⁶Dimbɔŋɔ zuyu ka ti bi gbarigira. Hal ti niŋgbuna yi filinda, ti suhuri ni biɛhigu din' kul leerila zay' pala biɛyukam.

¹⁷Ti wahala dibu din pɔri ka ku yuui ḥo nyela din niŋdi shili ni di tahi ti jilima din ka kpee na, ka nyε din ni be hal ni saha din ka bahigu.

¹⁸Ti bi lihirila binshεŋa ti nini ni nyara, amaa ti lihirila binshεŋa ti nini ni bi nyara, dama nir' nini ni nyari binshεŋa nyela din ku yuui, amaa binshεŋa nir' nini ni bi nyari nyela din ni be hal ni saha din ka bahigu.

2 Kɔrintinima 5

¹Ti mi ni ti ni be dunia ḥo ni Tanti yil' shεl' ni ḥo yi sayim, ti mali yil' shεli Naawuni sani, ka di nyε din ni be alizanda ni hal ni saha din ka bahigu, ka di mi pala ninsal' nuhi ni me shεli.

²Ka ti kul ḥuhirimti dunia ḥo ni niŋgbuŋ ḥo puuni, dama ti suhuri kul yεmi ni ti zaŋ alizanda ni yili maa ye kaman binyerigu la m-pa ti dunia ḥo ni Tanti yili maa zuyu;

³ka ti mi yi ye li, di ni che ka ti ku be ti zayim.

⁴Ti ni be dunia ḥo ni Tanti yili ḥo ni maa, ti kul ḥuhirimti suhubɔhibo; ka di pala ti bɔrimi ni ti yee' li sɔŋ, amaa ti bɔri ni ti yεla alizanda ni din' la pa di zuyu, ka di che ka nyevili tooi vali din kpira.

⁵Naawuni n-nyε ḥun mali ti shili gu dimbɔŋɔ, ka zaŋ o Shia Kasi niŋ ti ni ni o che ka ti banj ti ni ti yεn nya shεl' la.

⁶Lala zuyu ka ti kul mali suhukpeeni. Ti mi ni ti yi be ti niŋgbuŋ din nyε yili ḥo ni, ti na ka ti Duuma yiŋa m-bala,

⁷dama yεda niŋbu zuyu ka ti be, ka pa ni ti nini ni nya shεli zuyu.

⁸Ti mali suhukpeeni, ka payi ni ti yi ti niŋgbuŋ ḥo ni n-chaj ti be ti Duuma sani.

⁹Dinzuyu ti yi be ti niŋgbuŋ din nyε yili ḥo ni bee ti yi ka di ni, ti nia lɔbu nyεla ni ti tiyi o nini.

¹⁰Dama di nyεla talahi ni ti zaa ti zani Masia tooni ka o kari ti saria, ka sokam ti deeg' o ni daa tum shem o niŋgbuŋ ni nyɔri, di yi nyεla zay' suŋ bee zay' biɛyū.

Ti mini Naawuni mali zɔtali Masia zuyu

¹¹Dinzuju ti ni zori ti Duuma zuju ka ti kpamdi niriba jaande; amaa Naawuni mi ti biεhigu ni nyε shεm zaa, ka ti mali tahima ni yi gba mi li yi suhuri ni.

¹²Ti mi bi tibigirila timaŋa yi sani yaha, amaa ti wuhiri ya la dalir' shεli din ni chε ka yi nyu bara ti zuju, ka lan chε ka yi tooi garigi ninvuy' shεb' bεn mali ninsal' niŋgbunkom lihibu nyuri bara, ka pa ni o biεhigu la bɔhigu.

¹³Ti yi nyεla bεn zujuri lεbigi, di nyεla Naawuni zuju; ka ti yi nyεla ninvuy' maŋa, di nyεla yi zuju.

¹⁴Masia yurilim n-gbibi ti, dama ti tεha nyεla ɳ-ɳɔ: Ninvuy' yino yi daa kpi sokam zaa zuju, dindina sokam zaa kpimi m-bala.

¹⁵O daa shiri kpila sokam zaa zuju ni bεn mali nyεviya la di lan be bεmanman' yubu tumbu zuju, amaa ka ni bela ɳun daa kpi bε zuju ka lan neei maa yubu tumbu zuju.

¹⁶Dinzuju pumpɔɳɔ zaŋ chana, ti bi lan lihiri so kaman daadamnim' ni lihir' o shεm; hal ti ni daa lihi Masia kaman daadamnim' ni lihir' o shεm la, ti bi lan lihir' o lala.

¹⁷Ka ninvuy' so yi be Masia ni, o biεhigu leela bier' palli; nyama, ka o bier' kurili la din' gari; ka bier' palli maa deeii di zaani zani.

¹⁸Dimbɔɳɔnɔm' zaa yila Naawuni ɳun zaŋ ti naai ɳun' Naawuni maŋmaŋa Masia zuju la sanna, ka zaŋ niriba naai ɳun' Naawuni tuma ninj ti gba nuu ni

¹⁹Dimbɔɳɔ wuhiri ni Naawuni daa be Masia ni n-zaŋdi dunianim' naari ɳun' Naawuni maŋmaŋa, ka bi lan niŋdi bε daalahichi laasabu, ka zaŋ niriba naai ɳun' Naawuni yεla ninj ti nuu ni.

²⁰Dinzuju ti nyεla Masia tuumba bεn ɣe o zaani, ka Naawuni be ti ni n-kul booni niriba. Lala zuju ka ti kul ɣe Masia zaani n-suhiri ya yεra, "Zaŋmiya yimaŋa n-naai Naawuni."

²¹Ti zuju ka Naawuni daa zaŋ Masia ɳun ka alahichi la n-zali alahichi zaani ni di chε ka ti leei wuntizɔriba ɳun' Naawuni sani o zuju.

2 Kɔrintinima 6

¹Ti ni nyε bεn mini Naawuni laŋim tumdi zuju, ti suhiri ya ni yi di deeya Naawuni daalibarika la yoli.

² Dama Naawuni yεliya: "N daa wum yi suhigu n daalibarika saha, ka daa sɔŋ ya yi tiliginsim dabisili dali." Nyamiya! Pumpɔɳɔ n-nyε alibarika deebu saha. Nyamiya! Zuŋɔ n-nyε tiliginsim nyabu dabisili.

³Ti bi zaŋ binsheli sɔŋ gu so soli ka lala zuju ni chε ka so ku tooi nya ti taali ti tuma puuni,

⁴amaa ti ni niŋdi shelikam puuni, ti kpaŋdila timaŋa ni ti wuhi ni ti nyela Naawuni tumtumdiba. Ti wuhiri li ania niŋbu pam puuni mini nahiŋgu ni ni koŋsim ni ni wahala dibu puuni.

⁵ Hal ka wuhiri li buri ni mini duu kpəhibu ni ni muysigu nyabu duŋtaariba nuu ni ni tuun' kpəma tumbu ni ni gəgaliga ni ni kumkpibo puuni.

⁶Ti lan wuhiri li ti bier' kasi puuni mini baŋsim ni ni suyilo dibu ni ni nirilim niŋbu ni ni Naawuni Shia Kasi ni yurilim maŋli ni

⁷ni yelimanŋli yelibu ni Naawuni yiko ni ni wontitali din nyε ti bidibbina m-be ti nudiriti mini ti nuzahi ni la puuni.

⁸Ti nyari duhibu, ka lan nyari filin; ti nyari ʒiembu, ka lan nyari tibiginsim. Be niŋdi ti mi kaman ʒirinima, amaa ka ti lee nyε yelimanŋlinima.

⁹Ti bemi kaman be ni ʒi shεba, amaa ka lee nyε be ni mi shεb' vienyelinga. Ti bemi kaman ben kpira, amaa nyamiya, ka lee nyε ben be. Ti bemi kaman be ni darigi shεb' tiba, amaa ka lee nyε be ni bi ku shεba.

¹⁰Ti bemi kaman suhugarigunima, amaa ka lee kul mali suhupielli. Ti bemi kaman faranima, amaa ka lee nyε ben che ka niriba pam leeri bundaannima. Ti bemi kaman ben ka sheli, amaa ka lee nyε ben su binshεyukam.

¹¹Ti mabihi ben be Kɔrinti, ti neei shelikam wuhi ya; ti yooi ti suhuri tin ya.

¹²Ti bi yo ti suhuri zaŋ chan yi sani; yinima n-nay' yo yi suhuri zaŋ chan ti sani.

¹³N tɔyisiri ya mi kaman m bihi n-nyen ya la. Niŋmiya ti kaman ti ni niŋ ya shem; yi gba yoomiya yi suhuri ti til!

Chεfiritali biehigu zaŋbiɛtali

¹⁴Di zaŋya yiman' bali ben pa Yisa yedaniŋdiba ni, dama wula ka wuntia mini din pa wuntia ni tooi laŋim be bee zɔtali bɔ m-be neesim mini zibisim sunsuuni?

¹⁵Ka naɔgbanyintali bɔ n-lee be Masia mini Sintani sunsuuni? Bee yedaniŋdiba mini ben pa yedaniŋdiba yεla kpεri tab' ni?

¹⁶Ka naɔgbanyintali bɔ n-lee be Naawuni jεmbu duu mini buya sunsuuni? Ti nyela Naawuni ɻun kul be ɻo jεmbu duu kaman ɻun' Naawuni ni yeli shem la: "N ni be be ni, ka chani gindi be sunsuuni, ka nyε be Naawuni, ka be mi nyε n niriba."

¹⁷Ti Duuma lan yeli: "Dinzuyu yimiya buya ni na n-woligi yi ko ka che ba; ka di niŋya din ni ta nir' dayiri, ka n deei ya,

¹⁸ka leei yi Ba, ka yi mi leei m bidibisi mini m bipuŋinsi." Ti Duuma Kpiɔŋlan' Naa n-yεl' lala maa.

2 Kɔrintinima 7

¹M mabiyurisi, ti ni mal' alikaulinim' ḥo zuyu, cheliya ka ti pay' ti nuhi n-yi dinkam nyε din ni ta nir' ningbuŋ min' o shia dayiri ni, ka cheliya ka bierikasitali niŋ dede ti Naawuni zəbu puuni.

Yisa tumo Pool suhupielli

²Yoomiya yi suhuri ti ti! Ti bi tum yi ni so taali; ti bi sayim yi ni so; ti mi bi di yi ni so zalinsi.

³M bi yeli dimboŋɔ mi ni n nya yi taali, dama m pun yeli ya ni yi yela be ti suhuri ni, ka ti mini ya nyela zay' yini, di yi nyε nyevil' ni bee kum puuni.

⁴N niŋ ya naani pam, ka nyuri bara pam yi zuyu, ka lan mali suhudoo. Ti wahala dibu la zaa yoli, m mali suhupielli hal ti yayi.

⁵ Hal ti ni daa paai Masidɔnia ti ningbuna daa bi nya vuhim baabiela. Ti daa nya wahala shelikam ni: Zabili daa yiri kpaŋ' na, ka dabiɛm be ti suhuri ni.

⁶Amaa Naawuni ḥun kul maari bɛn suhuri sayindi suhuri ḥo daa maai ti suhuri Taitus kandina la zuyu,

⁷ka di pala o kandina maa kɔŋko zuyu, amaa suhumaabo sheli o ni daa nya yi san' la gba zuyu. O daa yeli ti yi suhuri ni ye n nyabu zuyu shem yela mini yi suhusayıŋgu ni yi bayá ni be n ni shem gba yela, ka di daa che ka n suhu maan paligi pahi.

⁸Ka n yi sayim yi suhuri n ni daa sab' gban' sheli tin ya la puuni, n suhu bi miligi di zuyu, hal n suhu ni daa pun miligi di zuyu la zaa yoli, dama n nyaya ka gbaŋ maa daa shiri sayim yi suhuri, amaa ka yi suhusayıŋgu maa daa lee bi yuui.

⁹Ka m mali suhupielli pumpoŋɔ, ka di pala yi suhuri ni daa sayim maa zuyu, amaa yi suhuri ni daa sayim ka yi niŋ tuuba la zuyu, dama Naawuni n-nyε ḥun sayi ka yi suhuri daa sayim maa, dinzuyu yi bi kɔŋ sheli ti ni niŋ shem maa puuni.

¹⁰Naawuni ni sayiri ka suhusayıŋgu sheli paari nir' nyela din che ka o niŋdi tuuba n-nyari tiliginsim, ka di pa din tahiri suhumiligibø na; amaa dunia ḥo ni che ka nir' nyari suhusayıŋgu sheli nyela din tahiri kum na.

¹¹Nyamiya Naawuni ni che ka yi nya suhusayıŋgu sheli maa ni tum tuun' shεŋja yi ni: Di che ka yi nini mooi, ka che ka yi kahigi yiman' wuhi ni yi yi taali ni; ka wuhi yi sujee mini yi dabiɛm zəbu ni nyε shem; ka lan wuhi yi suhuri ni ye sheli zuyu mini yi ʒieyimtali ni nyε shem ni yi ni lo ni yi darigiri bɛn tumd' alahichi tibili shem. Yi kahigi yiman' wuhi shelikam puuni ni yi ka taali yelli ḥo ni.

¹²Dinzuyu hal n ni daa sabi gbaŋ maa tin ya la, di daa pala ḥun tum taali la zuyu bee o ni daa tum so taali la zuyu, amaa di daa nyela din yen che ka yi bayá ni be ti ni shem la yi palo Naawuni sani.

¹³Ka dimboŋɔ nyela din kpaŋsi ti suhuri. Ka din pahi timaŋman' suhukpaŋsibo ḥo zuyu nyela, ti mali suhupielli pam Taitus suhupielli nyabu la zuyu, dama o tɛha dɔniya yi zaa zuyu.

¹⁴Ka n yi daa nyu bara yi zuyu o sani, dindina vi bi mali ma di zuyu, amaa kaman ti ni daa pun yeli ya binshegukam ni daa nyε yelimanlı shem la, lala ka ti barinyubo yi zuyu Taitus sani gba wuhi paloni ni di nyela yelimanlı.

¹⁵Ka o ni yuri ya shem o suhu ni kul pahirimi, di bahi bamdi o yi teei yi zaa nodeebo mini yi ni daa deeg' o ni sikuura lubu la yela.

¹⁶M mali suhupielli pam, dama n niŋ ya naani zaa.

2 Kɔrintinima 8

Cheechinim' ni tɔto tɔhibu yεla

¹M mabihi, ti bɔri ni yi baŋ Naawuni daalibarika din be Masidɔnia tingbɔŋ ni cheechinim' ni yela,

²dama bε wahala dibu zahimbu pam nyabu puuni mini bε ni kul nyε faranim' la zaa yoli, bε suhupielli din galisi pam zuyu che ka bε tɔhiri tɔto ni bε suhuri zaa.

³N di ba shehira ni bε suhu yubu puuni bε tɔhiri kaman sokam ni o nyaŋbu tariga hal n-gari lala zuyu gba.

⁴Bε balim ti ni nimmoo ni ti ti ba soli ka bε zaŋ be nuu kpεhi Yisa nyaandoliba sɔŋbu ni.

⁵Bε ni daa niŋ shem yayi ti ni tεhi ni bε ni niŋ shem zuyu: Bε daa zaŋla bεmaŋa n-ti ti Duuma ka naanyi zaŋ bεmaŋa n-ti ti gba Naawuni yubu puuni.

⁶Lala zuyu ka ti daa kpam Taitus jaande ni o ni daa pun piligi niŋdi shem la o kul niŋmi lala n-naai yurilim tuuni ḥo yi gba sani.

⁷Yi ni mali binshεŋa galisiya pam. Dina n-nyε: Yεda niŋbu mini yεtɔya tɔyisibu ni baŋsim ni nimmoo niŋbu shεlikam ni ni yi yurilim zaŋ chaŋ ti sani. Dinzuyu chεliya ka yi gba ni niŋdi shem galisi yurilim tuuni ḥo ni.

⁸N ni yeli shem ḥo bi wuhiri ni n zaani ya la zaligu, amaa n zaŋdila shεb' nini ni mooi bε tab' sɔŋbu zuyu yela n-wuhiri ya ni n nya ni yi gba yurilim nyela yurilim maŋli.

⁹Dama yi mi ti Duuma Yisa Masia daalibarika ni nyε shem: O daa nyela bundana, amaa yi zuyu ka o leei nandana ni yi leei bundaannima o nandaantali maa zuyu.

¹⁰N sayisigu ni nyε shem yelli ḥo puuni m-bɔŋɔ: Yimaŋmaŋ' zaŋ' suŋ nyabu zuyu, di niŋ kamaata ni yi naai yi ni daa piligi niŋdi sheli yuuni la ha. Di pa ni yi daa daŋmi piligi li kɔŋko, amaa yi daa daŋmi yu ni yi niŋ li.

¹¹Dinzuyu niŋmiya m-bahi naai li! Chεliya ka yi suhuri ye di naabu zuyu kaman yi suhuri ni daa ye di piligibu zuyu shem la; zaŋmiya yi ni mali sheli niŋ li.

¹²Dama yi suhuri yi ye di niŋbu zuyu, Naawuni ni dee' li kaman yi ni nyaŋ shem tariga zuyu ka mi ku galim ya yi ni ka sheli zuyu.

¹³Di pala m bɔrimi ni n ɔili ya ɔitibisa ka suui shɛb' dini;

¹⁴amaa yi ni mali pam pumpɔɔjɔ zuyu, di niŋ kamaata ni yi sɔŋ bɛn ka. Ka yi gba yi ti ka ka bɛ mi mali pam, bɛ ni sɔŋ ya, ka lala niŋbu ni che ka yi tab' sɔŋbu say' taba.

¹⁵Di bemi kaman di ni sab' shɛm Naawuni Kundi ni la: "Ninvuy' so ɻun daa layisi pam dini daa bi guura; ka ninvuy' so ɻun daa layisi biɛla dini mi daa bi poor' o."

Taitus min' o dolintaba

¹⁶Ti payiri Naawuni ɻun che ka Taitus suhu ye yi sɔŋbu zuyu kaman ti gba la.

¹⁷Di pala o ni daa sayi ti ni daa kpam o jaande shɛm la kɔŋko, amaa omaŋmanj suhu yubu zuyu ka o gba suhu daa ye yi sani kandina zuyu.

¹⁸Ka ti zaŋdi ti mabi' so cheechinim' zaa ni luri siziura o lahibal' suŋ molo molibu zuyu la n-dolisir' o na.

¹⁹Ka din pahi nyɛla, o lan nyɛla ninvuy' so cheechinim' ni pii n-zal' o ni o doli ti ka ti tumdi yurilim tuuni ɣo ti Duuma jilima nyabu zuyu, ka dimbɔɔjɔ wuhi ni ti yuya ni ti sɔŋ ti taba.

²⁰Ti loya ni ti ku niŋ din ni che ka so galim ti yurilim pina din galisi ɣo taribu ni.

²¹Ti lo nia ni ti tumla din tuhi, ka di pala zaŋ chanj ti Duuma sani kɔŋko, amaa zaŋ chanj ninsalinim' gba sani.

²²Ka ti zaŋdi ti mabi' so ti ni buyisi waawaayili n-nya ka o nyɛla ɻun suhu kul ye o tab' sɔŋbu zuyu yɛla pam puuni la n-dolisiri ba na. Ka pumpɔɔjɔ o nyɛla ɻun suhu na kul ye o tab' sɔŋbu zuyu gari lala, o ni niŋ ya naani pam la zuyu.

²³Zaŋ chanj Taitus polo, o nyɛla n tumtumdikpee ɻun pahi n zuyu ka ti tumdi ni ti sɔŋ ya; ka zaŋ chanj ti mabihi la mi polo, bɛ nyɛla cheechi tuumba Masia jilima nyabu zuyu.

²⁴Dinzuyu kahigimiya yi yurilim manli ni nyɛ shɛm wuhi cheechinima, ka lan kahigi wuhi ni ti ni nyuri bara yi zuyu ti mabihi maa sani shɛm la nyɛla yelimanji.

2 Kɔrintinima 9

Yisa nyaandoliba sɔŋbu

¹Di di dii bi simdi ni n lan sabi gbaŋ tin ya zaŋ chanj tɔto tɔhi ti Yisa nyaandoliba la yɛla polo;

²dama m mi yi ni pun yu ni yi niŋ shɛm yɛla. Ka n nyuri bara yi zuyu Masidɔnianim' sani, ka yeri ni Akaianim' gba pun malila shili yuuni la ha, ka yi ni yu ni yi niŋ shɛm kpaŋsi bɛ ni shɛb' pam suhuri.

³Ka n timdi m mabihi ɣo na pumpɔɔjɔ ni di che ka n ni nyuri bara yi zuyu shɛm la ku kpalim yoli, ka di che ka yi mali shili kaman n ni yɛli ni yi pun mali shili shɛm la.

⁴Di yi pa lala Masidɔnianim' shɛb' yi nyɛla bɛn doli ma kana nti nya ka yi bi mali shili, ti ni di vi zaŋ chaŋ ti ni niŋ ya naani shɛm la polo, amaa di bahi bamdi yinima.

⁵Lala zuyu ka n tɛhi ni di simdi ni n kpam m mabihi maa jaande ka bɛ daŋ n tooni na nti mali yi ni lo alikauli ni yi tɔhi tɔto shɛl' la shili zali, ka di wuhi ni di pala muyisigu zuyu, amaa di nyɛla yi suhu yubu pini tibu zuyu.

⁶Di nyɛla ŋ-ŋɔ: Ninvuŋ' so ŋun biri biɛla ni ti kpuylila atam biɛla, ka ninvuŋ' so ŋun mi biri pam ni ti kpuŋ' atam pam.

⁷Di simdi ni sokam ti kaman o ni lo shɛm o suhu ni, ka pa ni yolitim bee muyisigu zuyu, dama Naawuni yurila ŋun tiri pini ni suhupielli.

⁸Ka Naawuni nyɛla ŋun ni tooi niŋ alibarika din galisi pam niŋ yi ni, ka di che ka yi kul mali binsheŋukam ka di sayiri ya, ka che ka yi tooi mali pam din ni zaŋ tum tuun' suŋ kam.

⁹ Di bemi kaman di ni sab' shɛm la: Duna n-tiri nandaamba pina pam luyilikam. O nirlim niŋbu kul ni be hal ni saha din ka bahigu.

¹⁰Naawuni ŋun zaŋdi bimbira tiri ŋun birit, ka che ka o nyari bindirigu, ni tiri yi gba m-pahiri yi ni mali sheli zuyu, ka che ka yi nirlim niŋbu zooi pahi.

¹¹Ka yi kul ni mali pam din ni che ka yi tiri nirlim niŋbu pina, ka lala zuyu che ka Naawuni nya payibу ti ni niŋdi shɛm puuni;

¹²dama yi yurilim tuuni ŋɔ pala din tiri Yisa nyaandoliba din simdi ba kɔŋko, amaa di nyɛla din che ka Naawuni nyari payibу pam di zuyu.

¹³Ka yi yurilim tuuni maa tumbu zuyu ni che ka niriba payi Naawuni, dama di wuhiri yi ni deeri ŋun' Naawuni noli shɛm Masia lahibal' suŋ yɛda niŋbu ni mini yi ni tiri Yisa nyaandoliba zaŋ tabili sokam zaa pina la ni.

¹⁴Bɛ suhuri kul yɛla yi zuyu, ka bɛ suhuri Naawuni tiri ya Naawuni daalibarika din galisi pam yi ni la zuyu.

¹⁵Ti payiri Naawuni o pin' sheli yɛla ninsal' maŋman' yɛtɔya ni ku tooi kahigi wuhi ŋɔ zuyu!

2 Kɔrintinima 10

Pool zab' o tuma zuyu

¹Man' Pool n-nyɛ ninvuŋ' so shɛb' ni yɛli ni n siyisiri mmaŋa n yi ti be yi sani, amaa ka lee ti ka yi sani ka wuhiri dɔbilim la. N suhuri ya Masia tarimtali min' o baalimtali puuni

²ni yi di che ka n ti be yi sani ka yi muyisi ma ni n wuhi dɔbilim, dama m mi ni n ni tooi wuhi n dɔbilim ni nyɛ shɛm ninvuŋ' shɛb' bɛn tɛhiri ni ti dolila dunia ŋɔ biehigu soli ka mal' li kuuni la sani.

³Ti ni be dunia ḥo ni maa zaa yoli, ti bi zabiri dunia ḥo zabili,

⁴dama ti bidibbina pala dunia ḥo bidibbina, amaa di nyela din mali Naawuni yiko di ni, ka daari tinsi goon' kara luhira.

⁵Ti sayindi naqbankpeeni mini binsheyukam din duhiri dimaṇa ka nyε din guri Naawuni baṇsim sol' la; ka gbahiri t̄ha kam n-niŋdi li fukumsi ni ti che ka di deeī Masia noli.

⁶Ka yi nōdeebo yi ti niŋ pali, ti mali shili ni ti darigi b̄en tumdi nōzayisibo tuma la tibili.

⁷Yi lihirila binyara niŋgbuŋkom. So be yi ni n-t̄ehi ni o nyela Masia nira? Di simdi ni dilan' teeg' omaṇa ni ti gba nyela Masia niriba kaman o ni nyε Masia nir' sh̄em.

⁸Hal n yi nyu bara yayi di ni simdi ni n nyu bara maa sh̄em zuyu zaŋ chaŋ fukumsi sh̄eli ti Duuma ni zaŋ niŋ ti nuu ni la polo, vi ku mali ma di zuyu, dama di nyela fukumsi sh̄eli din yεn menya zali, ka pa ni din yεn daai ya luhi.

⁹M bi b̄ori ni di be kaman n sabirila gbana ni n kp̄ehi ya dabiem.

¹⁰Sh̄eb' yera, "Pool gbana puuni yεt̄oya nyela yεl' kp̄ema ni din mali yiko, amaa o yi ti be ti sani o niŋgbuŋ biɛhigu ni, o nyela ninvuy' gbariŋ ka o yεt̄oya bi ḥmani sh̄eli."

¹¹Di niŋ kamaata ni b̄en t̄ehi lala baŋ ni ti ni yeri sh̄em ti gbana puuni maa, lala ka ti ni niŋ ti yi ti be yi sani gba.

¹²Ti bi mali timaṇa ḥ-ḥmahindi bee m-buyisiri ninvuy' sh̄eb' b̄en payiri b̄eman' la. Be yi mali b̄eman' mayisiri taba, ka mali b̄eman' buyisiri taba, be bela ʒilinsi ni.

¹³Amaa tinim' kul ku nyu bara yayi di ni simdi ni ti nyu bara sh̄em tariga; ti kul ni ʒieła Naawuni ni zali ti ni ti tum sh̄em tariga la puuni hal ni zaŋ chaŋ yi gba sani.

¹⁴Ti bi yayi Naawuni ni zali ti sh̄em tariga ti ni daa ka yi sanna la puuni; dama tinima n-nyε b̄en daa tuui zaŋ Masia lahibal' sun na ti tin ya.

¹⁵Ti bi nyuri bara n-yayiri di ni simdi ni ti nyu bara sh̄em tariga ninvuy' sh̄eb' tuma zuyu, amaa ti tahima nyela ni yi yeda yi zooi pahi, ti tuma soya gba ni yεligi yi sani,

¹⁶ka di che ka ti tooi yihi lahibal' sun waazu tin' sheṇa din be yi tooni la ha, ka di che ka ti ku nyu bara ninvuy' sh̄eb' ni pun tum sh̄em luy' sheṇa polo la zuyu.

¹⁷Di bemi kaman di ni sab' sh̄em la: "Dunkam yεn nyu bara, ḥun' nyum' li la ti Duuma zuyu."

¹⁸Dama di pala ḥun pay' omaṇa n-nyari payibu, amaa ti Duuma ni pay' so n-nyari payibu.

2 Kɔrintinima 11

Pool

¹M bɔri ni yi di ma suyilo ka n tɔyisi ya jəritali yətɔya biela. N suhiri ya ni yi shiri dim' ma suyilo!

²N zabiri nyuli yi zuyu mi kaman Naawuni ni zabiri nyuli yi zuyu shəm, dama n zaŋ ya tila Masia kaman bε ni zaŋdi paŋpieliga tiri do' yino shəm la.

³Amaa wahu ni daa zaŋ o yembimbieri n-yohim Awa shəm la, n zɔri ni yi gba təha ti ŋmaligi kpe yɔyu lala ka che yi suhuyini mini yi ʒieyimta' shəli yi ni mali zaŋ chan Masia san' la.

⁴Dama yi sayiri deeri ninvuγ' so ŋun kani yi sanna nti yihiri Yisa so mi waazu ka che ti ni daa pun yihī ya Yisa so yεla waazu la, ka deeri shia so mini lahibal' sun shəli din be di ko ka che Naawuni Shia Kasi mini lahibal' sun shəli yi ni daa deeti san' la.

⁵M bi təhi ni n nyεla ŋun pɔri tuun' shεba yi ni tibigiri la ni.

⁶Hal n yi nyεla ŋun ʒi yətɔya, amaa n lee bi kɔŋ baŋsim dina; binshεyukam puuni ti pun kahigiri dimbɔŋɔ yεla n-wuhiri ya palɔni sahakam.

⁷N ni daa siyisi mmaŋa n-yihī Naawuni lahibal' suŋ waazu tin ya ka bi deeī ya shəli ni di che ka yi nya duhibu la, n tumla taali maa?

⁸N daa deeī sɔŋsim cheechi shεŋa ni n-ka yi sanna ti sɔŋ ya. Di bemi kaman n daa fa ba mi n-sɔŋ ya maa.

⁹N ni daa be yi sani ka ti lan ka shεl' la, n daa bi zaŋ n yεla doli yi ni so, dama m mabi' shεb' bεn daa yi Masidɔnia na la daa ti ma n ni kɔŋ shəli maa. Dinzuγu n daa bi zaŋ n yεla doli yi ni so, ka na kul ku zaŋ n yεla doli ya pumpɔŋɔ zaŋ chana.

¹⁰Masia yεlimanɔli din be n ni la zuyu, binshəli kani din ni tooi yihī barinyubo shəli din be n ni ŋɔ Akaia tiŋgbɔŋ ni tinsi ni.

¹¹Bɔ n-lee che ka n yεl' lala? M bi yuri ya mi zuyu ka n yεl' lala maa? Naawuni gba mi ni n yuri ya!

¹²N kul ni niŋdi n ni niŋdi shəm pumpɔŋɔ ŋɔ din ni che ka bεn yεli ni ti mini ba dolila so' yini n-tumdi la ku nya daliri nyu bara.

¹³Bε pala tuum' maŋa; bε nyεla tumtumdiba bεn yohindi niriba, ka lebigi bεmaŋa ni bε be kaman Masia tuumba n-nyε ba la.

¹⁴Ka dimbɔŋɔ bi simdi ni di gari ti, dama Sintani gba lebigir' omaŋa m-be kaman neesim malaika n-nyε o la.

¹⁵Dinzuγu o tumtumdiba yi lebigi bεmaŋa m-be kaman wuntizɔriba n-nyε ba la, di bi simdi ni di gari ti. Bε bahigu ni ti bemi kaman bε tuma ni nyε shəm.

Pool wahala dibu o tumɔtali zuyu

¹⁶N ni lan yeli yaha, so di təhi ni n nyəla jərigu, ka yi yi təhi lala, yin' shiri lihimiya ma kaman jərigu din ni chə ka n gba tooi nyu bara biəla.

¹⁷N ni yən yeli shəm əjə pala din yi n Duuma sanna, amaa m barinyubo əjə puuni n təyisirimi kaman jərigu la.

¹⁸Niriba pam ni nyuri bara dunia əjə binyara zuyu shəm, n gba ni nyu bara lala.

¹⁹Yinim' bən nyə yənnim' əjə, yi diri jəra suyilo ni suhupiəlli!

²⁰O yi niŋ ya kaman o daba n-nyən ya la bee n-sayım yi bini bee n-din ya zalinsi bee n-ʒiem ya bee əj-ŋmen ya tapaya, yi dir' o suyilo.

²¹Yi ni shəb' booni tinim' la ninvuy' gbarima, ka hal di ni dihi ma vi la zaa yoli, n sayı lala! N təyisirimi kaman jərigu n-nyə ma la. Ka so yi bəri ni o nyu bara binshəli zuyu, n gba ni tooi nyu bara lala:

²²Bə nyəla Hiburunima? N gba nyəla Hiburu. Bə nyəla Izrael zuliya? N gba nyəla Izrael zuliya. Bə nyəla Ibrahimma yaansi? N gba nyəla o yaanja.

²³N kul təyisirimi kaman yinyaa n-nyə ma la. Bə nyəla Masia tumtumdiba? N nyəla Masia tumtumda gari ba: N tum pam gari ba gba; bə kpəhi ma sarika n-gari ba: n nya buri din ka kalinli; ka be kum barina ni waawaayili.

²⁴Siyimsiyim bunu ka Yəhudianim' fiəb' ma barazim pihinahiyinikaka.

²⁵Siyimsiyim buta ka bə zaŋ jaangbəbil' fiəb' ma; ka lab' ma kuya yim. Siyimsiyim buta ka n ŋariŋ sayım teeku puuni; ka m be teeku puuni wuntan' ni mini yuŋ.

²⁶N kul bela chandi ni waawaayili, ka be barina ni kokpeyū ni, ka be barina ni ŋmənditoya sani, ka be barina ni mmaŋmaŋ' zuliya sani, ka be barina ni bən pa Yəhudianim' sani, ka be barina ni tiŋ' puuni, ka be barina ni mɔyū ni, ka be barina ni teeku puuni, ka be barina ni m mabihi bən nyə ʒirinim' la gba sani.

²⁷N tumdi tuun' kpəma ka nyari wahala, ka gaani gom waawaayili, ka kpiri kum ni kɔnyuri, ka kɔŋdi bindirigu waawaayili, ka chani gbinfini ka wari mali ma.

²⁸Ka binshəja din pahi nyəla, n suhu kul zəhirila cheechinim' zaa zuyu dabisili kam.

²⁹Duni n-lee gbarigi, ka o gbarigginsim maa bi tabili ma? Duni ka so lee luhi, ka n suhu bi yiysi bahi ŋun luh' o maa zuyu?

³⁰Di yi niŋ kamaata ni n nyu bara, n ni nyula bara binshəja din wuhiri n chɔyinsi ni nyə shəm zuyu.

³¹Ti Duuma Yisa Masia ba Naawuni ŋun kul simdi payibū hal ni saha din ka bahigu əjə mi ni m bi ŋmarila ʒiri.

³²N ni daa be Damaskus, Naa Arətas ni daa zali so ka o su Damaskus fukumsi la daa chə ka təbbihi chan' ti zan' la tiŋ' maa gooni dunoya ni ni bə gu soli gbaai ma,

³³ amaa ka ninvuy' sheb' daa zaŋ ma niŋ pięyu ni n-kpuy' ma tiri tiŋ maa gooni vol' ni n-siyisi tiŋ' ha ka n yi o nuu ni.

2 Kɔrintinima 12

Pool ȝinim' mini kahigibu shεŋa o ni nya

¹N ni bahi nyu bara. Di nay' kala buchi, amaa n na kul ni tɔyisi ȝinim' mini kahigibunim' shεŋa ti Duuma ni daa zaŋ ti ma la yεla.

²N daa mi do' so ȝun be Masia ni yuun' pinaanahi din gari ȝo puuni, ka Naawuni daa kpuy' o du zuyusaa m-mali ti paai alizanda puuni ha. O yi daa bela o niŋbuŋ ni bee o yi daa ka o niŋbuŋ ni, m bi mi; Naawuni m-mi.

³M mi ni Naawuni daa zaŋ doo maa du alizanda ni. O yi daa bela o niŋbuŋ ni bee o yi daa ka o niŋbuŋ ni, m bi mi; Naawuni m-mi.

⁴Ka o daa wum binsheŋa yεla nimaani, ka di nyε ninsal' ni ku tooi zaŋ sheli niŋ yεtɔya ni, ka lan nyε ninsal' ni ku tooi zaŋ sheli tɔyisi.

⁵Doo maa zyu ka n ni nyu bara, amaa n ku nyu bara maŋmaŋ' zyu dina; n nay' ni nyula bara mmaŋmaŋ' chɔyinsi zyu.

⁶Ka hal n yi nyu bara gba, m bi tum jεrilim, dama n ni tɔyisila yεlimanlı di puuni. Amaa n zayısila lala niŋbu ni di chε ka so ku duhi ma n-gar' o ni nya ma ka n niŋ shem zuyu bee o ni wum ka n niŋ shem zuyu.

⁷Daliri din ni chε ka n ku duhi mmaŋa n-yayı n ni daa nya kahigibunim' pam shεŋa la zyu, ka go' sheli din be kaman Sintani tumo la kuhi ma n-kpalim be n niŋbuŋ ni ni di muyisi ma n-chε ka n ku duhi mmaŋ' yayı.

⁸Siyimsiyim buta ka n daa suhi n Duuma di zyu ni o yihi li n ni.

⁹Amaa ka o daa yεli ma, "N daalibarika say' a, dama n yaa niŋdi dεde chɔyinsi ni." Ka n kul ni nyuri bara m-pahiri ni suhupielli n chɔyinsi zyu ka di chε ka Masia yiko tooi be n ni.

¹⁰Masia zyu m mali suhupielli chɔyinsi ni mini ȝiembu ni ni kɔŋsim ni ni alaka nyabu ni ni wahala dibu puuni, dama n yi ti gbarigi, di saha ka n lan nyari yaa.

Pool suhu zohiri Kɔrintinim' zyu

¹¹N tɔyisi jεrilim m barinyubo ni, amaa yinima m-muyisi ma ka n niŋ lala. Di di simdi ni yinim' payi ma, dama hal n yi kul pa sheli, n lee pala ȝun pɔri tuum' shεba yi ni tibigiri la ni.

¹²N daa tum tuun' maŋli shihira wuhibu tuma yi sani ni suyilo dibu zaa. Dina n-nyε: shihira wuhibu mini alahiziba tumtumsa ni yiko tuma.

¹³Bø ka n niŋ ya ka di be di ko ni cheechi shεŋa din kpalim la n-nay' pahila n ni bi zaŋ n yεla doli ya la? Chεliya dimbɔŋɔ taali paŋ ma!

¹⁴Siyimsiyim buta m-bojø ka m mali shili ni n ka yi sanna; ka m mi ku zaŋ n yøla doli ya, dama m bi børi yi binsheli, amaa yimaŋmaŋ' ka m børa. Pa bihi n-dihiri bø laamba, amaa bihi laamba n-dihiri ba.

¹⁵M mali suhupielli ni n zaŋ mmaŋa mini n ni mali shølikam sayim yi zuyu. N ni yuri ya pam la zuyu, yinima ni yuri ma la biela?

¹⁶Di pa shøli yi ni sayi ni m bi zaŋ n yøla doli ya, amaa ka lee yøli ni n nyøla yømbimbierilana ḥun zaŋ yøhiŋgu gbahi ya.

¹⁷N daa di yi zuyu nyøri n ni daa tim shøb' yi sanna la ni?

¹⁸N daa kpam Taitus jaande ni o ka yi sanna, ka daa lan che ka ti mabi' so pah' o zuyu na. Taitus daa di yi zuyu nyøri? Pa bišigu yini ka ti mali? Pa so' yini ka ti doli?

¹⁹Yi kul tøhirimi ni ti zabirila timaŋ' zuyu yi sani? M mabiyurisi, Naawuni sani, Masia zuyu ka ti kul tøgisira, ka di zaa nyøla yi kpaŋsibu zuyu.

²⁰N zøri ni di pa shøli ka n ti ka yi sanna m bi nyan ya kaman n ni di børi ni yi be shøm, ka yi mi ti bi nya ma kaman yi ni di børi ni m be shøm. Di pa shøli ka naŋgbankpeeni mini nyuli zabbu ni suhuyiŋsili ni zunyuŋ ni tiŋŋmaŋ ni nyaanzubo ni manduhibu ni duŋtaabo ti be yi sunsuuni.

²¹N zøri ni di pa shøli ka n ti lab' yi sanna ka Naawuni ti siyisi ma yi sani, ka n fabili bøn daa tum alahichi ka na bi niŋ tuuba bø dayiri tuma mini bø zina niŋbu ni bø kør' bieri tuun' shøŋa bø ni tumdila zuyu.

2 Kɔrintinima 13

¹Napøŋ buta ka n kani yi sanna pahiri ḥø. So taali nyabu kam ni, di simdi ni niriba ayi bee ata n-di shøhira.

²N daa kpahi ninvuy' shøb' bøn pun tum alahichi la mini bøn zaa kpølim zuyu ni, ka na kul kpahiri bø zuyu ni n ni na ka bø sani ḥø. N kpahirila bø zuyu ni kaman n ni daa pun niŋ shøm n ni daa ka yi sanna pahi buyi la. Ka n yi ti lan kana yaha, n ku che bø tibili darigibu,

³ka di nyøla yi ni børi ni yi nya shihirili din wuhiri ni Masia yiko ni ka n tøgisirila zuyu. Masia pala ninvuy' gbariŋ zaŋ chan o ni niŋdi ya shøm polo, amaa o nyøla ḥun wuhir' o yiko yi sunsuuni.

⁴Bø daa kpah' o tabili dapulli zuyu la gbariginsim puuni, amaa ka o lan be Naawuni yiko zuyu. Ti gba nyøla ninvuy' gbarima o ni, amaa zaŋ chan ti ni niŋdi ya shøm polo ti min' o ni ti layim be Naawuni yiko zuyu.

⁵Zahimmiya yimaŋa n-nya yi shiri doli yi yøda niŋbu soli. Buŋsimiya yimaŋ! Yi bi mi ni Masia be yi ni? Di yi pa lala yi daa nay' bi nyanla yimaŋ' buŋsibu la.

⁶N yuya ni yi baŋ ni timaŋ' buŋsibu pala din nyan ti.

⁷Ka ti suhiri Naawuni ni yi di tum birigi, ka di pala din wuhiri ni tinim' nyajla timan' buyisibu, amaa di lee nyela din ni che ka yi tum din tuhi hal di ni kul be kaman ti nyela ben bi nyaq timan' buyisibu maa la.

⁸Dama ti ku tooi niq din ni chihi yelimanli; faashee din kul ni doli yelimanli maa ka ti ni niq.

⁹Yinim' yi mali kpiq ka tinim' gbarigi, ti mali suhupielli di zuyu; ka ti ni suhiri Naawuni sheli zuyu nyela ni yi nya kpaqsibu.

¹⁰N sabiri dimboqo tiri ya la n ni na bi ka yi sanna jo ni di che ka n ti kana ka ku zaq fukumsi sheli n Duuma ni zaq niq n nuu ni la n-darigi yi tibili, dama fukumsi sheli n Duuma ni zaq niq n nuu ni la din yen menya mi zali, ka pa ni din yen daai ya luhi.

¹¹To, m mabihi, n chebisiri ya mi jo. Kpaqmiya yimaqa m-be dede! Doliya n sayisigu; maliya naqban' yini; maliya suhudoo ka di che ka Naawuni jum nyeyurilimlana mini suhudoolana jo be yi sani.

¹²Puhimiya tab' puhiri sun. Naawuni ninvuy' gahinda la zaa puhiri ya.

¹³Ti Duuma Yisa Masia daalibarika mini Naawuni yurilim ni Naawuni Shia Kasi dolintabitali kpalimmi be yi zaa ha ni! Ami!

Galəshianima

Galəshianima 1

¹⁻²Man' Pool ḥun nyε Yisa Masia tumo mini m mabihi bən be n san' la zaa n-sabiri gbaŋ ḥo n-tiri cheechinim' din be Galəshia tingbəŋ ni. Ka n tumɔtali maa mi bi yila ninsalinim' sanna bee n-yi daadam kɔbili ni na, amaa di nyɛla din yi Yisa Masia mini ti Ba Naawuni ḥun daa neei ḥun' Yisa kum ni la sanna. M mini m mabihi bən be n san' la zaa puhiri ya.

³Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

⁴Duna ti Duuma Yisa Masia n-daa zaŋ omaŋ' pa talima ti daalahichi zuyu ni o fa ti ʒiemaaŋ' bieŋu ḥo ni bahi kaman ti Ba Naawuni yubu ni nyɛ shɛm.

⁵Payimiya Naawuni hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Lahibal' sun yini kɔŋko yɛla

⁶Yi ni ḥmaligi yomyom ka chε Naawuni ḥun boli ya Masia daalibarika puuni, ka lan ḥmaligi n-doli lahibal' sun sheli din be di ko ka chε Masia lahibal' suŋ la yɛla gari ma pam.

⁷Di pala lahibal' sun sheli n-shiri lan beni pahi, amaa ninvuy' shɛb' beni chirindi ya yi tɛha ni, ka bɔri ni bɛ tayi Masia lahibal' suŋ maa.

⁸Amaa di yi nyɛla tinima bee malaika so ḥun yi alizanda ni na yi yihi lahibal' sun sheli waazu din be di ko ka chε ti ni daa pun yihi sheli waazu tin ya la, mbusim be dilan' zuyu!

⁹Ti ni daa pun yeli shɛm la, lala ka n na kul yeri ya yaha: So yi yihiri lahibal' sun sheli waazu din be di ko ka chε yi ni daa pun dee shɛl' la, mbusim be dilan' zuyu!

¹⁰N lee bɔrila payibu ninsalinim' sani bee Naawuni sani? Bee n kpaŋdi mmaŋ' ni n tiyila ninsalinim' nini? N yi na kul tiyiri ninsalinim' nini, dindina n ku tooi nyɛ Masia dabili.

Pool ni leei Masia tumo shɛm

¹¹M mabihi, m bɔri ni yi baŋ ni lahibal' sun sheli waazu n ni daa yihi la pala din yi daadam tɛha ni na.

¹²Dama n daa bi dee' li la ninsal' sani; pa so mi n-daa zaŋ li wuhi ma, amaa di yila Yisa Masia ḥun daa kahigi li wuhi ma la sanna.

¹³ Yi pun wum n ni daa mali biɛhigu sheli saha sheli n ni daa doli Yehudianim' adiini sol' la yɛla. N daa ninj Naawuni cheechi alaka pam, ka kpaŋdi mmaŋa ni n sayim li,

¹⁴ ka daa gari n salalaantab' tooni Yεhudianim' adiini soli dolibu ni; ka di nyεla n suhu ni daa kul ye n yaannim' kaya dolibu zuyu la zuyu.

¹⁵ Amaa Naawuni daa pii ma zali hal ka bε na bi dɔyi ma, ka boli ma o daalibarika zuyu.

¹⁶ Di ni daa tiy' o nini ni o kahig' o Bia wuhi ma ka di chε ka n yih' o yεla waazu ti bεn pa Yεhudianim' la, n daa bi niŋ so saawara.

¹⁷ M mi daa bi chaŋ Jεrusalem ni n ti nya Masia tuun' shεb' bεn daa be n tooni la, amaa ka daa nay' chaŋla Areebia. Di nyaanja ka n daa ti yi nimaani n-lan lab' Damaskus.

¹⁸ Yuma ata nyaanja ka n daa ti chaŋ Jεrusalem ni n ti kaai Pita. Biεy' pinaanu ka n daa niŋ o sani,

¹⁹ amaa n daa bi nya Yisa Masia tuumba maa ni so nayila ti Duuma tizo Jeemsi.

²⁰ Naawuni zuyu, m bi ŋmarila ʒiri n ni sabiri shεli tiri ya ŋɔ puuni!

²¹ Dimbɔŋɔ nyaanja ka n daa chaŋ Siria mini Kilikia tingbana ni.

²² Di saha maa Masia cheechinim' din be Judia tingbɔŋɔ ni nim' daa na ʒi ma ni bε nini.

²³ Be daa nay' kul wummi ka ninvuy' shεb' yεra, "Dun daa niŋdi ti alaka la yipa yihirila o ni daa kpaŋd' oman' ni o sayim adiini so' shεl' la waazu pumpɔŋɔ."

²⁴ Ka bε daa tibigi Naawuni n zuyu.

Galεshianima 2

Pool mini Masia tuumba bεn pahi yεla

¹ Yuun' pinaanahi nyaanja ka m mini Baanabas daa yεn chaŋ Jεrusalem, ka n daa zaŋ Taitus m-pahi ka ti chaŋ.

² Naawuni n-daa kahigi wuhi ma ni n chaŋ. Ka n daa ti kahigi n ni yihiri lahibal' sunj waazu tiri bεn pa Yεhudianim' shεm yεla n-yεli cheechi zuyulaannim' la ashilɔni, dama n daa bi bɔri ni n ni daa pun tum shεm mini n ni na kul tumdi shεm kpalim yoli.

³ Amaa hal Taitus ŋun daa be n san' la ni daa kul nyε Giriiki maa zaa yoli, bε daa bi muŋis' o ni o guni.

⁴ Di yεla daa nay' ti yila ninvuy' shεb' bεn pa ti mabi' maŋa la sanna. Be daa kamina nti kpe ti ni ni bε puyisi banj ti ni mali yolisim shεli Yisa Masia ni din ni chε ka bε kpεhi ti dabitim ni.

⁵ Ka ti daa bi wum ti ba hal baabiela ni di chε ka ti ba yelmanli din be lahibal' sunj maa ni zali tin ya.

6 Ka niriba ni daa lihi bε ni shεb' zuyulaannim' la bi pahiri ma sheli, man' dee baya ka bε ni daa nye shεb' ni, dama Naawuni bi gañdi so; ka n na kul yεrimi ni niriba ni lihi shεb' zuyulaannim' maa bi pahiri ma sheli.

7 Amaa bε daa lee banja ni Naawuni zañ lahibal' suñ waazu yihibu fukumsi niñ n nuu ni ni n yihi ti bεn pa Yεhudianim' kaman o ni zañ lahibal' suñ waazu fukumsi niñ Pita nuu ni ni o yihi li ti Yεhudianim' shεm.

8 Dama Naawuni ni zañ Pita tum tuun' kara Yεhudianim' sani shεm, lala ka o zañ man' gba tum tuun' kara bεn pa Yεhudianim' sani.

9 Jeemsi mini Pita ni Jɔn bεn daa nye zuçulan' shεba niriba ni lihi kaman cheechi daantalisi la ni daa bañ Naawuni ni zañ alibarika tuun' sheli niñ n nuu ni maa, ka bε daa ti m mini Baanabas nuhi n-deei ti leei bε tumtumditaba, ka yεl' ti ni ti cham' bεn pa Yεhudianim' sani, ka bε mi chañ Yεhudianim' sani.

10 Bε daa nay' yεl' ti mi ni bε bɔri ni ti teeri nandaamba bεn be bε ni yεla, ka n gba suhu ni daa pun ye sheli niñbu zuyu n-daa bala.

Pool galim Pita niriba ni

11 Pita ni daa ti ka Antiɔk na, n daa galim o o ninni, dama o ni daa niñ shεm nyεla din simdi galimbu.

12 Ninvuγ' shεb' Jeemsi ni daa tim la ni daa na bi paana, Pita mini bεn pa Yεhudianim' daa layindimi timdi dira, amaa ka bε daa ti paana, ka o yaag' omaña bε ni n-woligi ka chε ba, dama o daa zɔrila bεn kpañsiri gunibu yεla.

13 Ka Yεhudianim' bεn kpalim la daa pah' o zuyu n-dol' o bilikɔnsi soli maa hal ka Baanabas gba daa birigi pahi bε zuyu n-doli bε bilikɔnsi soli maa.

14 N ni daa nya ka bε bi doli lahibal' suñ yεlimanjli soli dεde maa zuyu ka n daa yεli Pita bε zaa ninni, "Nyin' ḥun nye Yεhudia nira ka niñdi kaman ḥun pa Yεhudia nira, ka bi be kaman Yεhudia nira n-nyε a ḥo, di chañ wula ka a bɔri ni a muyisi bεn pa Yεhudianim' ka bε be kaman Yεhudianim' la?"

Sokam ni tiligi yεda niñbu zuyu shεm yεla

15 Bε dɔγ' ti la Yεhudianima, ka ti pala bεn pa Yεhudianim' bεn nye alahichinim' ḥo,

16 amaa ti mi ni Naawuni bi chε ka so yiri taali ni o sani fukumsi zaligu dolibu zuyu, amaa Yisa Masia yεda niñbu zuyu ka nir' yiri taali ni ḥun' Naawuni sani. Hal ti gba niñla Yisa Masia yεda ni ti tooi yi taali ni Naawuni sani Masia yεda niñbu zuyu, ka pa ni fukumsi zaligu dolibu zuyu, dama so ku tooi yi taali ni Naawuni sani fukumsi zaligu maa dolibu zuyu.

17 Ka ti yi kparñdi timaña ni ti doli Masia n-yi taali ni Naawuni sani, amaa ka nya ka ti nyεla alahichinima kaman bεn pa Yεhudianim' la, di wuhiri ni Masia nyεla ḥun ȝe alahichi tumbu nyaanja? Naawuni di wuhi gba!

¹⁸Dama n yi lan labi m-me n ni daa pun wurim shel' la, dindina n leela jun tum din chihi Naawuni fukumsi zaligu ni wuhi shem.

¹⁹Naawuni fukumsi zaligu n-che ka n kpi zañ chan di dolibu polo ni di che ka n tooi be Naawuni zuyu.

²⁰M mini Masia kpimi o dapulli zuyu, ka di pala mani n-lan be maa, amaa di nyela Masia jun be n ni la m-be maa; ka n ni mali biëhigu sheli pumpojo ño, m mal' li la Naawuni Bia jun daa yuri ma ka kpi n zuyu maa yeda niñbu zuyu.

²¹M bi daai Naawuni daalibarika bayili, dama taali ni yibu Naawuni sani yi yila Naawuni fukumsi zaligu dolibu ni na, dindina Masia kum la ka daliri.

Galëshianima 3

Naawuni fukumsi zaligu dolibu bee yeda niñbu

¹Yinim' Galëshianim' ben tum jërilim ño, timalaan' jun ni lee birim ya? Yisa Masia dapulli zuyu kum yela daa kahigi wuhi paloni yimañmaj' ninni.

²Cheliya ka m bøhi ya bin' yini ño kõko yela: Naawuni fukumsi zaligu dolibu zuyu ka yi daa deei Naawuni Shia Kasi bee lahibal' suñ yela wumbu mini di yeda niñbu zuyu ka yi daa deei Naawuni Shia Kasi maa?

³Yi yem bi yayi lala? Yinim' ben daa piligi Naawuni Shia Kasi yiko ni ño, yi yen zañla yimañmaj' yiko naai?

⁴Yi ni nya kpahimbu sheña pam la zaa kpalimla yoli? Di yi shiri nyela yoli, m bori ni m bañ.

⁵Naawuni jun zañ o Shia Kasi tin ya ka tumd' alahiziba tuma yi san' la, Naawuni fukumsi zaligu dolibu zuyu bee lahibal' suñ yela wumbu mini yeda niñbu zuyu ka o nindi lala maa?

⁶Di sab' Naawuni Kundi ni yeli ni ti yab' Ibrahimma daa niñ Naawuni yeda, ka Naawuni zañ o zali wuntia zaani o yeda niñbu maa zuyu.

⁷Dinzuñu banjmiya ni ninvuy' sheb' ben niñ yeda n-nye Ibrahimma yaansi.

⁸Naawuni Kundi daa pun dan tiri wuhi ni Naawuni ni ti che ka ben pa Yehudianim' yi taali ni jun' Naawuni sani be yeda niñbu zuyu, ka daa dan yihi lahibal' suñ ño waazu ti Ibrahimma yeli: "A zuyu ka zuliya kam zaa ni ti nya alibarika."

⁹Dinzuñu ninvuy' sheb' ben niñ yeda pahila ti yab' Ibrahimma jun daa niñ yeda maa zuyu nya alibarika.

¹⁰Noli ni di ninvuy' sheb' ben zaa zañ bëmañ' dalim Naawuni fukumsi zaligu dolibu, dama di sabiya: "Noli ni di junkam bi deei binshëyukam zaa din sabi Naawuni fukumsi zaligu ni n-dol' li."

¹¹ Pumpoŋɔ di kahigi wuhi ni so ku tooi yi taali ni Naawuni sani fukumsi zaligu dolibu zuyu, dama di sabiya: “Dun yi taali ni Naawuni sani kul ni bela yeda niŋbu zuyu.”

¹² Naawuni fukumsi zaligu bi dalimla yeda niŋbu, dama di sabiya: “Dunkam dol’ li ni be di zuyu.”

¹³ Amaa Masia daa zaŋ omaŋ’ pa talima n-fa ti fukumsi zaligu noli din daa doli ti la ni bahi, o ni daa zani ti zaani n-che ka noli di o ti zuyu la puuni, dama di sabiya: “Noli di be ni zaŋ sokam yili tia.”

¹⁴ Di daa niŋla lala ni di che ka bɛn pa Yεhudianim’ nya Ibrahimma ni daa nya alibarika shɛl’ la Yisa Masia zuyu, ka ti zaa tooi deei Naawuni Shia Kasi so o ni daa lo ti alikauli la yeda niŋbu zuyu.

Naawuni fukumsi zaligu mini Naawuni daalikauli

¹⁵ M mabihi, m bɔri ni n zaŋla ninsala yɛla buyisi yelli ŋɔ: Ninsalinim’ yi layim lo alikauli ka zani di nyaanja, so ku tooi sayim li bee m-pahi sheli di zuyu.

¹⁶ Naawuni daa lola Ibrahimma min’ o yaanja alikaulinima. Naawuni daa bi yɛli Ibrahimma, “N lo a min’ a yaansi alikaulinima,” ka di wuhiri ni be ninvuy’ bɔbili. Amaa o daa yel’ o mi, “N lo a min’ a yaanja alikaulinima,” ka di wuhirila ninvuy’ yino ŋun nyɛ Masia la.

¹⁷ N ni yeli shɛm maa gbinni m-bɔŋɔ: Yuun’ kɔbisinahi ni pihit din daa doli dimbɔŋɔ nyaanja saha ka Naawuni daa zaŋ o fukumsi zaligu ti o niriba; amaa Naawuni fukumsi zaligu maa ku tooi sayim alikauli sheli Naawuni ni daa pun lo ka zani di nyaan’ la n-che ka ŋun’ Naawuni daalikauli maa kpalm yoli.

¹⁸ Dama Naawuni ni tiri sheli yi yila Naawuni fukumsi zaligu dolibu ni na, dindina di lan pala alikauli lɔbu zuyu; amaa Naawuni daa zaŋ li tila ti yab’ Ibrahimma alikauli lɔbu zuyu.

¹⁹ Bɔzuyu ka Naawuni daa zali fukumsi zaligu maa? Di daa nyɛla o ni zaŋ sheli pahi ni di wuhiri biriginsim ni nyɛ sheli, ka beni hal ka o ni daa lo Ibrahimma yaan’ so alikauli la ti kana. Malaikanima n-daa zaŋ Naawuni fukumsi zaligu maa ti sandaantimdi so ŋun daa 3e Naawuni min’ o niriba sunsuuni la.

²⁰ Amaa Naawuni nyɛla yino, ka o mi bi bɔri sandaantimda ŋun’ Naawuni yino maa zuyu.

Naawuni fukumsi zaligu daliri ni nyɛ shɛm

²¹ Dimbɔŋɔ wuhiya ni Naawuni fukumsi zaligu chihila Naawuni daalikaulinima? Naawuni di wuhi gba! Dama Naawuni yi daa zali fukumsi zaligu sheli ni di tooi tahi nyevili na, dindina taali ni yibu Naawuni sani naan shiri yi fukumsi zaligu maa dolibu ni na.

²²Amaa Naawuni Kundi wuhiya ni sokam zaa bela alahichi sulinsi ni ni di che ka Naawuni ni daa zaŋ sheli lo alikauli Yisa Masia yeda niŋbu puuni la tooi paai bən niŋ yeda.

²³Yeda niŋbu soli ni daa na bi kana, ti daa bela Naawuni fukumsi zaligu sulinsi ni ni di gbibi ti hal ti paai yeda niŋbu soli maa palo yibu saha.

²⁴Dinzuŋu Naawuni fukumsi zaligu maa daa nyela ti gula hal ka Masia ti kana ni di che ka ti yi taali ni Naawuni sani yeda niŋbu zuŋu.

²⁵Amaa yeda niŋbu soli maa ni yipa kana pumpɔŋɔ zuŋu, ti bi lan be gula maa sulinsi ni yaha.

²⁶Yisa Masia puuni yi zaa nyela Naawuni bihi yeda niŋbu zuŋu.

²⁷Be ni daa baptaizi yinim' shɛb' Yisa Masia ni la zaŋla Masia biehigu kaman binyerigu la ye.

²⁸Yehudianim' mini bən pa Yehudianim' ni daba mini bilichinnima ni dobba mini payiba zaa bi be kɔŋkɔba; yi zaa nyela zay' yini Yisa Masia ni.

²⁹Ka yi yi nyela Masia ni su sheba, dindina yi nyela Ibrahimma yaansi bən ni di o fali kaman Naawuni daalikauli la ni wuhi shem.

Galəshianima 4

¹N ni yeli shem maa wuhiya ni bi' so ŋun nyɛ falidira yi na nyɛ bia, hal o ni kul su binshɛyukam maa zaa yoli, o bi gari dabili.

²Dama o ni na pɔri maa zuŋu ninvuy' sheba n-ni yuun' o, ka maan' o yela tir' o hal ti paag' o ba ni zali dabisi' sheli dali.

³Lala n-nyɛ ti gba, ti ni daa nyɛ bihi ka na bi zooi wuntia soli dolibu ni la, ti daa nyela bən be dunia ŋɔ yelininđa dabitim ni.

⁴Amaa saha ni daa ti paai, Naawuni daa tim o Bia na n-che ka pay' dɔy' o fukumsi zaligu sulinsi ni

⁵ni o zaŋ omar' pa talima n-tiligi bən be fukumsi zaligu maa sulinsi ni, ka zaŋ ti leei ŋun' Naawuni bihi.

⁶Yi gba ni nyɛ Naawuni bihi maa zuŋu ka Naawuni tim o Bia maa Shia ka o kana ti be ti suhuri ni kuhiri yera, "M Ba! M Ba!"

⁷ Dinzuŋu Naawuni zuŋu a lan pala dabili, amaa a nyela Naawuni bia, ka a yi nyela Naawuni bia, dindina a nyela ŋun dir' o bini.

Pool bayá ni be Galəshianim' ni shem

⁸Saha sheli ha yi ni daa na ʒi Naawuni la, yi daa bela dunia ŋɔ binshɛŋa din pa bin' jemda dabitim ni.

⁹Amaa pumpoŋɔ yi yipa ban̄ Naawuni bee Naawuni yipa ban̄ ya, ka di chan̄ wula ka yi yen lab' dunia ḥo yeliniŋda din gbarigi ka ka yaa ḥo dabitim ni yaha? Bɔ n-niŋ ka yi lan bɔri ni yi labi di sulinsi ni yaha?

¹⁰Yi puhiri dabisa mini goya ni saha ni yuma churi!

¹¹N ni tum sh̄elikam zaŋ chaŋ yi polo ti kpalim yoli zuyu che ka n suhu kul zohirim.

¹²M mabihi n suhiri ya, benya kaman mani, dama n gba bemi kaman yinima. Yi bi tum ma taali.

¹³Yi mi ni di daa nyela n daalaafee kalinsi zuyu ka n daa be yi sani n-tuui yihī lahibal' sun̄ waazu tin ya;

¹⁴ka hal doro maa ni daa mali ma maa zaa yoli, di zuyu daa bi che ka yi zo ka che ma, ka mi daa bi mali ma ansarisi n-ziem ma, amaa ka daa dee ma kaman Naawuni malaika bee kaman Yisa Masia maŋmaŋa.

¹⁵Bɔ n-lee che ka yi bi lan mali suhupielli kaman yi ni daa pun mali sh̄em la? N din ya sh̄ehira ni di yi di daa naan nani, yi daa naan kpayi yimaŋmaŋ' nina ti ma.

¹⁶Ka pumpoŋɔ n yipa leela yi dima n ni yeli ya yelimaŋli zuyu?

¹⁷Ninvuŋ' sh̄eb kpaŋdi bemaŋa ni bε wuhi ni bε bayá be yi ni, amaa pa daliri sun̄ zuyu ka bε niŋdi lala. Bε bɔrimi ni bε woligi m mini ya din ni che ka yi bayá be bε ni.

¹⁸Ka ninvuŋ' sh̄eb' yi niŋdi din wuhiri ni bε bayá be yi ni ka di nyela daliri sun̄ zuyu, din' nyela zaŋ' vielli sahakam, din' dee yi pala n yi ti be yi sani kɔŋko zuyu.

¹⁹M biyurisi bɛn nyɛ n ni lan wolisiri sh̄eb' zuyu ni Masia be yi ni ḥo,

²⁰n di bi zaŋsi ni m be yi sani pumpoŋɔ n-tay' zilinli zaŋ chaŋ yi polo, dama n suhu zohiri yi zuyu.

Haga mini Zara yel' ŋmahinli

²¹Yinim' bɛn bɔri ni yi be fukumsi zaligu sulinsi ni ḥo, yi bi wum fukumsi zaligu maa ni yeli sh̄em? Yelimiya ma!

²²Dama di sabiya ni Ibrahimma daa dɔyi bidibis' ayi: Yino daa nyela dab' pay' bia, ka ɻun' la mi nyɛ bilichin' pay' bia.

²³Bε daa dɔyila dab' pay' bia maa kaman daadamnim' ni dɔyiri bia kam sh̄em, ka daa dɔyiri bilichin' pay' bia maa mi alikauli lobu puuni.

²⁴Dimboŋɔ nyela ŋmahinli. Payiba ḥo nyela alikauli diba ayi: Yino yila Sinai Zoli zuyu na n-dɔyiri bihi bɛn nyɛ daba. ɻuna n-nyɛ Haga.

²⁵Haga n-nyɛ Sinai Zoli din be Areebia tingbɔŋ ni la ŋmahinli; o lan nyela Jérusalém din be pumpoŋɔ ḥo ŋmahinli, dama o min' o bihi bela dabitim ni.

²⁶Amaa alizanda ni Jerusalem la nyela bilichina. Duna n-nye ti ma.

²⁷Dama di sabiya: “Payinjoo ḥun bi dɔyi, mali suhupielli! Nyin’ ḥun ʒi bia dɔyibu wolisibu bierim ḥo, yaam’ a noli n-tahi suhupielli tahigu! Dama bε ni chε pay’ so bahi mali bihi pam n-gari ḥun mali yidana.”

²⁸M mabihi, pumpɔŋɔ ti ἡmanila Yisahaku; ti nyela Naawuni bihi o daalikauli ɿbu zuyu.

²⁹Ka di ni daa be shem di saha maa, bε ni daa dɔy’ so kaman daadamnim’ ni dɔyiri bihi shem ni daa muysisiri bε ni dɔy’ so Naawuni Shia yiko ni shem la, lala n-na kul nyε li pumpɔŋɔ.

³⁰Ka wula ka Naawuni Kundi lee yeli? Di yeliya, “Karim dab’ paya min’ o bia bahi, dama dab’ pay’ bia mini bilichin’ pay’ bia ku laying di fali.”

³¹Dinzuyu m mabihi, ti pala dab’ pay’ maa bihi, amaa ti nyela bilichin’ pay’ la bihi.

Galəshianima 5

¹Masia daa yihi ti dabitim ni, ka ti leei bilichinnima. Dinzuju ʒienya vienyelinga, ka di lan ninja nti leei daba yaha.

²Wummiya! Man’ Pool yeri ya mi ni yi yi gunda, Masia ku mali ya buchi.

³N lan yeri ya mi yaha ni ɻunkam guni, di nyela talahi ni o doli fukumsi zaligu ni wuhi shem zaa.

⁴Yinim’ bεn bɔri ni yi yi taali ni Naawuni fukumsi zaligu zuju yihi yimanya Masia ni, ka lan ka Naawuni daalibarika puuni.

⁵Ti mali tahima ni Naawuni ni ti yihi ti taali ni o sani; ka dimbɔŋɔnima n-nye ti ni guhiri sheli Naawuni Shia Kasi yiko din tumdi di tuma ti yeda niŋbu ni la puuni.

⁶Dama Masia ni, nir’ yi guni bee o yi bi guni di zaa sheli ka buchi, amaa yeda niŋbu din tumdi di tuma yurilim ni n-nye din mali buchi.

⁷Yi daa yi niŋdi vienyelinga; ka ɻuni n-lee kari ya ni yi di doli yelimanji maa?

⁸Pa Naawuni ḥun boli ya la n-nye ḥun kari ya di ni.

⁹Dabindi biela ɻ-ɻo n-cheri ka bɔrɔbɔro ziŋɔritili zaa piritu.

¹⁰N niŋ ti Duuma naani ni yi ku doli din be di ko ka chε n ni doli so’ shel’ la. Ka ɻun chirindi ya yi kul nyε sokam, o ni nya tibidarigibo.

¹¹Amaa m mabihi, n yi na kul yihiri gunibu yela waazu, di chaŋ wula ka n na kul nyari nahiŋgu? Di yi nyε lala, dapulli waazu yihibu yela din nyε kuyituurili la naan vuui.

¹²N di yuya ni ninvuy’ sheb’ bεn chirindi ya maa zaŋ bεman’ dii leela namɔyilisi kaman ninvuy’ sheb’ ni ninđi shem la.

¹³M mabihi, Naawuni n-daa pii ya leei bilichinnima; amaa lee miriya ka yi zaŋ yi bilichinsi soli maa tum niŋbuŋ kore tuma, naŋ' zaŋmiyala yiman' leei tab' daba yurilim zuyu.

¹⁴Dama Naawuni fukumsi zaligu zaa niŋ pali la yεtɔy' yini puuni. Dina n-nye: "Yum' a ƷiƷiinikpee kaman amanjan' la."

¹⁵Amaa yi yi nyela bɛn dimdi taba, ka vandi taba, yin' miriya ka yi ti bahi tab' yoli zaa.

Naawuni Shia Kasi biɛhigu mini niŋbuŋ biɛhigu

¹⁶N yeri ya mi, Doliya Naawuni Shia Kasi biɛhigu, ka miriya ka yi doli niŋbuŋ kore tuma soli.

¹⁷Niŋbuŋ biɛhigu yubu mini Naawuni Shia Kasi biɛhigu yubu nyela din tuhiri tab' tɔbu; dama di nyela din chihi taba ka guri ya soli n-chɛ ka yi bi niŋdi yi ni bɔri ni yi niŋ shɛm.

¹⁸Amaa Naawuni Shia Kasi yi wuhiri ya soli, dindina yi lan pala bɛn be fukumsi zaligu la sulinsi ni.

¹⁹Niŋbuŋ biɛhigu tuma yi zahira. Dina n-nye: Zina niŋbu mini dayiri tuma ni kɔr' bieri balibu kam

²⁰ni buŋjɛmbo ni bayibuyibo ni dimdi ni zabili ni nyuli zabbu ni suhuyiŋsili ni zunyun ni nangbankpeeni ni tab' woligibu

²¹ni putɔyu ni ninvuŋ' kubo ni danyubo ni vuyɔbo yiriŋ ni din ŋmani dimbɔŋɔnima. N kpahiri yi zuyu ni kaman n ni daa pun kpahi yi zuyu ni shɛm la: Ben niŋdi dimbɔŋɔnima ti ku kpe Naawuni nam ni.

²²Din yiri Naawuni Shia Kasi biɛhigu ni na nyela: Yurilim mini suhupielli ni suhudoo ni suyilɔdibo ni nirilimtali ni zayısuntali ni Ʒieyimtali ni

²³tarimtali ni maŋgbibbutali. Ka zaligu shɛli kani din galindi dimbɔŋɔnima.

²⁴Ka bɛnkam nyɛ Yisa Masia ni su shɛba pun zaŋ be niŋbuŋ biɛhigu mini di kore ni di yubu zaa n-kpahi tabili dapulli zuyu.

²⁵Ti yi bela Naawuni Shia Kasi yiko zuyu, yin' cheliya ka ti doli Naawuni Shia Kasi biɛhigu.

²⁶Di cheliya ka ti duhiri timaŋa ka tumdi din yiŋsiri tab' suhuri bee n-zabiri tab' nyuli.

Galəshianima 6

Tab' Ʒiya Ʒibu

¹M mabihi, yi yi nya ka so tum alahichi, di niŋ kamaata ni yinim' bɛn mali Naawuni Shia Kasi biɛhigu ŋɔ zaŋ tarimtali biɛhigu yiŋs' o zali. Ka lihimiyā yiman' vienyelinga, dama di pa shɛli ka yi gba ti nya zahimbu.

²Ʒimiya tab' ȝiya, ka di chε ka Masia zaligu niŋ pali.

³So yi tεhi ni o nyεla shεli ka pa shεli, o yohindila omaŋa.

⁴Amaa chεliya ka sokam buyis' omaŋman' tuma nya, di nyaanja o ni mali dalir' shεli ni o nyu bara ni bela omaŋman' tuma ni, ka pa ni o ȝiȝiinikpee tuma ni.

⁵Dama di nyεla talahi ni sokam ȝi omaŋman' ȝili.

⁶Di simdi ni ȝun deeri wuhibu zaŋdi bin' suma balibu kam tiri ȝun wuhir' o.

⁷Di yohimya yimaŋa; Naawuni pala bε ni maani so ansarisi, dama ninsal' ni biri binshεli, dina ka o ni ti chε.

⁸Dun biriti omaŋman' ningbuŋ kore biɛhigu bimbira ni ti chεla din poora ningbuŋ kore maa zuyu; amaa ȝun biriti Naawuni Shia Kasi biɛhigu bimbira ni ti chεla nyevili din ka bahigu, Naawuni Shia Kasi maa zuyu.

⁹Di chεliya ka ti gbarigi zaŋ chaŋ tuun' suma tumbu polo dama ti yi bi gbarigi, chεbu saha yi ti paai, ti ni chε ti ni biri shεli.

¹⁰Dinzuŷu ti yi mali dahima, yin' chεliya ka ti tum sokam zaa tuun' suma, di bahi bamdi bεn nyε mabi' yinsi yeda niŋbu puuni la.

Zuŷu ni kpahibu mini puhigu din bahindi nyaanja

¹¹Nyamiya n ni zaŋ mmaŋman' nuu n-sab' bachibibi kar' shεŋa tin ya!

¹²Bεn muŷisiri ya ni yi guni la nyεla bεn bori ni bε duhi bεmaŋa ningbuŋ biɛhigu puuni, ka di daliri kul nyεla ni bε di nya nahin̄gu Masia dapulli yela zuyu;

¹³dama hal bεn guni gba maŋman' bi doli fukumsi zaligu, amaa din chε ka bε bori ni yi guni nyεla ni bε tooi nyu bara yi ningbuŋ biɛhigu zuyu.

¹⁴Amaa Naawuni tiligim' ma ka n nyu bara shεli zuyu ka pa ni ti Duuma Yisa Masia dapulli la kɔŋko zuyu. Masia dapulli maa zuyu dunia nyεla binkpiŋ n sani, ka n gba nyε binkpiŋ dunia ȣ sani.

¹⁵Dama nir' yi guni bee o yi bi guni di zaa shεli ka buchi, amaa bier' palli malibu n-nyε din mali buchi.

¹⁶Naawuni zom' ninvuy' shεb' bεn doli n ni wuhi so' shεli ȣ min' o niriba bεn nyε Izraelnima alali la zaa namboŷu, ka ti ba suhudoo!

¹⁷Pumpoŋɔ zaŋ chana, so di lan muŷisiri ma, dama m mali wule' shεŋa din be n ningbuŋ ni n-wuhiri ni n nyεla Yisa ni su so.

¹⁸M mabihi, ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi ni! Ami!

Efesusnima

Efesusnima 1

1 Man' Pool ḥun nyε Yisa Masia tumo Naawuni yubu puuni la n-sabiri gbaŋ ḥo tiri Naawuni ninvuγ' gahinda bən be Efesus ka nyε bən ʒe yim Yisa Masia san' la.

2 Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Naawuni daalibarika din be Masia ni

3 Payimiya Naawuni ḥun nyε ti Duuma Yisa Masia Ba ḥun niŋ alibarika kam din nyε alizanda ni alibarika niŋ ti ni Masia zuyu ḥo!

4 Dunia ni daa na bi nam saha shəl' la, ka Naawuni daa pun pii ti leeg' o niriba Masia zuyu ni di chə ka ti be kasi ka ka galimi ḥun' Naawuni sani. Naawuni yurilim zuyu

5 ka o daa pun lo ni o ni zaŋ ti tah' omaŋmaŋ' sani n-chə ka ti leeg' o bihi Yisa Masia zuyu; o ni daa lo shəm min' o yubu ni daa nyε shəm m-bala.

6 Chəliya ka ti payi Naawuni o ni niŋ anfaan' shəli din mali jilima niŋ ti ni yoli o Biyurigu zuyu la.

7 Yisa ʒim zuyu ka ti nya yolisim. Dina n-nyε alahichi chə m-paŋ, ka di mi nyəla o daanfaan' shəli din galisi

8 ka o niŋ li pam niŋ ti ni la zuyu. Naawuni yem min' o ni nyari din be tooni zaa la zuyu,

9 ka o daa niŋ omaŋmaŋ' ni pun lo shəm, ka kahigi ashili nia shəli o ni pun lo ni o pal' li Masia zuyu la wuhi ti.

10 Naawuni ni lo nia shəli ni di saha ti paai ka o pal' li la nyəla ni o ti layim binnamda zaa luy' yini: Binnamda bən be alizanda ni mini bən be dunia ḥo ni, ka Masia ti nyε bə zuylana.

11 Naawuni nia ləbu min' o ni zali shəm puuni ka binshəyukam zaa niŋda; ka ḥun' Naawuni pii ti leeg' omaŋmaŋ' niriba ti mini Masia ni layim nyε zay' yini kaman ḥun' Naawuni ni daa pun lo ka zal' li shəm omaŋmaŋ' yubu puuni piligu ni ha la zuyu.

12 Dinzuyu chəliya ka tinim' bən daa tuui mali tahima Masia ni la chə ka ti biəhigu nyε din tibigiri Naawuni ka tir' o jilima.

13 Lala n-daa nyε li yi gba sani: Yi ni daa wum yəlimanlı lahibal' sun din tahi tiliginsim na ti tin ya la, yi daa niŋ Masia yəda ka Naawuni daa zaŋ o dalinli din wuhi ni o sun ya n-tabili ya o ni daa zaŋ o ni pun lən ya Shia Kasi so alikauli tin ya la puuni.

¹⁴Naawuni Shia Kasi n-nye Naawuni ni daa lo o niriba alikauli ni bε ti yεn nya shεl' la shihirili, hal ka tinim' bεn nyε omaŋmaŋ' niriba nya yolisim maŋli, ka di chε ka ti tibigiri Naawuni ka tir' o jilima.

Pool ḥun nyε Masia tumo wunsuhigu

¹⁵Daliri ḥo zuyu saha shεli n ni daa wum yi ni niŋ ti Duuma yεda mini yi ni yuri Yisa nyaandoliba zaa shεm yεla, di chε ka

¹⁶n kul payirila Naawuni yi zuyu sahakam, ka kul teeri yi yεla n wunsuhigu puuni.

¹⁷N suhiri Naawuni ḥun nyε ti Duuma Yisa Masia Naawuni ka nyε o Ba ḥun nyε jilimalan' ḥo ni o tin ya o Shia Kasi ḥun ni chε ka yi nya yεm, ka kahigi Naawuni ni nyε so wuhi ya ka yi baŋ o.

¹⁸N suhir' o ni o neei yi tεha ka yi nya o neesim, ka di chε ka yi baŋ o ni boli ya tahima shεli zuyu min' o ni lo o niriba alahiziba alibarika shεŋa alikaulinim' la

¹⁹m-pahi o yiko shεli din tumdi tuma tinim' bεn niŋ yεda ḥo ni ni galisi shεm la. Yiko shεli din be ti ni ḥo mini Naawuni ni daa zaŋ yiko shεli

²⁰din galisi neei Masia kum ni n-zaŋ o ʒili o nudirigu polo alizanda ni la nyεla yim.

²¹Nimaani ka Masia be ka su binshεyukam zaa zaŋ tabili alizinnim' bεn nyε zuyulaannim' mini bεn su fukumsi ni yikolaannim' ni bεn nyε duumanima, ka o yuli tibisi gari yuli kam ʒiemani ḥo ni mini ʒiemani' shεli din kanna ni.

²²Naawuni pun zaŋ binshεyukam zaa sɔŋ Masia naba ni, ka zaŋ o leei cheechi zuyu ni o su cheechi binshεyukam zaa fukumsi.

²³Lala zuyu cheechi nyεla Masia ḥun nyε cheechi zuyu maa niŋbuŋ; ka ḥun' Masia nyε binshεyukam ni pali so ni, ka o mi nyε ḥun pali binshεyukam ni mini luy' shεlikam zaa hal ti puuri bahira.

Efesusnima 2

Kum ni yibu mini nyεvil' ni kρεbu

¹Saha shεli din gari la ha puuni, yi daa nyεla kpiimba yi nozayisibo mini yi daalahichi tumbu zuyu.

²Di saha maa ha yi daa dolila dunia ḥo tuumbieri soli, ka deei Sintani ḥun su sagbana tiŋli ḥo na yiko la noli. Duna n-nyε shi' bie' so ḥun su ninvuy' shεb' bεn zayısi Naawuni nol' la.

³Ti zaa daa bela lala, ka tumdi timaŋmaŋ' niŋbuŋ kore tuma, ka tumdi dinkam tiyiri timaŋmaŋ' niŋbuŋ mini ti tεha nini. Ka ti zaa daa nyεla bεn ti yεn di Naawuni suhuyiyisili tibidarigibo wahala shεli sokam ni ti yεn di la.

⁴Amaa Naawuni nambɔzɔbo galisiya, ka o yurilim gba galisi zaŋ chaŋ ti polo,

⁵ ka hal ti ni daa nyε bεn kpi ti nozayisibo zuyu la, o daa neei ti mini Masia kum ni. Naawuni daanfaani zuyu ka yi tiligi.

⁶Ti mini Yisa Masia ni layim nyε zay' yini zuyu ka Naawuni daa neei ti min' o kum ni ni ti min' o layim ʒin' o nam ʒiishee alizanda ni.

⁷Naawuni daa niŋ lala ni o kahigila o daanfaani din galisi pam la wuhi paloni ʒiemān' shεŋa din kanna ni, ka di yila o ni wuhi ti yurilim shεli Yisa Masia zuyu la ni na.

⁸Naawuni daanfaani maa zuyu ka yi tiligi yi yeda niŋbu puuni. Ka di bi yila yi kɔbili ni na, amaa di nyεla Naawuni pini.

⁹Ka di mi pala yi ni tum shεli zuyu ka yi tiligi, dinzuyu shεli kani ka yi ni nyu bara di zuyu.

¹⁰Naawuni n-nyε ti namda, ka ti mini Yisa Masia ni layim nyε zay' yin' la zuyu ka o nam ti ni mali biɛhigu shεli din ni tumdi tuun' sun shεŋa o ni daa pun zali ni ti tumdi la.

Zuliya kam zaa nyεla yim Masia ni

¹¹Yinim' bεn pa Yεhudianim' ŋɔ nyεla Yεhudianim' bεn guni gunibu shεli bε ni niŋdi niŋgbuŋ ni la ni booni ninvuy' shεb' bεn bi guni. Teemiya yi bebu ni daa nyε shεm yεla.

¹²Di saha maa yi daa ʒi Masia. Yi daa nyεla tinzunnima, ka pa Naawuni ni daa pii zuliya shεb' la ni niriba. Yi nuu daa ka Naawuni ni daa lo o niriba alikauli shεli din daa yi o daalikaulinim' lɔbu ni na la. Yi daa ka tahima, yi mi daa ka Naawuni dunia ŋɔ ni.

¹³Amaa pumpɔŋɔ yi mini Masia ni layim nyε zay' yin' la zuyu, yinim' bεn daa be katiŋ' la yipa vu m-miri Naawuni Masia ʒim zuyu.

¹⁴Masia n-nyε ti suhudoo. Ɗuna n-daai dimdi goon' shεli din be Yεhudianim' mini zuliya shεb' bεn kpalim la sunsuuni la luhi, ka zaŋ ba naai taba.

¹⁵Omanjmaŋ' niŋgbuŋ ka o daa zaŋ kpihim Yεhudianim' zaligunim' mini bε daadiini soli kaya ni di che ka o zaŋ zuliya kam zaa niriba min' omaŋman' naai taba, ka di zuyu che ka suhudoo niŋ ti sunsuuni.

¹⁶Masia dapulli zuyu kum puuni ka o daa kpihim dimdi din be ti sunsuuni la, ka zaŋ zuliya kam zaa niriba leei zay' yini n-zaŋ ba labisi Naawuni sani.

¹⁷Dinzuyu Masia daa kana nti yihi suhudoo lahibal' sun waazu tila yinim' bεn pa Yεhudianima, ka daa be katiŋ' ni Naawuni la mini Yεhudianim' bεn daa mir' o la.

¹⁸Masia zuyu ka tinim' bεn nyε Yεhudianim' mini bεn pa Yεhudianim' zaa ni tooi chaŋ ti Ba Naawuni sani o Shi' yino la zuyu.

¹⁹Dinzuyu yinim' bən pa Yəhudianim' lan pala tinzunnim' ni saamba yaha; yi mini Naawuni ninvuy' gahinda zaa yipa layim nyəla tiŋbi' yinsi ka nyə Naawuni yiŋnima.

²⁰Naawuni zaŋ yi gba me n-tamla Yisa Masia tuumba min' anabinim' ni daa zali tanza' shəli din gbinni kuy' gahindili nyə Yisa Masia maŋmaŋ' la zuyu.

²¹Duna n-nyə ḥun gbibi duu maa zaa ka che ka di məri zoori hal ti leeri jəmbu du' kasi ti Duuma ni.

²²Yi min' o ni layim nyə zaŋ' yini zuyu ka o zaŋdi yi gba m-pahiri bən zaa kpəlim zuyu m-məri du' shəli din nyə Naawuni ni ni be shəl' ni o Shia Kasi zuyu.

Efesusnima 3

Pool ni tum tuun' shəŋja ti bən pa Yəhudianima

¹Daliri ḥo zuyu ka man' Pool nyə Yisa Masia dansarika yinim' bən pa Yəhudianim' zuyu.

²Biehiŋ kani, yi pun wum ni Naawuni daanfaani zuyu ka o zaŋ tuuni ḥo ti ma ni n tum yi sɔŋbu zuyu.

³Naawuni daa kahigi ashili nia shəl' o ni daa lo la wuhi ma. M pun sab' di yəla biɛla gbaŋ ḥo ni tin ya,

⁴ka yi yi karim n ni pun sab' shəli maa, yi ni tooi nya n ni baŋ Masia daashili maa yəla shəm.

⁵Ʒiemana din gari la puuni, Naawuni daa bi kahigi ashili ḥo wuhi ninsalinima, amaa pumpɔŋɔ Naawuni yipa kahigi li o Shia Kasi zuyu n-wuh' o tuumba min' o daanabinim' bən be kasi la.

⁶Ashili maa m-bɔŋɔ: Lahibal' suŋ la zuyu ka bən pa Yəhudianim' mini Yəhudianim' layim nya Naawuni daalibarika; bə daa nyəla niŋgbun' yini yaya, ka layim diri Naawuni ni daa lo alikauli shəli Yisa Masia zuyu la nyɔri.

⁷Naawuni pin' gahindi' shəl' o ni daa ti ma o yiko puuni la zuyu ka o daa zaŋ ma leei lahibal' suŋ la tumtumda.

⁸Mani n-nyə ḥun pɔri Yisa nyaandoliba zaa ni, amaa di zaa yoli, Naawuni pii ma, ka ti ma soli ni n zaŋ lahibal' suŋ din nyə Masia daazichi din ka buyisibu la yihi ti bən pa Yəhudianima,

⁹ka che ka sokam baŋ Naawuni daashili nia shəli o ni daa lo la ni yen pali shəm. Naawuni ḥun nyə binshəyukam zaa namda daa sɔŋ' o daashili maa Ʒiemana din gari la zaa puuni

¹⁰ni di che ka alizinnim' bən nyə zuyulaannim' mini bən su fukumsi sagbana tiŋli ḥo na baŋ ḥun' Naawuni yem soya balibubalibu ni nyə shəm cheechi zuyu pumpɔŋɔ.

¹¹Naawuni daa niŋ dimboŋɔ la o ni daa lo nia sheli ka che ka di pali ti Duuma Yisa Masia zuyu la puuni.

¹²Ti min' o ni layim nyε zay' yini mini ti ni niŋ o yeda la zuyu ka ti mali suhukpeeni ka niŋ naani ti ni nya soli ni ti tooi chan Naawuni sani la zuyu.

¹³Dinzuŋu n suhiri ya ni yi di che ka yi suhuri miligi n ni diri wahala sheli yi zuyu la zuyu; di nyela din yen soŋ ya kpansi yi suhuri.

Masia yurilim ni nyε shem

¹⁴Daliri ḥo zuyu ka n kul gbaani ti Ba Naawuni ḥun mi nyε ti Duuma Yisa Masia Ba ḥo tooni.

¹⁵O sani ka dɔyiri yini kam niriba bɛn be alizanda ni mini bɛn be dunia ḥo ni zaa yu' manjli yina.

¹⁶N suhiri Naawuni ni o tin ya yiko o Shia Kasi zuyu, ka o kpansi yi suhuri o jilima azichitali puuni,

¹⁷ka di che ka Masia be yi suhuri ni yi yeda niŋbu puuni. N suhiri Naawuni ni o che ka yi ba nyaya zani ka me yiman tam yurilim zuyu,

¹⁸ka di che ka yi mini Yisa nyaandoliba zaa layim nya yiko m-bar Masia yurilim yeliŋ mini di wɔyilim ni di dubu ni di ziliŋ ni nyε shem.

¹⁹Ka lan che ka yi shiri baŋ Masia yurilim maa, hal di ni nyε nir' ni ku tooi baŋ sheli zaa la, ka di che ka binshεyukam din pali Naawuni ni la pali yi gba ni.

²⁰Naawuni ḥun nyε ḥun ni tooi niŋ gari ti ni suhi shem tariga mini ti ni t̄ehi shem zuyu la yiko sheli din tumdi tuma ti ni la zuyu,

²¹payimiy' o cheechi ni

Efesusnima 4

¹Man' ḥun nyε dansarika n ni tumdi n Duuma tuma la zuyu kpamdi ya jaande ni yi mali biɛhigu din doli Naawuni ni daa zali ya biɛhigu so' shel' o ni daa boli ya boligu shel' la puuni.

²Siysisimiya yiman' be baalim, ka mali suyilo sahakam. Dimiya suyilo zaŋ chan yi tab' polo yurilim puuni.

³Suhudoo din lɔn ya tabili tab' la zuyu, cheliya ka yi suhuri ye naŋban' yini malibu sheli Naawuni Shia Kasi ni tiri ti la zuyu.

⁴Niŋgbun yini mini Shi' yino m-beni kaman tahima yini din nyε Naawuni ni boli ya sheli zuyu ni beni shem la.

⁵Duuma yino mini ti ni niŋ yeda yin' shel' la ni baptaizibu yini m-beni.

⁶Naawuni yino ḥun nyε ti zaa Ba, ka nyε ti zaa Duuma ḥun be ti zaa ni ka tumdi ti zaa ni la m-beni.

⁷Ti zaa yinoyino deerila pin' gahinda kaman Masia ni buysisiri li shem tiri ti.

⁸Di bemi kaman di ni yeli shem Naawuni Kundi ni la: "O ni daa du zuysaa ha la, o daa zañ ben nye daba la pam mali chan, ka daa zañ pina ti ninsalinima."

⁹Di ni yeli ni o daa du zuysaa ha la gbinni lee nye wula? Di gbinni nye la ni o daa tuui siyimi na hal n-gari siyi tingbani puuni ha.

¹⁰Dinzuju ñun daa siyina maa n-nye ñun daa lan lab' du zuysaa n-gari chan ha ni o ti pali luy' shelikam zaa.

¹¹Duna n-nye ñun daa zañ pina ti ninsalinim' la. O pii sheb' leela tuumba, ka pii sheb' leeg' anabinima, ka pii sheb' leei Masia lahibal' surj moloomooniba, ka pii sheb' leei pastanima, ka pii sheb' mi leei karimbanima.

¹²O daa niñ dimboñjo ni o malila Yisa nyaandoliba zaa shili ka be tum Naawuni tuma n-che ka ñun' Masia ningbuñ la zooi

¹³hal ka ti ti paai ti ni niñ yeda yin' shel' la mini ti Naawuni Bia bañbu la m-bi niriba ka ti biëhigu buysisibü sayisi Masia biëhigu zaa la.

¹⁴Di saha maa ti ti ku lan be kaman bihi, ka ninvuy' yohindiba ben zañ yenkiñkabina soli birigi niriba la ni zañ yohingu wuhibu din be kaman pohim la n-che ka di ȝieri ti laani ginda.

¹⁵Amaa lee tøyisimiyala taba yelimanlı yurilim puuni, ka zooi Masia ñun nye zuyu la ni binsheyukam puuni.

¹⁶O kobili ni ka ningbuñ maa yayili kam zoori kperi tab' ni, ka ningbuñ maa zaa kpe n-sayisi tab' ni di tuyili kam shee. Ka ningbuñ maa yayili kam yi tumdi di tuma vienyelinga kaman di ni simdi ni di tumdi shem, ningbuñ maa zaa zoorimi yurilim puuni.

Nyevil' palli din be Masia ni

¹⁷N zanila n Duuma zaani ni n yeli dimboñjo kpahi yi zuyu ni, di lan maliya ben baya ka Naawuni ni ka be teha nye tehi' yoya la biëhigu.

¹⁸Be teha din ni che ka be bañ nyela din be zibisim ni; ka be nuu ka Naawuni ni ti nyevil' shel' la ni, dama be nyela ben be ȝilinsi ni ka nye suhutunanima.

¹⁹Be leela ninvuy' diyilima ben bi zori vi. Be tumdila kør' bieri tuma, ka be suhuri kul yela dayiri tuma balibu kam tumbu zuyu.

²⁰Pa lala ka yi daa bohim Masia yela.

²¹Biëhij kani, yi pun bohim o yela, ka yi ni nye o nyaandoliba la zuyu, be daa pun wuhiya yeliman' shel' din be Yisa ni maa.

²²Yihimiya yi bier' kurili din che ka yi be kaman yi ni daa pun be shem la bahi, dama yi bier' kurili maa daa pun sayim la kør' bie' shel' din daa yohim ya la puuni.

²³Di ninj kamaata ni yi suhuri mini yi t̄eha leela zay' pala zaa.

²⁴Di simdi ni yi zaŋ biehigu pal' sheli Naawuni ni daa nam ka di ɻmani ɻun' Naawuni maŋmaŋ' biehigu ka nyε din tuhi ka be kasi n-ye kaman binyerigu la.

²⁵Dinzuŷu di lan ɻmariya tab' ɻiri! Sokam yεlim' o mabia yεlimanji, dama ti zaa nyela niŋgbun yini yay' shεŋja.

²⁶A yi je suli, nyin' miri ka a che ka a sujee maa ti kpεh' a alahichi ni, ka a mi miri ka a je suli hal ka wuntaŋ' ti lu.

²⁷Di ti Sintani soli hal biɛla!

²⁸Ninvuŷ' so ɻun daa yi fari niriba, ɻun' cheli fabu maa ka tummila omaŋmaŋ' nuu zuŷu tuma n-dihir' omaŋha hal ka ni tooi sɔŋdi nandaamba.

²⁹Di cheliya ka yεtɔy' yoya yiri yi noya ni na naŋila din kpaŋsiri niriba suhuri, ka di ni ninj bɛnkam zaa wum li anfaani.

³⁰Di sayimya Naawuni Shia Kasi suhu, dama ɻuna n-nyε Naawuni ni zaŋ so dalim ya n-wuhi ni dahin' sheli kanna ka o ni ti fan ya bahi zaa.

³¹Yihimiya putɔyu mini suhuyiŷisili ni sujee ni zabili ni nyaanzubo ni bier' bieyu zaa yi bebu ni.

³²Ka niŋmiya tab' nirlim, ka mali nambozobo biehigu, ka cheri yi tab' taali paŋdi ba kaman Naawuni ni daa che m-paŋ yi gba Masia zuŷu shem la.

Efesusnima 5

Neesim ni be ninvuŷ' shεb' ni

¹Dinzuŷu yi ni nyε Naawuni biyurisi la zuŷu, di simdi ni yi che ka yi bebu be kaman o bebu.

²Di ninj kamaata ni yi mali yurilim yi bebu ni kaman Masia ni daa yu ti ka zaŋ omaŋ' pa talima ti zuŷu, ka di tiyi Naawuni nini kaman sara sheli din nyom viel' ɻun' Naawuni san' la.

³Di cheliya ka zina niŋbu mini dayiri tuma zaa be yi ni bee n-che ka yi kore kpεri binyara ni, dama di bi simdi ni dimboŋɔnim' be Yisa nyaandoliba biehigu ni hal baabiɛla.

⁴Ka chanya yεtɔy' yoya mini yεtɔy' chɔyima tɔyisibu ni asahi kpεma niŋbu. Di zaa ɻo sheli bi simdi niŋbu, amaa din simdi niŋbu nyela wumpayibo.

⁵Baŋmiya ni ɻun nyε ɻun niŋdi zina bee ɻun tumdi dayiri tuma bee ɻun kore kpεri binyara ni ti ku nya sheli Masia mini Naawuni nam ni, dama binyara ni kore kpεbu ɻmanila buŋjɛmbo.

⁶Di cheliya ka so zaŋ yεtɔy' yoya yɔhim ya, dama dimboŋɔnim' zuŷu ka Naawuni suhu kul yiŷisiri bahiri bɛn bi deer' o noli zuŷu.

⁷Dinzuŷu di ch̄eliya ka yi mini niriba lala tatabo be.

⁸Yi gba mañman' daa bela zibisim ni, amaa ti Duuma ni, yi yipa leela b̄en be neesim ni pumpɔŋɔ. Dinzuŷu benya kaman neesim ni niriba,

⁹dama binsh̄eyukam din nyɛ zay' sun̄ mini din tuhi ka nyɛ yeliman̄li yirila neesim ni na.

¹⁰Kpañmiya yiman̄' b̄ohim bañ din tiyiri ti Duuma nini.

¹¹Di ch̄eliya ka yi nuu be zibisim tuun' yoya ni, amaa lee yihimiya tuun' yoya maa la palɔni.

¹²Di nyela vi ni nir' tɔyisi niriba ni niñdi binsh̄eñja ashilɔni yela.

¹³Binsh̄eyukam neesim ni yahi palɔni, di biñhigu mañli gba yirimi do palɔni; dama binsh̄eyukam din yi n-do palɔni gba leela neesim.

¹⁴Di bemi kaman di ni sabi luy' sheli polo sh̄em la: "Nyin' ḡobbihira, yiyisima n-neei kum ni! Ka Masia ti a neesim."

¹⁵Dinzuŷu kpahimmiya yi ni be sh̄em vienyelinga, ka di benya kaman b̄en be ʒilinsi ni, amaa ka lee bemi kaman yennima.

¹⁶Zañmiya yi ni mali dahima sh̄eli n-tummi di ni simdi ni yi tum sh̄em ni nimmoo, dama ʒiemani ñɔ nyela ʒiemaañ' biegyu.

¹⁷Dinzuŷu di nyenya j̄era, amaa bomiya bañ ti Duuma yubu ni nyɛ sh̄em.

¹⁸Di nyuriya dam kuuna, dama di nyubu puuni ka ninvuŷ' yotali yirina, amaa lee ch̄eliya ka Naawuni Shia Kasi pali yi suhuri ni.

¹⁹Zañmiya adiini yila mini Naawuni payibu yila ni Yila litaafi ni yila kpañsiri taba, ka yili miya yila payimi ti Duuma ni yi suhuri zaa.

²⁰Kul payimiya ti Ba Naawuni binsh̄eyukam zaa puuni sahakam ti Duuma Yisa Masia yuli zuyu.

Yidaampayiba mini b̄e yidaannima

²¹Zañmiya yiman̄' ti taba yi ni luri Masia sizuura la zuyu.

²²Yidaampayiba, zañmiya yiman̄' ti yi yidaannima ka di be kaman yi zañ yiman̄' tila ti Duuma la.

²³Yidana n-su o pay' fukumsi kaman Masia ni su cheechi fukumsi sh̄em la; Masia mañman̄' mi n-lan nyɛ cheechi din nyɛ o niñgbuŋ la tiligira.

²⁴Cheechi maa ni zañ diman̄' ti Masia sh̄em la, lala ka di simdi ni yidaampayiba gba zañ b̄eman̄' ti b̄e yidaannim' binsh̄eyukam zaa ni.

²⁵Yidaannima, yumiya yi payiba kaman Masia ni yuri cheechi maa ka zañ omañ' pa talima di zuyu sh̄em la.

²⁶O daa niŋ lala la o ni daa zaŋ Naawuni yeligu kaman kom pay' li m-mal' li ka di be kasi la puuni

²⁷ni di chε ka cheechi maa viɛla, ka ka liyisibu bee gurimbu, ka ni bela kasi ka ka galimi, ka o zaŋ li ti omaŋa.

²⁸Lala ka di simdi ni yidaannim' gba yuri bε payiba kaman bε ni yuri bεmaŋman' niŋbuŋ shem la. Dun yur' o paya yurila omaŋa.

²⁹So na ʒi n-zayis' omaŋman' niŋbuŋ, amaa o dihiri li mi ka maani li kaman Masia ni niŋdi cheechi shem la,

³⁰dama ti nyɛla o niŋbuŋ yaŋa.

³¹Di bemi kaman di ni sab' shem la: "Daliri ŋɔ zuyu ka doo ŋmaligir' o ba min' o ma sani n-zaŋd' omaŋ' tabind' o paya ka bε niriba ayi maa be kaman ninvuy' yino."

³²Yeliman' kpani kahigi wuhi dimbɔŋɔ puuni, ka man' sani n nyaya ka di wuhirila Masia mini cheechi yɛla.

³³Amaa di wuhiri yi gba yɛla: Di simdi ni yidan' kam yur' o paya kaman omaŋman' la; ka di simdi ni yidaampay' kam gba lur' o yidan' sizzura.

Efesusnima 6

Bibi mini bε laamba

¹ Bibi, deemiya yi banim' mini yi manim' noya ti Duuma zuyu, dama dina n-tuhi.

²Naawuni fukumsi zalogunim' ni din tuui mal' alikauli di ni yeliya: Tim' a ba min' a ma jilima.

³ Dina n-ni chε ka yi mal' alaafee ka lan yuui dunia ŋɔ ni.

⁴ Ka yinim' bihi banima, di yihiri ya yi bihi hal' bieŋu hal ka di ti chε ka bε suhuri miligi, amaa zaŋmiyala sayisigu din nyɛ ti Duuma dini wumsiri ba.

Daba mini bε duumanima

⁵Daba, deemiya yi dunia ŋɔ ni duumanim' noya ni dabeenzɔbo mini ni sohibu, ka niŋmiya lala ni nimmoo kaman yi niŋdi li tirila Masia la.

⁶Di niŋdiya li la saha sheli bε nini ni beni zuyu ni di chε ka bε nini tiyi ya, amaa niŋmiyala din tiyiri Naawuni nini ni yi suhuri zaa, yi ni nyɛ Masia daba la zuyu.

⁷Tummiya yi dabitali tuma ni suhupielli ka di be kaman yi tumdi li tirila ti Duuma la, ka pa ni ninsalinima;

⁸ ka minya ni ninsal' ni tum tuun' suŋ shεlikam, o ni ti deei di laara ti Duuma sani, o yi nyɛla dabili bee bilichina.

⁹ Duumanima, yi gba niŋmiya yi daba lala, ka chε ba dabiɛm kpεhibu, dama yi mi ni yi mini ba zaa Duuma be alizanda ni, ka o mi bi yaai so yuri ka chε so.

Naawuni gbayino mini di bidibbina zaa

- 10** Din bahindi nyaanja nyela η-ηο: Maliya yaa ti Duuma min' o kpiɔŋ ni o yiko ni.
- 11** Yemiya Naawuni gbayino mini di nema zaa, ka di che ka yi tooi nyan Sintani yεŋkiŋkabina soya zaa.
- 12** Dama pa ti mini ninsalinima n-tuhiri taba, amaa ti mini alizinnim' bɛn be sagbana tiŋli ηο na mini bɛn nyε zuγulaannima ni bɛn su fukumsi mini dunia ηο yikolaannim' bɛn be zibisim ζiemani ηο ni la n-tuhiri taba.
- 13** Dinzuγu yemiya Naawuni gbayino mini di nema zaa, ka di che ka yi tooi ba n-zani dabisi' biεyū dali, ka yi yi niŋ dimbɔŋɔnim' zaa, yi shiri ni ba n-zani.
- 14** Dinzuγu malimiya shili zani. Zaŋmiya yelimanlı leei shelɔriti lo yi shεhi ni, ka zaŋ wuntitali leei yi nyɔtayirisi;
- 15** ka zaŋ suhudoo lahibal' suŋ molo molibu leei namdanim' piri.
- 16** Ka din gari di zaa nyela, zaŋmiya yeda niŋbu leei bintayirisi din ni che ka yi tooi tiligi Sintani piεma din noya ni mali buyim la nyɔyib.
- 17** Zaŋmiya tiliginsim kaman tɔbutuhir' zuγupila la pili, ka zaŋ Naawuni yεligu din nyε Shia Kasi takɔb' la gbibi.
- 18** Niŋmiya dimbɔŋɔnim' zaa wunsuhigu puuni n-yεri Naawuni ni o sɔŋmi ya. Kul suhimiya Naawuni sahakam kaman Naawuni Shia Kasi ni wuhiri ya shem. Daliri ηο zuγu kul lihimiya viεnyεliŋga ka di tiriya gbini, ka kul suhimiya Naawuni sahakam tiri Naawuni ninvuy' gahinda zaa.
- 19** Suhimiya Naawuni tiri n gba, ka Naawuni ti ma n ni yεn tɔyisi yεtɔy' shεŋja ka n tooi tɔyisiri li ni suhukpeeni n-kahigiri lahibal' suŋ la ashili gbinni ni nyε shem wuhiri niriba.
- 20** Lahibal' suŋ ηο zuγu ka n nyε Masia tumo ηun ʒe o zaani, ka bε lo ma zoligɔnim' di zuγu ηο. Kul suhimiya Naawuni tiri ma ka n tooi mali suhukpeeni n-kul tɔyisiri lahibal' suŋ maa yεla kaman di ni simdi ni n tɔyisiri li shem.
- Puhigu din bahindi nyaanja**
- 21** Tikikus ηun nyε ti mabiyurigu ηun ʒe yim ti Duuma ni la ni ti yεli ya n yεla ni nyε shem zaa, ka di che ka yi tooi baŋ n ni be shem.
- 22** Di zuγu ka n timd' o yi sanna ni o ti yεli ya ti zaa ni be shem, ka di kpaŋsi yi suhuri.
- 23** Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia che ka suhudoo mini yurilim ni yεda be ti mabihi la zaa ni.
- 24** Naawuni daalibarika kpaliŋmi be bɛnkam zaa yuri ti Duuma Yisa Masia yurilim sheli din ku naai la ni!

Filipainima

Filipainima 1

¹ Man' Pool mini Timoti bən nyε Yisa Masia daba la n-sabiri gbaŋ ɳɔ tiri Naawuni ninvuy' gahinda zaa bən be Yisa Masia ni la mini cheechi zuyulaannim' ni sɔɔndiba bən be Filipai.

²Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Pool suhi Naawuni ti bən karindi gbaŋ ɳɔ

³N teeri yi yəla zaa, ka kul payiri Naawuni yi zuyu,

⁴ka n yi suhiri Naawuni tiri ya sahakam, n kul suhirimi ni suhupielli,

⁵yi ni sɔɔn ma lahibal' sun la tuma ni di piligu dali hal ti paai pumpɔɔŋ shem la zuyu.

⁶Ka m mi ni ɳun piligi tuun' sun ɳɔ yi ni maa ni tum li hal ti naai li ti Duuma Yisa Masia labbuna dabisili la dali.

⁷Yi yəla kul bela n suhu ni sahakam! Di zuyu ka di simdi ni n kul təhiri yi yəla. Dama yi zaa nuu be Naawuni ni ti ma dahima shəl' la ni, n ni be sarika ni saha shəl' ɳɔ zaŋ tabili n ni daa be yolisim ni saha shəl' ka zabiri lahibal' sun la zuyu, ka tumdi di tuma ni di ba n-zani la gba.

⁸Naawuni n-nyε n shəhiralana ni n yərila yəlimanlı. N ni yəli ni yi yəla be n suhu ni la nyəla din yi Yisa Masia maŋmaŋ' suhu ni na.

⁹N ni suhiri Naawuni yi zuyu shem m-bɔɔŋ: N suhiri Naawuni ni yi yurilim mini yi baŋsim maŋli zaŋ tabili yi suhuri ni baŋbu zoori pahira,

¹⁰ka di chε ka yi tooi pii din tuhi gari shəlikam, ka chε ka yi yi dayiri tuma zaa mini galimi ni Masia labbuna dabisili la dali.

¹¹Ka biərisuntal' maŋa din nyε Masia kɔŋko ni tiri shəl' la kpe m-pali yi bebu ni zaa Naawuni tibigibu min' o payibu zuyu.

Nir' ni be Masia zuyu shem

¹²M mabihi, m bɔri ni yi baŋ ni din niŋ ma la shiri sɔɔn chε ka lahibal' sun la tuma chaŋ tooni.

¹³Di daliri zuyu chε ka nayili tɔbbihi zaa mini bən zaa kpalim be kpe ɳɔ baŋ ni m be sarika ɳɔ ni la Masia zuyu.

¹⁴Ka n ni be sarika ɳɔ ni zuyu chε ka ti mabihi pam niŋ ti Duuma naani, nay' kul gbaai yihila bε ni niriba biela. Ka bən niŋ naani maa kul mali suhukpeeni sahakam ka yihiri lahibal' sun waazu ka dabiɛm zɔbu kani.

¹⁵Di nyela yelimanji, ninvuy' shəb' yihiri Masia yela waazu la nyuli zabbu mini naŋbankpeeni ŋməbu zuyu, amaa ka shəb' mi yihiri li la dalir' suŋ zuyu.

¹⁶Yurilim zuyu ka bəmbəŋɔnim' bən' niŋdi lala maa, dama bə mi ni Naawuni zaŋ lahibal' suŋ ŋo zuyu zabbu tuma ti ma.

¹⁷Ka bən' la mi bi yihiri Masia yela waazu ni təhi suma, amaa ka niŋdi li mi ni nyuli zabbu təha, dama bə təhiri ni bə yi niŋdi lala di ni chə ka n wahaladibo maan pahi n ni be sarika ŋo ni saha shəli ŋo.

¹⁸Ka bo ka dimbəŋɔ yən niŋ? Niriba yi niŋdi lala ni təhi' bieri bee təhi' suma, Masia yela molo kul bahi mooni ginda, ka m mali suhupielli di zuyu. Ilin, n shiri ni mali suhupielli,

¹⁹dama m mi ni yi wunsuhigu mini Yisa Masia Shia sɔŋsim ni fa ma bahi.

²⁰N ni yu shəm mini n tahima nyela ni n di kəŋ n tuma tumbu, amaa ka kul ni tumdi li mi sahakam, di bahi bamdi pumpɔŋɔ. N ni mali suhukpeeni ka di chə ka n ti Masia jilima n niŋgbuŋ zaa puuni, n yi be bee n yi kpimi.

²¹Dama n yi be, Masia n-nye n nyevilī, ka m mi yi kpi, di nyela din so.

²²Ka n yi na be n nyevil' ni ka ni tooi tum' tuun' shəli din mali buchi, dindina m bi jəndi mi n ni yən pii shəli bina ayi ŋo sunsuuni.

²³M bela bina ayi maa sunsuuni: N suhu kul yəmi ni n kpi n-chaŋ ti be Masia sani, dama dina n-so shəlikam;

²⁴amaa yi zuyu ka di simdi ni n na be n nyevil' ni.

²⁵N dihi dimbəŋɔ tabili, dinzuyu m mi ni n na ni be. M mini ya zaa na ni be ka n sɔŋ chə ka yi tooni chandi mini yi suhupielli zooi pahi yi yəda niŋbu puuni.

²⁶Ka n yi ti lan ka yi sanna yaha, yi ni mali daliri din ni chə ka yi maan payi Yisa Masia n ni lab' yi sanna maa zuyu.

²⁷Din nyə yəlikpeeni nyela ni yi chə ka yi biɛhigu doli Masia lahibal' suŋ ni wuhi shəm, ka n yi tooi kana ti nyan ya bee n yi bi tooi kana, ka n lee wum ni yi ʒe dəde ni suhu yini, ka layim ni təhi yini n-tab' tab' tuhiri təbu lahibal' suŋ la dolibu zuyu.

²⁸Di zənya yi dimnim' dabiəm! Kul maliya suhukpeeni ka di kahigi wuhi ba ni bə ni ti bahi yoli, amaa ka yinim' ti tiligi, dama Naawuni n-nye ŋun tiri ti nasara.

²⁹Naawuni pun tin ya dahima ni yi doli Masia, ka di pala ni yi niŋ o yəda kɔŋko, amaa ni yi di wahala gba o zuyu.

³⁰Dinzuyu yi ni tooi pahi n zuyu ka ti tuhi təb' shəli yi ni daa nya ka n tuhira, ka wum ni n na kul tuhiri li pumpɔŋɔ la.

Filipainima 2

Masia tarimtali min' o wɔyiritali

¹Yi nyari suhukpañsibo yi ni be Masia ni la zuyu? Yi nyari suhumaabo o yurilim zuyu? Yi mini Naawuni Shia Kasi mali simdi ni taba? Yi niñdi tab' nirlim ka zori tab' nambøyu?

²N kpamdi ya jaande ni yi mali təhi' yini mini yurilim yini, ka mali suhu yini təhi' yini puuni, ka di che ka n suhu paligi zaa.

³Di ninja binsheli nyuli zabbu təha puuni bee m-bori ni yi doli alaha soli nyu bara; amaa siyisimiya yimaña yi tab' sani ka miriya ka yi təhiri ni yi so yi taba.

⁴Chəliya ka yi baya be yi taba yela ni kaman di ni be yimanjañ' yela ni shem.

⁵Chəliya ka yi təha be kaman təhi' sheli din be Masia ni la:

⁶O kul malila Naawuni biñigu sahakam, amaa o daa bi təhi ni di simdi ni o duh' omaña n-wuhi ni o mini Naawuni sayiya.

⁷Omañjañ' yubu puuni ka o daa che di zaa, ka zañ omaña leei dabili. Ka daa leei daadam m-mali daadam niñgbuñ biñigu.

⁸Ka daa siyis' omañ' doli nodeebo soli ti paai kum, hal kum din nyε dapulli zuyu kum gba.

⁹Dinzuyu ka Naawuni daa duh' o pam zañ o 3ili jilima 3iishee, ka ti o yuli din tibisi gari yuli kam.

¹⁰Ka Naawuni ni ti Yisa jilima yu' sheli maa zuyu la ni che ka sokam ben be alizanda ni mini ben be dunia ño ni ni ben be tingbani puuni ha ni ti gbani o tooni.

¹¹Ka sokam zaa ti yaag' o noli yeli ni Yisa Masia nyela Duuma, ka di che ka o Ba Naawuni nya jilima.

Ben ne kaman firilanim dunia ño ni

¹²Dinzuyu m mabiyurisi, n ni daa be yi sani ka yi deeri n noli shem la, hal n ni ka yi sani pumpɔñø ño, di niñ kamaata ni yi na kul deeri n noli lala. Kul tummiya ni dabiem zøbu mini ni sɔhibu nti nya yi tiliginsim tuma naabu,

¹³dama Naawuni n-nyε ñun kul tumdi lala yi ni ni o che ka yi say' o yubu, ka tin ya yiko ka yi tooi tum o ni yu shem.

¹⁴Niñmiya binsheyukam ka kparima ni ñumbu bee nañgbankpeeni ñmεbu kani,

¹⁵ka di che ka yi ku mali taali, ka nay' ni bela kasi, ka nyε Naawuni bihi ben be tibi m-be 3iemaan' biñyunim' mini 3ieman' golimanim' sunsuuni ño. Di simdi ni yi be be sunsuuni dunia ño ni n-ne kaman sañmarisi ni ne shem la,

¹⁶yi ni zañdi nyevili yeligu tiri ba la puuni. Dina n-ni che ka n-ti mali daliri din ni nyu bara Masia labbuna dabisili la dali, ka di wuhi ni n kpañmantali mini n tuma bi kpalm yoli.

¹⁷Hal Naawuni yi chε ka n nyevili pahi yi yeda niŋbu sara zuyu n-leei sara maligu ɻun' Naawuni sani, di ni niŋ ma suhupielli, ka yi zaa gba pahi n zuyu mali suhupielli.

¹⁸Lala zuyu ka di simdi ni yi gba mali suhupielli, ka di chε ka n gba pahi yi zuyu mali suhupielli.

Timoti mini Epafuroditus

¹⁹M mali tahima ti Duuma Yisa sani ni di ku yuui ka n tim Timoti yi sanna, ka di chε ka m banj yi yela ni nyε shεm, ka di kpaŋsi n suhu.

²⁰O kɔŋko n-nyε ɻun pahi n zuyu ka ti tεhiri yi yela, ka o bayá shiri be yi yela ni.

²¹Ben kpalim la ben' zaa yinoyino bayá kul bela bεmaŋmaŋ' yela ni, ka pa ni Yisa Masia yela ni.

²²Ka yimaŋmaŋ' gba mi Timoti ni pun kpaŋd' omar' shεm m min' o ni layim kaman ba min' o bia n-tumdi lahibal' suŋ tuma la yela.

²³Dinzuyu n yi banj din yεn niŋ ma kpe ɻo ni nyε shεli, n ni lo nia tim o yi sanna.

²⁴Ka m mali tahima ti Duuma sani ni di ku yuui ka mmaŋmaŋ' gba tooi ka yi sanna.

²⁵N tεhiya ni di simdi ni n chε ka ti mabia Epafuroditus ɻun nyε n tumtumdikpee mini n tɔbbikpee, ka lan nyε yi tumo ɻun soŋ ma la lab' kuli yi sanna.

²⁶O suhu kul yela yi zaa nyabu zuyu, ka o suhu bi doya, dama yi daa wum ni o biera.

²⁷Yelimanji, o daa shiri biera, hal ti yεn kpimi gba; amaa ka Naawuni daa zo o namboyu, ka di pala o kɔŋko ka o daa zo namboyu maa, amaa zaŋ tabili man' gba ni di chε ka n ku mali nandahima n-lan pahi.

²⁸Dinzuyu n suhu kul yεmi ni n chε ka o lab' kuli yi sanna, ka yi ti nya o ka yi suhuri paligi yaha, ka man' gba nandahima vuui.

²⁹Dinzuyu deemiy' o ni suhupielli ti Duuma zuyu. Timiya niriba lala tatabo jilima,

³⁰dama o zaŋ o nyevili pa talima Masia tuma zuyu hal ti kpi. O daa niŋ lala ni o ti ma la soŋsim shεli yi ni daa naan ku tooi ti ma.

Filipainima 3

Wuntitali maŋli

¹M mabihi, din bahindi nyaanja nyela ɻ-ɻo: Maliya suhupielli ti Duuma ni. Di pala yεl' tibisili n sani ni n lab' sabi n ni daa pun sab' yεl' shεŋja tin ya la n-lan tin ya, dama di nyela din ni gbibi ya.

²Miriya ninvuy' shεb' ben ɻmani bahi ka nyε tuumbietumdiba la, ka miriya ninvuy' shεb' ben kpaŋsiri niŋgbuŋ ɻmaabu yela la.

³Tinima n-nye bən deei gunibu manli, dama ti jemdila Naawuni o Shia Kasi zuyu ka mali suhupielli ti bebu ni Yisa Masia zuyu. Ti ka tahima ninsalinim' ni niŋdi sheli bə niŋgbuna ni yəla ni.

⁴N yi di bəra, n naan tooi mali tahima bina lala tatabo ni. Ka so yi təhi ni o ni tooi mali tahima ninsalinim' ni niŋdi sheli bə niŋgbuna ni yəla ni, m mali daliri ni n niŋlala gar' o.

⁵ Bə daa guni ma la daba anii dali. Be doyi ma la Izrael nira. N yila Benjamin zuliya ni na ka nye Hiburu alali. Ka zaŋ chaj Yehudianim' zaligunim' mi dolibu polo n daa nyəla Farisii;

⁶ ka di dolibu zuyu che ka n daa niŋ cheechi alaka. Ka ninsal' ni ni doli Yehudianim' zaligunim' ka tooi mali wuntia biſhigu sheli di zuyu la puuni, n daa ka taali.

⁷Amaa binshəyukam zaa n ni daa lihi ni di mali nyɔri la, n yipa lihi li ka di nyəla yoli n sani Masia zuyu.

⁸Yəlimarli, di pala dimbəŋɔnim' kɔŋko, n shiri lihi binshəyukam zaa la yoli binsheli din mali buchi pam la zuyu; dina n-nye n Duuma Yisa Masia baŋbu. O zuyu ka n che binshəyukam zaa bahi; n lihi di zaa ha la sayiri ni di che ka m mali Masia

⁹ka m min' o layim nye zay' yini. M bi lan mali mmaŋmaŋ' wuntia, hal m bi lan mali wuntia din yi zaligunim' dolibu ni na gba. Wunti' sheli n ni yipa mali pumpɔŋɔ ḥo nyəla din yi Masia yeda niŋbu ni na. Di nyəla wuntia din yi Naawuni sanna yeda niŋbu zuyu.

¹⁰N ni bəri sheli zaa nyəla ni m baŋ Masia, ka baŋ o kum ni neebu yiko yəla, ka pah' o zuyu di wahala, ka be kaman ḥuna o kum puuni,

¹¹ka mali tahima ni mmaŋmaŋ' gba ni ti neei kum ni.

Zəri kpari booli polo

¹²Di bi wuhiri ni m pun nya dimbəŋɔnima bee ni n nyəla ḥun be tibi, amaa n na kul kpandila mmaŋ' chani tooni ni n nya Masia ni gbaai ma kpəhi nuu ni ni n nya shel' la.

¹³M mabihi, m bi təhi ni m pun nya li, amaa n ni niŋdi bin' yini sheli nyəla n tamdila binshəyukam din be n nyaanja yəla, ka kul kpandi mmaŋja ni m paala din be n tooni.

¹⁴Dinzuyu ka n kul zəri kpari booli polo ni di che ka n nya Naawuni ni boli ti boligu sheli din be Yisa Masia ni la.

¹⁵Di simdi ni tinim' bən zaa bi niriba malila təhi' yini ḥo tatabo, ka yi ni shəb' yi mali təhi' kɔŋkɔba, Naawuni ni kahigi di yəla wuhi ya.

¹⁶Din beni nyela, cheliya ka ti kul chani tooni doli so' shewa ti ni pun doli hal ni poejo la.

¹⁷M mabihu, cheliya ka yi biehigu kul be kaman m biehigu. Ti pun wuhi ya bierisun soli, dinzuyu kpahimmiya nya ninvuy' shew' ben dol' li.

¹⁸M pun yeli ya dimboejo yela siyimsiyim paai shem, ka pumpojo n ni lan labi yeli ya di yela ni nintam. Niriba pam beni ka be biehigu zaq ba leela Masia dapulli zuyu kum la dimnima.

¹⁹Be ni ti bahi yoli, dama be ni zaq sheli leei be bin' jemdili nyela be niqbuu kore; be nyuri bara la di ni simdi ni vi mali ba sheli zuyu, ka be baya kul bela dunia jo binyara ni koeko.

²⁰Amaa tinim' nyela alizanda tinebibi, ka ti suhuri kul yela tiligir' so jun nyee ti Duuma Yisa Masia m-be alizanda ni la labbuna zuyu.

²¹O ni ti tayi ti niqbuu din poori jo n-che ka di be kaman omajmaaj' niqbuu din bi poori la. O yiko din che ka o tooi su binshewukam zaa la puuni ka o yen niq dimboejo.

Filipainima 4

¹Dinzuyu m mabiyurisi ben nyee n suhu ni kul ye shew' nyabu zuyu la, yinima n-nyee ben che ka m mali suhupielli, ka nyuri bara yi zuyu. M mabiyurisi, bamiya zani vienyelinga ti Duuma nil!

²N kpamdi Yuodia mini Sintike jaande ni be zaqm' be noya naai taba ti Duuma zuyu.

³Ka nyini jun nyee n tumtum dikpee jo, n suhir' a ni a sonji payiba maa, dama m mini ba zaq tabili Klément ni n tumtum ditaba ben yuya sabi nyevili litaafi ni la n-daa layim tumdi lahibal' sun molo molibu tuma.

⁴Kul maliya suhupielli ti Duuma zuyu sahakam; n lan yeri ya mi yaha, kul maliya suhupielli!

⁵Maliya bierisun zaq chan sokam zaa sani. Ti Duuma labbuna miriya.

⁶Di cheliya ka yi suhuri jiyindi sheli zuyu, amaa yi suhigu zaa puuni, yelimiya Naawuni yi ni bore sheli, ka kul balimmiya Naawuni ni wumpayibo din yiri yi suhuri ni na.

⁷Ka Naawuni suhudoo din yayi ninsal' milinsi zuyu la ni gbibi yi suhuri mini yi teha Yisa Masia ni.

⁸M mabihu, din bahindi nyaanja nyela jo, cheliya ka binshewukam din vieli ka simdi payibu n-kul be yi teha ni. Dina n-nyee: Binshewa din nyee yelimanji mini binshewa din tahiri siziura lubu na ni binshewa din tuhi ni binshewa din be kasi ni binshewa din mali jiri ni binshewa din mali jilima!

⁹Doliya yi ni bɔhim sheli mini yi ni deei sheli n san' la zaŋ tabili n yetɔya mini n tuma; ka Naawuni ɔnun tiri ti suhudoo la ni be yi sani.

Pool puhi bɛn ti o pini

¹⁰M mali suhupiɛlli pam ti Duuma zuyu, dama di ni yuui pam la nyaanja yi lan wuhi ni yi bayə be n ni. M bi yɛlimi ni yi che ma la lihibu, amaa yi yi bi nyala soli din ni doli niŋ li.

¹¹M bi yeli dimbɔŋɔ ni di wuhi ni n kɔŋla sheli, dama m bɔhim ni n che ka n nini tiyi n ni mali sheli.

¹²M mi kɔŋsim biɛhigu, ka mi malibu gba biɛhigu. M pun bɔhim baŋ ashili ɲɔ: N ni be luy' shelikam mini saha shelikam zaa puuni, n yi nya n-di bee n yi gbe kum, ka n yi mali pam bee n yi malila biɛla n nini tiyiri li mi.

¹³N ni tooi niŋ shelikam zaa Masia ni tiri ma yaa la zuyu.

¹⁴Amaa yi ni daa niŋ ma nirlim sɔŋ ma n wahala puuni la viɛli pam.

¹⁵Yinim' Filipainim' mi ka biɛhiŋ kani ni lahibal' sun molo molibу piligu ni saha, n ni daa yiysi Masidɔnia la, yi kɔŋko n-daa nyɛ cheechi sheli niriba bɛn pahi n zuyu baŋ deebu mini tibu yela.

¹⁶Saha sheli n ni daa ti be Tɛsalɔnaika la yi daa tim sɔŋsim na ti ti ma, ka daa lan niŋ lala di nyaanja zaŋ chana.

¹⁷Di bi wuhiri ni n yula pina deebu hali, amaa n lee bɔrimi ni yi nya laara pahi.

¹⁸Yi ni ti ma shelikam la shɛhira gbaŋ m-bɔŋɔ, hal yi ni daa ti ma sheli maa yayi n ni bɔri shɛm zuyu gba. Ka ɛpafurɔditus ni daa zaŋ yi pina la zaa na ti ti ma la zuyu che ka n yipa mali din simdi ma zaa pumpɔŋɔ. Yi pina maa ɲmanila tulaale zim sara maligu Naawuni sani, ka nyɛ o ni deeri sheli ni din tiyir' o nini.

¹⁹N Duuma Naawuni ni tin ya din simdi ya zaa o bundaantali din be Yisa Masia ni la zaa puuni.

²⁰Ti Duuma Naawuni ɔnun nyɛ ti Ba ɲɔ simdi payibу pumpɔŋɔ hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Puhigu din bahindi nyaanja

²¹Puhimiya Naawuni ninvuy' gahinda bɛn be Yisa Masia ni la zaa ti ma. Ti mabihi bɛn be n san' la puhiri ya.

²²Yisa nyaandoliba zaa bɛn be kpe ɲɔ puhiri ya, di bahi bamdi bɛn be Naa Siiza yin' la.

²³Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpaliimmi be yi ni!

Kolɔsinima

Kolɔsinima 1

¹Man' Pool ɳun nyε Yisa Masia tumo Naawuni yubu puuni la mini ti mabia Timoti n-sabiri gbaŋ ɳɔ

²tiri Naawuni ninvuy' gahinda bɛn be Kolɔsai ka nyε ti mabihi bɛn ʒe yim Masia san' la. Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Wumpayibo wunsuhigu

³Ti yi ti suhuri Naawuni tiri ya, ti kul payirila Naawuni ɳun nyε ti Duuma Yisa Masia Ba ɳɔ sahakam.

⁴Dama ti daa wum yi ni niŋ Yisa Masia yɛda mini yi ni yuri Yisa nyaandoliba zaa shɛm la yɛla;

⁵ka di nyɛla yi ni mali tahima shɛli alizanda ni la zuyu. Yi daa pun wum dimbɔŋɔ yɛla la yelimanlı lahibal' suŋ din daa ka yi sanna la ni.

⁶Lahibal' suŋ maa tahirila alibarika na, ka yeligiri gindi dunia ɳɔ zaa kaman di ni daa niŋ shɛm yi sani dahin' shɛli yi ni daa tuui wum Naawuni daanfaani yɛla ka baŋ ni di shiri nyɛla yelimanlı la.

⁷ Yi daa wum di yɛla la ti tumtumdikpee Ɛpafiras so ti ni yura, ka o nyε Masia tumtumda ɳun ʒe yim ka ʒe ti zaani la sani.

⁸O daa yɛl' ti Naawuni Shia Kasi ni tin ya yurilim shɛl' la yɛla.

⁹Daliri ɳɔ zuyu ti ni daa wum yi yɛla hal ni pɔŋɔ, ti kul suhirila Naawuni tiri ya sahakam. Ti suhiri Naawuni ni o che ka yi baŋ o yubu ni nyε shɛm zaa, ka pahi ya yɛm mini baŋsim zaa din nyε Naawuni Shia Kasi ni tiri ya shɛl' la,

¹⁰ka che ka yi biɛhigu be kaman ti Duuma ni bɔri ni yi be shɛm, ka kul tumdi din tiyir' o nini. Ka lan che ka yi bebu ni tooi mali wala kaman tia la tuun' suŋ balibu kam ni, ka yi kul ni zoori pahiri Naawuni baŋbu puuni.

¹¹Naawuni timiya yaa mini kpɔŋ din yir' o yiko din galisi pam ka mali jilima la ni na, ka di che ka yi tooi niŋ ania ka mali suyilo suhupielli puuni.

¹²Ka payiri ti Ba Naawuni ɳun mali ya ka yi simdi ni yi nya tarili ɳun' Naawuni ni zaŋ shɛli zal' o ninvuy' gahinda o neesim nam ni la.

¹³Duna n-fa ti zibisim yiko ni bahi, ka zaŋ ti ni alaafee nti kpɛhi o Biyurigu la nam ni.

¹⁴ O zuyu ka ti nya yolisim din nyε ti daalahichi che m-paŋ la.

Masia ni nyε so min' o tuma yɛla

¹⁵Ninsal' nini ni ni tooi nya Masia so la nyela Naawuni so ninsal' nini ni ku tooi nya ḥo ḥmahinli, ka lan nyε Naawuni Bikpem' ḥun gari binnamda zaa.

¹⁶Dama o kɔbili ni ka Naawuni daa nam binshεyukam din be alizanda ni mini din be dunia ḥo ni: Ninsal' nini ni ni tooi nya binshεnja mini ninsal' nini ni ku tooi nya binshεnja zaŋ tabili alizinnim' bɛn be sagbana tiŋli ḥo na mini bɛn nyε duumanima ni zuylalaannima ni bɛn su fukumsi. O kɔbili ni ka Naawuni daa nam binshεyukam, ka mi daa nam li la o zuyu.

¹⁷O daa be ka binsheyukam na kani, ka binsheyukam tuy' taba la o ni.

¹⁸Duna n-nyε cheechi din nyε o niŋbuŋ la zuyu; o kɔbili ni ka di yina. O nyela Naawuni Bikpem' ḥun nyε kpiimba kum ni neebu toondana ni di che ka o nyε ḥun gari binsheyukam zaa.

¹⁹Di daa nyela Naawuni yubu ni ḥun' Naawuni biɛhigu zaa be o Bia maa ni.

²⁰Naawuni Bia maa zuyu ka Naawuni daa zaŋ binshεyukam labisi omaŋmaŋ' sani. Naawuni deeri sandaani la o Bia maa ʒim din daa yi dapulli zuyu la zuyu, ka zaŋdi binsheyukam din be dunia ḥo ni mini din be alizanda ni n-labisiri omaŋmaŋ' sani.

²¹Saha sheli ha yi gba daa bela katin' ni Naawuni, ka nyε o dimnima yi biɛhigu puuni yi ni daa tɛhiri bin' biɛ' shεnja yɛla ka tumdi li la zuyu.

²²Amaa pumpɔŋɔ Naawuni Bia maa kum la zuyu che ka yi leela Naawuni ni zaŋ shεba n-naag' omaŋa ni di che ka yi be kasi ka ka dayiri ka mi ku mali galimi, ka o zaŋ ya labis' omaŋmaŋ' sani.

²³Ka di mi ni yila yi yi kul ʒe yim ka ba n-zani, ka bi damdi zaŋ chaŋ lahibal' sunj tahima sheli yɛla yi ni daa wum la polo. Di zuyu ka man' Pool leei tumtumda ḥun tumdi lahibal' sunj maa tuma din nyε bɛ ni pun yihi sheli waazu ti sokam zaa dunia ḥo ni la.

Pool ni tum tuun' shεnja ti cheechi

²⁴Ka pumpɔŋɔ m mali suhupielli n ni diri wahala sheli yi zuyu ḥo puuni; dama n ni diri wahala shεnja maa nyela din yɛn sɔŋ naai wahala shεnja din kpalim ka nyε Masia ni daa diri shɛl' o niŋbuŋ din nyε cheechi la zuyu la.

²⁵Naawuni n-che ka n leei cheechi tumtumda ka ti ma tuuni ḥo ni n tum yi sɔŋbu zuyu. Dina n-nyε o lahibal' sunj zaa molo molibu tuma la.

²⁶Di nyela ashil' sheli Naawuni ni daa zaŋ sɔyi niriba ʒiemana din gari la ha puuni, amaa ka yipa kahigi li wuh' o ninvuy' gahinda pumpɔŋɔ.

²⁷Naawuni lo nia ni o zaŋ ashil' sheli din wuhir' o daazichi min' o jilima pam zaŋ chaŋ bɛn pa Yεhudianim' polo n-kahigi li wuh' o ninvuy' gahinda. Ashili maa m-boŋɔ: Masia be yi ni! Dina n-nyε yi tahima ni yi min' o ni ti layim mali Naawuni jilima.

²⁸Dinzuju ka ti mooni Masia molo n-kpamdi sokam jaande, ka wuhiri sokam bañsim zaa puuni ni di chε ka sokam zooi m-bi niriba Masia ni, ka ti zañ be zaa yinoyino tahi Naawuni sani.

²⁹Din ni chε ka n tooi nyaj niñ dimboñjø zuju ka n kul tumdi ka mɔra, yiko sheli Masia ni ti ma ka di tumdi di tuma pam n ni la zuju.

Kolɔsinima 2

¹M bɔri ni n yeli ya n ni mɔri mɔ' sheli yi mini Laodisianim' ni ninvuñ' shεb' bεn bi mi ma ni nini la zuju yεla.

²N niñdi lala ni di chε ka bε malila suhukpeeni ka layim zañ bεmanj' tabili taba yurilim puuni, ka lan mali yelmanjli bañsim din tahirı tahima zaa din ñmani azichi na. Ka lala zuju chε ka bε bañ Naawuni ashili din nyε Masia mañmanj' la.

³Iðuna n-nyε yεm mini bañsim azichi zaa ni soyi so ni.

⁴N yeli ya dimboñjø mi ni yi di chε ka so zañ nañgban' malisim yεtɔya yɔhim ya.

⁵Dama hal mmañmanj' ni kul ka yi sani maa zaa yoli, n suhu din' be yi sani, ka m mali suhupielli yi bierisuñ mini yi ȝieyimtali zañ chanj yi ni niñ Masia yεda shεm la polo.

⁶Yi ni deei Yisa Masia n-leei yi Duuma la zuju, cheliya ka yi min' o layim be.

⁷Cheliya ka yi nyaya kpe o ni m-ba n-zani kaman tia la. Ka me yimanj' tam o zuju, ka ȝe vienyelinga yi yεda niñbu puuni kaman bε ni daa pun wuhi ya shεm la. Ka cheliya ka wumpayibo pali yi suhuri hal nti puuri bahira.

⁸Di cheliya ka so zañ ninsalinim' yεm mini yεtɔy' yoya din yi ninsalinim' kaya yεla ni na, ka pa Masia din' la yɔhim ya n-zañ ya leei alizinnim' bεn su dunia ñɔ yεliniñda fukumsi la daba.

⁹Dama Naawunitali biεhigu zaa be Masia daadamtali niñgbuñ ni,

¹⁰ka yi gba deei nyεvili mañli o sani, yi mini Masia ni layim nyε zay' yin' la zuju. Iðuna n-nyε ñun gari alizinnim' bεn nyε zujulaannim' mini bεn su fukumsi zaa.

¹¹Yi mini Masia ni layim nyε zay' yin' la zuju ka yi daa guni gunibu sheli din pa ninsal' ni niñ sheli, amaa ka nyεla Masia mañmanj' ni niñ sheli ka di nyε o ni yihi ya niñgbuñ din tumd' alahichi ñɔ alahichi maa yiko dabitim puuni la zuju.

¹²Bε ni daa baptaizi ya saha shεl' la, yi mini Masia ka bε daa layim soyi maa, ka yi mini Masia layim n-neei kum ni yi ni daa niñ Naawuni ñun daa neei Masia kum ni yiko tuma yεda la zuju.

¹³Saha sheli din gari la ha puuni, yi daa nyεla kpiimba yi daalahichi tumbu mini yi ni pa bεn doli gunibu kali sol' la zuju. Amaa ka Naawuni neei yi mini Masia kum ni pumpoñjø, ka chε ti daalahichi zaa pañ ti.

¹⁴ Ka daa lan kpihim zaligu sheli din mini di soya daa galindi ti ka kul nyari ti taali la n-daa zaŋ li kpahi tabili dapulli zuyu n-yihi li zaa bahi.

¹⁵ Dun' Naawuni daa fa alizinnim' ben nye zuylaannim' mini ben su fukumsi bidibbina, ka zaŋ ba wuhi paloni o dari dibu chandi puuni ni o nyaŋ ba Masia dapulli la zuyu.

¹⁶ Dinzuu miriya ka yi che ka so zali ya zaligunima zaŋ chan yi ni ni di sheli bee n-nyu sheli polo bee zaŋ chan dabisi' kasi sheŋa mini gol' palli chuŋu puhibu ni Vuhim Dabisili kaya dolibu polo.

¹⁷ Dimboŋɔnim' zaa nyela din ti yen kana la shilinshia, amaa din nye yelimanlı m-be Masia ni la yipa paana.

¹⁸ Miriya ka yi che ka ninvuy' so labisi ya nyaŋa o ni nyari ʒii sheŋa zuyu bee o ni kpaŋsiri ʒiri maŋsiyisibu soli dolibu mini malaikanim' jembu yela zuyu. Lala nir' nyela ŋun duhir' omaŋa o ninsalitali t̄eha puuni ka di ka daliri,

¹⁹ ka bi lan tuyi Masia ŋun nye zuyu la. Masia kobilii ni ka niŋbuŋ mi zaa nyari dihili ka kperi n-sayisiri tab' ni di tuyā mini di jila ni, ka zoori kaman Naawuni ni bori ni di zoori shem.

Ben mini Masia kpi ka lan neei be

²⁰ Yi mini Masia ni layim kpi ka yi yi alizinnim' ben nye dunia ŋo yeliniŋda dabitim ni la, di chan wula ka yi lan be kaman dunia ŋo ni su ninvuy' sheba? Bozuyu ka yi doli zaligunim' din yeli:

²¹ "Miriya ka yi kpuyi dimboŋɔ gbibi!" "Miriya ka yi di dimboŋɔ!" "Miriya ka yi shihi dimboŋɔ!"

²² Dimboŋɔnim' zaa yila ninsalinim' kaya mini be wuhibu ni na, ka nir' yi dol' li di ni ti kpalim yoli.

²³ Yelimanlı, dimboŋɔnim' ŋmanila yem tuma din kpaŋsiri jembu muysigu puuni mini ʒiri maŋsiyisibutali ni niŋbuŋ nahimbu, amaa di zaa yoli, di bi kuri buchi zaŋ chan maŋbaabu niŋbuŋ kore tuma tumbu puuni.

Kolɔsinima 3

¹ Dinzuu yi mini Masia ni layim neei kum ni la zuyu, bomiyala binshenga din be alizanda ni Masia ni ʒi Naawuni nudirigu polo luy' shel' la.

² Cheliya ka yi suhuri kul yela binshenga din be nimaani zuyu, ka pa ni binshenga din be dunia ŋo ni zuyu.

³ Dama yi kpimi ka yi nyeviya pahi Masia zuyu n-sɔyi Naawuni ni.

⁴ Masia ŋun nye ti nyevili la yi ti yi palo, yi gba ni yi palo m-pah' o zuyu nya jilima.

Nyevil' kurili mini nyevil' palli

⁵Dinzuyu di niŋ kamaata ni yi ku dunia ḥo ni kɔ' bieri din be yi ni la. Dina n-nye: Zina niŋbu mini dayiri tuma ni niŋgbuŋ kore ni tɛhi' bieri ni binyara ni kore kpɛbu la. Binyara ni kore kpɛbu ḥmanila buyijembo.

⁶Dimbɔŋɔnim' zuyu ka Naawuni suhuyiyisili kul paari ninvuy' shɛb' bɛn bi deeri jun' Naawuni noli.

⁷Ka yi gba daa tumdila lala yi ni daa siyi ʒe di puuni saha shɛl' la.

⁸Amaa pumpɔŋɔ yihimiya dimbɔŋɔnim' zaa yi tɛr' ni bahi. Dina n-nye: Sujee mini suhuyiyisili ni bier' bieyu. Ka di cheliya ka turi mini yɛtɔy' yoya yiri yi noya ni na.

⁹ Yi mi di ḥmariya tab' ʒiri, dama yi pun yihi bier' kurili la mini di miligu yɛla bahi,

¹⁰ ka yipa zaŋla bier' palli kpɛhi yi ni, Dina n-nye: Bier' pal' shɛli Naawuni ḥun nyɛ di namda la ni zaŋd' omaŋmaŋ' ḥmahinli n-kul lebigiri li zay' palli ni di che ka yi banjun' Naawuni la.

¹¹Dimbɔŋɔ puuni di ku tooi nani ni Yehudianim' be bɛ ko ka che bɛn pa Yehudianima bee ka bɛn doli gunibu kali soli be bɛ ko ka che bɛn bi doli gunibu kali soli bee ka ninvuy' yoya mini ninvuy' yarisi ni daba mi be bɛ ko ka che bilichinnima, amaa Masia n-nye ḥun gari bɛ zaa ka be bɛ zaa ni.

¹² Yi nyɛla Naawuni ninvuy' gahindi' shɛb' o ni yu ka pii leeg' omaŋmaŋ' niriba. Dinzuyu di niŋ kamaata ni yi zaŋ nambɔzɔbo mini nirilim niŋbu ni maŋsiyisibutali ni tarimtali ni suyilɔdibo kpɛhi yi tɛr' ni,

¹³ ka soŋmiya taba. Yi ni so yi mali yɛli shɛli ni o kpee, yin' cheliya tab' taali paŋ taba; di niŋ kamaata ni yi cheri yi tab' taali paŋdi ba kaman ti Duuma ni daa che m-paŋ yi gba shɛm la.

¹⁴Ka din gari shɛlikam zaa nyɛla, zaŋmiya yurilim din lɔri binshɛyukam lajindi taba ka di leeri zay' yin' la pahi dimbɔŋɔnim' zaa zuyu.

¹⁵Cheliya ka Masia ni zaŋ suhudo' shɛli tin ya la su yi suhuri, dama suhudoo maa zuyu ka Naawuni daa boli ya n-layim ya niŋgbun yin' la ni. Ka payimiya Naawuni.

¹⁶Cheliya ka Masia yeligu ba jila yi suhuri ni pam. Wuhimiya taba ka kpammiya tab' jaande yɛm zaa puuni, ka zaŋmiya adiini yila mini Naawuni payiby yila ni Yila litaafi ni yila n-yiini payiri Naawuni yi suhuri ni.

¹⁷Dinzuyu yi ni niŋdi shɛlikam zaa puuni, di yi nyɛ yɛtɔyɛ ni bee tuma ni, yin' niŋmiya di zaa ti Duuma Yisa yuli ni, ka payimiya ti Ba Naawuni o zuyu.

Yedaniŋdiba bebu ni taba bɛ bier' palli zuyu

¹⁸ Yidaampayiba, zaŋmiya yimaŋ' ti yi yidaannima kaman di ni simdi shɛm ti Duuma sani.

¹⁹ Yidaannima, yumiya yi payiba, ka di yihiriya ba hal' bieyu.

²⁰ Bihi, deemiya yi banim' mini yi manim' noya binshεyukam zaa ni, dama dina n-tiyiri ti Duuma nini.

²¹ Ka yinim' bihi banim' mi di yihiriya yi bihi hal' biεyu hal ka bε ti yihi tahima.

²² Daba, deemiya yi dunia ŋɔ ni duumanim' noya binshεyukam zaa puuni, ka di niŋdiya shεli bε nini yi beni zuyu ni bε nini tiyi ya, amaa niŋmiya lala ni suhu yini Naawuni zɔbu zuyu.

²³ Ka yi ni tumdi binshεyukam zaa tiri ba puuni, tummiya li ni yi suhuri zaa kaman ti Duuma ka yi tumdi li tiri la, ka pa ni ninsalinim' ka yi tumdi li tira.

²⁴ Ka minya ni yi ni ti deei di laara ti Duuma sani, dama yi Duuma ŋun nyε Masia la zuyu ka yi tumdi lala maa.

²⁵ Dun tumdi din bi tuhi ni ti deela o ni tum din bi tuhi shεli maa laara; dama Naawuni bi yaai so yuri ka chε so.

Kolɔsinima 4

¹ Duumanima, niŋmiya yi daba din niŋ kamaata, dama yi mi ni yi gba mali Duuma alizanda ni.

Biehigu soli sayisigu

² Kul suhimiya Naawuni ka lihimiya viεnyeliŋga, ka payimiy' o di puuni.

³ Suhimiya Naawuni n-tim' ti gba ka Naawuni mali soli ti ti ka ti tɔyisi o yεligu n-kahigi Masia ashili yεtɔya gbinni ni nyε shεm wuhiri niriba. Dimbɔŋɔ zuyu ka m be sarika ni ŋɔ.

⁴ Dinzuyu kul suhimiya Naawuni tiri ma din ni chε ka n tooi tɔyisiri Naawuni yεligu n-kahigiri di gbinni wuhiri kaman di ni simdi ni n kahigiri li wuhiri shεm.

⁵ Benya yεm biehigu bεn pa yεdaniŋdiba sani, ka zaŋmiya yi ni mali dahima shεli n-tummi di ni simdi ni yi tum shεm.

⁶ Di simdi ni yi chε ka yalim be yi yεtɔya ni ka di viεla, ka di chε ka yi tooi mi yi ni yεn garigi sokam shεm.

Puhigu din bahindi nyaanja

⁷ Tikikus ŋun nyε ti mabiyurigu ŋun ʒe yim ti Duuma tuma ni la ni ti yεli ya n yεla ni nyε shεm zaa.

⁸ Di zuyu ka n timd' o yi sanna ni o ti yεli ya ti zaa ni be shεm, ka di kpaŋsi yi suhuri.

⁹ Ka ti mabiyurigu Onesimus ŋun ʒe yim ka nyε yi ni yino la ni pahi o zuyu kana. Bε ni ti yεli ya binshεyukam zaa din niŋdi kpe ŋɔ yεla.

¹⁰ Aristakus ɳun be sarika ni pahi n zuyu ɳo mini Maak ɳun nyε Baanabas ɳahinga la puhiri ya. Yi pun wum di ni simd ni yi niŋ o shem; ka o yi ti ka yi sanna, yin' deemiy' o.

¹¹ Yisa so bε ni lan booni Justus la gba puhiri ya. Niriba ata ɳo kɔŋko n-nyε Yεhudianim' bεn nyε n tumtumditaba Naawuni nam zuyu; bε nyεla bεn kpaŋsiri n suhu pam.

¹² Epafiras ɳun gba nyε yi ni yino ka nyε Yisa Masia tumtumda la puhiri ya. O kul suhiri Naawuni ni nimmoo n-tiri ya ni Naawuni che ka yi bi niriba ka ba n-zani n-niŋ naani zaa Naawuni yubu tumbu puuni.

¹³ Mmaŋmaŋ' di o shehira o ni tumdi ni nimmoo yi mini Laodisianim' ni Hierapolisnim' zuyu shem.

¹⁴ Luk ɳun nyε dɔyite so ti ni yuri la mini Diimas gba puhiri ya.

¹⁵ Puhimiya ti mabihi bεn be Laodisia mini pay' so ɳun yuli booni Nimfa la ni yεdaniŋdiba bεn layind' o yin' la ti ma.

¹⁶ Yi yi ti karim gbaŋ ɳo naai, yin' niŋmiya ania n-zaq li ti Laodisianim' gba ka bε karim. Ka yi gba niŋ ania n-karim gban' sheli Laodisianim' ni yεn zaŋ tin ya na la.

¹⁷ Yεlimiya Aakipus ni di niŋ kamaata ni o tum ti Duuma ni ti o tuun' shεl' la naai.

¹⁸ Man' Pool maŋmaŋa n-sab' puhigu yεtɔya ɳo. Di tamya ni m bela bandi ni. Naawuni daalibarika kpalimmi be yi ni!

1 Təsalənikanima

1 Təsalənikanima 1

1 Man' Pool mini Silvanus ni Timoti n-sabiri gbañ ḥo tiri Təsalənaika cheechi niriba bən nyə ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia ni su shəb' la. Naawuni ḥun nyə ti Ba mini ti Duuma Yisa Masia nijm' alibarika niy yi ni, ka tin ya suhudoo!

Təsalənaika yədaniñdiba bebu mini be yəda niñbu

2 Ti kul suhiri Naawuni tiri yi zaa, ka kul payiri Naawuni yi zuyu sahakam;

3 dama ti Ba Naawuni sani ti teeri yi yəda niñbu mini yi yurilim tuma ni yi tahima shəli din ʒe yim ti Duuma Masia ni la yəla.

4 Ti mabihi, ti mi ni yi nyəla Naawuni ni yuri shəba ka pii ya leeg' o niriba;

5 dama ti lahibal' suŋ waazu shəli ti ni daa yihi tin ya la daa pala yətəya kəŋko, amaa di daa nyəla yiko mini Naawuni Shia Kasi zaŋ tabili ti ni niy shəli yəda ni ti suhuri zaa la yəla. Ti ni daa be yi san' la, yi daa mi ti biəhigu ni nyə shəm yi səñsim zuyu.

6 Ka yi biəhigu bemi kaman ti biəhigu zaŋ tabili ti Duuma gba biəhigu, dama hal yi ni daa di wahala pam la zaa yoli, yi daa deei ti yəligu maa ni suhupiel' shəli din yiri Naawuni Shia Kasi sanna la.

7 Di zuyu ka yi leei bən mali biərisuŋ yədaniñdiba bən zaa be Masidənia mini Akaia la sani.

8 Dama ti Duuma yəla yətəya daa bi yi yi sani m-paala Masidənia mini Akaia kəŋko, amaa yi ni niy Naawuni yəda shəm yəla pun gili luy' shəlikam zaa. Dinzuyu di bi lan simdi ni ti yəli shəli pahi.

9 Niriba ḥo zaa təyisi ti ni daa ka yi sanna ka yi deei ti vienyəliŋga shəm la yəla: Yi daa ɣmaligi chan Naawuni sani ka chə buya ni yi jəm Naawuni manjli ḥun nyə nyəvililana ḥo,

10 ka guhir' o Bia ni o yi alizanda ni labina, ḥuna n-nyə o Bia Yisa so o ni daa neei kum ni ka o nyə ḥun fa ti Naawuni suhuyiçisili din ti yən kana la ni bahi.

1 Təsalənikanima 2

Pool ni daa tum shəm Təsalənaika

1 Ti mabihi, yimanjman' mi ni ti ni daa ka yi sanna la pala din kpalm yoli.

2 Yi pun mi bə ni daa fiəb' ti ka dihi ti vi Filipai shəm poi ka ti daa naanyi ti ka yi sanna la yəla, amaa ti Naawuni daa bahi ti ti suhukpeeni ka ti yihi lahibal' suŋ waazu din yi o sanna la n-tin ya hal səguriba ni daa kul zooi la zaa yoli.

³Ka ti ni tɔyisiri ya yɛtɔy' shɛnja maa bi yila chirimbu bee kɔr' biɛri bee yɛmbimbieri yohinju ni na;

⁴amaa ti kul tɔyisirila Naawuni ni bɔri ni ti tɔyisiri shɛm, dama ɻuna n-nye ɻun ɻe ti yaanja ka zaŋ lahibal' suŋ ɻo niŋ ti nuu ni. Ka ti bi bɔri ni ninsalinim' nini tiyi ti, amaa ti bɔri ni Naawuni ɻun nyɛ ɻun buyisiri ti suhuri ni tɛha ɻo nini n-tiyi ti.

⁵Biehiŋ kani, yi mi ni pa naŋban' malisim yɛtɔya ka ti daa zaŋ ka yi sanna; Naawuni mi n-nye ti shɛhiralana ni ti pala diribarilimnim' bɛn bɔri ni bɛ zaŋ yɛtɔy' shɛnja limsi diribarilim maa.

⁶Ti daa bi bɔri payibu so sani, di yi nyɛla yi sani bee shɛb' sani, hal ti di mali soli ni ti tooi suhi ya binshɛnja ti ni nyɛ Masia tuumba la zuyu.

⁷Amaa ti ni daa be yi sani, ti daa nyɛla ninvuy' shɛb' bɛn be baalim; ti daa kul bela baalim, ka gbib' ya kaman pay' ni gbib' o bihi shɛm la.

⁸Ti ni yuri ya la zuyu ka ti daa lo ni ti pirigi ti ni mali shɛli tin ya, ka di pala Naawuni lahibal' suŋ la kɔŋko, amaa zaŋ tabili timaŋmaŋ' nyɛviya gba, ka di nyɛla ti ni kul yuri ya pam la zuyu.

⁹Ti mabihi, teemiya ti ni daa tum ni ti yaa tariga ka di wahala shɛm la yɛla. Ti daa kul tumdimi wuntan' ni mini yuŋ zaa ni di che ka ti yɛla ku muyisi ya ka ti tooi yihi lahibal' suŋ din yi Naawuni sanna la waazu tin ya.

¹⁰Yi nyɛla ti shɛhiranima, ka Naawuni gba di ti shɛhira m-pahi yi zuyu ni zaŋ chaŋ yinim' bɛn nyɛ yɛdaniŋdiba ɻo polo, ti biehigu wuhiya ni ti dolila wuntia soli ka tumdi din tuhi ka galimi.

¹¹Yi mi ni ti daa niŋdi ya mi kaman ba ni niŋd' o bihi shɛm la: Ti daa kpam ya jaande ka kpaŋsi ya, ka zali ya

¹²ni yi mali biehigu shɛli din tiyiri Naawuni ɻun boli ya kpɛh' o nam ni min' o jilima ni la nini.

¹³Daliri ɻo zuyu ka ti kul payiri Naawuni sahakam: Ti ni daa zaŋ Naawuni yɛligu na ti tin ya la, yi daa sayi ti li, ka dee' li. Yi daa bi dee' li kaman ninsalinim' yɛligu, amaa yi daa dee' li mi kaman Naawuni yɛligu; ka di shiri nyɛla lala, ka kul tumdi di tuma yinim' bɛn nyɛ yɛdaniŋdiba ɻo ni.

¹⁴Ti mabihi, yi daa nya wahala mi kaman Naawuni cheechinim' din be Judia tiŋgbɔŋ ni la niriba bɛn nyɛ Yisa Masia ni su shɛb' la. Yi daa nya alaka yimaŋmaŋ' zuliya sani mi kaman bɛ gba ni daa nya alaka Yɛhudianim' sani shɛm.

¹⁵Bɛna n-daa ku ti Duuma Yisa mini anabinima, ka daa niŋ ti gba alaka la. Be kul tumdila din bi tiyiri Naawuni nini, ka kul guri ninsalinim' soli.

¹⁶Hal bɛ nyɛla bɛn kul kpaŋdi bɛmaŋa ni bɛ che ka ti ku yihi waazu din tahiri tiliginsim na la n-ti bɛn pa Yɛhudianima. Dimbɔŋɔ n-nyɛ alahichi shɛli din bahindi nyaanja ni bɛ tum zan' tariga; amaa Naawuni suhuyiyisili la pun paai ba.

Pool ni lo ni o kaai Təsalənəikanim' shəm

¹⁷Ti mabihi, ti ni daa woligi ya daba ayi la puuni, kulla ti niŋgbuna tab' woligibu ko yəla ka n yəri maa, ka pa ni ti təha tab' Woligibu. Ti nayi ya nyabu, ka mi kul kpaŋdi timaŋa ni ti lan nyan ya yaha.

¹⁸Ti bəri ni ti lan lab' yi sanna. Hal man' Pool maŋmaŋ' kpaŋ mmaŋ' gari yimyim bushəm ni n kana, amaa ka Sintani kul guri ti soli.

¹⁹Pa ninvuy' shəba n-lan beni pahi yi zuyu, amaa yinima n-kul nyə ti tahima mini ti suhupielli ni ti nasara dibu barinyubo shəli ti ni ti yən mali ti Duuma Yisa tooni o labbuna dali.

²⁰Yəlimaŋli, yinima n-shiri nyə ti barinyubo mini ti suhupielli!

1 Təsalənəikanima 3

¹Dinzuyu ti ni daa nya ka ti ku tooi lan guhi pahi zuyu ka ti daa sayi ni ti kəŋko kpəlim be Atənsi,

²ka tim ti mabia Timoti yi sanna. O nyəla Naawuni tumtumdi' so ti min' o ni layindi tumdi Masia lahibal' suŋ waazu yihibu tuma la. Ti daa tim o mi na ni o ti kpaŋsi ya yi yəda niŋbu puuni, ka kpam ya jaande,

³ka di chə ka yi ni so ku labi nyaŋja alakanim' ḥə nyabu zuyu. Yimaŋman' mi ni di nyəla Naawuni yubu ni ti nya alakanim' ḥə tatabo.

⁴Ti ni daa na be yi san' la, ti daa pun yəli ya ni ti ni nya alaka, ka yi zaa mi ni lala n-shiri niŋ.

⁵Dinzuyu n ni daa nya ka n ku tooi lan guhi pahi zuyu ka n daa tim Timoti yi sanna ni di chə ka m baŋ yi yəda niŋbu yəla ni nyə shəm. Dama n suhu daa kul zəhirimi ni di pa shəli ka Sintani ti zahim ya ka ti tuma la zaa kpəlim yoli.

⁶Ka Timoti ni daa yi yi sani labina, o daa yəli ti yi yəda niŋbu mini yi yurilim yəla ni nyə shəm. O yəli ti ni yi kul təhirila ti yəla ka bəri ni yi nya ti kaman ti gba suhuri ni ye yi nyabu zuyu shəm.

⁷Dinzuyu ti mabihi, ti nahiŋgu mini ti wahala dibu puuni, ti nya suhukpaŋsibo yi zuyu. Yi yəda niŋbu nyəla din kpaŋsiri ti,

⁸dama yi yi ba n-zani yi biɛhigu ni ti Duuma zuyu, di ni chə ka ti leei bən be.

⁹Ti ni tooi payi Naawuni yi zuyu pumpɔŋ. Ti payir' o ti ni mali suhupiel' shəli yi zuyu ḥun' ti Duuma Naawuni san' la zuyu

¹⁰Wuntan' ni mini yuŋ zaa, ti kul suhir' o ni o chə ka ti mini ya lan nya taba, ka ti tooi zaŋ din pooi ya yi yəda niŋbu ni la səŋ ya.

¹¹Ti suhiri Naawuni ḥun nyə ti Ba la maŋmaŋ' mini ti Duuma Yisa ni bə mali soli ti ti ka ti kana ti kaai ya.

12Ti lan suhiri ti Duuma ni o chε ka yi yurilim zaŋ chan̄ yi tab' mini sokam zaa sani zooi pahi kaman ti gba yurilim ni galisi zaŋ chan̄ yi sani shem la.

13Dimbɔŋɔ puuni o ni chε ka yi suhuri ba n-zani ka yi be tibi, ka be kasi ti Naawuni ɻun nyε ti Ba la sani, saha sheli ti Duuma Yisa min' o ninvuy' gahinda yi ti labina.

1 Tesalonikanima 4

Biehigu din tiyiri Naawuni nini

1Ti mabihi, din pahi nyεla yi pun bohim ti sani di ni simdi ni yi be shem n-tiyi Naawuni nini yεla. Hal lala ka yi kul be, ka ti suhiri ya ka kpamdi ya jaande ti Duuma Yisa yuli zuyu ni yi kul niŋmi lala pahima.

2Dama yi mi wuhibu shεŋa ti ni daa zaŋ wuhi ya ti Duuma Yisa ni zali ti shem puuni la yεla.

3Naawuni yubu zaŋ chan̄ yi sani nyεla ni yi mali m-be kasi, ka di niŋdiya zina.

4Yi zaa yinoyino mi yi ni yεn doli kasitali biehigu mini jilima soli shem n-kpuγ' omaŋmaŋ' paya,

5ka di pa ni yi doli niŋgbuŋ kore soli kaman bεn bi doli Naawuni zaligu ni niŋdi shem la.,

6Dinzuyu yεlli ɻɔ puuni, so miri ka o tum o kpee din bi tuhi bee ɻ-ɻar' o kpee. Ti daa pun yεli ya dimbɔŋɔ yεla, ka na kul kpahiri yi zuyu ni ni ti Duuma ni darigi bεn tumdi din bi tuhi ɻɔ tatabo tibili.

7Ti Duuma Naawuni daa bi boli ti ni ti tumdila niŋgbuŋ kore tuma, amaa o daa boli ti ni ti dolila kasitali biehigu soli.

8Dinzuyu ɻunkam zayisi wuhibu ɻɔ, pa ninsal' wuhibu ka o zayisi, amaa Naawuni ɻun ti ti o Shia Kasi la wuhibu ka o zayisi maa.

9Di bi kpa talahi ni n sabi n-wuhi ya yi ni yεn yuri yi mabihi shem, dama Naawuni pun wuhi ya yimaŋmaŋ' ni yεn yuri tab' shem.

10Ka lala ka yi shiri yuri yi mabihi zaa bεn be Masidɔnia tingbɔŋ ni zaa; amaa ti mabihi, ti kpamdi ya jaande ni yi kul niŋmi lala pahima.

11Kpaŋmiya yimaŋmaŋ' m-be baalim, ka chε ka yi zaya be yimaŋmaŋ' yεla ni, ka bɔnya yimaŋmaŋ' nuu zuyu tuma tummi kaman ti ni daa pun wuhi ya shem la.

12Dimbɔŋɔ niŋbu zuyu ni chε ka bεn be kpaŋa lun ya sizuura, ka yi mi ku lihiri so ninni ni o dihi ya.

Ti Duuma labbuna

13Ti mabihi, ti bi bɔri ni yi be ɻilinsi ni zaŋ chan̄ bεn gbihiri kum ni la polo, ka di chε ka yi ku fabindi bεn kpi la zuyu kaman bεn ka tahima ni niŋdi shem la.

¹⁴Dama ti yi niŋ yeda ni Yisa daa kpiya ka lan neei yaha, ti lan niŋ yeda ni ti Duuma Naawuni ni ti che ka ben gbihiri kum ni la ti doli ti Duuma Yisa labina.

¹⁵Ti Duuma yeligu ni wuhi shem ka ti mali yeri ya maa. Dina n-nye ni ti ni ninvuy' sheb' ben yen mali nyeviya hal ti paai ti Duuma labbuna saha ti ku daŋ ben pun gbihiri kum ni la tooni.

¹⁶Dama ti Duuma manjan' ni ti yi zuysaa n-siyina ni tahigu mini malaikanim' zuylan' kukoli ni Naawuni kikaa kumsi. Ka ben pun kpi Masia ni la ni ti daŋ kum ni neebu;

¹⁷ka tinim' ben mali nyeviya be dunia ḥo ni ḥo mini ba ti layim chan ti kpe sagban' ni n-tuhi ti Duuma soli sagbani maa ni; ka ti ni ti kpalim be ti Duuma maa sani hal ni saha din ka bahigu.

¹⁸Dinzuju zaŋmiya yetɔya ḥo maami tab' suhuri.

1 Tesalonianima 5

Shili mali gu ti Duuma labbuna yela

¹Ti mabihi, di bi kpa talahi ni ti lan sab' dabisa mini saha yela zaŋ chan dimbɔŋɔnim' ni ti yen niŋ saha sheli polo;

²dama yimanjan' mi vienyelinga ni ti Duuma labbuna dabisili la ni ti kana kaman tayīa ni kanna yuŋ shem la.

³Saha sheli niriba yi ti yeri ni suhudoo mini gom beni, di saha maa ka bahi yoli dii yen paai ba, ka be ku tiligi. Di ni ti bemi kaman pay' ni yi wolisiri ni o ḥoyi ka bierim sheli mal' o la.

⁴Amaa ti mabihi, yinim' bi be zibisim ni ka dindali maa ni ti libigi ya kaman tayīa ni libigiri niriba shem la.

⁵Yi nyela neesim mini wuntan' ni niriba. Ti pala yuŋ bee zibisim ni niriba.

⁶Dinzuju di bi simdi ni ti gbihiri kaman sheb' ni niŋdi shem la, amaa cheliya ka ti ne n-ziya ka gbibi ti maŋa.

⁷Dama gɔgbihiriba gbihirila yuŋ, ka danyuriba gba nyuri kuuni yuŋ.

⁸Amaa tinim' ni nyε wuntan' ni niriba la zuyu, cheliya ka ti gbibi ti maŋa ka zaŋ yeda mini yurilim leei nyɔtayirigu m-pa ti nyɔri zuyu, ka zaŋ ti tiliginsim tahima kaman tɔbutuhiri' zuypila la pili.

⁹Naawuni bi zali ti ni o suhuiyisili tibidarigibo ti di ti, amaa o zali ti ni ti nyala tiliginsim ti Duuma Yisa Masia zuyu.

¹⁰Iuna n-daa kpi ti zuyu ni di che ka ti min' o layim be, di yi nyε ti bela ti nyeviya ni bee ti yi gbihirila kum puuni.

¹¹Daliri ḥo zuyu kpansimiya tab' suhuri, ka niŋdi din ni sɔŋ yi taba ka be zooi Naawuni dolibu ni kaman yi ni niŋdi shem pumpɔŋɔ la.

Wuhibunim' mini puhigu din bahindi nyaanja

¹²Ti mabihi, ti Duuma ni pii ninvuy' shεba ka bε be yi sani tumd' o tuma la, ti suhiri ya ni yi lum' ba sikuura. Ben a n-nyε bεn wuhiri ya ka kpamdi ya jaande la.

¹³Timiya ba jilima, ka yuri ba pam bε ni tumdi tuun' shεli maa zuyu; ka maliya suhudoo ni taba.

¹⁴Ti mabihi, ti kpamdi ya jaande: Kpahimiya gbinyayinim' zuyu ni; ka kpañsimiya bεn suhuri miligi la suhuri; ka sɔñmiya bεn gbarigi la; ka maliya suyilo ni sokam.

¹⁵Yi ni so di bøh' o kpee biεri, amaa niñmiya ania n-kul niñmi yi taba zañ tabili sokam zaa din viela.

¹⁶Kul maliya suhupielli;

¹⁷suhimiya Naawuni sahakam,

¹⁸ka payimiya Naawuni shεlikam zaa puuni. Dina n-nyε Naawuni ni yu shεli yi biεhigu ni Yisa Masia zuyu.

¹⁹Miriya ka yi tayı Naawuni Shia Kasi zali;

²⁰ka di ȝiemya anabitali yεtɔya tɔyisibu.

²¹Amaa buyisimiya binshεyukam nya, ka gbibiya din viela.

²²Zomiya dinkam nyε zay' biεyu.

²³Ti Duuma Naawuni ȝun tiri ti suhudoo la malimi yi luyili pinaayi zaa ka di be kasi, ka gbibi yi niñgbuna zañ tabili yi suhuri ni yi shihi zaa ka di mali yaa ka ti ku mali taali hal baabiela ti Duuma Yisa Masia labbuna dali.

²⁴Đun boli ya maa nyεla ȝun ni niñ li, dama o nyεla ȝun ȝe yim.

²⁵Ti mabihi, suhimiya Naawuni tiri ti gba.

²⁶Puhimiya ti mabihi la zaa mabihili puhigu ti ti.

²⁷N kpamdi ya jaande ti Duuma zuyu ni yi karimmi gbañ ȝo wuhi ti mabihi la zaa.

²⁸Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi ni!

2 Təsalənikanima

2 Təsalənikanima 1

1 Man' Pool mini Silvanus ni Timoti n-sabiri gbañ ḥo tiri Təsalənaika cheechi niriba bən nyə ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia ni su sheb' la.

2 Naawuni ḥun nyə ti Ba mini ti Duuma Yisa Masia niñm' alibarika niñ yi ni, ka tin ya suhudoo!

Masia labbuna saha saria karibu yəla

3 Ti mabihi, di kpala talahi ni ti kul payiri Naawuni yi zuyu sahakam. Di tuhiya ni ti niñ lala, dama yi yeda kul zoorimi, ka yi yurilim zañ chañ yi tab' sani gba kul zoori pahira.

4 Dinzuyu ka timañmañ' kul nyuri bara yi zuyu Naawuni cheechinim' ni. Ti niñdila lala yi ni mali ȝieyimtali mini yeda niñbu yi daalaka nyabu mini yi wahala dibu puuni la zuyu.

5 Dimbəñjənim' nyəla Naawuni sariakaribo din tuhi shihira, ka di wuhiri ni Naawuni chə ka yi leei bən simdi ḥun' Naawuni nam shəli zuyu yi ni diri wahala ḥo ni kpebu.

6 Naawuni ni niñ din tuhi. O ni ti chə ka bən niñdi ya wahala la gba di wahala.

7 Ka o ni ti ti yinim' bən diri wahala ḥo zañ tabili ti gba vuhim. O ni ti niñla lala saha shəli ti Duuma Yisa min' o malaikanim' yi ti yi palo zuyusaa siyirina o yiko mini buyim din diri puuni

8 ni o ti darigi bən bi mi Naawuni mini ninvuy' sheb' bən zayısi ti Duuma Yisa lahibal' suñ wumbu la tibili.

9 Bə ni ti nya tibidarigibo bahi yoli din ka bahigu puuni; ka bə mini ti Duuma ni o yiko din mali jilima la ni ti woligi taba.

10 O yi ti labina o dabisili la dali ni o ti nya tibiginsim o ninvuy' gahinda sani, ka nya jilima bən zaa niñ o yeda la sani, yinim' gba ni ti be bə ni, yi ni daa niñ ti ni zañ shəhira shəli yəla na nti yəli ya la yeda la zuyu.

11 Di zuyu ka ti kul suhiri Naawuni tiri ya. Ti suhiri Naawuni ni o chə ka yi leei bən simdi biçigu shəli o ni boli ya ni yi ti mali la. Naawuni səñmi ya n-chə ka yi nya yi ni bəri zayısuñ shəlikam ka naai yi yeda tuma la tin ya o yiko ni.

12 Dimbəñjə puuni ka ti Duuma Yisa yuli ni nya tibigibu yi sani, ka yi gba nya tibigibu o sani ti Naawuni mini ti Duuma Yisa daalibarika zuyu.

2 Təsalənikanima 2

Zaligu zayısira

¹ Ti mabihi, zaŋ chan ti Duuma Yisa Masia labbuna mini ti ni ti yen layim tuh' o sol' la yela polo, ti suhiri ya

²ni yi di che ka yi suhuri zohira bee n-jiyiri yi ni wum ni ti Duuma labbuna dabisili la dali pun gari la zuyu. Di pa sheli so n-tɔyisi anabitali yetɔya bee n-yihi waazu yel' lala bee ŋ-ŋɔ so n-yeli ni tinima n-sabi gbaŋ puuni yel' lala.

³Di cheliya ka so yɔhim ya baabiela, dama di dabisili maa ku kana faashee Naawuni zayisibu din bahindi nyaanja la ti niŋ, ka Zaliguzayisir' so Naawuni ni pun lo ni o bah' o yol' la gba ti yi zahira.

⁴ O ni ti zayisi binsheγukam ninsalinim' ni jemdi mini ninsalinim' ni lihi so Naawuni la; o ni ti duh' oman' gari dimboŋɔnim' zaa ha; hal o ni ti kpe Naawuni jembu duu ti ʒini, ka yeri ni o nyela Naawuni.

⁵Yi bi teei ni n ni daa be yi san' la, n daa pun yeli ya dimboŋɔ yela?

⁶Ka yi mi din na tayı di niŋbu zali. Dina n-nye ni di che ka Zaliguzayisira la ti yi zahira o saha dede.

⁷Zaliguzayisibutali pun be di tuma tumbu ni, amaa din yen niŋ maa na ku niŋ faashee Naawuni ti vuui ŋun tayı di niŋbu zali maa.

⁸ Di saha maa ka Zaliguzayisira maa ni ti yi zahira, ka ti Duuma Yisa ni ti zaŋ o vuhim pɔhim din yir' o nol' ni na ku o ka bah' o yoli, ŋun' Yisa palo yibu dali o labbuna saha.

⁹ Zaliguzayisira maa ni ti yi zahira Sintani yiko ni, ka mali yiko pam din ni tum alahiziba tuma balibu kam ka wuhi shihira, ka tum alahiziba tumtumsa din nyɛ yɔhiŋgu.

¹⁰Ka o ni ti zaŋ yɔhiŋgu maa n-yɔhim ninvuy' sheb' bɛn ti yen bahi yol' la. Din che ka bɛ ti yen bahi yoli maa nyela bɛ ni zayisi ni bɛ yu yelimanjli ka tiligi la zuyu.

¹¹Daliri ŋɔ zuyu ka Naawuni che ka birigginsim yiko kpe bɛ ni birigi ba, ka bɛ doli ʒiri soli.

¹²Ka din beni nyela ninvuy' sheb' bɛn zaa bi niŋ yelimanjli la yeda, amaa ka che ka bɛ suhuri kul yela alahichi tumbu nyayisim zuyu la ni ti nya saria karibu.

Tiligginsim zuyu ka Naawuni zali ya

¹³Ti mabihi bɛn nyɛ ti Duuma ni yuri sheb' la, di kpala talahi ni ti kul payiri Naawuni yi zuyu sahakam, dama piligu ni ha ka Naawuni daa zali ya ni yi nya tiligginsim, yi ni niŋ yelimanjli la yeda ka Naawuni Shia Kasi mali ya ka yi be kasi la zuyu.

¹⁴Ti ni daa zaŋ lahibal' suŋ waazu yihi tin ya la zuyu ka Naawuni boli ya ni yi mini ti Duuma Yisa Masia ti layim nya o jilima.

¹⁵Dinzuŋu ti mabihi, ʒienya vienyelinga, ka gbibiya wuhibu sheŋa ti ni pun wuhi ya ti waazu yihibu ni mini ti ni sab' gban' sheŋa tin ya la puuni la.

¹⁶Ti suhiri ti Duuma Yisa Masia maŋmaŋa mini Naawuni ɻun nyε ti Ba ka yuri ti, ka nyε ɻun ti ti suhukpaŋsibo din ka bahigu mini tahima suŋ o daanfaani puuni la

¹⁷ni o kpaŋsi yi suhuri zaa, ka che ka yi mali kpioŋ yi zay' suŋ kam tumbu mini yi yεtɔy' suŋ kam tɔyisibu ni.

2 Tesalonikanima 3

Suhimiya Naawuni

¹Ti mabihi, din bahindi nyaanja nyela, suhimiya Naawuni tiri ti ka o che ka ti Duuma yεligu yεligi yomyom ka di nasara kaman di ni daa di nasara yi sani shem la.

²Kul suhimiya Naawuni ni o yihim' ti tεhibierinim' mini ninvuy' bieri nuu ni, dama pa sokam zaa n-nyε ben niŋ yeda.

³Amaa ti Duuma nyela ɻun ɣe yim. O ni tin ya kpioŋ, ka gbib' ya ka Sintani ku paai ya.

⁴Ti Duuma che ka ti niŋ ya naani, ka mi ni yi niŋdi ti ni wuhi ya shem, ka kul ni niŋdi ti ni wuhi shem maa.

⁵Ti Duuma yoomi yi suhuri ka yi ban Naawuni yurilim ni nyε shem, ka che ka yi mali ɣieyimtali din nyε Masia dini.

Di niŋ talahi ni sokam tum tuma

⁶Ti mabihi, ti Duuma Yisa Masia zuyu ti zali ya ni yi gbaamiya yimaŋa ni yi mabihi ben zaa nyε gbinnyayinima ka bi doli wuhibu sheli ti ni daa wuhi ya la.

⁷Yimanŋmaj' mi vienyeliŋga ni di simdi ni yi che ka yi biɛhigu be kaman ti biɛhigu. Ti ni daa be yi san' la ti daa pala gbinnyayinima.

⁸Ti daa bi deei sheli so sani ka bi yo di zuyu, amaa ti daa kul tumdila wuntan' ni ni yun zaa ni di che ka ti yεla ku ɣi yi ni so zuyu.

⁹Di pala ti daa kala soli ni ti deei sheli yi sani zuyu ka ti daa niŋdi lala maa, amaa ti daa bɔrimi ni ti niŋ li ka yi nya, ka di che ka yi biɛhigu be kaman ti biɛhigu.

¹⁰Ti ni daa be yi sani maa, ti daa bahi ya noli ni ɻun je ni o tum tuma bi simdi ni o di.

¹¹Dama ti wumya ni ninvuy' shεb' be yi ni n-nyε ɣinahigunima ka je ni bε tum sheli, ka bε tuma nay' kul nyela dari gindi kperι niriba yεla ni kɔŋko.

¹²Ti Duuma Yisa Masia zuyu ti kpamdi ninvuy' shεb' ben niŋdi lala maa jaande, ka zaani ba zaligu ni bε be baalim ka tummi tuma lihiri bεmaŋa.

¹³Ti mabihi, di gbarigiya tuun' suma tumbu ni.

¹⁴Ka yi ni so yi zayısi ti ni yeli ya shem gbaŋ ḥo ni deebu, yin' kpahimmiya dilana, ka di cheliya ka yi min' o lan mali jina, ka di ni che ka vi gbaag' o.

¹⁵Yi mi di lihiy' o kaman o nyela yi dima, amaa lee sayisimiy' o mi kaman yi mabia la.

Yεtɔy' shεnja din bahindi nyaanja

¹⁶Ti suhiri ti Duuma maŋmaŋa ḥun nyε suhudoo ni yiri so sanna la ni o timiya suhudoo sahakam mini yelli kam ni. Ti Duuma kul kpalimmi be yi zaa sani!

¹⁷Man' Pool maŋmaŋ' nuu n-sab' puhigu yεtɔyα ḥo. D-ḥo ka n dalindi n gbaŋ kam. N ni sabiri shem m-bala.

¹⁸Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi zaa ha ni!

1 Timoti

1 Timoti 1

1 Man' Pool ḥun nyε Yisa Masia tumo Naawuni ḥun nyε ti Tiligira ḥo mini Yisa Masia ḥun nyε ti tahima la ni zal' li shem la puuni n-sabiri gbaŋ ḥo

2 tiri Timoti ḥun nyε m bi' maŋli ti daadiini soli yeda niŋbu ni la. Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia zom' a nambɔyu, ka niŋ alibarika niŋ a ni, ka ti a suhudoo!

Zuŋu ni kpahibu zaŋ chaŋ ʒiri wuhibu polo

3 N kpam'd' a jaande ni a kul kpalimmi be Efesus kaman n ni daa gariti chani Masidɔnia ka yel' a shem la, ka di che ka a kpahi ninvuy' shεb' bεn wuhiri ʒiri wuhibu la zuŋu ni ka bε che li.

4 Yεlim' ba ni bε cheli kurimbuni ha lahibal' shεŋa din pa yεlimaŋli mini dɔyirikpamba yuya din ka tariga la yεla bɔhimbu, dama di nyεla din kul tahir yεla zaŋ buyisi tab' na kɔŋko, ka pa ni Naawuni ni zali wuhibu maŋli sheli din kpaŋsiri adiini soli yeda niŋbu la.

5 Ti ni tɔyisiri zuŋu ni kpahibu yel' shεŋa yεla ḥo daliri nyεla ni di kpaŋsi yurilim din yiri suhu din ka dayiri mini suhu ni tεha din ka galimi ni yeda niŋbu maŋli ni na.

6 Ninvuy' shεb' bεn ŋmaligi ka che dimbɔŋɔnim' leela bεn birigi yεtɔy' chɔyima tɔyisibu puuni.

7 Be suhuri kul yεmi ni bε leei Naawuni zaligu karimbanima, amaa ka lee bi bandi bε ni mali yεtɔy' shεŋa n-tɔyisiri maa gbinni bee m-mi bε ni niŋ binshεŋa naani ka tɔyisiri di yεla maa ni nyε sheli.

8 Ti mi ni Naawuni fukumsi zaligu nyεla zay' vielli, nir' yi dol' li n-tum di ni wuhi shem.

9 Ka di niŋ kamaata ni ti baŋ ni Naawuni bi zali o zaligunim' la ninvuy' shεb' bεn tumdi din tuhi zuŋu, amaa o zal' li la zaliguzaŋisiriba mini tipawumlinima ni bεn bi luri Naawuni sizuura ni alahichinim' zuŋu. O lan zal' li la bεn biehigu bi be kasi ka bε bayá ka Naawuni yεla ni la mini bεn kuri bε banima bee bε manim' la ni ninvuy' kuriba

10 zaŋ tabili bεn tumdi niŋbuŋ kore tuma mini dɔbba bεn gɔndi be dɔtaba bee payiba bεn gɔndi be payitaba ni bεn zaŋdi muysiigu gbahiri niriba ni ʒiŋmariba ni bεn zaa niŋdi din chihiri wuhibu maŋla zuŋu.

11 Wuhibu maa bela lahibal' sun sheli Naawuni ḥun nyε jilimalana mini alibarikalan' ḥo ni zaŋ niŋ n nuu ni ni m mol' li la puuni.

Naawuni payibu o nambɔzɔbo zuŋu

¹²M payiri ti Duuma Yisa Masia ɻun ti ma yaa ni n tum ɻo. M payir' o o ni lihi ma ka n simdi ni o pii ma ka n tum o tuma,

¹³hal n ni nyela ɻun daa yer' o zilima ka niŋd' o alaka ka tur' o la zaa yoli. Amaa Naawuni daa zo ma nambɔyu, dama n daa niŋ li la ɻilinsi ni n ni daa na bi niŋ yeda la zuyu.

¹⁴Di saha maa ka ti Duuma daa niŋ anfaani din galisi pam niŋ n ni, ka ti ma yeda mini yurilim din be Yisa Masia ni la.

¹⁵Yetɔyili ɻo nyela yelimanli, ka simdi ni nir' dee' li zaa. Dina n-nye: Yisa Masia daa ka dunia ɻo ni na ni o ti tiligila alahichinima; mani mi n-nye alahichilana n-gari sokam.

¹⁶Amaa Naawuni daa zo ma nambɔyu ni di che ka Yisa Masia wuh' o suyilɔdibo zaa ni nye shem man' ɻun nye alahichilana n-gari sokam zaa ɻo sani; ka di leei ninvuy' sheb' ben na yen niŋ o yeda n-nya nyevili din ka bahigu la ni ni doli so' sheli.

¹⁷Payimiya Naawuni ɻun nye ɻiemani kam Naa, ka nye ɻun kul be, ka nye ninsalinim' nini ni ku tooi nya so, ka lan nye ɻun kɔŋko kul nye Naawuni, ka simdi tibigibu mini jilima tibu ɻo hal ni saha din ka bahigu! Ami!

¹⁸M bia Timoti, n zaŋ niriba zuyu ni kpahibu yela ɻo niŋ a nuu ni. Di nyela anabitali yetɔya ni yeli shem zaŋ chaŋ a polo. Che ka di yetɔya maa leeg' a bidibbina ka a zaŋ li tuhi tuhiri suŋ.

¹⁹Gbib' a yeda niŋbu min' a suhu ni tɛha ka di ku mali galimi. Ninvuy' sheb' ni bi doli suhu ni tɛha ɻo tatabo ni wuhi shem zuyu che ka be yeda niŋbu sayim.

²⁰Be ni sheba n-nye Haimenaius mini Alikizanda ben nye n ni zaŋ sheb' niŋ Sintani nuu ni bemanman' sɔŋsim nyabu zuyu ni di che ka be baŋ ni di bi simdi ni be mo Naawuni la.

1 Timoti 2

Cheechi Naawuni jembu soli

¹Din dan tooni nyela n kpamdi sokam jaande ni be suhimi Naawuni be ni bɔri sheli zuyu, ka kul suhimi Naawuni din simdi ba gba zuyu, ka timmi sandaani niŋmi Naawuni tiri niriba; ka payimi Naawuni sokam zaa zuyu.

²Ka suhimiya Naawuni tiri nazuyuri mini ben su fukumsi din ni che ka ti be ni alaafee, ka mali suhudoo n-niŋdi din luri Naawuni sizuura ka tumdi din tuhi daadamnim' ninni;

³dama dina n-viela, ka nye din tiyiri Naawuni ɻun nye ti Tiligira ɻo nini.

⁴O nyela ɻun bɔri ni sokam zaa tiligi ka bɔhim baŋ yelimanli ni nye sheli.

⁵Naawuni yino m-beni, ka sandaantimda yino kɔŋko mi m-be Naawuni mini salinim' sunsuuni, ɻuna n-nye Yisa Masia ɻun nye daadam,

⁶ka daa zaŋ omaŋ' pa talima sokam zaa zuyu la. Dimboŋɔ n-nyɛ din di Naawuni ni daa pun lo shɛm shɛhira, ka nyɛ din yi palo di saha dede.

⁷ Di zuyu ka Naawuni daa pii ma leei di molomoona mini tumo ni karimba ŋun ni wuhi bɛn pa Yɛhudianim' yɛda niŋbu mini yɛlimanɔli soli yɛla. Yɛlimanɔli ka n yeri maa; m bi ŋmarila ɔiri!

⁸M bɔri ni dɔbba bɛn be luy' shɛlikam zaa kpuyiri bɛ nuhi din be kasi zuyusaa n-suhiri Naawuni, ka sujee bee naŋgbankpeeni ŋmɛbu ka di puuni.

⁹ N lan bɔri ni payiba gba zaŋdi situra din veeni ba ka ku mali galimi ka nyɛ din simdi m-maani bɛmaŋa, ka pa ni zuyuri pambu mini salima ni waya yeri yɛbu ni binyara din mali shaara zaŋ niŋ bɛmaŋa;

¹⁰amaa bɛ zaŋmila tuun' suma m-malimi bɛmaŋa kaman di ni niŋ kamaata ni payiba bɛn doli adiini soli niŋdi shɛm.

¹¹Di simdi ni payiba shini baalim, ka bɔhim baŋ din tuhi maŋsiyisibu puuni.

¹²M bi sayi ni payiba nyɛ karimbanima bee n-su dɔbba fukumsi; di niŋ kamaata ni bɛ shini baalim.

¹³Dama Adam ka Naawuni daa daŋ nam ka naanyi ti nam Awa.

¹⁴Ka di pala Adam ka Sintani daa yɔhim, amaa Awa ka o daa yɔhim ka o leei ŋun sayim Naawuni zaligu.

¹⁵Amaa pay' ni tiligi bihi dɔyibу puuni, ka di mi ni yila o yi kul mali yɛda niŋbu mini yurilim ni bier' kasi zaŋ tabil' omaŋgbibbu ni na.

1 Timoti 3

Cheechi ni toondaannim' yɛla

¹Yɛtɔyili ŋɔ nyɛla yɛlimanɔli: So suhu yi yɛya ni o leei cheechi toondana, o ni bɔri tuun' shɛli maa nyɛla tuun' suŋ.

² Di niŋ kamaata ni cheechi toondana mali bierisunɔ: di simdi ni o malila pay' yino, ka nyɛ ŋun gbib' omaŋmaŋ ni ŋun mali yɛm ni ŋun biɛhigu doli soli ni ŋun niŋdi saani ni ŋun ni tooi wuhi niriba viɛnyelinga.

³Di bi simdi ni o nyɛla ŋun nyuri dam kuuna bee ŋun nyɛ vubɔra, amaa di simdi ni o nyɛla ŋun be baalim, ka pa ni ŋun ŋmɛri naŋgbankpeeni bee ŋun suhu ye liyiri zuyu nti yayi.

⁴Di niŋ kamaata ni o nyɛla ŋun gbib' omaŋmaŋ' yinŋnim' viɛnyelinga, ka niŋdi din ni chɛ ka o bihi deer' o noli ka tir' o jilima binshɛyukam puuni;

⁵Dama nir' yi bi mi o ni yɛn niŋ shɛm n-gbib' omaŋmaŋ yinŋima, wula ka o ni tooi gbibi Naawuni cheechi?

⁶Di mi bi simdi ni o nyela ḥun na yoli ni᷄ tuuba; di yi nyε lala, di pa sheli ka o ti ni᷄ karimbaani duh' omaṇa, ka saria karibu di o kaman di ni daa di Sintani shem la.

⁷Ka din pahi dimboŋɔnim' zaa zuyu nyela, di ni᷄ kamaata ni o nyela ḥun mali shəhira su᷄ bən be kpaŋ' sani, di yi pa lala, di pa sheli ka o ti tum vi tuma, ka Sintani zana gbaag' o.

Cheechi ni sɔṇdiba

⁸Lala n-nyε cheechi sɔṇdiba gba: Di ni᷄ kamaata ni bε mali bierisun, ka di yeri naŋbanvoya ayiyi, ka di bi simdi ni bε nyela bən nyuri dam kuuna bee bən suhuri ye liŋiri zuyu ti yayi.

⁹Di ni᷄ kamaata ni bε nyela bən suhuri ni təha ka galimi, ka lan nyε bən gbib' yelimanja din yi zahira ti wuhibu puuni la.

¹⁰Ka di simdi ni cheechi buyisi ba pɔi, ka bε biɛhigu yi wuhi ni bε ka galimi, ka cheechi naanyi che ka bε tum cheechi sɔṇdiba tuma.

¹¹Lala n-nyε bε payiba gba: Di ni᷄ kamaata ni bε gba mali bierisun, ka pa ni bən nyε munaafichinima, amaa di simdi ni bε gbib' bəmaṇa ka ʒe yim binsheyukam puuni.

¹²Di simdi ni cheechi sɔṇdiba malila pay' yinoyino, ka tooi gbib' bε bihi mini bε yijnim' vienyelinga.

¹³Ninvuy' shəb' bən tumdi cheechi sɔṇdiba tuma ḥo vienyelinga zaani yu' suma, ka tooi mali suhukpeeni n-tɔyisiri bε ni ni᷄ Yisa Masia yeda shem yela paloni.

Adiini ashil' titali

¹⁴M mali tahima ni di ku yuui ka n kana ti kaag' a, amaa n sabiri yεl' shεŋja din be gbaŋ ḥo ni n-tir' a mi

¹⁵ni n yi yuui kandina, di ni che ka a mi a ni yεn ni᷄ndi shem Naawuni niriba bən nyε ḥun' Naawuni ḥun be ḥo cheechi la ni, ka nyε daantaliga mini tanzaa Naawuni yelimanji ni tam sheli zuyu la.

¹⁶Biɛhin kani, ti daadiini soli ḥo ashili nyela zay' titali. Dina n-nyε: Duna n-daa leei daadam yi palo, ka Naawuni Shia Kasi daa di o shəhira, ka malaikanim' daa nya o. Be daa mol' o yela zuliya kam ni, ka niriba daa ninj o yeda dunia ḥo ni, ka Naawuni daa ti kpuŋ' o chan jilima shee alizanda ni.

1 Timoti 4

Karimba ʒirinima

¹Naawuni Shia Kasi yihi yeli ni ʒiemana din bahindi nyaanja puuni, ninvuy' shəb' ni ti che yeda ni᷄bu soli dolibu ka wumdi tirila shi' bieri bən yohindi niriba la ka ni dolila alizin' bieri wuhibu.

²Wuhibunim' ḥo yirila ninvuy' yōhindiba bēn nyē ᬁrinima, ka bē suhuri ni tēha diyilim kaman kur' tulli n-tabili li n-di li la sanna.

³Niriba ḥo tatabo wuhiri ni di bi tuhi ni nir' kpuy' paya bee n-dirī bindira balibu shēna Naawuni ni nam ti salinima ni bēn niŋ yēda ka banj yēlimanlı la diri li ka payiri ḥun' Naawuni di zuyu la.

⁴Naawuni ni nam binshēyukam nyela din viela, ka di bi simdi ni ti siŋ li, tinim' dee yi di li ni Naawuni payibū,

⁵dama Naawuni yēligu mini wunsuhigu nyela din chē ka di leeri din be kasi Naawuni sani.

Yisa Masia tumtumdi' suŋ

⁶A yi zaŋ n ni wuh' a sheli ḥo wuhi ti mabihi la, a ni niŋ Yisa Masia tumtumdi' suŋ, a ni zaŋ yēda niŋbu yētōya mini wuhibu suŋ sheli a ni pun dol' la n-dih' amanlı la zuyu.

⁷Di chē ka a bayā be kurimbuni lahibaya din bi luri Naawuni sizuura ka nyē din pa yēlimanlı la ni. Kul zaŋm' amanlı niŋla wuntia soli yēla bōhimbu ni.

⁸Niŋgbuŋ maŋdahimbu mali nyōri sheli di ni, amaa wuntia soli puuni maŋdahimbu malila nyōri shelikam ni, dama di lo ti nyēvili alikauli ᬁiemani ḥo ni zaŋ tabili saha din ka bahigu puuni.

⁹Yētōyili ḥo nyela yēlimanlı, ka simdi deebu zaa.

¹⁰Dimbōŋo zuyu ka ti diri wahala ka tumdi ti yaa tariga, dama ti zaŋ ti tahima zaa niŋla Naawuni ḥun be ḥo ni. Duna n-nyē sokam zaa Tiligira, di bahi bamdi bēn niŋ o yēda la.

¹¹Zaŋm' dimbōŋonim' wuhimi niriba, ka zali ba ni bē dol' li.

¹²Di sayi ka so ᬁiem a a bipalitali zuyu, amaa chē ka a yētōya min' a ni niŋdi shem ni a yurilim ni a yēda niŋbu ni a bier' kasi wuhi ni a biehigu nyela yēdaniŋdiba ni ni dol' sheli naba.

¹³Zaŋ chaŋ n ti yēn kana, kpaŋm' amanlı karimmi Naawuni Kundi niriba ni, ka yihimi waazu, ka wuhimi niriba.

¹⁴Toondaannim' ni daa zaŋ bē nuhi pa a zuyu ka Naawuni ti a pin' sheli anabitali yētōya tōyisibu puuni la, miri ka a zaŋ li nin a bayaka.

¹⁵Doli dimbōŋonima, ka zaŋ amanlı ti li, ka di chē ka sokam nya a tooni chandi a tuma puuni ni nyē shem.

¹⁶Gbib' amanlı vienyelinga, ka lihim' a wuhibu vienyelinga. Kul niŋmi dimbōŋonima, dama a yi niŋdi lala, a ni tilig' amanlı zaŋ tabili bēn wumđ' a wuhibu.

1 Timoti 5

¹Di tahi dokurili zuzu, amaa zaŋm' zilim' balli n-tɔyis' o yetɔya kaman a ba la; ka niŋmi nachimbibi kaman a mabihi la;

²ka niŋmi payikura kaman a manim' la; ka niŋmi payisara mi kaman a tizɔpayiba la bier' kasi zaa puuni.

³Lihim' pakoya bɛn nyɛ pako' maŋa la.

⁴Pako' so yi mali bihi bee yaansi, che ka bɛ baŋ bɛ daadiini fukumsi ni nyɛ shɛm zaŋ chaŋ bɛmaŋmaŋ' dɔyiriba polo din ni che ka bɛ tooi niŋ bɛ laamba mini bɛ yabipayiba din simdi labisi, dama lala niŋbu n-nyɛ din tiyiri Naawuni nini.

⁵Ka pako' so ɻun nyɛ pako' maŋli nyɛla ɻun kpalim o ko, ka zaŋ o tahima niŋla Naawuni ni, ka kul mali wunsuhigu suhiri Naawuni o ni bɔri sheli zuzu yuŋ ni wuntanŋ' ni.

⁶Amaa pako' so ɻun tumdi niŋbuŋ kore tuma, hal o ni na ne maa zaa yoli, o nyɛla ɻun kpi.

⁷Zalim' ba dimbɔŋɔ lala, ka di che ka bɛ ku mali galimi.

⁸So yi bi lih' o dɔyiriba, di bahi bamdi omaŋmaŋ' malibu, dindina o tum din chihir' o daadiini soli zuzu, ka leei ɻun bie n-gari ɻun pa yedaniŋda.

⁹Di zaŋ pako' so ɻun na bi paai yuun' pihiyɔbu yuli pahi pakoya kalinli ni. Ka din pahi nyɛla, di simdi ni ɻun yuli ni tooi pahi bɛ kalinli ni nyɛla ɻun daa pun kulila do' yino kɔŋko;

¹⁰ka mali shɛhira sun o tuun' suma tumbu zuzu. Dina n-nyɛ: O ni daa wums' o bihi vienyelŋga shɛm min' o ni daa niŋdi saamba saani ni o ni daa siyis' oman' tum tuun' shɛŋa ti Yisa nyaandoliba ni o ni daa sɔŋ bɛn be wahala ni zaŋ tabili o ni daa kul tumdi tuma balibu kam zaa shɛm.

¹¹Ka di bi simdi ni a zaŋ pakoya bɛn nyɛ payisara la gba yuya pahi pakoya kalinli ni, dama bɛ kore yi ti kpe dɔbba kulibɛ ni bɛ ŋmaligirimɛ ka che Masia.

¹²Ka lala zuzu ni che ka bɛ mali taali alikauli sheli bɛ ni daa lo Masia san' la puuni.

¹³Ka din pahi nyɛla, bɛ nyɛla bɛn chani kperɛ yiya ni n-sayindi bɛ dahima; ka di pala di kɔŋko, bɛ lan nyɛla bɛn leei niriba nyaanzuriba mini bɛn dari gindi kperɛ niriba yɛla ni n-yɛri din bi simdi ni bɛ yeli.

¹⁴Dinzuŋu man' yuya ni pakoya bɛn nyɛ payisara la kuli dɔbba dɔyi bihi n-ʒi bɛ yinsi gbib' ba, ka di che ka ti dimnim' ku nya soli n-yɛli ti din bie;

¹⁵dama pako' shɛb' pun birigi doli Sintani.

¹⁶Ka pay' so ɻun nyɛ yedaniŋda yi mali pakoya o dɔyiriba ni, di simdi ni o lihirɛ ba, ka di zaŋ di yɛla ʒili cheechi, ka lala niŋbu ni che ka cheechi mi tooi lihi pako' shɛb' bɛn nyɛ pako' maŋa la.

¹⁷Toondaannim' bən tumdi bətuma vienyelinga simdi ni niriba lihiri ba vienyelinga, di bahi bamdi bən tumdi waazu yihibu mini wuhibusuma la.

¹⁸Dama Naawuni Kundi yeliya, "Miri ka a zaŋ nangbampəbirigu pəbi nayikərigu jən nɔri buri chi noli." Di lan yeli yaha, "Tumtumda kam simdi yori."

¹⁹Di sayı n-wum niriba ni fiyisi toondana n-yeli shəm nayila niriba ata bee ayi n-di li shəhira.

²⁰Kpahimi bən tumd' alahichi la zuyu ni paloni din ni chə ka dabiəm kpe bən kpalim la.

²¹Ti Duuma Naawuni mini Yisa Masia ni malaika gahinda zuyu, n zal' a ni a gbib' wuhibunim' jə, ka di zo so vi dimbəŋjə ni bee n-yaai so yuri ka chə so a ni niŋdi shəlikam zaa puuni.

²²Miri ka a bo yomyom n-zaŋ a nuhi pa so zuyu m-piig' o ni o tum ti Duuma tuma; a mi miri ka a chə ka a nuu be so daalahichi tumbu ni. Gbib' amanja m-be kasi.

²³A puli ni fahiri ka a puuni bieri waawaayili la zuyu, di lan nyuri kom kəŋko, amaa nyum' wain bielabiela pahira.

²⁴Ninvuy' shəb' daalahichi yiri palo ka kpəhiri ba saria karibu ni; amaa ka ninvuy' shəb' mi daalahichi soyiri ni di ti yi palo dahin' shəli ha.

²⁵Lala ka tuun' suma gba yiri palo, hal tuun' sun shəŋa yi bi yi palo vienyelinga, di mi kul ku bahi kpalim soyiya.

1 Timoti 6

¹Chə ka ninvuy' shəb' bən zaa nyə daba tim' bətuma jə ni duumanim' la jilima, ka lala zuyu chə ka so ku yeli zay' bieyu n-dalim Naawuni yuli min' o wuhibusuma jə.

²Ka di bi simdi ni dab' shəb' bən tumdi tiri bətuma duumanim' bən nyə yedaniŋdiba la chə bətuma duumanim' maa jilima tibu bətuma mini ba ni nyə mabibi la zuyu, amaa bətummi ka di so n-tim' ba, bətuma duumanim' bən diri bətuma maa nyɔri ni nyəla yedaniŋdiba mini bətuma mabiyurisi la zuyu.

3iri wuhibusuma mini azichi maŋa

Zaŋm' dimbəŋjənima n-wuhimi niriba, ka kpammi ba jaande ni bətuma niŋmi li.

³Ka so yi wuhiri wuhibusuma shəli din be di ko, ka bi sayı deei ti Duuma Yisa Masia yeligu din nyə yelimanji la mini wuhibusuma shəli din mini din luri Naawuni siziura tayili tab' la,

⁴o nyəla karimbaandana jən duh' omaŋa, ka nyə jən ʒi shəli. O lan nyəla kɔribiərlana jən suhu kul yela bɔhigu chɔyima mini yətɔy' yoya tɔyisibusuma zuyu. Ka dimbəŋjə tahirila nyuli zabbu mini woligibusuma ni turi ni tab' zilisibusuma

⁵ni nangbankpeeni ηmεbu ninvuy' shεb' bεn tεha bie ka lan nyε bεn bi doli yεlimanljli la sanna. Be tεhiri ni wuntia soli dolibu nyεla din ni che ka nir' nya azichi. Gbaam' amanja ni niriba η-ηjø tatabo.

⁶Wuntia soli dolibu shiri nyεla azichi din galisi, nir' ηun' dee nini yi tiy' o ni mali shεli;

⁷dama ti bi ʒi shεli ka dunia ηjø ni na, ka di nyεla yεlimanljli ni ti shiri ku tooi ʒi shεli yi dunia ηjø ni gba.

⁸Dinzuyu ti yi mali bindirigu mini situra, ti n-che ka ti nini tiy' li.

⁹Ninvuy' shεb' bεn suhuri kul ye ni be niŋ bundaannim' zaŋ bεmaŋ' kρεhi zahimbu ni ka jεritali mini barina kore zana din sayindi daadamnim' ka bahiri ba yoli zaa kahikahi la gbahi ba.

¹⁰Dama layiyubo nyεla bin' bιεyukam nyayili; ka ninvuy' shεb' bεn suhuri daa kul ye liyiri nyabu zuyu la birigi ka che yεda niŋbu soli dolibu, ka suhugarigu balibu kam din be kaman piεma la kuhi be suhuri.

Wuhibu shεŋa Pool ni wuhi Timoti

¹¹Amaa nyin' ηun nyε Naawuni nir' ηjø, gbaam' amanj' ni dimboŋɔnim' zaa, ka kpaŋ amanja m-malila bier' kasi mini wuntitali ni yεda ni yurilim ni ania niŋbu ni bεribaalimtali.

¹²Tuhimi yεda tøbu la tuhiri sun; gbib' nyεvili din ka bahigu shεli zuyu Naawuni ni daa bol' a, ka a niŋ shεhira sun ka kahigi di yεla wuhi shεhiranim' pam san' la.

¹³Naawuni ηun tiri binsheγukam nyεvili ηjø mini Yisa Masia ηun daa zani Gomna Pontius Pailεt tooni n-niŋ shεhira sun la zuyu, n zal' a

¹⁴ni a doli zaligu bier' kasi puuni, ka ku mali galimi di ni hal ti paai ti Duuma Yisa Masia ni ti yεn yi palo dahin shεl' la.

¹⁵O palo yibu maa mi ni ti niŋla di saha dεde kaman Naawuni ni zal' li shεm. Iun' Naawuni kɔŋko n-nyε alibarika Natitamlana mini nanim' zaa Naa ni duumanim' zaa Duuma.

¹⁶O kɔŋko n-nyε nyεvili din bi naari ni be so ni; ka nyε ηun be neesim shεl' ni so ni ku tooi miri. So na ʒi n-nya o, ka so mi ku tooi nya o. Iuna n-simdi jilima tibu mini yiko subu hal ni saha din ka bahigu. Ami!

¹⁷Kpammi bεn nyε dunia ηjø binyara bundaannim' la jaande ni be di mali karimbaani, ka mi di zaŋ be tahima niŋ buni din nyε din kul ku be sahakam ηjø ni, amaa ni be zaŋm' be tahima niŋla Naawuni ηun tiri ti binsheγukam ni ti mali maani ti bukaata ηjø ni.

¹⁸Yεlim' ba ni be tummi din viεla, ka nyε bundaannim' tuun' suma tumbu ni; ka lan nyε bεn tiri pini ni suhupielli, ka yu ni be zaŋ be ni mali shεli n-sɔŋdi be taba.

¹⁹Be yi niŋ lala, bε ni zaŋ bε daazichi maa zali tanza' kpeeni n-gu dahin' sheli; ka di che ka bε tooi vili n-gbib' nyεvili din nyε nyεvili manjli la.

²⁰Timoti, gbib' Naawuni ni zaŋ sheli niŋ a nuu ni ni a yuuni li la viεnyεliŋga. Gbaam' amanja ni din bi luri Naawuni sizuura mini naŋgbankpeeni yεtɔy' yo' shεŋa ninvuy' shεb' ni chirim booni baŋsim la.

²¹Dama ninvuy' shεb' bεn yεli ni bε mali baŋsim maa birigiya ka che yεda niŋbu soli. Naawuni daalibarika kpaliimmi be yi ni!

2 Timoti

2 Timoti 1

1 Man' Pool ḥun nyε Yisa Masia tumo Naawuni ḥun daa lo ti nyevili sheli din be Yisa Masia ni alikauli la yubu puuni la n-sabiri gbañ ḥo

2 tiri m biyurigu Timoti. Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia zom' a namboyu, ka niŋ alibarika niŋ a ni, ka ti a suhudoo!

Wumpayibo mini suhukpaŋsibo

3 M payiri Naawuni so n ni jemdi n suhu ni t̄ha din ka galimi puuni kaman n yaannim' ni daa jem o shem la. N kul teer' a yela n wunsuhigu ni yuŋ ni wuntan' ni, ka payiri Naawuni di zuyu.

4 N yi ti teeg' a nintam la yela, n suhu kul yela a nyabu zuyu ni di chε ka n nya suhupielli.

5 N teeg' a ni mali yeda manjli shel' la yela. Di nyela yeda sheli a yabipaya Lois mini a ma Yunis ni daa mal' la tatabo, ka m mi ni a gba shiri mal' li.

6 Dinzuju m bori ni n teeg' a Naawuni ni daa ti a pin' sheli ka di be a ni n ni daa zaŋ n nuhi pa a zuju saha shel' la yela. Tiyisim' li niŋ kaman nir' ni tiyisiri buyim ka di taari diri shem la;

7 dama Naawuni bi zaŋla shia ḥun ni chε ka ti zori dabiɛm ti ti, amaa shi' so ḥun ni chε ka ti mali yiko mini yurilim ni manqbibbu ka o zaŋ ti ti.

8 Dinzuju di zori vi ni a di ti Duuma bee man' ḥun nyε o dansarika ḥo shehira, amaa Naawuni yiko ni, chε ka m min' a layim di wahala lahibal' suŋ maa zuyu.

9 Duna n-daa tiligi ti ka boli ti ni di chε ka ti be kasi, ka di pala ti ni tum sheli zuyu, amaa di nyela omaŋmaŋ' ni lo shem min' o daanfaan' shel' o ni daa pun niŋ niŋ ti ni Yisa Masia zuyu ʒiemana din gari la ni ha la zuyu.

10 Ka pumpɔŋɔ di yipa kahigi wuhi ti Yisa Masia ḥun nyε ti tiligira kandina la zuyu. Duna n-nyε ḥun daa nyaq kum zaa, ka kahigi wuhi ni nyevili mini niŋgbun sheli din bi poori beni lahibal' suŋ la zuyu.

11 Lala zuyu ka Naawuni daa pii ma n-leei lahibal' suŋ ḥo molomoona mini di tumo ni di karimba,

12 dinzuju ka n diri wahala ḥo. Amaa vi bi mali ma, dama m mi n ni niŋ so yeda, ka mi ni o ni tooi gbibi n ni zaŋ sheli niŋ o nuu ni la hal ti paai ti Duuma labbuna dabisili la dali.

13 Doli wuhibu man' shεŋa n ni daa zaŋ wuh' a la yeda niŋbu mini yurilim sheli din be Yisa Masia ni la puuni.

14 Ka gbib' yεlimaŋ' sheli Naawuni Shia Kasi ḥun be ti ni ni zaŋ niŋ a nuu ni la.

¹⁵A mi ni benkam be Esha daa zoya ka che ma, be ni sheba n-nye Faijelus mini Herimojeneez.

¹⁶N suhiri ti Duuma ni o zom' Onesiforus yijnim' nambɔyu, dama o nyela ɲun daa kul kpaŋsiri n suhu waawaayili; ka vi bi mal' o zoligɔnim' din lo ma la zuyu.

¹⁷O ni daa paai Rom na, o daa bo n shee ni nimmoo hal ti nya ma.

¹⁸Ka a mi o ni daa tum tuun' sun shɛŋa Efesus la gba yɛla vienyelinga. Ti Duuma che ka o ti nya nambozɔbo o sani ɲun' ti Duuma labbuna dabisili la dali.

2 Timoti 2

Yisa Masia tɔbbia ɲun ʒe yim

¹Dinzuyu m bia, mali yaa anfaan' sheli din be Yisa Masia ni la zuyu.

²A ni daa wum sheli n sani shɛhiranim' pam ninni la, zaŋm' li tom wuhi ninvuy' shɛb' bɛn ʒe yim ka nyɛ bɛn gba ni tooi zaŋ li wuhi bɛ tab' la.

³A ni nyɛ Yisa Masia tɔbbia ɲun ʒe yim la zuyu, pahimi ti zuyu di wahala.

⁴Tɔbbia ɲun be tɔbbitali tuma ni bi zaŋd' o nuu kpɛhiri bɛn pa tɔbbihi yɛla ni, dama o nia nyela ni o tum din tiyi ɲun kpɛh' o tɔbbitali tuma ni maa nini.

⁵Ka tizora bi deeri tizɔbo laara naŋila o dolila tizɔbo zaligunim' ni wuhi shɛm.

⁶Ka pukpara ɲun mi tumdi vienyelinga nyela ɲun simdi ni o dan bindir' pala dibu.

⁷Tehimi n ni yeli shɛm ɲɔ yɛla, dama ti Duuma ni che ka a ban shɛlikam zaa gbinni.

⁸Teemi Yisa Masia ɲun daa yi Naa Dauda zuliya ni na, ka nyɛ ɲun daa neei kum ni kaman n ni daa wuhi shɛm n lahibal' suŋ molo molibu ni la yɛla.

⁹Lahibal' suŋ maa zuyu ka n diri wahala, ka bɛ ba ma bandi kaman tuumbierilana n-nye ma la, amaa so ku tooi ba Naawuni yeligu bandi.

¹⁰Dinzuyu ka n kul diri wahala Naawuni ninvuy' gahinda zuyu ni di che ka bɛ gba tooi nya tiliginsim sheli din be Yisa Masia ni ka mali jilima din ku naai la.

¹¹Yetɔyili la nyela yelimanji: Ti min' o yi daa layim kpi, ti min' o ni ti lan layim be.

¹²Ti yi kul mal' ania, ti min' o ni ti layim di nam. Ti yi zayis' o, o gba ni ti zayisi ti.

¹³Ti yi bi ʒe yim, ɲun' kul ni ʒe yim, dama o ku tooi yi omaŋ' nyaanja.

Naawuni nini ni tiyi tumtumdi' so

¹⁴Teem' a niriba la, ka kpam ba jaande Naawuni zuyu ni bɛ zom' yi yetɔy' yoya tɔyisibu din tahiri naŋbankpeeni na la ni. Di ka buchi, di naŋ' sayindila ninvuy' shɛb' bɛn wumdi li.

¹⁵Niŋm' ania zaŋ aman' wuhi ni a nyɛla tumtumdi' so Naawuni ni di shɛhira, ka a ku di vi a tuma ni, ka ni nyɛla ŋun wuhiri Naawuni yeligu yelimanṭali dede.

¹⁶Laligim' ka che ninvuy' shɛb' bɛn bi luri Naawuni sizuura bɛ yɛtɔyɑ tɔyisibu puuni la; di nyɛla din kariti niriba Naawuni sani tahiri katiŋa.

¹⁷Bɛ wuhibu ŋmanila yumaha din diri ninsal' niŋgbuŋ la. Bɛ ni shɛba n-nyɛ Haimenaius mini Filetus

¹⁸bɛn che yelimanṭli soli bahi, ka yeri ni kpiimba kum ni neebu la pun niŋ la. Lala ka bɛ niŋdi n-gbarigiri ninvuy' shɛb' yeda.

¹⁹Amaa Naawuni ni pun zali tanza' shɛl' la nyɛla din zani vienyelinga, ka yɛtɔy' shɛna din nyɛ dalinli ŋo sabi pa di zuyu. Din dan tooni nyɛla, "Ti Duuma mi o niriba ni nyɛ shɛba." Ka din pah' ayi mi nyɛla, "Dunkam yeli ni o dolila ti Duuma, di niŋ kamaata ni o laligi ka che tuumbieri."

²⁰Yil' karili puuni pa salima mini anzinfə kɔŋko duyiri mini lahi ni pipihi m-beni, amaa di shɛna beni n-nyɛla bɛ ni zaŋ dari mali shɛna, ka shɛna mi nyɛ bɛ ni zaŋ yayiri me shɛna, ka di shɛna nyɛ bɛ ni mali shɛna tumdi jilima tuma, ka shɛna mi nyɛ bɛ ni mali shɛna tumdi din pa jilima tuma.

²¹Ka so yi mal' o suhu n-yi din nyɛ dayiri ni ka be kasi, dindina o ni leei la' sheli din mali jilima, ka mali shili ni di tum tuun' suŋ kam, ka yil' yidana ni woligi li n-zali di ko ni o zaŋ li tumd' o tuma.

²²Dinzuyu gbaam' aman̄a ni bi' pala kɔr' bieri tuma, ka kpaŋ aman̄a m-mali bier' kasi mini yeda ni yurilim ni suhudoo, ka di che ka a pahi bɛn doli ti Duuma ka bɛ suhuri ka dayiri la zuyu.

²³Gbaam' aman̄a ni jeritali yɛtɔy' gbalin choyima tɔyisibu, dama a mi ni di bahigu tahirila naŋbankpeeni ŋmɛbu na.

²⁴Ka di mi bi simdi ni ti Duuma tumtumda ŋmeri naŋbankpeeni. Di nay' simdi ni o nyɛla ŋun mali nirilim zaŋ chaŋ sokam sani, ka nyɛ karimba suŋ ni ŋun mali suyilo

²⁵ni ŋun wuhiri bɛn ŋmer' o naŋbankpeeni din tuhi bieribaalimtali puuni. Dama di pa sheli ka Naawuni ti che ka be baŋ yelimanṭli ni nyɛ sheli ka niŋ tuuba,

²⁶ka yi Sintani ŋun gbahi ba n-che ka be dol' o nol' la zana ni.

2 Timoti 3

3iemana din bahindi nyaanja

¹Baŋmi dimbɔŋɔ: 3iemana din bahindi nyaanja puuni nandahima ni ti beni sahasaha.

²Di saha maa daadamnim' ni ti nyɛla bɛn yuri bɛmaŋ' yayi, ka shɛb' nyɛ layiyuriba, ka shɛb' nyɛ karimbaannima, ka shɛb' nyɛ barinyuriba, ka shɛb' nyɛ

ninvuy' turiba, ka shεb' nyε bεn bi deeri bε laamba noli, ka shεb' nyε gutulinima, ka shεb' nyε bεn biεhigu bi be kasi.

³Ka bε ni shεb' ni nyεla ninkuunsinima mini halikpεmanima ni munaafichinima ni bεn bi gbaari bεmaŋa ni ninvuy' yarisi ni bεn je zay' suŋ

⁴ni nyaanyiriba ni bεn bayə ka shεl' ni ni maŋduhiriba ni bεn yuri niŋbuŋ kore nyaŋsim gari Naawuni.

⁵Bεmbøŋɔnim' nyεla bεn doli adiini soli kaya, amaa ka lee chihi di yiko. Gbaam' aman' ni niriba ḥo tatabo.

⁶Niriba ḥo ni shεb' nyεla bεn doli yεŋkiŋkabina soli n-kpεri yiya ni ti liriti pay' shεb' bεn yøhimbu bi to, ka lan nyε bεn daalahichi taali muysiri ba ka kore balibu kam mali ba niŋdi di yubu la.

⁷Payiba ḥo nyεla bεn kul kpøndi bεmaŋa ni bε bøhim baŋ shεli, amaa ka lee ku tooi baŋ yεlimanlı ni nyε shεli.

⁸Døbba ḥo mi nyεla bεn tøha bie ni bεn yεda niŋbu pa alali. Janeez mini Jambirez ni daa chihi Anabi Musa yεligu shεm la, lala ka bε gba chihiri din nyε yεlimanlı;

⁹amaa bε ku chaŋ tooni, dama sokam ni nya bε jeritali tuma kaman bε ni daa nya niriba ayi ḥo jeritali tuma shεm la.

Sayısigu din bahindi nyaanja

¹⁰Amaa nyin' pun kpahim baŋ n wuhibu mini m biεhigu ni n ni lo shεm m bebu ni ni n yεda niŋbu yεla zaŋ tabili n daania niŋbu ni n yurilim ni n ʒiεyimtali

¹¹ni n daalaka nyabu ni n wahala dibu. A mi dinkam zaa daa niŋ ma mini alaka biε' shεŋa n ni daa nya Antiok mini Aikɔnium ni Listra la gba yεla; amaa ti Duuma daa fa ma di zaa ni bahi.

¹²Yεlimanlı, ninvuy' shεb' bεn zaa børi ni bε mali Naawuni sizuura lubu biεhigu Yisa Masia zuyu ni bahi nya alaka.

¹³Ka ninvuy' børi mini karimba ʒirinim' kul ni chani tooni n-tumdi din bie nti yayi, ka yøhindi niriba, ka bεmaŋmar' gba ni ti lu yøhingu ni.

¹⁴Amaa nyin' kul dol' a ni daa bøhim yεliman' shεŋa yεla ka niŋ li yεda la viεnyelinga. A mi a karimbanim' ni nyε shεba.

¹⁵A bilim ni ha mi ka a pun mi Naawuni Sabbu Kasi din ni tooi wuh' a tiliginsim soli Yisa Masia yεda niŋbu zuyu la.

¹⁶Ka yetɔy' shεŋa zaa din be Naawuni Kundi ni yila Naawuni nol' ni na, ka nyε din mali buchi pam zaŋ chaŋ wuhibu mini sayısibu ni zuyu ni kpahibu ni wuntia soli wuhibu polo.

¹⁷Di ni chε ka Naawuni nir' bebu mali m-be viεnyelinga zaa, ka o mali din ni chε ka o tooi tum tuun' suŋ kam.

2 Timoti 4

1Naawuni mini Yisa Masia ḥun ni ti kari bən ne mini bən kpi saria la sani n zal' a, Yisa Masia labbuna min' o nam dibu la zuyu, niŋmi dimboŋɔnima:

2Yihim' Naawuni yeligu waazu: kul yirigim' di zuyu saha shəlikam zaa; sayisim' niriba; kpahimi niriba zuyu ni; kpammi niriba jaande; wuhimi niriba suyilədibo pam puuni.

3Dama saha shəli kanna ka niriba ti ku lan deeri wuhibu maŋli, amaa ka ni dolila bəmaŋman' kore soli n-kul bərila karimbanim' bən ni wuhiri wuhibu shəŋa din niŋdi ba nyayisim pahira.

4Bə ni zayısi yelmanlı wumbu ka zaŋ bə zaya niŋla kurimbuni ha lahibaya din pa yelmanlı ni.

5Amaa nyin' kul gbaam' amanja yelli kam ni; mali suyilo wahala dibu ni; tummi lahibal' sunj molo molibu tuma, ka tummi Naawuni ni piig' a ni a tum tuun' shəl' la.

6Saha paaya ni n nyevili leei sara maligu Naawuni sani; n dunia ḥo ni yibu saha miriya.

7N tuhi tuhiri sunj; n zo tizəbo la naai; n gbib' yeda niŋbu la.

8Ka pumpɔŋɔ wuntitali zuŋupil' shəli ti Duuma ḥun mali wuntia n-kariti saria la ni ti yen zaŋ ti ma di dabisili la dali n-do n-guli ma, ka di pala n kəŋko ka o ti yen zaŋ ti, amaa o ni ti zaŋ li ti bənkam zaa gba suhuri ye o labbuna zuyu la.

Pool mini Timoti maŋman' yəla

9Kpaŋm' aman' ka n sanna pumpɔŋɔ.

10Diimas ni yuri dunia ḥo la zuyu, o zoya chan Tesalɔnaika ka chə ma; Krəshensi chan Galeshia, ka Taitus mi chan Dalimatis.

11Luk kəŋko n-kul kpəlim be n sani. Zaŋm' Maak m-pah' aman' zuyu kana, dama o nyela ḥun tooi sɔŋdi ma vienyeliŋga.

12N timla Tikikus Efesus.

13Ka a yi ti kanna, nyin' zaŋmi m binyer' tibisi' shəli n ni daa chə n-sɔŋ Kaapus sani Troas la m-mali ma na; ka zaŋ litaafinim' la gba pahi na, di bahi bamdi gbandi la.

14Alikizanda ḥun nyε daanya doora la daa tum ma zay' biεyū pam; ti Duuma ni bəh' o bieri labisi o ni tum shəm maa zuyu.

15Nyin' gba mir' o, dama o daa chihi ti yeligu pam.

16N ni daa tuui tɔyisi n-zabi mmaŋ' zuyu saha shəl' la, so daa bi zani n nyaanja; sokam zaa daa zomi ka chə ma. Naawuni di zaŋ di taali ʒili ba!

¹⁷Amaa ti Duuma daa zani n nyaanja, ka ti ma yaa ka m mol' lahibal' suŋ molo zaa, ka di che ka bən pa Yəhudianim' zaa wum li. Ti Duuma daa yihi ma gbuγinli nol' ni.

¹⁸O ni yihi ma zay' biεyukam ni, ka ni gbib' ma hal nti paag' o daalizanda nam ni. Duna n-simdi tibigibu hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Puhigu din bahindi nyaanja

¹⁹ Puhimi Prisila mini Akuila ni Onesiforus yinjima.

²⁰Erastus kpalim bela Kɔrinti; ka n daa che Trofimus mi Miletus o ni daa ka alaafee zuyu.

²¹Kpaŋm' aman' kana ka kikaa na bi daai. Yubulus mini Pudens ni Linus ni Klɔdia zaŋ tabili ti mabihi bən kpalim la zaa puhir' a.

²²Ti Duuma kpaŋsim' a suhu! Naawuni daalibarika kpalimmi be yi ni!

Taitus

Taitus 1

¹Gbaŋ ḥo yila man' Pool ḥun nyε Naawuni dabili mini Yisa Masia tuun' so o ni tim ni n ti kpaŋsi Naawuni ninvuy' gahinda yεda mini bε yεlimanlı baŋbu din nyε din luri Naawuni sizuura la sanna.

²Dimbɔŋɔ tamla nyεvili din ka bahigu tahima zuyu. Naawuni ḥun ku ḥma ʒiri ḥo daa lo ti nyεvili ḥo alikauli la ʒiemana din gari la ha ni.

³Ka di saha dede daa ti paai ka o kahigi li wuhi palɔni o lahibal' sun sheli o ni zaŋ niŋ n nuu ni, ka m mol' li kaman ḥun' Naawuni ḥun nyε ti Tiligira ḥo ni zal' li shem la.

⁴ N sabiri gbaŋ ḥo n-tirila Taitus ḥun nyε m bi' maŋli ti daadiini soli yεda niŋbu ni la. Ti Ba Naawuni mini Yisa Masia ḥun nyε ti Tiligira la niŋm' alibarika niŋ a ni, ka zo a nambɔŋu ka ti a suhudoo!

Taitus tum tuma Kriit tiŋgbɔŋ ni

⁵N daa che a Kriit ni a niŋla binshεŋa din simdi niŋbu la, ka pii cheechi toondaannima n-zali tiŋ' kam ni kaman n ni daa pun wuh' a shem la.

⁶ Dina n-nyε: Di niŋ kamaata ni cheechi toondana malila bierisun; di simdi ni o malila pay' yino; ka di mi simdi ni o bihi nyεla yedaniŋdiba, ka pa ni niriba ni ni tooi galim shεba bε ni bi gbaari bεmaŋ' shem bee bε tipawumli zuyu.

⁷Dama cheechi toondana ni su Naawuni tuma fukumsi la zuyu, di simdi ni o malila bierisun; di bi simdi ni o nyεla barinyura bee suhuyiyisililana bee ḥun nyuri dam kuuna bee vubora bee ḥun suhu ye liyiri zuyu ti yayi,

⁸amaa di simdi ni o nyεla ḥun niŋdi saani ni ḥun yuri zay' sun ni ḥun su omaŋa ni ḥun bebu tuhi ni ḥun bebu be kasi ni ḥun gbib' omaŋa.

⁹Ka di lan simdi ni o nyεla ḥun gbibi Naawuni yεligu yεlimantali sheli bε ni daa wuh' o la vienyelinga, ka di che ka o tooi zaŋ wuhibu shεŋa din be wuhibu maŋli ni n-wuhi niriba, ka tooi lan zaŋ wuhibu maa n-wuhi bεn chihiri li bε chirimbu ni nyε sheli.

¹⁰Niriba pam bεn nyε tipawumlinima, ka lan nyε bεn tɔyisiri yεtɔy' chɔyima ni bεn yohindi niriba beni, di bahi bamdi yedaniŋdiba bεn na kul doli Yεhudianim' adiini soli kaya la.

¹¹Di niŋ kamaata ni a yihi ba di ni, dama di nyεla vi ni bε mali wuhibu shεŋa bε ni ka soli ni bε zaŋ wuhibu so m-birigiri yiya pam puuni niriba liyiri nyabu zuyu.

¹²Hal Kriitnim' ni booni bε ni ninvuy' so anabi la maŋmaŋ' daa yεliya, "Kriitnim' kul nyεla ʒiŋmariba mini biŋkɔb' bieri ni diribarilimnima."

¹³Ka o ni daa yεl' shem maa shiri nyεla yεlimanlı. Dinzuyu kpahimi bε zuyu ni ni nimmoo ka di che ka bε ba n-zani wuhibu maŋli maa ni,

¹⁴ka ku lan doli Yehudianim' kurimbuni lahibaya din pa yelimanlı la mini ninsalinim' zaligunima din nyę ben zayısi yelimanlı ni zali shel' la.

¹⁵Ninvuy' shel' ben biehigu be kasi sani, binsheyukam nyela din be kasi; amaa ninvuy' shel' ben biehigu bi be kasi ka nyę ben bi niq yeda sani, binsheli kani n-nyę din be kasi, dama be suhuri ni təha malila dayiri.

¹⁶Bę yihı yeli ni be mi Naawuni, amaa ka be tuma lee bi wuhi ni be mi o. Be nyela tuumbierinim' mini tipawumlinima ka ka buchi zaq chanj tuun' sun kam tumbu polo.

Tatus 2

Wuhibu din nyę zayı' manlı

¹Amaa nyin' wuhimila din mini wuhibu manlı tayili tab' la.

²Yelim' do' kura la ni be gbib' bemaña, ka mali biersuñ, ka mali yem, ka doli wuhibu manlı, ka mali yurilim, ka nyę ben mal' ania yeda niqbu ni.

³Yelim' pay' kura la gba ni be mali biehigu sheli din luri Naawuni sizuura, ka pa ni munafichinima bee ben nyę danyubo daba. Di simdi ni be nyela ben wuhiri din nyę zayı' vielli

⁴ka di che ka be tooi wuhi payisara ka be yuri be yidaannim' mini be bihi,

⁵ka gbib' bemaña, ka mali bieri sun, ka nyę ben gbib' be yinsi vienyelinga, ka niqdi nirilim, ka nyę ben wumdi n-tiri be yidaannima, ka di che ka so ku yeli zayı' bieyu n-dalim Naawuni yeligu.

⁶Yelim' nachimbihi la gba ni be gbib' bemaña.

⁷Di niq kamaata ni amanman' gba tumdi tuun' suma, ka di wuhi ben kpalim la din simdi niqbu ni nyę sheli binsheyukam puuni. Mali bieri sun mini mangbibbu a wuhibu puuni.

⁸Tøyisim' yetoy' manja din nyę so ni ku tooi galim sheli, ka di che ka ben chihir' a di vi ka ku tooi mali zayı' bi' sheli ni be yeli dalim ti.

⁹Yelim' daba la gba ni be deemi be duumanim' noya, ka tumdi din tiyiri be nini binsheyukam zaa puuni; ka di njmeri ba naqbankpeeni

¹⁰bee n-kpuyiri be neem' bihibibi. Amaa be lee che ka be bebu kahigi wuhi ni be nyela ben 3e yim ni yelimanlı ni be shel' ni, ka di che ka Naawuni qun nyę ti Tiligira qo yela wuhibu la nya jilima be ni niqdi shelikam zaa puuni.

¹¹Naawuni daa kahig' o daanfaani wuhi paloni ni di che ka sokam tooi nya tiliginsim.

¹²Anfaani maa wuhiri ti ni ti zayisim' din bi luri Naawuni sizuura mini dunia qo kør' bieri, amaa ka lee gbbi timanya ka mali bebu din tuhi, ka mali biehigu sheli din luri Naawuni sizuura dunia qo ni,

¹³ka guhiri ti tahima din mal' alibarika dabisi' sheli dali ti Naawuni Natitamlana ḥun nye tiligira Yisa Masia la jilima palo yibu saha.

¹⁴Iđuna n-daa zaŋ omaŋ' pa talima ni o tiligi ti ti tuumbieri zaa ni ka mali ti ka ti be kasi, ka zaŋ ti leeg' omaŋmaŋ' niriba bən suhuri ye tuun' suma tumbu zuyu.

¹⁵Zaŋmi dimbɔŋɔním' wuhimi niriba; ka kpammi ba jaande, ka kpahimi bən wumd' a wuhibu zuyu ni a fukumsi zaa subu puuni. Di che ka so ȝiem a.

Titus 3

Yisa nyaandoliba biehigu ni nyɛ shɛm

¹Teem' niriba maa ni bə doli zuyulaannim' mini bən su fukumsi yəligu ka deeri bə noli, ka mali shili n-tum tuun' sun kam zaa.

²Bə mi di yəli zay' bieyū n-dalim so, ka di ȣmeri naŋbankpeeni, amaa ka lee be baalim, ka mali sizuura lubu biehigu zaŋ chan sokam zaa sani.

³Dama saha sheli ha timaŋmaŋ' gba daa nyela bən tumdi jərilim ka nyɛ tipawumlinima, ka nyɛ bən birigi yəhiŋgu puuni, ka nyɛ kɔr' bier balibu kam mini niŋgbuŋ kore nyayisim daba. Ti daa malila bier' bieyū mini nyuli zabbu biehigu, ka ti tab' daa je ti, ka ti gba je ba.

⁴Amaa Naawuni ḥun nyɛ ti Tiligira ḥɔ nirlim min' o yurilim ni daa ti yi palo ninsalinim' san' la

⁵ka o tiligi ti, ka di daa pala ti ni tum wuntia tuun' sheŋa zuyu, amaa o nambozobo zuyu ka o pay' ti ka ti yi, ka ti ti nyevil' palli Naawuni Shia Kasi ni daa che ka ti nya bier' palli saha shel' la.

⁶Shia Kasi maa n-nyɛ Shi' so o ni daa zaŋ niŋ ti ni pam Yisa Masia ḥun nyɛ ti Tiligira la zuyu

⁷ni di che ka ti yi taali ni o daanfaani zuyu, ka leeg' o falidiriba zaŋ chan nyevili din ka bahigu tahima niŋbu la polo.

⁸Yetɔya ḥɔ nyela yəlimaŋli. M bɔri ni a kpaŋsi yela ḥɔ, ka di che ka bən niŋ Naawuni yəda tooi zaŋ bə dahima tum tuun' suma. Dimbɔŋɔním' viela, ka mali buchi ninsalinim' sani.

⁹Amaa zom' yetɔy gbalin chɔyima tɔyisibu mini dɔyirikpamba yuya yela ni naŋbankpeeni ḥməbu ni zibili zaŋ chan Naawuni zaligu yela polo, dama di nyela yoli ni din ka buchi.

¹⁰A yi kpahi ninvuŋ' so ḥun tahiri woligibu na zuyu ni yim nti lan pahi buyi ka o bi tayı, nyin' di lan kal' o pahi yi kalinli ni,

¹¹ka baŋ ni dilana nyela təhitilimalana ni alahichilana ḥun maŋman' tuma kar' o saria. Wuhibu sheŋa din bahindi nyaanja.

¹² N yi ti tim Aritimas bee Tikikus a sanna, nyin' kpaŋm' aman' ka n sanna Nikopolis, dama n loya ni m be nimaani kikaa saha.

¹³ Kpaŋm' aman' che ka Ziinas ŋun nyε zaligubaŋda la mini Apolos niŋ yomyom gbaai soli chaŋ, ka zaŋ di ni simdi ni be mali sheli ti ba.

¹⁴ Di niŋ kamaata ni a che ka ti niriba maa baŋ ni di simdi ni be zaŋ be dahima tum tuun' suma n-ſoŋ bɛn simdi ſoŋbu, ka pa ni be mali biɛhigu sheli din ka nyɔri.

¹⁵ Ben zaa be n san' la puhir' a. Puhimi ninvuγ' ſheb' bɛn yuri ti daadiini soli zaŋ chaŋ yeda niŋbu ni la ti ma. Naawuni daalibarika kpalimmi be yi zaa ha ni!

Failimōn

Failimōn 1

- ¹Man' Pool ḥun nyε dansarika Yisa Masia zuyu la mini ti mabia Timoti n-sabiri gbaŋ ḥo tiri Failimōn ḥun nyε ti tumtumdikpe' so ti ni yuri la
- ² mini yedaniñdiba bən layind' o yin' la ni ti tizɔpaya Afia ni Aakipus ḥun nyε ti təbbikpee la.
- ³Ti Ba Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia niŋm' alibarika ninj yi ni, ka tin ya suhudoo!

Failimōn yeda niŋbu min' o yurilim

- ⁴M mabia Failimōn, n yi ti suhiri Naawuni tir' a, n kul payir' o mi sahakam,
- ⁵dama n wum a ni ninj ti Duuma Yisa yeda shem min' a ni yuri Yisa nyaandoliba shem la yela.
- ⁶N suhiri Naawuni ni a ni mali yurilim sheli din yi a yeda niŋbu ni na maa ni kpaŋs' a ka a baŋ bin' sun shεŋa zaa ti ni mali Masia ni la viɛnyeliŋga.
- ⁷M mabia, a yurilim maa zuyu che ka n nya suhupielli mini suhukpaŋsibo, dama Yisa nyaandoliba nyari suhukpaŋsibo a sani.

Pool gbaai Failimōn napɔŋ ti Onesimus

- ⁸Daliri ḥo zuyu, hal n ni mali suhukpeeni Masia zuyu ni n tooi wuh' a di ni ninj kamaata ni a niŋ shem la zaa yoli,
- ⁹yurilim zuyu che ka n nay' suhir' a mi. Man' Pool ḥun nyε ninkurigu ka lan nyε dansarika Yisa Masia zuyu la
- ¹⁰suhir' a n ni leei bi' so ba sarika ḥo ni la zuyu. Bia maa n-nyε Onesimus.
- ¹¹Saha sheli ha o daa ka a buchi, amaa pumpɔŋɔ o nyεla ḥun mali buchi m min' a zaa sani.
- ¹²Ka pumpɔŋɔ n labisir' o mi na ni n ti ti a, dimbɔŋɔ wuhiri ni n zaŋla n suhu mpah' o zuyu ti a.
- ¹³N di yuya ni o be n sani n-zan' a zaani n-sɔŋdi ma n ni be sarika ḥo ni lahibal' suŋ la zuyu saha sheli ḥo,
- ¹⁴amaa m bi bori ni n niŋ sheli ka di pala a yubu ni, dama m bori ni a tuun' suŋ yila amajmar' yubu ni na, ka pa ni muysigu ni na.
- ¹⁵Di pa sheli Onesimus daa yi a sani n-zomi ni o yi kpaŋ' biɛla, ka ti lan lab' a sanna n-yipa ti beni sahakam.
- ¹⁶Ka pumpɔŋɔ o lan pala dabili kɔŋko, amaa o gari dabili; o yipa nyεla ti mabiyurigu Masia ni. O mali ma buchi pam, amaa nyini ka o lee ni mali buchi pam, o ni nyε a dabili la min' o ni nyε a mabia ti Duuma zuyu la puuni.

¹⁷Dinzuyü a yi lihi ma ni n nyɛla a tumtumdikpée, nyin' deem' o kaman a ni ni deeii ma shem.

¹⁸O yi daa tum a taali bee n-di a samli, nyin' chε ka di dolila mani.

¹⁹Man' Pool maŋmaŋa n-sabi ḥo: N ni yo a li. Hal n ni tooi yεli ni n samli dol' a zaŋ chan amanmaŋ' nyevili polo.

²⁰Dinzuyü m mabia, n suhir' a, Niŋm' ma nirlim ḥo ti Duuma zuyü. Kpaŋsimi n suhu Masia ni.

²¹N ni sabiri sheli ḥo puuni, n niŋ naani ni a ni niŋ n ni suh' a ni a niŋ sheli ḥo hal n-niŋ li yayi lala zuyü gba.

²²Ka din pahi nyɛla, m bɔri ni a mali duu zali ma, dama m mali tahima ni Naawuni ni deeg' a suhigu, ka labisi ma ti a.

Puhigu din bahindi nyaanja

²³Epafiras ḥun be sarika ḥo ni pahi n zuyü Yisa Masia zuyü la puhir' a.

²⁴Maak mini Aristakus ni Diimas ni Luk bɛn nyɛ n tumtumditab' la gba puhiri ya.

²⁵Ti Duuma Yisa Masia daalibarika kpalimmi be yi ni!

Hiburunima

Hiburunima 1

Naawuni yeligu din yi o Bia kobili ni na

¹Naawuni daa tɔyisiri ti yaannim' yetɔya la anabinim' noya ni siyimsiyim bu shem soya balibu pam ni;

²amaa dabisa din kpalim nyaanja ŋɔ puuni, o tɔyisiri ti yetɔya la o Bia la nol' ni. O Bia maa kobili ni ka o daa nam dunia ŋɔ, ka zal' o ni o su binshεyukam zaa.

³Naawuni jilima che ka o nyelisirimi ka mali Naawuni maŋmaŋ' biɛhigu, ka nyε nun zaŋ o yeligu din mali yiko pam gbib' binshεyukam zaa. O ni daa yihi niriba alahichi ni ka mali ba ka be be kasi la nyaanja, ka o daa chan alizanda ni nti ʒini Naawuni ŋun nyε Yikozaalana ŋɔ nudirigu polo.

Naawuni Bia ni gari malaikanim' shem

⁴Naawuni daa zaŋ o Bia maa zali zaashe' tital' ni gari malaikanima kaman o ni daa ti o yuli din gari be yuya shem la.

⁵ Dama Naawuni daa na ʒi n-yεl' o malaikanim' ni so: "A nyela m Bia; zuŋɔ dabisili ŋɔ ka n leeg' a Ba." Naawuni mi daa bi yeli malaika so: "Man' Naawuni ni leeg' a Ba, ka a mi leegi m Bia."

⁶ Naawuni ni daa ti yen tim o Bikpεm' la dunia ŋɔ ni na o daa yelimi: "Naawuni malaikanim' zaa, jεmmiy' o!"

⁷ I-ŋɔ ka Naawuni daa yeli zaŋ chan malaikanim' mi polo: "Naawuni che ka o malaikanim' be kaman pohim; ka che ka o tuumba be kaman buyim zilima la."

⁸ Amaa Naawuni ni lan yeli shem zaŋ chan o Bia maa polo m-bɔŋɔ: "A nyela Naawuni, a nam ʒiishee kul ni be hal ni saha din ka bahigu! Wuntia jaŋgbεe n-nyε din wuhiri ni a nam fukumsi tam la wuntia zuyu.

⁹A yuri din tuhi, ka je din bi tuhi; dinzuŋu ka Naawuni ŋun nyε a Naawuni ŋɔ daa piig' a, ka ti a jilima pam din tiri suhupielli gar' o ni ti a tab' shem la."

¹⁰Naawuni lan yeli yaha: "A nyela Duuma ŋun daa nam dunia ŋɔ piligu ni, ka zuγusaa mi nyε a nuhi ni tum tuun' sheli.

¹¹Dimbɔŋɔnim' zaa ni ti vuui, amaa nyin' kul ni kpalim be; di zaa ni kurigi kaman situra ni kurigiri shem la.

¹² A ni kpab' li kaman biŋŋmaa la, ka di ni tayı m-be kaman situra la; amaa nyin' kul ku tayı, ka a mi kul ku kurigi."

¹³ Naawuni daa na ʒi n-yεl' o malaikanim' ni so: "Žinimi n nudirigu polo hal ka n ti che ka a dimnim' leeg' a napɔntamdigu."

¹⁴Dinzuŋu malaikanim' lee nyela bɔ? Be nyela shihi ben jεmdi Naawuni, ka lan nyε o ni timdi sheb' ka be ti soŋdi ninvuy' sheb' ben yen nyari tiliginsim.

Hiburunima 2

Tiliginsim din galisi

¹Dinzuŷu di niŋ kamaata ni ti gbibi ti ni daa pun wum yelman' shenja la vienyelinga din ni che ka binshenju ti ku ʒi ti chanj ka che li.

²Yetoy' shenja malaikanim' ni daa toyisi la kahigi wuhi ni di nyela yelmanli, ka junkam daa bi dol' li bee n-deei di noli yi daa nya tibidarigibo din simd' o,

³dindina wula ka tinim' ni tooi zo n-yi tibidarigibo maa ni, ti bayo yi ka tiliginsim din galisi ŋo ni? Ti Duuma manjan' daa tuui yeli tiliginsim maa yela, ka ben daa wum o yeligu di o shehira ni di shiri nyela yelmanli.

⁴Ka Naawuni gba daa di o shehira yiko shihira wuhibu ni mini alahiziba tumtumsa ni ni alahiziba tuma balibu pam ni min' o ni daa zaŋ o Shia Kasi pina ti niriba kaman o yubu ni nyɛ shem la puuni.

Toondana ŋun tahiri niriba tiliginsim shee

⁵Naawuni daa bi zaŋ dunia sheli din ti yen kana ka nyɛ ti ni toyisiri sheli yela ŋo subu fukumsi niŋ malaikanim' nuu ni.

⁶Amaa di lee bemi kaman di ni sab' shem Naawuni Kundi ni luy' shel' la: "Ti Duuma Naawuni, ninsal' lee nyela bo ka a tehir' o yela bee daadam bia lee nyela bo ka a bayo be o ni?

⁷A daa nam o ka o jilima pooi malaikanim' jilima saha biela puuni; a daa che ka o mali jiri mini jilima,

⁸ka che ka o su binshenjukam zaa fukumsi." Di yeliya ni Naawuni daa zaŋ ninsala n-leei ŋun su binshenjukam fukumsi. Dimboŋo wuhiya ni sheli kani ka Naawuni bi wuhi ni ninsal' su li, amaa ti bi nya ka ninsal' su binshenjukam zaa pumpoŋo.

⁹Kulla Yisa ka ti naŋ' nya! Naawuni daa che ka o pooi malaikanim' saha biela puuni ni ŋun' Naawuni daalibarika zuyu che ka o kpi sokam zaa zuyu. Ka ti nya ka o mali jiri mini jilima pumpoŋo o ni daa di wahala kpi kum shel' la zuyu.

¹⁰Di daa tuhiya ni Naawuni ŋun nam shelikam ka nyɛ ŋun gbib' binshenjukam ŋo che ka Yisa be tibi o wahala dibu puuni ni di che ka o zaŋ Naawuni bihi pam ka be min' o ti layim nya jilima; dama Yisa n-nyɛ be toondana ŋun tahiri ba tiliginsim shee.

¹¹Yisa n-nyɛ ŋun kpihim ninsalinim' daalahichi ka mali ba ka be be kasi, ka o min' o ni mali shenjukam zaa layim mali Ba yino. Dina n-che ka vi bi mal' o ni o bol' ba o mabihi.

¹²Di bemi kaman o ni yeli shem la: "N Duuma Naawuni, n ni zaŋ a yela toyisi m mabihi maa; n ni pay' a salo layingu ni."

¹³O daa lan yeli, "N ni niŋ Naawuni naani." Ka daa lan yeli yaha, "M mini bi' shenja n Duuma Naawuni ni zaŋ ti ma la ni layim be."

¹⁴Naawuni ni boli ba bihi, ka bε mali ningbuna mini ȝim zuyu ka Yisa daa leei bε tatabo ka bε min' o laȝim mali ningbun yini. O daa niŋla lala ni o kum zuyu che ka o sayim Sintani ȝun mali kum yiko la,

¹⁵ka yihi bεn daa be dabitim ni bε bebu puuni zaa kum dabiεm zuyu la bahi.

¹⁶Dama pa malaikanim' yεla m-muyis' o, amaa ti yab' Ibrahimma yaansi yεla m-muyis' o.

¹⁷Dimbɔŋɔ wuhiya ni di daa kpala talahi ni o be kaman o mabihi ni be shεm shεlikam puuni, ka di che ka o tooi leei maligumaani' titali ȝun ȝe yim ni ȝun nyε nambozɔra o tuma ni zaŋ chaŋ Naawuni sani, ka di che ka niriba nya alahichi che m-paŋ.

¹⁸O ni tooi sɔŋ ninvuy' shεb' bεn nyari zahimbu pumpɔŋɔ, dama omaŋmaŋ' daa nya zahimbu ka di wahala.

Hiburunima 3

Yisa ni gari Anabi Musa shεm

¹M mabihi bεn mali be kasi ka sayi alizanda ni boligu ȝɔ, tεhimiya Yisa ȝun nyε ti daadiini tumo ni maligumaani' tital' la yεla.

²O daa ȝe yim ȝun piig' o maa sani kaman Anabi Musa ni daa ȝe yim o tuma ni Naawuni niriba sani shεm la.

³Amaa Yisa nyεla ȝun simdi ni o mali jilima pam gari Anabi Musa kaman ȝun me yili ni mali jilima gari o ni me yil' shεli maa shεm la.

⁴Yili kam nyεla ninvuy' so ni me shεli, amaa Naawuni n-nyε ȝun me binshεyukam zaa.

⁵Anabi Musa daa ȝe yim Naawuni niriba zaa sani kaman yilibia la ni o di Naawuni ni ti yεn yεli binshεŋa yεla la shεhira;

⁶amaa Masia ȝun' daa ȝe yim Naawuni niriba san' la o ni nyε Naawuni Bia la zuyu. Ka ti gba nyεla o niriba, tinim' dee yi kul mali suhukpeeni ka niŋ ti ni mali tahima shεl' la naani hal ni di bahigu ni.

Naawuni niriba vuhim nyabu

⁷Dinzuŷu di bemi kaman Naawuni Shia Kasi ni yεli shεm la: "Yi yi wum Naawuni kukoli zuŋɔ dabisili ȝɔ,

⁸yin' miriya ka yi niŋ tipawumlinima kaman Naawuni niriba ni daa niŋ shεm taai duŋ yɔyu ni n-zahim o ka di che ka o yεli,

⁹'Yi yaannim' daa zahim ma, hal bε ni daa kul nya n ni tum shεm yuun' pihinahi puuni la zaa yoli.'

¹⁰Dinzuŷu ka n daa je suli niŋ bε ȝiemani maa nima ka yεli, 'Bε kul birigirila bε suhuri ni waawaayili, ka zayısiri n soya dolibu.'

- ¹¹ Ka n daa po n suhuyiyisili puuni yeli, ‘Be kul ku nya vuhim shee n sani! ’ ”
- ¹² M mabihi, miriya ka yi ni so mali suhu bięyu din bięhinda, ka nyę din ni birigi ya Naawuni ḥun nyę nyęvililan’ ḥo sani.
- ¹³ Amaa saha sheli Naawuni Shia Kasi ni booni zuę dabisili ḥo la puuni, kpańsimiya tab’ dabisili kam ka di chę ka yi ni so ku nię tipawumlilana alahichi yohinju zuę;
- ¹⁴ dama ti nyęla bęn mini Masia layim nyę zay’ yini, ti yi kul nię ti ni daa tuui mali tahima shel’ la naani vienyelinga hal ni di bahigu ni.
- ¹⁵ Di bemi kaman di ni yeli shem la: “Yi yi wum Naawuni kukoli zuę dabisili ḥo, yin’ miriya ka yi nię tipawumlinima kaman bę ni daa nię shem taai dun la.”
- ¹⁶ Banima n-nyę bęn daa lee wum Naawuni kukoli, amaa ka ti taai dun la? Pa bęna n-nyę Anabi Musa ni daa zań ninvuy’ shęb’ yi ljipti na la?
- ¹⁷ Ka banima n-daa lee ku Naawuni suli yuun’ pihinahi puuni la? Pa bęna n-nyę bęn daa tum alahichi ka kpi n-do yęyu ni la?
- ¹⁸ Ka banim’ ka o daa po n-yeli ni bę ku nya vuhim o san’ la? Pa bęna n-nyę bęn daa nię tipawumlinim’ la?
- ¹⁹ Dinzuę ti nyaya ni di nyęla bę bięhij zuę ka bę daa bi tooi nya vuhim maa.

Hiburunima 4

- ¹ Dinzuę Naawuni ni lo ti vuhim nyabu alikauli shel’ la ni na kul ȝieya zuę, cheliya ka ti zo dabiem ka yi ni so ti ku kɔŋ vuhim maa shee paabu.
- ² Lahibal’ suę daa kala ti sanna kaman di ni daa chan’ bę sani shem; ka bę ni daa wum yętɔy’ shęja maa daa bi ku ba buchi, dama bęn daa wum li maa daa bi nię li yeda.
- ³ Amaa tinim’ bęn pun nię yeda la paai vuhim shee Naawuni sani. Di bemi kaman o ni yeli shem la: “N daa po n suhuyiyisili puuni yeli, ‘Be kul ku nya vuhim shee n sani.’ ” Naawuni daa yeli dimboęla hal saha shel’ o ni daa pun nam dunia naai la nyaanja;
- ⁴ dama daba ayopɔin dali yela sab’ Naawuni Kundı ni luy’ sheli yeli: “Naawuni daa vuḥ’ o tuma zaa puuni daba ayopɔin dali.”
- ⁵ O daa lan yeli di yela yaha: “Be kul ku nya vuhim shee n sani.”
- ⁶ Dinzuę vuhim nyabu ni na kul ȝieya gul’ shęb’ ni bę vuhi, hal ka bęn daa tuui wum lahibal’ suę la daa bi paai vuhim shee Naawuni sani bę ni daa bi nię yeda la zuę.
- ⁷ Ka Naawuni lan zali dabisi’ sheli din booni zuę dabisili ḥo, ka daa ti chę ka Naa Dauda tɔyisi di yela yuma din dol’ di nyaanja puuni ka di nię pali kaman di

ni pun sabi wuhi shem la: "Yi yi wum o kukoli zujo dabisili jo, yin' miriya ka yi niŋ tipawumlinima."

⁸ Joshua yi di daa che ka Naawuni niriba nya vuhim Naawuni sani, dindina jun' Naawuni daa naan ku lan toyisi dabisi' sheli yela yaha.

⁹ Dinzuju Vuhim Dabisili na kul 3iem guli Naawuni niriba ni be vuhi;

¹⁰ dama junkam nya vuhim Naawuni sani che o tuma ka vuhirim kaman Naawuni ni daa che omaŋmaj' tuma ka vuhi shem la.

¹¹ Dinzuju cheliya ka ti kpaŋ timaj' paai vuhim shee Naawuni sani, ka ti ni so ti ku lu nozayisibo jo tatabo zyu.

¹² Naawuni yeligu nyela din mali nyevili ka tumdi tuma. Di diri gari takob' kam din mali noya ayi, ka njmari paari ninsal' kob' tuja min' o koba ni kpam tuja shee din nyε suhu mini shia tab' tuyibu shee la. Di vihiri baŋdi ninsal' suhu ni bɔri sheli mini tehi' shεŋa din be o suhu ni.

¹³ Binnamdi' so ku tooi soyi Naawuni, dama binshεyukam dola palɔni o sani. Duna n-nyε ti zaa ni ti yεn kahigi ti bebu ni nyε shem wuhi so.

Yisa jun nyε maligumaaniba zuyulan' titali

¹⁴ Ti ni mali maligumaaniba zuyulan' titali so jun nyε Naawuni Bia Yisa jun daa chaŋ ti be Naawuni san' la zyu, cheliya ka ti gbibi ti daadiini jo kirikiri.

¹⁵ Ti ni mali maligumaaniba zuyulan' titali so maa nyela jun ni tooi baŋ ti choyinsi yela ka di niŋ o namboyu, dama o nyela jun daa nya zahimbu kaman ti gba ni nyari zahimbu shem, amaa o daa bi tum alahichi di puuni.

¹⁶ Dinzuju cheliya ka ti niŋ naani ka vu m-miri Naawuni jun nyε alibarikalan' jo nam 3ishee, ka di che ka o zo ti namboyu ka ti nya alibarika din ni soŋ ti saha sheli ti ni bɔri li.

Hiburunima 5

¹ Maligumaaniba zuyulan' kam yirila o tab' sunsuuni na ni o 3e be zaani n-zanji pina mini sara maani maligu niriba daalahichi zyu Naawuni sani.

² Ka omaŋmaj' ni ka yaa yela pam ni zyu, o ni tooi di suyilo o tuma ni zaŋ chaninvuy' shεb' bεn be 3ilinsi ni mini bεn chirindi polo.

³ O ni ka yaa maa zyu, di nyela talahi ni o maani maligu omaŋmaj' daalahichi zyu kaman o ni maani niriba daalahichi zyu shem.

⁴ So bi piiri maligumaaniba zuyulaantali mini di jilima o tolitol; kulla Naawuni maŋmaj'a m-piiri nir' leeri maligumaaniba zuyulana kaman o ni daa piig' Aduna shem la.

⁵ Masia gba daa bi pii maligumaaniba zuyulaantali mini di jilima. Naawuni n-daa lee piig' o ka yεl' o: "A nyela m Bia; zujo dabisili jo ka n leeg' a Ba."

6 O lan yeli luy' sheli yaha: "A nyela maligumaana ḥun tuma ni be kaman Məlikizedek tuma la hal ni saha din ka bahigu."

7 Yisa ni daa be dunia ḥo ni saha sheli, o daa suhiri Naawuni yər' o o ni bori sheli, ka duhir' o yee kuhiri ni nintam niŋdi Naawuni ḥun ni tooi tilig' o kum ni la. Ka Naawuni daa wum o suhigu maa o ni daa zəri ḥun' Naawuni la zuyu.

8 O ni daa kul nyə Naawuni Bia maa zaa yoli, o daa bəhim nədeebo wahala dibu puuni.

9 O ni daa leei ḥun be tibi maa zuyu, ka o leei bənkam zaa deer' o noli tiliginsim din ka bahigu ni yiri so sanna.

10 Naawuni n-daa zal' o ni o nyə maligumaaniba zuyulan' ḥun tuma ni be kaman Məlikizedek tuma ni daa be shəm.

Zuyu ni kpahibu zaŋ chaŋ lubu polo

11 Ti mali yela pam ni ti yeli ya zaŋ chaŋ yela ḥo polo ka di mi kahigibu to, dama yi nyela suhutunanimā.

12 Zaŋ kana pumpɔŋɔ di di simdi ni yi nyela yi tab' sowuhiriba, amaa ka yi ti na bərimi ni so n-wuhi ya Naawuni yətɔya bəhimbu piligu ni yela. Yi na kul nyurila bihim, ka pa ni bindir' maŋli,

13 dama ḥunkam kul nyurila bihim nyela ḥun yəm na bi goligi wuntia yətɔya puuni, ka o na kul nyela bia.

14 Bindir' maŋli nyela ninkura bən zaŋ bə təha bəhim baŋ zay' suŋ mini zay' bieyu woligibu ni nyə shəm dini.

Hiburunima 6

1 Dinzuŷu chəliya ka ti chaŋ tooni bəhim baŋ wuhibu kpəma, ka kul di kpəlim bela Masia yətɔya bəhimbu piligu ni la. Di bi simdi ni ti lan lab' zali tanza' sheli ti ni daa pun zal' la. Dina n-nyə: wuhibu din wuhiri tuuba niŋbu zaŋ chaŋ tuun' yoya polo mini Naawuni yəda niŋbu

2 ni kom baptaizibu ni nuhi zaŋ pa niriba zuyu mini kpiimba kum ni neebu ni tibidarigibo din ka bahigu yela.

3 Naawuni yi sayi ti ni kpaŋ timaŋ' chanla tooni.

4 Wula ka ninvuŷ' shəb' bən yi nyaanja ni tooi lan labi niŋ tuuba yaha? Bəzuŷu? Bə nyela bən daa pun be Naawuni neesim ni, ka nyə bən daa pun dee Naawuni Shia Kasi, ka baŋ alizanda ni pini ni nyə sheli.

5 Bə daa pun baŋ Naawuni yəligu nyaŷisim mini dunia sheli din ti yən kana la yiko yela,

⁶amaa ka bahi yi nyaanja! Niriba ḥo tatabo ti ku lan nya soli doli niŋ tuuba, dama bemaŋmaŋ' lan labisi Naawuni Bia kpahi tabili dapulli zuyu, ka dih' o vi pałoni m-bala.

⁷Tiŋban' sheli din nyuri sakom din luri di zuyu waawaayili ka bindira zoori di ni n-leeri din mali buchi bε ni biri li shεb' zuyu la sani, Naawuni niŋdi alibarika niŋdi tiŋbani maa ni.

⁸Amaa di yi nyela tingban' sheli din bindila g̊ohi mini mori din ka buchi, dindina Naawuni ni yeli noli ti li, ka buyim di li.

⁹M mabiyurisi, hal ti ni kul yeri ḥ-ḥo maa zaa yoli, ti niŋ ya naani. Ti mi ni yi mali bin' suma din yi yi tiliginsim ni na ka nyε din so binshεyukam.

¹⁰Dama Naawuni pala gutula ḥun ni lihi yayi yi tuma zuyu bee n-lihi yayi yurilim sheli yi ni wuhir' o ka sɔŋdi ḥun' Naawuni ninvuy' gahinda hal ka na kul niŋdi lala hal ni pɔŋc la zuyu.

¹¹Ka ti bɔri ni yi zaa yinoyino kul moor' o nini lala hal ti paai di tariga, ka di chε ka yi ni mali tahima binshel' zuyu la niŋ pali.

¹²Di bi simdi ni yi nyε suhutunanim, amaa cheliya ka yi biɛhigu bemi kaman ninvuy' shεb' bεn daa niŋ yεda ka mali suyilo la biɛhigu, ka di chε ka yi nya Naawuni ni daa lɔn ya alikauli shεŋa la palib.

Naawuni daalikauli maŋli

¹³Naawuni ni daa yεn lo ti yab' Ibrahimma alikauli ka so kani n-gari ḥun' Naawuni ka o ni po o la zuyu, o daa ḥmaligi m-pola omaŋ'

¹⁴yeli, "Yεlimaŋli, n shiri ni niŋ alibarika niŋ a ni ka chε ka a zuliya yεligi."

¹⁵Dimbɔŋc zuyu ti yab' Ibrahimma daa niŋ ania di suyilo hal ti shiri nya alikauli maa palib.

¹⁶Ninsalinim' yi yεn po pɔri, bε pɔrla ḥun gari ba; ka naŋgbankpeeni kam puuni, pɔri n-nyε din ḥmaari li.

¹⁷Dinzuyu Naawuni ni daa bɔri ni o kahigi wuhi bεn ti yεn nya o ni daa lo alikauli shεl' la palib, ka lan wuhi ni o ku tay' o ni lo shεm la zuyu, ka o daa po pɔri pah' o daalikauli maa zuyu.

¹⁸Ka bina ayi ḥo nyela din ku tooi tayi, ka Naawuni mi ku ḥma ʒiri di puuni. Lala zuyu di simdi ni tinim' bεn nya sɔŋib⁹ shεe Naawuni sani ḥo niŋ suhukpeeni pam gbibi tahima sheli din be ti tooni la kirikiri.

¹⁹Ti ni mali tahima sheli ḥo nyela din bari ti suhuri zaana. Dina n-nyε din chε ka ti gariti chinchini la zuyu kper⁹ du' kasi shεl' ni

²⁰Yisa ni pun chaŋ ti kpe ti zuyu la, dama o daa leei maligumaani' titali ḥun tuma be kaman Melikizedek tuma la hal ni saha din ka bahigu.

Hiburunima 7

¹ Məlikizedek daa nyəla Salem Naa mini Naawuni Zallakudura Naa maligumaana. Ti yab' Ibrahimma ni daa chan' ti tuhi nanim' təbu n-nyan' ba ka labirina la, Məlikizedek ḥo n-daa tuh' o soli niŋ alibarika niŋ o ni.

² Ka ti yab' Ibrahimma daa yih' o ni mali binsheyukam pia puuni zay' yiniyini ti o. O yuli Məlikizedek gbinni nyəla Wuntia Naa. O lan nyəla Salem Naa, ka di mi gbinni nyəla Suhudoo Naa.

³ O ka ba bee ma bee zulya; o ka piligu, o mi ka bahigu, amaa o ŋmanila Naawuni Bia, ka kul nyɛ maligumaana hal ni saha din ka bahigu.

⁴ Nyamiya o ni daa nyɛ ninvuy' titali shəm! Hal ka ti yab' Ibrahimma daa yih' o ni ŋme təbu di shəlikam pia puuni zay' yiniyini ti o.

⁵ Levi zulya bən daa tumdi maligumaaniba tuma la, Naawuni fukumsi zaligu daa zali ba ni bə deem' zaka Izraəlnim' sani. Dimboŋo wuhiri ni bə deem' li la bəmaŋmaŋ' mabihi sani, hal bə mabihi maa gba ni daa kul nyɛ ti yab' Ibrahimma zulya la zaa yoli.

⁶ Məlikizedek daa bi yi Levi zulya ni na, amaa o daa deezi zaka ti yab' Ibrahimma sani, ka niŋ alibarika niŋ ŋuna ŋun daa deezi Naawuni daalikaulinim' la ni.

⁷ Biəhiŋ kani, ŋun niŋdi alibarika niŋdi niriba ni gari o ni niŋ li niŋ ninvuy' so ni.

⁸ Levi zulya ni maligumaaniba bən daa deeri zaka niriba san' la daa nyəla bən kpira, amaa Məlikizedek ŋun gba daa deeri zaka la, ŋun' daa nyəla ŋun kul be nyevili ni kaman Naawuni Kundi ni wuhi shəm.

⁹ Nir' ni tooi yeli ni Levi ŋun daa deeri zaka la gba daa be ti yab' Ibrahimma ni n-yihi zaka ti Məlikizedek;

¹⁰ dama o daa na bela o yab' Ibrahimma niŋbuŋ ni, bə ni daa na bi dɔy' o saha shəli Məlikizedek ni daa tuhi ti yab' Ibrahimma sol' la.

¹¹ Di daa nyəla Levi zulya maligumaanitali zuyu ka Naawuni daa zaŋ o fukumsi zaligunima ti Izraəlnima. Ka Levi zulya maligumaanitali tuma maa yi daa nyəla din ni tooi mali niriba ka bə be tibi, dindina di di bi kpa talahi ni maligumaani' so ŋun tuma be kaman Məlikizedek tuma, ka pa ni Aduna maligumaanitali tuma la lan kana.

¹² Maligumaanitali tuma yi tayı, dindina di nyəla talahi ni zaligu gba tayı.

¹³ Di ni tɔyisi binsheŋa yəla zaŋ chan' ti Duuma so polo ḥo daa bi yi Levi zulya ni na, ka o zulya ni so mi daa bi tum maligumaaniba tuma bimbini gbini.

¹⁴ Ti mi ni o yila Juda zulya ni na, ka zaŋ chan' Juda zulya polo, Anabi Musa daa bi kali ba pahi maligumaaniba ni.

Maligumaani' so ŋun ŋmani Məlikizedek

¹⁵ Di maan kahigi yəla ḥo wuhi ni maligumaani' so ni ti yiŋisi ŋmani Məlikizedek,

¹⁶ka leei ḥun nyε maligumaana ka di pala o yila maligumaaniba zuliya ni na kaman zaligu ni wuhi shεm zuyu, amaa ka nyεla maligumaana nyεvil' shεli din ku bahi yol' la yiko zuyu.

¹⁷Dama di sab' o yεla Naawuni Kundi ni yεli: "A nyεla maligumaana ḥun tuma ni be kaman Melikizedek tuma la hal ni saha din ka bahigu."

¹⁸Din beni nyεla: Zaligu kurili la leela din daai bayili kpαja di gbarigginsim mini di ni ka buchi zuyu,

¹⁹dama Naawuni fukumsi zaligu daa bi tooi chε ka binshεli niŋ dεde; amaa din lee beni nyεla, tahima suŋ din gari li yipa kana, ka ti ni tooi miri Naawuni di zuyu.

²⁰Din pahi nyεla, Naawuni daa pola pɔri zal' li.

²¹Bεn daa pun nyε maligumaaniba la daa bi leei maligumaaniba maa la pɔri zuyu, amaa ḥumbοŋɔ ḥun' daa leei maligumaana la Naawuni ni daa po pɔri yεl' o: "Ti Duuma ku lan tay' o tεha ka po, 'A nyεla maligumaana hal ni saha din ka bahigu.'

²²Yεla ayi ḥo ni be kɔŋkɔba zuyu n-chε ka Yisa leeg' alikauli din so nyaanzaana.

²³Di kɔŋkɔba bebu din pahi nyεla, di daa simdi ni bεn nyε maligumaaniba nyεla ninvuy' bɔbili bε ni daa kpiri ka bε tuma zaani tariga la zuyu;

²⁴amaa ḥumbοŋɔ ḥun' kul tumdila o maligumaanitali tuma, dama o kul ni be hal ni saha din ka bahigu.

²⁵Dimbοŋɔ zuyu o nyεla ḥun ni tooi tiligi bεn vu' m-miri Naawuni o zuyu la sahakam, dama o nyεla ḥun kul be ni o timdi sandaani tiri ba Naawuni sani.

²⁶Dinzuyu Yisa nyεla maligumaani' tital' so ḥun tumdi din sɔŋdi ti ni yεlimaŋli. O nyεla ḥun be kasi ka ka galimi, ka alahichi mi ka o ni; Naawuni n-wolig' o ka o be o ko ka chε alahichinima, ka duh' o gari sokam zaa bεn be alizanda ni.

²⁷O bi be kaman bεn daa pun nyε maligumaaniba zuyulaannim' la; di mi bi kpa talahi ni o dan mali maligu dabisili kam omaŋman' daalahichi zuyu, ka naanyi lan mal' li o niriba mi daalahichi zuyu. Sara maligu yini ka o daa mali ka di naai di zaa, o ni daa zaŋ omaŋ' mali sara shεm la puuni.

²⁸Anabi Musa zaligu daa zalila ninvuy' shεb' bεn bi be tibi ni bε nyε maligumaaniba zuyulaannima, amaa Naawuni pɔri din daa doli fukumsi zaligu nyaanja la daa zalila ḥun' Naawuni maŋman' Bia ḥun be tibi hal ni saha din ka bahigu la.

Hiburunima 8

Yisa ḥun nyε ti maligumaani' titali

¹ Ti ni yεri shεli maa yεlikpani m-bοŋɔ: Ti mali maligumaani' titali ḥo tatabo ka o ʒi Naawuni Zallakudura Naa nam ʒiishee nudirigu polo alizanda ni.

²Đuna n-nye ɳun tumdi maligumaani' zuyulaantali tuma Luy' Kasi Zaa Kasi Shee din be tanti jembu du' manjli la ni, ka di ny'e ti Duuma ni zali sheli, ka pa ni ninsal' ni zali shel' la.

³Maligumaaniba zuylan' kam nyela Naawuni ni zali so ni o zaŋdi pina mini sara maani maligu ɳun' Naawuni sani; lala zuyu di simdi ni ti maligumaana ɳo gba mali sheli din ni zaŋ mali maligu.

⁴O yi di be dunia ɳo ni, o naan ku nyela maligumaana hal baabiela, maligumaaniba ben zaŋdi pina maani maligu kaman Yehudianim' zaligu ni wuhi shem ni beni la zuyu.

⁵Be ni tumdi maligumaanitali tuun' shenja maa nyela din be alizanda ni la ɳmahinli mini di shilinshia; dama Anabi Musa ni daa yen kpa tanti Naawuni jembu duu la, Naawuni daa yel' o, "Niŋm' di binshelikam dede kaman n ni daa wuh' a di niŋbu soli shem zol' zuyu la."

⁶Amaa Yisa maligumaanitali tuma nyela din gari be maligumaanitali tuma kaman o ni mali alikauli sheli Naawuni mini ninsalinim' sunsuuni ni so alikauli kurili la shem, dama di tam la alikaulinim' din so zuyu.

⁷Alikauli kurili maa yi di daa be dede, di di bi lan kpa talahi ni din pah' ayi kana.

⁸Amaa Naawuni daa galim alikauli kurili ɿiemani maa ni niriba yeli: "Yi Duuma yeliya, 'Dabisi' shenja saha kanna, ka n ni ti lo Izraelnim' mini Judanim' alikauli palli.

⁹Di ti ku ɳmani n ni daa pun lo be yaannim' alikauli sheli saha sheli n ni daa zaŋ n nuu yihi ba ljipti tingboŋ ni la.' " Yi Duuma lan yeli, "Be daa bi gbibi alikauli sheli n ni daa lo ba la, dinzuyu ka m mi bayaa daa ka be ni."

¹⁰Yi Duuma lan yeli yaha, "Dimboŋo n-nye alikauli sheli n ni ti yen lo Izraelnima dabisi' shenja din kanna ni: N ni ti zaŋ n zaligunim' niŋ be t̄eha ni, ka sab' li niŋ be suhuri ni; ka n ni ti ny'e be Naawuni, ka be mi ti ny'e n niriba.

¹¹Ka be ni so ti ku wuhi o kpee bee o mabia yera, 'Baŋmi ti Duuma!' Sokam zaa ni ti mi ma, hal ben ny'e tarimba zaŋ tabili wɔyira.

¹²Dama n ni ti zo ba nambɔyu be birigginsim puuni, ka ti ku lan teei be daalahichi yela hal abada."

¹³Naawuni ni yeri alikauli palli yela maa, di wuhiya ni o lihi tuuli din' maa la zay' kurili. Ka binsheli din kurigiri ka kpaari mi ku yuui ka leei din ku lan beni yaha.

Hiburunima 9

Dunia ɳo ni mini alizanda ni Naawuni jembu

¹Tuuli alikauli la daa mali Naawuni jembu soli zaligunim' mini luy' sheli ninsalinim' ni daa mali zali Naawuni jembu zuyu.

² Be daa kpala tanti, ka booni di puuni luy' sheli din dan tooni Luy' Kasi Shee. Firilatamdigu mini teebuli sheli be ni daa zañdi børðoro sheli be ni mali maani sara Naawuni sani m-pari di zuyu la n-daa be nimaani.

³ Chinchin' tibisi' sheli daa yili di puuni, ka be booni tanti du' sheli din be chinchini maa nyaanja mi Luy' Kasi Zaa Kasi Shee.

⁴ Ka be ni daa tuyindi tulaale zim salima bimbin' sheli zuyu la mini be ni daa dooi salima pa Naawuni Daalikauli Adaka sheli zuyu la daa be nimaani. Ka be ni booni bindir' sheli manna ni daa be salima la' shel' ni la mini Aduna jaangbee din daa puhi vari, ka daai pum la zañ tabili Naawuni fukumsi zaligunim' ni daa sab' pa kuyparilana ayi sheña zuyu la gba daa be di puuni.

⁵ Binnema ayi kòtomsi din wuhiri ni Naawuni jilima be be sani n-daa tam adaka maa zuysaa n-kul lihiri di zuysaa luy' sheli din booni Naawuni nambøzøbo shee la. Amaa ti ku tooi wuhi yela ño zaa gbinni pumpønjo.

⁶ Dimboñonim' ni daa mali zali naai maa, ka maligumaaniba daa kul kpéri tanti duu din dan tooni la ni nti tumdi be maligumaanitali tuma dabisili kam;

⁷ amaa maligumaaniba zuyulan' kønko n-daa yi kpéri tanti duu maa ni du' sheli din be chinchin' la nyaanja la ni. Napøn yim kønko ka o mi daa yi kpéri di ni yuuni kam. O daa yi zañdila ȝim kpéri ti maani maligu omañman' zuyu, ka naanyi mali niriba ni tum alahichi sheña ȝilinsi ni la gba zuyu.

⁸ Dimboñonim' puuni Naawuni Shia Kasi kahigi wuhi ni tuuli tanti duu la ni daa na kul ȝieya la zuyu, di wuhiya ni Luy' Kasi Zaa Kasi Shee la soli na bi yooi.

⁹ Dimboñø nyela ñmahinli din wuhiri din be ȝiemani ño ni: Di gbinni nyela ni pina mini binjkobiri sara sheña be ni zañdi maani maligu nyela din ku tooi che ka ñun jemdi Naawuni suhu ni tøha niñ døde.

¹⁰ Dimboñonim' kul nyela din wuhiri bindira mini binnyura ni Yeshudianim' adiini kaya balibu kam din nyø ningbuñ biëhigu zaligunim' din yen beni hal ti paai saha sheli Naawuni ni ti lan yen tañi mali binshølikam zal' la.

¹¹ Amaa Masia pun kana ti leei bin' suma din pun beni maligumaani' titali. O ni kpe tanti du' shel' ni ti tumd' o maligumaanitali tuma la galisiya ka be døde gari tanti du' kurili la, dama di pala ninsalinim' ni kpa sheli; dimboñø wuhiya ni di pala dunia ño ni dini.

¹² Masia ni daa kpe tanti duu la puuni n-gari ti kpe Luy' Kasi Zaa Kasi Shee yim ka di naai zaa la, pa buhi mini nayibihi ȝim ka o daa zañ mali sara, amaa omañman' ȝim ka o daa zañ mali sara n-deei tiliginsim din ka bahigu Naawuni sani ti ti.

¹³ Be daa zañdi buhi mini nayilahi ȝim ni nayisa' so be ni daa zañdi nyøri buyim la tampiligim mihari niriba ningbuna ni di che ka be mali be kasi, ka yi be daadiini kaya dolibu taali ni.

¹⁴Dimboño ni shiri nyε yelmanjli maa, dindina Masia ʒim tum din gari lala! Naawuni Shia ɳun ka bahigu ɳun be Masia ni la zuyu ka ɳun' Masia ɳun ka galimi la daa zaŋ omaŋ' mali sara Naawuni sani. O ʒim maa ni tooi yihi tuun' yoya ti suhuri t̄eha ni, ka di chε ka ti tooi j̄em Naawuni ɳun nyε nyevililan' ɳo.

¹⁵Daliri ɳo zuyu Yisa n-nyε sandaantimdi' so ɳun zali alikauli palli la ni di chε ka Naawuni ni boli shεb' la tooi deei Naawuni ni daa lo ba alikauli ni bε ni ti deei sheli ka di nyε din ni be hal ni saha din ka bahigu la. Dimboño ni tooi nani, dama so kpi kum sheli din ni tooi fa daadamnim' bεn daa tum taali alikauli kurili la ʒieمان' la ni bahi.

¹⁶Nir' yi sabi wuh' o yubu ni nyε shεm zali ni di ti tum tuma o kalinsi nyaanja, di bi tumdi tuma nayila o ti shiri kpimi;

¹⁷dama nir' yi sabi wuh' o yubu ni nyε shεm zali, di bi tumdi tuma o yi na be o nyevil' ni.

¹⁸Daliri ɳo zuyu tuuli alikauli la daa naan ku tooi zani, ka pa ni ʒim n-yi.

¹⁹Anabi Musa ni daa zaŋ Naawuni daalikauli zaligunim' zaa yεla yeli niriba zaa la nyaanja, o daa zaŋla nayibihī mini buhi ʒim ni kom n-zaŋ taankoro vari mini piækob' ʒehi tim di ni n-zaŋ li mihi Naawuni Zaligu Kundi la mini niriba maa zaa.

²⁰O ni daa ninj lala maa ka yeli, "Dimboño nyεla Naawuni ni daa lən ya alikauli sheli ni yi gbib' la shεhira ʒim."

²¹Lala ka o daa lan zaŋ ʒim mihi tanti Naawuni jεmbu duu la mini binshεlikam bε ni daa mali tumdi Naawuni jεmbu tuma.

²²Yelmanjli, Naawuni zaligu sulinsi ʒieمان' ni, kul gbaai yihi bina biela kəŋko, ʒim n-daa yi maani binshεyukam din kpalim ka di be kasi; ka ʒim yi bi yi, alahichi chε m-paŋ kani.

Masia sara maligu kpihindi niriba daalahichi

²³Lala zuyu di daa nyεla talahi ni binshεŋa din nyε din be alizanda ni ɳmahima la doli maligu malibu soli ɳo m-mali be kasi; amaa di nyεla talahi ni binshεŋa din be alizanda ni maŋmanj' mali sara din so.

²⁴Dama Masia daa bi kpεla daadamnim' ni me Luŋ' Kasi Zaa Kasi Shee din nyε alali din' la ɳmahinli la ni, amaa alizanda maŋmanj' ni ka o kpe nti zani Naawuni tooni ti zuyu pumpɔrɔ.

²⁵O mi bi kpe di ni mi ni o ti zaŋd' omaŋ' maani maligu yuuni kam kaman maligumaaniba zuγulana ni daa yi zaŋdi biŋkɔbigu ʒi' sheli din pa ɳun' maŋmanj' ʒim kperì Luŋ' Kasi Zaa Kasi Shee nti maani maligu shεm la.

²⁶Di yi di nyε lala, dindina o naan kul dirila wahala tum dunia piligu ni hal ni pɔŋɔ; amaa din beni nyεla, saha ni daa ti paai, o daa kana yim nti zaŋ omaŋa m-mali sara kpihim niriba daalahichi.

²⁷Di nyela talahi ni sokam zaa kpi yim, ka saria karibu lee be di nyaanja.

²⁸Lala zuyu Masia ḥun daa zaŋ omaŋ' mali sara yim ni o kpihim niriba pam daalahichi la ni lan labina pahi buyi, ka di pala alahichi zuyu, amaa o yen labina ti tiligila bɛn suhuri kul ye o labbuna zuyu ka guhir' o la.

Hiburunima 10

¹Yehudianim' adiini zalgunim' nyela bin' suma din ti yen kana ḥmahinli, ka pa binshenja din nye alali. Ka bɛ ni daa kul maani sara shenja yuuni kam la daa bi tooi che ka bɛn vu m-miri Naawuni di zuyu be dede.

²Di yi pa lala, bɛ daa naan ku che li malibu? Ka niriba bɛn jemdi Naawuni lala yi daa shiri yi bɛ daalahichi ni, bɛ suhuri daa naan ku lan chihiri alahichi zuyu.

³Amaa sara maligunim' ḥo daa kul teerila niriba maa bɛ daalahichi yela yuuni kam;

⁴dama nayilahi mini buhi ʒim ku tooi kpihim niriba daalahichi.

⁵Daliri ḥo zuyu Masia ni daa yen ka dunia ḥo ni na, o daa yeli Naawuni: "A bi bɔri biŋkɔbiri sara maligu mini sara malibu balibu kam, amaa ninsal' ningbuŋ ka a zaŋ ti ma.

⁶A mi nini bi tiyiri alahichi kpihimbu sara maligunima bee bɛ ni zaŋdi biŋkɔb' shɛb' maani sara n-nyɔri ba buyim bimbini zuyu la.

⁷Di saha ka n daa lan yeli, 'N Duuma Naawuni, n ka kpe ḥo na ni n ti tumla a yubu kaman di ni sabi n yela shem nyin' Naawuni Kundi ni la.' "

⁸Tuuli o daa yelimi, "A bi bɔra, ka a mi nini bi tiyiri biŋkɔbiri sara maligu mini sara malibu balibu kam ni biŋkɔb' shɛb' bɛ ni zaŋdi maani sara nyɔri buyim bimbini zuyu ni alahichi kpihimbu sara maligunim' la." Masia daa yeli dimboŋɔ, hal bɛ ni daa kul maani sara maligu balibu kam ḥo zaa kaman Naawuni zalgua ni wuhu shem la.

⁹Di nyaanja ka o daa lan yeli, "N Duuma Naawuni, n kana ni n ti tumla a yubu." Naawuni daa kpihim tuuli sara maligunim' la ka zalila din pah' ayi.

¹⁰Di zuyu ka ti mali m-be kasi Yisa Masia ni daa tum Naawuni yubu, ka zaŋ omaŋmaŋ' ningbuŋ mali sara yim ka di yela naai zaa la zuyu.

¹¹Yehudianim' maligumaana kam kul ʒiemti tumd' o sara maligu tuma dabisili kam n-kul maanila sara maligu yini maa napɔn bɔbili. Ka sara maligunim' ḥo mi ku tooi kpihim niriba daalahichi;

¹²amaa niriba daalahichi kpihimbu zuyu, Masia daa malila sara maligu yim din kul ni ʒieya hal ni saha din ka bahigu, ka chanj ti ʒini Naawuni nudirigu polo

¹³ni o guhiri hal ti paai saha sheli Naawuni ni yen zaŋ o dimnim' leeg' o napɔntamdigu.

¹⁴Sara maligu yini ḥo zuyu ka Masia chε ka Naawuni ni mali shεb' ka bε be kasi la be dede hal ni saha din ka bahigu.

¹⁵Naawuni Shia Kasi gba di li shεhira ti sani. Tuuli o daa yεlimi:

¹⁶ “Ti Duuma yεliya, ‘Dimbɔŋɔ n-nyε alikauli shεli n ni ti yεn lo ba dabisi’ shεnja din kanna puuni: N ni ti zaŋ n zaligunim’ niŋ bε suhuri ni, ka sab’ li niŋ bε tεha ni.’ ”

¹⁷ O daa lan yεli yaha: “N ti ku lan teei bε daalahichi mini bε birigginsim tuma yεla hal abada.”

¹⁸Naawuni ni chε bε daalahichi paŋ ba zuyu, di bi lan kpa ni sara maligu din ni kpihim alahichi mali yaha.

Chεliya ka ti vu m-miri Naawuni

¹⁹Dinzuŷu ti mabihi, ti niŋ naani ni ti ni tooi kpe Luy’ Kasi Zaa Kasi Shee la Yisa Ʒim zuyu.

²⁰O mali so’ palli din nyε nyεvili soli din doli kpεri chinchin’ tibisili la ni ti ti. Chinchin’ tibisili maa nyεla o niŋgbuŋ ɳmahinli.

²¹Ka ti ni mali maligumaani’ titali ḥun su Naawuni jεmbu duu fukumsi la zuyu,

²² chεliya ka ti niŋ nimmoo ti suhuri ni niŋ yεda, ka chε ka ti suhuri payi neei ka ti yi taali ni ti suhuri ni tεha puuni, ka su ti niŋgbuna mi ko’ vielli, ka vu m-miri Naawuni.

²³Chεliya ka ti gbibi ti ni mali tahima shεli yεda la kirikiri ka di viini ginda, dama ḥun lo ti alikauli maa nyεla ḥun kul Ʒe yim.

²⁴Chεliya ka ti bayá kul be ti ni yεn niŋ shεm kpansi tab’ suhuri ni, ka di chε ka ti wuhiri ti yurilim ni nyε shεm ka tumdi tuun’ suma.

²⁵Ka di chεliya ka ti nayiri Naawuni jεmbu layingu ni kaman ninvuy’ shεb’ ni chε ka di chandi zayısibu niŋ ba miligu shεm la, amaa chεliya ka ti kpansi tab’ suhuri, di bahi bamdi yi ni nya ka ti Duuma Dabisili dal’ la vuri miriti la zuyu.

²⁶Ti yi kul tumd’ alahichi milinsi puuni, ti ni baŋ yεlimanlı ni nyε shεl’ la nyaanja, sara maligu shεli lan kani din ni kpihim ti daalahichi.

²⁷Amaa din beni nyεla, saria karibu mini buyim din mali dabiεm ka nyε din ti yεn bahi bεn tuhiri Naawuni yol’ la n-nay’ kpalmi.

²⁸Ninvuy’ so daa yi tum din chihi Anabi Musa zaligu, bε kur’ o mi niriba ata bee ayi shεhira zuyu ka nambɔzɔbo kani.

²⁹Ka yi tεhiya ni tibidarigibo bɔ n-lee simdi ninvuy’ so ḥun no n-taai Naawuni Bia, ka lihi Ʒiem alikauli Ʒi’ shεli din daa mal’ o ka o be kasi, ka niŋdi din dihiri Naawuni daalibarika Shia la vi la?

³⁰ Dama ti mi ɳun yeli, “Mani n-su bieri bohibu, m mi shiri ni bohi bieri labisi la.” O lan yeli, “Yi Duuma ni kar’ o niriba saria.”

³¹ Di mi mali dabiem ni nir’ kpe Naawuni ɳun nyε nyevililan’ ɳɔ nuu ni!

³² Teemiya saha sheli din gari la ha, yi ni daa bohim baŋ Naawuni yela la nyaanja, yi daa niŋ ania di wahala bina pam ni, amaa yi mɔbu puuni di daa bi nyaŋ ya.

³³ Shelini be daa turi ya ka muysiri ya paloni, ka shelini mi yi daa nyela ben pahi be ni niŋdi yi tab’ sheb’ lala zuyu.

³⁴ Be ni kpεhi sheb’ duu yela daa niŋ ya nambɔyu, ka be ni daa fa yi nema zaa la, yi daa niŋ suyilo dee’ li ni suhupielli, yi ni mi ni yi mali binshεŋa din so ka nyε din ni be hal ni saha din ka bahigu la zuyu.

³⁵ Dinzuyu di zaŋya yi naani niŋbu bahi, dama di mali laara pam.

³⁶ Di niŋ kamaata ni yi niŋ ania din ni chε ka yi tum Naawuni yubu, ka nya o ni daa lɔn ya alikauli shel’ la palibu.

³⁷ Di bemi kaman di ni sab’ shem la ni Naawuni yeliya: “Di ku lan yuui ka ɳun yen kana maa ku kpalim, ka shiri kana.

³⁸ Dun yi taali ni Naawuni sani kul ni bela yeda ninbu zuyu, amaa o yi tiri gbini, n suhu ku piel’ o zuyu.”

³⁹ Tinim’ mi pala ben tiri gbini bahi yoli; amaa ti nyela ben lee niŋ yeda ka tiligi.

Hiburunima 11

Yeda niŋbu

¹ Yeda niŋbu nyela din ni chε ka nir’ ti nya binshεŋa o ni niŋdi tahima ni o ni ti nya la; di lan nyela din ni chε ka o shiri mi ni o nina ni ku tooi nya binshεŋa beni.

² Yeda niŋbu zuyu ka Naawuni nini daa tiyi kurimbuni ha niriba.

³ Yeda niŋbu zuyu ka ti baŋ ni Naawuni daa zaŋla o nol’ ni yeligu nam dunia ɳɔ; dinzuyu Naawuni daa zaŋla ti nina ni ku tooi nya binshεŋa n-nam ti nina ni nyari binshεŋa ɳɔ.

⁴ Yeda niŋbu zuyu ka Ebεl daa mali sara din so Keen dini, ka di daa tiyi Naawuni nini, ka o deeg’ o pini maa ka lih’ o wontizora. Ebεl pun kpi, amaa o yeda niŋbu puuni o na kul tɔyisiri yεtɔya.

⁵ Yeda niŋbu zuyu ka Naawuni daa kpuyi Inok ka o bi kpi, ka so daa bi lan nya o, Naawuni ni daa kpuγ’ o maa zuyu. Naawuni Kundu di shεhira yeli ni Naawuni ni daa na bi kpuyi Inok saha sheli, o daa nyela Naawuni nini ni tiyi so.

⁶ Ka di yi pa yeda niŋbu zuyu Naawuni nini ku tiyi nira. Dama ɳunkam chan Naawuni sani, di niŋ kamaata ni o niŋ yeda ni Naawuni beni ka deeri ben bɔr’ o ni be suhuri zaa suhigu.

⁷ Yëda niŋbu zuyu ka Anabi Nuhu daa wum Naawuni noli o ni daa kpah' o zuyu ni yel' o yel' shëŋa din ti yen niŋ ka o nini na bi nya li la puuni, ka daa kpahi ḥariŋ ni di tilig' o min' o yiŋnima. O ni daa niŋ shëm maa daa kari dunianim' saria luhi ba, ka Naawuni daa zaŋ o zali wuntia zaani o yëda niŋbu maa zuyu.

⁸ Yëda niŋbu zuyu ka ti yab' Ibrahimma daa deei Naawuni noli o ni daa yel' o ni o yiŋsim' chan tingban' shëli ḥun' Naawuni ni lo alikauli ni o ni zaŋ ti o la ni; ka o daa yiŋisi omaŋmaŋ' tingbɔŋ ni gbaai chandi, hal ka ʒi o ni chani luy' shëli maa.

⁹ Yëda niŋbu zuyu ka o daa chani gindi alikauli tingbɔŋ maa ni m-be kaman tinzun tingbɔŋ ni ka o be la. Ka o mini Yisahaku ni Yaakubu bɛn daa ti yen di alikauli maa fal' la daa kul bela tantinim' ni.

¹⁰Ti yab' Ibrahimma daa guhirila tin' shëli Naawuni maŋmaŋ' ni zali di tanzaa ka lan nyɛ ḥun me li, ka di ku vuui.

¹¹ Yëda niŋbu zuyu ka Zara daa nya yaa niŋ pua, hal o ni daa yayi dɔyib⁹ saha shël' la, dama o daa niŋ ḥun lo o alikauli maa naani.

¹²Dinzuyu do' yino ḥun niŋbuŋ daa gbarigi zaa la daa leei ḥun dɔyi zuliya shëb' bɛn galisi kaman saŋmarisi bee kaman teeku noli bihigu din ka kalinli ḥo.

¹³ Bɛmbɔŋɔnim' zaa daa kpila yëda niŋbu puuni ka na bi nya Naawuni ni daa lo ba binshëŋa alikauli maa, amaa ka daa lee lihi nya li katin' ha, ka dee' li ni suhupielli, ka sayi ni bɛ nyɛla saamba ni tinzunnima dunia ḥo ni.

¹⁴Ka ninvuy' shëb' bɛn sayi yeli ḥ-ḥo wuhiya ni bɛ bɔrila tingbɔŋ shëli din ni nyɛ bɛmaŋmaŋ' dini.

¹⁵Bɛ yi di daa tɛhirila bɛ ni daa pun yi tin' shël' na la yɛla, bɛ daa naan nya soli n-lan lab' nimaani.

¹⁶Amaa bɛ daa kul bɔrila tin' shëli din so. Tin' shëli din be alizanda ni ka bɛ daa bɔra. Dinzuyu vi bi mali Naawuni ni bɛ bol' o bɛ Naawuni, dama o pun me tiŋ' zali ba.

¹⁷ Yëda niŋbu zuyu Naawuni ni daa ti buyisi ti yab' Ibrahimma saha shël' la, o daa zaŋ Yisahaku mali sara ḥun' Naawuni sani. Ti yab' Ibrahimma ni daa nyɛ Naawuni ni lo so alikaulinim' la zaa yoli, o daa sayiya n-zaŋ o bi' gaŋ' Yisahaku mali sara Naawuni sani

¹⁸hal ka daa mi ni Naawuni pun yeli ḥun' ti yab' Ibrahimma, Yisahaku ni ka a zuliya ni zani.

¹⁹Ti yab' Ibrahimma daa niŋ yëda ni Naawuni ni tooi neei Yisahaku kum ni; ka di bemi kaman lala n-daa shiri niŋ, dama ti yab' Ibrahimma ḥun' sani, Yisahaku daa bemi kaman ḥun shiri neei kum ni na.

²⁰ Yëda niŋbu zuyu ka Yisahaku daa suhi alibarika din ti yen kana saha shëli n-niŋ Yaakubu mini Iso ni.

21 Yeda niŋbu zuyu ka Yaakubu daa ti sayi kum ka niŋ alibarika niŋ Yisifu bidibisi zaa yinoyino ni, o ni daa zaŋ omaŋ' dalim o jaangbee n-jemdi Naawuni saha shel' la.

22 Yeda niŋbu zuyu ka Yisifu daa ti yen kpi ka teei n-tɔyisi Izraelnim' ni ti yen yi Ijipti tingbɔŋ ni shem yela zali; ka daa wuhi ba be ni ti yen niŋ shem zaŋ chanj o sɔyib⁹ polo.

23 Yeda niŋbu zuyu ka Anabi Musa ba min' o ma daa doy' o n-zaŋ o sɔyi chir' muna ata ka bi zo dabiem ni be zayisi naa zaligu, dama be daa nyaya ka bia maa nyela bi' vielli.

24 Yeda niŋbu zuyu Anabi Musa ni daa ti bi doo, o daa zayisiya ni o pala Firawuna bipuŋinga bia.

25 O daa paŋya ni o pahi Naawuni niriba zuyu n-di wahala gar' o di alahichi nyaŋsim din ku yuui.

26 O daa niŋ yeda ni o yi nya turi Masia zuyu, di so Ijipti azichi, dama o daa lihirila o ni ti yen nya laara sheli dahin shel' ha la.

27 Yeda niŋbu zuyu ka Anabi Musa daa yi Ijipti tingbɔŋ ni ka bi zo Firawuna suhuyiyisili. O daa bi sayi ni o lab' o nyaanja; o daa bemi kaman o nini nyala Naawuni ŋun nye nir' ni ku tooi nya so ŋo.

28 Yeda niŋbu zuyu ka o daa zali Yayigari Chuŋu, ka wuh' o niriba ni be niŋm' ɿim vie be yinsi dunoya, ka di che ka Kum malaika so ŋun daa yen kana ti ku bikpamba la ti ku ku ben' Izraelnim' maa bikpamba.

29 Yeda niŋbu zuyu ka Izraelnim' daa tooi baai du Teeku ɿiegu kaman tingban' kuŋ n-nye li la; amaa ka Ijiptinim' daa kana ti tɔyisi ba niŋ lala ka kom di ba.

30 Yeda niŋbu zuyu ka Izraelnim' daa chanj gili Jēriko goma hal ti paai daba ayopɔin dali, ka goma maa lu.

31 Yeda niŋbu zuyu ka Reehab ŋun daa nye pagɔrili la daa bi pahi tipawumlinim' zuyu bahi yoli, o ni daa dee ninvuŋ' puysiriba la ni suhupielli la zuyu.

32 Ka wula ka n lan yen yeli pahi? N lan ka dahima ni n yeli Gidion mini Barak ni Samsin ni Jēfita ni Naa Dauda ni Samuel ni anabinim' ben pahi la yela.

33 Yeda niŋbu puuni ka be daa tuhi tin' muna tɔbu di nasara. Be daa zali din tuhi tumbu soli, ka daa dee Naawuni ni lo ba binshenja alikaulinim' la. Be daa che ka gbuyma noya mum,

34 ka daa kpihi buyim din mali dabiem, ka daa tiligi takob' kum ni. Be daa nya kpiɔŋ be gbarigginsim saha. Be daa nyela tɔbutuhir' biinsi ben tuhi nyaŋ tinzun tinsi tɔbbihi.

³⁵ Yëda niŋbu zuyu ka Naawuni daa neei pay' shëb' niriba bëن daa kpi kum ni ti ba. Ka ninvuy' shëb' daa zayısi yolisim shëli din nyë daadamnim' dini, ka nya azaaba hal ti kpi di puuni ni bë ti neei kum ni m-mali nyëvili din so.

³⁶ Bë daa mali bë ni shëb' ansarisi ka fiëb' ba, ka daa ga shëb' zoligönima n-zan̄ ba kpëhi duu.

³⁷ Bë daa lab' bë shëb' kuya ku ba, ka daa zaŋ sua m-pirigi bë shëb' buyiyi; ka daa zahim bë shëba, ka zaŋ takobi ku shëba. Bë ni shëb' daa yerila pieri mini buhi gbana chani ginda. Bë daa nyëla nandaamba ni bëن nyari muysigu mini nahiŋgu.

³⁸ Bë daa kul darimi gindi kaman bëن kɔŋ kpëhili shee, ka be mɔŋu ni mini zoya zuyu chana, ka be kuya lɔna ni mini voyari ni. Bë nyëla ninvuy' suma n-yayi dunia ḥo ni bebu zuyu.

³⁹ Bëmböŋnim' zaa daa tiyi Naawuni nin' la bë yëda niŋbu zuyu, amaa ka daa na bi nya Naawuni ni daa lo ba binshëŋa alikauli la;

⁴⁰ ka di nyëla ḥun' Naawuni ni lo nia shëli din so n-ti ti la zuyu. Di daliri nyëla, bë ku tooi mali be dëde, ka pa ni Naawuni zaŋ ti mi pahi bë zuyu.

Hiburunima 12

Naawuni ḥun nyë ti Ba

¹ Dinzuyu shëhiranim' pam ḥo ni gili ti ḥo zuyu, chëliya ka ti yihi bin' tibisili kam mini din nyë alahichi ni zaŋ shëli tabili ti, ka chëliya ka ti niŋ nimmoo zo tizobø shëli din ʒe n-gul' ti ḥo,

² ka kul lihari Yisa ḥun nyë ti yëda ni tam so zuyu di piligu ni hal ti paai di bahigu ni la. O daa di dapulli wahala ka o bayä ka di vidibo ni; ka di nyëla o ni daa lihari suhupiel' shëli din be o tooni la zuyu; ka pumpɔŋɔ o ʒila Naawuni nam ʒiishee nudirigu polo.

³ Tëhimiya o ni daa di wahala alahichinim' bëن daa je o nuu ni shëm yëla, ka di chë ka yi ku gbarigi ka yi suhuri zohira.

⁴ Yi daalahichi zayısibu moli mɔbu puuni bë na bi yihi yi ni so ʒim ku o.

⁵ Yi tamla Naawuni ni zaŋ suhukpaŋsibo yëtɔy' shëŋa tɔyisi ya yi ni nyë omaŋman' bihi la yëla? O yëliya: "M bia, a Duuma yi sayis' a, nyin' wumma; ka o yi kpah' a zuyu ni, nyin' di chë ka a suhu miligi.

⁶ Dama a Duuma sayisirila o ni yuri so, ka fiëbiri o ni zaŋ so leeg' o bia."

⁷ Deemiya sayisigu kaman din yi yi ba sanna, dama di wuhiri ni Naawuni lihi ya la o bihi. Bi' ḥuni n-lee beni ka o ba bi sayisir' o?

⁸ Yi yi bi nya sayisigu kaman o bihi zaa, dindina di wuhiri ni yi pala o bihi alali, amaa yi nyëla kaman dagɔr' bihi.

⁹Zan chaŋ ti dunia ḥo ni banim' polo, bɛ sayisiri ti ka ti luri ba sizuura. Ka din gari lala nyela, di niŋ kamaata ni ti deei ti Ba Naawuni sayisigu ka be.

¹⁰Ti dunia ḥo ni banim' daa sayisi ti saha biɛla puuni kaman bɛ ni tɛhi ni di tuhiya shɛm zuyu; amaa Naawuni niŋdi lala la ti zay' vielli nyabu zuyu ni di chɛ ka ti min' o layim mal' o bierikasitali.

¹¹Ti yi ti nya sayisigu, di saha maa di bemi kaman din to ka pa din tiri suhupielli; amaa di nyaanja bɛn deei sayisigu tibidarigibo puuni ti nyari suhudoo din nyɛ wuntia biehigu laara.

Wuhibu mini zuyu ni kpahibu

¹²Dinzuyu kpuyimiya yi bɔyiri din zali ḥo zuyusaa, ka kpaŋsi yi dun' gbarima ḥo,

¹³ka doli soli din tuhi ka di chɛ ka napɔn barinim' naba ku ḥmirigi, amaa ka lee ni malila alaafee.

¹⁴Kul kpaŋmiya yiman' chɛ ka suhudoo be yi mini sokam sunsuuni, ka maliya Naawuni bierikasitali din nyɛ nir' ni ka sheli ka ku tooi nya ti Duuma la.

¹⁵Miriya ka yi ni so ḥmaligi ka chɛ Naawuni daanfaani; ka miriya ka yi chɛ ka putɔy়ু kpe yi ni so ni n-zooi muyisi ya ka ta yi ni shɛb' dayiri.

¹⁶Miriya ka yi ni so nyɛ niŋgbuŋ kɔrelana bee m-be kaman Iso ḥun bayaa daa ka Naawuni yela ni ka zan o kpamdi tayı sayinmani yin' la.

¹⁷Yi mi ni dimbɔŋɔ nyaanja o ni daa ti bɔri alibarika o ba san' la, o daa bi tooi nya li, dama o daa bi nya soli din ni doli tayı o ni daa tum shɛm la hal o ni daa kul bo li ni nintam la zaa yoli.

¹⁸Yi bi ka la din nyɛ Izraelnim' ni daa naan ku tooi shihi shɛl' la gbin' na, dina nyɛ: Zo' sheli buyim ni diri mini zibisim ni sagbana zibigibu ni sanʒieyu ʒiebu

¹⁹ni kikahi kumsi ni kukoli yɛtɔya vubu din mali dabiɛm hal ka bɛn daa wum li suhi Naawuni ni o di lan tɔyisi ba yɛtɔya yaha la.

²⁰Naawuni ni daa zali ba zaligu sheli din yeli ni hal biŋkɔbigu yi shihi zoli maa, bɛn' labim' o kuya ku bee n-to o piem la daa kpɛhi ba dabiɛm ka nyaŋ ba dolibu.

²¹Yɛlimaŋli, di lihibu daa mali dabiɛm hal ka Anabi Musa ti yeli, "N ni sɔhirimi dabiɛm zuyu."

²²Amaa yinim' ka la Ziɔn Zoli mini Naawuni ḥun nyɛ nyevililan' ḥo tiŋ' din nyɛ Jérusalɛm m-be alizanda ni la ni malaikanim' bɛn ka kalinli suhupielli layingu ni na;

²³ka lan ka bikpamba bɛn yuya sabi alizanda ni la layingu ni na. Yi lan kala Naawuni ḥun nyɛ sokam zaa sariakarita mini wuntizɔriba bɛn mali m-be tibi la shihi sanna.

²⁴ Yi mi lan kala Yisa ɳun nyε sandaantimdi' so ɳun zali alikauli palli min' o 3i' sheli din mihibu wuhiri ti yεl' shεnja din so Ebεl maŋmaŋ' 3im la sanna.

²⁵ Miriya ka yi zayisi ɳun tɔyisiri ya yεtɔya yεligu wumbu; dama bε ni daa zayisi Anabi Musa ɳun tɔyisiri ba yεtɔya dunia ɳo ni yεligu wumbu ka bi tiligi la, wula ka tinim' lee ni tiligi, ti yi zayisi Naawuni ɳun be alizanda ni ka sayisiri ti ɳo yεligu wumbu?

²⁶ Naawuni kukoli daa chε ka tingbani dam, amaa ka pumpɔŋɔ o lo alikauli yεli, "N ku lan chε ka tingbani kɔŋko dam, amaa n ni lan chε ka zuysaa gba dam."

²⁷ O ni yεli, "N ni lan chε ka" ɳo nyεla yεtɔy' sheli din wuhiri ni binshεnja din nyε binnamda ka damdi la ni vuui ni di chε ka binshεnja din ku tooi dam la kpalm be.

²⁸ Dinzuγu chεliya ka ti payi Naawuni ti ni deei nam sheli din ku tooi dam ɳo zuγu. Ka chεliya ka ti lan payi Naawuni ka zo o n-lu o sikuura ka jεm o la jεmbu sheli din ni tiy' o nini;

²⁹ dama ti Naawuni ɳo nyεla buγim din dira.

Hiburunima 13

Nir' ni yεn niŋ shεm tiyɪ Naawuni nini

¹ Kul yumiya taba kaman yi nyεla mabi' yinsi la.

² Di tamya saamba saani niŋbu yεla, dama shεb' daa niŋdi saani lala hal ti niŋ malaikanim' saani ka bi baŋ ni malaikanim' m-bala.

³ Kul teemiya bεn be sarika ni yεla ka di be kaman yi mini ba ka bε layim kpεhi sarika maa la. Teemiya bεn diri wahala yεla ka di be kaman yi mini ba n-layim diri wahala maa la.

⁴ Chεliya ka amiliya lɔbu mali jilima sokam sani, ka chεliya ka yidan' min' o paya ʒe tab' yim bε daamiliya lɔbu puuni; dama Naawuni ni kari ningbuŋ kɔrenim' mini bεn niŋdi zina saria.

⁵ Gbaamiya yimaŋa ni layiyubo, ka chεliya ka yi nini tiyɪ yi ni mali sheli, dama Naawuni yεliya, "N kul ku chε a, ka mi ku bah' a."

⁶ Dinzuγu ti ni tooi niŋ suhukpeeni yεli: "N Duuma nyεla n sɔŋda; n ku zo dabiem. Bɔ ka ninsal' ni tooi niŋ ma?"

⁷ Teemiya yi zuγulaannim' bεn daa wuhi ya Naawuni yεtɔya la yεla, ka kpahimya bε biɛhigu ni daa nyε shεm hal ti paai kum la, ka chεliya ka yi yεda niŋbu be kaman bε yεda niŋbu.

⁸ Yisa Masia ni sa be shεm sɔhila, lala ka o be zuŋɔ, ka kul ni be lala hal ni saha din ka bahigu.

⁹Di cheliya ka wuhibu balibubalibu mini wuhibu kɔŋkɔba din be di ko la birigi ya; di niŋ kamaata ni ti nya suhukpaŋsibo la Naawuni daanfaani puuni, ka pa ni bindira chihibu din bi sɔŋdi bɛn doli di wuhibu sol' la.

¹⁰Ti mali bimbin' sheli ka maligumaaniba bɛn tumdi sara maligu malibu tuma tanti jɛmbu duu la ni ka soli ni bɛ di binsheli din pa di zuyu.

¹¹Dama maligumaaniba zuylana daa yi zaŋdila biŋkɔbiri ʒim kpɛri Luŋ' Kasi Zaa Kasi Shee la ti maani sara alahichi zuyu, ka che ka bɛ zaŋdi biŋkɔbiri maa zay' muna yiri tin' tariga ti nyori buyim.

¹²Lala zuyu ka Yisa gba daa kpi tin' tariga ni o zaŋ omaŋmaŋ' ʒim mali niriba ka bɛ be kasi.

¹³Dinzuyu cheliya ka ti yi n-chaŋ o sani tin' tariga maa ha nti pah' o zuyu di vi.

¹⁴Dama ti ka tin' sheli din ni be hal ni saha din ka bahigu dunia ŋɔ ni, dinzuyu ti lihiri bɔrla tin' sheli din ti yɛn kana la.

¹⁵Ti Duuma Yisa zuyu, cheliya ka ti kul zaŋdi wumpayibo kaman sara la payiri Naawuni, dina n-nye ti yaai ti noya kahigi wuhi ni ti tibigir' o yuli.

¹⁶Di tamya zay' viɛlli niŋbu yɛla, ka zaŋmiya yi ni mali sheli sɔŋdi taba, dama dina n-nye sara shɛŋa din tiyiri Naawuni nini.

¹⁷Deemiya yi zuyulaannim' noli ka doli bɛ wuhibu, dama bɛna n-kul gul ya ka nyɛ bɛn ti yɛn wuhi bɛ tuma ni nyɛ shɛm yi sani Naawuni tooni. Yi yi doli bɛ wuhibu, bɛ ni tum bɛ tuma ni suhupiɛlli ka pa ni suhugarigu, dama bɛ yi malila suhusayiŋgu di ku kun ya buchi.

¹⁸Kul suhimiya Naawuni tiri ti, dama ti niŋ yɛda ni ti ka galimi ti suhuri tɛha ni; ka di nyɛla ti ni bɔri ni ti niŋ shɛlikam zaa ka di tuhi la zuyu.

¹⁹Ka n kpamdi ya jaande ni yi kul suhim' Naawuni ka o che ka di ku yuui ka n lab' yi sanna.

Alibarika niŋbu wunsuhigu

²⁰Naawuni ŋun nyɛ suhudoolana ka daa neei ti Duuma Yisa ŋun nyɛ Pięgul' Suŋ o daalikauli din ka bahigu ʒim zuyu kum ni la

²¹timiya binsheŋukam din viela, ka yi tooi tum o yubu; ka lan che ka yi tum din ni tiy' o nini yi bebu ni Yisa Masia zuyu. Duna n-simdi tibigibu hal ni saha din ka bahigu. Ami.

Yɛtɔy' shɛŋa din bahindi nyaanja

²²M mabihi n suhiri ya, niŋmiya suyilo n-deei n saysigu yɛtɔya ŋɔ, dama yɛtɔya biela ka n zaŋ n-sabi gbaŋ ŋɔ tin ya.

²³M bɔri ni yi baŋ ni bɛ yihi ti mabia Timoti sarika ni; o yi paana tu n kandina saha, n ni zaŋ o pahi mmaŋ' zuyu na ti nyan ya.

²⁴Puhimiya yi zuγulaannim' mini Naawuni ninvuy' gahinda la zaa ti ma. Ti mabihi bɛn nye Italinim' la puhiri ya.

²⁵Naawuni daalibarika kpalimmi be yi zaa ha ni!

Jeemsi

Jeemsi 1

1 Man' Jeemsi ḥun nyε Naawuni mini ti Duuma Yisa Masia dabili la n-sabiri gbaŋ ḥo tiri yinim' bεn nyε ti zuliya pinaayi bεn wurim chanj ti be dunia ḥo luy' shεlikam la m-puhiri ya.

Yεda niŋbu mini yεm yεla

2 M mabihi, yi yi ti nya zahimbu balibu kam, yin' maliya suhupielli di puuni,

3 dama yi mi ni buyisibu shεli din buyisiri yi yεda niŋbu chεmi ka yi niŋdi ania.

4 Chεliya ka yi daania niŋbu maa niŋ pali, ka di chε ka yi bi niriba ka ba n-zani shεlikam zaa puuni, ka ku kɔŋ shεli.

5 Ka yεm yi pooli yi ni so, ḥun' suhimi Naawuni ka o ti o li; dama Naawuni nyεla ḥun tiri sokam ka di galisira, ka bi nyari so taali di puuni.

6 Amaa di simdi ni o lee suhimi ni yεda ka bi biɛhinda, dama ḥun biɛhindi ḥmanila teeku kɔgban' shεli pɔhim ni ʒieri ka di laŋsira.

7 Nir' lala di tεhiri ni o ni deei shεli ti Duuma sani.

8 Dilana nyεla tεhaayilana ka ku tooi ʒe yim.

Fara mini azichi yεla

9 Di simdi ni ti mabi' so ḥun nyε faralana ka Naawuni duh' o mali suhupielli;

10 ka ti mabia ḥun mi nyε azichilana ka Naawuni siyis' o, di simdi ni o gba mali suhupielli, dama azichilana ni ti vuui kaman mɔpuma ni kpahiri luri shεm la.

11 Wuntaŋ' yi puhina m-bii ni tulim n-kpe mɔri, di puma kpahirimi lu ka di viɛlim gba kpaai. Lala ka azichilana gba ni ti kpaai o tuma tumbu puuni.

Buyisibu mini zahimbu nyabu

12 Ninvuŋ' so ḥun niŋ ania zahimbu puuni mal' alibarika, dama zahimbu maa yi buyis' o ka o nyaŋ li, o ni ti nya laara din nyε nyevil' shεli Naawuni ni zaŋ lo bεn yur' o alikauli la.

13 Ka so yi ti nya zahimbu, ḥun' miri ka o yεli ni Naawuni n-zahim o, dama zahimbu din ni chε ka nir' tum zay' biɛyu ku tooi zahim Naawuni, ka ḥun' Naawuni mi ku zahim so lala.

14 Amaa nir' nyari zahimbu din ni chε ka o tum zay' biɛyu la omaŋmaŋ' kɔr' bieri yi ti voog' o kpεhi di ni n-gbaag' o kaman tɔŋ la.

15 Ka di nyaanja kɔr' bieri yi tiyi pua, di dɔyirila alahichi; ka alahichi mi yi ti bi zaa, di tiyirila pua n-dɔyi kum.

16 M mabiyurisi, di chεliya ka binsheli yɔhim ya.

¹⁷Pin' suma mini pina din be tibi zaa yirila Naawuni ɳun nam alizanda mini neesim, ka nyε ɳun ka tayibu, ka mi ka shilinshia din limsiri neesim maa la sanna.

¹⁸Omanmaj' yubu zuyu ka o zaŋ ti leeg' o bihi yelimajli yeligu la puuni ni di chε ka ti leeg' o bikpamba o binnamda zaa puuni.

Wumbu mini tumbu

¹⁹M mabiyurisi, teemiya dimbɔŋɔ. Di simdi ni sokam wumdi yomyom, ka gbaam' omaŋa o yεtɔya tɔyisibu ni, ka mi di jεri suli yomyom,

²⁰dama ninsal' sujee mini Naawuni wuntia tuma bi dol' taba.

²¹Dinzuyü yihimiya dinkam nyε dayiri mini bieribietali zaa yi bebu ni, ka doliya tarimtali soli n-deei Naawuni ni zaŋ yeligu sheli biri yi suhuri ni, ka di nyε din ni tooi tiligi ya la.

²²Amaa leemiyala bεn tumdi yeligu maa ni wuhi shεm, ka pa ni bεn yohim bεmaŋ' wumdila di ni yeli shεm kɔŋko.

²³Dama so yi' nyela ɳun wumdila yeligu maa kɔŋko, ka pa ɳun tumdi di ni wuhi shεm, o ɳmanila ninvuy' so ɳun lihi diyi ni n-nya o ninni m-baŋ omaŋmaj' nama biehigu ni nyε shεm,

²⁴ka ɳmaligi chaŋ ha ka lan tam o ni lihi nya omaŋ' shεm maa kɔtomsi.

²⁵Amaa nir' yi lihi Naawuni zaligu din be tibi ka nyε din tiri daadamnim' yolisim la ni vienyelinga, ka kul dol' li dεde ka nyε ɳun tumdi di ni wuhi shεm, ka pa ni ɳun wumdi li mi kɔŋko, o ni nya alibarika Naawuni sani o ni tumdi shεm maa puuni.

²⁶So yi tεhi ni o dolila adiini soli ka bi gbib' o zilinli, o yohindila omaŋa o suhu ni, ka o daadiini soli dolibu nyela yoli.

²⁷Adiini alali din nyε din ka galimi ti Ba Naawuni sani nyela kpibisi mini pakoya lihibu bε wahala ni mini maŋbaabu zaŋ chaŋ dunia ɳɔ yeliniŋdu din gabisiri niriba la polo.

Jeemsi 2

Zuyu ni kpahibu zaŋ chaŋ tab' gaŋbu polo

¹M mabihi, ti Duuma Yisa Masia n-nyε Duuma ɳun nyε Jilimalana. Ka yi ni doli yεda niŋbu adiini so' sheli o ni zal' la zuyu, di yaaya so yuri ka chε so.

²Chε ka ti yεli ni so yi ti ye binyer' suma, ka piri salima nintuhi kpe yi layingŋu ni na, ka nandana ɳun ye binchera gba kpεna,

³ka yi lula ɳun ye binyer' suma la sizuura ka yεl' o, "N dana, ɿnim' ɿishe' vielli ɳɔ ni;" ka ɳmaligi yεli nandan' la ɳuna, "ɿe nimaani bee kamina nti ɿin' tiŋa n naba ɳɔ shee"

⁴yi yi niŋdi lala, yi bi yaala so yuri ka che so, ka lan leei ben doli təhi' bieri soli kariti saria?

⁵M mabiyurisi, wummiya! Pa Naawuni m-pii ninvuy' sheb' ben nyε nandaamba dunia ŋo ni ni be nyε azichinima zaŋ chan yeda niŋbu polo, ka lan nyε ben ti yen di nam sheli o ni zaŋ lo ben yur' o alikauli la?

⁶Amaa yinim' lihi ʒiemla nandaamba. Pa bundaannima n-nahindi ya la? Pa bεna n-dariti ya tahiri ʒishee la?

⁷Pa bεna n-nyε ben turi jilima yu' sheli Naawuni ni zaŋ boli ya la?

⁸Yi yi doli Naawuni nam zaligu kaman di ni wuhi shem Naawuni Kundi ni la, yi niŋ din tuhi. Dina n-nyε: "Yum' a ʒiʒiinikpee kaman amanman' la."

⁹Amaa yi yi yaai so yuri ka che so, yi tum alahichi, ka Naawuni zaligu nya yi taali ka wuhi ni yi nyεla zalgusayindiba.

¹⁰Ka ɻunkam sayim Naawuni zaligu zay' yini ni mali di zaa sayimbu taali.

¹¹Dama ɻun yeli, "Miri ka a niŋ zina" la n-nyε ɻun lan yeli, "Miri ka a ku ninsal' la." Ka a yi bi niŋ zina, amaa ka lee ku ninsala, dindina a leei Naawuni zalgusayinda m-bala.

¹²Dinzuŷu tɔyisimiya ka niŋmiya kaman ben nyε Naawuni ni ti yen zaŋ o zaligu sheli din tiri yolisim la kari sheb' saria.

¹³Ninvuy' so ɻun bi zɔri nambɔyu ti ku nya nambɔzɔbo saria karibu puuni; amaa ɻun zɔri nambɔyu ni ti di nasara saria karibu puuni.

Yeda niŋbu mini tuma tumbu

¹⁴M mabihi, so yi yeli ni o mali yeda, amaa ka di bi tumdi tuma, di buchi lee nyεla dini? Yeda niŋbu ŋo tatabo ni tooi tilig' o?

¹⁵Che ka ti yeli ni yi mabia ɻun nyε doo bee paya beni n-nyεla ɻun chani gbinfini ka ka bindirigu din ni di.

¹⁶Ka yi ni so yel' o ni o cham' ni suhudoo; ka lan yel' o ni Naawuni ni che ka o nya n-ye ka di n-tiyi, amaa ka bi ti o binshel' din simd' o ningbuŋ, di buchi lee nyεla dini?

¹⁷Lala n-nyε yeda niŋbu kɔŋko gba, di yi bi tumdi tuma, di nyεla yeda kpiŋ.

¹⁸Amaa so ni yeli, "A malila yeda, ka m mi mali tuma." N gba ni yeli, "Wuhim' ma a yeda niŋbu din bi tumdi tuma maa, ka m mi wuh' a n yeda niŋbu n tuma tumbu puuni."

¹⁹A niŋ yeda ni Naawuni yino ko m-beni. Lala tuhiya! Hal alizin' bieri gba niŋdi yeda lala, ka zɔri dabiem.

²⁰Nyin' ɻun təha bi zilimmi ŋo, a bɔri ni so n-wuh' a ni yeda niŋbu din bi tumdi tuma nyεla yeda ŋoli?

21 Ti yab' Ibrahimma ni daa zaŋ o bia Yisahaku mali sara bimbini zuyu la, pa o tuma tumbu zuyu ka o daa yi taali ni Naawuni sani?

22 A bi nya ka di nyela o yeda niŋbu min' o tuma tumbu n-daa layim tum lala maa? Ka o yeda niŋbu daa niŋ dede la o tuma tumbu puuni.

23 Ka dimboŋɔ che ka Naawuni Kundi ni luy' sheli din yeli ni Ibrahimma daa niŋ Naawuni yeda ka Naawuni zaŋ o zali wuntia zaani la niŋ pali; dina n-che ka Naawuni daa bol' o o zo.

24 Yi nya nir' ni yiri taali ni Naawuni sani o tuma tumbu zuyu shem, ka pa ni o yeda niŋbu kɔŋko zuyu.

25 Lala ka Reehab ɲun daa nyε pagɔrili la gba daa niŋ yi taali ni Naawuni sani, o ni daa deei tuumba la n-che ka be tayi doli so' sheli n-zo n-tiligi la puuni.

26 Dinzuju shia ni ka niŋgbun shel' ni ni nyε niŋgbuŋ kpiŋ shem la, lala ka yeda niŋbu din bi tumdi tuma gba nyε yeda kpiŋ.

Jeemsi 3

Kristien min' o zilinli yela

1 M mabihi, di bi simdi ni yi ni niriba pam bɔri ni yi niŋ karimbanima, dama yi mi ni tinim' bɛn nyε karimbanim' ni ti nya saria karibu gari sokam.

2 Ti zaa chirindi pam, ka so yi bi chirim o yεtɔya puuni, dilan' nyela ɲun biɛhigu be dede, ka lan nyε ɲun mali yiko din ni tooi gbib' o niŋgbuŋ zaa.

3 Ti zaŋdi galigenima n-léri yuri ni be tum ti yubu, ka ti ŋmaligiri be niŋgbuŋ zaa kpari ti ni bɔri sheli polo.

4 Lihimiya ɳarima gba: Di ni nyε zaŋ' kara ka pohipim din mali kpiŋ ɿeri li n-chani la zaa yoli, dabibi sheŋa din lo di nyoya ni n-nyε din ŋmaligiri li kpari ɲun duhiri li ni bɔri sheli polo.

5 Lala n-nyε zilinli gba: di nyela din pořa, amaa ka nyε din nyuri bara yεri yεl' kara. Lihimiya buyim biɛla ni yi taai tibɔŋ ni n-di li shem!

6 Zilinli ŋmanila buyim. Zilinli lan ŋmanila dunia ɲɔ yεl' bieri m-be ti niŋgbuna yaŋa ni n-tari ti niŋgbuna maa zaa dayiri, ka zaŋdi buyim n-juuri ti dunia ɲɔ biɛhigu, ka buyim din bi kpiri la mi taari li.

7 Biŋkɔbigu kam mini noonsi ni biŋgbamda ni binnema zaa bɛn be teeku ni nyela ninsal' ni ni tooi maai shεb' nina hal ka pun maai li gba,

8 amaa ninsal' ku tooi maai zilinli nini. Di nyela din bi sayi ni so su li, ka lan nyε ɿyu ni pali shel' ni!

9 Dina ka ti mali payiri ti Duuma ɲun nyε ti Ba la, ka lan mal' li turi ninsalinim' bɛn nyε Naawuni ni nam shεba ɲ-ŋmahind' omaŋ' la.

10Naŋban' yini maa ni ka alibarika niŋbu mini turi zaa yirina. M mabihi, di bi niŋ kamaata ni di nyɛ lala!

11Kɔbil' nin' yini ni tooi bilisi ko' nyayisili mini ko' ɿŋołɔŋɔ?

12M mabihi, fiig tia ni tooi wali olivi tia wala bee gaa ni tooi wali fiig tia wala? Lala ka ko' nyayisili ku tooi yi ko' ɿŋołɔŋɔ ni na.

Yɛm din yiri alizanda ni na

13Duni n-lee be yi ni n-nyɛ yendana ni baŋda? Di simdi ni o zaŋ o bierisuntali n-wuh' o tuma ni nyɛ shem tarimtali yɛm puuni.

14Amaa yi yi mali nyuli zabbu din yiri putɔyu ni na mini diribarilim tɛha yi suhuri ni, yin' miriya ka yi nyuri bara, ka leei bɛn chihiri din nyɛ yelimanɔli.

15Yɛm ŋɔ tatabo bi yirila alizanda ni na, amaa di nyɛla dunia ŋɔ mini daadamtali biehigu ni Sintani dini.

16Ka nyuli zabbu mini diribarilim tɛha ni be sheli, nimaani ka chirachira mini tuumbieri balibu kam tumbu be.

17Amaa yɛm din yiri alizanda ni na nyɛla alali, ka din pahi di zuyu nyɛla din kpaŋsiri suhudoo mini bieribaalimtali, ka nyɛ din deeri wuhibu, ka lan nyɛ din pali nambɔzɔbo mini tuun' suma, ka mali ʒieyimtali ka ka bilikɔnsi baabiɛla.

18Sandaantimdiba bɛn biri bimbira ni suhudoo ni ti kpuyla atam din nyɛ wuntia.

Jeemsi 4

1Ya ka zabili mini naŋbankpeeni ŋmɛbu zaa lee yina nti be yi sunsuuni? Pa yi niŋbuŋ kore nyayisim bɔbu din be yi niŋbuna yaya ni n-zabiri la ni ka di yina?

2Yi bɔri binyara ka ku tooi nya li, ka di zuyu chɛ ka yi bɔri ni yi ku yi daadamtaba; yi suhuri ye binyar' shɛŋa yi kore ni kpere ni zuyu ti yayi, ka yi mi ku tooi nya li, ka di zuyu chɛ ka yi ŋmɛri tab' naŋbankpeeni ka zabira. Yi ka yi ni bɔri sheli, dama yi bi suhi li Naawuni sani.

3Ka yi mi yi suhi li, yi bi nyari li, dama yi tɛha bi tuhi lala niŋbu ni; yi suhirila binshɛŋa yi ni yen zaŋ tum yimanɔŋni' niŋbuŋ kore nyayisim tuma.

4Yi bemi kaman yidaampay' shɛb' bɛn niŋdi zina! Yi bi mi ni ŋun zaŋ omaŋ' leei dunia ŋɔ zo nyɛla Naawuni dima? Dinzuyu ŋunkam bɔri ni o zaŋ omaŋ' leei dunia ŋɔ zo, dilana zaŋ omaŋ' leela Naawuni dima.

5Yi tɛhiya ni Naawuni Kundi ni yeli shem la nyɛla din ka gbinni? Di ni yeli shem maa m-bɔŋɔ: "Naawuni ni zaŋ shi' so niŋ ti ni la zuyu n-chɛ ka o suhu kul ye ti zuyu."

6 Ka Naawuni ni niŋdi anfaan' sheli niŋdi ti ni galisiya pam; dinzuyu ka Naawuni Kundi yeli, "Naawuni zaŋsiri karimbaannima, amaa ka lee niŋdi anfaani niŋdi bɛn siyisiri bɛmaŋ' ni."

- ⁷Dinzuju zañmiya yiman' ti Naawuni. Zayisimiya Sintani, ka o zo ka chen ya.
- ⁸Vumiya miri Naawuni, ka o mi vu m-miri ya. Yinim' alahichinim' ḥo, payimiya yi nuhi; yinim' t̄ehaayiyinim' ḥo, malimiya yi suhuri ka di be kasi.
- ⁹Cheliya ka nandahima mali ya, ka fabilimiya, ka kuhimiya. Cheliya ka yi lari leei kumsi, ka che ka yi suhupielli leei suhugarigu.
- ¹⁰Siyisimiya yiman' ti Duuma sani, ka o duhi ya.

Dun karit' o tab' saria zuyu ni kpahibu

- ¹¹M mabihi, di yeriya yetoy' bieri n-dalindiri taba. Dunkam yeri yetoy' bieri dalindir' o mabia bee n-karit' o saria, o yeri yetoy' bieri maa dalindirila Naawuni zaligu, ka kariti zaligu maa saria. Ka a yi kariti zaligu maa saria, dindina a pala ḥun doli zaligu maa ni wuhi shem, amaa a nyela ḥun kariti li saria.
- ¹²Zaliguzaana ni sariakarita yino kɔŋko ḥun ni tooi tiligi niriba ka ni tooi bahi ba yoli m-beni. Ka ḥuni n-lee nyε a mi ka a karit' a daadamkpee saria?

Bεn nyuri bara zuyu ni kpahibu

- ¹³Wummiya, yinim' ben yera, "Zuŋɔ bee biεyuni ti ni chan t̄iŋ' yaakaza nti be nimaani yuun' muni n-wolindi nyari nyori la."
- ¹⁴Yi nyela ben bi mi din sa yεn niŋ yi nyeviya biεyuni; dama yi ḥmanila payili din yi kpe, ka di bi yuui ka di lan yi la.
- ¹⁵Di ni simdi ni yi yeli shem nyela: "Ti Duuma yi sayi, ti ni be ka niŋ dimboŋɔ bee dini ḥo."
- ¹⁶Amaa yi lee nyela ben duhiri yimanja ka nyuri bara. Ka barinyubo ḥo tatabo zaa nyela zay' biεyu.
- ¹⁷Dinzuju ḥunkam mi zay' sun tumbu ka bi tum li, di nyela alahichi o sani.

Jeemsi 5

Azichilaannim' zuyu ni kpahibu

- ¹Wummiya, yinim' ben nyε azichilaannim' la, kummiya ka fabilimiya nandahima din yεn paai ya la zuyu.
- ²Yi daazichi pooya, ka lela ḥubi sayim yi situra.
- ³Yi salima mini yi daanzinfa zahimya ka di zahimbu maa din ya shεhira biεyu, ka ni di yi ningbuna kaman buyim ni diri binyara shem la. Yi kahi azichi gulidabisa din bahindi nyaanja ḥo puuni.
- ⁴Nyamiya, ninvuy' shεb' ben kpuyi yi puri atam tin ya la, yi di ba zalinsi n-zayisi ba yobu. Wummiya bε fabila! Tumtumdiba maa kuhigu chan ti lu ti Duuma Zallakudura Naa tibili ni.

⁵Yi dunia ḥo ni bebu puuni, yi mali yi suhu ni bɔri binshɛyukam ka diri nyayisim pam. Yi dihi yimaŋa ḥ-ŋmɛlim kaman biŋkɔbiri bɛn ʒe n-guli bɛ kɔrigibу dali.

⁶Yi daa zaŋ wuntizɔra taali n-ku o, amaa o bi zayisi ya.

Suyilɔdibo mini wunsuhigu

⁷Dinzuŷu m mabihi, maliya suyilo hal ti paai ti Duuma labbuna saha. Kpahimmiya pukpara ni diri suyilo n-guhir' o puu atam din mali buchi hal ka saa ḥun danj tooni mini ḥun bahindi nyaanja gba ti mi la.

⁸Yinim' gba maliya suyilo lala; ka kul maliya suhukpeeni, dama ti Duuma labbuna miriya.

⁹M mabihi, di maliya yɛtɔy' bihibibihi ni yi taba, ka di zuŷu chɛ ka Naawuni ti kari ya saria. Nyamiya, sariakarita maa ʒiela dunoli ni.

¹⁰M mabihi, doliya anabinim' bɛn daa zaŋ ti Duuma yuli tɔyis' anabitali yɛtɔya la naba yi suyilɔdibo din yuuri yi wahala dibu puuni la.

¹¹Nyamiya, bɛ ni daa niŋ ania la zuŷu, ti booni ba la bɛn mal' alibarika. Yi pun wum Ayuba ania niŋbu yɛla, ka nya ti Duuma daliri ni daa nyɛ shɛm di puuni, ka lan nya ti Duuma nambɔzɔbo zaŋ chanj o polo min' o bayɑ ni daa be o ni shɛm.

¹²Amaa m mabihi, din gari shɛlikam zaa nyɛla: Miriya ka yi po alizanda bee dunia ḥo bee m-po po' sheli pahi. Cheliya ka yi "lin" kul nyɛla "lin", ka yi "Aai" mi kul nyɛla "Aai", ka di chɛ ka yi ku kpe taali ni.

¹³So be yi ni n-nyari wahala? O suhimi Naawuni. So be yi ni m-mali suhupielli? O yilimi yila payi Naawuni.

¹⁴So be yi ni m-biera? O bolimi cheechi toondaannima, ka bɛ ti zaŋ kpam ʒe o ti Duuma yuli zuŷu ka suhi Naawuni ti o.

¹⁵Ka yɛda niŋbu wunsuhigu ni tiligi bara maa, ka ti Duuma ni yiyis' o; ka o yi tumla alahichi gba, o ni nya di chɛ m-paŋ.

¹⁶Dinzuŷu kahigimiya yi daalahichi wuhimi taba, ka suhimiya Naawuni tiri taba, ka di chɛ ka yi nya alaafie. Wuntizɔra nimmoo wunsuhigu mali yiko pam di tuma puuni.

¹⁷Anabi llaija daa nyɛla ninsala kaman ti ni be shɛm ḥo, ka o daa ti suhi Naawuni ni o suhu zaa ni saa di mi, ka saa maa daa shiri bi tɔyisi lu tingbani zuŷu yuun' muna ata ni pirigili.

¹⁸Ka o daa ti lan suhi Naawuni, ka sagbana kpaai kom bahina, ka tingbani zuŷu bimbila lan niŋdi bindira yaha.

¹⁹M mabihi, yi ni so yi ti birigi ka chɛ yelimanli la, ka so ḥmalig' o labisi di ni,

20 dilan' ɳun' baŋmi ni ɳunkam ɳmaligi alahichilana o biriginsim sol' ni n-labisi zali yelimaŋli sol' ni ni tiligi alahichilan' maa kum ni, ka che ka alahichi pam nya che m-paŋ.

1 Pita

1 Pita 1

¹Man' Pita ɳun nyε Yisa Masia tumo la n-sabiri gbaŋ ɳɔ tiri Naawuni ninvuy' gahinda bɛn wurim kpe tinzun tinsi ni m-be Pɔntus mini Galəshia ni Kapadɔsia ni Esha ni Bitinia,

²ka nyε ti Ba Naawuni ni daŋ pii ninvuy' shεb' o nia lɔbu ni, ka o Shia Kasi mali ba ka bε bebu be kasi, ka chε ka bε deei Yisa Masia noli, ka o ʒim kpihim bε daalahichi la. Naawuni niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo din kul zoori pahiri soya balibu pam ni!

Tahima neɔŋ malibu

³Payimiya Naawuni ɳun nyε ti Duuma Yisa Masia Naawuni min' o Ba ɳɔ! Ɗun' Naawuni nambɔzɔbo din galisi la puuni ka ti nya nyevili palli o ni daa neei Yisa Masia kum ni la zuyu, ka di chε ka ti mali tahima neɔŋ

⁴din nyε Naawuni ni zaŋ sheli zali ya alizanda ni, ka di nyε din ku tooi pool bee n-sayim bee n-kpaai la.

⁵Yi yeda niŋbu zuyu ka Naawuni guli ya o yiko puuni n-gu tiliginsim sheli din mali shili gu ni di ti kahigi wuhi palo ni ʒiemana din bahindi nyaanja puuni la.

⁶Maliya suhupielli dimbɔŋɔ zuyu, hal di pa sheli yi ni yɛn nya wahala din ku yuui zahimbu balibu shεŋa din yɛn paai ya la zuyu la zaa yoli;

⁷di nyela din ni wuhi yi yeda niŋbu alalitali ni nyε shɛm. Hal buyim ka bε mali buyisiri salima din ni tooi sayim la, lala ka di simdi ni yi gba yeda niŋbu din mali buchi gari salima la gba nya buyisibu, ka di chε ka di tooi ba n-zani, ka yi ti nya payibu mini jiri ni jilima dabisi' sheli dali Yisa Masia ni ti yɛn yi palo la.

⁸Yi nini na bi nya o, amaa ka yi kul yur' o; ka hal yi nini ni na kul bi nya o maa zaa yoli, yi niŋ o yeda ka kul mali suhupiel' sheli din galisi hal ka so ku tooi zaŋ yεtɔya kahigi li wuhi gba.

⁹Yi ni niŋ yeda sheli maa nyɔri nyela yi ni nya tiliginsim shεl' la.

¹⁰Tiliginsim ɳɔ yεla zuyu ka anabinim' daa vihi, ka bo ni bε baŋ li. Bε daa tɔyisi anabitali yεtɔya yεlila anfaan' sheli Naawuni ni yɛn zaŋ tin ya la yεla.

¹¹Masia Shia ɳun daa be anabinim' maa ni n-daa kahigiri wuhiri ba ka bε yeri Masia ni ti yɛn di wahala shεŋa mini jilima sheli din ti yɛn dol' di nyaanja yεla; ka bε daa kpaŋ bεmaŋ' ni bε baŋ di saha mini di ni ti yɛn niŋ shɛm yεla.

¹²Naawuni daa kahigi wuhi anabinim' maa ni bε tuma maa pala bεmaŋmaŋ' sɔŋsim zuyu, amaa ni di nyela yinim' sɔŋsim zuyu. Bεna n-daa tɔyisi yεl' shεŋa yi ni wumdi ka lahibal' suŋ molymooniba mooni Naawuni Shia Kasi ɳun yi alizanda ni na la yiko ni la. Hal malaikanim' gba bɔri ni bε baŋ dimbɔŋɔnim' gbinni.

Bier' kasi biɛhigu

¹³Dinzuğu malimiya shili yi t̄eha ni ka gbibi yimaña, ka zañ yi tahima niñ anfaan' sh̄eli Naawuni ni ti yen niñ niñ yi ni Yisa Masia ni ti yen yi palo dabisi' sh̄eli dal' la.

¹⁴Yi ni nyε bεn deei Naawuni noli zuŷu, di ch̄eliya ka kɔr' bier' be yi biɛhigu ni kaman di ni daa be yi ni sh̄em yi ni daa na be ʒilinsi puuni la,

¹⁵amaa benyala kasi yi biɛhigu zaa puuni kaman Naawuni ḥun boli ya la ni be kasi sh̄em.

¹⁶Di sab' Naawuni Kundi ni ni Naawuni yeliya, "Benya kasi, dama n nyεla ḥun be kasi."

¹⁷Yi yi ti suhiri Naawuni, yi boon' o la yi Ba. Dun' Naawuni n-nyε sariakarita ḥun kariti sokam zaa yinoyino saria kaman o tuma ni nyε sh̄em, ka bi yaari so yuri ka chε so, dinzuğu lumiy' o sizuura saha sh̄eli yi ni be dunia ḥo ni ḥo.

¹⁸Dama yi mi ni Naawuni ni daa zañ sh̄eli pa talima n-tiligi ya bier' yo' sh̄eli yi ni daa deei yi yaannim' san' la ni pala din nyε binshεŋa din sayindi kaman anzinfā bee salima.

¹⁹Amaa di nyεla Yisa Masia ḥun nyε piεbil' so ḥun ka galimi bee liyisibu la ʒim din mali shaara la ka o daa zañ pa talima tiligi ya.

²⁰Naawuni daa pun dan piig' o mi pɔi ka naanyi ti nam dunia ḥo, amaa ka o daa lee ti yi palo la ʒiemani din bahindi nyaanja ḥo puuni yi zuŷu.

²¹O zuŷu ka yi niñ Naawuni ḥun daa neeg' o kum ni ka ti o jilima la naani ni di chε ka yi yeda niñbu mini yi tahima niñbu zaa bela Naawuni ni.

²²Yi ni doli yelimanlı soli mali yimaña ka yi biɛhigu be kasi, ka di chε ka yi yuri yi mabihi yurilik manlı ni la zuŷu, kul yumiya taba yi suhuri ni ni yelimanlı.

²³Naawuni yeligu din mali nyevili ka ni be hal ni saha din ka bahigu la zuŷu ka yi nya dɔyim palli, ka yeligu maa ḥmanila bimbislim din bi kpira, ka mi ku pooi.

²⁴Di bemi kaman di ni sab' sh̄em Naawuni Kundi ni la: "Ninsalinim' zaa ḥmanila mɔri, ka bε jilima zaa ḥmanila mɔpuma. Mɔri kpira, ka di puma kpahiri lura.

²⁵Amaa ti Duuma yeligu din' kul ni be hal ni saha din ka bahigu." Yeligu maa nyεla lahibal' sunj moloomooniba ni tahi shel' na ti tin ya.

1 Pita 2

Kuy' neɔŋ mini zuliya shεb' bεn be kasi

¹Dinzuğu yihimiya bier' bieyu zaa mini yεmbimbieri ni bilikɔnsi ni nyuli zabbu zaa ni munaafichi niñbu zaa yi biɛhigu ni.

²Benya kaman bilieri la din ni chε ka yi suhuri kul ye Naawuni yeligu din ḥmani bihim alal' la zuŷu, ka di chε ka yi tooi zool nya tiliginsim,

³ dama yi pun baŋ ti Duuma nirlim nyayisim ni nyε shεm yεla.

⁴Kamiya ti Duuma ḥun nyε kuy' neɔŋ shεli ninsalinim' ni zayisi ka lih' o ka o ka buchi, amaa ka Naawuni ḥun' piig' o ka lih' o ka o mali buchi la sanna.

⁵Yimanjmaŋ' gba benya kaman kuy' nema la kana, ka Naawuni zaŋ ya me o jεmbu duu ka yi leei Naawuni maligumaaniba bεn be kasi, ka maani sara maligu shεŋa Naawuni ni deeri Yisa Masia zuyu.

⁶ Dama di sab' Naawuni Kundi ni yεli: "Nyama, n zaŋ kuy' shεli sɔŋ Zion. Di nyεla kuy' gahindili shεli Naawuni ni pii ka lihi li ka di mali buchi. Ka ḥunkam ninj o yεda ku di vi."

⁷ Zaŋ chan yinim' bεn nin yεda sani, o mali buchi; amaa zaŋ chan bεn bi ninj o yεda la sani, o nyεla bε ni booni so: "Kuy' shεli tammεribा ni zayisi, ka di yipa leei kuy' gahindili la."

⁸ Di lan yεli: "Kuyili maa nyεla kuy' shεli din ni chε ka niriba tuui; di lan nyεla kuy' shεli din ni chε ka bε tuui lu." Din chε ka bε tuui lu maa nyεla bε ni bi niŋ Naawuni yεligu yεda la zuyu, ka di mi nyεla Naawuni ni zal' li shεm m-bala.

⁹ Amaa yinim' nyεla Naawuni ni pii zuliya shεba, ka nyε o ni dihi shεb' nam nzaŋ ba leei maligumaaniba, ka lan nyε zuliya shεb' bεn be kasi ni Naawuni manjmaŋ' niriba ni di chε ka yi moli ḥun yihi ya zibisim ni n-zaŋ ya kpεh' o neesim din ne pam ni la tuun' kara yεla molo.

¹⁰ Saha shεli ha yi daa pala ninvuŋ' maŋa. Amaa pumpoŋɔ yi yipa nyεla Naawuni niriba; ka saha shεli ha yi daa bi nya Naawuni nambɔzɔbo, amaa pumpoŋɔ yi yipa nya nambɔzɔbo o sani.

Naawuni daba

¹¹M mabiyurisi n suhiri ya, yi ni nyε saamba be tinzuŋ tinsi ni la zuyu, zomiya niŋgbuŋ kɔr' bieri tuma din mini yi biehigu tuhiri tɔbu la.

¹²Maliya bierisun bεn pa Yεhudianim' sani, ka di chε ka bε yi tɔyisiri n-dalindi ya ni yi nyεla tuumbietumdiba, bε ni bahi nya yi tuun' suma ka ti Naawuni jilima o kandina dali.

¹³Ti Duuma zuyu, doliya dunia ḥo fukumsinim' zaa yεligu, di yi nyεla nazuju ḥun su fukumsi

¹⁴bee gomnanim' bεn nyε o ni tim shεb' ni be ti darigi bεn tumdi taali tibili, ka payi bεn tumdi tuun' suma la.

¹⁵Dama di nyεla Naawuni yubu ni yi tum din tuhi, ka di chε ka yi mum jεra bεn tɔyisiri ʒilinsi yεtɔya la noya.

¹⁶Maliya biehigu din wuhiri ni yi mali yolisim, amaa lee di zanya yi yolisim maa tumdi tuumbieri; kul maliyalala biehigu din wuhiri ni yi nyεla Naawuni daba.

¹⁷Timiya sokam zaa jilima. Yumiya mabihili. Lumiya Naawuni sizuura. Timiya Nazuyu jilima.

Masia wahala dibu naba dolibu

¹⁸Yinim' ben nyε daba la, deemiya yi duumanim' noya ka luri ba sizuura zaa, ka di pala ben ninди nirilim ka mali biεribaalimtali la koŋko, amaa zaŋ tabili ben mali hal' biεyu la gba.

¹⁹Ka yi yi bi tum taali ka diri wahala, ka mali suyilo di puuni Naawuni zuyu, yi ni nya payibу Naawuni sani.

²⁰Ka yi yi tum taali ka be fiεbi ya di zuyu, payiri bo ka yi lee yen nya di zuyu? Amaa yi yi tum din tuhi ka be niŋ ya wahala di zuyu ka yi niŋ suyilo dee' li, yi ni nya payibу Naawuni sani di zuyu.

²¹Dimbɔŋɔ zuyu ka Naawuni daa boli ya, dama Masia daa di wahala yi zuyu, ka o niŋsim maa nyε di ni simdi ni yi zaa dol' sheli.

²²O daa bi tum alahichi, ka yεmbimbieri yetɔya mi daa ka o nol' ni.

²³Bε ni daa tu o la, o daa bi tu so labisi; o ni daa di wahala la, o daa bi tεhi' bieri bɔhibu yεla, amaa o daa chεla shεlikam niŋ ḥun kariti saria dεde la nuu ni,

²⁴Dun' Masia maŋmaŋa n-nyε ḥun daa ʒi ti daalahichi o ningbuŋ ni dapulli zuyu ni di che ka ti kpi zaŋ chan alahichi tumbu polo, ka lee mali nyεvili zaŋ chan wuntia polo. O fiεbbu bɔba ni dansi la zuyu ka yi nyari dɔriti tibi kpaŋ.

²⁵Yi daa bɔrigimi kaman piεr' la, amaa pumpɔŋɔ yi yipa ḥmaligi labila yi Piεgula ḥun nyε ḥun gbibi ya la sanna.

1 Pita 3

Yidaannim' mini yidaampayiba

¹Lala zuyu yinim' payiba, deemiya yi yidaannim' noya, ka be ni shεb' ben bi deei Naawuni yεligu la ni niŋ Naawuni yεda be payiba biεhigu zuyu, ka pa ni yi ni yεli shεm zuyu,

²amaa ka di ni nyεla be ni nyari yi bierisun zaŋ tabili yi ni luri ba sizuura Naawuni zuyu shεm la zuyu.

³Di chεliya ka yimanj' malibu bela palɔni kaman zabiri pambu mini salima yεri yεbu bee situr' viεla yεbu,

⁴amaa chεliya ka yimanj' malibu nyεla binshεli din be yi suhuri ni, ka pa ni din sayında. Dina n-nyε tarimtali mini suhumahili, dama dimbɔŋɔnima m-mali buchi pam Naawuni sani.

⁵Lala ka pay' shεb' ben bebu daa be kasi, ka be mali tahima Naawuni sani daa yi maani bεmaŋa, ka deeri be yidaannim' noya.

6 Lala ka Zara daa be; o daa dee i ti yab' Ibrahimma noli, hal ka boon' o la o duuma. Ka pumpoŋɔ yi yi tumdi din viɛla ka bi che ka yi suhuri zohiri sheli zuyu, dina n-ni wuhi ni yi nyɛla Zara yaansi.

7 Lala mi n-nye li, yinim' yidaannima, benya yem biɛhigu ni yi payiba, ka mi ni be kpiɔŋ bi paai yi dini, ka timiya ba jilima yi mini ba zaa ni ti yen layim deei pin' sun din nyɛ nyevil' la zuyu. Niŋmiya lala ka sheli ku gu yi wunsuhigu soli.

Wahaladibo din tuhi tumbu zuyu

8 Din bahindi nyaanja zaŋ chanj dimbɔŋɔnim' polo nyɛla, di simdi ni yi zaa mali naŋban' yini, ka che ka yi bayá be nandahima ni paai sheb' yela ni, ka yumiya mabihili, ka maliya suhuballi, ka siyisimiya yimaŋa yi tab' sani.

9 Di bɔhiya so bieri bee n-tu so labisi, amaa lee niŋmiyal alibarika niŋmi ben niŋdi ya zay' bieyu ni, dama dimbɔŋɔ zuyu ka Naawuni daa boli ya ni di che ka yi tooi nya o daalibarika.

10 Di bemi kaman di ni sab' Naawuni Kundi ni yeli shem la: "Dunkam bɔri ni o di nyevili ŋɔ nyayisim ka nya dabisi' suma, ŋun' gbaam' o zilinli ni yetɔy' bieri tɔyisibu, ka mi di che ka yembimbieri yetɔyā yir' o nol' ni na.

11 Di simdi ni o ŋmaligi ka che zay' bieyu ka tumdila din tuhi. Di simdi ni o bola suhudoo, ka kul biɛhiri di naba hal ti nya li.

12 Dama ti Duuma nina kul kpala wontizɔriba, ka o tiba kul wumdi be suhigu. Amaa ti Duuma kul lihirila ben tumdi tuumbieri nimbieyu."

13 Yi suhuri yi ye din tuhi tumbu zuyu, ŋuni n-lee ni tooi niŋ ya sheli?

14 Amaa hal yi yi di wahala wuntia zuyu, yi mal' alibarika. Di zɔriya ninsalinima bee n-che ka yi suhuri zohira.

15 Amaa zaŋmiya Masia niŋ yi suhuri ni ka o nyɛ yi Duuma. Ka kul malimiya shili guri ni yi garigi ŋunkam bɔhi ya bɔhigu zaŋ chanj yi ni mali tahima sheli yi ni la polo,

16 amaa lee niŋmiya lala la bieribaalimtali mini siziura lubu puuni. Kul cheliya ka yi suhuri ni tɛha ku mali galimi, ka di che ka ninvuŋ' sheb' ben turi ya ka tɔyisiri yetɔy' bieri dalindiri yi bierisuntali yi ni doli Masia la zuyu di vi.

17 Dama yi yi diri wahala din tuhi tumbu zuyu ka di nyɛla Naawuni yubu m-bala, di so ni yi di wahala din bi tuhi tumbu zuyu.

18 Dama Masia daa kpi ti daalahichi zuyu yim, ka di yela naai zaa. Duna ŋun nyɛ wuntizɔra daa kpi ben pa wuntizɔriba zuyu ni di che ka o zaŋ ti tahi Naawuni sani. Be daa kula o niŋbuŋ, amaa ka Naawuni Shia daa lee neeg' o n-che ka o mali nyevil'i

19 n-chanj ti moli o nasara dibu molo shihi ben be sarika ni la sani.

²⁰ Ben a n-nye ben daa bi deei Naawuni yeligu saha sheli' o ni daa di suyilo guhiri ba Anabi Nuhu ȝiem'an' ni la. Di saha ka Anabi Nuhu daa kpahiri ȝarij sheli niriba biela ben ny'e niriba anii kɔŋko ni daa kpe n-tiligi kom dibu ni la.

²¹ Kom maa daa nyela kom baptaizibu sheli din tiligi ya pumpojo ȝo ȝmahinli. Kom baptaizibu pala din yihiri niqbuñ ni dayiri, amaa di nyela din ȝe alikauli lɔbu sheli din yi suhu ni t̄ha din ka galimi Naawuni sanna nyaanja. Yisa Masia kum ni neebu zuyu ka di tiligi ya.

²² Duna n-nye ȝun chañ alizanda ni nti be Naawuni nudirigu polo n-su malaikanim' mini ben su fukumi ni ben ny'e yikolaannim' la.

1 Pita 4

¹ Masia ni daa di wahala o niqbuñ ni shem la zuyu, di simdi ni yi gba zañ o t̄ha maa tatabo kpañsi yimaña, dama ȝunkam diri wahala o niqbuñ ni, o bi lan zañd' o nuu kpeshiri alahichi tumbu ni.

² Dinzuþu pumpojo zañ chana, di simdi ni yi che ka Naawuni yubu n-su yi dunia ȝo ni biehigu, ka pa ni daadamtali kɔr' bieři.

³ Di lan doliya yimañmañ' suhu yubu n-niñdi kaman ben pa Yesudianim' ni niñdi shem la. Dina n-nye: Kɔr' bieři tuma mini niqbuñ kore ni danyubo ni vuyobo yiriñ ni tab' layim nyuri dam ni buyijembo din chihiri zaligu ni wuhi shem la.

⁴ Ka pumpojo di niñ ben daa ny'e yi tab' la alahiziba, yi ni bi lan doli ba tumdi tuun' yoya ȝo zuyu, dina n-che ka be sayindi yi yuya,

⁵ amaa ȝun mali shili ni o kari nyevilinim' mini ben kpi saria la ni ti bohi ba di zuyu.

⁶ Lala zuyu ka lahibal' sun waazu daa yihi ti ben kpi la, ka hal be ni nya saria karibu be niqbuña ni kaman daadam kam la zaa yoli, be shihi lee ni nya nyevili m-be kaman Naawuni ni be shem.

Ben mali Naawuni pina tumdi vienyeliñga

⁷ Binshayukam tariga paabu saha miriya, dinzuþu gbibiya yimaña, ka yirigimiya yiman' zuyu suhiri Naawuni.

⁸ Din gari shelikam nyela, kul yumiya taba ni yelimanli, dama yurilim limsiri taali balibu pam.

⁹ Niñmiya saani ka kparima ni ȝumbu ka di puuni.

¹⁰ Di simdi ni benkam mali Naawuni ni ti ba pina balibabalibu shena tumdi vienyeliñga zañdi li soñdi be taba.

¹¹ Dun tɔyisiri yetɔya, ȝun' tɔyisimila Naawuni ni zañ yetɔy' shena ti o, ka ȝun tumdi tuma, ȝun' zañmi Naawuni ni ti o ya' sheli tummi li, ka di che ka Naawuni nya payibu binshayukam ni Yisa Masia ȝun ny'e ȝun su yiko mini jilima hal ni saha din ka bahigu la zuyu. Ami!

Dun diri wahala o ni nyε Yisa nyaandola zuyu

12M mabiyurisi, yi yi nyari wahala din be kaman buyim ka di paari ya ni di buyisi ya, yin' di cheliya ka di gari ya kaman di nyela din na ʒi n-niŋ so n-niŋdi ya maa.

13Amaa lee maliyala suhupielli yi mini Masia ni layim di wahala ni di che ka yi suhuri ti paligi, ka yi tooi mali suhupielli pam saha shel' o jilima yi ti yi palo la.

14Bε yi galim ya Masia yuli zuyu, yi mal' alibarika, dama Naawuni Shia Kasi min' o jilima be yi ni. Niriba ɳɔ nyela bən tɔysiri yɛtɔy' bieri dalindiri Masia, amaa yinim' sani o nyela ɳun nyari tibigibu.

15Ka yi ni so miri ka o nyε ɳun kuri niriba bee tayiya bee tuumbie' tumda bee ɳun kperι niriba yela ni n-nyari wahala di zuyu.

16Amaa nir' yi di wahala la o ni nyε Kristien zuyu, ɳun' di che ka vi mal' o, amaa ɳun' nay' payimila Naawuni bε ni zaŋ Masia yuli pa o yupaa la zuyu.

17Saha paaya ni saria karibu piligi; Naawuni niriba mi n-nyε bən yεn daŋ tooni saria karibu maa ni. Ka di yi piligi ti sani, wula ka di ni ti bahindi ninvuy' shεb' bən bi deeri Naawuni lahibal' suŋ la sani?

18Di bemi kaman di ni sab' Naawuni Kundi ni yeli shεm la: "Di yi nyela din to ni wuntizora tiligi, wula ka di ni be bən bi luri Naawuni sizuura mini alahichinim' la sani?"

19Dinzuju di simdi ni bən diri wahala ka di nyε Naawuni yubu la kul tumdi din tuhi, ka zaŋ bε nyeviya niŋ bε Namda ɳun kul ʒe o daalikauli nyaanja la nuu ni.

1 Pita 5

Naawuni piεri

1N ni mali yɛtɔy' sheli ni n yeli cheechi toondaannim' bən be yi ni m-boŋɔ: Man' gba nyela cheechi toondaannim' ni yino, ka lan nyε Masia wahala dibu shεhiralana ni ɳun min' o ti yεn layim nya o jilima sheli din ti yεn yi palo la. Dinzuju n kpamdi ya jaande:

2Guliya Naawuni piε' shεba o ni zaŋ niŋ yi nuu ni la. Niŋmiya li la yi suhuri ni yu lala zuyu, ka pa ni muyisigu bee liyiri zuyu, amaa di lee simdi ka di nyela yi suhuri n-ye lala niŋbu zuyu.

3Di zanya fukumsi biɛyε su piε' shεb' Naawuni ni zaŋ nin yi nuu ni la, amaa lee maliya biɛhigu sheli din simdi ni bε doli di naba.

4Ka Pięgul' Kpem' la yi ti kana, yi ni deeí nam zuyupila din mali jilima ka di viεlim ku kpaai.

5Lala n-nyε li, yinim' bən nyε bipala la: Zaŋmiya yimaŋa ti cheechi toondaannima, ka yi zaa zaŋ maŋsiyisibutali kaman binyεrigu la ye n-sɔŋdi yi taba, dama di sab' Naawuni Kundi ni yeli, "Naawuni zayısiri karimbaannima, amaa ka nindı anfaani niŋdi bən siyisiri beman' ni."

6 Dinzuγu siyisimiya yimaŋa Naawuni nuu din mali yiko la ni, ka di chε ka o ti duhi ya o ni yu saha sheli.

7 Zaŋmiya yi suhuri ni zohiri shelikam zuγu yela niŋ o nuu ni, dama o bayo be yi ni.

8 Gbibiya yimaŋa, ka yirigimiya yimaŋ' zuγu! Yi dim' ɻun nyε Sintani la kul chanimi gindi ɻumdi kaman gbuγinli la m-bɔri ni o gbaai so ɻubi.

9 Ʒienya yim yi yeda niŋbu puuni ka zayis' o, dama yi mi ni yi mabihi bɛn be dunia ɻo luy' shelikam zaa nyarila wahala shεŋa yi gba ni nyari maa tatabo.

10 Ka yi yi di wahala ka di yuui biɛla, Naawuni ɻun nyε anfaanizaalana ka boli ya ni yi mini Masia ti layim nya o jilima din ka bahigu la manjan' chε ka yi nya din simdi ya sɔŋbu zaa, ka chε ka yi Ʒe yim, ka tin ya yiko mini kpiɔŋ.

11 ɻuna n-simdi yiko subu hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Puhigu din bahindi nyaŋa

12 N sabi yetɔya biɛla din be gbaŋ ɻo ni n-tin ya la Silvanus ɻun nyε n ni lihi so m mabia ɻun Ʒe yim la sɔŋsim ni. M bɔri ni n kpaŋsila yi suhuri, ka lan yɛli ya ni dimbɔŋɔ nyεla Naawuni daanfaani maŋli yela. Dinzuγu Ʒienya di ni dede.

13 Yi mabihi bɛn be Babilon ka nyε Naawuni ni pii shεb' kaman yinim' la puhiri ya; ka m bia Maak gba puhiri ya.

14 Puhimiya tab' yurilim puhigu! Naawuni tim' yinim' bɛn nyε Masia ni su shεb' la zaa suhudoo!

2 Pita

2 Pita 1

¹Man' Saimon Pita ḥun nyε Yisa Masia dabili ni o tumo la n-sabiri gbaŋ ḥo tiri ninvuy' shεb' bεn yεda mali buchi kaman ti gba yεda ni mali buchi shεm ti Naawuni ḥun nyε ti Tiligira Yisa Masia wuntitali puuni la.

²Naawuni niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo din kul zoori pahiri Naawuni mini ti Duuma Yisa baŋbu puuni!

Naawuni niriba bolibu mini bε piibu

³Masia Naawunitali yiko che ka ti nya binshεyukam zaa din simdi ni ti zaŋ mali nyεvili mini biehigu din luri Naawuni sizuura, ḥuna ḥun bol' ti o jilima min' o zayisuntali baŋbu puuni la zuyu.

⁴Dimbøŋɔnim' zuyu ka o lo ti alikauli kara din mali buchi ni di che ka ti yi dunia ḥo niŋgbuŋ kɔr' bieri din sayindi ninsalinim' la ni, ka ti min' o layim mali Naawunitali biehigu.

⁵Dimbøŋɔ zuyu lomiya ania n-che ka zayisuntali pahi yi yεda niŋbu zuyu, ka che ka baŋsim pahi yi zayisuntali zuyu,

⁶ka che ka yi maŋbibbu pahi yi baŋsim zuyu, ka che ka yi ʒieyimtali pahi yi maŋbibbu zuyu, ka che ka yi Naawuni sizuura lubu pahi yi ʒieyimtali zuyu,

⁷ka che ka yi mabihili nirlim niŋbu pahi yi Naawuni sizuura lubu zuyu, ka che ka yi yurilim mi pahi yi mabihili nirlim niŋbu maa zuyu.

⁸Dimbøŋɔnim' yi be yi ni galisi pam, di ni che ka yi nyεla bεn tumdi viεnyεliŋga, ka nyε bεn mali buchi baŋbu sheli din yiri ti Duuma Yisa Masia ni na la puuni.

⁹Iunkam ka dimbøŋɔnim' nyεla tεhijhilana ni zoma, ka lan nyεla ḥun tam ni o daalahichi pun kpihim.

¹⁰Dinzuyu m mabihi, kpaŋmiya yimaŋ' niŋ nimmoo n-che ka yi bolibu mini yi piibu la ba n-zani, dama yi yi niŋ lala yi ku lu.

¹¹Ka dimbøŋɔ ni che ka yi nya soli kpe ti Duuma ḥun nyε ti Tiligira Masia nam din ka bahigu la ni.

¹²Daliri ḥo zuyu ka n lo ni n kul teeri ya dimbøŋɔnim' yεla, hal yi ni pun mi li ka ba n-zani yεlimaŋ' sheli yi ni pun dee' la ni zaa yoli.

¹³N tεhiya ni di tuhiya ni n neei yi tεha ka yi teeri yεla ḥo, n ni na kul be n nyεvili ni ḥo,

¹⁴dama m mi ni di ku lan yuui ka n kani kaman ti Duuma Yisa Masia ni kahigi wuhi ma shεm.

¹⁵Ka n ni kpaŋ mmaŋ' niŋ di ni simdi ni n niŋ shεm, ka di che ka yi ti tooi teeri dimbøŋɔnim' yεla sahakam n kalinsi nyaanja.

Shəhiranim' bən nini nya Masia jilima

16Pa kurimbuni lahibaya din pa yəlimanlı ka ti daa zañ wuhi ya ti Duuma Yisa Masia yiko min' o kandina yəla, amaa ti nyəla shəhiranim' bən nini daa nya o jilima.

17 Dama saha shəl' o ni daa nya tibiginsim mini jilima o Ba Naawuni sani la ka kukoli daa yi Zallakudura Naa Jilima Biçigu Shee na n-di o shəhira yəli, "M Biyurigu m-boño; n nin' ni tiyi so pam m-bala."

18 Ka ti daa wum kukoli din yi alizanda ni na di o shəhira maa, dama ti daa be o sani zoli din be kasi la zuyu.

19 Dinzuju ti niñ anabinim' ni daa təyisi yətəy' shəja la naani pam. Ka yi yi niñ ania dol' li, yi niñ din tuhi vienyəelinga, dama di əmanila firila din ne zibisim ni hal ka bięyu ti neerina ka bięñmariga neesim neei yi suhuri ni la.

20 Ka din nyə yəlikpeeni nyəla, bañmiya ni anabitali yətəyə din be Naawuni Kundi ni pala ninsal' ni ni tooi kahigi shəli gbinni wuhi omañmanj' bañsim puuni;

21 dama anabitali yətəyə daa bi yirila ninsal' suhu yubu ni na, amaa Naawuni Shia Kasi n-daa be ninsalinim' ni n-chə ka bə təyisiri Naawuni yətəy' shəja din daa yir' o sanna maa.

2 Pita 2

Karimba ȝirinima

1 Anab' ȝirinim' daa be kurimbuni saha niriba maa ni, ka lala ka karimba ȝirinim' ni ti be yi gba ni. Be ni ti doli yəmbimbieri soli wuhiri wuhibu shəja din pa yəlimanlı ka nay' nyəla din bahiri niriba yoli, hal be ni chihi ȝun nyə Yikolana ka daa zañ omañ' pa talima be zuyu la, ka di zuyu ni chə ka be bo bahiyotali ti bəmañ' yomyom.

2 Ka niriba pam ni ti doli karimba ȝirinim' ȝo kɔr' bieri soya, ka be biçigu zuyu ni chə ka niriba təyisi yətəy' bieri dalim yəlimanlı sol' la.

3 Ka karimbanim' bən nyə diribarilimnim' ȝo ni zañ bəmañmanj' ni nam yətəy' shəja təyisi ya ni be zañ ya bo liyiri. Amaa be Sariakarita ȝun ni bahi ba yoli pun mali shili ka di wɔya; ka mi bi gbihira.

4 Naawuni daa bi tiligi malaika shəb' bən daa tuui tum alahichi la, amaa o daa zañ ba bahila buyim biçigu shee n-lo ba zoligɔnim' zali luy' shəli din nyə bumboni shee gu saria karibu dali.

5 Naawuni daa bi tiligi kurimbuni ha dunia la, amaa o daa chə ka kom di di saha maa ninvuy' shəb' bən daa bi luri ȝun' Naawuni sizuura la, ka ninvuy' shəb' bən daa nay' tiligi di ni nyəla Anabi Nuhu ȝun daa yihi wuntia soli waazu la mini niriba ayopɔin bən daa pah' o zuyu la kɔŋko.

6 Naawuni daa nya Sôdom mini Gomôra tinsi la nim' taali, ka daa zaŋ buyim bahi ba yoli wuliwuli, ka di wuhi din ti yen niŋ ninvuy' shëb' bëن bi luri Naawuni sizuura.

7 Amaa Naawuni daa tiligi Löt ḥun daa nyé wuntizôra ka o suhu bi pieli ninvuy' shëb' bëن daa nyé zaligu sayindiba dayiri tuma zuyu la zuyu.

8 Wuntizôra ḥo daa bela niriba ḥo ni, ka o ni daa nyari shëli ka wumdi shëli dabisili kam daa nyela niriba maa tuumbie' shëŋa din kul chihir' o suhu.

9 Dinzuyu ti Duuma nyela ḥun mi o ni yen niŋ shëm yihi wuntizôriba be zahimbu nyabu ni, ka lan mi o ni yen niŋ shëm che ka tuumbierinim' be tibidarigibo shee guli saria karibu dali,

10 di bahi bamdi ninvuy' shëb' bëن doli be niŋbuŋ kore dayiri tuma soli ka ȝiem Naawuni fukumsi subu la. Karimba ȝirinim' ḥo nyela suhukpeendaannima ni bëن duhiri bëmaŋa. Be bi zori ni be tu bëن mali jilima be alizanda ni la, amaa ka nay' lee ȝiemdi ba mi,

11 ka hal malaikanim' bëن mali yaa mini kpiorj gari karimba ȝirinim' ḥo bi doli ȝiembu soli fiyisiri bëن mali jilima maa ti Duuma sani.

12 Niriba ḥo tatabo kul niŋdila be suhuri ni yu ni be niŋ shëm. Be ȝmanila biŋkobiri bëن nyé be ni dɔy' shëb' ni be ti gbahi ba kori la; be nyela bëن ȝiemdi be ni bi baŋ yel' shëŋa gbinni. Be ni ti bahi yoli kaman biŋkobiri la,

13 ka ni ti nya wahala be ni daa niŋ niriba wahala la zuyu. Be nyela bëن nini tiyi niŋbuŋ kore nyayisim tuun' shëŋa be ni tumdi paloni wuntaŋ' ni la. Be lan nyela dayirinim' bëن tumdi vi tuma, ka hal be yi pahi yi zuyu yi bindirigu dibu laŋingu ni, be suhuri kul paligirila be ni yohim ya shëm di puuni la zuyu.

14 Be nina kul kpala payiba bëن nyé zinaniŋdiba, ka be nina na ȝi n-tiyi shëli alahichi tumbu puuni. Be nyela bëن bariti zana ni be gbahi ninvuy' shëb' bëن bi ȝe yim, ka nyé bëن bɔhim baŋ diribarilim tuma yela. Mbusim be be zuyu!

15 Be che soli din tuhi ka birigi; be dolila Beor bia Anabi Balaam ḥun daa tum din bi tuhi liyiri nyabu zuyu la naba.

16 Amaa Naawuni daa kpah' o zuyu ni di zuyu, ka che ka buŋ' ḥun bi tɔyisiri yetɔya tooi tɔyisi yetɔya kaman ninsal' la n-kari anabi maa o yinyari tuma ni.

17 Niriba ḥo tatabo ȝmanila kulibɔŋ kuma mini sagban' shëŋa sanȝieŋu ni ȝieri chana, ka Naawuni mali biɛhigu shee bumbɔn' ni zali gu ba.

18 Be nyela bëن tɔyisiri karimbaan' yetɔya din nyé jeritali, ka zaŋ niŋbuŋ kore tuma leei zana bari ni be gbahi bëن na yoli yi ninvuy' shëb' bëن be birigginsim puuni kalinli ni la.

19 Be lo ba yolisim nyabu alikauli, amaa ka bëmaŋmaŋ' nyé bëن zaŋ bëmaŋ' leei bahiyotali tuun' shëŋa be ni tum ka di mili ba la daba, dama ninsal' nyela binshëyukam din nyan o dabili.

²⁰Ka ninsalinim' yi yi dunia ḥo binyara din tari ba dayiri ni, bε ni baŋ ti Duuma ḥun nye ti Tiligira Yisa Masia la puuni, di yi lan gbahi ba nyaŋ ba, di nyaanja bε ni be barina ni di saha maa gari di piligu ni.

²¹Ka bε yi di daa bi pun baŋ wuntia soli yεla, di naan so n-gari bε baŋ li ka lan ḥmaligi ka che Naawuni zaligu kasi shεl' o ni daa zaŋ ti ba la.

²²Ka din niŋ ba maa wuhiya ni yeliŋahili la nyεla yεlimanji. Dahili maa ni yεli shεm m-bɔŋɔ: "Baa labi dir' o tiri, ka bε ni su kuruchu so kom mi lan ḥmaligi labi ti bilindi bayiri ni yaha."

2 Pita 3

Ti Duuma labbuna alikauli lɔbu

¹M mabiyurisi, n ni sabiri gban shεli tiri ya ḥo pahirila diba ayi. Gbana maa zaa puuni, n loya ni n neela yi nimmoo tεha la n-teei ya yεla ḥo.

²Di simdi ni yi teei anab' suma ni daa tɔyisi yεtɔy' shεŋa n-zal' la mini ti Duuma ḥun nye ti Tiligira zaligu shεl' o ni zaŋ ti yi tuumba la ni be zaŋ yεli ya la yεla.

³Din daŋ tooni nyεla, di niŋ kamaata ni yi baŋ ni ʒiemani din bahindi nyaanja puuni, ninvuy' shεb' bεn doli bεmaŋmaŋ' niŋgbuŋ kore soli ni ti beni. Bε ni ti nyεla ansarisimaaniba bεn maani yi ni niŋ shεli yεda la ansarisi

⁴ka bɔhira, "O labbuna alikauli lɔbu palibu la lee be ya? Dama ti banim' kalinsi nyaanja hal ni pɔŋɔ, binshεyukam na kul bemi kaman di ni daa be shεm dunia nambu saha la."

⁵Bεmbɔŋɔ nyεla bεn mi, amaa ka zaŋisi ni bε sayi ni tum dunia piligu ni ha, Naawuni daa zaŋla o nol' ni yεtɔy'a nam zuyusaa mini dunia ḥo. Kom ka Naawuni daa zaŋ nam dunia tiŋgbani ḥo, ka che ka di yi kom ni na.

⁶Ka di lan nyεla kom din daa nyε kokreŋu la ka Naawuni daa zaŋ sayim tuuli dunia la.

⁷Amaa Naawuni nol' ni yεtɔy' yinsi maa ka o zaŋ yεli zali zuyusaa mini dunia tiŋgbani din be pumpɔŋɔ ḥo ni buyim ti sayim li ḥo. Di ʒieya gulila dahin' shεli Naawuni ni ti yen kari ninvuy' shεb' bεn bi luri ḥun' Naawuni sizuura saria la.

⁸Amaa m mabiyurisi, di tamya bin' yini din nyε yεlimanji ḥo yεla. Dina n-nyε: Ti Duuma sani, dahin yini nyεla kaman yuun' tuhili, ka yuun' tuhili mi nyε kaman dahin yini.

⁹Ti Duuma pala ḥun bi niŋdi yomyom zaŋ chaŋ o daalikauli palibu polo kaman ninvuy' shεb' ni tεhiri shεm la, amaa o lee nyεla ḥun mali suyilo zaŋ chaŋ yi polo, dama o bi yu ni so ti bahi yoli, amaa o bɔri ni sokam zaa lee niŋla tuuba.

¹⁰Amaa ti Duuma dabisili la dali ni ti kana kaman tayiya ni chani shεm la; di saha maa zuyusaa ni ti vuui ni vuyɔbu pam, ka buyim ni ti che ka binyara din be zuyusaa nyεlegi; ka buyim ti di dunia tiŋgbani ḥo mini binyara din be di zuyu.

¹¹Ka dimbɔ̃ŋɔnim' zaa ni ti yɛn bahi yoli ḥo zuyu, di simdi ni yi nyɛla ninvuy' bɔníma? Di niŋ kamaata ni yi bebu be kasi, ka yi nyɛ ben luri Naawuni sikuura binshɛyukam zaa ni

¹²saha sheli yi ni guhiri Naawuni dabisili dali ka yi suhuri kul ye di kandina zuyu ḥo. Dindali maa buyim ni ti taai zuyusaa di li zaa, ka buyim maa ni ti che ka binyara din be zuyusaa maa nyeligi.

¹³Amaa Naawuni ni lo ti alikauli shel' la zuyu, tinim' kul guhirila zuyusaa mini dunia tingbani din nyɛ zaγ' pala, ka wuntitali be di ni la.

¹⁴Dinzuyu m mabiyurisi, yi ni guhiri dimbɔ̃ŋɔnim' maa zuyu, kpaŋmiya yiman' mali bier' kasi ka ku mali galimi Naawuni sani, ka di che ka suhudoo be yi min' o sunsuuni.

¹⁵Baŋmiya ni ti Duuma suyilɔdibo la nyɛla din tin ya dahima ni yi tiligi kaman ti mabiyurigu Pool ni daa sab' shem tin ya Naawuni ni ti o yɛn shel' la puuni la.

¹⁶Lala ka o yeli o gbana la zaa puuni o ni sab' shem zaŋ chaŋ yelli ḥo polo. Yel' shɛŋa din baŋbu to be o gbana maa puuni, ka ninvuy' sheb' ben be ʒilinsi ni ka bi ʒe yim la tiligitiligi li wuhiri ka di bi doli di yelimanŋli soli kaman be ni pun niŋdi Naawuni Kundi ni sabbu shɛŋa shem la. Be niŋdila lala bɔri bahiyolitali tiri bɛmaŋa.

¹⁷Dinzuyu m mabiyurisi, yi ni pun mi dimbɔ̃ŋɔ yɛla zuyu, miriya ka yi doli zaligusayindiba ḥo birigginsim soli maa ka kɔŋ yimanŋman' ʒieyimtali zaashee la ni zanibu.

¹⁸Amaa kul zoomiyala ti Duuma ḥun nyɛ ti Tiligira Yisa Masia daanfaani min' o baŋbu puuni. Duna n-simdi tibigibu pumpɔŋɔ zaŋ hal ni saha din ka bahigu! Ami!

1 Jon

1 Jon 1

Nyevili Yeligu

1 Naawuni ni booni so Nyevili Yeligu la daa pun bela piligu ni, ka ti daa wum o yela, ka ti nini daa nya o ka ti lih' o hal ka ti zañ ti nuhi tabis' o.

2 Dun nyε nyevili maa ni daa ti yi palo, ti daa nya o ka di o shεhira, ka yεri ya ñuna ñun nyε nyevili din ka bahigu ka daa be ti Ba Naawuni sani, ka ñun' Naawuni daa kahig' o wuhi ti la yela.

3 Ti ni daa nya so ka wum o yela maa yela ka ti yεri ya maa ni di chε ka ti mini ya mali dolintabitali, ka ti mi dolintabitali maa bela ti Ba Naawuni min' o Bia Yisa Masia sani.

4 Ti sabirila dimboñonim' tiri ya ni di chε ka ti mali suhupielli zaa.

Naawuni ñun nyε neesim

5 Dimboñø nyela yεtøy' shεnja ti ni daa wum Naawuni Bia maa sani ka yεri ya di yela. Dina n-nyε: Naawuni nyela neesim, ka zibisim ka o ni hal baabiela.

6 Ka ti yi yihì yeli ni ti min' o mali dolintabitali ka be zibisim ni, dindina ti ñmarila ȝiri ti yεtøya ni mini ti tuma puuni.

7 Amaa ti yi be neesim ni kaman o ni be neesim ni shεm, ti ni mali dolintabitali ni taba, ka o Bia Yisa ȝim kul ni kpihindi ti daalahichi zaa bahira.

8 Ka ti yi yihì yeli ni ti ka alahichi, ti yøhimla timaña ka yelmanlı ka ti ni.

9 Ka ti yi kahigi ti daalahichi wuhi Naawuni, o nyela ñun ȝe o daalikauli nyaanja ka niñdi din tuhi, ka ni chε ti daalahichi pañ ti, ka kul ni kpihindi dinkam zaa bi doli wuntia soli ti biøhigu ni bahira.

10 Ka ti mi yi yihì yeli ni ti bi tum alahichi, dindina ti zañ Naawuni leela ȝirilana, ka o yeligu ka ti ni.

1 Jon 2

Masia ñun nyε ti sɔñda

1 M bihi, n sabirila dimboñonim' tiri ya ni di chε ka yi ku tum alahichi, amaa yi ni so yi tum alahichi, ti mali sandaantimda ñun be ti Ba Naawuni sani: ñuna n-nyε Yisa Masia ñun nyε wuntialan' la.

2 Dun' mañmaña n-lan nyε sara maligu din kpihindi ti daalahichi, ka o pala ti køñko daalahichi sara maligu, amaa o nyela dunianim' zaa daalahichi sara maligu.

3 Ti yi dol' o zaligunima, dina n-ni chε ka ti bañ ni ti mi o.

4 Ka ñun yeli ni o mi o ka bi dol' o zaligunima, o ñmarila ȝiri ka yelmanlı ka o ni.

⁵Amaa ɳunkam dol' o yeligu, dilana n-nye Naawuni yurilim ni niŋ dede so ni. Dimboŋɔ puuni ka ti ni tooi baŋ ni ti be Naawuni ni.

⁶Ka ɳun yeli ni o be Naawuni ni, di niŋ kamaata ni o be kaman Masia ni daa be shem la.

Zaligu palli yela

⁷ M biyurisi, pa zaligu palli ka n sabiri tiri ya, amaa di nyela zaligu kur' sheli yi ni daa pun mali piligu ni ha la. Zaligu kurili maa nyela yi ni daa pun wum yeligu shel' la yela.

⁸Amaa n ni sabiri zaligu sheli tiri ya ɳo bahi nyela zaligu palli, ka di yelimantali yi palo Masia ni ni yi gba ni, dama zibisim kul vuurimi chana, ka neesim manli mi pum neei na.

⁹Ka ɳunkam yihi yeli ni o bela neesim ni ka je o mabia, o na kul bela zibisim ni.

¹⁰Ka ɳunkam yur' o mabia nyela ɳun be neesim ni, ka sheli ka di ni din ni che ka so tuui.

¹¹Amaa ɳunkam je o mabia, o bela zibisim ni ka kul chanila zibisim maa puuni ka ɿ i ni kpari sheli polo, dama zibisim maa zom o nina.

¹²M bihi, n sabirila gbaŋ ɳo tiri ya yi ni nya yi daalahichi che m-paŋ Masia zuyu la zuyu.

¹³M banima, n sabirila gbaŋ ɳo tiri ya yi ni pun mi ɳun daa be piligu ni ha la zuyu. Nachimbibi, n sabirila gbaŋ ɳo tiri ya yi ni pun nyaŋ Tuumbierilan' la zuyu.

¹⁴M bihi, n sabila gbaŋ ɳo tin ya yi ni mi ti Ba Naawuni la zuyu. M banima, n sabila gbaŋ ɳo tin ya yi ni mi ɳun daa be piligu ni ha la zuyu. Nachimbibi, n sabila gbaŋ ɳo tin ya yi ni mali kpiɔŋ ka Naawuni yeligu be yi ni ka yi pun nyaŋ Tuumbierilan' la zuyu.

¹⁵Di yuriya dunia ɳo bee binshεŋa din be dunia ɳo ni. So yi yuri dunia ɳo, ti Ba Naawuni yurilim ka o ni.

¹⁶Dama binsheŋukam din be dunia ɳo ni pala din yi ti Ba Naawuni sanna, amaa di nyela din yi dunia ɳo ni na. Dina n-nye: Niŋgbuŋ kore mini nini kore ni barinyubo dunia ɳo biɛhigu zuyu.

¹⁷Ka dunia ɳo mini di kore nyela din garita, amaa ɳunkam tumdi Naawuni yubu kul ni be hal ni saha din ka bahigu.

Masia dima

¹⁸M bihi, ɿiemani din bahindi nyaanja m-bɔŋɔ. Ka yi ni daa pun wum ni ninvyu' so ɳun ny'e Masiachihira ni ti kana la, hal Masiachihiriba pam pun kana gba, dinzuyu ti banja ni ɿiemani din bahindi nyaanja n-shiri bɔŋɔ.

¹⁹Beembɔŋɔnim' pala ti ni niriba; lala zuyu ka bε daa yi ti ni. Be yi di daa nyεla ti ni niriba, bε daa naan kpalim be ti sani. Amaa bε daa yi ti ni ni di kahigi wuhi ni bε zaa pala bεn be ti ni.

²⁰Ka ḥun nyε Naawuni Ninvuy' sunj la pun tin ya Naawuni Shia Kasi, ka di chε ka yi zaa baŋ din nyε yεlimanji.

²¹N ni sabi gbaŋ ḥo tin ya maa bi wuhi ni yi ʒila yεlimanji, amaa yi ni lee mi li ka baŋ ni ʒiri ka yεlimanji ni la zuyu.

²²Duni n-lee nyε ʒirilana ka pa ni ḥun chihi ni Yisa pala Masia? Ninvuy' so ḥun chihi ti Ba Naawuni min' o Bia maa, dilana n-nyε Masiachihira.

²³Dunkam chihi Bia maa, o ka ti Ba Naawuni. Ka ḥunkam deei Bia maa mali ti Ba Naawuni gba.

²⁴Chεliya ka yi ni daa wum shεli piligu ni la ha kul kpalim be yi suhuri ni. Yi ni daa wum shεli piligu ni maa ha yi kul kpalim be yi ni, dindina yi gba ni be Bia maa min' o Ba Naawuni ni.

²⁵Masia maŋmaŋ' ni lo alikauli ni o ti ti shεli nyεla nyεvili din ka bahigu.

²⁶N sabila dimbɔŋɔ tin ya ni n yεli ya bεn bɔri ni bε yεhim ya la yεla;

²⁷amaa yi ni daa deei Shia Kasi so Masia san' la nyεla ḥun kul kpalim be yi ni, ka di bi lan simdi ni so wuhi ya shεli; Ka Naawuni Shia Kasi ni wuhiri ya binshεyukam ka di nyε yεlimanji ka pa ʒiri la zuyu, kul benya Masia ni.

²⁸M bihi, kul kpalimmiya be o ni pumpɔŋɔ, ka di chε ka o ti yi palo ka ti tooi mali suhukpeeni, ka ti ku tiri gbini n-zo o sani vi zuyu o labbuna dali.

²⁹Yi yi mi ni o nyεla wuntialana, yin' baŋmiya ni ḥunkam tumdi din tuhi nyεla Naawuni bia.

1 Jon 3

Bεn nyε Naawuni bihi

¹ Nyamiya ti Ba Naawuni ni yu ti yurilim shεli, ka di zuyu chε ka o bol' ti ḥun' Naawuni bihi; ka lala n-shiri nyε ti. Dimbɔŋɔ zuyu ka dunia ḥo nim' bi mi ti, ka di nyεla bε ni bi mi o la zuyu.

²M biyurisi, ti nyεla Naawuni bihi pumpɔŋɔ, ka di na bi kahigi wuhi ti ni ti yεn be shεm, amaa ti lee mi ni o yi ti yi palo, ti ni bemi kaman ḥuna, dama ti ni ti nya o kaman o ni kul be shεm.

³Ka ḥunkam mali tahima ḥo kul maanila omaŋa m-be kasi kaman o ni be kasi shεm.

⁴Dunkam tumd' alahichi nyεla zaliguchihira, dama alahichi tumbu nyεla zaligu chihibu.

⁵ Yi mi ni Masia daa kana ni o ti kpihimla ninsalinim' daalahichi, ka alahichi ka o ni.

⁶Ka ɳunkam be Masia ni, o bi tumd' alahichi; ka ɳunkam kul tumd' alahichi, dindina o na bi nya o bee m-mi o.

⁷M bihi, di cheliya ka so yohim ya. Dunkam tumdi din tuhi n-nye wuntizora kaman Masia ni nye wuntizora shem.

⁸Ka ɳunkam kul tumd' alahichi nyela Sintani nira, dama piligu ni ha ka Sintani pun tumd' alahichi. Ka daliri din che ka Naawuni Bia daa kana nyela ni o ti sayim Sintani tuma.

⁹Dunkam nyne Naawuni bia bi tumd' alahichi, Naawuni biɛhigu ni be o ni ka o nyne Naawuni bia maa zuyu ka o ku tooi tum alahichi.

¹⁰Dimboŋo n-kahigiri wuhiri Naawuni bihi ni nyne sheba, ka lan wuhiri Sintani gba bihi ni nyne sheba: Dunkam bi tumdi din tuhi bee n-yur' o mabia pala Naawuni bia.

Tab' yubu

¹¹ Yi ni daa wum yetɔy' shenja piligu ni ha la nyela ni ti yum' taba.

¹²Di bi simdi ni ti be kaman Keen ɳun daa nyne Sintani nira ka ku o mabia la. Bozuyu ka o daa lee ku o? Di nyela o tuma ni daa bi tuhi ka o mabia maa ɳun' tuma tuhi la zuyu.

¹³M mabihi, dunianim' yi jen ya, yin' di cheliya ka di gari ya.

¹⁴Ti mi ni ti pun yi kum ni n-kpe nyevil' ni ti ni yuri ti mabihi la zuyu. Ka ɳunkam bi yur' o mabia bela kum ni.

¹⁵Dunkam je o mabia nyela ninvuŋ' kura, ka yi mi ni ninvuŋ' kura ka nyevili din ka bahigu o ni.

¹⁶Masia ni daa zaŋ o nyevili pa talima ti zuyu la puuni ka ti baŋ yurilim ni nyne sheli, ka di simdi ni ti gba zaŋ ti nyeviya pa talima ti mabihi zuyu.

¹⁷So yi mali dunia ɳo buni, ka nya o mabia ɳun simdi sɔŋbu ka yih' o suhu o ni, wula ka Naawuni yurilim ni tooi be nira ɳ-ɳo tatabo ni?

¹⁸M bihi, di bi simdi ni ti yurilim nyela yetɔya bee ti ni yeri shem koŋko, amaa di simdi ni di nyela yurilim manli di tuma puuni.

Suhukpeeni niŋbu Naawuni sani

¹⁹Dimboŋo puuni ka ti baŋ ni ti dolila yelimanli, ka di che ka ti mali suhukpeeni Naawuni sani.

²⁰Ka saha shelikam ti suhuri yi ti wuhi ti ni ti mali galimi, Naawuni gari ti suhuri maa, ka mi binshεyukam zaa.

²¹M biyurisi, ti suhuri yi bi wuhi ti ni ti mali galimi, ti ni mali suhukpeeni Naawuni sani,

²²ka ni deei ti ni suhi sh̄elikam o sani, ti ni dol' o zaligunim' ka tumdi din tiyir' o nini la zuyu.

²³O ni zali ti sh̄em n-nye ni ti niŋ o Bia Yisa Ba Masia yuli yeda ka yuri taba kaman o ni zali ti sh̄em.

²⁴Ka b̄enkam zaa dol' o zaligunim' maa be o ni, ka o mi be be ni. O ni zaŋ o Shi' so ti ti la n-che ka ti baŋ ni o be ti ni.

1 Jon 4

¹M biyurisi, di niŋya ḥunkam yeli ni o mali Naawuni Shia yeda, amaa buyisimiya ba nya be ni mali shi' so maa yila Naawuni sanna; dama anab' ȝirinim' pam yiŋisiya m-be dunia ḥo ni luy' sh̄elikam.

²Dimbɔŋɔ n-ni che ka yi tooi baŋ shi' so ḥun yi Naawuni sanna: Dunkam yeli ni Yisa Masia daa leei ninsala n-ka dunia ḥo ni na n-nye ḥum mali Shi' so ḥun yi Naawuni sanna;

³amaa ḥunkam chihi dimbɔŋɔ zaŋ chan Yisa polo pala ḥun mali Shi' so ḥun yi Naawuni sanna. Ka shia ḥo nyela shi' so ḥun yi Masiachihira sanna, ka yi mi pun wum ni o ni ti kana, ka hal o pun be dunia ḥo ni pumpɔŋɔ.

⁴Amaa m bihi, yi nyela Naawuni niriba ka pun nyəŋ anab' ȝirinim' maa, dama Shi' so ḥun be yi ni maa mali yiko gari shi' so ḥun be dunianim' ni.

⁵Bε nyela dunia ḥo niriba, dinzuyu ka be tɔyisiri dunia ḥo yela, ka dunia ḥo nim' wumdi tiri ba.

⁶Amaa tinim' nyela Naawuni niriba. Ka ḥunkam nyε Naawuni nir' nyela ḥun wumdi tiri ti; ka ḥunkam mi pa Naawuni nir' pala ḥun wumdi tiri ti. Dinzuyu dimbɔŋɔ puuni ka ti ni tooi baŋ Shi' so ḥun nyε yelimanlı Shia, ka lan baŋ shi' so ḥun nyε birigginsim shia.

Naawuni ḥun nyε yurilim

⁷M biyurisi, ch̄eliya ka ti yuri taba, dama yurilim yirila Naawuni sanna; ka ḥunkam yur' o mabia nyela Naawuni bia, ka mi Naawuni.

⁸Ka ḥunkam bi yur' o mabia pala ḥun mi Naawuni, dama Naawuni nyela yurilim.

⁹Đ-ḥo ka Naawuni niŋ wuhi ni o yuri ti: O daa tim o Bi' gaŋ' na ni o ti che ka ti nya nyevili o zuyu.

¹⁰Dimbɔŋɔ n-wuhiri yurilim ni nyε sh̄eli: Di pala tinima n-daa yuri Naawuni, amaa ḥuna n-daa yuri ti ka tim o Bia na ni o ti leei sara maligu din kpihindi ti daalahichi.

¹¹M biyurisi, Naawuni yi yuri ti ḥ-ḥo, dindina di simdi ni ti gba yuri taba.

¹² So na ȝi n-nya Naawuni, ka ti yi yuri taba Naawuni ni be ti ni ka o yurilim ni niŋ dede ti ni.

¹³ Dimbɔ̄ŋɔ̄ puuni ka ti baŋ ni ti be o ni ka o gba be ti ni. Dina n-nye: O ni zaŋ omaŋmaŋ' Shia ti ti la zuyu.

¹⁴ Ka ti nya dimbɔ̄ŋɔ̄ ka di li shɛhira n-yeri ni ti Ba Naawuni daa tim o Bia na ni o ti leei dunianim' Tiligira.

¹⁵ Ka ȝunkam kahigi yeli ni Yisa nyela Naawuni Bia, Naawuni be o ni ka o gba be Naawuni ni.

¹⁶ Ka timaŋmaŋ' gba baŋ Naawuni yurilim ni nyɛ shɛm zaŋ chaŋ ti sani, ka niŋ yeda. Naawuni nyela yurilim, ka ȝunkam kul be yurilim puuni nyela ȝun be Naawuni ni, ka Naawuni gba be o ni.

¹⁷ Dimbɔ̄ŋɔ̄ puuni ka yurilim niŋ dede ti ni ni di che ka ti ti tooi mali suhukpeeni saria karibu dali, dama o ni be shɛm, lala ka ti gba biehigu be dunia ȝo ni.

¹⁸ Dabiɛm ka yurilim puuni, ka yurilim din niŋ dede nyela din yihiri dabiɛm bahira. Dama dabiɛm mini tibidarigibo n-dol' taba; dinzuyu ȝunkam zɔri dabiɛm, yurilim na bi niŋ dede o ni.

¹⁹ Ti wuhiri ti yurilim ni nyɛ shɛm, Naawuni ni daŋ n-yu ti la zuyu.

²⁰ Ka so yi yeli ni o yuri Naawuni ka je o mabia, o nyela ȝirilana; dama ȝunkam bi yur' o mabi' so o nini ni nyari ku tooi yuri Naawuni ȝun nyɛ o ni bi nyari so la.

²¹ Dimbɔ̄ŋɔ̄ n-nye zaligu sheli Masia ni zali ti. Dina n-nye: Ȑunkam yuri Naawuni, di simdi ni o yur' o mabia gba.

1 Jon 5

Ti dunia ȝo nyaŋbu nasara dibu

¹ Ȑunkam niŋ yeda ni Yisa nyela Masia, dilana nyela Naawuni bia, ka ȝunkam yuri ba so ȝun dɔyi bia ni yur' o bia maa gba.

² Dimbɔ̄ŋɔ̄ puuni ka ti baŋ ni ti yuri bɛn nyɛ Naawuni bihi. Dina n-nye: Ti yuri Naawuni ka dol' o zaligunima.

³ Ti yi doli Naawuni zaligunima dina n-nye din wuhiri ni ti yuri ȝun' Naawuni. Ka o zaligunim' maa mi pala yelimuyisira.

⁴ Ka ȝunkam nyɛ Naawuni bia nyela ȝun nyandi dunia ȝo. Ti yeda niŋbu mi n-nye din nyandi dunia ȝo.

⁵ Ka ȝuni n-lee nyɛ ȝun ni tooi nyaŋ dunia ȝo? Ȑun ni tooi nyaŋ dunia ȝo nyela ȝun niŋ yeda ni Yisa nyela Naawuni bia.

Shɛhiradibo zaŋ chaŋ Yisa Masia polo

⁶Yisa Masia nyela ḥun daa kana ni kom mini ȝim, ka di pala ni kom kɔŋko, amaa di nyela kom mini ȝim. Naawuni Shia mi di li shəhira, dama ḥun' Naawuni Shia nyela yelimanlı.

⁷Shəhira diba ata m-be alizanda ni. Bəna n-nye ti Ba Naawuni mini bə ni booni so Yəligu la ni Naawuni Shia Kasi, ka bəba ata ḥo nyela yino. Ka shəhira diba ata be dunia ḥo ni:

⁸Naawuni Shia Kasi mini kom ni ȝim, ka shəhira diba ata ḥo zaa mi yela sayisila taba.

⁹Ti yi niŋ ninsalinim' shəhiradibo yəda, Naawuni shəhiradibo n-dii gari, dama dimbəŋo n-nye Naawuni ni di o Bia maa shəhira shəli.

¹⁰Ka ḥunkam niŋ Naawuni Bia maa yəda mali shəhira ḥo o suhu ni. Ka ḥunkam mi bi niŋ Naawuni yəda zaŋ o leela ȝirilana, o ni bi niŋ Naawuni ni di o Bia maa shəhira shəl' la yəda zuyu.

¹¹Shəhira maa n-nye ni Naawuni ti ti nyevili din ka bahigu, ka nyevili maa mi bela o Bia maa ni.

¹²Ka ḥunkam mali Bia maa mali nyevili; ka ḥunkam mi ka Naawuni Bia maa ka nyevili.

Nyevili din ka bahigu

¹³N sabila yela ḥo ti yinim' bən niŋ Naawuni Bia maa yuli yəda la ni di che ka yaŋ ni yi mali nyevili din ka bahigu.

¹⁴Ti mali suhukpeeni Naawuni sani, dama ti mi ni ti yi suh' o shəlikam ka di dol' o yubu, o deeri ti suhigu.

¹⁵Ka ti yi mi ni ti yi suh' o shəlikam o deeri ti suhigu, dindina ti mi ni o tiri ti ni suhir' o shəlikam.

¹⁶So yi nya ka o mabi' so tum alahichi din ku tah' o kum ni, ḥun' suhimi Naawuni o zuyu, ka Naawuni ni deeg' o suhigu ka ti ninvuy' shəb' bən tum alahichi shəŋa din ku tahi ba kum ni la nyevili. Alahichi shəŋa tumbu beni din tahiri niriba kum ni; m bi yeli ni so suhimi Naawuni dimnim' zuyu.

¹⁷Din bi tuhi tumbu zaa nyela alahichi, amaa alahichi shəŋa tumbu beni m-pala din tahiri nir' kum ni.

¹⁸Ti mi ni ninvuy' so ḥun nye Naawuni bia bi tumd' alahichi, dama Naawuni Bia la n-gbib' o ka ḥun nye Tuumbiərlan' la ku tooi niŋ o shəli.

¹⁹Dunia zaa ni kul be ḥun nye Tuumbiərlan' la sulinsi ni la zaa yoli, tinim' mi ni ti nyela Naawuni bihi.

²⁰Ka ti lan mi ni Naawuni Bia daa kana nti ti la baŋsim ni di che ka ti yaŋ ḥun nye Naawuni maŋli; ka ti nyela bən be Naawuni maŋli ni o Bia Yisa Masia puuni. Duna n-nye Naawuni maŋli, ka lan nye nyevili din ka bahigu.

²¹M bihi, miriya ka yi jɛm buya!

2 Jɔn

2 Jɔn 1

¹Man' ɳun nyε kpεm' la n-sabiri gbaŋ ɳɔ tiri n ni yuri pay' gahindi' so min' o bihi ni yεlimanɔli la. Ka di pala n kɔŋko n-yuri ya, amaa bɛnkam zaa mi yεlimanɔli la gba yuri ya,

²dama yεlimanɔli maa be ti ni, ka kul ni kpalim be ti ni hal ni saha din ka bahigu.

³Ti Ba Naawuni mini Yisa Masia ɳun nyε ti Ba Naawuni maa Bia la zom' ti namboɔyu, ka niŋ anfaani niŋ ti ni, ka ti ti suhudoo, ka chε ka di leei ti dini yεlimanɔli mini yurilim puuni.

Yεlimanɔli mini yurilim

⁴N ni daa nya ka a bihi la ni shεb' doli yεlimanɔli kaman ti Ba Naawuni ni zali ti shem la, di daa niŋ ma nyayisim pam.

⁵Paya, ka pumpɔŋɔ n suhir' a mi, chεliya ka ti yuri taba. Ka di pa ni n sabirila zaligu palli tir' a, amaa di nyεla ti ni daa pun deei sheli piligu ni la.

⁶Yurilim maa nyεla ni ti doli Naawuni zaligunima. Ka o zaligu maa dolibu nyεla ni ti yum' taba kaman ti ni daa pun wum shem piligu ni la.

⁷Bεn nyε ninvuy' yɔhindiba pam be dunia ɳɔ ni pumpɔŋɔ. Be nyεla ninvuy' shεb' bεn bi sayi ni Yisa Masia daa leei ninsala n-ka dunia ɳɔ ni na. Ninvuy' so ɳun yεl' lala nyεla ninvuy' yɔhindiba ni Masiachihira.

⁸Dinzuŷu lihimiya yiman' vienyεliŋga ka di chε ka yi ni pun tum sheli zuŷu la ku yi yi nuu ni, amaa ka di lee chε ka yi ti deela di laara zaa.

⁹Ninvuy' so ɳun bi doli Masia wuhib, amaa ka kpahi yayi di zuŷu chana, dilana maa ka Naawuni; ka ɳunkam mi doli Masia wuhib nyεla ɳun mali ti Ba Naawuni min' o Bia.

¹⁰Dinzuŷu so yi ti ka a sanna ka bi mali wuhib ɳɔ na, nyin' di sayi ka o kpe a yiŋa; a mi di puhi lala nira,

¹¹dama ɳun puh' o gba leela ɳun pah' o zuŷu tum o tuumbieri maa.

Yεtɔy' shεŋa din bahindi nyaanja

¹²M mali yεla pam ni n yεli ya, amaa n lee bi bɔri ni n zaŋ tadabo sab' li pa gbaŋ zuŷu tin ya. M mali tahima ni n ni kana ti kaai ya, ka m mini ya nini nya taba ka ti tɔyisi, ka di chε ka ti nya suhupielli zaa.

¹³A tizɔpay' yurigu la bihi puhir' a

3 Jən

3 Jən 1

1 Man' ḥun nyε kpεm' la n-sabiri gbaŋ ḥo tiri n zo Gaiɔs ḥun nyε n ni yuri so ni yelmanjli la.

2 M biyurigu, n suhiri Naawuni ni o chε ka shelikam be vienyela a sani, ka a lan mal' alaafee a niŋbuŋ ni gba kaman n ni mi ni a shia mal' alaafee shem.

3 Ti mabi' shεb' ni daa ti paana nti yεl' a ni doli yelmanjli shem min' a ni shiri kul be yelmanjli maa ni sahakam shem, di daa niŋ ma suhupielli pam.

4 Sheli kani din ni lan ti ma suhupielli gari n yi ti wum ni m bihi doli yelmanjli.

Gaiɔs payibu

5 M biyurigu, a ʒe yim a ni tumdi tuun' shεnja tiri ti mabihi la puuni, di bahi bamdi bεn nyε saamba la.

6 Be zaŋ a yurilim yεla yεli cheechi din be kpe ḥo. Niŋmi ania sɔŋ ba ka be bahi chaŋ be chandi maa, dama lala niŋbu nyεla din tiyiri Naawuni nini.

7 Be daa yi n-chaŋ ti tumdi Masia tuma, ka bi deei sɔŋsim sheli bεn pa yedaniqdib' la sani.

8 Dinzuŷu di niŋ kamaata ni ti sɔŋdi niriba lala tatabo, ka di chε ka ti leei bεn mini ba layindi tumdi yelmanjli la puuni.

Diɔtrifiiz mini Dimitirius

9 N daa sabi gbaŋ ti cheechi na; amaa ka Diɔtrifiiz ḥun bɔri ni o nyε be toondan' la bi lihi ma ni m mali yiko zaŋ chanj n ni yεli shem maa polo.

10 Dinzuŷu n yi ti kana, n ni yih' o ni niŋ shelikam tɔyisi yεtɔy' bie' shεnja dalindi ti la palɔni. Amaa o nini na bi tiyi o ni niŋ shem maa. Ti mabihi yi kul kana sahakam, o zayisiri ba la deebu, ka kariti ninvuy' shεb' bεn bɔri ni be deei ba, hal ka kul kpaŋd' omaŋa ni o kari ba yihi cheechi ni gba.

11 M biyurigu, di chε ka a bebu doli din nyε zay' bieyu, amaa chε ka a bebu dolila din nyε zay' vielli. Ninvuy' so ḥun tumdi din nyε zay' vielli nyεla ḥun mi Naawuni, ka ninvuy' so ḥun mi tumdi din nyε zay' bieyu nyεla ḥun ʒi Naawuni.

12 Sokam diri Dimitirius shεhira sunj, hal yelmanjli maŋmaŋ' gba dir' o shεhira sunj. Ka timaŋmaŋ' gba dir' o shεhira pahi; ka a mi ni ti ni yεli shem maa nyεla yelmanjli.

Puhigu din bahindi nyaŋa

13 M mali yεla pam ni n yεl' a, amaa m bi bɔri ni n zaŋ alikalimi mini tadabo -sab' li ti a.

14 M mali tahima ni di ku yuui ka n nya a, ka ti nini nya taba ka ti tɔyisi.

¹⁵Naawuni tim' a suhudoo! A zɔnim' la zaa puhir' a. Puhimi ti zɔnim' la zaa ti ma.

Jud

Jud 1

1 Man' Jud ḥun nyε Yisa Masia dabili ni Jeemsi mabia la n-sabiri gbaŋ ḥo tiri ninvuy' shεb' Naawuni ni boli ka bε nyε ḥun' ti Ba Naawuni ni yuri shεba, ka lan nyε Yisa Masia ni gbib' shεb' la:

2 Naawuni zomi ya nambɔyu, ka tin ya suhudoo mini yurilim din kul zoori pahira!

Karimba ȝirinima

3 M mabiyurisi, n daa pun lo nia ni n sabi gbaŋ tin ya zaŋ chanj m mini ya zaa ni nya tiliginsim shεl' la yεla polo, ka lan kpahim nya ka di niŋ kamaata ni n che dimbala maa yεla, ka sab' dimbɔŋɔ n-kpam ya jaande ni yi momiya vienyelinga ba n-zani ti daadiini so' shεli Naawuni ni daa zali ti Yisa nyaandoliba la ni.

4 Dama karimba ȝirinim' bεn bi luri Naawuni sizzura sɔyi kpe ti ni. Be nyεla bεn tayi ti Naawuni daanfaani yεla ni bε doli bεmaŋmaŋ' ningbuŋ kɔr' bieri soya, ka chihi Yisa Masia ḥun kɔŋko nyε Yikolana ni ti Duuma la. Anabitali yεtɔya pun wuhi bε ni yεn bahi yoli shεm yεla ka di wɔya.

5 Yi ni pun mi dimbɔŋɔ yεla zaa la yoli, m bori ni n teei ya ni Naawuni ḥun daa tiligi Izraelnima n-yihi ba Ijipti tiŋgbɔŋ ni la, di nyaanja o daa ti bahi bε ni bεn daa bi niŋ yεda la yoli.

6 Ka malaikanim' bεn daa bi kpalm ȝe bε zaashee, ka daa che bε bεshigu shee la, Naawuni zaŋ saha din ka bahigu zoligɔnim' lo ba zali luy' shεli din nyε bumboni shee gu saria karibu dali din nyε dabisi' titali dal' la.

7 Di bemi kaman Sodom mini Gomora ni tin' shεŋa din kɔyili li niriba ni daa tumdi ningbuŋ kɔr' bieri tuma, ka kul tumdi din chihiri la: Naawuni daa che ka saha din ka bahigu buyim bahi ba yoli, ka di leei din kpahiri sokam zaa zuyu ni.

8 Lala ka niriba ḥo zahindi zahima, ka di che ka bε tumdi ningbuŋ kɔr' bieri tuma ka ȝiem Naawuni fukumsi subu, ka turi bεn mali jilima be alizanda ni la.

9 Hal malaikanim' zuyulana Maikil mini Sintani ni daa mali taba Anabi Musa ningbuŋ zuyu la, o daa bi sayi tu Sintani; o daa nay' yεlimi, "Ti Duuma ni bɔh' a!"

10 Amaa niriba ḥo bεn' turila binshεŋa bε ni bi mi; ka binshεŋa bε ni banj kaman biŋkɔbiri ni banjdi shεm mi nyεla din bahiri ba yoli.

11 Mbusim be bε zuyu! Be dolila Keen bεshigu soli. Liyiri zuyu ka bε doli Balaam biriginsim sol' la. Be nyεla bεn taai duŋ kaman Kora ni daa taai duŋ shεm la; bε ni bahi yoli kaman o ni daa bahi yoli shεm.

12 Be nyεla dayirinima, ka bε yi layim yi ni yi bindirigu dibu layingingu ni, bε tumdila vi tuma bε dibu mini bε nyubu puuni; bε nyεla ninvuy' shεb' bεn kul tεhirila bεmaŋmaŋ' kɔŋko yεla. Be ḥmanila sagban' kuun' shεŋa sanȝieŋu ni ȝieri chana;

ka ɳmani ti' shəŋja din ka wala di walibu saha; bə lan ɳmanila ti' shəŋja bə ni vuŋi bahi ka di kpi zaa.

¹³Bə ɳmanila teeku kɔgbana din laŋsiri ginda, ka bə vi tuma ɳmanila kɔfuyifuyi. Bə lan ɳmanila saŋmar' shəb' bən chani ginda. Naawuni pun mali biɛhigu shee zali ba bumbon' ni.

¹⁴Inok ɳun daa nyɛ ɿiemani din pah' ayopoin din daa doli Adam saha nyaanja la nir' la daa pun tɔyisi anabitali yɛtɔya zaŋ chan̄ niriba ɳɔ polo. O ni daa yeli shəm m-bɔŋɔ: "Nyamiya! Ti Duuma min' o malaikanim' tusatusa shəm bən be kasi kanna

¹⁵ni o ti kari sokam zaa saria, ka nya bənkam zaa bi luri Naawuni sizuura la taali, ka di nyela bə ni tumdi tuun' bie' shəŋja mini bəna bən nyɛ alahichinim' maa ni tɔyisi yɛtɔy' bie' shəŋja dalim ɳun' Naawuni la zuyu!"

¹⁶Niriba ɳɔ nyela bən kul ɳumdi bə kparima ni ka galindi niriba. Bə dolila bəmaŋmaŋ' kɔr' bierì soli, ka nyuri bara zaŋ chan̄ bəmaŋmaŋ' biɛhigu polo, ka zaŋ naŋban' malisim yɛtɔya ni be di niriba zuyu nyɔri.

Zuŋu ni kpahibu mini wuhibu

¹⁷Amaa m mabiyurisi, di niŋ kamaata ni yi teei ti Duuma Yisa Masia tuumba ni daa tɔyisi ya yɛtɔy' shəŋja zal' la yela.

¹⁸Bə daa yeli ya, "ɿiemani din bahindi nyaanja puuni ansarisimaaniba bən maani yi ni niŋ shəli yeda ansarisi, ka doli bəmaŋmaŋ' niŋbuŋ kɔr' bierì soli ni ti beni."

¹⁹Bə nyela ninvuy' shəb' bən tahiri woligibu na, ka nyɛ bən maŋmaŋ' nama biɛhigu yubu su ba, ka Naawuni Shia ka bə ni.

²⁰M mabiyurisi, zaŋmiya yi daadiini wuhibu din be kasi la kpansiri yimaŋa, ka kul suhimiya Naawuni Shia Kasi yiko ni.

²¹Kul kpaliŋmiya be Naawuni yurilim la puuni, ka guhimiya saha shəli ti Duuma Yisa Masia ni ti yɛn chɛ ka yi nya nyevili din ka bahigu o nambɔzɔbo zuyu la.

²²Kpansimiya ninvuy' shəb' bən mali biɛhiŋ la suhuri;

²³ka tiligi shəba kaman buyim ni ka yi tim yihi ba la. Ka cheliya ka shəb' mi yela niŋ ya nambɔyu ni dabiem; ka leeya bən je bə binyer' tayilima din be tiŋli ka bə niŋbuŋ kore gabisi li la.

Naawuni paŋibu wunsuhigu

²⁴Naawuni ɳun ni tooi gbibi ya ka yi ku lu, ka ni zaŋ ya tah' omaŋmaŋ' tooni din mali jilima shee ni suhupielli, ka yi ku mali taali la

²⁵n-nyɛ ɳun kɔŋko nyɛ ti Naawuni ni ti Tiligira ti Duuma Yisa Masia zuyu. Duna n-simdi tibigibu mini nam jilima ni yiko ni fukumsi subu, dunia ɳɔ ni daa na bi nam saha shəl' la mini pumpɔŋɔ zaŋ hal ni saha din ka bahigu! Ami!

Kahigibu

Kahigibu 1

¹Sabbu din be litaafi 𝜂 o ni nyela yel' shεnja Naawuni ni daa zaŋ ti Yisa Masia ni o kahigi binshεnja din yen niŋ wuh' o daba. O daa timla o malaika o dabili Jɔn sani ka o ti kahigi li n-wuh' o.

²Ka Jɔn daa niŋ Naawuni yeligu maa mini Yisa Masia shεhira ni omaŋmaŋ' nini ni daa nya shεlikam zaa shεhiralana.

³Ninvuy' so 𝜂un karindi anabitali yεtɔya 𝜂 mini ninvuy' shεb' bεn wumdi li ka doli din sabi litaafi 𝜂 puuni mal' alibarika, dama saha maa miriya.

Jɔn sab' puhi cheechinima ayopɔin

⁴⁻⁵ Man' 𝜂un n-sabiri gbaŋ 𝜂 tiri cheechinima ayopɔin din be Esha: Naawuni 𝜂un be, ka daa pun be, ka ni ti kana mini shih' ayopɔin bεn be o nam Ʒiishee tooni la ni Yisa Masia 𝜂un nyε shεhiralana 𝜂un be tibi, ka nyε 𝜂un danj tooni n-neei kum ni, ka lan nyε dunia 𝜂 nanim' toondan' la niŋm' alibarika niŋ yi ni, ka tin ya suhudoo din nyε bε dini. Duna n-yuri ti ka daa zaŋ o Ʒim fa ti ti daalahichi ni bahi,

⁶ ka dihi ti nam n-zaŋ ti leei maligumaaniba ni ti jεmd' o Ba Naawuni. Duna n-simdi tibigibu, ka simdi ni o su yiko hal ni saha din ka bahigu! Ami!

⁷ Nyamiya, o ni ti be sagbana ni kanna, ka sokam nina ni ti nya o, hal bεn daa zaŋ kpani kuh' o luyili la gba ni ti nya o, ka dunia 𝜂 zuliya kam ti fabili bε ni daa niŋ o shεm zuyu. Lala nti shiri yen niŋ. Ami.

⁸ Ti Duuma Zallakudura Naa 𝜂un be, ka daa pun be, ka ni ti kana la yεliya: "N nyela Alfa mini Omega." "Di gbinni nyela 𝜂un nyε piligu ni bahigu."

Jɔn nya Masia Ʒii puuni

⁹Man' Jɔn nyela yi mabi' so 𝜂un mini ya pahi ti Duuma Yisa zuyu n-layim di suyilo ti nahiŋgu puuni o nam ni la. N daa ti bela teeku puuni tingban' bil' shεli din yuli booni Patmɔs la ni. Naawuni yeligu mini Yisa shεhira la zuyu ka bε daa zaŋ ma ti niŋ nimaani.

¹⁰Ti Duuma dabisili dali ka Naawuni Shia Kasi daa ti pali ma, ka n wum kukol' shεli n nyaanja polo ka di tahiri kaman kikaa vur' la

¹¹yεra, "Sabimi a ni yen nya shεli maa niŋ litaafi ni n-zaŋ tim ti ti cheechinima ayopɔin (din be Esha) la. Di tinsi n-nyε: Efesus mini Smeεna ni Peεgamum ni Taiatira ni Saadis ni Filadelfia ni Laodisia."

¹²Di saha ka n daa 𝜂maligi lihi ni n nya 𝜂un yεli ma lala maa. N ni daa lihi maa, ka n nya salima firilatamdis' ayopɔin,

¹³ka nya so ka o Ʒe di sunsuuni 𝜂-𝜂mani daadam. O daa yεla binyer' woyinli din chanj ti lim o napɔnvari, ka salima nyolɔrigu lo o nyɔyu.

¹⁴ Ka o zabiri pieli kaman pie' pielli kɔbiri bee gumbɔrigu; ka o nina be kaman buyim zilinli la.

¹⁵ Ka o napɔnvari be kaman daanya sun sheli bε ni zaŋ she zuviri buyim ni m-payı ka di yi vienyelinga la. Ka o kukoli mi vuri kaman kɔzɔrim vubu la.

¹⁶ Ka o gbibi sajmaris' ayopɔin o nudirigu ni, ka takɔb' dirili din mali naɔgbana ayi yir' o nol' ni na, ka o ninni ne kaman wuntanɔ' ni yi neei ni o kpɔɔŋ zaa shem la.

¹⁷ N ni daa nya o maa, ka n lu n-dɔni o tooni m-be kaman kpim' la. Amaa ka o zaŋ o nudirigu m-pa n zuyu ka yεli ma, "Di che ka dabiɛm mal' a; mani n-nye piligu ni bahigu,

¹⁸ ka lan nyε ɔjun be nyεvili ni; nyama, n daa pun kpimi ka neei, ka mi ku lan kpi hal abada. Mani n-su kum mini kpiimba biɛhigu shee saafεbihi fukumsi.

¹⁹ Sabimi binshεŋa a nini ni nya maa: Binshεŋa din be mini binshεŋa din ti yεn niŋ dimbɔŋɔnim' nyaanja.

²⁰ A ni nya sajmaris' ayopɔin shεba n nudirigu ni la mini salima firilatamdis' ayopɔin shεŋa la gbinni m-bɔŋɔ: Sajmaris' ayopɔin maa nyεla cheechinima ayopɔin la malaikanima, ka salima firilatamdis' ayopɔin la mi nyε cheechinima ayopɔin la."

Kahigibu 2

Jɔn sabi n-ti Efesus Cheechi

¹ "Sabimi n-ti Efesus Cheechi malaika n-yεl' o ni ɔjun gbibi sajmaris' ayopɔin o nudirigu ni m-be salima firilatamdis' ayopɔin sunsuuni n-chani gindi la ni yεli shem m-bɔŋɔ:

² M mi yi tuma ni nyε shem, ka mi yi ni nahindi shem yεla mini yi daania niŋbu ni yi ni je tuumbierinim' shem yεla. N lan mi yi ni kpahim ninvuy' shεb' bεn zaŋ bεmaŋa m-boli Yisa tuumba, amaa ka pa o tuumba la ni yi ni nya ka bε nyεla ɔjirinim' la.

³ M mi ni yi niŋ ania n-sayı nahingu n yuli zuyu, ka na bi tiri gbini.

⁴ Amaa yεl' yini zuyu ka n nay' galim ya: Yi bahi yi tuuli yurilim la.

⁵ Kpahimmiya m-baŋ yi galimi ni yi shεl' na, ka niŋ tuuba n-lan lab' yi tuuli yurilim la ni yaha. Di yi pa lala n ni kana nti kpuyi yi firilatamdigu la di zaashee.

⁶ Amaa yi ni nay' niŋdi zay' viel' sheli m-bɔŋɔ: Yi je Nikolaus nyaanzaaniba tuma kaman man' gba ni je li shem.

⁷ "Dun mali tibili, ɔjun' wummi Naawuni Shia Kasi ni yεli cheechinim' shem! "Dun di nasara, n ni ti che ka o di nyεvili ti' sheli din be Naawuni yil' la wala.

Jɔn sabi ti Smεεna Cheechi

8 “Sabimi n-ti Smeeena Cheechi malaika n-yel’ o ni ɻun nyε piligu ni bahigu ka nyε ɻun daa kpi ka lan nee’ la ni yeli shem m-bɔŋɔ:

9 M mi yi wahala dibu ni yi fara yela, amaa yinima n-lee nyε azichinima. Ka lan mi ninvuy’ shεb’ bεn tɔysiri yεtɔy’ bieri n-jendiri ya, ka yeri ni bε nyela Yεhudianim’ la gba yela. Bε pala Yεhudianima, amaa bε nyela Sintani jemdiba.

10 Di zɔriya yi ni yεn nya nahingu shεli. Nyamiya, Sintani ni ti kpεhi yi ni shεb’ sarika n-zahim ya, ka yi ni nya nahingu biey’ pia. Ka ɻun ɣe yim hal ti paai kum, n ni ti o nyevili nam zuypiligu.

11 “Dun mali tibili, ɻun’ wummi Naawuni Shia Kasi ni yeli cheechinim’ shem! “Dun di nasara ti ku lan kpi kum din pahi buyi la yaha.

Jɔn sabi n-ti Pεegamum Cheechi

12 “Sabimi n-ti Pεegamum Cheechi malaika n-yel’ o ni ɻun mali takɔb’ dirili din mali naɔgbana ayi la ni yeli shem m-bɔŋɔ:

13 M mi ni yi ni be luy’ shεli nimaani ka Sintani nam ɣiishee be. Hal ka bε daa ti gbaai n shεhiralana Antipas ɻun daa ɣe ma yim yi ni la n-ku o Sintani biɛhigu shee, amaa ka yi na kul ɣe ma yim ka bi chε ma dolibu.

14 Amaa yel’ shεŋa zuyu ka n nay’ galim ya: Yi ni shεb’ dolila Balaam wuhibu. Duna n-daa wuhi Balak ka o bo kuyituurili sɔŋ Izraεlnim’ sol’ zuyu ni bε di buya maligu nimdi ka tum zina la.

15 Ka yi ni shεb’ mi doli Nikolaus nyaanzaaniba wuhibu din nyε n ni je shεl’ la.

16 Dinzuyu niŋmiya tuuba! Di yi pa lala, di ku yuui ka n ka yi sanna nti zaŋ n nol’ ni takɔb’ la tuhi bεn niŋdi lala maa tɔbu.

17 “Dun mali tibili, ɻun’ wummi Naawuni Shia Kasi ni yeli cheechinim’ shem! “Dun di nasara, n ni chε ka o di bindir’ sɔyira la shεli, ka lan zaŋ kuy’ pielli ti o, ka yu’ palli sabi pa di zuyu; ka so ku baŋ yuli maa nayila ɻun dee’ li maa kɔŋko.”

Jɔn sabi gbaŋ ti Taiatira Cheechi

18 “Sabimi n-ti Taiatira Cheechi malaika n-yel’ o ni Naawuni Bia ɻun nina ɻmani buyim zilinli ka o napɔnvari nyelisiri kaman daanya viɛlli la ni yeli shem m-bɔŋɔ:

19 M mi yi tuma ni nyε shem. M mi yi yurilim mini yi yεda niŋbu ni yi ni tumdi shεlikam n zuyu zaŋ tabili yi daania niŋbu yela, ka lan mi yi pumpɔŋɔ tuma ni gari yi tuuli tuma shem la gba yela.

20 Amaa yel’ yini zuyu ka n nay’ galim ya: Yi ni wum ti pay’ so ɻun bol’ omaŋa anabi ka o yuli booni Jεzibel la zuyu. O nyela ɻun yɔhindi n jemdiba n-wuhiri ba ka bε niŋdi zina, ka diri buya maligu nimdi.

21 N daa ti o dahima ni o niŋ tuuba o zina niŋbu maa zuyu, amaa ka o zayisi tuuba maa niŋbu.

²²Nyamiya, n ni vil' o bahi o bindoo zuyu, ka o mini bənkam niŋ o zina ni nya wahala pam nayila bə niŋla tuuba bə ni tum shəm o sani maa zuyu.

²³Di nyaanja n ni ku pay' maa bihi, ka cheechinim' zaa baŋ ni mani n-nye ɻun vihiri baŋdi din be salinim' suhuri ni mini bə təha ni, ka nye ɻun ni ti yi zaa yinoyino yi tuma ni simdi shəm laara.

²⁴"Amaa yinim' Taiatiranim' bən kpalim ka bi doli wuhibu maa, ka mi na bi bəhim bə ni shəb' ni booni shəli Sintani ashili yel' kara tuma la, n yeri ya mi ni n ku zaŋ ɻi' tibisi' shəli n-ɻili ya.

²⁵Dinzuyu kul gbibiya yi ni pun mali shəl' la kirikiri hal ka n ti kana.

²⁶Dun di nasara ka tumdi n yubu hal nti paai di bahigu, n ni ti o yiko ka o su zuliya paai shəm fukumsi.

²⁷Ka o ni zaŋ kurigu jaŋbee n-su ba, ka to n-wurim ba kaman yayiri duyiri ni ɻmari n-wurisiri shəm la, ka o yiko maa ni be kaman mmaŋmaŋ' gba ni daa dee i yiko shəli m Ba Naawuni san' la;

²⁸ka n ni lan ti o bieŋmariga pahi.

²⁹"Dun mali tibili, ɻun' wummi Naawuni Shia Kasi ni yeli cheechinim' shəm!"

Kahigibu 3

Jɔn sabi ti Saadis Cheechi

¹Sabimi n-ti Saadis Cheechi malaika n-yel' o ni ɻun mali Naawuni shih' ayopɔin mini saŋmaris' ayopɔin la ni yeli shəm m-bɔŋɔ: "M mi yi tuma ni nyə shəm. Yi mali yuli din wuhiri ni yi ne, amaa yi kpimi.

²Neemiya n-kpaŋsi din kpalim be yi ni n-yeŋ kpi maa, dama n nya ka yi tuma bi be dede n Duuma Naawuni sani.

³Teemiya yi ni daa wum shəli mini yi ni daa dee i shəl' la yela, ka niŋya tuuba ka gbib' li. Yi yi ku neei, n ni ka yi sanna kaman tayiŋa la, ka yi ku baŋ n kandina saha.

⁴Amaa niriba biɛla be yinim' Saadisinim' ni n-na bi gabisi bə binyera. M mini ba ni ye binyer' piɛla n-layim dol' taba, dama bə simdi lala.

⁵Dun di nasara ni ti ye binyer' piɛla ɻɔ tatabo, ka n ku kpihim o yuli nyevili litaafi ni; amaa ka ni ti zan' o nyaanja m-bol' o yuli m Ba Naawuni min' o malaikanim' sani.

⁶Dun mali tibili, ɻun' wummi Naawuni Shia Kasi ni yeli cheechinim' shəm!"

Jɔn sabi ti Filadelfia Cheechi

⁷"Sabimi ti Filadelfia Cheechi malaika n-yel' o ni ɻun be kasi ka nyə yelimanʃlilana, ka mali Naa Dauda saafəbia, ka nyə ɻun ni yooi ka so ku tooi daai yo, ka ni yo ka so ku tooi yoo' la ni yeli shəm m-bɔŋɔ:

⁸M mi yi tuma ni nyε shεm. Nyamiya, n yoola dunoli n-tin ya, ka so ku tooi daa' li yo. M mi ni yi yiko bi yay' lala, amaa di zaa yoli yi kul gbibi n yεligu ka bi chihi n yuli.

⁹Nyamiya, Sintani jεmdiba bεn yεli ni bε nyεla Yεhudianima amaa ka pa Yεhudianim' la nyεla Ʒijmariba. N ni chε ka bε kana nti gbani yi tooni m-barj ni n yuri ya.

¹⁰Yi ni zaŋ suyilo n-niŋ ania gbibi n yεligu maa zuyu, n ni ti yihī ya muγisigu shεli din yεn paai dunia ɳo nim' zaa la ni.

¹¹Di ku yuui ka n kana; gbib' a ni mali shεli kirikiri ka so ti ku fa a nam zuγupiligu.

¹²Dun di nasara, n ni zaŋ o leei n Duuma Naawuni jεmbu duu daantaliga, ka o ku lan yi di ni yaha. Ka n ni sabi n Duuma Naawuni yuli min' o tiŋa din nyε Jεrusalem palli n-yi ɳun' Naawuni sani alizanda ni na la yuli ni mmaŋmaj' yu' palli tabil' o.

¹³Dun mali tibili, ɳun' wummi Naawuni Shia Kasi ni yεli cheechinim' shεm!"

Jɔn sabi ti Laodisia Cheechi

¹⁴"Sabimi n-ti Laodisia Cheechi malaika n-yεl' o ni ɳun nyε Ami, ka be tibi, ka nyε yεlimanjli shεhiralana ni ɳun daa tab' Naawuni binsheγukam nambu ni la ni yεli shεm m-bɔŋɔ:

¹⁵M mi yi tuma ni nyε shεm. Yi bi maha, yi mi bi tula. N di bɔri ka yi mahimi bee n-tula!

¹⁶Dinzuγu yi ni tulila zaliŋ, ka bi tuli vienyeliŋga ka mi bi mahi la zuyu, n ni tuhi ya n nol' ni bahi.

¹⁷Dama yi yεliya, 'Ti tɔŋya; ti nyεla azichilaannima ka bi lan bɔri shεli.' Amaa ka bi mi ni yi nyεla nandahimanim' mini nambo' niriba ni faranima ni zoomba ni bεn chani bε zayim.

¹⁸Dinzuγu n kpamdi ya jaande ni yi dam' salima n sani, salin' shεŋa din she buyim ni m-pay' neei, ka di chε ka yi shiri niŋ azichinima. Ka danya binyer' piela n sani ye n-yi yi zayimtali maa vi ni, ka danya nina tim din nyε kpam Ʒe yi nina, ka di chε ka yi ne.

¹⁹N ni yuri shεba, bεna ka n sayisiri ka darigiri bε tiba; dinzuγu moomiya yi nini niŋ tuuba.

²⁰Nyamiya, n Ʒielā dunol' ni n-niŋdi gaafara, ka ɳun wum n kukoli ka yooi, n ni kpe dilan' sani ka m min' o ti layim di.

²¹"Dun di nasara, n ni chε ka m min' o layim Ʒini n nam Ʒiishee kaman n gba ni daa di nasara ka m mini m Ba Naawuni layim Ʒi o nam Ʒiishee shεm la.

²²Dun mali tibili, ɳun' wummi Naawuni Shia Kasi ni yεli cheechinim' shεm!"

Kahigibu 4

Alizanda ni Naawuni jembu

¹Nyama, dimboñonim' nyaanja ka n daa lihi alizanda ni n-nya ka duno' sheli yooi yεya, ka n wum n ni daa pun tuui wum kukol' shεl' la ka di be kaman kikaa kumsi la yεri ma na: "Dum' kpe na ka n ti wuh' a din yεn niñ dimboñonim' nyaanja."

²Ka Naawuni Shia Kasi dii pali ma, ka n nya ka nam ʒiishee be alizanda ni ka so ʒi nimaani.

³Dun daa ʒiya maa kɔtomsi daa ɳmanila bε ni booni kuy' viεl' shεŋja jasipa ni kanεlian la; ka sagani din ɳmani bε ni booni kuy' viεl' sheli emerald la booi gili nam ʒiishee maa.

⁴Ka nam ʒiishεhi pisinaanahi gili nam ʒiishee maa, ka kpamba pisinaanahi ye binyεr' piela, ka pil' salima zuypila n-ʒi nam ʒiishεhi maa ni.

⁵Ka saa nyayisibу mini saa tahibu ni kukoya vuri pam yiri nam ʒiishee maa gbin' na; ka buyim mokpala ayopɔin din nyε Naawuni shih' ayopɔin la sa nam ʒiishee maa tooni dira.

⁶Ka binsheli daa be nam ʒiishee maa tooni ɳ-ɳmani teeku kom din be kaman takɔriti diyisi kɔtomsi la, ka lan be kaman diyi la. Ka binnεma anahi bεn nyɔri zaŋ tabili bε puya mini bε nyaansi daa pali nina gili nam ʒiishee maa.

⁷Tuuli binnεɔŋ daa ɳmanila gbuynli, ka ɳun pah' ayi ɳmani nayilaa, ka ɳun pah' ata ninni mi ɳmani ninsal' ninni, ka ɳun pah' anahi mi ɳmani tɔrili ɳun yiγira.

⁸Ka bε binnεma anahi maa zaa yinoyino mali kpiŋkpama ayobuyɔbu, ka bε niŋgbuna puuni mini bε niŋgbuŋ gbana zuyu zaa pali nina, ka bε na ʒi n-chε yila yiini payiri Naawuni yuŋ ni wuntan' ni n-yεra, "Kasi! Kasi! Kasi! Ti Duuma Naawuni Zallakudura Naa nyεla ɳun be kasi. Duna n-nyε ɳun daa pun be, ka na kul be, ka ti yεn kana."

⁹Binnεma anahi maa daa yi ti tibigiri ɳun ʒi nam ʒiishee maa ni ka tir' o jilima, ka payiri ɳuna ɳun ni be hal ni saha din ka bahigu maa saha sheli,

¹⁰Kpamba pisinaanahi maa gbaanila ɳuna ɳun ni be hal ni saha din ka bahigu ka ʒi nam ʒiishee maa ni la tooni m-piligi bε nam zuypila n-sɔŋ nam ʒiishee maa tooni, ka jεmd' o, ka yiini yila yεra,

¹¹"Yaa ti Duuma ni ti Naawuni, nyini n-simdi tibigibu ni jilima tibu ni yiko malibu, dama nyini n-nam binshεyukam zaa, a yubu ni ka a daa nam li, ka chε ka di be."

Kahigibu 5

Litaafi mini Piebila

¹Ka n daa nya litaafi sheli ka di be ɳun ʒi nam ʒiishee maa nudirigu ni, ka sabbu be di puuni mini di nyaanja, ka bε zaŋ bintabinda ayopɔin n-dihi tabili di noli.

²Ka n nya malaika ḥun mali kpiɔ̄ŋ ka o kuhiri pampam bɔ̄hira, “Duni n-lee simdi ni o tabigi bintabinda ḥo ka bɔ̄yi litaafi ḥo n-lihi di puuni?”

³Ka so daa ka alizanda ni bee dunia ḥo ni bee dunia tiŋgbani puuni ḥun ni tooi bɔ̄yi litaafi maa bee nti tooi lihi di puuni.

⁴Ka so ni daa kani simdi ni o bɔ̄yi litaafi maa n-lihi di puuni maa zuyu daa che ka n kum pam.

⁵ Di saha ka kpamba maa ni yino yeli ma, “Di kumda! Nyama, Naa Dauda zuliya ni be ni booni so Juda zuliya ni Gbuyinli la di nasara. Dinzuŷu o ni tooi tabigi bintabinda ayopɔ̄in maa ka bɔ̄yi litaafi maa.”

⁶ Ka n daa nya Piɛbila, ka o ḥmanila be ni daa pun ku so, ka o ʒe nam ʒiishee maa sunsuuni ka binnema anahi la mini kpamba la be n-gil’ o. Piɛbil’ maa daa malila yila ayopɔ̄in mini nina ayopɔ̄in din nyɛ Naawuni shih’ ayopɔ̄in shɛba o ni zaŋ tim dunia ḥo zaa ni na la.

⁷Ka o daa chan̄ ti deei litaafi maa ḥun ʒi nam ʒiishee maa nudirigu ni.

⁸ O ni daa deei litaafi maa naai, ka binnema anahi la mini kpamba pisinaanahi la gbani Piɛbil’ maa tooni. Be zaa daa malila mɔ̄yilɔ̄nim’ mini salima lahi, ka tulaale zim din nyɛ Naawuni ninvuy’ gahinda wunsuhigu pal’ lahi maa.

⁹ Ka be daa yiini yil’ pal’ sheli yera, “Nyini n-simdi ni a deei litaafi maa n-tabigi di bintabinda maa; dama nyini ka be daa ku, ka a zaŋ a ʒim pa talima daadamnim’ zuŷu n-deei ba ti Naawuni. Daadamnim’ ben yi dɔ̄yim kam ni mini zuliya balibu kam ni ni niriba balibu kam ni

¹⁰ ka a dihi nam n-zaŋ ba leei maligumaaniba ni be jemdi ti Duuma Naawuni, ka ni ti diri nam dunia ḥo ni.”

¹¹ Di saha ka n daa lihi nya, ka wum malaika bɔ̄bili ben nyɛ tusatusa paai shem kukoya. Be daa ʒe n-gilila nam ʒiishee maa ni binnema anahi la ni kpamba la,

¹²ka duhiri be yehi yeri pampam, “Piɛbil’ so be ni daa ku ḥo simdi ni o mali yiko mini azichi ni yem ni kpiɔ̄ŋ, ka nya tibiginsim mini jilima ni alibarika!”

¹³Ka n daa wum binnamda balibu kam kukoya. Binnamda zaa ben be alizanda ni mini dunia ḥo ni ni tiŋgbani puuni ni teeku ni daa kuhirim yera, “Dun ʒi nam ʒiishee ḥo ni mini Piɛbil’ ḥo mal’ alibarika, ka simdi tibigibu ni jilima tibu ni kpiɔ̄ŋ malibu hal ni saha din ka bahigu!”

¹⁴Ka binnema anahi la yeli, “Ami!” Ka kpamba la mi daa gban’ tiŋa n-jemdi Naawuni.

Kahigibu 6

Bintabinda tabigibu

¹Ka n daa nya Piεbil' maa ni tabigi bintabinda ayopɔin maa ni zay' yini, ka wum ka binnema anahi maa ni zay' yino ɳun kukoli ɳmani saa tahigu kuhi yeli, "Kamina!"

² Ka n daa lihi nya wɔr' pielli, ka ɳun bar' o gbibi tɔbu, ka bε ti o nam zuγupiligu, ka o chani gindi n-tuhiri diri nasara.

³Ka Piεbil' maa daa tabigi bintabinda maa ni din pah' ayi, ka n wum ka binnεɔŋ ɳun pah' ayi yeli, "Kamina!"

⁴ Ka n nya ka wɔr' Ʒieyu yina pahi, ka bε daa niŋ ɳun bar' o maa yiko, ka ti o takɔb' titali ni o yihi suhudoo dunia ni, ka di zuγu che ka daadamnim' ku taba.

⁵ Piεbil' maa ni daa tabigi bintabinda maa ni din pah' ata, ka n wum ka binnεɔŋ ɳun pah' ata yeli, "Kamina!" Ka n daa lihi nya wɔr' sabinli, ka ɳun bar' o gbibi sania o nuu ni.

⁶Ka n wum damli sheli binnema anahi maa sunsuuni kaman kukol' la ka di yεra, "Alikama lita yini nyεla tumtumda dahin yini tuma yɔri, ka chi lita ata mi nyε tumtumda dahin yini tuma yɔri; amaa di niŋ kpam mini wain shεli!"

⁷Ka Piεbil' maa daa tabigi bintabinda maa ni din pah' anahi, ka binnεɔŋ ɳun pah' anahi yeli, "Kamina!"

⁸ Ka n daa lihi, n nya wɔr' fufuhigu, ka ɳun bar' o yuli booni Kum, ka Kpiimba Biεhigu Shee dol' o nyaanja, ka Naawuni daa ti ba yiko ni bε tooi zaŋ takɔbir mini kum ni alɔbo ni mɔyu ni biŋkɔb' bieri n-ku daadamnim' niriba anahi kam puuni ninvuy' yino.

⁹Ka Piεbil' maa daa tabigi bintabinda maa ni din pah' anu, ka n nya bε ni daa ku ninvuy' sheb' Naawuni yεligu mini bε shεhira niŋbu zuγu la shihi bimbini gbini.

¹⁰Ka bε kuhiri pampam n-yεra, "Yaa ti Duuma, Zallakudura Naa ɳun nyε kasitalilana ni yεlimanjilana ɳɔ, bɔ saha ka a yεn kari ninvuy' sheb' bεn daa ku ti ka na be dunia ni ɳɔ saria m-bɔhi ba bieri ti ti?"

¹¹Ka Naawuni daa ti bε zaa yinoyino binyer' piela, ka yεli ba ni bε na guhim' hal ka bε tumtumdi' tab' mini bε mabi' sheb' bε ni na yεn ku kaman bε ni daa ku ba shεm la gba yεla ti naai zaa.

¹² Ka n daa nya ka Piεbil' maa tabigi bintabinda maa ni din pah' ayɔbu, ka tiŋgbani damda, ka wuntan' sabigi kaman bε ni zaŋ chinchin' sheli n-tim shim ni la, ka goli mi mooi kaman Ʒim la.

¹³ Ka saŋmarisi luri tiŋ' na kaman sanʒie' titali ni yi yiysisina nti Ʒe fiig tia ka di wal' kaha suuri luri shεm la.

¹⁴ Ka sagbana daa kpabikpabi kaman gbaŋ la n-wurim zaa, ka zoli kam mini teeku puuni tiŋban' bihi daa vuui di biεhigu shee.

¹⁵Ka dunia nanim' mini tingbana zuyulaannima ni sapashinnima ni bundaannima ni yikolaannima ni sokam zaa ben nyε daba bee bilichinnima zo nti sɔyi zoya voya ni mini tampima lɔna ni,

¹⁶ka kuhiri yεri zoya maa mini tampima maa, "Lumiya ti zuyu na n-lim ti ka ti sɔyi yi ni, ka ɔnun ɔni nam ɔjishee ɔjɔ ni nini ku lan nya ti, ka Piεbil' ɔjɔ mi suhuyiyisili yεlli ɔjɔ ku paai ti,

¹⁷dama bε suhuyiyisili dabisili paaya, ka ɔnuni n-ni tooi zaŋ o nyɔyu yo li?"

Kahigibu 7

Izrael zuliya ni ninvuy' gahinda kalinli

¹Dimboŋɔ nyaanja ka n daa nya malaikanima anahi, ka bε ɔe dunia luya anahi ɔjɔ n-gu pɔhim soli ni di di ɔe n-kpe dunia ni bee teeku ni bee n-ɔe tihi.

²Di saha ka n daa nya malaika so ka o yi wulimpuhili polo na m-mali Naawuni ɔnun be ɔjɔ bintabindili; ka daa kuhi pam bahi malaikanima anahi shεba Naawuni ni daa niŋ yiko ni bε sayim dunia ɔjɔ mini teeku la

³n-yεra, "Di niŋya dunia bee teeku bee tihi shεli hal ka ti ti zaŋ bintabinda tabili ti Naawuni jemdiba gbieri zuyu naai poi."

⁴Ka n daa wum bε ni tabili ninvuy' shεb' maa kalinli, ka bε nyεla ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinahi ni tusaanahi ben nyε ben yi Izrael zuliya kam ni na:

⁵Juda zuliya ni, ninvuy' tuhi' pinaayi ka bε daa tabili, Rubin zuliya ni tuhi' pinaayi, Gaad zuliya ni tuhi' pinaayi,

⁶Asha zuliya ni tuhi' pinaayi, Naftali zuliya ni tuhi' pinaayi, Manaasa zuliya ni tuhi' pinaayi,

⁷Simiɔn zuliya ni tuhi' pinaayi, Levi zuliya ni tuhi' pinaayi, Isaka zuliya ni tuhi' pinaayi,

⁸Zebulon zuliya ni tuhi' pinaayi, Yisifu zuliya ni tuhi' pinaayi, Benjamin zuliya ni mi tuhi' pinaayi.

Salo pam yεla

⁹Dimboŋɔ nyaanja ka n daa lihi nya salo pam ben ka kalinli; ka bε nyεla ben yi dɔyim kam ni mini zuliya balibu kam ni ni niriba balibu kam ni ni tinzun yεligu kam nima ni na n-ye binyer' piela n-layim ɔe nam ɔjishee la mini Piεbil' la tooni, ka gbib' abie tihi vari bε nuhi ni,

¹⁰ka duhiri bε yεhi yεra, "Tiligin sim yila ti Duuma Naawuni ɔnun ɔni nam ɔjishee ɔjɔ ni mini Piεbil' ɔjɔ sanna!"

¹¹Ka malaikanim' ben zaa daa ɔe n-gili nam ɔjishee maa mini kpamba la ni binnema anahi la daa gbani nam ɔjishee maa tooni n-jemdi Naawuni

¹²ka yera, “Ami! Ti Duuma Naawuni ḥun su alibarika mini yem ni yiko ni kpiɔŋ simdi jilima tibu mini payibу ni tibigibу hal ni saha din ka bahigu! Ami!”

¹³Di saha ka kpamba maa ni yino bɔhi ma, “Bɛn ye binyer’ piela n-ziεya ḥɔ lee nyela banima, ka ya polo ka bɛ lee yina?”

¹⁴ Ka n garigi yel’ o, “N dana, m bi mi. Wuhim’ ma!” Ka o yeli ma, “Bɛmboŋɔ maa nyela bɛn yi wahala titali dibu ni na ka nyɛ bɛ ni zaŋ Piεbil’ la ɔim pay’ shɛb’ binyera ka di paligi zaa la.

¹⁵Dinzuyu ka bɛ be Naawuni nam ɔishee la tooni n-jɛmd’ o wuntan’ ni mini yuŋ o jɛmbu duu puuni maa; ka ḥun ɔi nam ɔishee mahim kul ni luri bɛ zuyu.

¹⁶ Ka kum bee kɔnyuri ku lan gbaai ba, ka wuntan’ tulim bee biisim sheli mi ku lan kpe ba.

¹⁷ Dama ḥun be nam ɔishee maa sunsuuni ḥɔ n-yen nyɛ bɛ gula, ka lan nyɛ ḥun yen zaŋdi ba tahiri nyevili kɔbilisirim shee. Ka Naawuni ni nyehi bɛ nintam zaa bahi.”

Kahigibu 8

Bintabindili din pah’ ayopɔin

¹Piεbil’ maa ni daa ti tabigi bintabinda maa ni din pah’ ayopɔin saha sheli, di daa niŋ kaman awa pirigili ka alizanda ni binsheŋukam kul fomi chichi.

²Di saha ka n daa nya ka bɛ zaŋ kikahi ayopɔin ti malaikanima ayopɔin bɛn ɔe Naawuni tooni.

³ Ka n daa nya malaika so mi ka o gbibi salima laa n-chaj ti zani bimbin’ gbini. Ka bɛ daa zaŋ tulaale zim pam ti o ni o zaŋ pahi Naawuni ninvuy’ gahinda zaa wunsuhigu ni n-zaŋ pa salima bimbin’ sheli din be nam ɔishee maa tooni zuyu n-zaŋ li garigari taba.

⁴Ka tulaale zim maa nyohi mini Naawuni ninvuy’ gahinda wunsuhigu maa yi malaika ḥun daa ɔe Naawuni tooni maa nuu ni n-kpuŋ’ du zuγusaa.

⁵ Di saha ka malaika maa daa zaŋ tulaale laa maa m-mooi bimbini maa zuyu buyim m-pal’ li n-zaŋ kpaai bahi dunia ni, ka saa daa gbaai nyayisibu ni tahibu, ka vuri yiγisi mɔni ka tingbani damda.

Kikah’ ayopɔin piεbbu yεla

⁶Di saha ka malaikanima ayopɔin shɛb’ bɛn daa mali kikah’ ayopɔin la niŋ shili ni bɛ piεb’ bɛ kikahi maa.

⁷ Ka tuuli malaika daa piεb’ o kikaa, ka sakuya mini buyim ni ɔim daa gari taba luri dunia ni, ka dunia tingbani pirigibu ɔii buta puuni yim di buyim, ka tihi pirigibu ɔii buta puuni yim di buyim, ka momaha zaa di buyim.

⁸Ka malaika ḥun pah' ayi daa pieb' o kikaa, ka binshεyū din be kaman zo' titali ka buyim diri di zuyu la yiγ' ti lu teeku ni.

⁹Ka teeku maa kom pirigibu ʒii buta puuni yim leei ʒim, ka teeku maa ni binnema zaa pirigibu ʒii buta puuni yim kpi, ka ḥarima din daa pa teeku maa kom zuyu diba ata kam puuni zay' yini sayim.

¹⁰Ka malaika ḥun pah' ata daa pieb' o kikaa, ka sajmar' titali ḥun ne kaman buyim mokpalli la yi zuγusaa n-lu moyā ata kam zay' yin' ni mini kobilisi ni.

¹¹Sajmariga maa yuli daa boonila "Yabiga." Ka kom pirigibu ʒii buta puuni yim leei kɔtɔyū yabiga maa zuyu, ka niriba pam daa nyu li ka kpi, kom maa ni daa to maa zuyu.

¹²Ka malaika ḥun pah' anahi daa pieb' o kikaa, ka wuntan' pirigibu ʒii buta puuni yim sabigi, ka goli pirigibu ʒii buta puuni yim sabigi, ka sajmarisi pirigibu ʒii buta puuni yim sabigi, ka bε neesim pirigibu ʒii buta puuni yim sabigi, ka wuntan' ni neesim pirigibu ʒii buta puuni yim zibigi, ka di daa niŋ lala yuŋ gba.

¹³Di saha ka n daa lihi ka wum ka tɔrili be zuγusaa yiγiri ka kuhiri pampam yera, "Mbusim, mbusim, mbusim be dunianim' zuyu, malaikanima ata sheb' bεn kpalim n-na yεn pieb' bε kikahi la zuyu!"

Kahigibu 9

¹Ka malaika ḥun pah' anu daa pieb' o kikaa, ka n nya sajmar' so ḥun daa yi zuγusaa lu dunia ni na la, ka Naawuni daa chε ka bε zaŋ bɔy' sheli din ziliŋ ka tariga saafebia ti o.

²Ka o daa yooi bɔy' zilinli din ziliŋ ka tariga maa, ka nyohi yi di ni na kaman buyim daaŋkpa' tital' ni buyim nyohi la, ka di nyohi maa daa sabigi wuntan' mini zuγusaa zaa.

³Ka toli daa yi nyohi maa ni lu tingban' ni na, ka Naawuni daa zaŋ nɔnsi yiko tatabo ti ba,

⁴ka yεli ba ni bε di ḥubi mɔri bee bimbilli kam bee tihī vari, amaa ni bε nahimmila ninvuy' shεb' bεn ka Naawuni bintabinda la bε gbieri zuyu la.

⁵Ka o daa bahi ba noli ni bε di ku ba, amaa ni bε nahimmi ba mi chira anu, ka bε mi yi dim nira, di bierim ḥmanila nɔŋ' dimbu bierim.

⁶Di dabisa maa ni daadamnim' ni ti bɔri kum ka ku nya; bε ni ti bɔri ni bε kpi, ka kum zo ka chε ba.

⁷Toli maa kɔtomsi daa ḥmanila yuri bεn mali shili gu tɔbu tuhibu, ka binshεyū din be kaman salima nam zuγupila la pil' bε zuγuri, ka bε ninani ḥmani daadam ninni.

⁸Ka bε kɔbiri ḥmani payiba zabiri, ka bε nyina be kaman gbuγinli nyina la.

⁹ Ka kuriti nyotayirisi din ɣmani zahim payiri pōb' bē nyɔri, ka bē kpiŋkpama vuri kaman chechɛbunsi wɔr' bɔbili ni yi zɔri chani tɔbu tuhibu shem la.

¹⁰ Bé zuya daa ɣmanila nɔnsi zuya, ka bē dimdi kaman nɔnsi la, ka bē dimbu lɔyu din yen nahim niriba chira anu la do bē zuya maa ni.

¹¹ Bé naa daa nyɛla bɔy' zilinli din ziliŋ ka tariga la malaika ɣun Hiburu yuli booni Abadon, ka o Giriiki yuli mi booni Apolion la. Di gbinni nyɛla, "Sayinda."

¹² Mbusim din daŋ tooni pun gari; amaa ka mbusim diba ayi na doli di nyaanja na.

¹³ Di saha ka malaika ɣun pah' ayɔbu daa piɛb' o kikaa, ka n wum ka kukol' sheli yi salima bimbin' sheli din do Naawuni tooni la yila anahi ni na

¹⁴ n-yeri malaika ɣun pah' ayɔbu m-mali kikaa maa, "Lɔrigim' malaikanim' anahi shɛb' bē ni lo n-zali moy' titali din yuli booni Yufretiiz ni la bahi!"

¹⁵ Ka o daa lɔrigi malaikanim' anahi shɛb' bēn daa pun mali shili gu di saha maa ni di dabisili maa ni di goli maa ni di yuuni maa ni bē ku daadamnim' pirigibu ʒii buta puuni yim la.

¹⁶ Ka n daa wum tɔbbihi bēn nyɛ wɔribariba kalinli, ka di nyɛla tuhi' piapia ʒii tuhi' pia.

¹⁷ N ni daa nya yuri maa ʒii maa ni shem m-bɔŋɔ: Bēn daa bar' ba daa malila nyotayirisi din ɣmahiŋgbana daa be kaman buyim mini kuy' viɛli' sheli bē ni booni safaya la ni chilibi; ka yuri maa mi zu�uri daa ɣmani gbuyima zu�uri, ka buyim mini nyɔhi ni chilibi yiri bē noya ni na.

¹⁸ Buyim mini nyɔhi ni chilibi din daa yiri yuri maa noya ni maa na n-daa nyɛ alɔbo diba ata din ku daadamnim' pirigibu ʒii buta puuni yim la;

¹⁹ dama yuri maa yiko daa bela bē noya ni mini bē zuya ni. Ka bē zuya ɣmani tinvura ka mali zu�uri; dina ka bē daa mali dimdi niriba.

²⁰ Ka ninvuŋ' shɛb' bēn daa kpalim ka alɔbo balibu maa bi ku ba daa zayısi tuuba niŋbu zaŋ chanj bē ni zaŋ bē nuhi m-mali bin' biɛ' shɛŋa mini bē ni jɛmdi alizinnim' la polo. Ka bē daa lan zayısi tuuba niŋbu zaŋ chanj bē ni daa zaŋ salima mini anzinfa ni daanya ni kuya ni dari mali buya bēn ku tooi nya bee n-wum bee n-chaŋ la polo.

²¹ Bé mi daa bi niŋ tuuba bē ninvuŋ' kubo bee bē bayibuyibo bee bē zina niŋbu bee bē tayiŋisigu zu�u.

Kahigibu 10

Malaika mini litaafi bila

¹ Di saha ka n daa lan nya malaika so ɣun mali yiko pam ka o yi zuyusaa siyirina ka zaŋ sagbani n-ye kaman chinchin' la, ka sagani booi gil' o zu�u, ka o ninni be kaman wuntanja, ka o biehi mi be kaman buyim zilima la.

²Ka o daa mal' litaafi bil' sheli ka di kpabigi be o nuu ni, ka o zaŋ o nudirigu napoŋ zali teeku ni, ka zaŋ o nuzaa napoŋ mi zali duli

³ka kuhi pam kaman gbuyinli ni yi ɲum shem la. O ni daa kuhi maa, ka satahins' ayopɔin tahi.

⁴Satahins' ayopɔin maa ni daa tahi saha sheli maa ka n niŋ shili ni n sabi, amaa ka daa wum kukol' sheli ka di yi zuyusaa na n-yera, "Gbib' satahins' ayopɔin maa ni yeli shem maa ashilɔni, ka di sab' li sɔŋ!"

⁵ Ka n ni daa nya malaika so ka o tam teeku kom zuyu mini dul' la daa kpuγ' o nudirigu zuyusaa,

⁶ka po Naawuni ɲun ni be hal ni saha din ka bahigu, ka nyε ɲun nam zuyusaa mini binshεyukam din be di ni ni dunia ɳɔ mini binshεyukam din be di ni ni teeku mini binshεyukam din be di ni ɳɔ n-yeli ni guhibu lan kani.

⁷Amaa ni malaika ɲun pah' ayopɔin ni ti yεn piεb' o kikaa dahin shel' la ka Naawuni daashili yεl' shεŋa o ni daa yεl' o daanabinim' la ni ti niŋ pali.

⁸Di saha ka n ni daa pun wum kukol' sheli ka di yi zuyusaa na la lan yeli ma yaha, "Cham' ti deei litaafi bil' sheli din bɔyi be malaika so ɲun tam teeku kom zuyu mini duli zuyu ɳɔ nuu ni."

⁹Ka n daa chaŋ malaika maa sani nti yεl' o ni o zaŋm' litaafi bila maa ti ma. Ka o yeli ma, "Zaŋm' li ɳubi; di ni malis' a nol' ni kaman shir' la, amaa ka lee to a puuni."

¹⁰ Ka n daa deei litaafi bila maa malaika maa nuu ni n-zaŋ ɳubi; ka di shiri malisi n nol' ni kaman shir' la, ka n ni daa ti ɳub' li naai, ka di shiri to m puuni.

¹¹Ka bε daa yeli ma, "A na ni tɔyisi anabitali yεtɔya zaŋ chaŋ niriba balibu pam mini zuliya pam ni tinzungu yεligu pam nima ni nanim' pam polo."

Kahigibu 11

Shehiranima ayi

¹ Di saha ka bε daa zaŋ bimbuyisirigu din ɳmani jaangbee ti ma ka yeli ma: "Yiyisima m-buyisi Naawuni jεmbu duu mini di bimbini, ka kali bεn jεmdi Naawuni di ni,

² amaa di buyisi di dundɔŋ la dina, dama bε zaŋ li tila bεn pa Yεhudianima, ka bε ni ti no n-gili tiŋ' kasi la puuni chir' pihinahinaayi.

³Ka n ni ti che ka n shehiranima ayi pil' buri, ka n niŋ ba yiko ka bε tɔyisi anabitali yεtɔya biey' tuhili ni kɔbisiyi ni pihiyɔbu."

⁴ Bεna n-nyε olivi tih' ayi mini firilatamdis' ayi din ʒe dunia tingbani Duuma tooni la.

⁵Ka so yi ti y n nahim ba, bu im ni yi b n ni na n-di b n ny  be dimnim' maa, ka  nukam ti y n nahim ba lala n-y n ni  o ka o kpi.

⁶ Be mali yiko din ni tooi che ka saa ku mi be daanabitali yet ya t yisibu maa saha, ka mali yiko din ni tooi che ka koma lebigi  im, ka ni tooi che ka al bo balibu kam lu dunia ni kaman be suhu ni yu sh m.

⁷ Be yi ti naai be sh hira tuma maa, bi k b' so  un yi b y' zilinli din zili  ka tariga la ni na ni ti tuhi ba t bu n-nya  ba ku ba.

⁸ Ka be ni ti do' tin' tital' sh l' ni be ni daa kpahi be Duuma tabili dapulli zuyu la sol u zuyu. Ti  maa yupaa n-ny  S dom bee lipti.

⁹Ka b n yi d yim kam zaa ni mini zuliya balibu kam ni ni niriba balibu kam ni ni tinzun y ligu kam nim' ni na ni ti lihiri ba ka z yisi ba s y bu, ka be ni do nimaani dabisi' muna ata ni pirigili.

¹⁰Ka dunianim' suhuri ni paligi be kum maa zuyu, ka be ni mali suhupielli ka tiri tab' pina, anabinima ayi maa ni daa yi nahindi dunianim' sh m la zuyu.

¹¹Ka n nya ka vuhim daa yi Naawuni sanna nti kpe be ni di daba ata ni pirigili maa dali ka be vaai y yisi zani, ka dabi m daa gbahi b nkam nya ba.

¹²Di saha maa ka anabinim' ayi maa daa wum ka kukol' sh l' yi zuyusaa na n-y ri ba, Dumiya kpe na! Ka be daa kpe sagban' ni n-du alizanda ni be dimnim' maa ninni.

¹³Ka tingbani daa dam pam, ka ti  maa yiya pia kam puuni z y' yini lu, ka ninvuy' tusaayop in daa kpi tingbani dambu maa ni, ka dabi m gbahi b n kpalim, ka be ti Naawuni  un be alizanda ni  o jilima.

¹⁴Nyama, mbusim din pah' ayi gariya; ka din pah' ata y n doli di nya n' na pump o .

Kikaa din pah' ayop in pi bbu

¹⁵Di saha ka malaika  un pah' ayop in la pi b' o kikaa, ka kukol' kara kul kuhiri pampam alizanda ni y ra, "Dunia nam leela ti Duuma Naawuni min' o Masia dini hal ni saha din ka bahigu!"

¹⁶Ka kpamba pisinaanahi b n daa  i be nam  iish hi Naawuni tooni la gbani n-j mdi Naawuni

¹⁷y ra, "Ti Duuma Naawuni Zallakudura Naa  un be ka daa pun be  o, ti pay r' a a ni deeg' a yiko din galisi n-diru nam zuyu.

¹⁸Zuliya kam je suli, ka a gba suhu y yisi. Ka saha paai ni a kari kpiimba saria, ka bahi b n sayindi dunia la yoli. Ka saha lan paai ni a za  laara ti a daba b n ny  anabinim' mini ninvuy' gahinda ni tarimba mini w yira b n z r' a la."

¹⁹ Di saha maa ka Naawuni jembu duu din be alizanda ni la daa yooi ka o Daalikauli Adaka la be di puuni; ka saa daa nyayisiri ka tahira, ka vuri yiysi moni ka tingbani damda, ka sakuy' kara luri na.

Kahigibu 12

Pay' mini way' biε' titali

¹Ka shihir' karili daa puhi zani alizanda ni. Pay' so n-daa ye wuntanja kaman chinchini la, ka goli be o naba tiŋli, ka nam zuypiligu din mali saŋmarisi pinaayi pil' o zuyu.

²O daa malila pua, ka wolisiri n-kuhiri ni bierim pam ni o dɔyi.

³ Ka shihir' sheli daa lan puhi zani alizanda ni yaha. Way' ʒie' biε' titali ɻun mali zuyur' ayopɔin mini yila pia, ka nam zuypilis' ayopɔin pil' o zuyuri maa daa yina ʒieya.

⁴ Ka o daa zaŋ o zuli n-vooi saŋmarisi pirigibu ʒii buta puuni yim zuyu bahi dunia ni; ka daa chan̄ ti ʒe pay' so ɻun yen dɔyi maa tooni ni o ti dɔyi ka o di bia maa nyevili.

⁵ Ka pay' maa daa ti dɔyi bidibiga ɻun nyε ɻun ti yen di nam n-zaŋ kurigu jaŋbee su zulya kam, ka Naawuni daa che ka be to n-kpuγ' o bia maa zuyusaa n-zaŋ o tahi Naawuni sani o nam ʒiishee.

⁶Ka pay' maa mi daa zo n-chaŋ luy' sheli Naawuni ni daa mali zal' o tingban' neli ni ni o be nimaani ka o dihir' o hal ti paai biε' tuhili ni kobisiyi ni pihiyɔbu la.

⁷ Ka tɔbu daa yiysi alizanda ni. Malaikanim' zuyulana Maikil min' o malaikanima n-daa tuhiri way' biε' titali maa min' o gba malaikanima,

⁸amaa ka Maikil min' o malaikanim' maa daa nyaŋ way' biε' titali maa min' o malaikanima, ka be lan ka biɛhigu shee alizanda ni.

⁹ Ka be daa zaŋ way' biε' titali ɻun nyε kurimbuni ha way' so be ni booni Fiysisira ni Sintani ɻun yohim dunia zaa la min' o malaikanima m-bahi dunia ni na.

¹⁰ Di saha ka n daa wum kukol' sheli alizanda ni ka di yeri pampam, "Pumpɔŋɔ ti Duuma Naawuni tiliginsim min' o yiko ni nam ni o Masia fukumsi deebu yipa kana, dama o yihi ɻun nyε ti mabihi munaafichilaan' so ɻun yi fiysisiri ti mabihi maa Naawuni sani yuŋ ni wuntaŋ' ni la bahi.

¹¹Ti mabihi maa daa zaŋla Piεbil' la ʒim mini be shehira niŋbu n-nyaŋ o, dama be daa bi zayisi kum di puuni.

¹²Dinzuyu alizanda mini ben zaa be di ni, maliya suhupielli! Amaa mbusim be dunia mini teeku zuyu! Dama Sintani siyi yi sanna ni sujee zay' titali o ni mi ni o saha bi lan woŋa zuyu."

¹³Way' biε' titali maa ni daa nya ka be yih' o bahi dunia ɻo ni na maa, ka o gbaai kariti doli pay' so ɻun daa dɔyi bidibiga la.

¹⁴Ka Naawuni daa zaŋ tɔrili zay' titali kpinkpama ayi ti pay' maa ni o yiyi zo ka che wahu maa n-chanj mɔyu ni ti be luŋ' sheli Naawuni ni yen dihir' o hal ti paai yuma ata ni pirigili.

¹⁵Ka wahu maa daa tuhi kom o nol' ni na kaman moyili kom la ni di zo n-doli pay' maa ti di o.

¹⁶Ka tingbani daa sɔŋ pay' maa bɔyi, ka way' titali maa ni daa tuhi ko' sheli o nol' ni na ka di be kaman moyili kom maa zɔna ti kpe di ni, ka di nyu di zaa.

¹⁷Di saha ka way' biɛ' titali maa suhu daa yiysi bahi pay' maa zuyu, ka o lo tɔbu chanj ni o ti tuhi pay' maa zulya bɛn kpalim n-nye bɛn doli Naawuni zaligunima ka mali Yisa shɛhira la.

¹⁸Dimbɔŋɔ nyaanja ka o daa chanj ti ɔe teeku duli.

Kahigibu 13

Biŋkɔbir' ayi yɛla

¹Ka n daa nya biŋkɔb' so ka o yiri teeku ni na; o daa malila yila pia, ka mali zuyur' ayopɔin, ka nam zuyupila pia pili o yila maa, ka Naawuni mɔbu yuya sab' pa o zuyuri maa zuyu.

²N ni daa nya biŋkɔb' so maa daa ŋmanila jɛngbini, ka o naba mali nyinye' wɔyila, ka ŋmani bɛ ni booni biŋkɔb' so bɛer la naba, ka o noli ŋmani gbuγinli noli. Ka way' biɛ' tital' la daa zaŋ o yiko min' o nam ʒiishee ni o fukumsi din galisi pam la ti o.

³Ka o zuyuri la ni yini daa mali dan' titali din ŋmani din yen ku o; amaa ka daa lee lan naai, ka di daa niŋ dunianim' zaa alahiziba ka bɛ kab' dol' o.

⁴Ka niriba daa jɛmdi way' biɛ' titali maa, o ni daa zaŋ fukumsi din nyɛ omaŋman' dini n-niŋ biŋkɔbigu la nuu ni zuyu, ka bɛ daa jɛmdi biŋkɔbigu maa n-yera, "Duni n-lee ŋmani biŋkɔbigu ŋɔ bee ŋuni n-lee ni tooi tuh' o tɔbu?"

⁵Ka biŋkɔbigu maa daa nya yiko n-tɔyisiri duhimantali mini Naawuni mɔbu yɛtɔya, ka mali soli ni o wuh' o fukumsi yiko tuma ni nyɛ shɛm chira pihinahinaayi.

⁶Ka o daa yaag' o noli m-mɔri Naawuni, ka galindi Naawuni yuli min' o biɛhigu shee zaŋ tabili bɛnkam be alizanda ni.

⁷Bɛ daa lan niŋ o yiko ni o lo tɔbu tuhi Naawuni ninvuŋ' gahinda nyaj ba. Ka lan niŋ o yiko ni o su dɔyim kam mini niriba balibу kam ni tinzun yeligu kam nima.

⁸Ka ninvuŋ' sheb' bɛn zaa yuya pun bi sabi niŋ Piebil' so bɛ ni daa ku la nyɛvili litaafi la ni tun dunia piligu ni la ha ni ti jɛm biŋkɔbigu maa.

⁹"Dun mali tibili, ŋun' wumma!

¹⁰ Di ni sab' zani so zuyu ni o niŋ dabili ni bahi leei dabili; ka ɻunkam mali takɔbi kur' o taba, bɛ ni zaŋ takɔbi ku o gba. Dimbɔŋɔ zuyu di simdi ni Naawuni ninvuy' gahinda mal' ania ka niŋ yeda."

¹¹ Di saha ka n daa lan nya biŋkɔb' so ka o yi tiŋban' ni na. O daa malila yila ayi kaman piɛbil' yila la, ka tɔyisiri yɛtɔya ka o lɔŋ ɻmani way' bie' tital' la lɔŋ,

¹² ka mali tuuli biŋkɔbigu la yiko n-tumdi yiko tumtumsa tuma biŋkɔbigu maa tooni, ka muysiri dunia mini ɻunkam be di ni ni bɛ jemmi tuuli biŋkɔbigu ɻun daa mali dan' titali din yen ku o ka daa lan tib' la.

¹³ Ka wuhiri shihir' kara pam, hal ka che ka buyim yiri zuyusaa lurina niriba ninni;

¹⁴ ka zaŋ o ni mali yiko wuhiri shihir' sheŋa tuuli biŋkɔbigu la tooni maa n-yɔhindi bɛn be dunia ɻo ni; ka zali niriba ni bɛ malimi binnani ɻ-ɻmahindi biŋkɔb' so ɻun daa mali takɔb' daŋa ka tib' kpaŋ la.

¹⁵ Ka biŋkɔbigu ɻun pah' ayi la daa ti binnani maa vuhim hal ka binnani maa ni tooi tɔyisi yɛtɔya gba, ka daa che ka bɛ ku ninvuy' sheb' bɛn zaa zayisi binnani maa jembu.

¹⁶ O daa kul muysirila sokam. Wɔyira mini tarimba ni bundaannim' mini faranim' ni bilichinnim' mini daba ni o dalim ba bɛ nudiriti ni bee bɛ gbieri zuyu,

¹⁷ ka di che ka so ku tooi lan da sheli bee n-kɔhi sheli, shee o malila dalinli din nyɛ biŋkɔbigu maa yuli bee namba din ɣe o yuli zaani la.

¹⁸ Di niŋ kamaata ni nir' niŋ siya dimbɔŋɔ puuni. Dunkam mali kookali ni tooi banj biŋkɔbigu maa namba maa, dama di nyɛla ninsal' namba. O namba maa nyɛla kɔbisiyɔbu ni pihiyɔbunaayɔbu.

Kahigibu 14

Ninvuy' sheb' bɛn tiligi yilli

¹ Ka n daa lihi n-nya Piɛbila ka o ɣe Zion zol' zuyu, ka ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinahi ni tusaanahi ɣe o sani, ka o yuli min' o Ba yuli sab' pa bɛ gbieri zuyu.

² Ka n daa wum kukol' sheli damli alizanda ni, ka di vuri kaman kokrepɛy bee saa ni yi tahiri shɛm la. N ni daa wum kukol' sheli maa daa ɻmanila mɔyilo ɻmɛriba ni yi ɻmɛri bɛ mɔyilɔnim' ka di kumsi vuri shɛm la.

³ Ka ninvuy' tuhi' kɔbiga ni tuhi' pihinahi ni tusaanahi la daa zani nam ɣiishee la mini binnema anahi la ni kpamba la tooni n-yili yil' palli. Ka so daa naan ku tooi bɔhim yilli maa m-pahila bɛn' bɛn daa tiligi dunia ni la kɔŋko.

⁴ Bɛna n-nyɛ ninvuy' sheb' bɛn bi sayim bɛmaŋa payiba bɔbu ni la; bɛn ɣi payiba n-nyɛ ba. Ka Piɛbil' maa yi kul chani luy' shelikam bɛ min' o dolila taba, bɛna n-nyɛ bɛ ni daa tuui tiligi ninvuy' sheba n-ti Naawuni mini Piɛbil' maa.

⁵ Ka ɣiri mi ka bɛ ni so nol' ni, dama bɛ nyɛla bɛn ka galimi hal baabiela.

Malaikanima ata

6Di saha ka n-daa nya malaika so ka o be alizanda sunsuuni yiṣiri ginda, ka mali lahibal' suṇ din ka bahigu ni o yeli niriba balibu kam mini dɔyim kam ni zuliya balibu kam ni tinzun yeligu kam nima bən be dunia ni.

7Ka o daa duh' o yee pam n-yera, "Zomiya Naawuni ka timiy' o jilima, dama o ni yen kari saria saha sheli paaya! Jemmiya ḥuna ḥun daa nam zuysaa mini dunia ḥo ni teeku mini kɔbil' nina la!"

8 Ka malaika ḥun pah' ayi dol' o gbin' na yera, "Babilon din nyε tin' titali din daa muysi zuliya kam ka bε nyu di kɔr' bieri wain la luya!"

9Ka malaika ḥun pah' ata daa dol' o tab' maa gbin' na duh' o yee pam yera, "Ninvuy' so ḥun jem biŋkɔbigu la min' o binnan' la ka deeg' o dalinli la pa o gbiεyu zuyu bee o nuu ni

10n-nyε ḥun ni nyu Naawuni suhuyiyisili wain sheli o ni booi niq o suhuyiyisili pipia ni ka binsheli bi pilisi di ni la. Ka bε ni ti zaŋ chilibi buyim n-nahim dilana malaika kasinim' mini Piεbil' la tooni.

11Ka bε nahingu maa buyim nyɔhi ni kpuyi du zuysaa hal ni saha din ka bahigu, ka bε ku mali vuhim yuŋ ni wuntan' ni. Bεna n-nyε bεn jemdi biŋkɔbigu la min' o binnani la ni benkam deeg' o yuli dalinli la."

12Dimboŋɔ zuyu di simdi ni Naawuni ninvuy' gahinda bεn dol' Naawuni zaligunima, ka ʒe Yisa yim la mal' ania.

13Ka n daa wum kukol' sheli ka di yi zuysaa na yeri ma, "Sabimi ḥo: Pumpɔŋɔ zaŋ chana, ninvuy' shεb' bεn dol' ti Duuma hal ni bε nyεviya tariga mal' alibarika." Naawuni Shia Kasi yeliya, "Di ni nyε shεm m-bala! Bε shiri mal' alibarika! Bε vuhi bε tuma jelinsi, ka bε tuma maa shεhira ni doli ba."

Dunia atam kpuyibu yεla

14 Ka n daa lihi nya sagban' pielli, ka so ʒi di zuyu ḥ-ḥmani daadam ka pil' salima nam zuypiligu, ka gbib' gɔr' dirili o nuu ni.

15Ka malaika so daa yi Naawuni jembu duu na n-duh' o yee kuhiri yeri ḥun ʒi sagbani zuyu maa, "Dunia atam biya zaa ka di chebu saha paai. Zaŋm' a gɔrigu maa n-tim di ni che."

16Ka ḥun daa ʒi sagbani zuyu maa zaŋ o gɔrigu maa n-tim dunia ni che li.

17Ka malaika so gba daa yi alizanda ni Naawuni jembu duu na n-gbibi gɔr' dirili.

18Di saha ka malaika so ḥun su buyim fukumsi gba daa yi bimbini gbin' na n-duh' o yee pam yeli malaika so ḥun gbib' gɔr' dirili maa, "Zaŋm' a gɔrigu maa n-wɔb' dunia puu tiwala, dama di wala maa mooya zaa."

19Ka malaika maa daa zaŋ o gɔrigu maa tim dunia ni n-wɔb' dunia puu tiwala n-zaŋ li bahi Naawuni suhuyiyisili wain tɔyiri adaka titali ni.

20 Ka bε daa yi tin' tariga nti siyi wain adaka maa puuni nora, ka ʒim daa zɔri yiri wain tɔyiri adaka maa ni na n-zo n-chaq hal ti paai kaman kilomita kɔbisita wɔyilim tariga, ka di zilim mi paai wɔhu nyɔyu tariga.

Kahigibu 15

Malaikanim' bεn mal' alɔbɔnim' din bahindi nyaanja

1 Di saha ka n-daa lan nya alahiziba shihir' titali alizanda ni. Malaikanima ayopɔin n-daa mal' alɔbo balibυ ayopɔin din kpαlim nyaanja, dina n-daa nyε Naawuni suhuyiyisili alɔbɔnim' din bahindi nyaanja.

2 Ka n daa nya binsheli din ɳmani teeku, ka ɳmani diyi din mini buyim gari taba. Ka bεn daa nyənq biŋkɔbigu la min' o binnan' la ni o yuli dalinli deebu la daa ʒe m-bayi teeku din ɳmani diyi maa n-gbib' Naawuni mɔyilɔnima

3 n-yiini Naawuni dabili Musa mini Piεbil' la yilli n-yεra, "Yaa ti Duuma Naawuni, Zallakudura Naa, a tuma nyεla tuun' kara ni alahiziba tuma! Yaa ti Duuma Naawuni, ɳun nyε ʒiemani kam Naa ɳɔ, a soya nyεla din tuhi, ka nyε yεlimanɔl!"

4 Yaa ti Duuma Naawuni, ɳuni n-lee ku zo a ka tibig' a yuli? Dama a ko m-be kasi. Zuliya kam ni kana nti jem a, dama a wuntia saria karibu yi palo."

5 Dimbɔŋɔ nyaanja ka n daa lihi nya Naawuni jεmbu duu din nyε o shεhira tanti jεmbu duu m-be alizanda ni la, ka di yooi.

6 Ka malaikanima ayopɔin bεn mal' alɔbo balibυ ayopɔin la daa yi jεmbu duu maa ni na. Bε daa yεla binyεra din paligi paratεte kaman gol' la, ka zaŋ salima nyolɔra lo bε nyɔri.

7 Ka binnema anahi la ni yino daa zaŋ salima lah' ayopɔin din pali Naawuni ɳun be hal ni saha din ka bahigu ɳɔ suhuyiyisili n-ti malaikanima ayopɔin maa.

8 Ka Naawuni daa chε ka o jilima min' o yiko nyɔhi kpe m-pali jεmbu duu maa, ka so daa bi lan tooi kpe di ni hal ka malaikanima ayopɔin maa alɔbo balibυ ayopɔin la tuma zaa ti naai.

Kahigibu 16

Lahi din pali Naawuni suhuyiyisili

1 Di saha ka n daa wum kukol' tital' shεli damli Naawuni jεmbu duu maa ni ka di yεri malaikanima ayopɔin la, "Zaŋmiya Naawuni suhuyiyisili ni pali lah' ayopɔin shεŋa la n-chaq ti kpaai bahi dunia ni!"

2 Ka malaika ɳun danj tooni daa chaŋ ti kpaag' o laa ni dini bahi dunia ni, ka yuma din bie ka kabiri ʒim daa niŋ ninvuŋ' shεb' bεn mali biŋkɔbigu la dalinli ka jεmd' o binnan' la.

3 Ka malaika ɳun pah' ayi daa kpaag' o laa ni dini bahi teeku ni, ka di niŋ kaman kpim' ʒim la, ka binnεŋɔŋ kam ɳun be teeku maa ni kpi.

⁴ Ka malaika ɳun pah' ata daa kpaag' o laa ni dini bahi mɔya mini kɔbilisirima ni, ka di leei ɍim.

⁵ Ka n daa wum ka malaika ɳun su kom fukumsi yeli, "Yaa ti Duuma ɳun nyɛ kasitalilana ka be ka daa pun be ɳɔ, a saria karibu ɳɔ nyela din tuhi!"

⁶ A zaŋ ɍim ti bɛn daa yih' a wontizɔriba mini anabinim' ɍim la ni bɛ nyu. Di ni simdi ni a niŋ ba shɛm m-bala."

⁷ Ka n daa wum ka kukol' shɛli yi bimbin' ni na yera, "Yɛlimaŋli, ti Duuma Naawuni Zallakudura Naa, a saria karibu nyela yɛlimaŋli ni din tuhi!"

⁸ Ka malaika ɳun pah' anahi daa kpaag' o laa ni dini m-bahi wuntan̄ zuyu, ka ti o yiko ni o tulim be kaman buyim la n-wɔb' daadamnima;

⁹ ka tulim maa daa kpe daadamnim' pam hal ka bɛ ti turi Naawuni ɳun su alɔbo balibu kam maa fukumsi la, ka zayisi ni bɛ ku niŋ tuuba n-ti o jilima.

¹⁰ Ka malaika ɳun pah' anu daa kpaag' o laa ni dini bahi biŋkɔbigu la nam ɍiishee, ka o nam sulinsi tariga zaa daa zibigi, ka niriba daa dimdi be zilima bierim zuyu,

¹¹ ka turi Naawuni ɳun su alizanda ɳɔ bɛ ni daa nya bierim shɛli maa mini yuma din gbahi ba la zuyu, ka zayisi ni bɛ ku niŋ tuuba bɛ tuumbieri zuyu.

¹² Ka malaika ɳun pah' ayɔbu daa kpaag' o laa ni dini m-bahi Yufretiiz Mɔyili din galisi pam la ni, ka di kom nyuui zaa ni di mali soli ti wulimpuhili polo nanima.

¹³ Ka n daa nya shi' bier' ata bɛn ɳmani poloya, ka bɛ yiri way' bie' tital' la mini biŋkɔbigu la ni anabi ɍirilan' la noya ni na.

¹⁴ Bɛ nyela alizin' bieri n-chani dunia nanim' zaa sani nti wuhiri shihira ni bɛ layim ba lo tɔbu gu Naawuni Zallakudura Naa ɳɔ dabisi' tital' la dali.

¹⁵ Ti Duuma yeliya, "Nyama, n ni kana kaman tayiŋ' la! Dum bi gbihiri ka mal' o binyera zali ni o di ti chan̄ o zayim n-dih' omaŋ' vi mal' alibarikal!"

¹⁶ Ka alizin' bieri maa daa layim dunia ɳɔ nanim' zaa n-zali luy' shɛli bɛ ni booni Hiburuli ni Aamagedɔn la.

¹⁷ Ka malaika ɳun pah' ayopɔin mi daa kpaag' o laa ni dini bahi pɔhim ni, ka kukol' shɛli daa yi jɛmbu duu nam ɍiishee la na n-tahiri pampam yera, "Di naaya!"

¹⁸ Ka saa daa gbaai nyayisibu ka tahira, ka vuri mɔni, ka tingbani daa dam pam, ka tingbani dambu lala tatabo daa na ɍi n-niŋ daadamnim' nambu piligu ni zaŋ kana di saha maa.

¹⁹ Ka tin' tital' la daa bɔyi ɍii buta, ka zuliya kam tinsi daa lu n-dahim zaa. Ka Naawuni daa teei Babilɔn din nyɛ tin' tital' la yela, ka zaŋ o suhuyiyisili wain pipia la n-ti Babilɔnnima ni bɛ nyu di zaa.

20 Ka tingban' bihi din zaa be teeku sunsuuni daa vuui, ka zoya zaa gba vuui;
21 ka sakuy' kara din tibisim sania zuyu nyε kaman kilogiram pihinahi ni anu daa yi zuyusaa n-luri niriba zuyu na hal ka bε ti turi Naawuni alɔbo sakuya maa zuyu. Di daalɔbo maa daa mali dabiɛm pam.

Kahigibu 17

Pagɔr' bieγu

- 1** Di saha ka malaikanima ayopɔin bεn daa mali lah' ayopɔin maa ni yino kana nti yeli ma, "Kamina ka n ti wuh' a pagɔr' bieγu ɳun du n-ʒi kulisi koma zuyu ɳo saria karibu ni yεn nyε shεm."
- 2** Duna n-nyε dunia ɳo nanim' ni tum zina ni pay' so, ka dunianim' zaa nyu o zina maa wain n-kul' la."
- 3** Ka malaika maa daa ʒi ma n-chan mɔyu ni Naawuni Shia Kasi yiko ni, ka n ti nya pay' so ka o ʒi biŋkɔb' ʒieγu zuyu, ka Naawuni mɔbu yuya nyayim biŋkɔbigu maa luyilikam, ka o mali zuyur' ayopɔin ni yila pia.
- 4** Pay' maa daa yεla ago ʒieγu, ka o luyilikam nyayim salima mini kuy' viela yεri ni waya, ka o gbib' salima pipia o nuu ni ka chihi' bieri min' o zina niŋbu tabizahim dayiri pal' li,
- 5** ka ashili yuli sab' pa o gbεyu zuyu. Di ni daa sab' shεm m-bɔŋɔ, "Babilɔn titali, pagɔra mini dunia chihi' bieri ma."
- 6** Ka n daa nya ka pay' maa nyu Naawuni ninvuy' gahinda mini bε ni daa ku ninvuy' shεba Yisa dolibu zuyu la ʒim n-kuli. N ni daa nya o lala maa, ka di niŋ ma alahiziba pam.
- 7** Ka malaika maa bohi ma, "Bɔzuyu ka a che ka di niŋ a alahiziba? N ni yεl' a pay' maa min' o ni bar' biŋkɔb' so ɳun mali zuyur' ayopɔin ni yila pia maa daashili yεla.
- 8** Biŋkɔb' so a ni nya maa nyεla ɳun daa pun beni, ka nyε ɳun lan kani pumpɔŋɔ, ka mi nyε ɳun yεn yi bɔy' zilinli din ziliŋ ka tariga la ni na n-chan bahiyoli shee, ka dunianim' bεn yuya pun bi sabi nyevili litaafi ni dunia piligu ni ha la ti nya biŋkɔbigu maa ka di niŋ ba alahiziba o ni daa pun be, ka ti lan kani, ka lan nyε ɳun ni ti kana maa zuyu.
- 9** "Di niŋ kamaata ni nira niŋ siya ni yεm dimbɔŋɔ puuni. Zuyur' ayopɔin maa nyεla zoya ayopɔin shεŋa zuyu pay' maa ni du n-ʒiya;
- 10** ka lan nyε nanima ayopɔin shεb' bεn niriba anu pun lu, ka bε niriba ayi bεn kpalm maa ni yino be nam ni pumpɔŋɔ, ka yino la ɳun' na bi di, amaa o yi ti di, o ku yuui.
- 11** Biŋkɔb' so ɳun daa pun be ka ti lan kani la nyεla naa ɳun pah' anii, amaa o nyεla nanima ayopɔin la ni yino, ka o gba ni bahi yoli.

¹² "Yila pia shəŋja a ni daa nya la mi nyəla nanim' pia bən na bi di nam, amaa bə ni ti ti ba yiko ka bə di nam pahi biŋkəbigu la zuyu awa yini.

¹³ Bə ni ti niŋ naŋban' yini n-zaŋ bə fukumsi mini bə yiko zaa n-ti biŋkəbigu maa.

¹⁴ Ka bə ti lo təbu n-tuhi Piəbil' la, amaa ka Piəbil' maa ni ti nyaŋ ba, dama o nyəla duumanim' zaa Duuma ni nanim' zaa Naa, ka bən be o sani nyəla ninvuŋ' shəb' o ni boli min' o ni pii ka bə nye bən ʒe o yim."

¹⁵ Di saha ka malaika maa daa yəli ma, "A ni nya kulisi ko' shəŋja ka pagɔrili la du n-ʒi di zuyu la nyəla salo bən yi niriba balibu pam ni mini zuliyanim' pam ni ni tinzun yəligu pam nim' ni na.

¹⁶ Yila pia shəŋja mi a ni nya la mini biŋkəbigu la ni layim je pagɔrili maa, bə ni bah' o yoli zaa hal ka o ti kpalim o zaŋim. Bə ni ti dari təh' o ɳ-ɳubi ka chə din kpalim n-zaŋ nyo buyim.

¹⁷ Naawuni n-daa zaŋ di təha niŋ yila pia maa suhuri ni ni bə tum ɳun' Naawuni ni pun lo shəm. Lala zuyu ka o chə ka bə niŋ naŋban' yini n-zaŋ bə yiko zaa ti biŋkəbigu la hal ni ɳun' Naawuni yəligu ti niŋ pali.

¹⁸ "Pay' so a ni daa nya maa ni nyəla tin' tital' shəli din su dunia nanim' zaa yiko."

Kahigibu 18

Babilən lubu

¹ Dimbɔŋɔ nyaanja ka n daa lan nya malaika so ɳun mali yiko pam ka o yi alizanda ni na, ka o jilima neesim daa neei dunia ɳɔ luyilikam.

² Ka o daa duh' o yee pam kuhi yəli, "Babilən din nye tin' tital' la luya! Di leela alizin' bieri biɛhigu shee ka leei tabizahim shia kam zaŋ tabili noom' biɛy' kam bən mali dayiri biɛhigu shee,

³ dama zuliya kam pun nyu o kɔr' bieri wain la, ka dunia nanim' niŋ zina o sani, ka dunia kohigɔribi niŋ bundaannima o kɔr' bieri din galisi pam maa zuyu."

⁴ Di saha maa ka n daa lan wum ka kukol' shəli yi alizanda ni na yəra, "N niriba, yimiya o ni na ka o daalahichi ku tabili ya, ka o daalɔbo balibubalibu mi ku din ya,

⁵ dama o daalahichi dumi hal ti paai sagbana, ka Naawuni teeg' o tuumbieri yəla.

⁶ N niriba, niŋmiy' o o ni daa niŋ ya shəm labisi, ka yɔny' o o sumi samli siyimsiyim buyi! Niŋmiy' o binnyurigu ka di to n-gari o ni daa niŋ shəm n-tin ya la!

⁷ O ni daa duh' omaŋa o tuumbieri zuyu la zuyu, niŋmiy' o nahin̄gu ka o fabili lala! Dama o yəli o suhu ni: N dila nam ʒiya! M pala pakoli! Lala zuyu n ku nya suhusayin̄gu."

⁸ Dinzuyu dahin yini ka alobo balibu paai shem ni ti lu o zuyu. Dina n-nye: Doro mini fabila ni kum. Ka buyim ni ti di o, dama ḥun yen kar' o saria lala maa n-nye ti Duuma Naawuni ḥun mali kpiɔŋ ḥo.

⁹ Ka dunia ḥo nanim' ben daa niŋ zina o sani ni kɔr' bier' la yi ti nya o buyim dibu nyɔhi, be ni kum ka fabili pam.

¹⁰ Be ni ti zo dabiɛm n-kay' ti ʒe kpaŋ' ha o nahimbu bierim nyabu maa zuyu ka yera, "Mbaye! Mbaye! Nyin' tin' titali ḥo, nyin' Babilon ḥun nyɛ tin' titali ḥo, awa yini puuni ka a zani lu n-dahim zaa!"

¹¹ Ka dunia ḥo kɔhigɔriba gba ni ti kum ka fabili pay' maa zuyu, so ni bi lan dari be nema zuyu.

¹² Be nema din nyɛ salima mini anzinfra ni kuy' viela ni waya ni situr' piela ni ago ni silinchi ni mulifu m-pahi da' shɛŋa din nyom viela mini wɔbinyina binyara balibu kam ni be ni zaŋ da' viel' shɛŋa din mali shaara m-mali binshe�ukam ni daanya ni kuriti ni kuya binyara balibu kam

¹³ ni kanaafiri ni binnyoon' viela balibu kam ni tulaale zim ni tulaale zin' shɛŋa be ni booni mɛer ni firanki tulaale zim la ni wain ni kpam ni zim balli mini chi ni niyi mini piéri ni yuri ni chɛchɛbunsi zaŋ tabili daba mini ninsalinim' nyeviya la.

¹⁴ Ka kɔhigɔriba maa yel' o, "A suhu ni yi yuri binsheŋa la zaa zoya ka chɛ a, ka a buni min' a bin' suma zaa zo ka chɛ a, ka a ku lan nya li yaha!"

¹⁵ Ka kɔhigɔriba ben daa leei bundaannim' pay' maa zuyu la ni ti kay' ti ʒe kpaŋa o ni nya nahingu sheli din mali dabiɛm maa zuyu, ka kuhiri ka fabindi

¹⁶ yera, "Mbaye! Mbaye, tin' titali din daa ye binyer' pielli mini ago ni mulifu, ka salima ni waya ni kuy' viela bina nyayim di luyilikam la!

¹⁷ Awa yini puuni ka di bun' la zaa zani bahi yoli!" Ka ḥarijduhiriba zuyulaannim' mini ḥarijkperiba ni ḥarijduhiriba ni ben zaa wolima yiri teeku ni na kay' ti ʒe kpaŋ' ha,

¹⁸ ka lihiri buyim ni dir' o ka di nyɔhi kpuyiri duri zuyusaa maa ka kuhiri yera, "Tin' dini n-yi lee beni ḥ-ḥmani tin' titali ḥo?"

¹⁹ Ka be kɔriti taŋkpayu m-puyiri be zuyuri, ka kumdi ka fabindi kuhiri yera, "Mbaye! Mbaye, tin' titali ḥo daazichi zuyu ka ben mali ḥarima mini ḥarijduhiriba zaa leei bundaannim' la, ka di ti zani awa yini puuni n-lu n-dahim zaa!"

²⁰ Ka man' Jɔn daa wum ka kukoli maa lan yeli, "Yinim' alizanda ni nim' mini Naawuni ninvuy' gahinda ni Yisa tuumba ni anabinima, maliya suhupielli o dahimbu maa zuyu, dama Naawuni m-boh' o bieri tin ya maa!"

²¹ Di saha ka malaika so ḥun mali kpiɔŋ pam daa kpuy' kuyili din ḥmani nɛ' titali m-bahi teeku puuni ha ka yera, "Lala ka nyin' Babilon din nyɛ tin' titali ḥo ti shiri yen lu n-wurim zaa, ka so ti ku lan mi a zaashee yaha!"

²² Ka so ti ku lan wum moyilo ḥmeriba mini bana ni alijeeta piębiriba ni kika' piębiriba damli a ni; ka tuuni kam tuumbańda ti ku lan be a ni, ka so ti ku lan wum neli vubu a ni!

²³ Ka firila ti ku lan ne a ni; ka so mi ti ku lan wum amiliya aŋgo min' o daamiliya kukoya a ni, dama a kohigɔribा daa nyela dunia ḥo wɔyira, ka a daa zaŋ a bayibuyibо yɔhim zuliya kam!"

²⁴ Lala n-shiri niŋ Babilon maa bε ni daa nya anabinim' mini Naawuni ninvuy' gahinda zaŋ tabili bε ni daa ku ninvuy' shεb' zaa dunia ḥo ni la ʒim di puuni la zuyu.

Kahigibu 19

¹ Dimbɔŋɔ nyaanja ka n daa wum kukol' sheli damli kaman salo pam kukoya la ka di yi alizanda ni na yera, "Haliluya! Ti Duuma Naawuni n-su tiliginsim mini yiko, ka simdi tibigibu!"

² O saria dibu dolila yelimanlı soli ni din tuhi. O kari pagor' biɛyу ḥun zaŋ o zina niŋbu n-sayım dunia la saria, ka bɔh' o biɛri ti o ni daa yihi ḥun' Naawuni dab' shεb' ʒim la."

³ Ka bε daa lan kuhi yeli, "Haliluya! Tin' titali maa buyim dibu nyɔhi kul ni tuyiri hal ni saha din ka bahigu!"

⁴ Ka kpamba pisinaanahi la mini binnema anahi la gbani n-jemdi Naawuni ḥun ʒi nam ʒishee la ka yera, "Ami! Haliluya!"

Naawuni Piębila amiliya lɔbu chuyu puhibu

⁵ Ka kukol' sheli daa yi nam ʒishee maa gbin' na yera, "Yinim' bεn zaa nyε wɔyira mini tarimba, ka nyε Naawuni daba bεn zɔr' o ḥo payimiya Naawuni!"

⁶ Di saha ka n daa wum kukol' sheli damli kaman salo pam kukoya la, ka di vuri kaman kokreyyu ni saa tahibu la yera, "Haliluya! Ti Duuma Naawuni, Zallakudura Naa n-su nam!"

⁷ Cheliya ka ti suhuri pięla, ka ti duh' o ka tibig' o, dama Piębil' la amiliya lɔbu saha paaya, ka o daamiliya pay' maa pun mali shili.

⁸ Ka Naawuni ti o binyer' pięlli din nyelisiri ka be nyam ni o ye. Binyer' pięlli maa nyela wuntizɔribा wuntia tuma."

⁹ Ka malaika maa yeli ma, "Sabimi dimbɔŋɔ sɔŋ: Ninvuy' shεb' bε ni boli ni bε ka Piębil' maa amiliya lɔbu chuyu bindirigu dibu ni na mal' alibarika!" Ka lan yeli ma, "Dimbɔŋɔnim' shiri nyela Naawuni yeligu manjli."

¹⁰ Di saha ka n gban' o tooni ni n jem o, ka o yeli ma, "Di niŋ lala! N nyela a dab' kpee ni a mabibi bεn gbibi Yisa shεhira la ni yino. Jemmila Naawuni!" Dama bεn gbibi Yisa shεhira nina neerimi kaman anabinim' nina ni neeri shεm.

Dun bari wɔr' pięlli

¹¹ Di saha ka n daa nya ka zuyusaa bɔyi, ka n nya wɔr' pieli. Dun daa ʒi o zuyu yuli daa boonila Ʒieyim mini Yelimanli. Ka o daa mali wontitali n-kariti saria ka tuhiri tɔbu.

¹² O nina daa ŋmanila buyim zilinli, ka nam zuypila pam pil' o zuyu ni; ka yu sheli sabi tab' o, ka so ʒi li pah' o zuyu.

¹³ Ka o ye binyer' shel' din ŋam ʒim, ka o yuli daa booni Naawuni Yeligu.

¹⁴ Ka alizanda ni tɔbbihi ye binyer' piela din pieli ka be kasikasi m-bari wɔr' piela dol' o.

¹⁵ Ka takob' dirili yir' o nol' ni na, ka o zaŋ li n-zabi nyaŋ zuliya kam, ka zaŋ kurigu jaangbee n-su ba; ka siyi Naawuni Zallakudura Naa suhuyiyisili wain tɔyiri adaka puuni nɔri ginda.

¹⁶ Ka yu' sheli sabi pa o binyerigu min' o gbalipini zuyu. Di ni daa sab' shem m-boŋo: "Nanim' zaa Naa ni duumanim' zaa Duuma."

¹⁷ Di saha ka n daa nya malaika so ka o ʒe wuntaŋa n-kuhiri pampam booni noonsi bɛn yiŋiri zuyusaa ha yera: "Layimmiya na nti di Naawuni ni tin ya bindir' sheli ŋɔ!

¹⁸ Kamiyana nti dinya nanim' mini sapashinnim' ni kpiŋlaannim' ni yuri mini bɛn bari ba zaŋ tabili daadam kam bɛn nyɛ bilichinnim' mini daba ni wɔyira mini tarimba nimdi!"

¹⁹ Ka n daa nya ka biŋkɔbigu la mini dunia nanima ni bɛ tɔbbihi layim lo tɔbu ni bɛ tuhi ŋun ʒi wɔhu zuyu maa min' o tɔbbihi.

²⁰ Ka bɛ daa gbaai biŋkɔbigu maa min' anabi ʒirilaan' so ŋun daa be o sani n-wuhiri shihira n-yohindi ninvuŋ' shɛb' bɛn daa mali ŋun' biŋkɔbigu maa dalinli mini bɛn jemd' o binnan' la. Ka bɛ daa zaŋ biŋkɔbigu maa min' o daanabi maa zaŋ' nema m-bahi buyim teeku din buyim nyɛ chilibi buyim n-diri la ni.

²¹ Ka ŋun daa ʒi wɔhu zuyu maa zaŋ takobi din yir' o nol' ni na ku bɛn kpalim, ka noonsi zaa daa di nimdi tiyi.

Kahigibu 20

Yuun' tuhili

¹ Ka n daa nya malaika so ka o yi alizanda ni na n-gbib' bɔy' zilinli din ziliŋ ka tariga la saafɛbia mini zoligo titali o nuu ni.

² Ka o daa gbaai way' biɛ' titali ŋun nyɛ kurimbuni ha way' so bɛ ni booni Fiyisira ni Sintani la n-lo o ni o sɔŋ yuun' tuhili,

³ ka daa zaŋ o niŋ bɔy' zilinli din ziliŋ ka tariga la ni, ka yo li n-kpar' o niŋ di ni ni o di lan yohim zuliya kam hal ti paai yuun' tuhili maa tariga. Dimboŋɔ nyaanja di nyɛla talahi ni bɛ ti lan yoog' o bahi biɛla.

⁴ Di saha ka n daa nya nam ȝiishéhi, ka bε daa zaŋ saria dibu fukumsi n-niŋ bεn ȝi nimaani nuu ni. Ka n daa lan nya bε ni daa ȝma ninvuy' shεb' zuγuri Yisa shεhira niŋbu mini Naawuni yεligu zuγu ni bεn daa bi jεm biŋkɔbigu la bee o binnan' la, ka mi daa bi sayi deeg' o dalinli la bε gbieri zuγu bee bε nuhi ni la; ka bε neei kum ni ni bε mini Masia layim di nam yuun' tuhili.

⁵ Ka kpiin' shεb' bεn kpalim bεn' bi neei kum ni hal ti paai yuun' tuhili maa tariga. Dimbɔŋɔ n-nyε kum ni neebu din daŋ tooni la.

⁶ Ninvuy' shεb' bεn ti yεn neei kum ni tuuli kpiimba kum ni neebu la saha nyela Naawuni ni niŋ alibarika niŋ shεb' ni ka bε be kasi. Ka kum din pahi buyi la lan ka bε yiko, ka bε ni leei Naawuni mini Masia maligumaaniba, ka bε min' o ni ti layim di nam yuun' tuhili.

Sintani nyaŋbu

⁷ Yuun' tuhili maa tariga yi ti paai, Naawuni ni che ka bε yooi Sintani o sarika maa ni bahi

⁸ ka o yina nti yohim zuliya kam bεn be dunia luy' anahi ȝo ni. Bεna n-nyε bε ni booni shεb' Gog mini Magog. O ni ti layim ba lo tɔbu; ka bε kalinli ni ȝmanila mɔy' bihigu.

⁹ Ka bε yiγisi zani n-yεrigi luyilikam chaŋ ti teei gili Naawuni ninvuy' gahinda biehigu shee mini Naawuni tin' yurigu la; ka buγim ti yi zuγusaa na ti di ba.

¹⁰ Ka Naawuni ni che ka bε gbaai Sintani ȝun yohindi ba maa n-zaŋ o bahi buγim teeku din nyε chilibi buγim ni, luy' shεli biŋkɔbigu la min' o daanabi ȝirilan' la ni pun be, ka bε ni nyari nahingu yuŋ ni wuntəŋ' ni hal ni saha din ka bahigu.

Zaadali saria karibu

¹¹ Di saha ka n daa nya nam ȝiishe' titali din nyε zay' pielli ka lan nya ȝun ȝi nimaani, ka tingbani mini sagbana daa laligi ka che o, ka so bi lan nya li yaha.

¹² Ka n daa nya kpiimba bεn nyε wɔyira mini tarimba ka bε ȝe nam ȝiishee maa tooni, ka litaafinim' bɔyi doya. Ka litaafi shεli din nyε nyεvili litaafi la gba bɔyi doya. Ka o daa mali sabbu din be litaafinim' maa puuni n-kariti kpiimba maa saria zaŋ chaŋ bε ni daa tum tuun' shεŋa polo.

¹³ Ka teeku daa yihi kpiimba bεn be di ni na, ka Kum mini Kpiimba Biεhigu Shee yihi kpiimba bεn be di ni na, ka o daa zaŋ bε zaa ni tum tuun' shεŋa n-kari ba saria.

¹⁴ Ka daa zaŋ Kum mini Kpiimba Biεhigu Shee maa bahi buγim teeku ni. Buγim teeku maa ni kpεbu n-nyε kum din pahi buyi la.

¹⁵ Ka o daa zaŋ ȝunkam yuli bi sabi nyεvili litaafi la ni gba bahi buγim teeku maa ni.

Kahigibu 21

Zuyusa' palli mini dunia palli

- ¹ Di saha ka n daa nya zuysa' palli mini dunia palli; dama tuuli zuyusaa mini tuuli dunia la daa vuuya, ka teeku gba lan kani.
- ² Ka n daa nya tiŋ' kasi din nyε Jérusalém palli, ka di yi Naawuni sani alizanda ni n-sirigirina, ka malimali m-be kaman amiliya ni yi mal' omaŋa n-gu o daaŋgo shem la.
- ³ Ka n daa wum kukol' tital' sheli damli ka di yeri nam ʒiishee maa gbini, "Nyama, Naawuni biehigu shee bela ninsalinim' sani. Ka o ni be be sani, ka be nyε o niriba, ka ŋun' Naawuni maŋmaŋ' mi ni be be sani n-nyε be Naawuni;
- ⁴ ka o ni nyεhi be nintam zaa bahi, ka kum ku lan beni bee fabila bee kumsi, ka bierim gba ku lan beni yaha, dama bin' kura la zaa vuuya."
- ⁵ Ka ŋun ʒi nam ʒiishee maa yeli, "Nyama, m mali binshεyukam zaa ka di niŋ zay' pala!" Ka lan yeli ma, "Sabimi dimbəŋɔ sɔŋ, dama yeligu ŋɔ nyela nira ni ni niŋ sheli naani, ka lan nyε yelimanjli."
- ⁶ Ka o yeli ma yaha, "Di pun niŋ! N nyela Alfa mini Omega. 'Di gbinni nyela, Piligu ni Bahigu.' Konyuri ni wum ninvuy' shεb' la, n ni ti ba nyevili kom din nyε kobilisirim la yoli.
- ⁷ Dunkam di nasara ni deei pini ŋɔ n sani, ka n ni nyε o Naawuni, ka o mi nyε m bia.
- ⁸ Amaa dabeenzɔriba mini bɛn ka yeda ni halibierinima ni ninvuy' kuriba ni zinaniŋdiba ni bayibuyiriba ni buyijεmdiba ni ʒiŋmariba zaa biehigu shee ni ti nyela buyim teeku din buyim nyε chilibi buyim din dir' ni; di ni kpεbu n-nyε kum din pahi buyi la."

Jérusalém palli

- ⁹ Di saha ka malaikanima ayopɔin bɛn daa mali lah' ayopɔin din pal' alɔbo balibu ayopɔin din bahindi nyaŋ' la ni yino daa ka n sanna ti yeli ma, "Kamina ka n ti wuh' a Piεbil' la Daamiliya Paya."
- ¹⁰ Ka daa zaŋ ma Naawuni Shia Kasi yiko ni nti tam zo' titali din du pam zuyu n-wuhi ma tiŋ' kasi din nyε Jérusalém, ka di yi Naawuni sani alizanda ni n-sirigirina
- ¹¹ m-mali Naawuni jilima, ka nyelisiri kaman be ni booni kuy' viε' sheli jasipa la, ka lan ne kaman diyi la.
- ¹² Ka di mali goon' titali din du pam ka mali dunoya pinaayi, ka malaikanim' pinaayi ʒe dunoya maa ni, ka Izrael zuliya pinaayi la yuya sab' pa dunoya maa zuyu;
- ¹³ wulimpuhili polo daa malila dunoya ata, nuzaa polo diba ata, nudirigu polo diba ata, wulinluhili polo mi diba ata.

¹⁴Tin' maa gooni maa daa me n-tamla di gbinni kuya pinaayi zuyu, ka Piεbil' la tuumba pinaayi la yuya sab' pa kuya pinaayi maa zuyu.

¹⁵ Malaika ɳun daa yeli ma lala maa daa malila salima jaangbee din nyε o ni mali sheli buyisiri binyara ni o ti buyisi tin' maa mini di dunoya ni di gooni la.

¹⁶Tin' maa daa nyεla zay' moyu, ka di woyilim mini di yeliŋ zaa nyε yim; ka o daa zaŋ o jaangbee maa buyisi tin' maa, ka di woyilim nyε kilomita tusaayi ni kɔbisinahi; ka di woyilim mini di yeliŋ ni di dubu zaa nyε yim.

¹⁷Ka o daa buyisi di gooni maa gba kaman ninsal' ni buyisir' binyara shem, ka di dubu nyε mita pihiyɔbu.

¹⁸Bε ni booni kuy' viel' sheli jasipa la ka bε daa zaŋ me gooni maa, ka tin' maa maŋmaŋ' nyε salima din nyε alali n-ne kaman diyi la.

¹⁹Kuy' viela balibu kam ka bε daa zaŋ dihi tin' maa gooni maa gbinni nachiinsi, ka di kɔtomsi daa be kɔŋkɔba. Kuy' viela maa yuya m-bɔŋɔ: Din daŋ tooni nyεla jasipa, ka din pah' ayi nyε safaya, ka din pah' ata nyε aget, ka din pah' anahi nyε emerald,

²⁰ka din pah' anu nyε oniyisi, ka din pah' ayɔbu nyε kanelian, ka din pah' ayopɔin nyε kirisolait, ka din pah' anii nyε bεril, ka din pah' awei nyε topaz, ka din pahi pia nyε kirisɔpirez, ka din pahi piniyini nyε jesint ka din pahi pinaayi mi nyε ametisit.

²¹Di dunoya pinaayi la daa nyεla waya pinaayi, waya zay' yiniyini ka bε daa zaŋ mali dunoli kam, ka tin' maa puuni solɔyu nyε salima din nyε alali n-doya ne kaman takɔriti diyisi la.

²²N daa bi nya Naawuni jεmbu duu tin' maa ni, dama ti Duuma Naawuni Zallakudura Naa mini Piεbil' la n-nyε di jεmbu duu.

²³Ka tin' maa bi bɔri wuntan' bee goli ni di ne di ni, dama Naawuni jilima n-nyε di neesim, ka Piεbil' maa mi nyε di firila.

²⁴Ka dunia zuliya kam ni be di neesim maa ni chana; ka dunia ɳo nanim' ni zaŋ bε jilima na nti kpe di ni.

²⁵Tin' maa dunoya ti ku yɔri wuntan' ni, ka yuŋ mi ti ku zibiri nimaani.

²⁶Ka zuliya kam ni zaŋ bε tibiginsim mini bε jilima na nti kpe tin' maa ni.

²⁷Ka binshεyukam din mali dayiri ti ku kpe tin' maa ni bee ɳunkam tumdi din chihiri bee ɳ-ɳmari ɣiri, amaa kulla ninvuy' shεb' bεn yuya sab' Piεbil' maa nyεvili litaafi la ni kɔŋko nti yεn kpe tin' maa ni.

Kahigibu 22

¹ Di saha ka malaika maa daa wuhi ma nyεvili kom moyili, ka di zɔri yiri Naawuni mini Piεbil' maa nam ɣishee la gbin' na n-doya nyayisiri kaman diyi la.

² Di daa zɔri dolila tiŋ' maa puuni solɔyu sunsuuni, ka bɛ ni booni ti' sheli nyevili tia la sa n-doli moyili maa yaya ayi zaa, ka wala balibu pinaayi be di zuyu, ka di wandi goli kam, ka di vari mi nyɛ din tibiri zuliya kam.

³ Naawuni noli ni di binshɛyukam ti ku be tiŋ' maa ni. Kulla Naawuni mini Piɛbil' maa nam ʒiishee la n-yɛn beni, ka o daba ni jɛmd' o.

⁴Bɛ ni ti nya o ninni, ka o yuli ni ti sab' pa bɛ gbieri zuyu.

⁵ Yuŋ ti ku lan beni; bɛ mi ti ku bɔri firila bee wuntan̄' neesim, dama ti Duuma Naawuni maŋmaŋa nti yɛn nyɛ bɛ neesim, ka bɛ ni ti di nam hal ni saha din ka bahigu.

Yisa labbuna

⁶Ka malaika maa daa yeli ma, "Yeligu ɲɔ nyɛla nir' ni ni ti niŋ sheli naani ni din nyɛ yeliman̄li. Ka ti Duuma Naawuni ɲun zaŋd' o Shia n-niŋd' o daanabinim' ni daa tim o malaika na ni o ti wuh' o jɛmdiba din yɛn niŋ ka di ku yuui."

⁷Ti Duuma Yisa yeliya, "Nyama, di ku yuui ka n kana! Ninvuŋ' shɛb' bɛn doli anabitali yeligu din be litaafi ɲɔ ni mal' alibarika."

⁸Man' Jɔn n-nyɛ ɲun daa wum yɛla ɲɔ, ka nya dimbɔŋɔnima. N ni daa wum li ka nya li maa, ka n daa gbani malaika so ɲun wuhi ma binyara maa tooni ni n jɛm o;

⁹amaa ka o yeli ma, "Di nin lala! N nyɛla a min' a mabihi bɛn nyɛ anabinima ni bɛn dol' litaafi ɲɔ puuni yeligu la dab' kpee. Jɛmmi la Naawuni!"

¹⁰Ka o daa lan yeli ma, "Di zaŋ binshɛyu n-tabili limsi anabitali yeligu din be litaafi ɲɔ ni, dama saha miriya.

¹¹Iunkam tumdi tuumbieri, ɲun' na kul be tuumbieri maa tumbu ni; ka ɲunkam mali tabizahim, ɲun' na kul be o tabizahim tuma maa ni; ka ɲunkam nyɛ wuntizɔra, ɲun' na kul be din tuhi tumbu ni; ka ɲunkam mi be kasi, ɲun' na kul kpaliimmi be kasi."

¹² Ti Duuma Yisa yeliya, "Nyama, di ku yuui ka n kana, ka mali laara na ni n ti ti sokam kaman o tuma ni simdi shɛm!

¹³ N nyɛla Alfa mini Omega. Di gbinni nyɛla ɲun daŋ tooni ni ɲun bahindi nyaanja ni ɲun lan nyɛ piligu ni bahigu."

¹⁴ Ninvuŋ' shɛb' bɛn payi bɛ binyera ni bɛ ti mali soli din ni chɛ ka bɛ di nyevili tia la wala, ka doli tiŋ' la dunoya kpe di ni la mal' alibarika.

¹⁵Amaa bɛn ti yɛn be tiŋ' maa kpaŋa ti yɛn nyɛla bahi mini bayisi ni zinaniŋdiba ni ninvuŋ' kuriba ni buyijɛmdiba ni bɛnkam yuri ʒiri, ka lan nyɛ ʒiŋmariba la.

¹⁶ "Man' Yisa n-tim m malaika ni o zaŋ yeligu ɲɔ na nti ti cheechinima. N nyɛla Naa Dauda yaanja ni biɛŋmariga ɲun ne."

¹⁷ Ka Naawuni Shia Kasi mini Amiliya maa yeli, “Kamina!” Dunkam wum dimbɔŋɔ, ŋun’ gba yelima, “Kamina!” Ka kɔnyuri ni mali sokam mini ŋun bɔri nyevili kom, ŋun’ kamina nti dee’ li yoli.

Naabu

¹⁸ Man’ Jɔn kpahiri ŋunkam wum anabitali yeligu din be litaafi ŋɔ ni zuyu ni: Dunkam pahi sheli di ni, Naawuni ni zaŋ alɔbo balibu kam din sab’ litaafi ŋɔ ni la m-pah’ o tibidarigibo zuyu;

¹⁹ ka so mi yi yihi sheli anabitali yeligu din be litaafi ŋɔ ni, Naawuni ni yih’ o tarili nyevili tia la mini tiŋ’ kasi sheli din yela sab’ litaafi ŋɔ ni la ni.

²⁰ Dun di dimbɔŋɔnim’ shɛhira maa yeliya, “Yelimanji, di ku yuui ka n shiri kana!” Ami! Che ka di niŋ’ lala. Kamina, ti Duuma Yisa!

²¹ Ti Duuma Yisa daalibarika kpalimmi be yi zaa ha ni! Ami.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil